

Italiensk blå ordbok

Italiensk–norsk / norsk–italiensk

Tillatt ved
eksamen
90 000
oppslagsord

○ M A T T I N A
P A S T A
P I A C É R E ○
D E L I B A R E
○ I R R I T O
M A N C A ○

KUNNSKAPSFORLAGET

Italiensk blå ordbok

Italiensk-norsk / norsk-italiensk

Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket

Kunnskapsforlaget

1. utgave. 5. opplag 2006

© Kunnskapsforlaget
H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard) A/S og
Gyldendal ASA, Oslo 2006

Skrift: 8/8 Times New Roman
Papir: 60 g Amher Graphic
Markedsmessig utforming: Anne Cathrine Knudsen
Omslag: Scandinavian Design Group og Kitty Ensby
Sats: Kunnskapsforlaget
Trykk og innbinding: NordBook as

ISBN-13: 978-82-573-0907-7
ISBN-10: 82-573-0907-9

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengselsstraff.

Denne italiensk-norske ordboka var fra først av tenkt som en norsk utgave av Italiensk-Dansk Ordbog (Berlingske forlag 1956; utarbeidet av Poul Høybye og Johanne Mengel). Ved å redigere stoffet på en annen måte, har vi kunnet ta med en god del mer språkstoff enn den danske ordbok; og det er derfor en ny ordbok som her foreligger. Likevel har det vært en god hjelp stadig å ha den danske ordbok for hånden, både når det gjelder forslag til oversettelser, og registrering av moderne ord og uttrykk, som ofte kan være vanskelige nok å finne til og med i italienske leksika. For å få med så meget stoff som mulig har vi måttet gå bort fra det etymologiske prinsipp (dvs. at en artikkel bare skal bestå av ord med samme rot). Vi har ofte slått sammen flere ord som er etymologisk forskjellige, men som har en viss alfabetisk affinitet, til én artikkel. På den annen side har vi stundom delt opp en artikkel i to eller flere underartikler, dersom den (ifølge det etymologiske prinsipp) ville bli altfor lang. Brukeren av boka søker jo sine oppslagsord utelukkende etter alfabetiske, ikke etter etymologiske kriterier. I det hele mener vi det er bedre å bruke litt tid på å lete etter et uttrykk og finne det, enn å ha en mer oversiktlig oppsatt ordbok som i realiteten ikke inneholder det den bør inneholde.

Det er naturligvis diskutabelt hva en slik ordbok bør inneholde. Vårt synspunkt har vært følgende: Boka skal hjelpe de italiensk-studerende som nettopp ha gjennomgått sin begynnerbok og skal begynne med selvstendig tekstlesning. Ordboka skal de så kunne bruke inntil språkferdigheten er stor nok til at de kan og bør ty til en italiensk ordbok med ordforklaringer på italiensk. Når den studerende er kommet så langt vil vår ordbok med sitt beskjedne omfang være utilstrekkelig.

Vi går altså ut fra at brukeren har så pass kjennskap til italiensk at det er naturlig å sløyfe i ordboka alminnelige grammatiske opplysninger, slik som regelmessig flertall, bruk av aksenter i vanlig skrift etc., etc. På den annen side har vi søkt å gjøre ordfamiliene så fullstendige som mulig, da mange brukere må antas å ha liten trening i ordavledning. Men selvsagt er det umulig å få med alt i et språk som gjør så stor bruk av suffikser.

Vi har i høyere grad enn den danske ordbok tatt med foreldet og litterært språkstoff, men vi har også i høyere grad forsøkt å karakterisere slikt stoff som sjeldent, gammeldags etc., uten at slike betegnelser må tas altfor absolutt. Grunnen til at vi har tatt med så mye stoff av den art, er følgende: Da italiensk ikke er skolefag i Norge, foreligger det ikke italienske tekster spesielt laget for de forskjellige kunnskapstrinn, med stigende gloseprogresjon og med en jevn innføring i ikke kurant språk ved hjelp av ordlister og kommentarer. De fleste nordmenn som leser italiensk, gjør det ikke som ledd i en utdanning, men som pur hobby. Følgelig er det naturlig at de går til kjente og dermed noe eldre

forfatternavn; ja, det er ganske vanlig å lese til og med Dante og Boccaccio på et langt tidligere tidspunkt enn elevens språkkunnskaper kanskje skulle tilsi. Nå pretenderer ikke vi å ha fått med alt gammelt stoff, og når det gjelder f.eks. middelaldersk litteratur er dette heller ikke nødvendig. Slike forfattere vil alltid foreligge i billige kommenterte folkeutgaver. Dette er derimot ikke tilfelle med f.eks. bøker fra forrige århundre, som naturligvis inneholder språkstoff som ikke lenger kan karakteriseres som kurant. Det er ikke minst her vi håper boka vil være til noen hjelp. Til tross for at vi har gjort utstrakt bruk av betegnelser som gammelt, litterært o.l. har vi ikke sett det som vår oppgave å gi normer for «god» språkbruk, men først og fremst å registrere og forklare. Brukeren vil jo vanligvis søke ord og uttrykk på grunnlag av en tekst som allerede i seg selv er en indikasjon på ordets eller uttrykkets miljø. Viktigere er det at slike normer (særlig de av mer puristisk natur) først vil være på sin plass på et langt mer framskredent kunnskapstrinn, enn de lesere står på som vi i første rekke henvender oss til.

Ordboka er i sin helhet skrevet av Magnus Ulleland, med støtte i den ovenfor nevnte italiensk-danske ordbok. Augusto Traversa har gjennom hele arbeidet gitt forslag til uttrykk og fraser som burde være med; disse forslag er tatt til følge så langt plassen har tillatt det. Augusto Traversa har således ansvaret for en stor del av fraseologien, dessuten har han side for side gått igjennom manuskriptet med bokens norske forfatter og gjort sine merknader under lesningen. Begge forfattere har lest korrektur på boka.

Forlaget har ønsket den norske tekst i boka skrevet på rettskrivning 1938, med «moderate» former. Den norske utgiver hadde til sine tider foretrukket et noe «folkeligere» språk.

Oslo i august 1959

Augusto Traversa

Magnus Ulleland

FORORD TIL ANNEN UTGAVE

I annen utgave er det rettet en god del feil og ufullkommenheter. Endel nye ord og uttrykk er kommet til. Forøvrig er det gjennomført en mengde redaksjonelle forbedringer, som skulle gjøre det lettere å bruke ordboka. Undertegnede har ansvaret for annen utgave.

Oslo i april 1979

Magnus Ulleland

BRUK AV AKSENER. UTTALETEGN

Ord med trykk på *nest siste* stavelse har i ordboka ingen aksent. Unntatt herfra er ord som ender på *-io*, *-ia* og visse andre der det kunne oppstå tvil. Ligger trykket på en annen stavelse enn den nest siste, har ordboka aksent (*accent grave*), men vanligvis bare i oppslagsordet. Ved aksentuert *e* og *o* brukes *accent grave* for å betegne *åpen uttale* (f.eks.: *buòno*), mens *accent aigu* betegner *trang uttale* (f.eks.: *benône*).

§ betegner *stemt s*.

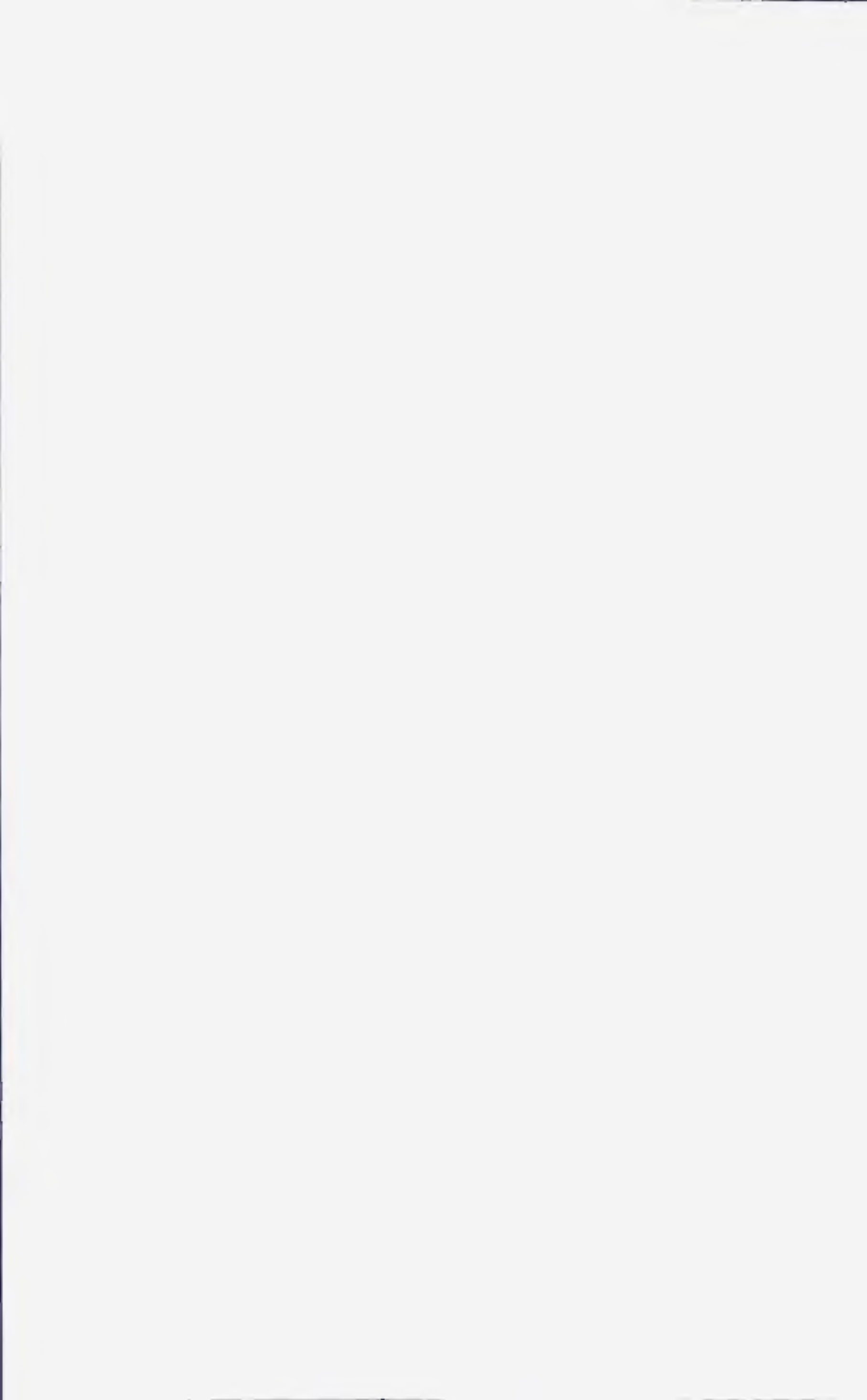
z betegner *stemt z*.

HVA DE ELLERS MÅ VITE!

1. Substantiv og adjektiv er vanligvis bare oppgitt i hankjønn. Ved ord på *-tore*, *-one* står hunkjønnsendingene i parentes, uten at hunkjønnssformene er oversatt. Bare når hunkjønnssordet har en spesiell betydning som ikke lar seg avlede av hankjønnssformen, står det som eget oppslagsord med tilhørende oversettelse. Substantiv og adjektiv er oppgitt i entall. Flertallet er bare oppgitt når det er uregelmessig og når entallsformen ender på *-co* el. *-go*, for i så fall veksler det som bekjent.

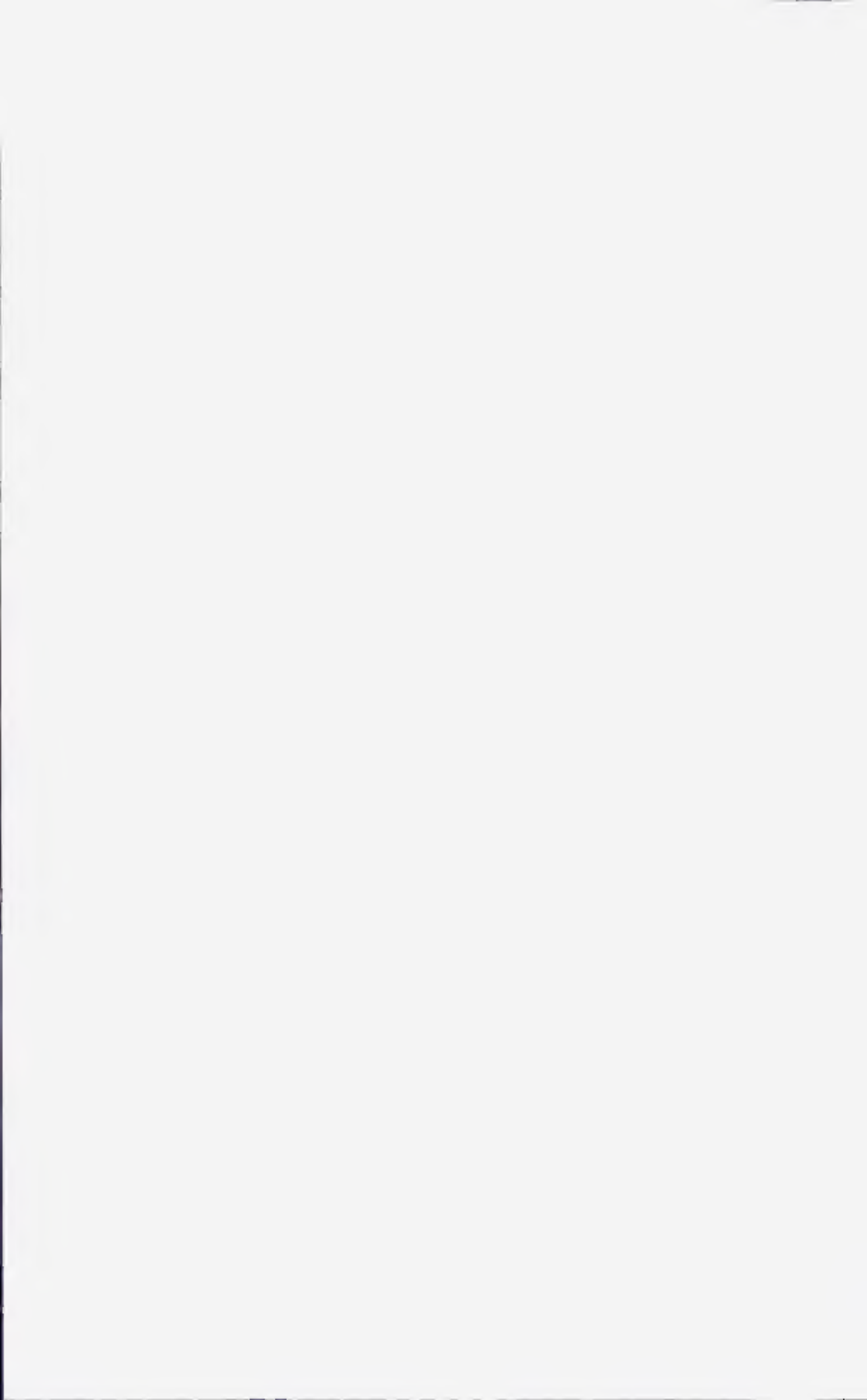
2. Verbet er oppgitt i infinitiv. Umiddelbart etter infinitiven står (i parentes) 1. pers. presens entall; enten hele formen (hvis den er uregelmessig) el. angivelse av trykkvokalen (dersom trykket ligger på en annen stavelse enn nest siste). Ligger trykket på nest siste stavelse er dette bare angitt når vokalen er *e* eller *o* (se reglene for uttale). Av andre verbalformer vil De finne som oppslagsord 1. pers. entall av *passato remoto*, når denne er uregelmessig og uregelmessig perfektum partisipp. Andre partisipper er bare oppgitt hvis de brukt adjektivisk har en betydning som ikke umiddelbart lar seg avlede av infinitiven.

3. Dersom det etter et uttrykk står f.eks. *fig.*, behøver ikke dette nødvendigvis bety at den figurlige betydning er uttrykkets eneste betydning. Det har svært ofte også sin bokstavelige betydning. Når denne kan finnes ved å oversette uttrykket ord for ord, har vi ofte unnlatt å oversette det. Mange uttrykk, som ordtak o.l., kan ofte oversettes på forskjellige (dvs. formelt forskjellige) måter. At et og samme uttrykk kan figurere med «ulike» oversettelser på de ulike steder i boka, regner vi derfor som en fordel. Ofte vil hvert enkelt ord i en ordgruppe ha så mange betydninger el. nyanser at det har vært umulig å gjenta alle for hvert nytt ord. Dersom De slår opp f.eks. på adjektivet, og de oversettelser De der finner ikke tilfredsstiller Dem, bør De derfor lese resten av artikkelen for om mulig å finne et bedre forslag.

TEGN OG FORKORTELSER

~	gjentakelsestegn, gjentar det nærmest foregående oppslagsord	jur.	juridisk
adj.	adjektiv(isk)	konj.	konjunktiv, konjunksjon
adv.	adverb(ialt)	lat.	latin
ark.	arkeologisk	litt.	litterært
arkit.	arkitektonisk	m	hankjønn, maskulinum
anat.	anatometisk	mar.	maritimt, sjouttrykk
astr.	astronomisk	mat.	matematisk
biol.	biologisk	med.	medisinsk
bot.	botanisk	merk.	merkantilt, handelsuttrykk
dial.	dialektalsk	mil.	militært
el.	eller	min.	mineralsk
elektr.	elektrisk	mus.	musikalsk
f	hankjønn, femininum	myt.	mytologisk
fam.	familiært	neds.	nedsettende
F	folkelig, vulgært	o.l.	og lignende
fig.	figurlig	pl	flertall, pluralis
filos.	filosofisk	pol	politisk
foto.	fotografisk	pp.	preposisjon
fys.	fysisk	pron.	pronomen, pronominalt
fysiol.	fysiologisk	refl.	refleksivt
geol.	geologisk	rl.	religiøst, teologisk
geogr.	geografisk	sj.	sjelden(t)
gl.	gammelt, foreldet	sg.	entall, singularis
gram.	grammatisk	sl.	(et) slags
hist.	historisk	sr.	særlig
ind.	indikativ	tekn.	teknisk
intr.	intransitivt	tr.	transitivt
inv.	ubøyelig, invariabel	typ.	typografisk
iron.	ironisk	v.	verbum, verbalt
jvf.	jevnfør	zool.	zoologisk

A

a, *una a lun a a*; *dall'a alla zeta* fra først til sist; *cominciare dall'a* begynne helt forfra.

a (pp) *sted*: *a Roma* i Roma; *a casa* hjemme; *a letto* i seng; *a tre metri di distanza* på tre meters avstand; *bevegelse*: *andare a Roma* reise til Roma; *andare a casa* gå hjem; *tid*: *alla mattina* (= *la mattina*) om morgenen; *a che ora?* hva tid? når?; *alle quattro* klokken fire; *all'una* klokken ett; *al tre marzo* den tredje mars; *a venti anni* i en alder av 20 år; *a giorni* om få dager; *visse dager*; *oggi a otto* i dag om åtte dager; *a Natale* ved juletider, i julen; *mdte*: *a occhi chiusi* med lukkede øyne; *a piedi* til fots; *macchina a vapore* dampmaskin; *al burro* med smør; *maccheroni al sugo di carne* makaroni med kjøttsaus; *al minuto* i smått, en detalj; *alla francese* på fransk vis; *middel*, *redskap*: *fatto a macchina* maskinlaget; *fatto a mano* håndlaget; *gruppainndeling*, *rekkefølge*: *a due a due* to og to; *a mano a mano*, *a poco a poco* litt etter litt; *a passo a passo* skritt for skritt; *pris*: *a che prezzo?* til hvilken pris; *a mille lire* til tusen lire; *mille lire al metro* tusen lire pr. meter; *resultat*, *bestemmelse*: *a tuo danno* til skade for deg; *a Sun rischio* på Deres risiko; *a rivederci!* på gjensyn! *foran hensynsledd* (dativ): *ha dato la lettera a tua madre* jeg har gitt din mor brevet.

abaca, *abaca* f manilahamp, abakaplante.

abaco (pl -chi) m regnebreitt, kuleramme, abacus.

ab antico fra gammell av, fra gammel tid.

abate m abbed, prest.

abbacare (ab-) gruble, fantasere.

abbacchiare (-bà-) slå (frukter) ned med stokk; *fig.* selge til spottpris; **abbacchiato** nedslått, utmattet.

abbacchio m slaktelam.

abbachino m regnetabell.

abbacinare (-i-) blende, blinde.

abbaco m (pl -chi) regnebok, tabell; regnekunst.

abbagliamento m blinding (se: *abbagliare*), blinding; blendverk, illusjon; **abbagliare** (-bà-) blinde, blende; *un lume che abbaglia* et blendende lys; *mi si abbagliano gli occhi* jeg blir blindet.

abbaglio m feiltagelse, mistak; *prendere un ~*, *cadere in ~*, *essere in ~* ta feil; *hai preso un abbaglio* *numero uno* du har tatt grovt feil, gjort en kjempebommert.

abbaglio m sterk flimring (for øynene).

abbaiamento m gjoing; **abbaiare** gjo; *can che abbaia non morde* gjoende hund biter ikke; *abbaiava dalla fame* hans mage skrek av sult; ~ *alla luna* gjo mot månen; **abbaiato** f sterk gjoing; **abbaiatore** m en som gjør, bjeffer.

abbaino m kvist, takvindu.

abbaiò, **abbaiò** m gjoing; **abbaione** m en som gjør, gneldebrekkje (*fig.*).

abbaiare pakke, bunte sammen; skryte, lyve.

abballinare 1. *abballare*; 2. ~ *il letto* slå opp madrassene.

abbalottamento m det å svinge hit og dit; **abbalottare** svinge fram og tilbake; tumble med.

abbambolato sovndrukken (om øyne).

abbandonare (à) forlate, gi opp, la i stikken, prisgi,

forsømme; ~ *le briglie* gi slappe tøyer; ~ *il capo sul petto* henge med hodet; **abbandonarsi** tape motet; **abbandonarsi alla gioia** gi seg gleden i vold; **abbandonarsi alla collera** la sinnet løpe av med seg; **abbandonato** forlatt; *una casa abbandonata* et øde hus; ~ *dai medici* oppgitt av legene; ~ m hittebarn.

abbandono m forlattethet, oppgivelse; det å gi seg hen (over); *andare in ~* bli forlatt; *lasciare in ~* forlate, gi opp; *essere nell'abbandono* være forlatt; *parlare con ~* tale begeistret; *suonare con ~* spille med følelse.

abbarbagliamento m blinding; **abbarbagliare** blende.

abbarbicarsi (-bà-) slå rot; *l'edera si abbarbica ai muri* eføyen klatrer på murene.

abbarcare opphøpe.

abbaruffamento m strid, slåsskamp; **abbaruffare** bringe i uorden, forvirre; *refl.* slåss; *i letterati si abbaruffano* de lærde strides.

abbassamento m nedgang; senkning, nedsettelse; *fig.* fornedrelse, ydmykelse; **abbassare** senke, nedsette; ~ *le armi* strekke våpen; ~ *la voce* senke stemmen; ~ *la cresta*, ~ *le corna*, ~ *il capo*, ~ *la fronte* bøye seg, ydmyke seg; *fare ~ i prezzi* få til å slå ned prisene; ~ *una perpendicolare* nedfelle en perpendikulær; *far ~ il capo* ydmyke, fornedre; *refl.* synke, falle; *bøye seg*; nedverdige seg (*a til*); ydmyke seg.

abbasso ned, nede; ~ *il cappello!* av med hatten! ~ *il tiranno!* ned med tyrannen!

abbastanza nok, tilstrekkelig; ~ *caro* temmelig dyrt; ~ *stupido* heller dum, temmelig dum; *averne ~ di qualcosa* være lei av, ha fått nok av noe.

abbattere slå ned, styrte, ødelegge; felle, rive; skyte ned; ~ *una casa* rive et hus; ~ *delle piante* felle trær; ~ *un Governo* felle en regjering; ~ *un naviglio in chiglia* kjelhale et skip; *refl.* tape motet; *perché si abbatte così?* hvorfor tar De det så tungt?; **abbattersi in qualcuno** løpe på en, treffe; **abbattersi bene** (male) gjøre det godt (dårlig).

abbattifieno m forlue, forlem.

abbattimento m molløshet; *sj.* det å gjøre motløs; nedrivning, kamp; ~ *alla base* skattefritt grunnbeløp.

abbattuta f nedskytning; felling (av trær); **abbattuto** nedslått.

abbatuffolare (u) rulle sammen; *refl.* slåss.

abbazia f kloster, abbedi; **abbaziale** som hører til abbeden, abbediet.

abecedario m ABC-bok.

abbellimento m forskjønnelse; **abbellire** (-isco) forskjønne, pynte; **abbellitore** (f -trice) m en som ynder å overdrive el. pynte på en historie; **abbellitura** f forskjønnelse.

abbeverare (-bè-) gi å drikke, vanne; *refl.* drikke, slukke tørsten; **abbeverata** f det å gi (dyr) vann; **abbeveratoio** m drikketrau, drikkested (for dyr).

abbicare opphøpe.

abbicci *m* ABC-bok *essere all'abbicci* stå ved begynnelsen av noe
abbiente *ve* stående
abbietto *etc* *se abietto* *etc*
abbigliamento *m* klededrakt, påkledning, tøy, be-
kledning, **abbigliare** pynte, kle på, **abbigliato** *m*
påkledningsværelse, **abbigliatura** *f* påkledning
abbigliamento *m* sammenkøbling **abbinare** koble
sammen, *jur* behandle (to saker) samtidig, *affare*
abbinate parallellforretning
abbondamento *m* lureri, **abbondolare** lure, snyte,
abbondolatore *m* (*f* -lora, -trice) bedrager, **abbon-**
dolatura *f* bedrageri
abbisognare være nødvendig, - *di qualcosa* beho-
ve noe, ha bruk for noe, *mi abbisognano* jeg må
ha, jeg trenger
abboccamento *m* sammenkomst, møte, samtale,
abboccare (*to*) bite i, bite på, *fig* gripe begjærlig
fylle (flaske etc); holde med knipetang, *i pesci*
abboccano fisken biter, *refl* komme sammen,
konferere (om med), **abboccarli a qualcosa** bite
på noe, slutte sammen (om ror), **abboccato** fylt til
runden; matkøt, matlyst, sat ig, halvstort (om
vin), **abboccatura** *f* det som står i halsen på en
flaske, etc *munning*
abboccolato krollet
abbominare *etc*, *se* **abominare** *etc*
abbonacciamento *m* det at været stilner av, havet
legger seg, **abbonacciare** berolige, *refl* stilne av,
legge seg
abbonamento *m* abonnement, *fare l* - *a* abbonere
på, - *annuale* årsabonnement, - *bimestre* måned-
abonnement, - *mensile* månedssab, - *trimestre*
kvartalsab, - *al telefono* telefonabonnement,
abbonare (*to*) godtgjøre, fra-
dra; godkjenne (regning), **abbonarsi a qualcosa**
abbonere på noe, **abbonato** *m* abonnent
abbondante rikelig, **abbondanza** *f* overflod, rikdom
vivere nell - leve i overflod, *nuotare nell* -
være søkkrik, **abbondare** (*to*) finnes rikelig, i
overflod *nel mare abbondano i pesci* det er
mengder av fisk i havet, - *di qualcosa* ha
overflod av noe, **abbondevole** = **abbondante**
abbondone *m* (*f* -ona) skravlebolle
abbonimento *m* beroligelse, forberedelse, **abbonire**
(*-isco*) berolige, formilde, forberede (jord), mod-
nes (frukt), **abbono** = **abbuono**
abbordabile tilgjengelig, **abbordaggio** *m* antring
abbordare (*to*) entre, gå ombord i, angripe, *fig*
nærme seg, gå hørt til, tiltale, *mar* legge til, *refl*
stole sammen (til sjøs), **abbordo** *m* mar sammen-
slut, angrep til sjøs, tillegging, adgang, *di facile*
- lett tilgjengelig, liketil; **abbordone** *m* (*f* -ona)
påtrengende menneske
abborracciamento *m* fusk, slurv, **abborracciare** fus-
ke, slurve - *una composizione* slurve fra seg et
arbeid **abborracciamente** skjedest, sluske **ab-**
borracciatura *f* fuskeri, hastverksarbeid, makk-
verk, **abborracciato** *m* rot, oppkøt, **abborracciare** *m*
fuskeri
abbottonare (*-to*) knappe til, **abbottonato** tilknapp-
pet, *fig* reservert; **abbottonatura** *f* (til)knapping
knapperekke
abbozzacchiare *vedi* skissere lost, flyktig *ing* *fig* i
abbozzacchiere = **imbozzacchiere**
abbozzamento *m* skissering **abbozzare** (*to*) skissere
gjøre utkast til, - *una statua un sonetto* gjøre
utkast til en statue en sonett **abbozzata** *f* utkast

abbozzaticcio *m* lost utkast; *adj* skissemessig
abbozzatura *f* skisse, utkast **abbozzo** *m* utkast,
abbozzatore *m* (*f* -trice) en som lager skisser
abbozzolare *etc* puppe seg inn, klumpe seg
abbracciamento *m* omfavnelse, **abbracciare** omfat-
te; omfavne, - *la causa di uno* ta på seg, støtte
ens sak, *chi troppi abbraccia nulla stringe* den som
tar på seg for meget, makter intet, *il mare*
abbraccia la terra havet ligger rundt jorda, *il libro*
abbraccia tutta la storia della Norvegia boka
behandler hele Norges historien; - *una decisione*
ta en beslutning, - *un partito* slutte seg til et
parti, - *una proposta* gå inn for et forslag, -
una religione gå over til en religion; **abbraccia-
mento** *m* en som tar på seg alt mulig
abbracciata *f* (kort) omfavnelse, klem, **abbraccio** *m*
omfavnelse, **abbraccio** *m* gjentatt, inderlig omfav-
nelse, **abbraccio** *m* (*f* -ona) snushane, **abbrac-**
ciucchiare omfavne (stadig)
abbrancare stå kio i, gripe, naske; **abbrancarsi a**
qualcosa klemme seg til noe
abbreviamento *m* forkorting, **abbreviare** (*e*) forkor-
te, avkorte; - *una parola, una strada* forkorte et
ord, en vei; *le letture abbreviano le serate d'inver-*
no lesning forkorter vinterkveldene; **abbreviativo**
m forkortelse, *adj* forkortende; **abbreviatore** *m* (*f*
-ice) en som forkorter, **abbreviatura** *f* abbrevia-
zione *f* forkortelse
abbrivare *mar* sette i gang
abbrivire (*-isco*) = **abbrividire**
abbrivo *m* mar starthastighet, **prendere l'abbrivo**
komme i gang **smorzare l'abbrivo** stå farten av,
brakke
abbronzamento *m* bronsering, bruning, **abbronzare**
svi, brune, bronsere, bli brun, bli solbrent
abbronzaticcio litt brun, brunaktig **abbronzatura**
f bronsering, brunfarge; **abbronzire** (*-isco*) bli
brun
abbruciacciamento *m* sving **abbruciacciare** (*-ac-*
chio *svi* litt bet og det
abbruciare = **bruciare**
abbrumare bli markspist (om båter)
abbrunare brune, gjøre mørk, omvikle med sørge-
flor, *handiera abbrunata* slagg med sørgeflor, *refl*
bære sorg, **abbrunire** (*-isco*) brune, gjøre el. bli
brun mørk
abbrustare riste *svi* (sjærfe)
abbrustolimento *m* ristling, **abbrustolare** (*-isco*) *svi*
riste, brune; *pane abbrustolito* ristet brød, **abbru-**
stolata *f* ristling *dare un* - *a qualcosa* riste noe
abbrutimento *m* forråelse, **abbrutire** (*-isco*) fortåe,
gjøre dyrisk
abbruttire (*-isco*) gjøre stygg bli stygg
abbuffare *refl* etc grådig, fylle seg
abbuiamento *m* det å formørke, fordunkle, for-
dunkling **abbuiare** formørke, fordunkle, *fig* dys-
se ned, *refl* bli mørk, bli trist
abbuono *m* anerkjennelse av gjeld, avslag, rabatt,
bonus, handicap, *mi fa un po' di* - *2* gir De meg
et lite avslag
abburattamento *m* sikting **abburattare** sikte (mel)
fig drofte, snakke i vei tale «fint» **abburattata**
f sikting, **abburattatore** *m* (*f* -lora, -trice) en som
sikter, *fig* skravlekopp, **abburattatura** *f* sikting,
igjer **abburattone** *m* (*f* -ona) skravlebolle
abbuzzare være oppmet, - *um* vær, bli overskyet,
abderita *m* *f* molho, abderitt
abdicare (*-ab*) abdisere gi avkall på - *al trono*

al regno si fra seg tronen, riket; *abdicazione* / *abdikasjon*
aberrare /et/ fare vill, være avsindig, *aberrazione* /
 vi/ farelse, av sinn, — *mentale* sinnsforvirring
abetina / gran skog, *abete* m gran, *abetina* / liten
 gran skog
ab eterno *ab aeterno*, fra evig tid av
ablativo /pl -ci/ som stammer fra bestefaren, m
 dial. barnebarn
abiezione / *abiezione* / avskyelighet, gemenhet
abiezione d'idee avskyelig tankegang, *abietto* av-
 skyelig, foraktelig, gemen, *abiezione* / gemenhet,
 foraktelighet
abigato m kvegtyver
abile dyktig, egnet, uvet, — *alla leva* som kan
 utskrives, — *e arruolato* tjenestedyktig og innrul-
 lert, *essere fatto* — *al servizio militare* bli erklært
 tjenestedyktig, *abilità* / dyktighet, egnethet, øvel-
 se, *bella* — 'som om det skulle være noen kunst'
avere l' — *di fare una cosa* være i stand til å gjøre
 noe, *abilitare* /-bi-/ dyktiggjøre, sette i stand til
 erklære for egnet, *refl* dyktiggjøre seg, vise hva
 en duger til, *abilitazione* / dyktiggjørelse, kvalifi-
 sering, eksamen (og dokument) som gir rett til å
 praktisere
abisale avgrunns-, avgrunnsdyp, *pesce abissale*
 dypvannsfisk, *abisso* m avgrunn, *è un* — *di*
maligna di iniquità han er den personifiserte
 ondskap, urettferdighet, *essere sull'orlo dell'* —
 være på avgrunnens rand
abissino abessinsk, etiopisk
abitabile beboelig, *abitacolo* m bolig, håk, ronne-
 mar, kompasshus, *abitante* m innbygger, her er
abitare /h- ho, he/ — *in una bella casa* bo
 et pent hus; — *in città, in campagna* bo i byen,
 på landet, — *a Milano* bo i Milano, — *nei*
dintorni (alla periferia) di Torino bo i Torinos
 utkant, *abitato* m bebyggelse, *abitatore* m /-trice/
 beboer, innbygger, *abitazione* / bolig *la questione*
delle abitazioni boligspørsmålet
abito m klesdrakt, iordensdrakt, fig vane, *abiti*
 /pl/ bekledning, konfeksjon, — *da sera* aftenan-
 trekk, — *da caccia* jaktantrekk, *farci un* — *sy seg*
 en dress (drakt); — *a doppio petto* dress med
 dobbelknappet jakke, *zool* — *estivo*, — *invernale*
 sommerdrakt, vinterdrakt, — *mentale* åndelig
 habitus, — *da mezza stagione* overgangsdrakt, *un*
taglio d' — *et stykke stoff*, *abito tailleur* spaser-
 drakt, *prendere vestire l'* — *gå i kloster*, *lasciare*
spogliare l' — *forlate klosteret*, *l'* — *non fa il*
monaco kappen gjør ingen munk, skinnet bedrar
abituale (sed)vanlig, *abituare* /-bi-/, — *a qualcosa*
 venne til noe, *abituarsi a qualcosa* venne seg til
 noe, *abitudinario* m vanemenneske, *adj* van-
abitudine / (sed) vane
abituro m hytte, ronne
abiura / avsværge, *abiurare* avsværge
ablativo m ablativ, *essere all'* — *fig* være fullstend-
 ig blakk
abluzione / vasking, håndtvætning
abnegare /et/ gi avkall på, forsake, — *la propria*
volontà føye seg, gi etter, *abnegazione* / selvfor-
 nekteelse, offervilje
abolire /-isco/ avskaffe, *abolizione* / avskaffelse
abominabile avskyelig, *abominare* / avsky, forak-
 te, *abominazione* / avsky, gru, vederstyggelighet,
abominevole avskyelig, vederstyggelig, *abominio* m
 gru, *abondante* = *abbondante*

aborigene, **aborigeno** innfødt m opprinnelig inn-
 bygger
aborrimento m avsky, *aborrire* /-isco/ avsky, —
dal sangue avsky blod
abortire /-isco/ abortere, fig mislykkes, slå feil,
abortivo fosterfordrivende, *parto* — abort, *aborto*
 m abort, fig dårlig arbeid, misfoster, — *di natura*
 vanskapning, — *procurato* kunstig abort
abradere radere ut, vekk, skrape av, ut, *abrasione*
 / avskraping (hud) utskraping, *abrasivo* m slipe-
 middel, slipemateriale, *abraso* se *abradere*
abrogare /-isco/ avskaffe, *abrogatorio* som avskaffer,
abrogazione / avskaffelse
abrupto, *ex* — plutselig
abside /apsis/
abulia / viljeløshet, *abulico* /pl -ci/ viljeløs
abusare, — *di qualcosa* misbruke noe, — *del vino*
 være fordrunken, drikke for meget, *abusivo* ube-
 rettig, utillatelig, forkastelig, *abuso* m misbruk
abuzzago m /pl -ghi/ musvåk
ac / — *avanti Cristo* før Kristus
acacia /pl -ce/ akasie
acaju m inv mahogni
acanto m akantus
acaro m midd / — *della scabbia* skabbmidden
acattolico ikke katolsk
acca / (bokstaven) h *non capirei un* — ikke forstå
 et makk, *non saper un* — være fullstendig uviten-
 de, *non stimare un* — ikke verdsette det spor,
non toller un — være null verdi
accademia / akademi, — *delle Scienze* vitenskaps-
 akademi, *accademico* /pl -ci/ akademisk m aka-
 demiker, *corpo* — akademisk kollegium, *anno* —
 universitetsår
accadere hende, skje, *che cosa accade?* hva står på?
non accade che si disturbi per noi det hender ikke
 at han umaker seg for vår skyld, *accaduto* m
 hendelse, tilfelle
accagionare /-isco/ beskylde, anklage
accagliamento m sammenløping, koagulering, *ac-*
cagliare (få til å) løpe sammen, koagulere, *refl*
 løpe sammen, koagulere, *il latte* i *accaglia* melken
 surner, *accagliatura* / sammenløping, koagula-
 sjon
accalappiacani m inv hundefanger, *accalappiame-*
to m fanging (av dyr), bedrageri, hundefangeri,
accalappiare fange, narre, *accalappiatore* m en
 som fanger, bedrager, *accalappiatura* / fanging,
 bedrageri
accalcare /ofte/ *refl* stamme sammen
accaldare *refl* bli meget varm, overhete
accalorare /-isco/ også *refl* bli hissig, animert
accampamento m leir, det å slå leir, *accampare*
 anbringe i leir; — *ragioni pretesi* fremføre
 grunner, påskudd, slå leir, kample, (også *refl*)
accanare /-alo/ hule ut, grave ut
accanare sj pusse hunden på, forfølge, *refl* b i
 rasende
accanimento m sinne, forbitrelse, rasen, iherdighet,
favorare con — arbeide iherdig, *accanire* /-isco/ b
 forbitret, gå på med krum hals, *accanito* iherdig
nemici accaniti erkefiender
accannellare /-isco/ spole
accanto /a canto/ ved siden av, — *alla casa* ved
 siden av huset
accantonamento m innkvartering, *accantonare* /-isco/
 innkvartere, legge til side (penger)
accapacciare /-isco/ *refl* bli tung i hodet, *accapaccia-*
mento m, *accapaccatura* / hodepine

accaparramento *m* hamstring, oppkjøp, **accaparrare** hamstre, kjøpe opp, få tak i; «huke» **accaparratore** *m* hamsirer, oppkjøper
accapazzare *te* hogge (stein) til
accapigliare *refl* ryke i tittene på hverandre, diskutere heftig, **accapigliamento** *m*, **accapigliatura** *f* trette, slagsmål
accappatoio *m* friserkåpe, hadekåpe
accappare snøre, binde sløyfe på, **accappatura** *f* sløyfe
accapponare *te* kastre (kullinger) *mi* *v* **accappona** *la pelle* jeg får gåsehud; **accapponatura** *f* kastrering
accapucciare ta hette på hodet, dekke hodet
accaprettare binde bena (på dyr)
accarezzamento *m* kjærtegn, del å kjærtegne; **accarezzare** kjærtegne, kjæle for *fig* behandle kjærlig, — *le spalle a uno* (unn) i gi pry, **accarezzevole** kjærlen
accartocciare *te* rulle sammen, pakke inn
accasamento *m* giftemål, **accasare** gifte (datter) bort; *refl* gifte seg (menn og kvinner) sette bo
accasciamento *m* utmattelse, **accasciare** utmatte *refl* bli utmattet, motløs
accasermare *te* legge i kaserne, innkvartere
accastellare *te* heiste tårn høye opp **accastellare** = **accastellare**
accattare (og *refl*) lå snue, katarr
accatamento *m* oppslubling, **accattare** stable opp
accattabrighe *m* *f* inv stridlynt person, kverulant, kranglefant
accattapane *m* tigger, **accattare** låne, tigge, *fig* søke, slå etter, fiske etter, — *ludi* fiske etter ros, **accattino** *m* innsamler (til veldedige formål), **accatto** *m* lån, tigging **accattoraggio** *m* tiggeri
accattone *m* tigger
accavalcare skreve over, legge over (masker)
accavalciare skreve over; *il ponte accavalca il fiume* brua går over elva, — *le gambe* legge del ene benet over det andre, **accavalcione** og **accavalcioni** (og *a cavalcione* etc) overskrevs
accavallare legge over, legge på hesten
accavigliare spole på, rulle opp
acceccamento *m* blinding, forblindelse, **accecare** *te*, blinde, b ende, bli blind
accedere gå bort til, nærme seg, *fig* innvilge, bifalle; ha adgang til, *si accede per la tale strada* inngangen er fra den og den gate, **accedere alla mia opinione** han bifallt mitt synspunkt, *jur* — *ad un luogo* foreta åstedsbefaring
acceleramento *m* fremskyndelse, påskyndelse, **accelerare** *te*, påskynde, — *il motore* gi gass, — *il passo* påskynde sine skritt, **accelerativo** egnet til å påskynde noe, fremme en sak, **accelerato** hurtig, rask, — *m* (trenno ~) somletog, **acceleratore** *m* *la pedale*, gasspedal, **accelerazione** *f* akselerasjon, fartsøkning
accendere tenne opp, på, *fig* oppflamme, opphisse, opphete, åpne (en konto), (inn)registrere (ei lån), — *la radio* slå på radioen; *refl* ta fyr; *fig* bli opphisset, oppflammet; **accendibile** brennbar, lettfengelig **accendigliolo** *m* ved til opptenning, knusk; **accendimento** *m* opptenning, antenning, åpning (konto) innregistrering (lån), **accendiamo** *m* gasslønner; **accendisigaro** *m* sigarett-tenner; **accenditoio** *m* slang til å tenne (alter)lys med, **accenditore** *m* (lyk)tenner, — *automatico* = **accendisigaro**

accennare *te*, peke på, hentyde til, antyde; vise, — *a qualcuno* gi tegn til en, — *a qualcosa* peke på, hentyde til noe; — *a fare qualcosa* gjøre mine til å gjøre noe, tegne til å gjøre noe, — *di no* ryste på hodet; — *di si* nikke (bekreftende), — *cappe e dar denari* love en ting og gi noe annet; **accenno** *m* vink, fingerpek, tegn; *avere un* — *di qualcosa* ha et islett av noe, *il vino ha un* — *di muffa* vinen smaker av mugg
accensione *f* tekn. (an)tenning; åpning (konto), registrering (lån)
accentare *te* betone, aksentuere, **accentatura** *f* betoning, aksentuering, **accento** *m* aksent, trykk, betoning, — *tonico* trykkaksent, *porre* *f* — *su un fatto* understreke et faktum, *parlare con un* — *di ira* di pietà snakke i en brysk, med dende tone
accettorino *m* korgutt, zool sl spurvefug
accentramento *m* sentralisering, *conto di* — samle-konto; **accentrare** *te* sentralisere, konsentrere, samle, **accentratore** sentral-, sentraliserende; *governo* — sentralregjering, *m* en som sentraliserer, organisator
accentuare *te*, betone, aksentuere; **accentuamente** med ettertrykk, **accentuato** kraftig **accentuazione** *f* betoning, aksentuering
accerchiamento *m* omringing, innkretsing, **accerchiare** *te*, omringe, omslutte, kretse inn, legge ring på (kjerrehjul)
accertamento *m* konstatering **accertare** *te*, forsikre, slå fast, konstatere; — *una notizia* verifisere en nyhet, **accertarsi d'una cosa** forvisse seg om noe
accesi *te* **accendere** **acceso** opptent, het, *calore* — livlig farge; *rossa* — ildrod
accessibile tilgjengelig, *fig* omgjengelig, lettfallelig, **accessibilità** *f* tilgjengelighet
accesione *f* tiltrædelse; forøkelse; **acceso** *m* tilgang, adgang, åstedsbefaring, *fig* og med *unfatti*, *di facile* — lett tilgjengelig, *strada di* — tilførselsvei; — *isterico* hysterisk anfall; — *di tosse* hosteri
accessorio medfølgende; underordnet, — *m* bil, tilbehør, løs del
accetta *f* håndoks
accettabile antakelig, akseptabel, **accettabilità** *f* antakelighet, **accettante** *m* akseptant, **accettare** *te*, anta, motta, oppta, bifalle, akseptere; **accettazione** *f* antakelse, bifølgelse, aksept
accettata *f* øksehogg
acetto kjøtt, velkommen
accezione *f* betydning, mening
acchetamento *m* beroligelse; **acchetare** berolige *refl* toe seg, falle til ro
acchiappacani *m* inv sj hundefanger **acchiappamosche** *m* inv fluefanger, **acchiappanuole** *m* innfantast; **acchiappare** (på)gripe, — *tel* *refl*, *una malattia* pådra seg en sykdom, **acchiapparello**, **acchiappatello** *m* felle **acchiappatoio** *m* snare
acchiocciare *te* kripe sammen; ruge, og *refl* **acchiocciamento** *m* sammenrulling **acchiocciare** *te* (chi) sno, *refl* sno seg, kripe sammen; rulle seg sammen, **acchiocciatura** *f* sammenrulling
acchitare legge acquit (biljard), **acchito** *m* acquit, *di primo* — med det samme
acchiudere = **accludere**
accia *f* råhamp, grov tråd
acciabattamento *m* fuske, slurv, makkverk **acciabattare** fuske, **acciabattone** *m* (*f* -nna) fusker, **acciabattatore** *m* (*f* -trice) *adj* (som) fusker, **acciabattatura** *f* fuske
acciaccamento *m* masing, knusing **acciacciare** ma-

se, knuse *fig* slå ned, svekke. **acclaccatura** / knusing, *mus* kort forslag
acclaccinare (-inn), *refl* *sj* mase seg ut (til ingen nytte)
acclacco *m* (pl) *echu* skropelighet, *gli acciacchi della vecchiaia* alderdommens plager, alderdomssvakhet, **acclaccoso** skropeing
acclaiare (-aiato) gjøre til stål, herde, **acclaiatura** / herding, **acclaiatura** / stålverk, **acciaio** *m* stål, ~ *da attrezzi* verktøystål, ~ *di ringhiera* tet fusn i ringhiera d gelstål, ~ *fuso* slopestål, ~ *laminato a freddo* kaldvalset stål, ~ *a nastro* båndstål, *pulmona d* ~ jernlunge, ~ *validabile* sveisestål
acciauolo / skobespar, **acciauolo** *m* kvessestål *dare l* ~ kvesse
accambiare (-a) rulle (seg) sammen, *ngtd* *refl*
accapinare *refl* overanstrenge seg
acciarino *m* fyrstål, fyring, hane (på våpen)
acciarpare *m* fusk, slurv, **acciarpare** fuske, slurve, **acciarpare** *m* (f -rice) **acciarpare** *m* (f -ona) fusker, **acciarpio** *m* (stadig) fuskeri, slurv, **acciarpiura** / fusk, slurveri
accidempoli *f* for pokker!
accidentale tilfeldig, uvesentlig, underordnet, **accidentallità** / tilfeldighet, **accidentalmente** tilfeldigvis, **accidentato** lammet, *com terreno* ujevnt, kupert, **accidente** *m* tilfelle, uhell, *med* slagtilfelle, *mus* forlegn, ulykkesfugl, ~ *autum* høst, h lulykke, *per* ~ tilfeldigvis, **accidenti** *f* for dom! for pokker!
accidia / lede, kjedsomhet, treghet, **accidioso** lei, kjedsommelig
accigliamento *m* let a rynke pannen, **accigliare** *refl* rynke pannen, se ergerlig, fortenkt ut, *accigliato* mørkt, strengt ansikt, **accigliatura** / strengt, sint uttrykk, øyenbryn, *che bella* ~ ' for noen vakre øyenbryn
acclieccare (-e), *sj* lokke, drive gion med
accliegnare *sj* krolle (toy)
acclingere; **acclingersi** *a fare qualcosa* sette seg fore å gjøre noe
accio *f* vemmelig, slem
actio = *accusatio* (*actio* *the*, for, forat, (med *com*)
acclocchire (-inn) bedove, gjøre et er bli døs, sove som en stein
acciotolare (-oin) steinlegge, skramle med servise
acciotolato *m* steinlegging, brulegning, **acciotolatura** / steinlegging, **acciotolio** *m* skrammel av tallerkener
accipicchia! *lam* du å du' du verden' josses!
accipigliare *refl* rynke brynene bli sint
accipreti! *f* fordomt!
acclucchiare (-iscu) bedove, være bedøvet (fig)
accluffare gripe i luggen, slanse, arrestere; *refl* ryke i tottene på hverandre
accluga / ansjos, *stretti pigiati come acciughe* som sild i en tonne, *vecu come un* ~ tørr som en sild
acclugato *m* ansjosselger, gammel skitten bok (ti å pakke ansjos i), **acclugata** / ansjos-saus
acclivettare (-e), lokke (nn), kokettere med, **acclivettato** som er blitt klok av skade
acclamare tiljuble, approhere, velge med akklamasjon; **acclamatore** *m* (f -rice), *adj* (en) som bifaller, **acclamazione** / akklamasjon; bifall, gledesrop, *nominare per* ~ velge ved akklamasjon
acclarare oppklare
acclimare, **acclimatare** / akklimatisere, **acclimazione**, **acclimatazione** / akklimatisering

accline skrånende (nedover), bratt
acclive skrånende (oppover), bratt, steil
accludere vedlegge, tilføye, **acclusa** / innlegg, bilag, **accluso**, *qui* ~ vedlagt
accoccare (-a) legge på på buen, gi et slag, *accoccarla a qualcuno* spille en et puss, *tal ti ride in bocca*, *e dietro te l'accocca* han smiler deg opp i ansiktet og lurer deg bak ryggen
accoccolare *refl* krype sammen, sitte på huk
accodamento *m* det å stå på (gå i) rekke, **accodare** (-a) stille (særlig dyr) på rekke, *refl* stå, gå i hælene på hverandre, **accodatura** / det å stille på rekke, oppstilling
accogliente innviltende, gjestfri, innbydende, hygelig, **accoglienza** / (vennlig) mottakelse; *fare* ~ *a qualcuno* motta vennlig, **accogliere** motta, bifalle ~ *una tratta* honorere en veksel, **accoglimento** *m* mottakelse, samling, **accogliticcio** blandet, sammensatt, **accoglitore** *m* (f -rice) samler
accolito *m* messegutt; tilhenger
accolliacciato høyhalset, tilknappet
accollamento *m* det å pålegge, påta seg noe, **accolare** (-a) legge på halsen; spenne (okser) i åk, belaste (en vogn) foran, pålegge (utgift), være høyhalset (toy); *refl* påta seg, **accolarsi** i debiti *d'un altro* påta seg en annens gjeld, **accolata** / ridderslag, **accoltario** *m* som påtar seg noe, entreprenør, **accoltatore** *m* (f -rice) den som gir, setter bort arbeid, **accoltura** / halsutringning, **accolto** *m* overtakelse av et arbeid, entreprise, ark fremspring, vognløst
accolsi se accogliere
accolia / fotsamling, **accolio se accogliere**
accolliellare (-e) stikke (såre) med kniv
accolliellatore *m* knivstikker
accomandante *m* merk kommandant, **accomandario** *m* pengeinnskyter, komplementær; **accomandito** / *com a n* ~ kommandittselskap
accom(m)iatate gi avskjed, gi permisjon, *refl* ta avskjed
accomoda *m* *int* *fam* en som ordner alt, faktotum, **accomodabile** som kan repareres, tilpasses, ordnes, **accomodamento** *m* reparasjon, ordning, billeggelse (av konflikt), forlik, **accomodante** imolekommende, **accomodare** (-co-) ordne, arrangere, rette, reparere, sette i stand, stoppe (strømper), tilpasse, gjøre opp, *l'accomoda io* ham skal jeg ordne, ~ *a qualcuno* passe (for) en, ~ *uno per le feste* (inn) i rede stygt til, *refl* ta plass, sette seg, innrette seg, bli forlikt; *l'accomodi* vær så god, ta plass! **accomodatura** / = **accomodamento**
accompagnabile som kan følges, akkompagneres, **accompagnamento** *m* følge, ledsagelse; akkompagnement; ~ *funebre* liktog, likfølge, **accompagnare** følge, ledsage, akkompagnere, parre, gifte, ~ *uno in marcia* *fam* i kjøre en i bil, **accompagnarsi** *a el con*, *uno* følges med en, **accompagnarsi con qualcuno** passe til, høve for en, *meglio soli che male accompagnati* bedre alene enn i dår g selskap, **accompagnatore** *m* (f -rice) akkompagnator, **accompagnatorio** ledsagende, *lettera accompagnatoria* fo geskriv, **accompagnatura** / følge, samsvar, *fare* ~ *con* passe til, være pendant til, **accompagnò** = **accompagnamento**
acomunabile som kan gjøres felles, forenlig, **acomunamento** *m* det å gjøre felles, fellesskap, delaktighet, **acomunare** gjøre felles, delaktig (forene), *refl* blande seg, omgås, fraternisere
accoccezza / det å være tillaget, ordnet, **accoccia-**

bile som kan tillages, ordnes, pyntes; **acconciamento** *m* tillaging, ordning, pynting, **acconciare** (*o*) ordne, lage til, pynte; konservere (frukt); — *i capelli* frisere seg — *per il di del* le feste tilrede stygt; *refl* gjøre seg i stand, pynte seg, **acconciarsi** *a fare qualcosa* belage seg på å gjøre noe, **acconciatore** *m* (*f* -trice) en som ordner, pynter (særlig hår) **acconciatura** *f* hodepyni, hodeplagg, frisyre, **acconcia** bekvem, høvelig, tillaget, pyntet, **cadere, venire in ~** komme i rett tid, høvelig, **sella acconcia a cavallo** hestesadel, **parlare, scrivere ~** snakke, skrive godt

accondiscendente føyeing, **accondiscendere** samtykke

acconigliare *gi* legge inn årene

acconsentimento *m* samtykke, **acconsentire** (*-ento*, samtykke (*a*)), tilate, bifalle; innrømme, (*chi tace acconsente* den som tier, samtykker)

accontare *refl* slå seg sammen, være med, følge

accontentare *-ento* tilfredsstille

acconto *m* (delvis) forutbetaling, **a conto**-beløp

accoppiare (*o*) slå i hjel

accoppiamento *m* parring, forening, kobling, kobling (radio), — *a frizione* friksjonskobling, — *a nostra* håndkobling, **accoppiare** (*o*) parre, koble (sammen); stille sammen, *refl* gifte seg, parre seg, **accoppiatore** *m* (hundelenke), **accoppiatore** *m* (*f* -trice), *adj* (en som) kobler, **accoppiatura** *f* parring

accoramento *m* sorg, bedrøvelse, **accorare** (*o*) bedrøve *refl* bli trist

accorciabile som kan (bort) forkortes, **accorciamento** *m* forkorting, **accorciare** (*o*) avkorte, forkorte, bli kort, *refl* bli kortere, **accorciativo** forkortende, — *m* forkorting, **accorciatore** forkortende, (*su accorciato*) *f* snarvei, **accorciatore** *m* (*f* -trice) forkorter, **accorciatura** *f* forkorting

accordabile som kan tillates, stemmes, forenlig, **accordare** (*o*) tilate, bifalle, bevilge, innrømme, *mus* stemme, *fig* forlike, *refl* være, bli enig (*con* med); — *l'aggettivo con il nome* sette adjektivet i samme kjønn, tall og kasus som substantivet, **accordata** *f* stemming, **accordato** *m* stemmenøkkel, **accordatore** *m* instrumentstemmer, **accordatura** *f* stemming

accordellare lytne (sammen)

accordo *m* enighet, harmoni, overenskomst, *mus* og *fig* akkord, *d ~ con* i forståelse med, *non stare agli accordi* bryte avtaler, **andare, essere rimanere trovarsi d ~** være enig, **mettersi d ~** bli enig, **venire ad un ~** komme til enighet, **vivere in ~** leve i fordragelighet

accorgere *refl*, **accorgersi d una cosa** legge merke til noe, bli oppmerksom på noe, **senz'accorgersene** uten å legge merke til det, plutselig **accorgimento** *m* innbukt, skarpsinn

accorputo gravid (dyr), som bulker seg (mur)

accorrere løpe til, **accorreremo** 'hjelp'

accorsi, accorto *se accorgersi* **accorsi, accorso** *se accorrere*

accortezza *f* skarpsinn, sluhet, *le accortezze della politica* politikkens krokveier, **accorto** klok, skarpsindig, slu, **stare ~** være på sin post

accosciare *refl* sette seg på huk

accostabile tilnærmelig **accostamento** *m* tilnærming **accostare** (*o*) nærme (seg), lukke (dør) på klem — *a destra* legge kursen til høyre, **acquistarsi al Sacramento** skifte og gå til alliers, **acquistarsi a una opinione** slutte seg til en oppfat-

ning, **accostatura** *f* det å nærme (seg), være tilnærmel; **accostevole** tilgjengelig, omgjengelig, **accosto** nær, — *a* nær ved

accostumare *refl* venne seg til, *si te venne* (til), **accostumato** tilvant, vanlig

accotonare (*-tò-*) krefte til, frynse, løve (ul.tøy),

accotonatore *m* (*f* -trice) en som løver (tøy)

accotonatura *f* løving

accottimare (*o*, *gi*) i akkord

accovacciare, accovacciolare *refl* krype sammen

accovare (*-vò-*) binde (korn) i nek

accozzaglia *f* hop, flokk, **accozzamento** *m* dyng, hop, opphoping, **accozzare** (*o*) samle, dyng, sammen forene *non ~ il pranzo on la cena* leve magert, — *i pentolini* spise sammen (med hver sin medbrakte mat), — *le carte* stikke kortene, *refl* slåss, støte sammen, **accozzo** *m* hop, opphoping

accrebbe *se accrescere*

accredibile som kan (bort) krediteres, **accreditamento** *m* kreditt, godskriving, **accreditare** (*o*) gi god for, skaffe anseelse, åpne kreditt, (akkreditere, **accreditato** ansett, akkreditert)

accretere forstørre, forøke, *refl* bli større, **accrecimento** *m* forøkelse, **accrecitivo** forstørrende, — *m* augmentativ (suffiks)

accrepare *te* kruse, krolle, plissere

accucciare, accucciolare (*ui*) *refl* rulle seg sammen (hunder), **accucciare** 'legg seg'

accudire (*-isco*) passe omhyggelig på, — *a una cosa* akte på noe, ta seg av noe

acculare trenge tilbake, rygge (hest), *refl* sette seg på halen (med potene i været), **accullature** gripe en i armer og ben og slå enden i bakken, — *le panti* he sitte (og døyne seg)

accumulabile som kan samles, hopes opp, **accumulamento** *m* opphoping, **accumulare** (*-u-*) dynge, hope opp, **accumulatore** *m* (*f* -trice) samler, akkumulator, **accumulazione** *f* opphoping, akkumulasjon

accuratezza *f* omhu, nøyaktighet, **accurato** omhyggelig, nøyaktig

accusa *f* anklage, beskyldning, — *infundata, inusitata* grunnet, uegrunnet, rettsferdig, **anclage** *atto d ~* anklageskriv, *capo d ~* anklagepunkt, **accusante** *f* statsadvokat, **accusatore** *d ~* vitne mot anklagede, **accusabile** som kan (bort) anklages, **accusabilità** *f* det å kunne (burde) anklages, **accusare** anklage erklære bekræfte, — *il colpa* (spett) vedgå et stort, *fig* erklære seg slått — *mal di capo* klage over hodepine, **accusata** erkjenne mottakelse, — *la stanchetta* *se* trett ut

accusativo *m* akkusativ, objektskasus

accusato, l' ~ anklagede, **accusatore** *m* (*f* -trice) anklager, **pubblica ~** (riks)advokat, **accusatorio** anklagende anklage

aceto hodelos, **libro aceto** — bok, håndskrift uten begynnelse

acerbetto litt besk, en smule bitter, **acerbezza** *f* beskhet, **acerbita** *f* beskhet, bitterhet (og *fig*, strenghet, **acerbo** besk, bitter, umoden streng, **dolore ~** bitter smerte, **morte acerba** tidlig død

acereto *f* **acereto** *m* lonneskog, **acero** *m* lønn

acerrimo (*superl* av *acre*) — nemici dødsfiende

acervo *m* topp, haug

acettare (*te*) gjøre sur (med eddik) **acetarie** *adj* og *f* pl grønnsaker syltet i eddik, **acetato** eddiksurt, **rum ~** spansk grønt, — *m* eddik-surt salt,

acetat, acetella / eddikvann, acetico (pl -ci) eddikholdig, acetilene m acetylen
 acetire (-isco) surne, bli sur, aceto m eddik; pigliare d ~ (begynne å) surne om vin *verdura sotto* ~ grønnsaker på eddik, *sott'aceti* pickles, acetoliera f eddik-kar, acetometro m eddikmåler; acetosa f bot, syre, acqua acetosa syrlig vann (mineralsk vann nær Roma) acetosella f bot syre, acetosita f surhet, syrlighet, acetosa eddikholdig, sur, syrlig, acelum m noe surt, grønt på eddik
 achillea f rolik
 acidezza f = acidita acidificare (-di-) gjøre sur, syrne; acidificazione f syredannelse, syring, acidita f syrlighet, syre, grado di ~ surhetsgrad ~ di stomaco magesyre, magesurhet, acido sur, syrlig, skarp, ~ m syre, acidulare gjøre syrlig, acidulo syrlig acidume m noe surt; sursmak
 acino m kjerne, ~ d'uva druekjerne, acinoso som har kjerne(r)
 acme f høydepunkt, kulminasjon, krise
 acne f filipens, utslätt
 acqua f vann; regn, avkok, væske, andarsene in ~ bli odelt, navigare in busse acque sitte i vanskelig forhold, ~ in bocca 'ikke si noe' ~ a catinelle posregn, trovarsi in cattive acque være i vanskeligheter; ~ cheta stillestående vann; fig lumsk person, ~ di Colonia kölnervann, eau de Cologne, contro ~ mot strømmen, ~ dolce ferskvann, ~ di fonte, di pulla, di sorgente kildevann, fare ~ springe lekk, lekke, late vannet, a fior d ~ på overflaten, ha l' ~ alla gola han har kniven på strupen, acque luride spill vann, ~ marina, salata sjøvann, ~ minerale mineralvann, ~ murta stillestående vann, mulino a ~ vannmølle ~ u virginata vannstoffhyperoksyd, ~ piovana regnvann, ~ potabile drikkevann, ~ del radiatore kjølevæske, ~ regia kongevann, ~ santa vievann; lavurare sull' ~ arbeide i det skjulte, gjøre muldvarpearbeid, ~ termale vann (fra varm kilde), acque territoriali territorialfarvann, tirare l' ~ al proprio mulino mele sin egen kake, ~ vegeto-minerale blyvann, ~ viva kildevann
 acquacedrata f limonade, acquacedratato m limonadeselger
 acquaforse f salpetersyre, kobbersukk, radering
 acquaforista m f kobberstikker raderer
 acquaio m (utslags)vask; stikkgroft gula d ~ slukhals, acquaiuolo som lever i vann, lupa ~ vannrotte; ~ m vannhærer, vannselger
 acquamarina f akvamarin (edelsten)
 acquaplano m Brett til surfriding
 acquaragia f terpentin
 acquarello se acquereello
 acquario m akvarium l' ~ (astr) Vannmannen
 acquartieramento m mil. innkvartering
 acquartierare (-ie-) innkvartere, forlegge
 acquasanto f vievann
 acquasantiera f, acquasantino m vievannskar
 acquaia f regnskyll, mar vannforsyning
 acquatico (pl -ci) vann-, som hører til (lever i) vann, uccello ~ sjofugl, svømmefugl
 acquattare skjule, reff gjemme seg
 acquatulo m som lager el. selger brennevin
 acquavite f brennevin, alkohol
 acquazzone m plaskregn
 acquedotto m vannledning, vannrør, akvedukt
 aqueo vannrik, vannholdig, fumore ~ øyevæske vapore ~ vanndamp

acquerella f duskregn, yr
 acquerellare (-e-) male med vannfarge, acquerellista m, f akvarellmaler, acquerello m akvarell
 acquerugiola f småregn, yr
 acquetta f småregn, tynn vin, kaffe etc.; en slags gift, ~ di Perugia dar l' ~ forgifte
 acquiescente samtykkende, føyelig
 acquiescenza f samtykke, føyelighet
 acquietabile som lett kan beroliges, bilegges, acquietamento m beroligelse, acquietare (-e-) berolige, bilegge
 acquirente m, adj som skaffer, kjøper noe, acquisire (-isco) erverve, skaffe (bare fig); ~ una certezza, un vizio, un diritto skaffe seg visshet, en uvane, en rett; acquisitivo som skaffer, erverver, acquirente m (f -trice) en som skaffer, kjøper, akkvisitor, acquisizione f ervervelse
 acquistabile som kan erverves; til salg; acquistare erverve, kjøpe, pådra seg (sykdom etc.); ~ tempo vinne tid, ~ terreno gjøre framskritt, vinne fordeler, acquisto m ervervelse, kjøp, contratto d ~ kjøpekontrakt, potere d' ~ kjøpekraft
 acquitrino m sump, myr
 acquitrinoso sumpet, myrlendt
 acquolina f småregn, yr; mi viene l' ~ in bocca mine tenner løper i vann, mi fa venire l' ~ in bocca dei får mine tenner til å løpe i vann
 acquosita f vannholdighet; acquoso vannholdig, vannrik, pere acquose saftige pærer
 acre besk, skarp, spiss acredine f beskhet
 acrisia f noyaktighet
 acrimonia f beskhet, skarphet, giftighet; biskhet, surhet acrimonioso besk, skarp, giftig, bisk, sur
 acrobata m f akrobat acrobatico (pl -ci) akrobatisk, acrobatismo m akrobatikk; fig krumspring, acrobazia f akrobatikk, acrobazie di pensiero hjernegymnasikk
 acrocero m topp, høytliggende sted
 acromatico (pl -ci) fargelos
 acropoli f hyborg, byfjell, akropolis
 acuire (-isco) skjerpe, spisse; acuita f skarphet, skarpsinn, acutivo skjerpende
 aculeato som har brodd, spiss
 aculeo m brodd (også fig)
 acume m skarpsinn, spissfindighet
 acuminare (u) spisse til
 acustica f akustikk, lydlære, acustico (pl -ci) akustisk, som angår hørselen, cornetto ~ hørerør
 acutangolo spissvinklet
 acutèzza f skarphet, glogghet; acutizzare gjøre skarp, acuto spiss, skarp, skingrende, høy (tone), akutt (smerte etc.), accento ~ aksent a gu. ~ m høy tone
 ad = a (foran vokaler)
 adacquamento m vanning, overrishing, adacquare vanne, overrisle adacquatura f vanning
 adagiamento m det å legge varsomt til rette; det å ha det rolig, godt, adagiare legge, sette varsomt til rette, adagio blidt, rolig, adagio m visdomsord, ordtak, ~ adj langsamt, sakte
 adamante m diamant
 adamantino av diamant, hard, sterk
 adamitico, vestito ~ adamsdrakt, nakenhet, in costume ~ i adamsdrakt, naken
 adattabile som kan tilpasses; adattabilità f tilpassingsevne, tilpassingsmulighet, adattamento m tilpassing, bearbeidelse, forza capacità di adattamento tilpassingsevne, adattare tilpasse, tillempe, bearbeide, innrette, reff tilpasse seg, adattarsi a

qualcosa avfinnte seg med noe, nøye seg med noe.
adattato, **adatto** passende, egnet
addare, **addarsi** *a fare qualcosa* gi seg til å gjøre noe, **addarsi di qualcosa** legge merke til noe.
addaziare legge toll på, beskatte
addebitare (*è*), ~ *uno di una cosa* ~ *una cosa ad una debitrice* en for noe, legge en noe til last, beskyld en for noe, **addebito** *m* debet; beskyldning; *nota di* ~ debetnota
addendo *m* addend
addensamento *m* fortelling, kondensering
addensare (*è*) fortelle, *refl* bli tett.
addentare (*è*) sette tenner i, bite, ~ *la reputazione di uno* rakke ned på en, klandre, **addentatura** *f* bitt, biting, fortanning, tenner (på tannhjul)
addentellare (*-tel-*) lage feste, holdepunkt, utspring, i en mur; forsyne med tenner; fortanne, *un' offesa è addentellata a nuove offese* en fornærmelse drar den andre med seg; **addentellato** *m* fortanning, tenner; *fig* holdepunkt, **addentellatura** *f* fortanning, tenner
addentrare (*è*) skyte, trenge inn i; **addentrarsi in una cosa** trenge inn i noe; **addentro** innvendig, innenfor; *essere ~ in qualcosa* være inne i noe
addestrabile som kan temmes, oves, innris, **addestramento** *m* utdanning, temming, dressur, innridning; *corso di* ~ treningskurs, **addestrare** (*è*), *uidanne*, *dressere*, **addestratore** *m* (*f* -trice) temmer
addeiti *se*, **addare**
addeito tilhørende, -knyttet, ~ *m* funksjonær; ~ *commerciale*, *militare*, *culturale* handels-, militær-, kulturattache
addi, ~ 10 giugno den 10. juni.
addiacciare fryse noe, ha dyr i kve, innhengning, *refl* fryse, **addiaccio** *m* (sauc)kve, *dormire all' ~* sove ute, bivakere
addiedi *se* **addare**
addietro bak(ut), tilbake, baklengs, tilbakeliggende; *un anno ~* et år tidligere; *essere, restare ~* stå tilbake, være i bakleksa; *l'orologio è (va) ~* uret går for sakte, *dare ~*, *farsi ~*, *tirarsi ~* trekke seg tilbake, *in ~*, *per l' ~* tidligere, *lasciarsi uno ~* overgå en, *tenere ~* holde tilbake; *voltarsi ~* vende om, snu seg, ~ 'tilbake'
addimandare = *domandare* *refl* hete
addimostrare = *dimostrare*
addio farvel, lev vel! ~ *a poi' adjo* så lenge! ~ *a statera* adjo til i kveld, *mi ha dato cento lire* ~ han ga meg siert og skriver 100 lire, *se sbagli ~* hvis du gjør en feil, så skal du ha takk! (du går det galt); ~ *m* farvel, avskjed, *dire ~ a una cosa* gi opp, avskrive noe
addire *refl* passe seg, somme seg, kje; tilegne, bestemme for
addirittura direkte, like fram, beint fram
addirizzabile som kan reises opp, **addirizzamento** *m* oppreisning, **addirizzare** rette ut, rette opp, vende til det gode, ~ *le gambe ai cani* gjøre noe umulig, til ingen nytte; *refl* rette seg opp (også *fig*); vende seg til det gode; **addirizzarsi ad uno** henvende seg til, **addirizzato** *m* pinne til å sette opp håret med; **addirizzatore** *m* (*f* -trice) som retter opp; **addirizzatura** *f* (opp)retting, oppreisning, (hårisk)l
addisse *se* **addire**
additamento *m* det å peke, vise, **additare** peke på
additivo *m* fylmasse, pukk

addiventire, ~ *a una cosa* komme til noe (avtale etc.), *se* *ellers*, *divenire*
addizionale tilleggs-, ekstra-; *impasta ~* tilleggs-katt, tilleggsavgift; *lavoro ~* ekstraarbeid; **addizionare** (*ò*) legge sammen, **addere**; **addizione** *f* sammenlegging, *addisjon*
addobbamento *m* utsmykning, dekorasjon; **addobbare** (*ò*) utsmykke, dekorere, utstyre; lage til (mat), slå til ridder, **addobbatore** *m* (*f* -trice) dekorator; **addobbo** *m* utsmykning, dekorasjon
addocilire (*-uco*) temme, gjøre blut, myk
addolcimento *m* forsøtning; formildning, noe som forsøter, formilder, **addolcire** (*-isco*) forsøte; mildne, formilde, **addolcitivo** forsøtende, mildnende
addolorare (*-lo-*) smerte, bedrove, *refl* bli bedrovet, *la Madonna addolorata* mater dolorosa.
addomandare = *domandare*
addome *m* underliv, buk
addomesticabile som kan temmes, **addomesticamento** *m* temming, **addomesticare** (*è*) temme; dyrke, foredle, *refl* bli tam, bli kjent *con* med; **addomesticato** *non* isenesatt; **addomesticatore** *m* (*f* -trice) (dyre)temmer; **addomesticatura** *f* temming
addomesichevole som kan temmes; **addomesichevolezza** *f* det å kunne temmes
addominale underlivs-, buk-
addoppiamento *m* fordobling, **addoppiare** (*o*) fordoble, **addoppiatura** *f* fordobling
addormentamento *m* det å dysse i søvn, kjede, bedoving, bedovelse, **addormentare** (*è*) dysse i søvn, bedove, *refl* falle i søvn; **addormentarsi sugli allori** hvile på sine laurbær; **addormentarsi nel Signore** dø i Herren, dø i fred; **addormentato** sovende, treg, lat; *gamba addormentata* ben som sover
addossare (*ò*) pålegge, påbyde, lene (*a* imot); ~ *la colpa*, *la responsabilità di qualcosa* ad *uno* gi en skylden, ansvaret for noe; **addossarsi a lene** seg til, **addossarsi una cosa** påla seg noe; **addossata** *f* påbud, prøve (hos skredderen); **addosso** på seg, hos seg, nær, ~ 'gå los (på ham); *aver l'argento vivo ~* ha kvikksolv i haken, *aver il diavolo ~* være besatt, *aver la famiglia ~* ha familien på halsen, skulle sørge for familien, *dare ~ ad uno* overfalle en, falle en i ryggen, *levarsi uno d ~* skaffe seg en fra halsen, *metter le mani ~ ad uno* legge hånd på en; *aveva messo gli occhi ~ ad una ragazza* han hadde kastet sine øyne på en pike, *stare ~ ad uno* ligge en til byrde, trenge inn på en, *tirarsi ~ una (una cosa)* skaffe seg en (noe) på halsen, *mi vengono i brividi ~* det løper kaldt nedover ryggen min
addotto *se* **addurre**
addottoramento *m* det å gjøre til (bli) doktor, doktorgrad; **addottorare** (*-to-*) gjøre til doktor; *refl* ta doktorgraden, embelseksamen, bli doktor
addottrinamento *m* belæring, belesighet
addottrinare belære, **addottrinato** belest, lærd
addirizzare = *addirizzare*
adducibile som kan tilføres, **addurre** (*-duco*) tilføre ~ *argomenti*, *esempi* anføre argumenter, eksempler; ~ *uno ad esempio di qualcosa* nevne en som eksempel på noe, **addussi**, **addotto** *se*, **addurre**
adduttore, *muscolo* ~ med adduktor, **adduzione** *f* tilføring
adeguabile som kan utjevnes; **adeguamento** *m* utjevning, tilpassing, **adeguare** (*è*) utjevne, ~ *al suolo* jevne med jorda, *le mie lodi non potranno mai ~ i suoi meriti* jeg vil aldri kunne rose ham

høyt nok; *adeguarsi a qualcosa* tilpasse seg noe
 adeguato passende, adekvat
 adempiere = *adempire* oppfylle, *adempibile* som
 kan oppfylles, *adempimento* m oppfylging, oppfyl-
 lelse, *adempire* (-iscu) oppfylle, *refl* gå i oppfyl-
 lelse
 adenite /kjertelhetennelse
 adenoide, *vegetazioni adenoidi* polypper
 adepto m adept, (ny) tilhenger
 aderente vedhengende, ~ m tilhenger, *socio* ~
 ekstraordinært medlem; *abiti aderenti al corpo*
 stramtstående klær, se *ellert aderire*
 aderenza f det å henge ved, tilslutning, sammen-
 heng, sammenvoksing *aver molte aderenze* ha
 mange forbindelser, tilhengere
 adergere *refl* løfte seg, heve seg
 aderire (-isco), ~ a henge ved slutte seg til
 etterkomme imøtekomme
 adescabile som kan lokkes *adescamento* m (til)lok-
 king, *adescare* (-e) lokke, *adescatore* m lokker,
 forfører
 adesione f det å henge ved, tilslutning, adhesjon
 adesivo vedhengende, klebrig, ~ m lim
 adesso nå, straks, *per* ~ for tiden, for øyeblikket
adesso adesso nettopp nå, for litt siden
 adiacente hosliggende, tilgrensende, *adiacenza* f
 nærhet, *adiacenze* tiliggenger
 adibire (-isco) anvende, bestemme (til)
 adipe m fett, taug *adipocera* f talg, *adiposo* fet,
 fettholdig *tessuto* ~ fettvev
 adiramento m sj vrede, *adirare* gjøre vred, hisse
 opp, *refl* bli vred, harm, *adirarsi per qualcosa*
(con uno) bli sint for noe (på noen), *adirato* vred
far i ~ være arg, egre seg
 adire (-isco) tiltrede, ~ *una eredità* overta en arv,
 ~ *il tribunale* gå (henvende seg) til domstolen, ~
una nuova vita begynne et nytt liv
 adito m inngang, adgang *dare* ~ a *suspetti* vekke
 mistanke, *adizione* f overtakelse (arv), tilførelse
 adocchiare (o) se på, gjøre øyne til, kokettere med
 få øye på
 adolescente ung, ~ m yngling, *adolescenza* f
 ungdomsalder
 adombrabile som kan (bort) beskygges, skjules
 adombramento m formørkelse, adombrare (o) be-
 skygge, formørke, skjule, antyde, *refl* bli sky
 adonestare (e) besmykke (fig.), pynte på
 adunare (o) fornærme, *refl* bli fornærmet, skam-
 me seg, *adunarsi per qualcosa* bli fornærmet over
 noe
 adoperabile brukbar, anvendelig, *adoperare* (o)
 bruke, håndtere, *adoperarsi per* gjøre seg umake
 med
 adorabile tilbedelsesverdig bedårende *adorabilità*
 f tilbedelsesverdighet, elskverdighet, *adorare* (o)
 tilbede *adoratore* m (f -trice) tilbeder, *adorazione*
 f bedelse,ønn
 adornabile som kan (bort) smykkes, *adornamento* m
 utsmykning, pynt, prydelse, *adornare* (o) smykke,
 pryde, *refl* pynte seg, *adorn(at)to* pyntet
 adottabile som kan adopteres, antas, anvendes
 adottamento m adopsjon, antakelse, *adottante* m
 en som adopterer, antar noe *adottare* (o) anta,
 adoptere, tillegge seg, anvende, gripe til (for-
 holdsregler), ~ *un libro* innføre en bok (i skolen)
 ~ *una deliberazione* ta en beslutning, *adottato*
 adoptert, ~ m adoptivbarn, *adozione* f adop-
 sjon, *adottivo* adoptiv- *il suo paese* ~ hans annet
 fedreland *adozione* f adopsjon

adragante m dragant
 aduggiamento m fig formørkelse, aduggiare be-
 skygge, blende, stille i skyggen, gjøre trist
 adugnare sj slå klo i
 adulare smigre, *refl* ha for høve tanker om seg
 selv; *adulatore* m (f -trice) smigrer, *adulazione* f
 smiger
 adulterabile som kan forfalskes, *adulteramento* m
 forfalskning, *adulterare* (u) forfalske, bedra; ~ *il*
vin con l'acqua blande vinen med vann, *adulter-*
atore m (f -trice) horkarl, ekteskapsbryter, *adul-*
terazione f forfalskning, *adulterio* uekte, hore-
 adulterio m hor, utukt, ekteskapsbrudd, *adultero*
 utro, ~ m horkarl, ekteskapsbryter
 adulto voksen, utviklet
 adunabile forenlig, *adunamento* f forening, forsam-
 ling, *adunanza* f forsamling; møte, *fare tenere*
un ~ holde et møte; *adunare* (for)samle, forene,
adunata f (se) mlt, samling, møte, innkalling,
adunatore m (f -trice) samler, forener
 adunco pl -chi, krum, boyd
 adunghiare slå klo i
 adunque altså derfor
 adunare sj venne
 adusto avsvidd, uttørket
 aedo m (gresk) sanger, skald, poet
 aerare (a el è) lufte; *aerato* luftg, *aeratore* m
 ventilator, tubo ~ luftrør, luftpipe; *aerazione* f
 lufting, ventilasjon, *aere* m luft, *aerato* utluftet,
 luftig, gassaktig, *aeremoto* m storm; *aereo* luftig
 svevende, luft-, flyve-, fig innholdslos, såfengt
l'arma aerea luftvåpenet, *ferrovia aerea* sveveba-
 ne, *flotta aerea* luftflåte, *linea, posta aerea* luft-
 rute, luftpost; *ponie* ~ luftbuss, *servizio* ~ flytje-
 neste, *strada* ~ luftlag, *via aerea* luftvei; ~ m
 fly, antenne
 aereo-, se *aera-*
 aeriforme gassaktig
 aerodinamico pl -ci strømlinjet; aerodynamisk
 aerodrom m fly, aerodromo m flyplass
 aerofobia f luftskrekk, luftsyke
 aerofotografia f luftfotografi
 aerogramma m aerogram
 aerolinea f flyrute
 aerolito m meteorstein
 aeromele m honningdagg
 aerometro m luftmåler, gassmåler
 aeromodello m modell fly
 aeromodellismo m modellflyvning
 aeronauta m flyver, pilot, *aeronautica* f luftfart,
scuola di ~ flyskole, *aeronautico* fly-, flyver-
aeronaute f luftskip, *aeronavigazione* f luftfart
 aeroplano m fly, ~ *da bombardamento* bombefly,
 ~ *da caccia* jagerfly, ~ *a motore* motorfly; ~
senza motore glidefly, ~ *per passeggeri* passasjer-
 fly, ~ *postale* postfly, *aeroporto* luftbåren
 aeroporto m lufthavn, *aerobarco* m landsetting av
 luftbårne tropper, *aeroscalo* m luftskipshavn
 aerosiluro m lufttorpedo; *aerostatico* m (pl -ci)
 (luft)ballong, *aerostato* m ballong *aerostiere* m
 flyver, flysoldat
 aerotassi m taxify, *aerotrasportato* luftbåren
 ala f tung, lummer luft, vemmelse
 alasia f alasi, tap av taleevnen
 alerese f alerese, bortfall av ordets begynnelse
 affabile elskverdig, affabilità f elskverdighet
 affaccendamento m travetheit, opptatthet, rastlos-
 het, *affaccendare* (-e, *refl*) ha det travelt, ~ *in per*
qualcosa være opptatt med noe

affaccendato opptatt, stundeslos.

affacchinamento *m* slit, strev, mas, affacchinare overanstrenge seg, slite seg ut, mase (som en *facchina*), affacchinato overanstrengt

affacciare (*a*) stille ut (i vindu), stille til skue, affacciarsi alla porta, alla finestra vise seg i, kikke ut av døra, vinduet *un dubbio mi si affaccia alla mente* jeg blir grepet av (en) tvil

affagottare (*a*) bunte sammen, *refl* kje seg dårlig

affamare utsult, affamato forsulten, ulungret, grisk; affamare *m* (*f* -trice) utsuger

affannamento *m* strev, anstrengelse, affannare utmatt, forutrolig, engst, besvære, *refl* streve affannarsi per una cosa anstrengte seg for noe, affannarsi per uno være bekymret for en, affannato åndelos, forpustet, affanno *m* åndenød, besvær, anstrengelse, bekymring, affannone *m* (*f* -ona) en som legger seg opp i all munn affannoso åndelos, forpustet

affardellare (*e*) pakke sammen

affare *m* forretning, sak, *heft* — ' (iron.) nydelige saker' *citra di affari* omsetning, *conclusione d'un* ~ avslutning av en forretning, *affari pubblici* private offentlige, private saker, *cava di mal* ~ boddell, *donna di mal* ~ skjøge, *ministri* *degli affari esteri* utenriksdepartementet, (ministre), *non è — mio* det er ikke min sak, *un* ~ *da nulla* en bagatell, *quartiere degli affari* forretningskvarteret, *che — è questo* hva skal dette bety? hva er det for noe?

affare, *refl* passe, have

affarismo *m* geskjeftighet, spekulasjonsvirksomhet affarista *m*, / spekulant, *mentalita da* ~ spekulationalitet

affarone *m* kjempeforretning

affasciare binde sammen til knippe, bunte

affascinamento *m* fortryllelse, affascinare (*a* -*a*) fortrylle, sjarmere, affascinatore *m* (*f* -trice) en som fortryller, sjarmør, affascinazione / fortryllelse

affascinare (*a*) bunte sammen

affastellamento *m* opphoping, affastellare (*e*) binde dinge sammen, *fig* hope opp, affastellatore *m* (*f* -trice) opphoper, samler, affastello *m* stadig opphoping

affaticamento *m* strev, anstrengelse, affaticare (*a*) treite, unstreng, *refl* unstreng seg, streve affatichevole anstrengende

affatto helt, ganske, niente ~ slett intet, ikke

affattucchiare forhekse, forgjøre

affatturamento *m* forhekselse, forgjørelse, affatturare (*a*) forhekse, forfalske (vin), affatturazione / forhekselse

affazzonare (*a*) forskjonne, pryde, smykke

affe' min santen! i sannhet! ~ mia' min tro' ~ di Dio' ved Gud'

affermabile som kan (hor) bekrefte, hevdes, affermare (*e*) bekrefte, hevde, forsikre, si ja til *refl* hevde seg, utmerke seg, affermarci sul mercato slå an på markedet *affermativa* / bekreftelse, *nell* ~ i bekreftende fall, *affermativo* bekreftende, *proposizione affermativa* positiv, bekreftende setning *affermazione* / bekreftelse, forsikring, påstand måle å hevde seg på, noe man hevder seg ved ~ *recisa categorica* resolutt, kategorisk påstand

afferramento *m* grep; pågripelse, afferrare (*e*) gripe, fastholde så fast i, mar lande, anlope; *refl* holde seg fast, klamre seg fast; ~ *l'occasione il momento opportuno* gripe anledningen, benytte

det rette øyeblikk; *afferrarsi alla speranza* klamre seg til håpet *afferratoio m* tang, *fig* påskudd

affettare (*e*) skjære i skiver; *affettarsi un dito* skjære seg i fingeren; *affettasalumi m* påleggsmaskin *affettato m* pålegg, skinke el. pølseskiver; *affettatore m* (*f* -trice) som skjærer skiver; (*macchina*) *affettatrice* påleggsmaskin; *affettatura f* oppskjæring

affettare (*e*) hykle, affekttere, skape seg, affettato affektert, tilgjort, affettazione *f* tilgjorhet, affektasjon, affettibile påvirkelig, affettibilità *f* påvirkelighet, affettività *f* følsomhet; affettivo følelses-, affetto belemret, beheftet; ~ *da gatta* plaget av gikt, ~ *da un ipoteca* beheftet (med pantelån), ~ *m* affekt, sinnsbevegelse; kjærlighet, hengivenhet, affettuosità / hjertelighet, hengivenhet, affettuoso hjertelig, hengiven, kjærlig; *carattere* ~ elskelig vesen, affezionabile vinnende, kjærlig, hengiven (ide), affezionabilità *f* vinnende vesen, hengivenhet affezionamento *m* det å innta ei, bli inntatt i, affezionare (*a*) vekke tilbøyelighet hos, vinne, innta affezionarsi a uno få en kjær, affezionatissimo (særdeles) hengiven; affezionato hengiven, ~ *cliente* trofast kunde; affezione *f* tilbøyelighet, hengivenhet, sykelig tilstand; *prezzo d* ~ affeksjonsverdi

affiacchiare svekke, avkrefte *refl* svekkes

affiancare flankere, sekundere, (under)støtte, *refl* stille opp (side om side)

affiatamento *m* fortrolighet, overensstemmelse, samspill, affiatore få til å harmonere, gjøre fortrolig, samstemme, samspille, *refl* bli sammen-spill, affiarsi con uno bli fortrolig med, affiatato sammen-spill på belgelengde

affibbiare spenne (sammen), hekte på, ~ *un colpo* tilføye et slag, ~ *una moneta falsa a uno* lure på noen en falsk mynt, ~ *un nomignolo a uno* gi en et økenavn, affibbiarla a uno spille en et puss, affibbiarsi a uno henge seg på en, klamre seg til en, affibbiatura / hekking, det å hekte, spenne

affidamento *m* sikkerhet, garanti; tilsagn, fare ~ *si* stole på, affidanza / (sist) tiltro, affidare hetru, ~ *qualcosa a uno* betru en noe, ~ *una cosa alla memoria* liere noe utenat, sette seg fore å huske noe, affidarsi a stole på

affienare (*e*) føre med høy, affienata / høyføring, et måtid (høy), affienatura / høyføring

affienare (*-isco*) vantrives, gå i strå (planter)

affievolimento *m* svekkelse, affievolire (*-esco*) svekke *refl* bli svekket

affiggere slå opp (plakat) ~ *lo sguardo in uno* stirre på en, ~ *all'alba* sette på oppslagstavla

affigliare = affiliare

affilamento *m* sliping, asmaging, affilare skjærpe, slipe, plante i rekke, *refl* bli mager, affilato / sliping, affilato skarp, mager, innfallen, *una lingua affilata* en skarp tunge *naso* ~ smal nese, affilatoio *m* sliperedskap, affilatura / sliping

affiliare (*-fi-*) oppta som medlem, melde inn, affiliarsi un bambino ta til seg et barn, adoptere affiliato *m* medlem, tilhenger, *società affiliata* datterselskap, affiliazione *f* innmelding, medlemskap, det å ta barn til seg

affinamento *m* rensing, sliping, affinare gjøre fin, tynn, rens skjærpe, kvesse, ~ *la vista, l'ingegno* skjærpe synet, tanken, affinatoio *m* smeltedige, affinatore *m* (*f* -trice) en som renser (metall), affinatura / rensing

affinche (med konj) forat

knappe, hekte: koble til; ~ *l'avversario* komme i kontakt med motstanderen
aggaugherare (-ga-) hekte på
aggattigliare (-igl-) refl slåss
aggattonare (-ò) snike seg inn på
aggeggiare (-è) sy om, passe til, lage; **aggeggio** *m* (tingest)
aggelare (-e) fryse til is
aggentilire (-isco) foredle, forfine
aggettare (-e) springe, rage fram
aggettivare sette til adjektiv; *gi* adjektivisk form, **aggettivazione** *f* del å sette til adjektiv; adjektivisering, **aggettivo** *m* adjektiv
aggetto *m* fremspring, utspring
agghiacciamento *m* tilfrysning, **agghiacciare** (-accio, -a) få til å fryse, isne, *refl* fryse til is
agghiaccio *m* se **addiaccio** **agghiaccio**
agghiadare *gl* stivne av kulde
agghiare gruse, strø grus på
agghindamento *m* pynting), **agghindare** pynte, smykke, *è tutta agghindata* hun er utstallert
aggiacare legge til jorda, krolle (klær)
aggiardinare gjøre til hage, dyrke opp
aggiaccio *m* styreapparat, forpinne, se **addiaccio**
aggio *m* merk *agio un tempo la lira faceva* — *sull'oro* en tid lå liren over gullverdien
aggiogabile som kan spennes i åk; **aggiogare** (-ò, -a) spenne i åk, spenne for, **aggiogatore** *m* (*f* -trice) som spenner i åk; undertrykker
aggiornamento *m* utsettelse, ajourføring, beramning av dag (dato); **aggiornare** (-ò) utsette, heramme, fore å jour, dages *refl* bli dag, — *sine die* utsette på ubestemt tid
aggiotaggio *m* borsspill, jobberi, **aggiotatore** *m* (*f* -trice) jobber, borsspekulant
aggiramento *m* omringning, omgående hevegelse, bedrageri, narveri, **aggirare** omringe, omgå, trekke i ring, narre, **aggirarsi per le vie** streife omkring i gatene **aggirarsi su (sopra, intorno a)** handle om; **aggirarsi intorno a** belope seg til omfrent, **aggiratore** *m* (*f* -trice) bedrager, **aggirevole** som kan omgås, narres, innviklet
aggiudicare *a* tilstå å kenne **aggiudicatario** *m* den som blir tilkjent noe, **aggiudicativo** som tilkjennet; **sentenza aggiudicativa** tilkjennelsesdom, **aggiudicazione** *f* tilkjennelse
aggiungere tilføye, legge til, *gl* rekke, nå, *refl* stå seg sammen, forenes, **aggiungimento** *m* tilføyelse, **aggiunta** *f* tillegg, **aggiuntare** forbinde; sy sammen; skjote, **aggiuntatore** *m* (*f* -trice) en som forbinder, syr sammen, **aggiuntatura** *f* forbindelse, sammensying, som, **aggiunto** *f* se **aggiungere** 2 *m* medhjelper, adjunkt, assessor, — *giudiziarin* dommerfullmektig **aggiunzione** *f* tilføyelse, tillegg
aggiustabile som lar seg reparere el. innstille
aggiustaggio *m* innstilling, justering, **aggiustamento** *m* reparasjon, utbedring, utligning **aggiustare** ordne, utbedre, reparere; montere, beriktige, justere, tildele (slag), utlikne (regning), bilegge (strid), — *uno gi* en det han fortjener (*ing* *tenn*), — *i conti con uno* dra en til regnskap; — *fede a* skjenke tiltro, — *il tiro* skvte seg inn på målet *refl* enes, forlikes, **aggiustatezza** *f* rikthet, nøyaktighet, **aggiustato** treffende, rammende; nøyaktig, *bene* — velordnet, veitilpasset, *un colpo ben aggiustato* et veirettet slag **aggiustatore** *m* (*f* -trice) reparatør, montør, **aggiustatura** *f* istandsettelse, justering

agglobare (-a) samle forene
agglomeramento *m* opphoping, — *urbano* maurtue (*fig* om by) **agglomerante** *m* hindernisdel **agglomerare** (-ò) hope opp; **agglomerato** *m* konglomerat; — *urbano* bymessig bebyggelse; **agglomerazione** *f* opphoping
agglutinamento *m* sammenklebning; **agglutinasjon**, **agglutinante** klebende, klebrig, **agglutinerende**, **agglutinare** (-u) klebe sammen, forene, **agglutinere**; **agglutinazione** *f* klebing, **agglutinasjon**
aggobbire (-isco) gjøre (bli) puklet; *refl* bli pukkelrygget, *fig* slite seg en pukkel til; — *sui libri* lese «som en hest»; henge over bøkene
aggomitolare (-mi-) naste opp, rulle sammen, *refl* rulle seg sammen; **aggomitolatore** *m* (*f* -trice) som lager noster, nostecapparat, **aggomitatura** *f* nosting
aggotamento *m* øsing, fjerning av grunnvann **aggotare** (-ò) øse (båt), fjerne grunnvann, **aggotino** *m* (slags) øse, **aggotatura** *f* øsing
aggradare behage, anstå; *fa come (ti)* **aggrada** gjør som du vil **aggradevole** behagelig, **aggradimento** *m* behag, samtykke, **aggradire** (-isco) 1 se **gradire**, 2 behage
aggraffare gripe, *refl* klamre seg til
aggraffiare, **aggraffignare** = **aggraffare**
aggranchiare, **aggrancire** (-isco), = **aggranchire** (-itico) få til å stivne; *refl* stivne
aggrandimento *m forstørrelse; **aggrandire** (-isco) forstørre, bli større; overdrive; *refl* bli stor, større
aggranfiare, **aggranfiagnare** gripe, *fam* stjele
aggrappamento *m* grep; **aggrappare** gripe fatt i, **aggrapparsi** å klamre seg til, **aggrappo** *m* grep
aggrappolare *refl* samle seg i klase, klynge
aggravamento *m* forverring, **aggravante** graverende; **circostanza** — skjerpende omstendighet; — *f* graverende omstendighet; **aggravare** tyngre, belaste forverre skjerpe *refl* forverres **aggravio** *m* vekt(forøkelse); byrde; forverring, beskyldning *fare un* — *a uno di qualcosa* legge en noe til last, *tornare di* — *fare* til byrde; — *di coscienza* samvittighetsnag
aggraziare (-ra-) gjøre behagelig, pen, *refl* gjøre seg pen, innynde seg, **aggraziato** yndig
aggreddire (-isco) overfalle
aggregabile som kan forenes, tilknyttes, **aggregamento** *m* tilslutning, sammenslutning **aggregare** (-e) knytte til, forene med, slutte seg til, **aggregato** *m* sammenslutning, aggregat; tilknyttet funksjonær, **aggregazione** *f* forening, opptakelse (i et selskap)
aggressione *f* angrep, overfall; **aggressjon** *patto di non* — ikke-angrepspakt, **aggressore** *m* (*f* -ditrice) angriper
aggravare *gl* tyngre, belaste (*ing* *fig*)
aggricciare = **aggricciare** risle el. stivne av kulde, isne
aggrinzare rynke, **aggrinzire** (-isco) rynke, krolle *refl* bli rynket, **aggrinzito** rynket
aggrommare klumpe seg, lage skorpe, bunnfall
aggrondare (-ò) rynke (brynene)
aggrondatura *f* rynking
aggruppamento *m* bunting, opphoping, **aggruppare** (-ò) bunte, dyngge opp, boye, krumme, **aggruppatura** *f* bunt, dyngge
agrottare (-ò) rynke (bryn), *con la fronte agrottata* med rynket panne
aggrottescare lage (male) grotesker*

aggrovigliare slynge inn i hverandre, vikle inn, aggrovigliatura *f* (for)vikling.
 aggrumare *trsl refl* klumpe seg
 aggruppamento *m* gruppering, aggruppare gruppere
 aggruzzolare spare, legge seg opp penger
 agguagliabile som kan jevnes, jevnføres, agguagliamento *m* det å jevne, jevnføre; agguagliare gjøre lik, jevne, komme på høyde med; holde mål; agguagliatore *m* (*f trice, -ora*) som jevner etc; agguaglio *m* *sj.* sammenlikning, agguagliatoio *m* redskap til å jevne med
 agguantare gripe, ta (*tyv og likn.*), stanse
 agguato *m* bakhold *stare in* ~ stå (ligge) på lur, *preparare tendere un* ~ legge seg i bakhold, lage en felle
 agguattare skjule, *refl* gjemme seg
 agguerrimento *m* i krigshoving, agguerrire (*-isco*) venne til krig, herde, agguerrito krigsdyktig, *fig* herdet, stålsatt
 agguindolare *tr* vinde opp; *fig* narre
 aghettare (*é*) snøre, aghetto *m* snøre, lisse
 aghiforme nå eformet
 agialmente, vivere ~ leve i velstand, agiatezza *f* velstand, vivere, cultura *nell* ~ leve i velstand
 agiato velstående
 agibile gjorlig
 agile smidig, rask, agilità *f* behendighet
 agio *m* bekvemmelighet, behelighet, velstand; *stare a suo* ~ ha det godt, *mettiti a tua* ~ 'gjør deg det makelig'
 agiografia *f* hegenbiografi, hagiografi; hellig skrift, agionimo *m* helgennavn
 agire (*-isco*) handle, agere, virke, opptre: ~ *contro una* anlegge sak mot en, *stevne en*
 agibile svingbar, bevegelig *fig* bevegelig, hissig
 agitazione *m* svingning, bevegelse, urolighet, opprørhet, agitare (*a*) svinge, riste, hisse opp, ~ *una questione* drøfte et spørsmål, agitato urolig, opphisset, opprørt, agitatore *m* (*f -trice*) agitator, oppvigler, glasspinne til å røre med, agitatorio agitatorisk, agitazione *f* agitasjon, opphisselse
 agiaceo lok-; agliaio *m* løkhage, løkåker, agliata *f* hvitløksaus; kjedelig foredrag, preke, aglio *m* hvitløk, *mangiar, ruder l* ~ (*fig*) bite i seg noe
 agnazio slekt, agnato *m* slektning (på mannsiden), agnazione *f* slektskap
 agnellajo *m* lammekjøtt-se ger; agnellatura *f* lamming, lammetid, agnellino lite lam, *fig* beskjeden person, agnello *m* lam, *l* ~ *di Dio* Guds lam, agnellotto *m* stort lam, fjorlam, innbakt farse i makaroni
 agnusdei *m* guds lam, Jesu bi de, en bønn, *far l* ~ *sp* le beskjeden
 ago *m* (*pl aghi*) nål, brodd, viser, strikkepinne, ~ *della bilancia, della bussola* vektinål, kompassnål ~ *da calza* strikkepinne; ~ *da cucire* syndål *infilare un* ~ tre i en nål, *lavori d* ~ *lavori ad* ~ håndarbeid, *l* ~ *nel pagliaio* nål i en høystakk, ~ *orto* heklenål, ~ *da velaio* salmakernål
 agognare *tr* ønske inderlig
 agonale kamp, kamplysten, agone *m* kampplass, manesje, kamp, dyst, tevling, konkurranse
 agonia *f* dødskamp, pine (*fig*) essere *m* ~ ligge for døden, agonizzare ligge for døden
 agorajo *m* nålehus, nåleskrin, nåleselger
 agostano august- *fieno* ~ hå, etterslåt
 agostiniano *m* augustiner(munk)

agosto *m* august, agostino født i august, *uva agostina* druer som modner i august
 agrafe *f* hekte, spenne
 agraria *f* landbruksvitenskap, agronomi
 agrario landbruks-; ~ *m* jordeier, bondepartimann
 agresta *f* (slags) drue, agrestata *f* drikk av samme drue
 agreste landlig, vill (plante); *fig* udannet
 agresto bitter, ~ *m* umoden drue, agrestume *m* bitter smak, bitre saker, agrezza *f* bitterhet
 agricola *m* jorddyrker, bonde, agricolo landbruks-, agricoltore *m* jorddyrker, agricoltura *f* landbruk
 agrifoglio *m* kristtorn
 agrimensore *m* landmåler
 agrimensura *f* landmåling
 agrippina *f* (en)enett sofa
 agro *m* mark, *l* ~ *romano* den romerske kampagne
 agro sur, ~ *m* surhet, sur saft *il vino ha preso l* ~ vinen er blitt sur, *agrodoce* sursøt, bittersøt (*og fig*)
 agrologia = agronomia *f* landbruksvitenskap, agrologo *m* agronom; landbrukskand dat
 agrote *m* sursmak, agrume *m* (*trsl pl*) citrusfrukter, sursmak, surhet (*fig*), agrumeto *m* beplantning med agrumi
 agugella *f* liten nål (for maleri)
 aguglia *f* lårnspiss, obelisk, nål, hornfisk
 aguzzamento *m* skjerping, aguzzare skjerpe, stimulere; aguzzata *f* skjerping *dare un* ~ skjerpe
 aguzzatore *m* (*f -trice*) som skjerper, aguzzatura *f* skjerping
 aguzzino *m* slavedriver (*og fig*)
 ah! å' akk, ah! ah! å' akk' ahime! akk og ve'
 aia *f* treskeplass, lun, *menare il can per l* ~ trekke i langdrag somle, *2* ~ *f* guvernante
 aiduco *m* heiduk
 aio *m* oppdrager, huslærer
 aire *m* tillop, lendens, *dare l* ~ *a una cosa* gi noe en skubb, sette i gang, *prendere l* ~ ta tillop, starte
 airone *m* hegre
 aita *f* (poet) hjelp, aita, aita' (spøk) hjelp meg!
 aitanie (upper); ~ *della persona* sterk
 aiola, aiuola *f* (blomster)bed
 aiuolo *m* fuglenett
 aiutante *m* hjelper, adjutant, betjent, aiutare hjelpe, *aiutati che Dio vi aiuta* Gud hjelper den som hjelper seg selv, aiutatore *m* (*f -trice*) hjelper, aiuto *m* hjelp, hjelpeleter, aiuti *m pl* forsterkninger
 aizzamento *m* provokasjon, utfordring; aizzare hisse (hunden) på, hisse opp aizzatore *m* (*f -trice*) opphisser, provokator
 ala *f pl ali* vinge fløy, skygge (på hatt), abbassar le ali stikke halen mellom bena ~ destra (sinistra) høyre (venstre) vingløper, *far* ~ gi rom, plass (for forhipasserende), *metter le ali fly* fra redet (*og fig*), *star sulle ali* være reisefar, stå på reisefot
 alabarda *f* hellebard *piantar l* ~ slå opp sine teltsstokker, alabardiere *m* soldat med hellebard
 alabastraro *m* en som lager el selger alabastvare, alabastrino alabast-, alabastro *m* alabast
 alacre ivrig, energisk, alacrita *f* iver
 alaggio *m* det å hale på land *scalo d* ~ (båt)slipp
 alamar *m pl* snorebeseining på uniform
 alano *m* huldogg

alare *mar* hale, slepe, dra
alare *m vel pl alari* ildbukker
alario *m hist* fløysoldat, hjelpesoldat
alato / slagslag **alato** (be)vinget
alba 1 / demring, daggry, 1 ~ *dei tempi* tidenes morgen 2 ~ / (slags) provensalsk poesi
albagia / innbilskhet, **albagioso** innbilsk
albana / (slags) drue, ~ *m* slags vin
albanella / (slags) hauk
albanese albansk, ~ *m* albaner
albano *m* vin (fra Albano)
albero / frukt av jordbærtré; **albero** *m* jordbærtré a batross
albedine / hvitaktig farge; **albeggiamento** *m* morgengry, **albeggiare** *e* demre, gry (*og fig*)
alberare / *as* beplante med trær, *mar* bemaste
alberatura / beplantning, master, masteverk, **alberello** *m* lite tre, glassbeholder, apotekerkrugge, **albereta** / **albereto** *m* beplantning
albergare *e* losjere, huse (*og fig*); **albergatore** *m* / -rice gjestgiver, hotellvert, **albergheria** / hotell, *diritto d* ~ (*hist*) rett til gratis losj, **alberghiero** hotell, *l'industria alberghiera* hotellfaget, **albergo** *m* hotell herberge, ~ *per la gioventù* ungdoms herberge, *gli uccelli vanno ad* ~ fuglene går til ro for natten *caccia all* ~ fuglejak (om natten)
albero *m* tre, mast, *tekn* aksel ~ *delle* samme kamaksel ~ *cardanica* kardangaksel, ~ *ca* / *ru* aksel, bøsning ~ *di comando* drivaksel ~ *di distribuzione* fordeingsaksel; ~ *dell'elica* skruesaksel, ~ *di famiglia* ~ *genealogica* slaktetre, ~ *di fortuna* nodmast ~ *a gomiti* ~ *longitudinale* ~ *a manovella* ~ *motore* krumtappaksel, ~ *del motore* drivaksel, ~ *di natale* juletre, ~ *di trasmissione* transmisjonsaksel
albicare *a* skinne hvit hvitne
albicocca / aprikos, **albicocco** *m* aprikostre
albino hvitaktig, ~ *m* albino
albis, *domenica m* ~ søndag etter påske
albo hvit, ~ *m* oppslagsstavle, medlemsfortegnelse, register **alhum** ~ *municipale*, *pretorio* oppslagsstavle på rådhuset, 1 ~ *dura* den gyldne bok, *mettere espone all* ~ slå opp, publisere, 1 ~ *dei medici*, *degli avvocati* lege-, sakførerregister
albore *m* morgengry, demring, *gli albori della civiltà* sivilisasjonens morgen, begynnelse
album = *albu* **albume** *m* eggehvite, **albumina** / eggehvitestoff, **albuminoso** eggehviteholdig **albuminuria** / eggehvite i urinen
alcali *m* alkali, **alcalino** alkalisk, **alcalizzare** *alka* sere **alcaloide** *m* alkaloid
alce *m* eig
alchimista *m* gullmaker, **alchimia** / alkymi
alcione *m* måve
aleool *m inv* alkohol, sprit, ~ *denaturato*, ~ *puro a 90 gradi* denaturert, ren, 90 prosent sprit
aleoolicita / alkoholprosent, **aleoolico** / *pl* -*ci* alkoholisk, *gradazione percentuale alcoolica* alkoholholdighet, **aleoolismo** *m* alkoholisme, **aleoolizzare** alkoholisere, **aleoolizzato** alkoholforgiftet, ~ *m* alkoholer
alcorano *m* koran
alcova / alkove
alcunche noe litt, **alcuno** noen, en eller annen, *non* ~ ingen, *alcuni* noen, enkelte
aldia *m* 1 ~ det hinsidige; *all* ~ hinsides
aldino, *carattere* ~, *edizione aldina* type brukt av, utgave trykt av Aldo Manuzio
alea / terningspill, *carrer f* ~ 1a en risiko

aleatico *m* mørk, søt drue, vin av samme drue
aleatore *m* hasardspiller *tog fig* 1, **aleatorio** usikker, *contratto* ~ hasardkontrakt
aleggiare / *te* flakse med vingen; sveve (*fig*)
alemanno / en dans, **alemanno** alemannisk, ~ *m* alemanner
alenare / *e* pusle tungt
alerone *m* balanseklaff (på flyvingel)
alesaggio *m* boring, **alesare** / *e* bore (bilmotor)
alesatore *m* tekn rival, **alesatrice** / boremaskin
alessandrino aleksandrinsk, ~ *m* aleksandriner
alessifarmaco *m* / *pl* -*chi* motgift
aletta / *iten* vinge (inne i fisk) 1 hbe *tekn* *di accumulatore* akkumulatorribbe, ~ *capriorecchie* oreklaff, *radiatore ad alette* ribbekjøler, *raffreddamento ad alette* ribbekjøling, *tubo ad alette* ribberør, **alettone** *m* balanseklaff
alfa / bokstaven α, *dall* ~ *all'omega* fra først til sist, **alfabeta** *m* lesekyndig person; **alfabetico** / *pl* -*ci*, alfabetisk; *in ordine* ~, *alfabeticamente* 1 alfabetisk ordren **alfabeto** *m* alfabet *fig* begynnelsesgrunner, grunnlag, *per* ~ alfabetisk
alfano / arabisk hest, ridehest
alfiere *m* hist lenk, bannerfører, løper (sjakk)
alfine endelig
alfonso *m* hallik, alfons
alga / alge, tang
algebra / algebra, **algebrico** / *pl* -*ci* algebraisk
algerino algisk, ~ *m* algerer
algido iskald, **algore** *m* iskulde
algoso bevokset med alger
aliate *m* glidefly, *pilota di* ~ glideflyver
alias også kallet, alias
alibi *m inv* alibi
alice / (slags) ansjos
alicorno *m* enhjørning
alidizza / tørre, tørke, **alidire** tørke, bli torr, *refl* tørke, **alido** torr; **alidore** *m* tørketid
alienabile avhendelig, **alienabilità** / avhendelighet
alienamento *n* overdragelse, avhendelse; **alienare** / *te* overdra, avhende, fjerne, gjøre fremmed, *refl* frigjøre seg for, fjerne seg fra, bli uvenner med *u è alienati gli amici* han har fjernet seg fra sine venner **alienato di mente** sinnssyk **alienazione** / avhending, overdragelse, det å stå fjernt fra motvilje, ~ *mentale* sinnssykdom, **alienista** *m* sinnssykelege, **alieno** uvillig, fremmed *essere, non essere* ~ *da* være, ikke være tilbøyelig til å
aliforme vingeformet
aligusta / = *aragosta* hummer, langust
alimentamento *m* ernæring, **alimentare** / *te* ernære, mate, tilføre, holde ved like, **alimentare**, **alimentario** nærings-, *generi alimentari* næringsmidler, matvarer, **alimentatore** *m* / *f* -*rice* som ernærer, mater, *tekn* som tilfører drivstoff, **alimentarista** *m* matvarehandler, **alimentazione** / ernæring, underhold, ~ *d'acqua* vannforsyning, ~ *del mercato* markedsforsyning, ~ *della rete* tilføring til nettet, *tubo di* ~ matingsrør, tilføringsrør; **alimentizio** ernærings-, **alimento** *m* næring(smiddel), **alimenti** / *pl* underholdningsbidrag
alimonea / hustrub drag
alinez / *m* underavsnitt, *tip* ny linje
aliquota / del
aliseo *m* passatvind, *ugda vento* ~
alitare / *a* ånde, suse (vind); **alito** *m* ånde; vind, pust, dunst, *non tirava un* ~ *di vento* der var ikke et vindpust
aliacciamento *m* sammensnoring, forbindelseslinje

med forbinding, **allacciare** (-lar- binde, knytte, trollebinde, forbinde (med spor), med forbinde ~ *relazioni di affari* knytte forretningsforbindelser **allacciatura** *f* = *allacciamento*

allagamento *m* oversvømmelse, **allagare** sette under vann, oversvømme

allampunare bli mager, torr, «gjennomsiktig»

allappare, allappolare snurpe munnen sammen

allardare (og *fig*) spekke

allargamento *m* utvide se, **allargare** utvide, utstrekke, ~ *un vestito* legge ut en kledning ~ *il dinto elettorale* utvide stemmeretten, *mi si allarga il cuore* jeg føler glede, lettelse, ~ *le braccia* slå armene ut, ~ *la mano* slå ut med hånden, være flott; *allargarsi con uno betto* seg til en, **allargata** *f* utvideelse, *dare un ~ a qualcosa* utvide noe litt **allargatura** *f* utvidelse

allarmare alarmere, slå alarm, *fig* forurolige, **allarme** *m* alarm, panikk, bekymring, ~ *aereo* flyalarm; *esser pronto all ~* være i alarmberedskap, *dare l ~* slå alarm, *segnale d ~* nødberedsegnal, *segno d ~* nodsignal, *suono d ~* alarmstene, *stato d ~* alarmulstand, uroligstand, ~ alarm' *regli allarme* til våpen), **allarmista** *m*, *f* panikkmaker

allato, ~ *a* nær ved, ved siden av

allattamento *m* dregivning, amming ~ *naturale* naturlig, kunstig ernæring, **allattare** gi mek, nære, amme (og *fig*) **allattatrice** *f* amme, **allattatura** *f* dregivning, amming

allenza *f* allianse, forbund, *fare stringere un ~* slutte forbund; *rompere denunciare un ~* bryte, avbryte sambund **allcare** *refl* slutte forhand **alleato** *di* vert

allegabile som kan anføres, vedlegges, **allegazione** *f* anførelse, sitat, dokumentasjon, vedlegg, legering, fruktselling **allegamento** *m* fruktselling, sammenbeting av tennene, sammen snurping av munnen, **allegare** *e* anføre, sitere, vedlegge, sammenhefte, legere, sette frukt, ~ *i denti* bite tennene sammen, snurpe munnen **allegato** *m* biag

alleggerimento *m* lettelse, lindring **alleggerire** *co*, *lette*, *lindre* *fig* lette, «loppen»

alleggiare *etc* se **alleggerire**

alleggio *m* lekter (skip)

allegiare (-isco) *og refl* sette frukt

allegoria *f* allegori, **allegorico** *pl* -ci, allegorisk **allegorizzare** *f* fremsette allegorisk

allegare ~ *ter* oppmuntre, **allegrezza, allegria** *f* glede, munterhet, fryd **allegro** glad, munter, ivlig **allegrore** *m* som er glad av natur, glad laks

alleluia *m* halleluja, *cantar ~* være storglad

allenamento *m* trening, *tenuta d ~* treningsdrakt

allenare (-treno) *allenatore* *m* (-trice) trener

allenire (-isco, b) ølgjøre, *mi dne*, gjøre myk **allentagione** *f* brokk, **allentamento** *m* bløtgjøring, avslapping, minsking (av fart), **allentare** (-e) gjøre langsommere, slappere, knappe (tøy) opp (også *refl* og *intr*), *refl* få brokk, **allentatura** *f* brokk

allergia *f* overfølsomhet, allergi

allerta *f* varsel, *av all'erta* pass på!

allessare (-e) koke, **allessu**, se *lessu* koki, *chi lo vuole ~ chi arrusta* noen vil ha det ene, noen det andre, smaken er forskjellig

allestimento *m* ordning, innretning, utrustning, *in corso di ~* i ferd med å bli gjort i stand **allestire** (-isco) ordne, innrette, utruste

allettamento *m* (til)lokking, lokkemal, **allettante** lokkende, fristende **allettare** *e* lokke, huse; slå *k ~* *refl* gå syk ~ *semp* **allettativo** lokkende **allettato** syk, sengeliggende **allettatore** *m* (-trice) (illegitim) allettevole lokkende

allevamento *m* oppdrett, avl, oppdragelse; ~ *di bestiame* feavl, **allevare** *e* oppdrette, avle, nære, pleie, oppdra, amme; **allevatore** *m* (-trice) oppdretter, **allevatura** *f* oppdrett

allevamento *m* *et* se **alleviare** (-lette)

allibire (-isco) stivne, blekne av redsel, bli bestyrret

allibramento *m* registrering, **allibrare** bokføre, registrere, **allibratore** *m* bookmaker

allietare *e* glede, forvile, *refl* glede seg

allievo *m* elev, pieiebarn, ~ *ufficiale* offisersaspirant

alligatore *m* alligator

alligazione *f* deingsregning

allignare slå rot, vokse og *fig*,

allindare pynte, **allindatura** *f* pynting, eleganse **allineamento** *m* oppstilling, rekke, geled, **allineare** ~ *ordinare* på linje, *refl* tre på plass

allitterazione *f* bokstavrim

allivellare (-e, *jur*) felle bort

allivire (-isco) bekne (av redsel, kude)

allocco *m* (pl -chi) nattugle, tufs, fjols

allocutore *m* (-trice) en som (til)taler

allocuzione *f* tale, kort tale, ~ *papale* paves tale

allodiale lenn-, *beni allodiali* odelsgods, **allodio** *m* lenn, odelsgods, fri eiendom

allodola *f* flerke

allogazione *f* forpaktning, **allogamento** *m* innkvartering, forpaktning, **allogare** (-o) anbringe, plassere (penger), gifte bort gi plass, *refl* ta tjeneste, ta en plass, **allogatore** *m* (-trice) utleier, forpakter, **allogazione** *f* forpaktning

allogeno *m* mann av en annen rase, utlending, **allogeni** *m* pl fremmedelementer

alloggiamento *m* losji, kvarter, *tekn* lager, *dare ~ a huse*, **alloggiare** (-o) huse, bo, søke tilflukt, **alloggiatore** *m* (-trice) vert, gjestgiver; **alloggio** *m* losji, bolig, *dare ~ a huse*, *prendere ~* bo, ta inn

alloglotta *m* mann som taler et annet språk enn den øvrige befolkning, *isola ~* språkøy, *gli alloglotti* minoritetene

allontanamento *m* fjernelse, **allontanare** (-ta-) fjerne, ~ *uno da se* stote en fra seg, *refl* fjerne seg, *allontanarsi dalla vita* forlate verdens vei

allora dengang, da, så, *d ~ in poi*, *d' ~ innanzi fin da ~* fra da av, *non e piu quello d' ~* han er ikke lenger den han var, *e ~ ?* og hva så? **allorta** ~ nettopp i det øyeblikk, like før, ~ *come ~* akkurat da, **allorche** da, dengang

alloro *m* laurbættre), *fig* seier, *posarsi sugli allori* hvile på sine laurbær

allorquando da

allottare *o* lodde ut, parse lere ut

allucchettare *e* forsyne med hengslås

alluce *m* litt stortå

alluciare (-u) se på, stirre på

allucidare (-u) gjøre blank, polere, pusse

allucignolare *u* krolle sammen

allucinare (-u) blende, hallusnere, **allucinazione** *f* hallusinasjon

alludere, ~ *a* hentyde til, antyde

allumacare (-ma-) lage stripe eller seg (som en snegl), **allumacatura** *f* striping, stripe

allumare belyse, antenne, se på, garve (med avant),
allume *m* alun, **alluminare** (*vi*) sj belyse
alluminio *m* aluminium, **alluminoso** aluminiums-
allungabile som kan forlenges; **allungamento** *m*
forlengelse, **allungare** forlenge, trekke ut, utsette,
— *il collo* vente noe med lengsel, — *la mano*
rekke ut hånden, — *il muro* bli mager; surmule
— *un oggetto a uno* rekke en noe; — *gli occhi*
spisse ører, — *il passo* sette farten opp, — *il piede*
sette det lengste benet foran, — *la strada* ta den
lengste veien, — *il vino* fortynne vinen; **refl**
forlenges, **allungatura** *f* forlengelse
allungo *m* utspark
allupare, — *dalla fame* være skrubbsulten
allusl *se*, **alludere**, **allusione** *f* hentydning, **allusivo**
hentydende, **alluso** *se* **alludere**
alluvionale oppskyttet, avleiret; **alluvionato** *m* som
er rammet av oversvømmelse, katastroferammet
alluvione *f* oversvømmelse; avleiring
almanaccare fantasere, bygge luftslott, **almanacchio**
m fantasering, grubleri; **almanacco** *m* (*pl* -chi)
almanakk, *l'~ di Gotha* Gotha-kalenderen, **al-**
manaccone *m* grubler, fantasi
almanco, **almeno** i det minste, — *venisse' bare* han
ville komme' — *facesse bel tempo'* bare det ble
godt vær'
almo *poet* livgivende, udodelig, guddommelig
alno *m* or, oldertre
aloe, **aloe** *m* aloe (plante og medisin)
alone *m* månering, solring, halo
alopecia *f* hårløshet, hårtap
alpaca *m* alpaka, alpakkestoff
alpaca *f* alpaka (metall)
alpe *f* berg, fjell, seter, **alpeggiare** (*vi*) dra til seters,
alpeggio *m* seterbeste, sommerbeiting, **alpestre**
alpe berg, **alpiere** *m* alpejeger, **alpigiano** *m*
alpeboer, fjellboer, **alpinismo** *m* fjellklatring, **al-**
pinista *m*, *f* fjellklatrer, **alpinistico** (*pl* -ci) unde-
best gittogs, **alpino** alpeaktig, *a pe* — *a pin* *Ciuh*
— Alpeklubb; — *m* alpejeger
alquanto noe litt
alsaziano elsassisk, — *m* elsasser
alt! holdt' (i telegram) stopp'
altalena *f* gyng, huske, vippebrett, *fig* det at noe
skifter, går opp og ned; **altalenare** (*vi*) gyng
vippe; **altaleno** *m* maskin til murstorming, til å
heise vann fra brønn
altana *f* altan, **altano** *m* jaktfolk
altare *m* alter, — *maggiore* høyalter, *pala d'*
materi på, over alter, *si* **altare** avle, **altario** *m* i *te*
alter, *scoprire gli altari* åpenbare hemmeligheter
alterabile foranderlig, *fig* pirrelig, irriterabel, **alte-**
rabilità *f* foranderlighet; oppførselhet, **alterare** (*vi*)
forandre, forfalske, fordreie; opphisse; *irre*, **refl**
forandre seg, bli hissig, *fare* opp, **alterazione** *f*
forandring, forfalskning, forstyrrelse (i helbred)
opphevelse
altercare *vi* treite, krangle, **alterco** *m* (*pl* -chi) kv
strid, munnhuggeri
altrezza *f* stolthet, selvfølelse
alterigia *f* hovmot
alternamente skiftevis, **alternare** (*vi*) veksle, skifte
refl veksle, skiftes, **alternatamente** skiftevis, **alter-**
native *f* (lav)veksling, **alternativ**, **alternativo** veks-
lende, **alternativ**, *cuppa* **alternativa** vandrepost
alternato, *corrente* **alternata** vekselstrøm, **alterna-**
tore *m* vekselstrømsgenerator, **alternazione** *f* (lav)
veksling, **alterno** skiftende
altero *sto* i

altezza *f* høyde; høyhet; bredde (stoff), dybde
(brønn), — *d'animo* høy sinn, **all** — *dei tempi*
della situazione på høyde med sin tid, med
situasjonen, — *del barometro* barometerstand
salto in — høydesprang, **Sua Altezza Reale** Hans
Kgl. Høyhet, **altezzoso** hovmodig
alticcio opprømt, lett beruset
altiero stolt
altimetro *f* høydemåling, **altimetro** *m* høydemåler
altipiano *m* høyslette
altisonante som lyder kraftig, høyttravende
Altissimo, *l'~* den høyeste, Gud
altitudine *f* høyde; *sale d'~* høysjellssol
altivolante høytflyvende
alta høy; fornem, nordlig, *dall'~* fra oven, *dall'~*
in basso ovenfra og nedad, *fare degli alti e bassi*
gå opp og ned (sykdom etc); *fare ~ e basso*
spille herre, være sjef, *in ~* oppad), *l'Alta Italia*
Nord Italia; *quest'anno la Pasqua e alta* i år
kommer påsken sent, — *mare* rum sjø, *a testa*
alta med oppreist panne, *parlare ~* snakke høyt
— *tradimento* høyforræderi, *a voce alta* høyt, *la*
stiffa è alta 90 cm stoffet er 90 cm bredt; — *m*
høyde
alto *m* holdt fast, — *la'* holdt'
altosissimo sydyrolsk, — *m* sydyroler
altoforno *m* høyovn, smelteovn
altolocate høytstående
altoparlante *m* høyttaler
altopiano *m* høyslette
altresi (*altressi*) likeens, likeledes
altrettale liknende, lik, likedan
altrettanto like så meget, i like måte, *grazie ~* 'takk
i like måte' selv takk'
altri *inv* en annen, *noi ~* vi
altrieri, *l'~* i forgårs; forleden dag
altrimenti ellers, *non ne parlerò ~* jeg skal ikke
snakke mer om det, *senz'~* udirto, *la condanna-*
ranno uten så meget som å høre ham, domte de
ham
altro annen, — 'var det noe annet? var det andre
ting? *l'~* *anno* forrige år, siste år, *quest'~* *anno*
neste år, — *che* noe annet enn, slett ikke; i
høyeste grad, ytterst, — *che'* ja, det kan De tro'
è tutt'~ — *che* *un* *leone* han er all annet enn en
løve, — *che* *ridere* det var sannelig ingen ting å
le av, *e rucu'* *altro* *che'* er han rik' .. ja, i høy
grad' *non ho detto tutto, c'è dell'~* — jeg har ikke
sagt alt, det er mer ennå, *l'~* *giorno* forleden dag,
l'~ *ieri* *ieri l'~* i forgårs, *non ci mancherà* —
det skulle bare mangle, *avanti che non sei ~* for
en losk du er, *pensare ad ~* tenke på andre ting
per ~ for øvrig, *un ~* *più* litt til, *senz'~* uten
videre, tililkevel, helt bestemt, *stasera verrà da*
te senz'~ — i kveld kommer jeg helt sikkert til deg,
tra l'~ — *tra le altre cose* blant annet, *tutt'~* tvert
imot, *l'un l'~* hverandre, *l'uno e l'~* begge to,
l'una l'~ — *en* av de to, *gli uni e gli altri* de
forstnevnte og de sistnevnte, noen og andre,
begge parter
altrove, *d'~* — annetstedsfra, for øvrig
altrove annetslede
altui en annens, nestens, fremmed, *la roba ~*
d'~ — nestens gods, *fare del male ~* skade andre
altruismo *m* uegennytte, nestekjærlighet, **altruistico**
pl -ci uegennyttig, nestekjærlig
altura *f* høyde, hovmod, rum sjø, **alturiere** *m*
sjomann i langfart

alunato *m* læretid, prøvetid; **alunno** *m* elev, lærling.
alveare *m* bikube ~ *umano* *fig* etasjehus, ~ i plassere i kube
alveo *m* elveleie
alveolo *m* bicelle, voks-, honningcelle, tannhule
alvino underlivs-, **alvo** *m* underliv, midte, det innerste av noe
alzain *f* dratau; (*strada*) ~ trekkvei (ved elv, kanal).
alzare løfte, heve; sette opp (pris); ta av (kort), retle, reise (seg), stule opp, ~ *le mani contro uno* legge hånd på en, ~ *le spalle* trekke på skuldrene, ~ *le vele* sette seil, ~ *la voce* heve stemmen, ~ *la voce contro uno* skjenne på en, ~ *il tacco* flykte *refl* stå opp gå oppover heve seg ~ *vento si alza* det blåser opp, **alzato** *f* reisning, forhøyning, terrasse; oppsatt, ~ *di carte* det å ta av kort; *votare per* ~ *e seduta* stemme ved å reise seg el bli sittende, ~ *di spalle* skuldertrekk, ~ *di seudi* (*fig*) motstand, motbør; **alzato, bene** ~ god morgen! store ~ bli stående, **alzatore** *m* (*f* -trice) en som reiser, hever
alzavole *f* (slags) and
alzista *m* børspekulant
alzo *m* hælkappe (sko) *mil* sikte, dar / ~ gi innsiktsgjorde.
amabile elskverdig, vennlig, **amabilità** *f* elskverdigheit
amaca *f* hengekov, skipskøy
amadrate *f* skognymfe, (slags) ape
amalgama *m* kvikksølvbelegg, amalgam, rot miksmaks **amalgamare** (*-mā-*) amalgamere, blande
amante som elsker, ~ *m* elsker(inne)
amanuense *m* amanuensis, skriver
amaranto amarantred ~ *m* amarant
amarasco *f* kirsebær, **amarasco** *m* kirsebærtré
amarascato, amarascino med kirsesmak, syrlig
amare elske, holde av; ~ *meglio* (*fam*) foretrekke
amareggiamento *m* forbitrelse, **amareggiare** (*ei*) forbitre, bli bitter
amarena *f* kirsebær, saft av samme, **amareno** *m* kirsebærtré
amaretto litt bitter ~ *m* makron; **amarezza** *f* bitterhet
amarico amharisk
amarilli *f* amaryllis
amartitudine *f* beskhet, **amaro** bitter, *caffè* ~ kaffe uten sukker, *sale* ~ karlsbadertsalt; *aver dell'-* *contro uno* ha imot en, **amarognolo** litt bitter, **amarume** *m* noe bittert.
amarra *f* forløyning, tau **amarrare** forloye
amazio *m* neds. elsker
amatista *f* ametyst
amata, amato, i ~ den elskede, **amatore** *m* (*f* -trice) elsker, dilettant, amatør, **amatorio** (*pl* -ori) kjærlighets-, *poesia amatoria* elskovsdikt
amazzone *f* amasone, rytterske
ambage *f* *rel* *pl* -gri omsvop, snikksnakk
ambasciata *f* ambassade, beskjed, **ambasciatore** *m* ambassador; bud, **ambasciatrice** *f* kvinnelig ambassador, ambassadorfrue, **ambasciatorio** ambassador-, **ambasceria** *f* sendemannslag
ambascia *f* beklemmelse, sorg
ambidue (*ei*) begge, (*ambidue ambidui etc*)
ambire (*ei*) gå i passgang **ambitura** *f* passgang
ambidestro like dyktig med begge hender, slu
ambientare *refl* tilpasse seg, akklimatisere seg

ambiente *m* atmosfære, miljø; ~ *completo* (*fam*) fullstend g møblement
ambiguità *f* tvetydighet, uklarhet
ambiguo (vetydig, uklar
ambio *m* passgang
ambire (*-isco*), ~ *a una cosa* tilstrebe, ettertrakte, ønske noe; **ambito** ønsket, etterstrebt
ambito *m* område
ambizione *f* ærgjerrighet, **ambizioso** ærgjerrig
ambo begge; ~ *m* ambe (i lotten); *iron* par
ambone *m* prekestol, tribune
ambrato ravgul, rav-, **ambra** *f* rav
ambrosia *f* gudedrikk, **ambrosiano** ambrosiansk; *F* milanesisk, **ambrosio** ambrosisk
ambulacro *m* korridor, foaje (i teater)
ambulante omvandrende; *esposizione* ~ vandrestilling, *mercato* ~ (gate)seiger; *biblioteca* ~ sprenglærd mann, ~ *postale* postvogn; **ambulanza** *f* ambulanse, **ambulatorio** (om)vandrende; ~ *m* poliklinikk, konsultasjonsværelse, korridor
amburghese hamburgsk, ~ *m* hamburger
ameba *f* amøbe
amebeo skiftende; *canzo* ~ vekselsang
amen, ammen *m* amen, *in un* ~ i ett nu
amena *f* ynde, behagelighet, spøk, **ameno** yndig, underholdende, spøkefull; *capo* ~ spøkefugl, *letteratura amena* underholdningslitteratur, *tipo* ~ underlig fyr
americanato *f* kupp, reklameinick, **americano** amerikansk, ~ *m* amerikaner, drikk (vermut, bitter, (gin) og soda)
ametista *f* ametyst
amianto *m* asbest
amicale venne-; **amicamente** på vennevis, **amicare** gjøre til venn, **amicarsi uno** bli venner med en; **amichevole** vennskapelig, **amichevolezza** *f* vennskapelighet; **amicizio** *f* vennskap, likhet; *parti chiari* ~ *lunga* klare linjer, lang vennskap; *patto d* ~ vennskapspakt, *ha molte amicizie* han har mange venner; **amico** (*pl* -ci) vennligsinnet; ~ *m* venn, ~ *d'infanzia* barndomsvenn; ~ *di casa* husvenn; ~ *di saluto, di cappello* venn en bare hilser på, **amicone** *m* hjertevenn
amido stivelse, **amidoso** stivelsesholdig
amigdala *f* mandel, **amigdalite** *f* mandelbetennelse
amissibile som kan tapes
ammaccabile knuselig, **ammaccamento** *m* knusing, buling, **ammaccare** knuse, mase, bule, **ammaccatura** *f* knusing, bule
ammaestrabile som kan instrueres, dresseres; **ammaestramento** *m* belæring, dressur; **ammaestrare** (*ei*) belære, dressere, *le sventure ammaestranò* av skade blir man klok; **ammaestrato** som tjener til å belære, **ammaestratore** *m* (*f* -trice) instruktør, dressor, **ammaestrevole** lærenem
ammagliare snøre sammen; **ammagliatura** *f* (sammen)snoring
ammaliare (*i*) stryke (seil), fire (flagg etc.)
ammalare bli syk, *refl* bli syk, **ammalato** syk, pasient, **ammalaticcio** sykkelig, **ammalazzare** (*og refl*) bli skranten; **ammalazzato, ammalazzito** skrantende
ammaliamento *m* forhekseelse, **ammaliare** (*-mā-*) forhekse, **ammaliatore** *m* (*f* -trice) en som forhekses
ammalieconire (*-isco*) gjøre melankolsk; *refl* bli melankolsk
ammaliziare (*-liz*), **ammalizzare** (*-isco*) gjøre, bli slu.

ammammolare (*mam*) *refl* falle i søvn, *occhi ammammolati* søvndrukkne øyne
 ammannellare (*te*) legge håndjern på
 ammannierare (*te*) gjøre kunstlet, ammannierato affekt-
 tert
 ammannare bunde i nek ammannellare (*te*) binde i
 nek hunte
 ammannimento *m* forberedelse, ammannire (*ver*)
 forberede, preparere, gjøre i stand ammannitura
 / forberedelse: preparat
 ammansare, ammansire (*ver*) temme, bløtgjøre,
refl bli tam, mild, rolig
 ammantare, ammantellare (*te*) gi, ta frakk på, dekke
 over, *refl* ta frakk på, *fig* beskykke
 ammaruggio *m* landing (på vannet): ammarare gå
 ned på vannet
 ammarezzare (*te*) gi moare-glans, valre, ammarez-
 zatura / moare glans
 ammarinare bemanne med prisemannskap
 ammassamento *m* haug, møie, ammassare dyngge,
 opphøpe, samle, *refl* holde mote
 ammassicare (*ver*) gjøre massiv, pukke (*ver*),
refl bli massiv, solid bli vant med
 ammasso *m* dyngge, — *del grano* oppkjøp, tvangs-
 levering av korn, *genl* forekomst
 ammatassare bunte (garn), *fig* forvikle
 ammatimento *m* vanskelighet (til å bli gal av),
 ammatire (*ver*) bli gal
 ammattonamento *m* mursteinsbelegg ammattonare
 (*ver*) belegge (brulægge) med murstein, ammattonio
m ammattonatura / mursteinsbelegging
 ammazzacani *m* hundemorder, ammazzagatti *m*
 spøk umotens, gammeldags skytevåpen, ammaz-
 zamento *m* drap, *fig* blodslut, ammazzare drepe,
 slakte, stikke (i kort), — *il tempo* slå tiden i hjel
refl drepe seg, slite seg ut, ammazzarsi så kan du
 ha det så godt! ammazzasette *m* inv skrythals
 ammazzatoio *m* slaktehus; slitsom og farlig be-
 skjefligelse: ammazzatore *m* (*f* -trice) drapsmann
 ammazzatura / driskepenger til slakterarbeiderne
 ammazzolare (*maz*-) binde til bukett, samle (kort)
 ammelmare (*te*) synke ned i mudder, *refl* sole seg
 til
 ammenare (*te*) tildele (et slag)
 ammencire (*ver*) gjøre (bli) slapp visne
 ammendabile som kan (bor) rettes ammenda / bot
 pengestraff, fare — gjøre bot, ammendamento *m*
 rettelse, tilføyelse, ammendare (*te*) forbedre: boie
 for
 ammennicolare (*ver*) argumentere med spissfindighe-
 ter, utflukter, fantasere, ammennicchio *m* (stadig)
 fantasering, tullknakk, ammennicolo *m* påskudd,
 utflukt, småting, ammennicolone (*f* -ona) ordklo-
 ver, vrovlekopp
 ammesso *se* ammettere, — *m* en som er antatt
 godkjent, — *iche* forutsatt at, ammettere gi
 adgang, anta, oppta, innvilge, tillate, innrømme
 — *agli esami* gi adgang til eksamen — *all'aspe-*
date inntegge på sykehus
 ammezzamento *m* halvering, det å gjøre noe halvt
 ammezzare (*te*) halvere, gjøre halvferdig, halvfylle,
 halvtomme, kulle (ord), ammezzato halvferdig,
 halvfull halvtom, — *m* mesanin
 ammezzire (*ver*) bli overmoden
 ammiccare gjøre tegn, blunke (a til), ammicco *m*
 blinkning, grimase
 amminicolo = ammenniccolo
 amministrare (*ist*-) forvalte, administrere ammini-
 strativo administrativ anno budsjettår diritto

— forvaltningsrett amministratore *m* (*f* -trice)
 administrator, amministrazione / administrasjon,
 forvaltning
 ammirabile beundringsverdig
 ammiragliato *m* admiralitet ammiraglio *m* admi-
 ral, nave ammiraglia admiralsskip
 ammirando beundringsverdig: ammirare beundre,
 ammirativo beundrende, punto — utrops tegn
 ammirato beundret, forundret, ammiratore *m* (*f* -
 trice) beundrer, ammirazione / beundring: am-
 mirevole beundringsverdig
 ammiserire (*ver*) gjøre fattig, forarme
 ammisì *se* ammettere
 ammissibile antakelig, ammissibilità / antakelighet
 ammissione / antakelse: opptaking, tilførsel: —
 dell'aria lufttilførsel, esame d — opptakingspro-
 ve: tassa d — innskrivningsgebyr
 ammobiliamento *m* møblering, møblement, ammo-
 biliare (*ver*) møblere, ammobiliato møblert
 ammodernamento *m* modernisering, ammodernare
ver modernisere ammodernatura / modernisering
 ammodino pen(1), på en pen måte
 ammodo *m* pen, utmerket, fornuftig, persona —
 bra menneske
 ammogliare (*ver*) gifte bort (mann), *refl* gifte seg
 ammolare (*ver*) smigre, smiske for
 ammolare (*ver*) bløtgjøre, legge i bløt, slakke, *fig*
 gi, tildele (slag), bevikke, *refl* slappes, gi etter,
 bli sløt
 ammolliente *m* bløtgjørende middel, ammolimento
m bløtgjøring, ammolire (*ver*) gjøre bløt, *fig*
 hevege, *refl* bli bløt, slapp gi etter, ammolitivo
 bløtgjørende
 ammoniaca / ammoniakk, salmiakk, ammoniacale
 ammoniakkholdig ammoniaco (*pl* -ci), sale —
 ammoniakksalt ammonio *m* ammonium
 ammonimento *m* formaning, påminnelse, ammonire
 (*ver*) formane, påminne, reise, gi politiadvarsel
 ammonito, debitamente — *per* behørig formanet,
 un — en som har fått politiadvarsel ammonitore
m (*f* -trice) formanet, ammonitorio formanende,
 lettera ammonitória varselbrev, ammonizione /
 formaning, påminnelse, dopo le ammonizioni di
 etti eller behørig formaning
 ammoniamento *m* opphøping, dyngge, ammonare
ver dyngge opp beløpe seg, ammonio *m* beløp —
 principale hovedsum, ammoniticchiare (*ver*), am-
 monticellare (*te*) høre sammen, dyngge opp
 ammorbamento *m* forpesting ammorbare (*ver*) for-
 peste, cosa che ammorba ting som lukter fælt
 ammorbicare (*ver*), ammorbicare (*ver*) bløtgjøre,
 ammorbimento *m* bløtgjøring
 ammorchiato uklar grumset
 ammorire (*ver*) bli brun, ammorito solbrun
 ammorsare *ver* klemme i krusstykke
 ammorsellato *m* hakket kjøtt med egg
 ammortamento *m* amortisasjon, ammortare
ver amortisere, tilbakebetale, avskrive
 ammortimento *m* drap fotelsetap (i kroppsdel),
 ammortire (*ver*) avkrefte, svekke, drepe; *refl*
 lammes
 ammortizzamento *m* amortisasjon, ammortizzare
 avskrive, tilbakebetale, amortivere, ammortizza-
 tore *m* støtdemper, fjæring (bil): ammortizzazione
 / amortisasjon
 ammorzamento *m* demping, ammorzare (*ver*) dempe
 ammorzatore *m*, — *del colpo* buffer (jernb.vogn)
 ammosciare (*ver*) ammosciare (*ver*) bli slapp
 ammostare (*te*) presse til most bli til most ammo-

statoio *m* (frukt)presse **ammestatoio** *m* (*f* -trice) presser, **ammestatura** *f* pressing
ammottamento *m* (jord)skred
ammazzare *o* klømpe
ammucchiare *u* opphøpe
ammucidare *u* henhanske
ammuffire (*-nen*) mugne *fig* ~ sur linn, *m* cosa henge over bukene, vite innendørs
ammulinare *u* hvirvle opp
ammurare *og refl* snuse på (hverandre), surmule
ammurare (*-nen*) *og refl* sette leut, bli sur
ammutinamento *m* myteri, **ammutinare** *u* oppvigle, hisse opp, *refl* gjøre myteri, opprør
ammutare, **ammutare** (*-nen*) bli stum, forstumme
amnesia *f* forglemmelse, ~ *mentale* hukommelseslapp
amnistia *f* amnesti, benådning **amnistare** (*-ti*) benåde gi amnesti
amo *m* liskekreok, *fig* i piglar *all* ~ få til å bite på krøken, *ure* narre
amorette, **amoretto** *m* more
amorale *amora* sk
amorzio *m* elskovseventyr, flyktig forelskelse, **amore** *m* kjærlighet, hengivenhet, *d* ~ *e d'oculto* i a l vennskapelighet; *che* ~ *di bambino* for et nydelig barn *e un* ~ *vedere come* det er en fornøvelse å se hvordan, *mai d* ~ elskovssyke *con* ~ med kjærlighet, nøyaktig *fare l* ~, *fare all* ~ e ske, parre seg, *per l* ~ *di Dio* for Guds skyld, **amoreggiamento** *m* flørt, kurtise, **amoreggiare** *te*, gjøre kar til, flørte med, *chi amoreggia con tutte non s'innamora di nessuna* den som flørter med alle, forelsker seg ikke i noen **amoretto** *m* flyktig forelskelse **amorin**, **amorevole** kjærlig, elskverdig **amorevolezza** *f* elskverdigheit
amorfo *amorf*, *fiumulati* *amorf* sikkerhetsfyrstik, ket
amorino *m* amorin, pent barn, teseda, 5 forml sofa
amoroza *f* kjæreste, *(teat)* elskerinne, **amoroso** kjærlig, elskovs-, *coppia amorosa* elskende par *lettere amorosa* kjærlighetsbrev ~ *m* *(teat)* i elsker **amoruccio** *m* elskovseventyr, kjæreste
amorsion *m* plommeire, **amorsion** *f* plomme
amovibile *avsettelig*, flyttbar, **amovibilita** *f* avsettelighet
amperaggio *m* strømslykke **ampere-ora** *f* ampere time, **amperometro** *m* amperemeter
ampiezza *f* fylde, rommelighet, vidloftighet, bredde, utslagsvidde **ampio** vid, utstrakt, utførlig
amplesso *m* favntak, omfavnelse
ampliamento *m* utvidelse **ampliare** (*-am*), utvide, forstørre, overdrive, forsterke (radio), **ampliatore** *m* (radio)forsterker, ~ *del suono* lydforsterker, **amplificazione** *f* utvidelse, forstørrelse, overdrivelse; forsterkning **amplitudine** *f* svingningsbredde, **amplitudine** *amplio* *te* *ampio*
ampolla *f* flaskong, liten flaske, **ampolliera** *f* oppsats til olje- og eddikflasker, **ampollina** *f* liten flaske, *le ampolline* olje- og vinflasken til kirker
ampollosità *f* svulstighet, **ampollosa** svulstig
amputare *amputere* **amputazione** *f* amputasjon
amuleto *m* amulett
anabattista *m* g endøper
anace *m* anis **anaciato** med anissmak
anacoreta *m* eneboer **anacoretico** *pl* -*ci* eneboer
anacronismo *m* anakronisme
anadiomene, havskum
anagrafe *f* folkeregister, personregister

anagramma *m* anagram
anale endetarm-, *ana*
analfabeta som ikke kan lese og skrive, ~ *m* **analfabeti**, **analfabetismo** *m* analfabetisme
analisi *f* analyse, *m* *ultima* ~ når alt kommer til, alt **analista** *m* *f* **analizzatore** *m* (*f* -trice) *ana* *y* *iker* **analitico** *pl* -*ci* analytisk **analizzare** *ana* *y* *iker*
analogia *f* analogi, **analogo** (*pl* -*ghi*), **analogico** (*pl* -*ci*) analogisk
ananas, **ananasse**, **ananasso** *m* ananas
anarchia *f* anarki, **anarchico** *pl* -*ci* anarkistisk, ~ *m* anarkist **anarchismo** *m* anarkisme
anariano *u* arisk
anatema *m* bannlysning **anatematizzare**, **anatemizzare** *u* bannlyse
anatomia *f* anatomi, *pezzo d* ~ anatomisk preparat *fig* radmager person, **anatomico** (*pl* -*ci*) anatomisk, ~ *m* ~ **anatomista** *m* *f* anatom **anatomizzare** *u* dissekere
anatra *f* and, **anatraia** *f* andedam **anatrino**, **anatroccolo**, **anatroto** *m* andunge
anca *f* hofte, lår, *menar le anche* vrikke på hoftene **ancacciuto** hoftebred, lubben
ancella *f* tjenestepke, *(gl)* *spok*
ancestrale fedrene-
anche også, til og med, *non* ~ ikke engang, ~ *troppo* bare så altfor meget, *e* ~ *e* ~ og mer til, *non e* ~ *finita la messa* messen er ennå ikke slutt *non l'ho per* ~ *detto* jeg har ennå ikke sagt deg, ~ *ora*, ~ *allora* også nå også da
ancheggiare *e* vugge med hoftene
anchitoyl *f* stivhet i ledd **anchiloyato** med stive ledd
ancidere *gl* drepe *part* *anciso*
ancia *f* stemme (*i* instrument)
incipite, usikker, tvilom
anco *y* ~ *anche*
ancona *f* altertavle, *m* se med statue (på alter)
ancone *m* achuc
ancora ennå, igjen, *ne vuole* ~ ? vil (de har mer) en til ett til? ~ *no non* ~ ennå ikke
ancora *f* anker, ~ *di salvezza* *di speranza* nodanker (også *fig* i), ~ *guardiana* varpanker, *levare l* ~ *te* anker, ~ *dell'antologia* uranker
ancorache skjønt
ancoraggio *m* ankerplass, ankeravgift, **ancorain** *m* ankermaker, **ancorare** *a*, forankre, *refl* kaste anker
ancorché (en) skjønt
ancudine *gl* amboli
andamento *m* gang, oppførsel, forløp, *mus* modulasjon **andante** gående, sedvanlig, *mus* gående, rolig **anna** ~ inneværende år *roba* ~ simpel, billig vare; *mura* ~ sammenhengende mur **andantemente** uavbrutt **andatezza** *f* utvangerhet
andare gå, reise, behage, passe kle, ~ *a cavallo* ride, *chi va la?* hvem det? *come va?* hvordan går det? *come va va* på måfå *come va che?* hvordan har det seg at? *ne va la vita* det gjelder livet, ~ *superbo di una cosa* være stolt over noe ~ *al tundo* gå i dybden *fig* i, ~ *soldato* bli soldat *a nozze* gifte seg ~ *in hestia* bli rasende, gå, lope smok ~ *a Canova* ydmyke seg, ~ *in lunga* droye ut, lastrar ~ *fig* i, ikke bry seg om; *queste scarpe non vanno* disse skoene passer ikke, *questo conto non va* denne regningen er gal, *questi discorsi non vanno* man kan ikke si sånt, ~ *a*

diparto gå tur; ~ *a ruota* gå som varmt hvetebrød; ~ *di corpo* ha avføring, ~ *m gang*(art), *a lungo* ~ i det lange løp, *col* ~ *del tempo* i tidens løp, *di questo* ~ på denne måten; *andarsene* gå sin vei; *andata* f gang; inngang (utreise, *biglietto di* ~ *e ritorno* tur-returbillett, *biglietto di semplice* ~ enveisbillett, *andatura* f gang(art).

andazzo m (nymotens) uvesen

andicappare sette i en ugunstig stilling

andirivieni m inv. det å gå fram og tilbake, labyrint, *fig* snakksnakk

andito m liten gang, passasje, *andito* m gang, korridor

androgina f tvekjønnethet, *androgino* tvekjønnet ~ m hermafrodit

androne m gang, forstue

aneddotica f anekdotesamling, *aneddotico* (pl -ci) anekdotisk, *aneddoto* m anekdote

anelare (e) gispe, stønne; ~ *a una cosa* lengte etter noe, *anelito* m gisp, stønn; lengsel

anello m ring; ~ *da sposa* giftering, *dar* l~ *prender* l~ gifte seg, ~ *da cucire* fingerbol; ~ (pl *le anella*) hårlokk; ~ *elastico* stempelring ~ *di bloccaggio* låsering, ~ *di congiunzione* lettingsring, *anelloso* laget av (i) ringer

anemia f blodmangel, *anemico* (pl -ci) blodfattig

anemografo, *anemometro* m vindmåler

anemone, *anemolo* m anemone

anestesia f følelsesløshet, bedøvelse; *anestesiista* m narkoselege, narkosør; *anestetico* (pl -ci) bedøvende; ~ m bedøvelsesmiddel, *anestetizzare* bedøve

anfanamento m tomflakking, *anfanare* drive rundt uten mål og med *fig* fantasere, *anfanatore* m (f -trice) skravlebotte, *anfaneggiare* r flakke drive

anfegibena f slange med to hoder

anfibo m amfibium

anfibofo (vetydig; *anfibologia* f tvetydighet, tvetydig tale, *anfibologico* (pl -ci) tvetydig

anfiteatro m amfiteater

anfizione m vert (ved en fest)

anfora f krukke, amfora

anfratto m ulende, *anfrattuosita* f ulendhet, ufremkommelighet, *anfrattuosio* ulendt

angariare (-ga-) plage, tyrannisere, *angariatore* m (f -trice) plageånd, tyrann, *angarieggiare* (e) plage

angela f engel, *fig* god kvinne, *angelico* (pl -ci) engelaktig, *angelo* m engel (og *fig*); ~ *custode* ~ *guardiano* skytsengel, *pane cibodegli angeli* nattverd altergang

angelusdomini m inv Guds engel (en bønn)

angheria f plager, byrde

angiola f *angiolo* m enge

angiparto m blindgate, smau, smug

anglicano anglikansk, ~ m anglikaner, *anglico* (pl -ci) engelsk, *anglofilo* m engelskvenn, *anglosassone* angelsaksk ~ m angelsaker

angolare kantet, *pietra* ~ (hoved)hornestein (*fig*), *angolarita* f kanteitet, *angolarmente* i vinkel, *angolato* kantet, *angolo* m vinkel, hjørne, smutt hull, ~ *acuto*, *ottuso* rett spiss, stump, rett vinkel, *ad* ~ *retto* con vinkelrett på *palla d'* ~ hornespark, *girare per tutti gli angoli d'una città* saumfare en by, *angoloso* kantet

angora, *lana d'* ~ *angora* ull

angoscevole foruroligende, *angoscia* f angst, bekymring, sorg, *angosciare* (o) plage, bekymre, *refl* engste seg, *angoscioso* engstelig, beklem, foruroligende

anguilla f ål (også *fig*); *anguillala* f åledam, *anguilleggiare* (e) sno seg, åle seg; *anguillesco* (pl -chi) åleaktig, åleglatt

anguinaia f lyske(betennelse)

anguria f vannmelon

angustare innsnevre, gjøre trang, *angustia* f sneverhet, smålighet, angst; ~ *di mente* sneversinn; *essere in angustie* være i nød; *angustiare* (u) plage; *angusto* trang, snever, smålig

anice m anis

anidro vannfri

anima f sjel; det innvendige; *la buon'* ~ *di mio padre* min salig far; *render l'~ a Dio* oppgi ånden; *rompere l'~ a una plage* livet av en, *non c'è* ~ *viva* der er ikke en levende sjel; ~ *dannata* (fig) ryggesløs person; *esser l'~ dannata di uno* være ens onde ånd; ~ *mia'* allerkjæreste deg' *tener l'~ coi denti* være dødssyk; *cura d'anime* kirkesogn, *una cosa dell'~ mia* ting som jeg holder meget av, *esser l'~ della conversazione* være samtalsens midtpunkt, *sono due anime gemelle* de er uadskillelige

animadvertione f oppmerksomhet

animaleccio m udyr (og *fig*), *animale* dyre-, dyrisk, *animale* sk; *il regno* ~ *dyreriket*; ~ m dyr; *fig* tolper; *animateria* f dyrisk handling, dyreflokk; *animalesco* (pl -chi) dyrisk, *animatiere* m kunstner som fremstiller dyr, *animalia* f dyriskhet; *animalone* m stort dyr; rå, udannet person

animare (a) puste liv i, live opp (og *fig*), *refl* fatte mot, bli animert, *animativo* opplivende; *animato* livlig, animert, *cartone* ~, *disegni animati* tegne film; *animatore* m (f -trice), adj, (en) som liver opp, *idea animatrice* oppkvikkende ide, *animazione* flivlighet

animella f kjertel, brisæl

animo m sinn, gemyll, mot, *stare di buon* ~ *være ved godt mot*; *fare* ~ *gi* mot, *farsi* ~ *fatte* mot; *avere in* ~ *ha i sinne*, *mal* ~ *motvilje*; *di mal* ~ *med tungt hjerte*, *perdersi d'* ~ *tapte* motet; *non mi regge l'* ~ *jeg tør ikke*, *stato d'* ~ (sinns)stemning, *metter l'* ~ *in pace* slå seg til ro; *guadagnarsi*, *cattivarsi l'* ~ *di una vinne* en for seg, bli venn med en, *alienarsi l'* ~ *di uno* bli uvenn med en, *animosità* f uvilje, forbitrelse, forutinntatthet; *y* mot, *animoso* modig, fyrrig, *y* uvillig, partisk, forutinntatt

anistia f anistone m anistisk

anitra f and, *anitroccolo* m andunge

annacquamento m, *annacquata* f fortynning (og *fig*), *annacquare* blande med vann, spe opp, fortynne (og *fig*), ~ *la gioia* gi et skår i gleden, *nno*, *sole annacquato* blekt, visst smil, svak sol

annaffiamento m vanning, *annaffiare* vanne, overrisle, *annaffiato* f vanning, *dare un* ~ *vanne*, *annaffiatore* m vanningskanne, vannsprøye ~ *autinnaffiatore* penvanner, vannspreder, *annaffiatore* m (f -trice) en som vanner, *annaffiatrice* f vannsgn, *annaffiatura* f vanning

annale m årbok, *annal*, *annalista* m annalist

annasere = *annusare*

annaspere spole opp, *fig* gestikulere, fekte med armene, plundre med noe, *annaspicare* (-nas-, snakke seg bort, gå i surr, *annaspio* m plunder, *annaspo* m spole, *annaspone* m (f -ona) rose, rotekopp

annata f årgang, årsinntekt, årsavling

annebbiamento m det å gjøre (om)åket, (om)åket; *annebbiare* (e) gjøre (bli) (om)åket, *mi*

royklegge: *refl* bli tåket (*og fig*). *mi si annebbiano le idee*, eg tenker ikke lenger klart.

annegamento *m* drukning; **annegare** (*e*) drukne, *refl* drukne (seg), *morire annegato* lide drukningsdøden, **annegatura** *f* drukning.

anneghittimento *m* treghet, **anneghittire** (*-isco*) gjøre (bli) treg, sen; *refl* bli treg

annerare (*e*), **annerire** (*-isco*) sverte, formørke hakvaske, bli mørk, *refl* bli mørk, svart, solbrent; **annerimento** *m* sverting, formørking, **anneritura** *f* sverting, formørking

annessione *f* annekasjon; **annesso** (*se* **annettere**) tilhørende, ~ *m* tilbehør, bilag, annekst.

annestamento *m* poding **annestare** (*e*) pode: sette sammen

annettere tilknytte, forbinde, vedlegge; **annektare**, ~ *importanza a una cosa* tillegge noe betydning

annichilamento, **annichilimento** *m*, **annichilazione** *f* tilintetgjørelse, **annichilare** (*-ni-*), **annichilire** (*-isco*) tilintetgjøre, *fig* ydmyke, *refl* ydmyke seg

annidare bygge reir; *fig* nære (planer etc); *refl* bygge reir, slå seg ned.

annientamento *m* tilintetgjørelse, *campo di* ~ tilintetgjørelsesleir, **annientare** (*e*) tilintetgjøre, *refl* ydmyke seg

annirio *m* (stadig) vrinskning; **annirire** (*-isco*) vrinske

anniversario *m* årsdag, årsmålsdag, fødselsdag

anno *m* år; *quanti anni hai?* hvor gammel er du? *questi* ~ i år, *l'~ scorso*, *passato* i fjor, *l'~ prossimo*, *venuto* neste år, ~ *accademico* universitetsår, ~ *amministrativo* budsjettår; ~ *ecclesiastico* kirkeår, ~ *scolastico* skoleår, ~ *bisestile* skuddår, *l'~ corrente* inneværende år; *buon* ~ godt nyttår! *capo d'~* nyttårsdag, *pieno d'anni* mett av dage; *l'Anno Santo* det hellige år; *l'~ del Signore* det Herrens år, *di* ~ *in* ~ fra år til år, *una volta all'~* en gang årlig, *tredici mesi all'~* allid, stadig vekk; *i verd'anni* den grønne ungdom

annobilimento *m* adling **annobilire** (*-isco*) adle (*og fig*)

annodamento *m* sammenknytting, **annodare** (*e*) knytte sammen, *fig* forbinde, slutte, *refl* slutte seg sammen, *annodarsi la lingua in bocca* gå i surr, bli målbundet **annodatura** *f* sammenknytting, ledd, *punto dell'~* ~ knutepunkt

annoiamento *m* kjedsomhet; det å kjede, ergre (seg), **annoiare** (*o*) kjede, ergre; *refl* kjede seg, **annoiato** blasert, **annoiatore** *m* (*f* **-trice**), *adj.*, som kjeder, plage, irrotting, kjedelig fyr

annona *f* levnetsmiddel, *ufficio dell'~* ~ kontor for fordeling av matvares, **annuario** matvare-, *corte annone* rasjoneringskort, *leggi annone* lover for matvarefordeling

annoso gammel

annotare (*o*) kommentere, bemerke, notere, **annotatore** (*f* **-trice**) kommentator; **annotazione** *f* merknad, notering

annotariare (*-tar-*) gjøre til notar, *refl* bli notar

annottare (*o*) (*og refl*) bli natt, mørkne

annottolare (*-ot-*) lukke med slå

annoverare (*o*) telle, regne med, iberegne

annuale årlig ~ *m* årsdag, ettårig plante, **annuale** *f* årsinnekt, årsavdrag, ~ *anticipate arretrate* betaling på forskudd, etterskudd, **annuario** *m* almanak, kalender ~ *della città* se *città*

annuenza *f* innforståelse, samtykke, **annuire** (*-isco*) nikke, være enig, samtykke

annullamento *m* annullering, kassering, omstøting, **annullare** annullere, erklære ugyldig, avskaffe, kassere, ~ *un matrimonio* oppløse et ekteskap ~ *una sentenza* omstøte en dom; **annullo** *m* stemping av frimerker, kassering av stempelmerker

annumerare (*o*) telle, regne med, iberegne

annunciare, **annunziare** (*o*) forkynne, bebude, **annonsare**, **annunziatore** *m* (*f* **-trice**) forkynner, bebuder, ~ *della radio* hallomann; **Annunziata** *f* jomfru Maria, jomfru M:s bilde, Marias bebudelsesdag, *ordine della Santissima* ~ huset Savoias orden, *collare dell'~* ~ denne ordens kjede, **annunziatore** *f* Marias bebudelse, *il giorno dell'~* ~ Marias bebudelsesdag (25 mars), **annuncio**, **annunzio** *m* meddelelse, varsel **annuncie**

annuo årlig, års

annusare lukte, snuse på, være, ~ *tabacco* snuse, **annusata** *f* snusing

annuvolamento *m* skydekke, tilskyning, formørking, tilstoring, **annuvolare** (*o*) dekke med skyer, *fig* formørke, tilsløre, (*og så intr.*, *refl*) *il cielo s'annuvola* himmelen skyet til; *annuvolo nel viso* han ble mørk i ansiktet

ano *m* anus, endetarmsåpning

anobio *m* dødningeur (en billet).

anodino beroligende, mild, *fig* harmlos, uskadelig ~ *m* smertestillende middel

anodico (*pl* **-ci**) anode-, **anodo** *m* anode

anofele *m* malariamygg

anomalia *f* uregelmessighet, anomal; **anomalo** uregelmessig

anonimia *f* anonymitet, **anonimo** anonym, unevnt, (*società*), **anonima** aksjeselskap, ~ *m* ukjent hjelper, forfatter

anormale uregelmessig, abnorm, **anormalità** *f* uregelmessighet, abnormitet

ansa *f* hank, buktning vik, *fig* påskudd

ansamento *m* gispning, angst, **ansare** gispe

anseatico (*pl* **-ci**) hanseatisk, *la lega anseatica* Hansaforbundet

ansia *f* angst, lengsel, spenning, **ansietà** *f* lengsel, spenning, uro, angst

ansima *f* stønning, angst **ansimare** (*a*) stønne, **ansimo** *m* stønning

ansioso engstelig, spent, lengselsfull, begjærlig

ansito *m* stønning, åndenød

anta *f* vindusskotte

anta (*tendelse i tallordene 40-90*) *essere agli anta* ha nådd 40-årsalderen

antagonismo *m* motsetning, **antagonista** *m* motstander, *candidato* ~ motkandidat

antartica *f* fuglenett

antartico (*pl* **-ci**) antarktisk, sydlig, sydpol-, *il polo* ~ Sydpolen, *circolo polare* ~ den sørlige polarsirkel

antebellico (*pl* **-ci**) førkrigs-

antecedente foregående, tidligere, ~ *m* tidligere handling, *gram* det ordet relativpronomenet viser til, **antecedenti** *m* *pl* fortid, **antecedenza** *f* forrang, presedens; **antecedere** gå forut, **antecessore** *m* (*f* **-ora**) forgjenger

antedetto for sagt, ovenfor nevnt

antefatto *m* tidligere hendelse, forhistorie

antefissa *f* antefiks

anteguerra *m* førkrigstid

antelucano for daggry, *vento* ~ morgenbris

antelumare for månen

antemurale *m* forsvarsmur (*og fig*), mur molo.

antenato *m* forfader
antenna / *antenne*, solhorn, *mar rà* ~ *d'emissione* senderantenne, ~ *a fascio* retningsantenne, ~ *di ricevimento* motiakerantenne
anteporre foretrekke, ~ *una cosa a un'altra* foretrekke en ting fremfor noe annet *part anteposto*
anteprima / *spettacolo in* ~ urpremiere
antera / *l'overste del av*) støvbror
anteriore tidligere, som er foran, forside *anteriorita* / *forrang*, *presidenza*
antescritto tidligere skrevet, ovennevnt
antesignano *m* bannerfører, *fig* banebrøyer
antevisione / *urpremiere*
anticeensione / *for* tidlig *for* høy lenning
antiacido *m* *adj* som nøytraliserer syre *middel* *mol* magevære
antiaereo antiluft-, *allarme* ~ flyalarm, *cannone* ~ antiluftskyttskanon, *difesa aerea* luftvern
antibioso mot gallesykdommer
antibiotico / *pl* -*ci* antibiotisk, *pl* antibiotika
antibraccio *m* underarm
anticaglia / gammelt skrot, noe avlegs, *fig* gammel person, *ha sposato una bella* ~ han har giftet seg med en riktig gammel rev
anticamente i gamle dager, i fortiden, i oldtiden
anticamera / forværelse, tjenerskap *fare* ~ vente i forværelset
anticareo, *cannone* ~ antitankkanon
anticheggiare / *es* opptre med gamle manerer, *antichità* / *det å være* antikk, *elde* antikkvit, *oldtid*, *neds* gammelt skrot *pl* oldtidslevninger, antikkviteter
anticipare / *ti* foregripe, gjøre for tiden, komme for tiden, ~ *un pagamento* forskuddsbetale
anticipato for tidlig, forut forhånds-, *anticipatamente* på forhånd, *anticipazione* / foregripelse, forskudd, forutbetaling, *anticipo* *m* forskudd: *m* ~ på forskudd, på forhånd *il treno è in* ~ toget kommer for tiden
anticlericale *m* *adj* prestehater, *anticlericalismo* *m* prestehat
antico / *pl* -*chi* gammel, antikk, klassisk, *ah* ~ fra gammel tid, fra Arids tid *all'antico* på gammel vis, gammeldags, *uomo* ~ enkel pålitelig mann, *gli antichi* de gamle forfedrene de gamle grekere og romere, ~ *m* = *antichità*
anticongelante, *rimedio* ~ frostmiddel, væske
anticorte / forgård
anticorpo, *m* antistoff
anticristiano kristenfiendtlig *anticristo* *m* antikeist
antidato / forutdatering
antidiluviano fra før syndfloden, *fig* eldgammel, *macchina antidiluviana* / *spøk* ~ eldgammel bil, *k* *cr*
antidoto *m* motgift *veg* *fig* *spøk* ~ *un buon* ~ *contro la veie* det hjelper godt mot tørrst
antifascista antifascistisk
antifebbriale som hjelper mot feber
antifecondativo befruktningshindrende
antifona / *antifoni*, vers som synges for salmen, *fig* bebreidelse, ukvemsord *sempre la stessa* ~ stadig det samme omkvæd, *antifonario* *m* bok med antifoner
antifrasi / *antifrasi*, det å bruke et ord og mene det motsatte *antifrastico* / *pl* -*ci* som inneholder antifrasi
antifurto, *allarme* ~ tyverialarm
antigas, *maschera* ~ gassmaske *protezione*

gassvern; *refugio* ~ gass-sikkert rom; *ugso*, *anti-gassica* / *pl* -*ci*
antilope / antilope
antimeridiano formiddags-, *alle 10 antimeridiane* klokken 10 om formiddagen
antimilitarista *m* antimilitarist, *antimilitarismo* *m* antimilitarisme
antimilitaristico / *pl* -*ci* antimilitaristisk
antincendio, *impianto* ~ brannslukningsanlegg
antiparassitaria, *lotta* ~ bekjempelse av uloy
antiparlamentare antiparlamentarisk
antipasto *m* forrett, hors d'œuvre
antipatia / *antipati*, ~ *reciproca* gjensidig antipati
antipatico / *pl* -*ci* usympatisk, frastotende; ~ *m* ekkel fyr
antipeultima tredje sist
antipiega, *antipieghe* krollfri, *tezzuto* ~ krollfritt stoff, *abito* ~ krollfri kledning
antipiretico / *pl* -*ci* feberstillende
antipode *m* antipode, *gli antipodi* de som er under oss, på den andre siden av jorda; *essere agli antipodi* være av stikk motsatt mening, *stare agli antipodi* bo på hver sin side (el den andre siden) av jorda
antipoetico / *pl* -*ci* upoetisk
antiporia / *f* fordor, forgård forhall, *tip* siden foran tittelbladet
antiporte *m* ytterhavn
antiquaria / oldtidskunnskap, arkeologi, antikkvitshandel, *antiquariato* *m* antikkvariat, *antiquario* antikk, arkeologisk ~ *m* antikkvar, arkeolog, antikkvitshandler, *antiquato* forsedet
antirabbico / *pl* -*ci* mot hundegalskap
antiruggine rustfri, mot rust
antivale / forhall
antischeggiabile, *vetra* ~ splintfritt glass
antisemita *m* / jødehater; *antisemitico* / *pl* -*ci* jødefiendtlig, *antisemitismo* *m* jødehat
antisepsi / antiseptikk, *antisettico* / *pl* -*ci* antiseptisk
antisociale asosial
antispasmodico / *pl* -*ci* mot krampe
antisportivo usportslig
antisterico / *pl* -*ci* mot hysteri
antistrofe / *molstrofe*
antitesi / *molsetning* *essere in* ~ *con* stå i motsetning til, *antitetico* / *pl* -*ci* motsatt
antitossina / antitoksin
antivedere forutse, *antiveggere* / forutseenhet; *antiveggente* forutseende, ~ *m* spåmann
antivigilia / dagen før en helligaften, *l* ~ *di Natale* lille julaften
antologia / litteraturutvalg, antolog
antrace *m* miltbrann, antrakosis
antracite / steinkull, antrasitt
antro *m* hule, *fig* mørkt hus, værelse
antropofagia / menneskeeteri; *antropofago* *m* / *pl* -*gi* menneskeeter, *antropoide* menneskelignende *similia* ~ menneskeape, *antropologia* / antropologi ~ *criminale* kriminalologi; *antropologo* *m* / *pl* -*gi* antropolog, *antropometria* / antropometri, *antropomorfismo* antropomorfisme, *antropomorfia* / menneskeape, *antroponimo* *m* personnavn, *antropotomia* / disseksjon
anulare ringformet, ~ *m* ringfinger
anzi for snarere til og med iveri imot, ~ *che* heller enn ~ *che no* heller, ~ *tempo* for tiden
anziana / alder(sfortell), *promozione per l'ordine d* ~ forfremmelse på ansiennitet, *anziano* gam

mel, eldre, den eldste i ansiennitet, olding
viderekommet student, *anzianotto* litt eldre
anziche se anzi
anzidetto omtalt, for nevnt
anzitempo for tiden, for tidlig
anzitutto fremfor alt
aorta *f* aorta, livpulsåre
apatia *f* søvhet, ufølsomhet, *apatico* (*pl -ci*) sløv,
ufølsom, *apatista* *m f* *adj* (ent) som er sløv
ape *f* bue
aperitivo åpnende, lunsende ~ *m* aperitif
apersi *te* *aprire aperta* *f* åpning *all* ~ bent fram
ærlig, *aperto* åpen, *all* ~ (ut, ute) i det fri,
ristorante all ~ friluftst., fortaustrestaurant, *a huc-*
ria aperte med åpne armer, *scuola all* ~ friluftsskole,
teatro all ~ friluftsteater, *parlare* ~ snakke
åpent, ~ *m* frist, åpent sted *apertura* *f*
åpning, hull, revne, innledning, begynnelse, ou-
vertyre, tekn spennvidde, ~ *di mente* glogghet,
~ *d una scuola d una strada* åpning av en skole,
en vei
apiao *m* birøkt, *apiaria* *f* biavl *apiario* *m*
bikube
apice *m* tind, høydepunkt, kulminasjon, *essere*
giungere all ~ *della felicità* være på, nå lykkens
tinder
apicoltore *m* b røkt, *apicoltura* *f* biavl; *apistico*
(*pl -ci*) bie-, biavl-
Apocalisse *f* Johannes' Åpenbaring *apocalittico* (*pl*
-ci) apokalyptisk, *numeri* ~ dyrets tall (666)
apocopare apokopere, *apocope* *f* gram apokope,
bortfall av siste del av et ord
apocrifo falsk, uekte, apokryf
apodittico (*pl -ci*) overbevisende, innlysende
apofonia *f* vokalforandring, avlyd
apofregma, *apoftemma* *m* tankespråk, fyndord
apogeo *m* planens største avstand fra jorda og
høydepunkt, topp
apolide statsløs
apoliticità *f* upolitiskhet *apolitico* (*pl -ci*) upolitisk
apollineo apollinsk, vakker
apologetico (*pl -ci*) apologetisk, forsvars-, *apologia*
f forsvarstale), *apologi*, rettferdiggjørelse, *apolo-*
go *m* (*pl -gi*) (dyre)fabel, *apologista* *m f* forsvarer,
apologi, *apologizzare* forsvarer
apoplessia *f* hjerneblødning, slag *colpo d* ~ slag
tilfelle, *apoplettico* (*pl -ci*) som har anlegg for slag,
hjerneblindning, apoplektisk
apostasia *f* frafall *apostate* *m f* frafallen, apostat,
apostatare (*te*) falle fra, fornekte, avsverge, *apo-*
statico (*pl -ci*) som fornektet
apostema *m* = *pastema*
apostolato *m* apostelkall (*og* *fig* i), *apostolico* (*pl -ci*),
apostolisk, *la Chiesa apostolica* pavkirken; *be-*
nedizione apostolica pavelig velsignelse, *nunzio* ~
pavelig sendemann, *apostolo* *m* apostel *l* ~ *delle*
genti Paulus, *il principe degli apostoli* Peter
apostrofare (*te* *po*-) tale direkte til, apostrofere, sette
apostrof, *apostrofe* *f* apostrofe, tiltale, *apostrofo*
m apostrof
apoteosi *f* apoteose, opphøyelse til guddom, *fig*
fare l ~ *di una* forherlige, feire en
appaccare pakke inn *appacchettare* (*te*) pakke inn,
lage småpakker
appaciamento *m* forsoning *appaciare* (*te* *pac*-), *appa-*
cificare (*te* *ci*-) forsone, blegge, berolige *refl* gjøre
fred, forson seg
appaesato akklimatisert

appagamento *m* tilfredsstillelse, *appagare* tilfreds-
stille, behage, *refl* slå seg til tåls
appaiamento *m* parring, par, *appaiare* parre (sam-
men), *bene, male appaiati* lykkelig, ulykkelig gift,
appaiatura *f* parring
appalancare forskanse
appalesare *te* = *palesare* åpenbare
appallare balle sammen; *refl* hope opp *appallol-*
lizzare (*te* *lor*-), forme til kule(r); *refl* klumpe seg
appaltare bortforpakte, gi (la) i entreprise, *appal-*
tatore *m* (*f* *-trice*), forpakter, entreprenør *appalto*
m forpakning, dare, *prendere in* ~ gi, ta i
entreprise, ~ *di sale e tabacchi* salt- og tobakks-
utsalg, *appallone* *m* (*f* *-ona*) snyter
appanciare *te* *refl* nyte livet, dra seg
appannettare (*te*) dele i småbiter
appannaggio *m* apanasje, årpenger
appannare (*og* *refl*) tilsløre, matte; *appannato*
tilsløret, matt, (be)slugget, *occhi appannati* tilslø-
rede øyne, *voce appannata* matt, hes stemme,
appannatolo *m* pussekut; *appannatura* *f* tilsloring
apparare *gi* tilberede, *apparato* *m* utstyr, apparat,
appareatore *m* (*f* *-trice*) som tilbereder
apparecchiamento *m* forberedelse, *apparecchiare* (*te*),
ordne, forberede, dekke (bord), *apparecchiatore*
m (*f* *-trice*) som gjør i stand, monior, *apparecchia-*
tura *f* tilberedning *apparecchio* *m* tillaging, an-
retning, dekkeleøy; apparat, instrument, *un* ~ *a*
4 valvole et 4-rørs radioapparat, fly; ~ *da*
combattimento bombefly; ~ *da caccia* jagerfly,
~ *a trazione* jetfly
apparentamento *m* listeforbund, *apparentare* (*te*),
refl bli svogre, beslektet, *fig* bli altfor kjent med,
apparente tilsynelatende, *apparentemente* *va bene*
de *par* i synetende godt *apparenza* *f* skinn det
utvortes, *salvar le apparenze* redde skinnet; *l* ~
inganna skinnet bedrar, *non fidarsi delle apparen-*
ze ikke skue hunden på hårene; *cosa di bell'* -
ting som ser pen ut
apparigliare koble sammen, parre (kort); *refl* sette
seg sammen
apparimento *m* tilsynkomst; *apparire* (*te* *ao* *og*
ico) komme til syne, vise seg; synes, se ut
appariscenie påfallende, iøynefallende *appari-*
scenza *f* det å være iøynefallende, *apparita* *f*
tilsynkomst, *apparso, apparito* *se* *apparire* *ap-*
parizione *f* tilsynkomst, foreteelse; utseende
appartamento *m* leilighet, bolig, losji, *appartare*
te *ndre* *egget* *side* *fig* skide seg ut
appartenenza *f* tilbehør, tiliggende, *appartenere*, ~
a tilhøre en, *intr* *og* *refl* somme seg, påligge
apparì *se* *apparire*
appassimento *m* visning, tørking
appassionamento *m* lidenskapelighet; *appassionare*
te *ao* opphisse, begeistre, *refl* bli begeistret, opphis-
set, *appassionarsi di* (*per*, *a*) *una cosa* bli begeis-
ret, oppgjødd for noe, gå inn for noe med liv og
sjel, *appassionato* begeistret, *amici appassionati*
hjertervenner; *appassionatezza* *f* lidenskapelighet
appassire (*te* *isco*) visne, tørke (frukt i sola); *intr* *og*
refl tørke, bli tørr, *bellezza appassita* visnet,
furdums skjønnhet
appellabile som kan appelleres, *appellabilità* *f* det
å kunne appelleres, *appellare* (*te*) kalle appellere,
~ *da una sentenza* appellere en dom, *intr* *og* *refl*
appellere, *appellarsi a* påberope seg, *appellarsene*
fig i appellere, *me ne appello a tutti che* jeg
appellerer til alle at ... *appellante* *m f* *adj* som
appellerer, appellativo appellerende, ~ *m* nome

1. appressi, appreso se apprendere

appressamento *m* tilnærme, **appressare** (*e*) nærme, **appresso** ved siden av, (nær) ved, *il giorno* - dagen etter, - *a poco* på litt nær, *in* - deretter, dernest

apprestamento *m* forberedelse, **apprestare** (*e*) tilberede, forberede, foranstalte, **apprestato** ferdig, parat

apprettare (*e*) apprettere, **appretto** *m* appretur

apprezzabile verdifull, anseelig, **apprezzamento** *m* vurdering, påskjonnelse, **apprezzare** (*e*) verdsette, akte, påskjonne

approcciamento *m* tilnærme, **approccio** *m* til fremrykking *approci* *f* tilnærmeiser

approdare (*n*) lande *fig* nytte, *non* - *a nulla* ikke tjene til noe, mislykkes, **approdo** *m* landing(s-plass), *luogo d* - landingsplass, *ponte d* - landgangsbu, *punto d* - landingssted, landgangssted, *lassa d* - kaipenger

approfitare (*ti*), - *di una cosa* utnytte, benytte *n e* *approfittarsi di una cosa* benytte seg av noe

approfondare (*-fon-*) utdype, **approfondimento** *m* utdyping, **approfondire** (*-isco*) utdype, *approfondirsi in una cosa* fordype seg i noe

approntare (*ti*) (for)berede, gjøre klar

appropinquare (*og refl*) nærme seg

appropriabile som kan her tilpasses, **appropriag-giare** forme (*hatt*), **appropriaggio** *m* forming, **appropriaggista** *m* *f* haltemaker, modist; **appropriare** (*ti*) tilpasse, **appropriarsi** (*di*) *una cosa* tilegne seg noe, **appropriato** (vel)egnet, *parole appropriate* ve valgte ord, **appropriazione** *f* tileg-nelse, - *indebita* ulovlig anvendelse (av betrodde midler)

approssimare (*ti*) nærme, **approssimativamente** til-nærme segvis, **approssimativo** tilnærmet, omløent, **approssimazione** *f* tilnærme, *per* - tilnærme-*ness*

approvabile antakelig, **approvamento** *m* bifall, god-kjenning, **approvare** (*ti*) billige, godkjenne, anta-vedta, **approvativo** som godkjenner; **approvazione** *f* billigelse, godkjenning

approvvigionamento *m* approvvigionamento *m* forsy-ning, proviant, - *d'acqua potabile* drikkevanns-forsyning; **approvvigionare** *o* forsyne

appruato fremtung, fremlastet

appuntabile som kan k andres, anklages; **appunta-mento** *m* avtale, stevnemøte, *dare* -, *fissare l'* - sette stevne, **appuntare** spisse; sette fast, skrive opp, innstille, sikte, irettesette, beskyldre, - *il bucato* henge vasken opp, - *un cannone* innstille en kanon; - *gli orecchi* spisse ører; - *la pistola sul petto ad uno* sette en pistol på brystet, - *con spille* feste med nåler, **appuntaspille** *m* innnålepute, **appuntata** *f* stot (*i* fekting), **appuntato** spiss, *uomo* - punktilig mann, *parlare* - snakke affektert, - *m* utvalgt soldat, **appuntatore** *m* (*f* -trice) glassblåser; **appuntatura** *f* sammenhefting, spissing, notering, **appuntellatura** *f* støtte, avsti-ving, **appuntino** meget nøyaktig, *ser Appuntino* en som alltid har noe han skulle ha sagt, **appuntis-simo** meget nøyaktig, akkurat, **appuntito** spiss, **appunto** *m* notis, notat, kritisk bemerkning, *fare* - *di una cosa ad uno* debreide en noe, *prendere appunti* gjøre notater, *taccuino per appunti* notis-bok, - *adv*, *per l'* - nøyaktig, punktilig - *'* akkurat

appurare bringe på det rene, bringe i orden, undersøke - *un dubbio* oppklare en tvil, - *i*

conti revidere regnskapet; - *la verità* få fram sannheten

appuzzamento *m* forpesting, **appuzzare** forpeste

aprico (*pl* -chi) åpen (for sola)

aprilante april-, *terzo* - *quaranta di* *durante* slik været er 3 april blir det i 40 dager, **aprile** *m* april; *nell* - *degli anni* i ungdommens vår, *pesce d'* - aprilspøk, aprilsnarr

aprimento *m* åpning, **aprire** (*apri*) åpne, begynne, åpnebare, - *l'animo ad uno* åpne sitt hjerte for en; - *la luce* slå på lyset; *refl* åpne seg; *aprirsi con uno* heite seg i en, *aprirsi il passo* hane seg-vei, **apriscatole** *m* *in* boksåpner, **apritura** *f* åpning, spalte

a pronti kontant (betaling)

apulo *m* *adj* fra Apulia

aquario *m* akvarium; *l'* - Vannmannen

aquatico *etc* *se* *acquatico* *etc*

aquila *f* orn, - *bicipite* dobbelhorn, - *reale* kongeor, *non e un'* - han er ikke særlig skarp, **aquilastro** *m* fiskeørn, **aquilino** ørneaktig, *naso* - ørnenese, **aquilone** *m* nord-, nordvendi, **aquilone** *m* nordenvind; nord, komet; (papir)drage; **aquilotto** *m* ørneunge

ara *f* alter, månering, ar, 100 kvadratmeter

arabescare (*e*) pryde med arabesker, **arabesco** *m* (*pl* -chi) arabesk

arabico (*pl* -ci) arabisk; *numeri arabi* arabiske tall, **arabo** arabisk, - *m* araber

arachide *f* jordnøtt, **aragosta** *f* langust

araldica *f* heraldikk, **araldico** (*pl* -ci) heraldisk, - *m* heraldiker, **araldo** *m* herold

aramaico (*pl* -ci) arameisk

aramento *m* ploying

aranceto *m* appelsinlund, **arancia** *f* appelsin, **aranciaio** *m* appelsinhandler; **aranciata** *f* appelsin-limonade, appelsinbrus, **aranciato** oransjefarget, **aranciera** *f* drivhus (for appelsiner); **arancino** appelsin-, **arancio** *m* appelsintre, *spremuta d'* - appelsinsaft, presset appelsin; - *adj* - **arancione** oransjefgul

arare plove, **arativo** dyrkbar, **aratore** *m* ployer; *bue* - plogokse, **aratorio** ploye-, *arnesi* (instrument), *aratori* ploye-, dyrkingsredskaper, **aratrice** *f* maskinplog, **aratro** *m* plog, **aratura** *f* ploying, plovetid

arazzeria *f* gobelin(fabrikk), gobelinsamling, **arazziere** *m* gobelinfabrikant, -seiger, **arazzo** *m* gobelin

arbitra *f* kvinnelig oppmann, **arbitraggio** *m* voldgift(skjennelse), **arbitrale** voldgifts-, **arbitrare** (*ar-*, *og refl*) handle etter eget forgodtbefinnende, domme i voldgiftssak; - *di fare una cosa* formaste seg til å gjøre noe, **arbitrario** vilkårlig, **arbitrato** *m* voldgift(skjennelse), voldgiftsdommerembete, **arbitrio** *m* handieevne, vilkårlighet, **arbitrær** handling, vilje, forgodtbefinnende, makt, **arbitro** *m* voldgiftsdommer, -mann, *fig* dommer, herre (*di* over), *l'uso e* - *della lingua* bruken (vanen) er herre over språket; *sport* dommer; *collegio di arbitri* voldgiftsrett; *terzo* - oppmann

arborea, **arborescente** treaktig, **arborescenza** *f* tre-aktig vekst, treformet krystallisering

arboscetto *m* lite tre, busk, **arbusto** *m* busk

arca *f* ark, kiste, *l'* - *dell'alleanza* paktens ark, *l'* - *di Noè* Noahs ark; - *di scienza* sprenglærd mann

arcade *m* (*f* - *og* *spnk*) *arcadessa*, arkadier

arcaicità / det å være arkaisk; **arcaico** (pl -ei) arkaisk; **arcanismo** m arkaisme
arcaliffo m storkaliff, **arcaliffa** / fig gammel, stygg kvinne
arcangelo m erkeengel
arcano hemmelig, dunkel, ~ m hemmelighet
arcare beskytte med bue, krumme, bøye, narre
arcata / arkade, bue i buegang; brubue; murbuestrok, et bueskudds lengde, prosjektilbane, elevasjonsvinkel, *tirare in* - skyte i bue
arcavola / tipp-oldemor; **arcavolo** m tipp-oldefar
arce / høyborg, byfjell
arcella / belg (på blåsebelg)
archeggiamento m stryking, **archeggiare** (ei) stryke (med huen), **archeggio** m buestrok
archeologia / arkeologi, **archeologico** (pl -ei) arkeologisk; **archeologo** (pl -gi) arkeolog
archeliso m grunnstype, grunntekst
archetto m fiolinbue
archista m. ~ (*puntificio*) (pavelig) livlege
archibugiare (ui) skyte, henrette; **archibugiata**, børseskudd; **archibugiere** m geværsoldat, **archibugiera** / geværsoldater, børsleid; **archibugio**, **archibuso** m (flint)børse; gevær, ~ *a vento* luftbørse
archibugiera / skyteskår
archiginnasio m (gammelt) universitet (i Roma og Bologna)
archipendolo, **archipendolo** m lodd, **archipenzolare** (ei) måle (med loddsnor)
architeltamento m planering, **architetore** (ei) gultkast til, planere, fig smi (renker), forberede, **architetto** m arkitekt, **architettonico** (pl -ei) arkitektonisk; **architetto** m (f -trice) arkitekt (vel fig); **architettura** / arkitektur, bygningskunst
architrate m arkitrav, hovedbjelke
archiviare (-chi-) arkivere, legge bort; **archivio** m arkiv; **archivista** m / arkivar
arci erke-, usedvanlig, overordentlig; **arcibasto** høysalg, **arcibello** uvanlig pen, smilsvakker, **arcibriccone** m erkeskjelm, **arciconfento** ytterst til freds, **arcidivolo** m erkedjevel, **arcidiocesi** / erkebispedømme, **arciduca** m (pl -chi) erkehertug; **arciducato** m erkehertugdømme, **arciduchessa** / erkehertuginne
arciere m bueskytter
arcigno barsk, bitter, hard, uehagelig
arcione m sadelbom, voggemei; fig står hene in *arcioni* være selvsikker
arciospedale m hovedsykehus; **arcipelago** m (pl -gli) øyhav, øyrike, **arcipresso** m sypress, **arcispedale** m hovedsykehus, **arcivescovado** m erkebispebolig, **arcivescovile** erkebiskoppelig, **arcivescovo** m erkebisp
arcivola / cello, violoncel
arco m bue (også våpen), hvelving, mur, stryker, ~ *d'appoggio* støttebue, ~ *elettico* lysbue, ~ *di stacco* støttebue, ~ *acuto* ~ *a testa acuta* spissbue, ~ *a tutta testa* halvsirkelbue, ~ *triumfale* (triumfbue) ~ *tonda* rundbue, *cancerta per archi* konsert for strykere, *orchestra d'archi* strykeorkester, *strumento ad arco* strykeinstrument
arcobaleno m regnbue
arcolato m (garn)vinde, hespetre, *girare come un* ~ farte meget omkring, slurve fra seg noe
arcuare (ar-) bøye; **arcuato** krum, bøyd
arcuccio m liten bue, (bueformet) stativ
ardente brennende, gjodende, het, fyrig, livlig, iverdig; *cappella* - sørgekappell; **ardenza** / glød, fyrighet, ardere brenne, flamme, sunkle, lyse, ~

d'amore di vdegn brenne av kjærlighet, av harme, *legna da* ~ (brenne)ved
ardesia / skifer
ardimento m dristighet, **ardimentoso** dristig; **ardire** (-isco) våge, driste seg til, ~ m vågemot; *troppa* ~ dumdristighet, *prendersi l-* ~ *di* gjøre seg så fri å ~; **arditezza** / dristighet, **ardito** kjekk, dristig, *farsi* ~ *la* seg den frihet ~; *salita ardita* bratt stigning, ~ m stormtroppsoldat; **ardore** m god (og fig) **arduta** / steilhet, vanskelighet; **arduo** steil, besværlig
area / flateinnhold, areal, område, ~ (*fabbricabile*) byggetomt, ~ *della porta* målfelt (fotball o.); ~ *di rigore* straffesparkfelt
areale luftig
arella / svinest
areia m hasem
arena / sand, amfiteater, kamplass; **arenaceo** sandet, sand-, **arenario** m sandtak, sandstrand; **arenamento** m stranding, fig fiasko, **arenare** (og refl.) strande, **arenario** sand-, *pietra arenaria* sandstein, ~ m gladiator; **arenella** / fin sand, **arenile** m sandtak, sandstrand, **arenosita** / sandhet; **arenoso** sandet
areo..., *se aere*
aretina / (slags) dans, **aretino** m adj fra Arezzo
arfazatto m vulgær person, slamp
arganella / fiskekett; **arganello** m vinde(spill), telleapparat, **argano** m vinde(spill), *a forza d'argani*, *con gli argani* fig med (den) største besvær, ighet
argento m sølvmed; **argentano** / nysølv; **argenteare** (ei) forsøve, **argentario** sølv-, **argentatore** m forsølver, **argentatura** / forsølving, **argenteo** sølvaktig, sølv-, **argenteria** / sølvloyp, **argentiere** m sølvmed, sølvhandler, **argenteria** / sølvmine, **argentifero** sølvholdig, **argentino** sølv-, argentinsk, *voce argentina* sølvklar stemme, **argento** m sølv ~ *vivo* kvikksølv, *avere l-* ~ *vivo addosso* ha kvikksølv i baken, *nozze d-* sølvbryllup, **argenti** pl sølvsaker, **argentine** m nysølv, plett
argilla / leire, *puttine d-* leirduer, **argillaceo** leiret, leir-, **argilloso** leirholdig
arginale som demmer opp, **arginamento** m (opp)demning, **arginare** (ar-) demme inn, demme opp for (og fig) **arginatura** / demning, demningssystem, **arginazione** / oppdemning, **argine** m demning, hindring
argomentare (-isco) slutte (seg til), mene, argumentere; refl bestrebe, anstrenge seg, **argomentatore** m (f -trice), adj en som argumenterer, **argomentazione** / argumentasjon, **argomento** m argument, emne, slutning, tegn, innhold, innholdsfortegnelse (i bok)
arguire (-isco) slutte, dedusere (da av)
argutezza / skarpsinn, vidd, **arguto** skarp, skarpsindig, villig, **arguzia** / skarpsinn, vidd
aria / f luft, *andare all-* ~, *per* ~ gå i vasken; *all-* ~ *aperta* i fri luft, *campare d-* ~ leve av luft, *castello in* ~ luftslott, ~ *cattiva*, *chiusa* rinchiusa, *viziata* dårlig, inntengt luft, *colpo d-* forkjølelse, *corrente d-* ~ trekk, *dare* ~ *a* lufte il dominio dell- ~ luftherreedommet, *male d-* ~ luftsyke, *buttare mandare all-* ~ velte (plan), slå fra seg, *saltare per* ~ sprengte i lufta, ~ *pesante* tung luft, *prendere una boccata d-* ~ få litt luft (= gå en tur), *gli stracci vanno all-* ~ de fattige går for lut og kaldt vann, *dire una cosa a mezz-* kvæde en halvkvæden vise, *in* ~, *per* ~ i del

høye, i lufta *(ug fig 1, 2 e qualcosa per ~ del legger noe i lufta, der er noe i gjæte)*
aria 2 / mine, ansiktsuttrykk, *aver l ~ di se ut som (til å), darsi l ~ di gi seg utseende av, darsi delle arie* spille viki g
aria 3 / arie, melodi, *sonare ad ~* spille uten (å kunne) noter, *dire giudicare ad ~ si, domme eller forgodtbelevende*
ariano arisk, ~ *marier*
arianna / dial. Nekkrest (på tøy)
aridizza aridita / torrhøi g *dhut arido* tørt g *ug fig*
aridocultura / dryfarming
arieggiare e lufte ut ~ *ca ligne, minne om ariete m vær (zool), arie mil rambukk*
arietta / ien arie, vise
arigusto / langust
aringa / sud, ~ *valuta affumicata* speke- røyke-sild, *filetti d ~* sildefilet
aringo m / pl -gliu ring, rund veddeløpshane, turneringsplass, *scendere nell ~* tre fram på arenaen
ario arisk, ~ *marier*
arista / snerpe (på aks), *arista* / stekt svinekam
arioso luftig, mui resitativisk
aristocrate m aristokrat **aristocratico** / pl -ci, aristokratisk, ~ *maristokrat* **aristocrazia** / aristokrati
aritmica / regnekunst, regning, **aritmetico** / pl -ci, aritmetisk, ~ *maritmetiker*
aritmia / mangel på rytme, ujevn puls, **aritmico** / pl -ci, urytmisk, ujevn
arlecchinata / harlekinade, narrestrek, **arlecchinesco** / pl -chi narraktig **arlecchino** m narr, klovn, bjas
arlotto m sjusket fyr, dagdriver, storeter
arma / pl armi, våpentart *l ~ azzurra* luftvåpenet *l ~ del genio* ingeniørvåpenet, se eller *arme*
armacullo tvers over brystet, *portare il fucile ad ~* gå med geværet i skulderrem
armadetto m lne skap ~ *per medicinali* medisinskap **armadillo** m beeder **armadio** m skap, ~ *narr* veggskap, *hoare ad ~* slagkiste, ~ *frigorifero* kjøleskap ~ *a tre luci* trefløyel skap
armasuolo m våpensmed, våpenhandler, **armamentario** m våpenhus, rustningskammer, *fig* instrumentsamling **armamento** m bevæpning, utrustning, opprustning *industria degli armamenti* rustningsindustri, *armamenti navali* skipsutrustning ~ *di regata* romannskap, roerlag, **armare** bevæpne, utruste, ruste opp, **armere**, ~ *uno cavaliere* slå en til ridder **armarsi di pazienza** smøre seg med tålmodighet; **armarsi d'ombrello** utstyre seg med paraply; ~ *una nave* utruste, **armare** et skip
armata f arme, hær, flåte, *corpo d ~* brigade *generale d ~* kommanderende general, ~ *navale* flåte, ~ *di terra* (land)hær, **armato** bevæpnet, armert, utstyrt, **cemento** ~ armert betong, ~ *di coraggio* modig, **armata mano, a mano armata** med våpen i hånd **armatore** m skipsreder, **armatura** f (ut)rustning, armatur, armering, stillas innlegg av stivlerret i tøy, ~ *d un ponte* bruskjelett
arme (ofte **armi**) f / pl armi, våpen, våpenskjold ~ *bianca* hogg- og eller stikkvåpen, ~ *da fuoco* skytevåpen, ~ *da tiro* kasteråpen, skytevåpen *porta d ~* tillatelse til å bære våpen, *presentare l ~* presentere gevær, *tenere in ~* holde under våpen *all ~* 'i våpen' alarm' *fattu d ~* trefning,

lektning, kamp, *gente d ~* soldater, militære, *piazza d'armi* ekserseplass, *fare il viso dell ~* ad *una motta* en barsk *abbassare le armi* strekke våpen, *overgi seg, essere stare sotto le armi* gjøre militærtjeneste, *andare sotto le armi* bli innkalt, bli vordet, *chiamare sotto le armi* kalle inn, *deporre le armi* legge ned våpnene *fare le prime armi* få sin ilddåp *(ug fig 1)* *passare per le armi* henrette ved skiving (standrett), *prender le armi* gripe til våpen, *vala d'armi* lektesal, *venire alle armi* komme til (i) kamp

armeggiamento m våpenek, **armeggiare** (e) turnere (våpen) *fig* strebe, slå i, **armeggiatore** m (f-trice) som turnerer, streker **armeggio** m (sladig) våpenek, turnering *fig* rol, plunder, gang (maskiner),

armeggione m streker

armellino m hermelin, aprikosite

armeno armensk ~ *marmenier*

armentario krotter; ~ *m* gjeter, **armenio** m bu, skap, bestand

armeria / våpensam (n), arsenal, **armiere** m våpenfabrikant, våpentekniker

armigero våpenfor, ~ *m* soldat

armilla f armbånd, **armillare** armbånd

armistizio m våpenstillstand

armo m hâtmannskap, hâtlag

armonia f harmoni *vivere in buona ~* leve i fordragelighet, ~ *imitativa* lydetterlikning

armonica f harmonika, overtone, **armonico** / pl -ci, harmonisk, *capo ~* spøkefugl, **armonio** m husorgel, **armonioso** velklengende, harmonisk, **armonista** m f harmonilærer, musiker, **armonizzare** harmonisere, harmonere, siemne overens

arnese m verktøy, husgeråd, utstyr; takkelasje, *in buona cattiva ~* i god (dårlig) stand (klær), *un attivo ~* fig et dårlig papir, ~ *di polizia*

arna f (n) ark, **arno** m bikubeplass

arione m nste

aroma m aroma, aromale, **aromatico** / pl -ci, aromatisk, **aromatizzare** krydre

arpa f harpe ~ *edra* icolsharpe

arpagone m entrehake, *fig* gnier, gjerrighnark

arpeggiamento m harpespill, **arpeggiare** (e) spille harpe, spille arpeggio, **arpeggiatore** f-trice harpespiller, **arpeggio** m harpespill, arpeggio

arpeze m krampe hake

arpa f harpy, *fig* heks

arpione m hengsle, krok, hekle, hake, harpun

arpionismo m drivarm

arpista m f harpespiller

arpone m se **arpione**

arra f pant, garantibeløp

arrabattare refl anstrenge seg, mase, kave

arrabbiamento m fortørnelse, vrede **arrabbiare** bli rasende *far ~ uno* gjøre en rasende, *refl* bli rasende **arrabbiato** rasende, gal (hund), **arrabbia-lura** f raset, *prenderi un ~* bli sint

arraffare nye bort, frata med makt

arramacciare (-ac-) trekke ned, gjøre dårlig, slutve med **arramaccio** m (sladig) slurv, uorden

arrampicare (-ram-) refl klatre, **arrampicata** f bratt (opp)stigning **arrampicatore** m (f-trice) fjel klat

arrancare hinde hurtig av sted *fig* mase, mar ro (av all kraft) **arrancata** f (kraftig) åretak

arrandellare e snøre sammen, *fig* selge til spott pris, kaste fra seg

arraffiare nye bort, frata med makt

arrangiamento *m* arrangement, **arrangiare** (*-ra-*) arrangere, ordne, *fig* rede ille til, *refl* sno seg, ordne seg; **arrangiarsi** *con* *uno* ordne seg med en.
arrangolare (*-ran-*) streve, stå i; *ergre* seg
arrapinare (*i*) *refl* gjøre seg umake, anstrenge seg, *ergre* seg, *hisse* seg opp
arrappare gripe, naske, *la* med makt *refl* klare.
arrappatore *m* (*f* *-trice*) en som griper, nasker
arrecare (*e*) bringe; medføre, volde, *se* *recare*
arredamento *m* innretning, utstyr (også, det å utstyre), *stoffs* *da* ~ møbel- og gardinstoffer.
arredare (*e*) utruste, utstyre, **arredo** *m* husgeråd.
arredi *pl* utstyr, klær, **arredi** *sacri* kirkeens skrud, paramenter
arreggiatore *m* (*f* *-ra-*) sjef, overordnet
arrembaggio *m* entring (av skip), tyveri fra (kjørende) bil, *andare all'* ~ enire, gå ombord, **arrembare** (*e*) entre, *intr*, *refl* slepe seg av sted, **arrembato** utmaltet, *fig* pengelens, blakk, **arrembatura** *f* utmaltelse, det å være dårlig til bens, **arrembo** *m* entring
arrenamento *m* stranding, *fig* fiasko **arrenare** (*e*) strande *log* *fig* i, stanse
arrendere *refl* overgi seg, gi etter, ~ *all'evidenza* boye seg for faktum; ~ *a discrezione* overgi seg betingelsesløst, **arrendevole** boyelig, føyelig, ettergivende; **arrendevolezza** *f* boyelighet, ettergivenhet
arrego *se* *aringo*
arresi, **arreso** *se* *arrendere*
arrestare (*e*) stanse **arrestiere**, *refl* bli stående, stanse *log* *fig* i, **arresto** *m* stans, stopp, **arresi**, **arrestazione**, ~ *dei pagamenti* betalingsstans, ~ *preventivo* varetektsarrest; ~ *semplice* ~ *di rigore* enkel, streng frihetsinnskrenkning (straff for ofiserer); *tempo d'* ~, ~ *in tempo* mindre stans, pusterom
arretare (*e*) fange med nett, garn
arretare *e* trekke tilbake, *refl* gi etter trekke seg tilbake, *non arretarsi* *di fronte a* *nulla* ikke vike tilbake for noen ting, **arretato** reslerende, ubetalt, underutviklet, tilbakestående; ~ *m* *resanse* **arretati** *pl* tilgodehavender (på lønn), etterbetalinger
arri, ~ *la* 'hypp'
arricchimento *m* berikelse, **arricchire** (*-risc-*) berike, *refl* bli rik, **arricchito** *m* oppkomling
arricchimento *m* *intr* smørken
arricchimento *m* kroling **arricciare** (*-ric-*) krolle, rulle sammen ~ *il naso* rynke på nesen, *refl* krolle håret, *fig* reise seg på hodet (hår), **arriciatura** *f* kroling, **arriciacapelli** *m* *intr* kroling
arricciolamento *m* kroling, **arricciolare** (*-ric-*) krolle, krose
arridere smile til, være gunstig *la fortuna gli arride* lykken smiler til ham
arringa *f* offentlig tale, reitstale, **arringare**, ~ *il popolo* tale til folket, **arringo** *m* *se* *aringo*
arrischiamento *m* vågestykke, **arrischiare** (*-ris-*) risikere, våge *refl* driste seg til, ~ *la vita* sette livet på spill, ~ *una proposta* prøve seg med et forslag, *non arrischiarsi a* .. ikke driste seg til å .., **arrischiato**, **arrischievole** vågelig, våget, risikabelt
arrià, **arrià** *se* *arridere*
arriva til topps, til seilene
arrivabile oppnåelig, **arrivare** (an)komme, nå, nå opp ved siden av ~ *ad una età* oppnå en alder ~ *a fare una cosa* oppnå å gjøre noe, ~ *al*

ginocchio nå til kneet, ~ *ad un giorno* oppleve en dag, *a che punto è arrivato col suo lavoro?* hvor langt er De kommet i Deres arbeid? *se ci arriva* hvis det lykkes meg; *non ci arriva* den klarer du ikke; *l'ho arrivata alla svolta della strada* jeg tok ham igjen ved gatehjørnet; *quest'abito non mi arriva* denne kledningen (disse klærne) passer meg ikke (lenger); ~ *una vivanda* koke maten for meg, svi maten, **arrivato** (an)kommet; *dare il ben* ~ *ad uno* ønske en velkommen, **arrivatura** *f* *tip* tilføvelse til manuskript
arrivederci!, **arrivederla!** på gjensyn
arrivismo *m* streberi; **arrivista** *m*, *f* streber; **arrivistico** (*pl* *-ci*) streberaktig
arrivo *m* ankomst; *sport* mål, *giudice d'* ~ mål-dommer, *lettere in* ~ inngående brev, *punta d'* ~ mål, *traguardo d'* ~ sluttspurt, **arrivi** *pl* ankom-mende tog, ankomsttider
arroccamento *m* forskansing, *linea di* ~ forbindel-seslinje bak fronten; tokade, **arroccare** (*a*) forskanse, forsvare, rokere; legge på rokken
arrocchiare (*a*) rulle sammen, slurve, fuske
arrocciare *a* *refl* gå seg fast i fjellet
arroccimento *m* heshet, det å bli hes, **arrociare** *-isco* gjøre (bli) hes, *refl* bli hes
arrogante overlegen, hoven, ~ *m* overlegen, hoven *lyr* «hic», «blære», **arroganza** *f* hovenskap
arrogare (*a*) adoptere, *refl* være hoven, anmassende, **arrogarsi un titolo** tillegge seg en tittel (som en ikke har), **arrogazione** *f* adopsjon
arrogere tilføye
arrolamento *m* innrullering, verving, **arrolare** *-unto*, verve, innrullere; *refl* *la* seg verve; **arrolato** vervet, ~ *m* rekrutt, **arrolatore** *m* verver
arrocigliare (*-cig-*) gripe med krok, huke; ~ *la coda* slå kroll på halen, *refl* sno seg, rulle seg sammen
arrozare, **arrozinare** *refl* slite, streve, mase
arrossamento, **arrossimento** *m* rødme, rødming, **arrossare** gjøre, farge rød, *refl* rødme, **arrossire** *-isco*, rødme, *non* ~ *di nulla* være skamlos; ~ *di tutto* være meget beskyjeden
arrostimento *m* **arrostitura** *f* steking, **arrostire** *-isco* stekte, riste, *pane arrostito* ristet brød, **arrostito** *dal sole* solbrent, **arrosto** *adj* *inv* stekt, ~ *m* stekt; ~ *morta* kjøtt stekt på panne, *molto fumo e poco* ~ mye skrik og lite ull
arrolabile som kan slipes, **arrolamento** *m* sliping, påkjørsel, **arrotare** (*-unto*) slipe, slite (tøy), kjøre på; *hiv* legge på hjul, ~ *la lingua* baksnakke, *lingua arrotata* skarp tunge, ~ *i denti* skjære tenner *refl* slite og slepe, **arrotatore**, **arrotino** *m* skjærsliper, **arrotatura** *f* sliping påkjørsel
arrotolare (*-ro-*) rulle sammen
arrotondare (*-ton-*) avrunde (*log* *fig* i)
arrovellare (*e*) *refl* bli sint, *ergre* seg, ~ *per qualcosa* *ergre* seg over noe
arroventamento *m* gloding, **arroventare** (*e*), **arroventire** (*-isco*) glode, gjøre glodende, *refl* bli gloden
de arroventatura *f* gloding
arrovesciare *etc* *se* *rovesciare*
arrozzare *-isco* forrae bli rå, udannet
arruffamattasse *m* *f* *inv* fredsforstyrrer, oppvigler, F kohler, **arruffamento** *m* forvirring, oppstyr, det å ryke i toltene på hverandre **arruffapopoli** *m* *inv* (folke)oppvigler, **arruffare** forvirre, forvikle, bringe i uorden; rive i håret, ~ *i peli* reise bust (*log* *fig* i) *fig* *refl* rive seg (hverandre) i håret, komme

i uorden, forvirring **arruffato** uredl, uordentlig, forvirret; *all arruffata* uryddig, hultet til bulter
arruffianare pusse opp
arruffio *m* (stadig) forvirring, virvar, **arruffione** *m* (*f*-ona) rotekopp, svindler
arrugginare (*-isco*) (få til å) ruste, *refl* ruste, *fig* ruste, sloves
arrugiadare *sj* væle med dogg
arruolare *se* **arrotare**
arruvidimento *m* det å gjøre ru, ruhet, **arruvidere** (*-isco*) gjøre, bli ru, *refl* bli ru
arsella *f* musling
arsenale *m* arsenal, orlogsverft, *fig* uryddig rom, totehus, rot, **arsenalotto** *m* verftsarbeider
arsenicale arsenikk-, **arsenicato** arsenikkhold g **arsenico** *m* (*pl* -ei) arsenikk
arsi *f* arsis, heivning (av stemmen), opptakt
arsi, **orso** *se* **ardere**
arsicciare (*-isco*) tørre ut, *svt* av, **arsiccio** uttørret, avsydd, *super d* ~ lukte svidd, **arsione** *f* brenning, glød, hete, tørst, **arsura** *f* glød, svie, hete, tørst
artatamente med list, **arte** *f* kunst, håndverk, fag, *aug*, *ad* ~ med list, *non avere né ~ né parte* være hverken dyktig eller rik, *le belle arti* de skjonne kunster; *arti meccaniche* manuelle fag, *arti decorative* kunstindustri, ~ *decorativa interna* interior-arkitektur ~ *bianca* bakekunst, *l'~ di Michelaccio* latmannsliv, ~ *muta* stumfilm, **artefare** forfalske, gjøre kunstig, **artefatto** kunstig, **artefice** *m* håndverker, *fig* opphavsmann
artemisia *f* artemis
arteria *f* arterie, stor pulsåre, hovedferdselsåre
arteriale pulsåre, **arteriosclerosi** *f* åreforkalkning
arteriosclerotico (*pl* -ei) åreforkalket, **arterioso** arterie
artesiano, **pozzo** ~ artesisk brønn
artico (*pl* -ei) arktisk, nordlig, *il Mare ~ Nord* ishavet, *il polo* ~ Nordpolen, **circolo polare** ~ den nordlige polarsirkel
articolo *m* dår, g artikkel, forfatter
articolare ledd-, **dolore articolari** leddsmert, leddgikt ~ i bevegelse i et ledd, uttale artiklere
articolato leddet, artikulert, uttalt, **braccio** ~ svingarm, **preposizione articolata** preposisjon med artikkel (som *al*, *sul* etc.) ~ *m* ledd-der, **articolazione** *f* uttale, ledd, **articolessa** *f* lang, kjede g avisartikkel, **articolista** *m* *f* artikkelforfatter, **articolo** *m* artikkel, paragraf, ledd, stoff, vare, ~ *determinativo*, *indeterminativo* bestemt ubestemt artikkel; ~ *partitivo* delingsartikkel; ~ *di fede* trosartikkel, ~ *di fondo* lederartikkel
artiere *m* håndverker, ingeniørsoldat
artificiale kunstig, **fuochi artificiali** fyrverkeri, **artificiare** (*-fi*-) gjøre noe med list, forfalske, forandre, **artificio** *m* kunstferdighet, list, kunstgrep, *mil* forladning, **fuochi d'~** fyrverkeri, **artificio-sità** *f* kunstlehet, *una ar.* **artificioso** kunstlet, unaturlig
artifiziale etc. *se* **artificiale** etc
artigianato *m* håndverkeryrke, småindustri, **artigianesco** (*pl* -eti) håndverks- (*ofte nedv*), **artigiano** håndverks-, håndverksmessig, ~ *m* håndverker, **artigianello** *m* scuola degli artigianielli håndverkerskole for a muebarn
artigliare (*-ig-*) *v* s å kjo i, *fig* huke seg fast
artigliere *m* artillerist, **artigheria** *f* artilleri, ~ *antiaerea* antiluftskyts, ~ *leggera* pesante lett,

tungt artilleri; ~ *da campagna* feltartilleri; **pezzo d'~** et skyts, **parco d'~** artilleristandplass
artiglio *m* klo, *gli artigli degli strozzini* ågerkarlens klor
artista *m* *f* kunstner(inne), **artistico** (*pl* -ei) kunstnerisk
arto *m* ledd, **arti** *pl* hender og føtter, **artrite**, **artrosi** *f* leddbetennelse, leddgikt, **artritico** (*pl* -ei) ledd-, leddgikt-, ~ *m* leddgiktpasient, **artro-dia** *f* ledd, **artropoda** *m* ledd-dyr
aruspice *m* spåmann
arvicola *f* markmus
arzente *gl* brennende, glødende, ~ *m* åkevitt
arzigogolare (*-gog-*) fantasere, drive hårkloveri, **arzigogolo** *m* ordkloveri, spissfindighet, **arzigogolone** *m* (*f*-ona) ordklover
arzillo rask, rorig, lett beruset
arzinga *f* tang (i smel)
asbesto *m* asbest
ascaride *m* spoleorm
ascaro *m* negersoldat
asce *se* **ascia**, **ascella** *f* armhule, *star con le mani sotto le ascelle* late seg, la det med ro; **ascellare** armhule
ascendenziale oppadstigende, (for)fedre-, **ascendente** oppadstigende, **corrente** ~ oppdrift; ~ *m* slektning i oppadstigende linje, *fig* innflytelse, makt, **astre** (persons) stjerner, *aver buona (cattiva)* ~ være født under en heldig (uheldig) stjerne, **ascendenza** *f* forfedre i rett linje, stamtreen; **ascendere** bestige, stige oppad (*og fig.*), beøpe seg til, **ascensionale**, **forza** ~ oppdrift, **ascensione** *f* oppstigning (*og fig.*), tindebestigning, *l'~ (di Cristo)* kristi himmelfart; **ascensionista** *m* tindebestiger, **ascensio** oppadstigende, **ascensore** *m* heis, **ascensorista** *m* heisfører, **ascesa** *f* litt oppstigning, **ascesi** *f* teol henrykkelse, **ascesi**, **asceto** *se* **ascendere**
ascesso *m* byll, svulst
asceta *m* asket, **ascetica** *f* teol læren om den åndelige fullkommenhet, **ascetico** (*pl* -ei) asketisk, **ascetismo** *m* askese
ascia *f* oks, *una cosa fatta con l'~* grov, dårlig laget ting, **maestro d'~** (mar) tømmersmann, håihvigger, **asciare** (*a*, *k*) øve (med oks) **asciata** *f* oksehogg
asciolvere spise / spise frokost, ~ *m* frokost
ascissa *f* mat abscisse
ascite *f* vattersott, **ascitico** (*pl* -ei) vattersott-, ~ *m* vattersottpasient
asciugaggine *f* *sj* tørrhet, tørke; **asciugamano** *m* handk, **asciugamento** *m* (av)torking, **asciugante**, **carta** ~ trekkpapp, **asciugapenna** *m* inv penne-tørker, **asciugare** tørke (av); *refl* tørke, bli tørr, ~ *le lacrime di lei* *una (fig)* treste en, ~ *un fiasco* tomme (= driake opp) en flaske, ~ *una palude* drenere en myr, **asciugatoio** *m* håndkle, **asciugatura** *f* (av)torking, **asciugavetro** *m* vindus-pusser
asciuttare *sj* tørke, **asciuttezza** *f* tørrhet; **asciutto** tørr, mager, *rimanere a bocca asciutta, a denti asciutti* få hverken vått eller tørr, *fig* få lang nese, *parla asciutta, minestra asciutta* makaroni, ~ *di parole* ordknapp; **parlare** ~ snakke tørr, ~ *di denari* ~ ~ pengelens, ~ *m* tørr land, det tørre, *restar trovarsi all'~* ~ være pengelens, blakk, **asciuttore** *m* tørke(periode)
ascoltante *m* *h* hører, **ascoltare** *a* høre på, lytte til, **ascoltatore** *m* (*f* -trice) tilhører, lytter, hode-

telefon, ascoltazione / lytting, påhør, ascolteria / *di via in ~* vente cose che non vorria den som lytter bak døre, får sin egen skam å høre, ascolto m lytting, påhør, dare ~, porgere ~ lytte skjenke oppmerksomhet

ascendere y skjule, refl gjemme seg

ascorbio, acido ~ askorbinsyre

ascosi, ascoso, ascosto se *ascondere*

ascrittizio m reservesoldat, ascritti, ascritto se *ascrivere* innskrive, innføre, oppta som medlem ~ *a biasimo la colpa* legge til last, ~ *a onore* regne en til ære, ~ *una lingua al gruppo germanico* regne et språk til den germanske språkfamilie, *ascrizione* f (medlems)opptakelse

asepsi / aseptikk, aettico /pl -et/ aseptisk

asfaltare asfaltere, asfaltico /pl -et/ asfalt-, asfalto m asfalt

asfissia f skinnød, kullosforgiftning, asfyks, asfissiare gassforgifte, fremkalle asfyksi, refl drepe seg (med gass), asfissiante, gas ~ giftgass, kvælende stank, asfissiato, asfittico /pl -et/ gassforgiftet, skinnød og m

asiaco /pl -et/, asiato, asiatico /pl -et/ asiatisk, *morbo asiatico* kolera

asilo m feisted, tilfluktssted, asyl, dare, trovare ~ gi, finne et feisted, *diritto d ~* asylrett, ~ *infantile* barnehage, småbarnsstue, ~ *notturno* (gratis) nattherberge

asimmetria f mangel på symmetri, asimmetrico /pl -et/ asimmetrisk

asina f hunesel, asinaggine f dumhet, asinain f eselstall, asinaio m eseldriver, -handler, -oppdretter, asinata f eselrut, dumhet, asinello m lite esel, asineria f dumhet, asinesco /pl -et/ eselaktig, asinino eselaktig, *tosse asinina* kikhoste, asinita f låpelighet, asino m esel, låpe, *qui c'è l' ~* her er knuten, her ligger hunden begravet, *lavare il capo all' ~* spille sin umake, *un pezzo d ~* et fjols, *en låpe ~ credere che gli asini volino* tro på det mest usannsyn ige, *legar l' ~* dove vuole il padrone være laket, stå på pinne, *strada a schiena d ~* konveks gate, ~ *isolito*, *hardum* hoven oppkomling, *fare come l' ~* del pentolam stanse og skravle med alle, *è meglio un ~ vivo che un dottore morto* bedre å være dum enn å studere seg i hjel

asma f astma, asmatico /pl -et/ astmatisk, korpuslet

asociale asosial

asola f knapphull, asolare (a) puste (om vind), gå omkring, gå luftetur, refl lufte seg, asolo m vindpust, pigliar ~ få seg litt luft

asparagelo m, asparagliaia f asparagesåker, asparagina f asparagin, asparago /pl -gi/ asparge, si *asparag*

aspergere bestenke, bestro, asperges m vievannskost, dare l' ~ velsigne med vievann

asperita f bitterhet, ruhet, hardhet

aspettissimo superlativ av *aspett*

aspersi, asperso se *aspergere*, *aspersione* f bestekning (med vievann), *aspersorio* m vievannskost

aspettanza f forventning, aspettare (e) vente, lengte etter, *chi fa la l'aspetta* den som venter gjør, han har ventet vente, *aspettarsi una cosa* vente seg noe, ~ *il Messia* vente det umulige, ~ *la provvidenza* vente med hendene i fanget, *chi ha tempo non aspetta tempo* vent ikke til i morgen med det du kan gjøre i dag, *aspetta cavallo che l'erba cresca* (ersee) mens grasen gror, dor kua, *l'arva ~ la vente* på seg, *aspettativa* venting,

forventning, permisjon, *essere in ~* ha permisjon, stå utenfor nummer, *ha superato ogni ~* det oversieg enhver forventning, *aspettazione* f venting, forventning, *aspetto* f m venting, mus pause, *sala d' ~* ventetom, *stare in ~* di vente på, *aspetto* 2. m utseende, syn, synspunkt, *a quell' ~* ved dette syn, *sotto quest' ~* under denne synsvinkel, *a primo ~* ved første øyekast

aspide aspido m huggorm (og fig)

aspirante sugende, *buca ~* sugemunn, *tromba ~*, *pumpa ~* sugepumpe, ~ *in aspiranti*, kandidat, *aspirapolvere* m støvsuger, *aspirare* innånde, suge inn (av), oppfange, gram *aspirare*, ~ *alla gloria* strebe etter ære, *aspiratore* m /f -trice/ som suger støvsuger, *aspirazione* f innånding, innsuging, *aspirasjon*, strebing, *tubo d' ~* sugerør, *valvola d' ~* sugeventil, ~ *all'indipendenza* det å stå etter, arbeide for uafhængighet

aspirina f aspirin, *compressa d' ~* aspirin-tablett

aspo m garnvinde, spole

asportabile som kan fjernes, asportare (a) fjerne, *asportazione* f fjerning

aspreggiare (e), (få til å) snurpe munnen sammen, ~ *uno* behandle en hardt, grovt, *asprezzo* litt bitter, *asprezza* f bitterhet, ruhet, fig hardhet, *asprigno* litt besk, *aspro* besk, skarp, streng, hard, *spirito ~* spiritus asper, *aspirasjonstegn*, *vino un po' ~* litt bitter vin, *pelle aspra* ru, ujevn hud, *asprume* m beskhet, *asprura* f tørket (d), tor, glatt, grå

assaelamento m noe utholdelig, stit, ergre se, *assaelare* (e) være utholdelig, *chi in assaelli se non è vero* (vulg) måtte pokker la meg hvis det ikke er sant! refl ergre seg, slite, *assaelato* sliten, ergerlig, *magni ~* fadmager

assa (fetida) f dyvelsdrek

assaggiare (-ag-) smake, prøve, nippe til, non ~ *nulla* ikke smake det grunn, *assaggiatore* m /f -trice/ smaker, prøver, *assaggiatura* f smakting, prøve, *assaggio* m smak, prøve, *vola d'assaggi* prøverom

assai meget, tilstrekkelig, nok, *avere ~ di una cosa* ha fått nok av noe, *io ~* 'jeg vet ingen ting' *molti pochi fanno un ~* mange bekker små gjør en stor å, *assaisimo* i aller høyeste grad, mer enn nok, *assale* m hjulaksel, ~ *anteriore* *posteriore* foraksel, bakaksel

assalire (-salgi) overfalle, anfalle, angripe, storme, *assaltore* m /f -trice/ angriper, *assalti* se *assalire*, *assaltare* angripe, *assaltatore* m /f -trice/ angriper, *assalto* m anfall, overfall, angrep, storm, *assalto muovere all' ~* gå til angrep (og fig), *dare l' ~ a una cosa* storme noe, *prendere, pigliarla d' ~* ta med storm, gå ivrig los på noe, *sostenere un ~* motstå et angrep, *al primo ~* ved første utfall, straks, *di primo ~* med det samme

assaporamento m (i) smakting, *assaporare* (a) smake på, få smak på, nyte, *assaporire* (-iscu) tilsmake, krydre

assassina f morderske, vd fig skjønnhetsplett, mouche, *assassinamento* m drap, vd fig odeeggelse, *assassinare* myrde, odelegge, *assassinamente* morderisk, *assassinio* m mord, fig odeeggelse, makkverk, *assassino* morderisk, ~ *m* morder, dårlig kunstner, håndverker, odelegger, *molti assassini* forførelser og vne

asse f / planke, Brett, ~ 2 akse, midtlinje, ~ *flessibile* svingakse, ~ *di rotazione* rotasjonsakse, ~ *terrestre* jordakse, ~ *d'formae*, hoi, ~

demuniale statseie. — *ecclesiastico* kirkegods. — *ereditaria* dødsbo

assecchire (-isco) b. i tørst, mager

assecondare (-a) støtte, begunstige

assedante m adj (som) beleirer, **assedare** (-e) heleire, omringe, fig (be)storme, plage. **assedato** m adj beleiret; **assedatore** m (f -trice) beleirer, **assedio** m beleiring (og fig), *stato d'assedio* — beleirings-tilstand; *porre l'assedio a* — beleire, *tagliare l'assedio* — oppheve beleiringen, *stringere d'assedio* — una città beleire en by, *rimpiangere l'assedio* — bryte beleiringen, **asseggiare** gl — *assedare*

assegnabile som kan anvises; **assegnamento** m anvisning, helop, utstedelse, inntekt, *fare un assegnamento* (su) gjøre regning med, **assegnare** (-e) anvise, bestemme; tillegge, **assegnato** anvisd, fig spar-som, *porta un assegnamento* — etterkrav, **assegnazione** f det å anvise, bestemme, **assegno** m anvisning, sjekk, — *banca d'assegni* banksjekk; — *circolare* bankremisse, *in assegno* — mot etterkrav; — *familiare* barneli legg, *fare un assegno* — per l'importo gi beløpet i sjekk, *giro assegno* sjekkomsetning, *modulo per assegno* sjekk-, anvisningsblankett, — *all'ordine* ordre-sjekk, — *pagabile in contanti* kontantsjekk, — *al portatore* anvisning til innehaver; — *postale* postanvisning, — *sharrato* krysset sjekk, *assegni di sede* medstillegg, *lønnsstillegg* (for folk ansatt i utlandet); — *a vuoto* dekningsløs sjekk, — *non trasferibile* sjekk som ikke kan avhendes, *richiedere, emettere un assegno* — a favore di .. forlange, utstede en sjekk for .., *risuotere un assegno* — innløse en sjekk, — *postdatale* etterdatert sjekk; *libretto d'assegni* sjekkehefte, *girare un assegno* — endossere en sjekk

assemblea f forsamling, — *costituente, legislativa* grunnlovgivende, lovgivende forsamling, — *generale* generalforsamling

assembramento m opplop, **assembrare** (-e) forsamle; gl ligne refl samle seg

assenntezza f fornuft, **assennto** fornuftig

assenso m samtykke, *prestare un assenso* —, *dare il proprio assenso* — gi sit bifall, samtykke

assentare (-e) refl. fjerne seg, **assente** (ånds)fraværende, — *dall'ufficio per un ora* borte fra kontoret for en time, **assenteismo** m (ånds)fravær

assentimento m tilgivelse, tilslutning, **assentire** (-e) bifalle, samtykke, **assentito** adj varsom, forsiktig

assenza f fravær *in assenza* — di te in tua — i ditt fravær, — di una cosa mangel på noe

assenziente bi ligende, — *tu padre med din fars* samtykke

assenzio m absint, maiurt (og fig)

asserella f lite Brett, pl sengeljeier

essere, **essere** m hist rambukk

asserire (-isco) forsikre, påstå, hevde, **asseritore** m (f -trice) en som hevder, påstår

asserpolare (-e) refl slange, bukte seg

asserragliamento m barrikadering, barrikade, **asserragliare** (-rag-) barrikadere

assertiva f påstand, forsikring **assertivo** bekreftende, **asserto** bekreftet; — m påstand, forsikring, **assertore** m (f -trice) en som fastholder en påstand **assertorio** bekreftende (ed); **asserzione** f påstand, — *gratuito* ugrunnet påstand, *fare un'asserzione* — påstå noe; *ribattere un'asserzione* — gjendrive en påstand

asservimento m slaveri; **asservire** (-isco) gjøre til slave

assessorato m assessors embete, funksjonstid, sete, **assessore** m assessor, (med)domsmann, — *muni-*

cipale bystyremedlem, — *all'istruzione* skoleråd-mann

assestamento m ordning, — *del bilancio* oppstilling av balansen, *tiro d'assestamento* — innskytning, **assestare** (-e) ordne; — i conti beriktige, betale regningene, — *un colpo di assestamento* gi et velrettet slag, refl innsette seg

assestatezza f orden, **assestato** ordnet, fornuftig, **assesto** m ordning

assetare (-e) gjøre torsk (og fig), **assetato** tørstig, opptøket, — *di gloria, d'onore* ærekjær; — *di fama* som står etter herømmelse, *dar da here agli assetati* gi de tørstende drikke

assetamento m ordning, **assetare** (-e) ordne, rigge til; refl pvinne seg, **assetato** velordnet, **assetatura** f ordning, **assetto** m ordning, utstyr *in buon assetto* — i god stand; *in assetto di guerra* i krigsberedskap; *mettere tenere in assetto* — sette, holde i stand

asseveramento m forsikring, **asseveranza** f bedyrkelse, påsløfthet, **asseverare** (-sev-) forsikre, bedyre, **asseverativo** bekreftende, **asseverazione** f forsikring

assicella, **assicina** f lite Brett

assicurabile som kan forsikres; **assicuramento** m forsikring, sikkerhet, **assicurare** sikre; forsikre, fesse, — *contro gli infortuni, contro il furto* ulykker-, tyveriforsikre, — *una lettera* sende et brev som verdipost — *la vita* tegne livsforsikring, refl forsikre seg, forvise seg (di om), *lettera assicurata*, verdibrev, **assicurato** m forsikringslaker, **assicuratore** m (f -trice) forsikrer, assurandør, *compagnia assicuratrice* forsikrings-selskap, **assicurazione** f forsikring, assurance, *compagnia d'assicurazione* — forsikringsselskap, — *contro la disoccupazione* arbeidsløshetsforsikring, — *contro gli incendi* brannforsikring, *domanda di assicurazione* — forsikringsøknad, — *di immobili* forsikring av fast eiendom, *importo dell'assicurazione* — forsikringssum, *premio d'assicurazione* — forsikringspremie — *sulla vita* livsforsikring, — *supplementare* tilleggsforsikring, — *contro terzi* ansvarsforsikring

assideramento m det å stivne av kulde; **assiderare** (-e) (få til å) stivne av kulde; **assiderazione** f kuldestivhet, frost

assidere refl ta plass, sette seg

assiduità f flid, utholdenhet, stadighet; **assiduo** utholdende, ufortøden; — *agli studi, alle lezioni* flitig i studiene, i timene, — *in stampa* fast leser

assieme sammen (con a med)

assiepare m inngjerding, **assiepare** (-e) gjerde inn, refl stivle sammen

assillare plages, plage, elte, *un problema assillante* et brennende problem; **assillo** m stikkflue, (ku)-brens; fig plagsom (besettende) tanke, begjær

assimilabile som kan assimileres; **assimilare** (-sim-) smelte sammen, assimilere; refl assimilere seg *assimilarsi un'idea* tilegne seg (anta) en ide

assimilativo assimilerende, **assimilazione** f assimilasjon

assioma m grunnsetning, aksiom; **assiomatico** (pl -ci) aksiomatisk, fig udiskutabel

assiro assyrisk, — m assyrer

assisa f avgift, uniform, livrè, smitt (tøy)

assise f pl domstol, *le Assise, la Corte d'Assise* lagmannsrett

assisi, **assiso** se **assidere**

assistente m assistentstilling, **assistente** assisterende, — m f assistent, — *di bordo* stewardess; — *sanziosa* heisesøster, — *universitaria* universitets-

assistent: — *volontario, incaricato di ruolo* frivillig, fungerende, fast ansatt assistent (ved universiteter); *assistenza* *f* hjelp, bistand, assistanse; — *scuolastica* skolehjelp til fattige barn, *Pontificia Opera di ~ (P.O.A.)* pavelig hjelpeorganisasjon, *assistenziale* hjelpe-, velferds-; *assistere* assistere, bistå, hjelpe, — *a una cosa* overvære noe
assistare være, snuse, *fig* kjenne (noen) godt
assito *m* skillevegg, plankevegg, plankegolv
assuolo *m* liten ugle: (*fig*) *capo d ~* uvitende person, dumrian
asso *m* ess (kort), ener (lerningspill); *fig* mester (flyver); *lasciar in ~*, *piantar in ~* la i stikken, *l' ~ degli scassinatori* innbruddstyvenes konge; *e un ~* han er en mester (sportsmann)
assocciamento *m* kvegforpaktning, *assocciatore* (*u*) sette bort krotter til forpaktning
associabile forenlig, *associabilità* *f* forenlighet; *associazione* *m* forening; *associare* (*o*) forene, forhinde; — *uno a qualcosa* la en delta i noe; — *a qualcosa* abbonere på noe, — *alle carceri* sette i fengsel, *refl* forene seg, bli opptatt (*a* i), abbonere; *associato* *m* medlem, deltaker, abonnent *associatore* *m* (*f* -trice) deltaker-, abonnentverver, *associazione* *f* forening, abonnement, — (*d'idee*) ideassosiasjon, tankeforbindelse
assodamento *m* herding, konstatering, konsolidering *assodare* (*o*) herde, herdne, fastslå, konsolidere, *refl* bli hard, stiv; — *le uova* hardkoke egg
assoggettabile som kan (bort) underkastes; *assoggettamento* *m* underkastelse, *assoggettare* (*e*) underkaste, *refl* underkaste seg, tilpasse seg
assolaiato nedla en strødd (frukt)
assolare 1 *to* holde på (et enkelt kort, single)
assolare 2 *to*, legge i lag
assolare 3 *to*, legge, sette i sola, *assolatio* utsatt for sol, *assolato* solbeskint
assolare (*o*) (gjennom)føre
assoldamento *m* verving *assoldare* (*o*) verve, hyre, *refl* la seg verve *assoldato* vervet (soldat)
assolti, *assolto* *se* *assolvere*
assolutamente absolutt: — *parlando* i det store og hele, *assolutezza* *f* absolutthet; *assolutismo* *m* enevelde — *illuminato* opplyst enevelde, *assolutista* *m*, *f* tilhenger av enevelde, *assoluto* 1 *se* *assolvere* — 2 absolutt, uinnkrenket, eneveldig *governo* — enevelde, *ablativo* — «dobbel ablativ»
assolutoria *f* sentenza — frifinnelsesdom, *assolutorio* frifinnende, *assoluzione* *f* frifinnelse, *di* syndsforlatelse, — *per mancanza di prove* frifinnelse p.g.a manglende bevis, — *per non aver commesso il fatto* frifinnelse fordi en ikke har begått gjerningen; — *con formula piena* fullstendig frifinnelse, — *con formula dubitativa* frifinnelse p.g.a manglende bevis, — *in articulo mortis* absolusjon (til døende) uten skriftemål, *assolvere* (*o*) kjenne, *di* gi syndsforlatelse; forlate, løse en (fra plikt etc.)
assomigliamento *m* sammenligning, likhet, *assomiglianza* *f* likhet; *assomigliare* (*o* -mi-) sammenligne, ligne *refl* ligne hverandre, — *ai habbo* ligne faten
assommare (*o*), oppsummere *o* konkludere, *mar* dukke opp (til overflaten)
assonante assonerende, *assonanza* *f* assonans, *assonare* (*o* -suno) skape assonans, assonere

assonnacchiato halvsovende; *assonnare* (*o*) dysse i søvn; sove, *refl* falle i søvn, slumre inn
assonnato, *assonnito* sovndrukken; *fig* dum, fjollet
assopimento *m* honeblund; *assopire* (*o* -isco) dysse i søvn; *refl* falle i søvn
assorbente oppsugende, *carta* — trekkpapiir; *fascia* — *igienica* sanseleisbind; *assorbere* *gi* absorbere, *assorbimento* *m* absorbering, oppsuging
assorbire (*o* -isco) absorbere, oppsuge, oppta, (opp)sluke, *assorbitore* *m* (*f* -trice) som absorberer
assordaggine *f* det å øredøve; *assordamento*, *assordimento* *m* det å øredøve, øredøvende lyd, *assordare* (*o*), *assordire* (*o* -isco) gjøre döv, øredøve, (be)døve, bli döv
assorgere reise seg
assortimento *m* utvalg, sortering; *libreria d ~* sortimentsbokhandler; *assortire* (*o* -isco) sortere, velge ut forsyne, *assortito* sammensatt, sortert, utvalgt, *ben* — velforsynt, velassortert
assorto *se*, *assorbire*, *assorgere* *ad* fordypet
assottigliamento *m* fortynning, det å gjøre tynn, skjerpning; *assottigliare* (*o* -tig-) fortynne, gjøre tynn, forringe (en formue); *refl* bli tynn, fortynnet, *i denari si assottigliano* pengene «går»; *assottigliata*, *assottigliatura* *f* fortynning
assuefare, — *a una cosa* venne til noe, *assuefarsi a una cosa* venne seg til noe; *assuefazione* *f* vane, tilvenning *assuefa* *gi* tilvennet, vant
assumere overta, ansette, oppta, — *uno a una carica* utnevne (forfremme) til et embete, — *la responsabilità* overta ansvaret, — *l'aria*, *il tono di* anlegge en mine, tone som ...; *refl* påta seg noe, *assuntivo* som anias, *assunti*, *assunto* *se* *assumere* *f* *Assunta* den i himmelen opplagne Maria; Marias himmelfart; — *m* oppgave; antakelse, *assuntore* *m* overtaker, entreprenør; *assunzione* *f* overtakelse, opphøyelse, Marias himmelfart
assurda *f* urimelighet, absurditet, *assurdo* urimelig, absurd, — *m* absurditet
assurgere stige til værs, *part* *assurto*
asta *f* stang, skaft, lanse, urviser, vektarm, passerben strek (i skrift), trolley, auksjon, *fare le aste* lære seg å skrive, *mettere, comprare all ~* utby til, kjøpe på auksjon — *pubblica* offentlig auksjon
astaco *m* (*pl* -ci) kreps
astajo *m* en som lager stokker, lanser etc
astante tilstedeværende, *medico* — vakthavende lege, *gli astanti* de tilstedeværende, *astanteria* *f* legevakt
astatore *m* auksjonarius
asteggiare (*e*) skrive streker, *asteggiatura* *f* astegging *m* streking, det å skrive streker (som skrive-ovelse)
astemio avholdende, — *m* avholdsmann
astenere (*o* -tengo) *refl* avholde seg (da fra) ikke stemme (ved valg), *astenni* *se* *astenere* *astenia* *f* med avkrefstethet, *astenopia* *f* med øyensvakhet
astensione *f* avholdenhet, (*refl*) — *dal voto* det å ikke stemme ved valg, *astensionismo* *m* politisk passivitet *astensionista* *m*, *f* hjemmesitter
astergere tørke, pusse, *med* *gi* avførende middel
asteria *f* sjostjerne, korstroll
asterisco *m* (*pl* -chi) asterisk, stjerne
asteroide *m* asteroide
astero *m* asters
astersione *f* lavtorking, pussing, *astersione* som torker, pusser — *m* pussemiddel, *asterson* *se* *astergere*

asticiuola *f* strik, parasollstiver
astigiano (mann) fra Asti
astigmatico (*pl* -ci) astigmatisk, **astigmatismo** *m* brytningsfeil i øye, linse, astigmatisme
astinente avholdende, måteholden, **astinenza** *f* avhold, måtehold, faste, ~ *e digiuno* faste, *fare* ~ faste: ~ *dalle carni* det å ikke spise kjøtt
astio *m* vrede, hat, misunnelse, *avere nutire* ~ *contro uno* nære hat til, **astioso** *f* hat misunnelse, **astioso** hatfull, misunnelig
astore *m* hulk
astrale astral, *monda* ~ stjernehimmel
astrarre (-traggio) abstrahere, adskille, *pur astrando da tutti i suoi difetti* selv om vi ser bort fra alle hans feil, *refl* more seg, **astrataggine** *f* distraksjon; uaktsomhet; **astrattezza** *f* abstraktheit; abstraksjon, distraksjon, **astrattismo** *m* abstraksjon (konstant) abstrahering, **astratto** abstrakt, *distrè*, ~ *m* abstraksjon, **astrazione** *f* abstraksjon, distraksjon, *fare* ~ *da una cosa* se bort fra noe
astretto *se* *astringere* **astringente** sammentrekkende, med stoppende, ~ *m* stoppemiddel, **astri-gere** *v*vinge virke stoppende
astro *m* stjerne, *fig* berømmhet, **astrolatria** *f* stjernerbedelse **astrologare** *v*spå i stjernene *lyde* stjernene *fig* fantasere, **astrologia** *f* stjernelyding; **astrologico** (*pl* -ci) astrologisk, **astrologo** (*pl* -gi) stjernelyder, **astronomia** *f* astronomi, **astronomico** (*pl* -ci) astronomisk, *anno* ~ jordår, **astronoma** *m* astronom
astrusaggine, astruzeria, astruzia *f* dunkelhet, noe uforståelig, spissfindighet, **astruso** dunkel, uforståelig, spissfindig
astuccio *m* fulteralmaker, -seiger, **astuccio** *m* fulteral, etui, ~ *di compassi* legnebestikk, ~ *chirurgica* instrumentkoffert (for lege)
astutezza *f* sluhet, snedighet, lumsåhet, **astuto** slu, snedig, lumsk, **astuzia** *f* lsi, snedighet
atabagico *m* avvenningsmiddel for røykere
atavismo *f* urokkelighet, sinnsrd, **ataraksi**
atavico (*pl* -ci) atavistisk
atavo *m* tipp-tipp-oldefar, *pl* forfedre
ateismo *m* gudsfornæktelse, **ateista** *m* *f* gudsfornækt, fritenker, **ateistico** (*pl* -ci) ateistisk
ateneo *m* akademi, universitet, høyskole, gymnas
ateniese athensk, ~ *m* athener
ateo *m* fritenker, ateist
atermano, atermico (*pl* -ci) ikke varmeledende
atesino fra Adige, *alta* ~ sydtirolsk, sydtiroler
atlante *m* atlas, **atlantico** (*pl* -ci) uhorvelig, vanskelig; *l'Oceano* ~ Atlanteren, *il porto* ~ Atlanterhavspakten
atleta *m*, *f* atlet; sportsmann, ~ *della liberta* frihetens forkjemper, ~ *olimpionico* medaljevinner (i olympiske leker), **atletica** *f* atletikk, ~ *leggera* perante lettvekts-, tungvektsatletikk, **atletico** (*pl* -ci) atletisk; *storza* ~ kjempeanstrengelse, *fatiche atletiche* svære strabaser, **atletismo** *m* atletikk
atmosfera *f* atmosfære; stemning, **atmosferico** (*pl* -ci) atmosfærisk, *condizioni atmosferiche* atmosfæriske forhold, værforhold
atollo *m* koralløy, laguncøy, atoll
atomico (*pl* -ci, atom-; *homba* era, *forza atomica* atombombe, atomalder, atomkraft, *peso* ~ atomvekt; *pila atomica* atomsoyle, *teoria atomica* atomteori, **atomizzare** atomisere, pulverisere **atomo** *m* atom, *non ha un atomo di buon senso* di

giudizio han er ikke det som kalles sunn fornuft, dommekraft; *un* ~ bitte lite grunn.
atonale atonal
atonia *f* slapphet (i muskulatur).
atono ubetont, **pronomi** ~ trykket pronomen
atrabile *f* gl svart galle, *fig* galle, dårlig humør, gallesyke, **atrabiliare, atrabilaro** gallesyk, *fig* irritabel
atresia *f* tillukning av naturlige åpninger
atrichia *f* hårmangel, **atricomia** *f* hårtap
atrio *m* forhall *gli atr* hjertets forkamre
atro svart, mørk, dyster
atroce grufull, *un* ~ *mal di testa* en fryktelig hodepine; *un seccatore* ~ en forferdelig plageånd, **atrocita** *f* gru grufull handling, *le* ~ *di guerra* krigens gru
atrofia *f* muskelsvinn **atrofico** (*pl* -ci) atrofisk, **atrofizzare** *få* (vev) til å dø, *refl* (om vev) dø, *svinne inn*
atropo *m* dødningshode (sommerfug)
attaccabile angripelig, **attaccabottoni** *m* inv innpåsliten fyr, plageånd, skravleboite, **attaccabrighe, attaccalite** *m* inv krangefant, kverulant; **attaccagelo** *m* hake, krok, *fig* påskudd, **attaccamento** *m* det å henge ved, tilknytning, hengivenhet; **attaccante** *m* angriper; *sport* forward; *il gruppo* ~ *loperrekken* **attaccapanni** *m* inv klesknagg, knaggrekke stumtner **attaccare** sette fast, henge fast (opp), festne, klebe, slå opp, sy fast, sy i, spenne for, angripe, else, smitte, sitte (henge) fast; slå rot, slå an, innlede, sette seg i bunnen (mat) ~ *a fare qualcosa* begynne å gjøre noe; ~ *un hotone* (*egtl*.) gripe en i knapphullet for å snakke med en, huke tak i, snakke orene av en ~ *discorso* innlede samtale, gi seg i snakk, ~ *fuora* sette fyr på, ~ *lite* yppe strid, ~ *una malattia* sette sykdom på, *non attacca'* du kan spare deg' pass deg selv' *attacca poco con tutti* han er ikke innlatende; ~ *sonno* falle i søvn; *il francobollo non attacca* frimerket kleber ikke, *le piantine non attaccano* plantene fester (slår) ikke rot, *trives ikke, queste idee non attaccano in Italia* disse ideene slår ikke an, slår ikke rot i Italia, *refl* klamre seg til, slutte seg til, spre seg (sykdom), **attaccarsi** *con una yppe* kivi, komme i kringel med en, **attaccarsi al campanello** ringe i et kjor (på dorklokke)
attaccaticcio klebrig, som ikke er til å bli kvitt, smittsom; som setter seg i bunnen; ~ *m* svismak, **attaccato, fig** *essere* ~ *ad uno* være en hengiven; *essere* ~ *a qualcosa* interessere seg for noe, *essere* ~ *al denaro*, være gjerrig, pengegrisk, **attaccatorio** *m* hake, krok, **attaccatura** *f* sammenføyning (skorpefr) brodside det å spenne for, playelønn, **attacchino** *m* plakatkleber, kverulant, **attacco** (*pl* -chi) angrep, anfall, forspann, *elektre* kontakt, stopsel, loperrekke, skibinding, mus. anslag; ~ *a gas* gassangrep; ~ *di cuore* hjerteangrep; *passare all* ~ gå over til angrep
attagliare *refl* passe (om klær)
attalutare (*è*) *sj* behage
attanagliare klype med tenger; holde i tang, *fig* gripe, holde fast, slå klo i
attardare *refl* bli sent, nøle, komme for sent
attastare befale, berøre
attaccamento *m* det å slå rot, vekst, trivsel, **attecchire** (-isco) slå rot, trives, *non ne attecchisce una* han er alltid uheldig, *questo giornale ha attecchito subito* denne avisen har hatt suksess.

attediare *térkjede*

atteggiamento *m* holdning, **atteggiare** *te* uttrykke, gi uttrykk, *refl* opptre, geberde seg; — *il viso a meraviglia* sette opp et forbausset ansikt; **atteggiarsi a benefattore** *ta* på seg en velgjørers mine

attampato aldrende

attendamento *m* teltleir, dei å slå opp telt **attendare** *refl* slå opp telt, bo i telt slå leir, **attendato** *spok* dårlig (provisonsk) innkvartert

attendente som tar seg av; — *m* oppasser, **attendere** *venie*, passe på, oppvarte, — *a* gi akt på, passe (sine plikter) **attendibile** aktverdig, pålitelig, **attendibilità** *f* pålitelighet; **attendimento** *m* oppmerksomhet

atteneite tilhørende, — *m* slektning **attenezza** *f* dei å tilhøre, vedkomme, tilbehøre; slektskap **attenera** *l-tengo*, — *a* tilhøre, vedføre, vedkomme, **attenersi a** støtte seg til, holde seg til; reite seg etter

attentare *te*, — *a* gjøre anslag mot, — *alla propria vita* legge hånd på seg selv, *refl* fordriste seg, *non mi attento a* (di) dire il vero jeg våger ikke si sannheten, **attentato** *m* attentat anslag **attentatore** *m* (f -trice) attentatmann, **attentatorio** attentats-

attento oppmerksom **attenti'** *mil rett'* mettersu *sull'attenti* reite seg opp, *stare attenti* stå rett, være oppmerksomme, *posizione di attenti* rettstilling

attenuamento *m* avsvelling, formildning **attenuante** formildende, svekkende, *(circostanza)* — formilende omstendighet, **attenuare** *te*, svekke, formilde, bløtgjøre, **attenuato** svekket, *sigari* — lett, *a* kornsvak sigar, **attenuazione** *f* svekkelse

attenzione *f* oppmerksomhet, — *'gi akt'* se oppfare — *passe på*, *è pieno di attenzioni* han er meget oppmerksom elskverdig

attepidire *l-tico*, gjøre (bli) lunken, *refl* bli lunken *og fig*

attergare *te* skrive på baksiden, *refl* stille seg bak **attergato** *m* svar, merknad (på baksiden)

attero *zond* vingelos

atterraggio *m* landing, innseiling, — *ricco* blind instrumentlanding, — *forzato di fortuna* nødlanding — *intermedio* mellomlanding

atterramento *m* nedrivning (hus), felling (trær) **atterrare** *er* slå til jorda, rive (hus), felle (trær) *fig* slå ned, tilintetgjøre, lande, *refl* kaste seg til jorda

atterrimento *m* forskrekkelser, **atterrire** *l-tico* forskrekke, *refl* bli forskrekket *non si atterrisce per nulla* han skyr intet

attesa *f* forventning, venting, ventetid, **attesi**, **atteso** se *attendere* **atteso che** i betraktning av at

attestare *f* (te) bevitne, attestere, — *a vice per scritto* bevitne muntlig skriftlig, — *dinanzi a Dio* vitne for Gud (= sværge), — *2* sette sammen *refl* *mil* trekke seg sammen, sette seg fast **attestato** *m* attest, erklæring, bevis; — *di nascita* *di buona condotta* fødsels-, vandelstest, **attestatura** *f* sammenføring, **attestazione** *f* attest, erklæring

atticcato kraftig, friskåren

attico *pl -ci*, attisk, — *archit* attika

attepidire se *attepidire*

attiguità *f* naboskap, nærhet, **attiguo** tilstøtende

attillare pynte, stramme (klær), *refl* pynte seg **attillatezza** *f* pynt, pene klær **attillato** pyntet

stram, trang; *vestito* — tettstiltende drakt **attillatura** *f* pynt; eleganse, smartheit (klær)

attimo *m* øyeblikk, *un* — 'et øyeblikk' *in un* — på et øyeblikk

attinente, — *a* tilhørende, **attinenti** *pl* pårørende, **attinenza** *f* sammenheng, forhold, berøringspunkt, slektskap, vennskap

attingere nå, øse, tappe, skaffe (opplysninger); — *acqua da* øse vann fra, *notizie da* skaffe nyheter fra; **attingito** *m* øse(kar), **attinsi**, **attinto** se *attingere*

attinografia *f* røntgenfotografi

attiranza *f* tiltrekning **attirare** tiltrekke; — *l'attenzione su qualcosa* hente oppmerksomheten på noe; *attirarsi qualcosa* skaffe seg noe på halsen, *si è attirato addosso l'odio di tutti* han har pådratt seg alles hat

attitudine *f* holdning anlegg (*a* for), tilbøyelighet *a* til, hang *a* til

attivare *sei c* — gang, aktivisere, **attivazione** *f* aktivisering; **attività** *f* aktivitet, virksomhet; *merk* aktiv; *sfera di* — virkekrets, **attivo** aktiv, *vita attiva* virksomt liv, *purgante* — virksomt avføringsmiddel — *m* *merk* i aktiv; *gram* aktiv, handleform

attizzamento *m* dei å rake opp (i ilden), opphisselse, **attizzare** rake opp (ilden); oppirre, — *le passioni* tenne lidenskapene, **attizzato** *m* lidraker, **attizzatore** *m* (f -trice) attizzino opphisser

atto duelig, egnet, — *al mare* sjødyktig, — *m* akt, handling holdning, geberde, aktsykke, dokument *atti pl* jur akter, *atti dell'accademia* akademisk beretning, protokoll, *gli Atti degli Apostoli* Apostlenes gjerninger, *dare* — *di* atlesiere, kvitere, *far l* — *di* være ved å, stå i begrep med å, — *di fede* trosbekjennelse, *mettere in* — virkeliggjøre, sette ut i livet, *mettere agli atti* henlegge, legge ad acta, — *di morte* dødsattest, *nell* — *che tel* di i det øyeblikk da, — *pratico* praksis *prendere* — *di* ta til etterretning, registrere *un* — *unno* en enakter, *commedia in cinque atti* komedie i fem akter.

attornante styrkende, — *m* med styrkemiddel, **attornare** *to* styrke

attondare *c* avbrude

attornito forbausset stum, lamslått av forbauselse

attorcere *l-torcere* vri, vikle; **attorcigliamento** *m* vinding, vridning **attorcigliare** *l-cir-* sno, vri **attorcimento** *m* vridning

attore *m* (f -trice) skuespiller jur saksøker

attornamento *m* omslutning, **attorniare** *to*, omslutte, omgi, **attorno** omkring *darsi* — sysle, *levarsi uno d* — bli kvit en *vare* — *a uno* gni seg opp eller en (for å oppnå noe), *stare* — *a qualcosa* drive, sysle ivrig med noe

attorrare *to* lære opp

attorsi, **attorto** se *attorcere* **attortigliare** se *attorcere*

attossicamento *m* forgiftning, **attossicare** *m* forgifte, forgifte forpuste, **attossicatore** *m* (f -trice) giftblander

attounico *m* (pl -ci) enakter

attraccaggio *m* mar tillegging **attraccare** legge til legge bi

attraente tiltrekkende, **attraimento** *m* tiltrekkningskraft

attrappare gi gripe, overraske

attrappare *l-tico* agita *refl* stivne

attrarre *trage* tiltrekke lokke **attrassi**, **attratto**

ker; *fig.* mektig person, **autocratico** (pl -ci) ene-
veldig, **autocrazia** fenevælde
autocritica fselvkritikk
autoctono innfødt; ~ *m* opprinnelig beboer, urbe-
boer, *gli autoctoni* de innfødte
autodafé *m inv* brenning på bål (kjettere, bøker)
autodistruzione f selvbeseieelse, *diritto di* ~
selvbeseieelsesrett, **autodidatta** *m, f* autodidakt,
autodifesa f selvforsvar; **autodromo** *m* veddeløps-
bane (for biler)
autofurgone varebil
autogasogena *m bil* (med gassgenerator)
autogeneo umiddelbar, spontan; **saldatura autogena**
autogensveisning, **autogiro** *m gl* helikopter; **auto-
goal** *m* selvmål (i fotball), **autogoverno** *m* selvstyre;
autografare mangfoldiggjøre, hektografere,
autografia f hektografi, **autografico** (pl -ci) hekto-
grafisk; egenhendig, **inchiatro** ~ hektografblekk,
macchina autografica hektograf; **autografo** egen-
hendig, ~ *m* autograf, **autogru** *m* kranvogn
autointossicazione f selvforgiftning
autolatrina f selvtillbedelse, selvforgudelse; **autole-
zione** f jur selvlemlestelse, **autolesionista** *m, f*
selvlemmester, **autolettiga** f bærebil, sykebil
automa *m* automat robot også *fig* om folk
automatico (pl -ci) automatisk; **bottoni** ~ trykk-
knapp; **distributore** ~ automat, **ristorante** ~
selvservingrestaurant *a lun, a menù* ~ som
virker automatisk, ~ *m* automat
automezzo *m bil*, **automobilastro** *m* dårlig sjåfor,
bilholle; **automobile** f bil, ~ *da corsa* sportsvogn,
~ *da piazza*, ~ *pubblica* drosje, ~ *di polizia*
cilindrata småbil, ~ *utilitaria* bruksvogn, ~ *da*
turismo (storre) personvogn, ~ *a quattro porte*
fireseter, **guidare l'~** kjøre bil, ~ *a guida interna*
bil med indre styring, ~ *fuori serie* spesialbygd
bil; **automobilismo** *m* bilsport, **automobilista** *m, f*
bilist; **scuola per automobilisti** kjøreskole, **auto-
mobilitico** (pl -ci) bil; **incidente** ~ bilulykke,
gara (competizione) automobilistica billop
automantato motorisert
automotore *m* **automotrice** f motorvogn
autonomia f selvstyre; ~ *di rischio* selvrisiko, ~
di volo aksjonsradius (fly); ~ *di giudizio* tanke-
meningsfrihet, **autonominato** selvbestaltet, **autono-
mo** selvstendig, selvstyrende
autoparcheggio *m* parkeringsplass; **autoparco** *m*
b park, **autopiano** *m* planla automatisk piano
autopompa f brannb, **autopsia** f likskue obduk-
sjon, **autopulman** *m inv* rutebil turbuss
autoradio *m* høyttalervogn
autore *m f-trice* opphavsmann, oppfinner; forfat-
ter, kunstner, jur forsteeter, autor, *diritto d* ~
opphavsrett, forfatterrett, **quadro d** ~ mesterverk
(maleri)
autorete f selvmål (fotball)
autorevole ansett, troverdig, **autorevolezza** f anseel-
se, troverdighet
autorimessa f garasje
autorita f autoritet, makt, embetsrett, myndighet,
rett, anseelse, kompetent person, *le* ~ *pl* myndig-
hetene, øvrigheten, *le competenti* ~ de pågalden-
de myndigheter, *fare* ~ ha autoritet; ~ *giudicia-
ria* domvende makt, *di propria* ~ av egen
maktifullkommenhet, selvbestaltet; *far uso della*
propria ~ utove sin egen myndighet, **autoritario**
myndig egenmeklig, autoritær
autoritratto *m* selvportrett
autorizzare bemyndige; bekrefte, autorisere, ~

uno a fare qualcosa gi en rett (plikt) til å gjøre
noe, **autorizzazione** f bemyndigelse; bekrefteelse,
autorisasjon
autoscafo *m* motorbåt, **autoscatto** *m* selvtilløser,
autostrazione f bilholdeplass; **autostrada** f bilvei,
autostrada, **autosufficienza** f selvtillstrekkelighet,
det å være seg selv nok, **autosuggestione** f
selvsuggestion, **autotrasportare** (o) transportere i
bil, **autotrasporto** *m* biltransport
autotratto *m*, **autotratrice** f traktor, **autotreno** *m*
lastebil med tilhenger(e), motorvogn, **autoveicolo**
m motorkjøretøy, **autoveitura** f motorkjøretøy; ~
da noleggio leievogn
autunnale høstlig, høst-; **autunno** *m* høst
ava f bestemor
avacciare *gl* skynde på
avallante *m* vekselkausionist, **avallare** stil c veksel-
kausion, **avallo** *m* vekselkausion
avambraccio *m* underarm
avampese *m* forland, **avamposto** *m* forpost
avana tobakksfarget, ~ *m* (havanna)sigar
avancarica f munnlading
avancorpo *m* utbygging, karnapp
avanguardia f fortropp, **marciare, essere all** ~ gå,
være i fortroppen (*og fig*); **sentire di** ~ avant-
garde-forfaller, **avanguardista** *m, f* foregangs-
mann, ekstremist
avaria f tung skatt, maktmisbruk
avannotto *m* fiskeyngel *fig* grønnskolling
avanscoperta f forpostrekognosering
avanspettacolo *m* varietesforestilling for film
avanti f framlover), videre, innen, for, ~ 'kom
inn' fortsett ~ *giorno* for, innen daggry, ~
chiusura for stengtids, ~ *a* foran, **andare** ~ gå
framlover), gå for fort (ur), *fig* klare seg, ~ *che*
(*lung*) for, ~ *di* for, **essere** ~ være forut, **essere**
~ *negli anni* være tilårskommen, **essere** ~ *negli*
et con gli studi være kommet langt i studiene
faru ~ gå (trykke) frem, trengte på, *dura in* ~
fra nå av, for fremtiden; **mandare** ~ få til å
trives, **mettere** ~ stille frem, **mettersi** ~ trengte
seg frem (ei i forgrunnen), **per l'** ~ tidligere, *la*
sera ~ kvelden for, **irare** ~ komme videre
tirare ~ *per un mestiere* slå seg igjennom med ei
yrke, *si tira* ~ man står seg igjennom, man lever
da på ei vis
avanti 2 *m* forward, loper, *pl* angrep 'sport'
avantiere i forgårs
avantreno *m* forvogn, kanonvogn
avanzamento *m* fremrykning, fremføring, opprykk,
proposta di ~ avansementsforslag, innstilling
avanzare fore frem, fremføre, forfremme, ~ *una*
richiesta di sentenza di divorzio legge ned påstand
om skilsmisse, gå forbi, gå i forveien, trives, være
til overs, *refl* rykke, gå frem, *il lavoro è avanzato*
altid arbeidet er kommet langt, ~ *mille lire* ha
til gode tusen lire, **avanza tempo** dei er ennå tid,
grazie me ne avanza takk, jeg har nok! ~ *per la*
vecchiaia spare for alderdommen; *in questa casa*
il mangiare avanza i dette huset er det rikelig mat
~ *a un naufragio* bli reddet fra et forlis, **avanzato**
f fremrykning, **avanzaticcio** *m* neds (mat)rest
avanzato fremskutt, fremrykket, ~ *negli anni*
tilårskommen; *estate avanzata* sensommer, *idee*
avanzate nye, dristige ideer, *a tempo* ~ på
syrabend; **avanza** *m* rest, levning, ruin, *d* ~ til
overflod, til overs, *di questo ce n'ha d* ~ dette har
jeg fått nok av, **avanzuglio** *m* rest, levning
avanzume *m* neds rest, levning

avaria / havari /ug fig.), havarierstatning
avariare /å til å havare, avariato havarent, fig
beskadiget, fordervet *merci avariate* ødelagte
varer, *ribi avariati* bedervet mat
avarizin / gjerrighet, havevike, *crepi l' -* 'ikke no'
knusset' avaro getrig, have syk - m gmer, - *di*
lude sparsom med ros.
avellana / hasselnott, avellano m hassel
avellere sj utrive, avello m gravsted)
ave! vær hi sel' avemaria, avemmaria / Ave-Maria
(en bønn) tidspunkt for denne bønn klokke
som vars er dette tidspunkt, *da un ~ all'altra* hele
dagen, *sapere una cosa come l' -* kunne noe ut
ve m
avens / havre, *fiocchi di -* havtegryn
avente, *gli aventi diritti* de berettigede, de pågel-
dende
avere ha, /å eie, - *da fare qualcosa* skulle gjøre
noe, - *che fare ha* å bestille, være opptatt, -
da fare - *che fare con uno* ha med en å gjøre,
- *qualcosa con uno* ha imot en, *averla /avercela*
con uno være sint på, ha imot en, - *qualcosa da*
uno ha noe fra en (= ha hørt), *chi ha avuto ha*
avuto ferdig med det, nok om det, *vi ha /v'ha,*
vi hanno /hanno det er, der fins, - *sunno*, seie
være søvrig, tørst, - *5 anni* være 5 år, *quanto*
hai al mese? hvor mye tjener du i måneden? *ho*
altro da fare? jeg har annet å best lle' - *qualcosa*
a tuare være opptatt av, interessert i noe, - *a*
schifo forakte, føle vemmeise ved, *chi più ha più*
vuole mye vil ha mer, *ho avuto un impiego* jeg har
fått en jobb, *l'hanno per pazzo* de regner ham for
gal: - *a vile* se ned på, - *uno dalla sua* ha en
på sin side, - *del buono* være ganske godt, -
in odio hate, *aversi a male* di una cosa ta noe ille
opp - m formue, eiendom, tilgodehavende
kredit aktiv, *averi* eiendeler, *dare ed* - debet og
kredit
averla /færst tørrskate
averno m poet helvete
avario m stort fuglebur
aviatore m flyver; aviatório flyver- flyve-, aviazio-
ne /luftfart, flyvåpen, *campo d ~* flyplass
avicoltura /fugleoppdrett
avidità / begjærighet, have syk, - *di danaro*
pengegriskhet *avido* begjær ig, (penge)grisk
aviere m ml flyver
avifauna /fugleliv, fuglefauna
avio uti gjengang, avsidesliggende
aviorimessa / hangar avioinea /luftfute
avitaminosi / sykdom som skyldes vitaminmangel
avito fedrene, forfedrenes, / - *castello* dei fedrene
slott, *avo* m bestefar, *avi* forfedre, aner
avocare /a overta, - *a se* overta selv, - *allo*
Stato nasjonalisere *avocazione* / overtagelse
avolo m bestefar
avolloro m = avalloro gribb
avorio m elfenben
avulso se avellere adj løsrevet, adskilt
avuta / mottakelse, kvittering seier (i spill), - *e*
riavuta spill og revansjespill
avalere refl sj, - *di* benytte seg av, utnytte, se
valere
avallamento m senkning *avallare* senke, - *gli*
occhi senke blikket, *intr* refl senke seg, synke
avallatura / senkning
avalloramento m styrkelse, bekreftelse, *avallorare*
a, oppmuntre, bekrefte, - *un argomento* styrke
et argument *refl* bli styrket, fatte mot

avampamento m oppflamming, tenning, avvampa-
re svi, brenne, flamme opp: opptenne, *refl*
flamme opp, - *d'ira* flamme av vrede.
avantaggiare /-to-/ fremme, forbedre, begunstige.
refl komme (seg) frem, *avvantaggiarsi di qualcosa*
benytte seg av noe; *avvantaggiato* litt over (om
mål, vekt etc.), *avvantaggio* m gl fordel; *d ~*
dessuten, i tillegg
avvedere *refl*, - *di qualcosa* legge merke til noe
senza avvedersene uten å legge merke til det, uten
videre, *avvedimento* m *avvedutezza* / forsikthet,
klokskap, *avveduto* forsiktig, klok
avvelenamento m forgiftning, - *da funghi, da*
nicotina sopp-, nikotinforgiftning, *avvelenare* (e
forgi, forgifte, *refl* ta gift; *mi avvelena l'esistenza*
han forgifter min tilværelse, *avvelenatore* m (f
trice giftblander, *avvelenire* /-isco/, sj forgifte
avvenente yndig, skjønn, pen, *avvenenza* / ynde,
avvenevole sj yndig, *avvenevolezza* / ynde
avvenimento m hending, begivenhet; - *al trono*
tronhestigelse, *avvenire* skje, hende, *sono cose che*
avvengono dei er stik som skjer, *avvenirsi a uno*
høve, kle en, *avvenirsi in una* treffe på, møte en,
- *adj* inv fremtidig, kommende, - *m* fremtid,
gli anni - de kommende år; *in ~*, *nel tempo* -
for fremtiden, *leggere nell ~* lese, se inn i
fremtiden, *non curarsi dell ~* ikke sørge for den
dag i morgen, *avvenni se* *avvenire* *avvenirista* m
/futurist/ modernist
avventare /e/ slynge, kaste, *avventarsi su* kaste seg
over; *avventarsi al cibo* kaste seg over maten, *fig*
være altfor livlig, gløret, påfallende (så en fort går
trett av det), *avventaggine*, *avventatezza* / ubesin-
dighet *avventato* ubesidg
avventato tille d; *avventato del guadagno* - ekstra
fortjeneste, *operaio* - ekstrarbeider, løsarbei-
der, *personale* - personale som ikke er fast
ansatt, - *m* løsarbeider, midlertidig ansatt
avvento m advent, - *al trono* tronhestigelse
avventore m /f-ora/ kunde
avventurare /e/, og *refl* /å kikke (dys)
avventura /f hending, eventyr, vågestykke; *andare*
in cerca di avventura gå på eventyr, *per ~*
tilfeldigvis, *avventurare* /ui/ våge, risikere, *refl*
driste seg til, *avventurato* heidig, lykkelig, *avven-
turiere* m /f-eri/ eventyrer; *avventuroso* lykkelig,
heidig, eventyrlig
avvenuto se *avvenire*, *a cose avvenute* baketter,
post festum
avveramento m oppfyllelse, bekreftelse, *avverare* /e/
sanne, *refl* vise seg, gå i oppfyllelse
avverbiale adverbial *avverbio* m adverb
avverdire /-sco/ bli (gjøre) grønn, grønkes.
aversare /e/ bekjempe, motarbeide *aversario*
fiendelig; - *m* motstander, motpart, *aversativo*
motstående, adversativ; *aversatore* m /f-ice/,
motstander, *aversione* /f avsky, motvilje, uvilje
aversita /f motgang, *gli amici si conoscono nelle*
~ i motgang skal venner kjennes, - *di vento*
motbør, motvind, *averso* uvennlig stemt, util-
bøynig, uvillig
avvertenza /f omsiktsomhet, påpasselighet, forord,
nåedning *avvertibile* som kan bemerkes, adva-
re; *avvertimento* m advarsel, underretning, *avver-
tire* /e/ advare, meddele, bemerke; *ti avverto per*
il tuo bene jeg advarer deg til ditt eget beste'
avverti di chiudere la porta husk, pass på å lukke
dora *avveritamente* med omhu, *avvertito* advart,
oppmerksom, *fare ~* gjøre oppmerksom, *uomo*

— *è mezzo salvato* den som er advart, passer bedre på

avvezzamento *m* tilvenning, **avvezzare** (*te*) venne (*a* til); *refl* venne seg. — *male* forkjæle, skjemme bort; — *bene* oppdra vel, *mi ci sono avvezzato* jeg er vant til det, **avvezzo** vant (*a* til)

avviamento *m* veiledning, innføring, (motor)start merk god start, good-will, — *della forma* (typ) tilretting, *motorino d'~* selvstarter, *quel negozio ha già un ottimo ~* den forretningen er alt i godt gjenge, *scuola d'~* al lavoro teknisk skole, *scuola d'~ commerciale* handelsskole, **avviare** (*ti*) sette i gang, lære opp, begynne, anlegge (sak), starte (motor); kjøre inn (bil), — *una a qualsiasi* sette en inn i noe — *una muglia* legge opp (masker til) et strikkeloy — *il fuoco tenne* ild *refl* gi seg i vei, begi seg i forveien, starte (motor), **avviare alla medicina** vie seg til, begynne å studere medisin; **avviato** viderekommen, i god gang, *male* — i dårlig gjenge, *bottega avviata* butikk som går godt, **avvitatore** *m* starter, **avvatura** *f* start, begynnelse, første omgang (strikkeloy); opptenningsmateriale

avvicendamento *m* (av)veksling, — *culturale* vekselbruk, **avvicendare** (*te*) veksle, skifte, *refl* skifte, *le stagioni si avvicendano* årstidene skifter

avvicinamento *m* tilnærming, **avvicinare** (*-ti-*) nærme, — *una persona* søke, ha omgang med en, *refl* nærme seg *fig* komme nær, ligne

avvidi *te* avvedere

avvignare beplante med vinranker

avviliante ydmykende, **avvilimento** *m* ydmykelse, motløshet; **avvire** (*-isci*) ringeakte, bedroge, ydmyke, presse ned (pris) *refl* ydmyke seg, tape mulst

avviluppamento *m* (for)vikling, **avviluppare** (for)vikle, pakke inn, *fig* forvirre; *refl* forvikle seg, vikle seg inn, **avviluppatore** *m* (*f* -trice, -ora) bedrager, *macchina avviluppatrice* pakkemaskin

avvinare skylle med vin

avvinazzare beruse, *refl* bli beruset

avvincente fengslende, spennende, **avvincere** (*-vinci*) omslynge, *fig* bestorme, fengsle

avvincidire (*-isci*) bli bløt, mykne (*ing* *refl*)

avvincigliare (*-ci*) binde med snøre, feste

avvinghiare (*ti*) omslynge, klamre seg *a* til

avvisi, **avvito** *te* avvincere

avvio *te* **avviamento**, *dare ~ a una cosa* sette noe i gang

avvisaglia *f* forpostifekting, *fig* slagsmål, *alle prime avvisaglie* ved de første krise tegn

avvisare melde, meddele; **avvisarsi** *di riuscire bene* tro å kunne gjøre det godt, *uomo avvisato e mezzo salvato* den som er advart, passer bedre på **avvisatore** *m* (*f* -trice) bud, mlt, forpost, — *d'incendi* brannalarmapparat, **avviso** *m* melding, meddelelse, vink, merk avis, annonse oppslag kunngjøring *mar* avviso, *a mio ~* etter min mening, *grazie dell'~* — 'takk for vinket, meldingen' *essere d'~* — *che* være av den mening, *lettera d'~* — (merk) varselsbrev, avis, *mettere sull'~* — advare; *accettazione avviso pubblicitari* annonseekspedisjon; — *pubblici* offentlig kunngjøring *stare sull'~* — være på vakt (*fig*)

avvistamento *m* *punta di ~* — observasjonspost **avvistare** *se* på lang avstand, oppdage, legge merke til, **avvistato** *adj* klok, dyktig, **avviso** *te* avvedere

avvitamento *m* det å (kunnet) gå i spinn' **avvitare** skru til, gå i spinn (fly)

avviticchiamento *m* omslynging, **avviticchiare** (*-ti-*) omslynge, *refl* slynge seg, klamre seg (*a* til) **avviticiare** (*-ti-*) klamre seg fast som (el. med) slyngetråd

avvire (*-isci*) beplante med vinranker

avvitolato innviklet, kroket, sammensnurret

avvivamento *m* opplivelse, **avvivare** opplive oppmuntre **avvivatore** *m* (*f* -trice) som opplever

avviziare *v*, *te* **viziare**

avvizzimento *m* visning, **avvizzare** (*-isci*) visne

avvocata *f* kvinnelig fortaler, forbeder, beskytter **avvocare** gjøre til advokat; *refl* bli sakfører **avvocatesco** (*pl* -chi) advokatorisk, hårkloverisk, omstende ig, **avvocatessa** *f* kvinnelig advokat *spuk* advokatfrue, skravlekjerring, **avvocato** *m* advokat, sakfører, fortaler, beskytter, — *del diavolo* djævelens advokat (anklager i kanoniseringsspross) *fig* motsigelseslysten person, hårklover, — *delle cause perse* person som alltid hevder umulige synspunkter, **avvocatura** *f* sakførerstand yrke, advokatur, — *erariale* statsadvokatkontor

avvolgiato full av ønsker, lysten

avvolgere (*-volga*) innvikle, forvikle, omvikle, pakke inn; implisere, fore bak lyset, **avvolgibile** som kan innvikles, — *m* *f* butikkskodde, sjalus **avvolgimento** *m* omvikling, *fig* bedrageri; *elektro* spole, viking, **avvolgi** *te* **avvolgere** **avvolgitore** *m* (*f* -trice) vikler (mann, maskin), **avvoliare** vikle sammen, pakke inn, **avvoliata** *f* **avvolitura** *f* sammenvikling, **avvolticchiare** (*-ti-*) vikle, vinde, roske sammen (tråd) **avvolto** *te* **avvolgere**

avvoltoio *m* gribb

avvololare (*-voli*) vikle, roske sammen, *refl* rulle seg rundt, trille

azienda *f* bedrift, forretning, bestyrelse, *consiglio d'~* styre **aziendale** (bedrifts)

azionare (*ti*) sette i bevegelse, drive (motor), — *i freni* slå på bremsene, bremse, **azionario** aksjonær-, **capitale** — aksjekapital, **azione** *f* handling, foretagende, virkning søksmål, klagerett, — *di prima emissione* grunnaksje, — *privilegiata* (di *priorità*) preferanseaksje, — *nominale* personlig aksje, — *al portatore* aksje til ihendehaver **azionista** *m* / aksjonær

azotato nitrogenholdig, kvelstoffholdig, **azoto** *m* nitrogen kvelstoff

azza *f* slidsøks

azzampato som har poter, labber

azzannamento *m* det å hogge tennene i, **azzannare** stole, hogge tennene i, glesse i, **azzannato**, **azzannatura** *f* hogg, bitt, gles

azzardare våge, risikere; *refl* fordriste seg, **azzardoso** *hava* *del* vågsm som tar sjanser **azzardo** *m* hasard, lykketreff, *gioco d'~* hasardspill

azzeccagarbugli *m* inv lovtrekker, **azzeccare** (*te*) overfalle, ramme, treffe (godt), *gli azzecca una sassata in fronte* han traff ham med en stein i pannen, **azzeccarla** *a* *una* spille en et puss, **azzeccarla** gjøre det godt, *non azzeccarne una* aldri ha hell med seg, aldri få noe til, **azzeccatissimo** råkende, som rammer spikeren på hodet

azzima *f* usyret brød, **azzimare** *refl* pynte seg, *tutto azzimato* utsøkt antrukket, **azzimella** *f* bakst av usyret deig, **azzimo** usyret

azzittare, **azzittire** (*-iti*) bringe til taushet, *refl* lie stil c

azzoppare (ô) **azzoppiare** (-isco) gjøre (bli) halt
azzoppimento *m* det å gjøre halt, halting
azzuffamento *m* slagsmål, **azzuffare** pusse på hverandre, *refl* komme i slagsmål, **azzuffatore** *m* slagsbror

azzurrate blåaktig; **azzurreggiare** (é) blåne; **azzurriccio**, **azzurigno**, **azzurino**, **azzurretto**, **azzurrognolo** blåaktig **azzurrita** / blåhet blåne **azzurro** (asur)blå, himmelblå, — *m* asur, blåfarge

B

b, *una b* (un *b*) *futtal*, **bi**, bokstaven **b**
baba, **baba** *m inv* romkake
babau *m inv* busemann
babbaccio *dum* **babbaccione**, **babbione** *m dum*rian
babbaleo, **babbalocco**, **babbano**, **babbeo** *dum* *dum*rian
babbagigi *m pl inv* jordmandler, spiselige jordknoller av cypergress, jordnøtter
babbat *m* hvitmetall
babbo *m* far *pappa prendere prestare a* — *morte* låne mot tilbakebetaling ved farens død, *cose che hanno ne* — *ne* mamma utrolige, merkevverdige *ing* **babboccio** *dum*, — *m dum*rian
babbarivegg(i)oli, *andare a* — (*spøk*) dø
babbuggine *f* dumhet, **babbuasso** *dum*(rian)
habbuca *f* toffel
habbuino *m* havan *fig* tåpe, tosk
bahele *f* virvar, larm *è una vera* — det er den rene Babels forvirring *la torre di Babele* Babels tårn, **babelico** (*pl -ci*) babylonisk; *Babilonia* *f* Babylon *fig* Babels forvirring
babordo *m* babord
balalo *m* silkeavler, **balare** (*ing refl*) bli markspist
balaticcio noe ormstukken, avfeldig, **balatino** sykelig **balato** ormstukken; avfeldig
balca *f* bær, **balcagliare** (-ca-) snakke opp, over seg, sladre, snakke høyt, bråke
balcala, **balcalare** *m* k ippfisk, *fig* tørrfisk
balcalaureato *m gl* laveste universitetsgrad
balcanale *m* Bakkusfest, *fig* drikkelag, **balcano** *m* (helvetes) spetakkel, **balcante** *f* bakkantinne
balcarà *m* bakkarat (et spill); sl krystall
balcellierato *m gl* laveste universitetsgrad, filosofikum, **balcelliere** *m* student med samme grad
balcello *m* belgfrukt, *fig* tosk, *essere tutta fiori e balcelli* være rask og rørig
balchetta *f* liten stokk, takistokk, trommestikke
baldestokk: *comandare uno a* — regjere med (kommandere) en; — *divinatoria* ønskevist; — *magica* tryllestav, *stare a* — la seg kommandere
balchettante *m* vannsøker, **balchettare** (é) banke, se ge til spillpris; **balchettata** *f* stokkeslag; **balchitone** *m* rel gros hykler, limpinne; **balchetto** *m* kort, tykk stokk, piskehåndtak; **balchettone** *f* hykler; **balchiare** slå ned (frukt) kaste (fra seg), **balchiato** *f* slag (*og fig*), **balchiatura** *f* nedslåing av frukt, høsting(stid) **balchio** *m* lang stokk; *ai* — på måla
balchico (*pl -ci*) bakkisk, *orgia balchica* bakkanal, svirelag **balchillone** *m* dogenisk, *per Balco' corpo di Balco'* ved Bakkus' død og pine
balcheca *f* monter, glassdisk
balchite *f* bakelitt
balcherozzo(lo) *m* mark larve, kakkerlak

balchiculture *m* silke(orms)avl, **balchicoltura** *f* silke(orms)avl
balciabasso *m* dypt bukk, **balciamano** *m* håndkyss; slengkyss, **balciapile** *m*, *f inv* storhykler; **balciapolvere** *m inv* hykler, **balciare** (ba-) kysse; — *basso* krysse, — *a bocca balciata* med størst letthet; *versi a rima balciata* par-rim (aa bb), *refl* kysse hverandre
balcile *m* (vaske)fat
balciare *basilli*, **balcillo** *m* basill, *portatore di bacilli* smittebærer
balcinella *f* (fremkaller)skål, **balcinello**, **balcinetto** *m* liten skål, **balcino** *m* lite kyss, (vaske)fat, basseng, elveleie, mar dokk, — *carbonifero* kulleleie; — *di carenaggio*, — *galleggianti* flytedokk; — *di rad-dubbi* tørrdokk
balcio *m*, *luogo* — skyggefullt, kjølig sted, *a* — i skyggen, nordvendi, **balcio** *m* kyss; *morte nel* — *del Signore* dø i Herren; — *di Giuda* Judaskyss, **balcione**, **balciozzo** *m* smelkyss, **balcissimo** *m* kraftig kyss; **balciucchiamento** *m* rundkyssing, **balciucchiare** rundkysse
balco *m* (*pl -chi*) (silke)orm; mark; *fig* forkjærlighet, mani, *avere i balchi* være i dårlig humør
balcologia *f* vitenskap om silkeavl, **balcologico** (*pl -ci*, silkeavls-, **balcologo** (*pl -gi*) silkeavlsspesialist
balcolo *m* stang (til å bære kors på)
baluccio *m* (*pl -chi*) *gl* hette, *vecchio* — mimrende olding
balda *f* *tenere a* — oppholde, *stare a* — dra ut
baldene *f pl* liden
balalone *m* erketosk, laihans, omstreifer; lesepult (i kirke), **balalucco** *m* forpostsektung (for å sinke fienden)
balanai *m* skrik og skrå
balare vokte, gjete, — *a passe på*, *gi* *akt på*; — *ai fatti propri* passe sine egne saker; *non* — *a fatica* ikke sky anstrengelser, *non* — *a spese* ikke se på utgiftene; — *a ciarlare* bli ved å prate, *balarsi da te* seg i akt for; *balda di non sdruc-ciare* pass på så du ikke glir
balassa *f* abbedisse, **balia** *f* abbedi; munkekloster, **baliale** velstående, tykk og fet, stor
balilante *m* jordarbeider, **balile** *m* skyffel
ballo *m* (*pl* *pl*) bart(er), værthår, bolgene fra haugen på en båt, *un'occasione coi baffi* (F) en glimrende anledning, *mi fa un* — ! det gir jeg blaffen i! *uomo coi baffi* (*fig*) stor, viktig mann; *cosa da leccarsi i baffi* lekerbisen; — *d'inchiostro* blekk-ktatt, *ridere sotto i baffi* le i skjegget, *farla sotto i baffi* narre; **baffone** *m* (mann med) stor bart **baffato** med barter
balagliaio *m* bagasjevogn, **balaglio** *m* bagasje, reisegods, oppakning, *assicurazione bagagli* reise godsforsikring, (*spettella*) *deposito bagagli* reise-

godsoppbevaring, *spedire come* — *appresso* sende som reisegods; *bagaglione* m trensoldat; *bagaglio* me m pakkeneiliker, rot.

bagarinaggio m hamstring, oppkjøp; *bagarino* m oppkjøper

bagascia fludder

bagattella f bagatell, småting

baggeo dum. — m dumrian.

bagglana f stor bonne; *baggiannata* f låpetilighet, *baggianno* m tosk, låpe.

baglio m iverrgående dekkssjelke

bagliore m glimt, flimring; — *di speranza* glimt av håp

bagnaio f badekone; *bagnaiole* m bademester, *bagante* m f badende, badegjest; *baguare* bade, skylle, sprøyte, vanne, holde drikkelag, drikke på noe, *refi* bade, vaske seg, bli gjennombløt, — *la laurea* holde kandidatfest, *baguaro* f badekar, *baguasciuga* f mar. vannlinje; *baguata* f bløt, dukkert; *baguato*, — *fino alle ossa* bløt til skinnet, *prova sul* — en (u)lykke kommer sjelden alene, *sembra un pulcino* — (fig.) han synes meget sjenert, *baguato* m fuglebad; *baguatura* f bad (ing), pl badesesong, *baguina* f badekone, *baguino* m bademester; *bagno* m bad, badeværelse, -kar; — (*penale*) lukthus; i *bagno di Salsomaggiore* badekurstedet S.; *fare il* — bade, — *di sole* solbad, — *solforico* svovelbad; — *a vapore* dampbad, *fare un* — *a vapore* (fig.) svelte voldsomt, — *in vasca* karbad, *baguomaria* m innvannbad, *cuocere a* — koke i vannbad, *baguolo* m vått omslag

bagordare (à) fråtte, gasse seg; *bagordo* m gilde, fråtseri

bal f golf, bukt, spok; *dare la* — *a un* ha en til beste

baladerna f indisk tempeldanserinne, danserinne

balata f det å skrike etter en, hane en

ballamme f spetakkel, forvirring, ballade

barcolo m sl. venetiansk kjeks.

balatta f lett, svart ullstoff, *balattone* m forstoff

ballo m gl. venetiansk ambassador i Tyrkia.

ballo, cavallo — brun hest med svart manke og hane

balocco m (pl -chi) gl. en pavelig mynt, *non valere un* — ikke være ett øre verd

baione m spasmaker

baionetta f bajonett, — *in canna*, — *inastata* med påsatte bajonett; *baionetti-cann'* bajonett på' *baionettata* f bajonettstøt

balta f alpehytte

balanino m billettart), *balanite* f forhudsbetennelse.

balano m zinn rur

balaustra m frukt og blomst av *melograno*, *balaustrata* f balustrade, brystvern, *balaustrino* m liten passer, *balaustra* m baluster, søyle

balbettamento m stamming, *balbettare* (e) slumme, lalle — *il francese* snakke fransk dårlig, *balbettio* m (stadig) stamming, *balbettone* m sj. stammer, *balbo* stam(mende), *balbutire* (-uso) sj. slumme, *balbuzie* f inn stamming, *balbuziente* m, adj. stam

balcanico (pl -ci) balkansk; *la penisola balcanica* Balkanhalvøya

balco m (pl -chi) poet balkong; himmel, *balconate* f balkongrekke; *balcone* m balkong

baldaecchino m sengehimmel, baldakin

balanza f kjekhet, selvbevissthet, anmasselse, *balanzeggiare* (e) være selvbevisst, anmassende

baldezza = *balanza*, *baldo* kjekk, *baldoria* f

(fest)bål; *fig* feststemning, gledesrus, *fure* — holde fest, ture; *baldosa* f gl. strengeinstrument

baldracca f los

balena f hval, *caccia alla* — hvalfangst.

balenamento m sj. lyn(ing); *balenare* (e) lyne, blinke; *fig* rave, vakle; — *a secco* lyne i horisonten (kornmo); *in men che non balena* lynrapt; på et øyeblikk, *baleniara* f hvalfangerbåt, *baleniara* m hvalfanger; *balenio* m stadig lyning, *baleno* m lyn, glimt; *in un* —, *in un battibaleno* som et lyn, lynkjapp; *balenotto* m unghval.

balestra f armbrøst, fjær(ing) i bil (også *molla a* —); *dare il pane con la* — slenge i en noe, *balestraio* m gl. armbrøstmaker, -selger; *balestrare* (e) skyte med armbrøst; *fig* forflytte, *balestrata* f armbrøstskudd(s lengde), *balestrina* f skyteskår, *balestriere* m armbrøstskytter; *balestrucchio* m sl. svale

ball m stormester

balla f makt, myndighet; *avere tenere in* — ha i sin makt, varetakt; *in* — *di se stesso* toylesløs; *gli otto (i dieci) di* — sl. bystyre i middelalderen.

balla f amme, fluesnapper; — *asciutta* barnepieleske, *dare, prendere a* — sette bort, ta imot (barn) til amming, *tenere a* — holde lenge på (med) noe, *ballo* m ammes mann, *ballatico* m (pl -ci) amming ammes pleiebarn, ammelønn.

ballito m medlem av fascistisk guttekorps.

balipedia m skytebane, skytefelt

balista f gl. kastemaskin, *balistica* f skytelære, *balistico* (pl -ci) som hører til skyteæren, *balistile* f skytebomull

balla f (vare)baller, *fig* oppspinn, lognhistorie, mengde, *pigliar la* — bli full

ballabile som kan danses; — *m* dansemelodi

slager, *ballamento* m dans(ing), *ballare* danse, *fig* vakle, *quando si è in ballo*, *bisogna* — har en sagt a, får en også si b, *far* — *i denti* (spok) tygge, *gli ballano i denti* *bucca* han hakker tennene, *quando non c'è il gatto*, *i topi ballano* når katten er ute, *danser* musene på bordet; *ballata* f dans, litt mus, *ballade*; *ballatoio* m balkong, pinne i fuglebur, *ballerina* f ballettdanserinne, *zool* vippestyrt; *ballerino* m ballettdanser; *ballettare* (e) (gå og) danse, *ballette* m ballett, *ballo* m dans, ball, ballett, *corpo di* — ballett tropp, *essere in* — stå på spill, være aktuell; *locale da* — danselokale, — *di San Vito* sanktveitsdans *ballonzolare* (-lun-), *ta en* svingom, *ballonzolo* m svingom.

ballotta f kokt kastanje, gl. stemmekule, *ballottaggio* m omvalg, *ballottare* (a) stemme (hemme)g.

balneare bade-, *stagione* — badesesong, *balneario* bade-; *stabilimento* — badeanstalt

baloccare (a), — *un* leke med en, *more en*, *fig* oppholde en med snakk, *refi* leke seg, spille tid, *balocco* m (pl -chi) leketøy, tidsfordriv, *baloccione* m dagdriver, vroviekopp

balogio utilpass, regnfull, utrygg (om vær); *che tempo* — 'for et tungt vær'

balordaggine f dumhet, *balordo* dum, — *m* tosk, *ireging*, *discorso* — meningsløs tale, *sentirsi* — *essere mezzo* — være i dårlig form, føle seg utilpass

balsamella f hvit saus

balsamico (pl -ci) balsamisk, *balsamo* m balsamvællukt, *fig* trost

balta f stot, rykk, *dare (la)* — velte, *dare di tel la)* — *al patrimonio* sette arven over styr, *gli ha dato* — *il cervello* han er gått fra forstanden

baltico /pl -ci/ baltisk. — *m* baltar, *il Mare* —, *il Baltico* Østersøen
baluardo *m* bastion *fig* vern
baluginare /u/ dukke opp og forsvinne lynrapt
balzo *f* slutt skrent, stripe, linning, garnering, søm
 hvit sokk (på hest) **balzana** *f* hvit sokk (på hest),
 garnering, **balzano** *m* hest med hvite sokker,
cervello — merkelig individ **balzare** hoppe, springe:
 ~ *agli occhi* springe i øynene, **balzellare** /e/
 hoppe, lure på (dyr), **balzello** *m* hopp, *pigliare
 cogliere al* — lure på, ta på spranget, *gi* hard og
 urettferdig skatt, **balzellone** *m* hopp, /a/ **balzelloni**
 hoppende, springende, *andare camminare* /a/
 balzelloni hoppe av sted, **balzo** *m* spring, skrå-
 ning, brett opphengt i tau (til utenbords arbeid),
dare un — gjøre et spring, *cogliere la palla al* —
 /fig/ ta ballen i luften, gripe anledningen; *campi
 a* — jordterrasser
bambagia *f* vatt, bomull, *ha una salute di* — /fig/
 han må pakkes inn i bomull, *tenere uno nella* —
 /fig/ pakke en inn i bomull, **bambaglio** *f* bom-
 uldstøy, **bambaglio** av vatt, bomulls-, **bambagioso**
 vatlet, bomulssmyk
bamberottolo *m* liten tykksak (barn)
bambina *f* pikebarn; *non fare la* — 'vær ikke
 barnslig! *civiltà ancora* — primitiv sivilisasjon,
bambinaggine *f* barnslighet; **bambinate** *f* barnepi-
 ke; **bambinato** barnekjær, — *m* barnevenn, **bam-
 binato** *f* barnesirek; **bambineggiare** /é/ være barns-
 lig, **bambineria** *f* barnestrek, **bambinesco** /pl -chi/
 barnslig, **bambino** *m* guttebarn, *il* — *Gesu* Jesus-
 barnet; *fare il* — være barnslig; — *adj* barne-
 barnslig.
bambocciaio *m* dukkefabrikant, -handier, **bamboc-
 ciata** *f* barnaktighet, barnestrek, **bamboccio** *m*
 liten tykksak (barn), dumman; kludedukke
bambola *f* (bambola *m*) dukke (og *fig*), *fare alle
 bambole* leke med dukker; *carrozzina da bambole*
 dukkevogn, **bamboleggiare** /é/ ljase, te seg barns-
 lig, **bambolificio** *m* dukkefabrikk
bambu *m inv* bambus(rør), **bambusata** *f* bambus-
 p antasje
banale banal, **banalità** *f* banalitet
banana *f* banan, bananplugg, **bananiere** banan-
 banne *m* banantre
banca *f* bank, **biglietto di** — pengeseddel, *pagare
 come una* betale punktlig, **bancabile** diskonter-
 bar, **bancario** bank-, **assegno** — anvisning, sjekk,
casa bancaria bank, **movimento** — sjekkomsø-
 ning, **bancarella** *f* salgsskisk, srl bokdisk (på
 gata), **bancarella** *m* bokselger; **bancarotta** *f*
 bankerott, fallitt, — *fraudolenza* — *dolosa* svik-
 aktig fallitt, **bancarottiere** *m* fallitt
banchettante *m*, *f* festdeltaker, **banchettare** /é/ feste,
 holde gjilde, **banchetto** *m* festmåltid
banchiere *m* bankier
banchiglia, **banchisa** *f* isflate, isbre
banchina *f* benk, voll, perrang; *kar* sykkel-,
 fotgjengerbane, *francu* — frutt til kai.
banco *m* /pl -chi/ benk, disk, skrivebord, banke,
 bank; innsats (i spill), — *degli accusati* anklage-
 benk, *far saltare il* — sprengte banken, — *di
 ghiaccio* isfjell, — *del lotto* lotterikontor, — *dei
 ministri* ministerbenk, — *di sabbia* sandbanke
sedere a — sitte til doms, *vendere sotto* — selge
 under disken; **banco-giro** *m* clearing, **bancone** *m*
 disk, **banco-nota** *m* pengeseddel
banda *f* del, (skip)sida, (dar)floy, *andare alla* —
 krenge (over), *mettere da* — legge til side, *passare*

da — *a* — gå helt igjennom, bånd, stripe, bande,
 tropp, band (= — *musicale*), korps; **bandella** *f*
 strimmel, beslag, hengsle, **banderolo** *m* fanebærer,
 flaggfabrikant, **banderuola** *f* vimpel; værhanne (og
fig), **bandiera** *f* flagg, fane, banner, **abbandonare
 la** — desertere; *portare la* — være fanebrytende,
 foregangsmann, *andare sotto le bandiere* være, bli
 soldat, *a bandiere spiegate* med vseiende faner,
bandinella *f* håndkle (på ruiler)
bandire /-isco/ forkynne, skrive ut (konkurransen),
 bannlyse, fordrive, forvise, — *qualcosa di quattro
 venti* utbasunere noe, forkynne noe for alle
 vinder, **bandista** *m*, *f* (band)musiker, **bandita** *f*, —
di caccia terreng med jaktrett; — *di pesca* felt, elv
 med fiskerett, **banditismo** *m* roveruvesen, **bandito**
 forvist, *corte bandita* åpent hus; — *m* banditt,
 rover; **banditore** *m* forkynner; herold, **bando** *m*
 forvisning, forordning, opprop, — *di concorso*
 kunngjøring (om prisoppgave); — *alle cerimonie* —
di complimenti ingen formaliteter! inget ik-
 kedatet! — *agli scherzi* fra spøk til alvor, spøk til
 side, *mettere al* — forvise, bannlyse, **bandoliera**
f skulderrem, **bandolo** *m* garnende; *trovare, per-
 dere il* — finne, miste tråden, *tenere il* — *della
 matassa* ha løsningen
baio, se *bau*
baobab(bo) *m* brodfrukttré
bar *m* bar (for servering)
bara *f* (lik) håre
barabba *m inv* slyngel, kjettring
barabuffa *f* *gl* — *baruffa*
baracca *f* brakke, (markedstelt; *fig* dårlig forret-
 ning, *mandare avanti la* — /f/ så det hele iså å
 gå, *piantar* — *e burattini* løpe fra, *gi* opp det hele,
far — feste, fråse, **barracamento** *m* brakkeby,
 -leir, **baracchino** *m* liten brakke, hytte, **baraccòne**
m stor brakke, markedstelt
baraggia *f* leirjord, **baraggivo** leirholdig
barabonda *f* virvar, forvirring, tummel
barare snyte (i spill), **baratro** *m* avgrunn
barattamento *m* bytting, veksling, **barattare** bytte,
 veksle (penger), — *le carte in mano ad uno* (*fig*),
 fordreie ens ord; — *'una, parola, mezza parola,*
quattro parole con una veksle (noen) ord med en,
baratteria *f* snyteri, tuskhandel, /pl/ handel med
 embeler, *mar*, **baratteri**; **barattiere** *m* snyter,
baratto *m* bytting, *tekn pens*, **barattolo** *m* (leir)-
 krukke, glass; — *da conserva, da frutta cotta*
 sylteglass; — *di vetro* glassklokke
barba *f* skjegg, værhår; *bar* rot, trevl; *che* — 'hvor
 kjedelig' *fare la* — barbere (seg), *in* — *a uno* for
 nesen på en, *avere la* — *lunga* (*fig*), være gammel,
 — *piena* fullskjegg, *di prima* — ung; — *a punto*
 spisst skjegg, *storia con tanto di* — fortørsket
 historie, *mi veniva una* — jeg kjedet meg i hjel
barbabietola *f* sukkerroe, rodbete
barbacane *m* stoltetur
barbagianni *m inv* sl ugle, *fig* fjols
barbaglio *m* blanding, forblendelse
barbara *f* fiskegarn
barbalocco *m* /pl -chi/ dumman, klossmajor
Barbanera, *il* — gammel, folkelig almanakk
barbareggiare /é/ te seg, skrive, tale barbarisk
barbara, *santa* — krukkekammer
barbare slå rot, gro, — *uno schiaffo* *gi* en ørefik
barbaresco /pl -chi/ barbarisk, — *m* sl. rodvin (fra
 Piemonte), **barbarico** /pl -ci/ barbarisk, **barbarie**
f inv barbari, grusomhet, (språklig) barbarisme,
barbarismo *m* barbarisme (og *fig*), **barbarizzare**,

- se *harbareggiare* barbara rå, grusom, barbarisk
 ~ *m* barbar
 barbassoro *m* viktigper, klokning, skolemester
 barbata *f* avlegger, stikling, barbatella *f* liten
 avlegger, barbato skjegget
 barbuzzule *m* mulerem (på bisset)
 barbera *m* rødvin (fra Piemonte)
 barberesco *m* (pl -chi) hestepasser, -trener, barbero
m berberhest
 barbicamento *m* rotfesting, barbicare (a) slå rot (og
 refl.)
 barbiera *f* kona til barberen, barbiere *m* barber,
 frisør, barbiaria *f* barbersalong
 barbificare (-bi-) slå rot
 barbige *m* pl (spøk) knebelsbart
 barbino udugelig, dårlig ~ *m* barberknivstørker
 barbio *m* en ferskvannsfisk
 barbitonsore *m* (spøk) barber
 barbiturico *m* (pl -ci) barbitursyrepreparat
 barboglio senil, vecchio ~ lallende olding
 barbone *m* (mann med) lungskjegg, puddehund
 barbozza *f* underkjeve (hest), mule *gl* kjesepartiet
 på hjelm
 barbugliamento *m* *y* mumling, barbugliare (u)
 mumle, barbugliare *m* mumler
 barbuto *f* sl. hjelm, ridder som bar denne, barbuto
 skjegget, rotfestet, med rotter
 barca *f* båt, båtlast, ~ *a remi*, ~ *a vela* ro-,
 seilbåt, andare *m* ~ reise med båt, ~ *da pesca*
 fiskebåt, *a barche* i mengde, ~ (fig) alføre,
 forretning, mandare avanti la ~, spingere la ~
 få sakene til å gå, holde båten flytende, reggere
 la ~ styre, slotte noe; baracca *f* (dårlig) båt,
 mur, barkasse, prosceniumsløse, barcauolo *m*
 roersmann, ferjemann, barcamenare (ei) refl (fig)
 krysse, sno seg, navigere, barcareccio *m* liten
 nåte: ~ *da pesca* fiskeflåte; barcarizzo *m* land-
 gangs-, leiderluke, barcaruola *f* barcarole, gondo-
 liersang, barcata *f* båtlast; barcheggiare (ei) fare
 med båt, refl (fig) sno seg, barcheggio *m* båtfart,
 fig i det å sno seg, listighet, barchetta *f* liten båt,
 robåt, barcettata *f* båtlast; ro-, seilur, barchetto
m liten båt
 barco *m* (pl -chi) kornstakk
 barcollamento *m* vugging, vakling, barcollare
 vugge (som en båt), vakle, barcollio *m* (stadig)
 vugging, vakling, barcollone vaklende, andare
 camminare ~ (ei) barcollare, vakle avsted, bar-
 cone *m* stor båt, pram
 barda *f* hests harnisk, bardaglio *m* utstoppet sekk
 (til sadel), bardamento *m* påseling, oppseling
 seletøy, bardare seg på (spøk) kle på seg, cavallo
 bardato pansret hest, bardassa *m* gategutt, skjelm
 ~ *f* kvinnemenneske, bardatura *f* påseling, sele-
 tøy (og fig), bardella *f* sadel, bardellone *m* stor
 sadel
 bardiglio *m* (hvit og mørkeblå) marmor
 bardo *m* hardt, skald
 bardolino *m* rødvin (fra Bardolino)
 bardosso, o ~ uten sadel, fig så godt det lar seg
 gjøre
 bardotto *m* mulesel, læregutt
 barella *f* bære, portare uno a ~ bære en eller armer
 og hein, barellare (ei) bære på bære, vakle
 barellata *f* bærelast, barelloni *adv* vaklende,
 barellista *m* bærebarer
 barena *f* fjære, strandhøye (som er tørr ved
 lavvann) barenatrice *f* boremaskin
 bargello *m* *gl* politimester, il (palazzo del) ~
 politimesterens palass (senere) fengsel, (nå) mu-
 seum i Firenze
 bargia *f* hakepose (på okse), bargiglio *m* hake-,
 kjøtllapp (på hane) bargigliuto som har kjøtllap-
 per
 baricentro *m* tyngdepunkt
 bariglione *m* tonne; barilaio *m* bokker; barile *m*
 fat, tonne; scaricabarile å veie salt (en lekt), fare
 a scarica ~ (fig) legge skylden, ansvaret på
 hverandre, bariletti *m*, ~ *di scappamento* sylin-
 der (i ur); barilotto = barillozzo *m* liten tonne,
 sentrum på blink, fare ~ treffe midt i blinken (og
 fig.)
 bario *m* barium, barite *f* bariumoksyd
 barista *m* /barkeeper (tender), hardame
 baritonale baryton-, baritoneggiare (ei) synge bary-
 ton, baritono *m* baryton
 barloccio råttent, fordervet (eggt), fig sykkelig
 barletta *f* liten tonne, ~ *m* vin fra Barletta
 barlume *m* lysskjær, glimt
 baro *m* snyter, falskspiller
 barocchismo *m* barokk(stil)
 barocciabile farbar med vogn, barocciaio *m* kjerer,
 trakemann, barocciata *f* vognluss, a barocciare i
 lassets, baroccino *m* liten tøhjulet vogn, drakjer
 re, baroccio *m* (tøhjulet) arbeidsvogn, fig meng-
 de, un ~ *di bugie* en masse løgner
 barocco (pl -chi) *m*, *adj* barokk
 barografio *m* hovedmåler på fly
 barolo *m* rødvin (fra Piemonte)
 barometrico (pl -ci) barometrisk, barometro *m*
 barometer, ~ ambulante person som kjenner
 været «på gikt»
 baronale baron-, baronale *f* skurkesirek, baroncino
m baronsonn, barone *m* baron, fam snyter,
 svindler; baronesco (pl -chi) baron-, baronessa *f*
 baronesse, baronia *f* baroni
 barra *f* (metall)stang, jur skranke, sandbanke; ~
 di alessaggia hotestang, ~ calamitata magnet-
 stang, ~ del premistoffe trykkfot (på symaskin),
 ~ del timone rorpinne
 barricare (ei) bartikudere, barricata *f* barrikade,
 barriera *f* barriere, skranke, avsperring, fig hind-
 ring, ~ doganare tollskranke ~ del suono
 lydmur, salto alla ~ hinderløp (hester),
 barrire (isco) brote barrito *m* elefantbrøl
 barrocciabile etc se baruccabile etc
 baruffa *f* slagsmål, oppstyr, baruffare refl slåss
 barzelletta *f* vittighet, vittig historie, skrone, man-
 dare in ~ slå bort i spøk, prendere in ~ oppta
 som spøk, barzellattare (ei) slå vitser, fortelle
 skrener
 basale fundamental, basamento *m* sokkel, fot
 basare grunne, støtte; basarsi su qualcosa støtte
 seg på noe
 basco (pl -chi) baskisk, berretto ~ baskerlue, ~ *m*
 basker
 bascula *f* bruvekt
 base *f* grunnlag, basis, grunnflate, kjem base; in
 ~ a på grunnlag av; ~ del motore krumtapphus
 ~ navale flåtebase
 basetta *f* bart, kinnskjegg
 basellino *m* zool sl. meis
 basilare fundamental, grunn
 basilica *f* basilika, basilicale som kjennetegner en
 basilika
 basire (-isco) *y* bli svak, besvime
 basoffia, se bazzoffia
 bassa *f* lavland, mil (sl) rulleblad, bassetto *m*

grevlinghund, bassezza / lavhet, fig gemenhet nederdrektighet, bassista m hørsspekulant, mus bassist basso lav, mus dyp fig lav, gemen simpel, ~ ~ dypt, dypt nede, a ~, da ~ nedentil a ~ ned med ~ a capo ~ med bøyde hode, fare manu bassa di qualcosa bemektige seg noe, il ~ impero den senere keisertid, la bassa latina den senere latinitet; la bassa Italia Sot-Italia bassa mareu fjære sjo, messa bassa stille messe, a merhi bassi med senkede øyne teneru ~ merk i holde seg nede, stå lavt, bassa tenuta dag g uniform (mots galla), a bassa voce lavt il ~ clero det lavere presteskap, i bassi fondi voculi de lavere lag hermen, traversu in basse acque være i knipe, ~ m bass, kontrabass den laveste del av noe lavland, siue-etasje alu e bassi oppgang og nedgang ~ citatin ~ continuo effer, generalbass bassofondo m grunt farvann i bassifondi della vieta de laveste kystale lag nei bassifondi della periferia cittadina i underverdenen i byens utkanter, bassone / fagott, bassopiano m lavslette, bassorilevu m /pl også bassorilevi bassorelieff, bassotto lav (av vekst), ~ m grevling hund, bassoventre m underliv, bassura / lavland basta / opplegg (stov) se ellers bastare bastano m saltnaker

bastante tilstrekkelig bastanza / tilstrekkelighet a ~ nok

bastarda / stor fli, sl galei, uekte datter, bastardella / avlang (stekepanne med to ører, mar garnbåt, notbåt, bastardo uekte (fodt), ~ m bastard, lima bastarda lima a taglia ~ grovfil forli, bastardume m bastardflokk, rot slurs

bastore være nok, tilstrekkelig, være, basta' det er nok ~ a se stesso være seg selv nok, uavhengig non mi basta / annu jeg har ikke mot til, basta con le chiacchiere' nå får det være nok prat' e basta og ikke noe mer, basta che forutsatt at, når bare, bastevole tilstrekkelig

bastia / opplegg (stov), bastia / forskansning

bastiglia / bastille

bastimento m skip, skipslast

bastingaggio m skanseledning

bastionare u / forsikne, bastionata / forsikning

bastione m bastion, volt, bastita / forsikning

basto m klavrsadel, essere da ~ e da vello kunne brukes til alt, non partu il ~ a nessuno jeg er ingen slave, ~ rovesciu rennestein

bastonamento m pryl, bastonare (a) pryle med stikk ~ il pianoforte maltraktere klaveret bastonata / stokkeslag, fare alle bastonate pryle hverandre bastonatore m /f -rice som pryer, bastonatura / pryl, bastoncello m liten stikk lite sukkerbrød, bastoncino m liten stikk bastone m stikk, stav, en farge (kort), fig støtte, adoperare il ~ (fig) være streng essere tutto il ~ di uno være i ens makt

bastorovescio m rennestein

batacchiare / tar-, sj pryle, batacchiata / stokkeslag batacchio m lang stikk kolv

batiscafo m dyphavsbåt, batisfera / havdyp, batisferio m dyphavskule

batisia / batisierret

batacchio m (bundes) stikk (klokke)kolv

batolo m (prestehg) skulderkappe

batometria f = batimetria / dyphavsmåling

batosta / (hardt) slag (og fig)

batrace, batracio m padde, frosk

battaglia / slag, kamp, ordstrid, konflikt cavallu

di ~ fig / glansnummer, kjeppest, campo di ~ slagmark, ~ del granu (Mussoinis) kampanje for vkt korn dyrking, ~ navale sjøslag, senke skip (en lek), nave da ~ slagskip battagliare kjempe; fig stå i motsetning con il), battagliero kampvis-ten, ~ m kjemper, battaglia m dorhammer, kolv, battaglione m bataljon a battaglioni (fig) i masse

battana / liten båt (Venezia), battellata / båtlast battelliere m båtfører, battello m båt, mindre skip, ~ di soccorso redningsdamper, -skøyte, battello-faro m fyrskip

battente m (dor-, vindus-)floy, dorhammer; sam- menfoldet papir til å slå takt med, urhammer, battere slå, falle (stråler), skrive, klappe på maskin, slå, banke, hamre, ~ handiera fore flagg, flagge, ~ cassa /f tomme kassen, ~ le riglia blunke ~ i denti hakke tenner, ~ il ferro finche e caldo smi mens jernet er varmt, ~ le mani klappe i hendene ~ il naso in uno trefte på en, in un ~ d'occhio i ett nå, ~ il tacco flykte, ~ in tel /a) ritirata slå retreit, trekke seg tilbake, ~ una via ferdes stadig på en vei (og fig) ~ muneta slå mynt /a) noia batte le ore klokka står timene ~ il tempo slå takten, la lingua batte dove il dente duole enhver snakker helst om sitt reff slåss, duellere batterelo stikke av

batteria / batteri slagverk, ~ di cucina kjøkken-lov, ~ a secco torrelement, sport kvalifiserings-heat

batterico /pl -ci bakterie-, batteria m bakterie batteriologia / bakterologi, batteriologico /pl -ci bakteriologisk, batteriologo m /pl -gi bakteriolog batterista m janitsjar, batterist

battesimale dåps : fonte ~ dopofont battesimo m dåp, ricevere il ~ del fuoco få sin i ddåp, nome di ~ dopenavn, fornavn tenere a ~ holde til dåpen, dope, slå fadder til, ~ di sangue (ten) i martyrium, ~ d'una campana k okkens velsignel- se, battezzando m sj dåpshavn, battezzare dope fig kalle, gi navn, ~ il vino blande vinen med vann, reff bli dopt kalle seg, gi seg ut for, battezzatore m sj doper, battezzatorio m dope- font, -kar, battezziere m dåpsprest

battibaleno m in un ~ i ett nu, på et øyeblikk batti-batti m inv hankekode (i fengsel) battibacco m /pl -chi kiv, krangel, batticarne m kjøttklunbe batticoda / zool vippskjert, batticulo m bakdel på rustning, hale på snippkjole, slå baken i bakken (en lek), batticuore m hjertebank battifianco m /pl -chi spillhorn, battiferra m hammer, battifon- do m spill mot flere etter hverandre (biljard) battifredo m gi vaktårn med k okke, battifuoco m gi fyrstov

battigia / fallesyke, epilepsi strandlinje

battilana, battilano m u-arbeider, battiloro m gullslager, battimano m håndklapp, applaus, bat- timare m inv rekkverk, skanseledning, battimen- to m y slåing, klapping battipalo m pælemaskin, arbeider som står påer battipanni m inv leppe- tanker, battiruggine, macchina ~ rustbänkema- skin, battiscarpa, a ~ i all hast, battisoffia m inv stikk, skrek, battispolvero m liten pose med kullstov el kritt

battista m baptist, sj doper S Giovanni Battista doperen Johannes battistero m dåpskapell

battistrada m inv forrider, sliteflate; battito m (hjerte)banking hurtig puls, fig angst, battitoto m noe å slå med, taktstikk battitore m /f -rice

som slår, slager (i treskemaskin); **battitura** /slag tresking.
battola /k appire, skralle
battologia /litt smakløs gjentagelse av ord og fraser
battuta /slag; replikk; kvikk, treffende bemerkning; klappjakt; mus. takt; ~ *di aspetto*, ~ *di arresto* hel taktis pause, ~ *di caccia* klappjakt, *non perdere* ~ ikke overhøre en stavelse; *in due o tre battute* på kort tid, på et øyeblikk; ~ *alla voga* (sport) åretak, **battuta**, se. *battere*, *ferro* ~ smijern, ~ *m* selvpisker; hakkekjøtt, ~ *d'aglio e prezzemolo* hakket hvitløk og persille.
bau(t)folo *m* tolt, dott, fig. tykksak (barn)
bau-bau vov-vov, ~ *m* busemann
baule *m* stor koffert; ~ *da cabina* dragkiste, *fare i bauli* pakke koffertene; *spazio per i bauli* bagasjerom, *viaggiare come un* ~ reise uten å se noe, uten utbytte, **baulino** *m* liten reisekoffert, syskrin, smykseskrin
bautu /maskeradedrakt med hette, halvmaske
bava /fråde, skum, *fare la* ~ skumme (av raseri) ~ *di vento* vindpust, **bavaglio** *m* hakesmekke, knebel, **bavaglio** *m* knebel, *mettere il* ~ kneble, **bavagliuolo** *m* hakesmekke
bavarese bayersk; ~ *m* bayrer; ~ *f* en kokende drikk, kremsjokolade; fromasj
bavella /avfallssilke
bavera /slag, pelerine, **baverina** /liten krage (med broderi, kniplinger etc); **bavero** *m* krage, *trascinare uno per il* ~ dra en etter kragen
bavoso frådende, siklende
bazar *m* inv. basar, varehus
bazza /fremstående hake, underbitt, stikk (i kort), fig. hell, roverkjøp, *bazza a chi tocca* for et hell (og ironi)
bazzana /sy saueskinn til bokbind, koffert etc
bazzeccola /bagatell, småting
bazzico /biljard-, kortspill («trett-ett»)
bazzicare (ha-) omgås (con da med), frekventere ha sin gang; **bazzicotto** *m* tres (i *bazzica*), **bazzeccia** /tykk suppe, fig. rotel tale, sprovi
bazzeccia halvhard (egg), litt fet; usikker, uforberedt, lett beruset, sykkelig, *frumento* ~ halvort korn
be bæ', ~ = *bene* (stundom) nå'
beare (e) gjøre salig, lykkelig, *refl* være (bli) salig, lykkelig, **beatificabile** som kan saliggjøres; **beatificare** (i-iz-) gjøre salig, erklære for salig, **beatificazione** /saliggjørelse, **beatifico** (pl -ci) lykksalig, gjørende; **beatitudine** /(lykk)salighet; *Sua* «Vatikan») **Beatitudine** Deres Hellighet (til paven), *le otto beatitudini* (teol.) de åtte salighetsprinsipper
bento salig, ~ *Lei'* De er heldig, *De'* il *beatissimo* Padre den heilige far (paven)
bebe *m* baby, **beca** /løs
becca /tørklesnipp, eselore (i bok)
beccaccia /sl. rugde, **beccaccio** *m* bekkasin, liten seilbåt, **beccafico** *m* (pl -chi), hagesanger
beccafico *m* slakter
beccafico *m* sl. blindbuk
beccamorti *m* inv. likbærer, **beccapesci** *m* inv. sl. terne; **beccare** (e) pikke (med nebb), hakke, bite (flappe), karre til seg, pådra seg, nappe, gripe på fersk gjerning, *refl* munnhugges, rake til seg, *beccarsi il cervello* fantasere; *beccarsi una multa* un *malanno* pådra seg en mult, en ulykke, *beccarsi mille lire al giorno* tjene tusen lire om dagen; **beccastino** *m* hakke, **beccata** /nebbfull,

hakk (med nebb); **beccatello** *m* konsoll, hylle, (kles)knagg; **beccatoio** *m* fugletrau; **beccatura** /hogg, pikking
beccheggiare (e) *mar.* stampe, hogge; **beccheggiare** *f* *mar.* hogg, **beccheggio** *m* stamping, hogging (også om hest)
beccheria /kjøttutsalg
becchettare (i-che-) pikke, **becchettio** *m* (stadig) pikking, **becchello** *m* lite nebb, fig. snut, topp, **becchime** *m* fuglefor
becchino *m* likbærer, *zool* åtselgraver
becco *m* (pl -chi) geitebuk; hanrei, *essere ~ e bastonato* ha både skammen og skaden, nebb, fremspring, spiss; snipp, tut, brenner, a ~ med tut, spiss, ~ a gas gassbrenner, *ecco fatto il* ~ *all'oca* nå er det versie gjort, det var det, *non avere il* ~ *d'un quattrino* ikke ha en skilling, *mettere il* ~ *in una cosa* stikke nesen bort i noe, interessere seg for noe, *dar di* ~ *a lei* in, *qualcosa* hakke i, være borti noe, *bagnarsi il* ~ drikke, **beccolare** (bè-) spise sakte, nippe, **beccucchiare** (u) småspise, nippe, **beccuccio** *m* lite nebb, brenner, tut, **beccuto** med nebb
becerata /kjeltringstrek, **becero** *m* bolle, **becerume** *m* bolleslakk, pøbel, pakk
bechico (pl -ci) mot hoste, *sciroppo* ~ hostesafi
beco *m* (pl -chi) fjols, orm, mark
bedina /sl. ruse
befaan /trollkone som «tar» usikkelige barn, men som gir snille barn gaver på helligtrekongersaften, en slik gave, fig. gammel heks, *la* (festa della) ~ helligtrekongersaften; **befania** *f* = *epifania*
beffa /spøk, hån, *farsi beffe di uno* ha en til narr, *avere, restare con il danno e le beffe* ha, stå med både skaden og skammen, *da* ~ for spøk, **beffardo** hånlig, ~ *m* spott; **beffare** (e) håne, *beffarsi d'una cosa* ha noe til besle, **beffatore** *m* (f -trice) spott, **beffeggiamento** *m* hån, spott, **beffeggiare** (e) håne, spotte
bega /uenighet, brysom affære, ubehagelighet
beghina /bedesøster, fig. skinnhellig kvinnfolk
bei *m* inv. bey, **bellicale** som hører til beyen
bellicato *m* beydomme
belamento, **belato** *m* breking, **belare** (e) breke
belfiore *m* krysanthemum
belga belgisk, ~ (pl -gi) be-gier, **belgico** (pl -ci) belgisk
belinogramma *m* telefoto
belio *m* stadig breking, fig. sutring
bella /vakker kvinne, kjæreste, forlovede, ren skrift, (i spill) mesterkule, fighting game; ~ *di notte* (bot) i jalape, **belladonna** /en plante, *belia* donna, atropin
bellamente på en pen måte
belleita /mudder, slam, sole, **belleito** *m* sminke, kosmetikk, skjønnhetsmiddel
bellezza /skjønnhet; fig. (skjønnhet)åpenbaring, *ho speso la* ~ *di mille lire* (ironi) jeg har brukt en bagatell av 1000 lire; **concorso gara di** ~ skjønnhetsskonkurrans, *cara di* ~ skjønnhetspleie, *istituto di* ~ skjønnhetssalong, *reginetta di* ~ skjønnhetsdronning, *è una* ~ *vederla* det er en fryd å se ham, *canta che è una* ~ hun synger så det er en fryd, **bellezia** /forende, vever skjønnhet
bellicista *m* militarist, **bellico** (pl -ci) krigs, **bellicoso** krigerisk
bellico *m* (pl -chi) navle, **bellicone** *m* gl. poka

belligerante krigførende; *belligeranza* *f* krigføring
 belligero krigersk
 bellimbusto *m* laps
 bellino pen, iron nydelig; *con le belle belline* smiskende; *il giorno di San Bellino* når det blir to torsdager i uka, bello pen, skjønn, god, bel - ganske langsomt, litt etter litt, *il - e la bella* de elskende, kjærteftfolkene; *la mia bella* min elskede, *dormi - 'sov, mitt barn!* *a bell'agio* i ro og mak, *le belle arti* de skjønnere kunster; *sei un bell'uomo* du er et godt usen; *ci volle del - e del* *hanno* det kostet stort besvær, *un bel* *tacer non fu mai scritto* å tie er ofte det beste, *e un mascelzone* - *e hanno* han er en slyngel ivers igjennom, *e una bugia* *belle* *hanno* det er en grov løgn; *bel canto* solosang, *che si fa di - 'hva står på? hva skal vi gjøre?* *cos'hai di - 'hva har du der?* *aver un bel dire*, *un bel fare* si, gjøre noe til fånytt, *domani fara - i morgen* blir det godt vær, *fare il - spille* galant, *fare la bella* (*fig*) spille mesterkule, *farne delle belle* gjøre gale streker; *me l'ha fatta bella* han har gjort meg et fint pek, *farsi - pynte* seg, bli pen, *farsi - d'una cosa* rose seg av noe, *farsi - col lavoro di un altro* smykke seg med lånte fjær, *l'ha fatta bella'* han har gjort en grov bommert; *belle* *fatto* allerede gjort; *belle* *finita* fiks ferdig, *e un gran bel* *matta* han er sprøyte gal, *il - e che* det morsomme er at, *ora viene il - nå* kommer det røre, vanskelige, farlige etc., *le belle lettere* skjønnlitteraturen; *nel bel mezzo* midt i det hele, *belle* *morta* stein død, *un bel no*, si et avgjort nei, ja, *a bella posta* med forsett, *quel - bella'* det er et stivt stykke' *di bel* *sangue* av god rase, *il bel sesso* det smukke kjønn, *sul più - midt* opp i det hele, på høydepunktet, *sul - dell'età* i sin beste alder, *darsi bel tempo* gi seg god tid, *la del* med ro, *un bel vedere* en pen utsiktsplass; *il Bel Paese* Italia, *a prezzi così alti* *e un bel vendere* med så høye priser er det ikke lett å selge, *bellocchio* *m* min kaitoye
 belloccio skjønn (robust, grov skjønnhet)
 bellospirito *m* (*pl* *begli spiriti*), bellumore *m* spøkefulg, vittig og munter person
 belluino vill, dyrisk,
 belluria *f* pent ytre, litt falsk eleganse
 belo *m* litt breking, *belone* *m* (*f* - *ona*) sutrekopp
 belpaese *m* inv en (fel, mild) øst
 belra *f* poet - *bellezza*
 belva *f* villt dyr, *fig* udyr
 belvedere *m* utsiktspunkt, taklosje, - *solara* takterasse, *vettura* - utsikt-, turistvogn
 belgebu *m* inv belschub
 bembe! (*fam*) vel vel!
 bem(m)alle *m* mus. b, da - cess, re - dess, mi - ess, fa - fess, sol - gess, lu - ass
 benaccetto velsett, kjærkommen, *benaccione* *m*, *ti voglio un - dell'anima* (*spøk*, jeg holder meget av deg, *benaffetto* velsett, hengiven, *benallevato* veloppdragen, velvokst, *benalizzato!* god morgen! *dare il - si* god morgen; *benamato* høytelsket, *benanche* *non* skjønt, *benandata* *f* drikkpenges avstaaelsessum, *benarrivato* velkommen, *dare il - ønske* velkommen, *benaugurato* lovende, forjetende, *benavveduto* klok, forstandig, *benavventurato* heidig, *benche* med kony, i skjønt, *bencreato* veloppdragen
 benda *f* bind, strimmel, slor, - *assorbente* sanitetstind, *ha le hende agli occhi* (*fig*) han har bind for øynene, *la - gli cade dagli occhi* skjelene

faller ham fra øynene; *casar la - dagli occhi* få revet bindet fra øynene, begynne å se klart (*fig*), *bendare* (*e*) forbinde, - (*gli occhi a*) *una* gi en bind for øynene, *bendatura* *f* forbindelse, bandasje, - *provvisoria* nødforbinding
 bene adv godt, vel, riktig(nok), meget, - *m* gode, vel, beste; skatt (*fig*), gods; *beni* *pl* gods, - 'godt' *ben* - meget, *a fin di - i* beste hensikt, *chi ben comincia e alla meta dell'opera* vel begynt er halvt fullendt, *andar - være* på rett vei, ha heilet med seg, gå riktig (ur), *andar di - in meglio* gå stadig bedre, *e andata - det* gikk bra, *a andar - i* beste fall, om det går bra, *e - in arnese* han er velkledd, velforsynt med tøy; *in quella casa c'era ogni - di Dio* i det huset var det en Guds velsignelse av alt; *la cosa e ben diversa* det forholder seg ganske annerledes, *il moto fa - mosjon* gjør godt, *fare (del) - a uno* gjøre vel mot en, *fare un po' di - a un defunto* tall *anima d'un defunto*, be for ens sjel, *dir - di tale* vel om, *noi giudicammo - di - vi* anså det for riktigst å ..., *beni immobili mobili* fast eiendom, løsøre, *il - e il male* det gode og det onde, *il meglio e nemico del - bare* det beste er godt nok, *sta - e meglio* han lever i beste velgående, *il mio - min* elskede, - *mio, senti una parola* har, her, *min venn'* *opere di - velgjorenehet*, *non aver un ora di - ikke* ha en time fri, ikke ha en glad time, *per - ordentlig*, riktig, *gente per - pene* mennesker, *passarsela - more* seg, ha det bra, *per (il) tuo - til* det beste, *il - pubblico* statens velferd, - *a quattrini* velhavende, velsitueret, formuende, - *a ragione* med rette, med full rett; *sentirsi - føle* seg vel tilpass, *il sommo - , il - dei* *intelletti* det høyeste gode Gud, *perdere il - dell'intelletto* (*fam*) bli gal, *i beni terreni spirituali* de verdslige gode ge, *per - i* *tu* del har du godt av' *i beni stabili* fast eiendom; *va - 'godt'* *veder - qualcuno* sette pris på en, like en godt, *ben venga'* velkommen! kom da! kom så! *venir - lykkes*, *voler - a uno* holde av en, være glad i en, *ben valentieri* meget gjerne; *ben vestito* velkledd; *vestito - elegant* antrukket, *gli voglio un - dell'anima* jeg holder meget av ham, *ho fatto ben venti gite per vederla* jeg har gjort minst 20 turer for å treffe ham, *la modestia sta - ai giovani* beskjedenhet sømmer seg vel for ungdommen, *il padre sta - faren* har det bra, *credo - che* jeg tror så gjerne, jeg tror nok at.
 benedetto velsignet, iron forbannet, *il* innvidd *che* *state benedetti* velsignet skal dere være, tusen takk skal dere ha, *acqua benedetta* vevann, *l'anima benedetta di tuo padre* din salige far, - *Dio!* Gud Fader! Herre Gud! *quel - ragazzo* iron i den fordomte gutten, *ulivo - den* olivenkvis som utdeles i kirken palmesøndag, *benedicenza* *f* god omtale, lovord, *benedicite* bordbønn (kluster, skole etc.)
 benedire (*-dica*) velsigne, innvie, *Dio ti benedica!* Gud velsigne deg! *mandare uno a farsi - be* en dra dit pepperen gror, *vatti a fare - 'dra* pokker i vold! *benedissi, se benedire*, *benedizione* *f* velsignelse, innvielse, *la - apostolica* den apostoliske (pavehge) velsignelse, *mandare delle benedizioni* (iron) forbanne, *dare la - a una cosa* fraskrive, si seg løs fra noe
 beneducato veloppdragen
 benefattore *m* (*f* - *trice*) velgjører, *beneficare* (*-ne*) hjelpe, gjøre vel mot, *beneficente* *sj* velgjørende

beneficenza / velgjorehet, *luteria recita di* ~ velgjorehetslotteri, -forestilling, *pesca di* ~ disk (i slikt lotteri) der alle lodd vinner; **beneficiale** som hører til kirkegods, **beneficiare** (-fi-) gi dra fordel av, **beneficiario** kirkegods-; ~ m en som nyter godt av noe (srl kirkegods, hjelp) den i hvis favor en livsforsikring er tegnet; merk remittent, **beneficiata** / benefiset(forestilling), **beneficiato** m. adj. prehendat, en som nyter godt av noe (srl kirkegods), **beneficio** m velgjerning, begunstige se privilegium, fortjeneste, gevinst, et prebende; kirkegods, **benefici** pl menstruasjon, *a* ~ *di* til gunst for, *col* ~ *del* 5% med 5% fortjeneste, ~ *del corpo* avføring; **accettare una eredità col** ~ *dell'inventario* (jur) vedgå en arv først etter foregående innbørligregning; **accettare un overnate col** ~ *dell'inventario* (fig) akseptere en påstand med forbehold **benefico** (pl -ci) godgjørende, velgjørende, *lotta benefica* velgjorehetslotteri, **beneficio** (etc) se **benefic** (etc) **benemerente** (vel)fortjent, fortjenstfull, **benemerente** / fortjeneste, *le sue benemerente pubbliche* hans offentlige fortjenester, hans fortjenester av staten *in* ~ til vederlag, **benemerito** (vel)fortjent, fortjenstfull *l'arma benemerita* karabinerkorps **benepiacito** m billigelse, *a* ~ etter forgodbeholdende

benespesso svært ofte, rett som det er

benessere m velvære

benestante velhavende, **benestare** m velvære, billigelse, *dare il* ~ godkjenne (regning etc), *fig* gi sin tilslutning, *e finito il* ~ så er freden forbi

benigno velsett

benivolenza / velvilje, **benivolo** velvillig

benfare m litt rettvis, **benfatto** god, velskapt

bengale m inv bengalsk lys, *luce del* ~ bengalsk lyeverker, *a lui di* ~ i bengalsk belysning, **bengali** m inv bengali, **bengalina** / et tulle-, ull- stoff, **bengalino** m bengalsk fink

bengodi, *il paese di Bengodi* Slatrafenland

beniamino m yndlingsbarn, kjæledegge

benignare refl verdig, være så nådig å, nedlate seg til å, **benigno** / godhet, mildhet, med godartethet, **benigno** mild, elskverdig med god-
-het

benino ganske god, *io* ~ jeg har det ganske bra, *far le cure per* ~ 'gjør det nå pent'

beninteso forståelig, naturligvis, ~ *che* forutsatt at, **benvenuto**! god morgen!

benna / v djevogn, -korg, murerbalje, -botte

bennato av god familie, edel, **benone** utmerket

benparlante som snakker sitt språk korrekt

benpensante rett-tenkende, **benportante** rask og rorlig, **benservito** m skussmål, anbefaling, *dare il* ~ avskjedige

beni men, imidlertid

benornato velkommen (hiem), *dare il* ~ ønske velkommen, **benvenuto** velset, **benvenuto** velkommen, *sei il* ~ du er velkommen, *dare il* ~ ønske velkommen, *io il* ~ ' (væ) velkommen' **benvisto** velset, **benvolere**, *farvi* ~ gjøre seg avholdt, *prendere a* ~ bli glad i ~ m y velvilje, **benvoluto** avholdt

bengina / bensin, *consuma di* ~ bensinforbruk, *indicatore livello della* ~ bensinmåler, *pista di rifornimento di* ~ bensintank, -stasjon, *verhatten della tel di* ~ bensintank (i bil)

bengolo m benzol

benne m dranker

beota m boioter, *fig* molbo, **Beozia** / Boiotia

beozia / (fig) samling låper, dåreflokk

be(q)quadro m mur opplosningslegn

berbero berbisk, ~ m berber herberis.

berbice / gl sau, lam

berciare (e) skråle, hyle, **bercio** m skrål; **bercione** m (f -ano) skrikhals

bere (bevvi) drikke; ~ *a centellini* drikke i små slurker, *darla a* ~ *ad uno* innbille en noe, ~ *a garganella* tomme i en drag, ~ *grasso la seg* fortelle alt mulig, være troskyldig, *non la bevi* den biter jeg ikke på, ~ *con gli occhi* sluke med øynene, ~ *d'ogni acqua* finne seg i alt, *pagare da* ~ gi en omgang, *si è bevuto un patrimonio* han har drukket opp en formue; ~ *come una spugna* drikke som en svamp, *beviamoci su' la oss* drikke på det' la oss slå en strek over det' *unva da* ~ nylagte egg, *bersela bite* på (alt mulig), ~ *al tiaseu* drikke av flask, *terra che beve molta acqua* jord som drikker (absorberer) mye vann, ~ *le parole di uno* sluke ens ord, *a* ~ *a affogare* drikke eller drukne' enen-eller' ~ m drikking

beretta se **berretta**

bergamusco pl -chi bergamusk sk, bergamasker

bergamotta / bergamott, (pera) ~ bergamottpære

bergamotta m bergamott (sl appelsin); *essenza di* ~ bergamott-olje

bergna / honddrakt

bericuocolo m sl honningkake

berillo m berill

beriuolo m vannskål i fug ehur

berleffe / gl skramme, arr i ansiktet

berliche m spak djævelen, *far* ~ *e berliche* ikke holde ord

berlina / berlinervogn, stor lukket bil; gapestokk, *mettere in tel alla* ~ sette i gapestokken, *fig* ha til beste, utlevere

berlinguccio m torsdag for fastelavn

berlingozza / gl honddans, **berlingozzo** m sl kringel; **bernecche**, (fam) *essere, andare in* ~ være, bli heruset

bernoccolo m hul, kul, *fig* anlegg, *aver il* ~ *di qualcosa* ha anlegg for noe; *è nato col* ~ *della mamma* han er født mus kalsk, **bernocoluto** bulet, knudret

berretta / lue ~ *a viera* skyggelue, **berrettino** m lueselger, -maker, **berreteria** / luebutikk, luesom, **berrettificio** m luefabrikk, **berrettissimo** m = **berrettato**, **berretto** m lue, ~ *hasen* baskelue, ~ *goliardica* studentlue, ~ *da notte* nattlue; ~ *sportiva* sportslue, *levarsi il* ~, *lavare il* ~ *fare di* ~ hilse med lue, **berrettone** m barell

bersagliare (-va-) beskytte, *fig* forfølge; *essere bersagliato dalle disgrazie* være forfulgt av ulykker, **bersagliere** m skarpskytter, soldat i et spesielt infanterikorps, *appelli alla bersagliera* bersaglierhalt (med hengende fjærbusk), **bersaglio** m skive, mål, skytebune, *tirare a* ~ skyte på blink, *essere il* ~ *di* være skyteskive for

bersgrando m revne, kluft (i isbre)

bersò m lysthus (av lauv)

berta / brystduk av kniplinger; spolt, hån, en fugleart, *tekn* rambukk, *dare la* ~ *a uno* hån en, *il tempo che Berta filava* de gode, gamle dager; **berteggiare** (e) spotte, hån, **berteggiatore** m (f -trice) spotter

beriesca / gl forsvarstårn, murerstillas

bertoldo m dumpetter, klossmajor

bertolotto, *a* ~ gratis, uten å betale

bertone *m* sl hest alfons
 bertovello *m* ruse, fuglefelle, *fig* vanske, hinder, skyteskive for ens spott
 bertuccia *f* sl ape, *fig* stygg kvinne, *pigliare la* ~ drikke seg full, bertucciana *f* etteraping, bertuccio *m* slor ape, stygg mann
 bertuello *se* bertovello
 beruzzo *m* frokost ute på marka
 bestemmia *f* gl ed. forhannelse, *e una* ~ (*fig*) det er en grov påstand bestemmiare *f* (se) hanne, *non mi far* ~ ikke litt meg ~ *contro, uno* forhannet, ~ *italiano* tale gebrokkent italiensk, bestemmiatore *m* (*f* -træ) bestemmione *m* (*f* -nna) en som banner (mye)
 bestia *f* dyr, fe, *fig* beist, idiot, esel, *andare fervere in* ~ bli (være) rasende; *mandare in* ~ gjøre rasende *parla da* ~ han taler som en idiot *vita da* ~ hundelig, *e una* ~ *di prim ordine* han er en kranndyr ~ *da vima da tira* pakk, trekkdyr, ~ *da macella* slaktedyr, *commuere l'amore della* ~ (spak) kjenne ens lynne, *bestie minute* småle *monte da* ~ do uten Gud *bestiao m* fedriver, gjeter, *bestiale* dyrisk, *bestialità f* dyriskhet, *fig* låpelighet *bestiame m* fe, husdyr ~ *grassa, minuta* storfe, småfe, ~ *di bassa corte* fjorfe, *cento capi di* ~ hundre dyr, ~ *da macella* slaktedyr, *bestiario m* gl dyrekjemper, dyrebekrivelser, *bestiucola f* lite, yndig dyr, barn som ikke er uifor flink på skolen, *bestiolina f* ~ yndig dyr, *sei proprio una* ~ (spak) du er et lite et lite dyr
 betoniera *f* betongmaskin
 bettola *f* kneipe, *distarsi da* ~ vugger tale, *non sanno alla* ~ 'oppfor deg skikkelig' *bettolante m* kneipegjest, svirebror, kneipevert, *bettoliere m* kneipevert, *bettolina f* havnehåt *bettolino m* kantine
 be(t)tonica *f* betonia, *conosciuto come l'erba* ~ være alment kjent
 betulla *f* bjørk *betullina f* bjørke-ekstrakt (til garving)
 beva *f* drikk, *essere in* ~ kunne drikkes, *e nella sua* ~ (dial) han er i sitt rette element (i sitt ess)
 bevanda *f* drikk, *beveraggio m* drikk (srl) til dyrt giftig drikk, *drinkepenge* *beverare v* = *abbeverare* *beveratoio m* = *abbeveratoio* *bevere v* = *bere* *beveraccio v* drikkende *beveria f* gl sylt *beverino m* vannskål i fuglebur *beverone m* meltdrikke, dyredrikke, blande *bevbile* drikken det, *non e un gran vino ma e* ~ det er ingen flott vin, men den kan drikkes *bevicchiare f* (se) drikke meget, fylle *bevone m* = *beune*, *bevitore m* en som drikker (noe), dranker, *bevuta f* slurk (drikk(ing)), *bevvi, se bere*
 bezzicare *se* hakke (med nebb), *fig* hakke på, nebbes, *bezzicata f* hakking), smedord, spydighet, *bezzicatura f* *v* hakking)
 bezzo *m* gl venetiansk mynt nå penge over det bezzha penger
 biacca *f* hvit sminke blyhvitt
 biacca *m* sl ufarlig slange, *fig* usling
 biada *f* havre, bonner etc (til dyrefor), *biade pl* korn, (srl) havre *biadauolo m* en som selger dyrefor, *biadare före* (srl) med korn)
 biadetto, biado *m* ly et al
 biagio, biagio Biagio'la det med ro, mann
 bianca *f* silkeormens første søvn, *biancano f* stor ufrukbar vidde, *Biancaneve f* Snøhvitt (i eventyret), *biancastro* hvitaktig *biancheggiamento m*

hvitning, lysning; *biancheggiare se*, skinne hvit, hvitne, bli hvit; *biancheria f* vasketøy, undertøy ~ *da darsi* linnet, ~ *da letto* sengetøy *da tavola* dekketøy *bianchetto m* hvit sminke utblekemiddel, kalk, *bianchini* små sardiner og ansioser *bianchezza f* hvithet *bianchiccio* hvitlig *bianchimento m* hvitling, pussing, *bianchire f* (se) hvitte, gjøre hvit, bleke, pusse, *biancore m* hvithet

bianco (*pl* -chi) hvit, skjør, blank; ~ *m* hvite, hvitkalk, linnet; *arma bianca* blankt våpen, *arte bianca* hakekunst, *arte del* ~ *e nero* svarikunst, grafikk, *segnare una cosa col carbone* ~ (*fig*) sette kryss i taket, *dare carta bianca a uno* gi en frie hender, *carallo* ~ skimmel, *cucitola, cucitrice di* ~ linnetyserske, *dare di tel* *di* ~ *a qualcosa* hvitte noe, *foglio* ~ uhenskrevet blad, *girata in* ~ blanko-endossement, *lasciare in* ~ la stå åpent, in blanko; *libro* ~ *pol* hvitbok, *una mosca bianca* noe meget sje dent, *mostrare* ~ *per nero* gjøre hvitt til svart, *porre il nero sul* ~ sette (noe) svart på hvitt; *una notte bianca* (*el in* ~) en søvnlos natt, *chi in* ~ koki mat (for dietispisende), *pesce in* ~ koki fisk, *di punto in* ~ plutselig *voce bianca* høy stemme, sopran, *il* ~ *dell'uovo* eggehvite; *il* ~ *dell'occhio* øvenhvite, *ci corre quanto dal* ~ *al nero* det er så stor forskjell som svart og hvitt, *fare il viso* ~ blekne *fare i capelli bianchi in una rana* bli gammel på å gjøre noe, *mettere i capelli bianchi* (*fig*) forsvile; *carbone* ~ hvitkull, elektrisk kraft, *cambiare in* ~ blanko-ekse

biancomangiare *m* sl dessert (mel, sukker, melk), *biancone* meget hvit, blek, ~ *m* sl ørn, sl hvit drue og vinen av denne, *bianconerista m*, / svartkunstner, grafiker, *biancore m* poet hvithet, *biancosegna m* hake aksept, ulmakt *bianco-spino m* hvittorn, *biancume m* noe hvitt; hvithet

biascia *f* trade (se) *biasciamento m* gumning, sleving, *biasciare se* *biasciare*, *biasciapaternosari m* inv hedemann, hvkler, *biasciare* (*bid*) gumle, tygge på, sleve på, ~ *una lingua* radbrekke et språk, *biasciarla male* linne seg i noe, *biasciatura f* gumning det en gumler på, *biascione m* (*f* -nna, gumler, *biasciotto, biasciotto m* munnfull av noe (tygd og spyttet ut)

biasimabile klanderverdlig *biasimare* (*bia*) klandre, *biasimevole* klanderverdlig *biasimo m* klander *biasimone m* en som alltid klandrer

biavo *se* biadu

bibbia *f* bibel, *la* ~ *dei poveri* bibelske malerier i kirker

bibita *f* fleskedrikk, forfriskning, *med dose*

biblico (*pl* -ci) bibelsk *bibliobus m* inv rulende bibliotek, bokhl, *bibliofilm m* inv mikrofilm (av bok), *bibliofilo m* bokvenn *bibliografia f* bibliografi, *bibliografico pl* -ci bibliografisk, *bibliografico m* bibliograf, *bibliotrica f* bokreparasjon, *bibliotria f* bokutbedelse bokstavro bind bi bliotro *bibliologo pl* *g*, bibliograf, *bibliomane m* bok- / bokorm, *bibliomania f* bokgalskap, *bibliomanzia f* det å spå ved å åpne bok (srl bibelen) på tilfe dig sted og lese det første en finner, *biblioteca f* bibliotek, bokhylle, ~ *circulante* lånebibliotek, rullende bibliotek, ~ *ambulante* sprenglærd person, *bibliotecario m* bibliotekar, *biblistica f* bibellære

bibulo, *carta bibulo* trekkpapir

bica *f* kornstakk

bicamerale, *sistema* — tokammersystem.

bicarbonato dobbeltkullsur; — *m* bikarbonat, natron, — *di sodio* dobbeltkullsurat natrium

bicchierino *m* som lager (selger) beger, *bicchierata* *f* et glass (vin), skål, drikkeligde; slag (av beger), *bicchiere* *m* beger, glass; begerglass, *affogare in un ~ d'acqua* fortape seg i småting; *il bicchiere della staffa* avskjedsskål, *bicchierino* *m* likorglass, — *lava-occhi* øyeglass.

bicicletta *f* sykkel; — *a motore* knallert, — *da corsa su pista* veddeløps-, racersykkel, *gita in ~* sykkeltur; *andare in ~* sykle; — *da turismo* vanlig (tur)sykkel, *biciclettista* *m. f* syklist, *biciclo* *m* sykkel (*m.* stort forhjul), *bicimotore* *m* knallert *bicipite* med to hoder; *aquila ~* dobbeltørn *bicocca* *f* (alpe)hytte, liten fjellfestning.

bicolore to-farget

bicorne med to horn; *bicornio*, — (*di ancinone*) benk-ambolt, *bicorno* *m* tosnudet hatt, *bicornuto* tohornet, tosnudet

bicromia *f* tofargetrykk

bicuspidale, *bicuspid* med to spisser

bide *m* setehadedekar, bidet

bidello *m* pedell

bidente *m* logrenet hakke, pikke

bidetto *m* gl. kleppert, ridehest

bidone *m* dunk, kar; snyter.

bleco (*pl -chi*, skjev(øyd), vond, uhyggelig

biella *f* tekn. drivstang

biennale toårig, som finner sted annethvert år, *la Biennale (di Venezia)* moderne kunstsutstilling (i Venezia), *biennio* *m* toårsperiode

bietola *f* sukkerroe, rødbeite *bietolone* *m* s, spinat, *fig* fjols *bietolaggine* *f* s, låpelighet

biella *f* tekn. kne *f* fremstående hake

bifare bilfare, tofaret

biffa *f* landmålersstokk; skrifteegn, segl på dør, vegg, *biffare* avmerke, — *una scheda* stryke et kartotekkort; — (*fig.*) naske med seg

bifido todelt, tvespallet

bifolco *m* (*pl -chi*, bonde, bondeknull

bifora, *finestra (poria)* ~ vindu (dør) med to buer (lag)

biforcamento *m* gaffel (*fig.*); veiskille, elveskille etc.; *biforcare* (*oi*, *refl*) dele seg, forgrene seg *biforcatura*, *biforcazione* *f* deling, forgrening, skille, *biforcuto* tvedelt, forgrenet

biforme med to former

bifronte med to ansikter; *Giano* — den tvehodete Janus, — *m* *fig* dobbeltspiller

biga *f* vognen romersk veddeløpsvogn

bigamia *f* bigami *bigamo* *m* bigamistisk)

bigattiera *f* sted for silkeormsavl, *bigattino* *m* silkeormsavler, *bigatto* *m* silkeorm

bighellare (*ei*, *bighellonare* (*oi*)) drive rundt, dovne seg *bighellone* *m* (*f -una*) dagdriver

bighero, *bigherino* *m* knipling

bigia *f* en lag, *bigiarella* *f* en ug

bigiallo sterkt gul

bigio (muse)grå, — *m* gråfarge, en som ikke tar parti, *di notte tutti i gatti sono bigi* i mørke er alle katter grå; *bigiognolo* grålig

bigiotteria *f* smykkeforretning, basar, *bigiottiere* *m* en som selger (billige) prydgjenstander, smykker, bijouteriehandler

biglia *f* ve. hula

bighettaro, *bighettario*, *bighettinaro* *m* bi. etter billettseiger, kontrollør (kino), konduktor *biglietteria* *f* billettikonor, *bighetto* *m* billett, sedde

note, — *d'andata e ritorno* tur-retur-billett; — *d'andata semplice* enveisbillett, — *di banca* pengeseddel; *un ~ da cento lire* en 100 lire-seddel; — *circolare* rundreisebillett, — *festivo* helligdagsbillett (oftest tur-retur-billett), — *a itineraio combinabile* billettforsett, (*~ di*) *supplemento* tilleggsbillett, — *da visita* visitkort, — *d'invito* invitasjonskort, — *d'ingresso* inngangskort; — *di favore* gratisbillett, — *a riduzione* reduksjonsbillett

bigodino *m* papojot

bigoncia *f* baje, tonne, *fig* talerstol, *a bigoncia* i masses, *bigoncio* *m* stor baje

bigotta *f* bedesøster *bigottaria* *f* *bigottismo* *m* overdreven fromhet, hykleri *bigotto* *m* bedemann, hykler

bigutta *f* gryte, dårlig suppe

bilancella *f* sl. fiskebåt, *bilancetta* *f* brevvekt, apotekervekt; *bilancia* *f* vekt(skål), tekn., merk balanse, — *commerciale* handelsbalanse; *dare il tracollo (el il tratto, alla ~* gi utslaget; — *a molla* fjærvekt, — *pesabambini* barnevekt, *pesare valutare con la ~ dell'orolo* (*fig*) veie på gullvekt, *aga drila* ~ vekviser, *fig* upartisk dommer, *bilanciamento* *m* litt veing, balanse, *bilanciato* *m* vekstfabrikant, *bilanciare* (opp)veie, — *le parole veie sine ord*, *bilancarmi* (omtrent) i hånden *essere scambi bilanciati* inn- og utførselskontroll, *refl* oppveie hinannen, balansere, *bilanciatore* *m* (*f -rice*), som (opp)veier, balanserer; *bilanciere* *m* balanseshjul, -fjær, balanse, vippearms (bil), pregestokk, stempel, linedanserstokk, *bilancino* *m* tørreste (ekstra) hest, *fig* en som gir en håndsrekning; *bilancio* *m* balanse, status, budsjett, resultat, — *consuntivo* årsregnskap, regnskapsavslutning, — *in deficit* underskuddsbalanse; — *preventivo* budsjett, — *dello Stato* statsbudsjett, *il triste* — det sorgelige resultat (f.eks. antall omkomne ved en ulykke), *fare il ~* sette opp budsjett, regnskap

bilaterale tosidig, dobbel- *bilateralità* *f* tosidighet

bile *f* galle, *fig* raseri

bilie *f* biljardhjul, -kule, *bilardino* *m* biljardmaker, *bilardiere* *m* innehaver av biljardlokale, *bilardo* *m* biljard, *una partita al ~* et slag biljard, *primo come un ~* slett som et steuegolv

bilare, *calcolo* ~ gallestein

bilicare (*th -i*) *v* bringe (være) i likevekt, *bilico* *m* likevekt, vektstanglapp, fjærvekt, *fig* usikkerhet, risk, *essere stare in ~* være i likevekt, *non tenermi in ~* ikke hold meg på pinebenken.

bilingue tospråk *fig* som taler med to tungar *bilinguismo* *m* det å være tospråklig

bilione *m* milliard (1000 millioner)

biliosa *f* fældyr, skremsel

bilioso ga eakt *fig* hødig *fig* kuler sk *bilirubina* *f* galefargestoff

billi bile! billi billi! opp-ipp! (til hons)

bilustre toårig *bimbo* tohånde

bimba *f* pikebarn *bimbo* *m* guttebarn

bimensile som finner sted to ganger i måneden, *bimestrale* som varer to måneder, som skjer annenhver måned *bimestralmente* annenhver måned *bimestre* *m* to måneders periode, beløp som betales annenhver måned

bimetallismo *m* dobbel myntfot *bimetallista* *m*, *f* tilhenger av dobbel myntfot

bimotore tomotors-, — *m* tomotorsfly

binare føde tvillinger (*pl*), — *la messa* s; to messer

om dagen; ~ *una consonante* fordoble en konsonant, *binario* *m* (jernbane)spor; *a* ~ *semplice* ensporet, ~ *secondario*, ~ *morto* sidespor; ~ *da corsa* hovedspor; ~ *doppio* dobbelspor; ~ *normale*, *ridotto* spor med normal, redusert sporvidde

binda *f* vinde spill

bindolare *f*, innvikle snøte, *bindoleria* *f* bedragen, *bindolo* *m* vinde, snelle vannpumpe; *fig* påskudd, bedrager

bino(c)colo *m* kikkert, *binoculare* kikkert-

binomio *m* mat toleddet størrelse

biobba *f* melkedrikke blande

bioccolo *m* tott, fnugg, *bioccolato* med totter

biochimica *f* biokjemi

bioto *m* bot siv, rør

biofilm *f* livskraft, livsinstinkt

biografia *f* biografi; *biografico* *(pl -ci)* biografisk,

biografo *m* biograf

biologia *f* biologi; *biologico* *(pl -ci)* biologisk;

biologo *m* *(pl -gi)* biolog

bionda *f* blondine, hårblekemiddel, *biondeggiare*

(è), bli lys; lyse, skinne, modnes (korn), *biondezza*

f blondhet; *biondiccio* bli blond, *biondino* *f*

blondine, *biondino* *m* blond mann, *fig* upålitelig

ivr *biondo* blond, lyshåret ~ *m* blondhet, blond

mann, silkeblonde (*fam* *blonda*)

bioscia *f* snøslaps, sole; *fig* tynn suppe, *a* ~ på

tvers, på skrå

biossido *m* bioksyd, *blotite* *f* min glimmer

biotto naken, avkledd (*dial*); *fig* elendig

bipartibile som kan (bør) deles (i to) *bipartire*

(-isi) *(tve)*dele; *bipartizione* *f* *(tve)*deling

bipede tobenet, toføret; ~ *m* toføting

bipennata (blad) som har flere småblad på samme

stilk, *bipeane* *f* tve-egget oks

biplano *m* todekker (fly)

bipolare to-polet, som har to poler

bipolide *m* mann med to statsborgerskap

biposto toseters-; ~ *m* toseter (fly)

biquadro *m* mus, opp øst og slegn

biracchio *m* stump, lase

birba *f* *birbaccione* *m* dagdriver, bondefanger,

skurk; åpen firhjulet vogn (toseter), *birbantaggine*

f skurkestrek, *birbante* *m* skurk, *birbanteggiare* *(è)*

drive skurkestreker, *birbanteria* *f* skurkestrek,

birbantesco *(pl -ci)* skurkeaktig, *birbata* *f* skur-

kestrek, *birberia* *f* skurkeaktighet; skurkestrek,

birbesco *(pl -chi)* skurkeaktig, *birbino* *m* åpen

firhjulsvogn (toseter), *birbo* *m* skurk, *birbonag-*

gine *f* *sj* = *birbonata* *f* skurkestrek; dårlig arbeid

quel quadro è una birbonata det bildet er et

makkverk, *birbone* *m* *(f -ona)* kjeltring, *ho una*

paura birbona jeg er hunderedd, *è un freddo* ~

det er hundekaldt, *birboneggiare* *(è)* drive kjel-

tringstreker, *birboneria* *f* kjeltringstreke, *birbonesco*

(pl -chi) kjeltringaktig

bircio *sj* nærsynt, skjeløyd

bireme *f* skip med to årerader

biribisnonno *m* tippo defar

biribisno *m* bankot, hasardspill, tummel og larm,

biribissi *m* slags lotteri, hasardspill

birichinata *f* fantestykke, strek, puss, *birichino* *m*

skjelm, fante, *occhi birichini* skjelmiske øyne

birillo *m* biljardkule, spillebule

birocciaio *m* fraktemann, *biroccino* *m* travvogn

biroccio *m* *sj* tohjult vogn (*se* *baroccio*)

birra *f* øl; ~ *chiara* lyst øl, ~ *alla spina* ~

spinata dal fusto latøl, ~ *scura* mørkt øl, *una* ~

gelata 'en iskald øl' *birraio* *m* brygger, øshandler

birreria folstue, *sj* bryggeri, *birrificcio* *m* bryggeri

birracchio *m* gl fjorkaiv

birro *m* «purk», politibetjent (*gl*); *birri* *e* ladn

rovere og soldater (leik)

birrone *m* mørkt, sterkt øl

bis en gang til, to ganger, *da capo*, *chiedere un* ~

forlange et dacaponummer, *fare un* ~ *gi* et

dacaponummer, *treno* ~ dubleringstog

bisaccia *f* tverrsekk, sekk med to poser, som

henges en på hver side av (heste)ryggen

bisarcavolo *m* tippoldefar; *bisavo(lo)* *m* tippolde

far *pl* forfedre

bisbetico *(pl -ci)* lunefull, rar; *nome* ~ merkelig

navn, *la bisbetica domata* troil kan temmes

bisbigliamento *m* *sj* hvisking, *bisbigliare* *(-big-,*

hviske, kviskre, *bisbigliatore* *m* *(f -trice)* hvisker

bisbiglio *m* hvisking, *bisbiglio* *m* stadig kviskring

hvisking og tisking, *bisbiglione* *m* en som har for

vane å hviske

bisboccia *f* muntert gilde; *bisboccione* *m* fester,

matmons

bisca *f* spillebule, *bisciuolo* *m* spiller

biscaglia *f* mar trapp, leder

biscaziere *m* eier av spillebule; croupier, spiller

bischero *m* stemmeskrue (på strengeinstrument)

bischetto *m* skomakers arbeidsbord

biscia *m* vannorm; snok; *a* ~ slange-, siksakfor-

met, *la* ~ *morde il carlatano* (vies om den som

bli bitt av tannløs hund)

bisciola *f* kirsebær, *bisciolo* lespende

biscione *m* stor vannorm, snok

biscottare *(a)* steke som kjeks, på begge sider; *fig*

gjøre fullkommen, *biscotteria* *f* kjeksbutikk, -fa

brikk; *biscottino* *m* kjeks, knips (med fingrene)

biscottini småkaker; *biscotto* *m* kjeks, kavrang,

torr kake, ~ *della salute* sl kaffebrod

biscroma *f* mus, 32-dels note

biscugino *m* tremenning

bisdosso, *a* ~ uten sadel

bisdrecciolo med trykk på 4.-siste staving

bisecare *(e)* *mat* halvere (vinkel)

bisegolo *m* sålesliper (hos skomakeren)

bisesso, *bisessuale* tvekjønnet

bisestile, *anno* ~ skuddår (skottår); *giorno* ~

skuddag, *bisesto* *m* skottidag, skuddag

brillabo tostavings-; ~ *m* tostavingsord

bislaccherna *f* forskruddhet; *bislacco* *(pl -chi)* for-

skrudd, rar, overspent

bislungo *(pl -ghi)* langstrakt, avlang

bismuto *m* vismut

bisnipote *m* *f* oldebarn; *bisnonna* *f* oldemor;

bisnonno *m* oldefar; i *bisnonni* forfedrene; olde

foreldrene

bisogna *f* affære, forsettning (*litt*); *bisognare* *(a)*,

være nødvendig; *bisogna* (*med inf*) ... man skal

(må) ...; *bisognava sentirlo* De skulle bare ha hørt

ham' *mi bisognava*, jeg har bruk for, jeg trenger,

jeg skal ha, *bisogna che io* (*med konj*) jeg skal,

jeg må ...; *bisogna dirglielo* vi (du, jeg etc.) er nødt

til å si ham det, *bisognatario* *m* merk nødadres-

sat, *bisognevole* nødvendig, fornøden; *provvedere*

al ~ sørge for, skaffe det nødvendige; *bisognino*

m nød(tøft); ærend (barnespråk), ~ *fa trottar la*

vecchia nød lærer naken kvinne å spinne, *bisogno*

m behov, fornødenhet, nødvendighet, nødadres-

se, *al* ~, *a un* ~ i nødsfall, til nød, om

nødvendig, *aver* ~ *di* ha bruk for, *essere trovati*

in (el nel) ~ være nødstedt, *che* ~ *c'è di* ...?

hvorfor skal man ...? fare i propri (i suoi) bisogni
gjøre sitt fornødne, fare, esserci ~ di være
nødvendig, ha bruk for, in caso di ~ i nødssfall,
om nødvendig. ~ personale personlig behov.
secondo il ~ etter behov, bisognoso trengende. i
bisognosi de fattige

bisonte m bisonokse

bissare /teat/ gjenta, gi da capo

bisso m fint ulltøy

bissona /stor venetiansk robåt, færing

bistecca f biff, kotelett; ~ di lombo biff av
nyrestykket, ~ di fero grillsteikt kotelett, ~ di
maiale svinestek ~ al sangue råsteikt biff

bisticciamento m kringel, bisticciare (di-) refl
krangle, bisticcio m munnhuggeri, ordspill, bistic-
cio m stadig kvi

bistando tj neslen rund,

bistorta f en plante bistorto fordreid, snodd

bistrato sverlet, solet

bistrattare trekke hit og dit fig mishandle, rede
til (srl med ord)

bistro m sot, svette

bisturi, bisturi m operasjonskniv, tagliare come un
~ være meget skarp, knivskarp

bisunto fellei, untu e ~ oversmurt

bitorzolo m kvi, utvekt, filipens, bitorzoluto med
utveksler, med filipenser

bitta f mar forløyningsspæl, puller

bitumene tjære; bitume tjære, asfalt, jordbek, bitu-
minere tjære, cartone bituminato tjærepapp, bitu-
minoso tjæreholdig; tjære-, bek-, asfalt-, carta
bituminosa tjærepapp

biuta f sminke, smoring, gjesut, biutare smøre
glasefe

bivaccare bivakere, bivacco m (pl -chi) bivuakk

bivalve hvi, zool. dobbeltskallet

bivio m veiskille, skillevei fig uvisshet

bizantineggiare (ei) pirke, være pedantisk; bizanti-
nismo m pedanteri, pirk, bizantino bysantinsk

bizza f raseri, hissighei, andare minuire in ~ bi
ravende, far le birze være uoppdragen, skjenne
ulen grunn, surmule

bizzarra f besynderlighet, originalitet, noe rar,
bizzarro besynderlig, rar, original

bizzelle, a ~ i massevis

bizzoso hissig

blandimento m smiger, kjærtegn, blandire (i-scu),
smigre, kjæle for, kjærtegne, blanditivo sj. smi-
grende, blandizia f (srl pl) kjærtegn, smiger
smisking, blando elskelig, blid, mild

blasfema f litt blasfemi, banning, blasfemare (ei) gi
banne, spotte; blasfematore m (f -trice) (guds)be-
spotter, banner, blasfemio f banning og sverging
blasfemo litt blasfemisk, (guds)bespottelig, ~ m
gudsbespotter banner

blasonato adelig blazone m våpenskjold adel-
skap blasonico pl (i) heraldisk blasonista m
heraldiker

blaterare (a) skravle, vrovle, blaterone m (f -ona),
skravlebotte, vrovlekopp

blatta f kakerlakk

blefarite f øyelokkbetennelse

blenda f (sink)blende

blennorragia f slimhinnebetennelse, dryppert

bleso lespende, essere ~, aver la pronuncia blesa
lespe

blinda f panser(plate), blindamento m pansring,

blindare pansre, cassaforte blindata pengeskap,
camera blindata panserhvelv; carro blindato pan-

servogn, blindatura f panser, pansring, flyskrog,
blinda f inv panservogn

bloccaggio m sperring, blokade, bloccare (ti) belei-
re, blokkere, pul. danne blokk, blocco m (pl -chi)
blokk; klump, blokade, blokkering, avsperring,
porre tutti in un ~ skjære alle over en kam ~
degli affitti husleiestopp, ~ cilindri sylindربولk,
in ~ en bloc, fare tutto un ~ kjøpe under ett;
vendere in ~ selge under ett, ~ di pietra
underligget (i malle), sistema di ~ linjebolksys-
tem (jernbane)

blu hiå: ~ m blåfarge, bluastro blålig

bluff n m bloff, bluffare bloffe, bluffista m, /
h-offmaker

blusa f bluse, busserut

boa m inv boaslange, boa

boa f boye, ~ luminosa lysboye

boario okse-, fura ~ fetorg, boaro m gjeter

boato m rulling (torden, vulkan)

boattiere m gi sehandter, fedriver

bobba, bobbia f meldrikke, blande, dårlig suppe

bobina f spole, snelle, ~ d'accoppiamento kob-
lingsspole, ~ amperimetrica amperometerspole,
~ d'arresto ~ d'induzione induksjonsspole, ~ di
sintonizzazione avstemningspole (radio)

bobista m bobsle-gh kjører

bocca f munn, munning, åpning, smak, munnfull,

a ~ ordrett, di qua in ~ 'ti stille' hold munn! ~
d'aria lufthull, ~ aspirante sugemunn, rimanere

a ~ asciutta få verken vått eller tørt, få lang-
nese, essere di ~ hauna ikke være kresen,

kosforakter, cavallo di ~ dura strid hest, cavar
di ~ tvinge til å si noe,appare, chiudere, cucire

la ~ a un lukke munnen på en, tenere uno a
~ dolce oppholde en med pent talemåter, ~ del

forno ovnsgap, -dor, ~ da fuoco slykke skyts,
igiene della ~ tannrakt ~ di leone løvemunn,

levare la parola di ~ a uno ia en ordet ut av
munnen, in ~ al lupo! lykke til! (vi-tvi) mettere

qualcosa in ~ a uno legge en noe i munnen;
mettere ~ in qualcosa stikke nesen i noe, parlare

a mezza ~ tale utydelig, mumle, rifarsi la ~ få
hørt dårlig smak i munnen, è di ~ scelta han har

fin smak, a ~ stretto med sammenknepen munn,
essere in ~ di tutti være på folkemunne, ~ della

verità sanntru person, sannhetsmunn, hivi åp-
ning, kasse for levering av anmeldelser, restare a

~ aperta stå med åpen munn (forbauselse),
munizioni da ~ málvarer, nisle, aver sempre in ~

uno snakke stadig om en, mi e scappato di ~ del
slapp ut av meg, a cavallo dunato non si guarda

in ~ en hest du har fått, skal du ikke se på
tennene, en skal ikke kritisere gaver, la ~ della

stomaca øverste del av magen, ha da mantenere
tante birche han har mange munner å melle,

esser portata per ~ bli kritisert, far la ~ a uno
cisa venne seg til (smaken av) noe, levarsi il pan

di ~ gi hørt maten i munnen; nettarsene la ~
gi opp (en lanket) som umulig, pendere dalla ~

di una henge ved ens lepper, prendere per ~ ta
inn (medisin)

boccaccesco (pl -chi) som hører til, ligner Boccac-
cio

boccaccia f stygt ansikt, grimase, baktaler, stor-
snut, avere una ~ ha (en) vond smak i munnen,

fare le boccacce gjøre grimaser, far la ~ sutre og
klage (barn)

boccacciano som hører til, er av Boccaccio

boccadilupo m fallgrav; renneknute, -stikk

boccadopera / turreste del av scene
boccaduro *m* / *pl* **bucchiduro** snakksom for
boccaliso *m* begerselger, **boccale** *m* krus,
 krukke, beger, **boccalino** *m* lite beger, mannsyk-
 ke (på slange), **boccalone** *m* stort beger, en som
 har stor munn
boccaporto *m* skipsluke, kull-luke (på tog)
boccasena / fremste del av scene
boccata / munnfull, *prendere una ~* / *da* trekke
 ut frisk luft, **bocchetta** / liten flaske
boccheggiamento *m* gisp, **boccheggianti** gisp-
 de, *fig* døende, **boccheggiare** *re* gispe etter luft
 (sri) døende, fisk på land etc.)
bocchello *m* liten åpning, **bocchetta** / innfatning
 (feks i nøkkelhull), beslag (på møbler etc.), *tekn*
 dyse, spreder (på kanne), *mus* munnstykke,
bocchi *m* *pl*, *far* ~ lage grimaser, **bocchettino** *m*
tekn dyse, **bocchettone** *m* inntak, ~ *per l'intr-*
duzione dell'olio oljeinntak (bil), **bocchino** *m* (si-
 garet) munnstykke, / *F* sol, liten munn, trut, ~
di sughero korkmunnstykke
boccia / (tre)kule, kaffel, glasskanne, spøk hode
 but knopp, *il giuoco alle tre delle buccie* et
 kalespill, *ti gira la ~* ~ 'er du svimmel' **bocciare**
bu ~ samme motstanderens kule med sin egen,
 stryke en (til eksamen), *essere bucciato* stryke,
 dumpe, **bucciatura** / dumping, mannefall, **boccino**
m liten kule (til spill), knopp, *fig* hode, *far girare*
il ~ ~ *a una* hysse en opp, sette en i dårlig humor,
boccio *m* knopp, **boccione** *m* glassballong, **boc-**
ciuolo *m* stykke av siv eller rør mellom to ledd
 blomsterknopp pipe (på lysestake), pipehode
 nålepute
bocco *m* *pl* -*chi* / *fois*, **boccola** / bøsning, metallring
 i nav, øring, øredobbe, **buccolone** *m* luftinntak
 (melteovn), **bocconata** / munnfull, **bocconcetto** *m*
 munnfull lite grunn, **bocconcino** *m* liten munn-
 full, lekkerbiskken, godbit, **bocconcini** festkake,
 ragout, *a bocconcini* stykkevis, i småbiter, *che ~*
quella ragazza for en herlig pike' **boccone** *m*
 munnfull, *agn*, *a pezzi e bocconi* stykkevis,
turnare il ~ ~ *a gola* ikke nyte godt av maten, *fig*
 ikke kunne fordøye noe, *hullar gir un ~* svege
 noe raskt, *non è un ~* ~ *per i tuoi denti* det er ikke
 noe for deg, det ligger for høyt for deg, *un ~*
amaro (fig) et surt eple, ubehagelighet, ~ *di*
prete ~ *ghiotto* godbit, *prendere una al ~*
 (for)lokke en: *mangiare in un ~* ~ sluke i en jafs
pigliare un ~ ~ *la* en matbit, *cavarsi il ~* ~ *di bocca*
 gi bort maten i munnen, ~ *di stoffa* et stykke
 tøy, **bocconi** *adi* på magen, nevrus, **bocuccia**
 / liten munn: kresen, snerpele person, *far ~*
grine (i) noe)
bodino *m* pudding, **bodoniano** ('*typ*) **bodoni**, *legato*
alla bodoniana karionert (om bok)
boero *m* boer, konfekt med likør
boffice myk, blot, oppblåst, fet, **bofficione** *m*
 tykkas
bofonchiare (-*fon*-) brumme, **bofonchio** *m* sl veps
boga / sl fisk, **bogara** / garn (til hoga)
bogia / vable, blære
boia *m* *mi*, baddel, *fig* skurk, *farua di ~*
 skurkefjes, **bolata** / pøbelstrek, *sant* dårlig arbeid
 noe makk
boicottaggio *m* boikott, **boicottare** (-*o*, *boikotte*)
 boiare leir
boldro *m* (*can*) ~ bulldogg, **boldrone** *m* saucpels,
bolero *m* bolero, **boleto** *m* sl sopp
bolgetta / ~ *diplomatica* katterekk

bolgia / sekk, pung, lomme, del av Dantes helvete,
 heksekjel, *quella casa e una ~* ~ det huset er et hull
 (nedsettende)
bolide *m* meteor, *fig* bil i full fart
bolina / mar baugline
bolle / blære, boble, / *disten* ~ *di sapone*
 såpeboble, *la cosa finì in una ~* ~ *di sapone*
 affæren gikk opp i røyk, hulle, ~ *pontificio*
 pavebulle
bollare -*o* stemple (og *fig* / *fig* snylte for penger,
 ~ *a fuoco* brennemerke, *carta bollata* stempelt
 papir, **bollatore** *m* / -*rice* stempeler, **bollatura** /
 stemping
bolliente kokende
bollierare (-*o* sure (kalk), **bollieratura** / roring
bolloero *m* rørestang
bolletta / seddel, regning, kvittering, garantis-
 del, *essere in ~* ~ være i pengeknipe ~ *nera* den
 svarteste pengemangel, **bollettario** *m* kvitterings-
 bok, **bollettino** *m* bullein, ~ *meteorologico* vær-
 melding
bolli **bolli** *m* larm
bollicina / liten blære
bollicio *m* se *bolle*, **bolimento** *m* ~ *koking*
bollire (-*o*, koke, syde, gjøre (vin) *che cosa bolle*
in pentola 'hva står på' 'hva er i gjøre' **bollita** /
 oppkok, **bollificio** *m* bunnfall (etter koking)
bolito kokt ~ *m* ~ *di manzo* kokt oksekjøtt,
bolitore *m* (damp)kål, **bollitura** / koking, avkok
bollo *m* stempel, *tutti i numeri carta da ~*
 stempelt papir, *marca da ~* ~ stempelmerke, ~
postale poststempel, ~ *a secco* tørrstempel, ~ *a*
umido svertestempel
bullone *m* se *bullone*
bullone *m* koking, *alzare levare scattare il ~*
 begynne å koke, *dare un ~* ~ koke opp, *fig*
 opphisselse, opprør, hete, *a questi bollori* ~ i
 denne varmen . . ~ *del sangue* opphisselse
bulloso full av blærer
bolo *m* leire, pille, (tygd) matklump
bolzaggine / åndenød (sri) høy heist, trangbrystet
 het, **bolso** trangbrystet
bolcevica *pl* -*chi* bolsjevisisk ~ *m* bolsjevisk
bolcevismo *m* bolsjevisme, **bolcevizzare** gjøre
 bolsjevistisk
bomba / f bombe, høy hatt, sl pannekake, ~
atomica atombombe, ~ *centrata* fulltreffer ~
esplosiva fumigena spreng-, røykbombe, ~ *H* ~
ad idrogeno vannstoffbombe ~ *incendiaria*
 brannbombe, ~ *lacrimigena* tåregassbombe, ~
ad orologeria ~ *a tempo* tidsinnstilt bombe ~
a mano håndgranat, *a prova di ~* ~ bombesikker
 ~ *di raso* sl rispudng, ~ *antiummergibili*, ~
sottomarina dypvannsbombe
bomba / f bommevegg, -tre (i gjemmespill),
 gjemmespill, **bomba** 'bom (fritt) for meg' *turna-*
ma a ~ ~ 'tilbake til saken'
bombarda / sl bombekaster, *mus* basspipe, **bom-**
bardamento *m* bombardement, **bombardare** bom-
 bardere, **bombardata** / bombardering, **bombardie-**
re *m* skytter (gl), **bombefly**, **bombardiero** armert
 (om skip), **bombardino** *m* liten bassbasun, **bom-**
bardone *m* bombardon bassbasun
bombetta / rund, stiv hatt, skalk, bowlerhatt
bombice *m* silkesommerfugl
bonbo *m* larm, drønn, *lo vuoi il ~* ~ 'vil du ha noe
 å drikke' (til barn)
bombola / glass-, stålflaske ~ *a gas* gassflaske
bombone *m* bedrager, fyllek

bomboniera / konfekteske

bompresso *m* haugspryd

bon. se også *buon*

bonaccio *f* havstille, blikkstille; *fig.* ro, **bonaccio** godlyndt, liketil, **bonaccione** *m* (*f* -ona) bra, liketil kar

bonalana *f* (*pl* *bonelane*) *fig.* et dårlig papir; svindler

bonamano *f* (*pl* *bonemano*) drikkepenge

bonanima *f* avdød, *la* ~ *di mio padre*, *mio padre* ~ min salig far

bonarietà *f* godmodighet; **bonario** godmodig

boncuore *m* godhjertelighet

bandeana *f* nederste ende av tarm

bondiola *f* saltet svinekjøtt

bonetto *m* luc

buongiorno! god morgen! god dag! *dare il* ~ si god morgen, god dag

buongustato *m* kjenner, feinschmecker, gourmet

bonifica *f* (*pl* -che) nydyrking, drenering, *terra di* ~ nydyrkingsland, ~ *integrale* nydyrking med veibygging, overrisslingsanlegg etc., **bonificamento** *m* nydyrking; **bonificare** (*-m-*) forbedre, drenere, dyrke opp; *merk.* godskrive; **bonificazione** *f* *sj* nydyrking, **bonifico** *m* (*pl* -ci) prisnedslag, betaling a konto

bonino, *sta* ~ 'vær nå snill, flink'

bono, se *buono*

bonomia *f* godmodighet

bonsenso *m* fornuft, sunt omdømme

bonta *f* godhet, eiskverdigheit, velvilje, *pl* gode egenskaper, dyder, *la somma Bontà* Allgodheten, Gud, *la* ~ *divina* *la* ~ *infinita* den guddommelige, uendelige godhet, Gud; *abbia la* ~ *di* . 'vær så snill å ...'

bontempone *m* (*f* -ona) lathans, fornoyelsessyk person, **bonuomo** *m* elskverdig fyr, naiv fyr

bonuscita *f* sum som betales til den som gir avkall på en rett, avståelsessum

bonzo *m* buddhaprest, *fig.* stor kanon

bora *f* nordavind (i Trieste)

borace *m* boraks, **boracico** (*pl* -ci) borsur, **boracifero** borholdig

borbogliamento *m* rumling, **borbogliare** (*-bog*) rumle, brumme (i magen), mumle; **borboglio** *m* stadig rumling, **borborismo**, **borborismo** *m* med rumling i magen

borbonico (*pl* -ci) bourbonisk, *fig.* reaksjonær

borbottamento *m* mumling, **borbottare** (*-bot-*) mumle, brumme småskjenne, ~ *una lingua* radbrekke ei språk, **borbottio** *m* stadig mumling, **borbottatore** *m* (*f* -trice), **borbottone** *m* (*f* -ona) mumlet, brummer

borchia *f* metallhes og

bordaglia *f* pøbel, pakk, herme

bordare (*to*) bygge (skipsside), kante, summe, sette (veit), *mar* krysse *v* slå, pryte, **bordata** *f* bredside, salve kryssing, *funto di* ~ bredside *prendere una* ~ krysse, **bordatino**, **bordato** *m* blåstripet lerret; **bordatore** *m* kanteapparat (på symaskin); **bordatura** *f* kant, brem, bord *mar* bordkledning **bordeggiare** (*re* *mar* krysse, *fig.* *no* seg **bordeggio** *m* kryssing

bordello *m* bordell, *fig.* hurlumhei

bordero *m* liste, fortegnelse

bordiglione *m* ujevnhet klump (på silkestråd)

bordino *m* hjulkant, gripekant (sporvogn), **bordo** *m* rand, kant (skipsside, *u* ~ omhord, *di alto* ~ høybygd (skip) *riare di* ~ krysse, gå over slag

skifte kurs; *fig.* skifte emne; *fuori* ~ utenbords (skipsside); (båt med) påhengsmotor, *persona d'alto* ~ viktig person, autoritet; **bordolese** *m* et sprøytemiddel (vinranker); **bordonaro** *m* sl. fiskegarn; **bordone** *m* vandringsstav, bjelke; *mus* basspipe; *tener* ~ hjelpe til, være medskyldig *dun*; *mi vengono i bordoni* jeg får gåsehud **bordura** *f* rand, kantering

borea *f* nord, nordavind; **boreale** nordlig, *alba* ~, *aurora* ~ nordlys; *l'emisfera* ~ den nordlige halvkule

borgata *f* husklynge, landsby, **borghese** borgerlig, sivil, ~ *m* borger, en borgerlig, sivilist; **borghesia** *f* borgerskap, bursjasi, **borghesuccio** *m* spissborger, borger (lavere middelstand); **borghigiano** *m* landsbyboer, **borgo** *m* (*pl* -ghi) landsby (større enn *borgata*); forstad, kvarter, **borgognone** *m* isfjell, **borgogna** *m*, (*vino*) ~ burgunder(vin); **borgomastro** *m* borgermesier

borla *f* oppblåsthet, viktighet, *metter su* ~ være viktig; **boriare** *refl* være viktig, høve

borico *m* (*pl* -ci) bor, *acido* ~ borsyre

borione *m* *sj* viktigper, **borioso** høve, viktig

borlone *m* stor hårbørste, **borlotta** stor (bonne)

bornite *f* broket koppermalm

boro *m* kjem. bor; **borotalco** *m* bor-talkum

borra *f* dyrehår, fy lhår, krøllhår, *fig.* fyllekalk, **borraccia** *f* feltflaske, **borraccia** *f* mose; *rosa* ~ moseose, **borro** *m* kloft, bekk

borsa *f* pung, veske, stipendium, bors, *anzi* pose ~ (*di acqua*) kaldt varmelasse, ~ *dei cereali* kornbors; *la* ~ *nera* svartebors, *latina di* ~ børsliste, *operazione di* ~ børsoperasjon, ~ *sostenuta* fast bors, ~ *di studio* stipendium; ~ *dei valori* fondsbors (verdipapirer); *gioco di* ~ børspekulasjon, *metter mano alla* ~ bruke penger, spandere, *munger la* ~ *a una* tappe en for penger, *tener la* ~ *stretta* holde på pengepungen, *over le borse agli occhi* ha poser under øynene **borsaiuolo** *m* veske-, lommetyv, **borsalino** *m* slags hatt, **borsanera** *f* svartebors, *fare la* ~ *darsi alla* ~ drive svartebors; *arricchire con la* ~ slå seg opp på svarthandel; **borsanerista** *m* svarteborsgrossist; **borsata** *f* så mye som går i en pung, veske, **borseggiare** (*re*) bestjele en, **borseggio** *m* lomme-, vesketyveri; **borsellino** *m* pengepung, **borsetta** *f* (hånd)veske, *ladro di borsette* vesketyv ~ *per signora* dameveske, **boriglio** *m* *sj*, pung, veske **borsino** *m* uoffisiell bors, **borsista** *m*, *f* børspekulant, stipendiat, **borsotto** *m* stor veske **borzacchino** *m* halvsjovel

boscaglia *f* buskas, **boscaiuolo** *m* tommerhogger, skogvokter, **boschereccia** *f* fuglekvisper, **boschereccio** skogs-, *lungo* ~ skogsopp, **boschetto** *m* lund, skogsnar, **boschivo** skogs-, skogbevokst, **bosco** *m* (*pl* -chi) skog, ~ *ceduo* bruksskog, ~ *inglese* parkanlegg; *essere uccel di* ~ være fri som fuglen, *fig.* gå under jorda, *uomo di* ~ villmann, *uomo da* ~ *e da* *rivera* alimaligmann, **boscoso** skogrik

bosforo *m* trangt sund *il Bosforo* Bosporus

bosso *m* bukshom, **bossolo** *m* bukshom (*sj*) liten treskål, almisseskål, stemmeurne, (patron)hylse, granathylse

botanica *f* planteare, **botanico** (*pl* -ci) botanisk ~ *m* botaniker, *orto* ~ botanisk hage

botola *f* lem i golvet; fall-lem

botolo *m* knoter (og *fig.*)

botro *m* = *burro*

botta *f* slag, hogg, hipp, stikkpille, dynamittfiske, (gevær)skudd, sl. padde; *dar delle botte* gi pryl, *botte da orbi* en ordentlig omgang juling; *ricevere delle botte* få pryl; *botta e risposta* stikkpille og svar med samme myni, spørsmål og svar (lek).

bottaccino *m* liten tonne; *torda* ~ en trostefugl, **bottaccio** *m* tonne, fat; vannbasseng, molledam, **bottacuola** *f* hlære (srl i munnen)

bottaglia *f* lærstøvel

bottaiolo *m* bøkker, **bottaiuolo** *m* smugfisker

bottame *m* samling (vin)tønner

bottarga *f* sl. kavtar

bottata *f* spydighet

botte *f* fat, tonne, *dare un colpo alla* ~ *e uno al cerchio* gi noe rett til begge parter; *voler la* ~ *piena e la moglie ubriaca* ville ha både i pose og sekk, *la* ~ *da il vino che ha* en kan ikke vente tre merker taig av en trebukk; *volta a* ~ *tonnachvelving*, *essere in una* ~ *di ferro* være meget sikker

bottega *f* butikk, verksted, *chiudere* ~ lukke butikken (og fig.), *essere a* ~ *gå i lære*, *fatto di* ~ redskap, håndlanger, fig. spion, *andiamo a* ~ (spøk.) la oss gå til skolen, **bottegaio** *m* handelsmann, *arte scienza bottegaia* kunsten å tjene penger, **bottegante** *m* handelsmann, **botteghino** *m* liten butikk; lotteriskontor (= *il* ~ *del lotto*), **bottekontor** (teat.) **bottello** *m* navnelapp, etikett, **botticella** *f* fat, tonne, **bottiglia** *f* flaske, ~ *di* *Leida* leidnerflaske, **bottigliere** *m* kjellermester, **bottiglieria** *f* vinhandel, -lager

bottino *m* renovasjonsarbeider, søppekjører

bottino *m* (krigs)bytte, kloakk; *mettere a* ~ *beleire*, *rovare*

botto *m* slag, *di* ~ straks, *in un* ~ i ett nu, *tutti in un* ~ alle på en gang

bottonaio *m* knappedeier, -seiger; **bottoncino** *m* (mansjett)knapp, øring, **bottone** *m* knapp, kårdeknapp, knapp; øring, spydighet, *attaccare un* ~ *a una* huke tak i, oppholde en med snakk, ~ *automatico* trykk-knapp, *bottoni gemelli* mansjett knapper, *grare il* ~ trykke, vri på knappen, **bottoniera** *f* knapperekke

botulismo *m* mat-, hermetikkforgiftning

bovaro *m* serokter, *bove* *m* (pl. *buoi*) okse; *mettere il carro innanzi ai buoi* spenne kjerra foran oksene, **bovile** *m* sj. fjøs, **bovina** *f* kumøkk, **bovino** *le* ~ *bestiame* ~ storfe, *occhi bovini* kumøye

boxare (in) bokse, **boxe** *f* boksing

bozza *f* utkast; kul, arkit. kvaderstein, *mar* (taut) stopper, *bozze di stampa* korrektur, *prime seconde bozze* første, annen korrektur, *correggere le bozze di stampa* lese korrektur; **bozzacchione** *m* inntørket plomme (på treet), **bozzacchiato** tykk, uformelig, **bozzetto** *m* skisse, utkast

bozzima *f* (oppbløtt) hønsefôr, fig. graut, graut (kri. og vann) til garnbløting

bozzolo *m* kokonghandter; **bozzolo** *m* kokong, *uscir dal bozzolo* (fig.) kripe ut av hylsteret, **bozzoloso** klumpet, knutet

bozzone *m* kastret lam, fig. fjøs

braca *f* bukseben, *brache* bukser; fig. vrov, prat, sladder; *calar le brache* ydmyke seg, *mi cascan le brache* jeg taper motet, **bracalone** *m* en som mister buksene, fig. sjusket, forsemt person, *a* ~, *a bracaloni* hengende (bukser, strømper); **bracare** sladre, skravle, **bracato** *sj.* med bukser på, **grasso** ~ smellfet

braccare snuse etter noe, **braccata** *f* (opp)snusing,

braccatore *m* (f. *-trice*) snuser, sporhund (og fig.)

braccetto *m* liten arm; *a* ~ arm i arm

braccheggiare (e) snuse, fig. spionere; **braccheggiatore** *m* (f. *-trice*) snuser, snushane; **braccheggio** *m* (opp)snusing (og fig.), **braccheria** *f* sj. hundekobbel; **bracchiere** *m* hundeleder

bracciale *m* armskinne, armbind, -bånd; jerns å (på dor), **braccialetto** *m* armbånd

bracciamato *m* arbeiderstand, **bracciante** *m* dagarbeider, arbeidsmann

bracciata *f* favnfull, svømmetak, *a bracciate* i massevis, **bracciatore** *f* oppmåling (i favner), **bracciere** *m* en som gir armen til en dame; **braccio** *m* (pl. *le braccia*, fig. i *bracci*) arm, kraft, alen, *mar favn*, *a braccia aperte* med åpne armer, ~ *della bilancia*, vektstang; *gli cascano le braccia* han er (blir) mállos; *aver sulle braccia uno* måtte sørge for en; *il* ~ *destro di una* ens høyre hånd, *con le braccia legate* (fig.) med bundne hender, *aver le braccia lunghe* (fig.) ha lange armer; ~ *di terra* landtunge; *tenere in* ~ holde i armen, *a* ~ plutselig, improvisert; *fare il muso lungo un* ~ bli lang i ansiktet, *sono nelle vostre braccia* jeg er avhengig av dere; **bracciuolo** *m* arm-ene, gelen-

bracco *m* (pl. *-chi*), ~ (segugio) sporhund (og fig.) poitagent, **braccoliere** *m* krypskytter

brace, **bracia** *f* glodning, *cascar dalla* ~ *nel fuoco*, *cascar dalla padella nella* ~ komme fra asken til ilden, *nero come la* ~ kullsvart, gravalvorlig

brachetta *f* liten bukse, bukseklaff, -smekk

brachiale som hører til armen, arm-

brachicardia *f* nedsatt hjerterevirksomhet, **brachice-**

falio *f* kortskallethet, **brachicefalo** *m* kortskalle,

brachiere *m* brokkinde, **brachigrafia** *f* lynskrift

brachilogia *f* ordknapphet, fåmællhet

braciere *m* kultbekken, varmebekken

bracuola *f* kotelett, snitt (med barberkniv)

bradicardia *f* nedsatt hjerterevirksomhet

bradipo *m* dovendyr

brado halvvill (om dyr på beite)

bragagna *f* sl. trål, **bragia** *f* glød, **brago** *m* (pl. *-ghi*) sole, skitt, *vivere come porci in* ~ leve som griser i sola, **bragozzo** *m* trål, fiskehåt

braille *m* blindeskrift

brama *f* begjær, lengsel, **bramabile** ønsket g., attrå-

verdig, **bramanico** (pl. *-ci*) bramansk; **bramano** *m*

brahman, **bramare** begjære heftig, lengle etter,

bramino *m* brahman, **bramire** (i-*isco*) hyle, brøle

saute (srl. hjort), **bramito** *m* brøl; **bramosia** *f*

begjær, lengsel; **bramosità** *f* sj. = **bramosia**

bramoso begjærlig, lengselfull

branco *f* klo, *bot* fig. gren, **branche** fangarmer

klosaks, **brancata** *f* håndfull, hogg (klo)

branchia *f* gjelle, **branchiale** gjelle-, i **branchiati** alt som ånder med gjeller

brancimento *m* befamling, **brancicare** (bra-) be-

famle; **brancitura** *f* befamling, merke (etter berøring); **brancichio** *m* stadig befamling, **branci-**

cane *m* (f. *-ona*), en som famler, fingerer

branco *m* pl. *-chi* buskap, flokk, *a branchi* i

mengde

brancolamento *m* famling, **brancolare** (a) famle seg

fram (og fig.), **brancolone**, **brancoloni** famlende

brancoso med klør

branda *f* (henge)køye, felt seng

brandello *m* lase, bit, *a brandelli* i sner

brandeggiare (e) svinge (kanon) i stilling, brandi-

mento *m* *v* svinging, brandire *f*-isco svinge med (våpen), gyng, høye seg, branditore *m* *v* en som svinger (sverd, etc.), brando *m* poet sverd
brano *m* (brudd)stykke, a brani stykkevis
branta / viland, branzina *m* en fisk
brasato stekt på gløt, ~ di vitello kalvestek, brasatura / slaglodding
brasca / slagg, vogngrind, *v* kår
brasile *m* en rød farge, sl snus, sl sigar, brasiliano bras isansk, ~ *m* brasilianer
bravacciata / skryt, utfordrende opptreden, bravaccio *m* skryter, farlig fyr, fare *il* ~ skryte, være hellere, bravare skryte, true, provocere, bravata, bravateria, bravazzata / utfordrende vesen, oppførsel; overmodig skryt, bravazione *m* skrythals, høvenpels, provokator, braveggiare *ter* skryte, briske seg, braveria / *v* = bravata braveria / *v* = bravura bravo dyktig, tapper, flink: ~ 'brava' bravo' da ~ 'friskt mot' fare *il* ~ prale, essere ~ in latino være god i latin, alla brava flott; ~ *m* hest, banditt, bolle, bravura / mot, dyktighet, pezzo di ~ glansnummer
breccia / bresje (mur) buttare *m* ~ heskyte, far ~ dig i gjøre dypt inntrykk, overtale, grid breccie, pukkstein, breccame *m* pukk(stein), breccioso *v* eiend
brefotrofia *m* hitebarnshospital hjem
brenna / radmagert ok
brenta / tonne (bæres på skulderen), ca 50 l
bretella / *isrl* pl (bukse)sele(r)
breve kort(brev), andar per le brevi gjøre saken kort, *m* ~ kort sagt, snart; ~ *m* dobbel heltaktsnote, ~ (pontificio) pavelig brev, ~ amulett, talisman
brevetta / håre, brevettare *f*-et- ta patent på, brevetto *m* patent, prioritetdokument, concessione di ~ patentbevilling ~ d'invenzione patent på oppfinnelse, ~ di pilota flysertifikat
breviario *m* bønnehok, salmebok breviar, kompendium
brevisloquente kortfattet, brevisloquenza / kortfattethet, bresl munn (overrakt) personlig, uten kvittering, brevita / korthet
brezza / bris, ~ di mare e di terra solgangsbis, brezzare *v* = brezzeggiare *ter* småblåse, lufte, brezzone *m* *v* sterk bris
brices / dial rus, brischezza / *v* beruselse, fylt, brico *pl* -chi full, ~ fradici pære full briccone *m* (f -ma) fylt
briccon / bagatell, bricciare *ter* fortape seg i småting, pirke
bricco *m* pl -chi kanne, gl eser
briccola / fortøyningspæl (i sand)
briconaggine / slyngelaktighet, briconata / slyngelstrekk, bricone *m* skjeim, slyngel, briconeggiare *ter* drive slyngelstreker, briconeria / slyngelaktighet, -strek briconesco *pl* -chi slyngelaktig
bricia / *v* = briciola / (brøds)smule, non saperne ~ ikke ha den ringeste anelse om det, tirar su a briciole di pane oppale med omhu, briciolo *m* smule, grunn fare *m* bricchi smuldre
bricolla / smuglerkorg, -vare
brida / tomme toyle
briga / besvær, ergrelse, kiv, darsi pigliarsi la ~ di gjøre seg den umake å, accollar, attaccar brighet
brigadiere *m* brigadegeneral underoffiser (i politi)
brigantaggio *m* rovervesen, brigante *m* rover

brigantesco *pl* -chi roveraktig, rover-, brigantino *m* mar brigantin
brigare intrigere; brigata / selskap, brigade, pica ~ vita beata i fåtallig selskap er det best, brigatore *m* (f -trice) *v* streker, intrigant
brighella *m* slu tjener (fra den venetianske maskekomedie), fig ustadig fyr, narr, discorso da Brighella tul snakk
brigidinato *m* vaffelbaker selger brigadino *m* slags a tel kokarde sley e
briglia / tomme toyle tenere *m* ~ holde i tomme, a ~ sciolta fer løse toyle a tutta ~ i full fart
brilla / avskallingsmaskin til tsk brillantare fasettere, gasere briante stralende vittig ~ *m* briant komiker brillantina / briantne brillare strale utmerke seg skale la belgen av skumme over vin, esplodere (minet) ~ per la sua assenza gjøre med sitt fravær una mina sprengre en mine brillatoio *m* skallingsanlegg maskin (ris) brillatura / i hjelting avskalling
brillo lett heruset
brina / rim(frost), gråstenk i håret; brinare rime, brina del rimet; det er rimfrost, brinata / rim(frost), gråstenk, elde, brinato rimet, ha fatto ~ det er rim, capelli brinati gråsprenge hår
brindare, ~ a uno drikke for en, utbringe ens skål
brindello *m* bit, stykke, trevl, brindellone *m* (f -ona) en som kler seg dårlig
brindisi *m* inv skål(tale)
brio *m* liv, munterhet, brioso / munterhet brioso livfull munter
briscia / sl kake
briscola / et kortspill, trumf (i samme), contare come il due di ~ ikke ha noe en skulle ha sagt, *vi* pl provi, venturi che briscote' du skal få smake' gli ha dato una ~ han ga ham en omgang juling, briscolante *m* (spok) en som spiller briscola briscolare *ter* pryle
britannico *pl* -ci, britisk, britanno *m* brit
brivide *m* stadig gysing, brivido *m* gysing (av kulde, feber, redsel), mi vengono i brividi det går kaldt nedover ryggen *m* n
brizzolato spraglet, capelli brizzolati gråsprenge hår brizzolatura / fiolet (av annen farge); spragletthet gråsprenghet
brocca / mugge, kunne, skudd, spire, (senitum av) blink rør (til å plukke frukt med), brocciao *m* kannestoper, -seiger, skomakerredskap til å lage hull med, stor syl, dor; broccardo *m* juridisk problem, broccatello *m* sl, brocade, spraglet marmor, broccatellone *m* konglomeratt(stein), broccato *m* brocade, brocchetto *m* kunne, mugge, spire, brochiere *m* sl, skjold
brocciatrice / bor, dor (til salmakerarbeid), broccatura / doring, opprømming
brocco *m* pl -chi blink, spire, skudd, hest som er dårlig til bens, spiss, fremslående tann, broccolo *m* sl kål, fig tåpe, broccuto full av spiser
broda / tynn suppe, suppetest, gatesole; fig «suppe», vovl, brodaglia / tynn suppe, skvip, brodauolo *m* suppe-elsker, fig dumrian, brodetto *m* suppe, buljong med egg, fiskesuppe, antico come il ~ gammel som alle hauger; brodicchio *m* smakløs suppe, skvip, gatesole, brodiglia / soie, brodo *m* suppe, buljong, ~ di carne kjøttsuppe, minestra *m* ~ suppe med makaroni; ~ rivretto sterk buljong ~ lungo tynn, utvannet suppe, fig skvip, andare *m* ~ di giuggiolo være fra seg av glede, ~ loco klar suppe pasta *m* ~ suppe

med makaroner; *riso in ~* suppe med ris, *lasciar ruocere uno nel suo ~* (fig.) la en gjøre det en lyster, ~ *vegetale* grønnsaksuppe, -kraft, *brodolone m* (f -one) gris (ved bordet), en som er sjukskete kledd, sjukskete taler, skribent, *brodoso* lynn (om suppe)
brogliaccio m (innførings)protokoll, **brogliare** (a) dirigere, **brogliasso**, **brogliozzo m** protokoll
broglio m renke, knep, *brogli elettorali* valgflusk
brolo m (kjøkken)hage
bromatologia f kostlære, ernæringslære
bromismo m bromforgiftning, **bromo m** brom, **bromuro m** bromid
bronchi m pl bronkier, **bronchiale** bronkial, *catarro ~* katarr i bronkiene, **bronchite f** bronkitt
broncio m misbilligende grimase, *fare il ~ a uno* se skjelt til en, være sur mot en, *mettere il ~* være (bli) sur, *tenere il ~* surmule
branco m (pl -chi, bronk.e, tornet, knudret busk, stamme, **brancone m** stor knudret stamme, støttestokk (for vinranker)
brontofobia f redsel for tordenvær, uvær
brontolamento m brumming, skjenn, **brontolare** (bra-) brumme, skjenne, tordne, **brontolio m** stadig brumming, skjenn, **brontolone m** (f -one) en som allid brummer og skjenner
bronzare (a) gi bronsefarge, bronsere, **bronzatura f** bronsering, **bronzeo** bronse-, **bronzina f** bronsebussing, låger, **bronzista m** f bronsestøper, kunsthandler, **bronzo m** bronse(figur), i *bronzi* kanoener i *sacri bronzi* kirkeklokkene, *faccia di ~* frekt fjes, *stomaco di ~* sterk mage
brucia f lynn suppe, skvip (og fig.)
bruciatura f brusjyre, **bruciatato** heftet
brucare nippe, gnage, rispe av (blad), **brucatore m** (f -trice) som ganger, risper (blad), **brucatura f** avgnag og risping
brucante sj kokket, **bruciabile** brennbar, **bruciachiare** (-cia-) svi her og der (også om frostskaide), **bruciamento m** brann, **bruciapelo m** a ~ plutselig, uten varsel, like i synet, *sparare a ~* skyte på nært hold, **bruciare** brenne, svi, ha feber, *il gelo brucia le piante* frosten skader plantene, *l'artista è bruciato* steken er svidd, *gli occhi mi bruciano* jeg svi i øynene, *mi sono bruciato un dito* jeg har brent en finger, *gli brucia la fronte* han har feber, ~ *dalla sete* brenne av tørst: ~ *la scuola* skulke, ~ *le tappe* skynde seg av sted (og fig.), ~ *il pagliume* ikke holde ord, ~ *le cervella* blåse ut hjernen (skvite), **bruciata f** ristet kastanje, *padella da bruciate* steketist (for kastanjer), **bruciatato m** kastanjerister, -selger, **bruciatocio m** rest av noe brent, svidd, *saper di ~* smake svidd, **bruciato** svidd, brent, ~ *m*, *puzza di ~* svidd, **bruciaturo f** brenning, etsing, brannår, **bruciore m** brenning, brann (og fig.), *un ~ alla gola* svi i halsen, ~ *di stomaco* halsbrann
bruco m (pl -chi) larve, orm, *adj* sjuksket
brughiera f lyngmo, hei
brulicame m vrimmel, mylder, **brulicare** (u) myldre, **brulichio m** vrimmel
brullo avsvidd, ubevokst, *fig* fattig, naken
brulotto m hist brander, brannskrep
brum m inv lukket toseters vogn
bruma f vintersolhverv, fimbulvinter; tett tåke, mark (i treverk) **brumale** vinter-, tåket
bruna f mørkhåret kvinne, **brunetta f** brunette, **bruneggiare** (e) være mørk, skinne brunl, **brunezza f** (f) mørkhet, brunhet

brunimento m polering, **brunire** (-isco) polere, pusse, **brunilino m** polerstål, **brunitore m** (f -trice) polerer, **brunitura f** polering
bruno mørk, brun; ~ *m* mørk, brun farge
sorgesfor, ~ *grave* dyp sorg, *mezzo ~* halvsorg, *portare il ~* bære sorg, *notte bruna* mørk natl, *abito ~* sorgedrakt; *mettere il ~* alle bandiere forsyne flaggene med sorgesfor
brusca f grov børste, strigebørste, **bruschinare** sj = **bruscare** strigle, **bruschino m** børste
bruschette, *tirar le ~* trekke lodd (om det lengste strå)
bruschezza f barskhet, **brusco** (pl -chi) barsk, brysk, rå, bitet, *trausco e ~* tussmørke; *vino ~* litt skarp vin, *con le brucche* bryskt
bruscolo m stovgrann, rusk (i øyet)
brusio m larm (stemmesus, mengde; *ci fu, si fece un gran ~* per det var svært oppstuss omkring ..)
brusire (-isco) larme
brutale dyrisk, rå, **brutalità f** dyriskhet, råhet
bruto dyrisk, brutal; ~ *m* dyr, *fig* udyr
brutta f, ~ (*scopia*) merk innføringsbok; kladd, **bruttare** skitne til (og fig.) **bruttezza f** stygghet; **brutto** stygg, heslig, gemen, skjendig, alle brutte i verste fall, *un ~ scherzo* en grov spøk, *venir alle brutte* komme i strid, *brutta nomea*, *fama* dårlig rykte, *brutta notizia* dårlig nyhet, *brutta accoglienza* skammelig mottakelse, **bruttura f** skjendighet, noe stygt, skittent
bruzzaglia f rot, skrap, pakk
bruzzico, **bruzzolo m** demring, daggry
bua f (barnslig) smerte, sykdom
buaccio m okseradd, *fig* tosk, **buaccluolo m** guttehvait, **buassaggine f** litt = **buaggine f** dumhet
bubbola f hærfulg, løgn, skrone, *quante bubbole!* for noe sprøyt! **bubbolare** (u) snyte, bedra; rulle (om torden), **bubbolata f** tullsnakk; bedrageri, **bubboliera f** tem med domhjeller, **bubbolo m** rulling (torden), **bubbolo m** dombjelle, **bubbone m** bedrager, **bubbone m** svulst, **bubbonico** (pl -ci) *peste bubbonica* byllepest
buca f hull, hule; kjellerlokale, grav, grop (i seng, i vann) ~ *cu* dyregrav, *fare due buche* spile kuler, ~ *delle lettere* brevkasse, ~ *del suggeritore* suflørkasse, **bucacchiare** (-ca-) gjennomhulle, **bucacuori m** inv, hjerteknuser, **bucafondi m** inv (bokker)bor; **bucaneve m** inv snøkløkke, **bucare** gjennomhulle, refli stikke seg, *aver le mani bucate* være ødsel
bucataio m mannlig vaskeriarbeider, **bucato m** stovvask, klesvask, *fare il ~* vaske, ha vaskedag, *fare un po' di ~* alla coscienza lette sin samvittighet litt, *camicia di ~* nystroket skjorte; *la nina del ~* vaskeristie
bucatura f gjennomhulling, hull, stikk
buccellato m sl søt kake
buccherò m etruskisk pottelcir, leirvase
buccia f skall, ung bark; *aver la ~* dura være hardhudet, *essere tutti duna ~* være alle av samme ulla, *rivedere le bucce a uno* gå hardt i rette med en, **bucciata f** det å kaste skall på, *non intender ~* ikke skjønne et kvadder
buccina f (krigs)trompet, **buccinare** (u) utbasunere
buccio m hårside (på pels)
buccola f metallbeslag, øring, øre okk, **buccolo m** hengekrolle, **buccolotto m** pannekrolle
buccolica f spøk mat, spising
bucefalo m spøk ganger, ok

bucherare /u/ bucherellare /e/ gjennomhulle: bucherella, buchetta /lite hull
bucicare /u/ snu seg varsomt (i senga).
bucinare gå rundt og fortelle, refl. ryktes
bucintoro m Venezias praktskip.
buco m (pl -chi) hull, lite rom, a ~ just det, akkurat, un ~ nell'acqua et slag i luften, vive nel suo ~ han lever meget tilbaketrukket; cercare per tutti i buchi lete høyt og lavt; ~ della chiave nøkkelhull; non cavare un ragno da un ~ ikke bli ferdig med noen verdens ting,appare un ~ betale (en) gjeld, fare un ~ in una cassa illegne seg en annens penger; passare per il ~ della serratura slippe igjennom (ved eksamen o.l.).
bucolica /hyrdediktning, bucolico (pl -ci) hyrde-
buddismo m buddhisme, buddista m buddhist, buddistico (pl -ci) buddhistisk
budellame m tårmer, tarmavfall (ved slakting), budello m (pl budella) tarm, pølseskin, gli tremmano le budella han skjælver av skrekk, fig (pl budelli) smal gate, korridor
budino m sj. pudding
bue m (pl buoi) okse, fig fe, pezzo di ~ losk, il cuoco da del ~ al vino eslet kalter asenci for en siut (sies når en losk skyller ut en annen losk), mettere il carro innanzi al bue spenne kjerra foran oksene; buessa f (f) såpelig kvinnfolk, bufalo m bøffel
bufare storme; bufera f (snøstorm; uvær, -politica politisk omveltning; ~ della guerra krigens turnmel
buffa f helle, viser; helle med kappe (med to huller til øynene), vindstøt (gl.), spøk (gl.), buf-fare, ~ un pezzo in en brikke (sjakk), lit blåse, buffala f vindpust
buffe m inv buffet, kaldt bord, stående anretning, buffetteria f mat utstyr, buffetto m knips (med fingrene), buffet, loff
buffo komisk, pussig, munter, ~ m vindstøt, operakomiker; buffonaggine f sj. ~ buffonata f narrestrek, buffone m (f -ona) narr, klovn, bajas, ~ di corte hoffnarr; buffoneggiare /e/ spille klovn, buffoneria f narrestrek, loyer, buffonesco (pl -chi) narraktig
buggera /raseri kjetter/ (ogn bedrager) aver le buggere være irettabel; ti sono passate le buggere" er du bli ti glad igjen" buggerare /u/ anyte, narre, ha una urig samkvem med
buggerio m virvar larm
bugia f logn, lysestake; dire un sacco di bugie servere en rekke logner; le bugie hanno le gambe corte logner blir alltid oppdaget (el. ærlighet varer lengst), ~ pietosa hvit logn, barmhjertig heislogn; bugiardiaria f lognaktighet, sj. rekke logner, bugiardo lognaktig, ~ m logner, dare del ~ a uno kalle en for logner, far ~ uno gripe en i logn, trette en til logner, chi è ~ e ladro den som lyver, stjeler også, bugiardone m (f -ona, lognhals
bugigattolo m lite, dårlig rom, hull
bugione m grov logn, fam lognhals
buglione m hop, mengde; bugliuolo m trebotte mar pos.
bugna f kvaderstein, seilflik, -hjørne
bugnericcio f bikubepluss, bugna m bikube
bugnola f korg, små kateter, prekestol, bugnolo m liten korg
bugrane f stric (til for)
buina f kumokk, kukuke

buio mørk; ~ m mørke, mørkets frembrudd; al i mørke essere al ~ di qualcosa ikke være klar over noe; tenere al ~ d una casa holde uvitende om noe, mettere uno al ~ sette en i fengsel; ~ pesto belgmørkt, c'è del ~ der er vanskeligheter, problemer
bulbiforme løkformet; bulbillo bot renning, bulbo m rot; (blomster)løk, knoll, hårtot; glassblære (termometer), ~ dell'occhio øyestein, bulboso løkformet, løk
bulgare bulgarsk, ~ m bulgarer; slags lær sj. broderi
bulicame m sj. varm kilde, bulicare /u/ sprudle som varm kilde
bulimia f med sykelig, umetteelig sult
bulinare stikke, grave; bulino m instrument til å grave med, lavare a ~ grave
bulletta f stift, bredhode som, se bolletta
bulletino, se bollettino
bullonato sømbeslått (sku), bullone m bolt, ~ di fissaggio hjulbolt
bum (kanon), ~ che bomba' for noe sprøyt'
bun..., se også bun
buono 1 god, snill, egnet, gyldig, studiare a ~ studere ivrig p m a ~ det overgner alla buona enkelt, in buona i fred og ro, mia padre buon anima min salig far, mi ci volle del ~ e del bello det har kostet meg stort besvær; colle buone med det gode, a buon diritto med god rett, med rette, Dio ~ 'gode Gud' essere ~ a være i stand til, forstå å ..., essere ~ per una somma være god for et beløp non è ~ a nulla han dugar ikke til noe buona fortuna hell, fare buon gioco være nyttig, di buon grado, di buona grazia gjerne; il ~ è che det gode ved det er at ..., questo è il ~? dette er det viktige che Dio ce la mandi buona' måtte det gå godt a buon mercato billig, moneta buona hard valuta aver buon naso ha f a nose buona misura godt mål, e buona notte' og ferdig med det di buon occhio velvillig, gjerne, di buon ora tidlig, ~ come il pane god som dagen er lang un po di ~ en slyngel; questa è buona' den var god qual buon vento ti mena' hvilket slumpehell fører deg hit? sul piu ~ i det beste øyeblikk, på høydepunktet, far buon viso a uno molta en godi, fare buon viso a cattivo gioco gjøre gode miner til slett spill, far buon viso a cattivo sorte in motgangen med humor; il vestito ~ festdrakten, il saluto ~ storstua, il servizio ~ festserveris, daru buon tempo hygge seg, uomo tre volte ~ godsjott
buono 2 m bong, polise; ~ di cassa kassabong ~ del Tesoro statsobligasjon, «gullfisk»
buono-risposta m svarcupong
burattare sikte, fig ventilere, diskutere burattello m sikte(verk), burattinaio m marionettspiller, burattinata f dukkekomedie, burattino m spelle mann, marionett (og fig), teatro dei burattini dukketeater buratto m sikt, såld
burbanza f hofferdighet burbanzoso hofferdig, burbera f vindespill burbero barsk, gretten
burchio m sj. pram boretta f måleglass
bure, p ra ~ gåi, vol pære
burgatio m borggreve
buriana f kald vind, snøstorm; mar (uvær)byge fig hallade
burico m (pl -chi) esel (sj.) grov kappe
burina f baugline, andar di ~ seile langs kysten fig reise hurtig

burla *f* spøk, skjemt, *da ~, per ~* for spøk
mettere in ~ una cosa spøke med noe, *la* noe som
spøk, **burlare** skjemte, spøke med, *burlarsi di uno*
gjøre seg lystig over en, **burlesco** *(pl -chi)* spøke-
full, lystig, burlesk, **burlatta** *f* liten spøk, vaude-
ville, *mandare in ~* ha til beste, **burlesco**
komisk, spøkefull, lystig, **burlone** *(f -ona)* spøken-
de - *m* spøkefugl

burocrate *m* byråkrat, **burocratico** *(pl -ci)* byråkra-
tisk, - *m* byråkrat, **burocrazia** *f* byråkrati

burraio *m* smørfabrikant, -selger

burrasca *f* storm, uvær (på sjøen), *fig* storm
ulykke, *c'è ~ per aria* det brgger opp til uvær
og fig i, *oggi il mare è in ~* i *fig* i han er ikke god
i dag, **burrasco** stormtil

burro påsmurt (m smør), - *m* *gl.* bergkloft

burriera *f* smørdåse, **burificio** *m* smørfabrikk

burro *m* smør *al ~* med smør; *un pane di ~* et
hekt smør, *e un ~* den er veldig god, - *fuso*
smeltet smør, **burrona**, *pera ~* smørpære **butrone**
m klofi, jus, **burroso** smørholdig

busca *f* ettersøking, *andare alla ~ (el ~ in) ~*
ettersøke; gå i trampfart, **buscare** skaffe seg,
pådra seg, *si busca da vivere* en slår seg igjennom
(så vidi det er), *c'è huscato un carico di legname*
han fikk en dyktig omgang pryl

buscalfana *f* mager hest, øk

buscherare *(ur)* snylte, bedra, narre, **buscherata** *f*
snatteri, **buscherio** *m* mengde, bråk

buacca, **buacchia** *f* larm, innmal

buallia *m inv* vanskelighet, *qui sto di ~* her er
problemet, her ligger hunden begravet

bussa *f* slag, *butte* pry, **bussare** banke på, **bussata**
f slag, banking

bussola *f* kompass(hus), mellomdor, skjerm-
lukket bærestol, høsing; pavens lønnekammer
perdere la ~ miste reiningen, rote seg bort (og

fig tape hodet, **bussolante** *m* venn av Paven,
bussolotto *m* tryllebeget; *giuoco di bussolotti* tryl-
lekunst, taskenspill (og *fig* i

busta *f* futtial, omslag, konvolutt, - *portativa-
giuolo* serviettpose

bustata *f* korsettsyerske, -selgerske

bustarella, **bustarella** *f* bestikkelse

bustina *f* liten konvolutt; (brille)futtial, *bai ue*

busto *m* byste; overkropp, korsert

butirro *m* (plante)smør, **butirroso** smørholdig

buttafuori *m inv* regissørens bud, som kal-
er skuespillerne inn på scenen

buttala *m inv* løvstativ, stumtjener

buttare kaste, ødsle bort, *bot* spire, skyte, være
utelt, - *giu* kaste, rive ned; - *giu una lettera*

smøre sammen et brev, - *giu la pasta* ha
makaroni opp i (kokende vann), *la fonte butta*

poco brønnen, kilden gir lite vann, - *le braccia*
al collo o uno kaste armene om halsen på en,

fatica buttata bortkastet strev, - *via* kaste bort,
- *all'aria* (*fig* gi opp (noe), - *a terra* rive ned,

buttarsi un vestito addosso slenge på seg noe tøy
buttarsi a fare una cosa gi seg til å gjøre, *buttarsi*

giu legge seg, *fig* bli beurovel, nedslått, ydmyke
seg, *buttarsi* (om fugl) vagle seg, *il tempo si butta*

alla pioggia det treaker opp til regn, **buttasella** *m*
inv ml påselingsignal, **buttaia** *f* kast, utspil

(kort), *bot* spire

butlerato kopparret, **buttero** *m* heste-, bofferørker
med koppar

bugame *m* innmal

buzzicare *(ur)* hviske, **buzzichio** *m* hvisking og
tisking

buzzo mismodig, *tempo ~* (s) i kjedelig vær, - *m*
mage tykksak, *di ~* *buono* i *rig*, målbevisst

buzzurro *m* rå fyr; kastanjevelger (fra Sveits)

C

c, una ~ un ~ i *italiano* *c/c*

cabala *f* kabbala, kunsten å gjette lotterinummer,
svartekunst, intrige, kahal, *far cabale* smi tenker,

cabalare *(ca- i s)* smi tenker, **cabalista** *m* *sen* som
gjette lotterinummer, kabbalist; *fig* tenkesmed

cabalistico *pl -ci* kabbalistisk, **cabalone** *m* bedra-
ger, **cabarella** *f* siciliansk fiskerbåt, **cabbala** *f*

kabbala

cabessa *f* fin indisk sike

cabestano *m* vindet (spil)

cabila *f* kabylestamme, **cabili**, *i ~* kabyleerne

cabina *f* kahytt, kabin, (film)operatorrom, *haule*
da ~ sk pskiste, - *di blocco* blokkpost, - *pilota*

førerkab n, - *rimorchio* tilhenger, trailer, -
telefonica telefonboks, **cabinista** *m* filmoperator

cablare telegrafere, **cablogramma** *m* kabeltelegram

cabotaggio *m* kystfart, - *piccolo grande* innenriks,
utenriks kystfart, **cabotiere** *m* en som går i

kystfart, **cabotiero** som går i kystfart

cabrare gå til vær (i s) **cabrato** *f* oppslutning

cacao, **caccao** *m* kakao

cacadubbi *m f inv* *f* vinger, tviler, **cacaiuola** *f*
f diare, *calze a ~* hengende strømper, **cacare**

f skite, **cacarella** *f* (f) diare, **cacasanguie** *m*

dysenteri, blodgang, **cacasenno** *m* hovenpels, vik-
tigger, **cacasentenze** *m inv* viktigger, **cacasodo** *m*

f inv høytidelig person, **cacastecchi** *m f inv*
gnier, **cacata** *f* (f) skitting

cacatoia, **cacatua** *f* kakadu, sl papegøye

cacatoio *m* (f) do, dass, **cacatura** *f* flueskitt,

cacazibetto *m* overparfymert, overelegant person

cacca *f* (barnespråk) bersj, skitt, lort

caccabaldola *f* smiger, smisking, kjærtegn

cacchiarella *f* sl fin brødsort

cacchione *m* bjarve, *pl* flue-egg i mai

caccia *f* jakt, vilt, jaktfeit, *andare a ~* gå på jakt,
apparecchio da ~ jagerfly, *dar la ~* a jage,

forfølge, - *illegale* krevpskytteri, - *riservata*
reservert jaktterreng, *cane, fucile da ~* jakthund

-gevær, - *all'orso* bjørnejakt, - *alla balena*
hvalfangst, - *m inv* jagerfly, torpedojager,

caccia-bombardiere *m* jagerbombefly; **cacciagione**
f vilt, **cacciamento** *m* jakt, **cacciamosche** *m* *inv*

fluesifte, **cacciapassere** *m inv* fugleskremsel

cacciare gå på jakt, jage, fordrive; utstøte (skrik),
stikke inn i, stå (spiker) i, forlegge, *chi sa, dove*

I ho cacciato hvor har jeg gjort av den, tro' ref! stikke seg bort; *chissa dove si e cacciato* hvor har han (den) gjort av seg, tro? *cacciasommergibili* m inv. ubåljager, *cacciata* f jakt, jaging, *cacciatori* f dort; *cacciatori* f jegerjakke, *cacciatore* m // -trice, jeger, jegersoldat, streber, tjener i hvre gran — jegermester; *cacciatorpediniere* m inv torpedojager, *caccivite* f skrujern, skrutrekker *cacciu* m sl lakris, *cacciucco* m sl fiskesuppe *caccola* f // skitt, lort (i pels), husemann (i neset) søvn (i øyne), *cacherello* m smale-, (sauce-) perler *cacheroso* affektert

cachessia f sykelig avmagring, kakeksi *cachettico* (pl -ci) som lider av kakeksi

cachi kakifarget), ~ m *hiti* kaki

cachinno m latter, fnising

cacina f ostekjeller, lager, *cacinaio*, *cacinauolo* m ostesølger, yster, *caciato* strodd med ost

cacico m afrikansk negerhøvding

cacimpero m en rett (av ost, smør, egg, melk) *cacio* m ost, *arrivare come il* — *siu maccheroni* komme som kallet, *essere come pane e* ~ være pott og panne, uatskillelige, *caciocavallo* m sor italiensk ost, *cacioso* osteaktig, *caciotta*, *caciuala* f (små)ost

cacofonia f mislyd *cacografia* f skrivefeil

cacone m (f -oni) en som går ofte på do *fu reddhare*

cacineas, *cactes* f *cacio*, *cactus* m kaktus

cad(a)uno gl (en)hver

cadavere m lik *ing fig* *cadaverico* (pl -ci) likaktig

cadde se *cadere*, *cadente* falende avleggs, *eto* ~ alderdom, *stella* ~ stjerneskudd, *cadenza* f kadens, takt, rytme, *cadenzare* (e) gi takt, rytme skundere, *kadensere*, ~ *il passo* gå i takt, *cadenzato* taktfast; *cadere* falle, gå ned, ~ *da cavallo* falle av hesten, ~ *in diavolo* gå av bruk ~ *in errore* feile la feil, ~ *malato* bli syk ~ *in mente* rinne i hu, ~ *in miseria* synke ned i armod ~ *morto* falle død om ~ *in multa* bli mulktet *Pusqua cade in aprile* påsken faller i april, ~ *in piedi* komme ned på hena *il vento e caduto* vinden har lagt seg, *mi cadono i capelli* jeg mister hår (røyter), *i capelli le cadono sulle spalle* hun har håret helt ned over skuldrene, ~ *dalle nuvole* undre seg, ~ *agli esami* dumpe, ~ m nedgang, fall, *il* ~ *del sole* solnedgang, solnedgang

cadetto m yngste sønn, kadett ung kunsiner

caduceo m merkurstav

caducita f skropelighet, *caduco* (pl -chi) skropelig avfeldig, *dente caduco* melketenner, *male* ~ fallesyke, *frutto* ~ nedfallsfrukt, *fuglie caduche* ettårig lauv, *speranze caduche* bristende håp *caduta* f fall, syndefall, ~ *d'acqua* foss; *caduto* fallen, *tombe dei caduti* krigsgraver

cafarnao m oppstuss, forvirring, babel

caffe m inv kaffe, kafe, ~ *amaro* kaffe uten sukker, ~ *espresso* ekspresskaffe, ~ *fredda* (savkjølt) kaffe, *gratina di* ~ kaffeis, ~ *latte* kaffe med melk ~ *macchiato* kaffe med en dråpe melk, ~ *ristretto* kruttsterk kaffe, ~ *lunga* tynn kaffe, *politica da* ~ politisk kannestoperi; *caffe-concerto* m lite teater med kaffeservering, *café* *chantant* *caffèina* f koffein; *senza* ~ koffeinfri *caffèismo* m koffeinforgiftning, *caffèista* m f kaffedrikker, -kjenner, *caffelatte* m kaffe med melk, frokost

caffettiano m kaffian

caffettiera f kaffekanne, maskin, kafevertinne, serveringsdame, (gl kjøretøy) skranglekasse; *caffettiere* m kafevert, *caffetto* m heil

caffo m oddetall, *giocare a pari e* ~ spille odde og jamne (par eller odde)

caff(f)ro m kaffet

cafone m bonde (for-Italia) oppkomning, *fig* ubehøvlet person

cagionare to forårsake, *cagione* f årsak, *a* ~ *di* anledning av, *per tua* ~ for din skyld, *travaro* ~ finne påskudd *cagionevole* sykkelig, sari *cagionevolezza* f sykkelighet, *cagionoso* sykkelig

cagliare løpe sammen, *caglio* m (oste)ope

cagne f hunnhund, tispe, dårlig sangerinne, skuespillerinne, *la* ~ *frettolosa* leve i *cagnini* *cieli* hastverk er lastverk, *cagnaccio* m stor, stygg bikkje, *cagnia* f gjøing, *cagnara* f hundegneldring, *fig* larm og spetakkel, *cagnazzo* fiolett, *cagnesco* (pl -chi) hundekattig, *guardare uno in* ~ se arrig, skjele olmt på, *essere in* ~ *con uno* være harm på en, *cagnetta* f liten hund *cagnina* f liten hund, en biter sin, *cagnino* m liten hund, *cagnolino* m liten, fin hund *cagnotta* f pengepott skål (havard), *cagnotto* m (neds) håndlanger, *cagnuola* f liten tispe, *quale la signora tale la* ~ som herren er, så også tjeneren

cacca m (pl -chi) kakak, jolle, sjalupp

cala f liten bukt, vik, lasterom

calabrace m inv kortspill, *calabrese* fra Calabria ~ m kalabreser, *calabresella* f sl. kortspill,

calabro gl = *calabrese*

calabrone f humle

calafataggio m mar kalfatring, *calafatore* kalfatre,

calafato m kalfatrer

calamitata f det å kaste blekkhuset mot en, *calamaio* m blekkhus, typ blekksmører, regn skapsfører, sl blekksprut, *calamai* blå senger om øynene, *calamaretto* m liten blekksprut, *calamaro* m blekksprut, blå ring om øye

calamistro m krolltang

calamita f magnet(jernstein) *fig* attraksjon, tiltrek kende person, *calamitare* magnetisere, *calamitazione* f magnetisering, *calamitico* (pl -ci) magnetisk, *calamita* f ulykke, katastrofe, *calamitoso* uhellssanger, katastrofal

calamo m (skrive)ror (hærstikk), gasefjer

calandra f teke kalandet sl lerke, ~ *del grano* kornsmulebille *calandrare* presse, glatte, *calandatura* f glatting, pressing, *calandrino* m sl lerke *fig* godsjolt, teke vinke(mål), *calandro* m vinke(mål) sl lerke

calappio m lelle, snare *ing fig*

calapranzi m inv kjøkkenheis, *calare* senke, fire ned, falle, gå ned, ta av, *refl* fire seg ned, slå ned på (om fugl), *luna calante* minkende måne, *sul* *del sole* ved solnedgang ~ *di peso* gå ned i

calare *di peso* gå ned i *peso*, *cala la tela* teppet *si cala* *calata* f daling, siring (solnedgang nedgang) *calata* f *calata* *calata* ~ *dei barbari* barbarenes innfall i Italia ~ *con la corda* nedfiring ~ *di raddobbi* bedding, lorrdoke, *una* ~ *di rete* et (garnikast)

calastra f tonnestativ, trakt, stolte (for våpen)

calaverna f surring (på året o. lign)

calaza f kime (egg, plante)

calca f trengsel, *calcabile* som kan presses *calca-fogli*, *calcalettore* m inv brevpresser, papirklemme

calcagno m (pl le *calcagno* *fig* i *calcagno*) hæl

alzare, *menar le calcagna stikke av; aver uno alle calcagna* ha en i hælene, *stare alle calcagna di uno* være i hælene på en **calcare** / kalkovn **calcare** kalkholdig, (pietra) ~ kalkstein, ~ i trække, gå på trykke, stampe sammen, kalkere, la avtrykk, ~ *il cappello sugli occhi* trekke hatten nedover øynene, ~ *la mano sopra uno* la sin hånd hvile tungt på en, ~ *le orme di uno* gå i ens fotspor, ~ *le scene* gå til scenen, være på de skrå bredder, ~ *troppo sulle sillabe finali del verso* betone versets sluttstavinger for meget, ~ *le tinte fig.* smure tykt på, ~ *il tabacco nella pipa* slappe tobakk i pipa, **calcareo** kalkaktig, -holdig **calcata**, *dare una ~ a* presse sammen, **calcatolo** m kalkerstift, ladestokk
calce f / det nederste av noe, *in ~ della pagina* nederst på siden ~ 2 / kalkstein), ~ *viva spenta* utesket, lesket kalk, ~ *idraulica* sement (som størkner under vann), **calcedonio** m en edelstein, **calcestruzzo** m betong
calcetto m pl sin dansesko, overlær, **calcicare** sparke, spille fotball, ~ *in porta in rete* skyte m i, **calciatore** m fotball spiller
calcificazione f forkalkning, **calcina** f kalk, mortel, ~ *grassa, magra* mortel med mye, lite sand **calcinaccio** m kalkavfall, murpuss, fig ruiner, forstoppelse (hos fugler), **calcinaio** m grop (til tesking av kalk), sj kalklesker, **calcinare** forkalke, brenne til kalk, gi kalk (jord), **calcinatura** f (for)kalking, kalkbrenning, **calcinazione** f kalking, kalkbrenning, **calcino** m forkalkning (hos silkeorm), **calcinosi** f med forkalkning **calcinosia** f kalkholdighet **calcinoso** kalkholdig
calcio m spark, fotball(spill), kolbe (på skytevåpen), ~ *d'angolo* hjørnespark, corner, ~ *dell'uno* esespark, **campionato di ~** fotballmesterskap, *giocare al ~* spille fotball, *giuoco del ~* fotball(spill), *prendere uno a calci* sparke en, ~ *di rigore* straffespark, *dare un ~ a* sparke, fig gi opp (noe), *fanno a calci* de går ikke sammen, *una coppia un doppietto di calci* spark med begge hakhena, ~ m hjem kalsium, **calciata** m fotball spiller, **calcistico** (pl -ci) fotball-, *gara calcistica* fotballkamp **calcestruzzo** m = **calcestruzzo**, **calcitrare** gi kalk (til jord), **calcitrare** (a) si sparke bakul, fig sette seg på hakhena, ha imoi
calco m pl -chi, kalkering, avstopning, gram omsetningslån, **calcografia** f kopperstikk(ing), ståstikk(ing), **calcografico** (pl -ci) kopperstikk-, **calengrafo** m kopperstikker
calcola f (roe (i vevstol)), **calcolabile** beregnelig **calcolauolo** m sj vever, **calcolare** (a) (beregne ~ *tutte le conseguenze* regne med alle følger **calcolatore** m f -trice, beregner, *regola* ~ regnestav, *macchina*, *calcolatrice* regnemaskin, **calcolazione** f sj = **calcolo** m (beregning med stein for ~ iu regne med, ~ *preventivo* overslag **calcolosi** f med forsteining, ~ *renale* nyrestein, **calcoloso** som lider av (nyrestein, **calcomania** f overføringsbilde **calcotipia** f kopper-, ståstikk
caldia f kjel, ~ *a vapore* dampkjel **caldaiata** f sj en kjellfull; **caldaino** m liten kjel, vevannskar, **caldajo** m kjel, **caldallessa**, **caldallesso** f (pl ~ ei *calde attesso*) koki kastanje, **caldana** f hete(bulge) rødme, varmt rom (over øynent), *prendere una ~* forelske seg **caldano** m varmebekken, **caldacrosta** f (pl også *calde arraste*) ristet kastanje, **caldarrostaio** m som selger ristede kastanjer, **caldarrosto** f pl ~ ei *calde arrastui* ristet kastanje

caldeggiare v *a bere* varmt favorisere, støtte, **calderano** m kjelesmed, **calderina** m en fugl, **calderone** m stor kje
caldo varmt, hei, frisk, ny, ~ m hete, varme, *aver ~ ha del varmt*, *vere varmt*, *battere il ferro finche e ~* smi mens jernet er varmt, *non fare ne freddo ne ~* ikke affisere teni *una notizia calda* en frisk nyhet *testa calda* brusehode, *tinte calde* varme, sterke farger, *chi la vuol fredda e chi calda* «til lags åt alle kan ingen giera» *fa il ~ e il freddo come gli pare* han gjør akkurat som han lyster *pigharata calda* fig, la seg varm på noe **caldura** f (trykkende) hete
calefaciente med varmende, **calefazione** f oppvarming fordamper
calendoscopio m kaleidoskop
calendario m kalender, *aver uno nel ~* se opp i, en, **calende** f pl månedens første dag i den romerske kalender, alle ~ *greche* aldri, *mandare alle ~* greche oppvette på ubestemt tid, **calendimaggio** m i manifest i Firenze)
calenzuolo m en spurvefugl
calepino m leksikon, stor bok
calere trykke, tyngje, *qualcuno non mi cale* jeg er ikkeglad (med noe) *mettere qualcuno in non cale* være likeglad med noe
calessata f kalesjeladning, tur, **catasse** m kalesje, lett reisevogn, **calestro** m mager jord
calesio f fuge (snekker), **calettare** (e) innpasse påsette, slutte tett sammen, fuge sammen, **calciatura** f sammenføyning
calia f gult, solvisov, fig gammelt skrot, person ~ m er umoderne kledde
ca brure gi ei kaliber, måle kaliberet, fig avpasse **calibratoio** m kalibreringsinstrument, **calibro** m kaliber
calice m (h omsieribeger, (alter)kalk, il ~ *dell'umarezzo* den bitte kalk, *bere il ~* *finn alla ferrea* fig, tomme kaliken til bunn
calico m si bomullstøy
calidario m hat / rom ti varme bad
califfato m kalifat **califfo** m kalif
caligine f ds, tåke, royk **caliginoso** distg
callata f markst, gjennomgang (i bekk), **calle** m poet sti, ~ f smug (i Venezia)
callidezza f sj sluhet, **callido** slu
callifugo m pl -ghi liktornsmiddel, -plaster
calligrafia f skjønnskrift, håndskrift **calligrafico** (pl -ci) skrive-, **calligrafo** m skjønnskriver, ~ *perito* skriftekspert
calliope f sl nattergal
callista m f liktornsuperator, **callo** m liktorn, *fare il ~ a qualcosa* venne seg til noe (ubehagelig), **callosita** f (dei a) has hard hud, liktorn, **calloso** forhornet, som har liktorn, **calluto** = **calluso**
callotta f (urikapsel), kalott
calma f vindstille, stilhet, (sinnsro), **calmante** beroligende, ~ m smertestillende middel **calmare** berolige *lindre* *refl* roe seg **calmo** rolig
calmierare sette maksim(pris(er) på, **calmiere** m maksimalpris
calmuco m pl -chi kalmukk, et loddent ulltøy, **calo** m mink, svinn undervekt, nedgang
calocchia f rund stikk klukke (på tust, treskestikk)
calomelano m kalomei avføringsmiddel
calore m varme hete utseilt *raccomandare con ~* anbefale varmt, ~ *naturale* animale kroppstemperatur, *ha un po di ~* han har litt feber, **caloria**

f kalori, varmeeinheit; **calorico** *m* (pl -ci) noe som gir varme; **calorifero** varmegivende; — *m* varmeapparat, radiator, **calorifico** (pl -ci) varmegivende *capacità calorifica* varmeevne; **calorimetria** *f* varmemåling, **calorimetro** *m* varmemåler; **calorosità** *f* varme, **caloroso** varm (og *fig*): *difendere calorosamente* forsvare varmt

caloscia *f* kalosje, **calotta** *se* *collotta*

calpaccio *m* (pl -chi) orientalsk hatt, gresk prestehatt

calpestamento *m* tramping, tråkk; **calpestare** (*te*) trampe (på); *fig* mishandle, trampe under fot, **calpestatore** *m* (f -trice) tramper; **calpestatura** *f* tramping, **calpestio** *m* stadig, kraftig tramping

cal(l)ugine *f* dun

calunnia *f* bakvaskelse; **calunniare** (*tu*) bakvaske, **calunniatore** *m* (f -trice) baktaler; **calunnioso** baktalersk

calura *f* hete, varme

calvario *m* pinefullt sted, *il* — Golgata

calvezza *f* *si* = *calvizie* *f* inv. skallethet, *calvo* skallet

calza *f* strømpe, veks (lånpe), — *elastico* gummistrømpe, *fare la* — strikke, — *alla trottola* kne-, sportsstrømpe, *far le calze a uno* snakke vondt om en, *farli tirar le calze la* seg he to ganger

calzaiuolo *m* strømpeselger, -fabrikant, **calzamento** *m* det å ta på sokker og sko, **calzante** (*fig*) passende *calzare* gi, ta, ha (sko, strømper) på, *passo* — *m* poet. *calzato* *f* støttekile; **calzatoio** *m* skoskje, skohorn **calzatura** *f* skotøy, fotøy, strømper, sko og støvler, **calzaturificio** *m* skofabrikk, **calzerotto** *m* **calzettio** *f* sokk, **calzettalo** *m* strømpeselger, -fabrikant, **calzettone** *m* sportssokk, **calzino** *m* sokk, **calzonale** *m* skomaker, **calzonera** *f* skomakerverksted, skobutikk, **calzoncini** *m* pl guttebukser, korte bukser, **calzoni** *m* pl bukser(r), *farvela nei* — (*fig*) være hunde redd, *portare i* — (*fig*) ha bukser på (om kone som regjerer hjemmet), **calzuolo** *m* støttekloss, kile, pigg (på støkk)

camaleonte *m* kameleon, *fig* værhane

camarilla *f* (hoff)klikk

camarlingo *m* nonne som forvalter klosterets midler, **camarlingato** *m* forvalterembete, **camarlingo** *m* kammerherre, forvalter, skattmester

camarra *f* brystrem (på hestesele)

camato *m* (bankesjekk)

camauo *m* pavens røde barett, flyverlue

cambiabile som kan endres, veksles, **cambiale** *f* veksell, traite — *m* *bianco* blankoveksell; — *di comodo* tjenesteveksell; — *domiciliata* domicilert veksell, *emittente di* — veksellutsteder *trassenti*, — *tutti piazza* utenbys veksell, *girare una* — overdre, endossere en veksell, — *a scadenza fissa* datoveksell — *m* *in sofferenza* nødlidende veksell, — *a vista* veksell til ihendehaver, **cambia-marcia** *m* innremskifter; **cambiamento** *m* skifte, endring, forandring, bytte, omslag, veksling — *d'indirizzo* adresseforandring, — *repentino di tempo* plutselig værromslag, **cambiamopete** *m* inv vekselser, **cambiare** (*ta*) bytte, skifte, forandre, veksle; — *l'aria* lufte ut, — *casa* flytte — *discaro* skifte samtaleemne, — *la marcia*, — *la velocità* skifte gear, *refl* forandre seg, kle seg om; **cambiarlo** veksell *diritto* — veksellrett, **cambiatore** *m* (f -trice)

cambiasvalute *m* inv vekselser, **cambiatura** *f* bytting, skifte; **cambio** *m* bytte, skifte, *merk* agio, diskonto; *mil* avløsning; *fig* avløser; gearstang, **agente di** — vekselmegler, **corso di** — vekselkurs, — *m* *folle* fingear, — *della guardia* vaktskifte; *in* — til gjengjeld, i stedet for, **lettera di** — veksell, **seconda di** — sekundæveksell, — *di velocità* gearskifte), **cambista** *m* vekselser, **cambri** *m* et bomullstoff, kammerduk, **cambiglione** *m* gelenk, svekk (i sko), **camboza** *f* mar proviantrum, **cambugiere** *m* sluert camel... *se* *cammell*

camera *f* (sove)værelse, kammer, — *d'aria* sykkel, slange, bil-; lufisekk, — *di chiusa* slusekammer, — *di commercio* handelskammer, — *dei deputati* deputatkammer, *fare la* — gjøre rommet i stand, — *a gas* gasskammer, — *da letto* soveværelse; — *a un letto* enkeltrom, — *a due letti* dobbeltrom, **medico di** — livlege, **musica da** — kammermusikk, — *oscura* fotoapparat; — *seura* mørkerom, — *di pressione di scoppio* trykk-, eksplosjonskammer, *veste da* — slåbrok, **camerale** skattkammer-, **anno** — finansår, **beni camerati** statseieendom, **scienze camerati** finansvitenskap, **camerario** *m*, *se* *camerlengo*

camerata *m* kamerat; — *f* sammenslutning, sovesal; — *dei piccoli dei grandi* sovesal for de yngre de eldre elever (kostskole), **cameratismo** *m* kameratskap

camerella *f* agne, sengeforheng, **cameriera** *f* tjenesle-, stuepike, **cameriere** *m* tjener, oppvarter, kelner; — *segreto* kammergjenger (srl pavens), **camerino** *m* lite rom, skuespillers avkleddingsrom, garderobe, *mar* offiserskahytt, *fam* WC, **camerista** *f* kammerfrue, **camerlingo** *m* (pl -ghi) (pavens) skattmester, — *del Sacro Collegio* den eldste kardinal, **camerotto** *m* kahyllsgutt

camice *m* messeserk; hvit arbeids-, legefrakk, **camiceria** *f* skjorteforretning, **camicietta** *f* (dame) bluse, **camicia** *f* skjorte, sark, omslag, med kappe, hus, — *da uomo* mannsskjorte, — *da notte* nattskjorte; — *idel mutare* kjolerkappe, — *di forza* (vangstroye, *lasciar uno in* — (*fig*) kle en av til skjorta (skinnet) *levarsi la* — *di dosso* gi bort skjorta på kroppen, *non avere neanche la* — være lutfattig, *essere nato con la* — være en lykkens pansilhus, *ridursi in* — synke ned i armod, *le camicie* ruse rødskjortene (Garibaldi's soldater), *camicie nere* fascister, *camicie brune* nazister, **camiciario** *m* skjorteselger, -fabrikant, **camiciata** *f* sveiting, *fare sudare uno* — svette en, skjorte våt; **camiciotto** *m* arbeiderbluse, **camiciuola** *f* under-, ulltroye

caminetto *m* kamin, **caminiera** *f* kaminspil, skjerm, **camino** *m* takpipe, ildsted

camionabile farbar med lastebil, **camionale** lastebil, — *f* lastebilvei, **camion**, **camion** *m* inv lastebil, **camionista** *m* lastebilsjåfør

camma *f* kamhjul, **cammista** *m* v kameskjærer, **cammelliere** *m* kameldriver, **cammello** *m* kamel, **cammellotto** *m* kamelull, *har* **cammeo** *m* kame

camminamento *m* *mil* løpegrav, **camminare** gå, *spasere*, *parere un morto che cammini* være utført

— *di tutta*, *di galoppo* trave, galoppere, — *per i cinquant'anni* nærme seg de femti, — *diritti* (*fig*) gjøre rett og skjell, **camminata** *f* ganglag), **camminatore** *m* (f -trice) (god, ivrig) fotgjenger, bud

camminatura *f* ganglag, **cammino** *m* vei; — *fatene da* underveis, *mettersi in* — gi seg i vei

camomilla *f* kamille

camorra *f* forbryterbande, **camorrista** *m* forbryter

gangster, camorro m sykelig fyr, utålelig fyr, noe skrap
camoscio m gemseisk na)
campagna f mark, land eiendom), felttog, kampanje, andare stare in ~ reise, være på landet, gente di ~ landsfolk, abito da ~ bonnedrakt, ~ diffamatoria bakvaske-seskampanje; ~ elettorale valgkampanje, buttarsi alla ~ bli rover, campagnuolo landsens, ~ m bonde, landboer alla campagna på landsens vis, enkel, campo, campo m jordvokter, campo mark-, battaglia ~ (avgjørende) feltslag, batteria ~ felthatter, giornata ~ avgjørende dag, stor (arbeids)dag vittoria ~ fei seier, campamento m sj underhold
campana f k okke, et terningspill, giocare alla ~ (også) hoppe paradis, avere tessere di) campana grasse være tungtørt, sentire le due campane høre begge parters mening legar le campane ikke bruke kirkeklokkene (i den stille uke) campanaccio m dyrebjelte, campanio, campanaro m ringer, (F) tungtørt person campanario klokke-, campanella f liten klokke, dorhammer, garden-, ore-, nese-, bisselring, klokkeblomst, campanellina f bot uten klokke, campanello m liten klokke; dor-, sykkelklokke, sonare il ~ ringe på, campaniforme klokkeformet, campanile m klokketårn, fig hjem sled; campanilismo m lokalpatriotisme, campanista m f lokupatriot, trangvikboer, campanino m sl marmor, campano m dyrebjelte, campanula f klokkeblomst, campanulato klokkeformet
campare leve, slå seg igjennom, redde, nære, camp, cavallo, che l'erba cresce mens grasen gror, dor kaa, ~ la vita camparsela redde livet, ~ alla giornata leve fra dag til dag, ~ d'aria leve av luft, campata f vingebredde (fly), ~ idi ponte, brufag
campeggiante m f eirligger, campeggiare te, ligge i felt, kample, fig bre e seg ut (i tale, skrift), tre frum (figur i maleri etc), campeggiatore m (f -trice) leirligger, campeggio m camping telteir, bot blåire, campeggiata m f leirsportsmann camperaccio mark- campestre mark-, landlig corsa ~ terrengløp, campicchiare (u) leve kummerlig campicello m liten mark; campiere m jordvokter, campigiana f kakkell, sl and, campignuolo m marksopp
campionare (u) sende (lage) prøve av, forsyne (et tilbud) med prøver, offerta campionata tilbud med prøver, campionario m prøvekolleksjon, fiera campionaria prøvemesse, campionato m mester-skap campione m forkjemper, (sport) mester, (vare)prøve, hovedbok, conforme al ~ prøvesvarende; ~ mondiale verdensmester, ~ di pugilato mesterbokser; ~ senza valore prøve uten verdi, cu ~ etter prøve, campionessa f kvinnelig mester
campo m mark, felt, (sports)plass; ~ di annientamento tilintetgjørelsesleir, ~ di atterraggio landingsplass dare avere ~ di far qualcosa g., ha mulighet for (leilighet til) å gjøre noe, ~ di azione virkefelt, ~ di fortuna nød-andingsplass, ~ di battaglia slagmark, ~ di concentramento konsentrasjonsleir, ~ di Marte Marsmark, ekserseplass, mettere in ~ føre i marken, mettere il ~ a rumore skape røre i andedammen, tenere il ~ føre feltet, camposanto m kirkegård
camuffare maskere, kamufiere, fig forstille seg camuso stumpneset, flat, naso ~ stumpnese
canaglia f hundeflokk, pøbel, pakk, kjeltring,

canagliata f skurkestrek, canagliesco (pl -chi) svinaktig, skurke-; canagliume m rakkerpakk
canaio m hundecoppdretter, -selger
canalatura f avløp, sluk; canale m kanal, (vann)ledning, sund, rør, gang; are, tarm, canalizzare kanalisere, canalizzazione f kanalisering, canalone m juv, gjel
canapa f hamp, canapain f hampemark, canapato m hampehandler, -arbeider, canapale m (hamp)-tau, canape m sl sofa, smorbrød; kanapè; canapetta f fin hamp, fint lerret, canapificio m hampveveri, -fabrikk; canapino m lerret, en fugl
adj av-hamp, tela canapina stivlerret, canapo m tau
canarino m kanarifugl, canario m adj kanari
canola f pøbelstrek, utskjelling, overhaling; canottiere m sj hundevokter; canatteria f hundekobbel, canavaccio = canovaccio
cancan m inv cancan, orgie, sladder; cancaneggiare te, sladre
cancellabile som kan strykes, cancellamento m stryking, cancellare te, stryke, overstryke, omsio-te; ~ un sospetto fjerne en mistanke, ~ un offesa fig, glemme en fornærmelse; cancellato f cancellato m gitter(dor); cancellatore m (f -trice) stryker, cancellatura, cancellazione f (over)stryking, cancelleresco (pl -chi) kanselli-; cancelleria f kanselli, kontor, articoli (el - oggetti, di ~ kontorartikler, cancellierato m kanslerembete, cancelliere m kansler; ~ federale forbundskansler; ~ dell'impero rikskansler, ~ dello Scacchiere finansminister (i England), cancellio m gitter, rekkverk; comprare a ~ chiuso kjøpe (hus) med alle tilfiggender
canceroso kreft-, canchero m kreft, fig plage, hjemsokt menneske, plagsomt menneske, ~ (F) død og pine! scegliere tra il ~ e la rabbia velge mellom to onder; cancro f koldbrann; la piaga ia m ~ det går koldbrann i såret; cancrenare te, få koldbrann cancrenoso som har koldbrann
cancro m astr kreps; kreft(svulst); il Tropico del Cancro krepsens vendekrets
candeggina f blekemiddel, candeggio m bleking (av tøy)
candela f (voks)lys, ~ d'accensione tennplugg lampada da cento candele hundrellys-pære, reggere la ~ fig, forstyrrer elskende, være tredje hjul på vogna, struggersi come una ~ bli mager (av sykdom, sorg), candelabro m kandelaber; candelario m sj lysestøper, -selger, candelotta f lite lys, dial vokslystikk, candelieri m lysestake; candelora f kyndelsmesse (2 febr), candelotto m lite lys, ~ fumogeno røykbombe
candescende sj hvitglødende, candi m kandis
candidato m kandidat, candidatura f kandidatur, candidezza f hvithet; fig renhet, candido snøhvit, fig ren, troskyldig, candire (-isco) kandisere
candito m kandisert frukt, candore m hvithet, fig uskyld, renhet
cane m hund, hane (skytevåpen), essere fortunato come un ~ in chiera være uheldig bestandig darsi ai cani gi opp, lapt; figlio d'un ~ svinehund, freddo ~ bitende kulde, fatica vita da cani hundeshit, -liv, menar il ~ per l'aria trekke noe i langdrag, non c'è un ~ det er ikke en katt; ~ da penna sug chund; stuzzicare il ~ che darne vekke den slumtende løve voler ruddrizzare le gambe ai cani ville vaske en neger hvil; roba da ~ noe skrot, senti quel ~ di tenere' hør den

e endige lenoren' eviere come cani e gatti være som hund og katt, *attenti al ~* 'vakt Dem for handen' - *che abbia non mure* gjøende hund biter ikke, *pesce ~ hai*, (Gran) Cane khan, storfyrste, **canes** / hundekobbel, *fig* skrikende, bjellende hop

canesora / korghærske (ved gudfest), **canestra** / korg, **canestrino** m korgfletter, selger, **canestruta** / en korgfull, **canestro** m korg, **polla ~ korg**, kuryball **canivaccio** se **canivaccio**

canfora / kamfer **canforato** kamfer

cangiabile foranderlig **cangiamento** m forandring **cangiante** som skifter, ~ m *changeant*

cangiarro m krumkniv **canguro** m kenguru, **canicio** se **canivaccio**

canicida m / hundemorder, **canicola** f, la handestjerna Sirius varmt vær, hundedagsvær *~ giorni della ~* hundedagene, **canicolare** hundedags- **canile** m hundehus *fig* dårlig seng, lite skikent rom **canino** hunde-, **dente ~** hjørnetann *fosse canina* kikkoste, **canipauola** / en spurs **canita** / kjelringstrek, **canizie** f inv gråhårethet *fig* elde **canizza** / giøng, bjelling, halsing hundekobbel

canna / siv, rør, stikk, fiskestang, geværlopp, lengdemål (ca 2 m), ~ *leva* helsesvak person *ruce di ~* *leva* skingrende (et) hest stemme, ~ *della gita* spiserør ~ *d'organo* orgelpipe, ~ *del pulmone* luftrør *stemma come una ~* skjelve som et aspelavv, ~ *da zucchero* sukkerrør, ~ *d'India* bambusstikk, *povero in ~* lutfattig **cannolo** m rørgitter, **cannauola** / rør, en fugl, **cannareccione** m sl rørsanger, **cannata** / støkkeslag, **canneggiare** ~ male (med *canna*) **canneggiatore** m maler **cannella** / (av)lopprør, spuns, kanel, **cannello** m lite rør, spole, kanyle, stengel, detonator, ~ *di ceratacca* lakkestang, ~ *della penna* penneskaf **cannellone** m stort rør, tykk, hul makaroni, **canneto** m rørrøtt **cannetta** / foldeapparat

cannibale m menneskeeter, **kannibal** *og fig* **cannibalismo** m kannibalisme

cannicchio m kappe på smelteovn

cannicciata / pøleverk, rørgitter, (frukt)ladning på tørkerist, **canniccio** m rørfletting, rist til frukttørking etc) **canizza** / tynt siv

cannocchiale m kikkest, ~ *di puntamento* siktekikkert

cannolo m sl kake, fylt makaroni

cannonata / kanonskudd, rørladning, *non senti neanche le cannonate* han er stukk død **cannoncino** m lite rør, liten kanon, folde, sl (fylt) makaroni **cannone** m stort rør, kanon, *carne da culpa di ~* kanonfode, skudd, **cannoneggiamento** m kanon(beskytning), **cannoneggiare** (e) (beskyte med kanoner, **cannoniera** f skytehull (for kanon), kanonbåt, **cannoniere** m kanoner **cannuccia** / tynt rør, sugerør, halmstrå pipe, munnstykke, *reggera tutte cannuce* stå vaklende **cannula** / med rørsnitt

cannutiglio / = **cannutiglia** **canos** / kano sl seilbåt, **canocchiale** se **cannocchiale** **canosta** m kanoter **canone** m regel, forskrift, kanon, mus, kanon, «Fader Jakob», teieavgift, ~ *di affitto* teieavgift ~ *di abbonamento alla radio* lytteravgift, *il ~ della messa* en kirkebonn (del av messen), **canonica** / prestehelig, **canonicale** kannik-, **canonicato** m kannikembete, prebende, *fig* sinckure, **canonichessa** / sisfidame, **canonica** f det å være kanonisk, forskriftsmessig, **canonico** (pl -i) kano-

nisk, kirkerettslig ~ m kannik, domherre *diotto ~* kirkerett, *ore canoniche* bonnetider, **canonista** m kirkerettslærd **canonizzare** gjøre til hegen, kanonisere (*og fig*), **canonizzazione** f kanonisering

canopo m ark gravurne

canoro klangfull, syngende, **ucello** ~ sangfugl

canottaggio m rosport, *sciata di ~* roklubh,

canottiera f striketrove uten ermer, stråhatt

canottiere m båtfører, roer, **canotto** m kano, roebåt *port ten ses motorbåt*

canova / vinlager, -utsalg, **canovaccio** m pussekut, **kanevas**, *lit* utkast, skisse, **commedia a ~** sl improvisert komedie, **canovais** m vinhandler, kjellermester

canzare legge til side, unngå, *refl* gå til side, se **canzare**

cantabile sangbar, syngende, **cantafavola**, **cantafola**

/ fabel rovehistorie **cantafera** / vryllehistorie

canta volo syngende, ~ m lokkefugl **cantambanco** m (pl -chi) galesanger, markedsrikter, **cantante**

m / sangerinne), **cantare** (be)synge, messe, gale, kake *ha un bel ~* han kan sakens snakke, *carta*

canta det står svart på hvitt, *far ~ uno* få en til

å rykke ut med spraket, ~ *ai vardi* snakke for

dove øret, ~ *qualcuno a uno in tutti i toni* gi en

noe inn med skjær, *cantarla a uno* lese ei

teksten, ~ *intanto* utrope seg til seierhette, være

sikker på seieren, *la prima gallina che canta ha*

tutto l'uovo den første som snakker er gjernings-

mannen

cantarella / sl flue, åkerhone, (jeger) plystresig

na **cantarellare** ~ være **cantarello** m kantarel

cantaride en flue **cantaro** m stort beger, pølle

cantastorie m / inv galesanger **cantata** / sang

kantate, **cantatore** m (pl -tori) en som synger,

lokkefugl, **cantatore**, **canterano** m kommode, **can-**

terella / en flue, **cantarellamento** m nynning

cantarellare (e) nynne **cantarello** m kantarel

cantarello m stadig nynning, **canterino** sangglad,

~ m sangfugl lokkefugl, (F) sanger **cantero** m

(natt)port **cantica** f episk dikt, **cantilechiare** (e)

nynne, tralle **canico** m (pl -ci) lovsang, hymne,

il ~ dei cantici Salomos høysang

cantiere m verft, lagerplass, *avere un'opera in ~*

ha et arbeid på stabelen

cantilena / lang, ensformig sang, langsnakk, sle-

pende stemme, *lui* kantilene, **cantilenare** (e)

syng langsamt, tralle, snakke lenge, **cantimbanco**

m (pl -chi) galesanger, **cantimplora** / (is)kjoler,

cantina / vinkjeller, -stue, kjellerstue, *fig* mørkt,

lukket sted, **cantiniere** m kjellermester, matvare-

vinseiger, **cantino** m kvint(streng) på fele, **canto**

m sang, kant, hyrne, ~ *del gallo* hanegal, ~

popolare folkevise, *da ~* til side, *dall'altro ~* på

den annen side, *dal ~* m m på (fra) min side

lavorar da ~ la legge, *di prima ~* meget ung, *il*

del cigno kunstners siste arbeid, svanesangen

cantonale kanton, **cantonare** inndeleg i kanto-

ner, **cantonata** / hyrne, *fig* bommert, *far ~* ligge

på hjørnet (hus), *prendere una ~* gjøre en

bommert, **cantone** m hjørnetstein), kanton, *giorno*

di quattro cantoni bytte hyrne (leik), **cantoniera**

/ hjørneskap, veivokterkone, *trava ~* veivokter

hus, **cantoniere** m veivokter, banevokter

cantorio m kirkesangerstilling, **cantore** m (kirke)-

sanger, kantor, *poet* dikter, **maestro** ~ mester

sanger, **cantoria** / sangertribune, sangkor **canto-**

rino m korhok (i kirke)

canuccio *m* hjerne (i rom), kammer, — *di pane* skalk sl. k. eks
canutezza *f* hvithårethet, canuto hvit-, gråhåret
canzonaccia *f* galevis, **canzonare** *(v)* ha til beste, håne, spise, fjas, **canzonatore** *m* (*f* -trice) spotter, **canzonatorio** spotte-, spottsk, **canzonatura** *f* spott
canzone *f* sang, lyrisk dikt; **mettere in** — latterlig gjøre, *sempre la stessa* — stadig den samme vise
canzonetta *f* liten sang, vise, — *in voga* slager
canzonettista *m*, *f* visesanger, -forfatter, -komponist
canzoniere *m* sangbok, diktsamling
caos *m* kaos, **caotico** *(pl -etti)* kaotisk
capaccia *f* hodepine, tømmermenn, **capaccio** *m* stort hode, dumman stivnakke, **capacciuto** tykk-skallet
capace dyktig, — *di* i stand til (å), *far* — sette i stand til, *e* — *che piova* det blir kanskje regn, **capacità** *f* kapasitet, rominnhold, *fig* evne, dyktighet, **misura di** — rommål, **capacitare** *(v)* gjøre i stand til, overbevise, tilfredsstille, *rest la* seg overbevise
capanna *f* strå-, (honde)hvit, redskapsskur, *terro* a — skråtak, **capannascondere** *m*, *fare a* — leke gjemsel, **capannello** *m* opptop, flokk; **capanno** *m* jakt-, vakthytte, lysthus, badehus, **capannone** *m* stort skur (*og fig*) garasje, hangar
caparbiera *f* stahet, halsstarrig handling, **caparbieta** *f* halsstarrighet, **caparbio** *sl*
caparra *f* garanli, pant, prøve
capato *f* hodeslot, **hattere una** — *in* renne hodet in i, *dare una* — *tel capatina* in *un* lungo stikke innom et øyeblikk
capocchio *m* verk (hn, hamp)
capellino *m* lite hår, sl tynn makaroni, **capello** *m* hår, a — på håret, hårfint, *mi va a* — det (den) passer meg fortreffelig, **apparecchio per asciugare i capelli** hårtørrer; *i è da mettere i capelli bianchi* det er til å få grå hår av, *ci corre un* — det mangler en hårbredd — *del diavolo* sodaut
avere un diavolo per capelli være rasende, *averne fino ai capelli* være lut lei av det, *innamorato fino ai capelli* forelsket til opp over ørene; *essere sospeso a un* — henge i en tråd, *farci i capelli* klippe håret, *luzime per far crescere i capelli* hårvann, **capelli alla marchesa** guttefrisyr, cui ling, *untura per capelli* hårfargemiddel, *non toccare un* — *a uno* ikke krumme et hår på ens hode, *pigliarsi per i capelli* ryke i toltene på hverandre, *da far rizzare i capelli* hårtreisende; **capelloto** håret hårtik, **capelvenere** *m* brøt venushår
capere *gl* komme inn i, rommes
capestreria *f* sj toylesløshet, besynderighet, **capestro** *m* grime, strikk, *gente da* — pakk
capetto *m* lite hode, person med nykker, rare innfall, **capezzale** *m* stor hodepute, hodegjerde, *al* — ved syke-, dødsveie, **capezziera** *f* sofa-, stotrekk
capezzolo *m* brystvorte, patte (narreismokk)
capidoglio *m* spermasettihval
capiente inneholdende, **capienza** *f* rominnhold
capifosso *m* hovedgroft
capigliatura *f* hårtvekst; **capillare** hårformel, hår-*fig* forgrenet; **capillarità** *f* hårrørsvirkning, **capimento** *m* det å rommes, gå inn i, forståelse, **capinera** *f* en spurvefugl
capire *(v)* -isco, forstå, fatte, begripe, *sj* rommes), — *l'antifona* — *il latino* (*fig*) forstå en halvkvadet vise, *non* — *in* se være fra seg, **capiroso** *m* rødhodel fugl, **capitagua** *f* mark kant, rene

capitale hoved-, hovedsakelig, vesentlig, dods-; **citta** — hovedstad, -by, **esecuzione** — henrettelse, **lettera** — stor bokstav, **nemico** — dødsfiende, **peccato** — dødsynd, **pena** — dødsstraff — *f* hovedstad — *m* kapital, *far* — *si* regne med — *votate* aksjekapital, *e un bel* — *fig* han er en ædelgivr, **capitalismo** *m* kapitalisme, **capitalista** *m* *f* kapitalist, **capitalistico** *pl -ri* kapitalistisk, **capitalizzare** kapitalisere, **capitalizzazione** *f* kapitalisering
capitano *f* spåk, kapteinsfrue, (nave) — kapteins-, admiralskip, **capitanare**, **capitaneggiare** *(v)* lede, kommandere, **capitaneria** *f* havnekontor, -distrikt, — *di porta* havnekontor, **capitanessa** *f* kapteinsfrue, **capitano** *m* kaptein, hærfører, *sport* kaptein, — *di cavalleria* ritmester, — *di corvetta* orlogskaptein, — *di fregata* kommanderkaptein, — *di lungo corso* kaptein i langfart; — *di porto* havnekommandant, — *di vascello* kommandør, — *di ventura* leiehærfører (i middelalderen)
capitare *(v)* skje, inntreffe, komme (tilfeldig), *se mi capita* — *(inf)* hvis jeg tilfeldigvis...; — *male* ende gå galt — *in buone mani* komme i gode hender
capitella *f* skomakernål, **capitello** *m* kapitel; **capitolare** kapitel.; — *v* overgi seg, **capitolato** *m* lisitasjonsvilkår, **capitolazione** *f* overgivelse, **capitolino** kapitolinsk, *il monte* — Kapitol, **capitolo** *m* kapitel, paragraf, overenskomst, sl. skjemtedikt; *avere voce in* — ha noe en skulle ha sagt
capitombolare *(-tom-)* styrte, slå kullbolte (*og fig*); **capitombolo**, **capitondolo** *m* kullbolte, **capitomboloni** hodekulls, på nesen, **capitone** *m* sl. silke, en stor ål, **capitozza** *f* beskåret tre, **capitozzare** *(v)* beskjære
capo *m* hode, fører, sjef, punkt, begynnelse, ende, topp, spiss, (punto *e*) a — ' (punktum og) ny linje' (*tel* nytt avsnitt), a — *alto* med høyreist panne, — *d'anno* nyttår, *avere in* — *di fare qualcosa* ha til hensikt å gjøre noe, *fra* — *e collo* hodekulls, piuselig, *non so più dove battere il* — jeg vet ikke lenger min arme råd, — *di bestame* et «stykk» fe, *non avere ne* — *ne* enda ha hverken hode eller hale (= være meningsløs, forvirret); **condannare del** — domme til døden, — **contabile** hovedbokholder, *da* — forfra, om igjen, *da* — *a fondo*, *da un* — *all'altro* fra ende til annen, *dare al* — (*fig*) stige til hodel; *dare il* — *in* renne hodet mot; *di mio* — etter mitt hode, *filato a due capi* to-trådet garn, *far* — ha sett m dipunkt, *far* — *in qualche luogo* ferdes på et sted, *in* — *al mondo* ved verdens ende, *in* — *alla strada* ved enden (begynnelsen) av gata, *in* — *a una settimana* etter en ukes forlop, *una lavata di* — (*fig*) en overhaling, *menere il* — *a partita* komme til fornuft, — *per* — stykke for stykke, *rumperci il* — *con qualcosa* bryte sitt hode med noe, *per sommi capi* i hovedtrekk, — **squadra** lagkaptein, — **supremo** overhode, — **dello Stato** statsoverhode; **tenere il cappello in** — beholde halten på, *venire a* — *di qualcosa* komme til endes med noe, *non venire a* — *di nulla* ikke utrette noen verdens ting, — *di vestuario* klesplagg
capo-banda *m* (*pl -i-a*) orkester-, bandleder, gangsterfører; **capobandito** *m* (*pl -i-i*) gangsterleder, spåk, dirigent, **capobrigante** *m* (*pl -i-i*) roverkaptajn, **capobugio** *m* sl. drue(vin), **capoc** *m* kapok, **capocaccia** *m* (*pl -i-a*) overjegermester, **capocchia** *f* hode på spiker, nål etc., sats (på fyrstikk); spåk hode, **capocchiera** *f* sj stahet, **capocchio** *m* sj

narr, **capocchiuto** med stort hode, **capoccia** *m* (pl *orsd ~*) familieoverhode, oppsynsmann, (neds) anfører, **capoccio** *m* leder, overordnet, **capocielo** *m* baldakin (på aiter), **capoclasse** *m* (pl *-i-e*) duks; ordensmann, **capocollo** *m* (pl *-i-i*) nakkestykke (dyr), **capocomico** *m* (pl *-i-i*) (reise)teaterdirektor, **capoconvoglio** *m* (pl *-i-o*) reiseleder, **capocordata** *m* (pl *-i-a*) leilfører, **capocronaca** *m* (pl *-i-a*) kronikk, leder, **capocronista** *m* (pl *-i-a*) kronikkredaktør, **capocuoco** *m* (pl *-i-chi*) overkøkk

capodanno *m* nyttår, **capodeposito** *m* (pl *-i-o*) lagersjef, **capodilatte** *m* fløte, **capodipartimento** *m* (pl *-i-o*) departementssjef; avdelingssjef (jernbane), **capodivisione** *m* (pl *-i-e*) avdelingssjef; **capodoglio** *m* spermasetthval, **capodopera** *m* (pl *-i-a*) mesterverk, *fig* merkelig person

capofabbrica *m* (pl *-i-a*) arbeidsleder, **capofamiglia** *m* (pl *-i-a*) familieoverhode; **capofila** *m* (pl *-i-a*) mil fløyemann, lagfører, **capofitto** (pl *-i-a*) hodekulle, på nesen ~ *m* stup; *a* ~ hodestups, opp ned, **capogatto** *m* (pl *-i-i*) svimmelhet (en sykdom), **capogiro** *m* (pl *-i-i*) svimmelhet, **capoguardia** *m* (pl *-i-a*) vaktjef, **capoinfermiera** *f* oversyter, **capolavoro** *m* (pl *-i-a*) mesterverk, **capolega** *m* (pl *-i-ghe*) forbundsfører, **capolinea** *inv* endestasjon, **capolino** *m* lite hode; *fare* ~ little fram, dukke opp, **capolista** *m* *f* (pl *-i-a*) den første på en liste; **capoluogo** *m* (pl *-i-ghi*) hovedby, kjøpstad

capomacchinista *m* (pl *-i-i*) maskinmester, **capomorto** *m* (pl *-i-i*) kjem bunnfalt; **capomastro** *m* (pl *-i-i*) murermester, **capomovimento** *m* (pl *-i-i*) driftsleder, trafikkleder; **capomusica** *m* (pl *-i-a*) kapellmester, **caponagginge** *f* slahet, **capone** *m* *3* sta person; ankerhatt, **caponeria** *f* halstarrighet, **capo-officina** *m* (pl *-i-a*) arbeidsteder, **capo-operario** *m* (pl *-i-i*) mester, arbeidsformann, **capopagina** *m* (pl *-i-a*) vignett; **capoparte** *m* (pl *-i-e*) **capopartito** *m* (pl *-i-i*) partiløser; **capopopolo** *m* (pl *-i-i*) folkefører, demagog, **capoposto** *m* (pl *-i-i*) vakt havende

caporale *m* *inv* sl. fiskebåt, **caporalato** *m* korporalsgrad; oppsynsmannsjobb, **caporale** *m* oppsynsmann, visekorporal; ~ *maggiore* korporal, **caporione** *m* (neds) anfører, **caporiparto** *m* (pl *-i-a*) avdelingssjef, **caporiverso** opp ned, **caporovescio** bakut

caposaldo *m* (pl *-i-i*) ark høydemerke (stein o.l.); *fig* hovedpunkt, utgangs-, *mil* støttepunkt; **caposcala** *m* (pl *-i-a*) (øverste) trappeavslut, **caposcario** *m* skoyer, lyslig fyr, **caposcuola** *m* (pl *-i-a*) leder av kunnskole (= -retning), (øverste) duksviserektor, **caposetta** *m* (pl *-i-a*) leder for en sekt

caposezione *m* (pl *-i-e*) avdelingssjef, **caposquadra** *m* (pl *-i-a*) oppsynsmann; avdelingsfører, lagkaptein, **caposquadron** *m* (pl *-i-e*) eskadronsjef, **capostazione** *m* (pl *-i-e*) stasjonsmester, **capostipite** *m* (pl *-i-e*) stamfar, **capostorno** *m* svimmelhet (hos hest), **capostregone** *m* (pl *-i-i*) heksemester

capotamburo *m* (pl *-i-i*) tamburmajør, **capotare** *m* gå på nesen (fly, bil), **capotasto** *m* (pl *-i-i*) mus; øverste hånd på gitar, strengeklekke, **capotavola** *m* (pl *-i-a*) den som har hedersplassen, hedersgjesten, **capotecnico** *m* (pl *-i-i*) teknisk leder, **capotreno** *m* (pl *-i-a*) togfører, overkonduktor, **capotta** *f* kalesje (på vogn)

capovaccio *m* åtselgribb, **capovero** *m* (pl *-i-i*) avsnitt innledningsord (i avsnitt), **capovoga** *m* (pl *-i-a*) (sport) roålfører, **capovolgere** vende topp

ned); *refl* gå rundt, kantro, **capovolgimento** *m* vending, **dispositivo di ~** (tekn) vendeanordning, **capovolsi**, **capovolto**, *se* **capovolgere**, **capovolta** *f* kollbotte, saltomortale

cappa / **kappe** (med helte), kutte, kåpe, bokstaven *k* ~ *del camino* røykhet, *sotto la ~* *del cielo* under himmelhvelvingen ~ *magna galla* romanzo di ~ *e di spada* ridderroman; *per un punto Martin perse la ~* (*fig*) det var så vidt det ikke gikk; *navigare alla ~* ~ **cappeggiare** (*te*) seile i bidevind (med minimal seilføring)

cappella *f* liten kappe, sopphatt, kapell, *a* ~ sang med orgelakk.; ~ *ardente* kapell, rom der en død ligger med tente lys omkring seg, *perdere la ~* *e il beneficio* stå med både skaden og skammen, **cappellaccio** *f* topplerke

cappellaccio *m* stor, stygg hatt, **cappellaio** *m* hattemaker, -selger; **cappellano** *m* kapellanembete, **cappellania** *f* kapellani, **cappellano** *m* kapellan; ~ *militare* feltprest, **cappellata** *f* hatfull, slag med hatten, *a* **cappellare** i massevis, **cappelleria** *f* herrehattbutikk, **cappelletto** *m* liten hatt, strømpeå ihette (på sko), sl makaroni med kjøtt i, *zincare a santi e cappelletti* slå mynt og krone (med en hatt), ~ *della valvola* ventilkloff, **cappelliera** *f* hatteske, **cappellinaio** *m* hattetstativ, **cappellino** *m* damehatt; **cappello** *m* hatt, litt innledning, underuttel, *levata di ~* hilsing med hatten, *far di ~* hilse, ta hatten av (*ing fig*), *far ~* kende, *portare il ~* *alto* bære hodet høyt, ~ *a cilindro* høy hatt; ~ (*cardinalizio*) kardinalhatt, -verdighet, ~ *dura*, *flexibile* stiv, bløt hatt, *levata (tanto) di ~* *a una* ta hatten (dypt) av for en, *cosa da levarsi il ~* noe å ta hatten av for ~ *del lume* lampeskjerm; *mettersi il ~* ta hatten på, *prendere il ~* (*fig*) bli harm, ~ *a stuo* høy hatt, *togliersi il ~* ta hatten av, ~ *a tre punte* ~ *incorne* tresnudet hatt; **cappellone** *m* (person med) stor hatt, spak rekrutt; **cappelletto** *m* fenghet, **cappelluto** som har fjærtopp, -hatt (om fugl)

cappero *m* kapers, **capperi** *'F* det var som pokker' du verden'

cappetta *f* liten kappe, holk (på kni)

cappio *m* knute, sløyfe

capponaia *f* kapunstall, *fig* fengsel; **capponare** *m* kastre (kyllinger); **cappone** *m* kastret unghane, kapun, *mar* ankerhatt, *pelle di ~* gåsehud

cappotta *f* slag, damekappe, damestråhatt, barneskye bilkryser, **cappottare** *a* vende rundt, **capotto** *m* kappe, slag, frakk, *far ~* ta alle stikk, **cappuccia** *f* (*intalata*) ~ hodesalat, **cappuccino** *m* en munk, kaffe med litt melk, *far vita da ~* leve kummerlig; *harda da ~* langt skjeegg, *hai* en plante; **cappuccio** *m* hette, kyse, *travolta ~* hodekål, *intalata lattuga* **cappuccia** hodesalat

capra *f* gen tekn heiseverk, *cran*, *la ~* *l'arte* steinhukken, *salvare ~* *e cavare* giøre alle til lags, *lungo da apra* slendi terreng, *senneta da capre* geitesti, **capraio**, **capraro** *m* geitegjeter, **capraia** *f* støttegrind, **caprareccio** *f* geitefjos, **capriato** *f* spette, *tetto a ~* sperretak, **capretto** *m* kje

capriccio lune, innfall flyktig forelskelse, *fare i capricci* være uskikkelig, *a ~* ved et innfall, eller for godtbeholdende, *far di suo ~* handle etter eget for godtbeholdende, **capriccioso** lunefull, sær innfallsrik

capricorno *m* steinhukk, *il Tropico del ~* steinhakkens vendekrets, **caprifoglio** *m* kaprifolium, **ca-**

prile *m* *g* geitel av caprimulgo *m* *u* gesterøkter
caprino bukke-, geite-, *questione di lana caprina*
strid om ingenting. — *m* gistemøkk, -lukt. caprio-
lare gjøre bukkespring. capriuola *f* bukkesprang
(kraft)sprang *fare una ~ (fig)* falle, miste mak-
ten, råhind. capriuolo *m* råbukk. capro *m* geite-
hukk: ~ *espiatorio* syndebukk, caprone *m* bukk
capruggine *f* bunnrille (på tonnestav)

capsula *f* kapsel, kjertel, fenghette — *del dente*
tannkron

captare søke å oppnå, tilrive, tilrane seg, snappe opp, gripe inn på, fange opp, gram, capture, take

tilzane se. *tekn* peiling
cantare lăscă. *ti* et. dia.

carabattola / skrot, pl pakkenelliker
carabina / fleuchter, karabiner, nytteløst

carabina / karabîn, carabiniere *m* poltisoldat
carabottino *m* trefist, tilje

carachiri m (pl) karakeri
caracollare (o) tumle omkring (om, på hest)

caracullo *m* volle (hel)omvending
caraffa *f* karaffel, carambola *f* katamboie, caram-

bolare *1-tum-* karambolere, treffe flere kuler med samme sløt; *carambolo m* karambolasje

caramella / sukkertov, monokkel, crema alla -
karamellpudding, caramellino m sukkertovsejler.

-koker, caramellare *vt* koke sukertoy, caramellato kandiseri

caramente h erelig
caratura bestemma kutalen (1 pget, caratello cu lue

caricare, carcassa / skrog, beinrad, spanteverk
vrak (og fig.), dyrs brystkasse

carceramento *m* fengsling; carcerare (*da*) fengsle
carcerario fengsels-; carcerato *m* straff fange, car-

carcerazione *f* fengxing, carcere *m*, *f* (pl) -i, *f* fengxuekai, fengxuekaiyuan: = cellulare cella

fengsel, condannare alla; — idomme fengsel; —
dømt fengsel; — dømt fengsel for enklede

— *preventiva varetektfengsel*, — *corporeo* (fig. vedtatt for å forhindre, hindre, avverge, avverge, avverge)

ljent, fangevokter

carcinoma *m* kreftsvulst, carcinomatöso kreft ~
m kreftsyk

carciofaia f artisjokkbed, åker, carciofaio m artisjokkseiger, carciofo m artisjokk, fig fjols, man

gjøre it ~ (fig.) gjøre noe smått om senn, sapes
pelare it ~ (fig.) kunne sno seg, vende saken til

egel beste (gradvis), la política del ~ (hist.
annexionspolitik, carciofolata factisiokk máltd

carda / kardemaskin, cardamomo m kardemomme, cardamomo m som lager kardemaskineir

cardanico *pl* -ci, giunto - kardanglodd, (sospeso) cardanico kardangk oobhanggong, cardan-

m kardangledd. *albero* - kardanguksel.

C

uno in ~ *fig* gjøre en latterlig *caricaturista m* / karikaturtegner, *carico (pl -chi)* (be)lesset, ladet, iadd, raffe ~ sterk kaffe, *un culare troppi* ~ en utfor grell farge; ~ *danni* mett av år, ~ *m* ladning, byrde; frakt, *essere a* ~ *di uno* være en til byrde leve på ens bekostning, *un* ~ *di legnari* en drakt pryl, *lettera di* ~ fraktbrev, *motimare da* ~ motorfraktskip *nave da* ~ lasteskip *polizza di* ~ konnossement *parto di* ~ utskipningshavn; *regnare a* ~ *di uno* debitere en *fig* legge en til last, *testimone u* ~ vitne mot tiltalte *tubo di* ~ tilførselsrør

carat / râte (ben, tenner, korn), ~ *dei denti dentaria* tannrâte

cariglione m klokkespill, spilledase

carino sot elskelig, yndig

caricinese f bad celledeling

carioso hetent, *dente* ~ hul tann

carità / kjærlighet, velgjorenhet, veldedighet, *far la* ~ *ad uno* gi en almisse, *per* ~ 'for Guds skuld' for all del' *suora di* ~ barmhjertighetssøster, *mi faccia la* ~ *di undarsent* gjør meg den tjeneste å gå Deres vei' ~ *funta* velgjerning, ~ *pelosa* forkledd velgjerning (som tjener eget bestel *congregazione di* ~ velgjorenhetsforening *carità* letale ve gjørende, veldedig, *caritative* *u* / kjærlig velgjørende

carriola, carruola / trillebår, hjulbår

carlinga / kjøssvin, kropp, sitteplasser (fly)

carlino m gl napolitansk mynt, *il resto del* ~ det en har til gode (av straff o l)

carlona, alla ~ vjasket

carriagnola / revolusjoner sang *carne m* dikt

carmelitano m karmelittmunk

carminare (a) gl kærde tull *fig* undersøke nøy med motvirke vind (i magen), *carminativo* som motvirker vind ~ *m* middel mot vind

carmina / *carminio, carmino m* karmin

carnecciuolo kjøttfull, i godt hold, *carneaggio m* gl kjøttmat), *fig* blodbad *carneazione* / hudfarge

hud, kjøtt, *turn di* ~ mørk i huden, *carnaio m* kjøttlager, *fig* blodbad, nedslaktning sellesgrav

carnele kjødelig, sanselig, *fratello* ~ kjødelig bror, *carantia* / *u* kjødelighet, sanselighet, *carname m* kjøttklump, fordervet kjøtt, likhaug

carnevalesco (pl -chi, cantu ~ karnevalssang

carne / kjøtt, kjøttfarge, skropelighet, sanselighet

kjødets lyst, ~ *da cannone* kanonfode *non e* ~ *per i tuoi denti* det er ikke noe for deg, det går din nese forbi *essere in* ~ være i godt hold

rimettere in ~ legge på seg igjen, *avere* (mettere *troppa* ~ *al juoco* ha for mange jern i ilden,

stanno tutti ~ *ed ossa* vi er alle mennesker, *e lui in* ~ *ed ossa* det er han, som han går og står

peccato di ~ kjødelig synd, *piatto di* ~ kjøttrrett

la spirito e pronto, ma la ~ *e debile* ånden er vilig, men kjødet er skropelig, *la resurrezione della* ~ kjødets oppstandelse, ~ *volato* salt kjøtt

~ *in scatola* kjøtthermetikk, ~ *reca* torket kjøtt

gli stimoli della ~ kjødets lyster

carneade m lite kjent person

carnefice m skarpretter, boddel (og *fig*), *carneficina* / blodbad

carnevalata / karnevalsspek, lover, *carnevale m* karneval, tiden for fasten, *fig* tykk, jovial person

carnevolesco (pl -chi) karnevals-, *carnevalino m* første søndag i faste, *carneccio m* kjøttside på dyreskinn, kjøttrester på nyfådd dyreskinn, *carnicino* kjøttfarget, ~ *m* kjøttfarge, *carriera* /

carriere m jaktasket; *carneficina* se. *carneficina*, *carnivoro* kjøttetende, ~ *m* rovdyr, *carnosità* / kjøttfullhet, *caroso* kjøttfull *carname m* kjøttful utvekt, *caruto* kjøttfull, i godt hold

caro kjær, dyr, i *miel car* mine kjære, *la cara sua* ditt kjærkomne brev, *il* ~ *dei vivri* dyrtiden,

pagar cara una cosa betale noe dyrt

carogna / åtsel, forkomment dyr, forkommen person, *brutta* ~ 'ditt svinebeist'

carola / *isrl pl* (ringidans, *fare tessere carole* danse omkring *carolare* danse; *carolo m* sopp (på ris)

caroyello m i øst dronk, *karose* *transitorio* sp. vognsløyfe

carola / gulrot *fig* logn, *piantar carote* lyve, *giallu come una* ~ gustengul (om syk); *carotaio m* gulrothandler, *fig* lognhals

carotide / halspulsåre

carovana / karavane, reiseselskap, *carovaniere* *ka* *ra* *one* ~ *m* karavaneløper

carota m *carovani m* *m* dyrtidist (eggi)

carpa / karpe, *carpasfoglia* / *sl* trål

carpenteria / tømmermannsverksted -arbeid *carpentiere m* *mar* tømmermann, *u* / hjumaker

carpine m *sl* bok, *carpineto m* bokeskog

carpionare (m) tillage som karpe, *carpio, carpione m* *sl* karpe

carpire *(-m)* toppisnappe, *carpo m* handrot, *oscuri del* ~ handrotshen

carpone, carponi på alle fire

carradore m vognmaker, *carrain* / *u* kjørevei, *porta* ~ port til å kjøre gjennom *carraino m*

vognmaker *carrareccia* / ~ *correggiata*, *carreggiabile* kjøre-, ~ *m* kjørevei, *carreggiare* *fer*

befordre, kjøre, *carreggiata* / hjulspor, kjørevei

hjulavstand, *uscire di* ~ *fig* i spore av, forlate

emnet, *andare per la* ~ følge den oppstukne vei

turnare in ~ komme i all gamle gienge, *carreggio m* transportkolonne)

carrellare *e* kjøre (flim), *carrello m* vogn, tekn

stede, tralle (jernb), (bils, flys) understell, ~ *anteriore* forstede, ~ *posteriore* bakstede, *veggui*

lino u ~ rullestolte, ~ *da te* levogn

carretto / liten vogn, handvogn, *tirar la* ~ slave og slite *carrettoio, carrettiere m* vognmann, frakt-

mann *carrettata* / vognluss, *carretto m* handvogn, *carrettosio m* kusk, fraktmann, *carrettone m* lastevogn, lik-, *carriaggio m* mul (rentvogn)

carriera / løp løpebane *fig* karriere, *di grani* ~ (meget) hurtig, *carrierista m* / streker

carriola / trillebår

carro m vogn, godsvogn, lass, ~ *armato* panservogn, ~ *dassalto* tank, kampvogn, *il* ~ *idi*

Binde Karlsvognen ~ *blindato* panservogn ~ *cisterna* tankvogn, ~ *funebre* likvogn, *dire un* ~ *di improprio* overdynge en med sketsjord, ~ *motore* motorvogn, *l'ultima ruota del* ~ det femte

hjul på vognen, *la uoppin del* ~ folkefest i Firenze, påskelordag, ~ *ultimo* høytalervogn

attaccare il ~ *innanzi* at hun spenne kjerra foran oksene, ~ *di Tepe* Thespiskjerre, reisende teater

selskap, ~ *trionfale* triumfvogn, *carroccio m* gl kampvogn

carrozza / jernbanevogn, *in* ~ 'nå kjører vi' ta plass' *marciare in* ~ leve herskapielig, *andare in*

paradiso in ~ komme lettivint til noe, *carrozzabile* kjøre-, *carrozzano m* vognmaker, *carrozzata* / vognluss, kjoretur, *carrozzella* / barnevogn *carrozzeria* / vognmakerverksted, karosseri, vogn

bygning, *carrozzetta* / sidevogn, *carrozziere* m syvogntmaker, *carrozzino* m liten fin vogn, barnevogn; *fig* i visdomsforretning, *carrozzone* m stor vogn

carruba / frukt av *carrubo* m johannesbrødtré, *carruccio* m gangkorg, *carrucola* / talje, *ungere le carrucole* *fig* smøre, bestikke

carta / papir, kort, kart, kontrakt, dokument, platt skrifter, *affidare alla ~* skrive ned, *alzare le carte* la (kort) av, ~ *avviugante* trekkpapper, ~ *bollata* stempelt papir, *carte di bordo* skipspapper, *dare le carte* gi kort, *far carte* false forfalske dokumenter, *fare tutte le carte* fore det store ord, *carte francesi* spillekort, ~ *geografica* landkart, ~ *d'identità* legitimasjonskort, ~ *igienica* toalett papir, *giocare rischiare una ~* gjøre et (visstomt) forsøk, ta en risk, ~ *da lettere* (støtt) a lutto, brev papir (med sørgerand), ~ *libera* stempelfritt papir, ~ *a mano* håndgjort papir, ~ *a macchina* maskinpapir, ~ *per macchina da scrivere* skrive maskinpapir; *mettere in ~* skrive ned, ~ *moneta* papirpenger, ~ *da musica* notepapir, *carte napoletane* napolitanske spillekort (fargene er *donari* røppe, *bastoni*, *spade*, ~ *nautica* sjøkart, ~ *oleata* pergamentpapir, smørbrød, *avere le carte in regola* ha papirene i orden, *giocare a carte scoperte* spille åpent spill, ~ *semplice* stempelfritt papir, ~ *senza fibra di legno*, ~ *senza pasta di legno* trefritt papir, ~ *vaga* trekkpapper, *carte in tavola* kortene på bordet, ut med språket, *carte valori* verdipapirer, ~ *velina* silkepapper; ~ *da vista* visittkort, *uomo di ~* dekkmann, strå

cartacarbone / karbonpapir, *cartaccia* / gammelt papir, makulatur, *cartaceo* papir-, *circolazione cartacea* seddelomløp, *cartagloria* / alterskilt, *cartaio* m papirfabrikant, kortgiver, *cartapeccora* / pergament, *cartapesta* / (pl ugå -e-e) pappmasje, *cartastraccia* / (pl -e-e) innpakningspapir, makulatur, *cartata* / så mye som kan pakkes inn i et papir, *cartaveitrata* / (pl -e-e) sandpapir

cartella / (lodd)seddel, nummer i tomboles, steintavle, manuskriptblad, (skole)mappe, omslag, ~ *di uscita* publisert statsgjeldsbrev, ~ *di gas* m, *cartellaccio* m nidskrift, *cartellino* m seddel, etikett, skilt, *cartelliera* / papirordner (mobel med skuffer etc.); *cartello* m plakat, skilt, kort beskrivelse (srl av bok), *kartelli di ~* heromt, *indicare* veiviser, gateskilt, ~ *di sfida* skriftlig utfordring, *cartellista* m som hører til et kartell, *cartellone* m stor plakat, teaterplakat, *togliere dal ~* av plakaten, *tenere il ~* gå lenge (teaterstykket), *cartellonista* m reklameegner, plakategner, *carticino* m (sp) lite tilleggsark, erstatnings-, *cartiera* / papirfabrikk, *mar* kartkasse, *cartiglio* m skriftbånd (srl på gam. e tegninger, bøder)

cartilagine / brusk, *cartilaginoso* brusk

cartina / lite kart, papir, sigarettpapir; pulvertpakke, ~ *d'aghi* brev synåler; *cartoccio* m kremmerhus, *impegnato* m ornament, patron, granathuse, *cartografia* / kartlegning, *cartografico* (pl -ci) kartografisk, *cartografo* m kartegner, *cartolaio* m papirhandler, *cartolare* m omslag, mappe, stilebok, notishok; ~ *v gl* numerere, *cartoleria* / papirhandel, *cartolina* / kort, ~ *illustrata* prospektkort, ~ *postale* brevkort; ~ *con risposta* pagura brevkort med betalt svar, ~ *vaglia* postanvisning, *cartolinaio*, *cartolinario* m omvandler, de kortseiger, *cartomante* m, *f* *cartomanziere* m, *cartomanziere* / spåmann, -kone (i kort), *carto-*

manzia / det å spå i kort, *cartonaggio* m papparbeid, *cartonato* m papparbeider, *cartoncino* m kort, tynn papp, *cartone* m papp, kartong, ~ *animato* legnefilm, ~ *per coperture* / el, *per tetti* takpapp, ~ *ondulato* bølgepapp, *cartoteca* /

cartuccia / papirstykke (med) patron, hylse, *cartucciera* / patronbånd, taske

caruba / johannesbrød se *carruba* etc

caruncola / vorte

caruso m sjoelminearbeider (Sicilia)

casa / hus, hjem, familie, dynasti, ~ *a 5 piani* 5-etasjers hus, *a ~* hjemme, *fatta a ~* hjemmelaget, *a ~ mia* hjemme hos meg, *tanti saluti a ~* hils hjem, *vado a ~* *Consolo* jeg går bort til Consolos, ~ *di correzione* oppdragsseksjon, *andare a ~ del diavolo* gå pokker i vold, gå ut et fjernt sted (mot sin vilje), *stare a ~ del diavolo* ha langt pokker i vold, *stare di ~* ha, in ~ *Baroni* hos (familien) Baroni, *stare in ~* di uno, ha hos en, ~ *madre* merk hovedsete, *mette su ~* stifte hjem, ~ *di pena* lukthus, ~ *prelati* katelementhygg, ~ *propria* eget hjem, ~ *Reale* kongehus, ~ *di ricovero* gamlehjem, ~ *di salute* hospital, kuranstalt, *i miei di ~* de av min familie som bor hjemme

casacca / kåpe, kasakk, *vistare ~* skifte mening (stadig), *casaccio* m stygt tefelle, *a ~* på måfå

casale m husklynge, landsby, *casalinga* / husmor, *casalingo* (pl -ghi) huslig, hjemlig, hjemmegjort, *alla casalinga* hjemmelaget, enkelt, *oggetti casalinghi* kjøkkenutstyr, husholdning, *uomo ~* hjemmemenneske

casamatta / (pl -e-e) kavematt, *casamento* m etasjehus, *casarca* / sl and, *casaro* m meierist, *casata* / slekt, *casatico* m huskall, *casato* m familienavn, slekt

cascaggine / matthet, slapphet, *casca-in-petto* m hystismaske, *cascame* m avfall, *cascami* di cotone pusselvis, *cascamorto* m smektende tilbeder, *cascante* fallende, avleidig, *cascare* falle, *qui mi casca l'osso* her står jeg helt oppradd, *mi cascano le braccia* jeg vet ikke hva jeg skal gjøre, ~ *dalla fame* falle om av sult, ~ *male* komme galt av sted, *non cascherà il mondo* verden går ikke under av den grunn, *caschi cascare il mondo* ikke om verden skulle forgå, *i furbi cascan sempre tutti* de lure kommer alltid ned på bena, *cascani* *fig* gå rett i (fellen); *cascata* / fall, ~ *d'acqua* foss, *cascaticcio* som lett faller av (frukt blomst), *fig* entengete g

casciaia / osterist, *cascina* / bondehus, meieri, osteform, *cascinaio* m meieribestyrer, *cascino* m osteform

casco m (pl -chi) hjelm, bananklase, ~ *coloniale* tropehjelm, *casco* / hattehalm, for tidlig blomsterfall, *caseggiato* m hussamling, bebyggelse, *caseificio* m meieri; *caseina* / kasein

casella / rom (i hylle, skuff etc.) kolonne (skjema), ~ *postale* postboks, *casellante* m banevokter, *casellario* m skuffesystem, kartotek-, ~ *giudiziale* ~ *penale* strafferegister, *casello* m banevokterhus, *casereccio* hus-, *pane ~* hjemmebakket brød, *uomo ~* hjemmemenneske, *caserna* / kaserne, *casermaggio* m husgeråd, *casiere* m husvokter

casigliano m medleirboer

casino m lite hus, landsted, klubbhus, bordell

casipola / lite, uselt hus, *casista* m kasuist, *fig*

omstendelig, bekymret person; *caustica* *f* kaustikk

caso *m* i felle hending; anhggende; leilighet, mulighet, kasus, *a* — på måfå, *parlare a* — tale uforberedt; *al* — leilighetsvis, — *che* hvis, ifall, — *di coscienza* samvittighetsspørsmål; *far* — bemerke, legge merke til, *far molto* — *di uno* gjøre meget ut av, stor stas av en, *non far* — *di* ikke ta hensyn til, *non fa al* — *ma* det er ikke noe for meg, *a me queste cose non fanno* — jeg bryr meg ikke om slike ting, *in* — *dei casi* for alle tilfelles skyld, *in ogni* — i alle fall, *essere in* — *di far qualcosa* være i stand til å gjøre noe, *mettere in* — *di sette i stand til* å ; — *mai che* ifall, hvis, *non c'è* — *di* det er ingen mulighet for å ..., *pensare ai casi suoi* tenke på sine egne saker, *puta* — sett at ...! — *retto* nominativ, *casi* obliqui avhengige kasus, *per* — tilfældigvis, *non è il* — *dei* er til ingen nytte, *essere del* — være formåls- tjenlig

casolare *m* hytte, rønne; *casotto* *m* badehus, hundehus, skilderhus, banevokterhus, rorhus

caspi! død og pine!

cassa *f* kasse, kiste, pengeskap, *tip* skriftkasse, tromme, — *armonica* resonanskasse, *fondo di* — kassabeholdning, — *forte* pengeskap, boks, *gran* — stortromme, *batter la gran* — (*fig*) slå på stortromma, *in* — kassabeholdning, *libro di* — kassabok, — *da morto* likkiste, — *mutua* trygde kasse; *araria di* — ekspedisjonstid, — *dei petti* brystkasse, — *di risparmio* sparebank, *cassaforte* (*f* *ipl* -e-i) pengeskap; *cassale* *m* kasselabnkant, *cassamadia* *f* frau, *cassapanca* (*f* *ipl* -e-i) slagbenk, stor, tykk kone; (*F*) maskin, *cassare* radere, kassere, oppheve om *a* *e* *cassata* *f* fløteis med kandiserie frukter, *cassatoio* *m* raderkniv, *cassatura* *f* oversirekning, radering, *cassazione* *f* opphevelse, omstøtning; *Corte di* — kassasjonstrett

cassera *f* steinblokk, *cassero* *m* mar hovedtårn, — *di poppa* akterdekk, skanse, — *di prua* fordekk, bakke

casseruola *f* kasserolle, *cassetta* *f* bukk (på vogn) skuff, kasse, — *delle elemutine* almisseebøsse, — *le lettere* brevkasse, — *postale* brevkasse, — *di sicurezza* bankboks; *cassettata* *f* det som går i en skuff, boks, *cassetto* *m* skuff, — *di distribuzione* glidekasse, *cassettone* *m* kommode, felt (i dor, tak), avdeling, *cassia* *f* en plante, *avere darei* *terha* — (*å*) (*gi*) løpepass, *cassiere* *m* kasserer

cassinense, *cassinese* *m* sl. munk, benediktiner

cassino *m* liten vogn, tavlesvamp, *cassone* *m* stor kasse, ammunisjonsvogn, *cassula* se *capsula*

casta *f* kaste

castagna *f* kastanje, *prendere uno in* — gripe en i en feil, *togliere le castagne dal fuoco* take kastanjene ut av ilden for en, hjelpe en, *cavar la* — *dal fuoco con la zampa del gatto* mele sin egen kake, redde sin eget skinn, *castagnaccio* *m* kastanjekake; *castagnolo* *m* kastanjeselger, -plukker, *castagnatura* *f* kastanjehosting, *castagneto* *m* kastanjeskog, *castagnetta* *f* kastanje, fingerknips, *castagno* kastanjebrun, — *m* kastanje, *castagnuola* *f* kanonslag

castaldo *m* hushovmester, slottsfoged, forvalter, *castale* kaste-; *castaneo*, *castano* se *castagno*

castellania *f* slottsherreembete, *castellana* *f* slottsfrue, *castellano* *m* slottsherre, -forvalter, *castelletto* *m* lite slott, fortegnelse over bankkunder som

nyter kreditt; kreditt; *castellina* *f* lek (med 4 nøtter), *castello* *m* slott; festning, stillas, marbakke, skanse, *tip*, *settoreol*; — *dacqua* vannreservoar; — *aereo* tårnvogn; *castelli in aria* luftslott; — *di poppa* akterdekk, skanse, — *di prua* fordekk, bakke, i *castelli romani* småbyer omkring Roma

castigabile som kan straffes, *castigamati* *m* stukk, ris, *fig* tuktemester, *castigare* refse, straffe; beskydere; beskadige, *fig* rette, forbedre; *castigatezza* *f* korrekthet, renhet (*fig*), *castigato* ren, korrekt; *edizione castigata* purget utgave, *castigatore* *m* (*f* -trice) refser, *castigo* *m* (*ipl* -ghi) refselse, tuk, straff, *mettere in* — tukte

castimonia *f* rent levnet, *castita* *f* kyskhhet, renhet, *voto di* — kyskhetslofte, *casto* kysk, ren, *castone* *m* (i rgs) innlating, *castorino* *m* beverskinn, et ullstoff, *castoro* *m* bever(skind)

castracani *m* inv hundegjeider, *fig* dårlig lege, *castrametazione* *f* fleirslagning (*mil*), *castraporei* *m* inv grisegjeider, *fig* dårlig kniv, *castrare* gjelde, *fig* sensurere, *castrato* *m* kjøtt av kastret lam, kastrallsanger), *castratore* *m* gjeldkniv; *castratura*, *castrazione* *f* gjelding, *castrense* felt-; *vescovo* — feltbiskop; *castrino* *m* kniv til å skjære kastanjer, dårlig kniv, gjeldbukk, *castronaggine*, *castroneria* *f* dumhet, *castrone* *m* kastrat, *fig* tosk, *casuale* tilfeldig, *casualita* *f* tilfældighet

casuccia *f* hytte, *casupola* *f* rønne

casus belli *m* krigsårsak, *farne un* — gjøre stort nummer av noe, skape strid om noe

catadisma *f* jordjorvvelting, oversvømmelse, *catomba* *f* katakombe (*ing* *fig*), *catafalco* *m* (*ipl* -chi) katafalk, *catafascio*, *a* — huter til bulter, *catallano* katalansk; — *m* katalaner, *catallensi*, *catallismo* *f* slavkrumpe, *catallitico* *pl* -ci) katalenisk, som lider av katalepsi, *catallito* *m* sykebære, *catallisi* *f* katalyse, *catallizzare* katalysere, *catallizzatore* *m* katalysator

catalogare (-ta-) katalogisere, *catalogo* *m* (*ipl* -ghi) katalog, — *ragionato* emne-katalog

catapecchia *f* forfallen rønne, *cataplasma* *m* i m. slag, *fig* plageånd, plaget menneske, *catapulta* *f* kastemaskin; *catapult*, *catarrata* se *cateratta*, *catarrifragente* *m* kattedøye, baklys

catarrale katarralsk, *catarro* *m* katarr, snue, *catarroso* katarralsk, *catarsi* *f* renselse (*fig*) *catartico* med rensende, avførende

catasta *f* lavn (ved), stabel, *a* *catuste* i mengde, *catastabile* som kan matrikuleres, *catastale* matrikkel-, *catastare* = *accatastare*, *catasto* *m* matrikkel(skyld), *mettere al* — matrikulere

catastrofe *f* katastrofe, høydepunkt (drama), *catastrofico* (*pl* -ci) katastrofal, *catechismo* *m* katekisme, håndbok, *catechista* *m* kateket, *catechizzare* katekisere, *catecumeno* *m* dåpslev

categoria *f* kategori, art, serie, *categorico* (*pl* -ci) kategorisk, *catello* *m* *gi* hvalp

catena *f* kjetting, kjede, lenke, rekke, *fig* slaveri, — *per automobili* snokjelling, — *a blixchi* blokk, kjede, (*ruota dentata per comando a* — (tannhjul til) kjedetrek, *commercio a* — kjedehandel, *lettera a* — kjedebrev, — *per la neve* snokjelling, — *a rulli* rullekjede, — *trasportatrice* transportkjede, *catenaccio* *m* (dor)slå, (*pul*) i blokkering

caterratra *f* sluse, foss; med grå stier

caterva *f* hop, haug

catetere *m* med kateter, *cateto* *m* mar katet

catilinaria *f* branntale

pinne *caviglia* / plugg, tapp, bolt, rattknagg
anot ankel.

cavillare drive hårkloveri, *cavillatore m* /pl -tre
hårklover, *cavillo m* spissfindighet, *cavillosità f*
det å være spissfindig, *cavilloso* spissfindig

cavità f hull, hulhet, hulrom, forsenkning, *cavo*
hul, ~ *m* hulhet, fordykning, støpeform, tau,
tross, kabel, ~ *elettrico* elektrisk ledning ~ *di*
guida slepetau; ~ *per messa a terra* jordledning
~ *metallico* metallkabel; ~ *di rimorchio* slepe-
trosse, ~ *sottomarina* undersjøisk kabel

cavolata f kålmark, kålsommerfugl, *cavolino m*
kålhandler, *cavolata f* kålmåltid, *cavolfiore m*
blomkål, *cavolo m* kål, ~ *capuccio* spisskål, ~
d'inverno grønnkål, ~ *rapa* kålrot, ~ *verzuolo*
savoikål, *entrarci come il ~ a merenda* være
saken uvedkommende, *non me ne importa un ~*
det gir jeg soren i, det raker meg ikke, ~
riscaldato /fig/ uttøyet sak som serveres på nytt
fornyet vennskap o.l., *salvare capo e cavoli* ta
hensyn til begge sider, *andare a ingrassare i cavoli*
Fido

cazzaruola, cazzaruola f kassernille, *cazzo m* /f
pikk, penis, *cazzottata f* slagsmål, *cazzottare* /a
gi lusinger, *ref* slåss, *cazzotto m* lusing, neve-
slag *fare a cazzotti* /f slåss, *cazzuolo f* murskje
ceca f glassål, *cecamele* blindt, *cecaggine f* /fig/
blindhet

cecen f skjor, skjære, /fig/ sladrekkopp, skravlebotte,
/ar/ ~ slå klakk, klikke

cece m gu ert; /fig/ ert klump, *cecin f* sengevarmer
cecina, cecino skjønt barn, dukke

ceclta f blindhet, /fig/ idioti, ~ *verhale* ordblind-
het, *ceco f* se *ceen* 2 tsjekkisk, ~ *m* tsjekker,
cecoslovacco /pl -chi/ tsjekkosllovakisk ~ *m* tsjek-
koslovak

cedere gi etter, vike, overlate, overdra, gi avkall
på, avstå ~ *il passo* la gå forst, ~ *la mano a*
uno la en stå (gå) på høyre side, ~ *il posto* vike
plassen, *non cederla ad alcuno in gentilezza* ikke
stå tilbake for noen i vennlighet, *terreno che cede*
svikende grunn, *stoffs che cede* stoff som går ut
cedevole føvelig, ettergivende, *cedevolezza f* føve-
ighet, ettergivenhet, *cediglia f* cedille; *cedibile*
overdragelig, *cedimento m* y det å gi etter

cedola f obligasjonskupong, blankett, *cedraio f*
cederplantning, *cedrare* e) blande cedersaft med
vann, *cedrata f* lekedrikk (ceder), *cedrina f* bot-
sitronell, *cedrina* ceder, citrus, *cedro m* ~ /del/
Lihano cedertre), sl citrusstre, sl citrusfrukt, ~
candita sukalt, *cedrone m* sl citrussaft, *cedronella f*
bot melissa, *ceduo* som kan hogges periodisk
(trær), *bosco* ~ bruksskog

cefalalgia f kraftig hodepine, *cefalea f* hodepine,
cefalico /pl -ci/ hode- *rimedio* ~ middel mot
hodepine; *cefalo m* zind mulle, *cefalopodi m* pl
art blekkspruter

ceffata f nesestøver, *ceffo m* fjes, snute, un brutto
skuffefjes, stygg fjes, *ceffonare m* y gi
lusinger, *ceffone m* lusing, styver

celare /es skjule, *celata f* (soidal med) hjelm
celato, di ~ hemmelig

celeberrimo, superl av *celebre* *celebrabile* som bør
feires, *celebrare* /es/ feire, prise, rose; ~ *la messa*
lese messe, ~ *le nozze* ture bryllup, ~ *la festa*
helligholde hylledagen, *celebrante m* prest som
leser messen, *celebrazione f* feiring, *celebratore m*
/f -nce/ feirer; *celebre* berømt, *celebrità f* berømt-
het

celere hurtig, *la* ~ utrykningspolitiet, *linea* ~
hurtighuss-linje, *macchina* ~ hurtigpresse, *celeri-*
metro m fartsmåler, *celerità f* hurtighet

celestia f musikkinstrument, *celestie* himmelsk, him-
mel-, himmelblå, *il ~ impero* Kina, *la patria* ~
paradiset; *celestiale* himmelsk

celia f spøk, *per* ~ for spøk, *non mi far ~* 'ikke
tull' kom ikke med slikt' *reggere alla ~* tåle
spøk, *celiare* /es/ spøke, *celibato m* solhat, *celibe*
ungkar; ~ *m* ungkar, peppresvenn, *celicola m*
himmelboer, *celione m* spøkefugl

cella f celle, vinkjeller, spiskammer, *cellerario m*
kjellermester, forvalter (kloster), *celliere m* vin-
kjeller, spiskammer, *cellofane m* cellofan; *cellula f*
(organisk) celle, pol gruppe, ~ *fotoelettrica*
fotocelle, *cellulare* celle-, *segregazione* ~ celle-
fengsel, *testata* ~ cellevev, ~ *m* cellefengsel,
fangevogn, kabaretfat, *celluloide f* celluloid, *cel-
lulosa f* cellulose, *celluloso* svampel

celtico /pl -ci/ keltisk, *malattia celtica* fransk syke,
syfilis

cembalo m cembal, *cembra cembro* sl furu

cementare /me-/ cementere, /fig/ forbinde, konsoli-
dere, ~ *famiglia* styrke vennskapet, *cementato-*
rio som forbinder, *cementazione f* overflatebe-
handling (metall), *cementificio m* sementfabrikk,
cementista m støperiarbeider, *cemento* sement, ~
armato betong, *pista m* ~ sementbane, ~ *a presa*
rapida hurtigstorknende sement ~ *idraulico* s
~ *m* storkner under vann

tempeana m /f vinglepet, *tempenare* /es/ vingle,
snubbe

cena f kveldsmat, maleri av Jesu nattverd, *l'ultima*
~ den siste nattverd, *dopo* ~ etter kvelds, om
kvelden, *non poter avanzare il pranzo con la ~*
ikke få endene til å møtes, *cenacolo m* spisesal,
hilerør salong, maleri som fremstiller den siste
nattverd, *cenare* /es/ spise aftens, *cenata f* (det å
spise) kveldsmat

cenceria, cenciaia f fidehaug, *cenciauolo m* fide-
handler, -samler, *cencino m* lapp, /fig/ smule,
cencio m fille, klut, lase, *bianco come un ~*
kritthvit, *cappella a ~* filthatt, i *cenci* vanno
all'aria den fattige, svake må ta støyen, *cencioso*
svet

ceneraccio m lutaske, *ceneraccio m* lutpose,
trekk, *cenerato m* askeskuff, *cenerata f* askegrot
(til pussing), *cenerario* aske-, *cenere f* aske, *biando*
~ askelond, *il giorno delle Ceneri* askesonsdag,
le ceneri di Dante /fig/ støvet av Dante, *Ceneren-*
toia Askepott (/fig/ /fig/), *cenericcio, cenerino* aske-
grå, *ceneriera f* askebeger; *cenerognolo* askegrå,
cenerone m lutaske, *cenerume m* askehaug

cenetta f supper, *cennamella f* skalmere

cenno m tegn, vink, /ar/ ~ gjøre tegn, vinkle,
omtale, henlyde, *intendersi a cenno* gjøre seg
forståelig med tegn, forstå hverandres minste
tegn, *cenno di storia letteraria* litteraturhistoriske
utdrag, skisser, merknader

cenobiarca m abbed, klubbformann, *cenobio m*
kloster, *cenobita m* munk, *cenobitico* munke-,
cenone m festmåltid (srl. jule-, nyttårskveld)

cenotafio m minnesmerke, kryptal

censimento m (folketelling, matrikulering, *censire*
-isci/ foreta folketelling, matrikulere, *censito*
beskattet, *censo m* skatteansettelse, *censorato m*
sensorembele, *censore m* sensor, refser, kritiker,
censorio sensor-, refse-, *censurare* y ansette skatt,
takser, *censuario* y skattepliktig, *censura f* sen-

sur, kritikk, daddel; *censurabile* klanderverdig
censurare kritisere, dadle, *censuratore m* /s -trice
 (smålig) kritiker
centaureo f hor knoppurt, *centauro m* kentaur
centellare v centellinare nippe til (drikk) *centello*,
centellino m slurk, nipp
centenario hundreårig, ~ *m* hundreåring, -årsfest,
 hundreårsjubileum; *centennale* hundreårs- *center*-
be m sl sterk likor, *centesimale* centesimal,
centesimo den 100: ~ *m* hundredel, *centim*, *non*
vale un ~ den (det) er ingenting verdi; *non gli*
dare un ~ (*thacati*) jeg ville ikke betro ham et
 (rod) ore, *centiara f* en kvadratmeter, *centifoglio*
rosa centinaglia fylt rose, *centigrado m* grad
 (Celsius), *centigramma*, *centigrammo m* centi-
 gram; *centilitro m* centiliter, *centimetro m* centi-
 meter ~ *cubo* kubikkem, ~ *quadrato* kva-
 drat, ~ *centina f* buestilling hvelving, *a* ~ buet
centinaio m ca hundre, *a centinaia i* hundrevis
centinare (e) forsyne med hue, hvelving, kaste
 over (broderi), *cento* hundre, *per* ~ prosent
centofoglie m inv. = *centifoglio*; *centogambe m*
 inv tusenben, *centometrista m* hundremeterløper
centone m blanding, potpurri; *sammensurium*
centrale f adj sentral, ~ *di distribuzione d'acqua*
 vannverk, *centralista f* sentralborddame *centrali-*
no m sentra bord, *centralista f* sentral stasjon
 heilighenhet, *centralizzare* sentralisere, *centralizza-*
zione f sentralisering, *centrare (e)* sentrere, *cent-*
ratto m senterløper; *centrifuga f* sentrifuge
centrifugare sentrifugere, *centrifugo* sentrifugal
centrina f hai, *centripeto* sentripetal *centrista*
sentrums-, *centro m* sentrum, midtpunkt, ~
attorno senterløper *andare in* ~ reise til (sentrum
 av) hvort ~ *avanti* senterløper, *essere nel suo* ~
 være i sti rette element, som en fisk i vannet, ~
ferroviano jernbaneknutepunkt ~ *di gravita*
 tyngdepunkt; ~ *mediante* *sintexnu* senterhalf
centuplicare (m) hundredoble *centuplo* hundre-
 fold *centuria f* centurie, hundre av noe *centu-*
zione m centurion, befalingsmann
ceppo = *ceppino f* trestubb, *tenere (lasciare) a* ~
 skjære av ved ruta *ceppata f* stubbmark, fortøy-
 ningspæler, *ceppare* skjære ved ruta, *ceppatella f*
 rotskudd, aviegger, *ceppatello m* sl vopp, *ceppe-*
rello m trestump, *ceppo m* blokk, hoggestabbe
 skarpreiterblokk, kloss, vedpinne, folkloss, kir-
 ke-, almissebosse; julegave, *fig* lenke, slamme
 avstamning, *piazza di* ~ jul, ~ *di casa* hus-
 blokk, ~ (*frenante*) bremsesko; ~ *per Natale*
 julegave
cera f (passe)voks, voksllys, ~ *di Spagna* segillakk,
 ~ *vergine* hvit voks, ~ *da scarpe* skokrem, ~
 ansiktsuttrykk, *aver buona (cattiva)* ~ se godt
 (dårlig) ut; *far buona* ~ *a uno* molta en vennlig
ceraluolo m vokshandier, *ceralacca f* segillakk,
ceramica f pottemakerkunst, keramikk, *ceramico*
pl -ci keramisk *ceramista m f* keramiker *cerare*
 vokse, (*tela*) *cerata* voksdug
ceraşa f kirsebær, *ceraşo m* kirsebærtre
cerbero m kerberus, skarp doryokter *essere un* ~
 være streng, påpasselig, *non fare il* ~ 'ikke vær
 slem' *cerbiatto m* hjortekali
cerboneca f dårlig vin, *cerboitana f* pusteror
cerca f ettersøkning, tiggergang, innsamling, *anda-*
re in ~ søke, *andare alla* ~ ligge (om munk)
cercamine m inv minesøker; *cercare (e)* ~ *idi*
qualcuno søke, lete (etter) noe, ~ *di* søke, prøve
 å ; *andare a* ~ hente oppsøke *chi cerca trova*

den som leter, han finner, *cerco l'uomo* (spøk
 etter Diogenes) jeg søker mennesket, *cercata f*
dare una ~ foreta en flyktig ettersøkning, *cerca-*
tore m /s -trice, søker, *frate* ~ tiggermunk
cerchia f ringmur, *fig* krets, *cerchiaio m* bokker,
cerchiare (e) legge på tonneband, hjulring *cerchio*
m krets, krans, ring; hjulring, tonneband omgi-
 velse, *dare un colpo al* ~ *e uno alla buite* (fig),
 gi noe rett i l begge parter *cerchione m* felg
 hjulring, *cercine m* bærekran, fallhatt
cereale korn-; *cereali m pl* kornsorter,
cerebrale hjerne-; intellektuell; *sostanza* ~ hjerne-
 substans, *ceremonia se cerimonia*
cereo voks-, likblek, *cereria f* voksfabrikk; *ceretta*
f pomade(stang), skokrem, *cerfoglio m* kjørvel,
cerfoglio m hårvase, -tufs
cerimonia f seremoni, *fig* omsvop; *abito da* ~
 festdrakt, *galla, senza cerimonie* uten dikkedarer,
non facciamo cerimonie la oss sløyfe formalitete-
 ne' *cerimoniale* seremoniell, ~ *m* seremoniell
 seremonibok, *cerimoniere m* seremonimester, *ce-*
rimonioso full av seremonier, omstendelig, affek-
 tert
cerino m fyrstikkseiger, *cerino m* voksfyrstikk
 stort voksllys
cerna f utvalg, *hist* milit, *cernecchio m* hårlugg,
 lakk *cernere* velge ut skene *cernida f* land
 vernvoldat, milit, *cerniera f* hengsele, veskeboyle,
 skruestikke med høyle, *cernita f* utvalg; *cero m*
 stort voksllys, alterlys, *cerofenario m* vokslysbæ-
 rer, *cerone m* sminkevoks, *ceroplastica f* voksmo-
 delling, *ceroso* voks-, *cerotto m* med plaster,
fig plageånd, svekling dårlig maleri
cerretano m markedsroper, kvakksalver, sjarlatan,
cerreto m eikeskog, *cerro m* frynse, hårdusk; sl
 eik
certame m puet kamp, singolar ~ duell (gl)
certezza f sikkerhet, visshet, *certificare (-ti)* attes-
 tere, bevitne, *certificato m* attest, sertifikat, *certo*
 viss, sikker, ~ *adv* ~ *certamente* sikkert, abso-
 lutt, ja visst, *un* ~ en eller annen *un* ~ *non so*
che noe visst, et visst ~, *di* ~, *per* ~ sikkert; *certi*
pl noen
certosa f kartenserkloster, *certosino m* kartenser-
 munk, *cerluno (sl pl)* noen, enkelte
ceruleo himmelblå *cerume m* voksavfall, ørevoks;
ceruminoso voks-; voksdannende, *cerussa f* bly
 hvitt, sminke, *cerva f* hind, *cervellata f* sl, pulse
cervelletto m anat; den lille hjerne, *cervellino m*
 ~ *gensndig* ul motig person *cervello m pl* le
cervella *fig*; i *cervelli*, hjerne, *fig* forstand' *chi*
non ha ~ *abbia gambe* dei en ikke har i hodet,
 har en i bena; *avere il* ~ *a posto* ha ben i nesen,
secondo il proprio ~ etter eget hode, *farci saltar*
le cervella skyte seg en kule for pannen, *mettere*
il ~ *a partito* komme til fornuft, *stare in* ~ være
 fornuftig, *svilarsi il* ~ brøte sti hode, *uscire di*
 ~ gå fra forstanden, *cervellone m* dumrian
cervellotico pl -ci merkverdig, fantastisk *cervia*
f F hind
cervicale nakke-, *cervice f* nakke, *uomo di dura* ~
 stivnakke; *cerviere m* (lupo) ~ gaupe, *cervino*
 hjorte-, *cervo m* hjort; ~ *volante* drage (leketøy)
 sl. bille, *cervogia f* sl øl, *cervona f* sl lim
cerziorare (e) jur underrette, advisere, fastslå, *refl*
 forvise seg
cesareo keiserlig, *taglia* ~ keisersnitt, *cesarismo m*
 enevelde

cesellare (è) siselere; **cesellatore** m siselor; **cesellatura** f siselering; **cesello** m gravstikke
cesena f sl trost; **cesonia** f (ser. pl) saks
cespite m grasdott; buskas; fig (inntekts)kilde
cespo m grasdott; busk; **cespuglio** m busk(as); kratt; **cespuglioso** krattbevokst
cessare (è) opphøre; **cessazione** f opphør; avståelse; overdragelse; *far ~ di* overdra. ~ *del lavoro* arbeidsnedleggelse. ~ *dei pagamenti* betalingsstans; **cessino** m gjødsel, avfall; **cessionario** m den som noe overdras til; **cessione** f avståelse; overdragelse; **cesso** m do; W C
cesta f (stor) korg; korgfull; sl vogn; **cestaio** m korgmaker; **cestella** f liten korg; **cestolare** kaste i papirkorg; kassere; avvise; **cestino** m liten korg; papirkorg; gangkorg; ~ *da viaggio* matkorg; **cesto** m korg; busk; tott; (sports)hanske; **cestola** f fuglefelle av vidjer; **cestone** m stor korg
cesura f cesur; verspause
cetaceo hval(fisk)-; ~ m hval
ceto m stand, klasse; (befolknings)lag; zool. hval; ~ *medio* middelsstand; ~ *operaio* arbeiderklasse
cetra f mus sitar
cectolino m agurk; **cectiuolo** m agurk; fig fjols; *cectiuoli tutti aceto* agurker i lake
che hva (for noe)? hvor meget? hvilken? hvilket? hva for en? a ~ ? til hva? con ~ ? med hva? di ~ ? om hva? (relativt) som; *cio* ~ det som; *nel tempo* ~ på den tid da; *dengang*. ~ *e* ~ *non e* p. utselg; (konj.) at; slik at; *so* ~ *e vero* jeg vet at det er sant; ~ *non uien* at; *non rivedo mai questi luoghi* ~ *non mi ricordi di lei* jeg kan aldri se disse steder igjen; *uien* at jeg minnes henne; *introp*; at; gid; så vidt; mon; ~ *il diavolo lo porti* gid fanden tok ham (det)! ~ *sa pazzo?* er han gal; *tro?* ~ *io sappia* så vidt jeg vet; ~ *bella!* for en pen pik! (sammenlignende; enn; bare *un altro* ~ *lui* en annen enn han; *non pensa* ~ *a lui* han tenker bare på seg selv; *non e* ~ *lui* det er bare ham; ~ *m un* ~ *di aristocrati* noe aristokratisk; *non e un gran* ~ det er ikke noe særlig; *un certo* ~ *un certo non io* ~ noe; et visst; et eller annet *che* (skrives med aksent); fordi; derfor; *che?* *ma* ~ *nei* det er ikke mulig? *chechessia* hva som helst
chellerina f serveringsdame
chepi, **cheppi** m inv sl. lue av stivt lær
cheppia f stamsild; **cherico** etc. se *chiernia*
chermes m skjoldlus; **chermisi** m inv karmosin (rødt); **chermisino** karmosin
cherubico (pl -ci) kjerub-; **cherubino** m kjerub; **chetare** (è) så til å tie; berolige; refl tie **chetichella**, **alla** ~ i all stillhet; **cheto** rolig
chi hvem? di ~ hvis? (hvem, den) som; ~ *vuole vada* den som vil; kan gå; *cervo* ~ *mi passa aiutare* jeg søker en som kan hjelpe meg; *e e* ~ *io due* det er dem som sier det; ~ *non lo sapete la festa e rimandata a domenica* hvis noen ikke skulle vite det; så er festen utsatt til søndag *la cosa*; ~ *ci pensi un pochino*; *non e difficile* hvis en tenker seg litt om; er saken ikke vanskelig (ubestemt) den ene ... den andre; noen ... andre ~ *rideva* ~ *sarrahbiava* noen lo; andre var rasende
chiacchiera f prat; snakk; sladder; *far due*; *quattro* **chiacchiere** slå av en prat; **chiacchierare** (chia-; snakke; sladre; sludre; **chiacchierata** f passiar; prat; sladder; *fare una* ~ slå av en prat; **chiacchiericcio** m skravl; skralt **chiacchierino** m

skravlebotte; sladrehank; sl blonde; **chiacchierio** m stadig prat; snakk; **chiacchierone** m (f -ona; skravlebotte; sladrehank
chiama f navneopprop; appell; *fare la* ~ rope opp navnene; **chiamare** (til)kalle; innkalle; rope opp; nevne; innby; ringe opp; telefonere til; *prate andare a* ~ *uno* hente en; *mandare a* ~ *uno* sende bud eller en; *refl hete*; *mi chiamo Peter* jeg heter Peter; **chiamarsi** *soddisfatto* erklære seg tilfreds; **chiamata** f rop; telefonoppringning; melding om å komme i telefonen; innkalling; stikk ord; (typ.) henvisnings tegn; **segnale di** ~ (telefons) kallesignal; **chiamatore** m (f -trice; (opp)roper
chianti m egn i Toscana; berømt rødvin
chiappa f fangst; bytte; (F) halle (= *natica*)
chiappacani m inv (F) hundefanger; **chiappaminchioni** m inv bondefanger; **chiappamosche** m inv fluefanger; fig dogenikt; **chiappanuvoli** m inv oppblåst unytig menneske **chiappare** gripe; snappe; erverve seg; overraske; **chiapparello**; **chiapperello** m svik; list; **chiappino** m politibetjent
chiara f eggehvit; **chiaranzana**, **chiarantana** f sl dans; fig. leven; **chiarretto** lys; ~ m fransk rødvin; **chiarezza** f klarhet; berømmelse; **chiaria** f klarhet; **chiarificare** (ri-) klare (av); oppklare; **chiarificazione** f opp-; avklaring; **chiarimento** m forklaring; opplysning; oppklaring; **chiarire** (-isco) (for)klare; oppklare; opplyse; refl. oppklare; forvisse seg; **chiarissimo** høystæret; utmerket (i tiler) **chiarita** f v. lysning (vår skog); **chiaritoio** m filter; sted hvor en filtrerer; **chiaritura** f filtrering; klaring
chiaro klar; lys; ~ m lysning; klarhet; ~ *di luna* måneskinn; *mettere in* ~ oppklare; ~ *e tondo* klar(t) og tydelig; *non vedo* ~ *in questa cosa* jeg ser ikke klart i denne sak; *un vestito* ~ en lys drakt; *venire in* ~ *duna cosa* bli klar over noe; *parlare a chiare note* snakke åpent; rett fra posen; **chiarore** m skinn; glans; **chiaroscuro** m halvllys; skumring; blanding lys; mørke; sorg; glede; etc.; **chiaroveggente** klarsynt; synsk; **chiaroveggenza** f klarsynthet; synskhet
chiassare stove; **chiassata** f støy; leven; spøk; *fare una* ~ *a uno* holde en straffepreken for en; **chiassetto** m smau; blindgate; **chiasso** m støy; spetakkel; larv; støyende munnerhet; skjennepreken; *far* ~ stove; *fare un* ~ *del diavolo* holde ei helvetes spetakkel; *una scoperta che ha fatto* ~ en oppdagelse som har vakt oppsikt; **chiassone** m b. skriker **chiassoso** armende skrikende
chiatta f pram; ferje; **ponte di chiatte** ponglongbru; **chiattaiuolo** m pramfører; ferjemann; **chiatto** lav; flat
chiavaccio m slå; **chiavato** m nøkke; smed **chiavarda** f bolt; **chiave** f nøkkel; mus nøkkel; tast; tangent; ~ *dell'arco* sluttstein i hvelving **chiudere** a ~ låse; ~ *matchia*; *femmina* kompakt; hul nøkkel; ~ *falsa* dirk; *essere fuori di* ~ være uteimt; fig være utenfor; ~ *inglese* skrunukke; yale-nøkkel *mettere tenere sotto* ~ sette; holde under lås og lukke; *stare in* ~ holde tonen; stemningen; ~ *della volta* sluttstein (og fig) **chiavetta** f kran; splitt(pinne); **chiavica** f avløpskanal; sluse; **chiavistello** m slå oppirekker (ur)
chiazza f flekk; plett **chiazze** flekke
chicca f slikker; konfekt **chicchera** f liten kopp
chicchessia hvem som helst
chicchierare gale; **chicchierata** f hanegul; **chicchi-**

richi *m* kykeliky, chieco *m* kjerne
chiedere forlange, be, spørre, ugge. — *di una*
spørre etter en, ~ *un piacere a uno* spørre en om
en tjeneste, ~ *la strada* spørre etter veien
chiedibile som kan forlanges
chierica *f* kronraking, tonsur; *fig* geistlighet, chie-
ricato *m* geistlighet; chierichetta *f* geistlighet
chierico *m* *(pl -ci)* klerk, geistlig, messetjener
korgutt; chiericuto kronraket
chiesa *f* kirke, *in ~ con tanti e in taverna con*
birbanti en må tute med de ulver som er ute
andare in ~ gå til kirke chiesetta liten kirke
chiesi, chiesto *se chiedere* chiesta *f* krav, forespør-
sel, freri, chiesuola *f* liten kirke, *fig* neds klakk,
kubb *mar* kompasshus
chifel, chiffero *m* horn (= bakverk)
chiglia *f* kjøl, chileno *se cileno*
chilificare *(-li-)*, forduye *chilificazione* *f* forduyelse
chilo *m* magesaft, kilogram; *fare il ~* forduye
maten, hvile etter maten, chilocielo *m* kilocykel
chilogramma, chilogrammo *m* kilogram, chilome-
traggio *m* kilometerantall, chilometrico *(pl -ci)*
kilometer-, chilometro *m* (forkortet *km*) kilome-
ter, ~ *quadrato* (fork *km q*) kvadratkilometer
chilowatt *m* kilowatt
chimera *f* kimære *fig* hiernespin, chimero *pl*
(-ci) kimærisk, fantastisk
chimica *f* kjemi, chimico *(pl -ci)* kjemisk, ~ *m*
kjemiker, chimificare *(-mi-)*, forduye, chimificazio-
ne *f* forduyelse, chimo *m* mageinnhold, magevel-
ing
china *f* skrent, skråning, femmer i terningspill, *a*
~ skrå, *alla ~* nedad, *brutto ~* (*fig*) skråplan
china(china) *f* kinatre, -bark kinin chinamento *m*
hoyning, chinare boye, senke *refl* boye seg
chinato boyd, hellende, bisset kinin
chincuglie *f pl* isenkrum, galanterivarer, nips, chin-
cagliere *m* isenkremmer, chincuglieria *f* isen-
krum(but kk), galanterivarer, nips
chinese = cinese chineseria *f* nips, *fig* pirk
chinina *f* kinin, chinino *m* kininpreparat
chino boyd, *a capo ~* med boyd hode
chinotto *m* en sitrusfrukt, bittersott sodavann
chioccare *(a)* smelle, smekke, knalle
chioccia *f* rugehøne, kylling-, chiocciare *(a)* kakle
chiocciata *f* kull (kyllinger)
chiocciola *f* snegl; *scala a ~* vindeltrapp, chioccio-
lato *m* sneglesamler, -selger
chioeco *m* smell, smekk *chioccolare* *(-oc-)* slå
tte et, syngte sprudle *chioccolatore m* lokke-
fugl, *chioccolio m* fuglesang, sprudling, *chioccolo*
m fuglefløyte fuglep-p, fuglerakt med fløyte
chiodati *f* naglejern, chiodaivolo *m* spikermaker
fig en som stifter gjeld, chiodame *m* utvalg av
spiker, chiodare *v* spikre, chiodatrice *f* nittema-
skin, chiodatura *f* nitting, chioderia *f* spikerfa-
brikk, utvalg; chiodino *m* liten sopp, chiodo *m*
spiker, nagle, *fig* gjeld, *battere il ~* *mentre e*
calda smi mens ernet er varmt *avere un ~ al*
capo ha hodepine, *chiodi di garofano* hel nellik
piantar chiodi stifte gie d *roba da chiodi* forfer-
delige, dårlige ting, ~ *scaccia ~* ondt skal med
ondt fordrives, ~ *volare* sterk hodepine etter
soistikk *tenere uno al ~* holde en i ånde, *stare*
al ~ være opptatt, stå på pinne
chioma *f* hårtanke, trekrone komethaie, chio-
maio behåret, med langt hår
chiosa *f* randnote, merknad *giose* chiosare *(a)*

kommentere, fortolke *chiosatore m* (*f* -trice
kommentator, fortolker, *chiosco m* kiosk, lysthus
chiostra *f se* chiasiro, ~ *dei denti* tanngard; ~ *dei*
monti fjellgard (= rekke), *chiosiro m* kloster-
gang) innelukke, klosterliv
chiotto stille, rolig
chiragra *f* håndgikt; *chiragrico (pl -ci)* håndgikt-,
chiragroso som lider av gikt i hendene' chirie *m*
kirkebonn (kyne eleison), *chirografario, creditore*
~ håndskriftskreditor *chirografo m* håndskrift(s-
krav), -fordring
chiromante *m* *f* spåmann, -kone, *chiromanzia f*
kunsten å spå i hender
chiottero *m* flaggermus, skinnveng
chirurgia *f* kirurgi; *chirurgico (pl -ci)* kirurgisk,
chirurgo *m* *(pl -ghi)* kirurg
chisciottesco *(pl -chi)* svermerisk, fantastisk
chissa? hvem vet? chississia hvem som helst
chitarra *f* gitar; *chitarrista m* gitarist, *chitarrino m*
liten gitar; *chitarronata f* gitarklimping sjusket
overflåisk dikt
chitina *f* kitin, chiu *m* hornugle
chiudenda *f* innhegning, chiudere lukke, inneslutte,
folde sammen, avslutte, ende, ~ *a chiave* låse,
~ *la stalla quando sono scappati i buoi* lukke
brønnen når barnet er druknet, ~ *la via a uno*
stå i veien for en (*og fig*), *refl* skyte til, samle,
konsentrere seg, *chiudimento m* (b-)lukking,
chiunque enhver som, hvem som helst, *chiurio m*
spove, chiusa *f* sluse, demning, bergpass, innheg-
ning *lit* avslutning, klausula, *chiusi se chiudere*,
chiusino *m* (brønn)deksel, *chiuso* (inne)lukket, *fig*
innesluttet, ~ *m* innhegning; *mente chiusa* ringe
begavelse, *odor di ~* innesengt luft, *a occhi*
chiusi blindt, *a porte chiuse* for lukkede dører; ~
al tranvito gjennomkjørsel, -gang forbudt, ~
l'incidente ulykken er løst, bilag! *chiusura f* (av)-
slutning; ~ *delle iscrizioni* siste innskrivningsfrist;
~ *lampu* lynlås, gudelås
ci, c'oss, her, der, dit, derav, ~ *penso* jeg tenker
på det, apropos, ~ *ho piacere* det gleder meg,
non c'è male det er ikke dårlig
ciaba *m* lappeskomaker (*sy*), skraviebotte *fare il*
~ (*fig*) preke, dosere, holde foredrag *ciabare*
-krav *e* ciabatta *f* toffel, husko, nedtråkket sko,
fig slurve), vrak, *vecchia ~* (*fam*) elsklingen
min' *ciabattino m* lappeskomaker, skoflikker, *fig*
fusser; *ciabattare* tråkke ned sko, slepe skoene
etter seg, *ciabattata f* slag med en toffel, *ciabat-
tone m* (*f* -ana) en som sleper skoene, sjusket
person, fusker
ciacche! plump! plask! *ciacchero m* dial skurk,
slyngel; *ciacciare dial* spille viktig, være geskjeft-
ig, -mse, blande seg i uvedkommende ting,
ciaccione m viktigper
cialda *f* krumkake; *cialdonno m* krumkakebaker,
-selger, *cialdone m* krumkake
cialtronaglia *f* sluskepakke; *cialtrone m* (*f* -ona)
simpel, liderlig, sjusket person, *cialtronata, cial-
troneria f* sjusketet, liderlighet, fusk
ciambella *f* krans (bakverk), (luft)pute, bærekran
(til hodet), bitering, *non tutte le ciambelle riescono*
col buco det er ikke alt som lykkes, *ciambellato*
m kransebaker, -selger, *ciambellano, ciamberlano*
m kammerherre, *ciambellina f* krans, kringle, ~
d'aroma bitering; *ciambola f* sladrekjerring
ciambolare sladre, skravle, *ciambolone m* (*f* -ana)
skravlebotte
ciampanelle *f pl* dare *m* ~ gå i surr, våse, vravle

ciampicare (a) snuble, sjokke, arbeide sent ciampicenne m en som snubler, fare un ~ snuble
 cianna f (stelt) kvinnfolk, sladrekyrting
 cianca f (F) ben, legg, cianchettare slenge med bena, trippe
 ciancerello m vrvlekopp, ciancia f snakk, vrov, cianciafruscola f bagatell, småtter; cianciamento m sludder; cianciare sludre, spoke, tu cianci troppa! du snakker for meget! ~ al vento snakke tull tove, cianciatore m (f -ices) skravlebotte, ciancicare (ci-) stamme, radhrekke; ciancicome m (f -ona) som stammer, snakker dårlig ciancione m (f -ona) sludrekopp; ciancugliare radhrekke, stamme
 cianesco (pl -chi) sjusket, pobelaktig, cianfrugione m (f -ona) sjusket fyr, fusker, cianfrusaglia f småting, cianfrugliare fuske, ciangolare sladre, stamme; ciangottare (a) tale utydelig, gebrokkent, radhrekke (språk), ciangottio m stadig stamming, lalling, ciangottone m (f -ona) en som taler utydelig
 ciano m kornblomst, slusk, cianografia f blåtrykk, cianopi f blå hudfarge, cianoso cyanholdig, cianotico (pl -ci) blå i ansiktet, ciotta f utfråkket sko (trukket som toffel), cianuro m cyan
 ciao! mor n' god dag! farvel! (når en er dus)
 ciappola f gravstikke, eisenå
 ciaramella f sekkepibe
 ciarla f snakkesalighet, sladderhistorie, usant rykte, ciarlare skravle, prate, vrovle, ciarlata f prat, ciarlataccia, ciarlataccia f markedsstriker, ciarlataresco (pl -chi) sjarlataaktig, ciarlatare m markedsstriker, sjarlatare, kvaksalver, svindler, la vipera morde il ~ den som graver en grav for andre, faller selv i den, ciarliero snakkesalig, ~ m = ciarlone m (f -ona) pratmaker
 ciarpame m skrot, skrap, ciarpone m fusker
 ciasheduno, ciasheduno enhver, hver især
 cibare fore, nære, refl ernære seg (og fig.), cibaria f næringmiddel, cibario nærings-, cibo m mat, føde, næring, cibrio m monstrans; cibreo m ragout, fig rot, miskmask
 cica f sleit intel, non vale una ~ være null verdi
 cicale f cikade, fig plagsom, snakkesalig person grattare la pancia alla ~ få en til å snakke
 cicalamento m prat, cicalare snakke, vrovle, cicallata f endeløst prat, sludder, cicaleccio cicaleggio, cicatio m høyroster, langvatig snakk, cicatio m teke summer, brummer
 cicatrice f arr (etter sår), cicatricola f merke, cicatrizzare danne arr, refl danne arr, begynne å leges, cicatrizzazione f arrdannelse
 cicca f sigarettstump non vale una ~ (F) det er intel verdi, mezza ~ utmagret person, ~ ~ 'æ hæ' cicciuolo m stumpesamler, ciccare lygge stumper, lygge skrå, fig ergre seg, cicchetto m dram, drink, fig hebreidelse
 ciccia f kjøtt (srl. barnespråk), cicciolo m utvekst (på sår) stekte fleskebiter; far ciccioli d'una hogge en i titer, ciccone m (f -ona) tykksak, ciccoso, cicciuto kjetifullt, fet
 cicerbata f bot svinemelk, cicerchia f flatbelg
 cicerone m fører, guide cicisbeare være galant, kurtisere damer, cicisbeatura f galanteri, kurtise, cicisbeo m oppvartende kavalier, laps
 ciclamo m alpefiol, cyklamen
 ciclico (pl -ci) som hører til, kjennetegner en sykklus, ciclismo m sykkel sport ~ su pista ved delopssykling; ~ su strada landeveiskykling, ciclismo

m f syklist sykkelreparator ciclismo (-ci) sykkel; escursione ciclistica sykkelstur, ciclo m sykklus, kreis(lop), ciclomotore m knalleri; ciclomotoreista m f knalleristkjører; ciclone m sykion, hvirvelvind, skypumpe; ciclope m kyklop; ciclopico (pl -ci) kyklopisk, ciclostilare stensilere, ciclostile m stensilmaskin; cicloirone m syklotron
 cicogna f stork, cioria f sikori, cicuta f bot selsnepe, cieca f luten å
 cieco (pl -chi) blind, alla cieca blindt, finestra cieca blindt vindu, intestino ~ blindtarm, lanterna cieca blendlykt, mosca cieca blindebukk; non aver da far cantar un ~ være lufattig, vicolo ~ blindgate
 cielo m himmel, luft, klima, forsyn; skjebne, tak, per amor del ~ for himmelens skyld, grazie al ~ gudskjelov, in via il ~ det vet Vårherre; muover ~ e terra sette himmel og jord i bevegelse fulmine a ciel sereno lyn fra klar himmel, portare al sette cieli heve til skvene, non sta ne in ~ ne in terra det hører ingensteds hjemme, toccare il ~ con un dito være overlykkelig, voglia il ~ che Gud grat
 ciera se cera
 cifra f siffer, talltegn, kode monogram, ~ d'affari omveining, una bella ~ en stor sum, telegramma in ~ kodetelegram, cifrare siffrere, skrive i kode forsyne med monogram, cifrario m kodenøkkel, cifrato kode-, skrevet i kode
 ciglio m pl le ciglia, (fig.) i ciglio øyehår, øyebryn, fig kant, brem, senza batter ~ uten å blunke, in un batter di ciglia på et øyeblikk, cigliane m (groftekant, demning, cigliato med lange øyevipper
 cigna f ser; belte se cinghia cignale m v svin, cigno m svane, fig betent dixer musiker il canto del ~ svanesangen
 cigolamento m knirk(ing), cigolare (i) knirke, knurre, cigolio m stadig knirking
 cileno chilensk, ~ m chilener
 cilecca f drilleri, ering, falskt løfte, far ~ a uno holde en for narr far ~ kikke
 cilicio, cilizio m grovt klesplagg, belte med knuter (som bæres for å gjøre bot), striskjorte, fig enhver klesplagg som plager en, plageånd
 ciliegia f kirsebær, una ~ tra l'altra (fig.) her går det for seg (ies når ting skjer i rask rekkefølge) lamica Ciliegia (spok.) He N. N. ciliegio m kirsebærtré, cilieggiuolo kirsebærfrukt
 cilindrare valse, valke, cilindrata f syndervolum, cilindratura f valsing, valking, cilindrico (pl -ci) sylindrisk; cilindro m sylinder, valse, trommel høy hatt
 cima f topp, tind, m ~ ovenover, ovenpå, oversl, in ~ a ovenover, ovenpå, da ~ a fondo fra oversl til nederst, sei in ~ det miet pensiert jeg tenker kun på deg, una ~ d'uomo en fremragen de mann, non e una ~ han er ikke særlig skarp, sink, cimare klippe, stusse, beskjære, cimare / gesims, utspring cimata f overskjæring, stussing, cimatore m (f -ices) en som overskjærer (srl. tøy)
 cimatura f overskjæring (av tøy), klappull, so
 cimba f luten båt, cimballo m cymbal, bekken, se cembalo essere in cimballo være opprørt
 cimbraccola f lidenlig kvinnfolk, ludder
 cimelio m klenodie, kostbar antikkvitel
 cimentare (e) (st)le på; prove; risikere, våge, utfordre, provosere refl driste seg, cimentarsi con una utfordre male seg med en, cemento m (farlig)

prøve, risk, *mettere a* ~ sette på prøve på spill
cimentoso farlig, risikabel
cimice / veggelus, tegnestift, **cimiciato** m skitten
 hus, lusehol
cimiero m hjelmpryd, **ciminiera** f mar skorstein,
 fabrikkpipe **cimino** m hot karve
cimitero m kirkegård, *fig.* utdodd hv, øde sted
cimosa / kant, jare (på tøy)
cimurro m hvalpesykke, sterk forkjø else, snue
cinabro m sinober, *poet.* rød farge (lepper)
cincia f meis, **cinciallegria**, **cinciarella** f *zool.* meis
cineglia, **cincilla** / chinchilla
cin cin' f skå
cincinnare v pynte (håret)
cineischiare -isc- skjære skjevt, forskjære, skjære
 med sløv kniv, ~ *le parole* sluke ordene, snøyle
 hakke og stamme, **cineischiane** m snøvler, en som
 taler langsomt og besværlig
cine, **cinema** m *inv.* kino, **cinema** m si mkunstner,
 mann, **Cinecitta** f filmby (i Roma), **cinedramma**
 m si melodrama, **cinefolia** f hunderedseil, **cinegetica**
 f jakt (med hunder), **cine(ma)giornale** m lydfilm-
 avis, **cinelandia** f, *la* ~ filmverdenen **cinemato-**
grafico m *tone nedi*, filmmann, **cinematografare**
 filme, **cinematografia** f filmkunst), kinoforestil-
 ling **cinematografico** pl si film, **apparecchio** ~
 filmapparat, **artista** ~ filmkunstner, **ripresa cine-**
matografica filmopptak, **preselezione cinematografica**
 filmforevisning, **propaganda cinematografica**
 kinoreklame, **regista** ~ filminstruktør, **spettacolo**
 ~ kinoforestilling **stella cinematografica** film
 stjerne, **studio** ~ filmateljé **cinematografo** m
 kino, filmapparat
cineraria f hot cineraria, **cinerario** aske-, *urna*
cineraria askeurne, **cinereo** askegrå, -blond, **ci-**
nerizio askegrå
cineromanzo m si roman
cinese kinesisk, ~ m kineser, *parlo* ~ 'snakker jeg
 kinesisk (siden du ikke forstår meg)? *tavolati alla*
 ~ seilbord **cineserie** kineseri
cineyterapia f sykegymnastikk
cinetento m kino **cineteca** f filmarkiv
cinetico kinetisk, **cincallegria** f sl meis
cingere omgjorde, omgi, omfavne ~ *d'assedio*
 beleire, ~ *la corona* la kronen på, *la seg* krone
cinghia f rem *tirar la* ~ spenne livremmen inn
(fig.), **cinghiale** m villsvin, **cinghiare** omgi (med
 rem), **cinghiata** f remslag, **ciagimento** m det å
 omgi, omg orde
cingolato med larvefotter *carro* ~ beliebil **cingolo**
 m belte, **cingoli** larvefotter, ~ *di el della castita*
 kyskhetsbelte, **propulsione a cingoli** beltehjuls-
 trekk
cinguettare v kvitre, pludre, prate, **cinguettio** m
 kvitter, pludring
cinico (pl -ci) kynisk, ~ m kyniker **cingia** f aske
 med glor i; **cinglia** f silkesnor, **cinismo** m kynis-
 me, **cinnamomo** m kaneltre), kamferitre)
cinquanta femti, **cinquantesimo** femtiårs-, ~ m
 femtiårsdag **cinquantesimo** femtiårs(dag) **cinquante-**
simo femtiende, ~ m femtiendedel, **cinquantina**
 f *una* ~ et halvt hundre stykker, *essere sulla* ~
 være omkring de femti, **cinqe** fem, **cinquentes-**
co (pl -chi) fra 1500-tallet, **cinquentesimo** m
 forfatter, kunstner fra 1500-tallet, **cinqe** cento fem
 hundre, *il* ~ 1500-tallet, det 16. århundre, **cin-**
quina f ca. fem, kvintene (i lotteri)
cinta se **cingere** **cinta** f ringmur, omkrets, område,
mura di ~ ringmur; **cinto** se **cingere** ~ m

omkrets, belte, ~ *emano* brokkbelte; **cintola** f
 belte(sted), liv, lend, hofte, **cintura** f belte(sted)
 ~ *di castita* kyskhetsbelte, ~ *di salvataggio*
 redn ngsbelte, **cinturino** m (skjorte)lønning, sabel-
 heng, **cinturone** m pistolbelte
cio det, a ~ derfor, i den hensikt; ~ *che* det som
 ~ *non di meno* ~ *nonostante* ikke desto mindre
per ~ derfor i den hensikt
ciocca f bunt, buket, (hår)lokk, *voia* ~ levkøye
cioccia f (hår)lokk bryst **ciocciare** patte
ciocco m (pl -chi) trekluss *fig.* klussmajor, **ciocco-**
lata f sjokolade, **cioccolattiera** f sjokolademugge
cioccolatiere m sjokoladehandler, -fabrikant **cioc-**
colato m konfekt, ~ *purgativa* avføringspastill
 (for barn) **cioccolato** m sjokolade (i fast form)
ciocia f sl. sandal **ciociaro** m en som går med
ciocia bonde (i Romas campagne)
cioè nemlig, ~ *a dire* det vil si
cioncare v drikke meget **cioncatore** m (f -trice)
 drukkard
ciondola f sjuskedorte **ciondolamento** m dingling
ciondolare v dingle, tumle, rave, slentre, drive
 dank, ~ *la testa* rukke med hodet **ciondolo** m
 dingeldangel, øredobb, **ciondolone** m lathans,
 dagdriver, **ciondolose**, **ciondoloni** dinglende, her-
 sende
cionnonostante ikke desto mindre
ciotola f liten skål, fat, **ciottolare** v bruegge,
 steinlegge, **ciottolato** f steinkast, **ciottolato** m
 steinlegning, **ciottolo** m brustein, rund stein,
 ru stein **ciottoloso** steinet
cipiglio m det å rynke pannen, harmt åsyn
cipolla f løk, knoll, lomueur, (lampe)kolbe; *man-*
giar pane e cipolle leve kummerlig, **cipollato** m
 løkseng, løkhandler, **cipollata** f løkmat, *fig.* dre-
 pend, kiedsomme og historie, **cipollato** løkfor-
 met, **cipollina** f liten løk, ~ *porraia* purreløk,
cipollino m art marmor, **cipollone** m stor løk, (f
 stort lomueur)
cippo m (grav)stein, grensestein ~ *dei chilometri*
 & lometerstein
cipressata f **cipresseto** m cypresslund, **cipresso** m
 cypress **cipria** f pudde, **cipro** m sin vin fra
 Kypros
circa omtrent, om, angående, ~ *a* om, *all incirca*
 omtrent
circe f lilokkende fristende kvinne
circense hist sirkus, (guach) **circensi** sirkusfore-
 stelling(er), **circo** m (pl -chi) sirkus, ~ *nomade*
 omskylende sirkus
circolante, **bibliotera** ~ vandrebibliotek, **circolare**
 i sirkulere, bevege seg omkring, ~ *ad* sirkel-,
biglietta ~ rundreisebillett *lettera* ~ rundskriv,
viaggio ~ rundreise, ~ f rundskriv, ringbane
 (trikk i Roma), **circularita** f sirkelform, **circolazio-**
ne f omlop, kretsop trafikk *acqua di* ~ kjøle-
 vann, ~ *automobilistica* biltrafikk *cambiale in* ~
 sirkulerende veksel, *durata di* ~ omloppstid
licenza di ~ *internazionale* internasjonalt foret-
 kort, ~ *monetaria* pengeomlop *norme di* ~
 trafikkregler **circolo** m krets, omlop sirkel
 klubb, selskap, ~ *viziata* ringstulning, gang, ond
 sirkel, ~ *polare artica antartica* nordlige, sørlige
 polarsirkel
circoncidere omskjære, **circoncisione** f omskjæring
circo(c)iso omskåret **circondabile** som kan omgi
circondamento m det å omgi, **circondare** v omg
 omringe, **circondario** m distrikt, **circondurre** fore-
 ling dreie **circonferenza** f omkrets ~ *toracica*

brystmål, *circonflexo m.* (accento) — cirkumfleks, *circonfondere* omgi; *circonfuso* omgitt, *circonlocuzione* f omskrivning, omsvop, *circonvallare* omgi med voll, befeste, *circonvallazione* f ring av voller; *linea di ~* (tyre) ringlinje, *circonvicino* omliggende, *circonvoluzione* f vinding, *circonvoluzioni cerebrali* hjernevindinger

circoscrivere omskrive, begrense; *circoscrizione* f omskrivning, begrensnng, distrikt; — *elettorale* valgkrets, — *giudiziaria* rettskrets, *circospetto* forsiktig, *andare ~* gå forsiktig fram (fig), *circospezione* f forsiktighet, *circostante* omstående, *circostanza* f omstendighet, leilighet; — *aggravante attenuante* forverrende, formildende omstendighet; *regolarsi secondo le circostanze* innrette seg etter omstendighetene; *trovarsi in circostanze difficili* være i vanskelige omstendigheter, *circostanziare* (di) beskrive inngående, *circostanziato* inngående, detaljert, *rapporto ~* detaljrapport

circuire (-sco) omringe, omgå (fig); *circuito m* omkrets, omland, motor-, bilveddeop, strøm krets, *corto ~* kortslutning, *motore messo a corto ~* kortslutningsmotor, *circuizione* f omgåelse

circumcirca (spok) = *all'incirca* *circumnavigazione* f jordomseiling, *circumpolare* som ligger rundt polen

ciereo oppofrende, uselvisk, *essere, fare il ~* ofre seg for andre, *ciiegia se* *ciiegia*

cirro m *cirrusky*, fjærsky, *cirrocumulo m* makrellskyer, *cirrogl* f leversyke, *circolato m* slørskyer

ciarpino på denne siden av Alpene, sør for A, *ciscanna* f (dårlig) stol, gammelt møbel, fig gammel kjerring, *cisom se* *cesoma*, *cispa* f belegg

(tørket slim) på øyelokkene, *cipadano* på denne siden av Po, sør for Po, *cisposita* f det å ha tørket slim, materie etc i øynene, *cisposo* med tørket slim, søvn i øynene, *cister(c)jense m* cistercienser munk, *cisterna* f cisterne, brønn; — *di benzina* bensintank, *nave ~* tankskip, *vagine ~* tank vogn, *cisti* f blære, blærevulst, cyste, *cisticercu m* (pl -chi) trikin, *cistico* (pl -ci) blære-; *cistifelles* f galleblære, *cistifellico* (pl -ci) galleblære-; fig irriterabel, ut dig, *cistite* f blærebetennelse

citabile som kan siteres, *citante* (en) som siterer skuespiller, *citare* sitere, steyne, — *una in giudizio* steyne en for retten, — *un passo, una scrittura* sitere et avsnitt, en forfatter, *citaredo, citarista m* siterespiller, *citatore m* (f -trice) sj en som siterer, *citatoria* f steyning, *citazione* f sitat, sitering, steyning, *termine della ~* steyningsvarsel, — *testimonia e v* inesteyning

citeriore litt dennesidig, som er på denne siden, *citiso m* gallregn, *citramontano* på denne siden av fjellene, *citrato m* citrat, sitronsurt salt, *citrico* (pl -ci) sitron-; *acido ~* sitronsyre, *citrullaggine* f dumhet, *citrullo* dum, — *m* dumrian

città f by, (i adresse) her, (—) *capitale* hovedstad, *la Città Eterna* den evige stad (Roma), *la Città Santa* den hellige stad (Jerusalem); *la ~* degli studi universitetskvartieret, *la Città del Vaticano* Vatikanstaten, *la ~* del fiore dei fiori Firenze, *abitare in ~* bo i byen, — *alta, bassa* øvre, nedre bydel, *cittadella* f citadell, festning; *cittadina* f borgerinne, liten by, *cittadiname m* neds borgerfløkk, -hop, *cittadinanza* f borgerrett, -samfunn, *diritto di ~* borgerrett, — *onoraria* æresborger skap, *dar la ~* a (fig) oppi, akseptere, *cittadi-*

nisco (pl -chi) borgerlig, *cittadino* borgerlig, by-, — *m* borger, bybeboer, *città-giardino m* hageby

citta f, *citto m* dial. jente, gutt

ciucaggine f dumhet, *ciucchio m* eseldriver, *ciuciare* (u) sj. hvise, *ciuco m* (pl -chi, esel; il ~ *dà del* hve all'asino eselet kaller asenet for en stut (sies når en losk skjeller ut en annen losk)

ciuffare ta i håret, *ciuffo m* hårtott, dott, klynge, *tenere uno per il ~* holde en i luggen, fig ha en i sin makt; *ciuffolotto m* dompapp

ciurlare vakle, — *nel manico* ikke holde ord

ciurma f skipsmannskap (på galei), fig pakk, bande, *ciurmaglia* f pakk, bande, *ciurmare* bedra, *ciurmatore m* (f -trice) bedrager; *ciurmeria* f bedrageri

civale f (srl) *civale* pl belgfrukter; *civaluolo m* grønthandler, *civanzo m* sj rest

civetta f ugle, fig kokette, *far ~* dukke seg ned, *far la civetta* kokettere, *civettare* (u) kokettere, *civetteria* f koketteri, *civettone m* (f -una, kokette, Don Juan, *civettuolo* kokett

civico (pl -ci) borgerlig

civile borgerlig, sivil, *diritto civile* borgerlig rett, *matrimonio ~* *tunerate ~* borgerlig giftermål

begravelse, *avere il coraggio ~* di ~ (non) i være så frekk å ..., *festa ~* offentlig festdag (ikke kirkelig), *guerra ~* borgerkrig, *parte ~* sivil part

i kriminalsak, *morle ~* tap av borgerrett, *stato ~* borgerlig status, folkeregister, *ufficiale di stato ~* sivilstandsembetsmann som fører register over

fødsler og dødsfall, foretar vielse etc., *civilista m* f spesialist i sivilrett, *civilizzare* sivilisere, *civilizzatore m* (f -trice, ad) som siviliserer, sivilisator,

civilizzazione f sivilisasjon, *civilta* f kultur, vel oppdragenhet, *trattare con ~* behandle vennlig

civilismo, civismo m borgersinn

ci(c)chettista m f steppedanser(inne), *clacson m* (bil)horn, *clamide* f antikk kappe

clamore m skral, sårik, bråk, *clamoroso* larmende

clandestinità f, *la ~* den illegale tid, *clandestino* hemmelig, illegal, *lavoro ~* hemmelig, illegalt arbeid, *la lotta clandestina* det illegale arbeid,

undergrunnsbevegelsen (i krig)

clangore m litt klang, *claretto m* se *chiaretto*

clarinetista m f klarinetist, *clarino m* klar, nell

classe f klasse, samfunnsklasse, *di ~* fremragende, utmerket, *cavalla di ~* fullblodshest, *lotta di ~*

klassekamp, *la ~* del 32 årsklasse '32, *di prima ~* førsteklasses, *le classi inferiori superiori* de lavere, høyere klasser, *la ~* dei mammiferi pat-

tedyrfamilien, *classicismo m* klassisisme, *classista m*, f tilhenger av klassisisme, klassisist,

classico (pl -ci, klassisk, *questa e classica* den(ne) er klassisk den er god licen ~ klassisk-språklig

linje i gymnaset, — *m* klassiker, *classifica* f klassifisering, *classificabile* som kan klassifiseres,

classificare (-si-) klassifisere, *classificatore m* hrev-, dokumentordner, *classificazione* f klassifisering, *classismo m* classesynspunkt, *classista* pl / klasse-

claudicare (-au-) halte, *claudicazione* f halting, *fig* f: *clausola* f klausul, — *condizionale* betingel dom

claustrale klosterlig, munke-, — *m* sj munk, *clausura* f klausur, inngangsforbud for personer

av annet kjønn, avsondrethet, kloster, *vivere in ~* leve meget tilbaketrukket, *claustrofobia* f angst

for opphold i lukket rom, klaustrofobi

clava f kolle, klubbe, *clavaria* f sl. sopp

clavicembalo *m* cembalo, *clavicola f* nokleben (i skulderen), *clavicordio m* = *clavicembalo*
clearing m clearing, *clematide f* hor klematis
clemente mild, vennlig, nådig, overbærende, blid
clemenza f mildhet, nåde, overbærenhet, blidhet
cleptomane naskesyk, — *m* kleptomani, *cleptomania f* naskesyke, kleptomani
cleptoscopia m periskop
clericale prestevennlig, klerikal, *clericaleggiare (-le-)* favorisere presteskaper, *clericalismo m* prestevennlighet, klerikalisme *clerico se chierico*
clero m geistlighet, — *regolare* munkene, — *secolare* prestene, *clericato m* geistlighet
classidra sandur, vannur timeglass
cliente m / kunde *cl* *clientela f* kundekrets, klientel, det å være kunde, *client servizio* ~ kundebetjening
clima m klima, *fig* luft, atmosfære, *climaterico (pl -ei)* som utgør et vendepunkt, klimakterisk, *anni climaterici* overgangsår, *leta climaterica* overgangsalderen, *giorno* ~ ulykkesdag, *climatico (pl -ei)* vær-, klimatisk, *stazione climatica* luftkursted
climatologia f læren om værforholdene, klimatology, *climax m* stigning, høydepunkt, klimaks
clinica f (medisinundervisning på) klinikk, *clinico (pl -ei)* praktisk medisinsk, klinisk, — *m* kliniker
clips m (ore)clips, fyllepennholder, binders, *clipeo m* skjold (gl.), eggskall (på skilpadde)
clisè m klisje, *cliscetteria f* klisje-avdeling
clistere m klysterapparat
clitoride f klitoris, kildrer
clivo m poet høyde, ås
cloaca f kloakk (og fig.)
clonico (pl -ei) puls ~ kraftig, uregelmessig puls, *clonni m* muskelkrampe
cloralio m kloral, *clorato m* klorat, *clorico (pl -ei)* klorholdig, *clor*, *cloro m* klor, *clorofilla f* bladgrønt, klorofyll, *cloroformio m* kloroform, *cloriformizzare* bedøve, kloroformere, *cloriformizzatore m* (*f -trice*) *adj* som kloroformerer, *cloriformizzazione f* kloroformering, *clorosi f* bleksott, *clorotico (pl -ei)* som kjennetegner, har bleksott, klorotisk, *cloruro m* klorid, *club m* inv klubb
co... med ..., sammen.
coabitare a bo sammen, *coabitazione f* boligfelleskap, *coaccusato m* medanklager, *coaderente* sammenhengende, *coadesione f* sammenheng, *conduttore m* medhjelperstilling, *conduttore m* medhjelper, *coadiuvare* hjelpe med, *coadiuvare* samle
coagulabile som kan koagulere, *coagulare (-a)* få til å stivne, *refl* størkne, løpe sammen, koagulere, *coagulazione f* koagulering, *coagulo m* (noe som fremkaller) koagulering, osteløpe, noe som er koagulert, *coalizione f* koalisjon, samlingsregning, *coalizzare* danne koalisjon, *refl* forene seg, danne koalisjon, *coartare* tvinge, *coartazione f* tvang, *coattivo* tvingende, *mezzi coattivi* *jur*, tvangsmidler, *coatto* tvungen, tvangs-, *domicilio* ~ deportasjon, *mandare a domicilio* ~ deportere, — *m* en deportert, *coattore m* medanklager, medsakfører, *coazione f* makt, tvang
cobalto m kobolt, *cielo di* ~ asurbå himmel, *cobbola f* lyrisk dikt, strofe, vers, *cobra f* brillslange
coca f kokaplane, *cocaina f* kokain, *cocainismo m* kokainmisbruk, *cocainomane m* / kokainist, *cocca f* snipp (toys), hakk (på pil), *cocca f* stor roe, *coccarda f* kokarde, *cocchia f* sl trål, *cocchiere m* kusk, *cocchio m* firhjulet herskapsvogn, *cocchiu-*

niare gl slå spuns i, *cocchiumatoio m* bor (li) å age spuns, *cocchiere m* spuns
coccia f muslingskall, pipehode, *mil* parerplate, spøk hode: *cocciaio m* pottemaker, *coccige m* and, haleben, *coccinella f* et insekt, *cocciniglia f* skjoldlus, kochenille, *cocelo m* potteskår, leickar, varmfat, sneglehus; *fig* skropebig person, *chi rompe paga e i cocci sono suoi* den som knuser betaler, og beholder skårene, *pigliare i cocci* bli fornærmet, ta ille opp, *cocciola f* liten bære, vable, *cocciataggine f* stahet, halsstarrighet, *cocciuto sta*, halsstarrig
cocco m (pl -chi) kokos; *innoce di* ~ kokosnøtt med kokk, kuleformet bakterie, (*barnespråk*) egg, *il* ~ *di mamma* mors egen unge, kjæledegge, gullunge; *coccode m* kakling, *coccodrillo m* krokodille, *coccola f* bær, *coccolare (-co-)* kjæle for, *refl* nyte det, gasse seg, *coccolo m* det å kose seg, *stare a* ~ nyte det; (*om barn*) kjæledegge, lykksak, *coccolone, coccoloni* på huk, *stare* ~ sitte på huk, kripe sammen, *cocente* brennende, *se cucere cociore m* sj sveie, brann, *cocitore m* *f -trice* en som koker, steker, baker, *cocitura f* koking, steking, baking, *coclea f* del indre av øret, *cocolla f* munkekappe, *cocomero m* vannmelon; *avere un* ~ *in corpo* ha sine store tvil, sine hange anelser, *cocorita f* liten papegøye
cocuzza f jam gresskar, *fig* hode, *cocuzze' du* store tid, *cocuzzolo m* tind, topp, isse
coda f hale, slep, kø, ende, slutning, hårpisk, høyremann, reaksjonær, sluttsetning, -strofe, haktropp, *mus* coda, *non aver ne capo ne* ~ være meningsløs, *far la* ~ stå i kø, *mettersi in* ~ stille seg i kø, ~ *di gatto* fjærsky, *ci ha ficcato messo, la* ~ *il diavolo* det gikk dårlig! ~ *delo xer* over et k, *guardare con la* ~ *dell'occhio* betrakte ståent, skjele til, *aver la* ~ *di paglia* ha dårlig samvittighet, ha et svakt punkt, *pianforte a* ~ flygel, *pettinata a* ~ *di cavallo* med hestehalefrisyrer, *a* ~ *di rondine* med svalehale, *il gatto a sette code* den sjuhalete katt, *con la* ~ *tra le gambe* med halen mel om bena
codaiuolo f codara / kvinne som får penger for å stå i kø
codardo f feighet, *codardo* feig ~ *m* using, kujon; *codato* med hale, *codazzo m* sieng, følge, påheng (av folk), *codina f* kodein, hostemiddel
codesto gl den der, *codiare* følge (etter en), *codibianco m* (pl -chi) zool sneppe, *codibugnolo m* zool sl meis, *codice m* kodeks, håndskrift, kode, lovbok, *il* ~ *civile* sivilretten, *il* ~ *penale* strafferetten -loven, ~ *di commercio* handelsretten ~ *di procedura civile* den sivil rettspleielov; ~ *della strada* trafikkløven, *codicillo m* tillegg (i dokument) k d's), *codificare (-di)* kodifisere, *codificazione f* kodifisering, *codino m* hårpisk, *fig* reaksjonær, *codilungo m* zool sl meis, *codione m* haleben, 'spøk' ende, gump, *codirosso m* zool rødsteiert, *codirossone m* zool steintrost, *codolo m* sj den del av knivblad som sitter inne i skaftet, *codone m* sl and, *codrone m* se *codrone*
coeducazione f fellesundervisning, *coefficiente m* medvirkende årsak, koeffisient, *coefficiente f* medvirkende årsak, *coercibile* som kan styres, tvinges, *coercitivo y* tvingende, tvangs-, *misura coercitiva* tgangsforholdsregel, *coercizione f* tvang, *coerede m* / medarving, *coerente* sammenhengende, konsekvent, *coerenza f* sammenheng, conse-

kvens, *coerizzazione* / *tradit*: kohesjon, *coesione* / kohesjon

coesistente som består samtidig; *coesistenza* / sam eksistens, *coesistere* bestå samtidig, *coesenziale* som er av samme vesen, like vesentlig, *coetaneo* jevna drende, samtidig, *coeto* / samtidig

cofanetto m smykkeskrin, *cofano* m (smykkeskrin, ammunisjonskasse, motorpanser, *coffa* / mar mers

coerante m medgarant, -kassjonist, *cogente* tvin gende, *cogitabondo* tettertenksom, *cogitativa* / tenkeevne, *cogitativo* tenke-, *facoltà cogitativa* tenkeevne, *cogitazione* / *gi* tettertante

coglia / lestikkelpung, *fig* spradebasse, *cogliere* samle, plukke, gripe, ~ *all'improvviso* komme brått på ~ *in fallo* gripe på fersk gjerning; ~ *la palla al balzo* (*fig*) nytte høvet, ~ *l'occasione per* benytte anledningen til å., ~ *sul fatto* ta på fersk gjerning, *ci colse la notte, la nebbia* vi ble overrasket av natten, tåken, *cogliervi qualcosa* ruke til seg noe, *cogliersela* gå sin vei; *coglitore* m / *-trice*, plukket, *cogitura* / samling, plukking, *coglionare* (-*gliu*-) narre, *coglione* m stein, testik kel, *F* dumtjan, *tompere i coglioni* *F* plage, gå på nervene

cognac m inv konjakk, *cognata* / svigerinne, *cognato* m svoger, *cognazione* / slektskap (på kvinnesiden), *cognito* (he)kjent; *cognizione* / kjennskap, kunnskap, ~ *di cosa* sakkunnskap, *prendere ~ di una cosa* bringe noe på det rene, undersøke noe nøy

cognome m etternavn, *cognominare* gi tilnavn, kalle, *cognominazione* / det å kalle, gi (ta) tilnavn, *coiario* m lærhandler, -garver, *coiame* m lærvater, *coiattolo* m læravfall, *coibentazione* / isolerings lag, *coibente* ikke ledende, dårlig leder, *coibenza* / det å ikke lede (strom), *coieria* / lærhandel

coincidenza / sammen treff, tilslutning, trafikkfor bindelse, *perdere la ~ a causa del ritardo* miste det korresponderende laget p.g.a. forsinkelsen, *coincidere* falle sammen, *coinquino* m medleier, *cointeressare* (-*es*-) gjøre delaktig i (godet), *cointeressenza* / delaktighet, utbytte, prosent, *coinvol gere* (-*volgiu*) *per* dra med, *collo* m samleie, *colus* eoke m koks

cola / sil, *cola* / kolatre, *noce di ~* kolanotter, *cola* der borte, *e così e ~ osv*, osv, *colabrodo* m in dorslag, sil, *colaggio* der nede, *colapasta* m in makaronisil, *colare* (*in* silte, smelte, dryppe ~ *a fondo*, *a pieno* (mar) synke til bunns, senke, *gli cola il naso* han renner i nesen, *colascionata* / (dårlig) vise, *colascione* m sl. sitengeinstrument, *pok* dårlig fiolin, gitar etc, *colassu* der oppe

colata / (flytende) strøm (metall, lava o.l.), *lavalag*, *colaticcio* m det som er silt fra, avfall, *colatoio* m sil, dorslag, *colatura* / siling, det som er silt fra avfall, *colazione* / frokost, (*prima*) ~ frokost (*seconda*) ~ lunsj, *far ~* spise frokost, *colabacico* m mid sl lue, *colchico* m hvt tidløs, *colei* hun, den der, *colendissimo* *gi* høystareit, *colottero* m hille, *colera* m kolera, *colerico* / *pl* -*es* kolera-; ~ m som lider av kolera, *colerico* / heftig tarmka tarr, *colerico*, *coleroso* kolerasyk, *colazione* se *colazione*, *colibri* m kolibri, *colica* / kolikk, *colico* / *pl* -*es* ko.ikk-, *colino* m sv

colla / lim, ~ *di pesce* ~ *da falegname* fiske trelim, *unta a ~* limfatge, *che ~* 'for noe klisj' (om overkøkt mat), *collaborare* (-*la*-) samarbeide, *collaboratore* m / *-trice* medarbeider, *collabora-*

zione / samarbeid; *collaborazionismo* m regjerings samarbeid, politisk samarbeid; *collaborazionista* m, / tilhenger av partisamarbeid, *collare* / hals kjede, *litt* antologi, *collante* m klebemiddel, *collare* m halshånd, ordenskjede, krage, *mettersi il ~* bli prest; *grun ~ dell'Annunziata* (også) ridder av Annunziata-ordenen, *collarino* m liten kjede, (prests) krage, *collasso* m med sammen brudd; *collata* / skulderslag, ridderslag, *collate rale* side-, ~ m slektning i sidegrenen; *collaudare* godkjenne, prøve, *collaudatore* m prøver, god kjenner, *collaudo* m godkjenning, prøving, befaring, *collazionare* (-*no*) sammen igne, sammen holde, jevnføre; *collazione* / sammenligning av håndskrifter, dokumenter; overdragelse av kirke lig embete, *per* arveforskudds og gavers avkort ning i arvings arvelodd

colle m åsrygg, høyde

collega m, / *pl* -*ghi* -*ghe* kollega, *collegamento* m forbindelse, samband, *ufficiale di ~* sambands offiser; *servizio di ~* sambandstjeneste, *collegan za* / nær sammenheng; kollegialitet, *collegare* (-*e*) forbinde, samle, stå i sammenheng, *refl* forenes, *collegatario* m medlegatar, *collegatura* / forbindel se; *collegiale* kollegial, *ordinanza ~* domskjen nelse; ~ m kostskoleelev, *fig* beskjeden forknytt person; *collegialità* / kollegialitet, *collegiale* / kirke (med kannikkollegium); mote (av kolleger), *collegio* m kollegium, kostskole, ~ *arbitrale* voldgiftsett, ~ *del Cardinal* kardinalkollegium, ~ *elettorale* valgkrets, ~ *giudicante* dommerkol legium, ~ *militare* offisersskole

collera / snare, *andare montare in ~* bli sint, *essere in ~* ~ *con uno* være sint på en, *collerico* / *pl* -*es* hissig, irritabel

colletta / innsamling, kollekt; *mar* småst, *collet tame* m småpartier, småst (med jernbane), *collettare* (-*e*) samle (inn); *refl* legge seg (for en sum), *collettivismo* m kollektivism; *collettivista* m / kollektivist, *collettivita* / samfunn, fellesskap, *collettivo* kollektiv, felles, ~ m kollektiv(bruk), *collettizio* oppsamlet, sammenskrapt, *colletto* m snipp, krage, ~ *del dente* tannhals, ~ *dura* flussstiv, hlot snipp, *collettore* m / *-trice* tinnssamler, *canale ~* samlekanal, ~ m strøm samler, trolley; *hacino ~* samlebusseng ~ *di rifiuti* søppelsjakt, *collettorio* / innsamlerstasjon, *collezione* / samling, *valore di ~* samlerverdi, *collezionista* m / samler

collidere støte, *refl* støte sammen, kollidere

colligiano m en som bor på en høyde, *collimare* stemme overens, falle sammen, *collimatore* m sl sikteekker, *collimazione* / samsvar, *collina* / liten høyde, topp, *collinoso* hakket, *collirio* m øyensal ve, *collusione* / kollisjon, sammenstøt

collo m hals, merk *colli*; ~ *torto* hykler, *a ~ torto* hyklerisk falsk, *allungare il ~* strekke hals, vente lenge, *avere una collana al ~* ha ei kjede om halsen, *buttare le braccia al ~* slynge armene om halsen, omfavne, *allungare il ~* ~ *a uno* henge en, *fino al ~* like til halsen, ~ *del piede* vrist, *mettere il piede sul ~* ~ *a uno* sette en foten på nakken (og *fig*), *tra capo e ~* plutselig, uventet, *rimperci il collo* (*l'una del*) ~ knekke nakken (og *fig*); *a tutto di ~* halsbrekkende, *correre a tutto di ~* løpe over stokk og stein, *va a tutto di ~* (*fig*), det går til helvete, *tirare il ~* ~ *a una gallina* vri om halsen på en hane ~ *di bottiglia* flaskesl

collocamento *m* anbringelse, ansettelse, bortgift, avsetning, *agenzia ufficio di* — arbeidskontor — *in aspettativa dei* å gi permisjon uten lønn, — *a riposo* pensjonering, **collocare** (*co-*) anbringe, plassere, avsette, gifte bort (datter), — *in aspettativa* gi permisjon uten lønn, — *a riposo* pensjonere, **collocazione** *f* anbringelse, plassering, **collocatore** *m* *f* -trice) sj deltaker i samtale, **colloidio** *m* kollodium; **colloidal** klebrig, **colloide** *m* kolloid, klebrig stoff, **colloquiale**, *lingua* — samtalestpråk, dag gale, **colloquio** *m* samtale, **collokvium** *collosita* / klebrighet, **colloso** klebrig, **collostrato** (*pl* -to) hykler, **colostola** *f* nakkehule, *lar* — bli fet, legge på seg

colludere *jur* bedrive rettsvik, **collusione** *f* rettsvik, **collusivo** svikaktig, falsk, **colluttore** stridekrangle, **colluttazione** *f* strid, krangel, håndgemeng, **colluttorio** *m* munnvann; **collusie** *f* in strøm (srl av noe urent)

colmare (*to*) fylle (ut), overvelde, overose, — *di benefici* overose med vegjerninger, — *di gioia* fylle med glede, — *la misura* være for meget, gå over streken, for langt, — *il sacco* være for meget, gå for vidt, **colmaia** / oppfylling, oppslemming, terreng som er tilført jord, slam, **colmatura** / fylling, fyllstoff, **colmeggiare** (*re*) fylle, rage opp, **colmigno** *m* takrygg, mone, skorstein, **colmo** full heiesel, — *m* topp, hind, toppmål, høydepunkt, *queste il* — 'dette er toppen' *nel* — *della notte* i den dypeste natt, *linea di* — mone, *per* — *di sventura* bli alt uheld, for å gjøre ulykken fullstendig

colo *m* sil, **colofone** *m* kolofon (i bok), **colofonia** / harpiks, **colomba** / hundue, *fig* ren, mild kvinne, **colombaccio** *m* vildue sl fisk, **colombina** / dueslag, *tirar savi in* — gjøre seg selv (el andre) en bjørnetjeneste, **colombana** *f* sl. drue, **colombano** *m* sl vin, **colombario** *m* urnehall, **colombella** *f* sl due; **colombina** / dueunge, due-mokk; sl snortening (svirker), sl sopp, *fig* ren, uskyldig jente, **colombino** dueaktig, **colombo** *m* hundue, *due columbi* (*fig*), en turteldue, et elskende par, — *viaggiatore* brevdue

colom *m* tykktarm, **colonia** / sl hyssel, *dare a* — bygge bort, **colonia** / koloni — *agricola* — *estiva* landbruks-, feriekoloni, — *penale* penitensiansstraffekoloni, — *montana marina* fjell-, sjokursted, *acqua di Colonia* kölnervann, **coloniale** koloni-, (*generi*) **coloniali** kolonialvater, *pol-* — kolonipolitikk, **colonialista** *m* kolonispesialist, **colónico** *pl* -en) bygseks-, *casa colonica* forpakterhus; *pattu* — forpaktningsskontrakt, **colonista** *m* / deliaker i feriekoloni, **colonizzare** kolonisere, **colonizzazione** *f* kolonisering, **colonna** / søyle, spalte, kolonne, sekke (på tippespong), (*tip*) kolumne, *fig* stotte, — *infame* gapestokk, skamstotte, — *miliare* milepæl, *le colonne d'Ercole* Gibraltarstredet, *fig* yttergrense (for ens aktivitet), — *arena* billedstrimmel, — *sonora* lydstrimmel, — *vertebrale* ryggsoyle, — *di via* marsjkolonne, — *di giornale* avisspalte, **colonnato** *m* kolonnade, *gl* en mynt, **colonnella** / regimentsfane, oberstfrue, **colonnello** *m* oberst, *tenente* — oberstløytnant, **colono** *m* bygselmann, forpakter, *liti* bonde, kolonist

colorabile som kan farges, fargelegges, **coloramento** *m* farging, fargelegging, **colorante** farge, *materia* — fargestoff, — *m* fargestoff, **colorare** (*-lo-* fargelegge) **colorato** farget, kulørt, **coloratura** /

farge, farging, *liti* kulørt, **colorazione** *f* farging, **colore** *m* farge, *og fig* / over bun, *cattiva* — se godt, dårlig ut, *di* — kulørt, broket, *gli uomini di* — de fargede (folkeslag), *di* — *indelebile* farge-, vaskeekte, *colori a olio* oljefarger, *non ha* — han er blek, — *politico* politisk farge, *mutar* — skifte (srl politisk) farge, — *locale* lokalkulørt, *diventare di mille colori* blusse (av skam, forlegenhet etc.), *colto* — *di timidezza* nasconde la sua ignoranza han later som om han er sjeneri for å skjule sin uvitenhet, *veder tutto* — *di rosa* se alt i et rosenrødt skjær, *farne di tutti i colori* gjøre alle slags gale ting, **colorire** (*-isco*) kolorere, utsmykke, sette farge på (*og fig*), **colorista** *m*, *f* kolorist, **colorito** *m* kulørt, farge, anstrøk, leini hudfarge, **coloritore** *m* *f* -trice) en som kolorerer, kolorist

colore de, *De*

colossale kolossal, **colosso** *m* koloss

colostro *m* råmelk

colpa *f* skyld, *la* — *e tu* det er din skyld, *che* — *ne ha io?* hva kan jeg gjøre for det? *le colpe dei padri* fedrenes misgjerninger, *buttare la* — *addosso a uno* kaste skylden på en, **colpabile** *gl* — *colpevole* skyldig, *il* — den skyldige, synderen, **colpabilita**, **colpevolezza** *f* skyld, **colpire** (*-isco*) treffe, ramme, slå, *fig* gjette, være heldig, *rimuner colpita d'una cosa* bli forbløffet, slått av noe, **colpo** *m* slag, treff, skudd, støt, hogg, kupp, slagtilfelle, *a un* — med et slag, — *apoplettico*, slagtilfelle, — *d'aria* trekk, *hasso* — slag under belastedet, *questa fu un buco* — 'det var en fulltreffer' *di* — med et slag, straks, plutselig, på stedet, *for* — gjøre inntrykk, — *franco* frispark — *di grazia* nådestøt — *di mano* (mil) kupp, overrumpning — *di mare* stor bølge (mot skipsiden), — *d'occhio* blikk, *a* — *d'occhio* synlig, ved første øyekast, *in un* — *d'occhio* på et øyeblikk, — *di pietra* steinkast, — *di scena* sceneeffekt, teatereffekt, overraskelse, *andare a* — *sicuro* være sikker på utfallet, — *di sole* solstikk, — *di stato* statskupp, *sul* — med et slag, plutselig, på stedet, *restare (morire) sul* — dø på stedet, — *di telefono* telefonoppringning, — *di testa* plutselig innfall, sport hodestøt, — *di vento* vindstøt; *il motore perde colpi* motoren går ujevnt, hakker, **colporiore** *m* omvarende bokseger, **colposo** *jur* skyldig (uten overlegg); *negligenza colposa* grov forsømmelighet, *omicidio* — uaktsomt drap

colsi *te cogliere*

colta *f* sj plukking, innsamlng, innhøsting (sl d), mølledam, **coltella** / stor kniv, **coltellaccio** *m* stor, grov kniv, plogjern, **coltellata** *f* knivstikk, *fig* plutselig, sterk smerte; **coltelliera** *f* knivbestikk, **coltellinaio** *m* knivsmed, -handler, **coltellino** *m* liten kniv, — *da frutta* fruktkniv; *col* — *alla gola* med kniven på strupen, **coltello** *m* (bord)kniv, — *anatomico* operasjonskniv, *guerra a* — krig på kniven — *a mano a vista* a errumanns, soldekniv, *metter mano al* — gripe til kniven, **coltivabile** dyrkende, dyrkbar, **coltivabilita** *f* sj dyrkbarhet, **coltivamento** *m* sj dyrking, **coltivare** dyrke (topp), pleie, passe, utdanne, — *la persona* skjønne sitt ytre, **coltivato** *m* oppdyrket land, **coltivatore** *m* *f* -trice) jorddyrker, **coltivazione** *f* (opp)dyrking, oppdyrket land; **coltivo** dyrkbar, dyrket, **colto** dyrket, dannei, **colto** *se cogliere*, **coltre** *f* sengeteppe, liskleppe, båreteppe, **coltrice** *f* sj madrass, **coltro** *m* forplog, sl. plogskjær

coltrone *m* vatt-teppe; forhengstepp (ved dør).
coltura *f* kultur; (jord)dyrking. colubro *m* pøt-
slange, snok; colui han, den der

colza *f* raps, also *di* ~ rapsolje

coma *f* dyp bevisstløshet, koma

comandamento *m* befaling, kommando; *i* dieci
comandamenti *de* ti bud, comandante *m* komman-
dant, ~ *in capo* overstkommanderende; coman-
dare kommandere, pålegge, befale (over), bestille

(varer), ~ *qualcosa* (merk) beordre noe, coman-
da? hva behager? hva ønsker De? comandi
værsågod! mi! javel! comandata *f* arbeidsgjeng

(på krigsskip), comandita *se* accomandita, coman-
do *m* kommando, befaling, ordre, styring, gear-
skifte; ~ *anteriore* forhjulstrekk, ~ *automatico*

selvstyring ~ *a catena*, *a cinghia* kjede-, rem-
trekk; ~ *a distanza* fjernstyring, ~ *militare*

militærkommando, ~ *sulle ruote anteriori* for-
hjulstrekk; ~ *a spazzole* børsteregulering ~

supremo overkommando, ~ *territoriale di corpo*
d'armata generalkommando; comare *f* gudmor,

kvinnelig (med)ladder, *fam* kvinne en har meget
omgang med; comasco (en) som er fra Como

comatoso, stato ~ dyp søvn, bevisstløshet, koma

combaciamento *m* sammenføyning, combaciare
(-hå-) føye sammen, passe sammen, combattere

m kampdeltaker, soldat, *zona* brushane, *associa-
zione combattenti* soldatforening, combattentismo

m = *spirito combattentistico* kampånd, combattere
kjempe, strides, bekjempe, gjendrive; combattibi-

le som kan bekjempes; combattimento *m* kamp,
strid, *pronto al* ~ kampklar; *terrena di* ~

slagmark, kampterrang, *unità di* ~ kampenhet,
combattitore *m* (*f* -trice) bekjemper, stridsmann

combattività *f* stridbarhet; kampånd, combattivo
stridbar, krigersk

combinabile forenlig, combinabilità *f* forenlighet

combinare kombinere, ordne, tilpasse, avtale, *refl*
enes, stemme overens, hende, *se si combina che*

hvis det treffer seg slik at ..., *combinata* *f* (sport),
kombinert; *combinatore m* (*f* -trice) en som kom-

binerer; bryter (strøm); *combinazione* *f* kombina-
sjon, sammensetning; tilfelle, sammentreff, com-

bination (undertøy), *per* ~ tilfeldigvis

combriccola *f* bande, klikk, comburente *m* brenn-
stoff; combustibile brennbar, ~ *m* brensel, brenn-

stoff, *consumo di* ~ brenselforbruk, ~ *secco*
torrsprei, combustibilità *f* brennbarhet, combustione

f forbrenning, *camera di* ~ forbrenningskam-
mer, *mettere una famiglia in* ~ lage rore i

andedammen, combusto forbrent

combutta *f* hop, bande, sammensvergelse, *m* ~ i
fellesskap, huler til bulter

come som, liksom, såsom, mens, da ettersom

hvor, hvordan, hvorfor som om, ~ *dire* altså, så
å se; ~ (*dice*)? hva behager? *m* ~ *m* hva meg

angår, for mitt vedkommende, *m* ~ *m* *nun* *tu*
farei jeg for min del ville ikke gjøre det; ~ *mai*?

hvordan i all verden? *oggi* ~ *oggi* slik som
sakene står, ~ *se* som om, ~ *si va* hvordan det

nå enn forholder seg, hvorom alting er, *comeche*
skjont, om enn, hvordan enn (*med kunj*), så

snart straks (*med ind*); *comechessia* hvordan enn

cometa *f* komét, comica *f* komikk, skuespillerinne,
comicità *f* komikk, komiskhet, comico (*pl* -ci,

komisk lystspill-; skuespiller, *pieta* ~ lystspill-
forfatter, *comignolo m* takrygg, mure, skorstens-

pipe *cominciamento m* begyngelse, *cominciante m*
begynger *cominciare* (-ma-) begynte (på), innle-

de, ~ *a fare qualcosa* begynne å gjøre noe

comino *m* bot, karve, comitagi *m* inv. væpnet

hande, comitale grevelig comitato *m* komité,
bestyrelse; comitiva *f* (reise)selskap, comito *m*

næringskaps, *ballo et* comiziale folkeforsam-
lings-, morbo ~ epilepsi, oratore ~ valgaler,

comizio *m* folkemøte, *gl* folkeforsamling ~
elettorale velgermøte

comma *m* innskudd (i seining), (under)avsnitt
mus kort pause

commallevadore *m* medkausjonist

commedia *f* komedie, skuespill, lystspill, ~ *di*
carattere karakterkomedie, *la Divina Commedia*

Dantes hovedverk Den guddommelige komedie,
finire in ~ ende godt, vende seg til det gode,

mettere in ~ latter iggjøre; *recitare la* ~ spille
komedie, *commediante m* *f* komediant, skuespil-

ler, en som spiller komedie, *commediografo m*
komedieforfatter

commemorabile minneverdig commemorare (*se*)
minnes, omtale, commemoratio erindrende; min-

ne-, commemorazione *f* minne, minnefest minne-
tale, ~ *dei morti* ~ *dei defunti* a le sjelers dag

(2 nov), med messe og bønn for de avdøde

commenda *f* prehende, kommandorkors, -tittel
mur sl handelskontrakt

commendabile litt rosverdig, commendare (*se*) litt
rose, commendatario *m* prehendenyter; commen-

dazio anbefalings-, *lettera* commendatizio an-
befalingsbrev, commendatore *m* kommandør, *sj*

anbefaler commendazione *f* *sj* ros, commendevole
rosverdig, commensale *m* bordfelle, commensura-

bile som kan sammenlignes, kommensurabel,
commensurabilità *f* *sj* det å være kommensurabel,

commensurare sammenligne

commentare (*se*) kommentere, forklare, commentario
m kommentar, nedtegnelse; commentatore *m* (*f* -
trice) kommentator, commento *m* kommentar,

merknad, *non c'è bisogno di tanti commenti* ikke
så mye prat, *senza commenti* kommentarer er

overflødige

commerciale salgbar, omsetteleg, commerciabilità
f salgbarhet, omsettelighet, commerciale handels-

accordo ~ handelsavtale, *camera* ~ handelskam-
mer, *direttore* ~ forretningsfører; *diritta* ~ han-

delrett, *società* ~ handelselskap, commerciante
handlende, ~ *m* kjøpmann, *fare il* ~ være

kjøpmann handle (med), ~ *in* handel med,
commercio *m* handel, samkvem, *camera di* ~

handelskammer, ~ *epistolare* brevveksling ~
cuento utenriks-handel ~ *all'ingrosso*, *al minuto*

en gros-, detaljhandel, *essere in* ~ være i han-
delen, *fuori* ~ ikke til salg, utsolgt, *aver* ~ *con*

ha samkvem med

commessa *f* ekspeditive commesso *se* commettere
~ *m* funksjonær, ekspeditor, handelsbetjent; ~

viaggiatore handelreisende agent, ~ *di viveri*
mar slueri ~ mosakkarbeid, commessura *f* *sj*

sammenføyning, commestibile spiselig merce ~
næringsmiddel, negozio di commestibili matvare-

forretning commettere begå, foreta; overdra
sammenføye, bestille (varer), ~ *un delitto* begå

en forbrytelse, ~ *una sbaglia* gjøre en feil

committitore *m* merk ordregiver, committitura
f sammenføyning luge

commiato *m* avskjed, orlov, (vangs) avslutning

prendere ~ *da uno* *tu* avskjed med en, commilito-
ne *m* krigskamerat våpenbror, cominciare *per*

true ~ *una multa a uno* true en med mult

comminatorio *jur* som truer med straff; *(intimazione)* **comminatorio** pålegg under botetvang **comminazione** *f* trusel; **commiserabile**, **commiserando** ynkverdig; **commiserare** *(i)* ynke, ha medlidenhet med, **commiserazione** *f* medynk, medlidenhet **commiserevole** ynkverdig **commisi** *se* **commettere** **commissariato** *m* kommissariat, politistasjon, **commissario** *m* kommissær, fullmektig ~ *per gli alloggi* boligrådmann, **commissionare** *(a)* merk heordre, bestille, **commissario** *m* kommisjonær, **casa commissionaria** kommisjonsforretning **commissione** *f* kommisjon ordre, ærend, utvalg råd, **affare (commerciale)** *di* ~ kommisjonsforretning, *far le commissioni* gå ærender, ~ **esaminatrice** eksamenskommisjon, ~ **interna** bedriftsråd ~ **scolastica** skolekommisjon, **commistione** *f* *sj* blanding, **commisto** *sj* (sammen)blandet **commistura** *f* (sammen)blanding

commisurare sammenligne, avpasse *(a etter)*, **commisurazione** *f* avpassing, sammenligning, **commitente** ordregivende, ~ *m* ordregiver

comodoro *m* mar kommandør, **commossi**, **commosso** *se* **commuovere**, **commovente** rørende, **commovimento** *m* *sj* bevegelse, rørelse, **commozione** *f* bevegelse, rørelse: ~ **cerebrale** hjernerystelse, ~ **nervosa** nervesjokk, **commuovere** *(fig)* bevege, røre, *refl* bli rørt, **commuoversi** *finn alle lacrime* bli rørt til tårer

commutabile som kan skiftes, **commutamento** *m* forandring, skifte, **commutare** skifte, endre, konvertere, **elektir** omstille **commutativo** som skifter, **commutatore** *m* strømskifter, bryter, kontakt, **commutazione** *f* forandring, **elektir** omstilling, omstilling **dispositivo di** ~ skifteanordning

comu *m* kommode, **comodante** *m* brukslångiver, **comodataria** *m* brukslåntaker, **comodare** *(co-)* *gi* passe: *gi* lån **comodato** *m* brukslån, **comodatore** *m* brukslångiver, **comodino** *m* nattbord, mellomleppe (på teater): *far da* ~ *a un altro* være en annens lakei

comodità *f* bekvemmelighet, leilighet, **comodo** bekvem, beilelig, velhavende, **essere** ~ *a* *(di)* *fare qualcosa* være bekvemt å gjøre noe, **lunga** ~ *(f)* klosett, **sedete pure comodi** bli bare sittende, *si sta comodi in questa poltrona* en sitter behagelig i denne lenestolen, ~ *m* bekvemmelighet, behagelighet, klosett: *dover sempre fare i comodi degli altri* alltid måtte rette seg etter andre, *mi fa molto* ~ *det* (den) er meg meget nyttig, *fare il proprio* ~ *(i propri comodi)* følge sine egne lyster, gjøre som en vil *verrà a vederti con più* ~ jeg kommer og besøker deg når jeg får bedre tid, *e un lavoro da farsi con* ~ *det er et arbeid som må gjøres i ro og mak* *fare* ~ *a uno* være en beilelig, passe en, *quando è dove a lui meglio fare* ~ når og hvor det måtte passe ham best **essere (el trovarsi) in** ~ *a* *(di)* *fare qualcosa* bekvemt kunne gjøre noe **comodone** *m* *(f -una)* makelig person **compadrone** *m* mede er **compaesano** *m* landsmann bysbarn, **compaginare** *(a)* forene, samle *rip* brette om; **compaginato** *m* *(f -ince)* samlet, **compagine** *f* samling, sammenheng, **compagna** *f* hustru, livs ledsagerske, venninne, *gi* selskap **compagno** *sj* ledsager-, **compagnevole** selskapselig; **compagnia** *f* selskap, *mi* kompani, *di* broderskap: *e* ~ *bella* ~ og så videre; *dama di* ~ selskapsdame, *in* ~ *di* sammen med, *far qualcosa per* ~ gjøre noe for selskaps skyld *La* ~ *delle Indie* Det indiske kompani ~ *teatrale* teater-

tropp, *la* ~ *di* *Gesu* Jesuitordenen, ~ *di* *ventura* leietropp (i middelalderen)

compagno *ens*, lik, make, ~ *m* felle, (livs) ledsager, ektemann, venn, kompanjong, ~ *d armi* våpenbror, ~ *e compagni* (merk) ~ og Co.; ~ *di* *scuola* skolekamerat; **compagnone** *m* *(f -ona)* selskapsmenneske

compagnatico *m* *(pl -ci)* det en spiser til brodet

comparabile som kan sammenlignes, **comparabilità** *f* *sj* sammenlignbarhet, **comparaggio** *m* fadderskap, klikk, **comparare** *(co-)* sammenligne, **grammatica comparata** sammenlignende grammatikk **comparatico** *m* fadderskap, **comparativo** sammenlignende, **gram** *(grado)* ~ komparativ; **comparazione** *f* sammenligning, komparasjon

compare *m* (med)fadder; mann en har omgang med *(fam)* *fig* (med)hjelper, **comparente** *m* *jur* innstevnet, fremmøtt; **comparire** *(-isco, el -paio)* møte (for retten), vise seg, *gi* seg til kjenne, *ta* seg ut; *vorrebbe* ~ *un gran signore* han vil gjerne spille den store mann, *far* ~ *bianco per nero* gjøre svart til hvitt, **compariscante** anselig, **comparita** *f*, *far* ~ *ta* seg ut, være nok; **comparizione** *f* tilsynkomst; møte (for retten), **mandato di** ~ (innstevning **comparsa** *f* tilsynkomst; det å *ta* seg ut, møte (for retten); innlegg, *test*, og *fig* statist, ~ **conclusionale** *(jur)* avsluttende innlegg, *far* ~ *ta* seg ut, *far la sua prima* ~ debutere, *fare da, fare la* ~ vise seg på scenen uten å si noe, **comperso** *se* **comparire**, *il* ~ den fremmøtte

compartecipare *(ei)* delta *(a)*, **compartecipazione** *f* deltakelse, **compartecipe** deltakende; **compartimentale** distrikts-, **compartimento** *m* (av)deling, sag, distrikt, kupe, *dal* ~, *di* (merk) hjemmehørende i, ~ **stagno** vannrett rom, skott; ~ *del* **vagone** *letti* sovevognskupe, **compartire** *(a og -isco)* uidele, fordele; **compartitore** *m* *(f -trice)* fordelet, **compartitura**, **compartizione** *f* (av)deling, fordeling

comparvi *se* **comparire**, **compassare** måle med passer, *fig* gjøre, si noe presist; **compassato** avmålt, **compassionare** *(-on-)* ha medlidenhet med ynkes ved; **compassione** *f* medlidenhet, medynk *di* med), *e una* ~ *vedere* ... det er en ynke å se ~ *far* ~ vekke medynk, *mi fa* ~ jeg synes synd på ham; **muovere uno a** ~ vekke ens medynk, **compassionevole** ynkverdig, medlidende, **compasso** *m* passer

compatibile forenlig, *sj* unnskyldelig, **compatibilità** *f* forenlighet; **compatibilmente**, ~ *con* forenlig med **compatimento** *m* medynk, mildhet, nedlatenhet, **compatire** *(-isco)* ynke, beklage, unnskyld, bære over med, *farsi* ~ gjøre seg ynkverdig

compatrioti *(i)* *m*, *f* landsmann; **compattezza** *f* kompaktitet, tetthet, *fig* disiplin, lojalitet; **compatto** tett, tykk, kompakt, *fig* samstemt, disiplinert

compendiare *(e)* sammenfatte, resymere; **compendiatore** *m* *(f -trice)* en som resymerer; **compendio** *m* utdrag, kompendium, *m* ~ i korthet, ~ *dell'eredità* arvebo, bomasse, ~ *del* **furto** tyvegods, **compendiosità** *f* kortfattethet; **compendioso** kortfattet, **compensabile** gjennomtrengbar; **compensabilità** *f* gjennomtrengbarhet; **compensare** *(e)* gjennomtrengende, **compensazione** *f* gjennomtrengning

compensabile erstattelig, **compensabilità** *f* erstattehet; **compensamento** *m* *sj* kompensasjon; **compensare** *(e)*, oppveie, oppheve, utligne; holde

skadesløs, erstatte, *legna compensatu* kryssfiner, *compensato* m erstatning, belønning, kryssfiner, *compensatore* m (f -trice) kompensator (og tekn.) *compensazione* f utligning, erstatning, kompensasjon; *convenzione di ~* kompensasjonsavtale *compenso* m kompensasjon, belønning, m ~ til gjengjeld

compera f kjøp, *comperare* (u) kjøpe, se *comprare* *competente* kompetent, egnel, dyktig, (studium) rimelig, tilstrekkelig, *le autorità competenti* de någjeldende myndigheter; *competenza* f myndighet, kompetanse, ~ *commerciale* handelskunnskap ~ *agli ufficiali giudiziari* rettsgebyr, pl. honorar, tilgodehavende, *competere*, ~ *con uno* kappes, konkurrere, slåss med, ~ *a uno* tilkomme en, *competitore* m (f -trice) rival, konkurrent *competizione* f konkurranse, tevling

compiacente velvilig, imotekomende *compiacenza* f glede, behag, velvilje, imotekommenhet, elskverdighet, *abbia la ~ di* være så vennlig å *compiacere* behage, vise imotekommenhet, *compiacersi di qualcosa* finne behag i noe, ~ *di fare qualcosa* være så vennlig å gjøre noe, gjerne gjøre noe *compiacimento* m (u) *compiacenza* *compiangere* ynke, beklage, grate, *ressi* beklage seg

compianto se *compiangere*, *adi* avdød, ~ m medynk, beklagelse, sorg, kondolanse, *compiciare* (u) få til, få i stand noe, *compiere* (e) folde sammen med, *fig* vedlegge *compiere* se *compire* *compiete* f den siste honn, den siste bonnetime (om kvelden)

compilare samle, redigere, compilere, forfatte *compilatore* m (f -trice) samler, kompilator, *compilazione* f samling, kompilasjon

compimento m avslutning, *compire* (-isco) fylte (år), avslutte, fulltende, fullhyrde, ~ *l'opera* (u) i sette kronen på verket, gjøre ulykken fullstendig *compitare* (u) slave, bokstavere, *compilazione* f staving, *compitezza* f høflighet, dannelsel, *compito* fullendt; *fig* høflig, veloppdragen, *compito* m verv, oppgave, lekse, sul, pliktarbeid), *compiuto* fullhyrdet, fullkommen, *fatto* ~ fullhyrdet faktum, *fatti* accompli

compleanno m fødselsdag *complementare* tilleggskomplementær; *scuola ~* framhaldsskole, *complemento* m tillegg, mil reserve, gram komplement; ~ *diretto*, ~ *oggettivo* objekt, *ufficiale di ~* reserveoffiser, *complessionale* legems-; *complessionato*, *bene (male) ~* kraftig (svakt) bygd (om mennesket), *compleSSIONE* f legemsbygning, konstitusjon, *compleSSITÀ* f sammensatthet, *compleSSivamente* samlet, i alt, i ett, *compleSSivo* samlet *impressione complessiva* helhetsinntrykk; *compleSSo* sammensatt, innviklet, komplisert, *mai* kompliks, *uomo ~* kraftig, stærlemmet mann, ~ m samling, sammentreff, kompliks, *un ~ di circostanze* et sammentreff av omstendigheter, ~ *di inferiorità* mindreverdighetskompleks

completamente fullstendig, ganske; *completamento* m fullendelse, *completare* (e) gjøre fullstendig fullende, komplettere; *completivo* kompletterende, ~ m tillegg, *completo* hel, fullstendig, oppført *essere al ~* være fulltallig, ~ m sett, habit (av summe stoff, farge)

complicanza f forvikling, *complicare* (u) forvikle, komplisere, *complicato* innviklet, komplisert *complicazione* f forvikling, komplikasjon, *complice* medskyldig (di i), *complicità* f medskyld, delaktighet, *complimentare* (e) hulse, komplimen-

tere, lykønske, *complimentario* m seremonimester *complimento* m høflighetsyttring, kompliment *i miei complimenti* må jeg gratulere Dem' *nun faccio complimenti* gjør ingen anstalter, lat som De er hjemme, *senza complimenti* liketil, uten dikkedarer, *me lo dica senza complimenti* si meg det like fram, *complimentoso* full av kompliment

complottare (u) komplottere, sammensverge seg, *complotto* m sammensvergelse

componente m bestanddel, medlem, *componimento* m jur bileggelse, forlik, *lit* komposisjon, artikkel stil, *compositore* m (f -trice) som sammenfatter, sk. en som bilegger en tvist; *comporre* (-pongo) stille sammen, forfatte, gravlegge, ordne, jur bilegge, *tip* sette; *mus.* komponere *macchina per ~* settemaskin, ~ *il volto* legge ansiktet i de rette folder, *comporsi* bestå (di av) *comportabile* uholdelig, *comportamentismo* m *comportamentistica* f behaviorisme, *comportamento* m oppførsel, *comportare* (u) tale, finne seg i, *ressi* oppføre seg *comporto* m frist, henstand, (maksimal) ventetid mellom to tog

composi se *comporre* *compos*, ~ *su* herre over seg selv, ved sine fulle fem *compositivo* syntetisk *composito* se *composita* *compositore* m *tip* vinkehlake, *compositore* m (f -trice) komponist, forliksmann, *tip* selder, *composizione* f sammensetning blanding, forlik komposisjon, *tip* sats; ~ *amichevole* frivillig forlik, ~ *interlineata* skult sats, ~ *piena* kompress (sats); *comprosso* m medele *compossessore* m (f -posseditrice) medeier, *composta* f kompost, *compostezza* f adstodighet, inåtehold anstand, *compostiera* f kompostskål, *composto* se *comporre* sammensatt, adstodig, heleven, veloppdragen, avbalansert, høflig avklaret, ordnet, plassert, *le (piante) composte* de korgblomstrete (p anter), *interesse* ~ rentes rente, ~ m blanding, *kjem* forbindelse

compra f kjøp *contratto di ~ e vendita* kjøpekontrakt, *comprare* (u) kjøpe, *comprarete* skaffe seg uheldigheter på hansen, *compratore* m (f -trice) kjøper, ~ *probabile* liebhaver, *compravendita* f kjøp og salg *contratto di ~* kjøpekontrakt

comprendibile v forståelig, *comprendere* (e) forstå, begripe, omfatte, innbefatte, inneholde, *lit* *fig* gripe, *comprendimento* m fatteevne, forståelse, *comprendonio* m *tam* fatteevne *dura ar ~* treg i oppfattelsen *comprensibile* forståelig, *comprensibilità* f forståelighet, *comprensione* f fatteevne, forståelse, begrep, *comprensivo* f fatteevne, *comprensivo* forstående, omfattende

compreso se *comprendere*, innbefattet, inklusive, *verrà ~* ~ inklusiv beklagning ~ *di spavento* grepet av skrekk, *tutto ~* alt inklusive, *e tutto ~ della sua missione* han er helt oppslukt av sin oppgave, *compressa* f omslag, kompress, tablett, ~ *d'aspirina* aspirintablett, *compressa* se *comprimere* *compressibile* v komprimerbar, *compressibilità* f komprimerbarhet, *compressione* f trykk, kompresjon *pumpa di ~* trykkpumpe, *compresso* sammentrykkende, komprimerende, *compresso* se *comprimere*, *compressore* m kompressor, ~ *stradale* veitrommel, svals

comprimario m medleder, skuespiller som har en av hovedrollene, medoverlege, *comprimere* trykke sammen, kondensere, komprimere, *fig* tvinge, undertrykke, holde tilbake

compromesso se *compromettere* ~ m kompromiss

voldgiftsavtale, *mettere in* — kompromettere, compromettere utsette for fare, sette på spill, kompromettere *la* (sak) gå til voldgift, *refl* kompromittere seg, *compromissario* *m* voldgifts mann, *compromissorio* voldgifts-, *comproprietà* / *samete*, *comproprietario* *m* medeier, *comprovabile* bevislig, *comprovare* *to*, bekrefte, stadfeste, bevisse, *comprovinciale* som er fra samme provins som hører til flere provinser

compulsare slå opp i, lete i (baker), *gi* steyne, *compulsorio*, *lettera compulsoria* 'jur', steyning, *compungere* stikke, nage, *refl* angre, *compunto* angerfull, *compunzione* / anger, *computabile* beregnelig, *computamento* *m* beregning, *computare* *m* beregne, telle, *computazione* / beregning, *computista* *m* bokholder, beregner, kalkulator, *computisteria* / bokholderi, bokholderkontor, *computo* *m* beregning, *fare il* — *di* — telle

comunale kommunal, *y* middels, vanlig, *convoglio* — bystemre, *comunanza* / samfunn, fellesskap, *comunardo* *m* kommunard, tilhenger av Pariser kommunen (1870-71), *kommunist*, *comune* alminnelig, vanlig, felles, *il bene* — det felles beste, *debito* — almenrettslig forbrytelse, *m* — felles, *vita m* — samliv, *luogo* — klosett, *fig* almen sannhet, forstøtt talemåte, trivialitet, *genere* — felleskjønn, *nome* — etternavn, *gram* fellesnavn, *senza* — alminnelig, sunn fornuft, *il* — *degli uomini* den jevne mann, *e vice*, *opinione* — *che* det er vanlig oppfatning at — *di* — *accordo* enig, samstemmig, *far* — gjøre felles sak, *con* *tutti comuni* ting som skjer, vanlige foreteelser, *gente* — vanlige mennesker, *suoi del* — uvesedlighet, — *m* kommunethus), borgersamfunn: *la Camera dei Comuni* Underhuset (England), *Palazzo del Comune* rådhuset, — *mil* — rekruttmeng, — *i* *la Comune* *thist* den franske kommune, *comunella* / maskepi, *far* — *con* ha maskepi med, stå i leding med, *comunemente* van gys

comunicabile som kan meddeles, *comunicabilità* / meddelbarhet, *comunicando* *m* en som skal ta imot nattverden (for første gang), *comunicante* *m* prest som forteller nattverden, *comunicare* *v* meddele, gå til alters, — *con* omgås, stå i forbindelse med, *refl* meddele seg til hverandre, gå til alters, *comunicativa* / meddelelse-, fremstillingsvane, *comunicativo* meddelssom, innlatende, smilssom, *comunicato* *m* meddelelse, kommunike, *comunicatore* *m* formidler, *comunicazione* / samkvem, forbindelse, *mezzi di* — kommunikasjonsmidler, — *a mezzo automobile* bilforbindelse, *comunione* / fellesskap, nattverd, altergang, *comunismo* *m* kommunisme, *comunista* *m* / *kommunist*, *comunità* / samfunn, kommune, brøderskap, — *di beni* formuesfellesskap, uskiftet bo, *conservare la* — *dei beni* sette i uskiftet bo

comunque hvordan (det) enn (er), *non vorrei un lavoro* — *si va* jeg vil ikke ha et hvilket som helst arbeid

con med, ved, hos, overfor, — *miu* *samaritan* til min beklagelse, — *questo tempo* i dette været, — *tutti che* tross, *è giusto* — *tutti* han er rettferdig mot alle, — *il pretesto che* under det påskudd at —, — *tutte le sue ricchezze* med (tross) alle sine rikdommer, *un due* — *ispart*, en toer med styrmann, *conato* *m* forsøk

conca / skål, krukke, basseng, sluse, konkylie, oremslingens hule, *fig* dal, — *fessa* *fig* skran

tende person, *la Conca d'oro* dal ved Palermo, *concato* *m* pottemaker, *concambio* *m* *y* utveksling, *concatenare* *v* kjede, knytte sammen, *concatenazione* / sammenknytning, sammenheng, *concausa* / medvirkende årsak, *concavità* / hulhet, konkavitet, *concavo* konkav, hul, *il* — *della mano* det indre av hånden, håndhulen

concedere tilstå, innrømme, tilstå, — *una cosa a uno* tilstå en noe, *concedo* jeg innrømmer det, *concedibile* som kan innrømmes, *conceditore* *m* / *-trice* en som innrømmer (noe)

concento *m* poet harmoni, samklang, *concentramento* *m* sammentrekning, konsentrasjon, *campo di* — konsentrasjonsleir, *concentrare* *v* sammenfrenge, konsentrere, *refl* konsentrere seg, *concentrazione* / konsentrasjon, *concentrico* *pl* -er konsentriske

concepibile lenkelig, fattelig, *concepimento* *m* oppfattelse, unnfangelse, *concepire* *v* *conci* unnfange, oppfatte, tenke ut

concerta / garveri

concertare *v* vedtore, angå, *concertare* *v* avtale, bli enig om, konserttere, *gi* konsert, *refl* avtale bli enig om, *concertatore* *m* / *f* *trice*, *maestro* — kapellmester, *concertazione* / det å konserttere, *gi* konsert, *concertista* *m* / *f* *conciabrocche* — *di camera* kammermusiker, *concerto* *m* konsert, *fig* overenskomst, forståelse, *di* — *con* i forståelse med

concessi se *concedere*, *concessionario* *m* konsesjon-, bevilningsinnehaver, *concessione* / bevilning, konsesjon, innrømmelse, *concessivo* *m* innrømmende, *concesso* se *concedere*, *ammesso e non* — *la* *possanza* at det er så, *concessore* *m* / *f* *vedutrice* som innrømmer, *concetto* *y* unnfanget, — *m* begrept, tanke, omdømme, *buon* — god mening (om en), *essere in* — være kjent, *essere in* — *di* *virtù* være ansett som hegen, *lavori di* — arbeid som krever innsikt og omtanke, *posto di* — selvstendig, overordnet stilling, *tenere uno in* — *di* — anse en for, — *concettoso* tankerik, *concezione* / unnfangelse, oppfatning, — *della mia* livssyn, *conchifero* som bærer konkylie, skall-, *conchiglia* / konkylie, musingskall, *conchiudere*, *conchiusi*, *conchiuso* se *concludere*

concia / luf, lufgarving, garveri, tilberedning, *concia* *m* som flåker, reparerer, *conciabrocche* *m* kjetefflåker, *concinia* / garvegrube, *concialuoto* *m* *conciapelli* *m* *in* garver, *conciare* *to* berede garve tilberede, *fig* rede til mshandling, — *uno pel di delle feste* rede en ille til, *conciatore* *m* / *-trice* garver, *conciatura* / garving

conciliabile forenig, *conciliabulo* *m* ikke anerkjent kirkeforsamling, (hemmelig) forsamling, — *delle streghe* hekseabbat, *conciliare* *-ci*, forsone, forlike, megle, vekke (sult, kjærlighet etc), — *il* *volno* *gore* en sporing, virke sovndyssende, *conciliarsi* forsones, forlikes, — *una* *vinne* en for seg, — *la* *simpatia* *di* *una* vekke ens sympati, — *adi* konsile-, *conciliativo* forsonende, *conciliatore* *m* / *f* *-trice* megler, formidler, *giudice* — forliksdommer, *conciliazione* / forlik, forsoning, megling, forliksrett, *concilio* *m* konsilium, kirkeløssamling, *spok* forsamling

concimare / modding, *concimare* gjødse, *concimatura* / *y* *concimazione* / gjødsling, *concime* *m* gjødse, *concimi naturali* *chimici* natur-, kunstgjødse, *concimare* *y* forme, *concinnità* / litt harmoni, eleganse, *concino* *m* garverbark, *dial*

reparator; concio (til)heredil, garvet, l'ho ~ per il di delle feste jeg har redt ham ordentlig til, pelli conce garvede huder; pietra concia tilhøgd stein, ~ m stallgjødsel, talle

concionare (-cio-) lit holde tale, concionatore m (f -trice) folketaler, concione m (offentlig) tale, hiri fo kemote, conciofossecosachè, conciosache (spøk og pedantisk, all den stund, ettersom, concisione f kortfattet, fynd, conciso kortfattet, fyndig, konsist; concistoriale konsistorial-, concistorio m kardinalmøte, kirkemøte, konsistorium, concitare m opphisse vekke, uteske concitativo opphissende, concitato opphisset concitatore m (f -trice) oppvigler, concitazione f opphisselse

concitadinanza f medborgerskap, concittadino m medborger

conclamare skrike (sammen), proklamere; conclamato med opplagt, som ikke levner tvil

conclave m kardinalmøte, konklave; conclavista m kardinals assistent ved konklave

concludente avgjørende, overbevisende, conclusione f sj. det å være overbevisende; concludere avslutte, beslutte, bevise, være avgjørende, utrette, non ~ nulla ikke utrette noen ting, conclusi, concluso se concludere conclusione f (scrittura ~ comparsa ~) jur påstand; conclusione f (av)slutning, følge, konklusjon, jur påstand (ngid pl), in ~ til slutt, i realiteten, conclusivo avsluttende

concomitante medvirkende, circostanze concomitanti biomsstendigheter, concomitanza f medvirkning, samtidighet; concordabile forenlig, concordanza f samsvar, harmoni, konkordans, concordare (-ir) bringe (være) i samsvar med, være enig, passe sammen, tutti concordano nel dire alle er enige om å si at ..., concordato avtalt, ~ m overenskomst, konkordat, concorde enig, overensstemmende (a med) concordemente i enighet i overensstemmelse (con med), concordevole forenlig, concordia f enighet, overensstemmelse

concorrente m, f konkurrent, medbeiler, ditta ~ konkurranseforetagende; concorrenza f opplop, konkurranse, kappestrid; prezzi di ~ konkurranse-dyktig pris, sostenere la ~ con uno konkurrere med en; fare a uno ~ acanita yte en knivskarp konkurranse, concorrere kappes (a om), lope, stimle, treffe sammen, yte bidrag (a til), concorso se correre ~ m sammenlop, -treff, tillop, mengde (folk), konkurranse, kappestrid, bandire un ~ utskrive en konkurranse ~ dei crediti kredittormote col gentile ~ di med velvillig bistand av

concozzione f smuldring, fordøyelse

concretare (-e) konkretisere, gjøre håndgripelig, realisere, concretezza f håndgripelighet, concretizzare gjøre konkret, iverksette, concreto konkret, solid, faktisk, numero ~ (mat) benevnt tall, in ~ i realiteten veniamo al ~ la oss komme til foka

concubina f medhustru, konkubine, concubinario som lever i konkubinat, concubinato m konkubinats uekteskapelig samliv concubito m samleie

conculcare fig trække ned, på conculcatore m (f -trice) trækker, tyrann, conculcazione f trækking, maktmisbruk

concuocere fordøye, smuldre

concupire (-ere) begjære heftig, concupiscenza f (sanselig) begjær, ~ carnale kjødets lyst; concupiscibile som vekker begjær, utiråverdig

concussionario m (embetsmann) som driver pengeutpresning, concussione f pengeutpresning, concusso se, concutere presse penger

condanna f dom(fellelse), straff, fordømmelse; ~ condizionale betinget dom, ~ cumulativa samlet straff ~ a morte dødsstraff; condannabile fordømmelig, forkastelig, straffbar; condannare (for)domme, kjenne pliktig; condannato, il ~ den domte, condannatore m (f -trice) (fig) dommer, moralist, condannatorio dommende, sentenza condannatoria domfellelse, condannazione f sj domfellelse, fordømmelse, condannevole fordømmelig, forkastelig

condebitore m (f -trice) medskyldner; condegno sj passende, verdig

condensabile kondenserbar; condensabilità f sj kondenserbarhet; condensamento m forleining, kondensering, condensare (-e) fortette, kondensere; fig trenge sammen, resymere, latte condensato kondensert melk, condensatore m kondensator, condensazione f fortetning, kondensering

condicibile lit sammelig, passende, condiloma m utvekt; condimento m krydding, krydder (og fig) condire (-isco) krydre (og fig) lage til; non rede stygt til, condirettore m (f -ince) meddirektør; condiscendente ettergivende (øyelig, condiscendenza f ettergivenhet, føyelighet, condiscendere gi etter a for) innvilge condiscipolo m meddisippel, condiscere, condiscere se, condiscendere condito krydret, ~ m krydder

condividere dele (med andre), delia

condizionale betinget, (condanna) ~ betinget dom, proposizione ~ betingelsessetning, ~ m kondisjonalist; condizionamento m ~ dell'aria air condition, luftregulering, condizionare (-are) betinge, tilherede, emballere, ~ l'aria regulere luften, condizionato betinget, emballert; condizionatura f stoffsprøving (toy), condizione f vilkår, betingelse, stilling, beskaffenhet, tilstand, a ~ che (m konj), på den betingelse at, di hanna ~ av ringe herkomst; persona di ~ person av god familie, non sono in ~ di jeg er ikke i stand til å, le condizioni d'un paese et lands forhold, le condizioni dell'armistizio, della pace våpenhvile-, freds-betingelsene, senza ~ betingelsesløs(t); sotto ~ på (under) visse betingelser, med forbehold

condoglianza f kondolansse fare le sue condoglianze a uno kondolere en, vise en sin deltakelse, visita di ~ kondolanssevisitt, condolere refl, condolarsi con uno kondolere en, vise en sin deltakelse, condominio m sameie condomino m jur medeier, condonabile tilgivelig, condonare (-di-) tilgi, ettergi, condonazione f sj ~ condono m til-, ettergivelse, condor, condore m kondor

condotta f oppførsel, ledelse, anførsel, transport (gi) vannføring, styring (av bil); ~ (medica) kommunelegestilling, -distrikt, medico di ~ kommunelege, andare in ~ gå til kommuneregen; non ha ~ han har ikke folkeskikk, essere di buona ~ være veloppdragen, condottiere, condottiero m (leie)hærfører; condotto se condurre medien ~ kommunelege, ~ m ledning anaf kanal

conducente se condurre ~ m vognfører, leder, forretningsfører, eier, bestyrer, forvalter, conducibile som kan ledes, føres, conducibilità f del å kunne ledes, ledningsevne, conduplex m med jhonnet, condurre (-duci) føre, lede, transportere; lede (varme etc), refl begi seg, oppføre seg, tutte le strade conducono a Roma alle veier føres

til Rom, **conduttività** *f* sy ledningssevne, **conduttore** *m* (*f* -trice) leder, forpakter, bestyrer, forretningsfører, vognfører, *mil* trenkusk, *fvs* leder, *condone* ~ ledningsråd, ~ *elettrico* leder, *filo* ~ ledetråd, ~ *per messa a terra* jordledning; ~ *termico* varmeleder; *tubo* ~ ledningsrør, *è vietato parlare al* ~ ¹ forsløyr ikke vognføreren! **conduttura** *f* ledning, ~ *per luce* lysledning; *pain di* ~ lysmast, **conduzione** *f* foring, ledning, overtakelse, forpakning, forretningsføring, ~ *termica* varmeledning

confabulare (*ai*) sludre, småprate, **confabulazione** *f* prat, passiar, **confacente** passende, **confacevole** *sy* passende **confare** *refl* passe, egne seg **confece** *se* **confare**

confederale forbunds-, **deliberazione** ~ forbundsbeslutning, **confederare** (*-fe-*) *refl* forbinde seg, alliere seg, **confederativo** forbunds-, føderativ, **confederazione** *f* forbund, allianse, fagforbund, *la* ~ *elvetica* det sveitsiske forbund

conferenza *f* konferanse, forhandling, foredrag, **conferenziere** *m* foredragsholder, **conferimento** *m* tildeling; **conferire** (*-isco*) *gi*, tildele, meddele; *becomme* vel, gjøre godt, ~ *con uno* rådføre seg med en; **conferma** *f* bekreftelse; *a* ~ til bekreftelse ~ *di commissione* ordrebekreftelse, **confermare** (*re*) bekrefte, stadfeste, *sy* konfirmere, *refl* forvise seg, bli sikker; *mi confermo* *Suo* ~ *eg* forblir Deres .. (i brev), **confirmativo** bekreftende, **confermazione** *f* bekreftelse; konfirmasjon

confessare (*re*) tilstå, bekjenne, erklære, ~ *una* *ta* en til skrifte, høre ens skriftemål *peccato confessato*, *mezza perdonato* tilstått skyld er halvt tilgitt *refl* skrifte (*da* til), **confessionale** skrifte-, religions-, *lotte confessionali* religionsiridigheter, ~ *m* skriftestol, **confessionario** *m* skriftestol, **confessione** *f* tilståelse, bekjennelse, tro, konfesjon, skriftemål, botssakrament, prests skriftefarsgjøring *sotto sigillo di* ~, *come in* ~ strengt hemmelig, **confesso** som har tilstått; *reo* ~ forbryter som har tilstått, **confessorato** *m* skriftefarsgjøring, **confessore** *m* skriftefar, martyr

confettare (*le*) sylte; *fig* mildne, forsote, *gi* stelle i ~, **confettiera** *f* konfektskål -eske, **confettiere** *m* som lager, selger konfekt, **confetto** *m* konfekt, **confetti** sukkermandler (som sendes i anledning bryllup), *quando si mangiano i confetti* ² når skal bryllupet stå? *mangiare i confetti* ture bryllup, **confettura** *f* konfekt, søte saker, syltetøy, **confetturiere** *m* ~ *confettare*, **confezionare** (*-on-*) tilberede, ferdigsy, *abito confezionato* ferdigsydd kledning, **confezione** *f* tilberedning, konfeksjon, **confezioni** konfeksjon, *casa di confezioni* skredderi

conficcamento *m* det å feste, spikre, **conficcare** feste, spikre fast, *fig* innprente seg, **confidamento** *m* *sy* betropelse, **confidenza** *f* (tiltro; **confidare** betro; ~ *in* stole på, sette lit til, *confidarsi con uno* betro seg til en **confidato** betrodd, pålitelig, **confidente** fortrolig, ~ *m* fortrolig venn; *non spion*, **confidenza** *f* tillit, fortrolighet, fortrolig meddelelse, *aver* ~ *con uno* ha tillit til en, *persona di* ~ pålitelig menneske, *prendersi* ~ *tillate* seg å være familiær; *la troppa* ~ *fa perdere la riverenza* for stor fortrolighet ødelegger respekten, **confidenziale** fortrolig, **confidenzialmente** i fortrolighet

configgere (*-figgo*) feste, spikre fast; **confitto** *m* *croce* naglet til korset, *star confitto in casa* sitte hjemme (og kukelure), **configurare** fremstille *fig*

symbolisere; **configurazione** *f* ytre skikkelse, utseende, form, beskaffenhet

confinante tilgrensende, nabo-, *stato* ~ grensestat, **confinare** internere, sienge inne; grense, stote opp til, *I Italia confina ad ovest con la Francia* Italia grenser i vest til Frankrike, **confinario** grense-, *milizia confinata* grensevakt, **confinato** *m* deportasjonsfange, **confinazione** *f* grenselegning, *sy* tilgrensing **confine** *m* grense(sten); *passaggio di* ~ *grenseoverskridelse* *violazione di* ~ *grensekrenkelse*, *zona di* ~ *grensesone*; *sbarra di* ~ *grensehorn*; *ai confini della terra* ved verdens ende, **confino** *m* tvangsopphold, iniernering

confisca *f* konfiskasjon, det beslaglagte, **confiscare** konfiskere, bestaglegge, **confissi** *se* **configgere** **confitemini**, *essere al* ~ ligge for døden; **confiteor** *m* en bonn, *dire il* ~ (*fig*) bekjenne sin skyld, *angre*, **confitto** *se* **configgere**

conflagrare *sy* *ta* fyr, **conflagrazione** *f* det å ta fyr, brann, *fig* verdenskrig, -brann

confitto *m* strid, konflikt

confluente *m* bakt; *elivemote* åmot **confluenza** *f* *elivemote* åmot, **confluire** -isco, flyte, løpe sammen *og fig*

confondere blande, forveksle, forvirre, beskjemme, gjøre til skamme; *refl* bli sjenert, forvirret, **confondersi con uno** menge seg med en, *non confonderu* å ikke spile tid med å **confondibile** som kan forveksles, blandes, **confondimento** *m* *sy* forveksling, forvirring

conformare (*ai*) tilpasse; ~ *la vita alle leggi della morale* rette sitt liv etter moralens lover; *refl* rette seg (*ta* etter), **conformarsi alle leggi** adlyde loven, **conformato**, *ben* ~ *velskapt*, **conformatore** *m* (*f* -trice) en som former; formeapparat, **conformazione** *f* form(ing), struktur, lydighet, **conforme** passende, i overensstemmelse med, ifølge, etter, i henhold til; *copia* ~ riktig (attestert) kopi; *per copia* (*traduzione*) ~ kopiens (oversettelsens) riktighet attesteres, *non* ~ *di campioni* ikke prøve svarende **conformità** *f* overensstemmelse *in* ~ *a* overensstemmelse med

confortabile som kan trøstes, styrkes; ~ *m* komfort, **confortare** (*ai*) trøste, leile, lindre, styrke, bekrefte **confortativo** styrkende, trøstende; **confortatore** *m* (*f* -trice) trøster; **confortatorio** trøstende, **confortatoria** *f* (**conforteria** *fi*) kapell (rom) hvor dødsdømte får de siste sakramenter, **confortevole** trøstende, fortroingsfull, **conforto** *m* trøst, lindring, oppmuntring, kjær person, ting, *con tutti i conforti* med alle bekvemmeligheter, *i gli estremi* **conforti della religione** de siste sakramenter (for døden)

confratello *m* broder (*ri*), kollega, **confraternita** *f* *ri* lekbroderskap, **confricamento** *m* **confricazione** *f* gnidning, **confricare** gnide

confrontare (*-ron-*) sammenligne, sammenholde, konfrontere, stemme overens, **confronto** *m* sammenligning, konfrontasjon; *in tel a* ~ *di* i sammenligning med, *non ce* ~ *der* er ingen sammenligning, *mettere a* ~ sammenligne, *senza confronto* uten sammenligning

confuggire flykte, søke tilflukt, **confusamente** forvirret, huller til bulter, **confusi** *se* **confondere** **confusionario** *fam* rotet, tullet (om person), **confusione** *f* forvirring, forveksling, uorden; **confuso** *se* **confondere** forvirret, forstyrret, konfus; *in* ~ forvirret, huller til bulter; **confutabile** gjendrivelig, **confutare** gjendrive **confutativo** gjendrivende

conquassare knuse, ødelegge, ryste, vende opp ned
p.l. conquassa m knusing, ødeleggelse andare in
- bli ødelagt, mettere a - ødelegge, slå i
stykker, snu opp ned conquista m jur klage

conquibus *m* *inv* spøk penger, gryn, **conquidere** overmanne, erobre, plage, **conquisi**, **conquiso** *se* **conquidere**, **conquista** *f* erobring, ervervelse; **conquistabile** som kan erverves, **conquistare** erobre, erverve, **conquistatore** *m* (*f* -trice) erobrer (og *fig.*) **consacrabile** som kan (bli) innviet, **consacrando** *m* *adj* som skal innvies, **consacrare** innvie, krone, salve, *fig* stadieste, fasislå **consacrato** *dall'uso* hevdvannen, **consacrarsi** *agli studi* vie seg, ofre seg for sine studier, **consacrazione** *f* innvielse, kroning, salving, veivignelse (av brød og vin ved nattverd), ~ *dell'uso* hevd, **consagrar** *etc* *se* **consacrare**

consanguinità *f* blodslektskap, **consanguineo** blodheslektet (også *m*), *jur* som har samme far

consapevole (med)vitende, underrettet (*di* om), *fare rendere una* ~ *di qualcosa* underrette en om noe, **consapevolezza** *f* medvitethet, kunnskap, **consaputo** *s* veikjent

conscio *litt* = **consapevole**

consacrare *se* **consacrare** **consecutivo** nestfølgende påfølgende, *per due ore consecutive* to timer i trekk, **congiunzione consecutiva** følgekonjunksjon, **consecuzione** *s* = **conseguimento** ~ *dei tempi* **consecutio temporum**

consegna (*f*) utlevering, overdragelse, instruks, ordre, beskjed, anvisning, ~ *in caserma* brakkcarrest, ~ *ind. com. d.* ~ leveringsbetingelser, *dare in* ~ *gi* til oppheving, ~ *a domicilio* levering til bopel, *ritardo di* ~ for sen levering, *termine di* ~ leveringsfrist, *pagamento alla* ~ betaling ved levering, *sompere la* ~ *imil*, ikke rette seg etter instruks, **consegnare** (*te*) avlevere, utlevere, deponere, konsignere, ~ *i penieri alla carta* bette seg til papiret, ~ *un soldato* *gi* en soldat brakkcarrest, ~ *la truppa in quartiere* *gi* troppen ordre til å holde seg i kasernen, **consegnatario** *m* konsignatar, mottaker

conseguente følgende, konsekvent; *i pericoli conseguenti alla guerra* farene som følger av krigen, ~ *m* slutning, følgesetninger, *per* ~ *folgelig*, altså, derfor, **conseguenza** *f* følge, konsekvens, virkning, *un fatto gravido di conseguenze* et forhold som kan få alvorlige følger, *in* ~ *folgelig*, altså, derfor, *in* ~ *di* som følge av, *di gran* ~ av stor viktighet, **conseguenzario** *m* *adj* (*en*) som drar for mange slutninger, **conseguibile** oppnåelig, gjennomførlig, **conseguimento** *m* følge, oppnåelse, ervervelse, **conseguire** oppnå, følge, fremgå, **conseguire** *s* *se* *gi*

consenso *m* samtykke, enighet *di per* **comune** ~ etter felles overenskomst, **consentabiltà** *f* samsvær, konsekvens, **consentaneo** passende, konsekvent, overensstemmende, **consentimento** *m* *s* samtykke, enighet, **consentire** samtykke, tillate, **consenziente** samtykkende

consertare (*te*) vikle inn, sammen, *con le braccia* **conserte** med korslagte armer

conserva *f* oppbevaring, hermetikk, vannbeholder, *l'industria delle conserve alimentari* hermetikk industri, *carne in* ~ kjøtthermetikk, boksekjøtt, *tenere in* ~ oppbevare, konservere, ~ *di frutta* hermetisk frukt; ~ *di pomodoro* tomatpuré, *di* ~ *fig*, samlet, enig, *navigare di* ~ seile, operere sammen, **conservabile** som kan oppbevares, **conservare** (*te*) bevare, oppbevare, *refl* holde seg vare, *si conservi' ley vel' ha dei godi' Dio La conservi'* Gud bevare Dem' **conservativo** bevaren, **conservatore** *f* -trice, *adj* som bevarer

konserver, *pol* konservativ, ~ *delle ipoteche* panteskriver, **conservatoria** *f* panteskriverkontor, **conservatorio** *m* konservatorium, **conservazione** (opp)bevaring, *istinto di* ~ selvoppholdelsesdrift *in buono stato di* ~, *in buona* ~ velbevar, i god stand, **conservo** *m* medslave

consesso *m* (representativ) forsamling

considerabile betydelig, rikelig, anseelig, **considerando** *m* motiv, premisse, **considerare** (*ti*) betrakte, betenke, *considerando che* *considerato che* tatt i betraktning av, *tutto considerato* alt tatt i betraktning, **consideratezza** *f* betenksomhet, **considerato** ansett, klok, forsiktig, betenksom; **considerazione** *f* betraktning, overveieelse, betenkning, klokskap, betenksomhet, anseelse, **prendere in** ~ *ta* under overveieelse, *ta i* betraktning, **tenere in poca**, *molta* ~ verdsettelse lavt, høyt; **considerevole** betydelig, bemerkelsesverdig

consigliabile tirådelig, **consigliare** råde, ~ *qualcosa a uno* tiråde en noe, ~ *uno a (di)* *fare qualcosa* råde en til å gjøre noe, ~ *adj* / råde-, *veduta* ~ rådsmøte, *refl* holde råd; **droste** **consigliarsi con uno** rådfore seg med en, **consigliarsi di fare qualcosa** beslutte seg til å gjøre noe, **consigliatamente** klokt, klokkelig, **consigliatore** *m* (*f* -trice) (ukallet) rådgiver, **consigliere** *m* (*f* -era) rådgiver, rådmann, rådsherre; dommer i appell retten, ~ *commerciale* handelsråd, ~ *estensore* redigerende dommer, ~ *di legazione* legasjonsråd, ~ *municipale* bystyremedlem, ~ *della Corona* minister, ~ *notarile* notarråd, **consiglio** *m* råd, rådsforsamling, beslutning, klokskap, *la notte porta* ~ det er best å sove på det; ~ *comunale*, ~ *municipale* bystyre, ~ *federale* forbundsråd, ~ *dei ministri* ministerråd; ~ *di Stato* statsråd, *operare con* ~ handle fornuftig, *prender* ~ rådfore seg, *prender* ~ *dalle circostanze* rette seg etter omstendighetene, **consigliare** råde

consimile lignende, **consistente** *se* **consistere**, ha d-bar, fast, **consistenza** *f* fasthet, uholdenhet, holdbarhet, konsistens, **consistere**, ~ *di* ~ *in* bestå i, beto på, ~ *nel* (*m* *infinitiv*) bestå i å

consociabile forenlig, **consociare** (*vi*), forene, **consociazione** *f* forening; **consocio** *m* medlem, kompanjong

consolabile fortrostningsfull, **consolare** trøste, styrke, glede, *refl* trøste, glede seg, ~ *(adj)* i konsuler, konsul-, konsular-, **consolato** *m* konsulat, **consolatore** *m* (*f* -trice) trøster, **consolatoria** *f* trøstebrev, **consolatorio** trøstende, **consolazione** *f* trøst, lindring, glede, *la* ~ *dei dannati* felles trøst, **premio di** ~ trøstepremie, **console** *m* konsul, **consolidamento** *m* konsolidering, **consolidare** a befeste, styrke, konsolidere, **consolidato** *m* fast, konsolideret gjeld; **consolle** *m* konsoll; **consolo** *m* trøst, grøttsmat, sending (Sør-Italia)

consonante samstemt, overensstemmende ~ *f* konsonant, **consonanza** *f* samklang, harmoni, **consonare** (*uono*) stemme sammen være harmonisk, **consono** *litt* overensstemmende

consorella *f* medsøster, leksøster, *società consorelle* søsterselskap, **consorte** *m*, *f* felle, ektefelle; *principale* ~ *principale* **consorteria** *f* kjøkk forening *gl* slekt, **consorziale** konsortiums-, felles **consorzio** som hører til et konsortium, **consorzio** *m* konsortium, selskap, *il* ~ *umano*, *civile* samfunnet, ~ *di Comuni* interkommunalt selskap **consostanziale** som er av samme substans

constare (u) bestå (di av); slå fast: *consta* det står fast, det fremgår, *mi consta* jeg vet bestemt, det er meg bekjent **constatare** (o) slå fast; **constatazione** /konstatering

consuetudo sedvanlig, ulvann, *piu del* ~ mer enn vanlig, *secundo il* ~ som vanlig, **consuetudinario** vanlig, sedvane-, **consuetudine** f (sed)vane

consulente rådgivende, ~ *m* rådgiver, konsulent ~ *legale, avvocato* ~ juridisk konsulent, **consulenza** f rådgivning, ~ *legale* rettshjelp, **consulta** f (råds)forsamling, **consultore** rådspørre; konsulter, ~ *un dizionario* slå opp i en ordbok, *refl* overveie *consultarsi con uno* rådspørre en, **consultativo** rådspørrende; **consultazione** f rådspørring), konsultasjon *gabinetto di* ~ konsultasjonsværelse, *libro di* ~ håndbok, oppslagshok, **consultivo** rådgivende **consulio** *m* råd, erklæring, undersøkelse, legatist, **consultore** *m* (f -trice) rådgiver, rådmann, **consultorio** rådgivende, undersøkelses-, ~ *m* konsultasjonsværelse

consumabile som kan forbrukes, **consumamento** *m* forbruk, fortæring, *fig* bekymring, **consumare** (for)bruke, fortære fullbyrde, *refl* fortæres (fig) **consumato** fortært, *fig* mager, fullendt ~ *m* kraftsuppe, buljong, **consumatore** *m* (f -trice) forbruker **consumazione** f forbruk, fullbyrdelse nyting (av nativerden), hentæring (fig i, drikk, *tu* ~ *dei secoli* verdens siste tider, **consume** *m* *se consumato*, **consumo** *m* forbruk, ~ *di combustibile* brenselforbruk, *dazio di* ~ forbruksavgift, *generi di* ~ forbruksvarer, ~ *all'ingrosso*, masseforbruk **consuntivo** forbruks-, *bilancio* ~ balanse, status **consumato** utslitt, utært, svinnslig tæring-, **consumazione** f tæring, svinnslig, *y* forbruk, **consustanziale** *se consustanziale*

contabile *m inv* skrythals **contabile** *m* bokholder, *ufficiale* ~ (mil) intendant, **contabilità** f regnskapsvesen, bokholderi, **contachilometri** *m inv* kilometereller

contadina f bondekone, -jente, **contadinaio** *m* bondeflokk (med), **contadinata** f noe bondsk grovhet, **contadinella** f bondejente, **contadinello** *m* bondegutt, **contadinisco** (pl -chi) bondsk, **contadino** bondsk, ~ *m* bonde, landboer, **contado** *m* land, oppland, bondefolk, bonder

contafili *m inv* trådteller, **contagiare** (a) smitte **contagio** *m* smitte; **contagioso** smittsom, **contagiri** *m inv* omdreiningsstiller, **contagocce** *m inv* dråpeteller

contaminare (a) besmitte, tilsmusse, **contaminatore** *m* (f -trice) besmitter, **contaminazione** f besmittelse

contante kontant; **contanti** *m pl* kontanter, *affare in contanti* kontantforretning, *avvegno pagabile in* ~ kontantsjekk, *pagamenti in* ~ kontant betaling; *pagare in* ~ betale kontant, *a pronti contanti* i rede penger, *versamenti in* ~ kontant betaling **contare** (u) telle, regne, forielle, gjelde, *bisogna* ~ *cul peggio* en må være forberedt på det verste, ~ *in regne* med, ~ *dall'uno al dieci* telle fra en til ti, *a non* ~ om vi ser bort fra; ~ *molti anni di vita* være mange år gammel, *e una persona che conta molto* det er en person som har stor innflytelse, *presentarsi col danaro contato* hold pengene klar' *aver le ore contate* ikke ha mange timer igjen, *tutto contato* alt iberegnet

contasecondi *m inv*, stoppeklokke, **contatore** *m* (f -trice) teller, telleapparat, måler **contatto** *m* berøring, kontakt, *mettersi in* ~ *con* sette seg i

forbindelse med, *prendere* ~ få (søling, ~ *a spina* stikk-kontakt)

conte *m* greve, **contea** f grevskap; **conteggiamento** *m y* regning **conteggiare** (e) (be)regne, sette på regningen, *refl* avregne, **conteggio** *m* (av)regning **conegno** *m* oppførsel, oppførsel, (verd.g) holdning **conegnoso** verdig

contemperamento *m* mildning, **contemperare** (e) mildne, moderere, ~ *tutte le dottevole* forene det nyttige med det behagelige, **contemplabile** som kan (bor) betraktes, **contemplamento** *m y* betraktning, **contemplare** (e) betrakte, *jur* forutse, **contemplativo** betraktende, beskuende, **contemplativo** betraktende, beskuende, **contemplativo** betraktende, beskuende, **contemplativo** betraktende, beskuende, **contemplativo** betraktende, beskuende

contempo *m nel* ~ samtidig, **contemporaneità** f samtidighet, **contemporaneo** samtidig

contendere stride, kjempe *fig* stride, motsette seg *contendersi una cosa* strides om noe

contenente *m* beholder, **continenza** f innhold **contenere** (-tengo) inneholde; *fig* beherske, holde tilbake, *refl* beherske seg, oppføre seg, **contenere** *se contenere* **contentabile** som kan tilfredsstilles, **contentamento** *m y* tilfredsstillelse, **contentare** (e) tilfredsstille, *si contenta di poco, di nulla* han nøyer seg med lite, *chi si contenta* gode lykkelig er den som nøyer seg med lite, «Come va «Mi contento» «Hvordan går det?» .. «Jeg kan ikke klage» **contentatura** f det å kunne tilfredsstilles, *di facile* ~ lett å tilfredsstille, **contentezza** f tilfredshet, glede, **contentino** *m* ekstra, liten gave, trøstepremie, *non lui* til lav noe ubehagelig, **contentivo** *m* brokkinde **contento** tilfreds (di med), glad (for), *chiamarsi* ~ være (ibi) fornøyd

m. un pasqua so contento ~ *m* for tilfredshet **contenido** *m* innhold **contentioso** *jur* omstridt, *y* stridbar, ~ *m* avdeling for tvistigheter

conterio f gassarbeid, perler, **conterminale** tilgrensende, tilstøtende, **conterminare** tilgrensende, ~ *m y* grense, **conterraneo**, **conterraneo** fra samme distrikt ~ *m* byboers landsmann

contesa f strid, **contesi**, **conteso** *se contendere* **contessa** f grevinne, **contessere** veve sammen **contessina** f komtesse, **contestabile** bestridelig, **contestare** (e) bestride, benekte, kunngjøre, **contestazione** f bestridelse, kunngjøring **conteste** *m* medvinn **conteso** *se contendere* ~ *m* sammenheng, *dai* ~ *risulta che* det fremgår av sammenhengen at **contestuale** som hører til sammenhengen

contezza f litt kjennskap, underretning

conticino *m* liten regning **contigua** f naboskap *fig i*, **contigua** tilstøtende, *la mia camera è contigua alla tua* mitt rom ligger opp til ditt

continentale fastlands-, **continental** **continente** *m* fastland, *il vecchio* ~ den gamle verden, *il nuovo* ~ den nye verden (Amerika), *il* ~ *nuovissimo*, Australia ~ *adi* avholdende, **febbre** ~ stadig feber **continenza** f avhold, måtehold

contingentamento *m* kontingentering), **contingentare** kontingentere, regulere vareimporten *generi contingenti* varer med innførselskontroll **contingente** tilfeldig, ~ *m* bidrag, kontingent; ~ *di leva* 3. klasse (mil); **contingenza** f tilfeldighet, leilighet *in simili contingenze* under slike omstendigheter

continuamente (ibi) stadig(het), **continuare** (u) fortsette, være, *continua* forts *spettacolo continuato*

non stop 'restilling' **continuamente** fortsatt uavbrutt **continuo** fortsatt, vedvarende, **continuatore** *m* (*f* -trice) fortsetter; **continuzione** *f* fortsettelse, **continuità** *f* sammenheng, **continuitet** *m* **continuo** fortsatt, stadig, vedvarende, konstant **corrente continua** likestrøm, *di* ~ stadig, **frazione continua** kjedebrok, ~ *m* (*is*) fortsettelse, **continuitet**

conto *m* regning, konto, regnskap, *a* ~ som avdrag, *a buon* ~ i hvert fall ~ **corrente** løpende regning, kontokurant; ~ **corrente postale** postgirokonto, *la Corte dei conti* regnskapsretten, *far i conti* holde regning, *far i conti senza l'oste* gjøre regning uten veri, *fare* ~ *che* regne med at; *far ~ di* akte å *fatti i conti, alla fin dei conti* når alt kommer til alt, *mettere* ~ svare regning, lønne seg, *mettere a* ~ debitere, *mettere in* ~ føre i regning, *a nessun* ~ ikke for noen pris; *per* ~ *min* for min del, hva meg angår, *persona di* ~ ansatt person; ~ **preludio** overslag ~ **prevenire** budsjett; ~ **profitti e perdite** taps- og vinningskonto, **rendere** ~ avlegge regnskap, **rendersi** ~ *di qualcosa* gjøre seg noe klart, ~ **spento** opphevet konto, *tul tun* ~ om, med hensyn til deg, *saper far di* ~ kunne regne, *leggere, scrivere e far di* ~ lese, skrive og regne (folkeskolefag), *tener qualcosa di* ~ ta noe i betraktning, ta hensyn til noe, *tenere uno in gran (poca)* ~ ha stor (liten) respekt for en, ~ **utile** utbyttekonto *saper il* ~ *tun* kunne sine ting; ~ **vincolato** sperrekonto

contorcere *vt*, *sno*, *fordreie*, *refl* *vt* seg **contorcimento** *m* vridning, **contornamento** *m* omringning, omgivelse, **contornare** (*-to-*) omgi (*di* med), innramme, omringe, *è contornato male* han har dårlig omgang, **contorno** *m* omgivelse, omriss, grunnskisse (til kjøtt); **contorsi** *se* **contorcere** **contorsione** *f* vridning, **contorto** *se* **contorcere** snodd, forvridd, forskrudd (og *fig*)

contro ... *mot* ~ *pp* *se* **contrabbandare** smugle, **contrabbandiere** *m* smugler, **contrabbando** *m* smugling, *merce di* ~ smuglervare, ~ *d'armi* våpensmugling, *di* ~ (*fig*) i smug, **contrabbassista** *m* kontrabassist, **contrabbasso** *m* kontrabass, **contrabbilanciare** (*-la-*) oppveie, **contraccambiare** (*-ca-*) gjengjelde, **contraccambio** *m* gjengjeldelse, *in* ~ til gjengjeld, **contraccassa** *f* dobbeltkasse, urkapsel; **contrachiare** *f* falsk nøkkel, ekstranøkkel, ekstra nøkkelomdreining, **contraccolpo** *m* bakslag, rekyl, ettervirkning, **contraccusa** *f* motbeskyldning

contrada (*f* bred) gate, kvarter, egn **contraddanza** *f* kontradans, **contraddetto** *se* **contraddire** (*-dica*, *motst*, ~ *ta*) *qualcosa* stå i strid med noe; *refl* være selvmotsigende, **contraddetti** *se* **contraddire**, **contraddistinguere** kjennetegne (skil) e, **contraddittore** *m* (*f* -trice) motsiger, **contraddittorio** motsigende, ~ *m* (*jur*) kontradiktorisk forhandling, **contraddizione** *f* motsige *se* **contraddire** *f* brudgomms medgift, **contradire** *etc* *se* **contraddire** *etc*

contraente *m* kontrahent; ~ *d'un mutuo* låntaker, **contraereo** antiluft-, **contraffaccimento** *m* *sj* ettergjøring, **contraffare** (*-ffaccio*) etterligne, -gjøre, -ape, forfalske, ~ *a* sette seg imot, *refl* forstille seg, **contraffattore** *m* (*f* -trice) etterligner, falskner, **contraffazione** *f* ettergjøring, forfalskning, ettertrykk, **contrafforte** *m* støtteverk, utløper, forsterkning, bom, **contraggenio** *m* motvilje *di* (*a*) ~

motvilig, ugerne, **contralto** *m* (*mus*) kontraalt, **contraltare** *m* motstykke, **contramandare** tilbakekalle, avlyse, **contrammare** *f* fjære (sjø), **contrammiraglio** *m* kontreadmiral; **contrammuro** *m* støttemur, **contrannaturale** unaturlig, natursstridig, **contrappasso** *m* gjengjeldelse, gjennote (i dans), **contrappello** *m* annen gangs opprop; **contrappelo** *m* *fare dare il* ~ barbere *mot* hårene *fig* kritisere, skjelle en ut, **contrappesare** (*è*) oppveie, **contrappeso** *m* motvekt; **contrapporre** (*-pongo*) sette imot, **contrapposizione** *f* motsetning, **contrapposto** *se* **contrapporre**, motstående, ~ *m* motsetning, motstykke; **contrappuntista** *m* *f* kontrapunktiker; **contrappunto** *m* kontrapunkt

contrarie *m* støttedike, -demning **contrariamente** i motsetning (*a* til), **contrariare** (*-tra-*) motarbeide, hindre, motsi; **contrarietà** *f* motstand, *fig* motgang, **contrario** motsatt, skadelig, *essere* ~ være imot, *la parte contraria* motparten, *un voto* ~ en nei-stemme; ~ *m* del motsatte, motsetning, motstander, *al* ~ ivert imot, *non aver nulla in* ~ ikke ha noe imot *del*

contrarre (*-traggo*) trekke sammen, slutte (vennskap), stifte (gjeld), pådra seg (sykdom), inngå (avtale, ekteskap)

contrassesto *m* motangrep; **contrassegnare** kontrasignere, medunderskrive, ~ *con cartelli* medunderskrive, **contrassegnatura** *f* medunderskrift, **contrassegno** *m* merke, kjenne(tegn); merknad, notis, påtegning, signalement, **spedizione** ~ sending *mot* postoppkrav, **contrassi** *se* **contrarre**

contrastabile omvistelig; **contrastare** bestride, stå i strid med, ~ *con uno* strides med en, **contrasto** *m* motsetning, motstand, strid, kontrast, *essere in* ~ *con* stå i strid med

contrattabile omsettelig (*merk* i, **contrattaccare** gå til angrep *mot*; **contrattacco** *m* (*pl* -chi) motangrep; **contrattamento** *m* *sj* forhandling, **contrattare** forhandle; **contrattazione** *f* forhandling, **contrattempo** *m* kort mellomrom (tid); hindring, *a* ~, *di* ~ i utide, **contrattile** sammentrekkelig, **contrattilità** *f* sammentrekkelighet; **contratto** *se* **contrarre**, fortrukket, krum, ~ *m* kontrakt, ~ *collettivo* kollektivt overenskomst, **conclusione del** ~ kontraktavslutning, *tipo* standardkontrakt, **contrattuale** kontraktlig, **contrattura** *f* fortrekning, sammentrekning

contravveleno *m* motgift **contravvenire** (*-vengo*), ~ *a* overtrede, bryte (lov, forbud), **contravento** *adv* *mot* vinden, **contravvenire** *m* (*f* -trice) (lov) overtreder; **contravvenzione** *f* overtredelse, **avviso di** ~ botforelegg, **cadere in** ~ få bot, *mettere uno in* ~ mulktene en, *notare en*

contravviso *m* kontraordre, tilbakekalling **contrazione** *f* sammentrekning, **contrazioni** *di* *sin-* *maco* mageknip

contribuente *m*, *f* bidrags-, skatteyter; **contribuire** (*-isco*) bidra, **contributo** *m* bidrag (og *fig*) skatt, ~ *straordinario* ekstrabidrag, til eggsskatt, **contributore** *m* (*f* -trice) bidrags-, skatteyter, **contribuzione** *f* bidrag, skatteytelse, ~ *di guerra* krigs-erstatning, **contrimboscata** *f* bakhold, eg. «motbakhold», **contrimponete** *f* forsatsvindu; **contristamento** *m* *sj* bedrøvelse, **contristare** bedrøve

contrito sonderknust, angergiven, **contrizione** *f* anger, rueelse, **atto di** ~ botsbønn

contro ... *mot*...; ~ (*pp*) *mot*, ~ *di* *te* *mot* deg, ~ *al* *muro* *mot* muren, *dare* ~ *a* *uno* *mot*si en,

essere (stare) ~ a være imot., per ~ derimot; fur ~ handle forkjært, tenere ~ vedde, holde imot. andare ~ corrente gå mot strømmen. ~ m motseining, il pro e il ~ for og imot., controanello m sløttering (på finger), controrviso m motordre, contrassicurazione f motforsikring

controbattere slå tilbake, slå igjen **controbattuta** f bakslag, motforholdsregel, **controbilanciare** oppveie, **controcassa** f dohberkasse, urkapsel, **controcorrente** f motstrøm, *andar ~* gå mot strømmen **contradado** m motmuller; **controdichiarazione** f moterklæring

controffensiva f motoffensiv, **controfigura** f stand in, dub ant (film), **controfinestra** f dohbeitevindu **controfirma** f medunderskrift, **controfodera** f mel-umfôr, **controfondo** m dobbelthunn, **controfosso** m ekstra vollgrav, avlopsrenne, **controforza** f motkraft, **controgiorno** m motregjering **controindicare** (-in-) motsi, tale imot (fig), **controlegge** f motforordning, **controlettere** f motordre

controllare (-in-) kontrollere, etterse, **controllo** m kontroll ~ *di volume di tono* volum, tonekontroll, **controllore** m (-in-) kontrollør, **controluce** f motlys, foto tatt i motlys, **controlume** m motlys (srl. kunstig)

contromandare avlyse, gi kontraordre, **contromarca** f garderobenummer, bilette som gir rett til å forlate teateret og komme igjen, **contromarcia** f kontramarsj, **contromina** f minesøking, **controminare** søke miner, **contromossa** f mottrekk, **contromuro** m støttemur

contropota f motregning, motnote

controparte f motpart, **contropartita** f motpostering, motparti (været) i kompensasjonsforretning /ig motveining, utgning **contropelo** m se *contrappelo*, **controoperazione** f motmanøver, **controplacati** m pl kryssfiner, **controporta** f lorder, **contropressione** f mottrykk, **controproducente** motsattvirkende, **controprodurre** virke mot sin hensikt; **controprogetto** m, **controproposta** f motforslag **controprova** f motprove

controquerela f motklage, **contrordinare** (-or-) avbestille, avlyse gi kontraordre om **contrordine** m motordre, **controrrelazione** f motreferat, supplement, **controreplica** f duplikk **controricambia** f motkvittering, **controriforma** f motreform, **controrisposta** f duplikk, **controrivoluzionario** kontrarevolusjonær, **controrivoluzione** f motrevolusjon

controscarpa f festningsvolls ytre skråning, kalosje **controscena** f motspill, stunt spill (teater), **controscrittura** f kopi, avskrift, **contro senso** m motsatt mening, vrøvl, *e un ~* 'det er meningsløst' **controspionaggio** m kontraspionasje, **controsservazione** f motbemerkning, **controstativa** f pl overliggerdager (mar), **controstampa** f omvendt avtrykk, **controstimolante** beroligende, **controstimolo** m heroigende middel, noe deprimerende, **controstop-macco** m oppstøt, *u ~* motvilig, ugerne, **contro-torpediniera** f torpedojager

controvapore m motdamp, *dare il ~* slanse (maskin), /ig snu om, angre, **controveleno** m motgift **controvento** m motvind, *spuntare ~* skade seg selv **controversia** f motseining, strid, splid, *porre in ~* bestride, **controverso** omvistet

controversare bestride, **convertibile** som kan bestrides, tvilsom **convertibilita** f tvilsomhet **convertita** f gjenvist

contumace ulydig, trassig, bannlyst, *per uteblitt* **contumacia** f uteblivelse (fra retten), *mar* karan-

tere **vindannare in ~** felle uteblivelsesdom, **purgare la ~** få uteblivelsesdom opphevet ved å møte for retten **sentenza in ~** uteblivelsesdom, **fare la ~, stare in ~** ligge i karantene, **mettere in ~** legge i karantene, **contumacia**, **giudizio ~** uteblivelsesdom, **procedimento ~** kontumacialprosess, **ospedale ~** karantenehospital

contumelia f fornærmelse, forhånelse, **contumelioso** lit fornærmelig

contundente stump, sløv, *corpo ~* stump gjenstand **contundere** slå kveste

conturbamento m forstyrrelse, uro, uorden, opphisselse, **conturbare** forurolige, opphisse, forstyrre, *refl* bli opprørt (hav), **conturbatore** m (-i) -træ, fredsforstyrrer, urostifter, **elemento ~** (fig) uroelement, **conturbazione** f (-i) = *conturbamento*

contusi se **contundere** **contusione** f kvestelse, **contusa** se **contundere** **contuttoche** (m kun) /skjønt, **contuttocio** likevel tross alt det

convalescente m / **rekonvalescent** **convalescenza** f rekonvalesens **convalescenziario** m rekonvalesent hjem

convalidamento m bekreftelse, stadfesting, **convalidare** (-a) bekrefte, stadfeste, **convalidazione** f bekreftelse, stadfesting **convall** f (iverrid) / *giglio delle convalli* liliekonval

convegno m stevne(møte), sammenkomst, møte(sted), *lunga di ~* møtested, *darsi ~* sette hverandre stevne **convenevole** anstendig, passende, sammelig, ~ m anstendighet, sammelighet, pl komplimenter, formakteter, dikkeduter, *al di là del ~* utover det ~ *oltre il ~* ut over det sammelige, mer enn rimelig **convenevolezza** f anstendighet, passelighet, **conveniente** passende, heldig, *prezzo ~* fordelaktig pris; **convenienza** f anstand, fordel, interesse, egnethet, passende forhold, overensstemmelse, avstemthet, harmoni, pl komplimenter, omstendigheter, dikkeduter, **matrimonio di ~** fornuftssekteskap, **convenienze sociali** takt og tone *visita di ~* høflighetsvisit, **convenire** (-venga) laissette, avtale, innstevne for retten; være (bli) enige, samles, møtes komme (løpe) sammen, passe, samme seg (for) være passende, nødvendig, *bisogna ~ che* det må innføres at *conviene che in ~* (m kun) det er nødvendig at jeg ~, jeg må ~; *non mi conviene* det svaret seg ikke for meg, det passer meg ikke, *refl* passe, samme seg *fare una cosa come si conviene* gjøre noe som det seg hor og bor, *ne convengo* det er jeg enig i

conventicola f hemme ig møte **convento** m kloster(samfunn), *accettare quel che passa il ~* ta til takke med det som er (på bordet), **conventuale** klosterlig, ~ m franciskancermunk, **convenuto** se **convenire** ~ m overenskomst, konvensjonell

convenzionalismo m konvensjonalisme, **convenzione** f overenskomst, traktat, konvensjon

convergente konvergerende, sammenløpende, **convergenza** f sammen op, konvergens, **convergere** konvergere, løpe sammen i et punkt, **conversa** f eksister, **conversare** (-e) konversere, samtale **conversativo** pratsom, **conversazione** f konversasjon, samtale kaseri, selskap, *andare in ~, tenere ~* gå i, holde selskap **conversivole** pratsom, **conversione** f forandring; omvendelse, konvertering **converso** se **convertire** ~ m lekhröder *per ~* tvert imot

convertire gi forandre, konvertere, **convertibile** som kan konverteres, **convertibilita** f det å kunne

Koranen; corata, coratella *f* innvoller omkring hjertet, lever og lunge (på slakt), innmat
corazza *f* brynje kyrass panser corazzare panser (og *fig*); corazzata *f* panserskip, corazzatura *f* panser, panstring, corazziere *m* kyrasør; rytter, kavalerist (i kyrass).

corbo *f* korg; folsykdom (hos hest); spanteverk corbaccione *m* stor ravn, *fig* luring, corbaccio *m* (neds.) ravn; corbame *m* ribbeverk (skip); corbellaggine *f* lam dumhet, corbellano *m* korgmaker corbellare (*é*) narre, gjøre narr av, holde for narr corbellatore *m* (*f* - trice) spøkefugl; corbellatorio spottende, spøkende, corbellatura *f* narren, spøk, puss, corbelleria *f* dumhet, narren, vrov, spøk, bagatell, corbellino *m* liten korg, corbello *m* vidjekorg, *fig* dumrian, corbelli' for pokker'

corbezzola *f* frukt av jordhærtre, corbezzolo *m* jordhærtre; corbezzoli' (iron.) du sier ikke det' corbolino *m* sl. liken

corcontento *m* makelig person

corda *f* tau, reip, line, thueistreng, sene, muskel, *a* ~ like ut, loddrett, *le corde del collo* halsmusk lene; *dare la* ~ *a uno* torturere en, *dar* ~ *all' orologio* trekke uret opp, *dar* ~ *a uno* lure en til å si noe, *discesa a* ~ *doppia* nedfiring (i fjell), ~ *da montagna* klaitrau, *vestito che mostra le corde* loslutt drakt, *palla a* ~ tennisball, *parlar di* ~ *in casa dell'impiccato* snakke om reip i hengi manns hus, *saltar la* ~ stikke av, hoppe tau, *salto della* ~ tauhopping; *stare sulla* ~ sitte på nålgr, være spent; *strumento a corde* strengeinstrument, *tagliare la* ~ stikke av, *tenere sulla* ~ (*fig*) spenne på pinchenken, *tro alla* ~ lautrekning, *toccare una* ~ (*fig*) slå på (rore ved) en streng, *corde vocali* stemmebånd, *cordato* *m* rep-slager, *cordone* *m* tauverk, *cordata* *f* fjellklaitring med tau, fjellklaitrerlag som går i tau, *cordellina* *f* snor, *cordellone* *m* ribbet silke-, ullstoff, *corderia* *f* reperbane, taufabrikk

cordiale hjertelig, *cordiali saluti* hjertelige hilseier (i brev), ~ *m* styrkedrikk, hjertestyrkning cordialita *f* hjertelighet, cordialmente hjertelig, (i brev) med hjertelig hilsen, cordialone *m* (*f* - ona) hjertelig, hjertegod person

cordicella *f* snor, cordiera *f* gripebrett (på fele) cordiglio *m* reip, munkens reip om livet; cordino *m* galgereip, tau

cordite *f* stemmebåndshetenneise

cordoglio *m* smerte, sorg parole di ~ medlidende ord; cordonare (*i-da-*) snøre, *fig* narre, cordonata *f* rampe med lave trinn cordoneino *m* snor cordonatura *f* narren, cordone *m* tau, (hatte)hånd ordenskjede; kordong, avsperring, dumrian, gran ~ storkors, ~ *lituraneo* revle, banke; ~ *militare* militærsperring, ~ *umbelicale* navlestreng cordoni di pietra steintrinn i rampe, ~ *sanitario* sanitærsperring, ~ *di strappa* sprengline (til ballong), cordoneria *f* dumhet, cordonetto *m* sl. stoff

core *se cuore* corea, corea *f* sanktveitsdans coreggia *se correggia* coreografia *f* koreografi, coreografico (*i-ci*) koreografisk, coreografo *m* koreograf, coretto *m* lite rom med vindu (i kirke), hvorfra en kan følge gudstjenesten

coriaceo læraktig coriandolo *m* koriander, konfekt (m. mandel i) *pl* konfetti; coricare (*ica-*) legge ref, gå til sengs, gå ned (sola), coricino *m* lite hjerle, coricida *m* *f* hjerleknuser; corifeo *m* korfører, fordanser; *fig* koryfè, hovedmann; co-

rifeno *f* dolfin; corimbo *m* hot skjerm, corista *m* *f* konsl, korsanger, stemmegallel, corizza *f* snue corno *m* plantestoff, kropp cormorano *m* coral skarv

cornacchia *f* kråke, *fig* pratmaker, cornaggine *f* (*F*), slahet, cornalina *f* sl. edelsten, cornamusa *f* sekkepipe; cornare (*ri*) suse (i øre); *gl* blåse i horn, stange, cornata *f* stanging, tut (m. horn) cornatura *f* gevir *fig* art slags comea / hornhåne, corneggiare (*é*) stange, corneo hornaktig cornetta *f* lite horn, bilhorn, cornetti, *gl* kavalerisimpel, cornettino *m* lite horn; cornetto *m* signal, amulett (i form av et horn); posthorn, cornett, ~ *acustico* hørerør

cornia *f* sl. kirsebær, cornice *f* ramme, gesims, frise, corniciame *m* friser; corniciare ramme inn forsyne med gesims; corniciatura *f* innramming cornicione *m* gesims, cornigero hornet, corniola *f* sl. kirsebær, corniolo *m* sl. kirsebærtre, corniolo *f* karnenl

corno *m* (*pl* *le corna*) (*fig*) i corni horn, folehorn, gevir, bule i pannen, un ~ ' (*F*) ikke tale om' nei så pokker' *abbassar alzar le corna* (*fig*) senke reise hornene ~ *d'abbondanza*, ~ *dell'abbondanza* vase i form av et horn, fylt med frukt e blomster (symbol på rikdom), *aver uno sulle corna* være vred på en, ~ *da caccia* jaktorn, *dire corna di uno* rakke ned på en *il* ~ *dogale*, *il* ~ *ducale* dogens bæret, *fare le corna* (*fig*) strekke to fingrer (peke- og lillefingrer) fram for å sverge eller for å hånne en, *fare le corna a* bedra en, *gi* en horn i pannen; *facciamo le corna* (omiten) *fr* og bevare oss' *fiucare le corna a uno* knekke en *non m'importa un corno* det blåser jeg i' i corni (*le corna*) *dell'incudine* amboltens horn, ~ *inglese* engelsk horn; *i corni della luna* månens horn *entrare le corna* trekke folehornene til seg, *rampere le corna a uno* knekke en *ramperle le corna* knekke halven (*fig*) ~ *(da scurpe)*, ~ *da calzar le scarpe* skohorn, *non valer un corno* ikke være en doyl verdi

cornucopia *f* *se* *corno dell'abbondanza*, cornuta *f* matspann (for kardinal), cornuto hornet; *thecca* ~ hanrei, *argomento* ~ problem, duemna, ~ *m* hornedyr

cora *m* kor, sangkor, *m* ~ i kor, ensstemmig ~ *parlatu* talekor, corografia *f* egns beskrivelse, topografi, corografico (*pl -ci*) carta corografica topografisk kart corografo *m* topograf, corolla *f* hot krone, corollario *m* korollarium, følgesetning

corona *f* krone krans korona *f* rosenkrans *discorso della* ~ trontale, *rappo a* ~ (flasket)kapsel; ~ *di amica* vennekreis, coronajo *m* rosenkransseiger maker, coronale krone-, trone-, ~ *m* panneben, coronamento *m* kroning, *fig* fullendelse, coronare (*i-ra-*) krone, bekranse, omgi coronaria *f* hot praktstjerne coronario, arteria coronaria kransåre coronazione *f* kroning

corpacciata *f* *y* stor-eting, kjempemåltid, corpacciuto tykk, stormaget corpetto *m* undertroye, ~ *a piastra* plastron

corpo *m* legeme, kropp, liv, underliv, lik, korpus korps, *a* ~ *a* ~ mann mot mann, *andare di* ~ gå på do, gjøre sitt fornodne, ~ *d'armato* armekorps, ~ *di Bacca* for fanden' ~ *di Cristo* Jesu legeme (natverd), ~ *di ballo* ballettkorps ~ *e heni* (mar) i skipet med mannskap og ladning (med mann og mus), ~ *di case* huskompleks, *il* ~ *del delitto* (*del reato*) corpus delicti, mordvå

penet. — *del diavolo* 'fan også' *il* — *diplomatico*
det diplomatiske korps, *dolori di* — magesmerter,
— *franco* frikorps; — *di guardia* vakt(korps),
hovedvakt, *il* — *della Guardia* (liv)garden; *in* —
fu)tallig, *in corpore*, — *insegnante* lærerkorps; —
accademica akademisk kollegium; — *morto* lik,
avere il diavolo in — være meget opphissel,
mettersi in — etc., — *sanitaria* heiseråd, *a* —
morto på liv og død, med liv og sjel; — *sei* /*isp* /
petit, — *semplice* grunnstoff, — *di stato maggiore*
generalstab

corporeale legemlig, korporlig, *pena* ~ kroppslig straff, *spirituale* e ~ åndelig og legemlig, ~ *il* messerduk, *corporativismo* *m* korporasjon, *corporativo* laugs-, korporasjons-, *corporatura* *f* kroppsbygning, *corporazione* *f* korporasjon, laug, *corporeo* kroppslig, *corporeità* *f* legemlighet, *corporeo* som har kropp, omfang som har dybde (maleri), *corpulento* svær, tykk, *corpulenza* *f* fedme, tykkelse, *corpuscolare*, *fisica* ~ atomfysikk, *corpuscolo* *m* ste legeme, *fig* atom, *corpusdomini* *m* Kristi Legemsfest (11 dager etter pinse).

corredare (v, forsyne, uistyre (d) med), corrodo m
uistyr, ~ d) sposa brudeuistyr

correggere korrigerer, forbedre, rette, rette: corrigia *f* (ær)rem; correggiato *m* lust (til tressking), correggiabile forbederlig, correttore *m* if -træ, retter, retser

corregionale som er fra samme distrikt, correlta / medskyldighet, correlatio korrelativ, samsvarende, overensstemmende, correlatore *m* medreferent, viscordfører, correlazione / korrelasjon, innbyrdes forbindelse, vekselforhold correligionario som har samme tro, — *m* trosfelle, partifelle correntame *m* sperreverk correntacqua, camera — rom med innlagt vann (annonse)

hestikkelse, korrupsjon, forvanskning (av tekst)
~ *di minorenne* forførelse av mindreårig

corsa / løp(ing), veddeløp, tur, reise tog, befordringsmiddel, *tekn* gang, *corse* veddeløp, *cavallu da* ~ veddeløpshest, *dare una* ~ *a qualcosa* gjennomløpe noe, *dare una* ~ *in un luogo* stikke raskt innom et sted *fare una* ~ løpe, ~ *di gran lunga* distanseløp *guerra di* ~ kaperkrig, ~ *di galoppu* galopplop, *di* ~ i løp raskt, *fig* forhastet, *non bisogna fare le cose così di* ~ man skal ikke slurve tingene fra seg på den måten, *di gran* ~, *a tutta* ~ i fullt firsprang meget raskt, *pau* ~ *di* ~ løp, stormskritt, *perdere la* ~ komme for sent til toget (bussen), ~ *in piano* hanelop *prendere la* ~ stikke av, ~ *in tutta* bakkelop *terrenglop*, ~ *nei sacchi* sekkelop; ~ *di dancto* (d'arrestu) flvets løp på bakken ved start (etter landing), ~ *semplice* tur en vei, ~ *in strada* landeveis op, *corse al trotto* travlop, *vettura da* ~ veddeløpsvogn

corsaletto m brystharnisk, zind brystskjold

corsaro korsar, kapergast, sjorover, *legno* ~ *nave* *corsara* kaperskip **corseggiamiento** m kaperi, kapereri, sjoroveri, sjoroverstakt, **corseggiare** *te* drive kapervirksomhet, sjoroveri, **corsetto** m av stand, gang (mellom to senger, mellom seng og vegg), **corsetta** f sl kastesvåpen, **corsetto** m korsett

corso *te* *correre* **corsia** f gang (mellom senger mellom radene i teater), sove-, sykesal, spurt løperfelt kjørefelt, ~ *di accelerazione* akselerasjonsfelt, ~ *di decelerazione* retardasjonsfelt

corsico pl *40* korsikansk, **corsiere**, **corsiero** m puer ganger, **corsivo** lopende, hellende (om skrift) *manuscr* ~ kursiv, **corso** korsikansk, ~ m korsikaner

corso *te* *correre* ~ m hovedgate, stik, løp forlop, kurs, kursus ~ *d'acqua* elvelop *gli affari in* ~ de lopende forferninger, *l'anno in* ~ inneværende, *nel* ~ *dell'anno* i årets løp, *dire* ~ være i kurs, *capitano di lunga* ~ kaptein i langfart *dar* ~ *a qualcosa* gi noe frut løp *fare il via* ~ gå sin gang, *lope* linen ut, *fluttuazioni del* ~ kursvingninger, ~ *forzosa* tvangskurs, *fuori* ~ ute av kurs; *fig* ute av bruk, *essere in* ~ være i kurs, være gangbar *parole in* ~ gjengse ord, *in* ~ *di stampa* under trykking

corsoio som loper, glir, *nido* ~ renneknute

cortado m undersetsig lys, propp

corte f gårdsplass, hoff, domstol, rett, ~ *d'assise* lagrett, ~ *d'appello* appellrett, *tenere* ~ *bandito* holde åpent hus, ~ *(suprema)* *di cassazione* kassasjonsrett, høyesterett ~ *dei conti* regnskapsrett, *far la* ~ *a* gjøre kur til, ~ *dei miracoli* bule, tilholdssted for banditter, ~ *marziale* krigsrett, standrett, **corteccia** f bark, (brød)skorpe, *fig* overflate, ~ *cerebrale* hjernebark, **corteggiamento** m kurtise), hyllest, **corteggiare** *(e)* varte opp (*fig*) gjøre kur til, **corteggiatore** m (*f* -trice) oppvarter (*fig*), kurtiser, kurtmaker, **corteggio** m følge, kortesje

corteo m følge, ~ *funebre* liktog, ~ *nuziale* brudefølge, **cortese** hofflig, beleven, elskverdig, *essere* ~ *con* være hofflig mot en, **cortesim** f hofflighet, belevenhet, elskverdighet, *per* ~ 'være så vennlig' *usare (fare)* *una cortesia* gjøre en tjeneste, **cortezza** f sj korthet, ~ *di mente* snoverhet

corticale bark-, **cortice** m (hjerne)bark, skorpe

cortigiana f kurtisane, **cortigianaia**, **cortigianeria** / huffmannsmanerer, kryping, smiger, **cortigianesco** (pl -chi) kryptende, sj hovisk, **cortigiano** hovisk, hoff-, *lingua cortigiana* det italienske språk (ved de middelalderske hoff), ~ m hoffmann, *fig* smiger, sn k, **cortile** m gårdsplass, **cortina** f (senge)forheng, teppe, gardin, *la* ~ *di ferro* jernleppet, **cortina** *di fuoco* ildteppe, *sper* reild, ~ *di nebbia* (mil) røykteppe; ~ *di nub* skydekke, **cortinaggio** m sengeomheng

corto kort korinfattet, *fig* ringe, knapp, *essere a* ~ *di quattrini* være i pengeknipe *alle corte* kort og godt ~ *circuito* kortslutning, *a (per)* *farla corta* kort sagt, *la più corta* *sarebbe di* ~ det enkleste ville være å ~; *tagliar* ~ fatte seg i korthet *tenere uno* ~ holde en i stramme tøyler, *vista corta* nærsynhet, *fig* kortsynhet, **cortocircuito** m kortslutte **cortometraggio** m kortfilm

corse f mil indretjeneste, leir; *fig* surt pliktarbeid **corsetta** f steiling; *mar* korsett *capitano di* ~ orlogskaptein **corsettare** *(e)* steile, **corvino** ravne svart **corvo** m ravn, *tekn* stor tang

cosa f ting, sak, *che* ~ 'hva' *un'altra* ~ en annen sak *cose di cent anni fa* utgamle, avlegse ting, *cosa cosa (fam)* ~ *quanto* *cosa* *dire* *una* ~ *per un'altra* tale usant, *fra l'altre cose* blant annet, *cose dell'altra* *mundo* utrolige ting *a che* ~ 'hvortil' *di che* ~ 'hvorom' *va che* ~ 'sei du hva' *una* *cose* *da ridere* *piangere*, det er (i) å le (gråte) av, *dimmi una* ~ si meg engang si meg en ting, *la una* ~, *senza tu* *stessa* *sei* *du* *hva'* *skriv selv*, *a cose* *tutte* *etterpà* *gran* ~ meget *una* ~ *da nulla* en bagatell, ~ *ovvia* selvfølgelig *het da* ~ *naive* ~ det ene fører det andre med seg ~ *tutta* *capo* *ha* *giort* *er* *giort* *pura* ~ lte *per prima* ~ for det første *per la qual* ~ hvorfor *la* ~ *pubblica* *del* *offensivo*, *qualche* ~ noe *diventa* *qualche* ~ bli til noe, *le cose* *vanno* *così* slik *ligger* *landet*, *tante cose* 'lykke og hell' *tanti* *belle* *cose* *a* *sua* *madre* *bis* så meget til Deres mor, ~ *cum* 'hva skal en si til det'

cosa *adv*, *cosa* *a* ~ (fam) på en eller annen måte **cosacco** m pl -chi kosakk **cosare** gjøre (brukes til et annet verb som en ikke husker)

coscetto m bog, lær (slakt), **coscin** f lær pylar **calzoni** a ~ stramtittende bukser, ~ *di donna* si pære, ~ *di monaca* si piomme, **cosciale** m benskinne, **cosciali** *della* *carrozza* drag, skjucker

cosciente bevisst, vitende, ~ *di se* selvbevisst **coscienza** f samvittighet, hederlighet, bevissthet *in* ~ for (min) samvittighets skyld, *mano sulla* ~ hånden på hjertet *ubiette* *di* ~ midlertidighet, *aver la* ~ *netta* *pulita* *ha* *ten* *samvittighet*, *prendere una cosa sopra la propria* ~ påta seg ansvaret for noe *faru* ~ *di una cosa* *avholde* *seg* *fra*, *la* *avstand* *fra* *noe* *per scusa* *di* ~ for å lette sin samvittighet (gjøre sin plikt), *casa* *di* ~ samvittighetsak, *in piena* ~ med fullt vitende, *forse* *liberta* *di* ~ trosfrihet *recarsi una cosa a* ~ *la* *noe* *inn* *over* *seg*, *uomo* *di* ~ samvittighetsfull mann, **coscienziosità** f samvittighetsfullhet, **coscienzioso** samvittighetsful

coscio m lår (av storfe), **cosciotto** m lår (småfe) **coscritto** utskrevet, ~ m rekrutt, *i padri* *coscritti* *de* *vise* *fedre* (senest i det gamle Roma), **coscrizione** f utskrivning, innrulling

cosellina, **cosarella** f småting, bagatell, **coseno** m **cosinus** *così* slik, *sadun* *così* *così* så noenlunde, *sann* *passe*, *deve* *fare* ~ *e* ~ De må gjøre slik

og s. k. ~ *fosse vera'* om det bare var sant; e ~ *ria'* la det være s. k. 'amen' *cosicche* slik at
cosiddetto såkalt, *cosiffatto* slik, sådan, *cosima*,
pera, ~ sl. hoiipære, *cosina* f småting, bagatell
cosino m spirrevipp
cosmatesco (pl -chi) kosmatisk (kunst), *cosmesi* f
skjønnhetspleie, *cosmetica* f skjønnhetspleie, *co-*
smetico (pl -ci) skjønnhets-, ~ m skjønnhetsmid-
de, kosmetikk, sminke
cosmico (pl -ci) kosmisk, *cosmo* m kosmos, verdens-
alltet, *cosmografia* f verdensbeskrivelse, *cosmogra-*
fico (pl -ci) kosmografisk, *cosmografo* m kosmo-
graf, *cosmopolita* m f verdensborger, kosmopo-
litt, ~ *adj* kosmopolitisk; *cosmopolitico* (pl -ci)
kosmopolitisk
coso m ting, sak, et eller annet, *chi*, *signor* ~ 'hei'
'De hva De nå heter'
cospargere bestro, bestenke, *cosparsi*, *cosparso* se
cospergere *cospergere* v. = *cospergere*
cospetto m åsyn, *al* ~ *del mondo* i verdens åsyn,
in ~ *foran*, i nærhet av, ~ 'cospettone' *cospet-*
taccio! jasses! du verden! *cospicuità* f betydelig-
het, *cospicio* betydelig, anseelig, fremstående, lett
syn g *conspirare* konspirere, sammensverge seg,
conspiratore m (f -trice) sammensvoren, *conspirazio-*
ne f sammensvergelse, *così* se *cuocere*
cosso m utseitt, *mule del* ~ oreverk
costa f ribbe, sideben, side, spant, skrent, kyst,
rygg (på kniv, bok), *la Costa Azzurra* den franske
ri vera, *la Costa d'Ora* Gullkysten; *in* ~ i
skråningen, *a mezza* ~ midt i skråningen, *costa*
der, der borte, *costaggio* der nede, *costale* ribbe-
stante bestand g, vedvarende, konstant, stand-
haftig, *una* (quantità) ~ (mat) en konstant,
costanza f bestandighet, standhaftighet, konstans,
costare (a) koste *costi quel che costi* koste hva det
koste vil, *il vestito è costato caro* drakten var dyr
ti fare costar caro la tua offesa den fornærmelsen
skal du få betale dyrt! *costasso* deroppe, *costata*
f kotelett, ribbestek, *costatore* slå fast, konstatere
costatazione f konstatering, *costato* m brystkasse,
s. de sideben
costeggiare se seile langs kysten, *la strada costeg-*
gia il monte veien går langs fjellet, *costei* hun, den
der, *costellare* bestro med stjerner, *fig* bestro (m
blomster c. l.) *costellazione* f stjernebilde, konstel-
lasjon, *costereccio* m (saltet) svinekam
costernare (e) nedslå, ta motet fra, gjøre bestyrtet,
refl bli nedslått, bestyrtet, *costernato* bestyrtet,
costernazione f bestyrtelse
costi der (borte) (hos deg), *costiera* f kyststrekning,
strandbredd, *costiere* m havneios, kysilos, *costiero*
kyst-, *difesa costiera* kystvern, *navigazione costie-*
ra kystfart
costipamento m sammenpakking, forstoppelse,
forkjoling, *costipare* pakke sammen, dyng opp,
forstoppe, forkjole, pakke, tromle (jord), *refl* bli
forstoppet, forkjolet, *costipatore* m (åker)trom-
mel, *costipazione* f forkjolelse, forstoppelse
costituente, *una* (assemblea) ~ grunnlovgivende
forsamling, *una* (parte) ~ en bestanddel, kom-
ponent, *costituire* (-isco) danne, grunnlegge, kon-
stituere, utgjøre, anvise, tilskrive, ~ *una sua*
crede innsette en som arving, *refl* danne, konsti-
tuere seg, melde seg (for politiet), *costituirs* parte
civile an egge sivilt søksmål under straffesak
costitutivo, *atto* ~ stiftelsesdokument, *costituto* m
undersøkelse, forhor, *costitutore* m (f -trice)
grunnlegger, *costituzionale* forfatnings-, konstitu-

sjonell, legge ~ grunnlov, *proposta di legge* ~
grunnlovsforslag, *costituzione* f grunnleggelse,
dannelse, beskaftenhet, konstitusjon, forfatning,
certificato di sana ~ helseattest
costo m pris, *pagare a caro* ~ betale dyrt, i dyre
dommer *a* ~ *di* ~ med risiko for at ...; *a* ~ *di*
farmi ammazzare om jeg så skal bli slått i hjel,
a nessun ~ ikke for noen pris, *ad ogni* ~, *a*
qualunque ~ *a tutti* i costi for enhver pris, *a* ~
della vita om det så skal koste livet, med livet som
innsats, *prezzo di* ~ innkjøpspris; *vendere sotto*
~ selge under innkjøpspris
costola f sideben, ribbe, rygg (på bok, kniv),
bladnerve, *stare alle costole di uno* ikke vike fra
ens side, ~ *di vitello* kalvekotelett, *avere una alie*
costole måtte sørge for en; *gli si contano le costole*
en kan telle sidebena på ham, *essere della costola*
d'Adamo bare være av kjøtt og blod, bare være
et menneske, *fig* være av gammel adelsfamilie,
vivere alle costole di uno leve på ens bekostning,
costolato m ribbestykke, kotelett, *costolatura* f sj
sideben (pl) skjelett, *costoletta* f kotelett, *costolli-*
re m et sektevåpen, *costolone* m ribbe i hvelving,
'F, rå grov fyr, tamp
costoro de der (borte)
costoso kostbar, dyr
costretto med stoppende, *costretto* se *costringe-*
re, *costringimento* m tving, innsnevring, *costringe-*
re tvinge, trenge sammen, *costrinsi* se *costringe-*
re *costrittivo* med tvingende, konstruktiv, *co-*
strizione f tving, innsnevring
costruibile v som kan konstrueres, *costruire* (-isco)
bygge, konstruere, *costruirsi una magnifica posi-*
zione skape seg en fremtredende posisjon; *co-*
strussi se *costruire* *costruttivo* konstruktiv, *co-*
strutto se *costruire*, ~ m konstruksjon, ordning
(språk g. senting *diversi senza* ~ forskjellige
uordentlig tale, *trarre* ~ *da qualcosa* dra forde,
av noe, finne mening i noe *costruttore* m (f -trice)
byggmester, byggherre, konstruktør, *costruzione* f
bygging, bygning, konstruksjon
costui han, den der (oftest neds.)
costumanza f (sed)vane, skikk, *costumare* ha for
vane være skikk og bruk, være på mote, ~ (di)
fare qualcosa pleie å gjøre noe, *costumatezza* f sj
belevenhet, høflighet, *costumato* heleven, høflig,
veloppdragen, vant til, *mal* ~ uoppdragen,
costume m (sed)vane, skikk, drakt, *avere per* ~
ha for vane, *hallo in* ~ kostymeball; *buoni*
costumi gode seder, hederlig vandel, *certificato di*
buoni costumi vandelisattest, *polizia del buon* ~
sedelighetspolit, *mal* ~ uvane, usedelighet, *co-*
stura f som; *spianare le costure* stryke, dampe
sømmene; *spianar le costure a uno* (fig) morbanke
en
cotale en sådan, en slik en, *cotangente* f cotangens,
cotanto v så meget, *cote* f slipesten, *cotechino*,
coteghino m sl. polse (svinekjøtt); *cotenna* f
fleskesvor, tykk hud, *metter* ~ så mage, bli tykk
og fet, *cotennoso* v med fleskesvor, *cotesto* den
der (hos deg), *cotica* f fleskesvor; *fig* hud
cotidiano daglig, *cotile* m innhulning i enden av
et ben
cotogna f bot. kvede; *cotognata* f *cotognato* m
kvedemarmelade, *cotognina* kvedeaktig, *cotogno*
m kvedetre, *mela pera cotogna* eple-, pære-kvede,
cotoletta f se *costoletta*
cotonato med bomull, bomulls-, ~ m sikestoff
med bomull, *cotone* m bomull, *cascami di* ~

pusselvist, ~ *fulminante* skytebomull; *tenere nel* ~ (fig) pakke inn i vatt; *cotonerie* *f* pl bomullsvarer; *cotoniere* *m* bomullsarbeider, -fabrikant; *cotoniero* bomulls-; *cotonificio* *m* bomullsspinneri; *cotonina* bomullstøy, vatt, *cotonoso* bomullsaktig, -holdig, *tela cotonosa* halvlerret, *cotonace* *f* vaktel

cotta 1. *f* messeserk, kutte, ~ *d'arme* ringbrynje, *cotta* 2 *f* avkok, koking, *fig* rus, forelskelse; *pigliare pretendere una* ~ forelske seg, drikke seg full, (*sport*) bryte sammen, *ha preso una* ~ *per quella ragazza* han har forelsket seg i den piken; *furfante di tre cote* darkdreven kjeltring, *cotticcio* halvfull, forgapt, småforelsket, halvkokt, ~ *m* oppkok (av noe); *cottile* *sj* mursteins-, *cottimante*, *cottimista* *m*, *f* akkordarbeider, *cottimo* *m* akkord(arbeid); *lavorare a* ~ arbeide på akkord; *prendere a* ~ ta på akkord

cotto *se* *cuocere*, *adj* (*f*) pære full, forelsket, ~ *m* mursten, terrakotta, *lavoro di (m)* ~ terra kottu-arbeid, *dirne di cote e di crude* fortelle de utroligste ting, smøre tykt på, *cottora* *f* koking, *essere di buona* ~ lett å koke, lett for å komme i kok, *essere di facile* ~ (fig) være lettferdig; *cottorio* lett å koke (*fig*), *fig* lettferdig, som har lett for å forelske seg, *cottura* *f* koking, baking, kokeid, *di facile* ~ lett å koke, bake, *fig* som har lett for å forelske seg, *di prima* ~ koki en gang, *cotornice* *f* vaktel, *coturno* *m* koturne, *calzare il* ~ (fig) skrive, spille tragedier

couso *m* jur fellesbruk, *contente* *m* som bruker noe felles

cova *f* ruging, rugested, reir, *essere in* ~ ruge, *covaccio*, *covacciolo* *m* fugle-, musereir, *covacciere* *m*, *f* doven, forfrossen og søvrig person; *covare* (*to*) ruge (ut), *fig* ruge over, ~ *odio*, *tristi pensieri* bære på hal, triste tanker, ~ *una malattia* brygge på en sykdom; ~ *il funco* kripe sammen ved arnen; ~ *il letto* ligge og dra seg i senga, *covata* *f* en fugls rugeegg, kull; *fig* barnestokk; *covaticcio* ruge-, *gallina covaticcia* rugehøne, *covatore* *m* *sf* -trice, en som ruger, *covatrice* *f* rugemaskin; *covatura* *f* ruging, *covetta* *etc* *se* *cuperta* *etc*, *covile* *m* (vri dyrs) leie, hule, *covo* *m* leie, hule, reir (*og* *fig*); *covone* *m* (korn)mek

cozza *f* blåskjell; *cozzare* (*to*) stange; stote imot, være motsigende, uoverensstemmende; ~ *col muro* renne pannen mot muren, ~ *in* ~ renne på seg stote sammen, *cozzata* *f* stanging, stot; *cozzo* *m* stanging, stot; *dar di* ~ *in* stote på, *dar di* ~, *fare ai cozzi* stange(s), (*også* *fig*), *fare ai cozzi con muriccioli* renne pannen mot veggen; *cozzone* *m* (heste)handler

crac *m* krakk, sammenbrudd, *crampo* *m* krampe- (trekning), ~ *degli scrittori* skrivekrampe, *cranico* (*pl* -ci) kranie-; *calotta cranica* kranielokk, *scatola cranica* hjernekasse, *cranio* *m* hjernekasse; *cranteri* *m* pl visdomstenner

crapula *f* overdreven spising og drikking, svir, orgie, *crapulare* (*to*) *sj*, svire, *crapulone* *m* svirer, dror, *crasi* *f* gram sammenfall, *crasso* fet, tykk, plump; *ignoranza crassa* grov uvitenhet, *intestino* tykktarm, *cratere* *m* krater; antikk skål, *craterico* (*pl* -ci) krater-, *crout* *m*, *crouti* *m* pl surkål, *cravatta* *f* slips, *fare le cravatte* (*fig*) være ågerkari; ~ *a farfalla* flue, ~ *a fiocra* sløyfe, Nagreslips, *cravattino* *m* slipsseiger, fabrikanter, *fig* ågerkari; *crazia* *f* pl toskansk mynt; *creanza* *f* oppdragelse, høflighet, *buona* ~ god

oppførsel, belevenhet; *mala* ~ dårlig oppførsel, *creanzato* veloppdragen, beleven, *creare* (*to*) skape; *creativo* skapende, *creato* skapt, oppdradd, *ben, mal* ~ vel-, uoppdragen, ~ *m*, *il* ~ verden, universet, *creatore* (*sf* -trice) skapende, ~ *m* skaper; *creatura* *f* skapning; barn, kjæledagge, *creazione* *f* skapelse, grunnleggelse, univers; oppfinnelse, *crebbi se* *crescere*

credere troende, *credenza* *f* spiskammer, buffet, tro, tillit, mening; *credenziale*, *una* (*lettere* -ra) ~ en veksell, *le credenziali* (diplomatic) akkreditiver; *credenziere* *m* hovmester, *credenzino* *m* anretningsbord, *credenzone* *m* lettroende person; *credere* tro, anse for sikkert, være troende, mene, ~ *a qualcosa* tro på noe, ~ *in Dio* tro på Gud, *non credevo ai miei occhi* jeg ville ikke tro mine egne øyne, *lo credo un uomo onesto* jeg anser ham for en hederlig mann, *si crede un genio* han tror han er et geni; ~ *m* tro, mening, *a mia* ~ etter min mening, *oltre ogni* ~ utrolig, over all måte, *credibile* trolig, *credibilità* *f* trolighet, troverdighet, *credito* *m* kreditt, tilgodehavende; *fig* tiltro, anseelse, ry, ~ *in bianco*, ~ *scoperta* blankokreditt, kreditt uten sikkerhet, *mettere in* ~ *a una* godskrive en, *istituto di* ~ kredittbank; *essere in* ~ *di* ~ ha til gode; ~ *creditore* *m* (*sf* -trice) kreditor, *comitato dei creditori* kreditorutvalg, *riunione del comitato dei creditori* kreditor møte, *credo* *m* trosbekjennelse, tro, *in un* ~ i ett nå; *credulità* *f* lettroenhet; *credulo* lettroende

crema *f* fløte, (vanilje)krem, *fig* blomst, elne; ~ *montata* fløtekrem, ~ *di piselli* ericpuré, ~ *da scarpe* skokrem

cremagliera *f* tekn tannstang, *ferrovia a* ~ tannhjulshane, *cremare* (*to*) brenne, kremere; *crematolo* *m* likhrensningsovn; *sj* krematorium, *crematologia* *f* læren om rikdommen (sosialøkonomi); *crematario*, *forno* ~ likhrensningsovn, *cremazione* *f* likhrensning, kremasjon, *cremisi* karmosinrød; ~ *m* karmosin, *cremisino* karmosinrød, *cremlino* *m* Kreml, *cremometro* *m* feltmåler, *cremore* *m* vinsien, ~ *di tartaro* tenset vinsten, *cren*, *crenno* *m* pepperrot; *creolina* *f* kreolin

creolo kreolisk, ~ *m* kreoler, *creosoto* *m* kreosot; *crepa* *f* revne, *crepaccio* *f*, *crepaccio* *m* stor revne, kloft, *crepacuore* *m* hjerter(sorg), *crepapancia*, *crepappelle*, *mangiare a* ~ *ete* seg fordervet; *ridere a* ~ *le* seg skjes, *crepare* (*to*) revne, sprekke; *crepere*, ~ *dalle risa* sprekke av latter, *le* seg hjel, ~ *di salute* strutte av sunnhet, *non cresce e non crepa* han er altfor liten for alderen; *crepatura* *f* revne, revning; *crepilare* (*to*) knitre, rasle; *crepilo* *m* knitring, rasling, *crepito* *m* stadig knitring, rasling

crepuscolare tusmørkeaktig, dunkel, låket, *crepuscolo* *m* tusmørke, grålysning

crescendo *m* stigning, *mus* crescendo; *crescente*, *luna* ~ voksende måne, *crescenza* *f* (til)vekst; *sl* *osl* (Milano) *venuto a* ~ *toy* som en kan vokse i; *crescenzetta* *f* *sl* *osl*, *crescere* vokse, tilta, forøke, forhøye, ale opp, *essere sul crescere* være i vekst; *sono cresciuto due chili* jeg har lagt på meg to kilo, *crescimento* *m* (til)vekst, *crescione* *m* karse, *crescita* *f*, *l'età della* ~ oppveksten, *la* ~ *dei prezzi* prisstigningen, *cresciuta* *f* vekst (*erl* *bot*), skudd, *cresciuto se* *crescere*, ~ *m* øking (strikketøy)

cresima *f* katolsk sakrament (stadfestelse av dåpen), *sl* konfirmasjon, *tenere a* ~ stå fadder (ved

cresima, *cresimando* *m* en som tar imot *cresima* konfirmant, *cresimare* (*te*) konfirmere, *refl* bli konfirmert

creso *m* søkkrisk mann, Krosus, *crespa* *f* fold, rynke, liten bolge; *crespello* *m* pannekake som krøller seg i panna; *crespo* foldet, rynket, bolget, *m* krepp, *cresposo*, *crespuro* foldet, rynket

cresta *f* (hane)kam, (fjell)topp *abbassar la cresta* (*fig*) henge med nebbet, *alzar la* ~ (*fig*) reise kammen, være høven, *far la* ~ *sulla spesa* snyte på husholdningspengene (som tjenestefolk); *crestain* *f* *sj* modist, *crestina* *f* stuepikekappe; *crestomazia* *f* litteraturutvalg, *crestomati* *creta* *f* leire, kitt, *poet* leirvase, det menneskelige legete, *cretaceo* leiret, kittaktig, *cretinaria* *f* idioti, dumhet, *cretinismo* *m* med kretinisme, idioti, *cretino* idiotisk, ~ *m* id ot *cretoso* leiret, *crettare* *sj* revne, sprekke (hus), *cretto* *m* *sj* sprekk

cribrare *sj* sikte, rense, *cribro* *m* *sj* sikting, såld *cribrazione* *f* sikting, *cribroso* hullet som en sil, *crie* *m* donkraft, *cricco* *f* klikk, gjeng, *cricche* (*erie*)! klirr! *cricchiare* klirre, knitre, krase, *cricchio* *m* klirring, knitring, krasing, *cricco* *m* *pl* -*chi* donkraft, *caliello a* ~ foldekraft

criceto *m* zool hamster

crimenlese *m* majestetsforbrytelse, *criminale* strafferettslig, forbrytersk, kriminell, *manicomio* ~ kriminasyki, *polizia* ~ kriminalpolit, *giudizio* ~ straffedom, ~ *m* forbryter, ~ *di guerra* krigsforbryter, *criminologia* *m* *sj* kriminalist, *criminalita* *f* kriminalitet, *crimine* *m* *sj* forbrytelse; *criminologia* *f* kriminologi, *criminoso* forbrytersk ~ *m* forbryter

crino *f* gl fjellrygg, man hestetagl, *crinole* *m* fjellrygg, hårnål, *crine* *m* hestetagl, man, *poet* hår, ~ *vegetale* vegetabilsk krollhår, *criniera* *f* manke, *mit* hjelmbusk, *crinito* med manke, *crino* *m* hår, tagl, krollhår, *crinolina* *f* krinoline, *crinolino* *m* sl stoff (an, homul)

cripta *f* gravhvelving, krypt

crisulide *f* puppe, *crisantemo* *m* krysanthemum, *crisi* *f* krise, ~ *di pianiti* gråteanfali *crisma* *m* innviet olje, *fig* billigelse, godkjenning, *over tutti i crismi* ha a es anerkjennelse

cristallaro *m* glasshandler, krystallarbeider, *cristallame* *m* *sj* glassvarer, krystallvarer, *cristalleria* *f* glassfabrikk, glassvare, *cristallino* krystallinsk, krystallklar, *cristallizzabile* krystalliserbar, *cristallizzare* krystallisere, *cristallizzazione* *f* krystallisering, *cristallo* *m* krystall, glass, ~ *di rocca* bergkrystall, *cristallografia* *f* krystalografi

cristianaccio *m* dårlig kristen, *un povero* ~ (*F*) en stakkars djevel, *cristianamente* på kristelig vis, *fig*, bra, skikkelig, *scrivi un po' più* ~ skriv i tydengere, *cristianeggiare* *e* ligne en kristen, *sp* e kristen, *cristianello* *m* lunken kristen, *cristianesimo* *m* kristendom, *cristiana* *m* bråttensstans (på sk), *cristianita* *f* kristenhet, kristendom, *cristianizzare* kristne, *cristiano* kristelig, kristen, ~ *m* kristen (*F*) menneske(barn), *da* ~ (*F*) godt, anstendig, *una bella cristiana* (*F*) en pen pike, *era cristiana* vår tidsregning, *Cristo* *m* Kristus, *gli anni di* ~ den kristelige tidsregning, *avanti, dopo* ~ for, etter Kristus, *non c'è Cristo che* ~ der er ikke en sjel som ..., *un povero* ~ en stakkars djevel; *chi vuol* ~ se lo preghi den som vil ha noe, får skaffe seg det selv, *cristologia* *f* læren om Kristus

criterio *m* kriterium, ide, *jam* forstand, skjønn

dommekraft, *farsi un* ~ *duna cosa* gjøre seg en ide om noe, *uomo senza* ~ uforstandig mann

critica *f* kritikk, *jam* klander, bakvaskelse, *criticabile* som kan kritiseres, *criticante* *m* smålig kritiker, *criticare* (*ten*), kritisere, dadle; *criticastro* *m* dårlig kritiker, *critico* *pl* -*ci*, kritisk, *l'età critica* overgangsalderen; ~ *m* kritiker, *jam* dadler, klandrer, *criticone* *m* smålig kritiker, en som alltid kritiserer

critta *se* *cripta*, *critto* *m* sl veps, *crittogama* *f* sporeplante, *kryptogam*, soppsykdom på vinstokk, *crittogamo* *kryptogam*, spore-; *crittografia* *f* lønnskrift, hemmeng skrift, *crittografico* (*pl* -*ci*) *kryptografisk*, *crittografo* *m* kryptograf, *crittogramma* *m* kryptogram

cribellare (*te*) gjennomhulle (som et såld), *crivello* *m* såld, *crivellone* *m* sl lerret

croato kroatisk; ~ *m* kroater, *croccante* spro, ~ *m* brent mandel, *croccare* *se* *crocciare*, *croccettare* *f* frityr-stekte boller (av ris, kjøtt, egg etc); *crocchetto* *m* liten hake, krok; *crochia* *f* snegl (en damefrisyr), *crocciare* (*te*) klirre, klapre, klukke, *croccietto* *m* liten gruppe

crocchio *m* klirr; klukking, flokk, gruppe, *tenere* ~ *in piazza* holde mote på plassen, *stare a* ~ prate sammen, *crocco* *m* hake, krok

croce *f* kors, kryss, *fig* prøvelse, sorg, *bandire la* ~ lyse korstog, *fateci una* ~ 'tenk ikke mer på det' *la deposizione della* ~ nedtagelsen fra korset, *gran* ~ storkors; *gridare la* ~ *addosso a uno* forfølge en, rakke ned på en, *fare, tirare una* ~ *sopra sette* strek over, stryke, ~ *di Malta* mæteserkors, *morire in* ~ dø på korset, *mettere in* ~ pine, plage, *a occhio e* ~ på øyemål; *portare la propria* ~ bære sitt eget kors (plager, sorg etc), *ciascuno ha la sua* ~ enhver har sitt å dras med, *quel ragazzo è la mia* ~ den gutten er meg el kors, *punta in* ~ korssting *la Croce Rossa* Røde kors, ~ *santa santa* ~ ihist i abc; *fare il segno della* ~ gjøre korsets tegn; *tenere le braccia in* ~ stå med armene over kors, ~ *gammata uncinata* hakekors

croce (*eruce*) *m* hekienål, heklearbeid, *croceo* safrangult, *crocerossina* *f* røde kors-søster, *croce-santa* *f* *se* *croce* *crocesignato* *m* korsfarer; *crocetto* *m* noklefil, *crocevia* *m* crociale *m* korsvei, *crociare* (*te*) korse, *refl* dra på korstog, *crociata* *f* korstog (*og fig*), *crociatell*? ved foten gevær, *crociato* *m* korsfarer, *crocicchio* *m* korsvei, veikryss, knutepunkt, *crocidare* (*te*) skrike (kråke, skjære), *crociera* *f* ark kryss, flytokt, *mar* kryss-tokt; *volta a* ~ kryss, korshvelving, *crociare* *m* korsnebb

crocifero *m* korsbærer, *le (piante) crocifere* de korsblomsstede, *crocifiggere* korsfeste *fig* plage, *non ti* ~ *per così poco* ikke plag deg selv for så lite, *crocifissi* *se* *crocifiggere* *crocifissione* *f* korsfestelse, *crocifisso* korsfestet, ~ *m* krusifiks, *crocifissore* *m* *f* -*figgitrice*; *sj* korsfester, *crocione* *m* stort kors el kryss, *fare un* ~ *su qualcosa* ikke tenke mer på noe

croda *f* steil fjellknaus, *crodiuolo* *m* hodebestiger, *crogiolare* (*era*), koke over sakte ild, surre, *refl* gasse, kose seg, *crogiolo* *m* det å koke lenge over svak varme, surring, *piguare il* ~ (*fig*) det å kose, dra seg (ved ilden), *crogiuolo* *m* smeltedigel

crollamento *m* sammenstyrtning, *crollare* (*te*) riste, ryste, styrtte sammen, ~ *il capo* riste på hodet, *crollata* *f* risting, rystelse, ~ *di spalle* skulder-

trekk, *crollo* *m* rystelse, sammenstyrtning, *dare il ~ alla bilancia* være tungen på vektskålen, gjøre utsagnet, *dare l'ultimo ~* dø, gå til grunne

croma *f* mus. åttendedels-note, *cromare* (*m*) forkrumme, *cromatica* *f* kromatikk, *cromatico* *pl -ci* kromatisk, *scala cromatica* (*mus.*) kromatisk skala *fig* fargeskala, *sensibilità cromatica* fargesans, *cromato* forkrummet, *cromatura* *f* forkrømming, *cromo* *m* krom, *cromofotografia* *f* fargefoto; *cromolitografia* *f* fargelitografi, *cromosfera* *f* kromosfære, *cromosoma* *m* kromosom, *cromotipia* *f* fargestrykk

cronaca *f* kronike, kronikk, (*i* avis) dagens hendinger, *cronachista* *m* = *cronista*

cronica *f* *v* kroniskhet, *cronico* *f* *f -ci* kronisk ~ *m* uhelbredelig (sykt), *cronista* *m* historieskriver, kronikor, *cronistoria* *f* historien fortalt med nakne fakta

cronografia *f* studiet av tidspunktet for historiske hendinger, *cronografia*, *cronografo* *m* kronograf, *cronologia* *f* kronologi, *cronologico* (*pl -ci*) kronologisk, *cronologista*, *cronologo* (*pl -gi*) kronolog, *cronometrare* (*la*, måle tiden, *cronometrista* *m* tidtaker, *cronometro* *m* kronometer, stoppiur

crosciare (*m*) plaske, plaskregne, *croscio* *m* plask, *crosta* *f* skorpe, skall, klaitmaterie, ~ *del pane* brødskorpe, ~ *terrestre* jordskorpe, ~ *lattea* sørke, seborre, *crostaceo* *m* krepsdyr, skalldyr, *crostata* *f* mordeigskake, *crostino* *m* ristet brød, *crostoso* skorpet, *crotalo* *m* sl. kastanjett, klapperslange, *crotello* *m* most

crucia *f* togrenel, hakke, *se* eller *grucio*

cruciare (*m*) plage, *se*ll *har*me, erge seg, *crucem* *m* vrede, *har*me, sorg, smerte, *crucioso* *har*mfull, ergerlig, irritabel, *cruciale* avgjørende, *punto ~* kryssningspunkt, *crucifige!* korsfest!, *cruciforme* korsformet, *cruciverba* *m* kryssord

crudele *grusom*, *crudelia* *f* *grusomhet*, *crudella* *råhet*, *hårdhet*, *crudigno* *bit* rå, *halvkokt*, *crudismo*, *crudivorismo* *m* råkostspising), *crudo* *ra* *grus*, *barsk*, *ferro ~* råjern, *prisciutto ~* speke skinke, *fanno delle crotte e delle crude* gjøre alle slags gale ting, *parlare nudo e ~* snakke rett fra posen, *essere nudo e ~* være lullattig

cruento blodig, *crumiraggio* *m* streikebryteri, *crumiro* *m* streikebryter, *cruna* *f* nålve, *cruore* *m* *v* storknet blod, blodkake, *puet* blod, *crupiale* *krupp*, *crup*, *cruppe* *m* *krupp*, strupehoste, *crurale* *lår*, *ben*

crusca *f* agne, *kh*, fregne, *la Crusca* *f* Accademia della Crusca (akademi i Firenze), *la farina del diavolo va tutta in ~* det en får på uerlig vis, har en ingen glede av, *vender ~ per farina* snyte, *il vocabolario della Crusca* Crusca akademiets ord bok, *cruscaio* *m* agne, kaffandler, *cruscuolo* *m* agne, kaffandler, *neus* medlem av *la Crusca*, *cruscante* *m* medlem av *la Crusca*, ytterliggående purist, *spok* en som taler, skriver affektert, *cruscheggiare* (*se*) være puristisk (*i* sin språkbruk), *cruschello* *m* småagner, *cruscharella* *f* en barneløk, *cruschevole* puristisk, *se* *cruscante*, *cruscone* *m* *grus* agne, *spok* medlem av *la Crusca*, *cruscoso* full av *kh*, agner, full av fregner, *cruscotto* *m* forær (på vogn), instrumentbord (bil etc.)

cubare opphøye i 3 potens, *v* måle rominnholdet, *cubatura* *f* kubikk, rominnhold, *cubebe* *m* med kuhebe (pepper), *cubetto*, *cubicino* *m* (bygge) kloss, *cubio* *f* *mar* halt for ankerkjetting, *cubico* *pl -ci* kubisk, terningformet; *radice cubica* ku

bikkrøt, *equazione cubica* tredjegradsligning, *cubicolo* *m* lite soverom, *cubiforme* terningformet, *cubilotto* *m* sl. smelteovn; *cubismo* *m* kubisme, *cubista* *m* *f* kubist, *cubitale* alenlang, *scruto a caratteri cubitali* skrevet med kjempebokstaver, *cubito* *m* (underarmshen med) albue, alen (ca. 44 cm), *cubo* kubisk, ~ *m* kubus, terning, byggekloss, kubikktall, *metro ~* kubikkmeter, *radice cuba* kubikkrot, *una scatola di cubi* en eske (et sett) byggeklosser; *cubade* kubisk, terningformet, *cuccagna* *f* *spese* *di* ~ Staraffenland, *athena di ~* klatrestang med gevinster, *cuccare* narre, besnære; *teat pipe* *se*ll få, nytte (noe), *cuccella* *f* lite leie, *mar* kove, *cucchia* *f* stor skje, murkje, grabb på gravemaskin; sl. rundt strykejern, sl. fiskegarn, *cucchiaiata* *f* skjellull, *cucchiaiera* *f* skjesamling, *cucchiarno* *m* leskje, *cucchiolo* *m* (spiseskje), *da pigliarsi (raccheggiarsi, cul ~* (være) så slapp, trett at en ikke kun stå på bein, *cucchiara* *f* stor skje, muddermaskin, *cucchialone* *m* suppeose, *cuccia* *f* hundekorg, (*F*) seng, *a ~* 'legg seg', *cucciare* (*u*) (om hund) ligge; *cuccia* *h'* 'legg seg', *cucciolo* *m* hvalp, knallert, *cucco* *m* (*pl -chi*) kjaledegge, *vecchio ~* lallende olding, *zool* gjok, *cuccu* *m* gjok, *far ~* leke gjemsel; *orologio a ~* gjokur, *cuccuma* *f* kaffekanne, lekanne, *avere la ~* være ergerlig, *avere una valla ~* (*F*) ikke kunne fordra en, ikke fåle trynet på en, *cuccoveggia* *f* liten ugle

cucchiare (*ci*) *sy*, hefte sammen

cucina *f* kjøkken, kokekunst, ~ *economica* komfyrt, ~ *elettrica* elektrisk komfyrt, ~ *a gas* gasskomfyrt, *far la ~* lage mat, *cucinabile* som kan tilages, *cucinare* koke, tilberede, lage mat, *fig* gi en omgang, rede til, *cucinatore* *m* (*f -trice*) matlager, kokk, *cucinatura* *f* matlagning, *cuciniere* *m* *f -era* kokk, kokebok

cucire *cucio* *sy*, hefte sammen, *macchina da (per) ~* sømaskin, heftemaskin, ~ *insieme parole frasi* sette sammen ord, fraser; *cucire a uno* stadig henge om en, ~ *la bocca a uno* tvinge en til å tie, *cucire la bocca* ikke si et ord, *aver la bocca cucita* ha munnen lukket med sy, segl, *cucirino* *sv*, *filati cucinati* sylte, *cucito* *m* syng, sytoy, *cucitoio* *m* bokhinderramme, *cucitora* *f* syerske, *cucitore* *m* skredder, *cucitrice* *f* syerske, heftemas, *skin ~ di bianco* linnetsyerske; *cucitura* *f* syng, ~

cucu *m* gjok, *orologio a ~* gjokur, *far ~* leke gjemsel, *cuculare* (*cul*) *v* narre, holde ap med, *håne*, *cuculo*, *cuculo* *m* gjok, *cucurbita* *f* gresskar, (glass)kolbe, *cucuzza* *se* *cucuzzu*

cuffia *f* hodetøy, lue, *kyse* (flyvers) hjelm, (ka non)hette, dekke, fotografens svarte klede, suf, florkasse, hodetelefon, tørkeapparat (for hår), ~ *da bagno* hadehette, *nata con la ~* født med seierslue, lykkeharn, *uscire pel tutto della ~* komme helskinnet fra det

cugina *f* kusine, *cuginanza* *f* *v* del å være søskenbarn, *cugino* *m* fetter

cui som, hvisken, *hvis*, *il ~* hvis, *il ~ nome* hvis navn, *la ~* *figlia* hvis datter, *a ~* som (dativ), *til*, for hvem, *di ~* hvis, *per ~* for hvem, hvorfor, *culaccino* *m* polseende, bunnfall, rest, *culaccio* *m* bakdel (på slakt), *culata* *f* (*F*) stot med baken, *dare una ~* stote baken (mot noe), *culatia* *f* bakdel, bakstykke (sl. på våpen), *culbianco* *m* *zool* steinskvett, *culinaria* *f* kokekunst, *culinario* *culinarisk*, som angår kokekunsten

culisse / pl *porta a* ~ skyvedør

culla / vogge *ogsa mil* / **cullamento** *m* voggning
cullare vogge, *fig* gi en falske forhåpninger, *refl*
nære falske forhåpninger, **cullata** / voggning
culmifero strå-, culminante kulminerende, **punta** ~
høydepunkt, **culminare** *vi* kulminere, **culmo** *m*
strå

culo *m* / hakdel, rev bunn i glass

culto *se* **culta** ~ *m* kultus, (guds)dyrkelse reli-
gion, **liberia di** ~ religionsfrihet **ministro del** ~
prest, **ministro dei culti** kirkeminister, **cultore in**
f -rice dyrker, **cultro** *m* offerkniv, **cultura** /
dannelse kultur, pleie, dyrking, **gelutina di** ~
grunnsubstrat, ~ **generale** samfunnskunnskap
recipiente di ~ substratgass, **culturale** kulturell
kultur, **relazioni culturali con l'estero** del kulturel-
le samband med utlandet **culturistico** *pl* -ri
kulturhistorisk

cumulare *vi* hoppe opp (akkumulere, **cumulativo**
samlet, samle-, **conto** ~ samlekonto **cumulatore**
m *f* -rice en som har hopet opp, kumulerer, ~ *di*
impieghi en som innehar flere verv samtidig
cumulazione / opphopning **cumulista** *m* en som
innehar flere verv, embeter samtidig, **cumulo** *m*
haug, dyng, opphopning (embeter etc.), **meteor**
haugskyer

cuna / vogge, **cuneare** *vi* gi kileform, **cuneiforme**
kileformet, **scrittura** ~ kileskrift **cuneo** *m* kile
cunetta / rennesten, veigrøft **cunicolo** *m* underjord-
isk gang, minegang

cuoca / kokke(pike), **cuocere** *vi* koke, bake
brenne, *vi* *fig* plage, **lasciar** ~ *una nel suo*
brando la en gjøre som han lyster, ~ *al forno*
brenne, stekte, **questo mi cuoce**, *m* e *cociuto* dette
nager, har naget meg, *se også* **cutto**, **cuocite** *m*
teegg **cuoco** *m* *pl* -chi kokk

cuoiaio *m* *se* **cuoio** **cuoio** *m* *fig* *pl* le **cuoia**, lær
~ **artificiale** kunstlær, ~ **capelluto** hårbunn
hodebunn, **distendere le cuoia** strekke, dra seg
alta per ~ lærølje, **tirare le cuoia** / *F* krepere, *aver*
le **cuoia** dure være tykkhudet, utholdende, **rimet-
tere** le **cuoia** sette livet til

cuora / p antepianktion, **cuore** *m* hjerte, hjertelag
(edemot, kærhghet, elsket person ~ **adiposo**
med / fetthjerte *il* ~ *del* **caricofano** artisykkhunn-
nen, *di* **igrani** ~ *av* hele sitt hjerte, hjertens-
gerne, ~ **grasso** *med* / fetthjerte, *il* ~ *dell'invia-
tata* de innerste småblad i salathodet, hjertebla-
dene, *aver* *il* ~ *sulle labbra parlare col* ~ *sulle*
labbra parlare col ~ *in mano* ha, snakke med
hjertet på leppene (= hengiven, hjertelig, ærlig)
lontan dagli occhi lontan dal ~ *ute av øye, ute*
av sinn, *mi si allarga* *il* ~ *jeg gledes, troste*
mettere *il* ~ *in pace* troste seg, *mangiarsi*, *rodere*
il ~ *henlæres*, *forgå* (av raseri, sjalusy etc.), ~
miu min skalt, *mettersi una mano sul* ~ *i* *fig*
snakke oppriktig, *mi piange* *il* ~ *jeg er bedrovet*
dal profondo del ~ *fra dypet av hjertet*; *nel* ~
della notte nel ~ *dell'inverno* midt på svarte
natta, midt på vinteren, *nel* ~ *d'Italia* midt i
Italia, i Italias hjerte *ridere di* ~ *le* hjertelig
senza ~ *hjørtelos*, *mi si spezza* *il* ~ *mi scoppia*
il ~ *mitt hjerte brister*, *mi si stringe* *il* ~ *mitt*
hjerne krymper seg, *pigliare avere*, *stare a* ~ *ligge*
sen, på hjertet, *di tutto cuore* hjertens gjerne *Dio*
gli ha toccato *il* ~ *Gud har rørt hans hjerte*
omvendt ham, *mi ha dato un tutto* *il* ~ *mitt hjerte*
hoppet (glede, redsel etc.), *riprender* ~ *fatte mot*
igjen; *costare* *il* ~ *være meget dyrt*; *spendere* *il*

~ *bruke meget*, *strappare* *il* ~ *røre*, *bevege* (en)
sterkt, *suno cose che vanno al* ~ *det er i ng kom*
går en til hjertet, **cuorino** *cuorino* *m* lite hjerte,
cuoriforme hjerteformet

cupe *m* toseters herskapsvogn, **cupezza** / *vi* mørk-
het, **cupidigia**, **cupidita** / begjærighet, **cupido**
begjærlig, havesyk, **cupido** *m* elskelig barn, duk-
ke, **cupo** *dyp*, mørk, **cupola** / kuppel halterull
a ~ *med kuppelform*; full **cupolo** full, **cupolone**
m stor kuppel, **romano del** ~ ekte romer, *e del*
~ *han er fra Roma* (el Firenze) **cupone** *m*
kupong

cupreo kopper **cuprico** *pl* -ri kopper, **cuprismo**
m med kopperforgiftning

cura / sogn, prestekall, omsorg, omhu *pleie*,
behandling, kur, ~ *d'anime* sjelesorg, ~ *del*
corpo legemspleie, ~ *a letto* sengekur, ~ *delle*
mani manikyre ~ *in posizione orizzontale* ligge-
kur, ~ *del riposo* liggekur, **soggiorno di** ~
kuropphold ~ *successiva* etterbehandling, *fare la*
~ *dell'usa* la druekur, *aver* ~ *di uno* ha omsorg
for en *aver* ~ *tenke på* helva, *a* ~ *di* ~ *pd*
utielblad ved ~ *utgit av*

curabile helbredelig **curabilia** / helbredelighet
curadenti *m* *in* tannparker **curandaio** *m* vake-
ri mann, **curante**, **medico** ~ behandelnde lege,
curarecchi *m* *in* ørerenset, **curare** sørge for,
akte på *pleie*, behandle, helbrede *curare* ~ *una*
edizione hesørge en utgave, ~ *le tele* bleke lerret,
medica cura *se* *stesso* *fig* (omitent) pass på
hjelken i ditt eget øye, *non ti curar di lor* *ma*
guarda e passa ikke bry deg om dem, men se og
gå forbi (vers fra Dante, man sier også *ma*
guarda e spara *refl* *pleie seg* *curarsi di qualun-
ta* seg *av* noe, **curaro** *m* *pl* *figli*, **curare**, **curagnella**
/ hovskrape, **curatela** / formynderskap, **curativo**,
metodo ~ helbredelsesmetode, **curato** *m* sogne-
prest **curatore** *m* *f* -rice kurator, ~ *d'un*
interdento *d'un incapace* formynder, ~ *d'anime*
sjelesorger ~ *di* *falloimento* fallforvalter
curatura / bleking (tøy)

curbasciata / piskes ag, **curbascio** *m* pisk

curia / kurie; advokatstand **curiale** ~ *romana*
pavehoffet, ~ *vescove* bispeskanelli, **curiale**
reits, juridisk, **curial**-, *stile* ~ kansellistal **lingua**
~ hoffspråk (en av Dantes betegnelser på det
italienske språk); ~ *m* jurist, lovtrekker, **curiale-
sco** *pl* -chi juridisk, **curillo** ~ jurister,

curiosare *vi* være nysgjerrig, glo, lytte, jam
hesøke, se på, farte omkring **curioseggiare** *vi* *si*
~ *curiosare*, **curiosita** / nysgjerrighet, severdighet
curioso nysgjerrig, besynderlig, *sarei* ~ *di sapere*
jeg skulle gjerne vite, *che tipo* ~ ? for en merkelig
type, **curricolo** *m* handvogn, karnere, kursus
curro *m* valse, rule **curatore** *m* slevningsmann,
reitsbud, en pavelig embetsmann, *tekn* skyter,
lopekloss **curtato** *si* forkortet

curva / kurve, krumning, *mil* kulebane ~ *da*
carico belastningskurve

curvabile som kan krummes **curvamento** *m* krum-
ning, **curvare** bøye, krumme, *refl* bøye seg
curvatrice / maskin til å bøye metall **curvatura** /
krumning, **curvetta** *si* krumhet, krumning, **cur-
vilineo** krumlinet, **curvita** / *si* krumhet, **curvo**
krum, **camminare** ~ gå foroverbøyd

cuscineito *m* nålepute stolpute, *tekn* lager, ~ *di*
appoggio lagerbøssing ~ *di guida* styrebøssing
~ *a rulli* rullelager: ~ *a sfere* kulelager, *tratto* ~

bufferstat, cuscino *m* pute, stoipute, buffer; *stato* ~ buffersstat
cuspidale som ender i spir, spiss, *cuspidato* som ender i spiss, spir; *denti cuspidati* hjørnetenner, *cuspidi* *f* spiss, spissgavl, spir
custode *m* oppsynsmann, vaktmann; *angelo* ~ skytsengel; *custodia* *f* oppbevaring, oppsyn; juvelskrin, (helgen)skrin; *dare in* ~ gå til oppbevaring; *custodimento* *m* sj. oppsyn, *custodire* (-isco), bevokte, pleie, bevare; *passaggio a livello custodito* bevoktet jernbaneovergang.

D

d. una ~ *fun* ~ *tutto* *les di d*
da fra viene ~ *Roma* han kommer fra Roma, *viene dal medico* han kommer fra legen, *discende* ~ *antica famiglia* han stammer fra en gammel familie, *hos è dal medico* han er hos legen, (bort) til (person); *è andato dal medico* han er gått til legen, *fra, siden* (tidspunkt) *dalle sei alle sette* fra kl. 6 til kl. 7, ~ *oggi fra* i dag av, ~ *ieri siden* i går, *ti aspetto* ~ *tre ore* jeg har ventet på deg i tre timer, av (årsak) *tremare dal freddo* ryste av kulde, av (handlende person) *fu ucciso da un assassino* han ble drept av en morder; til (pris) *da mille lire* til tusen lire, (bestemmelse, bruk) *vesti* ~ *inverno* vinterøy, *sala* ~ *hallo* hallsal, *macchina* ~ *scrivere* skrivemaskin, *appartamento* ~ *affittare* leilighet til leie, *rose* ~ *fare* ting som skal gjøres; *quest'acqua è buona* ~ *bere* dette vann er godt å drikke, *è troppo presto* ~ *rimettere un'azione come questa* han er for hederlig til å begå en slik handling, med (kjenne) tegn; *l'uomo dai capelli lunghi* mannen med det lange hår, på (med hensyn til), *cieco* ~ *un occhio* blind på det ene øyet, som (sammenligning, egenskap) *venirti* ~ *donna* kle seg som kvinne, ~ *ragazzo* som gutt, *da* jeg (du, han) var gutt (med personlige pronomener); *si veste* ~ *se* han kler på seg selv

dabbasso, da basso nedenfor, nedenunder, nedenfra, *dabbennaggine* *f* godmodighet, jevnhet, likefremhet, enfoldighet, *dabbene, un uomo* ~ en bra rettskaffen mann *un dabben uomo* en godtroende enfoldig mann

daccanto ved siden av, *daccapo* forfra, om igjen, en gang til, *punta e* ~ *puntum* og nytt avsnitt *dacche da, siden, fordi*, *dacriadenite* tårekjertel betennelse

daddolo *m* kjæleneskap, affektasjon, skaperi, grimase *daddolino, daddolone* *m* en som skaper seg *daddoloso* kjælen, affektert, tilgjort, *dadeggiare* *v* spille terninger; *dado* *m* terning, (skrue)mutter *giuocare ai dadi* spille terninger, *il* ~ *e tratto* terningen er kastet, *fessuto a dadi* rutet stoff

daffare *m* arbeid, verv, dont; *aver molto* ~ ha meget å gjøre, *il* ~ *non gli manca* han har nok å gjøre

daga *f* daggert, *dagherrotipia* *f* daguerrotypi, *dagherrotipo* *m* daguerrotyp

dagli (imperativ av *dare*) gå på ham! los på ham! 'stopp tyven' (til hund) puss ta ham! (e) *dagliela*! *e datti*! (uttrekk for irritasjon) å! så! hold opp! gå

cutaneo hud-; *malattia cutanea* hudsykdom; *cute* *f* hud; *conoscere uno intus et in* ~ kjenne en ut og inn, *cuticagna* *f* nakkeskinn, skalp; *cuticola* *f* overhud, *cuticolare* overhuds-; *cutite* *f* hudbetennelse; *cutretta, cutrettola* *f* bot linerle; *cutter* *m* mar kutter

czar *m* inv. tsar; *czarda* *f* ungarsk dans, csardas, *czarina* *f* tsarina; *czarismo* *m* tsarisme, *czeco* etc *se ceco* etc

vekk' er du der nå igjen! ~ *oggi*, ~ *domani* *gliel ha fatto* ved å insistere sistrekket ig har han oppnådd det han ville, ~, *picchia e menda martella, ha avuto l'impiego* etter mange anstrengelser fikk han stillingen; ~ *e ridagli arriva pur un giorno* men så endelig kom det en dag ~ *e* ~, *ha fatto un po' di breccia* litt etter litt har det lyktes ham å slå en bresje

daidai *m* inv rulleskøyte, *daina* *f* dâhind, *daino* *m* dâhjort, *pelle di* ~ hjorteskinn

dalia *f* dalie, georgine, *dallato* ved siden (av), nær *dalmata* *m* dalmatiner, *dalmatica* *f* lang, hvit bispekappe; *dalmato, dalmatico* (-e) dalmatinsk *daltonico* (pl -e) fargeblind, *daltonismo* *m* fargeblindhet; *daltonista* *m* (farge)blind

dama *f* fornem dame, elsket (kvinne), kjæreste *damspil*, *bacca di* ~ sl kake; ~ *di compagnia* selskapsdame, *giocare a* ~ spille dam, *damare* få dame (i dam), *damascare* damascere, *damascato* damaskvevet, *damascatura* *f* damaskveving, damascering (metall); *damasceno* fra Damaskus *damaschetto* *m* damask *damaschina* *f* damasce necklinge *damaschinare* damascere (metall) *damaschinatura* *f* damascering, damaskveving; *damaschino* damascert, *damasco* *m* (pl -chi) damask *dameggiare* (-e) søke dameselskap, kurtisere, *damera* *f* det å være dame, damelhet, *damerino* *m* laps, damevenn, *damiere* *m* dambrett, *damigella* *f* fin frøken; ~ *d'ore* ung pike som følger en adelsdame, prinsesse etc ~ *di compagnia* selskapspike, ~ *di Numidia* sl. irane, *damigello* *m* ung gutt av adelig familie, *damigiana* *f* flaskeballong i korgfletning, *fare una* ~ gjøre kjempefiasko, *damista* *m*, *f* damspiller, *damma* *f* v. dâdyr, dâhind *dama* *m* kjæreste

danaro (denaro) *m* penge, denar, pl penger, farge i kortspill; *danari contanti* kontanter, ~ *martella danari* marti dâd kapital *danaroso* velbestått med penger, *danda* *f*, *le dande* leiebånd (for barn som lærer å gå)

danese dansk, ~ *m* danske dansk hund *dannabile* fordommelig, *dannare* fordomme (-e) *il* *far* ~ *uno, far* ~ *l'anima di uno* (fig) gjør en livet surt, *refl* gå fortapt (el), *dannare* (l'anima el la vita) (fig) gjøre seg livet surt *dannato* fordømt (sjel), *correre come un* ~ løp som en gal *anima dannata* (fig) kjeltring, en som utfører kjeltringstreker for en annen, *paura dannata* stor, sinnssvak redsel, *dannazione* *f* (evig) fordømmelse, fortapelse, fig plage, *andare in* ~

gå forlapt (sjel), ~ 'fordømt' *murte e* ~ 'død og plage (fordømmelse)' *e una* ~ han (det) er en sann plage. **danneggiamento** *m* skade, beskadigelse. **danneggiare** *tr* skade, beskadige; *refl* komme til skade, **danneggiato** *m* tilskadekommen, ~ *di guerra* krigsinvalid. **danneggiatore** *m* (*f* -trice) skadevolder. **danno** *m* skade, tap. *fare ~ a uno* tilføye en skade. **dannando di risarcimento di danni** krav om skadeserstatning; *diritto al risarcimento dei danni* rett til skadeserstatning, *riparare i danni a uno* gjøre en skadestøs, *tuo ~* 'så meget verre for deg'. **dannoso** skadelig.

dannunziano som hurer til, ligner, etterligner. **D** **Annunzio**, **dante**, *pelle di ~* hjorteskinn. **danteggiare** *tr* etterligne Dante. **dantesco** *ipl* -chi, Dante-, som ligner Dante. **dantino** *m* lommetilgave av Dante. **dantista** *m* *f* danteforsker. **dantofilo** *m* danteelsker.

danza *f* dans. *menare la ~* lede dansen, *fig* lede en intrige. **danzante** dansende, med dans. **danzare** danse, **danzatore** *m* (*f* -trice) danserlinne.

dappertutto *da per tutto*, overalt. **dappiedi** *ad* ved foten av, nedenfor, nedenunder. **dappiu** mer større, bedre. **dappocaggine** *f* uduelighet, udyktighet; **dappoco** *inv* uduelig, udyktig, *un ~* et uduelig menneske, en døgenikt, **dappoi** heretter, senere, **dappoiche** siden, **dappresso** nær. **dapprimo** først (og fremst), **dapprincipio** fra begynnelsen.

dardeggiare *v* skyte, kaste piler (mot), *fig* *g* (øyekast), **dardo** *m* kastepil ~ *duna fiamma* stikkflamme.

dare *m* debet, ~ *ed avere* debet og kredit.

dare *v* (*da*) gi, inngi, avlevere, innbringe, selle (dom, tåre), avlegge (prøve), tenne (i d), kaste (blikk), utstøte (skrik, suk), ramme, støte, vende, beskyldre for, overlate, *le ogli dagli ~ alla testa* sluge til hodet, ~ *alla spumaca* være motbydelig, vemmelig ~ *sui di, nervi* gå på nerverne, ~ *nell'occhio* være iøynefallende ~ *nel naso* lukte, være mistenkelig, *quanti anni mi da'* hvor gammel tror De jeg er? ~ *il buon giorno* si goddag. *dagli il buon giorno* 'hils ham' ~ *contro qualcosa* støte mot noe, ~ *del capo* contro renne pannen mot, ~ *contro a uno* si en mot, *damm da bere* gi meg noe å drikke, *dagli da sedere* gi ham en stol, ~ *dell'anno a uno* kalle en et esel, ~ *del matto* kalle for narr ~ *del tu del Lei* si du, si De, ~ *un esame* avlegge en eksamen, *la botte da il vino che ha* enhver gjør som han kan, en skal ikke vente tre merker tålg av en trebakk ~ *giu (om vind)* ta av, *da giu in salute* det går nedover bakke med ham (m. hans helbred), ~ *in qualcosa* støte mot noe, ~ *in una risata* briste i latter, ~ *indietro* gi penger tilbake, trekke seg tilbake, ~ *il la angli* tonen, ~ *nel segno* treffe i blinken, ~ *sul giardino* vende ut mot hagen, *darla vista a uno* rette seg etter en, føye seg etter en, *darsi gives*, *se ti da il caro* hvis så skulle skje. *pun ~ del kan* (godt) være kanskje, ~ *a hengi* seg til, ~ *a fare qualcosa* begynne å gjøre noe ~ *delle arti* spile viktig ~ *per prete* utgi seg for prest, ~ *per vinto* erklære seg for overvunnet, ~ *da fare henge* ~, ~ *la pena di* gjøre seg den umake å ~, ~ *non darsela per intesa* late som om en ikke skønner (har skjont) noe, *darsela la gambe* stikke av.

darsena *f* indre havnebasseng, innerred.

dassai, d'assai *inv* *y* dyktig, djev.

data *f* dato, datering. **datario** *m* korthovning, sport innkast,

di fresca ~ av ny dato, *in ~ di ieri* av i går; *in ~ odierna* av dags dato, *scrivere mettere la ~* datere. *parole di questa* ~ ord med dette innhold, **datare** *datere*, *istundom*, virke fore det. *a ~ da oggi* fra dags dato, **dataria**, **dataria** *f* pavenes administrasjon av benådninger og dispensasjoner, **datariato** *m* stilling som datario *m* leder av en dataria, **datazione** *f* datering. **dativo** *m* dativ, **dato** *se dare*, ~ *che* i betraktning av at, siden, *e non concessa la oss* bare forutsette, *ad*, hengiven, gilt, ~ *m* kjensgjerning, *mai* giltstørelse, *dati (pl)* data, *non a tutti è ~ di* det er ikke alle gitt å ... *un ~ di fatto* en kjensgjerning, **datore** *m* (*f* -trice) giver ~ *di lavoro* arbeidsgiver.

dattero *m* daddel(palme), ~ *di mare* daddelmusling, **dattilico** *ipl* -ci) daktylisk, **dattilifero** *dad* del; **dattilo** *m* daktyl, **dattilografa** *f* maskinskrivverske, **dattilografo** (*a*) skrive på maskin, **dattilografia** *f* maskinskrivning. **dattilografico** *ipl* -ci) maskinskrivnings-, **zhaglio** ~ skrivefeil, slåfeil. **dattilografo** *m* maskinskriver, **dattilologia** *f* finger-*spåk*, **dattiloscopio** *f* identifisering ved hjelp av fingeravtrykk, **dattiloscritto** *m* maskinskrevet tekst, **dattilometro** *m* flyvefisk.

dattorno *da torno*, omkring, i nærheten av; *levarsi uno ~* skaffe seg en fra halsen.

davanti foran, framme, ~ *uno* foran en, overfor en, *mettere ~* vise fram; *i denti* ~ fortennene, ~ *m* forside, fasade, forstykke (av tøy), **davanzale** *m* vinduskarm, **davanzo** (*davanzo*) mer enn nok, rikelig, **davantaggio** (*davantaggio*) *sj* dessuten, i tillegg, **davvero** sanne (g. virkelig), for alvor.

daziare (*a*) legge toll, avgift på, **daziario** toll-, avgifts-, *cinta daziana* tollområde, tollgrense, *tariffa daziana* tolltariff, **daziere** *m* toller; **dazio** *m* avgift, toll; tollsted, -hod; ~ *d'entrata* ~ *d'uscita* innførsels-, utførselstoll, ~ *consumo* omsetningsavgift, avgift på forbruksvarer.

de = *di*, *da* *f* gudinne, **deambulare** (*a*) *sj* gå (omkring), **deambulazione** *f* gang.

debbiare (*e*) svi av jord for å gjødsle den, **debbo** *m* avsving, avsvidd jord, **debellamento** *m* betvingelse, beseiring, overvinne, **debellare** (*l-hel*) betvinge, overvinne, **debellatore** *m* (*f* -trice) betvinget, seierherre, **debile** *poet* svak, **debilita** *f* svakhet. **debitamento** *m* svekkelse, svakhet. **debitare** (*l-hel*) svekke, **debitazione** *f* svekkelse.

debitamente på behørig vis, rettelig, behørig, ~ *ammonito* *jur* behørig formanel, **debito** tilberlig, rett, *al tempo* ~ i rette tid ~ *m* gjeld, plik. **debet**, *essere in ~ di qualcosa* være skyldig noe for ~ *di qualcosa a uno* legge en noe til last, *onerato di debiti* forgjeldet, *farsi un ~ di coscienza* gjøre (noe) til en samvittighetssak, ~ *di onore* æresgjeld, ~ *pubblico* statsgjeld, *scrivere qualcosa a ~ di uno* debitere en noe, *fig* legge en noe til last, *comprare vendere a ~* kjøpe, selge på kreditt, **debitore** *m* (*f* -tora, -trice) debitor, skyldner, *essere ~ di qualcosa* skyldig noe.

debole svak, ringe, tynn (drikk), *il sesso ~* det svake kjønn, ~ *m* svakhet, svak side, svakt punkt, tilbøyelighet, *ciascuno ha il suo* ~ alle har sine svake sider, *avere il ~* ~ *per le donne* være svak for kvinner; *toccare uno nel suo ~* ramme en i hans svake punkt, **debolezza** *f* svakhet, mangel, *in un momento di ~* i et svakt øyeblikk, *le debolezze umane* den menneskelige skropelighet.

deboscia / utsvævende liv, utsketelse, debosciato utsvævende, avkreflet av utsketelser; debutante *m* / debutant, debutare debutere debutto *m* debut
deca, decade / deka, *deca* / mil, soldatlønn for 1. dager, decacordo *m* tistrengers harpe, decadente dekadent, decadenza / nedgang, tilbakegang, forfall, dekadense decadere forfalle gå nedover
da un diritto fortape en rett, decadimento *m* forfall, decaduto forfullet, forarmet, famiglia decaduta familie som har sett bedre dager, decadenza / *pl* -ri, som har ti flater, decadenza *m* dekaeder, legeme med ti flater, decagono *m* ti kant, decagramma / decagramm *m* deka gram, ti gram decalcificazione / med kalkmangel (i ben), decalcemania / (det å sette på) overføringshilde decalibro *m* dekaliter, ti liter, decalogo, *il* - de ti bud

decamerone *m* ti dagers fortellinger *il* - Dekameronen: un - bok med mange fortellere, decameronico / *pl* -ri som minner om Dekameronen

decametro *m* dekameter, ti meter, decampare bryte leir, fig flykte ~ da qualcosa avstå fra noe decanato *m* dekanstilling decano *m* dekan decantare forherlige, prise, kjem dekantere, (av)klare, helle om decantazione / dekantering, avklaring, omhelling, decapitamento *m* halshogging decapitare / *ta* halshogget; slå hodet av (noe), decapitazione / halshogging, det å slå hodet av, decapitolabile (med kalesje) som kan slås ned og tas av decavillabo tistavelses-, tverr- = tistavelsesvers decastero *m* ti kuhakkmeter decatavaggio *m* det å ta glans, appretur av (tøy) decatizzare ta glansen, appreturen av

decathlon *m* tikamp

decedere avgå ved død, deceduto / *da* / decemvirale timanos- decemvirato *m* ti mannstid decennale tiårig tiårs-, ~ *m* tiårsfest, tiårsdag, decenne tiårig, decennio *m* åtti, tiår, nel quarto ~ del nostro secolo i trettiårene, decente passende, som melig anstendig decentramento *m* desentralisering decentrare / *ta* desentralisere, decenza / anstendighet, anstand ~ sessuale sedelighet decesso *m* dødssal

decidere beslutte, avgjøre, *reli* bestemme seg

deciduo som faller av, stella decidua stjerneskudd

decifrabile som kan tydes, desifreses, deciframento *m* tyding, desifring decifrare tyde, desifere decifratio *m* kodebuk decifratore *m* / -rice tyder

decigramma, decigrammo *m* desigram, decilitro *m* desiliter, decima / tiende, 10⁻²-avgift *mus* decim, decimale desimal- frazione - desimalbrøk sistema metrico ~ det metriske (desimal)system (cifre) decimali desimaler, decimare / *ta* skyte, straffe hver tiende mann (mil), forminske, desimere, la peste ha decimato la popolazione pesten har redusert befolkningen, decimazione / desimasjon, betydelig reduksjon, decimetro *m* desimeter, decimo tiende, ~ primo elleve, ~ secondo tolvte ~ *m* en tiendedel, decina / ca. ti, et halvt snes

decisamente bestemt, beslutsomt, resolutt, decisi *se* decidere decisione / avgjørelse, beslutning decisivo avgjørende, deciso *se* decidere ~ *adj* avgjort, bestemt, beslutsom, decisivo avgjort

decubito *m* sengeleie liggesår; piaga levione da ~ *pl* -re decupicare ti-doble, decuplo ti-fold, det ti-dobbelte, decuria / dekurie, avdeling på ti mann, decurionato *m* dekurionstilling, decurione

klamatorisk declamazione / deklamasjon, opplesning, declaratorio erklærende, fastsettende, deklaratorio / *sentenza* declaratoria anerkjennelse, fastsettelsesdom

declassare fornedre, nedsette

declinabile *gram* bøyeelig, declinamento *m* det å avta, minke, gå nedover, declinare bøye; avstå fra, avstå, *jur* oppgi navn, ta av, / *ta* av, avta, avvike, ~ ogni responsabilità fraskrive seg ethvert ansvar, il sole declina sola heller, la mia salute declina det går nedover med helsa; ~ da una domanda avstå fra et krav, sul ~ del giorno mot kvelden declinatore *m* / -rice som avviser, avstår, declinatoria / *jur* erkjennelse av inkompetanse, declinatorio avvise, fra avvike, misvisende, declinazione / deklinasjon, helning, minking, avvikelse; ~ da un nome et substantivs høyning, ~ da un avta et himmellegemes avvikelse; ~ dell'ago magnetico kompassnåles misvisning, declino *m* nedgang, forfall, il sole *m* ~ den nedgående sol

declive, declivo nedgående, hellende declivio *m* helling, skråning declivita / helling

decollaggio *m* som fly start, heving fra jorda (vannet), decollare / *ta* halshogge, starte, gå på vingene, decollazione / halshogging, decollo *m* start, heving (fra bakken), decolorante *m* blekemiddel, decolorare / *ta* -re, avfarge, bleke; decolorazione / avfarging, bleking, decombente fallende, hengende, componente oppløsende, decomponibile oppløselig, decomponibilità / oppløselighet, decomporre / *ta* -re oppløse dele opp, *reli* gå i oppløsning, råtne decomposi *se* decomporre, decomposizione / oppløsning, forråttelse, decomposi *se* decomporre ~ *adj* oppløst, råtten

decoramentale dekorativ, ornamentale, decorare / *ta* dekorere, smykke; ~ uno d'un ordine dekorere en med en orden decorativo dekorativ decoratore *m* / -rice dekorator decorazione / dekorasjon, utsmykning, orden, decoro *m* verdighet, anstand, fig pryd, venir meno mancare al proprio ~ gå ut noe som er under ens verdighet, decoroso anstendig, verdig decorando, ~ da oggi (merk) fra i dag å regne, decorrenza / merk løpetid, con ~ da oggi fra i dag å regne, ~ degli interessi da oggi rentenyttelse fra i dag å regne, decorrere renne ned, (for)lope tra un mese a ~ da oggi om en måned fra i dag av decorso *se* decorrere, ~ *adj* forloppen, forgangen, anno ~ siste år, interessi decorsi forfalte renter, ~ *m* (for)lop, nel ~ d'un anno i løpet av et år, il ~ d'una malattia en sykdoms forlop, decotto fastert, fallitt; ~ *m* askok decozione / avkok(ing) *jur* fallitt

decremento *m* avtagning, decrepire / *ta* kjem knute, sprake (i varmen) finmale, decrepitudine / knitring, spraking decrepitezza / avfældighet decrepito avfældig decrescendo *mus* avtagende i styrke, decrescere / *ta* -re avta, minke decrescimento *m* avtagning, minking, decretaie, una / lettera ~ pavelig anordning, dekretal, decretalista *m* kirkerettslærd, decretare / *ta* -re forordne, dekretare decreto *m* forordning, dekret, ~ di Dio Guds bud decreto-legge *m* lovdekret

decubito *m* sengeleie liggesår; piaga levione da ~ *pl* -re decupicare ti-doble, decuplo ti-fold, det ti-dobbelte, decuria / dekurie, avdeling på ti mann, decurionato *m* dekurionstilling, decurione

m dekursion, forer for ti mann, decurtare avkorte forminske, decurtazione / avkorting, forminsking
dedalo *m* (fig.) labrynt, *uscire dal* ~ komme ut av vanskelighetene, *è un* ~ senza uscite det er et håp øst problem

dedica / tilegnelse, dedikasjon, **dedicare** / tilegne dedisere; *si* innvie, *dedicarsi a qualcosa* hellige seg noe, *mi dedico all'arte* jeg helliger meg kunsten, ~ *il tempo a qualcosa* ofte sin tid på noe, **dedicatorio** tilegnelses-, *una (lettera) dedicatoria* et tilegnelsesbrev, **dedicatore** *m* / -trice, tilegner; **dedicazione** / tilegnelse, dedikasjon, innvielse, **dedizio** som underkaster seg, **dedito**, *essere* ~ *a qualcosa* ha hang, tilbøyelighet, lyst til noe, *essere* ~ *allo studio* studere ivrig, ~ *al gioco*, *al fumo* lidenskapelig spiller, røyker, **dedizione** / underkastelse, overgivelse, *far* ~ *di sé alla famiglia* ofte seg helt for familien

dedotto se **dedurre**, ~ *le spese* med fradrag av kostnadene, **deducibile** fradragsherrettiget, som kan fradras, *uilede*, **dedurre** / -duco, uilede, deducere; trekke fra: **dedussi** se **dedurre** **deduttivo** deduktiv, **deduzione** / slutning, avledning, deduksjon; fradrag *previa* ~ *di* etter fradrag av **deduttore** *m* / -trice en som avleder, trekker fra **defalcamento** *m* / fradrag **defalcare** trekke regne fra forminske, **defalcazione** / fradrag **defalco** *m* pl. *chi* fradrag **defatigare** trette ut, trekke, angdrag **defatigazione** tretende forba ende

defecare /c asklare tene ha avføring, **defecazione** / asklaring, rensing, (det å ha) avføring **defenestramento** *m* det å kaste ut av vinduet, g sparken, **defenestrare** kaste ut (av vinduet), g sparken, **defenestrazione** / det å kaste ut (av vinduet), g sparken, **defensionale**, **arringo** ~ forsvartale, **memoria** ~ forsvartskrift

deferente ærbodig, respektfull, *anat.* /vi ledende **deferenza** / respekt, ærbodighet, *con* ~ med ærbodighet (i brev) *usare* ~ vise ærbodighet **deferire** /-isco respektiere, g etter (a for), overdra ~ *una questione alla commissione* la en sak gå til komiteen ~ *il giuramento a uno* la en i ed, ~ *una causa al tribunale* la en sak gå til retten **defervescenza** / med plutselig opphør av feber **defettibile** som kan lide forringelse g **defezionare** falle fra, svikte, desertere **defezione** / frafall, desertering, fangflukt

deficiente mangelfull, åndssvak, evnessvak, **deficienza** / mangelfulhet, knapphet; evnessvakhet **deficit** *m* inv kassamangel, underskudd, **deficitario** manglende, underskudds-, **defiggere** ta toppslag ned, **defilare** *mil* bringe i dekning **definibile** definerbar, bestemmelig, **definire** /-isco definere, bestemme, avgjøre, ~ *una lite* bilegge, få slutt på en strid; **definitivo** definitiv, endelig, avgjort **definitore** *m* / -trice, en som definerer, bestemmer, **definizione** / definisjon, bestemmelse, avgjørelse; ~ *duna questione* (jur) bileggelse av en tvist

deflagrare forbrenne, eksplodere; **deflagratore** *m* *mil* elektrisk tenning, **deflagrazione** / forbrenning, eksplosjon, **deflazione** / deflasjon; **deflemmare** destillere, **deflettere** boye av, vike, **defluire** /-isco, flyte renne ned **deflorare** /o deflorere, berøve mordommen **deflorazione** / det å ta mordommen

deformare /o skamfere, forkvakle, **deformere** / deformazione / deformasjon, forkvakling, ødeleggelse ~ *della verità* forvrengning av sannheten

deforme deform, misdannet, vanskapt; **deformità** / deformitet, misdannelse, vanskaphet

defraudare bedra, svike, bestjele, skuffe, **defraudamento** *m* ~ **defraudazione** / bedrageri, underslep, svik, **defraudatore** *m* / -trice, bedrager; **defunto** (av)død

degagna / sl fiskegarn, **degenerare** (-gè-) degenerere, utarte (in til), forverres, **degenerazione** / utarting, forringelse, degenerasjon; **degenere** degenerere, vanslektet, helt forskjellig (da fra), **figlio** ~ mislykket sønn, **degente** (all ospedale) innlagt (på sykehuset); ~ *m* pasient; ~ *nelle carceri* som befinner seg i fengselet, fengslet; **degenza** / sykehusopphold; fengselsopphold, sykeleie

deglutire /-isco, sluke, sveige, **deglutizione** / sluking, svelging

degnamente (på en) verdig (måte), **degnare** /è anse for verdig, ~ *uno di qualcosa* verdige en noe; ~ *uno per amico* ta en til venn; *rest* verdiges, behage *n n si degna di salutarmi* han nedverd get seg ikke til å hilse på meg, **degnazione** / nedlatenhet, **degnevole** nedlatende, **degnò** (akt)verdig, ~ *di nota* bemerkelsesverdige, ~ *di essere lodato* rosverdige

degradare degradere, fornedre, avsvække, **degradazione** / degradering, fornedrelse, **degustare** smake (på); **degustazione** / smaking, *sala di* ~ lokale, hvor en smaker (på vinen)

deh! akk' ah' dei *m*, pl, gli ~ gudene, **delcida** *m* / gudemorder, **delcidio** *m* gudemord, *fig*, synd **deiezione** / geist av ciring, med avføring, **deiezioni** /altine, ekskrementer, **delicare** /delifico opphøye blant gudene, guddommeliggjøre, **delicazione** / opphøvelse blant gudene, apoteose, **deiforme** gudlik, som ligner Gud, **deipara** / gudemor, Guds mor, **deismo** *m* deisme, **deisto** *m* / deist, **deità** / gli guddom, Gud *de iure* (jur) med god rett

delarvizzazione / utryddelse av larver, **delatore** *m* / -trice, angiver, spion, ~ *darmi* en som bærer våpen uten loyve; **delazione** / angiveri, anmeldelse, tilkjennelse av arv, ~ *darmi* det å bære våpen uten loyve, ~ *di giuramento* det å ta i ed edspreggende

dele /trp, deleatur, skal strykes, **delebile** som kan strykes, utstettes, **delegare** /de- delegere; ~ *qualcosa a uno* overdra en noe, **delegato** delegert, *consigliere* ~ forretningsfører i aksjeselskap, ~ *m* delegert ~ *apostolica* pavelig sendemann; ~ *di pubblica sicurezza* (di P S) visekommisær (politiet), **delegazione** / delegasjon, delegering, oppdrag, verv; bydel (tidligere landkommune) **deleterio** skade ig, ødeleggende

delfiniera / sl harpun; **delfino** *m* delfin; *ipari* junior, roer (under 18 år)

delibare smake på, prøve, ventisere, lufte (et spørsmål), ~ *un giudizio* bestemme om en uten landsk dom skal fullbyrdes, **delibazione** / smaking, prøving, jur domsprøvelse (av utenlandsk dom)

delibera / tilkjennelse, **deliberare** /o overveie, beslutte; tilkjenne; tilstå (ved auksjon); ~ *a maggioranza di voti* avgjøre ved stemmeflerall; **deliberatamente** forsetthg, med forsett, med vilje, **deliberatario** *m* den som har fått tilkjent, tilstått noe (auksjon, lisnasjon etc); høystbydende; **deliberativo** avgjørende, besluttende; **deliberato** besluttet, forsetthg, ~ *m* beslutning, **deliberazione** / overveielse, beslutning, *prendere la* ~ *di* ta den beslutning å ~

delicatezza *f* skropelighet, finhet, finfølelse, takt *trattare con* ~ behandle varsomt; **delicatezze** forfinethet; finesser; **delicato** sart, skropelig, fin, finfølende, lekker; *fig.* ømtåelig, ømfintlig, delikat; **argomento** ~ ømtåelig emne, **delicatura** *f* forfinethet; utsøktethet, noe ekstra lekkert, delikat
delimare *fi* e slippe, slite (ned) **delimitare** *i-li-* begrense, avgrense, ~ *la linea di confine* trekke opp grenselinjen; **delimitazione** *f* begrensing, avgrensing; grensedragnings
delineamento *m* omriss, **delineare** *fi* risse opp, skissere, tegne; *fig.* beskrive løselig, i store trekk, **delineatore** *m* (*f* -trice) tegner; **delineazione** *f* omriss, skisse; **delinquente** *m* forbryter; ~ *minorenne* mindrelørig forbryter; ~ *incallito* forherdet forbryter; ~ *recidivo* forbryter som har hatt tilbakefall (gjentatt forbrytelsen); **delinquenza** *f* forbrytelse, kriminalitet; **delinquere** begå forbrytelser, **capacità a** ~ forbrytersk tilhøyelighet, kriminalitet, **associazione a** ~ forbryterbande
deliquescente *kjem* uflytende, smeltbar, **deliquescenza** *f* smeltbarhet (f.eks. salt i fuktig luft), **deliquio** *m* besvimmelse, øymakt
deliramento *m* *v* fantasering, villelse, **delirare** fantasere, tale i villelse, **delirio** *m* delirium, villelse, avstnn, overstadig begeistring, ~ *di persecuzione* forfølgelsesvanvidd
dellitto *m* forbrytelse, ~ *colpato* overlagt forbrytelse, ~ *doloso* overlagt forbrytelse; *corpo del* ~ bevismaterialet, mordvåpenet; *quasi* ~ handling som medfører erstatningsansvar; **delizioso** forbrytersk, **delizia** *f* glede, fornøyelse, vellyst, *vivere nelle delizie* leve i fryd og gammen, *suona che è una* ~ han spiller så det er en fryd, **deliziare** (*i-li-*) g øre deilig, glede, lokke, *refl* fryde seg, nyte delizioso henrivende, deilig **della** *m* delta
delubro *m* poet tempel; **delucidare** (*lu*) ta glans, appretur av, **delucidazione** *f* det å ta glansen ut av (noe), *fig.* opplysning, forklaring (*se* *delucidazione* *deludere* skuffe, narre, bedra, *deluso*, *deluso* *se* *deludere*, *delusione* *f* skuffelse, bedrag, *deluzorio* skuffende; narrende
demagnetizzare *v* magnetisere, **demagogia** *f* demagogi, **demagogico** (*pl* -ci) demagogisk; **demagogo** *m* (*pl* -ghi) demagog, **demandare** overdra, overgi, **demaniale** domene-, stats-, *hene* ~ statseiendom, *terreni demaniali* statsjord, *questo palazzo è* ~ denne bygning tilhører staten; **demanio** *m* domene, statseiendom; *uffici del* ~ domenekontor
demarcare avgrense, **demarcazione** *f* avgrensing, *linea di* ~ demarkasjonslinje
demente vanvillig, **demenza** *f* vanvidd, ~ *precocemente* ungdoms-, alderdomsslovsinn, **demeritare** (*i-me-*), ~ (*di*) *qualcosa* gjøre seg uverdigg til noe, **demerito** *m* uverdigg handling, feil, *nota di* ~ minus, **demilitarizzare** demilitarisere
demiurgo *m* (*pl* -gi) gud, som skaper og ordner alt
demo *m* folk, **democratico** (*pl* -ci) demokratisk, ~ *m* demokrat, **democratizzare** demokratisere, være demokrat, **democrazia** *f* demokrati, folkestyre, **democristiano** kristelig-sosial, ~ *m* kristelig demokrat; **demografia** *f* befolkningslære, statistikk, **demografico** (*pl* -ci) befolknings-; **campagna demografica** propaganda-kampanje for oppgang i folketallet, **diminuzione demografica** nedgang i folketallet, **eccedenza demografica** fødselsoverskudd, **limitazione demografica** fødselsbegrensning, **politica demografica** befolkningspolitikk, **regolazione demografica** fødselskontroll

demolire (*i-sco*) rive ned, *fig.* redusere, **demolitore** *m* (*f* -trice) nedriver, ødelegger, kritiker; **demolizione** *f* nedrivning, **demologia** *f* folkeminnegransking, folklære
demone *m* god (vond) ånd, demon, djevel, **demoniaco**, **demonico** (*pl* -ci) demonisk, **demonietto** *m* liten demon, spøk, livlig, oppvakt barn; **demonio** *m* demon, djevel, ond ånd *losgå* *fig.*, og spøk
demoralizzante demoraliserende, **demoralizzare** demoralisere, *refl* tape motet
denaro *m* *ise* også *danaro*, penge, farge (i kort), *denari contanti* kontanter, **denaroso** velstående
denatalità *f* nedgang i fødselstallet, **denaturare** denaturere, **spirito, alcool denaturato** denaturert sprit, **denegare** (*de-*) (be)nekte, **denegatore** *m* (*f* -trice) (for)nekter, skeptiker, **denegazione** *f* *s* (be)nektelse
denicotinizzare fjerne nikotin fra, **denigrare** sverte, hakvaske, **denigratore** *m* (*f* -trice) hakvasker, **denigrazione** *f* hakvaskelse
denominare (*di*) (be)nevne, oppkalle, *refl* ta navn, hete; **denominativo** benevnende, navngivende; **denominatore** *m* (*f* -trice) en som nevner; *mai* nevner, *minimo comune* ~ fellesnevner, **denominazione** *f* benevnelse, betegnelse, navn
denotare (*di*) betegne, angi, **denotazione** *f* betegnelse, angivelse
densimetro *m* tetthetsmåler; **densità** *f* tetthet, tykkelse, **denso** tett, tykk, fast
dentale tann-, dental, ~ *m* plogjern, tannmusling, gram, dental, tannlyd, **dentare** fortanne, sette tenner på, *gi* få tenner, **dentaria** *f* bot tannrot, **dentario** tann-, **nerve** ~ tann-nerve, **carie dentaria** tannrøte; **protesi dentaria** gebiss; **dentaruolo** *m* bitering, **dentata** *f* bitt; **dentato** som har tenner; **ruota dentata** tannhjul; **dentatura** *f* tannsett, -rekke, tannfrembrudd fortanning; *di buona* ~ med god appetitt, glupsk; **dente** *m* tann, tekn. tann, takk, tapp, ~ *acuto* hogg-, støttann; **armato fino ai denti** væpnet til tennene; **aguzzare i denti** kvesse tennene, **rimanere a denti asciutti** ikke få noe å spise, *fig.* få lang nese, *non è boccone (pane per i) tutti i denti* det ligger for høyt for deg, det er ikke noe for deg, **barbottare fra i denti** mumle mellom tennene, ~ *canino, incisivo, molare* hjørne-, fortann, jeksel; ~ *di latte del giudizio* melke-, visdomstann, *cura della radice del* ~ rotfylling, *mettere i denti* få tenner, *mostrare i denti* vise tenner; *fuor dei denti* klart og tydelig, endeframt, ~ *occhiale* hjørnetann (i overmunnen), øventann, *a denti stretti* med besvær, molvillig, *i denti di sopra, di sotto* over-, under tennene; *occhio per occhio*, ~ *per* ~ øye for øye, tann for tann, *la lingua batte dove il* ~ *dunke* enhver snakker om det som ligger ham mest på hjertet, *denti sani, curati* friske, råne tenner, *tenere l'anima coi denti* være helsevesk, hangle seg igjennom, *tirare coi denti* (*fig.*) trekke eller hårene (drive hårk over)

dentino *m* liten tann, barnetann, **dentellare** (*i-tel-*) forsyne med takker, **dentellatura** *f* takker, fortanning, **dentello** *m* takk, tannsnitt, **denticchiare** (*i-ti-*) gnage, gumle på, ~ *uno* (*fig.*) baktale en, **dentice** *m* *znol* dentex, **dentiera** *f* gebiss, tekn. tannstang (vrl. på petroleumslampe), **ferrovia a** ~ tannhjulsbane, **dentifricio** tannrensende, tann-, **acqua dentifricia** munnavann, **pasta dentifricia** tannpasta ~ *m* tannpasta, -pulver, -kritt ~ *al fluoro, alla clorofilla* tannkrem med fluor, klorofyll, **dentista**

m f tannlege, *essere in cura dal* — få tannlegebehandling. *dentina* f emalje (på tann), *denizione* f tannfrembrudd

dentro inn, inne i, innen (tid), *andare mettere* ~ i f, sette i fengsel, *essere* ~ sitte inne (fengslet), *darsi* ~ gjette noe, *ci da* ~ (som) han arbeider med, på dette nall og dag, *di* ~ innenfra, *il di* ~ det indre *essere* ~ a lui una cosa være inne i en sak, ~ oggi innen i dag, i løpet av dagen *o* ~ o fuori'ja eller nei' ett av to' etc

denudare blotte, gjøre naken, snau, fattig, *denudazione* f blottelse; det å gjøre naken, *denuncia*, *denunzia* f anmeldelse; erklæring, kunngjøring, oppsigelse (traktat), ~ *fiscale* selvangivelse, *denunciamiento*, *denunziamento* m anmeldelse, erklæring, *denunciare*, *denunziare* (u) anmelde, angi, erklære, si opp (avtale), *denunciatore*, *denunziatore* m (f -trice, anmelder, angiver, *denunciazione*, *denunziiazione* f) *se denuncia* *denutrito* underernært, *denutrizione* f underernæring

deodorante luktjærnende

deognatias Gud være lovet, en takksigelse, *essere al* ~ være ved slutten

depauperamento m forarmelse, *depauperare* (-au-ty) forarme, *depenare* (-pen-) overstreke, stryke ~ *una dall'elenco dei soci* stryke en fra medlemslisten, *depenazione* f strykning, *deperibile*, *merci deperibili* leilifordervelige varer, *deperimento* m forfall, svekkelse, *deperire* (-iscu) forfalle, tape seg, miste he bredden, *deperito* svekket, *deperizione* f = *deperimento*, *depersonalizzazione* f personligghetsspalting, *depilare* plukke, fjerne hår, *depilatore* m hårfjerner, *depilatorio* hårfjernende ~ m hårfjerningsmiddel, *depilazione* f hårfjerning, hårfall

deplezione f med væskeminskning, uttørring, *deplorabile* beklagelig, *deplorare* (a) beklage, begråte, klandre, *deplorazione* f beklagelse, *deplorabile* beklagelig, begreddelig, *in condizioni deplorabili* i en elendig forfåining

deponente m merk, deponent, gram (verbo) ~ deponent verb, *deponibile* som kan deponeres, *deporre* (-pongo) legge, sette ned, legge fra seg, *deponere*, avsette (kongen) bunnfelle; gi avkall på, *jur* avlegge vitnesbyrd, ~ *l'odio*, *la paura* legge av hatet, redselen, ~ *il voto nell'urna* legge stemmesedde en i urnen, *chiamato a* ~ in un processo stævnet som vitne i en sak, ~ *un'idea* stå fra seg en ide; *deportare* (a), *deportare*, landsforvise, *deportato* m deportert, landsforvist, *deportazione* f deportasjon, landsforvisning, *deporto* m merk deport.

deposi se, *deporre*, *depositante* m deponent, *depositare* (a) deponere, gi i oppbevaring, bunnfelle ~ *una conclusione* (jur) nedlegge en påstand, *depositario* m depositar, fig betrodde, *l'Italia e depositaria di un'antica civiltà* Italia er arvtaker til en gammel sivilisasjon, *depositato*, *marca depositata* varemerke, *deposito* m oppbevaring, depot, lager, *depositum*, lokomotivstall, bunnfall, avleirning, ~ *bagagli* reisegodsoppbevaring; *cassa depositi* depositokasse, *dare mettere in* ~ gi til oppbevaring, ~ *lettere* brevoppbevaring, *deposizione* f nedleggelse, nedtagelse, bunnfelling, avsettelse (av kongen), avleggelse av vitneprøve for retten, *la* ~ di Cristo Kristi nedtagelse fra korset, maleri av Kristi nedtagelse, *deposto* se *deporre* ~ m vitneutsagn

depravare forderve, *gusto depravato* forkvakt

smak, *depravatore* m (f -trice) (som) forderver, *depravazione* f fordervelse, ~ *dei costumi* sedelig forfall

deprecabile som kan avvendes, *deprecare* (-pre-) avvende med bønner, besverge; *deprecativo* besvergende, *deprecatorio* besvergende, *deprecazione* f besvergelse

depredamento m plyndring, *depredare* (-pre-) plyndre, herje, *depredatore* m (f -trice) plyndrer, *depredazione* f plyndring

depressi se *deprimere*, *depressione* f nedsenkning, fordypning, lavland, nedtrykthet, depresjon; ~ *atmosfera* lavtrykk, *zona di* ~ *atmosfera* lavtrykksområde, ~ *dei prezzi* prisnedsettelse, ~ *del sangue* lavt blodtrykk, ~ *barometrica* lavtrykk, *depressivo* litt nedtrykkende; *depresso* se *deprimere*; ~ *adj* svak, nedtrykt, nedslått, *pulso* ~ svak puls, *territorio* ~, *zone depresse* lavland

deprezzamento m prisreduksjon; forringelse, ~ *monetario* myntdevaluering, *deprezzare* (-prez-) forringe, slå ned pris, devaluere

deprimente deprimerende, med svekkende, beroligende, *deprimere* nedtrykke, undertrykke, nedslå, *deprimere*; *deprofundis* m den 130. salme (som leses for de døde), *recitare il* ~ *a uno* (fig) love en en snarlig ende (på hans skammelige virksomhet, oppførsel etc)

depuramento m renselse, *depurare* rens, utre, reifli ren; *depurativo* rensende, lutrende, ~ m blodrenningsmiddel, *depuratore* m (f -trice) (som) rensar, rensapparat; *depuratorio* rensende, lutrende, ~ m filteringskar, *depurazione* f renselse, *deputare* delegere, festsitte, *deputato* m deputer, delegert; *Camera dei deputati* Deputerkammeret, ~ *di destra*, *di sinistra* konservativ, sosialistisk representant, *e elezione dei deputati* valg til Deputerkammeret, *deputazione* f deputasjon, utvalg, komite, oppdrag, mandat

deragliamento m avsporing, *deragliare* (a), gå av sporet, *derattizzare* befri for toll, *derattizzazione* f tollutrydning, *derelitto* latt i stikken, forlatt, *deretano* bakerst, ~ m bakdel, bakende, *deridere* le ut, håne, holde for narr; *derizi* se *deridere*, *derisibile* latterlig, *derisione* f hån, forhånelse, *derisivo* (for)hånende, *deriso* se *deridere*, *derisore* m (f -ora) håner, spottes; *derisorio* hånende, *prezzo* ~ spottpris

deriva f avdrift, *alla* ~ m ~ i drift, med strømmen, *andare alla* ~ drive med strømmen, være i drift (også fig), *derivabile* som kan avledes; *derivamento* m avledning, opphav, *derivare* avlede, stamme (da fra); komme (da fra); *derivativo*, *voce derivativa* avledet ord; ~ m avledningsmiddel, avløp, *derivato* m avledet ord, produkt, *derivazione* f avledning, avstamning, *derivometro* m peileskive, avdriftsmåler (fly).

dermatico (pl -ci) hud-; *dermatite* f betennelse i huden; *dermatologia*, *dermologia* f læren om hudsykdommene, *dermatologo* m (pl -gi) hudlege, *dermoide* f imitert skinn, *dermo*, *bandiera in* ~ *mar* flagg med knute (= nødssignal).

deroga f avvik, tilbakekallelse, opphevelse; *derogabile* fravikelig, opphevelig, *derogare* (de-) fravike, avvike (a fra), sette ut av kraft, ~ *a un principio* avvike fra et prinsipp, *derogativo*, *derogatorio* avvikende, opphevende, *derogazione* f avvikelse, opphevelse

derrata f (mat)varer, *derrate coloniali* kolonialvarer,

derrick *m* lastebom, borelårn, derubare bestiele
deruralizzazione *f* flukten fra andsbysgdan

dervīs *m* *pl* dervisci dervigio *m* dervisi

deschetto *m* lite bord, skomakers arbeidsbord

deseo *m* (*pl* -chi) bord, slakterblokk, *stare a* ~
spise, ~ *molle* dessert, *descrissi* *se* *descrivere*
descrittibile beskrivelig, *descrittivo* beskrivende,
descritto *se* *descrivere*, *descrittore m* (*f* -trice)
beskriver; kopist, *descrivere* beskrive, *descrivibile*
beskriveig, *descrizione f* beskrivelse, skildring

desertico (*pl* -ci) orken-; deserto ode, forlatt, (men-
nesketom, ubeboet, *asta deserta* auksjon uten
kjopere, *udienza deserta* rettsmole, der partene
ikke møter fram, ~ *m* orken, *predicare al* ~
være en rost som roper i orkenen, snakke for
dave ører

desiare (*ti* *poet* ønske, *desiderabile* ønskelig, øns-
verdig, *desiderare ti* ønske, begjære, *lasciar molto*
a ~ la meget tilbake å ønske; *faru* ~ la vente
på seg, *non desiderare la donna*, *la ruha d'altri*
du skal ikke begjære din nestes kvinne, eiendom

desiderata m *pl* savn, mangel, ønskemål, *deside-
rata* desiderativa ønskende; *desiderato* ønsket, ~
m (*pl*) ønskemål, *desiderabile* ønskelig, *desiderio*
m ønske, begjær ~ *di qualcosa* lengsel etter noe
pio ~ forlengelig håp, ønske, *lascio molto* ~ *di*
se han ble sårt savnet (død) *desideroso* som
ønsker; ~ *di qualcosa* oppfylt av ønsket om noe

designabile som kan tilsettes, fastsettes, betegnes
designare betegne, tilsette, utse til; fastsette, be-
stemme, *designazione f* betegnelse, bestemmelse,
uttaking *designare (de-)* spise middag, ~ *m*
middag(smat), hovedmåltid; *dopo* ~ etter mid-
dag, *designante v* ~ *m* *s* som ender på *s*,
designenza f gram endelse, utlyd, *desio m* *poet*
ønske, noe ønsket; *desistenza f* oppgivelse, av-
slåelse, *desistere* avslå fra, gi opp, ~ *da un*
progetto gi opp et foretagende

desolante herjende, *fig* trostesløs, fortvilende, be-
drovelig *desolare (è)* herje, ødelegge, *fig* bedro-
ve, gjøre fortvilet, *desolato* fortvilet, bedrovet
desolazione f dyp bedrovelse, trostesløshet

despota *m* despot, *despotico se* *despotico*, *despu-
mare* skumme av, *desquamare* skalle (av), *desqua-
mazione f* avskalling

desso den samme, just denne (han)

destare (*ti*) vekke, *fig* egge, *refl* våkne *destatore*
m (*f* -trice) vekker, *destinare* bestemme, *destinato*
a soffrire født til å lide, *destinatario m* mottaker,
adressat, *destinazione f* bestemmelse(sted), adres-
se, *lungo di* ~ bestemmelsestid; *con* ~ Roma
med Roma som mål, avreis til Roma, *destino m*
skjebne, lagnad, bestemmelsestid, *era* ~ *che*
det var forutbestemt at ...; *destituire (-isco)* avset-
te; *destituito* avsatt, blottet (di for), manglende
~ *di fondamento* ubegrunnet *destituzione f* avset-
telse *desto* våken, våknel, beredt, virksom, opp-
vakt

destra *f* høyre hånd, høyre side, *pal* høyre (parti)
a ~ til høyre, *tenere la* ~ holde, gå til høyre
dare cedere la ~ *a uno* plassere en på sin høyre
side, *destreggiamento m* det å kunne sno seg
destreggiare (-trè-) tugså *refl* *sno* seg; *saperu*
destreggiare con la gente kunne omgås folk,
destrezza f dyktighet, behendighet, hurtighet, list
giuoco di ~ tryllekunst, ~ *di mano* fingerferdig-
het, *destriere, destriero m* *poet* ganger, hest
destra høyre, flink, hurtig, skarp, ~ *m* gunstig
lemghet, sjanse, høyre (*ti* boksing), *cogliere il* ~

gripe sansen *m* *se e preventato il* ~ *di* jeg fikk
høve til å *destrorso* hovregående med klokka
destroio m druesukker

desueto uvanlig, foreldet, *desuetudine f* *sj* uvanig-
het, uvanhet, *desumere* utlede, slutte, *desumibile*
som kan slutes *desunsi, desunta se* *desumere*

detenere (-tengu) sitte inne med, inneha, ha i sin
makt, holde tilbake; holde i fengsel, *detensione*
avspenning, *detenore m* (*f* -trice) (uteltmessig
besitter; ~ *del titolo (sport)* rekordinnehaver
detenuto fangeit), anholdt, arrestert, *detenzione f*
tilbakeholdelse; jur hefte, ~ *di armi* (ulovlig)
besittelse av våpen, ~ *preventiva* varetektarrest

detergere rense, *deterioramento m* forverring, for-
fall, fordervelse, *deteriorare (ai)* forverre, la forfal-
le, forfalle, forderves; *deteriorazione f* *sj* forver-
ring, forfall, *deteriore* ringere, *determinabile* be-
stemmelig, som kan fastslås; *determinante* avgjo-
rende, ~ *f* avgjørende årsak, punkt etc.; *determi-
nare (-ter-)* bestemme, fastslå, ~ *la direzione*

bestemme retningen, peile; *refl* bestemme seg
determinatezza f bestemthet, beslutsomhet, noy-
aktighet, *determinativo* bestemmende, *articolo* ~
bestemt artikkel; *determinato* bestemt, viss *arti-
colo* ~ bestemt artikkel, *in giorni determinati* på
bestemte dager, *una quantità determinata* en
bestemt mengde, *determinatore m* (*f* -trice) (*en*)
som bestemmer; *determinazione f* bestemmelse,
determinismo m determinisme, *determinista m*, *f*
determinista, *detersi se* *detergere*, *detersione f* *sj*
rensing, renselse, *detersivo* rensende ~ *m* vaske-,
rense-, pussemiddel, *deterso se* *detergere*

detestabile avskyelig *detestare (-tes-)* avsky, hate
detestazione f avsky *detettore m* detektor, likeret-
ter (radio) *detonare (ai)* detonere, *detonatore m*
detonator, sprengladning, *detonazione f* detona-
sjon, knall, salve

destrarre (-tragg) fradra, trekke fra, *sj* forkleine,
rakke ned på, baktale, *destrassi, destratto se*
destrarre destrattore m (*f* -trice) baktaler, nedrak-
ker, *destrattorio* nedsettende, baktalersk, *destrazio-
ne f* fradrag *sj* forkleining baktalelse, *destrimen-
to m* skade *a tuu* ~ til skade for deg, *detrito m*
avfall av revet hus, murpuss og stein *deironizzare*
stote fra tronen *deironisere (ag fig)* *deironizza-
zione f* det å stote fra tronen, avsette

della *f* utsagn, *a* ~ *di uno* eller ens utsagn
starene a detta di uno tro på ens utsagn
dettafono m diktafon *dettagliante m*, *f* detalj-
handler, *dettagliare (a)* detaljere, spesifisere, selge
i smått, *dettagliato* utførlig, detaljert, *dettaglio m*
enkelhet, detalj, detaljhandel, *al* ~ en detalj, i
smått, *dettagliata m*, *f* detaljhandel, *dettame m*
læresetning, i *dettami della coscienza* samvittighe-
tens bud

dettare (*ti*) diktere, foreskrive, skrive (bøker), *fig*
inngi, bibringe, pålegge, ~ *leggi a uno (pl)* pålegge
på en sin egen vilje, *fa via che ti detta l'animo*
gjør som ditt eget sinn tilsier deg, ~ *una cosa a*
uno pålegge en noe, ~ *le condizioni della pace*
legge fram, fastsette fredsvilkårene, *provvedimenti*
dettati dalla necessità nødvendige tiltak, nødfor-
anstaltninger, *dettato m* diktat, ordtak *dettatore*
m (*f* -trice) *en* som dikterer; *dettatura f* diktat; *fig*
inspirasjon, *scrivere a (el tutta)* ~ skrive eller
diktat *detti se* *dare detto se* *dire* ~ *adi*
ovennevnt omtalt såkalt, *sia come non* ~ 'la del
være glemt (som om det ikke var sagt) ~ *fatto*
som sagt, så gjort *e prevu* ~ 'det er lettere sagt

e n g i a r t m alla dse and vengens vengh
 deturpamento m æsting, skending, ødeleggelse
 deturpare s jemme skende vengere deturpatore
 m (f -trice) skjender, ødelegger. deturpazione f =
 deturpamento
 devalutazione f devaluering. devastamento m her-
 jing ødeleggelse devastare herje, ødelegge deva-
 statore m (f -trice) ødelegger. devastazione f
 herjing, ødeleggelse devenir (vengo) s komme
 fram til (fig) / derivamento m avsporing, se deva-
 rione deviante avvikende, spesifikk. deviare s
 avvike, avvike, fravike komme på gale veier,
 spore av (og fig) / (far) = bringe av sporet (også
 fig) / deviazione f bortledning, avledning, forskyv-
 ning, avsporing misvisning (kompass). deviatore
 m en som betjener en pens. devolutivo se devol-
 vere. devoluzione f overdragelse. devolvere over-
 dra. devolversi a tilfalle, overgå til
 devotissimo ærbødigt. Suo ~ Deres ærbødige (i
 brev). devoto ærbødig, hengiven. di from, andek-
 tig litt bestemt, innvidd. ~ alla patria fedre-
 landselskende. moglie devota al marito kone som
 er sin mann tro. hengiven. ~ m troende, venn.
 devozione f ærbødighet, hengivenhet, kjærlighet
 di fromhet, andakt, barmhjertighetsgjerning de-
 votissimi bønnen. far le devizioni skrifte og gå til
 å ters
 di m dag (puoi). a ~ i addi dags dato notte e ~
 dag og natt. stadig di miet di i min tid concitare
 uno per il ~ delle feste rede en sygt til
 di fra utgangspunkt. ~ qui a Berlino herfra til
 Berlin; io sono di Roma jeg er fra Roma, una
 ragazza del popolo en pike av folket ~ povero
 divenne ricco han var fattig og ble rik. ~ ma-
 i m peggio fra vondi til verre, stadig verre om (tid)
 ~ giorno om dagen, d'estate om sommeren, av
 stuff drakt ~ ferro av jern, morir ~ fame dø
 av sult, gridare ~ rabbia skrike av rasen, soffrire
 ~ gotta lide av gikt, superbo ~ stolt, hoven av,
 om lemne, parlare ~ politica tale om politikk
 med redskap, middel, riempire ~ qualcosa fylle
 med noe, vestito ~ vela kledt i seil, vivere ~
 aria leve av luft, med forskyll, allungare ~ tre
 metri forlenge med tre meter på med henvis til
 ricco ~ denaro rik på penger, av (partitiv)
 delingvartikkel, ubestemt flertall uno ~ un en av
 dere, del vino litt, noen vin, della vela litt, noen
 seil, dei libri bøker om, til etc eiendom
 tidforhold sammenheng il libro ~ Pietro
 Peters bok. ~ chi e questo libro hvem tilhører
 denne bok, il ricordo ~ quel giorno minnet om
 den dag enn sammenligning piu bello ~ penere
 enn, at (foran infinitiv) credere ~ sognare jeg
 trodde at jeg dromte, (beskrivelse) muto ~ cinto
 ringmus, (definierende) il titolo ~ conte grevetit-
 telen, (identifiserende) quello stupido ~ Carlo den
 tosken Karl, che diavolo ~ ragazzo' for en djevel
 av en guttunge
 diabete m sukkersyke, diabetico (pl -ci) sukkersyk,
 sukkersyke; ~ m sukkersykepasient, diabetiker
 diabolico (pl -ci) djevlesk, forbannel, rumore ~ et
 helvetes spelakke, un carattere ~ et djevlesk
 lynne, diavolo m djevlespill, diacciaia etc. se
 ghiacciaia diacciatura futsmykning (av bokbind),
 diacine se diamme diaconale diakon-, diaconato
 m diakonstilling diaconessa f diakonisse diaconia
 f diakonverdighet diakonkirke (i Roma), gi
 kirkehospital diacono m di diakon
 diacritico (pl -ci) diakritisk (med og gram

diadema m diadem, kronkranse diastanare dia-
 stasi etc dærmmsk, diastefita / gennemsik-
 tighet diastano gennemsiktig diastonia f dærm-
 nans, diaforese f med sterk svette diaforetico (pl
 -ci) svette-, ~ m mddel som fremkaller svette
 diafragma, diaframma m mellomgulv, (for foto-
 biender
 diagnosi f diagnose, diagnosticare (u) stille diagno-
 se diagnostico (pl -ci) diagnostisk, ~ m diagno-
 stiker diagonale diagonal, skrå, ~ f skråstriper
 dia. diagramma m diagram
 dialettale dialektal, dialettica f dialektikk, dialet-
 tico (pl -ci) dialektisk ~ m dialektiker, dialetto
 m målfore, dialekt, dialettologia f målforegrans-
 king, dialektologi, dialettologo m (pl -gi) dialekt-
 forsker, dialogare dia- samtale, gjøre til dialog,
 dialogo se dialogo (pl -ci) dialog, dialogismo
 m bruk av dialog dialogista m, f som skriver
 dialoger, dialogizzare gjøre til dialog, behandle i
 samtaleform, ~ su qualcosa disputere om noe,
 dialogo m (pl -gi) samtale, dialog
 diamantato m diamantliper diamante m diamant,
 edizione ~ miniatyrtgave, raritetti ~ (typ
 diamant (halvpetit), den minste skrift i boktrykk
 essere un ~, di diamante være hard (av sinn)
 diamanto ~ diamante diametrale sametral,
 motsatt, diametralmente, ~ oppsett stikk motsatt,
 diametro m diameter diamine søren' vissi pokker'
 che ~ hai' hva søren er det i veien med deg'
 diana f morgenstjerne, mil revclie batter la ~
 fig skjelve av kude dianel for litt siden,
 netlopp, tid gære
 diapason m (m) mus oktav, register, stemmegaffel,
 dare il ~ (fig) slå an tonen, diapositiva f
 diapositivo m diapositiv, lysbilde
 diaria f dagpenger, kostgodtgjørelse, diario som
 varer en dag ~ m dagbok, diarista m, f
 dagboksforfatter, diarrea f los mage, diare
 diavolo m søren, fanden, diaspora f splittelse,
 vandring (srl) om jødene utenfor Palestina, di-
 aspro m jaspis, diatermaneta, diatermasia f det
 å være varmeledende diatermano varmeledende,
 diatermia f diatermi, diatonico (pl -ci) diatonisk,
 diatriba f skånelløs kritikk, nidskrift, disputt, s/
 dissertata
 diavola f hunddjevel diavolaccio m fæl djevel, huon
 ~ godsjøtt diavoleria f djevleskap, spuk merk
 verdighet diavolesco (pl -chi) djevlesk, diavolessa
 f hunddjevel, heks, satans kvinnfolk, diavoletto m
 smådjevel, spuk djevleunge papujott, diavolo m
 helvetes bråk, diavolo m djevel, ~ 'søren også'
 forbannel' vissi pokker' avere un ~ per capello
 være rasende, huon ~ godmodig mann; povero
 ~ stakkars djevel, una casa del ~ en helvetes
 larm ~ d'una donna' ubeundrende, pokker ti
 kvinne' dove ~ e andato' hvor pokker er han
 gått hen' fare il ~ a quattro stå på hodet (for å
 oppnå noe) se il ~ non ci mette la coda hvis det
 ikke kommer noe i veien, un pezzo di ~ en svær
 kar un ~ a quattro en helvetes larm, abitare a
 casa del ~ bo langt pokker i vold, avere il ~
 addosso være rasende, la farina del ~ va in
 crusca stjålet gods har en ingen glede av, un ~
 scaccia l'altro med ondskap skal ondt fordrives, una
 sete del ~ en helvetes tørst un ~ scatenato, un
 ~ in carne e ossa fig en villstyring avvocato del
 ~ djevlelens advokat (i kanoniseringssjess), fig
 stridbar person, hårklover; avere il ~ in corpo

være urolig, stadig på farten; *essere il* ~ *e l'acquasanto* være som hund og katt; *andare al* ~ *gå til helvete*; *tirar le orecchie al* ~ spille, stille opp kort, *il* ~ *non è brutto come si dipinge* (fig.), det er ikke så stygt som det ser ut til, **diavolone** *m* (f -ona) stor, svær kar, **diavoloni** *m* pl sl. stor konfetti.

dibassare *sj* ~ *sbassare* **dibattere** røre om, drøfte, debattere, diskutere, forhandle; **baske** (med vin gene), ~ *le uova* piske egg *refl* kjempe for å komme løs, slå om seg, **dibattimento** *m* drøfting, debatt, diskusjon, forhandling, **dibattito** *m* debatt, diskusjon; **diboscamento** *m* skogrydding; **diboscare** (ò) rydde skog, **dibru(s)care** kappe grener, beskjære trær

dibuccinare (ù) *sj* skrelle, **dicace** *litt.* bitende, spydig, satirisk; **dicacità** *f* spydighet, **dicasterio** (pl -ci) departements-; **dicastero** *m* departement; **dicco** *m* (pl -chi) gl. drke, demning; **dicéfale** som har to hoder, **dicembre** *m* desember, **dicendo**, *e* *na* ~ og så videre **dicentramento** *m* desentralisering; **dicentrare** (e) desentralisere, **diceria** *f* sladder, skumling, rykte; lang, kjedelig tale

dicervellare (-vel-) fordreie hodet på, forvirre; *refl* bry sitt hode, **dicervellato** hodeløs, ubesindig **dicevole** *sj* passende høvelig

dichiarare forklare, erklære, angi, deklarerere: ~ *la guerra* erklære krig: ~ *la rendita* levere selvangivelse; *refl* forklare seg, gi seg til kjenne **dichiaratamente** erklært, uttrykkelig, **dichiarativo** erklærende, forklarende; **deklarativ**; **dichiaratore** *m* / *tr* *e* erklærer **dichiarazione** *f* erklæring, deklarasjon, melding (i kort); ~ *doganale* toll deklarasjon, ~ *forzante* kravmelding (bridge); ~ *col salto* hoppmelding

dicianove nitten, **dicianovenne** nittenårig, **dicianovesimo** nittende; **diclassette** sytten; **diclassettene** syttenårig, **diclassellesimo** syttende; **dicibile** som kan sies, **dicimare** ta toppen av; **dicioccare** (a) beskjære, tynde, **diciottenne** attenårig, **diciolesimo** attenende, **diciotto** atten

dicitor *m* (f -trice) taler, forteller, oppleser, resitator, **dicitura** *f* talemåte, diksjon, stil, forklarende tekst, **dicromatico** (pl -ci) tofarget

didascalia *f* scenerinstruks, -henvisninger, filmtekst, **didascalica** *f* didaktikk, læreriktning, **didascalico** (pl -ci) didaktisk, **didattica** *f* didaktikk, **didattico** (pl -ci) didaktisk, pedagogisk, ~ *m* didaktiker, pedagog, **direttore** ~ skoledirektor, undervisningsleder, **materiale** ~ læremiddel, (*diploma di maturità didattica* vunnemål for lærerdyktighet, *talento* ~ pedagogisk talent)

didentro innenfra ~ *m* det indre **diduciare** (-diu-) to opp

diduzzare sprøyte (drysse) med D D T

dieci ti; **diecim** / *ca* ti halvt snes, **dielettrico** (pl -ci) isolerende, dielektrisk, **dieresi** *f* dieresis, atskillelse av vokaler, pause i vers, **diezare** *mus* sette kryss foran note, heve en halv tone

diezire (el *dies irae*) *m* vredens dag (en salme), *parere un* ~ se mørk (trist, harm) ut, *verrà il* ~ vredens (oppgjørets) dag vil komme, **diezis** *m* *mus* kryss, *do* ~ ciss, *re* ~ diss, *mi* ~ eiss, *fa* ~ fiss, *sol* ~ giss, *la* ~ aiss; *si* ~ hiss

dieta *f* / riksdag, landdag: ~ *della Confederazione* forbundsdag, ~ *dell'Impero* riksdag, **dieta** ? *f* ~ *lattea* *carnea* (animale), *vegetariana* melke-, kjøtt-, plantedieta; *stare vivere a* ~ leve på diet, *tenere uno u* ~ holde en på diet, *gi* en lite å

spise; **dietetica** *f* kostlære, dietetikk, **dietetico** (pl -ci) ernærings-; dietetisk

dietro bak, nær, ifølge, bak, baketter, *camera di* ~ bakværelse; *correre* ~ *uno* løpe eller en *il d* ~ baksiden, bakerste del; *dire qualcosa* ~ *a uno* si noe bak ens rygg, *non mandarla a dir* ~ snakke rett fra posen, ~ *domanda* ifølge oppfordring; *lasciarsi* ~ *uno* etterlate, late en bak seg, *lasciarsi* ~ *un paese* forlate, legge bak seg et land, *portarsi* ~ ha med seg, ~ *richiesta* etter oppfordring, *star* ~ *a uno* overvåke en; *è* ~ *a fare qualcosa* han holder på å gjøre noe; *tenere* ~ *a uno* forfølge en, være i hælene på en; *le zampe di* ~ bakføttene, **dietrofront** *m* helomvending (og fig.); ~ 'helt om'

difalcamento *m* etc se **defalcamento**

difatto, **difatti** faktisk

difendere forsvare, beskytte, ~ *uno* *contro le critiche* forsvare en mot kritikken, ~ *uno* *da pericoli* dal fredda verne en mot farer, mot kulden *refl* hevde, klare seg, *difendersi* *da fredda* verne seg mot kulden; **difendibile**, **difensibile** forsvarlig, som kan forsvares, **difensiva** forsvarstilstand, defensiv, *stare, porsi sulla* ~ være, sette seg i forsvarsberedskap; **difensivo** forsvars-, defensiv; **difensore** *m* (f -ora, *difenditrice*) forsvarer, beskytter, *avvocato* ~ forsvarsadvokat, ~ *d'ufficio* beskikket forsvarer, ~ *de vincolo* advokat som argumenterer mot et ekteskaps opphevelse, **difesa** *f* forsvar, ~ *annua* *ree* luftforsvar, *la* ~ *atlantica* Atlanterhavsforsvaret, *legittima* ~ nødverge, selvforsvar, *la* ~ *forsvaret* (i retten), *stare essere a* (in) ~ *di uno* forsvare en, *prendere le difese di uno* forsvare en, **difesa** se **difendere**

difettare (è), ~ *di qualcosa* mangle, savne noe, **difettivo** mangelfull; *verba* ~ ufullstendig verb, **difetto** *m* feil, defekt, mangel (*di qualcosa* på noe), *avere il* ~ *di* .. ha den uvane å ..; *far* ~ mangle, ~ *d'udito* horefeil, *c'è* ~ *d'acqua* det er mangel på vann; *chi è senza* ~ *scagli la prima pietra* den som er feilfri, kaste den første steinen *m* ~ *di i* mangel av; **difettoso** mangelfull, ufullstendig

diffalcare etc se **defalcare**; **diffamare** bakvaske, sladre på, **diffamatore** *m* (f -trice) adj bakvasker, bakvaskende, **diffamatorio**, **libello** ~ smedeskrift, **diffamazione** *f* bakvaskelse

differente forskjellig, annerledes; ~ *da* forskjellig fra, **differenza** *f* forskjell, uenighet, differens, *far* ~ gjøre forskjell (*da* .. *a* .. på, mellom), *c'è molta* ~ *tra* det er stor forskjell på .., **differenziale** differensial-, **contratto** ~ differenshandel, -forretning; **tariffa** ~ differensialtariff, ~ *m* differensial (i bil), **differenzamento** *m* differensiering, **differenziare** (-ren-) skille, differensiere, **differenziazione** *f* differensiering, nyansering, **differibile** oppsettelig, **differimento** *m* opp-, utsettelse, **differire** (-sen) være forskjellig, oppsette, utsette, **difficile** vanskelig, tung, *il* ~ *è che* .. vanskelig, *heten* er at ..; *non è* ~ *che* .. det er sunnsynlig at ...; *farla* ~ gjøre noe innviklet, ~ *a fare* vanskelig å gjøre, **difficilmente** vanskelig, usannsynlig, **difficoltà** *f* vanskelighet, **difficoltare** (à) *ty* gjøre vanskelig, **difficoltoso** vanskelig

diffida *f* oppsigelse, varsel, oppfordring, **diffidamento** *m* mistillit, mistro; advarsel, oppfordring, oppsigelse (kontrakt)

diffidare, ~ *di uno* mistro en ~ *di te* tvile på seg

selv; ~ *uno* avskjedige, oppsi en. ~ *uno a non fare qualcosa* anmode en om ikke å gjøre noe. advare en mot å gjøre noe; ~ *i creditori a presentarsi* oppfordre kreditorene til å melde seg diffidente mistroisk, *diffidenza* f mistro.

diffondere utbrede, sprede; *refl.* utbrede seg (*ogirò fig*) ~ *l'epidemia si diffuse rapidamente* epidemien spredte seg raskt, *diffonditore* m f -trice, spredde, utbreder, *difforme* avvikende, forskjellig (*da fra*), deform, misdannet; *difformita* forskjellighet, avvikelse; misdannelse, *diffrangere* bryte (*lyssirå er*) *diffrazione* f brytning (stråler)

diffusi se *diffondere* *diffusibile* som lett (kan) spredes, *diffusibilità* f det å kunne spredes (lett) *diffusione* f utbredelse omstendelighet, diffusjon, *corrente di* ~ diffusjonsstrøm; ~ *radiofonica* radiosending, kringkasting, *diffusivo* som spredes, spredende *diffuso* se *diffondere* ~ *adi* utbredt, vidløftig *diffus*, *diffusore* m f *diffonditrice*, utbreder, spredde

diffilare sj. = *sfilare* *diffilata* f defilering, *diffilato* direkte, straks, *diffiera* f drakt (av saueskinn), *diffierico* (pl -ci), *diffierisk* *diffierite* f diffier

diffuori, *al* ~ utenfor, derute; *al* ~ *di lui* foruten ham, *dal* ~ utenfra

diga f dike, demning ~ *franca* boigebryter

digelare (e) tine opp; *digerente*, *apparato* ~ fordøye sesorganer; *digeribile* fordøyelig, *digeribilità* f fordøyelighet, *digerire* (-isco) fordøye, fig døy, holde ut ~ *la bile* bli blid igjen, ~ *la sbornia* sove rusen ut, *non la digerisco*, *questo non lo digerisco* den biter jeg ikke på, *difficile a digerirsi* utrolig, usannsynlig *digestione* f fordøyelse, *autore di facile* ~ lettfattelig, lettest forfatter, *digestivo* som fremmer fordøyelsen, *organi digestivi* fordøyelsesorganer, ~ m middel som fremmer fordøyelsen, *dighiacciare* (a) tine opp

digitali alierede *diglogare* (a) befri for åket, *digitale*, *impronta* ~ fingeravtrykk, ~ f revebjelle, *digitalina* f med digitalin; *digitare* (di-) mus sette fingrene; *digitato* bar, *zool* fingerformet, med fingrer, *digitazione* f mus fingerselning, *digitigrado* *zool* som går på tærne, *digionare* faste, *digionatore* m f -trice fastende, sullekunstner, *digiono* fastende, blottet (*di for*), *essere* ~ *di notizie* være uten etterretning; ~ m faste, fig mange, a ~ (på) fastende (hjerter); *giorno di* ~ fastedag *rompere il* ~ avbryte fasten, fig spise, ~ m med øverste del av tynnlarmen

dignita f verdighet, *mancare di* ~ være, oppføre seg uten verdighet, *dignitario* m rangsperson *dignitar*, *dignitoso* verdig

digradamento m sj fortoning, fargers gradvise overgang, *digradare* gå gradvis nedover, degradere, fortone; *digradazione* f sj fortoning, *digramma* m to bokstaver for én lyd, *digraf*

digrassare skjære, skumme fett av, avmagres.

digredire (-isco) sj avvike, *digressione* f sidesprang, avvik, digresjon, *digressivo* som ligger på siden som gjør sidesprang, *digrignamento* m det å skjære tenner ~ *di denti* «tenders gmidset», *digrignare*, ~ *i denti*, skære tenner, *digrossamento* m tilsliping, avpusning, *digrossare* (a) slipe til, pusse av gi den første innføring (i noe); *digrossatore* m sj (som) pusser, *digrumale* m den største magesekk (drovtygger), *digrumare* lygge drøv, (f) etc glupsk fig meditere

diguazzamento m omrøring, *diguazzare* røre om (i væske), piske (egg), vade, bollre seg (i vann)

digosciare (u) belge (erter), knekke (nøtter), skalle mandler)

dilacerare etc se *lacerare* *dilagamento* m over svømmelse, utbredelse, *dilagare* oversvømme, gå over sine bredder; fig gripe om seg, *dilancare* (a) sonderrive; fig rakte ned på, *dilapidamento* m bortodsling, *dilapidare* (a) bortodslø, ødøle med, forøde, *dilapidatore* m f -trice, adj ødeløst ødøle, *dilapidazione* f ødøling

dilatabile som kan utvides, utspiles; strekkbar *dilatabilità* f strekkbarhet, det å kunne utvides *dilatare* utvide, spile ut; utbrede, *dilatatore* m f -trice utbreder strekker, *dilatatorio* utvidende, *muscoli dilatatori* strekkemusklene; *dilatazione* f utvidelse, ~ *dello stomaco* utspiling av magen, *dilatatorio* jur oppsettende, utsettende

dilavamento m ut-, bortvasking, *dilavare* utvaske, skylle (bort), *dilavato* utvasket, forvasket fig utvannet blek

dilazionare (a) forhale, oppsette, utsette, *dilazione* f forhaling, oppsettelse, utsettelse

dileggiamento m se *forhåle* se *spott* *dileggiare* a forhåle, spotte, gjøre narr av; *dileggiatore* m f -trice, spottes; *dileggio* m hån, *dileguare* (e) sprede, fjerne; *refl* spredes, oppløses, forsvinne, *dileguo* m forsvinning *andare in* ~ forsvinne, *mandare in* ~ sprede

dilemma m dilemma, vanskelighet

diletta f la ~ den elskede, *dilettante* m dilettant, amatør, ~ *di musica* en som elsker, fusker med, musikk, *dilettantismo* m dilettantisme, fuskeri *dilettantesco* (pl -chi), *dilettantisk*, amatørmessig *dilettare* (e) glede, more, *dilettarsi di qualcosa* glede seg over noe, *dilettarsi di un'arte* dyrke en kunst for sin fornøyelses skyld, *mi diletto a dipingere* jeg fusker litt med maling, *dilettazione* f sj fornøyelse, *dilettevole* fornøyelig, underholdende, *diletto* elsket, avholdt, ~ m glede, fornøyelse, *dilettoso* gledelig, fornøyelig, *dilezione* f hengivenhet, velvilje

diligente flittig, omhyggelig *diligenza* f flid, omhu, postvagn, diligence

diliscare sj ta ben ut av (fisk), rense hamp

diloggiare se *sloggiare* *dilogia* f diktverk i to deler, *diloliare* (a) sj skille korn fra agnene

dilombare (a) *refl* overanstrenge seg, forløste seg, *dilombato* overanstrengt, forslitt

dilucidare (u) opplyse, forklare, *dilucidativo* opplysende, læretik, *dilucidazione* f opplysning, *dilucolo*, *diluculo* m grålysning, *diluire* (-isco), oppløse, fortynne, ~ *poché idee in molte parole* tale megal om ingen ting, *diluizione* f oppløsning; *dilungamento* m forlengelse *dilungare* forlenge; *refl* fig breite seg, fjerne seg (fra saken), *dilungo* stadig, vedvarende, uavlatelig, *lavorare a* ~ (typ) sette spalter, sette spaltekorrektur, *diluviale*, *diluviano* syndflods-, *diluvare* (u) ose, hagle ned komme strømmende (mydrendel); sluke fråise, *hanno diluvato tutto* de har satt til livs alt sammen *diluvatore* m f -trice fråiser, storeter, *diluvio* m syndflod, plaskregn, oversvømmelse, sl. fuglegarn, fig overflod, un ~ *di parole* en strøm av eder, skjellsord, *diluvione* m f -one, storeter *diluizione* f oppløsning

dimacchiare sj avskoge, rydde skog, *dimagrimento* m avmagring, utmagring, *dimagrante* m avmagringsmiddel; *cura* ~ avmagringskur; *dimagrire* (-isco), gjøre mager, avmagre(-s), *dimagrire* (-isco), gjøre mager, avmagres, lape seg, *dimanda* etc se

domanda dimani se *domani* dimattina se. *domattina*
dimembrare se. *smembrare* *dimenamento* m del å bevege seg hit og dit, *dimenare* (se) bevege hit og dit, cyste på (hodet), røre i (deig o.l.), ~ *la cinda dille* med halen, *refl* geberde seg, kaste seg hit og dit, sitte, ligge urolig; *dimenio* m stadig bevegelse (hit og dit)
dimensionare (u), *dimensionare*: *dimensione* f om fang, storre se, *dimension*
dimenticaggine f sj glemsomhet, *dimenticanza* f forglemmelse *andare in* ~ bli glemt, gå i glemskeboka, *dimenticare* (se), ~ *qualcosa*, *dimenticarsi di qualcosa* glemme noe, *dimenticatoio* m *mettere lasciare nel* ~ i f. la gå i glemskeboka *dimentico* (pl -chi) som har glemt noe, glemsom ~ *di qualcosa* uten å ense noe, *dimenticone* m f -una, glemsomt menneske
dimergolare gl vri rundt, fram og tilbake (feks spker), *refl* sjangle, rave, *dimesso* se *dimettere* ~ *adj* forsomt, ydmyk, heskjeden, *domesticare* (u) se *addomesticare* etc *domestichezza* f fortlighet, *domestico* se *domestico*, *dimettere* avsette, avskjed ge, tilgi, ettergi, utskrive (fra sykehus) oslate (fra fengsel), ~ *uno dalla prigione dall'ospedale* utskrive en fra fengselet, sykehuset; *refl* la avskjed, tre tilbake
diminuzione m halvering, *diminuire* (se) halvere *diminuito* halvert, mangelfull
diminuendo adv avtakende i styrke, ~ *m* (mat) minuerend *diminuire* (u) forminske, nedsette (pris), avta, forringes, ~ *di valore di pregio* gå ned i verdi, *ventura diminuito* sole seg undervurdert, miskjent, være forærmel, *diminutivo* forminskende, ringe, diminutiv, ~ *m* gram forminskelsesform, diminutiv, *diminuzione* f forminsking, innskrenkning, *dimisi* se *dimettere*, *dimissionare* (u) avskjedige, søke, ta avskjed *dimissionario* som har trått tilbake, *dimissione* f avskjedigelse, del å ta avskjed, *presentare, dare le proprie dimissioni* innlevere sin avskjedsøknad *accettare respingere le dimissioni* innvilge, forkaste avskjedsøknad *dimissoria*, (lettera) ~ avskjedsøknad, *dimissoriale*, (lettera) ~ avskjedsøknad
dimoduche si k ut
dimolare (u) smelte, lue, bløte (tøy), *dimorante* m sole, sorpe (under teleløsning), *dimora* m bading, teleløsning
dimora f opphold (sted), bopel, bolig oppsettelse, *prender over* ~ ta, ha opphold, *prendere la propria* ~ a Milano ta fast opphold, slå seg til i M *dimorante* bosatt, bosittende, *dimorare* (u) bo, oppholde seg
dimostrabile bevisng, påvisng *dimostrabilità* f bevisnghet *dimostramento* m i det å (delvise) *dimostrante* m demonstrant, *dimostrare* (u) vise, bevisse, påvise, demonstrere se *dimostrare uno scacco* han viste seg å være en tosk, *non dimostra i suoi anni* han bærer sin alder godt, *dimostrativo* påpekende, demonstrativ, *dimostratore* m (f -trre) en som (på-, be-)viser noe, *dimostrazione* f bevis, påvisning, demonstrasjon
dimozzare (u) kappe av
dinamica f dynamikk, *dinamico* (pl -ci) dynamisk *dinamitardo* m sl. anarkist, *dinamite* f dynamitt *dinamico* (pl -ci) dynamitt, *dinamo* f inv dynamo; *dinamometro* m dynamometer, *dinanzi* overfor, foran, for, i sammenligning med, ~ *alla casa*

foran huset, *il giorno* ~ dagen for; *mettere* ~ forelegge; ~ *m* forside, fasade; *dinaro* m dinar *dinastia* m hersker, fyrste, *dinastia* f dynasti *diastico* (pl -ci) dynastisk
dindo, *dindi* m i barnespråk penge *din din ding dang* (klokke); *dindio* m kalkun, *dindom* ding dang (klokke), *dinepare* ~ *denegare*, *dinervare* sj *snervare*, *dinego* m (pl -gli) nekleise, vegring *dinanzi* se *dinanzi*
dioccare, *dioccolare* (-nuc-) gl brette lemmene (srl. halsen) på, *dioccolato* leddløs, slenget, lat *dinotare* etc se *denotare* etc
dintorno om, omkring ~ *a lui* omkring ham ~ *m* omegn, omriss, i *dintorni d'una città* en bys omland, oppland
Dio m (pl *gli dei*) Gud, gud, guddom, *per amor di* ~ for Guds skyld *ogni ben di* ~ alle Guds gaver, *ogni grazia di* ~ overflod av alt, *la casa di* ~ *la spisa di* ~ kirken, *grazie a* ~ 'Gud være lovet' *un ira di* ~, *un pezzo d'ira di* ~ en djevel en satans fyr, *il dito di* ~ Guds finger (= vilje, makt), *costa l'ira di* ~ det koster en formue ~ *non paga il sabato* for eller senere kommer straffen, *a* ~ *piacendo* hvis mulig, om Gud vil *che* ~ *se la mundi buona* måtte Gud være oss nådig måtte det gå godt, *per* ~ 'ved Gud, *come vuole* dårlig, på etslags vis, *come* ~ *volle* endelig, til sist, *andarsene con* ~ gå til sist ~ *adj* litt guddommelig
diocesano stifts-, ~ *m* stiftshever *diocesi* f stift, bispedømme, *dioco* (pl -ci) bispebo, *dionista* f en edelsien, *dionisiaco* (pl -ci) dionysisk *diotria* f diotiri, *diotrica* f diotrikk
dipanamento m sj spoling, *dipannare* vinde (garn) fig utrede, greie opp i; etc, fråse (toskansk), *dipannato* m vinde, spole, *dipannatura* f vinding, spoling, *dipartenza* f litt avreise, *far le dipartenze* ta avskjed, *dipartimento* m departement, kystdistrikt, gl avreise, død, *dipartire* (-nu) sj dele (opp), ~ (*dipartito*) *refl* reise, fjerne seg, fig på bort, do *dipartita* f litt avreise, fjernelse, fig bortgang
dipendente avhengig ~ *m* f underordnet, *dipendenza* f avhengighet, annek, utbygning, tiliggende, tilhør (srl pl. in ~ *di cui* som følge derav, *dipendere* avhenge, *dipende'* det kommer an på det er som en tar det, *dipende da te* det avhenger av deg *dipennare* ~ *depenare* *dipesl*, *dipeso* se *dipendi*
dipignere ~ *dipingere* male, farge, skildre, *refl* sminke seg, *dipinto* se *dipingere*, ~ *adj* malt, sminkt, *l'abito gli sta (come)* ~ tøyet (drakten, dressen) sitter som støpt på ham; *non ci starei neanche* ~ der ville jeg ikke være for noen pris, ~ *m* maler, *dipintore* m (f -ura, -essa) se *pittore*, *dipintura* se *pittura*
diplegia f dobbeltsidig lammelse
diploma m diplom, *diplomatica* f diplomatisk *diplomatico* (pl -ci) diplomatisk, diplom-, *il corpo* ~ det diplomatiske korps, *edizione diplomatica* utgave av gammel tekst (med nøyaktig gjengivelse av håndskriften), ~ *m* diplomat' *diplomato* (som er) forsynt med diplom, tildelt diplom, diplom-, *diplomazia* f diplomati, det å være diplomatisk
diploia f med dobbeltsyn
dipoi (heretter, *diportamento* m oppførsel, framferd, handlemåte, *diportare* *refl* oppføre seg, handle, sj fornyse seg *diporto* m fornyelse, tidsfordriv (rekreasjon, sport etc.), *andare a* ~ gå

en tur, *darsi* ~ more seg, *raggiu di* ~ fornøyel
sestelse

dipresso nær *a un* ~ cirka, omtrentlig

diradamento *m* lysning (i skog, skylag etc.), fortyn-
ning **diradare** tynne gjøre (noe) sjeldnere, (væ-)
rygne opp, ~ *le piante* tynne plantene, *refl* bli
sjeldnere, tynnere (folkemengde) spredes

diradicare = *radicare*, **diragone** *sf* fjerne spin-
delvev fra, **diramare** kappe, hogge grener av,
utbrede, utsende, fordele (randskriv etc.), *refl*
forgrene seg, **diramazione** *f* del å hogge grener av
forgrening, *ferrugia di* ~ sidelinje, *tubi di* ~
forgreningsrør, stikkrør, **dirazzare** *sf* degenerere,
gå tilbake

dire *rdich* si, fremsi, tale, fortel e, ka e, beordre
by (på auksjon), *a* ~ *il vero* sant å si, *a dirla a*
te, *non ha piu un valdo* mellom oss sagt, så har
jeg ikke en ore, *altro e* ~ *altro e fare* det er
lettere sagt enn gjort, det er langt fra ord til
handling, *dici bene* 'ikke sant' *a* ~ *bene* i beste
fal, *questa lava non dice bene col colore del*
vestito dette band står ikke til tøyet's farge, *over*
che ~ *con uno* trette med en fra noi non e e mai
voluta che ~ det har aldri vært ei vondi ord
mellom oss, *e* ~ *che* tenke seg til at, *ha detto*
jeg har sagt, *dici*, ~ *in chiesa* tanket, lyse til
ekteskap, *mi lasci* ~ la meg tale at *ha lasciato*
detto qualche cosa har han etterlatt noen be-
skjed, *tu dicevi m'* hva sa jeg? *dir messa* være
prest, ~ *ila*, *Messa* leve messe, *non e che* ~ det
kun ikke nektes, *non fu per* ~ det sier jeg ikke
for å skryte, *si fa per* ~ det er bare noe en sier,
per dirla con Dante for å tale med Dante, for å
sitere Dante, *e un cane e dici pro* han er en
hund, og det er mildt sagt, *sarebbe a* ~ 'hva
mener De? *di su* si det (framt) *due la sua* han
sier sin mening, *dici sul serio* jeg mener det
alvorlig, *trovarti a* ~ ha noe å innvende, *tale a*
~ det vil si, *e via dicendo* og så videre, *venir*
a ~ *lo stesso* det kommer ut på ett, *vuler* ~ beti-
vul ~ *che non ha potuto* han har vel ikke
kunnet, *non vuol* ~ det har intet å si *come si dice*
in tedesco 'hva heter det på tysk?' *una folla da non*
dirsi en uhyre mengde, *quando si dice aver*
fortuna det kan en kalle hell, *come vuol dirsi* som
en pleier å si, *e soltanto un si dice* det er bare et
rykte *dirvela con uno* komme godt ut av det med
en

dire *m* tale, utsagn, *al* ~ *di* etter *l'is* utsagn
l'arte del ~ talekunsten, *Lei ha un bel* ~ De kan
saktens snakke, *dal* ~ *al fare e e di mezzo il mare*
dal ~ *al fare ci corre assai* det er lettere sagt enn
gjort, det er langt fra ord til handling

direnamento *m* det å gjøre bli trett (i lundene), *fig*
det å bøye seg dypt **direnare** gjøre trett, lam (i
lundene) *fig* bøye seg dypt

dirissi se *dirigere*, **direttario** *m* jur innehaver,
besitter, **direttissima** *f* jur hastesak *processo per*
~ summarisk prosess; **direttissimo** *m* hurtiglog
direttiva *f* direktiv, veiledning, forskrift, *impartire*
le direttive gi direktiver; **direttivo** ledende, *consi-
glio* ~ bestyrelse **diretto** se *dirigere* ~ *adj*
direkte, rett, umiddelbar, *discorso* ~ direkte tale
imposte dirette direkte skatt, avgifter, *treno* ~
personlog **direttore** *m* *f* -rice direktor, leder, ~
d'orchestra dirigent, ~ *spirituale* skriftefar, **diret-
torio** *m* d rektorium, direktorat, **direzione** *f* direk-
sjon, ledelse, retning, retningslinje, ~ *vieta*
innkjørsel forbudt

diricciare (*-ri-*) skrelle (kastanjer), **dirigere** *dirigere*
ogis *mus*, lede, styre, adressere, sende, stile,
refl benvende seg, **dirigibile** styrbar; ~ *m* luft-
skip, **dirigibilista** *m* luftskipsfører; **dirigibilita** *f*
styrbarhet, **dirigismo** *m* planøkonomi, **dirimente**,
impedimento ~ hindring som umuliggjør el
annullerer ekteskap, **dirimere** billegge (strid), fjer-
ne (vanskelighet); ~ *una pendenza* (merk) bringe
en sak ut av verden

dirimpettaro *m* som bor like overfor, **dirimpetto**
m overfor, ~ *a me* like overfor meg *la casa*
~ huset overfor på den andre siden

diritta *f* høyre hånd *a* ~ til høyre, *dar la* ~ *a*
una plassere en på sin høyre side **diritto** høyre,
rett, riktig, bein rettskaffen, *andar sempre* ~ gå
fortsette rett fram *una maglia diritta* en rettmar-
ke, *per* ~ *a per* traverso på en eller annen måte,
~ *m* rette, rettside rett, rettferdighet, rettighet,
avgift, gebyr, jus; ~ *d'autore* opphavstett, forfat-
terrett, *il* ~ *e il rovescio* retten og vrangen, *a buon*
~ med god rett, *diritti d'autore* forfatterhonorar,
royalties, **diritti civili** borgerrettigheter, *di* ~
rettelig, ifølge lov og rett, ~ *esclusivo* enerett; ~
delle genti folkerett, *in* ~ *in jus*, *parita di diritti*
sakeberettigelse *privare uno dei suoi diritti* frata en
hans rettigheter, *professore di* ~ professor i jus
studiare ~ studere jus, ~ *di trasferta* motesalmer,
i diritti dell'uomo menneskerettighetene, ~ *di vita*
e di morte makt over liv og død, **dirittura** *f* rett
linje, *fig* rettskaffenhet, *a* ~ likefram, rett og
slett

dirizzare rette (oppi), jevne, henvende, ~ *le gambe*
a un gate n e omal g **dirizzatoio** *m* redskap
til å lage skall med, **dirizzatura** *f* hårskall, **diriz-
zone** *m* overlei, forhastet beslutning, vill ide,
~~come pigliare un~~ *la en* ~~vill ide~~ sette gang
(på måfå), *prendere un* ~ *verso un luogo* legge i
vei mot ei sted *ora ha preso il* ~ *di* nå har
han fått den ide grille at han

dirindana *f* dorg, fiskesnøre

diro *gl* vill, grusom, **diroccamento** *m* nedrivning,
diroccare (*o*) nve ned, styrte ned, **diroccato**
forfallen, **dirocciare** (*o*) *gl* falle, styrte ned (fra
berg til berg) **dirompente**, *humba* ~ sprengbom-
be **dirompere** gjøre bøl, smidig, bøye, tilvenne,
refl være i bevegelse, b. ande seg (vannmasser)
dirompersi a *qualcosa* venne seg til noe, **dirom-
pimento** *m* *sf* del å gjøre bøl, smidig **dirotta-
mente**, *piangere* ~ gråte billett, *prove* ~ det
regner i stride strømmer, **dirottare** (*o*) avvike fra
kursen, slå ut av kurs, **dirotto** se *dirompere*, ~
adj heftig (grål, regn), *piangere a* ~ gråte sine
modige tårer, *prove a* ~ det øser ned

dirozzamento *m* polering, **dirozzare** (*o*) polere (*ogis*
fig i, *refl* bli sivilisert, forfine, **dirozzatore** *m* (*f*
-trice) *sf* en som polerer

dirugginare (*o*) = **dirugginare** (*-vca*) ta, banke rust
av, ~ *i denti* skjære tenner, **dirupamento** *m* *gl*
nedstyrning, skråning, **dirupare** styrte ned, sam-
men, **dirupato** stupbratt, **dirupo** *m* stup, avgrunn,
diruto forfallen

dis- i sammensetninger foran konsonant se *ogis* s-
foran vokal sett-

disabbellire (*-isco*) frata skjønnheten, *refl* tape seg
disabbigliare (*-bi-*) kle av; **disabitare** (*o*, *sf*) avfol-
ke, **disabitato** ubeboet

disabitare (*ti*, *og refl*) venne (seg) av, **disaccentare**
e fjerne aksenten **disaccento** uønsket **disacciaia-
re** bløte (støt), **disacconcio** upassende, uegnet,

disaccordare /a/ gjøre uharmonisk, uenig, *refl* bli uenig, *disaccordo m* disharmoni; uenighet, *disaccredare* /é/ mildne, sole; *disacidare* /a/, *disacidare* /-acso/ (for)sole, *disacusi f* med. hørselssvekkelse *disadatto* uegnet, *disadornare* /a/ berøve utsmykningen; *disadorno* uten utsmykning, uelegant.

disaffezionare /a/ stemme uvennlig, *disaffezionarsi* *uno* miste ens gunst; *disaffezionarsi da uno* miste kjærligheten til en, *disaffezione f* tap av hengivenhet, ugunst

disagevole besværlig, vanskelig, *disagevolezza f* besvær, *disaggio m* disagio, underkurs; *disaggrada-
devole* ubehagelig, *disaggradare* /-scu/ ta ille opp, være ubehagelig; *disaggregare* /e/ splitte, *disag-
gungliare* gjøre ulik *disagiare* /a/ forsytere, sjenere, *refl* gjøre seg umake; *disagiato* ubekvem, sjenert, trengende, dårlig slikt, *disagio m* ubehagelighet, ulempe, savn, besværlighet), *stare, tra-
varsi, essere a* /in/ ~ befinne seg ille, være utilpass, *disagioso* besværlig

disalberare /a/ ta, slå ned mastene, *disalveare* /a/, lede elv inn i nytt leie

disamabile uelskelig, usympatisk, forhatt, *disamare* ikke elske (en) lenger, *disameno* ubehagelig, utri-
velig, *disamina f* prøvelse, undersøkelse, *disami-
nare* /a/ prøve, undersøke omhyggelig *disamorare* /a/ berøve kjærligheten, gjøre en kjed /da av/, frata en lysten /da til/, *disamorarsi da uno* miste kjærligheten til en; *disamorarsi da qualcosa* tape lysten til noe, *disamorato* ukjærlig, likegyldig, *sei un* ~ du elsker meg ikke nok, *disamore m* ukjærlighet, likegyldighet, *disamorevole* ukjærlig, uvennlig, uhoflig, *disamorevolezza f* uvennlighet, uhoflighet

disancorare /a/ lette anker, *disanellare* ta ringene/ av *disanimare* a gjøre mot og *refl* tape motet

disappassionare *refl* /a/ bli noktern, *disappetenza f* appetittløshet, *disapplicare* /a/ ikke bruke (mer) *refl* ikke befalte seg (mer), *disapplicato* ikke mer flinlig, døven, skjodesløs, ikke mer i bruk, *disap-
plicazione f* det å gå væk av bruk, mangel på flid, *disapprendere* glemme, *disapprovazione f* misbilligelse; *disappunto m* ubehagelighet, kjedelig-
het, motgang

disargentare /e/ fjerne sølv fra, *disarginare* /a/ fjerne demning(er), *disarmamento m* avvæpning, nedrustning, avtakning, *disarmare* avvæpne, av-
ruste, nedruste, *mar* avtakle, *disarmista m* tilhen-
ger av nedrustning, *disarmo m* nedrustning

disarmonia f disharmoni, mislyd, *disarmonico* /pl -ci/ disharmonisk, som har dårlig akustikk, *disar-
monizzare* ikke harmonere, gjøre uharmonisk, *disarticolare* /a/ sette ut av ledd, forvre, amputere i leddet, *refl* gå av ledd, *disarticolazione f* det å gå av ledd, forvridning

disasprare /-scu/ gjøre mindre bitter, (for)mildne *disassociare* se *disunare* *disassuolare* *y* venne av, fra, *disastrato* katastroferammet; en som er rammet av en stor ulykke, *disastro m* stor ulykke, katastrofe, *disastroso* katastrofal, full av ulykker *disattento* uoppmerksom, *disattenzione f* uopp-
merksomhet, *disaltare* *mar* uskadeliggjøre (mi-
ne)

disautorare, disautorizzare se *esautorare*

disavanzo m underskudd, deficit, *disavantaggiare* /-ta- (og *refl*) skaffe en (-seg) ulemper, tap *disavantaggio m* ~ *svantaggio*, *disavvedutezza f* uaktsomhet, *disavveduto* uaktsom, *disavvenente* uskjønn, avgg, *disavvenenza f* uskjønnhet, stygg-

het, *disavventura f* *y* ulykke, motgang, *disavven-
turato* ulykkelig, alltid uheldig, *disavvertenza f* uforsiktighet, uaktsomhet; *disavvertito* uforsiktig, *disavvezzare* /é/ venne av, fra *disavvezzo* avvent, *disbarazzare* = *barazzare* *disborso m* utlegg, *essere rimanere trovarsi in* ~ ha lagt ut (for en) *disboscare* se *diboscare*, *disbramare* tilfredsstille (sin lyst), *disbrancare* hogge grener av, fjerne seg fra buskapen, kobbelen

disbrigare avslutte, gjøre ferdig, ordne, ekspedere (se *sbrigare*), *refl* skille seg med, bli kvitt, *disbrigo m* /pl -ghi/ avslutning, ordning, ekspedi-
sjon *disbrogliare* /a/ rydde (opp i), ordne

discacciare etc se *scacciare*, *discapitare* etc se *scapitare* *discarica f* mar lossing; *discaricare* se *scaricare* *discarico m* /pl -chi/ avlastning, rettfer-
diggjørelse, unnskyldning, lossing, kvitering, de-
charge, *testimonio a* ~ vinne(mål) for tiltalte, forsvarsvitne, *per* ~ di coscienza for min (osv) samvittighets skyld se *ogid scarica* *discaro* ukjær, ubehagelig, *discatore m* diskoskaster

discendentale dalende, *discendente m* etterkommer, *linea* ~ nedadstigende linje, *discendenza f* etter-
kommere, herkomst, nedstamning, ~ *d'Adam* menneskeslekten; *discendere* siige ned, skråne, synke, dale, *fig* nedstamme, se *ogid scendere* *discendimento m* *discensione f* *y* nedstigning, *discensivo* nedadstigende *discensore m* *y* nedsti-
ger, *discente* som lærer, ~ *m* disippel, *discentra-
mento* etc se *decentramento*, *discepolato m* det å være disippel, elevtid, læretid, det å gå i lære *discepolo m* elev, disippel, *discernere* skje ne, skille, *discernibile* som kan skjelles, sees; *discer-
nimento m* det å skjelle, dommekraft, skjønnsom-
het, forstand, *l'età del* ~ skjels år og alder *discernitore m* /f -trce/ en som skjeller, *discervel-
lare* /e/ forvirre *refl* bry hodet

discesa f nedgang, daling, nedfart, nedstigning, landing, utstigning, forfall, skråning *la* ~ *de* *barbari in Italia* barbarernes innfald i Italia *discesi, disceso* se *discendere*, *discervere* se *scervere* *dischiudere* se *schiodare* *dischiudere* åpne *dischiusi, dischiuso* se *dischiudere*

discindere se *scindere* *discingere* *y* spenne opp beltet, *discinto* se *divingere* ~ *adj* beltesløs, med løstsettende tøy, skjodesløs og uordentlig på-
kledd, *disciogliere* /-scu/ lose, løse opp, smelte, ~ *dalle catene* løse fra lenkene, *discioglimento m* løppløsning, smelting, *disciolto, disciolto* se *disciogliere*

disciplina f disiplin, lukt, lag, disiplin, vitenskap, bottsvøpe, *disciplinabile* som kan disiplineres, *disciplinare* disiplinere, *refl* bli disiplinert, tukte, piske seg selv, *la legge che disciplina le esporta-
zioni* loven som regulerer eksporten, ~ *adj* disiplinær, *disciplinatezza f* disiplin, lukt; *disci-
plinatore m* /f -trce/ *y* som tukter, disiplinere *disco m* /pl -chi/ skive, plate, grammofonplate, diskos, signalskive, ~ *cifrato* (telefons) nummer, skive ~ *per cinghia* remskive, *concerto di disci* grammofonkonsert, *lancio del* ~ diskoskasting, *lanziatore del* ~ diskoskaster, *il* ~ *del sole* solskiven ~ *volante* flyvende tallerken, *discobolo m* diskoskaster, *discofilo m* platesamler

discolato m *mar* brystvern, rekke (reling); *hast* (vangs)rekruttering (av landstrykere etc); *discolo m* *adj* utsvævende (fyr), uthaler, *gi* utlærd *disco-
lorare* /-di-/ *discolorire* /-ncu/ *y* farge av, *refl* farge av, miste fargen, *discolorazione f* avfarging

discolpa / rettferdiggjørelse, unnskyldning, *a mia* – til mitt forsvar, **discolpare** (*to*) rettferdiggjøre, unnskyld

discommettere atskille, dele, løse opp, **discomporre** *se scomporre* discompagnare skille (ad).

disconciare *sj* odelegge, **disconfessare** (*te*) – *con* *fessare* disconoscere utakknemlig, **disconoscenza** / utakknemlighet, **disconoscere** (*-noce*) miskjenne, ikke erkjenne, være utakknemlig, **discontinuare** (*ti*) avbryte, **discontinuità** / avbrytelse, **discontinuo** avbrutt, ikke sammenhengende, **disconvenire** etc *se* *convenire*

discoperto, **discoprire** *se* *scoperto*, *scoprire*

discordanza / uoverensstemmelse, mislyd, – *d'opinioni* meningsforskjell, **discordare** (*to*) ikke stemme overens (*da* med), være, stå i strid med, **discorde** uenig, i uoverensstemmelse med *un*ik, *mus* **dissonerende**, **discordia** / uenighet, uoverensstemmelse, *il pomo della* – stridens eple

discorrere snakke, tale, prale, diskutere, – *a uno* gjøre en sin oppvarthning gjøre kur til en, **discorrere** *con uno* snakke med en; *e via* **discorrendo** og så videre, **discorsatore** *m* (*f* -rice) taler, pratmaker, **discorsa** *f* *sj* uendelig snakk, sludder, vrøvl, **discorsi** *se* *discorrere* **discorsivo** tale-, ta ende, snakkesalig, **discorso** *se* *discorrere* – *m* tale, samtale, foredrag, *e un altro* – det er en annen tale, en annen sak, – *della corona* *frontale* *le parti del* – ordklassene, *gliene parlare in via di* – jeg skal tale med ham om det underhånden; *tutti discorsi* for noe prat; *prati* *rel* *senza tanti*, *discorsi* kort sagt *la munda* *va* *ten* *u tanti discorsi* han sendte ham bort uten videre – *di saluto* ve komstiiale

discortesia *f* *se* *scortesia*

discosco *se*, **scosco** **discostare** *se* *scostare*

discosio fjern(t), **discolca** / platesamling

discredere *sj* ikke tro på lenger, miste troen på *refl* tro om igjen, **discreditare** (*te*) *sj* bringe i miscreditt, **discredito** *m* *m* skreditt, *essere* (*travarsi*) *cadere in* – være komme i miscreditt

discrepante sterkt avvikende, uoverensstemmende

discrepanza *f* meningsforskjell, uenighet, uoverensstemmelse, **discrepare** *sj* være uoverensstemmende

discretamente diskret, beskjedent, – *bene* ganske godt, **discretezza** / måtehold, beskjedenhet, diskresjon, **discretiva** *f* dommekraft, **discretivo** som kan skjelne, ta standpunkt; **discreto** måteholden, beskjeden, diskret, taktfull, pålitelig, rimelig ganske god, pen, *prezzi discreti* rimelige priser, *una somma discreta* en pen liten sum, **discrezionale**, *potere* – *jur* / dommers vilkårlige makt (i saker som ikke behandles i loven) **discrezione** *f* måtehold, beskjedenhet, dommekraft, fornuft diskresjon, taktfølelse, *a* – etter behag, *arrender* *si a* – overgi seg på nåde og unåde, *gli anni della* – skjels år og alder, – *dei costumi* *mattres* (som en legger igjen på tallerkenen, for ikke å virke storspisende)

discriminante, *circostanza* – unntakende, frilakende omstendighet, **discriminare** (*-cri*) / diskriminere, *jur*, behandle annerledes, forskjellig, unnta **discriminatura** *f* *se* *scriminatura* **discriminazione** forskjellig behandling, diskriminasjon; **discromazia** / fargeblindhet

discussi *se* *discutere* **discussione** *f* diskusjon, debatt, forhandling *senza* – ubestridelig, ubestridt, **discusso** *se* *discutere* **discussore** *m* (*f* -citrice) *sj*

debattant, **discutere** drøfte, diskutere, debattere – *la laurea* forsvare sin avhandling **discutibile** diskutabel, tvilsom

disdegnare (*te*) *sj* forsmå, forakte, *refl* bli sint, fortornet, **disdegnato** *sj* sint, fortornet, **disdegno** *m* harme, forakt; **disdegnoso** foraktende, foraktelig, **disdetta** *f* oppsigelse; *fig* uhell, ulykke, *fare dare la* – *dell'affitto* *si* opp leiekontrakten, *portare (la)* – *a uno* bringe en ulykke, **disdettare** (*ti*) *si* opp, **disdetto** *se*, **disdire**

disdicente, **disdicevole** upassende, uhøvelig, **disdire** (*-dico*) *si* opp (kontrakt), *ta* (sitt ord) tilbake, tilbakekalle; – *qualcosa a uno* nekte en noe, – *a uno* ikke passe seg for en, *refl* *ta* sitt ord tilbake; **disdirti** *a uno* ikke passe seg for en, **disdissi** *se* *disdire* **disdoro** *m* vanære, skjensel

disebbriare *sj* bli edru, **diseducare** *sj* oppdra dårlig, **disegnare** (*te*) tegne, skissere (*og fig*); – *a matita* tegne med blyant; – *di* (*fig*) sette seg fore å –; **disegnatore** *m* (*f* -trice) tegner; **disegno** *m* tegning, utkast, plan, figur, *fig* forhåvende plan, – *animato* tegnefilm, *fare* – *su regno* med, – *di legge* lovforslag, lovutkast; **materiale da** – tegnereskvisita; **sala di** – tegnesal; **diseguale** etc *se* *disuguale* **disellare** (*te*) *ta* av salen; **disembriare** (*te*) *ta* av, fjerne takstein, **disenfiare** (*te*) få en hevelse til å forsvinne, *refl* falle, gå ned (hevelse), **disensato** vanvittig, tåpelig, **diseparare** *sj* atskille, **disequilibrare** etc *se* *squilibrare*, **diseredare** (*-red*) gjøre arveløs, **diseredato** arveløs, fattig, **diseredazione** *f* det å gjøre arveløs

disertamento *se* *diserzione* **disertare** (*te*) la i stikken, desertere; *sj* herje, legge øde; – *la seduta* utebli fra et møte, **disertore** *m* desertor, **diserzione** / flanevlukt

disfacimento *m* oppløsning, odeleggelse, splittelse, **disfaccitura** *f* materiale av nedrevet hus; *se* *ellers* **disfacimento**, **disfaldare** *se* *sfaldare* **disfamare** *se* *sfamare* **disfare** (*disfa*, *disfa*, *disfaccio*) oppløse, odelegge, pakke ut, sprete opp, *refl* oppløse seg, smelte; **disfarsi** *di qualcosa* kvitte seg med noe, **disfatta** *f* nederlag, **disfattibile** oppløselig, odelegghar, **disfatticello** brakk; – *m* brakkland, **disfattismo** *m* *defattismo* **disfattista** *m* *f* *defattist*, **disfatto** *se* *disfare* **disfattore** *m* (*f* -trice) odelegger, oppløser

disfavore *m* ugunst, **disfavor**, **disfavorire** etc, *se* *sfavorire* **disfida** etc *se* *sfida*, **disfigurare** *se* *sfigurare*; **disfiore** *se* *sfiore* **disfogare** *se* *sfogare*, **disfogliare** *se* *sfolgiare*, **disformare** etc *se* *deformare*, **sformare**, **disfrenare** *se* *sfrenare* **disfrondare** *se* *sfrondare*, **disfunzione** *f* uorden, forstyrrelse, dårlig funksjonering

disgarbare *sj* være ubehagelig, **disgelare** *to* opp, lue, **disgelo** *m* tining, snøsmeltning, **disgiungere** (*-giungi*) atskille; **disgiungimento** *m* atskillelse, **disgiunsi** *se* *disgiungere*, **disgiunto** *se* *disgiungere*, **disgiunzione** *f* *disjunksjon*, atskillelse

disgradare stille i skyggen, *se* *degradare*, **disgraderole** *se* *sgraderole* **disgradire** *se* *sgradire* **disgrado** *m* mishag, *a* – til tross for, mot ens vilje, **disgrazia** *f* ulykke, uhell, unåde, *cadere in* – komme i ulykke, falle i unåde, *per* – uheldigvis; **disgraziato** ulykkelig, ulykksalig, *un povero* – en stakkars djevel

disgregabile som kan splittes, oppløses; **disgregamento** *m* splittelse, oppløsning, underminering, **disgregare** (*te*, splitte, oppløse, underminere; **disgregativo** oppløsende, **disgregazione** *f* oppløs-

ning, *for* *a di* ~ oppløsningsevne, *disgrossare* *se* *igrossare*
disguido *m* feilekspedisjon (brev etc.), avsporing
 manglende tilslutning, *disguidare* mishage, stote,
 ~ *uno di qualcosa* gi en avsmak for noe, gjøre
 en lei av noe *disguidarsi di qualcosa* vertnes ved
 noe, bli lei av noe *disguidarsi con uno* bli uvenner
 med en *disguidato* stolt, frastott, ekkelt; blasert
fare il ~ spille blasert, *disguidevole*, *disguidoso*
 ubehagelig, motbydelig, avskyelig, *disguido* *m*
 motviqe, ubehagelighet, motbydelighet, avsmak,
 avsky
disidratare *kjem* fjerne vannet fra, tørke, *disillabo*
se *bevillabo* *disilludere* skuffe *non ~ le aspettative*
 tre ikke skuffe forventningene, *disillusione* /
 skuffelse, *disilluso* *se* *disilludere*, *adj* skuffet,
 desillusionert
disimpacciare *ta* bringe, få *ten* ut av knipe,
 forlegenhet *disimparare* glemme igjen, *disimpe-*
gnare *te* frigjøre, løse fra (forpliktelse), innløse
 (pant), oppfylle, bekle (embete), ~ *una parte*
 gjennomføre en rolle *refl* frigjøre seg, si seg løs
 ra (forpliktelse), *ti* *disimpegna* assar bene han
 gjør det, klarer seg ganske godt, *disimpegno* *m*
 frigjørelse, innløsning, oppfyllelse, *aiuto di* ~ lov
 som til nød kan brukes for anledningen
disimpiegare *te* *sp* avskjedige, avsette, *disimpiegato*
 arbeidsløs
disincagliare *ta* *mar* bringe flott, *disincantare*
 frigjøre fra, løse trolldom, *disincantato* skuffet,
 desillusjonert, nokiern, *disincanto* *m* det å løse
 (seg) fra trolldom, *disincarnato* ulegemlig
disinfestare *te* befri for skadedyr, *disinfestazione*
 / utrydding av skadedyr, *disinfettante* *m* desinfek-
 sionsmiddel *disinfettare* *te*, *desinfisere* *disinfe-*
zione / desinfeksjon, *disinfiammare* med drive
 betennelsen tilbake
disingannare, ~ *uno* få en ut av villfarelsen, åpne
 ens øyne, *refl* komme til sannhets erkjennelse,
disingannato nokiern, *disinganno* *m* det å bringe
 (komme) ut av villfarelsen: *quanti disinganni nella*
vita 'livet er fullt av skuffelser'
disinnamorare *ta*, ~ *uno da qualcosa* beta en
 kjærligheten til noe, *disinnamorarsi di qualcosa*
 tape kjærligheten til noe, *disinnestare* *te* koble ut
disinnesto *m*, ~ *idella frizione*, utkobling
disinserire *ta* *me* koble ut, skru av *telekte* *te*, *disin-*
settare *te* rense for insekter
disintegrare *ta* *me* oppløse, nedbryte, sprengte (ato-
 mer), *disintegrazione* / oppløsning, nedbrytning,
 sprengning (alomer)
disinteressare *ta* *re* få til å tape interessen, *disin-*
teressarsi di qualcosa tape interessen for noe,
disinteressatezza / *sp* uegennyttighet, *disinteressato*
 uegennyttig, uinteressert, udelikende, objek-
 tiv *disinteresse* *m* uegennytte
disintossicare *ta* *kurere* for forgiftning
disinvitare sende avbud til, annullere en invitasjon
disinvolgere *se* *svolgere* *disinvolto* *se*, *disinvolgere*
 ~ *adj* frimodig, utvungen, usjener; *disinvoltura*
 / frimodighet; frekkhet
disistima / ringekt, *disistimare* ringekte
dislacciare *se* *slacciare* *disleale* *se* *aleale* *dislegare*
se *vlegare*, *dislessia* / ordblindhet, *dislettico* *tpl*
-ci ordblind, *dislivello* *m* ujevnhet, høydefor-
 skjell, *dislocamento* *m* forflytning, forlegning,
 utkommandering, *mar* *deplacement*, *dislocare* *ta*
mil forlegge, *dislocazione* / forflytning, *mil*, for-
 legning, utkommandering, *geol* terrengforskyv-

ning, *dislogamento* *m* *se* *dislogamento* *dislocamen-*
to
distagliare *se* *smagliare* *disaltare* fjerne emal-
 jen, glasuren, *disantare* dekke, kle av; *refl*
 (he) *se*, *dismembrare* sonderlemme, giemme,
dismemorato *se* *smemorato*, *dismessso* *se* *dismet-*
tere ikke bruke lenger, ~ *casa* oppløse huset
 (selge møblene etc.), *dismisura* / umåteholdenhet,
 overmål, *a* ~ til overmål, *dismontare* *se* *smon-*
tare
disnaturare *se* *snaturare* *disnodare* *se*, *snodare*
disnudare *se* *denudare*
disobbedire *etc* *se* *disubbidire*, *disobbligante*
 uvennlig, uhoflig *disobbligare* *ta* frita for for-
 pliktelse, dispensere, *refl* frigjøre seg (for en
 plikt), *disobbligato* *m* *tpl* -ghi, fritakelse
disoccupare *ta* *la* arbeidet fra, *disoccupato* arbeids-
 løs, -ledig, *disoccupazione* / arbeidsløshet, arbeids-
 ledighet
disonestia / uærlighet, *disonesto* uærlig, uhederlig,
 usedelig (kvinne), *prezzo* ~ ublu pris, *disonorante*
 vanærende, *disonorare* *ta* *me* vanære, ~ *una*
ragazza skjende en pike, *disonore* *m* vanære,
 skjendvel *disponere* *te* vanærende, skjendig
disopra *adj* over, *al* ~ ovenfor, *dai* ~ ovenfra,
prendere il ~ *ta* overhånd, få overtaket
disordinamento *m* forvirring, utsketelse, *disordinare*
ta bringe i uorden, forvirre, skete ut, *disordinato*
 forvirret, uordenlig, utsketende, *disordine* *m* uor-
 den, rot, utsketelse
disorexia / dårlig appetitt; *disorganico* *tpl* *-ci*,
 uorganisk *disorganizzare* bringe i uorden, opplø-
 se, ødelegge, *disorganizzazione* / manglet på orga-
 nisasjon, oppløsning, ødeleggelse, forvirring, *di-*
sorientamento *m* forvirring, *disorientare* *te*, *desori-*
entare, forvirre, villed, *refl* bli forvirret, gå vill,
disoriare *ta* sprette folden, kanten av, *disormeg-*
giare *te* *mar* kaste loss
disossare *ta* *ta* *hena* ut av, *polla disossata* henløs
 fugl (høns), *disossidare* *ta* fjerne surstoffet fra
disossidazione / fjerning av surstoff
divotto under, *avere il* ~ trekke det korteste strå
al ~ *di qualcosa* under noe; ~ *m* underside
dispaccio *m* ilbud, depesje, ~ *telegrafico* telegram,
disparare *se* *spaiare*, *un* *quanto* *disparato* en
 umake hanske
disparetezza / *sp* ulikhet, forskjellighet, *disparato*
 forskjellig, ulik, avvikkende, *disparere* *m* me-
 ningsforskjell, *dispari* *inv* ulike, *numeri* ~ odde
 tall *giuare a pari e* ~ spille odde og jamme
giuare ~ «ulike dager» mandag, onsdag, fredag
disparire *se* *sparire* *disparità* / ulikhet, forskje-
 lighet, forskjell *disparizione* / forsvinning *dispar-*
vo *se* *disparire* *disparire*, *m* ~ avsides, *varsene*
m ~ stå utenfor, være en outsider, *disparvi* *se*
disparire *disparire* *se* *sparire*
dispendio *m* stort utlegg, *un* *gran* ~ *di tempo* *di*
for *e* stort opphud av tid, krefter, *dispendioso*
 kostbar, kostelig, dyr, *dispensa* / fritakelse, dis-
 pensasjon, hellet bok, helle, fordeling, utdeling,
 spiskammer, matskap, *dispensabile* som en kan
 fritas for, unnværlig, *dispensare* *te* fordele, utde-
 le, *frta* *dispensario* *m* (gratis) poliklinikk (gratis)
 apotek for ubemidlede, *dispensativo* som fritas,
dispensatore *m* / *-trice* utdeler, ~ *d'acqua* vann-
 reservoir, *dispensiere* *m* utdeler, hovmester
dispepsia / dyspepsi, dårlig fordøyelse, *dispeptico*
pl *-ci* som lider av (angår) dårlig fordøyelse
disperare *te* ikke håpe på, ~ *di qualcosa* gi opp

hapet om noe, *far* ~ gjøre fortvilt, *refl* fortvile, *disperato* haplos, fortvilt, *per* ~ fortvilt, *alla disperata* fortvilt, desperat, ~ *m* desperat person pengelens person *disperazione* / fortvilelse

disperdere *spr* *dr* *vallegge* *disperdimento* *m* *spr* *dr* *ng*, splittelse, *dispersi* *se* *disperdere*, *dispersione* / spredning, splittelse *dispersivo* spredende, *dispergitore* *m* / *-trice*, spreder, splitter *disperso* *se* *disperdere* ~ *m* *mil* savnet

dispetto *m* forakt, ondskapsfulhet, ergrelse, *a* ~ *di* (til) tross (for) *a* *un* *marcio* ~ like i synet på ham, *avere uno in* ~ forakte en *stare in paradiso a* ~ det *santi* oppholde seg på et sted der en er uvelkommen, *far* ~ *a* *uno* *hanc*, lette, trosse en, være frekk mot en *per* ~ på tross *dispettoso* ondskapsfull, skadefro, erten, frekk, uforskammet

dispiacente ubehagelig, *essere* ~ *di* være lei for at, *dispiacere* (-piaccio), ~ *a* *una* mishage en, *mi dispiace* jeg er lei for det det gjør meg ondt, *se non* *Le dispiace* hvis De ikke har noe imot det, ~ *m* mishag, ergrelse, *dare* *dei* *dispiaceri* volde bekymringer, ergrelser; ergre, *dispiacevole* *se* *spiacerevole* *dispiacevolezza* / ubehagelighet, *dispiacimento* *sj* ~ *dispiacere* *dispiacqui* *se* *dispiacere* *dispiacere* *se* *spiacere* *dispiegare* *se* *spiegare* *dispietato* *se* *spietato*, *displuvio* *m* skråning, fjellside, skråtak skrånende takside)

dispodestare *se* *spodestare* *dispogliare* *se* *spogliare*, *dispolpare* *se* *spolpare*

disponente *m* *iur* testator, *disponibile* til rådighet / sponibel, *fr*, ledig, *disponibilità* / det å stå til rådighet, disposisjon, noe som står til *disporre* *uno in* ~ gi en permisjon uten lønn *disporre* / *pango*, ordne, forberede, bestemme foreskrive *l'ultimo propone e* *Din dispone* mennesket spør, Gud rår, ~ *una* *benevolmente* stemme en gunstig ~ *di* *qualcuna* råde, disponere over noe, *refl* forberede seg, belage seg, innstille seg, beslutte seg

disposi *se* *disporre* *dispositiva* / *la* *parte* ~ *d* *una* *venienza* en doms konklusjon, *dispositivo* ordnende, ~ *m* tekn anordning, innretning, *iur* konklusjon (av dom), *dispositore* *m* / *-trice* en som disponerer *disposizione* / rådighet, bestemmelse, anlegg, t høyelighet, innretning innredning, beliggenhet *a* ~ til rådighet, *mettere a* ~ stille til rådighet; *stare a* ~ stå, være til disposisjon, ~ *d* *un* *anim* sinnstemning, innstilling ~ *ministeriale* departementssvedtak, ~ *testamentaria* testamentarisk bestemmelse *per* ~ *di* *folge* ~ bestemmelse *dispostezza* / orden, *disposto* *se* *disporre* ~ *ad* ordnet, forberedt, foreskrevet, ~ *a* tilhøvelig villig til, *ben* ~ velordnet; ~ *m* (*iur*) fløybestemmelse

dispotico / *-ci* despotisk, *dispotismo* *m* despoti (tyranni), herskelyke

dispregevole foraktelig, foraktende, full av forakt *dispregiare* (*se*) forakte, *dispregiativo* foraktende nedsettende, *dispregiatore* *m* / *-trice* forakter *dispregio* *m* forakt

disprezzabile foraktelig, *quantita* ~ ubetydelig mengde, *disprezzare* (*se*) forakte *disprezzante* foraktende, full av forakt, *disprezzatore* *m* / *-trice* forakter, *disprezzo* *m* forakt

disproporzione *se* *sproporzione*

disputa / ordstrid diskusjon (semnet), debat, *disputi*, *disputabile* omvistet & diskutabel, *disputabilità* / omvistelighet, *disputare* / *disputare*,

diskutere ~ *un* *incontro* slå tilbake et angrep (forhåll) ~ *di* *in* *una* *cosa* diskutere noe, *refl* strides, munnhugges, *disputarsi* *qualcosa* strides om noe *disputativo* *sj* diskusjons- *disputatore* *m* / *-trice* debattant saksoker, stridhar person *disputazione* / *sj* *se* *disputa*

disequilibrio *m* ulikevekt *disquisizione* / nøyaktig undersøkelse *disradicare* *se* *radicare*

dissacrare *se* *sconsacrare* *dissalare* fjerne saltet fra, vanne ut, *dissaldare* fjerne, bryte opp loddingen, sveisingen, *dissanguamento* *m* årelating, blodtap, *dissanguare* *a* årelate (og fig), *dissanguatore* *m* / *-trice* fig blod suger, vampyr

dissapore *m* uoverensstemmelse

dissecare & *dissekere*, *disseccare* *es* tørke ut *disseccativo* tørkende

disselciare, ~ *una* *strada* bryte opp brulegningen i en gate *dissellare* & *radie* *av*

disseminare *se* *stro* ut, så *disseminatore* *m* / *-trice* som sår, stror, uibredet, *disseminazione* / såing, frøing uibredelse

dissennare (*se*) gjøre gal, vansvittig *dissennato* *van* villig *dissensione* / uenighet, tvistighet; *dissenso* *m* *ist*, uenighet uoverensstemmelse

dissentaneo *lit* uoverensstemmende *dysenteria* / dysenteri, blodgang *dysenterico* dysenteri-, ~ *m* dysenteripatient

dissentimento *m* *lit* uenighet *dissentire* (*se*), ~ *do* *una* *vare* uenig med en, ~ *in* *qualche* *cosa* *vare* uenig i noe, *non* ~ ikke ha noe imot, *dissenziante* avvikende uenig

disseparare *se* *separare* *disseppellire* (-ico) utgrave ~ *vecchi* *ricordi* dra fram ig en gamle minner, *disseppellitore* *m* / *-trice* utgraver, fig en som slover opp noe, *dissepelio* *se* *disseppellire*

dissequestro *m* opphevelse av beslagleggelse

disserrare & *aprire* igjen, *dissertare* (*se*) skrive avhandlinger, holde foredrag, *dissertatore* *m* / *-trice* foredragsholder *dissertatorio* foredrags- *dissertazione* / avhandling ~ *di* *laurea* avhandling til embetseksamen *disservire* (*se*), *sj* skade *disservizio* *m* dårlig service, slendrian

dissvestare (*se*) bringe i pengevanske igheter, *dissvestato* forgjeldet, *dissesto* *m* ~ *finanziaria* *economia* pengevanskelighet

dissetare *es*, ~ *una* *slocca* ens torst, gi en å drikke, *dissettare* *m* med dissektor prosekter *dissezione* / disseksjon

dissi *se* *dire* *dissicurare* usikre (gevær), *dissidente* annerledes troende, tenkende, avvikende, uenig ~ *m* dissident, dissenter, *dissidenza* / *sj* avvikelse, uoverensstemmelse, *dissidio* *m* uenighet, splid *dissigliare* bryte segel på (noe), *dissillabo* ~ *dissillabo*

dissimiglianza / *se* *dissimiglianza*, *dissimilare* *uhk* *dissimile* ~ *la* *una* *una* *dissimilitudine* / *sj* *u* *ikhet*, *dissimmetria* / uymmetriskhet

dissimulare (-u-) skjule, dølge, hykle, *mil* *kamuffare*, *non* *dissimulo* *che* ~ jeg vil ikke skjule at *non* *mi* *dissimulo* *le* *difficoltà* *che* *troverò* jeg er ikke blind for de vansker jeg vil møte *dissimulatore* *m* / *-trice* hykler simulant, *dissimulazione* / hykler, forstillelse

dissipamento *m* forodelse, spredning, *dissipare* (-di-) forode, sprede, fjerne *dissipatezza* / *sj* *odselhet* lettsindighet, *dissipato* *odsel*, lettsindig ~ *m* ~ *dissipatore* *m* / *-trice* odeland, lettsindig person, *dissipazione* / odsling, odselhet, lettsindighet; *dissipone* *m* odeland

dissociabile atskillelig, dissociare *to* atskille: dissociazione *f* atskillelse
dissodamento *m* nydyrking, dissodare *to* dyrke opp (*også fig*)
dissolubile oppløselig, dissolubilità *f* oppløselighet, dissolutezza *f* utsvevende liv, loylesløshet; dissolutivo *sj* oppløsende, dissoluto *se* dissolvere, - *adj* utsvevende, dissolutore *m* (*f* -trice), *adj* oppløsende (middel), dissoluzione *f* oppløsning, *fig* utsvevende liv, andare *in* - gå i oppløsning, essere *in piena* - være fullstendig i oppløsning
dissolvente oppløsende, - *m* oppløsende middel
dissolvenza *f* oppløsning, (*kino*) dei *à* få figur til å oppløse seg sakte på lerretet, dissolvere oppløse, dissolvimento *m* oppløsning
dissomigliante ulik, dissomiglianza *f* ulikhet, dissomigliare (*-mi-*) (*ing refl*) være ulik(e), forskjellig(e), dissonante mislydende, dissonerende; dissonanza *f* mislyd, dissonans, disharmoni, dissonare (*uo*) dissonere; *fig* ikke enes; dissonare *to* vekke, *refl* våkne dissono *mus* dissonerende
dissotterramento *m* oppgraving, dissotterrare *te* grave opp, *fig* bringe for dagen
dissuadere, - *uno da qualcosa* fraråde en noe, advare en mot noe, dissuasi, dissuasione *se* dissuadere dissuasione *f* dei *à* fraråde, advarsel, dissuasivo frarådende, advarende
dissueto *litt* usant, avvennet, dissuetudine *f* uvant het; andare cadere *in* - gå av bruk, dissuagare *gi* trekke saften ut av noe, *fig* utsluge, dissuggellare (*e*) bryte seglet på (noe)
distaccamento *m* løsning, utskillelse, *mil* avdeling, detachement, distaccare løsne, utskule, *mil* detachere, *fig* fjerne, slute (en) fra seg, distacco *m* (*pl -chi*) utskillelse, adskillelse, (flys) start
distale distal, distante fjern, langt (*da* fra), distanza *f* avstand, - angolare vinkelavstand, *a m* - på avstand, tenere uno *a* - holde en på avstand
distanziare distansere, løpe forbi, fjerne, plassere langt borte; distanziometro *m* avstandsmåler, distare være fjern, *fig* være uenig, uforenlig
distagare pusse, reise, stikke opp
distemperare *se* stemperare
distendere strekke (ut), legge ned, utbrede, utfolde *gi* (slag), (av)slappe, oppsille, skrive, utferdige - *uno in terra* strekke en til jorda, slå en til jorda, - *mura* slå i hjel, *refl* strekke, brede seg ut, avspennes, distendibile strekkbar distendimento *m* dei *à* strekke(s), distendino *m* tekn. verk for bearbeidelse av jern, distenebrare *se* tenebrare
distensione *f* utstrekning, avspenning, avslapning
distensivo avspennings-, disteso *f* flat, utstrekning, vingebredden (fly), *alla* - stadig, uavbrutt, disteso *se* distendere per - utførlig, uttømmende
distico *m pl -ci* distikon dobbeltvers
distillamento *m* destillasjon, distillare destillere, distillatoio destillasjonsapparat, distillatore *m* (*f -trice*) (*en*) som destillerer, brennevinbrenner, *mar* apparat til fremstilling av drukkervann; distillazione *f* destillasjon, distilleria *f* destillasjonsfabrikk, brenneri
distinguere skjelne, merke, dele; utmerke, *refl* utmerke seg, distinguibile som kan skjelnes, distinsi *se* distinguere, distinta *f* liste, fortegnelse - *dei prezzi* prististe, distintamente klart, tydelig (*i* brev) med høyaktelse, distintivo *k* ennelegnende atskillende, - *m* kjennetegn emblem orden - *di un partito* partiemblem distinto *se* distinguere

- *adj* tydelig, klar, forskjellig, fornem, utmerket, distingvert due cose distinte *to* forskjellige ting; posto - (*i* teater) dyr plass, parkettlosje con distinti saluti (*i* brev) med høyaktelse; distinzione *f* dei *à* skjelne, forskjell, fornemhet; *fig* utmerkelse; far - gjøre forskjell, senza - uten forskjell, i fleng
distogliere (*-tolgo*) avlede, fraråde, få en fru å gjøre noe, distogliersi *da* avvike fra, - *uno da ...* få en fra -; distolsi, distolta *se* distogliere, distoma *m* zool. med. småmark, distortere *se* storcere, distorre *se* distogliere, distorsione *f* (for)vridning, forvrengning distorto *se* distortere
distrarre (*-traggo*) bortlede, trekke fra, atsprede, disrahare, - *uno da qualcosa* avholde en fra noe, *refl* atsprede seg, more seg, distrassi, distratto *se* distrarre, - *adj* uoppmerksom, distré, distrazione *f* atspredelse distraksjon fradrag dei *à* tilvende seg penger; *e soggetto a continue distrazioni* han er meget distré; in città ci sono troppe distrazioni per gli studenti i byen er det for meget som disraharer studentene, legge per - han leser for sin fornøyelse, for å fordrive tiden
distretta *f* litt nød, fare, trengsel, distretto *se* stringere - *m* distrikt, - militare rote, - postale postdistrikt, distrettuale distrikts
distribuire (*-uisco*) fordele, utdele, distributivo fordelende, la giustizia distributiva den fordelende rettferdighet (srl. Guds); distributore *m* (*f -trice*) fordelar, automat, utdeler; bokhenier (*i* bibliotek), - automatico (*di francobolli*) (frimerke)automat, - di benzina bensinpomp; bensinpumpe, distributore *m* utleveringssted for matvarer, distribuzione *f* utdeling, ombæring, ombrengelse utlevering, forholdsvis beliggenhet (av rom); rollefordeling, rollebesetning
districare, distrigare oppklare, greie opp (*i*) stringere *sj* *se* stringere
distruggere (*-truggo*) ødelegge, tilintetgjøre, oppbryte, smelte, *refl* foræres, gå til grunne, persona distrutta dal tempo person som er medtatt av tiden, distruggibile, distruttibile ødeleggelig; distruggimento *m* *sj* ødeleggelse, distruggitore *m* (*f -trice*) ødelegger, distrussi *se* distruggere distruttivo ødeleggende, nedbrytende; distruttore *m* (*f -trice*) ødelegger, distruzione *f* ødeleggelse, tilintetgjørelse
disturbamento *m* *sj* = disturbo disturbare avbryte, forstyrre, non si disturbi la Dem ikke forstyrre ikke umak Dem; disturbo? forstyrret jeg? disturbatore *m* (*f -trice*) (freds)forstyrrer, urosmifter disturbo *m* forstyrrelse; uledighet, med utilpasshet, forstyrrelse, disturbi di ricezione *i* radio atmosfæriske forstyrrelser, - di stomaco lei mageonde
disubbidiente ulydig disubbidienza *f* ulydighet disubbidire (*-iventi*), - (*to*) *uno* være ulydig mot en, ikke adlyde en, disuguaglianza ulikhet, ujevnhet disuguagliare (*-gua-*) gjøre ulik; disuguale ulik, ujevn, disuguale *f* ulikhet, ujevnhet
disumano umenneskelig, disumare grave opp disumidire (*-isco*) tørke
disungere *v* ta fettet av, disunibile som kan splittes, skilles, disunzione *f* atskillelse, uenighet disunire (*-isco*) atskille, skille, splitte (*og fig*) disunita *f* splittelighet, disunito splittet, oppstykket, uenig, disunto *se* disungere
disuria *f* med besværlig vannlatning
disusanza *f* = disuso, disusare slutte å bruke, gå

av bruk, *disuso* *m* det å gå av bruk, usedvanlig
hel, *andare cadere in* ~ gå av bruk, bli foreldet
disutilaccio m døgenikt, *disutile* unyttig, skadelig
disutilità f unytthet.

disvantaggio *se svantaggio*, *disvelare* *se svelare*
disvellere *se svelare*, *disvezzare* *se svezzare*
disviare *se sviare*, *disvio m* avsporing, feilekspe-
disjon *ipost*.

disvolere (-voglia) ikke ville mer, skifte vilje; *vuole
e disvuole* han vet ikke hva han vil, han vil snart
det ene snart det andre.

ditale m fingerbul, fingertut, *ditata f* knips, så
meget en kan holde mellom to fingrer; merke
etter feltet ei skitten finger; *diteggiare* (*se*) *mus*
forsyne med fingerseining, *diteggiatura f* finger-
seining.

ditrambo m ditvrambe

dito m (pl *le dita* *fig*, i *diti*) finger, lå, fingerbred-
de, *un* ~ *di* .. en smule ..., *un* ~ *di vino* en sluk
vin, *essere a un* ~ *da* være like ved å, *allungare
un vestito due dita* forlenge en kjole to fingerbred-
der, *me la sono legata al* ~ det har jeg skrevet
meg bak øret, det skal jeg huske deg (ham, henne
osv.); *si contano sulle dita* de kan telles på
fingerne, *non ha la forza di alzare un* ~ han har
ikke krefter til å røre en finger, *over le dita d'oro*
være meget nevenyttig; *era un pranzo da leccarsi
le dita* det var ei lekkert måltid, *mostrare a* ~
peke ut, *avere una cosa sulla punta delle dita*
kunne noe på fingerne, til fingerspissene, *mettere
il* ~ *sulla piaga* sette fingeren på såret, på det
ømme punkt; *tuccare il cielo col* ~ være i den
syvende himmel, være henrykt.

ditola f stor fingersopp

ditta f firma, *ditamo m* bot d ptam, *ditatore m*
diktator, *ditatorio* diktatorisk; *ditatura f* dikta-
tur, *la* ~ *del proletariato* proletariatets diktatur
dittero m lovinget insekt, *ditico m* skrivebly (gl
maleri i to scener.

ditongare (*ai*) difongere, *ditongo m* (pl -ghi
difong, tvetyd, ~ *mobile* bevegelig difong, *dys-
no og ie*) f eks *giuncti-giurare* stede-sedere.

diuresi f (kraftig) urnuttakelse, *diuretico* (pl -ci
urindr vende.

diurnista m / ekstrakontorist (på dagionn); *diurno*
daglig, dag-, *albergo* ~ stort lokale med toaletter
bad, barber etc., *ore diurne* dagtimer, ~ *m*
tidebok, bønnbok (bare for dagen), *diurnita f*
langvarighet, *diurno* langvang.

diva f gudinne, *diva*, berømt sangerinne, stjerne
divagamento m utspredelse, omstreifing, svipp-
lerend, *lei* å fjerne seg fra emnet, digresjon
divagare utsprede, streife om, fjerne seg (fra
emnet), *divagazione f* = *divagamento*, *divallare* *si*
gå, stige, falle ned, *divampare* flamme opp.

divano m divan, *il* ~ den tyrkiske regjering
divanoletto m sovesofa, *divaricamento m* spred-
ning, *divaricare* (*ai*) sprede, utvide, *divaricare m*
(f *trice*) spredet, utvider, *divario m* avvikelse.

dividere, *dare a* ~ påvise, vise, la forstå, *divellere*
rykke opp (med rota), bryte (jord), *divello* *se*
divellere ~ *m* dypploying, nydyrking, nydyr-
kingsland, *divenni* *se* *divenire* (-vengo) bli, bli til,
~ *m* tilblivelse, forandring, *diventare* (*e*) bli (til)
come sei diventato hvor du har forandret deg! ~
di mille colori bli sprutrod.

diverbio m ordskifte, ordstrid, *divergente* avviken-
de, divergerende, *divergenza f* avvikelse, menings-
forskjell, uoverensstemmelse, *divergens*, *divergere*

avvike, divergere, fjerne seg fra hverandre, fra
emnet.

diversamente på forskjellig vis, på en annen måte,
i motsatt fall, *diversificare* (-si-) være (gjøre)
forskjellig, endre, *diversificazione f* *si* forskjellig-
het, endring, *diversione f* avledning, digresjon,
mil avledningsangrep, *diversità f* forskjell, uover-
ensstemmelse; *diversivo* avledende, avlednings-,
~ *m* avledningskanal), avledningsmanøver, *di-
verso* forskjellig, ulik, *e* ~ *da ciò che credeva* han
ident er annerledes enn jeg tenkte, *diversi* atskil-
lige.

divertente morsom, underholdende, *divertevole* *si*
= *divertente*, *diverticolo m* sidevei, smug, vei; *fig*
utflukt, påskudd, *divertimento m* morskap, under-
holdning, pl forlystelser, *buen* ~ 'god fornøyelse'
parco di divertimenti forlystelsesetablisement, *di-
vertire* (*ei*) fornøye, underholde, more, *refl* more
seg, *divertirsi con le bambole* leke med dukker;
divertirsi a fare qualcosa more seg med å gjøre
noe.

divetta f (sang)stjerne, *divettare* (*e*) kappe toppen
av, *divizzamento m* avvenning, *divizzare* (*e*) ven-
ne av, *divizzo* avven.

divuto straks, direkte, *dividendo m* dividend, *merk*
dividende, utbytte, *dividere* dele, fordele, skille,
dividere, *refl* skilles; *dividersi fra varie cose* ha
mange jern i ilden, *dividersi una cosa* dele noe
mellom seg, *divieto m* forbud ~ *di sosta*
parkering forbudt.

divinamente adv guddommelig, *divinare* forutse,
spå, *divinatore m* (f *-trice*) spåmann, sannsiger,
seer, profet, *divinatorio* profetisk, *arte divinatoria*
spådomskunst, *verga divinatoria* ønskekunst, *divi-
nazione f* spådom, forutsigelse.

divincolamento m det å sno, vri seg; *divincolare*
(-vin-) sno, vri; *refl* sno seg, *sprella*, *divincolio m*
stadig snoing, vridning.

divinis, *suspendere a* ~ avsette (prest), domme fra
kjole og krage, *divinita f* guddom, guddommelig
het, *divinizzare* forherlige, gjøre guddommelig,
divinizzazione f guddommeliggjørelse, apoteose,
divino guddommelig, *la divina Provvidenza* det
guddommelige forsyn.

divisa f devise; valgspråk, våpenskjold, uniform,
hårskille, *merk* valuta, fremmed mynt, ~ *estera*
valuta, *traffico divise* valutahandel; *ufficio divise*
valutakontor, *divisamento m* forhavende, plan,
divisare få ideen til, utpense, bestemme seg for,
refl sette seg (noe) fore, *divisi* *se* *dividere*
divisibile delelig, *divisibilità f* delelighet; *divisio-
nale* divisjons-, *moneta* ~ skillemynt; *divisionario*
m divisjonsgeneral, *divisione f* deling, oppdeling,
avdeling, uenighet, *mai* *mil* divisjon, ~ *am-
chevole*, ~ *privata* privat skifte, ~ *del lavoro*
arbeidsdeling, *diviso* *se* *dividere*, *divisore* deier,
mai *divisor*, nevner, *massima comun* ~ største
felles mål, *divisorio* skilende, delende, (*mura*) ~
skillevegg.

divo *lit* guddommelig, herlig, ~ *m* (*iron*) mannlig
stjerne, *divoramento m* (opp)slukning, *divorare* (*ai*)
sluke, fortære, ~ *con gli occhi* sluke med øynene
~ *la strada* (*fig*) sluke kilometer, *divoratore* (f
-trice) slukende, fortærende ~ *m* sluker, ~ *di*
libri boksluker.

divorziare (*ai*) ~ *da uno* skilles fra en, *refl* la seg
skille, skilles, *divorzio m* skilsmisse, *divoto* *se*
devoto *divozione f* *se* *devazione*.

divulgamento m utbredelse, bekjentgjørelse, divul-

gare utrede, gjøre kjent, *refl* spre seg, bli kjent, divulgativo bekjentgjørende, divulgatore *m* (*f* -trice) bekjentgjører, spredder, ryktespredere; divulgazione / bekjentgjørelse, spredning, popularisering, libro *di* ~ scientifica populærvitenskapelig bok, divulso *se* divulgare, ~ *adj* opprykket, løsevel, dizionario *m* ordbok, leksikon, dizione *f* dksjon, foredrag

do tutto! *do*, *ma* i c. ~ hemmeless, ~ *di* esser *ess*; il ~ *di* petto den høye c., doario *m* inntekt som et sikret enke etter mannens død, hvore

dobla / *gl* mynt, doubletto *m* bombasin, doublone *m* *gl* mynt, dublon

doccia / vannledning, renne, takrenne, dusj, una ~ fredda en kald dusj *tog* *fig* i; docciaire *m* dusje, lope, strømme, *refl* la svrt docciaura / styrtbad, docciaione *m* avlopsrør

docente *m* dovent, lærer, libero ~ privat dovent, docenza / doventur, undervisning, avere, ottenere la libera ~ være, bli privatedovent, docile lærenem, søyelig, docilita / lærevillighet, søyelighet

dock *m* *inv* mur dokk

documentare *se* hevise, dokumentere, documentario dokumentarisk, dokumentar-, ~ *m* dokumentar, film, documentarista *m* en som lager dokumentar, film, documentazione *f* bevis, dokumentasjon, documento *m* dokument, bevis

dodecaedro *m* tegeme med 12 flater, dodekaeder, dodecafonico, musica dodecafonia tolvtonemusikk, dodecagono *m* tolvkant, dodecavilabo, (verv), ~ tolvstave severs, dodicenne tolvårig, dodicesimo tolvte, *m* ~ *typ* i i duodes, ~ *m* en 12 del, dodici tolv, fare un ~ få en tolv (tipping)

doga / tonnestav, frynse, bord, dogado *m* doge domme, dogate doge-, dogame *m* mengde tonne staver, dogana / toll, tollbod, doganale tollbarriere ~ tollskranke, guardia ~ toller, tollpolitmann, tariffa ~ tolltariff, visto ~ tollkontrull, doganiere *m* toller, dogare (*ai*) sette staver, dogaresse / doges hustru, dogato *m* dogedomme, doge *m* doge

doglia / smerte, le doghe (del parto) veene, doglianza / litt beklagelse, klage, doglio *m* tonne, fat, krukke, dogliosa litt forpint

dogma *m* dogme læresetning, dogmatica / dogmatikk, dogmatico (*pl* -ci) dogmatisk, ~ *m* dogma i ker, dogo *m* *pl* -ghi stor jakthund

dolce sot, blid, bløt, mild, kjær, elskelig, gram, stemt, acqua ~ ferskvann, il ~ far niente dagdriverlivet, vino ~ sot vin, piedi dolci verden de solter, farina ~ kastanjemel, ~ *di* sole dum ferro ~ blott jern, ~ *m* sothet, sodme, dessert, kake, sukkertøy, dolcemele *m* *pl* sl blåseinstrument, dolcetto *m* sl vin (Piemonte), dolcezza / sothet, sodme, blidhet, bløthet, mildhet; dolciamaro bitterst, dolciaro, industria dolciara sukkervareindustri, dolcistro sotaktig, søtlig, *fig* søtlatent; dolcichino *m* *se* habbaggi, dolcificare (*-ci*) forsøte, dolcigno søtlig, dolcitudine / poet, sodme, dolcume *m* sole saker, slikkeri; soismak, *fig* søtlatenhet, dolciora / sodme, mildhet, dolce (*pl* -chi) blid, mild (om været)

dolente smertefyll, bedrovet, essere ~ *di* beklage ut, i dolenti de sorgende, dolere (dolga) smerte, gjøre ondt, bedrove, *mi* dolgono i denti jeg har tannpine, *mi* duole di dover partire jeg beklager å måtte reise, *mi* duole di udire ciò dei gjør meg ondt å høre det, la lingua batte dove il dente duole

det hjertet er fullt av, loper munnen over med, dolersi di qualcosa beklage seg over noe, dolerechiare (*-li*), dolereicare (*-li*) være litt vondt småverke, dolicocefalia / langskallethet, dolicocefalo *m* *adj* langskallet

dolla *m* *se* doglia, dollaro *m* dollar; area del ~ dollarområde, dolman *m* *inv* sl kappe, dolmen- (no) *m* arkent minnesmerke dyss

dolo *m* svik, bedrag, (*jur*) ~ specifico forsøtt, dolomite (*f* -min) dolomit; dolomitico (*pl* -ci) dolomitisk, dolorante lidende, doloranza / litt smerte, dolurare (*-li*) lide, foie smerte (*fig* *refl*) smerte, dolore *m* smerte, la Madonna dei sette dolori den smertefylte mor (Maria); dolori articolari leddsmerte, ~ *di* capo hodepine, i dolori del parto fødselsveene, letto *di* ~ smertens leie, dolorifico (*pl* -ci) smertende, smertelig, doloroso smertelig, la Madre Dolorosa den smertefylte mor (Maria); doloso svikaktig, svikfull, bedragerisk, *jur* forsøtt, fallimento ~ svikaktig fa litt incendio ~ brannstiftelse, ildspåsettelse, omicidio ~ forsøtt drap, dolsi, doluto *se* dolere

domabile som kan temmes, domanda / spørsmål, forespørsel, etterspørsel, soknad, luttoria e la ~ tilbudet og etterspørselen, far ~ a søke på, ~ in carta da bulla (*tel* in carta bollata) soknad på stemplet papir, termine per la presentazione delle domande soknadsfrist, schema *di* ~ soknadsfor-skift, domandare spørre, be, forlange, ~ a uno spørre en (til råds), ~ qualcosa a uno spørre, be en om noe, ~ di uno spørre etter en, ~ perdona be om forlatelse, ~ la parola be om ordet, *refl* kalle seg, hete, spørre seg selv

domani i morgen, ~ *l'altra* overmorgen, ~ a otto i morgen om åtte dager, ~ sera i morgen kveld, dagli oggi e dagli ~ i dei lange løp, domare (*tem*) temme, dressere, *fig* kue, bevinge, ~ un incendio slukke ilden, domatore *m* (*f* -trice) (dyrellemmer, dressor, domatrice / tohjult vogn til innkjøring av hester, domatina i morgen tidlig, domatura / lemming

domeneddio *m* vårherte, domenica / søndag, ~ *in* Albi søndag etter påske, ~ *di* passione søndag for palmesøndag, ~ delle Palme palmesøndag, la prima ~ dell'Avvento di Quaresima første søndag i advent, i faste, essere battezzato in ~ være dum, domenicale søndags-, (jord)herrens, giornale ~ søndagsavis, locuzione ~ saderværet, domenicano dominikansk, ~ *m* dominikaner

domestica / tjenestepke, hushjelp, domesticare *se* temme, domesticazione / tam, dyrket ulstand, domestichezza / fortrolighet, *vt* tamhet; domestico (*pl* -ci) hushj, hjemlig, hus-; dyrket, tam; *fig* fortrolig, animale ~ husdyr, economia domestica husholdning, i domestici Lari husgudene, le mura le pareti domestiche hjemmets fire vegger, piante ornamentali domestiche stueplanter, prelati ~ prelat ved pavehoffet, alla domestica fortrolig, enkelt, ~ *m* tjener; i domestici tjenerskapet

domiciliare hus-, perquisizione ~ husundersøkelse, ~ *v* (*-ci*) domiciliere (veksel), *refl* bosette seg slå seg til, domiciliato, essere ~ være bosatt bosittende, domicilio *m* bopel, (*jur*) ~ civile bopel, ~ eletto advokatkontor, der alle som er interessert i en viss sak, må henvende seg, ~ politica del sted hvor en har stemmerett ~ røtt forvisningssted, violazione *di* ~ innbrudd, forbrytelse i annen manns hus, ~ stabile fast bopel, consegna a ~ levering til bopel

dotto lærd (manni, *armi dotte* artilleri og ingeniørtropper, *dotto m med* kanal, *dotto* af kvinde med embedseksamen, *fig* kvinde som spiller klok *dotto* aggrine *f* neds lærdhet, *dotto* ale doktor *grado laurea* ~ doktorgrad, embedseksamen

tono ~ doserende tone, *dottorame* *m* neds. flokk, lærde, *dottorando* *m* doktorand, *dottorare* *se* *addottorare* *dottorato* *m* doktorgrad, -tittel, -kreasjon, *dottore* *m* (f -ora, -ressa) doktor (in 1), person med embetseksamen, *Cristo fra i dottori* Jesus blant de skriftlærde; *i dottori della Chiesa* kirkelærerne ~ *dei miei stivali tirati* du som er så klok, ~ *in legge eud jur*; ~ *in lettere* cand. philol.; ~ *in scienze naturali* cand. real.; ~ *in medicina e chirurgia* cand. med.; ~ *in ingegneria* sivilingeniør; *dottoreggiare* (e) være doserende, *dottoresco* (pl -chi) doktoraktig, doserende, *dottorressa* *f* kvinne med embetseksamen, kvinne som spiller klok; *dottorone* *m* (f -ona) person som spiller klok, *dottorevole* (spøk) doktoraktig, lærd, *dottoricchio* *m*, *dottorucolo* *m* dårlig doktor, kvakksalver, halvstudent

dottrina *f* doktrine, lære, læresetning, lærdom, katekismus; *mandare uno alla* ~ gi en den første religionsopplæring, *dottrinale* teoretisk, belærende, *dottrinario* *m* doktrinær; *dottrineggiare* (e) være belærende, doktrinær, *dottrinesco* (pl -chi) doktrinær

dozario *m* *se* *doario* dove hvor, ~ *che va* hvor som helst, *di, da* ~ hvorfra; *in iper, ogni* ~ overalt, *diventare* *se* *diventare*

dovere (devo, debbi) skulle, måtte, skyldte, hurde *ti devo mille lire* jeg skylder deg 1000 lire, *come si deve* som seg bør og bør; ~ *m* plikt, oppgave, gjeld, *a* ~ som seg bør og bør, *chi di* ~ rette vedkommende, *studio più del* ~ han studerer mer enn nødvendig, *far stare tenere mettere a* ~ holde i en tomme, få en til å gjøre sin plikt *dover* hilsen, oppvarming *doveroso* skyldig, til borlig; *dozizia* *f* rikdom, overflod; *a* ~ i mengde *dozioso* rik, rikelig, *donunque* hvor enn, overalt hvor, *donutamente* (på) behørig (vis), *dozuto* skyldig, pliktig, behørig, som skal til, som trengs *dozina* *f* dusin; *a dozine* i dusinvis, *di da* ~ ordinær, tarvelig, *roba da* ~ dusinvarer, *stare a* ~ bo i pensjon (m. månedsbetaling), *prendere tenere a* ~ ta, holde i pensjon, *dozinaale* administrere, tarvelig *dozinaante* *m* / pensjonær

draconiano streng, hard, drakonisk

draga *f* hundrage, muddermaskin, *dragaggio* mudring, minesveiping, *dragamine* *m* inv. minesveiper, *dragare* mudre opp, sveipe (miner), *draghinassa* *f* stor sabel (spøk), *draglia* *f* mar wire, *drago* *m* (pl -ghi) drage, ~ *volante* drage (leke toy), (pallone) ~ standhallong, fast ballong, *dragomanno* *m* dragoman, tolk, *dragona* *f* kårdekvast, *dragone* *m* drage, mil. dragon; ~ *infernale* demon; *dragonessa* *f* hundrage (og lig)

drala *f* redskap til bunnfiske

drama *etc* *se* *dramma* *f* *m* drama, ~ *d amore* elskovsdrama, ~ *pastorale* hyrdespill, *dramma* *2* / drakne, åttendedels unse, lne grunn, *a* ~ *a* ~ litt etter litt, *drammatica* *f* dramatikk, *drammatico* (pl -ci) dramatisk, *scrittore* ~ dramatiker, *drammatizzare* dramatisere, *drammaturgia* *f* dramatikk, *drammaturgo* *m* (pl -ghi) dramatiker

drappare (mater) drapere kle på, *drappeggiamento* *m* drapering, *drappeggiare* (e) drapere, *drappeggio* *m* draperi, *drappella* *f* krok til å henge fane på, liten fane, *drappellare* gå i små avdelinger, *drappello* *m* liten avdeling, *drappellonare* (u) pryde med forheng, draperier, *drappellone* *m* draperi, forheng, *drapperia* *f* silkevarer, silkeva-

refabrikk, -lager, *drappo* *m* silkestoff, tay, klede ~ *d Inghilterra* sår-, heftplaster

drastico (pl -ci) drastisk, med sterkt avforende, *drenaggio* *m* drenering, *drenare* (e) drenere, drenere *se* *dentro*

driade *f* dryade, dribblare dribble

dritta *f* høyre hånd, side; styrbord; *se* *dritta*

dritto *se* *dritto* *drittezza* *f* det å være rettlinjet

drizza *f* heisetau (bot) *drizzagno* *m* rett kanal som leder vannet utenom elvs buktning, *drizzare* *se* *addirizzare*, *drizzamento* *m* retting, *se* eller *drizzare*

droga *f* droge, krydder, *drogare* (u) krydre, gberusende medikamenter, *drogheria* *f* drogeri, kolonialhandel, *drogherie* droger, krydder, *droghiere* *m* drogist, kolonialhandler

dromedario *m* dromedar, *droma* *m* retningsviser, landemerke, seilmerke, *dromometro* *m* fartsmåler

dromone *m* sl. tremaster, *dromometro* *m* doggmåler

drudo *m* (f -a) gl. elsker (nd) libertiner, uthaler

druidico (pl -ci) druidisk, *druido* *m* (f -essa) druid, *drungo* *m* hist kavalerikorps

drupa *f* steinfrukt, *drupaceo* steinfrukt-, *le drupacee* steinfruktplantene, *drupifero* steinfrukt bærende

drusciare (u) *se* kjøle for, kjærtegne

duaberi *m* inv. tomaster, *duale* *m* gram total

dualis, *dualismo* *m* dualisme, motsetning, personunion, *dualista* *m*, *f* dualist, *dualistico* (pl -ci) dualistisk, *duale* *f* *se* dobbelthet, dualisme

dubbi *m* inv. somal sk soldat (i den ital. hær)

dubbietà *f* usikkerhet, *dubbio* usikker, tvilsom, ~ *m* tvil, mistanke, *nel* ~ *avanti* er du i tvil, så l det være, *essere in* ~ være i tvil, *folia del* tvilssyke, *mettere qualcosa in* ~ dra noe i tvil

sette noe på spill, *senza* ~ uten tvil, *dubbiosità* *f* tvilssomhet, det å være tvilende, *dubbioso* (viler)

de tvilsom, *dubitabile* tvilsom, *dubitare* (u) tvile, være i tvil, ~ *di* tvile om, på mistenke; nok med, ikke sage å *dubitativo* tvilende, *dubitatore* *m* (f -trice) tviler, *dubitazione* *f* *se* tvil, *dubitov*

u *se* *dubbioso* *duble* *m* double

duca *m* (pl -chi) hertug, *gl* foret, *ducale* hertug, *il palazzo* ~ dogepalasset, *ducato* *m* hertugdømme, dukat, *ducato* *m* *gl* mynt, *duce* *m* foret

il Duce Mussolini

ducentenne 200-årig, *ducento* *etc* *se* *duecento*

duchea *f* hertugdømme, *duchesco* (pl -chi) ned hertug, *duchessa* *f* hertuginne, *duchessina* *f* hertugdatter, *duchino* *m* hertugsonn

due to, *a* ~ *a* ~ to og to, to om gangen, ~ *pari* et par ord, *un* ~ *pezzi* en lodeli badedrakt, *il* ~ *di* *puche* spar to, *una delle* ~ ett av to, *stare fa* ~ være usikker(t), *duecentesimo* 200de, *duecentista* *m* kunstner fra 1200-tallet, *duecento* to

hundre, *il Duecento* det 12. århundre, 1200-tallet

duellante *m* duellant, *duellare* (e) duellere, *duellatore* *m* *se* duellant, *duellista* *m* ivrig duellant

duello *m* duell, bekamp

duemila to tusen, *duennale* ~ *biennale* *duepanti* inv. todekker (mar), *duerno* *m* typ trykksak på t

sider, *dueto* *m* duell (spøk) det at to skrike

gråter etc. det at begge terninger viser verdien 1

ducent *etc* *se* *ducent*, *duino* *m* terningkast hvor

begge terninger viser to øyne, *dulcamara* *f* h

slyngsotvier, ~ *m* sjarlatan, *dulcina* *f* sl. kjemisk

smakstoff, *dulcinea* *f* (spøk) kjæreste, elskede

dulcis in fundo *fum* når enden er god, er allting

godt, *duha* *f* engle, helgendyrkelse

dum *f* egyptisk palme, *dum-dum*, *palla* ~, *pallu*

idra — dum-dum-kule, *dumeto m* litt tornekratt
dumo m tornebusk, *dumoso* full av tornebusker
duna f dyne, kntt, *dunque a tsá*
duo m mus duo, *dueti*; *duodecimo* tolvte, *duode-*
cuplo tolvdobbel, *duodenale* vedr tolvfingertar-
men, *duodenario* bestående av tolv, *duodeno m*
 tolvfingertarm, *duolo m* litt sorg, smerte, *duomo*
m domkirke, *tekn damphatt* (dampkjele)
dupla f mus dobbelnote, *duplex m* paristelefon
duplicare (vi) fordoble, *dubbiare*, *duplicato m*
 avskrift kopi, *duplicatore m* duplikator, *duplica-*
tura f duplisering, *duplicazione f* sj duplisering
duplice dobbel; *in* — *copia* i to eksemplarer, —
puntata dobbeltveddemål, *duplicata f* dobbel-
 het, tvetungelhet, *duplo* dobbelt
dura f sl. hirse, *durabile* varig, holdbar, *durabilita*
f varighet, holdbarhet, *duracino* fastvittende (om
 frukt som ikke vil slippe stenen), *durao m* dial-
 sakkertøsthandl. er, *duralluminio m* duraluminium
duramadre f den ytterste ryggmarg- og hjernehin-
ne, *durame(m) m* al (ved) *durante* se *durare* *vita*
natural — så lenge han (osv.) lever, i hans levetid
 på livstid; — *la guerra* under krigen, — *tutta*
l'estate hele sommeren igjennom, *durare* holde ut,
 være; — *fausta* å ha vanskelig for å, *chi la dura*
 la vinne utholdenheten seier, *durastro* temmelig,
 ganske hard, *durata f* varighet, *cosa di* —

langvarig affære, *duraturo* langvarig holdbar
durello noe hard; vanskelig, umedgjorlig, *durevo-*
le (lang)varig, holdbar, *durevolezza f* varighet,
 holdbarhet, *durezza f* hardhet, stahet, — *di cuore*
 hardhjertelhet, — *di mente* tungnemhet; — *d'in-*
recchi tungthorhet, *dureccio* temmelig hard

durlindana f spøk sverd, sabel

duro hard, fast, seig, streng, harsk, — *di bocca*
 vanskeag, strid (hest), — *di mente* tungnem, —
d'inrecchi tungthor, som ikke vil høre, *un asno* —
fig i en hard nøtt å knekke, *aver la testa dura*
 være sta, tener — ikke gi etter, *pietre dure* edle
 stener, *e lui* — og han svarer (svarte) ikke; — *a*
fare una cosa vanskelig å få til å gjøre noe; *a*
muo — rett fram, rett i fjeset, — *m* hardhet,
 vanskelighet, *qui sta il* — her ligger vansken, *fare*
il — være sta, hard, grusom, *essere* — være hardt,
 utålelig, *durone m* hard hud, hktorn, erketosk
dumtano, — *adj* tosket, meget dum

durra f sl. hirse

dustile strekkbar, elastisk (metall) *fig* smidig
duffilita f strekkbarhet, elastisitet, smidighet, *du-*
to m kanal (og med) *duittore m* (f -trice) sj en
 som leder, fører

duumvirale Iomanns-, *duumvirato m* Iomannsstyre,
duumvirat *duumviro m* duumvir

E

e, una — *un* — i (bokstaven uttales *e* i *e*
 e og, også, *e*, *e* både „og, *e'* — *et egli*
ebanista m møbelsnekker, *ebanisteria f* møbelsnek-
 ker, -snekkerverksted, *ebanite f* ebonitt, *ebano m*
 ibenholt
ebbe = *ebbene* nå, nå vel hva så? *ebbi* se *avere*
ebbrezza f litt beruseise, rus, *ebbro* beruset
ebdomadario ukentlig, — *m* ukedag
ebetaggine f sj. søvhet, åndssvakhet, *ebete* dum,
 sløv, — *m* dumtann, idiot, *ebetismo m* sløvstinn,
 idioti, *ebetudine f* tåpelighet, idioti
ebollizione f koking, *essere in* — koke (og *fig* i,
punto di — kokepunkt)
eborario m en som arbeider i elfenben
ebraicista m lærer i hebraisk, *ebraico (pl -ci)*
 hebraisk, jøde-, *ebraismo m* jødedom, hebraisme,
ebraista m, *f* hebreer, *ebraizzare* gjøre hebraisk,
 etterligne hebraiske skikker; *ebrea f* jødinne,
ebreo hebraisk, jøde-, — *m* jøde
ebrieta f fyll, beruseise, *ebro* se *ebbro*
eburneo elfenbens- (og *eburno*)
ecatombe f hekatombe, *fig* blodbad
ecce, — *homo* se dette menneske', *è, sembra un*
— homo han er ille tilredt
eccedente overskytende, overdreven, *eccedenza f*
 overskudd, overvekt, — *della popolazione* befolk-
 ningsoverskudd, *eccedere* overskride, overstige
 være for meget, overdrive (*m qualcosa* noe), gå
 for vidt, — *nel bere* drikke for meget
eccehomo m bilde av den tornekrante Kristus, se
 også *ecce*
eccellente fortreffelig, utmerket, *eccellentissimo (m-*
iel) høystærkede, *eccellenza f* fortreffelighet, *(m-*
iel)

eksellense, *per* — fortrinnsvis; *par excellence*,
eccellere utmerke seg, *eccelsa* se *eccellere*, høy,
 opphøyet, *f Eccelsa* Gud

eccentricita f eksentrisitet; *fig* egenhet, *eccentrico*
pl -ci, eksentrisk, *fig* overspent; — *m* eksenter-
 skive, *quartiere* — ytterkvarter

eccepibile som kan innvendes, *eccepire* retle inn-
 vendinger, gjøre innsigelse

eccessività f overdriivelse; *eccessivo* overdreven,
 umåtelig, overmåle stor; *eccesso m* overskudd
 overmål, umåteholdenhet, utsevelse, utseelse
 ytterlighet, *all* —, *per* — til overmål, *dare in*
eccessi bli rasende, *spingere all* — drive for vidt,
 drive til ytterlighet, — *di difesa* voldshandling i
 selvforsvar

eccetera og så videre

eccetto unntatt, unntagen, — *che (med konj)*
 unntatt, med mindre, *eccettuabile* som kan utel-
 lukkes, *eccettuare (-cet-)* unnta, utelukke; *eccet-*
tativo utelukkende, *eccezionale* usedvanlig, *legge*
 — unntagelseslov; *eccezionalmente* unntagelses-
 vis, *eccezione f* unntak, untagelse, bebreidelse
 innsigelse, avvsningspåstand, *ad* — *di* med unn-
 tak av; *per* — unntagelsesvis, *far* — *alla regola*
 gjøre unntak fra regelen, *f* — *conferma la regola*
 unntagelsen bekrefter regelen; *superiore a ogni* —
 uklanderlig

ecchimozi f bloduttredning, *eccidio m* blodbad

eccepiate m (og *adj*), konstituent, fyllstoff ved
 fremstilling av medisin og kosmetika

eccitabile pirrelig, hissig; *eccitabilità f* pirrelighet
 hissigheit, *eccitamento m* opphisselse, noe opphis-
 sende, *eccitante* opphissende, *eccitare (é)* opphis-

se, anspore, tirre, egge, vekke få til å brette seg, *refl* bli hissig, *eccitativo* opphissende, *eccitatore* *m* (*f* -trice) ulsåynder, ansifter; *elekt.* utlader- (lang), *eccitazione* *f* opphisselse utladning

ecclesiaste *m* Salomos ordspråk *ecclesiastico* (*pl* -ci) geistlig *diritto, fora* - kirkerett, -domstol, *prendere l'abito* - bli prest, - *m* prest, geistlig *l'ecclesiastico* Jesus Syraks bok

eclissare, etc. se. eclissare etc., *ecclittica* *se. ecclittica*

ecco her (der) er, se her (der), der kommer, værsgod! nettopp, *non ci vado*, - 'jeg går ikke dit, så mye du vet det' *io*, - *avrei fatto così* jeg ville egentlig ha gjort det slik, *ed* - *come* nemlig på denne måte, - *come gli scriverei* slik ville jeg altså skrive til ham, - *come stanno le cose* saken(e) forholder seg slik, - *che cosa ha detto* nå skal du høre hva han har sagt; - *fatto* det var det, - *perche* det er grunnen til at ..., *quando* - *venne tuo fratello* da nettopp din bror kom, *eccogli il danaro* der har han pengene, *eccola* der er hun, der har vi henne, *ecco* her kommer jeg her har du meg

eccone *e come*, naturligvis! ja visst!

echeggiare (*-ché*) *gi* gjenlyd, *echeggio* *m* gjenlyd

eclettico (*pl* -ci) eklektisk, - *m* eklektiker, *eclettismo*, *ecletticismo* *m* eklektisisme

eclissare formørke, fordunkle, overstråle, overgå, *refl* formørkes (og *fig*), *fordusse*, stikke av, *eclissi* *f* formørkelse, - *lunare solare* måneformørkelse, sol-; *eclettico* *f* eklektikk

ecloga *f* hyrdedikt

eco *m*, litt *f* *pl* *gli echi* ekko, gjenlyd, *far* - *a uno* snakke en etter munnen, herme, *sullevar* *malta* - vekke stor oppsikt *ecometro* *m* ekko-odd

economato *m* administrasjon, (økonomi)kontor

economia *f* økonomi; sparsommelighet, *pl* sparepenget, - *domestica* husholdning, *fare* - spare *l'* - *d'un libro* en boks oppbygning *misura di* - spareforhåndsregel, - *politica* sosialøkonomi; - *rurale* landhusholdning *senza dell* - økonomisk sans, *senza* - rundhåndet, uten måtehold; *per* - *di spazio* av plasshensyn, *economica* *f* økonomi *economica* *pl* -ci) økonomisk husholdnings-, besparende *cucina economica* sparekomfyr; *economista* *m*, *f* nasjonaløkonom, *economizzare* spare, økonomisere, *economio* sparsom, - *m* bestyrer, forvalter økonom

eculeo *m* trehest (forturinstrument)

ecumenicità *f* universalitet *ecumenico* (*pl* -ci) økumenisk

egzempli *m* utslott, eksem

ed (foran vokall) = *e* (og)

edace litt grådig *il tempo* - tidens lann

eddomadario, se. eddomadario

edema *m* vannsvulst, ødem, *edematico* (*pl* -ci) som har *edema* *edematoso* som kjennetegner, har *edema*

eden *m* *inv* eden, en edens hage (*fig*)

edera *f* eføy, *si abbarlica come l'* - hun henger (på en far, forlovede etc) som eføyen *ederifero* eføykledd

edicola *f* liten bygning, liten kirke, lite tempel nisje, avisiosk, *edicolista* *m* kioskselger

edificante oppbyggelig *edificare* (*-di-*) bygge, *fig* oppbygge, - *sulla rena (raccia)* bygge på sand (*fig*); *refl* bli oppbygget, ta lærdom, *edificativo* oppbyggende, *edificatore* *m* (*f* -trice) byggmester

adj. som (opp)bygger, *edificatorio* *sj* bygge-; *fig* oppbyggelig *edificazione* *f* bygning oppbygging, *edificio* *m* (opp)bygning

edile, industria - bygningsindustri, - *m* bygningsarbeider, *edil, edilizia* *f* edilembete, kommunekonior for bygg og off arbeider, *edilizia* *f* bygging, bygningsvesen; *edilizio* bygnings-, *attività edilizia* byggevirksomhet

edito utgitt; *editore* *m* (*f* -trice) forlegger, utgiver *casa editrice* forlag, - *di giornale* bladutgiver, *libraio* - forlagsbokhandler; *libreria editrice* forlagsbokhandel *editoria* *f* forlagsvesen, *editoriale* forlags-, redaksjonell; *casa* - forlag, - *m* leder (*1 avis*), *edito* *m* kunngjøring, *edizione* *f* utgave, opplag, - *in folia* folioutgave, - *comune, di lusso* vanlig, luksus-utgave, - *scolastica, popolare* skole-, folkeutgave

edotto *y* underrettet, *rendere* - underrette

edredone *m* ærfugl

educamento *m* oppdragelse, utdanning *educanda* *f* kvinnelig kostskole-, klostertskole-elev, *educando* *m* pikekostskole, kostskoletid, *educando* *m* kostskole-elev *educare* (*ei*) oppdra, utdanne, trene, *educativo* oppdragende, *metodo* - oppdragelsesmetode *educato, iben*, - veloppdragen, *educatore* *m* (*f* -trice) oppdrager, *educatorio* *m* oppdragelsesanstalt; *educazione* *f* oppdragelse; (ut)danning, undervisning, - *fisica* kroppsøving (dett), gymnastikk

edulcorare *u* *y* sukke, sole

edule *bot* spiselig

effe *f* bokstaven *f*

eff (Nemende *f* dagkalender, tidsskrift, *effemeroteca* *f* tidsskriftssamling

effem(m)inamento *m* det å bli, gjøre kvinne-, bløtaktig *effem(m)inare* (*-fe-*) gjøre bløt-, kvinne-, aktig, vekke, *refl* vekkes, *effem(m)inatezza* *f* kvinneaktighet bløtaktighet, *effem(m)inato* kvinne-, bløtaktig svak

efferatezza *f* grusomhet, *efferrato* grusom

efferrante *med* utførende, utforsels-

effervescente (opp)brusende, *polvere* - bruspuver *effervescenza* *f* brusing, gæring

effettivamente i virkeligheten, faktisk, *effettivo* effektiv, virkelig, håndspelig, *membro* - aktiv medlem, - *mi* virkelig styrke; - *di guerra* krigstyrke *fig* summen, det hele

effetto *m* virkning, effekt, *merk* veksel, verdipapir, betalingsordre, effekt; *effetti* effekter, klesplagg, møbler, *all* - med det formål, *valido ad ogni* - *civile* med full borgerlig gyldighet, *fare* - virke, gjøre inntrykk, *far l'* - *di*, *gi* inntrykk av at, *legge con* - *retroattivo* lov med tilhakevirkende kraft *in* - i virkeligheten, *mandare ad* - utføre *per* - *di* som følge av, ifølge, i kraft av, *effetti personali* personlig utstyr

effettore *m* (*f* -trice) som utfører *effettuabile* som kan utføres, *effettuabilità* *dei* å kunne virkeiggjøre, *effettuale* *sj* virkelig, effektiv, *effettuare* (*-fet-*) utføre, effektivere, *forata*, *refl* bli, skj; *effettuazione* *f* utførelse

efficace virksom, virkningsfull, effektiv, *efficacia* *f* virkningsfullhet), *efficiente* virkende, effektiv, slagkraftig *efficienza* *f* *sj* effektivitet, slagkraft

effigiare (*-fi-*) avbilde; - *in marmo* fremstille i marmor, *effigie*, *effigie* *f* bilde, *spok foto*; *bruciare in* - brenne bildet av en dom

effimera *f* døgnflue med kortvarig levetid *effimero* som varer en dag flyktig, forgjengelig

efflorescente oppblomstrende, forvitrende, som legger seg på overflaten, **efflorescenza** *f* oppblomstring, kjem avleiring, utsondring, med utsløtt

efflusso *m* utflytning, med utflod

effluvio *m* utdunsting utladning

effondere (*ò*) utgyte, **effondersi in complimenti** utøse seg i komplimenter

effrazione *f* innbrudd

effrenato *sj* løvleslos, **effumazione** *f* *sj* utdunsting med røyk(signal)

effugi, **effuso** *se* **effondere**, **effusione** *f* utgytelse utdunsting, *fig* inderlighet; *con* — *idi* curre overstrømmende, ~ *di sangue* blodsutgytelse

egemonia *f* overherredomme, **egemonico** (*pl* -ci) maktpolitisk

Egeria *f* en nymfe, *fig* rådgiver(ke)

egida *f* egide skjold, *fig* beskyttelse, vern

egittologo *m* (*pl* -gi) egyptolog, **egiziano** egyptisk ~ *m* egypter, **egiziaco** (*pl* -ci) fra Egypt, ~ *m* en salve, *giorni egiziaci* ulykkelige dager **egizio** gammelgyptisk

egli han, den, det, **eglino** *gl* de

egloga *f* hyrdedikt

egocentrico (*pl* -ci) egosentrisk, **egoismo** *m* egoisme, **egoista** *m* egoist, **egoistico** (*pl* -ci) egoistisk, **egoismo** *m* selvtillbedelse, egoisme: *liti* selvanalyse

egregio utmerket, ~ *signore* ærede herre

egresso *m* *sj* utgang, **egretta** *f* *sl* hegre, hegredusa (på høtt), **egreti**, **egre poet** syk

eguagliamento *m* likestilling, **eguaglianza** *f* likhet, jevnhet, ensartethet, **eguagliare** gjøre lik, stille likt, komme på siden av, **eguale** lik, jevn, *non avere* *l* ~ være enestående, *senza* ~ uten like makeios, enestående *se* også *uguale etc* **egualità** *f* likhet **egualizzare** jevne, gjøre lik, **egualmente** like ens, på samme vis

eta, **eia** *stila* del fascistiske kamprop

ejaculazione *f* utsprøyting, uttomning, ejakulasjon; **ejaculatore**, **condotti ejaculatori** uttomningskanaler, **eiettore** *m* ejetor, **eialare** *gl* gjete stonne, klage, **elulazione** *f* *gl* klage, gråt

elaborare (*d*) utarbeide, bearbeide, *mus* arrangere, **elaboratezza** *f* *sj* omhyggelig utførelse, utsøktethet, forfinethet, **elaborato** *m* skriv, rapport, innstilling oppgave, **elaborazione** *f* utarbeidelse

elargire (*-isco*) spandere, være raus, **elargizione** *f* gavmildhet, *pl* milde gaver

elasticità *f* elastisitet, *fig* spenstighet, smidighet, ~ *di azione* handlefrihet, **elastico** (*pl* -ci) elastisk, smidig, **calza elastica** gummistømpe, **suola elastica** gummisåle, ~ *m* strikk, strompebånd

elaterio *m* sl. bilie, frø-, sporeslynge (på planter) **elce** *f* steineik, rødeik, **elceto** *m* eikeskog

elefante *m* e elefant ~ *di mare* sjoelefant *far d una mossa un* ~ *giore en mogg l* en elefant

elefantesco (*pl* -chi) elefant-, elefantaktig, **elefantessa** *f* hunelefant, **elefantiasi** *f* elefantpsyke, *fig* overutvikling, **elefantino** *sj* elefant-, ~ *m* liten elefant

elegante elegant, utsøkt (*oggiá adv*), **elegante** *one* meget elegant, ~ *m* meget elegant herre, sprade, **eleganza** *f* eleganse, fornemhet

eleggere velge, utveige, foretrekke; ~ *uno a, capi* velge en til fører, ~ *il proprio domicilio* (*jur*) velge verneing, **eleggibile** valgbar, **eleggibilità** *f* valgbarhet

elegia *f* etegi, klagesang **elegiaco** (*pl* -ci) elegisk, **elegiografo** *m* elegisk dikter

elementare elementær, grunn-, begynnelses-, *le cinque classi elementari* grunnskolen, *esame di licenza* ~ grunnskoleeksamen *le elementari fam.* grunnskolen, **maestro** ~ folkeskole lærer, **scuola** ~ grunnskole, underskole, folkeskole

elemento *m* element, bestanddel, enhet, **elementi** *pl* begynnelsesgrunner grunnlag, *essere nel proprio* ~ være i sitt rette element, *e un* ~ *molto attivo* han er et meget aktivt element (= aktiv person), ~ *operante* (*tekn*) arbeidsorgan *termosifone con sei elementi* radiator med seks elementer

elemosina *f* almisse *far l* ~ *gi* almisse, **elemosinare** *n* tigge almisse, **elemosiniere** *m* almisseuideler, legasjonsprest, feiprest, **signora elemosiniera** dame som gir mange almisser

elencare (*-len-*) regne opp, lage liste, katalog over, **elenco** *m* (*pl* -chi) liste, fortegnelse, register, ~ *dei concorrenti dei partecipanti degli iscritti* deltakerliste (*sport*) ~ *degli ammessi dei promossi* liste over opptatte (til prøve, eksamen), over oppflyttelede (forfremmede), ~ *dei vincitori* vinnerliste, ~ *in ordine alfabetico* alfabelisk liste, katalog, ~ **telefonico** telefonkatalog

elesti *se* **eleggere** **eletta** *f* *lur* utvalg, ette, **elettezza** *f* *sj* utsøktethet, eleganse; **elettivo** valgt, valg, **affinità elettiva** gjensidig tiltrekning, sympati, **monarchia elettiva** valgkonedomme, **elettore** *se* **eleggere**, ~ *adj* utvalgt, utsøkt, **elettorale** valg, kurfyrstelig, kur-, **campagna** ~ valgkampanje **collegio** ~ valgkrets, **corpo** ~ velgermasse, valgkomite, **discorso** ~ valgtale, **lista** ~ valgliste, **propaganda** ~ valgpropaganda; **scheda** ~ stemmeseddel, **seggio** ~ valgsete **elettorato** *m* valgrett kurfyrstedomme, velgermasse, ~ *attivo* valgrett; ~ *passivo* valgbarhet, **elettore** *m* (*f* -trice) velger kurfyrste

eletticismo *m* elektrisitet, **eletticità** *m* elektriker, **elettricità** *f* elektrisitet, *fig* energi, livfullhet; **elettrico** (*pl* -ci) elektrisk, ~ *m* elektrisitet, **elettrificare** (*-tri-*) elektrisere **elettificazione** *f* elektrifisering, **elettizzante** *fig* spennende, **elettizzare** elektrisere; *refl* *fig* bli oppflammet, begeistret, **elettizzatore** *m* elektriseringsmaskin **elettizzazione** *f* elektrifisering

elettro *m* rav, elektrum, **elettrocalamita** *f* elektromagnet, ~ *di frenatura* bremsemagnet **elettrochimica** *f* elektrokjemi, **elettrochimico** (*pl* -ci) elektrokjemisk, **elettrocromia** *f* elektrisk fargning av metall, **elettrocuzione** *f* henrettelse ved elektrisitet, **elettrodinamica** *f* elektrodynamikk **elettrodo** *m* elektrode, **elettrodomestico** *m* (*pl* -ci) husholdningsmaskin

elettroforo *m* elektrofor **elettrogeno** *m* apparat som lager elektrisitet; **elettrolisi** *f* elektrolyse, **elettrolitico** (*pl* -ci) elektrolytisk, **elettrolito** *m* elektrolytt, **elettrologia** *f* elektrisitetslære

elettromagnete *m* elektromagnet, **elettromagnetico** *pl* -ci, elektromagnetisk; **elettromagnetismo** *m* elektromagnetisme, **elettrometallurgia** *f* elektrometallurgi; **elettrometro** *m* elektrometer, elektrisitetmåler **elettromobile** *m* elektromobil, **elettromotore** *m* **elettromotrice** *f* elektromotor

elettrome *m* elektron, **eletttronico** (*pl* -ci) elektron-, *tubo* ~ elektronrør **elettroscopia** *f* elektroskopi, **elettroscopio** *m* elektroskop, **elettrotecnica** *f* elektroteknikk, **elettrotecnico** (*pl* -ci) elektroteknisk; ~ *m* elektrotekniker, elektriker, **elettroterapia** *f* elek

troterapi, **elettrotipia** *f* elektrotyp; **elettrotipo** *m* klusje, **elettrotreno** *m* elektrisk tog, lyntog
elettuario *m* hirt medisin, eleksir
elevamento *m* opphøyelse; **elevare** (*tel-, ele-*) opphøye, heve, oppløfte; ~ *alle più alte cariche* opphøye til de høyeste embeter, verv, ~ *al quadrato (alla seconda potenza)* opphøye i 2 potens, ~ *a cubo* opphøye i 3. potens; ~ *un dubbio* reise tvil, **elevatezza** *f* opphøyethet, **elevato** høy, opphøyet, **elevatore** *m, adj. (en)* som løfter, elevator, heis, løftemuskel, ~ *a nastro* kontinuerlig elevator, båndheis, ~ *per automobili* bilheis, **elevatrice** *f* ladefjær (skyttevåpen), **elevazione** *f* løftelse, elevasjon; *astr* høyde, *rl* elevasjon (løftelse av hostier og kalk under messe); ~ *a potenza* opphøyelse i (2.) potens, **angolo di** ~ (*mil*) elevasjonsvinkel
elezione *f* valg, **elezioni amministrative** kommunevalg, ~ *in base al sistema proporzionale* forholds tallvalg, **elezioni politiche** parlamentsvalg
elfo *m* alv, **eliaco** (*pl -ci*) *astr* som går opp og ned med sola **elianto** *m* solskikke
eliberazione *f* jur løslatelse
elica *f* mat skruelinje, spiral(linje), skruer, propell *pala dell'* ~ skrueblad, propellvinge, *vapore ad* ~ propelldamper; **elice** *f* øremusling, **elicoidale** propellformet, **elicottero** *m* helikopter
elicriso *m* gulblomstret plante
elidere utstøte, fjerne, elidere, *refl* ødelegge, oppheve hverandre
eligabile etc eleggibile
eliminare (*-li-*) eliminere, fjerne, utelukke; **eliminatoria** *f* sport uttakningskamp, **eliminatorio**, *corse eliminatorie* uttakningsløp, **eliminazione** *f* eliminasjon; fjernelse, utelukkelse, med utskillelse
elio *m* helium, **eliocentrico** (*pl -ci*) heliosentrisk
eliocromia *f* fargefotografering, **eliofobia** *f* med lysskyhet, **eliofobo** lyssky, heliofob, **eliografia** *f* studium av sola, heliografi, heliografering, **eliografo** *m* heliograf, **eliogramma** *m* heliogram, heliografmelding, **elioscopio** *m* solkikkert, helioskop, **elioteismo** *m* soltildbedelse, **elioterapia** *f* sollysbehandling, **elioterapico** sollys-, **colonia elioterapica** feriekoloni (for barn), **eliotipia** flystrykk (ototyp), **eliotipico** (*pl -ci*) flystrykk-, **eliotropio** *m* heliotrop, **eliotropismo** *m* planters (dyrs) tilbøyelighet til å bøye seg mot sola, heliotropisme
eliporto *m* landingsplass for helikopter
elisi *se* elidere **eliso** *sj* elysisk, **elisione** *f* utstøtning, elisjon, **elisoric** *m* inv. eliksir, **eliso** *se* elidere, **eliso** *m* *sj* Elysium (*og fig*), **elisse** *se* ellipse
ella *hitt* hun, **Elia** (*hitt* merk) De, **elleboro** *m* sl. plante, **ellenico** (*pl -ci*) hellensk, **ellenismo** *m* hellenisme; **ellenista** *m* *f* hellenist, **ellenistico** (*pl -ci*) hellenistisk, **ellera** *f* *F* = edera
ellisse *f* mat ellipse; **ellissi** *f* gram ellipse, underforståelse, **ellittico** (*pl -ci*) elliptisk
elmato hjelmkledd, **elmetto** *m* (stål)hjelme, **eliminazione** *f* ormesyke, mark i innvollene, **elminto** *m* innvollsorm, **elmo** *m* hjelm
elocuzione *f* foredrag, uttrykksmåte, **elogiare** *inv* lovprise, rose; **elogiatore** *m* (*f -trice*) lovpriser, **elogio** *m* lovtale, ~ *funebre* gravtale, ~ *della virtù* lovtale over dyden, **elogista** *m* *sj* forfatter av lovtaler, **eloquente** veltalende, **occhiata** -talende øyekast; **eloquenza** *f* veltalenhets, **fiume d'** ~ meget veltalende person, **fiumi d'** ~ megen veltalenhets **eloquio** *m* uttrykksmåte, *stl*

elsa *f* parerplate (fektevåpen), *star con la mano sull'* ~ være parat, kampklar
elucubrare (*-lu-*) utarbeide omhyggelig, **elucubrazione** (*stl* *non*) iherdig, omhyggelig arbeid
eludere omgå, unngå, **elusi** *se*, **eludere** elusione *f* omgåelse, **elusive** *sj* omgående, **eluso** *se* **eludere**
elvetico (*pl -ci*) helvetisk, sveitsisk
elzeviriano *typ* elzevirsk, **elzeviro** elzevirsk, ~ *m* elzevirskrift, elzevirtype, *li avis*, litteratur-, kunstkronikk
emaciamento *m* *sj* avmagring, **emaciare** (*d*) utmagre; *refl* avmagres, tape seg, **emaciazione** *f* *sj* avmagring, utmagring, **emalopia** *f* rødsprengthet (i øynene); **emanare** strømme ut, gå ut fra, ha sitt utspring, offentliggjøre, kunngjøre, ~ *un ordine* utstede en ordre, ~ *luc* sende ut lys, **emanatismo** *m* emanasjonslære, **emanazione** *f* utstrømming, utdunstning, kunngjøring
emancipare (*to*) gi fri, befri, frigjøre, *jur* myndiggjøre, *refl* frigjøre seg, **emancipato** frigjort, emancipert, **emancipatore** *m* (*f -trice*) frigjører, **emancipazione** *f* frigjøring, ~ *della donna* kvinneemansipasjon
emarginare (*ta*) notere, skrive i margen, *la persona emarginata* den i margen nevnte person, ovennevnte, pågjeldende, **emarginato** *m* dokument med randbemerkninger
ematemesi *f* blodoppkast, blodspytt, **ematico** (*pl -ci*) blod-, **ematite** *f* blodjernstein, **ematologia** *f* blodlære, **ematoma** *m* bloduttredelse, **ematuria** *f* blod i urinen, **emazia** *f* rødt blodlegeme
embargo *m* beslagleggelse av skip, utferseisforbud (*sull'alto* på olje), *porre, istituire l'* ~ *su* legge beslag på, nedlegge forbud mot
emblem *m* emblem, symbol, **emblematico** (*pl -ci*) symbolisk, **embolia** *f* blodpropp, **embolismo** *m* solår, **embolo** *m* stoff som forårsaker blodpropp
embrice *m* flat teglstein, takstein, *cotto come un* ~ full som en alke, forelsket til opp over ørene, *scoprite un* ~ rope en hemmelighet, **embriciata** *f* teglsteinslak, slag av teglstein
embriogenia *f* fosterutvikling, **embriologia** *f* embryologi, fosterlære, **embrionale** foster-, *stato* ~ fosterstadium (*og så fig*), **embrione** *m* foster, kime, *fig* kime, spire, ide
emenda *f* *sj* (for)bedring, det å gjøre godt igjen, **emendabile** som kan forbedres, utbedres, **emendamento** *m* forbedring, utbedring, *pl* endringsforslag, ~ *d'una legge* lovendring, **emendare** (*-men-*) forbedre, beriktige, endre; **emendativo** forbedrende, **emendatore** *m* (*f -trice*) retter, forbedrer, **emendazione** *f* rettelser, forbedring, utbedring
emeralopia *f* nattblindhet; **emeralopo** nattblind
emergente, **anna** ~ utgangår, begynnelsesåret for en tidsregning, **danno** ~ (*jur*) direkte, umiddelbart tap, **danno** ~, *lucri cessante* når skaden oppstår, minker inntekten, **emergenza** *f* uforutsatt tilfelle, knipetak, frembrudd, det å dukke opp, *in caso di* ~ i nødtilfelle, **stato d'** ~ unntagelsestilstand, **emergere** dukke opp, bryte fram, rage opp, gjøre seg bemerket, **emerito** utjent, veltjent, avgått, **emeritus**, **emeroteca** *f* avis-, tidsskriftsbibliotek, **emersi** *se* **emergere** **emersione** *f* oppdukking, *astr* tilsynekomst, **emerso** *se* **emergere**
emesso *se* **emettere** **emetico** (*pl -ci*) kvalmende, ~ *m* brekkmiddel, **emettere** utgi, utstede, utstøte, uttale, fremsette *fig* utstråle, merk utstede, sette i omlopp, emittere

emicielo *m* halvkrets, halvsirkel, **emicrania** *f* migrene
emigrante *m* emigrant, utvandrer, **emigrare** *emigrere*, utvandre; *tom sugl* vandre, **emigrato** utvandret, — *m (pol)* flyktning, **emigrazione** *f* utvandring
eminente fremragende høy, prominent; **eminentissimo** høyerverdig (tittel for kardinaler); **eminenza** *f* det å rage frem, heving i terrenget; *Sua Eminenza* Deres Eminense (tittel for kardinaler), — *grigia* grå eminense, hemmelig rådgiver
emiopia *f* delvis blindhet; **emiplegia** *f* ensidig lammelse, **emiplegico** (*pl -ci*) som er lam på den ene siden, **emiro** *m* emir
emisferico (*pl -ci*) hemisfærisk, halvkuleformet, **emisfer(ia)** *m* hemisfære, halvkule, — *setentrionale boreale superiore* den nordlige halvkule; — *meridionale australe inferiore* den sørlige halvkule
emisi *se* **emettere** **emissario** *m* (hemmelig) utsending, spion, avløp, utløpskanal; **emissione** *f* utsendelse, utstedelse, emisjon, *banca istituto* *f* — seddelbank, emisjonsbank, **emissione** utstrålende, utstrømmende
emistichio *m* halvvers, hemistikk
emittente utstedende utsendende, *stazione* — senderstasjon; *banca* — emisjonsbank, — *m* utsteder, **emmetropia** *f* med normal lysbrytning, normalt syn
emofilia *f* blodersykdom, **emofilico** *m* (*pl -ci*) bloder, **emoglobina** *f* hemoglobin, blodets fargestoff, **emoianesia** *m* blodoverføring, **emolisi** *f* hemolyse, **emolliente** bløtgjørende, mild
emolumento *m* inntekt, lønn, *si* bi-inntekt
emorragia *f* blødning, **emorroidale** hemorroidal, **emorroide** *f* hemorroide **emoscopia** *f* blodprøve, **emostasi** *f* blodstansning, **emostatico** (*pl -ci*) som stanser, stiller blødning — *m* blodstillende middel
emotivita *f* (overdreven) følsomhet, **emotivo** følsom, **emottisi** *f* blodspytting, hemoptyse; **emottico** som spytter blod, **emozionante** spennende, rørende, **emozione** *f* bevegelse spenning
empiere fylle; proppe, **empiersi la bocca** (*fig*) i ta munnen full **empieta** *f* gudløshet, ugudelighet; *fig* ryggesløshet, ondskap, grusomhet, kjeltringstrek, **empiezza** *f* — **empieta** **empimento** *m* fylling, **empio** ugudelig, gudløs, ryggesløs, **empire** (*empio*), fylle, overlesse, *refl* fylle, proppe seg, **empiersi la bocca** (*fig*) i ta munnen full
empireo *m* ildhimmel, **empyreum**, **empirico** (*pl -ci*) empirisk, erfaringsmessig (*medico*) — naturlege, kvaksalver **empirismo** *m* erfaringsfilosofi, empirisme; **empito** *m* litt heftighet, voldsomhet, **empitura** *f* fylling
emporetico (*pl -ci*), *carta emporetica* filterpapir, innpakningspapir; **emporio** *m* lager, stormagasin, stahelplass; *fig* mengde — (*commerciale*) handelsplass, -sentrum, *un* — *di erudizione* en høy-lærd mann
emulare (*e*) kappes med, **emulatore** *m* (*f -trice*) rival, konkurrent, **emulazione** *f* kappelyst, kappelstrid, konkurranse, rivalisering, **emulo** *m* rival, konkurrent, **emulsionabile** som kan emulgeres **emulsionare** (*e*) emulgere **emulsione** *f* emulsjon
enarmonia *f* enharmon; **enarmonico** (*pl -ci*) enharmonisk
encaustica *f* enkaustikk, voksmaleri, **encaustico** (*pl*

-ci) enkaustisk, **encausto** *m* voksmaleri, *gl* sl rødtekk
encefalico (*pl -ci*) som angår hjernemassen, **encefalite** *f* hjernebetennelse, **encefalo** *m* hjernemasse
enciclica *f* encyklika, paveleg rundskriv
enciplopedia *f* konversasjonsleksikon, encyklopedi
è una — *ambulante* han er et levende leksikon, **enciclopedico** (*pl -ci*) encyklopedisk, lærd, **enciclopedista** *m* encyklopedist, medforfatter av et konversasjonsleksikon
enclitica *f* enklitisk, etterhengt ord (partikkel)
enclitico (*pl -ci*) enklitisk
encomiabile rosverdig, **encomiare** (*a*) lovprise, **encomiaste**, **encomiasta** *m* lovtaler, -priser, **encomiastico** (*pl -ci*) lovende; **encomiatore** *m* (*f -trice*) lovtaler, -priser, **encomio** *m* lovtale, lovprisning, pris, ros
endecacordo *m* instrument med 11 strenger, **endecadro** *m* legeme med 11 flater, **endecagono** *m* 11-kant, **endecasillabo**, (*verso*) — vers med 11 stavelser
endemia *f* sykdom som opptrer i bestemte egner, **endemi**, **endemico** (*pl -ci*) endemisk, **endemismo** *m* det at dyr, planter bare forekommer lokalt
endocardite *f* endokarditt, betennelse i hjertets innvendige hinne, **endogamia** *f* endogami, påhuds gifte innen samme slekt, stamme, rase etc., **endogeno** indre, innvortes, **endogen**; **endoscopio** *m* endoskop, **endonasale** som er inne i nesen, **endosmosi** *f* endosmose, **endovenosa** intravenøs, **iniezione endovenosa** innsprøytning i venene, årene, intravenøs injeksjon
energetica *f* energetikk, **energetico** (*pl -ci*) med stimulerende, styrkende, *si* energisk; — *m* styrkemiddel; **energia** *f* energi, **energico** (*pl -ci*) energisk, ivrig, **energista** energetisk; — *m* energetiker, **energismo** *m* energisme, energetisme
energumeno *m* besatt av ånd, djevelen, rasende, besatt, brutal person
enfasi *f* emfase, ettertrykk, fynd, **enfatico** (*pl -ci*) enfatisk, ettertrykkelig, understrekende, **enfagiome** *m* hevelse, oppsvulming, **enfiamento** *m* *si* oppsvulming, **enfiaire** *enfiair* (*og refl*) *si* vulme opp, **enfatura** *f* *si* oppsvulming *svulst* **enfio** *v* oppsvulmet; **enfisema** *m* emfysem, luftansamling i vev; **enfisematoso** *m*, *adj* (*en*) som lider av emfysem
enfiteusi *f* bortforpaktning på lengre tid, **enfiteuta** *m* forpakter, **enfiteutico** (*pl -ci*) forpakter-
enigma *m* etc *se* **enigma** *m* gåte, **enimatico** (*pl -ci*) gåtefull, **enimatizzare** *si* lage gåter, **enimista** *m* *f* en som er flink til å lage, løse gåter, **enimistica** *f* kunsten å lage gåter; gåteløsning, **enimistico** (*pl -ci*) som har med gåter å gjøre, **giornale** — blad med gåter, rebuser, oppgaver o.l
ennagone *m* nikan, **enneacordo** *m* instrument med 11 strenger, **enneade** *f* gruppe på 11, **enneo** *si* som angår Etna, siciliansk, **ennesimo** *mat* n'ie; *elevare all'ennesima potenza* opphøye i n'ie potens; *un idiota all'ennesima potenza* en idiot i høyeste potens, *te lo ripeto per l'ennesima volta* jeg sier deg for syvende og siste gang
enocianina *f* vinfargestoff, **enofilo** *m* vindyrker, vinforedier, **enofilo** — vindyrkerforening, **enologia** *f* ønologi, vinleggingskunst, **enologico** (*pl -ci*) ønologisk, vindyrkings-, **macchina enologica** vinpresse, **scuola enologica** vinavlsskole; **enologo** *m* (*pl -gi*) ønolog, vinkyndig, dyktig vinlegger, **enometro** *m* vinmåler

enorme enorm, uhyre **enormezza** *f* = **enormità** *f* del å være enorm, uhyrlighet, avskyelighet
ensiforme *bat* sverdformet
ente *m* vesen, institusjon; virksomhet, ~ **morale** ~ **giuridico** juridisk person, *f* **Ente supremo** del høyeste vesen, Gud, **enterico** *(pl -ci)* tarm-, inn-
vol--, **enterite** *f* tarmbetennelse, **enterocele** *m* tarmbrøkk, **enterocli** *f* **enterocli** *m* tarmskyl-
ing, klyster, **enterocolite** *f* tarmbetennelse (i både tykk- og tynntarm) **enterotomia** *f* tarmoperasjon
entimema *m* ufulstendig syllogisme, tvilssom slut-
ning, **entita** *f* vesen, betydning, verdi
entomologia *f* insektlære, **entomologico** *(pl -ci)* entomologisk, **entomologo** *m* *(pl -gi)* insektforsker
entozoo *m* *zool* entoparasitt
entrambi *m* *pl* / **entrambe** begge (to)
entrante kommende, neste, *fig* påtrengende, *la settimana* ~ neste uke, **entrare** *re* komme, gå inn, trede, trenge inn, begynne; *c'entrano al massimo 30 persone* der er plass til høyst 30 mennesker, *questa chiave non centra* denne nøk-
kelen passer ikke, *entra la messa* messen begyn-
ner, *il tre nel nove entra tre volte* tre går opp i ni tre ganger, ~ *nei fatti altrui* blande seg i andres saker, ~ *in carica* tiltrede et embete, ~ *in ballo* begynne å danse, *fig* blande seg i noe, ~ *in guerra* begynne krig, *questa non gli entra in testa nella testa, nel cervello* det begriper han ikke; det kan en ikke få inn i hodet på ham, *questa non mi vuole* ~ dette kan jeg ikke få inn i hodet, *questi guanti non mi entrano* disse hansker er for små til meg, *questa non centra* det kommer ikke saken ved, *tu non centri* du har ikke noe med det å gjøre, det kommer ikke deg ved; ~ *a parte della, c'è entrato il diavolo* det går (ikk) til pokkers (blokk/berg), ~ *di mezzo* gå imellom, *in paradiso non si entra a dispetto dei santi* det hoper ikke å bruke makt ~ *in vigore* tre i kraft, **entrata** *f* inngang, entre, inntog, innreise; innlekt, *mus* innsats, begynnelse, ouvertüre; *dazio d' ~* innførsels toll ~ *della Messa* messens begynnelse, *avere un milione di entrate all'anno* ha årsinntekter på en million, ~ *di favore* gratis adgang (teater), *permesso d' ~* innreiseutlatelse, ~ *e uscita* inntekt og utgift **entratura** *f* inngang, entre, *avere ~ in una famiglia* gå ut og inn hos (i) en familie, *avere ~ con uno* stå på god fot med, ha omgang med
entro innen, ~ *l'anno* innen årets utgang, ~ *4 giorni* innen fire dager, *te ugià dentro*
entusiasmare begeistre, rive med, *refl* bli begeistret; **entusiasmo** *m* begeistring, **entusiasta** *m*, *f* beundrer, svermer, begeistret, **entusiasta**, **entusiastico** *(pl -ci)* begeistret
enucleare *(u)* operere bort, *(fig)* ~ *un problema* oppklare et problem **enumerare** *(u)* regne opp, telle, **enumerazione** *f* oppregning
enunciare *(u)* uttrykke, fremstille, fremsette, ytre **enunciativo** fremstilende, **enunciato** *m* fremstilling, **enunciazione** *f* fremstilling, ytring **enunziare** *(u)* se **enunciare** etc
enuresi *f* med enuresis, nattervæting
enzima *m* enzym, **colico** *(pl -ci)* colisk, vind-, *depositi colici* sanddynet, **colio** colisk, *arpa colica* colikharpe, *eco poet* østlig, orientalsk
epa *f* *poet* buk, mage, **eparco** *m* *(pl -chi)* hystepark, **epatico** *(pl -ci)* lever-, **epitismo** *m* forstyrrelser i leveren **epatite** *f* leverbetennelse

epentesi *f* gram epentese, innskudd av en lyd (stavelse)
epica *f* epikk, episk diktning, epos, helledikt
epicedico *(pl -ci)* likvers-, gravvers-, **epicedio** *m* likvers, gravsang, **epicentro** *m* epifenitram, **epiche-
rema** *m* sl. syllogisme, **epico** *(pl -ci)* episk
epicureismo *m* epikureisme, **epicureo** epikureisk
epidemia *f* epidemi, **epidemico** *(pl -ci)* epidemisk
epidermico *(pl -ci)* overhuds-, **epidermide** *f* over-
hud, **epidittico** *(pl -ci)* opplysende, forklarende, påvisende
epifania *f* helligtrekongersfest (6 jan.), ~ *tutte le feste porta via* helligtrekongersfesten gjør slutt på helligdagene (etter 6 jan er der en lengre periode uten helligdager), **epifenomeno** *m* bifenomen, nyttefenomen, med bisymptom, **epifisi** *f* knokkelende hjernevedheng, epifyse, **epifonema** *m* emfatisk sluttreplik, konklusjon
epigamia *f* giftermål mellom folk av ulike nasjonalitet, det å gifte seg opp igjen, **epigastrio** *m* magemunn, **epiglottide** *f* strupehodet, **epiglottis**, **epigono** *m* etterkommer, etterligner, -følger, *fig* liten sønn av stor mann, **epigon**
epigrafe *f* (grav)innskrift, **epigrafia** *f* del å lage innskrifter, innskriftforskning, **epigrafi** **epigrafico** *(pl -ci)* epigrafisk, **epigrafista** *m* innskriftforfatter, en som studerer innskrifter, **epigramma** *m* epigram, **epigrammatico** *(pl -ci)* epigrammatisk, *syn-
dig*, slående, **epigrammatizzare** *g* lage epigrammer, **epigrammista** *m* / **epigramforfatter**, **epigrammuli-
ker**
epilatorio *ha* jerneteide, **epilazione** *f* jernese av hår, **epilessia** *f* epilepsi, **epilettico** *(pl -ci)* epileptisk, ~ *m* epileptiker, **epilogare** *(u)* *y* rekapitulere, resymere, **epilogo** *m* *(pl -ghi)* epiløp, avslutning, resyme, **epimicio** *m* se **cras**
episcopale *ha* skilpe *p* **episcopato** *m* bispedømme, *scil* verdighet, bispeskap, **episcopio** *m* bispebu-
lig, **episcopo** *m* *y* biskop, **episodico** *(pl -ci)* episodisk, underordnet, tilfældig, **episodio** *m* hend-
ing, episode, **epispastico** *(pl -ci)* som irriterer huden, **epistassi** *f* nesblod
epistemologia *f* kunnskapsteori, **epistola** *f* epistel, *lam* brev, del av messe der en leser fra apostolens brever, **epistolare** *hrev*-, **epistolario** *m* brev-
samling, **epistolografo** *m* epistelforfatter
epitaffio *m* gravskrift, **epitagma** *m* litt reserve-
tropp, **epitalamico** *(pl -ci)* bryllups-, **epitalamio** *m* bryllupssang, -dikt, **epiteliale** *epitel*-, **epitelio** *m* overflatevev, epitel
epitesi *f* gram tilføyelse av lyd sist i ord, **epiletare** *y* gi tilnavn, **epileto** *m* tilnavn, **epitelton**, **epito-
mare** *y* resymere, gjøre utdrag av, **epitome** *m* utdrag, utvalg, resyme
epizootico, *alta epizootica* munn og klovsyke
epizootia *f* kvegepandemi
epoca *f* epoke, tidsavsnitt, periode, *fare ~* være epokegjørende, **epodo** *m* epode, **epopea** *f* epopee, helledikt, hellegjæringer, **epos** *m* litt epos
eppure og dog likevel
epitacordo *m* gl instrument med sju strenger, skala
epitafio *m* legeme med sju flater, **epitafio** *m* versu, ~ sjustavelsesvers
epulone *m* fråiser, storeter, *il ricco ~* *(pl)* den rike mann, **epulonesco** *(pl -chi)* storeter-, som kjenne segner storeteren **epurare** rense, utrenske, **epura-
zione** *f* rensing, utrenskning
equabile ensartet, regelmessig, **equabilità** *f* ensartet-
het; regelmessighet, **equanime** vennslikevektig

rettferdig, *equanimità* *f* sinnslikevekt, rettferdig; *hel*, *equatore* *m* ekvator, *equatoriale* *m*, *adj* ekvatorial, *equazione* *f* mat ligning.

equestre rytter-, ridder-, til hest, *circo* ~ sirkus, *compagnia* ~ sirkus, *ordine* ~ ridderorden, *statua* ~ rytterstatue

equiangolo likevinklet, *equidistante* i samme avstand (*da fra*), *equidistanza* *f* samme avstand, *equidistare* *y* være i samme avstand

equilatero likesidet

equilibrare bringe (holde) i likevekt, *refl.* komme (ho de) seg i likevekt, *equilibrato* likevektig, rolig, avbansert, *equilibratore* *m* stabilisator, *equilibrato* *m* likevekt, *equilibrisma* *m* likevektsovelser ~ *politico* politiske krokveier, snurrepipener, *equilibrista* *m* linedanser

equino heste-, *allevamento* ~ hestavl, *carne equina* hestekjøtt, *piede* ~ klumpfot, *gli equini* hester og esler, *equinoziale* jevndøgn-, *linea*, *circolo* ~ ekvator, *equinozio* *m* jevndøgn, *prendere un* ~ *pak* ta feil

equipaggiamento *m* utstyr, bemanning, *equipaggiare* (*a*) utstyre, utruste, *mar* bemanne, *equipaggio* *m* ekvipasje, utrustning, mannskap, besetning, reisegods; *equiparabile* som kan likestilles, *equiparare* likestille, sidestille, sammenligne; *equiparazione* *f* likestilling, sammenligning, *equipollente* ekvivalent, likeverd, *equipollenza* *f* ekvivalens, likeverdighet

equivo *m* *hai* åkersnelle, *equità* *f* rimelighet, rettferdighet, *equitativo* rimelig, rettferdig, *equitazione* *f* ridesport, *scuola di* ~ rideskole

equivalente likeverd, tilsvarende, ekvivalent, *equivalenza* *f* likeverdighet, ekvivalens, *equivalere* (*-valgn*) ekvivalere (*a* med), svare (*a* til), være det samme (*a* som), *equivocare* (*a*) ta feil, misforstå, tale tvetydig, *equivocità* *f* tvetydighet, *equivoco* (*pl -ci*) tvetydig, tvilsom, fordektig, ~ *m* tvetydighet, misforståelse, feiltakelse

equo rimelig, rettferdig, like ig

equoreo *poet* hav-, sjø

era *f* æra, tidsregning, *l* ~ *atomica* atomalderen, *l* ~ *cristiana* den kristne tidsregning, *l* ~ *volgare* den alminnelige tidsregning

erariale fiskal, stats-, *diritti erariale* avgift til staten på teaterbilletter, luksusskatt, *avvocatura* ~ statsadvokatur, *erario* *m* statskasse, offentlige midler

erba *f* gress, urt; *pl* grønt, grønnsaker; *erbe aromatiche* krydderurter, *campa caval che l* ~ *crece* mens grasen gror, dør kua; *in* ~ oppvoksende, ufødsstendig, *un dottore in* ~ en vordende doktor, *mal* ~ (*malerba*) ugras; *questa non è* ~ *del suo orto* dette har han ikke sugd av sitt eget bryst; *fare d'ogni* ~ *un fascio* føre et tøylesløst liv, bruke alle midler; *far l'erba* slå høy, *dare l'* ~ *trastulla* oppholde en med tomt snakk, *l* ~ *voglio non cresce neanche nel giardino del Re* en kan ikke få all en vil (*til barn*), *la mala* ~ *non muore mai* ukrutt forgår ikke; *mangiarsi il grano in* ~ selge skinnel før bjørnen er skutt

erbaccia *f* ugras, *erbaceo* urteaktig, *erbaggio* *m* grønt, grønnsak, *erbaio* *m* sted med gras eller urter, *erbaiuolo* *m* grønnsakhandler, *erbale* *sj* urte-, gras-, *erbario* *m* herbarium, *erbalico* *m* ret til å slå høy (i almenning); *erbato* *sj* græsvekst ~ *m* grønnsvar, *erbaturo* *f* veksttid for gras, tiden mellom to onner, *erbeggiare* (*-be-*) vokse, grønskes, *erbire* (*-isca*) grønskes, bli græsvekst, *erbifero* *sj* græsbevokst, *erbivendolo* *m* grønnsak-

frukthandler; *erbivoro* planteetende, *erbolato* *m* med urteomslag, urtekake

erborare *sj* botanisere, samle planter; *erborazione* *f* botanisering, *erborista*, *erborizzatore* *m* (*f* *-trice*) plantesamler, -kjenner, *erborizzare* samle planter, botanisere, *erborizzazione* *f* plantesamling, botanisering, *erboso* græsbevokst; *erbucce* *f* *pl* (*idial*) suppeurter

ercole *m*, *non e un* ~ han han er ingen kjempe (Herkules), *le colonne d'Ercolo* Gibraltars; *fig* yttergrense; *ercolino* hjuibent, *gambe ercoline* hjuiben, *ercoleo* herkulisk

erebo *m* *litt* dødsriket, helvete

erede *m* *f* arving, arvtaker; ~ *universale* universalarving, *eredita* *f* arv; *atto di ammissione alla attribuzione di* ~ arveutleggsskjøte; *compendio dell* ~ arvebo, bomasse, ~ *giacente* arv uten arvtakere, *ereditare* (*-re-*) arve (*da fra*); *ereditarietà* *f* arvelighet; *ereditario* arvelig, arve-, nedarvet, *distinta dell'asse* ~ bofortegnelse, *malattia ereditaria* arvelig sykdom, *principe* ~ arveprins, kronprins, *tassa ereditaria* arveavgift, *ereditiera* *f* rik kvinnelig arving, godt gifte, parti

eremita *m* eremitt, eneboer, *eremitaggio* *m* enebo, eremitbolig, *eremitano* eremitaner (munk), *eremitico* (*pl -ci*) eneboer-, *vita eremitica* eneboerliv, *eremo* øde, ensomt beliggende; ~ *m* øde sted, eremitbolig, kloster

eresia *f* kjeller, kjellersk oppfatning (*fig* *da fig*), *eresiarca* *m* (*pl -chi*) kjellerfører, *eresal* *se* *erigere*, *eretice* kjellersk; *eretico* (*l -ci*) kjellersk; ~ *m* kjeller

eretto *se* *erigere*, *col capo* ~ med løftet panne, *erezione* sinnstillelse, reising, ereksjon

ergastolano *m* tukthusfange, *ergastolo* *m* livsvarig tukthus, *gente da* ~ kjeltringer, pakk; *ergere* *poet* reise, løfte, *ergo* altså, *ergo*; *ergotina* *f* ergotin

erica *f* lyng, *erigendo* som skal reises, opprettes, *erigere* reise, opprette, grunnlegge, opphøye, *refl* reise seg, *erigersi a* ... oppkaste seg til

eriani *f* erinye (*pl* *Erinidi*), hevngudinne; *fig* plage, besettelse; *erisipela* *f* med rosen; *eristica* *f* diskusjon for diskusjonens skyld, motsigelseslyst, *eritema* *m* rødme i huden, (sol)forbrenning, *eritreo* eritreer-, *il Mare Eritreo* Rødehavet, *eritrosi* *f* med sykkelig, overdreven rødming

erma *m* herme; *ermafroditismo* *m* tvekjønnethet, *ermafrodito* tvekjønnet, ~ *m* hermafrodit

ermellino *m* hermelin; *essere (candido come) un* ~ være uskyldig som et lam (*fig* *da tron*); *ermeneuta* *m* en som fortolker, forklarer gamle skrifter, *ermeneutica* *f* fortolkning av gamle skrifter; *ermeneutico* (*pl -ci*) fortolknings-, *ermeticità* *f* lufttett, *ermetico* (*pl -ci*) hermetisk, lufttett, støvtett, *litt* dunkel, vanskelig å forstå, *ermetismo* *m* *litt* hermetisme, dunkelhet

erma *m* *poet* *se* *eremo*, *ermisino* *m* sl. silkestoff, *ernia* *f* med brokk, *ernario* brokk-, *cinta* ~ brokkbind; ~ *m* brokkspasient; *ernioso* som lider av brokk, ~ *m* brokkspasient, *erniotomia* *f* brokkoperasjon

eroe *m* helt, ~ *della sesta giornata* (*fig*) en som er stor i ord og liten på fjord, *erogabile* fordelig; *erogare* (*é*) fordele, tildele, yte, forære, *erogazione* *f* fordeling, tildeling, ytelse

eroico (*pl -ci*) helte-, heltemodig, heroisk, *fig* kjempe-, *qui ci vuole una pazienza eroica* her må en smøre seg med tålmodighet; *poema* ~ helte-

dikt; *eroico*, *poema* ~ komisk helte-dikt, *eroina* *f* heltinne, *heroin* (*med*), *eroismo* *m* heltemot, -gjerning
erompere bryte fram, ut; *erosione* *f* nedbrytning, avgnaging, hudsår, *erosjon*, *erosivo* *litt* fortærende, etsende, *eroso* *se*, *corroso*
erotico (*pl* -ci) kjærlighets-, elskovs-, erotisk; *filtro* ~ elskovsdrikk, ~ *m* erotioman, *erotomane* *m* erotioman, *erotto* *se* *erompere*
erpete herpes, utslett; *erpetico* (*pl* -ci) som lider av herpes, utslett, *erpetologia* *f* kryptdyrlære
erpimento *m* harving, *erpicare* (*é*) harve; *erpica-tura* *f* harving, *erpice* *m* harv
errabondo *litt* omstreifende; *errante* omsireifende, flakkende; *feilende*, *villfarende*, *con* *erranti* omstreifende hunder, *cavaliere* ~ omvandrende ridder, *lebrea* ~ den evige jøde, *sguardo* ~ flakkende blick *stella* ~ vandresterne, planet, *errare* (*é*) streife om, fare vill, feile; *errata* *f*, *errata-corrige* *m* trykkfeilsliste, *erratico* (*pl* -ci) omflakkende; *massi*, *terreni* *erratici* flyttblokker, *erratisk* terteng, *dolenti* *erratici* vandrestermerter, g.kismerter, *errato* feilaktig, galt
erre *m* flyden, bokstaven r; *l'* ~ *moscia* skarre-r, *perder* *l'* ~ bakte, være full
erroneità *f* feilaktighet; *erroneo* feilaktig, falsk, *errore* *m* feil; *sj* vandring, ~ *di* *gioventu* ungdomsvillfarelse, *cadere* *in* ~ *in* feil, feile, *essere* *in* ~ ha urett; *salvo* ~ hvis jeg ikke tar feil, *per* ~ ved et mislik, *salvo* ~ *ed* *omissione* (S E & O) med forbehold av feil og utelatelse; ~ *di* *stampa* ~ *tipografica* trykkfeil
eril *se*, *ergere* *erla* *f* skrent, bratt bakke, stigning *for* *l'* ~ stige oppad; *all'* ~ *gi* akt! *stare* *all'* ~ passe på, gi akt, *erizza* *f* bratthet; *erto* *se* *ergere* ~ *adj* steil *a* *testa* *erla* med oppsteit panne
erubescence *sj*, *rod*, *rodrende*, *erubescenza* *f* *rod* *me*
erudibile som kan (ut)dannes; *erudire* (*-isco*) (ut)danne; *refl*, *utdanne* seg, *eruditismo* *m* unytlig forfeilet lærdom, *erudito* lærd; *erudizione* *f* lærdom; *eruppi* *se*, *erompere* *eruttare* utstøte, utspv (*vulkan*); *rape*, *eruttazione* *f* raping, *eruttivo* som slår ut, bryter ut; *bocca* *eruttiva* krater; *fase* *eruttiva* utbruddsfase, *roccia* *eruttiva* eruptivberg, *eruzione* *f* utbrudd, med utbrudd, utslag; *mil* (utfa.), *erupsjon*, *erualenta* *f* linsemei
esacerbare (*-ce*) forbitre, oppirre, forverre; *refl* forbitres, forverres, *esacerbazione* *f* forbitrelse, forverring, *esagro* *m* legeme med seks flater, *esagerare* (*a*) overdrive *esagerativo* overdrivende, *esagerato* overdreven; *sei* *un* ~ *du* overdriver (alltid), *esageratore* *m* (*f* -trice) overdriver, *esagerazione* *f* overdrivelse; *esagerone* *m* (*f* -ona) en som overdriver, smører ikt på
esagitare (*a*) opphisse sterkt, *esagonale* sekssidet, kantet, *esagono* *m* sekskant; ~ *adj* sekskantet
esalabile som kan utåndes, utdunstes; *esalamento* *m* utånding, utdunsting *esalare* utåndes, ~ *l'anima* ~ *lo* *spirito* utåndes, ~ *l'ultima* *fiato* dra det siste sukk, ~ *un* *profumo* utsende, spre en duft, *esalazione* *f* utdunsting
esaltamento *m* *sj* opphøyelse, pris, *esaltare* opphøye, prise, heve, *refl* fremheve seg selv, bli eksaltert; *esaltato* opphøyd, lovprist, eksaltert, overspent; ~ *m* overspent menneske *esaltatore* *m* (*f* -trice) lovpriser, *esaltazione* *f* opphøyelse lovprisning eksaltasjon
esame *m* eksamen, prøve, undersøkelse forhør, ~

di *coscienza* (*l'*) *f* samvittighetsprøving, selvransaking, *dar* *l'* ~ avlegge prøven, *essere* *promossi*, *bacciati* *all'* ~ bli oppflyttet, strøket til eksamen, ~ *di* *stato*, *di* *maturità* eksamen artium; ~ *di* *laurea* embetseksamen, ~ *della* *vista*, *dell'udito* syns-, hørselskontroll, ~ *del* *sangue* blodprøve, ~ *libero* *in* tenkning, *presentarsi* *a* *un* ~ gå opp til en eksamen, *sostenere* *un* ~ bestå en eksamen, *prendere* *qualcosa* *in* ~ ta noe opp til undersøkelse, *passare* *agli* *esami* stå til eksamen, bli oppflyttet, ~ *psico-tecnica* test(ing), *esametro* *m* heksameter; *esaminabile* som kan eksamineres, forhøres, undersøkes, *esaminando* *m* eksaminand, *esaminante* *m* eksaminator, *esaminare* (*a*) prøve, eksaminere, forhøre, undersøke; *esaminatore* *m* (*f* -trice) eksaminator, en som undersøker, ~ *adj* eksamens-; *commissione* *esaminatrice* eksamens-kommisjon
esangue blodløs, blodfattig, *esanimare* (*a*) ta livet fra, gjøre motløs, ta livet av, *esanime* avsjelet, livløs, *esanofele* *m* middel mot malariafeber
esantema *m* hudutslett
esarca *m* (*pl* -chi) hist bysantinsk guvernør i Italia, *esarcato* *m* hist esarkverdighet; de bysantinske provinser i Italia
esasperamento *m* forbitrelse; det å forbitre, ergre, *esasperare* (*a*) oppirre, forbitre, *refl* bli forbitret, forverres, *esasperatore* *m* (*f* -trice) en som irriterer, plager, gjør en forbitret, *esasperazione* *f* det å gjøre forbitret; forbitrelse; forverring
esastico (*pl* -ci) som har seks vers
esattezza *f* nøyaktighet, *esatto* *se* *esigere*; ~ *adj* nøyaktig, punktlig, *scienze* *esatte* eksakte vitenskaper, *esattore* *m* oppkrever, inkassator, ~ *della* *imposte* skatteoppkrever, ~ *della* *luce* *elettrica* oppkrever av elektrisitetsavgift, *esattoria* *f* skatteoppkrever embete, skattekontor
esaudimento *m* bonnhørelse; *esaudire* (*-isco*) bonnhøre, *esaudizione* *f* bonnhørelse
esauribile uttømmelig, *esauriente* uttømmende; *risposta* ~ uttømmende svar; *cultura* ~ rovdrift, *esaurimento* *m* utmattelse, mangel, *mar* pumping, pumpe-system, ~ *nervoso* nervesammenbrudd
esaurire (*-isco*) utmatte, uttømme, bruke opp selge ut; avslutte, ~ *un* *argomento* behandle et emne uttømmende, *esaurito* utmattet, uttømt utsolgt, *esausto* *se* *esaurire*, ~ *adj* utmattet, uttømt, ferdig, blottet for ressurser
esautorare (*au*) berøve autoriteten, *refl* miste autoriteten *esautorazione* *f* *sj* det å berøve autoriteten
esazione *f* inkasso, skatteinndrivning, skatteoppkresning
esborsare (*a*) betale, legge ut, *esborso* *m* utlegg
esca *f* agn, lokkemat, tenningsmateriale, knusk, *pignar* *tu* *non* *come* *l'* ~ *terre* som knusk *dar* *l'* ~ *a* *una* *lokke* *en*; *dar* *l'* ~ *all'odio* *gi* hatet *niering* *mettere* *l'* ~ *accanto* *al* *fuoco* (*fig*) utsette en (seg) for Amors piler; *escandescence* *hissig*, *escandescenza* *f* *hissighet* *pl* *raserianfall*; *dare* *in* *escandescenze* bli *hissig*; *escare* *f* med skurve, skorpe, *escarificazione* *f* med skorpedannelse, *escarotico* (*pl* -ci) skorpe-, skorpedannende
escavare *se* *scavare*, *escavatore* *m* graver; grave-maskin, *apparecchio* ~ gravemaskin; *escavazione* *f* utgravning
escerti *m* *pl* *sj* utdrag (av bok), *eschimese* eskimorsk ~ *m* eskimo, *eschio* *m* *sj* sl. cik
esciudere *se* *sciudere* *escire* *se* *uscire*

esclamare utbryte, utrope, esclamativo utrops-, *(punto)*, ~ utropstegn, esclamazione *f* utrop, *punto di* ~ utropstegn

escludere utelukke *esclusi se* *escludere* *f* esclusione *f* utelukkelse, eksklusjon, *ad* ~ *di* med unntak *av*; *argumentare per via di* ~ argumentere seg fram ved først å utelukke alle umulige tilfeller («bruke eliminasjonsmetoden»), *esclusiva f* utelukkelse, eksklusjon; *pol. veto*(rett), monopol, enerett, *representare qualcosa in* ~ være enerrepresentant for noe, *esclusivamente* utelukkende, *esclusivismo m*, *esclusività f* eksklusivitet, ~ *di spaccio* eneforhandling, ~ *di vendita* eneforhandlingsrett, *esclusivista m* påståelig, intolerant person, *esclusivo* utelukkende, eksklusiv, ene-, *diritto* ~ enerett, *representanza esclusiva* enerrepresentasjon, *vendita esclusiva* eneforhandling, *escluso se* *escludere*, *esclusorio jur* som ekskluderer

escogitabile som kan tenkes ut, *escogitare* (*a*) tenke ut; *escogitativo* tenke-, *escogitatore m* (*f* -trice) en som tenker, finner ut, *escogitazione f* uttenkning, påhitt, *escomiare* (*a*) si opp, *escomio m* oppsigelse (av forpakter, leiekontrakt).

escoriare (*a*) med skrape (av), *escoriativo* skrapende, *escoriazione f* avskrapning

escrementale, *escrementizio* avførings-, *escremento m* ekskrement, *escrecenza f* med utvekst, *escretore* (*f* -trice), *escretorio* utskiltende, utsondrende, *escrezione f* utsondring, ekskresjon

esculento spiselig, *escursionare* (*a*) gjøre utflukter, ekskursioner, *escursione f* utflukt, tur, ekskursion, *mil* utfal, *escursionismo m* tursport, *escursionista m*, *f* deliaker i utflukt, turgåer, *escursionistico* (*pl* -ci) tur-

escussi, *escusso se* *escutere*, *escussione f* forhør, vitneavhøring, *escutere* forhøre, avhøre (vitne)

esecrabile avskyelig, *esecrabilità f* avskyelighet, *esecrando* avskyelig, *esecrare* (-se-) avsky, forbanne, *esecrazione f* avsky, forbannelse.

esecutare (*e*) fullbyrde, utpante, *esecutivo* utøvende, eksekusjons-, *disposizioni esecutive*, *provvedimenti esecutivi* eksekusjonsbestemmelser, *mandato, giudizio* ~ eksekusjonsdom, *potere* ~ utøvende makt, ~ *m* eksekusjon, *pol* eksekutivkomité, *esecutore m* (*f* -trice) utøver, *jur* eksekutor; *mus* utøvende kunster, ~ *di giustizia* rettsferdighetens håndhever, boddet, ~ *testamentario* (*jur*) eksekutor testamenti, *esecutoria f* eksekusjonsdekret; *esecutorietà f* det å tre i kraft, *esecutorio* eksekutorisk, *decreto* ~ eksekusjonsdekret, *esecuzione f* utøvelse, utførelse, fullbyrdelse, eksekusjon, henretteise, *teatr* oppførelse, *andare in* ~ tre i kraft, ~ *capitale* henrettelse *dare* ~, *mettere in* ~ utføre, sette ut i livet

esedra *f* eksedra, apsis, *esegesi f* utlegning, fortolkning, eksegesi, *esegeta*, *esegete m* *f* fortolker, ekseget, *esegético* (*pl* -ci) fortolkende, eksegetisk

eseguibile som kan utføres, *eseguibilità f* det å kunne utføres, gjørighet, *eseguire* (-se-, -isco, -ire) utføre, foreta, utøve, opptre, *mus* foredra

esempiarità for eksempel; *esempio m* eksempel, type, modell, *dare il buon, il cattivo* ~ foregå med et godt, dårlig eksempel, *dare un* ~ statuere et eksempel, ~ *classico* klassisk eks., skoleeksempel, *per* ~ (*p.e.*) *ad* ~ (*a.e.*) for eksempel, *prendere* ~ *da* ta eksempel av, ta til monster, *proporre a* ~ sette som forbilde, *senza* ~ make-løs, *ti serve di* ~ la det være deg en lærepenge ~ *tipico* typisk eks., skoleeksempel

esemplare monstergyldig, eksemplarisk, fortreffelig, ~ *m* eksemplar, monster, forbilde, forskrift, ~ *v. (gl.)* skrive av, gjøre etter, ta som eksempel, *esemplarità f* monstergyldighet, *esemplificare* (-pli-) eksemplifisere, *esemplificativo* eksemplifiserende, *esemplificazione f* eksemplifisering

esentare (-se-), ~ *uno da qualcosa* befri, frita en for noe, *refl* befri seg, frigjøre seg, *esente* frittatt, ~ *dal contagio* smittefri, ~ *dal servizio militare* frittatt for militærtjeneste; ~ *dalle tasse* frittatt for skatt, *esenzione f* befrielse, fritagelse; ~ *dalle tasse* skattefrihet

esequie *f pl* begravelse, bisettelse, begravelsesritual

esercente utøvende, praktiserende, ~ *m* ervervsdrivende, næringsdrivende; matvarehandler; beverter, *esercire* (-isco, -ire) utøve, drive, praktisere

esercitabile som kan (opp)øves, utøves, *esercitare* (-se-) utøve, oppøve, drive, praktisere, ~ *linguista* studere, ~ *la medicina* drive legepraksis, *fare* ~ *la pazienza a una scelta* ens tålmodighet på prøve, *refl* øve seg, *esercitarsi alle armi* øve seg i våpenbruk, *esercitazione f* øving, utøvelse; *esercito m* hær; *esercizio m* øving, trening, stiløvelse, ekseris, utøvelse; virksomhet, (bedrift; drifts-)egenskap, budsett, utskjenkningsleka e bevertning, ~ *arbitrario delle proprie ragioni* (*jur.*) se i eks. e ercisi *f* *suoi* *ginnici* i fysisk trening, gymnastikk; ~ *di memoria* hukommelsestrening; *esercizi spirituali* bønnøvelser; *essere, stare in* ~ være, ligge i trening, *essere fuori* ~ være ute av trening, *fare en po d* ~ ta en liten tur, ta litt trening, *ho perduto l' - della favella* han har mistet talteevnen *pronto per l' -* ferdig til bruk.

esergo *m* plass til innskrift på mynt el medalje

esibire (-isco, -ire) vise fram, legge fram, forelegge; *refl* byde seg fram (til), *esibita f* *jur* fremleggelse, foreleggelse, *esibitore m* (*f* -trice) en som viser fram, forelegger noe, *esibizione f* *jur* fremleggelse, utstilling, *esibizionismo m* eksibisjonisme, *esibizionista m* f eksibisjonist

esigente krevende, fordringsfull, *esigenza f* krav, fordring, *esigenze di ordine superiore* høyere hensyn, *esigere* kreve (inn), fordre, ~ *soddisfazione* forlange oppreisning, *esigibile* som kan inndrives, *esigibilità f* det å kunne (inn)kreves

esigliare *se* *esiliare*, *esiguità f* ringhet, ubetydelighet, *esiguo* ringe, ubetydelig

esilarante humorvekkende, oppmuntrende, *gas* ~ lystgass, *esilarare* oppmuntre; *refl* bli munter, more seg, *esile* tynn, mager, svak (*og fig.*) *esiliare* (-si-) (lands)forvise; *refl* gå frivillig i landflyktighet; *esilio m* landflyktighet, eksil, *ri* verden, jordelivet; *esilità f* svakelighet

esimere befri, frita (*da fra*); *refl* unndra seg, *non mi posso* ~ *dal dire che* , jeg kan ikke unnlate å si at ..., *esimio* fremragende, fortreffelig, (*i brev*) høystærende, *esimare gl.* tilintetgjøre, ydmyke, ringeakte, *refl* ydmyke seg

esistenza *f* eksistens, tilværelse; kassabeholdning *pl* lager, *lotta per l' -* kamp for tilværelsen, *esistenziale* eksistensiell, *esistenzialismo m* eksistensialisme, *esistenzialista m* *f* eksistensialist, *esistere* eksistere, bestå, være til, leve; *ha cessato di* ~ han er ikke mer

esitabile saigbar, *esitamento m* sj noling, *esitanza f* noling, *esitare* (*e*) nøle; *merk* seige, avsette, *esitazione f* noling, ubesluttsomhet, *esito m* utgang, slutt, resultat; *merk* saig, avgang, avsettning, *avere buono, cattivo* ~ ende godt, dårlig

esiziale ødeleggende, ruinerende, dødelig
 eslege som står utenfor loven, lovlos
 esodio *m* utgang, slutt esodo *m* utvandring / *Esodo* 2. Mosebok, esofagite / betennelse i spiserøret,
 esofago *m* (pl -gi) spiserør, esogene ytre, utvortes,
 eksogen, esondare *sy* flyte, strømme over; esone-
 rare (ò) befri, frita, esonero *m* fritakelse, befrielse
 esonfalo *m* navlebrokk
 esorabile *gl* bonnhørlig, esorbitante overdreven,
 utrolig, ublu, esorbitanza / overmål, det å gå over
 grensen (streken), overdrivelse, ubluhet, esorbita-
 re (ò) gå over grensen (streken), esorbitazione / se
 esorbitanza
 esorcismo *m* djevlebesvergelse; esorcista *m* / djev-
 lebesverger, esorcistato *m* underordnet geistlig
 grad (med evne til å besverge djeveler), esorcizzare
 drive djevlebesvergelse, ~ uno drive onde ånder
 ut av en, esorcizzatore *m* djevlebesverger, esordire
 (ò) begynne (å snakke), debutere, esordiente
 begynnende ~ *m* begynner debutant esordio *m*
 innledning, begynnelse, debut, esordire (-isco)
 begynne, debutere, esortativo *lit* utsmykkende
 esortamento *m* oppfordring, formaning esortare
 (ò), oppfordre, overtale, formane; esortativo opp-
 fordrende, overtalende, formanende, esortatore *m*
 (f -trice) formaner, oppfordrer, esortatorio *sy*
 oppfordrende, formanende, esortazione / opp-
 fordring, formaning, esorto *m* *gl* stjernes tilsyne-
 komst
 esoso utålelig, avskyelig, gnsk, esoterico *pl* (-ci)
 hemmelig, esoterisk, ~ *m* esoteriker esotermico
 (pl -ci) kjem. varmeutviklende, esotista / frem-
 medarteitet, esotico (pl -ci) fremmedartet, uten-
 landsk, eksotisk, accento ~ fremmed aksent
 esotismo *m* det å være begeistret for det fremmed-
 artede, utenlandske fremmedarteitet
 espandere utbre, utvide, refl utbre seg, åpne seg
 betro seg, espansibile utvidelig, strekkbar, som
 kan utvides; espansibilita / utvidelighet, strekk-
 barhet, espansione / utbredelse, utvidelse, ekspan-
 sjon; fig åpenhjerthet politica *d* ~ ekspan-
 sjonspolitikk, espansionismo *m* ekspansjonspoli-
 tikk, espansivo utvidelig, ekspansiv, fig meddel-
 som, åpenhjerthet, espanso *se* espandere
 espatolare utvandre, refl utvandre, espatrio *m*
 utvandring
 expediente *m* utvei, middel, vivere di espedienti leve
 fra dag til dag, expedire *gl* = spedire, espedito
 hurtig, ferdig, espediti espellere utstøte, utvise
 esperantista *m* / esperantist, esperanto *m* esperan-
 to, esperibile som kan prøves, esperienza / erfa-
 ring, rutine, opplevelse eksperiment, prøve, for-
 sok, recando *f* ~ erfaringsmessig sapere per ~
 che vite av erfaring al turne *f* ~ prove n c
 esperimentale *se* sperimentare esperimentare *sy*
 sperimentare, esperimentato prøvet, dyktig, espe-
 rimento *m* eksperiment, forsok, prøve
 esperio vestlig, italiensk, l'Esperia (gl Italia)
 esperire (-isco) jur prøve, espero *f*, *m* *lit* alien-
 stjerne, vestavind, esperto erfaren, sakkyndig, ~
m ekspert, fagmann
 espettazione *f* *sy* forventning, espettorante *adj*, *m*
 hosteløsnende (middel), espettorare (-pe-) hoste
 opp, spytte ut, espettorato *m* oppspytt, espettora-
 zione / oppspytting
 espiabile som kan sones, espiare (ò) (ut)sones
 avsones, espiativo sonende, capella espiativa bots-
 kapei, espiatorio sonende, capra ~ syndebukk
 preghiera cappella espiatoria botsbonn, botska-

pell, espiazione / utsoning, avsoning, bot, sone-
 bul
 espiare tilvende seg, ta noe (av kassen), espiazio-
 ne / underlep
 espirare utånde, espirazione / utånding
 espletare (e) utføre, fullføre, espletazione / fullfø-
 relse, espletivo utfyllende, ekspletiv
 esplicabile *sy* forklarlig esplicare (e) *sy* forklare
 utfolde, utvikle, utove, esplicativo forklarende
 esplicazione / *sy* forklaring; esplicito uttrykkelig,
 klar, hestemt
 esplodente *m* eksplosivt stoff, esplodere eksplodere
 fyre av, esplorabile som kan utforskes, esplorare
 (ò) utforske, granske; esploratore *m* (f -trice)
 forsker; mil speider, mar si patruljebåt, giovane
 ~ speider, esploratorio utforskende, granskende
 atto ~ (med) eksplorasjon; esplorazione / ut-
 forsking, gransking, mil rekognosering, med
 esplorasjon, forundersøkelse, esplosi *se* esplodere
 esplosione / eksplosjon knall fig utbrudd
 esplosivo eksplosiv, materia esplosiva sprengstoff,
 ~ *m* sprengstoff, esplosa *se* esplodere
 esponente *m* mai eksponent, representant, tals-
 mann, un ~ del partito socialista en talsmann for
 det sosialistiske parti, esporre (-pungo) utstille,
 utsette, fremsette, erklære, utlegge, fortolke; ~ la
 vita sette livet på spill, ~ un bambino sette ut et
 barn, refl utsette seg (a for); *se* espasto esporre
 (ò) eksportere, utføre; esportatore *m* (f -trice)
 eksportør esportazione / eksport, utførsel, licenza
 di ~ utførselslilisatelse, ~ temporanea midlertidig
 utførsel esposti *se* esporre
 eksportør, esportazione / eksport, utførsel, licenza
 di ~ utførselslilisatelse, ~ temporanea midlertidig
 utførsel, esposti *se* esporre
 esposimetro *m* ~ ottico (foto) lysmåler, espositivo
 opplysende, forklarende, espositore *m* (f -trice)
 fremstiller, kommentator, utstiller; esposizione /
 utstilling, fremstilling, fremleggelse, erklæring,
 foto belysning, eksponering, la stanza ha una
 buona ~ værelset ligger pent til, har god utsikt,
 esposto *se* esporre, ~ a mezzogiorno som ligger
 mot sør, ~ *m* fremstilling, hittebarn, ~ di una
 sentenza domskonklusjon (el motivering)
 espressamente uttrykkelig espressi *se* esprimere
 espressione / uttrykk, fig kraft, espressionismo *m*
 ekspresjonisme, espressionista *m* / ekspresjonist,
 espressiva / uttrykksevne, uttrykksfullhet, uttrykk
 espressività / uttrykksfullhet, espressivo uttrykks-
 full espresso *se* esprimere, ~ *adj* uttrykkelig,
 tydelig, ekspress; ~ *m* ilbrev, ilbud, ekspress
 ekspresslog, ekspressfrimerke, caffè, ~ ekspress
 kaffe (fremstilt ved å presse vanndamp gjennom
 filter med kaffet), consegna per ~ ekspressekspedi-
 sjon, macchina ~ kaffemaskin, dampkoker til
 kaffe per ~ med ilbud recapito per ~ ekspress-
 ekspedisjon
 esprimere uttrykke, uttale, fremstille, esprimersi
 bene uttrykke, ordlegge seg godt, esprimibile som
 kan uttrykkes
 espropriare (ò) ta fra en, espropriare (di qualcosa
 noe), refl avstå fra (noe), espropriazione / espro-
 prio *m* ekspropriering, det å bemektige seg en
 annens eiendom (også p g a, gjeld etc)
 espugnabile innake g espugnare (ò) med storm
 beseire espugnatore *m* (f -trice) beseiret helyn-
 ger espugnazione / inntakelse, beseiring
 espulsi *se* espellere espulsione / utstøtelse, pol
 utvisning, med avsondring, espulsiva / utsløt

ningskrafti **espulsivo** utstøtende *calza espulsiva* gammistømpe, ~ *m (med)* utstøtende, avsondrende middel, *espulso se espellere*, *espulsore m* utstøter; *mil* jidraget (søpen)

espungere stryke, viske ut, *espunto se espungere* *espunzione f* (ut)strykning

espurgare rense, ~ *un libro* fjerne anstøtelige steder i en bok, *espurgazione f* renselse

esquimese eskimodisk, ~ *m* eskimo

essa hun, den (isl. om ting og dyr), *esse f m* bokstaven, lyden s., *ad* ~ i s-form: *fare un* ~ være s-formet, *bukie seg* (vsi)

essendoche da nå engang, ellersom

essenza f vesen, *essens* bensin *l* ~ *di un problema* det vesentlige ved et problem, et problems kjerne, *la quinta* ~ kvintessensen, kernen, *essenziale* vesentlig viktig, nødvendig, essensiell, med *essens*, ~ *m* hovedsak, *essens*, *essenzialità f* vesentlighet, *essenzialmente* hovedsakelig, vesentlig

essere være, bestå, eksistere, ~ *a* komme, være kommet til ..., *e che lui e un galantuomo e l'altro* nå det er det ved det, at han er en hedersmann og den andre ikke, *che e che non e* med ett, plutselig *ci sei? har du det?* er du klar? *ci siamo?* det er vi der var det? *ci siamo alle solite*, der har vi det igen, det er den gamle historien; *e il dottore?* er doktoren til stede? *non e* det (han) er det ikke *non e di che* ingen årsak; *che c'è di nuovo?* hva er det? hva har hendi? hva nytt? *chi e stato?* hvem var det? hvem har gjort det? *sono vent'anni che lavoro* jeg har nå arbeidet i tjue år *chi e?* hvem er det (han)? hvem det? *come e che* hvordan har det seg ut ..., *vengo come sono* jeg kommer som jeg er, ~ *di uno* ti hør en, se fast *m te no tuu pann* hvis jeg var deg i dine bukser, *questo e ballare* det kaller jeg å danse, ~ *in quanti* gå med hanske, *a che punto siete col lavoro?* hvor langt er dere kommet med arbeidet?

~ *alta* jame være på sultens rand, sultegrensen ~ *da* være (en) verdig, samme seg for, ~ *agli ordini di qualcuna* være i ens tjenester, *per* ~ *scrittore*, *è scrittore* forfatter er han vel (nok), *quanto e?* hva koster det? *esserci per qualche cosa* være verdig, gjelde for noe, *non esserci per nulla* ikke være verdig noe, ikke gjelde for noe, *non esserci più* ikke leve lenger, *c'è da ridere?* det er til å le av! ~ *in se* være bevist, *sara* kan være kanskje, *sara quel che sarà* komme hva der komme vil, *che sarà di noi?* hva skal det bli av oss? *sia così sia!* la det være slik! amen! *e sia sia pure!* la gå! *sia che si sia* hvem han enn er, *sia come si sia* hvordan det enn forholder seg, i hvert fall, *sia ... enten ... eller, dets ... dets*, det være seg ..., eller ...

essere m vesen, person, tilstand, tilværelse, eksistens, *dall* ~ *al non* ~ fra noe til intet

essicare tørke (ut), *essicativo* uttørkende, *essiccatoio m* tørkeapparat, tørkeanlegg, tørkeplass, *essicatore m* (f -trice) tørker, tørkemaskin, -stativ *essiccazione f* (ut)tørring

esso han, den, det (isl. om dyr og ting), *con* ~ *lui* (et) nettopp med ham, henne, *chi per* ~ telle vedkommende

essoterico (pl -ci) lettfattelig, eksotensisk, ~ *m* uinnvidd, eksoteriker,

est m øst, *all* ~ *di* øst for, *l* ~ *europeo* Øst-Europ

est est est m beromt vin fra Montefiascone

estasi f ekstase, *andare m* ~ komme i ekstase

estatare se *statare*, *estasiare refl* komme i ekstase

estate f sommer, *d* ~ om sommeren, ~ *di San Martino* sensommer, indian summer, godværsdager omkring 11 november, *estatico* (pl -ci) ekstatisk *estativo* sommer-, *uccello* ~ flyttfugl

estemporale, *estemporaneo* uforberedt, improvisert *ekstemporale*, som improviserer

estendere utstrekke, utvide, viderebringe; *refl* strekke seg, utbrede seg (*og fig*), *estendibile*, *estensibile* utvide ig, strekkbar, elastisk, *estendimento m* sj utvidelse, strekning, *estense* som angår huset *d'Este*, *estensione f* utstrekning, utvidelse, *in tutta l* ~ *della parola* i ordets fulle betydning, rosts, instruments omfang, register *estensivo* ekstensiv, utbredt, utvidelig, *cultura estensiva* ekstensiv dyrkning, *interpretazione estensiva* bred fortolkning, *in senso* ~ i videre) forstand, *esteso se estendere*, *per* ~ fullstendig, utførlig, *estensore m* utvider, utbreder, *jur* konsipist, anat strekkmuskel, gymn muskelstrekker, *giudice* ~ redigerende dommer

estenuante trellende, utmattende, *estenuare* (e, svekke, avkrefte, avmagre, *refl* svekkes, *estenuativo* svekkende, *estenuazione f* svekkelse, avkrefte, utmattelse

esterno ytre, ytterst, utvendig, *il mondo* ~ den ytre verden, omverdenen; ~ *m* ytre, utseende, eksterior, *esteriorità f* utvendighet, ytre handling *esteriorizzazione f* synlig, påagelig reaksjon (under spiritistisk seanse), *estermiare se* *sterminare* *estermiatore se* *sterminatore* *estermiazione f* *estermio m* utryddelse, tilintetgjørelse

esternare (-te-) uttrykke, ytre, *esterno* ytre, ytter-, utvortes, utvendig, utenriks, *angolo* ~ utvendig vinkel *per* ~ i utvendig vinkel ~ *m* ytre ytterside, eksterior, elev som ikke bor på skolen, *all* ~ utvortes, utvendig, utenfor

estero utenlandsk, utenriks, *combiale estera* utenlandsk veksel, *commercio* ~ utenrikshandel, *ministro degli affari esteri* utenriksminister, *relazioni* *essere* samkvem med utlandet, ~ *m* utland, *all* ~ i utlandet

esterrefatto bestyrtet, redselsslagen

estesamente utførlig, *estesi se estendere* *esteso se estendere*, *per* ~ utførlig, fullstendig

esteta m, *f* estetiker, *estetica f* estetikk, *estetico* (pl -ci) estetisk, ~ *m* estetiker, *estetizzante m* estetiker, *estetismo m* estetisisme

estimare (e) se *stimare* *estimativa f* vurderingsevne, *estimativo* sj vurderende, verdseltende, *estimatore m* (f -trice) sj vurderer, verdseller, *estimazione f* sj vurdering, aktelse, *crescere nell* ~ *di uno* vokse i ens aktelse, *estimo m* overslag, vurdering, (isl) skatteansettelse

estinguere slukke ~ *la sete* slukke tørsten; ~ *un debito* betale en gjeld, *refl* slukkes, gå ut, *la famiglia si estinse* familien døde ut, *estinguibile* som kan slukkes, merk amortisabel, *estinsi*, *estinto se estinguere* ~ *adj* betalt sluknet, død *l* ~ den avdøde *estintore m* en som slukker brannslukningsapparat, *estinzione f* slukning, merk amortisasjon, innfrielse av lån, lesking av kask

estirpabile utryddelig, *estirpamento m* utrydning, *estirpare* utrydde, fjerne ved operasjon *ekstirper*, ~ *un dente* trekke ut en tann, *estirpatore m* (f -trice) utrydder, ugrasp- og *estirpazione* utrydning med ekstirpasjon

estivo sommer-, sommerlig; *stazione estiva* badested, *vacanze estive* sommerferie, *orario ~* sommertid (kontor)

estorcere (-torco) tvinge, presse (penger) ut, avpresse (penger), fravriste; *estorsi* se: *estorcere*, *estorsione* f avtvingelse, pengeutpresning, *estorto* se *estorcere*, *confessione estorta* avtvungen tilståelse
estradare utlevere (annet lands undersått), *estradi-zione* f utlevering (se *estradare*), *estradiolare* som ikke hører til medgiften, *estragiudiziale* utenrettslig, som ligger utenfor, ikke har vært behandlet i retten, *estraleale* utenfor loven, lovløs

estraneo fremmed, utenlandsk, uvedkommende
essere, rimanere ~ a qualcosa ikke ha noe å gjøre med noe, være fremmed for noe

estraparlamentare utenparlamentarisk (om ministerkrise som ikke har sin grunn i mistillitsavotum)

estrarre (-tragg) trekke, dra (ut), plukke ut, ~ *la radice quadrata* utdra kvadratroten; ~ *a sorte* trekke lodd, ~ *i numeri al lotto* foreta loddtrekning, *estrassi* se: *estrarre*, *estraterritorialità* f eksteritorialitet, *estratto* som trekker ut, *industria estrattiva* gruvedrift, *estratto* se: *estrarre*, ~ *m* uttak, utdrag, ekstrakt, kopi; uttrykket nummer, gevinstnummer, ~ *di carne* kjøtt ekstrakt, ~ *di conto* kontoutdrag, ~ *di frutta* fruktektstrakt, ~ *di pomodoro* tomatpure, *estrattore* m (f -trice) utdrager (også på skriveapparat), *estravagante* se *stravagante* *estrazione* f (ut)trekning; *di basso* ~ av ringe herkomst

estremista m, f ytterliggående, radikaler, ekstremist, *estremità* f ytterlighet, ende, ytterste, grense; *pl* anat ekstremiteter, *aver fredda uile* ~ fryse på føttene (og hendene); *estremo* ytterst, sist, ~ *destra, sinistra* ytre høyre, venstre (fotball); *l'estrema destra, sinistra* den ytterste høyrefløy, venstrefløy (i parlamentet), *l'estrema miseria* den ytterste nød, ~ *supplicio* dødsstraff, *l'estrema unzione* den siste olje ~ *m* ytterlighet, ytterpunkt, ende, ekstremitet, *gli estremi* de nøyaktige data (= person ige opplysninger alder fødselsår etc. på skjemaer), *gli estremi di un reato* de viktigste fakta vedrørende en forbrytelse; *gli estremi si toccano* motsetningene møtes, *essere agli estremi* ligge på sitt siste

estrinsecamente m ytring, manifestasjon, *estrinsecare* (ti) ytre, *estrinsecazione* f ytring, manifestasjon, *estrinseco* (pl -chi, -ci) ytre

estra m zool bremse, fig grille, innfall, lune, inspirasjon, anlegg, *la ha presa, gli è venuta l'~* ~ *di ..* han har fått den ide å ...; *estromettere* gi sparken; *estroso* fantasifull, innfallsvik

estuario m bukt, lagune; bred, traktformet elvemunning, *estumescenza* f det at sjøen flør, *estuoso* litt brennende, stormfull

esuberante oversvømmende, ~ *di forza* svømmende av kraft; *esuberanza* f overflod, ~ *giovanile* ungdommelig overmøt, overskudd

egulare (e) gå i landflyktighet, utvandre, *esula dalla mia competenza* det ligger utenfor min kompetanse; *esulceramento* m sj det å lage sår, sårdannelse, *esulcerare* (u) danne sår, væske, fig forbitte, refl væske, *esulcerazione* f sår-, væskedannelse
egulare adj, m landsforvist, flyktning, *andar ~* gå i landflyktighet

esultanza f jubel, stor glede, *esultare* (u) juble, glede seg, *esultazione* f sj jubel, *esumare* grave ut, opp; fig dra fram igjen (fra glemselen); *esumazione* f utgraving, oppgraving

eta f alder, tidsalder, *che ~ ha?* hvor gammel er han? *m ~ opp* i årene, til års, *un uomo d'~* en eldre mann, *un uomo di mezza ~* en middelaldrende mann; ~ *maggiore* myndighetsalder; ~ *minore* mindreårighet, *limiti di ~* aldersgrense, *e una bella ~* 'det er en skjønn alder (ungdommen)' det er en respektabel alder (om en gammel); *essere della stessa ~* være av samme alder; *l'~ dell'or* gullalderen

etera f hetero, eter *m* eter, luft, med eter; **eterico** (pl -ci) eterisk, *eterificare* gjøre alkohol til eter, *eterismo* m eterforgiftning, *eterizzare* gjøre eterisk, bedøve med eter, *eterizzazione* f med eterbedøvelse

eternale poet evig, **eternamente** for evig, *fig* evig og alltid bestand; **eternare** se: *forevere* refl gjøre seg udødelig, **eternit** m inv eternitt; **eternità** f evighet, *ci impiega mille una ~* han bruker en evighet, **eterno** evig; *fig* uendelig, endelos, *l'Eterno* Gud, Herren; *il Padre Eterno, il Padrierno* Herren; *il sonno ~* den evige søvn, døden, *mai m ~* aldri i evighet; *la Città eterna* den evige stad (Roma), *ab ~* fra tidenes morgen, fra Arilds tid *m ~* i evighet

eteroclitio uregelmessig, *fig* besynderlig, **eterodosia** f avvikende lære, kjettet, vrang lære, **eterodoso** avvikende, kjettet, ~ *m* kjettet, vranglærer **eterogeneità** f forskjelligartethet, **eterogeneo** uensartet, heterogen

eterolalia f med ørste, delirium, **eteromane** m f en som misbruker eter, **eteromania** f misbruk av eter; **eteromorfo** heteromorf; **eteronomia** f heteronomi

etigio adj, m (srl pl) nordavind (om sommeren)

etica f etikk, sedelære; **etichetta** f skikk og bruk, etikette, etikett, *le prescrizioni dell'~* det som er foreskrevet av skikk og bruk, etiketten, *abito d'~* klær som passer for anledningen, *senza ~* uformelt **etichettare** (-che) forsyne med etiketter) **etico** pl -ci, etisk, med brystsyk, tuberkulos, ~ *m* etiker, med tuberkulosepasient

etile m etill, **etilico** (pl -ci), **alcool** ~ etyllalkohol **etilismo** m kronisk alkoholforgiftning

etimo m ords stamme, grunnbetydning, opprinnelse, etymon, **etimologia** f ords opprinnelse, etymologi; **etimologico** (pl -ci) etymologisk; ~ *m* etymologisk ordbok, **etimologista** m f etymolog **etimologizzare** gi, søke et ords opprinnelse, etymologisere, **etimologo** m (pl -gi) etymolog

etiologia f med årsakslære

etiopo, **etiopico** (pl -ci) etiopisk, ~ *m* etiopter

etizia f tæring, tuberkulose

etneo, **etneo** som angår Etna, sicilansk, **etneo** (pl -ci) etnisk, folke-; ~ *m* folkenavn, *gli etnei* (gl) hedningene, **etnografia** f etnografi, **etnografico** (pl -ci) etnografisk, **etnografo** m etnograf; **etnologia** f etnologi, **etnologico** (pl -ci) etnologisk

etra m poet luft, eter, himmel

etrusco (pl -chi) etruskisk, ~ *m* etrusker, **etrusco-logia** f etruskologi, **etruscologo** m (pl -gi) etruskolog

etiaedro m legeme med sju flater **ettagono** m sjukant

etara f etiaro m hektar, **ette** m (f) lite grunn, ingen ting, *non ci capisco proprio un ~* det skjønner jeg ikke en dritt av, *ci marcia un ~* che *m* det var på et hengende hår at jeg ...; **etto** m hundre gram, hektogram, **ettogrammo** m hektogram, **ettolitro** m hektoliter, **ettometro** m hektometer, hundre

meter, ettowatt *m* hundre watt
 eucalipto, eucalitto *m* evkalyptus
 eucarestia *f* (eucaristia) den hellige nattverd, den velsignede hostie, Jesu legeme, eucaristico *(pl -ci)*, eucaristi *sk*, nattverds
 eufemia *f* forskjønnende omskrivning, eufemisme
 eufemico *(pl -ci)* forskjønnende, formildende, eufemistisk, eufemismo *m* eufemisme, eufemistico *(pl -ci)* eufemistisk, eufonia *f* vellyd, velklang, eufonico *(pl -ci)* velklingende
 euforbia *f* but, vortemelk, euforbiacee *f pl. le* ~ vortemelksfamilien, euforbio *m* saft av vortemelk
 eugenetica, eugenica *f* raseforbedring, rasehygiene, eugenikk, eugenetico *pl -ci* eugenetisk, eugenia *f* eugenikk, eunoco *m (pl -chi)* evnukk, kastrat
 eupepsia *f* god fordøyelse, eupeptico *(pl -ci)* som fremmer fordøyelsen, euripo *m litt* sund, strede, euro *m* sørvestvind, vestavind
 europeismo *m* europeisme, europeizzare europeisere, europeo europeisk, ~ *m* europeer
 evacuare *a*, evacuere, tømme, romme, ha avføring, evacuativo tømmende, avførende evacuazione *f* evacuering, turtømmning
 evadere flykte, unnslippe, unnfly (da fra), ekspedere, besvare
 evanescente hendende, svak, evanescenza *f* fadning, fading
 evangelario *m* evangeliebok, evangelico *(pl -ci)*, evangelisk ~ *m* evangeliker, protestant, evangelista *m* evangelist (Matteus, Markus etc.), evangelistario *m* evangeliebok
 evangelizzare preke evangeliet ~ uno preke evangeliet for en, omvende en, evangelizzatore *m (f -trice)* evangelist, forkynner av evangeliet; evangelizzazione *f* evangelieforkynnelse, fig propaganda, evangelio *m* evangelium
 evaporabile lett fordampende, flyktig, evaporare *a* fordampe, refl fordampe, evaporatore *m* fordampner, evaporator, evaporazione *f* fordamping, evaporazioni damper, dunster, evaporizzare fordampe, evaporizzazione *f* fordamping
 evayl se evadere, evasione *f* flukt, unnvikelse, unngåelse, ~ fiscale skattesnyteri, dare ~ a qualcuno ekspedere noe, avslutte noe, in ~ di

merk. i besvarelse av, evasivo unnvikende; evaso se evadere, evasore *m* ~ fiscale skattesnyter
 evellere *sj* se sveltere
 evenienza *f* eventualitet; per ogni ~ for alle tilfelles skyld, evento *m* begivenhet, hending, un lieto ~ en gledelig begivenhet, in (per) ogni ~ for alle tilfelles skyld, eventuale mulig, tilfæld g, eventuell, eventualita *f* mulighet, eventualitet, per ogni ~ for alle tilfelles skyld
 eversione *f* *sj* ødeleggelse, everso *sj* ødeagt, eversore *m* *sj* ødelegger
 evia *f litt* svirebror
 evidente øyensynlig, åpenbar, klar, tydelig, overskuelig; evidentemente tydeligvis; evidenza *f* tydelighet, øyensynlighet, visshet, ad ~ tydelig, klart, øyensynlig, mettere in ~ gjøre klart, fremheve, mettersi in ~ henlede oppmerksomheten på seg, negare l'~ benekte fakta
 evincere *jur* ta tilbake eiendom, evirare kastrere, estrazione *f* kastrasjon
 evitabile unngåelig, evitare *(e)* unngå
 evizione *f* *jur* det å ta tilbake egen eiendom
 evio *m* tidsalder, tid, il medio ~ middelalderen, l'~ moderno nåtiden; l'~ antico antikken, evocare *(e)* mane frem, evocazione *f* fremmaning, evocatore *m* *f -trice* fremmaner
 evolure *(-isco)* utvikle seg, mar manøvrere, evoluto se evolvere, ~ *adj* utviklet, bevist, evoluzione *f* utvikling, evolusjon; mar manøvrering, evoluzionismo *m* utviklingslære, evoluzionista *m* evolusjonist, evolvere utvikle, refl utvikle seg, evulso se evellere ~ *adj* opprevet, løsrevet
 evviva leve' hurra! ~ *m* leverop, hurrarop, fare mandare un ~ a uno rope hurra for en, ønske en alt vel
 ex ... forhenværende, tidligere, eks.; l'ex ministro den forhenværende minister, ex abrupto med et plutselig, ex cathedra fra lærestolen (= paven) fig høytidelig, ex libris *m inv* ex libris; ex professo med hensikt; som fagmann, med autoritet, extra ... ekstra ..., extraterritorialità *f* eksteritorialitet, extremis, essere *m* ~ ligge på sin siste, ex voto ifølge et løfte, ~ *m* votivgave
 eziandio *sj* også, likeens

F

f, una ~ (un ~) tinnstaven uttales effe f
 fa *m mus* f, ~ bemolle fess, chiave di ~ f nøkkel, bass-nøkkel, ~ diesis fess
 fabbisogno *m* behov, utstyr, rekvisita, il ~ det nødvendige, provvedere il ~ provvedere al ~ sørge for, skaffe det nødvendige
 fabbrica *f* bygging, bygning, fabrikk; essere in ~ være under bygging, la ~ dell'appetito ernæringsbehovet, la ~ den kirkelige bygningsadministrasjon, fabbricabile som kan lages, bygges, area ~ byggetomt, -grunn, fabbricante *m* fabrikant, fabbricare *v* fabrikere, fremstille, bygge; fig finne på, få i stand, ~ notizie lage rykter, fabbricarsi un'immagine di qualcosa danne seg et bilde av noe, fabbricativo *v* bygge, fabbricato *m* større bygning, husblokk, fabbricatore *m (f -trice)* fab-

rikant; opphavsmann; ~ di notizie ryktesmed, fabbricazione *f* fabrikasjon, fremstilling, tilvirkning, bygging, difetto di ~ fabrikasjonsfeil, segreto di ~ fabrikasjonshemmelighet
 fabbricetta *f* kirkeråd, fabbriciere *m* kirkeverge, formann i kirkerådet
 fabbrile smed-, håndverker-; fabbro *m* smed, håndverker, ~ ferrato grovsmed, il ~ dell'universo Gud (som har skapt himmel og jord), ~ d'inganni renkesmed
 facanappa *m sl* maske
 faccenda *f* sak, affære, forretnings (hus)arbeide, le faccende di casa, le faccende domestiche husarbeidet, essere in faccende ha det travelt, fare il ser ~ være stundesløs, faccendiere *m (f -era)* en som driver med mange ting, som legger seg opp i alle

ting intrigant, **faccendone** *m* (f -*ma*) en som roter med alt mulig, som legger seg opp i alle ting intrigant.

faccetta *f* lite ansikt, fasett **faccettare** fasettere

facchinaggio *m* bærerjobb, -lønn, *fig* hardt arbeid, slit, slep, **facchinata** *f* hardt arbeid, slit, *fig* grovhet, udannethet, **facchinesco** (pl -*chi*) grov, plump, sjauvaktig, **facchino** *m* bærer, bud, sjauv, *fig* sliter, slave, *da* ~ grov, plump, udannet *che* ~ 'for en knøl, tolper'

faccia *f* ansikt, utseende (overflate), *typ* side, *fig* dristighet, frekthet; *a* ~ *a* ~ ansikt til ansikt, *butter qualcosa in* ~ *a uno* slenge en noe i nesen, *aver due facce* ha to ansikter, være falsk, *non guardare in* ~ *a nessuno* ikke gjøre forskjell på folk *di* ~ overfor, *in* ~ *di* i nærvær av, *aver la* ~ *di* ~ være så frekk å ... ~ *fresco* ~ *tosca* frekk, skamløs person, *sulla* ~ *del luogo* straks, på stedet, *la* ~ *della terra* jordens overflate, *vento in* ~ motsvind *voltar* ~ hia om (bakside), **facciale** *a* ansikt **facciata** *f* fasade (overflate) *tip* side

facciola *f* jurists, prests bradkrage

face *f* poet **facella** *f* fakkell, **facente** *se fare* *funzione* fungerende, stedfortreder, vikar, **faceto** spøkende, vittig, lystig, *tra di serio e di* ~ halvt i spøk og halvt i alvor, **facezia** *f* spøk, spas, vittighet, vidd

facile *m* fakit, **faciale** *a* ansikts-

facile *lett* medgjortlig, ~ *a credere* godtroende, ~ *all'ira* hissig, oppførende, *e* ~ *che* ... det er sannsynlig at ..., *donna di facile costumi* leitleven de kvinne, kvinne som er lett på tråden, **facilita** *f* letthet **facilitare** (-*ci*) lette, gjøre lettere, **facilitazione** *f* lempelse, lettelse, begunstiggelse, fordel **facilone** *m* *f* ena overflatisk, usikkert person **faciloneria** *f* overflatiskhet, slurv

facinale *adj*, *m* *y* forbryter(isk); **facinoroso** ryggesløs, forbrytersk, **facitore** *m* (f -*trice*) *y* en som gjør noe, handverker, **facitore d'angeli** engelmaker, *otte nedi* ~ *di versu* versemaker

facocero *m* vortesvin

facoltà *f* evne, egenskap, makt, rett, bemyndigelse **facultet**, *pl* gods, formue, ~ *di disporre* disposisjonsrett, rådighet, *la* ~ *di lettere* det historisk-filosofiske fakultet, ~ *mentali* åndsevner, *non e nelle sue* ~ *mentali* han er ikke ved sine fulle fem, *essere in* ~ *di uno* stå i ens makt **facoltativo** valgfri, **materia facoltativa** valgfritt fag, *trono* ~ ekstratog, **facoltizzare** bemyndige, tillate, **facoltoso** formuende, velstående, rik

facordia *f* velialenhet, talegaver, **facundo** velitalende

facsimile *m* faksimile, **factotum** *m* inv. allmuligmann, faktotum, en som legger seg opp i alt **faeton** *m* åpen, toseters herskapsvogn

faggeta *f* faggeto *m* bokeskog, **faggina**, **faggiuola** *f* bokeskog, **faggio** *m* bok, **fagiana** *f* fasanhøne, **fagianina**, **fagianiera**, **fagianeria** *f* fasaneri, **fagiano** *m* fasan, **fagianotto** *m* fasankeiling

fagiolata *f* rett bønner, *fig* vrost sludder, **fagiolino** *m* aspargesbønne, **faggiuola** *f* stor, hvit bønne, **faggiuolo** *m* bønneplanter, *andare a* ~ behage

faglia *f* spalte, avbrytelse av geologisk lag, slisskestoff, **tagliare** *a* kaste sake (kort) være renons, **faglio** *m* det å sake kort, renons

fagocita *m* fagocyt, bakteneferiserende celle; **fagocitare** oppstuke, **fagopiro** *m* busk bokhvete

fagottista *m* fagottist; **fagotto** *m* bunt, bylt, mus-

fagott; *fig* stor, klosset person, kloss; *far* ~ pakke sammen, gå sin vei

faida *f* hvit, seig, hvit, bledhevn

faina *f* *zool* mår, *fig* stagg, kede, *le* person

falange *f* *la* anke, benledd i finger (tå), *fig* mengde, **falangetta** *f* det ytterste fingerledd

falangina *f* det mellomste fingerledd, **falangismo** *m* falangist-parti (Spania), **falangista** *m* (spansk)

falangist, *zool* pungulv

falarica *f* brannpil, **falasco** *m* (pl -*chi*) sl. siv (til letting), **falbo** (*om* hest) mørkegul

falcare springe, hoppe (*om* hest), **falcata** *f* (hests) sprang

falcato sigdformet, **curru** ~ stridsvogn med lange sigder; **luna falcata** månesigd, **falce** *f* sigd, ~

fienata *l*å, ~ **e martello** hammer og sigd, **falcetto** *m* liten sigd, **falchetta** *f* mar. reling, rip, **falcitare**

a skjære med sigd, slå med *l*å, **falcata** *f* sigde

*l*åhogg, slått, skurd, **falciatore** *m* (f -*trice*) slåttekar, skurdkar, **falcitrice** *f* slåmaskin, **falcitura**

f slått, skurd, **falcidia** *f* jur. fjerdedel av arv som ikke kan testamenteres bort, *fam* mannefall (ved ekumen), **falcidiare** (-*ci*), fradra, *fam* stryke (en til eks.)

falcidiare (-*ci*), fradra, *fam* stryke (en til eks.), **falcifero** bevæpnet med sigd, *l*å, **falcinella**

f sigdformet kjøkkenredskap, **falcinello** *m* spove, **falcione** *m* stor sigd, *l*å, hakelsesmaskin

falco *m* (pl -*chi*) falk, **falconara** *f* falkeoppdretters gl. skyteskår, **falconare** (-*ci*) gå på jakt med falk

falcone *m* jaktfalk, kranhjelke, *gl* sl. beleiringsmaskin, sl. artilleri, **falconeria** *f* oppdrett av

jaktfalker, **falconetto** *m* sl. artilleri, **falconiere** *m* falkeoppdretter

falda *f* lag (jord, snø etc.), frakkeskjul, skjøte, diplomattrakk, bledhevn (et av se. side av)

sadel, (slakt) sidestykke, lårstykke, **attaccarsi alla falda di uno** henge i ens frakkeskjøter, **alle falde di un monte** ved foten av et fjell, *una* ~ *di prosciutto* (spøk) i en fleskeskive, en skinkesnei

faldato i lag, lagdelt, i trappetrinn

faldella *f* lite lag, litt snø, utl. til spinning, **charpi**, **faldiglia** *f* krinoliner, **faldistorio** *m* pave-, bispestol, **faldoso** lagdelt, biadet

falegname *m* tømrer, snekker, **falegnameria** *f* snekring, snekkerverksted

falena *f* (zool. *fig*) nattsværmer, askepartikkel

falera *f* metallbeslag på hestesele, *hst* tapperhet, medalje til romerske soldater, **falerato** dekorert (med *falera*), **falerno** *m* berømt vin (fra Campania)

falla *f* lekkasje, *avere una* ~ være lekk, **fallace**

falsk, bedragersk, skuffende, **fallacia** *f* bedrag, falskhet, upålitelighet, **fallanza** *f* *gl* feiltagelse,

bedrag, svik, logn, **fallare** *y* ta feil, feile, *che* (non), *fa* (non), *falla* den som (ikke) handler, kan også (heller ikke) handle galt

fallibile som kan feile, **fallibilità** *f* feilbarlighet, **fallico** (pl -*ci*) falask, **fallimentare** fallitt-, konkurs-, **procedura** ~ konkursbehandling, **liquidazione** ~ konkursoppgjør, **fallimento** *m* sammenbrudd, fallitt, bankerott, fallittbo, *fam* skuffelse, ulykke, ~ **doloso** svikaktig fallitt; **fallire** (-*isco*) (for)feile, slå feil, skuffe, gå fallitt, ~ **il colpo** bomme (og *fig*) **fallito** *m* fallent; *andare* ~ slå feil, gå fallitt

fallo *m* mangel, feil, forseelse, **fallos**, **cadere in** ~ ta feil, **cogliere in** ~ gripe (en) i en feil, ta på fersk gjerning, *far* ~ slå feil, **mettere il piede in** ~ trå feil, *fig* gjøre et feiltrinn, ~ *di man-*

hands (fotball), senza - uten (vi), sikkert: fallofora *f* his fallos-bærerske (i prosessjon)
 falò *m* bål, fare un - di qualcosa brenne noe.
 faloppa *f* dårlig silkekong; fam. skryt-, løgnhals, falpalm *m* falbelade, rynkebånd.
 falsa(tura) *f* mellomverk av knip-anger el. brodert stoff (på klær); falsabraca *f* mil. voll, skanseverk rundt (befestning, falsamento *m* forfalskning, falsamonete *m* inv. *sj* falskmynter; falsaporta *f* (pl -e-e), hemmelig dor, falsare forfalske; *sj* border i, falsariga *f* linjepapir; *fig* forbilde; falsario *m* bedrager, *sr* falskmynter, -skriver, falsatore *m* (f -trice), *sr* *fig* forfalsker, falseggiare (e) *gl* snakke falskt; *mus* synge i falsett, falsetto *m* falsett, falsificabile som kan forfalskes, falsificazione *m* forfalskning, falsificare (-si-) forfalsket; falsificatore *m* (f -trice) forfalsker, bedrager, falsificazione *m* forfalskning, falsita *f* falskhet; løgn; falso falsk, ettergjort, løgnaktig, falsa partenza tjuvstart, ~ *m* falsk, falskneri, falsum; dire il ~ avlegge falskt vitnesbyrd; essere nel ~ ta feil, ha urett, giurare il ~ avlegge mened, ~ *m* (atto pubblico) dokumentfalsk
 fama *f* rykte, ry, anseelse; corre ~ che ... det går det rykte at ...; godere (di) buona ~ ha godt rykte, venire in ~ di qualcosa få ry for noe; fame *f* sult, hungersnod, begjærighet, aver ~ være sulten; un morto di ~ en fattig lus; brutto come la ~ stygg som arvesynden, lento quanto la ~ sen som lusa på tjærekosten, lungo come la ~ lang og mager som en hesjestauro; pigliar per ~ utsulte, mi vien ~ jeg blir sulten, avere una ~ da leoni, da lupi være skrubbsulten, avere una ~ di ha stor lyst på, begjære, famelico (pl -ci) utsultet, forsulten
 famigerato beryktet; famiglia *f* familie, hoff, tjenerskap, *gl* vakt, polititropp figlia di ~ hjemmeverende sønn, di ~ hjemmelaget, hjemmekjær, huslig, essere di ~ være husvenn; mettere su ~ stifte familie; la Sacra Famiglia den hellige familie (Jesus, Maria, Josef), con tutta la sacra ~ *F*, *fig* i med alle sammen, hele hurven
 familiare etc *se* familiare hjemlig, familie-, fortrolig, familær, intim, essere ~ con være fortrolig med, linguaggio ~ daglig tale, vita ~ familieliv, ~ *m* husvenn, tjener; familiarita *f* fortrolighet, familiarizzare gjøre fortrolig *refl* blir fortrolig (con med), famiglia *m* tjener
 famoso berømt, beryktet, meget omtalt, libello ~ jur) nidskrift, famulato *m* hus tjeneste, famulo *m* *gl* tjener (sr) hos geistlige
 analaio *m* mar. lyrvokter, fanale *m* (signal)lykt, lyrtårn, ~ anteriore ~ di coda for-, baklykt (på bil), ~ di via sidelanterne (båt, fly), fanaletto *m* targa ~ nummerplate med lykt, fanalista *m* lyrvokter
 fanatico (pl -ci) fanatisk, lidenskap, g ~ *m* fanatiker; fanatismo *m* fanatisme fanatizzare gjøre fanatisk
 fanciulla *f* ung pike, pikebarn, jomfru fanciullagline *f* barnaktighet, barnestrek, fanciullata *f* *sj* barnestrek, fanciullesco (pl -chi) barnaktig, barnslig, fanciullezza *f* barndom, fanciullo ung, halv-voksen, barnslig, ~ *m* gutt, barn (ca. 7-12 år)
 fandango *m* (pl -ghi) fandango; fandonia *f* løgn skrone, fanello *m* irisk, ~ nordico bergirisk
 fanerogama, pianta ~ tropiante, fanerogam
 fanfeluca *f* askepartikkel, *fig* vrov, skrone, bagatell; fanfano viktig, pralerisk, ~ *m* viktigper, pralhans, fanfara *f* lte (blåse)orkester, fanfare

fanfaronata *f* skryt, viktighet, fanfarone *m* skrythals, fanfara, a ~ på måfå
 fanga *f* slam, gjorme, fangata *f* gjorme, gjormet, *ci* fangatura *f* gjormebad fanghiaccio *m* klebrig gjorme; fanghiglia *f* tynt slam, sorpe, fango *m* (pl -ghi) slam, mudder, søle, raccogliere uno dal ~ trekke en opp av skitten, ~ bianca avfall under vinfat (i gjæring), fanghi gjormebad, cura dei fanghi gjormebadskur, fangosita *f* gjormethet, sumpethet; fangoso gjormet, sumpet, skitten (og *fig*)
 fannullone *m* (f -ona) dovenpels, lathans.
 fanone *m* barde (på hval), fanoni pavens bånd over skutdrene (ved messen) fantacciao *m* infanterist
 fantasia *f* fantasi (også *mus*), innbilning(skraft), *una di* ~ broget, fantasifull (klesagg) colpire la ~ gjøre dypt inntrykk; passare per la ~ falle (en) inn; mi vien (la) ~ di .. det faller meg inn, jeg får lyst til å .. fantasioso fantastisk, fantasfull, overspent, fantasima *f*, fantasma *m* fantom, fantasifoster, spøkelse; radmager person, fantasmagoria *f* blendverk, synsbedrag, fantasmagori, fantasmagorico (pl -ci) fantastisk, trolsk, forhekset, fantasticaggine *f* fantasier, svermeri; fantasticare (-ta-) fantasere, fantasticherie *f* fantasier, fantastico (pl -ci) fantastisk, fantasi-, fantasticone *m* f -ona/ fantasi
 fante *m* infanterist; knekt (i kort), bonde (i sjakk), *gl* knekt, tjener; ~ *f* tjenestepike; fanteria *f* infanteri, ~ carista panservåpen, fantesca *f* litt tjenestepike, fantino *m* jockey; *gl* barn; fantocciao *m* dukkemaker, -maler; fantocciata *f* barnaktighet, barnestrek, dukkekomedie; fantoccio *m* dukke, marionett, spellemann; (kunstners) modell, fugieskremsel; *F* mil infanteriet, fantolino *m* liten gutt; fantomatico (pl -ci) fantastisk, trolsk, spøkelsesaktig
 fara *f* *gl* gård, landegods; (lombardisk) slekt.
 farabolone (f -ona) skravlet; ~ *m* skravlebotte
 farabutto *m* bedrager, slyngel, kjeltring, farabona, gallina, ~ perlehone; faradizzazione *f* med behandling med elektrisitet; faraglione *m* høyt, bratt skjær, faradola *f* provensalsk dans
 farasone *m* egyptisk konge, farao; *sl* kortspill (med innsats), farasico (pl -ci) farasisk
 farcio *m* en hestesykdom (som ytrer seg ved byller); farcire (-isco) fylle med farse, farsere; farcito farsert, fylt
 farda *f* *sj* noe skittent), oppspytt, fardare *gl* smenke, fardellare (e) pakke inn, sammen, fardello *m* bylt, bunt, *fig* mengde, utall; fardo *m* *gl* sk nsekk
 fare (faccio, fa, gjøre, lage, *sj* si, far ~ få (en) til å gjøre noe; ~ a chi arriva prima løpe om kapp ~ a domino spille domino, Copenhagen fa un milione di abitanti København har en million innbyggere; un milione a ~ assai høyst en million, chi la fa l'aspetto den som vondt gjør, bor vondt vente, ~ il bagno bade, ~, farsi la barba (i capelli, barbere (klippe) seg, farsi la bocca, la pelle venne seg til det, ci ha fatto il collo jeg har vennet meg til det, ~ carte *gl* kort; che ora far? hva er din klokke? chi fa? hvis tur er det? ~ carbone bunkre, laste kull; come far a hvordan bærer du deg ad med å ...; ho molto da ~ jeg har meget å gjøre; il da ~ arbeid, beskjeftigelse, l'avrete da ~ con me' dere skal få med meg å bestille' aver da ~ con uno ha med en å gjøre, faceva da Amleto han spilte Hamlet,

far, far etter meget strev; *Roma non fu fatta in un giorno* Roma ble ikke bygget på en dag, ~ *figliuoli* avle unger, føde barn; *la gatta frettolosa fa i gattini ciechi* hastverk er lastverk; *lascia - a me!* overlatt det til meg! *oggi fa la luna i dug* er det nymåne; ~ *il medico* være lege; *mi fece il Suo nome* han nevnte Deres navn for meg, *a notte fatta* etter mørkets frembrudd, *non fa nulla niente!* det gjør ingenting! *l'orologio fa le nove* klokken viser ni, ~ *la Pasqua a Roma* feire påske i Roma, *egli fa per due* han arbeider for to; *questo non fa per me* dette er ikke noe for meg, passer meg ikke, ~ *di tutto per ..* gjøre alt for å ...; *non faccio per vantarmi* jeg sier det ikke for å rose meg selv, *quanto lo fa all'ottoliro, il vino rosso?* hva tar De for en hektoliter rødvin? ~ *si che ..* sørge for at ..., ~ *di si* nikke, ~ *di no* ryste på hodet, *non lo facevo così sciocco* jeg trodde ikke han var så dum, *abbiamo fatto tardi* vi er sent ute; det ble sent; *santo fa' det er det samme!* *ne ha fatte tante, ne ha fatte di tutti i colori* han har gjort mye slikt, han har gjort allslags ugagn (gale streker, djevleskap), *ho fatto il tifo* han har hatt tyfus, *fare il tifo (sport)* heie (på); ~ *(le) uova* legge egg; *faccia' versàgod'* gjør som De vil! etter behag! *tre anni fa* for tre år siden, *che tempo fa'* hvordan er været? *fa caldo* det er varmt, det er vakkert (vært); *farla a uno* snyte, lure en, *farsi* gjøres, bli; *piatti da farsi* å la carte-retter; *farsi alla finestra* gå bort til vinduet; *farsi avanti* tre frem; *farsi grande* bli stor; *farsi indietro* tre tilbake, *farsi in là* tre til side, *farsi prete* bli prest, *si fa buio* det blir mørkt, *si fara* han blir til noe, *farsi tardi* bli sent, *mi sono fatta la pelliccia* jeg har skaffet meg en pels, *farzela addosso* (F) gjøre i buksene

fare m måte, maner, *hai un bel ~*, *ma ..* du kan gjøre hva du vil, men ...; *sul ~* del giorno ved dagry

faretra f pilkogger, *faretrato* som bærer pilkogger *farfalla* f sommerfugl, *fig* ustadig, vimsele person *tekn.* strupespjeld, gasspjeld; *cravatta a ~* flue (slips); *nuotare a ~* svømme butterfly, *farfallotta* f liten sommerfugl, *fig* grille, lune, innfall *farfallino* m liten sommerfugl, moll, *fig* ustadig person, *farfallista* m, f butterflysvømmer; *farfallone* m stor sommerfugl, *fig* logn, skrone; grov bommert

farfantechio m djevel, innbilsk fyr, liten viktigper navn på tjener, knekt i komedie etc

farfarello m nisse, troll, djevel *fig* urolig guttunge, *farfugliare* (u) mumle

farina f mel, *la ~ del diavolo va in crusca* det en får på urettferdig vis, er det ingen lykke med, *le chiacchiere non fan ~* prat gir ikke brød, ~ *fossile* dialome jord, ~ *latta* barnemel, -semule ~ *di ossa* benmel, ~ *gialla* maismel; ~ *dolce* kastanjemel, *non è ~* del suo sacco det stammer ikke fra ham; det har han ikke sugd av sitt eget bryst; *non è ~ schietta* han (hun, etc.) har ikke rent mel i posen, *farinaccio* m melavfall, tremel (i markspist treverk), terning merket på bare en side, *farinaceo* mel-, melaktig i *farinacei* de melproduserende planter; *farinaio* m mellager, -handler, *farinaiuola* f melbeholder (av tre) *farinauolo* m melhandler, *farinata* f melgrøt velling, *faringe* f svelg; *faringite* f svelgkatarr *farinoso* melet, melaktig, melholdig, melrik; *neve farinosa* fin snø

farisaico (pl -ci) fariseisk, hykletisk, *fariseismo* m fariseisme, hykleri, *fariseo* m fariseer, hykler *farlutto* m dial. sl. spurvefugl

farmaceutica f apotekerkunst, farmasi; *farmaceutico* (pl -ci) farmasøytisk; *armadio* ~ medisinskapp, *farmacia* f farmasi, apotek, *farmacista* m, f farmasøyt, apoteker; *farmaco* m (pl -chi) legemiddel, medisin, medikament, *fig* middel; *farmacopea* f farmakope

farmeticamento m sj. det å tale i ørske, villelse, *farmeticare* (è) tale i villelse (og fig), *farmetico* (pl -ci) som taler i ørske; vanvitlig, rasende; ~ m ørske; rasert, lune; *farina* f sl. eik

faro m fyrtårn, fyrlykt, lanterne; lykt (bil, tog etc.); *battello-faro*, ~ galleggjante fyrskip; ~ *ad eclisse* (a luce intermittente) blinkfyr

farraginare (-rà-) blande, rote sammen, forvirre, *farragione* f sammensurium, virvar, rot, *farraginoso* forvirret, blandet, roet

farricello m farro m spell

farsa f farse; noe komisk, latterlig, *farsettaio* m jakkeskredder, *farsetto* m sl. kort jakke, vams,

fascetta f sl korselt lite bind, bånd metallbånd *fascettain* f korseltsyerske, *fascia* f bind; hatte bånd, svop, reive, bleie; puttees; list, frise; korshånd, ~ *assorbente* hygienbind; ~ *cingolata* larvefotter, *dalle fasce* fra den spedte barndom, fra vogga, ~ *elastica* elastisk bind, *stegn* i stempelepakning *votta* ~ som korshånd *fasciatura* f hatchind (for hest), *fasciame* m skipskledning, skipsplanker; *fasciapiede* foibånd (på hest); *fasciare* (a) omvikle, forbinde, svøpe, reive, *fasciatura* f (om)vikling, svopning, forbindelse, ~ *pr. vittoria* nedforbinding *fascicolo* m dokument bunke; hefte; nummer (tidsskrift); *fascino* f ris-knippe, risved, faskin; *fascinato* m risvedselger *fascinaio* m risved, risbrenne; *fascinare* (a) lage, skaffe faskiner, sj. fortrylle, *fascinata* f mil voll av jord og faskiner, *fascinazione* f litt fortryllelse, *fascino* m fortroling, *fig* fortryllelse, tilokkelse, sjarm

fascio m bunt, knippe, mil geværkobling, *andare in ~* gå til grunne, *mandare in ~* ødelegge, ~ *di combattimento* soldatforening, (senere) fascistgruppe; ~ *dei littori* (hist) de romerske liktorens risknippe (fascies); *fascismens* emblem; *fascismo* m fascisme, *fascista* m, f fascist, *fasciuola* f lite bånd, strimmel

fase f fase, stadium, *fagelo* m litt liten, lett båt, *fasmate* f pl fargede skyer; *fasservizi* m, f inv. tjenende ånd, (by)bud, rengjøringshjelp

fassimile m faksimile, *fastello* m bunt

fasti m pl antikke romerske årbøker, kalendere, *fig* minner, minnedager; hellegjæringer; *nei ~ della nostra città* i vår bys berømmelige historie

fastidievole sj plagsom, *fastidio* m ergrelse, plage, bekymring, vemmelse, *dar ~ a una genere*, *plage*, kjede en; *mi da tanto ~* det plager, irriterer, generer meg meget (i den grad); *prendere in ~* ~ vemmes ved, *mi è venuto a ~* jeg er blitt lei og lei av ham (det); *fastidiosaggine* f sj plagsomhet; *plage*; *fastidioso* kjedelig, plagsom, generende, *fastidire* (-isco) ergre, plage; vemmes ved, *fastigiato* som er forsynt med rygg, møne, *fastigio* m topp, møne, takrygg, *fig* tind, topp

fasto m pomp, prakt; *giorno ~* gunstig dag, *hist* rettsdag; *fastosità* f staselighet, pomp, prakt, *fastoso* staselig, praktfull, prangende

fata f le (eventyr) *fig* dyktig, veigjørende kvinne

— *Morgana* luftspeiling, *la* — *turchina* den gode fe i «Pinocchio», *fatale* skjebnesvanger, fatal, *l'ura* — skjebnetimen, *malattia* — dødbringende sykdom, *fatalismo* *m* fatalisme, *fatalista* *m*, *f* fatalist, *fatalità* *f* fatalitet, skjebne, ulykke, *fatalmente* fatalt, ulykkeligvis, *fatore* fortrolle, forhekse, gjøre usårlig, *fatato* forhekset; usårlig, *lui* skjebnebestemt, *fatutura* *f* *sj* forhekking

fatibenefratelli *m* *inv*, sl. munkeorden, *fatibene-sorelle* *f* *inv* sl. nonneorden

fatiga *f* strev, umake, besvær, *a* — med møy og besvær, så vidi; *da* — kraftig, utholdende, *le fatiche di Ercole* Herkules arbeider, *durar* — slite, ha det vanskelig, — *sperata* spilt umake *uomo di* — altmuligmann, bærer, *faticaccia* *f* frykteng slit; *faticante* *m* arbeider, sliter; *faticare* (*i*), slite, streve, arbeide tungt, — *a fare qualcosa* ha vond for å gjøre noe, slite for å gjøre noe *faticatore* *m* (*f* -*tora* -*trice*), sliter, *faticoso* trettende, besværlig, slitsom *sj* utholdende

fatidico (*pl* -*ci*), profetisk

fato *m* skjebne, *fatta* *f* art, slags, egenskap, møkk (etter vilddyr), *uomini di questa* —, *di tal* — slike menn, mennesket, *fattaccio* *m* grufull hending, rovmord o.l., *fatterello* *m* betydningsløs hending *fattieze* *f* *pl* ansiktstrekk, *fattibile* gjortlig, mulig *fattuccio* krattlig sværmettet robust *fattispecie* *f* *inv*, *nella* — (*jur*) i det foreliggende tilfelle, *fattivo* virksom, virkende, *fattizio* *sj* kunstig

fatto *se*, *fare*, — *adj* hendt, gjort, laget; egnet, moden, usaltet, *ecco fatto* det var det, *ecco* — *il becco all'oca* så var det gjort, *detto* (*e*) — som sagt så gjort, *nato* — gjort med hensikt, *a cose fatte* når alt er gjort, etterpå, *notte fatta* ut på natten, langt på natt, *fatto* *m* kjensgjerning, hending tilfelle, faktum, handling, saksfremstilling), *il* — *é che* . . saken er at . . , *andare per i fatti suoi* passe sine egne saker, *cogliere sul* — gripe på fersk gjerning, *di* — *in fatti* faktisk, virkelig, i virkeligheten; *dirgli il* — *suo* gi ham beskjed, *in* — *di pittura* med hensyn til, når det gjelder malerkunst, *mettere uno al* — *di qualcosa* la en så vite noe, *sapere il* — *sua* vite god beskjed, vite hva en vit, kunne sine ting, *ho trovato il* — *mio* jeg vet hvordan jeg skal forholde meg, *sicuro del* — *sua* seivssikker, — *sta che* — faktum er at ; *fatti suoi* det er hans sak' *vie di fatto* håndgripeligheter

fattore *m* (*f* -*ora*, -*orella*, *sj* -*trice*), skaper, forvalter, agent; faktor, *fattoria* *f* landleiendom, forvalterbolig, faktori, *fattorino* *m* (by)bud, konduktør; — *di banca* bankbud, — *postale*, postbud, — *telegrafico* telegrafbud; *fatrice* *f* avlshoppe, -ku, *fattotum* *se* *factotum*

fattucchiara *f* heks, *fattucchiere*, *fattucchiere* *m* tro (mann); *fattucchiaria* *f* trolldom *fattura* *f* fremstilling, utførelse; regning, faktura, hekseri, trolldom, — *saldata* kvittert regning, *la* — *non torna* fakturaen er ga, *fatturare* forfalske, forhekse, fakturere

fatuità *f* innbilskhet; *fatuo* innbilsk, forfengelig *fanco* — lyktemann

fauci *f* passagier *fig* — *fauna* *f* dyrelunden *fauna* *f* *pl* *faunesco* (*pl* -*chi*, *faune*-, *fauno* *m* *faun*

fausto lykkelig, gledelig, heldig, gunstig

fautore *m* (*f* -*trice*) velynder, -gjører, tilhenger

fava *f* sl. bonne, *fave dei morti* marsipankuler, *pighar due colombe a una* — slå to fluer i en smekk, *non stimare una* — ikke verdsette, ikke

bry seg en døyt om, *favata* *f* bønnereit, skryt, praleri *favella* *f* tale, språk, tunge; *perdere l'uso della* — miste talens bruk; *fig* bli målløs; *favellare* (*e*), tale, *favellio* *m* stadig snakk

faveto *m* bonnemark, *favilla* *f* gnist, *far faville* gnistre, brilyere, *manda faville dagli occhi* hans øyne gnistrer; *favissa* *f* tempelkjeiler, *favo* *m* vokstavle, med brannbyll

favola *f* fabel, eventyr, *essere la* — *del paese* være på folkemunne i bygda, *favolatore* *m* (*f* -*trice*) *gl* (fabel)forteller, *favoleggiare* (*e*) fortelle historier, *fabulere*, *favoleggiatore* *m* (*f* -*trice*) forteller *favolello* *m* *gl* kort fortelling, *favolesco* (*pl* -*chi*) fabelaktig, eventyrlig, *favolista* *m* eventyrdikter, *favolista* *f* fabelaktighet, eventyrlighet, *favoloso* fabelaktig, eventyrlig

favone *m* stor bonne; *F* skrythals, *favonio* *m* (font)vind, vestavind, *dial* sonnavind

favore *m* gunst, favor, velvilje, bifall, tjeneste hjelp; *a* — *di uno* til ens gunst, fordel; *entrato biglietto di* — gratis adgang, fribillett, *col* — *di* begunstiget av; *condizione di* — favorbetingelse *mi faccia il* — *di togliersi di torno* gjør meg den tjeneste å forsvinne' *votare in* — *di una* stemme for en, *per* — 'unnskyld' vær så vennlig! *prezzo di* — favorpris, *miare un* — vise (en) en gunst, *favoreggiamento* *m* favorisering *jur* helert med skyldighet, *favoreggiare* (*e*) begunstige, støtte, favorisere, *jur* tilskynde, *favoreggiatore* *m* (*f* -*trice*), støtte, tilhenger; *favorevole* gunstig, *favorire* -*isco*, begunstige, bære, favorisere, — *una di qualcosa* bære (g,ede) en med noe, *favorisca* *vær* så god' kom inn' *favorisca dirgli* . . , vær så vennlig å si ham — *favorisca al piano superiore* vær så vennlig å gå en etasje opp, *favorisca a casa mia* vær så vennlig å besøke meg! *vuole* — ? må jeg by Dem? *favorito* *m* favoritt, yndling, — *ad*, yndings- *favoriti* *m* *pl* bakkenbarter

favule *m* bonneaker, -st ik

fazione *f* parti, sekt, *mil*, vakttjeneste, småtrefning *fazioso* sekterisk, opprørsk

fazzoletto *m* lommekortle, — *da collo* halstørkle, — *da testa* hodetørkle

fe — *fece* *fe* *f* = *fede* *febbraio* *m* februar

febbre *f* feber; — *da cavalli* høy feber, — *ondulante* svingefeber, *le febbri* periodisk feber ved enkelte sykdommer, srl. malaria; *la* — *dell'oro* gullfeberen; *avere la* — *addosso* (*fig*.) være febrisk, *febbriacuto* *f* lett feber, *febbriante* febersyk; *essere* — ha feber; — *m* feberpasient, *febricoso* febersyk, *febrifugo* (*pl* -*ghi*) feberstillende, — *m* feberstillende middel, *febrile* febrisk; *febrroso* febersyk, febrisk

febo som hører til Fobus, Apollon

fecale ekskrementaktig, *materie fecali* ekskrementer, *seccia* *f* bunnfall, berme, *fino alla* — til bunns, *seccioso* full av bunnfall, skitten, ussel, ynkelig, tilgjort, *seccume* *m* berme (og *fig*); *fec* *f* *pl* ekskrementer

fecola *f* stivelse, — *di patate* potetmel

fecondabile som kan befruktes, *fecondare* (*a*) befrukte, *fecondatore* (*f* -*trice*) befruktende, — *m* befrukter, *fecondazione* *f* befruktning, — *artificiale* kunstig befruktning, *fecondita* *f* fruktbarehet; produktivitet, *secondo* fruktbar, produktiv; vekstfremmende; tallrik, *feculento* som inneholder mye stivelse, mye bunnfall

fede *f* tro, trofasthet, ærlighet, religion; attest, bevis, vielse, ring, *aver fede in uno* ha tillit til en;

aver ~ *in qualcosa* tro på noe, *in buona* ~ i god tro *impugnare la* ~ *di uno* ta til motmæle, si imot en, *fare* ~ *di* bevitne, bevise; *in* ~ på tro og ære *in mala* ~ uærlig, mot bedre vitende; *in* ~ *mia* på min ære; ~ *di nascita* fødselsattest, *prestar* ~ vise, skjenke tillit; tro på; *atto di* ~ en katolsk bønn, *fededegno* sj. troverdig, *fedele* trofast) pålitelig, troende, *fedeltà* sf. trofasthet.

federa f. putetrekk, var; *federale* forbunds-; *federalismo* m. federalisme, *federalista* m. f. federalist, *federativo* forbunds-, *federativ*, *federato* forbundet, *federazione* f. forbund, *fedifrago* (pl. -ghi) trolos, svikfull.

fedina f. straffe-, politiattest, *aver la* ~ *nella spalla* ha et rent, stygt rulleblad; *fedine* bakkenbarter, *fedire* gl. se *ferire*.

fedataccio m. dårlig lever; fig. vågehals; *fedatello* m. svinelever, *fedatino* m. hønselever; *legato* m. lever, fig. mot, *ha il* ~ *di dire* ... han har mot er frekk nok til å si ...; *mangiarsi il* ~ være rasende, *un ragazzo di* ~ en modig gutt, *legatoso* leversyk, fig. hevngjerrig, rasende.

felce f. bregne, *felceta* f. bregnekratt; *feld(i)spato* m. feltspat, *feld-maresciallo* m. feltmarskalk, *feld-spatico* (pl. -ci) feltspat.

felibrismo m. moderne provensalsk litteratur, *felibro* m. moderne provensalsk dikter.

felice lykkelig, ~ *nonne' god natt!* *felicita* f. lykke, hell, lykkensknag, ~ *'prossit!* *felicitare* (-li-) gjøre lykkelig, *refl.* finne lykken; *felicitarsi con uno* ønske en til lykke; *felicitazione* f. lykkensknag.

felino katter-, kattaktig.

fellemo m. den korkaktige del av barken.

fello gl. dårlig, rå, kjeliringaktig, *fellone* gl. trolos, forræderisk, *fellonesco* (pl. -chi) forræderisk, *fellonia* f. sj. (høy)forræderi, *felloplastica* f. korkskjærerkunst, *felpa* f. plysj, *felpato* trukket med plysj, *felisino* fra Bologna (gl. navn *Felsina*), *feltraiuolo* m. filterarbeider, *feltrare* (-e) filtrere sammen, *feltratura* f. sammenfiltrering, *feltro* m. filt; ~ *di lana di pelo* ull, hårfilt, *felucca* f. felukk (sl. seilskip), *scappello a)* ~ tosnudet hatt.

felza f. kahytt i gondol, *felzato* f. sl. ullteppe, *felze*, *felse* m. gondolkahytt.

femmina f. kvinne; zool. hun, *tekn.* spunshull, malje, ~ *da conto* skjøge, *chiave* ~ hullnøkkel, *vite* ~ mutter, *femminaccia* f. fryktelig kvinnfolk, *femminella* f. liten kvinne, liten hun; undersle del av trykknapp, *fem(m)ineo* kvinnelig, kvinne-, *femminesco* (pl. -chi) sj. kvinnelig, *femminile* kvinnelig, *feminin*; ~ *m* (gram) hunkjønn, *seuola* ~ pikesko e *femminilità* f. kvinne ghet *fem(m)inino* kvinnelig, *l'eterno* ~ det evig kvinnelige; ~ *m* kvinnelighet, *femminismo* m. kvinnebevegelse, *femminista* m. f. feminist, tilhenger av kvinnebevegelsen, *femminuccia* f. liten kvinne, pike.

femorale lår-, *femore* m. lårben.

fenacetina f. fenacetin (med); *fendente* m. (sabel) hogg, *fendere* kløve, spalte, *fendibile* som kan kløves, spaltes, *fenditore* m. (f. -tree) en, noe som kløver, spalter, *fenditura* f. kløving, revne, sprekk, *generazione* jur. rente-; *senicato* karbol-; *senice* f. fugt, föniks; fig. unikum, sjelden fugl; *senicio* fönisk, *senico*, *acido* ~ karbolsyre, *senicottero* m. flamingo, *senolo* m. karbolsyre, *senologia* f. fenolog.

fenomenale fenomenal, *fenomenico* (pl. -ci) fenomenell, *fenomenismo* m. fenomenalisme, *fenomeno* m. fenomen.

ferace fruktbar (også fig.), *feracità* f. frukthet; *ferale* uhellssvanger, ulykkes-, døds-; *la notizia* ~ sorgebudskapet, *fercolo* m. hist. serveringsbrett, rett; *ferentario* m. hist. lettvåpnet romersk soldat, *feretro* m. bære, katafalk, fig. døden.

feria f. hviledag; *ferie* (pl.) ferie; *ri* ukedager (bortsett fra lørdag og søndag), *feriale* hverdags, *giorno* ~ hverdag; *oraria* ~ åpningstid på hverdager; *feriato* sj. hvile-; *feribile* sårbar, *ferigno* litt dyre-, dyrisk, *ferimento* m. sår, det å såre (også fig.); *ferinità* f. dyriskhet, villskap, grusomhet, *ferino* dyrisk, vill, grusom, *dente* ~ rovlann.

ferire (-isco) såre, ramme, slite, *senza colpa* ~ uten blodsutgydelse, ~ *a morte* gi banesår, ~ *una nella reputazione nell'onore* skade ens rykte, ære, *refl.* såre, skade seg selv, *ferita* f. sår, *ferita* f. grusomhet, villskap, *ferito* såret (også m.), *feritoia* f. liten åpning, spalte, skyteskår; *feritore* m. (f. -tree) en som sårer.

ferma! holdt! *ferma* f. m. tjenestetid, *fermacapelli* m. inv. hårklemme, *fermacarte* m. inv. brevpresser, *fermacravatte* m. inv. slipsholder, *fermaglio* m. binders, *fermaglio* m. lås, spenne, hekte; brosjé ~ *per cinghie* (tekn.) remsamer; *fermamaglie* m. inv. maskestopp; *fermamente* fast, *credere* ~ tro, fullt og fast, *fermapiedi* m. inv. sl. boyle på sykkelpedal, *fermaporta* m. dørlukker; *fermare* (-e) stanse, feste, fikse, brune (kjøtt), reservere (værelse); *refl.* stanse, bli stående, *fermarsi con uno* stanse og prate med en, *fermata* f. opphold, stans, pause, stoppested, ~ *obbligatoria* fast holdeplass, ~ *facultativa* ~ *a richiesta* holdeplass på signal, *fermatovaglio* f. klemme til bordduk, *fermata* f. stans(ing), noe til å stanse, holde med, spenne, hekte.

fermentabile som kan gjæres; *fermentare* (-e) (også *refl.*) gjære; *fermentativo* gjærende, *fermentazione* f. gjæring, *procedimento di* ~ gjæringsprosess, *fermentio* m. stadig gjæring, *fermento* m. gjærstoff, fig. gjæring.

fermezza f. fasthet, standhaftighet, sikkerhet (av f. eks. på smykke), *fermo* fast, rolig, standhaftig, bestandig, stadig, *essere* ~ stå, *il commercio è* ~ handelen står stille, *l'orologio è* ~ uret står, *tenere per* ~ holde for sikkert; *avere per* ~ vite med sikkerhet, *punto* ~ punktum, ~ *(in) posta* poste restante, *salute mai ferma* vaklende helse, bred, ~ *stare che* . (jur.) (det det står fast at), ~ *star* ~ bli stående, sitte stille, ho de seg rolig, *terra ferma* fastland, ~ *m* ro, fasthet, beslaglegelse, arrestasjon, stopp, stoppeanordning, bruening (av kjøtt), ~ *automatica* automatisk stopp (på gramofon), *dare il* ~ *a una cosa* stanse noe, *porre in* ~ *una cosa* bringe noe på det rene; *tirare a* ~ skyte på stillestående dyr, *cane da* ~ jakthund.

ferret m. sl. bitter drink, *ferretta* f. takk på nøkkel.

feroce vill, grusom, *animale* ~ villdyr, *ferocia* f. villskap, grusomhet.

ferraccio m. støpejern.

ferragosto m. den 15. august (Marias himmelfart), *ferraiello* (ferraiuzzo) m. (f.) februar, *ferrai* m. (fabbr.) ~ smed, grovsmed, *ferraiuolo* m. vid, kort kappe, *ferrame* m. jernvarer, *ferramento* m. (pl. også *le ferramenta*) jernverktøy, jernvarer, jernbeslag, isenkram, *ferrare* (-e) jernbeslå, sko (hest), *ferrareccio* f. jernvarehandel, pl. jernvarer, *ferrata* f. det å jernbeslå, jerngitter; jernbane, *ferrato* jernbeslått, skodd (hest); fig. lærd, skarpskodd,

strada via ferrata jernbane; *bastone* ~ stokk-kårde, *ferratura* *f* beslag, beslåing med jern, det å sko (hest), hestesko, *ferravecchio* *m* skraphandler, *ferrazzuolo* *m* jernverksarbeider

ferreo av jern, jernhard *stato ferreo* *e* *nhe* *se* *ferreria* *f* jernvarehandel, *ernsarer*, *ferretto* *m* lite jern, *ferriera* *f* jernverk, -gruve, *ferrifero* jernholdig, *ferrigno* av jern, jern- *taga* *fig* *f*

ferro *m* jern, verktøy, kroltang, strykejern, hestesko, dolk, sverd, jernmiksler, *ferri* verktøy, lenker, håndjern, *fig* slaveri, *ai ferri* ristet, grillstekt, ~ *da arricciare* kroltang, *battere il ~ fin* *che e caldu* smi mens jernet er varmt, ~ *battuto* smi, jern, ~ *di bottega* politispion; ~ *da calza* strikkepinne, ~ *di cavallo* hestesko; *ferri chirurgici* kirurgiske instrumenter, *ferri corti* tollenker, *essere ai ferri corti con uno* være uvenner med en, *dare un colpo di ~ a qualcosa* stryke noe, *l'età del ~* jernalderen, ~ *laminato* valsejern, jernpater, *memoria di ~* god hukommelse, klisierbjerne, *mettere a ~ e fuoco* herje med ild og sverd, tilintetgjøre; ~ *a nostra* båndjern, ~ *da stirare* ~ *da stirare* strykejern, *salute di ~* jernhelse, *secoli di ~* det 7-10 århundre

ferruvia *f* jernbane, ~ *aerea* høybane, ~ *sotterranea* undergrunnsbane, *ferruario* jernbane-, *linea ferroviaria* jernbanelinje, *orario* ~ togtabell, *ferrviere* *m* jernbanemann

ferrugigno *litt* jernholdig, rusten, rustfarget, *ferrugineo* = *ferrugigno*, *ferruginosità* *f* jernholdighet, det å ruste, *ferruginoso* jernholdig, *ferrum* *nare* *ru*, *gl* lodde sammen, *ferrumatorio* *idde*, *ferry-boat* *m* ferge

fertile fruktbar, *fertilità* *f* fruktbarhet, *fertilizzante* gjødningss-, ~ *m* gjødsel, *fertilizzanti naturali* naturgjødsel, *fertilizzanti chimici* kunstgjødsel, *fertilizzare* gjøre fruktbar, gjødle

ferula *f* liten stokk, kardinalstav, med spile, spjekk, *fervente* *se* *servido*, *fervenza* *f* *ss*, *se* *tenere* *fervere* gløde, koke, være på et høydepunkt, rase, *ferve il lavoro* arbeidet går for fullt, *fervido* glødende, *fig* ivrig, heftig, inderlig, *fervere* *m* varme glød, heftighet, hete, høydepunkt, *nel ~ della battaglia* i kampens hete, *ferorio* *m* kort preken før altergangen, kort moralpreken, *tordentale*, *fervoroso* heftig, inderlig, ivrig

ferza *f* *gl* pisk, *ferzo* *m* stykke tøy, lerret

fesa *f* finere kjøttstykker

fesseria *f* *F* dumhet, tø, *fesso* *se* *fendere* ~ *ad* *k* øvel, revnet, sprukket, ~ *m* revne *(F)* fjols, *fessura* *f* spalte, kløft, revne

festa *f* (fest)dag, helligdag, *feste* høytider, festlig, heter, *oggi e la mia ~* i dag er det min fødselsdag, navnedag, *buone feste* god helg! far ~ *la seg* fri, far ~ *a uno* gjøre stas av en, far *la ~* ~ *a* myrde, pryle, gjøre ende på, ~ *civile* nasjonal, festdag, *me la ~* ~ *ha* ~ *he* igdag

mobile bevegelig helligdag, *festaiuolo* festglad, ~ *m* festarrangør, *festante* feststemt, *festeggiamento* *m* festing, *pl* festligheter, *festeggiare* *(e)* feste, feire, holde fest, motta festing, *festeggiatore* *m* *(f* *-trice)* fester, *festevole* glad, munter, feststemt, *festevolezza* *f* munterhet, festglede, *festino* *m* glade, festmåltid, ball, soare, *festival* *m* *m* festival, festspill, *festività* *f* høytid(sdag) munterhet; *festivo* festlig, munter, helligdags-, *festi*, *giorno* ~ helligdag, fridag, *scuole festive* søndagsskole, *festonato* pyntet med festonger, *festone* *m* festong, girlande, vinranke, som går fra tre til tre,

festosità *f* festlighet, munterhet, festoso glad munter, feststemt

festuca *f* hamstrå, *vedere la ~ nell'occhio altrui* se flisen i sin brors øye

fetente illeluktende, *fetaccio* *m* fettsj, *fetichismo* *m* fettsjisme, *fetidezza* *f* stank, *fetido* stinkende, *fetidume* *m* noe stinkende, illeluktende, *feto* *m* foster, *fetore* *m* stank

fetta *f* skive, stykke, *tagliare a fette* skjære i skiver, *fig* drepe, *lettuccia* *f* bendel; liten skive; *lettucine* *f* *pl* båndmakaroni

feudale feudal, lens-, *feudalesimo*, *feudalismo*, *feudalità* *f* feudalisme, lensvesen, *feudatario* lens *m* lensherre, *feudo* *m* len

fez *m* fess, fez

fi' *v'* *fi* *m* = *figlia* *sia* poet = *sia*, *sara*

fiaba *f* eventyr, fabel, *fig* løgn, *fiabeggiare* *(e)*, *fabulare*

fiacca *f* utmattelse, tretthet, ugdelighet; *battere la ~* ~ slenge; *fiaccabile* som kan brytes, brekkes, *fiaccacollo*, *a* ~ hodekalls, *fiaccamento* *m* det å brette, bryte, *fiaccare* bryte, brette, knekke, *fiacchero* *m* drosjekusk, *fiacchere* *m* hestedrosje, *fiacchezza* *f* slapphet, svakhet, ugidelighet, *fiacco* *pl* -*chi* slapp, svak, ugidelig, ~ *m* (*fam*, *meng* *de*, *un* ~ *di bastonate* en drakt pryl, *fiaccola* *f* fakkel, *fiaccolata* *f* fakkeltog, *fiaccona* *f* tretthet, slapphet, ugidelighet

fiata *f* liten flaske med lang, trang hals, ampulle, *fi* *f*

fiamma *f* flamme (*og* *fig* *f*), ild, rødme, vimpel; *pl* våpenmerke på uniform, *dare alle fiamme* kaste i ilden, *andare in fiamme* ta fyr; *mettere a fuoco e fiamme* brannhetje, *far fuoco e fiamme* være i fyr og flamme, *passare alla ~* flambere, *fiammante* flammende, ildred, flunkende, *nuovo ~ splinternu*, *fiammare* *litt* flamme, *fiammata* *f* bluss, brann, bål, *fare una ~ di qualcosa* brenne noe, *fiammeggiare* *(e)* flamme, blusse, funkle, *fiammeo* *litt* flammende, *fiammifero* *m* fyrstikkfabrikant, -selger, *la piccola fiammiferaia* den lille piken med svovelstikkene, *fiammifero* *m* fyrstikk, ~ *svedese*, ~ *di sicurezza* sikkerhetsstikke; ~ *da cucina* simpelt fyrstikk til bruk i kjøkkenet

fiamminga *f* serveringsfat, *fiammingo* *(pl* -*ghi* *flamsk*, ~ *m* flamtender, *zool* flamingo

fiancare flankere, arkiv avstive, *fiancarla a uno* pryle en si en sannheten uten omsvøp, *fiancata* *f* side, sidesøy, flanke, hogg el stol i siden, salve, bredside, *fiancheggiamento* *m* flankering, avstivning, *fiancheggiare* *(e)* flankere, avstive, *fig* (under)støtte, *fiancheggiatore* *m* *(f* *-trice)* en som flankerer, støttet, hjelper; *fianchetta* *f* sidestykke på bukke, *fianco* *m* *(pl* -*chi* *side*, skipside, flanke, *a* ~ *di ved* siden av; ~ *destra* høyre om' *di* ~ sidelengs, på siden, side-; *alzare il ~* spise meget, *prestare il ~* være åpen for, innby til (kritikk etc), *fianconata* *f* sidestøt

fiasco *f* stor flaske (i korgfleining), damejeanne, stor glassbeholder, feltflaske; *fiasco* *m* flaskehandler; *fiascheggiare* *(e)* kjøpe vin i flasker, gjøre fiasko, *fiascheria* *f* vinstue, *fiasco* *m* *(pl* -*chi* *flaske*, beholder i korgfleining, *fig* fiasko, uhell, *asciugare il ~* drikke opp en flaske

fiat *f* *m* Fiatvogn, *fiat* *2 m*, *in un ~* i ett nå, *fiata* *f* *gl* *una* ~ en gang, *spesse fiata* ofte, *lunga ~* lang tid, *fiatare* ånde, *non ~* ikke si et ord, *fiatata* *f* åndedrag, dårlig ånde, *fiato* *m* åndedrag, utånding, pust; kraft, *fiato* *'mus* blåse.

grasso tung pust, *fatto col* ~ laget, gjort med den ytterste varsomhet; *bere a (el. in) un* ~ drikke i et drag, *ti puzza il* ~ du har dårlig ånde, *riprendere il* ~ få pusten igjen; *senza* ~ (fig.) stum, åndelos; *sprecare il* ~ snakke til ingen nytte, spille sin møy, *strumento (dia)* ~ blåseinstrument, *tenere il* ~ *con denti* se helt ferdig ut **fibbia** *f* spenne; **fibbiaio** *m* spennemaker, -selger **fibra** *f* fiber; *fig.* konstitusjon, karakter, vilje, **fibrilla** *f* tynn fiber; **fibrina** *f* fibrin; **fibrinoso** fibrinholdig, **fibrocemento** *m* asbestement; **fibrina** *f* silkefiberstoff; **fibroma** *m* bindevevssvulst, **fibrosita** *f* det å være trevjet, **fibret**, **fibroso** trådet **fibret**

fibula *f* spenne, **fibula**, **leggben**

fica *f* *gl* fiken; *F* kuse, vulva, *far la fica* gjøre en uanstendig geberde (med tommelfingeren mellom pekelfingeren og langfingeren), **ficain** *f* likentre, likenlund

ficcanso *m* snushane, nysgerrig, **ficare** stikke, slå i (spiker), slå inn; ~ *gli occhi addosso a uno* stirre intens på en, *ficcarla a uno* innbille en noe, *refl* stikke seg inn, legge seg opp i, *ficcarsi qualcosa in testa* sette seg noe i hodet, *dove se ficcati?* hvor har han gjort av seg? *ficcarsi in un imbraglio* rote seg opp i et uføre, en vanskelighet, **fiche** *f* (fransk) jeton, spillemerke, **ficchino** *m* snushane

fico *m* (pl -chi) liken(tre); *non m importa un ~* *fam* det er meg revnende likegyldig, *far le nozze coi fichi secchi* ville gjøre noe stort (flott) med små (usne) midler, *non vale un ~ secco* det er ikke noe verdt, *terhar la pancia ai fichi* ikke utsette seg for fare; ~ *il India* = **ficodindia** *m* (pl *fichidindia*) sl. kaktus (med likenlignende frukt); **ficulo(e)** *m* likentre-

fida *f* beite, **fidanza** *f* litt tillit, sikkerhet; *fare a ~ con uno* ha litt til, regne med en, **fidanzamento** *m* forlovelse, **fidanzare** forlove; *refl* forlove seg, **fidanzato** *m* forlovet, kjæreste, **fidare** beire ~ *in uno* tro, stole på en; forlate seg på en, *fidarsi di uno* stole på en, *fidarsi di fare qualcosa* tro seg selv i stand i å gjøre, *fidarsi e bene*, *non fidarsi è meglio* en skal se sine folk an, **fidatezza** *f* pålitelighet, **fidato** pålitelig, betrodd, **fidateog**

fidecommesso *m* fideikommiss, **fidecommissario** *m* fideikommissar, **fideiussione** *f* kausjon, garanti, **fideiussore** *m* kausjonist, selvskyldner; *costituirsi ~* kausjonere som selvskyldner

fidellino *m* *dia* sl. trådformet spaghetti; **fidente** *till*, *isfull* (in overfor)

fido tro(fast), pålitelig, ~ *m* trofast, betrodd person, merk kreditt, **fiducia** *f* tillit; *voto di ~* tillitsvotum; *questione di ~* sak som det stilles kabinettsspørsmål på; *uomo di ~* pålitelig, betrodd mann, **fiduciario** *tillits-*, som beror på tillit, *circolazione fiduciaria* seddelmasse som der ikke er dekning for i metall, *erede* ~ arving som skal fullbyrde arvelaterens vilje, ~ *m* tillitsmann, bank, **fiducioso** *tillitsfull*

fiedere poet = *ferre fielle m* galle (og fig.)

fiemagione *f* slått, **fiennaia** *f* høyloe, låve; **fiennaio** høy-, *fatte fiennaia* lå; **fiennuolo** *m* høyseiger, **fiennle** høy-, **fiemile** *m* høyåve, -stakk, *fig* stygt rom; **fieno** *m* høy, *fare il ~* slå høy; *febbre da ~* høyfeber, **fiemosa** grasrik

fiera *f* messe, marked, basar, markedsgave; *con* *villdyr*; ~ *di beneficenza* veldedighetsbasar, ~

compagnaria prøvemesse; **fieraluolo** *m* markedsselger, **fierazza** *f* villskap, stolhet, hovmod, fieri, *in ~* ~ vordende, tilblivende, potensiell, *essere in ~* være i emning, **fiero** vill, grusom, heftig, ustyrlig, stolt

fievole svak (om lyd), **fievolazza** *f* svakhet

fifa *f* vipe, *mil* redsel, feighet, **fifone** *m* reddhare **figaro** *m* spøk, barber; **bolero**; **figgere** feste, hefte, *figgersi in capo* sette seg i hodet

figlia *f* datter, **figliare** (fi-) få unger, føde (om dyr), **figliastro** *f* **figliastro** *m* stedatter, -sønn, **figliata** *f* (unge)kull, **figliatura** *f* fødsel, kalving, **figliereccolo** *m* fruktbar (om dyr); **figlio** *m* sønn, barn; *figli maschi* sønner; ~ *naturale* uekte sønn, ~ *di primo (secondo) letto* barn av første (annet) ekteskap; **figlioccia** *f*, **figlioccio** *m* guddatter, -sønn, **figliolame** *m* barne-, ungeflokk, **figliolanza** *f* barneflokk; sønneforhold, **figliuolo** *f* datter, pike, **figliuolo** *m* sønn, barn, gutt

figuolo *m* med byll, kong, **figuoloso** full av byller

figulina *f* pottemakerkunst, keramikk, **figulinale** *m* **figulo** *m* pottemaker, keramiker

figura *f* figur, bilde, skikkelse, ansikt; *buldekort far bella (brutta)* ~ gjøre godt (dårlig) inntrykk, *fare ottima* ~ gjøre et meget godt inntrykk; *far ~* ta seg ut (kier); *far la ~ di ~*, se ut som ..., gjelde for ...; *mezza ~* brysbilde, **figurabile** tenkelig, **figuraccia** *f* sorgelig figur; **figurante** *m* *f* statist, **figurare** forestille, opptrede, forekomme, **figurere**, fremstille, spille, late som om; *figura di non conoscermi* han later som han ikke kjenner meg, *refl* tenke, forestille seg, innbille seg, *figurarsi' figuramoci'* tenke seg til; *vengano di queste poure di piu vecchi*, *figurarsi di novizi* selv de eldste kan få den slags anfall av skrekk for ikke å snakke da om begynnerne, *si figurati* tenk Dem! jeg ber! det må De da gjerne! **figurativo** *figurativ*; *le arti figurative* de bildende kunster, **figurato** billedlig, figurlig, allegorisk, overført; **figuratore** *m* (f -trice) som fremstiller, former, **figurazione** *f* fremstilling, det å være figurlig, **figurina** *f* liten figur, statuett, **figurinale** *m* en som selger små gipsfigurer o.l.; **figurino** *m* motelegning, motejournal, modell, motenarr, taps; **figurista** *m* *f* portrettmaler(inne), **figuro** *m* skummel fyr, **figurone** *m* stor figur, *con questa pelliccia faccio un ~* med denne pelsen vil jeg se flott ut

fila *f* rekke, kø, *mil* geledd, *di ~* uten avbrytelse, *tre giorni di ~* tre dager i trekk, *in ~* *indiana* i gåsegang, *far fila* ~ gå, stå i kø, *mettersi in ~* stille seg i kø, **filabile** som kan spinnest; **filaccia** *f* løse tråder, rekkegarn, charpi; *twist*; **filaccio** *f* rekketråd, **filaccioso**, **filaccioso** trådet, trevjet, **filagrama** *f* filigran, vannmerke, **filatore** *m* gullarbeider, **filamento** *m* (pl også *le filamenti*) tynn tråd, fiber, støvdærer, **filamentoso** trådet, trevjet, **filanda** *f* spinneri, **filandaia** *f* spinneriarbeiderske, **filandiere** *m* spinnerierier, -leder, **filandro** *f* avfall (etter spinning), **filante**, **stella** ~ stjerneskudd, **serpentin**

filantropia *f* menneskekjærlighet, **filantropi**; **filantropico** *m* *ci* filantropisk, **filantropo** *m* filantrop, **filare** spinne, slippe ut (tau) flyte (om lys) ose, *shikke stikke av non e più il tempo che Bertu*, *filava* det er ikke lenger den gode gamle tid, ~ *con una ragazza* florte med en pike; *far ~ uno*, *passe* på en, holde en i ørene; ~ *i remi* holde årene i sjoen (for å bremse), ~ *diedi nadi* gjøre ti knops fart, ~ *sangue blo*, ~ *m* rekke, rad.

filarmónico (pl -ci) musikkelskende, filharmonisk
m filharmoniker, musikkelsker; **filastrocca** f
vровl, langtekkelig snikk snakk; regle, remse,
ramse

filatelia, **filatelica** f **filate** i frimerkesamling, **fila-**
telico (pl -ci) filatelistisk, ~ m frimerkesamler,
filatelista m frimerkesamler, **filatelico** m råsilke,
filato spunnet, ordentlig, systematisk; ~ m spinn,
garn, **filatoio** m rokk, spinnemaskin, spinneri,
filatore m (f -trice -tora) spinner; **filatura** f
spinneri, spinning, garn, vevning

filettare (é) pynte med små bånd, snorer, ornamen-
ter; **tekn** gjenge, **macchina per** ~ gjengetmaskin,
filettatore m (f -trice) en som pynter, **filettatura**
f pynt med bånd, snorer, ornamenter, **filetto** m
ten tråd, snor, bånd, strek, oppstrek (i skrift),
fi et; tungebånd, bisset; gjenger (på skrue); **filetti**
di cotone pussetvist

filiale sønne-; ~ f (casa ~) filial, **filiazione** f
forhold mel om barn og foreldre, filiasjon; **fig**
sammenheng, **filibustiere** m sjorøver, **fig** eventy-
rer, **filiera** f apparat til å lage metalltråder,
spinnemunnstykke, dyse, **filiforme** trådformet,
filigine etc se **fuligine** etc; **filigrana** f filigran,
vannmerke; **filigranato** filigranaktig, forsynt med
vannmerke, **filinguello** m se **fringuello**

filippico f, **filidante** **filippino** m s prest **filippo**
m g msa, **filisterismo** m filisteri, spissborgerlig
het, **filisteo** filistras, spissborgerlag ~ m fias er
småskårent indvold, spissborger

film m film, ~ a colori fargefilm, ~ educativo
didattico, documentario kultur-, undervisnings-,
dokumentarfilm, **girare un** ~ dreie en film, ~
muto stumfilm, ~ parlato talefilm, ~ sonoro
lydfilm; **filmare** filme, filmatisere; **filmine** f pl
bi ledbånd, filmstrips

fila m (pl og id le fili) tråd, garn, stump, egg (på
kniv), ~ d'acqua halvturr bekk, ~ dell'acqua
hovedstrømmen i en elv, ~ d'Arianna ariadne-
tråd, ledetråd, ~ conduttore ledetråd; **fig** rød
tråd, dar del ~ da torcere (fig) gi en noe å
bestille, skaffe en bryderi, sette en grå hår i
hodet; ~ d'erba gras-strå, ~ di ferro jerntråd, ~
metallica metal tråd, ~ nuda (elektr) blank tråd
~ di ottone messingtråd, per ~ e per segno
nøyaktig, ~ delle reni ryggrad; ~ di sera
sliketråd, essere in ~ være på god vei, essere
ridotta a un ~ være radmager; essere sospeso a
un ~ henge i en råd, far le fila være, bli seig (om
ast); passare a fil di spudo hogge ned for fote, non
c'è ~ di speranza der er ikke gnist av håp ~
spinato piggetråd, rivestire con spire di ~ overspin-
ne (elektrisk tråd); ~ del telegrafo telegraftråd
telegraf; senza fili trådløs telegraf ~ di voce
liten, fin stemme; tirare le fila konkludere, avslut-
te, tagliare secondo il ~ skjære med veden,
stoffet, kjøttet

filobus m trolleybuss, **filodrammatico** (pl -ci) som
spiller amatørteater, ~ m amatørskuespiller

filologia f filologi, språkvitenskap, ~ comparata
sammenlignende språkvitenskap **filologico** (pl -ci)
filologisk, **filologo** m (pl -gi) filolog, språkforsker
filomela f poet nattergal; **filoncino** m lite avlangt
brød **filondente** m etamine, siktetduk

filone m (hoved)åre (mineral), stort brød, ~ del
fiume hovedstrømmen i en elv

filonismo m kjærlighet til alt nytt; **filoso** trådet
filosofaglia f neds flokk filosoffer, grublere, filo-
sofale filosofisk, **pietra** ~ de vises stein, filoso-

fole m neds filosof, grubler, **filosofare** (-lo-)
filosofere; **filosofastro** m neds dårlig filosof,
grubler, **filosofeggiare** (é) filosofere, **filosofema** m
filosofem, **filosofesco** (pl -chi) neds filosofisk,
filosofessa f kvinnelig filosof; **filosofia** f filosofi
prendere una cosa con ~ ta noe rolig, overlegent,
filosofico (pl -ci) filosofisk, **filosofo** m (f -a, -essa,
filosof, **filosofume** m flokk dårhge filosofer, grub-
lere, tankespinn, rotete ideer

fil(l)ossera f vinlus; **filotea** f (en) bønnebok

filovia f trolleybuss, trolleybuss(linje)

filtrare filtrere, sive (ut), **filtrazione** f filtrering
filtro m filter, ~ (amuruso) elskovsdrikk, ~
giallo (for) gulfilter, ~ passabanda (radio) bånd-
filter, **filugello** m silkeorm, silkesommerfugl, **filu-
gello** m råsilke (avfalssilke)

filza f rekke, serie; bunke (dokumenter); tråkle-
sting, tråking, ~ di perle perlekjede, **filzuolo** m
silketrådsdukke (bunt)

fimbria f sj linning, garnering

fimo m møkk, gjødse

finale endelig, sist, ende-; slutt-; **esito** ~ sluttre-
sultat, **gara** ~ sluttkamp, **finale**, **gara** ~ siste
runde omgang **il giudizio** ~ dommedag **scena**
~ sluttscene, **finale**, ~ f sluttbokstav, sluttstave-
se, utlyd, ~ m finale; **finalista** m, f finalist
finalita f målbestemthet, hensikt, hensiktsmessig-
het, **finalmente** endelig, til slutt

finanche, **financo** selv, endog, til og med

finanza f finansadministrasjon; **finanze** finanser,
penger, finansvesen, **guardia di finanza** tollhe-
jent, **ministro delle finanze** finansminister, **finan-
ziamento** m finansiering, **finanziare** (a) finansiere,
finanziario finansiel, finans-, **anno** ~ budsjettår,
leggi finanziarie finanslover; **riforma finanziaria**
finansreform, **fare un sacrificio** ~ bringe ei
økonomisk offer **finanziatore** m (f -trice) en som
finansierer noe, **finanziere** f redingot, **alla** ~
(rett) med kylling-lever **finanziere** m finansmann,
tollhejent

finca f liten kolonne, typ linje mellom to kolon-
ner, **finché** inntil, så lenge som, **aspettami** ~ in
(non) vengo vent på meg til jeg kommer

fin fin, skarp(sindig), ~ m formål, øyemed; **a** ~
di for at, **a buon** ~ i god hensikt, **il** ~ **giustifica**
i mezzi hensikten helliger midtel, **seconda** ~
skjult hensikt, ~ **f** m, ende, slutt, heldig resultat
død, ~ **maggio** (merk) ultimo mai, **all'a**, ~, **alla**
fin ~ til slutt, til sist; **salvo buona** ~ (merk)
under forbehold av riktig inngang, under sedvan-
lige forbehold **in** ~ til slutt, **la** ~ **corona** l'opera
når enden er god, er allting godt, **la** ~ **l'odu**
l'opera når enden er god, er allting godt el. verket
roser mesteren

finestra f vindu; **spøk** øyne: ~ **scorrevalle** skyve
vindu, **a mangiare questa finestra** a saltare
questa finestra være nodt til å velge mellom to
onder, **che** ~ (fam) for et vindu! (om åpning,
sår etc); **fare una** ~ (fam) lage et vindu (om
åpning, sår), **finestrino** m glassmester, **finestrata**
f det å slå igjen vinduet (for en), **una** ~ **di sole**
et solgløtt, **finestrino** m lite vindu (tog, trakk, bil
etc.), **spøk** hull (i bukser)

finezza f finhet, renhet, høflighet, oppmerksomhet
finere fingere forstille seg, hykle, foregi, late som
om, simulere, **fingersz ammalata** spille syk, **fin-
gimento** m forstillelse, **finitore** m (f -trice, hykler,
simulant

finimento m avslutning, fullendelse, utsmykning,

utstyr, dekketøy, sengetøy, servise, smykker, smykkesett; *pl* seletøy; *finimondo* *m* verdens undergang, *fig* stor ulykke, *fiante* (-isco) (av)slutte, ende (*in* på, *con* med), si (i til), holde opp, do, ~ *uno* gjøre det av med en; *finirla con uno* bryte med en, *finiscila* 'hold opp' ~ *gli anni* lyse år, *nun mi finisce* det tilfredsstiller meg ikke, *la finira* io det skal jeg sette en stopper for; *fini col dire* han sluttet med å si, *andria a finir male* det kommer til å gå galt, *dove vuole andare a* ~ *con queste parole* 'hvor vil hun hen med disse ord' *finis* *m* slutten av en undervisningstime, *dare il* ~ *si* fra at timen er slutt (*am pedellen*); *finitezza* *f* fullendelse, fullkommenhet, *finitimo* tilstøtende, nær, *finito* fullendt, fullkommen, ferdig, avsluttet, trett, *è finita* det er forbi, *è un uomo* ~ han er ferdig, *ladro* ~ erketjuv, *farla finita con qualcuno* gjøre en ende på noe, *finitura* *f* fullendelse, fimpussing

finlandese finsk, ~ *m* finne *finnico* (*pl* -ci) finsk *finu* lin, lynn, *ura* ~ purt gull ~ *a* inntil, ~ *a* *che fin tanta che* inntil, så lenge som, ~ *a ora* inntil nå, ~ *da allora* fra da av, ~ *a qui fin qua* (like) hit, *fin là* (like) dit, *finocchio* *m* hui fennikel, *f* homoseksuell *finora* inntil nå, hitil *finì se* fingere

finta *f* forstilling, *ti fecting*; *finte*, kunstig hårpisk, rommeklaff, kantebånd, oppslag, *far* ~ *di* late som om ..., *fintaggine* *f* falskhet, *fintantoche* inntil, så lenge som, *finterim* *f* falskhet, forstøt, se grønt omkring en blomsterbukett *fintino* *m* falskt hår, halvparykk, *finto se* fingere, ~ *adj* forstøt, fingert, *hyk* *crsk* ask, kunstig, *harbu* *finta* falskt sk, egg, *battaglia finta* skinnsektning, leksevelse, *porta finta* bunddør, *uomo* ~ falskt menneske, ~ *m* hykler, *finezza* *f* forstilling, fiksjon, oppdikning, innbilning

fio *m* straff, bot; *gl* ten, *pagare il* ~ *di qualcosa* hote (unngjelde, få sin velfortjente straff) for noe *fiocaggine* *f* heshet, svakhet, *fiocamente* hest, med svak stemme, *fiocco* *f* vrist, dial floteskum, *gl* haug, mengde, snofnugg, *fioccare* (*o*, *fyke* (sno) *fig* hugle ned, regne, *fiocco* *m* (*pl* -chi) sløyfe, kvast, dott, snofnugg, cellul, *mar* fokka(seil), *coi* *fin* *h*, i merket dyktig, *nyde* *g* elegant *fioc* *tocchi di avena* havregryn, ~ *di neve* snofnugg, *fiocchi di sapone* såpespon, *fiocoso*, *fiocuto* full av kvaster, dotter, fnugg, *fiocchezza* *f* heshet, svakhet, *fiocina* *f* harpun, lyster, fiskelodd *fiocinare* (*o*) harpunere, stikke *fiocinata* *f* stikk med *fiocina*, *fiocine* *m* druekjerner, drueskinn *fiociniere*, *fiocinino* *m* fisker (med *fiocina*), *fioco* (*pl* -chi), svak, hes, ulydende

fionda *f* slynge

fiorata *f* blomsterelgerske, *fiorato* *m* blomsterhandler, gartner, *fiorame* *m* blomster, blomstermonster, *fiorare* blomstre, *fiorata* *f* skum på fargeskjell *fiorato* blomstret *fiorcappuccio* *m* bot ridderspore, *fiordaliso*, *fiordiligi* *m* lilje, kornblomst, *heraldikk*; fransk lilje

fiordo *m* fjord

fiore *m* blomst, *fig* blomst, det ypperste; *fior* (*i*) kort, klover, *a fior d'acqua* i vannskorpen, *un fior di barbante* en erkeskurk, *un fior di galantuomo* en hedersmann *essere in* ~ være i blomst, blomstre, *dire qualcosa a fior di labbra* si noe flyktig, skjodesløst, lett henkastet, mumle noe uten å bevege leppene, *fior di latte* fløte, si mild fløteost *a* ~ *di pelle* i huden, overflatisk *che fior*

di ragazza 'for en praktfull pike' *fior di roba* vare av beste kvalitet; ~ *del vino* vinskum, ~ *di quattrini* overflod av penger, *a fiori* blomstret, *fioreggiare* *v* blomstre

fiorente blomstrende, *fiorentineggiare* (-ne-) prøve å snakke fiorentinsk, *fiorentineria* *f* del å etterligne fiorentinsk; fiorentinisme, fiorentinismo *m* fiorentinsk talemåte, fiorentinisme, ordtak, regle, ordspill (srl fra Firenze), *fiorentinita* *f* fiorentinskhet, fiorentino fiorentinsk, ~ *m* fiorentiner, fiorentinsk språk, *fioretta* (*e*) smykke (med språkblomster), *mus* synge koloratur, *fioretatura* *f* (språklig) utsmykning, *mus* koloratur; *fioretta* *m* fiorettefakter, *fioretto* *m* liten blomst, det beste (av noe), fioret; fioretisilke; si papir, (fromt) løfte om avholdenhet *fioretti* språkblomster, utvalgte stykker av litteratur; *mus* koloratur, forsinger; *floricoltore* *m* blomsterdyrker; *floricultura* *f* blomsterdyrking, *fiorifero* blomstrende, blomsterbærende, *fiorite* blomster-, *fiorino* *m* *gl* florin, en gullmynt, *florire* (-isco) blomstre, sette blomst, florere; smykke med blomster, få til å blomstre, *fiorista* *m*, *f* blomsterelsker, -dyrker, blomstermaler, en som lager, selger kunstige blomster, *fiorita* *f* blomster og løv (som kirker og gater stros med ved prosesjoner); lag, dekke, blomstene på en plante, blomstring, litteraturutvalg, krestomat, *fiorito* blomstrende, blomstret i blomst, rikt dekorert, *carra fiorita* utsøkt godhet, *atta fior* i blomstret tapet (*va*) ~ muggen vin, *stile* ~ blomstrende stil, *fioritura* *f* blomstring, blomsterbestand, utsmykning, koloratur; *fiorone* *m* stor blomst, vårfken; *fiorrancino* *m* ruglekonge; *fiorrancio* *m* marigull, *fiorume* *m* høyrester (*i* åve)

fiosso *m* gelenk

fiottare (*o*) jamre, brumme, mumle, bo'ge; *fiotto* *m* bolge, strøm, *a fiotti* i strømmen, *fiottone* *m* (*f* -ono) en som stadig brummer, klager, jamrer seg

firma *f* underskrift, signatur ~ *illegibile* signatur uleselig, *avere la* ~ ha prokurā *fare, apporre la* ~ undertegne, ~ *autografo* egenhendig underskrift, *autenticare legalizzare la* ~ bevitne underskriftens ekthet, *firramento* *m* himmel(hvelv) *firmano* *m* sultan edikt; *firmare* underskrive, signere; *refl* underskrive seg, *firmataria* *m* underskriver

fiarmonica *f* trekkspill

fiscale fiskal, skatte-; *fig* hard, streng, inkvisitorisk, *avvocato* ~ påtalemyndighet i militærsaker *ritenuta* ~ skattefradrag, *sgravio* ~ skattelettelse *leggi fiscali* skattelover; *visita* ~ helsekontroll ~ *m* *gl* fiskal, statsadvokat, *fiscaleggiare* (*e*) representere statskassen, *fig* snuse på, legge seg opp i, *fiscalismo* *m*, *fiscalità* *f* strenghet, hardhet, *fig* det å snuse på noe; *fiscella* *f* vidjekorg til ost

fischibile som kan, bor pipes ut, *fischimento* *m* plystring, (ut)piping, *fischiare* (*i*) plystre, fløyte, pipe (ut); (fugl) synge, (slange) hviste, (vind) suse, ~ *una pipe* en ut, ~ *la fine del giuoco* (sport) blåse av, ~ *l'inizio del giuoco* gi slartsignal, *mi fischiano gli orecchi* jeg har øresus, *fischiate* *f* plystring, fløyt, pip, teatr piping, pipekonvert, *fischiatore* *m* (*f* -tree) piper, plystrer, *fischierellare* (-re-) plystre lavt, småplystre; *fischiettare* (-e-) småplystre, *fischietto* *m* langvarig, stadig plystring, *fischietto* *m* lite fløyt, pip, liten fløyt, pipe; *fischietti* nudler, *fischia* *m* pip, piping, pipe, fløyt, ~ *finale* avblåsning, fischio

m stadig piping, sus, *fischione* m pipeand utpiping, hån, falling stakkar *fischioti* se *fischietti*
fiscu m fischu, sl damehalsstørkle, *fisco* m /pl -chi/ statskasse, *gl* straffemyndighet

fisica f fysikk, ~ *nucleare* kjernefysikk, atomfysikk, *fisico* (pl -ci) fysisk, legemlig, *carta fisica* fysisk kart (geografi, geologi), *educazione fisica* kroppøving, idrett ~ m fysiker, legemsbygning
fisima f ide, innbilning, *fisiocratico* (pl -ci) fysio-
 kratisk, ~ m fysiokrat *fisiognomia* f *fisiognomi*
fisiognomica f *fisiognomikk* *fisiognomico* (pl -ci)
 fisiognomisk, *fisiognomo* m *fisiognomiker*, *fisiogra-*
fia f *fysografi*

fisiologia f *fysiologi*, *fisiologico* (pl -ci) *fysiologisk*
fisiologo m (pl -gi) *fysiolog* *fisi(n)omia* f *fysio-*
gnomi, ansiktsuttrykk), *fisi(n)omico* (pl -ci) *fysio-*
gnomisk, *fisi(n)omista*, *fisi(n)omo* m *fysio-*
gnomiker *fiso*, *guardar* ~ se stivt på

fissaggio m fiksering, fikserbad *bullone di* ~
 hju bolt, *fissare* bestemme, fastslå, rette (opp-
 merksomhet), leie (rom), feste (tjener), feste,
 hefte, *fissa* fikserte *refl* ia opphold, slå seg ned
 feste blikket, stirre (på noe) *fissarsi di* ~ sette seg
 i hodet at ...; *fissarsi in qualcosa* (uno bare tenke
 på en ting (person)), *all'ora fissata* til avtalt tid
fissativo m fikservæske (materie), *fissatobollato* m
 kope-, saigskontrakt (ved omseining av verdipa-
 pper), *fissature* m fikservæske, *bagno* ~ fikser-
 bad, *fissazione* f fiksering fastsettelse; fiks ide
 tvangsforestilling *fissezza* f fasthet *fissile* delbar,
 spaltbar, *fissione* f spakning, deling, ~ *della* o
 m atomspalting *fissipede* m klauvdyr *fissità* f
 fasthet, *fisso* fast, bestemt, vedvarende, varig,
 stasjonær, *idea fissa* f ks ide, *stella fissa* fiksstjer-
 ne, ~ *al suolo* jordfast, jordhunden ~ m fast
 lønn, fast løn

fistola f med fistel, *mus* skamme e *fistolo* m se
fistola stor ulykke, dievel *aver il* ~ addosso
 være besatt, *fistolosa* f stult

fittaurari m mlt høvding oberst (i Etiopia)

fito- plante-, *fitologia* f plantelære

fitta f mengde, bande stikk, smerte *v* hengemyr
 merke (eller slag), *una* ~ *di* *macchiette* en
 mengde tav, *fittabile* m *fittatuolo* m leier, forpak-
 ter, *fittanza* f leikontrakt *fittavolo* m forpakter
fittezza f *v* tetthet, *fittile* leir-, terracotta-, *fittivo*
 fiktiv, innbilt, *fittizio* kunstig, forfalsket, falsk
 fiktiv, skinn-

fitto se *figgere*, ~ *adj* festet, staket inn i; tett,
 kompakt, *nel più* ~ *inverno* midt på svarte
 vinteren, *discorrere* ~ ~ snakke raskt, *nel* ~ *di*
un bosco i tykkeste skogen, *nel* ~ *della notte* i
 nattens mulm og mørke, ~ m leiekontrakt),
pagare 20 (100) lire di ~ betale 20 (100) lire i leie
un ~ *di* 10 (100) lire en leie på 10 (100) lire *fittone*
 m pelerot, *fittuario* m leier, forpakter

fiumale litt elve-, *fiumana*, *fiumara* f strøm, flod
 elv, *una* ~ *di* *popolo* en strøm av mennesker,
fiume m elv, *fig* strøm, *fiumatico* pl -ci elve-

fiutare snuse, lukte, snuse (tobakk), *fig* snuse opp
fiutata f *snusing*, pris, *dare una* ~ *a qualcosa*
 snuse litt på noe, *fiuto* m luktesans, test *og* *fig* i

flabellifero m bærer av strutsefjærvifte (i prose-
 sjon), *flabello* m stor vifte av strutsefjær, *flacci-*
dezza f slapphet, en sykdom hos silkeorm, *flac-*
cido svak, slapp *flaconcio* m liten flaskong
flaccone m flaskong

flagellamento m sj pisking *flagellante* m selv-
 pisker, *flagellanti* *flagellare* e piske *flagellato* m

on *Papa* st *flagellatore* m f *trice* pisker
flagellazione f pisking *la* ~ *di* *Casto* Krist
 budtelling og maeri som fremstiller denne
flagello m pisk svepe piage straff tam over
 flod *flagizio* m *gl* skurkaktighet

flagrante øvensynlig, *flagrant* *cogliere in* ~ *ta* på
 fersk gjerning, *flagranza* f *jur* det å være tydelig,
flagrant, tatt på fersk gjerning, *estinto per trascor-*
sa ~ *(jur)* foreldet (forbrutelse) *flagrare* lit
 brenne

flamgera f *gl* svensk sabel, *flammeo* litt flam-
 mende, *flabella* f flanel, *flangia* f teke flens

flato m rapring), vind (i magen), *flatulento* opp-
 blåst, vindfull, *flatulenza* f *flatulens*, vind (i
 magen)

flautato mus fløyetegnende, *flautato*, *flautista* m
 fløytespiller, *flauto* m fløyte(tone), ~ *a becco* ~
dolce blokkfløyte, ~ *magico* tryllefløyte

flave(sc)ate blondaktig, *flavo* blond, gul

flebile bekjægelig, begredelig, *flebite* f årebetennel-
 se *fleborragia* f brudd på blodåre, *flebosclerosi*
 f åreforkalkning, *flebotomia* f årelatning, *fleboto-*
mo m årelater, årelaterkniv

flemma f tålmod, sinnssro, *flegma*, *flemmatico* (pl
 -ci), *flegmatisk*, ~ m *flegmatiker*, *flemmone* m
 med bindevevsbetennelse, *flegmone*, *flemmonoso*
 som har med *flegmone* å gjøre

flessi se *flettere*, *flessibile* bøvelig *cappella* ~ blot
 holt *flessibilità* f bøyelighet *flessue* bøyelig
flessione f bøyning, gram. fleksjon, *flessivo* flek-
 terende *acqua* f *ed* hav og språk *flessore*,
muscolo ~ bøyemuskel, *flessuosità* f smidighet;
flessuoso smidig, *flettere* bøy

fibotto m sl pram, *ficorno* m jakthorn, *fietene*
 f se *flutene*, *flutare* flite, *fiscorno* m sl jakt-
 horn *fin* m sprøytevæske (mot insekter) *fittene*
 f med blære, vable (på huden)

fiocido sj se *fiacido*, *fiocco* mar se *fiocco*
flogistico (pl -ci) betennelses-, *flogosi* f betennelse,
flogostosi f betennelse i benvev

flora f planterike, -liv; flora; *florale* blomster-,
floro litt blomstret, blomstrende; *floriscenza* f
 blomstring, *floricultura* etc. se *fioricultura* etc,
floridezza f blomstring, *florido* blomstrende, *flori-*
legio m antologi, *florilegium*

floscezza f slapphet, *floscio* slapp, blot, *floscume*
 m noe slapt blott

flotta f flåte ~ *mercantile* handelsflåte, *flottare*
to, flyte, *flottazione* f mar flytning, sommerflot-
 ting *la* *linea di* ~ vannlinje (på skip); *flottiglia* f
 flåte av småskip; *flottilje*, ~ *di* *pescherecci* fiske-
 rflåte

fluente flytende, *fluidale* væske-, *fluidezza* f sj ~
fluidità f flytende tilstand, ~ *di* *stile* flytende stil,
fluido flytende, ~ m væske, *fluidum*, *fluire* f -isco,
 flyte, *fluitazione* f. ~ *del* *legname* tømmerflot-
 ting

fluore m med flod, *fluorescente*, *tubo* ~ lysstoff-
 rør, *fluorescenza* f *fluorescens* *fluorite* f flusspat,
fluoro m fluor, *flussione* f med (ut)flod, *flusso* m
 med (ut)flod ~ e *reflusso* flo og fjære; *fig* det
 åølge fram og tilbake

flutto m litt bølgeslag; *fluttuamento* m bølging,
 bølgebevegelse, *fluttuante* bølgende, flytende; *fig*
 tvilsom, *fluttuare* (flu-) flyte,ølge, *fig* være i
 tvil, *fluttuazione* f bølgebevegelse, fluktasjon, ~
dei *trali* stigning og fall (på verdipapirer), *fluvia-*
le, *fluviale* elve-, *navigazione fluviale* elvefart
 fob a /angst

foca *f* sel, selskinn, **focaccia** *f* (hvete)kake, *render pan per* - gi igjen med samme mynt, **focace** *gl* brennende, **focain**, **pietra** - fyrstein, **focale** som angår brennpunktet; **focara** *f* sj. varmebekken, **focatico** *m* familieskatt, -avgift, **focato** ildfarget, rødbrun; **focē** *f* (elve)munning, *mettere far* - munne ut; **focista** *m* fyrbøter, en som lager, selger fyrverken, **focile** *m* fyrstål, *gl* gevær; **foco** *m* fokus, brennpunkt, *se* ellers *funco*, **focolaio** *m* med smittesentrum; **focolare** *m* ildsted, arne; *tekn* fyr(rom), *med* smittesentrum, **focone** *m* stor ild, *mil* fenghull, **focoso** brennende, ildfull, ilter, hissig.

fodera *f* Futteral, *för*; *mar* kopperbekledning - *dell'ombrello* paraplytrekk; **foderare** *to*; *före* (tøy), **foderato** *föret*; *fig.* ve.beslutt, full, spekket, **foderatura** *f* *föring*, **fodero** *m* Futteral, *mil* skjede

foga *f* iver, ildfullhet; **fogata** *f* sprengladning, *sj* forfølgelse (av vilddyr).

foggia *f* måte, maner (tøys) *se* *it* - *di vestire* måte å kle seg på; *a* - *di* .. som, liksom, i form av ...; **foggiare** *to* forme.

foglia *f* blad, lov, *mangiare la* - forstå en halvkvadet vise; *non muove* - *che Dio non voglia* det fal er ikke et blad til jorden uten at Gud vil, *non muover* - ikke gjøre noe, - *(di stagno)* tinnfolie, kvikksolvbelegg, *stretta e la* -, *larga e la via*, *dite la vostra che ho detto la mia* bladet er smalt, og veien er bred, nå har jeg talt, og det skal dece med isies *for å avslutte en fortelling og/eller gi ordet til andre*

fogliaceo blad-, bladaktig, **fogliame** *m* lov, lovverk, **fogliante** *m* foliant, *feuillant* munk, **fogliare** *to*; skyte blad, gronkes, **foglietta** *f* lite blad, sl snustobakk, *(i Lazio)* en halv liter (rommål) **foglietto** *m* lite blad, flyveblad, passerseddel, halvark, **fogliifero** som bærer blad, **foglio** *m* blad, *typ.* ark, folio, avis, blad; attest, papir, obligasjon, pengeseddel, - *d'ammisione* adgangstegn, *in* - *in folio*, *un in* - en foliant; - *di guardia* (*typ*) forsattside, - *di presenza* deltakerliste, - *scompagnato* løst blad, overskytende blad, ark, - *di via* utvisningsdokument (fra politiet); *mil* marsjrute; - *volante* flyveblad, **foglioso** *sj.* - **fogliuto** bladrik, løvrik, bladet.

fogna *f* avløpskanal, groft, tennestein; *fig* skitten sted, menneske, **fognuolo** *m* en som siel er med drenering (renovasjon), **fognare** *to*; grofte, drenere; **fognaruola** *f* avløpsgroft under vinranker, **fognatura** *f* avløpsrør, drenrør, grofter, drenering

fogno *m* snøstorm, -kave; **foia** *f* begjær

foia *f* label, eventyr (*og fig*), **folaga** *f* blisshone.

folata *f.* - *(di vento)* vindstøt

folcere, **forcire** *poet* støtte

folciore *m* folkeminnegranskning, folklære, **folclorista** *m* folkeminnegransker, **folcloristico** (*pl* -*ci*) folkloristisk

folgorare (*fol*-) lyne, **folgorato** rammet av lynet, **folgorazione** *f* lyn(ing), lynnedslag, **folgore** *f* lyn, **folgoreggiare** (*e*) lyne, **folgoro** *m* *se* *fiocina*

folio *etc.* *se* *foglio* *etc.*, **folia** *f* mengde, sverm, tregnsel; **foliare** (*to*) tøyve (tøy), valke, presse (druer), **folliato** *m* druepresse, **folliatore** *m* (*f* -*trice*) en som tøver, valker, presser; **folliatrice** *f* valkemaskin, presse, **folliatura** *f* valking, pressing

- *del vino* det å dytte til bunns igjen druer som flyter opp under gæringen, **folle** tåpelig, *in* - på tomgang, dødgang (motor), - *m.* *fiåpe*

folleggiamento *m* det å dumme seg, **folleggiare** (*te*,

handle tåpelig, more seg tankeløst, **folletto**, (*spirito*) - sl. ånd, vette som lever i lufta, **folia** *f* tåpelighet, galskap, **follicolare** som har, angår follikler, **follicolo** *m* belg, kapsel), *med* kjertelsekk, follikkel, **follone** *m* valkeredskap, -maskin

folia *f* sj. mengde, sverm, **foltezza** *f* tetthet, **folto** tett, tykk, *nel* - *di* - midt i

fomenta *f* varmt omslag, **fomentare** (*te*) fremme nære, tilskynde, **fomentatore** *m* (*f* -*trice*) en som tilskynder (til noe galt), oppvigler, **fomentazione** *f* tilskyndelse, agitasjon, **fomento** *m* varmt omslag, *fig* næring, tilskyndelse, agitasjon, *dare* - *a qualcosa* gi noe næring, **fomite** *m* noe tørt, brennbart, (*fig*) - *di discordie* kilde til splid

fonda *f.* - *(della pistola)* pistolhytster, (*posto di*) - ankerplass, *essere alla* - ligge for anker

fondaccio *m* berme, bunnsfall, rest

fondaco *m* (*pl* -*chi*) kledevarerbutikk, varelager

fondale *m* mar vannstand, *teatr* bakgrunn

fondamentale fundamental, vesentlig, **principi fondamentali** grunnprinsipper, **fondamentare** (*te*) fundamentere **fondamento** *m* (*pl* *le* *fondamenta*, *fig* i *fondamenti*) fundament, grunnlag), årsak, *le* *fondamenta* grunnmutene, gatene langs kanalene i Venezia *non ce* -, *non ha* - det er der ikke grunnlag for, *far* - *su* regne med, basere seg på i *primi* *fondamenti* grunnlaget, **fondare** *to*; fundamentere, grunnlegge, stifte, bygge, stotte (en oppfatning etc) på noe, *fondarsi in un arte* lære en kunst til buans, *fondarsi sulle promesse di uno* regne med, basere seg på ens løfter

fondato *f* berme, bunnsfall, **fondatezza** *f* fundament, grunnlag, det å være begrunnet **fondato** grunnlagt, begrunnet, velfundert, veibevandret, **fondatore** *m* (*f* -*trice*) grunnlegger, **fondazione** *f* grunnleggelse, stiftelse, fond

fondello *m* bunn-, baksykke, **fondere** smelte (sammen); stope, blande, komponere (farger, toner etc); *fig* odelagge, sette over styr, *fondersi in lagrime* oppløse seg i gråt, **fonderia** *f* smelteverk, stoperi, **fondario** grunn-; *banca* (*società*) *fundatoria credito* - hypotekbank, (*imposta*) - grunn-skyld, -skatt **fondibile** *sme* *that*

fondiglio *m* bunnsfall, **fondina** *f* pistolhylster, **fondista** *m* langdistanseloper, **fonditore** *m* (*f* -*trice*) stoper; **fonditrice** *f* stopemaskin, **fonditura** *f* stoping, smelting

fondo dyp, hul, *piazza* - dyp tallerken, - *m* bunn, grunn, bakgrunn, dybde, bunnsfall, buksebak, kapital, jordstykke, gods, (land)eiendom **fondi** fonds, kapital, verdipapirer, *a* - til bunns; *andare a* - gå til bunns, i *fondi del caffè* kaffeegrut, *calare a* - senke, bore i senk, *articolo di* - leder, - *di bottega* (rest)lager, *e di buan* - *ha il* - *buono* det er godt to i ham, han har en god natur, - *di cassa* kassabeholdning, *corsa di* - langdistanseløp, *corsa di mezza* - mellomdistanseløp, *dar* - kaste anker *dar* - *a qualcosa* odde bort noe, *essere in un* - *di* .. ha opphold seg lenge i .., *essere senza fondi* være pengeløs, blakk, *doppio* - (*mar*) bunnstank, *cielo del doppio* - (*mar*) tanktapp, *in* - i grunnen, i bakgrunnen, *in* - *alla via* ved enden av gaten, *essere di molto* (poco) - være i god (dårlig) form, *in* - *dell'anima* i sin innerste sjel, - *stradale* kjørebane

fondota *f* piemontesisk matrett metallsmelting,

fonendoscopia *m* med stetoskop

fonetica *f* fonetikk; **fonema** *m* fonem, **fonetico** (*pl*

-ci, fonetisk, *fonica* *f* (film) lydopptak, *fonico* (pl -ci) lydlig, lyd-, *accentazione fonica* det å sette aksenter for å betegne åpen og trang uttale, *intensità fonica* lydstyrke, *fonocarro* *m* høyttalervogn, *fonofilm* *m* lydfilm, *fonofobia* *f* sykkelig redsel for støy, *fonografico* (pl -ci) fonografisk, *fonografo* *m* fonograf, grammoson, *fonogramma* *m* fonogram, telefonisk meddelelse; *fonolite* *f* en vulkansk bergart, *fonologia* *f* lyd lære, *fonologi*

fonometro *m* lydmåler, *fonolipia* *f* fonotyp overføring av lyd til plater

fontana *f* springvann, vannpost, fontene, *fontanaccio* *m* (srl pl) myr med saltholdig kilde (ved Pisa), *fontanella* *f* liten fontene, *fontanell* (anat) *f*, *fontaniere* *m* vannmester, *fontanile* *m* kilde, *fontanino* kilde-, *fonte* *m*, ~ *battesimale* ~ *sacro* dopelont, ~ *f* kilde, fontene; *citazione della* ~ kildeangivelse; ~ *di disturbi* støykilde; *elenco delle fonti* kildefortegnelse, *da ottima* ~ fra pålitelig kilde; *fonticolo* *m* med gl brennjern, *fontina* *f* bløt, fet ost fra Piemonte

forabosco *m* (pl -chi) spette, hakkespett, *foracchiare* (a) gjennomhulle, *foracchiatura* *f* gjennomhulling

foraggiamento *m* furasjering, *foraggiare* (a) furasjere, skaffe fôr og malvarer, *foraggiaria*, *pianta* ~ fôr plante; *foraggiere* *m* fôr henter, mathenter, furasjer, *foraggiolo* *m* fôr, furasje, mat

forame *m* hull, *foraneo* utenfor byen (havnen) *diga foranea* bølgebryter, *vicario* ~ prest i land distrikt, *forapagile* *m* svisanger

forare (a) lage hull i; *ho forato una gomma* jeg har punktert et dekk; *forasteppe* *m* inv gjerdesmurt, *forastico* (pl -ci) vill udannet; *forata* *f* (det å lage et) hull, *foraterra* *f* inv plantepinne, *foratino* *m* stor gjennomhullet makaroni; *foratoio* *m* redskap til å lage hull med, bor, slaktekniv, *foratura* *f* (det å lage) hull, punktering

forbice *f* sj. saks; *zoni* kløssaks, saksedyr, *quai a chi cade sotto le sue forbici* nåde den som faller i hans klør; *forbici* (pl) saks, *forbicina* *f* klipp

forbire (-isco) rense, polere, *forbiterza* *f* renhet, eleganse, *forbito* elegant ren

orbottare *gl* slå, *fig* krenke, fornærme

forca *f* (høy)gaffel, greip, gaige, skurk, slamp, *chetati* ~ 'hold munn, den slamp' *fare* ~ skulke (skoien); *quella* ~ *di figliuolo* den pokkers gutt ungen; *le forche caudine* det kaudinske pass; *va sulle forche* dra til helvete; *forcaiolismo* *m* hakstrev; *forcaiuolo* *m* tilhenger av politiske voldsmetoder, bakstrever; *forcata* *f* (det som går på en) høygaffel, slag, stikk med høygaffel

forcella *f* hårnål; *tekn* gaffel; ~ *antennare* forgaffel; *curva a* ~ hårnålssving, *tira a* ~ (mil) gaffel nokking, *forchetta* *f* (spise)gaffe, *una buona* ~ (fig) en matmons, *parlare in punta di* ~ snakke med affektert eleganse, *colazione alla tel. in* ~ solid frokost (med koki, stekt mat)

forchettata *f* gaffelfull, -stikk; *forchettiere* *f* futteral til spisebestikk, *forchetto* *m* gaffel (srl til å henge (ing på); *forchettone* *m* stor gaffel, forskjærgaffel; *forcina* *f* hårnål, *gl* geværstøtte, *forcinella* *f* hårnål, *forcipe* *m* med (fødsels) tang, *forcola* *f* åregaffel; *forconata* *f* slag, stikk (med greip), *forcone* *m* møkkgreip, *gl* sl. stikkvåpen, *forcono* gaffelformet

orellino *m* lite hull, forense rettslig, rett-; advokat-

oretia *f* se *furera*, forese landsens, bonde

oresta *f* stor skog, ~ *vergine* urskog, forestale

skog; *forst-*; *accademia* ~ skogskole; *guardia* ~ skogvokter, skogmester; *foresteria* *f* gjesteværelse, -sløy (i kloster el. slott); *forestierino* *m* munk som tar seg av de fremmede, *forestiere*, *forestiero* fremmed, utenlandsk, *industria del* ~ turistnæring, hotelllag, *movimento forestieri* turisttrafikk ~ *m* fremmed, utlending, *forestierume* *m* nedsnøe utenlandsk, flokk utlendinger, *foresto* *gl* fjern, vill, enkel, ensom

forfare *gl* bedra, lure; *forfecchia* *f* ørentvist, *forfora* *f* fluss; *forforoso* (til)flasset, *forgia* *f* smie, *forgiare* (a) smi, forme, *forgiatura* *f* det å smi, forme, *forgone* *m* se *furgone* forlære, forliero som varsler, bebuder, *segni forni* varsler

forma *f* form, skikkelse, (sko)lest, osteform, en hel ost; *essere in* ~ være i form; *forme* former, formaliteter, *formabile* som kan formes, *formaggetta* *f* toppkuie (mast, flaggstang), *formaggiata* *f* ostekjeller, *formaggio* *m* ostehandier, -fabrikant, yster; *formaggiaria* *f* skål til reven ost; *formaggio* *m* ost, *formajo* *m* som lager, selger skostier, *formale* formell, uttrykkelig, formelig, *formalin* *f* formalin, *formalismo* *m* formalisme; *formalista* *m* *f* formalist, *formalità* *f* formalitet, *formalizzare* *forarge*, *formalizzarsi di qualcosa* ta anstøt av noe, *formanza* *f* tøysfôr i sko, *formare* (a) forme, danne, utgjøre, *refl* forme, danne seg, stille opp (mil), *formatello* *m* typ sl rund type, *formativo* dannende, *formativ*, *formato* (vei)formet, utviklet, ~ *m* format, *formatore* *m* (f -trice) former, *formatura* *f* tekn lagning av former, *formazione* *f* forming, dannelselse, (mil, fly, geol) formasjon; *formella* *f* lven (oste)form, (marmor)flis, hull (til plante), felt (i dor, tak); ~ (di carbone) brikett; *formetone* *m* mais

formica *f* maur; *a passo di* ~ med små, sakte skritt, *cervello di* ~ (fig) hjerne; *fare come la* ~ spinke og spare, *formicolo* *m* maurtue, *formicaleone* *m* maurløve, *formicare* *sj*, se, *formicolare*, *formichiere* *m* maursluker (maurspisende pattedyr); *formichino* *sj* maur-, *formicolato* *m* maurtue (og fig), *formicolare* (i) myldre (di med), krible, sove (lem), *formicolazione* *f* myldring, kribling, *formicolio* *m* myldring, mylder, kribling, *formidabile* veldig, fryktelig, forferdelig, svær, *formidabel*, *formidabilità* *f* *sj* forferdelighet, sværhet, *formidato* *gl* fryktet

formula *se* *formula*, *formosita* *f* skjønnhet, yppighet; *formoso* skjønn, formfullendt, yppig, *formula* *f* formel, *formulare* (a) formulere, *formulario* *m* formular

formace *f* ovn (kalk-, teglsteins-, metall-), *formaciaio* *m* eier av, arbeider i ovn, *formaciata* *f* ovnfull, *formacino* *sj* ovnst-, *formalo* *m* baker, brødseiger, *formata* *f* ovnfull; *formello* *m* liten ovn, kokeapparat, fyr (under dampkjele); ~ *elettrico* elektrisk kokeplate, ~ *a gas* gassapparat, ~ *della mina* minehull, ~ *della pipa* pipehode, ~ *a spirito* spritapparat

fornicare (a) hore, bedrive hor, *fornicatore* *m* (f -trice, horkarl (hore) *fornicazione* *f* hor

fornice *f* støttebue, hvelving, brufag

fornimento *m* det å utstyre, utstyr ~ *da tavola* servise, *fornire* (-isco, levere, skaffe, forsyne (di med); *fornitore* *m* (f -trice) en som skaffer, forsyner, merk leverandør, *fornitura* *f* levering, utstyr, *forniture d'ufficio* kontormalerier, *formo* *m* ovn, bakerovn, bakeri, stekning (ovnfull), smelteovn, fyr (under dampkjele), *teatr* tomst hus.

fum stor munn, *fig* varmt sted, *alto* - høyovn, - *fusorio* smelteovn, - *da campagna* sl. stekovn, *far* - spille for tomt hus; - *crematario* kremasjonsovn; (*cotta*) *al* - ovnslekt; - *a legna u carbone* ved-, kullovn, - *della mina* minehull
foro *m* hull, åpning **foro** *m* forum; domstol, sakførerstand, - *ecclesiastico, secolare* kirkelig sivil jurisdiksjon, - *competente* verneting, - *interiore* (*fig*) samvittighet, **forosella, forosetta** *f* bondejente; **forra** *f* slukt, avgrunn.

forse kanskje, *essere, mettere m* - være, dra i ut, - *che si* kanskje det, - *che no* kanskje ikke *senza* - uten tvil, **forseche** kanskje

forseennatezza *f* vanvidd, **forseennato** vanvittig

forte sterk, befestet; høy, kraftig (lyd); skarp, syrlig (smak), *andar* - gå hurtig, *essere* - *in qualcosa* være dyktig i noe, *faru* - *di qualcosa* påberope seg noe, *giucar* - spille høyt; *mangiar* - ete, sluke maten; *man* - hjelp, *pan* - sl. konfekt el. kake, *parlare* - tale høyt, *a piu* - *ragione* så meget mer; *piazza* - festning, *cassa* - pengeskap, boks; - *m* styrke, **forse**, sterk side, *mil* styrke, fort, festning, *questo e il suo* - dette er hans sterke side, *il* - *dell'esercito* hærens styrke (størrelse), *nel* - *della mischia* midt i kampen, *il* - *della scarpa* hækappen, **forteto** *m* tett småskog, buskas, **kratt, fortezza** *f* kraft, styrke, innlegg (i loy), styrkeslukk (på seil), festning, *arresto in* - den strengeste arrest for offiserer

forticcio skarp, sterk, syrlig, **fortiera** *f* mar steinbunn, **fortificabile** som kan forsterkes, befestes, **fortificamento** *m* forsterkning, befestning, **fortificante** styrkende, - *m* styrkemiddel, **fortificare** (-ti-) forsterke, styrke, befest, **fortificativo** styrkende, forsterkende, **fortificatore** *m* (*f* -trice) en, noe som styrker, **fortificazione** *f* det å forsterke styrke, festningsverk

fortigno skarp, syrlig, **fortilizio** *m* lite fort, *fig* borg, **fortino** *m* lite fort, blokkhus, **fortitudine** *f* v) åndskraft, styrke, mot

fortore *m* sur smak, syrlighet, **fortori di stomaco** oppstot, **fortuito** tilfeldig, **fortune** *m* sur smak, noe surt

fortuna *f* hell, lykke, formue; *mit* Fortuna, lykkens gudinne, *ognuno è artefice della propria* - enhver er sin egen lykkes smed, *colpo di* - hell *beni di* - rikdommen, *dire la buona* - spå, *fare* - gjøre sin lykke, slå seg opp, - *che* - for ei hell *al ... per* - heldigvis, - *di mare* storm, *albero velu di* - nodmast, -seil, *campo di* - nødlandingsplass *avere la* - *di* - være så heldig å ..., *non avere* - være uheldig, **fortunale** *m* mar storm, **fortunatamente** heldigvis, **fortunato** lykke lig, heldig, **fortunoso** (*fig*) stormfull, *rita fortunosa* omtumlet tilværelse

foruncolo *m* med. byll, krog, **forviare** (*u*) avvike, spore av, skjeie ut, forlede, forderve

forza *f* kraft, styrke, makt, **forze** stridskrefter, militærmakt, - 'på ham' puss ta ham' o - med makt, a - *di* ... ved hjelp av meget (el. mange) ; *aver* - *di legge* ha lovs kraft, a *viva* - med all makt, - *ascensionale* oppdrift; **forze armate** væpnede styrker, - *d'attrazione* tiltrekningskraft, *fu* - *andarci* vi ble nødt til å gå dit; **bella** - 'det er ingen kunst' *esuberante di* - struttende av kraft, *in* - mannslekt, *in* - *della legge* i kraft av loven, - *maggiore* tvingende grunn, *per* - naturligvis, nødvendigvis, med makt; **studiare per**

- studere ugerne, mot sin vilje, *per amore o per* - med det gode eller med det onde, - *di percussione* slagkraft, *di prima* - førstklasses, *prova di* - kraftprøve, - *pubblica* politi; **bassa** - underoffiserer og menige, **forzabile** som kan tvinges, overvinnes **forzamento** *m* tvang, **forzare** (*o*) tvinge, forser, bryte (skranker) ned, trykke, presse, *mil* storme, fremskynde (marsj), *la scurpa forza sul piede* skoen klemmer foten; **forzato** tvungen, tvangs-, *fig* søkt, *marcia forzata* ilmarsj, *lavori forzati* tvangsarbeid, - *m* lukthusfange, galeislave, **forzatore** *m* (*f* -trice) en som tvinger, *o* bryter; **forziere** *m* pengeskap, **forzoso** tvangs- tvingende; **corso** - (merk) tvangskurs, **prestato** - tvangslån, **forzuto** kraftig, muskelsterk

foschia *f* mar tåke, dis (i honsonten), **fosco** (*pl* -chi) tåket, disig, trist, mørk, dyster

fosfato *m* fosfat, **fosforeggiare** (*re*) fosforescere, **fosforescente** fosforescerende, **fosforescenza** *f* fosforescens; *fig* glimt; - *del mare* morild **fosforico** *pl* -ci) fosfor-, **fosforismo** *m* fosforforgiftning, **fosforo** *m* fosfor; *fig* hjerne, forstand; **fosforoso** fosforaktig, fosforholdig, **fosgene** *m* (gas) - fosgen

fossa *f* grav, groft *anai* hule, *fosse* hule *k inner* - *comune* massegrav, fellesgrav, *avere i piedi nella* - (*fig*) være på gravens rand, *scavarsi la* - *lotta i piedi* (*fig*) grave sin egen grav; *del senno di poi* ne son piene le fosse det er lett nok å være etterpåkløkt, det er for sent å lukke bronnen når barnet er druknet, *fosse navali* nesehuler, **fossato** *m* stor groft, vanngrav, bekk, **fossella** *f* liten groft, smilehull, hakekloft, - *del mento* hakekloft, **fossile** fossil, forsteinet, **carbone** - steinkull, **farina** - kiselgur, - *m* fossil, **fossallizzare** forsteine, *refl* forsteine seg (*og id* *fig*), **fossallizzazione** *f* forsteining, **fosso** *m* stor groft, vollgrav, *valtare il* - løse floken, unngå vanskeligheten, **fossore** *m* hvt likhæver

fotochimica *f* fotokjemi, **fotocromia** *f* fargefotografi, **fotocronaca** *f* billedreportasje, **fotoelettrico** *pl* -ci) fotoelektrisk, **fotofobia** *f* med lysskyhet, **fotogenesi** *f* det å frembringe lys, være selvlysende, **fotogenetico** (*pl* -ci) fotogen, selvlysende, **fotogenico** (*pl* -ci, *essere* - ha kameralekke,

fotografare (-ti-) fotografere, **fotografia** *f* fotografi, fotoverksted - *a colori* fargefoto; **sviluppare** *stampare un rotolino di fotografie* fremkalle, kopiere en filmrull, **fotografico** (*pl* -ci) fotografisk, **apparecchio** - *macchina fotografica* fotoapparat, **fotografo** *m* fotograf

fotometro *m* lysmåler, **fotomontaggio** *m* fotomontasje, **fotomosaico** *m* (*pl* -ci) fotomontasje, **fototeca** *f* fotografisamling, **fototelegrafia** *f* billedtelegrafi, **fototerapia** *f* lysbehandling, **fototipia** *f* fototypstrykk, **fototropismo** *m* fototropisme

fra *f* *m* (= *frate*) broder, **fra** *2 pp* mellom, iblant av, (tid) om, innen, *di* - (ved bevegelsesverb) mellom; *il più bello* - *questi libri* den vakreste av disse bøkene, - *di noi* mellom oss, - *se* ved seg selv, for seg selv, - *tre giorni* om tre dager; - *breve* om kort tid, - *il riso e il pianto* mellom gråt og latter, - *... e* - halvt ... halvt ... dels ... del ...; - *le ansie e gli strapazzi ammalato* han ble syk dels av angst dels av utmattelse; - *luce* *riscaldamento* spende, for lys og varme tilsammen betaler jeg, *un giovanotto dall'aspetto* - *calone e operaio* en ung mann som ser ut som en mellomting mellom en bonde og en arbeider

essere, trovarsi ~ *Scilla e Candidi* være mellom barken og veden
frac *m inv* kjole (og hvitt), *il* ~ *e di rigore* anirekk kjo e og hvitt; **fracassamento** *m* knusing, **fracassare** knuse; ~ *le ossa a uno* (fig) morbanke en
fracassatore *m* (f -trice) knuser, bråkmaker, **fracasso** *m* svært, stadig bråk, **fracasso** *m* knusing, bråk, spetakkel, mengde, *a* ~ rasende, **fracassone** *m* (f -una, knuser, bråkmaker, **fracco** *se* **fiacco**
fraccuorato *m* gl sl dukke uten lotter
fracidezza *f* råttenskap, det å være gjennomvåt, **fracidicio** fuktig, råttent, **fracido** *av* = **fradicio** gjennomblot, -våt, råttent, fordervet; **innamorato** ~ dodelig forelsket, **ubriaco** ~ påse full, død-drukken, **fradiciume** *m* råttenskap, noe råttent, noe gjennomvåt fuktig rått sted
fragile skjor, svak, skrope ig, **fragilità** *f* svakhet, skropelighet, **fraglia** *f* gl broderskap, **fragmento** *m* *se* **frammento**
fragola *f* jordbær(plante), **fragolaia** *f* jordbæråker, **fragolaio** *m* (f -aia) jordbærseiger, **fragolata** *f* jordbærmålid, **fragoleto** *m* jordbæråker, **fragore** *m* larm, bråk, **fragoroso** larmende, bråkende
fragrante *ve* luktende, **fragranza** *f* vellukt, **fragrare** *ve* være velluktende, lukte godt
fraina *f* bokhvete, **frainolendere** misforstå
frale (poet) svak, skropelig, ~ *m poet* det jord ske hylster **fralezza** *f* skropelighet
fram- *se* **framm-**, **frammassone** *m* frimurer, **frammassoneria** *f* frimureri, **frammentario** fragmentarisk, i bruddstykker, **frammentato** fragmentarisk, **frammentista** *m* skr bent som skriver i fragmenter, **frammento** *m* fragment, bruddstykke, **frammescolare** (e) blande sammen (a med), **frammesso** *se* **frammettere**, ~ *m* noe innskutt, mel om rett, **frammettere** (n) skyte, legge, sette inn, *refl* legge seg imellom, legge seg opp (i noe)
frammezzare *legge* (noe) imellom, **frammezzo** *m* (i) mel om, **frammischiare** (i) blande sammen
frana *f* skred, ras, ~ *di rocce* steinsras, fjellskred, **franaamento** *m* sammenstyrtning, ras, **franare** styrte, rase sammen
francabile som kan frigjores, **frankeres**, **francamente** åpenhertig, ærlig, **francare** frankere, **frangere**, *nun franca la spesa* det er ikke umaken verdt, **francatura** *f* frankering, **francazione** *f* frankering, **frig** ørlse
francescano fransiskaner : ~ *m* fransiskaner
francesco (pl -chi) *gl* fransk, *mela francesca* sl eple, **francescone** *m* **franceschino** *m* *gl* toskanske mynter, **francesse** fransk, ~ *m* franskmann, **franceseggiare** (se-) etterligne franskmenn (i tale, skrift, manerer), **francesismo** *m* gallisisme, **francesume** *m* neds noe fransk (talemåte, maner etc)
francheggiare (e) *av* besvite, sikre, **franchezza** *f* frimodighet, sikkerhet, **franchigia** *f* frihet, **franchise**, landlov, fritakelse, ~ *postale doganale* porto-, tollfrihet, **francioso** *gl* og *neds* fransk, **francismo** *m* fransk nasjonalisme, **francista** *m* fransk nasjonalist
franco 1 (pl -chi) frankisk, ~ *m* franker, frank, **franco** 2 (pl -chi) fn, freidig, sikker, åpen, likelert franko, portofritt, ~ *fabbrica* fra fa brikk, *farla franca* slippe uskadd, godt fra det ~ *destino*, *magazzino* fritt i hus, fritt til lager; *la lingua franca* blandingsspråk av italiensk, spansk, fransk og arabisk, *gl* frankisk, *porta* ~ frihavn, *dar campo* ~ (fig) *gl* full handlefrihet, ~ *stazione* fritt til jernbanestasjon ~ *muratore*

frimurer, ~ *muratore* friskytter; *parlar* ~ snakke åpent, ærlig, **francobollo** *m* frimerke, **francoitaliano** fransk italiensk, **francolino** *m* jerpe, **francotiratore** *m* friskytter

frangente *m* bolgeslag, brenning, vanskelig situasjon, knipetakt, **frangere** bryte, knuse, presse, perse, **frangetta** *f* pannehår, **frangia** *f* frynse, pynt, pannehår, *fig* kruseduller, tillegg, pynt, **frangino** *m* som lager, selger frynser, **frangiare** (a) frynse, **frangitura** *f* frynsing, **frangibile** *m inv* korn-, frøknuser, **frangibile** skjor, **frangibilità** *f* skjorhet; **frangicapo** *m inv* jernbeslått stakk (våpen); **frangifluttii**, **frangiflutto**, **frangionde** *m* (i) høgebyrter, *moto*, *diga* **frangiflutti** høgebyrter, **frangitura** *f* knusing, *sl* olivenpressing, **frangimento** *m* vindskjerm, leskur, **frangizolle** *m inv* sl harv

frangola *f* sl plante, **franso** som lett kan styrte sammen, spaltet, kivet, rasfarlig, **fransi**, **franto** *se* **frangere**, **frantoiano** *m* oljepresser, oljemøller, **frantoio** *m* olivenpresse, presseri, **frantumare** splintre, stykke opp, ødelegge, **frantumazione** *f* det å splintre, stykke opp, **frantume** *m* splint, *andare in frantumi* gå i tusen stykker

frappa *f* malie, graverte blad, **frappare** lage blad (maler, gravor, broderer), **frappe** *m* melk pisket med knust is og tilvatt smak av van ille, kaffe e) frukt, **frappeggiare** (e) tegne blad

frapporre (-pongo) legge mellom, i ve en, ~ *indugi*, *nole* *refl* legge seg imellom, legge seg opp i, **frapposi**, **frapposio** *se* **frapporre**, **frapposizione** *f* innblanding

frasaio, **frasauolo** *m* frasemaker, **frasarlo** *m* frase-samling, **fraseologi**, **terminologi**, ordsforråd, **frasea** *f* (lovrik) gren, vertshusskitt i form av en gren, *fig* lunefull, lettsindig person, værhane, lettsindig pike, flane, flakse, **frasche** (pl) sludder, *il buon vino non ha bisogno di* ~ god vin anbefaler seg selv, *saltare di palo in* ~ springe fra det ene til det andre, *ha il capo alle frasche* han er ubesindig, lunefull, lettsindig, *e vestita senza tante frasche* hun går enkelt kledd, **frascame** *m* mengde grener, lauvverk, **frascata** *f* teppe, matle av grener, **frascati** *m inv* hvitvin fra Frascati, **frascato** *m* lauvhytte, lythus, **frascheggiare** (e) rase, lauv snakke, skrasle, fjas, være *casadg* (i) *se* **frascheggiare** *m* stadig, langvarig talsing; **frascheria** *f* vrøv, bagatell, fjas; **fraschetta** *f* små, beskårne planter (under fugleneit); lettsindig kvinne, **fraschiere** *m* mar-kalfatrejern

frascosaia *f* sted med mye lauvverk, bagatell, overdreven pynt, jugged, **frascone** *m* gren, **frascume** *tekn* grener, lauvverk, *fig* flitterstas

frase *f* frase, talemåte, setning, ~ *parlamentare* parlamentarisk uttrykk, *e un uomo tutto frasi* han er bare en frasehelt, **fraseggiamento** *m* setningsdannelse, kunsten å belegge sine ord, *mus* frasering, **fraseggiare** (e) danne setninger, belegge sine ord, bruke fraser, *mus* frasere, **fraseggiatore** *m* (f -trice) frasemaker, **fraseggio** *m* *mus* frasering, **fraseologia** *f* fraseologi

frassinella *f* sl bergmynte, sl stein til metallpuss, **frassineto** *m* askelund, **frassino** *m* ask, askespyd, **frastagliamento** *m* det å gjennomskjære, uthogge på kryss og tvers, **frastagliare** (-ta-) gjennomskjære på kryss og tvers, hogge ut, uttunge, smykke med utskjæringer, **frastagliato** gjennomskåret;

smykket med utskjæringer, *un discorso* — en forvirret tale; *frastaglio* *m* utskjæring

frastornamento m forhindring, forstyrrelse; *frastornare (ô)* avholde (*da fra*), forhindre (*da fra*); *frastornatore m (f -trice)* forhindrer, forstyrrer; *frastornio m* stadig larm, *frastorno m* forhindring, forstyrrelse, *frastuono m* larm, bråk

fratacchiône m stor, fet munk, *fratacchiotto m* kraftig, firskåren munk, *frataglia f* neds munkeflokk, *fratello* munkevennlig; ~ *m* munkevenn, *zucca frataia* stort gresskar, *frataiuolo m* munkevenn; *frataia f* munkehandling, munkeord, *frate m* broder, munk, sl siikorm, *rvp* blank side (feiltrykk); *gl* bror, (*embrice a*) ~ halvsyndinsk teglstein, ~ *laico* lekbroder, *star con i frati e zappari l'orto* rette seg etter de andre; *fratellame m* søskenflokk, *fratellanza f* broderskap, *fratellastro m* stebroder, halvbroder, *fratellivole* broderlig; *fratello m* bror, *fig* venn, kamerat; broder; ~ *consanguineo* halvbroder (på fæssiden), ~ *uterno* halvbroder (på morssiden), *due fratelli* to brodre, bror og søster, to søsken, ~ *di latte* en som har hatt samme amme, *fraterno f* munkeflokk, -kloster, *fraternale* broderlig, *fraternare (e)* opptre, behandle borderlig, *fraternisere*; *fraternita f* broderskap, *fraternizzamento m* fraternisering, *fraternizzare* fraternisere, *fraterno* broderlig, *fratesco (pl -chi)* neds munke-; munkeaktig, *fraticello m* zoot dverglerne, *fratino f* munkehår, pannehår, *fratino m* en fugl, *fratricida m f* broder-, søstermorderiske) (*og så fig*), *fratricidio m* broder-, søstermord

fratta f kratt; steinet, krattbevokst terreng, hekk, *andare per le fratte* være i knipe, *frataglia f, rpl* innvoller (av slakt); *frattanto i* mellomtiden, imidlertid, så lenge, imens, *frattempo m* mellomtid, *nel ~ i* mellomtiden, så lenge, *fratto se frangere*, *frattura f* brudd, benbrudd, fraktur, *fratturare* brette, bryte

fraudatore m (f -trice) bedrager, *fraude f gl* se *frode* *fraudolento* bedragerisk; *bancarotta fraudolenta* svikaktig fallitt, *fraudolenza f* bedrag

fravola etc se *fragola etc*

frazionamento m deling, *frazionare (o)* dele, fordele; *frazionario* brøk-, *numero ~* broktall, *frazione f* brudd, del, brøk, brøkdelt, fraksjon, del å bryte brødet (ved nattverden), ~ *decimale* desimalbrøk

freatico, acque freatiche grunnvann

freccia f pil, kompassnål, ~ *di direzione* retningsviser (bil), *frecciare (e)* skyte med pil, bomme penger, *frecciata f* pileskudd *fig* spydighet *dare una ~ a uno* bomme en for penger, *frecciatore m (f -trice)* bueskytter, en som bommer penger, «lånec»

freddare (e) avkjøle, gjøre kald, *fig* slå i hjel; *non lasciar ~ una cosa* ikke la seg be to ganger, ikke nøle et øyeblikk, *ress* avkjøles, bli kald *freddezza f* kulde, kjøligheit (*og fig*), *freddeccio* kjølig, *freddo* kald; *fig* kald, kjølig, likegyldig, ~ *m* kulde; kuldegysning, gys; *a ~* kaldt, *fig* kaldt, beregnende; *aver ~* fryse, *fa ~* det er kaldt, *non mi fa ne caldo ne ~* det anfører meg ikke, *a sangue ~* med kaldt blod, *freddolimo fig* likegyldig, *freddoloso* forfrossen, *freddoso sj* = *freddoloso*, *freddura f* vinterkulde; *fig* vittighet, ordspill; *freddurista m* en som lager ordspill, vitse-maker

frega f lyst, begjær, brunst(tid), gnidning, *andare in ~* bli brunstig, *fregaccio m* stor, stygg strek

far due fregacci skissere lost; *fregagione f* gnidning, frottering, *fregamento m* gnidning, *fregare (e)* gni, overstreke, stryke; *F* narre, snyte, *fregarsi a uno* skubbe seg opp etter en, *fregarsene (F)* ikke bry seg om, gi tusan i det, *fregata f* f gnidning, avstøtning *dare una ~ a qualcosa* gnide, frottere noe; *dare una ~ a uno (F)* snyte, narre en, *fregata 2 f* mar fregatt; *capitano di ~* kommandørkaptein, *fregatura f* gnidning, *F* bedrager, snyter

fregiamento m sj. pynting, dekorering, *fregiare (e)* pynte, ~ *uno di un ordine* dekorere en med en orden, *fregiatura f* utsmykning, dekorering; *fregio m* forsiring, frynse, ordensbånd, vignett; *frego m (pl -ghi)* linje, strek, bindestrek, *dar di ~ a qualcosa* overstreke, stryke noe, *fig* slå strek over noe tilgi noe

fregola f brynde, begjær; brunst, fiskestim (i gyltetiden); *andare in ~* st me

fresa f frødvinn fra Piemonte

fremebondo skjelvende, dirrende (av raseri); (*om hav*) brølende, frådende, brusende, *fremere* skjelve, dirre, beve, larme, pruste, brøle, fråde, bruse, *fremite m* skjelving, dirring, larm, brøl, fråde, brus

frenabile som kan bremses, tøyles; *frenante, forza ~* bremsekraft; *frenare (e)* tøyse, tvinge, bremse, *pallone frenato* luftballong, *frenatore m (f -trice)* en som tøyler, holder tilbake; bremser; *frenatura f* bremsing, *frenello m* bindevev; lungebånd, *mar rorkjettung*, *frenesia f* raseri, ga skap; ~ *di qualcosa* vilt begjær etter noe, *freneticare (-né-)* rase, *frenetico (pl -ci)* rasende, begeistret, lidenskapelig, *freniatria m* psykiatriker; *freniatria f* psykiatri

freno m bussel; tekn bremse, ~ *dall'arme* nod-bremse, ~ *ad aria compressa* trykkluftbremse, ~ *a ceppi* klossbremse, ~ *contropedale* frihjulsbremse, *leva del ~ a mano* (håndtak til) håndbremse, *mordere (morderi) il ~* (*fig*) bite i bislet, ele harmen i seg, knurre; ~ *a nastro* håndbremse, ~ *a pedale* fotbremse, *porre ~ a qualcosa* sette en stopper for noe, ~ *sulle 4 ruote* frihjulsbremse; *rallentare il ~* løse, slappe bremsen; *gi* slappe tøylar, *regolare i freni* innstille bremsene, *senza ~ (freni) a ~ sciolto* for løse tøylar, tøyleslost, *stringere i freni* stramme bremsene, tøylene; *tenere a ~* holde i samme, *tirare il ~* trekke i bremsen, *zoccoli del ~* bremseklosser

frenocomio m psykiatrisk klinikk, asyl, *frenologia f* frenologi, kranjelære; psykiatri, *frenologico (pl -ci)* frenologisk, *frenologista, frenologo m (pl -gi)* frenolog, *frenulo m* tungchånd

frequentabile som kan besøkes (ofte), *frequentare (-que-)* besøke, oppsøke hyppig, frekventere, omgås meget; gå på besøk; ~ *un corso* gå på, følge et kurs, *frequentativo gram* frekventativ; *frequentato* meget besøkt, *una strada frequentata* en trafikeret gate, *frequentatore m (f -trice)* regelmessig besøkende, gjest, kunde, *frequenziazione f* sj. det å frekventere; omgang, *frequente* hyppig, *di ~* ofte, *frequentemente* hyppig, ofte

frequenza f frekvens, hyppighet, gjentagelse; folkemengde, *alta bassa ~* høy-, lavfrekvens, *amplificare a bassa ~* audiofrekvensforsterker, ~ *dei battimenti* stot-, interferensfrekvens, *con ~* hyppig, ~ *dei giri* omdreiningshastighet, *modulazione di ~* audiofrekvens, frekvensmodulasjon, *FM (radio)*, *frequenziometro m* frekvensmåler, *fresa f* tekn freser; *fresare (e)* tekn frese, *fresatore*

m freser, *fresatrice* *f* fresemaskin, *fresatura* *f* fresing

frescante *m* freskomaler, *frescheggiare* (-ché-) *ta* (få) frisk luft, *freschezza* *f* friskhet: frisk farge, *fresco* (pl -chi) frisk, fersk, kjølig, ~ *m* kjølighet, friskhet; *a* ~ fresko-; *di* ~ nylig, for litt siden, *faccia fresca* frekkhet; frekk person, *arrivo* ~ ~ jeg kommer i dette øyeblikk, ~ *di malattia* ennå ikke helt frisk, *mettere al* ~ anbringe på et kjølig sted, *fig* putte i kasjotten; *notizie fresche* fresche helt ferske nyheter, *pigliare il* ~ trekke frisk luft, *star* ~ sitte fint i det, være i knipe; *stare al* ~ sitte i fengsel, *per il* ~ tidlig om morgenen; om kvelden (etter solnedgang) *frescolino* *m* kjølighet, *frescone* *m* tosk, idiot, *frescume* *m* noe friskt, friskt lør, *frescura* *f* kjølighet (i luften)

fresia *f* fresia

fretta *f* hast; *in* ~ *e* *furia*, *in tutta* ~ i stor hast, hodekulls, *frettare* (-é) *mar* skrubbe, skrape, *frettazza* *f* *mar* skrubbe, børste

frettoloso travel, som har hastverk

friabile skjør, *friabilità* *f* skjørhet, *friare* smuldre

fricando *m* kjøtt (først brunet, siden kokt i saus), *fricassea* *f* frikasse

fricativo *m*, *cunsonante fricativa* frikativ

friggere stekte (i olje, smør etc.), koke, syde, syte, suire; være utålmodig, *andare (mandare uno) a farsi* ~ gå (la en gå) til helvete, til grunne, ~ *dalla rabbia* koke av raseri; se også *fritto*

friggibuco *m* (pl -chi) jammer, klage, klynk, sutring, *friggio* *m* stadig koking, steking *friggitore* *m* (f -ora) en som steker el selger stekt mat

frigidario *m* avkjølingsrom (i bad), kjøleskap, -rom, *frigidezza* *f* kulde, frigiditet; *frigidità* *f* kulde, likegyldighet, frigiditet, *frigido* kald, likegyldig, apatisk *frigid* *frigio* *frigisk*

frignare k ynke, suire, *frigno* *m* stadig sutring

frignone *m* *f* *ma* en *v* *m* sutret klager skrik hals

frigoriferare (-ri-) *tekn* fryse, *frigorifero* kjøle-fryse-; *cella frigorifera* kjølerom, *credenza frigorifera* kjøleskap, *impianti frigoriferi* kjøle-, fryseanlegg, ~ *m* kjøleskap, *frigorifico* (pl -ci), *impianto* ~ kjøleanlegg

fringuello *m* zool linke, *frinire* (-isca) *sj* ~ *m* (sikader)synge *frinzello* *m* grov som arr

frigare streife (i biljard), *friscello* *m* melstøv (i mjøll) *friso* *m* streifisjot), *frissi* se *friggere*

frittata *f* eggekake, omelett, *fig* bommert; ~ *avvolta* omelett, *fare la* ~ (spøk) miste egg, så de knuses *fig* begå en bommert, *fare una* ~ *di qualcosa* mase noe til plukkfisk; *voltare la* ~ snu opp ned på ordene, *frittella* *f* pannekake, *fig* fettflekk, *frittellone* *m* griseinnikkel (med fettflekker på tøyet), *frittelloso* *sj* med fettflekker, *fritto* se *friggere*, ~ *adj* bakt, stekt; ferdig, ruinert, ~ *m* frityr-reit, ~ *e* *refritto* fortersket, gjentatt til det kjedsommelige, *un* ~ *misto* blandet frityr, *frittura* frityrstekt småfisk, innmat av lam el.l., *fig* barneflokk, *radio* knirring, spraking, forstyrrelser

frulano *m* *adj* (ten) som er fra Friuli

rivoleggiare (-é) *handte*, tale lettsindig, *frivolezza* *f* lettsindighet, *frivolo* lettsindig

fuzione *f* gnidning, friksjon, kobling (i bil); *innestare staccare la* ~ koble inn, ut (bilmotor)

rizzante prikkende, stikkende, sviende, musserende, *avere il* ~ musserer, *frizzare* støkke, svi prikke *frizzo* *m* stikking, prikking, *fig* vitlighet,

vidd, spydighet, *frizzore* *m* prikking, stikking, kløe

frudabile som kan bedras, *frudare* (a) bedra, *frudatore* *m* (f -rice) bedrager; *frude* *f* bedrageri, svindel, svik, *frudi* underslep, ~ *valutaria* valutavindel, *frudo* *m* tollsvik, smugling, smugler-gods; *cacciare di* ~ krypskytter, *lavoro di* ~ uorganisert arbeid *frudolento* bedragerisk, *frudolenza* *f* bedrageri

froga *f* nesebor (på hest) *frogie* snute, mule

frollamento *m* det å gjøre, bli mør; *frollare* (a) gjøre, bli mør, *frollatura* *f* mørhet, det å gjøre, bli mør; *frolla* mør, svak, *pasta frolla* mordeig, *fig* svakt og lettsindig menneske

fromba *f* *sj* = *frombola* *f* slynge, *frombolare* (frò-) *sj* slynge, *fromboliere* *m* slyngekaster

fronda *f* lauv, gren, *fig* snirkel, fronde, opposisjonsparti, *vento di* ~ opprørsånd, *frondale* *m* lauvhaug, *frondeggiare* (-é) skyte lauv, *pal* være i opposisjon, vise misnøye, *frondente* litt lauvrik, *fig* snirklet, *frondista* *m* opposisjonsmann, frondor, *frondosità* *f* lauvrikhet; *fig* snirklehet, overlesethet, *frondoso* lauvrik, snirklet, overleset, pompos

front *m* mil, *fare dietro* ~ gjøre helt om, *frontale* panne-, front-, frontal, *attacco* ~ frontalangrep, *osso* ~ panneben; ~ *m* pannebind, pannesmykke; panneben, ornament på husfasade; gesims (på kamin); *fronte* *f* panne, ansikt, (fig) mot; *m* og *f* forside, titelblad, fasade, front, *a* ~ *alta* (scoperta) med løftet panne, ~ *a* ~ ansikt til ansikt, *di* ~ overfor; i sammenligning med, *far* ~ *mi* *gare* front *fare* ~ *del* *impegni* *a* *are* forpliktelsene, *far tener* ~ *alle spese* bestride omkostningene, *tener* ~ *a uno* trosse en, byde en tross, *fronteggiare* (-é) gjøre front mot, ligge overfor, bestride (utgifter)

frontespizio *m* titelblad, arkiv frontispise gavl, *f* panne

frontiera *f* grense, *incidente di* ~ grenseepisode, *varco di* ~ grenseoverskridelse *frontignano* *m* sl muskatellvin; *frontino* *m* (falskt) pannehår; *frontista* *m* jur grunneier hvis grunn støter opp til gate el elv, *frontone* *m* arkiv gavl; kaminforsats, ~ *a gradoni* kamtakket gavl, trappegavl

fronziere *gl* skyte lauv, *fronzolo* *m* overflødig pynt, *fronzoli* (fig) dikkedarere, krumskrams, snirkler, *fronzuto* lauvrik

frotta *f* sverm, skare, mengde; *in* ~, *a frotte* i massevis, *frottola* *f* skrone, vrov, lognhistorie), *litt* skjemteviser, *frottolone* *m* lognhals, spøkefugl

frucare etc se *frugare* etc, *fruciandolo* *m* øvnskost; *frufu* *m* rasling, knirring, *fig* rot

frugacchiare (a) gjennomstøve, sette på ende

frugale nøysom, beskjeden, tarvelig, *frugalità* *f* nøysomhet, tarvelighet

frugare lete, (gjennom)rote, støve omkring, søke ivrig, undersøke, ~ *le tasche a uno* gjennomrote ens lommer, *frugata* *f* gjennomroting, undersøkelse; *frugatoia* *m* not til å rote med *frugatore* *m* (f -rice) en som roter, snushane

frugifero *litt* kornproduserende, fruktbringende

frugivoro korn-, fruktetende; *frugolare* (fru-) *fiske*, fange fugl med lykt, *frugnolo* *m* lykt til fiske, fuglefangst, *frugolare* (u) støve omkring, rote (med trinet), *frugolo* *m* geskjeftig, foretaksom person, (om barn) urokråke, bråkebotte

fruibile som kan nytes; *fruire* (-isca) *litt* ~ *di qualcosa* nyte (noe), *fruizione* *f* *sj* utnyttelse

frullana / ɫjɑ, folkedans (Frull), **frullare** hvirvle, svirre, piske (fløte); baske (med vingene), *fig* drive en til å gjøre noe, *mi frullo per il capo* jeg fikk lyst til, det falt meg inn, *che ti frulla i per il capo?* hva er det du tenker på? **frullino** *m* (hjul)visp, vindusåpner (i bil), *zool* sl. bekkasin, **frullo** *m* stadig hvirvling, svirring, basking, **frullo** *m* hvirvling, svirring, basking, vingeslag, visp, *pigliare a ~*, *prendere al ~* gripe i flukten, **frullone** *m* sikt, såld, remhjul

frumentaceo kornaktig, **frumentario** korn-, **frumento** *m* høyete, korn, **frumentone** *m* mais

frusciare *tu* rasle, bruse, **fruscio** *m* rasling, brus(ing), **fruscio** *m* støv, rusk, **fruscone** *m* kirsebær fugl, kjernebiter, **frussi** *m* *gl* et kortspill

frusta *f* pisk, svope, ris, visp, **frustagno** *m* se **frustagno**, **frustio** *m* piskemaker, -seiger; **frustare** piske, *fig* kritisere sterkt, **frustata** *f* piskeslag, **frustatore** *m* (*f* -trice) pisker, *critica frustatrice* flengende kritikk, **frustatura** *f* pisking, piskeslag, **frustino** *m* rødepisk, laps, **frusto** slitt, brukt, - *m* lite stykke, smule, grunn, *a ~ a ~* bit for bit, smått i senn, med besvær

frustrante *f* *sj* det å være såfengt, **frustrare** *tu* gjøre unyttig, narre, skulle

frutice *m* busk, **fruticoso** buskaktig, buskhevokst, **frutta** *f* *inv* frukt, - *scioppata* nedlagt frukt, **fruttato** *m* fruktkammer, -lager, **fruttaiuolo** *m* frukthandler, **fruttare** bære frukt, innbringe, gjøre nytte, *capitali che fruttano il 6 %* penger som innbringer 6 %, *questa terra frutta poco* denne jorda bærer lite, *discorsi che non fruttano* unyttig snakk

fruttata *f* fruktterte, **fruttato** *m* inntekt (av kapital o.s.v.), **frutteto** *m* frukthage, **frutticoltura**, **frutticultura** *f* fruktdyrking, **frutticoltore** *m* fruktdyrker, **fruttiera** *f* fruktskål, *bunni fruttieri* statsobligasjoner, **fruttifero** fruktbærende, fruktbar, innbringende, rentebærende; *albero ~* frukttré, **fruttificare** (*-ti-*) bære frukt, **fruttificazione** *f* det å bære frukt, **fruttifico** (*pl -ci*) *sj* frukt bærende, **fruttivendolo** *m* frukthandler, **fruttivoro** fruktetende, **frutto** *m* frukt, grøde, nytte, *frutti* (*m* *pl*) frukter, renter, inntekter, *i frutti dei frutti* rentes rente, *prendere mettere* (*collimare a ~* la, sette på rente, *frutti di stagione* sesongfrukter, *frutti di mare* havdyr (muslinger, krahber, reker etc.), *frutta* (*f* *pl*) frukt, *albero da frutta* frukttré, **fruttuoso** fruktbar, *fig* nyttig

tu se essere, ~ *adj* avdød, salig, *Pietro (del) ~ Giovanni* Peter, sønn av avdøde Johannes

fucilare (*ti*) skyte, henrette ved skyting, **fucilata** *f* skudd, salve, **fucilatore** *m* skytter, **fucilazione** *f* (henrettelse ved) skyting, **fucile** *m* gevær, - *mitragliatore* maskinpistol, - *a retrocarica* bakladningsgevær, **fucileria** *f* geværsalve, -skyting, **fuciliere** *f* skytehull, **fuciliere** *m* geværsoldat, skytter

fucina *f* smietavl), smelteovn, *fig* opphavssted, **fucinare** *smi* (*og fig*), **fucinato** smidd, *fetto ~ smijern*, **fuciatore** *m* (*f* -ince) en som smir, smed, **fucinatura** *f* smedarbeid, -kunst

fuco *m* (*pl -chi*) *zool* drone, mar sl. alge, tang, **fucsia** *f* fuchsia

fuga *f* flukt, åpning, lekkasje, serie, *mus* fuge, *darsi alla ~* ta flukten, - *dei capitali* kapital flukt, - *di gas* gasslekkasje, *di ~* i hast, *mettere in ~* slå på flukt, *una ~* di stonze en suite

(værelser), **fugace** flyktig, forgjengelig, **fugacità** *f* flyktighet, forgjengelighet, **fugamento** *m* det å jage på flukt, **fugare** jage på flukt

fuggévole flyktig, forgjengelig, **fuggevolezza** *f* flyktighet, forgjengelse, **fuggi**, *un ~ ~* en vill flukt, *a scappa e ~* i hurt og hast, **fuggifatica** *m* *inv* lathans, dovenpels, **fuggiasco** (*pl -chi*) flyktig, - *m* flyktning, **fuggire** (*fuggo*) flykte (for), unnå, **fuggitivo** flyktig, flyktende, - *m* flyktning, **fuggito** flyktet, bortromt

ful se essere **fulo** *gl* mørk, svart, tyvaktig, - *m* *inv*

fulcro *m* støtte(punkt) (for vekstang)

fulgere *poet* skinne, stråle, **fulgente** strålende, **fulgidezza** *f* glans, **fulgidità** *f* *sj* glans; **fulgido** strålende, **fulgore** *m* glans, lysglimt

fuliggine *f* sot, en kornsykdom, en hårsykdom, **fuliggioso** sotet

fulmicotone *m* skytebomull, **fulminante** lynende, dødelig, dødbringende, voldsom; *apoplessia ~* hjerreslag, *entone ~* skytebomull, *polvere ~* krutt, *tuberculosis ~* galopperende tæring, - *m* *svstikk*: fenghelte, **fulminare** (*tu*) lyne ramme med lyn, *mi* beskytte, *fig* bannlyse; - *con lo sguardo* *gi* (ten) lynende blick, *Dio mi fulmini* Gud straffe meg! **fulminato** rammet av lynet, av elektrisk strøm, *rimanere ~* (*fig*) stå som rammet av lynet, **fulminatore** *m* (*f* -trice) en som sender lyn (svl Jupiter); tordengud, **fulminatorio** lynende, **fulminazione** *f* *sj* det å lyne, sende lyn, elektrisk støt, **fulmine** *m* lyn, *og fig* i, bannstråle, *un ~ a ciel sereno* *fig* i et lyn fra klar himmel, *un ~ di guerra* et militærgens, **fulmineo** lynende, lynrask, **fulminio** *m* *sj* stadig, langvarig lyning, **fulminoso** litt lynende (*fig*)

fulvido *sj* strålende, **fulvo** rødgul, rødblond

fumabile som kan rokes; **fumacchio** *m* brand (ei glødende trestykke), røk, (inn)dampning, utdunstning, **fumaiuolo** *m* skorstein, **fumare** roke, **fumario** *f* jordrøyk, **fumaruolo** *f* utdunstning (vulkan), **fumasigari** *m* *inv* sigarmunnstykke, **fumata** *f* drag (av sigarett), røksky, tobakksrøk, pipestopp, røk, røksignal, *fare una ~* ta seg en røk, **fumatoio** *m* røkeværelse, **fumatore** *m* (*f* -trice) røker, *icompartmento* *fumatori* røkekupe, røkere, **fumea** *f* røk, damp, dunst, **fumeggiare** (*te*) røke, dampe, dunste, *maler* nyansere, **fumeo** litt røkende røktull

fumettistico, *di sapere ~* (*fig*) tegneserie-aktig, overflattisk, fantastisk, lettferdig, **fumetto** *m* anisvann, agne (på ris); røksky, **fumetti** (tekst til) tegneserie, *romanzo, giornale a fumetti* tegneserie-hefte, **fumicare** (*tu*) ryke, dampe, **fumido** rykende, røktull, **fumigare** (*tu*) røke ut, dampe, dunste, **fumigazione** *f* røk, utrøking, (inn)dampning, utdunstning; **fumista** *m* mann som lager ovner, kaminer etc., spøkefugl, skribent som holder leserne for narr, **fumisteria** *f* øvnsfabrikk, -rensing, -oppseining, **fumivoro** røkslukende (*om ka-m*)

fumo *m* røk, tobakksrøk, dunst, hovmot, *andare in ~* (*fig*) gå opp i røk, *molto ~ e poco arrastato* mye skrik og lite ull, *far ~* ryke, *saper di ~* ha røksmak, *tobacco da ~* røketobakk; *vendere ~* innbille (en noe), *lure, drive* humbug; *vendita di ~* det å foregi at en står i forbindelse med innflytelsesrike personer, **fumogeno**, **bomba fumigena** røkbombe; **candelotto** ~ røkhåndgranat; *cartina fumigena* røkteppe, **fumosità** *f* røk; *fig*

pinne, fuseragnolo *m* *gl* lang, mager person, beinrangel; fusetto *m* dolk

fusi *se fondere* fusibile smeltelig - *m* elektriskring, fusibilità *f* smeltbarhet, fustera *f* tenkase, fusiforme tenformet, fusione *f* smeltning, sammensmeltning, forening; stoping, punto di - smeltepunkt

fuso *f se fondere*, burro - smeltet smor, ferro - stopejern; fuso 2. *m* (*pl* også *le fusa*) ten, søyleskafte; dirtito come un - rank som et lys fare le fusa (*om katt*) male; fare le fusa torte (*fig*, sette horn i pannen (*a på*))

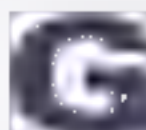
fusollera *f* flatbunnet pram; flykropp, fusola *m* leggben; fusone *m* hjort i annet år, spishjort

fusore *m* - *se* er stoper fusorio *sm* te stope- fusta *f* (*lite*) kaperskip, fustagno *m* homul, slanell, fustigare (*u*) kakstryke, piske, fustigazione *f* pisking, fusto *m* stengel, stilk, stamme, skafte, søyleskafte, kropp, kroppstykk; skjelett (*av noe*), tonne, fat, fustasje che bel - 'for en pen kar!

futa *f* etiopisk drakt, *gl* flukt

futile inletsigende, ubetydning, likegyldig, inutilità *f* ubetydelighet, likegyldighet, bagatell

futuramente i fremtiden, futurismo *m* futurisme, futurista *m* *f* futurist futuro (*fremtidig*, (*til*)komme, - *m* fremtid, gram futurum; i futuri de kommende slekter

p. una ~ lun ~ j / *ultale* gig

gabardina, gabardine *f* gabardin

gabbacristiani, gabbamiechioni *m inv* gabbadeo *m* hedrager bondefanger gabbamondo *m inv* hedrager, svindler, gabbana *f*, gabbano *m* frakk, kappe, valtar - snu kappen eller vinden, gabbacello (*f* (*sykehus*)kittel, arbeidsfrakk, hjemmefrakk; gabbapensieri *m inv* lidsfordriv

gabbare bedra, spotte, holde for narr, gabbarsi di uno gjøre seg lystig på ens bekostning, avuta la grazia, gabbato la santa, passata la festa gabbato la santa utakk er verdens lønn gabbasanti *m inv* hykler gabbatore *m* *f* *se* svindler

gabbia *f* bur, munnkorg (*for okse*); meruseil, sl skilderhus; fig fengsel, - degli accusati anklagebenk, - di matti galehus (*fig*), munter ei uenig flokk, - dell'ascensore heisesjakt, - di un cuscinetto a sfere (*tekn*) kulekammer, motore a - di scioltole kortslutningsmotor, gabbiaio *m* burmaker, selger, gabbiaio *m* dvergmåse gabbiano *m* måse; fig fjols; gabbiana *f* de fugler som går i ei bur, - di matti *se* gabbia gabbiere *m* mar utvikksmann, toppgast gabbionata *f* så mye som går i ei bur (*gabbiane*) gabbione *m* stort bur anklagebenk; sandsekk o.l. (*til forskningsarbeider*)

gabbo *m* spott, spøk, farsi - di uno gjøre seg lystig over en, pigliare a - gjøre narr av, ta tell, ikke ta alvorlig

gabella *f* forbruksavgift, byttoll, tollbod, fare il gonzo per non pagar - spille dum for å unngå ubehageligheter, gjøre gode miner til slett spill gabellare (*te*) legge avgift på, fig tro, gå med på la passere, - qualcosa a uno tro en i noe, - per anta, anse for, ulgi for, gabelliere *m* tollmann (*ved byport*); gabellino *m* tollbod, neds tollmann, gabellotto *m* neds tollmann

gabinettista *m* *f* funksjonær (*i departement*), gabinetto *m* kabinet, ministerium, lite rom, arbeidsværelse toalett, W.C., - da bagno badeværelse, - dentistico tannlegekontor, - di fisica fysikkrom - di lettura leverom; - oculistica øyenlegekontor; - particolare fyrstes ei ministers privatkontor, - di toilette toalett

gallico (*pl* -ci) gælisk

gaffa *f* båtshake fig bommert, gaffinore smelte (*volv*)

gaga *m* *f* motenarr, gagate *f* jett, gaggia *f* gaggio *m* sl akasie, gaggio *m* *gl* pant gisse mit vold

gagliarda *f* gammel dans gagliardito *m* vimpe, stander standart, gagliardezza *f* *gl* - gagliardia *f* (*livs*)kraft, styrke, dristighet; kraftstykk gagliardo kraftig, kjekk, sterk, alla gagliarda kraftig, gaglioffaggine *f* gagliofferin *f* lømmeluktig, het, dovenskap, dumhet, gaglioffamente lømmelaktig ørkesløst, gaglioffo *m* dumman, fjols, dumgen, ki

gagnolamento *m* hyl, jammer, gagnolare (*a*) hyle, ble, jamre seg gagnolio *m* stadig langvarig hyling, jammer

galezza *f* munnehet, glede, galo munter, glad gala *f* kniplings-, synkebord, kalvekryss, stas, galla, abito di - gala *m* gran - i galla, gran - , - di bandiere sk pslagg, galante *f* galanti

galano *m* *y* bånd, sløyfe galante galant, elegant, elskovs-, - *m* elsker, tilbeder, fare il - være galant, oppvartende galanteggiare (*te*) (*ville*) være elegant, galant, kurtisere, galanteria *f* hoflighet, elskverdigheit, galanten, lekkerbissen; galanteria galanterivarer; galantina *f* spekket kalv, kylling o.l. (*i gelet*), galantomismo *m* ridderligheit, galantuomo *m* (*pl* -uomini) dannede mann, gentleman

galassia *f* stjernefåke, la - melkeveien, galateo *m* bok om takt og tone, agire contro il - handle mot skikk og bruk (*god tone*), galatite *f* galatit

galattagogo (*pl* -ghi) melkedrivende galattico (*pl* -ci) galaktisk galattite *f* sl melkefarget stein

galattosago *m* (*pl* -gi) en som ernærer seg av melk galattosoro *m* melketablett (*til ammende kvinner*) galattometro *m* galaktometer, galattopoiesi *f* med melkeproduksjon, galattopotetico (*pl* -ci) med melkedrivende galaverna fistapp, rim

galea *f* romersk hjelm, galea *f* mar galei; galeazza *f* mar galeas, galena *f* blyglans, svovelbly; appur recchio a - krystallapparat, rivelatore a - krystalldetektor, galenico (*pl* -ci) med som angår Galenos (*ten lege*), arte galenica medisinen, medicinali galenici enkle medisiner lagd i apoteket galeone *m* mar gallion; galeotta *f* mar galeot, galeotto *m* galeistave, tukthusfange, fig kielring *gl* købler galera *f* mar gales, tukthus

fig slaveliv; *pezzo, avanzo di* ~ (*fig*) kjellring, galero *m* barett, merkurhatt
galestrino, galestroso leir-, leirholdig *galestro m* eiend
galigno m gl garvert; *galigare gl* bli tåket, dogget, *galileo* galileisk ~ *m* galileer
galla f galleple, vable, blære *noce di* ~ galleple, *è lei pesa quanto una* ~ han (det etc.) er lett som en fjær; *a* ~ på overflaten, på vannflaten; *tenera a* ~ holde seg over vannet, flytende, *venire a* ~ dukke opp; *essere a* ~ (*fig*) holde seg ovenpå, holde det gående, *gallare* flyte (*sj*), *fig* være hovmodig, briske seg, *l'om egg befrukto, galla-strone m* stor hane
galleggiabilità f flyteevne, *galleggiamento m* det å flyte, *linea di* ~ (*mar*) vannlinje, *galleggiante* flytende; *bacino* ~ flytedokk, ~ *m* flytende legeme, fløit (på fiskesnøre), dupp, *mar* bøye, flyter, flottør; *galleggiare (è)* flyte, *gallego (pl -ghi)* galisisk, ~ *m* galisier, *galleria f* galleri, passasje, undergang (*rakitt*) minegang, tunnel *gallierone m* stor hane, *gallese* walsisk, *sj* gallisk, fransk; ~ *m* wasser; *galletta f* (skips)kjeks, langstrakt, buet drue; toppkule (mast, flagg), dårlig kokong *gallettame m* silke fra dårlig kokong, *galletto m* liten, ung hane, *fig* hanekylling, *tekn* vingemutter, *fare il* ~ briske seg, kro seg
gallica f sl bor; *gallicanismo m* gallikanisme, *gallicano* gallikansk, fransk kirkelig, *gallicismo m* galisisme, fransk uttrykk, *gallicizzare sj* etterligge franske skikker, talemåter, *gallico (pl -ci)* galisk; *acido* ~ galleplesyre, garvesyre, *il morbo* ~ den franske syke, syfilis
gallina f hone, ~ *di Faraone* perlehøne, *gambe (sampe di* ~, *raspatura di* ~ kråkelær (*fig*), *chi di* ~ *nasce convien che ruxpi (el, rozzoli)* eplet faller ikke langt fra stammen, *latte di* ~ eggemelk, *fig* lekkerbissen ~ *avara* verpehøne; ~ *regina jerpe, la prima* ~ *che canta ha fatto l'uovo* den første som piarper er synderen, *gallinaccio m* kalkun, sl matsopp, *gallinaceo* hone-, hønse-, i *gallinacei* hønsefamilien, hønsefuglene, *gallinaio m* hønsefelger, hønsetyv, *sj* hønsegård-hus, *gallinella f* liten hone, vannhone *gallinetta f*, ~ *della Madonna* marihøne
gallo m zaml hane, værthøne, galier, ~ *d India* kalkun ~ *cedrone* lue, *al canto del* ~ ved hanegal, for daggry, *essere il* ~ *della Checca* være en pikenes Jens; *fare il* ~ briske seg, *peso* ~ buntamvekt; *due galli in un pollaio* to store i en sekk *galloccia f* mar klamp, puiler
gallofobia f frk fransklendtlighet; *gallomania f* beundring for alt fransk, *gallomani*, *gallonare m* galonmaker, selger, *gallonare (ò, galonere, gal-lonato)* galonert, *ignoranza gallonata* tåpelighet hos person med titler og rikdom, *gallone m* galon, tresse, distinksjon, gallon, *gallonea f* sl eik, *galloria f* jublende glede *galloriare sj* juble
gallozza, gallozzola f galleple blære, vable *galluto m* fremtung
galoppare (ti) galoppere, *issi galoppante* galopperende løp, *galoppata f* galopp, *galoppatoio m* ridesli, galoppbane, *galoppatore m (f -trice)* en som rir i galopp, *galoppino m* bud, ærendsgutt, *galoppo m* galopp *di* ~ i galopp, (*og mus*), *piccola* ~ småtras
galoscia se, caluscia galuppo m gl trensoldat, skurk kjellring
galvanico (pl -ci) galvanisk, *galvanismo m* galvanis-

me, *galvanizzamento m* galvanisering, *galvanizza-re* galvanisere; *fig* sette liv i, vekke (midlertidig, til live, *galvanizzatore m* galvanisor; *galvanizza-zione f* galvanisasjon, *galvano m* avtrykk klesje, *galvanometro m* galvanometer, *galvanoplastica f* galvanoplastikk
gamba f ben; *andare a gambe all'aria* ta gambe levate/ falle bakover, gå på rygg (*og fig*), *darsela a gambe* strikke av; ~ *anteriore* forben; *di buone gambe* gjerne; *avere (el, essere di) buona* ~ være god til bens, *in* ~ rask og rørig, kvikk, dyktig, *male in* ~ svak, *a mezza* ~ til midt på leggen, *mettersi (con) la coda tra le gambe* stikke halen mellom bena; *rimettersi in gambe* komme på fore (på bena) igjen, *vuler raddrizzar le gambe ai cani* ville gjøre det umulige, bære vann i et så d; *fare, prendere una cosa sotto* ~ ta noe lett, ikke bry seg om, *star bene in* ~ (*in gambe*) stå fast; *star male in gambe* ikke stå fast, ~ *di legna* treben, *mettersi la via tra le gambe* komme seg fort i vei, *levare (cavare) le gambe da una cosa* komme godt ut av noe, *raccomandarsi alle gambe* flykte, ta bena på nakken; *chi non ha testa abbia gambe* det man ikke har i hodet, må man ha i bena; *fare il passo secondo la* ~ leve (bruke penger) etter evne
gambacorta f en halt, kroppling, den som kommer sist, *l'ultimo ad arrivare fu* ~ du kom sist, du er iumbo, *gambale m* støvleskaft, lest benskinne; ~ *di cuoio* lærgamasje *gambato f* spark; *avere la* ~ bli forlatt av kjæresten, *dar la* ~ a sparke ben for, slå ut, ta ens plass, *gamberano f* krepsneil, *gamberello, gamberetto m* liten kreps, reke; *gam-beressa f* hunkreps, *gambero m* kreps; *andare fare come i gamberi* trekke seg tilbake, vike, gå tilbake (*og fig*), *rosso come un* ~ rød som en kokt hummer
gambettare (è) trippe (av sted), sparke (*om smd barn*) *gambetto m* dare il ~ a uno, *fare* ~ a uno sparke ben for en, *fig* slå ut, ta ens plass (med svik), *gambiera f* benskinne, *gambo m* stilk, stengelskaft, *tekn* ben, støtte, *gambugio m gl* hodekål, *gambuto* langben, stenglet, stillet
gamella f (soldaters) matspann, *gamellino m* mar matskål, *gamele m* kjønnselle, gamei
gamma f skala, ~ *cromatica* fargeskala, *gamma m* tangloppe, *gammato, croce gammata* gresk kors
ganascia f kjeve, *tekn* kjefst; *dimenar le ganasce (fam)* spise, *mangiare a due ganasce* ete grådig, *fig* sope inn penger; *ganascino m* kinn, *pigliare per il* ~ knipe i kinnet, *ganascione m* kinnhest
ganciata f det å gripe med hake, huke; *gancetto m* liten krok, *gancio m* krok, spenne, *mar* båtshuke, *fig* påskudd, spissfindighet
ganga f forbryterbande, stein, slagg i mineralåre, *gangamo m* sl ruse, trål, *gangara f* sl trål (til å samle svamp) *gangherare (à)* *sj* sette på hengsler, hekte fast, *gangheratura f* hengsling; *hengsie(r)*, *gangherella f* bunn av trykk-knapp, *ganghero m* doriapp, hengsle, spenne; trykkknapp, *stare in gangheri* beholde fatningen, *uscire dai gangheri* bli ute av seg selv, gå ut av sitt gode skinn, tape fatningen, *ganglio m* ganglie, seneknute; sentrum, midtpunkt, *ganola f (F)* kjertel, tuberkuløs kjertel, *gangoloso* kjertelsyk, skrofuløs, *gangrena f* se *cancrena*
ganimede m laps, molenaar, *gannire (-isco)* *sj* gjø-

ule, *ganza* *f* neds elskersinne; *ganzerino* *m* lapsdamevenn, *ganzo* *m* neds elsker, alfonso
gappista *m* motstandsmann (som srl. likviderte angivere)
gara *f* konkurranse, tevling, kappestrid, *a* ~ om kapp, *fare a* ~ kappes, ~ *automobilistica* bil- (vedde)lop, ~ *finale* sluttkamp, *fuori* ~ utenfor konkurranse, ~ *internazionale* landskamp, *garagista* *m* garasjemann, -ier, biltekniker, *garante* *m* garant, kausjonist, *stor* ~ kausjonere, *garantire* *garantire* (-isen) *garantiere*, kausjonere, *fig* forsikre, *garanzia* *f* garanti, kausjon, sikkerhet, *accordo di* ~ (pol) sikkerhetsoverenskomst, *certificato di* ~ *garantiseddol*, *contratto di* ~ *garantikontrakt*, *patto di* ~ *sikkerhetspakt*
garbaccio *m* uoppdragenhet, *garbare* *passo*, tiltale, behage (*a uno* en), *garbatezza* *f* elskverdigheit, høflighet, ve oppdragenhet, *garbato* *elskverdig*, dannet, fin, *garbino* *m* sørvest-vind, *garbo* *f* *m* anstand, høflighet, eleganse, måte, vane, vis, *mar* modell, *dare un po di* ~ *a* pynte litt på (noe), *dare il* ~ *modellere*, forme; *a* ~ pent, velgjort *un calcio a* ~ *et velrettet spark*, *manca di* ~ *være uhøflig, udannet*, *uomo di* ~ *dannet mann*, *garbo* *2* sur (vin, frukt)
garbuglio *m* virvar, røre
gardenia *f* gardenia, *gareggiamento* *m* kappestrid, tevling *gareggiare* (-e) *kappes*, konkurrere, *gareggiatore* *m* (*f* -trice) *konkurrent*, rival, *garenna* *f* terreng der kaniner lever fritt, *garanzia* *f* *sj* = *garanzia* *garantire* *fi* = *garantire*
garetta *f* skilderhus; banevokterhus, *garetto* *m* akillesene (menneske) hase (hest)
garganella *f* *ber* *a* ~ *drikke i el drag* (uten å føre begeret til leppene), *garganella* *2* *f* ~ *marmorizzata* marmorand, *gargarismo* *m* gurgling, gurglevann, *fare dei gargarismi* gurgle, *gargarizzare* gurgle, *neds* modulere (sang), *gargazzo* *m* (fistrupe)
gargiuolo *m* ekstra fin hamp *gargo* *gl* sl. undskapsful *gargotta* *f* knippe
garibaldino garibaldinsk, *fig* heroisk, djerv, ~ *m* garibaldinoidat, *gariglio* *m* nøttekjerne
garitta *f* skilderhus, banevokterhus
garofano, *pera* ~ *sl* pære (med nellukkt), *garofanare* (*o*, *gi*) nellukkt, *garofano* *m* nellik, *chiudi di* ~ *hel net*
garotolo *m* *f* knyttneveslag
garrese *m* fremste, høyeste del av bestersyngen
garretto *m* akillesene, (hest) hase, *garrire* (-isco) skrike, kvitte skrike, skjelle (ut), skjenne, blafre smelle (flagg) *garrito* *m* skrik, skral
garrulita *f* det å være gjennomtrengende, sutrende, snakkesalig *garrulo* gjennomtrengende, sutrende, snakkesalig
garza *f* gasbind), *zool* hegge; *garzare* *karde*, *garzatore* *m* (*f* -trice) *karder*, *garzatura* *f* karding
garzella *f* karde, *garzetta* *f* hegge *garzette* (seil) surringer, *garzo* *m* karde, karding
garzona *f* tjenestepike; *garzonato* *m* læretid, *garzone* *m* tjenestegutt, dreng, lærling, poet unggutt
garzuolo *m* innerste blader (på kål, salat), ekstra fin hamp
gas *m* *inv* gass(art) ~ *assistente* giftgass, *cucina a* ~ *gasskomfyr*, *cucinare a* ~ *koke på gass*, *dare* ~ *gi* (bilen) gass, ~ *esilarante* lystgass, ~ *illuminante* lysgass, ~ *luminogeno* tåregass, ~ *delle miniere* metan(gass), ~ *delle paludi* sumpgass, metan, ~ *povero* mager gass, *rinformamento*

di ~ *gassforsyning*, *riscaldamento a* ~ *gassoppvarming*, ~ *di scarico* ekshaust, *tagliare il* ~ *slippe gasspedalen*, *a tutto* ~ *for full gass*; *gas-se* *og* *gass*
gascette *f* *pl* (seil) surringer, *gasco* *m* gallionsfigur, *gasindo* *m* rådgiver (hos longobarder-konge)
gasista *m* gassarbeider, lyktelenser
gassa *f* *mar* løkke, stikk, *gassaiuolo* *m* gassarbeider, lyktelenser *gassare* (for)gasse, *gassato* gassforgiftet, *gassiforme* gassaktig, *gassista* *m* gassarbeider, *gassogeno* gassfrembringende, ~ *m* gassgenerator, tregass, generatorgass, *gassometro* *m* gassmåler, gassverk, *gassosa* *f* brus (drikk), *gassoso* gassholdig
gastigare etc se *castigare*, *gastralgia* *f* magekrampe, -smerter, *gastricismo* *m* magelidelse, magesmerter; *gastrico* (*pl* -ci) mage-, *malattia gastrica* magelidelse, *succo* ~ *magesaft*, *gastrite* *f* magekatarr; *gastrocele* *m* magebrokk, *gastroenterite* *f* mage- og tarmbetennelse, *gastronomia* *f* kokkunst; *gastronomico* (*pl* -ci) gastronomisk, *gastronomo* *m* kokkekunstner, matskjonner, *gastrorragia* *f* mageblødning, *gastropl* *f* magelidelse, *gastrospasmo* *m* magekrampe
gatto *f* hunkatt, ~ *cieca* blindebuk, ~ *ci cova* der stikker noe under, *far la* ~ *morta* tel. *la* ~ *di* *Marino*, late som ingen ting, spille dum, ~ *morta* lurendreier, luring, *pigliare uno* ~ *a* *pelare* *gi* seg av med noe vanskelig, *la* seg vann over hodet, *quando non c'è la* ~ *i vinci* *ballanu* når katten er ute danser musene på bordet, *tanin va la* ~ *al lardo* *che ci lascia la zampina* krukken går så lenge til vanns at den kommer hankeløs hjem, *la* ~ *frettolosa* *fece i gattini ciechi* hastverk er lastverk
gattabusa *f* spøk fengsel, *gattaiuolo* *f* katterull, *gattamorta* *f* lurendreier, luring, hykler, *gatteggiamento* *m* spill, glitring (*ti* øyne, stein, stoff), *gatteggiante* *spillerde* *gattende* *gatteggiare* (-e) *spille*, *glitre*, *gattello* *m* liten katt, kattunge *gattesco* (*pl* -chi) kattaktig, kalte-; *gattice* *m* solvpoppe, *gatticida* *m* kattemorder, *gattigliare* (-m) *krangle*, kjekle, *gattinara* *m* sl. rødvin (Pie monte)
gattino *m* liten katt, kattunge, *fare i gattini* få kattunger i f. brette seg, *gatto* *m* (han)katt, hokakle, tekn. mil ramhukk, *fig* tyv; *c'erano quattro gatti* der var ikke svært mange, ~ *a nove code* nihalet katt *star come cani e gatti* være som hund og katt, *gattomammone* *m* sl. kattaktig uhyre (i eventyret), *gl* sl. ape, *gattone* *m* stor katt, *fig* luring, *gattone* betennelse i brespylkjertelen *gattone* *gattone* på alle fire, sammenkrope, *gattopardo* *m* leopard *gattuccio* *m* liten katt, stikksg. rødha
gaudente *m* levemann, *frati gaudenti* *gl* munkor den, *gaudio* *m* glede, *mal comune mezzo* ~ *se* les skjebne, felles trost, *gaudioso* glad, gledesfyllt, *i mistri gaudenti* rosenkransens fem første mysticier (ti) minne om jomfru Marias liv)
gaulo *m* *gl* stort lasteskip
gavina *f* stor smielang, *gavazzamento* *m* luring, festing, fråset, *gavazzare* *ture*, feste, fråse, *gavazzatore* *m* (*f* -trice) *fester*, levemann
gaveggiare *gl* = *vagheggiare*, *gavello* *m* del av hjulring) *gavetta* *f* hespe, mil matspann, *venire dalla* ~ *ha tjent seg opp fra menig*, *fig* ha arbeidet seg opp fra ingen ting, *gavigne* *f* *pl* *gl* armhuler *gavina* *f* *zool* stormåse, *pl* opphovnede

halskjertler, skrofulose, *gavinoso* kjertelsvak, -syk, *gaviteilo* *m* (anker)bøye, *gavitellu-faro* lysbøye, *gavocciolo* *m* *sj* pestbyll

gavone *m* *mar* baugskott, akterskott, *gavonchio* *m* havål, *gavotta* *f* gavott; *zool* blissone, sothone, *gaz* etc se *gas* etc, *gasolina* *f* gasolin

gazza *f* skjære, skjor, *fig* skravlebotte, ~ *marina* uke, ~ *marina minore* alkekonge, *gazzarra* *f* salutiskudd, (gledes)larm, *gazzella* *f* gasell, *gazzera* *f* *sj* = *gazza* *gazzarino* blå, ~ *m* *sl* panser brynje, *gazzetta* *f* gl venetiansk mynt, avis, *fig* *fam* velunderrettet person, treskopost, *gazzettante* *m* avisskriver, avisleser, *gazzettiere* *m* avisskriver (nd neds)

ge *m* *imn* jett, *gagal*, *gedanite* *f* sl rav, *geenna* *f* gehenna, *fig* helvete

gelamento *m* *u* fryssing, udnættelse, *gelare* *v* fryse til is, lage is, ~ *di paura* stivne av redsel, *mi* (st) *gela il sangue* blodet mitt stivner (av redsel); *refl* fryse (inne), stivne, *gelata* *f* sterk kulde, frost, is, *gelateria* *f* isbod, *gelatiera* *f* ismaskin, *gelatiere* *m* en som lager, selger is (forfriskninger); *gelatificazione* *f* kjem stivning (i gelatin), *gelatina* *f* gelatin, gele, s, ~ *di cultura* grunnssubstrat, *gelatinoso* gelatinaktig, *gelato* frosset, iskald; ~ *m* iskake (is)pinne, iskald drikk, *gelicidio* *m* intens kulde, kudeslag, glattis, *gelidezza* *f* *sj* kulde, frost, *gelido* *litt* iskald, *gelo* *m* kulde, frost, is; ~ *notturno* nattefrost; *gelone* *m* frostbyll, frostskaide, forfrysning

gelosia *f* sjalusi, skinnssyke, misunnelse, *fig* omhu, persienne, sjalusi (for vindu), *geloso* sjalu, skinn syk (di på), mistenksom, tinfølende, *un affare* ~ en vanskelig, delikat affære

gelseto beplantet med morbærtrær, *gelseto* *m* morbærtund, *gelso* *m* morbærtré, *gelomiao* *m* jasm n

gemebondo jamrende, stønnende, sukkende, sorgelig; *gemellare* (-mé-) føde tvillinger; *parto* ~ tvillingfødsel; *gemello* tvilling, dobbel, par, sammenhengende, ~ *m* tvilling, mansjettknapp, *anima gemella* beslektet ånd, *bottoni gemelli* mansjettknapper, *letti gemelli* parsenger, dobbeltseng

gemere stønne, sukke, jamre, kurre (duer), dryppe, *far* ~ i torchi trykke, *gemicare* (e) dryppe, *geminare* (e) fordoble, *geminatura* *f* geminazione *f* fordobling, *gemiso* *puer* tvilling-, dobbel, *gemire* (e) stønne, *gemito* *m* slagg, drupp, sildring, lekkasje, oppkomme, *gemito* *m* sukk, stønn

gemma *f* edelsten, juvel, øye (i påfuglsjær), *fig* perle, knopp, blad-, blomsterknopp, skudd; *gemmate* glitrende, *gemmae* (e) spire, skyte, sette knopp, *refl* pynte seg med juveler, *gemmario* (juvelier-), *gemmaio* full av knopper; besatt med juveler, *gemmaione* *f* spiring, knoppskyting, *gemmeo* juvelaktig, *gemmafero* som bærer, er rik på juveler, knopper; *gemmaiparita* *f* forplantning ved skudd, *gemmoso* *litt* rik på juveler, knopper, *gemmaula* *f* *litt* liten juvel, knopp

gemone *f* *pl* stup ved Tiberen, hvor dødsdomte ble støtt utfor, *fig* skammelig straff, *gemucchiare* *u* stønne litt, svakt, *gemuto* se *gemere*

gendarme *m* gendarm, politimann, *fig* mannhaftig kvinne; *gendarmieri* *f* gendarmen, gendarm-kaserne

gene *m* biol gen, *genealogia* *f* genealogi, *genealogico* (pl -ci) genealogisk, *albero* ~ stamtre, -stavle,

genealogista *m* genealog, *genearca* *m* *sj* ætthovding, stamfar, *genepi* *m* alpin plante, sl likor, *generabile* som kan oppstå, *generalato* *m* generalsrang, *generale* alminnelig, generell, general-, *console* ~ generalkonsul, *maggior* ~ generalmajor, *quartiere* ~ generalkommando, hovedkvarter; *tenente* ~ generallovinant, *in* ~ stort sett, generell, vanligvis, ~ *m* general, ~ *f* allmannamote, oppstilling av hele avdelingen, *star sulle generali* snakke, diskutere generelt, holde seg til å minneligheter; *uscire dalle generali* komme til saken, *generalezza* *f* generalfrue, *spok* kvinnelig general, *generalissimo* *m* generalassimus, øverstkommanderende

generalità *f* alminnelighet, *pl* alminnelig prat, banaliteter, personalia, signalement; *la* ~ folk flest; *la* ~ delle donne kvinner flest, *generalizio* generals-, *generalizzare* generalisere, *generalizzazione* *f* generalisering, *generalmente* stort sett, vanligvis

generamento *m* avl, frembringelse, produksjon, *generare* (ge-) avle, frembringe, forårsake, *refl* lodes, bli til, forplante seg, *generativo* avls-, avlsdyktig, *generatore* *m* *f* -trice, avler, generator, *generazione* *f* avl, rase, slekt, generasjon; *la* ~ di Adamo menneskeslekten, ~ *spontanea* selvavling, *genere* *m* slekt, art, slags, genre, gram, kjønn, merk vare, *in* ~ vanligvis, stort sett; *in* ~ di ~ når det gjelder ~; *il* ~ umano menneskeheten, *genericamente* i alminnelighet, generell (sett), *genericità* *f* *sj* alminnelighet, *generico* (pl -ci) generell, alminnelig, ~ *m* skuespiller som spiller forskjellige slags roller

generis, *tui* ~ noe for seg selv, *genero* *m* sviger-sønn

generosità *f* edelmødighet, høymødighet, gavmødhet, rundhåndethet, flotthet, fruktbarehet, risikolighet, styrke, *generoso* edelmødig, høymødig, gavmud, rundhåndet, flott, fruktbar (jord); sterk, *fig* *best* *nn*

genesì *f* opprinnelse, *la Genesi* 1 Mosebok, *genesiologia* *f* arvelighetslære, *genetica* *f* arvelighetsforskning, *genetico* (pl -ci) genetisk, *genetista* *m* arvelighetsforsker, *genetico* (pl -ci) fødselsdag, ~ *m* fødselsdag, *festeggiare il* ~ feire fødselsdag

genga *f* sjuske, sl tuffstein

gengiva *f* tannkjøtt, gumme, *gengivale* tannkjøtt-, *gengivite* *f* tannkjøttbetennelse

genia *f* avkom, rase; *neds* hop, flokk, *geniale* genial, tiltalende, behagelig, elskverd, g, ekteskaps-, forplantnings-, avls-, *letto* ~ ekteseng, *studi geniali* yndlingsstudier, *genialità* *f* genialitet, behagelighet, elskverdighet, *genialone* *litt* rar, original, ~ *m* original; *genicidio* *m* *jur* folke-drap, *geniere* *m* ingeniørsoldat, pioner

genio *m* (skyts)ånd, genius, geni, tilbøyelighet, smak, talent, anlegg, ingeniørvåpen, *aver* ~ a ha lyst på, like, *andare a* ~ tiltale, behage, ~ *civile* sivilingeniørvesen, *dare nel* ~ tiltale, behage, *contro* ~ med ulyst, *di* ~ gjerne, *nun e di mio* ~ det er ikke etter min smak, ~ *incompreso* miskjent geni, ~ *tutelare* skytsånd *tag* *fig*

genitale kjønns-, *genitali* *m* *pl* kjønnsorganer, *genitalia*, *genitivo* *m* gram, genitiv; *genito* (sj), *lodi*; *il primo* ~ den førstefødte, *genitore* *m* (f -trice) opphav, far, *pl* foreldre, *genitura* *f* forplantning, avl

gennaio *m* januar ~ *polverajo* *empie il granaio* *tori*

januar gir god avling, **genocidio** *m* jur. folkedrap
genovese genovesisk, ~ *m* genoveser
gentaglia *f* pøbel, pakk; **gentame** *m* folkehøp,
 pøbel, **gente** *f* folk, nasjon, mennesker; slektning-
 ger, pårørende, familie, slekt; mengde; *mar-*
mannskap, **genti** folkeslag, *stasera abbiamo* ~ i
 aften har (får) vi gjester; ~ *bassa* underklasse,
ce ~ der er noen, ~ *di cuore* elskverdige
 menneskler; *diritto delle genti* folkerett, ~ *franca*
 frivakt; ~ *giavane* ungdom, ~ *di mare* sjøfolk
 ~ *minuta* småkårsfolk, allmue, *viene* ~ der
 kommer noen
gentildonna *f* adelsdame, **gentile** elskverdig, høflig,
 fin, adelig, ~ *m* hist hedning, *legno* ~ mykt tre,
il gentil sesso det svake kjønn, *gentilissima signo-*
ra nådige frue! (*i brev*) ærede frue! **gentile** *sc*
 -chi) hedensk, **gentile** *sc* *m* hedenskap, **gentilez-**
za *f* elskverdighet, sinhet, dannelsel **gentilità** *f*
 hedenskap, hedningeverden; **gentilizio** familie-;
 adels-; ~ *m* familienavn; **gentiluomo** *m* (*pl* -uo-
 mini) adelsmann' danner mann, gentleman, ~ *di*
corte kammerherre
genuflessione *f* knebøyning, **genuflesso** *se* *genuflet-*
tere ~ *adj* på kne, **genuflessorio** *m* *sj* bedeskam-
 mel, **genuflettere** bøyne kne, knele; **genualta** *f*
 ekthet **genuino** ekte, uforfalsket
geziana *f* medisinsk plante, solerot
geocentrico (*pl* -ci) geosentrisk, **geodesia** *f* geodesi,
 landmåling, **geodesimetro** *m* vinkelmåler
geodetico *pl* -ci geodetisk, **geogonia** *f* lære om
 jordens tilblivelse, **geografia** *f* geografi; **geografico**
 -*pl* -ci) geografisk, *carta geografica* landkart,
geografo *m* geograf, **geologia** *f* geologi, **geologico**
 (*pl* -ci) geologisk; **geologo** *m* (*pl* -gi) geolog,
geomante *m* spåmann, **geomantico** (*pl* -ci) spå-
 spådoms-, **geomanzia** *f* sl spåkunst, **geometra** *m*
 geometriker, landmåler, **geometria** *f* geometri,
 romlære' ~ *piana* plangeometri; ~ *solida* rom-
 geometri, **geometrico** (*pl* -ci) geometrisk
georgofilo *m* jordbrukselskende
geranio *m* geranium, storkenebb, **gerarca** *m* (*pl*
 -chi) hierark leder, *fig* spiss, betydelig personlig-
 het, *supremo* ~ øverste leder, paven; **gerarchia**
f hierark, **gerarchico** (*pl* -ci) hierarkisk
gerba *f* starrgress
geremia *f* person som stadig beklager seg, gere-
 miade, **geremiata** *f* jeremiade, klagesang
gerente *m* forretningsfører, leder, ~ *responsabile*
 ansvarshavende redaktør, direktør, **gerenza** *f* for-
 retningsførsel, ledelse
gerfalco *m* (*pl* -chi) *sj* jaktfalk; **gergo** *m* (*pl* -ghi)
 forbryterspråk, sjargong, slang, fagspråk, **gergale**
 slang-, **gerire** (*-isco*) ~ *una canca inncha* et verv
gerla *f* feggkorg, **gerlo** *m* (seil)surring
germana *f* (sorella) ~ kjødelig søster, **germanesi-**
mo, **germanismo** *m* germanisme, tyskhet, **germa-**
nico (*pl* -ci) germansk, tysk, **germanista** *m* germa-
 nist, **germanistica** *f* germanistikk, **germanizzare** *sj*
 germanisere, for tyske, **germano** *f* germansk, tysk
 ~ *m* germaner, tysker, **germano** *2* født av samme
 foreldre, kjødelig, ~ *m* kjødelig bror, villand,
germanofilo *m* tyskerveen, tyskbeundrer, ivrig
 tyskstuderende
germe *m* kime, spire, årsak, *m* ~ (*fig*) i emning
germille kime-, spire-, **germina** *m* toskansk vin,
germinale kime-, spire-, **germinare** (*e*) (få til å)
 spire, skyte; **germinativo** som får til å spire,
germinazione *f* spiring, **germine** *m* litt kime, spire,

pl et kortspill, **germinello** *m* (ro)plante, avlegger,
 stikling
germogliabile spiredyktig, **germogliamento** *m* *sj* det
 å (få til å) spire; **germogliare** (*o*) spire, skyte
 utvikle seg drive fram (planter); **germoglio** *m*
 skudd, spire, begynnelse
gerocomio *m* gamlehjem, **gerofante** *m* hierofant,
geroglificare skrive med hieroglyfer; *fig* tale,
 >skrive dunkelt, **geroglifico** (*pl* -ci) hieroglyfisk, *fig*
 gåtefullt, ~ *m* hieroglyf; *fig* gåtefullt skriv, gåte
gerostocomia *f* gamlepleie, **gerontocomio** *m* gam-
 lehjem; **gerontocrazia** *f* gammelmannsherredom-
 me, **gerosolimitano** *m* (Malteser)ridder, **gerotrofo**
m gamlehjem
gerundio *m* gerundium, **gerundino** *m* gerundiv
gessara *f* krittbrudd, **gessaro**, **gessaiuolo** *m* gips-
 arbeider, -handler, **gessare** (*e*) ha kalk i jorda,
 kare rense (vin) *sj* gips **gessatura** *f* gipsing
 krittbehandling, rensing (vin); **gessetto** *m* (tavle)
 kritt, **gessino** *m* gipsfigur, **gesso** *m* gips, kritt,
 gipsfigur, -avsløpning, **gessoso** krittholdig, gips-
 aktig
gesta *f* (*pl* også *le* ~) hellegjerning, bedrift; *le*
canzoni di ~ he.tedikt (i middelalderen)
gestante *f*, *adj* (en) som er gravid, **gestare** (*e*, være
 gravid, **gestatorio**, (*sedia*) **gestatoria** paven's bæ-
 restol, **gestazione** *f* graviditet, *m* ~ under forbe-
 redelse, i emning, *dopo una laboriosa* ~ eller
 møyssommelige forberedelser
gesteggiare (-ie-) gestikulere, **gesticolamento** *m* ges-
 tikulering, fakier, **gesticolare** (*ti*) gestikulere, gjøre
 fakier, **gesticolatore** *m* (*f* -trice) en som gestikule-
 rer meget, **gesticolazione** *f* gestikulering, fakier
 geberder, **gestione** *f* forretningsførsel, ledelse,
 administrasjon, **gestire** (-isco) gestikulere, lede,
 forvalte, ~ *in proprio* drive egen forretning
gesto *m* fakie, geberde, *fig* gestus, **gestore** *m*
 forvalter, **gestro** *m* *vi* *pl* fakier skaper
Gesu *m* Jesus, ~ *bambino* Jesubarnet, *la Compa-*
gnia di ~ Jesuittordenen, *tembrare* ~ se tullet
 enfoldig ut, *esser tutto* ~ e Maria være meget
 from (i sin opptreden)
gesuita *m* jesuit, *fig* hykler, **gesuitico** (*pl* -ci)
 jesuittisk, **gesuitismo** *m* jesuittisme
geto *m* lottem (til jaktfugl), **gettalone** *m* sl. ugress
 (i kornåker)
gettame *m* noe som kan kastes, avfall, rask, **gettare**
 (*e*) kaste (bort), slå (brut); legge (grunnmur),
 utstøle (skrik), skyte (skyld) (*su* på), slope (sta-
 tue), springe (springvann); *hai* skyte, sette
 knapp; innbringe (fortjeneste), ~ *sulla carta*
 skrive, rable ned på papiret, ~ *odore* lukte; ~
sangue bløt; ~ *all'aria* snu opp ned, ~ *via* kaste
 bort; **gettarsi a** ~ *gi* seg til å .., gå inn for ...
gettarsi alla strada bli rover, **gettarsi al ladro** bli
 tyv, **gettarsi giù** legge seg, *fig* ydmyke seg
gettata *f* kast dike, molo; støpemasse, *hai*
 skudd, knapp, spire, **gettatore** *m* (*f* -trice) kaster,
 støper; **gettato** *m* kastning, avkastning, innlekt, *jur*
 noe som er kastet over bord, *far* ~ *di qualcosa*
 kaste noe vekk, ødsle med noe, kaste noe over
 bord **getto** *m* kast, stråle, tekn støpning, jett,
med flod, oppkast, *hai* spire, skudd, knapp, a
 ~ *continuo* uavbrutt *far* ~ kaste vekk, over
 bord *di* ~ i en støpning, i sammenheng *lavoro*
di ~ arbeid som utføres på rekordtid *il primo* ~
 det første utkast
gettone *m* (spille)merke, mynt, sjeløng, ~ *di*
presenza møtepenger, ~ *telefonico* telefonmynt

gheb(b) m konge-, høvdingslott (Etiopia), ghebbio m (f, krås, gheis(c)a f geisha, ghemme m sl rødvin (Piemonte), gheriglio m nøttekjerne gherlino m mar tau, trosse kabel
gherminella f knep, hokuspokus, lureri
ghermire *sen* gripe slå klo i ghermitore m (-ince) en som griper, slår klo i
gherone m kile (i løy) gheronto- *se* geronto-
ghetta f gamasje, ghetto m ghetto, jødekvartar, jødene, fig trangt, skiltent sted, bråk, spelakkel
ghezzo sj bleksort, mørk (i huden)
ghia f talje
ghiaccio (pl -chi) is-, isaktig, ghiaccia f gl is, vinterkulde, ghiacciaia f iskjeller, isskap, kaldt sted, værelse, ghiaccio m isbre, ghiacciare (-rà-, fryse (til is), (få til å) stivne av kulde, refl fryse, ghiacciata f isavkjølt drikk, ghiacciato frossen, iset, iskald, ghiaccio m is, fig kulde; ~ artificiale kunstig is, pista di ~ artificiale kunstig skøytebane, rompere il ~ (fig) bryte isen, ~ secco tørris; ferrare a ~ sette snesko på (hest), ~ adj iset, iskald, ghiaccioso sj frossen, full av is ghiacciuolo skjor (som is), dente ~ tann som ikke låter kulde, som det iser i; ~ m istapp
ghido m gl is, kulde, morire a ~ dø av kniv (kärde- etc) stikk
ghiaia f grus ghialata f sj gruslag, ghialoso gruset
ghiana f eikenott, anar glans, ghiandala f skogsskrike, nøtte-; ~ marina blåkråke, ghiandifero som bærer (eike)nøtter ghiandina f liten nott, lite kar til parfyme etc, ghiandola f *se* glandola
ghiaia f grus ghiaietto m gruset grunn grustak
ghibellino ghibe linsk, keiservennlig, ~ m ghibelner, keiserilhenger, ghibili m sønnavind
ghiera f (stolte)ring (på stakk, geværlep etc), ghierato forsynt med ring, ghiglia f snor på uniform, ghigliottina f giljotin, sportello a ~ skyve uke (som går opp og ned), ghigliottinare giljotinere, ghigna f barskt, dystert fjes, ghignare grine, le hånlig, ghignata f grin, hånlatter; ghigno m gl's, flir, ghignoso gletten, irritable
ghimbarda f stemjern, ghinda f mar heisetau
ghindare mar heise trekke opp på et spill
ghindazzo m sl talje
ghinea f guinea, sl bomullsstoff
ghiagheri m pl *essere m* ~ være tilrigget (fig)
ghiotto f panne (under kjøtt på spidd); ghiotteria f sj slikkvorenhet, ghiotto slikkvoren, forsluken, negjærlig, lekker, utsøkt; boccone ~, cosa ghiotta lekerbisken; ~ m slikkvoren, matkrok, ghiotto- ne m matmons, slukhals, zoof jerv; ghiottoneria f slikkvorenhet, lekkersult, lekerbisken fig noe lekkert, ghiottonia f litt *se* ghiottoneria ghiotto- me m sj lekerbisken
ghiozzo m zoof kutling, fig fjols, tåpe
ghirba f skinnsekk, hit, mil mage, salvar la ~ portar la ~ a casa (mil) berge livet, ghiribizzare fantasere, gruble, ghiribizzo m lune, gråte, innfall ghiribizzoso fantasifull, innfallsrik ghirigoro m snirkel, krusedull, ghirlanda f girlande kranse, ghirlandato m som lager, selger girlander, kranse, ghirlandare smykke med girlander, bekranse, ghio m murmeldyr, fig sjusover, dormire come un ~ sove som et murmeldyr, g(h)ironda f sl. strenginstrument, ghista f støpejern
g m alierede, alt, forhenværende, ja, non ~ che ikke fordi; ikke slik å forstå at, il ~ se den tidligere konge, ~ di ritorno? alt tilbake? di ~? al crede? giacca f jakke, ~ a vento vindjakke; ~

a un petto a due petti enkelt- (dobbel) iknappet jakke, giacche da, såsom, ettersom giaccheria f folke-, arbeideroppstand; giacchetta f troye, jakke, giacchetto m damejakke
giacchiare (gia-) fiske med kastegarn, giacchiata f (garn)kast giacchio m kastegarn gettare il ~ a tondo skjære alle over en kam
giaccio m rorpinne, dyrelere, dyrekve
giacente liggende, hvilende; svevende, uavgjort, uavhentet; merk usolgt; giacenza f det å ligge, hvile, være uavgjort, capitale m ~ uproduktiv, dod kapital; diritti di ~ lagerpenger, -avgift, merci m ~ uekspederte varer, giacere (giaccio) ligge, hvile, være syk; giaciglio m leie; giacimento m det å ligge, lag, leie, åre; ~ aurifero gullåre, giacintino hyasint-, hyasinfarget, giacinto m hyasint, giacitoio m leie, giacitura f det å ligge, liggestilling, fig plassering, posisjon; giaculo *se* giacere
giaco m (pl -chi) panserskjorte, giacobino m jakobiner, fig hensynsløs demagog, giacom, far ~ (om ben) ryste; giacchetta f sl. fint lerret
giacqui *se* giacere
giaculatoria f kort bønn, fig forbannelse, ed
giada f jade, giaggiuolo m sverdlije, giaguaro m jaguar giletto m jett, giolappa f bot salep
gialastro gulaktig; gialleggiare *le*, være gulaktig, skinn gulig, gialletto m maiskake med rosin; ~ adj lysegul, giallezza f gulhet, gialliccio, gialligno (sj) gulaktig, gulblek, gusten; giallista m kriminallorfatter, giallo gul, ~ m gulfarge; romanzo libro ~ kriminalroman, giallognolo gulaktig, giallone m (f-ona) gulblek, gusten person, giallore m gulhet (i huden); gulfarge, giallume m gulhet; noe gult; skittengul farge
giambico (pl -ci) jambisk; giambo m jambe; satirisk dikt (i jamber), giammai a dri
giamaica f Jamaica-rom, gianduia m piemontesisk maske, cioccolata ~ sl. sjokolade (Torino), gianduotto m piemontesisk sjokolade, giannello m tosc fruktmark; giannetta f spaserslokk, et stikkvåpen, giannettata f hogg med giannetta, stokkeslag, giannetto m liten spansk hest
giannizzero m janitsjar; fig tilhenger
giapponese japansk, ~ m japaner, lotta ~ jiu-jitsu
giara f stor krukke (med hanker), giardinaggio m hagebruk giardino m gartner; ~ adj blomsterrik, maggio ~ non empire il granaio varm mai gr kaid sommer, giardiniera f hagebruk; giardinetta f slasjonsvogn, giardinetto m liten hage, blandet frukt, dessert-is; forskjellige slags saltmat giardiniera f gartnerinne; gartnerfrue; blomsterbord, -oppsats, åpen sporvogn, grønnsaksuppe; blandede grønnsaker (i eddik); carrozza a ~ utsikt vogn maestra ~ barnehagelærerinne, giardiniere m gartner; giardino m hage, città ~ hageby, villakvartar, ~ d'infanzia barnehage, ~ d'inverno vinterhage, ~ all'italiana kunstig hage, ~ tall, inglese naturpark, -hage, ~ pubblica offentlig park, ~ pensile takhage, terrassehage, pianta da ~ hageplante
giarra f krukke, giarrettiere f strompebånd, sokkeholder; ordine della ~ hosebåndsorden; giaspide m jaspis, giarro m giar, tyrkernes navn på ikke-muslimer
giavazzo m jett, giavellottista m spydkaster, giavel- lotto m spyd
gibbone m sl ape gibbosita f pukkel(ryggethet).

bakkethet (terreng), gibboso puklet, pukkeltvægget, bakket, gibbuto puklet, pukkelt.
 giberna / patrasket, gibetto *m* gl galge, hengning, gibigiana / gjenskin, refleks (fra spill) gibus *m* klapphatt
 giga / *mus* gige, gigante kjempemessig, gigantisk, ~ *m* kjempe, gigant *ing* fig 1: *passi da* sjumilskritt, giganteggiare *ter* heve seg som en kjempe, rage høyt over, gigantesco *(pl -chi)* kjempemessig, gigantisk, gigantesso / kjempekvinne gigantomachia / gigantkamp
 gigione *m* dårlig sevgid sanger, gigionismo *m* selvgodhet
 gigliaceo liljeaktig, lilje le *gigliacee* liljefamilien gigliastro *m* s lilje, gigliato sidd med liler smykket med lilje, ~ *m* florentinsk, napoletansk mynt, giglieto *m* liljebed, giglio *m* lilje; *il* ~ delle *cunvali* liljekonvall, *il* ~ rosso den røde lilje (i firenzes byvåpen), giglione *m* håndtak på åre
 gilda / merk, gilde, gile *m* vest, gilettara / vestesyerske, gila, terra ~ le
 gimnoto *m* zool elektrisk ål, gin *m* gin, gineceo *m* kvinnebur, harem, ginecologia / gynecologi, ginecologo *m* *(pl -gi)* kvinnelege
 ginepra / eieebær, ginepralo *m* eieekratt, eieskog, fig innviklet affære, cacciarsi in un ~ rote seg opp i en vanskelighet, ginepreto *m* eieekratt, ginepro *m* eieer, eieebærbusk; genever
 ginestra / bot gysel, ginestreto *m* gyselkratt, ginevrino fra Geneve
 ginflocco *m* celluli av ginestra
 gingillare *(også refl)* kaste bort tiden, somle, gingillino *m* dagdriver, fig intrigant hytter (som gjør karriere), hensynsløs karrieremaker, gioglio *m* leketøy, tidsfordriv, nips (gjenstand), bagatell, giogione *m* dovenpels
 ginnasiale mellomskole; ginnasiarco *m* *(pl -chi)* litt gymnastikklærer, ginnasio *m* mellomskole (5 år) *outlet* den gymnast drettskole ginnasta *m* gymnast, ginnastica / gymnastikk ~ da camera hjemmegymnastikk, fare ~ gymnastisere, ~ medica sykegymnastikk, scarpette da ~ turnsko, ginnastico *(pl -ci)* gymnastisk, gymnastikk, ~ *m* gymnast, palestra ginnastica idrettslokale, scarpette ginnastiche turnsko
 ginalura / tekn egrenering, ginnetto *m* sl spansk hest, ginnica / litt gymnastikk, ginnico *(pl -ci)* gymnastisk, ginnosofista *m* eieebær, sofist, ginnoto *m* zool elektrisk ål
 ginocchiata / sporesår, ginocchiata / kneetot, ginocchiato bøyd (som et kne), ginocchiello *m* knekinne, knebær, kne (i bukser), kne (av gris), ginochiera / knevarmer, sport knebeskytter, ginochietto *m* se ginocchiello, ginocchio *m* *(pl også le ginocchia)* kne, mettere in ~ tvinge ned på kne, mettersi in ~ knele ned, stare in ~ knele, piegare le ginocchia bøye kne, ydmyke seg, sentarsi piegare le ginocchia sole bena svikte under seg, ginocchiotti, *m*, ~ knelende
 giocare *(giuoco)* spille, leke, vedde, narre, ~ a carte spille kort; ~ a danaro spille om penger ~ di malizia oppføre ondskapsfullt, ~ di schiena skyte rygg (for å sparke bakut), ~ di mano stjele, a che giuoco giuchiamo? hva er det egentlig du gjør? var det dette du skulle gjøre? ~ sul sicuro være sikker på å lykkes, giocare qualcosa spille noe bort, sette noe på spill, over styr, giocare il posto, il pane risikere jobben, levebrødet, giocare l'anima være lidenskapelig spiller, giocare una

persona behandle ondskapsfullt, giocata / spill, giocatore *m* *(f trice)* spiller
 giocattolo *m* leketøyfabrikant, giocattolo *m* leketøy, giocherellare *(-re-)* småleke, eke seg, giocherello *m* liten, uskyldig lek, leketøy, spak, strek, knep, giochetto *m* lek, leketøy, knep, pek, strek, ~ di parole ordspill, gioco se giuoco, giocoforza, essere ~ være nødvendig, giocare *(giuu-)* sj leke (seg), gjøre kunster, gjøgle; giocare a trillekunsener, gjøgle
 giocondare *(-can-)* oppmunire, gioconda / munterhet, glede, giocondo munter behagelig
 giocosità / munterhet, glede, giocoso spøkefull, lystig, glad; poema ~ sl skjemiedikt, giocucchiare *(u, s)* leke litt, småleke
 giogaia / e kede nakke, bukkinge, giogatico *m* *(pl -ci)* ployelonn, giogo *m* *(pl -ghi)* åk (og fig 1, fjellkiede); *il* ~ maritale, nuziale de ekteskapslige plikter
 gioia / glede, juvel, edelsten, fig yndling, daru alla pazza ~ more seg vandyttig, kaste seg ut i vilt morskap, gioiale se gioiiale, gioiellare *(e)* sj smykke med juveler, gioielleria / juvelerarbeid, kunst, -forretning, gioiello *m* juvel, klenodie (og fig 1), gioloso glad, fornøyd, gioire *(-ire)* glede seg, giolito *m* litt behagelig, glede, nytelse in ~ vugget av bulgene, andare in ~ juble
 gioppino *m* maske (fra Bergamo)
 giorgina / georgine, dahlia, giorgia *m* tredokke (som brennes under fest), fare il ~ (fig) spille enfoldig
 giornale *m* avis, dagblad, giornale *m* avis, dagblad, dagbok, journal, kassabok, ~ di bordo skipsjournal ~ parlato ~ radio radioavis, dagsnytt, ~ scandalistico skandaleavis, ~ di partito parti-avis, cine-giornale film-avis, ~ a fumetti hefte med tegneserier, giornalesco *(pl -chi)* avis-, journalist-, giornaleto *m* liten avis, ~ clandestino illegalt blad, giornaliere daglig, ~ *m* dagsarbeider, giornalismo *m* journalistikk, journalistene, giornalista *m* journalist, giornalistico *(pl -ci)* journalistisk, giornalmente fra dag til dag, daglig, giornalone *m* neds journalistikk, journalister, aviser
 giornante / daghjelp, giornata / dag, arbeidsdag, daglønn, dagsverk, dagreise, dagsmarsj, mit slag la ~ di 8 ore 8-timersdagen, andare a ~ gå på dagsing, være dagarbeider, campare a ~ vivere alla ~ leve fra dag til dag, fra hånd til munn, a grandi giornate i marsj, in ~ i løpet av dagen, ~ feriale yrkesdag, ~ festiva helig dag, oggi ho tel mi sono guadagnato la ~ i dag har jeg gjort det godt (også iron), giornata / daghjelp (Sicilia), giorno *f* gl sl kjortel (utenpå brynjen), mettersi la ~ fig 1 spille storkar, være autoritær, affibbiarsi la ~ di filosofo utgi seg for filosof, giornello *m* murskje, kalkbrett; giornonina / syerske som lager gjennombrutt arbeid, giornino *m* *(pl)* gjennombrutt bord
 giorno *m* dag, dagn, tid, a ~ gjennombrutt, arlo a ~ bord med hullsøm, illuminato a ~ opplyst som ved dagslys, a giorni om få dager, al ~ dagng, al ~ d'oggi nå til dags, di ~ om dagen, di ~ in ~ fra dag til dag, essere a ~ være a jour, far di ~ notte, di notte ~ gjøre dag til natt, natt til dag, Roma non fu fatta in un ~ Roma ble ikke bygd på en dag, mettere a ~ underrette, tener a ~ holde a jour, alzarsi col ~ stå opp med solen, l'altro ~ forleden dag, avanti ~ for daggry, si fa ~ det dages, sul far del ~ ved

daggry, *ordine del* ~ dagsorden, *moda del* ~ dagens mote; *un* ~ *ti*, *un* ~ *nn* annenhver dag en og annen dag

giostra *f* ridderturnering, karusell, **giostrante** *m* en som turnerer, kjemper **giostrare** (*a*) kjempe (*i* turnering), **giostatore** *m* turneringsridder, kjemper

giottesco som minner om, er laget av Giotto

giovane *m* *gl* ~ **giovamento** *m* nytte, gagn

giovagnolia *f* *gl* ungdomsflokk (*infie neds*), **giovane** ung, ~ *m*, *f* yngling, ung mann, pike, (lære)gutt, bud, ~ *antico* gammel ungkar, **giovaneggiare** (*e*) være, oppføre seg ungdommelig, **giovanesco**, ungdommelig, **giovanello** *m* yngling, **giovanile** ungdommelig, **giovanezza** *f* *jam*, *spøk* ung pike, **giovanezzata** *f* gutteslek

giovanezza *m* ung gutt, dekksgutt, **giovare** (*a*) nytte, gavne, hjelpe (*a* *una* *en*), **giova** ~ det hjelper ~, det anbefales å ~; **giuvarsi** *di* gjøre bruk av, **giovedì** *m* torsdag, ~ *grasso* siste torsdag før faste, **gli manca un** ~ han har en skruer løs, ~ *santo* skjærtorsdag, **giovenca** *f* kvige; **giovenco** *m* *pl* -*chi* ungstut, **gioventù** *f* ungdom, ungdommelighet, unge mennesker, ungdomsstrek; ~ *bruciata* ungdomsforbrytere

gioveruccio nyttig, effektiv, **gioverole** nyttig, **giovia-**le jovial, munter, **giovalità** *f* jovialitet, **giovalone** *m* (*f* -*ona*) jovial person

giovinastro *m* dungenikt, rampegutt, **giovine** *se* *giovane* **giovinazza** *f* ungdom

gipsoteca *f* avstopningssamling

girabile som kan gires, overdras **girabecchino** *m* boremaskin, svingbor, **giracapo** *m* svimmelhet, **giradito** *m* fingerbyll, **giradischi** *m* *inv*, platespi-ler, gramofon, **piatto** ~ platetallerken; **giraffa** *f* sjiraff, langhalset person, mikrofonstativ, **giro-**mento *m* dreining, *fig* ubehagelighet, ergrelse, ~ *di* *capo* svimmelhet, **giramondo** *m* vagabond, landstryker

girandola *f* fyrverkenhjul, *fig* fantasteri, hårklovet, intrige, vendekåpe, **girandolare** (*e*) streife om, **girandolone** *m* landstryker, omstreifer; *andar* ~ (*el*) **girandoloni**, streife om

girante *m* merk endossent, **girare** (*transitiv*) dreie, oppta (film); gjennomvandre (verden), *la* (sitt blikk) vandre rundt, gå rundt, omgå, **girere**, endossere, (*intransitiv*) dreie, vende (seg), vende om, *mar* vende, ~ *il discorso* få samtalen inn på noe annet; ~ *il mondo* se seg om i verden, *mi gira la testa* jeg er svimmel, *che ti gira?* hva går det av deg? *se mi gira* hvis det faller meg inn, *gira e rigira*, *gira e volta*, **giraseta** *come* volere hvordan en enn snur og vender på det, ~ *al largo di* *uno* holde seg langt unna en, **girarrosto** *m* spidd(vender), *fig* gammel, rusten maskin el borse

girasole *m* solsikke

girata *f* dreining; spasertur, korigivning, omgang, merk **girering**, endossering, ~ *in bianco* blanko endossering, **girataria** *m* endossalar

giravolta *f* dreining, sving(ning), **giravoltolare** *si* dreie (hit og dit), *fig* bli gal

gire *poet* (*få* brukelige former), gå, **girsene** gå sin vei, **girella** *f* talje, skive, remskive, rokkehjul; *si* *no* jo jo, ~ *m* værhane, vendekåpe, **girellare** (*e*) streife rundt, **girello** *m* liten skive, ring, lærtunge, **girellone** *m* landstryker; **giretto** *m* liten tur, **girevole** dreibar; *fig* vankelmødig, **porta** ~ svingdør, **girifalco** *m* *pl* -*chi*, jaktfalk

gingogolo *m* snirkel, *fig* snikksnakk, tøv; **giriò** *m* rompetroll, deltager i sykkelop Italia rundt

giro *m* dreining, omvei, runde, reiserute, tur, rundreise, krets, talemåte, omsvøp, omlop, giro, girering, endossement, *essere in* ~ være på farten, *il* ~ *degli affari* forretningenes, sakenes gang; ~ *artistico* turnè, *nel* ~ *di un anno* i løpet av et år, ~ *d'Italia* Italia rundt (*sport*), ~ *d'orizzonte* kringkjø, ~ *di parole* omskrivning, *prendere in* ~ *uno* holde en for narr; ~ *tondo* runddans; ~ *di vite* dreining på skruer, *è il vostro* ~ det er deres tur, **giro** *m* *inv* sardisk vinstokk (og vin); **girobussola** *f* gyrokompas; **giroconto** *m* girering, **girometro** *m* gyrometer, **girometta** *f* affektert kvinne, *la bella* ~ *gl*, sang om kvinnekjær, **gironcino** *m* gironciner; **gironcolare** (*-ron-*) streife om; **giro** *m* stor krets, sirkel; distrikt, stor sving, kurve, (*sport*) divisjon, serie, del av Dantes helvete; håndtak på åre; **giromi** *si*, *andar* ~ streife rundt, **gironzare**, **gironzolare** (*-ron-*) streife om, kretse rundt, sverme; **giroscopio** *m* gyroskop, **giroscato** *m* stabilisator, **girotondo** *m* (*pl* -*i*) runddans

girovagare (*a*) streife om, **girovago** *m* (*pl* -*ghi*) omstreifer, dørseiger, **commercio** ~ dørsalg, **mercante** ~ selger, reisende

gita *f* tur, utflukt, utfart, **giuno** *m* spansk sigøyner, **giunte** *m* turdelager, turist, (avis)bud; **gitarella** *f* svipptur, **gittare** *se* *gettare*, **gittata** *f* kast, rekkevidde, spennvidde

giu ned, nedover, nede; *andare* ~ gå nedover, tilbake (*fig*), ~ *le armi* ned med våpnene! **buttar** ~ kaste, rive ned, rable ned, svelge, sluke; *il caldo mi butta* ~ varmen slår meg ut; **buttarsi** ~ kaste seg ut, ned, tape motet, ~ *il cappello* av med hatten! *dar* ~ bli verre, gå nedover, *essere* ~ være langt nede, være nedslått; *dar dieci anni in* ~ fra ti år og nedover, **mandare** ~ sluke, svelge, *fig* akseptere, finne seg i, *e* ~ *pugni* og *vagare* bag et ned ~ *d* *li* *tu per* ~ cirka, der omkring, **dalla vita in** ~ fra livet og ned, **questa non mi va** ~ det kan jeg ikke få inn i hodet, det kan jeg ikke finne meg i, det kan jeg ikke ta for god fisk

giubba *f* løvemanke, sjakett, herrekjole, koste, uniforms-, våpenfrakk; *farsi tirar la* ~ slippe seg kreditorene på halsen; **rivoltar la** ~ (*fig*) snu kåpen (eller været), **giubbetto** *m* dame-, guttebluse, **giub(b)ilare** (*u*) pensjonere; **giub(b)ilazione** *f* avskjedigelse med pensjon

giubbone *m* vams, trøye; *aver molti anni sul* ~ ha mange år på baken, **scuotere**, **spolverare il** ~ *a* *uno* (*f*) pryte en, **giubilare** (*u*) juble, glede seg, avskjedige med pensjon; **giubilazione** *f* jubel, henrykkelse; avskjed med pensjon; **giubileo** *m* jubileum, jubelår; **giubilo** *m* langvang glede, jubel, **giubilo** *m* jubel, fryd

giuocata *f* tåpelighet, tøv, vrøvl; **giuocaria** *f* tåpelighet, **giuoco** (*pl* -*chi*, *dum*, *m* tåpe, tosk, **giuda** *m* forræder, sviker; **bacio di Giuda** Judaskyss, *i figli di Giuda* jødene; **giudaico** (*pl* -*ci*) jødisk, **giudaismo** *m* jødedom; **giudaizzare** *si* omvende til jødedommen; etterligne jødene, **giudeo** jødisk; ~ *m* jøde *fig* ågerkarl

giudicabile som kan dommes; ~ *m* anklagede, **giudicante** dommende, ~ *m* dommer; **giudicare** (*u*) domme, anse for, bedømme, tenke, skjønnene, mene, tro, **giudicativo** retts-; **giudicato** *m* *jur* dom, **passare in** ~ *tom* dom; få rettskraft, ~ *m* *gl*

provins på Sardinia, giudice *m* (*f* -trice) dommer; giudicatorio doms-, domme-, giudicatura *f* dommerembete, -distrikt; dom; giudice *m* dommer (*jur.*, *sport*), *gl* stattholder (Sardinia) - *di campo* stridsdommer, - *istruttore* forhørsdommer; - *popolare* (med)domsmann, - *sostituto* dommerfullmektig; - *conciliatore* forliksdommer, giudichessa *f* kvinnelig dommer, spøk dommerfrue; giudiciale, giudiziale rettslig, retts-, giudiziario retts-, rettslig, dommer-, doms-, aggiunto - meddommer, bisitter, assessor, carcere varetektsfengsel; errore - rettsvillfarelse, feilaktig dom; justismord, ufficiale - stevningsmann.

giudizio *m* dom, rett, skjønn mening, forstand, bel - 'for noe sludder' citare in - stevne for retten, dente del - visdomstann, - divino guddommelig forsyn; - di Dio (i middelalderen) idprove, jernhyrd etc. a - di følge il di del - dommedag, mettere - ta imot fornuft, far mettere - få til å ta imot fornuft - statario standrett; - universale dommedag giudizioso forstandig, skjønnsom

giuggiola *f* brystbær, fig bagatell, andare in brodo di giuggiole juble, prise seg lykkelig giuggiolo *m* brystbærtre, giuggiolone *m* sjols, godfjott; giugnere *gl* se, giungere giugno *m* juni, giugnolo juni

glugulare strupe, (vena) - halsåre

giulebbare (*é*) koke i sukker, sylte, giulebbarsi qualcosa gjøre gode miner til slett spill, giulebbarsi uno holde ut med en og late som man liker en giulebbe *m* fruktsirup, fig honningsot person el ting essere nel - leve i sus og dus

giuliano juliansk, giulio *litt* = giulivo glad, munter

giullare *m* trubadur, sjonglør, sanger, fig narr, klovn giullaresco *sj* trubadur-, narraktig

glumella *f* så meget som går i to hule hender (når de er sammenlagt)

glumenta *f* hoppe; giumento *m* lastdyr

giunca *f* dunke

giuncacee *f* pl sivplanter, giuncata *f* sivbevokst sted, sivkratt, giuncare stro (med siv); giuncata *f* sammenløpt melk, giuncheto *m* sivkratt, giunchiglia *f* bot narsiss, giunco *m* (pl -chi) siv, rør, cercare il nido nel - søke feil der ingen finnes

giungere innhenle, nå, komme til; ankomme treffe; forene, folde (hender), - a qualcosa nå noe; - a tal punto che komme så langt at se giungo a ... hvis det lykkes meg å ...; a mani giunte med foldede hender, giungimento *m* det å nå, forene komme til

giungla *f* jungel, giuniore yngre, - *m* junior giunonico (pl -ci) junonisk, yppig, giunsi *se* giungere

giunta 1 *f* tillegg, tilgift, plate (til forlengelse av bord), skjøt, fordel (som en sterk spiller gir en svakere), a 'el. di, prima - da han (hun etc.) så vidi var kommet, straks; per - dessuten, i tillegg giunta 2 *f* utvalg, kommisjon, råd, (bystyre, - comunale municipale bystyre, - del bilancin budsjettutvalg - esaminatrice undersøke ses kommisjon; giuntare *sj* bedra; sy sammen, giuntato, - lungo langbent thest, giuntatore *m* (*f* -trice) bedrager giunteria *f* *sj* bedrag giunto *se* giungere, - *m* tekn. ledd, kobling, forbindelsesstykke, - a haionetta bajonettlås, - cardanico kardangledd - a ginocchiera kuleledd, - universale semplice (di Cardano) kardangledd, giuntoia *f* tau, surring (på åk), giuntura *f* sammenføy-

ning, anat. ledd, giunzione *f* forening, forbindelse, ledd

giuoco *m* (pl -chi) spill, lek, spøk, knep, trick, utstyr, sett; spillerom, (tennis)sett; (maskins) gang, casa da - spillebule, compagna di - lekekamerat, divieto di - (sport) spilleforbud, farsi - di uno gjøre seg lystig på ens bekostning, un - della fortuna en kasseball for skjebnen; - di mano, il destrezza, di prestigio, di bussolotti tryllekunst; - di sala, di società selskapslek; giuochi d'acqua vannstråler (fra fontene); - di forza akrobatikk, turn; aver buon - ha lett spill, far - a uno hjelpe en, være en til nytte; un bel - dura poco (omtrent) Adam var ikke lenge i paradiset, chi sa il - non l'insegni den som kan kunsten, må holde det for seg selv, - a vuoto tekn. slor, tomgang.

giurabbacco! død og pine! giuracchiare (*à*) *sj* sverge (ofte og lettsindig), giuraddiana! giuraddio! ved gud! giuramento *m* ed, sverging, - falso mened, prestare - sverge, - da marinaio lettsindig, upålitelig løfte, giurammio! død og pine!

giurare sverge, besverge, avlegge ed, - nelle mani di uno avlegge høyttidig ed for en; - fedeltà a uno sverge en troskap, - sui vangeli sverge på testamentet; giurarsi perpetua amicizia sverge hverandre evig vennskap, giurarla a uno sverge hevn over en, giurativo *sj* eds-, giurato edsvoren, hekretet ved ed, nemico - svoren fiende; - *m* domsmann, nevning, giuratorio *sj* eds

giure *m* jus; giureconsulto *m* rettslærd; giuri *m* urv - donore æresrett giuria *f* jury giuridica *f* rettsvitenskap, giuridicità *f* juridiskhet, giuridico (pl -ci) juridisk, rettslig, persona giuridica, ente - juridisk person; stato - juridisk status; situazione giuridica rettsstilling, giurisdizionale rettslig; giurisdizione *f* jurisdiksjon, rettskrets; fig. makt, bestemmelsesrett; giurista laureato *m* = laureato in legge cand. jur., giurisperito, giurisperite (sj) *m* rettslærd, giurisprudenza *f* rettsvitenskap, jus, rettslære, lovkyndighet; rettspraksis, giurista *m* jurist, giuro *m* ed

giur *m* rett, giudicante *m* *litt* dommer; giuso *gl* se giu giusquiamo *m* bot bulmeurt

giusta etter, ifølge, i overensstemmelse med; giustatore *m* vams, halvlang frakk eller kåpe giustaporre (-panga) sidestille; giustezza *f* riktig het *typ* linje-, kolonnehredde

giustificabile forsvarlig, berettiget, giustificare (*-ti-*) rettferdiggjøre, berettig, *typ* utslutte, giustificativo, giustificatorio rettferdiggjørende, berettigende, giustificatore *m* (*f* -trice) en som rettferdig gjør, berettiger, giustificazione *f* rettferdiggjørelse, berettigelse; *typ* utslutning, giustizia *f* rettferdighet, justis, domstol, ministro di grazia e - justisminister fare, rendere - a uno yie en rettferdighet, giustiziare (*-ti-*) henrette, giustiziere *m* boddel, skarpretter

giusto riktig, rett, rettferdig, nøyaktig, nettopp, dirlo giusta si det som det er; a (per) dirlo giusta for å si det som det er, sant å si, - appunto! nettopp derfor! - *m* rettferdighet, riktighet, sant verd, det riktige

glabro *litt* glatt, hårløs, skjegglos, glaciale iskald, isnende, is-, l'oceano - ishavet

gladiatore *m* gladiator; gladiatorio gladiator-; fig hoven, skittviktig gladio *m* *litt* sverd, dolk

glande *m* anat. glans, penis glandola *f* kjertel; - *torde* skjoldbruskkjertel glandulare kjertelaktig.

kjertel-; glanduloso kjertelaktig; ~ m en som er kjertelsyk
 glassare *g.asere*
 glauco (pl -chi) havgrønn, glaucoma *m med* grønn stær
 gleba *f* jordklump, *servo della* ~ livegen, jordbunden
 gli 1. bestemt artikkel *m pl* foran vokal, s impura z x, gn, psj, gli 2 pers. pron. i dativ ham, det, (stundom) dem
 glicerina *f* glyserin, glicidico, ~ *emalico ed unna-*rio blod- og urinsukker, glicidio *m* kulhydrat, glykose, glicine *m* bot glysin, blåregn, glicosukker-, glicosuria *f* urinsukker
 glifo *m* tegn ledd
 glittica *f* steinhoggerkunst, billedhoggerkunst, glittico (pl -ci) billedhogger-, glittoteca *f* skulpturmuseum, glyptotek
 glo glò klukk klukk, *far* ~ drikke, globale total-, *fare il conto* ~ gjøre opp sluttsummen; *imposta* ~ samlet skatt; *prezzo* ~ samlet pris, globo *m* kule, globus, ballong, ~ *aerostanica* luftballong ~ *refeste* globus (stjernehimmelen), ~ *del lume* lampekuppel; ~ *dell'occhio* øyeeple, ~ *terracqueo* globus (jorden), ~ *(terrestre)* jordkule, globus, globosita *f* kuleform; globoso, globulare kuleformet, sfære-, globulina *f* globulin, globulo *m* liten kule; *fysiol* lite rundt legeme ~ *bianco* rosa hvitt, rødt blodlegeme
 glo glo *m* klukking (vann), pludring (kalkun), glottare klukke (vann); piudre (kalkun) glomerulo *m* litt lite legeme, med hårnoste (i nyre)
 gloria *f* ære, berømmelse, salighet, herlighet, heltebedrift; *andare in* ~ bli jublende glad, *essere in* ~ juble; være full, *a ~ di Dio* til Guds ære, *sia detto a onore e ~ del vero* .. jeg skylder i sannhetens navn å si, *che Dio l'abbia in ~* 'Gud være ham nådig! *sonare a ~* kime til fest, gloria *m inv* gloria (del av messen, en bønn og en kirkesang), *alla fine del salmo si canta il ~* en skal ikke prise dagen før solen er gått ned, *tutti i salmi finiscono in ~* det ender alltid slik
 glorificare (a) forherlige, prise; *refl* rose seg, prale, glorificare (-ri-) forherlige, lovprise, gjøre salig, glorificativo *sj* forherligende, glorificatore *m f* -trice, en som lovpriser, forherliger, glorificazione *f* forherligelse, glorioso herl g, berømmelig, salig, *andar ~ di* .. være stolt av ..., *maria ~* stormannsgal, i *misteri gloriosi* rosenkransens fem siste mysterier
 glossa *f* glosse, forklaring, kommentar, glossare forklare, kommentere; glossario *m* glossar, ord bok; glossatore *m* kommentator, glossema *m* dunkelt ord; glosse (i en tekst), overflødig gjentagelse av ord glossico (pl -ci) lunge-, glossina *f* sumpflue, tsetseflue, glossite *f* tungebetennelse, glossografia *f* leksikografi, ordstudium, glossologia *f* fagspråk, terminologi, språkvitenskap, glossologia *f* tungelammelse
 glottide *f* stemmerisse, glottis, glottologia *f* språk vitenskap, -historie; glottologico (pl -ci) språkvitenskapelig glottologo *m (pl -gi)* språkforsker
 glucidio *m* kulhydrat, glucosio *m* druesukker, glykose, gluma *f* begerblad, agne
 glutinare (u, sj. klebe; glutinato glutin-; glutine *m* glutin, lim, klebestoff, glutinosita *f* klebrighet, glutinoso klebrig, klebende, limholdig, *fig* påtrengende, innpåshten
 gnagnera *f* gl kløe, *f* lyst, gnao, gnau mjaue,

gnaulare (au, mjaue, gnaulata *f* mjauing, gnauho *m* staa mjauing gnaulo *m* mjauing
 gneis *m* gneis
 gnocco *m pl* -chi, mel-, ris-, potetbolle, *fig* fjols, dumman, *ognun puo far della sua pasta gnocchi* enhver kan gjøre med sitt eget som han vil
 gnome *m* sj gnome afersme gnomico *pl c*, gnomisk afersk gnomu *m* underjordisk haug, kaff, nisse, gnomo *m* gnomon, gnor = signore ~ no' ~ si' *mi* og spøk, nei vel' ja vel' gnorri, *far lo* ~ spille dum
 gnosologia *f* erkjennelsesteori, gnosticismo *m* gnostisisme, gnostico (pl -ci) gnostisk
 gnu *m* zool gnu, gnucca *f* fam nakke, forstand
 goal *m* mål (sport), goalto *m* zool grundling
 gobba *f* pukkel, gobbo puklet, pukkelrygget, ~ *m* pukkel, knoll, *is spill*, *rosk* i knekt, (mat) artissjokk *is filmstudio* skjerm som utelukker lys og lyd, pukkelrygget person; *andar ~* gå foroverbøyd, gobbola *f* lyrisk dikt, strofe, vers, gobbone *adv* foroverbøyd
 goccetta *f* med drypperi, goccia *f* dråpe, nese-drypp; *a gocce a ~ a* ~ dråpevis, dråpe for dråpe, *assomigliarsi come due gocce d'acqua* være like som to dråper vann, ~ *militare* (med, drypperi; gocciare (ò, dryppe, gocciola *f* dråpe, oredobbe gocciolamento *m* drypp(ing), gocciolare (ò, dryppe, gocciolatoio *m* tørkestativ; takrenne, gocciolatura *f* drypp(ing), gocciolo *m* stadig drypp; gocciolo *m* liten dråpe; *solo un ~* bare en liten dråpe, takk! gocciolina *f*, gocciolino *m* liten dråpe; litt; gocciolone *m* stor dråpe; tilbaketrengt lære, person med nesedrypp, *fig* klossmajor, fjols goccioloso dryppende, gocciolotto *m* slapp, drypp av taiglys
 gode *m* rundskåret skjort
 godere (a) nyte, glede seg ved, more seg, besitte, *chi si contenta gode* lykkelig er den som nøyer seg med lite; ~ *buona salute* ha god helse, *godersi* *godersela* glede, more seg, *me la godo (un mondo)* det gleder meg meget (litt, iron); godereccio nytelsessyk, behagelig, godibile som kan nytes, godimento *m* nytelse; goditore *m (f -trice)* sj en som nyter, godula *f* stor nytelse
 goffaggine *f* plumphet; dumhet, goffeggiare (è) *sj* opptre plumpt, ubehovlet; gofferia *f* plumphet, goffetto *m* et kortspill, goffezza *f* sj plumphet, goffo klosset, plump; ~ *m* klossmajor, fjols; et kortspill, goffatura *f* figurprenting (i papir, gummi etc.)
 gogna *f* gapestokk, mettere in ~, alla ~ sette i gapestokken
 gola *f* hals, strupe, grådighet, begjærighet, fråtsen, slukt, kloft, smal vei, pass; lep (på våpen) *aver l'acqua (fino) alla* ~ stå i vann til halsen, *aver la ~ asciutta* være tørr i halsen (av tørst), *aver la ~ secca* være tørr i halsen (av å ha talt for meget), ~ *del camino* røkslang, -hette; *aver il coltello alla* ~ ha kniven på strupen, *far ~* vekke appetitt *aver mal di ~* ha vondt i halsen, *mentire per la ~* lyve frekt, *il peccato tel il vizio della ~* fråtsen (en av de 7 dødssynder), *a piena ~*, *quanto ne ha in ~* av full hals; *ricacciar in ~* *un'ingiuria a uno* tvinge en til å ete i seg igjen en fornærmelse, *tornare a ~* (om mat, ikke bekomme en vel (og fig), golaggine *f* sj grådighet, fråtsen golata *f* ordentlig slurk
 golena *f* sj stoff ord me om evehredd og

demning, den del av elvebredden som står under vann bare i flømtid
gleria *f* sj. grådighet, godbit, **goletta** *f* halsstrimmel, krage; skonnert, **goletto** *m* halslinning, krage
golfare *m* mar fortoyningssring, **golfetto** *m* golftrøye, **golfo** *m* golf, bukt
goliardico (*pl* -ci) vagant-; studenter-; **goliardo** *m* vagant, lystig student
golmo *m* sirupetak
goloseria *f* slikkvorenhet, lekkerbissen, **golosita** *f* forslukthet, grådighet, slikkvorenhet, godbit, **goloso** forslukt, grådig, lekkersulien, slikkvoren
golpe *f* soppsykdom på korn
gomena *f* tau, taulengde; ~ *dell'ancora* ankertrosse, **gomitata** *f* albuestot, **gomitiera** *f* albueskytter, **gomito** *m* (*pl* også *le gomiti*) albue, *fig* høyning, krumning, sving, *tekn* bøyde rør ol., kne; *albero a gomiti* krumtappaksel (*bil*), *alzare il* ~ (*fig*) svinge hegeret, drikke meget, *far* ~ svinge brått (*ver*), *piegare a* ~ bøye, krumme
gomitolo *m* garnnoste, blodklump, *fig* nose
gomma *f* gummi, viskelær, bil-, sykkelring, ~ *da cancellare* viskelær, *mi si è sgonfiata una* ~ jeg har punktert et hjul ~ *arabica* gummi arabicum ~ *elastica* gummi elasticum, ~ *sifitica* (med bløt sjanker; **gommapiuma** *f* skumgummi, **gommato** gummiert, av gummi, med gummi hjul, **gommoso** gummiholdig, **gommosita** *f* gummiaktighet, -holdighet, **gommoso** gummiaktig -holdig, gummi
gonade *f* kjønnskjerter, **gonagra** *f* knegikt, **gonalgia** *f* knesmerter, **gondola** *f* gondol, **gondoliere** *m* gondolfører
gonfalone *m* banner, **gonfaloniere** *m* gonfaloniereverdig, **gonfaloniere** *m* gonfaloniere 'pavelig tittel leder av kommune bannerfører
gonfiaggine *f* oppblåsthet, **gonfiagione** *f* oppsvulming, **gonfiamento** *m* oppsvulming, *fig* oppblåsthet, **gonfianuvoli** *m* inv oppblåst person, skrythals, **gonfiare** (*vi*) blåse opp, puste opp, pumpe, opp-fylle (med gass), overdrive, overvelde med smiger, skamrose, svulme opp, blære seg, fare opp i vrede, *refl* svulme opp, *fig* blåse seg opp, **gonfiato** oppblåst, fet, overdreven, **gonfiatoia** *m* redskap til å blåse opp med, luftpumpe, **gonfiatore** *m* (*f* -trice) en som blåser opp, fyller, overdriver, **gonfiatura** *f* med oppsvulming, hevelse, *fig* overdreven ros, det å være oppblåst, overdrivelse, **gonfiezza** *f* oppblåsthet, hovmod, svulstighet, med oppsvulming, hevelse, **gonfio** oppsvulmet, oppblåst, svulstig; *aveva il cuore* ~ hans hjerte svulmet, *a gonfie vele* for fulle seil (*og fig*), **gonfione** *m* (*f* -ona) oppblåst (hoven, fet) person, **gonfiore** *m* oppsvulming, hevelse
gong *m* gongong, **gonga** *f* sj. (betent) halskjerter, **gongolamento** *m* jubel, **gongolare** (*gon-*) juble, **gongone** *m* gl. kjertel-, kinnsvulst, slag i ansiktet, lite slag på oppblåst kinn, **goniometria** *f* vinkelmåling, **goniometro** *m* vinkelmåler
göna *f* skjort, **gonnella** *f* lite skjort, *fig* skjort, *star sempre attaccato alla* ~ *della mamma* stadig henge i sin mors skjorter (*og fig*), *correre dietro alle gonnelle* være damevenn, skjortejeger, **gonnellino** *m* kort skjort (for barn, danserinne etc.)
gonococco *m* med gonokokk, **gonorrea** *f* med gonore, drypper, **gonzo** lett-, godtroende
gora *f* avledningskanal, vanningskanal stillestående dam, myrpo; tåre-, svettegrime, stripe, vann-

flekk i bok, **gorata** *f* vann(samling); dam, kanal, **gorbia** *f* pigg, spiss (på stokk, pil), sl meisel, operasjonskniv, **gordiano**, **nodo** ~ gordisk knute, **gorello** *m* liten dam, groft
gorra *f* gl. struperor, strømhvirl, **gorgata** *f* ordentlig slurk, sup, *bere a gorgate* drikke grådig, **gorgheggiamento** *m* modulasjon (av stemmen), kvitter, fuglesang, **gorgheggiare** (*-ghe-*) modulere, kvitre, synge; **gorgheggiatore** *m* (*f* -trice) en som modulerer, slår triller, kviter, **gorgheggio** *m* kvitring, triller, modulasjon, rulade; **gorgheggio** *m* stadig kvitring, **gorgia** *f* strupe; mus, trille; spesiell uttale av lydene *p, t, c* (srl i Toscana), **gorgiera** *f* halslinning, krage; halsstykke (på rustning) **gorra** *m* (*pl* -ghi) strømhvirl, malstrøm
gorgogliamento *m* gurgling, knurring, **gorgogliare** (*-gò-*) gurgle, knurre (*om mage*), rumle, **gorgoglio** *m* knurring, gurgling, **gorgoglio** *m* stadig gurgling, knurring, **gorgoglione** *m* bladlus
gorgonzola *f* sl. ost, **gorgozzule** *m* strupe(rør)
gorilla *m* gorilla, *fig* apekatt
gota *f* kinn, **gotata** *f* kinnhest, ørefik
gotica *pl* -ci, gotisk, *caratteri gotici* gotisk skrift
gotto *f* gikt, ~ *serena* med sort stær (*gl*), **gottazza** *f* mar øskar; **gotto** *m* (olikrus, **gotoso** gikt-, giktisk, giktisk, ~ *m* giktpasient, **gotattolo** *m* zool grundling
governabile som kan styres, **governo** *m* styre, ledelse, forvaltning, **governante** regjerende, ~ *m* regent ~ *f* guvernante, husholderske, **governare** (*vi*) styre, lede, regjere, regulere, stelte (dyr), styrke (vin), *refl* beherske seg, forholde seg, *governa male* det er vanskelig å styre (*om skip*), **governativo** regjerings-, *scuola governativa* stats- skole, **governatore** *m* ~ *ord* *trce* guvernør, stattholder, overborgermester (i Roma), huslærer, **governatura** *f* husdyrstell, **governime** *m* (dyre)for, **governo** *m* regjering, styre, forvaltning, administrasjon, ledelse, mar styring, ~ *della casa* husholdning, **donna di** ~ husholderske
gozzata *f* sj. innhold av fuglekro, stor kro, **gozzo** *m* fuglekro, hals, liten fiskebåt, sl fiskegarn med struma, ~ *esofalmica* Basedows sykdom, *non può tener nulla nel* ~ (*fig*) hun kan ikke holde på et ord, **gozzoviglia** *f* fråiseri, fest, orgie; **gozzovigliare** (*-vi-*) fråise, feste
gozzuto med som har struma, strumøs
gracchia *f* gl. kråke, **gracchiamento** *m* (kråkens) skriking (froskens) kvekking, **gracchiare** (*a*) skrike (kråke) kvekke, *fig* snakke i vei, vrøyle, **gracchiata** *f* skriking, kvekking, **gracchiatore** *m* (*f* -trice) en som skriker, kvekker, *fig* skravlebolte, vrøylekopp, **gracchio** *m* kråke, (kråkens) skriking (froskens) kvekking, **gracchiare** *m* skravlebolte, vrøylekopp
gracidamento *m* kvekking, kakling (*og fig*), **gracidare** (*a*) kvekke, kakle, *fig* kakle, skravle, **gracidatore** *m* (*f* -trice) en som kvekker, skravler, **gracidio** *m* stadig kvekking, kakling; **gracidare** kakle
gracile sped, sart, spinkel, **gracilento** tynn, sped, utmagret, mager, **gracilità** *f* spinkelhet, sartheit, tynhet
gradassata *f* skryt, praleri, **gradasso** *m* skrythals, praler, **gradatamente** gradvis, etterhånden, **gradazione** *f* gradering, sligning, rekkefølge, *per* ~ trinnvis, gradvis, **gradella** *f* rist, nettverk
gradevole behagelig, **gradevolezza** *f* sj. behagelig, **gradimento** *m* tilfredshet, fornøyelse, behag

gradina *f* (merke etter) graderjern; gradinare gradere, hogge (skulptur) lage trinn i is, fjell
gradinata *f* (bred) trapp, gradinatura *f* merke etter graderjern, gradering, hogging (i marmor); **gradino** *m* (trappe)trinn, oppsats (til lys etc) på asteret, *salire un ~* (fig.) stige et trinn opp.

gradire (-isco) motta vennlig, sette pris på, like
gradisco l'espressione della mia perfetta stima med høyaktelse, *gradisce un po' di vino?* vil De ha litt vin? *gradirei che lui venisse da me* jeg skulle være glad om (jeg skulle ønske) han ville komme til meg **gradito** behagelig, kjærkommen, velkommen *a una riunione della sua gradita lettera* og er erkjenner mottagelsen av Deres ærede brev

grado *f* *m* tilfredshet, behag *andare a ~* behage, *di buon ~* gjerne, *mal ~* iloss, ugjerne, *mia mal ~* mot min vilje, *saper a uno ~* *di qualcosa* være en taknemlig for noe, **grado 2** *m* grad trinn rang *a ~ a ~* litt eller litt, *di ~ in ~* trinnvis, *gradvis*, *essere, mettere in ~* *di ~* være, sette i stand til å *~* *di parentela* slektskapsgrad

graduabile som kan graderes, inndeles, graduabilità *f* det å kunne graderes, graduale *gradvis*, trinnvis, *~ m* salmebok, sang (etter epistellesning), messebok, gradualità *f* gradvishet, graduare *la* gradere, inndele, tildele en militær grad **graduato** inndeilt i grader, forsynt med trinn, i besittelse av tittel (grad), *~ m* (mil.) befalingsmann (uten officers grad), graduatoria *f* rangforordning, -liste, ansiennitetliste, gradinndeling kreditorliste, liste over eksamensresultater etter poeng, graduatorio rang-, grad-, graduazione *f* gradinndeling, gradering

graffa *f* (katte)klo, **graffia** *m* tekn remsamler; typ klamme (som forener to el flere linjer), graf-facingle *m* inv remsamler

graffiamento *m* kloring, krasing, graffiare *la* kløre, krafse, *fig* hakke på, stikke etter (en) *far* grafse til seg, naske, graffiasanti *m* inv hykler, skinnhellig, graffitura *f* kloring, *dare una ~ a una* kløre en, graffiatore *m* (*f* -trice) en som klører srl *fig* en som hakker på, stikker etter (en), graffitura *f* klør, risp **graffietto** *m* tekn strekmål, graffignare *se* sgraffignare **graffio** *m* klør, risp, rift; tekn klo, sl jern til graffitiarbeid, *fare a graffi* kløre hverandre, **graffione** *m* sl kirsebær, **graffista** *m* graffiti-maler, -tegner, graffiti skravert, ristet, *~ m* ristning i stein (srl på vegg) **graffiuolo** *m* gravstikke

grafio *f* skrift, skrivemåte, **grafi**, **grafica** *f* grafikk **grafico** *pl* *ci* grafisk skriftlig skrift *le arti grafiche* de grafiske kunster, *prova grafica* skriftlig bevis; *segno ~* skrifttegn; *~ m* grafisk fremsulling diagram, grafiker, grafiosi *f* soppsykdom på tær **grafite** *f* grafitt, **grafologo** *m* fonograf **grafologia** *f* skriftlæring **grafologi** **grafologico** (*pl* *ci*) grafologisk; **grafologo** *m* (*pl* *gi*) skriftekspert, grafolog, **grafomane** *m*, *f* skrivegal person **grafomane** *f* skrivemani, skrivekloe, **grafometro** *m* vinkelmåler; **grafomotore** skrive- **grafospazio** *m* skrivekrampe

gragnolare (-uò-) *sj* hagle, **gragnuola** *f* hagl

gralla *f* vadefugl

gramaglia *f* srl *pl* sørgekjær, -flor, **gramatica** etc *se* grammatica

gramigna *f* bor kvike *essere attaccarsi come la ~* være plagsom, henge på som kleggen, *crescer come la ~* vokse som (u)gras; *sentir spuntare la ~* høre grasen gro, **gramignoso** full av (u)gras

graminaceo *gr* *ak* *e* *le graminacee* grasfam (en **gramma** *m* gram, **grammaestrato** *m* stormestertittel verdighet, **grammaestro** *m* stormester, øverste leder av orden **grammatica** *f* grammatikk; *la pratica val più della ~* erfaring er bedre enn kunnskap, **grammaticaggine** *f* neds grammatisk pirk, pedanteri, **grammaticale** grammatisk **grammaticastro** *m* dårlig språklærer, grammatiker, pedant, tosk, **grammatiche** *f* grammatisk, språklig pirk, pedanteri, **grammatico** (*pl* *ci*) grammatisk, *~ m* grammatiker, *essere un puro ~* neds i være teoretiker, ikke ha praktisk grep på tingene

grammo *m* gram, **grammofono** *m* gramfon

gramo elendig, ussel **gramola** *f* linbrøke, skakekniv, eltetrau, eltemaskin, redskap til å elte med **gramolare** *la* brøke, skake (lin, hamp), elte **gramolata** *f* løs, porøs (dessertis), **gramolatrice** *f* maskin til å brøke lin, hamp, skakemaskin, turbin, eltemaskin, **gramolatura** *f* linbrøking, skaking eding **gramolista** *m* feker

grana *se* grande **grana** *f* kochenillekorn, -farge, ujevnhet, kornethet, struktur, plage, skandale skjennepreken, omgang, *formaggio di ~* *~* tørr er reven ost (srl parmesan-ost), *piantare una ~ a uno* ergte en, lage bråk (vri) for en, *scoppia la ~* 'der har vi skandalen' **granadiglia** *f* pasionsblomst; **granaglia** *f* srl *pl* korn **granaio** *m* kornkammer, kornloft, **granaio** *m* kornetende um fugl, *~ m* kornhandler

granare *sj* = granire

granata *f* feierkost, mil granat, bot granateple; *~ nuova spazza bene tre giorni* (fig.) nye kosier feier best, *pigliar la ~* (fig.) jage a te bort, sope reni **granataio** *m* kostemaker, -selger, **granatiere** *m* håndgranatkaster grenader; *fig* høy, statelig person, **granatiglio** *m* sl hardt tre (til finér), **granatina** *f* liten kost, piskeris, grenadine, fruktsaft, **granatino** *m* liten kost, granatmykke, *gl* kornhandler, **granato** kornet, granatfarget, *mela granata* granateple, *~ m* granatepletre, *min granat* **granbestia** *f* *gl* eig, *unghia della ~* elgeklaue (brukt som amulett), *fig* lang negl

grancancelliere *m* storkansler, **grancane** *m* storkan, **grancassa** *f* stortromme, *battere la ~ a uno* slå på stortromme, gjøre reklame for en

grancella *f* liten krabbe, **grancevola** *f* stor krabbe **granchiato** *m* krabbefisker el -selger, **granchiesco** (*pl* *chi*) krabbe-, **granchio** *m* krabbe, *attr* kreps, benkehake (på hovelbenk), (*på hammer*) kloft til å dra spiker med, (*f*) muskelkrampe *fig* bommert, *aver il ~ alla scarsella* være gjerrig, påholden, *pescare un ~*, *pigliare un ~ a secco* la feil, **granchiolino** *m* liten krabbe, *fig* mindre forseelse, **grancin** *f* gård, jordeiendom, **granciporo** *m* stor krabbe, *fig* kjempemormert, **grancire** *gl* gripe, slå klo i

grande stor, fortreffelig, voksen, fornem, adeig, *alla ~* fornemt, *la gran bestia* dyret (i bibelen), *si crede un gran che* han innbiller seg å være noe, *gran collare* storkors(ridder), *gran collare*ssa kvinnelig storkorsridder, *al gran completo* fulltallig *gran cordone* storkors, *farli ~* vokse, *fare il ~* spille stor, *gran gente* mange mennesker; *gran guardia* (mil.) hovedpost, *in ~* i stor målestokk, en gros; *~ invalido* hårdt såret krigsinvalid, *il gran libro del debito della Repubblica* statsgjeldsregisteret, *la ~ opera* a.kymistenes store verk, *il ~ Oriente* Storkontinent (hos frimurerne), *grandi*

Russi storrussere, *un* — *di Spagna* en grande av Spania, *in* — *stile* i stor stil, *gran tempo* lang tid, *a* — *velocità* som ilgods; *la guardia di gran via* (spøk) politiet; *gran visir* storvesir, — *m* voksen person, stormann, adelsmann.

grandeggiare (é) være stor, rage over, overgå, spille stor, slå stort på; **grandemente** meget, i høy grad; **grandezza** *f* størrelse, storhet; **grandezza** *f* viktig-makeri, praleri, stormannsfakte, **grandezoso** storartet, storslått, **grandicello** temmelig stor, **grandiflora**, **pianta** ~ storblomstret plant, **grandigia** *f* pomp, prakt(utfoldelse), hovmot, **grandiglione** *m* (f-ana) *fig* stort barn, **grandiloquenza** *f* stortalenhet

grandinare (à) hagle (og *fig*), **grandinata** *f* haglbyge; *una* ~ *di sassi* et haglregn av stein, **grandine** *f* hagl(vær), *fig* mengde; **grandiafugo** (pl -ghi) *cannone* — antihaglikanon, **grandino** *m* haglvær; **grandiosità** *f* storartethet, storslåthet, herlighet, **grandioso** storartet, storslått, herlig, opphøyd; **grandotto** ganske stor

granduca *m* (pl -chi) storhertug, **granducato** storherlugeng, **granducato** *m* storhertugdømme, **granduchessa** *f* storherluginne, **granduchessa** *f* datter av (kjælenavn for) storherluginne, **granduchino** *m* sønn av (kjælenavn for) storhertug, **grandufficiale** *m* storoffiser (riddergrad).

granelleria *f* dumhet, **granellino** *m* lite korn; smule, grann; *un* ~ *buon senso* aldri så lite grann sunn fornuft; **granello** *m* (pl også *le granella*) korn, kjerne, stein (av drue etc), **granelliosità** *f* kornethet; **granellioso** kornet, ru, ujevn, sandet

granfia *f* klo; **granfiare** (à) slå klo i, **granfiato** *f* grep med kloen, håndfull

grangia *f* se *grancia*; **granguardia** *f* mil hovedpost; **granifero** kornbærende, **granigione** *m* korn-, frosetning, frosetningstid, **graniglia** *f* stopt stein, **granire** (-isco) sette frø et korn, sette tenner, granulere, knuse, **granista** *m* kornplanter

granito *f* al poros is (med forskjellig smak, kaffe, sitron etc); **granitico** (pl -ci) granittaktig, av granitt (og *fig*), **granitifforme** granittaktig, **granito** kornet; kraftig, velskapt; ~ *m* granitt; **granitone** *m* sl. grovkornet granitt, **granitoto** *m* sl såld til å knuse metall, krutt, **granitore** *m* en som granulere, **granitoso** granittaktig, steinhard; **granitura** *f* det å granulere, knuse, gjøre kornet; ru kant på mynt, **granivoro** kornetende

granlama *m* Dalai-lama, **granmaestro** *m* stormester, **granmogol** *m* stormogul

grano *m* korn, frø, hvete, lite korn, grann, smule, vektenhet (ca. 1/10 gram, pl også *le grana*), — *saraceno* bokhvete; — *siciliano*, — *turco* mais, — *dura* spesiell hveteart, som brukes i makaroni-industrien

granocchia etc se *ranocchia*; **granocchiaia** *f* sl begre, **granone** *m* gulliråd, bot mais, **granoso** kornaktig, kornet kornrik

granorco *m* mais, **granulare** kornet; ~ *v* (di) *sj* knuse, stote til korn, granulere, **granulatoio** *m* kruttknuser(i), **granulazione** *f* granulering, med granulasjon, **granulo** *m* lite korn, med liten pille, **granuloso** kornet

granvisir(e) *m* storvesir, *fig* innbilsk person; **grappa** *f* tekn krampe, spenne, typ klamme, som forener flere linjer; sl brennevin, **grappare** gripe, **grappetta** *f* klemme, clips; **grappino** *m* tekn klo, dregg, dram; ~ *di arrembhaggin* entrehake, **grap-**

po *m* klase klynge, *pl* grep; **grappolo** *m* (druer) klase, klynge

grascia *f* grisebete, **grascia** *f* (svine)fett, flesk; *gl* forsyningssjef; *pl* matvarer; **grasciere** *m* matvarekontrollør, **grasso** *m* (f) druesuk, **grassatore** *m* ransmann, voldsmann; **grassazione** *f* ran, roveri; **grasso** *m* ut stykke flesk, lesket kalk *fico* ~ sl blot liken, **grassetto** *m* *adj* halvfet (type); *m* ~ med halvfete typer, **grassezza** *f* fedme; (om jord) fethet, *sj* overflod; **grassime** *m* fett, fete saker, **grassino** *m* typ halvfet type

grasso fet, tykk, rik, fruktbar; slibrig, ~ *bracato* smellfet, **cucina grassa** kjøkken, mat med mye kjøtt, fett, **grassa cucina** vellevnet, **giorni grassi** (el -di ~) dager da en kan spise kjøtt; **giovedì** ~ siste torsdag for faste, *far le grasse risate* le hjertelig, *a farla grassa* for å ta sterkt i; *è grassa se* ~ det er stort dersom ~, det skal holde hardt om ~, *è andata grassa* det gikk godt, ~ *m* fett, fedme, fettflekk, overflod *f*ev fyr ~ *di mara* flesk; *mangiar di* ~ spise fett (etter der det inngår kjøtt), ~ *per cuoio* lærfett, **grassone** *m* *adj* (en) som er meget fet; **grassoccio** velnæret, slibrig, **grassottino** velnæret, **grassotto** heller fet, **grassume** *m* neds noe (altfor) fett, fete saker

grata *f* gitter(dør), **gratella** *f* rist, **gratellina** *f* liten sl (i utslagsvask), **graticciare** *sj* lukke med gitter, **graticciata** *f* flett-, gitterverk, **graticciato** *m* flettverk (til å tørke frukt på o.l.), **graticcio** *m* fletterist, matte, gitter; **graticola** *f* gitter, rist, grill-rist, ~ (di *focolardo*) (tekn) kjelerist, **graticolare** (i) *sj* lukke med gitter; lage ruter på mauer (for å kopiere det) **graticolato** *m* gitterverk

gratifica *f* gratiale, **gratificare** (-ti-) belønne, betenke (di med); ~ *una di insolente* belønne en med uforskampheteter, **gratificarsi** *uno* innynde seg hos en; **gratificazione** *f* gratiale, belønning, penge-gave; **gratis** gratis; **gratitudine** *f* takknemlighet; **grato** takknemlig (di *per* for), behagelig, velvillig, kjærkommen

grattabugia *f* *sj* se *grattapugia*; **grattacacia** *f* *sj* se *grattugia*; **grattacapo** *m* bekymring, sorg, plage, **grattacielo** *m* skyskraper, **grattamento** *m* kloring, det å klo seg, **grattapugia** *m* metalltrådsborste, **grattapugiar** (u) borsle (m. metallborste), **grattare** kløre, klo seg, skrape, viske ut, radere, rive (ost, brød); spille dårlig, (f) stjele; **grattarsi la pancia** dovne seg, dra seg, ~ *la pancia alla cicala* (fig) få en til å snakke, ~ *dove prude* (fig) snakke om det som interesserer (en); **grattata** *f* kloring, kratsing *dare una* ~ *a qualcosa* klo noe

grattaccio *m* det å kløre, klo; klor, skrape, merke, revet kost, **grattatore** *m* (f -trice) en som klører, skaper, radere, **grattatura** *f* det å kløre, klo; klor, skrape, merke (etter skraping, radering etc); revet kost, **grattino** *m* raderkniv, **grattugia** *f* rivjern (til ost), rasp, spøk gitter (i skriftestolen) *fig* noe som er blitt gjennomhullet (av mark o.l.) **grattugiare** (u) rive (ost), raspe

gratuito *f* det å være gratis, ufortjent, ugrunnet, **gratuitamente** gratis, ugrunnet, umotivert, **gratuito** gratis, ufortjent, ugrunnet, umotivert, ~ *pa tracinio* (jur) fri prosess

gratulatorio lykkesknings-

grave *f* sandstrand, elvebakke, **gravabile** skatteavgiftspliktig, **gravame** *m* byrde, avgiftsplikt, det å laste, klandre; jur innsigelse, appell, **gravamento** *m* det å tyngre, besvære, klage; *sj* utpanning; **gravare** (be)aste, tyngre, trykke, gjøre vondt.

grimaldello *m* dirk, grimaldi *m* inv sl. sigar
grinfia *f* klo, grinta *f* ergerlig, surt, trist fjes, *avere una* ~ være frekk, *fare la* ~ surmule, *a* ~ dura frekt, skamløst
grinza *f* rynke, fold, *fare le grinze* eldes, *non fare una* ~ være nøyaktig, *(om klær)* passe på et hår, sitte som støpt; *levarsi le grinze dal corpo* spise seg god og mett igjen (etter faste o.l.), *grinzato* rynket, *grinzo* *s* rynket, *grinzosita* *f* *s* rynkethet, *grinzoso* rynket, *grinzume* *m* neds rynker *grinzuto* *s* rynket
griotta *f* kirsebær
grippaggio *m* tekn det at stempel setter seg fast, *grippare* *refl* sette, klemme seg fast *(om stempel)*
grippe *f* influenza, grippia *f* grippiale *m* tau til ankerboye, grippo *m* sl. kaperskip
grisafoto *m* instrument til glass-slipping
griselino lilla, grisetta *f* fint ullstoff, grisolampo *m* sl. krysolitt, grisolito *m* krysolitt, grispollo *m* torsk liten klase; grissino *m* slangbrød, lang, tynn brødpinne, griso *m* grubegass
groenlandese grønlandsk, ~ *m* grønlander
grofo *m* kjelestein
gromma *f* vinstein, bunnfall, slagg (i pipe), grommare *(o)* bunnfelle seg *(vinstein)* sette seg, lage skorpe *grommo* *m* storknet klump *(av blod o.l.)*
gromoso med bunnfall, skorpe, lag
gronchio stiv, kroket av kulde *(hånd)*, gronda *f* takskjegg, *far* ~ stikke fram, dekke (som tak skjegg) for vannet, *grondare* *f* takskjegg, -renne, *grondare* *(o)* renne, strømme ned (ut), *grondatura* *f* det å strømme, renne, strøm; *grondone* *m* lakrenne, *grondoloni*, *ondar* ~ gå sakte og bøyd og slenge med hodet, *grongo* *m* pl -ghu havål
groom *m* piccolo, stalgull
groppa *f* anat. krys bakke *(cavallo)* *avere* ~ de bak på hesten, bak rytteren, *avere tanti anni sulla* ~ ha mange år på baken, *groppata* *f* bakspark, *gropiera* *f* hestedekke, *groppo* *m* litt knute, bunt, *mar* vindstøt, *fig* knute, problem, *aver un* ~ *alla gola* ha en klump i halsen, *far* ~ slå knute, ~ *huanen* *(secco)* *(mar)* vindkast i klarvær, *gropponata* *f* støt med baken, *groppone* *m* rygg, bak, *pregare il* ~ krumme ryggen, ydmyke seg, *groposo* knudret, knuter
grossa *f* gross, 12 dusin, silkeormens tredje hamskifte, søvn *dormir la tel della natta* ~ sove dypt, *grossaggine* *f* *s* grovhet, klossethet, uvitenhet, *grossagrana* *f* grovt stoff (silke, geitehår o.l.)
grossamente rått, grovt, uferdig *grosseria* *f* større gull- og sølvarbeid, *grassezza* *f* størrelse, tykkelse, styrke, svangerskap, høy vannstand; grovhet, råhet, dumhet, ~ *dudita* tunghørhet; *grossiere* *m* gullsmed *(se grosseria)*, *grossist*: *grossista* *m* grossist, *grossa* stor, tykk, sterk; svanger, frukt-sommelig, rå, grov; tarvelig, døv, uvitende, svulmende, opprørt, *alla grossa* grovt, rått, uferdig, *caccia grossa* storviltjakt, *here* ~ *(fig)* sluke alt rått, *questa è grossa* den er grov; *dirle grosse* vrøble; overdrive, *dito* ~ tommelfinger, *farle grosse* gjøre dumheter, *fiume* ~ svulmende elv *mare* ~ opprørt hav; ~ *moda* omfrent, cirka *pezzo* ~ betydelig person; ~ *m* hovedpart, mestepart, største del, gl mynt
grossolana *f* *s* grovhet, tarvelighet, grossolano grov, plump, tarvelig
grotta *f* grotte, tilfluktssted, grottesco *f* grotesk, grottesco *(pl -chi)* grotesk, latterlig, besynderlig,

komisk, grotto *m* grotte; skrent, stup; skog engkant
gruiera *f* gruvere, sveitserost, groviglio *m* knute, *fig* forvirring, virvar, grovigliolo *f* krok, bukt (på tråd), trådende, grovigliolo *m* knute, klump (i tøy)
gru *f* inv, trane; tekn *(og i)* *grua* *f* kran; - *galleggiante* flytekran, ~ *(idelle imbarcazioni)* *(mar)* dævt, *gruccia* *f* krykke; kleshenger, dørklinke, fugleslating (i bur), halteform, *grucciata* *f* slag med krykke, *gruccioni* *m* zoof bi-riet
grue *f* inv *s* se *gru* *gruera* se *gruiera*
grufolare *u* rote (med trynet) *fig* sp se grådig med ansiktet nede i tallerkenen, rote grådig, *refl* bolire seg *grugare* kurte *(om due)*
grugnello *m* lite fjes; *grugnire* *(-isco)* grynte, *fig* grynte, brumme, *grugnito* *m* grynt(ing), *grugnitori* *m* *(f -trici)* en som grynter, brummer, *grugno* *m* (grise)tryne; *fig* tryne, fjes; *grugnone* *m* en som alltid grynter, er misfornøyd slag i trynet
gruista *m* kranfører
grullaggine *f* dumhet, sjol ethet, grutteria *f* dumhet, ljoletthet, tøv, grullo dum, sjolet, tøsset, ~ *m* ljolet
gruma *f* vinstein, kjelestein, slagg *(og i)* *tobukks-* pipe, *grumato* som har satt bunnfall, levret, storknet, klumpet, *(pipe)* slagget, innrøkt; ~ *m* en skivesopp, *grumello* *m* vin (fra Valtellina), *grumereccio* *m* hå, etterslått, *grumo* *m* storknet blod, klump, *grumolo* *m* innerste blad i salathode o.l., *grumoso* storknet, levret, klumpet, *(pipe)* slagget, innrøkt
gruogo *m* bot salran, gruppe *m* strupchose, krupp; gruppetto *m* liten gruppe, mus lille, forslag *gruppo* *m* gruppe, parti, *gruiera* *f* se *gruiera*
gruzzolo *m* sparepenger
gua? se? *guada* *f* sl. fiskegarn
guadabile som kan vades
guadagnabile som kan tjenes; *s* som gir fortjeneste, *guadagnare* tjene, vinne, nå (et sted), ~ *terreno* vinne terreng, *guadagnarsi un raffreddore* skaffe seg en forkjølelse på halsen, *guadagnio* *m* fortjeneste *guadagneria* *f* ulovlig vinning; *guadagno* *m* fortjeneste, vinning, gevinst, fordel, *avidita di* ~ profittbegjær, *mancato* ~ tapt fortjeneste *guadagnucchiare* *(u)* *s* tjene ste (og med move)
guadare vade over el. gjennom, *guaderella* *f* botvau *guado* *m* vadesled, *but* vadd, *passare a* ~ vade over, *tenere il* ~ *(fig)* føle seg for, *guadano* som kan vades, som har mange vadessteder
gua? ve? *akk?* ~ *a te?* ved deg? *guaiaco* *m* sl. tre (Mellom Amerika), *guaiacolo* *m* med guajakol produkt av *guaiaco*, *guaine* *m* *s* hå, etterslått, *guaina* *f* skjede, futteral slire linning (med sirik) el. snor i), *guano* *m* motgang, ulykke, skade, nød, strid, uenighet, knute på tråden klage(rop), *mi fai passare un* ~, se du lager en ulykke for meg hvis ~, *guaiolare* *(a)* hyle, jamre seg, *guare* *(-isco)* hyle, ule, bjeffe, *guaita* *f* *s* bakhold, (natt)vakt, *guaito* *m* hyl(ing), ul(ing)
gualcamento *m* valking, *gualcare* valke, *gualchiera* *f* valkemaskin, -mølle, *gualchierato* *m* *s* valker, valkemøller
gualcire *(-isco)* krølle til, sammen, *gualdano* *f* gl. innfall, tokt, bevæpnet bande, *gualdo* *m* gl. skog *gualdrappa* *f* heste-, ridedekken, skaberakk
guancia *f* kinn *fig* side (av noe); *guanciale* *m*

en som selger, leier ut hodeputer, **guancialata** *f* s. ag av, kast med hodepute, **guanciale** *m* (hode)pute, sideflask, *dormire fra due guanciali* være på den sikre side, **guancialetto** *m* liten pute (f. eks. i kær); nålepute, fargepute, **guancialino** *m* liten pute, nålepute, kompress, *fig.* gullstol; ~ *d'oro* sl. blindebukk, **guanciata** *f* ørefik, kinnhest

guano *m* guano, fuglegjødsl

guantaro *m* hanskemaker, -seger, **guanteria** *f* sj. hanskeforretning, -fabrikk, **guantiera** *f* hanskeeske, eske til konfekt, kake o.l.; **guanto** *m* hanske, *andare come un* ~ passe som hånd i hanske, *gettare mandare il* ~ utfordre, *un ladro in guanti gialli* en gentleman tyv; ~ *di gomma* gummi-hanske, *mezzi guanti* halvhansker; *misura del* ~ hanskestørrelse, ~ *di Parigi* preventiv; ~ *di pelle* lærhanske, ~ *di pelle lavabile* vasketkinnhanske, *raccolgere il* ~ ta hansken opp, ta imot utfordringen, ~ *di schermo* fektehanske; *trattare uno con i guanti* ta på en med slikehansker; **guantone** *m* fektehanske, boksehanske

guardabugagli *m inv.* bagasjeoppsynsmann, **guardabarriera**, **guardabarriere** *m inv.* grind-, bomvokter (*fjernbaneovergang*); **guardaboschi** *m inv.* skogvokter; **guardacaccia** *m inv.* vokter av jaktfelt, **guardacanapo** *m inv.* metallring (til tau), **guardacapre** *m inv.* geilegjeter; **guardacampo** *m inv.* mar slingretau, **guardacoste** *m inv.* kystvokter, *nave* ~ skip til kystvakt; **guardafili** *m inv.* telefonarbeider, **guardafreni** *m inv.* bremser (*fjernbane*); **guardagiule** *m inv.* juvelskrin, **guardalato** *m inv.* mar stoffanger, fender; **guardalinee** *m inv.* sport linjemann; **guardamacchie** *m inv.* boye (på gevær), skogvokter, **guardamalati** *m inv.* sykepasser, **guardamano** *m inv.* håndbeskytter, parerplate (på fekteåpen); *mar* slingretau, landgangslau, **guardanido** *m* kunstig egg (i bonserer)

guardapalma *m inv.* parerplate, håndbeskytter, **guardaporto** *m inv.* havnevaktiskip **guardaportone** *m* dørvokter, portvakt, portier

guardare *se* (på), *se* etter, passe på, betrakte, undersøke, 'om vindu vende ut imot, *Dio mi guardi* Gud bevare (meg)' *non* ~ *in faccia a nessuno* være upartisk, ~ *di fare qualcosa* gjerne ville gjøre noe, ~ *il letto* (som) holde sengen *non mi guarda più* han ser ikke lenger til min side, ~ *per il simile* være nøyeregnende, *non* ~ *a ipse* ikke se på utgiftene, ~ *uno a vista* passe høye på en; ~ *uno dai pericoli* verne en fra farer, *refl.* betrakte seg selv, vokte seg, la være med (di å), *niere mist* il (di til), *si guardi* pass på

guardaroba *f* garderobe(skap), garderobedame, oldfrue, ~ *m* garderobemann, **guardarobiera** *f* garderobedame, oldfrue

guardasala *m inv.* dørvakt (stasjons venterom),

guardasigilli *m inv.* seglbevarer, justisminister

guardata *f* blick, øyekast, **guardatore** *m (f -trice)* en som ser, betrakter, passer på, **guardatura** *f* blick, måte å se på

guardia *f* vokter, politibetjent, sykepasser, vakt- (korps), skiltvakt, garde, banevokter, parerplate vannstandsmerke, *typ* forsatsblad, ~ *di città* politibetjent, *cambio della* ~ vaktavløsning, ~ *del corpo* livvakt, *essere di* ~ stå på, ha vakt; ~ *del fuoco* brannmann; ~ *marina* sjokadett, fennrik; ~ *medica* (el. *medico-chirurgica*) legevakt, *medica di* ~ vakthavende lege; *mettere in* ~ advare, ~ *municipale* politibetjent; ~ *d'onore* æresvakt; ~ *di P.S.* politibetjent *stare in* ~ stå

på vakt; *la vecchia* ~ den gamle garde, *la* ~ *di gran via* (spøk.) politiet

guardia- *se* også **guarda-**, **guardiamarina** *m inv.* sjokadett, fennrik, **guardianato** *m* oppsynsmanns-, vokter-, lederstilling, **guardiano** *m* vokter, oppsynsmann; bane-, bomvokter; *mar* nødanker, *padre* ~ styrer, overordnet (i kloster).

guardina *f* vakt(lokal), varetektsfengsel; **guardinfante** *m* krmolinc; **guardingo** (pl. -ghi) aksom, forsiktig, påpasselig, **guardiola** *f* vaktpost, -tårn, **guardiuolo** *m* vaktlokale, **guardo** *m* poet blick

guarentigia *f* garanti, beskyttelse; *legge delle guarentigie* lov om Vatikanstatens rettigheter overfor den italienske stat; **guarentire** *sj.* *se* **garantire** **guarì** *inv.* *sj.* noe, meget, lenge; *non ha* ~ det er ikke lenge siden

guaribile helbredelig, **guarigione** *f* helbredelse- (skur), **guarire** (-isco, hele, helbrede(s), komme seg, bli frisk; *refl.* bli frisk; *lo guarisco* (fig.) jeg skal kurere ham; **guaritore** *m (f -trice)* kvaksalver **guarnacca** *f* gl. kjortel, frakk; **guarnello** *m* gl. olmerduk, bommes, underkjole

guarnigione *f* garnison(sby), **guarnimento** *m* utstyr, utrustning, besetning (på toy o.l.), garnityre, garnison, **guarnire** (-isco) utstyre, utruste, forsyne, garnere, belegge, besette, pynte, befeste, **guarnitore** *m (f -trice)* en som utstyrer, forsyner etc. (*se* **guarnire**), **guarnitori** *f* besetning, belegning, pynt, garnityre, *sj.* det å utstyre etc. (*se* **guarnire**), **guarnizione** *f* utrustning, besetning, garnering, belegning, pynt, *tekn* pakning, ~ *di gomma* gummiapakning

guasconato *f* skryt, praleri, **guascone** *m* gasconer, *fig* pralhans

guastafeste *m inv.* lyseklukker, fredsförstyrrer, **guastamento** *m* *sj.* ødeleggelse, **guastamesieri** *m inv.* lusker, **guastare** forderve, beskadige, ødelegge, forspille; forkjæle, forvenne; *non guasta* det skader ikke; ~ *il pranzo* ødelegge appetitten til middag, *refl.* forderves, bli dårlig (også om været); *guastarsi lo stomaco* ødelegge sin mage, *guastarsi con uno* bli uvenner med en, **guastatore** *m (f -trice)* ødelegger; skansegraver, ingeniørsoldat, **guasto** fordervet, beskadiget, dårlig, ødelagt, ~ *m* skade, ødeleggelse, forderv, *esseret del* ~ *tra* være uvennskap mellom .; ~ *di macchina* maskinskade

guattare lure på, passe på, **guattero** *m* *sj.* kokkegut, **guattire** (-isco) bjelle, gjo, hyle

guazza *f* kraftig dogg; **guazzabugliare** (-bu-) *sj.* blande, rote sammen; **guazzabuglio** *m* snøslaps, *fig* rot, forvirret blanding, miskmask, **guazzabuglione** *m* rotekopp, **guazzare** skvalpe, skvalpe, *sj.* vade (over); **guazzatoio** *m* vanningssted, vaskeplass, **guazzetto** *m* saus, kjøtt, fisk i saus

guazzo *m* vad(fested), pytt, pol, (farge) gouache, tempera, *dipingere a* ~ male med gouache tempera; *frutta in* ~ frukt konserver i sprit, *passare a* ~ vade over, (pittura a) ~ gouache temperamalen **guazzoso** dogget, fuktig, **guazzume** *m* skitten pol, pytt

guelfo guelfisk, ~ *m* guelfer, pavetilhenger

guercezza *f* *sj.* skjøyethet, **guercio** skjelende, skjeløvd, *essere* ~ skjele, **guernire** *se* **guarnire**

guerra *f* krig, kamp, strid, ~ *civile* borgerkrig *far* ~ *a fare* krig mot; ~ *fredda* kald krig; **guerrilampo** lynkrig; ~ *di logoramento* utmattelseskrig ~ *di movimento*, ~ *manovrata* bevegelseskrig, ~ *dei nervi* nervekrig, ~ *delle onde* radiokrigen ~

preventiva forebyggende krig; *prigioniero di* ~ krigsfange; *la* ~ *di secessione* den amerikanske borgerkrig (1861-65); ~ *statica (el.: di posizione)* stillingskrig; *teatro di* ~ krigsskueplass; *tribunale di* ~ krigsrett; ~ *di trincea* skyttergravskrig; *guerrafoondaio*, *guerrafondaio* m krigshisser

guerreggiamento m sj. krigsføring; *guerreggiare* (-rè-) føre krig (mot); *guerra guerreggiata* ordentlig krig; *guerreggiatore* m (f -trice) krigsførende; *guerresco* (pl -chi) krigs-; krigersk; *guerriero* krigersk; ~ m kriger; *guerriglia* f gerilja; *guerrigliero* m geriljasoldat; *guerrista* krigersk, krigskyndig; ~ m krigshisser, -elsker

gufaggine f sj. menneskeskyhet; *gufare* sj. skrike (ugle); fig. narre, lure; *gufo* m ugle; fig. menneskesky person, menneskeforakter

guglia f lårnypiss, spir, lind; *gugliata* f iråden på en nål

guida f fører, veiviser; *guide* (også bok); milspeider; føring, styring, ledelse, veiledning, innledning, innføring; ledetråd, adressebok, golvtrappeloper, mus tema, motiv; (jernbane) sporshifter, pens; *guide* tøyler, ~ *delle cinghie* utryk-kergaffel, ~ *a destra (a sinistra)* høyre-, venstre-styring (i bil); ~ *interna* indre styring (i bil); *lezioni di* ~ kjøretimer; ~ *a mano* (på symaskin, håndføring, *patente di* ~ førerkort, *scuola di* ~ kjøreskole; *sotto la* ~ *di* .. under ledelse av; *guidabile* styrbar; *guidaiuolo* m (f -uola) lededyr, bjellesau; *bjelleku*, ~ *adj.* lede-, *guidare* føre, lede, styre, dirigere, kjøre (bil); *guidatore* m (f -trice) fører, kusk

guidardonare (a) sj. belønne; *guidardonnatore* m (f -trice) belønner; *guidardone* m belønning; *guidone* m standart, stander, vimpel

guidopileta f bobsleigh, kjeike; *guidovia* f fjellbane, taubane

guiggia f sandalstropp, overlær (tresko)

guindolo m garnvinde, hespetre; *guinzagliare* (a) sj. lenke, koble sammen; *guinzaglio* m kobbeltrem, tøyler, (hund)lenke; *tenere a* ~ holde i bånd, fig. holde i tøyler; *guisa* f måte, vis, *a* ~ *di* i form av ...; *in* ~ *che* slik at

gutteria f tarvelighet, lurvet, smålighet, gjerrighet; *guttio* lurvet, tarveing, fig. smålig, gjerrig; ~ m dårlig skuespiller, gjøgler

guizzare smette hit og dit (f eks. fisk), svippe, skvette, vibrere; slippe unna, stikke av; i lampi; *guizzano* lynene flammer; *guizzata* f. *guizzo* m lynrask bevegelse, sprell, kast; flerring, flemming, derring

gurgite m gi strømhvirvel; *gurgugliare* kakle (kak-kun); se ellers *gorgogliare*

guscio m skall (på frukt, dyr, egg etc); liten båt; mar skrog, spanteverk; *non uscire mai dal* ~ (fig) aldri komme utenfor stuedøren el. hjemstedet; *guscione* m tom kastanje

gustabile velsmakende; *gustaccio* m dårlig smak; *gustamento* m sj. det å smake; *gustare* smake (på), nyte, prøve, verdsette, behage; *gustativo* smaks-

gustatore m (f -trice) en som smaker; forståeg-påer, kjenner; *gustevole* velsmakende, behagelig

gusto m smak, behag, tilfredslyst; ~ *artistico* kunsinnersk smak, kunstforstand; *mangia che è un* ~ han spiser så det er en lyst; *con* ~ med fornøyelse; *mangiare di* ~ spise av hjertens lyst;

un ~ *matto* en vanvittig glede; *prendere* ~ *a qualcosa* få smak på noe; *prenderci* ~ få smak på det; *gustosità* f velsmak; *gustoso* velsmakende

gutta f gi dråpe; *guttalina* f si gummi; *guttaperca* f guttaperka; *guttifero*, *le guttifere* de gummiproduserende planter

gutturale guttural, strupe-, *suono* ~ strupe lyd, ~ f strupe lyd; *gutturalismo* m skarring

H

h, una ~ (un ~) (bokstaven uttales *acca*) h, se også *acca*

hangeutico se *arceutico*; *harem* se *arem*; *harmonium* m harmonium, husorgel

hascio m hasjiss

hawaiano fra Hawaii; *chitarra hawaiana* Hawaii gitar; *heghelliano* hegeliansk, ~ m hegelianer; *henne* m henna

I

i, una i (un i) (uttales ~), i, i bestemt artikkel i pl m (se også *gli* i ~ = i)

inchetto m yacht; *inclatino* se *giacintino*

inlino (om kvart i a.l.) gjennomsliktig; *ialografia* f glassmalen; *ialurgia* f glassarbeid

into m gram hiatus, vokalsammenstøt; *intanza* f praveri, skryt; *inttura* fulykke, uhell

iberico (pl -ci) iberisk; *ibernante* som ligger i dvale om vinteren; *ibernazione* f vinterdvale; *ibidem*

sammesteds; *ibis* m zual ibis; *ibisco* m (pl -chi) hibiscus; *ibleo* fra Ibla

ibridare krysse; *ibridazione* f (ibial) kryssning; *ibridismo* m hybriditet; *ibrido* hybrid, uekte, blandet kryss; ~ m bastard kryssning

icarno m luftakrobat; *icastica* f realisme; *icastico* (pl -ci) realistisk; *icca(s)se*, *icchese* f (m, sj)

bokstaven, x; *iceberg* m isfjell

icnografia f plantegning

icona, *icone* f (helgen)billede; *ikon*, *iconoclasta* m

billedstormer; **iconoclastico** (pl -ci) ikonoklastisk, **iconografia** f ikonografi, **iconolatra** m billeddyrker, **iconologia** f ikonologi, **iconostasi** f ikonostasis, **icore**, **icore** m gudeblod, med materie, puss, **ics** (m) s; *avere le gambe ad ~* være kalvbenet, **icosaedro** m ikosaeder, 20-flattet legeme, **ictus** m poet takt, med angrep

ideale f liten bæere ~~væst~~, **iddio** m Gud, **idea** f idé, begrep, tanke, mening, *avere l'~ di* ha til hensikt å...; *esprimere, esporre le proprie idee* uttrykke, legge fram sine tanker, *farsi un ~ della cosa* danne seg et inntrykk av saken, *~ fissa* incoercibile *coatta* fiks ide, tvangstanke; *ha un ~ di sua madre* han minner om sin mor, *dare un ~ di ~* gi et inntrykk av...; *idee'* drømmer' tanke-spinn! *neppur per ~* ikke en gang i drømme, **ideabile** tenkelig, **ideale** tenkt, **ideell**, **ideal-**, *~ m* ideal, **idealismo** m idealisme, **idealista** m idealist, **idealistico** (pl -ci) idealistisk, **idealita** f idealitet, **idealizzare** idealisere, **ideare** (e) tenke ut, sette seg fore, *refl* forestille, tenke seg, **ideatore** m oppfinner, **ideazione** f (ut)tenkning

idem likeså, den el. det samme, **identicia** f identitet, **identico** (pl -ci) identisk, **identificare** (-ti-) gjøre lik, identifisere, *refl* være lik, identisk, *identificarsi in* identifisere seg med, **identificazione** f identifikasjon, **identita** f identitet, *carta d'~* leg.tidasjonskort

ideografia f billedunderskrift, begrepskrift, **ideologia** f ideologi, **ideologico** (pl -ci) ideologisk, **ideologismo** m ideologi, **ideologo** m (pl -gi) ideolog, **idesi** 'lat' det vil si

idi m f pl den 15. (mars, mai, juli, oktober), den 13 (i andre måneder).

idilliaco (pl -ci) idyllisk; **idillico** (pl -ci) idyllisk, **idillio** m hyrdedikt, idyll

idiona m språk, dialekt, idiom, *l'~ materno* morsmålet; **idomatico** (pl -ci) idiomatisk

idiosincrasia f overfølsomhet overfor visse stoffer, ting, **idiosinkrasi**

idiota idiotisk, dum; *~ m* tosk, idiot, **idiotaggine** f idioti, **idiotismo** m idioti, gram idiotisme, språkeiendommelighet, **idiotizzare** gjøre idiotisk, bruke idiotismer, **idioria** f idioria

idolatra m avgudsdyrker, **idolatrare** dyrke (som avgud); *fig* forgude, tilbede hind, **idolatria** f avgudsdyrking, forgudelse, tilbedelse, **idolatrato** (pl -ci) avguds-; **idoleggiare** (e) forgude, **idolo** m gudebillede, avgud 'også fig

idoneita f egnethet, evne, duellighet, *conseguire l'~* vise seg kvalifisert (uten å få stillingen), **idoneo** due'g, egnet, passende, dyktig

idra f hydra, zool vannslange, **idraute** m, *~ idra* (incendio) hydrant, brannpumpe; **idraugirio** m kvikksel, **idrauto** m med vann; leud **idrato** m hydrat, **idraulica** f hydraulikk, **idraulico** (pl -ci) hydraulisk, vann-, *~ m* rørlegger, *ingegnere ~* vannverksingeniør, **idria** f hist vannkrukke, **idrico** (pl -ci) vann-, **idroaeroplano** m vannfly, **idroaviazione** f vannflyvning

idrocarburo m kullvannstoff, **idrocefalia** f med vann i hodet, **idrocefalico** (pl -ci) som angår, har vann i hodet, **idrocefalo** m (person som har) vann i hodet, **idrocele** f vannhynn

idrodinametro m hydrometer, **idrodinamica** f hydrodynamikk, **idrodinamico** (pl -ci) hydrodynamisk, **idroelettrico** (pl -ci) hydroelektrisk, **idroemia** f med vann i blodet, **idroestrattore** m tekn sentrifuge (i vaskeri)

idrofilo som suger vann, porøs; som spredde blomsterstøv ved vann; *~ m* sl vannbille; **idrofobia** f hundegalskap, vannskrekk, **idrofobo** som lider av vannskrekk, som lider av hundegalskap, rasende, **idrofono** m hydrofon, **idroforo** vannførende, **idrofugo** (pl -ghi) som skyer vann, som gjør vanntett

idrogenare (o) forbinde med, tilsette vannstoff, **idrogenazione** f det å forbinde med, tilsette vannstoff, **idrogeno** m vannstoff, **bomba all'~** vannstoffbombe, **idrografia** f hydrografi; **idrografico** (pl -ci) hydrografisk, **idrografo** m hydrograf

idrolisi f hydrolyse, **idrolitico** (pl -ci) hydrolytisk, **idrologia** f hydrologi; **idrologico** (pl -ci) hydrologisk, **idrologo** m (pl -gi) hydrolog

idromante m spåmann, **idromanzia** f spåkunst

idromele m mjød, **idrometra** m hydrometrirker, **idrometro** f hydrometri, **idrometro** m hydrometer; **idrometrico** (pl -ci) hydrometrisk

idromotore m vannmotor, turbin, **idronimo** m elvenavn

idropeltino m vannski, **idrope** m vattersott, **idropico** (pl -ci) vattersottig, **idropisia** f vattersott; **idroplacamento** m vannkjøring (med vannfly); **idroplano** m hydroplan, **idropunica** f ernæring av planter ved å holde rottene i vann, **idroporto** m vannflyhavn, **idrorologio** m vannur

idroscalo m vannflyhavn; **idrosci** m vannski, **idroscivolante** m hydroplanbåt, **idroscopio** m hydrooskop, vannkikkert; **idrofera** f hydrosfære, **idroslurante** m torpedovannfly, **idrostatica** f hydrostatikk, **idrostatico** (pl -ci) hydrostatisk

idroterapia f hydroterapi, vannkur, **idroterapico** (pl -ci) hydroterapeutisk; **stabilimento ~** vannkuranstalt, **idrotorace** m vattersott i brystet; **idrotropismo** m hydrotropisme

idrovia f vannvei; **idrovolante** m sjøfly; **idrovoro**, **impianto ~** pumpeanlegg

iella f forgjørelse, ulykke, *portare ~* bringe ulykke; *sembra la ~ in persona* han ser ut som den personifiserte ulykke; *che ~* 'for et uhell' utgjort! **iemale** litt vinter-; **iemalizzare** holde (korn) 10 grader over frysepunktet i 14 dager

iena f hygiene 'også fig

ieratico (pl -ci) prestelig, hellig, *ieri i går*; *~ l'altro*, *l'altro ~* i forgårs, *~ a mezzogiorno* i går middag, *~ mattina* i går morges; *~ notte* tidlig natt, sent i går

iettare (e) kaste vondt på, forgjøre, **iettatore** m en som forgjør, volder skade, ulykkesfugl, **iettatura** f forgjørelse, onde øyne

igiene f hygiene, helse, **ufficio d'~** helse råd, **igienico** (pl -ci) hygienisk, sanitær, **impianti, apparecchi igienici** sanitæranlegg, **igienista** m hygieniker

igloo m igloo, snøhytte

ignaro uerfaren, uvitende (di om)

ignavia f treghet, **ignavo** treg

igneo litt ild-, brann-, geol vulkansk, **ignifero** brennende, **ignifugare** (e) gjøre brannsikker, **ignifugo** (pl -ghi) brannsikker, **ignispreio** m det å spå i ild, **ignito** brennende, tent; **ignivomo** ildspyende, **ignizione** f kjem. forbrenning

ignobile geme, tarvelig, uedel, uadelig, **ignobilita** f gemehet, det å være uedel, uadelig, **ignominia** f skjensel, **ignominioso** skjendig, skammelig, beskjemmet

ignorabile som en ikke behøver å vite, kjenne, **ignorantaccio** grovt uvitende, **ignorantaggine** f

uvitenhet; **ignorante** uvitende, **ignorantello** m sl. munk, **ignorante** m grovt uvitende (men innbilske) person; **ignoranza** f uvitenhet, ~ **crassa**, **vergognosa**, **piramidale** grov, skammelig, forferdelig uvitenhet; **ignorare** (a) være uvitende om, ikke kjenne (til), ignorere, **ignoto** ukjent; **il Milite** ~ den ukjente soldat
ignudare kle av, blotte; **refl.** kle av seg, blotte seg, **ignudo** *lit* naken, blottet (*se* **nudo**)
igrometria f hygrometri, fuktighetsmåling, **igrometro** m fuktighetsmåler; **igroscopia** m hygroskop
iguano m iguan, sl. øgle
il bestemt artikkel m sing (*se* også **lo**)
ilare munter, **ilarità** f munterhet, **desiar** l ~ vekke munterhet; **ileo** m del av tynntarmen **iliade** f fig. lang rekke av ulykker; **l iliade** *lit* Iliaden
ilice f (m) sleinisk, **ilico** m anat. hosteskål
ilacrimabile *poet* ikke en tåre verd(t), **ilacrimato** *poet* ubegredt
ilaidire (-isco) skjemme, vanske
ilanguimento m svekkelse, **merk.** treghet, **ilanguire** (-isco) svekke, bli svekket; **merk.** gå tregt
ilaudabile ikke rosverdig
ilazione f følgeslutning
illecito ulovlig, ~ m ulovlighet, **illegale** ulovlig, lovstridig, illegal, **illegalità** f ulovlighet
illeggiadrice (-issa) *lit* gjøre yndig, forskjønne
illeggibile uleselig; **illeggibilità** f uleselighet, **illegittimità** f urettmessighet; **illegitim** avstamning
illegittimo urettmessig, **illegitim**, uekte, uketeskapelig, ~ m uekte barn; **illezo** uskadd, **illetterato** udannet, uten boklig lærdom, analfabet
illobatezza f uberykthet, renhet; **illobato** uberyktet, plettfri, ren, **illoberate** ikke liberal, antiliberal
illoberalità f det å være uliberal
ilimitato uinnskrenket, ubegrenset; **illiquidire** (-isco) bli flytende (*sj*); **fig.** bli sterkt beveget
illividire (-isco) gjøre, bli blålig, gulten, blekne
illogico (pl -ci) ulogisk
illudere illudere, skuffe, narre, bedrage, **refl.** narre seg selv; **non c'è da illudersi** det er ikke håp, **illuditore** m (f -trice) en som narrer, illuderer
illuminante sende, gas ~ lysgass; **razzo** ~ lysrakett; **illuminare** (a) belyse, opplyse (*og* **fig.**)
illuminativo opplysende; **illuminatore** m (f -trice) lysbringer, opplysningsmann, **illuminazione** f belysning ~ **pubblicitaria** reklamebelysning, **illuminismo** m l ~ opplysningstiden, **illuministico** (pl -ci) opplysnings-
illune *lit* uten måne, måneløs
illusì *se* **illudere** **illusione** f illusjon, bedrag, skuffelse, blendverk; **forst.** **illusioni** nære forfenge ge håp **illusionista** m trivlekunstner **illusivo** illusorisk, falsk, **illusò** *se* **illudere** **illugore** m (f -luditrice) en som narrer, bedrar, illuderer; **illusorio** illusorisk, falsk
illustrare opplyse, forklare, gjøre berømt, illustrere, **la conferenza sarà illustrata da diapositive** foredraget vil bli illustrert av lysbilder, **illustrativo** illustrerende, opplysende, forklarende, **illustratore** m (f -trice) illustratør, **illustrazione** f forklaring, opplysning, illustrasjon, prydelse), **illustre** berømt; ~ **tel.** **illustrissimo** *signore* høystærede
illutazione f gytjebad, **illuvie** f m *sj* skitt, sole; **illuvione** *sj* *se* **alluvione**
ilota m helot, slave
imagine f *se* **immagine**, **imagineifico** (pl -ci) *fig.* som lager bilder, **imago** f *poet* billede, form
imamo m imam,

imbacare gjøre, bli ormstukken, **imbacatura** f det å bli ormstukken, **imbacchettonire** (-isco) bli, gjøre til en hykler; **imbacire** (-isco) *se* **imbacare**
imbacuccare (*og* **refl.**) dekke (hodet), innhulle
imbaldanzire (-isco) gjøre, bli overmodig, **refl.** bli overmodig, **imballaggio** m emballasje, innpakning(savgift), **imballare** pakke inn, emballere, **refl.** (*om* **motor**) ruse, gå i spinn, **imballatore** m (f -trice) pakkemann; **imballatura** f innpakning(savgift), **imballo** m *tekn.* rusing, spinn; *sj* **emballasje**, **imbalordire** (-isco) gjøre, bli dum
imbalsamare (-bal-) balsamere; **imbalsamatore** m balsamerer, **imbalsamatura**, **imbalsamazione** f balsamering
imbambolare (a) bli fuktige (*øyne*), bli tårefylte, **occhi imbambolati** sovndrukne øyne, **imbambolare** (-isco) gå i harndommen
imbandierare (è) pynte med flagg, **imbandigione** f trakterement, bevertning, **imbandire** (-isco) dekke (bord), tilberede måltid, diske opp med (*også* **fig.**); **tenere corte imbandita** holde åpent hus, **imbanditore** m (f -trice) en som dekker opp
imbarazzante kjedelig, lei(t), **imbarazzare** forhindre; forstyrre, forstoppe (*fordøvelse*), bringe i forlegenhet, **imbarazzarsi di qualcosa** legge, rote seg opp i noe, **imbarazzato** i forlegenhet; **stomaco** ~ tung mage **imbarazzo** m forhindring, forlegenhet, ergrelse, ~ **di stomaco** magebesvær
imbarbarimento m det å gjøre, bli barbarisk
imbarbarire (-isco) gjøre, bli barbarisk, **refl.** bli barbarisk, **imbarbogire** (-isco) bli barnaktig, semil
imbarbottare *mar* kle med bord, jern etc
imbarcadere m kai, **imbarcare** innskipe, laste inn, avskipe; ~ **un colpo di mare** ta inn en sjø, **refl.** gå om bord, stige inn i (vogn); **imbarcarsi in una impresa** gå i gang med et foretagende, **imbarcatolo** m anløpsbru, avskipningssted, kai, **imbarcazione** f innskipning, liten båt, fartøy, **imbarco** m (pl -chi) innskipning, avskipning, innskipningsfartøy, havn, kai, ladning, **prendere** ~ innskipe seg **polizza d'~** (vare)kart, frakthrev
imbardare seie på (*heut*), (*om* **flv**) krengse, **refl.** lyse seg **imbardata** f krengning
imbarilare ~ lyte på fat
imbasciata f budskap, beskjed **imbastardimento** m utarting, forfalskning, **imbastardire** (-isco) utarte, degenerere, forfalske; **imbastimento** m tråkking, skissering, **imbastire** (-isco) tråkke, lage utkast til, skissere, **fig.** smi, ~ **un discorso con uno prove** å komme i snakk med en, **imbastitrice** f tråkler, ske, **imbastitura** f tråkking, opplegg (på tøy), **fig.** utkast, plan
imbattere **refl.** ~ **in una storia** på en; ~ **beni male** få seg en god (dårlig) kone, mann, herre etc; **imbattibile** uslæelig, uoversinnelig, **imbattibilità** f uslæelighet, **imbatto** m mote; **vento d'~** pålandsvind
imbaulare (a) pakke i koffert, **imbavagliare** (-va-) kneble (*og* **fig.**), **imbavare** sleeve, sikle på
imbeccare (è) mate, **fig.** legge (en) ordene i munnen, instruere **imbeccata** f mating, nebbfull; **dare l'~ a** ~ **imbeccare**, **prendere l'~** la seg bestikke
imbecherare (-hè-) (F) lokke, narre (en til å gjøre noe)
imbecillaggine f dumhet, **imbecille** idiotisk, dum, åndssvak, ~ m idiot, **imbecillire** (-isco) bli dum, sløv **imbecillità** f idioti, dumhet, åndssvakhet
imbelle *lit* ukrigersk, feig, **imbellettamento** m sminking, **imbellettare** (-le-) sminke; **fig.** pynte

på, imbellettatura *f* sminking imbellire (-isco) forskjønne, smykke, pynte, bli penere
 imberbe litt skjegglos; imberciare (*re*) *sj* treffe riktig, imbercio *m* treff blink imberrettare (-ret-) sette lue på, imbertescare *hst* forsikne med tårn, imbertonire (-isco) *refl* *sj* forelske seg blindt
 imbestialire (-isco) (også *refl*) bli rå, dyrisk, bli rasende imbestiare (*re*) bli rå, dyrisk
 imbevare drikke, suge inn; imbeversi *di qualcosa* innsuge, oppsuge noe og *fig* i, bli gjennomsvet av, imbevibile udrikkelig imbevuto gjennom trengt, bløtt, -syret ~ *di pregiudizi* full av fordommer
 imbiacare farge med blyhvitt sminke
 imbiadare så til med havre, korn
 imbiancamento *m* vask, hvitning, imbiancare hvite vaske, hake, *chimmel* lysne opp, *char* hvitne, *fig* forkaste, ~ *uno* vaske ens skientloy, ~ *a calce* hvitte, ka ke, imbiancalora *f* vaskekone, imbiancatore *m* (*f* -trice) vaskemann, mæler (ikke kunstn.), imbiancatura *f* vask hvitning imbianchino *m* tekn. maler, *fig* dårlig kunstmaler, imbianchire (-isco) hvitne, gråne
 imbietulire (-isco) bli dum bli beveget, imbiettare (*re*) kile fast, imbiffare treffe i blinken imbiondare (*ti*), imbiondire (-isco) gære, bli blond, lys, pynte seg, imbirbanire (-isco) bli skurk
 imbisacciare (-sa-) legge i sidesekken, kløven
 imbitumare tjære, beke, asfaltere
 imbiggarrimento *m* anfall av hissighet, imbiggarrire (-isco) oppbisse, gjøre sky, bli sky, opphisset, fortørnes og *refl* i, imbiggire (-isco) og *refl* bli hissig, sint
 imboccare (*o*) mate; *fig* instruere, legge (en) ordene i munnen, sette (instrument) til mannen; munne ut i, tekn. passe (in inn i), ~ *un porto* sette inn i en havn, ~ *una strada* slå inn på en vei (og *fig* i), imbocatura *f* det å mate, sette til munnen munnstykke, munning mus munnstykke, -stil ling, *non ci ha l'~* (*fig* i) han har ikke anlegg for det, imboccare (*o*) sette knopper, imbocco *m* (*pl* -chi) se imborcatura
 imbolsire (-isco) bli tranghystet (om hest)
 imbonimento *m* markedsskrikeri, oppfordring (til å kjøpe, stige inn), anbefaling (av dårlig, verdsløs vare), imbonire (-isco) berolige, oppfordre folk til å kjøpe el stige inn, imbonitore *m* utroper, markedsskriker
 imborghesire (-isco) bli (spiss)borgerlig
 imborsare (*o*) putte i pungen
 imboscamento *m* det å gjemme (seg) i skogen, unndra seg krigstjeneste, legge seg i bakhold, imboscare (*o*) gjemme i skogen, unndra fra krigstjeneste, *refl* gjemme seg i skogen, unndra seg krigstjeneste, legge seg i bakhold, imboscata *f* bakhold, *fig* renke, imboscato *m* en som unndrar seg krigstjeneste, imboscatore *m* (*f* -trice) (*fig* i) hamstrer, imboscamento *m* det å bli skogbevokst, gro t, imboschire (-isco) (og *refl* i) bli skogbevokst, gro t
 imbottare (*o*) fylle på fat, tønne(r), imbottatura *f* fylling på fat, imbottatoio, imbottavino *m* trakt, imbotte *f* arkiv hvelvings innerside, imbottigliare (-tt-) fylle på flasker, stenge inne (i en havn), vino imbottigliato all'origine originaltappet vin, vino imbottigliato dal cliente vin som er tappet av k operen (*f* eks *Vinmonopoli*), imbottigliatrice *f* vintappingsmaskin, imbottigliatura *f* (vintapping imbottere (-isco) polstre, vattere, stoppe, *fig*

stoppe, proppe, imbottita *f* vatt teppe, imbottito, *panino* ~ rundstykke med mellomlegg, ~ *m* polstring, polstret jakke, imbottitura *f* polstring, vattering, vatt
 imbovinare fylle (golv)sprekkene med kumøkk
 imbozzacchire (-isco) vantrives, imbozzare (og *refl* i) forankre, forløyse (foran og bak), imbozzimare lukte, besmore, kane til, *refl* snak sminke seg, imbozzimatore *m* (*f* -trice) smører
 imbraca *f* romperem, tekn. båtsmannsstol, buttarsi sull'~ sette seg på baken, forsømme sitt arbeid, imbracare legge (romperem (bleie, bukse) på imbracatura *f* kio (som holder smeltedigel), imbracatura *f* det å sette (romperem, ta bukse på, imbracciare (-bra-) ta på armen, skulderen, imbracciatura *f* det å ta på skulderen, armen, skulderrem, imbrachettare (*re*) knappe igjen bukseklaff 'babi-bukse', lime papirremse på (papir boklunde etc + imbraga *f* se imbraca
 imbrancare drive (se) i flokk, jage sammen, *refl* gå inn i flokken, imbrancarsi con (*fig* i) menge seg med, imbrandire (-isco) gripe, svinge
 imbrattacarte, imbrattatogli *m* inv. papir-, blekk smører, imbrattamento *m* klining, tilsmøring, imbrattamuri *m* inv. klattmaler, imbrattare kline, smøre til besudle, imbrattatele *m* inv. klattmaler, imbrattatore *m* (*f* -trice) kaner, smører, klatter, imbratto *m* klining, klating, smøring, besudling ~~klattmaleri~~, blekksmøring; ufyselig matrett
 imbrecciare (-bre-) pakke, steinsette, imbrecciata *f* pukklag, steinlag
 imbrevitatura *f* notarprotokoll
 imbricare beruse *refl* bli beruset, full, imbricarsi *di uno* bli beruset av, se seg blind på en, ~ *uno di promesse* overvelde en med løfter imbricatura *f* rus, berusning (*refl* *fig*)
 imbricato som dekker hverandre delvis (biol.)
 imbreconire (-isco) bli, gjøre til skurk
 imbrifero regnsamtende, bacino ~ regnvannsbasseng
 imbrigliamento *m* tøyling, imbrigliare (-bri-) legge tommer på, tøyse ~ *un terreno* holde jorda på plass, *refl* vase tommene om bena, imbrigliatura *f* det å legge tommer på
 imbroccare (*o*) treffe i blinken, *fig* treffe, gjette det riktige, tekn. stifte, plugge fast, *bot* skyte knopp, *non ne imbrocca uno* intel lykkes for ham
 imbrodare, imbrodolare (-bro- og *refl* i) flekke (seg) til (med suppe), *chi si loda s'imbroda* seivros stinker, imbrodolamento *m* det å sole (seg) til
 imbrogliare (*o*) forvirre, forplumre, bringe i uorden, sammenblande, narre, snylte, ~ *le carte* *fig* blande kortene, ~ *le vele* reve seiene, *refl* bli innviklet, gå i surr, legge seg opp i; imbroglia *m* forvirring, virvar, svindel, vanskelighet, marrevæising imbrogliare *m* svindler, snydenstrup, intrigant
 imbronciare *o* imbruncire (-isco) surmule, grine
 imbrunare poet bli mørk se også imbrunire (-isco) gjøre, bli mørk, *refl* bli mørk, mørkne, kveldes, sull'~ mot kveld se også abbrunire
 imbruschire (-isco) bli sur, gretten
 imbrutire (-isco) og *refl* bli rå, dyrisk, imbruttire (-isco) gjøre, bli stygg og *refl*
 imbubolare (*u*) narre, slå plater i; *refl* *sj* blåse (di) i noe, imbucare legge i sprekken, poste, *refl* stikke seg bort, gjemme seg
 imbucatore sende på vask, legge til vask, imbudellare (*re*) stoppe (kjøtt) i tårmer (pølse); imbuire

(-isco) bli nautaktig, dum; imbullettare (è) tekn. stifte, plugge; imburrare smøre (med smør).
 imbuscherare (u, refl. (F), imbuscherarsi di qualcosa) blåse (en lang marsj) i noe; imbusecciare (è) stappe (kjøtt) i tårmer (pøiser), fig. stappe, proppe; imbussolare (u) legge i dåse, eske etc.; fylle hagle etc. i patronhylse; imbusto m, bell - se bellimbusto
 imbutilforme traktformet; imbuto m trakt; ~ di separazione siltrakt.
 imbuzzare proppe, stappe (med mat); imbuzzire (-isco) grine, surmule
 imeneo m hymen, fig. giftermål
 imenottero m årevinget insekt.
 imitabile som kan, bør etterlignes, imitare (im-, imi-) etterligne, -ape; imitare, kopiere, imitativo etterlignende, armonia imitativa lydhermende ord, onomatopoeikon; imitatore m (f -trice) etterligner, imitator, imitazione f etterligning, imitasjon, forfalskning
 immacchiare refl. gjemme seg i skogen
 immacolato uplettet, l'immacolata den ubesmittede jomfru Maria, la concezione immacolata den ubesmittede unnfangelse
 immagazzinare oppmagasinere, samle opp, akkumulere (og fig.)
 immaginabile tenkelig; immaginamento m sj. tenkning, forestilling, immaginare (a) tenke seg, uttenke, oppfinne; refl. tenke, forestille seg, s'immagina! tenk Dem! jeg ber! ja visst! nei, slett ikke! immaginario innbilt, uvirkelig, imaginær; immaginativa f forestillingsevne, innbilningskraft, immaginativo oppfinnsom, fantasifull, forestillings-, immaginatore m (f -trice) sj. en som tenker ut, forestiller seg; immaginazione f innbilning, forestilling, fantasi; forza d' - innbilningskraft; neanche per ~ ikke en gang i drømme; è tutta ~! det er bare innbiling' e effetto della sua ~ det er bare noe han innbiller seg; immagine f bilde; e l' - della mamma han ligner sin mor på en prikk essere l' - parlante di uno ligne en fullstendig, være en tro kopi av en, essere l' - della morte være uttøret av sult el. sykdom, immaginifico (pl -ci) billedskapende, -dannende, immaginoso billedrik, fantasifull
 immagrire (-isco, ta av, avmagres
 immalinconire (-isco) bli trist, i dårlig humør.
 immollare (-isco) gjøre, bli slu, ondskapsfull
 immanabile ufeilbarlig, sikker; immanchevole sj. se. immanabile, immane litt, uhyre, enorm, umenneskelig, immaneggiabile uhåndterlig
 immanente iboende, immanent immanenza f m. manens, immanicare (a) sette håndtak, hank, skaft, erme på, immanita f uhyrlighet, umenneskelighet; immanueto ublid, vill, uomgjengelig, immanuente plutselig, straks
 immurescibile fig. uforgjengelig, immascheramento m maskering, immascherare (a) maskere, forkle (og fig.), immascheratura f sj. maskering.
 immasticare (a) lime, kille
 immateriale ulegemlig, åndelig; immaterialità f ulegemlighet, det å være immateriell, immatricolare (u) immatrikulere, innskrive, immatricolazione f immatrikulering, innskrivning
 immattire (-isco) bli gal
 immaturità f umodenhet, immaturo umoden (og fig.), morte immatura for tidlig død
 immedesimare (-de-) gjøre til ett; immedesimarsi con gjøre seg til ett med, identifisere seg med, gå

helt opp i rollen som, sole, vise forståelse med, immediatamente umiddelbart, øyeblikkelig, immediatezza f umiddelbarhet, immediato umiddelbar, øyeblikkelig.
 immedicabile uhelbredelig, immedicato uhelbredet.
 immeditato sj. uoverlagt; immelensire (-isco) bli dum, treg, slov; immelmare (e) sj. senke ned i sole; refl. synke ned i gjørme
 immemorabile uminnelig, da tempo ~ i uminnelige tider, fra Arids tid, immemore glemsom, utakknemlig
 immensità f umåtelighet, uhyre mengde, uendelighet; immensa uhyre, enorm, umåtelig.
 immensurabile sj. umåtelig, uendelig, immensurabilità f umåtelighet, uendelighet.
 immergere stikke, dukke ned (in i); immergersi in styrte seg ned i, fordype seg i; immergersi nei vizi synke ned i løster, immerso nel dolore fra seg av sorg, smerte, immerso negli studi fordypet i studier
 immeritato ufortjent; immeritevole uverdig, è ~ di questa pena han har ikke fortjent denne straff
 immerso se immergere immersione f nedsenkning, mar dykning, skips dybde; ostr immersione, capacità d' - skips dybde (under vannlinjen), linea d' - vann nje - da un cavo telegrafico nedlegning av telegrafkabel; scaldacqua ad ~ dyppekoker, immerso se immergere
 immerso se immettere innføre, fore inn, ~ una in possesso di una cosa innsette en som eier til noe.
 immezze (-isco) råtne, forderves
 immigrante m innvandrere; immigrare innvandre, immigrazione f innvandring
 immillare refl. sj. vokse, bli til tusener
 imminente truende, overhengende, nært forestående, imminenza f (truende) nærhet, nær fare
 immischiare blande; refl. blande seg (in opp i) immischiarsi con menge seg med, immigire (-isco) forarme(s) immisi se immettere, immissione m tilførselskanal, innløp, immissione f innførsel innsette se immissione f sj. blanding, immisurabile sj. umåtelig
 immite litt ublid, streng.
 immobile ubevegelig, fast, urokkelig, beni, immobili fast eiendom, tassa sugli immobili skatt på fast eiendom; immobilare grunn-, som angår fast eiendom, beni immobiliari fast eiendom, grunn, eiendommer, patrimonio ~ arv som består av fast eiendom; immobilismo m ubevegelighet; immobilitare (-bi-) (og refl.) gjøre, være ubevegelig.
 immobilizzare gjøre immobil, ubevegelig, lammere; legge bånd på, immobilizzazione f immobilisasjon, lammelse, båndlegning
 immoderatezza f sj. umåtehold, immoderato umåteholden, umåtelig
 immodestia f ubeskjedenhet, immodesto ubeskjeden
 immolare (a) ofre, refl. ofte seg, immolarsi per la patria falte for fedrelandet, immolatore m (f -trice) offer, immolazione f sj. ofring, offer
 immolare (a) gjøre våt, blotgjøre, refl. bli våt
 immodestia f soppel, skitt, skittenhet (og fig.)
 immondizia f skitt, urenhet, uhumskehet, immondo skitten, uren, uhumsk
 immorale umoralsk, usedelig, immoralità f umoral, usedelighet, pl. umoraliske handlinger, ord immorbidire (-isco) blotgjøre, immorsare legge bissel munnen på, tekn. passe, fuge, tappe sammen
 immortalare udodeliggjøre, forevige, refl. bli udo-

delig, *immortale* udødelig, evig, *gli immortali* de udødelige (om store menn), gudene, *immortalità* /udødelighet.

immoto litt ubevegelig

immune fri, frilatt; *immun*, smittfri, — *da tasse* skattefri; *ne usci* — han kom heiskinnnet fra det.

immunità /frestagelse, immunitet, *immunizzare* immunisere, *immunizzazione* /immunisering

immosire (-isco, sette trut, grine, surmule, *immosito* gretten, sur

immutabile uforanderlig; *immutabilità* /uforanderlighet; *immutare* *sj.* forandre, modifisere, *immutato* uforandret, *immutazione* /*sj.* forandring

imo dypest, nederst, lavest, — *m dyp*, bunn

impaccare pakke inn, *impaccatore* *m* (/ -trice) pakker, *impaccatura* /pakning, emballasje, *impacchettare* (*e*, pakke inn (liten pakke,

impacciare (-pa-) hindre, forstyrre, sjenerer; *impacciarsi di tel* (*m*) /qualcosa blande seg opp i noe

impacciarsi con una (*neds*) /ha med en å gjøre, menge seg med en, *impacciato* forlegen, sjeneret

impaccio *m* /forhindring, forlegenhet, vanskelighet, *trarsi d* — klare seg ut av forlegenheten

impacciato *sj.* som gir, skaper vanskeligheter

impacco *m* (/pl -chi) kompress, vått omslag

impadronire (-isco, *refl*) bemektige seg, tilegne seg (*di qualcosa* noe)

impadulare *se* *impaludare*

impagabile ubetalelig

impaginare (*a*) /*typ.* brekke om, *impaginatore* *m* (/ -trice, *typ.* ombrekker, *impaginatura* /*typ.* ombrekning, *impaginazione* /ombrekning

impagliare (*a*, dekke med strå, halm, flette (stoler), sloppe ut (dyr); *impagliatino* *m* /flette stråsete

impagliato, *sedia impagliata* stol med stråsete, *impagliatore* *m* (/ -trice) stråfletter, utstopper, *impagliatura* /stråfletting, utstopning

impalamento *m* det å spidde, stotte med pæler, *impalancato* *m* plankeverk, stakitt, gjerde, *impalare* spidde (med pæler), stive opp (med støttepæler), skyve (hrod) inn i ovnen, *refl* bli stiv (som en stakk), *impalato* *fig* stiv; *impalatura* /spidding, avstivning; *impalcare* legge golv et loft i, *impalcatura* /legging av golv, loft, stillas; forgreining (*tre* hjortekrone)

impallare maskere, dekke (/ *biljard*), *impallidire* (-isco) blekne, *impallinare* såre med hagl

impalmare litt ekte, gifte seg med, *gl* love, ta hånden, *impalmatura* /mar trådsutring (på tauende), *impalpabile* uhåndgripelig, usanselig, uklar, *impalpabilità* /uhåndgripelighet, usanselighet

impaludamento *m* forsumpning, *impaludare* la forsumpe, gjøre til myr, *refl* bli til sump, myr

impampinare smykke med vinløv

impanare panere (stekemat), tekn gjenge, *impanatura* /panering, gjenging, *impancare* *refl* sette seg på en benk (*gl*), — *a qualcosa* oppkaste seg til noe, — *a fare qualcosa* driste, formaste seg til å gjøre noe, *impanare* *a* bestrøke med fugelim

fange på limpinne, *refl* gå på limpinnen (*og fig*), *impanatore* *m* /fuglefanger, *impanare* overtrekke med stopp, spenne et lerret (*til maleri*) på rammen, — *la finestra* spenne lerret for vinduet; — *le vele* (mar) /brase bakk, *impanata* /vindusramme med lerret

impantanare la forsumpe, gjøre til sump, myr, *refl* gå seg ut i en myr; *impantanarsi in affari* loschi innlate seg på lyssky forretninger

impaperare *refl* forsnakke seg, gå i surr; bake snakkvendt

impappinare *refl* vase, miste tråden, kjøre seg fast, gå i surr, *impappolare* (*a*, narre, snyte

imparacchiare (-ra-, lære lite og dårlig, *imparadissare* hensette i paradiset, gjøre salig, *imparadissato* henrykt, i den syvende himmel

imparagonabile uforhignelig

imparare lære (segi), få vite, *F* lære fra seg — *insegnare*, — *a fare qualcosa* lære å gjøre noe, *impara l'arte e mettala da parte* lær, kunnskapen er lett å bære — *a memoria* lære utenat, *sbagliando i imparo* en lærer ved å gjøre feil (el øving gjør mester), — *a stare al mondo* lære å ta seg fram i verden, *imparaticcio* *m* dårlig lærdom, nybegynnerøvingsarbeid, fuskeri)

impareggiabile uforhignelig, *imparentare* (*e*) gjøre til slektning, *refl* komme i familie med hverandre, besvogres, *impari* *inv.* ulike (om tall), underlegen, *e* — *al compito* han er ikke oppgaven voksen, *imparidigitato* med ulike antall fingrer, lær, *imparipennato* *bot* med ulike antall blad

imparisilabo *m* *adj* (ord, vers) med ulike antall stavelser, *imparita* /ulikhet, ulike antall; *imparuccare* sette parykk på, *refl* ta på seg, anlegge parykk

impartire (-isco, tildele, fordele, gi, utstede

imparziale upartisk, *imparzialità* /upartiskhet

impassibile ufølsom, kjolig, likegyldig, *impassibilità* /ufølsomhet, kulde, ro

impastare klistre, klebe opp; elte, kna, blande sammen, *impastarsi le mani* grise til hendene

ne impastano di una /or erdelig søvning, treg

impastatore *m* (/ -trice) elter, bakersvenn, *impastatrice* /ekemaskin, *impastatura* /elting, blanding (av farger); elte, deig; *impasticciare* (-sti-) sjuske, rote (med), oversmore, klistre, *impasto* *m* elting, blanding, elte, deig, blande, *adj* poet fastende, sulten, *impastocchiare* (*a*, lure, narre, innbille (en) noe, *impastoiare* (*a*, tjøre, sette forband på, *fig* hindre, hemme, sjenerer, vase seg inn, rote seg opp (*in* i)

impustranare *refl* ta på seg kappe, frakk

imputacare flekke til; *imputare* (*ti* spill) stå likt, spille uavgjort

impaurire (-isco) gjøre, bli redd, *refl* bli redd

impavesata /mar skanseledning, mar, mil korykase

impavidità /uforferdethet, *impavido* uforferdet, uredt

impazientare (*e*) (*og refl*) miste tålmodigheten, *impaziente* utålmodig, *impazientire* (-isco) (*og refl*), bli utålmodig, miste tålmodigheten, *impazienza* /utålmodighet

impazzare bli gal, gå fra forstanden, (om kompass, være galt, (om mat) skille seg, — *dietro una ragazza* være gal etter en pike; *non voglio — dietro a tante sciocchezze* jeg vil ikke bry meg med alt det tuller; *impazzata* /vanvittig handling, galenskap, *all* — vanvittig, i blinde; *impazzimento* *m* det å bli gal, vanvidd, ergrelse, jubel, noe til å bli gal av, *impazzire* (-isco, *se*; *impazzare*

impeccabile fri for synd, *fig* ulastelig, *impeccabilità* /syndfrihet, ulastelighet

impecciare (-ce-) plastre, klistre, *impeciare* (*e*, smøre med bek, tjære, klistre, *refl* grise seg til med bek o l; — *gli orecchi* stoppe ørene

impecorire (-isco) gjøre, bli from som et lam

impedantire (-isco) bli pedant (sk)

impedenza / elektr impedans, motstand
impedibile som kan forhindres, **impedimento** m forhindring, mid tren; **impedimenti** *impedienti* (*dirimenti*) ting som forhindrer (opphever) et ekteskap, *salvo* ~ hvis intet uforutsett inntreffer, **impedire** (-isco) forhindre (*a una en*) (*di i å*), sperre (vei), sjenerer, lamme, **impeditivo** hindrende, **impedito** forhindret, opplatt lammet, ufor
impegnare (e) pantsette, båndlegge, forplikte, hyre, leie, engasjere, yppe (strid); ~ *un combattimento* innlede et slag, ~ *la propria parola* gi sitt ord, ~ *molte truppe* innsette mange tropper; *refl* forplikte seg, engasjere seg, *mar* gå i surt (*suuverk o.l.*), *impegnarsi in qualcosa* innlate seg på noe, *impegnarsi a* funda sette alt på ett kort, **impegnativo** forpliktende, **impegnato** opplatt, **impegnò** m forpliktelse, plikt, omhu, iver, *senza* ~ *d'acquisto* uten kjøpevang, *con* ~ med omhu, omhyggelig, *parola d* ~ *impegnato* bekreftelse av tilbud, **impegnoso** forpliktende, som forlanger omhu
impegnolare (e) beke, tjære, *refl* smøre seg til med bek; *impegnolarsi in* rote seg opp i
impelagare (e) *refl* rote seg opp (*in i*), **impelare** (e) dekke, stro med hår, *refl* dekkes med hår, håre seg til, **impellente** uspenningende, drivende, *motivo* ~ tvingende grunn, **impellere** *lit* drive (en til å gjøre noe)
impellicciare (-li-) innhulle i en pels; *tekn* finere
impellicciatura f det å hvile inn i pels, finering
impendere sj henge
impenetrabile ugjennomtrengelig, *fig* utgrunnelig, **impenetrabilità** f ugjennomtrengelighet, utgrunnelighet
impenitente ubotferdig, skamløs, *uno scapolo* ~ en forherdet ungkar, **impenitenza** f ubotferdighet, skamløshet, forferdelse; **impennacchiare** (a) pryde med fjærbusk, **impennaggio** m (*refl pl*) styreinnetninger (*på flyhale*), **impennare** (e) bedekke med fjær, (*fly*) stige; *refl* stelle (om hest og *fig*) irriteres, fly i flint; **impennata** f steling, (*fly*) stigning (ylling, dyppning) (*penn* og *blekk*)
impensabile utenkelig; **impensabilmente** uformodet, uforutsett **impensato** uanet; *all'impensato* ganske uventet, **impensierire** (-isco) gjøre tankesfull, bekymret; *refl* bekymre seg, **impensierito** bekymret, tankesfull
impepare (e) pepre
imperare (e) herske, **imperativo** bydende ~ m imperativ, **imperatore** m (*f -trice*) keiser, **imperatorio** keiserlig
impercettibile umerkelig, **impercettibilità** f umerkelighet
impercioche *lit* ettersom, da
impendibile umistelig, **imperdonabile** utilgivelig
imperfetto ufullkommen ~ m imperfektum, fortid **imperfessione** f ufullkommenhet, feil
imperiale keiserlig, ~ m vogntak, **imperialismo** m imperialism, **imperialista** m imperialist, **imperialistico** (*pl -ci*) imperialistisk; **imperio** m *lit* makt, herredømme, **imperium**, **imperialità** f myndig, bydende vesen, nødvendighet; **imperiolo** bydende, myndig, hovmodig, tvingende
imperito ukyndig, **imperituro** *lit* uforgjengelig
imperia f ukyndighet, uerfarenhet
imperlare (e) smykke med perler, *il sudore imperla la fronte* svelten perler på pannen
impermamente m det å bli fornærmet, **imperma-**

lire (-isco) *refl* bli fornærmet (*di over*), ta (*di qualcosa noe*) ille opp
impermeabile ugjennomtrengelig vannsett, lufttett ~ m regnfrakk, **impermeabilità** f ugjennomtrengelighet, vannettighet
impermotabile uforanderlig, **impermotabilità** f uforanderlighet
imperniare (e) sette på en tapp, forsyne med tapp, ~ *un'argomentazione su qualcosa* støtte en bevisførelse på noe, *refl* støtte seg (*su på*); **imperniarsi intorno a qualcosa** dreie seg om noe
impero m keiserdømme, -rike, **imperium**, overherredømme
impercioche *lit* fordi, da
imperscrutabile utgrunnelig, uransakelig
impersonale upersonlig; **impersonalità** f upersonlighet, **impersonare** (a) personifisere
impersuadibile, **impersuasibile** v ikke til å overbevise
imperterrito urokkelig, fast, ufordervet **impertinente** impertinent, nesevis, frekk, *sj* uvedkommende, **impertinenza** f nesevishet, uforskammethet, **impertinenzare** (-nen-) behandle uforskummet, **imperturbabile** uforstyrrelig, urokkelig **imperturbabilità** f uforstyrrelighet, **imperturbato** uforstyrret
imperversare (-ve-) rase
impervio ufremkommelig, utilgjengelig
impetare (e) forpente (*se også appetare*), smitte med kjønns sykdommer, **impetato** besengt med kjønns sykdommer, syfilisk
impetecchito med dekket med røde pletter, **impetigine** f hrennkopper; **impeto** m heftighet, voldsomhet, opphisselse, *essere di primo* ~ være oppfarendet; *far* ~ *su angripe*, kaste seg over
impetrabile oppnåelig, **impetrare** (e) oppnå (med bønnen); *bonnfalle*: ~ 2 (*te*) (*gl*) forstenes, forherdes, **impetrativo** som oppnår, bønnfaller, bønne-; **impetratorio** bønne-, søknads-; **impetrazione** f det å bonnfalle, oppnå med bønnen, søknad
impetito rett, rank som et lys; stiv
impetuosa f heftighet, voldsomhet, **impetuoso** heftig, voldsom
impiagare dekke med sår, *refl* bli full av sår
impiallacciare (-al-) *tekn* finere, **impiallacciare** m finerer, **impiallacciatura** f finering
impiantare anlegge, grunnlegge, legge opp, *merk* åpne, opprette, **impiantato** m flisegolv; **impianto** m anleggelse, grunnleggelse, opplegg, verk, installasjon, fabrikk; ~ *elettrico* elektrisk anlegg ~ *d'irrigazione* overvanningsanlegg ~ *di luce* lysinstallasjon, ~ *portuale* havneanlegg, ~ *telefonico* telefonanlegg
impiastacarte, **impiastafogli** m *inv*, blekksmører; **impiastamento** m smøring, klistring, **impiastare** smøre, klistre, legge omslag på, kline, grise til, **impiestratore** m (*f -trice*) smører, klistrer, **impiestrare** (-ri-) smøre, kline til, male dårlig
impiastro m (varmt) omslag, dårlig arbeid, plage, plageånd
impiccagione f hengning, **impiccamento** m hengning, **impicare** henge (*straff*) henge opp, (*klær*) være trang i halsen; **mastro impicca** (*spøk*) bod delen, *refl* henge seg, *faceva d'impiccato* forbryterfjes; *parlare di corda in casa dell'impiccato* snakke om reip i hengt manns hus, *vatti a* ~ *gi* gå og heng deg (til person en vil bli kvitt)
impiccatore m (*f -trice*) en som henger, bøddel
impiccatura f hengning

impicciare (-pi-) hindre, forstyrre, sjenere; *impicciarsi di fel in, qualcosa* blande seg opp i noe. **impiccinire** (-isco) forminske, **impiccio** m hindring, forlegenhet, *trarsi d ~* klare seg ut av forlegenhet; *mettere mestersi negli impicci* sette, komme i knipe, vanskeligheter, **impicciolare** se *impicciolare* **impiccione** m fredsforstyrrer, urostifter, en som egger seg opp i andres saker, **impicciore** (-isco) forminske, gjøre liten

impidocchiare (-o), **impidocchiare** (-isco) fylle med lus, *refl* bli fullt av lus

impiegabile anvendelig, brukbar; **impiegare** (-e) anvende, bruke, ansette, anta, anbringe *penge*, *refl* ta en stilling *impiegarsi per qualcosa* arbeide, virke for noe, **impiegatizio** ansatt, funksjonær, **impiegato** ansatt; ~ m ansatt, funksjonær, ~ *di ruolo fel in pianta stabile* fast ansatt, **impiego** m -pl -ghi anvendelse, bruk, stilling, jobb, pengeanbringelse *offerta d ~* tilbud om stilling *richiesta d ~* søknad om stilling *logid ved over-tissement a f*

impietosire (-isco) vekke medlidenhet hos; *refl* fatte, ha medlidenhet, røres

impietramento m forsteining, **impietrare**, **impietrare** (-isco) forsteines, forherdes

impigliare innvikle, *impigliarsi in qualcosa* innvikle seg i noe

impigrare (-isco) gjøre, bli doven, *refl* bli lat, sløv, **impigro** slutrig, arbeidsom

impillaccherare (-a) sole, skitne til

impinguamento m det å gære, bli fet, rik, fedme

impinguare (-pi-), **impinguare** (-isco) fete, berike, *refl* bli fet, rik

impiazzare proppe

impiombare (-o), **piombare**, *mar* spleise, **impiombatura** f plombering, *mar* spleis, ~ *corta* kortspeling, ~ *doppia* langspeling, ~ *a occhio* øyespleing

impipare *refl* (-fi) blåse *di qualcosa i* noe i

impiumare dekke med fjær, *tekn* farge, **impiumatura** f *tekn* fargebad, **impiumo** m farge

implacabile uforsonlig, **implacabilità** f uforsonlighet, **implacato** uforsonlig, **implacido** (-isco) (for) mildne

implicare (-m-) forvikle, innbefatte, komplisere

implicitamente stilltende, av seg selv, underforstått, **implicito** selvfølge, underforstått

implorare (-o), *bonifalle*, trygle; **implorazione** f inntrengende bønn, trygling

implume fjærløs

impolitico (-pi-) uklok, utaktisk, udiplomatisk

impollinare bestøve, **impollinazione** f bestøvning

impolpare (-a) fete, bli fet, *fig* spekke (*med citater a f*), *refl* bli fet, **impoltronire** (-isco) gjøre lat; *refl* bli lat; **impolverare** (-o), dekke med støv, støve til; *refl* bli støvet, *fig* pudre seg

impomatare pomadisere, **impomiciare** (-a) skure, pusse med pimpstein

imponderabile som ikke kan veies, vektløs; **imponderabilità** f det å ikke kunne veies, pl *imponderabilia*

imponente imponerende, mektig, høytidelig, **imponenza** f storslåthet, høytidelighet, alvor, **imponibile** som kan beskattes, **imponibilità** f skattbarhet

impopolare upopulær; **impopolarità** f upopularitet

impoppare (-a), *mar* baklaste, være baklastet, *refl* gå, si bakover (i motvind); **impoppato** f *mar* (seilas med) medvind, **impoppato** *mar* med vinden inn akterut

imporporare (-por-) farge purpurrod, *refl* bli purpurrod, **imporrare** (-o) mugne

imporre (-pongo) pålegge, legge på, påtvinge, foreskrive, **imponere**, *refl* trenge seg på

imporrire (-isco) mugne, bli muggen

importabile som kan importeres, **importante** betydelig, viktig, *fig* viktig; **importanza** f viktighet, betydning, *dare ~ a qualcosa* tillegge noe betydning, legge vekt på noe; *darsi (aria d')* ~ gjøre seg betydningsfull, viktig, **importare** (-o) ha betydning, ligge på hjerte, være nødvendig, medføre, beløpe seg til, innføre, importere, ~ *a uno* angå en; *che t'importa ...?* hva angår ... deg? *non importa* det gjør ingenning, **importatore** m (-trice) importør, **importazione** f innførsel, import, **permesso di ~** innførselsattest, **importo** beløp, pris, **importunare** uleiige, ergre, sjenere, forstyrre, **importunata** f ubehagelighet, pinsomhet; **importuno** ubehagelig, påtrengende

importuoso (-o) uten havner

imporre se **imporre**, **impositore** m typ pålegger, **imposizione** f pålegning, skatt, avgift, befaling, overgrep, håndspåleggelse; typ pålegning

impossessare (-e) *refl* bemektige seg (*di qualcosa* noe), *fig* skaffe seg inngående kjennskap (*di til*)

impossibile umulig, **impossibilità** f umulighet, **impossibilitare** (-bi-) umuliggjøre

imposta f skodde; **imposta** f skatt, avgift, ~ **complementare** tilleggs-, ekstraskatt; ~ **globale** samlet inntektskatt, **riduzione d'imposte** skatteletelse, ~ *sui tabacchi* tobakksavgift, **impostare** (-o) legge i postkassen, anlegge, bygge; åpne (konto), begynne (arbeid), innføre (i regnskap); postere, stille (spørsmål) formulere (problem), **impostatura** f anlegg, bygging, åpning (av konto), innføring, postering, **impostazione** f posting (av brev); se ellers **impostatura** **impostemire** (-isco) få vable, biacrer, **impostime** m avleiring, bunnfall, sediment **imposto** se **imporre**, ~ m det første vokslag rundt veken (*stagiva*), avleiring, **impostore** m (-ora) bedrager, hykler, **impostura** f bedrageri, løgn, hykleri, **imposturare** sj bedra

impotente ute av stand (*di til*), avmektig, udyktig, maktesløs, *med* impotent, ~ *al lavoro* arbeidsufør, **impotenza** f avmakt, impotens

impoverimento m forarmelse, **impoverire** (-isco) gjøre bli utsluttet, forarme, *refl* bli utsluttet

impraticabile ugjennomførilig, ufremkommelig, ubrukelig, umedgjørilig, **impraticabilità** f ugjennomførighet, ufremkommelighet, umedgjørighet, **impraticabile** (-isco) øve, dyktiggjøre; *refl* øve, dyktiggjøre seg, **impraticato** øvet, dyktig

imprecare (-e), ~ *a uno*, ~ *contro uno* forbanne en, ~ *la morte a uno* ønske en døden; **imprecativo** forbannelses-, **imprecatore** m (-trice) sj en som forbanner, ønsker vondt, **imprecatorio** sj forbannende, forbannelses-, **imprecazione** f forbannelse, **imprecisione** f unøyaktighet; **impreciso** unøyaktig, upresis

imprejudicabile som en ikke kan, bør domme for tidlig, **imprejudicato** fordomsfri; *jur* ikke tidligere straffet, **impregnare** (-e) gjennomtreng, -væle, gjøre drektig, *refl* bli gjennomtrengt

impremeditato uoverlagt, **impremeditazione** f *jur* uoverlagthet

imprendere foreta, begynne på; *gi* lære, forstå

imprendibile usinntagelig, flyktig, **imprenditore** m en som foretar noe, entreprenør

impreparato uforberedt; **impreparazione** *f* det å være uforberedt;
impresa *f* tiltak, foretagende, arbeid; forretnings-selskap, entreprise, devise, embleme; – *consociata* søsterselskap, filial; *abbandonare l'–* oppgi foretagendet; *è più la spesa che l'–* det er ikke kostnaden verdt; **impresario** *m* en som tar på seg noe, srl. **impresario**, entreprenør
imprevedibile uoppsettelig, ikke til å se bort fra
imprescrittibile uforeldelig, **imprescrittibilità** *f* uforeldelighet, **imprescritti**, **impreso** *se* **imprendere**
impressi *se* **imprimere** **impressionabile** følsom (ex sd foto), **impressionabilità** *f* følsomhet **impressionante** som gjør inntrykk, imponerende **impressionare** (a) gjøre inntrykk på, imponere, inngyde frykt, røre, bevege, eksponere; *lasciarsi –* å seg påvirke; *refl.* få et inntrykk; *la seg* imponere **impressionato** beveget, opphisset, imponert; **impressione** *f* inntrykk; *tip* trykning, trykk, avtrykk, opplag; *far buona, cattiva –* gjøre godt, dårlig inntrykk, *giudicare alla prima –* domme etter det første inntrykk, **impressionismo** *m* impresjonisme, **impressionista** *m* impresjonist, **impresso** *se* **imprimere**; **impressore** *m* (bok)trykker; **impressorio** trykk- *l'arte impressoria* boktrykkerkunsten
imprestare (è) låne (ut); **imprestito** *m* lån
imprevedibile som ikke kan utelates
imprevedibile som ikke kan forutses; **impreveduto** uforutsatt **imprevidente** uforutseende **imprevidenza** *f* mangel på forutseenhet; **imprevisto** uforutsatt
impreziosire (-isco, gjøre, bli kostbar
imprigionamento *m* fengsling, **imprigionare** (a) fengsle, sette i fengsel, innesperre
imprimatur *m* trykkestilling, **imprimatur**
imprimere prege, trykke, – *movimento a qualcosa* sette noe i bevegelse, – *nella mente, nella memoria* prege, feste i sinnet, i hukommelsen, – *un marchio d'infamia su* sette skamptett på, brennemerke *refl.* prege, feste seg
improbabile usannsynlig, **improbabilità** *f* usannsynlighet; **improbabilità** *f* sj. ondskapsfullhet, uredelighet, uærlighet; **improbo** ondskapsfull, uredelig, uærlig; hard(nakket), trettende, utakknemlig
improduttività *f* uproduktivitet, **improduttivo** uproduktiv
impronta *f* preg, avtrykk, avstøpning, spor, merke, *impronte digitali* fingeravtrykk, *l'– della propria personalità* personlighetspreg, **improntare** (a) prege, avtrykke, avstøpe, *mus* spille, lese fra bladet forberede, *gl* låne, **improntitudine** *f* påtrengenhets, frekkhet, **impronto** påtrengende, frekk, *all'–* improvisert, fra bladet
impronunciabile som ikke kan uttales
improperio *m* forhånelse, forsmædelse, skjellsord *rl* refselse (bibelvers der Gud refser jødene)
improporzionato uproporsjonert, **improprieta** *f* det å være upassende, uegnet; uriktig uttrykk, språkfeil; **improprio** upassende, uegnet, uriktig uttrykk
improrogabile uoppsettelig, som ikke kan forlen ges; **improsciogliere** (-isco) bli tørr, mager
improvvidenza *f* sj. uforutseenhet, **improvviso** uforutseende, uforsiktig, **improvvisare** improvisere *refl.* plutselig stå fram som, vise seg som
improvvisata *f* (behagelig) overraskelse, **improvvisazione** *f* improvisasjon, **improvviso** uforutsatt, uventet; *all'–*, *d'–* plutselig, uforutsatt, uforberedt, – *m* improvisasjon **improvvisata** uforutsatt, *all'–* plutselig, uforutsatt

imprudente uklok, uforsiktig, **imprudenza** *f* uforsiktighet, uklokskap
impruare omgi med iverkrett, -hekk
impube(re) som ennå ikke har nådd puberteten
impudente uforskammet, skamløs; **impudenza** *f* uforskammethet, skamløshet, **impudicizia** *f* skamløshet, ubluferdighet; **impudico** (pl -chi, skamløs, ubluferdig
impugnabile angripe (g, diskutabel, **impugnabilità** *f* angripelighet, **impugnare** slå neven i, gripe fatt i; bekjempe, angripe, **impugnativo** som angriper, bestrider; **impugnatore** *m* en som angriper, bestrider, **impugnatura** *f* håndtak, feste, hylle; grep, **impugnazione** *f* bekjempelse, bestrebelser
impulivizza *f* urenhets, grovhet, **impulito** *sj* uren, grov, ubehøvet
impulsione *f* sj. (fremstøt, tilskyndelse, impuls, **impulsivo** som gir impuls, **impulsivo**; **impulso** *se* **impellere**, – *m* impuls, tilskyndelse, (fremstøt
impune *lit* straffet, som ikke bør straffes, **impunibile** ikke straffbar, **impunita** *f* straffrihet; straffrihet **impunito** straffet
impuntare støte, stanse; *fig* stamme, hakke, (om dir) stritte imot, *refl.* stritte imot, være sta, **impuntarsi** *in un'idea* hake seg fast i en idé, **impuntato** halsstarrig, sta, **impuntatura** *f* det å stritte, stahet, **impuntigliare** (-ti-) *refl.* være sta, stor på det **impuntire** (-isco) stikke med nål, sy, **impuntura** *f* stikning, som; **impuntuale** upresis, **impuntualità** *f* unøyaktighet, mangel på presisjon; **impuntura** *f* stikning, som, *mar* seilbørne
impurita *f* urenhets, **impuro** uren; *s* **impura** (gram) *s* med etterfølgende konsonant
imputabile som kan anklages, gjøres ansvarlig; **imputabilità** *f* ansvarlighet; **imputare**, – *uno di qualcosa* tilskrive en noe, siktet en for noe, beskyldt en for noe, – *al caso all'ignoranza* skyldt på tilfellet, uvitenheten, **imputato** *m* anklaget, siktet, **imputazione** *f* beskyldning, anklage, siktelse, *i capi d'–* anklagepunktene
imputrescibile som ikke kan gå i forråtnelse
imputridimento *m* forråtnelse, **imputridire** (-isco) råtne **impuzzare**, **impuzzare** (-isco) få til å stonke, forpuste, *refl.* stonke, råtne
in, opphold stilling plassering *in Italia* i Italia, *in casa* hjemme, *abita in via Giulia* han bor i Via Giulia, *in braccio* på armen, *in capo* på hodet, *bevege seg retning andare in Italia* reise til Italia, *in* *in avvenire* i fremtiden, *in gioventù* i ungdom men, *in primavera* om våren, *termina il lavoro in tre ore* han ble ferdig med arbeidet på tre timer, *i ena sted se in fossi in te* hvis jeg var deg, *antall eravamo in sei* vi var seks, *forandring di male in peggio* fra vondt til verre, verre og verre, *egenskap, funksjon dare in regalo* gi som gave, *dare in moglie* gi til hustru; *avere in moglie* ha, få til hustru *prendere in moglie* ta til hustru, *andre* *in italiano* på italiensk, *avere in odio* hate
inabile ute av stand, uduelig (di til), *jur* inhabil, *mil* tjenesteudyktig, **inabilità** *f* uduelighet, uegnethet, inhabilitet, **inabilitare** (-bi-, gjøre uegnet (a til), *jur* gjøre inhabil, **inabilitazione** *f* det å gjøre, være inhabil
inabissamento *m* det å styrte i avgrunnen, **inabissare** styrte i avgrunnen (og *fig*), *refl.* forsvinne i avgrunnen, oppslukes
inabitabile ubeboelig, **inabitabilità** *f* ubeboelighet, **inabitato** *nt* ubebodd, ød
inaccessibile utlg engelig, **inaccessibilità** *f* utlgjen

grighet *inaccesso* litt utgjengelig, *inaccettabile* uantagelig, uakseptabel, *inaccusare* (-cia-,) gjøre til stå, herde; *inaccordabile* utilstedeilig, som ikke kan tilstås *mus* ikke til å stemme.

inaccusabile som ikke kan anklages, *inacerbire* (-isco) forbitre; *inacere* (-isco) bli sur, b. i eddik; *inacidire* (-isco) bli sur, syrne; *inacquare* vanne ut, fortynne, blande med vann, *inacutire* (-isco) spisse, kvesse, skjerpe, gjøre kvass

inadattabile som ikke kan tilpasses; *inadattabilità* f mangjende tilpassningsevne; *inadatto* uegnet o til), *inadeguato* ikke egnet, uti strekke g. *inadekvat*, *inadempibile* uoppfyllelig, *inadempiente* som ikke holder ord; *inadempimento* m det å ikke oppfylle (*loste avtale etc.*), *inadempito* uoppfylt, *inadempito* uoppfylt

inadombrabile som ikke kan skjules, seltes i skvg gen

inadoprabile uanvendelig

inafferabile ikke til å gripe, uhåndgripelig

inalare innånde, inhalere, *inalatore* m inhalator innåndningsapparat, ~ *dustigero med* surstoff apparat, *inalazione* f med inhalering, innånding *inalatorio* m kuranstalt (*inhaleringekurer*)

inalbare litt bli hvit, lys

inalbermento m heisning, beplantning, steiling *inalberare* (å, heise (*flagg*), beplante med trær, *refl* steile, *fig* bli rasende, ~ *la bandiera della rivolta* (*fig*), heise opprørsflagget, *hasta una parola per farlo* ~ ett ord er nok til å få ham rasende

inaildire (-isco tørket), *inalienabile* uavhendelig *inalienabilità* f uavhendelighet *inalienato* uavhendel *inalterabile* uforanderlig *inalterabilità* f uforanderlighet *inalterato* uforandret

inalzare a lede (ei) nn, *inalzare* f det å lede inn i nytt etc nn *kana*

inalzare se *innalzare*

inamabile uelskverdig; *inamabilità* f uelskverdig het, *inameno* sj uskjønn, trist, kjedelig, *inamidare* (å) stive (tøi), *sembra inamidato* *fig* i være stiv *inamidatura* f stivning, *inammendabile* som ikke kan rettes, uhotelig

inammissibile som ikke kan innrømmes, utilstedeilig, uantagelig, *inammissibilità* f utilstedeilighet *inamovibile* uavsettelig, uforflyttelig, *inamovibilità* f uavsettelighet

inane litt forgjeves, ørkesløs, *inaniellare* (e, ringe gi ring på, gi form av ring, *inaniellato* ringet ringformet; *inanimare* (å, oppmuntre, *inanimato*, *inanime* avsjelet, livløs, ubesjelet, sjelløs *inanimare* (-isco) oppmuntre, besjele

inanità f nyttesløshet, ørkesløshet, tomhet, *inanizione* f med utmattelse, kraftløshet (*sult*)

inappagabile som ikke kan tilfredsstilles, oppfylles, *inappellabile* som ikke kan appelleres, uangripelig, *inappellabilità* f det å være inappellabel *inappetente* appetittløs, ulysten; *inappetenza* f appetittløshet; *inapplicabile* uanvendelig, *inapplicabilità* f uanvendelighet

inapprensibile vanskelig å lære, ufattelig

inapprezzabile uvurderlig, ubetydelig, *inappuntabile* ulasteilig, *inappurabile* uforklarlig

inarabile ikke til å ploye, udrykbar, *inarato* litt uoppdyrket, *inarcamento* m det å bøye (seg) *inarcare* bøye, ~ *le ciglia* rynke brynene; ~ *la schiena* krumme ryggen (*og fig*), *inargentare* (e) forsølve, *capelli inargentati* hår med sølvstenk *inargentatura* f forsølving, *inaridire* (-isco) gjøre bli tørr, *refl* bli tørr, *inaridito* utørket

inarmónico (pl -ci) uharmonisk, disharmonisk, *inarrendevole* ubøyeelig, *inarrendevolezza* f ubøyeelighet; *inarrestabile* ikke til å stanse, *inarrivabile* uoppnåelig, *inarticolato* uartikulert, leddløs

inascendibile ubestigelig, *inascoltato* uhørt, uopplytt *inasimare* (-isco) gjøre, bli dum *refl* bli dum *inaspettato* uventet, *inasprimento* m skjerpelse, forverring, forbitrelse, opphisselse *inasprare* (-isco) skjerpe, forbitre, opphisse tørke opp *refl* bli skarptere, forbedres, forverres

inastare heise, sette på stang, sette (bajonett) på *inattaccabile* uangripelig, *inattendibile* uoppnåelig, *inattendibilità* f uoppnåelighet, *inattento* sj uoppmerksom, *inattenzione* f uoppmerksomhet, *inatteso* uventet, *inattitudine* f uegnethet

inattivazione f inaktivisering, *inattività* f uvirksomhet, *inattivo* uvirksom, inaktiv; *inatto* udyktig, ute av stand (e til); *inattuabile* ugjennomførilig, *inattuabilità* f ugjennomførilighet

inudito uhørt

inaugurale innvielses-, åpnings-; *discorso* ~ tilredelsestale, *inaugurare* (au) innvie, åpne, avduke (statue); innlede, begynne; sj *in* varsel; *inaugurativo* innvielses-, åpnings-; *inauguratore* m (f -rice, en som innvier, åpner, innleder; *inaugurazione* f innvielse, åpning, avduking (statue), innledning, begynnelse

inaurare forgylle; *inauspicato* som begynner under uheldige auspiser; usalig, uheldsvanger

inavvedutezza f uaktisomhet; *inavveduto* uaktisom, uforiktig, *inavvertentemente* uaktisomt; *inavvertenza* f uaktisomhet; *inavvertito* ubemerket, uforutsett, uoppmerksom

inazione f uvirksomhet, *inazzurrare* gjøre blå, *refl* bli blå

incaciare (-ca-) strø med ost

incadaverire (-isco) bli likaktig, likblek

incagliamento m stranding, hindring, *incagliare* (-ca-) hemme, lamme; bli sittende, sitte fast; *mar* gå på grunn, strande, *refl* kjøre seg fast, *incaglio* m (for)hindring, *mar*, stranding, ~ *alla circolazione* trafikkstans

incalappiare (-là-) fange i snare, *refl* gå i en felle

incalcistura f kolbe (*vedpen*), *incalcinare* kálke, hvitte, *refl* kálke seg til med kalk, *incalcistura* f kálking, hvitting, *incalcolabile* uberegnelig, *incalescenza* f litt liten varme, lunk

incallimento m forhorning, hard hud, *fig* forherdelse; *incallire* (-isco) få hard hud, forhorning, liktørner (*og refl*); *fig* forherdes, ~ *in un mestiere* bli grå i enesten ~ *nell'ozio* gå i i grunne av gode dager; ~ *nel vizio* forherdes i lasten; *ho le mani incallite nel lavoro* han er en arbeidsstrål; *incalorimento* m (over)oppheting, -oppvarming, *fig* sinne, *incalorire* (-isco) gjøre alifor varm, overopphete; *refl* bli overopphettet, bli sint, rasende, *incalvire* (-isco) bli skallet

incalzamento m forfølgelse, det å følge hakk i hæl, *incalzante* påtrengende, presserende, *incalzare* følge hakk i hæl, forfølge, bestorme med bønner *il momento incalza* det haster; *il pericolo incalza* faren truer; *il vento incalza* det frisker på, *incalzo* m forfølgelse, forsterkning

incamerabile som kan beslaglegges, *incameramento* m beslagleggelse, inndragning, konfiskasjon, *incamerare* (å, beslaglegge, inndra, konfiskere, *incamerazione* se *incameramento*

incamiciare (-mi-), bekle, bedekke (med noe); kálke, hvitte; *refl* la skjorte el. messeserk på, *incamiciare*

ta *f* gl nattangrep i skjorte (kamusflasje om vinteren), *incamiciatura* *f* bekleddning, lag, kalking, hvitving; *incamminare* innlede, sette i gang, *refl* gå seg i vei

incanagliare *refl* menge seg med pakk, gjøre seg gemen, *incanagliare* (-isco) gjøre seg gemen, skurkaktig; *incanalamento* *m* kanalisering, *incanalare* kanalisere, inndemme, innlede (forretninger), *incanalatura* *f* kanalisering, inndemning

incancellabile uutslettelig

incancherare (-ca-), *incancherire* (-isco) bli angrepet av kreft, *fig* forbitre

incancrenire (-isco) bli angrepet av koldbrann

incandescente hvitglødende, gløde-, *incandescenza* *f* det å være hvitglødende, glødning, *lampada a* ~ glødeampe

incanire (-isco) bli gal, rasende (som hund)

incannaggio *m* spoling, *incannare* spole (på), *incannata* *f* tråden på en spole, sl fiskegarn, *incannatoio* *m* garnvinde (slike), spoleapparat, *incannatore* *m* (f -tore) spoler, *incannatrice* *f* spolemaskin, *incannatura* *f* spoling, *incannucciare* (u) binde blomster; forsyne med rørsletning, stotte opp (med rør, rørsletning), *incannucciata* *f* rørsletning, *incannucciatura* *f* rørsletning

incantabile usangbar; *incantazione*, *incantazione* *f* trylleri, fortryllelse, *incantamento* *m* fortryllelse, trylleri, *incantare* fortrylle, fortrolle; *sj* selge på auksjon, *refl* bli henrykt, stanse, gå i stå, *occhi che incantano* fortryllende øyne, *incantato* fortryllet; stanset, gått i stå, *incantatore* *m* (f -tore) trollmann; *sguardo* ~ fortryllende blick, *incantatorio* fortryllende, *incantesimo* *m* trylleri, trollskap, *incantevole* fortrollende, fortryllende, *incanto* *m* trollskap, trylleri, fortryllelse; auksjon; *d* ~ fortryllende, vidunderlig, *a sentirlo parlare è un* ~ å høre ham snakke er en vidunderlig opplevelse, *come, per* ~ (som) ved et slumpetreff, et slumpehell, *mettere, vendere all'* ~ sette på, selge ved auksjon

incanucciare sette bort i en krok, *refl* krype sammen i en krok

incanutimento *m* gråning, *incanutire* (-isco) gråne bli gråhåret

incapace udyktig, ute av stand (di til), *jur* inhabil, *incapacità* *f* udyktighet, *jur* inhabilitet

incapabile (-isco) være stå, *refl* bli stå, *incapare* *refl* sette seg i hodet, *incapatura* *f* hodemål -form, *incapestrare* (é) sette grime på, binde, *refl* vikle seg inn (i grimetauet), *incapestratura* *f* fotvår etter grimetau (hest), *incaponimento* *m* halssjarting, het, stahet, *incaponire* (-isco) *refl* være stå, *incappare* gå kappe på, gå (i felle), stote på, *incappellare* (é) ta hatt på; *mar* sette på vanter, barduner etc.; *refl* ta på seg hatt, *fig* bli vred, fornærmet, *incappare* (-ca-) knytte med sløyfe

incappottare (o) ta frakk på, *incappucciare* (u) ta hette på, *incapricciare* (i) *refl* få lyst til, ~ *di una persona* forelske seg i noen, *incapricciare* (-isco) *refl* få lyst til; forgape seg (di i)

incarbonire (-isco) forkulle, *refl* forkulles

incarceramento *m* fengsling; *incarcerare* (a) fengsle, stenge inne, *incarcerata* *m* fange; *incarcerazione* *f* fengsling

incardinare (a) sette på tapp, hengsle, *fig* basere (noe på et prinsipp); *refl* basere seg (på noe), *incardinazione* *f* det å sette på hengsle, basere (seg, noe) (på noe); *di* innsettelse i stilling (messetjener)

incaricare (-ca-), ~ *uno di qualcosa* pålegge en noe, overdra en noe, *incaricarsi di qualcosa* påta seg noe, *incaricato* *m* stedfortreder, ~ *d'affari* chargé d'affaires; *incarico* *m* (pl -chi) verv; pålegg, det å pålegge

incarnare legemliggjøre, inkarnere, personifisere, gjennomføre (plan), slå (f eks. klo) i kjøtt, såre, *incarnativo* kjøttfarget; ~ *m* hudfarge, *incarnato* inkarnert, *fig* legemliggjort, personifisert, ~ *m* hudfarge, *incarnazione* *f* inkarnasjon, legemliggjørelse, personifikasjon; *incarnire* (-isco) (og *refl*) gro ned (om negl); *vizio incarnito* inngrodd last, *incarnire* (-isco) (og *refl*) bli til åtsel, *fig* bli doven, lat, *incarrucolare* (u) legge (lau) i talje, *refl* gli ut av hjulet (om taljetau)

incartamento *m* samtlige dokumenter i en sak, dossier, *incartapeccare* (-isco) (og *refl*) bli pergamentaktig (om hud), *incartare* pakke inn (i papir), *incarto* *m* aktsamling, dossier; *incartocciare* (o) putte, fylle i kremmerhus, hylse, *incartone* (o) kantonere

incaschito *dial* som plutselig er blitt gumme, ulmagret, inniorket, *incasellare* (é) legge i rom felt, postboks, *incasermare* (é) legge i kaserne

incassamento *m* det å pakke, legge i kasse, innkassere, *incassare* pakke (i kasse), legge i (lik)kiste, innkassere, inndrive innfatte (edelen arverk etc.), inndemme, *il caperchio non incassa bene* lokket slutter ikke godt til, *incassatore* *m* gullsten som innfatter edelsten; sport bokser, som forstår å ta imot slag; *incassatura* *f* det å pakke i kasse, innkassere, innfatte, innfatning, hulning, *incasso* *m* inkasso (belep), oppkreving

incastellamento *m* forskansning(er), *incastellare* (é) befeste, forskanse (med fort), *incastellato* befestet, forskanset, *pietre* ~ forsnevret hov; *incastellatura* *f* forsnevring av hestehov, maskinkropp, -skjelett, *incastone* (o) innfatte, innpasse, innføy, *incastone* *f* innfatning

incastramento *m* innfatning, *incastrare* innfatte, innføy, tilføy, *refl* slutte, passe til, *incastratura* *f* innføyning, tilføyelse, sammenføyning, innfatning, *incastro* *m* innfatning, sammenføyning, *tekn* tappsinke, sinkejern, enklave, *calatratura* *a* ~ *tekn* sinking

incatarrare (og *refl*) bli katarralsk; *incatarrare* *sj* se *incatarrare*, *incatenare* (-na-) skyte slå for, lukke med slå, *incatenamento* *m* lenk(n)ing, *tekn* forankring, *incatenare* (é) lenke, legge i lenker, legge håndjern på, stenge med lenke, *tekn* for ankre, *essere incatenato a un lavoro* (fig) være sterkt forpliktet, lenket til et arbeid, *refl* lenke kjede seg sammen

incatorbiare (o) (f) putte i kassjotten, *incatorzolare* (-isco) tørke, visne (fruktart), *incatramare* tjære, *incatricchiare* (-tri-) bli floket (hår a.l.)

incattivire (-uco) gjøre, bli ond

incauto uforsiktig

incavalcare legge på hesten, sette over skrevs, legge over (maske), montere (kanon); *incavalatura* *f* overlegning (sd maske)

incavare uthule, *incavato* hul, *occhi incavati* dyptliggende øyne, *incavatura* *f* uthulning, ~ *delle guance*, *degli occhi* hulkannethet, -øyetthet, *incavernare* (é) grave huler, *refl*, søke tilflukt i underjordisk hule, (om vann) gå ned i jorda; *occhi incavernati* dyptliggende øyne, *incavezzare* (é) legge grime på, *incaviechiare* (-vi-) feste med kile, plugg, *incaviechiatura* *f* det at bena står for te

incogliere (-colgo) skje, hende uventet, *mal gliene incolse* det gikk ham ille.
incognita *f* *mat* og *fig* ukjent (størrelse). **incognito** ukjent; ~ *m* inkognito; *viaggiare (in)* ~ reise inkognito; *serbare l'* ~ bevare sitt inkognito. *quantità incognita* ukjent størrelse
incolare (-cuola) bli stiv som lær
incollato *m* jur oppholdstillatelse; **incollamento** *m* liming. **incollare** (-ò) lime, klebe, klistre: ta på nakken; **incollatore** *m* (*f* -trice) limer; **incollatura** *f* klistring, liming, hals (*på hest*). *vincere per un'* ~ vinne med et hestehode
incollerire (-aco og refl.) bli vred
incolumnamento *m* oppstilling i kolonner; **incolumnare** (-lón-) *mil.* *typ.* stille opp i kolonne; *refl* stille seg i kolonne. **incolumnatore** *m* (*f* -trice) som lager kolonner; tabulator
incolorare (-lò-) farges, ta farge. **incoloro**, **incoloro** fargelos.
inculpabile som kan anklages. **inculpabilità** *f* det å kunne anklages. **inculpamento** *m* beskyldning **inculpare** (-ò) beskylde. *refl* gi seg selv el. hver andre skylden. **inculpazione** *f* beskyldning. **inculpevole** *s* uskyldig.
incolte *se* *incogliere* **incoltezza** *f* *s* ukultur, udannethet, udyrkethet, upleiethet. **incolto** *se* *incogliere* **incolto** udannet, upleied, udyrket
incolumo uskadd. **incolumità** *f* uskaddhet
incombente påhvilende; ~ *m* verv, embetsplikt **incombenza** *f* verv, embetsplikt; **incombenzare** (-e) bebyrde, overdra, betro, pålegge. **incombere**, ~ *a* *uno* påvile en; *nube che incombe* truende sky
incombriccolare (-ri-) danne klakk
incombustibile ikke brennbar; **incombustibilità** *f* ubrennbarhet; **incombusto** *s* ubrent
incominciamento *m* begynnelse. **incominciare** (-min-) begynne (*a* à), *a* ~ *da* oggi fra (og med) i dag. **incominciato** *f* begynnelse
incommensurabile umåtelig (stor), umåtelig. **incommensurabilità** *f* umåtelighet. **incommerciabile** merk *s* uomsettelig. **incommutabile** uforanderlig **incommutabilità** *f* uforanderlighet
incomodare (-cò-) forstyrre, uleilige, sjenerer; *refl* uleilige seg. *non s'incomodi'* ikke la Dem forstyrre! gjør Dem ingen uleilighet! **incomodato** utilpass; **incomodità** *f* ubehagelighet, ubekvemhet utilpasshet, **incomodo** ubehagelig, umakelig, ubekvem. ~ *m* forstyrrelse, uleilighet, umakelighet *med* utilpasshet; skavank. *Le levo l'* ~ jeg skal ikke forstyrre Dem lenger
incomparabile uforlignelig
incompatibile uforlikelig, uforenlig, utåelig. **incompatibilità** *f* uforlikelighet. ~ *di carattere* uoverensstemmelse i karakter, gemytt. **incompatto** *s* ikke kompakt, utett
incompensabile ugjennomtrengelig. **incompensabile** *s* uersattelig, ubetalelig
incompetente udyktig, ukallet, uegnet, inkompetent; **incompetenza** *f* inkompetanse. *dichiarare la propria* ~ erklære seg inkompetent (*domstol*). **incompianto** *lit* lynket, ubeklaget, ubegrått. **incompiutezza** *f* ufullstendighet. **incompiuto** ufullstendig, ufulendt. **incompleto** ufullstendig, ukomplett. **incomportabile** uutholdelig, utåelig. **incomportabilità** *f* uutholdelighet. **incompostezza** *f* uordenighet. **incomposto** uordentlig, skjedet og sammenhengende
incomprensibile ubegripelig. **incomprensibilità** *f* ubegripelighet. **incompreso** uforstått; *genio* ~

(*iron.*) miskjent geni. **incompressibile** som ikke kan sammentrykkes, komprimeres. *fig* ubøyelig. **incompressibilità** *f* usammentrykkelighet *fig* ubøyelighet. **incomputabile** uberegnelig.
incommunicabile umeddelelig, uoverdragelig. **incommunicabilità** *f* umeddelelighet, uoverdragelighet.
inconcavare (-ò) legge i skål, krukke
inconcepibile ubegripelig, ufattelig; **inconcepibilità** *f* ubegripelighet, ufattelighet. **inconcasso** *lit* uinnrommet, avslått
inconciliabile uforsonlig, uforenlig, uforlikelig. **inconciliabilità** *f* uforenlighet, uforsonelighet.
inconcludente intetsigende, ubetydelig, orkesløs. **inconcludenza** *f* det å være intetsigende, orkesløs. **inconcluso** uavsluttet
inconcusso *lit* urokkelig, fast
incondizionato betingelsesløs, ubetinget.
inconfessabile som ikke kan bekjennes, som en ikke kan være bekjent av; **inconfessato**, **inconfesso** som ikke har bekjent. **inconfortabile** utrokelig
inconfutabile ugjendrivelig. **inconfutabilità** *f* ugjendrivelighet. **inconfutato** ugjendrevet
incongelabile frostfri. **incongiungibile** uforenlig
incongruente uoverensstemmende, inkongruent. **incongruenza** *f* uoverensstemmelse, inkongruens
incongruità *f* det å være uoverensstemmende inkongruent, fornuftsstridig; **incongruo** uoverensstemmende, inkongruent, upassende, fornuftsstridig, ufornuftig
inconocchiare (-no-) legge på rokken
inconoscibile uerkjennelig. **inconsapevole** uvitende, ubevisst; **inconsapevolezza** *f* ubevissthet; uvitenhet. **inconscio** *lit* ubevisst, uvitende
inconsequente inkonsekvent; **inconsequenza** *f* inkonsekvens. **inconsiderabile** ubetydelig, uanselig. **inconsideratezza** *f* uoverlaghet, ubetenksomhet. **inconsiderato** uoverlagt, ubetenksom. **inconsiderazione** *f* ubesindighet
inconsistente ubeständig, usammenhengende, uholdbar; **inconsistenza** *f* ubeständighet, mangel på sammenheng, uholdbarhet
inconsolabile utrokelig. **inconsolato** utrokelig; **inconsueto** uvant; **inconsultamente** ubesindig. **inconsulto** ubesindig, uforsiktig, uoverlagt
inconsumabile uforgjengelig, usluttelig. **inconsumato**, **inconsunto** ubrukt. **inconsutile** *lit* ikke sydd. i et stykke (*set om Jesu kledning*)
incontadnare gjøre til bonde, gjøre bondsk, rustifisere. **incontaminabile** ubesmitelig, ubestikkelig. **incontaminabilità** *f* ubesmitelighet, ubestikkelighet
incontaminato ubesmitet, pleifri
incontante øyeblikkelig, straks
incontentabile umettelig, som ikke kan tilfredsstilles; **incontentabilità** *f* umettelighet, utilfredsstillelighet
incontestabile ubestridelig. **incontestabilità** *f* ubestridelighet. **incontestato** ubestridt
incontinente toylesløs, usedelig. **incontinenza** *f* toylesløshet, usedelighet. *med* inkontinens
incontra(d)dicibile ubestridelig, uimotsigelig
incontrare (-ò) møte, treffe, behage, gjøre lykke vinne bifall, slå an, *s* skje, innitreffe: ~ *il genio* (*il favore*) *di* *uno* behage en, *refl* støte sammen *moes* (*og fig*). **incontrarsi** *con* *uno* møte en **incontrarsi** *nel* *genio* *di* *uno* behage en. ~ *per la strada* møte på gaten
incontrastabile ubestridelig, uimotsigelig, uanfektelig. **incontrastato** ubestridt, uimotsagt

incontro imot, overfor; *all* — hvert imot, *qui* — heroverfor, ~ *m* møte, anledning, høve, god mottagelse, *sport* kamp, *incontroverso* ubestridt
incontrovertibile ubestridt g., uomstøtlig
inconturbabile urokkelig, uforstyrrelig
inconvenevole ubehagelig, utilbørlig; *inconveniente* ubehagelig, upassende, utilbørlig, ~ *m* ubehagelighet, forhindring, ulempe, byrden; *inconvenienza* / ubehagelighet, utilbørlighet
inconvertibile uforanderlig, uomvendelig, uomsettelig, ikke konvertibel, *inconvertibilità* / uforanderlighet, uomvendelighet, uomsettelighet
inconvincibile som ikke lar seg overbevise
incoraggiamento *m* oppmuntring, *incoraggiare* (*a*) oppmuntre, *refl* fatte mot, *incorare* (*su*) litt oppmuntre, gi mot, trøste
incordamento *m* se *incordatura* *incordare* (*la*) spenne, sette strenger på, *refl* (*om* muskler) strammes, stivne; *incordatura*, *incordazione* *f* del å sette strenger på, muskelslivhet, -stramning, g.kt
incornare (*la*) stange, såre med hornene, gripe i hornene, *refl*, bli slå, *incorniciare* (*-ni-*) ramme inn, *incorniciatura* / innramning, ramme
incoronamento *m* kroning, *incoronare* (*-ra-*) krone, omkranse, belønne; gjøre til hanrei, ~ *le tazze* fylle koppene til randen, *incoronazione* / kroning
incorporabile som kan innlemmes, *incorporale* *s* ulegemlig, åndelig, *incorporamento* *m* innlemning, *incorporare* (*-ra-*) innlemme, blande; *incorporazione* / innlemmelse, *incorporeità* / ulegemlighet, *incorporeo* ulegemlig, åndelig
incorre se *incogliere*, *incorreggibile* uforbederlig, *incorreggibilità* / uforbederlighet
incorrentare (*le*) legge tverrbjelker, *incorrere* falle, komme opp i, ~ *in una pena* ifalle en straff, hjemfalle til en straff, ~ *in un pericolo* utsette seg for en fare, løpe en risiko, ~ *in errore* begå feil
incorrettezza / ukorrekthet, feil, *incorretto* ukorrekt, feilaktig, *incorrotto* ufordervet, ubestikkelig
incorrutibile ubestikkelig, hederlig, uforgjenge g. *incorrutibilità* / ubestikkelighet, hederlighet, uforgjengelighet, *incorruzione* *f* *s* hederlighet
incorsare (*la*) lede, føre inn, *incorsatoio* *m* tekn. stemjern *incorso* se *incorrere*
incortinare forsyne med forheng
incosciente ubevisst; uforstandig, ufornuftig, *incoscienza* / ubevissthet, uforstandighet
incostante ubeständig, ustadig, foranderlig, *incostanza* / ustadighet, ubestandighet, foranderlighet
incostituzionale forfatnings-, grunnlovstridig, *incostituzionalità* *f* (grunn)lovstridighet, forfatningsstridighet
incotto se *incuocere* ~ *adj* ukokt, ~ *m* blå flekk, blått merke
increato litt uskapt, opprinnelig
incredibile utrolig, *incredibilità* / utrolighet, *incredulità* / vantro, mistro; *incredulo* vantro, mistrosk
incrementare (*-me-*) forhøye, forøke, utvikle; *incremento* *m* tilvekst, utvikling, oppsving
increscere mishage, ergre, gjøre en ondt; *increscibile* ergerlig, kjedelig, *increscioso* ergerlig, kjedelig, *increspamento* *m* rynking, krusning, *increspare* (*le*) rynke, kruse, krølle, folde, phissere; *increspatore* *m* rynkeapparat, *increspatura* / rynking, krusning
incetinire (*-isco*) gjøre, bli dum / og *refl*,
incriminabile som kan anklages, siktes, *incriminare* (*-ri-*) anklage, beskyld, sikte, *libro incriminato*

omdiskutert, anklaget bok; *incriminazione* *f* beskyldning, anklage, siktelse, *incrinare* slå sprekker, *refl* revne, sprekke / og *fig*, *incrinatura* / revne, sprekke
incrisalidare (*la*) litt forpuppe seg
incriticabile hevet over kritikk, ulastelig
incrociamento *m* kryssning, *incrociare* (*la*) krysse, skjære, legge i kors; *anzi* krysse, *mar* krysse, ~ *le braccia* legge armene over kors, ikke arbeide, *parole incrociate* kryssord, *refl* krysse, skjære hverandre, *incrociata* *f* korsvei, *incrociatore* *m* *mar* krysser, ~ *da battaglia* slagkrysser, *incrocatura* / kryssning, skjæring(spunkt), *incrocicchiare* (*-ci-*) krysse, *incrocio* *m* (gate)kryss; kryssning, bastard; ~ *di bian* spøkryss
incrodare (*o*) *refl* gå seg fast i fjellet
incrollabile fast, urokkelig
incrostamento *m* belegning, overtrekk, skorpe; *incrostare* (*o*) dekke med skorpe, overtrekke (*di* med); *refl* danne, sette skorpe, *incrostatura* / belegning, overtrekk (del å dekke med, skorpe ~ *di caldaia* kjelstein *incrostazione* *f* geol. skorpe, avsetning, avleining
incrudimento *m* det å bli, være grusom, *incrudire* (*-isco*) være, bli grusom (*contro* el. *su* mot), *incrudimento* *m* forverning, *incrudire* (*-isco*) bli rå, hard (være frukt o.l.), bli verre (*sdr*) bli bløt, myk (metall)
incruento ublodig, *il sacrificio* — messen
incrunare trede i (nd), *incrunatura* / nåløy
incruscare fylle med agner, kli, legge i agner, kli, *refl* skrive pedantisk (*da* / *ifølge* *Crusca-akademiet* *avvisninger*), bli medlem av *Crusca-akademiet*
incubatore *m* *incubatrice* / rugemaskin, varmekasse, *incubazione* / rugning, rugetid; *med* inkubasjon(tid); *fig* forberedelse(tid)
incubo *m* mareritt, mare
incudine *f* ambolt, *essere tra l'~ e il martello* være mellom barken og veden
inculcare innskjerpe, innprente, banke inn
inculto litt uoppdyrket, udannet, usmykket, forsomt
incunabolo, *incunabulo* *m* inkunabel, bok trykt før ca. 1500, *incunare* / utkile inn
incuocere / og *refl* / koke lett, skade (frost)
incupire (*-isco*) gjøre, bli mørk; gjøre hul, konkav, *refl* bli mørk, bli mørk i hu, i dårlig humør
incurabile uhelbredelig, *incurabilità* / uhelbredelighet, *incurante* ubekymret (*di* for), likeglad (*di* med), *incuria* / skjodesløshet, likegyldighet
incuriosare (*-isco*) gjøre, bli nysgjerrig, *refl* bli nysgjerrig *incurioso* *s* likegyldig, ubekymret
incursione / innfall, streiftog; ~ *aerea* luftangrep
incurvabile ubøyeelig, *incurvamento* *m* bøyning, krumning, *incurvare* bøye, krumme, *incurvatura* / bøyning, krumning, *incurvazione* *f* bøyning, *incurvire* (*-isco*) bli krum, *incurvo* litt krum, bøyd
incusa, *moneta* — antikk mynt (incusum), *incussi*, *incusso* se *incutere* *incusodito* ubevoktet
incutere inngyde (respekt, redsel etc.)
indaco *m* / pl *-chi*, indigo
indaffarato, *indaffarito* meget opptatt / travet
indagabile utforskelig, *indagamento* *m* utforskning, *indagare* etterørke, undersøke, *indagatore* (*-tri* ce) forskende, ~ *m* forsker, *indagine* *f* (etter) forskning, undersøkelse, *fare indagini* anstille undersøkelser
indannare flekke til, *indarno* forgjeves

indebitamento *m* det å sette (seg) i gjeld; **indebitare** (*é*) sette i gjeld, **indebitato** forgyldet, **indebito** utilbørlig, ufortjent

indebolimento *m* svekkelse, **indebolire** (-isco) svekke

indecente uanstendig, **indecenza** *f* uanstendighet

indecifrabile utydelig, uleselig

indedizione *f* ubestemthet, ubeslutsomhet, rådvillhet; **indediço** uavgjort, ubeslutsom, rådvill

indeclinabile uavviselig, uforanderlig, *gram* ubøyelig, **indeclinabilità** *f* uavviselighet, uforanderlighet, *gram* ubøyelighet, **indecomponibile** uoppløselig, uadskillelig, **indecomposto** uoppløst, uadskilt, **indecoroso** uanstendig, utilbørlig

indefatigabile *sy* utrettelig, **indefesso** utrettelig, **indefettibile** ufeilbarlig, **indefettibilità** *f* ufeilbarlighet; **indeficiente** evig, uforgjengelig, **indeficienza** *f* uforgjengelighet

indefinibile uforklarlig, ubestemmelig, udefinierbar, **indefinibilità** *f* ubestemmelighet, **indefinitezza** *f* *sy* ubestemmelighet, **indefinito** ubestemt

indefrisabile, **pettinatura** — permanent

indegnità *f* uverdighet, skændighet, **deposto per** — avsatt for uregelmessigheter, **indegno** uverdig

indelebile utslettelig, ekte (*farge*), **indeliberato** litt uoverlagt, uoverveid, **indelicatezza** *f* taktløshet, ufinhet, **indelicato** taktløs, ufin

indemoniare (*á*) legge inn under stalen, **indemoniare** (*á*) refl. bli rasende, besatt, **indemoniato** besatt (av djevel), rasende

indenne skadesløs, **indennità** *f* erstatning, skadesløshet, — **parlamentare** godtgjørelse til parlamentmedlem, — **di guerra** krigsskadeserstatning, **indennizzare** holde skadesløs, gi (en) erstatning, **indennizzazione** *f*, **indennizzo** *m* (skades)erstatning

indentare (*é*) få tenner; *tekn.* foranne, gripe inn i (med tenner), **indentatura** *f* *tekn.* fortanning, tannhjulforbindelse, **indentare** (*é*) *sy* gå inn i, **indentro** *se dentro occhi* — dyptliggende øyne

indeprecabile uavvendelig, uunnåelig

indescrivibile ubeskrivelig

indesiderabile, **indesiderato** uønskelig, uønsket

indeterminabile ubestemmelig, **indeterminatezza** *f* ubestemthet, ubeslutsomhet, **indeterminato** ubestemt, uavgjort; **indeterminazione** *f* ubestemthet, ubeslutsomhet

indettare (*é*), — *qualcosa a uno* legge en noe i munnen, refl. avtale hva en skal si, **indetto** *se indire*, **indévoto** uandekli, ufrom, uhengiven

indi litt derfra, derpå, dernest, — *a poco* like etter; — *a qua* derfra og hit

indinemare (*é*) smykke med diadem

indiamantare smykke med diamanter

indiana *f* kulørt bomullsstoff, **indianista** *m* indolog, **indiano** indisk, indiansk; — *m* indier, indianer, *far*

l — spille uvitende (om noe); *in fila indiana* i gåsegang, **indiare** (-di-) opphøye til gud; saliggjøre, refl. nærme seg Gud

indivolare (*á*) bråke, holde spektakel, rase, gjøre rasende; refl. rase, bli rasende, *far* — gjøre rasende, **indivolato** (djevle)besatt, rasende (*contro* på), diabolisk, forbannet

indicaposti *m* inv. plassanviser (*kina a l.*); **indicare** (in-) peke på et, ut, vise, angir; *essere indicato per* være egnet til, være selvskreven til, **indicativo** som viser, angir; (*modo*) — indikativ, forteilemåte, **indicatore** *m* *f* -trice anviser indikator; veiviser

bok skilt a l.) *tekn.* måler, **cartellone** — veiviser, **calonnina** *indicatrice* veiviser, — *commerciale* han-

delskalender, — *di direzione* retningsviser, side-lys, *iscrizione* *indicatrice* veiskilt; — *del livello* *d'olio* oljemåler; *pala* — veiviser; — *di velocità* speedometer; **indicazione** *f* anvisning, henvisning, angivelse, tegn, indikasjon

indice *m* pekefinger; *tekn.* viser; indikator; (*i* bok) innholdsfortegnelse, indeks (*også* over forbudte bakeri) *mettere all'—* sette på indeks, på svarte liste — *dei prezzi* prisindeks; — *per materie*, — *dei nomi* sak, navneregister

indicibile usigelig, **indico** *m* (pl -chi) indisk

indietreggiare (-tre-) trekke seg tilbake, vike, **indietro** tilbake; *all'—* baklengs, *essere, rimanere —* være i bakleksa, *stare indietro (også åndelig)*; *andare —* gå for sakte (*com'ur*) *va — di dieci minuti* det går ti minutter for sakte

indifendibile uforsvarlig, uholdbar, **indefeso** forsvaret

indifferente likegyldig, uinteressert; **indifferentismo** *m* likegyldighet; **indifferenza** *f* likegyldighet; **indifferibile** uoppsettelig

indigare demme inn, **indigeno** innfødt

indigente ubemidlet, trengende, fattig, **indigenza** *f* trang, ubemidlet, fattigdom, **certificato d'—** trangsvitnemål; **indigeribile** ufordøyelig, *fig.* ulå-

elig, **indigeribilità** *f* ufordøyelighet, **indigestione** *f* fordøyselsvansker, dårlig fordøyelse, *fare un'—* få magepine, fordøyselsbesvær (*og fig.*), **indigesto** ufordøyd, ufordøyelig (*også fig.*)

indigete *m* innfødt, lokalgud

indignare harme, indignere, **indignazione** *f* harme, indignasjon, **indigente** *sy* lat

indimenticabile uforglemmelig, **indimenticato** ikke glemt

indimostrabile ubeviselig, upåviselig, **indimostrabilità** *f* upåviselighet; **indimostrato** ubevist, upåvist

indio *m* indium; innfødt sør-amerikaner

indipendente uavhengig (*da av*); **indipendenza** *f* uavhengighet

indire (-dico) litt fastsette, beramme, — *le elezioni per il due giugno* beramme, utskrive valg til den 2 juni, **indiretto** indirekte

indirizzamento *m* det å adressere, rette, etc *se indirizzare* adressere, rette, stille, sende, henvende, henvise, tilegne (bok), (vei)lede, — *al bene* lede på den rette vei; **indirizzarsi** *a* henvende seg til, vende sine skritt imot, begi seg til, **indirizzarsi a un'arte** henge seg til en kunst, **indirizzo** *m* adresse, henvendelse, retning, — *postale*, **telegrafico** post-telegramadresse, **cambiare —**, **cambiare d'—** skifte adresse, *fig.* skifte kurs, legge om, **cambiamento d'—** adresseforandring, *le cose prendono un car- tivo* — tingene tar en dårlig vending

indiscernibile ikke til å skjelle

indisciplina *f* mangel på disiplin; **indisciplinabile** uregjerlig, udisiplinert, uforbøderlig, **indisciplinatezza** *f* uregjerlighet, udisiplinerthet; **indisciplinato** udisiplinert, toylesløs

indiscretezza *f* taktløshet, indiskresjon; **indiscreto** taktløs, indiskret; **indiscrezione** *f* indiskresjon, taktløshet, åpenmunnethet

indiscusso uomtalt, **indiscutibile** uomtvistelig

indispensabile uunnværlig, nødvendig; **indispensabilità** *f* uunnværlighet; **indispettire** (-isco) erger-
erte, **indispettito** ergerlig, forarget

indisporre (-pongo) forstemme, indisponere, **indi- sposi se indisporre** **indisposizione** *f* uopplaghet, utilpasshet, ubeteilighet, upasselighet, **indisposto**

uopplagt, utilpass, forstemt, indisponert, *se* *indisporre*
indisputabile ubestridelig, **indisputato** ubestridt
indissolubile uoppløselig, **indissolubilità** *f* uoppløselighet, **indistinguibile** ikke til å skjelne
indistintamente uten forskjell, i fleng, **indistinto** utydelig, **indistruttibile** som ikke kan ødelegges, uforgjengelig, **indistruttibilità** *f* uforgjengelighet, uødeleggelighet
indivia *f* bot endvie
individuale individuell, **individualismo** *m* individualisme, **individualista** *m* individualist, **individualità** *f* individualitet, **individualizzare** individualisere, **individualizzazione** *f* individualisering, **individualmente** individuelt, **individuare** (-vi-) individualisere, karakterisere, spesifisere, **individuazione** *f* det å karakterisere, spesifisere, individualisere, individualitet, **individuo** udelelig, ~ *m* individ, (en kelt)person
indivisibile udelelig, uadskillelig, **indivisibilità** *f* udelelighet, uadskillelighet, **indiviso** udeelt
indiziare (-di-) tyde på, indikere, *la sua partenza improvvisa lo indizia come se* hans plutselige avreise tyder på at han er skyldig, *e gravemente indiziato del* er tunge indiser mot ham, **indiziario** som tyder på, **processo** ~ indisteprosess, **prova indiziativa** indistiebevis, **indizio** *m* kjennetegn, *jur* indisium, **indizione** *f* hist femtenårsperiode (*se* *Arkeolog*)
indocile lite lærevillig, gjenstridig, udydig, **indocilire** (-isco) gjøre lærevillig, lydig, *refl* bli lærevillig, lydig, **indocilità** *f* lære-uvillighet, gjenstridighet, udydighet
indoeuropeo indoeuropeisk
indogermanico (pl -ei) indogermansk
indolcire (-isco) forsøte, mildne, legge i saltlake (*se* *oliven o.l.*)
indole *f* natur, karakter, *per* ~ av natur, **indolente** doven, treg, slapp, dorsk, ufølsom, indolent, *med* smertefri, **indolenza** *f* dovenskap, treghet, likegyldighet, sløvhed, **indolenzimento** *m* stivning, stivhet; **indolenzire** (-isco) (*og refl*) bli stiv, *la mia gamba si è indolenzita del* ene benet mitt sover, **indolimento** *m* smerte, indolito, *sentirsi* ~ ha vondt i hele kroppen
indomabile utemmelig, gjenstridig, **indomani**, *f* ~ *all* ~ dagen etter, den neste dag (*bare i fortiden*), **indomato**, **indomito** utemmet, utemmelig, **indomenicato** søndagskledd
indonnare (-a, *refl* gl) bemektige seg, bli kvinne, *gram* bli hunkjonn, **indonesiano** indonesisk
indorare (-o) forgylle, ~ *la pillola (fig)* forsøte pillen, piske sammen med egg, **indoratore** *m* (-trice) forgyller, **indoratura** *f* forgyldning
indossare (-a) ta på, ha på, bære (*se* *l'ovv*), *refl* ta på, **indossata** *f* prøving (hos skredder); **indossatrice** *f* mannequin, **sfilata di indossatrici** mannequinoppvisning, **indosso** på (*om tøy*), *se* *ellers addosso*
indotare *sj* *se* *dotare*, **indotto** *sj* ulærd, **indotto** *elektr* induert, **corrente indotta** induksjonsstrøm, *se* *indurre*, ~ *m* *elektr* anker
indovinare ikke til å gjette, **indovinare** gjette, **indovinarla** gjøre det godt, *non indovinare una* bomme, ta feil bestandig, **indovinato** vellykket, **indovinnatore** *m* (-trice) gjetter, seer, spåmann, **indovinello** *m* gåte, **indovino** som ser i fremtiden ~ *m* spåmann, sannsiger, gåtetyder, drømmetyder
indovuto utilbørig

indrappellare (-e) mul stille opp (*se* *drappello*)
inda *m inv* hindu, **indubbiamente** utvilsomt, **indubio** utvilsomt, **indubitabile** utvilsomt, **indubitabilità** *f* bevisethet, **indubitato** sikker
indagevole velende, langsom, **indugiare** (-u) (*og refl*) nøle, vente, *si* *litt* forhale, oppsette, **indugiare** *m* (-trice) nøler, **indugio** *m* nøling, venting, forhaling, *senza* ~ straks
indulgent overbærende, tilgivende, skånsom, **indulgenza** *f* overbærenhet; *rel* avlat, ~ *plenaria parziale* fullstendig, delvis avlat; **lucrare, pigliare** (-a) ~ foreta de handlinger som er nødvendige for å få avlat; **indulgere** være skånsom, tilgivende, *sj* ~ *se* *indulto* *m* *jur* ettergittelse av straff, *rel* fasteavlat, **indulto**, *se* *indulgere*
indumento *m* litt kledningsstykke, klesplagg
induramento *m* herding, forherdelse, **indurare** forherde, herde, bli hard; **indurimento** *m* forherdelse, **indurare** (-isco) forherde, herde; bli hard (*og refl*), bli dov, **indurito** forherdet, *neve indurita* skare snø
indurre (-duco) bevege, foranledige, forlede, få til, *elektr* inducere; *filos* inducere, slutte (fra del enkelte til det almene); ~ *in errore* lede i villfarelse, ~ *al male* forlede til det onde; *non c'è* ~ *in tentazione* led oss ikke ut i fristelse; **indursi a rimanere** beslutte seg til å bli; **indursi** *se* *indurre*
industre *litt* flittig, strevsom, kloklig, skarp, **industria** *f* industri, erhverv, næringsvei, flid, iver, behendighet, knep, **cavaliere d'** ~ sneydenstrup, **industria-chiave** nøkkelindustri; ~ *leggera, media pesante* lett-, middel-, tungindustri; ~ *alberghiera* hotellfaget, ~ *testile* tekstilindustri, **industriale** industriell, industri-, erhvervs-, fabrikk-, **corrente** ~ teknisk strøm, **paese** ~ industriland, ~ *m* fabrikant, industridrivende
industrialismo *m* industrialisme, **industrializzare** industrialisere, **industrializzazione** *f* industrialisering, **industriare** (-u, *refl*) bestrebe, befatte seg, *si* *are* seg, **industrioso** flittig, virksom, gløgg
induttanza *f* induktans, **induttivo** induktiv, induksjons-, **induttore** *m* induktor, **induzione** *f* induksjon (*og elektr*), slutning, gjetning
inebriare (-isco) bli dum, sløv, **inebriamento** *m* sj (be)rusetelse, **inebriare** *ei* beruse
ineccipibile *jur* ufastelig, uomtvistelig
inedia *f* lang faste, sult, *fig* kjeddomhet, plage
inedito ikke utgitt, *skrift*
ineducabile som ikke kan oppdrages, gjenstridig, **ineducato** uoppdragen
ineffabile utsigelig, **ineffabilità** *f* utsigelighet
ineffettuale ugjennomførilig, **inefficace** uvirksom, ineffektiv; **inefficacia** *f* uvirksomhet, ineffektivitet
ineguaglianza *f* ulikhet, ujevnhed (*og fig*); **ineguale** ulik, uens, ujevn, **ineguaglianza** *f* sj ulikhet, ujevnhed
inelegante uelegant, plump, **ineleganza** *f* mangel på eleganse, plumphet; **ineleggibile** ikke valgbar, **ineleggibilità** *f* det å ikke være valgbar
ineluttabile uavvendelig, uunngåelig
inemendabile uforbederlig, **inemendato** *sj*, uforbedret, uriktig
inennarrabile utsigelig, ubeskrivelig
inequabile uensartet, ulik, uregelmessig, **inequivalente** ikke tilsvarende, ikke ekvivalent
inequivocabile utvetydig
inerbare (-e) dekke med gress, **inerente** som henger sammen med, ~ *a* vedrørende, **inerenza** *f* sammenheng, samhenghet, inhærens, **inerm** våpen

løs, vergeløs; *inerpicare* (*ei*) *log refl* klyve, klatre opp, inerte uverksam, lat, livløs, inert, død (*om kapital*) *inerudito* udannet, ulært, *inerzia* f uverksamhet, treghet, inert; ~ *forzata* (vungen) uverksamhet; *forza d* ~ inert

inesattezza f unøyaktighet; *inesatto* unøyaktig (*pengesum*) uinnkrevet, uinnndrevet

inesaudibile som ikke bønnhøres, *inesaudito* ikke bønnhørt; *inesauribile* uuttømmelig, *inesausto* uuttomt, uuttømmelig

inescamento m agning, *inescare* (*ei*) agne, sette agn på, *gi* legge knusk i; se også *innescare* *inescato* *fig* forlokket, forledet; *inescogitabile* uutenkelig *inescusabile* uunnskyldelig

ineseguibile ugjennomførilig *ineseguito* utført

inesercitabile som ikke kan (ut)oves, *inesercitato* u(ut)øvet

inesigibile uinndrivelig, *inesigibilità* f uinndrivelighet; *inesistente* som ikke eksisterer, uverkelig *inesistenza* f det å ikke eksistere, uverkelighet

inesorabile ubønnhørlig, uavvendelig, *inesorabilità* f ubønnhørighet, uavvendelighet, uunngåelighet *inesorato* ubønnhørlig, uforsonlig

inesperienza f uerfarenhet; *inesperto* uerfaren, ~ *della vita* uten livserfaring; *inespiabile* som ikke kan sønes, ubotelig *inespiato* usonet

inesplicabile uforklarlig, *inesplicabilità* f uforklarlighet, *inesplacato* uoppklart

inesplorabile utforskelig; *inesplorato* utforsket *inesploabile* som ikke kan eksplodere

inesprimibile uttrykkelig, ututsigelig

inespugnabile uinntagelig, uangripelig, *inespugnabilità* f uinntagelighet, uangripelighet, *inespugnato* uinntatt, ubeseiret

inesiccabile som ikke kan uttørkes

inesteso ikke utstrakt; *inestetico* (*pl -ci*) uestetisk *inestimabile* uvurderlig; *inestimato* ikke verdsett

inestinguibile utslukkelig; *inestinguibilità* f utslukkelighet, *inestinto* utslukket, *inestirpabile* utryddelig

inestricabile uleselig, uutredelig, innviklet

inettezza f *sj*, *inettitudine* f uduelighet, *inetto* uduelig, ubrukelig (*a til*)

inevago ubesorgel, ubesvart (*brev*), *inevidente* uklar, uinnlysende, *inevitabile* uunngåelig

inezia f småting, bagatell; *inezze* 'småttene'

infacondia f mangel på veltalenhet, *infacondo* ikke veltalende, *infacondare* (*to*) bytte sammen, pakke inn, *refl* pakke seg inn, pakke på seg

infallantemente ufeilbarlig, utvilsomt, *infallibile* ufeilbarlig, *infallibilità* f ufeilbarlighet, *infallibilmente* ganske bestemt, uvegerlig

infamante vanærende (*straff o.l.*), *infamare* bakvaske, sverte, stemple, vanære *infamatore* m (*f -rice*) æreskjender, *infamatorio* æreskjendende, vanærende, *infame* skjendig, avskyelig, nederdrektig *infam*, æreløs; *infamia* f vanære, æreløshet; skjendighet, nedrighet, skam, *marchio d* ~ brennemerke, *timbrare col marchio d* ~ brennemerke, *infamita* f vanære, skjendelse, nedrighet

infanatiche (*-isco*) gjøre, bli, være fanatisk, *refl* bli fanatisk, *infangare* skitne, sole til, besudle

infantia f infanthet, *infantare* *gi* avle, *infante* m *lit* barn, infant, *infanteria* f infanteri, *infanticida* m barnemorder, *infanticidio* m barnemord *infantile* barnslig, barnaktig, barne-; *infantili*; *infantilismo* m med infantilisme, *infanzia* f barndom (*inntil de begynner å snakke*) barn; *assistenza dell* ~ barnevern *giardino d* ~ barnehage

infarcimento m stopping, propping, fyll, *infarcire* (*-isco*) stoppe, proppe (*og fig*)

infardare *sj* kline til, sminke

infarinare bestre med mel, mele; *spak* pudre sterkt, *essere infarinato di qualcosa* ha et overflattisk kjennskap til noe; *infarinatura* f det å bestreke med mel, mele, *fig* overflattisk kjennskap *infarto* m infarkt

infasciare (*ai*) vikle inn i bånd, letret, reive

infestare (*-isco*) kjede, ergre, plage

infaticabile utrettelig, *infaticabilità* f utrettelighet *infaticato* *lit* ikke treit, utrettelig, *infatti* *konj* faktisk, virkelig, i realiteten; *infatibile* ugørlig *infatuare* (*a*) bedære gjøre innbilt, forføgelig, ivrig, lidenskapelig, *refl* bli fylt av lidenskap forelske seg (*di i*), *infatuato* forelsket, forbløt, *infatuazione* f forelskelse, bedårelse, det å gjøre, bli lidenskapelig

infausto ulykkelig, ulykke g ulykkes-

infecunda f ufruktbarhet, *infecundo* ufruktbar (*og fig*)

infedele utro, vantro, upålitelig, *gli infedeli* de vantro ikke kristne (i middelalderen), *infedeltà* f utroskap upålitelighet, vantro, *infederare* (*-fe-*) legge i putevar, -trekk

infelice ulykkelig, uheldig *infelicità* f ulykkelighet ulykke, *infellonire* (*-isco*) *lit* være, bli grusom

infeltrire (*-isco*) gjøre filtret, valket, *refl* filtres vatke seg bli hård som filt

infemminire (*-isco*) gjøre, bli kvinneaktig

inferenza f slutning, *inferia* f *hst* offer til de avdøde *inferigno*, *pene* ~ k ihrod

inferiore nedre, ringere, underordnet, undergiven, underlegen, lavtsidende *essere ~ a uno* være en underlegen, stå tilbake for en, *ginnasio ~* (*for 1942*) de tre laveste klasser i mellomskolen *ginnasio di qualità* ~ av ringere kvalitet, *scuola ~* lavere skole *inferiorità* f underlegenhet, underordnethet, *complesso d* ~ mindreverdighetskompleks, *sentimento d* ~ mindreverdighetsfølelse

inferire (*-isco*) slutte (seg til noe), bibringe, tildele surre (*seil*), *inferito* m *pl* seilvurringer

infermare *se* gjøre syk, *refl* bli syk, *infermeria* lasarett, sykestue (*kloster skole etc*), ~ *da campo* feltlasarett, *infermiccio* syklig *infermiere* m sykepleier, *infermiera* f sykepleierske, *infermità* f sykdom, lidelse, svakhet, svekkelse ~ *di mente* sinnssykdom, *jur* uti regnelighet, *infermo* lidende, svak, kraftløs, syk, ~ *di mente* åndssvak gal

infernale infernalsk, helvetes-, djevlesk, *macchina ~* helvetesmaskin, *pietra ~* helvetesstein, *inferno* m helvete *si vin fra Valtellina; andare all* ~ komme til helvete, *patire le pene dell* ~ lide helvetes kvaler, *di buone intenzioni e lavitrato l* ~ veien til helvete er brulagt med gode forsettelser

inferno nedre som er under, infernalsk, *mandare agli inferi* sende til helvete, *inferocire* (*-isco*) gjøre bli vill, rasende *refl* bli vill, rasende

inferraiolare (*-un-*) *refl* kle seg i kappe

inferrare *refl* bli gjennomført av (motstanderens) våpen, *inferrare* f jerngatter *infernarsi* *se* *inferire*

infertile ufruktbar, *infertire* (*-isco*) gjøre fruktbar

inferocimento m det å gjøre, bli ivrig, *inferocire* (*-fe-*) anspore, gjøre heftig, ivrig, *refl* bli ivrig

inferocire (*-isco*) *se* *inferocire*

infestamento m herjing, skade, ødeleggelse *infestare* *se* *hemsøke*, herje, angripe, plage, *infestatore*

m (f -trice) som herjer, skader, *infestazione* *f* herjing, ødeleggelse, angrep (av skadedyr), *infestione* *f* parasittsykdom, *infesto* fiendtlig, farlig, skadelig

infetidire (-isco) gjøre, bli stinkende.

infettare (-e) infisere, smitte, befenge, *infettatore* *m* (f -trice) smitter; *infettivo* smittsom, *malattia infettiva* infeksjonssykdom, *infetto* infisert, smittet, befengt; vemmelig.

infedamento *m* forlening, *infedare* forlene

infezione *f* infeksjon, smitte

infiacchimento *m* svekkelse, avkrefte, *infiacchire* (-isco) svekke, avkrefte

inflammabile lett antennelig (og *fig*), brannfarlig

inflammabilità *f* lettantennelighet, brannfarlighet, *inflammare* antenne, tenne på, *fig* oppflamme, med gjøre betent, *refl* ta fyr, bli opphisset (*fig*), bli betent med; *inflammativo* som fremkaller brann, som fremkaller betennelse, *inflammatorio* brann-, med betennelses-, *inflammazione* *f* antenne, betennelse

infiascare fylle på flaske, *infiascatore* *f* det å fylle på flaske; *inficiare* *jur* benekte, fornekte, erklære for falsk, *infido* trolos, upålitelig

infierire (-isco) være, bli grusom, rase, herje

infievolire (-isco) svekke; *refl* bli svak, *infievolimento* *m* svekkelse

infiggere stikke inn, *fig* prege, innprente

infilcappi, *infilagubine* *m* (pl) rekkenå

infilare tre (redd på nål) trekke (strikk o.l. gjennom linning) spidde, sette på spidd, stikke (noe inn i el. gjennom noe); - *gli aghi al buio* handle ubesindig; - *tutte le chiacchiere* lytte til all slags sladder; *infilarla male* ta galt fatt på saken; - *una porta* gå gjennom en dør; - *una via* gå inn i en gate, *non infilarne una* ikke utrette noen ting; - *l'uscio* stikke av; *infilarci il cappotto* ta frakken på, *infilarci nel letto* kripe raskt i seng, *infilatura* *f* det å tre i, trekke igjennom, spidde

infiltramento *m* infiltrasjon, *infiltrare* *refl* sive inn, trenge igjennom; *infiltrere*, *infiltrazione* *f* det å trenge igjennom, infiltrasjon, *infiltrat*

infilza *f* tråkning, *infilzamento* *m* det å spidde, gjennombore, tråkle, *infilzare* sette på spidd, spidde gjennombore, tråkle, såre, - *bugie* diske opp med løgnhistorier, *pare una madonnina infilzata* hun ser så beskleden ut (men er det ikke), se *infilare*, *infilzata* *f* lang rekke, remse, tråkning, *infilzatura* *f* gjennomboring, spidding, lang rekke, tråkning

infimamente uselt, *infimo* nederst, underst, lavest, ringest; *l'infima* plebe pakket, pobelen, *l'— degli uomini* det usleste menneske

infine endelig, til sist, til slutt

infinestrare (-e) sive opp (bokside, med papirramme), *infinestratura* *f* papirramme (rundt bokside)

infingardaggine *f* dovenskap; *infingardia* *f* sj. latskap, *infingardire* (-isco) gjøre, bli dovent; *refl* bli lat, *infingardo* dovent, - *m* lathans, dagdriver, *infingere* *refl* forstille seg, *infingimento* *m* forstillelse, *infingitore* *m* (f -trice) en som forstiller seg, simulerer

infinita *f* uendelighet, *infinitamente* uendelig, i det uendelige, *infinitesimale* uendelig liten, *calcolo* - *infinitesimalregning*, *quanto* - uendelig liten (stor) størrelse, *infinitesimo* uendelig liten; - *m* uendelig liten størrelse, *infinito* uendelig, ubegrenset, - *m* (gram) *infinitiv*, *all'—* i det uendelige

infino inntil, - *a* inntil, så lenge som

infinoocchiare (-o) krydre med fennikel, *fig*, narre, føre bak lyset, *infinoocchiatura* *f* lureri, bedrag

infioccare (-o) pynte med bånd, sloyfer, kvaster

infiochire (-isco) bli hes

infiorare (-o) pynte med blomster, *infiorata* *f* blomstersmykning, *infiorazione* *f* blomstersmykning, blomsterstand; *infiorescenza* *f* blomsterstand

infirmare svekke, avkrefte (også *fig*)

infischiare *refl*, - *di qualcosa* blåse i noe

infissi se *infiggere*, *infisso* se *infiggere* - *m* noe som er fastmurt i veggen (dør-, vinduskarm o.l.)

infistolire (-isco) *refl* bli til fistel (med), *fig* (orherdes i lasten)

infittire (-isco) bli tett; *infitto* se *infiggere*

inflammatorio se *inflammatorio*

inflazione *f* med hevelse; *fig* inflasjon; *inflazionista* *m* inflasjonist

inflessibile ubøylig, *inflessibilità* *f* ubøylighet, *inflessione* *f* fys avbøying, bryning, gram bøyning, - *idi voce* tonefall, modulasjon, *inflesso* se *inflettere*

inflettere bøye

infiggere tilføye (skade, nederlag), pålegge, idomme, - *una pena a uno* legge en en straff, *infissi*, *infitto* se *infiggere*, *infissione* *f* sj. idømmelse (straff tilføelse (skade)

influyente innflytelsesrik, - *m* bielv, *influenza* *f* innflytelse, innvirkning; *elekte* induksjon; *influenza*, *il'—*, *spagnuola* spanskesyken, *influenzale*, *epidemia* - *influenzaepidemi*; *influenzare* (-e) påvirke, innvirke på, *influire* (-isco) innvirke, ha innflytelse (su på), medvirke (nel, a til å), *influsso* *m* innflytelse, epidemi

infocamento *m* oppflaming, gløding, *fig* glød, *infocare* (-fuo-) gjøre glødende, oppflamme, *refl* bli glødende (og *fig*), *infocato* glødende, ildrød, blussende, *d'un rosso* - ildrød

infoderare (-o) stikke i skjeden

infognare (-o) *refl* synke ned i rennesteinen, - *nei debiti* komme i bunnsløs gjeld

in folio i folioformat, - *m* foliant

infoltire (-uco) bli tett

infondatezza *f* ubegrunnethet, grunn øshet, *infondato* ubegrunnet, grunnløs

infondere *fig* inngyde, - *il* dukke dyppe, - *versare*

inforcare - *a* ta på gaffelen, sette seg overskrevet på (hest, sykkel) ta (briller) på, - *il cavallo* svinge seg i salen; - *due pezzi* true to brikker (sjakk)

inforcata *f* sj. se *forcata* *inforcatura* *f* det å ta på gaffel, gaffling, skreving, skrev, skritt (på tøy)

inforestierare (-te-) fylle (språk, skikker) med fremmedelementer; *refl* legge seg etter fremmede manerer, få fremmede emener i seg, *inforestierare* (-isco) se *inforestierare*

informare (-o) underrette, veilede; forme, danne, *refl* skaffe seg opplysninger, *informativo* opplysende, (lettera) *informativa* informasjonsskriv, *processo* - *l'jur* forundersøkelse, *informatore* *m* (f -trice) beretter, reporter, veileder, mil. speider, *informazione* *f* opplysning, *ufficio informazioni* opplysningskontor

informe uformelig

informicolimento *m* kribling (i lem), *informicolare* - *o* *informicolire* (-isco) få det til å krible

informita *f* sj. uformelighet

informaciare (-o) sette i (smelte)ovnen; *informaciata* *f* det å sette (keramikk o.l.) i ovnen, det som

settes i ovnen på en gang. **informapane** *m* inv stekespade (*for brød*); **informare** (*ai*) sette i ovnen, **informata** *f* stekesporsjon; *fig* flokk, gruppe (*personer som f.eks. er blitt forfremmet samtidig*); **informatore** *m* baker

infortire (*isco*) bli sur synet, *y* styrke forsterke

infornato uheldig, ~ *m* skadelidt, **infornio** *m* (arbeids)ulykke, ulykkesufelle, uhell, **assicurazione contro gli infornati** ulykkesforsikring, — **professionale** arbeidsulykke

inforzare (*o*) *gl* styrke, befeste, herdes

infoscare (*o*) gjøre mørk, bli mørk (*og refl*)

infossamento *m* nedgravning, **infossare** (*o*) grave ned, *refl* bli hul (*øyne*), falle inn (*kinn*), **infossato** dyp, ggende, innfallen

infra *poet* mellom, **infradiciare** (*a*) gjennombløte, -væte; gjøre våt, *refl* bli (gjennom)våt; mugne, råtne, **infradiciatura** *f* gjennombløting

infralire (*-isco*) *litt* bli svak, skral

inframmettenza påtrengende, **inframmettenza** *f* påtrengighet, det å være påtrengende, innblanding

inframmettere (*te*) legge, sette mellom; *refl* legge seg opp i, være til byr

inframmisschiare (*-mi*) sammenblande

infrancesare *te* forfranske; **infranciosare** (*u*) nedforfranske

infrangere bryte, knekke, *fig* overtrede, bryte, *refl* knekkes, gå i stykker; **infrangibile** uknusedig, ubrytelig, uovertredelig, **vetra** ~ splinifritt glass, **infransk**, **infranto** *se* **infrangere**

infra(r)rosso infrarød

infrascamento *m* det å dekke med grener, lag med grener; *fig* overlessing, **infrascare** dekke med grener, *fig* overlesse, *refl* glemme seg, oversette, **infrascare** (*o*) *se* **infrascare**

infrascritto underskrevet, tegnet, nedenslående, nedenfor nevnt

infratire (*-isco*) bli munk, (*om silkeorm*), tørke inn

infrazione *f* overtredelse, (kontrakt)brudd, brytning, knekking

infreddagione *f* forkjølelse, **infreddare** *e* *k* *me* *og* *fig* *1* bli forkjølet (*og refl*), **infreddatura** *f* forkjølelse, — *di testa* snue, **infreddolire** (*-isco*) (*og refl*) stivne, ryste av kulde

infrenabile ubendig, tøylesløs, **infrenare** (*te*) bremse, tøyle, **infrenato** uhemmet, tøylesløs

infrenesire (*-isco*) gjøre, bli rasende, gal, begeistret, *refl* bli rasende, gal, begeistret

infrequente sjelden, **infrequenza** *f* sjeldenhet

infrigidimento *m* avkjøling, **infrigidire** (*-isco*) (*og refl*) bli avkjølt, **infrigno** *sj* rynket

infrollire (*-isco*) gjøre, bli mør, *refl* bli mør, bli svak, vek; bli sprø

infrondire (*-isco*) skyte lov, sprette

infronzolare (*-fra*) pynte med snirkler

infruttescenza *f* *bot* fruktstand, **infruttifero** ufruktbar, fruktesløs, *merk* som ikke forrentes, uproduktiv, **infruttuosita** *f* ufruktbarhet, fruktesløshet, **infruttuoso** fruktesløs, ufruktbar

insula *f* bispelue, *m* *tra*, *gl* bånd om hodet

infunare binde med tau, legge tau i (på); **infuata** *f* *sj*, slag med tau, personer bundet i tau

infundibolo *m* noe traktformet, *gl* trakt

infungibile (*-isco*) mugne (*og fig om folk*)

infuori, *all* ~ foruten, bortsett fra

infurbire (*-isco*) bli slu, **infuriare** (*-fu*) (*og refl*) rase, bli rasende, **infuriato** rasende

infusi *se*, **infondere** **infusibile** som ikke kan smelte, **infusibilita** *f* usmelthet, **infusione** *f* det å legge

(urter o.l.) i en væske, det å inngyde (*rispekt etc*), ekstrakt, **infuso** *se*, **infundere**, ~ *adj* **scienza infusa** overnaturlig viden; ~ *m* **infus**, ekstrakt, **infusorio**, (*animale*) ~ infusjonsdye

infuturare (*-tu*) *litt* utsette, forlenge, *refl* bli evig, u dødelig

ingabbare *refl* ta kappe på seg, **ingabbiare** (*a*) sette i bur, stenge inne, sette i kassjotten, **ingabbina** *f* det å sette i bur, rekke bur til fuglefangst

ingaggiare (*a*) engasjere, *mil*, verve, ~ *la battaglia* gå til angrep, innlede slag, **ingaggiatore** *m* verver, **ingaggio** *m* verving

ingagliardire (*-isco*) oppmuntre, styrke, forsterke, tilta, bli sterkere, fatte mot (*og refl*)

ingaglioare (*o*) gjøre slov, doven

ingalluzzire (*-isco*) (*og refl*) bli glad, overmodig, viktig, stolt, briske seg, bryste seg

ingangherare (*a*) sette på hengsler

ingannabile som kan bedras, *sj* bedragersk, **ingannamento** *m* *sj* bedrag, narreri; **ingannare** narre, bedra, snyte, **l'apparenza inganna** skinnen bedrar, ~ *il tempo* slå tiden i hjel, ~ *la strada* forkorte veien (*med snakk etc*), ~ *la fame* soke å si lie, glemme sullen, *refl* narre seg selv, ta feil; *se non mi inganno* hvis jeg ikke tar feil, sannsynligvis, *m* **ingannero**, *ma* ~ jeg tar kanskje feil, men **ingannatore** *sf* (*-rice*) bedragersk, ~ *m* bedrager, **ingannevole** bedragersk; **inganno** *m* bedrag, narreri, feiltagelse

ingarbugliare (*u*) forvirre, bedra, snyte; **ingarbugliare** *m* rotekopp; svindler

ingargulire (*-isco*, *og refl*) bli livlig, munter, djerv

ingavonare (*u*) *refl* krenge

ingegnaccio *m* en viss begavelse, glogghet, udannet talent, **ingegnare** (*te*) sette sammen, slå i stand, *refl* bestrebe, anstrenge seg (*a* for å), **ingegnere** *m* ingeniør, **ingegneria** *f* ingeniørvesen, teknikk, teknisk høyskole, **ingegno** *m* talent, begavelse, ånd, geni; snedighet, knep, mekanisme; *non manca d* ~ han er ikke ubegavet, *ha dell* ~ han er begavet, **aguzzare l'** ~ anstrenge seg, slå i (*for å skjønne greie noe*), **alzata d** ~ påfunn, innfall, *è stata una, bella alzata d* ~ (*iron*) *l'* det var et nydelig trekk! ~ *della chiave* nøkkelkam; **ingegnosità** *f* åndrikhet, sinnrikhet, **ingegnoso** åndrik, sinnrik

ingelolare (*-isco*) gjøre, bli sjalu, skinnsyk; *refl* bli sjalu

ingemmare (*te*) besette med edelstener; smykke, pryde

ingenerabile forplantningsudyktig, uproduktiv; **ingenerare** (*-ge*) *fig* frembringe, avle, skape

ingenerosita *f* uedelmødighet; påholdenhet; **ingeneroso** uedelmød g. påholden

ingenito medfødt

ingente svær, uhorvelig

ingentimento *m* foredling, forfinelse, **ingentillire** (*-isco*) foredle(s), forfine(s)

ingenuta *f* *tr* skyldighet, naivitet, **ingenuo** troskyldig, naiv, dum

ingerenza *f* innblanding, *senza averci ingerenze* uten å ha noe der å gjøre, **ingerire** (*-isco*) inngyde (*tril etc*), med ta inn, **ingerirsi nei fatti altrui** legge seg opp i andres saker

ingessare (*te*) gipse, støpe i gips, mure inne

ingessatura *f* gipsing, innemuring, med gips, **ingessire** (*-isco*) (*om silkeorm*) stivne

inghebbiare (*te*) proppe, fylle (*med mat*) **inghiare** (*a*) *stro* med singel, gruse **inghiatura** *f* grusing

inghiottimento *m* vel å sluke, svelge, inghiottire
v svelge, *ve* ge bruke opp, sette over styr,
 oppsluke, dra av grunnen; *fig* sveige, *questa non*
la posso ~ 'den kan eg ikke fordøye (tillate etc)'
 den er for drøv' ~ *le lagrime* kjempe med gråten,
 inghiottire *isen* gjøre, bli lekkersulten, *rest* bli
 lekkersulten

inghirlandamento n det å smykke med girlander, bekransning, inghirlandare smykke med girlander, bekranse

ingiallire gjore gul, ingiallimento m gulasng, ingiallire (-isco) gjore, bli gul, rest bli gul, ingiallito guinci

ingigantire *fosse* gjøre kjempestor, overdrive

tingigstare pryde med njer

ingnocchiamento *m* kneling, ingnocchiare *to*, bøy som et kne, *refl* falle på kne, knele, ingnocchiato knelende, på kne, ingnocchiatore *m* bedeskamme!, ingnocchiatura *f* kneformet bøyning, kne ingnocchioni på kne, knelende

ingiosellare *to* sj ingiosellare *te* smykke med edel
stener, juvle et

ingjovane i-1400 bli yngre, forynget

ingiu nedad, nedover, dar dieci anni - fra 10 år
og nedover, lascia correre l'acqua alla - la det gå
som det vil la tingene gå sin gang

• *inguechire* *1-250* / *fordummes*

ingjudicium ike (pædom) uavgjort

ingluncare și bîndc med siv

ingiungere befale, pàlegge. — *a uno di* pàlegge
en ò ... ingiunsi, ingiunto *re* ingiungere, ingiun-
zione /pàlegg, befaling

ingiuria / injurie, fornærmelse, skade, coprire uno di injurie overose en med fornærmelser, skjelsord fure - a uno fornærme en, le injurie della sorte skjebnens tilskikkelser, le injurie della stagione årstidens barskhet, le injurie del tempo tider l'arn injuriare u fornærme krenke injuriatore m if -trice, fornærmer, iagiuroso fornærmende, l'are, krenkende

ingjustamente med urette, ingiustificabile uforvar-
lig, uberettiget, ingiustizia *f* urettferdighet, ingu-
sto urettferdig

inglese engelsk. — m engelsk(mann), *andarsene*
all — gå sin vei uten å hilse, *safe* — engelsk salt
(ei avføringsmiddel), *suppa* — bløtkake, *carottene*
— fip, kursiv

inglorious lie &refull

ingluvie / kro, krās, g/ grādīghe!

ingobbire +iscø, bb pukkelryggei

ingoffire (-isca; gjøre, bli plump, klosset, rett bli klosset, *ingoffo m gl dare l'~ a uno* bestikke en til å tie, *pigliare l'~* la seg bestikke (til å tie stille).

ingoiamento *m* del *â sluke*; **ingoiare** *fô/ sluke, tâle forgerm, i* un *caspo hte* del *vore* che **ingoiatore** *m (f -trice) sluker*

ingolfamento *m* (dei Δ danne) bukt, logolfare *refl* *for* danne bukt, innlate seg (*in* på), — *in* debui synke ned i gjeld

ingollare *to* svelte, sluke, *fig* bite + seg

ingolostre (-sten) gjøre, bli lekkersulten

ingombrante som tar plass, besværlig, **ingombrare** (a) fylle (opp i), sperre, (for)hindre, **ingombrame** m y ting som fyller opp, er i veien; **ingombro** sperrel, (tett)pakket, (opp)fyllt, ~ m det å fylle (opp) noe som fyller (opp), hindring, den plass noe opptar

ingommate 'õ: gummiere, klebe opp

ingordigia / grād ghet, griskhet, ingordo grādig

grísk, begjærfig, ublu þrú, som går löpski (mál-
lesting), rami ingardi snvleskudd

ingorgamento *m* forstoppelse, tilstoppelse, oppdemning, trafikkstans, -knute, **ingorgare** (*o*) *refl* tilstoppes, (*om vann*) demme seg opp; (*trafikk*) gå i stå; *med* strømme til; **ingorgo** *m* (*pl -ghi*) forstoppelse, oppdemning, *med* blodutstrømning, væskeansamling

ingovernabile ustyrlic, ikke til å styre

ingozzare *to* slake, fig bite i seg, finne seg i. —
il cappello s'è hatten ned over øynene, ingozzatura
f det å slå (hatten) ned over øynene

ingræcilire (-isco, gjøre, bli tynn, spinkel)

ingranaggio *m* **tekn** forlanning, lenner, tannhjul(s-
verk), *fig* maskineri, *ferravia ad* – tannhjulsha-
ne, *pompa ad ingranaggi* tannhjulspumpe, *ingra-
naggi in presa* tannhjul i inngrep, – *di velocità*
giranordning, *ingranare* få til å gripe inn i
hverandre, koble sammen (tannhjul), *sette i gir*,
gripe i hverandre (og refi), – *la seconda* gå over
i annet gir, *ingranato* i gir

logranchure (+150 styne (av frost))

ingrandimento *m* forstørrelse, *macchina d'—* forstørrelsesapparat, *ingrandire* (*-isco*) forstørre, gøre stor, rik, verdslig b. større b. stor, rik *uglød refl.*, *ingranditore* (*f -trice*) forstørrende, forstørrelses-; ~ *m* en som forstørrer, en som overdrives

Ingrasso *m* fetning, gjødsling, smøring
 ingrassare *gjøre, bli fet, gjødsle, smøre; fig* gjøre
 bli rik, *refl* bli fet, rik, *andare a ingrassare i*
a i *for* *de* *in* *no* *del* *padrone* *ingrassa il*
cavallo *velgjort* er velgjort, når herren passer på
 er tjeneren flittig *ingrassare in una cosa* (*fig*)
 fryde seg over noe, *ci ingrassa* han ler av det,
 blåser i det, *ingrassatore m* (*f* -rice), en som feter
 (svin), *tekn* smøter, *ingrasso m* fetning, gjøds-
 ling, gjødsel, *bestiame da* – gjudyd, *ingrassuc-
 chiare v*, legge litt på seg

ingraticciare (*f* - *ti*) innhegne, omgi med gitter
ingraticciata (*f* innhegning av) gitter, flettverk,
ingraticcolamento *m* det å stenge med gitter
ingraticolare (*f* - *ti*) sette gitter for, ingraticolata (*f*
ingraticolato *m* gitter, rist

ingratitude *f* utakknem! ghet., ingrato utakknem-
lig (og fig.), ukjær, ubehagelig

ingravidamento *n* besvangring, ingravidare (*a*) besvangre, bli besvangret.

ingraziare (a) *ingraziarsi* una inmynde seg hos en.
ingraziare (a) *isco, refi se ingraziare*

ingrediente in bestandel, ingrediens

ingresso m ang ng entre adgang (fest)g) inttog, tiltrædelse, ~ di servizio kjøkkendør, bakdør; l'~ al (el del) teatro ingangen til teateret, l'~ solenne del re in (el al, teatro kongens høytidelige entre teateret un porta di diffaute ~ en havn med vanske g adkomst

ingrinnzire *f*-*hscv*/ rynke, krølle, bli rynket, krøllet
(og refl.) ingrippare *refl* *sekn* klemme seg fast

ingrommare (o) danne bunnfall (o)

ingrossamento *m* det å gjøre, bli større, tykkere, ingrossare *to* gjøre tykkere), forstørre, overdrive, heve (stemmen), besvangre, forðumme bli tykkere), ta til, forøkes, vokse, svulme (opp), hovne (opp), bli innviklet, alvorlig, ingrossatura *f* det å gjøre, bli større, tykkere, ingrosso, *all* ~ under ett, rubb og stubb, i store mengder, en gros commercio *all* ~ en gros-handel, consumo *all* ~ masseforbruk, prezzo *all* ~ en gros pris

ingroittare (o) putte i grotte
 ingrugnare, ingrugnare (-isco) grine, surmule; ingrugnato, ingrugnito sur, lvert; ingrugnatura f grettenhet, ingrullire (-isco) gjøre, bli dum
 inguadabile ikke til å vade over, inguainare (no) slikke i skjeden, inguicibile krollfri
 inguaidrappare s/ legge dekken på (hest)
 inguantare refl ta hansker på seg, inguantato behansket, inguainabile uheldig
 inguinaia flyske, inguinale lyske-, inguine m lyske
 ingurgitare (u) svelge raskt, sluke
 inibire (-isco) forby, hemme; ~ a uno di ... forby en å ...; inibitoria f jur rettslig forbud (srl mot domsfullbyrdelse) inibitorio forbydende, hemmende, inibizione f forbud, avere (suffire di) inibizioni ha (lide av) mindreverdighetskomplekser
 inidoneità f uegnethet; inidoneo uegnet
 iniettare (e) sprøyte inn, injisere; occhi iniettati di sangue blodunderløpne øyne; iniezione f innsprøyting, injeksjon, fare una ~ gi, ta en sprøyte, iniettores m innsprøyter, injektor
 inimicare (-ico) gjøre til fiende(r), uvenn(er); behandle som fiende, inimicarsi uno gjøre en til sin fiende; inimicarsi tutti komme på kant med alle, inimicizia f uvennskap, fiendskap, inimico (pl -ci) s/ uvenning, fiendtlig; ~ m fiende, uvenn
 inimitabile uetterlignelig, uforlignelig, inimitabilità f uetterlignelighet, uforlignelighet
 inimmaginabile utenkelig
 inintelligibile uforståelig inintelligibilità f uforståelighet
 ininterrotto uavbrutt
 iniquità f urettferdighet, skjendighet, le ~ della stagione årstidens barskhet, iniquo urettferd g, skjend g, ubillig, urmelig
 iniziabile som kan begynnes, iniziale begynnelses-, start-; stipendio ~ begynnerlønn, ~ f initial begynnelsesbokstav, iniziamiento m begynnelse, innvielse, innføring, iniziare (-ni-) innvie, innføre, begynne; ~ uno alla medicina gi en innføring i medisinen, iniziario begynnelses-, iniziativa f initiativ, foretaksomhet, a ~ di på foranledning av ...; iniziativo s/ begynnelses-, iniziato m, ad/ innviet, iniziatore m (f -trice) banebryter, foregangsmannt; iniziazione f innvielse, inizio m begynnelse
 innacquare se annacquare
 innaffiamento m vanning, innaffiare (a) vanne
 innaffiatoio m vannkanne, hagesprøyte, vannspredder, innaffiatrice f vannvogn, se innaffiatoio
 innaffio m s/ vanning
 innalzamento m heving, reising, løftelse, forherligelse; innalzare heve, sette (pris) opp, tise (minnesmerke), oppreise, løfte, forherlige
 innamoramento m forelskelse, innamorare (a) gjøre forelsket, henrykke, refl forelske seg (di i) innamorato forelsket, il mio ~ min elskede, min i heder
 innanzi adv, pp før, tidligere, ~ a overfor, foran, for; ~ al tribunale for retten; essere ~ a uno være foran en, guardare ~ a se se seg for
 passare ~ a uno overgå en; tirarsi ~ a uno stå overfor en ~ sera før aften; ~ tempo før tiden, due giorni ~ to dager før, da quel giorno ~ fra den dag av, d'ora ~ fra nå av, for fremtiden, d'allora ~ fra da av; andare ~ gå fram, vokse, gå videre, fortsette, slå seg igjennom, camminare ~ gå rett fram for seg; essere molto ~ være meget langt framme, essere ~ negli tel con gli

anni være i en fremskreden alder, mandare uno ~ sende en i forveien; forfremme en; mettere ~ foreslå, forelegge; innvende, per ~, per l'~ tidligere; più ~ senere; lenger framme, lenger borte; tirare ~ fortsette, hensele sitt liv, slå seg igjennom, leve fra hånd til munn, venire ~ innfinne seg, ~ di fare qualcosa for en gjør noe, ~ che soffrire, quanto preferrei morire! fremfor å lide ville jeg meget heller dø! ~ m forbilde, forskrift, modell, gl presedens
 innario m salmebok
 innato medfødt innaturale unaturlig
 innavigabile ikke seilbar innebbire (e) innhulle i tåke, innegabile unektelig
 inneggiamento m hymnesang, fig lovprisning, inneggiare (e) synge hymner; ~ (a) lovprise, besynge, inneggiatore m (f -trice) lovpriser
 innescare (e) sette fenghette i; innescò m (pl -chi) fenghette, forladning
 innestamento m poding, kobling, innestare (e) poding (og med), teke koble (inn); fig bringe inn (spørsmål, sak o l); ~ la marcia indietro sette i revers, bakke, innestatoio m podekniv, innestatore m (f -trice) poder, innestatura f podingispunkt, innesto m poding (og med), podekvist, kobling, ~ automatico automatisk kobling, ~ a frizione friksjonskobling
 inno m hymne (og fig)
 innocentare (e) frikjenne, erklære uskyldig, innocentare uskyldig, harmlos, enfoldig, naiv, la strage degli innocenti (el) barnemordet (i Hellehem), innocenti m, løsbarn, hillebarn; innocenza f uskyld(ighet), harmloshet, enfoldighet
 innocuo uskadelig, innocuità f s/ uskadelighet, innocuo uskade ig
 innoestro m salmedikter
 innumabile uenvelig innumato navnlos
 innovamento m fornyelse, nyordning, innovare (e) fornye, reformere, innovatore m (f -trice) fornyer, reformator, innovazione f fornyelse, reform, nyhet, innovellare (e) litt fornye
 innumerabile utallig, tallrik; innumerabilità f tallrikhet, innumerevole utallig, tallrik, innumero s/ tallrik, utallig
 inobbediente ulydig inobbedienza f ulydighet
 inocchiare (a) okulere, pode, inoccultabile som ikke kan, bor skjules, inoccupato uopptatt, (arbeids)ledig, inoculare (a) tegre med og fig i okulere inoculazione f okulering, innpodning
 inoffensibile som ikke kan fornærmes, usårlig, ukrenkelig inoffensivo uskadelig, harmlos, inoffeso ubeskadiget, usåret, i god behold, inofficiosità f tjenesteuvillighet, ugyldighet, inofficioso tjenesteuvillig, ugyldig (testament)
 inoliare (a) s/ smøre, dyppe, legge i olje
 inoltrare (a) innlevere, inngi, ettersende, videregjende, refl rykke fram, trenge inn, inoltrato fremrykket, fremskreden, a sera inoltrata sent på kveld, inoltre dessuten, i tillegg, inoltre m viderebefordring
 ombrare (a) skygge for, beskygge
 inondamento m oversvømmelse, inondante oversvømmende; malizia ~ grenselos ondskap, inondare (a) oversvømme (og fig); inondatore m (f -trice) adv (en) som oversvømmer, inondazione f oversvømmelse
 inonestà f s/ uærlighet, inonesto uærlig, inonorato uæret, æreløs
 inope s/ fattig inoperosita f uvirksomhet, ledighet,

inoperoso uvirksom, ledig, død (*kapital*); *inopia* *f* elendighet, fattigdom; mangel (*di* på); *inopinabile* utrong, utenkelig; ikke til å forutse; *inopinato* uformodet, uventet; *inopportuno* *f* ubeleilighet, dår, g tidspunkt; *inopportuno* ubeleilig, som passer dår g; *inoppugnabile* uangripelig

inorare *a* *g* forgylle; *inordinato* uordnet; *inorecchito* med spissede ører; *inorganica* *f* *fig* mangel på indre sammenheng; *inorganico* (*pl -ci*) uorganisk; uten indre sammenheng

inorgoglire (*-isco*) gjøre, bli stolt; *refl* bli stolt; *inornato* *sf* usmykket, enkel; *inorpellamento* *m* (det å smykke seg med) flatterstas; *inorpellare* (*e*) pynte med flatterstas, besmykke; *fig* pynte på, skjule, simulere; *inorpellatura* *f* flatterstas, besmykning

inorridire (*-isco*) fylle med redsel, vekke avsky hos, bli fylt av redsel, avsky, gyse; *inorridito* redselsslagen

inospitale ugjestfri (*og fig*); *inospitalità* *f* ugjestfrihet; *inospite*, *inospito* ugjestfri (*om sted*)

inossare (*o*) forbenes, bli til ben

inosservabile ikke til å iakttas, overholde; *inosservante* som ikke iakttar ei overholder (*feks religionens bud*); *inosservanza* *f* det å ikke overholde påbud (*og så jur*); *inosservato* ubemerket, upåaktet, ikke iaktatt, ikke overholdt, tilsidesatt; *inossidabile* rustfri

inquadramento *m* innramming; *mil* enkadrening; *inquadrare* ramme inn; kvadrere, enkadre; *inquadratura* *f* innramming, klipping (*av film*)

inqualificabile *neds* ubeskrivelig

inquantochè ettersom, fordi, da

inquietante foruroligende; *inquietare* (*e*) forurolige; *far ~ uno* gjøre en urolig; *forurolge* en gjøre en vred; *refl* bli harm; *con uno* på en; *inquietezza* *f* uro; *inquieto* urolig, sint, harm; *inquietudine* *f* uro, bekymring

inquinio *m* leieboer; *inquinamento* *m* forurensning; infeksjon; *inquinare* forurense, infisere, ødelegge; *inquinazione* *f* forurensning, ødeleggelse

inquirente, *commissione* ~ undersøkelseskommisjon; *magistrato*, *giudice* ~ forhørsdommer

inquisire (*-isco*) *jur* undersøke, etterforske; *inquisitivo* undersøkelses-, etterforsknings-; *inquisitore* *m* (*f -trice*) forhørsdommer; inkvisitor, *inquisitorio* inkvisitorisk; *inquisizione* *f* undersøkelse, inkvisisjon

insabbiamento *m* sandstrøing; *insabbiare* (*a*) bestrø med sand; *fig* dysse ned; *refl* bli dekket med sand; bli som en innfødt (*om hvit mann i Afrika*)

insaccamento *m* det å putte i sekk; *insaccare* stappe, fylle i sekker; fylle (kjøtt i polseskinn); putte i lommen, putte inn, stenge inne; overbevise, bringe til taushet, etc, fråtte, kle dårlig på; smette inn; *mil* innkreise; *refl* smette seg inn, kle seg dårlig; *carne insaccata* polsevarer; *insaccata* *f* det å fylle i sekker

insalare salte (ned), bli salt (*og refl*); renne ut i havet (*elv*); *insalata* *f* salat, ~ *russe* russisk salat; *che ~* 'for et rot' for en forvirring; *insalataio* *m* salatselger, gartner; *insalatiera* *f* salatsbolle; *insalata* *f* salat (*av unge blad*)

insaldabile som ikke gror (*sår*); *insaldare* stive (*tøy*); forsterke, styrke; *insaldatura* *f* stiving (*av tøy*), forsterkning, styrkelse

insalivare fukte med spytt; *insalivazione* *f* det at maten blandes med spytt

insalubre usunn; *insalubrità* *f* usunnhet; *insalutato*

uhilset; *partire ~* (*hospite* reise uten å si adje til verten, plutselig; *insalvabile* ikke til å redde; *insalvaticchire* (*-isco*) gjøre, bli vill, grov; gro til; *insanabile* uhelbredelig; *fig* uopprettelig; *insanabile* *f* uhelbredelighet, uopprettelighet; *insanguinamento* *m* *g* det å flekke med blod; *insanguinare* (*a*) bade i, plette med blod; *insanguinato* blodig, blodflekket, fullblods

insania *f* dårskap, tåpelighet, galskap; *insanire* (*-isco*) bli gal, gå fra forstanden; *insano* gal, tussete, dum

insaponamento *m* innsåping; *insaponare* (*o*) såpe inn; *fig* smigre; *insaponata* *f* *fig* overhaling, omgang; *insaponatura* *f* innsåping

insaporare *a* gi smak gjøre velsmakende, få smak, ta smak (*og refl*); *insaporire* (*-isco*) gi smak, gjøre velsmakende; bli velsmakende; *insaporo* smakløs

insaputa *f*, *all ~ di uno* uten ens vitende, *a mia ~* uten mitt vitende

insatanassato, *insatanassito* rasende besatt

insatollabile, *insaturabile*, *insaziabile* umettelig, utilfredsstillelig; *insaziabilità* *f* umettelighet; *insaziato* ikke mett, umettelig

inscatolare (*a*) ha i dåse, boks, hermetisere; *inscenare* (*e*) sette i scene (*og fig*); *inschiavire* (*-isco*) gjøre til slave; *insciente* *lit* uvitende, ubevisst; *inscienza* *f* *lit* (det å være i) uvitenhet

insciudibile udelelig, uadskillelig

inscrissi, *inscritto* *se* *inscrivere* etc *se* *scrivere* etc; *inscrutabile* uransakelig; *inscrutabilità* *f* uransakelighet; *inscurire* (*-isco*) gjøre, bli mørk

inscusabile uunnskyldelig

inseccare (*-isco*) *g* gjøre, bli tørr

insecutore *m* (*f -trice*) *g* forfølger

insediamento *m* innsettelse (i embete); *insediare* (*e*) innsette (*in una carica* i et embete); *refl* titte (ei embete)

inseducibile ikke til å forføre, lokke

insegare (*e*) smøre med taig

insegna *f* flagg, banner, fane; tegn, distinksjon; våpen(skjold); merk skilt, *pl* distinksjoner, dekorasjon(er); insignier, verdighetstegn; ~ *di comando* admiralsflagg, ~ *luminosa* lysreklame

insegnabile som kan undervises, som kan læres bort; *insegnamento* *m* undervisning, belæring; *corso d ~* kurs, *programma d ~* pensum, undervisningsplan; *insegnante*, *corpo ~* lærerstab

~ *m*, *f* lærer(inne); *insegnanti* lærerkræfter; *insegnare* (*e*) undervise, lære fra seg; ~ *qualcosa a uno* lære en noe, ~ *a uno a fare qualcosa* lære en å gjøre noe; ~ *l'italiano* undervise i italiensk; *l'esperienza insegna* av skade (erfaring) blir man klok, ~ *la strada a uno* vise en vei, *il diavolo insegna a far le pentole ma non i coperchi* forbyrteren roper seg alltid; *insegnativo* belærende, lære

inseguimento *m* forfølgelse; *inseguire* (*e*) forfølge; *inseguitore* *m* *f -trice* forfølger

insellamento *m* saling; *insellare* (*e*) salte, insellato saltrygget; *insellatura* *f* rygg-grop

inselvare (*e*, *refl*) skjule seg i skogen; (*skog*) gro til; *inselvaticchire* (*-isco*) *se* *insalvaticchire*

inseminato ikke trisådd, forlatt, øde

insenatura *f* bukt(ning), slukt

insensataggine, *insensatezza* *f* tåpelighet, dårskap; *insensato* tåpelig, sinnssvak; ~ *m* tåpe; *insensibile* umerkelig; ufølsom (*a overfor*); *insensibilità* *f* umerkelighet, ufølsomhet; *insensitivo* ufølsom

inseparabile uadskillelig, inseparabilità / uadskille-
lighet, **inseparato** uadskilt
insepoltto ikke begravet, ubegravet
insequestrabile som ikke kan beslaglegges; **inse-**
questrabilità / det å ikke kunne beslaglegges
inserire (-isci) innføre, tilføye (ord), koble (motor
til; *elektr.* koble inn, rykke inn (*annonse artik-*
keli, annonsere, *avertire*, *inserirsi in un partito*
melde seg inn i et parti, *inseritore m* /f -trice,
annonsør
insertare (-e) / y veve, vikle, flette sammen, **inserto**
se *inserire* ~ m omslag med akter, dossier
inservibile ubrukelig, uanvendelig, **inservibilità** /
ubrukelighet, uanvendelighet; **inserviente** tjene-
de, ~ m tjener
inserzione / inntøyelse, tilføyelse, innrykning (av
annonse) tilkobling (av motor); innkobling (av
strøm), ~ (*a pagamento*) annonse, *mettere un ~*
rykke inn en annonse, **inserzionista** m annonsør
insettario m sted til insektavl (for studium), **inset-**
ticida insektdrepende, ~ m insektpulver, **insetti-**
voro insektetende ~ m insekter, **insetto** m
insekt, *non siamo che un insetto* vi er bare usell
kryp, **insettologia** / y insektlære, **insettologo** m (pl
-gi) insektforsker
insidia / bakhold, felle, list, tenke, **insidiare** (-si-)
legge felle for, smi renker mot, ~ (*talifonore*
skade (ens) ære, **invidiatore** m /f -trice) renke-
smed, **invidioso** lumsk, sykaktig *arma invidiosa*
hemmeleg våpen
insieme sammen, i alt, samtidig, ~ *con rel.* a
sammen med, ~ m helhet, hele, / ~ *delle loghe*
løyverket
insigne fremragende, **insignificabile** utviktigelig
insignificante betydningsløs, ubetydelig, **insignire**
(-isci) utmerke, *fu insignito dell'ordine di ~* han
ble utmerket med ordenen
insignorire (-isci) gjøre til herre, gjøre, bli rik, *refl*
gjøre seg til herre (*di over*), bemektige seg, bli rik
insilamento m det å legge i silo, **insilare** legge i silo
insincerità / uoppriktighet, falskhet, **insincero**
uoppriktig, falsk
insindacabile ukontrollabel, ikke reviderbar, *il giu-*
dizio della giuria è ~ juryens avgjørelse er
inappellabel, **insindacabilità** / ukontrollerbarhet
insino, ~ a inntil, ~ a che så lenge (som)
insinuabile som kan innføres, **insinuante** innføren-
de, innsmigrende, **insinuare** (-si-) innføre, stikke
inn i, insinuere, ~ *un credito* (jur.) gjøre et krav
(i fallittbo), ~ *un dubbio in uno sette en* i tvil,
refl trenge (seg) inn, innynde seg, **insinuatore** m
/f -trice) innsmigrende, påtrengende menneske,
insinuazione / innføring, inntrængning, **insinua-**
sjon, beskyldning, fremsettning av krav
insipidezza / y ~ **insipidità** / smakløshet, flauhet,
insipido flau, smakløs og *fig.* / **insipiente** uvitende,
tåpe, g. **insipienza** / avtenhet, låpelighet
insistente påtrengende, stadig, vedvarende, **inst-**
stenza / påtrengenhets, stadighet, **insistere**, ~ m
qualcosa insistere på noe, bli ved med noe, holde
fast på noe ~ *a fare qualcosa* insistere på, bli
ved med å gjøre noe, ~ *su un argomento*
insistere, holde fast på et argument
insito litt medfødt
insociabile uselskabelig, *kjem* som ikke inngår
forbindelse, **insociabilità** / uselskapelighet, **insoc-**
ievole uselskapseng, **insocievolezza** / uselskapelig-
het
insod(d)isfatto utilfreds, utilfredsstillet

insofferente utalmelig, ~ *o* *vere* ~ *di qualcosa* ikke
kunne holde ut noe, **insofferenza** / utålmodighet
insoffribile utholdelig, utålelig, ulidelig, **insoffri-**
bilità / utholdelighet
isolazione / det å legge (noe) i sola; solstikk
isolare (-i) fure; **insolente** frekk, uforskammet,
insolentire (-isci) være, gjøre frekk el. uforskam-
met, fornærme, **insolenza** / uforskammethet
isolfare (-i) ha svovel på, i
isolito usedvanlig, uvant, **insolubile** uløselig,
kjem uoppløselig, **insolubilità** / uløselighet, uopp-
løselighet, **insoluto** uløst, uoppløst, ubetalt
insolvente insolvent, **insolvenza** / insolvens, **insolvi-**
bile ubetalelig, *fam* insolvent, **insolvibilità** /
ubetalelighet, *fam* insolvens
insomma kort sagt, endelig, faktisk, ~ *delle somme*
summa summarum, kort og godt, ~ *che si fa?*
hva skal man så gjøre?
insommergibile som ikke kan synke, venkes, **insom-**
mergibilità / det å ikke kunne synke, senkes
insondabile utgrunneelig, uransakelig
insonne søvnløs, **insonnia** / søvnløshet, **insonnito**
i halvsøvn, halvsøvende
insopportabile utholdelig, utålelig, **insopportabili-**
tà / utholdelighet, utålighet
insordire (-isci) bli dov, **insorgente** opprørsk, ~ m
opprører, **insorgere** reise seg, heve seg, oppstå,
fremstå, ~ *contro uno* gjøre opprør mot en,
insorgere delle difficoltà der oppsto vanskelighe-
ter, **insorgimento** m opprør, **insormontabile** uover-
vinnelig, **insorsi** se *insorgere* **insorto** se, *insurgere*
~ *adj.* i opprør, ~ m opprører
insospettabile umistenkelig, **insospettito** ikke mis-
tenkt, uforutsatt, uanet, **insospettare** (-isci) gjøre
mistenksom, vekke (ens) mistanke; bli mistenk-
som (*og refl.*) *si insospettisce per un nonnulla* han
blir mistenksom for ingen ting, **insospettito** mis-
tenksom
insostenibile uforsvartlig, uholdbar, **insostenibilità** /
uforsvarlighet, uholdbarhet
insottare (-i) svine til, besudle
insperabile ikke til å gjøre seg håp om, **insperato**
uventet, uforutsatt, **inspessimento** m fortetning,
kondensering, **inspesare** (-isci) sj. fortette, gjøre
tett, kondensere
inspirare ånde inn, **inspiratore** m /f -trice, *adj.*
innånder, innåndings-, **ispirazione** / innånding
instabile ustadig, ustabil, **instabilità** / ustadighet,
ustabilitet
installare oppstille, anlegge, installere, innsette (i
embete), **installatore** m installer, **installazione** /
anlegg, innretning, installasjon, innsettelse, tilre-
delse (av embete)
instancabile utrettelig, **instancabilità** / utrettelighet
istante inntrengende, innslendig, ~ m (sak) søker
klager
istare sj. insistere, *fig.* overhenge, true
istaurare opprette, grunnlegge; **istauratore** m /f
-trice) grunnlegger, **istaurazione** / opprettelse,
grunnleggelse
isterilire (-isci) gjøre, bli sterilt, **istillare** instillere,
dryppe inn i (*og fig.*)
istilore m utøver, forretningsfører, **istituendo**
som skal opprettes, innsettes, **istituire** se *istitui-*
re, **istindare** innlede, sette (en) i gang, **istruito**
i / *ard*
itosa oppfletter, oppad, oppe, *dai venti anni* ~ fra
tjuve år og oppover, *all ~* oppover, i høyden
insubordinatezza / ulydighet, oppsetsighet, gjensiri

dighet; **insubordinato** ulydig, oppsetsig, gjensidig, respektløs, **insubordinazione** / ulydighet, oppsetsighet, **insubre** *lit* lombardisk

insuccesso *m* fiasko

insudiere *(u)* skitne til, tilsmusse

insueto *lit* uvannt, usedvanlig

insufficiente utilstrekkelig, uduelig, uegnet; *(ved eksamen)* stryk, immaturus, måtelig, **insufficienza** / utilstrekkelighet, uduelighet; *med* feil, svakhet ~ *valutare* hjertefeil

insufflare blåse (noe) inn i; *fig neds.* inspirere, **insufflazione** / det å blåse, ånde inn

insulare øy-; *stato* ~ øyrike, **insulina** / insulin

insulsaggine / flauhet, smakløshet; tåpelighet, **insulsità** / *sj* se **insulsaggine**, **insulso** flau, smakløs, tåpelig, åndløs

insultare, ~ *(a)*, (for)håne, krenke, fornærme, såre, **insultatore** *m* (*f* -trice) fornærmer, **insulto** *m* forhånelse, hån, krenkelse, fornærmelse; *med* anfall, ~ *cardiaco* hjerteanfall

insuperabile uovertreffelig, uovervinnelig, **insuperabilità** / uovertreffelighet, uovervinnelighet, **insuperato** uovertruffen, uovervunnen

insuperbire (-isco) gjøre, bli hovmodig, stolt

insurrezionale opprørs-, **insurrezione** / opprør, oppstand

insuscettivo *sj* uimottakelig, **insussistente** ikke eksisterende, uvirkelig, ubegrunnet, **insussistenza** / ikke-eksistens, ubegrunnethet

intabaccare grise til med tobakk, *refl* som forelske seg, gå ivrig inn for

intaherrare innhulle i kappe

intaccabile som en kan lage skår i, angripe, ta hull på, **intaccare** gjøre skår i, file hakk i, angripe, etse, ta hull på, begynne på, anfekt (dom), angripe (ens ære); hakke, stamme, **intaccamento** *m* (**intaccatura** / (det å lage) skår, hakk

intagliare *(u)*, skjære ut; grave, **intagliatore** *m* (*f* -trice) treskjærer, gravør, siseler, **intaglio** *m* utskåret arbeid, treskurd, stikk, gravyr, siselering

intanare *refl* gjemme seg i hule, stikke seg bort

intanfire (-isco) få muggen lukt, *fig* mugne, holde seg innendørs

intangibile som ikke kan rores, berøres (*og fig* i

intangibilità / det å ikke kunne (be)røres

intanto i me lomtiden, imidlertid, ~ *che* mens

intarlare bli ormstukket, markspist, **intarlatura** / det å bli markspist, hull etter mark, **intarlato** ormstukket, markspist

intarmare *sj* bli møllspist, **intarmolare**, **intarmolare** / *orsk* bli møll-, markspist

intarsiare *(u)* innlegge i tre, lage tremosaikk, **intarsiatore** *m* (*f* -trice) en som driver med innlagt arbeid, **intarsiatura** / innlagt arbeid, innlegging i tre; **intarsia** *m* intarsia, sl tremosaikk; innlagt arbeid

intartarito dekket av (vin-, tann-)stein, *fig* rusten

intasamento *m* tetning, forstoppelse, **intasare** stoppe, bli forstoppet (*og refl*), *tom* nese, bli tett

intasatura / forstoppelse; snue

intascare putte i lommen, *fig* tjene penger

intatto intakt, ube(r)ørt, uplettet, ren

intavolare *(a)* bordkle, panele, legge golv; fremkaste (spørsmål), innlede (forhandling o.), begynne innføre i register, stille (sjakkbriller) opp spille uavgjort, **intavolata** *m* *sj* panel(er), bordkledning, bordgolv, parkett; **intavolatura** / bordkledning

intedescare (-dè-) fortyske, gjøre tysk

integerrimo plettfri, bunnhederlig, ubestikkelig

integrabile som kan integreres, fullstendiggjøres, **integrabilità** / det å kunne integreres, fullstendiggjøres; **integrale** vesentlig, fullstend g, hel, ubeskåret, **calcolo** ~ integralregning, **pane** ~ hel kornbrød, ~ *m* *mat* integral, **integralmente** fullstendig, **integrante** vesentlig, integrerende; **integrare** *(i)*, fullstendiggjøre, komplettere, fullende, avslutte, *mat.* integrere; *jur* handle på vegne av, **integrazione** / fullstendiggjørelse, integrasjon, **integrita** / fullstendighet, helhet, integritet, ærlighet, ubestikkelighet, uberyketheit, **uomo d'illibata** ~ mann med uplettet rykte; **integrò** fullstendig, udekt, ren, plettfri, uberyktet, ærig, ubestikkelig

intelaiare *(a)* spenne på (vev, lerret), montere (maskin); *fig* sette i gang, **intelaiatura** / det å spenne på (vev, lerret), rammeverk, oppbygning, montering, igangsetting

intellettivo intellektuell, forstands-, **intelletto** *m* intellekt, forstand, ånd, sinn, **intellettuali** intellektuell, åndelig, danned, **intellettualismo** *m* intellektualisme; **intellettualità** / det å være intellektuell, åndelig

intelligente intelligent, klok, begavet, forstandig

dyktig, **essere** ~ *di qualcosa* forstå seg på noe, ha talent, *or noe* ~ *di muv* a musikkbegavet

intelligenza / intelligens, klokskap, talent, forstand, forståelse, *con molta* ~ med stor klokskap (og dyktighet), **la suprema** ~ *l* ~ *infinita* den høyeste, den uendelige visdom (= Gud), **le intelligenze celesti** englene, **a maggiore** ~ *dira* for å forklare det bedre vil jeg si, **alzare l'** ~ (*mar.*, signalisere «forstått», **essere d'** ~ være enige, **intelligibile** forståelig, **intelligibilità** / forståelighet

intelucciare *(u)* sy inn lerret i (klær)

intemerata / kjedelig prek, langtekkelig tale, overfusning, skyttebolte, **intemerato** plettfri

intemperante umåteholden, tøylesløs, **intemperanza** / umåteholdenhet, tøylesløshet, overdrivelse, **intemperie** / *inv* vær

intempestività / ubeleilighet, utidighet; **intempestivo** utidig, ubeleilig

intendente kyndig, forstandig, forstående, **essere** ~ *di qualcosa* forstå seg på noe, ~ *m* kjenner,

intendant, forvalter, **intendenza** / forvalterkontor

intendantur; **intendere** forstå, høre, mene, ha i, hensikt, i sinne, vende, **dare a** ~ forklare, la

forstå, innbille, ~ **lo sguardo** vende blikket, **darla a** ~ *a uno* innbille en noe, **fare ad** ~ *la* forstå, ~ *a passe* på, gi akt på å ..., *refl* forstå seg (di på), komme godt ut av det med enannen

s'intende' det forstår seg' naturligvis' selvfølgelig, **intendiamoci (bene)'** forstå meg rett!

intenderela con uno være enig med en, ha hemmelig forståelse med en; **intendetevela fra di voi'** se til å komme i l enighet' bli enige dere imellom; *se også* **intesa**

intendimento *m* innsikt; vag hensikt, nyhet, nyss, **intenditore** *m* (*f* -trice) kjenner, **a buon** ~ *poche parole'* det skal få ord til den som har forstand (på det)!

intenebramento *m* formørkelse, **intenebrare** (-te-) *sj* gjøre, bli mørk, **intenebrare** (-isco) bli mørk, *fig* formørkes

intenerimento *m* det å gjøre bløt, sart, *fig* røreise, **intenerire** (-isco) bløtgjøre, røre, *refl* bli bløt (gjort) rørt

intensificare (-si-) intensivere, forsterke, **intensificazione** / intensivering, forsterk(n)ing, **intensità** / intensitet, styrke, heftighet; ~ *di corrente* strøm-

styrke, intensivo intensiv, heftig, sterk; *cultura intensiva* intensivt landbruk; *intenso* intens, heftig
intetabile 1 umulig, *intetabile* 2 jur. som kan anlegges (*process*); *intetare* (el. — *un processo a uno* anlegge sak mot en; *intetato* uforsøkt, uutforsket; *non lasciar nulla d'— per —* ikke la noe uforsøkt for å ...; *processo —* anlagt prosess, *intento* (om blikk, øre, spent rettet (a imot), opplyst (a av), beskjeflig (a med), parat, beredt (a til), gl intens, tett; — *m* formål, hensikt, plan
intenzionale tilsiktet, forsettlig, *intenzionato*, *essere — di —* ha til hensikt, tenke på å ..., *essere bene (male) —* ha gode (onde) hensikter *intenzione* f hensikt, øyemed, plan
intepidire (-isco) gjøre, bli lunken (og fig.)
interamente ganske, helt; *interbellico* (pl -ci), *il periodo —* mellomkrigstiden, *interbiniario* m mellomrom mellom jernbaneskinner
intercalare innskyte, — *adj* innskudds-, innskutt, *giorno —* skudd-dag, — *m* omkved, refreng munnhel., *intercalazione* f innskudd
intercapedine f mellomrom, isolasjonslag
intercedere legge seg imellom, ligge mellom (mid — *per uno* legge inn et godt ord for en, gå i forbønn for en, *intercedulo* se. *intercedere* *intercessione* f mellomkomst, det å gå imellom, forbønn, *intercessore* m (f -ceditrice) en som går imellom, i forbønn
intercettamento m det å oppsnappe, avskjære, *intercettare* (-ce-) snappe opp, sperre, avskjære, *intercetto* sj. = *intercettato* oppsnappet, avskåret, *linea intercettata* (mat) (avskåret) linjestykke, *intercezione* f oppsnapping, sperring, avskjæring, *intercidere* sj skjære (midt) over, *intercezione* f avskjæring; avbrudd
intercludere sj hindre, stenge veien for
intercolunio, *intercolunio* m mellomrom mellom to kolonner
intercomunale interkommunal
intercorrere ligge imellom; *med* store til (om sykdom), *intercostale* med som et mellom ribbene
interdetto se *interdire*, — *adj* forbudt, *rimanere —* bli måltos, — *m* el interdikt, *colpire d'—* legge i interdikt, *interdipendenza* f gjensidig avhengighet; *interdire* (-dico) forby, jur umyndiggjøre; *el* legge i interdikt; — *un sacerdote dalla messa* nekte en geistig å lese messe, *interdittorio* sj som angår interdikt, umyndiggjørelse, *interdizione* f forbud, jur umyndiggjørelse, — *dal pubblici uffici* tap av borgerlige rettigheter; *tira d'—* sperreild
interessamento m interesse; deltakelse, *interessante* interessant, tiltrekkende, viktig, *in stato —* i trykkelige omstendigheter; *interessare* (-rè-) interessere, angå, være viktig, — *uno in qualcosa* gjøre en interessert i noe; *refl* interessere seg (a, di, per for), ta seg av, *non mi interessa dei fatti altrui* jeg interesserer meg ikke for andres saker; *interessatevi dei fatti vostri* pass deres egne saker, *interessato* interessert egennyttig, — *m* merk interessent, deltaker, *gli interessati possono rivolgersi a —* de pågældende kan henvende seg til
interesse m interesse, andel, egennytte, rente(fol), pl interesser, anliggender, renter, forretninger; — *composto* rente og rentes rente, *comunità d'interessi* interessefellesskap *fare gli interessi di uno* arbeide i ens interesse, *godimento degli interessi* rentenytelse, *prendo — ai tuoi casi* jeg interesserer meg for ditt ve og vel, *servizio degli interessi*

forrentning; *interessenza* f andel, provisjon; *interessoso* sj egennyttig
interessa f fullstendighet, helhet
interferenza f interferens, vekselvirkning; *interferire* (-isco) interferere
interfogliare (a), legge blanke blad, ark i (bok o.l.), *interfoliare*; *interfogliatura* f interfoliering, *interfoglio* m innlagt blankt ark, interfolium
interiezione f intereksjon, utropsord
interim m interim, midlertidig stilling; *reggere l'— degli esteri* bestyre utenriksdepartementet (inntil ny minister er utpekt)
interinale midlertidig, foreløpig, provisorisk; *interinale* m midlertidig stilling, tilstand; *interino* interimistisk, midlertidig, foreløpig (ansatt)
interiore indre, — *m* det indre, *gli interiori* le interiora innvollene; *interiormente* innvendig
iterito rett, rank som et lys, hard
interlinea f linjemellomrom; typ reglett, *interlineare* interlinær, mellom linjene; — *v. (-li-)* skrive mellom linjene; typ, skille linjer; *interlineatura* f, *interlineazione* f det å skille linjer, linjeavstand
interlingua f hjelpespråk (f eks. *esperanto*)
interlocutore m (f -trice) deltaker i samtale, dialog, pl personer (i teaterstykket); *interlocutoria* f, (*sentenza*) — (jur) kjennelse i sekundært spørsmål, *interlocuzione* f det å delta i samtale; jur, avsi kjennelse, *interloquire* (-uco) tale med, blande seg i samtalen, jur avsi kjennelse
interludio m mellomspill, interludium
interlunio m månemørke
intermediario mellomliggende, — *m* mellommann, formidler, megler; *per l'— di —* gjennom
intermedio mellomliggende; — *m* mellomtid, *intermeso* se *intermettere* sj avbryte, *intermezzo* m mellomtid, mellomspill, intermezzo
interminabile endelos, uendelig; *interminato* avsluttet; sj uendelig
intermissione f avbrytelse, stans; *intermittente* ujevn, brutt, intermitterende; *intermittenza* f det å være ujevn, intermitterende
internamento m internering; *internare* (-è) internere, drive, sikke inn, innlegge (på asyl); *internarsi nel bosco* trenge inn i skogen; *internarsi in uno studio* fordype seg i et studium
internazionale internasjonal, mellomfolkelig, — *f* internasjonal, *internazionalismo* m internasjonalisme, internasjonal, *internazionalista* m internasjonalist, *internazionalità* f internasjonalitet
interno indre, innvendig, innvortes, intern, innenlandsk; — *m* indre, sport innerwing, (*alunno*) — kostskoleelev; *Via Dante 6 — 9* via Dante nr 6, leilighet nr 9, *Ministro dell'—* (el - degli interni) innenriksminister *medicina interna* indremedisin, *per uso —* til innvortes bruk
internunzio m pavelig sendemann
inter nos litt mellom oss
int(i)ero hel, ganske, fullstendig *un anno —* et helt år; *latte —* helmelk; *per —* i sin helhet, fullstendig; — *m* et hele, mat helt tall
interparlamentare interparlamentarisk
interpellante m forespørger, interpellant; *interpellanza* f forespørsel, interpellasjon; *interpellare* (-pe-) interpellere, forespørre, *interpetrare* se *interpretare*, *interplanetario* interplanetarisk
interpolamento m interpolering, *interpolare* (-è) innskyte, litt, mat interpolere, *interpolatore* m (f -trice) interpolator, tekstforfalsker; *Interpolazione* f innskudd, interpolasjon

interponte *m* *mar* mellomdekk

interporre (*-pōnga*) innskyte, anvende. — *appellu* (*jur*) appellere, anke; — *ricorso a* søke til flukt til — *tempo* nøle, *refl* legge seg imellom, megle, *interposti se interporre*, *interpositore m* (*f -trice*) *sj* megler, mellommann; *interposizione f* mellomkomst, megling; — *di tempo* nøling, *interposto se interporre per interposta persona* ved hjelp av en mellommann, megler, tredjemann

interpretare (*-tēr-*) (for)tolke, utlegge, tyde, forklare, gi uttrykk for (følelser), spille (rolle), *interpretativo* fortolkende; *interpretatore m* (*f -trice*) fortolker, tolk, *interpretazione f* (for)tolk(n)ing, *interprete m* tolk, fortolker

interprovinciale som angår flere provinser

interpungere sette skille tegn (*i*), interpunktere; *interpunzione f* tegnsetting

interramento *m* nedgravning, det å stro med jord, *interrare (e)* stro med jord, bli fylt med sand, grave ned, begrave; *refl* fylles med sand (*havn o.l.*), *interre m* *hist.* interrex, midlertidig konge, *interregno m* interregnum, *interrimento m* tilsanding

interrogante *m* spørsmålsstiller, *interrogare (-tēr-)* spørre (ut), rådspørre, spørre, høre (etev), avhøre (partene i en sak), *interrogativo* spørrende, (*punto*) — spørsmålstegn; *interrogatore m* (*f -trice*) spørsmålsstiller, *interrogatorio* spørrende, spørre; — *m jur* avhoring av anklagede el. partene, *interrogazione f* spørsmål, spørresetning, forespørsel

interrompere avbryte, — *la comunicazione* bryte (telefon)forbindelsen; legge på røret, *refl* bryte av, stanse opp, *interrotto, interrotti se interrompere*; *interruttore m* (*f -trice*) avbryter, elektr. bryter, kontakt, — *di accensione* tenningsnøkkel (*i bil.*), — *elettrica a tempo* trappeautomat, — *a leve* vippekontakt, — *di minima relè*, *interruzione f* avbrytelse; forstyrrelse, — *della circolazione* trafikkstans

intersecamento *m* skjæring, kryssing, *intersecante* skjærende, kryssende, *intersecare (-tēr-)* (gjennom)skjære, krysse, *intersecazione f* (gjennom)skjæring, kryssing, skjæringspunkt, *intersezione f* skjæring, punkt

interstiziale mellomroms *interstizio m* mellomrom

intertrigine *f* med hudløshet, betennelse (*i* hudfolder), intertrigo

interurbano mellombys; *telefono* — telefon for utenbys samtaler rikstelefon

intervallo *m* mellomrom, avstand, *mus.* intervall, *teat.* pause, — (*di tempo*) mellomtid; *a intervalli* med mellomrom, av og til; (*momento di*) *lucido* — lyst øyeblikk

intervenire (*-vengo*) legge seg imellom, intervenere, være med, delta, hende, skje, gjøre inngrep — *a una festa* delta i en fest; *Interventista m* intervensjonist; *intervento m* intervensjon, mellomkomst, det å skride inn, inngrep, *con l'— di* i nærvær av, ved, gjennom, *intervento se intervenire*, — *m* deltaker, *intervento f* *se intervenire*

intervista *f* intervju, *intervistare* intervjuer, *intervistatore m* (*f -trice*) intervjuer

interzare (*tē*) sette inn en tredje (mellom to andre), — *a doppio* spikre fra begge sider, feste godt

intesa *f* forståelse, enighet, *esser d'—* være enige; *darsi l'—* avtale, bli enig om, *star sull'—* være på

vakt (*fig.*); *volonta d'—* vilje til forståelse; *Intesi se intendere*, *Inteso se intendere ben* — vel å merke; *ben — che ...* underforstått at ..., på den betingelse at ..., når bare ...; *è cosa intesa che ...* det er en avtalt sak at ...; *essere Intesi* være enige, *non darsene per* — ikke bry seg om det; late som en ikke vet, forstår det, *mal —* misforstått; *resta — che ...* det er avtalt at ...; det er en avtale at ..., *come siete rimasti Intesi?* hva har dere avtalt? hva er dere blitt enige om?

interessere (*tē*) innveve, flette (inn), *fig.* iverksette, få i stand, *interessato se interessere*

intestare (*e*) innskrive, innregistrere, adressere (*a* til) merk innføre på navn, føye sammen endene av noe (bjelker o.l.), — *una pagina a ...* gi en side overskriften ..., *refl* være stå (*i* noe), sette seg i hodet, *intestato* sammenføyd, innskrevet, *stamare (ah) — (jur)* dø uten å ha skrevet testament, *intestatura f* sammenføying, innskriving, *fig.* stahet, typ. kolumnetittel, *intestazione f* overskrift, tittel, titulatur

intestinale tarm-; *intestino* indre, innvortes, *guerra intestina* borgerkrig; — *m* tarm; *pl* innvoller; — *cieca crasso, tenue* blind-, tykk-, tynntarm,

inteso poet. *se* *interessato*, *intepidire se* *intepidire intero se intero*

intiguare (*og refl.*) *sj* bli mell-, markspist, *Intignatura f* mell-, markhull(er)

intimare (*-ti-*) byde, befale, pålegge, *jur.* forkynne, — *a una di* oppfordre en til å, — *l'alt (fig.)* kommandere holdt, si stopp, — *la guerra* erklære krig, — *la resa* oppfordre til overgivelse, *Intimazione f* oppfordring, ordre, pålegg, forkynning, — *di guerra* krigserklæring

intimidazione *f* trusel, det å skremme, *Intimidimento m* det å skremme, *Intimidire (-isco)* gjøre synert, skremme, true

intimità *f* intimitet, fortrolighet, *intimo* innerst, inderlig, fortrolig, *intim, amico* — hjertevenn, — *m* det innerste, god venn; — *di casa* husvenn, nær venn av familien

intimorimento *m* det å skremme, *Intimorire (-isco)* gjøre, bli redd, *refl* bli redd

intingere dyppe (*penn, finger, gaffel etc.*), — *in un delitto* være delaktig i en forbrytelse; *Intingolo m* saus (*til å dyppe brød i*), *Intinse se* *intingere*, *Intinto se* *intingere* — *adj.* utbløtt, oppbløtt, *fradito* — (*F*) bløtt til skinnen, — *m* saus, *sj* (*se* *intingolo*)

intirannire (*-isco*) bli tyrann, tyrannisk

intirizzimento *m* det å stivne, *Intirizzare (-isco)* gjøre, bli stiv (*refl.* av kulde), *refl* stivne, *Intirizzato* stiv, stivnet

intischiare (*-isca*) få, ha svinnstøt el. tæring; (*om plante*) tørke inn, forkroples, *fig.* tæres hen (av smerte, kjedsomhet o.l.)

intitolamento *m* det å benevne, kalle; *intitolare (-ti-)* benevne, gi tittel el. overskrift, oppkalle (*a etter*); tillegge (*qualcosa a uno* en noe); *Il libro si intitola ... il libro è intitolato ...* boken heter ..., *intitolazione f* tittel, titulatur, benevnelse, tillegning

intoccabile som ikke kan røres

intollerabile utålelig, uutholdelig, *Intollerante* intolerant, *intolleranza f* intoleranse

intombare (*o*) gravlegge

intonabile som kan stemmes, istemmes

intonacare (*o*) pusse (mur), hvitte; *intonacatura f*

hvitting, pussing: **intonaco** *m* (pl -chi) (kalk)puss, murpuss.

intonare (-to-) stemme (instrument), islemme (sang); **intonere**, sette inn, falle inn, avstemme (farge), *fig* snakke i en høy, irritert tone, *questo cappello s'intono bene col vestito* denne hatten står godt til togets farge, **intonato** renstemt, som synger rent; **intonazione** *f* tonefall, intonasjon (gram., mus.), avstemning (farger), stemning, *dal f ~ angli* tonen

intonso poet uraket; ubeskåret (buk), **intonire** (-isco) gjøre, bli bedøvet, treg, *refl* bli bedøvet, treg

intoppare (-to-, ~ -tin) møte tilfeldig, løpe på, støte på, snuble over, **intoppo** *m* (for)hindring

intorbare etc. *se* **intorbidare** etc., **intorbidamento** *m* det å gjøre mørk, uklar, vanskelig, **intorbidare** (-o), **intorbidire** (-isco) gjøre mørk, grumset, *fig* forplumre, forkludre, *refl* bli mørk, grumset, vanskelig, urolig, *i tempi s'intorbidano dei loro umiliati* tider

intormentimento *m* det å stivne, sovne (om lemmer), **intormentire** (-isco) gjøre stiv; få (lem) til å sove, bli stiv, sove (*og refl*)

intornare (-to) *v* omgi, **intorno**, ~ (-a) om, omkring, omkring, *d ~ all ~ om*, omkring, ~ ~ rundt omkring, *darsi d ~ per* legge seg i selen for, virke for, *levare una d ~* skaffe seg en fra halsen, *d ogni ~* fra alle kanter

intorpidimento *m* det å gjøre, bli treg, **intorpidire** (-isco) gjøre treg (*og fig*) bli treg (*og refl*)

intortigliare (-to) -ano, *ver*, tvinne

intoscaltre (-isco) gjøre, bli toskansk (*og refl*)

intossicare (-o) forgifte, **intossicazione** *f* forgiftning — *alcolica* alkoholforgiftning

intostire (-isco) gjøre hard, stiv

intozzare, *også refl* bli tykk, svær

intra part *se*, *fra tra* **intradosso** *m* arket, hvelving, el huet underside

intraducibile uoversetelig

intrafinefatta iakå helt, fullstendig straks

intraschiare etc. *se* **trasciare** **intraschiamento** *m* hindring, forvirring, forstyrrelse, **intraschiare** (-a) forvire, forstyre, hindre, hemme, sjener, **intraschio** *m* hindring, forvirring, forstyrrelse

intramezzo *m* mellomrett, **intramezzare** (-e) dele, legge mellom, **intrampalato** oppstyrt

intransigente uforsonlig, umedgjorlig, **intransigenza** *f* uforsonlighet, umedgjorlighet

intransitivo intransitiv

intrappolare *sj* fange i felle (*og fig*)

intraprendente foretaksom, driftig, nevenytlig, *modig*, **intraprendenza** *f* foretakksomhet, **intraprendere** foreta, begynne på, *fig* slå inn på, **intraprendimento** *m* *sj* foretagende, tiltak, **intraprenditore** *m* *f* -trice, *v* entreprenør, **intrapresa** *f* foretagende, tiltak, entreprise, **intrapresi**, **intrapreso** *se* **intraprendere**

intrasgredibile uoverskridelig

intrattabile umedgjorlig, **intrattabilità** *f* umedgjorlighet

intrattenere (-tengo) oppholde, underholde, *intrattarsi a parlare di qualcosa* dvele, oppholde seg ved noe, *si è intrattenuto due semestri su Dante* han har holdt på med Dante i to semestre

intravvedere (-ve-) skimte, ane, — *d pericolo* øyne faren, **intraversare** (-re-) krysse, gå tvers over, legge på tvers, **intravvenire** (-vengo) *sj* hende, skje, være til stede, **intravvisto** *se* **intravedere**

intrecciamento *m* fletting, sammenslyngning, **intrecciare** (-e) flette, slynge sammen; — *danze*, *balli* danse i ring, ~ *amicizie* knytte vennskaper, **intrecciatura** *f* fletting, sammenslyngning, **intreccio** *m* fletting, forvikling, sammenslyngning, *fig* intrige, *commedia d' ~* intrigestykke

intrepidezza *f* djervhet, uforferdethet, **intrepido** uforferdet, dristig, djerv

intricare forvikle, hemme, hindre, **intrico** *m* (pl -chi) forvikling, innviklethet, rot

intridere bløte opp, helle vann i; elle, lilamusse, *se også intriso*

intrigante *m. adj* renkesmed, intrigant, **intrigare** intrigere, smi renker, *sj* forvikle, innvikle, bringe i uorden, **intrigarsi in una cosa** legge seg opp i noe, **intrigo** *m* (pl -ghi) intrige, forlegenhet; noe innviklet, mekanisme, *mettere in ~* sette i knipe

intrinsecare, **intrinsecare** (-rin-) gjøre fortrolig (*con med*), bli fortrolig (*og refl*), **intrinseco** (pl -chi) indre, fortrolig, intim, ~ *m* indre, innerste vesen, indre verdi, *il suo (amico)* ~ hans fortrolige (venn) el hjertensvenn; *nel suo ~* i sitt innerste, innerst inne, *valore ~* indre verdi, metallverdi, **intrinsechezza** *f* fortrolighet, **intrinseco** *se* **intrinseco**

intrisi *se* **intridere** **intriso** *se* **intridere** ~ *di sangue* blodflekket, ~ *m* deig, velling

intristire (-isco) bli ond, (om planter) tørke inn, forkroples

introdotto *se* **introdurre** **introducibile** som kan innføres, **introducimento** *m* *v* innføring, **introdurre** (-duco) innføre, føre inn i, introdusere; *refl* trenge (seg) inn, **introdussi** *se* **introdurre**, **introduttivo** innførende, innledende, **introduttore** *m* (-rice) innfører, **introduttore** *sj* innledende, **introduzione** *f* introduksjon, innførelse, innføring, innledning, forord, mus forspill, ouverture

introgolare (-ro-) skilne, sole til

introltare (-o) innkassere, inndrive, **introlto** *m* inngang, inntekt, *el* **introlto**, inngangsbønn

intromesso *se* **intromettere** innføre, føre inn i; *refl* legge seg imellom, blande seg opp (*in* i); **intromisi** *se* **intromettere** **intromissione** *f* innføring, mellemkomst, innblanding, meg ing

intronamento *m* det å ordene, **intronare** (-to) bedøve, ordene, ~ *l'aria* få luften til å dirre

intronfiare (-o) blåse seg opp, briske seg

intronizzare sette på tronen, innsette (biskop), **intronizzazione** *f* innsettelse

introspectivo introspektiv, **introspezione** *f* introspeksjon, selvansøkelse

introvabile ikke til å finne, oppdrive, sjelden

intrudere trenge inn, *refl* trenge seg inn, på

intrufolare (-u) (*refl*) blande, trenge seg inn

intrugliare (-u) blande, rote sammen; rote, *refl* grise seg til, rote seg opp (*in* i), **intrugliarsi in** *stomaco* odelegge sin mage, **intrugliarsi con una** menge seg med en; **intruglio** *m* skvip, rot, miskmask, sammensurium, lyssky affære; **intrugione** *m* rotekopp

intruppare *refl* stivle sammen, flokke seg

intrusi *se* **intrudere** **intrusione** *f* det å trenge seg inn (på), **intrusivo** geol som har trengt seg inn mellom andre bergarter, **intruso** *se* **intrudere**; — *m* påtrengende person, ubuden gjest

intuffare dukke ned

intuire (-isco) forstå intuitivt, erkjenne umiddelbart, **intuitivo** intuitiv, umiddelbart innlysende, **intuito** *m* intuisjon, umiddelbar erkjennelse; *per*

intuitiv *se intuito se intuito intuizione* / *intu*
 um ddebar erkjennelse
intumescenza / *med* oppsvulming, oppsvulmehet
intumidire / *-isco* svulme, hovne opp
inturgidire / *-isco* svulme opp
intus et in cute, conoscere una ~ kjenne en ut og inn
inuguale etc se ineguale etc
inulto uhevnet, ustraffet
inumanità / *umenneskelighet*, *inumano* umenneske-
 lig, grusom, *inumare* / *int* begrave, jorde; *inuma-
 zione* / *begravelse*
inumidire / *-isco* fukte, *tanto da* ~ *le labbra* bare
 en liten dråpe, *da* iakk' *refl* bli fuktig
inurbanità / *uhøflighet*, *udannethet* *inurbano* uhøf-
 , g, udannet, *inurbare* *refl* *gi* gå inn i byen, bli
 borger.
inuzato, inusitato uvanlig, ute av bruk
inutile unyttig, ubrukelig, ørkesløs, *inutilità* / *unyt-
 tighet*, ørkesløshet, *inutilizzare* gjøre unyttig, ikke
 gjøre bruk av, *inutilizzato* ubrukt, uavendt
 uoppdyrket, *inutilmente* til ingen nytte
inuazzollire / *-isco* vekke lyst, begjer hos, hisse opp
invadente *fig*, påtrengende; ~ *m* påtrengende
 person, *invadenza* / *påtrengenhets*, det å legge seg
 opp i andres saker, *invadere* trenge inn i, gjøre
 invasjon i, besette, oversømme, hjemsoke (*epi-
 demia* ~ *i diritti di uno* gripe inn i ens rettigheter,
 ~ *un negozio* storme en forretning, *invaditore* *m*
 / *-trice*, inntrengende fiende
invaghimento *m* fortryllelse, forelskelse; *invaghi-
 re* / *-isco* *sj* fortre, e gjøre forelsket *gi* *vs* *a tu* *di*
refl få lyst (*di* på), forelske seg (*di* i)
invalere / *ai*, *invalidolare* / *ai* *sj* sortne (*drue*,
invalidere / *-valgo*) vinne innpass, bre seg, *invalidabile*
 som kan gjøres ugyldig, *invalidamento* *m* det å
 gjøre ugyldig, annullering, *invalidare* / *ai* gjøre,
 erklære ugyldig, avkrefte, gjøre til invalid, *inva-
 lidazione* / *f* *sj* se. *invalidamento*, *invalidità* / *f*
 ugyldighet; arbeidsudyktighet, *invalidità*, *assicu-
 razione contro l'* ~ *invaliditetsforsikring*, *invalido*
 invalid, jur. ugyldig, ~ *m* invalid; *invulgiare*
 / *di* pakke i koffert, *invalidi*, *invalido* *se* *invalidare*
invalidare / *ai* gjøre bli nabilsk, *refl* bli innbilsk
invano forgjeves, til ingen nytte
invarcabile uoverskridelig
invariabile uforanderlig, *invariabilità* / *f* uforander-
 lighet, *invariato* uforandret
invasamento *m* besetelse, det å plante i polte
invasare / *om* djevel, besette, *sj* plante i polte; *fig*
 besette, beta, *invasatura* / *f* det å plante i polte;
 slede under skip på slippi, *invasi* *se* *invadere*
invasione / *f* invasjon (*di* i), innfall, overfall, beset-
 telse, det å gripe om seg, utbredelse, *invaso* *se*
invadere, ~ *m* det å ta inn vann i basseng; den
 innalte vannmengde, *invasore* *m* / *f* *-vaditrice*
 inntrengende fiende; *l'esercito* ~ *invasjonshæren*,
invecchiamento *m* det å bli gammel, *invecchiare* / *ai*
 gjøre, bli gammel, eldes, foreldes, *il cuore non*
invecchia hjertet el. sinnet eldes ikke, *a tavola non*
s invecchia ved bordet eldes man ikke (*di* *ved*
borde *har* *en* *det* *godt*),
invece i stedet (*di* for), derimot, tvertimot, dog, ~
di *lui* i hans sted, i stedet for ham
invellire / *-isco* skjelle voldsomt, *contro* på)
invenire / *-isco* gjøre, bli forbitret; *refl* bli forbit-
 ret, hisse seg opp, *invenito* forbitret
invendibile uselgelig, *invendibilità* / *f* useggenhet;

invendicabile som ikke kan hevnes, *invendicato*
 uhevnet, *invenduto* *av* *gi* kkes vgt
inventare / *ai* oppfinne, *fig* finne på, *non ha*
inventato la polvere han har ikke sagt noe origi-
 nalt, han har ikke oppfunnet kruttet, ~ *di sana*
piania finne på fra først til sist; *quante ne inventa*
 for en løgnhals! *se non è vero è ben inventato* om
 det ikke er sant, så er det godt funnet på.
inventariare / *ai*, oppta fortegnelse over, *inventario*
m inventar(liste), fortegnelse, katalog, *accettare*
un'eredità con il beneficio dell' ~ (*jur*) erklære seg
 villig til å motta arvt først når boet er inventari-
 sert, *inventato* funnet på (opp), oppdiktet
inventiva / *f* oppfinnsomhet, *inventivo* oppfinnsom,
inventore *m* / *f* *-trice* oppfinner; *invenusto* ikke
 yndig, lue pen, *invenzione* / *f* oppfinnelse, påfunn,
 dikt, løgn, *brevetto d'* ~ *patenti* på oppfinnelse,
f ~ *della Croce* gienfunnet av Kristi kors (*ten*
reugios fest)
inverdire / *-isco*, gronskes, bli grønn
invercondia / *f* skam øshet, *invercondo* skamløs
invergare surre (*se* i)
inverisimile *se* *inverosimile*
inverigliare / *-mi*, farge sterkt rød
invermiare / *-isco* / *og* *refl* / bli markstucken
internale vinter; *sport* ~ *vintersport*, *internala* / *f*
 vinter, overvintring
inverniciare / *-mi*, fernissere, lakkere, *inverniciata* / *f*
 strøk (med ferniss lakk), *inverniciatore* *m* / *f* *-trice*,
 lakkerer, maler; *inverniciatura* / *f* lakkering, ferniss,
fig overflatisk kjennskap, dannelses
inverno *m* vinter, *d'* ~ om vinteren; *nel cuore*
dell' ~ *midi* på vinteren, *vestiti da* ~ *vinterklær*
invero / *int* faktisk, virkelig, *inverosimiglianza* / *f*
 usannsynlighet, *inverosimile* usannsynlig
inversione / *f* inversjon, omstilling, ~ *della marcia*
omstilling (av motor i motsatt retning), ~ *della*
rotta kursendring, ~ *sessuale* seksuell abnormi-
 tet, *inverso* omvendt, motsatt, ~ (*di*) *lui* mot ham,
all'inversa på vrangen, omvendt, bakvendt, *inver-
 sore* *m* (strøm)vender
invertibrato *sj* hvirvellos, *invertire* *sj* *se* *invertire*
invertibile omstillelig, vendbar, *invertibilità* / *f* om-
 stillelighet, vendbarhet, *invertimento* *m* *sj* omstil-
 ling, *invertire* / *-isco* vende om, stille om, ~ *la*
marcia gire (fra revers til forover el omvendt) ~
le parti bytte roller, *invertito* *m* person med
 abnormt kjønnsliv, *invertitore* *m* / *f* *-trice* vender,
 (strøm)vender, bryter, omstiller
invescamento *m* det å få, gå på limpinnen (*og* *fig*)
invescare / *ai* fange på limpinnen (*og* *fig*); smøre
 fugelimp på, *refl* gå på limpinnen, la seg lokke,
invescatore *m* / *f* *-trice*, fuglefanger, lokker, forfø-
 rer
investibile som kan investeres, anbringes
investigabile som kan utforskes; *investigamento* *m*
 undersøkelse, *investigare* / *ai* utforske, granske,
 etterforske, undersøke, *investigativo* etterforsk-
 nings-, *agente* ~ oppdagelsesbetjent, detektiv,
investigatore *m* / *f* *-trice* etterforsker, *investiga-
 zione* / *f* (etter)forskning, undersøkelse
investimento *m* overfall, angrep, påkjørsel; sam-
 menstøt, investering, *investire* / *ai* innsette, bekle-
 de, investere (*di* med), *mi* / *angripe*, *investere*, / *bit*
etc / stote sammen, kolliderer, kjøre på, *refl* stote
 sammen, iklede seg, *investirsi della parte di uno*
 leve seg inn i ens situasjon, leve seg inn i rollen,
investirsi della propria autorità iklede seg sin fulle

- myndighet, investitura *f* innsettelse i embete, investitur
- inveterato foreldet, inngrodd
- invetriare (*e*) forsyne med glass, glaserer (steintøy), invetriata *f* glassrute; invetriato *se* invetriare, ~ *adj.* *fig* frekk, skamløs; invetriatura *f* det å forsyne med glass, glasering
- invettiva *f* stordentale, utskjelling, omgang
- inviable som kan sendes; inviare (*-vi-*) sende, inviato *m* utsending, sendebud; ~ *speciale* utsendt korrespondent; ~ *straordinario (e ministro plenipotenziario)* spesiell utsending (og befullmektiget minister)
- invidia *f* misunnelse, degno *d'* ~ misunnelsesverd; fare ~ vekke misunnelse, invidiabile misunnelsesverd, invidiare (*-vi-*) misunne; *litt.* necke, frata; invidioso misunnelig, ~ *m* misunner, invido *litt.* misunne *ig*
- invigilare (*-vi-*) ~ *a* overvåke, våke over, ~ *che* overvåke *at*
- invigliacchire (*-isco*) (*og refl.*) bli feig, tape motet
- invigorimento *m* styrketilsc, invigorire (*-isco*) styrke, bli sterk, *refl.* bli sterk, komme til krefter
- invilare (*-isco*) ta motet fra, trykke, slå ned (*pris*) *refl.* bli motløs; (*pris*) falle, invillare (*-isco*) *s* bli bonde, *fig* bli bondsk
- invilupamento *m* innvikling forvirring inviluppare innvikle forvirre *refl.* forvikles gå i surt rolt seg bort *in i*, inviluppo *m* forvirring, forvikling pakke, bunt omslag, innpakning
- invincibile uovervinne *ig* *f* ~ armata den uovervinnelige armada, invincibilità *f* uovervinnelighet
- invincibile (*-isco*) gjøre, bli bløt; mykne
- invio *m* sending, forsendelse, *f* ~ delle truppe *al fronte* troppesendelse(n) til fronten
- inviolabile ukrenkelig, inviolabilità *f* ukrenkelighet
- involato ukrenket, uberørt
- inviperire (*-isco*) (*og refl.*) bli rasende, frese av caseri, inviperito rasende (*som en hoggorm*)
- invischiare (*-vi-*) smøre lim på, få, gå på limpinnen; lokke, besnære; *refl.* gå på limpinnen, inviscidare (*-isco*) bli sleip
- invisibile usynlig, *fig* vanskelig å treffe; invisibilità *f* usynlighet, inviso *litt.* illesett
- involare (*-isco*) (*og refl.*) bli livlig
- invita, ~ Minerva til tross for manglende talent, invitare innbyde, oppfordre, invitare, *tekn.* skru til, fast; invitativo innbydende, oppfordrende, invitato *m* innbuden, gjest; invitatore *m* (*f* -trice), innbyder, vert; invitatorio *sj.* innbydende, innbydelses-, invitasjons-; invitatura *f* det å skru til inviterole *litt.* innbydende, invitare (*-isco*) *sj.* beplante med vinranker, invito *m* innbydelse, oppfordring, invitasjon, tener *f* ~ ta imot innbydelse
- invitto *litt.* ubeseiret
- inviziare (*-vi-*) skjemme bort, forkjæle, invizzare (*-isco*) visne
- invocabile som kan anropes, påkalles, invocare (*to*), anrope, påkalle, bønnfalle, ~ *la morte* ønske seg døden, invocativo bønnfallende, påkallende, invocazione *f* påkallelse, det å bønnfalle
- invogliare (*o*) gi lyst (*to til*); *refl.* ha, få lyst (*di qualcosa til noe*), invoglio *m* *sj.* omslag, innpakning
- involvimento *m* roving, rov, *sj.* flukt, involare (*to*) rove, *refl.* flykte, forsvinne, involatore *m* (*f* -trice) rover, involgere omvikle, *fig* innbefatte, dra med seg, ~ *uno in qualcosa* dra en inn, blande en inn i noe, involgimento *m* *sj.* omvikling, involo *m* start (*fly*), involontario ufrivillig
- involvere (*-isco*) bli slå, ondskapsfull (*som en rev*), involsi *se* involgere
- involtare (*to*) omvikle, innhulle; involtata *f* rask, skjodesløs innpakning; bunt, involtato *m* bunt, liten pakke, *pl* sl. benløse fugler, involto *se* involgere, ~ *m* bylt, pakke, involucro *m* hylster, bot svop, ~ *di caldaia tekn.* kjelebekledning, involuta innviklet, dunkel, involuzione *f* innviklehet; innvikling, *biol.* tilbakegang, tilbakegående utvikling, ~ *senile* det å skrumpe inn av alder, det å gå i barndommen, involvere *poet.* medføre, *se*: involgere, involvimento *m* det å medføre, innvikle
- invulnerabile usårbar, invulnerabilità *f* usårbarhet, invulnerato usåret
- inzaccherare (*to*) skitne til; inzafardare sette til, inzavorrare (*to*) ballaste; inzeppare (*e*) stappe full, proppe, feste, støtte med kile, inzeppatura *f* stopping, fylling, kiling, inzolfamento *m* det å sprøyte med svovel; inzolfare (*to*) oversprøyte med svovel (*sef* vinranker), inzolfatolo *m* svovelsåse, inzolfatura *f* svovelsprøyting
- ingotichire (*-isco*) gjøre, bli grov, udannet
- inzuccherare (*am* *nn*, gå til hodet, *refl.* drikke seg full, *fig* bli slå, forelske seg, inzuccheramento *m* sukring, inzuccherare (*u*) sukre, strø sukker på *fig* kjærtegne, inzuccherata *f* sukring, inzufolare *u* *sj.* hisse, sette opp
- inzuppamento *m* det å gjøre, bli bløt, inzuppare bløte (opp), legge i bløt; inzuppato gjennombløt
- io jeg, ~ *m* jeg, individ, ~ *come* ~ jeg for min del, ~ *per parte mia* jeg for min del, hva meg angår, *due il io* jeg er, *il mio* ~ mitt jeg, *non sono più io* jeg er ikke lenger meg selv
- iodato jodholdig, jod-, ~ *m* jodurt salt, iodico (*pl* -ci) jodholdig, jod-, iodio *m* kjem., jod, iodismo *m* jodforgiftning, iodofornio *m* jodoform, iodogaron jodoformert gassbind ioduro *m* kjem. jodforbindelse
- ioga *m* (*pl* -ghi, yoga(tilhenger)), loghia *m* *inv.* yogi
- iolo *f* yolle, ~ *a quattro (juniores)* (junior)sirer
- ione *m* ion, ionico (*pl* -ci) jonisk, ionio, *il Mare* ~ Det joniske hav
- ionizzazione *f* med elektrisk behandling
- iota, *a* ~ i massevis
- iota *m.* *f* i (*på gresk*), non sapere un ~ være fullstendig uvitende, non valere un ~ ikke være en døyt verdi
- ipallage *f* gram hypallage, ipecacuan *f* sl. amerikansk plante, sl. brekkmiddel (*av denne pl.*)
- ipersensibile *f* overfølsom hørselsans; iperalgesia *f* overfølsomhet for smerte, hyperalgesi
- iperbato *m* gram omstilling, inversjon, iperbole *f* gram hyperbol, *mat* hyperbel; iperboleggiare (*-le-*) overdrive, iperbolico (*pl* -ci) overdreven
- iperboreo nordlig, langt mot nord, ~ *m* hyperboreer, iperbulia *f* sterk vilje, stivsinn, hyperbuli
- ipercorrezione *f* overkorrekthet; ipercriticismo *m* overkritiskhet ipercritico (*pl* -ci) overkritisk
- iperdattilia *f* det å ha for mange fingrer, hyperdaktili
- iperdulia *f* sl. ekstra dyrkelse (*av Jomfru Maria*)
- iperemia *f* forøkelse av blodmengden i et organ, hyperemi, iperestesia *f* med overfølsomhet iperidrosi *f* overdreven svette
- ipermetrope *m* *f* langsynt person, ipermetropia *f*

langsynhet, *ipermetropo* langsynt (øye); *ipermnesia* / overdreven hukommelse
ipernutrizione / overernæring
iperossida *m* hyperoksyd
ipersensibile overfølsom *ipersensibilità* / overfølsomhet
ipertensione / for høyt blodtrykk
ipertricosi / åbnorm hårvekst
ipertrofia / hypertrofi, overutvikling
iperurbanismo *m* språklig overkorrekthet
ipnosi / hypnose *ipnotica* *pl -ci* hypnotisk *ipnotismo* *m* hypnose *ipnotismo* *m* hypnotisme *ipnotizzare* hypnotisere *ipnotizzatore* *m* / *ipse* hypnotiser
ipancusia / nedsatt hørsel *ipalgesia* / med nedsatt følsomhet
ipobaropatia / fjellsyke, luftsyke
ipocondria / hypokondri, innbilt syke, *fig* humørsyke *tung* *no ipocondriaco* *pl -ci* hypokondrisk, innbilt syk, humørsyk, tungsinlig, ~ *m* hypokonder, *ipocondrico* *(pl -ci)* hypokondrisk, ~ *m* hypokonder
ipocrisia / hykleri, *ipocrita* hyklerisk; ~ *m* hykler, *ipocrito* hyklerisk
ipoderma *m* med underhud, *ipodermico* *(pl -ci)* under huden, underhuds-; subkutan, hypoderm
ipofisi / anat hypofyse
ipogastrio *m* underliv, *ipogastrico* *(pl -ci)* underlivs-
ipogeo *m* underjordisk rom, gravhvelving
ipometrope *m* / nærsynt person; *ipometropia* / nærsynhet, *ipometropo* nærsynt
ipostasi / *ri*, med hypostase; *ipostatico* *(pl -ci)* *ri* hypostatisk, *piaga ipostatica* liggesår, *ipostenia* / kraftløshet *ipostilo* *m* hypostyl
ipoteca / *jur* pant i fast eiendom, hypotek, *gravato*, *di ipoteche* sterkt pantsatt, *prima*, *seconda* — 1, 2 prioritetslån; *conservatore delle ipoteche* hypotekoppbevarer, *prendere accendere un* ~ opppta et hypotek(lån), *ipotecabile* som kan belånes, *ipotecare* (*è*, belåne, ta pantelån på, *ipotecario* hypotek-; *banca ipotecaria* hypotekbank
ipotensione / for lavt blodtrykk
ipotenusa / *mat* hypotenus, *ipotesi* / formodning, gjetning, hypotese, *nella peggiore* ~ i verste fall *per* ~ som hypotese, forutsetningsvis; *ipotesico* *(pl -ci)* hypotetisk, *ipotiposi* / *gram* hypotypose, *ipotrofia* / underernæring
ippica / hestesport, *ippico* *(pl -ci)* heste-; *corsa ippica* hestevæddeløp, *ippocampo* *m* sjøhest, havhest, *ippocastano* *m* hestekastanje; *ippodromo* *m* hestevæddeløpsbane, *ippogrifo* *m* hippogryff (*fa* heldyr med fuglehode, vinger og hestekropp), *ippofagia* / det å spise hestekjøtt; *ippofilo* som interesserer seg for hester; ~ *m* hesteelsker, *ippologia* / hestelære, *ippopotamo* *m* flodhest, *ippotrinato* trukket av hester
iprite / sl. giftigass
ipsilon, *ipsilonne* / *y*, *ypsilon*, *ipso facto* *lat* straks, på timen, *ipsometria* / høydemåling, *hypsometr* *ipsometro* *m* hypsometer
ira / vrede, *pl* tvistigheter, *un* ~ *di Dio* (*fig*) i beist, svope, plage, *custa* / ~ *di Dio* det koster en formue, *dire* ~ *di Dio* ad uno ønske en alt mulig ond, *essere in* ~ *a uno* være forhatt av en, *fare* ~ *a uno* ergre en, *iracondia* / hissighet, *iracondo* hissig; *iraddidio* *m* se *ira*, *irade* *m* suitandekret *iranico* *(pl -ci)* iransk, *irascibile* oppfarende, hissig, *irascibilità* / hissighet, *irato* vred, harm (*a* på)
ircono bukke-, vær-, *irco* *m* sj bukk, vær

ire poet (*fa* brukelige former) gå, (*belle*) stå borte, vekk, tapt, se *n'è sto* han er borte (*dod*) *ireos* *m* inv. sverdlije; luktende pulver av denne plante
irico *(pl -ci)* irsk; *iridacea* / *le iridacee* sverdlije-familien, *iridato* regnbuefarget; *iride* / regnbue, anat regnbuehinne, iris, sverdlije, iris; *iridescente* iridiserende, som spiller i regnbuens farger, *iridescenza* / irisering
irlandese irsk; ~ *m* irlander, irer
ironeggiare (*è*) ironisere; *ironia* / ironi; ~ *della* sorte skjebnens ironi, *ironico* *(pl -ci)* ironisk; ~ *m* ironiker, *ironista* *m* ironiker
irato hissig, rasende, oppfarende
irraccontabile som ikke kan fortelles
irradamento *m* (ut)stråling, *irradiare* (*à*) bestråle (ut)stråle, kringkaste, *refl* stråle, bre seg, *irradiatore* *m* (*f -rice*), *adj* (*en*) som stråler, *irradiazione* / bestråling, utstråling, *fys* irradiasjon, *fig*, utbredelse (av sykdom); *irraggiamento* *m* (ut)stråling, *irraggiare* (*à*) stråle; se *irradiare*
irraggiungibile uopnåelig, *irraggiungibilità* / uopnåelighet
irragionevole ufornuftig, fornuftstridig, *irragionevolezza* / ufornuftighet, fornuftstridighet
irrancidire (-*isco*, bli harsk, harskne
irrapresentabile *sf* som ikke kan spilles
irrazionale irrasjonell, irrasjonalt, ufornuftig *irrazionalità* / irrasjonalitet, fornuftstridighet
irreale uvirke g *irrealta* / uvirke ghet
irreconciliabile uforsonlig g *irreconciliabilità* / uforsonlighet, *irrecuperabile* som en ikke kan få igjen ei. få godgjort
irrecusabile uavviselig, ugjendrivelig
irredentismo *m* irredentisme, *irredentista* *m* irredentist, *irredento* ikke befrikk, *terre irredente* områder som står under fremmed herredømme
irredenta, ~ *m* innbygger av slikt område
irredimibile merk. uinnløselig, uoppsigelig; *irredimibilità* / uinnløselighet, uoppsigelighet; *irreducibile* ubøyeelig, *mat* uoppløselig, som ikke kan forkortes
irrefragabile ugjendrivelig, *irrefragabilità* / ugjendrivelighet; *irrefragabile* som ikke kan brytes (*stråle*) uknuselig
irrefrenabile ikke til å bremse, ubendig, ustyrlig
irrefutabile ugjendrivelig, *irrefutabilità* / ugjendrivelighet
irregimentare (-*men-*) plassere i regiment; *fig* samle stridskreftene, ensrette
irregolare uregelmessig, irregulær, uvanlig, *vita* ~ uregelmessig, utsvevende liv, *irregolarità* / uregelmessighet
irreligione, *irreligiosità* / vantro, ugudelighet, irreligiositet, *irreligioso* irreligiøs
irremediabile *lat* som en ikke kan vende tilbake fra, *irremissibile* utligvelig, utligvende, hard *irremovibile* urokkelig, *irremovibilità* / urokkelighet
irremunerabile ubetalelig; *irremunerato* ulønnet
irre orre, *rispondimi senza tanti* ~ ~ snakk ut, ut med språket
irreparabile uopprettelig, uerstattelig, ubotelig, *irreparabilità* / uopprettelighet
irreperibile ikke til å finne, *irreperibilità* / det å ikke være til å finne, uoppdrivelighet
irreprensibile utalelig g *irreprensibilità* / utalelighet
irrepugnabile uimotsigelig, *irrepugnabilità* / uimotsigelighet

irrequietezza *f* rastløshet, uro; **irrequieto** rastløs, urolig; **irrequietudine** *sj.* se **irrequietezza**
irresistibile uimotståelig; **irresistibilità** *f* uimotståelighet; **irresolutezza** *f* ubeslutsomhet; **irresoluto** ubeslutsom; *litt.* uløst; **irrespirabile** ikke til å innånde, skadelig å innånde; **irresponsabile** uansvarlig; **irresponsabilità** *f* uansvarlighet
irretire (*-isco*) fange med garn, *fig* få i garnet, lure, besnære; **irretroattività** *f* det å ikke være tilbakevirkende; **irretroattivo** uten tilbakevirkende kraft
irreversibile som ikke kan vendes om; **irreversibilità** *f* det å ikke kunne vendes
irrevocabile ugjenkallelig; **irrevocabilità** *f* ugjenkallelighet; **irrevocato** *litt* ikke tilbakebetalt
irricevibile uantakelig; **irricevibilità** *f* uantakelighet
irriconscibile ugjenkjennelig; **irriconscibilità** *f* ugjenkjennelighet; **irricordevole** *litt* glemsk
irridere le ut, håne, latterliggjøre
irriducibile ubøyelig; **irriducibilità** *f* ubøyelighet
irriflessione *f* uoverlagthet, ubetenksomhet; **irriflessivo** uoverlagt, ubetenksom
irrigabile som kan vannes, overrisles; **irrigamento** *m* vanning, overrisling; **irrigare** vanne, overrisle; **irrigatore** (*f* *-trice*) vannings-; ~ *m* vanningsapparat; *med* utskylningsapparat; **irrigatorio** vannings-; **irrigazione** *f* vanning, overrisling, *med* utskylning
irrigidimento *m* stivning, stivhet; **irrigidire** (*-isco*, *log refl*) stivne, *fig* *sj* stå fast; **irrigidirsi** *sull'attenti* (*mil.*) stå rett
irriguo *litt* vannrik, overrislings-
irrillevante irrelevant, uviktig, betydningsløs
irrimediabile uopprettelig, ubotelig; **irrimediabilità** *f* ubotelighet
irrisarcibile uerstattelig
irrisi se **irridere**; **irrisione** *f* spott, forhånelse; **irrisivo** hånende, spotsk; **irriso** se **irridere** **irrisore** *m* spotter; **irrisorio** spotsk, spottende; latterlig (*liten*) (*om pris, erstatning o l.*); **prezzo** ~ spotpris
irritabile irritabel; **irritabilità** *f* irritabilitet; **irritamento** *m* irritasjon; **irritante** irriterende; **irritare** (*-n-*) irritere, ergre, hisse, egge (*dyr*); **irritarsi** *di qualcosa* irritere seg over noe; **irritarsi contro uno** bli irritert på en; **irritativo** irriterende; **irritazione** *f* irritasjon
irrito *jur.* ugyldig; **irritrattabile** ugjenkallelig, som ikke kan behandles på nytt; **irritrosire** (*-isco*) (*log refl*) bli gjenstridig, motvillig
irruiscibile *sj* som ikke kan lykkes, umulig
irruelabile som ikke kan åpenbares, avsløres
irriverente uærbodig; **irriverenza** *f* uærbodighet
irrobustire (*-isco*) styrke, gjøre sterk
irrogare (*ô*) gi, ilegge straff; **irrogazione** *f* det å ilegge straff
irrompere bryte, trenge inn (*in i*)
irrorare (*o*) (be)dugge, *fig* væle; **irroratore** *m* en som væter, sprøyter; **irroratrice** *f* sprøyte (*til vinstakker*); **irrorazione** *f* væting; **impianto** *di* ~ overrislingsanlegg
irruente som bryter inn, stormende, voldsom; ~ *m* voldsom, pågående person; **irruenza** *f* voldsomhet; **irruinare** (*-isco*) se **arrugginare**
irruppi se **irrompere**; **irruvidire** (*-isco*) gjøre, bli ru *fig* gjøre, bli rå, udannet; *refl* bli ru, rå, udannet
irruzione *f* innbrudd, innfall
iruto *litt* håret, ljaftet; **irto** strittende, stiv, *fig* full (*di av*)
isabella skittengul, blakk (*om hest*);

isagoge *f* *litt* innledning; **isagogico** (*pl* *-ci*, *litt* innledende)
ischimigia *f* isjias; **ischiatano** *m* mann fra Ischia
ischiatico (*pl* *-ci*) hoftebens-, isjias-; **ischio** *m* hofteben, sl. eik
iscrivere innskrive, innmelde, inntegne, immatrikulere; **iscrizione** *f* innmelding, immatrikulering, inntegning, innskrift, inskripsjon; **lista d'** ~ legningsliste; **tassa d'** ~ innmeldingsavgift; **termine d'** ~ innmeldingsfrist
iscunia *f* besværlig vannlating
isiaco *pl* *-ci* isis
islamismo *m* islam; **islamita** *m* muslim; **islamico** (*pl* *-ci*) islamsk
islandese islandsk, ~ *m* islending
isobaro, **isobarico** (*pl* *-ci*) **isobarometro** (*pl* *-ci*) som har samme lufttrykk; (*linee*) **isobare**, **isobariche** isobarer; **isobato** med samme dybde; (*linee*) **isobate** isobater
isocrono samtidig, like langvarig
isola *f* øy, husblokk, kvartal, karre, (trafikk)helte; **isolamento** *m* isolering, avsondring; **isolano** *m* øyboer; **isolante** isolerende, isolasjons-, ~ *del suono* lydisolerende, ~ *m* isolasjonsmateriale; isolerende lag; **isolator**, **isolare** (*ti*) isolere, avsondre, *refl* isolere seg, lukke seg inne; **isolato** *m* husblokk, kvartal; *sport* loper som ikke hører til noe lag; **isolatore** se **isolante**, ~ *m* isolator
isometria *f* naturlig størrelse (*value*); **isomorfismo** *m* isomorfi; **isomorfo** isomorf
isone, *a* ~ i massevis
isoscele, **triangolo** ~ likebenet trekant
isotermico (*pl* *-ci*) som har samme temperatur; (*linee*) **isotermiche** isotermer; **isotero** med samme sommertemperatur; (*linee*) **isotere** isoterer
isotopo *m* isotop; **isotropo** isotrop
ispanico (*pl* *-ci*), **ispano** *hist* spansk, ~ *m* spanier; **ispanista** *m* hispanist
ispettivo inspisierende; **ispettorato** *m* inspektorat, ~ *delle industrie* fabrikkinspektorat; **ispettore** *m* (*f* *-trice*) inspektor, ~ *scolastico* skoleinspektor
ispezionare (*o*) inspisere, besiktige, fore tilsyn med; **ispezione** *f* inspeksjon, tilsyn, undersøkelse
ispido strittende, håret, *fig* uomgjengelig, ubehøvelig; **ispidezza** *f* bustethet; uomgjengelighet
ispiramento *m* *sj* inspirasjon; **ispirare** innånde *ong* inspirere; *refl* inspireres; linne inspirasjon
ispiratore *m* (*f* *-trice*) en som inspirerer; **ispirazione** *f* inspirasjon, innånding, begeistring råd innflytelse
israeliano israelsk ~ *m* israeler; **israelita** *m* israelitt; **israelitico** (*pl* *-ci*) israelsk hebraisk
issa' *hist* *hist* *onov'* issare *hist* *hist* *he se*
issofatto *litt* straks på stedet
istantanea *f* fot øyeblikksbilde, -opptak; **istantanea** *f* øyeblikkelighet; **istantaneo** øyeblikkelig, øyeblikks-, *istante* innirengende, truende, overhengende, ~ *m* øyeblikk; *jur* saksøker søker **ucciso all'** ~ drept på stedet; *in un* ~ på stedet; straks; **istantemente** innirengende; **istanza** *f* søknad, bønnskrift, bønn, innirengenhets, *jur* instans; **contraria** ~ (*jur*) kontrasaksmaal, *fore* ~ søke
isterico (*pl* *-ci*) hysterisk ~ *m* hysteriker
isterilire (*-isco*) gjøre, bli steril (*log refl*)
isterismo *m* hysteri
istesso se **stesso** (*f* ~ *tempo* (*mus*)) i samme tempo
istigamento *m* oppgjøring, tilskyndelse; **istigare** (*ti*) opphisse, oppegge, tilskynde (*a li*); **istiga-**

lore *m* (*f* -rice) opphisser, oppegger, provokator.
istigazione *f* oppegging, tilskyndelse
istillare *se* instillare
istintivo instinktiv, **istinto** *m* instinkt; ~ *di* *conservazione* selvoppholdelsesdrift.
istituire (*-isco*) grunnlegge, stifte; innsette (arving).
istitutivo grunnleggende; **istituto** *m* institutt, anstalt, institusjon, ~ *di* *carità* velgjørenhetsstiftelse, ~ *di* *credito* bank, ~ *di* *emissione* emisjonsbank, ~ *ospedaliero* hospital, ~ *tecnico* handelsgymnas, **istitutore** *m* (*f* -rice) grunnlegger, stifter, huslærer, hjelpe lærer, **istituzione** *f* institusjon opprettelse, innsette *se*, grunnleggelse, stiftelse, oppdragelses anstalt
istmico (*pl* -ci, tange-, eid-, istmisk, *i* *giuochi* *istmici* (*hist*), lekene ved Korint, **istmo** *m* eid, landtange
istologia *f* anat histologi, læren om vevene
istoriare (*to*) bemale med historiske bilder, **istoriografo** *m* historieskriver
istradamento *m* innledning, innføring, **istradare** innlede, innføre, sette (en) i gang
istriano istrisk, ~ *m* *istri*er
istrice *m* pinnsvin; *fig* uomgjengelig person
istrione *m* komediant, gjogler, *F* frikadelle, *fig* sjøråtan, humbugmaker; **istrionesco** (*pl* -chi, *istrionico* (*pl* -ci, gjogleraktig
istruire (*-isco*) belære, undervise, informere, instruere, utdanne, dressere, *jur* innlede forundersøkelser; ~ *un processo* forberede en prosess
istruito belest, dannet, lærd
strumentale instrumental ~ *m* instrumentering
strumentare (*re*) instrumentere; **strumentario** *m* instrumentarium, **strumentatore** *m* (*f* -trice) en som instrumenterer, **strumentatura** *f* instrumentering; **strumentazione** *f* instrumentering **strumento** *m* instrument, redskap, verktøy, kontrakt, aktstykk, dokument, ~ *a arco* strykeinstrument ~ *a corde* strengeinstrument, ~ *a fiato* blåseinstrument
istruttivo lærerik, belærende, **istrutto** *litt* *se* **istruttore** (*f* -trice) undervisnings-, *jur* undersøkelses-, ~ *m* instruktør, lærer, *giudice* ~ undersøkelsesdommer, **istruttoria** *f* *jur* (for)undersøkelse, **istruttoria** *jur* undersøkelses

istruzione *f* instruksjon, instruks, belæring, (bruks-) anvisning, instruksjon, utdanning; *jur* undersøkelse, ~ *obbligatoria* skoleplikt, *pubblica* ~ offentlig undervisning, *Ministro della Pubblica* ~ undervisningsminister; ~ *elementare primaria* grunnskole (5 år), ~ *media secondaria* framhaldsskole, høyere skole (opptil 8 år), ~ *superiore* høyskole og universitet

istupidire (*-isco*) for dumme, *refl* bli dum

italianamente på italiensk vis; **italianeggiare** (*te*) spille italiener, etterligne alt italiensk, **italianismo** *m* italianisme, italiensk språkeiendommelighet **italianità** *f* italiensk karakter el. sinnelag, italienskhet; **italianizzare** italianisere, *refl* bli italiener, **italiano** italiensk, ~ *m* italiener, **italico** (*pl* -ci, *litt* italiensk, *typ* kursiv, **italo** italiensk (*poet*), **vocabolario italo-norvegese** italiensk norsk ordbok

item item, likeledes, ennvidere

iterare (*to*) gjenta, fornye; **iteratamente** gjentagne ganger, **iterativo** gjentakende, **iterativ**, **iterazione** *f* *ss* gjentakelse

itinerario *m* reiseplan, -rute, -fører

ivo se ve

iterico (*pl* -ci) gulsottig, **iterizia** *f* gulsott, **itero** *m* gulsott

itico (*pl* -ci) fiske-, **ittiofago** (*pl* -gi) fiskeetende, **ittologia** *f* fiskeetere, **ichtyologi** **ittologico** (*pl* -ci, *ichthyologisk*; **ittologo** *m* (*pl* -gi) fiskekjerner, **ichtyolog**, **ittiosaur** *m* *ichtyosaurus*, fiskeagle

iugero *m* gl landmål kvart hektar, 2500 kvadratmeter

iugoslavo jugoslavisk, ~ *m* jugoslaver

iugulare strupe-, hals-, *vena* ~ halsåre ~ *ve*, *litt* *sel* *fig* kveie, kverke **iugulatorio** kvelende *sel* *fig*

iungla *f* jungel

junior den yngre, (*poet* *junior*, **juniore** *litt* junior, den yngre

jute *f* jule, **iutiero**, **industria iutiera** juteindustri, **iutificio** *m* jutefabrikk

utlandese jysk, ~ *m* jyske

vi *litt* der sammesteds, da, samtidig

J · K

j (bokstaven heter i lunga, i lunga, j; (bokstaven brukes nesten ikke lenger, og ord med j må derfor søkes under i)

jeep *m* jeep

k (bokstaven heter kappa, k, (k brukes lite på moderne italiensk se under l og ch

kaki *m* khaki

knut *m* knutt

krumiraggio *m* streikebryter, **krumiro** *m* streikebryter, se *crumiro*

L

l *una l, un l* (bokstaven heter 'elle')

la *l* (bestemt artikkel i hunkjønn entall pl *lei* -en, -et, *la sera* kvelden; *guadagnare mille lire l'ora* tjene tusen lire i timen, **la** 2 (objektform av *lei*, henne, det, Dem, den; *quando La rivedrò* når ser jeg Dem igjen? *arrivederLa'* på gjensyn? *passarsela bene* leve, ha det godt; *farcela* lykkes, greie det, få det til; *chi - fa l'aspetti* den som vondi gjør, bør vondi vente; *avere - peggio* trekke det korteste strå, *chi - dura - vince* den som har utholdenhet (tålmodighet) kommer lengst, **la** 3. m mus a, - *bemolle* ass; - *diesis* as, *dare il -* *fig*, angi tonen

la der, der bort(e) *alto - 'høyd* der' *di -* derfra, *al di -* på den andre siden, hinsides, *l'al di -* det hinsidige, *al di - di* utover, bortsett fra; *è di - da venire* det kommer ikke (et neppe) til å skje; *eccolo - 'der har vi ham!* *essere più di - che di qua* være mer død enn levende, *fig* være (ra seg (av sorg) - - 'for en sludder' sånn passeilig); *va, - 'godt mot!* gå på! *il mondo di -* den annen verden, *vado di -* jeg går over på den annen side; *essere in - con gli anni* være litt opp i årene, *più in - videre*, *troppo in -* for langt; - *per -* straks, i første øyeblikk, *chi va -* 'hvem der'?

labarda *f* se *alaburda* **labaro** *m* standart

labbrata *f* slag på munnen, **labbro** *m* (pl *le labbra* *fig*) i *labbri* leppe; *typ* bred marg, *avere il cuore sulle labbra* gå med hjertet på leppene, *bere a fior di labbra* nippe, *bagnarsi le labbra* fukte leppene, *fig* drikke lite, *dire qualcosa a fior di labbra* si noe utydelig et i en kald (likegyldig) tone, hviske, *leccarsi le labbra* slikke seg om munnen (og *fig*), - *leporino* hareskår, *fare il -* sette trul, surmule; *pendere dalle labbra di uno* henge ved ens lepper; i *labbri d'una ferita* et sårs lepper, - *d'oro* (F) se *lahrador* **labbrone** *m* *f* -ona) person med store lepper

labe *f* poet (skamiplett, **labello** *m* kronblad (på orkide), **labyrinth** se *labyrinth*

labiale labial, leppe-; - *m* leppelyd **labuta** *f* hor *le labiate* leppeblomstfamilien

labile vaklende, svak, flyktig, *essere di memoria -* ha dårlig hukommelse **labilità** *f* *sj* svakhet

labyrinthico litt *labyrinthisk*; **labyrinth** *m* labyrint (og *fig*), anat labyrint

laboratorio *m* laboratorium, verksted, **laboriosità** *f* arbeidsomhet, flid, besværlighet, **laborioso** arbeidsom, flitig, *fig* besværlig, **laborista** se *laburista* **labrador** *m* stor torsk, **labradorite** *f* min *labrador*, **labrusca** se *lambrusca*

laburismo *m* arbeiderbevegelse, sosialisme (England) **laburista**, *il partito -* arbeiderpartiet, - *m* arbeiderpartimann

lacca *f* lakk, *fig* slag; *gli toccarono certe laccie* han fikk en god drakt pryl, **laccamuffa** *f* lakmus **laccare** lakkere, **laccatore** *m* (*f* -trice) lakkerer, **laccatura** flakking

laccetto *m* snøre, lisse; *scarpa a -* snøresko

laccie *m* lakei (og *fig*),

laccuzzo *m* *sj* godbit, lekkerbiskken; *fig* smiger **laccino** *f* lasso; **laccio** *m* lokke, snørebånd; lisse; snare, felle; *prendere al -* ta i fella (og *fig*); **lacciolo** *m* snøre, lisse, *pl* *fig* list, feller, lureri

lacerabile som kan rives i stykker; **laceramento** *m* del å rive i stykker, **lacerare** (*d*) rive i stykker (og *fig*), rakke ned, bakvaske, **laceratore** *m* en som river i stykker; **lacerazione** *f* del å rive i stykker, sønderrivning, **lacero** i stykker, laset, fillet, **lacerto** *m* overarmsmuskel

lacinato (rynset (blad o.l.))

laconicità *f* lakonisme, del å være lakonisk, **laconico** (*pl* -ci) fåmælt, kort, syndig, lakonisk **laconismo** *m* lakonisme, korthet; **laconizzare** *sj* tale, skrive lakonisk

lacrima *f* tåre, *fig* dråpe, hagl (til jakt); **lacrime dolci** gledesårer; *piangere a calde lacrime* gråte sine modige tårer; **lacrime di coccodrillo** krokodilletårer; **Lacrima Christi** si vin (fra Vesuv ei Sicilia), **lacrime d'incenso**, **incenso in lacrime** røkelse i små dråper ei kuler, *ingoiare le lacrime* svelge gråten, *una valle di lacrime* en jammerdal **lacrimabile** begredelig, ynkelig, **lacrimale** tåre *fossella -* tårekanal; **lacrimare** (*d*) gråte; **lacrimatoio** *m* tåresekk; **lacrimatorio** tåre-, **lacrimazione** *f* gråt, rinnende øyne; **lacrimevole** begredelig, ynkelig, **lacrimogeno**, *gas -* tåregass **lacrimoso** tårevåt rørende

lacuale *sj* innsjø-; **navigazione -** seilas på innsjøer); **citta -** by ved innsjø

lacuna *f* lakune, hull, tomrom; *riempire (el colmare)* *una -* utfylle en lakune, avhjelpe et savn **lacunoso** full av lakuner

lacustre litt, innsjø-; **abitazione -** pælebygning, hytte på pæler, **pianta -** ferskvannspiant

laddove *sj* der hvor, mens

ladino ladinsk, rhetoromansk

ladra *f* tyv (kvinne), innvendig lomme, **ladreria** *f* tyverivirksomhet; **ladro** tyvaktig, rover - *m* tyv, stikksg; del av veke (som faller ned og ødelegger lyset), *guardie e ladri* rovere og soldater (en lek), - *in quanti gialli* gentlemanstyv, svindler; *occhi ladri* skjelske øyne; *tempo -*, *tempo da ladri* hundevær, *chi è bugiardo è -* den som lyver, stjeler også, *l'occasione fa l'uomo -* (fig) fristelsen gjør mannen til tyv, *essere come i ladri di Pisa* late som en er uvenner for etterpå å gå sammen om onde gjerninger, **ladrocinio** *m* tyveri **ladronaio** *f* roverbande, roverhull; **ladronata** *f* tyveri, **ladroncello** *m* småtyv, **ladrone** *m* rover, tyv, *essere come, sembrare Cristo tra i ladroni* være i en ynkelig, desperat situasjon, **ladroneccio**, **ladroneggio** *m* tyveri, **ladroneggiare** (*te*) *sj* røve, være rover, **ladroneia** *f* roveri, **ladronesco** (-chi) tyvaktig, roveraktig, **ladruncolo** *m* småtyv (laggiu der nedie), **laghetto** *m* liten sjø, dam **lagna** *f* gl jammer; **lagnanza** *f* jammer, jamring, **lagnare** refl jamre, beklage seg (di over); **lagno** *m* alage, jammer

lago *m* (pl -ghi) (inn)sjø, pytt, pol; *essere tutto in un ~ di sudore* være budet i svette, ~ *di sangue* blodpøl, **lagoso** full av innsjøer

lacrima *f* tåre; se *lacrima*, **laguna** *f* lagune

lagunare lagune-

lai *m* pl litt *gl* lyrisk dikt, *gl* verop, klagerop

laicale rek, ikke geistlig, **laicamente** på lekmanns vis, verdslig, **laicato** *m* lekfolk, det å være lekmann; **laicistico**, *educazione laicistica* ikke-geistlig undervisning, **laicità** *f* det å være lekmann, verdslighet **laicizzare** verdsliggjøre, **laicizzazione** *f* verds gg. øvelse **laico** *pl* *ci* lek, ikke geistlig, verdslig, ~ *m* lekmann; **fratello ~** ekbror

laidezza *f* tur, hestighet, *fig* grovhet, sårbarhet **laidità** *f* *v*, se *laidezza* **laido** hestig, morbidelig *fig* s *brg* obscen **laidume** *m* noe hestig, motbyde *g*

lallazione *f* gal uttale av

lama *f* inv *zool* lama, **lama** *2* inv lama, buddhistprest, *il Gran Lama* Dalai-lama, **lama** *3* *f* klinge, *una buona ~* (*fig*) en god sekter, **lama** *4* *f* sump, myr; *lame d'acqua di raffreddamento* kjølevann, **lamaismo** *m* lamaisme; **lamasseria** *f* tibetansk, mongolsk munkekloster

lamulo *m* amc

lambdacismo *m* hyppig bruk av l, gal uttale av l **lambiccamento** *m* destillasjon, ~ *di cervello* hodebry; **lambicare** destillere, **lambicarsi il cervello** bry hodet, **lambiccato** destillert, *fig* kunstlet, overrefinert, **lambiccato** *m* (pl -chi) destillerkoibe **lambire** (-isco) slikke, *fig* slikke, streife

lambirivo *m* brystdråper

lambretta *f* sl scooter (*etter fabrikk i Lambrate*)

lambrettista *m* scooter-kjører

ambrusco *f* sl vill vinranke, **ambrusco** *m* (pl -chi) sl drue, sl musserende vin (*Modena*)

lamella *f* lamell, **lamellato** lamell-, lagformet

lamentanza *f* *sj* klage, jammer; **lamentare** (*te*) beklage, klage, jamre (over), *refl* beklage seg (*cont*) *di* over klage jamre seg **lamentazione** *f* klage, jammer; **lamentevole** klagende; *sj* beklagelig, **lamentoso** *m* *sj* stadig klage; **lamento** *m* klage **lamentoso** klagende, jamrende

lametta *f* liten klinge, lite blad, ~ *da barba* barberblad; **lambia** *f* sl heks, vampyr; **lambicare** *sj* småregne, yre, *fig* sutre (*barn*), **lambiero** *f* blikk, panser-, jernplate; ~ *ondulata* bølgebrett **lambiliare** *min* i lag, lagformet, **laminare** *f* tynn, utvalset metallplate, blad; ~ *palatina* kunstig gane, **laminabile** som kan utvalses, **laminare** bladet, blad tynn, ~ *v*, (*la*) valse, utvalset til plater; **laminato** utvalset, ~ *m* lamé, *ferro* ~ valsejern, tynt jern **laminatoio** *m* valseverk, ~ *per lingotti* blokkvalseverk, **laminatura** *f* valsing (*metall*), **laminazione** *f* valsing (*metall*) *geol* lagdeling, **laminoso** bladet, bladformet

lampa *f* poet se *lampada* *f* lampe; ~ *ad arco* buelampe, ~ *a contrappeso* heiselampe, ~ *ad incandescenza* glødelampe, ~ *per saldare* loddelampe, ~ *sempiterna* evighetslampe, ~ *di sicurezza* sikkerhetslampe (*i gruver*) ~ *tascabile* lommelykt **lampadario** *m* lysekrone, **lampadina** *f* liten lampe *patre*, glødelampe, **lampara** *f* lampe **lamparato** *m* lampesfabrikant; **lampante** lysende, strålende, funklende, *fig* klar, innlysende, *chiaro e ~* soleklar, *olio ~* lampeolje

ampara *f* fisking med lampe; **lampare** sende lyntelegram; **lampeggiamento** *m* lyning, lampeg-

giare (*te*) lyne, **lampeggio** *m* stadig, langvarig lyning, **lampionale** *m* lyktetenner, **lampioncino** *m* liten (papir)lykt, **lampiono** *m* (gate)lykt, lanterne, **lampe** **lampista** *m* lampesfabrikant, se *ger* **lampepasser** *ierbane* **lampisteria** *f* ampesfabrikk, forretning på jernbanest **lamperom**

lampo *m* *inv* *gim* *chiusura* ~ glidelås; *guerra ~* vekkrik *m* *un* ~ ett nå ~ *d'ingegno* godt onfa ~ *di magnesio* blitz *ampe* *telegramma* ~ lyntelegram *irreno* ~ vntog

lampone *m* bringebærplanter **lampreda** *f* *zool* lamprett ninauge **lampredotto** *m* ung ninauge

lana *f* ull *d'acciaio* ståul ~ *artificiale* kunstull, *buona* ~ (*fig*) slamp, skurk; *questione di ~ caprina* strid om keiserens skjegg, *coperto di ~* ullteppe, ulldekken; *di ~* ullen, ull-, ~ *meccanica* kunstull; *mezza* ~ halvull, ull og bomull, *della stessa* ~ (*fig*) av samme ulla, ~ *di vetro* glassvatt, **lanaiuolo** *m* ullarbeider, -handler **lanata** *f* mil ull på pussestokk, pussefille

lanca *f* gammelt elveleie, lavland (*som ofte står under vann*), **lanceolato** *bot* lansetformet; **lancetta** *f* (ur)viser, med lansett, **lancettola** *f* snitt, stikk med lansett, **lancia** *f* slang: lanse; lanseridder, sjalupp, *correre una* ~ gå til angrep (med lanse), ~ *di salvataggio* redningsbåt; *spezzare una* ~ *in favore di uno* bryte en lanse for en; ~ *spezzata* livvakt; drabant, håndgungen mann

lanciabile som kan slynges, kastes; **lanciabombe** *m* inv, bombekaster, **lancifiamme** *m* inv flamme kaster, **lanciagranate** *m* inv granat-, bombekaster, **lanciamiento** *m* det å kaste, slynge, lansere, torpedere, **lanciamine** *m* inv, bombekaster, **lanciare** (*la*) slynge, kaste, lansere, gjøre kjent, *la* løpe av stabelen ~ *iduri contro* torpedere *refl* kaste, styrte seg, **lanciasagole** *m* inv, liten kanon til utskytning av trosse (*på redningsskøyte*), **lanciasiluri** *m* inv torpedoutskytningssrør, **lancista** *f* lansetot, kast; **lanciatoia** *f* kastenett, **lanciatore** *m* (*f* -trice) kaster; **lanciere** *m* lanserytter, lanserier; (*quadriglia dei*) **lancieri** *lanciers* (*dans*) **lancinante**, *dolore* ~ stikkende smerte

lancio *m* kast, utkastning, torpedoutskytning, start (*fly*), *di ~* *d'un* ~ i ett nå; *di primo* ~ straks; ~ *del disco* diskoskastning, ~ *del gravelotto* spydkastning; ~ *del peso* kuleslåt; *pista di ~* startbane (*fly*), **lanciotto** *m* kort lanse, spyd; *gl* soldat (med *lanciotto*), landsknekt

landa *f* mo, hei; england, **lando** *m* landauer

landra *f* mar rosiskinne

laneria *f* ullvare; **langraviato** *m* hist landgrevskap, **langravio** *m* landgreve

languaggiare (*é*, (*van*)smekte, **languente** (*van*)smektende, matt, kraftløs; **languidezza** *f* det å (*van*)smekte, slapphet, matthet, **languido** svekket, avkrefset, utmattet, (*van*)smektende, svinnende, sentimental, hendeende, svak, matt, **languire** (*la el* -isco) henteses, sykne hen, fortæres, (*van*)smekte, *bi* matt bli svak, *do* bort v sne stagnere, gå i stå, **languore** *m* det å sykne bort, *do* hen, *van*smekte, visne, kraftløshet, svakhet, matthet, slapphet, flauhet, stagnasjon, nedslåtthet, motløshet, vemod, ~ *di stomaco* sug i magen, **languoso** smektende, svak

lanificio *m* ull (*under møbler*), **laniere** *m* ulvare fabrikant **laniero** ull-, ullen, **industria laniera** ullvareindustri, ~ *m* ullvarefabrikant, **lanifero** ullbærende, ullen, **lanificio** *m* ullvarefabrikk **lanigero** ullbærende, ullen, lodden, **lanina** *f* simp-

lere ullstoff; **lanino** *m* ullarbeider, **lanolin** / **lanolin** (**lanita**) *m inv.* syntetisk ull fremstilt av kasein, **lanoso** ullaktig, ullen, lodden.

lanterna *f* lanterne, lampe, lykt; fyrtårn; *spøk* briller, *alla* ~ 'heng dem opp i lyktepælene! ~ *cieca* blendlykt; *cercare con la* ~ leie (etter) med lys og lykte, ~ *magica* (*fata*) fremviserapparat, **lanternone** *m* stor lykt, lykt som bæres på stake i religiøs prosesjon.

lanug(g)ine *f* dun, **lanug(g)inoso** *sj* dunet; **lanuto** ullaktig, ullen, lodden.

lanzicheneco *m* (*pl -chi*) landsknekt; *sl* kortspill *fig* drabant, tilhenger, **lanzo** *m* landsknekt.

laonde *litt* hvorfor, på grunn av hvilket.

lapalissano, **verità lapalissiana** banal sannhet, selvselgelighet; **laparotomia** *f med.* buksnitt; **laparoscopia** *f* undersøkelse av bukhalen.

lapazza *f* trestykke (til støtte for must el. rd); **lapazzare** støtte, most el. rd.

lapidare *u* steine **lapidaria** / innskriftlære, epigraflikk, **lapidario** lapidar-, lapidarisk, stein-; *fig* kort, knapp, *stile* ~ lapidarstil, telegramstil; ~ *m* innskriftforsker, juveler, juvelbeskrivelse, **lapidatore** *m* (*f -trice*) en som steiner, **lapidazione** *f* steining, **lapide** *f* minnetavle, minnestein, gravstein; **lapideo** *litt* stein-, **lapidescente** forsteinende, **lapidificare** *sj* forsteine, **lapidoso** *litt* steinet, sandet, **lapillo** *m* liten stein, lavastykke.

lapis *m inv.* blyant, ~ *automatico* skrublyant; ~ *copiativo* kopiblyant ~ *colorato* fargeblyant ~ *rosso*, ~ *blu* rød blyant (til retting av mindre feil), blå blyant (til grove feil), **temperare il** ~ spisse blyanten; **lapislazzolo**, **lapislazzuli** *m inv.* lasurstein, lapis lazuli.

lappa *f* bot, botte, *fig* innpåkitten person.

lappare lepe, slurpe (i seg); **lappe**, *far* ~ skjelve av redsel, **lappeggiare** (*e*) lepe, slurpe.

lappola *f* botte.

lappone lappisk, ~ *m* lapp.

lardellare (*é*) spekke (og *fig*), **lardello** *m* stykke spekk, flekk, **lardite** *f* fettstein, **lardo** *m* flekk, spekk, fett, **nutare nel** ~ leve i overflod, *essere una palla di* ~ være smeltet, *santa va la gatta al* ~ *che ci lascia la zampina* kruken går så lenge til vanns at den kommer hankeløs hjem, **lardone** *m* saltet flekk(eside), **lardoso** fet, flekket.

lare *m* husgud, lar; *pl* hjemmet, arnen.

largare utvide, løse, strekke; *mi* fjerne, *rest* fjerne seg, legge til havs, **largheggiare** (*é*) være gavmild, gjesfri, raus, ~ *in parole* promise slå om seg med store ord, lofter, **larghetto** *m* mus langsomt musikkstykke (mellom *largo* og *adagio*), **larghezza** *f* bredde, vidde, *fig* overflod; gavmildhet, gjesfrihet, rundhåndethet, **largire** (*-isco*) være flott med, stro om seg med (noe), **largitore** *m* (*f -trice*), glad giver, flottenheimer; **largizione** *f* rundhåndethet, flott gave.

largo (*pl -ghi*) bred, vid, omfangsrik, anseelig *litt* vidløftig, vidigående (*laffe*), *mus.* meget langsomt, rikelig; utstrakt; lite nøyeregnende, rundhåndet, gavmild, åpen (*uttale*), ~ *m* bredde, vidde, liten plass, lite torg, *mus.* musikkstykke i langsomt tempo; *mar* rom sjø; ~ ' (gjør) plass' til side' *al* ~ i rom sjø, *alla largo* 'gjør plass' store *alla largo* di uno gå av veien for en, gå utenom en, *farsi* ~ hane seg vei, gjøre plass for seg selv; *essere di manica larga*, *essere* ~ di mano være raus, gavmild, *pigliarla prenderla largo* gjøre stort utsving (*vekt*), *fig* snakke vidt og bredt for man

kommer til saken, terske langhalm, *pigliare prendere il* ~ legge til havs; *fig* slukke av, *per lungo e per* ~ på kryss og tvers.

larice *m* lerk, lerketre.

laringe *f* strupehode; **laringeo** strupehode-; **laringe** *f* strupekatarr, strupehodebetennelse; **laringofono** *m* laryngofon, **laringoistria** *m* halslege, laryngolog, **laringoistria** *f* laryngologi, **laringologo** *m* (*pl -gi*) halslege, laryngolog, **laringoscopio** *m* strupespeil, laryngoskop; **laringotomia** *f* strupesnitt, laryngotomi.

larva *f* spøkelse, maske, skinn; uttært person, larve larvere *litt* maskere, kamuflere, *larvamente* underfundig, maskert **larvicida** larvedrepende (midde).

lasagna / bred båndspaghetti; **lasagnette** *f pl* sam (prestis el. advokats) bladkrage med firkantete nedhengende snipper, **lasagnone** *m* stor båndspaghetti; *fig* stort fjøs; **lasagnuolo** *m* liten båndspaghetti; *dial* kjevie.

lasca *sl* karpe; *sano come una* ~ fisk som en fisk, **lascare** fire, slakke.

lasciapassare *m inv.* passerseddel.

lasciare (*d*, *latte*); forlate, etterlate (seg), la ligge, la tilhake, levne; utelate (*ord*), oppgi, løslate, la lope, overlate, holde opp (*di* med å), la være (*di* med å) *lasciate* 'kast loss! ~ *addietro* forsømme ~ *andare* løslate, la lope; se gjennom fingrene med; *lascioma andare* 'la gå' la det være godt! ~ *andare un colpo* slå et slag, ~ *andare uno schiaffo* gi en lusing; ~ *correre* (*fig*) tillate, ~ *che* tillate at, ~ *molto a desiderare* la meget tilbake å ønske, ~ *detto qualcosa* gi munlig beskjed om noe, ~ *una parola nella penna* giemme å skrive et ord ~ *perdere una rosa* la en sak falle; ~ *prote* etterlate seg avkom, ~ *scritto qualcosa* gi skriftlig beskjed om noe *lasciami varre* 'lasciami tranquillo' la meg være (i fred)' *lasciarsi* skilles, gå fra hverandre, *lasciarsi andare* la det stå til, *lasciarsi uno indietro* lope fra en, distansere en; *lasciarsi uscire di bocca qualche parola* la et ord slippe ut av munnen.

lasciata *f* det å late, forlate (*etc se lasciare*), noe forlatt eller alt se *lasciare*, nedsluppet maske (*trickert*), **lasciatura** *f* det å late, forlate (*etc lasciare*), *typ* utelateelse (*ord* linje etc).

lascito *m* legat.

lascivo *f* utuktighet, liderlighet, slibrighet; lascivo utuktig, liderlig, slibrig, værlig.

lasco slakk, *morale lasco* slapp moral.

lassa *f* strofe av helledikt, **lassare** *gl* trette ut, løse, **lassativo** avførende, ~ *m* avføringsmiddel, **lassazza** *f* *sj* matthet, tretthet, **lassitudine** *f* *litt* tretthet, matthet, **lasso** mall, trett, *omè* ~ 've meg' ~ *m*, ~ (*di tempo*) tidsrom.

lassu der opp(e), *fig* i himmelen.

lastra *f* plate, flate, skive, brustein, *lustr* brulegning, *fare la* ~ ta røntgenfotografi, ~ (*fotografica*) fotografisk plate, negativ, ~ *di gomma* gummiplate; ~ (*dei marciapiedi*) flise; brustein, **lastricamento** *m* brulegning, fliselegning, **lastricare** (*la*) tekke, dekke med plater, brulegge *la via dell'inferno è lastricata di buone intenzioni* veien til helvete er brulagt med gode forsetter, **lastricato** *m* brulegning, **lastricatore** *m* brulegger, **lastritura** *f* brulegning, det å dekke med plater, **lastrico** *m* (*pl -chi -ci*) bru-, steinlegning; *essere sul* ~ være arbeidsløs, gå på gaten; *gettare sul* ~ sette

på gaten, *lastrone* *m* stor plate, brusteint; gatt hergevegg
latebra *f* poet skjulested, *pl* fig krinkelkroker
latente latent, skjult
laterale ved siden, side *latere*, *a* ~ ved siden
laterite / *lateriti* *laterizio* teglsteins-, terrakotta-
laterizi teglsteinsprodukter, teglstein, takstein
latitativo *m* senatorverdighet, *hist* senatordrakt
latifoglio bot bredbladet
latifondista *m* stor grunneier, *latifondo* *m* stor grunneiendom
latinamente på latinsk vis; *latineggiare* *te* latinisere, bruke latinismer, *latinismo* *m* latinisme, *latinista* *m* latinist, *latinista* *f* latinist, *latinizzare* latinisere, bruke latinismer, oversette til latin
latino latinsk: ~ *m* latin, latiner, *parlare in buon* ~ (*fig*) tale rent ut av posen, ta bladet fra munnen, *capire il* ~ (*fig*) forstå et vink, lese mellom linjene, *vela latina* latinerseil, *latinorum* *m* spåk latin, latinske ord, *latinuccio* *m* nedi latin; de første latínovelser på skolen
latitante *jur* på fri fot, på flukt, i skjul, *latitanza* *f* *jur* det å være på fri fot, flukt *darsi alla* ~ flykte (for myndighetene)
latitudine *f* bredde, vidde, marg.n. breddegrad, *in queste latitudini* på disse breddegrader
lato *sj* vid, bred, ~ *m* side, *da* ~ *mio* på min side, *dal* ~ *di madre* på morsiden
latomia, *latomii* *f* steinbrudd, *hist* fengsel
latore *m* (*f* -*trice*) overbringer
latrare *g* (rasende), *latrato* *m* lier gjoring
latris *f* gudsdyrkelse
latrina *f* latrine, do, ~ *pubblica* offentlig toalet
latta *f* blikk, blikkdunk, *sj* slag i hatten, ~ *di benzina* bensinkanne; *lattaria* *f* melkehandlerske, *lattaro* melkeaktig, melke-, ~ *m* melkehandler, -mann, *lattaiuolo*, *idente* ~ melketann, ~ *m* i eggadosis med melk, *lattante* diende, die-, ~ *m* pattebarn, *lattare* *dial* amme, *lattato* *f* kjem laktase *lattato* melkefarget, ~ *m* kjem laktat
lattazione *f* en kus årlige melkeytelse
latte *m* melk; *avere ancora il* ~ *sulla bocca* ikke være torr bak ørene, *aringa di* ~ melkesild *bambino di* ~ patte-, spedbarn, ~ *coagulata* sammenløpet melk, ~ *concentrata*, *condensata* tørrmelk *dare il* ~ *a uno* amme en, *dente di* ~ melketann, *fior di* ~ fløte, ~ *di gallina* egg-snap; lekkerbisk, godbit, bot fuglemelk, *fratelli di* ~ barn som har hatt samme amme *figliuolo di* ~ ammebarn, *l'industria del* ~ melkeindustrien, ~ *intero* helmelk, *levare togliere il* ~ *a venne* av; *essere tutto* ~ *e miele* (*fig*) være sukkersøt; ~ *impazzato* brusten melk, *affogar nel* ~ *e miele* fork, mele; ~ *scremata* skummet melk, *succhiare qualcosa col* ~ få noe inn med morsmelken, *vitello di* ~ spedkalv, ~ *di vecchia* slikør
lattemiele *m* *dial* fløtekrem, *latteo* melkeaktig *farina latte* barnemelk; *la Via Lattea* Melkeveien
lattiera *f* melkeutsalg, meieri, *lattescente* melkfarget, *lattescenta* *f* melkefarge, *lattice* *m* melkesaft, *latticino* *m* melkeprodukt, melkemat, *lattico* (*pl* -*ci*) *acido* ~ melkesyre, *lattiera* *f* melkemugge, *lattifero* melkeholdig, *lattiginoso* melkefarget, melkeaktig, *lattice* *m* med sørke, *lattiniendolo* *m* melkehandler, mann
lattonare *ro*, slå ens hatt nedover øynene *lattoni* *m* slag i hatten, *lattoniere* *m* blikkenslager
lattonzolo *m* dyreunge som ennå får morsmelk

grønnskilling, *lattoscopia* *m* melkemåler, *lattosio* *m* melkesukker, laktose; *lattovaro* *m* medisin til innvortes bruk, mikstur, eliksir
lattuga *f* hodesalat, *fig* *gl* kalvekryss
lauda *f* *gl* religiøst dikt, *rl* lovsang, *laudabile* *lit* *re* lodevole, *laudano* *m* med laudanum
laudare *gl* rose, prise; *laudativo* *lit* rosende *laudatore* *m* (*f* -*trice*) priser, roser, *laudatorio* *sj* rosende, prisende; *laudese* *hist* en som synger, skriver religiøse dikt (*laude*)
laurea *f* laurbærkrans, doktorgrad, embetseksamen, *prendere la* ~ ta embetseksamen, ~ *in lettere* filologisk embetseksamen, *laureando* som holder på å ta, skal ta embetseksamen; *laureare* *ro* bekranse med laurbær; gjøre til doktor; *refl* ta doktorgraden, embetseksamen, *laureato* *m* doktor, kandidat; ~ *m* *giurisprudenza* cand jur; *laureo* *m* laurbærlund *lauro* *m* laurbær(tre), *fig* *ere*
laudeo endelig, Gud være lovet
lautezza *f* yppighet, rikelighet, *lauto* yppig, rikelig, svulmende, *una lauta paga* en gjimrende gasje
lava *flava*
lavabile vaskbar, ~ *m* vaskestoff, *lavabo* *m* vask, vaskeservant, vaskerom, del av messen, *lavacei* *m* *inv* *gl* fjols, *lavacro* *m* *lit* vask(efat); vask, bad, *il santo* ~ dåpen *lavanda*, *coppa* ~ skylle skål, *lavaggio* *m* utvasking, vask, spyling, *lavagna* *f* sl skifer, tavle, *lavamano* *m* (*pl* -*a-i*) servantstell
lavanda *f* vasking, spyling, utskylling, lavendel, *acqua di* ~ lavendelvann, ~ *dei piedi* fotbad, *ri* fotvetting, *lavandina* *f* vaskekonc *lavandaio* *m* vaskerimann, vaskemann, *lavanderia* *f* vaskeri, *lavandino* *m* *dial* vask, vaskekum, *lavapiatti* *m* *inv* kjøkkengutt, oppvasker
lavare vaske, skylle, *fig*, rense, lutre, ~ *il capo a uno* (*fig*) bebreide, klandre en, ~ *il capo all'asino* (*fig*) kaste perler for svin, *bianca come un panno lavato* blek som et laken: ~ *i piatti* vaske opp *una mano lava l'altra* (*te tutte e due lavano il viso*) den ene tjeneste er den annen verd; *lavarsi la bocca di uno* rakke ned på en, *lavarsene le mani* (*fig*) vaske sine hender (som Pilatus); *lavata* *f* vasking, *dare una* ~ *a qualcosa* vaske noe, ~ *di capo* (*di testa*) *fig*, en overhaling, en omgang
lavation *f* liten vask, ~ *di testa* en liten overhaling, *lavativo* *m* klyster, sam brekkmiddel, *fig* plagsom person, hengehode, dårlig arbeid dårlig kjop *lavatoio* *m* vaskehus vaskeri *lavatore* *m* (*f* -*trice*) vaskemann *dentro* gultvasker *lavatrice* *f* vaskemaskin; ~ *automatica* vaskemaskin; ~ *stradale* vannvogn til gatespyling, *lavatura* *f* vasking; oppvaskvann (*og fig*), ~ *a secco* kjemisk rensing ~ *dello stomaco* mageutskylling
lavaggio *m* *sj* vaskekje, *lavello* *m* vaskekar
lavera *f* vaskeri (*i gruve*)
lavico (*pl* -*ci*) lavaaktig, lava-, *lavina* *f* lavine
lavocchi *m* *inv* øveglass
lavoracchiare (*ro*) arbeide smått og agjerne
lavorante *m* arbeider, assistent *lavorare* (*ro*) arbeide, bearbeide, forarbeide, dyrke; virke (*medisin*) gå (*forretning a l*); ~ *per la gloria* (*iron*) arbeide med for liten lønn, ~ *di bastone* pryte, ~ *di fantasia* utbrodere (*fig*), ~ *di gomiti* albue seg fram; ~ *di fino* face fint, utspekulert fram, ~ *di mano* stjele; ~ *in marmo* arbeide i marmor, ~ *di schiena* arbeide, lese som en hest, *lavorarsi uno* bearbeide en, lokke en (til å gjøre noe), *lavorata* *f* arbeidsøkt), *lavorativo* dyrkbar, *giornata* lava-

rativa arbeidsdag; *lavorato* forarbeidet, bearbejdet; *lavoratore m* (*f -trice*) arbeider; arbeidsbie, *partito dei lavoratori* arbeiderparti; *lavoratura f* sj., *lavorazione f* bearbejdelse; dyrking; *lavoricchiare (-ri-)* arbeide smått og ugjerne; *lavoriere m* sl rusesystem til fiskefangst; *lavorio m* lite arbeid, *fam., iron* «affære, sak»; *lavorio m* stadig, lang varig arbeid, *fig* muldvarparbejd, *lavorista m* tilhenger av arbeiderparti

lavoro m arbeid, *lavori forzati* tvangsarbejd, *lavori pubblici* offentlige arbeider, *giorno di ~* yrkedag, *lavorucchiare (u)* arbeide smått og ugjerne

laziale fra Lazio; lazza f lavine, ras.

lazzare vitse, spile klovn, *lazzaretto m* epidemi, karantenehospital, *lazzaro, fico - sl* fiken, *lazzarone m* (asaron) *lazzaruola f* bot azarot, *mela - sl* eple, *lazzaruolo m* azarolite

lazzo sj. bitler, skarp, *lazzo m* vitse, villighet, komisk geberde, klovnnummer

le (*bestemt artikkel, f pl*) -ne, *le 2* (*personlig pron., hunkjonn. entall, dativ*) henne, den, det; *Le* Dem teale lojal, rettskaffen, ærlig, *lealismo m* lojalitet, *lealtà f* lojalitet, trosfasthet, rettskaffenhet.

leandro se *aleandro*

leardo grå (*hest*), - *m* gråskimmel

lebbra f lepra, spedalskhet; *fig* skam, skjendighet, *lebbrosario m* hospital for spedalske, *lebbroso* spedalsk

leccamento m slikking; *fig* smiger; *leccapiatti m inv.* storeter, snylter; *leccapiedi m inv.* smigrer, spyttislikker; *leccarda f* sl. metalliskål (til å samle fett fra stek på spidd), *leccare (-e)* slikke; *fig* smigre grovt; *pusse, potere, leccarsi le dita (i baffi le labbra)* sl. ke seg om munnen; *puoi leccartene le dita* det kan du likeså godt gi opp, *leccata f* slikking, *leccato* slikket; *fig* polert, affektet, *leccatore m* (*f -trice*) (spyttislikker, smigrer, laps, *leccatura f* slikking, *fig* overdreven omsorg *leccazampe m inv.* spyttislikker, smigrer

lecceto m lund av steineik; *leccia f* frukt av steineik, *leccio m* bot steineik

lecco m (*pl -ci*) kule, kjegle; *fig* lekkerbisen, lокkemat, *leccone m* slukhals, storeter, *fig* smigrer, spyttislikker

leccornia f lekkerbisen, godbit

lecitina f med lecitin

lecito tillatt, *farsi - di ..* tillate seg å

ledere skade, beskadige, *refl* komme til skade

lega f liga, forbund bande; *tekn* legering *mil di buona - lodig, la - delle Nazioni* Folkeforbundet, - *doganale* tollforbund; *far - gå i* forbund, *legaccio, legacciuolo m* snørebånd, lisse, strømpébånd

legale legal, lovlig, rettmessig, lovmessig - *m* sakfører, jur st, *atto -* juridisk dokument; *medicina -* rettsmedisin; *consulente -* juridisk konsulent, *adire le vie legali* gå til rettsak, *legalità f* lovighet, rettmessighet; rettsgyldighet; *legalitario* lovmessig; *legalizzare* legalisere; *legalizzazione f* legalisering, *legalmente* på lovlig vis

legame m bånd, *fig* bånd, forbindelse; sammenheng, *kjem* forbindelse; *legamento m* binding, bånd, sammenheng, *anat* sene, *legante m* bindemiddel, *legare (-e)* binde, forene, feste, snøre, *infratte* (*perfe*), *typ* utbinde; innbinde (*bok*); sette frukt (*tre*) med underbinde; stå i forbindelse, forbinde seg, henge sammen, *legere, jur* legere, testamentere; - *con uno* slutte vennskap med en, - *l'asino dove vuole il padrone* adlyde blindt -

con benda forbinde; *è (un pazzo) da ~* han er bindegal; - *alla rustica* hefte (*bok*); *legarsi in cordata* binde seg sammen i tau; *legarsi al dito* huske en fornærmelse o.l.

legata f binding, innbinding, forøyning; *dare una - a qualcosa* binde noe; *legatario m* legatar, *legato* bundet, forpliktet; *mus* legato; - *m* legal, gesandt; *legatore m* binder, *sl* bokbinder; *legatoria f* bokbinderi, *legatura f* binding, innbinding, bokbind, innfatning, forening, forbindelse; *typ.*, *mus* ligatur, *legazione f* legasjon, gesandiskap.

legge f lov; jus; *dettar - gi* forskrifter, sette sin vilje igjennom, *diseño di -* lovforslag; - *della domanda e dell'offerta* loven om tilbud og etterspørsel, *dottore in -* cand. jur; *la - della gravità* tyngdeloven; *necessità non ha -* nød bryter alle lover, *in nome della -* i lovens navn, *a norma di -* ifølge loven; *la - nuova* (*rl*) kristendommen; *fuori -* lovlos; *studiar -* studere jus

leggenda f legende (*og fig.*), *preg.* inskripsjon (*mynt o.l.*); tegnforklaring (*på kart o.l.*); *leggendario* legendarisk, eventyraktig, - *m* legendesamling

leggere lese; (*fore*)lese, *farsi -* være interessant (*bok*); - *la mano* spå i hånden, *nell'attesa di leggerVi* (*merk.*) i forventning om Deres svar, *leggerezza f* leithet, overflåtiskhet, leilferdighet, *leggero se.* *leggiere*, *leggerone m* meget overflåtisk, leilferdig person; *leggiadria f* ynde, eleganse, *leggiadro* yndig, elegant, behagelig

leggibile leselig, *leggibilità f* leselighet, *leggiocchiare (-gi-)* lese smått, overflåtisk, ugjerne

leggiera f dial. flokk, bande, *leggiere* lett, behendig, leitsindig, flyktig, leilvåpnet, *alla leggiere, di - di leggiere* lett; *cavalleria leggiere* lett kavaleri *a cuor -* med lett hjerte

leggio m lesepult, tegnebrett, notestativ

leggitore m (*f -trice*) (opp)leser; *leggiucchiare (u)* lese smått, overflåtisk, ugjerne

legista m medlem av forbund

legiferare (i) gi lover

legionario legions-; - *m* legionær; *legione f* legion; hærskare, *la -* *donare* æreslegionen, *la -* *straniera* fremmedlegionen

legislativo lovgivende; *l'assemblea legislativa* den lovgivende forsamling, *il potere -* den lovgivende makt; *legislatore m* (*f -trice*) lovgiver; *legislatura f* lovgivervirksomhet, -verdighet; lovgivning, (parlaments)samling, *legislazione f* lovgivning, *legista m* sj. jurst, *gl* lovgiver

legittimo f jur. tvangsarv, *legittimante m* jur. en som anerkjenner uekte barn som ekte, *legittimare (-gi-)* legitimere, gjøre lovlig, anerkjenne; *refl* legitimere seg, *legittimazione f* legitimasjon, *legittimismo m* legitimitet, *legittimista m* legitimist, *legittimità f* lovighet, lovmessighet, *legittimo* legitim, rettmessig, lovmessig, ekte, ekteskapelig *figli legittimi* barn født i ekteskap

legna f (*pl* også *le legna*) brenneved, *mettere aggrungere - al fuoco* (*fig.*) kaste olje på ilden, *legnaeo sj.* treaktig, *legnaggio se.* *lignaggio*, *legnaia f* vedskjul, -hus, -lager; *legnaiuolo m* tømter, snekker; *legname m* tre, trevirke, brensel, tømmer, - *da costruzione* byggetømmer, *legname (-e)* pryde, slå; samle ved, brensel, *legata f* slag med stokk o.l.; *legnatice m* (*pl -ci*) jur. rett til å ta brensel, *legnatura f* stokkeslag, drakt pryl

legno m tre, treslag, brensel; stokk, skip, vogn, *legna* (*pl*) brenneved; - *compensato* kryssfiner,

testa di ~ fjois, dumman, *aver la testa di* ~ være utjukk i haen; *legnosità* *f* treaktighet, *legnoso* treaktig, *legnuolo m* tau (som inngår som del av et tykkere tau)

leguëlo m lovtrekker, vinkelskriver

legume m belgfruktplante), ert, bonne, *legumina* *f* legum *n* legumiera *f* skå i belgfrukter *leguminoso* belgfruktaktig, *le leguminose* belgpplantene, erteb omstfamilien

lei han, den, det, *Lei* De; *dare del* ~ *a uno* si De til en; *darsi del* ~ være Des

lembo m rand, flikk, snipp (og *fig*)

lemma m (vitenskapelig) setning, forutsetning, hjelpe- setning, oppslagsord, artikkel i ordbok

lemme lemme ganske sakte, *lemosina f* se *elemosina* *lemure m* spøkelse, *zool* spøkelsesape

lenn f åndedrag, åndedrett; kraft, utholdenhet, *lavoro di lunga* ~ langvarig og vanskelig arbeid; *di gran*, ~ ivrig, iherdig, *prendere* ~ trekke været, puste, *sentirsi in* ~ føle seg opplagt

lendine m (f) luseegg, *lendinoso* luset

lene poet blid, mild, lett, svak *leniente* lindrende ~ *m* smertestillende middel; *lenimento m* lindring, *lenire (-isco)* mildne, lindre, *lenita f* sj mildhet, letthet, bødhet, *lenitivo* lindrende; ~ *m* smertestillende el beroligende middel, avføringsmiddel

lenociao m rufferi, *fig* tillokkelse; *leone m* mellommann, ruffer, kobler

lentaggine f langsomhet; *bot* sl, *viburnum*, *lentare v* se; *alienare*, *lente f* linse (*bot* og *fig*), ~ *d'ingrandimento* forstøttelsesglass, ~ *ustoria* brenn glass; *lenti (pl)* brillet, ~ *adj* se *lento* *lenteggiare (-te-)* *v* være slakk, treg, sen, *lentezza f* langsomhet, *lenticchia f* *bot* linse, *lenticolare* linseformel

lentiggine f fregne, *lentiginoso* fregnet

lentise(hi) m mastiks-tre

lento langsom; slapp, slakk, ios, *cuocere a fuoco* ~ koke ved sakte ild *essere ~ a*, ~ være sen til

lenza f (fiske)snore, *lenzuolo m* laken; likklede, *le lenzuola* lakenene (i en seng), *covare le lenzuola* dra seg i sengen; *bisogna distendersi quanto il* ~ *e lungo* en må rette tæring etter næring

lenne m (f) *leonessa* løve, *farsi la parte del* ~ ta alt selv, ta brot parten, *leonesco (pl -chi)* *v* løve- *leonino* løveaktig, løve-; *città leonina* del av Roma, *patto* ~ ensidig overenskomst

leopardo m leopard

lepidezza f spøk, vittighet, *lepido* spøkende, spøkefull, skarp, vittig, *lepidottero m* sommerfugl, *lepore m* litt vittighet

leporino hare-; *labbro* ~ hareskår, *lepracchiotto*, *lepratto m* hareunge, *lepre m f* hare; *invitare la* ~ *a correre (fig)* innby en til noe kjærkomment, *pigliar la* ~ *col carro (fig)* oppnå sine hensikter smått om senn (med tålmodighet); *una volta corre il cane e un'altra la* ~ (*fig*) snart er det din og snart er det min tur (til å vinne o l); *leprino* hare-

leprosario m hospital for spedalske

leprolto m hareunge, unghare

lercio skitten, tilgriset, *lercioso* skitten, griset, *lerciame m* skitt, griseri

lesbi(c)o, amore ~ lesbisk kjærlighet

lesena f arkitt pilaster, *lesi se ledere*, *lesina f* syl, skomakerhåndverk, *fig* gjerrighet, knark, *lesinare (-e)* spare, være gjerrig, ~ *il centesimo* spare på skil ingen; ~ *sugli stipendi* spare, knipe på lønna,

lesinaria f gjerrighet, knusleri, *lesionare (-o)* beskadige, (*srl* om mur o l.) slå sprekker i; *lesionato* sprukken; *lesione f* lesjon, skade, kvestelse, skade, sprekk

lesivo *hri* sårende, skadelig, *leso se ledere*, *la parte lesa (jur)* den fornærmede part; *reo di lesa maestà* skyldig i majestetsfornærmelse

lessare (-e) koke (i vann); *lessata f*, *lessatura f* kokning

lessi se leggere *lessicale* leksikalsk, *lessico m (pl -ci)* ordbok, *lessicografia f* ordboksarbeid, leksikografi, *lessicografo m* leksikograf, ordboksforfatter

lesso kokt, ~ *m* kokt kjøttrett, *chi la vuole lesso e chi arrasto* noen vil ha det ene og noen del andre de er aldri enige

lestezza f leithet, hurtighet, behendighet; *lesto* lett, hurtig, behendig, parat; ferdig, kvitt, *belle* ~ fiks ferdig, ~ 'skynd deg' *alla lesta* i en fart; *esser ~ di mano* ha lett for å så være langfinger

lestofante m svindler

lestra f sl kulturbete i skogen

letale dødelig; *dose* ~ letaidosis

letamaio m mødding (og *fig*), *letamare v* gjødle, *letame m* gjødsel, talle

letargia f dødlignende søvn, *letargi*, *letargico (pl -ci)* dødlignende, sløv, letargisk; *letargo m (pl -ghi)* dyp søvn, dvale

leticare se litigare, *letic(hi)one m* kverulant

letificante gledelig, *letificare (-ti-)* *lit*, gjøre glad, *letizia f* glede, *letiziare (-ti-)* *v* glede, *refl* glede seg

letta f hastig gjennomlesning, øyekast, *dare una* ~ *a lese*, pløve raskt gjennom

lettera f brev; bokstav, ordlyd, ordrett betydning, typ type, *lettere (pl)* literatur, *alla* ~ bokstavelig (ital), ordrett, ~ *aperta* åpent brev; *avanti* ~ *fig* i for tiden, forut for sin tid, *belle lettere* skjønnlitteratur, ~ *di carico* konnossement, ~ *a catena* kjedebrev, ~ *di credito* (merk) akkreditiv, *facoltà di lettere* humanistisk fakultet, *rimanere ~ morto* forbli død og maktesløs, *per* ~ skriftlig, pr brev; ~ *di vettura* fraktbrev; *dottore in lettere* cand philol

letterale bokstavelig, ordrett, *letteralmente* bokstavelig (ital), *letterario* literær; *letterato* berest, danner; ~ *m* literat, forfatter, *f* lesekyndig, *letteratura f* literatur, litterær dannelse

lettico (pl -ci) lettisk, ~ *m* latviet

lettiera f sengested, seng (uten tøy); *stro* (under husdyr), *lettiga f* bærestol, sykebære (på hjul), *lettighiere m* bærer, portør

letto 1 se *leggere*, *letto 2 m* seng, *leire*, *andare a* ~ gå til sengs, *essere a* ~ ligge (for å sove, hvile); *essere in* ~ ligge til sengs (syk); ~ *batterico* biologisk filter, *essere tra* ~ *e lettuccio* være sykkelig, helsesvak, *e in un fondo di* ~ han har vært lenge syk, *letti gemelli* dobbeltseng, *levarsi da* ~ stå opp av sengen, *figlio di primo* ~ barn av første ekteskap; *mettersi a* ~ gå til sengs, legge seg syk, *non è in un* ~ *di rose* hans liv er ikke en dans på roser, *essere in un* ~ *di spine* ha det vondt, vanskelig, *guardare, tenere il* ~ holde sengen

lettone lettisk, ~ *m* lettlander

lettorato m lektorat, *lettore m* lektor, leser, *lettorista m* målerkontrollør, avleser, *lettuccio m* brisk, kanape; *essere tra letto e* ~ være sykkelig *lettura f* lesning, lektyre, foredrag, lesemåte

prima seconda ~ (pol) første, annen gangs behandling av lovforslag o.l., *dare ~ di qualcosa* lese noe opp, *libro di lettura* lesebok, *letturista m* se *letturista*

leucemia *f* leukemi, **leucocito** *m* leukocyt, hvitt blodlegeme, **leucocitosi** *f* leukemi, **leucoma** *m* flekk på hornhinnen; **leuconichia** *f* hvite flekker på neglene, **leucoplasti**(di) *m pl* leukoplaster, **leucorrea** *f* hvitflod, **leucosi** *f* leukose

leva *f* *f* *mil* innkalling, utskrivning, årsklasse, *essere di ~* bli innkalt, utskrevet, *~ in massa* masseinnkalling, -utskrivning, *~ di mare* innkalling av gaster, *consiglio di ~* sesjonsråd

leva *2 f* løftestang, (vekt)stang, arm, spett, håndtak; *fig* stimulans, tilskyndelse, hjelp, *braccio di ~* vektstangsarm, *~ del cambio* (di *velocita*) girstang *~ di carburazione* gasspedal; *~ di comando* girstang, styrestang, *far ~ su qualcosa* (fig) benytte seg av, støtte seg på noe, *~ del freno a mano* bremsstang, håndbrekk, *~ a mano* håndtak, *~ di trumba* (idraulica) pumpearmer, *dar ~ a l'oste* med spett, stang, *far ~* virke som spett, (vekt)stang

levabile som kan heves, løstes etc se *levare*; **levame** *m* ty gjær, hevelse (og *fig*); **levante** *m* il *~* østen, levanten, orienten, østenvinden, *a ~* di *est* for, *la Fiera del ~* Levantmessen (årlig messe i Bari), **levantina** *f* silkestoff, sil toffel, **levantino** *m* levant ner

levatoio *m* inv oljehevert

levare (e) heve, løfte; jage (et dyr) opp, ta vekk, ta ut, *sjerne mat* trekke fra, fradra, *si* heve, gjøre, *~ l'ancora* lette anker; *~ l'assedio* heve beleiringen *~ il bollitore* komme i kok, *~ il rampo* bryte leir; *~ il capo* løfte hodet; *~ qualcosa dal capo a uno* (fig) plukke noe ut av hodet på en, *~ arl, cielo* (fig) heve til skyene; *~ copia* skrive av, kopiere; *~ di collegio* ta ut av skolen; *~ danaro dalla banca* ta penger ut av banken, *~ un dente* trekke en tann; *~ fiamma* flamme opp, blusse opp, *levarne le gambe* bli kvitt det, komme godt ut av det; *~ gente* reise folk, utskrive soldater, *~ grido* (di se) bli berømt, *~ di mezzo* sjerne, *~ la messa a un prete* frata en prest retten til å lese messe, *~ milizie* reise tropper; *~ gli occhi al cielo* heve blikket mot himmelen, *~ l'olio* ta øyen av tøvers i vinflaske; *~ il pelo a uno* skjelle en ut, *~ un piano una pianta* tegne en plan, *cio poco leva* det gjør ikke så meget, *~ il protesta* oppta (veksel)protest

~ rumore lage bråk, *~ il saluto* slutte å hylse på, *~ la seduta* heve møtet, *~ soldati* utskrive soldater, *il ~ del sole* soloppgangen, *~ le tende* bryte leir, flytte sine teltpæler, *~ un vizio* venne seg av med en last, *refl* reise seg, stå opp (også om tullen), bryte opp, ta (toy) av; venne seg av med (last), tilfredsstille (lyst til noe), *levarsi contro uno* reise seg mot en, *mi leva il cappello dinanzi a te* (fig) jeg tar hatten av for deg, *levarsi una dinanzi* skaffe seg en fra halsen, bli kvitt en, *levarsi il pane dalla bocca* per uno gjøre hva som helst for en, *levarsi in piedi* reise seg opp, *il levarsi del sole* soloppgang, *levarsi su* heve seg, fly til værs, *levarsi da tavola* gå fra bordet, forlate bordet, *levarsi a volo* fly til værs

levata *f* heving, løfting, oppgang, det å stå opp, lømning (postkasse o.l.); innkjøp en gros, *di* (prima); *~* nettopp oppslått, *~ di scudi* (fig) opprør, **levataccia** *f* det å stå opp for fanden har

fått sko på, **levato**, *andare a gambe levate* snuble, falle; *dare il ben ~* ønske god morgen, vel oppslått; **levatoio**, *punte ~* vindebru, klappbru, **levatore** *m* sl. arbeider (i papirmølle), **levatrice** *f* jordmor, **levatura** *f* fjernelse, begavelse, intelligens

levigare (e) glatte, pusse av; med rose ut, pulverisere, **levigatezza** *f* glatthet, **levigato** *glatt*, **levigazione** *f* pussing med pulverisering

levirato *m* den skikk at en mann må ekte sin brors enke for å gi denne avkom

levirostri *m pl* de blåtnebete spurvefugler

levita *m* levitt, **levita** *f* litt leithet, **levitare** (he-) heve (seg); **levitazione** *f* levitasjon, det at ting hever seg (spiritisme); **levitico** (pl -ci) levittisk

levriere, **levriero** *m* mynde

levogiro venstredreierende

lezio *m* skaperi, tilgjorhet, affektasjon, **lezione** *f* leksjon, (undervisnings)time, lekse, forelesning, lektie, lærepenge; oppstrammet, lese måte, *fare le ~ private*, *dare delle lezioni private* gi privatundervisning, *non venite a darci delle lezioni* 'non abbiamo bisogno delle vostre lezioni' dere skal ikke komme og lære oss noe; *andare a ~ di piano* tu pianotimer, **leziosaggine** *f* skaperi, tilgjorhet, affektasjon, **lezioso** tilgjort, affektert

lezzano *m* hampetråd

lezzo *m* stank, skitt, lort, **lezzone** *m* (f -one) sj skitten person, gris, **lezzoneria** *f* skitt, makk, griseri, **lezzume** *m* noe skittent, stinkende

li *1 gl* (bestemt art, hankjønn flertall) - (e)ne, *li 2* 'pers pron', *m pl*, akkusativ; dem, *li 3 adv*, der *di ~* *a pochi giorni* få dager etter, *giu di ~* omfrent, der omkring, *~ per ~* på stedet, straks, i første øyeblikk; *era li li per ~* jeg var nettopp i ferd med å .., jeg skulle nettopp til å ..; *viamu ~* er det snart det kan være hipp som happ, *viamu sempre ~* det er alltid den samme historien

liana *f* bot lian

libagione *f* drikkoffer; *spnk* fyll, drikkelag, *fare troppe libagioni* se for dypt i glasset; **libame** *m* drikkoffer, **libano** *m* mar esparto-rep, **libare**, *~ vino* ofre vin; *~ il vino* (poet) nippe til vinen, *~ mar* i lette skipet (ved å kaste last over bord); **libatorio** drikkoffer-, *~ m* beger til drikkoffer, **libazione** *f* se *libagione*

libbra *f* pund (ca 340 gram)

libecciaia *f* storm fra sørvest; **libeccio** *m* sørvest vind

libellista *m* forfatter av smedeskrift, smededikter, **libello** *m*, *~ (famosa)* smedeskrift, *~ (jur)* bonneskrift, **libellula** *f* zool libelle, øyenslukker

liberale frisinnet, fri, liberal, gavmild *~ m* liberal(er), **liberalesco** (pl -chi) neds, liberal, **liberalismo** *m* liberalisme, frisin, **liberalità** *f* gavmildhet, **liberalizzare** liberalisere, **liberalizzazione** *f* liberalisering, **liberaloide** *m* (en som spiller) liberaler, **liberamente** fritt, **liberare** (ib-) befri, gjøre fri, løse, *Dio ci liberi* Gud fr oss! *refl* befri seg, frigjøre seg, frigjores (og kjem); **liberatorio** *m* den som får tilkjent noe (ved lisitasjon); **liberatore** *m* (f -trice) befrier, **liberazione** *f* befrielse

libercolo *m* neds liten, verdiløs bok

liberismo *m* frihandel, **liberista** *m* frihandelsmann, **libero** fri, *alla libera* fritt, *all'aria libera* under åpen himmel, *il ~* arbitrio den frie vilje, *carta libera* ustempelt papir, *~ docente* privatdosent, *certificato di stato ~* attest for ugift stand, *stanzu*

libera rom med egen inngang, led g rom, *uscire* ~ *sur*, bli frikjent; *a cuore* ~ åpenhertig, *liberoscambista* m frihandelsmann.

liberta f frihet; pl rettigheter; ~ *di culto* trosfrihet, *mettere in* ~ sette på frifot, *mettersi in* ~ ta på seg hjemmeklærne, kaste jakken, *fig* behandle familiært; *prendersi delle* ~ ta seg friheter, ~ *provvisoria* m dlertidig løslatelse; ~ *di stampa* trykkefrihet; ~ *vigilata* løslatelse på prøve; *libertario* m anarkist, *liberticida* f frihetskrenker

libertinaggio m utsvevende liv, utsvevelse, *libertino* utsvevende; ~ *m* libertiner, *hust* sønn av frigven, *libertismo* m filosofisk retning, som anerkjenner viljens frihet, *liberto* m hust frigven (slave), *libico* (pl -ci) libysk

libidine f hegær, kjodelig lyst, vellyst, tøylesløshet, ~ *del potere* maktbrynde, *libidinoso* vellystig, begjærlig, tøylesløs; *libito* m sj behag, forgodtbefinnende

libo m losseprum

libra f vekt (og astr.)

libraio m bokhandler, ~ *editore* forlagsbokhandler, forlegger, *librare* vete (og fig.), rest sveve, glide flyve; ~ *di* *libreria* g defekt, *librario* bokhandler; *mercato* ~ bokmarked, *librata* f slag av en bok

libratore m glideflyver, *librazione* f veing, svinging, astr librasjon

libreria f bokhandel, boksamling, bokreol, bokskap, *libresco* (pl -chi) bokmessig, litterær, *sapientia libresco* boklig lærdom, *librettista* m mus, breittforfatter, *libretto* m liten bok, hefte, bankbok, mus libretto, ~ *degli* *asegni* sjekkhefte, ~ *di lavoro* sl. tjenestebok for arbeidere og funksjonærer, ~ *della cassa*, *di risparmio* sparebankbok ~ *nominativa* bankbok lydende på navn; ~ *di portatore* bankbok til ihendehaver, *libriccino* m liten bok

libro m bok, protokoll, bok, bast, ~ *bianco* hvitbok, ~ *verde* grønnbok (til offentliggjørelse av diplomatiske dokumenter); ~ *giallo* detektivroman; ~ *maestro* hovedbok, ~ *d'oro* adelsregister, *fig* god, instruktiv bok, *mettere a* ~ bokføre, *gran* ~ *del debito pubblico* statsgjeldsregisteret, *parla come un* ~ *stampato* han taler som en bok

liburno f liten båt; *ilcantropia* f det å være varulv

licciaio m vevskjemaker, -selger

liccialuola f vikkejern, *liccio* m vevskje

licente gymnastiet; *licenza* ~ studenteksamen

liceista m gymnastist, *licetta* f lovighet

licenza f tillatelse, lisens, jakttegn; eksamen(sbevis); permisjon, avskjed, oppsigelse, tøylesløshet ~ *poetica* dikterisk frihet, *prendersi troppe licenze* ta seg for mange friheter, *proroga di* ~ permisjon for engese, *licenziabile* oppsigelig, *licenziamento* m avskjed, oppsigelse; ~ *senza preavviso* avskjed uten varsel, *licenziando* m kandidat; en som skal oppsies, *licenziare* f. ta avskjed med, avskjedige; si opp, gi eksamenspapir, ~ *qualcosa alla stampa* la noe trykke, *refl* ta (sin) avskjed, ta eksamen, *licenziosità* f sj tøylesløshet, løsslupenhet, *licenzioso* tøylesløs, løssluppen

liceo m (treårig) gymnas, ~ *classico* latin og gresklinje; ~ *musicale* musikkonservatorium, *scientifico* reallinje, *licere* poet være tillatt; *licei* m lav W C

licheo m bot lav

licitare (li-) lisitere, auksjonere, by på auksjon, *licitazione* f lisitasjon, auksjon

lido m landtunge, lido, strand(bredd), i *patrii lidi* fedrelandet, *prendere il volo per altri lidi* reise til andre kyster

lieo m poet vin, lieto glad, un ~ *evento* en gledelig begivenhet (barnefødsel)

lieve litt lett, ubetydelig, *lievita* se *levità*, *li(s)evitare* (lie-) (få til å) heve (seg), gjøre; foreke (psene), *li(s)evitazione* f hevelse, gjæring, prisstigning; *lievito* m gjær, hevelse, surdeig, *fig* gjærning

ligamento m anat. vene, *ligamentoso* senel

ligio sterkt bundet, forpliktet, underkastet, *hisi* med ubetinget lensplikt, ~ *di principi* prinsippfast

lignaggio m slekt, ætt, rase, *ligneo* treaktig, tre, *lignificazione* f det å bli til tre, *lignina* f lignin, *ligotte* f brunkul, lign

figure ligunsk, ~ m ligure

ligustro m bot liguster

liaceo lijeaktig, lije-, *liliale* litt, *fig* lijeaktig, lije-, *lilla* f bot syren, ~ *m* lilla (farge)

lilipuziano lilleputt-; ~ *m* lilleputt

lillo m sj pynt, slas, dial gris, svin

lima f fil; ~ ~ 'æ bæ' far ~ ~ erte (ved å gnuske fingrene mot hverandre), ~ *sorda* lydløs fil, *fig* snikende sykdom, værende bekymring, snik, *dare l'ultima* ~ gi den siste avpussing, *limaccia* f snegl, *limaccio* m sj sole, dynd, *limacciato* solet, sumpet, *limaglia* f tekn filspun, *limaiuola* f liten fil, *limare* file, slippe (av), *fig* avslippe, *limatore* m -tre, -ner, -per, -er, -ig, *limatrice* f file, slipemaskin, *limatura* f filing, filspun

limbo m limbus, helvetes forgård (hvor gode hedninger ventet på Messias); il ~ *dei bambini* det sted hvor de udøpte barns sjeler ventet, va al ~ dra til helvete

limine m litt terskel, *limitabile* som kan begrenses, *limitare* (li-) begrense, avgrense, innskrenke; ~ *m* terskel (og fig.); *limitatezza* f sj. begrensnings, *limitativo* begrensende, innskrenkende, *limitato* begrenset, *società a responsabilità limitata* selskap med begrenset ansvar, *limitazione* f begrensnings, innskrenkning, *limite* m grense, ende; ~ *di età* aldersgrense, *passare i limiti* gå over streken, *prezzo* ~ maksimalpris; *limitrofo* tilgrensende, tilstøtende, grense

limnologia f limnologi, *limo* m litt dynd

limonato m sitronseiger; *limonata* f sitronvann, *limonade*, *limoncella* f sl. appelsin (til eau de Cologne), *limone* m sitron(tre); ~ *spremuta* presset sitron (og fig.); *limonea* f sitronvann (sl med)

limosina f limousine, *limosina* etc se, *elemosina* etc

limoso solet, sumpet, dyndet

limpidezza, *limpidita* f klarhet, gjennomsiktighet, *limpido* klar, gjennomsiktig (og fig.)

linio, *linaruolo* m sl. fiskegarn, *linaiuolo* m linarbeider, -selger

lince f gaupe, *occhio di* ~ skarpt øye, *linceo* gaupe-, gaupeaktig, skarpsynt, *occhi lincei* gaupeøyne, *linceo* m medlem av Accademia dei Lincei

linciaggio m lynsjing, lynsj-justis; *linciare* (lin-) lynsje, *linciato* m lynsjet

lindazzo f sirlighet, properhet, *lindo* sirlig; *lindura* f sirlighet

linea f linje, ledning, ~ *d'acqua* vannlinje; ~ *aerea* luftlinje, *aereo* di ~ rutefly, ~ *d'aria* luftlinje, ~ *di condotta* (seigningslinje for) adferd,

— *elettrica* elektrisk ledning, linje, *mantenere la* ~ holde den slanke linje; *in* ~ *di massima* som hovedregel, hovedsakelig, først og fremst; *nave di* ~ rutebåt; *perdere la* ~ miste linjen (= bli tykk), ~ *di rispetto* territorialgrense, *in prima* ~ hovedsakelig, i første rekke, først og fremst, som hovedregel; *in* ~ *paterna* på farsiden; *battuto su tutta la* ~ slått over hele linjen.

lineamenti *m pl* ansiktstrekk, *fig.* hovedlinjer, -trekk **lineare** *lineær*, ~ *v* *y* linjere **lineetta** *f* bindestrek, tankestrek; *mat.* minustegn, *due lineette* (*mat*) likhetstegn

linfa *f* lymfe; *poet* vann; **linfatico** (*pl -ci*) lymfe-; **linfagite** *f* lymfebetennelse

lingeria *f* vasketøy, hvitevarer

lingotto *m* (metall)barre, typ steg

lingua *f* lunge; *fig.* tunge(mål), språk; *landtunge*, *avere la* ~ *lunga* sladre, fare med sladder, *avere qualcosa sulla punta della* ~ ha noe på tungespissen; *la* ~ *batte* *dove il dente duole* hva hjertet er fullt av, loper munnen over med; *che* ~ ' for en skravlebotte! ~ *di cane* (*spek.*) veksle, *gli sta bene la* ~ *in bocca* han kan godt ordlegge seg; *tenere la* ~ *in bocca* (*la freno*) temme sin tunge, *mala* ~ bakteriell person, *far vedere la* ~ vise tungen (*til legen*); *far la* ~ rekke tunge; ~ *materna* morsmål; *lingue di fuoco* ildtunger; ~ *di due* si doik, ~ *cervina* sl. bregne; ~ *parlata* talespråk, ~ *patinosa sporca* belagt tunge; ~ *di passero* si makaroni, ~ *scritta* skriftspråk; ~ *di terra* landtunge, -tunge

linguaccia *f* ond tunge; **linguacciuto** snakkesalig, ~ *m* skravlekopp, sladderkjerring, **linguaggio** *m* språk **linguio**, **linguilo** *m* språklig pedant, formalist **linguale** tunge, **linguaggiare** *v* bevege seg som tunger slikke skravle prate, **linguetta** *f* liten tunge (*isl. tekn.*), pløse; *mus.* stemme **linguettare** (*e*) stamme, bable; **linguettola** *f* sladderkasse, **linguiforme** tungeformet, **linguista** *m* lingvist, språkforsker; **linguistica** *f* lingvistik, **linguistico** (*pl -ci*) lingvistisk; **lingula** *f* anat. liten tunge

linificio *m* lerretsfabrikk, linfabrikk, **linimento** *m* rekn. *sj* liniment, **lino** *m* lin, lingarn, linerret, *tela di* ~ linerret; **linoleum** *m* inv. linoleum **linone** *m* lett bomullsstoff, **linosa** *f* linfrø

linotipia *f* typ. det å sette (og støpe) hele linjer **linotipica** *f* (*macchina*) ~ ~ **linotipo** *m* linotype **linotipista** *m* linotypist

linseme *m* linfrø, **linceo** *sj* lin-, ~ *m* linkede

locorno *m* enhjørning **loanto** løvefarget

lipasi *f* fysiol. lipase, **lipemania** *f* med. melankoli **lipemia** *f* med. lipemi; **lipoma** *m* med. fettknute

lippo *f*, *giocare alla* ~ sprette på pinne

lipsiuno, **lipsense** fra Leipzig

liquame *m* væske; **liquezione** *f* det at legering oppløser seg, **liquefare** (*-faccio, -fo*) smelte, gjøre flytende (*gass, luft*), *refl.* smelte, bli flytende; *fig* gå til grunne, oppløses; **liquefatto** *se.* **liquefare** **liquefazione** *f* smeltning det å gjøre, bli flytende

liquidare (*li-*) likvidere, oppgjøre, avvike, bringe ut av verden, betale, utrede, selge ut, ordne (*sporsmål*) gjøre opp med; skaffe seg fra halsen likvidere, **liquidatore** *m* (*f -trice*) likvidator; **liquidazione** *f* oppgjør, avvikling, avregning, betaling, utsalg, likvidasjon, ~ *di chiusura* opphørssalg, ~ *di fine stagione* sesongutsalg, **liquidita** *f* likviditet, **liquido** flytende, gram. merk likvid, jur. klar

ubestridelig, **consonante liquida** likvid (konsonant); ~ *m* væske; ~ *per i freni* tekn. bremsevæske, **liquigas** *m* flaskegass.

liquirizia *f* lakris, **liquore** *m* likør, *litt.* væske, **liquorista** *m* likørfabrikant, -handler.

lira *f* lire; ~ *sterlina* pund sterling; ~ (*mus.*) lyre, **lirica** flynkk, lyrisk dikt, **liricità** flyniskhet, **lirico** (*pl -ci*) lyrisk; ~ *m* lyriker; **spettacolo** ~ opera, **teatro** ~ opera(teater), **lirismo** *m* lyrisme, lyrisk stemning, **lirista** *m* silar-, lyrespieler

liscia *f* linskav, linskjeve, fiskeben, *aver la* ~ lespe, **liscetto** *m* sminke; **liscezza** *sj* glatthet; **liscia** *f* glassredskap (*til glatting av huder*), sleidenjul (*på kanon*), **lisciauolo** *m* lerret-, lakenvever; **lisciamento** *m* glatting, polering, *fig.* smiger; **lisciare** (*li-*) glatte, stryke, polere, slikke (*om dyr*); *fig.* glatte, pynte, smigre, **lascia** *f* glatting *etc.* *se.* **lasciare**; *dare una* ~ *a* glatte, **lasciatolo** *m* glattejern; **lasciatura** *f* glatting, polering, *fig.* smiger, **liscia** glatt, jevn, likefrem, ublandet, ren (*idrikk*), *un affare* ~ forretning som går godt, en enkel sak, *la cosa non è liscia* her er det galt full, *andare per le lisce* gjøre, fare over med harelabben, *passarla liscia* komme seg unna det (*straff o.l.*), *passarla liscia a uno* la en slippe unna, *brado* ~ suppe uten grønnsaker o.l.; *caffè* ~ sort kaffe ~ *m* sminke

lisciv (*li-*) *f* lut, **liscivare** (*-sci-*) (*ut*) lute; **liscivatore** *m* utlutningsapparat; **liscivatrice** *f* vaskemaskin; **liscivazione** *f* luting, vasking (*isl.* av mineral), **liscioso** *sj* full av stry el. fiskeben

lisi *f* med. lysis, langsomt temperaturfall, **liso** slitt, **lisolo** *m* lysol, **lissa** *f* med. hundegalskap, vannskrekk, **lissosobia** *f* med. redsel for hundegalskap.

lista *f* liste, strimmel, regning, rekke; spise-, vinkart, ~ *di bordo*, *dei passeggeri* skipsliste, ~ *dei cibi* spisekart; ~ *civile* sivil-liste, apanasje; ~ *elettorale* velgerliste, *essere a capo di* ~ toppe listen (*og fig.*); *mettere in* ~ føre på liste, ~ *nero* svarteliste, *listare* bremme, kante, sette lister på, *listata a bruno* med sorgerand; **listello** *m* (tre)list, **listino** *m* liste, ~ *dei prezzi* prisliste; ~ *di borsa* kursliste

litania *f* litani; *fig.* lang, kjedelig oppramsing

litantrace *m* steinkull

lite *f* strid, trette, prosess; **attaccar** ~ yppe kiv, **muovere** ~ anlegge sak; **litigi** *f* med. stein, **liticare** *se.* **litigare**, **litichino** *m* trettekjær person, kranglefant, **litichio** *m* stadig kiv, **litico** stein, **liticone** *m* kranglefant, **litigante** *m* trettekjær person, jur. saksøker, saksøkt, part, **litigare** (*li-*) strides, kjempe, være uenig, jur. føre sak; *legge i sak*, *refl.* skjennes (*qualcosa om noe*), **litighino** *m* kranglefant, **litigio** *m* strid, trette, kiv, **litigioso** trettekjær, jur. omvistet, **liticomorzio** *m* jur. prosessfellesskap, **lispendenza** *f* jur. lispendens

lito *m* litt strand, hav, land, **litografare** (*o*) litografere, **litografia** *f* litografi, steintrykk, litografisk verksted, **litografico** (*pl -ci*) litografisk, **litografo** *m* litograf

litologia *f* litologi, **litorale** kyst, ~ *m* kyst(strekning), **litoraneo** kyst-, **litosfera** *f* litosfære

litore *f* litotes

litotomia *f* blæresteinsoptasjon, **litotritore** *m* instrument for knusing av blærestein, **litotrizia** *f* med. knusing stein

litro *m* liter, *un* ~ *di vino* en liter vin

litorale *se.* **litorale** **litoraneo** kyst **litore** *m* liktor, vinner av littoriale, **littoriale** liktor, ~

littoriale studentmesterskap i sport, kunst etc. under Mussolini; *littorina* *f* motorvogn, skinnehuss; *littorio* liktor-; (*fascia*, ~ risknippe (*fascismens* symbol).

lituano litauisk; ~ *m* litauer

liturgia *f* liturgi, liturgico (*pl* -ci) liturgisk, liturgista *m* lærer i liturgi

liutaio *m* mus instrumentmaker, -bygger, liutista *m* luttspiller, liuto *m* lutt

livella *f*, ~ (*a* *balla d'aria*) vaterpass, livellamento *m* nivellering, utjevning, livellare (*e*) nivellere, utligne, utjevne, ligge i samme høyde, livellario forpaktningss-, ~ *m* sl forpakier, livellatore *m* (*f* -trice) niveller, landmåler; planerer, livellatrice *f* bulldozer; livellatura *f* planering; livellazione *f* vairing, nivellering, planering, livello *m* nivå, vaterpass, jur forpaktning(savgift); ~ *del* *mare* vannstand, mettere *a* ~ *con* sidesille med mettersi *a* ~ *dei* *bambini* sette seg på barnas nivå, mettersi *al* ~ *dei* *tempi* leve i pakt med tiden, passaggio *a* ~ jernbaneovergang, planovergang, lividastro blåsvart; lividezza *f* blåsvart farge (etter slag), lividiccio, lividigno blåsvart, livido blåsvart ~ *di* *collera* blå av sinne, ~ *d'invidia* gul av misunnelse, occhi lividi øyne med blå ringer, ~ *m* blå flekk (i huden) lividore *m* se lividezza, lividume *m* b å flekker, lividura *f* (stor) blå flekk (etter slag), livore *m* litt misunnelse, nag, *sj* = lividore

livonalo livisk, ~ *m* livlender

livre *f* livré, liberi, tjenerskap i livre, (sjær)drakt, livreato *sj* i livré

lizza *f* innhegning (om turneringsplass), transportferne (i marmorbrudd), scendere entrare in ~ per uno gå i bresjen for en, bryte en lanse for en, lizzatore *m* arbeider i marmorbrudd

lo (best, artikkel, *m* sing., *foran* *s* impura *z*, *x*, *gn*) -en, -et, ~ (*pers* *pron*, *m* sing., *akkusativ*) ham, den, det

lobato anat., bot lappet, lobbia *f* sl bredbremmet hatt (med søkk i), lobo *m* anat. bot lapp, flikk, flipp; lobulo *m* flipp, ~ *dell'orecchio* orefflipp

locale lokal, stedlig, ~ *m* lokale, værelse, colore ~ lokalkoloritt; memoria ~ stedsans, località *f* lokalitet, sted, egn, localizzare lokalisere, stedfeste, localizzazione *f* lokalisering, stedfestelse, localmente lokalt

locanda *f* herberge, vertshus, est ~ til leie (på plakati), locandiere *m* (*f* -era) vert, utleier, locandina *f* typ. pappskilt (til å henge opp)

locare (*oi* gl leie ut; locatario *m* leier, locativo *le* *c* valore ~ leieverdi ~ *m* gram lokativ, locazio leie-, locatore *m* (*f* -trice) utleier, locazione *f* leiekontrakt; ~ *d'opera* arbeidsavtale, hyrekontrakt

locco dam, tåpelig

locomobile *m* lokomobil; locomotiva *f* lokomotiv, locomotore, apparato ~ drivapparat, locomotrice *f* drivmaskin, motorvogn, lokomotiv, locomozione *f* bevegelse (fra sted til sted), mezzi di ~ transportmidler

loculo *m* gravsted, nisje (i katakombe o l)

locupletare (*e*) *sj* berike, utsmykke

locusta *f* gresshoppe

locutore *m* (*f* -trice) speaker, locutorio *m* taleværelse (i kloster), locuzione *f* talemåte

lodabile rosverdig, lodare (*la*) rose, love, prise, sia lodato Dio' Gud være lovet! refl rose seg selv, chi si loda s'imbroda selvros stinker, lodarsi di uno

late rosende om en, lodativo *sj* rosende, lodatore (*f* -trice) roser, lovpriser

lode *f* ros, lovprisning, lovsang, trenta con ~ tretti med laud høveste karakter celebrare le lodi di uno rose en sterkt, skamrose en, in sua ~ til ære for ham, fare una cosa con ~ gjøre noe på en rosverdig måte, sia ~ al vero, sia detto a ~ del vero sant å si, sannheten i ære, jeg skylder sannheten å si, lodevole rosverdig, prisverdig

lodigiano fra Lodi, ~ *m* sl. osl.

lode *m*, ~ (*arbitrale*) voldgiftskjennelse

lodola *f* lørke, lodolo *m* lørkesalk

loff (*ia*) *f* magegass, vind; loffio bløt, slapp, hengende, henge-

logaritmico (*pl* -ci, logaritme- logaritmo *m* logaritme

loggia *f* loggia, sayiehall, buegang, losje ~ massonica frimurerlosje, loggiato *m* buegang, loggiato *m* galleri (teater)

loghiccio *m* lite sted, småby

logica *f* logikk, a rigar di ~ med litt logikk, hvis vi skal være logiske; logico (*pl* -ci) logisk, fornuftig, ~ *m* logiker

logismografia *f* sl. bokføring, logista *f* intendant, logistica *f* logistics, forsyningstjeneste; filas logistik; logistico (*pl* -ci) logistisk, forsynings-, innkvarterings-, ~ *m* logistiker

loglio *m* raigress, distinguere, separare il grano dal ~ skille klinten fra hveten

logografo *m* logograf, logografo *m* logogriff

logomachia *f* ordstrid

logoramento *m* slit(ing), slitasje; logorare (*la*-) slite (på), undergrave (helse), ødelegge (øyne), refl slite seg ut, slites, bli slitt; logorarsi la salute ødelegge sin helse, logorato slitt; strada logorata hullet vei, vaskebrett, logorio *m* stadig slit, slitasje, immune da ~ uslitelig, logoro *l*, *m* (jegers) plystresignal, hist lokkemiddel (for falk), logoro *2* slitt, brukt, ~ *m* slittasjel

logorrea *f* ordstrøm, ordflom

loia *f* *sj* skitt, lort (på folk)

loiolesco (*pl* -chi) jesuittisk, fig hyklerisk

loila *f* bot agne

lombaggine *f* lumbago; lombale lend-, korsrygg-; lombardesco (*pl* -chi) neds lombardisk; lombardismo *m* lombardisk uttrykk, lombardo lombardisk, ~ *m* lombarder; stile ~ romansk stil; lombare lend-; lombata *f* nyrestykke; lombatina *f* lite nyrestykke,ombo *m* lend, nyrestykke

lombricai *m* sted med mye jordmark; skittent, fuktig sted, lombrico *m* (*pl* -chi) jordmark

londinese londonsk; ~ *m* londoner

longanime angmod g longanimita *f* langmodighet, longarina *f* langbyelke; longarone *m* sidebyelke, longevità *f* lang levetid, seiglivet, longevo lengelevende, seiglivet, gammel; longipenne langvinnet

longitudinale lengde-, longitudine *f* lengde

longobardo longobardisk; ~ *m* longobard(er)

lontananza *f* avstand, fjernhet, adskillelse; in ~ på lang avstand; lontanare fjern (seg); se også allontanare, lontano fjern, langt fra, langt borte, alla lontana på lang avstand, nesten, så vidi det er, parente alla lontana fjern slektning; abitare ~ bo langt borte, da ~ på lang avstand; essere ~ da ~ være langt fra å ..., ~ dagli occhi ~ dal cuore ute av øye ute av sinn; di ~ på lang avstand; rifarsi di ~ (fig) gå langt tilbake, in lontani paesi i fjerne land, un ~ parente en fjern

slekting *speranze lontane* vage håp *si sente il puzzo* ~ *un mign* en kjenner stanken på en mils avstand *tener* ~ ho de borte på avstand
lontra *f* 2001 oter
lonza *f* nyrestykke, *gl* gaupe, panter
loppa *f* agne, *tekn* slagg
loquace snakkesalig, veltalende, **loquacita** *f* snakkesalighet, veltalenhet, **loquela** *f* talegave
lordaggline *f* skittenhet, **lordare** (*o*) skitne til, **lordezza** *f* skittenhet; skitt, **lorido** skitten, tilsvinet, merk *brutto*, ~ *per netto* brutto for netto, *peso* ~ bruttovekt, **lordume** *m* skitt, søppel, **lordura** *f* skitt, søppel, lort, skittenhet
loreto *m* papegøye
lorica *f* panser, brynje, **loricato** pansret
loro *1* *m* papegøye, *loro* *2* (*pers. pron.*, *m* og *f* *pl*) de, De, dem, Dem, deres, Deres (*poss. pron.*)
losanga *f* rombe
losca *f* mar åpning for rorstammen; **losco** (*pl* -*chi*) nærsynt, skjelende, skjeløyd, enøyd, *fig* fordeklig, skummel
loto *m* dynd, søte, lot, bot **lotus**
lotta *f* kamp, brytning, ~ *di* rlosse klassekamp *fare alla* ~ bryte, ~ *libera* fribrytning, *la* ~ *per la vita* kampen for tilværelsen; **lottare** (*a*) bryte, kjempe, **lottatore** *m* (*f* -*trice*) kjemper, bryter
lotteria flotteri, **biglietto della** ~ lodd, loddsett, **lottistileo** (*pl* -*ci*) sport bryte-; **lotto** *m* lotteri (an)del, lott; *ha vinto un terno al* ~ jeg har vunnet det store lodd (*og fig.*), *dare i numeri del* (*fig.*) snakke (svare) i hyll og vær
lozione *f* med vask, vaskemiddel, losjon
lubbione *m* galleri i teater
lubrificare (*u*) *sj* smøre; **lubrificata** *f* sleiphet, glatthet, *fig* slibrighet; **lubrico** (*pl* -*ci*) glatt, sleip, *fig* slibrig, *mantenere il corpo* ~ unngå forstoppelse
lubrificante *m* smøremiddel, **lubrificare** (-*bris*) smøre, **lubrificativo** smøre-; **lubrificatore** *m* smørekanne, **lubrificatore** *m* smører, **lubrificazione** *f* smøring, ~ *circolante* sirkulasjonssmøring
lucarino *m* sisk
lucchese fra Lucca, ~ *m* person fra Lucca
lucchesina *f* ull-, bomullsteppe
lucchetto *m* hengelås; *mettere il* ~ *alla bocca di uno* (*fig.*) sette munnkurv på en
luccicamento *m* funkling, stråling, **luccicare** (*u*) lyse, funkle, stråle, blinke, *fam.* ta til tårene
luccichio *m* sterk, stadig funkling, **luccicone** *m* stor, blank tåre; **luccicore** *m* funkling, glans
luccio *m* gjedde; **lucciola** *f* ildflue, sankthansorm, dame som viser plass på kino; *dare a intendere prendere lucciole per lanterne* fore, la seg fore bak lyset, *vedere le lucciole se stjerne* (*etter slag*)
lucciolo *m* *sj* mengde ildfluer, sankthansormer, **lucciolare** *sj* lyse (*som sankthansorm*) **lucciolo** *m* lys(ing), funkling, **lucciolone** *m* stor ildflue, sankthansorm, *fam.* stor tåre; **lucciopercu** *m* sl fisk
lucco *m* (*pl* -*chi*) hist sl. mannstrakt
luce *f* lys; åpning, hull, (større) speil, (bues, hvelving) runding, vindusåpning, ~ *ad arco* buelys, *armadio a tre luci* trefløyet skap, *conduttura per* ~ lysledning, *dar* ~ opplyse, illuminere, *dare, mettere alla* ~ bringe, sette til verden (*barn*), *dare, mettere in* ~ utgi, publisere, ~ *diurna* dagslys, *far la* ~ *su qualcosa* kaste lys over, oppklare noe, *impianto di* ~ lysanlegg, lysinstallasjon; ~ *nera* ultrafiolette stråler, ~ *degli occhi!* (*fig.*) du mine øynes lys! ~ *ad intermittenze* blinklys, *prendere* ~ *da* vende ut

mot, *resistente alla* ~ *aspette alla* ~ *del sole* åpenlyst, *chiara come la* ~ *del sole* so ek ar, *negar la* ~ *del sole* benekte det opplagte, benekte faktum ~ *fredda* neonlys o *mettere una in buona cattiva* ~ sette en i et godt, dårlig lys, ~ *cinerea* månelys, *venire alla* ~ komme til verden, se dagens lys, se lyset; (*buk*) komme ut, *venire in* ~ komme for dagen
lucente lysende, **lucenteza** *f* *sj* glans, **lucere** poet lyse, glinse, **lucerna** *f* ohjelampe; trekantet hatt (*for carabinieri o l.*), **lucernaio**, **lucernario** *m* glassak (*sfeks. over trapp*), lyssjakt; lampeholder, **lucerniere** *m* lampeholder
lucertola *f* firfisle; *mangiar le lucertole* leve av lufi (*om mager person*), **lucertolo** *m* bakdel (*på slakt*)
lucherino *m* sisk
lucidamento *m* polering; **lucidare** (*u*) polere, pusse (*sko*), bone (*gulv*), kalkere, **lucidato a specchio** blankpolert, speilblank, **lucidatore** *m* (*f* -*trice*) passer ~ *di mobil*, møbepas, **lucidatura** *f* polering, **lucidazione** *f* *sj* polering; **lucidezza** *f* klarhet, blankhet (*isl. fig.*), **lucido** blank, skinnende, lysende, polert, klar, tydelig, ~ *intervallo* lyst øyeblikk; ~ *come uno specchio* blank som et speil; ~ *m* glans, lys, polering; sverte, pussemiddel, kalkering, ~ *chografica* lystrykk; ~ *da scarpe* skokrem
lucifero *lit* lysbærende, ~ *m* Lucifer, Satan, morgenstjernen **lucifugo** (*pl* -*ghi*) lyssky
lucignolato flettet (*som en veke*), **lucignolo** *m* veke, **lucilina** *f* *fam* lysolje
lucrabile som kan tjenes, vinnes; **lucrare** tjene, vinne, **lucrativo** innbringende, lønnsom, lukrativ, **luco** *m* vinning, fortjeneste, ~ *cessante e dann* *emergente* tapt fortjeneste og skade som følger derav, **lucroso** innbringende
luculliano overdådig, raffinert (*måltid*), **lucumone** *m* hist etruskisk høvding
ludibrio *m* spott, *farsi prenderu* ~ *di* håne, spotte, *mettere in* ~ håne, spotte, *essere in* ~ *di*, være en kateball for ...
ludico (*pl* -*ci*) kamp-, lek-; **ludo** kamp, lek, match
lue *f* inv. med pest, smitte, ~ *celica*, ~ *venerea* syfilis; **luetico** (*pl* -*ci*) pest-
luglio *m* juli; *farsi bello del sol di* ~ rose seg av andres fortjeneste, **lugliolo** som modner i jun.
lugubre sorgelig, dyster, uhvaggelig
lui *m* sl spurvefugl
lui han, ham, *e tutto* ~ det ligner ham slående
luigi *m*, ~ *d oro* Louis d or
luisa, *erba* ~ (*bat*) melisse
lulla *f* *sj* (halvmåneformet del av) tonnebunn
lumaca *f* snegl, **lumacatura** *f* se *allumacatura*
lunachella *f* sl. kalkstein, **lunacone** *m* *fig* treg, sen person
lunario *m* lyktetenner, lampeselger, -maker, **lume** *m* lys, lampe, opplysning, berømt person, **lumi** (*fig.*) innsikt, (*poet.*) øyne, *far* ~ lyse, *fig* stå fadder til noe, være innforstått med noe, *essere il* ~ *degli occhi di uno* være ens øyesten, *puoi accendere un* ~ *alla Madonna* (*fig.*) du kan prise deg lykkelig, *perdere il* ~ *della ragione* bli rasende, gå fra forstanden, *uomo di molti lumi* meget lærd, kunnskapsrik mann, **luneggiare** (*te*) gjøre lys i mafen, *fig* belyse, **lumen** *m* elektr
lumen, **luminoso** *m* *essere* (*iridotto*) al ~ ligge på sitt siste, være pengelens, *cercare qualcosa col* ~ *lele* etter noe med lys og lykte, **lumiera** *f* lysekrone, **luminare** *m* lysende stjerne *fig* lys,

heromt vitenskapsmann, kunstner o.l., ~ r. skinn (og fig.) se ellers *illuminare*, *luminaria* f mange lys, belysning, *luminarie* illuminasjon, *luminello* m brenner (i lampe), refleks fra speil, *luminiscenza* f lysning, lysstråling, *luminista* m belysningsmann (i teater o.l.), *lumino* m sl. nattlampe, *luminosita* f lys, lysstyrke, *luminoso* lysende, klar, opplyst, lys, fig klar, åpenlys, *insegna luminosa* lysreklameskilt, *raggio* ~ lysstråle, *segnale* ~ lyssignal

luna f måne, fig lune, humor, *aver le lune* være, dårlig humor, lune, *avere il cervello nella* ~ være distre, være litt rar, *chiaro di* ~ måneskinn, *essere in buona, cattiva* ~ være i godt, dårlig humor, *faccia di* ~ piena (spøk) i måneansikt, -fjes; *far vedere la* ~ nel pazzo fore en bak lyset, *gubba a ponente* ~ *crescente* når ryggen (på månen) vender mot vest, er det voksende måne, *gubba a levante* ~ *calante* når ryggen vender mot øst, er det minkende måne, *essere, andare a lune* være ustadig, *mezza* ~ halvmåne, sl. kjøkkenkniv (med to håndtak); *a questi lumi di* ~ (fig.) i disse vanskelige tider, ~ *di miele* hvetebrødsdager, ~ *nuova* nymåne, *piu tonda della* ~ dumtåpelig, ~ *piena* ful måne; *venire dal mondo della* ~ (fig.) falle ned fra månen, *vivere nel mondo della* ~ være helt utenfor, ikke ha peiling, ikke følge med

lunante boyd, krum, *lunare*, *fare* ~ månefase, *lunario* m kalender, almanakk, *sharcare il* ~ prøve å få pengene til å strekke til, *lunone* ~ vitronire som kan bære frukt hver måned, *lunata* f måneformet kurve (i elv, måneformet innsnevring under sei), *lunatico* lunefull, rar; *lunato* måneformet, *lunazione* f måneskifte

lunedì m mandag, ~ *grasso* fastelavnsmandag, *lunediana* f blåmandag, *lunetta* f lynett, *lunga* f langvarig klokkeringing, (slepetrosse, gl. lærrem, *lungaggine* f langsomhet, sendrektighet, vidioflighet, *lungagnata* f lang, kjedelig tale, *lungagnola* f sl. fiskegarn, lang, kjedelig tale, *lungarno* m gate langs Arno (i Firenze og Pisa), *lunghe poer* se *lungi*, *lungheria* f sj. se *lungagnata*, *lunghezzo* langs med

lunghezza f lengde, hestelengde, langsomhet; ~ *d'onda* bølgelengde; *vincere per una* ~ vinne med en hestelengde, *lungi poer* langt borte, fjern, *lungilucente* som lyser langt

lungimirante vidtskuende (og fig.) *lungimiranza* f det å være vidtskuende, utsyn

lungo (pl -ghi) langsomt, tynn (drikk), adv langt, lenge, i lungdrag, pp langs (med), ~ m lengde, *alla lunga* a ~ *andare* i det lange løp, *andar per le lunghe* utsette, trekke i langdrag; *di gran lunga* langt, absolutt; *farla lunga* ikke slutte, *per non farla lunga* for å si det kort, ~ *quanto la fame* meget høy el. langsom, *caffè* ~ tynn kaffe; *di lunga mano* lenge, i lang tid, *per* ~ i lengden; *per* ~ *e per largo* vidt og bredt, opp ad stolper og ned ad vegger, *menare per le lunghe* trekke i langdrag, *saperla lunga* være slut, *litare in* ~ trekke i langdrag, *non fare il passo più* ~ *della gamba* (fig.) ikke strekke seg lenger enn skinnfellen er lang til, *quanto sei* ~ *a vestirti* for en tid du trenger til å kle på deg

lungofiume m gate langs elv; *lungometraggio* m lang film (på over 2000 m), *lungone* m lang fyr, sen fyr; *lungotevere* m gate langs Tiberen

lunula f halvmåne på negl

luogo m pl -ghi, sted, plass, egn, hove, *aver* ~ finne sted, ~ *comodo* toalett, W.C., ~ *comune* stående talemåte *fuor di* ~ upassende, ikke på sin plass, malplassert, *in* ~ *di* ... i stedet for ..., *in nessun* ~ ingen steder, *in primo* ~ i første rekke, for det første, *in qualche* ~ et eller annet sted, *non c'è* ~ *a fare qualcosa* der er ikke hove til å gjøre noe, *a tempo e* ~ i rette tid og på rette sted

luogonativa f stedlig fødselstall, *luogotenente* m stedfortreder, løytnant, *luogotenenza* f stedfortrederembete; løytnantsgrad, *luogotenenziale* stedfortreder

lupa f ulvinne, nymfoman, sl. fiskegarn *bot rate*, *mal della* ~ sykkelig hunger, ulvehunger, *figli della Lupa* barn (under 8 år) tilhørende fascistorganisasjonen Gioventù Italiana, *lupacchiotto* m ulvunge, *lupaia* f ulvehul, *lupanare* m bordell, *lupato*, *lupicino* m ulvunge, ungulv, *lupesco* (pl -chi), *lupigno* ulve-, *lupinaio* m selger av lupiner, *lupinella* f bot lupin, *lupino* ulveukig, ulve-; ~ m lupinifroi

lupo m ulv; *med* *lupus*, *in bocca al* ~ 'lykke til' ~ *cerviero* gaupe, *avere una fame da* ~ være skruhsulten, *chi va col* ~ *impara a urlare* en lærer å tute med de ulver som er ute, *il* ~ *cambia il pelo ma non il vizio* (fig.) ulven skifter pels men ikke lynne, *chi perora si fa il* ~ *la mangia* (fig.) den som viser svakhet, blir kuelt, ~ *mannaro* varulv, ~ *di mare* sjouk, *zitti buoni che viene il* ~ (til barn) vær stille og snille, ellers kommer ulven

luppoliera f humlemark, *luppolo* m bot humle

lurco (pl -chi) grådig, storetende

luridezza f sj. skittenhets, *lurido* skitten, *acqua lurida* spillvann

lusco (pl -chi) se *lusco*; *tra il* ~ *e il brusco* i tussmørket

lusiade portugisisk, ~ m portugiser

lusinga f smiger, forfengelig håp, *nella* ~ *di* i håp om at, *lusingamento* m sj. smigring, *lusingare* smigre, lokke, vekke falske forhåpninger hos, *refl* narre seg selv, nære falske forhåpninger, *lusingatore* m (f -trice) smigrer, forfører, bedårer; *lusinghiere*, *lusinghiere* smigrende, forførerisk, innsmigrende, oppmuntrende

lusorio lek-, sports-

lussare forvri, *refl* gå av ledd, *lussazione* f forvridning

lusso m luksus, prakt, overflod, *edizione di* ~ luksusutgave; *rilegatura di* ~ praktbind, *lussuoso* luksuriøs, luksus-

lussureggiante sprø frodig, *lussureggiare* v. eve i overflod, trives frodig, *lussuria* f vellyst, kjodets lyst, *lussurioso* vellystig

lustra f forsultelse, spillfekteri, hykleri, gl. gjemmesed, *lustrale*, *feste lustrali* (hist.) semårsfester, *acqua* ~ (rl.) renselsesvann, vievann, *lustramento* m pussing, polering, *lustrare* pusse, polere, bone, presse (støv); sj. skinne; fig smigre, ~ *le scarpe a uno* (fig.) skamsse en, *lustrascarpe*, *lustrastivali* m inv. skopusser; fig sm gter

lustrata f pussing, *dare una* ~ *a qualcosa* se *lustrare*, *lustratore* m (f -trice) pusser, polerer, bonemann; *lustratura* f sj. pussing, polering, boning, *lustrazione* f rl. renselsesfest, *lustreggiare* v, skinne, *lustrina* f gianssalke, *lustrino* m glanssilke, paljett, skopusser, *lustrissimo* se *illustrissi-*

mo: lustro blank, skinnende; ~ *m* glans, sverte, krem, *fig* ære, ry, *hist.* femårsperiode, femårsfest.
luteo lit safrangul, eggegul; *corpo* ~ (*med*) det gule legeme, luteolina *f* sl. gulfarge.
luteranesimo, luteranismo m lutheranisme, luterano luthersk; ~ *m* lutheraner

lutto m sorg, sorgedrakt: *essere in* ~ *per uno* portare il ~ *per uno* bære sorg for en; *prendere, vestire il* ~ *anlegge sorg*; ~ *pubblico* landesorg
luttuoso sorgelig
lutulento dyndet, solet, sumpet.
lux flux (lysenhet).

M

m, una ~ (*un* ~) (bokstaven heter *emme*) *m*
ma men; ~ ... ~ 'nei, nei! *chi è quell'uomo?* - *Ma'* hvem er den mannen? - *Ja*, Gud vet! ~ *come'* jøvist! neivist! ~ *che' aldrì* livet! nei, vet du hva! ~ *che ragazza'* for en pike! - *si' jo, jo'* jøvist! *non c'è* ~ *che* tenga her er det ikke noe men, *un* ~ et men.

macabro makaber, uhyggelig, *danza macabra* dodsans, *macadamizzare* makadamisere

macaco m (pl -chi) makakus(ape); *fig* havian.

macao m hasardspill, baccarat; *macaone m* sl. stor sommerfugl

macca f, a ~ i massevis, gratis; *maccarello m* dial makrel

macché se ma

maccheron f overskyet vindstille; *maccheronalo m* makaroniselger, *maccheronata f* makaronigilde, måltid, *maccherone m* makaronistang, *fig* dumrian; *maccheroni* makaroni, *maccheroni fatti in casa* hjemmelaget makaroni, *venire come il cacio sui maccheroni* komme som kallet; *maccheronea f* makaronisk dikt; *maccheronico* (pl -ci) makaronisk, *poema* ~ makaronisk dikt, skjemtedikt

macchia f flekk, *fig* plett, skisse; ~ *d'inchostro* blekkfatt, *macchie rosse* fregner; *senza* ~ (*fig*) plettfri, uten dadel; *macchie del sole* *macchie solari*, solflekker; *dipingere alla* ~ skissere, *macchia 2 f* tett skog, krattskog; *fig* roverbande, undergrunnsbevegelse, motstandsbevegelse, *alla* ~ skjult, i hemmelighet; *darsi alla* ~ flykte ut i skogen, *fig* gå under jorden; *stampare alla* ~ trykke illegalt, *vivere alla* ~ leve i skogen, som landeveisrøver; *fig* leve under jorden, ligge på skogen

macchiauolo m skogsmann, stumann; *fig* en som er gått under jorden, i *macchiauoli* italiensk malerskole i det 19. årh. (Signorini og andre), *macchiare* (a) flekke, skitne til, *macchiato* flekket, *latte* ~ melk med litt kaffe i; *pasta asciutta macchiata* makaroni med litt tomat saus, *macchiato f* skisse, karikatur, *fig* raring, original; *macchiature* (e) flekke (til), *macchiattista m* karikaturtegner, -maler; komiker

macchina f maskin, apparat, bil, sykkel; stor bygning, intrige, *macchine agricole* landbruksmaskiner, *andare in* ~ kjøre i bil, ~ *da caffè* kaffemaskin, ~ *da corsa* veddeløpsbil, ~ *da tel per*, cucire symaskin; typ. heftemaskin; *essere in* ~ være i trykken, *fatto a* ~ maskinlaget; ~ *fotografica* fotografiapparat; *macchine di guerra* krigsmaskiner, *guidare la* ~ kjøre bil, ~ *infernale* helvetesmaskin, ~ *della Madonna* stativ til Madonna bilde (i prosesjon), *al momento di andare in* ~ idet den (dei etc) går i trykken; *la* ~

umana menneskekroppen; ~ *da scrivere* skrivemaskin; ~ *utensile* verktøysmaskin; ~ *utilitaria* bruksvogn; ~ *a vapore* dampmaskin

macchinale mekanisk; *macchinare* ponske ut, få i stand; *smi* renker, intrigere; ~ *di* .. ponske på å ...; *macchinario m* maskineri, vognpark, *macchiatore m* (f -trice) renkesmed, intrigant, *macchiazione f* intrigering, intrige, renke, *macchinificare* (-ni-) mekanisere; *macchinificazione f* mekanisering, *macchinismo m* mekanisme, maskineri, *macchinista m* maskinist, mekaniker, maskinmester, lokomotivfører; *macchinoso* (om drama, roman etc) overlesset, tung, komplisert

macchiolina f liten flekk, *macchione m* stor (kratt-)skog; *star soda e saldo al* ~ (*fig*) stå fast (ved sitt forsett)

macedone makedonisk; ~ *m* makedoner, *macedonia f* sl. mild sigarett, sl. fruktis; ~ (*di frutta*) sl. fruktisalat (servert med likør)

macellabile som kan slaktes, slakteferdig; *macellato m* slakter; *fig* neds kirurg; *macellare* (e) slakte nedsable; *macellaro m* slakter; *macellamento m* sj. *macellazione f* slaktning *macellatore m* slakter (og *fig* *macelleria f* slakteri) slakterbutikk *macello m* slakteri slaktehus slaktning, *fig* slakteri, blodbad; *hoverti da* ~ slaktefe, *andare, mandare al* ~ gå, sende den visse død i møte

macerabile som kan røytes, *maceramento m* se *macerazione* *macerare* (a) bløte, røyte (lin o.l.), ~ *la carne*, *macerarsi* speke sitt kjød, *refl* plage seg, pines, martres; *maceraiolo m* røytekar, -grop, *maceratore m* (f -trice) en som bløter (etc se *macerare*), *macerazione f* bløting, røyting, *fig* sl. speking, spegelse

macereto m steinur, sj. grushaug, ruin-; *maceria f* (oftest pl) grushaug, ruiner; *macero* mør, røytet, ~ *m* se *maceratoio*, *carta da* ~ makulatur

machievellisco (pl -chi) sj. neds *machievellico* (pl -ci) machiavellisk, utspekulert, uten skrupler, *machievellismo m* machiavellisme; *machievellista m* machiavellist

macin f task, grus, steinhaus, *macie f* litt, magerhet; *macigno m* sl. sandstein, steinblokk, *cuor di* ~ (*fig*) hardt hjerte, *dura come un* ~ erkedum, *macilente, macilento* mager, *macilenza f* magerhet, *macina f* møllestein; *macinabile* som kan males, *macinacaffè m* inv kaffekvern; *macinapepe m* inv pepperkvern; *macinare* (a) male (på mølle), knuse, rive (farger), *fig* ødsle (bort); ~ *a due palmenti* etc glupsk

macinata f maling, knusing, *dare una* ~ *a male*, *macinato* malt, knust, *tassa sul* ~ mølleskatt, *macinatore m* (f -trice) en som maler (etc se

macinare, *macinatura* *f* maling, knusing, rivning (*av forger*); *macinazione* *f* maling, knusing, *macinello* *m* fargekvern, *macinino* *m* (kaffe)kvern, *macinio* *m* stadig maling
macis *f* skall av muskat
maciulla *f* linbrøke, kjeve; *maciulare* skake (*lin*); knuse, eite, *fig* gumle, etc
macolare, *maculare* (*à*) merbanke; flekke, skjem me; *macolo* stott (*om frukt*), utasel
macrocefalo *med* med stort hode, *macroglotta* *f* sl sommerfugl; *macropia* *f* makropst, *macroscopico* (*pl -ci*) makroskopisk, *macrura* *f* sl fløyte
macuba *f* *macubino* *m* sl snustobakk
madama *f* madam, frue; ~ *solpe* Mikkel Rev
madamigella *f* spøk frøken
madapolam *m* inv, sl fint lerret, *madamian* *f* arbeiderske, arbeiderpike
madera *m* madeira
madia *f* edelig rau, *mediata* *f* et trau brød, *madido* *bit* våt, badet, klam, *mediere*, *mediaro* *m* bunnspann, r bbe
madonna *f* gi fru(e), *la Madonna* Jomfru Maria, *la* ~ *Assunta* Marias himmelfart (15. august); *l'ufficio della* ~ bønnen, bonnebok til Jomfru Maria; *una* ~ et madonnabilde, *madonalle* *f* sten, beskjeden jomfru (*srl om Jomfru Maria*); *ite* madonnabilde; ~ *infalzata* dame som hykler beskjedenhet, frykt
madore *m* litt fuktighet, klamhet
madornale kjempesvær, kolossal; *sproposito* ~ kjempebommet, *madraga* *f* (tunfisk) garn
madre *f* mor; anat, livmor; tekn. mutter, ~ *badessa* priorinne, overabbedisse, *la dura* ~ den harde hjernehud, ~ *di famiglia* familiemor, husmor, *fare da* ~ *a uno* være som en mor for en, *libro* ~ *e figlia* *registro da* ~ *e figlia* kupongbok, kvitteringshefte, loddhefte; *lingua* ~ morsmål (*feks latin i forhold til italiensk, fransk etc*); ~ *putra* fedreland *moder and pia* ~ den bløte hjernehud; *regina* ~ enkedronning, kongemor, dronningmor, ~ *superiora* oversøster; ~ *spirituale* gudmor, *madreggiare* (*è*) slekte, ligne på moren, *madrelingua* *f* morsmål; *madrepatria* *f* moderland, fedreland
madreperla *f* perlemor, *madreperlato* perlemors-; *madrepore*, *madrepore* *f* korall, *madreporico* (*pl -ci*) korall-, *isolotto* ~ koralløy, *madreselva* *f* kaprifolium, *madrevite* *f* tekn. mutter
madrigale *m* madrigal, *madrigaleggiare* *ie* fremføre madrigaler, *madrigalesco* (*pl -chi*) madrigal-; *madrigalista* *m* madrigalforfatter, -komponist
madrigna *f* stemor
madrilens *f* sl is; *madrileno* fra Madrid, *madrilensk*; ~ *m* madrilenr
madrina *f* gudmor, *madrinato* *m* institusjon som tar seg av hulebarn, *madroso* porel, *stein o l*
madura, *piede d* ~ fotvopp
maelstrom *m* ma strøm
maestà *f* majestet, tabernakel; *lesa* ~ majestetsfor-nærmelse, *Sua Maestà* Hans Majestet, *Vostra Maestà* Deres Majestet; *maestosità* *f* majestetisk utseende, majestei; *maestoso* majestetisk
maestra *f* lærerinne; storseil, *albero di* ~ stormast, *maestrale* *m* nordvestvind, *maestranza* *f* laug, *le maestranze* arbeiderstokken; *maestrevole* mester-, *g*; *maestria* *f* mesterskap, *maestrina* *f* ung lærerinne, *maestro* *f* mesterlig, hoved-, mester-, ~ *m* mester, lærer, kapellmester, komponist, dirigent, tommermann, *albero* ~ stormast, ~ *di casa*

hovmester, restaurator; *colpa (da)* ~ mesterstykke, *gran* ~ stormester, *linee maestre* hovedlinjer, *mal* ~ epilepsi, *mano maestra* mesterhånd, *muro* ~ hovedmur; *strada maestra* hovedvei, *vela maestra* storseil *da* ~ mesterlig ~ *concertatore d'orchestra* konsertmester; ~ *di cappella* kapellmester, *maestro* 2 *m* nordvestvind, *maestruolo* *m* neds mester
maf(f)ia *f* mafia (hemmelig forbryterforbund), *far la* ~ (*mil*) prange, sprade; *maf(f)ioso* *m* medlem av mafia, viktig, elegant person
maga *f* trollkvinne, heks
magagnà *f* feit, skrapelighet, flekk (*pd frukt*); *magagnare* *sj* ødelegge, *magagnatura* *f* *sj* ødeleggelse, feil *magare* *sj* trolle, hekse
magari om lyst som ikke kan tilfredsstilles, *Le piacerebbe vedere lo spettacolo?* ... ~ 'Har De lyst til å se forestillingen?' ... Ja, takk! Ja, så gjerne (men jeg kan ikke)' ~ *domani!* Hvorfor ikke i morgen' (mulighet) kanskje, eventuelt; om så (skal være), selv om; så menn godt, bare, *gli hai dato tutto quel danaro e* ~ *è un ladro* du har gitt ham alle de pengene, og så er han kanskje en bedrager; *molti parlano come milionari e* ~ *non hanno un soldo in tasca* mange snakker som om de var millionærer, og så har de kanskje ikke et øre i lommen, *lui dirà* ~, *di non saper nulla* han vil kanskje til og med si at han ingen ting vet, *e capace*, ~, *di dire che non l'ha fatto* han er så menn i stand til å si at han ikke har gjort det, *non voglio un appartamento regale, ma un camera che abbia* ~ *un armadio* jeg ønsker ikke noen fyrstelig leilighet, men et værelse med eventuelt et skap, *potrebbe inviarmi*, ~ *a prestito*, ~ *ricopiare a mano, alcune traduzioni?* kunne De sende meg noen oversettelser, enten til låns eller i avskrift? *sai*, ~ *non riesce, ma* du vet, det kan så godt hende at det ikke lykkes, men ..., ~ *mi rovino, ma voglio comprare questo quadro* om jeg så skal ruinere meg, så vil jeg kjøpe dette maleriet; ~ *dovessi tornarci dieci volte, lo vedro* om jeg så skulle dit ti ganger, så vil jeg se ham, *vorrei, med verbet i konjunktiv el. infinitiv, gid' gi' bare* ~ *venisse* bare han nå ville komme' ~ *fosse vero* gid det var sant' ~ *mi dicessi di sì* bare du ville si ja! ~ *parlassi francese* gid jeg kunne snakke fransk' ~ *vederlo una sola volta* bare jeg kunne få se ham en enkelt gang
magazzinaggio *m* oppmagasinering; lagerleie; *magazziniere* *m* lagerarbeider, sjel *magazzino* *m* magasin, lager, butikk, *magazzini* varehus, ~ *d'erudizione* (*fig*) meget lærd person
maggego (*pl -ghi*) *mai*; *maggesore* (*è*) la ligge brakk; *maggesi* *mai*; ~ *m* brakkland, det å ligge brakk; *fieno* ~ moshøy, *maggiainuolo* *sj* *mai*; ~ *m* en som synger og planter en gren ved sin elskedes dør (seremoni ved *l'maifest*), *maggiatico* *m* (*pl -ci*) brakkland, *maggio* *m* *mai*; *maigren*, *maisang*, *cantar* ~ syngende for sin elskedes dør (*l' mai*); *il cantore di* ~ (*spøk.*, *eselet*); ~ *musicale* musikkfestspill i Firenze, *piantar* ~ plante en gren for sin elskedes dør (*l' mai*), *piantar* ~ *a ogni uscio* gjøre kur til alle, *quando pasqua vien di* ~ aldri, *maggiolata* *f* matkor, maisang
maggiolina *m* oldenborre, møbel med innlagt tre
maggiorano *f* bot merian
maggioranza *f* flertall, flertall, størstedel; ~ *di voti* stemmeflertall, ~ *assoluta*, *relativa* absolutt, relativt flertall; ~ *semplice*, *qualificata* simpelt,

kvalifisert flertall, **maggiorare** (*a*) øke; **maggiorascito** *m* hist jur seniorat, **maggiorasco** *m* (*pl -chi*) hist forsiefødtes fortrinnsrett til arv, titler etc., seniorat, arv til den forsiefødte, **maggiorazione** *f* økning, **maggiordomo** *m* hashovmester

maggiore (*komparativ til grande*) større; hoved, e dre, myndig. — *m* den største, den eldste, *mil* major, *mus.* dur, *andare per lui* — bli regnet blant de fremste, være velkjent, på mote; *le arti maggiori* (*hist*) de høyere håndverk (*silkespinning, handel etc.*); *il* — den største, den eldste, senior, *i maggiori* forfedrene, *il* — *derà* den eldste, *l'età* — myndighetsalderen, *da* — C-dur, — *generale* generalmajor; *il fratello* — den eldste bror; *forza* — tvingende grunn, *il* — offerente høystbydende, — *prolito* merfl. tjeneste, *stato* — generalstab, *lo stato* — *dell'esercito* hærstaben; — *utile* merfor tjeneste, **maggiorenne** myndig, **maggioranti** *m* *pl* sjefene, spissene, honoratiore, **maggiorita** *f* regimentskontor, **maggioritario** flertall; — *m* en som hører til flertallet, **maggiormente** (*så*) meget mere, i høyere grad

maggiostrina *f* dial stålhatt

magia *f* magi, trylleri, trolldom; — *bianco* hvit magi, — *nero* svartekunst, **magiario** magyarsk, ungarsk, — *m* magyar, ungarer; **magico** (*pl -ci*) magisk, *fig* fortryllende, *verga el bacchetta magica* tryllestav, **magio** *m* i *Re Magi* de hellige tre konger

magisterlan *f* kvinnelig seminarist; **magisterio** *se* **magistero** *m* lærestilling, -virksomhet; undervisning, mesterkap, dyktighet, kjem utfelling, *il* — *delle acque* vannvesenet; *istituto superiore di* — lærerhøyskole, *scuola di* — pedagogisk seminar, **magistrale** ærer; *fig* mesterlig skolemesteraktig, *scuola* — lærerskole, **magistrato** *m* øvrighetsperson, dommer, borgermester, øvrighet, domstol — *d'accusa* anklage el. tiltaleøvrighet, — *delle acque* vannvesen, **magistratura** *f* dømmende makt, magistratsverdighet, dommerembete

maglia *f* (strikket) maske, ledd (*li* lenke), brynje(ring), panserskjorte, strikket troye, pullover, genser, trikot; flekk i øyet, *a* — strikket, *camicietta* *a* — strikketroye, *fare la* —, *fare maghe*, *lavorare a* — strikke, *lavoro a* — strikketoy, — *scappata* nedsluppet maske, **maglizia** *f* strikkerske, trikot-lasjearbeiderske, **maglieria** *f* trikotasje(forretning), strikkevare, **magliere** (*pl*) trikotasje, **maglietta** *f* liten maske, undertroye, liten troye, metallring, bøyle, **maglificio** *m* trikotasjefabrikk, strikkeri, **maglio** *m* stor trehammer, treklubbe, krokkekkollet; rambukk, **maglione** *m* genser, **magliuolo** *m* bar avlegger

magma *m* geol magma

magnanimità *f* storsinn, **magnanimo** storsinnel, **magnano** *m* lappesmed, låsesmed; **magnare** spøk spise, **magnate** *m* magnat, stormann; **magnatizio** magnat-, stormanns-

magnesia *f* magnesia, **magnesisco** (*pl -ci*) som inneholder magnesium, **magnesio** *m* magnesium, **magnete** *m* magnet, **magnetico** (*pl -ci*) magnetisk, *declinazione magnetica* misvisning, **magnetismo** *m* magnetisme, — *terrestre* jordmagnetisme, **magnetizzare** magnetisere; *fig* hypnotisere, **magnetizzatore** *m* (*f -trice*) hypnotisør, **magnetizzazione** *f* magnetisering, **magnetofono** *m* magnetofon, båndopptaker; **magnetometro** *m* magnetometer

magnificaggine *f* spøk storhet, herlighet, **magnificamento** *m* *sj* forherligelse; **magnificat** *m* salme til

Jomfru Maria, spøk spisning; **magnificare** (*-gni-*) forherlige, **magnificatore** *m* (*f -trice*) forherliger, **magnificenza** *f* prakt, herlighet, storslåthet, *Vostro Magnificenzia* Deres Herlighet; **magnifico** (*pl -ci*) herlig, prektig, storslått; — *rettore* universitetsrektor; **magniloquente** *lit* pompøs, svulstig, **magniloquenza** *f* pompøs veltalenhet, svulstighet, **magno** *v* stor, *aula magna* festsal (*på* Universitet), *Carlo Magno* Karl den Store, *Magna Grecia* Magna Græcia, *mare* — (*fig*) stor forvirring

mago *m* (*pl -ghi*) trollmann (*og fig*), **magone** *f* *sj* jernverk, jernvareforretning, *fig* velhavende hus, **magone** *m* dial. kro, krås; kumage, bedrovelse, mishag, **magoniere** *m* *gl* jernverksarbeider

magra *f* lav vannstand i elv, tørketid; *fig* sjø, lavvann, *fiume in* — elv med lav vannstand, **magrezza** *f* magerhet, goldhet, lav vannstand, **magro** mager, tynn, tørt (*og fig*), *cibi magri* tetter uten kjøtt, fastemat; **giorno** (*di*) — fastedag, **mangiar di** — faste, ikke spise kjøtt; — *m* mageri kjøtt rett uten kjøtt, fastemat, **magrone** *m* svin som ennå ikke er fælet

mai aldri, noensinne, *casa* — eventuelt, om det skulle være; *piu*, — *che mai* i høyeste grad; *gli vuole un bene che* — hun er meget forelsket i ham, *che vuole* — ? hva vil han da? *come* — ? hvordan i allverden? *non viene* — han kommer aldri; — *piu* aldri mer, — *e poi* — aldri i livet, *quanto* — i høyeste grad, *se* — om noensinne, i tall

maialata *f* *F* svineri; **maialatura** *f* *sj* griseslaktning, slaktetid, **maiale** *m* gris, svinekjøtt; *fig* svin, **maialecco** (*pl -chi*) grise-, svine-, svinaktig

maidico (*pl -ci*) mais-, **malattia maidica** pellagra, **maidismo** *m* pellagra

maiestatico (*pl -ci*) majestetisk; *plurale* — (*gram*) pluralis maiestatis, **maiare** *se* **ammainare**; **malu** *se* **maggiu maionica** / majolika, *pl* majolikavarer, **maionese** *m* majones

mais *m* mais, **maiscultura** *f* maisdyrking

maiuscolo stor, (*lettera*) **maiuscola** stor bokstav, **malabestia** *f* mur, kalfatenks, **malaborgia** (*pl -e*), del av Dantes helvete, *fig* forbannet sted, **malacarne** *f* kjøtt av selvdødt dyr el. dyr som er slaktet pga. sykdom, *fig* kjellring

malaccio *m* alvorlig onde, *non ce* — del går slett, ikke dårlig, **malaccorto** uklok, **malachite** *f* mala-

kitt, **malaccreanza** *f* uoppdragenhet

maladorno uelegant, uskjønn

malafede *f* jur ond tro, *in* — mot bedre vitende

malaffare *m* ulevned; *donna di* — tes

malaga *f* *sl* drue, — *m* *sl* vin

malagevole vanskelig, besværlig, **malagevolezza** *f* vanskelighet, besværlighet, **malagisto** *sj* ubemid-

let

malagrazia *f* uskjønnhet, motvilighet, klossethet, plumphet, grovhet, *con* — på en klosset måte

malalingua *f* skarp lunge, baktalerisk person

malamente dårlig, hensynsløs

malaudare odelegges, gå til grunne, **malandato** odelagt, forkommen, nedbrutt, **malandrinnaggio** *m* (landveis)rover, rovervesen, **malandrinesco** (*pl -chi*) rovet-, roveraktig, **malandrino** forbrytersk, roveraktig, skjelmisk, — *m* (landveis)rover, banditt, rover, skjelm, *occhi malandrini* skjelmiske

øyne, *con questo tempaccio* — i dette motbydelige været, **malanno** *m* nag, motvilje, **malanaggio** *sl* forbannet være...

(anden ta...) **malanno** *m* ulykke, onde, sykdom, *fig* slyngel

malapena, *a* ~ knapt, så vidt, med møyre
malaria *f* dårlig luft, sumpluft, malaria, sumpfe-
 ner **malarico** (*pl -ci*) malaria-, **malarigeno** mala-
 riafrembringende **malariologo** *m* (*pl -gi*) malaria-
 spesialist
malarnese *m* slengel, slamp: *in* ~ dårlig klede
 utslørt
malassare *che*
malaticcio, **malatino** sykelig, helsesvak, **malato** syk
 (*di* på, *av*): ~ *m* syk, pasient, *spirito* ~, ~ *di*
spirito melankolsk, **malattia** *f* sykdom, ~ *del*
lavoro ~ profesjonale yrkessykdom, yrkesnevro-
 se, ~ *venerea* ~ segrete kjønssykdom, ~
sociale samfunnssykdom
malaugurato uhe svanger, uheldig, **malaugurio** *m*
 dårlig varsel, **uccello** *di* ~ ulykkesfugl (*fig*),
malauguroso *sj* ulykkesbringende
malavita *f* forbryterforbund, underverden, forbry-
 tervirksomhet, **malavoglio** *f* ulyst, uvilje, *di* ~
 ugerne
malavveduto uforsiktig, **malavventurato** uheldig
 ulykkelig, **malavventuroso** *sj* uhellsvanger; **malav-
 vezzo** *sj* uoppdragen
malazzato skranien, urven, i dårlig form
malcaduco *m* epilepsi, **malcapitato** uheldig, uvel-
 kommen, **malcauto** uforsiktig **malcerto** usikker,
malconcio ule tilredi, **malconsigliato** uforsiktig
 ubesindig, **malcontento** misfor)noyd, utilfreds, ~
m utilfredshet, misnøye
malcostumato losaktig, utskielende, uoppdragen,
malcostume *m* losaktighet, utskielelse, uoppdra-
 genhet; *uvane*, **malcreato** uhofflig, uoppdragen
maldestro ubehendig, **maldicente** baktalerisk, ~ *m*
 baktaler, **maldicensa** *f* baktalelse
maldisposto illesinnel, uvennlig innstilt
male *adv* dårlig, ondt, vondt, sleit, uheldig, galt
 ~ *m* onde, skade, ulykke, lidelse, sykdom
 smerte, **mal acuto** tyfus, **andar** ~ gå galt, **andar**
a ~ bli odetagt, **avere** ~ *di denti* ha tannpine,
aver ~ *a un dito* ha vondt i en finger, ha
 verkefinger, **chi l'ha per** ~ *si scinga* la den som
 vil ta det ille opp, **aversi qualcosa** *a* ~ ta noe ille
 opp, **aversela** *a* ~ ta det ille opp, *se l'ebbe molto*
a ~ han ble meget fornærmet over det, **il brutto**
 ~ epilepsi, **il** ~ *caduco* falesyke, epilepsi; **capire**
 ~ misforstå, **mal di capo** hodepine, **che c'è di** ~ ?
 hva ondt er der i det? ~ **contagioso** smittsom
 sykdom, **mal di cuore** hjertelidelse, **mal di denti**
 tannpine; **dir** ~ ta feil, **dire** ~ *di uno* tale ille om
 en, baktale en, **il** ~ *è che* ulykken er at ...; *a*
malis estremi estremi rimedi med ondt skal ondt
 fordrives; **far** ~ *i fatti suoi* gjøre sitt arbeid
 dårlig, **far** ~ *a ..* du gjør galt i å ..; **fare del** ~
 gjøre ondt, fortred, **farla** ~, **farsela** ~ være i
 nød, lide nød, **fare per** ~ (bevisst) gjøre noe
 ondt, **mal francese** fransk syke, syfilis, ~ **infettivo**
 smittsom sykdom; **mal inteso** misforstått, **la va** ~
 det går galt, dårlig, **mal della lupa** ulvehunger,
manco ~ 'det var da (enda) godt' **mandare** *a* ~
 ødelegge, bortødsle; ~ *di mare* sjosyke; **avere** ~
di mare være sjosyk **meno** ~ 'det var da godt'
 gudskjelov, **meno** ~ *che sia venuto* heldigvis er
 han kommet; **metter** ~ *fra amici* sette ondt
 mellom venner; **mica** ~ ikke så ille, ikke så verst,
il minor ~ det minste onde; **mal di montagna**
 fjellsyke, svimmelhet; **non c'è** ~ det er ikke
 dårlig, det går bra, takk ganske bra, ~ *di occhi*
 vondt i øynene, **far** ~ *d'occhio* *a* forhekse, **ogni**
 ~ *non vien per nuocere* intet er så galt at det ikke

er godt for noe; **mal in ordine** i uorden, **mal del**
paese hjemlengsel, **una parola di** ~ et ondt ord
di ~ *in peggio* verre og verre: **non pensavo a nulla**
di ~ jeg tenkte ikke på noe ondt, jeg mente ikke
 noe ondt med det; ~ *per lui* ve ham! så meget
 verre for ham! **per** ~ *che vadano le cose* i verste
 fall, **mal di petto** bryssyke, tuberkulose, ~ *da*
poco ubetydelig onde, **prendersela** *a* ~ ta det ille
 opp, **recarsi qualcosa** *a* ~ ta noe ille opp, **rendere**
mal per bene gjengjeldte godt med ondt, **restar** ~
 bli skuffet, lei, **rimaner** ~ bli ille ved, forvirret
rispondere ~ svare (hissig) igjen, svare nesevis
 ~ *della scimmietta*, ~ *della scimmia* (med,
 atrepsi; **sentirsi** ~ føle seg utilpass, i dårlig form,
star ~ ha det dårlig, være utilpass, være syk; **star**
 ~ *a uno* kle en dårlig, stå dårlig til en; **star** ~
con uno stå på dårlig fot med en, gå dårlig
 sammen med en; **mal di stomaco** magepine; ~ *di*
testa hodepine, **un** ~ *tra l'altro* en ulykke
 kommer sjelden alene, **la via del** ~ syndens vei
gli vien male han blir dårlig, **farsi venire** ~ (*si*)
 fingere besvimelse, **voler** ~ *a uno* ha imot en,
 hate en

malebranche *f pl* sl. djevier i Dantes helvete

maledetta *f* **avere la** ~ være uheldig; **alla** ~
 fryktelig, forferdelig, **non .. una** ~ ingenting
maledetto forbannet, fordomt, forferde ig, *se el-*
lers **maledire** **maledico** (*pl -ci*) baktalerisk; **male-**
dire (-dica) forbanne **maledissi** *se* **maledire**
maledizione *f* forbannelse, forbanning, ed, ~ '
 fordomt'

maleducato uoppdragen, ~ *m* lømme

malefatta *f* feil, **maleficio** *m* ugjerning, forhekselse
 forgjørelse, **malefico** (*pl -ci*) skadelig, ondskaps-
 full, g-ft g. uhellbringende, **malefizio** *m* *se* **male-**
ficio

maleolente illeluktede, stinkende

malerba *f* ugras, **la** ~ *non muore mai* ukrukt forgår
 ikke **conosciuta come la** ~ ulment kjent; **la** ~
cresce presto ugras vokser fort (*spok om skøverun-*
ger)

malescio sakte g. dårlig **non treg** tom *hjerne*

malese malayisk, ~ *m* malayer

malesperto uerfaren

malessere *m* ubehag, utilpasshet, uro; økonomiske
 vanskeligheter **malestro** *m* skade

malevolenza *f* ondskapsfullhet) **malevolo** ond-
 skapsfull

malfare *sj* begå ugjerninger, ~ *m* ugjerning,
malfatto *se* **malfare**, misdannet, dårlig gjort
 sam uberegnelig, ~ *m* misgjerning' **malfattore** *m*
 forbryter, ugjerningsmann

malfermo vaklende, los, usikker, **malfidato** mis-
 trøisk; **malfido** usikker, upålitelig, troløs **malfon-**
dato ufunderet, ugrunnet, usikker

malga *f* sæterbu, sel fjellbeite

malgarbo *m* uvennighet, uhoffighet, klossethet;
malgato *m* gjeter (*til seters*), **malgoverno** *m* vansty-
 re, vanrokt; vanstell, ustelhet, **malgrado** uons-
 ket, uvelkommen, ukjærkommen, **malgrado** tross;
 ugerne, ~ *a el di* til tross for; *a* ~ *di* til tross
 for, *a mio* ~ tross meg mot min vilje

malia *f* trolldom, heksen, forhekselse, *fig* fortryl-
 lelse, sjarm, **maliarda** *f* trollkvinne, heks, *fig*
 besnærende kvinne; **maliardo** *m* *sj* trollmann,
malico, **acido** ~ eplesyre, **malignare** tale ondt (*di*
su om), bakvaske, være ondskapsfull **malignatore**
m (*f -rice*) ondskapsfull person, bakvasker, **ma-**
lignita *f* ondskapsfullhet; ondarteitet; **maligno**

ond, ondskapsfull, ondartet, helsefarlig, *il* — den onde, fanden
malinconia *f* melankoli, tungsinn; **malinconico** (*pl -ci*) melankolsk, tungsindig; — *m* melankoliker, **malinconioso** *sj* tungsindig, **malincuore**, *a* — ugjerne; **malintenzionato** illesinn
malinteso misforstått; — *m* misforståelse
malizioso *sj* forhekseende; fortryllende
malizia *f* ondskap, ondskapsfullhet, list; provoserende koketteri; **mettere in** — bruke list, **maliziare** *se*; **malignare**; **malizioso** ondskapsfull, snedig, listig, kokett
malleabile som kan formes (*metall*), myk; *fig* smidig, bøyelig, **malleabilità** *f* smidighet, mykhet, **malleina** *f* med mallein, snueserum, **malleolo** *m* anat ankel
mallevadore *m* (*f -trice*) kausjonist; *star* — kausjonere, **mallevadoria** *f* *sj*, **malleveria** *f* kausjon, **mallo** *m* bot hams
malmaestro *m* epilepsi, **malmenare** (*se*) mishandle, **malmeritare** (*ē*) ikke gjøre seg fortjent (*di til*) **malnesso** malpassert, dårlig kledd
malnato voppdragen, uheldig, **malnato** lite kjent
malo *sj* ond, dårlig, slett; *donna di mala vita* *donna di mal affare* los, skjoge, *di mala voglia* ugjerne, *a mala pena* knapt nok, så vidt; **prendere in mala parte** ta ille opp, **giungere in mal punto** komme ubeleilig, **trovarsi a mal partito** være i knipe, i vanskeligheter, **malocchio** *m* onde øye
malora *f* ødeleggelse, forderv, **andare in** — gå til grunne, *va alla* — dra til helvete! dra til Blokkberg, **mandare in** — ødelegge; **malore** *m* sykdom, (plutselig) illebefinnende
malparlante som taler dårlig (*et språk*); **malpensante** galti-tenkende; **malpiglio** *m* uhøflighet, klossethet, vredi åsyn, oppsyn, **malpratico** (*pl -ci*) uerfaren, ukyndig, **malpreparato** uforberedt
malproprio ubeleilig, upassende, **malprovveduto** dårlig forsynt, utrustet
malzano usunn, **mal sicuro** usikker, **mal soddisfatto** utilfreds, **malsofferente** utålsm (*di overfor*)
malta *f* mortel, **maltagliati** *m pl* sl makaroni
mal talento *m* nag, uvilje, **mal tempo** *m* uvær, dårlig vær; **maltemuto** vanskjøttet, **malterea** *f* malteri, **maltese** maltesisk, fra Malta — *m* malteser, **febbre** — svingefeber, **malto** urettmessig er hvervet, sjålet, **malto** *m* malt, byggkaffe, **malto-gio** *m* maltsukker
maltrattamento *m* mishandling, **maltrattare** mishandle, radbrekke (*språk*)
maluccio nokså dårlig
malumore *m* dårlig humor, misstemning, forstemthet; **malumore** *f* uvane
malva *f* bot malva, kaktost; fiolett, *fig* lunken, umoden person, **malvece**, *le malvece* kaktostfamilien
malvagio ond, slett, ryggesløs, *tempo* — motbydelig vær; **malvagia** *f* ondskap, ryggesløshet; **malvagia** *f* sl. drue, — *m* sl. vin
malveduto illesett, uglesett, dårlig likt
malversare (*se*) begå kassasvik, **malversatore** *m* (*f -trice*) bedrager; **malversazione** *f* kassasvik, underslep, **malvissuto** utlevert, fordervet, **malvisto** illesett, lite likt, **malvivente** *m* forbryter, **malvivente** *f* forbryterliv, -verden
malvolentieri ugjerne, motvillig, **malvolere** ville ondt, *farsi* — da uno gjøre seg dårlig anskreven hos en; — *m* uvilje, motvilje, nag, **malvone** *m* sl. stor malva, *fig* meget moderat, lunken person

mamma *f* mor, **mamma**, *sj* patte; papill; — *ma* du storeste! gode Gud! **mamma** *f* mor, **mamma**, **mammalucco** *m* (*pl -chi*) mamelukk, *fig*, låpe, tulling, **mammamia** *f* inv sam **mammadall**, stymper **mammama** *f* dial jordmor, **mammario** bryst, patte; **glandola mammaria** brystkjertel; **mammella** *f* patte, bryst, **mammellone** *m* rund haug, rund fjell, **mammifero** patte-, — *m* pattedyr, **mammillare** patte-, patteformet; **mammola**, (*viola*) — sl. siol, *uva* — sl. drue; — *f* *fig* beskjedden, tilbakeholden person, **mammolo** *m* spedbarn, sl. vinranke
mammone *f* mammon; **mammone**, **gallo** — mandrill (*sl* *havian*), *fig* troll, nokk, **mammui** *m* inv **mammui**; *fig* stort dyr
mamozza *m* dukke, spellemann
manade *f* sardingarn, drivgarn, **manaiuolo** *f* liten oks, **manale** *m* halvanske
manata *f* håndfull, håndslag
manca *f* venstre hånd, *a* — til venstre, **mancomento** *m* mangel, **mananza** *f* mangel, knapphet (*di på*), forseelse (*contro mot*), fravær, skulk, *in* — *di* i mangel av, **manicare** mangle, *non ci mancherebbe altro che non venisse* det skulle bare mangle at han ikke kom; — *di fare qualcosa unniata*, forsomme å gjøre noe, *ci manca molto per Viterbo* er det langt igjen til Viterbo? — *di parola* ikke holde ord, *ci manca poco* det er nær på, — *ad una promessa* svikte et løfte, — *di rispetto* ikke vise respekt, *senza* — falle i avmakt, besvime, *venire a* — slippe opp, utslukkes, dø, — *at vivi* dø, **mancato** manglende, død, ikke ...; **debito** — ikke fullført forbrytelse, — **pagamento** manglende betaling, **manciare** *m* (*f -trice*) en som mangler
se **manicare**
manchevole mangelfull, utsirekkelig, svak, **manchevolezza** *f* utsirekkelighet
manca *f* drikkpenger; — **competente** linnerlønn (10 %), **manciato** håndfull, *a manciato* i massevis; **mancina** *f* venstre hånd, side, *a* — til venstre, lastekran davit, **prendere a** — stikke av til venstre, **tenerci a** — holde seg på venstre side, **mancinismo** *m* kjevhendhet, **mancio** venstre, kjevhendt, med utadvendte ben (*hest*), *fig* lumsk, troløs, **colpo** — lumsk strek, forræderi
mancipio *m* litt slave
manco (*pl -chi*) mangelfull, venstre, *a* (*manu*) *manca* til venstre; *a dritta e a manca* på begge sider, overallt, — *male* det var da godt! — *male che* heldigvis at ...; *né* — ikke engang, — *per sogno* — *per idea* ikke engang i drømme — *m* mangel, minus, merk **manko**, — *di peso* undervekt; *senza* — ufeilbarlig, uvegerlig, sikkert, altså
mancolista *f* liste over det en mangler
mandamentale som hører til rettskretsen; **mandamento** *m* rettskrets, **mandante** *m* mandant, ordre-giver, oppdragsgiver
mandare sende, — *uno all'altro* *munda* slå en i hjel; — *accidenti* *imprecazioni*, *maledizioni* bann og sverge, utslunge forbannelser, — *qualcuno a carte quarantotto* oppgi en plan; — *a chiamare* *una* sende bud eller en, *che Dio ce la mandi buona* (måtte) Gud hjelpe oss! *prova come Dio la manda* det øser ned, — *a dire a uno* sende en beskjed, *non mandarle a dire* (*fig*) tale rett fra posen, — *uno a farsi benedire*, — *uno a farsi friggere* sende en dit pepperen geor; — *al diavolo* — *a quel paese* jage, kaste ut, sende pokker i

vold; ~ *a fondo* sende til bunns, senke. — *fuori* utsende, utgi; *utstete* (skrik) utstråle (lys). — *una a gambe levate* slenge en i bakken, overende. — *ad effetto* gjennomføre, sette i verk. — *giu* slå ned, velte; sluke; svelge, etc i seg. — *a male* øde egge, forøde. — *qualcosa a monte* oppgi et prosjekt. — *per uno* sende bud etter en. — *per posta* sende i posten. — *per ferrovia* sende med jernbanen. — *a prendere uno* la en hente. — *a spasso uno* avskjedige en; — *via* sende bort avskjedige. — *via come un cane* kaste på dor som en hund; — *una cosa dietro le spalle* legge noe på hylla

mandarinesco (pl -chi) mandarin-, mandarino *m* mandarin (også bot).

mandata *f* sending, forsyning, flokk, omdreining, kast, drag, *dar due mandate* dreie nøkkelen to ganger om; *chiudere a doppia* — låse godt tog *vi* nøkkelen to ganger rundt **mandatario** *m* fullmektig, mandatar, *potenza mandataria* fullmakt, **mandato** *m* mandat, fullmakt, verv, merk anvisning, ordre. — *d'arresto* arrestordre. — *bancario* bank anvisning. — *alle liti* prosessuelt fullmakt. — *di pagamento* betalingsordre, **mandatore** *m* (f -trice) sender

mandibola *f* (under)kjeve; *colpo alla* ~ kjevestot (sport), **mandritto** *m* lusing, rett høyre, stot (med sabel o.l.) fra høyre til venstre

mandola *se* mandorla **mandola** *f* mus mandola **mandolinista** *f* mandolinspill, **mandolinista** *m* mandolinspiller **mandolino** *m* mandolin

mandorla *f* bot mandel; stein (i frukt), mandelformet glorie, mandorla, *a* ~ mandelformet; *occhi a* ~ mandeløyne. — *sestata* fransk mandel, *pasta di mandorle* sl kosmetikk, *olio di mandorle* mandelolje; **mandorlato** mandelformet, med mandler. — *m* mandelde-g. nougat, **mandorlo** *m* mandeltre

mandrija *f* flokk bo og besetning hest

mandracchio *m* småbåthavn, fortoyningsplass, **mandragola**, **mandragora** *f* bot alrune, **mandriano** *m* gjeter, **mandrillo** *m* zool. mandrill, **mandrinaggio** *m* doring, **mandriao** *m* dor, **mandritta** *f* høyre hånd, *a* ~ til høyre

manducare *gl* spise

mane *f* *da* ~ *a sera* fra morgen til kveld, hele dagen, **manecchia** *f* håndtak (på plog)

maneggevole håndterlig, *fig* medgjorlig, **maneggia** *f* sj. jord mellom to plogfurer, **maneggiabile** *se* maneggevole **maneggiamento** *m* håndtering, manøvrering; **maneggiare** (se) håndtere, manøvrere, dressere, forvalte, styre, *refl* beittle seg **maneggiatore** *m* (f -trice, sj en som håndterer (se maneggiare). — *di cavalli* dresser, **maneggio** *m* bruk; manøver, ledelse, innridning, skoleritt ridebane, manesje, **maneggio** *m* stadig håndtering, manøvrering (se maneggiare) **maneggiatore** *m* all muligmann, faktotum, intrigant

manesco (pl -chi) håndterlig, som har leitt for å slå **manetta** *f* liten håndfull, håndtak (kran, dor o.l.) **manette** (pl) håndjern

manevole håndterlig, bløt, myk, *fig* medgjorlig **manfante**, **manfano** *m* stokken på en tust (treske-redskap) **manforte** *f* inv hjelp, *se* mano

manfrina *f* sl. dans

manganare (man-) rulle (tøy), **manganato** *m* kjem manganisert salt, **manganatore** *m* (f -trice) klesruller, **manganatura** *f* rulling (av tøy), **manganella** *f* klappseie; *mit* kasketmaskin, **manganellare** *sj* (se,

slå med stokk, **manganellare** *f* stokkeslag, **manganello** *m* liten rulle; stokk, **manganese** *m* mangan, **manganico** (pl -ci) mangan **mangano** *m* (kles)rulle, *mit* gl kasketmaskin

mangereccio spiselig, *funghi mangereccio* matsopp **mangera** *f* fråtsing, bedragen, tilvending av et odsling med offentlige midler, **mangiabambini** *m* inv troll, busemann, **mangiabile** spiselig

mangiacarte *m* inv gråd-g advokat, **mangiucatenacci**, **mangiacristiani** *m* inv brum ebusse, kjeflesmelle, **mangiafagioli** *m* inv bonneeter, florentiner **mangiaguadagni** *m* inv daglær, dagdriver, **mangiamento** *m* storeting, fråtsen; storbedrag, **mangiamiesire** *m* inv storeter, snylter, snyllegjest, **mangiamocchi** *m* inv hyk er, bedemann; **mangiapagnotte** *m* inv dagdriver; **mangiapane** *m* inv dagdriver, **mangiapolenta** *m* inv lathans, **mangiapopoli** *m* inv folkefiende, tyrann **mangiapreti** *m* inv prestehater

mangiare (a) spise, etc, fortære; (i) sjakk, slå (brikke). — *in un affare* stikke noe i sin egen lomme (ent på uret) mess g. s. — *uno da, baci* rundkysse en; — *a crepapelle* etc til en sprekker, *far da* ~ lage mat. — *la foglia* forstå en halvkvedet vise. — *a due ganasce* (el. a due palmenti) etc gråd-g. — *di grassa* spise kjøtt. — *di magra* spise mat uten kjøtt, faste, *cosa da* ~ spiselige saker, mat; — *con gli occhi* sluke med øynene, *preparar da* ~ lage mat. — *pan pentito* angre seg. — *il pune u tradimento* dra lønn for et arbeid som en skjøtter dårlig. — *una viva* skjelle en ut, *is* en av dage, **mangiarsi la parola** ikke holde sitt ord, **mangiarsi il patrimonio** øde sin arv, **mangiarsi le unghie** bite negler. — *m* spising, eting. spise, mat, for, *bianca* ~ sl dessert

mangiarino *m* lekerbisen, godbit; **mangiata** *f* spising, måltid, fråtsen, matilde, **mangiativo** *sj* spiselig, **mangiatore** *f* krybbe, spøk. bord; kontor som gir arbeid, kontor der en snyter med midlene, *alzare la* ~ knipe på maten, *stare alla* ~ dello Stato være ansatt i staten, **mangiatore** *m* (f -trice) en som spiser, storeter, **mangiatoria** *f* se mangera, **mangiatura** *f* (insekt)stikk, **mangiatutto** *m* inv en som spiser all mul g. storeter; **mangime** *m* (dyrefor, mangione *m* storeter, **mangiucchiare** (a) spise lite, pirke i maten

mango *m* (pl -ghi) bot mango

mangosta, **mangusta** *f* zool. mangust

mani *m* pl manes, de avdødes ånder

mania *f* vanvidd, av sinn, mani; *aver la* ~ *di* være gal eller ...; **maniaco** (pl -ci) vanvillig, av sinnig, manisk. — *m* vanvillig, maniker

manica *f* erme, vindretningsviser; (tyve)bande, *è un altro paio di maniche* det er noe (ganske) annet; *in maniche di camicia* i skjorteermene, *essere di* ~ *larga* være raus, romslig, *essere di* ~ *stretta* være gjerrig, trangsynt, streng, *mezz* *maniche* overermene, ermebeskyttere. — *a vento* (mar) luftventil, **manicaretto** *m* litt lekerbisen, godbit, **manichetta** *f* overtrekkserme, (luft)slange, **manichino** *m* mansjett modell-, utstillingsfigur **manico** *m* (pl -chi) håndtak, hank, skaft, skjefte, *girare, curlare nel* ~ ikke ho de sitt ord, *il difetto è nel* ~ det er oppieget som er gall, *uscir dal* ~ miste tålmodigheten

manicomiale asyl, galchus-; **manicomio** *m* asyl, sinnssykeanstalt, galchus, — *criminale* kriminall asyl

manicotto *m* mufle *ingså tekn* *1*, **manicottolo** *m* hvi-
solsidt erme, **manicurare** manikyrene, **manicure** *m*
f person som steller med neglene, manikvrist,
manikyr, håndpleie.

maniera *f* art, måte, manér, **maniere** manerer,
oppdragelse *di ~ che, in ~ che* slik at, *in*
nessuna ~ på ingen måte, *in ogni* ~ i hvert fall
manieraccio *f* dårlig manér, **manierato** kunstlet,
tilgjort, søkt, **manierismo** *m* kunsilethet; **manieri-**
sta *m* manierist; **maniero** *gl* medgjorlig tam
m gl herregård, herreseie, slott, borg **manieroso**
sj elskverdig, veloppdragen (*men* *lit* affektet)

manifattore *m* (*f -trice*) *sj* håndarbeider; **industria**
manifattrice håndarbeidsindustri; **manifattura** *f*
manufaktur, konfeksjon, håndarbeid fabrikk,
verksted, **manifatture** manufakturvarer; **manifat-**
turiero fabrikk-, håndarbeids-, ~ *m* fabrikkar-
beider

manifestamento *m* *sj* se **manifestazione** **manifesta-**
re (*te*) hekjentgjøre, offentliggjøre, åpenbare, ytre
tilkjenne, manifestere, *refl* vise seg **manifesta-**
tore *m* (*f -trice*) en som hekjentgjor (*etc* se
manifestare), **manifestazione** *f* ytring, manifesta-
sjon, utslag, (*istundom*) forestilling, arrangement,
begivenhet, **manifestino** *m* flyveblad, opprop
manifesto klar, åpenbar, bekjent; ~ *m* manifest,
erklæring, (teater)plakat, *mar* lastedokument

maniglia *f* håndtak, hank, manilje, åpent ledd i
lenke, *aver delle buone maniglie* ha gode forbin-
delser, **manilvare** *jur* oppheve beslagleggingen
av, **manigoldo** *m* skurk, *gl* bøddel, **manila** *f*
manilahamp; **manillavo** *m* håndvask, -tvetning
manimessa *f* det å ta hull på noe, **manimettene** *ta*
hull på, innve

manipolare (*te*) bearbeide, fremstille, manipulere,
manipolatore *m* (*f -trice*) bearbeider, kontakt,
telegrafnøkkel ~ *di vino* en som speder ut vinen
manipolazione *f* bearbeidelse, manipulasjon,
manipolo *m* håndfull (*saks*) knippe, manipel
avdeling

maniscalco *m* (*pl -chi*) beslagsmed, hovsmed
manna *f* manna, *fig* velsmakende mat, (korn)nek-
che ~ 'for et hell' **mannaggia!** (*f*) for pokker!
pokker'n også' **mannina** *f* stor oks, slakteoks,
fauks hakkekniv

mannero, *lupo* ~ varulv, *f* fallesyk

mannella *f* lite nek, knippe; liten tiråddokke
mannello *m* håndfull (*saks*) knippe

mano (*pl le mani*) hånd, (*te spill*) utspill, åpning
håndskrift, flokk, *mani* (*sport*) hands *a ~ a ~*
man ~ etterhånden, *lit* etter *lit* *a ~ a ~* *che*
etterhånden som, *averci la* ~ ha anlegg for det
a ~ håndlaget, *avere a ~* ha i bruk, *avere a ~*
falla ~, *sotto* ~, ha for hånden *alla* ~ likefrem,
ikelst, *armata* ~ med våpen i hånd *aver per le*
mani tira mani ha mellom hendene, under
arbeid, *aver le mani lucate* være ødsel, *giuoco di*
~ tryllekunst, *fig* knep, lureri, *chiedere diman-*
dare la ~ *a uno* be om ens hånd *fare man bassa*
su qualcosa legge hånd på noe (*trøve* *odde* *drepe*
cadere nelle mani a uno *la c* i hendene på en
cedere la ~ *a uno* *la* en gå foran; ~ *di colore*
(an)strok, *colpo di mano* kupp, *con le mani in* ~
med hendene i fanget, *parlare col cuore in* ~
snakke åpent ut *cacciarsi, metterci le mani nei*
capelli rive seg i håret, *dare una ~ a uno* 'fig'
gi en en håndsrkning, *dare una ~ di vernice* *gi*
et strok maling' *passiamo darsi la* ~ vi er like
gode *essere di ~* ha utspillet, *di ~ in ~ che*

etterhånden som, *fatto a ~* håndlaget, håndsydd
prestare man forte hjelpe, *gi* en håndsrkning
fuor di ~ avsides; *mani giunte* foldede hender
di lunga ~ for lengst, gjennom lang tid, *aver le*
mani lunghe ha lange armer (*fig*) *gravar la* ~ *su*
qualcuno regjere en med hård hånd *menar le*
mani slå, *metter ~ a qualcosa* ta fatt i noe, gripe
til (*f eks* *sverdet*), ~ *maria* se **manomorta** *la* ~
nera den sorte hånd (*forbryterhände*), ~ *d opera*
arbeidskraft, *portare una in palma di ~* bære en
på hendene, *rose en*, *forsvare en*, *opporsi con*
mani e piedi sette seg imot av alle krefter, *mi*
pescano *a mani* jeg klor fingrene *prendere*
levar la ~ lope lopsk; *a quattro mani* firhendig,
di seconda ~ annenhånds *ruota di seconda* ~
brukte saker, *sotto ~* ved hånden, for hånden
under hånden; *a man salva* trygt, uten risiko
darsi stringersi la ~ *gi* hverandre, trykke hver-
andre i hånden, *stretta di ~* håndtrykk; *scherzo*
latta, di ~ *scherzo latta*) *di villano* den som slår
er en skurk; *tener ~* hjelpe til, *venire alle mani*
komme i håndgemeng

manomesso se **manomettere**, **manometro** *m* mano-
metet, **manomettere** ødelegge, slite på, krenke
åpne, bryte (*et brev*, *urettmessig*), ta hull på, frig,
(*slave*), **manomissione** *f* frigivelse (*av slave*) det å
ødelegge (*etc* se **manomettere**) *la partita di merci*
non è stata oggetto di ~ ingen har urettmessig
rørt varepartiet

manomorta *f* *jur* *gl* den døde hånds gods, uavhen-
delighet (*kirkegods o l*), **manonera** *f* den sorte
hånd *spansk* (*forbryterhände*)

manopola *f* ermeoppslag, panserhanske, håndtak
(*på sykkel*), *stopp in* å holde seg i, i kjoretøy;

manoregia *f* sivil myndighet i kirkesaker

manoscritto håndskrevet; ~ *m* manuskript; hånd-
skrift, **manoso** myk, bløt (*stoff*)

manovalanza *f* håndlangerstand, **manovale** *m* hånd-
langer, **manovella** *f* sveiv, stang, krumlapp

manovra *f* manøver, (*traffikk*) tangering, *manovre*
dormienti *frise* fast tauverk (*vanter o l*), *manovre*
voluti *correnti* løst tauverk (*på seil og ror*)
manovrabile som kan manøvreres, **manovrare** (*te*)
manøvrere, betjene (*maskin*) rangere, **manovratō-**
re *m* (*f -trice*) en som manøvrerer, ~ *del tranva-*
trikkeforer

manrita se **mandrita**

manrovescio *m* slag med håndbaken

mansarda *f* kvisttrom, mansardtak **mansione** *f*
forpuktelse, hverv; *hist* herberge, stasjon **man-**
sionario *m* *sl* kapellan, **mansioneria** *f* kapellani
mansuefare (*-laccio*) temme, formilde, blidgjøre
refl bli tam, bli formildet, **manso** *sj* se **mansueto**
tam, blid, mild **mansuetudine** *f* tamhet, mildhet
blidhet

manteca *f* pomade, **mantecare** (*te*) knuse, elte
mantecato *m* *sl* bløt is; ~ *di fragola* jordbæris

mantella *f* kvinnekappe, **mantelletta** *f* skulderkap-
pe, **mantellina** *f* kappe, slag **mantello** *m* kappe
hesteskinns (*div fargen*) *sotto il ~* *di* under dekke
av

mantenere (*-tengo*) holde (*ord* *urden* *hemmelighet*
o l), opptretholde, bevare, underholde (*familie*)
vedl. holde, *refl* holde seg, bestå, leve, **manien-**
bile som kan holdes *etc* se **mantenere**, **manien-**
mento *m* opprettholdelse, underhold, vedl. hold
manienai se **mantenere** **manienuta** *f* elskerinne
mantica *f* spåkunst, profeti **mantice** *m* blåsebelg,
kalesje, **mantiglia** *f* mantilje, **mantino** *m* forsløff,

mantisso *f* mot mantisse, **manto** *m* (finere) kappe (med slep), *fig* dekke, *il gran* ~ paven's kappe ~ *di neve* snødekke *zatto di* ~ *di under* dekke av, **manto** *m inv* {dame}kappe
mantovano fra Mantova

manfrugiare *tu* rose, fingre med, famle på
manuale hånd-, manuelt, ~ *m* håndbok, se **manovale**, **manubrio** *m* håndtak: (sykkel)styre lodd (*til* vekstefug), **manufatto** *m* *sj* manufakturarbeid), **manutengolo** *m* heler
manutenzione *f* ved. ikehoid

manzina *f* engbette **manza** *f* kvige, **manzo** *m* ungstut, kjøtt av ung okse, **arresto di** ~ oksestek, ~ *lesso* kokt oksekjøtt

manzoniano som minner om, ligner, følger Man zoni

maomett(ia)ismo *m* muhammedanisme **maometta** no muhammedansk, ~ *m* muhammedaner

maona *f* tyrkisk tremaster, lekter

mappe *f* kart plan **mappamondo** *m* verdensatlas globus, *spøk* bakidel)

marabu *m* marabu(stork), **marabutto** *m* marabut, **marachella** *f* småsvindel, **maragia**, **maragio** *m inv* maharajah, **maramaglia** *f* se **marmaglia** **marmaldo** *m* forræder, snikmorder

marame *m* ting som er kastet opp av havet, rekeved, drivtømmer, avfall, feilvare, utskudd, pakk, berme, **marameo!** *tsies idet en peker* *neve* det tror du, ja! *è bae'* **marangone** *m* skurv, lømmermann, *gl* dykker

marasca *f* kirsebær, **maraschino** *m* kirsebærlikør

marasma, **marasmo** *m* svekkelse, *fig* svekkelse, forfall, ~ *senile* alderdomssvakhet, **marasso** *m gl* sl hoggotr

maratona *f* maratonløp, **maratoneta**, **maratonista** *m* maratonløper

maravedi *m gl* spansk mynt, *fig* liten mynt

maraviglia *etc* se **meraviglia** *etc*

marazzo *m* *sj* myrlende, sumpland, morass

marca *f* egn, omegn, merke, tegn, se også **contromarca**, **alta** ~ (*merk*) fint merke, **articolo di** ~ merkevare, ~ *da bollo* stempelmerke, ~ *di fabbrica* varemerke, ~ *da giuoco* spillemerke, **marcantona** *f* *un bel pezzo di* ~ høy, ferm kvinne, **marcare** markere, merke, stemple, belegg, *spør* lage mål **marcatamente** ettertrykkelig **mercato** merket, uttrykkelig, betydelig, **marcatore** *m (f -trice)* en som merker, marker, **marcatura** *f* tegn, markering, stempling

marcescente forråtnende **marcescibile** som kan råtne (argiengelig)

marchesa *f* markise kvinne **marchesate** markis

marchesano *f gl* mark se **marchesano** *m* mark utle; markis territorium; **marchese** *m* markis, *gl* landgreve, **marchesino** *m* markisønn

marchiano svær (*om mareller*), *fig* svær, overdreven, merkverdig, **marchiare** (*a*) *sj* merke, markere, **marchiatore** *m (f -trice)* en som merker, **marchiatura** *f* merking, markering, **marchigiano** (en som er) fra le Marche, **marchio** *m* (brenne)merke, ~ *di fabbrica* varemerke; ~ *d'infamia* brennemerke **marchionale** markis-

marcia *f* marsj, med materie, sport løp, tekn går, ~ *in avanti* fremgår; ~ *indietro* revers, ~ *forzuta* ilmarsj, **messa in** ~ (*automatica*) selvstarter, **mettere in** ~ starte, sette i gang, ~ *nuziale* bryllupsmarsj, *la Marcia su Roma* Mussolinis marsj mot Roma den 28 okt 1922 innledningen til fascist-regimet, **marciano** fra la Marciana (be-

ront hihintek i Venezia), **marciapiede** *m* fortau perrong **marciare** *a*, marsjere *lun* mutur, gå, ~ *per due* marsjere to og to **marciata** *f* marsj

marcido se **marcio**, **marcime** *m* råttten gjødsel (*under div*, **marcimento** *m* *sj* råttning, **marcio** *m* sl vin **marcio** fordervet, råttten, betent ~ *m* noe råttent råttenskap, *ha torto* ~ han har helt urett, *ubriaco* ~ påre full, *e e del* ~ *in Danimarca* something is rotten in the State of Denmark, **marcioso** råttten; væskende, purulent, **marcire** -isco, råtne, forderves; gå i oppløsning, røyte (*champ a*) væske med, **marcita** *f* overrislet eng **marcitoio**, **prato** ~ se **marcita**, ~ *m* bløtekar (*til* papir) **marcitura** *f* oppbløtning (*av* papir, *sj* forråtnelse) **marciume** *m* råttenskap (*og* *fig*),

marco *m pl -chi*, mark (tysk mynt), ~ *doro* gullmark

marconigramma *m* irådøst telegram; **marconista** *m* radiotelegrafist

mare *m* hav, sjø, mengde, *alto* ~ rom sjø, **portare acqua di** ~ *etc* være noe unyttig, *fore* ol (*in* München) *acqua sul livello del* ~ høyde over havflaten, *essere in alto* ~ (*fig*) være i knipe, i store vanskeligheter; **colpo di** ~ bølge (*mot* skipsiden), **forze di** ~ sjomakt, **gente di** ~ sjofolk, ~ *grasso* høy sjø; *nel* ~ *magna della grande città* i storbyens hvirvel; **mal di** ~ sjosyke, **lupa di** ~ sjouk, ~ *massa* høy sjø, ~ *lunga* rolig sjø med ang, *hager* *part di* *hav* *hav* *fig* *sted* (*skole* *a* *l*) der mye folk vanker; **promettere** *mare e monti* love gull og grønne skoger, ~ *nostro* Middelhavet, *per* ~ *e per terra* til lands og til vanns, *overali*, ~ *territoriale* territorialfarvann **trasporto per** ~ sjotransport, **viaggio per** ~ sjoreise

mares *f* ludevann, **alta** ~ flo; ~ *bassa* fjære, ~ *massima* springflo

mareggiamento *m* *sj* bølgegang, **mareggiare** *se* være opprørt, bølge (*og* *fig* i seile; **mareggiata** *f* donning, bølgegang, **mareggio** *m* bølgegang, donning

maremma *f* marskland, myrland langs kysten **maremmano** marsk.; ~ *m* en som bor el arbeider i marsk andet **maremolo** *m* flodbolge

mareno *f* se **amarena** **marenga** se **meringa** **marengo** *m (pl -ghi)* napoleon d'or (gullmynt)

mareografo *m* ludevannsmåler

marescialla *f* marskalkfrue, **maresciallato** *m* *sj* marskalkgrad, -verdighet, **maresciallo** *m* marskalk, underoffiser, **bastone di** ~ marska kstav

marella *f* litt sjøgang

marezzare (*se* *gi*) moare glans, vatre, **marezzatura** *f* moare-glans, vattring **marezzo** *m* moare, vattring

marge *f* mergel, **margarina** *f* margarin, **margarinato** blandet med margarin

marganta *f* se **margherita** *f* margeritt, prestekrage, perle; **punta** ~ hekleng, (**nodo di** ~ *imar*, *trompetstikk*, **margheritico** *f* liten margeritt, glassperle **margherito** *f* robåt åtte årer)

marginale rand, i margen, **marginalia** *f pl* randbemerkninger, randnoter, **marginare** (*a*) *lage* marg, **marginare**; *tip* legge (arkene) på, punktere, **marginatore** *m tip* pålegger, punkterer, **marginatura** *f* det å lage marg, marginering format, *tip* steg; **marginare** *m* kant, rand, marg, margin, *tip* steg, **marginoso** med bred marg

margone *m* mergel, avlopsrenne

margotta *f* margotto *m* *hai* avlegger, stikung **margottare** *a* sette avleggere

margraviato m markgrevskap, **margravio** m markgreve.
mariano Maria mese ~ mai måned *helliger Jomfru Maria med spesielle seremonier*
maricino m buigegang, sjo, dønning **mariginea** / sl and **marina** f hav kyst(hav) flåte marine sjøbuide, sjømaleri *andare in* ~ dra til sjøs *navigare* ~ seile langs kysten ~ *mercantile* handleflåte **marinaio** m sjomann **marinegast** ~ *d'acqua dolce* landkrabbe, **marinaggio** m tekn del som graves ut av gruvene **marinara** f matros jakke, matroslue, se *mannaro*, **marinare** salte, legge ned ~ *la scuola* skule skolen **marinaresco** pl -chi, skps- sjomanns, matros *alla marinaretica* på sjomannssvis **marinara** sjo, sjomanns ~ m se *marinara zuppa alla marinara* fiskesuppe **marinatura** f nedlegning salting
marineria f marine **marinismo** m eufemisme rom litterær reining **marino** sjo hav- *ospizio* ~ kysthospital -sanatorium over il pierder ~ (kun nei) seile sjøhen
marioleria f synde, lyveri, kjettringsirek **mariolesco** pl -chi v lyvaktig, kjeltring
marionetta f manonett leddedokke fig nakkedokke **marionettata** f manonettkomedie **marionettista** m marionettspiller **marionettistico** pl er dokke, dokketeater-
maritabile gifteferdig **maritale** ektemanns, ekte, ekteskaps-, *mano* ~ ektemannens autoritet, **maritalmente** ekteskaps- *g vivere* ~ leve som mann og kone **maritare** gifte bort kvinner fig binde topp ~ *la vite al puppo* støtte vinstanken til puppelen *refil* gifte seg, få seg mann **maritato**, *donna maritata* gift kone *univa* **maritate** egg stekt sammen med polse o.l. **marito** m (ekte) mann spøk varmebecken *andare a* ~ *prendere* ~ gifte seg om kvinne ~ *esemplare* ~ *modello* eksemplarisk ektemann mønsterektemann *tagarza da* ~ gifteferd g pike
maritozzo m ova rosinbolle, fastelavnsbolle
marittimo sjo ~ m sjomann havisker havne arbeider *assicurazione marittima* sjoforsikring *potenza marittima* sjomakt *stazione marittima* havnestasjon
maruolo m vind er lyv kjeltring
marmaglia f pakk ramp f barneflokk **marmagliume** m rampepakk pohe
marmare gjøre kald som marmor **marmato** kald som marmor
marmeggia f zool mark **marmetta** f marmorflis **marmellata** f syltetøy **marmifero** marmorholdig marmor- **marmino** m bit av marmor el metall til å hode der på klem med **marmista** m marmorarbeider **marmitta** f stor gyste lydpoth ~ *di granito* geol jettegyste **marmittone** m større gyste etternoier aduelig soldat
marmo m marmor **marmorplate** (fragment av) marmorarbeid **marmocchio** m spøk småroll og **marmorario** m marmorarbeider billedhogger **marmoreo** av marmor marmor- **marmoreggiare** re **marmoreggiare** marmorete **marmotta** f mur meidyr fig dovendyr handelsreisendes varekof fer
marmotto m y småroll og skomakers stubbe til å banke lær på
marna f merge **marnare** mergele **marnatura** f merging **marniera** f merge tak **marnoso** mergel holdig

maro m ~ *marinaio ordinario* vernepliktig marinegast
marocca f steinur -røys *dial* avla felvare
marocchino marokkansk, ~ m marokkaner **marok** kin sl lær svelterem i hatt
maroso m litt stor bølge
marr f hakke bakte på anker, **marrancio** m slaktekniv **marrano** m jøde el museman som er tvangsomvendt til kristendommen og derfor av tvilsom tro fig ubehøvlet, troløs person **marrigant** **marrata** f hogg med hakke, **marraggiare** re, hakke
marrocchino m maroknarbeider **marrocchino** m lage til marokin marokinere **marrocchino** marokkansk ~ m marokin, marokin, marokkaner
marrone m v kastanjebrukt, fig hammerfader se *marroni canditi* kandiserte kastanjer ~ *odi* kastanjebrun **marroneto** m kastanjeskog, **marronsecco** m pl -chi tørket kastanje
marrubio m v (medisinsk) plante
marruca f sl ørnebusk **marrucio**, **marrucheto** m tørnekraft
marsala m marsala sl sterk vin
marsighe fra Marse e ~ m marsilaner *la Marsighe* Marse-lansen
maruna f kjote diplomattrakk **marsupiale** m pungdyr **marsupio** m pung hoi pungdyr
martedi m tirsdag ~ *grasso* fastelavns-tirsdag fetetirsdag
martellamento m hamring **martellare** (er) hamre (på) hanke kraftig fig plage *dagli picchi e martella* ette mange anstrengelser *fuoco martellante* rommeild **martellata** f hammerslag høy puls **martellatore** m f -tece en som hamrer **martellatura** f hamring **martellina** f spisshammer kløthammer **martello** m hammer dørhammer mas stemmehammer fig pine plagende tanke *essere tra l'incudine e il* ~ være mellom baken og veden *reggere al* ~ åle hammersag *urte a* ~ hamre til noe *vanare a* ~ klemte
martinaccio m stor snege stort emmeur f kryd der **martinella** f gl krigsklokke formannens kappe i paramentel **martinello** m donkraft **martinetto** m donkraft maskinhammer **martingala** f spense ~ *velata* springrem gl v bukse pynti *mar martingal*
martinica f vognbremse bremsesko, hemsko
martire m martyr *fare il* ~ spise martyr **martirio** m martyrium, martyrdød, pine, lidelse, **martirizzamento** m plaging pining **martirizzare** la lide martyrdøden fig pine plage **martirologio** m martyriste hegenkalender martyrologum
mariora f zool mår **marioramento** m y pinse tortur **mariorare** o martre pine **marioratore** m torturist bodde profoss **mariorio**, **marioro** m litt pinse pine martyr um
marxismo m marxisme **marxista** m marxist
marza f pødekyst **marzaio** f v and
marzuolo y se *marzuolo* **marzamina** f sl søt mørk drue **marzapane** m marsipan **marzeggiare** e skifte med sol og regn (snø), være marsvær og fig **marziale** krigs- krigersk *corle* ~ krigsrett legge ~ krigsløs **marziano** m marsboer **marzio**, *campo* ~ ekssererplass
marzo m mars, **marzocco** m (pl -chi) løve f Firenze's våpen gl dumt an **marzolino** mars *l'occhio* ~ sl øst **marzuolo** mars m poteksvist *grano* ~ sementa **marzuolo** marsvæd vårsæd
mas m uhåttjager, motortorpedobåt

mascal *m* religiøs fest i Etiopia (*10. sept.*)
masculia *f* hovsmedkunst, *gl* dyrlegekunst
mascalzonata *f* skurkestrek, **mascalzone** *m* slynge,
 skurk **mascarpone** *m* skjorost av fløte
mascella *f* kjeve(ben), ~ *inferiore*, ~ *superiore*
 under-, overkjeve, **mascellare** kjeve-; *dente* ~
 jeksel
maschera *f* maske (og *fig*), dodsmaske, karnevals-
 figur; fektemaske, gassmaske, fotomaske, teater-
 tjener, kontrollør; ~ *anigata* gassmaske; *ballo in*
 ~ maske-, kostymeball, *mezza* ~ halvmaske; *le*
maschere veneziane figurene fra maskekomediene
 (*Harlekin o a*), **mascherato** *m* en som lager, selger
 masker, **mascheramento** *m* maskering, kamuflasje
mascherare (*a*), maskere, forkle (og *fig*), kamuflere;
refl forkle seg (*da som*); **mascherata** *f* mas-
 keopptog, maskerade; **mascherino** *f* liten maske,
 lapp, flikk, snute (*på skotøy*), små metalihoder (*til*
pvtl); ~, *ti conosco* du lurer ikke meg! **masche-**
rone *m* stor maske, arkitt maskaron, vrengetmaske
 (og *fig*)
maschiaccio *m* neds gutteslamp, mannhaftig kvin-
 ne, **maschiotta** *f* gultaktig pike, guttejentle; *capelli*
alto ~ kort hår guttesveis **maschiottare** (*re*) *se* *te*
 henger på, **maschiottatura** *f* hengsling, **maschiet-**
to *m* liten gutt; *tapp* *ti* *hengsle*, **maschlezza** *f*
 mand ghet, virilitet
maschile mandig, mannlig, maskulin; *scuola* ~
 gutteskole, ~ *m* hankjonn, maskulinum
maschio mannlig, mandig, maskulin, *figliuolo* ~
 guttebarn, ~ *m* gutt, guttebarn, han(dyr); *tekn*
 skrue, bolt, *tapp*, øverste del av trykklås, hekte
idvs enhver metalldel som er bestemt til å gli inn
 i en tilsvarende ring el åpning, arkitt, borgtårn,
 hovedtårn, **maschiona**, **maschiotta** *f* kraftig pike,
 kjernepike; **maschiotto** *m* kraftig gutt, krafikar
 kjernekar
mascolinizzare gjøre maskulin; **mascolinità** *f* *sj*
 mandighet; **mascolino** mandig, maskulin, mann-
 lig, **mascula** *f* mannhaftig kvinne
masnada *f* bande, flokk; **masnadiere** *m* landeveis-
 rover, rover, *gl* leiesoldat
massa *f* masse; mengde, flokk, bande
massacrare massakrere, **massacro** massakre
massaggiare (-sa-) massere, **massaggiatore** *m* (*f*
-trice) massør; **massaggio** *m* massasje; *fare il* ~
a massere
massaia *f* forpakterkone, husmor; **massaio** spar-
 sommelg ~ *m* arbeidsleder (*på gdrd*), forpakter,
 husbestyrer, forvalter, økonom
massellare (*le*) forme, hamre til (*metall*), **massella-**
tura *f* forming, hamring, **massello** *m* masse
 blokk, klump (*se* *metall*), *oro di* ~ massiv gull
masseria *f* bondegård, forpaktet gård; stor beiling
 på beite, **masserizia** *f* (*se* *pl*) husgeråd, **masselere**
m anat kjeve-, tyggemuskel, **masseto** *m* udyrket
 jordstykke
massicciare (*ti*) belegge med brustein; **massicciata** *f*
 bru egning, **massiccio** massiv; *fig* alvorlig, grov,
 svær; ~ *m* bergmassiv
massillare kjeve
massima *f* grunnsetning, regel, maksime; *in* (*linea*
di) ~ prinsipielt; i hovedtrekk(ene), **massimale**
 høyst, maksimal; *salario* ~ maksimallønn; ~ *m*
 maksimum, **massimalismo** *m* ytterliggående sosia-
 lisme, **massimalista** *m* ytterliggående sosialist
massimamente især, særlig **massimario** *m* samling
 av regler og forordninger
massime (*tti*) især, **massimo** størst, høyest, ~ *m*

maksimum, *termometro a massima* (*el*, *a* ~) *m*
 maksimumstermometer; *massima e minima* mak-
 simums- og minimumstemperatur
massista *m* marinesoldat i ubåtjager
masso *m* stein(blokk), klippeblokk
massone *m* frimurer, **massoneria** *f* frimureri; **mas-**
sonico (*pl* -ci) frimurer
massoso stein-, klippe-; full av steinblokker
massoterapia *f* massasjebehandling
mastalgia *f* brystsmerte (*hos kvinne*); **mastello** *m*
 trebøtte, **mastica** *f* *sj* sl. brennevin med mastiks
masticabile som kan tygges, **masticamento** *m* tyg-
 ging, **masticare** (*a*) tygge, mumle (*bønn*), uttale
 utydelig, radbrette, tale gebrøkkent, *fig* tygge,
 gumle på, ruge over, ~ *male una cosa* (*fig*) ha
 vanskelig for å svelge noe, ~ *amaro*, ~ *veleno*
 være forbitret; **masticaticcio** *m* munnfull (*av noe*
som er tygget) pris skrånhakk **masticatore** *m* (*f*
-rice) tygger **masticatorio** tygge **masticatura** *f*
 noe som er tygget **masticazione** *f* tygging
mastice *m* mastiks, kitt
mastiettare *etc*, *se* **maschiottare** *etc*; **mastino** *m*
 gårdshund, vakthund, **mastio** *m* borgtårn, hoved-
 tårn, **maslite** *f* brystbetennelse, **mastitis**
mastodonte *m* *zool* mastodont, **mastodontico** (*pl* -ci)
 mastodont-; *fig* kolossal, enorm
mastoida *f* anat tinningsprosess, **mastoidite** *f* be-
 tennelse i tinningsprosess
mastra *f* fru, **maestro** *m* fam. mester; (*libro*, ~
'merk) hovedbok; **mastrucca** *f* sauepels
masturbare *refl* masturbere; **masturbazione** *f* mas-
 turbasjon, onani
matafione *m* mar. revseising
matassa *f* hespe, dokke (*garn*), *fig* innviklet sak,
trovare il bandolo della ~, *sbrigliare la* ~ finne
 gåtens løsning, finne tråden
mate *m* bot mate, **matello** *m* firspunnen silketråd
matematica *f* matematikk, **matematico** (*pl* -ci) ma-
 tematisk; ~ *m* matematiker
materasso *f* materasso *m* madrass, **materassalo** *m*
 madrassfabrikant
materie *f* materie, stoff, emne; **materiale**, *med*
 materie; **materie** (*pl*) *med*, ekskrementer, *entrare*
in ~ komme til saken; *indice delle materie*
 innholdsfortegnelse, ~ *medica* farmasi; *catalogo*
per materie emnekatalog, ~ *cerebrale* hjernemas-
 se, *in* ~ *di* når det gjelder.; *med* hensyn til
 ~ *plastica* plastikk; ~ *prima* råstoff
materialaccio *m*, *adj* grov, plump, udannet (per-
 son), **materiale** materiell, stofflig, legemlig, *fig*
 grov, plump, udannet, ukultivert; ~ *m* materiale,
 materiell, stoff; **materiali** materiale, ~ *di lavoro*
 arbeidsmateriale, ~ *umano* menneskemateriale,
materialismo *m* materialisme, **materialista** mate-
 rialistisk, ~ *m* materialist; **materialistico** (*pl* -ci)
 materialistisk; **materialità** *f* materialitet, stofflig
 het, ~ *d'un atto* fakta; **materializzare** materiali-
 sere, **materializzazione** *f* materialisering, **material-**
mente materiell, fysisk, faktisk; grovt, udannet,
materialone *m* (*f* -ona) grov, udannet person,
materialotto grov, plump, **materialo** materiell; ~
di bestående av
materna *f* moderkap, moderlighet, (*casa di*) ~,
(ospizio di) ~ fødehem; *assistenza della* ~
difesa della ~, *protezione della* ~ mødrehjelp,
materno moderlig, mors-; *zia materna* tante på
 morssiden, moster; *zio* ~ morbror; *lingua mater-*
na morsmål
materno *m* skudd (*på kastanje*,

materozzolo *m* nøkkelskilt
 matita *f* blyant, ~ *automatica*, ~ *a mina* skru
 blyant, ~ *birra* kulepenn, ~ *capiterra* kopiblyant,
 ~ *per sopracciglia* øyenbrynsstift, *matitalolo m*
 blyanthelte
 matraccio *m* retorik, destiljerkolbe, *matrarcato m*
 matriarkat, *matricaria f* bot kamille, *matrice f*
 matrise, klisje (alene *ti kupinghuk*) anat livmor,
 ~ *per duplicatore* stensil, *matricida m* modernor-
 der, *matricidio m* modernmord *matricina f* plante
 som blir stående igjen i hogstskog
 matricola *f* matrikkel, register, *mat* rulle; nyinn-
 skrevet, nybakt student, *matricolare (ti)* immatri-
 kulere, innskrive, rulleføre, innrullere, *matricola-
 to* dyktig, *furbo* ~ (*fig*) i toppmålt slyngel; *ma-
 tricolazione f* immatrikulering, innskriving, inn-
 rullering *matricolino m* nyimmatrikulert student,
 førsteårs student, *fig* nybegynner
 matrigna *f* stemor (*og fig*), *matrignale*, *matrignesco*
pl -chi stemoderlig
 matrimoniale *m* fam ekteskapsmegler, giftekniv
 matrimoniale ekteskapelig, ekte-, *camera* ~ dob-
 beltsværese, *letta* ~ ekteseng, *matrimonio m*
 ekteskap, giftermål, ~ *dumore* inklinasjonsparti
annullamento di ~ sl skilsmisse ~ *civile* borger-
 lig vielse, ekteskap, ~ *di convenienza* fornufts-
 ekteskap, ~ *morganatico* morganatisk ekteskap
pubblicazione di ~ ekteskapslysing (på kirkeedu-
 ren), ~ *religioso* kirkelig vielse, kirkebryllup
matrina *sj* *se* *madrina*, *matrizzare* ligne sin mor
 matrona *f* matrone, matronale matroneaktig
 matroneo *m* pulpitur for kvinner i de gl. kristne
 kirker, *matronimico pl -ci* matronym
 matta *f* forrykt, gal kvinne, *ti* kort; joker, lamme-
 hode (*uten hjerner*) *mattacchione m* lystig fyr
mattacinata f *sj* galskap, låpelighet, *mattacino m*
 en som er litt gal *gl* sl lystig dans, smededans,
 gjøgler, *mattaccio m* lystig galning, *mattaffione m*
se *mataffione* *mattadore m* matador, *mattazione m*
 udyrket mark leirbakke
 mattana *f* lam lune, harme *vaiare la* ~ bli harm
fare opp, lavare negli passate (el smaltare) la ~
 la ham rase ut el få avlop *mattanza f* slaktning
 (av tunfisk) *mattare* sette matt (*ti* spakk) *fig* slå
 ut, oversvinne, *gl* drepe, slakte *mattarello m* liten
 galning *mattata f* galskap, låpelighet *mattatore*
m *sj* slaktehus
 matteggiare (*ti*) begå dumheter, galskaper; *matte-
 rello m* kjevie, *mattaria f* *sj* galskap, dumhet
 mattezza, *mattin f* *sj* galskap, *matterugiolo m* *sj*
 galning, dumrian
 mattina *f* morgen, *di* ~, *la* ~ om morgenen, *una*
bella ~ (*fig*) en vakker dag, *domani* ~ i morgen
 tidlig, *questa* ~ i morges; *matinale* morgen-
 morgenfrisk; *matinata f* morgen, formiddag
matiné (vel mus), morgensang (*foran den elskedes*)
dar, di (el in) ~ på morgenkvisten, *matiniero*
 morgenfrisk, ~ *m* morgenfugl (*fig*), *matino m*
 morgen, *di buon* ~ tidlig om morgenen; *il buon*
di si conosce dal ~ det er begynnelsen som teller
 vel begynt er halv fullendt
 matto vanvittig, forrykt, gal, tussete, matt, glans-
 los, andar ~ *di qualcosa* være gal etter noe, *ce*
da diventa matto con lui han er til å bli gal av
ci avrei un gusto ~ det ville jeg vanvittig gjerne
 fossi ~ 'nei, jeg er da ikke gal' *la matta* jokeren
non ~ mattgull' *ho una voglia matta di* ~ jeg har
 vanvittig lyst til å ~, ~ *m* gal mann, galning.

natt sjakknett, *ti* visse kortspill; kort med særlige
 egenskaper (*svarteper* *ti*)
 mattoide halvgal, som har en skrue løs
 mattonia *f* teglverk, *mattonaio m* teglbrenner
mattonare (ti) belegge med brustein, *mattonata f*
 slag av murstein, *mattonato m* flisegolv, mur-
 steinsgolv, brulegning, *mattona m* teglstein, mur-
 stein, tung bok, lang artikkel, kjedelig person,
color ~ teglsteinsrød, *avere un* ~ *sulla stomaco*
 være tung i magen (*etter kraftig måltid*) *matto-
 nella f* flise, brikket, ispinne, *di* ~ indirekte
mattutino morgen-, morgenfrisk, *stella mattutina*
 morgensjerne, ~ *m* morgenmesse
 maturare modne, *refl* modnes, *merk* forfalle,
maturato moden, *merk* forfallen, *maturazione f*
 modning *merk* forfall, *maturita f* modenhet
esame di ~ studenteksamen, *examen* artium
maturo moden (*og fig*), *merk* forfallen
 matusalemme *m* eldgammel mann
 mauro *m* maurer
 mausoleo *m* mausoleum
 mazdeismo *m* mazdaisme *mazurca f* masurka
 mazul *m* masul, *mazza f* stokk, spaserstokk, stav,
 kolle, slegge, bot rotskudd *mazzacavallo m*
 bronnvippe, tekn sambukk, *mazzacchera f* åle-
 snore, *mazzafrusto m* sl knutt *gl* kistemaskin,
mazzapicco f *hnt* sl langskafet oks, *mazzapic-
 chiare* *sj* slå med trekolle, *mazzapicchio m* tre-
 hammer, trekolle, bruleggerjomfru, *mazzata f*
 stokkeslag, hammerslag, kolleslag, *mazzera f*
 garn lein, bruleggerjomfru *mazzerare* *ti* *gl*
 drukne i en sekk, kaste i vannet med en stein om
 halsen, *mazzetto m* liten bunt, bukett *mazziere m*
 kollebærer, liktor, ordensmarskalk i prosesion
 mazziniano *m* henger av Mazzini
 mezzo *m* bunt, bukett, trehammer, ~ *di corte*
 kortstokk, ~ *di chiavi* nøkkelnippe, ~ *di fiori*
 blomsterbukett, *mettere tutti in un* ~ skjære alle
 over en kam, *mazzocchio m* skudd, stikk, *gl* lue,
mazzolare (un) treske (*karri*), slå, drepe med
 hammer, slegge, skake (*hampi*) *mazzolino m* liten
 bukett en lek, *mazzuola f* slegge, hammer,
mazzuolo m hammer, kolle, trommestikke, pau-
 kestokk
 me meg, *come* ~ som jeg, *di* ~ m.n, mill, *per* ~
in quanto a ~ for min del, *secondo* ~ etter min
 mening, *poveri* ~ 'stakkars meg' *tra* ~, *tra* ~
 e ~ ved meg selv, *me'* = meglio
 meculpa *m* *dire ti* ~ bekjenne sine synder
 meandrico (*pl -ci*) slyngel, buktel, *meandro m*
 slyngning, buktning, snirkel
 meuri *m* dromedar
 mento *m* anat åpning kanal
 mecca, *darare a* ~ forgybe (med gullbrunse)
 meccanica *f* mekanikk, maskinlære, *meccanicismo*
m filos mekanisme, *meccanico (pl -ci)* mekanisk
 ~ *m* mekaniker, maskinist, sjåfor, *ingegnere* ~
 maskiningenior, *meccanismo m* mekanisme, *mec-
 canizzare* mekanisere; *meccanizzazione f* mekan-
 seting, *meccano m* byggesett, mekano, *meccanur-
 gia f* maskinbygging, -konstruksjon
 mecenate *m* mesen, *mecenatismo m* mesenvirkso-
 het, *mechitarista m* sl munk
 meco med meg
 meconio *m* med mekonium, barnebek, *meconismo*
m opiumsforgiftning
 medaglia *f* medalje, ~ *commemorativa* minneme-
 dalje, *il rovescio della* ~ medaljens bakside, ~
al valor militare krigsmedalje, ~ *di presenza* jeton

som viser ens tilstedeværelse (*på møte bl.*, deltakermedalje; *medagliato m* medaljør; medaljesamler, *medagliere m* medalje-, mynssamling; *medaglietta f* liten medalje; (*for*) kjennetegn for utsending til deputertkammeret, (*ad*) deputerts verdighet, *medaglione m* medaljong; rundt stykke kjøtt; *litt* kort karakteristikk av kunstner, *medagliata m* medalje-, mynssamler; medaljør; *medesimamente* likeens, på samme vis, også; *medesima f* sj identitet, likhet; *medesimo selv*, samme *il* ~ den, det samme, *io* ~ jeg selv; *media f* gjennomsnitt, middelstørrelse; *mai* midtverdi, gjennomsnittsverdi, middelkarakter, standpunkt-karakter minstekarakter for å bli opplyst (*6 poeng*), *le medie (amrent)* tentamens-karakterer, *in* ~ i gjennomsnitt, gjennomsnittlig; ~ *araria* gjennomsnittshastighet.

medianico (pl -ci) medium-, ved hjelp av medium; *mediante f* det å være medium, mediumistisk; *mediano* midde-, mediumistisk, (*linea*) *mediana (mat)* median, ~ *m (sport)* half, *mediante* ved hjelp av, på grunn av; *m. f. mus.* mediant; *mediato* middelbar, indirekte, *mediatore m (f -trice)* megler, formidler, *mediazione f* megling, formidling.

medica f bot, *erba* ~ luserne, *medicabile* helbredelig, *medicatio m* luserne-eng, *medicale* medisinsk, *medicamentare (-men-)* lege, råde bot på, *medicamento m* medikament, legemiddel, legebehandling, forbindelse, *medicamentoso* legende medisinsk; *medicare (e)* behandle, forbinde, *fig* ta under behandling, straffe, *medicastro m* dårlig lege, *medicatore m (f -trice)* en som leger, *medicatura f* behandling, forbindelse, *medicazione f* (lege)behandling, forbindelse, *pasta di* ~ forbindingsstasjon; *mediceo* som hører til Medicinamen; *medicheria f* forbindingsstue, *spes.* ege; *kunst*, legestand *medichessa f* kvinnelig lege.

medicina f medisin, legevitenskap, medisinsk behandling, ~ *da cavallo (fig)* hestemikstur, *è stata una* ~ det har vært en god lærepeng, *esercitare la* ~ praktisere som lege, ~ *legale* rettsmedisin, *medicinale* lege-, medisinsk, ~ *m* legemiddel.

medico (pl -ci) medisinsk, legende, lege; *erba medica (bot)* luserne, *materia medica* legevitenskap, ~ *m (f -chessa)* lege, ~ *condotto* distriktslege, ~ *militare* militærlege, ~ *primario* overlege, ~ *specialista* spesialist, *medico-chirurgico (pl -ci)* medisinsk-kirurgisk, *medico-legale m* rettslege; *medicone m* dyktig lege, *iron* kvakksalver, *klink mann* *mediconzolo m* dårlig ege.

medievale middelalderlig, *medio* middel-, gjennomsnittlig, middels, *il ceto* ~ middelstanden, *il dito* ~ langfingeren, langemann, *di medio eta* ~ middelaldrende, *il Medio Evo* middelalderen, *guadagno* ~ gjennomsnittsførtjeneste; *scuola media* høyere skole (*ginnasio og liceo. tilsv. B dr.*), *di media statura* av middels høyde.

mediocre middels; middelmådig, måtelig, tarvelig; *mediocrità f* gjennomsnittlighet, tarvelighet; *mede* mådighet.

medioevale middelalderlig, *medioevo m* middelalder.

meditabile som bør overveies, *meditabondo* ettertenksom, *meditare (e)*, overveie, tenke over, grunne på, betenke; *meditare*, ~ *su qualcosa* tenke over noe, *meditabilmente* med overlegg, forsettlig; *mediativo* ettertenksom, mediterende *mediatore*

m (f -trice) sj en som mediterer, *meditazione f* ettertanke, tenkning, betraktning, meditasjon; *mediterraneo* innlands-, middelhavs- *un mare* ~ et innhav, *il Mare Mediterraneo* Middelhavet; *medium m* (spiritistisk) medium; *medusa f* (brenne)manet, gople, meduse; *mefistofelico (pl -ci)* mefistofelisk, spottende, kynisk, *mefite f* giftig utdunstning, forpestet luft, stank; *mefitico (pl -ci)* stinkende, stieluktende, forpestende, forpestet.

megafono m megafon, roper, høyttaler.

megalitico (pl -ci) megalitisk, *megalomane m* stor mannsgal person, *megalomaniā f* stormannsgalskap, *megera f* megere, fene, gammel heks.

meggione m tosc tykk, treg person.

meglio bedre, heller; *il* ~ det beste ~ 'så meget bedre' *al* ~ best mulig; *alla* ~ så godt som mulig, så godt en kan (*div.* heller dårlig), *aver la* ~ vinne, dra det lengste strå, *di bene in* ~ bedre og bedre; *non domandiamo di* ~ det er intet vi heller vil, vi forlanger ikke mer, *fare il tuo* ~ gjøre sin egen kake, *fare del tuo* ~ gjøre så godt en kan; *lo* ~ *è* . det beste er..., *il* ~ *è nemico del bene* bare det beste er godt nok, *tanto* ~ 'så meget bedre' ~ *così* det er bedre.

meharista m kolonisoldat på dromedar.

mela f eple, *melacotogna f* bot kvete, *melagrana f* granateple, *melagrano m* granatepletre, *melancolia etc se malinconia etc*, *melangola f* sl sur appelsin, *melangolo m* sl. appelsintre, *melanina f* melanin, *melanismo m* melanisme, *melanite f* melanitt, sort granat, *melanzana f* eggplant, aubergine, *melappio m* sl eplesaft, *melarancia se arancia* melare (*e*) sj kaste epler (på); *melario m* honningkasse (*på* brikke), *melassa f* melasse, *melata f* kast med eple, eplegrot, -mar, *melade*, sl honning (*på* blader), lett dagg, *melato* honningsot (*og fig*), *melazzo m* melasse.

mele m se miele *meleagrino f* perlemusling.

melasaggine f treghet, dumhet, *melenso* dum, treg, fjollet; *meleto m* eplehage; *melica f* litt lyrisk dikt, sang se ellers *menga* *melico (pl -ci)* melodisk, yrisk ~ *m* yrisk dikt, *meliga f* sorghum (*sl gress*), *dial* mais, *melinite f* melinit, *melisma m* mus melisme, *melissa f* bot melisse, *melitense* fra Malta, ma tenser.

melico litt honningvat, *melietta f* tosc. gorme, *melifero* som frembringer honning, *melificare -ti* frembringe honning, *melificazione f* det å lage, frembringe honning, *melifico (pl -ci)* som frembringer honning, *melifluta f* det å dryppe av honning, *fig* honningsothet; *melifluo* honningdryppende, *fig* honningsøl.

mellonaggine f dumhet; *mellone m* melon, *fig* fjols, *mellonaio m* melonbed.

melma f gjørme; *melmoso* gjørmet.

mele m epletre.

melodia f melodi, *melodico (pl -ci)*, *melodioso* melodisk, melodios, velklingende, *melodista m* melodios komponist, *melodramma m* melodrama, *melodrammatico (pl -ci)* melodramatisk, *melograno m* granateple; *melologo m (pl -ghi)* deklamasjon med akkompagnement; *melolonta f* oldenhorre, *melomania f* overdreven kjærlighet til musikk, musikkgalenskap, *melone m* melon, sl rund hatt; *membrana f* membran, hinne, pergament, ~ *del timpano (anat)* trommehinne, *membranaceo* membranøs, hinneaktig, *codice* ~ pergamenthånd.

skrift, membranoso membranøs, hinneaktig
 membratura /skjelett (srl tekn.).
 membro *m* (pl *le membra*) anat. lem, fig. (pl *i membri*) medlem, del, ledd; *il* ~ (virile) det mannlige lem, *il primo* ~ *d'una equazione* en lignings første ledd, *membruto* sværlemmet
 memento *m* del av messen der presten ber for døde (~ *dei morti*, eller levende (~ *dei vivi*), ~ 'spøk, husk det' ~ *mei' (spøk)* husk på meg' *memento-mo!* husk du er dødelig' (*prestens påminnelse askeonsdag*).
 memorabile minneverdig, *memorabili* (m pl) memorabilia; *memorando* minneverdig, *memorandum* *m inv* memorandum, note, notisbok, *memore* litt ihukommende; *memorevole* minneverdig, *memoria* *f* minne, erindring, (i)hukommelse, innlegg, avhandling, notis; *memorie* (*f pl*) erindringer, memoarer; *sapere studiare a* ~ kunne, lære utenat, *a* ~ *d'uomo* i manns minne, ~ *locale* stedsans, *mia padre buona* ~, *la buona* ~ *di mio padre* min salig far; *di dolorosa* ~ i smertelig erindring; *far* ~ *di qualcosa* huske (på) noe, omtale noe, *avere una* ~ *di ferro* ha en klisterhjerne, *pro* ~ memorandum, notis
 memoriale *m* notisbok, memorial, memoarer, (be-grunnet) søknad
 mena *f litt* renke, intrige, *menabo* *m typ* faksimile, prøvetrykk; *menabride* *m inv* tekn. medbringer, *disco* ~ medbringerskive; *menade* *f* bakkaninne
 menadio, *sapere a* ~ kunne på fingrene
 menageria *f* menasjeri, *menaide* *se* *manaide*
 menamento *m* det å fore, lede (*etc se* *menare*), *menante* *m litt* skriver, kopist, *menare* (*ei*) føre lede, behandle, bestyre; *gi* (slag), pryte, ~ *buoni* billige, godkjenne, ~ *il can per laia* trekke noe i langdrag; ~ *per le lunghe*, ~ *in lungo* trekke (noe) i langdrag, ~ *la lingua* baktale, sladre, ~ *mani e piedi* veive med armer og ben, ~ *le mani* slå, ~ *una per il naso* ta en ved nesen, ~ *molte* ta seg kone, *se non lo fai ti meno* hvis du ikke gjør det, pryler jeg deg
 menaruola *f* svinghor, *menata* *f* stot, skubb; *menatolo* *m* sveiv, håndtak, sleiv, knuser, *menatore* *m* (*f-trice*) en som fører, leder (*etc se* *menare*)
 mencio bløt, slapp
 menda *f* feil, mangel, mendace lognaktig, mendacia *f* lognaktighet, menducio *m litt* logn
 mendicamento på tiggervis, mendicante *m* tigger, *frate* ~ tiggermunk, *mendicare* (*men-*) ligge om, ~ *iodi* fiske etter ros, ~ *le parole* lete etter ordene; ~ *un pretesto* lete etter et påskudd, ~ *la vita* leve av tiggeri; ~ *voti* fiske stemmer
 mendicita *f* tiggeri, belleri, *ricovero di* ~ fattighus
 mendico *pl-chi* litt som tigger, ~ *m* tigger
 menefregghismo *m fam* likegyldighet *se* *fregare*
 meneghino *m* milanesisk maske, komediefigur, fig. milaneser, *parlare in* ~ snakke milanesisk
 menestrello *m* trubadur, menestrell
 meningi *f* hjerne, ryggmargshinne, meningite *f* meningitt *menisco* (*pl-chi*) *f* anat. menisk
 menno *sj* skjegglos, impotent
 meno mindre, færre, ikke så meget; ikke så mange, minus, *il* ~ *dei minste*, *i* ~ *mindretallet*, *a* ~ *che* med mindre, *essere da* ~ *di uno* stå tilbake for en, *fare a* ~ *di qualcosa* (kunne) unnvære noe, *fare a* ~ *di unniare* å .., la være å .., *niente* ~ 'du sier ikke det' du verden' *se* også *mentemeno*, *in* ~ *che non si dica* på et øyeblikk ~ *mule'* det var da godt' gudskjelov'

per lo ~ i det minste; *ne più ne* ~ hverken mer eller mindre; *parlare del più e del* ~ tale om løst og fast, *scrivimi se vieni o* ~ skriv om du kommer eller ikke; *venir* ~ besvime, svikte, mangie; *venir* ~ *a qualcosa* svikte noe

menomamente på ingen måte; *menomare* (*me-*) forminske, *menomazione* *f* forminskelse, *menomo* *se* *minimo*

menopausa *f* overgangsalder

mensa *f* bord, taffel, kantine, messe; ~ *popolare* folkekjøkken, ~ *sacra* nattverd(bord), ~ *degli ufficiali* offisersmesse; ~ *vescovile* biskops prebende

mensile månedlig, måneds-, ~ *m* månedslønn, mensilità *f* det å være månedlig; månedlig lønn, leie, betaling o.l., mensola *f* hylle mensile *sj* månedlig mensualità *f* *y* månedlighet månedlig lønn, rate o.l.

menta *f* (pepper)mynte, mentale *f*, anat. hake-, mentale *2* åndelig, mental, indre, ånds-; *calcolo* ~ hoderegning, *facoltà mentali* åndsevner, *lavoro* ~ åndsarbeid, *malattia* ~ sinnssykdom; *restrizione* ~ *riserva* ~ stiltende forbehold, mentalità *f* mentalitet, innstilling, begavelse, mentalmente åndelig, i ånden

mentana *f* tidlig moden kornsort

mentastro *m* vill mynte

mente *f* ånd, sinn, tanke, hukommelse, *a* ~ *dell'art.* 38 ifølge § 38; *avere in* ~ *di..* ha i sinne å .., ha til hensikt å ..; *cadere in* ~ *a uno* falle en inn, *ficcarsi qualcosa in* ~ innprente seg noe, *a* ~ *fresco* når han (hun etc.) har sovet på det, *che ti frulla per la* ~ 'hva faller deg inn? *imparare a* ~ lære utenat; *malato di* ~ sinnssyk, *passare di* ~ gå i glemmeboken, bli glemt, *passare per la* ~ falle (en) inn; *por* ~ *a gi* akt på, *a* ~ *riposata* når han (hun etc.) får summet seg, får sovet på det, *che ti salta in* ~ 'hva faller deg inn? *sapere a* ~ kunne utenat, *tenere a* ~ *qualcosa* holde seg noe for øye, huske noe, *uscire di* ~ gå i glemmeboka bli glemt *gli venne in* ~ det falt ham inn, han kom i tanker om, *mentecatto* forrykt, gal

mentina *f* peppermynte-pastill

mentire (*me-* *-uro*) litt lyve; ~ *per la gola* lyve skamløst, mentita *f* *dare una* ~ *a qualcosa* dementere noe, gjøre noe til skamme, mentito lovet, lognaktig, falsk, forstilt, *sotto mentite spoglie* under falskt flagg (*fig*), mentitore *m* (*f-trice*) logner

mento *m* hake mentola *m* mentol, mentore *m* rådgiver, mentor, mentovare (*ei*) omtale, nevne
 mentre mens; ~ *che, nel* ~ *che* mens; dengang da, *in quel* ~, *in questo* ~ imens, i mellomtiden, imidlertid, mentuccia *f* sl. mynte

menzionare (*ai*) omtale, nevne, menzione *f* omtale, far ~ *di* omtale, nevne, ~ *onorevole*, ~ *d'onore* hederlig omtale

menzogna *f* lovn, menzognero lognaktig, falsk, ~ *m* logner, lognhals

meramente rent, utelukkende, kun, bare

meraviglia *f* under, forundring, undring, sl. amarant, *a* ~ vidunderlig *mi fa* ~ *che* det undrer meg at ..; *farsi* ~ *di undre* seg over; *le sette meraviglie del mondo* verdens sju vidunder; *l'ortava* ~ det åttende vidunder, meravigliare (*ti*, (for)undre, *refl* undre seg (*di* over); meravigliato forundret, meraviglioso vidunderlig

mercante handels-; ~ *m* handlende, handelsmann,

kjøpmann, ~ *di carne umana* (hvit) slavehandler — *di grano* kornhandler, *fare orecchi da* ~ vende det døde øret til; *mercanteggiare* (-te-) handle, spekulere, tinge, kjøpslå, prute, ~ *in qualcosa* handle med noe; *mercatesco* (pl -chi) handels-, kremmer-; *mercaresco* (pl -chi) handels-, kremmer-, *mercantessa* f kvinnelig hand ende *mercantile* merkantil, handels-, kjøpmanns-; ~ *m* handelsskip, *flotta* ~ handelsflåte, *mercanzia* f handel; (handels)vare, *saper vendere la propria* ~ ikke sette sitt lys under en skjeppe; *mercare* (e, se *mercanteggiare*

mercante etc se *mercante* etc, *mercato* f torgkone *mercato* m torghandler, markedsselger; *linguaggio* ~ grovt språk, *mercato* m torg markedsdag, marked, *a buon* ~ billig, *è più a buon* ~ det er billigere, ~ *coperto* markedshall *domani è* ~ i morgen er det torgdag, *far ~ di qualcosa* handle med noe (srl fig), ~ *nero* svartebørs; *il ~ delle pulci* loppetorget, *mercato* m (f -rice) ltt kremmer (srl fig neds), *mercatura* f handel, varer

merce f vare *merci* pl varer gods ~ *avvolta* ferdigvare; *movimento merci* godsrafikk, ~ *pronta*, ~ *refinita* ferdigvare, *scalo merci* godsslasjon, *tenere una* ~ føre en vare, *un treno* merci ei godstog

merce f inv ltt nåde, forgodibefinnende; *Dio ~* Gud være lovet, *tua* ~ takket være din hjelp *essere alla ~ di uno* være i ens vold, være prisgitt en; *mercede* f lønn, belønning *vivere alla ~ di uno* leve av ens nåde

mercenario vervet, leid, leie-; *soldato* ~ leiesoldat, ~ *m* leiesoldat, leiesvenn

merceologia f varekjenning, *merceria* f syantikler (tråd, garn og knapper), *negozio di mercerie* tråd og garnhandel, håndarbeidsforretning, *mercerizzato* mercerisert *mercerizzazione* f mercerisering, *merci* m (treno) ~ godstog, *mercio* m broderhandler, garn- og trådhandler, *mercato* m kramkar, *mercimonio* m ulovlig handel, sjakring

mercoledì, *mercoldi* m onsdag

mercuriale kvikksølvholdig, kvikksølv-; ~ *f* markedsberetning, torgprislste, *mercurio* m kvikksølv

merda f F skitt, lort, *merdaio* m modding, skittent sted; *merdaio* m F gatefeier; *merdocco* m (pl -chi) hårfjerner (srlve); *merdoso* f full av lort, skitten

merenda f mellommat, *a ~ ca. kl. 16, centra come i cavoli a* ~ det har ingen ting med saken å gjøre, *merendare* (-ren-) spise mellommat, *merendone* m lathans, dagdriver

meretrice f skjøge, *meretricio* prostituerte, til fals, ~ *m* bordell, prostitusjon, *mergo* m se *smergo*

meridiana f solur; (solurets) middagslinje; *meridiano* middags-, ~ *m* meridian, *le dodici meridiane* klokken tolv middag, *dimostrare a luce meridiana* vise svart på hvitt; *luce meridiana* middagsllys, høylys dag, *sole* ~ middagssol *meridionale* sørlig, sør-, *Italia* ~ Sor Italia, ~ *m* sørlitaliener, sydlending

meriggare (-ri-) holde middagshvil, sove middag, *meriggio* m middag, middagstid, middagsstue, *di bel tel pren*, ~ ved høylys dag, i middagstimen, *fare* ~ holde middagshvil; *meriggione* m lathans, dagdriver

merle f pl alle ~ i friluft, åpent, fig åpenlyst, opp i dagen

meringa f marengs, pikettyss, *merloo* m merino,

meritamente velfortjent, med rette; *meritare* (me-, fortjene, lønne seg, gjøre seg fortjent (di til) *meritarsi qualcosa* gjøre seg fortjent til noe *meritamente* velfortjent, med rette; *meritevole* verdig, *meritevolmente* fortjenstfullt, *merito* m fortjeneste, heder, *m ~* dessangående; *m ~ a* angående, med hensyn til, *rendere ~ a uno di qualcosa* belønne en for noe, *al ~ della Repubblica* republikken Italias nye dekorasjon (for *Corona d'Italia*), *per ~ mio* takket være meg *meritorio* fortjenstful

merlango m (pá -ghi) merlano m zool hvitting,

merlare (e, s) forsyne med murkrone; *merlata* f murkrone, *merlatura* f (det å forsyne med) murkrone; kniplingspynt, *merlettina* f dame som lager, selger kniplinger; *merlettare* (e) besette med kniplinger, *merletto* m knipling

merlo m tind (i murkrone), svarttrost, sysvort; fig fjols, tomsing revepels, luring, knipling, ~ *dal collare* ringtrost, ~ *nero* svarttrost, *merlotto* m svarttrostunge, fig dumrian, tomsing, *merluzzo* m torsk, *ala di fegato di ~* torskelevertran

mero ltt ren og skjær

merlare etc se *meritare* etc

mesala f måned(s tid), månedsønn

mescolare skjenke opp, s) blande, mikse

meschinera, *meschinità* f elendighet, usselhet; *meschino* elendig, ussel, fattig, svak, fig småskåren, *me ~* 'stakkars meg', *meschita* f moské, tårn *meschiaqua* m inv vannkanne; *meschita* f uiskjenking av vin, vinutsalg, bar, *meschitore* m (f -rice) skjenker, blander

mescolabile s) som kan, bør blandes, *mescolamento* m blanding; *mescolanza* f blanding, *mescolare* (e) blande, stokke (kort), *mescolarsi in tel di una cosa* legge, rote seg opp i noe; *mescolata* f blanding, *mescolatore* m (f -rice) blander; *mescolatrice* f betong-, blandemaskin, *mescolio* m stad g blanding, *mescolo* m s) blanding

meso m måned

mesentero, *mesenterio* m tarmkros, mesenterium, *mesenterite* f tarmkrosbetennelse

mesa f f skudd (bot i spill), innsats, innskudd ~ *a fuoco* (foto) innstilling, ~ *in macchina* (typ) pålegning, ~ *in marcia*, ~ *in moto* igangsetning, start; ~ *in opera* iverksetning, montasje, ~ *in pieghie* vannondulasjon, ~ *a punta* innstilling, beriktigelse, ~ *in scena* iscenesettelse

mesa 2 f messe; *andare a ~* gå til messe; ~ *bassa*, ~ *piana* stille messe, ~ *cantata*, ~ *grande* høymesse, ~ *da morto*, ~ *in suffragio* sjelemesse ~ *novella* prests første messe

messaggera f kvinnelig bud, *messaggeria* f frakteskip, dampskipskontor, sk psfartslinje, postvogn, *messaggero* m budbringer), *messaggio* m budskap, ~ *reale presidenziale* troniale

messale m messebok, fig svær, uhåndterlig bok *messe* f hosi(ing) *messere* m gl herre

messia m messias, redningsmann, *aspettare il ~* fig vente forjeves på en, *messianico* (pl -ci) messiansk

messicano meksikansk, ~ *m* meksikaner, si *apertiff*, *messiticio* m bot skudd

messo se *mettere* ben ~ velkledd, ~ *m* bud, budskap, jur rettstjener

messorio innhøstnings-

mestamento m s) blanding, *mestare* (e) røre (rundt), blande, fig rote, intrigere; *mestatoio* m

spatel, rørepinne. **mestatore** *m* (f -rice) en som rører, *sf* fig agitator, oppvigler, intrigant. **mestica** *f* grunnfarge; blanding (av farger). **mesticare** (é) grunne, blande (farger). **mesticatore** *m* fargeblander. **mesticciare** (ti) røre, rote, intrigere. **mesticcione** *m* (f -ona) oppvigler, intrigant. **mesticchiera** *f* fargehandel. **mesticchio** *m* spatel. **mestierante** *m* næringsdrivende, yrkesmann, håndverksmann. **mestiere** *m* yrke, håndverk, fag. **essere del** ~ kunne sitt fag. **i fern del** ~ fagverktøy (og fig). **esser mestieri** (sf) *esser* ~ være nødvendig. **mestizia** *f* sorgmodighet. **mesto** sorgmodig, bedrovet, sorgelig. **mestola** *f* stor skje, sleiv, ose, banketre, halltre, murskje. *fam* fremspringende hake. **mestole** (fig) store, brede hender. ~ *bucata* hullkje, fiskespa. *de*. **menare le mestole** spise meget. **mestolano** *m* en som lager, se ger skjete (se *mestolar*). **mestolata** *f* skje-, sleivfull, slag med sleiv. **mestoliera** *f* sj redskap til å henge sleiver på. **mestolo** *m* treskje, sleiv. **tenere il** ~, **avere il** ~ *in mano* ha kommandoen, bukta og begge endene. **mestolone** *m* stor skje, skjeand. **mestone** *m* sj stort kjele, stor skje. **mestruale** menstruasjons-. **mestruare** (e) menstruere. **mestruazione** *f* **mestruo** *m* menstruasjon. **meta** *f* sport fig mål, brikett. **meta** *f* en gangs avføring, (hos dyr) lort. **meta** *f* halvdel, bedre halvdel, kone. ~ *campo* (sport) midtlinje. **a** ~ *del corridoio* midt i korridoren. **fare a** ~ dele likt (tap og gevinst). **metabolismo** *m* biol stoffskifte. **metacarpo** *m* anat mellomhånd. **metafisica** *f* metafysikk. **metafisicare** (-fi-) være spissfindig. **metafisico** (pl -ci) metafysisk. ~ *m* metafysiker. **metafisicheria** *f* neds spissfindighet(er). **metafora** *f* talefigur, bude, metafor. **metaforico** (pl -ci) billedlig, overført, metaforisk. **metaforeggiare** (-re-) bruke bilder, metaforer. **metaforizzare** *v* bruke bilder. **metafrase** *m* lit tolk, oversetter, kommentator. **metagenesi** *f* generasjonsveksel. **metallico** (pl -ci) metallisk. **metallifero** metallholdig. **metallizzare** metallisere. **metallizzazione** *f* metallisering. **metallo** *m* metall. ~ *antifurto* lagermetall. ~ *bianco*. ~ *inglese* hvittmetall. ~ *da cuscinetto* lagermetall. ~ *leggero* lettmetall. ~ *della voce* røstens klangfarge. **metallode** *m* metallod. **metallurgia** *f* metallurgi. **metallindustri**. **metallurgico** (pl -ci) metallurgisk. **metalli-** ~ *m* metallarbeider. **metallurgo** *m* (pl -gi) sj metallurg. **metamorfico** (pl -ci) metamorf(isk). som forvandles. **metamorfosi** *f* forvandling. **metamorfose**. **metano** *m* metan(gass). **metanodotto** *m* metangassledning. **metapsichica** *f* metapsykikk. **metastasi** *f* metastase. **metatarso** *m* anat mellomfot fotblad. **metatesi** *f* gram metatese. **meteco** *m* (pl -ci) metok, neds utlending. **metempirico** (pl -ci) transcendent, oversanselig. **metempsicosi** sjelvandring. **meteora** *f* meteor. **meteorico** (pl -ci) meteor-, meteoraklig. **meteorismo** *m* meteorisme. **meteorite** *f* meteoritt. **meteorografo** *m* meteorograf. **meteorologia** *f* meteorologi. **meteorologico** (pl -ci) meteorologisk. **bollettino** ~ værmelding, værvarsling. **servizio** ~ værvarslingsjeneste. **stazione meteorologica** værvarslingsstasjon. **meteorologista** *m* sj **meteorologo** *m* (pl -gi) meteorolog.

meticcio *m* person av blandet rase, mestis. **meticolosaggine** *f* sj. **meticolosita** *f* pinlig nøyaktighet, engstelighet. **meticoloso** nøye, pirkete, engstelig småsig. **metile** *m* kjem metyll. **metilico** (pl -ci) metyll-, alcoul ~ tresprit. **metodica** *f* metodikk. **metodico** (pl -ci) metodisk, regelmessig. **metodista** *m* metodist. **metodo** *m* metode, måte. **metodologia** *f* metodologi. **metodologico** (pl -ci) metodologisk. **metonimia**, **metonimio** *f* gram metonymi. **metonimico** (pl -ci) metonymisk. **metonomasia** *f* oversettelse av egennavn. **metonomia** se **metonimia**. **metopa** *f* arkitt melope. **metraggio** *m* måling i meter; *film a lungo* ~ langfilm. **metratura** *f* måling i meter; **metrica** *f* metrikk, versbygning, verselære. **metrico** (pl -ci) metrisk. **metrite** *f* hymorsbetennelse. **metro** *m* meter, versemål, metrum. *fig* tone, *cambiar* ~ *fig* i skifte tone. ~ *cuba* kubikkmeter; ~ *a naso* metermål, målebånd: ~ *quadro*. ~ *quadrato* kvadratmeter. **metrologia** *f* sj. verselære. **metronomo** *m* metronom. **metropoli** *f* hovedstad, hovedby, storby, moderby, moderland. **metropolitano** *m* innbygger av hovedby (*metropoli*). *sf* metropolit metropolliana *f* undergrunnsbane. *sf* bispesete. **metropolitano** hovedstads-, storby-, som hører til moderlandet, moderbyen. ~ *m* metropolit; (trafikk)konstabel. **metropolitico** (-ci) metropolitisk. **mettere** legge, sette, stille, henge opp, (an)bringe, putte, bruke (tid) anbringe (penger, i spill) sette inn, slå (rent), få (tenner) skjegg. *um gate* (ute), *um elv*, *munne ut*, *um dor* gå ut (sulla corte til bakgården), *um rum* vende ut (sulla strada mot gaten). ~ *agli archivi* ogli atti arkivere, henlegge. ~ *le mani avanti* ta for seg med hendene, stille seg i forsvarsstilling. komme en innvending i forkjøpet; **mettiamo che** . sett at., la oss sette at. ~ *cum* være nyttig, svare seg. ~ *dentro* putte inn, i fengsel. ~ *qualcosa a dormire* stille noe i herø, legge noe på hylla. ~ *fine a* gjøre ende på. ~ *in fuga* slå på flukt. ~ *la minestra sul fuoco* sette suppen over. ~ *fuori* kaste ut, henge ut, *um bok* gi ut; ~ *un campo a grano* så korn på et engstykke. ~ *in marcia* sette (motor) i gang. ~ *in moto* starte (med håndveiv). ~ *la museruola* sette munnkorg på (og fig) ~ *male tra* sette undt imellom. ~ *in onda* begynne sendingen (radio). ~ *in ordine* ordne, bringe i orden. ~ *alla porta* sette på porten. ~ *a posto* tilrettevise, sette på plass. ~ *in prosa* omsette til prosa. ~ *uno a parte* gjøre en delaktig. ~ *a profitto* gjøre bruk av. ~ *sotto processo* anlegge sak mot. ~ *i punti sugli* i tale rent ut, legge kortene på bordet. **quanto me lo mette questo libro?** hva tar (de for denne boken)? ~ *in rilievo* understreke. ~ *rete* gjøre tørt. ~ *sonno* gjøre sovning. ~ *uno con le spalle al muro* sette en til veggs. ~ *su uno* sette en opp. ~ *su bottega* åpne forretning. ~ *su casa* sette bo. ~ *su superbia* bli stolt. ~ *sulla strada* ~ *sul lastrico* sette på gaten. ~ *a scuola* sette i skole. ~ *in valore* utnytte, reff stille, sette seg. **mettersi a fare qualcosa** gi seg til å gjøre noe. **mettersi bene** (male) kle seg godt (dårlig). *fig* gå godt (dårlig). **mettersi in cammino** gi seg på vei. **mettersi il cappello** ta sin hatt på. **mettersi a letto** gå til sengs (p g a svadum). **mettersi a posto** finne en plass, bli anbrakt, komme i orden; **mettersi a sedere** sette seg ned.

mettibocca *m inv* en som stikker sin nese bort i alt
mettifoglio *m inv* pålegger, **mettimale** *m inv*
ufredsstifter, en som setter vondt blod **mettiscan-**
dali *m inv* ufredsstifter skandalemaker

mettitore *m f -trice* spuler, **mettitura** *f* innsats

mezza *f* halvdel, halv time, halv porsjon, *e sonata*
la ~ klokken har slått halv, *si mangia alla* ~ det
er mat klokken halv ett **mezzadria** *f* halvtoktsfes-

te, forpakning, **mezzadro** *m* halvtoktsfester, for-

pakter, **mezzaiuolo** *m se mezzadro*

mezzalana *f* *(pl -e-e)* halvull, **mezzala** *f* *(regit*

mezzala) sport indreloper, **mezzaluna** *f* *pl -e*

halvmåne, hakkekniv, **mezzana** *f* koblerske, arkst

tynn murstein *(se)* *til golvet* mesanmasi, -seil

mezzanino *m* mezzanin, **mezzanità** *f* *sj* det å være

middels, måteig, mellomkomst, **mezzano** mid-

dels, måtelig, midt, ~ *m* kohjer, meg-er, **mez-**

zanotte *f* *(pl -e-e)* midnatt, **mezzalacca** *f* persona

di ~ middelmådig person, landeveistråver, **mez-**

zatela *f* *(pl -e-e)* halvlerret, **mezzatina** *f* *pl -e-e*

halvtone *(farge og ly)*

mezzera *se mezzadria* **mezzetta** *f* krukke, halvli-

ter, **mezzina** *f* kanne, krukke

mezzo *1.* overmoden, halvripen, *sj* gjennomvåt,

pærefull; **mezzo** *2.* halv; middels, nesten, halv-

veis, ~ *m* midte halvdel, middel, måte, medium

pengetrafikkmiddel, *essere* ~ *e* ~ sole seg

utipass, *a* ~ giugno midt i juni, medio juni, *a*

~ *del vapore* *(merk, pr, båt, ne e andata di*

det gikk ut over ham, avere i mezzo ha midtene,

ha råd, non ha mezzo jeg har ikke råd, bandiera

a mezz'asta flagg på halv stang, *volta a mezz'*

hutte *(arkit)* halvtønnehvelving, ~ *carne e* ~

pesce hverken fugl eller fisk, *corso di mezz'*

distanza mellomdistanseløp, *l'età di* ~ midde-*al*

deren, di mezza età middelaldrende, *fare a* ~

dele halvt, *nel bel* ~ akkurat i midten, *tanta le*

due e ~ *rel mezza* klokken er halv tre, *viaggiare*

on i mezz' *di fortuna* reise med tilfeldig held

ingstid er, a mezza gamba til midt på leggen

il giusto ~ den gynte middelvei, *in* ~ i midten,

in ~ *a via* *(midt)* blant dere, *in quel* ~

imidlertid, ricorrere ai mezzi legali *sa sin tilflukt*

til domstolene, gå rettens vei, metter in ~ *uno*

snyte en; metterci di ~ legge seg imellom; ~

matto halvgal, *nel* ~ *di* midt i; *un uomo di molti*

mezzi en bemidlet mann, *per* ~ *di* ved *(hjelp av)*,

porta di ~ mididor, *portare a* ~ *un lavoro* gjøre

et arbeid halvferdig, *senza* ~ ufortøvet, ~

servizio halvdagsarbeid, *a mezza strada* på halv-

veien, di mezza statura middels høy, *togliere di*

~ rydde av veien, *togliere di* ~ gå sin vei

trovarsi di ~ begynne seg i midten, *uno e* ~

halvannen, *via di* ~ middelvei, mellomvei, utvei

mezzi vocali stemmemidler

mezzobusto *m* *(pl -i-i)* byste, brystbilde, **mezzodi** *m*

sj se mezzogiorno, **mezzofondista** *m* mellomdis-

tanseloper, **mezzofondo** *m* *corsa di* ~ mellom-

disanseløp **mezzogiorno** *m* *pl -a-i* middagstid

syd, den sydlige del av et land, *il Mezzogiorno*

Sor-litalia, **mezzomarinaro** *m* båtshaker, **mezzom-**

bra *f* halvskygge, **mezzone** *m* hovedbjelke *si tak*

mezzorilievo *m* *(pl -i-i)* halvrelieff, **mezzosangue** *m*

halvblod, **mezzosoprano** *m* *(pl -i-i)* mezzosopran,

mezzotempo *m* *(pl -i-i)* sport runde, omgang, halv

spilletid, **mezzotermino** *m* *(pl -i-i)* utvei

mezzuccio *m* nedst, utvei, middel, hjelperåd, **mez-**

zule *m* midtsykke i tønnehunn

ni m mus e, ~ hemulle ess, ~ i pron i meg

miagolamento *m* mjauing **miagolare** *(a)* *mjaue* *fig*

syngt dårlig **miagolata** *f* lang mjauing, **miagolio**

m stadig mjauing, **miagolo** *m* mjauing

miaglia *f* muskelsmerte, myalgi **miao** *(m)* *au*

miasma *m* pestluft, **miasmatico** *(pl -ci)* forpestet

malattie miasmatiche malaria, sumpfeber o l

mica *f* smule, grann, *min* glimmer, *adv* ikke, slett

ikke, ~ *che in creda che* ikke så al jeg tror at

~ *male* ikke dårlig, ganske godt, *non* ~ slett

ikke, ikke engang *non e* ~ *veru* det er slett ikke

sant *non sei* ~ *un politico di professione* du er

ikke engang profesjonell politiker, *non sono* ~

stupido jeg er da ikke dum *non varrai* ~

denunciarmi du vil vel ikke anmelde meg

micaceo glimmer-, glimmeraktig

miccia *f* lunte **miccicino** *m* grann, **miccino** *m*

grann, *fare a* ~ spare, *a* ~ sparsomt, litt eller

helt, **miccio** *m* sam esel; **micco** *m* *(pl -chi)* sl

apekatt *fig* tosk, tåpe laps, uthaler

micelo *m* mycel **micete** *m* broleape, **micetologia**

f sopplære, mykolog

Michelaccio *m* lathans *fare l'arte 'el la vita* *di*

~ fore et slaraffenliv, drive, kose seg

Michelangiolo *(pl -chi)* som hører til, ligner,

minner om Michelangelo

micheletto *m* *hist* spansk soldat

micia *f* hunkatt, pus, **micidiale** dødelig, *funca* ~

mordbrann, **micino** *m* kattunge, **miclo** *m* katt

pusekatt, skreddersnitt, **micolino** *m* grann, smule

micologia *f* mykologi, sopplære, **micologo** *m* *(pl -gi)*

mykolog **micosi** *f inv* soppsykdom

micragna *f* dial fattigdom, usselhet, **micragnoso** *m*

gnier, **microbio** *m* mikrobe, **microbo** *m* mikrobe,

microbiologia *f* m krobiologi, **microcefalia** *f* mik-

rocefali, abnormt liten hjerneskalle

microcosmico *(pl -ci)* mikrokosmisk, **microcosmo** *m*

mikrokosmos, **microfilm** *m* mikrofilm, **microfono**

m mikrofon, **micrometrico** *(pl -ci)* mikrometrisk

micrometro *m* mikrometer, **micromotore** *m* liten

motor, knallert, **microonda** *f* mikrobølge, **micro-**

organismo *m* mikroorganisme, **micropsia** *f* mik-

ropsi, **micropsichia** *f* mindreverdighetsfølelse

microscopia *f* mikroskopi, **microscopico** *(pl -ci)*

mikroskopisk **microscopio** *m* mikroskop, **micro-**

solco *m* long play **microvettura** *f* liten toseters bil

midolla *f* den myke del av brodet, krumme, *sj*

marg, **midollare** *marg-*, **midollo** *m* *(pl også le*

midolla *marg* ~ *spinale* ryggmarg, *il* ~ *allun-*

gato den forlengede ryggmarg, *il freddo penetra*

sino al ~ kulden går til marg og bein, *sano*

hugnato sino al ~ jeg er gjennombløt, **midolloso**

margaktig, *sj* margfull

miele *m* honning, *di* ~ *(fig)* honningsøt, *latte e*

~ fløtekrem, *luna di* ~ hvetehrødsdager

mielte *f* ryggmargsbetennelse, myelitt

mietere skære, slå, meie ned, heste, ~ *allori* heste

laurbær, *la guerra mieta molte vite* umene krigen

tar mange menneskeliv, **mietitore** *m* *(f -ince,*

skurdkar, mietitrice *f* slåmaskin, **mietitrice-batti-**

trice skurdtesker, **mietitrice-legatrice** selvbindet;

mietitura *f* skurd, skurtd, høst

migliaccio *m* biodkake *(av griseblod)*, kake av

kastanjemel dårlig støpt metall, **migliato** *m* *(pl*

le migliaia) *(ca)* tusen *a migliaia* i tusenvis, i

mengdevis **migliarino** *m* lite hagl *(til våpen)*, hard,

dårlig hirse, *zoaf* sl. irisk, **migliaruola** *f* *(spurve)*

hagl, **miglio** *m* *(pl le miglia)* mil milepæl ~

marino, ~ *geografica* sjømil *lungo un* ~ endeløs

lontano en — *tel* — mille miglia; meget fjernt, langt (da fra), *miglia* *m* hirse
miglioramento *m* (for)bedring; **migliorare** (*ô*) (for)bedre; *refl* bedre seg, komme seg, ha det bedre, **migliorativo** forbedrende, **miglioratore** *m* (*f* -trice) en som (for)bedrer; **migliore** bedre, *il* ~ den, det beste; *passare a miglior vita da* **miglioria** *f* (for)bedring, nydyrking.
mignatta *f* *fig* *fig* ågerkarl plagsom klengete person; **mignattain** *m* iglepåsetter; sort ibis; **mignattino** *m* sl. terne.
mignola *f* olivenblomsiknopp; **mignolare** (*i*) sette blomsterknopper (oliven), **mignolatura** *f* knopp-skytning **mignolo** *m* olivenblomsiknopp; (*dia*) — lillefinger, lilletå, **mignone** *m* yndling, elskling, elskede; *typ.* mignonne.
migrare (ut)vandre; *com* fugl; trekke, **migratore** *m* (*f* -rice) vandrer *uccello* ~ trekkfugl **migratorio** vandre-, vandrende, **migrazione** *f* vandring; ~ *di* *popoli* folkevandring
milanese milanesisk, fra Milano, — *m* milanese, *histerca alla* — panert kalveschnitzel, *risotto alla* ~ ris med safran
miliardario *m* milliardær; **miliardo** *m* milliard, **miliare** 1., *pietra* — milepæl (og *fig*), **miliare** 2. *f* frisselsfeber, **milionario** *m* millionær; **milione** *m* million, **milionesimo** millionte, — *m* milliontedel
militante stridende, kjempende, militant; — *m* aktivt medlem; **militare** (*mi*-) stride, kjempe, være virksom, være soldat, være i krig, — *in favore di* *uno* tale til gunst for en, — *in un partito* være aktivt medlem i et parti; — *adj* militær ~ *m* militærperson, soldat, *accademia* ~ krigsskole, *arte* ~ krigskunst, *alla* ~ på feltmaner, militært, *abile al servizio* ~ tjenestedyktig
militaresco (*pl* -chi) militaristisk **militarismo** *m* militarisme, **militarista** *m* militarist **militarizzare** militarisere, **militarizzazione** *f* militarisering **militare** *m* soldat, gendarm, stridsmann, *il Militare Ignoto* den ukjente soldat, **milizia** *f* milits, krigsvesen, hær; **milizie** (*pl*) tropper, — *territoriale* hjemmevern; — *volontaria per la sicurezza nazionale* fascistmilitants opprettet i 1923, **miliziano** *m* militsso dal
millanta spøk tusen; **millantamento** *m* skryt, **millantemillo** spøk million; *fig* tallos, uendelig **millantare** skryte av, *refl* skryte, prale, **millantato credito** (*jur*) svindel (under foregivelse av å ha forbindelse med innflytelsesrike personer), **millantatore** *m* (*f* -trice) skrythals, pralhans, **millanteria** *f* skryt, prale
mille (*pl* mila) tusen, 1 — Garibaldis tusen, Garibaldis frikorps, *te la do io* — jeg tør vedde hva det skal være på at du ikke gjetter det; — *e una notte* 1001 natt; **millefoglie** *m* inv rollick napo consskake, **millenario** tusenårig, — *m* tusen årsfest; **milleane** *sj* tusenårig **millennio** *m* årtusen, **millepiedi** *m* inv tusenben, **millesimo** tusende, nr tusen; — *m* tusendel, årtusen
millibar *m* inv millibar, **milligramma**, **milligrammo** *m* milligram, **millimetro** *m* millimeter
milorde, **milordo** *m* mylord, **miluogo** *m* (*pl* -ghi) lut midie, sentrum, **milza** *f* anat milt
mima *f* skuespillerinne, mimiker, **mimesi** *f* etterlikning, mimikk, **mimetico** (*pl* -ci) mimisk, *zool*, som forandrer seg etter omgivelsene, **mimetismo** *m* etteraping, mimikk *zool*, beskyttelseslikhet, *mimicry*, **mimetizzare** kamuflere
mimica *f* mimikk **mimico** (*pl* -ci) mimisk

mimmo *m* fam. barn, baby, **mimo** *m* skuespiller, mimiker, bajas; **mime**, **mimografo** *m* mimeforfatter; **mimosa** *f* bot mimose.
mine *f* mine (gresk vekt og mynt); mine, halv skjeppe (romersk mål), blyantsuft; *mil* mine, — *subacquea* sjømine, — *alla deriva*, — *vagante* drivmine
minaccevole *sj*, truende, **minaccia** *f* trusel, **minacciamiento** *m* trusel, *dei* å true, **minacciare** (*ô*) true — *uno di qualcosa*, — *qualcosa a uno* true en med noe; **minacciatore** *m* (*f* -trice) *sj* en som truer, **minaccioso** truende
minare underminere, undergrave, **minareto** *m* minaret; **minatore** *m* en som lager miner; gruvearbeider, **minatorio** truende, *lettera minatoria* trusel brev
minchiate *f* *pl* tarokk, **minchionaggine** *f* *F* dumhet, låpelighet, **minchionare** (*ô*) *F* gjøre narr av, narre, håne; *non minchiona* han spøker ikke, det er alvor; **minchionatorio** hånende, narrende, **minchionatura** *f* hån, narreri, puss, prette; **minchione** *m* *F* dumman; *fare il* ~ spille dum; **minchioneria** *f* dumhet, låpelighet
minerale mineralisk, mineral-; *acqua* — mineralvann, *carbone* — steinkull, *il regno* — mineralriket, **mineralista** *m* mineralog, **minerallizzare** mineralisere; **minerallizzazione** *f* mineralisering, **mineralogia** *f* mineralogi, **mineralogico** (*pl* -ci) mineralogisk; **mineralogista** *m*, **mineralogo** *m* (*pl* -gi) *sj* mineralog, **mineralognosia** *f* mineralogi
minerario gruve-, bergverks-; *industria mineraria* bergverksdrift, gruverdrift
minestra *f* suppe, forrett; *fig* *neds* affære, rot, — *asciutta* makaroni; — *in brodo* — *al brodo* (kjøtt)suppe med makaroni; — *in dadi* suppeteringer, *o mangiare questa* ~ *o saltare questa finestra* av to onder velger en det beste; **minestraio** *m* elsker av suppe (*minestra*), **minestrare** øse opp suppe (*minestra*) **minestrone** *m* lykk suppe (med grønnsaker)
mingere late vannet; **mingherlino** maget, lynn, spinkel, slank, **minghetti** *m* inv sl sigar
miniare (*mi*-) illuminere (*messebaker o l*); *fig* utarbeide fint, *refl* spøk, male seg, **miniature** *m* (*f* -trice) miniatyrmaler, **miniatura** *f* miniatyrmaleri, *in* — en miniature, **miniaturista** *m* miniatyrmaler
miniera *f* mine, gruve, *fig* oppkomme, *legname da* — *p* trops
minimo *f* halv note; minimumstemperatur, **minimalista** *m* målholden socialist; **minimamente** minst, i det minste, *non* ~ ikke det slag, slett ikke, **minimizzare** bagatellisere
minimo minst, ringest, minimal; minimums-, — *m* minimum, **prezzo** ~ minstepris, **minimalpris** *un* — *che* det minste, det slag, **ridurre al minimo termini** forkorte så langt som mulig (*bråk*); *fig* fremstille (*sak*) kort og presist; — *vitale* eksistensminimum, i *Minimi* orden av tiggermunker; **minimum** *m* litt minimum
minio *m* møyje, smutke
ministerabile som vil kunne bli minister, **ministeriale** ministeriell, regjerings-; *una circolare*, — en ministeriell kunngjøring, **partito** — regjeringsparti; **ministero** *m* ministerium, departement, ministersting, verdighet regjering *col* — *di* ved hjelp av, — *degli interni*, *degli esteri* innenriks- utenriksdepartement, — *della pubblica istruzione* undervisningsdepartement; **Pubblico Ministero** statsadvokat, tilalemyndighet, *rappresentante di*

Publico ~ statsadvokat, offentlig anklager; ~ *sacerdotale* presteembete, *ministrante m* rl. ministrant; *ministrare* forvalte, *ministressa f* ministerfrue, kvinnelig minister

ministro m minister; gesandt; leder, forvalter, (protestantisk) prest, ~ *di Dio* prest, ~ *plenipotenziario* befulmektiget minister; ~ *residente* gesandt, *Primo Ministro* statsminister, ~ *di Stato* ærestittel for politisk og økonomisk innsats, ~ *ad* som forårsaker

minnesinghero m minnesanger

minoranza f mindretall, minoritet; *gi* mindreårig het; *minorare (a)* sj. forminske, forkleine; *minorasco m* hist fideikommiss til yngre sønn; *minorato m*, ~ *di guerra* krigsinvald, *minorazione f* forminskelse, forkleinelse, invaliditet

minore mindre, mindreårig *mus* moll, *di* ~ *eto* yngre, mindreårig ~ *prevenire* ~ *nuova* mindre utbytte, *mostrarsi* ~ *di sé stesso* skulfe, ikke svare til forventningene, *frati minori* fransiskanere, *ordini minori* de fire laveste geistlige grader, *minorenn* mindreårig umyndig, *tribunale dei minorenni* ungdomsdomstol; *minorile* mindreårig, *delinquenza* ~ ungdomskriminalitet; *minorile m* sj. rl. minoritt, *minorile f* mindreårighet

minosse m skånselsløs dommer

minotto m sl. båtshake

minuendo m mat minuend *minuette m* menuett

minugia f tarm; *mus* tarmstreng

minuscolo (bite) liten, *stetiera*, *minuscola* liten bokst.

minuta f utkast, kladd; *sj* spisekart, meny, ~ *di pollo* (stekt) honseinnmat; *minutaglia f*, *minutame m* småting, småtteri, småfolk, pakk, *minutante m* konsipist, *minutare* konsipere, gjøre utkast *minutenze f* pl. veisinger, tauverk

minuteria f småting, småtteri, nips, galanterivarer, bijouterier, *minutezza f* litenhet; *sj* småting *minutiére m* galanteri-, bijouteriefabrikant

minuto liten, ubetydelig, spinkel; *fig* (pinlig) nøyaktig, inngående, pirkete, *al* ~ en detalj; *commercio al* ~ detaljhandel, *prezzo al* ~ detaljsalgspris, *bestiame* ~ småfe, *per* ~ nøyaktig, *gente minuta* småfolk, fattigfolk; *pinggia minuta* støvregn, yr, *spese minute* småutlegg, småinnkjøp, ~ *m* minutt; ~ *prima* minutt, ~ *secondo* sekund *spuccare il* ~ (om ur) gå meget presist, (fig) komme på minuttet, *stare al* ~ være presis, holde klokken

minuzia f småting, *minuziosaggine*, *minuziosita f* pirkethet, smålighet pinlig nøyaktighet, flisesprakeri, *minuzioso* omhyggelig (pinlig) nøyaktig inngående, *minuzzaglia f* srl. nedst. småting småtteri, småpikk småfolk *minuzzame m* småting, småfolk, *minuzzolo m* grann, smule; *a minuzzoli* bitlevis, *fare a minuzzoli* knuse, krase *minzione f* vannlatning

mio (pl. *miei*, *f* *mie-mie*, min, mitt, ~ *m* m it, min eiendel, min eiendom; *i miei* mine, min familie *questo libro è* ~ denne boken tilhører meg; *gli dirò la mia* jeg skal si ham min mening, *dalla mia* på min side, *un galantuomo par* ~ en gentleman som jeg *fare tutta* ~ mele sin egen kake, *del* ~ av min formue, av min lomme

miocardio m hjertemuskelatur, *miocardite f* myokarditt, *miografia f* myografi, *miologia f* myologi, *miope* nærsynt; *miopia f* nærsynhet

miopotamo m beverrotte, sumprytte

miosi f myose, *miotide f* forglemmegesi

mira f (sikte)korn, sikte; mål, hensikt, *avere qualcosa m* ~ ha noe i sikte, *prendere* ~ *di qualcosa* sikte på noe, *prendere di* ~ *uno* (fig) være etter en, ha en på korset

mirabella f mirabell, mirabile vidunderlig, ~ *m* vidunderlighet; *mirabilia f* pl. fare ~ utrette vidunder; *mirabolano m* skrytbals, lognhals; *mirabolante* forbløffende

miracolais m sj., *miracolista m* en som tror på mirakler; *miracolare (a)* helbrede på mirakuløs måte, *miracolato m* som har sett mirakel, en som har vært ute for mirakel, *miracolo m* under, vidunder, mirakel; *miracolosità f* underfullhet, underbarhet, *miracoloso* underfull, mirakuløs

miraggio m luftspeiling, hildring, blendverk

mirallegro m lykkensknning, *fare i mirallegri*, *dare il* ~ *a uno* gratulere en; *mirare* betrakte, sikte *fig* la sikte på, *mirarsi intorno* se seg for, *miratore m* (f. -rice, en som sikter

mirade f myriade, *miriagramma*, *miriagrammo m* myriagram, *miriametro m* myriameter, ti kilometer; *miriapodi m* pl. tusenben

mirica f (pl. -ce) bar sl. tamarisk, *mirifico (pl. -ci)*, forunderlig, vidunderlig; *mirino m* mil (sikte)korn, foto, søker, *mirmecofilo* biol. myrmekofil, *mirmecologia f* myrmekologi, læren om maurene *mirra f* myrra

miriacee f pl. myrtfamilien; *mirteto m* myrtelund

mirtillo m blåbær, ~ *rosso* tyttebær; *mirto m* myrt

misantropia f misantropi, menneskehat; *misantropico (pl. -ci)* misantropisk; menneskefiendtlig, *misantropo m* misantrop, menneskehater

miscela f blanding, gass (i bilmotor o l.), *miscelare (a)* blande, *miscellanea f* blandet skrift, anto ogi *miscellaneo (av)* blandet (innhold)

mischia f håndgemeng, slagsmål, kamp, strid, *mischiare (ti)* blande; *rest* blande, menge seg *mischio* blandet, ~ *m* blanding

misconoscere sj. miskenne, ikke anerkjenne

miscredente vantro; *miscredenza f* vantro

miscuglio m blanding, virvar, rot

miserabile elendig, ynkerdig, *miserabilità f* elendighet; *certificato di* ~ trangsvitnemål *miserando* ynkerdig

miserere m miserere (battsalme); *essere al* ~ ligge på sitt siste; syng på siste verset, *faccia da* ~ dødningsansikt *ing* *mal del* ~ tarmsyng *miserere* litt ynkerdig, *miseria f* elendighet, armod *miser* knapphet mangel *pianger* ~ klage sin nød (srl. iron), *misericorde* litt barmhjertig, *misericordia f* barmhjertighet (di med), *le sette opere di* ~ de sju barmhjertighetsgjerninger; *la Compagnia della Misericordia* florentinsk broderskap som driver barmhjertighetsarbeid, *misericordioso* barmhjertig, *miserione m* fattig stakkar og iron., *miserio* elendig, lutfattig, ulykkelig, (om klær) trang, gjerng, ~ *me!* jeg ulykkelige! *miserimo* superlativ av. *miserio*

misfatto m forbrytelse, ugjerning

misi se. *mettere*, *misirizzi m* inv. tumling (dokke som alltid kommer ned på bena, laget av lett tre med bl. i fotstykket) *misleale* litt trolos

misogallo franskfiendtlig, *misogamia f* hat til ekteskapet, *misogamo* som hater ekteskapet, *misogam*; *misoglia m* f. kvinnehat, *misogyni*; *misogino* misogyn, ~ *m* kvinnehater, *misoneismo m* avsky for alt nytt; *misoneista m* motstander av alt nytt *miscedema m* med myxodem

missile *m* kastesvåpen, fjernstyrt prosjektil, rakett, missino *m* medlem av *Movimento Sociale Italiano*
missionario *m* misjonær, missione *f* misjon, oppgave; *poi* delegasjon; *essere in* ~ være utsendt (med oppdrag)

missiva, (lettera) ~ sendebrev, brev

mistagogia *f* innvielse i mysterier, mistagogo *m* (pl -gi), mystagog, mistamente blandet, misteriosa *f* hemmelighetsfullhet, misterioso hemmelighetsfull, mystisk, mistero *m* mysterium hemmelighet, *far* ~ *di una cosa* holde noe hemmelig

mistica *f* mystikk, misticismo *m* mystisisme, misticità *f* sj. mystiskhet; mistico (pl -ci) mystisk, gallo ~ orkestergrav; ~ *m* mystiker, mistificare *t-n* mystifisere, mistificatore *m* mystifikator, *fam* mystifaks, mistificazione *f* mystifikasjon

mistione *f* sj. blanding, misto blandet, ~ *m* blanding, sammensetning, *Intto* ~ blandet (kjøtt)rett (frilyslekt), *lana mista* halvull, *matrimonio* ~ blandet ekteskap, *scuola mista* fellesskole, (treno) ~ person- og godstog, *seta mista* halvsaue

mistra *m* dial. ansluker, mistral *m* nordvestvind, mistral, mistura *f* blanding, mikstur

misura *f* (det å ta) mål, målestokk, målebånd, takt, *fig* forholdsregel, foranstaltning, *a* ~ *che* etterhånden som, *all* etter som, *culmar passare la* ~ gå over streken, overdrive, *fare due pesi e due misure* gjøre forskjell på folk, *fuor di* ~ overmåte, umåtelig, *oltre* ~ overmåte, ~ *m* pulici tomrestokk, *le scarpe sono un po' troppo di* ~ skoene er litt for små, ~ *di sicurezza* sikkerhetsforanstaltning, *su* ~ etter mål, *unità di* måleenhet, *vincere di* ~ (sport) vinne knepen

misurabile målelig, misurabilità *f* målelighet, misuramento *m* måling, misurare *måe*, avmåle, prøve (tall), *fig* vere, vurdere, moderere, ~ *una schiatta* gi en ørefik ~ *le scale* rulle ned trappene, *misurato* (av)målt, moderert, forsiktig, *misuratore m* (f -trice) måler, måler, måleapparat, *misuratura f* sj. måling, må-eavgift, *misurazione f* sj. måling, sport tidtagning, *misurino m* (se mål)

mite mild, *prezzo* ~ overkommelig pris, *mitera f* hist. papirhatt (for person i gapestokk), *mitezza f* mildhet, *mitico* (pl -ci) mystisk, sagnaktig, *mitigabile* som kan mildnes, *mitigare* (mi-) mildne, *mitigativo* sj. mildnende, lindrende, *mitigatore m* (f -trice) mildner, trøster, *mitigazione f* lindring, del å mildne

mitto *m* blåskjell

mito *m* myte, mitologia *f* mytologi, mitologico (pl -ci) mytologisk, mitologo *m* (pl -gi) mytolog

mitra *f* mitra bispelue ~ *m* maskinpistol

mitraglia *f* m. adning av splinter, *canon* eller *ol* mitragliate *a* beskytte (med maskingevær), *mitragliatore m* maskingeværskytter, *fucile* ~ maskingevær, *mitragliatrice f* mitraljose, *mitragliera f* sj. mitraljose; *mitragliere m* mitraljose skytter, *mitragliare* sette bispelue på, *mitreo m* Mitra tempel

mitridatismo *m* immunisering mot gift, *mitridatizzare* gjøre immun

mittente *m* avsender, mixedema *m* myxedem

mnemonica *f* hukommelseskunst, mnemonico (pl -ci) hukommelses-, *capacità mnemonica* huskeevne, *esercizio* ~ hukommelsesøvelse, -trening, *mnemotecnica f* hukommelseskunst

mo gl. nå, ~ * (= *modos m* måte; *a mo d'esempio* eksempelvis)

mobile bevegelig, mobil, ustadig, *beni mobili* løs eiendom, løsøre, rørlig gods, *feste mobili* bevegelige helligdager; *milizia* ~ landevern, landstorm, mobilgarde; *ricchezza* ~ inntekter av løst gods, *imposta di ricchezza* ~ inntektsskatt, *sabbie mobili* flyvesand, *scala* ~ rulletrapp, *squadra* ~ undersøkningsavdeling (politi), ~ *m* noe mobil, rørlig møbel, *un bel* ~ (fig.) en fin plante, ~ *futrykningskorps* (politi)

mobilia *f* møblement, mobiliare, *beni mobiliari* rørlig gods; ~ *m* løsøre, ~ *v.* (-bi-) møblere, *mobiliatura f* sj. møblering; *mobiliere m* møbelhandler, -fabrikant, *mobilio m* møblement, *industria del* ~ møbelindustri

mobilità *f* bevegelighet, mobilitabile som kan mobiliseres, *mobilitare* (-bi-) gjøre mobil, sette i omlop, mobilisere, *mobilitazione f* mobilisering, *mobilitizzare se* *mobilitare*

moca *m* mokka, mocassino *m* mokkasin

moccicare (a), (om neie) tenne, snorre grine, sipe, *moccichino m* snørrikt, *moccicone m* snørhvalp, *moccia m* snorr, *moccioso* snorreel, snollet, ~ *m* snørhvalp, *moccione m* snørhvalp

moccolain *f* osende veke (lys) *moccoletto m* lite lys, liten lysestump, *moccolo m* lite lys, lysestump, *tam ed*, banning, *F* snorr, *reggere il* ~ (fig.) være tredie hjul på vognen, *attaccare, urare* *moccoli* hanne

moda *f* mote, *mode* (pl) motevarer, *alla* ~ på mote, moderne; *fuor di* ~ umoderne, gammel dags, *mostra della* ~ moteoppvisning, *modale* modal, *modalità f* modalitet, form, *modanatura f* arkitekt de fremspringende deler av en gesims, *pl* gesimser, fremspring, *modano m* modell, målestokk, garnnål

modella *f* kvinnelig modell, mannequin, *modellabile* som kan modelleres, *modellaggio m* *impianto di* ~ støpeanlegg, *modellare* (e) modellere, forme, *modellatore m* (f -trice) modellør, ~ *in legno* modellsnikker, *modellatrice f*, ~ *singola* enkeltstøper; *modellatura f* modellering, *modellista m* modelltegner, *modello m* modell, monster, snittmonster, *un marito* ~ en monsterekte mann; *un podere* ~ en monstergård, ~ *volante* modellfly

modenese fra Modena, *pozzo* ~ artesisk brønn

moderabile som kan modereres, *moderare* (a) lemp, moderere, *sj* lede, *moderatezza f* måtehold, *moderativo* modererende, *moderato* moderat, måteholden ~ *m* måteholdsmann, *moderatore m* (f -trice) en som modererer, regulator; (lume) ~ moderatorlampe, *moderazione f* måtehold

modernamente på moderne vis, *modernismo m* modernisme, *modernista m* modernist, *modernità f* det å være moderne, nyhet, moderne retning, *modernizzare* modernisere, *moderno* moderne, ny

modestia *f* beskjedenhet, bløferdighet, ~ *a parte*, *a parte la* ~ uten falsk beskjedenhet, *modestino* falskt beskjeden, *modesto* beskjeden, tarvelig

modicità *f* rimelighet, beskjedenhet (srl. *un prezzo* *a f*), *modico* (pl -ci) rimelig, beskjeden

modifica *f* endring, forandring, *modificabile* som kan, bør endres el. modifieres; *modificare* (-di-) endre, tiltempe, modifieres, *modificativo* endrende, modifierende; *modificatore m* (f -trice) en som endrer, modifierer, *modificazione f* endring, modifikasjon

modiglione *m* konsoll (i S-form), *modinatura f* se

modanatura *modine* *m* se *modano* *modista* *m*, *f*
modist, *molehand-er*, *hatteryserske*
modo *m* måte, art, vis, levemåte, *mus* toneart
gram *modus*, siemåte: *a* ~ pen, anstendig,
 dannet, *u* ~ *sua* etter hans hode, *sono fatto a*
questo ~ jeg er nå engang slik, *ad ogni* ~ i hvert
 f. a.; *over* ~ *di* ha muligheter for å..., leilighet
 til...; *di* ~ *che* slik at *non c'è* ~ *di* det er ikke
 mulighet for å..., *fare a* ~ *proprio* følge sitt eget
 hode, ~ *di* dire talemåte; *per* ~ *di* dire så å si,
 på en viss måte; *i ho detto così per* ~ *di* dire jeg
 sa det slik bare for å si noe, *in che* ~ "hvordan"
in certa (quali) ~ på en viss måte, på sett og vis,
in tutti i modi på alle måter, *oltre* ~ umåtelig,
 usedvanlig, *secondo il mio* ~ *di* vedere etter min
 oppfatning, *fuor di* ~, *supra* ~ umåtelig, meget
modulare (*a*) *modulere*, justere (*radio*); *modulatore*
m (*f* -trice) en som modulerer, *modulazione* *f*
 modulasjon; ~ *di* *frequenza* frekvensmodulasjon
 aud.ofrekvens, *modulo* *m* modell, eksemplar, for-
 mular, blankett, skjema, tekn. vannføring
moerro *m* moare
moeta giftig utdunstning (kullsyre, metan o.l.) (i
 vulkansk terreng)
mogano *m* mahogni
moggiata *f* skjeppe (land), *moggio* *m* (pl. også *le*
moggia) skjeppe; *a moggia* (fig.) i mengdevis,
mettere la lucerna sotto il ~ sette sit lys under
 en skjeppe, *mogio* slukorei, nedslått
moglie *f* hustru, kone, *esser la* ~ *di* Cesare være
 hevet over enhver mistanke, *prender* ~ gifte seg,
uomo da ~ gifteferdig mann
mogol *m* mogul, *mola* *f* saltbrønn, saltmine
moine (art. pl.) smisking, kjærtegn, *far moine a uno*
 smiske for en, gjøre seg lekker for en, *moine* *o*
 kjelen, kjærtegnende, innsmigrende, smiskende,
 ~ *m* kisse egri
mola *f* møllestein, støpestein, *molare* (*a*) slipe (glass
 o.l.), ~ *adj* mølle-, *pietra* ~ møllestein, *dente* ~
 tæksel; *molassa* *f* geol. molasse, *molatrice* *f* slipe-
 maskin
mollazza *f* knuseverk, pukkverk
mollere *paet* *mollere* *sj* berolige, mildne
mole *f* masse, omfang, stor person, besvær, arkitt
 stor bygning, *molecola* *f* molekyl; *molecolare*
 molekylær, *molenda* *f* mølleavgift
molestamento *m* det å plage, sjenerer; *molestare* (*e*
plage besvære *venere* *molestatore* *m* (*f* -trice
 plagerånd), *molestia* *f* besvær, plage, *molesto*
 nagsom, besværlig, sjenerende
moli *m* inv. *hisi* urt mot trolldom
molibdeno, *molibdeno* *m* molybden
molino se *mulino* *molitorio* mølle
moilla *f* (spring)fjær; *fig* drivfjær; *molle* (pl.) ild-
 tang, ~ *antagonista* dobbeltvirkende fjær, *baloc-*
co a ~ mekanisk leketøy; ~ *a* *foglia* bladfjær
 ~ *dell'orologio* urfjær, ~ *di* *richiamo* fjær,
spropositi da prendersi con le molle dumheter til
 å ta og føle på, *mollame* *m* de bløte deler av
 innmaten; *mollare* (*a*) slakke (på) (*tau*); *fig* gi
 etter, *molla'* (*mar*) slakk', *mi molla 50 lire*?
 spanderer du 50 lire på meg? *molle* bløt, myk
 våt, slapp, svak, bløtaktig, ~ *m* bløtevann
 -væske, *mettere in* ~ legge i bløt, *mettere il becco*
in ~ drikke; *fig* legge seg opp i en samtale
mollaggiamento *m* (av)fjæring (også i bil), *mollag-*
giare (*e*) (av)fjære; *fig* være elastisk (i bevegelse-
 ner), *molletta* *f* liten (spring)fjær, *mollette* (pl.)
 sukkerklype; *typ* pinsett, *molliettiera* *f* pultee

molletto *m* multum (sl. ullflanell), *molliezza* *f*
 bløhet, slapphet
mollica *f* den myke del av brød, krumme, smule
molliccio *m* bløtt, fuktig sted; *molliccio* bløt,
 fuktig, ~ *m* bløtt, fuktig sted, *mollificazione* *m*
 bløtgjøring, *mollificare* (-li-) bløtgjøre, *mollifica-*
ione bløtgjørende; ~ *m* bløtemiddel, *mollificazio-*
ne *f* *sj* bløtgjøring, *mollizia*, *mollizie* *f* litt
 slapphet (sl. fig.) slappe seder, *mollo* *f* bløt, våt
mettere in ~ legge i bløt, *mollume* *m* bløhet
 fuktighet, *mollusco* *m* (pl. -chi) mollusk, bløtdyr
molo *m* molo, kai, *dritto di* ~ kaipenger
moloc *m* molok, *molosso* *m* sl. gjeterhund
moltiplice mangfoldig, *moltiplicità* *f* mangfoldig-
 het, *molto* se også *multi*, *moltiplicato* mangesidig,
 mangesidet; *moltiplica* *f* tekn. utveksling; *cambio*
di ~ gir, *mat* multiplikasjon, *moltiplicabile* som
 kan multipliseres, *moltiplicando* *m* multiplikand
moltiplicare (-ti-) *mat* multiplisere, gange (*per*
med), *fig* forøke, mangfoldiggjøre, *refl* forøkes,
moltiplicativo *sj* mangfoldiggjørende, *moltiplica-*
ione *m* (*f* -trice) en som multipliserer; *mat*
 multiplikator, *moltiplicazione* *f* mangfoldiggjøren-
 se multiplikasjon, *a* ~ *dei* *pani* e *dei* *pesce* bibl.
 Jesu mangfoldiggjørelse av brødet og fiskene, *fig*
 Guds velsignelse, overflod, *moltiplice* mangfold-
 ighet, *moltiplicità* *f* mangfoldighet, *moltitudine* *f*
 mengde, mangfoldighet, *le moltitudini* massene,
 folket
molto meget, mye, mange, ~ *m* mengde; *a dire*
 ~ for å ta sterkt i; *ci vuole* ~ *tempo* det tar lang
 tid, *è* ~ *tempo*, *che non lo vedo* det er lenge siden
 jeg har sett ham, *ci corre* ~ det er stor forskjell,
 avstand o.l.
momentaneo øyeblikkelig, momentan, *momento* *m*
 øyeblikk, moment; anledning, *fig* betvding, *a*
momenti stundom, nå, snart, *a momenti cadenti*
 jeg var like ved å falle, *dal* ~ *che* ettersom ,
 da...; *da un* ~ *all'altro* hvert øyeblikk, *in un* ~
 på et øyeblikk, *per il* ~ for øyeblikket, ~
psicologico psykologisk øyeblikk, *sul* ~ straks, *un*
 ~ *adv*, *lui non vedeva il* ~ *di* lenges etter å
monaca *f* nonne; sl. sommerfugl; *farsi* ~ bli
 nonne, *monacale* munke-, nonne-, *monacanda* *f*
 novise, *monacare* (*a*) gjøre til nonne (*sj* munk);
refl bli nonne (*sj* munk), *la sloret*, *monacato* *m*
 munkestand, *monacazione* *f* innvielse til nonne
monachella gierdesmeit, *monachetto* *m* klinkha-
 ke, *monachino* *f* liten, ung nonne, siste gnist (av
 brent papir o.l.), *iron* dydig kvinne, gudslam,
 heilo, *le monachine vanno a letto* nonnene går til
 sengs (om de siste gnister av brent papir o.l.)
monachino *m* liten, ung munk, dompap, ~ *adj*
 gr. mørk (rød); *monachismo* *m* munkevesen, *mo-*
naco *m* (pl. -ci) munk
monade *f* monade, sl. infusjonsdyr; *monadismo* *m*
 monadelære
monarca *m* (pl. -chi) monark, *monarchia* *f* monarki
monarchico (pl. -ci) monarkisk, ~ *m* monark
monastero *m* (nonne)kloster; *monastico* (pl. -ci),
 klosterlig, kloster-
monatto *m* gl. sykepasser, graver (under pest)
moncherino *m* arm uten hånd, armstump, *monchio*
m armstump, *monco* (pl. -chi) enarmet, som mang-
 ler en hånd el. arm (el. begge), *fig* lemlestet,
 defekt, utilstrekkelig; *è* ~ *da un braccio* han har
 bare en arm, *moncone* *m* legg uten fot, benstump
 se også *moncherino*
monda *f* rensing, skrelling, *mondaccio* *m* eiendig

verden, jammerdal; **mondana** *f* monden dame, verdensdame, demimonde, kokette, **mondanità** *f* verdslighet; **mondano** monden, verdslig, **mondare** (*ò*) rense, luke, skrelle; *fig* lure; **mondariso** *m*, *f* (*inv*, risarbeider, rispike, **mondatore** *m* (*f* -trice) renser, luker; skreller; **mondatura** *f* rensing, luking, skrelling det som renses bort; **mondazione** *f* *sj* se: **mondatura**, **mondezza** *f* renhet; **mondez-zao** *m* avfallsdyng, modding (*og fig*)

mondiale verdens-, **esposizione** — verdensutstilling, *fama* — verdensry; *guerra* — verdenskrig, *poten-za* — verdensmakt

mondiglia *f* avfall ved rensing, luking, skrelling **mondina** *f* skrellet kastanje, rispike, **mondizia** *f* *sj* renhet

mondo 1. renset, luket, skrellet, *fig* ren

mondo 2. *m* verden, masse, mennesker; *un* — *di* mange, en masse...; *da che* — *è* — så lenge verden har stått; *il* — *degli affari* forretningsverdenen; *il gran* —, *il bel* — den fine verden, det fine selskap, *l'altro* — den annen verden, det hinsidige *cose dell'altro* — utrolige ting *il* — *antico* den gamle verden; *vivere fuori del* — (*tel* *in capo al* —) leve utenfor folkeskikken; *casci* (*tel* *cascasse*) *il* — om så verden forgår — *elegante* moteverden; *giro del* — jordomseiling, reise jorden rundt, *mezzo* — mange personer, *mettere al* — sette til verden, *il nuovo* — den nye verden, Amerika; *il* — *nuovissimo* Australia og Antarktis; *il* — *di là*, *il* — *dei più* den annen verden; *venire al* — komme til verden, *non* —, *al* — ikke noen verdens

mondualdo *m* hest formynder (*for* kvinne)

monellata, **monelleria** *f* (gate)gultestrek, **monello** *m* gategutt, tjuagutt, **monellesco** (*pl* -chi) gutte-
moneta *f* mynt, *carta* — papirpenger; *batter* — slå mynt; — *di peso* fullverdig mynt; *prendere per* — *buona* ta for god fisk, (*ripagare della stessa* — (*tel* *di pari* —) gi igjen med samme mynt *deprezzamento della* — devaluering, *per lui fare* — *falsa* (*fig*) for ham ville jeg gå gjennom ild og vann; — *spicciola* småpenger, *svlutazione della* — devaluering; *il tempo è* — tid er penger

monetaggio *m* (ut)mynting, **monetale** mynt-, **monetare** (*è*) *sj* slå mynt, utmynte, **monetario** mynt-, penge-, finans-; — *m* myntslager, -mester, *falso* — falskmynter, *riforma monetaria* finansreform, pengereform, **monetato** utmyntet, preget; *carta monetata* papirpenge(r), **monetazione** *f* *sj* (ut)mynting, **monetiére** *m* *y* myntmester, -slager

monferrian *f* sl. dans

mongano, *evacai* — melkeku; **mongolfiera** *f* luftballong

mongólico (*pl* -ci) mongolsk, **mongolo** mongolsk; — *m* mongol

monile *m* halskjede, **monismo** *m* monisme

monito *m* litt påminnelse, tilrettevisning, **monitore** *m* vesleder, monitor, **monitorio** advarende, advarsels-; — *m* stevningsbrev fra de kirkelige myndigheter; advarsel for bannlysning, **monizione** *f* se *ammunizione*

monna *f* gl. frue, sl. ape, *pigliar la* — drikke seg full

monoblocco *m* (*pl* -chi) sylindербlokk, **monocarpico** (*pl* -ci) som bærer frukt én gang, **monocolo** enoyd, — *m* monokkel **monocordo** *m* monokord, — *ad*, *fig* monoton

monocroma *f* maleri i én farge, **monocromatico** (*pl* -ci) ensfarget, **monocuspideale** som har ett sp

tårn; **monodia** *f* monodi; **monofase** elektr. enfasel, **monofisita** *m* monofysitt

monogamia *f* monogami; engifte; **monogamo** monogam; **monogeneşi** *f* felles opphav

monografia *f* monografi; **monografico** (*pl* -ci) monografisk, **monografista** *m* monografi-forfatter, **monogramma** *m* monogram

monolitico (*pl* -ci) monolittisk, **monolito** *m* monolitt, **monologo** *m* (*pl* -ghi) monolog

monomane *m* monoman, **monomaniac** *f* monomani, fikts idet; **monomaniaco** (*pl* -ci) monoman

monometallismo *m* enkelt myntfot; **monomio** *m* *mat* monom, enleddet størrelse

monomotore som har én motor

monopattino *m* løpehjul; sparksykkel

monopetto, *giacca* — enkeltknappet jakke

monoplano *m* endekker

monopolio *m* monopol, enerett, *genere di* — monopolvarer; **monopolista** *m* en som har monopol (på noe); **monopolizzare** monopolisere; **monopolizzatore** *m* (*f* -trice) monopolist; **monoposto** (*aeroplano*, —) ensseters fly

monorifrangente som bryter (lyset) i alle retninger **monoritmico** (*pl* -ci) som har bare én rytme

monosillabico (*pl* -ci) enstavelses-, **monosillabo** *m* enstavelsesord

monoteismo *m* monoteisme, **monoteista** *m* monoteist, **monoteistico** (*pl* -ci) monoteistisk

monotipia *f* monotypi, **monotipista** *m* monotypist; **monotipo** *m* monotype

monotonia *f* monotoni, **monotono** monoton, ensformig, kjedelig

monsignore *m* min herre, monseigneur (nå bare til prelater)

monsone *m* monsun

monta *f* paring, bedekning stullen; *cavallo da* — avshingsst; **montacárico** *m* (*pl* -chi) vareheis

montacringhia *m* remskifter

montaggio *m* montering, moniasse, (*vev*) renning, *disegno di* —, *piano di* — samlingslegning, *sala* — montasjeavdeling

montagna *f* fjell, fjellkjede; høyland, *alta* — høyland; *mal di* — fjellsyke, **montagne russe** rutschane **montagnoso** *y* full av fjell; **montagnuolo** *f* linen høyde, **montagnuolo** fjell-; — *m* fjellboer, **montanaro** fjell-; — *m* fjellboer, **montanella** *m* sl. irisk, **montanino** fjell-; — *m* fjellboer; **montanista** *m* bergverksingeniør; **montano** fjellberg **montante** *m* stigboyle, stigbrett, oppstander stiver

montare (*a*) stige, stige opp, inn, kravle opp; ride (på) belope seg (*a* til), bestige, parre seg med (*er* *hundve*), piske (*legg o.l.*), **montere**, sette opp, sette sammen, innrette, innfatte (*in i*), overvurdere (*enz* *fortjenester*), sette for høyt, heve til skyene; gjøre viktig, sette opp, opphisse, *monta bene* han rider godt *in bestia* bli rasende *ben montato* velberedt, — *il capo a uno* fordreie hodel på en, — *un cappello* pynte en hatt, — *una casa* innrette et hus, — *un cavallo* ride på en hest, — *a cavallo* stige til hest, *che monta se* ..? hva gjør det om..?, — *in collera* bli vred, — *la guardia* holde vakt; — *una macchina* montere, sette opp en maskin; *non monta* det gjør ikke noe, — *in oro* innfatte i gull, *mi monta la morca* (*tel* *la senapa*) *al naso* jeg blir vred *panna montata* fløtekrem, — *un quadro* ramme inn et bilde, *mi monta la stizza* jeg blir rasende, — *la testa a uno* fordreie hodel på

en; *il vino gli monta alla testa* vinen strøjer til hodet på ham
montana *f* sligning, **montatoio** *m* stigboyle, stigbrett, **montatore** *m* monter, avlisingst., økse o.l., **montatura** *f* montering, utstyr, innfatning, *fig* overdrivelse, **montavivande** *m inv* matheis
monte *m* fjell, berg, kortbunke (*som er igjen etter givning*), *fig* mengde, masse, *a ~ (om elv)* opp mot strømmen, *andare a ~ (fig)* gå i vasken, *mandare a ~ (i spill)* begynne forfra, *fig* la gå i vasken, gi opp, avbryte, *~ di Pietra* lånekonto, *portare al ~* pantsette, låne på, *~ di Venere (anat)* venusberg, **Montecitorio** *m* Deputerikammeret i Roma, **montepulciano** *m sl* vin (*Toscana*), **monticare** (*for*) dra til fjells
montanata *f* det å stelte (*hest*), **montone** *m* zool vær, rambukk; *salto del ~* steiling, **montuosita** *f* fjellrikhet, **montuoso** fjellrik, full av fjell
montura *f* en form
monumentale monumental, **monumento** *m* monument, minnesmerke, arkitt bygning, (*~ / respazio*) *no* pissoar
mora *f* negresse, mørk pike, morbær, bjørnebær, *merk* henstand, restanse; *se også morra*
moraluoto, *ulivo* *~ sl* oliventre (*sort frukt*),
morale moralsk, sedelig, moral-, *~ f* moral, sedelgere, *~ di tel. da / schiavi* slavemoral, *~ m* moral, mot, humor, *su il ~* 'opp med humoret', **moraleggiare** (*te*) moralisere, preke moral, **moralista** *m* moralist, *fare il ~* preke moral, **moralita** *f* moralitet, sedelighet; **moralizzabile** som kan moraliseres, **moralizzare** moralisere, preke moral, **moralizzazione** *f* moralisering
morato megal mørk (*som morhær*)
moratoria *f jur* moratorium, henstand
morbidezza *f* bløthet (*og fig*), *vivere tra le morbidezze* leve behagelig, **morbideccio** litt bløt, **morbido** bløt, *med* morbid (= *morbos*) *~ m* bløthet, noe bløtt, **morbidume** *m* noe bløtt bløhet
morbifero litt sykdomsbærende, *~ m* sykdomsbærer, **morbigeno** sykdomsfrembringende, **morbillo** *m* meslinger, **morbino** *m* overmøl, **morbino** *m* overmodig, **morbo** *m* alvorlig sykdom, epidemi, pest, *y* stunk, *~ asiatico* kolera *~ gallico* syfilis; *~ regio* gulsoit; *~ sacro* epilepsi, **morbosità** *f* sykkelighet, **morboso** sykkelig (*og fig*)
morchia *f* (olje)hunnfall, olje (*i pipe*), **morchioso** full av hunnfall, olje
mordacchia *f* bissel munnkorg, *knebel* mordace som biter, brsk, bitende, **mordacita** *f* biskhet
mordente bitende, *~ m* tekn bindemiddel, fiksermiddel (*for farger*), *bers. mur* mordent, *fig* kamplyst, -mot, gå-på-mot; **mordere** bite (*insekt*), stikke, (*anker*), gripe, *fig* bite, stikke, *~ il freno etc* i seg harmen, *~ la polvere* bite i graset; **mordere** i *baffi* være utålmodig, irritert, **mordere** *le dita le mani* angre, **mordere** *le labbra la lingua* (*fig*) bite seg i leppene, i tungen, tie plutselig, **morditore** *m (f -trice)* en som biter
more solito *lat s n* (din etc) vane tro
morello mørk, *~ m* mørk hest
morena *f* morene, **morenico** (*pl -ci*) morene-
moresca *f sl* maurisk dans, **moresco** (*pl -chi*, maurisk)
moretina *f* pen, mørk pike, brunette, *maske*
moretta *f* mørk pike, brunette, maurerpike, **moretto** *m* mørk gutt, maurergutt, *fig* morian
morfico (*pl -ci*) morfin-, **morfin** *f* morfin, morfi-

nismo *m* morfinisme, **morfinista** *m* morfinist, **morfinizzare** morfinforgifte; **morfinomane** *m* morfinist, **morfinomania** *f* morfinisme
morfologia *f* formlære, morfologi, **morfologico** (*pl -ci*) morfologisk
morgana *f* en fe, *alv*; *fata ~ fatamorgana*, hiddring, **morganatico** (*pl -ci*) morganatisk
moria *f* stor dødelighet, søtt, pest, **moribondo** døende (*og fig*), **essere** *~* ligge for døden
morietta *f* dyng av murbrokker, steinhaug
morigeratezza *f* sedelighet, **morigerato** sedelig, vel sedet; **morigione** *m sl* and
morione *m* stormhatt, lett hjelm
morire (*muoio. mora*) *da*; gå ut, visne, (*om lys*) gå ut, (*om lyd*) dø hen, *~ avvelenato, ammazzato* impiccato bli forgiftet, drept, hengt, *~ dalle risa ~ dal ridere* dø av latter, *~ di morte naturale* dø en naturlig død, *~ di fame* dø av sult; *cosa da ~* noe til å dø av (*sl fig*); **morituro** litt døende, dødsmerke
morlacco *m (pl -chi)* morlakk (*dalmazier*) galeislave, **mormone** *m* mormon, sl djevel
mormoracchiare (*a*) småmumle, murre, **mormoramento** *m sj* mumling, **mormorare** (*mar-*) mumle, murre, skumle, (*vann*) risle, bruse, (*løy*) hvisle, rasle; **mormoratore** *m (f -trice)* en som mumler, murrer, skumler, **mormorazione** *f* mumling, murring, **mormoreggiare** (*te*) mumle, murre, brumme, **mormorio** *m* stadig mumling, murring, rasling, stadig skumlen
moro mørk, sort, *~ m* mørk kar, neger, maurer; sort pipetobakk, morbætre
morosa *f dial* elskede, kjæreste, **morosita** *f* merk forsømmelighet, sendrektighet, **moroso** forsømmelig, langsomt betalende, som er bakut med betalingen, restant, *~ m dial* kjæreste
morra *f* morra (*sl lek. der to deltagere skal gjette h. i mange fingrer de tilsammen stikker frem*),
morsa *f* skruestikke, støtte for livbåt, munnknebel, arkitt stående fortanning, *~ da banco* skruestikke, **morsello** *m sj* bit, munnfull, **morsetta** *f* liten skruestikke, stingregulator (*på symaskin*), **morsetto** *m* lite bitt, bit, munnfull, klemskru, klemme, **morsè** *se* mordere, **morscare** (*for*) bite (*i*), småbite, mygg, stikke; **morsicatura** *f* bitt, stikk, **morsicchiare** (*i*) småbite, gnage, **morso** *se* mordere; *~ m* bitt, stikk, bissel
mortadella *f sl* krydret svinepølse
mortaro *m* morter, mørtel, mørser; *sl sme teovn. pestar l'acqua nel ~* bære vann i et såid, skyte på månen
mortale dødelig, dødbringende, **peccato** *~* dødsynd; **brutto quanto il peccato** *~* stygg som arvesynden, **salto** *~* saltomortale, **mortaleto** *m* kanonslag, liten kanon, morter, **mortalita** *f* dødelighet; *~ infantile* barne-, spedbarnsdødelighet, **mortaleto** *se* mortaleto
morte *f* død, ende; *a ~* til døde, **averla a ~ con uno** hate en, *a ~* 'drep ham (henne)'; *~ civile* tap av borgerlige rettigheter; **condannare a ~** domme til døden, **compagnia della ~** (*hist*) dødsgjeng, **dar** *~* drepe, **dopo** *~* etter døden; **far la ~ del topo** dø som en rotte, **essere una ~** *~* være en pest, plage; **letto di ~** dødsleie; **miglioramento della ~** *~* falsk bedring for døden inntrår, **pericolo di ~** *~* livsfare, **deve far questa ~** *~* slik skal det gjøres, lages, **sentenza di ~** dødsdom, **silenzio di ~** dødsens taushet, *le fragole vanno mangiate col*

marsala, e la loro — jordbær skal spises med marsala, det er det helt riktige
mortella *f* myrt, **morticcio** *sj* dod, *carne morticcia* dødskjøtt, *acqua morticcia* stillestående vann, **morteşare** *(e)* skjære tapphull i; **morteşatrice** *f* tapphullsmaskin, -bor, **morticino** *m* død barn, død yngling
mortifero dødbringende, *fig* meget skadelig, **mortificamento** *m* det å drepe, bedøve, etc se **mortificare** *(-ti-)* (nesten) drepe, døde, bedøve, *fig* ydmyke, krenke, beskjemme, spege, lemme; **mortificatore** *m* *(f -trice)* en som ydmyker, krenker etc, se **mortificare**, **mortificazione** *f* ydmykelse, beskjemmelse, krenkelse, bedøvelse; spegelse, luktelse, prøvelse; **mortigno** *sj* dødblek
morto se *morire*; ~ *adj* (av)død, ~ *m* avdød, lik, skjult skatt; *fu visse spilli* blindemann; *acqua morta* stillestående vann (og *fig*), *angola* — dødvinkel; *braccio* ~ lam arm, *cascare* ~ falle død om, *hinaria* ~ sidespor, *denaro* ~ død kapital; *essere* ~ *di uno* være dødelig forelsket i en, ~ *di fame* sultig; *fare il* ~ ikke gi livstegn, spille død, *sport* flyte, svømme på rygg, *giorno dei morti* alle sjæles dag (2. nov), *innamirato* ~ dødelig forelsket, *mano morta* uavhengelig gods, *per* ~ med liv og sjel; *peso* ~ dødvekt, *stanca* ~ dødstritt, *rimanere lettera morta* (jur) forblir død og maktesløs, *stagione morta* stille tid dødperiode (utenfor sesongen)
mortorio *m* begravelse, dødsmesse; *fig* kjedelig fest, utrikelig sted, *faccia da* ~ bedemannsfjes, **mortuario** lik-, døds-, begravelses-, **annuncio** ~ dødsannonse, *sala mortuaria* likkapell
morvid ... se **morbid** ... **morva** *f* med snive
mosaicista *m* mosaikkarbeider; **mosaico** *m* *(pl -ci)* mosaikk, *fig* lappverk; **mosaico** *(pl -ci)* *rl* mosaikk, **mosaismo** *m* *rl* mosaisme, jodedom
mosca *f* flue, liten skjeggdott på underleppen, sur fyr, grinebiter; ~ 'stille', *una* ~ *bianca* en stor sjeldenhet, ~ *cavallina* hestebremse; ~ *cieca* blindebukk, *far d'ogni* ~ *un elefante* alltid gjøre en mygg til en elefant, *sapersi levare le mosche dal naso* ikke la seg ta ved nesen, ~ *di Milano* spansk flue, *rimanere con le mani piene di mosche* (*el con un pugno di mosche*) ikke ha noe igjen for sitt strev, ikke få noe ut av det; *gli salta la* ~ *al naso* han hisser seg opp, blir sint, *mosche volanti* (med) *mouches volantes*; *morire come le mosche* dø som fluer
moscadello se **moscatello**, **moscato** *m* fluesverm sted med mange fluer, *fig* en svær av plager, **moscaiuola** *f* fluenett (*sl* over mat), fluefanger, **moscardino** *m* hasselmus, *fig* laps, **moscardo** *m* spurvehauk, **moscatello** muskat-, med muskat-smak, ~ *m* muskateller(vin), **moscato** *m* muskateller, *cavalla* ~ skimmel, *noce moscata* muskatnøtt, **moscerino** *m* liten flue, mygg
moschea *f* moske
moschettare *(e)* skyte med muskett, **moschettata** *f* muskettiskudd, -salve, **moschetteria** *f* tropp av musketerer; *fuoco di* ~ *gevaire*, **moschettiera**, *guanti alla* ~ skinnhansker som går til albuen, **moschettiere** *m* musketer, forsoldat, **moschetto** *m* muskett, muskedunder, **moschettone** *m* muskedunder karabinkrok
moschicida fluedrepende, *carta* ~ fluepapir, ~ *m* spøk fluedreper
mosciara *f* leder-, bashår (ved tunfiske); **moscio** slapp ~ ~ ganske sløv; *terre moscia* halv-

skarpe-r, fransk r, **moscione** *m* insekt (som slår over vinfat o.l.); *far* tørket kastanje, **moscone** *m* spyflue, *fig* en som går på haneben; ponglong-robai
moscovita moskovittisk; ~ *m* moskovitt
mossa *f* bevegelse, støt, skubb, (*fig* og i spill) trekk; (*sport*) start, *over la prima* ~ ha utspillet; ~ *di corsa* avføring, *pigliar le mosse* di gjøre opprakten til; *non poter star alle mosse* ikke kunne dy seg, *tenere sulle mosse* holde (en) igjen, *esser sulle mosse* være i ferd med; *prender le mosse da* (*fig*) gå ut fra, **mossi** se **muovere**, **mossiere** *m* sport starter; **mosso** se **muovere**; ~ *adj* beveget; *mare* ~ opprørt hav, *piu* ~ (mus) hurtigere
mostacciata *f* slag i ansiktet; **mostaccio** *m* neds fjes, *sul* ~ like i synet, **mostacciuolo** *m* sl kake, sl makaroni, **mostaccione** *m* lusning, fik
mostarda *f* sl sennepssaus; *gli viene la* ~ *al naso* han blir sint, **mostardiera** *f* sennepsglass, **mostardina** *f* hagekarse
mostimetro *m* sukkermåler (for vin), **mosto** *m* most, **mostoso** *sj* most-, rik på most
mostra *f* utstilling, fremvisning; vindusutstilling, utstillingsvindu, parade, oppslag av annen farge (på tøy); merk prøve; tekn urskive; *mettere in* ~ stille til skue, *far* ~ *di late* som om, *far bella* ~ *di se la* seg godt ut, **mostrabile** som kan vises, **mostramento** *m* det å vise, fremvisning
mostrare (*ai*) vise, utstille, fremlegge; ~ *di ... late* som om, ~ *la corda* være loslitt, ~ *a dito* peke på, ut; *essere mostrati a dito* (*fig*) være godt kjent, ~ *i denti* vise tenner; **mostramento** *m* vindretningsviser (av tøy), **mostreggiato** (*um* tøy) forsynt med oppslag, **mostreggiatura** *f* oppslag (på tøy), **mostricciatolo**, **mostricino** *m* lite uhyre, misfoster, **mostrina** *f* våpenmerke (på uniform), **mostrino** *m* sekundskive (på ur)
mostro *m* uhyre, monstrum, heist, *un* ~ *di sapienza* en forferdelig lærd person, **mostruosità** *f* uhyrlighet, anat vanskapthet, **mostruosa** uhyrlig, gyselig, vanskap
motà *f* lut sole, **motuccio** *m* solst terreng
motivare motivere, begrunne, **motivazione** *f* motivering, begrunnelse; **molivo** *m* (beveg) grunn, motiv; *mus* motiv, *motivi* (jur) premisser, *a* ~ *di* på grunn av, ~ *per cui* ... av hvilken grunn ... *non ce* ~ *di* ... det er ingen grunn til å
moto *m* bevegelse, gang, tilskyndelse, virksomhet; *moti* (*pl*) uro, oppstand, ~ *f* motorsykel; ~ **alternato** pendelbevegelse; ~ **perpetuo** perpetuum mobile, *avere addosso il* ~ **perpetuo** ha kvikksølv i baken *metter in* ~ sette i gang *mettersi in* ~ sette seg i bevegelse, *di* ~ *proprio* av egen drift *far del* ~ gå tut, **mosjonere**; ~ *undato* bolgebevegelse
motoratrice *f* motorplog, **motoratura** *f* maskinplying, **motocarozzetta** *f* motorsykel med sidevogn, **motocicletta** *f* motorsykel, ~ *con carrozzetta* (*el carrozzina*) motorsykel med sidevogn, **motociclismo** *m* motorsykkelsport, **motociclista** *m* motorsyklist; **motociclo** *m* motorsykel, moped; **motocultura** *f* maskinplying, -dyrking
motofargone *m* varemotorsykel, **motoleggera** *f* lett motorsykel, moped, **motomezzo** *m* motorkjøretøy; **motonautica** *f* motorbålfart, **motonautico** (*pl -ci*) motorbåt-, **motonave** *f* motorskip, **motopattino** *m* scooter, **motopescheruccio** *m* motor-kutter, fiskekutter, **motopropulsione** *f* motordrift

motore *f* -trice: bevegende, driv-, ~ *m* motor; ~ *a benzina* bensinmotor, ~ *a sei cilindri* seksylindret motor, ~ *a combustione* forbrenningsmotor; ~ *a combustione interna* eksplosjonsmotor, *freno del* ~ motorbremse, *guasto del* ~ motorskade, ~ *a raffreddamento d'acqua* vannavkjølt motor; ~ *con raffreddamento ad aria* luftavkjølt motor, ~ *a scoppio* eksplosjonsmotor, ~ *a stella* stjernemotor, ~ *a due tempi* totaktsmotor, *motorista* *f* eit motorsykkel, moped, *motorino* *m* liten motor, knallert, *motorio* *sj* bevegelses-, *motorista* *m* motorfører bilist, maskinist, mekaniker, *motorfabrikant*, *motorizzare* motorisere, *reparto motorizzato* motorisert avdeling

motoscifo *m* motorbåt **motoso** *sj* solet

motoveliero *m* motorskonnert, seilbåt med hjelpe-motor, **motrice**, *forza* ~ drivkraft, ~ *f* motorvogn, **motriglia** *f* søe, dynd

motteggere *v* spøkende, hånlig, spydig, **motteggimento** *m* *sj* spøk, hån, drilleri; **motteggiatore** *m* *f* -trice: spydig kar, hån, eretkrok, **motteggiare** *re* spøke; hån, dille, erie, **motteggio** *m* spøk, hån dr er

motetto *m* mul, motett, **molto** *m* molto, vittighet, spydghet, *non far* ~ ikke si et ord

motuproprio *m* dekret, *di* ~ av egen drift

movente bevegende ~ *m* drivhjul, beveggrunn, *motiv*, **movenza** *f* litt bevegelse, **movibile** bevegelig, **movimentare** *re* bevege, gi liv, bevegelse, **movimento** *m* bevegelse, trafikk; gang, merk omsetning, *senza* drift, *mus tempo*, sats; ~ *accerciante* ~ *aggirante* knipetangsmanøver, ~ *ferraviario* jernbanetrafikk

mozione *f* bevegelse (*del* *fig*) mosjon, forslag - *d ordine* forslag til dagsorden

mozzamento *m* avskjæring, avhogging, deling, **mozzare** *a*, skjære, hogge av, *fig* avbryte, ~ *il fiuto a uno* ta pusten (været) fra en, **mozzarella** *f* sl, mild ost, ~ *in carrozza* sandwich med mozzarella stekt på panne, **mozzatura** *f* avskjæring, avhogging, (avhogd, avskåret) stykke, **mozzetta** *f* sl sl kappe med hette, **mozzicare** *sj* se **smozzare**, **mozzicone** *m* stump, sigarettistump, lyvestump o.l., **mozzino** *m* tip liten, separat del av trykt side (*samling* *footnote* o.l.), **mozzo** *l* ~ *m* *mozzato* se, **mozzare** ~ *adj* stump, avstumpet, forkropet, ~ *m* stalgutt; skips-, dekksgutt, **mozzo** *2* *m* nav, hjulnav, ~ *di pagina* se **mozzino**, **mozzone** *m* liten tråd på pisk, p-skensner, **mozzorecchi** *m* inv lovtrekker, vinkelkraver

mucca *f* melkeku, **mucchio** *m* bunke, dyng, haug, klynge, **mucco** *m* *ipl* -chi: slim, snorr, se **mucco**, **mucido** harsk *saper di* ~ smake, lukte harskt, **mucilagginoso** *f* (plante)slim, **mucilagginoso** slimet, slimholdig

mucco *m* *ipl* -chi: slim, **mucosa** *f* slimhinne, **mucosita** *f* slimethet, **mucoso** slimet, **membrana mucosa** slimhinne

mucronato *zool* spiss, **mucrone** *m* *sj* (hjerter)spiss

muda *f* fjærfelling, muting, **mudare** *gl* mule

muffa *f* mugg, *ha la* ~ *al naso* *tel* *sotto il naso*, *sam* han er storsnute!, *prender la* ~ bli muggen, *saper di* ~ smake, lukte muggent; **muffare** *sj* muge, **muffaticcio** *lit* muggen, **muffato** muggen, **muffido** *lit*, **muffigno** *sj* muggen, **muffire** (-isco) muge; **muffista** *f* sl dgel oven til porselensbrenning, **muffista** *f* muggenhet, *fig* oppblåst het, **muffoso** muggen *fig* oppblåst guffen

muflone *m* sl villsau, **mufla** *m* mufla

mugghimento *m* brøl(ing), **mugghiare** (*u*) brøle, 'hav, vind, brøle, bruse, **mugghio** *m* brøl(ing), brusing, **muggine** *f* *zool* sl mulle

muggire (-isco) raute, brøle, bruse, **muggito** *m* tau(ing), brøl(ing), brusing

mugherino *m* sl, jasmin; *fig* laps, **mughetto** *m* lilekonvall, med troske, **mugliare** (*u*) brøle

mugnaio *m* møller, sl måke, **mugnere** se **munger**, **mugolamento** *m* *sj* hyling, **mugolare** (*u*) hyle,

mugolio *m* stadig hyling, **mugolo** *m* *sj* hyling), **mugolone** *m* *sam* skrikhals

mula *f* mulesel-, muldyrhoppe, **mulacchia** *f* *sj* skjor, skjære, ravn, **mulaggine** *f* *sj* slahet

mulattiere *m* eseldriver, **mulattiero**, (*strada*) **mulattiera** muldyrsti, eselsti, **mulatto** *m* mulatt

mulesco (*pl* -chi, muldyr-, muldyrakig

muliebre kvinnetig, kvinne-

mulinare *lumle* med, gruble over, på, **mulinaro** *m* møller, **mulinello** *m* hvirvel (vind vann o.l.), melle av papir (leketo), garnvinde, ventilator (*li* rute), spill, gangspill, vindelbom), *far* ~ *col bastone* svinge med stokken, **mulino** *m* mølle, *tirar acqua al proprio* ~ bære vann til egen mølle, *mele sin egen kake*; ~ *a vento* vindmølle, **combattere contro i mulini a vento** slåss med fantomer (vindmøller)

mulo *m* mulesel, muldyr, *fig* asen, stabukk, bastard, *ostinato come un* ~ stå som et esel

multa *f* bot, **multare** legge bot

multicolore flerfarget, sprag et, **multiforme** mangearter, **multilaterale** mangesidet, **multiloquio** *m* for mye snakk, skravl, **multimilionario** *m* mangemiljonær, **multiparo** som har mange unger, **multiplo** som har mange vinger, **multiplo** mangfoldig, **multippel**, ~ *m* **multiplo**

mummia *f* mumie (*for* *fig*), **mummificare** (-mi-) mumifisere, **mummificazione** *f* mumifisering

munger melke; *fig* slå for penger, **mungitore** *m* *f* -trice, melker, ~ *di borse* vesketyv, **mungitrice** *f*, (*macchina*) ~ melkemaskin, **mungitura** *f* *sj* melking

municipale kommunal, kommune-, **consiglio** ~ bystyre; herredsstyre, **consigliere** ~ by-, herredstyremedlem, **palazzo** ~ rådhus, kommunehus, **municipalità** *f* det å være kommunal, kommune myndigheter, kommunalbestyrelse, **municipalizzare** kommunalisere, **municipalizzazione** *f* kommunalisering, det at noe blir kommunalt, **municipio** *m* kommune rådhus

munificente gavmild, flott, **munificenza** *f* gavmildhet, flotthet, **munifico** (*pl* -ci) gavmild, flott

munire (-isco) befeste; forsyne (*di* med), ~ *un documento della firma* forsyne et dokument med underskrift, **munizionamento** *m* (ammunisjons)forsyning, **munizionare** (*a*) forsyne (med ammunisjon), **munizione** *f* forsyning, ammunisjon, gi befestning, **munizioni da bocca** matvarer, **munizionare** *m* forsyningssjef

munsi, **munto** se **munger**

muovere bevege, flytte, røre, drive (*maskin*), li skynde, frembringe, volde, forårsake; være årsak til, vekke (*misunnelse*), sette (*fantasten*) i sving, fremkaste (*spørsmål*) skape (*tvil*), føre (*krig*), utgå (*da fra*), ha sitt utspring, ta sitt utgangspunkt (*da i*), begynne (*da med*), flytte, spire, ~ *causa a uno* anlegge sak mot en: ~ *il corpo* virke avførende, ~ *una lite* anlegge sak *incomincia a* ~ *il passo i passi* han begynner å kunne gå ~ *uno a pietra*

gjøre en bevegelse ~ *il riso* vekke latter *refl* bevege seg, flytte (seg), bryte opp, fjerne seg.
mura *f* sl. trosse, ~ *f* *pl* se: **muro**.
muracchiare *fa* **mure** (så godt det lar seg gjøre):
muraglia *f* mur (*og fig*): ~ *umana* menneskemur,
muraglione *m* svær mur; **muraleolo** *zool.* som
klaitrer (på murer); **murale** mur-, vegg-; **carta** ~
veggkart; **pittura** ~ veggmaleri; **muramento** *m*
oppmuring, murverk, mur; **murare** **mure**, tilmure,
innemure; ~ *a secco* mure uten bindemiddel, *fig*
spise tørr mat; **murarsi in casa** (*fig.*) mure seg
inne; **murario** murer-; **lavoro** ~ murerarbeid
murata *f* borgtårn, Citadellet; **mar.** side, flanke; *a* ~
ved skipssiden (innvendig); **dormire a** ~ sove
på dekk (*klar til kamp o.l.*); **pompa di** ~ lense-
pumpe; **muratore** *m* murer; **franco** ~ frimurer;
maestro ~ muremester; **muratorio** murer-; **mura-
tura** *f* muring, murerarbeid, mur
murina *f* murene, sl. ål, **maria** *f* saltvann; **muricchio**
(*pl* -ci), **acido** ~ saltsyre; **muriccia** *f* steinmur,
porci sassi alle murice gi bakerens barn brød,
muricciuolo *m* lav mur; *la sanna anche i muric-
ciunli* det vet ethvert barn, **murice** *m* purpursnegl,
marrella *f* hinkestein (*i lek*)
murmure *m* poet se: **mormorio**
muro *m* (*pl* også *le mura*) mur, *fig.* forhindring,
far alle capire col ~, *dar del capo nel ~* stange
hodet mot vegg; *fra quattro mura* innenfor fire
vegger, *parlare al ~* snakke til vegg; *mettere
con le spalle al ~* (*fig.*) trenge opp i en krok; *tra
l'uscio e il ~* mellom barken og veden
musa *f* muse; **musaragno** *m* spissmus, **musare** *sj*
være, snuse; **musato** *f* slutt med snuten; grimase,
geip
muschiato moskusaktig, *bue* ~ moskusokse, **mu-
schio** *m* moskus; *sj.* mose, **musco** *m* (*pl* -chi) mose,
muscolare muskel-; **fascia** ~ muskelbunt; **strappo**
~ muskelbrist, **muscolatura** *f* muskulatur; **musco-
leggiare** (*é*) tegne muskler, **muscolo** *m* muskel, *fig.*
kraft; kjøttstykke (*på slakt*); **gioco dei muscoli**
muskelspill, **muscolosità** *f* muskeltstyrke; **muscolo-
so** muskulos, **muscoso** mosegrodd, mosekledd,
muscul se: **muscol**
muséo *m* museum; ~ *di storia naturale* naturhisto-
risk museum, *roba da ~* museumsgjenstander
(*og fig.*); **muervola** *f* munnekorg
muetta *f* mulepose; **mus.** musette, sekkepipe
muetto *m* lite ansikt, fjes
musica *f* musikk, musikkstykke; noter; ~ *dell'ar-
venire* fremtidsmusikk, **negozio di** ~ musikkhan-
del, *è sempre la stessa (solita)* ~ det er stadig den
samme (vanlige) visa, ~ *da camera* kamtermu-
sikk; ~ *per orchestra* orkestermusikk; **musicabile**
god å sette i musikk, som kan komponeres
musicale musikalsk, musikk-, **musicante** musise-
rende ~ *m* musiker, musikant; **musicare** (*u*)
musisere, sette i musikk, komponere; **musichezza**
f neds., spøk kvinnelig musiker, **musichezza** *f* lite,
lett musikkstykke, lett musikk; **musichevole** mu-
sikk-, musikalsk, **musicista** *m* musiker, **musico** (*pl*
-ci) musikalsk; musiker, musikant; kastratsanger,
musicografo *m* musikkritiker, musikkhistoriker;
musicologia *f* musikkvitenskap; **professore di** ~
musikkprofessor, -lærer; **musicologo** *m* (*pl* -gi)
musikkhistoriker; **musicomane** *m* musikkgal per-
son **musicoterapia** *f* musikkbehandling

musino *m* snute, mule, lite fjes, ansikt; **musivo**
mosaikk-; *oro* ~ musivgull; **muo** *m* snute, mule;
fam. ansikt, fjes; **allungare il ~** tape seg, bli
mager; **brutto** ~ stygt fjes, fæl fyr; **fare il ~**
surmule; være uvillig, gretten; *é ~ da farlo* han
er i stand til å gjøre; **mettere il ~** bli gretten, *sul*
~ rett i fjeset, **tenere il ~** surmule, **torcere il ~**
rynke på nesen, geipe; **muquillera** *f* *sj.* munakorg,
muque *m* grinebiter; **muqueria** *f* surmuleri
muquero *sj.* poet gretten, dum, mørk.
muizzare skumme, mussere, *far ~ una casa* slå noe
stort opp, gjøre nummer av noe, **muizzazione** *f*
det å bevege leppene, snakke med seg selv under
sykdom; **muola** *f* sl. mykt ullstoff, **muolara** *f*
(muslingetrål; **muolina** *f* musselin; **muolo** *m*
musselin; **muulmano** se: **musulmano**
mustacchi *m* *pl* (også: **mustacci**, bærter, mustasje
mustela *f* royskatt; **mustelidi** *m* *pl* royskatt-, mår-
familien.
muulmano muhammedansk; ~ *m* muhammeda-
ner
muta *f* kobbel (hunder), forspann (av hester), skifte,
skifting, (insekters) forvandling, sett (tøy) sett (av
sammenhørende ting); avløsning; *a* ~ *a* ~ skif-
tevis, *darsi la ~* avløse hverandre; ~ *di porcel-
lana* porselensservise; ~ *del vino* omslikning,
mutabile foranderlig, omskiftelig (*og fig.*); **muta-
bilità** *f* foranderlighet, omskiftelighet; **mutacismo**
m sl. stamming, **mutamente** stumt, stillende, uten
ord, **mutamento** *m* skifte, veksling, forandring
mutande *f* *pl* underbukser, underbenklær, **mutan-
dine** *f* *pl* badebukse, gymnastikkbukse, truse
mutare forandre, endre, skifte, avløse, ~ *(di, casa)*
skifte bopel, flytte; ~ *il letto* skifte på sengen, ~
registro skifte fremgangsmåte; ~ *le carte in tavola*
fremstille saken på en annen måte; *tanta per ~*
(*iron.*) forandring fryder (om kjedelige gjentage-
ser); *refl* forandre seg, kje seg om, **mutativo** som
forandrer; **mutatore** *m* (*f* -trice) en som forandrer;
mutatura *f* *sj.* skifting, endring, veksling, forand-
ring, **mutazione** *f* forandring, mutasjon; **mutevole**
foranderlig, omskiftelig; **mutevolezza** *f* omskifte-
lighet
mutezza *f* stumhet
mutillamento *m* *sj.* lemlestelse, **mutillare** (*u*) lemleste
(*og fig.*), **mutillato** *m* krophing, invalid, ~ *di
guerra* krigsinvalid, **mutilatore** *m* (*f* -trice) en som
lemlester, **mutilazione** *f* lemlestelse, **mutilo** *litt*
lemlestet (*refl fig.*)
mutismo *m* stumhet; hårdnakket taushet, **mutu**
stum, *alla muta* stillende; **cinema** ~ stumfilm,
scena muta stum scene, tablå, **mutolezza** *f* *litt*
stumhet, **mutolo** *litt* stum
mutria *f* hoven, nediattende oppførsel, *fam.* hoven-
het, frekkhet
mutualismo *m* trygdevesen, *zool.* symbiose, **mu-
tualistico** (*pl* -ci) trygde-, symbiotisk; **mutualità** *f*
gjensidighet, gjensidig hjelp, utveksling, **mutuante**
m utlåner, långiver; **mutuare** (*mu*-) låne mot
renter; låne ut mot renter, **mutuatario** *m* låntaker,
mutuazione *f* gjensidighet, **mutuo** gjensidig, ~ *m*
lån, *cassa mutua* sykekasse, **contrarre un ~** oppta
et lån; **contratto di ~** lånekontrakt, gjeldsbevis,
dare a ~ låne ut, *prendere a ~* låne

N

n, *una* ~ (*un* ~) (bokstaven heter, *enne*) **n**
nabab(bo) *m* nabob, *fig* rikmann
nacchera *f* kastanjett; *sl.* musling; **naccherino** *m*
 kastanjettspiller, *fam* spirrevipp, pjokk; *sj* baby
nacqui se nascere
nafta *f* nafta, råolje, bensin, **naftalino** *f* naftalin
naia *f* brilleslange; ~ *spøk* militærtjeneste
nasade *f* elvenymfe, *najade*; **naillon** *m* nylon
nanchino *m* nanking (tøy), **nando** *m* *sl.* struts,
nanismo *m* nanisme, dvergvekst, **nanerello**, **nanerotto**
m dverg, spirrevipp, **nanon** *f* barnespråk
sovn, *andare a* ~ gå i seng; *far la* ~ sove; *ninna*
 voggvise *nano* meget ten dverg ~ *m*
 dverg, *lettere nane* (typ.) perleskrift
napea *f* myt dalnymfe
napoleone *m*, ~ *daro* napoleond'or, **napoleónico**
(pl -ci) napoleonsk, Napoleons-; **napoletano** na-
 politansk; ~ *m* napoletaner; **napoletani** *sl.* maka-
 ron
nappa *f* kvast, dusk tut (vannsprøyte), *fam* stor
 nese, **nappina** *f* liten dusk (på tue o.l.) **nappo** *m*
 poet beger, krus
narciso *m* narsiss, påskelilje, pinselilje, *fig* narkis-
 sos, **narcisismo** *m* narsisisme, selvdyrkelse
narcoti *f* narkose, **narcotico** (*pl -ci*) narkotisk,
 bedøvende, ~ *m* bedøvelsesmiddel, sovemiddel,
narcotizzare beduve, **narcotizzazione** *f* bedøvelse
nardo *m* bot nardus
nare *f* litt nesebor, **narice** *f* nesebor
narrabile som kan fortelles; **narrare** fortelle; **nar-
 rativa** *f* fortellerkunst, fortellende litteratur, fortel-
 ling, *jur* saksfremstilling; **narrativo** fortellende
arte **narrativa** fortellerkunst *prosa* **narrativa** for-
 tellende litteratur; **narratore** *m* (*f -trice*) forteller
narrazione *f* fortelling, fremstilling
nartece *m* narthex (forhall i den gammelkristne
 basilika), **narvalo** *m* narhval
nasale nasal, nese-; ~ *f* gram nasal, neselyd,
nasalina *f* pulver mot forkjølelse **nasata** *f* støt
 med nesen
nascente som fødes, oppstår, gryende, spirende, *il
 sole* ~ den oppgående sol, *l'impero del sole* ~
 den oppgående sols rike, Japan, *alla stato* ~ i
 tilbilsvelsesøyeblikket, **nascere** (*nasco*) fødes, se
 dagens lys, *bot* spire, *fig* oppstå, begynne, stå
 opp (*sol*), bryte fram, gry (*dag*); (*felv*) ha sitt
 utspring, *esser nato a el per una cosa* være født
 til noe; *mi ha visto* ~ han kjenner meg fra
 barnsben av; *si sente* ~ l'erba en hører gresset
 gro, **nascimento** *m* *sj* fødsel, oppståelse, opprin-
 nelse, **nascita** *f* fødsel; **certificato di** ~ (*tatto di* ~
fede di ~) fødselstest; **estratto dell'atto di** ~
 avskrift av fødselstest **nascituro** kommende,
 fremtidig, ~ *m* barn som skal fødes, ventet barn
nascondere skjule, gjemme, *fare a nascondersi* leke
 gjemsel, *andarsi a* ~ gå og gjemme seg (*dvs*
skamme seg), **nascondiglio** *m* skjulested), **nascon-
 dimento** *m* *sj* det å skjule, **nasconditore** *m* *f* trice
 en som skjuler, **nascosi** *se* nascondere **nascosto**

poet **nascoso** *se* nascondere, ~ *adj* skjult; *di*
 ~ skjult, i smug; *di* ~ *a* uno bak ens rygg
naseggiare (*é*) snakke i nesen, **nasello** *m* torsk,
 klinkhake, nesering, **nasica** *spøk* som har stor
 nese, **nasiera** *f* nesering
naso *m* nese, *aver buon* ~ være skarp, **annicare**
il ~ per qualcosa rynke på nesen til noe,
allungare il ~ strekke hals, **cacciare, ficcare il** ~
in una cosa stikke nesen opp i noe; *dare nel* ~
a uno være en til plage, *fare il* ~ *a una cosa*
 venne seg til noe **fazzoletto da** ~ lommestørkle,
lasciarsi condurre (*imeneare, prendere, tirare*) *per il*
 ~ la segla ved nesen *la punta del* ~ neset ppen
pulirsi il ~ *con le mani* pille nese; *parlare col* ~
 snakke i nesen, *restare con un palmo di* ~ få lang
 nese, *a lume di* ~ etter løst skjønn, **soffiare**
soffiarsi il ~ puse nesen, **nasone** *m* (person med)
 lang nese, **nasorte** *m* (person med) lang nese
naspo *m* vinde, hespette
nassa *f* (fiske)teine; **nasso** *m* barlind
nastralo *m* båndmaker, -handler, **nastrino** *m* lite
 bånd, ordensbånd, metallbånd, *sl.* minestra; **na-
 stro** *m* bånd, ~ *comico* legneserie, ~ *isolante*
 isolerbånd, *metra a* ~ båndmål, *sega a* ~
 båndsg, ~ *trasportatore* transportbånd, **nastur-
 zio** *m* karse, **nasuto** langneset
natale hjemlig, føde-, ~ *m* fødselsdag, *il* jul; *il*
 ~ *di Roma* minnedag for Romas grunnleggelse,
avere i natali in un luogo fødes på et sted; *natali*
illustri berømt herkomst; *la vigilia di Natale*
 julaften, *l'antivigilia di Natale* lille julaften, *regalo*
di Natale julegave, **natalità** *f* fødselstall, *aumento*
della ~ fødselstilvekst; *indice di* ~ fødselstall,
natalizio fødsels-; jule-; ~ *m* fødselsdag, *atmo-
 sfera natalizia* julestemning, *vacanze natalizie*
 juleferie
natale *sj* svømmende, flytende, **nataleia** *zool*
 luffe, **nataleto** svømme-; *sport* ~ svømmesport;
vecchia nataleto svømmeblære
natica *f* balle, *le natiche* baken, bakdelen
nativmortalità *f* anfall dødsfødt barn; **natio** *poet* *se*
nativa **natività** (*il* fødsel) **nativo** hjemlig, føde-
 fødsels-, stammende (*di* fra); medfødt; innfødt,
allo stato ~ som det forekommer i naturen; **nato**
se **nascere**, ~ *adj* født, *esser* ~ *con la camicia*
esser ~ *vestito* være en lykkelig Pamfilius, *non c'è*
anima nata der er ikke en levende sjel; ~ *e*
sputato på håret lik, *ignudo* ~ naken som i mors
 liv; ~ *m* barn, unge
natta *f* (tann)byll
natura *f* natur, anat vulva, *di* ~, *per* ~ naturlig,
in ~ in natura, ~ *morta* stilleben, *protezione*
della ~ naturvern
naturale naturlig, naturro, natur-; (*om mat*) uten
 tilsetning, *figlio* ~ vekte barn, *protezione delle*
bellezze naturali naturvern, ~ *m* vesen, karakter,
al ~ i legemsstørrelse; **naturali** (*sj*) innfødte,
naturalizza *f* naturlighet, **naturalismo** *m* naturalis-
 me; naturreligion, **naturalista** *m* naturforsker,
 naturhist, naturlege **naturalistico** (*pl -ci*) natura-

N

listisk, *naturalita* *f* (erhvervet) statsborgerskap, borgerrett. — *grunde* (piccola) statsborgerskap med (uten) stemmerett, *naturalizzare* naturalisere, gi innfødsrett (og fig.). *naturalizzazione* *f* naturalisering, *naturalmente* (på en) naturlig (måte), naturligvis, *naturare* *sj.* gjøre, bli til natur (naturlig), *naturismo* *m* naturisme, nudisme, *naturista* *m* naturist, nudist

naufragare *nau-* *f* lide skipbrudd, strande (og fig.), *naufragio* *m* skipbrudd, undergang, *far* — lide skipbrudd (og fig.), *naufrago* *m* (pl -ghi) skipbrud den, *naumachia* *f* sjøslag (spill)

nausea *f* kvalme, *fig* avsky; *far* — *a uno* virke kvalmende, ekkeli på en; *nauseabondo* kvalmende, ekke, *nauseamento* *m* det å virke vemmende, *nauseante* kvalmende, *nauseare* (nau-) vekke vemmelse, *nauseato* led og kjed, blasert, *nauseoso* litt vemmelig, kvalmende

nauta *f* litt sjomann, *nautica* *f*, (arte) — sjomannskap; *nautico* (pl -ci) sjø-, sjomanns-, nautisk, *carta nautica* sjøkart, *istituto* — styrmannsskole, *sport* — vannsport, — *m* litt båt

nautilo *m* nautil, sjø blekksprut

nautofono låkelur

navale skips-, flåte-, *accademia* — sjøkrigsskole, *base* — flåtebase, *battaglia* — sjøslag; *caniere* — skipsverft, *forze navali* sjøkrigsstyrke, sjøkrigskrefter; *ingegnere* — skipsingeniør, *stazione* — flåtestasjon, *navaleiro* *m* ferjemann, *navarca*, *navarco* *m* litt skipper, *navata* *f* arkt (kirkeskip)

navi *f* skip, arkt (kirkeskip), — *ammiraglia* flaggskip, — *bananiera* bananskip, — *baleniera* hvalkokeri; — *da battaglia* slagskip, — *cisterna* tankskip, — *da guerra* krigsskip, — *mercantile* handelskip, — *ospitaliera* hospitalskip; — *da trasporto* transportskip, — *a vapore* dampskip, — *a vela* seilskip, *la* — *dello stato* (fig.) statskipet, *navescuola* *f* (pl -e) skoleskip, *navetta* *f* skyttel, *far* — komme og gå, gå fram og tilbake, *navichiere*, *navichiero* *m* sjø ferjemann, skipper, *navicella* *f* lite skip, gondol (på ballong) roketteskar, *la* — *di San Pietro* (fig.) Kirken; *navicellato* *m* sjø ferjemann, *navicello* *m* liten tomaster

navigabile seilbar, *navigabilità* *f* seilbarhet, sjødyktighet, *navigamento* *m* seiling, sjøfart, *navigante* *m* sjøfarer, *navigare* (na-) seile (på), fare til sjøs, *navigere*, — *in cattive acque* være i uheldige omstendigheter, — *a seconda* seile med strøm, — *sulla scia di uno* seile i ens kjølvann (og fig.), — *col vento in poppa* seile i medvind (og fig.), *navigato* erfaren; *vino* — vin som tåler, har tålt lang sjøtransport; *navigatore* *m* (f -trice), sjøfarer, *navigatorio* sjø-, skipsfarts; *navigazione* *f* skipsfart, sjøfart, sjøreise, navigasjon; *naviglio* *m* flåte, skip, seilbar kanal, *registro del* — skipsregistreringskontor, *navile* *m* sjø se *naviglio*

navone *m* kålrot; *fig* fjols

nazionale nasjonal, innenlandsk, *festa* — nasjonalfest, *inna* — nasjonalsang, *nazionalismo* *m* nasjonalisme, *nazionalista* *m* nasjonalist, *nazionalistico* (pl -ci) nasjonalistisk, *nazionalita* *f* nasjonalitet, statsborgerskap, *nazionalizzare* nasjonalisere, *nazionalizzazione* *f* nasjonalisering, *nazione* *f* nasjon, folk, *il bene della* — folkets vel, *per Grazia di Dio e volontà della* — av Guds nåde og folkets vilje

nazismo *m* nazisme, *nazista* *m* nazist

nazzareno fra Nazaret, *il Nazzareno* Jesus, *capelli alla nazzarena* langt, uryddig hår

ne *f* (= *di lui*, *di lei*, *di loro*, *di cinj*) om et fra ham,

henne, dem, det, derom, derav, derfra, herfra om det, av det; *ne* 2 (dial. og gl.) (lib) oss (= *a noi*, *ci*), *ne* 3, *ne la*, *ne lo* (gl.) = *nella*, *nella*, *ne* = *nei*, *ne* 4 (skrives med aksent) og ikke, heller ikke, *sj.* for at ikke, *ne*, *né* hverken .. eller, *neanche* heller ikke, ikke engang, — *per sogno* (per idea) ikke engang i drømme, *neanco* gl. = *neanche*

nebbia *f* tåke, *cortina di* — røyketepp, tåkeslør, *sciogliersi*, *dileguarsi* *come* — *al vento* forsvinne som dogg for sola, *perdersi nella* — *dei tempi* forape seg i fortidens tåker; *imbottire*, *insaccare* — bære vann i et såld, *nebbio* *m* tett tåke, tåkesvær, *nebbietta* *f* lett tåke; *nebbiogeno* *m* røykapparat; *granata nebbiigena* røykgranat, *nebbioso* *m* sl. drue, sl. rødvin (Piemonte), *nebbione* *m* tett tåke; *fig* oppblåst fyr, blære, *nebbiosita* *f* tåke, *fig* uklarhet, utydelighet, tåkelhet, *nebbioso* tåket; *ricorda* — tåket erindring, *tempi* — tåke, tåket vær

nebulizzatore *m* innåndingsapparat, *nebulosa* *f* stjerne tåke, *nebulosita* *f* tåke, uklarhet; stjernetåke, *nebuloso* litt uklar, tåket

neccio *m* kake av kastanjemel

necessariamente nødvendigvis, *necessario* nødvendig, fornøden; — fornødenhet, *fam* W.C.; *necessita* *f* nødvendighet, nødvendighet, *aver* — *di qualcosa* trenge til noe, ha behov for noe; *far di* — *virtù* gjøre dyd av nødvendighet, *di* — nødvendigvis; *essere di* — være nødvendig, *non c'è* — *del* er ikke nødvendig, *necessitare* (-cess-) tvinge, være nødvendig

necrofobia *f* nekrofobi, frykt for døde, *necroforo* *m* litt likbærer, graver, *zool* åtselgraver, *necrologia* *f* nekrolog, ettermæle, *necrologico* (pl -ci) nekrologisk, *necrologio* *m* dødsliste, nekrologium, nekrolog, *necrologista* *m* nekrologforfatter, *necromante* etc se *negromante* etc; *necropoli* *f* inv. gravsted, begravellesplass, kirkegård (se *arkeol.*); *necroscopia* *f* obduksjon, *necrosi* nekrose, koldbrann, *necrotico* (pl -ci) nekrotisk, med koldbrann, *necrotizzare* sette koldbrann i

nefandezza *f* ryggesløshet, *nefandità* *f* ryggesløshet, kjellringstrek, *nefando* ryggesløs, skurkaktig, *nefario* litt skurkaktig, kjellring, gudløs

nefasto uhellsvanger

nefrolgia *f* nyresmerter, *nefrite* *f* nyrebetennelse, *min* nefrit, *nefrulco* (pl -ci) nyre-; — *m* nyrepasient, *nefrolitiasi* *f* nyrestein; *nefrolomia* *f* nyreoperasjon

negabile som kan (be)nektes, *negabilità* *f* det å kunne (be)nektes, *negare* (è) nekte, benekte, motsi, avslå, — *federe qualcosa* nekte å tro noe, *negarsi ogni divertimento* nekte seg enhver fornyelse, *esser negato a qualcosa* være uskikket til noe, *esser negato alla musica* være umusikalsk

negativo *f* (be)nektelse, avslag, *foto* negativ, *nella* — i motsatt fall, hvis det ikke er tilfellet; *stare sulla* — bli ved å nekte, hevde det motsatte, *negativamente* nektende, avslående, *negativo* (be) nektende, avslående, negativ; *mantenersi* — (jur.) bli ved å nekte, *voto* — nei-stemme; *negatore* *m* (f -trice) nekter, fornekt, en som dementer, *negazione* *f* (be)nektelse, fornekteise

neghittoso doven, lat, langsom, sen

negletto se *negligere*, — *adj* forsømt, sjusket, *negligente* etterlatende, forsømmelig, skjodesløs, sjusket, *negligenza* *f* forsømmelighet, etterlaten-

het, skjodesløshet, forsømmelse, spuskeri, **negligere** *lit* neglisjere, forsømme, ikke bry seg om
negossa *f* sl hån

negoziabile omsetteelig, **negoziabilità** *f* omsetteelighet; **negoziante** *m* handelsmann, kjøpmann, **negoziare** *(a)* handle med, omsette, diskontere; forhandle, handle, drive handel, ~ *la pace* forhandle om fred, **negozio** *m* *(pl)* forhandling
negoziatore *m* *(f -trice)* forhandler, megler, mellommann, **negoziazione** *f* *sj* forhandling **negozio** *m* forretning, butikk, *sj* affære, sak

negra *f* negerkvinne, **negrezza** *f* *sj* sorthet, **negriere** *m* neger-, slavehandler, *fig* slavedriver, **negriero** *m* neger-, slavehandler, *fig* slavedriver, **negriero** *m* neger-, *nav* **negriera** slaveskip, ~ *m se* **negriere**
negrillo *m* liten neger, **negro** *m* neger, *tribù* **negra** negerstamme, **nerofumo** *m se* **nerofumo**

negromante *m* *(f -essa)* åndemaner, **negromantico** *(pl -ci)* åndemaner-, **negromanzia** *f* åndemaning
nematodi *m* *pl* orm, mark (*trikiner o l*)

nembo *m* regnsky regn-, snøtykning, *poet* uvær styetregn, ~ *di polvere* støvsyk

nemesi *f* *inv* nemesis, *fig* hevn, gjengjeldelse

nemicare *sj se* **inimicare**, **nemicizia** *f* fiendskap
nemico *pl -ci* fiendtlighetsinnet; ~ *m* fiende; *il* ~ djevelen, *il meglio è* ~ *del bene* bare det beste er godt nok, ~ *mortale* dødsfiende, *la fortuna gli è nemica* han har ikke lykken med seg

nemmeno, **nemmeno** heller ikke, ikke engang

nenia *f* klagesang (*og fig*)

neo *m* suflekk, skjønnehetsplett *fig* uskyldig feil, lyte

neoclassicismo *m* nyklassisisme, **neoclassico** *(pl -ci)* nyklassisk, **neodottore** *m* nybakt doktor, kandidat, **neofilia** *f* kjærlighet til alt nytt

neofito *m* nylig omvendt, **neoformazione** *f* nydannelse, **neoguefismo** *m* pavevennlig bevegelse i forrige århundre, **neolatino** nylatinsk, romansk
neolaureato *m* nybakt kandidat, doktor

neolitico *(pl -ci)* fra den yngre steinalder; *l'età* **neolitica** den yngre steinalder

neologia *f* det å bruke neologismer, **neologismo** *m* gram nydannelse, nytt ord, neologisme

neon *m* neon, *luce di* ~ *neon*lys, *tubo al* ~ *neon*rør, **neonato** nyfødt, **neoplasma** *m* med nydannelse, **neoplatonico** *pl -ci* nyplatonisk

neoterico *(pl -ci)* som er gal etter alt nytt, reformgal, **neoterismo** *m* jag etter nytt, neoterisme

neozoico *(pl -ci)* neozoisk

nepeste *m* *lit* smerestillende drikk, **nepitella** *f* sl mynte, **nepote** *se* **nipote** **nepotismo** *m* det å favorisere sine egne, nepotisme, **nepotista** *m* en som driver nepotisme

neppure heller ikke, ikke engang

nequitoso *sj* slett, ryggesløs, **nequizia** *f* *sj* sletthet, ryggesløshet

neracchiuolo, **nerastro** mørk, bortimot sort, sortladen, **nerazzurro** blåsort

nerbare *c* *sj* pske **nerbata** *f* pskesag, **nerbo** *m* oksepisk, *fig* kraft, *sj* nerve, **nerboruto** senet, kraftig, **nerbuto** senet, kraftig, sterk

nereggiare *(-re-)* gå over i sort, sortne; **nerede** *f* havnymfe, **neretto** sortladen, ~ *m* *typ* fett, fete typer, **nerezza** *f* sort farge, sorthet, sverte, **nericare** *sj* sortne, **nercio** sortladen, **nerigno** sortladen

nero sort, mørk; trist ~ *m* sort farge, sverte **barra nera** svartebars, **vinu** ~ (mørk) rødvin, ~ **animale** (kjem) bensort, benkull *mettere il* ~ *sul bianco* skrive, *mostrare* ~ *per bianco* (*fig*) gjøre sort til hvitt; **libra** ~ svartebok (*hos politiet*)

pozzi ~ latrine; *esser di umor* ~ være nedfor, i dårlig humør; *veder tutto* ~ være pessimist, **nerofumo** *m* kjennrøk, **nerognolo** sortladen, mørkaktig, **nerume** *m* noe sort, sorte ting

neruale *sj* nerve-, **nerianza** ~ nervesubstans, **neratura** *f* nervesystem, *arkit* ribbeverk, **nerveo** nerve-, **nervino** nervestyrkende, beroligende, **nervo** *m* nerve, *fig* kraft, *avere i nervi* ha nerver, være irriterbar; *avere i nervi scoperti* være meget irriterbar, *dare ai nervi a uno*, *urlare i nervi a uno* gå en på nervene; *far venire i nervi a uno* gjøre en nervøs, *trancare i nervi a uno* ta motet fra en, **nervosismo** *m* nervositet; **nervosita** *f* nervositet, **nerroso** nervøs, nerve-, tørr, mager; ~ *m* nervøs opphisselse, **commozione nervosa** nervesjokk **esaurimento** ~ nervesammenbrudd, *mi viene il* ~ jeg blir nervøs; **specialista di malattie nervose** nervelege, *stile* ~ kraftfull stil

nesci *m* *fare il* ~ spille dum, uvilende, **nescienza** *f* *lit* uvitenhet

nespolo *f* mispel; **nespole** (*fam*) *pryl*, **nespole'** du verden!, **nespolo** *m* mispeltre

nesso *m* sammenheng, sammensetning, forbindelse, mus binding, ~ *logico* logisk sammenheng

nessuno ingen, *c'è stato* ~ ? har det vært noen?

nessunissimo absolutt ingen

nettadenti *m* *inv* tannpirker, **nettamento** *m* *sj* rensing, **nettapienne** *m* *inv* pennelørker, **nettare** *m* nektar, gudedrikk, *bot* nektar; **nettare** *(è)* rense, børste (*tenner*), pusse (*nese*), **nettareo** nektarisk, nektar-, **nettatoia** *f* murebrett, **nettatoio** *m* rense-redskap, **nettatore** *m* *(f -trice)* en som renser, **nettatura** *f* *sj* rensing, renselse, det en renser bort, **nettezza** *f* renhet, renselighet; *fig*, renhet, presisjon, ~ *urbana* renovasjonsvesen, **netto** ren, netto, *chiaro è* ~ klar og tydelig, *un colpo* ~ ei velrettet slag, **guadagno** ~ nettofortjeneste; *mettere in* ~ renskrive, **peso** ~ nettovekt; *taghar di* ~ skjære skarpt av, helt av, *utile* ~ nettooutbytte

neur- *se* **neur-**

neutrale nøytral, **neutralista** *m* tilhenger av nøytralitet, **neutralismo** *m* neutralita *f* nøytralitet; **neutralizzare** nøytralisere; **neutralizzazione** *f* nøytralisering, **neutro** nøytral, intetkjønns-, ~ *m* nøytral stat, gram nøytrum, intetkjønn, **neutrone** *m* nøytron

nevata *f*, **nevato** *m* snømengde, snødrive; **nevata** *f* *sj* snøfall, **nevato** snøhvit, snøavkjølt; *lit*, snøkledd, *neve* *f* snø, *le nevi eterne tel* (*perpetue*) den evige snø, **nevicare** *(è)*, snø; **nevica** det snør; *esser nevicato sui capelli* (*spøk*) være snøhvit i håret, **nevicata** *f* snøfall, **nevischio** *m* snøfokk, fine snøfnugg, **nevoso** snøkledd; full av snø

neuralgia nervesmerter, **neuralgico** *(pl -ci)* neuralgisk, nerve-, **punto** ~ omt punkt (*og fig*), **nevrasenia** *f* nervesvakhet, **nevrasenico** *(pl -ci)* nevrasenisk; ~ *m* nevraseniker, nervepasteni, nervevrak, **nevrite** *f* nervebetennelse

nevrologia *f* nevrologi, nerveleære

nevropatia *f* nervelidelse, **nevropatico** *(pl -ci)* nervelidende, nervesyk, **nevrosi** *f* nervelidelse, -sykdom, **nevrose**, **nevrotico** *(pl -ci)* nervesyk, nevrotisk ~ *m* nevrotiker

nibbio *m* coal glente

nichia *f* sneglehus, nisje, *fig* stilling, verv; *farsi una* ~ skaffe seg en plass, **nichiare** nåle, stikke av, stikke seg bort **nichio** *m* sneglehus, konkylie

nichel *m* *inv* nikkel; **nichelino**

nichia *f* sneglehus, nisje, *fig* stilling, verv; *farsi una* ~ skaffe seg en plass, **nichiare** nåle, stikke av, stikke seg bort **nichio** *m* sneglehus, konkylie

nichel *m* *inv* nikkel; **nichelino**

nichia *f* sneglehus, nisje, *fig* stilling, verv; *farsi una* ~ skaffe seg en plass, **nichiare** nåle, stikke av, stikke seg bort **nichio** *m* sneglehus, konkylie

nichel *m* *inv* nikkel; **nichelino**

m liten nikkemynt, *nichello m* nikkel, *nichel(l)are (é)* fornikle, *nichel(l)atura f* forniking
nichilismo m nihilisme, *nichilista m* nihilist
nicotina f nikotin; *nicotinismo m* nikotinforgiftning; *nicotinizzare* tilsette nikotin, *fig.* nikotinforgifte; *nicotiana f* tobakksplante
nid(i)ace reir-, rede-; *nidiaceo* reir-, rede-, *nidin-dolo m* sj. rede-egg, kunstegg, *nidina f* kull (*fugleunger*); *fig.* barnesklokk, *nidificare (-di-)* bygge reir; *nidificazione f* reirbygging, *nido m* reir, rede; kull; *a ogni uccello suo ~ è bello* myrsnipa synes best om sine egne unger, *nidore m* litt lukt av råne egg
niego m (pl -ghi) nekting, benektelse
niellare (é) niellere, *niello m* niello, *niellatura f* niellering
niente ingenting, intet; ~ ~ *che si mostra il sole* bare det er lite grann sol; ~ *di ~, un bel ~* absolutt intet; ~ *lettere* ingen brever, *non ci posso far ~* jeg kan ikke gjøre noe med det; ~ *paura'* ikke vær redd!; ~ *affatto* slett ikke; *per ~* på ingen måte, slett ikke, for intet, gratis, *finire in ~* gå opp i røyk, løpe ut i sanden, *da ~* betydningsløs
nientedimeno, nientemeno ikke desto mindre, intet mindre, intet ringere, sier og skriver
niffo(lo) m tryne; snabel, *neds* fjes, tryne
nimbato som bærer glorie, *nimbo m* litt nimbus, strålekrans, strålende lys
ninfa f nymfe, *ninfale* nymfe-, *ninfa f* nøkkerose, vannlilje, *ninfeo m* nymfegrotte, *ninfomane* nymfoman, manngal, *ninfomane f* nymfomani
ninna f (barnespråk) søvn, ~ *nanno se* *alnan-nano f* voggesang, -viser, *alnanare* bysse, lulle i søvn; *ninnolare (nin-)* leke med (barn), *refl.* tulle tiden bort, *ninnolo m* leketøy; lek; nipsling), pjatt, tull; *ninnolone m (f -ona)* tøysekopp, tullebukk, *alno m* kjære, lille venn, vennen min
nipote m, f nevo, niece; barnebarn; *nipoti* etterkommere; *alpotismo m se* *nepotismo*
nipponico (pl -ci) japansk
nistagmo m nystagmus, nervesykdom i øyet
nitidezza f klarhet, renhet, *nitido* klar, ren, skjær, *nitore m poet.* renhet, klarhet
nitrate m nitrat, ~ *d'argento* helvetesstein, *nitrico (pl -ci)* salpetersur, salpeter-, *acido ~* salpetersyre; *nitrificazione f* salpeterdannelse
nitrire (-isci) vrinske, *nitrito m* vrinsking
nitro m salpeter, *nitrocellulosa f* nitrocellulose, *nitrofosfato m* nitrofosfat, *nitroglicerina f* nitroglyserin; *nitrosità f* salpeterholdighet, *nitroso* salpeterholdig
nuno litt ingen
nivale litt snøhvitt, full av snø, *niveo* snøhvitt
nizzarda f sl. damestråhatt, *nizzardo* fra Nizza; *il gran ~* Garibaldi
no nei; *piccolo anzi che ~* nærmest liten, *dire di ~ si nei, ~ e poi ~* nei og aller nei, *si e ~ ja* og nei, *dire di si e fare di ~* si ja men gjøre det motsatte; *perché ~?* hvorfor ikke?; *se ~* ellers, i motsatt fall, hvis ikke, *essere tra il si e il ~* være i tvil, *un bel ~* et avgjort nei; *cerano si e ~* (18) personer det var ca. 100 personer
nobile adelig, edel, nobel, ~ *m* adelsmann; ~ *f* adelsdame, *guardia ~* nobelgarde (f.eks. hos pave), *Nobil Donna.*, *Nobil Uomo.* Høyvelbårne.; *piano ~* beletage (2. etasje med større rom og bekvemmeligheter); *nobilem f* neds adelspakk, *nobilescu (pl -chi)* neds adelig, adel-, *nobiliare*

adels-; *titolo ~* adelsstittel; *nobilitare (-bi-)* adle, foredle; *nobilitazione f* sj. adling, foredling, nobilmente edelt; *nobilita f* adelskap, edelhet, høysinn; *nobilume m* neds adel, adelspakk
nocca f knue, knoke, *nocchia f* (grønn) hasselnøtt, *nocchiero m* skipper; *nocchieruto* knortet, knastet, *nocchino m* slag med knuen; *nocchio m* knort, knast (sl. bot), *nocchioso* sj., *nocchuto* knortet, *nocciolo m* kjerne (og *fig.*), nøttekjerne, stein (i frukt); *il ~ della questione* sakens kjerne, *esser due anime in un ~* solo være hjertevenner
nocciolaie m nøtteselger, *nocciolina f, ~ (americana)* jordnøtt; *nocciuola f* hasselnøtt; *color (di, ~)* nøttebrun, *nocciuolo m* hassel
noccoliere m knujern; *noccolato* sj. med store knuer, knoker
noce m valnøtt-tre, ~ *f* valnøtt, nøtt, *anat* ankel, ~ *di cocco* kokosnøtt, *guscio di ~* nøtteskall, *fig.* liten båt, ~ *moscata* muskalnøtt, ~ *del piede* ankel; ~ *di vitello* lårtunge (av kalv)
nocella f knue, knoke; *nocente* skadelig, *nocentino m (= innocentino)* littebarn; *nocepesco m (pl -chi)*, sl. ferskenire; *noceto m* nøtteskog, *nocetta f* jakt (en skyter fra løvhytte pl)
nocivole sj. skadelig, *nocivolezza f* skadelighet, *nocino m* sl. lek med nøtter, nøttelikar, *nociuto se* *nuocere*, *nocivo* skadelig, *nocui se* *nuocere*, *nocumento m* skade
nodello m anat hånd-, fotledd, *bot* ledd (på stengel), *nodoso* sj. knudret, knortet; *nodo m* knute, hånd-, fotledd, ledd, *mar.* knop, *fig.* vanskelighet, bånd, med anfall, ri; ~ *conjugale* ekteskapets bånd; *con un ~ in gola* med en klump i halsen, med gråtkvalt stemme, *il ~ della questione* sakens kjerne; *far ~ in gola* stå fast i halsen, *il ~ gordiano* den gordiske knute; *tutti i nodi vengono al pettine* alt kommer for en dag, ~ *scorsmo* renneknote; *nodosità f* knutedannelse, knutethet; *med* gikiknuter; *nodoso* knutet, knudret, knortet, *nodulo m* liten knute (anat., med.)
noi vi, ~ *altri* vi, *brati ~* 'lykkelige oss'
noia f ergrelse, kjedsomhet, ubehagelighet, plage, *a ~* til det kjedsommelige; *dare ~ a uno* kjede, ergre en; *avere a ~* ha imot; *prendere uno a ~* få imot en; *recare ~ a uno* kjede, ergre en, *venire a ~* virke trettende, by imot; *noiare* sj. se, *annoiare* *noiosità f* kjedsommelighet; *noioso* kjedsommelig, ergerlig, ~ *m* kjedelig fyr
noi ~ non lo, *noleggiamiento m* sj. leie; *noleggiamte m* utleier (sl. mar.), *noleggiare (-lé-)* leie; leie ut; *noleggiatore m (f -trice)* utleier; *noleggio m* (ut-)leie, leieavgift, frakt, *autovettura da ~* leievogn, *noiente* motvillig, som ikke vil, *nolo m* leie, frakt, bruksavgift, *dare a ~* leie ut; *prendere a ~* leie; *supplemento di ~* fraktillegg
nomade *nomade-;* ~ *m* nomade, *circa ~* omvandrende sirkus, *nomadismo m* nomadetilstand, -liv, *nomare (a)* litt nevne, *refl.* hete, kalle
nome m navn, fornavn; ry, tittel, økenavn; gram., *navnord*, substantiv, *aver ~* hete; *aver il ~ di* ha ord for å., *aver ~ da* være oppkalt etter; *chiamare per ~* kalle ved navn, *chiamare le cose col loro ~* kalle tingene ved deres rette navn, *di ~* ~ *Maria* ved navn Maria; *conoscere di ~* kjenne av navn, *farsi un ~* skape seg et navn; *metter ~ a uno* kalle en (noe), betegne en (som noe), *cose senza ~* utrolige ting
nomen f (dårlig) rykte, *nomenclatura f* nomenklatur, fortegnelse, terminologi

nomignolo *m* økenavn, **nomina** *f* utnevneelse, beskikkelse, utnevneiserett; **nomineabile** nevnelig, **nominale** navne-, **gram** nominal, **merk** nominell, **appello** ~ navneopprop, **valore** ~ nominell verdi, **nominalismo** *m* nominalisme; **nominares** *f* ry, rykte, **nominare** (*o*) nevne, benevne, utnevne, besikke, nominere, ~ *un difensore d'ufficio* (jur), besikke en forsvarer; ~ *erede* innsette som arving, ~ *il nome di Dio* invano ta Guds navn forfengelig; **nominalmente** med navns nevneelse enkeltvis, **nominatività** *f* det å være notert på navn, **nominativo** nevne-, lydende på navn, ~ *m* navn adresse, signal for skipets navn, **gram** nominativ, **appello** ~ navneopprop, **elenco** ~ navnefortegnelse, **nominatore** *m* (*f* -trice) utnevner, beskikker

nomologia /jur lovgivningsvitenskap

nom ikke; ~ *che* såvel som, foruten, ikke bare
c'era lui ~ *che* sua moglie de var der både han
og hans kone; ~ *che* scriverne, ~ *mi piace*
parlarne jeg vil stett ikke tale om å skrive om det,
jeg liker ikke en gang å snakke om det *e proibito*
parlarne, ~ *che* scriverne det er forbudt å tale om
det, enn si da å skrive om det. ~ *già che* (med
konjunktiv) ikke så å forstå at

nona *f* non, klokken tre ettermiddag, *nl* (bønn som leses) kl. 11 30, dagens femte bønnetime, *nona* *mus* *nona*, *malattia della* ~ sovesyke

monaginario militarig, monagesimo sy = novantesimo, monagond m nikani

nonche era si sam-

noncurante likegyldig, noncurante /likegyldigbet

nondimanco, nondimeno ikke desto mindre, tross
none f pl den 5. el. 7. dag i måneden romersk
kalender, non(n)lo m tekn nonius, nonis

nonna *f* bestemor; nonno *m* bestefar (*og fig*); nonni besteforeldre; *fig* forfedre, nonnino *m* bestefar (*og fig*).

nonnulla in inv småting, bagatel.

nona *niende*; *la nona di Beethoven* Beethovens *niende*; *nona rima al versemål*, ~ *m niendedel*
nonostante (til) *tross* (for), ~ *che* (med *konjunktiv*;
tross det at, til *tross for at*, skjønt, *etå* ~ *tross*
delte), ikke desto mindre

nonpariglia / *typ.* nonpareille, nonpertanto likevel, ikke desto mindre, nonplusultra *in inv.* del hoyeste, del yltersie, toppen

■ **nonsense** *n* sludder, vrøvl, nonsens

moniscordardine *m* inv. forglemmeges

mon ultra let (skomaker) bli ved din læst

monuplo nifold

marciano m fleskehandler, griseshjærer tog neds. om
dårlig kirurg

nord *m* nord, *al* ~ *di* nord for, *piu al* ~ lenger nord, *il mare del Nord* Nordsjøen; **nord-est** *m* nordest, **nordico** (*pl -ci*) nordisk, ~ *m* nordboer; **nord-ovest** *m* nordvest

moria *f* paternosterverk, *ascensore a* — paternosterelevator

norma *f* norm, regel, forskrift, *a* ~ *di* overensstemmende med, ifølge, *di* ~, *per* ~ som rettesnor, **prendere** ~ *da* ta til monstret; **normale** normal, regulær, regelmessig, forskriftsmessig; **scuole normali** (*gl*) lærerskoler; **tempi normali** fredstid; — **f** (*mat*) normal, **normalista** *m gl* lærerskoleelev; **nd** student ved Scuola Normale i Pisa; **normalità** *f* normalitet, regelmessighet, **normalizzare** normalisere

норманнско (pl -ci) normansk, normanno normansk, ~ m normanner

norsk, — m norrønt
norske norsk, — m norsk språk; nordmann
norwegian n norsk

nosocomio *m* sykehus, *nosografia* *f* sykdomsbeskrivelse, *nosologia* *f* patologi.

possessore nel mio letto

nostalgia *fhjemlengsel, lengsel (ds etter); nostalgico* (pt -ci) *full av hjemlengsel, lengselsfull; fig som lengter tilbake til fascistens tid.*

nostrale, nostrano hjemlig, lokal, land-; vino -
landvin

nostro vår, *il* – vår eiendom, våre saker; *il* – autore/ vår forfatter; *il* – tempo vår tid; *ai nostri tempi* da vi var unge, oggi *Paola è* – *lei* – *dei nostri*; i dag er Pål sammen med oss, *i nostri* våre kjære, vår familie; våre tilhengere; *il padre* – faderværet, *nostro* m båtsmann

nota *f* tegn; *notis*, *note* (og *pal*); merknad
fortegnelse, merk regning, *nota*; *mus.* *note*; –
caratteristica kjennetegn, *degna di* – bemerkel-
sesverdig, *la* – giusta det riktige uttrykk; – *di*
pegno (merk.) oppslagsbevis, – *a piè di pagina*
foinote; *prendere* – *notere*, *edizione con note*
kommentert utgave, *mettere in* – sette på liste,
sette i musikk; *una nota obbligatoria* ledemotiv; *le*
sette note musicali skalaens sju toner, *dire a chiare*
note si klart og tydelig fra; – *verbale* verbalnote

notabene in notabene, merknad

notabile bemerkelsesværdig, fremragende, anselig.
 — *m* anselig person, ting; *notabili* (srl i Afrika)
 honorat^{es} *notabilita* / anseelse fremtredende
 person, *notabilmente* betydelig, bemerkelsesværdig.

notare *m* notar, notare *1. se. nuotare*, notare *2* (å) bemerke, notere, skrive opp; *litt.* forsyne med merknader; *Le faccio ~* - che jeg gjør Dem oppmerksom på at, *notarsi qualcosa* merke seg noe, *farsi ~* - gøre seg bemerket, *notaresco* (*pl -chi*) notar-, (*sf. neds.*), *notariato m* notarembete, *notarile* notar-, *notaro m* se: *notaio*, *notatore m* (*f -trice*) en som noterer, svømmer (*se' nuotare*), *notazione f* anmerkning, merknad, *mus.* notesystem, *kjem.* betegnelse; *noterella f* liten note, *nota*, *notevole* betydelig, fremragende.

noticium *f* liten regning, *notifica* *f* kunngjøring
notificare (-*ti*-) kunngjøre, meddele, notisere
notificatore *m* (-*trice*) en som kunngjør, medde-
ler; *notificazione* *f* kunngjøring, meddelelse.

notizia /etterreining no'iz opplysning kunnskap, kjennskap, *dammi tue notizie la* meg høre fra deg, *venire a ~ di uno* komme til ens kunnskap, komme en for øre; *venire a ~ di qualcosa* erfare noe, **notiziario** *m litt.* hefte el. bok med opplysninger, *(i avis)* nyhetsspalte, rubrikk; nyheter; *è un ~ ambulante (spøk)* han er en levende nyhetssentral

noto kjent bekjent for - kunninggjøre, meddele -
 m noe kjent, del som er kjent, *meleor* vannvanding

notocorda / ryggmarg notomia / etc se anatomia
etc

notoriet / bekjenthed, vitterlighet, *atto di* ~ (jur.) fire eller flere vitners erklæring om deres kjennskap til en person el. et forhold, notorio alminnelig kjent, vitterlig, notorsk, *atto* ~ *se'* *atto di notoriet*, *fatto* ~ kjensgjerning.

nottambulisme *m* natterangel, det å gjøre natt til dag, *g/* søvngjengen. **nottambulo** som går oppe, rangler om natten. — *m* natteravn; *g/* søvngjen-

ger, *nottante* *m f* sj. sykepasser, nattevakt, våke-
kone, *nottata* *f* natt, *far* ~ være oppe om natten,
våke

notte *f* natt, *buona* ~ god natt; *e buona* ~ og slik
ble det, og ferdig med det, nå skal du ha takk
dare la buona ~ si god natt, *di* ~ om natten,
felice ~ god natt, *camicia da* ~ nattskjorte, ~
bianca våkenatt; *giorno e* ~ dag og natt, evig og
alltid; ~ *tempo* om natten; *la* ~ *dei tempi* den
mørke fortid, tidenes morgen

nottefempe, *di* ~ ved natt, om natten; *nottiluca* *f*
flagellat som fremkaller morid, *nottivago* *(pl -ghi)*
litt som er oppe, ute om natten, ~ *m* nattevand-
rer, søvngjenger; *nottola* *f* slå, skåte, flaggermus;
nattugle, *portare nottola ud Arena* gi bakerens
barn brød *nottolino* *m* klinker hake ~ *di arresto*
sperrehake; *nottolone* *m* natteravn; *nottus* *f* nati-
somerfugl, -livreld, *notturno* nattlig, natt-, nat-
te ~ *m* natmesse, nattilde, *mus nocturne*

noval *f* gjenoppdyrket brakkland

novanta *nitti*, *novantenne* *nitti*årig; ~ *m* nittiåring
novantennio *m* tidsrom av nitti år, *novantesimo*
nittiente; *novantina* *f* (ca.) *nitti*, *essere sulla* ~
være i nittiårene, *novatore* *m* (*f -trice*) fornyer,
reformator, *vedi* reformgal person, *novazione* *f*
fornyelse, reform, nyhet; *merk* konvertering
noventa *n*: ~ *m* nittall *nier*

novecentismo *m* «1900-tallisme»: enkelhet, rasjona-
lisme i kunsten, funksjonalisme, *novecentista* *m*
f representant for novecentismo, *novecento* *n*
hundre; *il Novecento* det tjuende århundre, *mobili*
~ funksjonalistiske møbler, funksjonsmøbler; *stile*
~ funksj, funksjonalisme

novella *f* nyhet; novelle; *la Buona Novella* (rl)
evangeliet, *novellamente* nyeg på nytt *novellare*
(*e*) fortelle eventyr, historier, *novellatore* *m* (*f -trice*)
forteller; *novelliere* *m* (*f -era*) novellist,
novelleforfatter, *novellino* ung, fersk (*sef i en*
jobb; ~ *m* ny mann, begynner, *il Novellino* en
gammel novellesamling, *novellista* *m* nyhetsspre-
der, novellist; *novellistica* *f* novellelitteratur; *no-
vello* *litt*, ny, ung, *messia novella* prests første
messe; *sposa novella* nygift dame, *l'era novella*
den første ungdom, *la stagione novella* våren

novembre *m* november

novena *f* *rl* novene, ni dagers bonn el. fest,
novenario, (*verso*) ~ nistavelsesvers, *novendiale*
nidagers, som varer ni dager; ~ *m* paves begra-
velse, *novennale* niårs, *novenne* sj. niårs, *novennio*
m niårsperiode

noverare (*ò*) regne med (*fra til*), telle, *novero* *m* tall,
kategori

novilluno *m* nymåne, *novissimo* *superl* av *nuovo*, i
novissimi (rl) de fire siste 'ting' som times et
menneske (døden, dommen, helvete og paradiset)

novita *f* nyhet, nytt; forandring, *che ~ è questa* 'hva
nytt er det ved det?', *ultima* ~ siste nytt

novizia *f* novise, begynner, *noviziato* *m* *rl* novisat
provetid, *pagare il* ~ (*fig*) betale lærepeng
novizio *m* novise, *fig* nybegynner, uerfaren per-
son

nozione *f* kjennskap, begrep

nozze *f pl* bryllup, ~ *d'argento* sølvbryllup, *andare*
a ~ (*fig*) gjøre noe med den største velvilje, iver;
passare a seconde ~ gifte seg for annen gang
pranzo di ~ bryllupsmiddag, ~ *d'oro* gullbryl-
lup, *invitare a* ~ (*fig*) invitere en til noe en liker,
far le ~ *con fichi secchi* be til gjestebud på ingen-
ting

nube *f* *litt* sky, *subecula* *f* lett sky; *kjem* bunnfall,
nubifragio *m* skybrudd

nubile *ugift* (kvinne), *età* ~ gifteferdig alder,

nuda *f* nakne; *colpa alla* ~ nakkeskudd

nucleare, *energia* ~ atom(kjerne)energi, *fisica* ~
kjernefysikk, *nucleo* *m* kjerne, atomkjerne; anker
(i magnet) *nucleus*, gruppe

nudamente naken, *fig* enkelt, tørt, nøkternt, *nu-
dare* blotte, kle av, *nudismo* *m* nudisme, *nudista*
m, *f* nudist; *nudita* *f* nakenhet, *nudo* naken; ~ *m*
aktstudie, ~ *bruco* fillet, halvnaken; ~ *e crudo*
(*fig*) usminket; *a occhio* ~ med det blotte øye,
mettere a ~ blotte, blottlegge

nudare *se* *nudare*

nugolo *m* sky, sverm

nulla ingenting, intet, *cosa da* ~ bagatell, småting,
~ *di* ~ slett ingenting, *buona a* ~ uduelig, *per*
~ slett ikke; *non per* ~ ikke for ingenting, ikke
uten grunn, *un bel* ~ slett intet; *non se ne fa* ~
det blir ingenting av, *venire su dal* ~ komme seg
opp fra ingenting

nulladimeno *sj* *se* *nondimeno*, *nullaggine* *f* intet-
het, ubetydelighet; *fig* null, ubetydelig person,
nullitet, *nullaosta* *m* tillatelse, erklæring fra myn-
dighet om at den ingen innvendinger har mot et
et annet, *nullatenente* eiendomsløs; ~ *m* prole-
tar, *nullatenenza* *f* eiendomsløshet, *nullità* *f* intet-
het, ubetydelighet; *fig* ubetydelig person, null,
jur ugyldighet; *nulla* ingen, unyttig, ubetydelig,
ugyldig, *partita nulla* uavgjort kamp, *nulla nuova*,
buona nuova intet nytt er godt nytt

nume *m* gud, guddom; *numerabile* tellelig, som kan
telles, *numerabilità* *f* tellerighet, *numerale* tall-; *un*
(*aggettivo*) ~ et tallord, *numerare* (*su*) telle; *num-
merare*, *macchina da* ~ telleapparat, *numerario*
fast ansatt, sj tall-, ~ *m* metallpenge, *numeratore*
m (*f -trice*) en som teller, *mat* teller, telleapparat;
numerazione *f* nummerering, telling, *numerico* (*pl*
-ci) numerisk, tallmessig

numero *m* nummer, tall, siffer, paragraf, antall,
mengde, *litt* rytme; *abito al* ~ 9 han bor i
nummer 9; *avere dei numeri* være begavet; *il* ~
100 W C; ~ *dei giri* omdreiningstall, *due di* ~
kun to, sier og skriver to, *essere in* ~ være
heshutningsdyktig, ~ *legale* beslutningsdyktig an-
tall, i *numeri del lotto* st populært lotteri; *numeri*
romani arabi romertall, arabiske tall; ~ *specia-
le* ~ *unico* spesial-, særnummer; *nemico* ~ *uno*
fiende nummer 1, *una zeta* ~ *uno* førsteklasse-
silke, *nome di* ~ *plurale* substantiv i flertall,
numero *tal*rik, rytmisk, harmonisk

numismatica *f* numismatikk, myntkunnskap, *nu-
mismatico* (*pl -ci*) mynt-, numismatisk; ~ *m*
numismatiker, myntkjenner

nummole *f* nummulitt

nuncio *m* sendebud, *nuntius*, pavelig gesandt,
nunziatura *f* verdighet som nuntius, *nunzio* *m*
sendebud, pavelig sendemann, nuntius

nuocere (*noccia*) skade (*to uno en*) (qualcosa noe)
tentar non nuoce det skader ikke å prøve

nuora *f* svigerdatter

nuotare svømme, flyte, *nuotata* *f* svømming, svøm-
melur; *nuotatoio* svømme-, *vescica nuotatori*
svømmeblære; ~ *m* svømmebelle *nuotatore* *m* (*f*
-trice) svømmer; *nuoto* *m* svømming, *a* ~
svømmende, *bacina di* ~ svømmebasseng, *passa-
re a* ~ svømme over, ~ *sul dorso* ryggsømming,
~ *a rana* brystsvømming, ~ *stile libero* frisvøm-
ming

nuova *f* nyhet; **n(u)ovamente** på ny: ~? farvel! på gjensyn! god dag igjen!, **nuovo** ny. — *m* noe nytt, nyhet; **anno** — nyttår, i **nuovi arrivati** de nyankomne, di **beli** — på ny, igjen; **essere** — *in qualcosa* være ubehandlet i noe, **essere** — *in città* være fremmed i byen, **il** — *giorno* den følgende dag; — *ricca* oppkomling **rimettere a** — fornye **uomo** — oppkomling, — *di zecca* splitterny, nyslått **nuovorico** *m* oppkomling
nuraghe *m* (pl -ghi) antikt kjegleformet byggverk på Sardinia
nutazione *f* astr., bot nutasjon
nutricare litt nære, ernære; **nutrice** *f* amme
nutriente nærende; **nutrimento** *m* næring, ernæring, **nutrire** *nutro*, -isco) ernære, nære (og *fig*); **funco nutrito** livlig skyting **nutritivo** nærende

o, una — (*un* — *i*) bokstaven uttales *o, o*
o / eller; **o** — *o* enten ... eller ...; **o che** — *o che* hva enten ... eller ...; **o** 2 **o'** oh' å' akk' **o** 3 (*= ha*) jeg har
oasi *f* oase (og *fig*)
obbedire etc. se **ubbidire** etc. **obbie** ... se **obie** ...
obbligante forbindlig, **obbligare** (*a*) forplikte, binde, tvinge, — *a letto* binde til sykeleie, **obbligarsi per una garanzia** for en, **obbligata** *f* sport (slu åmtlop); **obbligatissimo** *Suo* Deres forbundne, **obbligato** forpliktet, tvunget, forbunden, **Le sono molto** — jeg vil være Dem meget forbunden
obbligatorietà *f* det å være obligatorisk, tvang, forpliktelse **obbligatorio** obligatorisk **termina obbligatoria** fast stoppested, holdeplass; **obbligazione** *f* forpliktelse; merk **obligasjon**, — *di preferenza* preferanseobligasjon
obbligo *m* (pl -ghi) plikt, forpliktelse, *d* — obligatorisk, **essere in** — *di* være forpliktet til å — *del servizio attivo* verneplikt, **oblio** se **oblio**
obbrobrio *m* skam, skjendsel, **obbrobri** grove fornærmeiser, **obbrobrioso** skjendig
obelisco *m* (pl -chi) obelisk
operato litt belesset, belastet (*art* av gjeld), **obesità** *f* fedme, **obeso** meget fet, forspist
obice *m* haubits, granat, bombe
obiettare (*e*), innvende, påtale, **obiettivismo** *m* objektivisme; **obiettivare** objektivere, **obiettività** *f* objektivitet, **obiettivo** objektiv, saklig; — *m* mål, hensikt; **foto o.f.** objektiv, **obiettivo** *m* objekt, gjenstand, mål, **obiettore** *m* — *di coscienza* mistærnekter, **obiezione** *f* innvending
obitorio *m* likhus, **obituario** *m* fortegnelse over døde
oblare (*ti*), — *una contravvenzione* betale seg fra en (ovoverireldelse); **oblata** *f* leksester, **oblato** *m* lekbror, **oblato** *m* (*f* -trice), en som gir bud (på noe) from giver, **oblazione** *f* tilbud; mild gave; *ri* oblasjon; — *volontaria* frivillig godtgjørelse, erstatning
oblire (*ti*) poet glemme, **oblio** *m* poet glemsomhet; glemsel, **cadere nell** — gå i glemmeboka, **porre in** — glemme, **essere nell** — være glemt **oblioso** poet glemsom

nutritore (*f* -trice) nærings-, ernærings nærende — *m* forsorger; **nutritura** *f* ernæring **nutrizione** *f* næring, ernæring
nuvola *f* sky, **cascare dalle nuvole** være havlig forbauset, være himmelfallen, **avere il capo tra le nuvole** være distre, **alzare alle nuvole** heve til skyene, **andare, perdersi nelle nuvole** snakke seg bort, gå i surr, **essere vivere tra le nuvole** være upraktisk, svermerisk, **nuvolaglia** *f* sj. tunge skyer, tungt skydekke, **nuvolata** *f* mengde skyer; **nuvola** skyet, overskyet, — *m* svart sky, *fig* sverm, mengde, **nuvolone** *m* tung, mørk sky, **nuvolosità** *f* sj. skydekke, **nuvoloso** (overskyet, skyfull)
nuziale bryllups-, brude-; **banchetto** — bryllupsmiddag, **velo** — brudevel

obliquità *f* skråhet, skjevhet, **obliquo** skrå, skjev *fig* urettmessig, urettferdig, i *casu obliqui* de oblique kasus (alle unntatt nominativ)
obliterare (*ti*) sj. streke ut, streke; med forstoppe, tilukke, **obliterazione** *f* sj. utstrekning, utrykning, opphevelse, forstoppelse, tilukning
oblivione *m* gl. glemsomhet, glemsel; **oblivioso** glemsom
oblo *m* kooye **oblungo** (pl -ghi) av ang
obnubilazione *f* med åndsformørke se. **synsformørkelse**, **obnuziale**, **donazione** — gave med henblikk på ekteskap
oboe *m* inv. mur obo, **obuista** *m* (oboiist)
obolo *m* obol; skjerv; — *di San Pietro* Sankt Peters-penge
obretizio *jur* urettmessig tilegnet, tilsvetnet
obrogare (*-re*), abrogare, avskaffe, oppheve
obsoleto litt gått av bruk, foreldet, uvanlig
oca *f* gås (og *fig*) **ecce fatta il becca all** — (*te le corna al podestà*) det var det' nå er vi over det verste', **per l'** — 'for pokker!', — *selvatica* grågås, **pelle d** — gåsehud; **mi viene la pelle d** — jeg får gåsehud, **il giuoco dell** — sl. terningspill
ocarina *f* okarina, lergjok
occasionale leilighetsvis, tilfeldig, **occasionare** (*-are*), sj. forårsake, **occasione** høve, anledning, leilighet, årsak, tilfelle, *in* — *di* i anledning av; **colgo l** — **per** — jeg griper anledningen til å ...; **l'** — *fa l'uomo ladro* leilighet gjør tyv
ocaso *m* poet vest (himmelreining)
occhiate *m* stygt øye; **fare gli occhiate** *a* uno se ondte på en; **occhiaia** *f* ovenhule, **occhiate** blå ringer om øynene, **occhiaio** *m* glassøyefabrikant, **occhialino** *m* optiker, **occhiale** øye-, **dente** — hjørnetann, **occhiali** (pl) briller, **occhialeto** *m* lorgnett, monokkel, **occhialuto** som har store briller, bebrillet, **occhiare** sj. se **adocchiare**
occhiato *f* blikk, øyekast, **dare un'** — *a* kaste et blikk på; **occhialeto** *f* stygt øyekast, **occhiale** sj. med flekker (som øyne); **occhialura** *f* hullsetning (*ti* ost), **occhiazza** poet som har blå øyne, **occhieggiare** (*e*), — *a* uno se stivt (og ofte) på en, sette øyne til en
occhiellata *f* sj. knapphullsverske; **occhiellatrice** *f*

gjennomhulingsmaskin, *occhellatura* *f* knapphullsmaskin, knapphullsrekke; *occhiello* *m* knapphull, titel over avisartikkel, *typ* blankt ark foran frontblad o.l.; *mettere l'indirizzo all'* — sette adresse nederst i venstre hjørne på et brev

occhiera *f* øyeglass (til å bade øyne i), *occhietto* *m* lite øye; *far l' — a uno* blunke til en; *typ. se* *occhiello*

occhio *m* øye (også *typ., tekn. o.l.*); *indirizzo* (på brev, søknader o.l.); smusstittelblad, øyesten, blick, syn, *— / pass på!*; *— a ... pass på* 'i, *in un batter d' — i ett nu*; *per i suoi begli occhi* for hans blå øynes skyld; *chiuder gli occhi* (fig.) dø, *guardare con la coda dell' —* betrakte stjålent, skjule til, *colpo d' — blick*; *costare un —* koste en formue; *dare nell' —* falle i øynene, være iøynefallende, *è il mio — destro* han er min øyesten, *— elettrica* troløye; *gettare la polvere negli occhi di uno* kaste blå i øynene på en; *a — e croce* på øyemål, på slump; *giudicare ad —* domme etter utseende, ta på øyemål; *— magico* troløye, *vedere di mal —* se ugerne, se skjevt til; *a — nudo* med det blotte øye, *— per —* øye for øye, *a perdita d' —* så langt øyet rekker; *perder d' — qualcosa* tape noe av synet, *— di pernice* (1) sin tresort, (2) *— pollina* liktorn (mellom tårne), *a quattro occhi* under fire øyne; *soff —* stjålent, med et stjålent blick, *strizzare l' — a uno* blunke hemmelighetsfullt, ondskapsfullt til en; *stare con gli occhi aperti* være meget oppmerksom, *mettere gli occhi addosso a una ragazza* kaste sine øyne på en pike; *essere tutti occhi* være luttet øyne, *fare gli occhi di riglio a una ragazza* se forelsket på en pike, sende øyekast til en pike, *— di vetro* glassøye

occholino *m* lite øye, *fare l' — a uno* blunke til en, *occhuto* mangeøyet (fig.), skarpsynt

occidentale *vest-*, *vestlig*, *vesterlandsk*, *i Europa* — Vest-Europa; *le potenze occidentali* vestmaktene, *occidente* *m* vest, vesterland; *a — di vest* for, *occiduo poet.* vest(gående), *il sole —* den synkende sol

occipitale *nakke-*; *occipite* *m* bakhode, nakke

occlunico (pl -ci) oksitansk

occludere *sj* lukke; *occlusione* *f* sj. lukning, forstoppeise, *occluso* *se. occludere*

occorrente nødvendig; *l' — per scrivere* skrivesaker; *occorrenza* *f* behov, fornødenhet, leilighet, omstendighet; *all' —* i påkommende tilfelle, i nødsfall, *fare le proprie occorrenze* forrette sin nødforf, *occorrere* være nødvendig, trenges, *sj* forekomme, skje, *Le occorre altro?* ... Grazie, non occorre har De ellers bruk for noe (var det noe annet?), Nei, takk, det var alt; *occorsi, occorso* *se. occorrere*

occultabile som kan skjules; *occultamento* *m* sj. det å skjule, *jur* helet, *occultare litt* skjule; *occultatore* *m* (f -trice) en som skjuler, helet, *occultazione* *f* sj. det å skjule, *jur* helet, *astr* det at en stjerne dekker en annen, formørkelse, *occultismo* *m* okkultisme; *occulto* skjult, hemmelig, okkult

occupamento *m* sj. okkupasjon, *occupante* *m* okkupant, *occupare* (a) innta, besette, bebo, fylle, ta opp 'plaus okkupere beskjeflige, tilbringe (ind) *occuparsi di* beskjeflige seg med, gi seg av med, ta seg av, sørge for, bekymre seg om, *essere molto occupato* være meget opptatt, *occupatore* (f -trice) besettelses-; *— m* okkupant, *occupazione* *f* okkupasjon, besettelse, arbeid, beskjefligelse; *jur.* det

å ta i besittelse, tilegnelse; *truppe d' —* besettelses-tropper

oceánico (pl -ci) oceanisk, storhavs-, *oceánico litt.* ocean-; *oceanine* (pl) havfruer, havnymfer; *oceano* *m* ocean, verdenshav, fig hav; *oceanografia* *f* oceanografi, havforskning

ocello *m* zoof lite øye, flekk o.l.

ocra *f* oker; *ocraceo* oker

oculare øye(n)-, okulær; *testimone —* øyenvitne; *— m* okular, *ocularmente* med egne øyne, *oculatezza* forsikt, forsiktighet, betenksomhet, *oculato* som har øyne fig forsiktig, betenksom, oppmerksom; *oculista* *m*, *f* øyenlege, *oculistica* *f* øyemedisin, oftalmiatrikk, *oculistico* (pl -ci) øye(n)-

od (= o. foran vokal) eller,

odalisca *f* odalisk, haremskvinne

odassismo *m* kløe i tannkjøttet (p g a nye tenner),

ode *f* ode; *odi barbare* oder med gresk, latinsk versemål

odiabile avskyelig; *odiare* (d) hate; *— mortalmente* (el a morte) nære dødelig hat til, *odioso* forhatt, *odiatore* *m* (f -trice) hater; *odiermo* av i dag, nåtids-; *la Vostra odierna* Deres brev av dags dato; *odio* *m* hat; *avere in — uno* hate en, *— di classe* klassehat; *essere in — a uno* være en forhatt; *portare — a uno* hate en; *odiosaggine* *f* hatefullhet; avskyelighet, *odiosità* *f* forhatthet, avskyelighet; *odioso* forhatt, avskyelig, hatefull

odissea *f* odysse, eventyrlig reise *— di dolori* lidelseshistorie

odometro *m* skritt-teller

odonomestica, odonomia *f* lære om el. liste over gate- og veinavn

odontalgia *f* tannpine; *odontalgico* (pl -ci) tannpine-; *odontoiatrico* (pl -ci) tannlege-; *istituto —* tannlegeskole; *odontiatra* *m* tannlege; *odontometro* *m* måleinstrument (for frimerker), *odontotecnico* *m* (pl -ci) tanntekniker

odorabile som kan luktes, *odoracchiare* (d) lukte litt (dårlig); *odornamento* *m* sj. lukt(ing), *odorare* (-dò-) lukte, dufte; lukte på, være (til); *odorativo* *sj* lukte-; *odorato litt* (vel)luktede, *— m* luktesans, *odore* *m* (vel)lukt stank, *odori* (pl) krydder(urter), *morire in — di santità* dø som helgen el. from kristen; *sentire — di polvere* lukte krutt (dvs. krig), *odorifero, odorifico* (pl -ci), *odoroso* (vel)luktede; *oe'* hei' offa / ihveteikake, *dare, gettare l' — a uno* smøre besikke en, *offella* *f* kake, kjeks

offendere krenke, fornærme, støte, såre, overtrede, såre, beskadige, skade; *refl.* føle seg krenket, såret, bli fornærmet (di qualcosa over noe), *offendevole* *sj.* krenkende, *offendibile* sårbar, *offenditore* *se. offensivo, offensore, offensiva* *f* mid offensiv, angrep(sering), *— di pace* fredsoffensiv, *passare all' —* gå til offensiv; *prendere l' —* ta offensiven, *offensivo* krenkende, sårende, fornærmende, angripende, angreps-; *offensore* *m* (f -ora, offenditrice) en som fornærmer, sårer; overtreder

offerente *m* byder; *il maggior —* høystbydende, *offerire* *sj. se. offrire*, *offerta* *f* tilbud, el offer (gave), *— e domanda* tilbud og etterspørsel; *— ferma* fast tilbud; *— reale* (jur.) (avvist) tilbud om betaling av gjeld; *— speciale* særtilbud, *offerta* *se. offrire*, *offeritorio* *m* el. offertorium, offerbønn, offersang

offesa *f* fornærmelse, krenkelse *offensivo* beska-

digelse, offesi, offeso *se. offendere*

ufficiale *etc. se. ufficiale* *etc.*

officina *f* verksted, *ufficio* *etc. se. ufficio* *etc.*

officiosità *f* tjenestevillighet; tjeneste; **officioso** tjenestevillig, *se* *ellers*, **ufficioso**.
offrire (*offro*) tilby, inngi (*avskjedsøknad*), stille i utsikt, *mi si offre l'occasione di* anledningen byr seg til å
offuscamento *m* fordunkling, formørkning; **offuscare** fordunkle, formørke; **offuscazione** *se* **offuscamento**
oficiale *m* *mus.* stort klapphorn
ofidio *m* sl. åt; **ofidi** (*pl*) slanger; **ofidismo** *m* med slangebittforgiftning **ofiologia** *f* *zool* slangelære
oftalmia *f* øyesykdom, øyenbetennelse, **oftalmiatria**, **oftalmoiatria** *f* oftalmiatrikk, **oftalmico** (*pl -ci*) øye(n)-: ~ *m* øyepasient; **oftalmologia** *f* oftalmologi **oftalmologo** *m* *pl* *gi* øyenlege **oftalmoscopio** *m* øyespeil
oga *magoga* fjernt land, land østenfor sol og vestenfor måne
oggettivamente objektivt, **oggettivare** objektivere, **oggettivismo** *m* objektivisme; **oggettività** *f* objektivitet, **oggettivo** objektiv, saklig, **proposizione oggettiva** objektsætning; ~ *m* objektiv, mål; **oggetto** *m* gjenstand, objekt, mål, *gram* objekt; ~ *ereditato* arvegods, arvestykke; **l'ufficio oggettivo** *smarriti tel. travati*, hiltogodskontor, *essere — di discussione* være gjenstand for diskusjon.
oggi i dag, nå til dags, ~ *come* — nå til dags, *d* ~ *av* i dag, *d* ~ *in domani* fra i dag til i morgen, *dall* ~ *al domani* på kort tid; ~ *a otto* i dag om åtte dager; *da* ~ *innanzi*, *da* ~ *in poi* fra i dag av; ~ *stesso* den dag i dag, straks; *tutt* ~ i hele dag *a tutt* — den dag dag stadig vekk
oggiò, **oggiorno** i dag, nå til dags, **oggi mai** *sj* nå (li) dags)
ogiva *f* arkit spissbue, prosjektilspiss, **ogivale** spissbuet, spissbue-
ogni hver, enhver, ~ *cosa* alt; *ad* ~ *modo* i alle fall ~ *dove* overalt, ~ *poco* rett som det er, ~ *sei giorni* hver sjette dag ~ *tanto* av og til, rett som det er, **ognitorno** rundt omkring, **ogniquale** *volta* hver gang når, *da*, **ognissanti** *m* allhelgensdag (1. nov), **ognora** *litt* alltid, ~ *che* alltid når, **ognuno** *porn* hver, enhver, alle
oh! å! akk! ai, ai! **oh!** oi! å!, **ohibò!** oibò (*fy!* ohime! oime! akk (o ve)!), **ola!** hei der! hallo der!
oidio *m* sl. sopp på vinranke
olanda, **olandetta** *f* hollandsk lerret **olandese** hollandsk, ~ *m* hollender
oleacea *f* oljepiante; **oleaceo** *litt*, **oleaginoso** *sj* oljeaktig, oljeholdig, **oleandro** *m* oleander; **olario** *o* *je*; **mercato** ~ oljemarked; **oleastro** *m* vilt oliventre, **oleato carta oleata** matpapir, **oleico** (*pl -ci*), **acido** ~ oljesyre, **oleifero** olje-, oljeproduserende; **oleificio** *m* oljefabrikk; **oleina** *f* olein **olente** *gl*, velluktende; **oleodotto** *m* oljeledning **oleografia** *f* oljetrykk, **oleografico** (*pl -ci*) *o* *je* trykk-, oljeaktig, **oleometro** *m* oljemåler, **oleosità** *f* oljeaktighet, **oleoso** oljeholdig, oljeaktig, **olezzare** lukte godt, **olezzo** *m* *litt* vellukt
olfattivo lukte-, **olfatto** *m* luktesans, **oliandolo** *m* *sj* oljeselger, **oliare** (*u*) oljetre), **oliata** *f* årsavling av olje, **oliato** tillegg med olje, oljet **oliatore** *m* olje-, smørekanne, **oliazione** *f* oljetilførsel, **olibano** *m* viraktre, *sj* virak, røkelse, **oliera** *f* oljeoppsats
oligarca *m* (*pl -ci*) oligark, **oligarchia** *f* oligarki, **oligarchico** (*pl -ci*) oligarkisk
olimpiaco (*pl -ci*) olympisk, olympiade-; **olimpiade** *f* olympiade, **olimpiadi invernali** vinterolympiade **olimpico** (*pl -ci*) olympisk, **giochi olimpici** olym-

piske leker, olympiade; **olimpio** *litt* olympisk, **olimpionica** (*pl -ci*) *m* olympiadevinner, -deltaker
olio *m* olje; ~ *di fegato di merluzzo* torskelevertran; ~ *minerale* mineralsk olje, petroleum; ~ *da ardere* fyringsolje, **cucina a** ~ mat tillegg med olje, *andar liscio come l'* — gå som smurt, **quadro a** ~ oljemaleri; ~ *di ricino* amerikansk olje; *l'* ~ *santo* den siste olje; ~ *di sasso* steinolje, petroleum; ~ *vegetale* vegetabilisk olje; **olioso** *se* **oleoso**.
oliva *f* oliven, **olio d** ~ olivenolje; **battere frange** *re*, **raccogliere le olive** stå ned, presse, plukke oliven, **olivastro** olivengrønn, ~ *m* vilt oliventre, **olivato** *sj* beplantet med oliven, **olivetano** *m* benediktinermunk, **oliveto** *m* olivenlund, *il monte* ~ oljeberget; **olivicoltura** *f* olivendyrking, **olivigno** olivengrønn, **olive** *m* oljetre, oliventre.
olla *f* leirgryte, urne, ~ *podrida* (spansk) tett; *fig* *poipourri*, blanding, «lapskaus»
olliudiano hollywoodsk
olmaia *f*, **olmo** *m* almeskog, -lund, **olmo** *m* alm
olocauto *m* offer, brennoffer
olografo egenhendig skrevet, ~ *m* egenhendig skrevet testament; **olona** *f*, (*telai*) ~ seilduk, presenning, teltduk, **oltano** *m* sl. fiskegarn
oltraccio (dess)foruten, dessuten
oltracotante *gl* *se* **tracotante**
oltraggiabile *sj* som kan krenkes (ustraffet); **oltraggiare** (*a*) fornærme, skjelle ut, **oltraggiatore** *m* *f* -rice fornærmer **oltraggio** *m* fornærmelse, krenkelse; ~ *al pudore* krenkelse av bluferdigheten; *gli oltraggi del tempo* tidens tann el. herjing, **oltraggioso** fornærmelig
oltralpe, (**olir'alpe**) på den andre siden av (nord for) Alpene; *la stampa d* ~ pressen på den andre siden av Alpene, **oltramariano** oversjøisk; **oltramontano** på den andre siden av fjella, utenlandsk ~ *m* en som bor på den andre siden av fjella utlending; **oltraaureale** overnaturlig.
oltranza *f*, *a* ~ til overmål; til siste nikk; til siste blodstråpe **oltranzista** *m* *f* ekstrem
oltre på den andre siden mer enn ~ *a* ~ *di* utover, foruten, mer enn, på den andre siden; *andar* ~ gå videre, fortsette, *essere* ~ *in qualcosa* være langt fremme i noe; ~ *modo*, ~ *misura* over måte, umåtelig
oltreché foruten at, bortsett fra at.
oltre cortina på den andre siden av jernteppet
oltremanica fra (på) den andre siden av Kanalen
oltremare på den andre siden av havet, ~ *m* ultramarin (blått); *d* ~ oversjøisk; **traffico d** ~ oversjøisk trafikk, **oltramariano** oversjøisk, **azzurro** ~ ultramarin (blått) **oltremisura**, **oltremodo** umåtelig, i høy grad, **oltremontano** som hører til det hinsidige, **oltremontano** *m* det hinsidige, **oltremontano** *se* **oltramontano**, **oltremonti** *adv* på den andre siden av fjella
oltrepassare overskride, gå for vidt; gå forbi
oltrerosso infrarød
oltresipario på den andre siden av jernteppet.
oltretomba *m* *inv*, *l'* ~ det hinsidige, *il Signore dell'Oltretomba* dødsrikets hersker
omaccino *m* snål fyr; **omaccio** *m* fæl fyr, snåling, **omaccione** *m* bra, kløktig kar
omaggio *m* hyllest, ærbødighet; tilegnelse, ~ *dell'autore* *li* dedikasjon, ærbødighet fra forfatteren, *i miei omaggi* mine ærbødige hilsener, *in* ~ *alla legge* i overensstemmelse med loven; **rendere** ~ hylle, hedre

omagra *f* gikt i skulderen
 omai *litt* nå, omarino *m* liten mann, pusling
 omaro *m* hummer, kreps
 ombelicalc navle-; cordone —, funicolo — navle-
 streng, ombel(l)ico *m* *pl* -ci; navle
 ombra *f* skygge, nalt spøkelse, gjenferd; *fig*
 skygge, anelse, all — *di un altro* i skyggen av et
 ire, all — *di uno* under ens vern, ombre *cine*
 skyggebilder, nell — i det skjulte, prender — være
 sky, skvetten (*ingå om hest*), dare — a uno være
 en til plage, dar corpo alle ombre kave seg opp
 for ingenting
 ombrare (a) *sj.* (be)skygge, sjallere, ombratile *sj*
 skyggefull, *fig* mistenksom; ombratura *f* sjalle-
 ring, ombreggiamento *m* (be)skygning, sjallering,
 ombreggiare (e) beskygge, sjallere, ombreggiatura
f (be)skygning, sjallering
 ombrella *f* bot skjerm se *elers ombrella* ombrel-
 laio *m* paraplyhandler, -fabrikant; ombrellata *f*
 slag av paraply, ombrellifero skjermblomstret
 ombrellino *m* parasoll, ombrello *m* paraply
 ombreole *litt* skyggefull, ombrio *f* *litt* skygge
 ombria *f* zool harr, ombriale *m* spvgatt
 ombrosità *f* skyggefullhet, mistenksomhet, om-
 broso skyggefull, mistenksom; skvetten
 omega *m* omega, dall'alfa all' — fra først til sist,
 omei *m* *pl* klager, verop, omelia *f* (biskops)
 preken, omeopatia *f* homøopati, omeopatico *pl*
 -ci; homøopatisk, — *m* homøopat
 omerale overarms-
 omerico *pl* -ci; homerisk, risata omerica homerisk
 latter, appetito — kolossal appetitt; omerista *m*
 Homer-kjenner, omero *m* overarm, omeria *f*
 soldatiet og taushetsplikt (*se forbruerbande, un-
 derveden*) una fitta rete di — et tett nett av
 sammensvorne, ometto se omettere
 omettere unn ate, utelate, forsomme
 ometto *m* (liten) mann, omiciattolo *m* spurrevipp,
 null
 omicida *m* morder, drapsmann, omicidio *m* mord,
 drap, — casuale, — colposo uakisomt, uforsettlig
 drap, — doloso, — premeditato overlagt, forsettlig
 drap, — preterintenzionale vold el overlast med
 døden til følge
 omiletica *f* prekekunst, homiletikk omiletico *pl* -ci;
 homiletisk, ominidi *m* *pl* mennesker og mennes-
 keliggende vesener omio *m* liten mann
 omisi se, omettere, omissione *f* utelatelse, unnlatel-
 se, forglemmelse; peccati di — unnlatelsessynder
 omnibus *m* (av omnibuss, — finanziaria regjering
 gens finansforslag, (treno) — samletog
 omnidirezionale som går i alle retninger
 omofonia *f* homofon omofonico *pl* -ci; homofon
 omogenetia *f* ensartethet omogeneo ensartet, ho-
 mogen
 omologare (-ma-) bekrefte, stadfeste, omologazione
f jur bekreftelse, stadfestelse; omologia *f* geom
 anat homologi, overensstemmelse, omologo *pl*
 -ghi; tilsvarende, motsvarende, homolog
 omonimia *f* homonymi; omonimo homonym, ens-
 lydende, — *m* navnebror, navne
 omosessuale homoseksuell, omosessualità *f* homo-
 seksualitet
 omuncolo *m* neds pusling, tufs, homunculus
 onagro, onagro *m* vill esel
 onanismo *m* onani, onanista *m* /onanist
 oncia *f* unse *fig* *litt*, grunn, a — a — *litt* etter *litt*,
 etterhånden onciale uncial
 oncologia *f* vitenskap om svulster

onda *f* holge; a onde bølgeformet, i holger; campo
 di — (radio) bølgeområde, onde carte, medie,
 lunghe kort-, mellom-, langbølge(r), gamma di —
 (radio) bølgeområde; — portante (radio) bærebøl-
 ge; — sonora lydbølge, unde ultracorte ultrakorte
 bølger, dar l' — ai capelli legge håret; andare *sj*
 bølge, ondata *f* bølgeslag, styrtsjø; *fig* strøm; —
 di caldo hetebølge, — di ribasso voldsomt pris-
 fa — di vangebåndtilstrømming ondato bølget
 som stoff, moaré, ondazione *f* bølgebevegelse,
 onde hvorfra, hvorfor, for at, — per cui hvorfor
 ondeggiammo *m* bølgebevegelse, vaking; ondeg-
 giare (e) bølge, *fig* vakle; ondina *f* havfrue,
 elvenymfe; ondino *m* havmann, nøkk; ondivago
litt som går over bølgene, ondoleggiare *sj.* små-
 bølge, ondosia *f* det å bølge, være bølget, ondosio
 bølget, bølgende, ondulare bølge, legge i bølger,
 ondulatorio bølgende, bølgeformet, ondulazione *f*
 bølging, bølgebevegelse; ondulasjon; — perma-
 nente permanentkroil
 onerare (a) *sj* tyngre, belesse, onerario, nave on-
 eraria (litt) lastebåt, onere *m* last, byrde, tyngsel
 — fiscale skattebyrde, oneroso byrdefull, tyngen-
 de
 onestà *f* ærlighet, hederlighet, uberykthet; bluf-
 dighet, onestare (e) *sj* unnskyld, pynte på (*fig*)
 onesto ærlig, hederlig, ærbær
 onfalite *f* navlebetennelse, onfalocite *f* navlebrokk
 onice *f* min onyks, onicofagia *f* neglebiting
 onirico *pl* -ci; drømme-, oniromanzia *f* drømmeyd-
 ning onirologia *f* drømmelære
 onninamente *litt* tullstendig
 onnipossente, onnipotente allmektig; l' — den all-
 mektige, Gud, onnipotenza *f* allmakt, onnipresente
 allestedsnærværende, onnipresenza *f* allestedsnær-
 værelse, onnisciente allvitende; onniscienza *f* all-
 vitenhet, onniveggente som ser alt, allskuende
 onniveggenza *f* evne til å se alt, onnivor altetende,
 omnivor
 onomastico *pl* -ci; navne-; — *m* navnedag, nav-
 neliste, ordbok, onomatomania *f* sykkelig gjentagel-
 se av navn; onomatope(t)ia *f* lydmalende ord
 onomatopoeikon, onomatopelco *pl* -ci; lydma-
 lende
 onorabile ærverdig onorabilità *f* ærverdighet
 onorando *litt* ærverd g, onoranza *f* ære, æresbevis-
 ning onorare (-na-) ære, hedre, feire, dyrke
 merk honorare, onorarsi di qualcosa sette sin ære
 i noe, onorario ære(s)-; — *m* honorar, onorata-
 mente hederlig onoratezza *f* hederlighet, ærbær-
 het, ære, onorato ærefull, bæret; uomo — he-
 dersmann
 onore *m* ære, aktelse, verdighet, hederlighet, blu-
 ferdighet, kyskhet; far gli onori di casa oppire
 som vert, fare — al mangiare gjøre ære på maten,
 fa for seg av tellene; far — ad una tratta
 honorere en veksel, far — alla firma betale
 punkthg, holde avtale; campo dell' — slagmark,
 dama d' — hoffdame, in — di uno til ens ære
 parola d' — æresord, partita d' — duell, punto d' —
 (overdreven) æresfølelse, — a chi spetta' ære den
 som æres bør', ultimi (el' estremi) onori, onori
 funebri den siste ære, uscire da qualcosa con —
 komme fra noe med ære; uomo d' — hedersmann
 onorevole hederlig, ærverdig, æktverdig, l' — N N
 det ærverdige (parlaments)medlem N N; On-
 Mario Rossi Mario Rossi, deputert, onorevolezza
f hederlighet, æktverdighet, ærverdighet onorifi-

cenza *f* utmerkelse, orden, æresbevisning, onorifico *(pl -ri)* ærende, ære(s).

onta *f* skam, skandse; *ad - di* tross, avere - skamme seg, fare qualcosa in - *ad uno* gjøre noe for å fornærme en, in - *all -* imot all rimeligheit

ontaneto *m* otekratt, ontano *m* bot or

ontogenesi *f* ontogenese; ontologia *f* ontologi

ontologico *(pl -ci)* ontologisk, ontologo *m* *(pl -gi)* ontolog, onfoso *gl* skamfull, skammelig

onusto *poet* belesset, lastet

opacità *f* ugjennomsiktighet, opaco *(pl -chi)* ugjennomsiktig, matt, mørk

opale *m* min opal, opalescente matligsende, opalina *f* glattet kartong *(srl til visitkort)* opaino opa aktig, opalizzare stråle i, sk fte farger

opera *tel - opai* *f* verk, arbeid, virke, mus. opera, forskningsarbeid, veveri, veving, *rl* kirkegård, kirkevern, *ad - di uno* ved ens mellomkomst, gjennom en; *all -* 'til arbeids', andare in - komme i bruk, dare - a una casa *gi* seg av med, i kast med noe, l' - *del Duomo* domkirkens råd, domkirkevergene; mano d - arbeidskraft, mettere in - sette i verk, in i bruk, - viva undersk.p (under vannflaten), per - sua gjennom ham, på grunn av ham, - pia from stiftelse, prestar l' - di - virke som ..., prestazione d - arbeidsytelse - *morta* oversk p

operabile som kan opereres, operato arbeider-, - *m* arbeider; upe operatu arbeidsbve, classe operata arbeiderklasse, - *intellettuale* åndsarbeider, - *specialista* faglært arbeider, operante virksom; - *m* operatør, operare *(to)* virke, arbeide, utvirke, operere, *refl fam* foregå, skje, operativo virksom, virkende, i kraft; atto - operativt inngrep

operatore *m* *(f -trice)* operatør, operatorio virksom, operativ; sala operatoria operasjonsstue, tavola operatoria operasjonsbord, operazione *f* operasjon handling, gerning, le quattro operazioni de fire regningsarter, operetta *f* lite arbeid, operette, operosità *f* arbeidsomhet, virksomhet, flid, operoso arbeidsom, flitig, virksom, opificio *m* fabrikk

opimo *poet* fet, fruktbar, rikelig

opinabile tenkelig, opinare *sj* tenke, mene, opinione *f* mening, oppfatning, la pubblica - folkeopinionen; essere dell - che - være av den oppfatning at

oplate *m* hoplitt, opussum *m* zont opossum

oppiaceo opium-; oppiare *(to)* *sj* blande med, tilsette opium, bedøve med opium, oppiato tilsett, blandet med opium; - *m* opiat; oppignorare *gl* beslaglegge, oppilare *(to)* med stenge, hindre

oppilativo med stengende, hindrende; oppilazione *f* med tillukning, hindring

oppio *m* opium; oppiomane som er forfallen til opium; - *m* opioman, oppiomania *f* hang til opium, opiofagi

opponente *m* opponent, opporre -pongo sette imot, legge imot, stille opp imot; *refl* motsette seg, opponere, være imot, opporsi a una sentenza appellere en dom

opportunismo *m* opportuniste, opportunista *m* / opportunist, opportunistico *(pl -ci)* opportunistisk, opportunita *f* gunstig leilighet, beleilighet, anledning, hensiktsmessighet, opportuno gunstig, høvelig, beleilig, hensiktsmessig, formålstjenlig, heldig *fam* nødvendig

opposi se opporre oppositore *m* *(f -trice)* motstander, opponenti opposizione *f* motstand, opposi-

sjon, opposto se opporre, - *adj* motsatt; l' - *del* motsatte, all - tvertimot, è tutto l' - *del* er stikk motsatt

oppressi se opprimere, oppressione *f* undertrykke-, se, med trykk, kortpustethet, åndenød; oppressivo undertrykkende, tvangs-; oppresso se, opprimere oppressore *m* undertrykker, tyrann; oppressura *f* *sj* trykk, åndenød, kveldningsfornemmelse

opprimente undertrykkende, caldo - trykkende hete, opprimere undertrykke, tyrannisere, ta været fra, virke trykkende på, trykke, lyng

oppugnabile som kan bekjempes, gjendrives; oppugnare gjendrive, bekjempe, gå løs på (oftest *fig*); oppugnatore *m* *(f -trice)* bekjemper, motstander, oppugnatione *f* bekjempelse, motstand

oppure eller; det vil si, opra se opera

optante *m* optant, optare *(to)* litt, - per bestemme seg for, velge, foretrekke, optere for

opulento rikelig, søkkrik, opulenza *f* overdådighet, yppighet, søkkrikhet

opuscolo *m* lite verk, hefte, opusculum, brosjyre

opzione *f* valg, opsjon

ora 1 *f* time, tidspunkt, tid, alla buon' - 'endelig det var på tide'; di buon - tidlig, da un' - all'altra fra tid til annen, d' - in - fra tid til annen, che - e' che ore sono? hva klokken?; è - di andare det er på tide å gå, - estiva, - legale sommertid; far l' - di pranzo vente på middagen, slå tiden i hjel til middag, veniva nelle ore più inverosimili han kom på de mest utenkelige tidspunkter; un - d'orologio en stiv klokke-time; le ore piccole (piccine) de små timer, ore di punta rushtid, ore rubate små (tilsnekne) fristunder, non veder l' - di - ikke kunne vente til, avviente med glede og utålmodighet, lengte etter, glede seg til; l' - x, l' - zero klokkeslett for operasjons begynnelse

ora 2 *adv* nå, for et øyeblikk siden, nå til dags - , - snart - snart; - come - slik tingene nå står, d' - in poi fin d' - fra nå av, per - for øyeblikket, foreløpig, ad - ad - av og til, fra tid til annen

oracoleggiare *(e)* profetere, tale orakelaktig, oracalista *m* en som kommer med orakler, profet, oracolistico *(pl -ci)* orakelaktig, orakel-, oracolo *m* orakel

orale *m* *sj* gullstemed

orale muntlig, munn-, cavità - munnhule, esame - muntlig eksamen, orale *f* muntlighet

oramai nå, nå for tiden, fra nå av; Vani che ti aiuti? - Beh - 'Vi du jeg skal hjelpe deg? - Å, nå kan det være det samme'

orango, orangutango *m* *(pl -ghi)* orangutang

orare *(a)* litt be

orario time-, fuso - tidssone, tavola oraria timeplan, velocità oraria hastighet i timen; potenza oraria, produzione oraria timeytelse, scarto - tidsforskjell, segnale - tidssignal, guadagno - timelønn; - *m* timeplan, kjøreplan, rutetabell

orale *f* tryk

oratore *m* la er, sacra - predikant, - della legge påta emyndgheten, oratoria *f* talekunst, oratorio tale-, oratorisk, - *m* bedesal, -hus, oratorium, oratrice *f* *sj*, kvinnelig taler, bedende kvinne

orazione *f* bønn, - domenicale fadervår; - mentale stille bønn; litt tale; gram tale; dire le orazioni be (f eks. aftenbønn)

orbace *m* sl, ullstoff, fascistenes sorte ulljakke

orbare *(to)* *sj* berøve, orbe *m* litt sirkel verden, -

terrestre ~ *terracqueo* jordklode; *l'~ cattolico* den katolske verden, *orbene* nå vel, *orbetto m* spøk (teater)publikum, *orbi lat., urbi et* ~ til byen (Roma) og til verden, *fig* overalt, *orbicolare* sj sirkelformet, sirkel-, *orbita f* astr bane, krets-lop, anat øynehule; *mantenersi nella propria* ~ (*fig*) holde seg på egne enemerker, *orbitale* bane-, krets-, øyen-.

orbo blind, *f* skjeløyd, enøyd, *da orbi* blindt, *dare botte da orbi a uno* pryte blindt løs på en, ~ *di qualcosa* berøvet noe.

orca f spekkhogger; transportskip; *fig.* sjorm; *orchessa f* trollkjerring.

orchestra f orkester, orkestergrav; *direttore d'~* kapellmester; *professore d'~* (utdannet) orkestermusiker, *a grande* ~ med fullt orkester; *orchestrare* *le* orkestrere, utsette for orkester, *fig* organisere, iscenesette; *orchestrazione f* orkestrering, *orchestron m* inv sl. lett orgel, *orchetto m* ~ *marina* sl and

orchidea f orkide

orciata f (kjeller)rom til oljekrukker, *orciaio m* krukkeselger, pottemaker; *orcio m* krukke, *l'acqua viene giù a urci* det pøser ned, *orciolato m* pottemaker, krukkeselger; *orciuolo m* liten krukke

orco m (pl -chi) troll (*ug fig*), *hist.* (gud 1) underverdenen; *mandare all'~* slå i hjel, ~ *marina* sl and

orda f horde, *ordala f* gudsdom, jernbyrd o.l

ordigno m innretning, mekanisme, verktøy, maskin

ordimento m v oppsetning av vev *fig* intrige, anstiftelse, *ordinabile* som kan ordnes, beståes, *ordineres*, *ordinale* ordens-, *numera* ~ ordensstall, *ordinamento m* ordning, anordning, innretning, forordning, *ordinando m* rl. ordinand; *ordinanza f* forordning, befaling; *jur* kjennelse; *mil.* (slag) orden; *ordonans*, ~ *collegiale* domskjennelse (*av sagt av kollegialrett*), *d'~* forskriftsmessig

ordinare (ò) (an)ordne, bestille (*fare*), befale, *jur* forordne, *rl.* og *med* ordinere, *ordinarsi prete* la seg prestevie, *ordinariato m* embete, *ordinario* ordinær, alminnelig, ordentlig, ~ *m* noe vanlig, *ordinært*; daglig mat; daglig post; *rl* skriftefor (*for nunner*), fast ansatt professor (el.: lektor), ~ *militare* feltprest, *d'~* vanligvis; *ordinata f* ordning, mat *ordinat*, *ordinativo* ordnende, ordens-, *numera* ~ ordensstall; ~ *m* skriftlig ordre, bestilling, *ordinato* ordentlig, ordinert, *ordinatore* (f -trice) ordnende; ~ *m* ordner, *ordinazione f* ordning, forordning, merk ordre, *rl* og *med* ordinasjon

ordine m orden, rekke, suite, hærorden, slagorden; rang, klasse, etasje i teater; (ridder)orden, ordre, bestilling, forskrift, forordning, (diskusjons)temne, (avstemnings)forslag, ~ *del giorno* dagsorden, dagseddel, ~ *di cose* regime, styre, *impiegato d'~* underordnet funksjonær, *m* ~ i orden; *essere agli ordini di uno* være underordnet en; *essere all'~* *del giorno* høre til dagens orden, ~ *di lavoro* forretningsorden; *mettere in ~* ordne, sette på plass, sette i stand *ordini maggiori* de tre høyeste geistlige grader, *ordini minori* de fire laveste geistlige grader; *numero d'~* løpende nummer, *prendere gli ordini bh* prete; *ordine religioso* munkeorden, *di prim* ~ førsteklasse, *parola d'~* stikkord, *fino a nuova* ~ inntil videre, ~ *di pagamento* betalingsordre; *pagare all'~* *di*

X betalt til X eller ordre, *per* ~ *del* et etter alder, *proprio* ~ egen ordre; *per* ~ *del re* i kongens navn, *richiamare all'~* kalle til orden; *ordini sacri* ~ *ordini maggiori* og *minori* ~ *sparsi* spredt orden ~ *campato* (mil.) sluttet orden.

ordire (-uro) sette opp (vev); *fig* smi (trenker), utpønske, anstifte, *ordito m* renning, varp (i vev) (i roman) handling, intrige, *un ~ di menzogne* et vev av løgner; *orditoio m* rennebom, *orditoio f* arbeiderske som lager rennegarn, varp; *orditore m* (f -trice) en som setter opp vev, legger på varp, *orditura f* oppsetning av vev, pålegging av varp, *fig* disposisjon, utkast

oreade f myt. lyelnyfje

orecchia f øre, *esclare* (i bok) *tirare le orecchie a uno*, *dare una tiratina d'orecchie a uno* (*fig*) bebreide en, gi en en oppstrammer; *orecchiabile* iorefaliende, *orecchiante m* en som spiller etter gehør; *fig* overflatisk kjenner (*av noe*); *orecchiare* (e) sj høre, lytte, *orecchino m* ørering; *oredobbo* øreløkk, ~ *a fermaglio* øreclip

orecchio m øre, *fig* og *mus* gehør, *cantare* (suonare) a ~ synge (spille) etter gehør; *dare* (prestare) ~ a lytte etter, høre på, *fare l'~* a *qualcosa* venne seg til noe, *fare orecchi di mercante* vende det dove øre til, *da quest'~* non ci sente han vil ikke høre på det øret, *essere tutt'~* ~ være iutter øre; *mi è venuta all'~* ~ *che* ... det er kommet meg for øre at ..., *mettere una pulce nell'~* a uno så ivil i ens sjel; *orecchione m* stort øre; sl flaggermus, *orecchioni* (pl) kuma, *orecchiuto* langøret

orefice m gullsmed, *oreficeria f* gullsmedarbeid, gullsmedforretning, *oreria f* sj gullarbeid, gullsa-ker

orfanezza f sj foreldreløshet, *orfano* foreldreløs, farløs, morløs, *orfanostrizio m* barnehjem

organale m orgelbygger; *organamento m* sj. organisasjon, organisme, *organare* organisere, *organ-di*, *organistice* m *organisti*, sl bomulstøyt; *organario*, *arte organaria* orgelbyggerkunst; *organetto m* trekkspill, sl. sisik, ~ *di Barberia* lirekasse

organico (pl -ci) organisk; ~ *m* personalfortegnel-se, avansementsliste; *organico m* lite orgel; lire-kasse; *organismo m* organisme, *organista m* organist; *organistico* (pl -ci), *arte organistica* orgelspi-lerkunst, *organizzamento m* organisering, *organiz-zare* organisere, *là i stand*, *organizzatore m* (f -trice) organisator, *organizzazione f* organisasjon, organisering, *organo m* organ, tidsskrift, avis, orgel; *concerto d'~* orgelkonsert, ~ *liturgico* kirkeorgel; *organoletico* (pl -ci) som kan oppfattes med sansene, *organino m* organsin

orgasmo m orgasme; *fig* sterk sinnsbevegelse *orgia f* orgie, drikkelag, *orgiasta m* orgiast; *orgias-tico* (pl -ci) orgiastisk

orgoglio m hovmot, stoltthet, *orgoglioso* hovmodig, stolt

oricalco m (pl -chi) legering av koppar og sink, messing, messingkar, messinginstrument

oricellare lakmus-, *oricello m* lakmus

oricrinio gullhåret

orientale østlig, øst-, orientalsk, ~ *m* orientaler, *orientalista m* orientalist

orientamento m orientering, ~ *professionale* yrkes-veiledning, *sensu d'~* stedsans; *orientare* (e)

orientere, *refl* *orientere* seg, *orientazione f* orien-tering, *oriente m* øst, *l'Oriente* Østen, *Oriente*

ad ~ *di* ost for, *Grand'* ~ stororient /hor frimurerne
onflamma *f* onflamme, det gamle franske kongerigg, **orificio**, **orificio** *m* åpning, munning
origano *m* (vil) merian
originale opprinnelig, original, original-; merkelig ~ *m* original- *lingua* ~ urspråk; *peccato* ~ arvesynd, *e un bell'* ~ det er et merkelig menneske, **originalità** /originalitet, opprinnelse
originare (-ri-, fremkalle, forårsake, avstedkomme, stamme (*di da fra*), **originario** original, opprinnelig, stammende (*di da fra*), ~ *m* urinnbygger, innfødt **originatore** *m* (*f* -trice) opphavsmann, **origine** *f* opprinnelse, opphav, avstamning, begynnelse, *m* ~ opprinnelig, *dare* ~ *a qualcosa* avstedkomme, være opphavsmann til noe
origliare (*ori-*), lytte, **origliere** *m* lur hodepute
orina *f* urin, **analisi dell'** ~ urinprøve, -undersøkelse, **orinatoia** *f* innholdet av en nattpotte, **orinale** *m* nattpotte; **orinare** late vannet; **orinario** urin
orinata *f* (urin eller en gangs) vannlatning, **orinativo** urindrivende, **orinatoio** *m* pissoar, **orinazione** *f* vannlatning
orologio *m* urmaker, **oruolo** *m* *sj* ur, ~ *della morte* dødningsur
oriundo stammende (*di fra*), *e* ~ *romano* han stammer, er fra Roma
orizzontale horisont-; horisontal, vannrett, ~ *f* kurtisane, demimonde, **orizzontare** orientere, *se orientare* **orizzonte** *m* horisont (*og fig*), synskrets
orlare (*oi*) falde, kante, somme, sette bord på
orlatore *m* (*f* -trice) en som kantar, kanteapparat, **orlatura** *f* kantiing, kant, som, brem, **orliccio** *m* ujevn kant, **orlo** *m* fald, rand, kant, bord, brem, kantebånd, som, ~ *a giorno* hullsom, *sull'* ~ *del precipizio* på avgrunnens rand
orma *f* spor, fotspor, merke, *seguire le orme di uno* gå i ens fotspor, *ormai se oramai* **ormare** (*oi*), spore (*vult*), **ormatore** (*f* -trice) som følger et spor; **ormeggiare** *l.* (*ei*) spore; **ormeggiare** (*ei*) fortoye, forankre, **ormeggio** *m* fortoyning, forankring, ankertau, fortoyning
ormone *m* hormon; **ormoterapia** *f* hormonbehandling
ornamentale ornamental, **ornamentare** (*ei*) pryde, smykke, ornamentere, **ornamentazione** /ornamentikk, **ornamento** *m* ornament, utsmykning, pynt, pynt
ornare *oi* (ut)smykke, **ornatezza** *f* skjønnhet, ynde, **ornatista** *m* *f* ornamentor, dekorator, **ornativo** dekorativ, **ornato** pyntet, smykket; ~ *m* ornament, ornamentikk, **ornatore** *m* (*f* -trice) *sj* dekorator, **ornatura** *f* utsmykning, ornament
ornello *m* ask, **ornitologia** *f* ornitologi, fuglelære
ornitologico (*pl* -ci) ornitologisk, **ornitologo** *m* *pl* -ghi, ornitolog, **ornitorinco** *m* (*pl* -chi), nebbdyr, **orno** *m* ask
oro *m* gull, penger, rikdom, *ori* (*pl*), gullsaker, *base d'* ~ gullfot; *l'alba d'* ~ den gyldne bok, *d'* ~ gylden, av gull, gull-, *età dell'* ~ gullalderen, *pagare a peso d'* ~ betale kjempedyr, *non è tutt'* ~ *quel che riluce* det er ikke gull alt som glimrer, *valere tanto* ~ *quanto si pesa* være verd sin vekt i gull
orogenezi, **orogenia** *f* geol. fjell dannelse, **orografia** *f* fjeibeskrivelse, orografi; **orografico** (*pl* -ci) orografisk
orologeria *f* urmakerbutikk, -arbeid, -kunst, **oromenia** *di* ~ urverk, **orologio** *m* urmaker, **oro-**

logiere *m* *sj* urmaker, **orologio** *m* ur, klokke; ~ *a contatto* kontaktur, ~ *dei morti* dødningsur ~ *a polso* armbåndsur; ~ *a ripetizione* repeterur ~ *solare* solur
oronimo *m* fjellnavn, **oronomia** *f* lære om fjellnavn
oroscopia /horoskopi, **oroscopo** *m* horoskop
orpetare (*ei*) beklede med flitter; *fig* dekke over, pynte på **orpellatura** *f* det å beklede med flitter, det å dekke over, pynte på **orpello** *m* flitter, flitterstas, flittergull, skinn, bedrag
orrendezza *f* *sj* fryktelighet; **orrendo** fryktelig, forferdelig, fryktelig stygg, dårlig, **orrettizio** *jur* fremstilling mot bedre vitende, falsk fremstilling
orribile fryktelig, forferdelig, avskyelig, forferdelig stygg, **orribilità** *f* **orridezza** *f*, **orridità** *f* *sj* forferdelighet, gru; **orrido** grufull, gyselig, ~ *m* iuv, stup, avgrunn, **orripilante** gruoppvekkende, hårreisende, **orripilazione** /grøssing; gåsehud
orrore *m* skrekk, redsel, gru, avsky, **orrori** (*pl*), redselsgjerninger, *avere m* ~ avsky; *un sacro* ~ en hellig redsel, **orroroso**, **tragedia orrorosa** redselstragedie
orsa *f* hunbjørn, binne; *Orsa maggiore e minore* Store og lille bjørn, **orsacchiotto** *m* bjørnunge; ~ *di stoffa* redd bjørn, **orso** *m* bjørn, *fig* domgjengelig menneske, ~ *bianco* isbjørn; *vender la pelle dell'* ~ *prima che sia morto* selge huden før hjørnen er skutt
orsolina /ursulinerinne (*sl. nonne*), **orso** 've an' nå vel' godt mot'
ortaggio *m* hagevekst, grønnsak; **ortaglia** *f* hagevekst, (kjukkens)hage, **ortalato** hage-; **ortense** *sj* hage-, **ortensia** /hortensia
ortica *f* brennnesle, *essere conosciuto come l'* ~ være beryktet, *gettare il saro (el la sanata) alle ortiche* (*fig*) bryte ut av klostret, bryte ut av den geistlige stand, **orticaceo** nesleaktig, nesle-, *le orticacee* neslefamilien, **orticaio**, **orticeto** *m* neslekratt, **orticaria** /neslefeber, elveblest
orticolo hage-, hagebruks-; **orticoltore** *m* hagedyrker, **orticoltura** *f* hagebruk, **ortivo** hage-; **orto** *m* (kjukkens)hage, ~ *botanica* botanisk hage, *non è la via dell'* ~ det er langt og vanskelig å komme dit; *non è erba del suo* ~ det har han ikke sugd av sitt eget bryst, *star coi frati e zappari l'* ~ late som en ikke vet noe, **orto** *m* poet = orient
ortocromatico (*pl* -ci) ortokromatisk, **ortodossia** /ortodoksi, rettroenhet, **ortodosso** ortodoks, rettroende, gresk-ortodoks, **ortoepia** *f* lære om riktig uttale, **ortoepe**, **ortofonia** /lydriktighet, **ortofoni**, **ortofrutticolo** hagebruks-; **ortografia** *f* ortografi, rettskrivning, **ortografico** (*pl* -ci) ortografisk; **ortolano** hage-; ~ *m* hagebruker, gartner, grønthandler, *zool* hortulan, **ortopedia** *f* ortopedi, **ortopedico** (*pl* -ci) ortopedisk, ~ *m* ortoped, **ortopnea** *f* med åndenød, **ortottero** *m* rettvinget insekt; fly med bevegelige vinger
orvietano fra Orvieto, ~ *m* orvietaner, *med. gl* ehksir, **orvieto** *m* sl hvitvin fra Orvieto
orza *f* baugline, *andare all'* ~ seile i bidevind, **orzaiuolo** *m* sti (*på øvet*), **orzare** (*oi*) mar seile i bidevind, **orzata** *f* mandelmelk, drikk av byggmel og vann, seiling i bidevind, **orzo** *m* bygg; ~ *perlato* perlebygg, perlegryn, **orzuola** *f* sl bygg
osanna *m* inv hosanna, **osannare** synge, rope hosanna
osare (*oi*) våge, tore, ~ *fare qualcosa tore* gjøre noe
oscenità /slibrighet, **osceno** slbrig, obscen

oscillare svinge, vake, variere, **oscillatore** *m* /
-trice/ en som svinger, vakler; **oscillator**; **oscilla-**
torio svingende, svinge-, **oscillazione** *f* svingning,
oscillografo *m* oscillograf

osculare (a) *lit* kysse, **osculatore**, **circolo** ~ tan-
gerende sirkel

oscurabile som kan formørkes, mørklegges; **oscu-**
ramento *m* mørklegning, formørkelse, **oscuranti-**
simo *m* obskurantisme **oscurantista** *m* /obskuran-
tist, mørkemann, **oscurare** formørke, mørklegge,
oscurazione *f* formørkelse, mørklegning, **oscurita**
f mørke, *fig* uklarhet, dunkelhet, uvitenhet; ~
di natali ringe herkomst, **oscuro** dunkel, mørk,
ukjent, av ringe herkomst; **camera oscura** fotoap-
parat, kamera; mørkerom, ~ *m* mørke; **essere**
all ~ *di una cosa* ikke vite det ringeste om noe
osella *f* sl venetiansk mynt

osmio *m* osmium, **os(s)ovano** fra Osoppo, **osmosi**
f osmose, **osmotico** (pl -ci) osmotisk

non part av osare, ~ *adj* sj derv

ospedale *m* hospital, sykehus, **ricovero** *m* ~ innleg-
gelse på sykehus, **ospedaliere** hospita

ospitale gjestfri, **ospitaliere** hospital-, **ospitalita** *f*
gjestfrihet; **dare** ~ *ta* imot, gi plass, rom (*og fig*)
l ~ hotellfaget, **ospitare** (a) huse, *ta* imot, **ospite**
m vert; gjest, **partirsene insalutato thospite** reise
uten å ta avskjed, **ospizio** *m* hospits, stiftelse
turisthytte i fjellet

ossa *f* pl se **osso**, **ossalato** *m* oksalat, **ossalico** (pl
-ci), **acido** ~ oksalsyre, **ossame** *m* benhaug
(mengde) ben, **ossario** *m* benhus (på gammel
krigsskueplass), **ossatura** *f* (knokkel)bygning, skje-
lett (*og fig*); **ossecrazione** *f* sj brennende bønn,
osseo ben-, knokkel

ossequente underdanig, **ossequiare** (e) hylle, hilse
ærbodig på, **ossequio** *m* ærbodighet, hyllest,
hilsen; *i miei ossequi* mine ærbodigste hilser,
inchinarsi a uno in atto di ~ bøye seg ærbodig
for en, *m* ~ *a lei* *di* i ærbodighet overfor (laven
o l.), **ossequiosita** *f* underdanighet, **ossequioso** un-
derdanig, ærbodig

osservabile som kan observeres, kjennelig, **osser-**
vante som frykter, følger, retter seg etter (noe) *nl*
observant, **osservanza** *f* iakttagelse, overholdelse,
ærbodighet, hengivenhet; sl franciskanerorden
(og dens kloster); **con perfetta** ~ med høyaktelse,
osservare (e) iakta, betrakte, bemerke, observere,
overholde, **aver qualcosa da** ~ ha noe å bemerke,
Le faccio ~ jeg gjør Dem oppmerksom på; **da**
~ *e far* ~ *secondo le prescrizioni di legge* (jur.)
å etterkomme og gjøre gjeldende etter lovens
forskrift **osservativo** iakttagende; **osservatore** (f
-trice) iakttagende, ~ *m* iakttager, observator
osservatorio *m* observatorium observasjonspost,
osservazione *f* observasjon, iakttagelse, betrakt-
ning, bemerkning, overholdelse

ossessione *f* besettelse, *fig* fikst ide, tvangsforestil-
ling; **ossesso** besatt

ossim eler, det vil si

ossidabile som kan oksyderes, som kan ruste
ossidabilita *f* det å kunne oksyderes, ruste **ossi-**
dare (a) oksydere **ossidazione** *f* oksydasjon, rust
(dannelse); **ossidato** oksydert, rustet, **ossido** *m*
oksyd, rust, **ossidrico** (pl -ci) vannstoffoksyd-,
fiamma ossidrica vannstoff-flamme, **ossiemoglobi-**
na *f* oksyhemoglobin

ossifero som inneholder ben, som det finnes ben
i; **ossificare** (i-sl-) forbene, *refl* forbenes, **ossifraga**
f stormfugl

ossigenare (i) mette med surstoff, bølge (*hdr*),
ossigenato mettet, behandlet med surstoff; oksy-
genert; **acqua ossigenata** vannstoffhyperoksyd,
capelli ossigenati bleket hår; **ossigenazione** *f* mel-
ning, behandling med surstoff, **ossigeno** *m* sur-
stoff, oksygen, **apparecchio a** ~ surstoffapparat,
dare l ~ *a uno* (*fig*) hjelpe en (sl økonomisk)

ossitono gram som har trykk på siste stavelse

osso *m* (pl om enkelte ben, *gli assi*, om mengde ben,
skjelett o.l.) le **ossa** knokkel, ben; ~ **bucca**
kalveskank, margben (med det omkringsittende
kjøtt), **in carne e ossa** i kjøtt og blod, personlig,
l ~ *del collo* halsbenet, **romperci l** ~ *del collo*
knekke nakken (*og fig*), *è un* ~ *duro* (*fig*) det er
en hard nott; **essere all** ~ være ribbet til skinnen;
essere tutt'ossa være bare ben, **far l** ~ *a una cosa*
venne seg til noe; *l* ~ *della pesca* ferskenstein, ~
opera (anat.) korsben, **ossobuco** *m* (pl -i-chi) se
ossa **ossuto** storbenet, knok ei

ostacolare (a) hindre, legge hindringer i veien for
ostacolista *m* /hinderløper, **ostacolo** *m* (for)hind-
ring, hinder, **corra con ostacoli** hinderløp

ostaggio *m* gissel **ostante**, *cio non* ~ ikke desto
mindre **ostare** (a) stå i veien, være til hinder,
nulla osta der er intet til hinder, **il nulla osta**
tillatelsen, **il nulla osta al matrimonio** ekteskapsstil-
latelse, se ellers **nullantia ostativo** hindrende

oste *m* g esigiver, vert, *mil* *fm* *og f*, (fiendlig) hær
fare i conti senza l ~ gjøre regning uten vert
osteggiare (e) bekjempe

ostello *m* poet bolig, hus, husly, hotell; ungdoms-
herberge

ostensibile synlig, **ostensibilmente** synlig, åpenbart,
åpenlyst, **estensione** *f* litt. fremvisning, utstilling,
ostensivo som kan vises, synlig, **ostensore** *m* sj
fremviser, foreviser, **ostensorio** *m* sl monstrans

ostentamento *m* det å stå til skue, prale med
ostentare (e) bære, stille til skue, prale, hyk e
med, **ostentatamente** demonstrativt; **ostentivo** pra-
lende, ufordrende, anmassende, **ostentatore** *m* /
-trice/ praler, pralhans, **ostentazione** *f* det å stille
til skue, praleri, forfengeligheit, **ostentoso** pralen-
de

osteologia *f* osteologi, benlære, **osteoma** *m* ben-
svulst, **osteotomia** *f* benoperasjon, -snitt

osteria *f* gjestgiveri, vertshus, kro, vinstue, **fermarsi**
alla prima ~ *ta* det første og det beste

osteriggio *m* mar skylight

ostessa *f* (kro)vertinne

ostetrica *f* jordmor; **ostetricia** *f* fødselshjelp, fød-
selsvitenskap, obstetikk, **ostetrico** (pl -ci) obste-
trisk, fødsels; **clinica ostetrica** fødehem; ~ *m*
fødselshjelper, fødselslege, obstetiker

ostia *f* l hostie oblat, *lit* offer

ostico (pl -ci) bitler, vanskelig, ubehagelig

ostile fiendtlig, **ostilità** *f* fiendskap, fiendtlighet,
suspendere le ~ innstille fiendtlighetene

ostinare *refl* være hardnakket, trosse, **ostinarsi in**
qualcosa holde fast ved noe, **ostinatezza** *f* stahet,
hardnakketheit, **ostinato** sta, hardnakket, gjenstri-
dig; **peccatore** ~ forherdet synder, ~ *m* hardnak-
ketheit; **stare sull** ~ være sta, stå på sitt; **ostina-**
zione *f* stahet, hardnakketheit, gjenstndighet

ostracismo *m* ostrakisme, landsforvisning, **dare l** ~
a uno landsforvise en

ostrica *f* østers; **ostriccio** *m* østersselger, sted som
er rikt på østers **ostricaro** *m* østersselger, -avler;

ostricoltura *f* østersavl

ostro *m* syd sonnavind, *lit* purpur, purpurfarget

klede, *ostrogoto* østgotisk, barbarisk, ubegriper; g
~ *m* østgoter, barbar
ostruire (-isco) stoppe, forstoppe, tilstoppe, *ostru-*
tivo (til)stoppende, *ostruzione* *f* forstoppelse, til-
stopping, sperring, *pol.* obstruksjon; *ostruzionis-*
mo *m* obstruksjonisme, *ostruzionista* *m* obstruk-
sjonist, *ostruzionistico* (*pl* -ci) obstruksjonistisk
obstruksjons-
otalgia *f* øreverk, *otalgico* (*pl* -ci) øreverks-
otarda *f* sl vadefulg
otite *f* ørebetennelse, *otolatra* *m* ørelege, *otolatra*
f øremedisin, *otorinolaringoiatra* *m* øre-nese-hals-
spesialist; *otorinolaringoiatria* *f* øre-nese-hals-
medisin, *otoscopia* *m* ørespeil, otoskop, *ototrea* *f*
ørebetennelse
otre *m* lærsekk, hit, *pieno come un* ~ stappmett.
~ *di vino* (*fig*) fyllebotte, *otricolare* *av* form som
en lærsekk, *otricolo* *m* liten sekk, blære
ottacordo med åtte stenger, *ottadrico* (*pl* -ci)
oktaedrisk, *ottadro* *m* oktaeder, *ottagonale* åtte-
kantet, *ottagono* *m* oktagon, *ottangolare* åttekan-
let, *ottangolo* *m* åttekant, *ottanico* (*pl* -ci) oktan-,
benzina super-ottanica bensin med høyt oktantall,
ottano *m* oktan, *numero di* ~ oktantall
ottanta åtti, *ottante* *m* oktant, *ottantenne* åttiårig
ottantesimo åttiende, *ottantina* (*f* ca) åtti, *essere*
sull ~ være i åttiårene, *otarda* *f* se *otarda*
ottativo *gram* optativ, *proposizione ottativa* øns-
kesetning, ~ *m* optativ
ottava *f* (tidsrom av) åtte dager før eller etter
religiøs fest, *mus* oktav, *litt* sl. åttelinjet verse-
mål, *l*~ *di Pasqua* uken etter påske, *ottavario* *m*
tidsrom av åtte dager (se *ottava*) med bonner og
seremonier; *ottavino* *m* pikkolofloyte, *ottavo* åt-
tende, *l*~ *secolo* det åttende århundre, *l'ottava*
rima sl. åttelinjet versemål, *m* åttendedel, *typ*
oktav
ottemperare (-tem-), ~ *a* adlyde, *ottenebramento* *m*
formørkelse, *ottenebrare* (-te-) formørke, *ottene-*
brazione *f* formørkelse
ottenere (-tengo) oppnå, nå, få, *ottenibile* oppnå-
elig, *ottenimento* *m* *sy* oppnåelse
ottenne åtteårig, *ottenal* se *ottenere* *ottennio* *m*
åtteårsperiode, *ottentotto* *m* hottentott, *ottenuto*
se *ottenere* *ottetto* *m* oktet
ottica *f* optikk, *foto* optikk, *ottico* (*pl* -ci) optisk
syns-, ~ *m* optiker
ottimale optimal, høyest, best, *ottimamente* utmer-
ket, storartet, *ottimate* *m* optimal, *ottimismo* *m*
optimisme, *ottimista* *m* optimist, *ottimo* fortreffel-
lig, utmerket; *l*~ *è nemica del bene* bare det beste
er godt nok
otto åtte, *oggi a* ~ i dag om åtte dager, *m* *quattro*
e quattre ~ i en-to-tre, på null komma fem, *dare*
gli ~ *giorni a una* si en opp på 8 dagers varsel
~ *m* åttetall, ~ *volante* rutsjebane
ottobrata *f* utflukt i oktober; *ottobre* *m* oktober,
ottobrina oktober-
ottocentesimo åttehundrede, ~ *m* åttehundredel,
ottocento åttehundre, *l*~ det 9. århundre, *l'Otto-*
cento del 19. århundre, 1800 tallet, *stile* ~ 19.
århundre-stil, *ottocentesco* (*pl* -chi) fra det 19.
århundre, i det 19. århundres stil
ottomana *f* ottoman, *ottomano* ottomanisk, tyrkisk,
~ *m* tyrker

ottomila åtte tusen

ottonaio *m* messingarbeider, -smed *ottoname* *m*
messingsaker, -arbeider, *ottonare* (-to-) overtrekke
med messing *ottonario*, *verso* ~ vers med åtte
stavelser, *ottonatura* *f* messingovertrekk, *ottone* *m*
messing *ottoni* messingblåsere

ottotipo *m* tavle til synsprøve

ottugenario åttiårig, ~ *m* åttiåring

ottundere *sy* gjøre stump, avstump (*og* *fig*),

ottuplicare (*u*) åttedoble, *ottuplo* åttefold, åttedob-
let

otturamento *m* tilstopping, propping, stengning,
plombering, *otturare* tilstoppe, proppe, stenge,
lukke; *plombero*, *otturatore* *m* (*f* -trice) en som
lukker, stenger, *foto* lukker, *mil* sluttstykke,
otturatorio lukke-, *otturazione* *f* lukning, steng-
ning, plombering (*av* *tenner*)

ottusangolo stumpvinkel; *ottusi* se *ottundere* *ot-*
tusita *f* stumphet, *fig* avstumpethet, hodepine;
ottuso se *ottundere*, ~ *adj* stump, avstumpet,
un ~ *never* dunke *angolo* ~ stump vinkel
mente ottusa sløv, avstumpet sinn, *stanza ottusa*
irangt rom, *suono* ~ dump lyd, *udito* ~ svak
hørse

ovaia *f* eggstokk, *ovaio* eggleggende, *galina ovaia*
verpehøne, ~ *m* egghandler, *ovaiuolo* *m* egge-
handler, eggeglass

ovale oval; ~ *m* oval

ovario *m* anat eggstokk, bot fruktbunn, *ovaroto-*
mia *f* fjernelse av eggstokken, *ovato* eggformet,
oval *ovatrice* frugemaskin

ovatta *f* vatt, *ovattare* vattere, *ovattificio* *m* vattfa-
brikk

ovazione *f* ovasjon, hyllest

ove hvor, hvorhen, når bare *litt* når

ovest *m* vest, *ad* ~ *di* vest for

ovidutto *m* anat eggleder; *oviforme* eggformet

ovile *m* sauekve, geitekve, *ovicoltura* *f* saueavl;

ovino *succ* *tutta una* *succerare* *oviparo* eggleg-
gende, *ovo* *m* egg, *risarsi, incominciare ab* ~
begynne fra begynnelsen, se *ellers*, *uovo* *ovoidale*,
ovoid eggformet, oval, *ovolo* *m* lite egg; *3.*
masse *ovopositore* *m* egglegger (*se* *hns* *insekt*)
ovoviviparo som føder levende unger utviklet av
egg

ovunque *sy* overalt hvor, hvor enn

ovvero eller, eller også, det vil si

ovviare (*u*) *litt* forebygge, forhindre

ovvio selvfogelig, tydelig, innlysende

ozena *f* stråknese, betennelse i nesen med stinken-
de sekresjon

oziare (*o*) *ozieggiate* (*ei*) late seg, ha det godt,
drive, *ozio* *m* fritid, lediggang, *otium*, *stare in* ~
drive, ikke gjøre noe, *l*~ *è il padre dei vizi*
lediggang er sandens hodepute, *ozio* (*pl*) fritid,
ferie, *oziosaggine* *f* lediggang; *oziosità* *f* ledig-
gang, driveri, unyttighet, tøv; *ozioso* ledig, som
ikke gjør noe, lat, *fig* unyttig, forgjeves, ~ *m*
lediggjenger, dagdriver

ozonico (*pl* -ci) *oson-*, *osonholdig* *ozonizzare* *oso-*
nizzare, *ozonizzazione* *f* *osonisering*, sterilisering
med *oson*, *ozono* *m* *oson*, *ozonometro* *m* *oson-*
måler

P

p, una p / un p, (bokstaven uttales p) / p
 pacatezza / ro, avklaring, *pacare* / sj. gjøre fredelig.
pacato / ro g.
pacca / slag, lusing, *pacchebotto* / m rutebåt
paccheo / m dumrian; *pacchetto* / m (liten) pakke.
pacchia / f overflod, slaraffenliv; som måltid, lekkerbiskent; *pacchianaata* / f plumphet, tølperaktighet; *pacchino* / grov, udannet, ukultivert, parve-
 nuaktig klosset, bondsk, plump.
pacchiare / sj. spise meget, etc; *pacchiatore* / m (f-
 -rice) *pacchiome* / m (f-ona) slukhals
pacchiome / m sj planterester, lovavfall, soppel.
pacco / m (pl -chi) pakke; *paccottiglio* / f sekunda
 varer, dusinvare (og fig.)
pace / f fred, ro; ~ *all'anima sua* / fred være med
 ham!; ~ *bianca* / freds slutning uten landavståelse,
colomba di ~ fredsdu; ~ *concordata* / forståelses-
 fred, *conferenza della* ~ freds konferanse, *dar* ~
 o *uno la en* være i fred; *darsi* ~ slå seg til tals,
essere ~ (i spill) stå likt; *far* ~ slutte fred,
forsones; *metter il cuore in* ~ slå seg til ro, *offerta*
di ~ fredstilbud; ~ *patta* / freds slutning uten
 landavståelse, *prendersi qualcosa in (santa)* ~ la
 noe med knusende ro, ~ *separata* / separatfred
pacfong / m plett, alpakka
pachiderma, pachidermo / m tykkhudet dyr tykkhu-
 ding, *fig* / tykksak; tykkhudet person (moralisk)
paciere / m / *era* / fredsliker *pacificabile* / forson-
 lig; *pacificazione* / m forsoning, pasifisering, *pa-*
cificare / ci berøige stille tilfreds forsones
pasifisere, pacificarsi con uno / forsones seg med en,
pacificatore / m (f -rice) fredsstifter, forsoner,
pacificazione / f berøigelse, forsoning, *pacifico* / (pl-
 -ei) fredelig, freds-, pasifistisk, alminnelig aner-
 kjent, uomtvistet, *l'Oceano* ~ Stillehavet, *pacifi-*
smo / m pasifisme, fredsvennighet; *pacifista* / m /
 pasifist, fredsvenn, *pacioccone* / m (f -ona) godmo-
 dig tykksak, *pacione* / m (f -ona) fredelig person,
pacioso / fredelig, godmodig, medgjorlig
packfong / m plett, alpakka
padella / f stekepanne; stikkbekken, *anot* / kneskål
 (i filmspråk) lamperekke, *cadere dalla* ~ *nella*
brace / komme fra asken i ilden, *far* ~ skyte bom,
avere un occhio alla gatta e uno alla ~ ha mange
 jern i ilden; *padellato* / m stekepannefabrikant-
 selger, *padellata* / f pannedull; slag med stekepan-
 ne, *padellina* / f liten stekepanne, metallring under
 vokslys (for å samle opp drupp), *padellotto* / m stor
 stekepanne (srl til metallstøpning), *padellone* / m
 lamperekke (i filmateier)
padiglione / m felt, sengehimmel; paviljong, ~
dell'orecchio / ørebrusk, ytre øre, ~ *del telefono*
 telefonbok
padovana / f gl. dans; *padovano* / fra Padova
padre / m far, el pater, *fig* / opphav, tekn patrise,
 i *Padri della Chiesa* / kirkesedrene, i *padri concili*
 de vise fedre (dei romerske senat, og spøk om
 hystre o.l.), *il* ~ *nostro* / fadervåret, ~ *putativo*
 formentlig far, ~ *spirituale* / skriftefar
padreggiare / (è) ligne sin far, *padreterno* / m Vårher-

re, *padrigno* / m stefar; *padrino* / m gudfar, sekun-
 dant
padrona / f vertinne, husfrue; *padronale* / herskapet g.
 herre-; *organizzazione* ~ arbeidsgiverforening
padronanza / f makt; beherskelse, arroganse, an-
 masselse, *avere* ~ *di una lingua* / beherske et
 språk, *padronato* / m sj landeierdom; patronat,
 makt; gods; *il* ~ arbeidsgiverne; *padroncina* / f
 (nådig) frøken, *padroncino* / m ung heste
padrone / m herre, eier, besitter, ihendehaver; sjef,
 prinsipal, arbeidsgiver, mester (i noe), ~' ~ *mia* /
 værsgod! De har å befale!; ~ *di casa* / vert; sei
 ~ *di* ... det står deg fritt å ..; *padroneggiare* / (è)
 herske (over), beherske, *refl* beherske seg, *pa-*
droneisco / (pl -chi) som herre, herreaktig
padule / m sj lita myr, liten sump
paesaggio / m landskap, landskapsmaleri, *paesag-*
ghia / m, f landskapsmaler; *paesano* / innfødt,
 landshu ~ m innfødt landshvbor bygde-
 mann, landsmann; *dial* / bonde, *paese* / m land,
 egn, (føde)bygd, landsby; landskap, landskaps-
 maleri; *bel* ~ si bløt ost, *il bel Paese* / Italia
mandare a quel ~ sende pokker i vold, *donna e*
buon dei paesi tuoi / kone og se skal du la fre din
 egen egn; *scoprir* ~ være nysgjerrig, ~ *che vai*
usanze che trov / hvert land har sine skikker, en
 må venne seg til landets skikk; *tutto il mondo e*
 ~ det er det samme overalt, verden er den
 samme overalt; *paesello* / m liten landsby, *paesista*
 / m f landskapsmaler
pal', *paffete!* / bom' bom's pang'
palfutello / buttet, tykk, *paffutezza* / f buttetheit,
 lubbenhet, *paffuto* / tykk, lubben, buttet, *guancia*
paffuta / bollekinn
paga / f lønn, gasje, belønning, betaling, sold,
pagabile / betalbar, betalelig, *non* ~ (om veksel,
 uinnloselig, *rendere* ~ gjøre betalbar, *pagaccia* / f
 dårlig lønn; sj. dårlig betaler
pagata / f pagat, padleåre
pagamento / m betaling; belønning, *condizioni di* ~
 betalingsbetingelser, ~ *in contanti* / kontant betaa-
 ling, *intimazione di* ~ oppfordring til å betale,
ordine di ~ betalingsordre *refuto di* ~ betalings-
 vegring, ~ *a saldo* / utligning av saldo, betaling
 av restbeløp, betaling til full utligning
paganeeggiare / (è) være hedensk (i tankegang o.l.),
paganesco / (pl -chi) hedensk, *paganesimo* / m heden-
 skap *pagania* / f hedensk land, folk (srl muham-
 medansk; *pagannizzare* / gjøre hedensk, *pagano*
 hedensk, *fig* / vantro, muhammedansk, ~ m
 hedning
pagare / betale; lønne, betale seg, ~ *in anticipo*
 betale forskudd, ~ *a consegna* / betale ved leve-
 ring, ~ *a contanti* / betale kontant, ~ *il fio di*
qualcosa / bote, unngjelde for noe; *me la pagherai* /
 det skal du få betale!; ~ *di persona* / gjøre sin
 plikt, ikke unnfly sitt ansvar, *quanto pagherai se*
 jeg ville gi meget for å .., ~ *a giornata, a mese*
 betale for dagen, for måneden, ~ *a rate* / betale
 i rater, *chi rompe paga* / den som ødelegger betaler,
Dio non paga il sabato / for eller senere må en stå

til ansvar **pagato** betalt, *non* - om veksel
gjennløst **pagatore** *m f* *trice* betaler *ufficiale* -
kasserer, kassier
pagella *f* karakterbok; **paggeria** *f* flokk pasjer,
pasjeskole, det å være pasje; **paggio** *m* pasje,
brudesvenn, **pagherò** *m* veksel, gjeldsbevis, **pa-**
ghiciare (-ghi-) betale i små avdrag.
pagina *f* side; **paginare** *paginare*; **macchina per** -
pagineringsmaskin; **paginatrice** *f* pagineringsma-
skin; **paginatura** *f* paginering, **paginone** *m* dob-
beltside i ukeblad
paglia *f* halm, strå, støpefeil, - *d'acciaio* stållull,
cappello di - stråhatt, *aver la coda di* - ha dårlig
samvittighet, ha grunn til å frykte, **fuoco di** -
flyktig kjærlighet, lidenskap, iver o.l.; *col tempo*
e colla - si maturanò le nespole med tid og
stunder retter alt seg, **uomo di** - stråmann,
metter la - *accanto al fuoco* (*fig*) utsette en for
fristelse, fare o.l.; **pagliaccesco** (*pl* -chi) bajassak-
tig, narraktig, **pagliacetto** *m* kombinasjon (klær),
pagliaccata *f* narrestrek, **pagliaccio** *m* bajass,
klovn, narr, leitferdig person; *gl* halmsekk
paglino *m* halmstakk; *cane da* - gårdshund
pagliata *f* hakkelse; **pagliato** halmfarget; **pa-**
gliuolo *m* halmhandler
pagliuolo *m* småhalm, hakkelse; **pagliericcio** *m*
halmsekk; hakkelse, **paglierino** halmfarget; **pa-**
glieto *m* siv, rørkratt, **paglietta** *f* lav stråhatt,
paglietto *m* mør matte, **paglino** *m* halmsete på
stol, **pagliolato** *m* lye, **pagliose** *m* hakkelse
halmsekk, *bruciare il* - ikke møte opp, **paglioso**
full av halm, strå; **paglioso** *f* halmstrå, **pagliuolo**
f halmstrå, **paglume** *m* hakkelse, **pagliuolo** *f*
agner; tilje, bunnbekledning, proviantrom; **pa-**
gliuzza *f* halmstrå, pajett
pagnotta *f* stort, rundt brød, *far* det daglige brød,
levemåten; dårlig betaling, sultelønn, **pagnottina**
f lite brød, **pagnottista** *m f* dagarbeider; en som
alltid holder med den vinnende part, profitjeger
pago 1 (*pl* -ghi, *lit* tilfreds; **pago** 2 (*pl* -gi) kanton,
distrikt, **pagoda** *f* pagode
paguro *m* eremittkreps
pailabot *m* skønnert, **paino** *m* sam laps
paia *m* (*pl* le *paia*) par; *a paia* parvis, *essere una*
coppia e un - være to alen av samme stykke,
questo è un altro - di *maniche* dette er noe
ganske annet, *un* - di *occhiali* et par briller; *non*
saper quante paia *far tre hui* ikke kunne legge
sammen to og to
paiolata *f* kjeltfull, **pasuolo** *m* koppekjel
pala *f* skovl, skuffe; åreblad, turbinskovl, -
d'altare sl altertavle - *dell'elica* propellblad,
ruota a pale skovlhjul; - *del remo* åreblad
palabot *m* skønnert; **paladino** *m* ridder hos Karl
den Store, *fig* forkjemper
palafitta *f* pæleverk, pælebygning, **palafittare** for-
syne med pæler, lage pæleverk, **palafittata** *f*
pæleverk, **palafitticolo** *m* hist beboer av pæle-
landshv
palafreniere *m* rideknekt, **palafreno** *m* ridehest
palagio *m* *gl* pa ass
palata *f* pælehaug, pæleskog, **palamento** *m* årebe-
setning, **palamidone** *m* lung frakk, lang jakke, *gl*
kloss, tjols, **palamita** *m* sl tunfisk, **palamitara** *f*
garn for palamita, **palamite** *f* line (*fiskeredskap*)
palanca *f* planke, lang, tykk pæl; landgangsbru,
palanche (*pl* *F*) penger, **palancato** *m* plankeverk
palanchino *m* sl bærestol, sl talje, **palancola** *f*
plankebru, klopp

palandm, **palandrane** *f* langskjøtet frakk, lite sk p
palandrone *m* mann i langskjøtet frakk
palanfra *f* mellomgolv, bukstykke (*på slakt*),
palare *sj* stive av med pæl(er); **palata** *f* skovl-,
skuffefull; slag med skuffe; åretak; *guadagnar*
soldi a palate tjene penger i massevis
palatole *palatal*; **palatina** *f* *gl* sl pelskrage; hals-
terkle, **palatinato** *m* pfalz(grevskap), **palatino** *pa-*
latinsk, *pfalz-*; *anat*, *ganc-*; - *m* palatiner;
pfalzgreve; **palato** *m* gane; *aver il* - *fatto per*
qualcosa ha smak for noe, *aver il* - *sine* ha fin
smak
palatura *f* avstivning med pæler
palazzina *f* lite palé, villa, **palazzo** *m* palass, stort
hus, stor bygård, - (*comunale*) rådhus
palchettista *m*, *f* en som har losje i teatret,
palchetto *m* hvile, reol, losje (*i teater*), **palchitone**
m større losje (*i teater*), **palco** *m* (*pl* -chi, podium,
tribune, stillas, estrade, skafott; lag; losje (*i*
teater), kommandobru; (*i jakspråk*) takk, ende på
hjortegevir; - *di comando* kommandobru, -
morto loftstak; - *scenico* scene, tribune; **palco-**
scenico *m* (*pl* -ci) scene, tribune
paleggiamento *m* *sj* skyfling, **paleggiare** *e* skyfle
skuffe
paleo *m* *sj* snurrehass, *bot* *F* korn gress
paleografia *f* paleografi, **paleografico** (*pl* -ci) paleo-
grafisk, **paleografo** *m* paleograf
paleolitico (*pl* -ci) fra den eldre steinalder
paleontologia *f* paleontologi, **paleontologico** (*pl* -ci)
paleontologisk, **paleontologo** *m* *pl* *gi* paleonto-
log, **paleozoico** (*pl* -ci) paleozoisk, **paleozoologia**
f paleozoologi
palesare (*è*) åpenbare, avsløre; *refl* *gi* seg ut
kjenne; **palesatore** *m* (*f* -trice) avslører; **palesa**
(*vel*)kjent, åpenbar, *far* - bekjentgjøre, åpenba-
re, *in* - åpenlyst
palestra *f* sportsplass, **palestra** (*og fig*), **palestrita**
m *lit* hist kjemper, sportsmann
paletnologia *f* paletnologi
paletta *f* liten skovl, kullskyffel, turbinskovl; **pa-**
letta-segnale *f* signalskive (*jernbane*), **palettore** (*è*),
avstive med pæler, **palettata** *f* skovlfull; slag med
skyffel, **palettino** *m* liten slå, **paletto** *m* liten pæl,
slå brekkjern, kubein
palificare (-li-) slå pæler i jorda, lage pælsude,
palificazione *f* (det å lage) pæleverk, avstryking
(*av vinranker o l*), **palloa** *f* liten pæl, *sj* pæleskog
palindromo *m* palindrom, **palingenesi** *f* gjenfødelse
(*og fig*), **palinodia** *f* tilbakekallelse(sdikt), **palinse-**
stio *m* palimpsest
palio *m* kostbart drapert (*til vinneren i et veddelep*),
hestaveddeløp (i Siena 2 juli og 16. august),
mettere in - sette opp som premie, **pallotto** *m*
alterduk
palischermo *m* (ro)båt, jolle, sjalupp
palissandro *m* palisandertre
palizzata *f* palissade, pæleverk
palla *f* kule, ball, fotball, liten duk over alterkal-
ken; *hist* kvinnedrakt, **giocare alla** -, *fare alla*
- spille ball, *far alla* - di leke ball med (*og fig*),
- *bassa* (*i tennis*) flat ball; - *canestra* kurball
caricare a - skarplade; - *di cavolo* kålhode,
cogliere la - *al balzo* (*fig*) gripe ballen i flukten,
slå til, - *dum dum* dumdumkule, *lancio della* -
di ferro kulestøt; - *a mano* håndball, - *di neve*
snøball, - (*da*) *nuova* vannpolo, - *dell'occhio*
øveeple, - *ovale* rugby; - *radente* (*i tennis*) flat
ball, *sparare a* - skyte med skarpt

pallacanestro *m* kuryball **pallacorda** *f* tennisbane **palladio** *m* min *palladium*, *fig* beskyttelse, **pallalo** *m* ballselger, -maker, **pallamaglio** *m* cricket, **pallamano** *m* håndball; **pallanuoto** *m* vannpolo, **pallata** *f* ballkast, *fare a pallate di neve* krige snøball, **pallato** *sj* ballformet, klumpet **pallavibrata** *f* sport slengball **palleggiamento** *m* ballspill, ballkasting, **palleggiare** *v* kaste, spille ball, kaste fram og tilbake; *fig* ha til beste, **palleggiarsi la responsabilità** legge skylden på hverandre; **palleggio** *m* ballspill, -kastng, kasting fram og tilbake **pallente** *poet* blek **pallesco** *m* (*pl -chi*) tilhenger av hasel *Medici* (*Savonarola* *tid*) **palletta** *f* liten kule, liten ball **pallamento** *m* det å pynte på, dekke over, **pallare** pynte på, dekke over, *sj* dekke med *pallium* **palliatamente** forblommet, **palliativo** øyeblikkelig lindrende, ~ *m* lindringsmiddel, forelopig hjelp, **palliativ**, **palliato** kjedd i *pallium* **pallidezza** *f* blekhet, **pallidiccio** gassenblek, heller blek; **pallidita** *f* litt blekhet, **pallido** blek, ~ *m* blekhet, **pallidone** meget blek, ~ *m* meget blek person, **palliduccio** noe blek **pallina** *f* liten kule, **palline** hagl (*til gevær*) **pallino** *m* liten kule, liten ball, geværhagl, *avere il ~* *fig* ha en fiks ide **pallio** *m* hist, *il* *pallium* **pallonaio** *m* en som lager, selger, blåser opp ballonger, **palloncino** *m* liten ballong, papirlykt, visp, **pallone** *m* stor ball, fotball, ballong, kjemglasskålbe, ~ *frenata* standballong, sperreballong ~ *gonfiato* *fig* i hovenpels, blære; ~ *di sharramenta* sperreballong, ~ *volante* luftballong, **pallonetto** *m* høy ball (*i tennis*) **pallone** *m* litt blekhet **palloterapia** *f* ristemassasje, vibrasjons- **pallotta**, **pallottola** *f* liten kule, geværkule, **pallottolato** *m* på, hvor en spiller med kuler **pallottolieri** *m* kuleeramme **palma** *f* 1 *palme*, *fig* seier, *Domenica delle palme* palmesøndag, *la ~ della vittoria* seierspalmen **palma** *2* *f* håndflate, hånd, håndsbredd, ~ *dei piedi* svømmehud *portare una in ~ di mano* bære en på hendene, heve en til skyene, ~ *del remo* areblad **palmare** håndflate-, åpenbar, håndgripelig, ~ *m* håndspjelt **palmaria** *m* håndpenge, drikkepenge *per saler*, **palmata** *f* slag i håndflaten, slag med hånden **palmato** *bot* håndformet, med svømmehud *piedi ~* svømmefot **palmatura** *f* svømmehud, **pamento** *m* vannmølle, presse, kvern, *macinare mangiare a due palmenti* etc grådig **palmeto** *m* palmeskog, -lund, **palmiere** *m* hist pilgrim til Det hellige land, **palmifero** rik på palmer, palmebevokst, **palmipede** vade-, ~ *m* vadfugl **palmita** *m* *poet*, vinranke, **palmitina** *f* presset palmeolje, **palmizio** *m* palmeire, arbeid av flettede palmeblad **palamo** *m* håndsbredd (*mul*), *restare con un ~ di naso* få en lang nese, *a ~ a ~* skritt for skritt smått i senn, grundig, **palmola** *f* høygaffel, eksenterskive **palmone** *m* *sj* stokk med kvister på (*til fugtefangst*), limpinne **palmura** *f* svømmehud **palo** *m* pæ, påle stope mast *fare il ~* stå på utkikk, *far da ~* forholde seg rolig, ikke si noe, ~ *di porta* (*sport*) målstolpe, *saltare di ~ in frasca* springe fra det ene til det andre, snakke om

lost og fast, *supplizio del ~* spidding, ~ *del telegrafo* telegrafstolpe **palomba** *f* (skog)due, *mar* trosse, **palombari** *m* dykker **palombo** *m* (skog)due; piggha **palpabile** som kan berøres, *fig* håndgripelig, tydelig, åpenbar **palpabilità** *f* håndgripelighet **palpamento** *m* berøring, **palpare** berøre, føle, **palpata** *f* berøring, **palpazione** *f* berøring, beføling **palpebra** *f* øyelokk; **palpebrale** øyelokks-, **palpebrare** (*ai*) *sj* glippe, blunke raskt, **palpebrazione** *f* glipping, blunking **palpeggiamento** *m* berøring, samling, **palpeggiare** (*-pe-*) røre ved, berøre, befamle, famle ved **palpitamento** *m* banking; **palpitante** skjelvende, bankende *d'attualità* hovaktue **palpitare** *a* skjelve, beve, banke, slå, ~ *di paura* skjelve av redsel; **palpitazione** *f* skjelving, banking, hjerte bank, **palpito** *m* hjerteslag, *fig* skjelving beving **palpo** *m* palp, følehorn **palto** *m* frakk, kåpe; **paltoncino** *m* kort frakk, pjekker, barnesfrakk; **paltoniere** *m* litt landstryker, tigger **paludamento** *m* (antikk romersk) kappe, kongekappe, **paludato** iført kappe; **palude** *f* myr, sump, **paludismo** *m* sumpfeber, malaria, **paludoso** myrlendt, sumpet, **palustre** myrlendt sumpet, sump-, *myr-*; *febbre ~* sumpfeber, *pianta ~* myrplante **pamela** *f* sl bredbremmet stråhatt **pampa** *f* pampas; **pampano** *m* vinblad, vinlauv, *assai pampani e pica* *ura* mye skrik og lite vil, **pampanoso**, **pampanuto** bladrisk, **pampiro** *m* sørvestvind (*i* *Sør-Amerika*) **pampino** *poet* lauvrik, **pampino** *m* vinblad, vinlauv, **pampinoso** lauvrik **pampepato** *m* *se* *panforte*, **pamporcino** *m* alpefiol **pampsichismo** *m* panspsykisme **panacea** *f* bot, bjørnekjø, *fig*, med universalmiddel, **panagia** *f* den allhellige (*Maria*) **panama** *m* inv panamahatt **panare** panere, **panario** brød-, **panata** *f* brødsuppe, brødsoff, slag med brød, **panatica** *f* *mar* kost, kostpenger, **panetteria** *f* *se* *panetteria*, **panettiera** *f* brødkorg, brødbakke, brødpose **panca** *f* benk, *far ridere le panche* si dumheter (som ingen let av), *scaldar le panche* sitte og henge sitte på skolebenken uten å lære noe, **pancaccio** *m* slagbenk, brisk; **pancale** *m* *sj* benkklede, **pancata** *f* en benk (med folk), slag med benk **pancetta** *f* buk, vom, bukflask, *spok* person med mage, ~ *affumicata* bacon, **panchettino**, **pancheto** *m* fotskammel, **panchina** *f* steinbenk, hagebenk, fortau, pertong **pancia** *f* buk, mage, *a ~ all'aria* på ryggen, med nesen i været, *far ~*, *metter su ~* bli tykk, få mage bulne (*um mur o i*) *grattarsi la ~* drive, late seg *mangiare a crepu ~* etc seg fordervet, *verhar la ~* redde skinnen, *lure seg unna* krigstjeneste **panciafichismo** *m* pasifisme (*p g a* *feighet*) **panciafichista** *m* *spok* pasifist, **panciata** *f* stot med magen; svært, tungt måltid *etegilde*, **panciera** *f* magebind, magebelte, **panciolle**, *stare in ~* late seg, dra seg, nytte livet, **panciotto** *m* vest **panciuto** stormaget **panconcello** *m* lekte, **pancone** *m* planke, benk, hovelbenk; *sj* hardt jordlag, leirag, *il ~ degli accusati* anklagebenken, **pancoito** *m* brødsuppe, brødgrøt **pancrezio** *m* hist pankreasjon **pancreas** *m* inv bukspylkjertel, **pancreatico** (*pl -ci*,

bukspytt-, **pancreatite** *f* betennelse i bukspyttkjertelen

pancromatico (*pl* -ci) pankromatisk

pandemia *f* farsott, epidemi, **pandemio** *lit.* almen, offisiell; **pandemonio** *m* hekkesabbat, *fig* helvetes spektakkel, **pandoro** *m* sl kake

pane *m* brød; ~ **azzimo** usyret brød, ~ **buffetto** ekstra fint brød, **burro in pani** meierismør; *dir* ~ *al* ~ snakke rett fra posen, *distinguere il* ~ *dal* *sassi* skille godt fra ondt, sannhet fra løgn, konten fra hviten *essere come* ~ *e* *cacio* være hjertevenner; ~ *a* *cassetta* formbrød *esser buono come il* ~ *esser meglio del* ~ være god som gull, *pan di casa* stufa forandring fryder, *non è* ~ *per i tuoi denti* det er ikke noe for deg, ~ **grattato**, ~ **grattugiato** raspet brød; *guadagnarsi il* ~ *col sudore della fronte* tjene sitt brød i ansikts sved, *cercare migliori* ~ *che di grano* søke urettmessig vinning, ikke gå fram på ærlig vis, ~ **integrale** helkornbrød; *levarsi il* ~ *di bocca per uno* gi bort brødet i munnen for en; *mangiare il* ~ *a tradimento* ikke være sin lønn verd, spise ufortjent brød *mangiar pan pentito* angre seg, ~ *di munizione* soldatbrød, «stomp»; *pan porcino* alpefio; *per un pezzo di* ~ for en slikk og ingen ting, *pan pepato* krydderbrød, pepperkake, *render pan per focaccia* gi igjen med samme mynt; *pan di Spagna* sukkerbrød, ~ *di zucchero* sukkertopp, *uscire di pan duro* komme ut av elendigheten, *se nun è zuppa è* ~ *bugnato* det er en fett, det kan komme ut på ett

panegirico (*pl* -ci) panegyriske; overstrømmende, ~ *m* panegyrikk (verdreven) lovtale **panegirista** *m* *f* panegyriker, lovtaler

panellenismo *m* panhellenisme

panello *m* presset kake, terning (*parallelepiped*), ~ *oleosa*, ~ *di semi* oljefrokake

panereccio *m* neglesvulst, verkefinger

panetteria *f* bakerovn bakeri, **panettiere** *m* *fam* baker **panettone** *m* sl julekake

panfano *m* *hist.* lite krigsskip, **panfil(o)** *m* yacht, *hist* sl krigsskip

panforte *m* sl krydderbrød el pepperkake **pan-frutto** *m* fruktkake, plommekake

pangermanismo *m* pangermanisme, **pangermanista** *m* *f* pangermanist

pangrattato *m* raspet brød, (*spøk*) gifttermål

pania *f* fuglelim; *fig* limpinne, bedrag, **paniaccio** *m* hud til å bære limpinner i; **panicato** *sj* (*om* *flesk*) kornet; **panicatura** *f* sl sykdom på gris (*kornet* *flesk*) **paniccia** *f* gris

panico 1. (*pl* -ci) panisk; timor ~ panisk redsel, panikk, ~ *m* panikk, **panico** 2 *m* (*pl* -chi) hirse

panicuocolo *m* baker som bare steker brødet, brødstecker **paniera** *f* stor korg, løskorg **panierato** *m* korgmaker, **panierata** *f* korgfull, **paniere** *m* korg *far la zuppa nel* ~ gjøre noe unyttig el umulig *romper le uova nel* ~ *a* *uno* ødelegge for en, age rot for en **panierino** *m* liten korg **panificare** *m* bake brød lage til brød *refl* bi til brød **panificazione** *f* brødbaking lagning **panificio** *m* bakeri brødfabrikk brødbakning **paniforti** *m* *inv* tekn blindfener **panino** *m* lite brød rundstykke ~ *imbottito* overskåret rundstykke med på egg, *m* dien

panione *m* limpinne, **paniuzza** *f* limpinne

panna *f* fløte, (bil)uhell, motorstopp, seil, *essere in* ~ *slå* (*motor*) ~ *montata* fløtekrem

pannaiuolo *m* kleshandler, **pannare** *sj* (*om* *melk*

sette *folte*; **panneggio** *m* drapering, **panneggiare** (*te*) drapere; **pannello** *m* tynl stoff, tøy, intarsia, panel, fylling, ~ *degli strumenti* dashbord, instrumentbord, **pannicello** *m* lite tøyestykke **pannicelli** svop ul spedharn, dårlige klær, **pannicelli caldi** uskyldig el virkningsløst middel, lind ringsmiddel, **pannicino** *m* bomulls-, linlerret, **pannicolo** *m* anat membran, lag, ~ *adiposo* underhuds fett, **pannolino** *m* linlut, bleie, bind **pannolini** *sacri* alterduk, **pannina** *f* stykke ulltøy **panno** *m* stoff, tøy, k ede, lerret, sengeteppe, hinne (*under* *eggeskall*, *på* *værker o.l.*); **panni** (*pl*) tøy, klær, *essere nei panni di uno* være i ens bukser, *tagliare i panni addosso a uno* baktale en, tale ille om en, **pannocchia** *f* maiskolbe, kolbe av hirse **pannocchiato** kolbeformet, som har kolbe, **pannolano** *m* (*pl* -i) ulltøy, **pannolino** *m* (*pl* -i) linetøy, linnet

panoplia *f* rustning, våpen (*på* *vegg*), **panopli**

panorama *m* panorama, kringkjå, *fig* oversikt,

panoramico (*pl* -ci) panorama-, oversikts

panpepato *m* pepperkake, krydderkake

panse *m* stemorsblomst, **panporcino** *m* alpefio

panslavismo *m* panslavisme, **panslavista** *m*, *f* panslavist, **panspeziata** *m* honningkake

pantegruelico (*pl* -ci) rikt, saftig (*måltid*) storetende umettelig, slukvoren

pantalone *m* komisk gammeng venezanske maskeromedier, **paga** ~ folket betaler (*for sine* *lederes feil*); **pantaloni** *m* *pl* (lange) bukser

panlano *m* myr, sump, *fig* inirige, skummel affære, suppedas, **panlanoso** myriendt, sumpel

panteismo *m* panteisme, **panteista** *m* panteist, **panteistico** (*pl* -ci) panteistisk

panteon *m* panteon, **pantera** *f* panter, **panterna** *f* sl trå

pantoclasia *f* med ødeleggesmann, **pantocratore** allmektig, **pantofole** *f* toffel, **pantofolino** *m* toffelmaker, -selger, *fig* konservativ, bakstrever

pantografo *m* vorkesnabel, pantograf

pantomima *f* pantomime; **pantomimico** (*pl* -ci), **pantomimisk**, **pantomimo** *m* pantomiker

panoscopio *m* epidiaskop

panrito *m* revet brød

panza *f* *F* se *pancia* **panzana** *f* *lit* løgn, skrone, **panzocella** *f* sl brødrett, **panzerone** *sj* magebelte (*på* *rustning*)

paolo *m* gl mynt **paolotto** *m* sl munk, *fig* hykler

patronazzo *m* mørk fiolett

papa *m* far, pappa; **papa** *m* pave; ~ **bianco** karmelitgeneral; ~ **nero** jesuitgeneral; *andare a Roma e non vedere il* ~ gå veien og glemme ærendet, *stare* (*vivere*) *come un* ~ (*tel* *da* ~) ha det som plommen i egg, **papabile** som har sjanser til å bli pave; *esser* ~ være et paveemne **papale** pavelig, *alla* ~ på pavevis, *fig* klart og tydelig **papalina** *f* kaiott, **papalino** pave-ig, ~ *m* pavelig soldat, **papasso** *m* gresk-ortodoks prest, muhammedansk prest; *fig* bandefører, anfører; **papato** *m* pavedomme, paveverdighet; *godere il* ~ føre et herreliv, slå stort på

papaverico (*pl* -ci) valmue-; *fig* sovndyssende, **papavero** *m* valmue, *fig* sovemiddel (*om* *kjedelig* *sak*, *fyr o.l.*), *gli alti papaveri* spissene, pampene, de store kanoner

papera *f* ung gås; *fig* brøler, bommert, forsnakkelse det å snakke bakvendi (*e* bake snakk vendt), *prendere uno* ~ gjøre en bommert (*srl* *om* *skuespiller*), **paperino** *m* Donald Duck, **papero** *m*

ung gasse; *fig* fjols; i *papert menano le oche a bere* egget vil lære hona å verpe.
papesco (pl -chi) pavelig, pave- (sl neds i, **papessa** /pavinne, svak, maktesløs pave
papi(g)lione m sommerfugl
papilla f papill, vorte, **papillare** papill-, vorte-, **papilloso** vortet, med papiller
papiraceo papyrusaktig, papyrus-, **papiro** m papyrus, **papirologia** f papyrologi, **papirologo** m (pl -gi) papyrolog
papismo m papisme; **papista** m. f papist
pappa f oppbløtt brød, brødsuppe, velling, *grot fare la ~ i barnespråk*, spise, *aver ~ i fruttata nel cervello* ha sagitt i hjernen, *mangiar la ~ in capu a uno* være en overlegen, *valer la ~ fatta* vilie ha tingene gjort uten innsats; *trovar la ~ fatta* (fig) komme ng finne tingene gjort av andre, **pappacchione** m sj storeter; **pappacchi** m inv tosk, idiot; **pappafico** m (pl -chi) fippskjegg, gl bramseil, **pappagallisco** (pl -chi) papegoysaktig, **pappagallismo** m etterpiapring, **pappagallo** m papegoye, uringlass, — (*idella strada*) gategutt som sjenerer damer, **pappagorgia** f dobbelthake
pappardella f sl. makaroni; *stare in pappardelle* feste, nyte livet, **pappalardo** m hykler
pappare sam ele, sluke, legge inn, *fig* tjene penger på urettmessig vis, **pappata** f rikt måltid, herre måltid, *fig* urettmessig inntekt, **pappacchi** m inv en som finner seg i alt, godfjott; sl. mygg
pappatore m (f -ince) storeter, fråiser, **pappatoria** f storeting, fråiseri, urettmessig fortjeneste
pappina f velling, *grot* (sl av *lintra*) **pappino** m neds sykepasser, sanitetssoldat, **pappo** m (i barnespråk) brød, fnokk (på løvetann o l), **pappolata** f velling (om mat som er kokt for lenge); *fig* tåpelig snakk, vrøvl, tullprat, **pappolone** m pappone m storeter; *fig* skravlebotte; profitmaker, **papposo** som har fnokk, fnokk-, **pappuccia** f sj toffel hussko
par = paio, pari **para** m paragummi
parabola f lignelse, mat parabel, **parabolano** m skravlebotte, vrøvl, skronemaker, **parabolico** (pl -ci) parabelformet, parabel-, **parabolone** m se **parabolano**
parabordo m fender, **parabrezza** f vindskjerm (på kjøretøy), **parabulio** f med viljeløshet
paracadute m inv, fallskjerm, *fig* redningsplanke, reddende engel, *lancin col ~* fallskjermhopp, **paracadutista** m fallskjermhopper, fallskjermssoldat, **paracalc** m inv innreining på hestevete (som hindrer hesten i å sparke), **paracati** m inv liktorn middel, liktornring, **paracamino** m kaminskjerm, **paracarro** m slabbestein
paracénere m inv kaminforsats, **paracénese** f med punktur, **paracielo** m sj skjermak, himmel; **paracieto**, **paracito** m troster, hjelpesmann (om den helligånd), **paracolpi** m inv stoppekloss, buffer
paracqua m sj paraply
paradello m sl. lang fiskestang, **paradigma** m monster, forbilde, bøyingsmonster, **paradigme**
paradisen f paradislugl, **paradisiaco** (pl -ci), **paradis** sk **paradiso** m paradis ~ *terrestre* Edens hage (og fig), *valer entrare in ~ a dispetto dei santi* ville tømse noe igjennom, trenge seg inn *uccello di ~* paradislugl
paradossale paradoksal, **paradossare** (n) sj hevde, komme med paradokser, **paradossista** m sj paradoksmaker, **paradosso** m paradoks
parafa f (forkortet) underskrift, snirkel, signatur

krusedull, **parafalde** m inv innlegg i fald, Brett (på klær), **parafango** m (pl -ghi) skjerm, skvett-skjerm (på kjøretøy), **paraffa** f, **paraffo** m krusedull (i, som underskrift); se **parafa**, **parafare** (med)underskrive, **parafere**, **parafatura** f medunderskrivning, -underskrift
parafernale, **beni parafernali** hustruens særformue (som ikke inngår i medgiften), **paraffina** f parafin, **parafrazare** omskrive, **parafrazere** **parafrazi** f omskrivning, **parafrase**, **parafraze** m sj omskriver, **parafrazisco** (pl -ci) omskrivende
parafulmine m lynavlleder; **parafuoco** m (pl -chi) kaminskjerm, -forsats, **parafumo** m røykhet
paragambe m inv sport leggbeskytter, **paraggio** m farvann, spøk irakt, egn, gl slekt, familie
paraglossa f zoal palpe
paragoge f gram. tillegg (av stavelse, bokstav), **paragoge**; **paragonabile** som kan sammenlignes, **paragonare** (n) sammenligne (a med), prøve, **paragone** m sammenligning, prøve(stein); likhet; a ~ di in ~ di i sammenligning med, *pietra di ~* prøvestein, *senza ~ (el paragoni)* uten side-stykke
paragrafare inndeile i avsnitt, **paragrafare**, **paragrafo** m paragraf, avsnitt, tegnet §
paralizi f lammelse, lamhet, ~ *infantile* barnelammelse, **paralitico** (pl -ci) lammet, lamslått, **paralytisk**; ~ m paralytiker, **paralizzare** lamslå, lamme, paralysere
parallasse f parallakse **parallattico** (pl -ci) parallaks- **parallela** f parallell; sport bom, **parallelepipedo** m parale epiped **parallelismo** m parallelisme, **parallelo** parallell; ~ m parallell, sammenligning, parallellsirkel, breddegrad, **parallelogrammo** m parallellogram, **paralogismo** m feilslutning, **paralogistico** (pl -ci) som inneholder en feilslutning, feilslutet, **paralogizzare** dra feilslutninger, **paralume** m lampeskjerm
paramagnetico (pl -ci) paramagnetisk, **paramano** m ermeoppslag, mansjeit; **paramento** m sl messeornat, presteskrud, kirkeskrud; skrud
paramegale m kjolssvin, **paramilitare** halvmiliter, militærlignende, **paramine** m inv mar paravan
paramnesia f paramnesi
paramosche m inv flueneti
paranco m (pl -chi) heiscanordning vinv
paraninfo m ekteskapsmegler; **paranoia** f vanvidd, **paranora**, **paranoico** (pl -ci) paranoid, vanvittig, ~ m paranoiker, **paranza** f sl. fiskerbåt
paracchi m inv skylapp
parapalle m inv jordvott, skanse (på skytebane o l) **parapetto** m brystvern, **parapiglia** f tummel, tumult, oppstyr; **parapioggia** f inv paraply **paraplegia** f dobbeltsidig lammelse
parare f pynne, smykke, trekke i skrud; **parare** 2 ta av for (noe), beskytte (da imot), stanse, rekke fram, fore, jage (fe) gjete, *non capisco dove voglia andar a ~* jeg forstår ikke hvor han vil hen; *chi ti para?* hvem forhindrer deg (i å gå)?; ~ i colpi **parere** av slagene, støtene; ~ *la mano* rekke hånden fram, ~ *il sole* ta av for sola, **pararsi da qualcosa** gardere seg imot noe, **pararsi dinanzi a uno** stille seg i veien for en, sperre veien for en
parasartie m inv mar tørt, **parascave** f sl jodisk langfredag **parasole** m sj parasoll
parassita m snylter, parasitt; (animale) ~ snylterdyr; (umori) **parassiti** bilyder, forstyrrelser (i radio), **parassitico** (pl -ci) snylte-; **parassitismo** m snylting, snylteliv, parasittisme

parastatale halvoffisiell, statskontrollert, - m funksjonær ved statskontrollert virksomhet
 parastinchi m inv sport leggeskytter
 parastro farkit pilaster
 parata f parade (også sport); forsvar; bom (over vei); abito di - paradeuniform, galla; fare - di qualcosa stille noe til skue; in gran - i galla (uniform), alla mala - i verste fall; vedere la mala - se at det ender galt, forstå at tingene tar en gal vending passo d. - parademarsj pranzo di - gallamiddag, salone di - stasstue; parata-sche m inv lommeklauff, paratella f sl. fuglenett
 paratia f mar skott, - stagna vannlett skott
 paratiera f vern, forsvar; paratifo m paratyfus
 parato klar, ferdig, parat; - m bekledding, draperi, tapet; pynt, utstyr, (messe)ornat, beddingsblokk, kjølblokk, stabelblokk; carta da pa-rati tapet, paratola f sluse, lem, paratore m dekorator, paratura f utsmykning
 paraurti m inv. stolfanger, arresto con - bufferanslag
 paravento m skjerm Brett (og fig.)
 parca f litt skjebnegudinne, norne; parcare parke-re; vietato - i parkering forbudt; parcella f godtgjørelse, salær, parsell, parcellare parsellere, utstykke, parcheggio m parkering (splass), posto di - autorizzato parkeringsplass, parchezza f parcella f sj. sparsommelighet, larvelighet, måtehold
 parco 1 pl chi sparsommelig måteholden nærig larvelig; parco 2 m (pl -chi) park, parkeringsplass; - automobilistico bilpark; - centrale parkeringsplass ved jernbanestasjon, - della rimembranza minnepark
 pardo m litt leopard
 parecchio adskillig, en god del, temmelig meget, guadagnare - tjene godt; parecchi flere, adskil-lige, noen, temmelig mange
 pareggiabile som kan sammenlignes el. sidestilles, paraggiamento m sammenligning, likestilling, s. destilling, pareggiare (e) gjøre lik, utligne (konto o.) sammenligne, likestille, måle seg med (en) komme opp på siden (av); jevne (ut); le squadre hanno pareggiato kampen endte uavgjort; pareggiato sidestilt, likestilt pareggiatore m (f -ices) en som utligner (etc. se pareggiare); pareggio m utligning
 parelio m astr. bisol, parenchima m cellevev; parenchimatico (pl -ci) parenchimatoso cellevevs; parenti f litt påminnelse, advarsel, oppfordring, parentello (pl -ci) advarende
 parentado m slektskap, slekt, familie, ekteskap, giftermål, parentali m pl minnehøytidelighet, min-nest, parente beslektet; - m slekting, il primo - (litt) Adam; - in secondo (terzo) grado søskenbarn (tremening), - prossimo nær slek-ting, parentela f slektskap, slekt, fig slektskap, parentesi f parentes, (detto) fra - i parentes bemerket; parentesi quadre klammer, parentevole familær, vennlig, kjærlig
 parere 1. (paia) synes, mene vis seg, pare che (med konj.) det synes som om ...; fa quel che ti pare gjør som du synes, che Le pare? hva synes De? ma che ti pare? ja, hva synes du?, mi pare' det synes så! det ser slik ut!; mi pare e non mi pare jeg vet ikke hva jeg skal si, come mi pare etter min mening ..., pare un galantuomo han låter til å være en gentleman, vanno di chiesa per - de går i kirken for syns skyld

parere 2 m mening, skjønn, råd; jur erklæring, betenkning, a mio -, a parer mio etter min oppfatning, i pare di Perpetua kjerringvisdom, sunt folkevett
 parergo m (pl -ghi) tillegg, ekstra utsmykning
 paresi f paresse, lettere lammelse
 paresia f fruen til en peer (se pari)
 paretaio m fuglenett; sted hvor man spenner ut nett til fuglefangst, fig sted fullt av feller, hvor man lett kan bli lurt; parete f vegg; le pareti domestiche hjemmets fire vegger
 paratella f fuglenett
 pargoleggiare (e) være barnaktig, oppføre seg barnslig, pargolezza f sj. barndom; pargolo litt liten, - m lite barn småbarn
 pari 1 lik, like, jevn, jevnbyrdig, merk (fla) - pari un marco era - a sei lire en mark var lik seks lire; essere - alle difficoltà del momento være situasjonen voksen, være på høyde med situasjonen, le stanze sono tutte a un - værelsene ligger alle på samme golv; metter tutti a un - skjære alle over en kam, al - likewise, likeledes på samme måte, al - di likesom, liksom, alla - på samme trinn, sport uavgjort, merk til pari; il cambio e alla - kursen står til pari, non essere alla - di un compito ikke være en oppgave voksen, andare a - con uno holde tritt med en, giocare a - e coffo spille odde og jamne, camminar - - sknde langsomt avsted; copiar - - kopiere slavisk, la strada corre tutta - veien går rett fram, da par suo som den han er, som en mann av hans slag (kan), som det sommer seg en mann som han; trattare uno da - a - behandle en som likemann, del - likewise, esser - (e patta) con uno stå likt med en, være kvitt med en, essere in - stå likt (og fig.) sono - de et er jevnaldrende, far - bli kvitt; numero - like tall, mettersi in - komme å jour, andare di - passo holde tritt (con med), gå hånd i hånd, gå jevnside, saltare a pie - hoppe med samlede ben, rendere - a - betale med samme mynt, gjøre gjengjeld, sotto (alta) - under pari; stare - stå likt, ikke helle (vektskåler, møbler og fig.) stare alla - con uno stå likt med en, stare in - stå likt (vlf fig.), taglia - la stoffa hun skjærer stoffet rett av; tenere una cosa in - holde noe a jour, e tutti - og slik fikk hver sitt
 pari 2 m f likemann, jevning, (i Frankrike) pair (i England) peer, da - a - som mellom likemann, una - (di Francia) en (fransk) pair s hustru; se også paresia un par mio en av mitt slag, min likemann, non aver - , esser senza - ikke ha sin like, være makeles, uten sidestykke
 paria f pair's verdighet, paria m inv paria
 parietale, asso - isseben, parietaria f sl. murplan-te
 parificazione m sj. likestilling, parificare (-ri-) likestille, parificazione f likestilling
 parigina f pariserinne, sl. ovn, parigineria f paris-artikler, parigino parisk, - m pariser
 panglia f par turl hester, spillkort, terningøyne), - di casali (hestespann, render la - gi igjen med samme mynt, gi like for like
 parimente, parimenti likeledes, likeens, i like måte; samtidig pario, marmo - parisk marmor, parisil-labo litt som har et like antall stavelser
 paria f likhet, likestilling; - di diritto likerett, su piede di - på like fot, paritetico (pl -ci), commis-

sione paritetica kommisjon med like mange representanter fra begge sider

parlabile som kan tales

parlamentare parlamentarisk, parlaments parlamentarisk; ~ *m* parlamentar, forhandler parlamentsmedlem, deputert, senator, ~ *v.* (*e*) forhandle, underhandle, parlamentere, **parlamentario** *m* parlamentar, forhandler **parlamentarismo** *m* parlamentarisme, **parlamentarista** *m* parlamentariker, **parlamento** *m* parlament, riksdag, ting

parlante talende, *rum maleri o.l.* talende, meget-sigende; *i ben parlanti* de som snakker sitt språk «*penti un alio*» en høytaler **parlantina** *f* snakkesalighet

parlare tale, snakke, *comunemente parlando* etter vanlig oppfatning, *con rispetto parlando* med respekt å melde, ~ *a gesti* snakke med fakter, geberder; ~ *italiano* snakke italiensk, ~ *l'italiano* snakke italiensk (som fremmedspråk), ~ *in italiano* snakke italiensk (ved et spesielt høve) *non parla più* (fig.) han er død *non mi fare* ~ 'lå meg ikke til å snakke' *persunaggi che non parlano* statister, *parla poco e ascolta assai* e *grammai non fallirai* snakk lite og lytt meget, så vil det gå deg godt, ~ *m* tale, språk

parlata *f* måte å tale på, uttrykksmåte, målføre, dialekt, **parlato**, *cinema* ~ talefilm, *giornale* ~ (i radio) nyhetssending, nyheter, *lingua parlata* talespråk, **parlatore** *m* (*f* -trice) taler, **parlatorio** *m* taleværelse (i kloster o.l.), **parlatura** *f* *se* *parlata* **parlio** *m* stad g snakkting, **parlottare** *v* hviske, tuske, **parlucchiare** (*v*), mumle, hviske

parmigiano fra Parma, ~ *m* parmesanost, parmesaner; *alla parmigiana* tilberedt med smør og parmesanost

parnaso, **parnasso** *m* fig. poesi, diktning, **parnass** *m* par, *mettere a* ~ sammenligne

parocchi *m* inv. skylapp

parodia *f* parodi **parodiare** (*v*), **parodiare** **parodico** (*pl* -ci) parodisk

parola *f* ord, tale, motto, *mi* parole, ~ 'på mitt ord', *barattar una* ~ *con una* slå av en prat med en, *a parole* i ord, i munnen, *parole di colore oscuro* dunkle ord, *domandar la* ~ he om ordet *essere di* ~ være ordholden, *essere di facile* ~ *avere la* ~ facile være skåret for tungebåndet *non farne* ~ ikke si et ord om det, *essere in* ~ *con una* legge i forhandlinger med en; *giocare sulla* ~ love betaling (for gjeld) *in* ~ 'på æresord', *parole incrociate* kryssord, *libertà di* ~ talefrihet, *mai una* ~ aldri et ondt ord, *mettere le parole in bocca a una* legge en ordene i munnen; *mettere una buona* ~ legge inn et godt ord *male parole* fornærmelser, skjellsord, *le parole son femmine e i fatti sono maschi* ord betyr ingen ting, det er handlingene (fakta) som teller, ~ *per* ~ ord for ord *perder la* ~ bli mållos, miste munn og mæle, *pigliare in* ~ *una* ta en på ordet, *spendere parole per uno* legge inn et godt ord for en, *truncar le parole in bocca a una* avbryte en, *e una* ~ det er lettere sagt enn gjort *venire a parole* komme i ordstrid, diskusjon

parolaccia *f* grovt ord, ed, **parolajo** *m* skravlebotte, frasemaker, **paroli** *m* dobbel innsats (i hasard)

paronomasia *f* ordspill, **paronimo** *m* paronym

parossismo *m* feberanfall, heftig anfall, **parossismo** *m* feberanfall, heftig anfall, **parossismo** med trykk på nest siste stavelse, **paroxylon**

parotide *f* orespyttkjertel; **parotite** *f* betennelse i orespyttkjertlene

parpagliola *f* gl. lombardisk mynt

parricida *m*, *f* fadermorder(ske), modernorder(ske), fig. landsforræder; **parricidio** *m* fadermord, modernmord, fig. mord på statsoverhode, landsforræderi

parrocchetto *m* undermersseil (furmast)

parrocchia *f* sogn, sognekirke, **parrocchiale** sogne- ~ *f* sognekirke; **parrocchialità** *f* del å ha med sognet (sognekirken) å gjøre, sogneprestens rettigheter, **parrocchiano** sogne-; ~ *m* sognebarn, **parroco** *m* (*pl* -ci) sogneprest

parrucca *f* parykk, fig. overhaling, omgang, skyllebotte; **parrucchiere** *m* parykkmaker; (dame)frisør, barber, **parruccone** *m* stor parykk, fig. bakstrever

parsimonia *f* sparsommelighet, målehold

parso *se* *parere è* ~ *di* man anså det for riktig

partaccia *f* *fare una* ~ gjøre dårlig figur, ikke holde ord, skjelle ut, lage en scene, *mi ha dato una* ~ han har skjelt meg huden full

parte *f* del, part, side; rolle; parti, part, *parti* (*pl*) egn, trakter, *a* ~ særlig, særskilt; (i teater) avsides, *a* ~ *a* ~ særskilt; enkeltvis, *questa è una cosa a* ~ dette er en sak for seg, *a* ~ *i suoi difetti* bortsett fra hans feil, *essere a* ~ *di qualcosa* ha kjennskap til noe, *da un anno a questa* ~ i det siste års tid; *d'altra* ~ på den annen side for øvrig *dall'altra* ~ på den annen side, *in buona* ~ for en god del; *prendere in buona* ~ oppia i god mening, ~ civile (civil) parti i kriminalsak, *da* ~ til side; avsides, *mettere da* ~ legge til side, *da* ~ *gli scherzi* spøk til side *da questa* ~ fra (til) denne side, denne vei, *da ogni* ~ fra alle kanter, *da* ~ *di uno* på ens vegne, *da* ~ *a* ~ helt igjennom, *da una* ~ på den ene side, *da una* ~ *e dall'altra* på (fra) begge sider, *da* ~ *mia* fra min side, *dare* ~ *di qualcosa a uno* meddele en noe, *da* ~ *di padre* på farssiden, *essere dalla* ~ *del torto* være på urettens side, *far* ~ *di qualcosa a uno* meddele en noe, gjøre en delaktig i noe, *far la* ~ *di* .. spille rollen som .., *fare una* ~ *a uno* gi en en andel, fig. gi en en skyllebotte (se *partaccia*) *far* ~ *di una società* være medlem av en forening, *fare le parti fra A e B* dele noe mellom A og B, *essere giudice e* ~ være part i saken; *in gran* ~ for en stor del, *in* ~ dels, delvis, *la* ~ *del leone* løvens part, brorparten, *la maggior* ~ størstedelen, *prendere in mala* ~ ta ille opp, ta i dårlig mening, *mettere uno a* ~ *di qualcosa* meddele en noe, gjøre en delaktig i noe, *le cinque parti del mondo* de fem verdensdeler, ~ *per* ~ særskilt, enkeltvis; *per* ~ *di uno* på ens vegne, *per* ~ *mia* jeg for min del (part), hva meg angår, *prender* ~ *a (in) qualcosa* ta del i noe, *prendere le parti di uno* tre i ens sted, ta parti for en, ~ .. ~ .. noen .. andre ..; dels .., *spirito di* ~ partiånd

partecipabile som kan bekjentgjøres, distribueres, **partecipamento** *m* deltagelse, meddelelse, bekjentgjørelse **partecipante** *m* deltager; parthaver, **partecipare** (*v*), meddele, bekjentgjøre, kunngjøre, gi (del i), dele ut, distribuere; ~ *a qualcosa* delta i noe, ha el. ta del i noe, ~ *di qualcosa* få sin del av noe, **partecipazione** *f* meddelelse, kunngjøring, bekjentgjørelse, deltagelse, andel, ~ *di matrimonio* meddelelse om inngåelse av ekteskap,

~ *di nascita* meddelelse om et barns fødsel ~ *ugli utili* andel i overskuddet **partecipe** deltagende; ~ *m* deltager

parteggiamento *m* det å ta parti, favorisering, **parteggiante** *m* tilhenger, partisan, **parteggiare** (*e*, *ta* parti *per* for), ~ *per uno* stå på ens side, **parteggiatore** *m* tilhenger, partisan

partenevole *m* dial friskehandler

partenogeneesi / **partenogenese**, jomfrufødsel

partenopeo *litt* napolitansk, ~ *m* napolitaner

partiente *m* en som starter i et løp, **partenza** / *avreise, avgang, sport* start, *avmarsj, essere di* ~ stå i hegrop med å reise, ~ *da fermo* stående start, ~ *lanciata* flyvende start, *lettere in* ~ utgående post, *ordine di* ~ *(sport)* startrekkefølge, *pronto per la* ~ klar til start, *punto di* ~ *(fig)* utgangspunkt

particella *f* liten del, partikkel *og* *sa gram*

participiale *sj* partisipp **participio** *m* partisipp, ~ *di necessita* gerundium

particola *f* *ri* hostie, *gl* liten del, partikkel, **particolare** særlig, enkelt, sær-, egen, merkelig *privat* ~ *m* privatmann, enkelthet, detalj, *m* ~ især, i særdeleshet, **particolareggiare** (*e*) gå i detalj, i enkeltheter, detaljere, **particolareggiato** uforlig, omstendelig, detaljert, **particolarismo** *m* partikularisme, **particolarista** *m*, *f* partikularist, **particolarita** *f* enkelthet, eiendommelighet, **particolarmente** særlig, spesielt

partigiana *f* *litt* sl. lanse, **partigianeria** *f* det å ta parti, partiskhet, **partigiano** partisk, partisan, parti-, ~ *m* partisan, tilhenger, partigjenger

partimento *m* (av)deling, **partire** / (*-isco*) *sj* dele, skille *refl* skilles, **partire** 2 (*av*)reise, starte *(i* løp, *(av)*gå *(tog* *brev* *o* *f*) gå *av* *(skudd)* begynne *om* *vei*, *a* ~ *da oggi* fra i dag *av*, fra i dag å regne, ~ *da qualcosa* gå ut fra noe, ~ *per l'Italia* (av)reise til Italia, ~ *per l'estero* reise til utlandet

partita *f* *sport* parti, kamp, varepost, regnskapspost, parti, *mus* partita, suite, *avreise*, ~ *doppia* dobbelt bokføring, *giocare a* ~ *doppia* spille dobbeltspill, ~ *di giro* (merk) motpost, ~ *d'onore* duell, *una* ~ *a scacchi* et parti sjakk; ~ *semplice* enkel bokføring, **partitamente** særskilt, enkeltvis, en for en, **partitante** som tar parti, ~ *m* tilhenger, **partitario** *m* regnskapsbok, **partitivo** *partitiv*; **articolo** ~ delingsartikkel

partito *m* parti; *pol* parti; bestemmelse, ulvei, middel, *fare un buon* ~ gjøre et godt parti, *ingannarsi a* ~ ta grundig feil, *a mal* ~ i en slem forfatning, *mettere la testa (el cervello) a* ~ komme til fornuft, *mandare a* ~ sette under avstemning, *a nessun* ~ på ingen måte, ikke på vilkår; *prendere un* ~ ta en beslutning, *a* ~ *preso* med overlegg, *il Partito* (fascist) partiet, *al di sopra* *dei partiti* hevet over partiene; *trarre* ~ *da qualcosa* dra fordel av noe, **partitone** *m* et flott parti (*giftermål*), **partitore** *m* deler, fordeler; *mus* *divisor*; **partitura** *f* (for)deling, *mus* partitur, **partizione** *f* (for)deling, skille

parto *m* fødsel, forløsning, barsel, *fig* åndsprodukt, *dalori di* ~ fødselsveer, *donna di* ~ barselkvinne, *un* ~ *della fantasia* en løgn, **partoriente** fødende, barsel-, ~ *f* barselkvinne **partorire** (*-isco*) føde, bli forløst, nedkomme (med), sette til verden, *fig* frembringe, avstedkomme

parusia *f* *ri* Kristi gjenkomst

parvente *tr* synelatende, ~ *m* *gl* utseende; mening **parvenza** *f* *litt* utseende *parvi* *se* *parere*, *parvita*

f *litt* litenhet, *parvolo* *litt* liten; ~ *m* lite barn, småbarn

parziale delvis, partiell, partisk, **fornitura** ~ dellevering **parzialeggiare** (*e*) være partisk, **parzialita** / *partiskhet, tjeneste, gunst*

pascere (*pasco*) beite, gresse, gjete, beite *(og* *fig)*, ~ *uno di qualcosa* (*fig)* spise en av med noe, ~ *uno di erba* trastulla opphøide en med snakk, *loster o.l., refl* (*er*)nære seg (*og* *fig)*, **pascia** *m* pasja, *vivere da* ~ leve som en greve, **pascialato** *m* pasja's verdighet el land, **pasciamento** *m* beiting, gressing, **pascione** *f* rikelig beite; godt beite, *fig* rikelig og god mat, overflod, slaraffenliv, **pascioli**, **pasciuli** *m* *inv* patsjuli (*sl*, *parfyme*), **pasciuto** *se* **pascere** ~ *adj*, *ben* ~ lei, veinæret **pascolare** (*a*) beite, gresse, fore på beite, *refl*, *sj* nyte, **pascolatio** beite-, **terreno** ~ beitemark, **pascolo** *m* beite, *fig* næring

pasqua *f* påske; ~ *di ceppo* jul, *contento come una* ~ sjeleglad, kisteleglad, *dar la buona* ~ ønske god påske, *piender la* ~ skifte og gå til alters *(i* påken), ~ *di rose* pinse, *far la* ~ feire påske, **pasquale** påske-, **pasquarosa** *f* pinse, **pasquella** *f* heligtrekongersfest

pasquinata *f* satire, nidskrift, smedeskrift

passa *fam*, *dieci e* ~ over ti, **passabile** som kan passeres, antagelig, tåle ig, **passabel**, **passacaglia** *f* **passaglio** *m* *mus* passacaglia (*sl* *dans*),

passaggero *m* *se* **passaggero**, **passaggio** *m* gjennomgang, passasje, passering, overgang, jernbaneovergang, omposering, *ti* *football*, *passing* gjennomreise, gjennommarsj, *litt*, sted, **passus**; **passajerfrakt**, **chiodere un** ~ be om kjøreløst hel, be om «lift»: *dare un* ~ gi en lift, *di* ~ tilfeldig, midlertidig, *detto di* ~ i parentes bemerket; *essere di* ~ være på gjennomreise, ~ *a livello* planovergang, *il gran* ~ den siste reis, døden; ~ **pedonale** fotgjengerovergang

passamanio *m* possementmaker; **passamaneria** *f* possementsfabrikk, possementier, possementmakerarbeid, -forreining, **passamano** *m* possement, besetning (*ibånd, border, frunser, tresser* etc) *del* å sende, gå fra mann til mann, hånd til hånd

passamezzo *m* sl. dans

passamontagne *m* *inv* sl. teltstiltende ull-lue

passando, *m* ~ i forbifarten; **passante** forbipasserende, **passaporto** *m* pass, reisepass

passare (*intransitiv*) / **passere**, gå forbi, gå fram, gå over (*a* til); gå (*om* *tid*), trengte igjennom, gå gjennom, *entredere* *om* *la* bli vedtatt, rykke opp, bli rykket opp, stå til eksamen, (*transitiv*) **passare**, gå over, sette over, overskride, gå forbi, overgå, flytte, rykke opp (*elev*), overhale, innhente, gjennomføre, tilbringe (*tid*), rekke (*en* *noe*); ~ *per le armi* henrette (soldater) ved skyting, ~ *avanti* gå fremad, ~ *avanti a uno* gå foran en, ~ *capitano* bli forfremmet til kaptein; ~ *da uno* sitte innom en (*på* *veien*), ~ *da qui* gå denne vei, her forbi, ~ *(uno, a un esame* (*la* *en*)) bestå til eksamen, *far* ~ *al di la* fore over, **passata** *la festa* *gabbaio* *la* *santa* (*om* *rent*) utakk er verdens lønn, ~ *in giudizio* (*jur*) få domskraft; *mi vuole* ~ *il pane*? vil De sende meg brødet?; ~ *per intelligente* gå for å være intelligent; ~ *in rango* tre på plass, **passarsela** *bene* befinne seg vel, *se la passa* *benone* han har det strålende, **passarla** *lucia* komme helskinnet fra det, *in* **passando** i forbifarten, **passarsi di una cosa** avholde seg fra noe

passata *f* gjennomgang regnbyge, -skyll pure, mos; gjennommarsj; *dare una ~ alla lezione* lese raskt igjennom, «ose» igjennom leksen; *di ~* tilfeldig, i farten; *a tutta ~* alltid, stadig vekk, ~ *di mele* epimos; **passatella** *f* sl. lek (ved drikkegilder), **passatempo** *m* tidsfordriv; **passatini** *m pl* sl. makaroni; **passatista** *m. f* en som forherliger fortiden; tradisjonell kunstner

passato *se: passare; ~ adj* tidligere, forbigangen avblomsret; fordervet (*mat.*) *foto.* overeksponert, *una (donna) passata di età* en eldre dame, *maglia passata* maske (*i strikketøy*, som trekkes løst over, ~ *m* fortid, puré, mos; ~ *prossimo* perfektum, ~ *remoto* passé simple (*defini*); ~ *di patate* potetpuré, potetstappe, *per lo ~* tidligere, **passatoia** *f* (golv)løper, **passatoio** *m* stein til å va over på; gang, korridor, (golv)løper; **passatore** *m* ferjemann, hjelper, en som hjelper en annen over grensen; *sj.* forbigående; *il Passatore* berømt banditt (sl. Gjest Baardsen); **passatoite** eldre, aldrende; **passatura** *f* stopping (*trøy*)

passavanti *m inv* mar sidedekk, **passavia** *f* inv viadukt; **passavogare** *ro* av alle krefter (med alle årene), **passavolante** *m* hurtig maskin

passaggero forbigående, flyktig, ~ *m* passasjer, **passaggiere** (*è*) spaser, lunke avsted (*til hest, i vogn*), spaser igjennom, ~ *un cavallo* leie en hest (*imposjonere*); **passaggiata** *f* spaseretur; gangsti, promenade tur, ~ *in carrozza* kjøretur; ~ *a cavallo* ridetur; ~ *militare* utmarsj; *fig* lett krigsopera sjon; **passaggiatore** *m (f -ince)* spaserende, tur går; **passaggiere** *se: passaggero*; **passaggio** *m* spaseretur, spaservei, gangsti, promenade, turfolk, spaserende mennesker, *andare a ~* spaser, gå tur

passera, *uva* ~ rosin, tørket drue, ~ *f* hunspurv, **passeraceo** spurve-, **passerato** *m* spurvekvitter, *fig* snakk, skvalder, **passarella** *f* gangbru, klopp; vandgang; kommandobru, **passero** *m* spurvekvitter; *fig* snakk, surr, **passero** *m* spurv; (*pesce*) ~ flyndre; **passerotto** *m* småspurv, *fig* bommer, lett gåte **passetto** *m* smyg (*i kortspill*)

passibile som kan tåle (*di qualcosa* noe); *è ~ di carcere* han kan idømmes fengselsstraff; **passibilità** *f* det å kunne tåle

passiflora *f* pasjonsblomst

passim på flere steder, her og der, **passim**

passino *m (te)st*

passio *m* *nl* Kristi lidelseshistorie, **passionale** lidenskapelig, lidelses-; ~ *m* lidelseshistorie; bok som inneholder de kristne martyrs lidelseshistorier, **passionalità** *f* lidenskapelighet, **passionario** *m* bok som inneholder martyrenes el. Kristi lidelseshistorie(r), **passione** *f* lidelse, pasjon, lidenskap; ~ *del giuoco* spillegalskap, *la settimana di ~* den stille uke, *prendere ~ per qualcosa* bli lidenskapelig innfattet i noe, **passionale** *m* pasjonsblomst, **passionista** *m* sl. munk

passista *m. f* deltaker i utholdenhetsløp

passito, (*vino*) ~ rosinvin

passivante gram som gjør passiv (*om partikkelen -ti*) **passività** *f* passivitet, merk *passivum*; **passivo** passiv, uvirksom; ikke innbringende, som går med tap, ~ *m* gram passiv, *passivum*, *passiva* **passo** 1. tørket, *uva passa* rosin(er), **passo** 2. *m* skritt, gang, skrittgang; gjennomgang, (fugle)trekk, akselavstand; (skruer) stigning, *liti* sted, **passus**; geogr **pass**; ~ ~ gradvis, *a ~* i skrittgang, *al ~* 'sakte fart' gangfart' *a ~ di*

carica stormskritt, *far due passi*, *far quattro passi* ta en liten tur, *far passi da gigante* gå fram med sjumilsskritt; *fare i propri passi* ta sine forholdsregler; ~ *falso* feiltrinn, *far un ~ presso le competenti autorità* henvende seg til pågjeldende myndigheter; ~ *di lumaca* sneglefart, *mouvere i primi passi (fig)* gjøre de første skritt; *film a ~ normale* film av normal bredde, *ad ogni ~* rett som det er, overalt; ~ *di parata* parademarsj, strekkmarsj, *film a ~ ridotto* smalfilm; ~ *romano* strekkmarsj, ~ *di strada* vanlig marsj, *studiare il ~* sette farten opp; *uccello di ~* trekkfugl, *andare a ~* *duomo* kjøre i gangfart

passolino tørket; *uva passolina* rosin(er)

passonata *f* gl. påleverk, **passone** *m* gl. på

pasta *f* deig, pasta, makaroni; kake; patina, klister; masse; *pasta asciutta* makaroni, ~ *al brodo* suppe med makaroni; ~ *in burro* makaroni med smør og revet ost; ~ *frolla* butterdeig; *aver le mani in ~* være med på noe, ha fingrene med i spillet; ~ *al sugo di carne (di pomodoro)* makaroni med kjøttsaus (tomatsaus), ~ *all'uovo* makaroni hvis deig er tilberedt med egg, *uomo di buona ~* snill, godlyndt mann, *uomo di ~ frolla* vek, karaktersvak mann; *uomo di grossa ~* grov, udannet, dum mann

pastaio *m* en som lager, selger makaroni, **pasta-scuitto** *f* makaroni (uten suppe kraft)

pastecca *f* los talje

pasteggiabile bord-, mat-; *vino ~* lett bordvin, **pasteggiare** (*è*) spise (*la qualcosa* noe); spise litt, småspise; *vino da ~* bordvin

pastellista *m. f* pastellmaler, **pastello** *m* pastell, *pittura a ~* pastellmaleri

pastetta *f* pannekakedeig, *fig* uregelmessighet, svindel, maskepi, **pasticca** *f* pastill

pasticceria *f* konditori; konditorvarer, **pasticciato** tilsatt smør, parmesanost og kraft, **pasticciere** *m* konditor, **pasticcinato** *m* omvandrende kakeselger; **pasticcino** *m* sl. fylt kake, **pasticcio** *m* postei, grateng, *fig* fuske, mismask, kludder; vanskeighet, komplisert sak; **pasticcione** *m (f -ona)* svindler, fusker

pastificio *m* makaronifabrikk

pastiglia *f* pastill

pastinaca *f* pastinakk piggrokke

pasto *m* måltid, mat, for, foring, *a ~* ved måltidene, *fuori ~* utenom måltidene, *a tutto ~* (*fig*) uopphørlig, alltid, i massevis, *esser di poco ~* være småtærende, *stare al pasto* ikke spise utenom måltidene, *vino da ~* bordvin, *dare in ~ al pubblico (fig)* gjøre kjent, spre for alle vinder (*hemmelighet o l*)

pastocchia *f* logn(historie), dikt, lurei, **pastola** *f* stor fotenke fotankel på der *fig* hending

pastore *m* klivann, klirre, *fig* avisartikkel som fremstiller politiske begivenheter gjennom utenlandske pressekommentarer

pastora *f* gjeterjente, hyrdinne, **pastorale** gjeter-, hyrde-; ~ *m* biskopstav, ~ *f* *nl* hyrdebrev (*fra biskop*), *liti* hyrdedikt; **pastorale**, **pastore** *m* gjeter; *fig* hyrde, ~ (*evangelico*) protestantisk prest, **pastor**; *il Buon Pastore* den gode hyrde, *il Sommo Pastore* paven, **pastoreccio** gjeter-, hyrde-; **pastorella** *f* gjeterjente, hyrdinne, sl. bløt ost; *liti* hyrdesang **pastorello** *m* gjetergutt, **pastorelleria** *f* hyrdedikt (*isl. neds*), **pastorizio** *sj* se *pastorale* *sole* ~ denaturert salt (*til dyrefor*)

pastorizzare pasteurisere, **pastorizzazione** *f* pasteurisering
pastosità *f* bøyhet, mykhet; søthet, sødme, **pastoso** deigaktig, bløt, myk; (*om vin*) søt
pastrano *m* tung kappe, uniformsfrakk, militærfrakk
pastricciano *m* godmodig, hjelpsom person
pastume *m* deigmat, brødmat, *sj* klørere (*til* hans)
pastura *f* beite, (*jaktspåk*) møkk (*etter* vilt), *menar* loche *m* — gjøre noe låpelig el. unyttig, **pasturare** beite, føre på beite
patacca *f* skilling, Nekk, *spøk.* ordener (*på* brystet, *non valet una* — ikke være verdt to danske skilling, **patacone** *m* (*f* -*anna*) dagdriver, tykksak, sjusket person, gammelt stort lomueur; falsk mynt, *spøk.* orden(ssjerne)
pataffione *m* (*f* -*ona*) tykksak, kloss
patarasso *m* kalfaejern
patassio *m* sammensurium, rot, oppløp, spetakkel
patata *f* potet, *patate* friske stekte poteter, *patate da seme* settepoteter, *spirito di* — potetsprit, *fig.* flau vits, **patataio** *m* potetselger
patatruc bums!; — *m* krakk sammenbrudd, kraftsats i tale, **patatucco** *m* (*pl* -*chi*) dial. kloss(major), **patella** *f* sl. musling
patema *m* lidelse, smerte, sorg
patena *f* ta. terken til nattverdsbrød, **patene**
patentare (*e*) patentere; **patente** *lit.* åpenbar, tydelig, (*lettera*) — åpent brev, kunngjøring, — *f* patent, diplom, tilatelse, bevis, sertifikat, — *di guida* kortkort, *dar la* — *di ladro a uno* (*fig.*) skjelle en offentlig ut for en tyv; **patentino** *m* midlertidig sertifikat (*til kjøretøy*); midlertidig jaktkort, tillatelse for kortere tid
pater *m* *recitare un* — lese et fadervår
patera *f* hist. offerskål (*til offerdyrets blod*)
pateracchio *m* *spøk.* overenskomst; avtale om giftermål, **paterasso**, **paterazzo** *m* bardun, **pateraccio** *m* fingersvull, svullefinger, **paterino** *m* hist. kjetter, bannlyst person
paternale faderlig; — *f* straffepreken, **paternalità** *f* farskap, faderverdighet, (*på dokument*) fars navn *lit.* forfatterskap, *Vostre Paternità* fader (tittel til geistlig), **paterno** faderlig, kjærlig, *zio* — farbror, **paternostro** *m* fadervår; rosenkransperle, *sapere una cosa come si* — kunne noe ut og inn, *il* — *della scimmia en serie* eder
patetico (*pl* -*ci*) patet. sk.
patibile som kan tåles, **patibolare**, **forria** — forbryterfjes, **patibolo** *m* galge, skafott, *fig.* lidelse, **patimento** *m* lidelse
patina *f* pat. na. belegg på tungen, **patinare** overtrekke, patinere, *la lingua è patinata* tungen er belagt, **patinatura** *f* patinering
patire (*-isco*) lide, — *di qualcosa* lide av noe, **patito** lidende, skrantende, sykelig; — *m* smektende i beder, kjæreste
patogenesi *f* patogenese; **patogeno** sykdomsfremkallende, **patogen**, **patologia** *f* patologi, **patologico** (*pl* -*ci*) patologisk, **pezzo** — anatomisk preparat, **patologo** *m* (*pl* -*gi*) patolog
patos *m* lidenskap, **patos**
patrasso, *andare a* — krepere, dra til helvete, *mandare a* — sende til helvete, pokker i vold
patria *f* fedreland, fødeby; *la madre* — moderlandet, **patriarca** *m* (*pl* -*chi*) patriark; **patriarcale** patriarkalsk, **patriarcato** *m* patriarkat
patricida *etc.* se *parricida* *etc.*, **patrigno** *m* stefar, **patrimoniale** vedrørende fedrearven, **patrimonial**

patrimonio *m* arv, fedrearv, arvegods, formue, — *intellettuale* åndelig arv; **patrio** se. *padrino*
patrio fedrelands-, fars-; *amor* — fedrelandskjærlighet; **patria potestà** fadermyndighet, foreldremyndighet
patriot(i)a *m* patriot, landsmann; **patriottardo** *m* falsk patriot, **patriottico** (*pl* -*ci*) patriotisk, **patriottismo** *m* patriotisme, fedrelandskjærlighet
patristica *f* lære om kirkefedrene, **patriziato** *m* patrisiat, patrisierstand, **patrizio** patrisier, *m* patrisier; **patizzare** ligne sin far, ta etter faren
patrocinante *m* forsvarer (*srl. jur.*); **patrocinare** forsvare (*srl. jur.*), beskytte, **patrocinatore** *m* (*f* -*trice*) forsvarer, **patrocinio** *m* forsvar, beskyttelse, *causa con gratuito* — (*jur.*) benefisert sak
patrologia *f* lære om kirkefedrene, **patrologi**
patrona *f* bestyrelsen, skytshelgen; *sekn* patron, **patronale** patronats-, **patronato** *m* patronal, patronatsrett, beskyttelse; — *scalistico* institusjon som yter gratis læremidler til fattige skolebarn, **patronessa** *f* beskytterinne, **patronimico** (*pl* -*ci*) patronymisk, avledet av farens navn, — *m* patronymikon; *nome* — patronymikon, **patrono** *m* beskytter, skytshelgen, patron
patta *f* uavgjort spill, patt; lommeklaff, hake (*på* anker), *esser* — være kvitt; være patt, *fare* — gjøre opp (*regning o l.*), sette patt (*i* sjakk) **pattare** spille uavgjort, patt, bli kvitt, gjøre opp
patteggiabile som det kan forhandles om, **patteggiamento** *m* forhandling, **patteggiare** (*e*) forhandle (om), **patteggiatore** *m* (*f* -*trice*) forhandler
pattinaggio *m* skøytelep, skøytebane, — *artistico* kunstop — *a coppia*, — *a due* parlep, **pattinare** gå på skøyter, **pattinatore** *m* (*f* -*trice*) skøyteleper
pattinetta *f* løpehjul, sparksykkel, **pattino** *m* skøyte, rulleskøyte, landingsmer (*på* fl.) **pattino** *m* pongten robat
patto *m* pakt, overenskomst, betingelse, *a* — *che* på betingelse av at ... forutsatt at ...; *a ogni* — for all del, for enhver pris, *a nessun* — på ingen måte, ikke på vilkår; *venire a patto* komme til enighet; kapitulere, overgi seg
pattona *f* grøt av kastanjemel, overkøkt, tykk suppe, **pattonale** *m* en som selger pattona
patuglia *f* patrulje, *essere di* — være på patrulje, **patugliare** (*li*) *sj* patruljere
pattuire (*-isco*) forhandle (om), slutte overenskomst (om), **pattuito** avgjort, besluttet, bestemt; **pattulazione** *f* *jur.* overenskomst
pattumajo *m* gatefeier; søppelmann, **pattume** *m* søppel, **pattumiera** *f* søppelkasse, -bøtte
patullare kaste, leke med, *refl.* more seg, ha det artig, *patullarsi uno* ha en til beste
paturn(i)a *f* (*srl. pl.*) dårlig lune; *aver le paturn(i)e* være i dårlig humør
pauperismo *m* fattigonde, pauperisme
paupulare *pau.* kakie *om* påfugl
paura *f* redsel, frykt, angst, *aver* — *di* være redd for; *far* — *a uno* gjøre en redd, skremme en, *da far* — skrekkinngydende, forskrekkelig, **pauroso** fryktsom, engstelig, fryktingydende, skremmende
pausa *f* pause, **pausare** pausere, lage pauser, **pausario** *m* hist. leder av roerlag, båtmannskap
pavara *f* sl. gammel dans
paventare (*e*) være redd (for), være sky, **paventoso** fryktsom, fryktingydende
pavare (*e*) *mar.* smykke med flagg, *fig.* utsmykke
pavata *f* skanseledning, lønning, se også

impavesata, pavese fra Pavia, pavese 2 m flaggut-smykning på skip, skipsflagg, hist skjold.
pavido litt fryktsom, engstelig
pavimentare (é) legge golv (i); brulegge; *pavimentazione* f golvlegning, brulegning, *pavimento* m golv; brulegning
pavonazzetto m sl fiolett marmor; *pavonazzo* fiolett, *pavoncella* f vipe; *pavone* m påfugl, fig forfengelig person; *pavoneggiare* (é) refl bryste seg, *pavoniccio* sj fiolett
pazientare (é) ha tålmodighet; *paziente* tålmodig, utholdende; ~ m pasient, *pazienza* f tålmodighet, utholdenhet, livsnor (på munkekappe)
pazzacchione m (f -ona) spasmaker, galning, *pazzamente*, ~ *innamorata* vanvittig forelsket, *pazzeggiare* (é) gjøre dumheter, galsskaper, *pazzerello* m gal, *pazzerellone* m spasmaker; galning, *pazzeria* f galshus, *pazzesco* (pl -chi) forrykt, gal, *pazzia* f galsskap *vanvido av sinn fare una* ~ gjøre noe vanvittig, *pazziaccio* litt forrykt, halvgal, *pazzo* gal, vanvittig, forrykt, avsinndig, ~ m vanvittig, galt; *acqua pazza* skvip, andar ~ *di qualcosa bli*, være gal eller noe, *darsi alla pazza gioia* slå seg løs
peana f litt Apollon-hymne, fig seierssang
pebrina f sl sykdom på silkeorm
pecari m inv sl amerikansk villsvin
pecca f feil, mangel, *peccabile* syndig, *peccabilità* f syndighet, *peccaminoso* syndig, syndefull, *peccare* (é) synde, feile, *peccato* m synd, feil; *che ~* 'så synd' e gran ~ *che* ~ det er virkelig synd at ~, *brutto quanto il* ~ stygg som arvesynden, ~ *di commissione* synd, ond gjerning, ~ *di gioventù* ungdomssynd; ~ *mortale* dødsynd, ~ *di omissione* unnlatelsessynd, *il* ~ *originale* arvesynden, ~ *veniale* tilgivelig synd, *peccatore* m (f -trice) synder
peccia f bie, *peccione* m drone
pece f bek; ~ *greca* harpiks, kolofonium, *esser macchiati della stessa* ~ være av samme ulla, *pecetta* f beklaster, fig påtrengende person, plageånd, *mettere una* ~ *a qualcosa* lappe noe
pechinense m pekingeser, *pecioso* sj (til)beket
pecora f sau; fig sau, fe; *pecoraggine* f fåreitet, krypende vesen, trellesinn, *pecoraio* m sauegjeter, *pecorame* m saueflokk (og fig), *pecoreccio* saue-, ~ m intrige, vanskelighet, rot, forvirring, *pecorella* f liten sau, sl får, skumbølge, bolgeskum *meteor* lammesky, *il mare fa pecorelle* spoen skummer, *una* ~ *smarrita* et fortapt får, *pecorello* pl -chi saue saueaktig *pecorile* saue saueaktig, ~ m sauekve; *pecorino* saue-, ~ m lam, sauemøkk, sauelort, smaleperle(r), (formaggi) ~ sauemelkost, *pecora* m sau (og fig), *pecorone* m stor sau (og fig) *pecorume* m fåreitet, fig saueflokk
pectolítico (pl -ci) pektinspaltende
peculato m tilvending av offentlige midler, underslag
peculiare eiendommelig, spesiell, egen, *peculiarità* f eiendommelighet, egenhet, *peculio* m spareskilling, gl lomme penger
pecunia f sj penge, mynt; *pecuniario* pekuniær, penge-, *pena pecuniaria* pengebot
pedaggio m bompenger, brupenger o.l., *pedagaa* f lverrspann (til d ta spennstak i,
pedagogia f pedagogikk, *pedagogico* (pl -ci) pedagogisk, *pedagogista* m f (yrkes)pedagog, pedago-

go m (pl -ghi) (hus)lærer, pedagog, *pedagogizzare* være pedagogisk, *pedagogisere*
pedalare trå (pedalene), sykle, *pedalata* f irakk på pedalen, *pedals* bevegelse, *pedale* m pedal (sykkel, symaskin o.l.), tekn (skomakers) kneiser, stamme, stilk, *pedaleggiare* (é) bruke pedalen(e), trå, sykle, *pedaliern* f pedaler, pedalsett, (orgel-)pedal, *pedalina* f typ digelpresse, *pedalino* m liten pedal, dial sokkelest
pedana f lite teppe, sengeforlegger, sport springbrett, tribune, brett, opplegg (på tøy), ~ *da letto* sengeforlegger, *pedana* m sj bot stamme
pedante pedantisk, ~ m pedant, gl lærer, *pedagog*, *pedanteggiare* (-te-) være pedantisk, *pedanteria* f pedanteri; *pedantesco* (pl -chi) pedantisk, *pedantesse* f pedantisk dame
pedata f fotspor, fotrinn, spark, *pedemontano* som bor ved siden av fjellet; sj ~ *piemontese*
pederasta m pederast, *pederastia* f pederasti
pedestre fot-, til fots; fig hverdagslig, triviell, tarvelig, beskjedent, *pedestremente*, *imitare* ~ et terligne slavisk
pediatra m barnelege, *pediatria* f pediatrikk, lære om barnesykdommer, *pediatrico* (pl -ci) ospedale ~ barnehospital
pedica f gl fotspor, *pedicello* m bot stilk
pedicolare, *martha* ~ lusesyke; *pedicare* m inv (fot)pleie(r), *pedidio* anat fot-, *pedignone* m frosthyll (på fot), *pediluvio* m fotbad, *pedina* f dambrille; (i sjakk) bonde; fig kvinne av «unge stand»; *muovere una* ~ (fig) gjøre et trekk, et forsøk foreta et skritt, *pedinamento* m skygging, *pedinare* følge eller skygge *pedisequo* som følger slavisk, slavisk etterlignende, *pedivello* f pedalarm på sykkel
pedometro m skritt-teller, *pedonaglia* f gl fotsoldater, infanteri; *pedonale*, *passaggio* ~ fotgjengerovergang, *pedone* m fotgjenger, gl fotsoldat
peduccio m labb (sl av gris) konsoll; fotstykke, *pedula* f sl sko (til klaring) *pedule* m strømpfot, sokkelest, *essere in peduli* være på sokkelesten, *peduncolare* stilkformet; *peduncolato* stilket, *peduncolo* m stilk
pegumoidi f imitert lær, *pegaseo* som hurer til *pegasus*, diktningen, *pegaso* m pegasus
peggi f sj najade, elvenymfe, kildenymfe
peggio inv verre, verst, *il* ~, *la* ~ det verste, a ~ *andare* i verste fall, al ~, alla ~ det pegg i verste fall, alla ~ dårlig, sjusket, uvørent, *aver la* ~ trekke det korteste strå, bite i gresset, *bisogna contare col* ~ en må innstille seg på det verste, *c'è di* ~ der er det som verre er, *il* ~ *è che* .. det verste er at ...; *di male in* ~ verre og verre, *peggioramento* m forverring, *peggiore* (l) forverre, forverres, *peggiore* m forverrende, nedsettende; ~ m ord med nedsettende betydning, *peggiore* verre, *il* ~ det verste
pegno m pant (og i lek), (i spill) innsats, *mettere* ~ stille pant, *mettere qualcosa in* ~ pantsatte noe
pegola f bek, *pegoliera* f bekgryte, -kokeri
pelacane m simpel, vulgar person; *pelaghetto* m liten sjø, dam, *pelagianesimo* m sl pelagianisme, *pelagico* (pl -ci) hav-, *pelagione* f sj se *pelatura*, *pelago* m (pl -ghi) litt hav
pelame m hår, pels; *essere dello stesso* ~ være av samme ulla, *pelandrone* m dial dovenpels, dagdriver, dogenikt, *pelapoli* m inv dogenikt
pelare (é) plukke, ribbe (fugl) rive hår, fjær av skrelle (frukt) spåk klippe (håret), fig ribbe (for

penget, *refl.* miste håret, pelsen, *prendere una gatta a ~* ta seg vann over hodet, komme i vanskeligheter, *pelargonio m* pelargonium, *pelasgica (pl -ci)* pelagisk

pelata f ribbing, plukking, *spøk* skallethet, måne; *dare una ~ a* ribbe, plukke, *pelato* ribbet, plukket; *spøk* skallet; *pelatura f* plukking, ribbing, avrivning skrelling

pellaccia f dår ig lær, hud, *fig* dårhg papir (mann, lat, ulysten guttestamp; *aver la ~ dura* være hårdhudet, hårdfor, *pellagra f* pellagra, *pellagroso* som lider av pellagra; *pellais m* buntmaker, skinnhandler, garver, *pellame m* skinn, lær, *pellanda f* vid (pelsforet) kappe

pelle f hud, lær, skinn; *non capire nella ~* være ellevill av glede; *far la ~ a uno* slå en i hjel, *far la ~ lustra* bli fet, *far la ~ d'oca* få gåsehud, *ci giocherai la ~* det skulle jeg våge (vedde) skinnen på, *italiano per la ~* italiener til fingerspissene, 100% italiener, *rimetterci la ~* sette livet til, *salvar la ~* redde skinnen, *~ scamosciata* vaske-skin, *non stare nella ~* være ellevill av glede, *~ tergicristalli* pusseskin, *ne va della ~* det gjelder livet; *valer la ~ di uno* vente for meget av en

pellegrina f kvinnelig pilgrim; *petenne*, stor krage, kragekappe, *pellegrinaggio m* pilgrimsferd, valfart, pilgrimsflokk, *andare in ~* dra på pilgrimsferd, *pellegrinare* valfarte; vandre, streife omkring, *pellegrinazione f* valfart, *pellegrino m* pilgrim, *~ adj* se *peregrino*

pelletica f slapp, hengende hud, hudfold, visent kjøtt med hud (av slakt), *pelletteria f* lærvare, skinnvare; lærvareindustri, lærvareforretning, *pellettieri m* skinnvarehandler, -fabrikant, *pellicano m* pelikan; glassbeholder med lang krum hals, tang til å trekke tenner med

pellicceria f pels-, skinnhandel, buntmakerforretning, *pellicceria pels-*, skinnvarer, *pelliccia f* pels, pelskåpe, pels, *pellicciaio m* buntmaker, *pellicciaio m* pelsverk, skinnvarer; *pellicciare sj* se *impellicciare*, *pellicciere m sj*, buntmaker, *pelliccione m* vid pelskåpe), *pellicino m* snut (på sekk, ruse o l; liten blære, vable (i huden)

pellicola f hne, film (strimmel)

pellirossa m f (pl -te) rødhud

pellucido litt halvt, delvis gjennomskiktig

pelo m hår, hårag, *pelo c* på *alto*, *fig* hårsbredd, *tekn.* revne, spalte, sprekke, *andare al ~* passe på håret, på en prikk, *avere il cuore con tanto di ~* være meget hårdhertet, *cercare il ~ nell'uovo* være overkritisk, pirkete; *essere a un ~* være like ved, *essere dello stesso ~*, *essere d'un ~ e d'una buccia* være av samme slaget, samme ulla, *esser tondo di ~* være tungnem, treg, *~ dell'acqua* vannspeil, *contro ~* mot hårene, *fare il ~ e il contropelo* barbere med og mot hårene, *fig* baktale en grundig, *non aver peli sulla lingua* tale åpent og like fram, ikke legge fingrene mellom, *ci mancò un ~ che io ~* det var nære på at jeg ..., *esser di primo ~* være en grønnskolling, bare ha dun på haken, *lasciare il ~ a uno* stryke en med hårene, smiske for en, *levare il ~* være fryktelig, hårreisende (om slag, fornærmelser o.l.), *non torcere un ~ a uno* ikke krumme et hår på ens hode; *per un ~* like ved, på et hengende hår

pelosita f hårethet, hår, *peloso* (be)håret, *carla pelosa* falsk hjelpsomhet, hykleri

pelota f sl. ballspill, *pelotaro m* en som spiller, *pelota pelottone m* avdeling, tropp, *pelia f* hist. sl. skjold, *peltasta m* soldat med pelia, *peltato* bevæpnet med pelia

peltra m min raffinert tinn

peluria f dun; *peluto* håret, dunet; *petazzo m* lite hår

pelvi f inv. anat. bekken, *pelvica (pl -ci)* bekken-

pena f straff, smerte, bekymring, *darsi la ~ di* gjøre seg den umak å ..., *fa ~ a sentire* det er sørge å høre, *a mala ~* med nød og neppe, *~ di morte* dødsstraff, *~ pecuniaria* botestraff, pengebot, *a ~*, *sotto ~* under boteansvar, under straffeansvar, *pigliar ~ per*, *stare in ~ per* være bekymret for, *patire le pene del purgatorio* lide heivetes kvaler, *uscir di ~* bli lettet for smerte, bli forløst, dø, *valer la ~* være umaken verdt, *~ la vita* under dødsstraff

penale straffbar, straffe-, *codice ~* straffelov, *~ f* bot, botestraff, *penalista m* strafferettsadvokat, *penalita f* straff, straffarbeid, *punto di ~* (sport) straffepong, *penalizzare gi*, legge bot, mulktene, *penalizzazione f* mulkttering, *sport* (det å gi) straffepong), straffespark

penare te, lide, *far ~* vekke medlidenhet, skjære i hjertet

penati m pl penater, husguder, *fig* bopel

pencolare te, vakle (og *fig*)

pendaglio m hengende pynt, nedheng, kårdeheng, *~ da forza* forbryter, *pendente* hengende, svevende, ivilrådlig, uavgjort, under behandling, *~ m* orering, -dobb; *~ f* sl. fiskegarn, *la torre ~* det skjeve tårn, *pendenza f* helling, skråning, det å være uavgjort, under behandling (sak o l), ubetalt regning, gjeld, *fig* og merk mellomværende, *regolare la ~* gjøre opp mellomværende, *pendere* henge, helle, krenge, sveve, true, være uavgjort, under behandling, *pendice f* helling, skråning, *pendio m* helling, skråning, *a ~* på skrå

pendola f pendelur, *pendolinista m* en som foretar pendelforsøk, *pendolo* hengende, pendlende; *~ m* pendel, (oddsnor), *orologio a ~* pendelur, *pendoloni* hengende, pendlende; *pendone m* hengende pynt, nedheng, geheng, festong, *pendulo litt* hengende

pene m anat. penis, *penepiano m* geol. penepian

penoso m frynser (på enden av en vei)

penetrabile gjennomtrengende, gjennomtrengbar, *penetrabilità f* gjennomtrengelighet, *penetrare m* sl. pl. det innerste rom, *fig* det innerste, det allerheiligste; *penetramento m* sj. det å trenge igjennom, *penetrante* gjennomtrengende, *penetrare (pe-)* gjennomtrengende, *fig* trengende inn i, forstå, *penetrarsi di qualcosa (fam.)* bli overbevist om noe; *penetrativa f* skarpsindighet, *penetrativo* gjennomtrengende; *penetrazione f* det å trengende igjennom, trengende inn, *fig* skarpsindighet

penice f pram, *penicillina f* penicillin

peninsolare peninsulær-, halvøy-, *penisola f* halvøy, *penitente* angrende, angerfull, botferdig, *~ m* skriftebarn, *penitenza f* bot, anger, straff, *mettere in ~* straffe, *venga a far ~ con noi* kom og ta en matbit sammen med oss!; *tribunale di ~* skriftestol, *penitenziale* bote-, *penitenziario* straffe-, *un carcere, ~* en straffeanstalt, fengsel, *penitenziere m* skriftefar, *penitenzieria f* skriftefædres kontor, bopel, sl. kirkelig domstol

penna f fjær, vinge, penn, *mus* plekter; k.o. (på hammer) bakende (på pil), *dare di ~ a* streke ut.

lasciare nella ~ utelate (å skrive noe). *~ a sfera* kulepenn, *scorso di ~* skrivefeil, *~ stilografica* fyllepenn; *pennacchiera* *f* fjærbusk, hjelmbusk, *pennacchio* *m* fjær-, hjelmbusk; røyksky (over vulkan, skorstein o.l.), *pennacchiuto* spøk prydet med stor fjærbusk, *pennaiuolo* *m* penneselger; *fig. neds.* forfatter som skriver for vinnings skyld, *gl.* penalt(hus), *pennata* *f* pennestrok, en blekkfylling, et dypp i blekkhuset; *pennestikk*, *pennato* *m* potekniv, sigd (til beskjæring av vinranker o.l.), *pennecchio* *m* krolle (ull, lin etc.) til spinning, *pennella* *f* hvitekost; malekost, *pennellare* *ne. sj.* pensle, male, *pennellata* *f* penselstrok, *pennellatura* *f* pensling, *farsti fare una ~ nella gola* få en pensling, halsen, *pennelleggiare (-lè-)* pensle, male, *pennelleggiatura* *f* pensling, penselføring, *pennellessa* *f* flat pensel, fernispensel, *pennello* *m* pensel; signallagg, støtteanker, molo; *andare (el. stare a) ~* sitte som støpt, *~ da barba* barberkost; *fare una cosa a ~* gjøre noe meget bra, *pennese* *m* materialforvalter; *pennino* *m* penn, *pennesplitt*, *pennivendolo* *m* skribent som «selger seg», *pennoncello* *m* liten fjærbusk, liten vimpel, standart, *pennone* *m* *gl.* vimpel, standart; *mar rà pennoniere* *m* matros som betjener rærne, *pennoto* fjæret, fjærkledt, *~ m* fugl
penombra *f* halvskygge, *penoso* pinlig, delikat
pensabile tenkelig, *pensamento* *m* *sj.* tenkning, tanke; *pensante* tenkende, *ben ~* rettenkende, *pensare (è)* tenke (di på å); tro, mene; tenke gjennom, tenke ut; *~ a* tenke på, sørge for, *che ne pensa?* hva mener De (om det)? *non ci pensi* det skal De ikke bekymre Dem om!; *ci penso io* la meg ordne det, det skal jeg ta meg av; *~ a se* passe sine egne saker; *dar da ~* *gl.* grunn til ettertanke, tvil, mistanke o.l., *pensata* tenkning, tanke, idé, påfunn, *pensatamente* med overlegg, *pensato* forstandig; forsettlig, gjennomtenkt; *a caso ~* med overlegg, *pensatoio* *m* spøk tenkeværelse, *pensatore* *m* (*f* -trice) tenker; *libero ~* fritenker
pensiere *m* krolle (lin, ull o.l.) til spinning
pensiero *m* tanke; mening, hensikt, bekymring, *essere sopra ~* være bekymret, tankefull, *stare in ~* være bekymret, tankefull, *viola del ~* stemorsblomst, *pensieroso* tankefull
pensile hengende, *jur.* uavgjort, under behandling, *giardino ~* hengende hage, *pensiline* *f* halvtak, glåstak (over dør inngang)
pensionante *m* pensjonær, *pensionate* *o* pensjonere, selte i pensjon; *pensionato* *m* pensjonist, pensjonær, pensjon, pensjonat; kunstnerslupend, *pensione* *f* pensjon, forpleining, pensjonat, pensjonspris, *~ di guerra* krigspensjon, krigsskade trygd
penso *m* (skole)oppgave (sel sum straff)
pensoso ettertenksom, tankefull, bekymret
pentacamera, *appartamento ~* 5-roms-leilighet (an-nonsespråk), *pentacolo* *m* *gl.* (stjerneformet) amulett, *pentacordo* *m* *gl.* femstrengt lyre, *pentacetro* *m* pentaeder, *pentagonale* femkantet, *pentagono* *m* femkant; *pentagramma* *m* pentagram, mur notesystem; *pentagrammato*, *carta pentagrammata* notepapir; *pentametro* *m* pentameter (sl. versemål), *pentarca* *m* (*pl* -chi) medlem av fem-mannsråd, *pentarchia* *f* fem-mannsråd, fem-mannsstyre, *pentateuco* *m* (*pl* -chi) de fem Mosebøker; *pentatto* *m* sport femkamp
pentecoste *f* pinse

pentimento *m* anger; ombestemmelse, *pl* teltelser, *pentire (è)* refl. angre seg, ombestemme seg; *~ di qualcosa* angre på noe; skifte mening om noe.
pentodo *m* tekn. pentode
pentola *f* gryte, panne; *F* bollekin, *e è roba in ~* der er noe i gjære; *bollire qualcosa in ~* (*fig.*) brygge opp til noe; *pentolaia* *m* (omvandrende) selger av gryter, kjøkkentøy, en som lager gryter, *pentolata* *f* gryte (med noe), slag med gryte, *pentolino* *m* liten gryte, halt i gryteform
penula *f* hist. kappe, slag, *penultimo* nestsisst.
penuria *f* mangel (di på), trang
penzolare (pe-) henge, dingle, *penzolo* *m* noe som henger; hengende fruktklase; hengende smykke, halssmykke; tau- el. wirestump med krok i begge ender, *penzoloal* hengende, dinglende
peccio *m* dial. blåskjeil, *peonia* *f* peon
pepaivola *f* pepperkvern, pepperbasse, *pepato* pepperet (*og fig.*); *pan ~* pepperkake, *risposta pepata* krast svar; *pepe* *m* pepper; *esser tutto ~* være skarp, krass; *color ~ e sale* (om hdt) gråsprenget, med sølvstienk, *peperino* *m* sl. grå tuffstein, *pepejone* *m* spansk pepper, paprika (spok ang nese, nesegrev; *rosso come un ~* rød som en peon, *pepiiera* *f* planteskole, mistbenk o.l)
pepino *m* om barn urolig krabat, uokråke
pepita *f* metallklump, gullklump
peplo *m* *gl.* gresk kvinnedrakt, *peplon*; *pepsina* *f* pepsin; *peptico* (*pl* -ci) fordøyelses-; *peptone* *m* pepton
per (ver) *passare ~ i campi* gå over markene, *entrare ~ la finestra* komme inn gjennom vinduet, *~ terra e ~ mare* til lands og til vanns, *l'accompagnai ~ due chilometri* jeg fulgte ham to km; *~ tutta la strada* hele veien, (*mdf* for bevegelse) *parto ~ Napoli* jeg (av)reiser til Napoli, *ando ~ il medico* han gikk etter legen, *mandare ~ il medico* sende bud etter legen, (*tid*) *l'aspettai ~ due ore* jeg ventet på ham i to timer, *~ qualche tempo* i el. for noen tid, *~ qualche giorno* i el. for noen dager; *~ tutta la notte* (for) hele natten, *lo farò ~ domani* jeg skal gjøre det til i morgen, (*i* stedet for på vegne av) *arrassisco ~ loro* jeg rudmer på deres vegne, *sono contento ~ lei* jeg er glad på hennes vegne, (*til fordel for*) *lavorare ~ la famiglia* arbeide for familien; *fatelo ~ me'* gjør det for min skyld, (*middel*) *offerrare uno ~ il braccio* gripe en i armen; *s'è ritenuto ~ lui* det er oppnådd takket være ham; *lo giuro ~ tutto quanto ho di più sacro* det sverger jeg ved at hva meg heilig er, (*pris*) *l'ho comprato ~ 1000 lire* jeg har kjøpt den for 1000 lire, (*beveggrunn*) *~ consiglio tuo* etter ditt råd, *~ ordine ~ incarico* etter ordre, etter oppdrag, *~ questa ragione* av denne grunn, *~ amore* av kjærlighet; *~ odio* av hat, *~ rabbia* av raseri, *gridava ~ il dolore* han skrek av smerte, (*virkning*) *~ mia sventura* til min ulykke, (*fordelende*) *uno ~ uno* en for en; *uno ~ ogni cinque* hver femte; (*multiplikasjon*) *cinque ~ tre* fem ganger tre; (*innrammende uttrykk*) *~ gridar che egli facesse* hvor meget han enn skrek, *~ poter che egli abbia* hvor stor hans makt enn er, *~ poco non lo faceva* det var så vidt jeg ikke gjorde det; (*med infinitiv*) *s'arrivava ~ vedere* han nærmet seg for å se; *era ~ uscire* han skulle akkurat gå ut, *era ~ morire* han lå for døden, *il libro sta ~ uscire* boken kommer snart ut
pera *f* pære; pæreformet grenstand, *grattarsi la ~*

(F) kjo seg i «hue», — (di gomma) gummiball ul bilhorn, oresprøyte o.
perbene bra, utmerket *uomo* ~ hedetsmann, dannet mann
percale *m* perkal, sl bomullstøy; **percallina** *f* perkaon.
percento *m* prosent, **percentuale** prosentvis: ~ *f* prosentdel.
percepibile som kan iakttas, **percepire** (-isco) iakttå, bemerke, fatte, forstå, innkreve, innkassere, oppkreve, **percettibile** merkbar, **percettibilità** *f* merkbarhet, **percettivo** *f* iakttagelsesevne, **percettivo** iakttagende, iakttagelses-; **percettore** *m* skatteoppkrever, kemner, herredskasserer, **percettoria** *f* kemnerkontor, skatteoppkreverkontor; **percezione** *f* iakttagelse, innkrevning
perché hvorfor?, fordi, forat: *il* ~ årsaken, grunnen, *ho il mio* ~ jeg har min grunn.
perciò derfor, av den grunn, **perciocché** da, fordi
percolatorio, *letto* ~ nedslingsfiater
percome *m* *il* ~ årsaken, grunnen
percorrenza *f* strekning, **percorrere** gjennomløpe (og *fig.*), dra igjennom (et land); gjennomse, gjennomlese; **percorsi** *se* **percorrere**, **percorso** *se* **percorrere**; ~ *m* strekning, gjennomreise, overfart
percossa *f* slag, støt, **percossi**, **percosso** *se* **percuotere**, **percotimento** *m* slag, banking, støt, **percotito** *m* lennstempel; **percotitore** *m* (*f* -trice) en som slår, banker; slager, **percuotere** slå, støte, ryste, ramme; **percussione** *f* slag, banking, **puote** *a* ~ gevær med slaglenning, **strumento** *a* ~ slaginstrument, **percussore** *m* en som slår, banker; slager, tennstempel
perdente tapende, *rimaner* ~ trekke det korteste strå; **perdere** tape (noe), tape (dvs. bli overvunnet), misle, ødelegge, komme for sent til (toget, la an edning) gå fra seg ~ *m* *per* *il* være lekk ~ *la strada* gå seg vill; ~ *le staffe*, ~ *la testa* tape besinnelsen, hodet, ~ *quota* tape høyde, ~ *la fatica* streve forgjeves; ~ *di vista* tape av syne *refl* fare vill, gå seg vill, gå tapt, **perdersi d'animo** *di coraggio* tape motet, **perdersi con uno** *gi* seg av med en; **perdersi in tel.** *dietro* *qualcosa* fortape seg i noe, gå opp i noe
perdiana ved Gud, **perdifinto**, *a* ~ *l* en mister pusten, åndeløs, **perdigiorno** *m* dagdriver; **perdimento** *m* tap, **andare a** ~ gå til grunne, ~ *di tempo* tidsspille, **perdinci!** josses! du godeste!, **perdio!** ved Gud!, **perdita** *f* tap, *a* ~ *d'occhio* så langt øyet rekker, *canto profitti e perdite* taps- og vinningskonto; **essere in** ~ *di una somma* ha tapt en sum; ~ *di sangue* blodtap, **perditempo** *m* tidsspille, **perditore** *m* (*f* -trice) taper, **perdizione** *f* (ordrev(else), *di* fortapelse
perdonabile tilgivelig, **perdonanza** *f* *gi* tilgivelse, avlat, **perdonare** (ò) tilgi, unnskyld; *non* ~ *a condizione* ikke ta hensyn til persons anseelse, *non perdonarla a nessuno* ikke ta hensyn til noen, skære alle over en kam **perdonatore** *m* (*f* -trice) tilgiver, **perdono** *m* tilgivelse, unnskyldning, *di* syndsforlatelse
perduellione *f* høyforræden, landssvik
perdurare *litt* vare (enge) **perdurevole** varig
perdutamente over all måte, **perduto** tapt, forapt, ødelagt, *a corpo* ~ blidt, fortvilet, *andar perduto di una persona* bli dødeig forelsket, bli forgapt i en, *a fonda* ~ uten vederlag, *se* *ellers* **perdere**
peregrinare valfarte, streife omkring **peregrinazione** *f* valfart, vandring, **peregrinita** *f* fremmedartet-

het, **peregrino** fremmed, fremmedartet, sjelden; *se* *også pellegrino*.
perennare *sj* forevige, **perenne** evig, varig, *bor* mangeårig, *acqua* ~ levende vann, kildevann, **perennia** *f* evighet, varighet.
perento *jur* foreldet, ugyldig, **perentorio** uomstøtelig, uomgjengelig, ufravikelig, **perenzione** *f* *jur* (annullering pga.) foreldelse
perequare (*perequa*) gjøre lik, utjevne, **perequazione** *f* likestilling, likegj. forde. ng, utjevning
pereto *m* parchage, samling **peretrar**
perfettamente *adv* fullkomment, fullstendig, utmerket, javisst, sikkert, **perfettibile** perfektibel, utviklingsdyktig **perfettibilità** *f* perfektibilitet, utviklingssevne, **perfettivo** fullstendiggjørende, perfektiv, **perfetto** fullkommen, fullstendig, utmerket, perfekt; ~ *m* gram perfektum; *piu che* ~ pluskvamperfektum
perfezionabile perfektibel, utviklingsdyktig, som kan fullkommengjøres, forbedres; **perfezionamento** *m* fullkommengjørelse, fullstendiggjørelse, *studi di* ~ fortsettende (spesial)studier; *scuola di* ~ fortsetteisesskole; **perfezionare** (ò) fullstendiggjøre, fullkommengjøre, perfektjonere; **perfezionativo** *sj* fullkommengjørende; **perfezione** *f* fullkommenhet, fullstendighet, **condurre a** ~ fullende
perfidia *f* troloshet, ondskapsfullhet; **perfidare** (-si-) være troløs, falsk; **perfidioso** *sj* troløs, falsk, **perfido** troløs, falsk, ondskapsfull, avskyelig
perfine, *alla* ~ endelig, langt om lenge, **perfinire** *m* (avsluttende) viss, vittighet; **perfino** til og med endog, så lenge (*che* som)
perforabile som kan gjennomhulles; **perforamento** *m* gjennomhulling, -boring, perforering, **perforare** o, gjennomhulle, -bore, perforere, **perforatore** *m* (*f* -trice) en som perforerer; hullmaskin; (*macchina perforatrice* boremaskin, manebor hullmaskin, perforator, **perforazione** *f* gjennomhulling, -boring, perforering.
perfosfato *m* superfosfat
perfusione *f* *litt* beslenkn ng **perfuso** *litt* overstenket
pergamea *f* pergament, **pergameaceo** pergament-; **pergameato**, *carta pergameata* pergamentpapir, **pergamino** *m* pergamyn
pergamo *m* *litt* prekestol
pergola *f* søylegang med lauvverk, pergola, **percolato** *m* lang pergola.
peribolo *m* arkeol. plass omkring tempel, *fig* plass mellom bygning og dets mur, **pericardio** *m* hjertepose, **pericardite** *f* perikarditt, betennelse i hjerteposen, **pericarpo** *m* fruktgemme
pericolamento *m* fare, risiko, **pericolare** (i) være i fare; **pericolo** *m* fare; ~ *di contagio* smittesfare, *il* ~ *giallo* den gule fare; *correre* ~ være i fare, *mettere in* ~ utsette for fare, sette på spill, **pericolone** *m* reddhare, pericoloso farlig.
pericranio *m* hjerneskalleshinne, **periderma** *m* bark, **perielio** *m* *astr* perihelium
periferia *f* omkrets, periferi; **periferico** (pl -ci) periferisk
perifrassare *sj* omskrive; **perifrasi** *f* *inv* omskrivning, **perifrastico** (pl -ci) omskrivende, perifrastisk.
perigeo *m* *astr* perigeum, **periglio** *m* poet fare
periglioso farlig **perigoio** *m* sambladet krone.
perimetrico ytre, ytter-, perimetral, **perimetro** (pl -ci) perimetre-, perimetrisk; **perimetro** *m* perimetre, omkrets, innhegning, mur

perineo *m anat.* mellomkjøtt
periodare *(s)* lage perioder, — *m* periodebygning.
periodicità *f* periodisitet, **periodico** *(pl -ci)* periodisk, avvekslende; — *m* tidsskrift, avis, **periodo** *m* periode (også gram.), tidsavsnitt; — *di proprietà riservata* beskyttelsesfrist (for kunstverker)
peristole *m* benhinne, **peristole** *f* benhinnebetennelse
peripatetico *(pl -ci)* peripatetisk; — *m* peripatetiker;
peripatetica *f* gatelas, **peripezia** *f* omskiftelse, uventet forandring el. løsning
periplo *m litt* jordomseiling, **periptero** som er omgitt av søyler på alle sider
perle *(-isco, litt)* omkomme, dø, *fig* gå til grunne, gå tapt; **periscopio** *m* periskop; **periscopico** *(pl -ci)* periskop-, **perissodattilo** *m* hovdyr med ulike antall tær, **perissodattilo**, **peristaltico** *(pl -ci)* peristaltisk, **peristilo** *m* søylegård, peristyl
peritale ekspert-, **giudizio** — eksperterklæring, *prova* — ekspertundersøkelse, **peritanza** *f* unnseelse, beskjedenhet, frykt, skam, **peritare** *(s)* avgi skjønn om, vurdere; **peritare** *(pe-)* refl., — *di* nøle med, være redd for å, skamme seg for, unne seg for; **peritero** *m* ekkotodd, **perito** erfaren, sakkynndig, død; — *m* ekspert, fagmann, sakkynndig, skjønnsmann, **peritoneo** *m* bukhinne, **peritonite** *f* bukhinnebetennelse; **peritoso** nolende, fryktsom, forsagt
perituro se **periptero**, **perituro** forgjengelig
perizia *f* erfaring, undersøkelse, sakkunnskap, sakkynndig erklæring, ekspertuttalelse; skjønnssorretning, — *arbitrale* ekspertuttalelse; **periziare** *(-ri-)* avgi skjønn om, vurdere, **periziatore** *m* jur. ekstra oppnevnt skjønnsmann, ekspert
perizoma *m* (mage)belte, lendbelte
perla *f* perle (og *fig*), — *cultivata* kulturperle — *giapponese* kulturperle, **perlacea** *litt* perlefarget, -aktig; **perlagione** *f* perlegians, **perlato** *m* perlearbeider, -ælger; **perlato** perlefarget, -aktig, besatt med perler, perle-, **orzo** — perlebygg, hele gryn, **perlifero** perle-, som produserer perle(r); **vivato** — perleplantasje, **perlina** *f* liten perle
perlustrare rekognosere, inspisere, undersøke; **perlustratore** *m* (*f* -trice) speider, inspektør; **perlustrazione** *f* rekognosering, undersøkelse
permaloso purrelig, nærtakende, lett fornærmelig omtale ig
permanente *(e-)* ta permanent, krolle, **permanente** vedvarende, varig, stadig, permanent, **esercito** — stående hær, — *m* (rikort) (på jernbane o.l.), — *f* permanent(krøll), **farsi fore la** — ta permanent, **permanenza** *f* varighet, stadighet, fast, lengre opphold, **permanere** *(-mango)* (for)bli, vare
permanganato *m* kjem. permanganat
permeabile gjennomtrengelig, **permeabilità** *f* gjennomtrengelighet, **permeare** *(-me-)* gjennomtreng
permesso se **permettere**, — *m* tillatelse, permisjon, adgangskort, **icon**, — 'tillater De!'; — *di convalescenza* helsepermisjon, — *di espatrio* utreisetillettelse; **permettere** tillate, **permissi** se **permettere**
permissibile *s.* tillatelig, **permissione** *f* litt tillatelse; **permissivo** tillatende, *la luce permissiva* grønt ss
permuta *f* jur. makeskifte, **permutabile** foranderlig, **permutabilità** *f* foranderlighet, **permutamento** *m* makeskifte, bytte; **permutare** makeskifte, bytte, **permutatore** *m* (*f* -trice) en som makeskifter, bytter; omskifter, strømvender, **permutazione** *f*

jur. makeskifte, *mat* omstilling av tall, permutasjon; *elekt.* strømvending
pernacchia *f*, **pernacchio** *m* *F* promp, prompende lyd som uttrykk for hån og forakt
pernice *f* åkerhøne, **occhio di** — liktorn
perniciosa *f* sl. malariafeber, **perniciosa** *f* ondartethet; **perniciosa** ondartet, skadelig, **perniciosa** *f* febre **perniciosa** sl. malariafeber
perno *(s)* m tapp, stift, bolt, (slang)akse, *fig* støttepunkt, **dente a** — stifttann
pernottamento *m* overnatting, **pernottare** *(o)* overnatte
pero *m* pæretre
però likevel, imidlertid, men, dog; *gi* derfor, **perocché** fordi, mens
perone *m anat* leggben
peronospora *f* sl. kopp(sykdom) (på vinarer o.l.)
perorare *(o)* tale varmt (for en); avslutte en tale **perorare**, — *in difesa di uno* tale ens sak, — *la propria causa* tale sin egen sak; **perorazione** *f* effektiv sluitning på tale, perorasjon
perossido *m* kjem. peroksyd
perpendicolare loddrett, — *f* loddrett linje, **perpendikular**, **perpendicolarità** *f* loddrett stilling, **perpendicola** *m* *s.* lodd(snor), **perpendikkel**; *a* — loddrett
perpetrare *(per-)* forøve, begå (forbrytelse, *spøk om roman o.l.*); **perpetratore** *m* (*f* -trice) forøver, gjerningsmann, **perpetrazione** *f* forøvelse
perpetua *f* gammel husholderske (hos prest); **perpetuabile** som kan, bør foreviges, fortsettes; **perpetuare** *(-pet-)* forevige, fortsette, forplante; **perpetuazione** *f* forevigelse, **perpetua** *f* (ryss)varighet; **perpetuo** vedvarende, varig, på livstid, evig *mon* — **perpetuum mobile**; *non perpetue* evig ss
perplexità *f* forvirring, usikkerhet, **perplesso** forvirret, ubeslutsom, usikker, perplex
perquirente undersøkende, **perquisire** *(-isco)* gjennomsoke, -rote; undersøke grundig, visitere; *ran sake*, **perquisitore** *m* (*f* -trice) *s.* undersøker, detektiv; **perquisizione** *f* gjennomsokning, undersøkelse, — *domiciliare* husundersøkelse
per(s)io *f* merian
perscrutabile som kan utforskes, utgrunnelig, *ran sake* og **perscrutare** utforske, ransake
persecutore *m* (*f* -trice) forfølger, **persecuzione** *f* forfølgelse, **mania di** —, **delirio di** — forfølgelsesvanvidd
perseguire *(-isco)*, **perseguitare** *(-se-)* forfølge
perseveramento *m* utholdenhet; **perseverante** utholdende, insisterende, **perseveranza** *f* utholdenhet, **perseverare** *(-se-)* holde ut, insistere
persi se **perdere**, **persiana** *f* sjalus, persienne, **persiano** persisk; — *m* perser, **persica** *f* fersken, **persichino** ferskenblomstfarget, — *m* ferskenvin, **persico** *(pl -ci)* persisk, *il Golfo Persico* Den persiske bukt, *(pesce)* — abbor, — *m* *s.* fersken tre
persino endog, til og med
persistente vedvarende, **persistenza** *f* varighet, fortsettelse, utholdenhet, **persistere** vedvare, bli ved, lure fram
perso se **perdere**, **tempo** — bortkastet tid, — *ad gi* markerød
persona *f* person legeme, **conoscere uno di** — kjenne en personlig, *è lui m* — det er han personlig; *è la superbia m* — han er den personifiserte overlegenhet, **personaggio** *m* personlig

het, person (i teaterstrkke, bok o.l.), **personale** personlig, ~ m ytre, skikkelse, personale, dial person ig innlekt: *riduzione del* ~ personalinnskrenkning, **personalità** f personlighet, nærgående ytring, ~ *giuridica* juridisk person, **personeggiare** (-né-) personifisere, **personificare** (-ni-) personifisere, egemliggjøre, **personificazione** f personifikasjon, personifisering, egemliggjøre se

perspicace skarpsindig, **perspicacia** f skarpsindighet, **perspicuità** f tydelighet, **perspicuo** tydelig innlysende, klar, gjennomskuttig

persuadere (-suada) overtale (uno di en til å overbevise uno che en om at); *la qualità di questa stoffa mi persuade poco* jeg er litt skeptisk med hensyn til dette stoffs kvalitet, **persuadevole** sj overtalende, **persuadibile** sj lett å overtale, **persuasore** m f *trice* en som overtaler

persuasi se **persuadere** **persuasibile** som lett lar seg overtale, overbevise, **persuasione** f overtalelse, overbevisning, **persuasiva** f overtalelsesevne, **persuasivo** overbevisende, overtalende, **persuasore** se **persuadere**, **persuasore** m (f -suaditrice) en som overtaler, overbeviser, **persuasorio** overtalende, overbevisende

pertanto derfor, dog, non ~ likevel, dog

pertica f stang, trolley, gl lengdemål, gl flatemål; fig lang «spjæling», **perticare** (-e) måle med stang (pertica), **perticata** f slag med stang (pertica), **pertichino** m sanger med ubetydelig rolle (opera), reserve, stand in, **perticone** m lang «spjæling», staur (fig)

pertinace hårdnakket, utholdende, sta, **pertinacia** f hårdnakket, utholdenhet, stahet

pertinente litt ~ a vedrørende, som hører til, **pertinenza** f eiendom, eiendel: det å vedrore, tilhøre, beføyelse, kompetanse, gebyr, non è di mia ~ det tilhører ikke meg

perlosse f kikhoste

perugiare (-u) sj gjennomhulle, **perugio** m hull

perturbamento m forstyrrelse: **perturbare** forstyrre, opphisse, **perturbatore** m (f -trice) forstyrrer, oppvigler, uroslister, **perturbazione** f forstyrrelse, opphisselse

Peru m Peru, *valere un* ~ være uhyre verdifull, **peruviano** peruviansk, ~ m peruvianer

pervadere sj gjennomtreng, **pervasi**, **pervaso** se **pervadere** **pervenire** (-vengo) litt nå, gå til, times, **pervenni** se **pervenire**

perversione f perversjon, **perversità** f ondskap, sletthet, fordervelse, perversitet; **perverso** ond, slett, unaturlig, pervers; **pervertimento** m fordervelse; **pervertire** (-isco) forderve, **pervertito** m pervers person; **pervertitore** m (f -trice) forderver

pervicace sta, **pervicacia** f stahet

pervigile litt påpasselig, søvnløs

pesa f veining, **pesabile** veielig, **pesaggio** m sport veining, vekt, **pesatellere** m inv brevvekt, **pesamento** m sj veining, **pesantare** blande (silke) med andre stoffer, **pesante** tung; fig tung, plump, ufordøyelig, kjedelig, treg; **pesantezza** f tyngde, vekt, trykk, **pesare** (-e) veie, tyng, trykke, gjøre vondt, overveie, vurdere, ha betydning, **pesato** veloververd, **pesatore** m (f -trice) veier; ~ e **verificare** veier, måler og vraker, **pesatura** f veining

pesca 1 f fersken, blå flekk (etter slag), mørk ringrand (om øynene), **pesca** 2 f fiske(r), fiskefangst, fig tombola; **vattela** ~ 'det må himmelen vite' *la signora vattela* ~ fru gud-vet-hva, fru hva-er-

det-nå-hun-heter; **pescaggio** m mar amning, skips dybde under vannflaten; **pescagione** f fiske(r), fiskefangst, mar amning, **pescata** f demning (til fiske el vannregulering), **pescamine** m inv minesøker, **pescatuolo** m demning, **pescare** (-e) fiske, fig fiske opp, få tak i; mar stikke dypt, ~ m fiske, mar amning, ~ *nel torbido* fiske i opprørt vann, **pescata** f fiskefangst, fisketur, **pescatore** m f *trice* fisker, **pescatorio** fiske

pesce m fisk, *fam* peds, uhs e / g floss, i p utelateise, overspringing, ~ *d'aprile* aprilsnarr, *gettarsi a* ~ *in qualcosa* kaste seg på hodet ut i noe, ~ *dato*, ~ *rosso* gullfisk, *essere come un* ~ *fuori acqua* (fig) være som fisken på land, non *essere ne carne ne* ~ være hverken fugl eller fisk, *nunna* ~ dumrian, *pescei grossi* storkarer, spisser, ~ *ragno zool* fjesing, non *saper che* ~ *pigliare* ikke vite sin arme råd

pescecane m hai; fig borshai, krigsjobber, **pesce-sega** m (pl -i-a) sagfisk

peschereccio fiske-, ~ m fiskebåt, **pescheria** f fisketorg, gl fiske, **peschiera** f fiskedam, akvarium, **pesciuolo** f fiskehandlerkone, fiskegryte, fiskefat, **pesciuolo** m fiskehandler, **pescicoltura**, **pescicoltura** f fiskeavl, -oppdrett, **pescivendolo** m fiskehandler, **pesco** m (pl -chi) ferskentre, **pesco-sità** f fiskerikdom, **pescooso** fiskerik

pesista m vektløfter, **peso** tung, ~ m vekt, (vekt) lodd, fig byrde, betydning, *aumento di* ~ vektokning, *aver due pesi e due misure* være partisk, gjøre forskjell på folk, *comprare a* ~ kjøpe etter vekt (til kilopris o.l.), ~ *carta* papirvekt; *l'hanno portato qui di* ~ de har dradd (egtl båret) ham med seg hit, ~ *gallo* bantamvekt, ~ *leggero* lettvekt; ~ *massimo* tungvekt, ~ *medio* mellomvekt; ~ *medio massimo* lett tungvekt, ~ *morto* dødvekt, ~ *mosca* fluevekt, *perduta di* ~ vekttap, ~ *prima* fjærvekt, *sollevamento pesi* (sport) vektløfting, ~ *vivo* levende vekt

pessario m pessar

pessimismo m pessimisme, **pessimista** m, f pessimist, **pessimistico** (pl -ci) pessimistisk

pessimo (superlativ av cattivo) ytterst slett

pesta f spor, far, *essere nelle peste* være i fare, vanskeligheter, **pestacolori** m inv fargenver; **pestapepe** m inv pepperkvern, **pestameno** m sj det å knuse, slå (etc. se **pestare**), **pestare** (-e) knuse, slå, tre i stykker; *stole* (sukker o.l.), gjennompryle; ~ *i calli a uno* (fig) trække en på liktærne, ~ *i piedi* stampe med føttene; ~ *i piedi a uno* trække en på tærne, ~ *il pianoforte* hamre (løs) på pianoet, **pestata** f det å knuse, slå (etc. se **pestare**), *dare una* ~ *a uno* pryle en, **pestatore** m f -trice) en som knuser, slår (etc. se **pestare**), **pestatura** f det å knuse, slå (etc. se **pestare**), drakt pryl

peste f pest, sott, stank, syfilis, fig uhelig person, ~ *gialla* gul pest; *dir* ~ *di uno* rakke en ned, **pestello** m støter (i morter), **pestifero** pest(fremkallende, -bringende, skadelig, fig avskyelig, pestilente pestbefengt; fig avskyelig, kjeltringaktig, *aria* ~ forpestet luft, **pestilenza** f pest, farsott, stank, **pestilenziale** pestbefengt, pestaktig, forpestet

pesto stott (sukker, pepper o.l.) *carta pesta* pappmasje, *buio* ~ stappmørkt; *occhi pesti* innfalne øyne med mørke ringer; ~ m blanding, masse, papirmasse, sl genovesisk saus, **pestone** m støter, **petalo** m kronblad

petardiére *m* en som kaster trollkjerringer, kanonslag o.l.; **petardo** *m* trollkjerring, knall, kanonslag, petard, *gl* mursprenger; ~ *luminoso* rakett.

petare (*é*) *f* fise, fjerte.

petaso *m* hist sl bredbremmet hatt.

petecchia *f* (*srl. pl*) liten blodutredning, petecchiale, *febbre* ~, *risfo* ~ flekktyfus.

petente *m* søker; **petizione** *f* søknad; bonnskrift, *a* ~ etter søknad, ~ *di principio* ringslutning, sirkelbevis.

peto *m* fjert, fis.

petonciano *m* aubergine; *fig* sam nesegrev.

petrala *f* steinroys, steinbrudd, **petrangola** *f* sl kortspill.

petrarcheggiare (*-che-*) etterligne Petrarca; **petrarchesco** (*pl -chi*) som hører til, minner om, ligner Petrarca, **petrarchista** *m, f* en som etterligner ei studerer Petrarca.

petriera *f* steinroys; steinbrudd; *gl* steinkastema skin; **petriero** *gl* steinkaster-; **petriere** *m gl* mul steinkastemaskin, **petrificare** (*-tri-*) forsteine; **petrificazione** forsteinende; **petrificato** forsteinet (*og fig*); **petrificazione** *f* forsteining; **petrigno** stein **petrillera** *f* hist steinkastemaskin.

petrogenia *f* petrologi.

petroliero, *nave* **petroliera** (oljehankskip **petroliere** *m* brannstifter; *fig* revolusjoner; **petrolifero** oljeførende, *campo* ~ oljefelt; *pozzo* ~ oljebønn, *sorgente petrolifera* oljekilde; **petrolia** *m* petrolium, olje.

petrone *m* stor stein; **petroso** steinet.

pett'azzurro *m* zool ~ *orientale* blåhals.

pettata *f* stot med, i brystet, *fig* bratt stigning.

pettegnia *f* sladdermaske **pettegnolare** (*e*, **pettegnoleggiare** (*-lé-*) sladre; **pettegnolezzo** *m* sladder; **pettegnolo** *m* sludring; **pettegnolo** *m* sladderhank, *adj* sladderaktig, **pettegnolome** *m* sladder.

pettiara *f* brystrem; **pettignone** *m* underliv; **pettina** *f* skjortebryst, sport plastron, **pettinagnolo**, **pettinale** *m* kammaker, kamselger, **pettinare** (*é*) kjemme, frisere, hekle (*lin o l.*); *fig* *gi* (*en*) en omgang, overhale, (*lana*) **pettinata** kamgarn, **pettinata** *f* kjemming *dare una* ~ *a* kjemme; **pettinatore** *m* frisør, **pettinatore** *f*, **pettinatrice** *f* friserdame, **pettinatura** *f* kjemming, frisering, frisyre, hekling (*lin o l.*) **pettine** *m* kam; kammusling, heklesmaskin, vevske, (*sosta a*) ~ parkering vinkelrett på fortauet, **pettinella** *f* sl. modelleringsredskap, **pettiniera** *f* kam-eske, toalettbord, **pettinina** *f* finkam, **pettino** *m* skjortebryst, bryststykket (*på forkle o l.*).

pettilrosso *m* zool rødstrupe, -kjelke, *fig* bommert, trykkfeit.

petto *m* bryst, harm, skjortebryst; *fig* mot, *a* ~ *a* ~ under fire øyne, *a* ~ *di* i sammenligning med, *a un* ~ enradet, enkeltknappet, *over una cosa a* ~ ha noe på hjertet, gå inn for noe ~ *cadente* hengebryst; *il do di* ~ (*mus*) det høye c, *pigliare qualcosa a* ~ ta seg nær av noe, gå inn for noe, *stare a* ~ *con* måle seg med; **pettorale** bryst-, ~ *m* brystrem; *rimedio* ~ brystmedisin, hostesaft, **pettorina** *f* brystduk, forklesmekk, **pettoruto** høybrystet, *fig* som bryster seg, oppblåst, **pettrinale** *m* hist sl. gevær.

petulante pågåelig, frekk, anmassende; **petulanza** *f* frekkhet, anmasselse, pågåelighet.

pevera *f* stor trakt (*av tre*).

pezzo *f* stykke stoff, stoffrull, svop, bind, reive, forbindelse lapp, ende, bit, stump, ~ *d appoggio*

regnskapsbilag, ~ *assorbente* hygienebind; ~ *giustificativa* regnskapsbilag; *da lunga* ~ i lang tid **pezzana** *f* svop; **pezzame** *m* småstykker, bruddstykker, rusk; **pezzato** flekket, broket; **pezzatura** *f* flekkethet, flekker (*på hest o l.*) **pezzente** fillet, laset, ~ *m* tigger; **pezzenteria** *f* fillethet, lasethet, tiggerflokk; **pezzetta** *f* liten lapp; kaldt omslag.

pezzo *m* stykke, del; bruddstykke; musikkstykke; kanon, stykke skyts; (*spill*) brkke; ~ *d'asino* fjols; *un* ~ *di carta* en papirlapp; *da un* ~ i lang tid; ~ *di donna* statelig kvinne; *un bel* ~ ganske lenge; ~ *duro* hard spiseis; ~ *grosso* (*fig*) stor kanon, *per un* ~ for en tid; ~ *d'uomo* statelig mann, *persona tutta d'un* ~ (*fig*) helstøpt person, **pezzuola** *f* (lomme)tørkle.

piacchiccio *m* sole, slam; **piaccicone** *m* (*f -ona*) lathans, sjusker, Ireneve; **piaccioso** *m* *sj* klebrig, **piacciotto** *m* lappverk.

piacente behagelig, tiltalende, tiltrekkende **piacere** (*pidcio*) behage, glede; (*am mai o l.*) smake, *questo vino non mi piace* denne vinen liker jeg ikke; *piaccia a Dio* med Guds hjelp!; *piaccia o non piaccia* enten du (han, hun etc.) vil eller ei, ~ *m* behag fornøvelse glede, tjeneste *a* ~ eller behag; *ri ho* ~ det gleder meg; *far* ~ *a* glede; *mi faccia il* ~ *di* gjør meg den glede å, *faccia il* ~ *suo* gjør som De vil, *lavora che è un* ~ han arbeider så det er en lyst; *per* ~ vennligst, vær så snill, *tanto* ~ 'det gleder meg'.

piacevole behagelig, elskverdig, inntagende; *fare il* ~ ~ være vittig, **piacevoleggiare** *sj* spøke, **piacevolezza** *f* vennlighet, elskverdighet; vittighet, spøk, **piacevolone** *m* (*f -ona*) spøkefugl, **piacimento** *m* behag, *a tuo* ~ etter ditt eget forgodibefinnende, **piacqui se piacere**.

piada *f* dial sl kake.

piaga *f* sår, *fig* plage, svope, motbydelig fyr; *tutto piaghe* dekket av sår; *tutto una* ~ ei eneste sår; *mettere il dito sulla* ~ (*fig*) sette fingeren på det omme punkt, **piagare** sår.

piagente *gl* smigre, **piaggeria** *f* litt. smiger, **piaggia** *f* skråning, poet strandbredd, landskap, **piaggiamento** *m* smiger; **piaggiare** (*pià-*) smigre *gl* seile langs stranda, **piaggiatore** *m* (*f -trice*) smigrer.

piagnere se **piangere** **piagnuteo** *m* sutring, skral, **piagnone** sutret, ~ *m* sutrekopp, *hist* tilhenger av Savonarola, **piagnucolare** (*tu*) sutre, klynke, **piagnucolio** *m* stadig sutring, klynking, **piagnucolone** *m* (*f -ona*) sutrekopp; **piagnucoloso** klynkende, sutret sutrevoren.

piagnoso full av sår.

pialla *f* hovel, **piallaccio** *m* (*srl. pl*) finerplate; **piallare** hovle, **piallata** *f* høvling, drag med hovlen; *dare una* ~ *a qualcosa* hovle noe; **piallatore** *m* hovler, **piallatrice** *f* hovlemaskin, **piallatura** (*av*) høvling, hovelspon.

pialetto *m* (murers) Brett.

pianadre *f* anat den bløte hjernehinne.

pianu *f* slette(land), flatland, (blomster)bed, vin duskarm (av stein), *tekn* lekte; **pianale** *m* plåtå, avsats, godsvogn uten sidekarmer, **pianare** *sj* utjevne, glatte, planere, **pianatolo** *m* potersnål, glattmeisel, **pianeggiante** nesten jevn, flat; jevnt botgende, **pianeggiare** (*e*) være (nesten) flat, plan jevne, gjøre lik, **pianella** *f* toffel, takstein, **pianellaio** *m* toffelmaker, -selger, **pianellata** *f* slag med toffel el. takstein.

pianerottolo *m* trappeavsats

planeta *m* planet, stjerne, skjebe, horoskop /skrevet på en papirlapp/; ~ *f* messehagel

planezza *f* slette, flate; *sj* jevnhet, flathei

piangere (*piango*) gråte (over), begræde, beklage seg (over); dryppe; *mi piange il cuore* mitt hjerte blør, ~ *miseria* klage sin nød, piangevole gråtende, gråtkvalt; piangitore *m* (*f* -trice) *sj* en som gråter, klager seg, piangiucchiare *sj* klynke, smågråte

pianificare (*-ni-*) planere; pianigiano slette-, flatlands-; ~ *m* sletteboer, flatlandsboer

pianino ganske sakte; pianista *m* *f* pianist

piano jevn, lik, flat, lav, sakte, tydelig, alla piano enkelt, macchina piana (*typ*) flattrykksmaskin, messa piana stille messe; parola piana ord med trykk på nest siste stavelse, ~ *adv* langsomt, stille, sakte, lavt; pian ~, pian pianino meget sakte, meget stille, chi va ~ va sano e va lontano den som ikke forhaster seg når langt (el) hastverk er lastverk; ~ *m* pian; flate, plan, slette; lag etasje, plan, grunnriss, piano, klaver; (*pd fly*) pian; ~ *inclinato* skråplan, ~ *nobile* finere 2 etasje, beletage; primo ~ 2. etasje; forgrunn, (*film*) næropptak; ~ *regolare* reguleringsplan, al secondo ~ 1 tredje etasje; ~ *terreno* første etasje, il ~ della tavola bordplaten

pianoforte *m* klaver piano ~ a coda flyge ~ a mezza coda lite flygel; concerto per ~ klaverkonvert, riduzione per ~ klaveruttak, studiare il ~ studere klaverspill, pianola *f* elektrisk klaver pianola

planoro *m* litt høyslette, piani *se* piangere

pianta *f* plante, tre, anat folsåle, arkut grunnriss, plan; (*hv*)plan; essere in ~ stabile være fast ansatt, ~ *del piede* folsåle; inventare qualcosa di sano ~ finne på noe fra ende til annen piantacarote *m* inv. lognhals, piantagione *f* (til-)plantning, plantasje, piantamento *m* *sj* planting piantagrane *m* inv *fig* kverulant

piantare plante, feste; slå (*leir*) slå i (spiker), store (*dnk*) rette (*thkk*), addosso a uno på en), svikte, la i sukken, slå opp med, gi kurven, ~ *l'alabarda* presso uno slå seg ned hos en, ~ *uno in asso* late en i sukken; ~ *baracca e burattini* stikke av fra det heie, ben piantato kraftig bygget; ~ *carote* lyve, skrone, andare a ~ cavoli (*fig*) do; ~ *rhodi* (*fig*) stifte gjeld, ~ *la grana* kranke, kverulere; ~ *li* opphøre, holde opp, piantarla slutte, holde opp, pianta' hold opp' gi opp', plantar le tende slå leir; *fig* slå seg ned; *refl* stille seg opp piantata *f* (til)plantning, beplantning piantatoio *m* planteskje, -pinne, piantatore *m* (*f* -trice) planter, piantella *f* skosåle

pianterreno *m* første etasje

pianto *se* piangere, ~ *m* gråt, tårer; sorg, klage

piantonata *f* p antefelt, piantonamento *m* vakthold, piantonare *ô*, holde vakt (over), ~ *una casa* stille vaktposter foran et hus, piantone *m* avlegger, stikling, arkut vindusstolpe, (vakt)post, stare di ~ holde vakt, stå på vakt

piapura *f* slette, flat and

piare (*i*) pipe, kvitre (*om fugl*)

piastro *f* metallplate, spej'd, plastron, ~ *di fondazione* fundamentplate, foiplate piastrello *f* flat stein, flise, piastriccio *m* seig, skitten blanding masse, piastrina *f* liten plate, ~ *di riconoscimento* identifikasjonsmerke, piastrone *m* stor metallplate ~ *la mura* plastron

piatire (*-isco*) *sj* ligge i sak, føre sak, piatto *m* lit sak, prosess

piattabanda *f* arkut flat gesims, overhigger

piattaforma *f* plattform, perrong (*pd trikk o.l.*), dreieskive (*for jernbanevogner*)

piattain *f* tallerkenrekke, oppvaskstat, piattaino *m* tallerkenseiger, -maker, piattino *m* desserttallerken, asjett, skål, liten, lekker rett

piatto flat, flatt; di ~ med flatsiden (*av klinge*), ~ *m* tallerken; skive (*pd grammofoon*), fat; rett, vektskål; skovblad; piatti (*pl*, *mur*) bekken; ~ *da farsi* rett som først må tilleges, à la carte-rett; ~ *forte* hovedrett, ~ *del giorno* dagens rett; ~ *pronto* ferdig rett, *rigovernare i piatti* vaske opp un ~ *di buon viso* en god mottagelse

piattola *f* kakkerlakk, flatus; tegnestift, *fig* kjedelig fyr, plageånd, avere sangue di ~ være en pyse, piattone (*ô*) slå med den flate siden av klingen, piattoneata *f* slag med den flate siden av klingen, piattone *m* stor tallerken, flatus, kakkerlakk

piazza *f* plass, torg, handelsplass, glenne, lysning, nedhoggen skogsteig, hårløs flekk (*i pels o.l.*), *fig* hop, mengde, pøbel, ~ *darmi* ekserseplass, automobile da ~ drosje, andare in ~ (*fig*) b i skallet, ~ *forte* befestet sted, by; *far ~ pulita* gjøre rent bord, *far la ~* oppføre (skuespiller), handle (*handelsmann*), mettere una cosa in ~ spre, fortelle noe til Gud og hvermann comandante la ~ plasskommandant, letto a due piazze dobbeltseng, quella che fa la ~ dagens pris, torghpris, sulla ~ på torget, i handelen

piazzaforte *f* befestet sted el by

piazzuolo triviell, gate-, pøbel-, demagogisk ~ *m* torgselger; *fig* vulgær, udannet person; piazzale *m* (stor) plass, piazzamento *m* plassering piazzare plassere, stille opp, avsette (*vare*); *refl* sport plassere seg, piazzata *f* oppstyr, bråk, scene; piazzista *m* handelsreisende, representant; piazzuola *f* kanonstan (plass)

pibigas *m* propangass, pica *f* skjor, skjære

picaresco *pl* *chi lui* pikaresk

picato (*om vin*) med beksmak

picca *f* lanse, lancesoldat *fig* lansebrytning, levling, stahet, stolhet; picche (*pl*) spar (karifarge) contare quanto il fante di picche ikke være verdi to danske skilling, essere, parere il fante di picche være stor i ord og liten på fjord, fare a ~ tevie, konkurrere; rispondere picche (*fig*) gi avslag, piccante pikant, skarp; piccapietre *m* inv. steinpukker; piccare *sj* være skarp, pikant (*smak*); *gi* såre, *refl* være hard, sta, piccarsi di una cosa tro å forstå seg på noe, piccarsi con uno konkurrere med en, piccata *f* lanceslåt, piccato støtt, fornærmet, (*om mat*) spekket, ~ *m* piké picché *m* pike picchettare (*ô*) stikke ut (*vei o.l.*), pikere (*stuv*), spille staccato picchettatura *f* monsterserske maskin pikkerske piketske picchettatore *m* en som setter påler merkeskær picchettatrice *f* se picchettatura picchettatura *f* det å stikke ut etc se picchettare picchetto *m* merkepæl, merkestikk, ke pikettspil, kort, pikett, vaktsyrke forpost picchiapetto *m* inv. skienheg, fariser, juvel som hieres på brystet

picchiare slå, banke, pryte, *om fl* dykke, stupe picchia e picchia etter et svare strev, *refl* slåss picchiata *f* slag, pengekrav, (*om fly*) stup, *fig* slag, skade, picchiatello *f* rar, tomset, ~ *m* styridukker fliser

picchiere *m* lancesoldat, **picchierellare** (-re-) hamre, slå med spisshammer, *fig* småhamre, småbanke, **picchierello** *m* spisshammer; **picchiettare** (-e-) småhamre, småbanke (på), banke (rust) **picchiettato** flekket, prikket, *se* ellers **picchiettare**, **picchiettatura** *f* (små)banking, hamring, spillet, flekket mønster, flekker

picchio *m* slag, støt, banking, *dare un ~ alla porta* banke på døra, spette, hakkespette, *di ~* med ett, i ett nu, **picchio** *m* stadig banking, pikking, **picciolare** *sj* *se* **picchiettare** **picchiotto(ia)** *m* dørhammer, trehammer, -kølle

piccia *f* sammenhengende par (småbrød, frukt o.l.), *non si può avere il pane a picce* en kan ikke få både i pose og sekk

piccineria *f* smålighet, **piccino** liten, *fig* smålig, **picciolo** poet liten, ~ *m* gl mynt, *non valer un ~* ikke være ett øre verd

piccionain *f* dueslag toppetasje, tak, *ti teater*, overste galleri, **piccione** *m* due, *pigliar due piccioni a una fava* slå to fluer i en smekk, ~ *selvatico* villdue ~ *viaggiatore* brevdue, **picciotto** *m* dial gutt, yngling, *hist* unggutt i Garibaldi's tropper på Sicilia, **picciuolo** *m* bladstikk, fot på knapp

picco *m* (pl -chi) tind, topp, *mar* (nøkk av en) gaffel, *a ~* steilt, loddrett; *andare a ~* gå til bunns, gå under (og *fig*), *mandare a ~* sende til bunns, *fig* ødelegge, ruinere

piccolezza *f* litenhet; bagatell, smålighet, **piccolo** liten, ringe, spinkel, smålig, *m* ~ i smått; *fur ~* forminske; ~ *male* epilepsi; ~ *borghese* småborger, **piccola velocità** frakthast

piccolo-borghese (pl -a-) småborgerlig, **picconare** (di) stole med lanse, *sj* hakke, pikke, **picconata** *f* hugg med hakke, **piccone** *m* hakke, pikke, **picconiere** *m* hakker

piccosaggine *f* *sj* **piccosità** *f* pirrelighet, nærtagenhet, **piccoso** pirrelig, nærtagende

piccozza *f* hakke, fjellhakke; **piccozzino** *m* liten snekkeraks

piceo bek-, beksvart

plenometro *m* pyknometer, **pidocchieria** *f* gjerrighet, luseitet, lumpenhet, **pidocchio** liten, knudret (om skrift), **pidocchio** *m* lus (og *fig*), ~ *di mare* tangloppe, ~ *delle piante* bladlus, ~ *rivestito*, ~ *riunito* oppkomling, ~ *delle vestimenta* kleslus, **pidocchioso** luset, *fig* gjerrig, lusen, lumpen

pie = **piede** **pie'd-arm**? ved foten, gevær!, **pie'daterra** *m* inv ungkarsleilighet, **piede** *m* fot, fotstykke, versfot, stighrett, *a piedi* til fots, *a ~ libero* på frifot, **battere i piedi** stampe med bena, **buttarsi ai piedi di uno** kaste seg nesegrus for en; ~ *biforcuto* klauv, *cavarne i piedi* komme ut av det (vanskelighet), *da capo a piedi* fullstendig, *culla del ~* smallegg, *fare una cosa coi piedi* gjøre noe dårlig, *a pie fermo* fast, ufortrødent, modig, *sui due piedi* på stående fot, *sul ~* *di guerra* på krigsfot, *in piedi* stående, *essere in piedi* stå, *stare in piedi* stå, bli stående, *levarsi uno dai piedi* skaffe seg en fra halsen, *levamisi di tra i piedi* forsvinn fra mine øyne, *aver i piedi marini* (kunne) sette sjøben, *metter ~* sette sine ben, *mettersi uno sotto i piedi* tre en under fot, *metter prender ~* slå rot (og *fig*), *a pie di pagina* nederst på siden, **pianta del ~** fotsåle, *a pie pari* med samlede folter, ~ **piatto** plattfot, *pigliar ~* få folfeste, ~ *di palla* sjauet(stikk), ~ *di porco* kubein, brekkjern, **puntare i piedi** holde fast på,

insistere på noe; *rimanere in piedi* få lang nese, komme for sent o.l., *reggersi in piedi* holde seg oppreist, *non reggersi in piedi* vakle (og *fig*), *tenere i piedi in due staffe* bære kappen på begge skuldre; *darsi la zappa sui piedi* slå seg selv på munnen, skade seg selv

predica (fist pl) sagekrakk, **pedistallo** *m* pedestall, fotstykke

piega *f* fold, legg, *typ* fals, **prendere cattiva ~** (*fig*) ta en dårlig vending, *non fare una ~* sitte godt (plagg), ikke vakle (resonnement), **piegabaffi** *m* inv skjeggbind; **piegabile** bøyclg, **piegaccia** *f* fold som ikke skal være der, **piegamento** *m* bøying, brett(ing), fold(ing), **piegare** (-e-) bøye, folde, brette, legge sammen; helle, krenge, bøye av, ta av, gi etter, vike, trekke seg (tilbake), *typ* false, *refl* bøye seg, gi etter; *piegarsi a una cosa* finne seg i, venne seg til noe; **piegata** *f* bøying, *dare una ~ a*, *se* **piegare**, **piegatore** *m* (f -ora, -trice) en som bøyer, bretter etc, *se* **piegare**, *typ* fals, **apparecchio ~** falseapparat, **piegatrice** *f* falsemaskin; **piegatura** *f* bøying, fold(n)ing, falsing fals, ledd, **piegheggiare** lage folder (om maler billedhugger) **pieghettare** (-ghe-) plisser; **pieghettatore** *m* (f -trice) plisserer, **pieghettatrice** *f* plisseringsmaskin **pieghettatura** *f* plissering **pieghevole** bøyclg, sammenklappbar; *fig* føyelig, **sedia ~** kappsete stol ~ *m* hrosyre **pieghevolezza** *f* bøyeighet, føyelighet, **piego** *m* (pl -ghi) sammenfoldet ark, liten pakke, *m* ~ i korsbånd, *m* ~ *a parte* særskilt, separat

pietile *f* nyrebekkenbetennelse, **piemia** *f* blodforgiftning, pyemi

piemontese piemontesisk; ~ *m* piemonteser

piena *f* høy vannstand, flom; oversvømmelse, overflod; trengsel, *(i teater)* fullt hus, *far ~* *teater* være utsolgt, *fuggir la ~* *fig* lønne faren, **pienamente** fullstendig, fullkomment, **pie-nezza** *f* fylde; ~ *dei tempi* tidens fylde

pieno full, fullrik, fet; lut lei, *F* mett, *a ~* fullstendig, ~ *di boria* selvgod; *a bocca piena* med full munn, ~ *d anni* mett av dager, *colpo in ~* fulltreffer, *m* ~ *giorno* ved høylys dag, *fare il ~* (*di benzina*) fylle (bensintanken); *nel ~* *d'inverno* midt på vinteren; ~ *impiego* full sysselsetting, *occupato in ~* fullt opptatt, *luna piena* fullmåne; *a piene mani* rikelig, i overflod, *a mani piene* med hendene fulle (*di av*), *mani piene di sangue* blodstenkede hender, *aver la pancia piena* (*F*) være mett, sitte godt i det, ~ *di se* selvopptatt, blasert; *pieni poteri* fullmakt (*til minister o.l.*); ~ *fino agli occhi* lut lei, *approvato a pieni voti* enstemmig vedtatt; (*eksamenskandidat*) tilkjent beste karakter, ~ *d'orchestra* fullt orkester, **pienose** *m* full sal, fullt hus; **pienotto** bortimot full, *fig* rund, bullet

pirotto *m* pjerrot

pieta *f* poet kummer, angst, medlidenhet

pieta medlidenhet (*di med*), barmhjertighet; *ri* fromhet, **Pietà** **Pietà**, jomfru Maria med Jesu lik (*i kunsten*) ~ *filiale* sønnkjærighet, *fur ~* vekke medlidenhet, *far ~* *di sassi* få steinene til å gråte, **libro di ~** bønnbok, *per ~* 'for himmelens skyld', **pietade** *f* poet, ~ **pieta** **pietanza** *f* mat, matrett, **pietosa** *se* **predica**, **pietismo** *m* pietisme, **pietista** *m* pietist, ~ *ad* pietistisk; **pietoso** medlidende, barmhjertig, from, ynkelig, jammerlig

pietra *f* stein, ~ **angolare** hjørnestein, ~ **filosofale**

de vises stein, ~ *facata* flintstein, ~ *infernale* helvetesstein ~ *di luna* månestein, *mai della* ~ nyrestein, *mettere una* ~ *su qualcosa* ikke snakke mer om noe, la noe være glemt; ~ *miliare* mtepel, ~ *fine*, ~ *preziosa* edelstein, ~ *prima* grunnstein, ~ *di paragone* prøvestein, ~ *dello scandalo* årsak, opphav til skandalen

pietraia se *petraia*, **pietrame** m stein(er), **pietrata** f steinkast; **pietrificare** etc se *petrificare* etc **pietrisco** m (pl -chi) steinroys, **pietroso** se *petroso* **pievanale** sogn, **pievano** f (kirken) sogn sogneprestens bolig, **pievano** m sogneprest, **pieve** f sogn, sognekirke

pieveloce forrapp, iron sendrektig

pifferare (i) spi le fløyte, fløyte, **pifferaro** m fløytespiller, b åser, **pifferata** f fløytespill, **piffero** m fløyte, pipe, fløytespiller

pigaruolo m sl fiskegarn

pigia **pigia** m trengsel, **pigiama** m inv pyjamas **pigiamaia** f pyjamassyerske, **pigiamento** m pressing, skubbing, trengsel; **pigiare** (i) presse, perse, skubbe, trykke, stuve, fig intrigere, skubbe seg fram; ~ *la penna* overdrive (skriftlig fortelling) **pigiata** f pressing, *dare una* ~ *a*, se *pigiare* **pigitolo**, **pigiatore** m vinpresse, **pigiatore** m (f -trice) presser (se *pigiare*), **pigitura** f pressing (se *pigiare*)

pigio m trykk-knapp, **pigio** m trengsel, *entrare nel* ~ (fig.) gi seg ut på glattisen

pigionale m (ier) e boer dagarbeide på landet **pigionante** m se *pigionale* **pigione** f husse e niemål, *dare a* ~ *le* e ut, *prendere a* ~ *le* e, over *il cervello a* ~ være passe dum, *stare a* ~ (fig.) passe, stå dårlig

pigliamento m sj se *presa* **pigliamosche** m inv bot fluelanger, sool fluesnapper

pigliare (i) ta, gripe, snappe få (sykdom) ramme oppfatte, *pigliarla fra capo e collo* få et ordentlig slag, *che ti piglia?* hva går det av deg?, ~ *fuoco* ta fyr, fig bli rasende, «tennen», ~ *aria* trekke ut, *chi dorme non piglia pesci* ikke får liggende ulv lammekjøtt, *pigliarsi una gatta da pelare* ta seg vann over hodet, skaffe seg ubehageligheter *non se la pigli troppo caldo* ikke umak Dem for megel', se også *prendere*, **piglio** 1 m grep, fortjeneste; *dar di* ~ gripe, **piglio** 2 m mine, åsyn

pigmentazione f pigmentering, **pigmento** m pigment

pigmeo dverg, orhien; ~ m dverg, pygme

pigna f kong e; drueklase, mur (ved bru), *ventil* (i sugepumpe) **pignatta** f gryte, kokkar, **pignattajo**, **pignattaro** m poltemaker, grytemaker

pignoleria f pirkethet, smålighet, **pignolo** se *pignuolo*, **pignone** m dike, molo, arkit gavl; drev (tannhjul), ~ *satellite* planetdrev, **pignoramento** m panting **pignorante** m (ul)pantier; **pignorare** (o) (ul)pante, sj, pantselle, **pignoratorio** m en som utsettes for panting

pignuolo m pinjekjerne, -frø; fig smång, pirkete, byråkratisk person, pedant, prinsippriiter

pigolamento m piping), fig klaging, **pigolare** (i) pipe (fugleunge o.l.), fig klage seg; **pigolio** m (sladig) piping; **pigolone** m en som alltid jamrer seg og ber om hjelp

pigrezza f dorskhet, **pigrizia** f dovenskap, **pigro** doven, lat, sen, treg

pila f (bru)pille, trau, basseng, stabel (bøker o.l.) vevannskar, elektrisk søyle, batteri, lommelykt

batteri, ~ *atomica* atomsøyle, **pilao** m sl risrett, **pilastrata** f søylerekke, **pilastrò** m pille, søyle, ~ *di rinforzo* støttepille, **pilata** f så mye (ris o.l.) som går i et kar, trau **pila**

pilateggiare (e) vaske sine hender (som Pilatus), **pilatura** frensing av ris

pillacchera f soleskveti, flekk, **pillaccheroso** oversprøytet, tilsolet, flekket

pillare stole, stampe, **pillo** m stoler, bruleggerjomfru, **pillola** f pille *debbo ingoiare certe pillole* du aner ikke hva jeg må tåle (el. finne meg i)!, *una* ~ *amara* fig) en hard natt å svelge, en bitter pille, *dorare la* ~ (fig) forsøle (den bitre) pillen, **pillolajo** m pillebrett; **pillolare** pille-; **pillotta** f tung lærball, pelota, **pillottare** (o) dryppe fett på steik på pidd **pilotto** m sl søn, *tu a dryppe fett med*, se *pillottare*

pilone m (bru)pille, stoler; lysmast, ~ *di lancio* (mil) katapult (for fly), ~ *d'ormeggio* fortøyningspål, -mast

pilota, **piloto** m los, pilot, fører, **pilotaggio** m losing, lospenge, *scuola di* ~ flyskole, **pilotare** (o) lose, fore, styre

piluccare pille, plukke (og fig), **piluccatore** m (f -trice), **piluccone** m en som piller, plukker

pimento m Cayenne-pepper

pimpinella f pimpinelle

pimpinacolo e **pinnacolo** **pimneo** se *pigmeo*

pina f pinjekongle, **pinaccia** f langt, smalt fartøy, **pinacoteca** f malersamling, **pinastro** m furu, **pinato**, **grasso** ~ smeliset, **pince** m inv pincher, **pincone** m sj linke, **pinchellone**, **pinco** (pl -chi), **pincone** m losk, dumrian, **pineta** f, **pineto** m pinjeskog

pingere se *dipingere* sj se *spingere*

pingue fet, tykk, rik, groderik, **pinguedine** f fedme, **pinguino** m pingvin

pinna f finne (på fisk), nesefløy, **pinnacolo** m tind, topp **pinnipede** f dyr av se. familien

pino m pinje; ~ *marittimo* furu, ~ *vulcanico* damp, røyksøyle over vulkan, **pinocchiato** m en som seier pinjekjerne **pinocchiata** f sl lake med pinjekjerne, **pinocchio** m fin grus, sand, **pinocchio** m pinjekjerne; **Pinocchio** **Pinocchio** (figur i bok av Collodi), **pinolo** m pinjekjerne

pinta f gi hulmål, pint, **pinto** se *pingere*, **piaturicchio** m klattmaler

pinza f (ofte pl) liten tang, kio (skalldyr), **piazare** stikke; **pinzata** f (insekt)stikk, **pinzetta** f (serl. pl) pinsett, **piazimonio** m saus til grønnsaker; **pinzo** full, mett; **grasso** ~ smeliset, ~ m (insekt)stikk **piacchero** m bedemann, hvkler, gi munk som ikke bodde i kloster

pio f from, barmhjertig, *la madre pia* (anat) den bløte hjernehinne; **pio** 2. m pip, far ~ ~ pipe, ~ ~ 'up tip'

piocele m svulst, **pioda**, **piodessa** f svaberg

pioggerella f småregn, yr, **pioggia** f regn, *far la* ~ *e il bel tempo* være enerådende, skalte og valte, *parlare della* ~ *e del bel tempo* snakke om vær og vind, *la stagione delle piogge* regntiden **pioggiolina** f yr, småregn

piombaggine f grafitt, **piombare** (o) falle (loddrett), ned, angripe, overfalle; **piombere**, lodde, **piombato**, **bastone** ~ stokk med bly inni; **piombatola**, **piombatoio** gi hull til å tomme kokende bly o.l gjennom i leyningsverk **piombatura** f plombering, **piombifero** bly-, som inneholder bly, **piombare** lodde, **piombatore** m en som lodder i rør

(for å finne tetning), rørlegger, kloakkmann; **piombino** m blylodd, loddline, kniplepinne; rørlegger, kloakkmann

piombo m bly, plombe blykule, hagl blyseg lodd; i **piombi** blykamrene (fengselsrom i Dogepalasset); a ~, in ~ loddrett andare coi piedi di ~ gå forsiktig til verks, di ~ vo dsomt, plutselig filo a ~ loddline; **piombi** blyvinnfatning i vindu **piombosa** m fam lung, treg fyr, lathans

pioniere m pioner, fig pioner, banebryter **pioniero** p onèr- banebrytende

pioppala f **pioppeto** m poppellund, **pioppo** m poppet, **piorrea** f pyore, betennelse

piota f fotsåle grastov, jord omkring plante som skal omplantes, f pote, **piotare** a) bekle ei dekke med grastov

piova f litt regn; **piovanato** m sogneprestikall, se **pievania**, **piovano** m se **pievano**; **piovano**, acqua **piovana** regnvann **piovasco** m (sl pl -chi) regnbygge, **piovente** nedfallende; ~ m takflate; **piovere** regne (og fig.); **piove sul bagnato** en ulykke kommer sjelden alene, hell følger hell, non si sa da dove sia **piovuto** (fig) Gud vet hvor han kommer fra, **piovigliare** (-vi-) småregne, yre **piovigginoso** regnfull, **pioviscolare** (-vi-) småregne, **piovitura** f stadig regn; sj regntid, **piovorno** regntung, regn-, **piovoso** regnfull

piova f blekksprut, polyp

pipe f pipe; sl. vinfat, ~ di schiuma merskumpipe **pipare** røyke pipe, **pipata** f pipestapp, røyk **pipatore** m piperøyker; **piparina**, **menta** ~ peppermynte, **piperino**, **piperno** m sl. vulkanstein

pi pi m se **pio** 2., far ~ ~ li barnespråk; tisse

pipetta f p pett, **pipiare** (pi-) sj, **pipiliare** (pi-) litt pipe **pipiona** f sl sterk spansk vin, **pipistrello** m flaggermus; sl. frakk, kåpe, **pipita** f hud omkring negl; sl. sykdom på kyllinger; aver lo ~ (spøk) være stadig tørst, snakke lite

pipiolino m tagg, blonde

pira f bål til likbrenning, **piralide** f nattsommerfugl, flyveid, **piramidale** pyramideformet, fig kolossal; **piramidare** (a) gi pyramideform, **piramide** f pyramide, **piramide** m pyramidon

pirata f sjørøver; **pirateggiare** (è) drive sjørøveri; **pirateria** f sjørøveri, fig. tøveri; **piratico** (pl -ci) sjørøver

pirico (pl -ci), **polvere** **pirica** kull

pirite f pyritt, svovelsis, ~ di rame koppermis

piroconofobo m myggdreper, **piroetta** f piruet, **piroettare** lage piruetter, **pirofila** f ildfast form, **pirofilo** ildfast; **piroga** f kano, **pirogeno** varmebringende, **pirografia** f brannmaleri, **piroletta** f piruet, **pirolisi** f pyrolyse, **pirolo** m plugg, pål, knagg, skrue på strengeinstrument

piromante m spåmann, **piromanzia** f det å spå i ild **pirometro** m varmemåler

pirome m plugg, knagg; skrue (på piano, harpe o.l.) **piroscafo** m dampbåt; **piroscissione** f cracking **pirosi** f halsbrann; **pirossilina** f skytebomull

pirotecnica, **pirotecnia** f fyrverkerikunst, **pirotecnico** (pl -ci) fyrverkeri-; ~ m fyrverker, pyrotekniker **pirrico**, (danza) **pirrica** (hist) krigsdans

pirròlico (pl -ci) pyrrol-, **pizzolo** m pyrrol

pignano fra Pisa; ~ m pisaner; **vengano i pisan** Ole Lukkøye kommer

piscatorio fiske-, **anello** ~ pavens ring

piscia f fam tiss, piss, **piscinane** m sl. ugras, **piscialetto** m inv sengevæter, levetiann, sikori, **piscianco** m (pl -ci) sl. svak vin **pisciare** f pisse,

lisse fig sildre, renne **pisciarello** m flat vin, **pisciasangue** m blodig urin, hematuri **pisciata** f f pissing fare una ~ pisse, **pisciatoio** m f pissoar **pisciculture** m fiskeavler **piscicoltura** f fiskeavl, oppdrett, **piscina** f fiskedam akvarium svømmebasseng -hall ~ **probatica** (sl) rensesdam for offerdyr; fig universalmiddel

piscia m f neds piss **piscione** m f neds en som pisser ofte **piscioso** f neds full av piss, ~ m se **piscione**

pisellato m ertehage ertebod **pisellata** f ertesuppe, ertemålid **pisello** m ert, verde ~ ertegrønn, **pisellone** m fig tosk, dumrian

pisolare i sumre blunde, **pisolino** m lur, blond, **schiacciare un** ~ ta seg en lur **pizolo** m lur, (hone)blond

pispigliare (-pi-) litt hviske, **pispiglio** m litt hvisking; **pispiglio** m litt stadig hvisking; **pispilloria** f hvisking og tisking, (fugle)kvitter

pispino m tosk (vann)stråle

pispola f piper (en spurvefugl), fig lokkepipe, **pispolare** (pi-) pipe (med pispola)

pissi pissi m hvisking og tisking

pisside f hostiegjemme, litt vase, kar, bot kapsel

pista f spor; sport bane; løype; ~ da ballo dansegolv; **essere sulle piste di uno** være en på sporet; ~ di lancio, ~ di decollaggio startbane (for fly); **corso su** ~ baneløp

pistacchia f pistasie; **pistacchio** m pistasie(tre); **pistagna** f kantebånd, passepoil, krage; **pistagnino** m lommeklaff; **pistillifero**, **fiore** ~ hunblomst; **pistillo** m støvvei; **pistino** m risbrudd

pistola f pistol, **pistola-mitragliatrice** f maskinpistol, **pistolese** m hist sl. jakkniv; **pistolettato** f pistolskudd, **pistoletto** m hist sl kort pistol; **pistolone** m g. sl. kavalerihorse **pistolotto** m knalleffekt, effektfull avslutning (på tale)

pistone m tekn stempel; gl. morter, gl. liniborse; (mus) klaff; **asta del** ~ stempelstang, ~ (che serve) per la compressione kompresjonstempel

pistrice f kjempchval

pitaffio m spøk ei neds gravskrift, epitaf

pitagorico (pl -ci) pytagoreisk; **la tavola pitagorica** den lille multiplikasjonstabell; **vita** ~ tarvelig kost

pitale m nattpotte, **pitecantropo** m apemenneske, **piteco** m (pl -chi) sj. ape, **pitecoide** halvape

pitia f hist sannsigerske

pitoccare (a) tigge, **pitoccheria** f tigget, gjettighet **pitocchetto** m sl. poker; **pitocco** (pl -chi) tiggeraktig, gnieraktig, ~ m tigger (som ikke nødvendigvis er fattig) gnier

pitone m pytonslange, **pitonessa** f sannsigerske **pitonico** (pl -ci) litt sannsiger-, spåmanns,

pittare (om fisk) nappe (uten å bite), **pittiere** m rodstrupe, **pittino** f plageånd, gl. sl. varmt omslag (på brystet)

pittore m (f -rice) maler; **pittoresco** (pl -chi) malersk; **pittoria** f malerverksted (for keramikk, **pittorio** (pl -ci) maler-; **arte pittorica** malerkunsten; **pitrice** f malerinne, **pittura** f malerkunst, maleri, fig. skildring, ~ a fuoco brannmaleri **pitturare** male, fig utmale, skildre, refl smunke seg

pituia f slim, katarr, snue; **pitturaria** f anal slimhinne **pituoso** slimet, slim

piu merie, flere, **mai puss tutt al** ~ høyst, toppen, ~ che mer enn, che ~? hva mere?; ~ che ~ i høyeste grad ~ che mai mer enn

noensinne, *essere da* ~ være mer verd, være bedre, ~ *di mer enn*, *di* ~ mer, *ma ce di* ~ men der er mer; *di* ~ *in* ~ mer og mer; *per di* ~ ennvidere, til og med, dessuten, ~ *giorni* flere dager; *i* ~ de fleste, *il* ~ det meste; *andare (mandare) nel numero dei* ~ vandre heden (sende hinsides); *dai* ~ *al meno* cirka, omtrent; *a* ~ *non posso* alt hva jeg (han etc.) kan, av full kraft, *per lo* ~ for det meste, ~ *in qua* lenger, nærmere hit, *senza* ~ uten videre, ~ *su* høyere oppe, *parlare del* ~ *e del meno* snakke om løst og fast, *tanto* ~ *che* så meget mer som; ~ *volte* flere ganger, *il* ~ *delle volte* som oftest, for det meste

piuma *f* dun, fjærkleddning; *fig.* seng, *dormir sulle piume* (*fig.*) leve godt, sitte godt i det; *coperta di* ~ *dundyne*, *gomma* ~ skumgummi, **piumaccio** *m* dunpute, **piumacciuolo** *m* liten pute, støtpute, tampong, kompress; **piumaggio** *m* fjærkleddning, **piumaio** *m* fjærseiger; **piumario** *fjær*; **piumato** *fjærkledd* fjærpyntet

piumetta *f* frøblad; **piumino** *m* dun, finere fjær, stor dunpute, fjærpynt, pudderkvast, **piumosita** *f* fjærkleddning, dunethet, mykhet; **piumoso** *fjærkledd*, *dunet*, *myk*, *bløt*

piuolo *m* liten søyle, plugg, knagg, pål, plantepinne, *scala a piuali* stige; *piuali di scala* trinn på stige

piuttosto heller, snarere, temmelig

piva *f* sekkepipe, *ritornarsene con le pive nel sacco* komme tilbake med uforrettet sak

piviale *m* pluviola, korkåpe, messeåpe

piviere *m* *zool.* lo; ~ *dorato* heilo, ~ *tortolino* pomeransfugl, **pivieressa** *f* strandlo

pizla *f* hist sannsigerske, **pizlo** spådoms-

pizza *f* pizza (*sl.* kake av gjærdeig med f.eks. tomat, ansjos og ost på), **pizzeria** *f* pizzautsalg, **pizzicagnolo** *m* fetevarchandler (*skinke*, *pølse*, *ost* o.l.), **pizzicare** (*pi-*) knipe, klype, stikke, prikke, klø, trenne (*på tungen*), klimpre (*på strenger*); gripe (*på fersk gjerning*), ~ *di qualcosa* (*fig.*) smake el. lukte av noe, ha peiling på noe; *mi pizzicano le mani* jeg klør i fingrene

pizzicata *f* det å knipe (etc. se: **pizzicare**); *sl.* marmelade, *strumento da pizzicate* harpeinstrument, **pizzicato** *m* pizzicato, **pizzicheria** *f* fetevarerhandel, pølseforretning, **pizzichino** *m* *sl.* snustobakk, *sl.* kortspill, **pizzico** *m* (*pl -chi*) klype (*f.eks. salt*); *pris* (*tobakk*); *fig.* litt, en smule; prikking, kløe, **pizzicore** *m* kløe, *fig.* kløe, lyst, **pizzicorino** *m* kiling, *fare il* ~ *a uno* kile en; **pizzicotture** (*o*) knipe, klype, *refl.* knipe hverandre; stikke hverandre (*med spydigheter*), **pizzicottuto** *f* knip, klyp, **pizzicotto** *m* knip, klyp, hakk (*med nebb*), *fig.* litt, smule

pizzo *m* fippskjegg, knipling, fjelltopp, tind, **pizzi** (*pl*) kinnskjegg, **pizzochero** se **pinzochero**

pizzutello *m* *sl.* drue

placabile forsonlig, **placabilità** *f* forsonlighet, **placamento** *m* *sj.* beroligelse; **placare** berolige; **placativo** *sj.* beroligende, **placatore** *m* (*f -trice*, en som beroliger, forsoner)

placca *f* plate, (metall)skilt, kjennemerke; med flekk; ~ *dell'ago* presserfot (*på symaskin*), **placcare** *tekn.* plettere; **placcatura** *f* pletting

placenta *f* anat. morkake

placet *m* borgerlig myndighets godkjenning av innstilling til presteembete

placidezza, **placidità** *f* ro; **placido** rolig

placito *m* utsagn, dom, forsamling, *gl.* kunngjøring

plafoniera *f* lysekrone

plaga *f* egn, region; **plagas**, *dire* ~ *di uno* baktale en, rakke en ned

plagiare (*à*) plagiere, etterape; **plagiario** *m* plagiator, **plagio** *m* plagiat

planare *gl.* sveve (*fly*), **planata** *f* glidning, **planato**, *valo* ~ glidning, glideflyvning

plancia *f* kommandobru, avtrykksplate for graver ~ *del bastimento* kommandobru

planetario planetarisk, *planet-*; ~ *m* planetarium, **planimetria** *f* planimetri, **planimetrico** (*pl -ci*)

planimetrisk, **planimetro** *m* planimeter

planisfera *m* verdenskart, himmelkart, **planiglob**

plantare anat. (fot)såle; **plantigrado** *m* *zool.* såleggenger

plasma *m* plasma, **plasmabile** som kan formes, **plasmare** forme, **plasmatore** *m* (*f -trice*) litt. former, **plasmadio** *m* plasmodium, malariparasitt

plastica *f* plastikk; modellerkunst, plastic; **plasticatore** *m* (*f -trice*) modellør, billedhogger o.l.

plasticita *f* plastisitet, bøyelighet; **plastico** (*pl -ci*) plastisk, **materia plastica** plastikk; ~ *m* se **plasticatore**; **plastificante** *m* bløtgjøringsmiddel, **plastilina** *f* plastilin

platano *m* bor, platan

platea *f* grunnflate; (*i teater*) salen; ~ *di costruzione* byggegrunn, byggeplass; **plateale** udannet, vulgær, triviell, **debiti plateali** smågjeld, **plateatico** *m* (*pl -ci*) grunnleier til kommunen

platinare platinere; gjøre (*hår*) platinablondt, **platinatura** *f* platinering; **platinifero** platinaholdig, **platino** *m* platina, *spugna di* ~ platinasvamp

platonico (*pl -ci*) platonisk

plaudate applauderende; **plaudire** (*au*, *-isco*) bifalle, applaudere, klappe

plausibile rimelig, trolig, **plausibel**, **plausibilità** *f* rimelighet; **plauso** *m* bifall *far* ~ bifalle

plastro *m* litt stor kjerre; poet. Store Bjørn

plebaglia *f* pakk, pøbel; **plebano** *ri* lands-, landens plebe / *almue* *hist* pøbs, pøbel, **plebeismo** *m* vulgært uttrykk, vulgærisme; **plebeizzare** *sj.* bruke vulgære uttrykk; ha, få vulgære manerer

plebeo plebeisk, vulgær, ~ *m* plebeier; **plebeiscario** enstemmig, **plebiscito** *m* folkeavstemning, **plebis** *ti* enstemmig vedtak

pleiade *f* litt gruppe på sju, *fam.* mengde *le pleiadi* *astr.* sju stjerner

plenario fulltallig *fu-*stendig, *indulgenza plenaria* fullstendig avlat, *fig.* fullstendig tilgivelse, ettergivelse, *seduta plenaria* plenarmøte

plenilunare fullmåne-, **plenilunio** *m* fullmåne

plenipotenza *f* uinnskrenket fulmakt, **plenipotenziario** befulmektiget (minister); **plenitudine** *f* *gl.* fylde, mengde, fullkommenhet; ~ *dei tempi* tidens fylde, verdens undergang

pleonasma *m* pleonasme, «smør på neske»; **pleonastico** (*pl -ci*) pleonastisk

plesso, ~ *soiare* anat. soarepexus

plethora *f* blodfullhet, *plethora*, *fig.* overflod, **pletorico** *pl -ci* for blodrik, *fig.* overflødig

pletta *f* paimefletning, **pletto** *m* pickter, *fig.* poeti, poetisk evne

pleura *f* anat. lungehinne; **pleuresia**, **pleurite** *f* brysthinnebetennelse, **plevritt**; **pleurocentesi** *f* punktering av brysthinnen

plico *m* (*pl -chi*) liten brev- el. dokumentpakke; *con* ~ *a parte*, *in* ~ *separato* separat

plinto *m* arkiv plint
plorare *to* litt gråte, *fig* regne
plotone *m* mil tropp, — *d'esecuzione* eksekusjons pelotang
plumbeo bly-, blyfarget, blytung
plumicola *m* fjærmidd
plurale gram flertalls-, — *m* flertall, *numero* — flertall, *al* — i flertall, *pluralista* *f* flertall, majoritet; *la* — mesteparten, *pluralizzare* sette i flertall
pluricellulare flercellet, **pluriclasse** med flere klasser, **plurilaterale** flersidet, **plurimo**, **voro** — flertallsvalgrett, **plurimatore** *m* flermotors fly, **plurinominale** som velger flere deputerte, **lusa** — va, gliste (med flere navn)
plus ultra, *il non* — — *di* . toppen av; se ellers *non* — —
plus-valore *m* merverdi
pluteo *m* (i bibliotek) skap til oppbevaring av håndskrifter, *hist* bevegelig brystvern, stormårn, *plutei di Traiano* basrelieffer på Forum R
plutocrate *m* plutokrat; **plutocratico** (*pl* -*ci*) plutokratisk, **plutocrazia** *f* plutokrati
plutonico (*pl* -*ci*) plutonisk
pluviale regn-, **pluvio** *litt* regnfull, **pluviometro** *m* regnmåler, **pluvioso** regnfull
pneuma *m* pause (i sang), **pneumatica** *f* pneumatikk, **pneumatico** (*pl* -*ci*) pneumatisk; — *m* på bil (rykket) slange, dekk, gummi, **pompa pneumatica** julpumpe, **posta pneumatica** torpost, **pneumatologia** *f* åndelære; **pneumococco** *m* (*pl* -*chi*) pneumokokk, **pneumonia**, **pneumonia** *f* lungebetennelse; **pneumorragia** *f* lungeblødning, **pneumotomia** *f* lungeoperasjon, **pneumotorace** *m* pneumothorax, luft i lungesekken
po' = *poca* el. *poi*, **pocher** *m* poker, **pocherare** *to*, spille poker, **pocherista** *m* pokerspiller
pochettino *m* bitte lite grann, **pochetto** *m* lite grann, smule, **pochezza** *f* knapphet, ringhet, **pochino** *m* litt, en smule
poco (*pl* -*chi*) liten, lite, litt; ringe, lynn; ikke rett meget, kort tid, **poche**, **pochi** så, ikke særlig mange; *a* — *a* — litt etter litt, etterhånden, *press'a* — omtrent, *un altro* — litt til; *un altro* — *e poi* *cadeva* han hadde nær falt, *poc anzi* kort tid før, *un* — *di buono* (fig) et dårlig papir, — *dopo* litt senere, like etter, — *fa* for kort tid siden, *manco* (ci) — *che* mangle lite på at ..; — *meno* litt mindre, nesten; *è malto a* — *meno* han er nærmest gal, *ogni* — , *a ogni* — hvert øyeblikk, stadig vekk, *per* — *non cadeva*, — *manco che non cadesse* det var så vidt han ikke falt; — *di poi* litt senere, like etter, — *prima* litt tidligere, like før; *quer pochi che ha* det lille han har (dvs. av penger); *con quel po' po' di libri vuoi* . ? (iron) med alle de bøkene vil du ..?; *senti un po'* hör nå en gang, — *su* — grå omrent, *va un po' a comprare del pane* stikk bort og kjøp litt brød, — *alla volta* litt i slengen, om senn
pocolino lite (grann)
podagra *f* fotgikt; **podagroso** som lider av fotgikt, — *m* podagrist
poderale (land)gods-, land-; **poderante** *m* sj landgodsarbeider, **podere** *m* (land)gods, *essere in* — arbeide på et gods, **poderoso** sterk, mektig, **podestà** *f* hist overborgermesterens myndighet; — *m* hist. overborgermester, **podimester**, ordfører (under Mussolini), **podestaresa** *f* spøk borgermesterens kone, **podestariato** *m* borgermesterstilling,

-verdighet, **podestarile** borgermester-; **podesteria** *f* borgermesterkontor -embete; **podestessa** *f* spøk borgermesterkone
podio *m* podium, sokkel, **podismo** *m* fotsport, løp, **podista** *m* fotsportsmann, løper; **podistico** (*pl* -*ci*) fot-; *corsa podistica* kappløp, *sport* — fotsport, løp, **podologia** *f* havsmedkunst, **podometro** *m* skritt-teller sl mål (for hestehov)
poema *m* dikt, **poemessa** *f* spøk dårlig, langtekkelig dikt
poesia *f* poes, dikt, diktning, *fig* illusjon
poeta *m* (f *poetessa*) dikter; *il divino* — Dante, **poetabile** *sj* som kan behandles diktisk, **poetante** *m* og *adj* (en) som skriver dikt, **poetare** (*e*) skrive vers, **poetastro** *m* dårlig dikter, rimmed, **poeteggiare** (-*te*-) skrive vers, være poetisk, **poetessa** *f* dikterinne; **poetica** *f* diktetekunst, poetikk, **poeticheria** *f* iron dikt, fri fantasi; **poeticare** (*e*) dikte, **poetico** (*pl* -*ci*) poetisk, diktisk, **poetizzare** gjøre (være) poetisk, poetisere
poffa *f* esse, **poffarabacca'** du slette tid!, **poffare**, — (il mondo), — (il cielo) du slette tid! du godeste!
poggetto *m* liten høyde, haug, **poggia** *f* marleskøy; le side, *andare a* — falle av; *a* — *e ad orza* (fig) fra høyre og fra venstre, fra begge sider, **poggiacapo** *m* inv varetrekk, antimakassar, **poggiacarte** *m* inv brevpreser; **poggiamano** *m* gelender, **poggiapiedi** *m* inv fotskammel; (i bil) lothviler, **poggiatuolo** *m* høydebøtt, **poggiare** (*to*) støtte (seg), *mi* vende, *mar* faile av; søke havn, søke le, **poggiato** *f* høydedrag, *mar* det å faile av, **poggiatesta** *m* inv oreklapp på stol; **poggio** *m* høyde, **poggioso** bakket, full av høyder, **poggiuolo** *m* liten høyde, haug, balkong, terrasse
poi' pytt!
poi (el. *po*) deretter, så; senere, *da quel tempo in* — fra den tid av; *a prima o* — for eller senere, *tu* — *non lo farai* men du vil da ikke gjøre det, *il* — ettertiden, fremtiden, *il senna del* — etterpåklokskapen, *e* — 'og så', *poi* — nåt at kommer til alt, **poiana** *f* musvåk
poiche da, ettersom, siden, etter at
polacca *f* polsk kvinne, polsk dans, polonese, sl kort frakk, kappe, sl seilskute, sl høy snaresto vel; **polacco** (*pl* -*chi*) polsk; — *m* polakk, **polaccone** *m* meliomstagsseil
polare polar-, pol-; *circolo* — polarsirkelen, *esplorazione* — polarforskning, *l'oceano* — polarhavet, **polarimetro** *m* polarimeter, **polariscopio** *m* polariskop, **polarita** *f* polaritet, **polarizzare** polarisere, **polarizzazione** *f* polarisering
polca *f* polka, **polchista** *f* polkadanser, **polcakomponist**
polcinella *f* — *di mare* lundefugl
poledro se *puledro*
polemica *f* polemikk, **polemico** (*pl* -*ci*) polemisk; — *m* sj polemiker, **polemista** *m* polemiker; **polemizzare** polemisere
polena *f* gallionsfigur, **polenda**, **polenta** *f* (mais)grøt — *dolce* grøt av kastanjemel; **polentaio**, **polentaro** *m* polentakoker, -selger, -spiser, **polentata** *f* polentamåltid, **polentione** *f* grøtomslog, **polentone** *m* hard (mais)grøt, *fig* treg fyr, kloss, maisgrøtspiser (søritaliensk økenavn på en norditaliener)
polesine *m* geogr deltaøy
pollambutanza *f* poliklinikk; **pollandria** *f* polyandri, **polante** *f* litt antolog samling, **polarchia** *f* mangevelde, **poliatomico** (*pl* -*ci*) med mange ato-

mer, **policlinica** / poliklinikk, **policlinico** /pl -ci/ poliklinisk, ~ m poliklinikk, **hospital** /hospitalet/ et universitet

polieromia /polykromi, **polieromo** polykrom
policospidale arkis med mange tårn, spisser
poliedrico /pl -ci/, **polivedrico**, **poliedro** m polyeder,
polifase flerfaset

polifonia /polyfoni, **polifonico** /pl -ci/ polyfon

poligamia /polygami, **poligamo** polygam

poligenesi /polygenese

poliglotta m en som taler flere språk, **poliglott**

poliglotta mangespråklig ~ m polyglott

poligonale mangekantet, **poligono** mangekantet,

poligono m mangekant, **poligon**, skytebane

poligrafare (i) mangfoldiggjøre, hektografere, **poli-**

grafo m hektograf, **litt** mangfoldig forfatter

poligramma m gram digraf, **polimento** m poler-

ring, rensing, **polimeria** f polymeri, **polimerizza-**

zione f polymerisering, **polimero** polymer

polimetria f litt blandet versemå

polinomio m mat polynom, **poliomielite** f polio-

(myelitt), barnelammelse, **polipo** m polypp, **poli-**

poso polyppaking

pollre (-isco) litt gjøre ren, **polere**

polisarcia f sykkelig fedme, **polisarcico** /pl -ci/ fet

polissenso litt mangetydig, flertydig, ~ m ordgale

polissillabo flerstavelles-, ~ m flerstavellesord

politenma m varietetteater), kabaret, **politecnico** /pl

-ci/ polyteknisk ~ m polytekniker, polyteknisk

læreanstalt

politeismo m flerguderi, **polyteisme**, **politeista** m

polyteist, **politeistico** /pl -ci/ polyteistisk

politezza f renhet, **polerhet**

politica f politikk, ~ da caffè, ~ da farmacia

politisk kunnestoperi, ~ **estero** utenrikspolitikk

~ **interna** innenrikspolitikk, **politicante** po tise-

rende, ~ m = **politica** m slu, uhederlig

politiker; levebrødspolitiker, uduelig politiker,

politisk kunnestoper, **politichino** m politisk intri-

gemaker, **politico** /pl -ci/ politisk, fig dundreven, ~ m politiker

revepels, **economia politica** sosialøkonomi; **elezio-**

ni **politiche** parlamentsvalg, **politicone** m f -oni,

politikus, luring

polittico m (pl -ci) polypitichon, flere malerier i en

ramme, (sammen)leggbar) tavle med flere bilder

utskjæringer o.l

polizia f politi, **agente di** ~ politibetjent, ~

giudiziana kriminalpoliti, ~ **stradale** trafikkpoli-

ti, **poliziesco** /pl -chi/ (afte neds) politi-, **romanzo**

~ detektivroman, **poliziotto** m politibetjent, fig

snushane cane ~ politihund

polizza f polise, låneseddel, lotteriseddel, lodd,

kvittering, kontrakt, ~ **di carico** fraktbrev, ~ **del**

monte låneseddel, **polizzino** m seddel, skattesed-

del, **di** skifteseddel

polla f kilde, oppkomme, **pollaio** m hønsegård,

hønsehus, **pollaiuolo** m hønsestolger, **pollame** m

høns, fjærfe; **pollanca** f dial ung kalkunhøne,

pollastreillo, **pollastrino** m liten hanekylling, fig

grønnskolding, tenåring, **pollastro** m hanekylling

fig grønnskolding, tenåring, **polleria** f hønseri,

hønsegård, hønseutsalg, **pollice** m tommelfinger,

tomme, **pollice**, **pollice** ~ **pollice** ~ smått i senn, tomme for

tomme; **pollicultore** m hønseavl, **pollicultura** f

hønseavl, **pollina** f hønsemøkk

polline m blomsterstøv, pollen, **pollinico** /pl -ci/

pollen- **pollino** f hønse-; **occhi** ~ **occhi** forhor-

ning, luktorn, **pollino** 2 m myr, sump, hengemyr,

pollinosi f høysnue, **pollivendolo** m hønsestolger

pollo m hønsefugl, hønse, hane, **polli** hønse **con-**

oscere i **proprio** **polli** kjenne sine pappenheimere,

cose da far ridere i **polli** ting til å le seg skjev av,

essere un buon ~ være passe troskydig; **andare**

a letto coi polli legge seg med sola, **essere un** ~

freddo være redd, lite for seg ~ **d India** kalkun

~ **sultano** sl vannhøne

pollone m skudd, renning, stikling, **polloneto** m

misthenk plantebed (til utplantning)

polluto litt skjemt, skjendet, **polluzione** f pollusjon

polmonare lunge-; **polmonaria** f lungeuri, **polmone**

m lunge **a pieni polmoni** for fulle lunger, ~

d acciaio jernlunge, **mi si allargano i polmoni** (fig,

det falder en stein fra mitt hjerte, **ci ho rimesso**

'consumato, sputato un ~ (fig) det har jeg

snakket meg hes på (til ingen nytte), **polmonite** f

lungebetennelse

polo 1 m pol, ~ nord nordpol, ~ sud sydpol,

polo 2 m polo (spill), **polonese** f polonese

polpa f anat kjøttful, del, rent kjøtt (slakt),

tykklegg, fruktkjøtt, **polpaccio** m tykklegg, **pol-**

pacciuolo m kjøttstykke, gom (på finger), **polpac-**

ciuto kjøttfull, tykk, **polpara** f sl fiskeredskap (for

blekksprut, **polpastrello** m gom, fingertupp, **pol-**

petta f sl karbonade, kuttbolle, forgiftet kjøtt

stykke (for rev, ulv o.l.), åte, **polpettone** m stor

polpetta til å skjære i skiver, fig svært, uryddig

arbeid (bok), **polpo** m blekksprut, sam polypp

polposo, **polputo** kjøttfull

polso m mansjett, ermeoppslag, **polista** m puls-

taker, **polso** m puls, håndledd fig kraft, **toccare**

il ~ **a una** (fig) føle en på pulsen, **orologio da**

~ armbåndsur

poliglia f grot, eite, sole, **poliglioso** grotet

poltrire (-isco) dra seg (i sengen), dovre seg

poltrona f lenestol, (i teater) orkesterplass, ~ **a**

dondolo gyngestol, ~ **reclinabile** sl libar lenestol

eroe della ~ usling, feiging **starsene in** ~ dra

seg, **poltronaggine** f dagdriveri, latskap, **poltron-**

cina f liten lenestol, (i teater) parkettiplass, par-

terre-plass

poltrone doven, lat, feig, ~ m dagdriveri, lathans,

kujon usling, dovendyr, **poltronaggine** (-ne-

drive, dra seg, **poltroneria** f dagdriveri, latskap

poltronesco /pl -chi/ i treg, dagdriver-, **poltronite**

f spøk dovenskap

polve f poet stov, **polveraccio** m stov; tørr jord,

tørket (sauer)gjødsel, **polveraia** f i se **polverio**

polveraio, **gennain** ~ **empie il gennain** støvet (d v.s

vindfull) januar gir god avling, ~ m stovfullt

sted, stovmasse, **polvere** f stov, pudder, pulver,

krutt, **caffè in** ~ malt kaffe, ~ **di Cipro** pudder,

buriare ~ **fel** **dar della** ~ i **negli occhi a uno** (fig)

kaste en blå i øynene, **mordere la** ~ bte i

gresset; **non ha inventato la** ~ han har ikke

oppfunnet kruttet, **tirare a** ~ skyte med skarpt,

polveriera f krutthus, ammunisjonslager, **polverifi-**

cio m kruttverk, ammunisjonsfabrikk, **polverina** f

pulver; **polverino** m strosand, kullstøv; sandkar,

sandsrekning langs Tiberen, **mettere il** ~ **su** (fig)

stø sand på

polverio m vindstov, støvsky, **polverista** m kruttar

beider, kruttfabrikant, **polverizzabile** pulveriser

bar, **polverizzamento** m pulverisering, **polverizzare**

pulverisere, forstøve (og fig), **polverizzatore** m (f

-rice) en som pulveriserer, forstøver, brennstoff

spreader, pulverisator, **polverizzazione** f pulverise-

ring, pulverone *m* tykk støvsky, pulverosa støvet, pulverulento støvaktig; polviglio *m* gl. fint støv, pulver, pudder; polviscolo *m* fint støv.
pomaceo *sj.* epleaktig, eple-; **pomarancia** *f* se *mela* *rancia*, **pomario** *m* litt frukthage, eplehage, **pomata** *f* pomade, salve, **pomato** *sj.* beplantet med epletrær, skimlet (*om hest*) **pomellato** skimlet, ~ *m* skimmel, **ponello** *m* kinnben
pomerano pommersk; ~ *m* pommeraner
pomeridiano ettermiddags-, om ettermiddagen, *alle tre pomeridiane* klokken tre om ettermiddagen, **pomeriggio** *m* ettermiddag, *nel ~* om ettermiddagen
pomero, (cane) ~ (vognmanns) hund
pomelo *m* eplehage, frukthage
pomice *f*, (*pietra*) ~ pimpstein, *un discorso a pietra* ~ sludder, vås, noe bort i veggene, *dar la* ~ skure med pimpstein, **pomiciare** (*lo*) skure med pimpstein, **pomiciatura** *f* (avfall ved) skuring med pimpstein, **pomicione** *m* fam. klegg (*fig*), påtrengende, nærgående person, **pomicioso** pimpsteins-, pimpsteinsho dig, pimpsteinsaktig
pomicultore *m* *sj.* fruktdyrker, **pomicultura** *f* frukt- dyrking **pomodoro** se *pomodoro*
pomo *m* eple(tre-); frukt(tre); knott, rund knapp (*på håndtak, stikk, mast o.l.*); *il ~ di Adamo* adamseplet; *il ~ della discordia* stridens eple, ~ *vietato* forbuden frukt; **pomodora** *f* kast med tomat, **pomodoro** *m* tomat; (*på sykkel*) baklys, kailøye, **concentrato di ~** tomatpuré; **rasso come un ~** rød som en koki hummer; **sugo di tel. di ~** ~ tomat saus, **pomologia** *f* fruktrelære, **pomologi**
pomoso *sj.* rik på frukt, fruktrik
pompa *l.* *f* pomp, prakt; praleri, ærgjerrighet; *far ~ di qualcosa* prale med noe; *impresa di pompe funebri* begravelsesbyrå; **pompa** *2.* *f* pumpe, sprøyte; bensinpumpe; ~ *di alimentazione* matpumpe, ~ *di aria* luftpumpe; ~ *aspirante* sugepumpe, ~ *da bicicletta* sykkelpumpe, ~ *centrifuga* sentrifugalpumpe; ~ *ad ingranaggi* tannhjulpumpe; ~ *pressione*, ~ *premente* trykkpumpe, ~ *a stantuffo* stempelpumpe; **pompate** (*lo*) pumpe, *fig* blåse opp, **pompata** *f* pumping **pompatura** *f* pumping; *fig* oppblåsing, **pompeggiare** (*te*) prale, glimre; *refl.* bryste seg, blåse seg opp, **pompeiano** pompejansk; **pompelino** *m* grapefrukt **pompieri** *m* brannmann **pompieri** *pl* brannvesen, **pompieristico** (*pl -ci*) brannmanns; **pompista** *m* *F* brannmann; **pomposita** *f* prakt **pomposo** pompos, praktfull
ponce *m* inv punsj, **poncio** *m* sl. kappe
ponderabile som kan veies, veielig, **ponderabilia** *f* veielighet, **ponderale** vekt-, **ponderare** (*lo*) *fig* veie, overveie, **ponderatezza** *f* besindighet, **ponderato** overveid, besindig, **ponderatore** *m* (*f -rice*), en som overveier, vurderer, **ponderazione** *f* overveielse **ponderosita** *f* litt tunghet, vanskelighet, **ponderoso** litt tung, tyngende, vanskelig, **pondo** *m* litt vekt, tyngde, *fig.* byrde, *il mortal ~* (*fig*) legemet, **pondi** (*pl*) diaré, *mal di pondi* (*gl*) dysenteri
ponente *m* vest, vestavind, **ponentino** *m* lett vestavind vesterland, vesterlending
ponimento *m* litt det å sette, stille, plassering, **ponitori** *f* tørkebord (*for papir*), **positore** *m* arbeider som legger papir til tørk, **posso** ildrød
ponteggio *m* *sj.* brupenge, **pontino** *m* stillasbygger, forskalingssnekker, *sj.* brubygger, bruvokter, **pontare** (*lo*) *gl* støtte (seg), trykke, se også *puntare* **pontata** *f* stillaslengde (*for malerarbeid o.l.*)

ponte *m* bru; (tann)bru; stillas; bridge; *mar.* dekk, ~ *aereo* luftbru, *il ~ dell'asino* noe som bare er vanskelig for begynnere; den enkleste sak av verden; ~ *girevole* svingbru; ~ *levatoio* heisebru, ~ *sospeso* hengebru, *testa di ~* bruhode.
pontefice *m* pave; *fig* sjef, leder; *il massimo (el sommo)* ~ paven, **ponticello** *m* liten bru, bøyle, fiolinstol; **pontiere** *m* brubygger; pionersoldat
pontificale pavehig, biskoppelig; ~ *m* biskops messebok; **pontifikalmesse**, **pontificare** (*-ti-*) lese messe (*biskop*); *fig* posere, **pontificato** *m* pave-dømme, paveverdighet, pavetid, **pontificio** pavehig, *lo Stato ~* Vatikanstaten
pontile *m* landgangstrapp, **porto** *m* poet hav; **portone** *m* mar. lektier; ponglong, **portolere** *m* sjemann på pram; se ellers *portiere*
portremolese *m* omvandrende bokseiger, kolporter
pozamento *m* anstrengelse, **pozare** (*lo*) anat trykke seg; anstrenge seg; *fig* produsere med møy og besvær
ponziopilateggiare (*-tè-*) *fig* vaske sine hender (*som Pontius Pilatus*)
poplite *m* anat knehase
popolaccio *m* **popolaglia** *f* pøbel, **popolano** folkelig, folke-; ~ *m* mann av folket; **popolare** *l.* (*pò-*) befolke; *esser popolare* (*fig*) være fullt av folk, **popolare** *2.* folkelig, folke-; kjent, populær; ~ *m* folkepartimann; **ballo ~** folkedans, **democrazia ~** folkedemokrati; **partito ~** kristelig folkeparti (*etter 1 verdenskrig*); **irena ~** ferietog, utflukts-tog; **popolaresca** *f* folkeminnegransking, **popolare** *pl* *chi* folkelig folke, **popolarita** *f* popularitet, **popolarizzare** popularisere, utbrede, **popolarizzazione** *f* popularisering
popolatore *m* *f* *tricer* en som befolker **popolazione** *f* befolkning, folkemengde, *densità media della ~* gjennomsnittlig folketetthet, ~ *rurale* landbefolkning, **popolazzo** *m* pøbel, **popolisco** (*pl -chi*) neds *sj.* folkelig, vulgær, **popolino** *m* småkårsfolk, småfolk, **popolo** *m* folk, nasjon; befolkning (folkemengde, ~ *grasso* rikfolk, ~ *minuto* småfolk, *a funa di ~* ved (under) folkeoppstand; *donna del ~* kvinne av folket, *il ~ e il comune* Gud og hvermann, Per og Pål, **popoloso** folkerik
poponata *f* melonåker, **poponata** *m* melonselger, melonmark, **popone** *m* melon, *fam* pakkell
poppa *f* anat melkekjertel; bryst; jur, patte, bakstavn, *dar la ~ amme*, *avere il vento in ~* ha medvind (*og fig*), **poppaione** *m* bot vilskudd **poppaiuolo** låteflaske, **poppante** *m*, *f* pattebarn, **poppare** (*lo*) sugge, patte, **popparsi le dita** sugge på fingrene, **poppata** *f* patting, måltid (*brystmelk*), **poppatoio** *m* smokk, låteflaske, hevert
poppata *f*, *a* ~ på akterskipet, akter, **poppese** *mar* akter-; ~ *m* aktertrosse, **poppetta** *f* *mar* bakskott, **poppiere** *m* bakroer, aktermann, **poppiero** akter-; *nave poppiera* etterfølgende skip.
popputo med store jur; med store bryst
populeo poppel-, poppelbevokst.
porca *l.* *f* plogkam, plogskår, **porca** *2.* *f* purke, **porcaccio**, **porcaccione** *m* svin; **porcaio** *m* grisepasser, -selger, *fig* svineri, skittent sted, **porcamente** *adv* svinaktig, **porcareccia** *f* grischus, griseri, grisebinge, **porcario** *m* grisegjeter
porcellana *f* porselen; **porcellanare** gjøre porselensaktig **porcellanico** (*pl -ci*) *sj.* porselens-; **porcellino** *m* grisunge, liten gris (*og fig*); liten ovn; ~ *d'India* marsvin' **porcellona** *f* *fig* purke, sjuke, **porcellone** *m* *fig* svin, uhoff g fyr

porchereccia *f* se **porcareccia** **porcheria** *f* svineri, **porcheruola** *f* sjuakeri, **porchetta** *f* pattegris (stekt på spidd o.l.), **porchettame** *m* gris(er), **porciglione** *m* vannrikse, **porcile** *m* grisehus (og *fig*) **porciaa** *f* gris, svin, svinekjøtt, flesk, **porcino** svine-, grise-; **carne porcina** svinekjøtt; **occhi porcini** griseøyne, **pan** — alpefiol, — *m* rørsopp; **porco** *m* (pl -ci) gris, svin (og *fig*); — *adj* svinsk, svine-, forbannet; — **mondo', porca miseria'** død og pine, **piè di** — brekkjern, **porcospino** *m* pinnsvin, **porcume** *m* svineri

porfido *m* geol. **porfyr**, **porfideo**, **porfirico** (pl -ci, **porfyr**-, **porfirizzàre** knuse med porfyr

porgere rekke, sende, yte (hjelp); (som taler) uttrykke seg, — *a uno il destro di*, gi en anledning til å ..; *refl* by seg (anledning), **porgimento** *m* sj det å rekke (etc se **porgere**), **porgitore** *m* (f -trice) en som rekker (etc se **porgere**),

pornografia *f* pornografi, **pornografico** (pl -ci) pornografisk, **pornografo** *m* pornograf

poro *m* anat. **pore**, **porosità** *f* porøsitet, **poroso** *poros*.

porpora *f* purpur; *fig* kongedrakt, -verdighet, kardinaldrakt, -verdighet; **purpurnegl**, -musling, **porporato** purpurkledt, — *m* kardinal, **porporeggiare** *sj* være (nesten) purpurfarget; **porporina** *f* purpurfarge, gul/bronse; **porporino** purpurfarget

porraceo purregro, purrefarget, **porraio**, **capolla porraia** purreløk, **porrata** *f* purresuppe, -salat

porre (pongo, sette, stille, legge, plasere, **poni** (poniamo) *che*, sett (la oss sette) st..., — **affetto** *a uno* sette kjærlighet i en — *in dubbio* dra i tvil, — **fine a qualcosa** gjøre ende på noe, — **ad effetto** sette i verk, — **mente a qualcosa** akte på noe, legge merke til noe; **porri a fare qualcosa** gi seg til å gjøre noe; **porri in capo** sette seg i hodet

porri il cappello ta hatten på, **porri a sedere** sette seg

porrina *f* purreknoll; ung kastanje (til sømmer), **porro** *m* purre, vorte, **mangiare il** — *dalla coda* (f) begynne i den gule enden **predicare ai porri** snakke for døve ører, **porroso** full av vorter, vortel, purreaktig

porri se porgere

porta *f* dør, port, **spori** mål, nett, *a porte chiuse* for lukkede dører, — *di soccorso* nødutgang, **porte stagna** vannette luker (mellom skottene), **la Sublime Porta** den høye port (den tyrkiske regjering), **pigliare la** — gå sin vei; **mettere alla** — sette på dør

port(a)erei *f*, (nave) — hangarskip; **port(a)affissi** *m inv* plakatsøyle, oppslagstavle

portabagagli *m inv* bærer; bagasjebrett (sykkel), **bagasjerom** (bil), **rete** — bagasjenett; **portabandiera** *m inv* fanebærer

portabile som kan bæres, bærbar, **portacappe** *m inv* vadsekk; **portacappelli** *m inv* hatte-eske, **portacarte** *m inv* papirordner;

portacatino *m inv* vaskefatholder, vaskeservant, **portacenere** *m inv* askebeger, **portacicche** *m inv* sam askebeger, **portacipria** *m inv* pudderdåse

portadolet *m inv* bordoppsats, kakefat

portafertiti *m inv* sykebærer, **portafiammiferi** *m inv* fyrstikkoppsats, -etui, **portafiaschi** *m inv* flaskekorg; flaskeoppsats, -holder, **portafili** *m inv* strekkbom (på vev), **portafiori** *m inv* blomsterstativ, blomstervase

portafogli *m inv*, **portafoglio** *m* lommebok, dokumentmappe, **pol**, **portefolje**, **portafortuna** *m inv* maskott, talisman, lykkedyr

portagione, **portagionei** *m inv* smykkeskrin

portagomitoli *m inv* garneske, neste-eske

portalesegua *m inv* fanebærer

portalapis *m inv* blyantholder, **portale** *m* portal,

portalegna *m inv* vedbærer, fyrbøter, **portalelettere** *m inv* postbud

portamantello *m* vadsekk; **portamento** *m* holdning, oppførsel, oppførsel, håndstilling, fingerseining,

portamento, glidende overgang fra en tone til en annen; **portamonete** *m inv* portemoné, pengepung, **portamorso** *m* bisselrem, **portampolle** *m inv* bordoppsats (olje og eddik)

portamuseo *m inv* noteslutt, notemappe

portate, **ben** — sunn, **forza** — bæreevne, **piano** — bæreplan, vinge (flv); — *m* passgang, **andare di** — gå i passgang, — *f* bærekabel; **portantina** *f* bærestol, **portantino** *m* bærer, porter; bærer av bærestol, **portanza** *f* bære-, lasteevne

portaombrelli *m inv* paraplyhylster, -stativ; **portaordini** *m inv* ordonans, **portaorologio** *m inv* gjenstand til å henge lommeuret på

portatore *m inv* eggeglass

portapacchi *m inv* pakkebud

portapenna *m inv* penneskaf

portapranzi *m inv* matspann, markorg

portare (ó) bringe, bære, komme med, føre, overbringe; anføre (grunn o.l.), bibringe, medføre (avgifter o.l.), nære (følelser), begunstige, rose; — *in braccio*, *in collo*, *addosso*, *sulle spalle* *a cavalcuccio* bære på armen, på nakken, på ryggen, på skuldrene, (på skrevs) over nakken; — **bene gli anni** bære sin alder godt, — **uno a cena** ta en med til kveldsmat, **il diavolo mi porti se ..** (F) (anden) ta meg om..., — **un esempio** fremføre et eksempel, — **le prove** føre bevis; **la strada porta a Firenze** veien fører til Firenze; — *in tavola* sette på bordet, servere, — *via* bære bort, fjerne, — *via il posto a uno* ta stillingen (jobben) fra en; — **pazienza** være tålmodig, **scrivo 6 e (ne) porto 3 6** opp og 3 in mente; *refl* oppføre seg; begi seg, ta med, komme med, **si e portata la cena** han har tatt kveldsmaten med, **portarsi deputato** stille seg som kandidat til deputertkammeret, **essere portato a**, være tilbøyelig til å .., ha evner for .., drages imot ..; **tutto porta a credere che ..** alt gir grunn til å tro at

portaritratti *m inv* fotoramme, **portarocchetto** *m inv* snelleholder på symaskin, **portasapone** *m inv* såpekopp; **portaruote** *m inv* anordning for reserverhjul; **portascanno** *m inv* holder for keip el åregaffel, **portasigarette** *m inv* sigarettetui

portasigari *m inv* sigaretui; **portaspazzole** *m inv* børsteholder; **portaspilli** *m inv* nålepute, **portastecchi**, **portastecchini** *m inv* lannpinkerholder

portastendardo *m inv* fanebærer

portata *f* bæreevne, lasteevne, horevidde, synsvidde, rekkevidde, (elvs) vannføring, *fig* betydning, innpekt, avkastning, *a* — *di uno* innenfor ens rekkevidde (og *fig*), *alta* — *di uno* tilgjengelig for en, *a* — *di voce* innenfor horevidde, *a* — *di mano* innenfor rekkevidde, **un avvenimento di grande** — en begivenhet av stor betydning

portaticcio, (terreno) — avleiringsjord, **portatessera** *m inv* etui til trikketort o.l.; **portatile** transportabel, bærbar, reise-, **farmacia** — reiseapotek, husapotek; **dizionario** — lommeordbok; **lmacchina** — reiseskrivemaskin, **portato** *m* *fig* frukt, effekt, resultat, **portatore** *m* (f -trice) bærer, overbringer,

ihendehaver portatura *f* del (det koster) å bringe, bære (et se portare), hår- el. skjeggfasjon
 portuovo *m* eggeglass
 portavolva *m inv* (radio) lampeholder
 portavasi *m inv* se portavasi sledebjelke (på slipp)
 portavento *m inv* lufttror, trekkventil, portavivande *m inv* matspann, portavoe *m inv* talerør; ropert, pul. talerør, talsmann
 portella *f* dor (på oven u f), portelleria *f* åpninger i skipsside (knøyer o.l.); portellino *m* koney, ventil; portello *m* liten dor (del av større dor el. part), skapdor, luke (i skipsside); kanonport, åreåpning (på galei)
 portento *m* jærlign, under; operare portentosi gjøre under, mirakler, — *di sapienza* (fig) et unikum av visdom portentoso forunderlig, mirakuløs
 portera *f* portnerverelse(r) i kloster o.l
 porticato forsynt med søyleganger; — *m* søylegang, porticina, porticciola *f* liten dor, portico *m* (pl -ci) søylegang skur; fare il — dietro la casa (fig) spenne kjerra foran oxen, portiera *f* portiere, dørforheng, portnerkone; non ce — per me dit kan jeg gå fent, portiere *m* (f -iera) portner, sport målmann, portinato *m* portner, portinera *f* portnerlosje portinsegna *m inv* fanebærer
 porto se porgere, — *m* 1 portvin; — *m* 2 havn; condurre a buon — (fig) bringe vel i havn; — franco frihavn, — d'iscrizione (skips) hjemsted; — di mare sjøhavn, fig sted der det vanker mye folk; — mercantile handelshavn; — militare krigshavn, toccare il — (fig) være ved målet, — *m* 3 porto, frakt; — d'arme tilatelse til å bære våpen
 portogallo *m* appelsin (fra Portugal), portoghese portugisisk, — *m* portugiser, (i teater) gratisgjenger, portolato *m* oppkjøperbåt (på fiskefelt), portombrelli *m inv* paraplystativ, -trekk, portone *m* galedor, port
 portorico *m* Puerto Rico kaffe
 portuale havne; — *m* havnearbeider, zona — havneområde; portuario havne; portuosa rik på havner
 porzione *f* del, porjon, rasjon, part, porzioniere *m* sj parthaver
 posa *f* ro, hvile, holdning pose, posityr, konsoll pause, gram. betoning, foto belysning, eksponering, — della prima pietra grunnsteinsnedleggelse, rotolo a otto pose filmrull med 8 eksponeringer (bilder); senza — uopphørlig posacavi, nave — kabelbåt -skip, posacenere *m inv* askebeger posamento *m* fotstykke, grunnlag, del å legge (et se posare), posamine *f*, (nave) — mineutlegger posambrelli *m inv* paraplystativ
 posapiano *m inv* (lapp påskrevet i forsiktig, spøk langsom treg person; posare (a) (av)legge, stille, sette (fra seg), bunnfelle, boye (hode), stille (spærsmål) hvile; sitte modell, posata *f* spisebestikk kuvert, bunnfall, sj. pause, rast, etappe posatezza *f* sindighet, ro; posato sindig, rolig posatoio *m* vagi; posatore *m* (f -trice) en som legger (et se posare) posor, posatura *f* bunnfelling, bunnfall
 posbellico (pl -ci) etterkrigs-
 poscia litt dernest eller, senere, — che el poscincha etter at, ettersom, da
 poscritta *f* poscritto *m* etterskrift P S
 posdatare etterdatere, posdomani i overmorgen
 posi se porre, positiva *f* foto positiv positivismo *m* positivisme, positivista *m* positivist, positiva *f* positivitet positivo positiv, sikker, di — be-

vemt sikkert; — *m* gram. og foto. positiv, positi(r)one *m* fys. posisjon; positura *f* stilling, posityr, posizione *f* stilling, posisjon, beliggenhet, posizione-chiave nøkkelstilling; guerra di — stillingskrig, luce di — posisjonslys, sidelanterne (skip fly)
 posludio *m* etterspill, posola *f* stighøyjerem; fig plage; stort (u)hell, posolino *m* halerem (på hestesele), posposto *m* sj dessert
 posponimento *m* sj etterstilling, posporre (-pongo) sette baketter, etterstille, utsette, posposi se posporre pospositivo etterstilt, posposizione *f* etterstilling, posposto se posporre
 possa *f* litt makt, kraft; a tutta — av all makt, possanza *f* litt makt, kraft, styrke, possedere (-iedo el -seggo) eie, besitte, beherske; fig beherske, mesire, esser posseduto dal demonio være besatt av den onde, possedimento *m* eiendom, besittelse; posseditore *m* (f -trice) eier, hester el. fig en som behersker (noe possente mektig, possessioncella *f* liten eiendom possessione *f* stor landeiendom landegods, sj besittelse possessio eiendoms, pronome — eiendomspronomen — *m* genitiv possesso *m* besittelse gods, eie eiendom herredomme essere in — di besitte entrare in — di prendere — di ta i besittelse; non e in — delle sue facoltà mentali han er ikke ved sine fulle fem, possessore *m* (f -ara) posseditrice, eier, besitter, possessorio besittelses-, eiendoms-
 possibile mulig fare il — gjøre det som står i ens makt, il più presto — så snart som mulig possibilismo *m* opportunisme, possibilista *m* opportunist, possibilita *f* mulighet, possibilmente om mulig, muligvis
 possidente besittende, — *m* besitter, jordeier, possidenza *f* (jord)eiendom, (jord)eiernklasse
 posta *f* post, posthus, postvesen, post, stoppested (i jaktspråk) post; leilighet, innsats (i spill), postering, korrespondanse, a —, a bella — med vilje, med forsett, forsettlig, neanche a farlo a — uten å ville det, tilfeldig a farlo a — som om det var gjort med hensikt; — aerea luftpost, andare alla — gå til posthuset, correre (per) le poste reise hurtig, a — corrente pr omgående, dare — a uno sette en steyne fermare in — poste restante, a giro di — pr omgående, fare la — a uno lure på en di questa — av denne størrelse, spedire per — sende i posten
 postale post-; — *m* postbåt, posttog, biglietto — kortbrev; cartolina — postkort, casella — postboks, cassetta — postkasse; cassa — postsparebank mutare di conto corrente — innehave av postgirokonto; ufficio conti correnti postali postgirokontor, distribuzione — postombringelse; far torna — postbud ricevuta — postkvittering, sacco — postsekk, segreto — brevhemmelighet, spese postali portoutgifter, tassa — postgebyr, tessera — postlegitimasjonskort; l'Unione — universale Verdenspostforeningen; vaglia — postanvisning
 postare (a mil. postere, oppstille; postazione *f* postering, (opp)stilling
 postbellico (pl -ci) etterkrigs-, postcommunio *m* el alierthonn (etter nattverden), postdatare etterdatere, posteggiare (e) lure på (jaktspråk), parkere posteggiatore *m* (f -trice) omvandrende spillermann, gate-, plass-selger; posteggio *m* parkeringsplass, salgs plass (for gateselger); divieto di — parkeringsforbud, parkering forbudt

postelegrafico /pl -ci, post- og telegraf-; ~ m post- og telegraf-tjenestemann; *il servizio* ~ post- og telegraf-vesenet **postelegrafonico** pl -ci *il servizio* ~ post-, telegraf- og telefon-vesenet, ~ m post-, telegraf- og telefon-tjenestemann

postema m byll, svulst; **postemoso** byllet

postergale m rygg (*på stol o.l.*), **postergare** (e), forsømme, tilside sette; **overspringe**; skrive på baksiden (av)

posteria f dial. matvareforretning

posteriore senere, bak *la parte* ~ baksiden

posteriorità f det å være senere, bak, **posteriormente** senere, bak, **posterità** f etterkommere, ettertid, etterverden; **postero** m (arl pl) etterkommer, *la vedranza i posteri* (iron.); den som lever får se

posticcia f dial. vinmark, treplantning, **posticcio** provisorisk, kunstig, falsk; **posticciattolo** m husklynge, rønneby, **posticino** m liten plass (jobb), lite sted, **posticipare** (-ti-) utsette; gjøre senere, komme senere, **posticipazione** f utsettelse; det å gjøre, komme senere, **posticipato** etterbetalt, **postieri** : forgårs; **postijerla** f litt hemmelig dør, nødutgang

postiglione m postkusk d i gensekusk kusk

postilla f randbemerkning, jur. notasanmerkning,

postillare forsyne med randbemerkninger, kommentere; **postillatore** m (f -trice) kommentator,

postillatura f kommentar

postime m plante til utplantning, **postino** m postbud, **postudio** m etterspill

postmilitare eller militærtjenesten

posto se. *porre*, ~ *che*, forutsatt at...; *cio* ~ under den forutsetning, ~ m plass, sted, egn, stilling, arbeid, jobb, mil. post, ~ *d'ascolto* lyttepost ~ *di blocco* blokkpost; *posti distinti* orkesterplass, plasser med armlen, *se fossi al tuo* ~ hvis jeg var i ditt sted; ~ *di medicazione* førstehjelpsstasjon, sanitetspost; ~ *prenotato* reservert plass, plassbrett; ~ *di rifornimento* bensinstasjon; *essere al proprio* ~ være på sin plass, være på den rette hyll, ~ *telefonica* telefonboks *tenere la lingua a* ~ passe sin tunge **postocche** sett at

postremo litt sist, ytterst, **postribolo** m bordell

postincronizzare ettersynkronisere

postulante m (an)søker; **postulare** (a) søke, **postulato** m postulat **postulatore** m søker

postumo posthum, etterlatt, utgitt etter forfatterens død, født etter farens død, **postumi** (pl) merker, tegn (etter sykdom), **postura** f stilling, posisjon, holdning, behagelighet; **postutto**, *al* ~ alt i alt, når alt kommer til alt

potabile drikkelig, *acqua* ~ drikkevann, **potabilità** f drikkelighet

potaglione f beskjæring(sted), **potaiuolo** m hagekniv, beskjererkniv, **potameato** m beskjæring, **potare** (a) beskjære (trær), beklippe

potassa f pottaske, kaliumkarbonat, **potassico** (pl -ci) kaliholdig, kalisur, **potassio** m kalium

potaiolo m beskjæringskniv; **potatore** m (f -trice) beskjerer, hagekniv, -saks, **potatura** f beskjæring (av frukttrær), avskårne grener

potentato m potentat, makthaver, **potente** mektig, sterk, slagkraftig, **potenza** f makt, kraft, potens, *mai* potens; tekn. effekt, ytelse styrke, ~ *costante* jevn strømføring ~ *in cavalli* hestekraft, ~ *indicata* teoretisk motorytelse, ~ *effettiva* praktisk motorytelse; *elevare alla seconda* ~ heve i annen potens *macchina a piu potenze* maskin

med variabel effekt, *le grandi Potenze* stormakterne; *le Potenze occidentali* Vestmaktene, **potenziale** potensiell, ~ m potensial, potensiell energi, **potenzialità** f potensialitet, **potenziamento** m potensiering, **potenziare** (e) forsterke, potensere **potenziato** potensiell, *se ellers potenziare* **potenziatore** m forsterker, **potenziometro** m potensiometer

potere (possa) kunne, formå, *si può?* tillater De?; *egli può molto* han formår meget, *piu che posso* alt jeg kan, *possa egli esser felice?* måtte han bli lykkelig, *non ne posso piu* jeg orker ikke mer (av det), *a piu non posso* av all makt, *può essere che* det kan være at..., *valere e* ~ å ville er å kunne, ~ m makt; myndighet, fullmakt, *avvento al* ~ maktovertakelse, *pieni poteri* fullmakt; ~ *d'acquisto* kjøpekraft

potesta f myndighet, makt; *patna* ~ fedremyndighet, *l'Alta* ~, *la Divina* ~ den allmektige, ~ m *gli se podesta* **potestariato** etc *se podestariato*

potinaccio m lam sø e *fig* tot appverk

poveraccio m stakkar; **poveraglia** f tiggerflokk, fattigflokk, **poveretto**, **poverino** m stakkar, **povero** (a) g stakkars, sparsom, avdød, ~ m stakkar, fattig, ligger, ~ *me'* stakkars meg!; *mio* ~ *fratello* min (kjære) avdøde bror; ~ *in canna* lutfattig, uten et rødt øre, ~ *di spirito* fattig i ånden, **poveria** f fattigdom, knapphet, ringhet **pover(u)omo** m stakkars djevel

pozzone f (flytende) medisin, mikstur, **pozziere** jur. fortrinnsberettiget; **poziorita** f jur. fortrinnsberettighet, **pozza** f pol, pytt, **pozzanghera** f solepytt, **pozzetta** f smilehull

pozzo m brønn (og *fig*); *graveszakt*, ~ *filtrante* filterbrønn, ~ *nero* septiktank, *il* ~ *di San Patrizio* den bunnløse brønn, krukken i Sarepta, *mostrar la luna nel* ~ fore bak lyset, kaste blå øynene, **pozzolana** f pozzolanstein

pragmatica, **prammatico** f pragmatikk, **prammatico** (pl -ci) pragmatisk; **prammatismo** m pragmatiker; **prammatismo** m pragmatisme

pranzare spise middag, **pranzatore** m (f -trice) storeter, snyllegjest, **pranzo** m middag(smat); *andare a* ~ gå til bords, *aver gente a* ~ ha gjester til middag, *dopo* ~ etter middag, ~ *a prezzo fisso* dagens rett, dagens middag, *saia da* ~ spisestue, spisesal

prazio, **prassino** purregrønn, **prassi** f praksis

prataiuolo eng., ~ m. (*fungo*) ~ alminnelig champignon, **pratellina** f gåseurt, lusenfryd, **pratlense** eng. **prateria** f stor eng england

pratica f praksis, erfaring, anvendelse, bruk, fremgangsmåte, læretid, praksis, forbindelse, sak saks dokumenter, dossier, omgang; vane, innlekt; kjærlighetshistorie, flørt, kjæreste, forhandling, *esaminerò la sua* ~ jeg vil undersøke hans sak, *fare* ~ stå i lære, skaffe seg praksis; *fare le pratiche necessarie* foreta de nødvendige skritt, *mettere una* ~ *agli atti* arkivere, henlegge en sak, *mettere in* ~ sette i verk, realisere; *libera* ~ fri inn- el utseiling, *e una mia* ~ det er en av mine kunder, *sbrigare una* ~ ordne en sak, *conoscere per* ~ kjenne av erfaring; *la* ~ *vale piu della grammatica* praktisk dyktighet er bedre enn teoretisk kunnskap

praticabile gjennomførlig, som en kan ha omgang med, fremkommelig, farbar; ~ m plattform (*på scene, maskin o.l.*) **praticabilità** f gjennomførlighet, **praticaccia** f fatlig, skummel person, (en viss)

erfaring, øvelse; **praticale** øvings-, **praticamente** praktisk, praktisk talt, så godt som; **praticante** praktiserende; **cattolico** ~ aktiv, «levende katolik»; ~ *m* praktikant, praktisk utøver, **praticare** (*å*) utøve, praktisere; forhandle med, omgås, sette i verk, utøve; *è credente ma non pratica* han er troende men han går ikke i kirke; ~ *in una casa* ha sin gang i et hus.

praticcio *m* england, **praticello** *m* liten eng.

praticella *f* praktiskhet; **pratico** (*pl* -ci) praktisk, erfaren, sakkyndig; *esser ~ di qualcosa* ha greie på noe; *esser ~ d una città* være godt kjent i en by; **praticone** *m* en som praktiserer (uten særlig teoretisk kunnskap).

pratito utlagt til eng., **pratio** poet., **prativo** eng., **prato** *m* eng., terre *a* ~ england; **rompere un ~** legge en eng under pløgen; **pratolium** *f* gåscuri, tusenfryd, **pratoso** gressrik.

pravità *f* fordervethet, perversitet, **pravo** fordervet, ond, pervers.

preaccennare antyde på forhånd, **preadamita** *m* en som levde før Adam; **preadamitico** (*pl* -ci) fra før Adams tid, meget gammel; *fig* avlagt, gammel-dags, **preallegato** *jur* for slett; **preallarme** *m* forvarsel; **preambolo** *m* innledning, fortale; *senza preambolo* uten omsvøp, **preannunziare** (*å*) forhåndsmelde, **preannunzio** *m* forhåndsmelding.

preavvertimento *m* forhåndsmelding, varsel; **preavvertire** (-isci), **preavvisare** forhåndsmelde, varsle på forhånd, **preavviso** *m* forhåndsmelding, (forhånds)varsel, **licenziamento senza ~** avskjed uten varsel.

prebellico (*pl* -ci) forkrigs-

prebenda *f* prebende, **prebendario** *m* prebendar, **prebendato** prebende-; ~ *m* prebenderett, prebendnyter.

precarietà *f* usikkerhet, **precario** foreløpig, usikker, prekær; **precauzione** *f* forsiktighet; sikkerhetsforanstaltning, forholdsregel.

prece *f* *lit* *ri* bønn; **precedente** foregående, tidligere; ~ *m* presedens, **precedenti** (*jur*.) foreliggende akter, i **precedenti di uno** ens fortid, *non avere precedenti* ikke ha presedens, være tidligere straffet, **stabilire un ~** skape presedens, **precedenza** *f* forrang; *in ~* tidligere, på forhånd (*diritto di*) ~ forkjorsrett; *dovere di dar ~* vikeplikt, **precedere** gå foran, forut, i forveien (*a uno* for en), *il concerto fu preceduto da una conferenza* for konserten var det et foredrag for ~ sende i forveien, sette foran, innlede (*a qualcosa* noe).

precellente utmerket, overlegen, **precellenza** *f* utmerkethet, overlegenhet; **precessione** *f* det å gå foran, forrang, **precessi**, **precesso** *sj* se **precedere**.

precettare (-ce-) foreskrive, befale, utstede forordning, mobilisere, kalle inn; *gi* (politi)varsel, **precettato** som har fått (politi)varsel; som har fått innkalling, **precettatore** *m* (*f* -trice) utsleder av forordninger, forskrifter, stevninger, innkallinger o.l., **precettista** *m* en som gir forskrifter, **precettivo** *sj* forskriftsmessig, **precetto** *m* ordre, forskrift, forordning; *di* bud, lære; *jur*, betalingsvarsel, politivarsel, stevning, *mil* innkallelse; *festa di ~* (*di*) obligatorisk heligdag, **precettore** *m* (hus)lærer.

precidere avskjære, **precingere** *lit* omgi; *rest* ta helte på seg, **precinto** se **precingere**, **precinazione** *f* *lit*, det å omgi, *hitt* gang i amfiteater.

precipitabile som kan styrtes, veltes; *kjem* som kan

danne bunnfall; **precipitare** (-ci-) styrte, velte, styrte ned, bli ruinert, påskynde meget, forhasie seg med, danne bunnfall, bunnfelle seg; koagulere; ~ *una decisione* ta en forhastet beslutning, *rest* styrte seg ned, skynde seg, **precipitato** styrket, forhastet, ~ *m* bunnfall; **precipitazione** *f* nedstyrtning, omveltning, forhaselse, bunnfelling, **precipitazioni atmosferiche** nedbør, **precipite** *sj* hodekulls, steil, forhastet, **precipitevole** steil; forhastet, **precipitoso** steil, forhastet, tankeløs; **precipizio** *m* stup, avgrunn (*og fig*); *sull'orlo del ~* på avgrunnens rand, *a ~* over hals og hode.

precipuo hovedsakelig, hoved-, viktigst.

precipamente nøyaktig, nettopp, *e ~* nemlig, **precipare** presisere, angi nøyaktig; **precipazione** *f* presisering, nærmere enkeltheter, **precipazione** *f* nøyaktighet, presisjon, *armi di ~* presisjonsvåpen; **preciso** nøy, nøyaktig, bestemt, presis, *sj*, klippet, beskåret; *alle tre precise* klokken tre presis.

precitato *lit* ovenfor sitert, ovennevnt.

preclarità *f* berømmethet, **preclaro** *lit* fremragende, berømt; **precludere** *fig* stenge, avskjære, forhindre, **preclusi**, **precluso** se **precludere**.

precocore (for) tidlig moden, tidlig, for tiden; *delinquenza ~* ungdomskriminalitet, *una morte ~* en for tidlig død, **precocità** *f* (for) tidlig modenhet.

precognito *lit* tidligere kjent; **precognizione** *f* *lit* forutviten, forhåndskunnskap.

preconcetto forutfattet; forutinntatt; ~ *m* forutfattet mening, forutinntatthet, **preconizzare** kunngjøre, slå til lyd for, anbefale, **preconizzatore** *m* (*f* -ice) anbefaler, **preconizzazione** *f* anbefaling.

preconoscenza *f* forutviten, **preconoscere** vite på forhånd, forutse; **preconoscimento** *m* forutviten, forhåndskunnskap.

precordi *m* *pl* hjerteregionen, *fig* det innerste; **precordiale** som er omkring hjertet.

precorrere ile i forveien, ile forut for, komme i forkjøpet; **precorsitore** *m* (*f* -trice) *lit* forløper, **precorsi**, **precorso** se **precorrere**, **precursore** (*f* *precorsitrice*) forutgående, segno ~ (for)varsel; ~ *m* forløper.

preda *f* bytte, rov; *mar* prise, *in ~ a* (*fig*) grepet av ~, *essere in ~ a un gran dolore* nages av en dyp sorg el sterk smerte, **addentare la ~** slå tennene i byttet, *dare in ~* prisgi; *esser dato in ~ alle fiamme* bli flammens rov; *darsi in ~* hengi seg, *cadere in ~ a uno* falle i ens makt, bli ens bytte, rov, *uccello da ~* rovfugl, **predace** rovgnsk, rov-, **predamento** *m* *sj* roving, **predare** (-e) røve, (uti)plyndre, gjøre til bytte; **predatore** (*f* -trice) rovenisk, rov-, ~ *m* rover, pirat, rovdyr, **predatorio** roven-, rov-.

predecessore *m* (*f* -ora) forgjenger.

predella *f* skammel, forhøyning, plattform (under alter, kateket o.l.); **predellino** *m* vogntrom, høy barnestol; *fare il ~* (*fig*) bære på gullstol, **predellone** *m* høy skammel, **predelluccia** *f* skammel, *portare a predellucce* bære på gullstol.

predestinare predestinere, forutbestemme, utvelge, **predestinazione** *f* forutbestemmelse, predestinasjon, **predeterminare** (-ter-) forutbestemme, **predeterminazione** *f* forutbestemmelse, **predetto** for omtalt, nevnt, se **predire**.

prediale *jur* grunn-, (*tassa*) ~ grunnskatt.

predica *f* preken, *fig* straffetale, *sonare a ~* ringe til kirke, *da quale pulpito viene la ~* 'og du (han etc) preker for andre'; *ogni ~ finisce a limosina*

det ender alltid på samme måte, **predicabile** som det kan prekes over; **predicamento** *m* filos predikament, egenskap, kategori, *lit.* preken; **essere in —**, *se* **predicato**, **predicare** (*è*) preke; utlegge **predicato** *m* gram predikat, *cosa in —* angjeldende, vedkommende sak, **essere in — di diventare** ha utsikt til å...; **predicatore** *m* (*f* -ora, -trice) predikant; **predicatorio** preke(n)-, **predicazione** *f* preken, preking, **predicante** forutsigende, **predicazzo** *m* kort preken straffepreken.

predilessi *se* **prediligere**, **prediletto** yndlings-; ~ *m* yndling; *se* *ellers* **prediligere**, **predilezione** *f* forkjærlighet, yndling, **prediligere** (-ligo) holde mest av, foretrekke

predio *m* jur grunneiendom, **predire** (-dico) forutsi; **predisporre** (-pongo) forutbestemme, gjøre mottakelig, ordne forut, **disporre**, **disposi** *se* **disporre**, **disposizione** *f* forutbestemmelse, forberedelse, tilhøyelighet, **disposizione**; **disposto** *se* **disporre**, **predizione** *f* forutsigelse, spådom

predominante fremherskende, **predominanza**, **predominazione** *f* *sj* det å være fremherskende, **predominare** (*a*) være fremherskende, herske over, være viktigere, **predominio** *m* overvekt, overherredomme, **predominans**, **predone** *m* rover, ~ *del mare* sørover, pirat

preeleggere (-leg-) forutvelge, **preeletto** *se* **preeleggere** **preelezione** *f* forutvelgelse, **predesinazione** *f* tidligere tilværelse, **preesistenza** *f* eksistere for, tidligere

prefabbricato, *case prefabbricate* elementbygg, **prefato** *lit.* spøk for omtalt, ovennevnt, **prefazio** *m* sl bønn *del av messen*), **prefazione** *f* forord, fortale

preferenza *f* preferanse, forrett, forkjærlighet (*per* for), begunstiging, *a* ~ med forkjærlighet, helst fortrinnsvis; *dare la —* gi forrett, foretrekke; *di —* fortrinnsvis, **preferenziale** preferanse-, **preferibile** som er å foretrekke, **preferibilmente** helst, fortrinnsvis, **preferire** (*ire*) foretrekke ~ *una cosa a un'altra* foretrekke noe fremfor noe annet, **preferito** *m* yndling

prefetessa *f* prefekts frue; **prefettizia** *f* redingot (**prefettizio** prefektur)-, **prefetto** *m* fylkesmann, prefekt, forstander, **prefettura** *f* prefektur

prefica *f* hys gråtekone (*og* *fig*), **prefiggere** sette foran, fastsette, bestemme, *refl* sette seg fore, **prefiggersi** *uno scopo* sette seg et mål, **prefigurare** *lit.* prefigurere, forestille, fremstille, **prefissi** *se* **prefiggere**, **prefisso** *se* **prefiggere** ~ *m* prefiks, forslavelse

preformare *lit.* forutdanne, **preformazione** *f* *lit.* forutdannelse, -forming

pregare (*è*) be, tilbede, ~ *uno di qualcosa* be en om noe, *prego* 'værsågod', jeg ber!; *farsi —* gjøre seg kostbar, være stor på det; *non farsi —* ikke la seg be to ganger, *quale santo dobbiamo —?* *fig* / hva skal vi ty til?, **pregatore** *m* (*f* -trice) en som ber, **pregevole** aktverdig, **pregevolezza** *f* aktverdighet, **pregniere** *f* bønn, anmodning, *a* ~ etter anmodning, søknad, **innalzare preghiere a Dio** sende opp bønner til Gud

pregiabile aktverdig; **pregiabilità** *f* aktverdighet, **pregiare** (*è*) akte, verdsette, sette pris på, *refl* ha den ære, den glede (*di* å), **pregiatissimo**, ~ *signature* høystærede herre, *la Sua pregiatissima del 10* Deres ærede (brev) av 10..., **pregio** *m* verd.

verdi, ækteise, ære, **pregi** (*pl* fortrinn, *ho il — di* jeg har den ære å..., *avere tenere in —* sette pris på)

pregiudicare (*tu*) avgjøre på forhånd, skade, prejudisere, **pregiudicativo** *sj* prejudiserende, **pregiudicato** avgjort på forhånd, fordomsfull, ~ *m* tidligere straffet, **pregiudicevole**, **pregiudizievole** skadelig, **pregiudiziale** som går foran kjennelsen, skadelig, ~ *f* jur spørsmål som først må avgjøres, innsigelse som går foran kjennelsen og hvis eventuelle akseptering gjør kjennelsen overflødig

pregiudizio *m* fordom, skade

pregnante svanger, *fig* pregnant, betydningsfull, **pregno** svanger, dregtig, *fig* full, ~ *di senso* pregnant

prego *m* (*pl* -ghi) *sj* bønn, anmodning

pregresso forutgående

pregustare smake på i forveien, glede seg til, **pregustatore** *m* (*f* -trice) en som smaker (*i* forveien); **pregustazione** *f* det å smake i forveien, smaksprøve

preistoria *f* forhistorie, forhistorisk tid, **preistorico** (*pl* -ci) forhistorisk, *fig* avlegst, utgammel

prelato (*pl* -chi) *sr* neds) prelat-; **prelativo** *jur* som gir forrett, **creditore** ~ prioritert kreditor, **prelatizio** prelat-, **prelato** foresatt, overordnet; ~ *m* prelat, fornem geistlig, ~ *maggiore* biskop el kardinal; ~ *minore* abbed o.l., **prelatura** *f* prelats verdighet, prelats residens; **prelatstand**, **prelazione** *f* forrett, **diritto di —** (kreditors) prioritetsrett

prelegato *m* jur ekstra legat (*ni* *ordiner* arving, **prelegge** *f* lovutkast

prelevare (-le-) (*la* *av* *ten* *del* *av* *vare* o.l.), lieve (*ten* *del* *av* *pengetum*), ~ *un campione* (*la* *ul* *en* *prøve*, **prelevamento** *m* uttak, tilsideleggelse

prelezione *f* innledningsforelesning

prelibare smake på (*i* *forveien*), *fig* være bort i, inne på, **prelibato** kostelig, utmerket, langeri, antydte, **prelibazione** *f* forsmak

prelio *m* *se* **prelevamento** **preliminare** innledende, forløp, *for-*, ~ *m* (*sr* *pl*) foreløpige forhandlinger, avtaler, forkunnskap; **preliminamente** innledningsvis, **preludato** *lit.* for nevnt (*med* *ros*)

preludere innlede, **preludere** (*tu*) *mus* preludere, **preludio** *m* preludium, forspill, *fig* innledning, forspill, **preludi**, **preluso** *se* **preludere**

prematrimoniale forekteskapelig

premature moden for tiden, for tidlig, *una morte prematura* en for tidlig død, *una notizia prematura* en forhastet melding

premeditare (-me-) tenke ut, overveie på forhånd, **premeditato** forsettlig, overlagt, **premeditazione** *f* det å tenke ut på forhånd, forberedelse, forsett, overlegg, **prementato** *sj* for nevnt

premere trykke, tyngre, klemme, knuge; ligge på hjertet, være påtrengende nødvendig, *non è cosa che preme* det er ikke noe som haster; *gli preme* malta det er ham maktpåliggende

premissa *f* forutsetning, premisse, **premesse** *se* **premettere** **premettere** sette foran, forutsette, be-linge

premiabile som kan premieres, **premiando** som skal premieres, ~ *m* premievinner, **premiare** (*è*) premiere, belønne, **premiatura** *f* premiering, belønning, premieutdeling

premiatore formiliter, **preminente** fremragende, **preminenza** *f* forrang, **premio** *m* pris, premie, belønning, gevinst, forsikringspremie, ~ *di con-*

solazione trostepremie, *premissi* se *premettere*
premistoffa m trykksot (på symaskin); *premita* m trykk(ing), med det å trykke seg, *prematura* f trykking, pressing, presset saft
premolare, dente ~ forjeksell
premonitare m (f -ince) forvarsler, *premonitorio* forvarslende, *premonizione* f forvarsel
premorienza, premorte f, in caso di ~ i tilfelle tidligere død, *premorire* litt, do tidligere (a enn)
premorto se *premorire*
premuire (-isco) sikre forut, beskytte, refl forsyne seg (di med), *premunizione* f sj sikring, beskyttelse
premura f omsorg, eiskverdighet, hast, iver; *aver* ~ ha det travelt; *atto di* ~ eiskverdighet; *darsi* ~ anstrenge seg, *far* ~ a uno purre på en, *farsi* ~ skynde seg, *lavoro di* ~ presserende arbeid, *sara mia* ~ det skal jeg nok sørge for, *premuroso* ivrig, omsorgsfull, oppmerksom
pre narrare fortelle, nevne for
pre nascere bli født for (a enn)
prendere ta, gripe, inni, fange, (om ild) fenge, *foto* (opp)ta, *ania* (form), *lesine, storkne* (semeni o.l.); ~ a destra ta til høyre, ~ a fare qualcosa begynne å gjøre noe, *andare a* ~ (av)hente, ~ *atto notare*; ~ *d'avallo* ta med storm; ~ *cappello* (fig) bli fornærmet, ~ *cavallo* dumpe (til eksamen), *che ti prende* "hva går det av deg?", ~ *per i capelli* gripe i håret, ~ *funco* ta fyr; ~ *uno in giro* gjøre narr av en, lure en ~ *impegno* forplikte seg, ~ *nota* notare, ~ *uno per un italiano* ta en for en italiener, *ha preso il primo premio* han har tatt første premie; ~ *quala* stige (om flv), ~ *a schiaffi* gi ørefikket, ~ *la testa* legge seg i teten, *venire a* ~ (av)hente, refl gifte seg, *prenderst a pugni* (a *schiaffi* o.l.) komme i håndgemeng; *prenderst la libertà di* , ta seg den frihet å ...; *prenderst a male* parle komme i kangel, ryke uklar; *prenderstela* ergre seg, hisse seg opp, *prenderstela calda* gå opp i noe, *prenderstela con uno* bli sint på en (over noe), *non prenderstela* ikke ta seg nær av det, ikke ta det gå inn over seg
prendibile som kan tas; inntakelig, *prendisole* m inv stranddrakt, soldrakt, *prenditore* (f -rice) merk mottaker, ~ *di lavoro* arbeidslaker, *prenditorio* f sj lotterikontrakt
pre nome m hist. fornavn, *preminente* fornevnt, ovennevnt, *prenotare* (a) notere på forhånd, bestille; refl sette seg på liste, bestille; *posto prenotato* reservert plass, *prenotazione* f (forhånds)bestilling, jur prioritering, oppkjøp, hamstring *prenozione* f forkunnskap
prensile gripe-, *coda* ~ gripehale, *pressione* f grep, *organo di* ~ gripeorgan
preannunciare (ù) forkynne, forutsi, *preannunziare* f forkynnelse, forutsigelse; *preannunzio* m litt forutsigelse
preoccupante forusoligende, *preoccupare* (a) okkupere for(st), gjøre forutinntatt, bekymre, forusolige; refl, være bekymret (di for), *preoccupazione* f tidligere okkupasjon, besittelse, fordom, bekymring, uro, *preopinante* m foregående taler
preordinamento m forutbestemmelse, bestilling, *preordinare* (a) forutbestemme, forutbestille, *preordinazione* f forutbestemmelse, -bestilling
prepagamento m forhåndsbetaling
preparamento m sj forberedelse; *preparare* forberede, tilberede, lage til, i stand, *preparare*; ~ il pranzo lage middag, *preparativo* sj forberedende

~ m forberedelse; *preparato* m preparat, *preparatore* m (f -ince) forbereder, *preparanti* preparatorio forberedende, for-, *preparazione* f forberedelse, tilaging, preparat; *preparucchiare* (ù) lage til (dårlig på et vis)
preponderante overveldende, overmektig, *preponderanza* f overvekt, overmakt; *preponderare* (a) ha større vekt, veie tyngre (og fig)
preporre (-pongo) sette foran, ~ *una cosa a un'altra* foretrekke noe fremfor noe annet; ~ *uno a qualcosa* sette en i spissen for noe; *preposi* se, *preporre*; *prepositale* prost-, prosti-, *prepositivo* foransatt, *preposizioni-*; *preposito* m prost; *prepositura* f prosti; *prepositurale* prost-, prosti-, *preposizione* f preposisjon, litt foranstilling, *prepossente* se *prepotente*, *preposto* se *preporre*, ~ m prost
prepotente overmektig, dominerende, tyrannisk, anmassende; *un desiderio* ~ et meget sterkt ønske, *prepotenza* f overmakt, maktmisbruk, overgrep
prepuzio m forhud
pre riscaldatore m forvarmer
prerogativa f forrett, fortrinn, spesiell egenskap, prerogativ
presa f fangst, pris (tabakk), dose (medisin), grep, gripekant, inntagelse, erobring, mar prise; *fortoyningspæl* *eicir* kontakt *tekn* inngrep inntak, sport clinch; *foto* opptak; *essere venire alle prese* være, komme i slagsmål, kamp (også fig), ~ *d'acqua* vanninntak, ~ *d'aria* luftinntak, *cane da* ~ jakt-, sporhund, *corda di* ~ fangline, ~ *di corrente* stikk kontakt; *dare* ~ a gi anledning påskudd til; ~ *in giro* hån, narren, lureri, *ingranaggi in* ~ tannhjul i inngrep, *macchina da* ~ filmkamera, ~ *di mare* sjointak, sjøventil ~ *di possesso* det å ta i besittelse, overtagelse; ~ *d'ormeggio* fortoyningspæl, ~ *di terra* (radio) jordforbindelse, jordledning
presagio m forutanelse, forutsigelse, spådom, *presagire* (-isco) forutsi, spå, *presago* (pl -ghi) forutseende, forutanende, *presame* m osteloipe
presbiacusì f hørseisvekkelse, *presbiopia* f langsynthet, *presbite* langsynt; *presbiterale* prestelig, *presbiterato* m presteskap, *presbiterianismo* m presbyterianisme; *presbiteriano* presbyterianisk; *presbiterio* m høykor, presbyterium, prestegård, bolig *presbitismo* m sj langsynthet
prescegliere (-scego) velge ut, *presceglimento* m utvalg, *prescelto* se *prescegliere*, *prescia* f dial hast(verk); *presciente* litt forutvitende, forutanende, *prescienza* f forutvitelse, forutanelse, *prescindere* se bort (da fra); *prescindendo da* ~ bortsett fra, *prescissi* se *prescindere*, *presciutto* se *prosciutto*
prescissi se *prescrivere*, *prescrittibile* som man kan få hevd på, foreldelig, *prescrittibilità* f det å være underkastet hevd el. odel, foreldelighet; *prescrittivo* som medfører hevd el. foreldelse, forordnede, foreskrivende, *prescritta* se *prescrivere*, ~ m forskrift, forordning, *prescrivere* foreskrive, forordne, jur vinne ved hevd, tape ved foreldelse, *prescrizione* f forskrift, forordning, jur hevd, odel, foreldelse; ~ *penale* foreldelse av straff, *cadere in* ~ foreldes
presedere se *presiedere*, *presella* f nydyrket jord, teig, *tekn* dor o.l
presentabile presentabel, *presentabilità* f det å være presentabel; *presentare* (-se-) presentere, forevise

overbringe (hilsen), fremby, gi, *Saluti in famiglia*
Presentero 'Hils hjem' — Takk, det skal jeg gjøre'. *presentat* arm' presenter gevær'. *refl* forestille seg, iom anledning; by seg, *presentarsi candidato* la seg stille som kandidat, *presentarsi al concorso* melde seg til konkurransen, *presentatore* m (f -trice) foreviser, hallomann, *presentazione* f forevisning, forestilling, presentasjon, gave
presente nålidig, nærværende, til stede; nåværende, ~ m nålid; gave, tilstedeværende, gram
presens, ~ f, *la* ~ dette brev, nærværende brev
 ~ 'ja' til stede' her!, *al* ~ nå, nå for tiden, *con la* ~ *Vi annuncio* jeg meddeler Dem herved
esclusi i presenti de tilstedeværende unntatt, ~ *lui* når han er til stede, i hans nærvær; *esser* ~ *a se stesso* ha åndsnærværelse, *aver tener* ~ ha present, huske *presentemente* nå (for tiden)
presentimento m (forut)anelse, *avere un cattivo* ~ ha bange anelser; *presentire* (-sen-) anc, ha en anelse om, *presenza* f tilstedeværelse, nærværelse i synkomst utseende møtepenger godt gjørelse, *alla* ~ *di uno* i ens nærvær, *fare atto di* ~ bare vise seg på et sted og gå igjen med det samme; *bella* ~ *ti annonse*, fordelaktig ytre, *di* ~ personlig, *gettane, medaglia di* ~ jeton, kort o l som viser at man er til stede, stemplingskort, ~ *di spirito* åndsnærværelse; *presenziale* sj tilstedeværende, *presenziare* (-se-) overvære, være til stede
presepe m puet, *presepio* m krybbe, stall
preservamento m bevaring *preservare*, *preservare* (-ser-) bevare (da for), *preservare*, *preservativo* bevarende, beskyttende; ~ m forebyggende, beskyttende middel; *preservativ*, *preventiv*; *preservatore* m (f -trice) bevarer, beskytter; *preservazione* f bevaring, beskyttelse, preservering
presi se prendere, *presiccio*, (*uccello*) ~ nylangt fugl; *preside* m formann, president, rektor, dekanus
presidentato m presidentid, formannsid, dekanatid o l *presidente* m (f -tessa) president, formann, ordstyrer, direktør, *presidentessa* f presidentfrue, kvinnelig president *presidenza* f formannskap, presidentenskap formanns, presidentstilling direktorsstilling, *presidenziale* president-, formanns-, direktør-
presidiale garnisons-; *presidiare* (-si-) forsyne med garnison, *presidiario* garnisons-, *presidio* m garnison, besetning, garnisonsby, *fig* hjelp, beskyttelse, *presiedere* *presedere*, lede, overvåke, *presigliro* f se *presa in giro* *preso se prendere*
pressa f mengde hap, hastverk, travet het *pressa*
pressacarte m inv papirlodd, brevpresse, *pressante* som presser, *fig* presserende, *pressapochismo* m omlentilighet *pressappoco* omlentilig *pressa-* re (e) presse, trykke, *fig* haste, være presserende, *pressatura* f trykk, press, trykking, *pressibile* sj som kan presses; *pressibilità* f sj det å kunne presses *pressione* f trykk press ~ *di appoggio* lagetrykk ~ *arteriosa* blodtrykk ~ *atmosfera* lufttrykk; *far* ~ *su* (fig) øve trykk på, insistere, tvinge
presso hos, ved (siden av), nær; ~ *a poca, a un di* ~ like ved, nesten, omlent, ~ *a tre anni* nesten tre år; ~ *a lui* i sammenligning med, ved siden av ham, *esser* ~ *a fare qualcosa* skulle til å gjøre noe, ~ *che* nesten; *tenere uno* ~ *di se* ha en hos seg, ~ m press, trykk; ~ m pl omland, *nei pressi di Milano* rundi, omkring Milano

pressoche nesten *pressoio* m presse, perse, *pressura* / press, trykk (og fig)
prestabilire (-isco) forutbestemme
prestamento m sj lån, ytelse, *prestanoome* m stråmann, *prestante* fremragende, stateig, *prestanza* f litt fortreffelighet, stateighet, lån, ytelse; avgift, *prestare* (e) låne, skjenke, yte; ~ *giuramento* avlegge ed, ~ *fede a* skjenke tilro til, ~ *a interesse* låne mot rente, *refl* egne seg, anstrenge seg, ofre seg; *prestatore* m (f -trice) långiver, ågerkarl, ~ *d'opera* arbeider, *prestavoce* m, f inv skuespillerinne) som taler inn en filmtekst for en annen *prestazione* f (arbeids)ytelse, tjenesteytelse, avgift, skatt, ~ *massima* maksimalytelse
pretezza f hastighet, hast, raskhet
prestidigitatore, *prestigiatore* m (f -trice) tryllekunsner, gjøgler; *fig* bedrager; *prestidigitazione* f tryllekunst; *prestigio* m blendverk, fortryllelse; tryllekunst, *fig* prestisje *giuoco di* ~ tryllekunst, *prestigioso* trylle-, bedragerisk, utusorisk; fortryllende, som har prestisje anseelse
prestinio m r l sl prebende, *prestinio* m baker *prestino* (heller) raskt, ~ m bakeri
prestito m (ut)lån; *dare in* ~ låne ut; ~ *grazioso* rentefritt lån, ~ *di guerra* krigslån; *prendere in* ~ låne, ta lån, *sala dei prestiti* utlånssal; ~ *a premio* premieobligasjonslån, *servizio prestiti* utlån i bibliotek, ~ *di Stato* statslån
preso hurtig, tidlig, snart, *alzarsi* ~ stå tidlig opp, *al piu* ~ så snart som mulig, *far* ~ skynde seg, *si fa* ~ *a dire* det er lett sagt, ~ *e bene non stanno insieme el* ~ *e bene raro avviene* hastverk er lastverk, ~ m gl (ut)lån, lånekontor
prezule m høy geist ig, (erke)biskop
presumere anta, formode, være innbilsk, ~ (*trappa, di se* være innbilsk, ~ *di essere* .. innbilig seg, pretendere å være .., *presumibile* antagelig, formodentlig, ~ *che* .. formodentlig ..., det er sannsynlig at ..., *presumibilità* f antagelighet, *presunti se, presumere* *presuntivo* formodentlig, *presuntivo*; *bilancio* ~ budsjett, ~ m antall kostnad, kostnadsoverslag, *presunto se presumere*, ~ *adj* antall, formodentlig, *presuntuosaggine* f sj innbilskhet; formodning *presuntuosità* f innbilskhet hovmøt *presuntuoso* innbilsk hovmøt *presunzione* f anbring formodning, antagelse innbilskhet
presupporre (-pongo) forutsette, *presupposizione* f forutsetning, *presupposto se presupporre*, ~ m forutsetning
pretacchione m tykk svær prest; *pretaglia* f ned; prestesleng, prestepakk, *pretalo*, *pretaluolo* prestevennlig, ~ m prestevenn, *prete* m prest; *sbaglia anche il* ~ *a dir messa* (el. sull'altare, vi kan alle feile, det er menneskelig å feile; *dai da bere al* ~ *che il chierico ha sete* når det regner på presien, drypper det på klokken
pretendente m tronkrever, kongsemne, pretendent, beiler, sner, *pretendere* forlange, fortre, gjøre krav på, påstå, *pretenderla in qualcosa* pretendere å være inne i noe, *pretenderla a pittore* gi seg ut for maler, *pretensione* f krav, forlangende, innbilning, innbilskhet, *senza pretensioni* fordringsløs, *pretenzioso* fordringsfull, innbilsk
preterintenzionale jur uforsettlig, ikke tilsiktet, *preterintenzionalità* f jur uforsettlig
preterire (-isco) litt forbigå, unnlate, utelate, overtrede, *preterito se preterire*, *preterito* forbigått,

passert, tilbakelagt; fordums: ~ m gram. preteritum, fortid, *fam...* spøk bakdel, bak(ende).
pretermesso se **pretermettere**; **pretermettere** litt unnlate, utelate; **pretermessione** f litt unnlatelse, utelatelse; **preternaturale** overnaturlig
pretesa f fordring, forlangende; krav, innbilning, *senza pretese* fordringsløs, *aver molte pretese* være fordringsfull, **pretesco** (pt -chi) neds. presteaktig, **pretesi**, **preteso** se **pretendere**
pretestare (-tè-) anføre som påskudd, påstå, foregi
pretesto m påskudd, anledning
pretino presteaktig; ~ m liten el. ung prest
pretore m pretor, dommer, byrettsdommer, **pretoriale** pretor-; **pretoriano** pretoriansk, ~ m pretorianer, *fig neds.* væpnet lakei, **pretorio** pretoriansk, pretor-; **l'alba** ~ rådhusets oppslagstavle; ~ m pretorium, pretur, rettsal
pretto ren, skjær, ublandet, *puro e* ~ ren og skjær, **pretura** f pretur; byrett
prevalente ledende, dominerende, **prevalenza** f overvekt, herredømme; nivåforskjell; **prevalere** (-valgo) bety mere, vinne, få overtaket, *refl* benytte seg (di qualcosa av noe), **prevalse**, **prevalso** se **prevalere**
prevaricamento m sj. pliktforsømmelse, **prevaricare** (-à) forsømme sin plikt, misbruke sin stilling, være troløs, utro, upålitelig, **prevaricatore** m (f -trice) en som forsømmer sin plikt, misbruker sin stilling, **prevaricazione** f pliktforsømmelse, upålitelighet, misbruk, troløshet
prevedere (-vé-) forutse; *tutto fa* ~ *che* alt tyder på at ..., **prevedibile** til å forutse, **prevedimento** m sj. det å forutse; **preveggen** forutseende, **preveggenza** f forutseenhet
prevenimento m sj. forebyggelse, fordom, sj. det å komme først, i forkjøpet, **prevenire** (-vengo) atkomme først, komme i forkjøpet; si fra på forhånd underrette på forhånd, gjøre oppmerk som på, forebygge; gjøre forutinntatt, stemme fiendtlig, ~ *un desiderio* forekomme et ønske, ~ *un'obiezione* komme en innvending i forkjøpet, **prevenuta** *contro* una forutinntatt mot en, *era mal prevenuta* han var forutinntatt el. fiendtlig innstilt; **prevenirsi** (l'un l'altro) kappes om å komme først, bli først ferdig, **prevenni** se **prevenire**
preventivare budsjettere, gjøre overslag, **preventivo** m budsjetteri sum, **preventivo** forebyggende, ~ m budsjett, overslag, **censura preventiva** forhåndsensur, **bilancio** ~ budsjett, **carcere** ~ varetektsfengsel; **detenzione preventiva** varetektsarrest
preventivoglio m krås
prevenuto se **prevenire**, ~ m jur. anklaget, tiltalt, **prevezione** f forebyggelse, fordom
previamente forut, på forhånd, **previdente** forutseende; **previdenza** f forutseenhet, *cassa, istituto di* ~ trygdekasse, ~ *sociale* forsorg, sosial trygd
previdi se **prevedere** **previo** forutgående, i forveien, ~ *avviso* etter forutgående melding
previgibile sj. til å forutse, **previsione** f det å forutse, formodning, **bilancio di** ~ budsjett, ~ *del tempo* værutsikt, værmelding; **previstato** litt som har levd, levd for, **previsto** se **prevedere**
prevosto m prost
preziosita f kostbarhet, affektert eleganse, **prezioso** kostbar, kostelig, verdifull edel, prektig, søkt, affektert, **preziosi** (pl), smykker, verdigjenstander, *fatti* ~ gjøre seg kostbar; **pietra preziosa** edelstein

prezzabile litt vurderlig, vurderbar, **prezzare** (è) verdsette, vurdere, takserer, *refl* ha den ære (di à), **prezzatore** m (f -trice) en som vurderer, takstmann; **prezzemole** m persille, *antico come il* ~ gammel som stein under bru; ~ *d ogni minestra* en som trenger seg inn over alt; *essere come il* ~ *nelle polpette* være som spurv i tranedans, være til overs, **prezzo** m pris, lønn; aktelse, ~ *d'affezione* affeksjonsverdi, *aumento del* ~ prisforhøvelse *a basso* ~ billig *buon* ~ høyhet *a caro* ~ dyrt, ~ *fisso* fast pris ~ *globale* samlet pris *indicazione del* ~ prisangivelse ~ *limite* maksimalpris *ribasso del* ~ prisnedsettelse **prezzolare** e *refl*, sikre seg *refl* neds **prezzolato** leid, betalt
prio poet = **prima**
prigione f fengsel, fangenskap, ~ m fange, *condurre, mettere in* ~ sette i fengsel; **prigionia** f fangenskap, **prigioniero** m fange; *far* ~ ta til fange; ~ *di guerra* krigsfange
prillare snurre, surre, dreie rundt, **piruettere** **prillo** m snurr, omdreining
prima 1. før, først, tidligere, *alla* ~ straks, ~ *che* for enn, *come* ~ *lo vide* så snart han så ham, *da* ~ fra begynnelsen, ~ *di* før; ~ *di parlare* penso tenk for du taler; ~ *poi* ... først ... så ...; ~ *a poi* for eller senere, *quanto* ~ om litt, snarest, **prima** 2. f **prim** (i *sekting*); **primiere** (teater, utgangsstilling (gymnastikk), *di* morgengudstjeneste, ~ (di cambio) merk primaveksel
primaleola f førstegangsledende, **primamente** litt først, for det første
primario først, for-, primær, hoved-; *una casa primaria* et førsteklases firma, *scuola primaria* grunnskole, folkeskole; (medico) ~ overlege *istruzione primaria* folkeskoleundervisning, **primaruola** f *fam* førstegangsledende
primale m leder, fører, primas, **primati** (pl) hono ratios **primaticcio** tidlig moden; *frutti primaticci* tidlige frukter (for sesongen), **primatista** m sport rekordholder, **primato** m forrang, lederstilling, ledende stilling, sport rekord, **primati** (pl) primater; *tempo di* ~ rekordtid; *tentativo di* ~ rekordforsøk
primavera f vår, *fig* ungdom, bot, **primula**, a, di, m ~ om våren *una rondine non fa* ~ en svalc gjør ingen sommer; **primaverile** vår-, **primaverina** f bot **primula**
primazia f forrang, lederstilling, **primat**, **primaziale** primas-, **primat-**
primeggiare (-me-) innla første plass
primicerio m *di* ledende geistlig i brorskap, kapitel o l., **primiera** f sl. kortspill; **primeramente** først og fremst, **primiero** først, tidligere
primigenio opprinnelig, **primipara** f førstegangsledende, **primissima** aller først
primitivo opprinnelig, primitiv, naiv
primizia f førstegrode, tidlige frukter el. grønnsaker, *fig* fersk nyhet; del av utrykt verk
primo først, *alla prima* straks; *colpa prima* arve synd, *di* ~ *giorno* først på dagen, *la prima donna* førstesangerinne, **primadonna**, **materia prima** rå stoff, *ai primi del mese* først i måneden, ~ *piano* forgrunn, annen etasje, **prima pietra** grunnstein, *di prim ordine* førsteklases; **numero** ~ primtall, (in) *sulle prime* i begynnelsen; *in prima* i første klasse, i første gir, *a tutta prima* straks, *il* ~ *uomo* førstesanger, -spiller, *il* ~ *venuta* den første den beste *a prima vista* ved første blikk, **primo-**

genito førstefødt, **primogenitore** *m* (*f* -trice) *id* ~ Adam, **primogenitura** *f* førstefødselsrett.

primola *f* bot primula

primordiale først, opprinnelig, **primordio** *m* opprinnelse, begynnelse

primula *f* primula; **primulacee** *f* *pl* nøkleblomfamilien

principale hovedsakelig, hoved-, viktigst; ~ *m* hovedsak, hovedpunkt; **principale** *f* *pl* hovedsakelig ghet

principato *m* fyrstedomme, prinsipat; forrang, lederstilling, adel(skap); herskap; **principe** *m* (*f* -pessa) fyrste, prins, ~ *consorte* prinsgemal; ~ *del sangue* prins av blodet, *edizione* ~ førsteutgave, ~ *della Chiesa* kardinal; **principesco** (*pl* -chi) fyrstelig prins **principessa** *f* fyrstinne, prinsesse

principiante *m* (ny)begynner, **principiare** (-ci-) begynne **principiatore** *m* (*f* -trice) *sj* begynner; **principiatura** *f* *sj* begynnelse, start; opplegg (av strikketøy), **principio** *m* begynnelse; prinsipp, grunnsetning, *per* ~ av prinsipp; *in* ~, *al* ~, *su* ~, *da* ~ i begynnelsen, *risarsi dal* ~ begynne fra begynnelsen

princisbecco *m* sl. gull-lignende metall, *di* ~ (*fig*) falsk, etterlignet; *restare di* ~ bli forbløffet

priora *f* priorinne, forstanderinne; **priorale** prior-; **priorata** *m* priorat; **priore** *m* prior, (kloster)forstander, **prioria** *f* prior(inne)stilling, prior kirke, **priorità** *f* det å gå foran i tid; forrang, fortrinnsrett, prioritet

prisco (*pl* -chi) *litt* gammel, primitiv, opprinnelig forhenværende

prisma *m* prisme, **prismatico** (*pl* -ci) prismatisk, prismeformet

pristino første, tidligere, *rimettere in* ~ føre tilbake til den opprinnelige tilstand

pritano *m* prytaneion, **pritano** *m* prytan.

privare berøve; ~ *uno di qualcosa* berøve en noe, *jur* frakjenne en noe; *privarsi di qualcosa* holde seg fra, gi avkall på noe, *privarsi di tutto* ofre alt, ikke unne seg noe

privatista *m*, *f* privatist; kjenner av privatrett, **privativa** *f* konsesjon, forkjøpsrett, monopol; patent, *genere di* ~ monopolvarer, ~ *industriale*, patent, *regia* ~ utsalg av monopolvarer (tobakk o.l.); *ivendita* ~ tobakksutsalg, **privativo** berøvende, utelukkende, gram privativ, benektende, **privato** privat, *clientela privata* private kunder; *in* ~ privat, *scrittura privata* ikke-rettslig dokument; *in forma privata* uformelt, ~ *m* privatmann, *se* også *privare* **privatore** *m* (*f* -trice) en som berøver, **privazione** *f* berøvelse; savn, *jur* unndragelse

privigno *m* *sj* stesønn

privilegiare (*è*) privilegere; gi (noe, som privilegium, **privilegiato** privileget; *esser* ~ *di* ha privilegium på, **privilegio** *m* privilegium, forrett, gave (*fra naturen*); ~ *del foro* geistliges rett til å bli dømt av kirkelege dommere

privo berøvet, bar, ~ *di sensi* sanselos, bevisstløs

pro for, til forsvar (gagn) for, ~ *m* nytte, fordel, *buon* ~ 'vel bekomme'; *fare buon* ~ bekomme vel, *a che* ~ ? til hvilken nytte?; ~ *e contra* for og imot, *id* ~ *e id contra* for og imot; *a* ~ *nostro* til vårt beste, vår fordel

probabile sannsynlig; **probabilità** *f* sannsynlighet, **probabilmente** sannsynlig, ~

probandato *m* prøvetid (*for novisiatet*), **probando** *m* en som er på prøve (*for å bli opptatt som novise*)

probante overbevisende, beviskraftig, **probatio**, **probatorio** *jur* bevislig, bevisgyldig, -kraftig, *tempo* ~ den tid man har til å skaffe bevis; **probazione** *f* prøvetid (*for novisiatet*); **probità** *f* rettskaffenhet

probitivale meglings-; **collegio** ~ meglingskommissjon, kontrollutvalg med medlemmer av politiske partier; *lodo* ~ voldgiftskjennelse, **probitari** *m* *pl* voldgiftsmenn; **collegio dei** ~ meglingskommissjon

problema *m* problem, spørsmål, oppgave, vanskelighet; **problema-base** *m* grunnproblem, **problematicità** *f* *sj* problematisk karakter, **problematico** (*pl* -ci) problematisk, tvilsom, usikker

probo rettskaffen, god; **proboscidi** *m* *pl* snabeldyr elefanter o.l. **proboscide** *f* snabel (på elefant insekt o.l.), **proboviro** *se* **probitari**

procacevole *litt* *se* **procacciante**, **procaccia** *m* landpostbud, postfører; fraktmann; **procacciamento** *m* forsøkelse, anskaffelse; **procacciante** arbeidsom, driftig, nevenyttig, pågåelig, streberaktig, havesyk; ~ *m* streber, pågåelig fyr, intrigant; **procacciare** (*à*) (an)skaffe; **procacciatore** *m* (*f* -trice) en som skaffer (seg); **procaccina** *f* landpostbuds kone, kone som har postkontor, **procaccino** *m* en som alltid er på farten, faktotum **procace** frekk, uforskammet, *seno* ~ utfordrende bryst **procacia** *f* *litt*, **procacità** *f* frekkhet

precedere gå videre, gå fram, fortsette, handle, gå til verks; *stamme fra*, komme av; *jur* prosedere, ~ *alla votazione* skride, gå til avstemning, ~ *di conserva* opptre samlet, enig, ~ *contro uno* gå til sak mot en, ta sine forholdsregler mot en, ~ *da qualcosa* stamme fra, komme av noe; *sentenza di non luogo a* ~ avvinningskjennelse; **procedibile** som kan prosederes; **procedimento** *m* fremgang, forløp; oppførsel; prosess, ~ *per direttissima* *jur* hurtig rettsforfølgning

procedura *f* prosedyre; praksis, sedvane, *codice di* ~ rettspleielov; **procedurale** prosedyre-; *vizio* ~ prosedyrefeil, formfeil; **procedurista** *f* skrankadvokat, **proceduto** *se* **procedere**

procella *f* storm (og *fig*); **procellaria** *f* stormfugl **procellipede** *litt*, rask som stormen; **procelloso** stormfull (og *fig*)

processabile som det kan prosederes på, **processare** (*è*) legge opp sak på, legge opp sak mot, søke, *fig* prøve å få greie på, «fiske»; **processionalmente** i prosesjon, **processionare** (*ò*) gå i prosesjon, *andare processionando* gå i prosesjon, **processionaria** *f* *zool* prosesjonsspinner; **processione** *f* prosesjon, opptog, **processo** *m* fremgangsmåte, utvikling, prosess (og *jur*), *fare un* ~ føre en sak ~ *storico* historisk utvikling, *in* ~ *di tempo* i tidens løp, ~ *a due tempi* totaktsbevegelse; ~ *verbale* protokoll, møtereferat; ~ *verbale dell'udienza* rettsprotokoll, **processuale** prosessuell, prosess-

procinto, *essere in* ~ *di* være i begrep med å

prociore *m* ~ *lavatore* vaskeshjelm

proclama *m* opprop, kunngjøring, proklamasjon, **proclamare** proklamere, forkynne, utrope, utnevne (ti); **proclamatore** *m* (*f* -trice) utroper, en som proklamerer; **proclamazione** *f* proklamasjon, utrop, opprop, utnevne, forkynne

proclitico (*pl* -ci) gram proklitisk, foranst.

proclive tilbøyelig, **proclività** *f* tilbøyelighet

proco *m* (*pl* -ci) frier, berer

procombere *litt* falle forover

proconsolare prokonsulær, **proconsolato** m prokonsulat, **proconsole** m hist prokonsul; fig autoritær styrer, despot; **proconsolo** m gf sl. florentinsk embetsmann

procrastinamento m sj utsettelse; **procrastinare** (a) utsette, oppsette, forhale; somle, nøle, **procrastinatore** m f -trice) nøler, forhaler, **procrastinazione** f utsettelse, forhaling

procreabile som kan avles, **procreamento** m sj avl, **procreare** (é) avle, **procreatore** m (f -trice) avler, **procreazione** f avl

procura f fullmakt, **prokura**, — *in bianco* uinnskrenket fullmakt, — *generale* generalfullmakt *regia* — hist statsadvokatembete **procurare** skat (e), — *di* sørge for, prøve å, **procurarsi** danne skaffe seg penger, **procuratessa** f hist prokurator frue (i Venezia), **procuratia** f hist prokuratoremhete, -palass (i Venezia), **procuratorato** m prokurator-, fullmektigstilling, **procuratore** m (f -trice) fullmektig, befullmektiget, *jur* prokurator, sakfører, prokurist; hist prokurator isl. embetsmann (i Venezia); — *generale* riksadvokat, — *del Re*, — *della Repubblica* off anklager, statsadvokat **procuratoria** se *procuratia* **procuratorio** prokurator-

proda f breidd, brem, kant gf forstavn, **prode** tapper, — *m* sj, *far* — bekomme vel, gavn **prodeggare** (-de-) legge til, lande, **prodeve** m trosse, tau (i forstavnen), **prodezza** f tapperhet, mot, modig handling, bragd, **prodire**, **prodiero** som hører til forstavnen, forstavn-, *cabina prodiera* forkahytt — *m* foregående skip (i rekkebåtsbåt)

prodigalia f odselhet, **prodigalizzare** sj, odslø (hort), **prodigare** (a) odslø med, ikke spare på *refl* oppføre seg

prodigio m under, vidunder, varsel, **prodigiosa** f sj underfullhet **prodigioso** underfull, mirakuløs, vidunder-

prodigo (pl -ghi) odslø, *il figliuolo* — den fortlapte sønn; — *m* ødeland

proditorio forræderisk, snikmorderisk, snik- **prodittatore** m prodiktator, **prodittoriale** prodiktatorisk, **prodittatura** f prodiktatur

prodromo m arkut hovedport, -inngang

prodotta se *produrre* — *m* produkt, fabrikkat frembringelse, resultat, avkastning, *mat* produkt *prodotti di bellezza* skjønnhetsmidler, — *finito* ferdigvare, helfabrikkat, — *semilavorato* halvfabrikat

prodromo m forvarsel, tegn, symptom

producibile produserbar, produserende, **produttore** m produsent, **producimento** m produksjon, **produrre** (-duca) fremstille, fabrikere, produsere frembringe, forårsake, fremlegge, fremføre, skaffe (hevis *vinner o.l.*), *litt* forhale, forlenge, — *da* se vokse vilt, *refl* danne seg, oppstå, oppføre, vise seg *på scenen o.l.*

produttività f produktivitet, produksjonskapasitet, fruktbarehet, **produttivo** produktiv, fruktbar, **produttore** m (f -trice) produsent, fabrikkant, agent, **produzione** f produksjon, fabrikkasjon, fremstilling, ytelse, fremføring (*av vinner o.l.*), oppførelse (*pa teater*), — *giornaliera* dagsproduksjon, — *in massa* masseproduksjon

proemiale innledende **proemio** m ortale innledning **proemiare** e *litt* innlede

profanamento m sj vanhelligelse **profanare** vanhelligge **profanatore** m f -trice skender **profanazione** f vanhelligelse **profano** f verdslighet

ugudelighet; ukyndighet, **profano** verdslig, profan, ugudelig, lek, ukyndig, uerfaren; — *m* det verdslige, lekmann

profonda f (havre)rasjon, for

proferibile som kan uttales (*se se proferire*), *nun* — upassende; **proferimento** m uttalelse (*se se proferire*), **proferire** (-tice) uttale, fremføre, tilby uttale (*ed o.l.*), *avst* idom *o.l.*, *refl* tilby seg, **proferitore** m (f -trice) sj en som tilbyr (*se se proferire*)

professa f leksosice, **professare** (e) bekjenne (seg til), gi uttrykk for, utøve (kunst *o.l.*), *mi professo* Svo ... jeg forblir Deres ..., *cattolico professante* bekjennende katolikk

professionale profesjonell, *malattia* — arbeidssykdom, yrkesnevrose, *scuola* — fagskole, **professione** f yrke, kall, profesjon, bekjennelse, *di* — profesjonell, — *di* jede trosbekjennelse, *far* — *di qualcosa* erklære noe, drive noe som yrke, **professionista** m f person med akademisk utdanning, akademiker, yrkesutøver, fagmann, profesjonist, *libero* — fri yrkesutøver, «free lancer», *sport* profesjonist, *conduttore* — yrkessjåfør, **professo** m ordensbror, mann som har avlagt munkeløfte, *ex* — fullstendig, utførlig, med sakkyndighet, — *adj* — *professato* (*se professare*)

professorale professor-, *iron* professoraktig, dose- rende, **professorato** m professorat, **professore** m (f -ura, -ressa) professor, lektor, adjunkt, lærer (i høvere skole) musiker, **professori** (pl) lærerkrefter, — *di* *hce* gymnasielærer, lektor, — *d'università* universitetsprofessor, **professorio** *iron* profes- soraktig, doserende

profeta m (f -tessa) profet, sannsiger, spåmann, *nessuno e* — *nella sua patria* ingen er profet i sitt eget land, — *di sventura* ulykkesprofet, **profetare** e) profetere, spå, **profetica** (pl -ci) profetisk, **profetizzare** profetere, forutsi, spå, **profetizio** *jur* som tilhører fedrearven, **profezia** f profeti, forutsigelse, spådom

profferire (-isco) tilby; *se* *ellers* **proferire** **profferia** f tilbud **profferito** *se profferire*

proficuo nyttig, innbringende

profilamento m sj profiltegning (*se se profilare*), **profilare** tegne i profil skissere kante *se* e kantebånd på, fig tegne, *refl* tegne seg, tegne sin profil, *viso profilato* skarpt tegnet ansikt, **profilas- si** f med forebyggelse, profylakse, **profilattico** (pl -ci) forebyggende, **profilatura** f profitlegning, skis- sering, kantting), bord, **profilo** m profil, tverrsnitt, fig kort beskrivelse, oversikt, utdrag

profittare tjene, gjøre fremskritt; være nyttig, innbringende, dra fordel (*av*), — *di qualcosa* dra fordel av, profilere på noe, benytte seg av noe, **profittatore** m (f -trice) utbytter, profittør, profitt- jeger, **profitevole** innbringende, gagnlig, nyttig, fordelaktig **profitto** m fortjeneste, profitt, nytte, fordel, fremskritt, *far* — gagn, nytte, hjelpe, *mettere a* — anvende, *conto profitti e perdite* (merk) taps- og vinningskonto

profusio m oversvømmelse; overflod, med flod *di parole* ordflom

profondare (-fon-) synke, gå til bunns, sj utdype, gjøre dypere, senke, *refl*, fordype seg, gå til bunns, trenge inn (*in qualcosa* i noe), **profondere** odslø, utgyde, — *lodi* utbrede seg i lovtaler, **profunderi** m *se* *se* utgyde seg i, komme med mange unnskyldninger, **profondità** f dybde, dyp, *comando di* — høydestyring (*på fly*), *discutere in*

— diskutere til bunns, *timone di* ~ høvderor, *nella* — *della notte* i nattens mulm og mørke, **profonditore** *m* (f -trice) sj. ødeland, **profondo** dyp, *essere* ~ *in qualcosa* være meget lærd el. dyktig i noe, ~ *m dyp, nel* ~ *del mare* på havets dyp, *nel suo* ~ i sitt indre, ~ *adv* dypt.

profosso *m* profoss.

profuga *pl* -ghi landflyktig *m* flyktning.

profumare parfymere **profumatamente**, *pagare* ~ betale i dyre dommer **profumeria** *f* parfumeri **profumerie** parfumer varer **profumiera** *f* parfyme flaske, røkelsesfat, -kar; sj. parfymehandlerske **profumiere** *m* parfymør, parfymehandler; **profumino** *m* parfymeflaske, røkelsesfat, -kar, *fig* laps; **profumo** *m* duft, lukt, velukt, parfyme

profusamente overdådig; **profusi** *se* **profondere** **profusione** *f* overflod overdådighet ødselhet *a* ~ i overflod; ~ *di parole* ordflom, **profuso** *se* **profondere**

progenerare (-ge-) litt avle, være stamfar til, **progenie** *f* inv. slekt, stamme, *di nobile* ~ av edel herkomst; **progenitore** *m* (f -trice) litt stamfar, **progenitori** (*pl*), forfedre

progettare (-e) prosjektere, planlegge, **progettista** *m* konstruktør, planlegger, *fig* prosjektmaker, luftslottbygger; **progetto** *m* plan, forslag, utkast, prosjekt; ~ *di legge* lovutkast, -forslag, *per* ~ med hensikt, med forsett

prognatismo *m* prognati, fremstående kjeveparti underbitt; ~ *dentale* fremstående tenner, **prognatio** med fremstående kjeveparti, underbitt; **progne** *f* poet svale

prognosi *f* prognose, forutsigelse av sykdommens forløp, **prognosticare** *etc* *se* **pronosticare** *etc*

programma *m* program; pensum, ~ *scolastico* undervisningsplan, **programmare** sette på programmet (*film*), **programmatico** (*pl* -ci) programmessig, programmatisk; **programmazione** *f* det å sette på programmet, program (*film*).

progredire (-isco) gjøre fremskritt, gå fram(over), *paese meno progredito* underutviklet land, ~ *negli studi* gjøre fremskritt i studiene, **progressione** *f* fremskritt, stigning, progresjon, **progressista** fremskrittvennlig, ~ *m* fremskrittssmann; **progressivo** fremadskridende, stigende, progressiv, *tassa progressiva* progressiv skatt, **progresso** *m* fremskritt, fremgang, *m* ~ *di tempo* i tidens løp, *il* ~ *della malattia* sykdommens forløp

proibire (-isco) forby, *lucra proibita* forbrysterfjeskummelt utseende; *libri proibiti* forbudte bøker, bøker som er satt på indeks (av Vatikanet); **proibitivismo** *m* prohibitivpolitikk, forbudspolitik, **proibitivo** forbydende, forbuds-, prohibitiv; **proibitore** *m* (f -trice) sj. en som forbyr, **proibitorio** forbydende; **proibizione** *f* forbud, **proibizionismo** *m* forbudspolitik **proibizionista** *m* forbudstilhenger

proiciente driv-; ~ *m* drivkraft, -ladning

proiettare (-e) projisere, slynge ut, kaste (skygge), fremvise (*film*), *arkit* springe fram, **proiettatore** *m* (f -trice) en som projiserer (*etc* *se* **proiettare**), prosjektor; drivladning, **proiettilicio** *m* ammunisjonsfabrikk, **proiettile** *m* prosjektil; **proiettivo** driv-; **geometria proiettiva** projeksjonsgeometri, **proietto** *m* (avfyrt) prosjektil; ~ *illuminante* lysprosjektil, sporiys, **proiettore** *m* lyskaster, prosjektor; projeksjonsapparat, ~ *antinebbia* tåkelykt (på bil); ~ *automontato* lyskasterbil

proiezione *f* utslyngning; projeksjon, filmfremvis-

ning, *conferenza con proiezioni* foredrag med lysbilder; ~ *luminosa* lysbilde

prolabire (-isco) med falle fram, **prolasso** *m* fremfall, protaps

prole *f* barn, avkom, **prolegato** *m* hist. prolegat

prolegomeni *m pl* lang fortale, innledning

proletariato *m* proletariat; **proletario** proletarisk ~ *m* proletar, **proletarizzare** proletarisere

proliferazione *f* (celle)vekst; **prolifero** fruktbar, barnerik, **prolificare** (-li-) få barn, få avkom, *formere* seg, **prolificazione** *f* avl, formering, **prolificita** *f* fruktbarhet, **prolifico** (*pl* -ci) fruktbar, barnerik

prolissita *f* omstendelighet, vidløftighet, **prolisso** omstendelig, vidløftig

prologo *m* (*pl* -ghi) prolog, prologus

proludere innlede, begynne

prolunga *f* transportvogn, trosse, **prolungabile** forlengelig **prolungabilità** *f* forlengelighet, **prolungamento** *m* forlengelse, **prolungare** forlengje, trekke i langdrag, *refl* være, trekke ut, *bre* seg **prolungato** *v* forlengende **prolungatore** *m* *f* *trile* forlenger, **prolungazione** *f* forlengelse; *jur* utsettelse

proluione *f* innledningsforelesning

proluvie *f* oversvømmelse, diare

promanare utstrømme, **promemoria** *f* inv. huskeseddel, huskebok, **promemoria**, **memorial**

promessa *f* løfte, *manca* *alta* ~ svikte sitt løfte, *restituire la* ~ *loce* (*ten*) fra løftet, **promesso** *se* **promettere** ~ *adv* lovet; **promessa** (*spas*), ~ *spas* forlovet, *travet* i **promessi** (*spas*) de forlovede, *la terra promessa* det forjettede land, **promettente** lovende, **promettere** love, forsikre, garantere, forlove, trolove, ~ *Roma e toma* (*tel man e mont*) love gull og grønne skoger; ~ *bene* love godt, *refl* forplikte seg, forlove, trolove seg *a una* med en), **promettitore** *m* (f -trice) lover, *gran* ~ *saro* *mantenitore* den som lover stort holder lite

prominente fremspringende, som rager fram; **prominente** *f* fremspring

promiscuamente blandet, i sieng; **promiscuita** *f* (sammen)blanding; virvar, forvirring, **promiscuo** blandet, forvirret; *scuola promiscua* blandet skole, *genere* ~ (*gram*) felleskjønn

promisi *se* **promettere**

promissario *m* *jur* løftemottaker, **promissione** *f* litt løfte; **promissivo** lovende, løfte-, **promissore** *m* sj. lover, **promissorio** løfte-; **giuramento** ~ edelig forsikring, edfestet løfte

promontorio *m* forberg, nes, odde

promossi, **promosso** *se* **promuovere** **promotore** *m* (f -trice) primus motor, initiativtaker, drivkraft, *pro* motor, **promovendo** *m* en som skal forfremmes; **promovimento** *m* sj. forfremmelse, oppflytning, **promovitore** *m* (f -trice) sj. en som (for)fremmer; **promotor**, **promozione** *f* forfremmelse, opprykning; *esame di* ~ oppflytningstentamen

promulgamento *m* sj. kunngjøring, **promulgare** bekjentgjøre, kunngjøre, offentliggjøre, utsprede, **promulgatore** *m* (f -trice) en som bekjentgjør (*etc* *se* **promulgare**), **promulgazione** *f* bekjentgjørelse, kunngjøring, offentliggjørelse, utspredning

promuovere fremme, befordre, forfremme, forandle, **promuo** *m* forhall (*is tempel*)

promipote *m* oldebarn, grandnevø, **promipoti** (*pl*), etterkommere

prono (forover)bøyd, *fig* tilbøyelig

pronome *m* pronomen, **pronominale** pronominal
pronosticamento *m* forutsigelse; **pronosticare** (-no-) forutsi, varsle, **pronosticatore** *m* (*f* -trice) en som forutsier, varsler, **pronosticazione** *f* *sy* forutsigelse, **pronostico** *m* (*pl* -ci) forutsigelse, varsel, tegn, symptom, - **aleatorio** usikkert varsel

prontamente hurtig, prompt, **promtezza** *f* hurtighet, kjapphet, raskhet, - *di spirito* åndsnærværelse, **pronto** klar, ferdig, hurtig, kjapp, prompte; - *! (telefonen)* hallo!, *a pronti* (kontant), *a pronta cassa* kontant (innen 30 dager), *esser* - *a* være tilbøyelig til, ha hang til; *essere, tenere in* - være, holde klart, i beredskap, **intelligenza pronta** våken intelligens; **memoria pronta** god hukommelse, - **sacchario** forsteh, elp, legevakt, katastrofehjelp

prontuario *m* oversikt, håndbok

pronubo *m* forlover

pronuncia *f* etc se **pronunzia** etc.; **pronunciamento** *m* uttale(lse), militæroppstand, **pronunciamento** *f* uttale, uttalelse, **pronunziabile** som kan uttales, **pronunziamento** *m* *se* **pronunciamento**, **pronunziare** (*tu*) uttale, avsi (*dom*) refl. uttale seg, **pronunziato** uttalt, utpreget; fremstående, utstående, - *m* utsagn, uttalelse, påstand; **pronunziatore** *m* (*f* -trice) en som uttaler (noe), **pronunziazione** *f* uttale, uttalelse

propagabile som kan utbres; **propagamento** *m* utbredelse, **propaganda** *f* propaganda, reklame, **ufficio** - reklamehyrå, **propagandare** propagandere for, utbre, **propagandista** *m* propagandist, annonsecagent, reklamemann, **propagandistico** (*pl* -ci) propagandistisk, propaganda-, reklame-; **propagare** utbre, spre; forplante; **propagatore** *m* (*f* -trice) en som utbrer noe, **propagazione** *f* utbredelse, spredning

propagginamento *m* formering ved avleggere, **propagginare** *u* formere ved avleggere *hisi* begrave med hodet ned, *fig* utbre, **propagginatore** *m* (*f* -trice) en som setter avleggere, en som utbrer noe, **propagginazione** *f* formering ved avleggere, utbredelse, *hisi* begravning med hodet ned; **propaggine** *f* avlegger, utløper

propulare utbre; **propalatore** *m* (*f* -trice) en som utbrer noe, **propalazione** *f* utbredelse

proparossitono gram. med trykk på tredje siste stavelse

propedeutica *f* innledning, forskole, **propedeutikk**, **propedeutico** (*pl* -ci) forberedende, innledende, propedeutisk

propendere ha tilbøyelighet, helle (*per* til), **propensione** *f* tilbøyelighet, hang (*a* til), **sympati**, **propenso** tilbøyelig, *esser* - *a* være tilbøyelig til å, se *ellers*, **propendere**

propileo *m* arkit forhall, propyletum

propina *f* eksamensavgift, gebyr **propinare**, - *alta salute di uno* drikke på ens sunnhet, utbringe ens skål, - *il veleno a uno* forgi en, **propinatore** *m* (*f* -trice) en som drikker, utbringer en skål

propinquità *f* jur beslektethet, **propinquo** nær, pårørende, beslektet

propiziare (-pi-) siemne gunst g. forsonc, formilde, blidgjøre, **propiziativa** forsonende, **propiziatore** forsonende, - *m* forsoner; megler, **propizatorio** forsonende **ultima propiziativa** son-offer, **propizio** gunstig, velvillig

proponente *m* forslagsstiller, **proponibile** som kan foreslås, **proponibilità** *f* det å kunne foreslås, **proponimento** *m* forsett *far* - *di* sette seg fore å

proponente *m* (*f* -trice) forslagsstiller; **proporre** (-pongo) foreslå, forelegge; *l'uomo propone e Dio dispone* mennesket spør og Gud rår, refl. sette seg fore (*di* å)

proporzionabile som kan avpasses, proporsjoneres, **proporzionale** forholdsvis, forholdsmessig, proporsjonal, **elezioni secondo il sistema** - forholdstallsvalg; **lassa** - progressiv skatt; - *f* *mar* proporsjon; *pol* forholdstallsvalgmetode, **proporzionalità** *f* forholdsmessighet, overensstemmelse, **proporzionare** (*to*) proporsjonere, bringe i forhold, overensstemmelse, avpasse, **proporzionalmente** i forhold (*a* til); **proporzionato** (vel)proporsjonert, - *a* svarende til **proporzione** *f* forhold (*a*, *con* til), *mar* proporsjon, *fig*, omfang, **proporzionevole** *se* *se* **proporzionabile**

proponi *se*: **proporre**, **proposito** *m* mål, forsett, hensikt; *a* - *di* apropos; *a che* - ? i hvilken hensikt?; hvorfor?; *a* (*tel. in*) - *di* angående, når det gjelder; *essere a* - være apropos, vel anbrakt, beleilig; *venire a* - komme til pass, beleilig, i rette tid; *di* - med forsett, vilje, overlegg, *fuor di* - ubeleilig, upassende, mal apropos, *uomo di* - målbevist mann, *su questo* - om dette emne, *deffangående*, **propositum** *f* prosti, prostebolg, **proposizione** *f* setning, forslag, proposisjon, **proposto** *f* forslag, - *di* legge lovforslag **proposto** *se* **proporre**, - *m* prost

propriamente egentlig, virkelig, faktisk, riktig, passende **proprietà** *f* eiendom, eiendomsrett, egenkap, eiendommelighet; - **esclusiva** enerett, **diritto di** - eiendomsrett, - **letteraria** ettertrykk forbudt, **proprietario** *m* eier, grunneier, proprietær

proprio egen, eiendommelig, egnet, passende, *amor* - egenkjærlighet; *nome* - egennavn; *fare il* - *dovere* gjøre sin plikt; *vero e* - egentlig; - *adv*, nettopp, virkelig, egentlig, *era* - *da ridere* det var virkelig komisk, - *m* eiendom, eiendommelighet, *campare del* - leve av sin formue; *in* - i egen person, i eget leie

propugnacolo *m* forskansning, bolverk (og *fig*), **propugnare** forfekte, forsvare; **propugnatore** *m* (*f* -trice) forfekter, forsvarer; **propugnazione** *f* litt forsvar

propulsare *sy* drive fram, slå tilbake, tilbakevise, **propulsione** *f* fremdrift, - *a cingoli* larvehjuls-trekk, **propulsivo** driv-, drivende, **elica propulsiva** propell, skru, **propulsore** *m* propell, *fig* drivkraft, primus motor, **propulsorio** drivende, drivpror *f* (for)stavn, **proravia** *f* *mar*, *a* - på forskipet, forut

proroga *f* utsettelse, forlengelse, **prorogabile** utsettelig, **prorogabilità** *f* utsettelighet, **prorogare** (*pro-*, utsette, forleng, forhale, **prorogazione** *f* *sy* utsettelse

prorompere bryte fram, *fig* bryte ut, briste *li* latter *li*, - *in lacrime* briste i gråt, **prorompimento** *m* *sy* utbrudd, **prorotto**, **proruppi** *se* **prorompere**

prosa *f* prosa, *fig*, trivialitet, hverdagslighet, *le prose di B* B's prosaverker, **teatro di** - skuespillscene (*musical opera*); **tradurre in** - omskrive til prosa, **prosaicismo** *m* hverdagslighet, trivialitet, **prosaico** (*pl* -ci) prosa-, prosaisk, triviell, **prosapia** *f* litt ætt, slekt; **prosaicità** *f* prosaiskhet, prosa, **prosaico** (*pl* -ci) prosaisk, prosa-; **prosatore** *m* (*f* -trice) prosaforfatter

proscenio *m* forscene, proscenium; **palcò di** - prosceniumslosje

prosciogliere (-sciolga) løse, befri; jur frikjenne
 proscioglimento m befrielse, frikjennelse, prosciolti-
 si, prosciolti se *prosciogliere*
 prosciugamento m uttorking, tørrlegging, prosciuga-
 re (ù) uttørke, tørke ut, tørrlegge; tørke; pro-
 sciutto m skinke
 proscritti, proscritto se *proscrivere* ~ m fredløs,
 proscrivere proskribere, erklære fredløs, proscri-
 zione f proskripsjon
 prosecuzione f forfølgelse
 proseggiare (è) skrive prosa; omskrive til prosa,
 skrive prosaisk; *proseggiate* m (f-trice) prosaist
 prosegretario m visesekretær
 proseguimento m fortsettelse, buon ~ 'lykke til,
 proseguire (e), forsette, ~ a parlare fortsette å
 snakke
 proselitismo m proselyttisme, hverving av tilhenge-
 re, proseliti m proselytt, tilhenger
 prosettore m prosekutor, prosteguo m jur fortsettel-
 se, in ~ di tempo i tidens løp
 prosindaco m (pl -ci) viseborgermester
 prosista m sj se *prosatore*
 prosit! prosit! velbekomme!
 prosodia f prosodi, prosodiaco, prosodico (pl -ci)
 prosodisk
 prosopografia f personbeskrivelse, prosopopea f
 prosopope (dei d la dode mennesker el personifi-
 verte ting tale fig høytalende sty tilgjorthet
 gran ~ 'slik som du gjør deg til'; *prospaltella* f
 s bladlue som bekjemper motbærus
 prosperamento m sj, trivsel; prosperare (ò) trives,
 få det til å trives; Dio vi prosperi Gud være med
 dere; prosperévole blomstrende, lykkelig, gunstig,
 prosperità f trivsel, lykke, god helse, blomstring,
 ~ 'prosit', prosperoso blomstrende
 prospettare (è) ha utsikt til, vende mot, vise, stille
 i utsikt, frem egge, oppkaste; prospettico (pl -ci)
 perspektivisk; prospettiva f utsikt (fig), (maler-
 kunst) perspektiv; (effetto di) ~ synsbedrag
 prospettivista m perspektivmaler, dekorasjonsma-
 ler, prospettivo gl perspektivisk, pittore ~ se
prospettivista, prospetto m utsikt, utsyn, syn,
 oversikt; in ~, di ~ rett overfor, vis-à-vis,
 prospettore m prospekter, skjerper, malmleier,
 prospezione f prøvebonng
 prospiciente med utsikt til
 prosseneta m megler, kobler, prossenetico m (pl -ci)
 megleravgift
 prossimamente snart, med det første, ~ (på kino)
 «kommer» (klipp fra neste film); prossimità f
 nærhet; likhet, slektskap, in ~ di i nærheten av,
 prossimo nær, nesle, nær forestående, nylig,
 beslektet; il ~ nesten, passato ~ perfektum; ~
 ventura forsikommende, non conoscere nemmeno
 per ~ ikke kjenne i det hele tatt; neds ikke ville
 vite av, kjennes ved l'anno ~ neste år
 prostata f la ~ blærehalskjertelen; prostendere *lit*
 strekke ut, refl utbre seg, prosternare (è) kaste til
 jorda, refl kaste seg til jorda prosternazione f det
 å kaste (seg) til jorda
 prostesi f inv, protese, foranstilling, tilføyelse av
 lyd foran ord (feks istrada for strada), prostetico
 (pl -ci) (om lyd) prostetisk, foranstilt, prostilo m
 prostylos
 prostituire (-isco) fornedre, prostituere, prostituta f
 prostituert, skjøge, prostituzione f fornedrelse,
 prostitusjon
 prostrare (o) nedkaste, slå til jorda, ydmyke
 utmatte, prostrato di forze utmattet, prostrarsi

dinanzi a uno kaste seg for ens føtter, prostrazione
 f det å slå ut jorda, knefall: forfall, utmatte
 prosvocero m svigerfars el. svigermors far
 protagonista m fhovedperson
 protasi f *lit* første del av ei dikt, innledning,
 gram. hypotetisk betingelsessetning, bisetning
 proteggere beskytte (da for), proteggi-orecchi m inv
 ørebeskytter, proteggitore m beskytter
 proteico (pl -ci) protein-, eggehvitelholdig, proteifor-
 me *lit* skiftende, mangfoldig, mangslungen; pro-
 teina f protein, eggehvitestoff
 pretendere strekke (ut)
 proteo m fig omskiftelig, uberegnelig person
 protervia f frekthet, overmot; protervo frekk, over-
 modig fig heftig, vadsom
 protesì f protese, kunstig lem, påsettelse av kunstig
 lem, gram. se *protesi* ~ dentaria gebiss, *protesi*
 se *pretendere*, protesista m tanntekniker
 protessi se *proteggere*
 protesta f protest, innsigelse; erklæring, løfte,
 forsikring, protestante protesterende, protestan-
 tisk; ~ m protestant; protestantesimo, protestan-
 tismo m protestantisme; protestare (è) protestere,
 gjøre innsigelse, motsi, erklære, bevitne, forsikre,
 protestere (veksel), *protestarsi amico* bedyre sitt
 vennskap; mi *protesta Sua* (i brev) jeg forblir
 deres ...; *protestatario*, *protestatore* m (f-trice) en
 som protesterer, merk vekselprotestant, *protesta-
 torio* protest-, *protestazione* f protest, innsigelse
 erklæring, forsikring
 protesio m protest, innsigelse, andare in ~ (om
 veksel, gå til protest; ~ per difetto di pagamento
 protest på grunn av manglende betaling, fare il
 ~ nedlegge protes; levare il ~ per mancata
 accettazione protestere en veksel pga. manglende
 aksept
 protetico (pl -ci) kunstig, gram protetisk
 protettivo beskyttende, beskyttelses-, legge *proletti-
 ra* vernelov, *proletto* se *proteggere*, ~ m protege,
 protettorale sj protektoral, protettorato m protek-
 torat, protettore (f-trice) beskyttende, dazio ~
 vernetoll, ~ m beskytter, protektor, skytshelgen,
 il protektor, *protezione* f protektorstilling
 protezione f beskyttelse, vern, begunstiggelse, ~
 antiaerea luftvern, ~ della natura ~ delle
 bellezze naturali naturfredning, Dio vi tenga nella
 sua ~ måtte Gud være med dere; tono di ~
 beskyttende nedlatende tone *protezionismo* m
 proteksjonisme, neds utslørlig favorisering, pro-
 tezionista m proteksjonist
 prolato m hist. gang (i romersk hus), kirkeportal,
 hvor søylene bæres av løver og tyter
 protisti m pl bot protofytter, zoal protozoer
 proto m typ saktor, mar tømmermann
 protocollare protokoll-, etikette-, ~ v (d) proto-
 kollere, protokollføre, *protocolista* m protokoll
 fører, *protocollo* m protokoll; notarialbok, hoff-
 seremoniell, etikette, carta (da) ~ protokollpapir,
protolifico m (pl -ci) hist. overlege; livlege, *protò-
 fito* m protofytt, *protolitico* (pl -ci) fra den eldre
 steina. der, *protolingua* f, *protolinguggio* m ur
 språk, *protologia* f (høvere) metafysikk
 protomate(s)iro m *lit* mester, leder; *protomartire* m
 tidlig martyr; il ~ Stefanus, *protomedico* m (-ci)
 overlege, livlege
 protone m fys proton *protonico* (pl -ci) (vokal
 stavelse, som ligger foran aksenten
 protonotariato m protonotarembete; *protonotar(i)o*
 m el protonotar; *protoplasma* m protoplasma,

protoplaste *m, il* — skaperen; **protoplasta** *m, il* — den første skapning, Adam; **protorace** *m* forkropp (på insekt); **prototipo** *m* prototyp, grunnform, urtype; **protozoi** *m pl* protozoer
protrarre *sj.*, **protrarre** (*-traggo*) trekke ut, utsette, forlenge; **protrassi**, **protratto** *se* **protrarre** **protrazione** *f* utsettelse, forlengelse
protuberante utstående, fremstående; **protuberanza** *f* ulvekst, pukk, protuberans
prova *f* prøve, eksamen; forsøk, prøvelse, bevis, typ første korrektur; ~ *di carico* belastningsprøve *commissione di* ~ prøveordre *a* ~ *di bomba* bombesikker; *fotografia di* ~ prøvebilde, ~ *di forza* kraftprøve; ~ *di fortuna* havarierklæring ~ *generale* generalprøve; *mettere alla* ~ sette på prøve; *mettere in* ~ prøve (drakt dress o.l.); *per* ~ av erfaring, ~ *di stampa* korrekturark, *a tutta* ~ prøvet, som har stått sin prøve, *onesto a tutta* ~ meget ærlig, hederlig
provabile bevislig, påviselig; **provabilità** *f* påviselighet, **provare** (*fo*) prøve, forsøke, bevise, påvise, slå rot, trives; *provarsi a* forsøke å, *provarsi abili* prøve lov, **provatamente** bevislig, påviselig, **provativo** *sj* beviskraftig, **provato** prøvet, probat; **provatore** *m (f -trice)* prøver
provatura *f* hofeløst
proveniente som kommer, stammer (*da fra*) **provenienza** *f* herkomst, opprinnelse, **provenire** (*-venni*) komme (*da fra*), komme (*da av*), ha sin grunn (*da* i), **provento** *m* inntekt, inntøkt, utbytte, avkastning, *minore* ~ mindre utbytte
provenza *e* **provençalsk** *m* **provençaler** **provençaleggjøre** (*-le*) etterligne provençalske diktere **provençalismo** *m* provençalsk uttrykk, **provençalista** *m* provençalsk fion og
proverbiale ordspråkaktig, ordspråklig; **proverbiare** (*e*) *sj* spotte, håne, krenke; **proverbiatore** *m (f -trice)* spotter, **proverbio** *m* ordtak, ordspråk *passar in* ~ bli alment kjent; *i Proverbi di Salomone*, Salomos ordspråk *in per* ~ som ordtak; **proverbioso** ordspråklig full av ordtak, **proverbista** *m* ordtaksamler, en som bruker mange ordtak
provese *m* baugline; **provetta** *f* mut liten prøve *fvs* reagensglass, ~ *da congelamento* fryseglass
provetto aldrende, tilfærskommen, erfaren, dyktig *età provetta* moden å der
provvida *f* *sj* provvid
provid... *se* **provvid**
provincia *f* provins, **provinciale** provinsiell, ~ *m* provinsboer, (*padre*) ~ sl. forstander for flere k osire i samme provins, *strada* ~ fylkesvei **provincialismo** *m* provinsialisme
provino *m* første prøve (*ballo*), (*film*) prøveopptak måleinstrument
provocabile som kan provoseres, **provocante** provoserende, **provocare** (*pro-*) fremkalle, provosere (*trre*, utfordre, **provocativo** som fremkaller (noe) provoserende **provocatore** (*f -trice*) utfordrende ~ *m* provokator, **provocatorio** utfordrende, provokatorisk, **cartello** ~ utfordring (til duell); **provocazione** *f* utfordring, provokasjon
provola *f* **provolaone** *m* sl. hofeløst
provvedere (*-vede*) skaffe, sørge for, dra omsorg for, ~ *a qualcosa* sørge for noe, ~ *una di qualcosa* forsyne en med noe; ~ *a fare qualcosa* sørge for å gjøre noe, **provvedimento** *m* det å sørge for, skaffe, forholdsregel, **provveditorato** *m* forvalterembete, forvaltning, ~ *agli studi* skoledirek

sjon, **provveditore** *m (f -trice)* inspektør, forvalter, leverandør; ~ *della Real Casa* hoffleverandør; ~ *agli studi* skoleinspektør, **provveditoria** *f* *sj.* *se* **provveditorato**, **provveduto** *se* **provvedere**, ~ *adj* forsynt, utstyrt, forsiktig, forutseende; ~ *m* skolebarn (som får gratis skolemateriell,
provvidente *sj* forutseende, **provvidenza** *f* forutseendhet, forholdsregel, forsyning, *rl* forsyn, ~ *sociale* forsorg(svesen); *una vera* ~ en Guds lykke **provvidenziale** sendt, bestemt av forsynet; **provvidi** *se* **provvedere**, **provvido** forutseende, forsynlig som skaffer, bringer til veie; *la Provvida* organ sasje n som skaffer hellige varer til statsfunksjonærer
provvigione *f* provisjon, *calcolo (el. conteggio) della* ~ provisjonsberegning, *se* *ellers* **provvigione**
provvisionale *jur* provisorisk, **provvisionare** (*fo*) *sj* lønne; *mi* forsyne; **provvisione** *f* forråd, forsyning, provisjon; (ammunisjons)forsyning, **provvisioniere** *m* forvalter, forsyningssjef, **provvisionista** *f* foreløpighet; **provvisorio** foreløpig, midlertidig, provisorisk, **provvista** *f* forråd, anskaffelse, *far* *provviste* gjøre innkjøp, **provvisto** *se* **provvedere** ~ *adj* forsynt (*di med*)
prozia *f* grandtante, **prozio** *m* grandonkel
prua *f* (for)stavn; *a* ~ forut
prudente klok, forsiktig, **prudenza** *f* klokskap, forsiktighet **prudenziale** klok, forsiktig
prudere *klo*, *mi* *prudono le mani* jeg klør i fingrene, **prudere** *m* kløe
prueggiare (*e*) seile mot vinden, det å svinge med staven, **prueggio** *m* seiling mot vinden, *stare a* ~ ligge forankret med staven mot vinden
prugna *f* plomme, **prugno** *m* plommetre, **prugnolo** *f* bær av slåpetorn, **prugnolo** *m* slåpetorn; **prugnolo** *m* sl. matsopp
pruin *f* poet, rim(frost), sl. hvit voks (på plomme o.l.) **pruinoso** poet, dekket av rim
prunala *f* *sj.* **prunio** *m* tornekratt, *fig* innviklet sak, **prunale** *m* *sj.* *se* **biancospino**, **pruname** *m* (avhogde) tornegrener, **prunata** *f*, **prunato** *m* tornehekk, **prunella** *f* prunell (sl. stuff), but, blåkalle, plommelikor, **pruneto** *m* tornekratt, **pruno** *m* slåpetorn, tornebusk, klunger; torn, *essere come un* ~ *in un occhio* være en torn i øyet *essere stato sui pruni* (*fig*) stå på nåler, *ogni la siepe* alt har sin betydning, **prunoso** tornefull
prurigin *f* *se* **pruriginoso** kløende *fig* eggende, appetittvekkende, **prurito** *m* kløe (*og fig*)
prussiana *f* sl. lang frakk, **prussiano** prøyssisk ~ *m* prøysser, **prussico**, **acido** ~ blåsyre
pseudo **pseudo**, falsk, halv.; **pseudodottore** *m* kvakksalver, **pseudonimo** *m* pseudonym, forfatternavn **pseudoprofeta** *m* falsk profet
psic... *se* **psico**, **psicagogia** *f* påkalling av døde, åndemaning, **psiche** *f* psyke, sjel, *fig* sl. stort spill, sl. sommerfugl, **psichiatra** *m* psykiatriker, **psichiatria** *f* psykiatri, **psichiatrico** (*pl -ci*, psykiatristisk, **psichico** (*pl -ci*) psykisk; sjele-; *malattia psichica* nevrose; *vita psichica* sjel-*eliv*
psiconalisti *f* psykoanalyse; **psiconalitico** (*pl -ci*) psykoanalytisk, **psiconstenia** *f* psykasteni, **psiconstenico** (*pl -ci*) psykastenisk, ~ *m* psykasteniker, **psicofisica** *f* psykofysikk, **psicofisiologia** *f* psykofysiologi, **psicografia** *f* psykografi, **psicologia** *f* psykologi, **psicologico** (*pl -ci*) psykologisk, **psicologo** *m* (*pl -gi*) psykolog, **psicomanzia** *f* åndemaning, **psicometa** *f* psykometri **psiconomia**

psykonomi, **psicopatia** *f* psykopati, **psicopatico** *(pl -ci)* psykopatisk, ~ *m* psykopat, **psicopatologia** *f* psykopatologi, **psicosi** *f* psykose, **psicosomatico**, **metodo** ~ psykosomatisk metode, **psicoterapia** *f* psykoterapi

psicrometro *m* fuktighetsmåler, **psilla** *f* bladhopper, **psilosi** *f* sykkelig hårfall, **psittacismo** *m* med etterplapring, **psittacosi** *f* papegøyesyke, **psoriasi** *f* med psoriasis, **ptosi** *f* med nedfall

pubblica *f* hist sl mynt, **pubblicabile** som kan offentliggjøres, **pubblicano** *m* hist. skatteoppkrever, *di* toller, **pubblicare** *(u)* offentliggjøre, **publisere** **pubblicatore** *m* *(f -trice)* *s* en som publiserer, **pubblicazione** *f* offentliggjørelse, bekjentgjørelse, **publikasjon**, **pubblicazioni** *(matrimoniali)* lysning til ekteskap, **fare le pubblicazioni** la lyse til ekteskap; **pubblicista** *m* forfatter, skribent, **pubbista**, *s* ekspert i offentlig rett, **pubblicità** *f* offentlighet, offentlig skandale, **pubblicitet**, reklame, **agenzia di** ~ reklamebyrå, ~ **luminosa** lysreklame, ~ **murale** veggreklame, **piccola** ~ rubrikkannonse, **reparto** ~ reklameavdeling, **pubblicitario** reklame-, annonse-, ~ *m* reklameagent, annonseagent

pubblico *(pl -ci)* offentlig, alment kjent, ~ *m* offentlighet, publikum, **la pubblica amministrazione** det offentlige, *in* ~ offentlig, **la cosa pubblica** det offentlige, staten, **donna pubblica** prostituert, **diritto** ~ offentlig rett, **essere in** ~ være ute mellom folk, **mettere in** ~ publisere, spre, ~ **ministeru** offentlig anklagemyndighet; **la forza pubblica** politiet; ~ **ufficiale** statstjenestemann, **pubblica utilità** almennyttien

pube *m* skamben, venusberg, **pubes**, **puberale** **pubertets-**; **pubere** **pubertets-**; ~ *m* en som er i puberteten, **puberta** *f* pubertet, kjønnsmodning, **pubescente** **pubertets-**; **hai** hårkledt

puddellaggio *m* tekn pudling, **puddellare** *puddellare* **puddellato** *puddellato* **puddellatura** *f* pudling, **puddinga** *f* *mm* sl avleiringsfjell

pudende *f* *pl* *(parti)* ~ kjønnsdeler; **pudibondo** bluferdig, **pudicizia** *f* bluferdighet, **pudico** *(pl -chi)* bluferdig, unnselig, sky; **pudore** *m* bluferdighet, unnselighet, skyhet; **ultraggio al** ~ krenkelse av bluferdigheten, **senza** ~ skamløs, frekk

puericultura *f* barnepleie, **puerile** barnaktig, barns, **ig** **puerilità** *f* barnslighet, **puerizia** *f* barndom

puerpera *f* barselkvinne, **puerperale** barsel-, **febbre** ~ barselfeber, **puerperio** *m* barselsperiode

puf(fa) *m* puff sl hårfasong, **lournure**

pugilato *m* boksing, boksekamp, nevekamp, **pugilatore** *m* bokser, **pugile** *m* bokser, **pugilismo** *m* boksesport, **pugilista** *m* bokser; **pugilistica** *f* boksesport, **pugilistico** *(pl -ci)* bokse-

puglia *f* spill, innsats; spillsetong

pugna *f* litt kamp, **pugnace** kamplysten, **pugnale** *m* dolke; ~ *alle spalle* stikke bakfra *(og fig)*, **pugnata** *f* dolkestot, -stikk *(og fig)*, **pugnatore** *m* dolkestikker, knivstikker, **pugnale** *m* dolk, **pugnare** *litt* kjempe, **pugnatore** *m* *(f -trice)* litt kjemper, **pugnello** *m* neve (med noe), håndtak, **pugnere** *gl* *se* **pungere**, **pugno** *m* sl lek, **pugnotopo** *m* sl kristtorn; **pugno** *m* *(pl* også *le pugna)* knyttneve, neve; nevefull, håndfull, ~ **americano** knojern, **avere tenere in** ~ *uno* ha en i sin makt, **(colpo di)** ~ neveslag, **di mio** ~, **proprio** ~ egenhendig; **fare a pugno** slåss, **cose che fanno a pugno** uforenlige ting, **rimanere con un** ~ *di mosche* slå igjen med tomme hender el lang nese.

un ~ *di sale* en neve salt, **un** ~ *di sole* et en håndfull soldater, **serrare le pugna de** *p* **gnuolo** *m* nevefull

pula *f* fagner

pulce *f* loppe; **le pulci** *hanno* *l* ~ *je* *vorrei* en lus hoste, **il mercato delle p** ~ *di mare* tangloppe, **mettere u** ~ *nell* *chio* *u* *uno* så ivil i ens hjerte, **color** ~ *me* *brun*, **loppebrun**; **pulcella** *f* gl jomfru, **pulcesacca** *f* knip, det å klemme seg, **fare una** ~ *a un* knipe en, **pulsio** *m* loppebol, **pulsinaio** *m* kyllingbur-gård, flokk, *fig* stor barneflokk, **pulsinella** *f* **pulsinella** *(komisk figur fra maskekomedien)*, **bajas**, **fare il** ~ ikke være å stole på, ikke holde ord, **segreto di** ~ offentlig hemmelighet, **pulsinellata** *f* bajasnummer, narrestrek; **pulsinellotto** *m* person maskert som **pulsinella**, **pulsino** *m* kylling, **come un** ~ *bagnato* *(fig)* som en våt hund, **pulcioso** full av lopper, ~ *m* oppkomling

puledra *f* **puledra** *m* foil

puleggia *f* ~ *(per cinghia)* remskive, ~ *molrice* trekkskive, drivhjul; **pulenda** *f* *F* *se* **polenta**, **pulica**, **puliga** *f* flusblære *(i glass o l)*

pulimentare *(e)* **polere**, **pulimento** *m* polering, **tirare a** ~ **polere**, **pulire** *(-isco)* gjøre ren, tørke, sl pe, **polere**, pusse, børste, **puliscioirecchi** *m* inv øreskje, **renser**, **puliscipenne** *m* inv pennelørker, **puliscipiedi** *m* inv **pulisciscarpe** *m* inv dørmatte *(av jern o l)*

pulito *f* rensing, pussing, **dare una** ~ *a se* **pulire**, **pulitezza** *f* renhet, polering *(og fig)*, **pulitino** velstelt, velholdt, **pulitino** *f* **dare una** ~ *a* renselitt; pusse, tørke litt av, **pulito** ren, rengjort, **renslig**, **farla pulito** klare seg, redde seg ut av knipen, **far piazza pulito** gjøre rent bord, **pulitocio** *fam* (tilstrekkelig) ren, **pulitone** *spøk* som foregir å være meget renselig, **pulitore** *m* *(f -trice)* rengjører, pusser, polerer *(og fig)*, *se* ellers **pulire**, **pulitrice** *f* pussemaskin; **pulitura** *f* rengjøring, pussing, rensing, politur; **pulizia** *f* renselighet, rengjøring, **far** ~ gjøre rent, *fig* gjøre rent bord, **oggi si fa gran** ~ *i* dag er det storrengjøring, ~ **urbana** gaterenhold, renholdsvesen

pululamento *m* *s* det å spire, myldre, velle, **pululare** *(pul-)* spire fram, velle fram, myldre fram, vrirle; **pululazione** *f* spiring, vell, mylder, **pulpito** *m* prekestol, **montare in** ~ *preke* *(fig)*

pulsante *m* tekn fjær, knapp *(på ringeklokke o l)*, **pulsare** *pulsere*, *tom puls* slå, spille *(harpe o l)*, **pulsatile**, **pulsatorio** pulserende, **strumenti pulsanti** slagenstrumenter; **pulsatilla** *f* bot kubyelle, **pulsazione** *f* pulsslag, svingning, **pulsimetro** *m* pulsmåler, **pulsimeter**

pultaceo *s* sølet, **pultifago** *m* *s* suppespiser, **polentaspiser**

pulverulento *litt* støvfull, støvet, **pulvinare** *m* gl **pulvinar**, (keiser)inbune, **pulviscolo** *m* fint støv, **pulzella** *f* ungmo, jomfru, **puma** *m* puma

pungente stikkende, bitende, skarp, besk, brennende, **pungere** stikke, *fig* nage, plage, støte, såre, fornærme, ~ *sul vivo* ramme på det ømme punkt, **pungiglione** *m* brodd *(på insekt)*, **pungitolo** *m* sukkeredskap, slaktekniv, **pungitopo** *m* sl kristtorn; **pungitore** *m* *(f -trice)* en som sukker; *fig* en som driller, håner, **pungitura** *f* gl stikk, **pungolare** *(u)* drive fram med piggkjepp, *fig* anspore, **pungolo** *m* piggkjepp, *fig* ansporing, tilskyndelse, **punibile** straffbar, **punibilità** *f* straffbarhet; **punico** mørkerød, **punico** *(pl -ci)* punisk; **fede punica**

trolosheit, **punimento** *m* avstraffelse, straff, punire (-ica) straffe; hevne seg på, **punitivo** straffende, **spedizione punitiva** straffeekspedisjon, **punitore** *m* (-trice) relser, straffer; ~ *adj.* straffende, **punizione** *f* straff, avstraffelse; **calcio di** ~ (*sport*) straffespark.

punai *se* **pungere**

punta *f* spiss, tipp; topp, und, broderi; nes, tange, *fig* avstikker *mil* fremstøt *med* sting *tekn* stift (*uten* hode), *una* ~ *di*... litt, en smule...; *a* ~ spiss, **cavallo di** ~ forreste hest; ~ **elicoidale** snekkerbor, naver, *fare una* ~ gjøre en avstikker, *di* ~ *med* spissen (*av* klingen); **parlare in** ~ *di* *forchetta* tale affektet, ~ *da girabechino* snekkerbor, naver, *in* ~ spiss; *ore di* ~ rushtid, *sulla* ~ *della lingua* på tungespissen; ~ *del naso* neselipp, *cane da* ~ jakthund, *in* ~ *di piedi* på låspissene, **prendere uno di** ~ molsi en, stryke en mol hårene; ~ *di produzione* høyproduksjon, ~ *di terra* landtange, **uomini di** ~ fremskrittsmenn, **prender la** ~ (*om vin*) begynne å surne

puntaccio *m* dårlig som, sammensnurping, dårlig karakter (*på skulen*) **puntale** *m* doppelisko), **puntamento** *m* innsikning, **puntapiedi** *m* inv. (*i* rodd), spennholt; **puntare** stemme (*hender, føtter*) imot, rette (noe imot en), sikte på, sikte inn; *mil* store fram (*su imot*), *fig* øvg press, insistere; stå på lur (*jakthund*), *mus* punktere; ~ *la carta* avmerke skipets posisjon på kartet; ~ *su* holde på, vedde på (*i spill*), *stevne mol*, ~ *sul cavallo perdente* holde på gal hest, *ho puntato i piedi per* ... jeg har insistert kraftig for å **puntarella** *f* lite framstøt; avstikker, svinketænd

puntasecca *f* (arbeide med) kaid nål; **puntata** *f* stikk, (*i spill*) innsats, hefte, føljetong, *mil* fremstøt; **romanzo a puntate** føljetong, **puntato**, **figura puntata** punktert note (*forlengelse*); **nota puntata** note med punkt over (*staccata*), **puntatore** *m* (-trice) skytter, (*i spill*) spiller; ~ *scelto* skarpskytter, *se* *ellers*; **puntare**; **puntatura** *f* *mil* sikte sikling, *mus* punktering

punteggiamento som, punktering, prikking, tegnsesning **punteggiare** (*te*) punktere, prikke, stikke, sy, sette tegn; **punteggiatore** *m* (-trice) en som punkterer (*etc.* *se* **punteggiare**); **punteggiatura** *f* tegnsesning, prikking, som; **punteggio** *m* punktering, prikking, tegnsesning, som; *sport* poengberegning

puntellare (*te*) støtte, avstive, *refl* stenge seg inne, støtte seg, **puntellatura** *f* avstivning, støtteverk **puntello** *m* stiver, støtte (*og fig*); **puntelli** (*pl*) notater (*till* *foredrag*), **punteria** *f* *mil* siktemidler, (*i* *motor*) ventyklaff; *tra di* ~ direkte skudd **punteruolo** *m* syl, nål, kornsutecille

punilcolare spiss, **puntigliare** *refl* være sta, stor på det **puntiglio** *m* omfinthet slahet overdreven æresfølelse, æresyke, **puntiglioso** omfinthet, æresyke, **puntina** *f* plugg, stift, ~ (*da disegno*) tegnestift, ~ *super grammofono* grammofonstift; **puntismo** *m* pointillisme; **puntino** *m* punkt, prikk; *a* ~ (*fig.*) på en prikk; *mettere i puntini sugli* i sette prikken over i'en, tale rent ut, *puntini sospensivi*, *puntini di sospensione* (*etc.* *di reticenza*) prikker (*etter* ufullført setning *o l.*), **puntacritto** *m* monogram (*på tøy*)

punto 1 *se* **pungere** **punto** 2 *adv* slett ingen, slett ikke på ingen måte **punto** 3 *m* punkt, prikk, punktum, poeng, lema, øyeblikk; sted, passus karakter (*i skolen*), sting, *a* ~ akkurat, akkurat

passer; *a questo* ~ i dette øyeblikk; *tutti a un* ~ alle på en gang, **battere ai punti** slå ut på poeng, **classifica ai punti** (*boksing*) klassifisering på poeng; **vitoria ai punti** seier på poeng, poengseier; ~ *di appoggio* støttepunkt, *di* ~ *in bianco* plutselig *per un* ~ *Martin perse la cappa* liten tue kan velte stort lass, **arrivare in buon** ~ komme i det riktige øyeblikk; *è a buon* ~ søken står fint; **due punti** kolon, **dare dei punti a uno** være en overlegen; **dare un** ~ sy et sting, *di tutto* ~ fullstendig, *il* ~ *dolente* det omme punkt; ~ *d'esclamazione* utropstegn; *far* ~ holde opp, sette stopp, *fare il* ~ beregne posisjonen, *fig* vurdere situasjonen, sette opp status, *fino a che* ~ *sei arrivata?* hvor langt er du kommet?; ~ (*fermo*) punktum; *alle tre in* ~ klokken tre presis, *in questa* ~ i dette øyeblikk, ~ *d'interrogazione*, ~ *interrogativa* spørsmålstegn; *in* ~ i orden, *in* ~ *di morte* på gravens rand, ~ *morto* dødpunkt, *non averne punti* være pengeless, fattig; ~ *di partenza* utgangspunkt, *è sul* ~ *di partire* han skal nettopp reise; *né* ~ *né poco* slett ikke, *qui sta il* ~ det er vanskeligheten, problemet, *essere sul* ~ *di* ~ være i begrep med å...; ~ *e virgola* semikolon; ~ *di vista* synspunkt, *essere in* ~ *e virgola* være ufeilbarlig, *se ha* ~ ... hvis han har aldri så lite...; ~ *d'onore* æressak, (*overdreven*) æresfølelse

puntofranco *m* frihandelsområde, tollfritt område, **puntolino** *m* prikk, *il signor puntolini* Hr ... Hr ~ N; **puntone** *m* taksperre; pigg, spiss

puntuale punktlig, nøyaktig, presis; **puntualità** *f* punktlighet, nøyaktighet, presisjon; **puntualizzare** poengtere, understreke; ~ *la necessità di qualcosa* understreke nødvendigheten av noe, **puntuazione** *f* *sj.* tegnsesning, **puntura** *f* stikk, punktur, sting (*i* *siden u l.*), **puntuto** spiss

punzecchiamento *m* stikk(ing); *fig* stikking, erting, **punzecchiare** (*te*) stikke; *fig* stikke, erte, håne, **punzecchiatura** *f* stikk(ing), *fig* drilleri, erting, håne, **punzonare** (*te*) utstanse, punse; *sport* merke, gi kjennetegn, **punzonatore** *m* (-trice) en som stanser, punser; **punzonatrice** *f*, (*macchina*) ~ stansemaskin, **punzone** *m* pregestempel, punse, **punzonista** *m* stanser, punser; en som lager punser, stempeler

pupa *f* puppe, *dial* (*om barn*) dukke, tulle, skutt, *Santa Pupa* oppdiktet helgen som beskytter barn fulle folk og fjols; **pupario** *m* puppenylster, kokong, **pupattola** *f* (liten) dukke (*og fig*), **pupazzo** *f* *dial* dukke, **pupazzettare** (*te*) illustrere med karikaturer; tegne karikatur av (en), **pupazzetto** *m* karikatur, **pupazzettista** *m* karikaturtegner; **pupazzo** *m* dukke, figur

pupilla *f* pupill; kvinnelig myndling, *cara come la* ~ *degli occhi* kjær som ens egen øvensten, *con le pupille asciutte* uten å felle en tåre, **pupillare** pupill-; myndling-, **pupillo** *m* myndling, *esser fuori dei pupilli* være myndig *esser messo nei pupilli* bli umyndiggjort, *uscire dai pupilli* bli myndig, voksen (*og fig*)

pupo *m* dukke (*og fig*); **pupattola** *se* **pupattola** **puppola** *f* skudd (*på oliventre*)

paramente rent, ærlig; bare, utelukkende **purché** (*med konj*) i når bare, bare, **purchessia** hvilken som helst; *pure* likevel, dog, også, selv om, *pur anche* selv om, *pur che* når bare, *pur che* *sia* hvilken som helst, ~ *di* bare for å ~ *di* *arrivare in tempo* bare vi kommer tidsnok!, *sia*

~ ' gjerne for min del! det er ikke meg imot!; *pur tuttavia* likevel, dog; *venga pur avanti* bare kom fram, inn!; *ne* ~ ikke en gang, *e* ~ og allikevel, *o* ~ eller (også), *pur ora*, *pur dinanzi* nettopp nå, for et øyeblikk siden

purè *m.* *purea* *f* purè; *mos.* ~ *di patate* potetstappe; *purezza* *f* renhet

purga *f* renselse, avføring, slagg; avføringsmiddel, *fare una* ~ ta en avføringskur; *mettere in* ~ legge i vask, rense; *purgabile* som kan renses; *purgazione* *f* litt renselse; *purgamento* *m* sj renselse, slagg, avfall, *purgante* rensende; *anima* ~ sjel i skjærsilden; ~ *m* avføringsmiddel, *purgare* rense, gi avføringsmiddel, *si* sone; *refl* rense seg, befri seg for; ta avføringsmiddel, *purgata* *f* renselse, del å ta avføringsmiddel

purgatezza *f* renhet, *purgativo* rensende; sonende, avførende, *purgatoio* *m* sj. vaskeri, vaskehus, avlopsrenne; *purgatore* *m* renser, vasker; avlopsrenne; *purgatorio* rensende, renselses-; ~ *m* skjærsild, *purgatura* *f* renselse, vask, avfall, slagg, *purgazione* *f* renselse, *ri* soning, *pur* frigjørelse, *purgo* *m* (pl -ghi) vaskeri, vaskehus; *mettere in* ~ legge i vask; *fig* holde på (nyhet o.l. til den er bekreftet).

purificazione *m* sj renselse, *purificare* (-n-) rense, utre, sone; *purificativo* rensende, lutrende, *purificatore* *m* *ri* duk til tørking av kalk etc. (etter nattverden), *purificatore* *m* (f -trice) renser, *purificazione* *f* renselse; luring; kyndelsmesse (2 februar).

purismo *m* purisme, språkrensing, *purista* *m* purist, språkrenser, *purita* *f* renhet (srl *fig*).

puritanismo *m* puritanisme (og *fig*), *puritano* puritansk ~ *m* puritaner

puro ren, skjær; ærlig, oppriktig, *pura fantasia* rent og skjært oppspinn; *per* ~ *caso* ved et rent tilfelle, ~ *sangue* fullb ods, *purosangue* *m* inv fullb odshest

purpureo purpur-, purpurfarget, *purpurina* *f* purpurfarge, gullbronse

pur troppo dessverre

purulento væskende, råttent; *purulenza* *f* del å væske, råtne; *pus* *m* inv puss, materie; ~ *maligno* tynt pus (oftest tuberkulose)

pusignare spise sent, spise nattmat, *posiggio* *m* sj sen, felt aftensmat, nattmat

pupillare engstelig, fryktsom, småskåren, *pupillare* *f* engsteighet, småskårighet

pupilla *f* småskårighet, *pupillo* småskåren, smålig, larvelig, *gi* liten

pusta *f* *puzza*, *pusteria* se *postieria*; *pustola* *f*

pussblære, pustel; *pustolante* *m* medisin som fremkaller blærer, *pustoloso* full av blærer.

puta, ~ (*il*) *caso* for eksempel, eventuelt; ~ *il caso*

che ... sett at ...; *putativo* litt formentlig, *il padre*

~ den formentlige far

puteale *m* brønnkarm, *hisi* lite rundt alter

putido litt stinkende, *putiferio* *m* skandale, ballade, *sj* sæl stank; *un* ~ *di soldi* en masse penger

putire (-isco) *sj* stinke; **putizza** *f* utdunstning fra

jorda (svovelvannstoff)

putre litt råttent, bedervet, *putredine* *f* råttenskap

(og *fig*); *putredinoso* *sj* råttent, *putrefare* (-faccio)

råttne; *refl* råttne, gå i forråttelse; *putrefattibile*

litt, som kan råttne; forgjengelig, *putrefatto* se

putrefare *putrefazione* *f* forråttelse *putrella* *f*

jernbjelke, *putrescente* råttende; *putrescenza* *f*

forråttelse; *putrescibile* som kan råttne, *putridita*

f råttenskap; *putrido* råttent; ~ *m* korrupsjon,

råttenskap; *putridume* *m* noe råttent, råttenskap,

putrilagine *f* *sj* noe som er råttet *putrilaginoso*

(for råttet)

putta *f* *gl* pike, tjenestepike; skjor, skjære, ~

scodato luring, lurendreier; *puttana* *f* ludder,

skjoge; *puttaneggiare* (*le*) hore; *puttanesco* (pl -chi)

utuktig, horeaktig; *putaniere* *m* *F* skjortejeger,

puttello *f* pike(barn), *putto* *m* liten (tykk) gutt.

puzza *f* *hisi* stank; *puzzacchiare* (-zac-) stinke litt

pazzare stinke; lukte (*di* av); *mi puzza* *di* .. del

smaker meg av ...; *non* ~ ikke skade, ikke være

av veien, *puzzecchiare* (-zec-), *puzzicchiare* (-zic-)

sinke litt, *puzza* *m* stank; (vond) lukt, *fare un* ~

lukte, *fare un* ~ *di una cosa* (*fig*) lage spektakkel

om noe, *senza puzzi* (se *senza odori*) (*fig*) flau,

uten meninger, holdningsløs; *puzzola* *f* stinkdyr,

puzzolente stinkende, *il medico pietoso fa la piaga*

~ den lempe d ge lege setter verk i såret *fig*

puzzone *m* person som lukter vondt, affektet fyr

hovenpels, innbilske fyr; **puzzore** *m* *gl* stank;

puzzoso *gl* stinkende, **puzzura** *f* *gl* stank, råttent

skap

q, *una q* (un *q* (bokstaven heter, *cu*) *q*

qua her, hit; ~ ' (kom) hit!, *di* ~ på denne side

di ~ *da* .. på denne side av ..., *di* ~ .. *di là*

her .. der ..; *prendi di* ~ gå denne vei, ~ *e là*

her og der, *il mondo di* ~ denne verden, *da un*

pezzo in ~ i den siste tiden; *da quando in* ~ 'hva

tenker du på? *esser piu di là che di* ~ være mer

dead enn levende

quacchero, **quacchero** *m* kveker, *alla quacchera*

enkelt, uformelt, **quacquerismo** *m*, *il* ~ kvekerbe-

vege sen, *fig* affektert enkelt.

quaderia *f* kvaterne (i *litteri*), **quaternaccio** *m*

klødd, **quaternario** som består av fire deler,

delelig med fire, firetalls-, ~ *m* firstavelsesvers,

firinjert strofe; **quaderno** *m* hefte, skrivebok, ark,

bed, seng (i *hagel*); ~ *di cassa* kassabok, ~

d'oneri overslag

quadrabile som kan kvadreres, **quadragesimo** for-

tiårig, **quadragesima** *f* faste; *domenica di* ~ første

søndag i faste; **quadragesimale** *sj* faste-, **quadra-**

gesimo fortiende, **quadrante** *m* kvadrering, kva-

dratur; **quadrangolare** firkantet, **quadrangolo** *m*

firkant, **quadrante** *m* kvadrant, urskive, ~ *lumi-*

noso lysende urskive; ~ *solare* solur, **quadrare**

gjøre firkantet, kvadrere; ~ *a uno* passe en, stå

til en, behage en, **quadrato** firkantet, kvadratisk,

firskåren, *metro* ~ kvadratmeter, *radice quadrata* kvadratro, ~ *di spalle* bredskuldret, ~ *m* fir kant, kvadrat, *mil* karre, *typ* gevert, ~ *di poppa* offisers- og underoffiserslugarer; **quadratura** *f* kvadratur, *volere la* ~ *del circolo* ville det umulige, *marea della* ~ springflod

quadretto *m* hjul, firkantet stykke, flise, kakkel, **quadreria** *f* sj malerisamling, **quadrettare** *te* dele opp i ruter; **quadretto** *m* liten firkant, rule, lite (idyllisk) maleri

quadri *m* pl ruter *ti* kort

quadriennale fireårig, som foregår hvert fjerde år, **quadriennio** *m* tidsrom av fire år, fireårsperiode, **quadrifoglio** firebladet, ~ *m* firklover, **quadriforme** kvadratisk, **quadriforo** som har fire åpninger, *una quadrifora* et firedelt vindu, **quadrifronte** med fire panner, ansikter; **quadrifulco** *(pl -chi)* firedelt (som dverfot), **quadrigea** *f* firspann; **quadrigeno** *m* mann som har (hatt) fire koner; **quadrigeno** firspann-; ~ *m* firspannkjører, **quadrigeno**, *parto* ~ firlingefødsel

quadriglia *f* kvadrille, ~ *dei lancieri* lanciers *(pl -danti)*, **quadrigliati** *m* pl sk kortspill

quadrilatero firesidet, ~ *m* firkant, område for svart av fire fort, **quadrilingue** firespråkig, **quadrillione** *m* kvadrillion, **quadrilungo** *(pl -ghi)* av lang og firkantet, ~ *m* avlang firkant, **quadrilustre** ljuccarig

quadrimestrale fire måneders, hver hverde måned, **quadrimestre** *m* tidsrom av fire måneder, **quadrifotore** med fire motorer; ~ *m* firemotorsfly, **quadrinomio** *m* polynom med fire ledd

quadrupartire *(-uca)* dele i fire deler, **quadrupartito** firedelt, **quadrupartizione** *f* firedeling

quadrupletta *f* sykkel med fire plasser

quadriverno *f* hist skap med fire årerader, **quadrivulso** firestavelles-, ~ *m* firestavellesvers, -ord, **quadrivio** *m* korsvei; *pl* **quadrivium** *(fire av «de fire kunster»*, geometri, aritmetikk, musikk og astronomi)

quadro firkantet, kvadratisk, *testa quadra* *(fig)* skarpt hode, *neds* treg person, ~ *m* firkant, kvadrat, bilde *(og fig)*, maleri, scene, *(radio)* rammeanenne, *mil* kader, *quadri* *(pl)* ruter *ti* kort; ~ *di comando*, ~ *di distribuzione* fordelingstavle, ~ *plastico*, ~ *vivente* tablå, ~ *sinottico* oversiktstavle, ~ *di poppa* bakstav (der navnet står) ~ *a olio* oljemaleri, **quadroni** *m* stor kvadrat; stor flise, kakkel, kvaderstein, voksfakkel, *stoffs a quadroni* storrutet stoff

quadrucchio *m* lue bilde; kakkel, **quadrupane** firhendet *(dyr)*, **quadrupviro** *m* firemannsråd, **quadrupviro** *m* medlem av firemannsråd

quadrupede firbent *(dyr)* ~ *m* firfoting, **quadruplicare** *ru* firdobbel, **quadruplicazione** *f* firdobling, **quadruplica** firdobling, firdobbel, **quadruplicata** *f* firdobling, **quadruplo** firdobbel, firdobbel

quaggio her nede, *di* her nede på jorden

quaglia *f* vaktel, **quagliare** *(a)* *(og refl)* *sj* koagulete, løpe sammen, **quagliata** *f* skjorost

qualche en eller annen, noen, ~ *cosa* noe, *tra* ~ *giorno* om noen dager; ~ *volta* somme tider, av og til, stundom, *qui c'è* ~ *cosa* *sotto* her stikker det noe under; **qualcheduno** en eller annen, noen, **qualcosa** noe, et eller annet, **qualcuno** noen, en eller annen

quale *(spørrende)* hvilken, *qual giorno* *corre?* hvilken dag har vi i dag? *m* *assai* *un non so* ~ *dubbio* jeg ble grepet av en viss tvil; ~ *ne sia* *la causa*

hva grunnen nå enn kan være; *(i utrop)* hvilken for en, *Dio*, ~ *orrore!* Gud hvilken redsel! *(relativt pron)* *il* ~, *i quali*, *la* ~ *le quali* som *un uomo per la* ~ en utmerket mann, *questa carne non è troppa per la* ~ dette kjøttet er ikke særlig godt, *non era molto per la* ~ han oppførte seg ikke særlig bra, det gikk ikke særlig bra, *fra queste stoffe guardate* ~ *vi piace* veig det som dere vil ha av disse stoffer, *(ubestemt)* ~

... den ene ... den andre ...; ~ *la vuole a un modo* ~ *a un altro* den ene vil ha det på en måte, den andre på en annen, *in certo qual modo* på sett og vis, ~ *che si sia*, ~ *si sia* ~ *si voglia* hvilken som helst, hva som helst, se også: *qualsiasi* *(sammenlignende)* som, *bianco qual neve* hvit som snø, *l'esito fu* ~ *si sperava* utfallet ble som man håpet, ~ *io non vidi mai* slik som jeg aldri har sett det (den) før, *eccomi* ~ *sono* slik er jeg, ~ *visse*, *tale* *mu* som han levde, slik døde han, ~ *il padre* *tale* *il figlio* slik faren er, slik også sønnen el. eplet faller ikke langt fra stammen, *tal* ~ *mi vedete* slik som dere ser meg, *tale e* ~ akkurat slik, hoggende lik, akkurat den (det) samme, *tal* ~ en viss, *non era tale* ~ *avrei creduto* han var ikke slik jeg hadde trodd, *ve la dico tal* ~ *come l'ho sentita* jeg sier dere det akkurat som jeg har hørt det, *come mio fratello*, *tale e* ~ fullstendig som min bror, *sum*, *i* *egenskap* av *i* *ti* *parlo* ~ *amiro* jeg snakker til deg som venn, *fu mandato* ~ *ambasciatore* han ble utsendt som ambassador, ~ *professore* *non può* *i* *egenskap* av professor kan han ikke ..., ~ *m* kvalitet, *non importa il quanto*, *ma il* ~ det spurs ikke om mengde men om kvalitet

qualifica *f* kvalifikasjon, *nota di* ~ attest, **qualificabile** som kan nærmere betegnes, karakteriseres, **qualificare** *(-li-)* betegne, beskrive nærmere kjennetegn, karakterisere; **qualificativo** beskrivende, karakteriserende, **qualificato** kvalifisert, høystående, *furia* ~ *(fur)* flyveri med forverrende omstendigheter; *lavoro* ~ kvalitetsarbeid, *merce* *qualificata* kvalitetsvare, *operaio* ~ faglært arbeider, **qualificatore** *m* *(f -ince)* en som beskriver, karakteriserer, **qualificazione** *f* kvalifikasjon, evne, beskrivelse, karakterisering, *esame di* ~ dyktighetsprøve

qualità *f* kvalitet, egenskap, beskaffenhet, stand, *m* *di* *egenskap* av, **qualitativo** kvalitativ

qualmente som, hvordan, *come* ~ *(fam)* hvordan, at, *qualora* hvis, når, når bare, hver gang ~ *ti piaccia* når det måtte passe deg

qualsiasi *(pl qualsiasi)*, **qualsisia** *(pl qualsiasiuno)* hvilken som helst, hva som helst, **qualsivogli** *pl qualsiasivogliano* litt hvilken som helst, hva som helst, **qualunque** hvilken som helst; *un uomo* ~ Gud og hvermann; *scametterei* ~ *cusa?* jeg skal vedde hva som helst!, **qualunquismo** *m* politisk parti fra 1945 (*mar* *stossinnegrep*), **qualvolta**, *ogni* ~ hver gang

quando da, dengang, når, når?, ~ ~ ~, snart, ~ ~ ~, ~ *a* ~ *a* ~ av og til, ~ *anche* om også, selv om (også), ~ *che* *sia* når som helst, *da* ~ fra når, fra den gang da, *da* ~ ? fra når? hvor lenge?, *di* ~ *m* ~ av og til, *un amico di* ~ en venn fra den gang da ..., *fino a* ~ til når? ~ *pure* om også, selv om (også), *non so* ~ *verra* jeg vet ikke når han kommer, ~ *m* tidspunkt

quantita *f* mengde, kvantitet, *mar* størrelse, *m*

i mengde, overflod, **quantitativo** kvantitativ, mengde-, ~ *me se quantita*
quanto så meget som, hvor meget?, hvor lenge?, *quanti, quante* så mange som: *quanti?* *quante?* hvor mange?, *è grande* ~ *me* han er likeså stor som jeg, *a* ~ *per* ~ ? til hvilken pris?, *a* ~ *scrive* etter hva han skriver, ~ *a me* hva meg angår, for mitt vedkommende, *quanti ne abbiamo oggi?* hvilken dato har vi i dag?, ~ *mai* over måte, ~ *piu* ~ *tanto piu* jo ... jo : *per* ~ *ricco tu sia* hvor rik du enn er, ~ *prima* så snart som mulig, *da* ~ *ho capito* så vidt jeg har forstått, *in attesa di* ~ *sopra ti brevi*, i påvente av svar (på det jeg har skrevet om) ..., *tutto* ~ alt hva, all sammen, *tutto* ~ *il libro* hele boka, *tutti quanti* alle sammen, *santo a* ~ litt, endel, mer eller mindre; *ne tanto ne* ~ på ingen måte; ~ *m* kvante, *la teoria dei quanti* kvanteteorien.
quantunque skjønt, selv om
quaranta forti, **quarantena** *f* 40 dager, karantene, *mettere in* ~ sette karantene, *fig la bera* (inntil nærmere bekreftelse) (om nyhet), **quarantenne** fortiårig, **quarantennio** *m* tidsrom av forti år, **quarantesimo** fortiende, **quarantina** *f* ca. forti, et par snes, *essere sulla* ~ være i fortiåra, **quarantore** *f* pl *rl* sl. kirkelig høytidelighet (utstilling av alterbrød i 40 timer), **quarantottola** *f* skryt, selvforherligelse, hellegjerning, edel dåd (iron.), **quarantotto** fortiåtte, ~ *m* tumultene og krigene i 1848, *mandare a carte* ~ la (noe) gå i vasken, gå til grunne, sende (en) bort, pøkker i vold, **quarantotte** forti, *mandare a carte* ~ *se quarantotto*.
quaresima *f* faste *far* ~ *farve mezza* ~ midtaste *rumper la* ~ bryte fasten, *sembrare la* ~ være radmager, *esser lungo quanto la* ~ være kjedelig, langtekkelig, lang som et andt år, **quaresimale** faste-, ~ *m* (bok med) fasteprekener, **quaresimali** (pl) sl. bokstavkjeks, **quaresimalista** *m* fastepredikant.
quarta *f* astron. sport, mus., *mar* kvart, **quartabuo**no *m* vinkelhake, **quartale** *m* (teaterspråk, kvartalslønn, **quartana**, (febbre) ~ fjerdedagsfeber, **quartavolo** *m* gl. rommål (ca. 15 liter); fjerde roer, **quartato** firskåren, litt firdekt, **quartetto** *m* kvartett.
quartierato *mar* rundbygget, sverbygget, **quartiere** *m* kvarter, kvarta, bolig, leilighet, kvarter, kaserne *skakke* *dar* ~ *è pardone* nåde *fig gi* (en) fred, *la* (en) i fred, skåne, ~ *generale* hovedkvarter, **quartiermastro** *m* hist. kvartermester, **quartigliere** *m* daghavende soldat, dekksvakt, *i* *lunghe* *lunge* som pga. god opplæring de tar arbeidet.
quartina *f* firelinjet strofe; **quartino** *m* kvartlitter, liten klarinett, **quartiruolo** *m* septembergras (etter 3 ganger slått), sl. øst.
quarto fjerde, for det fjerde, *la quarta arma* luftvåpenet; *la quarta dimensione* den fjerde dimensjon *m* ~ *luogo* for det fjerde, *il* ~ *potere* den fjerde makt, pressen, *il terzo e il* ~ Gud og hvermann, kretsløp og pelt; *in quarta* (velocità), i fjerde gir, *fig* i full fart, *il* ~ fjerdemann (i bridge o.l.), ~ *m* fjerdedel, kvart, fjerding, (bokform) kvart, **quarto** (i capenskjold) felt, gl. vakt på fire timer; ~ *d'aspetto* (mus.) fjerdedels pause, ~ *di nobilità* adelig ane, ~ *id ora*, kvarter, ~ *d'ora accademica* akademisk kvarter, *il* ~ *d'ora di Rabelais* det knuske øyeblikk, oppgjørets øyeblikk.

quartodecimo litt. fjortende
quartuccio *m* halvparten av en **quartuccio** *quartuccio* *m* rommål på, liten flaske som rommer ca. 3 dl (1/4 dels fiasco), (stundom) kvartitter, **quartultimo** fjerdevist
quarzifero kvartsholdig, **quarzo** *m* kvarts; *lampada di* ~ kvartslampe, **quarzoso** kvarts-, kvartsholdig
quasi nesten, omtrent, ~ *iche* som om, *senza* ~ sikkert, viss; ~ *delitto* (jur.) erstatningsansvar
quassazione *f* med pulverisering, **quassia** *f* quassio *m* bot kvassia
quassa her opp, her oppe
quaterno *f* *se* *quaderna*, **quaternario** *geol.* fra kvartærtiden kvartær
quat(t)riduano fire dager gammel, *il* ~ Lazarus.
quatto sammenkropt, skjult, stille, ~ ~ museville
quattordicenne fjortenårig, ~ *m* fjortenåring, **quattordicesimo** fjortende, **quattordici** fjorten
quattrario pengeslerk, ~ *m* rikmann, krosus, **quattrino** *m* skilling, ore, **quattrini** (pl) fam. penges, *non aver il becco di un* ~ ikke ha ei rød ore; *fino all'ultimo* ~ til siste ore, *esser corto a quattrini* ha lite å rutte med
quattro fire, ~ *m* firer, *al* ~ *per cento* til fire prosent, *dirne* ~ *a uno* lese en teksten, *fare il diavolo a* ~ holde et helvetes hus; *farsi in* ~ gjøre alt som står i ens makt, ~ *gatti* (fig.) noen få mennesker, *un* ~ *juniores* (sport) en juniorfirer, *a quattrocchi* under fire øyne, *in* ~ *e quattrotta* i en håndvending, på null komma fem, *sano* ~ *ore che aspetto* jeg har ventet en evighet, *far* ~ *passi* ta en liten tur; *fare* ~ *salti* ta en svingom, *non dire* ~ *se non l'hai nel sacco* hold deg til kjensgjerninger, *a* ~ *a* ~ i mengde, i strømmer
quattrocchi *egtl.* *quattrocchi*, *m* inv. fam. bebrillet person, brilleslange, sl. and., *se* *ellers* *quattro*
quattrocentesco (pl -chi) fra 1400-tallet, **quattrocentista** *m* forfatter, kunstner fra 1400-tallet, **quattrocento** fire hundre, *il* ~ 1400-tallet, det 15 århundre
quattrocromia *f* färfargetrykk, **quattromila** fire tusen, **quattrolempore** *f* pl *rl* de tre fastedager ved begynnelsen av hver årstid.
quegli, quei *m* *ung* litt han, den, **quello** (pl) *quel* *quegli* *quelli*, *f* *quella*, den, han (der), det (der), ~ *che* den som, det som, hva, *a quel che disse* etter hva han sa, *dirne di quelle* si utroste ting, *farne di quelle* gjøre alle slags gale ting, *una di quelle* gale p. *e sempre* *quello* han er stadig den samme gamle; *in quel che mens*, *in quel di Torino* i omegnen av Torino, *quelli di Milano* milaneserne, *non è ancora quella buona* ennå er ikke tiden inne, *quel d'altri* annenmanns gods
querce *f* eik, **querceto** *m*, **querceta** *f* eikeskog
quercia *f* eik, *forte come una* ~ sterk som en bjørn, **quercino** *sy* eike-, **querciuala** *f* liten eik, *far* ~ slå på hodet, **querciuala** *m* ung eik
querela *f* klage; *dare* ~ *a lei* *contro* uno anlegge sak mot en, ~ *per ingiurie* injuriersak, **querelante** *m* saksøker; **querulante**, **querulantomania** *f* kverulantisme, **querelare** (-re-) gå til sak mot, saksøke, *refl.* beklage seg inngi anklage, **querelarsi** *contro* uno anklage en, **querelato** *m* anklage, saksøkt
querimonia *f* litt klage
quernio *lit* klagende, klvnskende, **queruloso** klagende, ~ *m* kverulant
quesito erhvævet, ~ *m* spørsmål, oppgave.

questi *m sing* **litt** den her, han her, **se questo**
questionabile tvilsom, diskutabel; **questionare** *f* (ut)spørre; **questionario** *m* spørreskjema; **questione**
f spørsmål; rettssak, strid, krangel; **qui non e** —
di ... her er det ikke spørsmål om ...; **la** — *romana*
 «det romerske spørsmål» (striden mellom staten
 og Vatikanet 1870–1929); **la cosa in** — den
 omtalte (pågjeldende, foreliggende) sak, — *d'a-*
nore æressak; — *di lana caprina* strid om paven
 skjegg, **venire a** — komme i strid

questo denne (her), **quest'anno** i år; — *altro anno*
 neste år; **con** — *in salute* dermed sier jeg farvel
 (også i brev), **in** — *mentre* imidlertid; **con** — *che*
 på betingelse at, **a questi freddi** i denne kulden,
quest'oggi i dag, **per** — derfor; — *e quello* det ene
 eller det andre; **Per** eller **Pål**, **in** — *in questa*
 imidlertid; **venire a** — komme så vidt, **questa non**
me l'aspettavo det hadde jeg ikke ventet

questore *m* politimester, -inspektør, senator el
 deputert som holder orden i forsamlingen; **hist**
 kvestor; **questorio** kvestor-; **questua** *f* innsamling,
 almisse, tiggeri, **questuante** *m* innsamler, tigger,
questuare *(é)* innsamle, ligge; **questura** *f* politista-
 sjon, **hist** kvestur, **questurino** *m* politimann

quietare etc se quietare

qui her, hit, nå, **di** — herfra, **di** — *a un mese* om
 en måned (fra nå av), **di** — *innanzi* fra nå av; **fin**
 — hitil, inntil nå; **di** — *a li* på kort tid, på null
 komma fem, — *per* — straks; **di** — *a poco* om
 litt

quia *m* grunn; **stare al** — slå seg til tåls; **tornare**
al — *la* imot fornuft, komme til fornuft, **venire**
al — komme til saken

quibus *m inv*, **il cum** — *ref.*, **conquibus** pengene,
 midlene; **quidam** en eller annen

quiddità *f* filos. vesentlig egenskap **quidditativo**
 vesent g

quiescente hvilende **quiescenza** *f* ro, hvile (*tratta-*
mento di — pensjon) **quietanza** *f* kvittering
quietanzare kvittere **quietare** *e* berolige **quiete**
f ro **quietismo** *m* el kvietisme *fig* likegyldighet
 indifferens; **quietista** *m* el kvietist, *fig* likegyldig,
 indifferent person, **quieto** rolig

quillo, **cantare in** — syng i falsett

quinario, (*verso*) — femstavelsesvers

quinci *litt* herfra; her forbi; derfor, folgelig, **stare**
sul — være affektert, gjøre seg til, — *e quindi* på
 begge sider, hist og her (*pist*), **in** — *e quindi in*
 — *e quindi* affektert, tilgjort, **da** — *innanzi* fra
 nå av

quinceonce, **quincunce** *m* femmer (på terning, kryss-
 planing)

quindi derfor, folgelig, altså; dernest, herfra; der-
 fra; **da** — *innanzi* fra da av, **stare sul** — være
 affektert, gjøre seg til

quindicennale som varer femten år, hvert femtende
 år, **quindicenne** femtenårig, — *m* femtenåring
quindicennio *m* tidsrom av femten år; **quindicesi-**
mo femtende, **quindici** femten; **quindicina** *f* ca
 femten; lønn som utbetales hver fjortende dag
una — *di giorni* en fjorten dagers tid, **la prima**
 — *del mese* den første halvdel av måneden,
quindicinale halvmånedlig, hver fjortende dag

quingagenario femtiårig, — *m* femtiåring, fem-
 tiårsdag **quingagesima** *f* fastelavns søndag **quin-**
quagesimo femtiende, **quinquennale** hvert femte
 år, som varer fem år, **piano** — femårsplan,
quinquenne femårig, **quinquennio** *m* tidsrom av
 fem år, femår; **quiquereme** *f* femradret skip;
quingesimo, **porto** — femlingefødsel

quinta *f* kulisse, kvint, *tra le quinte* bak kulissene,
 i det skjulte, **quintadecimo** *f* (femtendedags) full-
 måne; **quintale** *m* 100 kg. (for) centner, 100
 pund, **mezzo** — 50 kg, **quintermo** *m* hefte på fem
 ark; **quintessenza** *f* kvintessens, kjerne; **quintetto**
m kvintett, **quintina** *f* kvint i lotteri, fem tall i
 rekke, **quintino** *m* 1/5 liter, **quinto** femte; — *m*
 femtedel; **mar spant**, **quinta colonna** femte kolon-
 ne, **quintodecimo** femtende, **quintultimo** femtesist,
quintuplicare (*u*) femdoble, **quintuplicare** femdel,
 femfold, femdobbel, **quintuplo** femdobbel

quiproquo *m inv* forveksling, feiltagelse

quinte romersk, — *m* romer

quisting *m inv* forræder

quisquillo *f* bagatell, småting, **quissimile**, **un** — noe
 lignende

quisione etc se questione etc

quianza etc se quietanza etc

quiz der, dit **quiz** *m* hodebry (gåter oppgaver etc)

quondam *lat* forhenværende, (nå) avdøde

quorum *m* beslutningsdyktig flertall

quota *f* kvote, andel, bidrag, rate; (*il* landmåling;
kote, *tom flv*) høyde; **sport** veddeløpstips, **pren-**
dere — stige (*fly*); **perdere di** — tape høyde, —
raziale medlemsbidrag

quotare (*o*) vurdere; beskatte, fordele (utgiftene),
 merk, **notere**, **quotato sport** favoritt, **non** —
 unotert; **quotazione** *f* fastsettelse av kvote, skat-
 teansettelse, (børs)notering, **quotidiano** daglig,
 (gjornale) — dagblad, dagsavis, **quotità** *f* gi
 kvote; **quotizzare** skyte sammen, betale kontin-
 gent, **dial** utparsellere; **quoto**, **quoziente** *m* kvo-
 tient; — *rett (sport)* målkvotient (målforskjell)

R

r, **una r** (*un r*) (bokstaven heter erre) *r*

rabbarbaro *m* rabbarbra; **rabattino** *m* geskjeftig per-
 son, sliter, sleper, streber

rabballinare bytte sammen, rulle opp, **rabbarruffare**
 rote, ruske opp **refl** komme i klammer, **rabbu-**
tere *litt* lukke, **refl** møte igjen, **rabbarruffolare** (*u*)
 bytte sammen

rabbellimento *m* forskjønnelse **rabbellire** (*-isco*)

forskjønne, **rabberricameio** *m* bating, lapping,
 utbedring, **rabberricare** (*é*) lappe, bote, pusse på,
 sette i stand (på et vis); **rabberricativo** *s* utbedren-
 de, **rabberricatore** *m* (*f* -trice) en som lapper,
 flikker, boter (på), **rabberristura** *f* lapping, flik-
 king, bating, utbedring

rabbia *f* raseri; galskap, hundegalskap, **fare** — *a*
uno ergre en, gjøre en rasende

rabbiniço (pl -ci) rabbinsk; **rabbinişmo** m rabbinitisme, **rabbino** m rabbiner
rabbioso rasende, oppfarende, *cane* - hund som har galskap
rabboccare (ò) fylle til randen, **rabbocatura** f påfylling (til randen)
rabbonacciare (-nà-) (og refl) bli rolig, falle til ro, **rabbonire** (-isco) berolige, falle til ro, refl bli rolig
rabbraviare (è) forkorte, refl bli kortere
rabbricciare (-brì-) lappe, flikke på, fig tjene litt, få litt ut av det, **rabbrivire** (-isco) gyse, ryste, skjelve, **rabbrunare** se **abbrunare**
rabbruscamento m formørkelse (av været), **rabbruscare** (også refl) mørkne (og fig); **rabbruscolare** (u) sj skrape sammen
rabbuffamento m uorden, **rabbuffare** ruske til, forpjuske, skjelle ut, gi en omgang, refl bli forpjuket, ryke i toltene på hverandre, ryke uklar, bli uro ig, opprørt (hav o.l.); **rabbuffo** m utskjelling, omgang
rabbuiare (u) (og refl) formørkes
rabdologia f regning med nummererte pinner
rabdomante m vannsøker, **rabdomanzia** f vann-ciler malmvæting (med ønskevist)
rabelesano som ligner, kjennetegner Rabelais
rabescere m (mange) arabesker, stor arabesk, **rabescere** (è) dekorere med arabesker, **rabescatura** f arabeskdekorasjon, **rabesco** m (pl -chi) arabesk
rabicano m rødskimmel, **rabido** litt rasende
rabula m lovtrekker, rabulist
racca, dire - bruke ukvemsord (bibelspråk)
raccapizzare (è) samle (sammen), skrape sammen, finne igjen; forstå, ~ *qualcosa da cena* rote sammen noe kveldsmat; refl forstå, finne ut av det, *non mi ci raccapizzo* jeg skjønner ikke et kviddor av det, **raccapigliare** (-pi-) refl ryke uklar igjen, **raccapricciole** gyselig, **raccapricciamento** m sj gys; **raccapricciante** gyselig; **raccapricciare** (-pi-) (få til å) gyse; sj kruse (syden), refl gyse, **raccapriccio** m gys(ing), redsel; **raccapricciare** (-isco) gyse, **raccartociare** (ò) rulle sammen
raccattare samle opp, plukke opp, ta opp igjen (maske), **raccattaticcio** m oppsamlet skrap, oppsop, **raccattato** m hittebarn, **raccattatore** m (f -trice) oppsamlar, **raccattatura** f plukking, (opp)samling oppsop, skrap, rask
raccettare (è) slenge (en noe) i nesen, **raccetto** m uforkammethet **raccenciare** e appe flikke på, utbedre, fikse på, refl kle seg i filter, pynte seg (litt), **raccendere** tenne på igjen; refl ta fyr igjen, **raccentrare** (è) sentralisere sterkt, oversentralisere
raccerciare (è) omgi på nytt, legge nytt bånd, ny ring på
raccertare (è) forsikre, refl forsikre seg (om noe)
racchetare (è) berolige, få rolig igjen, refl slå seg til ro, **racchetta** f rakett, sport racket; ~ *ida neve*, truge, snesko, ~ *termica* defroster, **racchetti** m rakettskytter; **racchia** stygg, ussel, dårlig, ~ m dial. visse drueklase, **racchiocciare** (-chio-) refl krype, rulle seg sammen (som en snegl i sitt hus)
racchiudere inneholde, inneslutte, innelukke; **racchiusi**, **racchiuso** se **racchiudere**
racciabattare lappe, flikke på, sette i stand, **racciarpare** slurve i vei, slurve fra seg (på nytt), **raccoccare** gjenta gi en gang til (se **accoccare**)
raccogliere (-colgo) samle (opp, på), ta imot høste, slutte (seg til) ~ *il guanto* (fig) ta hansken opp, ~ *le vele* beslå seilene (og fig), ~ *il fiato* dra

pusten dyp; ~ *i pensieri* samle tankene, *chi semina vento raccoglie tempesta* den som ondt sår han ondt høster; refl samle seg, forenes, kripe sammen; konsentrere seg, **raccoglimento** m samling, fig konsentrasjon, **raccogliaccio** sammen-skrapet, tilfeldig oppsamlet, ~ m tilfeldig samling, oppsop, skrap, **raccoglitore** m (f -trice) samler; samlemappe; heftemaskin; **raccogli se raccogliere**; **raccolta** (f) (opp)samling, (inn)plukking, innhøsting, høst, grøde, samling; *sonare a* ~ blåse til samling, *mangiare la* ~ *in erba* selge skinnel før bjørnen er skutt; **raccolto** se **raccogliere** - *odi* samlet rolig konsentrert *una camera raccolta* et rolig, hyggelig værelse; ~ m høst, grøde

raccomandabile anbefalelsesverdig; **raccomandante** anbefalende, ~ m en som anbefaler, rekommanderer, **raccomandare** anbefale, binde, støtte, rekommandere; *esser raccomandato di ferro* ha banden til morbror; refl anbefale seg, be om hjelp, nåde, beskyttelse; **raccomandarsi a Dio** gi seg Gud i vold, **raccomandarsi l'anima a Dio** be din siste bønn!; **raccomandarsi alle gambe** ta bena på nakken; **raccomandarsi da sé** anbefale seg selv, **raccomandarsi a tutti i santi** (fig) søke støtte overalt, **raccomandato** f rekommandert brev; **raccomandatorio** m en som tar imot en anbefaling, skipsmegler, **raccomandatore** m (f -trice) en som anbefaler, rekommanderer; **raccomandazione** f anbefaling, anmodning, rekommandering

raccomodamento m sj reparasjon; **raccomodare** (-cò-) utbedre, lappe, reparere, sette i stand, fig trøste, hjelpe, **raccomodatore** m reparatør; **raccomodatrice** f lappekone, **raccomodatura** f lapping, reparasjon, istandssettelse

raccounare forene, blande, gjøre delaktig

raccocciamento m sj istandssettelse; **raccocciare** (ò) lappe, reparere, sette i stand; refl stelle seg, fikse seg opp, friske seg, bli frisk, komme til krefter igjen, klare opp (om vær); **raccocciatore** m (f -trice) sj lapper, reparatør; **raccocciatura** f istandssettelse, reparasjon, **raccocio** istandsatt, utbedret

raccosolare (ò) trøste

raccontabile som kan, bør fortelles; **raccontafavole** m inv skronemaker; **raccontare** (ò) fortelle, *va a raccontarla altrave* den må du lenger ut på landet med, *poterla* - ha vært oppe i det, ha ting å fortelle (om fare o.l.), *saperla* - kunne ordlegge seg (til egen fordel), **raccontatore** m (f -trice) forteller; **racconto** m fortelling

raccorciamento m forkortelse, **raccorciare** (ò) forkorte (litt ut), **raccorciatore** m (f -trice) forkorter, **raccorcio** forkortet, **raccorcire** (-isco) forkorte

raccordare (ò) binde igjen, refl bli enige igjen, **raccordo** m tekn forbindelse

raccorre litt se **raccogliere**

raccoscire (ò) refl sette seg på huk

raccostamento m tilnærmelse, **raccostare** (ò) tilnærme

raccollare se **accuturare**

raccozzamento m oppsamling, oppsop, **raccozzare** (ò) samle, skrape sammen

raccrespare (è) rynke, kruse, krolle

racemifero litt hat med klaser; **racemo** m bot klase, **racemoso** som blomstrer i el. har form av klase

rachialgia f ryggsmerte; **rachicentesi** f punktur i ryggmargen, **rachide** f ryggmarg, hovednerve (i fjær, blad o.l.), **rachideo** ryggmarg-; **rachidine** f

F rakitt, rachidinoso *F* rakitisk; rachitico (*pl* -ci) rakitisk, angrepet av engelsk syke; *fig* forkroplet, rachitide *f* rakitt, engelsk syke; rachitismo *m* engelsk syke

racimolare (*i*) samle, plukke de siste druer; *fig* skrape sammen, snappe opp; racimolatore *m* (*f* -trice) en som plukker, skraper sammen; racimolatura *f* (opp)plukking, sammenskraping (*og fig*); racimolo *m* liten klase; *fig* etterslutt, levning, rest

racquiescere berot ge

racquistare *se* riacquistare

rada *f* red, radamente — raramente; radaccia *f* mar kaus; rader *m* radar; radatura *f* tynnhet (*om hår stoff o l*)

radazza *f* mar svaber, radazzare svabre

raddensare (*è*) gjøre tettere, fortette; *refl* bli tettere

raddensatore *m* (*f* -trice) (for)tetter

raddirizzare *etc se* raddrizzare *etc*

raddobbare (*o*) utsmykke, uistyre på nytt; sette i stand, mar reparere, raddobbo *m* reparasjon, hacina di — torredokk, slipp

raddolciare (*ò*) bli mildere (*om vær*); raddolcimento *m* (for)søining, mildning, (av)dempning, raddolciare (*l-isco*), (for)søte, mildne, gjøre mykere, dempe, avdempe, forfine, humanisere; *refl* mildnes, b mildere

raddoppiamento *m* fordobling, raddoppiare (*ò*) fordoble — *i telefon* ta tre minutter til — *i colpi* s å sterkere — *il passo* sette farten opp raddoppiata *f* (hests) galopp; raddoppiatore *f* fordobling, dobbel brett, raddoppio *m* fordobling, (hests) galopp, (*i bilhard*) doublé, binario di — vikespor

raddormentare (*e*) dysse i søvn igjen; *refl* falle i søvn igjen; raddossare (*ò*) pålegge en gang til (*etc se*, addossare), raddotto *se* raddurre, — *m* lekeplass, forlystelsessted, samlingssted

raddrizzamento *m* oppreining, *fig* forbedring raddrizzare rette opp, gjøre rett, (*radio*) ensrette, *fig* forhedre; — *le gambe di cani* (*fig*) vaske en neger hvit; — *le idee a uno* gå i rette med en, ta hand i hanke med en; *refl* rette seg, snu seg (*om vær o l*); raddrizzatore *m* elektr — (*di corrente*) ensretter, raddrizzatura *f* oppretting, forbedring ensretting

raddurare *sj* (*og refl*) bli hård, forherdes

raddurre (*-duca*) tilføre, anføre, tilbakeføre *refl* samle seg, begi seg

radenza *f* streifende bevegelse, bevegelse langs (*noe*); radere rake, barbere, radere, rasere streife, fly langs, bevege seg langs; — *al suolo* jevne med jorda, — *il suolo* fly langs bakken, radenza *f* sparsomhet, knapphet, tynnhet, avstand

radiale stråleformet, radial spolebens-, (*direzione*, — stråleretning radimento *m* stråling, radiante strålende; radiare (*a*) stråle; stryke, annullere radieto *m* stråledyr, radiatore *m* radiator, (*i motori*, køler, radiazione *f* (ut)stråling, strykning, annullering

radica *f* hot rot, anat tannrot, radicale rot radikal, grundig, segna — (*mat*) rottegn, — *m* radikaler; mat rot, — *f* gram rot, radicaleggiare (*-le*), helie til radikalismen, hevde radikale syns punkter, radicalismo *m* radikalisme

radicamento *m* rotfesting (*og fig*), radicare (*a*) slå rot (*og fig*); *refl* slå rot, feste seg, radicato rotfestet, radicazione *f* rotfesting (*og fig*), radichio *m* sikori, radice *f* rot, *fig* rot, årsak, gram rot; *arrossire fino alla* — *dei capelli* rodme til hårrottene — *cubica* kuhikkrot, — *di un dente*

tannrot; *estrarre la* — *utdra* (kvadrat)roten; *mettere radici* slå rot, *mettere le radici al sole* rive opp med rota, — *del naso* neserot; — *quadrata* kvadratrot, radiforme rotformet, radimadia *f* deigskraper, radimento *m* *sj* radering, skraping, strykning

radio *m* anat spoleben, kjem radium; — *f* inv radio, radioapparat; *apparecchio* — *portatile* reseradio, *utente della* — lytter; radioamatore *m* (*f* -trice) radioamator; radioascoltatore *m* (*f* -trice) radiolytter, radioattività *f* radioaktivitet; radioattivo radioaktiv; radioauditore *m* (*f* -trice) radiolytter; radioaudizione *f* radiomottagelse, -lytting radioautore *m* (*f* -trice) radioforfatter, horespillforfatter; radiobussola *f* radiokompass

radiocommedia *f* horespill, radiocomunicazione *f* radiomelding, radiocronaca *f* radioreportasje radiodiffusione *f* kringkasting, radiodiscorso *m* radiotale; radiodisturbi *m pl* radioforstyrrelser, radiodramma *m* horespill

radioelettrico (*pl* -ci) radioelektrisk

radiofare *m* radiosyr; radiofilo *m* radiogal person, radiot, radiofonia *f* radiotelefon; radiofonico (*pl* -ci) radiotelefonisk; *apparecchio* — radioapparat esposizione radiofonica radioutstilling; impianto — radioanlegg, *messaggia* — radiohudskap, radiomelding, *pubblicità radiofonica* radioreklame trasmissione radiofonica kringkasting; radiofono-grafo *m* radiogrammofon; radiofonogramma *m* radiomelding

radiogenico (*pl* -ci) som har mikrofonetikke, radiogiornale *m* nyhetssending nyheter radiogoniometria *f* radiopeiling, radiografia *f* røntgenbilde, radiologia *f* radiologi, radiologo *m* (*pl* -gi) radiolog; radiomane radiogal person, «radiolo»; radionda *f* radiobelge, radiopirata *m* tjuvlytterapparat; radioricevitore *m* radiomottager

radioscopia *f* radioskopi; gjennomlysning radioscopico (*pl* -ci), esame — gjennomlysning *sotto-porre a esame* — gjennomlyse

radiosità *f* glans, radiosio strå ende, radiospettacolo *m* horespill

radiolecnica *f* radioteknikk, radiotelecomando *m* fjernstyring, radiotelefonica *f* radiotelefon, radiotelefonico (*pl* -ci) radiotelefonisk, radiotelegrafia *f* radiotelegrafi, radiotelegrafico (*pl* -ci) radiotelegrafisk, radiotelegrafista *m* radiotelegrafist, radiotelegramma *m* radiotelegram; radioterapia *f* radioterapi, strålebehandling, radioterapico (*pl* -ci) radioterapeutisk, radiotrasmeso *se* radiotrasmettere radiotrasmettere sende per radio, overføre, kringkaste, radiotrasmissione *f* radioutsending overføring, kringkasting, — *dimmagini* te evisjon, billedtegrafi

radiovisione *f* televisjon

raditura *f* raking, radering *etc se* radere,

rado sjelden, sparsom, tynn, grov; di — sjelden rade volte sjelden, — *m* avstand, tomrom, radore *m* tynnhet, grovhet (*strikketav o l*), åpning, lysning, radume *m* neds noe synt, grovt *etc se* rada

radunabile som kan (for)samles, radunamento *m* (for)samling, radunanza *f* forsamling, møte, radunare samle *refl* samles, radunata *f* (for)samling, far — samle, radunatore *m* (*f* -trice) (for)sum'er, raduno *m* (for)samling

radura *f* lysning *i skog*

rafano *m* pepperrot, raffa *se*, ruffa raffacciare *sj* *se* rinforzare raffaccio *m* hebreide *se*, uforskam

mettet, *raffaelle*, *cappello alla ~* sl lue, *capelli alla ~* langt hår, manke, ~ *f* = *raffaelllesca*
raffaelllesco (pl -chi) *rafael(isk)*, *raffaelltesca* *f* si
 veggmaleri, *raffagottare* (o) bunte sammen
raffazzonamento *m* utbedring, flikking, *raffazzona-*
re (o) utbedre, flikke på, fikse (på) *refl* lisse seg
 opp, *raffazzonatore* *m* (f -trice) flikker, lapper,
 reparatør, *raffazzonatura* *f* utbedring, flikking
 bearbejdelse
rafferma *f* bekreftelse, forlenget tjeneste, *raffer-*
mare (e) bekrefte, bestyrke, befest, forlenge (i
 embete tjeneste), *refl* bli hard, fast, stivne,
 storkne, *raffermatore* *m* (f -trice) en som bekrefter
 etc se *raffermare*, *raffermazione* *f* sj. bekrefte-
 se, *raffermo* storknet, hard, (om brød) dagsgam-
 melt ikke helt ferskt
raffibbiare hekte sammen igjen (se *affibbiare*),
raffica *f* vindstøt, mil. salve, fig støt, salve, a ~
 a *raffiche* støtvis, *raffievolire* (-isco) svekke
raffigurabile gjenkjennelig, *raffiguramento* *m* gjen-
 kjennelse, det å forestille, symbolisere, *raffigura-*
re gjenkjenne, fig avbilde, forestille, symbolisere
refl forestille seg
raffiare kvesse, sipe, polere, beskjære, beklippe
raffilatoio *m* polerstål, kvessestål, bryne, *raffila-*
tura *f* kvesing, alping, polering, beskjæring
 klipping
raffinamento *m* raffinering, rensing, fig forfinelse
raffinement, *raffinerhet*, *raffinare* raffinere, ren-
 se, gjøre, bli forfinet, bli tynnere, *refl* bli
 forfinet, raffinert, *raffinatezza* *f* renhet (metall
 o l), forfinelse, raffinement, utskikhet, *raffinatoio*
m raffineringsovn; raffineri, *raffinatore* *m* (f
 -trice) renser, raffiner, *raffinatura* *f* rensing, raf-
 finering, *raffinazione* *f* raffinering, *raffinaria* *f*
 raffinering, raffineri, *raffio* *m* hake, krok
raffitture (-isco) gjøre, bli tellere el hyppigere *refl*
 bli tellere, hyppigere, rykke tellere sammen
rafforzamento *m* forsterkning, styrkning, *rafforza-*
re (o) forsterke, styrke
raffratellare (e) slutte sammen igjen (som brødre),
refl fraternisere, bli som brødre
raffreddamento *m* avkjøling (og fig), kulde, kjølig-
 het, ~ *ad acqua* vannkjøling; *acqua di ~*
 kjølevann, *motore con ~* *ad aria* luftavkjølt
 motor, *camicia di ~* kjølerkappe (i bil), *raffred-*
dare (e) avkjøle, avkjøles (fig), *refl* avkjøles, bli
 kald, bli forkjølet, forkjøle seg, *raffreddato* av-
 kjølet, avvalet, fig kjølig, lunken; forkjølet
raffreddatoio *m* kjøleovn (i glassverk), *raffredda-*
tore *m* (f -trice) en som kjøler, *raffreddatura* *f*
 forkjøelse; *raffreddore* *m* forkjøelse
raffrenabile som kan bremses, toyles, *raffrenamen-*
to *m* det å bremse, toyle (seg); *raffrenare* (e)
 bremse, toyle, moderere, *raffrenativo* toylende,
 modererende, *raffrenatore* *m* (f -trice) en som
 toyer, modererer
raffrescare (e) bli kjøligere, friskere, *refl* avkjøles
raffrescata *f* avkjøling, oppfriskning (om vær)
raffrettare (e) påskynde (ytterligere), *raffriggolare*
 (i) lekke fett (om gammel leirgrøt o l), *raffriggo-*
lare *m* fettlukt, stekelukt, *raffriggare* sy, snurpe
 sammen, *raffrigno* *m* sammensnurping, dårlig
 som; sår som er dårlig grodd
raffrontamento *m* sammenligning, sammenholdel-
 se, konfrontasjon, *raffrontare* (o) sammenligne,
 sammenholde, konfrontere, stemme overens, *refl*
 være, bli enge, *raffrontatore* *m* (f -trice) en som

sammenligner (etc se *raffrontare*), *raffronto* *m*
 sammenligning
raffusolare (u) (og *refl*) pynte seg
rafia *f* bot rafia, rafiabasi
ragade *f* sprekke i hud, leppe o l
ragana *f* fjæsing, *raganella* *f* lauvfrosk; skralle,
 (pipes) surklung; *sonare la ~* klappe, skralle,
 surkle (om pipe)
ragazza *f* (ung) pike, ~ *da marito* gifteferdig pike,
la mia ~ kjæresten, «jenia», *nome di ~* pike-
 navn, *ragazza-madre* ugift mor; *ragazza squillo*
 call girl, telefonpike, *ragazzaccio* *m* lommel,
 slamp, *ragazzaglia* *f* neds guttebande, *ragazzame*
m neds guttebande, -flokk, *ragazzata* *f* guttestrek,
ragazzo *m* gutt, ung mann, ~ *di negozio*,
 lopegutt, *da ~* som gutt, *ragazzone* *m* velvoksen
 gutt, fig stor gutt; *ragazzume* *m* neds gutteflokk,
 guttebande
raggelare (e) (og *refl*) fryse til, *raggenilire* (-isco),
 gjøre høflig, yndig, fin
raggiamento *m* sj. (ut)stråling, *raggiante* strålende,
calore ~ strålevarme, *raggiare* (o) utstråle; *rag-*
giara *f* strålekran; også på monstrans, armskive
 a ~ stjerneformig; *raggio* *m* stråle, mat radius,
 eke (på hjul) urviser, ~ *d'azione* aksjonsradius
fare i raggi (jam) la seg gjennomlyse; *raggi*
infrarossi infrarøde stråler, *raggi della morte*
 dødsstråler, *raggi di Rontgen* (raggi X, *raggi*
catodici) røntgenstråler, *raggi ultravioletti* ultrafio-
 lette stråler, ~ *visuale* synslinje
raggirare vende og dreie, snu rundt, fig snakke
 rundt, ta ved nesen, *refl* løpe rundt, dreie seg
raggirarsi (u) (el. *intorno a*, *qualcosa*) dreie seg om
 noe, *raggiratore* *m* (f -trice) bedrager, snyden
 utrup, *raggirevole* dreibar, ~ *m* el snur seg / g
 trosskyldig, blåsyd, *raggiro* *m* bedrageri, lureri,
 revestrek, renke, *raggirone* *m* bedrager, renke-
 smed, kjeltring
raggiungere innhenne, nå, oppnå, treffe (blikk),
raggiungimento *m* innhenning, oppnåelse, *rag-*
giuasi, *raggiunto* se *raggiungere*
raggiunire sy sammen (igjen), *raggiustamento* *m*
 standsetelse, *raggiustare* (e) stand bringe i
 orden, berolige, forson, ~ *le costole* (costure) a
 uno gi en en god drakt pry, *refl* forsones
raggiunimento *m* sammenliming, forening, *rag-*
giutare lime sammen, forene, forbinde
raggomitolare (i) rulle sammen (igjen), *refl* rulle
 seg sammen, *raggomitolato in un angolo* sam-
 menkrope i et hjørne
raggranchiare (-gra-) (få til å) stivne (kulde), *refl*
 stivne, *raggranire* se *aggrandire*, *raggranellare*
 (e) skrape, plukke sammen; *raggricchiare* (-gr-),
refl rulle seg sammen, kripe sammen, *raggrin-*
chiare (-gr-) *refl* rulle seg sammen, kripe sam-
 men, stivne, *raggrinchire* (-isco) stivne (av kulde),
raggrinzamento *m* rynking, krelling, *raggrinzare*,
raggrinzare (-isco) rynke, krolle (tøy) *refl* rynkes,
 få rynker
raggruppare (o) knytte, bunte, *refl* knytte, bunte
 seg, *raggroiare* (o) rynke (brynene)
raggruvigliare, *raggruvigliolare* (-vi-) vikle inn, om-
 vikle; *raggrumare* (og *refl*) klumpe seg, *raggru-*
molare (u) *refl* knytte seg (salat o l); fig klynge
 seg sammen; *raggrumolare il denaro* samle, skrape
 sammen penger
raggruppamento *m* gruppering, *raggruppare* grup-
 pere, *raggruppato* *m* bedrag (en), revestrek, renke
raggruzzolare (u) skrape sammen

ragguagliabile som kan utlignes, sammenlignes, ragguagliamento *m* utligning, sammenligning, ragguagliare (-guà-) utligne, sammenligne, underrette; føre i hovedbok; ragguagliamento *i* forhold, forholdsvis, ragguagliativo utlignende, sammenlignende, opplysende, ragguagliatore *m* (*f* -trice) en som utligner, sammenligner, opplyser; ragguaglio *m* utligning, sammenligning, opplysning, forhold, proporsjon; tavola di ~ omregningstabell (*for målesystemer*).

ragguardevole anseelig, betydelig, viktig; ragguardevolezza *f*anseighet, betydelighet.

ragia *f* harpiks, *fig* *sj.* bedrag, svik, luren; acqua (*di*) ragia (*mater*)terpentin

ragionacchiare (-nà-) *sj.* resonnere dårlig, ragionamento *m* tankegang, resonnement; (sam)tale; ragionare (*à*) resonnere, slutte, tale (fornuftig), samtale, begrunne; ~ *m* resonnement, (sam)tale, non ragiona det nytter ikke å snakke til ham, ragioniamo un po' la oss snakke om det! hör nå her!; questa non è un ~! dette er ikke gjennomtenkt!; ragionativo resonnerende, begrunnende, ragionato forklart, begrunnet; fornuftig, ragioniatore *m* (*f* -trice) en som resonnerer (*etc.* se ragionare).

ragione *f* fornuft; grunn; rett, bevis; måte, vis, slag, art; *mai* forhold; firma(navn); a (*di*, con) ~ med rette; chiedere ~ forlange regnskap, aver ~ ha rett; aver l'uso di ~ være voksen, farsi ~ da sé hevne seg, begå selvtelt; ~ *fatti* *jur.* selvtelt, farsi ~ di una cosa slå seg til tals med noe, in ~ di età etter alder, in ~ del 5 % til 5 %, far ~ a uno gjøre rett og skjell mot en, per ragione di salute av helbredshensyn; a più forte ~ så meget mer rendere ~ avlegge regnskap bastonare di santa ~ gi en grundig pryl, ~ sociale firma(navn), ~ di Stato statshensyn, non voler sentire ragioni ikke vilte ta imot fornuft, ragioneria *f* regnskapsvesen, bokholderi; bokholderiavdeling, ragionevole fornuftig, rimelig, velbegrunnet; ikke verst; ragionevolezza *f* fornuftighet; ragioniere *m* regnskapsfører, bokholder; ragione *m* *sj.* langtekkelig og løst resonnement.

ragioso *sj.* harpiks-, terpentinholdig; ragliamento *m* skryting (*esel*); ragliare (*à*) skryte (*om esel*) *fig* breke; ragliata *f.* raglio *m* (*esels*) skryting, *fig* breking

ragna *f* fuglenett; litt spindelvev, *fig* felle, garn, slitt sted (*på tøy*), tynne, hvite skyer, lysning (*på himmelen*), ragnala *f* sted der en fanger fugl med nett, ragnare utspenne fuglenett, gå i garnet; *refl* bli løslitt, ragnatela *f.* ragnatelo *m* spindelvev, ragnato løslatt cielo ~ himmel med spredte skyer, ragnatura *f* løslitt sted på tøy, lette skyer, lett skydekke, ragno *m* edderkopp, (*pesce*) ~ fjæsing, non levare (*cavare*) un ~ da un buco ikke utrette noen verdens ting, tela di ~ spindelvev

ragu *m* ragout; saus til makaroniretter

ragunare *sj.* se radunare

rai *m* *pl* poet stråler; *fig* øyne, raia *m* rajah

raia se razza; raid *m* stresstog, raid; distanseløpning, raia *m* rayon; raia *m* bas (*ved tunfiske*), ~ di montagna utkikkspost (*tunfiske*).

ralinga *f* liktrasse, lik (*på seil, garn*) rallagare *mai* forsyne med lik

ralla *f* tapplager, tapphylse; gammelt fett i hjulnav; rallargare utvide seg (*igjen*)

rallegramento *m* fornøyelse, rallegramenti *lykkes* ønsker, rallegrante gledelig; rallegrare (*te*)

gledet, oppmuntre; *refl* gledes, glede seg; rallegrarsi con uno di qualcosa lykkenske en med noe, mi rallegra! jeg gratulerer; rallegrata *f* (hests) sprang; rallegrativo *sj.* gledelig, rallegratore *m* (*f* -trice) en som gleder, oppmuntrer; gratulant, rallegratura *f* *sj.* bredt glis, smilende ansikt, gledestegn.

rallentamento *m* fartsnedsettelse, bremsing, rallentando *m* langsam kino, *mus* etter hvert langsommere; rallentare (*è*) gjøre langsommere, sakne; gjøre mindre hyppig, slå av på, slakke, *refl.* gå langsommere, ta av, slakne, slappes; rallentatore *m* (*f* -trice) en som saktner, slår av (*etc.* se rallentare), anordning for langsom film

rallentare *sj.* se allevare; rallentare slå rot igjen (*og fig*); rallento *m* dørtapp; ralluminare (*ù*) opplyse; gi, få synet igjen; *refl* opplyses; *fig* glede seg, bli glad, rallungare forlenge (*igjen*).

rama *f* gren, kvist, ramaccia *f* neds (*torr*)kvist, sopelime; ramaccio *m* *sj.* lauvus; *fig* tummelbråk, oppstyr; ramadan *m* arabisk fastemåned, *fig* bråk, oppstyr, forvirring, ramaglia *f* avhogne grener, tørrkvist, ramalo *m* koppersmed, ramaluolo *m* suppeose; tenere il ~ in mano ha kommandoen, ramazzino *f* omgang, vals, skjennepreken; ramare overtrekke med kopper; binde med koppertråd, sprøyte med koppersulfat; ramarro *m* stor, grønn firfisle; ramata *f* sl, fløttet slager (*til fuglefangst*), ramatore *sl* drepe med ramata ramatata *f* slag med ramata ramato overtrukket med kopper, filo ~ koppertråd; ~ *m* sprøytevæske (koppersulfat) for vinstokker; ramatura *f* kopperovertrekk, greneverk, forgrening

ramazza *f* mil seiekost, ramazzare (*etc.*) koste

rambla *f* ørkenområde med flyttesand, klitt

rame *m* kopper; kopperpenge(r), kopperstikk, koppertøy; era del ~ bronsealderen, rameggiare (*è*) støtte opp (*med kvister, grener*), forgrene seg, rameico (*pl* -ci), acido ~ koppersyre; rameoso koppersyreholdig, koppersur

ramerino *m* rosmarin

ramia *f* ramie, kinagras; ramificare (*i*) hogge grener, lauve; ramicello *m* kvist, ramie *m* sl kunstsikke; ramiere *m* kopperarbeider, -smed, ramifero kopperholdig, som har grener

ramificare (-mi-) (*og refl*), forgrene seg, ramificazione *f* forgrening; ramifico (*pl* -ci) *hitt* som har greiner

ramigno *sj.* kopper-, ramina *f* koppersplint, ramlagare streife om; ramingo (*pl* -ghi), omstresfende, andare ~ streife om; ramino *m* (kopper)kjel, sl kortspill

rammagliare (*à*) maske opp; rense (*huder*); rammagliatore *f* oppmasking, rammansatore *m* forsonner, formilder; rammargiamento *m* (det å få til å) gro, svering, rammargiare (*à*) sy sammen, (få til å) gro (*om sår*), *fig* sveise, lodde; *refl* gro

rammaricamento *m* bedrøvelse, beklagelse, rammaricare (-ma-) bedrøve; *refl* beklage (*seg*) (*di* over) rammaricato, essere ~ beklage; rammarichevole *sj.* bedrøvelig, beklagelig, rammarichio *m* stadig beklagelse; rammarico *m* (*pl* -chi) beklagelse, klage, anfektelse, selvbedrøvelse

rammassare opphøpe; rammattone (*à*), legge nytt flisegolv, steingolv

rammemorabile minneverdig, rammemorare (*è*), minne om, kalle tilbake i erindringen; *refl* huske, rammemorazione *f* *sj.* minne, påminnelse

rammendare (*è*) lappe, stoppe, rammendatore *m* /

-ora -trice, en som lapper, stopper; *rammendatura* *f* stopping, lapping, lappeverksted, *rammendo* *m* stopping, lapping, stoppe-, lappearbeid *rammentare* (*e*), minne om, huske, omtale, *refl.* huske (*di qualcosa* noe), *non ~ dal naso alla bocca* ikke huske fra klokken tolv til middag; *rammentatore* *m* (*f* *-trice*) sufflor

rammodernare (*e*), modernisere, fiffe opp

rammollimento *m* bløtgjørelse, utblotning; *~ cerebrale* hjernebløthet; *rammollire* (*-isco*) bløtgjøre, *refl.* bli bløt (*og fig.*), *rammollito* bløt, *~ m* en som er «bøt», går i barndommen, *rammorbidire* (*-isco*) bli, gjøre myk(ere); *refl.* bli mykere, *fig.* bli mildere, finere

rammortare (*ò*) legge (huder); *bad* *rammorto* *m* sl. bad (*til skinnberedning*)

rammulinare hvirvle, blåse opp, *fig.* tumle med, fantasere om; *ramnina* *f* sl. gult fargestoff

ramno *m* geitved, trollhegg

ramo *m* gren, arm (*av fjord, elv o.l.*); *bransje*; *aver un ~* (*di pazzia*, ha en skruet løs; *non è del ramo* han er ingen fagmann, *ramolaccio* *m* pepperrot, *ramoscello* *m* liten gren, kvist, *un ~ d'uivo* en i egren, *ramosita* *f* forgrening, forgrenethet, *ramoso* (*for*)grenet

rampa *f* kjo; skråning, rampe; (*del av*) trapp (*mellom to avsatser*), *rampante* med hevet kjo, *rampare* klore, slå kjo i, *rampata* *f* hogg med kjo

rampicante klatrende, klatre-; (*uccello*) *~* klatrefugl, (*pianta*) *~* klatreplante, slyngplante; *rampicare* (*to*) klatre; slynge seg oppover, *rampicatore* *m* *f* *-trice* klatrer, *rampichino* *m* *zool.* trekryper, *fig.* barn som klatrer opp over alt; *rampicone* *m* krok, hake, dregg, harpun, *rampiare* dregge, *rampinata* *f* dreggekast, *rampino* *m* hake, krok, gaffelind; hestesko, dregg, *fig.* påskudd; *rampini* (*pl.*) kråkeuer; *rampogna* *f* utskjelling, alvorlig omgang, *rampognare* (*ò*) skjelle ut, gi en omgang

rampollare (*ò*), sprudle fram, skyte opp, sette skudd, *fig.* komme fram, oppstå, ha sitt utspring, *rampollo* *m* kilde, oppkomme, *bot* skudd *fig.* spire, skudd, *spøk* avlegger

rampone *m* harpun; hake (*på hestesko*), jernbeslag (*på klatresko*) *ramponiere* *m* harpunerer, harpun-skytter

ramuto *sj* grenet, full av grener

rana *f* frosk *nuoto a ~* brystsvømming, *gonfio come una ~* viktig, oppblåst som en hane *~ pescatrice* breislabb, havtaske

ranca *f* forkrøblet ben; *rancare* *se* *arrancare*

rancheggiare, *ranchezzare* (*e*), hinke, halte

rancia *f* mur, mil, spiseliste, *ranciato* oransjefarget, *rancico* *m* (*pl* *-ci*) oppstøt, *rancioso* harsk, *rancidezza* *f* harskhhet, *rancidire* (*-isco*) bli harsk, *rancidità* *f* harskhhet, *rancido* harsk, *fig.* gammel, avlegs, *~ m* harskhhet; *prendere il ~* bli harsk, *rancidume* *m* harskhhet; noe harskt; *fig.* noe avlegs, *ranciere* *m* rasjonsutdeler, *rancio* oransjefarget, harsk, *sj.* utgammel, *~ m* rasjon, måltid, spisetid, spiselag

ranco (*pl* *-chi*) halt, *rancore* *m* nag, uvilje, *avere del ~ con uno* bære nag til en, *rancura* *f* *sj.* plage, møy, ubehag, nag, *darsi ~* streve, slite

randa *f* rand, instrument til å tegne hjul, buer o.l., bomseil, *a ~* telt ved, like ved, *randaglio* omstrelende, vandre-, *randeggiare* (*e*), seile langs kysten

randellare (*e*), pryte (*med stikk*), *randellata* *f* stikkslag, *randello* *m* stikk, pinne (*til stramning av seiler*) o.l., *randellone* *m* *fig.* dagdriver

ranella *f* sl. mollusk; liten frosk; sluttskive, *ranetta*, (*melai*) *~* renett, sl. eple

raafia *f* kjo; *raafignare* *sj.* naske, rappe, plukke

ranghinatore *m* høyvender

rango *m* (*pl* *-ghi*) rang, rekke, stand, *rangola* *f* *sj.* slakkåndethet

ranista *m* *f* brystsvømmer

ranaiuolo *f* lutkar, -balje, *ranata* *f* lut, *ranerare* (*e*) (*og refl.*) svartne, mørkne til; *ranerire* (*-isco*) svarte, gjøre, bli svart, *ranestare* *pode*, sette sammen igjen, *ranicchiare* *refl.* krype sammen; *~ nel proprio guscio* krype inn i sitt eget skall

ranno *m* lut; *~ di mezzo kalklut*, *~ vergine* filtrert lut; *perdere il ~ e il sapone* spille både tid og krefter

ranobilire (*-isco*) adle, gjøre, bli adehg; gjøre, bli berømt; *ranodamento* *m* sammenknytning, samling, gjenforening, *ranodare* (*to*) sammenknytte, samle, gjenforene, *ranoso* lut-, lutaktig, lutholdig

ranauvolamento *m* tilskyning; skydekke, *ranauvolare* (*u*) (*og refl.*) skyte til (opp), *fig.* mørkne til, *ranauolata* *f* tilskyning

ranocchia *f* frosk, *ranocchiaia* *f* froskedam, *ranocchiale* *m* froskehandler, froskespiser, *ranocchiesco* (*pl* *-chi*) froske-; *ranocchio* *m* frosk

rantolare (*d*) rallie, *rantolio* *m* stadig railing; *rantolo* *m* railing; *~ della morte* dødsralling, *rantoloso* rallende

rapa *f* nepe; *fig.* dumrian, *testa di ~* toskhode, *far la ~ a* klippe håret av, *valer caesar sangue da una ~* ville, forlange det umulige

rapaccio *m* sl. roe, *rapaccione* *m* raps

rapace grisk, grådig, rov-; *i rapaci* rovfuglene, *rapacità* *f* grådighet, (rov)griskhet

rapato *m* neperide, *fig.* sted med forvring, rot, ueseig skrift, *rapare* snauklippe, rive (*stobakk*), *fig.* ribbe; *farsi ~*, *raparsi* la seg snauklippe

rapata *f* snauklipping, kast med nepe; *rapato* snauklippet; *resta rapata* snauklippet hode; *fig.* toskhode, *~ m* = *rapè* *m* snustobakk

raparella *f* stoppskive, messingstift med stort hode, *rapertino* *m* sisik, en som er snauklippet; *raperonzolo* *m* rapunsel

rapida *f* sterk heiling, skråning *si elvi*; *rapidezza* *f* hastighet; *rapidità* *f* hastighet, fart, *rapido* hurtig, rask, (*treno*) *~* lyntog

rapimento *m* roveri, bortforelse, henrykkelse, *ri* ekstase, *rapina* *f* roveri, *~ a* *om* vind o.l. voldsomhet; *uccello di ~* rovfugl, *rapinare* røve, berøve, underslå, *rapinatore* *m* (*f* *-trice*) rover, underslager, *rapinaria* *f* roveri, *rapinoso* hurtig, steil, halsbrekkende, *rapire* (*-isco*) røve, bortfore, (*om* døden) rive bort, henrykke, *~ alla morte* fravriste døden, *rapitore* (*f* *-trice*) roverisk, *~ m* rover, bortfører

rapone *m* erkefjols, *raponzolo* *m* *sj.* rapunsel

rappacare (*-pa-*) forsonere, berolige, *refl.* slute fred, *rappacificamento* *m* beroligelse, forsoning, *rappacificare* (*-ci-*) berolige, forsonere, *rappailottolare* (*-lo-*) rulle sammen (*til kule*), *rappattumare* (*-pa-*) forsonere

rappazzamento *m* lapping, *rappazzare* (*e*) flikke, lappe, sette sammen, *rappazzatore* *m* (*f* *-trice*) flikker, lapper; lappeskredder; *rappazzatura* *f* flikking, lapping, lappeverksted, *rappazzo* *m* lapp, flikk, *fig.* dårlig unnskyldning, utvei

rappianare (*-pia-*) jevne, *rappicare* hefte, henge på igjen; *rappiccare* (*-pi-*) klistre på igjen; *rappic-*

ricottare (a) lappe sammen, flikke på.
 rappicciare, rappicciare (i-isco) gjøre liten, forminske; refl bli mindre; rappigliare (i-pi-) (og refl) løpe sammen, storkne
 rappiolare (i) refl slumre inn igjen
 rapportare (u) berette, gjenfortelle, rapportere, referere, kopiere (tegnning, monster o.l.), fullføre, rapportarsi a qualcosa påberope seg noe, henholde seg til noe, referere til noe, rapportatore m (f -trice) beretter, forteller, reporter, spion, angiver sl, måleinstrument, rapporto m rapport, beretning, forhold (også mat), (in per) - a i henhold til, rapporti diplomatici diplomatiske forbindelser, aver rapporti con ha omgang med, essere in ottimi rapporti con slå på meget god fot med, rapporti intimi (carnali, sessuali) intimt forhold, seksuell omgang, sotto questo - i denne henseende, dessangående
 rappozzare (u) bli stående, slagnere (um vann)
 rappare (og refl) løpe sammen, storkne, latte rappreso surmelk, rappresaglia f det å ta pant el erstatning represalie, hevn, motforholdsregel, rappresagliare (-ia-) ta represalier overfor; ta i pant el som erstatning
 rappresentabile som kan fremstilles el oppføres, rappresentante m representant, rappresentanza f representasjon, folke-, nasjonalforsamling, - rivista borgerrepresentasjon, - nazionale folkerrepresentasjon, - proporzionale forholdstallsvalg system; spese di - representasjonsutgifter; rappresentare (-te-) representere, fremvise, forestille, oppføre (på teater), refl forestille seg (noe) rappresentativa f sport landslag rappresentativo representativ, figurativ; governo - parlamentarisk regjering, rappresentatore m (f -trice) en som fremstiller (etc se rappresentare), rappresentazione f representasjon, beskrivelse, fremstilling, forestilling, oppførelse, rappresi, rappreso se, rappare rappresentevole sy se rappresentabile
 rappsomare (a) bringe nærmere (igjen)
 rapsodia f rapsodi, rapsodo m rapsod
 rarefabile oppløselig, som kan fortynnes; rarefacente fortynnende rarefacimento m sy, fortynning rarefare (-ia-) fortynne oppløse refl bli fortynnet bli sjelden rarefattibile som kan fortynnes, oppløses rarefatto fortynnende oppløsende rarefatto se rarefare rarefazione f fortynning
 rarezza f tynnhhet, fortynnethet, sjeldenhet; rareificare (-ri-) fortynne, gjøre tynnere, gjøre sjelden, rarity f sjeldenhet, santet, severdighet, rare sjelden, tynn, sparsom, rare volte en sjelden gang
 ras m etiopisk høvding, ras
 rasare rake, skrape, pusse, stryke av, beskære, beklippe; rasatello m sl. forstøff), rasatrice f sl glattemaskin (for filt o.l.), rasatura f avraking, avstrykning glatting
 raschiabile som kan skrapes av, raderes bort, raschiamento m avskrapning, raschiare (a) skrape av, radere ut, fig hake, raschiato f avskrapning, dare una - a skrape av, raschiatoio m skrapejern, -redskap, raschiatore m (f -trice) skrapper, raschiatura f avskrapning, skrapeavfall, merke etter skraperedskap; raschiata f skrape, raschiato m skrape, - a rullo rullskrape, raschino m raderkniv, skrapejern), raschia m stadig harking, raschio m harking, fare il - hake, romme seg, raschia f sl. ullstoff, sorgebånd
 rasciugamento m tørking rasciugare (u) tørke, -

un fiasco tomme, drikke opp en flaske, rasciugatura f tørking, rasciugo m (pl -ghi) tørk, rasciutto torr, tørket; fig tomt
 rasenio litt etruskisk
 rasentare (é) streife, snike forbi, fig nærme seg, være nær ved; rasente, - (a) nær ved, tett ved
 rasé se radere, rascella f slått, skurd; rasiera f redskap til å skrape, stryke av med, rasierare skrape, pusse, rasile som kan skrapes, raderes bort; raso barbert, rasert, bar, åpen, glatt, pusset; fylt til randen, far tavola rasa gjøre rent bord, essere una tavola rasa være et ubeskrevet blad - m atlask, - adv like ved, i samme høyde, rasoiata f skjær, hogg med barberkniv, rasolo m barberkniv; - di sicurezza barberhovel, attaccarsi ai rasoi prøve alle utveier, rasone m sl. forstøff), raso-terra jordbunden
 raspa f rasp (grov fil), raspa (dans); raspare file pusse av, skrape, sparke, kløre, kløre ned, skrive naske, raspe, raspoliccio m oppsparket sted (etter hest o.l.), raspolito m sl. harv; raspatum f fling, pussing (pusse)avfall, - di gallina kråketær, raspio m skrape-, pusseredskap; raspio m stadig skraping, raspo m avpillet druesilk, ovnsrakte
 raspolare (a) plukke de siste druer, raspolatura f plukking, oppsamling, raspolio m liten druekase, rasposo ujevn, ru
 rassegnamento m storkning, rassegnare (é) (og refl) stivne, storkne, rassegnio m storkning
 rassegna f monstring, utstilling, program, katalog bibliografi, beskrivelse; litt rundskue, tidsskrift revy, parade; - militare monstring; passare in - passere revy; rassegnare (é) avlevere, innlevere, nedlegge (embete); telle (over), kontrollere; refl resignere, gi seg hen (a i), avfinne seg (a med), finne seg (i), innskrive seg, underskrive seg, mi rassegna con stima jeg tegner med høyaktelse rassegnarsi a un ordine adlyde en ordre; rassegnarsi al volere di Dio underkaste seg Guds vilje, gi seg Gud i vold, rassegnato resignert, rassegnatore m (f -trice) en som avleverer (etc) se rassegnare, rassegnazione f resignasjon, oppgivelse, gudhengivenhet, nedleggelse, avka.
 rassembrare (e) ligne, (for)samle, rasserenamento m oppmuntring, oppklaring, rasserenare (-re-) klare, klare opp, fig oppmunire, bli glad igjen, rasserenatore (f -trice) oppmuntrende, - m oppmuntrer rassettare (e) ordne
 rassellamento m ordning, tilrettelegging, rassettare (é) ordne, sette i stand igjen, rassettatore m (f -ora, -trice) en som reparerer, lapper, setter i stand, rassellatura f uthedring, islandsettelse reparasjon, tilretteleggelse
 rassicurare forsikre, berouge, refl slå seg til ro rassicuratore m (f -trice) en som forsikrer, rassicurazione f forsikring, beroligelse
 rassodamento m herdning, rassodare (u) herde, feste, befeste, herdne, bli fast; rassodatore m (f -trice) en som herder
 rassomigliante (vel)lignende, rassomiglianza f likhet; rassomigliare (-mi-) sammenligne (a med), ligne (en), refl ligne hverandre, rassomigliativo lignende
 rassottigliamento m det å gjøre tynnere, skarpere, rassottigliare (-ti-) gjøre tynnere, skarpere skjerpe
 rastello etc se rastrello etc, rastrellamento m raking (med rive), razzia, opprenskning, rastrellare (e) rake, finkjemme, foreta razzia, opprensk-

ning, røve (med seg), *rastrellata* *f* rivetak, *razzia*, opprensning, *rastrellatura* *f* raking, rasker; *rastrelliera* *f* høygrind, geværstativ; oppvaskstativ, spøk tanngard, *rastrello* *m* rive; geværstativ, barriere

rastremare *te* bli gradvis tynnere (om kolonne); *rastrò* *m* rive, sl. linjal til notelinjer; *rasura* *f* utstrykning, utskrapning, rifl, skrape

rata *f* rate, avdrag, *a rata* i rater, på avbetaling *pro* ~ *pro rata* *ratella* *m* sl. ker rate *f* utflåte; *rateale* i rater, *pagamento* ~ ratebetaling, *rateare* *to* oppdele i rater, *rateazione* *f* ratebetaling, *rateizzare* oppdele i rater, *rateo* *m* utregning av rente for mindre enn 6 måneder, part (av gjeld el. inntekt)

ratifica *f* ratifikasjon, bekreftelse, *ratificare* *ti* bekrefte, godkjenne, ratifisere, *ratificatore* *m* (*f* -trice) en som bekrefter, godkjenner, *ratificazione* *f* bekreftelse, godkjenning, ratifikasjon

ratizzare oppdele i rater, ~ *uno* la en betale i rater, *ratizzo* *m* avdrag

rato *jur* godkjent, *promessa di* ~ *e valido* tilsagn om full godkjennelse, *matrimonio* ~ *e consumato* lovgyldig ekteskap

riaccare sette fast igjen, angripe igjen (*etc* se *attaccare*), *riaccanamento* *m* flikking, *riaccanare* *to* flikke, *riacemperare* *ti* dempe, moderate; *riatenere* *ti* holde tilbake, *fig* undertrykke *refl* holde seg, styre seg, la seg i det, *riatenersi a qualcosa* holde fast ved noe, *riatenersi da qualcosa* avholde seg fra noe, *riattentiva* *f* sj. hukommelse, *riattentivo* tilbakeholdende, hemmende; *riattentivo* *m* noe som holder tilbake, *riattento* *f* hemning, demning, oppdemmet vann i bakholdt lønn; *riattento* forsiktig, tilbakeholdende, *rattepidire* *ti* gjøre, bli lunken, *refl* bli lunken; *rattezza* *f* hurtighet, stigning, bratte *rattepidire* se *rattepidire*, *ratina* *f* ratin, sl. nupret ulltøy; *ratinare* nupre (ulltøy), *ratinatura* *f* nupring, *ratizzare* rake opp (*i pers* o *l.*), opphisse, puste til

ratto bortført, *sj* henført, hurtig, rask, ~ *m* rov, *gl* henrykkelse; rotte, *ratone*, *ratton* ~ skjult, sl. å ent.

riappamento *m* sj. oppping, *riappare* *a* opppe, *riappatore* *m* (*f* -trice) lappeskredder, *riappatura* *f* lapping, *riappo* *m* lapping, lapp, *riappare* se *torcere*

ratraciare *ti* binde opp (*vinranker* *ratraciatura* *f* oppbinding (*av vinranker*))

riarrappimento *m* lammelse, lamhet, slavhet, *riarrappare* *ti* (*fa* til å) trekke seg sammen stivne, bli lam, *refl* bli lam, stiv; *riarrarre* *ti* (*traggo* og *refl*) trekke seg sammen *ratratto* kroket, sammentrykket, se *ratrarre*

riarristamento *m* bedrøvelse, *riarristare* bedrøve *refl* bli bedrøvet; *riarristare* *ti* (*isco*) gjøre trist forkomme; *refl* bli i dårlig humor

raucedine *f* heshet, *rauco* (*pl* -chi) hes

raumiliare *ti* (*mi*) ydmyke, blidgjøre, mildne

rava *f*, *la* ~ *e la fava* alt sammen, hele kostebinderiet, *ravagliatore* *m* hyppeplog; *ravagliatura* *f* hypping; *ravanello* *m* reddik, pepperrot, *ravaneto* *m* skråning (full av avfall, *ravastio* *f* sl. natlfiske *raveruschio* *m* sl. drue, *raveggiuolo*, *raviggiuolo* *m* skjorast (*gette* el. sauemelk)

raviuolo *m* *ravioli* sl. små deigkonvolutter med farse i, *ravizione* *m* raps, *olio di* ~ rapsolje

ravalorare *to* se *avvalorare*

ravedere *ti* (*vé*) *refl* gå i seg selv, ransake seg selv, *sj* omvende seg, *ravedimento* *m* selverkjennelse, anger, *raveduto* omvendt

ravelenare *ti* (*lé*) forgifte, gjøre bitter,

raversare *te* *sj* ordne; *refl* stille seg, stille seg opp, *ravviamento* *m* ordning, *ravviare* *ti* ordne bringe på rett vei, rett kjøl, rake opp (*varme*), *refl* stille seg, gjøre seg i stand, *ravviata* *f* ordning, *dare una* ~ *a* ordne; *ravvicinamento* *m* ny tilnærming, forsoning, *ravvicinare* (*alter*) tilnærme, forsonne, *ravvidi* se, *ravedere*, *ravvigorire* *ti* (*isco*) gi ny styrke, forsterke

ravvire se *avvire*, *ravviluppamento* *m* innvikling, forvikling, *ravviluppate* innvikle, forvikle

ravvicidire *ti* (*isco*) gjøre, bli blet, *refl* bli blet

ravvibile erkjenkelig, *ravvisare* erkjenne, gjenkjenne, *ravvisto* se *ravedere*, *ravvivamento* *m* opplivning, det å komme til seg selv igjen, *ravvivare* gjenopplive, vekke til live igjen; *refl* komme til seg selv igjen, komme til krefter igjen, få mot igjen, *ravvivatore* *m* (*f* -trice) en som gjenoppliver

ravvolgere vikle inn, innhylle, pakke inn, sammen, *ravvolgimento* *m* innvikling, innhylling, innviklet, *refl* bli blet, *ravvolgitore* *m* (*f* -trice) en som vikler, hyller inn, pakker, *ravvolgitura* *f* innvikling, innhylling

ravvoltare *to* pakke inn, *ravvolto*, *ravolto* se *ravvolgere*, *ravvoltolare* *ti* (*vó*) rulle, pakke inn

rayon *m* rayon, *raz* *m* ~ *di marea* flodholge

raziocinare resonnere, *raziocinativo* resonnerende, *raziocinatore* *m* (*f* -trice) resonnor, *raziocinazione* *f* resonnement, fornuft, *raziocinio* *m* fornuft, fornuftsslutning, resonnement

razionabile fornuftig, *razionabilità* *f* fornuftighet, *razionale* fornuftig, rasjonal, rasjonell, saklig; *stile* ~ funksjonalistisk stil, *razionalismo* *m* rasjonalisme, *razionalista* *m* rasjonalist, *razionalistico* (*pl* -ci) rasjonalistisk, *razionalità* *f* fornuftighet, *razionalizzare* rasjonalisere; *razionalizzazione* *f* rasjonalisering

razionamento *m* rasjonering, *razionare* *to* rasjonere, *razione* *f* rasjon, *mettere a* ~ rasjonere

razza *f* frase, *fig* slags, *gallina di* ~ rasehøne, *far* ~ *da se* ikke blande seg med andre folk (*og fig*) *che* ~ *di errori* 'for noen bommerter'; *razza* 2 *f* (hjul)ekte, rotte, skate, *razzamaglia* *f* pakk

pobel, *razzare* stråle, beskyere, skrape, pusse, hemme, bremse (hjul), med få røde striper (*og refl*); *razzatura* *f* beskyjring; *razzante* (om vin) pikant, skarp, *razzese* *m* sl. vin, *razzia* *f* razzia, streiftog, bytte, langst, sl. insektpulver; *razziale* rase-; *razzare* (*ti*) foreta razzia i, *razziatore* *m* (*f* -trice) en som foretar razzia, røver, *razziere* *f* rakettpistol, *razzismo* *m* rasedyrkning, rasefordom, *razzista* *m* tilhenger av rasedyrkning

razzo *m* rakett; hjuleke, *a* ~ rakettrevet, reaksjonsrevet ~ *luminoso* lysrakett; ~ *portante*, ~ *vettore* bærerakett, *propulsione a* ~ rakettidrift; *razzamento* *m* sparking, roting, *razzolare* (*ti*) sparke (om høns), *fig* rote, grave, *chi di gallina nasce convien che razzoli* epiet faller ikke langt fra stammen, *razzolata* *f* roting, sparking, *razzolare* *m* (*f* -trice) en som sparker, roter; *razzatura* *f* sparking, roting, det som blir rolet fram; *razzolio* *m* stadig roting, *razzamaglia* *f* pobel, pakk

re *m* (*f* *regina*) konge, ~ *di macchia* fuglekonge, *re* *m* *mus* se, *d*, ~ *bemulle* dess, ~ *diesis* diss.

reagente *m* reagens, *reagire* *ti* (*isco*) reagere, *reale* *f*

verkelig, ekte, håndgripelig, reell, *parlar* ~ snak-

ke åpent; reale 2. kongelig, konge-; *olla* ~ kongelig, i *reali* de kongelige; ~ m sl. spansk mynt; *realismo* m realisme, *realista* m. f realister, rojalist, monarkist; *realistico* (pl -ci) realistisk, *realità* f sj realitet

realizzare realisere, virkeliggjøre; bli klar over, *realizzazione* f realisering, virkeliggjørelse, oppførelse (teater), produksjon (film); *realizzo* m realisasjon

realmente virkelig, i realiteten; *re* kongelig, *realta* f realitet, virkelighet

reame m kongerike

reato m forbrytelse, (lov)overtrædelse

reattino m fuglekonge, *reattivo* reaktiv, tilbakevirkende; ~ m reagens, *reattore* m reaktor

reazionario reaksjoner; ~ m bakstrever; *reazionario* m bakstrev, *reazione* f reaksjon, tilbakevirkning, *apparecchio a* ~ reaksjonsdrevet fly, jetfly

rebbiare (è) pryte; *rebbiato* f slag (med gaffel) *rebbio* m spiss, takk, tind (på gaffel)

reboante drønnende, *fig* høytravende

rebus m inv rebus, bildegåte, *fig* gåte

recalc. ... se *recalc* ...; *recapitare* (a) avlevere, *recapito* m adresse, avlevering; oppholdssted, tilhold, *recapiti commerciali* verdspapirer; *fare* ~ in un luogo ha sitt opphold på et sted, *recapiti marittimi* skipspapirer; *si prega per il* ~ bedes ettersendi, *recapitolare* se *ricapitolare*

recare (è) bringe, rekke, overføre; berede, påføre, forårsake, vekke, ~ *una cosa a lode a uno* regne en noe til ære; ~ *offesa a uno* fornærme en; *refl* begi seg, *recarsi a trovare uno* reise og besøke en, *recarsi a mente* huske, *recarsi qualcosa ad onore* betrakte noe som en ære; *recata* f rett (mar), slakkåndethet, klage, inventarliste, *recchia* f gimmer

recedere gi etter; ~ *da qualcosa* gi avkall på, avstå fra, gå tilbake på noe; *recedimento* m sj tilbake- trekning; *recensione* f recensjon, anmeldelse, kritikk; *recensare* (-isco) recensere, anmelde, *recensore* m (f -trice) anmelder, kritiker

recente fersk, nylig, *di* ~ nylig; *recentemente* nylig; *recentissime* f pl siste nytt (i avis)

recere (recia) kaste opp, spy (og fig), *for* ~ få til å spy, virke kvalmende (og fig)

recessione f recessiv arv, krises vedvaring, sj tilbaketrekning, *recessivo* recessiv, latent; *recesso* m tilbakegang, tog (trekning tilbakekalteise av dokument o.l.); tilfluktssted, smutthull, kinkel krok

recettibile mottakelig, reseptibel; *recettibilità* f mottakelighet, *recettività* f mottakelighet, *recettivo* mottakelig, reseptiv; *possibilità recettive* innkvarteringsmuligheter, *qualora recettive* mottakerens skaper (radio), *recezione* f mottakelse; kvittering, opptakelse

reck, a capo ~ med hodet ned, *recedere* skjære av, sj avbryte, forkorte, *refl* sprekke (om hud)

recidiva f jur. med tilbakefall, *recidivare* få tilbakefall; jur. begå en ny forbrytelse; *recidivita* f tilbøyelighet til tilbakefall, *recidivo* som får tilbakefall

recingere omgi, *recingimento* m det å omgi, *recinto* se *recingere*, ~ m innelukke, *recinzione* f innelukke, *reciutto* m sl. vin

recipe m inv resept; *per* ~ på resept, *recipiente* som inneholder, tar; ~ m beholder, kar, ~ *da congelamento* frysekar; ~ *da cultura* substratglass

reciprocanza f gjensidighet; *reciprocare* (-ci-) skifte, veksle; *reciprocazione* f (av)veksling, skifting, *reciprocità* f gjensidighet; *reciproco* (pl -ci) gjensidig, vekslende, resiprok

recisamente kort og tyndig, avfæende, resolutt, *recisi* se *recidere*; *recisione* f overskjæring; amputasjon; gram apokope, *reciso* se *recidere*; ~ adj kort, resolutt, barsk, avfæende; *recisura* f sprekke (i huden)

recita f oppførelse; resitasjon, *recitabile* som kan oppføres, oppleses; *recitare* (è) fremse, resitere, deklamere, spille; ~ *la commedia* (fig) spille komedie, *recitativo* resitativisk, ~ m resitativ, *recitatore* m (f -trice) resitator, oppleser; *recitazione* f resitasjon, foredrag

reciticio m oppkast; *fig* skrap

reclamare reklamere, klage, forlange, *reclamazione* f reklamasjon, klage; *reclame* f reklame; *articolo* ~ reklameartikkel; *illuminazione* ~ lysreklame, *prezzo* ~ reklamepris, *reclamista* m reklamemaker, annonsør, markedsdikter, *reclamistico* (pl -ci) reklame-; *reclamizzare* oppreklamere, *reclamo* m reklamering, reklamasjon, klage

reclinabile innsittelig, stillbar (stol o.l.), *reclinare* bøye tilbake, legge ned, helle tilbake

reclusione f det å være innesengt, innelukket innesperring, fengsel, tukthus; *recluso* innesperret; ~ m tukthusfange; *reclusorio* m tukthus; sj fangthus

recluta (recluta) m rekrutt, *reclutamento* m rekruttering, *reclutare* (è) rekruttere (og fig)

rec. ... se også *ric*

recoltelli m pl sl. fransiskanere, *recondito* hemmelig, skjult, ~ m kinkelkrok, *reconditorio* m gjemmed (for relikvie); *record* m inv. rekord, *stabilire il* ~ sette rekord, *recotto* m silkeavfull

recriminare (-ci-) fremføre motbeskyldning; (be-)klage seg, *recriminatore* m (f -trice) motanklager, *recriminazione* f motbeskyldning, klage, beklagelse

recrudescenza f forverring

recto m typ rectoside, høyreside

recuperare etc se *ricuperare* etc

reda f hist sl vogn, *redancia* f mar kaus

redarguibile klanderverdig; *redarguire* (-isco, klandre, bebreide, *redarguizione* f sj bebreidelse)

redatto se *redigere*; *redattore* m (f -trice) redaktør, reporter, ~ *capo* hovedredaktør; ~ *vagante* reisende korrespondent; *redazione* f redaksjon, versjon, variant, *redazza* f se *radazza*

redditiere m inkomstnyter, *reddizio* innbringende; *reddito* m inntekt, avkastning; a ~ *fisso* med fast avkastning, *reddituale* inntekts-; *reddituario* m inkomstnyter

redensi, *redento* se *redimere*; *redentore* (f -trice) befrende, forløsende; ~ m befrier, forløser, gjensløser, frelser; *redenzione* f befrielse, gjensløsning, forløsning, frelse

redibitorio som gir rett til å la kjøpet gå tilbake, *redito* ~ skjult feil, *redibizione* f tilbakekjøp (pga feil), *redigere* redigere, avfatte, *redimere* løskjøpe, innløse, gjensløse; befri, frigjøre, frelse, *redimibile* innløselig, amortisabel, ~ m statsobligasjonslån, *redimibilità* f innløselighet; *redimire* (-isco) litt krone *redire* f (sl pl) tomme, tøyle (og fig), *redvivo* gjenoppstått, ny, lyslevende, *redo* m sj spedkalv; foll, *redola* m i hage) gang, sti, vei, *redolente* (sterkt) luktende, *redova* f sl. dans

reduce hjemvendt, tilbakevendt, ~ m hjemvendt, veteran frontsoldat
 reduplicare (u) fordoble, reduplicazione f sj gram fordobling
 refaiuolo m trådselger, refe m tråd, cucire a ~ doppio (fig) gjøre noe raskt; snyte til begge sider, spille dobbelt; referendario m referent (for rett o.l.), neds angiver; referendum m folkeavstemning, (i avs) «jeg mener»-spalte; referenza f referanse, refertare (-fe-) berette, referere, referto m referat, beretning, (leges) utsagn; ~ medico legeattest, refettoriale spisesal; refettoriere m spisesalsinspektør, refettorio m spisesal (skole, kloster o.l.), refezione f lett måltid, ~ scolastica skolebespisning, -frokost
 refluire (-isco) poet flyte tilbake, refluo poet som flyter tilbake; reflusso m tilbakestrømning, fjære, tilstrømning, refocillare se rifocillare
 refolo m vindstøt, svak bris
 refrangere se, rifrangere refrattario uimottakelig (a for) gjenstridig, kiem tyktylende vanskelig å smelte, ~ (ai fuoco) ildfast; ~ m desertør
 refratto etc se: rifatto etc
 refrigeramento m avkjøling, refrigerante (avkjø- lende) kjøle, forfriskende corpo ~ k o elegeme ~ m kjøleskap, -rom, kjøler; refrigerare (-fri-, kjøle, fryse) fig trøste refrigerativo kjølede kjøle-, forfriskende; refrigeratore m (f -trice) en som kjøler, kjøleapparat, refrigeratorio sj kjøle- refrigerazione f (av)kjøling, frysning, impianto di ~ kjøleanlegg, refrigerio m avkjøling, forfrisk- ning, fig trøst, lettelse
 refugio etc, se: rifugio etc
 refurtiva f jur. tyvegods, refutare typ. legge, sette feil, refusione f se: fusione, refuso m typ. feilslagt, feilsatt type, fig trykkfeil
 regaglio f pl kam, krås og innmat (av fugl)
 regalabile som kan foræres, som ikke sier nei takk, bestikkelig; regalare forære, gi (bort); refl unne seg; regalato (fig, om mat) utsøkt, regale kongelig; ~ m gi sl. orgel, regalia f kongelig rettighet, gave, yelse, drikkpenge, pl naturalheytelser; regalia m liten, beskjedne gave, regalità f kongeverdighet, kongelighet, majestetisk opptreden, regalo m gave, foræring
 regamo m merian, regata f regatta; ~ a vela kappseilas; regatare delta i regatta
 rege m poet konge, regesto m regesta, register
 reggente m stedfortreder; riksforsander, regent, reggenza f regentskap, riksforsanderskap, regje- ring, reggere holde, holde ut, tåle, støtte; lede styre, regjere; gram styre, ~ al confronto tåle sammenligning, ~ alla prova bestå prøven; non reggo a questa caldo jeg tåler ikke denne varmen questa prova non regge dette beviset holder ikke stikk, ~ una scommessa ta imot et veddemål; se il tempo regge hvis været holder; refl holde seg oppreist, reggersi in piedi holde seg på bena reggersi a galla flyte, reggetta f jernbånd (på hjul, tønne o.l.); reggettone m større jernbånd (på dør o.l.) reggia f kongeslott
 reggiano som er fra Reggio; ~ m mann fra Reggio, sl. ost
 reggibile holdbar; reggicarte m inv strømpelbånd, -holder; reggicattinelle m inv, vaskfatstol, -stativ; reggifiacchi, reggifiacso m inv flaskholder; reg- gilume m lampeholder, lysholder
 reggimento m styre, oppførsel, fremferd; gram styring, regiment, fig mengde, reggipancia m inv

magebeile, reggipenne m inv pennestativ; reggi- petto m inv bysteholder, brystholder, reggiposata, reggiposate m inv knivbukk; reggispinta m inv trykklager; reggitesta m inv hodeholder (på tann- legestol o.l.), reggitore m (f -ora, -trice) (be)styrer, forvalter, administrator
 regia f monopol, regi; regicida m, f kongemorder- (ske); regicidio m kongemord, regificare (-gi-) legge inn under kronen; regimare regulere (elv); regime m regjering, styre, regime; (syke)diett, essere a ~ være på diett, ~ delle acque vannkur, ~ dietetico diett, a ~ ridotto med forkortet arbeidstid, ~ (di vita) levemåte
 regina f dronning, ~ di bellezza skjønnhetsdron- ning, ~ madre enke dronning, ~ dei mari, ~ dell'Adriatico Venezia, reginetta f dronning, «miss»; reginotta f prinsesse (i eventyret); regio kongelig, acqua regia kongevann; ~ m kongelig soldat
 regionale regional-, provins-, regionalismo m lokal- patriotisme; regionalista m, f lokalpatriot; pol motstander av sentralisering, hjemstavnsforfatter, regione f egn, landsdel, bydel, provins, region, fylke regista m f regissør, iscenesetter
 registrabile som kan, bør registreres; registramento m registrering; opptak, innspilling (grammofon), registrare (inn)registrere, innføre, bokføre, tingly- se; stille (ur), oppla, spille inn; assegno registrato notert sjekk; registratore m (f -trice) registrator, brevordner ~ di cassa kassaapparat registratura f registrering, innførelse, tinglysing; registratur, registrazione f registrering, registro m register, liste, protokoll, fortegnelse; mus. register, stem meleie, impiegato al ~ funksjonær hos notarius publicus; mutar ~ (fig) slå an en annen tone, la pipen få en annen lyd; estratto del ~ delle successioni skifterettsutskrift, tassa di ~ registre- ningsgebyr, ufficio del ~ notariatskontor
 regnante regerende dominerende ~ m hersker regnare (è) regjere, herske; regnatore m (f -trice, hersker, regnicolo m innbygger (som er født i riket); innbygger (av kongerike)
 regno m (konge)rike, regjering; sotto il ~ di under ...s regjering, i tre regni della natura dyre-, plante- og mineralriket
 regola f regel, norm, mål, eksempel, diett; il orden; con tutte le regole (dell'arte) etter alle kunstens regler; in ~ i orden, nelle regole, in tutte le regole fullstendig, non dar ~ ikke være noe å rette seg etter; non fa ~ det er ingen regel, per mia ~ til min orientering, ~ del tre reguladeti; regolamentare forskriftsmessig; reglementær, regolamento m regulering, utligning, reglement; pol forretningsorden; sport program, a termini di ~ ifølge reglementet; regolare (è) regulere, ordne, utligne, betale, innstille, regulere, justere; ~ una faccenda ordne en sak, ~ adj regelmessig, regulær, abito ~ ordensdrakt; ~ m munk, regolarità f regelmessighet, regolarizzare regulere, regularisere; regolarizzazione f regularisering
 regolare f regelmessighet, regolato regelmessig, regulert ordnet ordentlig regolatoio m hoved- ledning, hovedgroft, regolatore (f -trice) regule- rende; piano ~ reguleringsplan; ~ m en som ordner, regulerer; regulatore, ~ automatico di volume automatisk lydstyrkekontroll; regolazione f regulering
 regoletto m typ reglett; regolliza f bar lakns,

regolo *m* linjal, tekn. list; *sj* småkonge, fyrste, gultoppet fuglekonge, ~ *calcolatore* regnestav
regrediente tilbakegående; *fig* baksireversk *regredire* (*-isco*) gå tilbake (*og fig*); **regressione** *f* tilbakegang, tilbakeskritt, regresjon **regressivo** tilbakegående, regressiv, **regresso** *m* tilbakeskritt, -gang, -vending, *jur* regress; *m* ~ på retur
reietto forkastet, ikke vedtatt, omstøtt, avvist, utsløtt, **reiezione** *f* lutt forkasting **reimportazione** *f* reimport; **reina** *f* poet. dronning **reincarnazione** *f* reinkarnasjon; **reinfettare** (*-fe-*) infisere, smitte på ny
reintegrare *f* godtgjørelse; **reintegramento** *m* godtgjørelse, **reintegranda** *f* *jur* gjeninnsettelse, gjenopprettelse; **reintegrare** (*i*) gjenopprette, godtgjøre, gjeninnsette, holde skadesløs; **reintegrativo** godtgjørende, gjenopprettende, **reintegrazione** *f* gjenopprettelse, godtgjørelse, gjeninnsettelse; **reinvestire** *se*, *investire* *se*, *reiscrivere* gjeninnskrive
reita *f* skyld, skyldighet
reiterabile som kan gjentas; **reiterare** (*i*) gjenta, **reiteratamente** gjentagne ganger, **reiteramento** *m* *sj*, **reiterazione** *f* gjentagelse
rejudicata *f* *jur* res judicata, *fam.* avgjort sak, *passare in* ~ (*fig*) bli henlagt
relata, ~ *refero* jeg refererer det jeg har hørt, **relativamente** forholdsvis, relativt; ~ *a* vedrørende, i sammenligning med; **relatività** *f* relativitet, **teoria della** ~ relativitetsteori, **relativo** relativ, forholdsvis, tilhørende, tilsvarende; ~ *a* vedkommende, **relatore** *m* (*f* -trice) referent, beretter, forteller, **ufficiale** ~ daghavende offiser; **relazionare** (*lo*) avlegge rapport, beretning, referat, **relazione** *f* beretning, rapport, referat, fortelling, henseende, forhold, forbindelse, *m* ~ *a* med hensyn til; i forhold til, ~ **intima** intime forhold, **troncare una** ~ avbryte et (k)ærlighetsforhold, **essere in ottime relazioni con** være på meget god fot med
rele *m* (radin) rele
relegamento *m* forvisning, **relegare** (*ire-*) forvise, bortvise, **relegazione** *f* forvisning, bortvisning
religionario *m* *sj* religionstilhenger; **religione** *f* guds frykt; religion, tro; ærefrykt, ærbødighet, omhyggelighet; munkeorden, *con* ~ andaktsfullt, andeklig, **religiosa** *f* ordenssøster, **religiosità** *f* religiositet, fromhet, pietet, **religioso** religios, from, pietetsfull, samvittighetsfull, **ordine** ~ munkeorden; **disciplina religiosa** ordensdisiplin, **insegnamento** ~ religionsundervisning, ~ *m* ordensbror, munk
reliquia *f* rest, levning, relikvie, **reliquario** *m* relikvieskrin, **parere un** ~ være utstøffet
relitto forlatt, ~ *m* vrakrest, land som før har stått under vann, i **relitti della società** samfunnets utskudd, **relutare** *se* **riutare**
rema *f* strøm, dragsug
remante *m* roer **remare** (*re*) ro, **remata** *f* roing, åreslag, åretak; **rotur**, **rematore** *m* (*f* -trice) roer, **remeggiare** (*-me-*) ro, flakse, baske (med vinger), **remeggio** *m* roing, (samtlige) årer; flaksing, **remeggio** *m* stadig roing, flaksing, **remigante** *m* roer, (penn) **remiganti** vingefjær; **remigare** (*ire-*) ro, flakse, **remigata** *f* roing, åretak, **remigatore** *m* (*f* -trice) roer, **remigazione** *f* roing
reminiscenza *f* erindring, minne, **reminiscens**
remissibile tilgivelig, **remissione** *f* tilgivelse, ettergivelse; forlatelse, (midlertidig) tilbakegang, bedring, **non c'è** ~ der er ingen vei utenom; ~ *della*

penna ettergivelse av straffen; ~ *della querela* tilbaketrekning av klage, *senza* ~ skånseløst, **remissività** *f* ettergivenhet, **remissivo** ettergivende, imolekommende, lydig, føyelig, **remissoria** *f* be nådning, avståelse; *rl* overflytningsbrev
remittenza *f* med midlertidig tilbakegang, **remittente** vekslende, som stiger og faller
remo *m* åre, **condannato al** ~ galeislave; **remolano** *m* mar åreforvalter, **remolino** *m* hvirvel(vind), **remolo** *m* stormhvirvel, agner
remontorio *m* opptrekk (på ur), **remora** *f* noe som sinker, hefte, hemning; sugefisk, den rolige del av kjølstipa
remoto fjern, ensom, **passata** ~ (gram) passé simple; *nei tempi remoti* i fjerne tider, **removibile** *se* **rimovibile** **remunerare** *se* **rimunerare**
rena *f* sand; **portar** ~ *al lido* selge sand i Sahara, **fabbricare sulla** ~ bygge på sandgrunn; **renaccio** *m* sand(strekning), **renale** *m* sandbanke; sandtak, **renaiuolo** *m* sandtakarbeider, sandmann, **renale** nyre-; **calcoli renali** nyrestein; **dolare** ~ nyresmerter, **renano** fra Rhinlandet, Rhin-, ~ *m* rhinlender, **renare** (*re*) sandskure, **renata** *f* **renatura** *f* sandskuring
rendere gi (tilbake), gjengi, innbringe, besvare (hilsen), gjøre (tjeneste, ære o.l.), gi (tønt), avgi (varme), la vederfares (rettferdighet o.l.), avlegge (regnskap, vitnesbyrd o.l.); yte, kaste opp, være innbringende, ~ *l'anima* oppgi ånden; ~ *bene per male* gjengjelde ondt med godt; *a buon* ~ mot gjengjeld; ~ *conta di una cosa* begrunne, forklare; ~ *felice* gjøre lykkelig, *non rende molto* det gir ikke meget, det er ikke meget innbringende; ~ *giustizia* yte rettferdighet; ~ *in italiano* oversette til italiensk, *penna che non rende* penn som ikke slipper blikket, ikke skriver godt, ~ *il saluto* gjengjelde hilsenen, ~ *la parola* løse fra løfte, ~ *testimonianza* avgi vitnesbyrd, *reffi* overgi seg, *rendersi in un luogo* begi seg til et sted, *rendersi in colpa* bekjenne sin skyld, *rendersi conto di qualcosa* gjøre seg noe klart, *ta* noe i betraktning, *rendersi schiavo* gjøre seg til slave
rendevole føyelig, lydig, **rendibile** som kan, **bor** gi (tilbake) *etc.* *se*, **rendere**; **rendicatore** (*lo*) referere, **rendiconto** *m* regnskap, referat, beretning, **rendimento** *m* ytelse, yttevne; utbytte, virkningsgrad, nyttevirkning, produktivitet, ~ **chilometrico** kilometerytelse, ~ *dei conti* beregning, ~ *di grazie* takksigelse, ~ **giornaliero** dagsytelse, **maggiore** ~ merytelse, **massima** ~ maksimalytelse, **rendita** *f* innlekt, rente; ~ **annua** årsinntekt, **titolo di** ~ verdipapir; **renditore** *m* (*f* -trice) en som gir (tilbake) *etc.* *se* **rendere**
rene *m* nyre; ~ **mobile** løst nyre, **renella** *f* fin sand, nyregrus; **reni** *f* pl rygg, lender, **fil delle** ~ ryggsoyle; **buttarsi una cosa dietro le reni** (*fig*) ikke bry seg om noe, **reniccio** *m* (elve)sand
reniforme nyreformet, **renischio** *m* sandbunn, sandjord, sand; **renitente** gjenstridig; ~ *m* ~ *alla leva*, *di leva* en som unndrar seg verneplikt, **renitenza** *f* gjenstridighet; det å unndra seg verneplikt; **reana** *f* rein, reinsdyr; **reane** *m* grus, **renosita** *f* sandelhet, **renoso** sandel
rensa *f* sl. linstoff; **renunzia** *etc.* *se* **rinunzia**
reo ond; *jur* skyldig (*di* i); **anima rea** syndig sjel, synder, ~ *m* forbryter; ~ **confesso** forbryter som har tilstått; ~ **convinto** bevislig forbryter, ~ **presunto** formentlig forbryter
reobatómetro *m* mar strømmåler, **reoforo** *m* led-

ningstråd, strømleder, reografo, reometro *m* elektr strømmåler, reoplano *m* *F* = aeroplano reoscopio *m* strømviser; reostato *m* reostat, motstand, reotomo *m* elektr reoforn

reparto *m* avdeling

repellente frastøtende (og fig.), repellere frastøte, fig virke frastøtende, repentaglio *m* sj fare, mettere a ~ sette på spill, repente plutselig, hurtigt; di ~ plutselig, repentino plutselig, repenza *f* sj hurtighet, voldsomhet

reperaggio *m* avmerkning, reperibile som kan finnes, som finnes, edizione difficilmente ~ utgave som det er vanskelig å få tak i, reperibilità *f* det å (kunne) finnes,perimento *m* funn, reperire (-acu) litt finne (igjen)

repertare (-pe) med lokalisere, repertato *jur* funnet, reperto *se*: reperire, ~ *m* funn, reperto archeologico arkeologisk funn; ~ giudiziario corpus del del, ~ medico rettsmedisiners erklæring repertorio *m* reg ster, repertoar

repletivo som fyller, pleonastisk

replica *f* rep.ikk, svar, gjentagelse, gjenoppførelse, ~ a richiesta generale gjenoppførelse på oppfordring, replicabile som kan gjentas, replisere, replicare (-e) gjenta, replisere, svare, gjenoppføre, (om ur) slå dobbelt, replicatamente gjentagne ganger, replicativo gjentagende

reprensibile klønderverdig, reprensione *f* hebreidelse klønder

repressi *se* reprimere, repressione *f* undertrykkelse, bekjempelse, (psykisk) fortrenkning; repressivo undertrykkende, misure repressive bekjempelsesforanstaltninger, represso *se* reprimere repressoire *m* (-primitrice) undertrykker

reprimenda *f* reprimande, skarp irettesettelse

reprimere undertrykke, bekjempe, psyk fortrenge, refl beherske seg

reprobo slett, opprørsk, *ri* fordømt, fortapt, repromissione *se* ripromissione

repubblica *f* republikk, repubblicano republikansk, ~ *m* republikaner; repubblicano *m* tilhenger av den fascistiske republikk 1943-45

repud .., repugn... *se* ripud, .., ripugn

repulisti *m* inv utrenskning, far ~ gjøre rent bord repulsa etc *se* ripulsa etc, repulsore *m* buffer

reputare (-re-) anse for, betrakte som, reputazione = riputazione

requie *f* ro, senza ~ uten opphør, stadig, messa di ~ sjelemesse, requiem *m* rekviem, (messa di ~ sjelemesse

requisire (-isco) rekvirere, beslaglegge, fordre, forlange, requisito rekvirert, forlangt, ~ *m* krav, forlangende, kvalifikasjon, requisitoria *f* anklage(tale), requisizione *f* rekvisisjon, utskrivning, sj krav

res, ~ iudicata (*jur*) res iudicata; ~ nullus (*jur*) herrelost gods

resa *f* overgivelse; tilbakelevering, returopplag (aviser o.l.) avkastning, ytelse, ~ a discrezione ~ incondizionata belingelsesløs overgivelse, ~ dei conti regnskapsavleggelse, beretning, referat, resar... *se* risar

rescindere oppheve, annullere; rescindibile som kan oppheves, annulleres; rescissione *f* *jur* opphevelse, annullering, rescissi, rescisso *se* rescindere rescissorio opphevende, annullerende

rescritto *m* hist *ri* reskript

resciare (-re-) skjære av, reseda *f* reseda, resezione *f* avskjæring, resi *se* rendere

residente bosittende, hjemmehørende, società ~ a Roma selskap, forening med sete i Roma, residenza *f* sete, bopel, residens, *ri* si baldakin (over brød og vin, residenziale residens-

residuale rest-, som er igjen, residuare (-i), forminske (litt om senn); være igjen, stå til rest, residuato *m* rest, levning, residuo rest-, som står igjen; ~ *m* rest, avfallsprodukt; slagg; ~ di un'edizione restopplag

resina *f* harpiks, ~ minerale sav, resinaceo, resinifero harpiksholdig, resinificare (-ni-) gjøre harpiksaktig, rest bli harpiksaktig, resinoso harpiks-, harpiksaktig, harpiksholdig

resipiscente angrende, angerfull, resipiscenza *f* anger

resipola *f* med rosen

resistente motstandsdyktig, sterk, fast, tett, ~ *m* motstandsmann, frihetskjemper resistenza *f* motstand, styrke, motstandsbevegelse, ~ atmosferica luftmotstand, ~ di compensazione ~ equilibratrice avbalanseringsmotstand, ~ alla flessione bøyestyrke, prova di ~ belastningsprøve resistere motstå, gjøre motstand (a mot), holde ut, non ci resisto jeg holder ikke ut (her), resistore *m* elektr motstand

reso *se* rendere resoconto *m* referent, resoconto *m* regnskap, beretning, rapport, referat, ~ annuale årsberetning, risoluto *se* rivoluto

respingente *m* buffer, respingere støte, slå, sende tilbake, avvise, forkaste essere respinto agli esami dumpe, stryke til eksamen, respingimento *m* avvising, respingitore *m* (-trice) en som slår tilbake, avviser, respinsi *se* respingere respinto *f* motslag, bakslag, avslag, respinto *se* respingere, respintore *m* buffer

respirabile som kan innåndes, respirabilità *f* det å kunne innåndes, respirare (inn)ånde, puste, puste lett ut, fig leve, hvile respiratore *m* respirator, respiratorio ånde-, åndedretts- ginnastica respiratoria åndedrettsovelser, respirazione *f* ånding åndedrett, ~ artificiale kunstig åndedrett, respiro *m* åndedrag, pust, åndedrett, tekn lufthull, pustehull, mus ¹/₁₀ pause, merk utsettelse, frist; fig ro, hvile, dare l'ultima ~ dra det siste sukk, ~ di sollievo lettelsens sukk, senza ~ ustanselig, uavbrutt, trattenerlo *di* ~ holde pusten, romanzo di largo ~ stort og bredt anlagt roman

responsabile ansvarlig (di for), responsabilità *f* ansvar, ansvarlighet, assumere la ~ dei debiti (*jur*) vedgå arv og gjeld, declinare ogni ~ fralegge seg ethvert ansvar, responsione *f* avgift, avdrag, responsivo *lit*, svar-, responso *m* erklæring, betenkning, uttalelse; orakelsvar, responsoriale *m* *ri* messebok, responsorio *m* *ri* responsorium, vekselang

ressa *f* trengsel, mas, press, far ~ trenge, stimle sammen, fig mase, presse på, ressi *se* reggere

resta *f* bust (på aks), bunt (løk o.l.), fiskeben, hist lanserøst, metter la lancia in ~ sette lansen i hvil, restante resierende, til overs, ~ *m* rest, del ~ for resten, for øvrig, restanza *f* rest, levning

restare (-e) restere, være til overs; bli (tilbake), forbli, stanse, bli forbauset, paff, do, ~ dal fare qualcosa holde opp med å gjøre noe, ~ d'accordo su una cosa bli enige om noe; mi restano poche lire in tasca jeg har bare noen få ore igjen, mi restano poche ore di vita jeg har bare få timer igjen å leve, resti da noi' bli hos oss' (til middag o.l.); resti tra noi' la det bli mellom oss', ~ da

uno avhenge av en; ~ a galla holde seg flytende; ~ di sale (di stucco, di sasso) bli forbauset, puff restaurabile som kan restaureres; restaurare (au) gjenopprette, utbedre, restaurere; restauratore m (f -trice) restaurator; restaurazione f restaurering, gjenopprettelse, restauro m restaurering, restaurasjon

restio sta, motvillig, vrang, ~ m stahet

restituibile som bør erstattes, erstattelig; restituire (-isco) erstatte, gi tilbake; restituere; avlevere; gjeninnsette, gjenopprette; besvare (hilsen o.l.); ~ il mal tolto gi tilbake det urettmessig tilkomne (tyvegods etc.); ~ uno nei suoi diritti gjeninnsette en i hans rettigheter; restituirti in un luogo vende tilbake til et sted, restituirti a casa vende hjem, restitutore m (f -trice) en som erstatter, gir tilbake (etc. se restituire), restituzione f tilbakegivelse, gjeninnsettelse, restituering, gjenopprettelse; con buona ~ vi (jeg) skal nok gjøre gjengjeld

resto m rest, levning, ha avuto il suo ~ han har fått sin bekomst, per tutto il ~ dell'anno for hele resten av året; dare il ~ gi (penger) tilbake, del ~ for resten, for øvrig; i resti mortali de jordiske evninger

restone som har lang bust, (cane) ~ si svær jakhund, restoso som har bust

restremare se rastremare

restringente bindende, forstoppende, restringere innskrenke, begrense, stramme; gjøre smalere, mindre, kortere, legge inn (tøy) binde, forstoppe, rest innskrenke seg, begrense seg, bli smalere, trekke seg sammen, (om stoff) kripe, krympe, restringersi a dire innskrenke seg til å si; restringersi nelle spale trekke på skuldrene ~ il molto in poco sammenfatte, fatte seg i korthet; ~ i cordoni della borsa knipe inn på utbetalingene, restringitivo sj, restrittivo innskrenkende, restriktiv; restrizione f innskrenkning, begrensnng, restriksjon, forbehold, forstoppelse, ~ mentale stilltiende forbehold; senza ~ uten forbehold rest., se risu; resupino se supino

retaggio m lit arv, retare (es) lage ruter på, sette nett over, sette garn, (om mur o.l.) slå sprekker, retata f garnsetting, garnfangst; fig fangst (av politi), retato rullet, med rutenett, retatura f det å lage (rute)nett; rete f nett, garn, sport mål, alimentazione dalla ~ (radio) strømforsyning fra lysnettet, ~ da capelli hårnett, ~ metallica metallrådnett, ~ ferroviaria jernbanenett; ~ a strascico trål, ~ telefonica telefonnett, prendere nella (olla) ~ (fig) ta i garnet; retentivo f hukommelse, reticella f lite nett, hårnett, bage sjenett; lavara di ~ filerarbeid

reticente tilbakeholdende, som fortier noe av sannheten, reticenza f fortieelse, megetsigende taushet

retico (pl -ci) retisk, reto-romansk

reticolamento m nettverk, vev; reticolare nettformet; ~ v. (i) gjøre nettformet, ordne i form av nett reticolato nettakug, nettformet, ~ m nettverk gitter ~ spinato piggrådsperring reticolazione f det å gjøre nettformet; nettverk, vev; reticolo m nettverk, (nett)vev, retiforme nettformet, retina f lite nett, hårnett; retina f netthinne, retinico (pl -ci), immagine retinica bilde på netthinne, retinite f sl grannit; netthinnebetennelse, retino m (lite) nett; tekn raster, sil (i vask); retone m stort nett

retore m retor, retoriker, veltalenhetslærer, neds affektert skribent, ret(t)orica f veltalenhet, talefer-

dighet, retorikk, ret(t)oricaie sj, retorisk, ret(t)oricare (à) tale svulstig, sj, undervise i retorikk, retorcastro m elendig retor; ret(t)orico (pl -ci) retorisk, veltalende; svulstig; ~ m retoriker, ret(t)oricume m retoriske knep; svulstig, kunstig tale (stil)

retorta f retorte, destillerkolbe

retrattibile sammentrekkelig, som kan trekke seg sammen; retrattibilità f sammentrekkbarhet

retribuire (-isco) belønne; retribuore m (f -trice) belønner; retribuzione f belønning

retro sen, treg, bakstreversk; ~ m bakstrever

retro litt bak(ut), tilbake; vedi ~ se på foregående side! se baksiden!; retroattività f tilbakevirkende kraft; retroattivo tilbakevirkende; effetto ~ tilbakevirkende kraft; retroazione f tilbakevirkning, tilbakevirkende kraft; retrobocca f inv. svelg, retrobottega f bakbutikk, rom bak butikk; retrocamera f bakværelse; retrocarica f bakladning, arma a ~ bakladningsvåpen; retrocedere vike, trekke seg tilbake; avsià, gå tilbake på (noe); ~ da sergente a caporale degraderes fra sersjant til korporal; retrocedimento m, retrocessione f tilbakerekning, gjenavståelse, degradering, retrocesso se retrocedere

retrodare antedatere; retrodatazione f antedatering, retrofronte f land bak fronten, bakland

retrogradare vike, trekke seg tilbake, avv retrogradare; retrogradazione f baklengs bevegelse; retrogrado m bakstrev; retrogrado tilbakegående, baklengs gående, retrograd; reaksjonær, bakstreversk; retrogressione f degradering, retroguardia f bakropp; combattimento di ~ bakroppsfekting, stare alla ~ (fig) holde seg tilbake, følge andre, retroguida m bakerste (under)offiser (i avdeling på marsj); retromarcia f bakg.r, revers, retropensiero m baktanke

retrocena m inv. bakgrunn (i teater), fig srl. pl bakgrunn, retroscopico (pl -ci), specchio ~ bak speil (i bil); retroscritto nedenfor skrevet, ~ m det nedenfor skrevne; retrosguardo m tilbakeblikk, retrospettivo tilbakeskuende, retrospektiv; retrostante som står, ligger bak; retrostanza f bakværelse; retrotierra m land bak kysten, bakland retrotorre (-traggo) sj legge (hendelse) tilbake i tiden; retrotrazione f det å legge tilbake i tiden, anakronisme

retrovendere selge tilbake igjen; retrovendita f tilbakesalg, retroversione f tilbakevending, -fo ring, tilbakeoversettelse, retroversjon, retrovia f srl. pl bakland (bak fronten)

retrovigivo, specchio ~ bakspeil (i bil)

retta 1. f pensjon(spris), skolepenge (i kostskole), retta 2 f mat rett linje; retta 3 f oppmerksomhet, dare ~ a uno høre etter hva en sier, dammi ~ 'hør nå på meg' følg mitt råd!; la ragazza gli diede ~ pikebarnet ga etter for ham; retta 4 f styrke vanghet

rettangolare rektangulær rettangolo m rektangel ~ adj rettinklet

rettifica f berikelse, korreksjon, regulering, rensing, rettificazione m sj se rettificazione, rettificare (-fi-) rette ut, opp, berikelse, korrigere, kjem. rense, rettificato .. unnskyld, det skal være

~ il fronte forkorte fronten; rettificatore m (f -trice) en som retter (opp), korrigerer (etc. se rettificare), rettificazione f oppretting, berikelse, korreksjon; kjem rensing, rettifico m rett(hinjet) gate; rettile som kryper, kryp-; ~ m krypdyr

rettilineo rettlinjet (*og fig.*), rettitudine *f* rettskaffenhed.

retto *se* reggere — *adj.* rett; rettskaffen, riktig korrekt, *angolo* ~ rett vinkel, *caso* ~ nominativ. — *m* det riktige; rectoside, høyreside; forside, avers (*på mynt o.l.*), rectum, endetarm; retiocele *m* fremfall av endetarmen

rettorato *m* rektorat, rettore *m* (*f* -rice) styrer, rektor, *rl.* leder av orden, prior; — *del cielo* Gud. — *magnifica* universitetsrektor; rettorella *f* rektorfrue

rettorina *f* *rl.* kirkeforstander, forstanderkirke (*styrt av en rettore*), rettorica *etc se* retorica *etc*

reuccio *m* liten konge

reuma *m* reumatisme, gikt, reumatalgia *f* giktismerter, reumatico (*pl* -ci) reumatisk, giktisk, — *m* reumatiker; reumatismo *m* reumatisme, reumatizzare gjøre reumatisk; *refl* bli reumatisk, reumatizzato reumatisk; — *m* reumatiker

revellente *m* avledende legemiddel, trekkmiddel, revellere *med* avlede

reverberare *se* riverberare reverendo ærverdig; — *hr* pastor!; *il* ~ prestens, reverente ærverdig reverenza *etc se* riverenza *etc*

reversale *f* lo gebrev (*jernbane*), reversibile reversibel, ombyttelig, reversibilità *f* reversibilitet, ombyttelighet, reversino *m* «omvendt» kortspill (*itaperen vinner*), reversione *f* atavisme, regresjon

reversionare (*ò*), underkaste et gjennomsyn

revisione *f* revisjon, gjennomsyn, *typ* siste korrektur, revisore *m* revisor, sensor

revivificare *se* rivivificare, reviviscenza *f* gjenopplivelse, *bril* dvale, reviviscere komme til live igjen

revoca *f* tilbakekallelse, — *dall'impiego* avsettelse fra embetet, avskjedigelse, revocabile som kan tilbakekalles, revocabilità *f* det å kunne tilbakekalles, revocamento *m* *sj* tilbakekallelse, revocare (*re-*) tilbakekalle, kalle tilbake, — *in dubbio* dra i tvil, — *uno dall'impiego* avsette en fra stillingen

revocativo tilbakekallende opphevende revocatorio tilbakekallende, opphevende; revocazione *f* tilbakekallelse

revoluto som går (har gått) rundt

revolver *m* *inv.* revolver; *tornio a* ~ revolverdreiebenk, revolverare (*ò*) skyte med revolver; revolverata *f* revolverskudd

revulsione *f* avledning av et onde (*ved trekkplaster o.l.*), revulsivo *m* avledende legemiddel, trekkmiddel, trekkplaster, *fig* avløp

rezza, rezzola *f* finmasket garn, rezzaglio *m* kaste-garn

rezzo *m* skygge, kjølig sted, kjølig bris; rezzuola *f* sl garn

riabilitare (-bi-) rehabilitere riabilitazione *f* rehabilitering, oppreisning

riacciuffare gripe på ny; riaccutizzare *refl.* blusse opp igjen (*krise, sykdom o.l.*)

riaffogliare (*ò*) forsyne med nye kuponger

riaggruppamento *m* omgruppering, riaggruppare omgruppere, riagguantare gripe på ny

rialacciare (-la-) knytte igjen

rialto *m* forhøyning, rampe, fare un ~ spise mer enn vanlig, rialzamento *m* forhøyning, forhøyelse, rialzare reise (opp), heve, stige, *refl.* reise seg, stige, rialzista *m* haussist, børsjobber; rialzo *m* forhøyning; stigning; prisstigning, hausse.

riamare gjengjelde (ens) kjærlighet, gjenselske; elske på nytt, riamicare forsona

riammagliatrice *f* dame som masker opp (strøm-

per); rindare gå igjen; gå tilbake i tankene, *se* *ellers* *andare*

rianimare (*a*) gjenopplive, stimulere

riapertura *f* gjenåpning, riaprire (*a*) åpne igjen

riarmamento *m* (gjen)opprustning; riarmare (gjen)oppruste; *mar.* utruste på nytt; *arkit.* sette opp stillas igjen, riarmatura *f* gjenoppsetning av stillas, riarmo *m* (gjen)opprustning

riarsa tørr, avsvidd, forbrent

riassicurare reassurere, gjensikre, riassicuratore *m* (*f* -rice) reassurandør, gjensikrer, riassicurazione *f* reassuranse

riassorbimento *m* absorpsjon

riassumere gjenoppa; sammenfatte; resymere, riassumendo sammenfattende riassunti *se* riassumere, riassuntivo sammenfattende; riassunto *se* riassumere ~ *m* sammenfatning, resymè, riassunzione *f* gjenopplak

riattamento *m* istandsettelse; riattare sette i stand

riattivare gjenoppa, sette i gang igjen, sette i drift igjen

riavere (*à*) igjen *refl.* komme i seg selv, gjenkomme seg *da* av; riavolare *a* rake opp, røre

riavolo *m* (slyhøters) seis riavuto *f* sport revansj

ribadare *refl.* tedde seg sappe unna ribadire *acc* nitte nykke spiker styrke forsterke ~ *le catene fig* stramme tvilene ~ *il chiodo a uno* sette en til veggs, — *nella mente* innprente, *refl.* innprente seg, *fig* sette seg fast (*i en stilling o.l.*), ribadito *m* nittehammer, ribaditura *f* nitting

ribaldaglia *f* skurkeflokk; ribaldeggiare (*è*), litt drive skurkestreker; ribalderia *f* skurkestrek, skurkaktighet, *fig* sjusket arbeid, lappverk, ribaldo *m* skurk, hist røver

ribalta *f* lem, luke kaff på pult o.l. rampe (*på teater*), teater, portare qualcosa alla ~ della cronaca bringe noe på tapetet; letto a ~ klapp-seng, alla luce della ~ i rampelyset; tavola a ~ klaffbord, ribaltamento *m* velting, ribaltare velte

ribaltatura *f* velting, ribaltone *m* overhaling, velting, *fig* sammenbrudd, fallit

ribassare nedsette, falle (*i pris*), ribassista *m* bassist, børspekulant, ribasso *m* rabatt, nedsettelse; prisfall, baisse; essere in ~ være nedadgående, gå tilbake

ribattere slå tilbake, slå igjen, besvare, sende (*ball*) tilbake igjen; glatte, dampe (*sem.*), slipe, kvesse, prelle av, rikosjettere, batti e ribatti, etter et svare strev...; ~ *il chiodo* nitte spikeren, *fig* vende tilbake til saken; ribattezzamento *m* gjendåp, ribattezzare gjendøpe; slå mer vann i; ribattimento *m*, ribattitura *f* det å slå tilbake (*etc se* ribattere), ribattitore *m* (*f* -trice) en som slår tilbake (*etc se* ribattere), ribattuta *f* tilbakeslag, kast, ribattuto *se* ribattere, — *m* *sj* sem.

ribeca *f* sl. strengeinstrument

ribellante opprørsk; — *m* opprører; ribellare (*è*) få til å gjøre opprør, reise, *refl.* gjøre opprør, reise seg, ribelle opprørsk, gjenstridig, utstyrlig, hard, rebelsk, — *m* opprører; ribellione *f* opprør, jurevold (*mot øvrigheten*), — *d'animo* sinnsopprør

ribes *m* *inv.* rips

ribobolo *m* vittighet, ordspill (*slf Firenze*), ribocante overfylt; riboccare (*ò*), være full til randen, være overfylt, være full (*d* av); ribocco *m* overstrømming, *a* ~ til overflod; empire *a* ~ fylle til randen

ribollimento *m* (opp)kok, koking, ribollire *m* stadig koking, ribollire (*-isco*), koke opp igjen (*og refl.*)

ribolluccio *m* noe koki; bunnfall /under koking,
 ribollitura /koking, oppkok
 ribotta *f* gilde, lag, *far* — feste, svite, ribottare /a
 feste, ribottare *m* fester, svirebror
 ribrezzo *refl* felle seg til /for å skjule alderen/
 ribrezzo *m* gys; avsky, *fare* — vekke avsky
 ribuscola *f* oppsamling, plukking, ribuscolare /a/
 plukke, samle, skrape sammen
 ributtante avskyelig, motbydelig, ributtare kaste
 igjen, tilbake, avvise, avsky, stote, opprøre
 ricacciare /-ca-/ jage igjen, slå tilbake, *ricacciare*
qualcosa in gola a uno /fig /vinge en til å ete noe
 i seg igjen, *refl* stikke seg inn igjen
 ricaddi *se* ricadere falle igjen; få tilbakefall, falle
 på, tilfalle; ricaduta /f tilbakefall
 ricalcare betrede igjen; kalkere, etterligne; *se*
ellers calcare, ricalcata, ricalcatura /det å betrede
 på ny, kalkering
 ricalcitrimento *m* det å steile, være sta, ricalcitran-
 te sta, gjenstridig, ricalcitrare /a/ steile, være sta
 /om dir/ *fig* være sta, motvillig, avvissende
 ricalco *m* /pl -chi/ gjennomskrivning, libro di —
 gjennomskrivningsbok, quaderno di — gjennom-
 skrivningshefte
 ricamare brodere /in seta med silke/, *fig* utbrode-
 re, ricamatore *m* /f -trice/ broderer, ricamatura /f
 brodering
 ricambiare /a/ bytte igjen, utveksle, bytte, gjengjel-
 de, ~ *qualcosa a uno* gjengjelde en noe, *ricambia*
i Suoi auguri jeg gjengjelder Deres ønsker, ricam-
 bio *m* utskifting, stoffskifte, returveksel, returreg-
 ning, di — reserve-, erstatnings-; ~ *glucidico*
/med/ sukkeromsetning, in ~ til gjengjeld, ma-
 lattia del ~ stoffskiftesykdom; ~ *materiale* stoff-
 skifte, ~ *organico* stoffskifte, pezzo di ~ reser-
 vedel
 ricamo *m* brodering, broderi, utbrodering, rica-
 mucchiare /a/ brodere litt /nå og da/
 recapitare *se* recapitare ricapitolare /-pi-/ sammen-
 fatte, rekapitulere, ricapitolazione /f sammendrag,
 resyme
 ricarica / ricaricamento *m* ny fylling, ny ladning,
 ricaricare /-ca-/ fylle, lade, laste igjen
 ricarteggio *m* omkartering
 ricascata /f tilbakefall
 ricattare greie seg, holde det gående, ~ *uno*
 horthore en /for å få løsepenger/, øve press mot
 en, presse penger av en, ~ *le spese* greie utgiftene
 (så vidt); *refl* sj skaffe seg oppreisning, holde seg
 skadesløs, ricattatore *m* /f -trice/ pengeutpresser,
 ricattatorio utpressings-; ricatto *m* utpressning
 ricavare grave ut /etc *se* cavare/ på nytt; utvinne
 dra /fordel/ av; tjene, oppnå; slutte; kopiere,
 ricavato *m* utbytte, bruttoinntekt, ricavo *m* utbyt-
 te, fortjeneste
 ricchezza /f rikdom, ricchezze naturali naturrikdom
 mer; ~ *d idee* iderikdom
 ricciare /f iagingssted for, haug med kastanjesruk-
 ter, ricciarelllo *m* sl marsipan; ricciatoio *m* krøll
 tung, riccio krøllet, kruset, ~ *m* krolle, lokk
 hode /på fuh/ pinnsvin; ~ *di mare* sjøpinnsvin,
 kastanjesfrukt; riccio *m* rickshaw, ricciolito *m* liten
 krølle, lokk, *fig* krølltopp, ricciolo *m*, ~ /di
 capelli/ hårløkk, krølle, riccioluto, ricciuto krøllet,
 kruset, ricciotto litt krøllet, kruset, ~ *m* pinnsvin
 unge
 ricco /pl -chi/ rik /di på/, fruktbar, kostbar, ~ *m*
 riking, ~ *sfondato* styrrik mann, riccone *m*
 rikmann pengemann

ricerca /f ettersøking /di etter/, /etter/ forskning
 undersøkelse, merk forespørsel; ricercare /e/ so-
 ke, undersøke; ettersrebe, cerca e ricerca, etter
 å ha lett høyt og lavt...; ricercata /f undersøkelse,
 mus det å ta tonen, preludere; ricercatezza /f
 søkhet, affektasjon, ricercato etterspurt; *fig* af-
 fektert, søkt, ricercatore *m* /f -trice/ forsker
 ricetta /f resept; oppskrift; ricettaio *m* beholder,
 tilfluktssted, fruktunn; ricettaire /e/ gi tilflukt
 huse, skjule, hele, *jur* gi foreskrive, ordinere
 ricettaio *m* reseptbok, ricettaio *m* /f -trice/ en
 som huser, gir tilflukt, heler; ricettazione /f heleri,
 ricettaio /f mottakelighet; mottakerevne, ricettaio
 mottakelig, følsom, ricettaio *m* tilfluktssted; til-
 holdssted, beholder, *dar* ~ *a uno* huse en, gi en
 husly, ricettaio *m* mottaker/apparat
 ricevente *m* mottaker, ricevere få, ta imot, innhol-
 de, romme; motia; oppta, *oggi non ricevo* i dag
 tar jeg ikke imot /besøk/, salotto da ~ mottakel-
 sesrom, ricevibile mottakelig, antakelig, ricevimen-
 to *m* mottakelse; opptakelse; *dare un* ~ gi en
 mottakelse, ricevitore *m* /f -trice/ mottaker; /tele-
 fon/ ror, ~ *del registro* registrator; ~ *delle tasse*
 skatteoppkrever, ricevitore /f oppkrever-, motta-
 kerkonior, ricevuta /f kvittering; *esigere, rilasciare*
 ~ forlange, gi kvittering, raccomandata con ~ *di*
ritorno rekommandert med returkvittering, rice-
 zione /f se ricezione
 richiamabile som kan, bør tilbakekalles, richiamare
 /-ia-/ kalle på nytt, tilbakekalle, henlede /opp-
 merkksomhet/ kalle hjem, tiltrekke, henwise, gjen-
 innkalle, trekke tilbake; ~ *al dovere* formane,
 kalle til lydighet; *refl* beklage seg; richiamarsi *a*
qualcosa påberope seg noe, henholde seg til noe,
 richiamatore *m* /f -trice/ en som tilbakekaller /etc
se richiamare, richiamo *m* tilbakekallelse, rekla-
 me; advarsel; henvendelse, klage, reklamasjon,
 lokkesugl, lokkemat; gjeninnkallelse, *lit.* typ
 henvisningstegn, /i gamle bøker/ kullode, il ~
della foresta naturens kalling, ~ *all'ordine* det å
 kalle til orden, uccello di ~ lokkesugl
 richiedente *m* søker, saksøker, richiedere be om
 /gjent/, forlange /ordre, kreve /tilbake/; ~ *uno*
di qualcosa be, spørre en om noe, *refl* kreves,
 være nødvendig, si *richiede molto tempo* det
 krever lang tid, richieditore *m* /f -trice/ en som
 krever, forlanger; richiedi *se* richiedere richiesta
 /f krav, fordring, anmodning, søknad; etterspor-
 sel, blankett, folgebrev; a ~ *di uno* på ens
 oppfordring, concerto a ~ ønskekonsert, avanza-
 re ~ *di sentenza di divorzio* nedlegge påstand om
 skilsmisse, richiesto *se* richiedere, ~ *adj* etter-
 spurt
 ricingere *se* recingere, ricino *m* bot ricinus, olio di
 ~ amerikansk olje; ricinsi, ricinto *se* ricingere
 ricognitore *m* /f -trice/ speder, rekognoseringsfly,
 ricognizione /f gjenkjennelse; anerkjennelse, iden-
 tifikasjon, rekognosering
 ricolmare *fig* overose, *se* *ellers colmare*
 ricominciare /-mi-/ begynne igjen
 ricompensa /f belønning, godtgjørelse; a titolo di ~
 som belønning, ricompensabile som kan, bør
 belønnes, ricompensare /e/ belønne, gjøre gjen-
 gjeld, gjengjelde /una di qualcosa en for noe/ ~
ad usura belønne rikelig, gjøre mer enn gjengjeld
 ricompensatore *m* /f -trice/ belønner
 ricomponimento *m* nysammensetning, ricomporre
 /-pongo/ sette sammen igjen, nydanne, ordne,
 berolige; *typ* sette på nytt, ~ *il viso* legge

ansiktet i rolige folder igjen; *refl* falle til ro igjen, se ellers: *comporre*, *ricomposti* se: *ricomporre*, *ricomposizione* *f* nydannelse, nysammensetning, typ. ny sats, *ricomposto* se: *ricomporre*

ricompra *f* tilbakekjøp, gjenkjøp; *ricomprabile* som kan, bør tilbakekjøpes; *ricomprare* (o) tilbakekjøpe; ~ *una mille volte* (fig) være tusen ganger bedre enn en, *ricompratore* *m* (f -trice) tilbakekjøper

riconcentrare (e) konsentrere på nytt; *refl* trekke seg inn i seg selv, fordype seg

riconciliabile forson g *riconciliamento* *m* forsoning, *riconciliare* (o) forson, forlike, *riconciliatore* *m* (f -trice) forsoner; *giudice* ~ forliksdommer; *riconciliazione* *f* forsoning, forlik, *il* nytt skriftemål

ricondurre (o) tilbakeføre gjennnføre *refl* gå tilbake igjen, på nytt (in un luogo til et sted), *riconduttore* *m* (f -trice) jur. en som forlenger leiekontrakt; *riconduzione* *f* jur forlengelse av leiekontrakt

riconferma *f* fornyet bekrefteelse, *riconfermabile* som kan, bør bekreftes på ny, *riconfermare* (e) bekrefte igjen, stadfeste på ny

riconobbi se: *riconoscere*, *riconoscere* takknemlig, erkjentlig, *riconoscenza* *f* takknemlighet, *riconoscere* gjenkjenne; anerkjenne, erkjenne, påskjenne, gjenkjende; innrømme, undersøke, granske, erkjenne, ~ *qualcosa da uno* være en takknemlig for noe, *riconosco che ...* jeg innrømmer at ...; ~ *i propri torti* innrømme, vedgå sine feil, *non si riconosce più* han er ikke til å kjenne igjen, ~ *alla voce* (gjen)kjenne på stemmen; ~ *come giusto* anerkjenne som riktig, *riconosibile* gjenkjennelig, *riconoscimento* *m* gjenkjennelse, (an)erkjennelse, tilståelse, signalement; takknemlighet, erkjentlighet, belønning, *m* ~ som belønning, *tessera di* ~ legitimasjonskort; *riconoscitore* *m* (f -trice) en som gjenkjenner (etc. se: *riconoscere*); *riconsegna* *f* tilbakelevering; ny leveranse; *riconsegnare* (e) levere, gi tilbake

riconvenire (o) fremsette motanklage mot *riconvenzionale* *f*, *riconvenzione* *f* motanklage, motsnevning; *riconversione* *f* ny omstilling (srl av krigsindustri til fredsinndustri)

ricoprire (o) dekke (igjen) skjule, gjemme, unnskyld, forsvare, dekke, fig overøse

ricordabile minneverdig, som kan huskes; *ricordanza* *f* erindring, minne; *ricordanze* memoarer, *a mia* ~ så langt jeg kan huske, *a* ~ *d'uomo* i manns minne, *ricordare* (o) minne om, omtale, nevne; ~ *qualcosa a uno* minne en om noe, *refl* huske, *ricordarsi di qualcosa* huske (på) noe, *non ricordarsi dal naso alla bocca* ikke huske så langt nesen er lang til, *ricordativo* påminnende; minneverdig, *ricordatore* *m* (f -trice) en som påminner, husker, *ricordevole* som husker; minneverdig, *ricordino* *m* lite minne (gave); fam. huskelapp; *ricordo* *m* erindring, minne; souvenir, minne; omtale, notis, huskeseddel

ricorrente tilbakevendende, rekurrent, ~ *m* jur en som søker rettens hjelp, saksoker; *ricorrenza* *f* tilbakevendende, rekurrens, årsfest, årsdag, *ricorrenze* (pl) menstruasjon, *per la* ~ *del genetliaco* i anledning fødselsdagen; *oggi è una grande* ~ i dag er det en stor minnedag, *ricorrere* løpe igjen, løpe tilbake, komme tilbake; vende tilbake (om ord) forekomme, gå igjen, (om høvd) falle ~ *a* ta sin tilflukt til, henvende seg til ~ *alle*

armi gripe til våpen, ~ *con la mente* henvende seg i tankene, *oggi ricorre l'onomastico* i dag er det navnedagen, *ricorsa* *f* nytt lån, dekkån, *ricorsi* se *ricorrere*, *ricorso* se *ricorrere*, ~ *m* tilflukt, tilbakeblikk; (regelmessig) gjentakelse; jur søksmål, anke, appell; ~ *in cassazione* kassasjonsbegær, *fare* ~ *a uno* henvende seg til en, søke tilflukt til en, be en om hjelp, *fare* ~ *a qualcosa* søke tilflukt til noe, ~ *in grazia* benådningssøknad, *ricorsi storici* historiens gjentakelser

ricostituente *m* styrkemedisin, *ricostituire* (o) gjenopprette, rekonstruere; omdanne (ministerium), *una cura ricostituente* en styrkende kur, *ricostituzione* *m* gjenoppretelse, rekonstruksjon, rekonstitusjon, omdannelse

ricostruire (o) gjenoppbygge, rekonstruere (o) fig *ricostruttore* *m* (f -trice) gjenoppbygger, *ricostruzione* *f* gjenoppbygging, rekonstruksjon

ricotta *f* skjørst; omsmelting; *fatto di* ~ (fig) skjør, svak, *ricottino* *m* en som selger, spiser skjørst, *ricotto* (av: *ricuocere*) kokt, stekt, oppvarmet på nytt; omsmet, bieltgjort; *leilame* ~ gjæret gjødsel, talle, *ricottura* *f* det å smelte om varme opp igjen; se *cottura*

ricoveramento *m* det å gi husly, vern, *ricoverare* (o) berge, verne, huse, gi husly, innlegge (på hospital), *refl* søke tilflukt; *ricoveratore* *m* (f -trice) en som gir husly, vern, *ricovero* *m* tilfluktssted, asyl; velgjørenhetsanstalt (for syke, husløse, gamle etc.) ~ *l'antidrea* tilfluktsrom

ricovrire se *ricoprire*

ricreamento *m* det å gjenskape (etc. se *ricreare*), *ricreante* oppkvikkende, styrkende, *ricreare* (e) gjenskape, styrke, oppmuntre, kvikke opp, adsprede; *refl* more seg, adsprede seg, *ricreativo* oppkvikkende, styrkende; adspredende, *ricreatore* *m* (f -trice) en som gjenskaper, styrker (etc. se *ricreare*); *ricreatorio* oppkvikkende, adspredende, ~ *m* fritidshjem (for barn), *ricreazione* *f* rekreasjon, oppmuntning, tidsfordriv; frikvarter; landtur

ricredere tro på nytt, *refl* tro om igjen

riccio *m* rickshaw; *ricius* *m* ansiktskrampe; (væremessig) grin, grimase

ricucimento *m* det å sy igjen, lappe sammen, *ricucire* (o) sy igjen, fig lappe sammen, *ricucito* *m* lappverk, *ricucitore* *m* (f -trice) en som syr sammen igjen, lapper, *ricucitura* *f* sammen-syng, sammenlapping

ricupero *f* gjenvinning, -oppnåelse; *ricuperabile* som kan gjenvinnes; *ricuperamento* *m* gjenvinning, *ricuperare* gjenoppnå, gjenerobre; gjenvinne, få igjen, stramme (trasse), fiske opp igjen; *ricuperatore* *m* (f -trice) en som gjenvinnet (noe) ~ (di rancore) rekyllsjet, *ricuperaione* *f* gjenvinning, *ricupero* *m* gjenvinning, -oppnåelse, erobring, mar berging, tilbakekjøp, (om tog) innvinning (av forsinkelse)

ricurro krum, bøyd

ricusa *f* avslag, *ricusabile* som kan (bør) nektes, avslås; forkastelig; *ricusabilità* *f* forkastelighet, *ricusare* avslå, forkaste, nekte, være svak, la vente på seg (om vind) *ricusazione* *f* avslag, forkastelse, nektelse

ridacchiare (a), hån, flise, *ridacchiare* leende, lattermild, lattervekkende, komisk, *ridare* (o) gi igjen, gi tilbake, ~ *m* more igjen, ~ *giu* gå nedover igjen, ~ *fuori* gi ut igjen, vende tilbake, komme igjen (sykdom o.l.), *ridarello* lattermild

ridarguire *se* redarguire; ridda *f* runddans; — *infernale* hekkesabbat, riddare danse i ring
ridente smilende, behagelig, yndig, ridere *le*, smile (*og fig*); sprette opp, — *sotto i baffi* *le* i skjegget, — *di qualcosa* *le* av noe, *far* — vekke munterhet, få til å le; *far* — *i polli* (*le panche o.l.*) være fullstendig latterlig, *far* — *di se* gjøre seg latterlig, *c'è poco da* — det er lite å le av; *ridersi di uno* *le* av en; *ridersela* *le* av det, ikke bry seg om det, — *m* latter; riderello lattermild
ridetto *se* ridere, ridevole lattervekkende, latterlig, ridicibile som kan gjentas
ridicolaggine, ridicolezza *f* latterlighet; ridicolo(m)mente *adv*, latterlig, ridicolizzare latterliggjøre, ridicolo latterlig; — *m* latterlighet, latter; gettare *il* — *su* gjøre til latter, mettere *una m* — gjøre en til latter; cadere *nel* — gjøre seg til latter
ridetti *se* ridare
ridire (*-dici*), si igjen, gjenta, innvende; *aver che* — *su* ha noe å utsette på; trovare *a* — *su* finne noe å utsette på, *refl*, si fra, si opp, tro om igjen, ridisci *se* ridire
ridomandare forlange igjen, forlange tilbake
ridonare (*-gi*) igjen, gjengi
ridondamento *m* strøm, overflod, ridondanza *f* overflod, ridondare (*-i*) flyte, strømme, være i overflod, — *di qualcosa* strutte av noe, *ne ridonderà gran vantaggio* det vil bli til stor fordel, — *a danno* (onore etc.) bli til skade (ære etc.)
ridoppio *m, a* — dobbelt opp, i overflod
ridosso *m* sted som ligger i le for vind og vær, *a* — over, bakenfor, i le; *avere uno a* — ha en på halsen; *avere qualcosa a* — ha noe like bak seg
ridotta *f* skanse, vold, ridottista *m* småfilmstoto graf; ridotto *se* ridurre, essere mal — være ille stedi, i ynkelig forfatning, i dårlig stand, — *m* klubb, foyer (*teater*)
riducibile (*-i*) småle, le litt, riducibile som kan reduseres, reduktibel, riduttore *m* (*f* -trice) en som reduserer, ridurre (*-duco*) føre tilbake (*a* til), redusere, forminske, forkorte (*bråk*), nedsette, innskrenke, endre, forvandle, forandre, *mus* ar rangere, utsette, bringe, tilpasse, overføre, oversette, — *unn a dover fare qualcosa* tvinge en til å gjøre noe, — *alla miseria* bringe i fattigdom, — *il piede di casa* innskrenke levestilen, — *al silenzio* bringe til taushet; *ridursi in un luogo* begi seg til et sted, *ridursi a fare qualcosa* være tvunget til å gjøre noe, *ridursi a tanto che* komme så vidt ut; *ridursi male* bli redusert, gå nedover, ridussi *se* ridurre, riduttore *m* (*f* -trice) en som reduserer, transformator, reduktor, — *di corrente* strømtransformator, — *di tensione* spenningstransformator; riduzione *f* reduksjon, rabatt, nedsettelse, innskrenkning, *mat* forkorning, *lit* bearbeidelse; *mus* arrangement
riebbi *se* rievare riecco der er den igjen (*se ecco*), — *il sole* der har vi sola igjen, *rieccolo* *le* der er han igjen, *rieccomi da te* her har du meg igjen, *rieccati il tuo libro* her har du boken din igjen
rieducare (*-e*) utdanne på nytt, attføre; rieducazione *f* ny utdanning, attføring
rieleggere (*-le-*) gjenvelge, rieleggibile som kan, bor gjenvelges, rieleggibilità *f* gjenvalgbarhet, rieletto *se* rieleggere, rielezione *f* gjenvalg
riempire fylle igjen, fylle (på nytt), stoppe ut (ut)fylling, (ut)stopping, fylk(stoff), riempire (*-isco*) *se* riempire — (*i vuoti*) (*fig*) fylle hullene (ved utnevelser), riempita *f* fylling, riempitivo

fylle; — *m* fylleord; fylkalk, riempitore *m* (*f* -trice) fyller; riempitura *f* fylling, fylk(stoff)
rientramento *m* det å komme inn igjen (*etc*, *se rientrare*), krumning, innfallenhet, vik; rientrare (*-e*) komme inn igjen, komme hjem, vende tilbake, trekke seg tilbake; krumme seg innover; kripe, krympe, (*om avis*) gå inn, — *in casa* komme hjem igjen, — *in se* gå i seg selv; — *in una cosa* komme inn på noe igjen; — *in grazia* bli tatt til nåde; — *nel suo* (*lei* *nei suoi*) få sitt tilbake; — *nelle spese* få sitt utlegg tilbake, rientrata *f* tilbakekomst; rientro *m* krymping(smonn); krumning (innover), konkavitet, innlekt
riepilogare (*-pi-*) sammenfatte, rekapitulere; rieplologia *f* sammenfatning, sammendrag, riepiologo *m* pl -ghi, sammendrag, resyme
riescire *se* nascire
rievocare (*-e*) mane fram igjen, gjenkalle (*erindring*); rievocazione *f* det å mane fram igjen, erindring
rifabbricabile gjenoppbyggelig, rifabbricare *a* gjenoppbygge
rifacibile som kan, bor gjøres om, *gjen*, rifacimento *m* omarbeidelse, bearbeidelse, *jur* erstatning, rifacitore *m* (*f* -trice) omarbeider, bearbeider, erstatler; rifare (*-faccio*, *-fo*) gjøre om igjen, omarbeide; ettergjøre, -ligne, rede (*seng*); samle sammen, forskjønne, erstatte, refundere, *è tutto da* — det må gjøres helt om igjen, — *di sana pianta* gjøre helt om igjen; *refl* holde seg skadesløs; *rifarsi da capo* begynne forfra igjen, begynne med begynnelsen, *rifarsi di qualcosa* hevne seg for noe (*sopra uno* på en); *rifarsene* skryte av det, *rifarsi una verginità* (*fig*) komme seg på fote, ro seg til lands igjen
rifascio *m, a* — hulter til bulter, i massevis
rifattibile som kan, bor gjøres om igjen, rifatto *se* rifare villan — oppkomling; rifattura *f* det å gjøre om igjen, omgjort arbeid; rifazione *f* omarbeidelse; omgjørelse, erstatning, vederlag
rifeci *se* rifare rifenditoio *m* spikerverk
referendario *se* referendum, referente *m* referent, riferibile refererbar, riferimento *m* betegnelse, referat; referanse, hentydning, *con* — *a*, *in* — *a* med hensyn til, med henbikk på, under henvisning til, — *di grazie* takksigelse, *punta di* — landemerke, sjømerke, utgangspunkt, riferire (*-isco*) i såre på nytt (*se ferire*), — 2 referere, meddele, tillegge, tilskrive, *referirsi a* referere seg til, hentyde til, *referendum* *a* ... i henhold til ..., riferitore *m* (*f* -trice) en som forteller (noe), sladrehank
riffa *f* utlodning, basar; overgrep, *vo d*; *di* —, *di* — *ruffa* med vold, voldelig, *di* — *a di ruffa* med det gode eller med det onde, for enhver pris, rissimo tyrannisk, anmassende, arrogant
rifutare (*-fia-*) ånde (lettet ut), *fig* tale; rifutata *f* ånding, åndedrag, lettelsens sukk
rificolona *f* papirlykt
rifilare spinne igjen, slupe, kvesse, kante, gi (*using*) lure (*qualcosa a uno* noe på en), sladre, rifilatore *m* (*f* -trice) sladrehank, angiver; rifilatrice *f* kanteapparat, rifilatura *f* kantiing; kant, bord
rifinito *m* fullendelse, siste hånd på verket, utmattelse, stygg medfart, rifinire (*-isco*) fullende, legge siste hånd på, rede stygt til, ruinere, gjøre det av med, holde opp, rifinitezza *f* utmattelse, dårlig tilstand, ruin; fullendhet, rifinitore *m* (*f*

-trice en som fullender et arbeid, **rifinitura** *f* avpussing, siste hånd på verket
rifiorire oppblomstrende; **rifiorimento** *m* gjenoppblomstring, **rifiorimenti** stas, glitter, **rifiorire** *-isco* blomstre opp igjen *og lig* utsmykke friske opp bli flekket ~ *una strada* sandvegen ve **rifiorita** *f* ny blomstring **rifiorito** gjenoppblomstret, tillekket, **rifioritura** *f* gjenoppblomstring, utsmykning, sand (på vei)
rifischione *m* sladrehank
rifiutabile som kan, bør avvises el. avslås **rifiutare** avslå, ikke anerkjenne, ikke tåle, slå tilbake, *refl* vegre seg, **rifiutatore** *m* (*f* **-trice**) en som nekter, avslår, **rifiuto** *m* avslag, kort som sakes, **rifiuti** avfall, utskudd, avskum; *dare un* ~ gi et avslag ~ *del mare* vrakgods, *il* ~ *della società* samfunnets berne; *merce di* ~ avfallsvare, ~ *di galera* erkekjellering (som har sittet inne)
riflessibile som kan reflekteres; **riflessibilità** *f* reflekterbarhet; **riflessione** *f* refleksjon, refleks, overveieelse, betraktning, bemerkning, **riflessivo** ettertenksom, gram refleksiv, **riflesso** *se* **riflettere**, ~ *adj.* reflektert, refleks-, ~ *m* refleks, overveieelse, *di* ~ indirekte, ~ *rotuleo* knerefleks **riflessore** *m* reflektor, **riflettere** kaste tilbake, reflektere; angå, vedkomme; ~ *su qualcosa* tenke over noe, **riflettore** *m* reflektor, ~ **abbassato** avbendel reflektor
riflulare *f*-*isco* flyte tilbake, **riflusso** *m* tilbakestrømming, fjære, ebbe, *med* tilstrømming, flod, *flusso e* ~ flo og fjære, strøm fram og tilbake (av folk o.l.)
rifocillamento *m* styrkelse, **rifocillare** styrke (med mat), *refl* styrke seg (med et måltid)
rifolare (i småblåse, **rifolo** *m* vindstøt, svak bris
rifondere smelte om, omslope, omarbeide, påfylle, godtgjøre, refundere; **rifondibile** som kan omsmeltes (etc *se* **rifondere**), **rifonditore** *m* (*f* **-trice**) en som omarbeider (etc *se* **rifondere**)
rimforma *f* reform nyordning forbedring *ri* reformasjon; *mil* kassasjon, **rimformabile** som kan, bør reformeres; **rimformamento** *m* reformering **rimformare** (i) reformere, nyordne, forbedre, *mil* kassere, **rimformativo** reformerende, **rimformatore** *m* (*f* **-trice**) reformator, forbedrer, **rimformatore** *m* forbedringsanstalt, **rimformazione** *f* nyordning, reformering, **rimformismo** *m* reformisme; **rimformista** *m*, *f* reformist, reformtilhenger, reformvenn
rimformimento *m* tilførsel, forsyning; *posto di* ~ bensinstasjon, **rimformire** *f*-*isco* forsyne (igjen), ~ *il magazzino* fylle lageret igjen, *refl* forsyne seg (di med), **rimformitore** *m* (*f* **-trice**) leverandør, teknisk tank, **rimformitura** *f* forsyning
rifosso *m* vollgrav; **rifrancare** *se* **infrancare**
rifrangere knekke, bryte (stråle), *refl* gå i stykker brytes, **rifrangibile** som kan brytes; **rifrangibilità** *f* refraksjonsevne; **rifrangimento** *m* brytning (lys), **rifranto** *se* **rifrangere**; **rifrattivo** (lys)brytende, **rifratto** *se* **rifrangere**; **rifrattometro** *m* refraktometer; **rifrattore** *m* refraktor, **rifrazione** *f* (lys)brytning
rifreddare (è) avkjøle, **rifreddo** (om mat) kald, ~ *m* kald mat, kald rett
rifriggimento *m* det å steke opp igjen gjentakelse, **rifriggere** steke opp igjen, bli overstekt, *fig* mase opp igjen på, gjenta til det kjedsommelige; (om jomfru, gå i frø, **rifriggitore** *m* (*f* **-trice**) en som steker opp igjen (etc *se* **rifriggere**), **rifrissi**, **rifritto** *se* **rifriggere** cose frutte e rifritte ting som er blitt

gjentatt til det kjedsommelige, **rifritto** *m* siekelukt, **rifrittume** *m* oppkok (av fig), **rifrittura** *f* noe som er stekt opp igjen, *neds* *fig* oppkok; kjedelig gjentakelse
rifrusta *f* liting, søking, *andare alla* ~ di lete høyt og lavt etter, **rifrustare** endevende, snu opp ned på, lete høyt og lavt, gjennomtråle
rifrutto *m* renies rente
rifuggire flykte (igjen), unngå avsky, ~ *da qualcosa* vike tilbake for
rifugiare *refl* søke tilflukt; **rifugiato** *m* flyktning, avhopper, **rifugio** *m* tilflukt, tilfluktssted; samlingssted, ~ *alpino* alpehytte, ~ *antibomba* ~ *blindato* tilfluktsrom, bunker
rifulgere stråle, funkle, glinse, **rifulsi**, **rifulso**, *se* **rifulgere** **rifulsi** *se* **rifondere**
rifusione *f* omsmelting, omstøping, omarbeidelse; refusjon, tilbakebetaling, erstatning; **rifusibile** som kan omsmeltes, omarbeides, refunderes, **rifuso** *se* **rifondere**
riga *f* linje, rekke, stripe; linjal, skille (i hår), geledd, *leggere tra le righe* lese mellom linjene, *di prima* ~ førsteklasse, første rang; *gli scrivo due righe* jeg sender ham et par ord, *stare a* ~ *con uno* (ville) stå på like fot med en, *stare in* ~ holde måten, holde seg på matta; *rimettere uno in* ~ sette en på plass, *stoffs a righe* stripet stoff, ~ *a T T*-linjal
rigaglia *f* biprodukt, avfallsprodukt; **rigaglie** (pl. innmat (av fjørse), **rigagnolo** *m* liten bekk, ten nestein; **rigalleggiare** (e) flyte opp igjen
rigare linjere, gjøre stripet, bore (skriverdpen), ~ *diritto* gjøre sin plikt, **rigata** *f* slag med linjal **rigatino** *m* stripet tøy, **rigatoni** *m* pl st. tykk risici makaroni **rigatore** *m* (*f* **-trice**) en som linjerer, **rigattino** *f* gammelt skrap, brukte ting, avlegse saker, klær o.l., **rigattiere** *m* marsjandiser; **rigatura** *f* linjering, (i gjer) rifler
rigenerare (-ge-) frembringe igjen, nydanne, regenerere; **rigeneratore** (*f* **-trice**) en som gjenföder, gjensker, styrker, **rigenerazione** *f* gjenfödelse, gjenskerelse, regenerasjon
rigente poet kald, stiv av kulde
rigetabile forkastelig **rigettare** (e) kaste tilbake forkaste, komme fram igjen (fleks), kaste opp spire på nytt, stope på nytt (statue), ~ *uno in latino* stryke en i latin
rigetto *m* forkastelse, utskudd; **riggia** *f* mar røst skinne, **rigbello** *m* linjal, **rigbettare** (è) lage små linjer, striper på, **rigbino** *m* liten linjal, typ kort linje
rigidezza *f* strenghet, hårdhet; stivhet; **rigidità** *f* hårdhet, stivhet, strenghet, ubøvelighet, ~ *cadaverica* dødsstivhet, **rigido** streng, stiv, hård
rigirare gå omkring, gå rundt, dreie om, snu og vende på, omgå, føre bak lyset, **rigirarla bene** ordne en sak fint, til eget beste, **rigirarsela bene** klare seg bra (økonomisk), **rigirata** *f* omdreining, **rigirevole** dreibar; **rigirio** *m* stadig trakk fram og tilbake (som vekker mistanke), **rigiro** *m* tilbake-dreining, omdreining, omsetning, sirkulasjon, *fig* renke, intrige, hemmelighetskremmer; snikk-snakk, vrøvl, **rigirone** *m* renkesmed, luredreier, **rigiare** knurre, vrinske, knegge, vise tenner, **rigio** *m* knurring, knegging, **rigioso** knurrende, kneggende, irriterende (for halsen)
rigio *m* (pl -ghi) linje, strek; note linje
rigoglio *m* yppighet, blomstring, (om vann) gurgling, den tykke del av vase, **rigoglioso** yppig

rigogolo *m* gulltrost, pirol, **rigoletto** *m* gl. rund dans

rigonfiamento *m* oppsvulming, hevelse; **rigonfiare** (*ô*) (få til å) svulme opp igjen, **rigonfio** oppsvulmet, hoven (og fig.). ~ *m* oppsvulming, hevelse

rigore *m* strenghet, hårdhet, streng kulde; sport straffespark, *a tutta* ~ strengt tatt, *a* ~ *di legge* eller lovens strenghet, *a* ~ *di termini* etter ordlyden, *di* ~ obligatorisk, *arresti di* ~ streng arrest; *giorno di* ~ forfallsdag, **rigorismo** *m* rigorisme, **rigorista** *m* rigorist; **rigorosità** *f* hårdhet, strenghet, nøyaktighet, **rigoroso** hård, streng, **rigoros**, nøyaktig

rigovernare (*e*) bringe i orden igjen, vaske opp, spise vel av tallerkenen, **rigovernata** *f* oppvask, **rigovernatura** *f* oppvask(vann)

riguadagnare gjenvinne, nå igjen, innhente (*rid*)

riguardante angående: ~ *m* tilskuer, **riguardare** betrakte (igjen), anse, betenke, angå, vedkomme, se igjennom, ha i sikte, *la finestra riguarda verso la collina* vinduet vender ut mot åsen; *refl* la seg i akt, passe seg, **riguardata** *f* blick, *dare una* ~ *a* kaste et blick på, ta en kikk på, **riguardevole** anselig, betydnig, viktig, **riguardo** *m* blick, hensyn, oppmerksomhet: ~ *a* med hensyn til, *a questo* ~ i den henseende, *aversi* ~ skåne seg selv, ta hensyn til seg selv; *di* ~ ansett, *senza* ~ hensynsløs, *riguardi sociali* sosiale hensyn, *non aver* ~ *a* ikke ta hensyn til; **riguardoso** forsiktig, hensynsfull, unnselig

rigurgitamento *m* overstrømming, **rigurgitare** (*ir*) strømme over, være overfylt, **rigurgito** *m* overstrømming, uttredelse, oppstøt, oppkast

rilanciare (*â*) (*radio*) sende på nytt

rilasciamento *m* loslatelse, frigivelse, avslapning, **rilasciare** (*-la-*) frigi, loslate, utstede; **rilascio** *m* frigivelse, loslatelse, utstedelse

rilassamento *m* avslappelse, avslapning, ~ *morale* moralsk forfall, **rilassare** slappe av; slakke, *refl* bli slapp, slakkes; **rilassatezza** *f* avslappelse (*refl* fig.), forfall, **rilassativo** avslappende, **rilassato** slapp

rilegare (*e*) binde igjen, innbinde (bok), **rilegatore** *m* (*f* -trice) bokbinder, **rilegatura** *f* bokbinding

rilento, *a* ~ ganske sakte, *andare a* ~ gå forsiktig, være varsom

rilevamento *m* avløsning, overtakelse; (*radio*) peiling *mar* posisjon; se ellers **rilevare**, **rilevante** relevant, viktig, vesentlig, **rilevare** (*e*) rette, reise opp igjen; fjerne; oppdage, heve, fremheve, bemerke, legge merke til, peile inn, beregne posisjonen av; (få ut (*da* av), avløse, overta etter, erfare, hente; beløpe seg (*a* til), sortere (*da* under), høre (*da* inn under), *far* ~ gjøre oppmerksom på, *poco rileva* det betyr nesten ingen ting, *refl* reise seg igjen, trede fram, fremgå (*da* av), **rilevatorio** *m* overtaker, etterfølger, **rilevatore** som har kommet seg opp, **rilevato** høy, opphøyet, stor; ~ *m* fremspring, høyde, **rilevatore** *m* (*f* -trice) en som reiser opp (*e* se **rilevare**), **rilevatura** *f* fremspring, utvekst, **rilevo** *m* sj. fugleavl, -temning

rilievo *m* forhøyning, opphøyethet, bemerkning, betydning; relieff, rest (*av moltid*, *alto* ~ høyrelieff, *aver* ~ trede fram, *basso* ~ lavrelieff, *dare* ~ *a qualcosa mettere qualcosa in* ~ la noe trede fram, sette noe i relieff, *di* ~ (*fig*) vesentlig, viktig

rillo *m* sl. harv

rilucente strålende, skinnende, **rilucenteza** *f* glans, **rilucere** skinne, stråle

riluttante motvillig, motstrebende; **riluttanza** *f* motvillighet, (*radio*) motstand; **riluttare** være motvillig, være imot (*a qualcosa* noe)

rima *f* rim; åpning, sprekke, *far rime rime*, *rispondere per le rime* gi svar på tiltale, *canare in* ~ *una cosa a uno* si en noe rett ut

rimandare sende igjen, sende tilbake, tilbakesende, slå tilbake (*ball*) henvise; oppsette, utsette, la (*elev*) dumpe, sende hjem (*fra sykehus o.l.*), *rimandarlo* giu bite det i seg; *fare a rimandarsela* *fig*, skyld på hverandre, **rimando** *m* tilbakeslag, tilbakesending, henvisning, *di* ~ som svar

rimaneggiamento *m* omarbeidelse, nydanning, omordning, **rimaneggiare** (*e*) omarbeide, omdanne, nyordne, flikke på

rimanente *m* rest, levning, *dei* ~ for øvrig, *nel* ~ i det følgende, **rimanenza** *f* rest, levning, opphold, *dei* å forbli; ~ *costa* kassabeholdning, **rimanere** (*-mango*) (for)bli, bli tilbake, bli til overs; ~ (*li*, bli pass, måløs, ~ *mole* bli ille til mote, *rimanerci da*, se **rimanere** *a me* hvis det avhenger av meg, *davvero rimasto?* hvor langt var jeg kommet

rimangiare (*â*) spise igjen, **rimangiarsi qualcosa** etc noe i seg igjen, ~ *una* overhøve en, **rimangiarsi la parola** ta sine ord i seg igjen; **rimangiarsi le lettere** slake bokstaven

rimarcare merke igjen, bemerke; **rimarchevole** bemerkelsesverdig, **rimarco** *m* (*pl* -chi) bemerkning, **rimare** rime, lage rim, **rimareggiare** (*e*) bolge vilt, **rimarginare** klemme sammen (*lâ*); danne arr, gro sammen (og *refl*)

rimario *m* rimordbok

rimasi, **rimasto** se **rimanere**, **rimasto al verde** blakk, **rimasto male** ille ved, **rimasto di stucco** forbloffet, pass; **rimasuglio** (*lo*) *m* levning, liten rest

rimatore *m* (*f* -trice) rimmed, poet

rimbalzare prelle av, sprette tilbake, **rimbalzo** *m* tilbakesprett, -hopp, avsprelling, *di* ~ indirekte

rimbambimento *m* det å gå i barndommen, **rimbambire** (*-isco*) (og *refl*) være barnslig, **rimbambire** (*-isco*) gå i barndommen, **rimbarbarire** (*-isco*) (og *refl*) vende tilbake til barbariet

rimbeccare (*e*) svare kjapt, gi svar på tiltale, sprette tilbake (*ball*), **rimbecco** *m* (*pl* -chi) slagferdig svar, *di* ~ slagferdig, **rimbecillire** (*-isco*) bli mer og mer åndssvak

rimbellire (*-isco*) forskjonne bli skjønnere; **rimbellire** (*-isco*) bli pen(t), klar(t) igjen (*var*, *himmel* o.l.)

rimbiandire (*-isco*) gjøre mer blond

rimboccamento *m* det å brette ut, opp, **rimboccare** (*â*) brette ut, opp, **rimboccarsi le maniche** brette opp ermene (og fig.), **rimboccatura** *f* det å brette ut (opp, ned) brett, oppslag, inngrep (*av tannhjul*) **rimbocco** *m* (*pl* -chi) brett, oppslag

rimbombante drønnende, sonor, bombastisk; **rimbombare** (*â*) drønne, gi gjenlyd, **rimbombo** *m* drønn, gjenlyd

rimborsabile som kan, bør tilbakebetales, **rimborsare** *a* i tilbakebetale refundere, legge ned igjen (*loddnummer*, *navnelapper* o.l.), *refl* få sine utlagte penger tilbake, **rimborso** *m* tilbakebetaling, godtgjørelse *contro* ~ mot etterkrav

rimboscamiento, **rimboschimento** *m* nyplan(n)ing (*av skog*), **rimboscare** (*â*) beplante på nytt (*med*

trær, *refl* dra til skogs, *rimboschire* (*-isco*) be-
plante på nytt (*med trær*)
rimbrecciare (*é*) pukke på nytt, *rimbrenzio*(*lo*) *m*
lase, fille, slintre, *rimbrenzioloso* laset
rimbrottare (*ó*) bebreide, skjelle ut: *rimbrotto* *m*
bebreidelse, klander, overhaling
rimediabile helbredelig, som kan avhjelpes, *rimed-*
iare (*é*), ~ *a* avhjelpe, gjøre godt igjen, råde bot
på, *tr* skrape sammen, skaffe seg, tjene; *rimediar-*
lo klare seg, *rimediatore* *m* (*f* -*trice*) en som råder
bot (*på noe*), *rimedio* *m* botemiddel, legemiddel
non ce ~ der er ikke annet å gjøre
rimeggiare (*é*) rime, lage vers
rimembranza ferndring, minne *parco delle rimem-*
branze minnepark, *rimembrare* (*é*) huske
rimenare (*é*) føre tilbake; rote om, ryste, *rimenata*
f omrøring, rysting, *dare una* ~ *a* *qualcosa* rote
om i noe, ryste noe, *dare* (*fare*) *una* ~ *a* *uno* (*fig*)
gi en omgang, *rimendare* *se* *rammendare* *rimenio*
m stadig røring, risting
rimeria *f* neds *rimeri*, vers(makeri)
rimeritabile som kan, bør gjengjeldes el belønnes,
rimeritare (*é*) gjengjelde, belønne, *rimerito* *m*
gjengjeld, lønn
rimescolamento *m* blanding, omrøring: ~ (*di san-*
gue) forskrekkelse, *rimescolanza* *f* blanding, røre,
rimescolare (*é*), blande (*ig en*), røre rundt, *fig* rote
fram igjen, gå tilbake igjen (*i tankene*), *refl* bli
forskrekket, blande seg opp i, (*om blod*) komme
i kok, *rimescolata* *f* røring, blanding (*refl av kort*)
dare una ~ *a* *qualcuno* blande noe rote i noe
rimescolio *m* stadig blanding; røre, opprør, *ri-*
mescolo *m* forskrekkelse
rimessa *f* det å sette (*etc se rimettere*), garasje,
vognskur; remisse, (pengesending, sport innkast
skudd spring ~ *in libertà* *losate* *se* *venire* *u*
~ selge med tap, *vettura di* ~ leievogn, *rimes-*
succio *m* nytt skudd, *rimesso* svak, ydmyk; *se*
ellers rimettere
rimestare (*é*), rote rundt i noe (*igjen*), *fig* rote, rote
opp i, *rimestatore* *m* (*f* -*trice*) rotekopp, intrigant
rimettere sette, stille, legge på plass; gi tilbake
sende, overgi, overlevere, utsette; styrke, lape,
sette til, gjenvinne, tilgi, legge ned (*makt*), kaste
opp, stille (*klokken*), sette vogn i garasje, spire,
sette skudd, kaste (*ball*) inn, ~ *le cose a posto*
sette tingene i orden, ~ *a nuovo* sette i stand
questa mi ha rimesso di humore dette har satt
meg i godt humør igjen; *ci ha rimesso malin* jeg
har satt til mange penger på det, *le spese della*
causa vengono rimesse (*jur*) sakskostninger
tilkjennes, *refl* bli frisk, sterk igjen, (*om vær*)
klarne opp; *rimettersi la coda fra le gambe* stikke
halen mellom bena, *rimettersi in forze* komme til
krefter igjen, *rimettersi in uno stolo* på en, *mi*
rimetto al vostro giudizio jeg gjør som dere synes,
jeg retter meg etter dere *rimettersi a uno* henstille
det til en, *rimisi* *se* *rimettere* *rimettituccio* *m* bot
nytt skudd, *rimettitura* *f* det å sette (*etc se*
rimettere) på plass
riminchiare (*-isco*) bli dum
rimodernare (*é*) modernisere, *refl* bli moderne,
rimodernamento *m*, *rimodernatura* *f* modernise-
ring, *rimodernatore* *m* (*f* -*trice*) en som moderni-
serer
rimonta *f* hesteforsyning; (*ska*) påsetting av nytt
overlær, *rimontare* (*ó*) stige opp igjen, sette nytt
overlær på, modernisere, montere på nytt, forsy-

ne med (*hester*), *fig* skrive seg fra, *rimontatura* *f*
utbedring, modernisering
rimorchiare (*ó*) buksere, slepe (*og fig*), *fig* lede
refl slepe med seg (*og fig*); *rimorchiatore* *m* (*f*
-*trice*) sleper, slepebåt, -vogn; *rimorchiatrice* *f*
tekn slepevogn, *rimorchio* *m* slep, sleping slepe
trosse, båt på slep, *andare a* ~ ligge på slep,
vettura di ~ tilhenger
rimordere bite igjen, pine, nage, plage, *rimordi-*
mento *m* det å bite igjen, samvittighetsnag
rimorsi *se* *rimordere* *rimorso* *se* *rimordere*, ~ *m*
~ (*di coscienza*) samvittighetsnag
rimossi, *rimosso* *se* *rimuovere*
rimostranza *f* det å (på)vise på nytt, innvending,
klage, *rimostrare* (*ó*) (på)vise på nytt; innvende,
klage (*se*)
rimoto *se* *remoto*
rimovibile som kan fjernes; *rimovimento* *m* fjernel-
se, *rimovitore* (*f* -*trice*) fjernende, ~ *m* en som
fjerner, *rimozione* *f* fjernelse, tilsidesettelse
rimpallare karambolere, *rimpallo* *m* karambolasje
u biljard
rimpanare gjenge opp igjen (*skru*), panere sikelig,
rimpanatura *f* oppgjengning, *rimpanuocciare* (*u*
kle opp, *refl* *kle* seg opp, komme på fote, på
bena igjen
rimpestare ette om, omdanne, omarbeide; *rimpa-*
sticiare (*-iti*) syusje, rote, smøre sammen på nytt,
fig fremføre (*unnskildninger o l*); *rimpasto* *m*
omeling, omarbeidelse; omdannelse
rimpatriare (*ó*) sende hjem, vende hjem (*til fedre-*
landet), *refl* vende hjem; *esser rimpatriato a spese*
del consolato bli hjemsendt på konsulatets reg-
ning, *rimpatrio* *m* hjemsendelse, hjemkomst (*til*
fedrelandet)
rimpazzare begå (allslags) galskaper, bli gal igjen
rimpazzato *f* *alla* ~ tankeløst, tåpelig, *rimpazzire*
-*isco*, bli gal igjen
rimpettato *m* en som befinner seg vis-a-vis, gjen-
hoer, *rimpettire* (*-isco*) (*og refl*) bryste seg, *rim-*
petto viktig, hoven, *rimpetto* overfor, *proprio* ~
a noi like overfor oss
rimpiacciare (*-pia-*), sette, lappe sammen (*dårlig*)
rimpiaccicciare (*ó*) lappe (*dårlig*) sammen
rimpiangere gråte over, beklage; *rimpiarsi* *se*
rimpiangere *rimpianto* *se* *rimpiangere* ~ *m*
beklagelse
rimpiattare skjule, *rimpiatterello* *m* skjulested, *rim-*
piettino *m* gjemsel, *fare a* ~ leke gjemsel,
rimpiazzare erstatte, avløse, *rimpiazzo* *m* erstat-
ning, avløsning
rimpicciare, *rimpicciolare*, *rimpicciolare* (*-isco*) for-
minske(s); *refl* forminskes
rimpiazzare stappe full, *refl* etc seg stappmett
rimpiazzo full, stappmett
rimoppiare (*-pip-*) (*og refl*) fylle seg, etc
rimpolpare (*ó*) (*og refl*) komme i hold igjen,
komme på fote igjen, *tr* *fig* gjøre fyldigere,
rimpolpettare (*é*) skjelle ut; reparere, lappe på,
luempe *rimpolto* *m* liten sjogang
rimprocciare (*ó*) sj bebreide, klandre
rimproverabile daddeiverdig, *rimproverare* (*ó*), ~
qualcosa a uno bebreide en noe, *rimprovero* *m*
bebreidelse, *rimproveratore* *m* (*f* -*trice*) en som
bebreider, refser
rimpulizzare (*-isco*) rense, gjøre ren, kle opp
rimuginare (*u*) endevende, gjennomlete, gruble
over (*noe*)
rimunerare *u* belønne, honorere *rimunerativo*

belønnende, innbringende, *rimuneratore* *m* (*f* -rice) belønner; *rimuneratorio* *jur.* vederlags-; *rimunerazione* *f* lønn, belønning, vederlag, honorar, *rimuovere* fjerne, avsette; *fraràde*; se. *muovere*
rimutabile foranderlig, *rimutabilità* *f* forandring
 hei, *rimutare* forandre (igjen); bringe på andre tanker; *refl.* skifte mening
rinacqui se *rinascere*, *rinaldesca*, (*uva*) ~ si vindue, *rinalgia* *f* nesesmerte
rinascenza *f* gjenfødelse, renessanse; *rinascere* (-nasco) gjenfodes, *fig.* våkne, blomstre opp igjen, *rinascimento* renessanse-; *rinascimento* *m* gjenfødelse, renessanse; *rinascita* *f* gjenfødelse, renessanse, *rinato* se *rinascere*
rinacquare *refl.* grine (som en hund), *naso rinacgnato* flatnese, *naso rinacgnato* mopsesjes.
rinacalorire (-isco) oppvarme; *g. etc* i magen, *rinacalzamento* *m* stotting, hypping, *rinacalzare* stotte (opp), hyppe; legge jord om, ~ *si letto* re opp senga; *andare a* ~ *i cavoli* dø; *rinacalzata* *f* (opp)stotting; *rinacalzatore* *m* (*f* -trice) en som stotter opp; hyppeplog, *rinacalzatura* *f* hypping
rinacalzo *m* stotte, forsterkning, *andare di* ~ *tre* stottende til.
rinacantucciare (*u*) trenge opp i en krok; *refl.* gjemme seg, stikke seg bort i en krok
rinacappellare *pe.* ose vin ut over *fig* få igjen (sykdom), *refl.* bli verre (sykdom o.l.)
rinacare fordyrte(s), ~ *la dose* ta hardere i (bebreidelse, straff o.l.) *rinacare* (-uca) fordyrte(s) gå opp (pris); *rinacare* legemliggjøre igjen, reinkarnere, (få til å) legge på seg igjen, (om idr.) *refl.* legge på seg igjen, *rinacarnazione* *f* reinkarnasjon, sjelevandring, *rinacarnimento* med det å gro, *rinacarnire* (-isco) (og *refl.*) gro sammen, heles, leges, (om negl) gro inn
rinacaro *m* prisstigning, fordyrelse.
rinacare komme hjem, *gl.* sende hjem
rinacentrare (*e*) sette opp igjen (hjul o.l.); *rinacernare* (-isco) få usmak, bli ødelagt (vin), *rinacicolare* (-isco) *refl.* lisse, stase seg opp
rinacchiudere stenge inne, innesperre, *rinacchiudi* se *rinchiudere*; *rinacchiuso* se *rinchiudere*; ~ *ad.* inneslengt; ~ *m* inneslukke
rinacchiamento *m* sivilisering, *rinacchiare* (-isco) gjøre, bli sivilisert (igjen); *refl.* bli sivilisert, veloppdragen
rinacramento *m* oppmuntring, *rinacare* (*a*) oppmuntre, *refl.* fatte mot
rinacorrere forfølge, løpe etter; *refl.* løpe etter hverandre, *rinacorsa* *f* tillopp, *prendere la* ~ *la sals*, *rinacorsi*, *rinacorso* se *rinacorrere*
rinacrebbe se *rinacrescere* gjøre ondt, mishage, *mi rinacresce* *per lui* det gjør meg ondt for ham, *se non ti rinacresce* hvis du ikke har noe i mot det, *rinacrescevole* ubehagelig, kjedelig, ergerlig, beklagelig, *rinacrescimento* *m* beklagelse, ergrelse
rinaculare rygge, vike tilbake; rekylere; *rinaculata* *f* det å rygge, vike tilbake, *rinaculo* *m* rygging, rekyli
rinacuocere varme opp igjen (metall)
rinacciamento *m* det å slenge en noe i nesen, *rinacciare* (*a*) bebreide, ~ *qualcosa a uno* slenge en noe i nesen, *rinacccio* *m* bebreidende, nedsettende bemerkning
rinacanciullire (-isco) gå i barndommen; *rinacanciare* (*a*) kle ut
rinacarcire (-isco) stoppe full.
rinacerrare (*e*) beslå (igjen), *refl.* komme til krefter,

til penger igjen, *rinacciamento* *m* stotte, *rinacciare* stotte, *rinacchio* *m* (*pl* -chi) stotte
rinacchiseccare (-isco) bli inntørket som en fiken, *rinacchiere* (-isco) bli heltigere
rinaccolare (-fo-) rake opp igjen (tiden), *fig.* hysse opp, puste til, *rinacoderare* (*a*) stikke i skjeden igjen, *fig.* unnlate, holde inne med
rinacramento *m* forsterkning, *rinacquare* (*a*) forsterke, styrke, bli sterkere, *refl.* styrkes, *rinacquare* *m* forsterker, *rinacquare* *m* forsterkning, hjelp, støtte
rinacramento *m* oppmuntring, styrkelse, *rinacare* inngi nytt mot, oppmuntre, styrke, *refl.* få nytt mot, komme på fote igjen; *rinacanco* *m* (*pl* -chi) oppmuntring, hjelp.
rinacrescimento *m* avkjøling, forfriskning, oppfriskning, *rinacrescente* forfriskende, ~ *m* lindremiddel, *rinacrescere* (*e*) avkjøle, oppfriske, forfriske, fornye, bli friskere (luft); friske på; *refl.* friske opp, friske på, forfriske seg, *rinacrescata* *f* avkjøling (væst); påfriskning (vind); *rinacrescativo* oppfriskende, forfriskende; *rinacresco* *m* (*pl* -chi) forfriskning, dessertbord
rinacignare sy, snurpe sammen, *rinacigno* *m* dårlig som, lappverk, *rinacinzellare* (*e*) snurpe, lappe sammen
rinacizzare (-isco) grønnes på nytt, sette nytt lauv, *refl.* spjåke seg til, *rinacizzolare* (-fro-), *rinacizzolare* (-isco) også *refl.* spjåke seg ut
rinacibile (-isco) bli (mer) dreven
rinaciso, *alla* ~ huller til huller *carica alla* ~ styrklasi
rinacilluzzare, *rinacilluzzare* (-isco) styrke, kvikke opp; *refl.* og *intr.* bryste seg, kro seg, *rinacumbare* sette ben på, komme til krefter igjen (og *refl.*); *rinacanzillare* (-isco) (og *refl.*) bli glad igjen, glede seg
rinacolare knurre, *rinacolare* *f* gelender; *gl.* tribune, *rinacchio* *m* knurring, *rinacchioso* knurrrende, manne vond, *fig.* hissig, greiten, sur, ~ *m* hissigpropp, brumlebass
rinaciovamento *m* foryngelse; *rinaciovare* (-isco) forynge(s), dyrke opp igjen, grønnes, *cura per* ~ foryngelseskur
rinacraziabile som kan, bør takkes; *rinacraziamento* *m* takk(sigelse); *sentiti rinacraziamenti* hjertelig takk, *tanti rinacraziamenti* mange takk, *rinacraziare* (*a*) takke (uno di qualcosa en for noe); si nei takk *sia rinacraziato Dio* Gud være lovet
rinacramento *m* (for)nektelse; *rinacquare* (*e*) (for)nekte, ikke kjennes ved, *rinacquare* fornektet, frafallen, ~ *m* renegat, overloper, *rinacquare* *m* (*f* -trice) fornekter, renegat, *rinacquare* *f* (for)nekte, se
rinacabile (-isco) adle, foredle, forskjønne
rinacabile som kan, bør fornyes, *rinacamento* *m* fornyelse, *rinacare* (*a*) fornye, gjenta, vekke igjen, forandre, ta i bruk, krympe, spire på nytt, *refl.* hende oftere, en gang til, *rinacatore* *m* (*f* -trice) fornyer, *rinacazione* *f* fornyelse, *rinacellare* (*e*) etc se *rinacquare* etc, *rinacquare* *m* fornyelse
rinacosa, *rinacosa* *f* med snøvling
rinacologia, *rinacologia* *f* nesemedisin
rinacanza *f* ry, anseelse, berømmelse, renommé, *rinacare* berømme; *rinacato* berømt
rinacca *f* mar brenning, *rinacciamento* *m* det å stappe i sekk, risting (av sekk), *rinaccare* putte

i sekk(en) igjen, riste (sekk), *rinsaccarsi* (i nelle spalle, trekke på skuldrene)
rinsanguare (a) gi nytt blod, styrke, *refl.* komme til krefter igjen, komme til penger igjen.
rinsanicare, **rinsanichire** (-isco) bli frisk igjen, dyrke opp (myr o.l.); **rinsanire** (-isco) bli frisk igjen
rinsavire (-isco, komme til fornuft igjen.
rinserrare (è) lukke inne igjen, *refl.* lukke seg inne, klemme seg; **rinserrato**, (puzzo di) ~ inneslengt luft.
rintanare jage inn i hulen igjen, *refl.* gå inn i hulen igjen, stikke seg bort
rintegrare etc. *se* reintegrare etc., **rintempire** (-isco, tom vær, bli godt igjen, **rinterrare** (e) begrave igjen, fylle jord på, **rinterro** m påfylling av jord
rinterzare (è) tredoble; tredele
rintoccare (ò) klemte; gjenlyde, slå (klokke); **rintocco** m (pl -chi, klem(ing); klokkeslag.
rintombare (ò) bli mørkt igjen (vær;
rintoppare (ò) støte på, møte tilfeldig, *refl.* treffe (con uno på en), **rintoppo** m tilfeldig møte, hending, di ~ som svar **rintorzolare** o **rintorzolare** (-isco) bli sttv, støl, *fig.* bli dum.
rintracciabile som kan oppspores; **rintracciamento** m oppsporing; **rintracciare** (à, oppspore
rintronamento m drønning, **rintronare** (ò) ryste, øredøve, drønne, **rintrono** m drønn, brak
rintuzzamento m sloving, **rintuzzare** sløve, dempe, tilbakevise (beskyldning), undertrykke (følelse), *rinuncia* *f* etc *se* rinunzia etc
rinunzia f avkall, **rinunziare** (u) renonsere (a på), gi avkall a på; **rinunziatario** m person i hvis favor det gis avkall på noe, **rinunziatore** m (f -trice, en som gir avkall på noe
rinvasare helle om, plante om (potteplante).
rinvecchiare (-isco, tog *refl.* bli gammelt før tiden om ansket)
rinvenibile som kan gjenfinnes, **rinvenimento** m oppdagelse, funn; det å komme til seg selv igjen, **rinvenire** (-vengo, finne igjen; blires opp, mykne, komme til seg selv, *refl.* finne ut av det
rinverdire (-isco, g, ore, bli grønn igjen; *fig.* styrkes, blomstre opp, **rinverzare** (e) teite igjen; **rinverzare**, **rinverzicare**, **rinverzicolare** (i, grønnes; *fig.* kvikne til
rinvestire (è) ikke igjen, støtte (mur), lage korgfletning (o.l. på flasker) gjeninnsette (i rettigheter), investere o.l. anbringe kapital; reinvestere, **rinvestitore** m (f -ora) en som lager fletninger (til flasker), **rinvestitura** f fletning (til flaske).
rinviare (-vi-) tilbakesende; utsette; *lit.* jur henviser; **rinvio** m tilbakesendelse; henvisning, utsettelse, **rinviare** (-isco) våkne til live, kvikne til
rinzaifare slamme (mur) med kalk; **rinzaifatura** f **rinzaiffo** m slamm
rio poet ond, ~ m poet bekk, (i Venezia) kanal
riionale forstads-, lokal-, i utkanten; **riione** m bydel, kvarter
riordinamento m nyordning, reform, **riordinare** (ò) ordne på nytt; nyordne, reorganisere; bestille på nytt, **riordinatore** m (f -trice, reorganisor, **riordinazione** f nyordning, ny bestilling, *ri* nyordning
riorganizzare reorganisere, **riorganizzatore** m (f -trice) reorganisor; **riorganizzazione** f reorganisasjon
riotioso stridbar, stridlyndt, (gjen)stridig
ripa f (elve)bredd, **ripagare** betale igjen
ripabile erstattelig, som kan repareres, **ripabilità** f erstattelighet, det å kunne repareres, **ripa-**

rare reparere, utbedre, sette i stand, gjenopprette, gjøre godt igjen, erstatte; beskytte (da imot), skjerm, vokte, flykte, parere (slag), *refl.* flykte, beskytte seg, verge for seg, **riparato** beskyttet, **riparatore** m (f -trice) en som reparerer (etc *se* riparare), **riparazione** f utbedring, reparasjon; erstatning; *esigere una* ~ forlange oppreisning (dvs. duell), ~ *cavalleresca* oppreisning, *esame di* ~ fornyet prøve (kontinuasjon), *in conto* ~ som erstatning; *officina riparazioni* reparasjonsverksted

ripario som holder seg på (elve)bredden

riparlare snakke på nytt; *ne riparleremo* det skal vi snakke nærmere om; *refl.* snakkes på nytt, forsone seg

riparo m beskyttelse, ly, vern, utvei; skanse, *mettere ~ a qualcosa* avhjelpe noe, *senza* ~ uavvendelig, uopprettelig, ubødig

ripartibile som kan, bør deles, delelig, **ripartimento** m deling, avdeling, **ripartire** i. (a, reise igjen; ~ 2 (-isco) dele, fordele, **ripartitamente** i flere deler, **ripartizione** f fordeling; deling, **ripario** m avdeling

ripassare gå forbi igjen, passere igjen, oversknde igjen; siie igjen; repetere, gjenta, gjennomgå, gjennomse igjen, male over igjen; pryte, **ripassata** f ny gjennomreise; *fig.* utskjelling, omgang, *dare una ~, se* ripassare; **ripassatore** m (f -trice) kontrollør; **ripaso** m ny passering, gjennomreise
ripatico f jur elverett, strandrett, **ripatico** m (pl -ci) elvehavn, kanalhavn

ripatriare *se* rimpatriare

ripensamento m ny ettertanke; ombestemmelse, **ripensare** (è) tenke på igjen, ettertenke, tenke gjennom; skifte mening, *ci ripenserò* jeg skal tenke over det igjen, *ci ho ripensato* jeg har tenkt over det igjen (og ombestemt meg)

ripense *lit.* elve-, strand-

ripercossa f tilbakeslag, bakslag, ettervirkning, refleks; **ripercossi**, **ripercosso** *se* ripercuotere; **ripercolimento** m nytt slag, tilbakeslag, bakslag
ripercuotere slå igjen, slå tilbake, tilbakekaste, **ripercussione** f tilbakeslag, bakslag, ettervirkning, refleks, **ripercussivo** som slår tilbake; med tilbakedrivende

ripescare (e) fiske opp (igjen); komme på, finne igjen, **ripesco** m (pl -chi) intrige, *themmelig*, kjærlighetsaffære, eventyr

ripetente m omgjenger (elev) **ripetere** gjenta, repetere, gjennomføre, fornye; forlange tilbake, kreve ad rettens vei; **ripetitore** m (f -trice) privatlærer, manuduktor, en som gjentar noe, (re)eksamen), **ripetitrice**, **stazione** ~ releksasjon; **ripetizione** f gjentakelse, repetisjon; ekstra-, privattime, *fucile a* ~ repetergevær; *orologio a* ~ repeterur; **ripetutamente** g. entagne ganger

ripiannare glatte ut, utjevne **ripiano** m på å terrace, hv. c. trappe, avsats

ripicca f di ~ per ~ av hevn **ripicchiare** (-pi- så gjen slå på nytt hogge om grunnstøtt skip *refl.* sminke seg stase seg opp spåke seg i
ripicchiata f det å slå på n

ripicco m (pl -chi), per ~, di ~ av hevn

ripidezza f steilhet, bratthet, **ripido** bratt

ripiegamento m sammenfolding, vridning, tilbake- trekning, **ripiegare** (è) bøye, folde, legge sammen, rulle opp (ermes); vike, gi etter, trekke seg tilbake, ~ *le ali* (fig.) slå av, moderere seg, ~ *le cuoia* do, *refl.* bøye seg, folde seg, **ripiegarci in se stesso**

lukke seg inne i seg selv: *riplegato* *f* bøyning, *riplegatura* *f* bøyning, fold, (dobbel) Brett, *riplego* *m* *ipl* -ghu utvei, *di* ~ erstatnings-, *uomo dai molti ripieghi* mann som kan snu seg *essere di ripieghi* leve av tilfeldige inntekter.

ripienezza *f* fylde, rikelighet, overflod, ~ *di stomaco* tung mage, *ripieno* full (igjen), stappfull, fylt, farsert, ~ *m* fylling, fyll, fyllkalk, substitutt; *mus* full styrke

ripiogliere (-pi-), gjenoppta, begynne igjen, se også *piogliere*, *refl* finne tråden igjen, la seg i det, korrigere seg

riporre (-pongo) legge, stille, sette igjen, gjemme, oppbevare, *refl* gi seg til *la fare qualcosa* å gjøre noe *gen*, gjemme seg *gi* opp, *gi* tapi

riportabile som kan bringes tilbake *etc.* se *riportare*; *riportare* (-u) bringe igjen, overføre, bringe tilbake, rapportere, berette, meddele, sitere, referere, tilskrive; oppnå, få (*premie o.l.*), få (*inntrykk*); lide (*skader*), *refl* vende tilbake, henvette seg (til en annen tid), henholde seg (*a* til), *riportatore* *m* (-trice) en som bringer tilbake *etc.* se *riportare*; rapportør, reporter, *riportatura* *f* det å bringe tilbake *etc.* se *riportare*; *riporto* *m* transport, overførelse (*av beløp*), beretning, på sydd broderi o.l.

riposare (-o) sette, stille, legge tilbake, la hvile, hvile, *refl* hvile seg, *riposarsi su una* stole på en, forlate seg på en, *riposata* *f* stans, pause, hvil, *riposato* rolig, uthvilt; *riposi* se *riporre* *riposo* *m* ro, hvile, pensjon, otium, ~ 'hvil' *essere o tel in* ~ være pensjonert, *mettere a* ~ pensjonere ~ *settimanale* ukentlig fridag.

riposta *f* forråd, forsyning, *riposteria* *f* mat stertiss, *ripostiglio* *m* smutthull, gjemmed, *riposto* se *riporre* ~ *adj* skjult, ~ *stertiss*

riprendere (-a), gripe igjen; gjenoppta (*samtale*); genta klandre klandre komme seg igjen *refl* finne tråden igjen; komme til seg selv, ta seg sammen; rette seg selv, *riprendibile* klanderverdig, *ripreensione* *f* klander, bebreidelse, advarsel, *ripreensivo* klandrende, bebreidende, *ripreensore* *m* (-trice) en som klandrer, *ripreensorio* klandrende, bebreidende, advarende

ripresa *f* gjenopptakelse, gjenoppsving, *mus* gjen-takelsestegn, akselerasjonseve, sport omgang, runde, gjenoppførelse, reprise, *a* (*piu*) *ripresa* gjentagne ganger, *ripresi*, *ripreso* se *riprendere*

ripristinamento *m* gjenopprettelse, restitusjon, *ri-pristinare* (-pri-), gjenopprette, restituere, *ripristino* *m* gjenopprettelse, restitusjon

riprodotto se *riprodurre*, *riproducibile* som kan reproduseres, *riprodurre* (-duco) frembringe igjen, reprodusere, trykke opp, *refl* forplante seg, med komme igjen, (*på teater*) opptre igjen, *riprodussi* se *riprodurre*, *riproduttività* *f* reproduktivitet, forplantningsdyktighet, *riproduttivo* reproduktiv, forplantningsdyktig, *riproduttore* *m* (-trice) en som reproduserer (se *riprodurre*), *riproduzione* *f* reproduksjon; gjensprekking, gjengivelse, ettertrykk, fornyelse, forplantning, *vietata la* ~ ettertrykk forbudt

riprova *f* nytt bevis, motbevis, bekreftelse, mai prøve, *riprovabile* forkastelig, daddelverdig, *ri-provare* (-o) 1. bevisse igjen, prøve igjen; ~ 2 forkaste, tilbakevise, la dumpe, klandre, dadle *essere riprovata* dumpe, stryke, *riprovaione* *f* forkastelse, bebreidelse, *riprovabile* forkastelig, daddelverdig, lastverdig

riuario *litt* strand, elve-

ripudiabile forkastelig, *ripudiare* (-u) forkaste, forste ikke anerkjenne, *ripudio* *m* forstötning

ripugnante frastötende, motbydelig, motstridende, *ripugnanza* *f* motvilje, avsmak, uoverensstemmel-se, *ripugnare* stride igjen stå i strid være motstridende, stikke av mot hverandre ~ *a uno* være en motbydelig

ripulimento *m* rensing, polering, *ripulire* (-isco) rense igjen, polere, pusse av; *refl* stille seg, gjøre seg i stand, *fig* bli polert, sivilisert, *ripulisti* *m* inv opprydning, *fare (un)* ~ gjøre opp, gjøre rent bord, *ripulita* *f* rensing, rengjøring, opprydning (*og fig*), *dare una* ~ *a qualcosa* tørke, børste av noe, gjøre noe rent, *fig* rydde opp i noe, *ripulitura* *f* rensing, rengjøring, *fig* linpussing

ripulsa *f* avslag, *ripulsare* avslå, li bakevise; *ripul-sione* *f* frastötning, *fig* motvilje, avsmak, *ripulivo* frastötende (*og fig*)

ripulare *etc* se *reputare* *etc.* *riputazione* *f* anseelse, rakte omløp

riquadramento *m* kvadrering, veggmalning, *riqua-drare* gjøre firkantet, kvadrere, måle (*i* kvadrat) male, dekorere (vegger), *riquadratore* *m* veggma-ler, *riquadratura* *f* kvadrat, kvadrering, veggma-ling, -maleri; *riquadro* *m* kvadrat, (malt) firkant

risacca *f* mar brenning

risata *f* rismark, *risaluoia* *f* rispike, *risaiuolo* *m* risarbeider

risalire (-salgo) stige (igjen), gå opp igjen; *fig* komme seg opp, ~ *alle origini* gå tilbake til opprinnelsen, ~ *le scale* gå opp trappen igjen

risaltare springe over igjen, trede fram, springe i bynene, springe tilbake, plaske, arkis springe fram, *risalto* *m* fremspring; høynefallenhet, tilba-keslag, -sprang, *dare* ~ *a qualcosa* fremheve noe *fare* ~ være høynefallende

risanabile helbredelig, som kan saneres, *risana-mento* *m* helbredelse, *fig* sanering, *risanare* hel-brede, sanere, helbredes, komme seg

risarcimento lattermidd, *risarcire* erfare, få vite, *essere risarcito* være allment kjent

risarcibile erstatelig, *risarcimento* *m* erstatning, *dumanda di* ~ *di danni* krav om skadeserstatning, *risarcire* (-isco) erstatte, helbredes, grø-

risata flatter, skoggerlatter, *dare in una* ~ slå opp en latter; *fare le marie risate* le av full hals, ~ *america* homerisk latter

risazio, *sazio e* ~ lei og kai, lut lei (*di av*)

riscaldamento *m* oppvarming, iver, opphisselse, varmesligning, ~ *centrale* sentralvarme, *impianto di* ~ sentralvarmeanlegg, *riscaldare* oppvarme, varme, bli varmere, (*om høy a l*) brenne, gjøre, *refl* bli ivrig, huse seg opp, bli varm, *riscaldarsi a freddo* late som om man er begeistret; *riscaldato* *f* det å varme opp, varme seg litt, *riscaldativo* varmende, *riscaldatore* *m* (-trice) en som varmer opp *refl* varmeapparat, *riscaldatura* *f* oppvar-ming, *riscaldo* *m* med oppvarming, hete, utslitt, hetenpelse

riscattabile som kan løskjøpes, innløses, *riscattare* løskjøpe, innløse, gjenkjøpe, forløse, befri; *litt* løskjøpe seg, hevne seg, skaffe seg oppreisning, vinne igjen (*tapte penger*), *riscattatore* *m* (-trice) løskjøper, forløser, *riscatto* *m* løskjøpelse, innløs-ning, befrielse, løsepenger

rischiaramento *m* lysning, oppklarning, *rischiare* (-schia-) klare, klarne; opplysne, forklare; *refl* bli klar, klarne, klare stemmen, *rischiare* (-ri-) risike-

re, sette på spill, ~ *di* løpe den risiko å *rischio* *m* risiko, fare, *a* ~ *di* med fare for al, *a Vostra* ~ *e pericolo* for Deres regning og risiko, *mettere a* ~ risikere; *rischioso* farlig, risikabel, som tar risikoen

risciacquamento m skylling, spyling; *risciacquare* (-scià-) skylle, spyle, ~ *i suoi cenci (el panni, in Arno* (*fig*) rette sin språkform etter den toskanske; *risciacquarsi la bocca di uno* rakke en ned *risciacquata f* skylling, *fig* skyllebøtte, overhaling, *risciacquatura f* skylling, skyllevann, oppvaskvann, *risciacqua m* vannrenne (over vei, munnvann, skyllevann, skylling)

risciò m inv rickshaw, *riscolo m* sodaut

riscontare (*à*) rediskontere, *risconto m* rediskonto

riscontramento m sammenligning, kollasjon; *riscontrare* (*à*) møte, gå i møte, møtegå, sammenligne (*skifter*), kollasjonere, etterprøve, telle etter, s.å opp, kontrollere, besvare (*brev*): *refl* møte (*con uno en*), stemme overens, passe; *riscontrata f* etterprøving, -telning, *riscontratore m* (*f* -trice) revisor, kontrollør, *riscontro m* møte, sammenligning, etterprøving, kontroll, kasseettersyn, ettertering, sidesykke, pendant, svar, besvarelse gjennomtrekk, gjengjeldelse, mølstykke, samsvar, anledning, høve, melding, mottakelse, lang rekke rom, suite, *m* ~ *alla Vostra* som svar på Deres brev ..., ~ *d'aria* gjennomtrekk, *fare degno* ~ være ei verdig mølstykke (*og iron*), *mettere a* ~ sammenligne.

riscoia f inndrivning, inkasso, opprør, tilbakeerobring, gjennntakelse; befrielse, *correre alla* ~ *ne* til hjelp, unnselning, *riscoione f* inndrivning, oppkreving, inkasso, *riscoia, riscosso se riscuotere*, *riscoione m* rykk; *riscoibile* inndrivelig, *riscoimento m* inndrivning, oppkreving, *riscoitore m* (*f* -trice) oppkrever, *riscuotere* inndrive, oppkreve, innkassere, innløse (*sjeck, pant*) hente (*bifall*), vekke, ruske opp i, ryste; *refl* våkne, befri seg

risecchire (-isca) tørke (inn), *risecco* (*pl* -chi) torr, tørket

risedere (-siedo, -seggo) sette seg igjen; *residere*, ha sitt sete, *fig* ligge

risella f risbrudd

risentimento m uvilje, ergrelse, nag, ettervirkning av sykdom; sprekke (*il mur*), *risentire* (*e*) føle (igjen); høre igjen; bære preg (*di av*), lide (*di under*); ~ *danno* lide tap, skade; *risente moltissimo il Poe* han minner meget om Poe, *refl* våkne, (*vin*) bli sterk, (*blomst*) reise seg, (*mur*) gi seg, gi etter, *risentirsi di qualcosa* ta noe ille opp, merke følgene av noe, føle seg truffet; komme til seg selv igjen, *risentirsi con uno* vise en uvilje, *la borsa* (*se*) *ne risente* det kan merkes på pengepungen, *la salute* (*se*) *ne risente* det går ut over helbredden, *risentitezza f* sj nærtagenhet, *risentito* opphisset, vred; krenket; støtt; intens, kraftig, *musica sentita e risentita* fortersket musikk, *risposta risentita* krenket og ubehagelig svar

riserbare etc. se *riservare etc*, *riserbo m* tilbakeholdenhet, forsiktighet, *senza* ~ uforbeholden(t), *uscire dal* ~ tale åpent, lette på sløret

riseria f anlegg til behandling av ris

riserva f forbehold, reservasjon, forsiktighet, reserve; (terreng med) jaktrett, fiskerett, *fare le sue riserve* ta sine forbehold, *fondo di* ~ reservefond ~ *metallica* (banks) metallreserve; *senza* ~ uten forbehold, uforbeholden(t), *sotto* (*el con*) *ogni* ~

med alt forbehold, *sino di* ~ luksusvin, *riservare* (*e*) reservere, forbeholde, redde, unnta, *riservatamente* under forbehold, *riservatezza f* reservasjon, tilbakeholdenhet, *riservatissimo* strengt fortrolig, *riservato* reservert (*og fig*), fortreng, hemmelig, *riservista m* reservesoldat

risguardare se guardare, *risguardo m* typ side foran titelbladet, se ellers *riguardo*

risi se ridere, *risibile* latterlig, *risibilita f* latterlighet

risicare (-ri-) risikere, *chi non risica non rosica* den som intet våger intet vinner; (se også *rischiare*, *risico m* se *rischio*, *risicoso se rischioso*)

risicoltura f risdyrking, *risiedere se risedere*, *risiere m* -iera, risarbeider, *risificio m* risfabrikk, *risimile*

risipola f med rosen, *risipoloso* som har rosen

risma f ris (papir): *sono tutti della stessa* ~ de er alle av samme ulla

riso 1 se ridere ~ *m* (*pl* *le risa*) latter, *fig* glede, *il* ~ *fa buon sangue* en god latter forlenger livet, *muore dalle risa* dø av latter, *muovere le risa le*, *piender in* ~ ta spøkefullt opp *riso 2 m* hot ris, ~ *al latte* ris kukt i melk

risolare (*ua*) såle (*ska*) *risolatura f* såling

risolino m sm flir

risolai, risolto se risolvere, *risolubile* oppløselig, *risolutezza f* beslutsomhet, *risolutivo* oppløsende, *risoluto se risolvere* ~ *adj* revolutt, beslutsom, energisk; *risolutore m* (*f* -trice) løser (*etc se risolvere*), *risoluzione f* løsning, oppløsning; beslutning, resolusjon; beslutsomhet, *jur* oppløsning, annullering, opphevelse

risolvere beslutte; løse (*problem*), avgjøre, kjem, oppløse; *jur* annullere, oppheve, *refl* oppløse seg, beslutte seg, *risolvibile* oppløselig, *risolvibilita f* oppløselighet

risommare (*o*) telle sammen på ny

risoante klangfull, sonor, *risonzza f* klang, klangfullhet, gjenlyd (*og fig*), resonans, *risonare* (*ua*) spille igjen, lyde igjen, gjenlyde, tone, gi gjenlyd, *risonatore m* resonator

risone m urensel ris; sl grov ris

risorgere fremstå igjen, reise opp igjen; gjenoppstå, *risorgimento m* gjenfødelse, gjenoppståelse, gjenoppblomstring (i hetskamp), *il Risorgimento* kampen for Italiens enhet og frihet (1815-70), *risorgivo, acqua risorgiva* oppkommevann, *risoria f* inntektskilde, hjelpekilde, hjelp, ressurs, *risorsi, risorto se risorgere*

risottista m fam klakar, klapper, *risotto m* risrett med forskjellig tilsetning, *risotto, fam* leide klappete, *teater* klakerer

risparmiare (*a*) spare, oppspare; *fig* skåne, spare, *risparmiatore m* (*f* -trice) sparer, *risparmio m* oppsparing, sparepenger, sparsommelighet, *cassa di* ~ sparekasse, ~ *di tempo* tidsbesparelse; *deposito a* ~ sparebankinnskudd, *libretto di* ~ sparebankbok, *senza risparmio* odselt

rispecchiare (*e*) gjenspeile

rispettabile respektabel, aktverd'g, ansett, anselig, *rispettabilità f* aktverdighet, anseelse, *rispettare* (*e*) akte, respektere, overholde; *fatti* ~ sette seg i respekt, *rispettivamente* respektive, henholdsvis, *rispettivo* respektiv, pågældende, *rispetto m* akte, se, ærefrykt, hensyn, respekt; *hrr* sl åttelinjet vers, *rispetti* (*pl*) hilser, i *mier* *rispetti a* ... hus fra meg, ~ *a* med hensyn til, i sammenligning med, i forhold til; *a* ~, *m* ~, *per* ~ i

sammenligning, forholdsvis, *ancora di* – nodanker; *sotto ogni* – i enhver henseende; *con* – *parlando* med respekt å melde; – *umano* frykt for folkemengden, for andres mening, *rispettoso* respektfull, ærbødig

risplendente strålende, *risplendere* stråle, lyse.

rispondente (til)svarende; *rispondenza* *f* overensstemmelse, samsvar, *rispondere* svare, svare igjen, (*i* kort) svare, spille samme farge; – *a* svare på, svare til, adlyde, besvare, – *di qualcosa* svare, innestå for noe, *non* – *a colore* ikke bekjenne farge; svare i hytt og vær, – *per le rime* gi svar på tiltale, svare igjen, gi igjen med samme mynt, – *picche* svare nei, gi avslag, – *alle speranze* svare til forventningene, *la finestra risponde sull'orto* vinduet vender ut mot hagen, – *a tono* svare godt, riktig, apropos, – *a traversa* svare på tverke; – *al nome di* . lyde navnet ..., rope seg for ...; *refl* være i overensstemmelse, samsvar med hverandre *rispondiero* frekk til å svare igjen, nesevis, nebbet, *responsabile* ansvarlig, *risposione* *f* jur. avgift, gjendrivelse, kausjon; *responsivo* svarende, svar-, *rispost* se *rispondere*, *risposta* *f* svar; *spart* *rispost*, motstot, *botta e* – tiltale og svar på tiltale, *in* – *a* som svar på, *risposto* se *rispondere*

risso *f* strid, skjenneri, krangel, slagsmål, *rissoiuolo* *m* sj. kranglefant, slagsbror, *risante* *m* slagsbror, *risare* (også *refl*.) skjennes, krangie, slåss; *rissoio* kranglevoren

ristabilimento *m* gjenopprettelset, det å bli frisk igjen; *ristagnamento* *m* det å fortinne (etc se *ristagnare*), *ristagnare* fortinne igjen, storkne, stanse stoppe, stille (*blod*), bli stående, stagnere *ristagnatura* *f* (ny) fortinning, *ristagno* *m* stagnasjon, stagnering, stans, stillstand

ristampa *f* opptrykk, nytt opplag, *ristampare* trykke opp igjen

ristare (*-sto*) være, oppholde seg på nytt (se *stare*), holde opp, stanse, *ristarsi da far qualcosa* avholde seg fra å gjøre noe

ristaurare se *restaurare*

ristorabile erstattelig, *ristoramento* *m* forfriskning, styrkning, erstating; *ristornate* styrkende; – *m* restaurant, *andare al* – gå på restauranten), *ristorare* (*ò*) styrke, forfriske, vederkvege; – *uno della perdita* erstatte en tapet, *ristorativo* styrkende, – *m* styrkemiddel, *ristoratore* styrkende; – *m* (*f* -trice) vert, restaurator, restaurant, *ristorazione* *f* erstating, gjengjeld, trøst, lindring

ristornare (*ò*) kastes, prelle tilbake, *ristorno* *m* tilbakekastning, merk *ristorno*; *di* – indirekte *ristoro* *m* erstating, trøst, lindring

ristrettezza *f* tranghet, sneverhet, begrensning, – *di mente* (*di idee*) sneversynthet, – *di mezzi* fattigdom, *vivere in ristrettezza* leve i trange kår *ristrette* (*-isco*) *fam* innsnevre, stramme, *ristrettivo* innskrenkende, restriktiv, *ristretto* se *ristringere*, – *adj* trang, snever, begrenset, innskrenket inneslengt, samlet, *brodo* – buljong, *prezzo* – redusert pris; – *in* se innesluttet, – *m* utdrag, resyme, laveste pris, *in* – i korte drag, summarisk, *ristringere* se *restringere* *ristrarsi* se *ristringere*

ristuccare gipse (på nytt), *fig* kjede, by imot, *refl* *fig* smøre seg til (med sminke), spjåke seg ut *ristuccatura* *f* gipsing, *ristucchevole* kjedelig, motbydelig, *ristucco* (*pl* -chi, overmettelt), *stucco* *e* – *di qualcosa* lei og lei av noe

risucchiare (*u*) suge på nytt, *mar*, suge ned, *risucchio* *m* *mar* hvirvel

risultà, materie di – avfallsstoffer, *risultabile* som kan resultere, bli følgen; *risultamento* *m* følge, resultat, *risultante* resulterende; – *f* resultant, *risultanza* *f* (*refl* *pl*) resultat, følge; *risultare* resultere, fremgå, bli følgen, *mi risulta che* ... jeg er blitt gjort bekjent med at ...; *per quanto mi risulta* så vidi meg bekjent, – *in danno* bli til skade, *risultato* resultat, følge

risurrezione *f* oppstandelse (*fra de døde*); *Pasqua di* – påske; *la* – *della carne* kjødets oppstandelse, *risuscitamento* *m* oppstandelse, oppvekkelse, *risuscitare* (*u*) vekke opp (*fra de døde*); stå opp fra de døde; *fig* vekke til live igjen; *risuscitatore* *m* *f* -trice, en som vekker til live

risvegliamento *m* oppvåkning; vekkelse, *risvegliare* (*ò*) vekke (igjen) (og *fig*); *refl* våkne igjen, *risveglio* *m* oppvåkning, vekkelse

risvolta *f* sving, bøyning, vending; oppslag, oppbrett (*på tøy*), *risvoltare* (*ò*) rulle ut; svinge, *rispolto* *m* oppslag, oppbrett; avisartikkel (*som begynner på forsidenes siste spalte og avsluttes side 2*)

ritagliare (*ò*) skjære (på nytt), skjære av; *ritagliatore* *m* (*f* -trice) en som skjærer; *ritaglio* *m* avskåret løystykke; løyrest, (avis)utklipp; *ritagli* (*pl*) stoffrester, – *di tempo* fristund, pusterom, *vendere a* – selge i smått

ritardabile som kan forsinkes; *ritardare* forsinke, forhale; *nole*, være forsinket; (*om ur*) gå for sakte, få til å gå saktere; *ritardatorio* *m* etternøler, *ritardativo* (forsinkende, *ritardatore* *m* (*f* -trice) etternøler; *ritardo* *m* forsinkelse; forhaling, forslap, *arriva con molto* – han kommer meget for sent, *essere m* – komme for sent, være forsinket, *senza* – presis, straks; *riguadagnare il* – *la* igjen forsinkelsen

ritegno *m* hemning, *non ho* – *a* . jeg unner meg ikke for å ...; *senza* – uhemmet, utøylet

ritempere *trare* spisse, kvesse, slipe igjen, *fig* styrke, herde, stålsette

ritenere (*-tengo*) beholde, tilbakeholde (*stårer o.l.*), hemme, avholde (*da fra*), huske; tro, anse for, *refl* beherske seg, avholde seg (*da fra*); *ritenimento* *m* det å beholde (etc se *ritenere*), tilbakeholdenhet; *ritentivo* *f* hukommelse; *ritentivo* som tilbakeholder, hemmer, husker, klebrig (*hjerne*); *ritentore* *m* (*f* -trice) en som holder tilbake (se *ritenere*), jur. heler, *ritentivo* *f* hukommelse, *ritentivo* tilbakeholdende, som holder noe på plass; – *m* (kirurgisk) bind, *ritenuta* *f* tilbakeholdelse fradrag (*i lønn*); manøvreringslau (*for ting som heises opp*), *ritenutezza* *f* tilbakeholdenhet, *ritenuto* *adj* tilbakeholdende, forbeholden, *ritenzione* *f* tilbakeholdelse, fradrag (*i lønn*)

ritidoma *m* bark

ritirare trekke igjen, tilbake, inndrive, oppkreve, innløse, heve, avhente krympe (*i vask*), skyte om, skyte igjen, *typ* trekke inn (*linje*); – *da uno ligne* på en, *refl*, trekke seg tilbake, skrumpe inn, krympe (*i vask*), *ritirata* *f* tilbaketog, tilbaketrekning, retrett, tappenstrek; avtrede, toalett, utflukt, unnskyldning, *battere m* – (*fig*) tilire tilbaketog, *ritiratezza* *f* tilbaketrukkenhet, *ritiro* *m* ensomt, tilbaketrukket sted, tilbaketrekning, tilbaketredelse, avskjed, uttredelse, inndragning (*av mynt*), merk avhentning, mottakelse, *in* – pensjonert

ritmare skandere, si, rope, gjøre (noe) i takt, ~ *il passo* gå i takt; *ritmico* *f* rytmisk, *ritmico* (*pl* -ci) rytmisk, *ritmo* *m* rytme
 rito *m* ritus, seremoni, ritual; *jur* sedvane, *fam* skikk og bruk, *ammonizioni di* ~ (*jur*) behørige formaninger, *essere di* ~ høre til, være tradisjon
 ritocciamento *m* berøring, retusjering, revisjon
 ritoccare (*ô*) berøre igjen, rette, retusjere; revidere, forandre; *refl* slå bena sammen (*under gang*), *ritocciata* *f* retusjering; *dare una* ~ *a* retusjere, se gjennom, rette, utbedre, *ritoccatore* *m* (*f* -trice) retusjör; *ritocatura* *f* retusjering; *ritocchio* *m* lett retusj, rettelser, *fam*, mellommat; *ritocco* *m* (*pl* -chi) retusjering, rettelser; gjenoppfrisking av teinten, *dare un* ~ *a* likse litt på; trekke opp leppene, sminke seg igjen
 ritorcere dreie igjen, fordreie, forvreng
 ritornare (*ô*) komme, vende tilbake, returnere; gi, sende tilbake, heve seg (*om deig*); ~ *a danno di uno* bli en til skade, ~ *in se* komme til seg selv, ~ *nel suo* få sine penger tilbake, holde seg skadesløs, *ritornarsene a casa* vende hjem igjen
 ritornata *f* tilbakekomst; *ritornello* *m* mus ritornell, refreng; *il solito* ~ (*fig*) den vanlige vis
 ritorno *m* tilbakekomst, retur, *andata e* ~ tur-retur, fram og tilbake; *conto di* ~ returregning, *di* ~ tilbake, retur-; *già di* ~ ? er du (dere) der *al?* for ~ komme tilbake ~ *di* *fam* tilbake
 slag for tidlig tenning, gjenoppblussing av kjærlighet *valo di* ~ i bakelivning
 ritorsione *f* forvrengning, fordreining, retorsjon
 ritorta *f* vidjebånd, faskinebånd, sl. tau; *fig* påskudd, *ritorte* lenker *ritortola* *f* se *ritorta*
 ritirare (*f*-traggio) trekke tilbake, tilbakekalle, dra (*fordel*), avlede, slutte; referere, rapportere klandre, kritisere; male, avbilde, fremstille, portrettere, ligne (*da på*); *refl* trekke seg tilbake beherske seg, lage selvportrett
 ritratta *f* merk motveksel; *gi* tilbaketrekning ~ *di mare* fjære, *ritrattabile* som kan trekkes tilbake, som kan behandles på nytt, *ritrattare* behandle på nytt, trekke tilbake (*påstand o.l.*), portrettere, avbilde, *ritrattazione* *f* ny behandling, tilbaketrekning, tilbakekallelse (*påstand o.l.*), *ritrattista* *m* portrettmaler, *ritrattistica* *f* portrettkunst
 ritratto se *ritrarre* ~ *m* portrett, bilde, fotografi skildring *è il* ~ *parlante di suo padre* han er sin fars uttrykte bilde, *ritrazione* *f* tilbaketrekning (*etc* se *ritrarre*)
 ritrecine *f* molchjul
 ritreppio *m* opplegg (*på tø*)
 ritrosa *f* ruse, leine, fuglenett, hårfloke, hvirvel, *ritrosaggiae* *f*, *ritrosia* *f*, *ritrosità* *f* sj. gjenstridighet, egenhet, motvillighet, *ritroso* gjenstridig, som går bakover, *a* ~ baklengs, ~ *m* åpning (*på ruse leine o.l.*)
 ritrovabile som kan gjenfinnes; *ritrovamento* *m* funn; gjenfinnelse; oppdagelse, *ritrovare* (*ô*) finne (*gjen*), oppdage, *refl* møtes; befinne seg; gjenfinne seg, *non mi ci ritrovo* jeg finner ikke ut av det, jeg skjønner ingen ting, *ritrovata* *f* (*gjen*)-funn, oppdagelse, *ritrovato* *m* funn, oppdagelse påfunn, utvei; *ritrovatore* *m* (*f* -trice) (*gjen*)finner, oppdager, *ritrovo* *m* selskap, krets, samlingssted, møtested; forlystelsesetablissement; ~ *notturno* nattklubb
 ritta *f* høyre hånd; *ritto* rett, opprettstående, oppreist, *ritti* 'reis opp', *andare sempre* ~ gå rett

fram, *star* ~ stå rett, oppreist; *per* ~ oppreist, *stare ritto* 'rett', ~ *m* rettside, oppstander, støtte
 rituale rituell, ritual-; tradisjonell, sedvanlig, ~ *m* ritual, rituale, *ritualismo* *m* ritualisme
 riturbare sette (*kanon*), i stand, ta (*offiser*) til nåde igjen
 riunione *f* (*gjen*)forening, forsamling, møte; *riunire* (*-isco*), (*gjen*)forene, forsamle, samle
 riuscibile som kan lykkes, gjennomførlig, *riuscibile* *f* det å kunne lykkes gjennomførlighet, *riuscire* (*-esco*) gå ut igjen; nå, (*om gate*) kunne ut, sikte til, ville hen, lykkes, oppnå; ~ *bene* falle heldig ut; *riesco a mi riesco* *di* det lykkes meg å; ~ *in qualcosa* ha hell med seg i noe, *riuscita* *f* resultat, utgang, suksess, *riuscito* vellykket
 riva *f* strandbredd, elvebredd; ~ ~ langs bredden, *a* ~ til topps, til seilene
 rivale strand-, rival-, konkurranse-, konkurrerende; ~ *m* rival, konkurrent, *ditta* ~ konkurrerende firma, *rivaleggiare* (*e*) rivalisere, konkurrere, *rivalere* (*-algo*) *refl* holde seg skadesløs; benytte seg av igjen, *rivalita* *f* rivalitet, konkurranse
 rivalorizzare revaluere; *rivalorizzazione* *f* revaluering, *rivalsa* *f* erstatning, skadesløsholdelse; returveksel, motveksel, etterkrav
 rivalutare revaluere, *rivalutazione* *f* revaluering
 rivangere spa opp igjen, *fig* grave fram igjen
 rivedere (*e*) gense, revidere, gjennomse, *farsi* ~ komme igjen (på besøk); *a rivederci*, *a rivederla* på gjensyn; ~ *i conti a uno* (*fig*) kritisere en sterkt ~ *le costole a uno* gi en *per* ~ *rivedibile* *jur* som kan gjenopptas, *mi* som skal møte til ny sesjon, *riveditore* *m* (*f* -trice) revisor, korrekturleser, *riveditura* *f* gjennomlesning, korrekturlesning
 rivelabile som kan avsløres; *rivelare* (*e*) avsløre, åpenbare; *rivelatore* *m* (*f* -trice) avslører; *foto* fremkaller, (*radio*), ~ (*di onde*) detektor, likeretter, *rivelazione* *f* avsløring, åpenbaring
 rivellino *m* bunker
 rivendere selge igjen; selge i smått, være (*en*), overlegen, *la rivendo come l'ho comprata* (*fig*) jeg forteller det slik jeg har hørt det, *rivendibile* som kan selges igjen, *rivendicare* (*e*) hevne igjen, kreve tilbake, gjøre krav på; vinne tilbake, *rivendicazione* *f* krav; patentkrav, tilbakevinning; ~ *territoriale* territorialkrav, *rivendita* *f* salg i smått, utsalg, *rivenditore* *m* (*f* -trice) forhandler, detaljhandler, *rivendugliolo* *m* kremmer
 rivivere (*-vengo*) komme tilbake, komme igjen, komme til seg selv
 riverberamento *m* tilbakestråling, reflektering, *riverberare* (*-ver-*) kaste tilbake, reflektere; *fig* blende, *riverberatio* *m* stråleovn; *riverberazione* *f* tilbakestråling, reflektering, *riverbero* *m* refleks, tilbakestråling, reflektor, *a* ~, *di* ~, *per* ~ indirekte
 riverente ærbodig, *riverenza* *f* ærbødighet, aktelse, reverens; bukk, neuing, *fare la* ~ bukke, neie, *duppe* (*holde på å falle i søvn*), *riverenziale* ærbodig, *riverire* (*-isco*) ære, hilse; *La riverisco* 'riverito' jeg hilser Dem! vær hilset; *over i suoi riveriti dubbi* ha sine store tvil
 riversale *f* erklæring om å oppdra barna katolsk 'ved ekteskap mellom katolikk og ikke-katolikk'
 riversamento *m* det å tomme over, etc se *river-sare* (*e*) tomme (over igjen); endevende, ~ *la colpa addosso a uno* skyte skylden over på en; *refl* flyte, strømme over, velte, *reversibile* rever-

sibel, jur hjemfallen, **riversibilita** *f* reversibilitet, jur hjemfallenhet, **riverzione** *f* jur hjemfall, **riol** regresjon, **riverso** vellet, **cadere** ~ falle på ryggen ~ *m* bakslag bakside motgang
rivestimento *m* påkledning, hekledning panel
rivestire (*ér* kle på (igjen), beklede, overtrekke ulstyre, ~ *una dignita* ha en verdighet, ~ *di una dignita* innsette i en verdighet; *villano rivestito* oppkomling
rivera *f* strandbredd, kystland, **rivera** *uomo da casa e da* ~ mann som klarer seg overalt
riverasco (*pl* -chi) kyst-; ~ *m* kystboer
rivincere seire igjen, vinne tilbake, **riuscita** *f* tilbakevinning, -erobring, hevn, revansj
rivista *f* tidsskrift, revy, gjennomsyn, parade, ~ *della moda* modejournal ~ *teatrale* *f* av teaterspalte, **rivistaio**, **rivistaio** *m* revyforfatter, **rivisto** *se* *riverdere*
rivivenza *f* det å levne opp igjen, gjenoppstå
riverire leve opp igjen, bli levende igjen, gjenoppstå, leve videre, *jur* ~ gjenoppbygge
rivo *m* bekk, ~ *di sangue* blodstrøm
rivolere (*-voglia*) ville på ny, ville ha tilbake
rivolgere (*-volgo*) rette, vende, dreie om el. rundt, reise, velte, ponske på, tenke på, *refl* vende seg (rundt), henvende seg, skifte mening, **ri Volgimento** *m* omdreining, omvelting, ~ *di stomaco* julpasheit, kvalme, **riolo** *m* liten bekk, **riolst** *se* *ri Volgere* **riolta** *f* dreining, lokke, sving oppslag på (*la*), opprør, myteri, **rioltamento** *m* vending
rioltante opprørende, frastøtende, **rioltare** (*la*), vende, snu, (*com vin*) bli odelagt, ~ *l'insalata* blande salaten, ~ *lo stomaco* gi kvalme, ~ *un vestito* snu et plagg, *refl* vende seg, gjøre opprør, **rioltata** *f* det å snu, vending, *dare una* ~ *a* snu, vende, **rioltatura** *f* vending (*ar* *la*), **rioltella** *f* revolver, **rioltellata** *f* revolverskudd, **riolto** *se* *ri Volgere* **rioltolamento** *m* velting **rioltolare** (*-vol-*) velte, **rioltolio** *m* stadig velting, biending
rioltolone *m* velting, fall, sprang, **rioltoloni** rundt og rundt, hodekull, **rioltoso** opprørsk, i opprør, ~ *m* opprører
rivoluzionale (*-on-*) sette i opprør; *fig* revolusjonere **rivoluzionario** revolusjonær ~ *m* revolusjonær, **rivoluzionarismo** *m* opprørskhet, **rivoluzione** *f* revolusjon, omveltning omdreining, *astr* krets-lop
rizoma *f* hnt rotstokk
rizza *f* mar surring, **rizzare** reise (opp), heise (*flugg*), spisse (*orer*) opprette, grunne, starte, mar surre, *refl* reise seg, starte (*odr*)
rizzone *m* dregg
roba *f* sak(er), ting, varer stoff, ~ *andante* billig, simpel vare, *che* ~ *'(iron)* fine saker', ~ *da matti* forrykt sludder, vanvidd, *dire* ~ *da chiudi a uno* ønske en all ond *dire roba da chiudi di uno* rakke en ned **robaccia** *f* kram, juks
robbia *f* bot krapp, krapprod
robbio *m* sl distinksjon (*på* *ermet*)
robinetto *m* (vann)kran, **robiola** *f* sl ost
roboante *se* *reboante* robot *m* robot
roburite *f* roburitt sprengstoff
robustezza *f* styrke, robusthet, **robusto** kraftig
rocaggine *f* heshet
rocamboloso (*pl* -chi) spennende, eventyrlig
rocca *f* berg, fjell, fjellfestning, borg, *la* ~ *del camino* skorsteinspipen, **cristallo di** ~ bergkryslal, kvarts, **rocca** 2 *f* (spinne)rokk, vedstabel
Roccacannuccia *f* Trangvik, **roccare** (*la*) rotere (*la*)

rokk, **roccata** *f* slag med rokk, **roccetto** *m* sl lang kappe, **roccella** *f*, **roccello** *m* spole, **rochetta** *f* liten borg, liten rokk, **rochetto** *m* spole, rulle, drev; ~ *dell'indotto* ankerspole; ~ *del magnete* magnetpole
rochio *m* rund kloss, rundt stykke, vannstråle, kjøttstykke, stykke polse (*mellom to sammenbindinger*), sammenrullet pengeseddel; hårnule, **roccia** *f* berg, fjell, skråning skorpe (*av skitt*), **rocciatore** *m* (*f* -trice) tindebesliger, fjellklatrer, **roccioso** fjellrik, *fig* skorpet, skitten
rocco *m* (*pl* -chi) lårn (*la* *sjakk*)
roccoco *m* rokokko, *stile* ~ rokokkostil
roccolo *m* sl fuglefangst med nett
rochezza *f* heshet, **roco** (*pl* -chi) hes
rodare (*la*) kjøre inn (*la* *bil*), **rodeo** *m* rodeo, rodere gnage; spåk spise, fortære, *mi rode* det nager, plager meg *assa duro da* ~ vanskelig nitt å knekke, ~ *il freno* bite i bilet, så vidt beherske seg, *refl* fortæres (*dalla bile* av raser), *d'invidia* av misunnelse, **rodibile** som kan gnages; **rodimento** *m* erosjon, avgnaging, fortæring *fig* noe «fortærende», plage, **roditor** *m* (*f* -trice) en som gnager, gnager
rododendro *m* rhododendron
rodomontata *f* skryt, **rodomonte** *m* skrythals, *fare il* ~ skryte **rodomontesco** (*pl* -chi) skrytende, pralerisk
roegarde *m* sl runddans
rogantino *se* *rogantino*, **rogare** (*la*) *jur* oppsette (kontrakt dokument), **rogatore** *m* (*f* -trice) en som setter opp (kontrakt o l.), **rogatoria** *f* *jur.*, *assumere per* ~ *la* avhøre på et annet sted, **rogazione** *f*, *le rogazioni* (*pl*) prosesjoner i tre på hverandre følgende dager (*for* *himmelfartsdag*)
roggia *f* stor groft (*til irrigasjon*); **roggiolona**, **castagna** ~ sl kastanje
rogito *m* oppsettning av dokument, notarialdokument, *a* ~ *B* oppsatt ved *B* (*in* *hans* *navn*)
roga *f* skabb, *fig* ergerighet, ubehagelighet, fortred feil lyte, **rognata** *f* nyrerett, **rognone** *m* nyre (*si* *sum* *matt*) **rognoso** skabbet, *un affare* ~ en bevislig, fortredelig sak
rogo 1 *m* tornebush, **rogo** 2 *m* (*pl* -ghi) bål, bålstrått
rollare (*la*) mar rulle, *fig* rulle opp, **rollata** *f* mar overhaling, **rollino** *m* nakkekrøke, filmrull, **rollio** *m* mar stadig rulling
romagnuolo fra Romagna ~ *m* mann fra Romagna, sl grovt ulstøtt, **romaino** (*pl* -ci) nygresk, **romaiuolo** *se* *romaiuolo*, **romaneamente** på romersk vis, **salutare** ~ hilse fascistisk
romancio retoromansk, **romando**, i *cantoni romandi* de franska-ende kantonene (Sveits) **romanella** *f* sl folkeviser (Romagna) **romanesco** (*pl* -chi) romersk moderne, **romanico** (*pl* -ci) romansk, nylatinsk, **romanesimo** *m* romersk talemåte, ord, **romanista** *f* gram romanist, *jur* spesialist i romersett, **romantika** *f* romansk filologi, **romerrett**, **romanita** *f* romerskhet **romano** romersk, *romer-*; arkiv, romansk; *pagare, fare alle romana* betale hver for seg, *numeri romani* romertall, ~ *m* romer, **bismer**, **romanologo** *m* (*pl* -gi) romanist
romantiche *f* svermeri, **romanticismo** *m* romantikk, **romantico** (*pl* -ci) romantisk, ~ *m* romantiker, **romanticume** *m* nedt «solsuppe»; **romantizzare** romanisere
romanza *f* romanse, **romanzaccio** *m* mursteinsroman, **romanzare** komponere, skrive romaniser,

fremstille (historie) i romanform, *storia romanzata* historisk roman, *romanzatore m* (f) *tre* romanseforfatter, forfatter av ridderromaner, *romanzeggiare* skrive, være skrevet i romanform, *romanz(i)ero m* romansesamling, *romanzesco (pl -chi)* romanaktig, eventyrlig, *romanzetto m* liten roman, *fig* dikt, løgnhistorie, kjærlighetshistorie, *romanzieri m* romanforfatter, romansesamling, *romanzo* romansk; *le lingue romanze* de romanske språk, — *m* roman, *gl* romanse, folkevise, *fig* oppd kiet, utrolig historie, *romanzo-fiume* endeløs roman — *giallo*, — *poliziesco* kriminal-, detektivroman, — *a puntate* føljetong

rombo f drønn, *rombare (o)* drønne, rulle, *suse* *rombazzo m* larm, bråk, *rombico (pl -ci)* rombisk, *rombo m* drønn, susing, rulling, larm, piggvar, *mai* rombe, *mar* ^{1/2} av vindrosen, (skips) hovedkurs, *romboedro m* romboeder, *romboide m* romboide

romeo m romfærer, pilegrim, *romice f* hot syte

romeno rumensk: — *m* rumener

romitaggio m eremitthelig, ensomt hus, *romitico (pl -ci)* eremit-, *romito* ensom, — *m* eneboer, eremitt, *romitorio m* eremitthelig

rompente m (skjær i) brenning, *rompere* bryte, brette, knekke, knuse i stykker, rive i stykker, overtrede, bryte, (skip) strande, lide skipbrudd, sprengte (lenker), forstyrre (savn), avbryte, — *le file* — *le righe* (mit) trede av, — *gli indugi* tappe seg, skynde seg, *romperla con uno* bryte med en, — *i punti con uno* bryte forbindelsene med en, — *le scatole a uno* plage en, — *l'aria* lufte ut, *rompersi con uno* ryke uklar med en, — *la faccia* *la testa* a *una* «pynte» ansiktet på en, — *la testa* a *una* sprengte hodet på en (med bråk o.l.), *rompersi la testa (fig)* bry hodet

rompicapo m hodebry, bekymring, litt gåte, fikserbilde, *rompicollo m* bratte, stup, *fig* vågehals, a — over hals og hode, *rompighiaccio m* inv isaks, ishake, isbryter, *rompimento m* del å bryte, knuse (ete se. rompere), — *di capo* hodebry, — *di scatole* (tasche, stivali o.l.) plage, besvær, *rompinoel m* inv nøtteknekker, *rompionde m* inv bølgebryter, *rompiscatole*, *rompistivali m* inv plageånd, kjedelig fyr, troling, *rompitesta m* inv gammalkule, *rompitore m* i *trac* en som bryter, knuser (ete se. rompere)

ronca f sigd, krumkniv; heilebard, *roncare (o)* skjære (med *ronca*), luke (ugras), *roncatura f* skjæring (med sigd o.l.), luking, *ronchetto m* liten sigd, krumkniv; *ronchione m* (fjell)knaus, *ronciglio m* hake, krok, *ronco m* (pl -chi) sj blindgate, *ronco m* (pl -chi) sigd til beskjæring av vinstokker, unaturlig lyd i bronkiene (når man puster), *roncola f* hagekniv, sigd, *roncolare (o)* beskjære med sigd, hagekniv, *roncolata f* strikk, hogg med sigd el. kniv, *roncolo m* fallekniv med sigdformet blad, *aver le gambe a* — være hjulbent, *roncone m* stor sigd

ronda f runde, inspeksjon; *ronduccia f* *ronduccio m* si. skjold, *ronzare (o)* sj. gjøre en runde (runt), *rom kalkun o.l.* briske seg, *rondella f* sluttskive, spennskive, *rondello m* gang, passasje for patrulje (runde), (runt festningsverk)

rondine f sval, a *coda di* — svalhale, — *di mare* flusefisk

rondo m inv mus (litt) rondo, rund plass

rondone m tårnsval

roneare (o), *roneografare (o)* duplisere

roaf(i)are (o) snork, *fig* buldre, drønne, *ronfio m* snork(ing), buldring, drønn

ronzare (o) surre, summe, suse, *fig* surre, sverme (omkring), *ronzante m* spøk ok, *ronzino m* ok, *ronzio m* stadig surring, summing, susing, *ronzo m* surring, summing, susing, *ronzone m* stor flue, oidenborre, *fig* kurmaker, svermer

rorido dogget, luktig

rosa f, *f* sj. kløe, sted hvor vannet graver vekk jorda, *rosa f* rosenbusk, rose, — *carina* vill rose, — *idi tro*, *mit* spredning (på skytevåpen), *non e in un letto di rose* hans liv er ingen dans på roser: — *di mare* sjøanemone, *la* — *d'oro* den gyldne rose (gave fra paven til fyrster og kirker), *se son rose fioriranno* tiden vil vise det, *pasqua di rose* pinse, — *dei venti* vindrose, *rosa f* rosa' *il* — *rosa* (fargen); *rosaceo* roseaktig, rosefarget, rose-, *le rosacee* rosefamilien, *rosacroce f*, *la* — Rosenkreuzerordenen, *rosajo m* rosenbusk, rosenhage, *rosario m* rosenkrans, *rosato* rose-, rosen, *rosbiffe m* roastbeef, *rosellina f* liten rose, hageranunkel, *rosellire (o)* brune (kjøtt), *rosellitura f* bruning, *roseo* rosenfarget, rosen-, *veder tutto* — se alt i et rosenrød skjær; *roseola f* utslett, rødme, *roseto m* rosehage, -bed, *rosetta f* rosett, støyse, tekn skive

rosi se *rodere* rosicante gnagende, — *m* gnager, *rosicare (o)* gnage, *fig* lyene litt, *rosicatura f* gnaging, gnag, *rosicchiamento m* smågnaging, *rosicchiare (o)* smågnage, *rosicchio(o)* m brodd, -skaik, *rosichio m* stadig gnaging, *rosierista m* rosedyrker, *rosignuolo m* se *usignuolo*, *rosmarino m* rosmarin, *roso se* *rodere*

rosolaccio m (korn)valmue; *rosolare (o)* brune (kjøtt) *fig* *la* en vite hvor David kjøpte ølet, *rosolatura f* bruning, *rosolia f* røde hunder, *rosoliero f* likorsett, *rosolio m* likør; *rosolo m* bruning, *far prendere il* — a *un arrosto* brune en stek, *rosone m* rosett

rospo m pudde, *fig* ubehovlet fyr, *ingoiare un* — *fig* sluke en bitter pille

rossastro rødlig, *rosseggiante* rødlig, *rosseggiare (o)* være rødlig, *rossellino m* si. oliven; *rossello m* si. liken, si. sopp, rød flekk, *rossetto* rødlig), — *m* rouge, leppestift, *bastoncino del* — leppestift, *darci il* — legge rødt, leppestift på, — *indelebile* kyssekte leppestift; *rossezza f* rødhet, røde, rødme; *rossiccio* rødlig, *rossigno* (svakt) rødlig, *rosso* rød, rødhåret, *color* — *vivo* høyrodt, *avere il sangue* — *nelle vene* være hissig, *fare il viso* — rødme, — *di capelli* rødhåret, *veder tutto* — se rødt bli rasende, — *m* rødfarge, rødhåret fyr, «rød», kommunist, — *d'uovo* eggeplomme, — *di sera* *bel tempo si spera* aftenrødme betyr godvær, *rossola f* si matsopp, *rossore m* rødfarge; rødhet, rødme, *rossume m* neds noe rødt

rosta f vifte, vifteformet gitter (over dør), utsått vele (på påfugl o.l.), *rosticc(i)ere m* innhaver av *rosticceria* delikatesshandler; *rosticceria f* utvalg av fortrinnsvis stekt mat, delikatessforretning, *rostrato* forsynt med (skips)snabel, spiss, *rostro m* nebb, skipssnabel

rosone m noe avnagd, høyrusk, *dial* kløe

rosuola rød fiolett

rota f se *ruota*, *rotabile* kjørbar, *materiale* — rullende materiell, *strada* — kjørevei, — *m* kjøretøy

rotacismo m dårlig uttale av r, gram lydutvikling til r, rotacisme

rotala *f* hjulspor (jernbaneskinne *uscir dalle rotale* spore av (og fig)); **rotale**, *avvocato* ~ advokat ved *la Sacra Rota*, **rotante** rullende, roterende; **campo** ~ (elekt) dreiefelt **muscolo** ~ rullemuskel, dreiemuskel, **rotare** (uo) rotere, lope rundt, svinge rundt, dreie seg, *hust*, legge på hjul; **rotativa** *f* typ rotasjonspresse, **rotativo** roterende, **rotatorio** roterende, **moto** ~ kretslop; **muscolo** ~ rulle-, dreiemuskel, **rotazione** *f* omdreining, rotasjon, kretslop, vekselbruk, veksling, **rotameale** *m* litt rotasjon, dreining, **rotare** (o) rotere, dreie (seg), svinge; **rotazione** *m* dreining, rotasjon; **rotella** *f* lite hjul, rulle; (skomakers) pussejern, anat kneskål, **pattinare a rotelle** gå på rulleskøyter; **rotino** *m* lite forhjul, **rotismo** *m* hjulverk; **rotocalco** *m* (pl -chi), **rotocalcografia** *f* rotogravyr, dyptrykk; **rotolamento** *m* sammenrulling, **rotolante** rulle-, rullende ~ *m* og *f* rullegardin, butikskodde, **rotolare** (rò-) rulle (sammen), ~ *le scale* rulle ned trappen; *refl.* rulle seg (sammen); **rotolatrice** *f* rullemaskin; **rotolo** *m* rull (støv papir, penge o.l.); **andare a rotoli** gå til grunne, **mandare a rotoli** ødelegge; **rotolone** *m* kollbøtte, fall; ~, **rotoloni** *adv* trillende, **andare a rotoloni** se **rotolo**, **rotanave** *f* rotorskip; **rotonda** *f* rundbygning, rotunde, *la Rotonda* Pantheon (i Roma), **rotondare** (-ton-) avrunde, ~ *lo stipendio* tjene litt ekstra; **rotondeggiare** (-dè-) avrunde, være nesten rund, **rotondezza** *f* rundhet, **rotondità** *f* rundhet (og fig), **rotondo** rund, **tavola rotonda** table d'hôte, *la tavola rotonda* det runde bord; **rotone** *m* svinghjul, **rotore** *m* rotor; **rotta** *f* brudd på demning el. dike, nederlag, plantøs flukt, kurs, rute, **andare a ~** (di collo) lope over hals og hode, suse av sted (i bil), gå meget dårlig, **fare ~** sette kurs; **essere alle rotte** *con* *una* være rasende på en; **essere per le rotte** være ruinert, ødelagt; **mettere in ~** slå på flukt, beseire, **andare in ~** bli beseiret, slått på flukt, **partirsene in ~** skilles i vrede, ~ **ubbligata** (mil) tvangsrute (gjennom minefelt); **rottame** *m* bruddstykke, fragment, *fig* ødelagt, ruinert person; **rotto** se **rompere**, ~ *adj* brutt, ødelagt, ~ *a un mestiere* øvet i et håndverk el. fag, ~ *a un vizio* forfallen til en last; **numeri rotti** (mat) brøker, **tempa** ~ øsende tegn, **piovere a ciel ~** øse ned ~ *m* brudd, hull, *mat* brøk, **rotti** småpenger, skillinger, **ho pagato 1000 lire rotti** jeg har betalt mer enn 1000 lire, **uscirne per il ~ della cuffia** klare seg så vidt, komme fra det på et hengende hår, **rottorio** *m* *f* plage, *gl* brennjern; **rottura** *f* brudd, bruddsted; avbrytelse; knusing, gjennombrudd, **carica di ~** bruddlast, **limite di ~** bruddgrense, kontaktpunkt; **resistenza alla ~** bruddspenning, -belastning; **rotula** *f* anat kneskål, **rotuleo** kneskål; **roviaio** *m* nordenvind, *dar dei calci al ~* være hengi; **rovano** rustfarget, **rovello** *m* caseri, sinne; **roventare** (è) *sj* gjøre glødende, **rovente** glødende, **roventino** *m* sl blodpudding, **rovere** *m* og *f* (vinter)ek; **rovereto** *m* eikeskog; **rovescia** *f* oppslag (på tøy), **alla ~** på vrangen, omvendt, forkjært, vrangt, galt, **rovesciamento** *m* omvelning, omstyrting, **rovesciare** (è) vende opp ned på, vende om; **velte**, *nve* (hus) helle over,

mar legge over; ~ *le tasche* vrenge lommene; **rovescino** *f* se **reversino**, **rovescino** *m* vrangbord, sl. stoff; se også: **reversino**, **rovescio** forkjært, omvendt, vrang, **giacere** ~ ligge på ryggen; ~ *m* vrang, bakside, revers, moigang, motsetning, det motsatte, oppslag (på tøy); regnskur; overhaling, omgang; **a ~** forkjært, opp ned, **prendere a ~** ta ille opp, **capire a ~** misforstå, ~ *d'acqua* styrtregn; **colpo** ~ (i tennis) bakhåndsslag; ~ *d'fortuna* moigang, omslag; **un ~ di sassi** et regn av stein; **il ~ della medaglia** medaljens bakside, **ogni diritto ha il suo ~** der er en bakside ved alt, **rovescione** *m* slag med baksiden av hånden, bakslag, ~ *el.* **rovescioni** (adv) baklengs, bakover; **rovetto** *m* bjørnebærkratt, **rovigliare** (-vi-) *sj* gjennomrote, **rovigliato** *m* *sj* rasling (i blad); **rovina** *f* ruin; *fig* ruin, forfall, forderv; ødeleggelser, elendighet, **a ~** i massevis; **andare in ~** gå til grunne; **mandare in ~** ødelegge, **condurre uno alla ~** lede en i fordervelse; **rovinare** ruinere, ødelegge, forderve, øde (formue), undergrave (helset); styrte ned, sammen; gå til grunne; **rovinarsi la salute** ødelegge sin helse; **rovinatore** *m* (f -trice), forderver, ødelegger, ødeland, **rovinio** *m* dunder, brak, (stadig) nedstyrting, ødeleggelse; **rovinoso** ødeleggende, ruinerende; **rovistare** gjennomrote; **rovistatore** *m* (f -trice) en som leter høyt og lavt; **rovistio** *m* stadig roting, leting; **rovo** *m* bjørnebærbusk; **rozzo** *f* gammelt ok, **rozzezza** *f* råhet, plumphet, **rozzo** rå, plump, **rozzume** *m* neds råhet; **rozzuolo** *m* sl fiskegarn; **ruba** *f* *sj* rov, plyndring, **andare a ~** gå som varmt hveitebrød, **mettere a ~** plyndre, **rubacchiamento** *m* nasking, **rubacchiare** (a) naske, rapse, rappe; **rubacchiatore** *m* (f -trice) nasker, **rubacuori** *m* inv hjerteknuser; **rubalizio** *m* fam tyven; **rubamento** *m* tyven, roveri; **rubamonte** *m* sl kortspill, **rubare** røve, stjele, plyndre, **tutti se la rubano** alle slåss om ham, ~ *una cosa a uno* berøve en noe, stjele noe fra en, **rubatore** *m* (f -trice) røver, tyv; **rubbio** *m* (pl også *le rubbia*) (fåtemål) 10 mål, sl rommål; **rubeicante** som fremka ler rødme, **rubeola** *f* røde hunder, **ruberia** *f* tyven, røveri, tyvaktighet; **rubesto** *gl* sterk, voldsom, overmodig, **rubicante** rødlig, **rubicondo** rød(lig), **rubinetto** *m* (vann) kran, **rubino**, **pera rubina** sl pære, ~ *m* rubin; **rubizzo**, **rubizzo** frisk (i fargen), rask og tøng; **rublo** *m* rubel; **rubrica** *f* rubrikk, overskrift, register, fortegnelse, katalog, ~ *teatrale* teaterspalte (i avis), **essere di ~** ~ være foreskrevet; **rubricare** (i) rubrisere, **rubricista** *m* kjenner av, lærer i liturgi; **rude** rå, hard, tung, **rudere** ruin-, **rudere**, **rudero** *m* ruin, *fig* avfeldig person, **rudezza** *f* *sj* råhet; **rudimentale** rudimentær, elementær, **rudimento** *m* begynnelse, rudiment; **ruffa** *f* forvirring, slagsmål, **fare a ~** **raffa** kappes om å grave til seg, naske, **fare la ~** kaste mynter ut i mengden (for å se dem slåss om dem), lage forvirring, **quel che vien di ~** **raffa** se *ne va di*; **buffa buffa** det som kommer leit går leit, **ruffa**, **raffa** *m* sl barnelek; **ruffello** *m* dott; **ruffi**, *u di ~* *a di raffi* for enhver pris; **ruffiana** *f* rufferske, koblerske, **ruffianare** (-fia

drive ruffen; ruffianeggiare (-né-) drive ruffen, ruffianesco (pl -chi, kobleraktig, ruffiano m kobler, ruffer
 rufina m sl toskansk vin
 ruga f rynke, fare rughe sette rynker; viso solcato dalle rughe ansikt furet av rynker, rugantino m romersk maske, skrythals, rugare dial murre krangle med, plage rugato rynket
 ruggente brølende; ruggimento m rumling (i magen), ruggiare brøle, buldre, drønne; ruggio m drønn, brøling, bulder; ruggine f rust; fig nag, mela ~ sl eple, pera ~ sl pære, color ~ rustfarge, rugginire (-isco) ruste; rugginosita f sj rustenhet; rugginoso rusten ruggire (-isco) brøle, ruggito m brøling
 ruginda f dogg fig tross, rugiadoso dogget, dogg-frisk, fig salvesesfull
 rugliare (u) knurre, rumle, kurre; bruse, brøle, rulle, ruglio m knurring, rumling, kurring, brus
 rugosita f rynkerhet, rugoso rynket
 ruina etc se rovina etc
 rullaggio m (flvs) rulling (på stråbanen) rollare rulle, rulletto m rulett; rullio m (stadig) rulling, slingring, rullo m rull (i spill) kjegle, trommehvirvel, rull, valse, ~ compressore trommel, ruscinetto a rulli rullelager; fare di rulli spille kjegle, ~ di frizione friksjonsrull; ~ guidatore lederull, ~ di tensione remstramning
 rum(me) m rom drikk, rumba f rumba
 rumeno se rumeni
 ruminante som lygger drøv, ~ m drøvtygger
 ruminare (u) lygge drøv, fig gumle, grunne på ruminazione f drøvtygging fig grunn og ettertanke, rumine m den store magesekk (hos ku o l)
 rumore m støy, bråk, larm, fig oppsikt, rykte, ~ di fonda bakgrunnsstøy, mettere a ~ bringe i opprør, sette i alarm, far ~ (fig) vekke oppsikt, rumoreggiamento m bråk, støy; rumoreggiare (-re-, arme, bråke, rumoreggiatore m (f -rice) bråkmaker, rumorio m stadig bråk, rumoroso bråkende, støyende
 runa f rune, runico (pl -ci) rune-
 ruolino m kompaniliste
 ruolo m rulle, liste, fortegnelse, jur rettsliste, di ~ fast ansatt essere nel ~ degli ignoranti være blant de uvitendes i
 ruota f hjul; skive, tårje, slipestein; kveil; mar ratt, omgang, ~ agraria vekstebuk, ~ a corona kronhjul, ~ dentata conica spissihjul; fare la ~ briske seg (om påfugl og fig i: ~ folle frihjul, ~ a frizione friksjonskive, ~ libera frihjul; ~ motrice drivhjul, ~ a pale skovlehjul; ~ a pale vinge-hjul, ~ planetaria planethjul, ruote

satelliti planethjul, ~ del timone ratt (mar), la Sacra Rota øverste instans i kanonisk rett
 ungere la ~ smøre, bestrikke, ~ volante svinghjul, essere la quinta ~ del carro være femte hjul på vogn, essere l'ultima ~ del carro være sistemann (i barneflokk o l)
 rupe f fjellskrent, stup, berg, rupestre fjell-; fjellrik, bratt
 rurale land-, landlig, landsens, ruralizzare sende på landet (på jordbruksarbeid)
 ruscellare (e) litt rusle, sikle, fig spre seg, ruscello m bekk, ruschetta f risagne
 ruscignolo m se, usignuolo
 ruspa f skraping, sparking, bulldozer, gravemaskin, ruspare sparke, skrape (om hønse), lete, rote, grave (med ruspa), ruspatore m (f -rice) en som skaper, sparker, graver, samler opp, ruspo sj ru, ujevn, ~ m sl mynt, oppsop, skrap, noe utgravd, uccello di ~ standfugl
 russamento m snorking russare snørke
 russo russisk; insalata russa italiensk salat; man-sagne russe rutsjebane, ~ m russer (Rojussoviano som ligner, kjennetegnet (etc) Rousseau, ~ m Rousseau-tilhenger
 rusticaggine f (landlig) enkelhet; rusticale, rusticano landlig, bondsk; cavalleria rusticana landlig ridderlighet, bondeære, rustichezza f (landlig) enkelhet, rusticita f landlighet; fig (landlig) enkelhet, bondskhet, rustico (pl -ci) landlig genstridig egen, bondsk, plump, casa rustica bondehus alla rustica enkeltl, i tall) enkelhet; legare alla rustica hefte 'bok
 rata f bot, rute, rutilante poet rødglinsende, funklende, strålende; rutilare (u) sj funkle, rutilo litt se rutilante
 ruttare rape rutto m rap
 ruvidamente uhøflig, ruvidezza f uhøflighet, p umphet, ruvidita f ruhet, ujevnhet, uhøflighet; ruvido ru, ujevn, fig uhøflig, grov, p ump
 rugga f spid, uoverensstemmelse, uenighet; ruggare hoppe og danse, leke seg, ruggo m lekenhet, kåhet, fig innfall, grille, cavare il ~ dal capo a uno bringe en til fornuft
 ruzzola f trillehjul, ruzzolare (u) rulle, trille (ned) ~ le scale ramle ned trappen, ~ il letto stå tidlig opp, ruzzolata f slag med trillehjul, dei à rulle, trille ned, ruzzolo m dei à rulle langt ned (av sied); ruzzolone m stort trillehjul; dei à trille, styrte nedover, fig fall, nedgang, tilbakegang, degradering, ~ el ruzzoloni (adv) trillende, rullende, hodekuils; andare giù (a) ~ gå på neven

S

s, una s /un s/ bokstaven heter esse /s
 sabatico (pl -ci) anno ~ sabbatsår, sabato m nattmåltid natt til lørdag; sabatino lørdags-sabato m lørdag, ~ inglese week-end, lørdagslukning, ~ di passione påmelørdag, ~ santo påskeaften, Dio nun paga il ~ for eller senere kommer straffen

sabudo savonsk, av huset Savoia
 sabba m inv heksesabbat
 sabbia f sand, ~ mobile flyvesand, sabbare (-sa-, sj sandstro, sabbatura f sandbad, sabbiera f tekn sandkasse (på lokomotiv o l), sabbione m (større strekning med) sandjord, sabbionaccio m dårlig sandjord sabbioso sandet, sandholdig

sabina *f* sabinerinne, sl pinje; *la Sabina* sabinerlandet, **sabino** sabinsk, ~ *m* sabiner
sabotaggio *m* sabotasje; **sabotare** (*to*) sabotere
sabotatore *m* (*f* -trice) sabotør
sabulicolo som lever i sandjord
sacca *f* lav sekk, *mar*, *vik*, *mil* lomme, fast (*i* *havyagn*), ~ *d* *aria* luftomt rom, ~ *da* *naggio* vadsekk, **saccata** *f* slang til å henge sekker på sekkerom, sekk, *far* ~ *tom sår* fylles innvendig med puss, **saccapane** *m* *gl* brødpose
saccarifero sukkerholdig, **saccarificare** (*-ri-*) om-danne til sukker, **saccarificazione** *f* sukkerdannel-se; **saccarimetro** *m* sukkermåler, **saccarina** *f* sakkarin, **saccarinato** sakkarinholdig, **saccarinoso** (*fig*) for søt(laden), **saccaroide** sukkeraktig, ~ *m* sukker(stoff), **saccarosio** *m* sukker
saccata *f* sekkfull, *tom jord*, ca. 5, mål
saccante innbilsk, **saccenteria** *f* innbilskhet, **saccen-tone** *m* (*f* -una, innbilsk person (som tror han er klok et lærd) *fare il* ~ spille viktig
saccheggio *m* plyndring **saccheggiare** (*-che-*) plyndre; **saccheggiatore** *m* (*f* -trice) plyndret
saccheggio *m* plyndring
sacchetta *f* kornsekk, høysekk (*til hest*), **sacchetto** *m* liten sekk, pose, ~ *di pulizia* skittentøypose, **sacco** *m* (*pl* -chi, *pl* også *le sacca* fulle sekker) sekk, plyndring, *fig* buk, vom, *a sacchi* i may sevis, *coria nel* ~ sekkeløp, *letto a* ~ sovepose, *mettere uno nel* ~ sette en til veggs, *narre en mettere a* ~ plyndre, ~ *a pelo* pelsforet sovepose, ~ *punching* (*per allenamento*) punching ball, ~ *lagrimale* tåresekk, ~ *ratto*! død og pine!, *reggere, tenere il* ~ være medskyldig i tyveri, *rete a* ~ ruse, trål o.l., *tornarene con le pive nel* ~ komme tilbake med uforrettet sak, med lang nese, ~ *a el di terra* sandsekk, *vuotare il* ~ (*fig*) snakke rett fra posen, **saccoccia** *f* lomme; (*i* *luffa*) luftomt rom, lomme, **saccociata** *f* lomme (med *n* se.)
saccomanare plyndre, **saccone** *m* stråsekk, madrass; ~ *elastico*, ~ *con le molle* springmadrass, *dormire quanto il* ~ sove som en stein
sacello *m* poet lite kapell, tempel
sacerdotale prestelig, preste-, geistlig; **sacerdote** *m* prest; **sacerdotessa** *f* prestinne, **sacerdozio** *m* presteembete, -kall, presteskap, *fig* kall
sacramentale sakramental, *fig* tradisjonell, rituell, sedvanlig, **sacramentali** (*m* *pl*) sakramentaler, **sacramentare** (*e*) administrere sakramentene, *gi* nattverden (*til døende*), sverge, banne, *refl* gå til alters, **sacramentato**, *Gesu* ~ Jesu kjøtt og blod (*i* *nativverden*), **sacramento** *m* sakrament, nattverd hostie, *fam* ed, ~ 'det var som potter', *i sacramenti dei vivi* dåp, konfirmasjon, nattverd ordinasjon, ekteskap, *i sacramenti dei morti* skriftemål, den siste olje, *fare qualcosa con tutti i sacramenti* (*fam*) gjøre noe etter alle kunstens regler, **sacrare** innvie, *fam* banne, forbanne, *refl* ofre seg, **sacrario** *m* helligdom, **sacrato** *m* kirke plass
sacrestano *etc* se **sagrestano** *etc*
sacrificare (*-ci-*) ofre, innvie **sacrificato** som ofrer seg, som blir ofret, *una vita sacrificata* et liv i oppofrelse, **sacrificatore** *m* (*f* -trice) en som ofrer, offerprest; **sacrificio**, **sacrifizio** *m* offer, savn; *il* ~ *divino* (*sacruento*), *il santo* ~ messen
sacrilegio *m* helligbrøde; **sacrilego** *pl* -ghi) formas-telig, ugudelig, ~ *m* gudsbespottet, tempelskjen-der, ugudelig kropp, forbrytersk person, **sacripa-**

te *m* skrythals, **sacris**, *essere in* ~ være prest
sacrista *m* klokker, kirkegjener, høyere prelat (*i* *Vatikanet*)
sacro hellig, ukrenkelig, *arte sacra* kirkekunst, *musica sacra* kirkemusikk, *ossa* ~ korsben; **sacri** *branzi* kirkeklokkene, *marbo* ~ fallesyke; *unione sacra* politisk borgfred, *la storia sacra* Bibelen
sacrosanto hellig og ukrenkelig, sakrosankt
sadismo *m* sadisme; **sadista** *m* sadist, **sadistico** (*pl* -ci) sadistisk
sad(d)uceo *m* sadukeer
saeppola *f* fisk urokråke
saetta *f* pil; lynstråle, urviser, *fig* urokråke *non ci capisco una* ~ jeg skjønner ikke et kvekk, **saettamento** *m* pilskytning, **saettare** (*e*) skyte med pil, gjennomføre, *fig* utsllynge, **saettata** *f* pil skudd **saettatore** *m* (*f* -trice) bueskytter, **saettella** *f* sl bor, **saetta** *f* sl sl brett til lys; sl seilskute **saettiere** *m* bueskytter, **saettile** *m* sl se, **saettia** **saettone** *m* zool snok, **saettuzza** *f* tekn fint bor
saffico (*pl* -ci) saffisk (*tom versemål*)
safranina *f* sl rødt fargestoff
saga *f* saga; *gl* heks; **sagace** som har god telt skarpsindig **sagacia**, **sagacità** *f* skarpsindighet
sagena *f* garn, not
saggezza *f* klokskap, visdom, **saggiare** (*sa-*) prøve, *ta* prøve av, **saggiatore** *m* prøver, gullvekt, **saggiatura** *f* prøve, prøvning
saggina *f* hirse, sorghum, **sagginale** hirse-, hirse-stilk, **sagginella** *f* forhirse, **saggiare** meske, fete, **saggio** klok, vis, dyktig, ~ *m* l. vismann, **saggio** 2 *m* prøve, litt essay; ~ *dell'interesse* rentefot, ~ *della sconto* diskontosats, **saggiuolo** *m* prøve (*vin olje o.l.*), liten gullvekt, **saggiata** *m* essayist, **saggistico** (*pl* -ci) essayistisk
sagittale pile; **sagittario** *m* bueskytter; *il* ~ (*lostr*) skytten, **sagittato** *bot* pilformet
sago *m* (*pl* -ghi) sago, **sagola** *f* tau, trosse
sagoma *f* vekilodd (på bismet), form, lest, form, linje, snitt, *bella* ~ komisk figur; *che* ~ 'for en fremtoning', ~ *di canca* maksimal lasthøyde (*under hru n l*), **sagomare** (*sa-*) forme, profilere
sagra *f* (folke)fest, kirkefest, kirkeinnvielsesfest
sagramentare (*e*) *F* banne, se ellers **sacramentare**
sagrare *F* banne, **sagrato** *m* *F* ed, *tirare sagrati* hanne, se ellers **sacrati**
sagrestana *f* klokkerkone, rengjøringskvinne (*i* *kirke*) (*kloster*) nonne som forestår i sakristiet, **sagrestano** *m* klokker, kirkegjener, se også **sacrista** **sagrestia** *f* sakristi, *lorina di* ~ klosterlatin
sagri *m* *inv* fiskeskin, **sagrinato** fiskeskinnsaktig
sagrista *m* se **sacrista** **sagro** *m* *gl* stor feltkanon sl falk, **sagu** *m* *inv* sj. sago
sahariano *f* sl feltjakke (*i* *koloniene*)
salo *f* sl ulltøy, serge **salio** *m* kutte, kappe
salà *f* sal, hall, starrgras, hjulaksel, ~ *d'aspetto* venterom, ~ *di lettura* lesesal, ~ *operatoria* operasjonssal
salacca *f* zool stamsild, *spok* sabel, *fig* mager fyr, stake, gammel, skiten bok **salaccato** *m* stamsild-handler, gammel bok
salace bitende, bitter, slbrig, **salacità** *f* slbrighet, skarphet, **salagione** *f* salting (*av fisk o.l.*)
salamandra *f* salamander
salame *m* spekepølse, *fig* lykksak, fjols, ~ (*in barca*) klosset, dårlig kledt person, klossmajor
salamelecce, **salamelecco** *m* (*pl* -chi) *spok* bukk, kompliment; *pl* dikkedarer, **salamistrare** *sj* være viktig, **salamistro** *m* *sj* viktigper

salamoia *f* saltlake, **salamoiare** legge *i* saltlake, **salapuzio** *m* litt viktigper, hissigpropp, «reke», **salare** salte, ~ *la scuola* skulke skolen, **salariare** (-la-) betale, lønne, **salariato** lønnet ~ *m* lønsmottaker, **salario** *m* arbeidslønn, **salario-base** *m* grunnlønn, **salassare** årelate, *fig* tappe penger av, **salassatura** *f* ss, **salasso** *m* årelating, **salata** *f* salting, **salatino** *m* salistang, **salato** salt, saltet, *fig* dyr, pepret, vittig, *l'ha pagata salata* det har han måttet betale dyrt, ~ *m* saltmat, **salatolo** *m* salterom, **salatura** *f* salting, **salceto** *m* pileskog, pilekratt, *fig* sj floke, **salcinio** *f* pilekratt (*l'angr elv*), **salciauolo** *f* sivsanger, **salcetta** *f* *F* se' **salsuccia** **salcigno** dårlig (*tre*), uomgjengelig, trevlet (*kjøtt*), råstekt, rått (*brød*), **salcio** *m* pil, ~ *piangente* sørgepil, **salciuolo** *m* pilehånd (*til surring av vinstokker o.l.*), **salcruti** *m* inv sauerkraut, **salda** *f* stivelse, vinterbeite, **saldante** *m* lodde- el sveisemiddel, **saldare** lodde, sveise, bilegge (*strid* avvikle, utligne, betale, saldere, *refl* heles, leges, **saldarivo** lodde-, sveise-; **saldatoio** *m* loddebolt ~ *autogeno* sveiseapparat, **saldatore** *m* (*f* -trice) lodder, sveiser, loddebolt, sveiseapparat, **saldatura** *f* lodding, sveising, ~ *autogena* autogensveis, ~ *forte*, ~ *ad ortone* slaglodding, **saldezza** *f* fasthet, **saldo** fast, stabil, sunn; ~ *m* saldo, restbeløp, utligning, betaling, ~ *a credito* kredittsaldo, *merce di* ~ utslagssvare, *pagamento a* ~ restbetaling, ~ *di fine mese* månedsoppgjør, **sale** *m* salt, *fig* vidd, forstand, ~ *comune* koke salt, *dolce di* ~ flau; *fig*, dum, *sali fertilizzanti* gjødningssalt, *non metterci su ne ~ ne pepe* (*fig* ikke legge noe til for egen regning, *rimaner di* ~ bli forbauset, paff, *aver ~ in zucca* være velbe gavel, **salgemma** *m* steinsalt, **salibile** som kan bestiges, **salice** *m* pil, ~ *piangente* sørgepil, *fig* hengehode, **saliceto** *m* pilekratt, pileskog, **salicellato** *m* salisyl, **salicilico** (*pl* -ci) salisyl-, **salicina** *f* kjem salicin, **saliente** fremmspringende, fremragende, iøynefallende, betydelig, **saliera** *f* saltkar, -bøsse, **salifero** saltholdig, **salificabile** kjem som kan danne salt, **salificare** (-li-) omdanne til salt, **salimento** *m* stigning, **salina** *f* saltverk; (ikke helt fint) salt, **salinaggio** *m* saltutvinning, **salinaio**, **salinatore** *m* saltverksarbeider, **salinatura**, **salinazione** *f* saltrefinering; **salincervo** *m* sl lek, **salino** saltholdig, salt-, saltet, ~ *m* saltkar, **salire** (*salgo*) stige (opp, inn), bestige (*trone*), gå opp (ad) (*trapp o.l.*), ~ *in cattedra* bestige katederet, bli professor, *fig* dosere, **saliscendi** *m* inv klynke; *tom vei* bakke opp og bakke ned, *fig* opp- og nedgang, **salim** *f* stigning, oppstigning, bestigning, **salitio** *m* klatreredskap, **salitore** *m* (*f* -trice) klatrer, bestiger, **saliva** *f* spytt, **salivale** spytt-, **salivare** spytt-, *glandole salivari* spyttkjertler; ~ *v.* avsondre spytt, **salivatorio** spyttdannende; **salivazione** *f* spyttavsondring, -sekresjon, **salma** *f* jordisk hylster, lik, *dial* rom- og lengdemål; **salmanno** *m* sl ørret, **salmarino** *m* kokesalt, **salmastraia** *f* saltholdig jord, **salmastro** salt, saltholdig, **salmastruso** saltholdig, **salmeggiamento** *m* messing, salmesang, **salmeggiare**

(*e*) messe, synge salmer, **salmeggiatore** *m* (*f* -trice) en som synger salmer, messer, **salmerna** *f* (*pl* -ti) plitten, **salmernista** *m* trensoldat, **salmi** *m* inv sl kjøttrett, **salmista**! Gud bevaes!, **salmista** *m* salmedikter, **salmestrare** salte; **salmo** *m* salme, *tutti i salmi finiscono in gloria* det ender alltid på samme måten, det er alltid det samme omkvedet, **salmodia** *f* salmesang; **salmodiare** (*o*) synge salmer, **salmodico** (*pl* -ci) salme-, **salmone** *m* laks jern-, blystykker (*ballast*), **salnitro** *m* salpeterarbeider, **salnitrate** salpeter-, **salnitro** *m* salpeter, **salnitroso** salpeterholdig, **salolo** *m* kjem salol, **salone** *m* salong, *vettura ~* salongvogn, **salottiere** salong-; ~ *m* salongmenneske; **salottino**, **salotto** *m* mottakelsesrom, gjestestue, **salpare** lette (anker), seile reise, stikke av, **salpinge** *f* anat eggleder, **salpingite** *f* betennelse i egglederen, **salsa** *f* saus, *geol* søievulkan, glor og aske (av ild som knapt nok er sluknet), *la ~ di San Bernardo* matlysten, *rucinare in tutte le salse* (*fig*), lage til på mange forskjellige måter, rede stygt til; **salsamentario** *m* fetevarehandler, **salsedine** *f* saltinnhold, salttholdighet, saltet, filipenser, rødt utslett, herpes, **salsedinoso** salt, rødslinnel, med filipenser, **salsuccia** (*pl* -ce) *polse* *far ~ di randa* *e* **salsucciaio** *m* polsemaker, polsemann, **salsucciotto** *m* stor (speke)polse, **salsiera** *f* sauseskål, **salso** salt, salt-, salttholdig, ~ *m* salt(innhold), salttholdighet, **salsuggine** *f* nedsl salttholdighet), **salsugginoso** salttholdig), **salsume** *m* saltmat, spekemat, **saltabacca** *f* gresshoppe, **saltabaccare** (*e*) hoppe, **saltabellare** (*e*) hoppe (av sted), **saltaleone** *m* ispringfjær, **saltamartino** *m* siriss, gresshoppe, *leketoy* *lekk o* med fjær under *fig* utroig barn, uokråke, **saltare** springe, springe over hoppe, ~ *agli occhi* (*fig*), springe i øynene, ~ *in aria* springe i luften, *far ~ in aria* sprengte i luften, ~ *in capo a uno* saltet en inn; ~ *una pagina* hoppe over en side, ~ *a dire qualcosa* si noe plutselig, **saltarello** *m* lite sprang, hopp, **saltarello**, sl folkedans, sl fiskegarn, **saltaioia** *f* sl fiskegarn, (*se* *fuglebur*, pinne, vagl), **salatore** *m* (*f* -trice) hopper, akrobat, *zool* hopper, **saltazione** *f* hopping, sprang, **saltellamento** *m* hopping, **saltellare** (*e*) hoppe springe, vandre (*se* *tunken*), drumme, **saltello** *m* stadig hopping, **saltello** *m* lite hopp, **saltellone**, **saltelloni**, *a saltelloni* i store sprang, sprangvis, **salterellare** (*e*) småhoppe, **salterello** *m* lite hopp, kruttkjerring, (*se* *spinetti*) stift som knipser på strengene *se* også **saltarello**, **salter** (*io*) *m* psalter, *il ~* Salmenes bok, **salticchiare** (-ti-) småhoppe (av sted), **saltimbanco** (*pl* -chi) tryllekunstner, akrobat; *fig* vendekåpe, opportunist, **saltimboeca** *f* sl kjøttrett, **saltimpalo** *m* sl spurvefugl, **salto** *m* sprang, hopp, snarørend foss; skogsland, udyrket land, dans, (*dyrs*) parting, sprang, vasking (av sau for klipping), *a salti* hoppende, sprangvis, *di ~* plutselig, *in un ~*, *con un ~* på et øyeblikk, ~ *in alto* hovesprang ~ *con l'asta* stavsprang, *asta per il ~* hoppestang, *faccio un ~ da te* jeg sikker innom til deg, ~ *a capo fitto* stup (*se* *vannet*), ~ *in lunga* lengdesprang ~ *mortale* saltomortale, *fare quattro salti* ta en

svingom, *trampolino di* ~ skihopp; ~ *triplo* tresteg
saltuariamente springende, *saltuario* springende, avbrutt, sprangvis
saluberrimo superlativ av *salubre* sunn, *salubrità* f sunnhet
salumio m fetevarehandler, polsemann; *libro da* ~ gammel skitten bok, *salume* m (srl. pl) saltmat, spekemat; *salumeria* f fetevarehandel, polseforretning, *salumiere* m fetevarehandler; *salumificio* m polsefabrikk
salutante hilsende; ~ m en som hilser, *salutare* sunn, helbredende; ~ v. hilse; hilse på, si adjo til, *salutare*, gjøre honnør; ~ *romanamente* hilse fascistisk, *salutamelo tanto* hilse ham så meget fra meg, *salutatore* m (f -rice) en som hilser; *salutatorio* hilsende; *salutazione* f hilsen, ~ *angelica* Ave Maria
salute f helse, helbred, sunnhet, frelse; ~ 'død og pine', du slette tid', (*talia Sua*) ~ 'på Deres sunnhet!, skål!'; *casa di* ~ klinikk, *salutivole* sj sunn, helbredende hilsende; *salutifero* (srl. fig) sunn, helbredende; *salutista* m hypokonder; *il* frelsessoldat
saluto m hilsen, honnør, *levare il* ~ a uno slutte å hilse på en, *fare il* ~ *salutare*, gjøre honnør, ~ *romano* fascisthilsen (med opprakt arm); *tanti saluti* mange hilsener; ~ *alla voce* leverop, hurrarop
salva f salve, salut; ~ *d'applausi* bifallssalve, *colpo a* ~ (el. a *salve*) skudd (med løs ammunisjon), ~ *di fisch* piping, pipekonsert; *spasare a* ~ *sa* uttere *salvabile* som kan reddes, *salvacondotta* m fritt leide, leidebrev; *salvadanaio*, *salvadanaio* m sparebøsse; *salvafiaschi* m inv. flaskekorg, *salvamente* m inv. redningsbøye, livbelte, trafikkøy, redningsaskjerm (på trakk o.l.), *salvaggio* se, *selvaggio*, *salvaguardare* beskytte, *salvaguardia* f beskyttelse, vern, fritt leide; *salvamento* m redning; *condurre* (giungere) a ~ bringe (komme) i sikkerhet, *salvapunte* m inv. blyantkette, *salvare* redde, frelse, bevare, bibeholde, *mar* berge, legge til side; ~ *uno da morte sicura* redde en fra den visse død, *salvatacco* m (pl -chi) gummihæl, *salvataggio* m redning, herging, redningsarbeid, *lancia di* ~ *battello di* ~ redningsbåt, *salvatico* se *selvatico*, *salvatore* m (f -rice) redningsmann, redder; *il* frelser; *salvazione* f redning
salve!, *salvete!* vær hilset!; *salveregina* f rl. en bønn; *salvezza* f redning, *ancora di* ~ nødanker (og fig.), ~ *dell'anima* sjelens frelse, *l'Esercito della Salvezza* Frelsesarmeen; *tavola di* ~ redningsplanke
salvia f *salvia*, *salvietta* f serviett
salvo reddet, frelst i behold, foruten, under forbehold av, ~ *che* med mindre; m ~ i sikkerhet; a *man salvo* uten hindringer, uten motstand, *sano e* ~ i god behold
samaritano samaritanisk, ~ m samaritaner, *il buon* ~ den barmhjertige samaritan; *samaritana* f sykepleierske, samaritt
sambuca f *hist* sl strengeinstrument, murstige, *sambuco* m (pl -chi) hyll, sl seilskip
samoro m sl. lasteprem, *sampiero*, *fico* ~ fiken som modner til 29 juni (= *San Pietro*), *sampogna* se *zampogna*
sanabile helbredelig, fig sanerbar, som kan bringes på føle igjen, *sanabilità* f helbredelighet (og fig) *sanale* m tørr slisk (mars. huse) *sanamento*

m helbredelse, sanering, *sanare* helbrede, sanere, bringe på føle igjen, gjenopprette, råde bot på godkjenne; *sanativo* helbredende, *sanatore* m (f -rice) en helbreder, sanerer; *sanatoria* f skadesløs holdelse, godkjennelse; *sanatorio* helbredende, sanerende ~ m sanatorium, *sanazione* f rl. legalisering, sj helbredelse
sancire (-isco) sanksjonere, godkjenne, bestemme
sanculotto m sansculotte
sandalo m sandal, sandeltre; liten båt, *sandolino* m kajakk
sangiovese, *sangiovese* m sl. vin(drue)
sangue m blod; *andare a* ~ a uno behage en; ~ *azzurro*, ~ *blu* blått blod, ~ *di Bacco* død og pine!, *bistecca al* ~ råstekt biff; *cavar* ~ årelate, *questo mi fa venire cattivo* ~ det blir jeg i dårlig humør av; *circolazione del sangue* blodomløp, *esame del* ~ blodprøve; *far* ~ blø; ~ *freddo* kaldblodighet, a ~ *freddo* med kaldt blod, *pressione del* ~ blodtrykk, *principessa del* ~ prinsesse av blodet; *cavallo puro* ~ fullblodshest, *sanguifero* blodførende, blod-, *sanguificare* (-gui-) stimulere bloddannelsen, *sanguificazione* f bloddannelse; *sanguigna* f rød blyant, rødkritt; rødkrittstegning; *sanguigno* blodig, blodrød, blod-; *sangvinsk* *pressione sanguigna* blodtrykk, *tipo* ~ blodtype, *far* person med rødt, tykt ansikt; *vaso* ~ blodkar, *sanguinaccio* m sl. blodpudding, *sanguinante* blodende; *sanguinare* (-sa-) blø, *cose che sanguinano* fryktelige, gyselige ting, *sanguinario* f blodurt; *sanguinario* blodtørstig, grusom, *sanguine* m sl. vidje; *sanguinella* f blodurt; *sanguinente* sj blod g *sanguineo* blodig, blodfarget *sanguinolento*, *sanguinolento* blodig, bloddryppende; *sanguinoso* blodrik, blodig; *battaglia sanguinosa* blodig slag, *sanguisuga* f blodigle; fig blodsuger, *sanguivoro* blodsugende
sancire sj sanere; *sante* f litt materie, puss, *santificare* (-ti-) sanere, *santità* f sunnhet, sanitet, *ufficio di* ~ helseråd, ~ *mantima* helseråd (for skip i havn), *sanitario* sanitær, sanitets-, sunnhets-, helse-, hygienisk, *corpo* ~ sanitetskorps, *milite* ~ sanitetssoldat, sykepasser; *ufficiale* ~ sl. helse-rådsjef; ~ m lege
sannite sannitisk, ~ m sanniti
sano sunn, hel, ~ *come un pesce* frisk som en fisk, ~ *e salvo* i god behold, *stai* ~ 'ha det bra'
sao pagano, *il* (giorno di) ~ lønnsdagen
sanrocchino m pilegrimskappe
sansa f avfall av oliven (etter 1 gangs pressing) det indre skall på kastanjen, *olio di* ~ annenrangs olivenolje (2 gangs pressing)
sanscritista m sanskritist, *sanscrito* sanskrit-; ~ m sanskrit
santabarbara f kruttkammer, ammunisjonskammer, *santelmo*, *fuoco di* ~ sankt elmsild, *santarello*, *santerello* m skinnhellig fyr, hykler
santificamento m helliggjørelse, heligholdelse, *santificare* (-ti-) kanonisere, hell gjøre, hellige, holde hellig, *santificativo* helliggjørende; *santificatore* m (f -rice) en som helliggjør (etc se. *santificare*), *santificazione* f kanonisering, helliggjørelse; heligholdelse, *santificetur* m lar hykler, bedemann, *santimonia* f hellighet, iron. hyklari; skinnhellighet; *santimoniale* hellig skinnhellig
santino m lite helgenbilde, *santissimo* meget hellig *il Santissimo Padre* paven, *il Santissimo* hostien, nattverdsbrødet; *santità* f hellighet; *Sua Santità* Hans Hellighet, paven, *morire in odore di* ~ do

i Herrens navn *letter et fromt liv, slik at folk mener at man er en helgen*;
santo hellig, gudfryktig, *acqua santa* vevann, *anno* ~ (fr) hellig år, jubelår; *campo* ~ kirkegård, *tutto il* ~ *giorno* hele den utslagene dag, *fammi il* ~ *piacere di* ... gjør meg den store tjeneste å ..., *sante parole* fromme, gode ord, *parole sante* kloke, sannhetens ord; *picchiare uno di santa ragione* gi en en god drakt pnyl; *di santa ragione* rettferdig, rikelig, *anime sante* (del purgatorio) hellige sjeler (i skjærsiden), *la settimana santa* den stille uke, *lo Spirito Santo* den Helligånd, *la Terra Santa* det hellige land, ~ m helgen; helgenbilde, navnedag, *qualche* ~ *ci aiuterà* det går nok bra, skal du se, *non essere uno sinco di* ~ ikke være av Guds beste barn
santocchiera f skinnhellighet, **santocchie** m hykier, skinnhellig fyr; **santolo** m fadder; **santone** m iron hykier, helgen (hos muslimere), **santonina** f santo-
santuario m heligdom, tempel; valfartssted
sanzionare (ò) sanksjonere, bekrefte, bilige, **sanzione** f sanksjonering), bekreftelse, godkjennelse; ~ *penale* straffebestemmelse
sapa f smokt most (til krydder), **sennep**
sapere (sò) vite, kunne, kjenne, erfare, smake, lukte (di av); *che io mi sappia* så vidt jeg vet, *far* ~ *la vite*, meddele, melde; ~ *grato di una cosa a uno* være en takknemlig for noe; ~ *il fatto suo* kunne sine ting; *le sa tutte, le sa lunga* han kan snu seg, han kan mer enn mate seg; *mi sa male di* ... det gjør meg ondt å ...; ~ *mil'anni* lengte ~ *di nulla* være flau, smakløs, ~ *il norvegese* kunne norsk, ~ *dove il diavolo tiene la coda* være slu el klok, kunne snu seg, ~ *una cosa per filo e per segno* kunne noe ut og inn; ~ *vita, morte e miracoli di uno* kjenne en ut og inn, *venire a* ~ erfare, få vite, ~ m viten
sapidità f smakfullhet; **sapido** litt smakfull
sapiente vis, klok; dyktig; *animali sapienti* dresserte dyr, ~ m vismann, lærd, **sapientone** m iron vismann, **sapienza** f visdom, lærdom, klokskap viten(skap); *la Summa Sapienza* Gud, *la Sapienza* det gamle universitet (Roma Bologna, Pisa) **sapienzale** visdoms
saponaceo såpeaktig, **saponato** m såpekaker, -selger; **saponaria** f såpeurt; *radice* ~ kvillajabark, **saponata** f såpeskum, skum (på hest); *fig* ros, smiger, *dare una* ~ *a såpe* inn, **sapone** m såpe, *bolle di* ~ såpeboble (og *fig*); *dare il* ~ *a uno* smigre en, ~ *a fiocchi*, ~ *a scaglie*, ~ *a squame* såpepon ~ *in polvere* såpepulver, ~ *da toilette* toilettsåpe, *håndsåpe*, **saponeria** f såpefabrikk, såpefabrikasjon; **saponetta** f toilettsåpe; **saponiera** f såpeskål, **saponificare** (-ni-) lage til såpe, **saponificazione** f forsåpning, såpefabrikasjon, **saponina** f kjem saponin, **saponoso** såpeaktig
sapore m smak, **sapori** (pl) krydder(urter), *dar* ~ *a sette* smak på; *dar* ~ *al sale* spille lærd, viktig *aver* ~ *di* ..., smake av ...; **saporire** (-isco) krydre, sette smak på; **saporito** krydret, velsmakende, *conto* ~ *pepret* (dyr) regning; *sonno* ~ velgjørende søvn, **saporesità** f velsmak, **saporoso** velsmakende
sapofito m saprofytt
saputa f viten; *a mia* ~ med mitt vitende, *per* ~ etter det jeg (han etc) har hørt; **saputello** m nesevis, viktig person; **saputo** klok (srl. neds), *una cosa saputa* en velkjent sak, ting

sarabachino m sl lukket vogn; **sarabanda** f sara-
 bande, fig. speilakkel og bråk; **saracca** se **salacca**
saracco m (pl -chi) stikkasag, ~ *a dorso* buesag
saraceno sarasenisk, arabisk, **grano** ~ sl førkorn, ~ m sarsener; *la Giostra del* ~ folkefest i Arezzo; **saracinesca** f rullekodde (foran buikk o.l.); luke (i demning o.l.), **saracinesco** (pl -chi) sarasenisk; **saracino** sarasenisk, ~ m sarsener, *armato come un* ~ væpnet til tennene; *besiemmiare come un* ~ banne som en tyrk,
sarcasmo m sarkasme, **sarcástico** (pl -ci) sarkastisk
sarchiamento m luking; **sarchiare** (sà-) luke; **sarchiatore** m (f -trice) luker, **sarchiatrice** f ugrasharv, **sarchiatura** f luking, **sarchiellare** (è) luke; **sarchiello** m ugrasskrape, **sarchio** m ugrashakke
sarcofago f sl spyflue, **sarcofago** m (pl -ghi) sarkofag, **sarcoma** m kjottsvulst
sarcranti m pl sauerkraut
sarda f sardinerinne; stor sardin; *essere pigriati come sarde* stå som sild i tonne; **sardana** f spansk ringdans, **sardanapalesco** (pl -chi) rik, luksuriøs, slaraffen-; **sardella**, **sardellina** f sardell; **sardelliera** f sl drivgagn, **sardesco** (pl -chi) litt sardisk, **sardigna** f avfallshaug (for døde dyr og slaktavfall), **sardina** f sardin
sardo sardisk, ~ m sarder
sardonico (pl -ci), *riso* ~ sardonisk latter, bitter latter, hånlatter
sargasso m sl. æge sargassum; **sargia** f ull- el linstoff; sengetrekk; **sariga** f sl pungdyr
sarmato m kvas, ris (av vinstokker); **sarmentoso** som har, er rik på kvas (ris, stengler)
sarrocchino m pilgrimskappe
sarta f syerske, sydame; **sartia** f vant; **sartione** m mar, il ~ vantene, **sartion** f elev på systue, typike, billig syerske, **sarto** m skredder; ~ *da donna* dameskredder, **sartore** m (f -ora, -trice) gl skredder, **sartoria** f systue, skredderverksted; **sartucolo** m lappeskredder
sassai f steindemning, steinet vei; **sassaiuola** f steinregn steining; **sassata** f steinkast; **sassella** m i roddin, **sasseo** litt stein-, forsteinet, **saseto** m steinet jord, terreng, **sassificare** (-si-) forsteine, **sassifraga** f bergsildre
sasso m stein, *fare ai sassi* kaste stein (på hverandre); *nudo* ~ nakent fjell, snaufjell, *restare di* ~ (fig) bli forbauset; *lirar sassi in piccionaria* skade seg selv (i stedet for andre); *scagliare il* ~ *e nascondere la mano* skade ten/bak ryggen
sassofono m saksofon, **sassola** f øsekar, **sassone** saksisk; ~ m sakser; **sassoso** steinet, steinrik
satana m satan; *darsi a* ~ forsverge seg til Satan, **satanaso** m satan (og *fig*); sl. ape; **sataneggiare** (-nè-) være djevelsk, full av fanden; forbanne alt og alle, **satánico** (pl -ci) satanisk, djevelsk
satellite m satellitt; planethjul; fig drabant; *borgata* ~, *città* ~ drabantby, *stato* ~ vasallstat, **satellizio** m det å være drabant
satinare satinere, glatte
satira f satire; *dar la* ~ *a*, *far la* ~ *di*, *mettere in* ~ holde narr av, **satireggiare** (-re-) satirisere, latterliggjøre, spotte; **satiresco** (pl -chi) satyr-, **satirasi** f satyriasis; **satirica** f satiredikting, **satirico** (pl -ci) satyrisk; ~ m satiriker, **satiro** m satyr
sativo, **terreno** ~ såland, **pianta sativa** dyrket, dyrkbar plante
satolla f mette(lse), fig mengde **satollare** (ò) mette, fylle, **satollo** mett

satrapia *f* satrapi, satrapo *m* (*f* -essa) satrap, persisk stattholder, *fig* tyrann
 saturabile mettelig saturabilità *f* mettelighet; saturare mette; *fig* fylle, saturazione *f* metning saturita *f* metthet
 saturnale, *i* Saturnali saturnaliene, saturnia *f* sl nattsommerfugl, saturnino saturn-, malattia saturnina blyforgifning, saturnismo *m* blyforgifning, saturnio saturnisk (*myt.*), latinsk, romersk, italiisk, ~ *m* Jupiter, saturno *m* *gl* bly
 saturo mett, mettet, full, fylt
 sauro 1, *m* øgle; sauro 2 reverød; rødbrun, ~ *m* fuk, savana *f* savanne
 saviezza *f* visdom, savio vis, klok, rolig
 savoiardo savojarisk, ~ *m* savojar, sl. kjeks
 savonarola *f* *gl* sl. summenleggbar stol
 savone *f* sl. hostesaft, savore *m* sl. saus
 saxofono *m* saksofon
 saziabile mettelig, saziabilità *f* mettelighet, saziare (*sà-*) mette, stille (*sulten.*), tilfredsstille, non si sazia mai *di* .. han blir aldri trett av å .., sazieta *f* metthet, metning, *fig.* overmetning, avsmak, lede, *a* ~ mer enn nok, sazievole mettende, *fig.* kjedelig, frastøtende; sazievolezza *f* det å være mettende, kjedelighet, sazio mett, tilfreds, trett, lei
 sbaccanare bråke, sbaccaneggiare (*-né-*) holde et svare spelukkel, sbaccanio *m* stadig, forferdelig bråk
 sbacellare (*e*) belge (*terter*) sbacellatura *f* belgning sbacchettare (*e*) banke (*teppe*) sbacchettata *f* banking, slag, sbacchettatura *f* banking, sbacchiamento *m* banking, sbacchiare (*sba-*) banke, slå; sbacchio *m* stadig banking
 sbaciucchiamento *m* rundkyssing, smasking; sbaciucchiare (*u*) rundkysse, smaske, sbaciucchiatore *m* (*f* -trice) rundkysser; sbaciucchio *m* stadig kyssing, sbaciucchione *m* (*f* -ona) rundkysser
 sbadataggine *f* uaktisomhet; sbadata uaktisom; alla sbadata uaktisom
 sbadigliamento *m* gjesping, sbadigliare (*-di-*) gjespe; vi si sbadiglia der er det «gorr», kjedelig, sbadigliella, sbadigliarella *f* *sp.* stadig gjesping, gjespesyke, sbadiglio *m* gjesp, sbadire (*-isco*) ta opp spiker (*al se sbadire*) som er nittet
 sbafare *dal* snylte (*til seg*), sbafatore *m* (*f* -trice) snylter; sbafò *m* snylteri, *a* ~ uten å betale, vivere *a* ~ leve av snylteri
 sbagliare (*sba-*) ta feil, gjøre feil, feile, ~ pagina slå opp på feil side, ~ strada ta feil vei, gå seg vill, potrei ~ det er mulig jeg tar feil, sbagliando rimpara man lærer av sine feil, *refl.* ta feil sbagliato forfeilet, forkjært, gal, sbaglio *m* feil (takelse), mistak, essere in ~ ta feil per ~ ved en feiltakelse, feilaktig
 sbaioccare (*a*) sløse, kaste bort penger
 sbaionettare (*e*) gjennomføre med bajonett
 sbaldanzare (*-isco*) ta motet fra, «jেকে» ned
 sbaldoriare (*a*) feste, svire, ture, sbalestramento *m* bomskudd (*sel* *fig.*), sbalestrare (*e*) skyte feil, bombe, *fig.* bombe, skyte over målet; sende bort, *refl.* bli ruinert; sbalestrato tankeløs, uryddig, ruinert, sballare pakke ut; *fig.* skryte, slå stort på, diske opp med (*lögneri*, *i* spill) få for mange poeng (*og tape*), sballato utpakket, uryddig, ubalansert, oppdiktet, løgnaktig, sballatura *f* utpakning sballonnata *f* skryt, skrone; sballone *m* (*f* -ona) skrythals, skronemaker

sballettamente *m* hopping, risting (*dal a.l.*), sballettare (*a*) kaste fram og tilbake, bysse
 sbalordimento *m* bedøvelse, forbløffelse, sbalordire (*-isco*) bedøve; forbløffe, sbalorditaggine *f* forvirring; sbalorditivo bedøvende, forbløffende, sbalordito forbløffet, fortlumlet, forvirret, sbalorditoio bedøvende, forbløffende
 sbaluginare (*u*) syne funkle glimte
 sbalzamento *m* det å slynge, kaste styrte sbalzare slynge kaste styrte minister *a.l.* sende bort funksjonær lage relieffer *i* metall sbalzatore *m* *f* trece relieffarbeider sbalzellare (*e*) ryste, kaste, bli kastet fram og tilbake sbalzello *m* stadig risting skumping humping sbalzelloni (*a*) ~ hoppende sprangvis sbalzo *m* hopp sprang *og fig.* *a* ~ *di* ~ sprangvis, coghere *di* ~ gripe i luften *og fig.* lavare *a* sbalzi arbeide sprangvis stykkevis, avbrutt, lavare *a* ~ relieffarbeid
 sbambagiare (*-bag-*) (*og refl.*) trefles (opp)
 sbancare sprengte banken (*spilt*, blakke, jevne ut *terreng*) sbanchettamento *m* turing, festing, sbanchettare (*e*) feste, tute
 sbandamento *m* spredning oppøsning krenkning, sbandare spre oppløse *om* bil skjære ut, skille krenge sbandata *f* spredning krenkning sbandeggiare *e* *u* lyse fredløs sbandellare (*e*) fjerne slå (*for* *dør a.l.*), åpne, sbandieramento *m* utfoldelse (*av flagg* *og fig.*), sbandierare (*te*) utfolde, vitte med (*flagg*); ~ qualcosa (*fig.*) skilte med noe
 sbandimento *m* forvisning, sbandire (*-isco*) lyse fredløs, landflyktig, forvise
 sbaragliamento *m* sprengning, splittelse; sbaragliare (*-rà-*) sprengte, splitte, sbaraglino *m* trikk, trakk, sbaraglio *m* splittelse, oppløsning, mettere mandare allo ~ utsette for fare, mandare *a* ~ odelægge; andare *a* ~ gå til grunne
 sbarazzare fjerne vanskeligheten for, gjøre ryddig, rydde, sbarazzinata *f* slyngelstrek; sbarazzino *m* slyngel, skurk, alla sbarazzina på snel (*flue*), sbarbare rykke opp med rota (*og fig.*), barbare, *refl.* barbare seg, sbarbatiello *m* floteskjegg, sbarbato skjegglos, glattbarbert, opprykket med rota, sbarbazzata *f* muleslag (*på hest*), *fig.* hakestøt
 sbarbicamento *m* opprykning med rot; sbarbicare (*sba-*) rykke opp med rot, utrydde; sbarbificare (*-bi-*) *lam* barbere
 sbarcare sette på land, landsette, losse; gå i land, *lam* stige ut (*av bil*), ~ il lunario ~ la vita klare seg så vidt (*økonomisk*), sbarcarsella holde det gående, sbarcatoio *m* losseplass, sbarco *m* *ipl* -chi lossing, losseplass, ilandstigning, mezza *da* ~ landingsfartøy
 sbardare sele av (*hest*)
 sbardellare (*e*) tilinde (*lunghest a.l.*), *fig.* skrone, smøre tykt på, sbardellato dressert, tilredet, utøyet, umåtelig, risa sbardellate skogerlatter; sbardellatura *f* tilridning
 sbarra *f* (tverr)stang, bom, barriere, skranke ~ conduttrice strømførende skinne, ferro in sbarra stangjern; sbarramento *m* (av)sperring, tiro *di* ~ sperring, sbarrare sperre, sperre opp (*øyne* krysset (*sjeck*), conto sbarrato sperret konto) sbarretta *f* liten sperre, slå; sbarro *m* sperring, bom
 sbasire (*-isco*) do (hen)
 sbassamento *m* senkning, sbassare senke, gjøre lavere; sbasso *m* senkning
 sbatacchiamento *m* det å slå, ryste, sbatacchiare (*-ta-*) slå, ryste, ~ le *ali* baske med vingene; *refl.*

kus e seg fram og tilbake, slå, **sbatacchiata** / slag
sbatacchio *m* stadig banking; **sbattagliare** slå, ringe
sbattere slå, banke, pske (egg), sende bort, kaste ut, ~ *le ali* bakke med vingene, ~ *i piedi* stamppe med føttene; *refl* spreile (fisk), **sbattersene** (F) ikke bry seg om det, **sbattezzare** tvinge (en) til å forsverge kristendommen, *spok* omdøpe, gi annet navn, *refl* forsverge kristendommen; *case da far* ~ frykteunge, opprørende ting, **sbattighiaccio** *m* skaker, **sbattimento** *m* banking, slag, **sbattitura** / banking, slag, **sbattuta** / banking, slag, **sbattuto** slått, pisket, *fig* trett, slapp, nedslått
sbaulare (u) *sj* pakke ut av kofferten
sbavaggio *m* typ uren type, **sbavagliare** (-va-) befi for knebel, **sbavare** sikle, fråde, fjerne stopperen den på (jern), avpusse, **sbavatura** *f* sleeve, fråde, renhet (på jern, type o l.), **sbavazzare** sikle, sleeve på, **sbavone** *m* sikler
sbella etc *se bella* etc
sbellicare *refl* ~ *dalle risa* le seg fordervet
sbendare (-a) binde av (noe)
sbercia *f* sam klodrian, klossmajor; **sberciare** (-e) bomme, skyte bom, spotte, hånne, **sbereffo** *m* stygt sår el. utr, hånlige grimase, geip, **sbertiluggiare** (-a) feste, lure, **sberrettare** *refl* ta av luen, huse, **sberrettata** *f* hilsen med luen, hatten
sbertare (-e) spotte, **sberteggiare** (-te-) drive gjen med, **sbertucclare** (u) krolle, kramme sammen (u) *fig* spotte, mishandle
sbavacchiare (-a) svire, **sbavazzamento** *m* svir, **sbavazzare** svire, **sbavazzatore** *m* (f -trice) svirebror, begersvinger, **sbavucchiare** (u) smådrikke, ta en drink
sbudato dårlig foret (dyr) blek, falmet, **sbudire** (-a) h ekne, falme, avbleke
sbiancare hvitne, blekne, *refl* blekne
sbiasciare *se biasciare*
sbicchierare (-e) utskjenke vin, drikke, **sbicchierata** / drinkelag
sbicare (-ie) sette, stå på skjeve, rette opp, skjele til, **sbicco** (pl -chi) skjev, skrå, a ~, di ~ per ~ på skrå, skrått, skjevt; *guardare di* ~ skjele til, *fig* se skjevt til
sbiettare (-e) fjerne kilen i, på, *fig* snuble, *sj* stikke av, **sbigonciare** (-a) flyte over
sbigottimento *m* forferdelse, forskrekkelse, **sbigottire** (-isco) forskrekke(s), *refl* bli forskrekket
sbilanciamento *m* det å bringe i ulikevekt, **sbilanciare** (-la-) bringe, komme ut av likevekt, *refl* tape likevekten, **sbilancio** *m* ulikevekt, manko, underskudd, **sbilancione** *m* plutselig sprang, a **sbilancioni** rykkevis, sprengvis
sbilenco (pl -chi) krum, skjev, uformelig, **sbiliardare** (-a-) sløte to kuler på en gang
sbiluciare (u) se seg godt om, glane, stirre
sbirbare doyne, late seg; **sbirbarsela** more seg
sbirciare (-bi-) skjele til, stirre på, se stjålent på, **sbirciata** *f* skjeling, *dare una* ~ a, se **sbirciare**
sbircio nærsynt
sbirraglia *f* neds flokk politibetjenter el. snushaner, **sbirreggiare** (-e) *sj* *fig* gå og snuse, **sbirreria** *f* gl. se **sbirraglia** **sbirresco** (pl -chi) neds politi
sbirro *m* neds politibetjent, panser, snushane
sbisoriare (-a) mumle (bønner)
sbizzarrire (-isco) få grilene ut av hodet på (en) *refl* rase ut, gi etter for sine luner, **sbizzire** (-isco) (og *refl*) la sinne få avløp
sbloccare *m* opphevelse (av sperring o l.), **sbloc-**

care (-a) oppheve sperring, blokade av (noe), **sblocco** *m* (pl -chi) opphevelse (sperring o l.)
sbobba, sbobbia / dårlig suppe, skvipp
sboccare (-a) slå uten av, beie litt av, *flasker* munne ut i, komme ut i; **sboccataggine** / flåkjeftehet, grovhet, **sbocato** som ikke lyster bislet (hest), påbegynt (flaske); *fig* flåkjefte, grov, usammenlig, se ellers **sboccare** **sboccatolo** *m* utløp (rør o l.), **sbocatura** / det å slå ut litt (av flaske) etc se **sboccare**, **sbocciare** (-a) springe ut, spire (blomster) åpne seg (fallsjerm), ramme motstanderens kule med sin egen, *non sbocciato* i knopp, **sboccio** *m* spring, utfoldelse, di ~ som står i knopp (og *fig*), **sbocco** *m* (pl -chi) munning, utgang, avsetningsmarked, ~ *di sangue* blodstyrning, **sbocconcellare** (-e) gnage i seg, stykke opp, slå i stykker, knuse, **sbocconcellatura** / avslått stykke, skår, skår (i noe)
sbolfo *m* puff (på tøy), *maniche con gli sbolfi* puffermer, **sbolgiare** (-a) stå ut, sette pose (om tøy)
sbollare (-a) bryte (brev o l.)
sbollentare (-e) skolde, **sbollire** (-isco) slutte å koke, *fig* falle til ro
sbombare (-a) rope, buse ut med, skrone, smøre tykt på, **sbombazzare** rope, spre for å le vinder, svire, drikke meget, **sbombettare** (-e) svire, **sbombone** *m* en som roper noe skronemaker, svirebror
sbonzolare (-a) henge ned (drueklase o l.), *refl* bøye seg under vekten, falle ned (arm)
sbordellare (-e) larme, bråke
sbornia / fylt, rus, **digetire** (-e) smaltire (la ~ sove rusen ut, **sbormiare** (-a) *sj* finne; *refl* drikke seg full, **sbornione** *m* dranker
sborsamento *m* utbetaling, **sborsare** (-a) betale, legge ut, punge ut, **sborso** *m* utbetaling, utlegg
sboscamento *m* avskogning, **sboscare** (-a) avskoge
sbottare (-a) bryte ut, i gråt o l., *fig* eksplodere
sbottata / utbrudd, **sbotto** *m* utbrudd; **sbottonare** (-a) knappe opp; *refl* åpne seg, betro seg, **sbottonatura** / oppknapping, **sbottoneggiare** (-ne-) stikke, være spydig, bilende
sbazzacchiere (-isco) begynne å trives, komme seg (planter, dyr), *fig* polere, sivilisere, oppdra
sbazzare (-a) skissere, gjøre utkast, hogge til, **sbazzatore** *m* (f -trice) marmort/hogger, blokkvalseverk, **sbazzatura** / grov tilhogging, utkast, sk (seiling), **sbizzo** *m* utkast, **sbizzolare** (-a) plukke kokonger, kripe ut av kokongen, **sbizzolatore** *m* (f -ora -trice) kokongplukker, **sbizzolatura** / kokongplukking
sbacolato med hengende bukser, **sbacare** ta bukse av, **sbacarsi per uno** (fum) legge seg i selen for en, **sbacarsi dalle risa** vr seg av latter
sbacatamente tankeløst, måteløst
sbaccettare (-e) fore ved armen, **sbacciare** (-a) rive ut av armen(e), fekte med armene, *refl* brelle opp ermene, gjøre seg stor umak, **sbacciata** / fektning med armene, armslag, **sbacciato, vestito** ~ kjole med korte ermer el. uten ermer, **sbaccio** *m* armslag, **sbacera** / skryt, **sbaciare** rake opp (ild), sprake (gnister), skryte, flotte seg **sbaciata** / det å rake opp; skryt, det å flotte seg **sbaciatore** *m* ildrake, **sbacio** *m* det å flotte seg stå stort på, **sbacione** *m* en som står stort på skrythals
sbraitamento *m* skrik, skrål, **sbraitare** skrike, skråle, larme, **sbraitio** *m* stadig skrål, **sbraitone** *m* (f -ona) skrikhals, bråkebotte
sbaramare ti/fredslille, mette

abruamento *m* det å rive i stykker, **abruare** rive i stykker, flenge; **abruare** drive ut av flokken (*dyr*), *refl* bryte ut av flokken; **abruellare** (*è*) rive i stykker, ødelegge; **abruo** *m* flenge
abbrattare rydde, befri (*da qualcosa* for noe), **abbrattato** *f* opprydning; **abbratto** *m* opprydning *stanza di* ~ roterom, køtt
abruazzare prale, blære seg, **abruazzata** *f* praleri, skryt; **abruazzione** *m* skrythals
abreccare (*è*) slå skår i; **abrecciare** (*è*) slå bresje i (*mur*) **abrecciato** sprukken (*mur*)
abrendolare (*è*) henge i laser; **abrendolo** *m* lase, pjalt, **abrendolone** *m* lasete, fillete fyr
abreconeggiare (*è*) drive skurkestreker, **abreco** fatig, laset, fillet, **abrecolamento** *m* smuldring **abrecolare** (*è*) smuldre; **abrecolatura** *f* smuldring; smuler
abrigamento *m* ekspedisjon; **abrigare** ekspedere; få en ende på; sende hinsides; *refl* skynde seg *abrigarsi di qualcosa* skaffe seg noe fra halsen, **abrigato** fremskyndende, kort og fyndig, hurtig
abrigillare ta tøylene, tømme, båndet av; trekke i tøylene, frigjøre ved innsnitt, *refl* frigjøre seg (*fra tøylene*); *fig* toyle seg; **abrigliata** *f* frykk i tømme, *fig* omgang, straffepreken, **abrigliatezza** *f* tøylesløshet; **abriglato** tøylesløs
abruindellare (*è*) rive i stykker; henge i laser, **abruindello** *m* lase, **abruindellone** *m* lasete fyr
abruinze *m* sl b ot sveitserost fra Briens
abruoccare (*o*) rense (*silke*), beskjære, gnage, beite, **abruocatura** *f* rensing; **abruocolare** (*-ro-*) gnage, beite
abruodare (*o*) skumme suppe; *fig* lire av seg, **abruodolare** (*-rod-*) sole til, oversmore; *fig* lire av seg, **abruodolone** *m* solekopp, gris; klattmaler, blekksmører; **abruogliare** (*o*) vikle opp, rydde, *refl* klare seg ut (*da av*), **abruocare** (*o*) beskjære
abruoclare (*o*) bli sur, surmule, **abruocle** (*-isca*) bli sur, ergerlig; surmule
abruozare (*o*) *F* drikke seg full
abruoscie *f*ynn drikk, skvipp (*og fig*)
abruaffare sprute, sprøyte, *fig* bestikke, **abruaffata** *f* spruting, sprøyting, bestikkelse; **abruaffo** *m* sprut, sprøyting, smørepenger
abruicare komme fram fra sitt skjulested, komme, dr ve ut
abruccinfatiche *m* inv. lathans, **abruccinamento** *m* skrelling, **abrucciare** (*o*) skrelle, **abrucciarci un ginocchio** skrape seg på kneet, **abrucciarcela** klare seg ut av en knipe; **abruccatura** *f* skrelling, avskrapning (*hud*) **abruccione** *m* lathans
abrucellare (*è*) sprette magen opp på
abruffare pruste, stønne; puste (*ut*), **abruffata** *f* pusting, stønn(ing), **abruffo** *m* pust, stønn, puff
abruigliare (*o*) trette en til løgner, gjøre ens ord til skamme
abruillare (*è*) fjerne stiftene, sette bobler (*kalk*), *refl* misse stiftene
abruillare (*o*) fjerne boltene fra
abruirare fløte av; *latte abruirato* skummet melk
abruizzare sprette opp magen på, støye *fig* åpne, sprette opp, *refl* gå hull på (*brill o.l.*), **abruizzatoio** *m* sløyekniv
abrubbia *f* skabb, **abrubbioso** skabbet
abruinnato *m* voldgiftsdomstol, **abruino** *m* rådmann, voldgiftsmann
abrurezza *f* ruhet, ujevnhet, **abruo** ru, ujevn, mislig, anstøtlig, **abruosita** *f* ruhet, ujevnhet,

vanskelighet; **abruoso** ru, ujevn; mislig, anstøtlig
abruazzare gjøre fra seg alle steder, skitne til (med ekskrementer)
abruccato, **abrucceggiato** sjakkрутet; **abrucciare** (*o*), **abrucciere** (*o*) *f* beskjerne (*plante*), **abrucciaturo** *f* beskjerping
abrucciera *f* sjakkbrett; **abrucciere** *m* sjakkbrett; frontavsnitt; *il cancelliere della* ~ den engelske finansminister; **abruccista** *m* sjakkspiller, **abruccistico** (*pl -ci*) sjakk-; *gara abruccistica* sjakkturnering
abruccia *m* inv. den som jager opp viltet under jakt, **abrucciacani** *m* inv. hundepistol, **abrucciadivoli** *m* inv. *gl* sl. kanon; **abrucciafumo** *m* inv. røykfjerner (*i kanon*), **abrucciamiento** *m* det å jage bort, fortrenning, **abrucciamosche** *m* inv. fluesmekker, fluevifte; **abrucciapemileri** *m* inv. tidsfordriv, munnharpe **abrucciare** (*o*), jage bort, forjage, fordrive, fortrenge; **abrucciata** *f* bortjagning, fortrenning, **abruccio** *m* kirketjener, *andare a* ~ jage hare om natten
abrucco *m* (*pl -chi*) sjakksfelt, *fig*, nederlag, **abruccchi** (*pl*) sjakk; *a* **abruccchi** rutet; *vedere il sale a abruccchi* (*fam.*) sitte i fengsel, **abruccchiato di abruccchi** sjakk mesterskap, **abruccchiato di abruccchi** sjakkmeister, *dare a* ~ *al re* sette kongen i sjakk; *giocare a abruccchi* spille sjakk; *partita a abruccchi* sjakkparti; *essere sotto* ~ være sjakk; *tenere in* ~ holde i sjakk ~ *matto* sjakkmatt; *ricevere uno* ~ *matto* bli sjakkmatt, lide et nederlag
abrucciente ringe, av ringe kvalitet, tarvelig, forfallende; *se* *ellers*, **abrucciente**, **abruccienza** *f* utløp, forfall (*sdag*); termin; *a breve (lunga)* ~ på kort (lang) sikt; **abrucciale** *m* ~ forfallen veksel, *la* ~ *de termine* fristens utløp, **abruccenziario** *m* register over forfalle vekslar; **abrucciente** utløp, forfalle, være forfallen, forverres; falle; *mar* drive av; ~ *di peso* gå ned i vekt, **abruccimento** *m* nedgang, forfall, **abruccito** forfallen
abruccandro *m* dykkerdrakt, **abruccarda** *f* sl. båt, **abruccare** *mar*, slepe; **abruccato** *m* sl. innpakning (*for rekelse o.l.*), **abruccolare** forsyne med hyller, sette i hyller, **abruccolatura** *f* oppsettning av hyller, hyllearrangement, **abruccole** *m* reol, hylle, **abrucco** *m* skipsskrog, *traversalmente allo* ~ tverrskips
abruccionare (*o*) unnskyld, rettferdiggjøre
abruccia *f* skjell (*på fisk o.l.*), splint (*av metall o.l.*), *aver la* ~ være overgrodd av skitt; **abrucciabile** som kan slynges, kastes, **abrucciamiento** *m* kast (ing) skjelldannelse **abrucciare** *o* ~ slynge, kaste, fjerne skjellene, splintene på, *refl* komme flott igjen; *abrucciarci contro uno* kaste seg over en, falle over en; **abrucciatore** *m* (*f -trice*) kaster, **abruccietta** *f* sl. tobakk; **abruccionare** (*o*) oppstille trinnvis (*med luker mellom avdelingene*) **abruccione** *m* trappetrinn; avsat (i fjellskråning), hests hjerneann; sl. ferskvannsfisk; avdeling (*i trappesformasjon*); **abruccioso** skjell, skjell-; **abrucciuola** *f* lite skjell; sl. gips, kanarigras
abruccare halse
abruccozzo *m* prestelus, *fig* fusker
abruccia *f* trapp, stige; skala, målestokk; ujevnhet hakk (*i håret*); (*i poker*) street, *a scale* terrasseformet; *alla* ~ *dell'uno per mille* i målestokken 1 1000, *fare le scale* spille skalaer, ~ *di corda* laustige, *su larga* ~ i stor målestokk; ~ *mobile* glidende (lønns)skala, rulletrapp, ~ *parlante* (*radio*) bølglengdeskala; *m* ~ *ridotta* i forminsk målestokk; ~ *di servizio* kjøkkentrapp, bak

trapp; **scalamento** *m* bestigning, **scalandrino** *m* sl stige, **scalandrone** *m* landgangsbru; **scalappare** (*-lā-*) befri fra snare, felle (*og fig*); komme seg ut av knipe, ufore o.l., **scalare** trinnvis; — *v* klatre over, bestige, storme; *mar.* anløpe; (*fly*) mellomande; — *un conto*, betale en regning i rater, **scalata** *f* klatring, bestigning, storm, *dare la — a re*; **scalare** **scalatore** *m* (*f* -trice) klatrer, undebestiger, fjellsyklar

scalagnare klappe med hælene; slite ned hælene, *fig* trække under hæl, ydmyke; **scalagnato** med slitte hæler, uordentlig, redusert, ydmyket

scalare skjære i skiver, skjære for; **scalatore** *m* (*f* -trice) forskjærer, **scalciare** (*scā-*) sparke

scalciare skrape pussen av (*mur* o.l.), *refl* miste pussen, **scalciato** avskrap, avskallet (*mur*, *murpuss*), *fig.* uordentlig, sjuket, nedfor, **scalcinatura** *f* avskaling (*murpuss*); **scalcinazione** *f* kalkrensning

scalco *m* (*pl* -chi, *gl*) hashovmester

scaldacqua *m* inv vannvarmer, varmvannsbere-der; — *ad immersione* dyppekoker, **scaldabagno** *m* inv. varmvannsbere-der, **scaldaleto** *m* varme-dunk (*sengevarmer*), *spok* dårlig lommeur; **scaldamano** *m* inv håndvarmer (*sl bolle med varm vann*), *sl* lek, **scaldamento** *m* oppvarming; **scaldapanche** *m* inv doven elev, fuk, sinke, **scaldapiatti** *m* inv tallerkenvarmer; **scaldapiedi** *m* inv fotvarmer, **scaldarancio** *m* inv *sl* brikett, **scaldare** varme (*opp*); oppleve, — *la serpe in seno* nære slange ved sitt bryst; *refl* varme seg, *fig* bli ivrig, hissig, **scaldasseggiare** *m* inv lathans, **scaldato** *f* oppvarming, *dare una — a* varme (*opp*); **scaldatore** *m* fyrbøter, **scaldavivande** *m* inv tallerkenvarmer, malvarmer, **scaldino** *m* varmeta; varmelegeme

scaldo *m* skald, **scalducciare** (*u*) varme litt

scalea *f* (*isl* *pl*) (stein)trapp, **scaleno** skjev (*om trekant*) **scaleo** *m* trappstige, **scalera** *f* dobbel-trapp **scaleare** *e* farte omkring **calesa**, **scaleata** *f* kalesjeur, kjøretur

scaletta *f* liten trapp, hakk (*il hdret*), **scalettare** (*e*) *g*øre trappeformet

scalforotto *m* polstret toffel, pampusse

scalfire (*-isco*) risse, skjære, **scalfit** (*stura*) *f* rissing, skjæring, skår, skramme

scaligero *vedr* Scaligerfamilien i Verona; *vedr* Scalateatret i Milano, *il pubblico* — Scalateatrets publikum

scalinata *f* bred trapp; **scalino** *m* trappetrinn, terskel, *fig* trinn, grad

scalmana *f* forkjølelse, *fig* forkjærlighet, entusiasme, **scalmanare** *refl* forkjole seg, *fig* streve, legge seg i selen, være ivrig, **scalmanata** *f* forkjølelse, **scalmanatura** *f* det å forkjole seg (*etc. se* **scalmanare**), **scalmitera** *f* åregaffel, keip, **scalmo** *m* rip, reling, åregaffel, keip

scalo *m*, — (*maritimo*) anløpshavn, — *di costruzione* sk psverft, — *aereo* (mellom)landing; *dar* — foreta (mellom)landing, *far* — *in un porto* anløpe en havn, — *ferrorario* godsstasjon, **scalogna** *f* sjalottlok, *fam* uhell, ulykke; **scalogno** *m* sjalottlok, **scalone** *m* stor (stein)trapp

scaloppia *f* schnitzel, kotelett (*med marsala*), **scalpellare** (*e*) (*ut*) meisle; **scalpellatore** *m* (*f* -trice) meisler; **scalpellatura** *f* (*ut*) meisling, **scalpellare** meisle, **scalpellino** *m* steinhogger, **scalpello** *m* meisel, stjern, skalpell (operasjonskniv)

scalpicciamento *m* tramp (*av folk*), **scalpicciare** (*-pi-*) trampe, subbe; **scalpiccio** *m* stadig tramp, subbing, **scalpitare** (*a*) trampe, stampe (*hester o l*); **scalpino** *m* stadig tramp, stamping, **scalpore** bråk larm, skjennen, *far* — vekke oppsikt

scaltezza *f* sluhet; **scaltrimento** *m* det å gjøre, bli slu; lurestrek **scaltrire** (*-isco*) gjøre slu, *refl* bli slu, **scaltrito** slu, utpekulert, dyktig, **scaltro** slu, skarp, durkdreven

scalzacane *m* stakkars djevel, kvakksalver, treneve, **scalzamento** *m* det å ta av (*seg*) på bena; **scalzare** *la* sko og strømper av, undergrave (*og fig*), **scalzatoio** *m* støvleknekt, **scalzatore** *m* (*f* -trice) en som undergraver (*etc. se* **scalzare**), **scalzatura** *f* undergraving (*etc. se* **scalzare**), **scalzo** barfoet; *a piedi scalzi* med bare ben, *mandare a letto* — *spøk til barn*; *gi salt i groten*

scamatare banke (*ulltøy o l*), **scamatino** *m* banker av ulltøy; **scamato** *m* bankesiokk

scambiamento *m* bytte, (for)veksling; **scambiare** (*scam-*) bytte, (ut)veksle, forveksle, *senza* — *una parola* uten å veksle et ord, **scambiettare** (*e*) gjøre vekslingsrinn (*under dans*), **scambietto** *m* vekslingsrinn, ordveksling (*som lek*), **scambievolmente** gjensidig, **scambievolenza** *f* gjensidighet, **scambio** *m* bytte, vekslings; utveksling, omsetning, pens, sporveksel, **scambi commerciali** vareutveksling *in* — *di* i stedet for; **libero** — frihandel; **tassa di** — omsetningsavgift, **valore di** — bytteverdi, **scambista** *m* (*libero*) — frihandelsmann, pensevakt

scamiciare (*-mi-*) *refl* kle av seg til skjorten, **scamicciato** *i* skjorteermene; — *m* simpel fyr; samfunnsomstyrter, **scamonea** *f* *sl* plante (*brukt som avføringsmiddel*), *fig* helsesvak, utrivelig person; **scamosciare** (*o*) semsgarve, semske, **scamottaggio** *m* taskespillerkunst, forsvinningsnummer, **scamozza** *f* *sl* ost; **scamozzare** (*o*) skjære av i toppen, skjære ned, hogge ned, **scamozzatura** *f* nedskjæring, avhogne greiner, skal

scampaforea *m* inv. *sf* galgenfugl, skurk **scampagnare** reise, ligge på landet, **scampagnata** *f* and tur; **scampanacciata** *f* langvarig klokkeringing «bjelling» **scampanamento** *m* klokkeringing **scampanare** ringe (*med klokke*) *ha* klokkeform

scampanata *f* klokkeringing «bjelling» **scampaneliare** *e* ringe (*edvms*) på dørklokken **scampanellata** *f* *edvms* ringing **scampanello**, **scampanio** *m* stadig langvarig ringing **scampare** redde (*fra*) *se* bevare *unossippe* unnlly *Dio ci scampi e liberi* Gud fr. *a* bevare oss **scamparla** berge (*et*) **scamparla bella** komme godt fra det

— *alla morte* unngå døden **scampo** *m* redning *a* hamner *non ce* — det er ingen vei utenom **scampolo** *m* tøvest, stoffrest *di tempo* fr. stund *passerom* *duomo* vekling tasse tafs

scanagliare *no* lage bråk drive pøbelstreker

scanalare bore ut, hule ut, komme ut av kanal, åpning, ikke følge vanlig tjenestevei; **scanalatura** *f* futhuling, (ut)boring, rifling (*i* gevær) *lap*

scancellare *etc. se* **cancellare** *etc.*

scancio *m* *a* —, *di* — *per* — på skjeve, på skrå

scandagliare (*-da-*) lodde (*og fig*), *vere* for og imot, **scandaglio** *m* *mar* lodd; loddning, *fig* prøve, beregning

scandalista *m* skandale-journalist; **scandalizzare** forarge, skandalisere, **scandalizzarsi** *di qualcosa* forarges over noe, *la* anstøt av noe, **scandalizzatore** *m* (*f* -trice) en som forarger, skandaliserer, **scandalo** *m* forlokkelse, forførelse; skandale, for-

argelse, anstøt, strid: *pietra dello* ~ anstøtssien, scandaloso skandaløs
scandella *f* toradet bygg, scandere *se*, scandire
scandiglio *m* måle-enhet for pukk (1-4 kubikkmeter)
scandinavo skandinavisk, ~ *m* skandinav
scandire (-isco) skandere, *fig* uttale tydelig
scannabacca *m* (pl -chi) sl. slaktekniv, scannafosso *m* avlopsrenne, grøft, scannaminestre *m inv* skrythals, scannapagnotte, scannapane *m inv* dagdriver, scannare skjære halsen over på, *fig* slakte, suge penger av, ruinere; scannato, *povero* ~ utfallig, scannatoio *m* slaktehus; *fig* skandyrforretning, ågerbank; scannatore *m* (f -trice) møder, ågerkarl, scannatura *f* det å skjære halsen over, slakte, oppkastet jord på grøftekant; scannellare (a) kannellere, avspole, *se* også scannolare
scannellamento *m* scannellatura *f* kannellering, avspoling, scannello *m* skrivepuli, bakstykke av okse, scanoo *m* benk, sete, tofte, sandbanke
scanonicare (a) frata kannikverdigheten, *refl* miste kannikverdigheten, bli lekmann
scansafatiche *m inv* dovenpels, scansamento *m* unngåelse, scansare unngå, parere (slag), *refl* gå til side; scansaruote *m inv* beslag, stoffanger (på port); scansia *f* reol, hylle, scansione *f* skandering
scanso *m* unngåelse, vivere di ~ leve fredelig (ved å unngå tretter o.l.), a ~ di qualcosa for å unngå noe
scantinare forsynde seg mot god tone, forsnakke seg, forgå seg, ikke holde ord o.l.
scantonare (a) ta kantene, hjørnene av, unngå (en) dreie om hjørnet, stikke av, scantonamento *m* scantonatura *f* det å ta kantene av (etc., *se* scantonnare); scantucciare (u) skjære skorpe av (brød); scantonato formios, uformell
scapaccionare (a) gi nakkedrag, scapaccione *m* slag i nakken, nakkedrag *passare a* ~ snike seg inn gratis, få eksamen uten arbeid
scapamento *m* det å ta hodet av, hodebry, scapare (a) ta hodet av (fisk o.l.), *refl* *fig* bry hodet
scapataggine *f* ubesindighet, scapato ubesindig, ufornuftig, alla scapata ubesindig
scapecciare (e) hekle (lin), scapecciatolo *m* inhekle, scapestrataggine *f* tøylesløshet; scapestrato tøylesløs, alla scapestrata tøylesløst
scapezzamento *m* beskjæring, scapezzare (e) beskjære, skjære ned; ta toppen av, scapezzo *m* beskjæring, nedskjæring
scapigliare (-pi-) bringe håret i uorden, scapigliato uryddig på håret; *fig* uordentlig, tøylesløs, bohémaktig, scapigliatura *f* ubesindighet, bohémiliv, litt bohémbevegelse, scapitare (a) tape, lide tap
scapito *m* tap, a ~ til skade, scapitozzare (a) skjære ned
scapo bladløs stilk, blomsterstilk, arkit søylekropp, scapocchiare (a) ta hode av (nål o.l.), scapola *f* skulderblad, scapolaggine *f* spøk ugift stand, ungarstiltværelse, scapolare skulderblads-, ~ *m* sl. munkehette, skapular, madonnabilde o.l. til å bære om halsen), ~ *v* (a) flykte, stikke av, unngå, seile forbi, scapolarsela stikke av; scapolo ugift (om mann), ~ *m* ungkar, marito ~ gressenkemann, scaponire (-isco) lemme
scappamento *m* det å unnsnippe, utblåsning, ekshaustor, stillverk (i ur) ~ a ancora ankergang, tubo di ~ ekshaustor, scappare unnsnippe, unnvike, flykte, stikke av, løpe (løpsk), a scappa e fuggi i hurt og hast, i all hast, ~ a dire qualcosa

komme til å si noe; mi scappo da ridere jeg kunne ikke la være å le, mi è scappato di dirlo jeg kom i skade for å si det; ~ di bocca slippe ut av munnen; chiudere la stalla dopo che sono scappati i hui lukke brønnen etter at barnet er druknet, mi è scappato un errore jeg har kommet til å gjøre en feil, lasciarsi ~ l'occasione la høvet gå fra seg ~ di mente glemme, mi scappa la pazienza jeg mister tålmodigheten, scappata *f* avstikker; (lette-) feilgrep, påfunn, scappatoia *f* utfukt, påskudd; scappatore *m* (f -trice) en som stikker av, flykter; cavallo ~ hurtig traver
scappavia *f* hemmelig dør, utgang, *fig* påskudd, utfukt, letibåt, jolle
scappellare (e) ta hatten av; scappellata *f* hilsen med hatten, fare una grande ~ svinge med hatten, scappellatura *f* (litt, affektet) hilsen med hatten scappellottare (a) gi nakkedrag scappellotto *m* nakkedrag, lusing, passare a scappellotti (el con lo ~) stå til eksamen (pga. eksaminators snillhet); komme inn gratis (i teater o.l.), prendere a scappellotti gi lusinger, nakkedrag
scappiare (a) løse sløyfen på, *refl* gå opp, løse seg
scappino *m* sj sokkelest
scapponata *f* kapun-gilde, barsel (for eldstegutten)
scappottare (a) hindre at molspilleren tar alle stikk
scappucciare (u) ta av hatten, snuble, gjøre et feiltrinn (og *fig*), *refl* ta av seg hatten, scappuccio *m* snubling, feiltrinn
scapricciare (-pi-), scapricciare (-isco), ~ uno plukke grillene ut av hodet på en, *refl* få tilfredsstilt sin lyst
scarabattolo *f* glass-skap, monter, sl anøske, *fig* skrot, skrammel, scarabattolo *m* *se* scarabattolo
scarabeo *m* skarabe, gjødselhille, tordivel, scarabillare klimpre, scarabo *m* sl. snegl; scarabocchiare (a) klalle til (med blekk); k ore ned; scarabocchiatore *m* (f -trice) blekksmører, scarabocchiatura *f* blekksmøring, klattning scarabocchio *m* blekk, klatt, tufs, tasse, smører, klattmaler scarabocch, kråkelær, scarabocchione *m* (f -ona) blekksmører, klattmaler
scaracchiare (-rà-) spylte opp, harke, scaracchio *m* oppspytt, spyttklatt, scaracchiare *m* en som harke og spyter, scarafaggio *m* kakerlakk
scaramanzia *f* besvergelse (av onde øyne o.l.)
scaramazzo, (perla) scaramazza ikke helt rund perle; scaramuccia *f* trefning, strid, håndgemeng, lit, strid, polemikk, scaramucciare (u) være i strid, ha stridigheter, scaraventare (e) kaste
scarbonare (u) ta ut kull (av mlen), scarbonatura *f* fjerning av kull (fra kulminen)
scarceramento *m* løslatelse; scarcerare (a) løslate (fra fengsel), scarcerazione *f* løslatelse
scardare rense (kastanjer), karde (ull), scardassare karde (ull), *fig* gi en omgang, scardassatore *m* (f -trice) karder, scardassatura *f* karding, scardassiere *m* karder, scardasso *m* karde, scardinare (a) løfte av hengslene, karde, scardova *f* brasme
scarduffare gjøre uryddig
scarica *f* utladning, avføring, mil, salve; scaricarilli *m inv*, fare a ~ veie salt (lek), *fig* legge skylden, ansvaret på hverandre, scaricafulmine *m inv*, lynavleder, scaricalasino *m* sl. lek; scaricamento *m* lossing, utladning, piano di ~ losseperong; scaricare (a) lesse av, losse; utlade; fyre av kreditere, lette (samvittighet), avlaste, tømme, ~ qualcosa addosso a uno velte, lesse noe over på

en, *la mia stilografica si è scaricata* min fyllepenn er gått tørr, *refl velte en byrde av seg, gå ned (ur o.l.)*, bli utladet (*batteri o.l.*), *mi è già av scaricatori* f sl. fuglefelle, *scaricatolo* m losse-plass, utløp, avløps(renne), avløpsgrøft, *scaricatori* (f -trice, som løsser, tømmer, avløps-, ~ m lossearbeider, sjauer; *elektir* utlader, *scaricatura* f lossing, utladning, *scaricazione* f lossing; *scarico* (pl -chi, tom, fri, klar, ren, ubekymret, ikke ladet, utladet; ikke trukket opp, *capo* ~ villstyring, vellysting, glad laks: ~ m lossing; utladning, avfall; utblåsning, *fig* avlastning, kreditt, *a mio* ~ til kreditt for meg, *a suo* ~ til hans forsvar, *unnskydning*, *gas di* ~ utblåsningsgass, *lungo di* ~ avfallsdyng, tømme-plass, *testimone a* ~ vitne til gunst for tiltalte, *tubo di* ~ utblåsningsrør
scarificare (-ri-) snitte, koppsette, gjøre snitt i (*bark*), harve (*eng*), *scarificatore* m (f -trice) koppsetter, koppsetningsjern, skarifikator, sl. harv, *scarificazione* f harving, *scarificazione* f koppsetning, innsnitt, harving
scarlattina f skarlagensfeber, *scarlatto* skarlaget, ~ m skarlaget (*farge og tøy*)
scarmigliare (-mi-) bringe håret i uorden, *scarmigliatura* f det å gjøre bustet, bustethet, *scarmiglione* m (f -ona) busiet, sjusket person
scarnamento m flensing, flekking, *fig* avmagring
scarnare flense, flekke, skjære kjøttet av, *scarnasciare* (-scià-) feste, holde etegilde; *scarnasciata* f matfest, etegilde, orgie, *scarnatolo* m pekkniv, *scarnatura* f flensing; *scarnicciare* (-ni-) fjerne kjøtt-laylene (*på skinn*), *scarnificare* (-ni-) skjære bort kjøttet) på *scarnificazione* f bortskjæring av kjøtt, *scarnire* (-isco) skjære bort, *ferme kjøtt e i fra* gjøre lynnere, *refl* ta av bli mager, *scarnitura* f det å skjære av, gjøre lynnere
scarno kjøttløs, mager, *scarnovalare* feste: holde etegilde, matfest
scarognere (ò) late seg, være doven, *scarognato* forfulgt av uhell, *scarognire* (-isco) sette fart i en
scarpa f sko, skrent, skråning, hemsko, bremsekloss, hjulbrems, ~ *chiodata* ~ *ferrata* piggsko, *a* ~ skrånende, ~ ~ til fots, *fare le scarpe a uno* (fig) prøve å skade en, slådre på en, *mettere le scarpe al sole* (fig) dø, *morire con le scarpe ai piedi* dø en voldsom død; *scarpaio*, *scarpare* m om vandrende skotøyhandler; *scarpare* gjøre skrå (*mur o.l.*), sette hemsko på, *scarpata* f slag med sko; skråning (*på mur voll o.l.*); *scarpell...* se *scalpell*... *scarpicciare* se *scalpicciare* *scarpiera* f skoeske
scarpinare dial. gå lenge, marsjere, *scarpinata* f dial. anstrengende marsj, *scarpino* m dansesko, *scarpone* m (beksom)støvel, fjellsko, *fig* alpejeger; udannet person
scarrierare (te) løpe hit og dit
scarrocciare (ò) drive av; *scarroccio* m avdrift
scarrozzare (ò) kjøre hit og dit, *scarrozzata* f kjøretur; *scarrozzio* m stad g kjøring
scarrucolare (u) løpe (*om tau i talje*), slippe ned (*ting i talje*); *scarrucolio* m taus løp i talje, taljehvin gnissing
scarruffare pjoske til, gjøre uryddig
scarvegliare (e) mangle, være knapp; bære imot (*vind*); ~ *a danari* mangle penger; *scarzella* f pengepung, *scarzezza* f mangel, knapphet, gjer-nighet; *scarzita* f mangel, knapphet, *scarzo* knapp,

sparsom, mager, ~ *dingegna* ikke særlig skarp, nnskrenket
scartabellare (e) bli raskt igjennom, *scartafaccio* m notisbok, kladdebok, kladd
scartamento m utrenskning, kassering, utrangering, saking (*i kortspill*), sporvidde, akselavstand, *a* ~ *ridotto* smalsporet, *scartare* pakke ut (*av papir*), kaste, forkaste, kassere; (*i kort*) sake, (*om hest*) skjære ut, *scartata* f det å kaste (*etc se' scartare*)
straffepreken, omgang, *scartino* m rorstang, styrevol, *scarto* m kassert vare, avfall; uduelig person, (*i kort*) saking, saket kort, (*soldat*, *tjeneste*) dyktig, sl. ordgæte, (*prosjekt*) avdrift; *scar-tocciare* (ò) ta ut av hylsteret, ta bladene av maiskolber, *scartocciatura* f rensing (*mais*), *scar-toccio* m kremmerhus; lampeglass, se *cartoccio*
scartoffia f neds papir, dokument
scassamento m flytning, utkastelse, *scassare* flytte, kaste ut, på gaten, *scassato* husvill
scasso f bunnfeste (*for mast*), *scassare* pakke opp (*vare*), bryte opp (*dør*), smadre, bryte (*jord*), *refl* bli smadret (*bil*), *scassato* i stykker, smadret, knust, *fam fig* ferdig; *scassatura* f utpakning (*varer*), *scassinamento* m smadring, *scassinare* spreng, smadre, slå i stykker; *scassinatura* f smadring, noe smadret, splinter; *scasso* m innbrudd, nydyrking, nyrydning
scastagnare sj skete ut, *scatafascio* m *a* ~ holder til bulter, *scataroscio* m sj regnskur, *scatarrare* hærke, spytte ut, *scatarrato* f harking, spytting, *scatarrone* m en som hærker og spytter; *scatarzo* m sl. siuke, *scatenacciare* (-na-) fjerne slåen (*fra*), rasie med lenker, *scatenaccio* m kraftig rashing (*av lenker o.l.*), *scatenamento* m det å slippe løs, *scatenare* (è) befri for lenker, slippe løs (*og fig*), hisse opp, *refl* bryte løs; *scatenarsi addosso* (*el contro*) *a uno* (fig) gå løs på en; *scatenato* løst(latt), lossloppen, rasende, *scatenio* m stadig kraftig rashing (*av lenker*)
scatola f eske, dåse, tekn. hus, *caratteri di* ~ kjempebokstaver, *dire a lettere di* ~ si åpenlyst
carne in ~ boksekjøtt, *rompere le scatole a uno* sjenere en, plage livet av en, ~ *a stoppa* pakningsboks, ~ *di vanità* sminkeskrin, *scatola-me* m hermetikkbokser, dåsemat; *scatolaio* m eskeseiger, -maker, *scatolino* m liten eske
scatologico (pl -ci) skitten, slbrig, usin
scatricchiare (-tri-) løse, greie (*hår*) *refl* greie seg (*da qualcosa*) ut av noe)
scattare springe (*fjær*), *fig* springe, sprette, fare opp, *far* ~ (*mit*) trykke av; ~ *una fotografia* knipse et bilde, ~ *fuori con qualcosa* plumpe ut med noe; *scattivare* fjerne det som er ødelagt
scatto m utløsning (*av fjær o.l.*), utløser; avtrek-ker; *fig* utbrudd, innfall, lønnsstigning, alderstillegg, *a* ~ momentant; *over uno* ~ fare opp, *coltello a* ~ foldekniv, *levarsi di* ~ fare opp, *orologio a* ~ stoppeklokke
scaturigine f kilde, oppkomme, utspring, *scaturire* (-isco) velle fram, oppslå, stamme (*da fra*)
scavalcare si ge, kaste av hesten, klatre over (*mur*), kaste over (*maske*), *fig* slå ut, slå av pinnen, sparke ben for, gi hjelpe av hesten, stanse (*på et sted*)
scavallare løpe hit og dit, tumle seg, rinde; *scava-mento* m (ut)gravning, *scavare* grave (ut, opp) *scavatore* m (f -trice) graver; (*macchina*) *scavatrice* gravemaskin, *scavatura*, *scavazione* f (ut)gravning
scavezzacollo m halsbrekkende fall, vågestykke,

villstyring, uthaler; *a* ~ over hals og hode, *scavezzare* (*é*) ta grimen av; skjære ned (*trær*), skake (*hamp o.l.*), *scavezzarsi il collo* knekke nakken; *scavezzatrice* *f* skaketurbin, *scavezzatura* *f* del å ta grimen av (*se, scavezzare*)

scavigliare (*-n-*) ta ned av knaggen; *scavizzolare* rote fram, lete opp, finne på; *scavo* *m* (ut)gravning, fordykning; ~ *di pozzi* brønngravning.

scazzottare (*ó*) *f* slå med knyttenevne

scelgere (*scelgo*) velge, utvelge, sortere; *scelgimen* *m* utvalg; *scelgiccio* *m* noe frasortert; *scelgitore* *m* (*f*-*trice*) velger, vraker.

scelico *m* (*pl* -*chi*) sjeik

scelleraggine *f* rygges øshet *scellerataggine*, *scelleratezza* *f* rygges øshet, kjeltringaktighet, skurkestrek *scellerato* ryggesløs, forbrvtersk, kjeltringaktig, ytterst dårlig, ~ *m* forbryster

scellino *m* skilling, shilling.

scelso *se* *scegnere scelta* (*f* utvalg), *a* ~ etter frit valg *fare la* ~ treffe sitt valg, *sceltezza* *f* utsøktethet *scelto* *se* *scegliere* ~ *adj* utvalgt, utsøkt, *bocca scelta* lekkermunn *sceltume* *m* frasortert vare

scemabile som kan forminskes, nedsettes; *scemamento* *m* forminskning, *scemare* (*é*) (form)minskes, sette ned, redusere; bli mindre, avta, bli kortere, ~ *di prezzo* nedsette i pris; *scemenza* *f* dumhet, *scemo* som er mindre, ikke så full, stor etc. (*som før*), *fig* dum, innskrenket; ~ *m* dumman, tosk, ~ *integrale* kronidiot.

scemplaggine *f* dumhet, innskrenkethet; *scempiamento* *m* forenkling; *scemplare* (*é*) forenkle, *scempiaggine* *f* dumhet, tåpelighet; *scempiato* *m* (hoven) dumman; *scempio* enkelt(i); dum, tåpelig ~ *m* litt blodbad; *far ~ di qualcosa* lemleste noe *face ~ del suo onore* han levnet ham ikke ære for en skilling.

scena *f* scene (*log fig*); skueplass; sceneri; opptrinn, *andare in* ~ bli oppført; *fare scene* lage scener; *maestro di* ~ regissør; *messa in* ~ iscenesettelse, ~ *vuota e dette* (spøk) det var ikke en katt, *scenario* *m* dekorasjon sceneri; (*film*) dreiebok, *scenarista* *m* manuskriptforfatter (*film*), *scenata* *f* voldsom scene, opptrinn

scendere gå ned, siige ned; falle; nedlate seg (*a til*), *dial* sende, sette ned, ~ *da uno* (*fig*) nedslamme fra en; ~ *a terra* lande; gå i land, *scendibile* som kan gå nedover, som går raskt nedover; *scendiletto* *m* inv. sengeforlegger, morgenkjøle

sceneggiamento *m* sceneinndeling, bearbeidelse for scenen, *sceneggiare* (*-nè-*) inndele i scener, bearbeide for scenen, *sceneggiatura* *f* *se* *sceneggiamento*; *scenico* (*pl* -*ci*) scenisk, scene-; *palco* ~ scene; *scenografia* *f* kulissemaling, *scenografo* *m* kulissemaler, *scenotecnico* (*pl* -*ci*) sceneteknisk.

scerbare (*é*) iuke, *scerebrare* (*scé-*) ta hjernen ut av *sceriffo* *m* sheriff, *scernere* skjelne; *scernimento* *m* del å skjelne, dommekraft.

scerpatura *f* kornrensning, *scerpellato*, *scerpellino* med oppsvulmede øyelokk, *scerpellone* *m* bommert, brøier

scervellare (*-ve-*) forvirre; *refl* bry hodet, *scervellato* innskrenket

scesa *f* nedstigning, utstigning, nedgang, skråning, skrent, ~ *di testa* (*dial*) innfall, galskap, *sceso* *se* *scendere*

scespiriano shakespearsk

scetticismo *m* skeptisisme, skepsis, *scettico* (*pl* -*ci*) skeptisk, ~ *m* skeptiker

scetrato forsynt med septer, *scettra* *m* septer.

scerverare (*scé-*) litt utskille, skjelne, *scevolotte* sje-viot; *scervo* blottet (*di for*)

scheda *f* seddel, (kartotek)kort, ~ *perforata* hullkort, *macchina a schede perforate* hullkortmaskin, *schedare* (*é*) kartotekføre; skrive på kort, *schedario* *m* kartotek, kartotekskuff, *schedatore* *m* (*f* -*trice*) kortsriver, kartotekfører

scheggia *f* splint, *scheggiare* (*é*) splintre, *scheggiatura* *f* splintrethet, flisetthet, *scheggio* *m* litt svær, kaniet stein el. fjellknaus, *scheggioso* som er lett å splintre, flisel

scheletrire (*-isco*) gjøre til skjelett, *refl* bli skjelett- (aktig), radmager; *scheletrico* (*pl* -*ci*) skjelett-, skjelettaktig; *scheletrito* skjelettaktig, radmager; *scheletra* *m* skjelett (*log fig*), benrad

schema *m* skjema, mønster, grunnplan; utkast; *schematico* *pl* -*ci* skjematisk *figura schematica* skjematisk fremstilling *schematismo* *m* skjematisitet, skjematisk fremstilling; *schematizzare* skjematisere

scherano *m* voldsmann, ransmann

scherma *f* fekting, fektekunst, *fig* strid, polemikk, *maestro di* ~ fektemester; *tirare di* ~ fekte, *schermaglia* *f* fektning, strid, duell (*log fig*), *schermare* (*é*) avverge, parere, skjerme, forfekte, *tekn* isolere; *schermire* (*-isco*) parere, avverge, fekte; *refl* verge seg, *schermitore* *m* (*f* -*trice*) fekter; *schermo* *m* beskyttelse, vern; (*film*) lerret; (fjernsyns)skjerm, *foto* filter, *l'arte dello* ~ filmkunsten; *diva dello* ~ filmstjerne; *schermografia* *f* röntgenfotografering, -fotografi

schernevole hånende, hånlig, latterlig, *schernire* (*-isco*) håne, *schernitore* (*f* -*trice*) hånende; ~ *m* håner, *scherno* *m* hån, forhånelse

scherzare (*é*) hoppe, leke; *fig* spøke; *con lui non si scherza* han er ikke å spøke med, *scherzeggiare* (*-zé-*) spøke, *scherzevole* spøkefull; *scherzo* *m* spøk, skjemledikt, *mus* scherzo; *un brutto* ~ en grov spøk, *uno* ~ *di fortuna* et skjebnens innfall, *uno* ~ *di natura* et naturens lune, uhyre, monstium, *scherzoso* spøkefull, lekende

schete *f* sl. fiskegarn

schettinare (*é*) gå på rulleskøyter, *schettino* *m* rulleskøyte

schiaia *f* (muse)jelle, *pl* krølltang, vaffeljern *schiaciamento* *m* knusing, knekking, *schiacciato* *ei* *m* inv. nøtteknekker, *schiacciante*, *prova* ~ slående, tellende bevis; *schiacciapotate* *m* inv. potetpresse, *schiacciare* (*schia-*) knekke, knuse, krase, trykke (sammen); overvinne, ~ *un sonnellino* (*el. pisolino*) ta seg en lur, *schiacciasassi* *m* inv. steinknuser, *schiacciata* *f* knusing, knekking, *sl* kake *schiacciatura* /knusing *schiacciato* *f* *sl* *pl* krølltang

schiaffare kaste fra seg, stikke, putte, *sj.* gi lusinger ~ *dentro* putte inn i fengsel, *schiaffeggiare* (*-fé-*) gi lusinger, ørefiker; *schiaffeggiatore* *m* (*f* -*trice*) en som gir ørefiker, *schiaffo* *m* lusing, ørefik; *fig* ydmykelse, fornærmelse; *da schiaffi* frekk, uforskammet

schiamazzare kakle, snadre; *fig* larme, bråke *schiamazzatore* *m* (*f* -*trice*) kakler, bråkebotte *schiamazzo* *m* stadig kakling, bråk, *schiamazzo* *m* kakling, snadring, bråk, larm

schiantare brette, knekke, knuse; sprekke; *schiantarla grossa* (*fig*) smøre tykt på; *schiantarle a uno* lese en teksten, si en sannheter; *schiantatura* *f* del å brette, knekke, brudd, knekk, *schianto* *m*

brudd, knekk, knall, drønn, brak, smell; kval, pine, *di* ~ plutselig
schlappa *f* (tre)flis; *fig* treneve, kloss(major);
schlappare *sj* hogge fliser
schiarare rense, klare, skylle (*klar*)
schiarimento *m* oppklaring, lysning; opplysning, forklaring, **schiarire** (-*isco*, gjøre lysere, klare opp, forklare; lysne; *refl* lysne; **schiarito** *f* oppklaring, lysning; **schiaritoio** *m* klaringskar (*olje*)
schiasare *sj* bråke; **schiasata** *f* bråk; opptinn
schiasolare (*uo*) stikke inn i en sidegate
schietta *f* slekt, ætt; **schiettare** krepere; ~ *dalle risa* (*di rabbia*) sprekke av latter (raseri), **schiettire** (-*isco*, bjeffe, halse; **schiettona** *f* lubben, ferm pike
schiacciare (-*va-*) ljerne slåen på; rasle (med nøkler)
schiavesco (*pl* -*chi*) slave-; **schiavista** *m* slavehandler, slaverilithenger, **schiavisto** *f* slaveri; **schiavo** *m* slave, **schiafone** *m* slavoner
schicchare (*ii*) drikke grådig, helle i seg, smøre ned, rote ned, pløpre ut med; **schicchatura** *f* smøring; pløping, drikking, fyll
schidionata *f* så mye (*jagl o.l.*) som går på et spidd, **schidione** *m* spidd
schiena *f* rygg, **schienale** *m* rygg(ile); ryggstykke; **schienuto** som har (bred) rygg
schiera *f* skare, mengde, flokk, hop, **schieramento** *m* oppstilling, **schierare** (*le*) oppstille; *refl* flokkes (*intorno a* omkring); **schierarsi in favore di uno** slutte opp om en
schiericare (*re*) frata tonsuren, presteverdigheten
schiettezza *f* renhet, ekthet, åpenhjertighet, **schietto** ren, ekte, åpenhjertet; frisk, ublandet; *a dirlo schietto* rent ut sagt
schifare vemmes ved, avsky, *refl* vemmes (*di* ved), **schifezza** *f* vemmelse, avsky; vemmelighet; **schifiltà** *f* tilbakeholdenhet, motvillighet, kresenhet, snerpethet; vemmelse, avsky, **schifiloso** tilbakeholdende, kresen, snerpet
schifo avskyelig, vemmelig, ~ *m* vemmelse, avsky; liten båt, *fare ~ a uno* være en motbydelig, *avere qualcosa a ~* vemmes ved noe; **schifosaggine**, **schifosità** *f* vemmelighet, motbydelighet; **schifoso** ekkel, vemmelig, motbydelig, avskyelig
schiniere *m* hist benskinne
schioccare (*ò*) smelle; ~ *un bacio* gi et smellkys, ~ *la lingua* smelle med tungen; **schioccata** *f* smell(ing); **schiocciare** (*ò*) forlate kyllingene (*om klukkhøne*), **schiocco** *m* (*pl* -*chi*) smell, snert
schiodare (*o*) ta ut spiker, bryte opp; **schiodatelo pure dalla testa** det kan dere liksom godt slå ut av hodet, **schiodatura** *f* det å ta ut spiker
schiopezzata *f* geværskudd; *fare alle schiopezzate* skyte på hverandre, *tirare uno ~ a* skyte på, **schioppo** *m* gevær, *essere a un tiro di ~* være på et børseskudds avstand
schiribizzo etc se *ghiribizzo etc*
schisto skifer; **schistosita** *f* skiferaktighet, **schistoso** skiferaktig
schitarrare neds klatre på sitar
schiodere åpne, **schiodimento** *m* åpning
schiuma *f* skum, *fig* avskum, ~ *di mare* merskum, **schiumuola**, **schiumaruola** *f* skumskje; **schiumare** skumme, skumme av, **schiumatoio**, **schiumino** *m* skumskje, **schiumogeno** *m* skumslukningsapparat
schiumoso skumrik, skummende
schiuso re *schiodere*

schivabile unngåelig; **schivare** unngå, **schivato** *f* det å unngå, **schivo** sky, motvillig
schizofrenia *f* schizofreni, sjelelig spaltning; **schizofrenico** (*pl* -*ci*) schizofren
schizzare (over)sprøyte, sprute, stråle; gnistre, smutte, stikke seg (*via* vekk); skissere; ~ *di fango* oversprøyte med skitt, sole; ~ *fuoco* spy ild; *gli schizza fuoco dagli occhi* hans øyne lyner; ~ *veiena* skumme av raseri, **schizzata** *f* sprut, stråle; skisse, **schizzatoio** *m* sprøyte; **schizzettare** (*le*) sprøyte, vanne; **schizzettata** *f* sprøyting, sprøyte, **schizzettatura** *f* utskylning, **schizzetto** *m* liten sprøyte; *fig* gl. borse; **schizzinoso** kresen; *fare lo ~* rynke på nesen; **schizzo** *m* (over)sprøyting, soleskvett, flekk; skisse; *caffè con lo ~* kaffe-punsj
sci *m* inv. ski; *campo da ~* skiterreng, **maestro di ~** skilærer; **scia** *f* kjølvann; **scia** *m* inv. sjah
sciabeco *m* (*pl* -*chi*) sl. seilskute; **sciabica** *f* sl. fiskegarn, **sciabile**, *neve sciabile* godt skiføre
sciabota *f* sabel, **sciabolare** (*ò*, nedsable, **sciabolatu** *f* sabelhogg, **sciabolatore** *m* (*f* -*trice*) sabelfekter, **sciabondare** (*ò*) skylle; ryste (*versare*); skvulpe; **sciabondio** *m* stadig skylling, rysting, skvulping
sciaccia *m* sjakal; **sciacquaborilli** *m* inv., *andare a ~* skreve, **sciacquabocca** *m* inv. skylleskål; **sciacquabudello** *m* inv. tynn, vannful vin; *bere a ~* drikke på fastende hjerte; **sciacquadenti** *m* inv. matbit; *fig* lusning; **sciacquadita** *m* inv. skylleskål
sciacquare skylle; **sciacquarsi lo stomaco** drikke på fastende hjerte, **sciacquarsi la bocca sul conto di uno** rakke en ned; **sciacquata** *f* skylling, **sciacquatoio** *m* vannhjul (*pd mølle*), **sciacquatura** *f* skyling, skyllevann; **sciacquio** *m* stadig, kraftig skyling, **sciacqua** *m* munnskylling, **sciacquone** *m* dial vannklosett
sciaguattare (-*gua-*) skylle, ryste, **sciagura** *f* ulykke, **sciagurataggine** *f* ulykkelighet, ulykksaighet, skurkestrek, **sciaguratamente** uheldigvis, **sciagurato** ulykkelig, ulykkselig, ond, slett
scialacquamento *m* ødsling, **scialacquare** (-*lò-*) ødsle; **scialacquatore** *m* (*f* -*trice*) ødeland; **scialacquio** *m* stadig ødsling, **scialacqua** *m* ødsling; **scialacquone** *m* ødeland
scialare ødsle; *c'è poca da ~* der er ingen overflod; **scialarsela** leve i sus og dus; **scialbare** pusse (*mur*); **scialbatura** *f* murpuss(ing); **scialbo** blek, ~ *m* murpuss, **scialle** *m* sjal; ~ *da viaggio* pledd, **sciallo se** *scialle*; **scialo** *m* ødsling, vellevnet, *fare ~ di ødsle* med; **scialone** *m* ødeland
schlappa *f* sjalupp
schlammare rote til, bringe i uorden, krølle, gjøre sjusket; *alla schlammata* sjusket; **schlammone** *m* (*f* -*ona*) sjusket person
schimare sverme, **schimatura** *f* sverming; **schime** *m* sverm, *a schimi* i sverm, i mengde
schimpugno *m* champagne; **schimpagnoio** *m* sl. drikk, **schimpo**, **schimpò** *m* sjampo
schimicare *refl* bli lam i hoften, bli halt, *una sedia schimicata* en haltende stol
schianto *m* torsk fritid; **schiangiare** sjanghaie
sciapido, **sciapito**, **sciapo** flau, dum
sciarda *f* charade, slavelsegåte, ordgåte
sciare gå på ski; skute, ro baklengs, streke med årene, **sciarpa** *f* skjerf; **sciarrata** *f* scene, opptinn, skryt, pek, prette
sciassa *m* inv. chassis
sciatica *f* isjias, **sciatico** (*pl* -*ci*) hofte-, isjias-, *nervo ~* isjiasnerve

sciatore *m* (*f* -trice) skiløper; sciatore ski-, *campo* ~ skiterreng; *corsa* ~ skikurs; *gara sciatona* (*di fondo*) skilangrenn

sciattaggine *f* sjusketet; sciattare ødelegge, sjusketil; sciatteria *f* sjusketet, sjuskert, sciattezza *f* sjusketet, sciattino *m* sjusker, fuser; sciatto sjusket

sciavere *m* hun, stoffrest; scibile erkjennelig, *lo* ~ *umano* den menneskelige viten el. erkjennelse, scieche fiks, flott, chic; sciecheria *f* flathet, eleganse, science vitende, *a* ~ med viten og vilje, scientemente bevisst; scientifico (*pl* -ci) vitenskapelig, scienza *f* vitenskap, kunnskap, viten, scienziato *m* vitenskapsmann, lærd mann

scismo *m* skisport, scistico (*pl* -ci) ski-; sport ~ skisport, scilacra *f* *sj.* slag med hånden, med linjal, rem o.l.

scilinguagnolo *m* tungebånd, *avere lo* ~ *sciolto* være skåret for tungebåndet; scilinguare (*i* -li-) stamme lett; scilinguato lett stammende; scilinguatura *f* lett stamming

sellivato, pane ~ smakløst brød, odore di ~ lutlukt (*av klær*), sciloma *m* langtekkelig snakk

scimitarra *f* krumsabel

scimma *f* ape(katt), fare *la* ~ *a uno* etterape en, dire il paternostro della ~ mumle, brumme scimmiaggine *f* apemanerer, scimmato *f*apestrek, scimmieggiare (*te*) etterape, herme, scimmiesco (*pl* -chi) apeaktig, scimmiettare (*to*) etterape, scimmiettata *f* etteraping; scimmietto *m* liten ape; ape-unge

scimpanze *m* sjimpanse, scimunitaggine *f* dumhet, scimunito dum, ~ *m* dumrian, fjols

sciendere *lit* spalte, dele opp, sprengre; ~ *da* skille fra, sciingere løse opp, på (*belte o l*)

scintilla *f* gnist, scintillamento *m* gnistring, scintillare gnistre, slå gnister, scintillazione *f* gnistring, scintillio *m* stadig gnistring, scinto *se* sciingere

scioccherello *m* innbilsk fyr, scioccheria, sciocchezza *f* dumhet, sciocco (*pl* -chi) dum, ~ *m* dumrian, fjols

sciogliabile (opp)løselig, sciogliere (*sciolvere*) løse (opp), oppløse, snøre opp, heve (*mate*), ~ *la lingua* lå tungen på glid, ~ *una promessa* oppfylle et løfte, ~ *il sacco* legge kortene på bordet, sciogliersi *m* lagrime oppløses i gråt, sciogli lingua *m* inv taleøvelse, tungegymnastikk, scioglimento *m* (opp)løsning, smeltning, hevelse sciollan *f* skivoks, sciolti *se* sciogliere, sciolto *f* løs mage, diaré, *fig* arbeidssjans, scioltezza *f* behendighet, utvungenhet, ~ *di lingua* veltalenhet, løsmunnethet; sciolto *se* sciogliere; ~ *adj.* løs, utvungen, fri; smeltet, verso ~ urmet vers; vino ~ vin som selges i glass, i smått, *avere il corpo* ~ ha løs mage

scioperaggine *f* *sj.* lediggang, scioperante *m* streikende; scioperare (*to*) streike; *la* arbeidet fra, scioperataggine, scioperatezza *f* lediggang; scioperato arbeidsledig, arbeidssky; sciopero *m* tidsspille, sciopero *m* streik, ~ *a braccia incrociate*, ~ *bianco* sitdownstreik, ~ *della fame* sultestreik, fare ~ streike; ~ *generale* generalstreik; ~ *di simpatia*, ~ *di solidarietà* sympatistreik, scioperone *m* lediggjenger

sciopoli *f* skisportssentrum

sciormere lufte, bre ut (*klær*), legge fram, utstille, diske opp med, skille med; refl. knappe opp klærne, sciorre *sj.* *se* sciogliere

sciovia *f* vei opp langs skibakke (*med rekkverk*)

sciovinismo *m* sjåvinisme; sciovinista *m* *f* sjåvinist, krutipatrø

scipitaggine *f* smakløshet, flauhet, dumhet, scipitezza *f* smakløshet, flauhet, dumhet, innbilskhet, scipito smakløs, flau, dum

scippare stjele, rappe, scippatore *m* veskenapper, gatetyv, scippo *m* veskenapping, tyveri

scioccale sjirokko-; sciocco *m* (*pl* -chi) sjirokko, sorostvind

scioppare (*to*) koke i sukkerlake, hermelisere

scioppo *m* sirup, saft, sukkerlake; hostesaft; scioppo sirupaktig

scirro *m* svulst, scirroso svulst-

scisma *m* skisma, splittelse, scismatico (*pl* -ci) skismatisk, ~ *m* skismatiker

scissile delelig, spalibar, knuselig, scissione *f* spaltning, deling, scissiparita *f* formering ved spaltning, scisso *se* sciendere, scissura *f* spalte, revne, *fig* rivning, uenighet, sciug... *se* asciug

sciupacchiare (*to*) ødelegge litt, sciupare beskadige, ødelegge, spille (*tid penger*), shle (*støy*), sciuparsi il cervello per una cosa bry hjernen sin med noe, sciupatore *m* (*f* -trice) ødeland, ødelegger, sciupio *m* stadig spille, ødsling, sciupo *m* ødsling, spille, sciupone *m* ødeland, ødelegger

sciaccia *m* *f* skopussergutt (*under nakkupasjonen etter 2 verdenskrig*)

scivola *f* kanal (*i* skråning), scivolamento *m* det å skli, gli, rutsje; scivolare (*ti*) skli, gli, rutsje, ~ *sopra qualcosa* (*fig*) gå lett hen over noe; scivolarella *f* rutsjing, scivolata *f* det å skli, rutsje, scivolo *m* rampe, startbane, scivolone *m* rutsjing, skliing, scivoloso glatt

sclassificare (*i* -si-) dekl. asserre

sclerosi *f* sklerose, forherdning

scoccare (*to*) skyte (*pl*) av, gå av, avfyre, (*ri*) klokke, slå, scocciare (*to*) knuse, slå hull på (*egg*); *fam* plage, kjede, ergre; *mar* hekte av; scocciatore *m* (*i* -rice) *fam* plageånd, kjedelig person; scocciatore *f* det å slå hull på (*egg*); *fam*, plage, kjedsomhet, scoccina *f* sl. lek, scocco *m* (*pl* -chi) slag, smell, scoccolare (*to*) plukke bær av; scoccolare (*to*) ta toppen av

scodare (*to*) stusse halen på; scodella *f* (suppetal)lerken, skål, scodellare (*te*) øse opp, diske opp med (*logner o l*), scodellata *f* tallerken, skål (med noe), scodinzolare (*ti*) logre (*log fig*), *fig* vrikke, vri seg, scodinzolio *m* stadig logring

scoglia *f* (slange)ham, scogliera *f* rekke skjær, revbå, skjærgård; ~ *corallina* korallrev, scoglio *m* skjær; klippe, knaus, *fig* hinder, vanskelighet, scoglioso *f* hensynsløs, uoppdragen, kynisk, scoglioso full av skjær, knauser

scolare (*scuola*, flå, scoliato *m* ekorn, motore a gabbia *di* ~ kortslutningsmotor

scolamento *m* det å (la) renne av, scolapasta *m* inv. darslag

scolare 1 *m* (*f* -ara) elev, scolare 2 (*to*) (la) renne av, dryppe av, sile av; ~ *la pasta* sile av makkaronen, scolarsi *m* lagrime oppløses i gråt, scolare *f* elevkull, scolare *se* (*pl* -chi) elev-, skolepike-, skolegutt; scolare *m* skolegutt, scolaro *m* elev, skolegutt

scolastica *f* skolastikk, scolasticheria *f* pedanteri, scolasticismo *m* skolastikk, scolasticità *f* skolemessighet, skoleaktighet, skolastikk, scolastico (*pl* -ci) skole-, skolemessig, skolastisk, scolatoio *m* avløp, renne, scolatura *f* avløp, det som renner av; scoliaste *m* skoliast

scolio *m* stadig avrenning, drypp, **scolio** *m* *lit* merknad, mus skohe, **scoliosi** *f* rygggradskjevhet
scollacciare (-la-) *refl* være for nedringet **scollacciato** for nedringet; *fig* fri, løssluppen, uanstendig, **scollaccatura** *f* (overdreven) utringning, **scol-lare** 1 (-u) *ta* opp, fra hverandre (i lmingen), *refl* gå opp i lmingen, **scolare** 2 (-a) nedringe, utringe, utskjære, knekke halsen på (*flaske*), **scollatura** *f* nedringning, utringning, utskjæring det at noe går (el. det å gå) opp i lmingen
scollamento *m* adskillelse, **scolligare** (-e) (ad)skille, **scolinare** *v* gå over, opp i åsene
scolio *m* utringning, nedringning, utskjæring
scolmare (-o) stryke toppen av
scolo *m* avløp, avløpsrenne det som renner bort, pipesaus, utflod, gonorré, drypper, *acqua di* ~ spåtvann, **scolopendra** *f* skolopender, **scolopio** *m* prest (medlem av Scuole Pie)
scoloramento *m* avfarging, **scolorare** (-lò-) *ta* fargen av, *refl* miste fargen, farge av, **scolorimento** *m* det å ta el. miste fargen, **scolorino** *f* blekkfjerner, **scolorire** (-isco) *ta* fargen av, farge av, bleke(s) **scolorito** bleket(s)
scolpare (-ò) frita for skyld, unnskyld
scolpire (-isco) hogge ut, meisle inn, inngravere, skjære (*tre*), slukke (*kubber*), *fig* innprente, ~ *le parole* uttale ordene distinkt, **scolpito** utskåret, *fig* distinkt, tydelig, **scolta** *f* vaktfmann
scoltellare (-e) rense, skjære med kniv
scombiare (-a) adskille, **scombiare** sikle på, steve i l, **scombiccherare** (-i) smøre, kløre ned, **scombiccheratore** *m* (*f* -trice) blekksmøter
scombinare skille, oppheve, bringe i uorden, heve (*forlovelse*) **persona scombinata** rotekopp, forstyrret person, **scombro** *m* makrell, **scombuglio** *m* rot, forvirring, **scombiamento** *m* forvirring; **scombiare** (-u) endevende, snu opp ned på, forvirre, *refl* bli forvirret, **scombussolamento** *m* forvirring, **scombussolare** (-u) forvirre; **scombussolio** *m* stor forvirring
scommessa *f* veddemål, innsats (*i veddemål*) **scommesso** *se* scommettere vedde; (ad)skille, demontere, **scommettitore** *m* (*f* -trice) en som vedder (*etc. se scommettere*), **scommettitura** *f* adskillelse, demontering, **scommisi** *se* scommettere
scommovimento *m* rystelse, **scommuovere** ryste, sette i sterk bevegelse
scomodare (-co-) forstyrre, uleilige, *refl* uleilige seg, **scomodita** *f* uleilighet, ubehagelighet; **scomodo** ubekvem, ubehagelig, ~ *m* uleilighet, forstyrrelse
scompaginamento *m* uorden, **scompaginare** (-a) bringe i uorden, forvirre; *typ* legge sidene i gal nummerorden, *refl* bli forvirret, **scompaginatura**, **scompaginazione** *f* det å bringe i uorden, **scompagine** *f* uorden
scompagnamento *m* adskillelse, **scompagnare** skille (ad); **scompagnato**, **scompagno** umake (*sko, kopp* i l), **scompagnatura** *f* det å være umake, **scompagnare** bringe uorden i (*sengetøyet*)
scompare (-paia el. -isco) forsvinne, *fig* ta seg dårlig ut, gjøre en dårlig figur, ikke komme til sin rett, *fur* ~ (*fig*) overstråle, stille i skyggen, **scomparsa** *f* forsvinning, *fig* dod, **scomparso** *se* scomparire **scompartimento** *m* avdeling, inndeling, kape, kahytt; **scompartire** (-isco) inndeile, dele opp, ut, skille (ad), **scompartitore** *m* (*f* -trice) inndeler, **scomparto** *m* avdeling, **scomparvi** *se* scomparire
scompensare (-e) fungere, gå uregelmessig, **scompen-so** *m* uregelmessig funksjon
scompiacente ubehagelig, uhøflig, **scompiacenza** *f* ubehagelighet; **scompigliamento** *m* forvirring, forstyrrelse, **scompigliare** (-pi-) forvirre, bringe i uorden, **scompiglio** *m* uorden, forvirring, uenighet, strid, **scompigliume** *m* forvirring, rot
scompisciare (-pi-) tisse på, *refl* tisse på seg
scompletare (-e) gjøre ukomplett; **scompleto** ufullstendig, ukomplett
scomponimento *m* adskillelse, oppløsning, **scomporre** (-pò-) *ta* fra hverandre, oppløse, adskille, bringe i uorden, *typ* legge av, *senza scomporsi* uten å fortrekke en mine, **scomposi** *se* scomporre
scompositivo adskillende, oppløsende **scompositò-re** *m* (*f* -trice) en som adskiller (*etc. se scomporre*), **scomposizione** *f* adskillelse, oppløsning, oppdeling, *typ* avlegning, **scompostezza** *f* uorden, uordentlighet, oppløsning, **scomposto** *se* scomporre ~ *adj* oppløst, uordentlig, forvirret
scomputare som kan her rekkes fra **scomputare** trekke fra, **scomputo** *m* fradrag
scomunica *f* bannlysing, ekskommunikasjon, **avere la** ~ (*fam.*) være uheldig i et og alt, **scomunicare** (-u) bannlyse, **scomunicatore** *m* (*f* -trice) bannlyser, **scomunicazione** *f* bannlysing
sconciare skilne til (*med tort*, og *fig*)
sconcare (-ò) *ta* ut av krukke (*se canca*)
sconcalenare (-e) sprengte lenkene, løslate, slippe løs
sconcertamento *m* forstyrrelse, **sconcertare** (-e) forstyrre, bringe ut av faining, forstemme, *refl* tape fainingen, **sconcerto** *m* forstyrrelse, forvirring
sconcezza *f* skammelighet, skamloshet, uanstendighet, **sconciare** (-ò) bringe i uorden, beskadige, ødelegge, **sconciatore** *m* (*f* -trice) en som ødelegger, **sconciatura** *f* ødeleggelse, misfoster, abort, **sconcio** ødelagt, uordentlig, uanstendig, usomme lig, vanskapt, stygg, ~ *m* uleilighet, skade uorden, usømmelighet, uanstendighet
sconcludere bryte, oppløse, oppheve **sconclusiona-to** ubeslutsom, forvirret; meningsløs
sconcordanza *f* uoverensstemmelse, **sconcordare** (-cò-) ikke stemme overens, **sconcorde** uenig, uoverensstemmende, **sconcordia** *f* uenighet, splid
scondito ukrydret, **scondizionale** som ikke svarer til betingelsene, skjemt (*om mai*)
sconfacete ubeilig, upassende; **sconfacevole** upassende, **sconfessare** (-e) fornekte, benekte
sconfessione *f* benektelse, fornektelse, **sconfic-cabile** som kan trekkes ut, løses, **sconficamento** *m* uttrekning, løsning, **sconficcare** trekke ut, løse; ~ *qualcosa dalla testa di uno* plukke noe ut av hodet på en; **sconfidare** (*og refl*) nære mistillit, tvil
sconfidente mistroisk, **sconfidenza** *f* mistillit, **sconfiggere** slå, beseire, *v* løse, trekke ut
sconfinamento *m* grenseoverskridelse; **sconfinare** gå over grensen (*og fig*), **sconfinato** grenseløs
sconfissi, **sconfitto** *se* sconfiggere, **sconfitta** *f* nederlag, **sconfondere** forvirre; **sconfortare** nedslående, **sconfortare** (-fò-) nedslå, fraråde **sconforto** *m* nedslatthet, motløshet
scongiungere skille ad
scongiuramento *m* besvergelse, **scongiurare** besverge, *fam.* be innstendig, avverge, fjerne; **scongiu-ratore** *m* (*f* -trice) besverger, åndemaner, trollmann, **scongiurazione** *f*, **scongiuro** *m* besvergelse, inderlig bønn
sconessione *f* mangel på sammenheng, sconnesso

se *sconnettere*, ~ *adj* usammenhengende; *sconnettere* oppløse, adskille, være usammenhengende
sconoscere utakknemlig, *sconoscenza* *f* utakknemlighet; *sconoscere* ikke kjenne igjen, være utakknemlig; *sconoscimento* *m* utakknemlighet, *sconosciuto* u(be)kjent, uanerkjent
sconquassare ryste i filler, knuse, endevende, snu opp ned på, *sconquasso* *m* forvirring, ødeleggelse, sammenbrudd
sconsacrare sekularisere; *domme* (*prest*) fra kjole og krage, *sconsacrazione* *f* sekularisering
sconsideratezza *f* ubesindighet, ubetenksomhet, *sconsiderato* ubesindig, uoverlagt, ubetenksom, tankeløs, *sconsiderazione* *f* tankeløshet
sconsigliare fraråde; *sconsigliatezza* *f* ubetenksomhet, tankeløshet, *sconsigliato* tankeløs, uoverlagt, *sconsiglio* *m* frarådning, advarsel
sconsolare fortvilende, mistroilig, *sconsolare* (*-sò*) gjøre mistroilig, *sconsolato* fortvilet, trøstesløs, *sconsolatezza* *f* *sconsolazione* *f* *sj.* trøstesløshet, fortvilelse
scontabile som kan fratrekkes diskonterbar, *scontamento* *m* fradrag, diskontering, *scontante* *m* diskontor, *scontare* (*a*) fraregne, trekke fra, diskontere, *fig* avsone, betale, ~ *con carcere* avsone med fengsel, ~ *la pena* avsone straffen, *scontatore* *m* en som diskontorer (*seiger*) en veksel, *scontatore* *m* (*f* -trice) diskontor, veksel
scontentare (*è*) gjøre utilfreds, *refl* være utilfreds, *scontentezza* *f* utilfredshet, misnøye; *scontento* utilfreds, misfornøyd (*di* med), ~ *m* misnøye, utilfredshet; *scontentare* løse opp; *scontentare* (*ti*) avbryte; *scontista* *m* veksel, *sconto* *m* fradrag, rahatt; diskonto, diskontering, *tassa di* ~ diskontosats; *a* ~ *di* bortsett fra
scontorcere vri, fordreie, forvreng, *refl* vri seg, *scontorcimento* *m* vridning, fordreining, forvrengning, *scontorsi*, *scontorto* *se* *scontorcere*
scontrare (*ò*) møte, treffe, gjennomgå, revidere, *refl* møtes, støte sammen, kollidere, *scontrarsi con una* støte på en, *scontro* *m* hong, (kontroll)-seddel, garantiseddel; *scontro* *m* møte; sammenstøt; kollisjon, *mil* trefning
scontrosaggine *f* irritabilitet, irritert svar o.l.; *scontrosita* *f* *p* irrelighet, irritabilitet *scontroso* irritable, gretten, pirrelig, *sconturbare* forvirre
sconvenevole upassende, uverdig, utilbøyelig, *sconvenevolezza* *f* upasselighet, uverdighet, utilbøyelighet, *sconveniente* upassende, uhøflig, ufordelaktig, *sconvenienza* *f* utilbørlighet, uhøflighet, upasselighet, ufordelaktighet, *sconvenire* (*-vengo*) ikke passe seg, være ufordelaktig
sconvolgere omvelte, snu opp ned på, endevende, ~ *la stomaco* vekke ubehag, vemmelse, kvalme *sconvolgimento* *m* omveltning, ~ *di stomaco* kvalme, *sconvolgimento* *m* (*f* -trice) omvelter, omstyrter, *sconvolti* *se* *sconvolgere*, *sconvolto* *se* *sconvolgere*, ~ *adj* fordreid, forvidd, opprørt, forvirret
scopa *f* feiekost; kasino (*kortspill*), tabbe (*i* kasino), sl. lyng; *scopamare* *m* sl. seil; *scopare* (*ò*) feie sope; *scopata* *f* slag med feiekost; *dare una* ~ *a* feie, *scopatore* *m* (*f* -trice) (gate)feier; *scopatura* *f* feiing
scopelismo *m* *jur* det å true andre på livet
scoperchiare (*e*) avdekke; *scoperchiatura* *f* avdekning, *scoperta* *f* avdekning, oppdagelse; rekognosering, *che bella* ~ *!* (*iron*) du sier ikke det! *di*

recente ~ nyoppdaget; *servizio di* ~ (*mar.*) fyrteneste; *scoperto* *se* *scoprire*; ~ *adj* udekket, utildekket, åpen; åpenbar; *allo* ~ i fri luft, *partita scoperta* (*merk.*) ubetalt parti; *essere allo* ~ (*merk.*) være uten dekning
scopeto *m* lynghei, lyngmo; *scopetta* *f* liten kost; *fam.* børste; *scopetto* *m* liten kost; *hust* muskedunder; *scopetioni* *m* pl bakkenbarter; *scopocio* *m* lynghei; *scopino* *m* gatefeier, *scopista* *m* kasino-spiller, *scopo* *m* formål, hensikt, mål; *scopola* (*flvs*) kast ei fall (*p* *g* *a* *lufthull* *o* *l*); *se* ellers
scoppola *scopone* *m* kasino (*med* hele stikken utdelt) ~ *scientifico* kasino (*med* hele stikken utdelt og ingen kort oppslått)
scoppiabile som kan eksplodere, *scoppiamento* *m* det å skille et par; *scoppiare* (*i*) (*ò*) skille et par, ~ *2.* (*ò*) eksplodere, bryte ut; sprekke, revne ~ *in lacrime*, ~ *in pianto* briste i gråt; ~ *di rabbia* (*dalle* *risa*) sprekke av raseri (av latter); *scoppiatura* *f* eksplosjon, utbrudd; revne, sprekke, *scoppiettamento* *m* knitring, *scoppiettare* (*è*) knitre, knipse, *scoppietto* *m* lite knall, knitring, lite gevær, *scoppietto* *m* stadig knitring
scoppio *m* eksplosjon, knall, utbrudd, ~ *d* *applausi* bifallssalve, *motore a* ~ eksplosjonsmotor, *dare in una* ~ *di pianto* briste i voldsom gråt; ~ *di* *risa* latterutbrudd, *scoppola* *f* nakke drag, (*flvs*) plutselige hopp; *passare all'esame con la* ~ ufortjent stå til eksamen
scoprimento *m* avsløring; oppdagelse, *scoprire* (*ò*) avsløre, avdekke, blotte, åpenbare, oppdage; *re* *pe.* *refl* avdekke seg, kle av seg; ta av hatten, vise seg å være, *scoprire* *m* (*f* -trice) oppdager, *scopritura* *f* avsløring, oppdagelse
scoraggiamento *m* motløshet, forsaghet; *scoraggiare* (*ò*) ta motet fra; *refl* tape motet; *scoraggiato* motløs; *scoraggiamento* *m* motløshet; *scoraggiare* (*-uco*) ta motet fra; *scoramento* *m* motløshet, *scorare* (*uo*) ta motet fra
scorbacchiamento *m* forhånelse; *scorbacchiare* (*ò*) forhåne, sette i gapestokken, blottstille; *scorbacchiatura* *f* forhånelse, blottstillelse, *scorbellato* ertelysten, spøkende; *scorbiare* *se* *sgorbiare*
scorbatico (*pl* -ci) skjørbuk-; *fig.* vanskelig (å ha med å gjøre); *scorbuto* *m* skjørbuk
scorcamento *m* forkortning, *scorciare* (*ò*) forkorte, avkorte, bli kortere; *refl* bli kortere, *scorciatoia* (*f* *snarvei* (*og* *fig*)); *scorciatoia* *f* forkortning, *scorcio* *m* (*i* *maleri*) forkortning, kort stykke, kort tidsrom (*som* *er* *igjen*), *geop.* grin; *sullo* ~ *dell'anno* mot slutten av året, *in questo* ~ *di tempo* i dette tidsrom (*som* *er* *igjen*), *scorcire* (*-isco*) *se* *scorciare*
scordare (*i*) (*ò*) gjøre ustemt; *refl* bli ustemt, ~ *2.* (*ò*) glemme; tilgi; *scordarsi di qualcosa* glemme noe, *scordatura* *f* det å gjøre ustemt, *scordevole* glemsom
scoreggia *f* *F* fis, fjert, *scoreggiare* (*è*) *F* fjerte
scorgere (*ò*) øye på, bemerke, *se*, skjelne, *farsi* ~ *fig* gjøre seg til latter, *scorgimento* *m* det å skjelne, *se*, legge merke til
scoria *f* slagg (*og* *fig*); *scorificatore* *m* slaggrenser, *scorificazione* *f* slaggrensning
scornacchiare (*-na-*) forhåne, blottstille
scornare (*ò*) knekke horna på stange med horna, *fig* beskjemme, blottstille, *scorneggiare* (*è*) stange, støte fra seg, *gl* blåse på horn, *scornettare* (*è*) blåse på horn *scorniciare* (*-ni-*) danne ramme,

lage til ramme, ta rammen av; *refl.* miste rammen, *scorno* *m* skam, ydmykelse, hån
scoronare (-rò-) berøve kronen, beskjære.
scoronciare (-ròn-) be (med rosenkrans).
scorpacciata *f* etegilde, svært måltid
scorpione *m* skorpion
scorporare (-scò-) utla, trekke fra, utstykke, *scorporo* *m* jur uttagning, utstyking (*jord o l*), *fig* svært utlegg
scorrazzare fare hit og dit, fare omkring. ~ *un paese* herje et land, *scorreggere* gjøre galt, bringe i uorden *scorrenza* *f* flod, flyt, flom
scorrere løpe, glide, flyte, gå (*tid*), utløpe, gjennomstreife, herje, lese flyktig igjennom; *scorreria* *f* streiftog, herjingsstokt, *scorrettezza* *f* ukorrekthet, feil, lyte, *scorretto* ukorrekt, feilaktig, gal, upassende, ufin, uærlig, *scorrevole* løpende, lett, flytende, glatt, *scorrevolezza* *f* glatthet, flyt; *scorrezione* *f* ukorrekthet, feil, unøyaktighet; *scorribanda* *f* streiftog innfall *fig* streiftog *scorridore* *m* mil speider; *scorrimiento* *m* løp, glid, flyt (*etc se scorrere*), *scorruciare* (*tu*) *refl* bli rasende, *scorrucio* *m* raseri, sinne
scorsa *f* gjennomsyn; gjennomlesning, streiftog innfall; *dare una ~ a se* raskt igjennom; *scorsi se scorgere scorsi se scorrere scorso se scorrere* ~ *adj* forleden, forrige: ~ *m* tilfeldig feil, slurvefeil, *scorsoio* løpende: *nodo ~* løpestikk, renneknuke
scorta *f* eskorte, følge, forsyning, *colla ~ delle cifre* med støtte i tallmateriale; *fare ~ a uno* eskortere, ledsage en, *scorte morte* redskaper (*på gård*), *scorte vive* husdyr, fe (*på gård*); *ruota di ~* reservehjul, *scortapièghi* *m* inv. postbud som reiser med postvogn, *scortare (-ò)* ledsage, følge, eskortere, *scortare (-ò) gl* forkorte
scortecciare (-è) ta barken (skorpen, murpussen etc.) av; *refl* skalle av (*bark, mur etc*), *scortecciatrice* *f* skallemaskin (*for ris*), *scortecciatura* *f* avbarking, avskalling
scortege uhøflig, *scortezia* *f* ubøflighet
scorticamento *m* flåing, avskrapning; *scorticare (-ò)* flå, skrape, *fig* flå; være hard. ~ *la coda (fig)* gjøre det vanskeligste, *tanto fa male chi tiene quanto chi scortica* heleren er ikke bedre enn stjeleren, *scorticaria* *f* sl, fiskegarn, *scorticativo* flående, skrapende; *scorticatoio* *m* slaktehus, slaktekniv, *tron (åger)bank*; *scorticatore* *m* (*f -trice*) flåer, *fig* flåer, opptrekker; *scortitura* *f* flåing, opptrekker; hudsår, skrubbsår; *scortichino* *m* flåer, flåkniv, slaktekniv; *fig* flåer, ågerkarl, *scortire (-isco)* forkorte, *scorto se scorgere* ~ *adj* skarp, klok
scorza *f* bark, skrell, skall, skorpe, hud, *fig* ytre, *non valere una ~* være null verdt, *scorzare (-ò)* avbark, skrelle, skrape av; *scorzatura* *f* avbarking, avskrelling, *scorzone* *m* udannet, ubehøvlet person; *scorzonera* *f* skorzonerrot, *scorzonera* *f* udannethet, *scorzoso* med tykk bark, tykt skall
scoscendere flerre; falle, styrte ned, *refl* falle, styrte ned, sprekke; *scoscendimento* *m* sammenstyrtning, *scoscenso* sammenstyrtet, ødelagt, steil bratt, *se ellers scoscendere*
scosciare (-ò) vri av lårene på (*kylling o l*); *refl* skreve; gå ned i spagat, *fig* gå seg fordervet
scosciata *f* det å vri lårene av på, *scoscio* *m* skreving, spagat, skritt, skrev (*i bukser*),
scossa *f* støt, rystelse; regnskur; skade, ulykke ~ *elettrica* elektrisk støt: ~ *di pioggia* regnbyge, ~

di terremoto jordskjelv, *scossi, scosso se scuotere*
scossone *m* voldsomt støt, voldsom rystelse; kraftig regnskyll
scostamento *m* flytning, fjernelse; *scostare (-ò)*, flytte, fjerne, stå et stykke fra; *refl* fjerne seg, avvike; *scostolare* ta nerven av (*blader*)
scostumatezza *f* uoppdragenhet, usedelighet; *scostumato* uoppdragen, usedel g
scotennare (-è) flå, skjære svoren av, skalpere; *scotennatoio* *m* kniv til å flå griser med
scotimento *m* rystelse; *scotio* *m* stadig rysting, *scotitolo* *m* rystesi, salatslynger
scotta *f* 1. *f* sj myse, valic, ~ 2. *f* mar skjote
scottare (-ò) brenne, svi, skolde (*og fig*), *scottata* *f* skolding, forbrenning, svie; *dare una ~ a* skolde, *scottatura* *f* brannså, forbrenning, skolding, oppkok, steking
scotto ukokt overkokt gi skotsk ~ *m* regning (*på vertshus*), pris, krigsavgift; *skotte, pagare lo ~ (fig)* få sin velfortjente straff
scovacciare (-à), *scovare (-ò)* jage ut av redet (hulen), oppspore, jage opp
scovolo *m* pussestokk
scozzare (-ò) stikke (*kort*), snerte muren (*ball*)
scozzato *f* stokking
scozzare skotsk, ~ *m* skotte
scozzonare (-zò-) tiln, dressere (*og fig*), *scozzonata* *f* tilridning, dressur; *scozzonatore, scozzone* *m* lemmer, dressør; *scozzonatura* *f* tilridning, dressur, temning
scracchiare (-à) F hærke, *scracchio* *m* F spytklutt, oppspytt
scranna *f* idommerstole, *sedere a ~* sitte til doms
scranzato uhøflig, *scranato* småvoksen, sped, svak
screditare (-è) stille i dårlig lys, bringe i miskreditt, *refl* komme i et dårlig lys; *scredito* *m* miskreditt
scremare (-è) fløte av, skumme; *latte cremato* skummet melk, *crematrice* *f* separator, *crementizio* ekskrement-, *screpolare (-è) (og refl)* revne, slå sprekker; *screpolatura* *f*, *screpolo* *m* revne, sprekke, *screscere* minke
screzlare (-è) sj flekke, gjøre broket; *screzlato* broket, spraglet, *screzlatura* *f* brokethet, spraglet, *screzio* *m* splid, uenighet sj brokethet
scriba *m* neds skriver, forfatter, blekksmører; *si* skriftlærd, *scribacchiare (-ò)* neds skrive, smøre ned; *scribacchiatore* *m* (*f -trice*) blekksmører, *scribacchino, scribaccino* *m* blekksmører; *scribivendolo* *m* blekksmører, skribler
scricchiare, scricchiolare (-scn-) knirke, gnisse
scricchio *m*, *scricchiolamento* *m*, *scricchiolata* *f* knirking, *scricchiolio* *m* stadig knirking, gnissing
scricciolo *m* gjerdesmull, *essere uno ~* være radmager
scrigno *m* skrin, pengeskrin, smykkeskrin
scriminale skillende, ~ *m* skill (*i hårer*) *scriminante* formildende, ~ *f* formildende omstendighet, *scriminare (-scn-)* lage skill (*i hårer*); sj. fritta (for beskyldning, anklage); *scriminatura* *f* skill (*i hårer*), *scrimolo* *m* kant, rand
scriare klippe, strigle (*hest*), *fig* klippe (*hår*), *scno, ~ ~* ren(t) og skjær(t).
scrissi se scrivere, scristianare (-ia) avkristne, *refl* gå fra kristendommen; *scristianire (-isco)* avkristne; *far ~ uno* få en til å miste tålmodigheten, *scristianizzare* avkristne
scritta *f* dokument, kontrakt, innskrift, gi historie, *scritto se scrivere lingua scritta* skriftspråk; ~ *m* skrift, *m* (*iscritto, per iscritto*) skriftlig, *scrittoio*

m skrivestue, kontor; *fam* skrivebord, *scrittore m* (*f* -rice) forfatter, skribent, *scrittura f* skrift, skrivning, bokføring, *jur* kontrakt, dokument, papir, engasjement (*på teater*) ~ *privata* utenrettetlig dokument, *la (Sacra) Scrittura* den hellige skrift, Bibelen, *scritturabile* som kan engasjeres, *scritturale* skrift, bibel-, ~ *m rf* bokslavirell, skriver, kopist; *scritturare* engasjere (*till teater*); *scritturazione f* skrivning, bokføring, engasjement; *scritturista m* bibellærd, -forsker

scrivacchiare (a) rable ned, *scrivania f* skrivebord, *scrivano m* skriver, kopist; *scrivente m* skriver, *fo* ~ undertegnede

scrivere skrive, forfatte, beskrive; *tilskrive*, ~ *a macchina* skrive på maskin; ~ *a mano* skrive for hånd, *refl* innskrive seg skrive til hverandre, korrespondere, *scrivibile* som kan skrives, *scrivacchiare (u)* skrible, smøre sammen

scroccare (a) snylte til seg, *scroccatore m* (*f* -rice) snylter, *scrocceria f* snylteri; *scrocciare (a)* knirke, *scroccio m* knirk(ing), ågerrente; *scrocco m* (*pl* -chi) knirk(ing), snylteri, *jur* bedrag, *a* ~ uten å betale, *campare a* ~ snylte, *coltello a* ~ foidekniv, *scroccone m* snylter, bedrager

scrofa f purke; *scrofola f* skrofulose, *scrofolare, malattia* ~ skrofulose, *scrofoloso* skrofuløs

scrollare (a) ryste, *scrollata f* rysting, *dare una* ~ ryste; *scrollatura f* rysting, rystelse, *scrollo m* rysting, rystelse

scrosciare (a) knitre, knirke, rasle, plask, *fosse* *scroscio m* knitring, knirking, rasling, plasking, *fossing* *provare a* ~ plasksegne, ~ *di risa* latterutbrudd, -brøl

scrostare (a) skjære skorpen av, slå pussen (lakken etc.) av; *scrostatura f* det å skjære skorpen av (*etc* se *scrostare*)

scroto m anat (testikkel)pung

scrudire (-isco) myke, bløte, lunke

scrupoleggiare (e) ha for mange skrupler, *scrupolire (-isco, i og refl)* ha skrupler, *scrupolo m* skruppel, betenkelighet, ivil, *scrupolosita f* (overdreven) samvittighetsfullhet, omhu, *scrupoloso* full av skrupler, pinlig nøyaktig, samvittighetsfull

scrutabile som kan utforskes; *scrutamento m* nøyaktig gransking, *scrutare* utforske, granske; *scrutatore (f* -rice) granskende, ~ *m* forsket; *pol* stemmeoppteller; *scrutinare* undersøke inngående, utforske, telle opp (stemmer), *scrutinio m* stemmeopptelling, poengopptelling (*på skole*); *av* stemning, utforskning, gransking, ~ *di lista* listevalg, ~ *uninomiale* enkeltmannsvalg

scucchiare (-chia-) taste med spisebestikk

scucire (-scuo) sprette opp, *scucito* oppsprettet, oppgått i sommen, *fig* usammenhengende, *scucitura f* oppsprettling

scudato forsynt med skjold, *scuderia f* hestestall, veddeløpsstall, *sport* lag, *scudetto m* det seirende fotball-lags merke, nøkkelhull, fascistemblem; *sl* poting, *scudicciuolo m* lite skjold, *scudiere, scudiero m* stallmester, *hist* våpendrager

scudisciare (-di) slå med ridepisk; *scudisciata f* slag med ridepisk, *scudiscio m* ridepisk, *scudo m* (våpen)skjold, *gi* 5-liresykke, penge

scuffia f se, *cuffia, fig* fyll, rus; *far* ~ kante, *scuffiare (ui)* etc, legge inn; *scuffina f* sl til, *scuffinare file*

scugnizzo m napolitansk gategutt

sculacciare (a) slå på enden, *sculacciata f* slag på

enden, baken; *sculaccione m* slag på baken, *sculeitare (e)* Fvrikke med enden

sculto = *sculpto*, *scultore m* (*f* -rice) billedhogger; ~ *in legna* treskjærer; *scultoreo, scultorio* billedhogger-, skulptur-; *plastisk, scultura f* billedhoggerarbeid, -kunst, skulptur, ~ *in legna* treskjærerarbeid, *sculturale* skulptur

scuola f skole; ~ *materna* barnehage, ~ *normale* seminar

scuotere ryste (*tog seg*), ryste av seg, ~ *la polvere di dosso a uno* banke ryggstykkene på en, *refl* bli rystet, røre seg

scure f oks, *culpo di* ~ øksehogg, halshogging, *darsi la* ~ *sui piedi (fig)* slå seg selv på munnen

scureito noe mørk, ~ *m* (innvendig) skodde (*vindu*), *scurezza f* mørkhet, *scurcio* noe mørk, *scuriosare (a)* være nysgjerrig, *scuriosire (-isco)* *refl* tilfredsstille sin nysgjerrighet

scurire (-isco) formørke, mørkne; *refl* mørkne, *scurita f* mørke, *scuro* mørk, ~ *m* mørkhet, mørke, skygge, (*vindus*)skodde, *essere allo* ~ *di tutto* ikke vite noen verdens ting

scurrile plump, platt, tarvelig, slibrig; *scurrilita f* plumpheit, plattheit, tarvelighet, slibrighet

scusa f unnskyldning, utflukt, påskudd, *scusabile* unnskyldelig, *scusare* unnskyld, *avere (tenere, per scusato)* unnskyld, ha (*en*) unnskyldt

scusso blottet, naken, bar, ren, skjær, rå, *scutrellolare* eivrikke på halen, med hoftene

scutolo m skurv (*i* hodebunnen)

sdamare flytte ut bønder (*i* dam)

sdare refl *si* *gi* opp; *sdaziabile* som kan fortolles, *sdaziamento m* fortolling, *sdaziare (a)* fortolle

sdeditare (e) *refl* betale sin gjeld, gjøre sin plikt

sdegnare (e) forsmå, forakle; *refl* bli harm, rasende, imtett (*con uno* på en), *sdegnato* harm, vred, foraklet, *sdegno m* forakt, harme, *sdgnosaggine f* forakt, avsky, *sdgnosita f* forakt; *sdgnososo* full av forakt, foraktelig, hovmodig, vred, oppfaren-

de

sdentare (e) knekke lennene på, *refl* ødelegge, miste lennene, *sdentato* tannløs

sdiacciare (-dia-) *to* opp, tunc; *sdigiunare (u)*, ~ *uno* stille ens sult, *sdilinquimento m* besvimelse, avmakt, *sdilinquire (-isco)* svekke, svekkes; besvime, falle i avmakt, *sdilinquito* matt, svak, avmek-

tig, *sdimezzare (e)* halvere, dele

sdiragnare *sj* fjerne spindelvev, *sdirenare (e)* *refl* knekke ryggen, *sdiracciare (-ri-)* rense kastar, er

sdociare (a) *gi* avløp for, *sdoganamento m* fortol-

ling, innklarerer, *sdoganare* fortolle, innklarerer

sdogare (a) fjerne slaver, staven (*i* tonne), *sdol-*

cinalezza f søtladenhet, vammelhet, tilgjorhet, *sdolcinato* søtladen, vammel, smektende, *sdolci-*

natura f søtladenhet, vammelhet, tilgjorhet, ska-

peri; *sdolenzire (-isco)* strekke, myke opp (*flem-*

meri), *sdonzellare, sdonzellarsela* more seg, nyte

livet, drive, farte omkring

sdoppiamento m spaltning, ~ *della personalita* personlighetsspaltning, *sdoppiare (a)* spalte, for-

enkle, legge enkelt; *sdorare (a)* ta forgyltingen av, *sdossare (a)* ta av (*klær*), kvitte seg med

sdottorare (-la-), sdottoreggiare (-re-) frata doktor-

graden, *fig* være doserende

sdraia f liggestol, *sdraiare (-ra-)* strekke (*ut*); *refl* strekke seg, *sdraiata f* det å strekke seg, strekk

sdraio m det å strekke seg, liggende stilling

paltrona a ~ liggestol, *stare a* ~ ligge så lang

en er; *sdraione, sdraioni* liggende utstrakt

sdrucchiolare /u/ gli, skli, snuble: ~ a slumpe til å ~ su gå lett hen over; **sdrucchiolare** glatt **sdrucchiolo** m stadig glidning, snubling, **sdrucchiolo** glidende, med trykk på tredjesiste stavelse, ~ m glidning, snubling, steil vei, **serratura** a ~ smekklås, **sdrucchiolare** m glidning, snubling, **fare uno** ~ snuble, skli, ~ **adv.**, **sdrucchioloni** glidende, snublende, **sdrucio** m rift, revne, sprekke; opprivning, oppspretning **sdrucire** /u og -isco/ rive opp, sprette opp, flenge, fille, **sdrucitura** f rivning, flengning, rift, sprekke, flenge, **fig** mangel på sammenheng **sdrumare** bombardere

sduito mager, tynn

se / hvis, om, skjont, ~ **no** hvis ikke, ellers; ~ **non altro** i det minste, om ikke annet så, ~ **non che** men, ~ **pure** hvis overhodet, **se** 2 = **si** / **foran** lo la li le ne; **se** 3 (med aksent), **seg**, **da** ~ (stesso) av seg selv; selv, alene, **fra** ~ (stesso) til seg selv, ved seg selv, **fra** ~ innbyrdes, **parlare fra** ~ e ~ tale med seg selv, **uscire di** ~ miste bevissheten; **tornare in** ~ komme til seg selv; **se** 4 = **se**

sealskin m seiskinn, **sebacco** talgaktig, ta-g-; **sebaceo** (pl -ci, acido ~ fettsyre

sebbene (og konjunktiv) om enn, skjont, selv om, **sebo** m talg, fett

secante f mat sekant, **secare** (e) skjære

secca f sandbanke, **dial** tørke; **fig** vanskelighet, **seccabile** som kan tørkes, **seccaggine** f besvær, ergrelse, plage, **seccagione** f tørking, **seccagno** f rekke sandbanker, **seccagno** torr, **seccazione** m tørrgren, tørrkvist, **seccamento** m tørking, **seccare** (e) tørke, bli torr, tørke ut, **tum sdr** gro, **fig** plage, ergre, kjede, **seccarello** m torr brødbit, **seccata** f tørking, plage, ergrelse, **seccatuccio** (halvtorr, ~ m inntørket ting, person, **seccativo** tørkende **seccatoio** m tørkeplass, -loft, -kje ier; **seccatore** m (f -trice, -bra, plage)nd kjede-g person tørke trommel, **seccatura** f tørking kjedsommelighet, ergrelse, plage, **seccheruccio** nesten torr, **seccherello** m tørt brødstykke, **secchezza** f tørthet (og fig), magerhet

secchia f spann, bøtte, **fare come le secchie** gå opp og ned, a ~ i mengde, **piave a secchie** rovesce det haljer ned, **secchiata** f spannfyll, bøttefull, slag med spann, bøtte, **secchiello** m lite spann; **secchie** noe torr, **secchio** m (melke)bøtte, (melke)spann; **seccia** f stubbmark (etter korn), helme **secciao** m stubbmark, helmemark

secco (pl -chi) torr; mager, **quotazione a corso** ~ notering uten renter; **frutta secca** tørket frukt, **pulire a** ~ rense kjemisk, **vino** ~ torr vin; ~ m noe tørt, tørt land, tørrhet, tørke; mager fyr **murare a** ~ mure uten sement, **fig** spise maten torr, ~ **adv** tørt, **seccore** m tørrhet **seccume** m noe tørt, tørre greiner o.l.

secent... se, **seicent** , **secernere** utskille, **avsondre** **secessione** f løsrivelse, oppstand, separatisme **secessionista** m separatist

seco = **con se**, **secolare** hundreårlig, hundreårs-, sekular, verdslig, verdens-, lek; **nemico** ~ arvefiende; ~ m lekmann, **secolare** (pl -chi) verds- lig, **secolarizzare** sekularisere, **secolarizzazione** f sekularisering

secolo m århundre, sekel, **il** ~ det verdslige liv, denne verden, lekfolk; **al** ~ i det timelige liv, **il** ~ **dei lumi** opplysningstiden; **andare col** ~ være født i begynnelsen av århundret

seconda f annen klasse; **sport**, **mus** sekund, annet

gir, ~ **di cambio** sekundaveksel; **navigare a** ~ seile med strømmen (og fig) a ~ (fig) etter ønske, a ~ **di fam** i følge, etter; **secondamento** m sekundering; **ufficiale in** ~ styrmann; **secondare** (o), følge, støtte, sekundere, **secondariamente** for det annet, i annen rekke; **secondario** sekundær, underordnet, annenrangs, annen, bi-; **istruzione secondaria** videregående utdanning (mellom folkeskole og universitet), **scuole secondarie** høyere skoler, **secondino** m fangevokter, **secondo** annen, bi, for det annet, underordnet, ~ **fine** baklanke **di seconda mano** på annen hånd, annenhånd, **roba di seconda mano** brukte ting, **minuto** ~ sekund, **vento** ~ medvind; ~ **pp** etter, ifølge, i forhold til, ~ 'det kommer an på' alt etter som' ~ **me** etter min mening, ~ **che** etter som; ~ m sekundant; ~ (di **bordo**) styrmann, **secondoche** ellersom, i forhold til; **secondogenito** m, **il** ~ den nestfødte, det annet barn

secretivo avsondrings-, **secreto** avsondret (se **secrenere**), litt hemmelig (se, **segreto**), ~ m sekret **secretore** (f -trice) som avsondrer; **secretorio** avsondrings-, sekretærsk, **secrezione** f sekresjon, avsondring, utskillelse

securi (pl **se** **sicurezza**

sedano m seiler

sedante beroligende, lindrende, **sedare** (e) lindre, berolige, undertrykke (opprør), **sedativo** lindrende, beroligende, ~ m beroligende middel

sede f sete, bopel, residens, ~ **centrale** hovedkontor, ~ **principale** hovedsete; **la Santa Sede** pavestolen, **sedentario** sittende, stillesittende, hjemmesittende, **vita sedentaria** rolig liv

sedere (siedo, **seggo**) sitte; ligge, være beliggende, **mettere a** ~ **uno** sette en til side, avsette en, **sedendo Pio IX** under Pius IX, **rest** sette seg, ~ m bakdel, ende, bak, **prendere uno a calci nel** ~ F) sparke en i baken, **sederino** m baksäte (pd vogn), **sedia** f stol, reisevogn, ~ **elettrica** elektrisk stol, ~ **a sdraio** liggestol, **la Sedia Apostolica** pavestolen, **sediarlo** m portør

sedicenne sekstenårig **sedicente** angivelig, etter hva man sier, såkalt, **sedicesimo** sekstende, ~ m sekstendedel; typ ark (16 sider), **sedici** seksten

sedile m sete, benk, trebukk

sedimentare (-men-) nedfelle, bunnfelle, **sedimentario** sedimentær, **sedimentazione** f bunnfelling, avsetning, **sedimento** m nedfelling, bunnfall, sediment, avleirning, **sedimentoso** som avsetter seg

sediolino m barnestol, **seduolo** m karjol, vedde- lopsvogn

sedizione f opprør, adskillelse, uenighet, **sedizioso** opprørsk, ~ m opprører

sedotto se **sedurre** **seducente** forførende i trek kende, **seducibile** lett å forføre; **sedurre** (-duco) forføre, behage, lokke, tiltrekke, **sedurre** se **sedurre**, **seduta** f sete, det å sitte; møte, samling, seanse; **seduto** sittende, **seduttore** m (f -trice) forfører; **seduzione** f forførelse

sega f sag, sagblad, ~ **ad arco**, ~ **ad archetto** buesag, ~ **circolare** sirkelsag, ~ **a mano** håndsag, ~ **da traforo** løvsag, **segabile** som kan sages, **segala** f rug, **sagaglio** m rugåker; **segale** f rug; ~ **cornuta** meldeoye (sopp), **segaligno** rug-, fig tørr, mager, senesterk; **segamento** m saging, **segantino** m sager; **segare** (e) sage, skjære, stå, **segato** m nyslått gras; **segatore** m (f -trice) sager; skurdmann, slåttekar, **segatura** f saging, sagflis, skurd, slått

seggetta *f* nattstol **seggio** *m* sete, stol, trone ~ *elettoriale* valgstyre; **segiola** *f* stol, sete, **segiolaio** *m* stolmaker, -selger; **segiolina** *f*, **segiolino** *m* barnestol, **segiolone** *m* lenestol, **segiovia** *f* svevebane, taubane, hengebane.

segheria *f* sagbruk, **seghetta** *f* liten sag, **seghettato** *sagtakket*

segmentale segment-, **segmentare** (-*mén-*) inndele, **segmentere**, **segmentazione** *f* segmentering, ring **segmento** *m* mat. segment; (*anello a*) ~ stempelring.

segnacarte *m* inv. bokmerke; **segnacaso** *m* gramkasusmerke.

segnacolo *m* litt. tegn, merke, symbol

segnalare signalisere, anbefale, gjøre oppmerk som på, *refl* utmerke seg, **segnalatamente** *s* særlig, spesielt, **segnalato** fremragende, utmerket, stor, betydelig, **segnalatore** *m* (*f* -*trice*) signalist, **apparecchio** ~ signalapparat; **segnalazione** *f* signalisering, anbefaling, **segnalazioni stradali** trafikkskilt; veiskilt, **segnale** *m* signal, tegn, merke symptom; angivelse, signalflagg: ~ *di allarme* alarmsignal; *lampada* ~ signallykt, ~ *luminoso* lyssignal; ~ *radio* pausesignal; ~ *di soccorso* nødsignal, SOS **segnaletica** *f*, ~ *stradale* (oppsettning av) trafikkskilt, **segnaletico** (*pl* -*ci*) som viser, angir (*noe*), *dati segnaletici* signalement, kjenne-tegn; **segnalibro** *m* bokmerke, **segnalione** *m* inv. sport linjemann

segnare (*é*) belegne, angi, forsyne med tegn, merke, understreke, underskrive, påskrive, vise, peke ut, slå (så det blir merke), innprente; ~ *a dito* (*fig*) peke ut, henge ut; *refl* korse seg, **segnatamente** *især*, særlig, fortrinnsvis, **segretario** *m* underskriver, **segnatante** *m* inv. portomerk, straffeportofri-merke; **segnatoio** *m* redskap til å streke, sette merke med, stempel; **segnatore** *m* (*f* -*trice*) en som betegner, angir (*etc.* se: *segnare*), **segnatura** *f* del å angi, merke (*etc.* se: *segnare*) underskrift, typ ark, nummerering av ark, **segnavia** *m* inv. veimerke, løypemerke.

segno *m* tegn, merke; spor; arr; (målstrek; mål, *a* ~ *che* i den grad at, slik at, *cogliere nel* ~ ramme i blinken; *farsi il* ~ *della croce* korse seg, *per filo o per* ~ utforlig, nøyaktig, *tirare a* ~ skyte til måls, på blink; *segni caratteristici* kjenne-tegn; *all'ultimo* ~ aller sist, *al massimo* ~ i høyeste grad.

sego *m* (*pl* -*ghi*) talg, **segoso** talgaktig

segovia *f* sl. toy, spak talg

segregamento *m* avsondring **segregare** *se-* avsondre, adskille, **segregazione** *f* avsondring, adskillelse, ~ *cellulare* enecelle; **segreto** *f* (ene)celle, *le segrete* prestens bøtter (under messen)

segretariato sekretær-, **segretario** *m* sekretærstilling, **segretariato** (*pl* -*chi*) neds sekretærakug, **segretario** *m* sekretær, hemmelig rom, skjul; ~ *di scena* rekvizitor (*i* *filmatelier*), **segreteria** *f* sekretariat, **segreteria** *f* hemmelighet; taushet; **segreto** hemmelig, skjult, taus; *malattie segrete* kjønns-sykdommer; ~ *m* hemmelighet, hemmelig rom, skjul ~ *bancario* bankhemmelighet, ~ *professionale* taushetsplikt, ~ *di pulcinella* offentlig hemmelighet; **segretume** *m* neds hemmelighetskremmer

seguace *poet* følgende, høyelig, ~ *m* tilhenger

seguento følgende, **sequenza** se *sequenza*, **segugio** *m* sporhund (*og fig*); **seguidiglia** *f* sl. spansk folkedans; **seguibile** som kan, bør (*for*)følges,

seguimento *m* følge, forfølgelse; **seguire** (*é*) følge, forfølge, *come segue* på følgende måte; *segue lettera* brev følger; *segue al prossimo numero* fortsettelse i neste nummer, **seguibile** som kan, bør forfølges **seguire** *ei* følge, bli ved med, fortsette; **seguatore** *m* (*f* -*trice*) følgesvenn, etterligner, tilhenger; **seguito** hendi, skjedd, uavbrutt; **seguito** *m* *lo* *ge* rekkefølge fortsette se forfølgelse, utfall; *di* ~ etter hverandre, i trekk; *far* ~ fortsette, *in* ~ senere, for fremtiden, *in* ~ *a*, *in* ~ *di* som følge av

sei seks; ~ *m* sekstall; seks poeng (*på skole*), *una* ~ *giorni* et seksdagersløp, **seicentismo** *m* det 17. århundres stil, **seicentista** *m* kunstner fra det 17. århundre, **seicento** seks hundre, *il* ~ 1600-tallet **seismo** *m* bevegelser i jordskorpen *jordskjelv o l* **selaci** *m* *pl* *zool* ha fisker

selce *f* kisel, flintstein **selciaio** *m* brulegger **selciare** *e* brulegge **selciato** *m* bruegning, *fare il* ~ brulegge, **selciatore** *m* brulegger, **selciatura** *f* bruegning, **selcino** *m* brulegger, **selcioso** kiselaktig, flintaktig

selemta *m* måneboer

selettività *f* selektivitet, **selettivo** selektiv; **selettore** *m* (*f* -*trice*) velger, vraker, selektor, søker, **selezio-nare** (*to*) utvelge, **selezione** *f* utvalg, utvelgelse; seleksjon, **squadra di** ~ eistelag

sella *f* sadel, ryggstykke (*på slakt*); dalsøkk, skard; *cavallo da* ~ ridhest; *tra le due selle* av middels størrelse, **sellaio** *m* sadelmaker, **sellare** (*é*) sadle, **selleria** *f* sadelmakerverksted; sadelrom; **sellero** *m* *F* selleri, **sellino** *m* lite sete (*på sykkel*), ~ *supplementare* baksete

seltz, *acqua di* ~ selters

selva *f* skog, *fig* mengde, utdrag, notater; **selvag-glia** *f* vilt; **selvaggio** vill, udyrket, øde, skogs-, grusom, grov, rå, udannet; ~ *m* vill, innfødt, *pol* løsgjenger; **selvaggiame** *m* vill; **selvatichezza** *f* villskap, **selvatico** (*pl* -*ci*) vill, **selvaticume** *m* noe vill; villskap; **selvicultura** se *silvicultura* **selvoso** skogkledd, skogrik, *fig* buset

semaforico (*pl* -*ci*) semaforisk, **semaforo** *m* signalstasjon, semafor, lysmast, trafikklis.

semaio *m* frøselger; plukker (*av silkeormens egg*) **semantica** *f* betydningslære, semantikk, **semantico** (*pl* -*ci*) semantisk; **semasiologia** *f* betydningslære

semata *f* frockstrakt

sematico (*pl* -*ci*) tegn-, siffer-, bokstav-

sembiante *m* ansikt, mine; uttrykk; ytre, likhet *fare* ~ *di* late som om, *in sembianti* tilsynelatende; *nel primo* ~ ved første blick, **sembianza** *f* litt likhet; *refl* *pl* utseende, ytre, uttrykk; *in* ~ tilsynelatende

sembrare (*e*) synes, ligne; *mi sembra* det forekommer meg

seme *m* frø, kjerne, såkorn; (*i kori*) farge, *fig* rase, slekt; avkom, årsak, opphav, ~ *di bachi* si keormens egg, **semi oleosi** oljefrø; *olio di* ~ frøolje *jordnøtt o l.*, **semeiotica** *f* med symptomlære

semet *m* inv. sl. fint brød (*med alger*), semmel, **semellato** *m* en som baker, selger semel

sementa *f* såing, såkorn, såtid, **sementabile** som kan sås, **sementare** (-*mén-*) så, **sementativo**, **terreno** ~ såland, **sementatore** *m* (*f* -*trice*) såmann, **semente** *f* frø, såkorn; **sementina** *f* sl. fro forme-middelt, **sementino** så-, **semenza** *f* frø, såkorn, sæd, *fig* rase, avkom årsak, opphav, **semenzo** *m* planteskole, misibenk, frøhandler

semestrale ha vårig, semestre *m* halvår, semester, halvårsinntekt, -betaling
 semiacerbo halvsur, halvt bitter, *semula f* halfback, semiaperto halvåpen, semibarbaro halvbarbarisk, semibestia *f* halvt dyr, semibiscroma *f* mus 64-dels note, semibreve *f* mus helnote
 semicerchio *m* halvsirkel, halvkrets, semichiuso halvt lukket, semicircolare halvsirkelformet; semicircolo *m* halvsirkel, halvkrets; semicirconferenza *f* halv sirkelperiferi, semicoperto halvdekket, semicroma *f* mus 16-dels note; semicuota *m* halvter, kunstler
 semicupio *m* sittebad, sittebadekar
 semidio *m* (*pl* semides) halvgud
 semidotto halvleer, halvstudent
 semifabbricato *m* halvfabrikat
 semifascista *m* halvfasist, semifinale *f* semifinale
 semigratuito halvt gratis, *posto* – halv friplass
 semi-infermita *f* nedsatt tilregnelighet
 semilavorato, *articolo* – halvfabrikat, semilavorazione *f* halvfabrikasjon, semilibero halvfri
 semilunare halvmåneformet
 semiminima mus 4-dels note; semimorto halvdød
 semina *f* såing; seminabile som kan (til) så; seminazione *f* såing, sådd, seminale sæd, fra *seminare* (*e*) så; *uisa*; *fig* sprede, utbrede, droppe (*plagsom person*), seminarie seminar-, seminarium *m* p. anleskole, seminar; presteskole, seminarista *m* elev i presteskole, seminaristico (*pl* -ci) presteskole-; seminata *f* såing, spredning, seminato *m* tilsådd land, *uscire dal* – (*fig*) gå utenom saken, komme på avveier, seminatore *m* (*f* -trice) såmann, seminatrice *f* såmaskin, seminatura *f* såing
 seminfermita *f* halv arbeidsudyktighet; *srl* *fig* halv tilregnelighet, seminario *m* stadig såing, spredning, såsing, semini *m* *pl* små nudler; semiaterrato *m* høy kjeler seminudo halvnaken, seminuovo så godt som ny, lite brukt
 semiografia *f* tegnskrift, semipermeabile halvt gjennomtrengelig, halvtett, semipoetico (*pl* -ci) halvpøetisk, semipubblico halvoffisiell
 semirigido halvtiv
 semiscolare et halvt hundre år gammel
 semiselvaggio halvvill, semiserio halvt alvorlig
 semisfera *f* halvkule, semisferico (*pl* -ci) halvkuleformet, semispento halvt slukket
 semita *m* semitt, semitico (*pl* -ci) semittisk
 semitondo halvrund, semitono *m* halvtone
 semiufficiale halvoffisiell; semivestito halvkledt
 semivivo halvdød, semivocale *f* halvvokal
 semola *f* kli, agner; *dial* fint hvetemel, semulegryn, *fig* fregne, semolata *f* kildrikke (*til* hest)
 semolino *m* semulegryn; semoloso kli-; fregnet
 semovente selvbevegelig, automatisk, motorisert, (*carro armato*) – tank; semovenza *f* selvbevegelighet, automatiskhet
 sempiterno evig, evindelig
 semplice enkel(t), ukunstlet, enfoldig, uerfaren, naiv, gemen, *corsa* – tur en vei, *soldato* – menig, i *semplici* (*pl*) legeplantene; semplicitto enfoldig, semplicitario *m* bok om medisinske planter; semplicitone *m* enfoldig menneske god fjott, semplicitoneria *f* godfjottethet, semplicitotto *m* dumman, fjols; semplicitismo *m* overflatskhet, semplicitista *m* kjenner av el. bok om medisinske planter; *fig* overflatsk person, semplicità *f* enkelhet, simpelhet, enfoldighet, jevnhet, naturlighet, semplicitizzare, semplificare (*-plif*-) forenkle
 semplificazione *f* forenkling

sempre alltid, stadig, bestandig, dog, allikevel; – *che* forutsatt at; – *mai, mai* – stadig, *una volta per* – en gang for alle; sempreverde eviggrønn, semprevivo *m* evighetsblomst
 sena *f* sennep; senapa, sèape *f* sennep; *gli viene la* – *al naso* han blir rasende, senapato senneps-, senapiera *f* sennepskrukke, senapismo *m* sennepspraster, *fig* plage, plageånd
 senario seksstaveles-, – *m* seksstavelesvers
 senato *m* senat, senatoconsulto *m* senatsvedtak, senatorato *m* senatorverdighet; senatore *m* senator, senatoriale, senatorio senats-, senator-; senatrice *f* kvinnelig senator
 senescenza *f* *litt* det å eldes, alderdom; senile gammel, senil, senilita *f* senilitet; alderdom, seniore eldre, senior
 sena *f* bot, sennes, sennio *m* veslevoksen gutt, senno *m* forstand, omdømme; *da* – alvorlig, for alvor, *far* – komme til fornuft; *fuor di* – fra forstanden, – *di poi* etterpåkløkskap, *uscire di* – gå fra forstanden, *sennonché se se*
 seno *m* bryst, barm, skjød, bukt, vik; *mai sinus*, *in* – *alla famiglia* i familiens skjød
 senofobia *f* fremmedhat, senofobo *m* fremmedhater
 sensale *m* megler, – *maritimo* skipsmegler
 sensalezza *f* forstandighet, sensato forstandig, fornuftig, klok, sensazionale sensasjonell; sensazione *f* følelse, inntrykk; sensasjon, oppsikt, a – sensasjonell, senseria *f* megling, kurtasje
 sensibile følsom, sensibel, påtagelig, følelig, merkbar, alvorlig, ettertrykkelig, – *m* (*srl*, *pl*) den ytre verden, – *f* septim, sensibilita *f* følsomhet, sensibilizzare *fnia* gjøre lysfølsom, sensibilizzatore *m* foto sensibilisator; sensibilmente merkbart
 sensitiva *f* føleevne, følsomhet, mimose, *essere una* – (*fig*) være overfølsom, sensitività *f* følsomhet, sensitivo følsom, sansende, sensitiv, – *m* medium
 senso *m* sans, sansning, sansighet, mening, betydning, følelse, inntrykk, reining, *sensi* (*pl*) sinn, besinnelse, *di alti sensi* av edelt sinn, – *comune* sunn fornuft, *far* – gjøre inntrykk, vekke oppsikt, – *obbligato* – *unico* enveiskjøring, *smarrre* i *sensi* miste besinnelsen, – *vietato* innkjørsel forbudt
 sensoriale føle-, følelses-; sensorio *m* sans, sansorgan, – *adj* føle-, sanse-
 sensuale sanselig, sensualismo *m* sensualisme; sensualista *m* sensualist, sensualità *f* sanselighet
 sentenza *f* seining, sentens, mening, dom, kjennelse; – *arbitrale* voldgiftskjennelse, *sputar sentenze* alltid ha noe en skulle ha sagt, ligge frampå, *la gran Sentenza* dommens dag, sentenziare (*-tèn-*) domme, avgjøre kjennelse, alltid ha noe en skulle ha sagt, sentenzioso sinnrik, sentensios
 sentiero *m* sti, gangvei
 sentimentale følelsesmessig, sentimental, sentimentalismo *m* sentimentalita *f* sentimentalitet; sentimento *m* følelse, mening, oppfatning; *perdere il* – (*i sentimenti*) miste besinnelsen
 sentina *f* underste skipsrom, kjelrom, øserom, kumning *fig* pøl, bule, *pompa di* – lensepumpe, – *di vizi* lastens bule
 sentinella *f* (skilt)vakt, *essere di* – ha vakt, stå på vakt
 sentire (*e*) høre, føle, fornemme, sanse, smake, lukte, få vite, tro, mene anerkjenne, dømme, verdsette, *farsi* – gjøre seg bemerket, si sin

mening, refl, befinne seg; *sentirsi da* di være i stand til å ha mot til å, — *m* følelse, fornemmelse, hørsel *sentita* *f* hørsel, avhøring, (smaks)prøve, *camminare a* — gå varsomt, føle seg fram, *saper qualcosa per* — ha hørt noe bli sagt, *sentito* innflytelsesrik, oppriktig, dypfølt, *sentore m* anelse; *aver* — *di qualcosa* få nyss om noe, *non da più* — *di se* han lar ikke lenger høre fra seg

senza uten; foruten; — *di me* uten meg; *senz'altro* uten videre, straks; ja visst, helt sikkert; — *barba* skjegglos; *far* — *di qualcosa* kunne unnvære noe, — *più* uten videre; — *precedenti* uten presedens, uten sidestykke, enestående

senzapatris m inv. fedrelandsløs, statsløs, *senzatesto m* inv. husvill, husløs, *senziente* følsom

sepolo m begerblad

separabile adskillelig, som kan skilles, *separabilità f* adskillelighet *separare a* adskille, utskille, avsondre, *separatamente* separat, særskilt, *separatismo m* separatisme, *separatista m* separatist, — *ad* separatistisk, separatist-, *separativo* adskillende, disjunktiv, *separatore m* (*f* -trice) en som adskiller, separator, sentrifuge, *separazione f* adskillelse, *imbuto di* — skilletrakt; — *legale* jur, separasjon, — *di fatto* ikkerettlig separasjon, — *di letto e di mensa* del å ikke dele bord og seng, del å leve adskilt

sepiolite f havskum

sepolcrale grav-, fig. grav-, gravaktig, dødsens, *sepolceto m* begravellesplass; *sepolcro m* grav, gravsted, fig. Kristi grav (som fremstilles i kirken skærtorsdags), *sepolto se seppellire*, *sepoluario m* gravstedsbeskrivelse, *sepolitura f* grav(legning), begravelse

seppellimento m begravelse, *seppellire (-isco)* begrave, jorde, gravlegge, legge i jorda, fig. glemme, glemme, overleve, *seppellitore m* (*f* -trice) gravlegger, graver, *seppi te sapere*

seppia f blekksprut, *seppiare (-e)* pusse

seppure hvis (overhodet)

sepsi f betennelse, infeksjon, forråtnelse, *sepsis*

sequela f (lang) rekke

sequenza f (lang) rekke, *di mus* sekvens 'poker of', street

sequestrabile som kan, bør beslaglegges; *sequestrare (-que-)* beslaglegge, kidnappe, *essere sequestrato in casa* måtte holde seg innendørs, *sequestrario m* jur. bestyrer av beslaglagt gods, sekvestralor, *sequestro m* beslagleggelse, panting, kidnapping, arrest

ser m gl. her(e) *sera f* aften, *di* — om aftenen

seraco m (*pl* -chi) sprekk (*i* isbre), *serafico* (*pl* -ci), serafisk, *serafino m* seraf, *serale* aften-, *serata f* aften, kveld, soare, — *a beneficio*, — *donore* beneficeforestilling, *seratante m* skuespiller som har beneficeforestilling

serbare (-e) (opp)bevare, beholde, glemme; *serbatoio m* beholder, basseng, tank, (*i* gevær) magasin — *di olio* oljetank, — *a sbarramento* oppdemmet vannbasseng; *serbevole* som kan oppbevares el. konserveres, *serbo f* serbisk, — *m* serber, *serbo f* *m* oppbevaring, *avere (-tenere) m* — oppbevare

serena f kveldsdogg, *serenare (-re-)* poet. oppklare, ligge under åpen himmel, *serenata f* serenade, *serenissimo* høyvelbåren (dagens tittel kongesønnens tittel) *Sua Altezza Serenissima* Deres kongelige høyhet; *la Serenissima* den venetianske republikk; *serenità f* klarhet, ro, klart vær; *Sua*

Serenità Deres høyhet, *sereno* klar, lys, rolig, *al* — under åpen himmel

sergente m sersjant, underoffiser; skruelvinge; *sergozzone m* knyttneveslag (*i* strupen)

sericeo poet. silkeaktig, *sericino f* silkehm, *serico* (*pl* -ci) silke-, *sericolo* silkeavis-, *sericultore m* silkeavl, *sericoltura f* silkeavl

serie f inv. serie, rekke(følge), slekt, *articolo di* — serieartikkel, *collegamento in* — seriekobling, *fabbricazione in* — seriefabrikasjon, -fremstilling, *serietà f* alvor(lighet); *serimetro m* sl. styrkemåler (for silke), *serio* alvorlig, seriøs; — *m* alvor, *seriosità sul* — i alvor, virkelig, *prendere sul* — ta av, ertig opp, *seriore* senere

sermocinare gl tale, preke, *sermollino m* sl. krydderplante; *sermonare (-e)* litt, preke, tale; *sermone m* preken; formaningstale, litt resonnerende disk., *sal se sermoneggiare (-ne-)* preke

serotino litt sen, forsinket

serpa, serpe f kuskese, bukk, *serpalo m* ormehol, *serparo m* slangelemmer; *serpe f* (*m* slange, orm, *a* — bulgende, i saksak, *serpeggiamento m* slyngning, buktning, *serpeggiare (-pe-)* sno seg, slynge seg, bukte seg, fig. gripe om seg, *serpente m* slange, orm, fig. lumsk person; — *di mare* sjorm; fig. sensasjon (*i* avis) *serpentina f* serpentin, spiraltråd, *serpentino* slangeaktig, slange-, — *m* se *serpentina serpentoso* litt slangerik, slange-, *serpere* litt slange, bukte seg

serpigne f uislett, *serpiginoso* som har uislett; *serpigno* litt slange-, *serpillo m* sl. krydderplante

serqua f dusin, fig. mengde, masse

serra f demning, bukselinning, drivhus; — *m*, *un serra serra* en trengsel, stor stimmel, *serrada* *m* inv. skistenøkkel, *serrafila, serrafila m* inv. mil. Noymann, siste mann, *serrafilo m* elektr. klem-skrue, klemme

serraglio m barrikade; stengsel, bur; menasjeri, *serai, sultans* palass, *serramanico, coltello a* — foldekniv, *serrame m* lås, låseinneinring; *serramento m* lukning; (med *pl* også *le serramenta*) lås- el. stengeinneinring, *serranda f* lukkeinneinring, ovnsdør, butikkskodde

serrare (-e) lukke; knytte (neven) stenge; slutte (kontrakt), trykke sammen, trenge, forfølge (fiender), utelukke (lock-out), *la porta serra bene* døren slutter godt til; — *le vele* beslå seilene; — *alla vita* slutte tett til livet (tøy), *serrata f* lukning (opp)demning (planke)gjerde, lock-out, *serrato* lukket, tett, trang, lock outed, *ordine* — sluttet geledd, *stile* — knapp stil, *tratto* — skarpt tråv, *serratura f* lås, — *a colpo*, — *a scatto* smekklås

serta m girlande, krans

serva f (noe neds.) (tjeneste)pike; *servaggio m* slaveri, livegenskap *servare se serbare*

servente tjenende; — *m* tjener, sykepasser, kano-ner, *serventi* (*pl*) tjenerskap, *cavaliere* — oppvartende kavalier; *servetta f* tjenestepike (på scenen); *servibile* brukelig, brukbar, anvendelig; *servibilità f* anvendelighet, brukbarhet, *servigio m* tjeneste, hjelp; *servile* underdanig, krypende, *servil*; *servilismo m* underdanighet, *servilità f* underdanighet, *servilici*

servire (-e) tjene, nytte, passe, betjene, hjelpe, *servire* — *da* tjene som, — *a* tjene til, — *uno in qualcosa* hjelpe en med noe, refl. forsyne seg, *grazie (mi) sono servito* takk, jeg er forsynt; *servirsi di qualcosa* betjene seg av noe, bruke noe, benytte noe, *servirsi da uno* handle hos en;

servi-le *m.*, ~ *a rotelle* tebord, levogn **servito** *m* servise, rett mat, **servitorame** *m* neds tjenerskap lakeier; **servitore** *m* (*f* -ora) tjener, stumtjener, levogn, tebord, **servitoresco** (*pl* -chi) tjeneraktig **servit**, **servitù** *f* slaveri, jur **servitutt**, forpliktelse, tjenerskap, **istituire una** ~ pålegge et servitutt **serviziale** *m* klyster, **servizievole** tjenestevillig, **servizio** *m* tjeneste, betjening, hverv; **servise**, stell, utstyr, **service**, ~ **ausiliare** hjelpetjeneste; ~ **automatica** selvbetjening, ~ **compreso** service iberegnet, **essere di** ~ være i tjeneste, **far** ~ (om kontor) være åpent, ~ **d'informazioni** etterretningstjeneste, ~ **divino** gudstjeneste, ~ **meteorologico** værvarslings-tjeneste, **mezzo** ~ halvdagsarbeid, **donna a mezzo** ~ halvdagshjelp, ~ **militare obbligatorio** alminnelig verneplikt, **scala di** ~ kjøkkentrapp, baktrapp, ~ **di sorveglianza** vakt-tjeneste; ~ **da tavola** servise, dekkeloy; **fare un viaggio e due servizi** slå to fluer i en smekk, **uscio di** ~ kjøkkendor bakdor

servo *m* tjener, slave, ~ **muto** stumtjener, ~ **della gleba** jordbunden, livegen, ~ **adj.** slavebunden **servofreno** *m* servobremse

servomotore *m* servomotor, hjelpemotor

sesamo *m* bot, *fig* sesam, ~, **apriti'** sesam, lukk deg opp!, **sesquipedale** alenlang, uhorvelig

sessagenario sekstiårig, **sessagesima** *f* (domenica di) ~ 8. søndag for påske, **sexagesima**, **sessagesimo** sekstiende, **sessanta** seksti, **sessantenne** sekstiårig ~ *m* sekstiåring **sessantesimo** sekstiende, **sessantina** *f* ca. seksti, **sulla** ~ omkring seksti år **sesseennale** som skjer hvert 6. år, **sesseane** seksårig **sesseanio** *m* tidsrom av seks år, lønnsstigning, alders tillegg (for hvert 6. år)

sessile uten stilk (blad)

sessionario *m* (advokats) motebok, **sessione** *f* sesjon mote, ~ *di esami* eksamensperiode

sessitura *f* opplegg, Brett (på tøy)

sesso *m* kjønn; **sessola** *f* mor osekar, **sessuale** (kønslig, seksuell), seksual-, **sessualità** *f* seksualitet

sesta *f* *il* den 6. time, *mus* sekst; **seste** (*f* *pl*) *mar* s. passer spår unge ben **parlare un se se te** snakke affektert; **sestante** *m* sekstant, **sestario** *m* gl. rommål (ca. 1/2 l), **sestetto** *m* sekstett, **sestiere** *m* hydel (i viste byer som Genova Venezia som var delt i seks), **sestina** *f* litt sl. vers, sekstin, **sestino** *m* liten murstein, flise, ass-klarinet

sesto sjette *il* ~ *sento* den sjette sans, ~ *m* sjetteedel, orden, runding, *typ* format; se også **sestiere**, **rimettere a** ~ bringe i orden; **sestultimo** sjettesist, **sestuplo** seksfold, -dobbel

seta *f* silke, silketøy; ~ **artificiale** kunstsilke; ~ **cucinata** ~ *da cucire* sysilke, ~ **grezzia** råsilke, **setaccio** *m* sil, såld, **setaceo** silkeaktig, silke-, **setaiuolo** *m* silkehandler, silkearbeider

sete *f* tørst; *fig* begjær; *aver* ~ være tørst, *aver* ~ *di qualcosa* (fig) tørste etter noe; **seteria** *f* *sr* *pl* silkevarer, silkevarerforretning; **setificio** *m* silkeveveri, silkefabrikk, **setino** *m* fin silketråd; fint silkestoff

setola *f* (svine)bust (og fig) sprekk (i hestehov); **setolare** (*e*) borste, **setolinario** *m* borstebinder, -seger, **setolinare** borste, **setolinata** *f* borsting slag med borste, **setolino** *m* (svine)borste, **setoloso** full av bust, borsteaktig; **setoluto** full av bust, bustet, **setone** *m* sl. silketråd

setta *f* *il* sekt, **settagono** *m* sjukant; **settangolare** sjukantet; **settangolo** *m* sjukant, **settanta** sytti

settantenne syttiårig, ~ *m* syttiåring, **settantesimo** syttiende, **settantona** *f* ca. sytti, **sulla** ~ omkring de sytti **settario** sekterisk; ~ *m* sekterer, krongtevosen, vanskelig person, **settatore** *m* litt sekterer, tilhenger (*sr* neds)

sette sju, ~ *f* rift, *aver* ~ *spiriti come la gatta, aver* ~ *fiati e* ~ *fiatini* være sterk som en bjørn, ha ni liv, ~ **bello** rutersju ei kløversju (i kasino); *fig* triumf, **settecentesco** (*pl* -chi) fra 1700-tallet, **settecentista** *m* kunstner fra 1700-tallet, **settecento** sjuhundre, *il* ~ 1700-tallet

settegiurre (-te-) drive sekterisme, gå inn i en sekt **settembre** *m* september; **settembrino** september-, **prendere il** ~ (om vin) bli skarp i smaken, få usmak, **settemila** sju tusen; **settemplice** sjudelt, sjudobbel, som kan deles i sju

settenario sju-, ~ *m* sjuåvelsesvers, sjuårsperiode, sjudagersperiode, **settennale** sjuårig, som skjer hvert sjuende år, **settennato** *m* tidsrom av sju år, **setteane** sjuårig, **settennio** *m* tidsrom av sju år, **setteentrionale** nordlig, nord-, **setteentrione** *m* nord **settevirato** *m* sjumannsråd, **settenviro** *m* medlem av sjumannsråd

setticemia *f* blodforgifning, forråtnelse, **setticemico** *pl* -ci som angår el. er syk av blodforgifning, forråtnelse, **settico** *pl* -ci septisk, **settiduo** sjudagers, ~ *m* sjudagersperiode; **settima** *f* sjuende klasse, *mus* septim, med sjudagersperiode, den sjuende dag, **settimana** *f* uke, ukelønn, *sine* ~ week-end *la* ~ *santa* den stille uke, påskeuken **settimanale** ukentlig, ~ *m* ukelønn; ukeblad **settimello** sju måneder gammel (barn), **settimino** *m* *mus* septett, barn født sju måneder etter unnfangelsen, **settimo** sjuende, ~ *m* sjuendedel **settezonio** *m* *il* ~ de sju himler

setto *m* anat skillevegg, *il* ~ *nasale* nesens skillevegg, **settore** *m* sektor, (sirkel)snitt, (front)avsnitt, ~ **anatomico** prosektor

settuagenario syttiårig, ~ *m* syttiåring, **settuagesimo** syttiende; **settuagesima** (*f*) septuagesima, 9. søndag for påske, **setuplicare** (*u*) sjudobbel; **setuplo** sjufold, sjudobbel

severita *f* strenghet, alvor, ubønnhørighet; **severo** streng, alvorlig, hard, ubønnhørlig

sezio *f* *sr* *pl* grusomhet, mishandling, **sezicare** (-vi-) mishandle

sevo *m* talg, fett

sezionale seksjons-, **sezionamento** *m* diseksjon obduksjon; **sezionare** (*o*) snitte, obdusere, dissekere, **sezione** *f* seksjon, avdeling, snitt, avsnitt diseksjon, ~ **elettoriale** valgkrets, *m* ~ i snitt ~ **longitudinale** lengdesnitt, ~ **trasversale** tverrsnitt

sfaccendare (*e*) arbeide raskt, få tingene unna (i huset), **sfaccendato** *m* lediggjenger, **sfaccettare** (*e*) fasettere, **sfaccettatura** *f* fasettering, **sfacchiare** mase, streve, **sfacchiata** *f* mas, strev

sfacciataggine *f* uforskammethet, **sfacciatezza** *f* livlighet, styrke (om lys, farge o.l.); **sfacciato** frekk, uforskammet; livlig, kraftig, broket (farge o.l.), **sfacelo** *m* sammenbrudd, **sfacimento** *m* sammenbrudd, oppløsning, se **disfacimento**

sfagliare (*a*) sake (i kort), **sfaglio** *m* saking

sfagiolare (*uo*) behage, **sfagno** *m* sl. mose, **sfalcio** *m* skurd, slått

sfalda *f* lag, **sfaldabile** som kan lagdeles; **sfaldare** lagdele, spalte, *refl* spaltes, skulle av, **sfaldatura** *f* spaltning, lagdeling avskalling **sfaldellare** (*e*) dele i tykke lag

sfalsare unngå (*støt i fektning*). sfamare mette; refi stille sin sult, sfangare vasse i søle; komme ut av søla el. (*fig*) vanskelighetene; gjøre ren for søle, sfangarsela komme godt fra det.

sfare (*sfaccia*) oppløse, se: disfare; sfarfallare komme ut av kokongen (*silkesommerfugl*), utfolde seg; flagre hit og dit (*og fig*); *fig* overdrive, smøre lykt på, sfarfallatura *f* utfoldelse (*silkesommerfugl*); sfarfallone *m* kjempebommert, brølet, sfarinabile som kan meles, pulveriseres, sfarinare mele, pulverisere

sfarzo *m* pomp, prakt, sfarzosità *f* pomp, prakt(utfoldelse); sfarzoso prangende.

sfasamento *m* for tidlig (*sen*) tenning, fasevinkel, sfasare tenne for tidlig, for sent; være ute av fase, sfasato som ikke er i fase; som er i utakt (*tekn og fig*)

sfasciamento *m* utpakning; avtakning av forbindelse o.l., sammenbrudd, sfasciare (*a*) vikle, pakke ut; ta av forbindelse, bleier o.l.; bryte isstykker, refi styrte sammen, knuses, bli ødelagt, sfasciatura *f* se sfasciamento sfascio *m* sammenbrudd, sfasciume *m* ruin(haug), skrap(haug), fillehaug.

sfutare avkrefte (*antagelse*), slå ned (*trykke*), forakle, forhåne; sfaticato *m* lathans; sfaticcio *m* opp-ployd stubbmark, sfatto se sfare

sfavare beige (bonner), slynge (*kanning*).

sfavillare finkle, glimte, gnistre; sfavillio *m* stadig gnistring

sfavorevole ugunst g

sfebrare (*e*) gjøre febertri

sfederare (*sfe-ja*) ta putevaret av

sfegatore (*sfe-*) refi skrike seg hes; ase seg ut (*i sinne*), sfegolato glødende, ivrig

sfera *f* kule, krets, sfære, (*ur*)viser, urskive; *fig* sfære, miljø; ~ *d'azione* virkefelt, *cuscinetto a sfera* kulelager, *penna a sfera* kulepenn, sferista kuleterm sferico *pl -ci* kuleformet ~ *m* hal long, sferisterio *m* (ball)plass, travbane

sferza *f* stykke gammelt jern, gammel hestesko sferrare (*e*) slippe løs (*av lenkene*), ta ut jern, ta av hestesko, refi *fig* gå løs, slippe taket (*anker*) ~ *un calcio* gi et spark; ~ *l'offensiva* slippe offensiven løs, sferratura *f* det å slippe løs, slite seg (*om dvr*); sferrino *f* strykejernfol, -stativ, sferruzzare strikke (*ivrig løs*)

sfervorato slapp, lunken, uinteressert

sferza *f* pisk, la ~ *del sole* den brennende sol, sferzare (*e*) piske, *fig* tefse, *risposta sferzante* bitende svar, sferzata *f* piskeslag, *fig* snert, sferzino *m* (*på pisk*) liten tråd (*som lager smelt snert*), piskesnell, piskesnert

sfiaccolare (*ia*) blafre; sfiaccolato slapp, trett, sfiammare (*ia*) flamme, brenne opp, sfiancare (*ia*) ødelegge i sidene, *fig* utase

sfiatare (*ia*) puste, blåse, lekke ut, refi skrike seg hes, miste pusten, sfiatato forpustet, sfiatatoio *m* luftehull, pustehull, røkhull, ventil, åpning, sfiatatura *f* utånding, utblås(ning), pustehull, ventil, sfiato *m* lufthull, hull, åpning

sfiobbare (*sfi-*) spenne, knappe opp, sfibrare ødelegge, løse opp (*i fibre*), *fig* utmatt

sfida *f* utfordring, sfidare utfordre, *fig*, trosse, sfido, sfida *io'* det tør jeg vedde på! det tør jeg sverge på! (*o.l.*) sfidatore *m* (*f -rice*) en som utfordrer trosser, sfiducia *f* mistillit, voto di ~ mistillitsvotum, sfiduciare (*tu*) fylle med mistillit sfiduciato mistroisk

sfigurare vansire, skjemme; ta seg dårlig ut, blamere seg, sfigurato, sfigurito vansiret

sfilaccia *f* felle, klut; sfilacciare (*-la-*) fjerre opp irevle(s) opp, sfilacciatura *f* oppirevlet tøy; sfilacciare se: sfilacciare, sfilare trekke tråden av, trevle opp, ta av, ta billet av (*klinge*); defilere, knekke ryggen på, ~ *il rosario* (*fig*) regne opp hele synderegisteret, sfilata *f* lang rekke, defilerende, sfilatino *m* liten loff, sfilato *m* hullsøm, sfilatura *f* det å trevle opp *etc.* se: sfilare, oppretning (*av mur o.l.*), sfilosofare (*-la-*) liksom være filosofisk, sfilzare ta ut av rekken, utrede sfinge *f* sfinke (*og fig*)

sfinimento *m* utmattelse, sfinire (*-isco*) utmatt, svekkes; sfiattezza *f* utmattethet, sfintere *m* ringmuskel

sfioccare (*a*) trevle opp, sfiocco *m* (*pl -chi*) trevl sfiocciare rense (*druer*), for kjerner, sfiondare (*a*) kaste (med slynge), utslynge

sfiorare (*a*) streife; plukke blomster av; skumme (*fløte*) av; sfioratore *m* overlopsror, sfiorettare (*e*) bruke språkblomster, snakke affektet, sfiorire (*-isco*) blomstre av, sfioritura *f* avblomsring.

sfittare slutte å leie ut, sfitt(at)o ikke utleid, tom

sfocare (*uo*) foto gjøre uskarp, sfocato uskarp

sfociare (*a*) munne ut, rense opp munningen (*elv*), sfoccare (*-ca-*) rake opp (*sild*) ødelegge fenghullet på (*gevær*)

sfoderare (*a*) ta foret av, trekke ut av skjeden, dra *fig* varte opp med

sfogare (*a*) gi luft, gi avlop, få avlop; refi få avlop, sfogarsi con uno utase sitt hjerter for en, sfogarsi in lagrime gråte ut, sfogarsi a mangiare spise seg mett, sfogato *fr*, luftig, *com* stemme med stort register, høy; sfogatoio *m* lufthull, avlop

sfoggiare (*a*) være flott; være flott i tøyet, ~ (*in qualcosa*) prange med noe, sfoggio *m* prakt, overdådighet, luksus

sfogliare *f* lite blad; tynn plate, flak, pasta ~ butterdeig, sfogliare (*a*) plukke bladene av, *fig* bla igjennom, gi (*kort*), se også sfaldare pasta sfogliata butterdeig; sfogliata *f* gjennombladning butterdeigskake; dare una ~ a bla igjennom, sfogliatella *f* butterdeigskake med vaniljekrem, sfogliatrice *f* rensemaskin (*for mais*), sfogliatura *f* avrivning av lauv, utvalsing, sfogliettare (*e*) bla raskt igjennom

sfognare (*a*) løpe ut i groft, avlopskanal

sfogo *m* (*pl -ghi*) avlop, utløp, lindring, lettelse, tilfredsstillelse utslett, dare ~ a se sfognare

sfolgare (*sfo-*), sfolgoreggiare (*e*) lyne, sfolgorio *m* stadig lyning, sfollagente *m* *inv* gummikøle, sfollamento *m* rømning, evakuering, sfollare (*a*) rømme, evakuere, tømme, innskrenke (*personale*) refi tømme (*lokale o l*)

sfondare (*a*) slå bunnen ut av; sprengte, *mil* rive opp, styrte sammen, *fig* slå seg fram, slå igjen, nom, gå til bunns; ~ *porte aperte* (*fig*) slå åpne dører inn, gjøre noe unyttig (*som alt er gjort*), sfondastomaco *m* (*pl -chi*) *fig* kjedelig sak, person sfondato bunnløs, såleløs, umettelig, ricco ~ styrtrik, sfondatura *f* sprengning *etc.* se sfondare; sfondo *m* bakgrunn, fordykning, dybde sfondolato bunnløs, dyp, uendelig, ricco ~ styrtrik, sfondore *m* fam bommert

sfontare sprøyte, øse ut

sfornaciare (*a*) gjennomhule

sfornicare (*sfo-*) klippe, sformare (*a*) forvanske

deformere, ta ut av formen, *fam.* miste tålmodig-
heten, forgå seg, *sformato m* poster; *sforaciare*
(*a*) ta ut av brenneovnen, *sformare (a)* ta ut av
stekeovnen, *fig* sende ut (*bak o.l.*); *sformire (-isco)*
berøve, *sforalto* uforsynt, som mangler
sfortunat *f* ulykke, uheld, *sfortunatamente* uheldig-
vis, *sfortunato* uheldig
sforzare (a) tvinge, voldta, okkupere, forsere,
sprengje, drive (*plante*) for sterkt; tiltvinge seg,
refl gjøre seg umake; *sforzatura f* sprengning (*etc*
se sforzare), *sforzevole* litt tvingende, *sforzato m*
sl iråd; *sforzo m* (kraft)anstrengelse; spenning,
tvang, *sfossare (a)* ta opp av grøft
sfortiere (f) narre, ta ved nesen, holde ap med, *c'è*
poco da ~ det er ingen ting å gjøre nært av
sfracciare knuse, ødelegge, *sfracellare*, *sfragellare*
(*e*) knuse, knase; *sfracciare* plukke av (*ten*) det
franske, snakke dårlig fransk; *sfranchire (-isco)*
gjøre fri, freidig, muntre opp, *refl* bli freidigere,
friere; *sfrangiare (a)* trevle opp, gjøre frynset;
bucca sfrangiata hengende lepper (*av gråt*),
sfrascare plukke grener, pukke (*kakonger*) fra
grenene, rasle, bruse
sfratare refl legge av munkekappen, tre ut av
ordenen, *sfrattare* jage bort, sette på gaten, si
opp; utvise, *sfratto m* oppsigelse, utvisning, *dare*
la ~ *a se sfrattare*
sfraggiare (a) gni litt; streke til, lage streker,
sfragamento m gni, gning, *sfragare (a)* gnide, *sfra-*
gato f gni, gning, *sfragatoio m* gni, gning, *sfra-*
gatura f gni, gning, *sfragare (a)* ta forsiringen,
utsmykningen av, forvanske, vansire, *fig* vanære,
sfragio m sår, arr, vansiring (*i ansiktet*)
sfricare (a) gi slappe tøyler (*og fig*); *refl* løpe
løpsk (*og fig*); *sfricatezza f* tøylesløshet; *sfricato*
tøylesløs, *sfriggere*, *sfriggere (i)* syde, brase;
sfriggolo m stadig brasing
sfringuellare (a) synge, slå triller, trille; *fig* skrav-
le, snakke i vei, rope, fortelle; *sfrittellare (a)* lage
mye bakkels, store fettflekker
sfrombolare (-rom-) kaste (*med slynge*), *sfrombolata*
f slyngekast, *sfrombare (a)* plukke lauvet av; *fig*
reduere, plukke av det overflødige; *sfrontag-*
gine, *sfrontatezza f* frekkhet; *sfrontato* frekk,
sfronzare se. sfrondare
sfrontare (sfrò-) skrone
sfrusciare (u) rasle, *sfruscio m* stadig rasling
sfruttamento m utnyttelse, utbytning, utugning,
rovdraft; *sfruttare* utnytte, utbytte, utuge, drive
rovdraft på, *sfruttatore m* (*f-trice*) utbytter
sfluggente flyktende, innsunken, *sfluggente* flyktig,
sfluggevolezza f flyktighet; *sfluggere (u)* unngå,
flykte, *sfluggita f* utflukt; *alla* ~ i smug, *di* ~
flyktig, *sfluggito m* flyktning
sfumare gå opp i røk; nyansere, *sfumatura f*
nyanse, overgang, sjattering
sfurare (u) (*og refl*) rase, *sfurata f* rasenutbrudd,
fig krafttak, kjempetak
sfulso i løs vekt
sgabbiare (a) slippe ut av bur; *sgabbiare (e)*
forto.le *sgabbiarsi di* kvitte seg med, *sgabello m*
skammel, *sgabuzzino m* roterom, bod, kott
sgagliardire (-isco) svekke
sgallare sette blære på, *sgallettare (e)* kro seg
sgambare knekke stiken på, trave, legge i vei,
sgambato f lang, strevsom marsj, *sgambettare (e)*
trippe avsted, sparke med bena (*som spebarn*),
sgambettare f tripping; sparking, *sgambetto m*

tripping, krokfol, *dare la* ~ *a* spenne ben for (*og*
fig)
sganasciare (-na-) slå kjeven av ledd på; ødelegge,
sganasciarsi dalle riva le seg fordervet *sganasciata*
f kjeveslag, ødeleggelse; skoggerlatter
sganciare (a) hekte av; *tekn* koble av, utløse; *refl*
fig trekke seg tilbake, flykte, hoppe av
sgangherare (a) løfte av hengslene; *fig* rive fra
hverandre, vri av ledd; *sgangherato* uordentlig,
riva sgangherate latterbrøl
sgarbataggine, *sgarbatezza f* uhøflighet; *sgarbato*
uhøflig, plump, uoppdragen; *uflin*, *sgarberia f*
uhøflighet, *sgarbo m* uhøflighet, uoppdragenhet
sgargiante påfallende, skrikende, pralende
sgarrare seile, ta seil, *non* ~ (*di*) *un minuto* være
presis på minuttet, *sgarzo f* hegre
sgattaiolare (uo) smyge seg ut, *sgattaiolarsela*
stikke av, *sgavazzare* feste, ture, slå seg løs
sgelare (e) tine, tå, *sgelo m* tøvær
sghembo skjev, skrå krum *fig* merkelig, rar; *di*
~ på skrå, ~ *m* skjevhet, *sgheronato* smal oppe
og bred nede, *fig* *uflin*, uelegant
sgherro m lakei, kjeltring (*i tjeneste hos andre*),
sghiacciare (sghià-) tine opp, smelte, *sghiagnare* le
ut, hånle; *sghiagnazzare* le av full hals; hånle,
sghiagnazzata f hånlatier
sghimbesco skjev, *fig* merkelig, rar, *a* ~ på skrå
sghiribizzo se ghiribizzo, *sgnaulio m se gnaulio*
sgobbare (a) slite og streve; pugge; *sgobbo m* slit,
strev; *sgobbone m* (*f-ona*) sliter
sgocciolare (sgo-) dryppe, tømme til siste dråpe,
sgocciolatore m dryppskål; takrenne, tørkestativ;
sgocciolatura f drypping), rest (*i glass o.l.*),
sgocciolo m stadig drypp, *sgocciolo m* drypping),
rest, siste dråpe, *essere agli sgoccioli di* synge på
siste verset med
sgolare (a) *refl* skrike seg hes; *sgolato* hes
sgomberare (a) rømme (*av sted*), flytte, frigjøre,
avlaste, rydde, ~ *il terreno (fig)* rydde veien,
sgomberatore m flyttemann, *sgombero* fri, ryddet,
ryddig, ~ *m* flytning; rømning, rydding; volum,
romfang, ~ *3 mc* maskinen (*o.l.*) opprør i
kub meter plass; *sgombrare m inv* snøplog
sgombrare etc se sgomberare etc
sgomentare (e) forskrekke, skremme; *sgomento*
bestyrtet, forskrekket, forsagt; ~ *m* forskrekkel-
se, forsaghet
sgominare (a) forvirre, bringe i uorden, *sgominio*
m vill forvirring, *sgomitolare (i)* avvikle, vikle
opp, utvikle (*fortelling o.l.*)
sgommare (a) ta gummien, limet av
sgonfiare (a) ta, klemme luften ut av, ydmyke, *refl*
tape luften (*ballong o.l.*), gå ned (*hevelse*); iron
komme ned fra sine høyder, komme ned på
jorden; *sgonfiato* flat (*bilring o.l.*), *sgonfiatura f*
det å klemme luften ut av, det å miste luften,
sgonfia ~ *sgonfiato*; ~ *m* puffierme); *sgonfiotto*
m puffierme), sl. vannbakkels
sgonfiellare (e) (*om dame*) svinse omkring
sgorbia f hulljern; *sgorbiare (a)* klatte til med
blekk; bearbeide (*med sgorbia*), *sgorbiatura f*
blekksmøreri; *sgorbio m* blekk-klatte, blekksmø-
ri, klattemaieri, vanskapning
sgorgare (a) velle, sprudle fram; (*om tårer*) flyte,
munne ut; *sgorgata f* velli, sprudling, drag (*vann*
luft o.l. i pumpe), *sgorgatoio m* uttak (*for væske*)
oppkomme, *sgorgo m* (*pl -ghi*) sprudling, velli,
avløp
sgottare (a) øse, lense

sgovernare (e) regjere, styre dårlig, **sgoverno** *m* vansyre
sgozzare (o) skjære halsen over på, *fig* slå, utsuge.
sgozzatura *f* det å skjære halsen over på, *fig* utsugning, **sgozzino** *m* *fig* blodsuger
sgradivole ubehagelig, **sgradire** (-isco) mishage, være ubehagelig, **sgradito** ubehagelig
sgraffa *f* typ akkolade, klamme; **sgraffiare** (a) klore (hull) på, **sgraffiatura** *f* kloring, skramme, **sgraffiare** naske, **sgraffio** *m* klor, skramme
sgrammaticare (-ma-) gjøre grammatiske feil, **sgrammaticato** ugrammatisk, full av grammatiske feil; **sgrammaticatura** *f* grammatisk feil
sgranabile som kan pilles, renses, **sgranare** pille, rense, beige, treske, spile (ørne) opp; etc; *tekn* koble ut, ~ *paternostri* lire av seg (adervåt, *refl* korne seg, gi seg en skramme; **sgranatoio** *m* **sgranatrice** *f* treskemaskin, **sgranatura** *f* avbelging, rensing, tresking
sgrenchire (-isco) strekke (bena), **sgrendire** *se* *in* *grundire*
sgranellare (e) plukke (druer), *refl* korne seg, **sgranellatoio** *m* plukkemaskin (til druer) **sgranellatura** *f* avplukking (av druer)
sgranocchiare (o) knaske (på), knaske i seg
sgrossare *se* *digrossare*
sgravare avlaste, belte for byrde, *refl* lette seg bli forløst, nedkomme, **sgravio** *m* avlastning, lettelse, unnskyldning, ~ *d'imposte* skattelettelse
sgraziataggine *f* klossethet; **sgrazito** klosset plump, *gl* ulykkelig
sgretolare (e) knuse, brette, knase (mellom tennene) knaske, ~ *i denti* skjæte tenner, *refl* smuldre seg, **sgretolio** *m* stadig knasing
sgridare skjelle ut, irettesette **sgridata** *f* utskjelling, omgang
sgrigolare, **sgrigliolare** (-gri-) knirke, **sgrillettare** (e) trykke av (avtrekker) brase (i fett)
sgrofia *f* *k o*
sgrommare (o) rense for vinstein, bunnfall
sgrondare (o) (la) dryppe av, **sgrondatoio** *m* turkestutt (for flasker) **sgrondatura** *f* **sgroondo** *m* avdrypping *a* **sgroondo** hallende
sgroppare (o) løse opp, steile, (om hest) overlesse, sprengte, gjøre lam i krysset, **sgroppata** *f* steiling
sgropponare (-pa-) steile, (sitte og) slite, **sgropponata** *f* steiling slit
sgrossare (o) slipe til, pusse av, **sgrossatura** *f* avslipning, **sgrovigliare**, **sgrovigliolare** (-vi-) løse opp, vikle opp, rede ut
sgrugnare slå i trynet, **sgrugnata** *f*, **sgrugno** *m* trynslag
sgrullare som ryste, **sgrumare** rense for vinstein, bunnfall, **sgruppare** løse opp
sguaintaggine *f* plumphet, platthet, udannethet, **sguainto** plump, flatt, upassende, **sguainare** (o) trekke opp av sliren, trekke blank, *refl* gå ut (av slire linning etc.)
sgualcire (-isco) krolle **sgualdrina** *f* los
sguardo *m* bikk *al primo* ~ ved første bikk
sguarire (-isco) ta garneringer av, berøve, fjerne mannskaper og våpen fra
sguattero *m* kjokkengutt
sguazzare skvalpe, skvalpe, ~ *in denaro* vasse i penger; **sgubbia** *f* *F se* *sgorbio*, **sguercire** (-isco) (og *refl*) anstrenge synet, plire, **sguerguenza** *f* *F* skøyestrekk, **sguernire** *se* *sguarnire*
sguinzagliare (-za-) slippe løs, løse, hisse på

sguisciare (-gu-) sprelle løs, smette unna; ~ *di mano* gi ut av hånden
sguizzare smette, skli unna
sgusciare (u) avbeige, rense, hule ut; smette unna, *mandarle* **sgusciate** skallede mandler; **sgusciatura** *f* rensing, avbelging
si 1 seg *si dice* man sier, det sier si 2 *m* *mi* *ti* *gli* *gli* ~ bemøtte b, ~ *diesis* hiss, si 3 ja, ja, ~ ? så? ikke det?, ~ *m* ja (ord), *dire* *di* ~ svare ja; si ja, e ~ *che* og allikevel...; *la lingua* *del* ~ italiensk, *pronunziare* *il* ~ gifte seg, si 4 *lui* ~ *costi*
siamese siamesisk, ~ *m* siameser
sibarita *m* sybaritt, **sibaritico** (-ci) sybaritisk
siberiano sibirisk
sibilante hvislende, ~ *f* hvislelyd, **sibilare** (-si-) hvisle, plystre, **sibilo** *m* hvisling, fløy
sicano *lit* siciliansk **sicario** *m* snikmorder
sicche slik at; derfor, altså, **siccio** *se* *ciccio* *lo*
siccita *f* tørke, **siccome** slik (som), ettersom
siciliana *f* sl dans, **siciliano** siciliansk, ~ *m* sicilianer
sicofante *m* sykofant, angiver
sicomoro *m* morhærfikentre, *dial* syren, **siconio** *m* fikenblomst
siculo sikulisk, siciliansk, ~ *m* sikuler, sicilianer
sicumera *f* selvsikkerhet
sicura *f* sikring (på gevær o l), **sicurezza** *f* sikkerhet, sikring, tillit, pålenghet, **patto** *di* ~ sikkerhetspakt **porta** *di* ~ nødutgang **pubblica** ~ offentlig sikkerhet, politi; **serratura** *di* ~ sikkerhetslås, **sipario** *di* ~ jernteppe (i teater), **valvola** *di* ~ sikkerhetsventil, **sicuro** sikker, pålidelig, trygg, viss, dristig, ulvilsom, *per* ~ sikkert; **poco** *ma* ~ helt sikkert, uten tvil, garantert; ~ *m* sikkerhet, **sicurtà** *f* sikkerhet, forsikring, kausjon
siderale, **siderico** stjerne-, **siderite** *f* jernspat, **siderolite** *f* jernmeteoritt; **siderurgia** *f* jernindustri, **siderurgico** (-ci) jern-, jernindustri-, ~ *m* jernarbeider, **sidro** *m* sider, fruktvar
siepaglia, **siepaia** *f* tett hekk, kratt, **siepaio** hekk-, kratt-, siepe *f* hekk, kratt; *ogni pruno fa* ~ alle bekker små gjør en stor å
siero *m* myse, kjernemelk, serum, ~ *della verità* sannhetsserum, **sierosita** *f* serositet; **sieroso** serøs, **sieroterapia** *f* serumbehandling
sierra *f* (spansk) fjellkjede
siesta *f* middagshvil, siesta
sifilite (-si) neds; slik, sådan, **sifilicomio** *m* syfilishospital klinikk for kjønnsykdommer, **sifilide** *f* syfilis, **sifilitico** (-ci) syfilitisk
sifone *m* sifong, sugerør; hevert, vannlås, sj skypumpe
sigaraia (-ga) ette eske **sigarato** *m* sigararbeider, -maker, -handler, **sigaretta** *f* sigarett; ~ *di seta* silkespole, **sigariera** *f* sigarskrin, -eske **sigaro** *m* sigar
sigillare (-se) sigillatura *f* forseglning **sigillo** *m* segl, *il* ~ *della confessione* skriftetarens taushetsplikt; **sigla** *f* forkortelses tegn, sigel **siglare** under-skrive (med forhøksstavene NN)
signifero *m* hest bannerfører; **significante** betydningsfull, betegnende, **significare** (-gni-) bety kunngjøre la forstå, vite, tilkjennegi, **significativo** betegnende, betydningsfull; **significato** *m* betydning, **significazione** *f* betydning; tilkjennegivelse, kunngjøring
signora frue, dame fin, rik dame, **signore** *m* herre, *pad* *ind* hersker, tyrann, *da signori* *da*

herskapelig, *il Signore* Herren, *è un vero ~* han er en virkelig herre, *signor sì* (mid og spøk) 'javel' skal bli, fenrik (kaptein etc)!, *signoreggiare* f-ré-, beherske (og fig.); dominere, rage opp over, *signoresco* (pl -chi) herreaktig, herskapelig (srl neds), *signoria* f makt, herredømme, det å være herre, fornemhet, herskap; gl. regjering, styre, småstat, *Sua ~ Vostra ~* Deres velhårenhet *mettersi in ~* spille herre, være viktig, *signorile* herskapelig, fornem, *signorilità* f herskapelighet, fornemhet, *signorina* f frøken; *signorino* m ung herre, *signorone* m stormann, kakse, *signorotto* m mindre godseier, småherrske; *signorsì* se *signore*

silente poet taus, *silenziare* (e) bringe til taushet, gjøre lydløs; *silenziatore* m lyddemper, lydpolte *silenzio* m taushet stillhet rosgnalt giemse /arr ~ lie stille, *imporre ~* forlange stillhet (a av) *passar sotto ~* forbigå i taushet; ~ *di tomba* dødsens stillhet, *silenzioso* stille, taus, rolig

silfide f sylfide, *silfo* m luftånd

silicato m silikat, *silice* f kisel, flintstein, *siliceo* kisel-, kiselaktig, *silicio* (pl -ci) kisel, *silicio* m s. litem. kisel

silqua f sl belg(frukt)

sillaba f stavelse, staving *sillabare* (i) stave, uttale tydelig (stavelse for stavelser), *sillabario* m ABC (bok), *sillabazione* f tydelig uttale (se *sillabare* skandering, *sillabico* (pl -ci) stavelses-, *sillabo* m sl syllabus

sillesi, *sillesi* f gram syllepsis

silloge f litt. samling, *Florilegium*, *sillogismo* m syllogisme, *sillogistico* (pl -ci) syllogistisk, *sillogizzare* syllogisere, dra slutninger

silo m silo, *silofago* m (pl -ghi) trespiser, tremark, *silofonista* m xylofonist, *silofono* m xylofon, *silografia* f treskjærerkunst, tresnitt *silografo* m treskjærer

siloide treaktig; tre-, *silolite* f trekitt; *silologia* xylogogi; *siluetta* f silhuett

siluramento m torpedering (og fig.), *silurante* f krigsfartøy utstyrt med torpedoer, *silurare* torpedere (og fig.) *siluriano* fra silurtiden, *silurificio* m torpedofabrikk, *siluripedia* m prøvefelt for torpedoer, *siluro* m torpedo, malte, ~ *umano* mennesketorpedo; ~ *volante* lufttorpedo, *silurotto* m mindre torpedo

silvano skog-, ~ m skoggud, faun, *silvestre* skog-, vil, *silvestro*, *il giorno di San Silvestro* nyttårsdag, *silvicoltura*, *silvicultura* f skogbruk, skogsdrift, *silvicultore* m skogbruker

simbiosi f samliv, symbiose

simboleggiare (-lé-) symbolisere, *simbolica* f symbolikk; *simbolico* (pl -ci) symbolsk, *simbolismo* m symbolisme, *simbolista* m symbolist, *simbolo* m symbol, tegn

simigliante etc se *somigliante* etc, *similare* lignende, lik, *simile* lignende, lik; ~ m likemann, neste, noe lignende, e *simili* og lignende; *ama il tuo ~* elsk din neste, *il ~* (adv.) likeens, det samme *similitudine* f litt likhet; sammenligning, lignelse *similmente* likeens, på samme måte

similoro m similor, mannheimgull

simmetria f symmetri, *simmetrico* (pl -ci) symmetrisk; *simo* flat, stump (om nese) flatneset

simoneggiare (-né-) handle med geistlige embeter, *simonia* f simoni, handel med geistlige embeter, *simoniaco* (pl -ci) som angår el. driver simoni; ~ m simonist

simpatia f medfølelse, sympati; *simpatico* (pl -ci) sympatisk, behagelig *simpaticone* m sympatisk person, sjarmør, *simpatizzare* sympatisere

simposiarca m (pl -chi) kjøkemester, vert i gilde, *simposio* m symposium, drikkegilde

simulacro m bilde, hellig statue, gudebilde, gjøglerbilde, narrebilde, *simulare* simulere, hykle, foregi, *simulato* finger, *simulatore* m (f -rice) simulant, hykler, *simulatorio* hyklerisk, *simulazione* f simulering, hykleri, *simultaneità* f samtidighet, *simulaneo* samtidig

simul m ørkenvind

sin inntil, se *sino* og *fino* *sinagoga* f synagoge, fig sted fullt av larm, hurlumhei

sincerare (e) overbevise, refl overbevise seg, forvise seg, *sincerità* f oppriktighet; renhet, ekthet, *sincero* oppriktig, ren, ekte

sinche inntil, så lenge

sinopare (i) synkopere, *sincope* f gram synkope, slagtilfelle, *sincesi* f inv sammenfall av flere vokaler *sincretismo* m synkretisme

sincronismo m samtidighet, *sincronistico* (pl -ci) samtidig, synkronistisk; *sincronizzare* synkronisere, *sincronizzazione* f synkronisering, *sincrono* synkron; samtidig; *dispositivo ~* synkronanordning

sindacabile som kan revideres, ettergå, *sindacale* revisor-, borgermester-, ordfører-, fagforenings-, *sindacalismo* m syndikalisme, *sindacalista* m syndikalist *sindacare* (i) revidere (regnskap), kritisere, gjennomgå, *sindacato* under oppsikt, kontroll; ~ m revisjon, kontroll, syndikat, *pol* fagforening, arbeidsgiverforening, *sindaco* m (pl -ci) borgermester, ordfører; revisor; ~ *del fallimento* beslytter av fallitbo

sinderezi f bevissthet, forstand, skjønn; samvittighet(snag); *sindone* m likklede, *sindrome* f samtlige symptomer (hos en pasient)

sinechia med sammenvoksning, *sinecura* f sinekure, *sineddoche* f sinekdøke

sinedrio m synedrium, spøk rådsforsamling

sineresi f gram *sineresis* *sinergia* f synergi

sinfonia f symfoni, *sinfonico* (pl -ci) symfonisk, *sinfonista* m symfonikomponist

sinforosa f sl damehatt, fig komisk gl. dame /som spiller ung

singhiozzare (o) hikke, hikke, *singhiozzo* m hulking, hikking, *sciopero a ~* streik (hvor man arbeider f.eks. annenhver time), *singhiozzoso* hulkende hulke

singolare enkelt, særlig, merkelig, rar, besynderlig, enestående, ~ m gram singularis, entall; ~ *signore* damesingle; ~ *uomini* herresingle; *singolareggiare* (e) være særegen, stikke seg ut; *singularità* f egenartethet, eiendommelighet, eneståendehet *singolarizzare* sette i entall, *siogalo* enkelt, ~ m enkeltperson, single-scuer

singulto etc se *singhiozzo* etc

sinibbio m snøstorm

siniscalco m (pl -chi) hist hushovmester; provinsstyrer

sinistra f venstre hånd, venstre side, a ~ u) venstre, la ~ (pol) venstrefløyen (sosialister) *sinistramente* på en uheldsvanger måte, *sinistrato* m skadelidt, bomberamt, utbombet, forulykket, ~ *di guerra* krigsskadelidt, ~ *totale* en som har mistet alt ved en ulykke, *sinistro* venstre; fig uheldsvarsleende, uheldsvanger, truende; sørgelig, skadelig, ~ m ulykke, sport venstre hook

sinistrogrado venstregående, *scrittura sinistrograda* skrift fra høyre til venstre; *sinistroso* vensredreende, som går mot uret, *pol* = sinistrolde venstreorientert, *sino* innil *se fino*
 sinodale synodal, *lera* ~ den kanoniske alder (40 år) (for kvinnelig tjenerskap hos prester); *sinodico* (pl -ci) synodisk, *sinodo* m synode
 sinologo m (pl -gi) sinolog
 sinonimia f enslydighet, *sinonimo* ensbetydende, synonym, ~ m synonym; *sinopia* f sl. rød fargestoff, *sinora* innil nå, hittil; *sinossi* f synopsis; oversikt, kompendium, *sinottico* (pl -ci) kortfattet, sammentrengt, synoptisk, *quadro* ~ oversiktstabell
 sinovia f leddvann, *sinovite* f leddgikt
 sinagma m synlagme, *sinassi* f syntaks, *sinattico* (pl -ci) syntaktisk, *sinossi* f syntese
 sintetico (pl -ci) syntetisk, *liti* knapp, fyndig
 sintetizzare syntetisere
 sintomatico (pl -ci) symptomatisk, *sinomo* m symptom, kjennetegn
 sintonia f syntoni, *intonico* (pl -ci) syntonisk
 sintonizzare avstemme, innstille fint; *intonizzazione* f avstemning, innstilling, ~ *automatica* automatisk innstilling, *bubina di* ~ avstemningspole
 sinuosita f buking, slyngning, *sinuoso* buktet, slyngel, *sinuosa* f treenighet, *sinuosa* f buebeleggelse
 sionismo m sionisme, *ionista* m sionist
 sipario m leppe (teater); ~ *di ferro* jernleppe (ag fig), *alpe* f ml håndgranat
 sire m herre, *sirena* f sirene, havfrue, forlokkende kvinne, sirene, tåketur, fabrikkfløyte
 siraco (pl -ci) syrisk
 sirighella f silkeavfall
 siringa f sprøyte, kateter, syren; (pan)fløyte, kkesprøyte ~ *per uso di* sprøyte *pasta* ~ sprutbakkels, *siringare* injisere, kateterisere; *siringatura* f injeksjon
 siroppo m se *sciroppo*
 sirte f sandbanke, fig båk, skjær, fare
 sisma m jordskjelv, *ismico* (pl -ci) seismisk, *ismografo* m seismograf, *ismologia* f seismologi
 ismologo m (pl -gi) seismolog
 sissignore = *si signore*
 sistema m system, *sistemare* (e) systematisere, regulere, bringe i orden, *refl* ordne sine saker innrelte seg, *sistematica* f systematikk, *sistemico* (pl -ci) systematisk, *sistemazione* f systematisering, regulering, ordning, innretning
 sitare stinke; *sitibondo* tørstig, fig tørstig, grådig
 sito m beliggenhet, sted, egn, stank, ~ *ad* beliggende, plassert
 situare (i) sette, sette, legge, anbringe, *situato* beliggende, *situazione* f beliggenhet, tilstand, stilling, situasjon
 sizigia f månefase, *sizigiale*, *marea* ~ springflod
 sizio m blodslut, *essere al* ~ være på sitt siste
 slizza f alienkylighet, kve dskulde
 slabbrare beskadige, hogge av kanten (randen, leppene), renne over kanten, *slacciare* (a) snøre opp, løse, befri, *sladmare* kjøre inn (ny bil)
 slamare styrte ned, rase ut, *slanciare* (a) slynge, *refl* kaste seg (in ut i), *slanciato* dristig, slank
 slancio m kast, tilsprang, fart, begeistring, iver utbrudd, *slargare* utvide, *slargatura* f typ typeavstand, ordavstand *slatinare* bruke latinismer i

side og utide, *slattare* avvenne (brystbarn), *slavato* utvasket
 slavo slavisk, ~ m slaver
 sleale illojal, uærlig, trolos, *slalta* troløshet, *slagare* (e) binde opp, løse; *refl* gå opp, løse, *slagato* usammenhengende; *slagatura* f løsnings
 slombare (e) være for sid, henge ned (pd ene siden)
 slentare (e) sakke, sakne
 slesiano schlesisk, ~ m schlesier
 slitta f slede; ml slede; ~ *automobile*, ~ *a motore* motorslede; *slittamento* m aking, (bils) skrensing, *slittare* kjøre slede, ake; gl, skrense; *slittino* m kjelke, *slittoria* f kjelkebane, -bakke
 slogamento m forvridning, forstuvning *slogare* (o) forrykke, forflytte, forvri, forstuve; *slogatura* f forvridning, forstuvning, *sloggiare* (a) kaste ut; flytte, bryte opp, ml forflytte
 slombare (a) gjøre hofielam, svekke; *slontanare* fjerne, se ellers *allontanare*
 slovaco (pl -chi) slovakisk ~ m slovak, *sloveno* slovensk, ~ m sloven
 slumacare se *allumacare*
 slungare se *allungare*
 smaccare sj. gjøre til skamme; *smaccato* søtluden, vamm *smacchiare* (a) rense, fjerne flekker fra, *smacchiatore* m (f -trice) en som renser tøy; *kjem* flekkfierner *smacchiatura* f rensning, flekkfierning; *smacco* m (pl -chi) skam, slug, nederlag, beskjemmelse
 smacrare g. ore mager
 smagliante glinsende, strålende, *smagliare* (a) rekke opp (masker); ta (fisk) av garnet; ødelegge, knuse gl nse skinn stråle, *refl* rakne *smagliatura* f frakning, røde striper i huden
 smagnetizzare avmagnetisere
 smagrar, *smagrire* (-isco) bli mager, avmugres
 smalzato som er blut slu, utspekulert
 smallare skrelle, fjerne det grønne skall, *smaltare* emaljere, glasere, fig pynte, dekorere; dekke
 smaltatore m (f -trice) emaljør, *smaltatura* f emaljering, glasering, *smaltimento* m fordøyelse, merk. avsetning; *smaltire* (-isco) fordøye; fig svelge, finne seg i; avsette, anbringe, slippe løs (vannmasser), ~ *la sbornia* sove rusen ut, *smaltista* m emaljør; *smaltitoio* m avløp, sluk, toalett, *smalto* m mørtel, emalje, glatur
 smammare, *smammolare* (a) *refl* glede seg, bli henrykt, ~ *dalle risa* le hjertelig, *smannacciare* (-nà-) fekte med hendene, gestikulere; *refl* klappe i hendene *smannacciata* f håndklapp, applaus
 smanceria f affektasjon, tilgjorhet; *smanceroso* tilgjort, affektert, *smandriare* (a) *refl* strekke seg i gresset; *smanneggiare* (-nè-) behandle stygt, uvo- rent, *smangiare* (a) slite (på), tære (på), *smangio* m typ blank del av trykt side
 smania f raseri, begjær (di etter); galskap, mani; *dare nelle smanie* rase, *smaniare* (a) rase, ~ *di* *smanarsi* di ønske, stå etter, begjære; *smanicare* (a) slå hanken av, *refl* breite opp ermene, (om kniv) gå av skaftet *smanierato* udannet, uoppdragen, *smaniglia* f, *smaniglio* m håndtak, *smanioso* rasende, *essere* ~ *di* begjære sterkt; *smaniare* ta kappe av, avdekke
 smantellare (e) ødelegge, nedlegge (festning, fabrikk), ~ *un bastimento* hogge opp et skip
 smargiassare (-gia-) skryte, *smargiassato* f skryt, praleri, *smargiasso* m skrythals, pralhans
 smarginare (a) beskjære (bok), *smargottare* (o)

plante ut (stiklinger), *smarrare* hakke, luke
smarrimento *m* tap, forvillelse, forvirring, besvi-
 melse, *smarrire* (-isco) miste, tape, forlegge, *refl*
 gå vill, fare vill, tape motet
smartellare (*é*) hamre på samme tonen
smascellare (*é*) slå kjeven av ledd; *smascellarsi*
dalle risa le seg fordervet; *smascherare* (*á*) ta
 masken av, demaskere, avsløre, *smascolinato* bløt-
 aktig, umandig, *smassare*, ~ *le macerie* ordne,
 rydde opp i ru nene (f.eks. etter bombardement)
smattonare (*á*) bryte opp (brulegning mursteins-
 golv) *smattonatura* f oppbrytning
smelare (*é*) slynge (hanning), fjerne honningen fra
smelensito sløv
smembrare (*é*) sonderlemme, dele, partere
smemorare (*é*) miste hukommelsen, *smemoraggi-*
ne f glemsomhet, forglemmelse, *smemorato* glem-
 som
smencire (-isco, *g*) gjøre, bli bløt (slapp, vissen)
smentire (-isco, *g*) gjøre ens ord til skamme, demen-
 lere, *non smentirsi* ikke fornekte seg, forbli seg
 selv; *smentita* f dementi
smeraldino smaragd-, smaragdfarget, *smeraldo* *m*
 smaragd
smernare (*é*) omsette, selge, *smernio* *m* omsetning,
 avsetning, salg, *smernare* (*é*) F tilsvine, *smernio* *m*
 (pl -ghi) dykkand; *smernigliare* (*í*) smergle; *carta*
smernigliata smergelpapir, *smernigliatrice* f smer-
 gelslapestern, -skive, *smerniglio* *m* smergel; dverg-
 falk sildehai
smernare (*é*) brodere (sy på kniplinger), *smernatura*
 f broderi, påsyng av kniplinger; *smernio* *m* bro-
 deri, *smernizzare* klippe til, sakse til (papir)
smesso (*é*) smettere slutte med, holde opp med, ta
 (tøy) av, legge bort
smezzare halvere, dele, avbryte (på halvveien)
smidollare (*á*) ta ut margen av, ta ut det myke av
 (brød); *refl* avkrefles, svekkes; *smilzo* slank,
 smekker, mager, tørr; *sminare* rense for miner,
sminchionato kresen, *sminchionatoio* forhånende
sminchionire (*no*) egge av dammen en bl. sin
smnuire (-isco, *g*) forminske, *refl* minke, avta
smnuzzare hakke i stykker, smuldre opp, *fig* for-
 klare omstendelig, *smnuzzolare* (*u*) hakke i styk-
 ker smuldre *smiracolare* *a b* forbausert for
 ingen ting, *smistare* sortere, rangere, sport passe
smisurabile umåtelig *smisuratezza* f umåteghet
smisurato umåteg
smobillare (-bi-) tomme for møbler, *smobillato*
 umøblert; *smobilitare* (-bi-) demobilisere; *smobi-*
lizzazione f demobilisering
smocciare (*á*) pusse nesen (burn), *smoccolare* (*smo-*
pusse (lys) fam banne, *smoccolatoio* *m* lyssaks
smoccolatura f pussing (av lys); avklipt veke
smodare (*á*) overdrive, gå over streken; *smodato*
 umåtelig, *smodellatore* *m*, ~ *automatico* utbank-
 ningsbord, *smoderare* (*á*) overdrive, gå for vidt,
smoderatezza f umåtehold, overdrivelse, *smoderato*
 umåteholden, ubehersket, overdreven, *smode-*
razione f umåtehold, overdrivelse
smollare (*á*) legge i bløt
smollicare bryte, smuldre opp (brød)
smonacare (*smo-*) ta (nonne) ut av klosteret; *refl*
 forlate klosterlivet
smontabile demonterbar; *smontaggio* *m* demonte-
 ring, *smontare* (*á*) stige ut, av, ned; tape kraften,
 fargen, avsanne (rykte o.l.), avkjøle, nedslå, ta
 motet fra, demontere, adskille, mil. avløse, *smon-*
tatura f demontering etc se *smontare*.

smorbare (*á*) rense, lege; *smorfia* f grimase, grin,
 tilgjorhet, *smorfioso* tilgjort, affektet
smorire (*smuoiré*, *smuoiré*) *g* blekne, *smorticcio*
 falmet, blek; *smortire* (-isco) dempe; *smorto* blek,
 gusten, falmet, *smorzare* (*á*) dempe, leske (kalk,
 slukke (lys), kubbe (sigarett), forminske; ~ *l'ab-*
brivo mar så akterover *smorzatoio* *m* demper
smorzatore *m* demper støtdemper bil ~ *di*
scappamento lydpotte (bil); *smorzatura* f demp-
 ning *smorzo* *m* dempning, demper
smossi, *smosso* se *smuovere*; *smostacciare* (-id-) gi
 lusinger, *smotta* f (jord)skred, ras; *smottare* (*á*),
 rase ut, styrte ned, *smottamento* *m* *smottatura* f
 skred, ras, *smovere* se *smuovere*
smozzare (*á*) skjære av, kappe, ta puslen fra en,
smozzatore *m* dykker, *smozzatura* f lemlestelse;
smozzare (*á*) ta stykker av, lemleste, avstumpe,
 kutte, stusse, *fig* hakke opp, kutte av (ord o.l.)
smozzicamento *m* *smozzicatura* f lemlestelse etc
 se *smozzare*
smungere melke ut, uttørre, utsuge, tomme; *smunsi*
 se *smungere*; *smunto* uttørt, mager, se ellers
smungere, *smuovere* løsne, flytte, fjerne; *fig* få
 i en, fra noe, overtale, rokke, *smurare* rive muren
 på, rive ut av muren, *smurare* slå inn trynet på,
fig grine (på nesen), *smurare* f grin (på nesen),
smusicare (*u*) småspille, musisere
smussare avstumpe, hogge kantene av, *fig* pusse,
 polere, *angolo smussato* stump vinkel; *smussatura*
 f avstumpning, avhogging, *smusso* *m* avhogging,
 avhogd del, ~ *adj* = *smussato*
smasare slå av nesen på
smaturare forvreng, gjøre unaturlig, denaturere,
smaturatezza f forvrengning, unatur(lighet); *smatu-*
rato unaturlig, umenneskelig, dyrisk
smazionizzare avnasjonalisere
smebbiare (*é*) spre tåken, befri for tåke, oppklare,
 opplyse, ~ *le idee* *a uno* si en den nakne
 sannhet, gi en pryl; *smeghittire* (-isco) sette fart i,
refl få farten opp, *smellézza* f slankhet, raskhet,
 snello slank, behendig, rask, lett, syndig
smernamento *m* enervering, *smernare* (*é*) enervere
 svekke, *smernatezza* f enerverhet, svakhet, svek-
 kelse
smiallocco *m* (pl -chi) cellulit, kunstsilke
smidare jage ut av reiret, hulen, fordrive (fiende)
 fly fra reiret, hulen
smobbare (*á*) ignorere, *smobismo* *m* snobberi
smocciolare (*smo-*) ta steinen ut av (frukt), diske opp
 med, si, tale fritt, erklære rent ut; betale med
 klingende mynt, punge ut med; ~ *bestemmie*
 banne så det lyser
smodare (*á*) løse, binde opp, knytte opp; ~ *la*
lingua (*fig*) løse på tungebåndet; *smodato* løs,
smodatura f løsning, løshet, oppknytning, ledd
 hengsle, *smodevole* som går opp, løs, *smodo* *m*, ~
sferico kuleledd, *smodolare* (*á*) knekke nakken
smotifica f avmelding, *smotificare* (-ti-) avmelde
smudare blotte, trekke (våpen)
 soave søt, mild, bløt, yndig, elskelig; *soavità* f
 mildhet *soavizzare* *g* forsøte, mildne
sobbalzare springe, fare opp, hoppe; *sobbalzo* *m*
 sprang, *dare un* ~ fare opp *di* ~ plutselig
sobbarcare pålegge (byrde) *refl* påla seg, *sobbol-*
lire (-bi-) småkoke, koke under overflaten (og
fig) *sobborgo* *m* (pl -ghi) forstad
sob(b)illare opphisse, sette opp, vikle opp; *sobilla-*
toio *m* (f -trice) oppvigler, agitator; *sobillazione* f
 oppviglen, agitasjon

sobrietà *f* måtehold, nøkternhet, soberhet; *sobrio* måteholden, nysom, sober, edruelig
 socchiudere lukke, sette på klem; *socchiuso se socchiudere*, — *adj* litt åpen, på klem, *soccida f* forpakning av fe, *dare a — il bestiame a uno* sette bort buskapen til en, *soccio m* forpakter av fe, ferokter, *soccombere* bukke under (*a* for)
 soccorrere hjelpe, unnsette, *litt* renne i hu, komme til hjelp, *soccorrevole* hjelpsom, *soccorritore m (f -trice)* hjelper, rele, *soccorsi se soccorrere*, *soccorso se soccorrere* — *m* hjelp, *mul* unnsetning, forsterkning, *battello di —* bergningsbåt; *gridare —* rope om hjelp, *società di mutuo —* gjensidig understøttelsesforening; — *di Pisa* for sen hjelp *pronto —* forstehjelp *posto di pronto —* første hjelpspost, legevakt; *segnale di —* nødssignal
socera etc se suocera etc
 sociabile *litt* selskabelig, *sociabilità f* selskabelighet, *socialdemocratico (pl -ci)* sosialdemokratisk — *m* sosialdemokrat, *socialdemocrazia f* sosialdemokrati, *sociale* sosial *socia —* selskapseng selskaps-, forbunds-, forenings- *samfunns — av curazioni sociali* sosiale trygder, *previdenza —* sosialforsorg, *social-fusionista m* kommunistvennlig socialist, *venstresocialist*
 socialismo *m* sosialisme, *socialista m* socialist, *socialistico (pl -ci)* sosialistisk, *socialistoide m* sosialistvennlig, -orientert, *socialità f* selskabelighet, sosialt samvær, *socializzare* sosialisere, *socializzazione f* sosialisering
 società *f* selskap, forening, samfunn, — *in accomandita per azioni* kommandittaksjeselskap — *anonima (merk)* aksjeselskap, *la — delle Nazioni* Folkeforbundet; — *in nome collettivo* ansvarlig selskap *societario* selskaps-, samfunns-, sosial-, sosial, *societale* selskapseng, omgjengelig, *societolezza f* selskapelighet, omgjengelighet
 socio *m* kompanjong, medlem, abonnent, — *capitalista* kapitalinnskyter, sleeping partner
 sociologia *f* sosiologi, *sociologico (pl -ci)* sosiologisk, *sociologo m (pl -gi)* sosiolog
 socratico *(pl -ci)* sokratisk
 soda *f* soda, natron, *sodaglia f* udyrket jord
 sodale *m litt* (studiekamerat, *sodalizio m* forening, selskap, broderskap
 sodare (*la*) sette fast, gjøre fast, presse, valke *sodatore m (f -trice)* valker, *sodatrice f* valkema skin, *sodatura f* valking
 soddisfacente tilfredsstillende *soddisfacimento m* tilfredsstillelse, *soddisfare (-faccio)* tilfredsstille, betale, behage, gjøre opp, holde, *soddisfatto se sodisfare* *soddisfazione f* tilfredsstillelse, behag, tilfredshet, oppreisning, *soddisfeel se sodisfare*
 sodezza *f* fasthet, tetthet, styrke, *sodio m* kjem natrium *sodis... se sodis*
 sodo hard, fast, solid, hardkokt, udyrket, tykk massiv; *star — (alla macchina el al macchione)* stå fast, være urokkelig, *lavorare —* arbeide hardt, *giu sode' (f)* slå til' gå på', — *m* fasthet, hårdhet; udyrket land, grunnvoll, alvor
 sodomia *f* sodomi, *sodomita m* sodomitt
 sofa *m inv* sofa
 sofferente lidende, *sofferenza f* lidelse, tålmodighet; *cambiare in —* uinntøst veksel; *credito in —* udekket el svevende tilgodehavende, *sofferire a se se soffrire* *soffermare (-e)* stanse litt, *refl* stanse, holde opp et øyeblikk (*og fig*), *soffermata f* kort stans, *sofferirsi, sofferto se soffrire*
 soffiare (*la*) blåse, puste (*pà*), snøfte, *fig* spionere,

snuse; — *qualcosa a uno* nappe noe fra en; — *nel fuoco* puste til ilden, — *qualcosa negli orecchi a uno* hviske en noe i øret, — *una pedina in en* brikke (*i spill*), *macchina soffiante (tekn.)* blåser, *soffiare il naso* pusse nesen, *soffinta f* pust; *dare una — a, se soffiare*, *soffintolo m* blåseredskap, blåsebelg o.l., *soffiatore m (f -trice)* (glass)blåser, *soffiatura f* (glass)blåsning, blære (*i metalli*), *soffice* bløt, myk; *soffieria f* blåseverk, *soffietto m* blåsebelg, kalesje; *foto. belg, (i avis)* rosende artikkel; *fam. reklame, — editoriale* forlagsreklame
 soffio *m* sl. mynt og krone; *soffio m* ånde, pust, *soffione m* pusterør, *geol. sl* utdunstning fra jorda, løvetann *fig* spion, snushane, sladderhank, sufflor
 soffitta *f* loft, loftsrom; *soffitto m* tak (*i rom*) *soffittare* lage loft, legge tak på
 soffocamento *m* kvelning; *soffocante* kvelende, *soffocare (-sof-)* kvele, kverke, undertrykke (*appresso a l.*), kveles (*av varme o l.*), *soffocazione f* kvelning, undertrykkelse, *soffogare se soffocare*
 soffreddare (*la*) avkjøle litt, kjøle ned; *soffreddo* avkjølt
 soffregamento lett gnning, *soffregare (-e)* gni litt
 soffribile utholdelig, *soffriggere* stekte litt, brune, *fig* mumle, mulle, *soffrire (-a)* tåle, holde ut, lide (*di av*), tillate, finne seg i, *soffrissi, soffritto se soffriggere*
 soffumicare *u.* røke (ut) litt (*og id med røkelse o l.*)
 soffuso utbredt, dekket (*di med*)
 sofia *f litt* filosofi, visdom, *sofisma m* sofisme
 sofista *m* sofist, *sofistica f* sofistikk, *sofisticaggine f* sofisteri, *sofisticare (-fi-)* drive sofisteri, ordkloveri, krangle egle, forfalske, *sofisticato* overfalsk, *sofisticazione f* forfalskning, *sofisticcheria f* sofisteri, *sofistico (pl -ci)* sofistisk, *sofo litt, vis*
 soggettabile som kan underkues, *soggettaccio m* dårlig papir, slamp, *soggettamento m* underkastelse, *soggettare (-e)* underkaste, underkue; *soggettista m* filmforfatter; *soggettivismo m* subjektivism, *soggettivista m* subjektivist, *soggettivo* subjektiv, *soggettività f* subjektivitet
 soggetto underkastet; utsatt (*a* for), *andare el essere — a qualcosa* ligge under for noe, lide av, under noe, — *m* emne, gjenstand, tema; under-satt, (*film, etc.*) subjekt, (*om person, papir, type, fyr, individ*)
 soggezione / underdanighet, *senza —* utvungen
 sogghignare flire, hånle, grine *sogghigno m* flir
 soggiacere (-giaccio) underligge, være underkastet, *soggiacimento m* det å være underkastet, *soggiacqui se soggiacere*, *soggiogare (-giò-)* legge under åket, underkaste og *fig*
 soggiornare (-giòr-) oppholde seg (*på et sted*), *soggiorno m* (kortere) opphold; *permesso di —* oppholdstillatelse, *stanza di —* dag, gstue, spise-stue, *tassa di —* oppholdsskatt (*for turister*)
 soggiungere tilføye; *soggiungi, soggiunto se soggiungere* *soggiuntivo, (modo) —* konjunktiv, *soggolo m* hakerem, nonnes hals- og brystduk
 soggiurdare (*ua*) skjete til, skule på
 soglio / terskel, *soglio m* sete, trone
 sogliola / sjelunge, flyndre
 sognare (*la*) drømme (*om*); *drømme (di om)*, *sognatore m (f -trice)* drømmer; *sogno m* drøm, *nemmeno, neppure neanche per —* ikke en gang i drømme, ikke for alt i verden
 soia / soya(honne)

sol *m* g. ~ *benmolle gess*; ~ *diesis giss*, **sola** *f*. ~ *(di) cambio*, solaveksel, **solaso** *m* goiv (mellom to erasjer), løft(som); **solamente** bare, kun; ~ *ieri* først igår; **solare** *f* (uo) såle (sko), **solare** *2* sol-, soleklar, strålende, lysende, guddommelig, *anno* ~ solår, **solario** *m* solbadanlegg, **solata** *f* solstikk, **solatio** utsatt for sol, solvendi, ~ *m* solside, *a* ~ på solsiden, **solatura** *f* såling (sko); **solabile** som kan løyses; **solcare** (to) pløye, fure, **solcata** *f* pløying, furing, **solcatore** *m* (f -rice) pløyer, ~ *di mare* sjoulk, **solcatura** *f* pløying, fure, **solcheggiare** (-che-) pløye dype furer, **solco** *m* *pl* -chi, (plog)fure, fure, rike, rynke, kjølvann, hju spor, *seguire il* ~ *di uno* følge i ens fotspor, *uscir dal* ~ skere ut; **soldano** *m* gl sultan; **soldare** (to) hverve, **soldarello** *m* se **soldo** **soldata**-**glia**, **soldatesca** *f* neds (leie)hær, milit, **soldat** pakk, **soldatesco** (*pl* -chi) soldataklig, **soldatino** *m* liten soldat, tinnsoldat, ~ *di piombo* tinnsoldat, **soldato** *m* soldat, **soldino** *m* se **soldo**, **soldo** *m* penge, **soldo** (5 centesimi) sold (soldaterlønn) for *soldi* tjene penger, *da pochi soldi* lite verdi; **sole** *m* sol, sollys, *ce il* ~ *sola* skinner, **colpo di** ~ solstikk, ~ *dalla montagna* ~ *artificiale* høyfjelssol, *aver qualcosa al* ~ *cie* jord; **solecchio** *m* gl parasoll, *far* ~ skygge for sola med hånden, **solecismo** *m* språkfeil, **solecizzare** gjøre språkfeil, **soleggiare** (e) sole, legge i sola; **soleggiato** solrik, solvendi; **solenne** høytidelig, festlig, fremtredende, kjent, *un* ~ *briccone* en erkeekstrem, erkeskjelm; *uno schiaffo* ~ en ordentlig lusing, **solennita** *f* høytidelighet, høytid, **solennizzare** feire, høytideligholde; **solere** (tagliar) p *cie*, ha for vane; **solerte** omhyggelig, ivrig, **solerzia** *f* omhu, flid; **solita** *f* (sko)såle, innleggssåle, **solettare** (e) såle, **solettatura** *f* såling; **solito** alene, **solo** ~ mutters alene; **solf** *f* toner, musikk, **battere la** ~ slå takten, *fig* gjenta til det kjedsommelige, *è sempre la stessa* ~ det er alltid den samme visa, **solfanello** *m* svovelstykke, **solfara** *f* svovelgrube; **solfare** (to) svovle, **solfatura** *f* svovel-leie, svovelvulkan, **solfato** *m* sulfat; **solfatura** *f* svovling, **solfeggiare** (-fe-) synge solfeggier, **solferino** sterkt rød, **solfiero** svovel-, **solfo** *m* se **zolfo**, **solforare** (sol-)svovle, **solforatoio** *m* rom for svovelbleking, **solfonatrice** *f* svovelspreyter, **solforico** (*pl* -ci) svovel-, *acido* ~ svovelsyre, **solforoso** svovelholdig, **solfuro** *m* svovelforhindelse, **sollicello** *m* matt sol; **solidale** sol darisk, **solidarietà** *f* solidariskhet; **solidario** solidarisk; **solidificare** (-di-) gjøre stiv, hard, fast; **solidificazione** *f* stivning, herdning, **solidezza**, **solidità** *f* soliditet, grundighet, fasthet, holdbarhet, **solido** solid, fast, massiv, grund g, holdbar, kapitalsterk, ~ *m* (fast) legeme, *m* ~ *m* solidum, solidarisk; **solidungo** (*pl* -ghi, *zool*) som har hel hov; **soliloquio** *m* enetale, monolog; **solingo** (*pl* -ghi) ensom, **solinare** sole, legge i sola, **solino** *m* los snipp, ~ *inamidato* stivet snipp; **solipede** heifotet, hov-, **solista** *m* solist; **solitario** ensom, øde, *verme* ~ bendelorm, ~ *m* eneboer, kabal, solitær (edelstein), **solito** (sed)-vanlig, vant, *essere* ~ *di* ... pleie å ... *siamo alle solite* det er den vanlige historie, *è una delle sue*

solite det er en av hans vanlige streker, *al* ~ *di* ~ (sed)vanligvis, på vanlig måte, *secondo il* ~ som sedvanlig, *contro il suo* ~ mot hans vane, *fuori del* ~ utover det vanlige, *per* ~ vanligvis; **solitudine** *f* ensomhet, øde stei; **solivago** (*pl* -ghi) litt som går for; **solivo** solrik, solvendi; **solizzare** more, fornøye, **solizzare** *gle* ~ *risom* fornøyeelig, **solizzo** *m* morskap, tidsfordriv, *essere il* ~ *di* være til spott og spe for; **sollecitamento** *m* fremskyndelse, ansporing, søknad,urring, **sollecitare** (e) fremskynde, tilskynde, anspore, oppfordre, purre (på), søke, *refl* skynde seg, **sollecitativo** fremskyndende, **sollecitatore** *m* (f -rice) en som fremskynder (etc se **sollecitare**), søker, **sollecitatoria** *f* purringsbrev, søknad, **sollecitazione** *f* innslendig anmodning, urring, ~ *a flessione* bøyespenning, bøyingspåvirkning, **sollecito** omhyggelig, betenksom, hurtig, som står tidlig opp, ~ *m* urring, **sollecitudine** *f* iver, omsorg, fart, *con la massima* ~ så hurtig som mulig; **solleone** *m* voldsom sommervarme, hundredager; **solleticare** (e) kile, *fig* vekke appetitt, smigre, k ø; **solletico** *m* (*pl* -chi) kiling; **sollevabile** som kan heves etc se **sollevare**, **sollevamento** *m* heving, løftelse, lettelse, lindring, reisning, opprør; ~ *pesi* vektløftning, **sollevare** (e) heve, løfte, lette (hjerte), lindre, reise (spørsmål), reise (til opprør), *refl* reise seg, (fl), gå på vingene, lette, **sollevatore** *m* (f -rice) en som hever (etc se **sollevare**), oppvigler, agitator, tekniker, **sollevazione** *f* reisning, oppstand; **solievo** *m* lindring, lettelse, trøst; **solliore** *m* sterk sommervarme, hundredager; **sollichero** *m* det at tennene løper i vann, *andare in* ~ være i den sjuende himmel, være henrykt, **sollicherare** (u) få tennene til å løpe i vann på en, *fig* henrykke, hennve; **solo** alene, eneste, enkelt, bare, kun, ~ *m* eneboer, *mus*, solo, *sei il* ~ *a saperlo* du er den eneste som vet det, *al* ~ *pensiero* bare ved tanken, *da* ~ *a* ~ under fire øyne, *fare qualcosa da* ~ gjøre noe alene, *due giorni soli* bare to dager; **solstiziale** solhverv-, **solstizio** *m* solhverv; **soltanto** bare, kun, ~ *ieri* først i går; **solubile** (opp)loselig, **solubilità** *f* (opp)loselighet; **solutivo** oppløsende, **soluto** se **solvere**, **soluzione** *f* (opp)løsning, ~ *di continuità* (fig, med tekn) hull, brudd; **solvente** betalingsdyktig, solvent, oppløsende; ~ *m* oppløsningsmiddel, neglelakkfjerner; **solvenza** *f* betalingsevne, solvens, **solvere** *sj* (opp)løse, **solvibile** betalingsdyktig, solvent, **solvibilità** *f* betalingsevne, solvens; **soma** *f* lass, byrde, last (og fig), *bestia da* ~ lastdyr, **somaraggine** *f* dumhet, toskeskap, **sommarata** *f* dumhet, **somaro** *m* esel, lastdyr; *fig* se, naat; **somatico** (*pl* -ci) legemlig, fysisk; **someggiabile** som kan transporteres med klov, **someggiare** (e) transportere med klov, kløvje, **somiere**, **somiero** *m* lastedyr, kløvdyr; **somigliante** lignende, **somiglianza** *f* likhet; *a* ~ *di Dio* i Guds bilde; **somigliare** (-mi-), ~ (a) uno ligne en; *mi somigli a* ~ du minner meg om ...; *refl* ligne hverandre; **somma** *f* sum, beløp innbegrep, slutning, *hist*

kompedium, traktat; *fare la* ~ legge sammen, addere *tirare le somme* konkludere, dra slutninger, *in* ~ (*delle somme*) kort sagt, kort og godt, sommamente i aller høyeste grad; *sommare* *for* legge sammen, addere; beløpe seg til, *sommario* summansk, kortfattet; *procedimento* ~, *rito* ~ (*jur.*) hasleprosedyre; ~ *m* kompendium, utdrag, innholdsfortegnelse, *sommato, tutto* ~ alt i alt, ~ *m* sum

sommergere dykke ned, nedsenke (*og fig*); *refl* synke ned; *sommergibile* som kan neddykkes; ~ *m* undervannsbåt, *sommersi* se *sommergere*, *sommersione* *f* neddykning, senkning, underkastelse, *sommerso* se *sommergere*

sommesso se: *sommettare*, ~ *adj.* underdanig, ydmyk; *voce sommessa* lav stemme; *sommettare* *lit* underkaste, kue

somministrare (*-nt-*) *gi* (*rl.*, *fig.*, *med.*); *somministrazione* *f* det å *gi*, tildele (*medisin o.l.*)

sommissione *f* underkastelse, underdanighet

sommità *f* spiss, tind, topp (*og fig*), berømt

sommo høyst, herligst; ~ *m* tind, topp, berømt, *al* ~ på toppen; i høy grad, *per sommi capi*; grove trekk, *in* ~ *grado* i høyeste grad, *il* ~ *Pontefice* paven, *gli uomini sommi* de store menn

sommolo *m* vingespiss; *sommomolo* *m* rispielt, slag under haken, hakeslåt

sommossa *f* opprør, oppstand *sommossa, sommosso* se *sommuovere*, *sommovimento* *m* opprør, oppstand, bevegelse; *sommozzatore* *m* dykker; *sommuovere* sette i bevegelse (nedenfra); *fig* hisse opp, oppvige, reise

sonabile som kan spilles; *sonagliare* (*á*) ringe med dombjeller o.l., *sonagliata* *f* bjelleklang, *sonagliera* *f* bjellehalsbånd, dombjeller; *sonaglio* *m* bjelle, hoble *vergente a sonagli* kappersange *sonare* (*uó*) spille, slå (timestag, tromme), blåse (instrument) (klakke) lyde, ringe, slå; klinge, *fig* bety, lure, bedra, *la d non suona in* ... (*gram*) *d* en er stum i ...; *l'ora è sonata* timen er slagen; *sono 5 anni sonati* det er samfunne fem år siden; *sonarla a uno* (*fig*) lese en teksten, spille en et puss, *sonarle a uno* *gi* en pryl; *sonata* *f* spill, ringing, klang, sonate; *spek.* pryl; *lureri, una* ~ *di campanello* et trykk på (ringe)klokken; *sonatore* *m* (*f* -rice) spiller, musiker; ~ *ambulante* gatemusikant, ~ *di organino* lirkassemann; *e buona notte, sonatori* det er ikke noe mer å gjøre ferdig med det' punktum finale'

sonda *f* sonde, *pallancina* *di* ~ prøveballong (*og fig*); *sondabile* som kan sonderes; *sondaggio* *m* sondering *sondare* (*á*) sondere (*og fig*)

soneria (*f* slagverk i ur, klokke, ringeapparat, varsleapparat

sonettante *m* dårlig sonettdikter, *sonettessa* *f* litt endeløs sonett, dårlig sonett, *sonettista* *m* sonettforfatter, *sonetto* *m* sonett

sonocchiare (*-nt*) spille (ikke altfor godt)

sonico (*pl* -ci) sonisk, lyd-, *barriera sonica* lydmur, *sonio* *m* stadig spill, ringing, klang

sonnacchioso søvndrukken, søvrig, *sonnambulismo* *m* søvngjengeri, *sonnambulo* *m* søvngjenger, *sonnacchiare* (*é*) blunde, slumre; *sonnellino* *m* lur, *sonnifero* søvndyssende, kjedelig, ~ *m* sovemiddel (*og fig*), *sonniloquio* *m* det å snakke i søvne, *fig* tallsnakk, *sonniloquo* *m* en som snakker i søvne

sonno *m* søvn, søvnighet, *aver* ~ være søvrig, *ho un gran* ~ jeg er meget søvrig, *fra il* ~ i søvne

malatna del ~ søvesyke; *mettere* ~ *fig* være søvndyssende; *perdere il* ~ ligge søvnløs; *prendere* ~ falle i søvn; *sonnoleate, sonnoleato* søvndrukken, søvrig, *fig* søvrig, treg; *sonnolenza* *f* søvnighet; slapphet, treghet

sonorita *f* klang(fylde), veiklang, sonoritet; *sonorizzare* gjøre sonor; sette lyd (*tafe, musikk*) til (*film*), *sonoro* klangfull, klingende, sonor; harmonisk gjallende, *colonna sonora* lydstrimmel, *cinema* ~ *film* ~ lydfilm

sonuosita *f* prakt(fullhet), *sonuoso* praktfull, prektig, kostbar, luksuriøs

soperchiare etc. se *soverchiare* etc

sopimento *m* det å dysse i søvn, bedovelse, berølgelse, *sopire* (*-isco*) dysse i søvn, dempe, berølige; *sopore* *m* slummer, halvsøvn; slapphet; søvnighnende tilstand, koma; *soporifero* søvndyssende (*og fig*), ~ *m* sovemiddel

soppalco *m* (*pl* -chi, hengeloft

soppannare fore (*ta*); *soppanno* *m* underfor

soppassire (*-isco*) tørke, visne litt

sopperire (*-isco*) litt, ~ *a* sørge for, bestride utgifter,

soppesare (*é*) veie i hånden, *soppeso, portare di* ~ bære i armene; *soppestare* (*é*) slå i småstykker, krase, *soppesto* = *soppestato*

soppiantare (*ia*) fortrenge, stikke (*en*) ut, forhåne, lure; *soppiattaria* *f* lureri, *soppiatto, di* ~ i smug, *soppiattione* *m* (*f* -ona) en som arbeider i smug, luring, *soppiattioneria* *f* lureri

sopportabile utholdelig, *sopportare* (*á*) holde ut, tåle, bære, bære (*utgifter*), *si* støtte, bære, *sopportazione* *f* tålmod; *con vostra* ~ med Deres tillatelse, med respekt å melde; *sopporto* *m* støtte, tålmod; støtte, stander, holder, bøsning

soppressa *f* presse, *sopprimere* (*é*) presse, *soppressa* *f* sl. grisesylle; *soppressatura* *f* pressing, *soppressione* *f* undertrykkelse, avskaffelse, forbud, *soppressi, soppresso* se *sopprimere* undertrykke, oppheve, tilside sette, avskaffe, fjerne, annullere

soppunto *m* undersom

sopra over, på; ovenil, øverst; ovenfor; ~ *di noi* over oss, *fare conto del assegnamento*, ~ *di* gjøre regning med, *come* ~ som ovenfor; *al di* ~ *di* ovenfor; *la parte di* ~ den øverste del; ~ *tutto* fremfor alt, *esser* ~ *di* se være tankefull; *farci* ~ *uno* angripe en

soprabbondante mer enn rikelig, *soprabbondanza* *f* overflod (*di* av); *soprabbondare* (*-ban-*) finnes overflod ha mer enn nok (*di* av)

soprabito *m* (over)frakk; redingot

sopraccalze *f* overtrekksstrømpe, *sopraccalzino* *m* overtrekksokk

sopraccapo *m* bekymring, plage, *sopraccaricare* (*-ccar-*) overlesse, overbelaste, *sopraccarico* (*pl* -chi) overlesset, overbelastet, ~ *m* overvekt, overbelastning, *sopraccarta* *f* gl overpapir, dekkpapir, adresse; *nd* konvolutt; *sopraccassa* *f* urkapsel, *sopraccennato* omialt ovenfor, ovennevnt; *sopracciolo* *m* sengehimmel; *sopracciglio* *m* (*pl* -ci) (*le sopracciglia*) øyenbryn, *sopracciliare* øyenbryns-, *sopraccio* *m* formann, bas; viktig person, *fare il* ~ spille sjef, forstå seg på; *sopraccitato* ovennevnt, *sopraccollo* *m* overvekt, overbelastning, *sopraccalore* *m* overfarge; *sopraccoperia* *f* dekke, trekk, sengeteppe; bokomslag, varebind

sopraccoscienza *f* samvittighetsnag

sopradente *m* eksira tann (overfor en annen)

sopradetto ovennevnt

sopraddote *f* ekstra medgift
sopr(a)edificare (*-di*) bygge på **sopr(a)edificazione** *f* påbygging, påbygg
sopr(a)elevare (*-é/-*) bygge på, bygge høyere, *refl* reise seg, dominere, **sopr(a)elevazione** *f* påbygging, påbygg, forhøyning; **sopr(a)elevatore** *m* elektr forsterker
sopraffare (*-fà, fàccin*) undertrykke, beseire, knuse, få bukt med, **sopraffascia** *f* overbind, **sopralfazione** *f* undertrykkelse, overgrep, vold
sopralfede *f* liten ring utenfor giftingen, **sopralfilare** kaste over (*som*), **sopralfilo** *m* kastesting, **sopralfine**, **sopralfino** ekstra fin
sopralfinestra *f* lite vindu (*over dør o.l.*)
sopraggiare kaste over (*som*), **sopraggitto** kastesting, **sopraggiato** overkastning
sopraggiungere komme (*uventet*) til, komme (*uventet*) over, **sopraggiunta** *f* *uventet* ankomst, tillegg *di* ~, *per* ~ i tillegg, **sopraggiunto** *se* **sopraggiungere** **sopraggiunto** *m* ekstra byrde
sopraindicato for nevnt
sopraintendere *se* **soprintendere**
sopralavoro *m* overtidarbeid **sopralletto** *m* sengeleppe, **soprallegato**, **sopralodato** ovennevnt
sopraluogo *m* *pl -ghi* åstedsbefaring
sopralzo *m* overbygning
sopramanica *f* overarme, **sopramano** med hevet hånd, ~ *m* slag, hogg ovenfra, **sopramano**, -sting
soprammercato, *per* ~ på kjøpet, **soprammettere** sette, legge over (*opp på*)
soprammobile *m* nips
soprammodo *m* overvettes, umåtelig
soprannaturale overnaturlig
sopranno over års gammel (*som husdyr*)
soprannome *m* tilnavn, økenavn; **sopranominare** (*-no-*) gi tilnavn, kalle med økenavn; **sopranominato** ovennevnt; med tilnavnet ...; **sopranumerario** overtallig, ekstra, **sopranumero** overtallig *m* ~ overtallig ekstra
soprano *m* sopranistemme), **sopransanger**; *il* ~ (*la* ~) **sopransangerinnen**, ~ *leggero* koloratsopran, *mezzo* ~ *mezzosopran*; ~ *adj* *sj* *se* **soprano**
soprafferta *f* overbud
soprapagare overbetale, **soprapassaggio** *m* bruovergang, **soprapensiero** i dype tanker, i andre tanker, **soprapeso** *m* overvekt; **soprapia** *m* tilskudd, overskudd, noe ekstra; *di* ~, *per* ~ på kjøpet *i* gift ~ *adj* ekstra **sopraporre** *se* **sovraporre**; **sopraprezzo** *m* overpris; pris-*e* verd-*ekning* **sopraproduzione** *f* overproduksjon
sopraprofitto *m* merfortjeneste; ~ *di guerra* krigsprofit
soprablito *m* overdommer, **soprariferito** ovennevnt
sopranecio *m* gull- el. sølvbrodert fløyel
soprascarpa *f* oversko, kaosje **soprascritta** *f* (*uten*)påskrift, adresse, overskrift, skilt, **soprascritto** for skrevet, **sopraspesa** *f* ekstrautlegg
soprassalto *m* sprang, hopp; *di* ~ plutselig, **soprassalto** *f* *s* grisesete **soprassaturazione** *f* kjem overmetning, **soprassedere** (*-siédo*), ~ *a* utsette, oppsette **soprassello** *m* tilg (*L* tillegg *per* ~ tillegg, på kjøpet, **soprasensibile** oversanselig
soprasoldo *m* tillegg (*rel* til soldaterlønn), **soprasoma** *m* tillegg (*på lass*), overbelastning, **soprasuolo** *m* (jord)overflate
soprastalla *f* mar overliggerdager; **soprastare** *etc* *se* **soprastare** *etc* **soprastruttura** *f* overbygning

soprattacco *m* (*pl -chi*) (gummi)hæl; **soprattassa** *f* ekstraavgift, -skatt; **soprattento**, **soprattendo** *f* forheng, **sopratterra** over jorden
soprattutto fremfor alt, først og fremst, særlig
sopravanzare overgå, være til overs, for lang, for stor **sopravanzo** *m* overskudd, rest; *di* ~ til overs **sopravalutare** overvurdere, **sopravedere** (*-ve-*) **sopravegliare** (*-e*) passe på, overvåke, **sopravvenire** (*-vengo*) komme til (*uventet*), **sopravvenuto** *m* lovari, vindside; *fig* fordel, overhånd, **sopravvenuta** *f* *uventet* ankomst
sopravveste *f* overkledding (*kappe, kjortel etc*)
sopravvissu *se* **sopravvivere** **sopravvissuto** *se* **sopravvivere**, ~ *adj*, *m* overlevende; **sopravvito** *m* ekstraforpleining, **sopravvivenza** *f* det å overleve, være overlevende; **sopravvivere** overleve (*a uno en*)
sopre... *se* **soprae** .. **sopressata** *se* **soprassata**
soprintendente *m* overtilsynsmann, superintendent, **soprintendenza** *f* (over)tilsyn; *la* ~ *ai* musei direktoratet for museene, **soprintendere** ha overoppsyn (*a* med)
soprosso *m* benutvekst, *fig* liten forhøyning
soproso *m* undertrykkelse, makimisbruk
soquadrate endevende, kullkaste, **soquadro** *m* ødeleggelse, forvirring, **mettere a** ~ *snu opp ned på*, ødelegge, *pol* bringe i opprør
sorba *f* rognebær, *fig* slag, lusing, **sorbare** (*-o*) *F* pryde **sorbettare** *e* lage (*L*) fruktis (*ryse* *refl* *som* utholde, døy, **sorbettiere** *f* frysemaskin (*for is*), **sorbettiere** *m* (frukt)ishandler, **sorbetto** *m* (frukt)is, **sorbire** (*-isco*) slikke, suge (*is*); drikke i små slurker; *refl* *som* finne seg i, døy, **sorbo** *m* bot rogn; **sorboliare** (*-bo-*) pryde, slå
sorcio musegrå; **sorcio** *m* mus
sorcolo *m* potekvist
sordaggine, **sordezza** *f* døvhets; **sordamente** døvt; i smug; **sordastro** nesten döv, **sordidezza** *f* skittenhet, gjerrighet, **sordido** skitten, forferdelig gjerrig
sordina *f* sordin, demper, sl spinetti med dempetone; **mettere la** ~ (*fig*) dempe; *alla* ~, *in* ~ dempet, i all hemmelighet, **sordino** *m* mus sordin, demper; **sordita** *f* døvhets; **sordo** döv, *non c'è peggio* ~ *di chi non vuol sentire* den som ikke vil høre er den døveste av alle, *non intendere a* ~ ikke la seg be 10 ganger, **sordomutismo** *m* dövstumhet, **sordomuto** dövstum
sorella *f* soster; kjær venninne, *fig* felle, make **sorellastra** *f* halvoster; **sorellevole** *sj* søsterlig
sorgente stigende, ~ *f* oppkomme, kilde, *fig* opprinnelse; ~ *di calore* varmekilde; ~ *di calore elettrico* elektrisk varmeelement; **sorgere** reise seg, oppstå, springe fram, fremkomme, heve seg, begynne, stå opp (*sol*), **sorgitore** *m* en som reiser seg (*etc* *se* **sorgere**); ankerplass, **sorgivo**, (*acqua*) **sorgiva** kildevann
sorgo *m* (*pl -ghi*) hirse; **sorgozzone** *m* slag under haken; **soriano** gråbrun, stripet (*katt*), **sormontare** (*-mon-*) overslige, overvinne; stige, foroke, **sornione** *m* mutt, tverr, lumsk person
sororeale søsterlig, **sororicide** *m* søstermorder
sorpassare gå forbi, overgå, overstige; kjøre forbi, **sorpassato** foreldet, gammeldags, **sorpasso** *m* forbikjøring **divieto di** ~ forbikjøring forbudt
sorprendente forbausende, **sorprendere** overraske, overrumple, forundre, forbause, ~ *la buona fede di uno* narre, bedra en; **sorpresa** *f* overraske, se, overrumpling forbauselse, *di* ~ *uventet*, **sorpresi**, **sorpreso** *se* **sorprendere**

sorra *f* den beste del av tunfisket; *far slakt*, bogslykke, *sorreggere støtte*; *fig* oppmuntre, hjelpe *sorrèssi, sorretto se sorreggere*
sorridente smilende, *sorridere* smile, tilsmile, behage; *sorrito* *m* lite smil, *sorrisu se sorridere*
sorriso *se sorridere* ~ *m* smil
sorsatt *f* slurk, drag, *sorseggiare* (*è*) drikke i slurker, *sorsi se sorgere sorsa m* slurk, tår
soria, sorte 1 *f* (*pl sorte*) sort, slag, art; *non c'è difficoltà di sorta* det er ingen som helst vanskelighet, *di* ~ *che* slik at, *sorte 2. f* skjebne, lodd, lagnad, stilling, stand, *jur* kapital på rente, *buona* ~ lykke, hell, *mala* ~ ulykke, uhell, *avere m* ~ ha fått til det *toccare m* ~ bli til det *rimettersi alla* ~ finne seg i sin skjebne *avente* tingenes gang; *tirare a* ~ trekke lodd
sorteggiabile som kan trekkes ut (*nummer*), *sorteggiare* (*è*) trekke lodd, ta ut ved loddrekning, *sorteggio m* loddrekning; *sortilegio m* spådom (ved trolldom); *sortilego m* (*pl -ghi*) spåmann, trollmann
sortire *ò*, komme ut (ved loddrekning), *fam.* gå ut *mil* gjøre et utfall, ~ *2 (-isco)* oppnå, få til det *sortita f* *mil* utfall, (nod)utgang, ~ *da ballo*, ~ *da teatro* operakappe, *sorto se sorgere*
sorvegliante *m* oppsynsman, tilsynsman; *sorveglianza f* oppsikt, oppsyn, tilsyn, *sorvegliare* (*e*) overvåke, føre tilsyn med, vokte
sorvolare (*-va-*) fly over, ~ (*tu*) gå lett hen over (*fig*), *sorvolo m* overflyvning
soşla *m* dobbeltgjenger
sospendere henge opp, henge, *fig* oppsette, utsette, oppføre med, avbryte, innstille, heve; *sospendere*, utvise (*fra skolen*); ~ *i pagamenti* stanse betalingene, *la seduta venne sospesa* retten, møtet ble hevet, *sospendibile* utsettelig (*etc se sospendere*), *sospendimento m* utsettelse (*etc se sospendere*), *sospensione f* opphengning, avbrytelse, innstilling, pause, suspensjon, *fig* uvisshet; opphengning, avfjæring (*i bil*) *sospensiva f* suspensjon, utsettelse, *sospensivo* utsettende, uviss, suspensiv; *punti sospensivi* prikker (tegnet ~), *sospensorio m* suspensorium, *sospesi se sospendere* *sospeso se sospendere*, ~ *adj* hengende, svevende, usikker, tvilsom; *avere dei conti sospesi* ha ubetalte regninger, *mettere in* ~ stille i beto *tenere in* ~ la være ugjort, *essere* ~ *a un filo* henge i en tråd, *ponte* ~ hengebru
sospettabile mistenkelig, fordektig, *sospettabilità f* mistenkelighet, *sospettare* (*e*) mistenke, ha mistanke om, ~ *di* mistro, *sospetto* mistenkelig, tvilsom, fordektig, foruroligende; ~ *m* mistanke, tvil, ~ *fondato* begrunnet mistanke; *cadere in* ~ bli mistenkt; *chi è in difetto è in* ~ den som ond gjør han ond frykter, *sospettoso* mistenksom, mistroisk
sospingere litt skyve, *fig* drive påskynde, *sospinşi, sospinto se sospingere*, *a ogni pie sospinto* hvert øyeblikk, stadig vekk
sospirare sukke, lengte etter, ~ *per* sukke etter, begreie; *farsi* ~ la vente lenge på seg, *sospirevole* litt sukkende, *sospira m* sukk, *mus.* 4-dels pause, *a sospiri* rykkevis, med lange melomrom, *sospirato* sukkende, full av sukk
sossopra se sottosopra
sosta *f* stans, ro; parkering, *diritto di* ~ lageravgift, *divieto di* ~ parkeringsforbud, *far* ~ gjøre opphold

sostantivare substantivere, **sostantivato** substantivisk, **sostantivo m** substantiv
sostanza *f* stoff, substans, vesen, kjerne, formue, **sostanziale** vesentlig, substansiell, **sostanzialità f** vesentlighet; *m* ~ i alt vesentlig, **sostanzioso** substansiell, næringsrik, kraftig, innholdsrik
sostare (*a*) stanse, holde inne, gjøre opphold, *refl* stanse
sostegno m støtte; *fig* hjelp, støtte; *mura di* ~ støttemur; **sostenere** (*-tengo*) støtte, bære (*vekt*) opprettholde, tåle, motstå, hevde, forfekte; forsvare (*sak*), spille (*rolle*); underholde; inneha, utøve, ta (*eksamen*), **sostenibile** holdbar, **sostenibilità f** holdbarhet (*av påstand o.l.*); **sostenimento m** støtte, hjelp, underhold (*etc se sostenere*), **sostenitore m** (*f -trice*) forsvarer, beskytter, understøtter, **abbonamento** ~ støtteabonnement, **sostenni se sostenere**
sostenibile som kan underholdes, opprettholdes, **sostentamento m** underhold, **sostentare** (*è*) ernære, oppholde, opprettholde underholde; **sostenitivo** understøttende, **sostentatore m** (*f -trice*) understøtter, **sostenutezza f** reservasjon, verdighet, **sostenuto** tilbakeholdende, reservert, verdig, yndlings-, stabil (*om pris o.l.*); **stare sul** ~ være verdig, reservert, alvorlig
sostituibile erstattelig, **sostituibilità f** erstattelighet, **sostituire** (*-isco*) erstatte, sette i stedet for, substituere, representere, ~ *uno a uno* sette en i en's sted, **sostitutivo** erstattende, **sostituto m** stedfortreder, vikar, substitutt, konstituert, representant, offentlig anklager; *giudice* ~ konstituert dommer **sostitutore m** (*f -trice*) stedfortreder, **sostituzione f** erstatning, stedfortredelse, substitusjon, forbytning, vikariat
sostrato m underlag grunn substrat
sottacere (*-tacco*) fortie; **sottaceto m** (*isl pl*) pickles, **sottacque** under vannet; **sottacqueo** undervann
sottana f skjort, kjole, prestekjole, *fig* skjort (*kvinner*) **sottaniere m** skjortejeger, **sottanino m** underskjort, danseskjort
sottocchi hemmelig, i smug, **sottendere** underspenne, **sottentramento m** stedfortredelse, erstatning, **sottentrare** (*è*, *tre*) i stedet (*a for*)
sottierfugio m uiflukt, påskudd, lureri, *di* ~ hemmelig, i smug
sotterra under jorden, **sotterramento m** begravelse nedgravning, **sotterraneo** underjordisk, ~ *m* kjelleretasje, underjordisk rom, gang o.l.; *organizzazione* **sotterranea** illegal organisasjon, **sottterrare** (*e*) begrave, grave ned, sette over styr, ~ *un seme* så et frø, *può andare a farsi* ~ (*fig*) han kan gå og legge seg
sotteso se sottendere **sottesso** under
sottesporre (*-ponga*) føle, undereksponere
sottigliezza f finhet, tynnhet, *fig* skarpsindighet, subtilitet, spissfindighet, **sottigliume m** neds noe tyng, rest (*av tøy o.l.*); spissfindighet, ordkløveri
sottile tynn, fin, subtil, skarpsindig, *guardare troppo per il* ~ gå for meget i detaljer, være pirket; *mal* ~ læring, **sottilità f** tynnhet, skarp-sindighet; subtilitet, **sottilizzare** være spissfindig el. subtil, *sj* være pirket
sottinsu, di ~ nedenfra og opp
sottintendere underforstå, *si sottintende* 'selvfølgelig'; **sottintesi se sottintendere**, **sottinteso se sottintendere**, ~ *m* underforståelse, baktanke
sotto under, nedunder; ~ *aceto* i eddik, ~ *le armi*

under våpen; *andare* ~ gå ned (*solt*); *aver* ~ *mano* ha for hånden, *e qualcosa* ~ der stikker noe under; *dar* ~ (*fig*) henge i, gi seg til å arbeide energisk, gå løs, *dar* ~ *a uno* (*fig*) gi en et skubb; *di* ~, *al di* ~ (neden)under, nede, *di* ~ *in su* nedenfra og opp, *il di* ~ undersiden, *e* ~ *il chilometro* det er under kilometeren, *un giovane* ~ *i trent'anni* en ung mann under tretti år; ~ *gli esami* like for eksamen; *mare di* ~ undersjø; ~ *Natale* inn under jul, ~ *Nerone* under Nero; ~ *Perugia* nær Perugia, *prendere una cosa* ~ *gamba* ikke bry seg om noe, *passare per di* ~ komme opp nedenfra, *qui* ~ her nede, *rimanere al di* ~ (*fig*) tape, *se mi vien* ~ 'hvis jeg får tak i ham'; *star* ~ *a uno* stå under en, ~ 'kom an' kom igjen'; ~ ~ hemmelig, i smug, i det skjulte

sottoalimentazione *f* underernæring, **sottobicchieri** *m* glassbrikke, **sottoboccia** *f* flaskebrikke, karaf, brikke; **sottobosco** *m* (*pl -chi*) underskog, **sottobottiglia** *m* flaskebrikke

sottobraccio under armen, arm i arm

sottocalza *f* understrømpe, **sottocalzoni** *m pl* under, -enklær, underbukser, **sottocapo** *m* sous-sjef, visesjef, nestkommanderende, **sottocchio** for øyne, foran seg, i smug, **sottochiave** under lås og lukke, **sottocipria** *m* pudderunderlag

sottociscia *m inv* typ billedtekst, **sottocoda** *m inv* rumperem, **sottocommissione** *f* underkommisjon, **sottocoppa** *f* flaskebrikke, glassbrikke, tefat, **sottocorrente** *f* understrøm

sottocutaneo under huden

sottofascia *m inv*, åpen postforsendelse *si* omslag

sottofondo *m* (*radio*) bakgrunnstøy

sottogamba, *prendere qualcosa* ~ ta noe lett

sottogola *m f*re *suggola*

sottolineare (*i*) understreke, legge vekt på, **sottolineatura** *f* understrekning

sottolinguale under tungen, **sottolume** *m* brett, skål under lys

sottomanica *f* undererme, **sottomano** *m* skriveunderlag (*på skrivebord*), *sj* noe som blir gitt under hånden, *condurre un cavallo* ~ føre en hest ved hånden, *di* ~ under hånden, hemmelig

sottomare *m* havdyp, **sottomarino** undervanns-, undersjøisk ~ *m* undervannsbåt, **sottomesso** *se* **sottomettere** ~ *adj* underdanig, loyelig, **sottomettere** underkaste, disiplinere, **sottominare** undermære, **sottomisi** *se* **sottomettere**, **sottomissione** *f* underkastelse, underdanighet, ærbødighet

sottopancia *m inv*, *f* bukjord, **sottopassaggio** *m* undergang (*under vei*, *jernbane o l.*), **sottopiede** *m* læstropp rundt sko

sottoporre (*-pongo*) legge under, underkaste, foregge, **sottoposi** *se* **sottoporre**, **sottoposizione** *f* underkastelse, **sottoposto** *se*, **sottoporre** ~ *adj* underordnet, og *m*, **sottoprefetto** *m* underprefekt, **sottoprefettura** *f* underprefektur, **sottoppressione** *f* undertrykk, **sottoprodotto** *m* biprodukt

sottopunto *m* undersøm

sottordine *m* *biol* undergruppe; *mettere in* ~ gjøre underordnet; sette i annen rekke

sottoscala *m* rom under trappen

sottoscritto *f* underskrift, **sottoscritto** *se* **sottoscrivere**, ~ *m* undertegnede, **sottoscrittore** *m* (*f -trice*) underskriver, **sottoscrivere** underskrive, undertegne, tegne seg, **sottoscrizione** *f* underskrift, undertegning, subskripsjon; **sottosegnare** (*e*) underskrive, understreke, **sottosegretario** *m* undersekretær

sottosopra endevendt, hultet til bultet; *essere* ~ ligge hultet til bultet; være forvirret, *mettere* ~ snu opp ned på, bringe i uorden, forvirring; ~ *m* forvirring, rot, **sottospecie** *f* underart; **sottostante** underliggende, som ligger under, **sottostare** (*-sta*), ~ *a* ligge, stå under, være undergiven, underkastet

sottosuolo *m* undergrunn, underetasje, **ricchezze del** ~ undergrunnens rikdommer

sottotenente *m* fenrik, ~ *di vascello* (*mar*) fenrik,

sottoterra under jorden, ~ *m* undergrunn, **sottoufficiale** *m* underoffiser

sottovalutare undervurdere, **sottovalutazione** *f* undervurdering

sottovaso *m* underskål, **sottovento** *m* leside, på vesiden, **sottoveste** *f* underkjole, vest; **sottovia** *f* undergang (*under vei o l.*), **sottovita** *f* *gi* undertrykke, vest, **sottovoce** lavt

sottraendo subtraherende, ~ *m* subtrahend, **sottrarre** (*-traggo*) trekke fra, subtrahere, unndra, befri, tilvende seg, **sottrassi**, **sottratto** *se* **sottrarre**, **sottrattore** *m* (*f -trice*) en som subtraherer (*ete* *se* **sottrarre**) subtrahend, **sottrazione** *f* subtraksjon, unndragelse, befrielse, tilvending, fjernelse

sottufficiale *m* underoffiser

sotto *m* hardt lær (*til seletøvl*)

sovente ofte, **soventi volte** ofte, mange ganger

soverchiare *e*, være til overs; stramme over, overgå, underkue, -trykke, **soverchiare** *m* (*f -rice*) undertrykker, voldsmann, **sovercheria** *f* undertrykkelse, maktmisbruk, vold; **soverchio** overdreven, *averne di* ~ ha mer enn nok av det, *il* ~ *rompe il copertino* for meget ødelegger alt

sovero *m* litt kork

soviet *m inv* *un* ~ et sovjet(råd), i *Soviet* Sovjet (Russland), **sovietico** (*pl -ci*) sovjetisk

sovrà *se* *sopra*, **sovrà**... *se* *sopra*

sovrallenato overtrengt

sovrannamente suverent, fortreffelig, **sovraneggiare** (*-nè*) dominere, være suveren, **sovrana** *f* overhovhet; suverenitet (*og fig*), **sovrano** dominerende, fremtredende, opphøyd, suveren, ~ *m* hersker, herre, monark, i *Sovrani* kongeparet

sovrapponibile som kan stilles ovenpå, **sedia del tipo** ~ stablestol, **sovrappopolazione** *f* overbefolkning, **sovrapporre** (*-pongo*) legge, sette over; **sovrapposi**, **sovrapposto** *se* **sovrapporre**, **sovrapposizione** *f* overlegning

sovrastampa *f* overstempling, **sovrastampare** overstemple

sovrastante høyerehliggende, -stående, ~ *m* oppsynsmann; **sovrastare** (*a*) rage opp (*u* over), vente, forestå, true

sovraccendente overskytende, **sovraccendenza** *f* overskudd, **sovraccedere** være for meget

sovracellere være suveren, overlegen, **sovracelso** suveren, usedvanlig, fremragende

sovraccitabile overirriterbar, **sovraccitante** overopphissende, sterkt opphissende, **sovraccitare** (*e*) overopphisse, opphisse sterkt, **sovraccitazione** *f* overopphisselse

sovreminente som rager opp, *fig* fremragende, **sovreminenza** *f* fortreffelighet, fremragenhet

sovrapporre (*-pongo*) *foto* overeksponere

sovrimporre (*-pongo*) pålegge på nytt, legge på (*skatten*) **sovrimposta** *f* ekstraskatt

sovrintelligibile ufattelig, ubegripelig

sovrumano overmenneskelig

sovrenevole hjelpsom, **sovrenevole** som kan (av)hjelpe

pes, sorvenire -vengi komme til hie p. hjelpe bistå; *refl* huske; — *m* minne, erindring, souvenir, sorvenitore, sorventore *m* (*f* -trice) hjælper, sorvenzionare (-on-) understøtte, bistå, subsidiere, sorvenzione *f* understøttelse, hjelp, bidrag, subsidie

sorversione *f* omstyrning, sorversivismo *m* samfunnsomveltning, sorversivo (samfunns)omveltende, nedbrytende; — *m* samfunnsomstyrter; sorvertimento *m* omveltning, sorvertire (-isco) omvelte, styrte, kullkaste, sorvertitore *m* (*f* -trice) omvelter

sozzare *sj.* tilsvine (og *fig*); sozzo skitten, tilsvinet, sozzume *m* skitt, svineri; sozzura *f* skittenhet (og *fig*).

spaccalegna *m* inv vedhogger spaccamento *m* kløving, spaccamontagne, spaccamonti *m* inv skrythals, spaccapietre *m* inv steinhogger, spaccare kløve, hogge; — *il minuto* gå på slaget riktig *refl* revne; spaccata *f* kløving; rakettdeling (i fyrverkeri), grunnstilling (i fekting), spaccato utpregel, typisk, vaskeekte, — *m* tverrsnitt; spaccatura *f* kløving, spalning, spalte, kløft, spaccettare (-e) pakke ut, spacciare (-a) spise godt, legge inn *fig* more seg kostelig, fryde seg

spacciabile salgbær; spacciare (-a) selge, avsette spre, oppgi (pasient), utgi (per for); drepe, gjøre det av med, utstede (pengesedler); ordne opp i, gjøre ferdig, — *all'altro mondo* sende hinsides *siamo spacciati* vi er forlapt; *refl* utgi seg (per for); skynde seg, spacciativo fremskyndende spacciatore *m* (*f* -trice) en som sprer nyheter, falske penger o.l., spaccio *m* avsetning, utsalg

spacco *m* (pl -chi) revne, spalte, kløft; spaccanata *f* skryt, spaccone *m* skrythals

spada *f* sverd, kårde; spade (pl) spar (i kort) incrociare (-a) — *con* krysse klinge med; (pesce) — sverdfisk; a — *tratta* med draget sverd, spadaccio *m* fekter; kranglefant; spadalo, spadaro *m* våpensmed, spadata *f* kårdestikk, sverdhogg, spadellare (-e) skyte bom, spaderna *f* spaderna *m* line (fiskeredskap); spadino *m* kårde; spadista *m* kårdefekter; spadoni *f* (pera) — sl. langstrakt pære, spadonata *f* sverdhogg, spadone *m* stort sverd

spadronare (-a), spadroneggiare (-e) spille herre, herske, tyrannisere

spasato utenfor sin egen bygd, by, *fig* fremmed, forvirret, forlapt

spaghetto *m* lynn tråd, fam. angst, spaghetti (pl) spaghetti, spaginare *typ* legge salsen av, spagliare (-a) ta halmen av; spise halm; strø halm, *fig* snylte, *refl* gå istykker (halmstol o.l.), spre seg spagliatura *f* det å ta halm av (etc. se. spagliare), spaglio *m* spredning

spagnolata *f* skryt; spagnoleggiare (-e) bruke spanjolismer, spagnolesco (pl -chi) spansk; *fig* hoven, skrytakt g, spagnoletta *f* vinduslukker, sigarett, bomulls-, silkespole; spagnolino *m* spaniel; spagnolismo *m* spansk språkegenhet, spanjolisme, spagnuola *f* la — spanskesyken, spagnuolo spansk, — *m* spanier

spago *m* (pl -ghi) hyssing, tråd; *fig* angst, skrekk, dare — *a uno* få en på gad

spal *m* inv ryttersoldat (i Afrika)

spaiare (-a) skille et par, spaiato umake; scarpe spaiate umake sko

spalancare sperre opp, spille opp, slå på vidt gap, spalare skuffe, skyfle bort; *sj.* fjerne pæier, — *i remi* snu årebladene horisontalt i lufta

spalcare (-a) ned stillas (etc. se. palco), sage de nederste grener av; *fig* være fremragende, kjent, palco, attore di — fremragende skuespiller

spaldo *m* balkong, fremspring, svalgang

spalla *f* skulder; rygg, flanke, side; bog (på dyr) avere uno sulle spalle ha en på halsen; dietro alle spalle di uno bak ens rygg; stringersi nelle spalle trekke på skuldrene; vivere alle spalle di uno leve på ens bekostning, voltare le spalle vende ryggen til, spallare ødelegge skulder; *fig* overanstrenge, sprengte; spallata *f* skubb med skulderen; skuldertrekk, spallato med svake skuldrer; boglam (hest o.l.) forgjeldet, ruinert, uten fremtidsutsikter, ugrunnet, spalleggiare (-e) bistå, hjelpe, støtte spalliera *f* ryggene, ryggstykke, espatier, spallina *f* epålett skulderdivinksjon skuldersropp skulderpute, spallone *m* bærer, smugler; spalluccia *f*, fare spallucci trekke på skuldrene; spalluto bredskuldret

spalmare (over)smøre, stryke på; spalmata *f* (over)smøring, påstrykning, slag med håndflaten, spalmatore *m* (*f* -trice) en som smører, stryker på, spalmatura *f* (på)smøring, spalmo *m* mør påstrykning

spalto *m* fremspring, glacis

spanpanare plukke blader av vinstokker; fam. skryte, *refl* miste bladene; spre seg, utbre seg; spanpanata *f* *fig* skryt

spannare ødelegge gjengene (på skrue), ta mota av (p ante)

spanciare (-a) sprette opp magen på, ta av (kjole) i livet, sette mage, spanciarsi dal ridere le seg i ordervet, spanciata *f* stol med magen; fare una — etc, fylle seg

spandere utbre, strø om seg, spre; — acqua late vannet, spendere (-e) — ødsle, spandimento *m* utbredelse; spanditolo *m* tørkeplass; spaniare (-a) ta av limpinnen, *refl* komme løs fra limpinnen (og *fig*), spanierare (-e) pakke ut av korga

spanna *f* håndsbredd; spannare skumme av (fløte), sette seil; *fig* avsløre; spannatola *f* fløteskje, skummeskje, spannocchiare (-a) plukke mais

spantonare få ut av sole el. skitten affære, spanto se spandere

spappagliare herme, plapre etter; spappolare (-a) mele, mase istykker, mase; *refl* smuldre opp, spappolarsi dalle risa sprekke av latter, spappolarsi in una cosa fryde seg over noe

sparadrappo *m* heftplaster

sparafucile *m* inv snikmorder

sparaglio *f* aspargesbed, sparagio *m* asparges; *fig* lang, hengslete person

sparagnare *gl* spare, sparagno *m* sparepenger

sparapane *m* slukhals

sparare skjære opp, sløye (fisk) skyte, fyre av; — (bugie) lyve; — (calci) sparke, slå bakut; spararsi per uno legge seg i selen for en; sparata *f* skudd; *fig* skryt, sparato *m* utskjæring (i tøy); sliss; — della camicia skjoriebryst; sparatore *m* (*f* -trice) skytter, sparatoria *f* skyting

sparecchiare (-e) ta av bordet; gjøre rent bord, spareggio *m* ulikhet, forskjell, underskudd; sport omkamp, spargere utbre, spre, strø, spargimento *m* det å strø, utbre — di sangue blodsutgytelse

sparigliare (-a-) koble løs

sparire (-isco) forsvinne, forgå, *fig* dø, sparizione *f* forsvinning, sparire baktale (di una en); tale upassende, sparmazzare sparke utover, *fig* ødsle, strø om seg, sparmacciare (-a-) strø rundt, sparo

m skudd, *sparpagliare* (-pag-) strø ut, klatte bort, *sparpaglio* rot; *sparpaglio* m stadig rot
sparsi se *spargere*, *sparsi* se *spargere*. — *adj*
spredi, løs, *con i capelli sparsi* med utslått hår
spartano spartansk (og fig.); — m spartaner
spartiacque m inv. vannskille, *spartibile* delelig
spartimento m (av)deling, atskillelse, *spartire*
(-isco) dele, fordele, utdele, (at)skille, sette i
partitur, *spartito* m partitur, *spartitoio* m vann-
lårn; *spartitore* m (f -trice) en som deler, skiller;
spartitraffico m inv. trafikkfyr, trafikkøy; *sparti-
zione* f (for)deling; *sparto* m spartogress
spartezza f magerhet; *sparto* mager, uttært
sparviere, *spaviero* m spurvehauk
spasimante smektende, — m tilbeder, *fare lo* — gå
på haneben, *spasimare* (a) ha krampetrekninger,
vånde seg være dodelig forelsket, lengte heftig
spasmo m smerte, krampetrekning, bedrøvelse,
kval, *spasmo* m krampetrekning, *spasmodico* (pl
-ci) krampaktig, krampe-
spassare underholde; refl. more seg, *spassarsela*
inore seg, *spasseggiare* etc se *passaggiare* etc
spasseggio m *nuotare di* — crawl
spassionare (a) refl. betro seg, utgyde seg; *spasio-
natezza* f lidenskapsløshet, fordomsfrihet, upar-
tiskhet, *spassionato* lidenskapsløs, fordomsfri
upartisk
spasso m morskap, lidsfordriv, fornøyelse, *andare
a* — gå en tur; *essere a* — være arbeidsløs,
mandare uno a — gi en løpepass, *menare a* —
oppholde (med tomme løfter), *pigliarsi* — di uno
holde ap med en, *darsi* — more seg, *spassoso*
underholdende, fornøyetig
spastare skrape ren (for deig)
spastico (pl -ci) spastisk
spastolare (a) la tyret, lenken av, fig. befin
spata f blomsterskjede, *spatico* (pl -ci) spat-; *spato*
m kjem. spat; — d *Islanda* feltspat
spatola f spatel
spatriare (a) fordrive fra landet, utvandre
spauracchio m fugleskremsel (og fig.); *spaurare* (u
litt), *spaurire* (-isco) skremme
spavalderia f skryt (dumdristighet, arroganse)
spavaldo dumdristig, skrytende, ulfordrende
spaventacchio m fugleskremsel (og fig.); *spaventa-
passeri* m inv. fugleskremsel, *spaventare* (a) skrem-
me; refl. bli skremt, forskrekket; *spaventevole*
(forskrekke g. forferde) g. *spaventevolezza* f for-
ferdelighet, *spavento* m skrekk, redsel, forferdelse
spaventoso reddsom, forferdelig
spaziare (a) streife om, typ. sette mellomrom
spazieggiare (a) lage mellomrom; typ. sette mel-
lomrom, *spaziare*, *spazieggiatura* f typ. (setting av)
mellomrom, spasiering, *spazientire* (-isco) refl.
miste tålmodigheten; *spazievole* rommelig, vid
spazio m rom, utstrekning, mellomrom, plass
tidsrom, typ. *spatium*, — *aereo* luftrom, *naviga-
zione nello* — romfart, — *di tempo* tidsrom,
spaziosità f rommelighet; *spazioso* rommelig, vid,
bred; *spazio-tempo* m romtid
spazzacamiao m (skorsteins)feier, *spazzacampagna*,
spazzacampagne m inv. hist. sl. borse, *spazzaforno*
m inv. ovnskost, *spazzamine* m f inv. minesveiper
spazzaneve m inv. snøplog, *spazzare* feie, feie
vekk, fjerne, mil. bstryke, *spazzata* f feing; *dare
una* — a feie, *spazzatoio* m feiekost, ovnskost,
spazzatura f feing, oppsop, soppel, *spazzaturaio*
m soppelkjører, gatefeier, *spazzino* m gatefeier,
spazzola f børste, *capelli a* — børstehår, stritt hår

spazzolare (a) børste; *spazzolata* f børsting; *dare
una* — a børste; *spazzolificio* m børstefabrikk,
spazzolino m liten børste; — (da denti) tannbørste
specchiaio m speilfabrikant; *specchiare* (a) refl.
speile seg, *specchiato* pleitfri, ren; *specchiara* f
toalettbord med speil, stort speil; *specchietto* m
lite speil, håndspeil, lommespeil, utdrag, kom-
pendium, oversiktstabell; fig. lokking, narren,
falskt løfte; jur. strafferegister; — *retroscopico*, —
retrovisivo bakspeil (i bil)
specchio m speil; fig. mønster, eksemplar, sjokik-
kert, — *retrovisore* bakspeil (i bil), *farsi* — di uno
ta eksempel av en, — *ustorio* brennglass
speciale spesiell, særlig, spesial-, utvalgt; *tribunale*
— særdomstol, *specialista* m spesialist, *specialita*
f spesialitet, *specializzare* spesialisere; *operato*
specializzato fagiert arbeider; *specializzazione* f
spesialisering, *specialmente* særlig, sær
specie f inv. slag, art; pl. form, skikkelse, *fare* —
a forbause, forundre; *nella* — i foreliggende
tilfelle; *sotto* — di under foregivende av; (in) —
spesielt, særlig
specifica f spesifikasjon, — *delle spese* spesifisert
regning, *specificare* (-ci-) spesifisere, *specificamen-
te* uttrykkelig, spesifisert, *specificativo* spesifise-
rende, *specificazione* f spesifikasjon, *specifico* (pl
-ci) særegen, eiendommelig; spesifikk; særskilt,
typisk; — m med spesialmiddel
specillare med sonde, *specillo* m sonde
specimen m inv. prøve
speciosità f besnærenhet; *specioso* besnærende
speco m (pl -chi) hule; grotte, *specola* f observato-
rium, *specolo* m med *speculum*
speculare (a), undersøke, spekulere, gruble på, —
in qualcosa spekulere i noe, *speculativa* f tenkeev-
ne; *speculativo* spekulativ; spekulasjons-; *specula-
tore* m (f -trice) grubler, tenker; spekulant; *specu-
lazione* f spekulasjon, grubleri, spekulasjon
spedale etc se *ospedale* etc, *treno* — syketog
spedalingo m (pl -ghi) gl. overlege; *spedalingo*
hospital, — m student som praktiserer på
sykehus; *spedalità* f sykehusbehandling (av *fasti-
ge*)
spedare (a) lette (anker), refl. få omme føtter (av d
gå) *spediente* se *espiciente*
spedire (-isco) sende, ekspedere; oppgi (pasient),
refl. skynde seg, *speditezza* f hurtighet, raskhet,
speditivo fremskyndende; *spedito* rask, hurtig,
ekspedit; løs, lett, ledig, *speditore* m (f -trice)
(avis)ender; *spedizione* f avsendelse, forsendelse,
befordring, ekspedisjon; spedisjon; skipspapirer,
— *punitiva* straffekspedisjon; *spedizionale* m
spediter
spegnare (a), innløse (pant)
spegnere slukke, betale; oppheve, utrydde, dempe,
— *la calce* leske kalk; — *la polvere* binde støvet,
— *la radio* slå av radioen, refl. slukkes, gå ut; fig.
dø ut; hensove, *spegnitoio* m lysslukker (red-
skap), *spegnitore* m (f -trice) (lyse)slukker; *spe-
gnitura* f slukning
spelacchiare (a) plukke hår av, refl. miste hår,
spelacchiato avplukket, tynnhåret, slitt (pels o.l.),
fig. pengelens, ribbet, *spelagare* (a) berge
spelare (a) plukke hår av, ribbe; refl. miste hår,
røyte, *spelato* hårløs, ribbet, *spelatura* f hårpluk-
king, røyting, *spelazzare* skille, sortere (ull) rykke
hår ut av, *spelazzino* m ullvraker, -sorterer
speleologia f huleforskning; *speleologo* m (pl -gi)
huleforsker

spellare (é) flå (og fig.); refl. skrape seg (i huden)
spellatura f flåing, **spellicciare** (-li-) flå, ødelegge
 skinnen på; fig. mishandle; **spellicciata** f flåing,
 fig. omgang, ulskjelling, **spellicciatura** f flåing
spelunca f hule, grotte; fig. hull
spelta f bot spelt, **speme** f poet håp
spendazione m (f -oni) ødeland, **spendere** bruke,
 legge ut, anvende; tilbringe; *chi più spende meno*
spende det lonner seg å kjøpe kvalitetsvarer (selv
 om de koster mer); **spendereccio** rausl, spandabel,
 ødsel, **spendibile** som kan brukes; **spendicchiare**
 (ti), **spenducchiare** (u) småbruke (penger), **spendita**
 f utgift, utlegg, **spenditore** m (f -trice) bruker (av
 penger), proviantør
spengere etc se **spegnere** etc
spennacchiare (a) plukke, ribbe (og fig.); refl. miste
 fjer; **spennacchiara** etc se; **pennacchiara** etc
spennare (é) ribbe, plukke; **spennellare** (-ne-) pens-
 le, **spennellata** f, **spennellatura** f pensling
spensi se; **spegnere** **spensierataggine**, **spensieratezza**
 f tankeløshet, lettsindighet, ubetenksomhet, like-
 gyldighet, **spensierato** tankelos, lettsindig, ube-
 tenksom, likegyldig **spento** se **spegnere**
spenzolare (é) dingle, henge utfor, **spenzoloni**, a -
 dinglende, hengende
spera f sj. kule, sfære; rundt speil
sperabile som er å håpe, forhåpentlig, **speranza** f
 håp, forhåpning; **speranzoso** forhåpningsfull, **spe-
 rare** (é) håpe (in på), gi vente; sj. undersøke (legg
 øl ved å holde dem opp mot lyset), **speratore** f
 undersøkelse (se **sperare**)
sperdere miste, sj. tilintetgjøre; refl. gå seg vill,
 forsvinne, **sperquazione** f ulikhet, forskjellighet
spergere gi sprede
spergiurare (u) sverge falsk, avlegge mened, **giurare**
 e - sverge dyrt og hellig, **spergiuro** m mened,
 meneder
spericolare (a) bli skremt, forskrekket; **spericolato**
 m reddhare (i ungdom), vågehals
sperienza se **esperienza**, **sperimentale** forsøks-, eks-
 perimentell; **sperimentare** (-men-) prøve, forsøke,
 sette på prøve; oppleve, **sperimentatore** m (f -trice)
 en som eksperimenterer, prøver
sperma m sæd, **spermato** m spermasett, **sperma-
 tico** (pl -ti) sæd-, **spermatorrea** f sædflod, **sper-
 matogoi** m pl sædceller
speronare (a) kjøre skipssnabelen i, **speronata** f stol
 med skipssnabel; **sperone** m skipssnabel, spore,
 tiskyndelse
sperperamento m ødsling **sperperare** (-per-) ødsle,
sperperio m stadig ødsling, **sperpero** m ødsling
far - di ødsle med; **sperpetuo** f uhell, ulykke,
sperzi, **sperzo** se **spendere**
sperficato umåtelig lang (som en stake) oppløst,
 overdreven
spesa f utgift, bekostning, **spese** (pl) omkostninger,
spese **addizionali** merutgifter, **spese** **di** **corrispon-
 denza** portoutgifter; *fare spese*, *fare la* - gjøre
 innk op; *fig* underholde u *proprie spese* på egen
 kostnad, **spesare** (é) bekoste oppholdet for, un-
 derholde, **spesi**, **speso** se **spendere**
spesseggiare (-se-) gjenta ofte bli tett bli hyppi-
 gere **spessezza** f sj. tetthet hyppighet **spessire**
 (-zza) fortykke; tykne, storkne; **spesso** tett, tykk
 hyppig, - *adv* ofte; **spesse volte** ofte, **spessore** m
 tykkelse
spetrare (ti) poet bløt gjøre (hjerter)
spettabile merk ansett, æret (forkortes, **spett**,
spettabilità f gi ansethet, **spettacolo** m forestil-

ling, opptinn, syn, *dare - di* se stikke seg ut,
spettacolosamente iøynefallende, påfallende, oppsikts-
 vekkende, sensasjonelt, storslått
spettante tilhørende, tilkommende, **spettanza** f rett,
di sua - som tilkommer ham, **spettare** (é)
 vedrøre, tilkomme, påhvile, **spettatore** m (f -trice)
 tilskuer
spettegolare (-re-) skravle, sladre
spettinare (é) rote ul, bringe i uorden (hår)
spettinato uryddig på håret; bustet; **spettorare** (é)
 spytle, hørke opp, **spettorato** m oppspytt
spettro f spøkelsesaktig, fys. spektral-, **spettro** m
 spøkelse; fys. spektrum, spekter, - *salare* sol-
 spektrum, **spettroscopia** m spektroskop
speziale m krydderhandler, drogist, gi apoteker,
conto da - drøy regning, *rose che non vendono*
gli speciali uoppdrivelige, merverdige ting, **spezie**
 f inv. krydder; **spezieria** f krydderforretning,
 drogeri; gi apotek, **spezierie** krydder
spezzabile som kan knuses, kløves o.l.; skropelig
spezzare (é) slå i stykker, kløve, spreng; fig.
 avbryte; veksle (i smått), - *una lancia in favore*
di uno bryte en lanse for en, **spezzatino** m sl.
 frikassé el. ragout, **spezzato** brudt, kløvet, *alla*
spezzata stykkevis til fedig *moneta spezzata* små
 penge, *opera spezzata* ufullstendig verk, - m
 stykke kjøtt, ragout, **spezzati** småpenger, **spezza-
 tura** f brudd, stykke, enkelbind (av verk), **spez-
 zettare** (-ze-) utstykke, hakke i stykker; **spezzetta-
 tura** f (det å hakke i) småstykker
spezzino m innbygger i La Spezia
spezzone m liten flybombe
spia f spion, angiver kikkhull, bakspeil (i bil), fig.
 segn (på noe), *far la* - spionere
spiacciare (ia) klemme flat, klistre sammen
spiaccante ubehagelig, *zanna - di dovere* , det gjør
 meg ondt å måtte ..., **spiaccare** (-piaccio) mishage,
 gjøre ondt, - m ubehag, mishag, **spiacevole**
 ubehagelig, **spiacevolezza** f ubehagelighet
spiaggia f strand (bredd), kyst, *scarpa da* - strand-
 sko **spiagione** f spionering
spianare jevne, planere; rulle (deig), stryke (tøy),
 forklare, jevne med jorden, være jevn, i plan
 rette (geogr.) refl. oppklares (om panne), **spianata**
 f jevning (etc se **spianare**), åpen slette, vidde
spianato m slette, **spianatola** f bakfjel; **spianatolo**
 m (deig)rulle, kjeve, **spianatura** f jevning (etc se
spianare), **spiano** m utjevning, *a tutto* - uavbrutt
 nkelig, raskt
spiantare rykke opp med rot), fig. utrydde, ødeleg-
 ge, **spianato** ødelagt, ruinert, **spianto** m ruin
 ødeleggelse, forfall
spiare (u) spionere; lure på, avvente, speide
spiatellare e si rent ut pumpe ut med spiatel-
 lata, *alla* - åpent, rett ut, uten hensyn
spiazzata f åpning, lysning, slette, hårløs flekk
spiazzo m åpen plass, slette, lysning
spica f poet se **spiga** **spiccate** som lett slapper
 steinen (frukt) **spiccare** løsne, ta ned, fjerne, være
 fremtredende, iøynefallende, uttale tydelig, med
 ettertrykk, (adskille, plukke (blomst); utsiede
 (ordre o.l.) - *il bollare* komme i kok, - *il volare*
 heve seg til flukt, gå på vingene, **spiccato** skarp,
 tydelig, **spiccatore** se **spiccare**
spicchio m båt (av appelsin o.l.)
spiciare (-pi-) velle, sprudle fram, fremskynde,
 ordne, avferdige, gjøre ferdig, gjøre opp med,
 refl. skynde seg, **spicciativo** fremskyndende, på-
 skyndende, **spicciare** (-pi-) adskille, løse; refl.

osne, *non riesco a spicciarcelo di torno* jeg gæter ikke å bli kvitt ham
spiccio hurtig, lett, *andare per le spicce* gjøre det på raskest måte, **spicciolare** (spi-) plukke 3. stikken, vekse i smått, **spicciolamente** særskilt, smått i senn, **spicciolato** plukket; *alla spicciolata* særskilt, litt etter litt, **spicciolo** liten, *moneta spicciola* småmynt, **spiccioli** (m pl) småpenger *avere pochi spiccioli* (fig) gå på med krum hals, uten hensyn
spicco m pl -chi, påfallehet, fremtredenhet, *far* ~ være fremtredende
spicilegio m samling (buk), aksplukking, **spicnare** (spi-) krase, mase (stykker) **spicinio** m krasing
spidocchiare (a) avvise
spiedo m spyd, spidd, *arravia allo* ~ stek på spidd
spiegabile fork arlig, **spiegacciare** (a) rynke til, **spiegamento** m forklaring, ml oppstilling, **spiegare** (ie) strekke, bre ut, utvikle, fordele, forklare, *refl* uttrykke seg klart, *mi spiego* .. jeg mener .., *mi spiego?* har jeg uttrykt meg klart? *non so se mi spiego* jeg vet ikke om jeg har uttrykt meg klart nok, **spiegatura** f utstrekning, utbredning, **spiegazione** f forklaring, redegørelse **spiegazzare** krase (a)
spiegiare (e) spionere
spietatezza f ubarmhjertighet, grusomhet, **spietato** ubarmhjertig, grusom
spifferare (i) blåse, fløyte, plapre ut med, **spifferata** f blåsing (på fløyte o l.), **spiffero** m blåsing, trekk
spiga f aks, **spigare** skyte aks, **spigatura** f aksdan- nelse, aksskyting, **spighetta** f debenssveit bord ga o)
spigione (u) *refl* bli ledig om leilighet, **spigionato** tom, ikke utleid, ledig, *avere l'ultimo piano* ~ (fig) være tom i øverste etasje, **spigliatezza** f utvungenhet, **spigliato** utvungen, fri, **spignattare** lage mal, rote sammen noe mal, **spignorare** (a), *la* ~ ta bort eggene, *puntare* else
spigo m (pl -ghi) lavendel, **spigolare** (v) plukke aks, fig, samle, **spigolatore** m (f -trice) aksplukker, samler; **spigolatura** f akssanking, fig samling, pl litt blandinger, **spigulistro** m hykler, bedemann, **spigolo** m kant, hjørne, **spigolone** m hjørnetak stein, **spigonardo** m se *spigo*
spigrare (-isco), jage dovenskapen ut av, sette fart i, *refl* ta seg sammen
spillo f brystnål, hattenål, se ellers *spillo*, **spillac- cherare** (a) rense, ta solesflekker av, **spillare** stikke an (vinfat) slå (for penger), pumpe (for avheter) renne, dryppe, lekke, **spillatico** m (pl -ci) nålepen- ger, **spillatura** f anstikning (av vinfat) **spillo** m knappenål, tynn stråle, sl. bor (til vinfat), tenn- stempel, ~ *da balia*, ~ *di sicurezza*, ~ *inglese* sikkerhetsnål, *colpo di* ~ nålestikk; **spillone** m stor nål, slipsnål, hattenål, brystnål
spilluzzicare (u) gnage på, smake på, naske, småtjene, **spilluzzichino** m småspiser; vanespiser, **spilluzzico** m gnaging, småspising, a ~ litt om senn
spilorceria f gjerrighet, **spilorcio** gnieraktig, gjerrig, påholden, ~ m gnier
spilungone m (f -ona) fig lang stak, hesjesta- ur
spina f torn, spuns; elektr, stopsel, ~ *alba* livtorn, *birra alla* ~ fatol; *corona di spine* tornekrone (og fig) ~ *di contatto* stopsel, ~ *dorsale* ryggrad, a ~ *di pesce* fiskebensmøn- stre
~ *doppia* dobbelkontakt; *presa a* ~ stikk kon-

takt, *stare sulle spine* fig i sitte, stå på nåler
spinace, **spinacio** m spinat, **spinaio** m tornekratt, **spinale** ryggrad-, midollo ~ ryggmarg **spinapesci** f, a ~ fiskebensmøn- stre, **spinato** tornet, pigget, *fila* ~ piggetråd
spincionare (a) kvitre (som finke), **spincione** m finke
spinella f sl rubin
spineta m tornekratt, **spinetta** f spinett, liten bord te bånd, **spinettaio** m spinettbygger, -fabrikant
spingarda f murbrekker
spingere skyve, stole, skubbe, drive (fremad), opphisse, drive (en til noe), påskynde, *refl* trenge fram, på, **spinite** f ryggmargsbetennelse
spino m tornebusk, klunger, torn, se også *porca*, *uva*, **spinone** m sl. pincher, **spinosità** f tornethet, vanskelighet, **spinoso** tornefull, tornet, fig van- skelig, ~ m pinnsvin
spinsi se *spingere*, **spinta** f stot, skubb, puff, *mar* oppdrift **spintarella** f lite puff, **spinte** o **sponte** med det gode eller det onde, **spinterogeno** m battertenning, **spiolo** se *spingere*, ~ *udj* over- drevet, dristlig, **spintone** m kraftig skubb
spionbare (a) ta plommen av, være tung som bi, **spionbare** rense (kloakk) med blylodd
spionaggio m spionasje **spionare** spionere
spioncino m kikkhull (i dør); **spione** m spion, **spioneggiare** (e) spionere
spiovere nedfallende, nedskyllende, hengende *barba* ~ langt skjeegg ~ m skråning takflare *tetto a uno* ~ halvtak, skråtak, *tetto a due* spioventi sadeltak, *tetto a quattro* spioventi valm- tak; **spiovere** holde opp å regne, falle, henge nedover, renne nedover
spippolare (i) plukke (druer, mais o l.), si rett ut, huse ut med
spira f spiral, vinding, vikling, spole, a ~ spiral- forme **spirabile** litt ~ m kan åndes **spiraglio** m luthol, vshull, trekkhol, skylight, fig streif, glimt ~ *di luce* lysstripe
spirale spiralformet, snegleformet, ~ f spiral, spiralfjer, gjenger (på skrue)
spirante f gram spirant, **spirare** utånde; ånde, lufte, utdunste; blåse, (tid) utløpe, ende; inspire- re fig oppgi ånden, dø; ~ m utløp (av tid)
spir(it)ale poet åndelig, **spiritalità** (spi-) (også *refl*), være besatt, være fra seg (av redsel, sult etc) **spiritalo** besatt, veltskremt; full av energi, **spiri- uello** m ånd, kvikk, livlig fyr, litt livsånd, kraft
spiritico pl -ci, spiritistisk; **spiritismo** m spiritis- me **spiritista** m spiritist, **spiritistico** (pl -ci) spiri- tistisk
spirito m ånd, også genferd, sjel, humor, vidd, forstand, mot, følelse, sprit, alkohol; gram spi- ritus; *bello* ~ skjønnånd, ~ *denaturato* denatu- rert sprit, *fare dello* ~ være åndrik, vittig, i *poveri* ~ de fattige i ånden (og fig) *prontezza di* ~ åndsnærværelse, *lo Spirito Santo* den Helligånd, ~ celeste engel, ~ infernale djevel
spiritosaggine f vidd, åndrikhet (ofte iron.), **spiri- tosa** f vidd, vittighet, åndfullhet (ofte litt ned- s) **spiritoso** vittig, åndfull, åndrik, spiritues, alkohol rik, frekk, nesevis, nebbet, *fare lo* ~ være vittig **spiritosa invenzione** logn
spirituale åndelig, ulegemlig, frimre, guds- nte- lektuell, geistlig *padre* ~ skriftefar, **spiritualismo** m spiritualisme, **spiritualista** m spiritualist, **spiri- tualità** f åndelighet, religiositet; **spiritualizzare** åndeliggjøre; **spiritualmente** åndelig, i ånden
fromt spiro m poet se *spirito*

spirometro *m* spirometer; *spirto* *se*: *spirito*.
 spittinare syng, kvile (rødstrupe); spittino *m*
 stadig kvitring.
 spiumacciare (*à*) ryste (fjærdyne o.l.); spiumacciata
 f rysting; spiumare (*u*) plukke, ribbe (og fig.)
 spizzicare (*spi-*) gnage, småpise; spizzico, *a* — litt
 om senn, på om på
 splendente strålende, splendore skinn, glinse, strå-
 le, lyse; splendidezza *f* glans, storslåtthet; splen-
 dido glinsende, strålende, glimrende, herlig, prek-
 tig, praktfull, splendore *m* (stråle)glans, prakt,
 herlighet.
 splene *m* milt; splenetico (*pl -ci*) milt syk; splenico
 (*pl -ci*, milt-; splenite *f* miltbetennelse, miltribann.
 spocchia *f* skryt, hovmod, oppblåsthet; spocchiata
 f skryt, viktighet, spocchione *m* hovenpels; spoc-
 chioso hoven, viktig, oppblåst.
 spodestare (*è*) avsette, ta makten fra, berøve.
 poetare (*è*) ta dikterryet fra, lage vers, deklamere
 vers (*i tide og uide*), rest slutte å lage vers.
 poetizzare ta poesien av, gjøre prosaisk, poetiz-
 zato poesiforlatt.
 spogliare *f* ham, hylster, spoglie skall, skrell, krigs-
 bytte; — mortale jordisk hylster, jordiske levning-
 ger, lik, spogliamento *m* avkledning, berøvelse.
 spogliare (*à*) kle av, ta av; blotte; berøve, (ut-)
 plyndre, lese gjennom, gjennomse, plukke ut,
 ekserpere, rest kle av seg, ta av seg, blotte seg.
 (trær) felle bladene; skifte ham, (væske) klarne.
 spogliarsi di qualcosa befri seg for noe, spoglia-
 rellio *m* avkledningsscene, strip-tease; spogliatoio
m avkledningsrom, spogliatore *m* (*f -trice*) røver
 (etc. se, spogliare), spogliatrice *f* strip-tease-girl.
 spogliatura, spogliazione *f* røveri (etc. se spoglia-
 re); spoglio naken, blottet, berøvet, avkledt; — *m*
 (slange)ham; avlagt tøy; ekserpering, utdrag, ut-
 valg, stemmetelling, fare la — di utvelge, utsoke,
 ekserpere, telle opp, fare la — della corrisponden-
 za gjennomgå, sortere korrespondansen.
 spola *f* skyttel; fare la — lope fram og tilbake.
 spoletta *f* spole (*i symaskin*), tenning (*i granat*),
 fare la — lope fram og tilbake, spolazione *f* se
 spogliazione.
 spolicare (*-li-*) drive politisk kannestøperi.
 spoliare (*-la-*), spoliare rest ryste seg (om henz).
 spollonare (*-la-*) skjære av skudd på (vinstokk o.l.)
 sette skudd, spolmonare (*-mò-*) rest skrike av sine
 lingers fulle kraft, skrike seg hes.
 spolpare (*à*) plukke, gnage kjøttet av; fig. utsuge,
 avkrefte, spolpo = spolpato.
 spoltrire (*à el -isco*), spoltronire (*-isco*) sette fart i,
 rest ta seg sammen.
 spolveracciolo *m* fjærkost, spolverare (*à*) støve av,
 fortørre, steo (med sukker), drysse, rest børste
 støvet av seg, *i ladri hanno spolverato la casa*
 tyvene har plyndret huset, — *un dolce di zucchero*
 drysse sukker på en kake, spolverata *f* støving,
 dryssing, dare una — a støve av, spolveratore *m*
 (*f -trice*) støvtørker, støvsuger; spolveratrice *f*
 støvsuger; spolveratura *f* (av)støvning, fig strøk,
 ferniss, spolverina *f* støvfrakk, spolverino *m* fjær-
 kost, pulver, spolverio *m* støvring, støvsky, spol-
 verizzare pulverisere, drysse, strø på, spolverizza-
 tore *m* spredde, sprøyte, spolverizzo *m* pulverise-
 ring, pulver, (kull)støv; spolvero *m* avstøvning
 (int støv, melstøv, kullstøv; liten pose med pulver
 til kalkering, poesia di — uoriginal poesi.
 spomiciare (*à*), pusse med pimpstein.
 sponda *f* elvehredd, strandbredd, rand, kant, ge-

lender, brystvern; fig vern, støtte, bistand; la —
 del letto sengekanten.
 spondalco (*pl -ci*) spondensk; spondeo *m* litt spon-
 de, spondereola *f* listchevel; spondilite *f* ryggrads-
 betennelse; spondilo, spondulo *m* rygghvirvel.
 spongata *f* sl. marsipankake.
 spongiforme svampformet; spongiosità *f* svamp-
 aktighet, spongioso svampaktig.
 sponsale ekteskapelig; sponsali *m pl* bryllup.
 spontanea *f* uvilkårighet, umiddelbarhet, sponta-
 nitet; spontaneo umiddelbar, uvilkårlig, spontan.
 spopolamento *m* avfolkning; spopolare (*spò-*) avfol-
 ke; dra folk av huse (sanger o.l.); rest avfolkes;
 spopolato avfolket, folketom.
 spoppamento *m* avvenning, spoppare (*à*) avvenne
 (fra bryst).
 spora *f* spore; sporadico (*pl -ci*) spredt, sporadisk,
 sporangio *m* sporhus.
 sporcaciare (*à*) *f* grise, svine til; sporcaccione *m*
 (*f -ona*, gris, svin (fig.); sporcicare (*à*) skitne til, grise
 til, sole til, besudle, sporcheria *f* griseri, svineri;
 sporchezza *f* skittenhet (srl fig.); sporcizia *f* skit-
 tenhet, urenslighet, svineri (og fig.); sporcio (*pl -chi*)
 skitten, uren, gris, besudlet, tilsvinet, svinsk.
 sporgente som rager fram sporgenza *f* fremspring.
 sporgere rekke fram, rage fram; — querela anleg-
 ge sak; rest lene seg fram, ut; sporsi se: sporgere.
 sport *m* inv. sport, abito — sportsdress; sporta *f*
 korg, toraveske un sacco e una — en mengde.
 sportella, sportellina *f* liten korg, sportellino *m*
 liten dør, luke; sportello *m* liten dør (*i portier*),
 dør i skap bil o.l.; bildør (hmet), luke, ekspe-
 disjonsluke; vindusskodde, buksesmekk; chiudere
 gli sportelli innstille betalingene; sportista *m*
 sportsmann, sportive sports-, sportsmessig, sports-
 lig; attrezzatura sportiva sportsutstyr, cronaca
 sportiva sportsreferat, sportside; notiziario —
 sportsnyheter, — *m* sportsmann.
 sporto se sporgere, — *m* fremspring.
 sportula *f* sportel, salær, gebyr.
 sposa *f* brud, forlovet dame, nygift dame; —
 novella nygift kvinne, — di Cristo nonne; la —
 di Dio den katolske kirke, la — del mare (*gl*)
 Venezia; sposalizio *m* bryllup, vielse; sposare (*à*)
 ekte, gifte seg med; gifte bort; vie; fig forene,
 akseptere, godta; rest gifte seg, sposereccio bryl-
 lups-, ekteskaps-, sposina *f* liten brud, ung brud,
 nygift kone, sposo *m* brudgom; nygift mann,
 forlovet mann; sposi (*pl*) brudepar, nygift par
 farsi — gifte seg, gli sposi novelli de nygifte
 promessi sposi forlovede, trolovede.
 sponsamento *m* matthet, avkrefte, sposare (*à*)
 avkrefte, svekke, trette, sponsatezza *f* matthet,
 avkreftehet, spossare (*à*) berøve, ta fra.
 spostabile som kan (for)flyttes, forskyves; sposta-
 mento *m* (for)flytning, forskyvning; spostare (*à*)
 (for)flytte, forskyve, forrykke; fig ødelegge, rui-
 nere, transponere; kjem. erstatte; spostato som er
 forrykket, på gal plass, ruinert, fig som er
 kommet på feil hylle, spostatura *f* forskyvning.
 spotestare se spodestare.
 spranga *f* tverrstang, slå, kinke, ståltrådsurning.
 sprangaio *m* klinker, sprangare skyte slå for
 klinker, surre, slå med stang; sparke; sprangatura
 f stengning (med slå) (etc. se, sprangare), spran-
 ghetta *f* liten slå, liten stang, fig hodepine
 tømmermenn.
 sprazzo *m* sprut, sprøyt, — di luce lysstråle
 lysg. *m*

sprecamento *m* odsling, **sprecare** (*è*) odsle, bortøde, sette over styr, kaste bort, ~ *il fiato* snakke for dove ører; **spreco** *m* (*pl* -chi) odsling, fare ~ *di* odsle med, **sprecone** *m* (*f* -ona) odeland.

spreg(i)evole foraktelig, uanselig, **spregiare** (*e*) forakte, **spregiativo** foraktelig, nedsettende, **spregio** *m* litt forakt forsmedelse.

spregiudicare *u* refl overvinne fordommene, **spregiudicatezza** *f* fordomsfrihet, upartiskhet, skruppeløshet, **spregiudicato** fordomsfri, upartisk skruppelløs.

spremere presse (*ut*), *vn* (*ivalt* *lav*) presse (*penger*, *ut av en*), ~ *il contribuente* utsette skatteborgeren, **spremilimoni** *m* *inv*, sitronpresser; **spremitoio** *m* (*frukt* presse, *spremitura* / *pressing* *spremuta* / *press(ing)*), utpresset fruktsaft; ~ *di arancia* apfelsinsaft; ~ *di limone* limonade.

spretare (*e*), *refl* tre ut av prestestanden, **spretato** som har forlatt prestestanden.

spreto *m* jur forakt.

sprezzabile uanselig, **sprezzante** foraktelig, full av forakt, **sprezzare** (*e*) litt forakte; **sprezzatore** *m* (*f* -trice) forakter, **sprezzatura** *f* forakt; skjodesløshet, **sprezzo** *m* litt forakt.

sprigionamento *m* løslatelse, **sprigionare** (*ò*) løslate fra fengsel (*sj*), utstråle, *refl* frigjøre seg, strømme ut, frigjøres.

sprillare sprudle, *sprute*, **sprillo** *m* sprut.

sprimacciare (*à*), ryste (*fjærdyne o l*).

sprizzare sprøyte på, *sprute*, **sprazzo** *m* sprut, *sprøyt*, *ghim*, **sprocco** *m* (*pl* -chi) skudd.

sprofondamento *m* sammenstyrtning; **sprofondare** (*-fò-*) (*få* til *à*) styrte sammen, *refl* styrte sammen, *fig* fordype seg, **sprofondato** *dyp*.

sproloquio *m* langt snakk, *vev*, *vøvl*.

spronnettere *ta* tilbake løftet om (*noe*).

spronaglia, **spronala** *f* sporesår; **spronalo** *m* sporesmed, **spronare** (*à*) spore; *fig* anspore, tilskynde, ~ *le scarpe* gå til fots, **spronala** *f* sporehogg.

ansporing, tilskyndelse; **sprone** *m* spore; *fig* spore, tilskyndelse; *se* også **sperone** *a* **spron battuto** sporenstreks; ~ *di cavaliere* ridderspore, *dare di* ~ spore, **spronella** *f* sporehjul.

sproporzionale uforholdsmessig, **sproporzionalità** *f* uforholdsmessighet; **sproporzionare** (*-on-*) *sj* bringe i misforhold, **sproporzionato** dårlig proporsjonert, uforholdsmessig stor, høy, lav, etc.; **sproporzione** *f* misforhold.

spropozitare (*-pò-*) *sj* dumheter, gjøre bommerter, **spropozitato** full av feil; uhyrlig, uhyre, enorm, **spropozito** *m* dumhet, feil, bommert, upassende ytring, uheldig bemerkning, *a* ~ uheldig anbrakt malplassert; *fare uno* ~ gjøre en feil, *fig* gjøre noe overilet, *ta* livet av seg.

spropriare *se* **espropriare**.

sprovvedere (*-vé-*), ~ *di* blotte, berøve for, **sprovvederi** *di tutto* gi bort alt, **sprovvedito** *se* **sprovvisto** **sprovvidi** *se* **sprovvedere**, **sprovvisto** *se*, **sprovvedere** ~ *adj* tom, blottet (*di* for), uforberedt, *alla sprovvista* uventet, plutselig *esser* ~ *di* mangle.

spruzzaglia *f* lett sprøyt, støvregn, *yr*, **spruzzaprolumi** *m* *inv* parfymesprøyte, **spruzzare** (*be*) sprøyte, bestenke, overstenke, *sj* småregne; **spruzzato** *f* (over)sprøyting, stenk, liten regnskur; **spruzzatoio** *m* parfymesprøyte, **spruzzatore** *m* (*f* -trice) en som sprøyter, sprøyte, forstøver, brennstoffspreader, **spruzzatura** *f* sprøyt(ing), besprøyting, **spruzzo** *m* sprøyt(ing), besprøyting, **spruzzolare**

(*u*) stenke, (*be*) sprøyte småregne, *yr*, **spruzzolata** *f* besprøyting, småregn, *yr*; **spruzzolio** *m* stadig (*be*) sprøyting.

spudoratezza *f* skamløshet, **spudorato** skamløs, ukysk, frekk.

spugna *f* svamp, *fig* drukkenbolt, *dare di* ~ *a* tørke ut (*med svamp*) *fig* sette strek over, glemme; *riessuto di*, ~ *frotté*, *asciugamano di* ~ *frotté*-håndkle; **spugnata** *f* torking (*med svamp*); *dare una* ~ *a* tørke, viske av; **spugnatura** *f* vasking med svamp, **spugnaio** *f* morkel, **spugnosità** *f* svampaktighet, **spugnoso** svampaktig, svampet, **spugnuolo** *m* morkel.

spulare treske, **spulatura** *f* tresking.

spulciare (*u*), plukke lopper av, *fig* gjennomstøve, **spulciatura** *f* avsporing, plukking.

spulezzare flykte, fly, **spulezzo** *m* flukt.

spulire (*-isco*) *sj* polere, gjøre matt; **spulizzare** *-isco*, polere, pusse, rense.

spuma *f* skum; ~ *di carne* kjøttfarse; ~ *di mare* merskum, ~ *di pesce* fiskefarse, **spumante** skummende; ~ *m* musserende vin, **spumare**, **spumeggiare** (*e*) skumme, **spumeggiante** skummende, **spumone** *m* fløtekrem, eggedosis; *sl. is*, **spumosità** *f* skumrikhet, **spumoso** skumrik, skummende.

spunta, *fare la* ~ krysse av, **spuntare** *ta* spissen av, *stusse* (*hø*); løse nåler fra; overtale, krysse av, kontrollere, komme til syne, dukke opp, (*sol*, stå opp, *bryte*, *gry* (*dag*) spire, springe ut; *allo* ~ *del giorno* ved daggry, *allo* ~ *del sole* ved soloppgang, **spuntarla** klare vanskeligheten, rydde opp, *refl* miste spissen, knekke, løsne; prelle av, falle sammen, **spuntatura** *f* stussing (*etc. se* **spuntare**) avklippet (*sigar*) spiss, **spuntellare** (*è*) fjerne stolter fra, **spuntino** *m* mellommat, ekstra måltid, **spurio** *m* utgangspunkt, stikkord (*teater*); *il vino prende lo* ~ vinen begynner å bli sur; *dare lo* ~ *a qualcosa* gi støtet til noe.

spunzerchiare *se* **punzerchiare**.

spunzonare (*ò*) stikke, stote (*med albuen*), *fig* spore, påskynde, **spunzone** *m* pigg, torn, albuestøt.

spurgare rense, spyle opp; **spurgatore** *m* (*f* -trice) renser, **spurgo** *m* (*pl* -ghi) renselse, oppspyll, usolgte varer, vareresler.

spurio uekte, falsk, uekleskapielig.

sputacchiare *a*, spytte, spytte og hake, spytte (*når man snakker*), **sputacchiare** *f* spyttebakke, **sputacchio** *m* spyttikatt, -kyle, **sputapepe** *m* *inv*, snakkesalig og spydig person, **sputare** spytte; *fig* utspy; ~ *sentenze* alltid ha noe man skulle ha sagt, ~ *tondo* være allfor høytidelig, *è il babbo sputato* han er sin far opp av dage, **sputasentenze** *m* *inv* doserende person, en som alltid har noe han skulle ha sagt, **sputatondo** *m* *inv*, overhøytidelig person, **sputo** *m* spytt.

squacquerare *gi* ha løs mage, plapre ut med, **squacquerato** umåtelig, kolossal.

squadernare (*è*) blå igjennom, si rett ut, vise fram, **squadernato** *tom* bok, oppløst, fillet.

squadra *f* vinkel, vinkeljern, vinkelmål, lag, arbeidslag, *sport* lag, eskadre, avdeling, ~ *femminile* damelag, ~ *nazionale* landslag, ~ *mobile* ~ *volante* utrykningskorps (*politi*), **squadrare** *f* sl fiskegarn, **squadrare** *uà* gjøre rett vinkel; under søke nove, måle (*ten*), passe til, måle til; **squadratura** *f* tilhogging i firkant, **squadriglia** *f* eskadrille, **squadrisma** *m* fascistorganisasjon, **squadrista** *m* medlem av fascistgruppe, **squadro** *m* måling.

med vinjelpasser; *zool* havengel; *squadrone* *m* eskadron
squagliamento *m* smelting, oppløsning, *squagliare* (*ua*) smelte, oppløse *refl* oppløse seg, *fig* slukke av
squalifica *f* diskvalifisering, *squalificare* (-li-) diskvalifisere
squalidezza *f* dysterhet, *squalido* dyster, elendig, blek, skummel, sørgelig, trist, øde; *nella più squalida miseria* i den dypeste elendighet, *squalore* *m* dysterhet, elendig utseende, elendighet
squalo *m* hai
squama *f* skjell (på fisk o.l.), med. skjell, *squamare* (miste skjell), *refl* skalle av, *squamoso* dekket av skjell, dekket av skorpe
squarciagola, *a* ~ av full hals, *squarciare* (*a*) flenge, flekke, spreng, *squarciasacco*, *guardare a* ~ skule på, skjete til, *squarcio* *m* rift, flenge, lut, bruddstykke, del
squarquoio avfeldig, helsesvak, skitten, ufyselig
squartare dele i fire deler, i store stykker, *partere* drepe, *squartatoio* *m* slakterkniv, *squartatore* *m* /-trice/ slakter, flekker, flenser, *squartatura* *f* deling, puntering *squarto* *m* partering; ved til trekkull
squassapennacchi *m* *inv* soldat som brisker seg
squassare ryste, ruske, *squasso* *m* rysting, støt
squatrinare gjøre pengelens, øse ut penger, *squatrinato* pengelens
squilibrare bringe ut av likevekt, *squilibrato* ulikevektig, (haly)gal; *squilibrio* *m* ulikevektighet, betydelig forskjell, ~ *mentale* sinnsforvirring
squillo *f* liten klokke, bjelle, bordklokke; sl kreps, strandlok, *squillare* gjenlyde, klinge, gjalle, skingre, ringe; *squillo* *m* skingrende, gjallende lyd, klang, ringning, ~ *di tromba* trompestøt, skrall
squinci, *parlare in* ~ *e quindi* snakke affektert, «fint», *squincio* skjev, *squinternare* (*e*) rive i stykker, felle (bok), bli i (bok), endevende
squisitezza *f* utsøkt, finhet, fortreffelighet, *squisite* utsøkt, fin, fortreffelig
squittinare etc *se* *scrutinare* etc *squittire* (-isco) skrike, bjefte, halse
gradiare (*a*) rykke opp med rot, *fig* utrydde
ragionamento *m* tøv, vås, *ragionare* (*a*) snakke ufornuftig, snakke tull, våse
regolatezza *f* uregelmessighet, uorden, *regolato* uregelmessig, uordentlig, utøyet
rugghinare (-isco) pusse, banke rust av
stabaccare la snus (titt og ofte)
stabbare (*a*) overnatte i kve (som *dyr*) fylle seg (*dyr*); gjødsle, *stabbio* kve, innhegning; gjødsel
grisebinge, *stabbuolo* *m* (grise)binge
stabile fast, stadig, konstant, varig stabil, *beni stabili* fast eiendom, *domicilio* ~ fast bopel; ~ *m* fast eiendom, bygning, ~ *f* fast skuespilleren
semble el teaterselskap, *stabilimento* *m* etablissement, anstalt, fabrikk, stiftelse, institusjon, fast setelse *stabilire* (-isco) opprette, etablere, stifte, fastsette, bes utte, bestemme; *refl* slå seg ned, sette seg ned, etablere seg, *stabilita* *f* fasthet, stadighet, stabilitet, *stabilizzare* stabilisere *stabilizzatore* *m* halevinge (på fly), stabilisator, *stabilizzazione* *f* stabilisering
stabulario *m* hundestall (for løsbikkjer), stall (for herreløse *dyr*), *stabilazione* del å stå på stall, fjøs
staccabile avtakelig, som kan tas av, *staccando* *m* kupong *staccare* skille, løsne, ta av, rive av,

spenne fra (hest), utrangere (ting), innsulte arbeidet, slippe (taket); slukke seg ut, ta seg ut, ~ *il ballone* komme i kok; ~ *la corsa* legge på sprang, ~ *le parole* uttale ordene hver for seg el. støtvis el staccato
staccato staccato, med korte støtvis toner
stacciaio *m* såldmaker, -handler; *stacciare* (*a*) sikte *fig* sikte; *stacciata* *f* såld (med *nne*); sikting
stacciatura *f* sikting, agner, kl; *staccio* *m* såld, redskap til å lage puré, mos o.l.; *staccionata* *f* hinder (i travløp) gjerde
stacco *m* (pl -chi) del å skille, løsne (*etc se staccare*), stykke tøy (til dress o.l.), fare ~ være iøynefallende, fremragende
stadera *f* bismar, *staderale* *m* vektmaker, -handler, *stadio* *m* stadium fase, stadion
staffa *f* stigboyle, boyle, buksestrupp (under skoen), *perdere le staffe* gå fra konseptene, *sega a* ~ buesag, *tenere il piede in due staffe* (*fig*) høre kappen på begge skuldre, *staffale* *m* forstøtte (på spade), *staffare* ta foten ut av stigboilen, *staffetta* *f* stafett; liten boyle (*etc se staffa*); *corsa a* ~, *corsa di staffette* stafettløp
staffettista *m* stafettløper; *staffiere* *m* riddeknekt
staffilare piske, *staffilata* *f* piskeslag, *fig* kritikk, hebreidelse, *staffilatore* *m* (f -trice) pisker, *staffile* *m* stigboilerem, pisk, svøpe
staggia *f* *se* *staggio* *staggiare* (stid-) støtte (frukt-trær), *staggimento* *m* beslagleggelse, *staggio* *m* stang, slake, vange (på stige), *staggire* (-isco) *aj* beslaglegge
stagionale, *lavoro* ~ sesongarbeid, *stagionamento* *m* lagring, *stagionare* (*a*) lagre, oppbevare, modne, *uomo stagionato* (spøk) moden, ti årskommen mann; *stagionatura* *f* lagring, *stagione* *f* årstid, sesong, *periodo di alta* ~ høysesong, *periodo di bassa* ~ forsesong, ettersesong; *liquidazione (el vendita) di fine* ~ sesongsalg, *mezza* ~ overgangstid (høst og vår) *abito da mezza* ~ overgangstøy; ~ *morta* dødperiode, *operaio di* ~ sesongarbeider
stagliare (*a*) skjære (til), runde av (*sum*)
stagna *f* blikk-kanne, *stagnio* *m* blikkenslager, *stagnante* stillestående; *stagnare* stagnere, stå stille, stanse; stille (blod), forsinne, lodde, tette *tonne* *stagnata* *f* forunning, sl blikkpanne
stagnatura *f* forunning, stagnasjon; *stagnino* *m* blikkenslager
stagno vann ett (stett) *vicompartimento* ~ vann tett skott, ~ *m* stillestående dam, pyll, min. tinn, tinnløy, *stagnuolo* *f* stanniol, tinnfolie, sølvpapir, petroleumsdunk
stajo *m* (pl også, *le staja*) skjepp, *capello a* ~ sylinderhatt, høy hatt; *a staja* i massevis
stalagmite *f* stalagmit, *stalattite* *f* stalaktitt
stalla *f* stall, fjøs (og *fig*), *stallaggio* *m* stallstallavgift, *stallatico* *m* (pl -ci) stall, utleiestall
stallgjødsel, *stalletto* *m* (grise)binge, *stallia* *f* (sef pl) liggedager, *stalliere* *m* stallgutt, hestepasser
stallino stall-, fjøs-, ~ *m* avlsvær, avlsbukk, *stallo* *m* sete, stol, (i sjakk) patt; *stallone* *m* avlsvingst, *stalluccio* *m* grise-fjøs, grisebinge
siamane, *siamani*, *siamattina* i morges
stambecco *m* (pl -chi) steinbukk
stamberga *f* skitenti rom, hus, rønne, *stambugio* *m* lite, mørkt rom, kott, hull
stamburare slå på tromme, utskrike, forherlige, prise, slå på stortromme (*fig*), *stamburata* *f*

statolite *m* biol. statolitt.

statua *f* statue, statuarium *f* billedhoggerkunst, statuario statue, billedhogger, — *m* billedhogger, statuare *-isco* fastslå, bestemme, statuista *m* gipsmodellør, statunitense som angår, er fra Sambandsstatene, nordamerikansk.

statura *f* skikkelse, vekst, legemshøyde.

statutario statuttmessig, vedtektsmessig; statuto *m* statutt, vedtekt; forfaining, grunnlovsdag, festa dello Statuto grunnlovsdag.

staza *etc* se stazza

stazionamento *m* stasjonering, stazione *(ò)* oppholde seg, være stasjonert, bo, bli på et sted; *mil* stasjonere; stazionario stasjonær, stazione *f* (jernbane)stasjon, opphold, stans; bopel; — balnearia badested, — climatica høyfjellskursted, — per corriere rutebilstasjon, — trasmittente (radio)sender; — di salvataggio redningsstasjon, — sperimentale forsøksstasjon, — trasmittente locale lokalsender, — trasmittente a onde corte kortbølgesender, — eretta oppreist gange.

stazza *f* tonnasje, måling; — lorda (*di registro*) brutto-registerton, — netta (*di registro*) netto-registerton; tannellaggio *di* — registerton; stazzare måle (tonnassen); la nave stazza .. tonneltale sk per erpå ... tonn; stazzatura *f* måling av skips drektighet.

sinzzonare *(ò)* rynke, krolle til.

stearico (*pl -ci*) stearin-; stearina *f* stearin.

stecca *f* liten stav, pinne, spile (*li* korsett, paraply o l.), biljardko, spjelt, fare una — falsa stole feil (*li* biljard); *mus.* ramme i over- el. underkant, synge falskt, steccadente *m* tannpirker; steccare *(è)* innhegne, gjerde inn, spile ut, synge falskt, spekke (*stek*); spjelke; steccata *f* slag med stav, pinne (*se* stecca), steccato *m* stakitt, palisadeverk, skranke, stecchetto *m* liten stav, pinne, spile; a — knapp; tenere a — holde på smalkost (*og* fig.), steccino *m* liten pinne; tannpirker; steccire *(-isco)* drepe på flekken; bli tørr som en pinne (*også* refl.), steccito død på flekken; tørr, stiv; terco — knusktørr; radmager; cadde — han falt om sten død; stecco *m* (*pl -chi*) pinne, tørrkvist, tannpirker; — *m* radmager person; campare con una — unto leve ytterst sparsommelig, steccare *(ò)* gjerde inn (*med* stakitt); steccato *m* plankegjerde, stakitt, palisade; steccone *m* stav, stjel (*li* skigard palisade).

stegola *f* håndtak (*på* plog).

stela, stelo *f* (*pl* steli) (grav)støtte.

stella *f* stjerne, bles (*på* hest), sporehjul; asterisk, skjebne; (film)stjerne, fettklatt (*li* suppe), stjernehjul; a — stjerneformet, alla bella — i friluft under åpen himmel; innalzare alle stelle (*fig*) heve til skyene, salire alle stelle stige himmelhøyt (*også* om pris o l.); nata sotto buona — født under en heldig stjerne, — filante stjerneskudd, serpentine — polare polarstjerne; vedere le stelle (*fig*) se stjerner (etter slag).

stellare stjerne-; — *v.* (*è*) dekke med stjerner, skinne som stjerner; stellato stjerneprydet, linea stellata linje med asterisker; stelleggiare *(-le-)* besette med stjerner, stelletta *f* liten stjerne; *tip* asterisk, portare le stellette være i kongens klær; stellettare *(-le-)* typ sette asterisker, stellina *f* liten stjerne; stelline nudler; stellionato *m* jur salg av annenmanns eiendom, stelloncino *m* kort avisartikkel (*mellom* to asterisker), stellone *m* stor stjerne, sterk sommervarme, hundedagsvarme.

stelo *m* stilk, stengel; (trekk)stang, — *di* stantuffo stempelestang.

stemma *m* våpen(skjold), stemmato forsynt med våpenskjold.

stemperare *(stem-)* oppløse, fortynne; bløte (*me-*iall); knekke, bli butt (*blyant*), stemperarsi *in* lagime være oppløst i gråt; stemperato umåtelig, tøylesløs, stemperatura *f* oppløsning, bløtning.

stemplare *(è)* refl. miste hår ved tinningene, få viker i håret; stempiato stor, svær; se ellers stempiare.

standardiere *m* fanebærer, standardo *m* standart, lane.

stendere utbrede, (ut)strekke, smøre på (*noe*), skrive ned; — *le* gambe strekke bena; — *la* mano (*fig*) ligge; — *il* passo skynde seg, sette den lengste benet foran, stendifili *m* inv arbeider som strekker tråder, kabler, stenditolo *m* tørkeplass.

stenebrare *(stè-)* klare opp.

stenocardia *f* hjertekrampe.

stenodattilografia *f* maskinskrivning og stenografi, stenodattilografo *m* maskinskriver og stenograf, stenografare *(ò)* stenografere, stenografia *f* stenografi, stenografico (*pl -ci*) stenografisk, stenocanto — stenografisk referat; stenografo *m* stenograf, stenogramma *m* stenogram, stenosi *f* med forsnævring, stenoresconto *m* stenografisk referat; stenoscritto *m* stenogram.

stentare *(è)* lide nød, mangle (*noe*), slå seg igjenom med besvær; somle med, — a fare qualcosa somle med å gjøre noe, utsette å gjøre noe, — *la* vita fore en kummerlig tilværelse; fare — qualcosa la noe vente, somle med noe, una vita stentata en kummerlig tilværelse; stentatezza *f* jammerlighet, kummerlighet; stentato jammerlig, besværlig, kummerlig, stenterello *m* florentinsk klovner (*fig* komisk fyr, låpe stentino skrantende), stento *adj* se stentato, — *m* mangel, nød, trang, besværlighet, vanskelig, a — med besvær, med nød og neppe; vivere fra gli stenti leve i fattigdom.

stentoreo, voce stentorea stentorøst.

stentacchiare *(u)* leve i nød, hangle og skrangle, stentume *m* skralt arbeid, skrale planter.

steppa *f* steppe.

stercio *m* (*pl -chi*) mukk, skitt, stercoraceo mukk-, skitt-, møkket, stercorario mukk-, skitt-; scarabeo — gjødselbille.

stereo *m* inv stereoanlegg, stereofonia *f* stereofoni, stereofonisk gjengivelse; stereofonico (*pl -ci*) stereofonisk.

stereografia *f* stereografi, stereometria *f* stereometri, stereoscopio *m* stereoskop.

stereotipare *(ò)* stereotypere; stereotipato stivnet, stereotyp, stereotipia *f* stereotypi; stereotipista *m* stereotypør; stereotipo stereotyp, casformig, stivnet, stereotypert.

sterile ufruktbar, steril, sterilire *(-isco)* være, bli, gjøre ufruktbar, steriliser(e); sterilità *f* sterilitet, ufruktbarhet, sterilizzare sterilisere, sterilizzazione *f* sterilisasjon, sterilmente *fig* til ingen nytte, låfengt.

sterlina, lira; — pund sterling.

sterminare *(è)* ødelegge, utrydde, sterminatezza *f* endeløshet; sterminato utryddet; endeløs; sterminatore (*f -rice*) ødeleggende, — *m* ødelegger, utrydder; angelo — morderengel; sterminio *m* utryddelse, blodbad, *fig* mengde, masse, uendelighet.

sterno *m* brystben; sternut . . se *starnut*
stèra *m* måleenhet for faste legemer / *m*
sterpacchio *m* nedt tørrkvist tornebusk *fig* hårløst, sterpuglia / tørrkvister tornekratt sterpaia / sterpaio *m* sterpeto *m* kvisthaug tornekratt kjerr sterpare *e* *sj* rydde opp, plukke kvist og busker, *fig* utrydde sterpigno tørr kvistet, tornet sterpo *m* tørrkvist tornebusk klunger, sterpi kratt kjerr buskas sterposo busket full av kvist og busker

sterquilino *m* mødding, avfallshaug

sterrare /*e*/ grave opp, ut, sterrato utgravd, strada sterrata jordvei, grusvei, sterratore *m* jordarbeider, graver; sterro *m* jordarbeid, gravning, utgravd jord, strada *a* ~ jordvei, grusvei

stertore *m* anking (under bedøvelse, smerte o.l.), stertoreo med ankende

sterzare /*e*/ dele i tre, tredele, fordele, utlynne (skog), dreie, svinge (kjøretøy); sterzata /*f*/ dreining, sving, sterzatura /*f*/ tredeling, styreanordning (i bil), sterzo *m* forvogn, styre (på sykkel), styremekanisme (på bil), scatola dello ~ styreboks, tubo dello ~ styrerør

stesi, steso se *stendere*

stessere /*e*/ rekke opp (vev)

stessissimo akkurat den samme akkurat ham på prikken den samme; stesso selv, samme, io ~ jeg selv, da me ~ av meg selv, bastare a se ~ være seg selv nok, io ~ den, det samme: è lo ~, fa lo ~ det er det samme, det er ett fett, sarei andato io ~ jeg ville ha gått allikevel; siamo sempre alle stesse det er alltid den samme historie, gli stessi suoi amici til og med hans venner, oggi ~ i denne dag

stesura /*f*/ avfattelse, oppsetning (skrift)

stetoscopia /*f*/ stetoskopi, stetoscopio *m* stetoskop

stia /*f*/ hønsebur

stiaccia se *schiaccia* stavo se *schiaivo*

sticometria /*f*/ typ manuskriptberegning

stiepidire (-isco) varme litt, lunke (på)

stiffelius *m* diplomatfrakk

stiglio litt som angår Styx el. underverdenen; *fig* sort; stigliare (sti-) skake, bråke (hamp o.l.), stigliatura /*f*/ skaking

stigma *m* (pl *le* stigmati) brennemerke, stigma; arr, merke; støvknapp, (insekters) åndehull; *le* stigmate Kristi fem sårmerker (feks hos Frans av Assisi); stigmatizzare stigmatisere; brennemerke, *fig* klandre, kritisere

stilare sette opp, redigere, stile; stilata /*f*/ rekke bruplater

stille /*f* *m* griffet, kort dolk; arm (på busmer), pæl (i halmstakk o.l.)

stile 2. *m* stil, måte; sport stil, stilettere /*e*/ dolke stiletata /*f*/ dolkestikk, stiletto *m* dolk

stilista *m* stilist; sport stiløper, stilhopper o.l., stilistica /*f*/ stilistikk, stilistico (pl -ci) stilistisk

stilita, stilite *m* søylehelgen, stylitt

stilizzare stilisere

stilla /*f*/ dråpe, grann, smule; stillare dryppe, smygde, tale, skrive med besvær el. i kondensert form, destillere; fantasere, drive hårklover, pirke, stillarsi (il cervello) bry hjernen, stillicidio *m* (tak)drypp, stillo *m* destillerkolbe; destilleri, brenneri

stilo *m* se *stile*, stilavista stil nuovo-dikter, stiloforo *m* fyllepennstativ; stilografico (pl -ci), inchiostro ~ fyllepennblekk; (penna) stilografica fyllepenn

stima /*f*/ verdsettelse, vurdering, aktelse, fare ~ di sette pris på, akte, vurdere; con profonda ~ med høyaktelse; successo di ~ succes d'estime, stimabile aktverdig, stimabilità /*f*/ aktverdighet, stimare akte; verdsette, vurdere, stimarsi molto ha store tanker om seg selv; stimarsi capace di tro seg stand til å, stimativo /*f*/ vurderingsevne, stimatore *m* (f -trice) takstmann, skjønnsmann, beundrer stimma etc se *stigma* etc

stimolante stimulerende, ~ *m* stimulerende middel, stimolare (sti-) jage på (lastedyr), stimulere, tilskynde, stimolativo stimulerende, stimolatore *m* (f -trice) en som stimulerer, tilskynder; provokator; stimolo *m* stikk med brodd (til å jage på lastedyr med), stimolans, tilskyndelse; ~ d'ornare trang til vannlating, ~ di vomitare brekkfornemelse, kvalmefornemmelse

stincato /*f*/ slag på, med leggen; stincatura /*f*/ slagmerke (på leggen), stinco *m* (pl -chi) skinnben, ben, skank, non essere uno ~ di santo (fig) ikke være av Guds beste barn, ~ di morto si mandelstang

stingere fjerne fargen på, farge av; *fig* stryke, skjule, reff farge av, stinal, stinto se *stingere*

stintignare være motvillig, ne e

stipa /*f*/ kvas, risved, (sparto)gress; stipare rydde skog (for kvist, kvas), sluve sammen, stipatura /*f*/ rydding; sammenstuvning

stipendiare /*e*/ lønne, stipendio *m* lønnsinntekt, stipendio *m* (månedslønn (for «intellektuelle» arbeid), aumento di ~ lønnsforhøyelse, riduzione di ~ lønnsnedsettelse

stipetto *m* møbelsnekker; stipite *m* dørstolpe, vindusstolpe; bor stamme, slekt; stipio *m* lite utskåret skap, skatoll, stipola bor akselblad

stipsi /*f*/ treg mage

stipulare sette opp (kontrakt); avtale, kontrahere, stipulere, stipolazione /*f*/ avtale, stipulasjon

stiracchioni *m* inv si buksesirekker; stiracchiabile som kan strekkes (etc se *stiracchiare*), stiracchiare /*a*/ strekke, *fig* prutte (på), trekke ved hårene stiracchiatura /*f*/ prutting, hårklover, spissfindighet, stirare strekke, stryke (trøy, se også *stiracchiare*, stiratoio *m* strykebrett; tegnebrett; stiratore, stiratrice /*f*/ strykerske, strykepike; stiratoria /*f*/ strykeri; stiratura /*f*/ strykning, strykeavgift, stirene /*f*/ strykeri; stirizzare (-isco) reff strekke seg, strekke lemmene, stiro *m* stryking, ferro da ~ strykejern

stirpe /*f*/ stamme, slekt, ætt, rase

stitcheria, stichezza /*f*/ surhet, grettenhet; gjernhet, treg mage, forstoppelse, stitico (pl -ci) gretten, vanskelig, sur; gjerng, påholden, forstoppet, som har treg mage

stiva /*f*/ ploghåndtak; lasterom, stivaggio *m* stuving, lasting, stivalare spøk ta støvel på; stivalata /*f*/ slag med støvel, stivalato bestøvet; stivale *m* støvel, *fig* fe, asen; io ~ støvelen (= Italia); avvocato dei miei stivali slett, udyktig, dårlig advokat, rompere gli stivali a uno kjede, plage, ergre en; lustrare gli stivali a uno (fig) smigre en; stivalino *m* skomaker, støvelmaker, stivalera /*f*/ støvelfabrikk, skomakerverksted, stivaletto *m* støvlett, stivalone *m* ndestøvel; stivare sluve, laste, *fig* sluve sammen, stivatore *m* stuver

stizza /*f*/ vrede, opphisselse; fettkjertel (ved velet på hønse); stizzare (-isco) gjøre rasende, harm; reff bli sint, stizzoso oppfarende, irritable stoccafisso *m* stokkfisk, *fig* tørrfisk

stoccata *f* stot, stikk (med kårde o.l.), jig, dolkestikk, utfall; bomming (for penger); **stoccbeggiare** (*e*) *sj.* fekte, såre (med kårde); **stocco** *m* (pl -chi) kårde

stoffa *f* stoff, tøy, kvalitet, emne, to.

stola *f* stråmatte, rørsleining; **stolare** (*un*) dekke med stråmatter

stolisimo *m* stoisisme; **stolico** (pl -ci) stoisisk

stolo *m* (dor)matte, sl. fløttet persienne

stola *f* stola, sjal; **incerti di** ~ tilfeldige almisser (som prest får)

stoliderza, **stolidita** *f* dumhet, låpelighet; **stolido** dum, låpelig

stollo *m* stake i halmstakk; **stolone** *m* bot, utløper

stoltezza *f* låpelighet, dumhet; **stoltiloquio** *m* tullsnakk, låpelig snakk; **stolto** låpelig, dum, ubegavet, ~ *m* låpe, dære

stoma *m* pore (i blad); **stomacante** motbydelig; **stomacare** gjøre kvalm; inngyde vemmelse, refl. vemmes, bli kvalm; **stomachevole** motbydelig, ekkel, vemmelig; **stomaco** *m* (pl -chi) mage; *fig.* drivtighet, fekkhet; **dare allo** ~ gjøre kvalm; **dare di** ~ kaste opp; **a** ~ vært på fastende hjerte; **avere qualcosa sulla** ~ (*fig.*) ha fått noe i vrangstrupen (*fig.*); **stomacoso** motbydelig, ekkel, vemmelig; **stomacuccio** *m* (person med) svak mage

stomatico (pl -ci) styrkende, ~ *m* styrkemiddel

stomatite *f* betennelse i munnhulen

stomacare (*ai*) skrape murrussen av; **stomare** (*ai*) detonere, lyde falskt, synge falskt, skurre, være uharmonisk (*og fig.*); *fig.* stikke av; **stonata** *f* disharmoni; **stonato** falsk, umusikalsk, disharmonisk; **stonatura** *f* dissonans, disharmoni; *fig.* mislyd; **stonio** *m* stadig skurring, disharmoni

stoppa *f* stry, blå, *fig.* hard, trevlet mat; **uomo di** ~ svak mann, hosesokk; **stoppaccio** *m* strydom (til å tette noe med); **stoppaccioso** stryaktig; **stoppare** (*ai*) stoppe, tette (med stry); *refl.* *jam* drikke seg full; **stoppare** (*ai*) stoppe, stanse (forball); **stoppatore** *m* kalfatrer; **stoppla** *f* (halm)stubb, helme, stubbmack, skåren kornåker; **stoppiniern** *f* liten lysestake; **stoppino** *m* veke, lunte; **stopposo** stryaktig, seig, tørr, trevlet

storcere forvri, fordreie, forvrengte, tvinne opp (tråd); ~ *sl* naso rynke på nesen; **storcarsi un piede** forstuve en fot; **storcileggi** *m inv.* avtrekker; **storcimento** *m* (for)vridning, forvrengning

stordimento *m* bedøvelse, bestyrrelse; **stordire** (-isco) bedøve, øredøve, bestyrte, forbløffe; **storditaggiare**, **storditezza** *f* uhesindighet, tankeløshet; *bestyrrelse*, forbløffelse; **stordito** bedøvet, bestyrtet, forbløffet, uhesindig, tankeløs

storia *f* historie; fortelling, skrone, *fare molte storie* finne på alle slags utflikter; ~ *naturale* naturfag, *son tutte storie* det er bare oppspinn fra ende til annen; **storiare** *se* **storiare**; **storicita** *f* historiskhet, historisk sannhet; **storico** (pl -ci) historisk, sannferdig; ~ *m* historiker; **storiella** *f* fortelling, anekdote, skrone, stubb; **storiografia** *f* historieskrivning; **storiografo** *m* historieskriver; **storione** *m* zool. stor

stormeggiare (*e*) ringe med stormklokker, stimle sammen; **stormire** (-isco) rasle, bruse (laug o.l.); **stormo** *m* (fugle)sverm, (fugle)flokk, *fig.* stim, tummel, strid, eskadre (*fly*); **sonare a** ~ ringe med stormklokker

stornare (*a*) få til å snu; *fraråde*, få fra noe; *fjerne*; *merk* overføre; *tilvende seg* (penger); **stornellare**

(*e*) synge stornelli; **stornello** *m* sl. folkevise, elskovsvers; *zool.* *se* **stormo** *m* stør, store; tilbakebetaling, annullering, overføring, ~ *adj.* **cavallo** ~ skimmel; **capo** ~ sl. svimmelhet hos sau (ullesyke)

storpia (*ai*) lemlestet, radbrekke (*ord*); *sjuske fra seg* (arbeid); ~ *una ragazza* gifte en pike dårlig; **storpato** *m* kroping; **storpatura** *f* lemlestelse; forkropethet; **storplo** forkroplet, vanfør; ~ *m* kroping

storta *f* krumning, vridning, med forvridning, *kjem* retorte, uringlass, urinal; ~ *del collo* stivhet i nakken; **prendere una** ~ *al piede* vrikke foten; **stortezza** *f* krumning, kroketthet, forvridning; **storto** *se* **storcere**, ~ *adj.* krum, skjev, forvrengt, forvridt, fordreid, falsk, skjelende, vanfør; **stortura** *f* fordreidhet (*vel fig.*)

stovigliaio *m* pottemaker; **stoviglie** *f* pl krus, krus, pottelvarer; **stovigliera** *f* pottelvarer

stozzaccio *m* jernslag, **stozzamento** *m* uthamring

stozzare (*ai*) uthamre, drive; **stozzo** *m* drivhammer

strabalzo *m* kraftig sprang, byks; **strabalzone** *m* kraftig stot

strabello meget vakker; **strabenedire** (-dico) *f* vel signe hjertelig; **strabere** (-bevo) drikke for meget; **strabico** (pl -ci) skjelnyd; **strabiliante** forbausende, forunderlig; **strabiliare** (-bi-) forundre, forause; **strabismo** *m* skjelnydhet

straboccare (*ai*) flyte over; **strabocchevole** overstrømmende, uhyre, umåtelig; **strabocco** *m* (pl -chi) overstrømming

strabuzzo ekstra god; **strabuzzare** vrenge (øyene)

stracannare *refl.* overanstrenge seg; **stracannare** *spo.* le over; **stracarico** (pl -chi) overbelastet, overleset; **stracaro** ekstra dyr; **stracca** *f* *sj.* tretthet, matthet; **stracche** (pl) (bukse)seier, *alla* ~ matt, ugidelig; **pagliare una** ~ bli trett; **straccaggine** *f* tretthet, matthet; **stracciale** *m* sadelrem, kløyrem; *pl* (bukse)seier; **straccare** treite, slite ut; **straccato** *sj.* slitsom; **straccatura** *f* plutselig vindstille under storm; **stracceria** *f* fillehauk; **straccetto** *m* liten fille; **neppure uno** ~ (*jam*) ikke spor; **stracchezza** *f* tretthet, utmattelse; **stracchino** *m* sl. ost (fra Lombardia)

stracciolagio *m* *sj.* notisbok, *merk* kladde; **stracciuolo** *m* klutessamler; **stracciare** (stra-) rive, isykke, ffile, mishandle, vikle ut (silkekukong); **stracciasacco**, **guardare a** ~ skjule til, skule på; **stracciatelle** *f* pl sl. buljong med pisket egg og reven ost; **stracciatura** *f* avhasping (av silke); *se* *ellers* **stracciare** **straccio** som kan rives, filles; *carta straccia* makulatur, ~ *m* lase, fille, klut, revne, rift, avhaspet silke, avfallssilke; **neppure uno** ~ ikke det spor, ikke det grann; **straccione** *m* (f -ina) laset person

stracco (pl -chi) treit, utmattet, (om jord) uttært

stracollare (*ai*) vippe over; **stracollarsi un piede** forvri foten; **straconto** meget tilfreds; **stracorrere** løpe løpsk

stracotto *se* **stracuocere**, ~ *adj.* overkokt, utkakt, kakt isykker, *fig.* dødelig forelsket; ~ *m* stuing; **stracuocere** koke for meget

strada *f* gate, vei, *fig.* vei, ~ *battuta* slagen vei, ~ *facenda* underveis; *farsti* ~ komme seg fram; **ferrata** jernbane; **essere fuori di** ~ ligge avsides, være på avveier; *fare* ~ *a* *uno* vise en vei; ~ *maestra* hovedvei; ~ *sbarrata* gaten er sperret; ~ *secondaria* sidegate, ~ *vicinale* bygdevei; **mettere sulla** ~ sette på gaten; **stradale** gate, vei, ~ *m*

(lande)vei, a.ie, *campo* — veibane, *carta* — veikart, *incidente* — trafikkulykke, *disciplina* — reglemento — trafikkregler, trafikkregulering, *piana* — gateplan, *rete* — veinett, *stradare* vise (en) vei, legge i vei, sette *ten* /gang, *stradario* m gatefortegnelse, *stradiere* m gl toller, *stradiao* m veiarbeider, *stradista* m landeveisrytter, *stradivario* m stradivarius, *stradone* m landevei, alle *stradotale*, *beni stradotali* hustruens særformue *strafalcione* m (f -una, kjempebommert, sjusket, klossete person *strafare* (-facciu), gjøre mer enn nødvendig, *strafato* se *strafare*, ~ *adj* overmoden, *strafelare* (-refl) bevege seg sterkt, arbeide voldsomt, *strafelato* åndelos, forpustet, *strafelice* overmåte lykkelig, *strafine* ekstra fin, *strafischiare* (-fi-) *refl* være revnende likeglad, *strafoggiato* enorm, *straforo* m gjennomboring, lovsagerarbeid: *di* — (fig) /hemmelig *strafottente* /om uforskammet, ~ m uforskammet fyr; *strafottenza* f uforskamphet, *strafottiere* *refl* fgi blaffen i *struge* f blodbad, myrderi, massebord, *fig* masse *la* — *degli innocenti* barnemordet i Betlehem *stragiudiziale* utenrettslig *straglio* m vantlau *stragolare* (-a), nyle sterkt, meget, *stragonfio* ekstra oppblåst, høven, *stragrande* ekstra stor *stralciare* (-a), beskjære (*vinranker*), sryke, ut /gne, saldere, avslutte, ordne, gjøre et utdrag av *stralcio* m beskjæring, utdrag, utligning, saldering, *vendere a* — selge ut (etter sesongen) *strale* m pil, *stralciare* (-a), skråtskjære, *strallo* m vantlau *stralunare* vrenge /øyene, hil og dit, fordreie *stramaledetto* se, *stramaledire* (-dica, /om forvann, lyse ned og nord, *stramangiare* (-ma-) ele kolossal, *stramare* gi hakkelse, ha m *stramature* overmoden *stramazare* kaste voldsomt til jorden, styrte i jorden, *stramazata* f styrt, fall, *stramazzo* m styrt, fall, halmsekk, -madrass, *stramazzone* m styrt, fall, kast *strambellare* (-e), flerre, rive i laser, *strambello* m lase, felle, *stramberia* f merkverdighet, tull, *strambo* skjev; *fig* merkverdig, rar, tu vet, *strambotto* (-lo) m sl skjemedikt el. elskovsdikt *strame* m strø, hakkelse, halm, *strameggiare* (-e) ele (*hakkelse halm*), *stramortire* (-isco), bli fullstendig bedøvet, *strampalato* merkelig, underlig, rar *strampaleria* f merkverdighet, rarhet, merkelig oppførsel el tale *stranezza* f fremmedartethet, merkverdighet, underlighet, besynderlig oppførsel, el tale *strangolamento* m kvelning, *strangolare* (-a), kvele, kverke, *vace strangolata* halvkvalt stemme, *strangolatore* m (f -trice) kveier, *strangolatorio* kvelende, *strangolazione* f kvelning *stranguglione* m betenelse i mandtene, kvelnings fornemmelse, *avere gli stranguglioni* rape, hikke o l /etter å ha spist for meget *stranguria*, *stranguria* f vanskelig vannlating *straniare* (-a), gjøre fremmed, stote bort, stote fra seg, *straniere* fremmed, utenlandsk, *lingue straniere* fremmede språk, — m utlending, *strano* poet fremmed, utenlandsk, *strano* merkelig, underlig, rar *straordinariato* m ekstraordinær stilling, *straordinarieta* f usedvanighet, *straordinario* usedvanlig,

ekstraordinær, overordenlig, ~ m ekstraordinær funksjonær, lektor o l (lønn for) overtidsarbeid *stranzare* (-a), stagvende, *stranzata* f stagvending *strapagare* betale for meget for, overbetale *strapanare* slite ut, slite i filler, felle, *straparlare* baktale, klandre, *dial* snakke over seg, vrøyle *strapazzare* overanstrenge, treite, mishandle, skjelle ut, sjuske fra seg, *uova strapazzate* eggerøre *strapazzata* f utskjelling, strabas; *strapazzo* m overanstrengelse, strev, strabas, *da* — dårlig, tredjerangs, *strapazzoso* irettende, anstrengende, heiserig *straperdere* tape meget, *strapiacere* behage meget *strapieno* overfylt *strapiombare* (-a), helle utover, være ute av lodd, *strapiombo* m helling, skjevhet, *a* — hellende utover, ute av lodd *strapontino* m klappsele *strapotente* overmektig, *strapotenza* f overmakt *strappabile* som (lett) kan rives i stykker, *strappacchiare* (-pa-) rive litt el smått i senn el her og der, *strappamento* m (ut)rivning, *cordone di* — ulloverstropp (*fallskjerm*), *strappare* rive (i stykker), rive av, rive ut, borti, lokke fra, — *la vita tel il pane* /tene sitt brød, til livets opphold (*så vidt det er*); — *la spina* rykke storselet ut, *refl* gå i stykker, ryke, *strappala* f rivning, rykk, *strappatura* f rivning, rift, *strappo* m rivning, rykk, napp, risse, rift, brudd, overtredelse, — *muscolure* muskelsprengning, *uno* — *alla regola* et brudd på regelen; *strappucchiare* (-pu-) rive litt, rive her og der *strapuntino* m klappsele, *strapunto* m rulle madrass, vatteppe *straricco* pl -chi, sokkrik *straripamento* m oversvømmelse, *straripare* svømme over, gå over breddene *strascicare* (-tra-) slepe, slepe på, dra på (og *fig*, slepe seg avsted, *iklur*, slepes på jorden, — *le parole* snakke slepende, *strascico* m (pl -chi) slep, sleping, rest levning, *fig* følge, sleng, *rete a* — trål, *parlare con lo* — snakke slepende, *strascicoe* m (f -una, gamling (*som sleper bena*), *driven a strasciconi* slepende, *strascinare* slepe (etter seg), *strascinio* m stadig sleping, slepende lyd *strascino* m trål, slepegarn, sl harv, *strascino* m omvandrende slakter *strasecolare* (-e), være storlig forundret *stratagemma* m (krigs)l st, knep, *stratagliare* (-ta-) skjære (*tre*) mot veden, *stratega* m (pl -ghi) strateg, *strategia* f strategi, krigskunst, *strategico* pl -ci, strategisk, *stratego* m (pl -ghi) strateg, *stratempo* m uvær *stratificare* (-ti-) ligge, legge lagvis, *stratificato* lagdelt, *stratificazione* f lagdeling, *strato* m lag, *stratum*, leie, teppe, loper; — *sociale* samfunns-lag, *stratosfera* f stratosfære *stratta* f rykk, *strattagemma* se *stratagemma* *stravagante* merkelig, seism, overspent, rar, (*ver*) ustadig, overdreven, *stravaganza* f merkverdighet, overspenhet, rarhet, overdrivelse, pulselig vær omslag *stravare* flyte over, *stravaso* m utflod, uttredelse, *stroveccchio* eldgammel, *stravero* absolutt sant, *stravincere* vinne overlegent, misbruke seieren *straviziare* (-i), skeie ut (*isl i matveren*), *stravizio* m utsketelse, *straviggere* (-voglia) ville for meget *straviggere* fordreie, forrykke, forvrenge, *stravig-*

gimento *m* fordreining, forvrengning **stravolsi**, **stravolto** *se* **stravolgere**
straziante hjerteskjærende, kvalfull, **straziare** (*strà-*) rive istykker, flenge, sløse bort; — *il cuore*, *gli orecchi* skjære i hjertet, i ørene, **straziatore** *m* (*f-trice*) en som river istykker (og *fig.*); **strazio** *m* det å rive istykker, flenge; ødsling; pine, kval, *far* — *di* *se*, **straziare**
strebblaccio *m* *sj.* udyrket land, **strebbiare** (*e*) ødelegge
strecciare (*e*) løse, tvinne opp
strega *f* heks (og *fig.*); *sl.* likør; **stregare** (*e*) forhekse (og *fig.*); **stregaria** *f* hekseri; **stregone** *m* trollmann, heksemester, medisinmann, **stregoneria** *f* hekseri
stregua *f* mål, forhold, *alla stessa* — etter samme mål, i samme forhold
stremare (*e*) forringe, forminske, utmatte; **stremato** *di* *forze* helt utmattet; **stremenzire** *se* **striminzire**
stremire (*-isco*) *dial* skremme, **stremila** *f* ytterpunkt, ekstremitet; **stremo** *se* **estremo**
strenna *f* (nyttårs)gave
strenuità *f* litt tapperhet, **strenno** tapper
streper *poet* *se* **strepitare** (*e*) bråke, larme, skrike og rope, **strepito** *m* stadig bråk, skrik, **strepito** *m* bråk, larm, skrik, roping; *fare* — vekke oppsikt, **strepitoso** larmende, støyende, skrikende; *fig* oppskrikende **applausi strepitosi** stormende bifall
streptococco *m* (*pl -chi*) streptokokk
streptomycin *f* streptomycin
stretta *f* lrykk, sneverhet, smal gang, (fjell)pass, trengsel; *mus.* slutningsstoner; hurtig finale; — *al cuore* stikk i hjertet; — *di mano* håndtrykk; *essere alle strette* syngte på siste verset; være i nød; ha liten tid; *mettere alle strette* trengte opp i en krok, sette til veggs, *ridurre alle strette* bringe i knipe, **strettezza** *f* tranghet, sneverhet, knapphet; innskrenkethet, forlegenhet, karrighet, trengsel, **strettezza** *trange* kår; **strettire** (*-isco*) forsnevre, gjøre trangere, ta inn
stretto *se* **stringere**, — *adj* snever, stram, trang, smal, knapp streng, nderlig; tett; nær beslektet, trengende, karrig, *e stretta* lukket *e*; *latte* — surmelk, *e tuo* — *dovere* det er din simple plikt, *lo* — *necessario* det aller nødvendigste; *essere di manica stretta* være streng, hard *fi* moralske (pørmål, *parente* — nær slektning, — *m* trangt rom trang vei sund *fe* *ng* *i* strikk — *di mare* strede, sund, **strettoia** *f* strammetau; *fig* forlegenhet, knipe; **strettoio** *m* skruestikke, presse, valseverk; *fig* trangs sted, trengsel; **strettura** *f* tranghet, trengsel, *se* **strettezza**
stria *f* stripe, rifle; rifle, kannelyre; **striare** (*ti*) stripe, rifle, kannelere, **striato** stippet, riflet, **striatura** *f* striping, stripethet, striper
stricinia *f* strykning
stridere hvine, hvese, grynte, skingre, knirke; (*om farge*) skrike; **stridio** *m* stadig hvin *(etc. se* **stridere**); **stridire** (*-isco*) *litt* *se*, **stridere** **strido** *m* (*pl* også *le strida*, *om menneskestemmer*) skrik, skrål; **stridore** *m* knirk(ing), hvin; **stridori** (*sj.*) sprengkulde, **stridulare** surre, syngte (*om insekter*), **stridulazione** *f* (insekters) sang; **stridulo** skrikende, uvinende, skingrende, gjennomtrengende
strigare utrede, vikle opp, løse (og *fig.*); **stringarsi** (*tel* **stringarsi**) *da* *se* klare seg selv, løse floken selv, **strige** *f* sk ugle
stringia *f* strigle; **stringiare** (*str-*) strigle, *fig* kriti-

sere sterkt, klandre, **stringila** *f* striging, *fig* utskjelling, omgang *dare una* — *a* strigle, **stringiatore** *m* (*f-trice*) strigler; **stringitura** *f* strigling
stringere *se* **stringere**
strillare skrike, skråle; **strillo** *m* skrik, skrå; protestrop; **strillone** *m* (*f -ona*) skrikhals; avisselger, utroper
striminzire (*-isco*) gjøre trang, forsnevre; *refl* snøre seg **striminzio** sammenkropet, hatrende
strimpellamento *m* klimpring **strimpellare** (*e*) klimpre **strimpellata** *f* klimpring, **strimpellatore** *m* (*f-trice*, klimprer, dårlig spiller, **strimpellio** *m* stadig klimpring **strimpello** *m* klimpring **strimpellone** *m* (*f -ona*) en som klimprer spiller dårlig
stinnare svi, brenne (*fjær* *hår*)
stringa *f* (snøre)lisse, skolissee; **stringare** snøre; *fig* konsentrere; **stringato** tilsnørt, *fig* syndig, sammenhengt, korrfallet, knapp
stringente presserende, innirengende, stringent, **stringere** klemme, presse, snøre, trykke, bite sammen; **stramme**, snøre, binde, knuge, sammenrenge, forkorte, tvinge, nøde, plage; knytte, binde, slutte (*vennskap*); gripe (*kården*); sammenfatte, konkludere, være trang (*jakke*); — *dassedio* beleire, — *il cuore* skjære i hjertet; — *i freni* stramme tøyene (og *fig.*); — *la mano* trykke hånden; — *il pugno* knytte neven; — *un vestito* ta inn en kjole; *stringi stringi il senso è questo* kort sagt er meningen denne; — *i tempi* øke takten, — *il vento* ligge hardt mot vinden, loffe; *refl* trekke seg sammen, rykke sammen, **stringersi** *addosso a uno* trengte seg tett inn på en, **stringersi** *in amicizia*, **stringersi** *in amicizia* knytte vennskap **stringersi nelle spalle** trekke på skuldrene; **stringersi nelle spese** innskrenke utgifterne, **stringimento** *m* det å klemme (*etc* *se* **stringere**), — *di cuore*, — *al cuore* stikk i hjertet, **stringitura** *f* det å presse sammen (*etc* *se* **stringere**), **stringi** *se* **stringere**
strimo *m* *dial* sopp (på planter), meldugg
strione *m* *se* **istrione**
strippapelle, *mangiare a* — *etc* til en sprekker, **strippare** *etc* grovt, fylle seg, **strippata** *f* svært måltid, **strippone** *m* (*f -ona*) storeier
striscia *f* strimmel, stripe, sliperem (*av lær*); spor, merke, *fig* slange, orm; — *pedonale* følgjengerfelt, -overgang, **strisciare** (*stri-*) kripe, gli, snike, streife; *fig* kripe, kripe for, smigre; — *i piedi* slepe bena; *refl* snike seg; **animali striscianti** krypdyr; **strisciata** *f* kryping, sniking, *refl* *fig* kryping, smiger, **strisciatura** *f* det å kripe, gli (*etc* *se* **strisciare**), **striscio** *m* streif(ing), sniking, glidning, sledeme; *colpo di* — streifskudd, streifslag, *vincere due giochi di* — (*dial*) vinne to spill i trekk, **striscione** *m* stor strimmel, stripe; *fig* spyttliker, smigrer, kryper; — *adv* *se* **striscioni**, (*ai*) — krypende
stritolare (*ti*) knuse, krase; **stritolatura** *f* knusing, krasing
strizzalimoni *m* *inv* sitronpresser; **strizzare** presse (*safi*); vri opp (*tav*), — *l'occhio a uno* blunke til en; **strizzata** *f* (safi)pressing; oppvridning, — *d'occhio* blunk, øyekast, **strizzatura** *f* pressing, vridning; **strizzone** *m* kraftig press, trykk, klem; sterk kulde, sting, knip (*allo stomaco* i magen), **strobilo** *m* bar kongle
strofa, **strofe** *f* (*pl strofe*) strofe, **strofico** (*pl -ci*) strofisk
strofinaccio *m* kjøkkenhåndkle; støvklut, pussekklut; *tenere uno per* — ringenkte en, **strofinare**

støve av, viske, gni, pusse; *refl* gni seg, skubbe seg (*a uno* opp eller en); *strofinata* *f* avstøvning, *dare uno ~ a*, se' *strofinare*; *strofinio* *m* stadig gnidning

strofolare (*f* *strub-*) rote med trynet (*gris*) *fig* slurpe maten i seg (*med ansiktet i fater*)

strolaga *f* lom, *strolog-* se *astrolog*

strombazzare blåse trompet, basun o.l.; *fig* utbasunere; *strombazzata* *f* trompetspill, overdreven ros, *strombettare* (*è*) spille trompet (*ofte* og *dårlig*, *fig* utbasunere, skamrose, *strombettata* *f* se *strombazzata*; *strombettio* *m* stadig hyling, tuling (*trompet* o.l.)

stroncare (*ò*) knekke, bryte av, skjære ned, *fig* ødelegge, lemleste, nedsable (*forfatter* o.l.), *stroncatura* *f* nedskjæring, skurd, *lit* nedsabling, *stronco* (*pl -chi*) lemlestet, vanfør; ~ *m* kropling

stronfiare (*ò*) snøfte, pruste, *stronfiare* *m* (*f -ona*, en som snøfter, hovenpels

stronzo (*lo*) *m* *F* lort, dritt

stropicciare (*-pi-*) gni, skrape, *stropicciarli gli occhi* gni seg i øynene, *stropicciarli* (*fam.*) blåse i det, *stropicciata* *f* gnidning, avviskning, *stropicciatura* *f* gnidning, *stropiccio* *m* stadig gnidning

stroppare (*ò*) mur feste med stropp; *stroppiare* etc se *stropiare* etc; *stropo* *m* mur stropp, hamlehand

strosela *f* lure, grop (*etter regnvann* o.l.); *strosolare* (*ò*) holje ned, plaskregne, *strosio* *m* plaskregn, regnbyge, skur

strozza *f* strupe, *strozzamento* *m* kvelning, innsnevring (*i rø*) ~ *del commercio* lammelse av handelen, ~ *del gas* gass-spjeld, *strozzapreti* *inv*, *pera* ~ sl. bitter pære; ~ *m pl inv* sl makaroni, *strozzare* (*ò*) kveie, kverke, *strozzatoio* kvelende, ~ *m* sted hvor man kveles (*arl fig*); *spette* (*for ankerkjelling*), *strozzatore* *m* (*f -trice*) kveier, *strozzatura* *f* kvelning, innsnevring (*i rø*), ågerente, *strozzinaggio* *m* ågervirksomhet, *strozzino* *m* ågerkarl, blod suger

strubbiare (*u*) *sj* slite raskt ut, i filler, *strubbiare* *m* en som behandler klærne stygt

struccare *refl* ta sminken av seg

strucinare (*u*) ødelegge, behandle stygt (*klær*),

struggere (*f* *struggo*) smelte, oppløse, ødelegge, sette over styr, *refl* smelte, *fig* forgå (*di av*), *struggersi* *di* lengte eller å, *struggibuco* *m* (*pl -chi*) langtekkel g. kjedelig sak, *struggicuore* *m inv* hyertekval, *struggimento* *m* smeltning, oppløsning, *fig* lengsel, angst, jammer

strullo tåpelig, ~ *m* tåpe, tufs

struma *f* struma

strumentario *m* instrumentmaker, *strumentale* instrumental; *volo* ~ instrumentflyvning; *strumentare* (*è*) instrumentlere, *jur* sette opp kontrakt, *strumentario* *m* instrumentarium, *strumentatura*, *strumentazione* *f* instrumentering, *strumento* *m* instrument, redskap, verktøy; kontrakt, dokument, ~ *ad arco* strykeinstrument; ~ *a corda* strengeinstrument, ~ *a fiato* blåseinstrument; ~ *notarile* notardokument

strusciare (*u*) gni, slite på, behandle stygt (*klær*), *fig* krype for, smigre, *struscata* *f* gnidning, slit, smiger, *struscione* *m* (*f -ona*) kledesluter, smigrer, spyttliker, *strussi* se *struggere*

strutto se *struggere*, ~ *m* svinefett; *struttura* *f* byggemåte, (opp)bygning, struktur, *strutturale* strukturell, *struzzo* *m* struts, *avere uno stomaco di ~* lå e ali slags mat

stucca, (*lima*) ~ gullsmeds fil; *stuccare* (over)gipse, bekle med stukk, *fig* kjede, være metende el kvalmende; *refl* kjede seg, sminke seg, *stuccatore* *m* (*f -trice*) stukkator; *stuccatura* *f* stukkatur, stukkarbeid, *stucchevole* kedelig, motbydelig, *stucchevolezza* *f* kjedsommelighet, motbydelighet, *stucchinale* *m* gipsfigurforhandler, -maker, *stucchino* *m* gipsfigur (*og fig om pike*); *stucco* *m* (*pl -chi*) stukk, sminke, *esser di ~* (*fig*) være stiv, uten følelser, *rimaner di ~* bli forbløffet; ~ *adj* lei og kjei, *stuccoso* stukk-, gipsaktig, *fig*, kvalmende, motbydelig

studente *m* (*f -essa*, student, studerende, elev, *scambio di studenti* studentutveksling; ~ *di università* universitetsstuderende, *studentesca*, *f. la* ~ studentene, elevene; *studentesco* (*pl -chi*) student(er)-; *studentikos*, *studentessa* *f* studine, kvinnelig studerende, elev, *studiabile* som kan studeres, *studiare* (*-dia-*) studere, lese uregelmessig (*med liten flid*), *studiare* (*u*) studere, lese, ~ *il passo* påskynde sine skritt; ~ *le parole* velge sine ord; *refl* anstrenge seg, *studiato* utstudert, søkt, kunstet, *studicare* se *studiare*, *studio* *m* studium, lesning; studie, skisse; arbeidsværelse, atelier, sakførerkontor; universitet, *mus.* etyde; *fig* anstrengelse, flid, omhu, *a bello* ~ forsettlig, med flid, forsett, vilje, *studio* *m* studerværelse, *studioso* flittig, omhyggelig, ~ *m* lærer, vitenskapsmann

stuellare (*è*) tamponere, *stuello* *m* tampong

stufa *f* ovn, badstue, dampbad; drivhus; *stufato* *m* ovnoppsetter, ovnsmed, *stufaiola* *f* sl. panne (*med lokk*), *stufare* stue (*mat*); *fig* kjede; *stufatino* *m* stuet kjøtt, ragout, *stufato* *m* stuet kjøtt, *stufatura* *f* damping, koking (*av silkekakang*), *stufa* lei (*og kjei*)

stuoia *f* stråmatte, røfsteinning, *fig* elendighet

stuolo *m* flokk, mengde, avdeling

stupefacente forbausende, forbløffende, ~ *m* bedøvende middel, *stupefacenti* narkotika; *stupefare* (*-faccia*) forbause, forbløffe, *stupefatto* forbauset, forbløffet, *stupefazione* *f* forbauselse, forbløffelse

stupendo vidunderlig, storslått, forbausende

stupido dumhet, *stupidezza* *f* *sj.*, *stupidità* *f* dumhet, *stupido* (*-isco*) for dumme; bli dum, *stupido* dum, sjollet, tåpelig, ~ *m* tåpe, *stupire* (*-isco*) undre seg, forbause(s), *stupore* *m* forbauselse; bedøvelse; *essere uno* ~ være skjønn, vidunderlig *far* ~ forandre

stuprare skjende, voldta, *stupratore* *m* skjender, volds mann, *stupro* *m* skjendsel, voldtekt

stura *f* det å ta proppen av (*tønne*), *dare la ~ a* åpne, ta hull på, ta proppen av, stikke hull på *fig* begynne å snakke, skrive, ta bladet fra munnen; *dare la ~ a brindisi* (*fig*) åpne skålta lenes rekke, *sturare* åpne, ta proppen, korken av, trekke opp, ~ *gli orecchi a uno* (*fig*) lese en teksten

sturbare etc se *disturbare* etc

stuzzicante *m inv* tannpirker, *stuzzicante* pirrende, eggende, appetittvekkende, ~ *m* parringsmiddel, *stuzzicare* (*u*) stikke, pirke i, fingre med, irritere, egge, erle, terge, ~ *l'appetito* vekke appetitt, ~ *il fuoco* rake opp i ilden, *stuzzichino* *m* en som fingerer med alt; liten sandwich; *dai se spuntino* *stuzzicorecchi* *m inv* øreskje

su på, over; etter; opp(ad), *oppe*, *su' opp'* *su' su'* slå til' gå på' fremad'; *dite su' su' fram'* *da mille lire in* ~ fra tusen lire og oppover, *dalle sette in*

~ *sono in casa* jeg er hjemme fra klokken sju av, *non sono uscito da giovedì* m ~ jeg gikk ikke ut for på fredag, *da domani* m ~ fra i morgen av, *levare* ~ løfte opp; *levarsi* ~ stige, *sul mare* på havet, *metter* ~ uno sette en opp, opphisse en, *mettere* ~ *casa* stifte hjem; ~ *sul partire* da han (hun etc.) skulle til å reise, *più* ~ høyere opp, lenger opp; ~ *due piedi* på stående fot, *stare* ~ stå, *tirar* ~ trekke opp, *venir* ~ komme opp, vokse, *tu via* 'kjør vekk'

suadente etc se **persuadente** etc

sub m inv, dykker, froskemann

subaccoltare (o) gi i underentreprise, **subaccoltario** m en som tar i underentreprise, **subaccollo** m bortforpaktning, underentreprise

subacqueo undervanns-, **subaffittare** fremleie, **subaffitto** m fremleie, **subaffittario** m en som har noe i fremleie; **subalpino** subalpin, ved foten av Alpene, piemontesisk **subalpino** underordnet

subappaltare gi i underentreprise, underforpaktning, **subappaltatore** m en som gir i underentreprise, **subappalto** m underforpaktning, underentreprise

subasta f sj (tvangs)auksjon, **subastare** bortauksjonere, **subastazione** f auksjon

subbia f (hilledhoggers) meisel, **subbiare** (u) meisle

subbiello m vevehom; **subbietto** m sj se **oggetto**

subbio m vevehom, aksling

subbissare etc se **subissare** etc

subbuglio m forvirring, uorden, rore,

subconsciente underbevisst, **subconscienza** f underbevissthet

subdolo listig, svikefull, svikaktig

subeconomo m underbeslytter, underforvalter

subentrare (e), ~ *a uno* tre i ens sted

suberificazione f kork-, barkdannelse

subingresso m jur det å overta en annens rettigheter

subinquinato m losjerende

subire (-isco) lide, låle, undergå, ~ *un esame* underkaste seg en eksamen.

subissare styrte, ødelegge, styrte sammen, fig overdyng, ~ *uno di domande* overfluse en med spørsmål, **subissatore** m (f -trice) ødelegger, styrter; **subisso** m ødeleggelse, sammenstyrting,

mengde, masse, *mandare in* ~ ødelegge, utrydde

subitamente øyeblikkelig, straks, **subitaneità** f plutselighet, **subitaneo** plutselig, uventet, uvilkarlig,

impulsiv, **subito** plutselig ~ *adv* straks; på øyeblikket, ~ *fuori della porta* like utenfor doren; ~ *m* øyeblikk; *su quel* ~ i samme øyeblikk **subito** se **subire**

sublimare opphøye, kjem., psyk sublimere, **sublimato** m sublimat, **sublimazione** f sublimasjon,

sublimering; opphøyelse, **sublime** opphøyd, sublim, **subliminale** underbevisst, **sublimita** f opphøyhet, sublimet

sublocare (o) fremleie, **sublocazione** f fremleie, bortforpaktning

sublunare under månen, jordisk

subodorare (-do-) være, lukte

subordinare (o) underordne, ~ *qualcosa a qualcosa* gjøre noe avhengig av noe, **subordinazione** f underordning, underordnethet

subornare (o) bestikke; **subornatore** m (f -trice) hestikker, **subornazione** f bestikkelse

subsonare latterliggjøre, drive gjon med

substrato m underlag, substrat

suburbano forstads-, **suburbio** m forstad

suburra f slumikvarter)

succedaneo ersatnings-, ~ *m* erstatning.

succedere skje, hende, inntreffe; (etter)følge; ~ *a uno* arve en; **successi** se **succedere** **successibile**

jur arveberettiget, **successibilità** f jur. arverett,

successione f følge, rekkefølge, arvefølge, *carte delle successioni* skifterett; ~ *indivisa* uskiftet bo

~ *al trono* tronfølge, **successivamente** etter hvert,

successivo, **successivo** (etter)følgende, påfølgende

successo se **succedere**; ~ *m* hending; hell, suksess, utfall, resultat, ~ *di cassetta* kassastykke

(teater) ~ *di stima* succès d'estime; **successore** m (f -ora, -cedutrice) etterfølger; **successorio** arve(følge)

succhiare (u) sug, slurpe i seg; fig, utsuge, **succhiarsi** *un'ingiuria* finne seg i, etc i seg en fornærmelse; **succhiata** f sug(ing); **succhiatoio** m sugesnabel; **succhiatore** m (f -trice) (u)suger,

succhiellare (e), bore; ~ *le carte* sortere kort,

succhiellinaio m bormaker, -selger, **succhiellinare** bore (litt), **succhiello** m bor, **succhio** m saft, sevj,

essere in ~ være sevjelopen, fig være yppig, begjær; **succhione** m vi, skudd fig snyter

succiacapre m inv nattravn, **succiacapote** m inv låpe, tosk, **succiare** se **succhiare**

succiacangue m inv handsuger

succidere sj skjære ned, **succingere** sj heise opp i livet (klær), **succinio** se: **succingere**, ~ *adj* trang,

kort, meget utringet, smal (badedrakt) fig kort fattet, summarisk, *in* ~ i korthet, ~ *m* sj utdrag, resyme

succio m sugemerke, **succiola** f kokt kastanje, *andare in broda di succiole* hoppe av glede, jubel,

succisione f nedskjæring (av planter); **succiso** se **succidere** **succitato** ovenfor siter

succo m (pl -chi) saft, litt, hovedinnhold (av buk o l), ~ *gastrico* magesaft; **succoso** saftig, **succubo** m vond ånd, mare, esser ~ *di uno* ligge under for en, **succulento** saftig

succursale bi, hjelpe-, ~ f filial, annek, *banca* ~ bankfilial

succutaneo under huden, subkutan

sucido etc se **sudicio** etc

sud m sør, syd, *al* ~ sørlig, mot sør; *al* ~ *di* sør for, ~ *est* sørøst, ~ *ovest* sørvest, *polo* ~ sørpolen, *America del Sud* Sør-Amerika.

sudacchiare (a) sveite litt; **sudacchiata** f sveiting,

sudamina f varmeutslett, feberutslett, **sudare** sveite, sveite ut, streve, slite ~ *fredda* kaldsveite,

sudarsi qualcosa lyene noe i sitt ansikts sved,

quattrini sudati surt tjente penger; **sudario** m sveiteduk, **sudata** f sveiting, *fare una* ~ løse

sveiten, **sudatore** m (f -trice) svetter, fig en som kaver seg opp med alt mulig

suddetto ovennevnt; **suddiacono** m underdiakon;

suddistinguere underinnde; undervurdere; **suddistinzione** f underinndeling, undervurdering

sudditanza f statsborgerforhold, det å være undersått; **suddito** underkastet, ~ *m* undersått, statsborger

suddividere underinnde, **suddivisibile** som kan underinndes, **suddivisione** f underinndeling, underavdeling

sudicena f skittenhet, griseri, **sudicicio** sj litt skitten, **sudicio** skitten, griset (og fig); ~ *m* skitt,

griseri, **sudicione** m (f -ona) sjusket person, grise

mikkel, **sudicione** m skitt, griseri, *svinetti* (og fig)

sudista m medlem av sørparti, *l'esercito* ~ sørhæren

sudore *m* svette, *fig* anstrengelse, strev; **sudorifero** svette-, svettefremkallende, ~ *m* svettemiddel; **sudorifico** (*pl -ci*) **sudoriparo** svettefremkallende, svettedrivende

sufficiente tilstrekkelig, **sufficienza** *f* tilstrekkelighet, viktighet, selvtilfredshet, minste ståkarakter *a* — tilstrekkelig

suffisso *m gram* suffiks, avledningsendelse

suffragare understøtte, hjelpe *si be for* på forbønn for; **suffragazione** *f* forbønn, **suffragetta** *f* stemmerettskvinne, **suffragette**, **suffragio** *m pol* stemme, bifall, billigelse, *pl* forbønn, ~ *universale* alminnelig stemmerett, **suffragista** *f* stemmerettskvinne

suffumicare (*-fu-*) røke, dampe (*med svovel a l*), **suffumicazione** *f* dampning (ut)røkning, **suffumigio** *m* røkning, dampning (*disinfeksjon*)

suga, **carta** ~ (*fam*) trekkpapiir, **sugato** *f dial* mødding, **sugare** sug, absorbere; **carta sugante** trekkpapiir

suggellare (*e*) forsegle, *fig* besegle; **suggello** *m* segl, besegling

suggere *lit* sug, **suggerimento** *m* tilhørning, suflering, tilskyndelse, råd, **suggerire** (*-isco*) tilbringe, hviske (*til*), **sufflere**; foreslå, tilskynde, råde, **suggeritore** *m* (*f -trice -ora*) suflør

suggestionabile mottakelig for innflytelse, påvirkelig, **suggestionabile** *f* suggestibilitet, mottakelighet, påvirkelighet; **suggestionare** (*to*) suggerere, ha innflytelse på, gjøre inntrykk på, **suggestione** *f* suggestjon, innflytelse, påvirkning, **suggestivo** suggestiv, virkningsfull, stemningsfull, **suggezione** *se* **suggerione**

sughera *f* korkkork; **sughereta** *f*, **sughereto** *m* korkkork, **sughero** *m* kork, korkkork; **sugherificio** *m* korkfabrikk; **sugheroso** korkaktig

sugna *f* svinfett, ~ *da carro* vognsmøring, **sugoso** fet, fettel

sugo *m* (*pl -ghi*) saft, sju, saus; **pasta al** ~ makaroni med tomat saus, **pasta al** ~ *di carne* makaroni med kjøtt saus, **senza** ~ (*fig*) kraftlos, nutholdslos, **non c'è** ~ (*fig*) det er ikke noe less, det dner ikke, det er til ingen nytte; **sugosità** *f* saftighet, **sugoso** saftig (*og fig*)

suicida *m* selvmorder; **suicidare** *refl* begå selv mord, **suicidio** *m* selvmord

sui generis *lat* egenartet

suindicato antydnet ovenfor

suinicultura *f* griseavl, -oppdrett, **suino** grise-, *svine*, ~ *m* gris, *svin*

sulfureo svovel, svovellik, *fig* hissig

sulla *f* ierba, sl. lusert

sulludato ovennevnt

sultana *f* sultan, *anne*, sl. divan; **sultanaie** sultan-, **sultanato** *m* sultanat, **sultanina** *f* sl. rosin, **sultano** *m* sultan

summentovato, **summenzionato**, **sumnominato** ovennevnt

sunteggiare (*e*) sammenfatte, resymere, **sunto** *m* sammendrag, resymé, **suntuoso** *se* **suntuoso**

suo hans, hennes, dens, dets, **Suo** Deres, *dire la sua* si sin mening, *essere, stare dalla sua* stå på hans (hennes etc.) parti; *stare sulle sue* (*fig*) være på vakt, være fornærmet; *ne ha fatto una delle sue* han har gjort en av sine vanlige streker, bragder, *stare sul* ~ være pånølden

suocera *f* svigermor; *fig* herskesyk, kritikklysten person, ~ *e nuora* sl. bordoppsats (*edduk og olje*), **suocero** *m* svigerfar, i **suoceri** svigerforeldrene

suola *f* såle, ~ *elastica* gummisåle *e*, **suolo** *l*, *m* (*pl i suoli*, jord(bunn), grunn, lag, gruvesjakt, ~ *2 m* (*pl le suola*) (sko) såle

suonare *etc se* **sonare** *etc*; **suono** *m* klang, tone, lyd, *poet ry*; **amplificatore** *del* ~ lydforsterker, **regolatore** *del* ~ styrkereglator, volumkontroll, **volume** *del* ~ lydstyrke

suora *f* *poet*, *pl* søster, nonne, **suor** Maria søster Maria; ~ *della Carità* barmhertig søster, ~ *Carmelitana* karmelitternonne, ~ *conversa* lek søster, ~ *francescana* barmhertig søster; **professa** kors søster

superabile overvinnelig, som kan overgå; **superallenamento** *m* overtrening, **superamento** *m* overvinne, **superare** (*to*) overvinne, overgå, overstå (*fare*) bestå (eksamen), ~ *se stesso* overgå seg selv, **superato** overstått, foreldet

superbia *f* overmøt, hovmøt; **montare in** ~, **mettere su** ~, **gonfiarsi di** ~ bli hovmodig, **santa** ~ stolthet; **superbioso** viktig, høven; **superbo** stolt, viktig, høven, overmodig, prektig, storslått, meget høy, kjempehøy; **andar** ~ *di* være stolt av

supereterodina *f* superheterodynmottaker

superfetazione *f* overbefrukning, *fig* overflodighet, **superficiale** overflatisk, **superficialità** *f* overflattiskhet, **superficie** *f* flate (innhold), overflate, utstrekning, *fig* overflate, ~ *frenante* bremseflate

superfluità *f* overflodighet, **superfluo** overflodig

super-io *m* over-jeg

superiora *f* forstanderinne (*i* *kloster*), **superiore** høyere, øvre, øverst, best, over-; *è* ~ *a tutti* han overgår alle, han er alle overlegen, **istruzione** ~ høyskoleundervisning, **scuola** ~ høyskole, *l'Italia* ~ Nord-Italia; ~ *m* overordnet, (*kloster*)forstander, **superiorità** *f* overlegenhet

superlativo overlegen, fremragende, fortrinnslig, *superlativo*; ~ *m gram* superlativ, **superlazione** *f* *si* det å være overlegen (*etc se* **superlativo**)

supernale *si* guddommelig

supernazionale overnasjonal; **superno** høyest

supero *lit* hovere, høyest; i **superi** gudene

supersonico (*pl -ci*) hurtigere enn lyden

superstite overlevende, **superstizione** *f* overtro, **superstizioso** overtroisk

superuomo *m* overmenneske (*og iron*)

supervalutare overvurdere; **supervisione** *f* tilsyn, *sotto la* ~ *del presidente* under formannens tilsyn

supinamente i liggende stilling, *fig* i ndt slavisk, **supino** liggende på ryggen, *fig* slavisk, servil, **ignoranza supina** grov uvitenhet, ~ *m gram* **supinum**

suppedaneo *m* fotstamme, dormatte

suppellettile *f* utstyr, redskaper, verktoy, husgeråd, losere

suppergin omtrent, cirka

suppiantare *gl se* **soppiantare**

supplementare tillegg-, supplerings-; **supplemento** *m* supplement, tillegg, ~ *straordinario* ekstravgave; **supplente** stedfortredende, supplerende ~ *m* stedfortreder, vikar, **suppleant**, **supplenza** *f* vikariat, **suppletivo** ekstra, tillegg-, **articolo** ~ tilleggsparagraf, **elezione suppletiva** suppleringsvalg, **esame** ~ tilleggspørve; **lavoro** ~ ekstraarbeid, **suppletorio** supplementær, *se* **suppletivo**

supplica *f* inntrengende bønn, bønneskift, forbønn; **petisjon**, **supplicabile** som kan bønnfalles, som man kan be om, **supplicante** bønnfallende, bedende, ~ *m* (an)søker; **supplikant** **supplicare**

u he om, bønnfalle, søke **supplicatore** *m* / *-trice*) søker, supplikant; **supplicatorio** bønne-; **supplicazione** *f* bønn, anmodning, ansøking, **supplice** *litt* supplichevole bedende, bønnfallende **supplire** (*-isco*) tre i stedet, vikariere (*a for*), *fam* vikariere for: ~ *a una cosa con un'altra* erstatte noe med noe annet **supplizio** *m* streng straff, legemisstraff, dødsstraff, *fig* lidelse pine, kval, ~ *capitale estremo* ~ dødsstraff **supponibile** antakelig, **supporre** (*-pongo*) anta, formode, *vj* understøtte, forbytte, **supporio** *m* tekn støtte, (sko)innlegg **suppositi** *se* **supporre**, **suppositivo** antatt, formodet, hypotetisk, **suppositorio** *m* stikkpille, **supposizione** *f* antakelse, formodning, forbytning (*av sped-hærn*), **supposte** *f* stikkpille; **supposto** *se* **supporre**, ~ *adj* antatt, formodet, formodentlig, supponert, forbyttet, ~ *m* antakelse **suppurabile** som kan bli betent, **suppurare** bli betent, væske, **suppurativo** væskende, som på skynder betennelsen, **suppurazione** *f* betennelse verk, væskedannelse **supremazia** *f* overhøyhet, overherredomme; **supremo** høyest, øverst, sist, ytterst, *la Corte Suprema* høyesterett **sur** (*foran vakal*) = *su* **sura** *f* kapittel *fr* *Koranen*; **surrealismo** *m* surrealisme, **surreale**, **glandola** ~ binyrekjertel, **surrettizio** *jur* urettmessig, tilsneket, **surriferito** ovennevnt **surriscaldare** overopphete **surrogabile** erstattelig, **surrogante** erstattende, stedfortredende; ~ *m* stedfortreder; **surrogare** (*a* erstatte; **surrogato** *m* erstaining, surrogat, **surrogazione** *f* erstatning, *jur* tillegg(sbestemmelser) **suscettibile** mottakelig, påvirkelig; *pirrelig*, nærtakende, ~ *di miglioramento* mottakelig for forbedring, **suscettibilità** *f* mottakelighet, nærtakenhet **suscettività** *f* mottakelighet, **suscettivo** mottakelig, **suscitare** (*u*) fremkalle, vekke, oppvekke (*fra de døde*) egge, anspore **susina** *f* plomme, **susino** *m* plommeire **suspicion** *f* *jur.*, *legittima* ~ berettiget mistanke (*om partiskhet hos dommer, vitner etc.*), **sussecutivo** *litt*, **sussequente** påfølgende, **sussequire** (*-sequo*) (på)følge **sussidiare** (*-ri-*) understøtte, hjelpe, **sussidiario** hjelpe-, støtte-, subsidier; ~ *m* hjelpebok, lesebok (*i alle fug i underskolen*), **sussidiato** understøttet, **sussidio** *m* understøttelse, (penge)hjelp, hjelpe-tropper, *mandare soldati in* ~ sende forsterkninger, *essere di* ~ være til støtte, ~ *di disoccupazione* arbeidsledighetsstrygd **sussiego** *m* *pl gh* verdighet høytidelighet, alvor **sussistente** bestående, eksisterende, holdbar (*argument*), **sussistenza** *f* eksistens, subsistens, opphold, utkomme; *mil* forsyning, **compagnia di** ~ forsyningskompani; **soldato di** ~ forsyningssoldat **sussistere** bestå, leve, eksistere, (*om argument*) holde, være holdbar **sussultare** fare opp, springe opp, hoppe, sprette **sussulto** *m* sett, rykk, det å fare sammen, **sussultorio** nedenfra og opp **sussumere** innbefatte, sammenfatte, subsumere, **sussunzione** *f* subsumpsjon; **su(s)surrare** hviske, tilhviske, tiske, suse (*vind*), svirre (*rykre*), **su(s)surratore** *m* (*f -trice*) hvisker, tisker, kritikus, **su(s)surro** *m* stadig hvisking (og tisking), stadig sus,

su(s)surro *m* hv sking tisking mumling svirring, **sus**; **su(s)surrone** *m* (*f -ona*) en som hvisker, mumler, kritiserer **susta** *f* brillestang; *fjær*; *a vogliono le suste* (*fig*) der må brekkjern til (*for å få folk til å røre seg utale seg etc*) **sutura** *f* med syng, som, sutur **suvvi** (*der*) på, *un monumento con ~ un'iscrizione* et monument med en innskrift på **suazione** *f* sug, sugning **suzzacchera** *f* langtekkelig, kjedelig sak, **svagare** distrahere, avbryte, forstyrre behage, tiltale; *refl* more seg, **svagaggine**, **svagattezza** *f* uoppmerksomhet, distraksjon forlystelsessyke; **svagatto** *vj* distraherende; **svagato** distre, tanke-spredd, uoppmerksom, forlystelsessyk, **svago** *m* (*pl -ghi*) adspredelse, tidsfordriv, fornøyelse, forlystelse, **svagolare** (*a*) *refl* more seg litt **svatigiamento** *m* utpakning utplyndring, **svatigliare** *fr* pakke ut (*av koffert*), utplyndre, røve; **svatigliatore** *m* (*f -trice*) utplyndrer **svvalorizzare**, **svvalutare** devaluere; **svvalutazione** *f* devaluering, nedskrivning, avskrivning **svampare** flamme, lue, tennes; *fig* forta seg, gå over **svanire** forsvinne, fordampe, svekkes, **svaniliccio** som lett forsvinner, fordamper, svekkes, slukkes o.l., **svano** *m* liten åpning (*i mur*) **svantaggio** *m* ulempe, bakdel, skade, tap, **svantaggio** *ono* ufordelaktig **svaporare** (*a*) fordampe, *fig* svekkes, slukkes, forta seg, gå over **svaporazione** *f* fordampning **svariare** (*a*) variere, avveksle, distrahere, fornøye, *refl* skifte, variere, være forskjellig **svariatezza** *f* forskjellighet, variasjon, **svariato** forskjellig(artet), variert, avvekslende, **svarione** *m* bommert, grov feil **svasare** ta ut av karet, potten o.l.; **svasatura** *f* det å ta (*plante*) ut av potten; kjegleformet fordypning **svastica** *f* hakekors, **svacchiamento** *m* foryngelse, **svacchiare** (*e*) forynge, modernere; **svacchiatoio** *m* såd, siklemaskin; **svacchiatore** *m* *se* **svacchiatoio** **svedese** svensk, ~ *m* svenske; (*giammiferi*) sveder sikkerhetssikker, fyrstikker **svaglia** *f* vekking vekkerur; *revelje*, *dare la* ~ å vekke, **svagliare** (*e*) vekke, oppmunne, *refl* våkne (opp), **svagliario** *m* vekkeapparat, vekkerur; *fig* formaning, oppstiver; **svagliatezza** *f* oppvakthet, **svagliato**, **svaglio** våken, oppvakt **svelamento** *m* avsløring, **svelare** (*e*) avsløre; **svelatamente** åpenlyst, **svelatore** *m* (*f -trice*) avslører **svelenare**, **svelenire** (*-isco*) fjerne giften fra (*og fig*), *refl* rase ut, få avlop (*for sitt sinne hat o.l.*) **svellere** rykke opp (med rot), *fig* løsrive, utrydde, **svelsi** *se* **svellere** **sveltezza** *f* slankhet, oppvakthet, **sveltire** (*-isco*) gjøre hurtig; gjøre slank, frigjøre, oppmuntre, sette fart i; *refl* slanke seg, frigjøre seg, **svelte** *se* **svellere**, hurtig, lett, smidig, kvikk, oppvakt; slank, ~ *di mano* langfinger **svenamento** *m* overskjæring av åre, **svenare** (*e*) drepe (*ved å skjære over en åre*); *fig* tappe en for penger, *refl* drepe seg, *fig* forblø seg **svendere** selge ut (*til underpris*), **svendita** *f* salg til underpris, utsalg, billigsalg, **svenevolaggine**, **svenevolezza** *f* tilgjorthet, affekta-

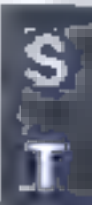
sjon, senevole tilgort, affektert, svenia *f srl. pi* tilgorthet.
svenimento *m* besvimelse, bevisstløshet, avmakt.
svenire (*svenga; lagså refl*) besvime, svenni *se svenire*
sventagliare (*à*) vifte, sventagliata *f* vifting, slag med vifte, sventare (*è*) ta vinden ut av, ta luften ut av; ~ *una mina* uskadeliggjøre en mine, ~ *una trama* avsløre en intrige, sventataggine, sventatezza *f* lettsindighet, tankeløshet, sventato leit sindig, tankelos, sventola *f F* vifte (*ul idr*) fam s-ag, lusing, sventolare (*è*) vifte med, vaie, *refl* vifte seg, sventolata *f* vifting, sventolio *m* stadig vifting, vaing
sventramento *m* oppspreiing (*av buk, mage*) *fig* sanering (*av bydel*), sventrare (*è*) sprette opp buken (*på*); *fig* sanere (*bydel*), sventrata *f* bukspreiing, *fig* stort måltid, elegide
sventura *f* ulykke, uhell, sventuratamente uheldigvis, sventurato uheldig
svenuto *se svenire*, ~ *adj* bevisstlos
sverdine (*isco*) miste grønnfargen, friskheten
sverginare (*è*) berøve jomfrudommen, deflorere *fig* innvie, bruke for første gang, ta hull på
svergognamento *m* beskjemmelse, frekkhet, svergognare (*ò*) beskjemme, svergognatezza *f* skamløshet, svergognato skamlos
sverlare (*è*) synge (*om fugl*)
svernamento *m* overvintring, svernare (*è*) overvintrie, oppbevare om vinteren, synge våren inn (*om fugl*)
sverataggine *f* vanartighet, uoppdragenhet
sverza *f* spon, spint bagatel, sverzare *e* *sp* ntre smie opp, sette igjen (*med spon o l*), sverzino *m* brasiltre, tråd til å smelle med (*på puk*), piskesnor
svesciare (*è*) ta bladet fra munnen, legge kortene på bordet, plapre ut med, svescicare sette iå blemmer, *refl* iå blemmer (*ved å brenne seg o l*)
svescicatura *f* det å iå blemmer
svestire (*è*) kle av
svettare (*è*) klippe, beskjære (*hekk o l*); *om tre* svinge med toppen, svettatoio *m* potekniv, haksaks, svettatura *f* beskjæring, klipning, nedskårne greier
svezamento *m* avvenning, svezzare (*è*) avvenne
sviamento *m* villedelse, avsporing, sviare (*è*) villedeloføre, bringe på avveier, avspore; *refl* forlate veien, gå vill, gå av sporet; svato villfaren, avsporet
svicolare *è* stikke inn i en sidegate
svignare stikke av, svignarsela stikke av
svigorire (*isco*) svekkes, *refl* svekkes
svillire (*isco*) *se* avvile

svillaneggiamento *m* utskjelning; svillaneggiare (*è*) skjelle ut, skjenne huden ful
sviluppare utvikle, foto fremkalle, *refl* utvikle seg
sviluppatore *m* (*f -trice*) utvikler, foto fremkaller, sviluppo *m* utvikling, foto fremkalling
svinare helle (*mosten*) om, svinatura *f* omhelling (*på for*)
svincolamento *m* løsrivelse, befrielse, innfrielse, frigivelse, jur løslatelse, merk innklarerer, svicolare (*è*) løstve, utløse, løslate, frigi, innløse, innklare svincolo *m* *se* svincolamento
sviolinare *fam* sm gre
svisamento *m* vansering; forvanskning, svigare vanske for anske
sviscerare (*è*) ta inn, lene ut, *se* svicare *fig* utfriske grundg, sviscerarsi *per uno* oppføre seg for en, svisceratezza *f* underlighet, sviscerato *n* derlig fortroig
svista *f* iten feil, slurvefeil, iten forglemmelse
svitare skru av, *fam* ta tilbake innbydelse, ~ *uno* si at man ikke kan komme tilbake
sviticchiare (*ti*) løse, vikle ut, befri, *refl* kvitte seg (*da med*)
svivagnare ta kanien, randen av (*stoff*), svivagnato *fig* kjempestor (*om munn o l*)
sviziare (*svi*) plukke unole(r) uvanle(r) av
svizzero sveitsisk, ~ *m* sveiser
svociferare *se* vociferare
svogliare (*ò*) frata lysten, *refl* miste lysten, svogliataggine *f* ulvst, ugiddelighet, svogliatezza *f* ulyst, svogliato ulysten, ugiddelg, svogliatura *f* ulyst, noe til å stille den verste sulten, lysten med
svolacchiare *m* flakse, svolare (*ò*) fly, flakse, svolazzare flakse, flagre, svolazzo *m* stadig flaksing, svolazzo *m* flagring, noe som flagrer, *fig* snirkel, krusedull
svolere (*svoglio*) *ty* ikke vil *e* (*lenger*)
svolgere rulle opp, vikle opp, avvikle, *fig* utvikle, utrede, forklare, svolgimento *m* opprulling, oppvikling, utvikling, (skole)stil, forklaring, svolgitor (*f -trice*) utviklende, ~ *m* en som utvikler
svolio *m* stadig flaksing, svolo *m* flaksing, flagring
svolsi *se* svolgere
svolta *f* bøyning, dreining, vending, krumning, sving, bukt, vendepunkt, svoltare (*ò*) rulle ut, vikle ut, svinge (*om hjørnet*), svoltata *f* bøyning, dreining, sving, vendepunkt, svoltatura *f* avvikling, oppvikling, svolto *se* svolgere, temi svolti samling (skole)stiler, ~ *m* vendepunkt, veisving, dreining, svoltolare (*ò*) *se* svoltare *refl* rulle, veie seg, svoltolone *m* rulling, rundkast
svolvere litt *se* svolgere
svotare (*uo*) tomme, uttomme

T

t, una ~ un ~ (*ibakstaven heter ti t. fatto a T*) T-formet
tabaccaio *m* tobakkshandler, tabaccare snuse; tabuccato tobakksfarget, tabaccheria *f* tobakksforretning, tabacchiera *f* snusdåse; tabacchina *f* arbeidsske i tobakksfabrikk; tabacco *m* (*pl -chi*)

tobakk, ~ *da fiuto* snustobakk, ~ *da fumo* røyketobakk; tabaccone *m* en som bruker mye snus, tabaccoso tilgriset med tobakk, tabagismo *m* nikotinforgiftning
tabarino *m* danserestaurant, tabarro *m* kappe

tabe *f* læring, svinnssott, ~ *dorsale spinale* ryggmargslæring, ~ *palmonare* lungesvinnssott
tabella *f* tabell, skralle; ~ *votiva* votivtavle, *sonare le tabelle dietta a uno* (*fig*) baktale en grovt tabellario *m* sj. kurer; *tabellionato* *m* notar-yrke, *tabellione* *m* notar, *tabellone* *m* stor oppslagstavle
tabernacolo *m* tabernakel, *tabetico* (*pl -ci*) svinnssott, i.g. tabi *m inv* sl. stoff, *tablo* *m* tablå
tabloide *m* tabiell, *tabu* *m* tabu
tabula *f* ~ *rara* (*fig*) ubeskreivet blad, *far ~ rasa* gjøre rent bord, *tabulario* *m* hist. arkiv, *tabulatore* *m* tabulator
tacca *f* skår, hakk, høyde. Nekk. *fig* plett, fest, ~ *di contrassegno* hakk (i karvestokk), *di mezzo* ~ middels høy, ~ *di mira* sikteskår, ~ ~ smått i senn, *taccagneria* *f* gjerrighet; *taccagno* gjerrig, grieraktig
taccheggiare (*e*) klampe med hælene, *taccheggio* *m* butikktyveri; *tacchettare (*e*) klampe med hælene, *tacchina* *f* kalkunhøne, *tacchino* *m* kalkunhøne, *tacchinotto* *m* kalkunkylling
taccia *f* beskyldning, uord, *tacciabile* som kan beskyldes, *tacciare* (*as*) ~ *uno di ladro* beskyldte en for å være tyv
tacco *m* (*pl -chi*) hæl, *alzare battere i tacchi* (*fig*) flykte, *ta bona* på nakken; *taccola* *f* felt, lyte, slert, sl. kråkefugl, hagatell, *taccolare* (*à*) pludre, skvaldre snakke
tacconare (*as*) sy (*sko*) *taccone* *m* hæl, flikk, halvsåle *battere il ~ ta bona* på nakken
taccuino *m* notisbok, almanakk, kalender
tacere (*taccio*, *tie*, fortie, *refl* *tie*, *chi tace acconsente* den som tier samtykker, *far ~ få til å tie*, *mettere in ~ skjule*, fortie
tacheografia *f* karttegning, *tacheografo* *m* karttegnert, *tacheometria* *f* takymetri; *tacheometro* *m* takymeter, *tachicardia* *f* takykardi, hjertebank, *tachigrafia* *f* hurtigskrift, lynskrift, *tachimetro* *m* speedometer, fartsmåler
tachipessi, *tachipessia* *f* lynfrysning
tacibile som kan, bør forties, *tacitamento* *m* det å bringe til taushet, *tacitare (*a*) bringe til taushet, *fig* betale (*gjeld* *erstatning* o.l.), *tacitazione* *f* utligning, *tacito* stillende, taus, *taciturnità* *f* taushet, *taciturno* taus, fåmælt, stille
tafanare stikke; *tafanario* *m* f bak
tafano *m* kubrem
tafferia *f* vid treskål; *tafferuglia* *m* strid, tumult, slagsmål, *taffetta* *f* taft, heftplaster
taffe(te)! bums! *tafone* *m* hufe, heller
taglia *f* løsepenge, pris, skikkelse, høyde, figur, karvestokk, merke i karvestokk, *talje*, *mettere una ~ sul capo di uno* sette en pris på ens hode; *di mezzo* ~ av middels størrelse, *tagliabile* som kan skjæres, deles, *tagliaborse* *m inv* lommetyv, *tagliaboschi* *m inv* skogsarbeider, vedhogger, *tagliacarte* *m inv* papirkniv, *tagliacartone* *m inv* pappsak, *taglialegna* *m inv* vedhogger; *tagliamare* *m inv* skipsstavn, *tagliamento* *m* skjæring, skurd, *tagliando* *m* kupong, *tagliapietre* *m inv* steinhogger, *tagliapova* *m inv* eggedeler
tagliare (*a*) skjære (*av*), avskjære, skjære ut, hogge (*av*), tilskjære, forskjære (*vin*), *ta av* (*kort*), bite (*om kulde*) klippe (*til*), *questo coltello non taglia* denne kniven er slov, ~ *la corda* stikke av, desertere, ~ *corta* fatte seg i korthet, ~ *un cadavere* dissekere et lik, ~ *i panni addosso a uno* haktale en ~ *la ritirata* avskjære tilbaketrekning, ~ *la strada* gå kjøre i veien for, ~ *un vino***

blande en vin (*med andre viner*), ~ *la testa al toro* ta tyren ved horna, ~ *i neri* avskjære forsynningene, *fig* ikke gi penger til mat, *tagliarete* *m inv* sag mot ubåtnett, *tagliata* *f* skjæring, skurd, stubbmark, ~ *ai capelli* hårklipp, *tagliatelle* *f pl* bånd-spaghetti (*også tagliatelli* *m pl*), *tagliatini* *m pl* tynn bånd-spaghetti, *tagliato* (*opp*)skåret, *ben ~ velvoksen*, *essere ~ per una cosa* ha anlegg for noe, *tagliatore* *m* (*f -trice*) (til)skjærer, (*i kort*) giver; *tagliatrice* *f* skjæremaskin; *tagliatura* *f* avskjæring, utskjæring, tilskjæring, *taglieggiare* (*e*) legge avgift på, *taglieggiatore* *m* (*f -trice*) en som pålegger avgift, *tagliente* skjærende, skarp (*og fig*), *tagliere* *m* hakkebrett, *taglierina* *f* skjæremaskin, *taglierini* *m pl* båndspaghetti ~ *in famiglia* (*tel fatti in casa*) *fig* avlært spill
taglio *m* snitt, stykke, kjøtistykke, odd, egg (*på kniv*), art, slags; skikkelse, støpning, *mus* strek, *bosco da ~ bruksskog*, *armi da ~ hoggvåpen*; *carta monetata di piccola ~* (*gl*) papirpenger under 100 lire, ~ *cesareo* keisersnitt, *a doppio ~*, *a due tagli* tvegget, ~ *dorato* gullsnitt, *codere venire in ~* komme beletig, *il ~ delle erbe* slåtten, *strumenti da ~* skjæteredskaper, *fare un ~ a* (*fig*) *i korte* av, skjære, klippe; *un ~ di vestito* et kupong stoff; *vino da ~* vin som egner seg til å forskjære med, *per ~ på skrå*, *ferir di ~* såre med et hogg
taglione *m* gjengjeldelsesstraff; *la legge del ~* øye for øye og tann for tann, *tagliuolo* *f* (reve)saks, *fig* felle, *tagliolino* *m pl* sl. makaroni; *tagliuolo* *m* lite stykke, sl. meisel; *tagliuzzamento* *m* del å skjære i småbiter; *tagliuzzare* skjære i småbiter, *tailleur* *m* spaserdrakt
tal *se tale* **talalgia** *f* smerte i hælen, **talamo** *m* hudeseng, -værelse, *condurre al ~* gifte seg med, **talare**, **abito** ~ fotsid prestedrakt, **talat**
talassobiologia *f* marin biologi; **talassocrate** *m* herre over havet; **talassografia** *f* havforskning, **talassografo** *m* havforsker; **talassometro** *m* marlodd, **talassoterapia** *f* sjoufiskur
talche *adv* slik at
talco *m* (*pl -chi*) talkum, **talcoso** som inneholder, *figner* talkum
tale slik, sådan, en eller annen, *un ~ en v ss*, *a ~ che* i den grad at; ~ *tal quale*, *il padre ~ il figlio* slik faren er også sønnen, ~ *e quale* nøyaktig sådan, *il signor ~ (der tal)* Hr. N., *tal sia di lui* så mye verre for ham, *quel tal Paolo* han (den) der Paul, *a ~ så langt*
tales *f* stikling, avlegger, **taleggio** *m* sl. ost, **talentuccio** *m* godt hode, **talentare** (*e*) behage, lyste, **talento** *m* talent, lyst, begavelse, *andare a ~* behage, *mal ~* uvilje, vrangvilje
talismano *m* talisman, *il ~ della felicità* tittel på heromt kokebok
talla *f* sj. se **tallo** **tallero** *m* daler, **talletto** *m* mark med stiklinger, **tallio** *m* tallium, **tallire** (*-isco*) spire, sette skudd, **tallo** *m* skudd, potekvist, **tallonare** (*as*) være like i hæ ene på, **talloncio** *m* along, kupong, **tallone** *m* hæl, **talong** *vuisi* (*på hildekk*), ~ *d Achille* akilleshæl, **tallonzo**, **tallozolo** *m* skudd, spire (*på kål*), **talmente** slik, så, **talmud** **talmud**
talora undertiden, stundom, ofte
talpa *f* muldvarp
talono en og annen, **talvolta** stundom
tamarindo *m* tamarindtre), **tamarisco** *m* (*pl -chi*) tamansk

tambellone *m* tekn stor flis, fig tåpe
 tamburao *m* trommemaker; tamburare slå på tromme, *fam* tampe, pryte; *gl* anmelde, tamburata *f* trommeslagning), pryl, tambureggiamento *m* tromming; tambureggiante, fuoco ~ tromme i.d. tambureggiare *e* *fig* tromme tamburello *m* tamburin, balltre, *giocare a* ~ slå ball, tamburinare tromme på, tamburino *m* trommeslager
 tambur; tamburlano *m* sl. destillasjonsapparat, varmekorg, -kasse (til linnet), kaffebrenner (redskap); tamburo *m* tromme, tambur; trommel
 ljuerhus (*i ur*) *a* ~ battente straks, i hui og hast, ~ *per cavi* kabeltrommel, ~ *del freno posteriore* bremsetrommel (*i bil*), *sul* ~ straks

tamerice *f* amarisk

tampoco *litt* ikke en gang heller ikke

tamponamento *m* tamponering, tamponare *o*, tamponere; påkøre (med bil); tamponatura *f* tamponering, tampone *m* tampong, vattdott, stempelpute, løser, buffes (tag)

tana *f* (rovdyr)hule, fig dårlig hus

tanaglia *f* (*trf. pl*) tang, klor; *manovra a* ~ knipetangsbevegelse, tanagliare (*-na-*) knipe med (glødende) tang, gripe

tannai *m* *fam* ballade, spektakkel

tanca *f* tank, beholder, tandem spøk. endelig, ~ *m inv* tandem, lomannssyssel

tane *m* kaslanjebrunt

tanfoia *f* pust, drag av dårlig ånde (stank); tanfo *m* muggen lukt

tangente *f* *mat* tangent, del, kvote, lott, tangere *litt* røre, tanghero *m* bondetamp, tangibile som kan berøres, fig håndgriplig, tangibilita *f* *sj* del å kunne berøres, være håndgriplig

tango *m* tango

tannico (*pl -i*), acido ~ garvesyre, tannino *m* garvesyre, tanno *m* garvesyrepuhver

tantafera, tantaferata *f* vros, vev, tøy

tantino, un ~ en smule, litt; tanto så stor, så meget, liksom meget, *adv* så, så meget, så mange, så lenge, likevel, dog, ~ *m* sum, beløp, ~ *ci devo andare* jeg skal likevel dit, *a* ~ så vidt, ~ *che* slik at; *chi* ~ *chi niente* noen har fullt opp andre ingenting, *di* ~ *in* ~ *ogni* ~ fra tid til annen, nå og da, en gang imellom, ~ *fa* det er det samme, ~ *meglio* så meget (dess) bedre; *ne* ~ *né* quanto slett ikke; ~ *piu* *che* så meget mer som; ~ *quanto* så meget som, *quel* ~ *che* *ci vuole* det li se (el. så meget) som behøves, *tanti saluti* mange hilsener; *é* ~ (*tempo*) *che non li vedo* det er så lenge siden jeg har sett deg, ~ *e* (*tant'e*) det er akkurat slik, i alle fall, *una volta* ~ for en gangs skyld, en gang til så meget, *due volte* ~ to ganger så meget, *un* ~ *al mese* så og så meget i måneden, tantosto straks, på timen

tapinare leve usselt; *refl* pine, plages bli rasende, irritert; tapino elendig, ussel, ~ *m* stakkar, tapioca *f* tapioka, tapiro *m* tapir

tappa *f* hvilested, rast, clappe, tappare korke, stoppe, proppe, ~ *un buco* (*fig*) betale en gjeld, ~ *la bocca a uno* stoppe munnen på en; *tapparsi il naso* ho de seg for nesen; *tapparsi bene* kle godt på seg, *tapparsi in casa* holde seg innendørs, tapparella *f* persiennestang, *pl* persienne

tappetare *sj* dekke med teppe, duk, tappeto *m* teppe, duk, matle, ~ *da bagno* badematte mettere sul ~ hringe på tapetet, ~ *inante* rulende trapp; pagare sul ~ betale straks, il ~ verde grønnsværet; fig det grønne bord, spille-

bordet, tappezzare (*te*) tapetsere, beklede (vegg, tappezzera *f* veggepryd, veggetepper, tapeter, tapethandel, sarmakerverksted, -arbeid, fare (*da*), ~ (*fig*) være veggepryd, tappezziere *m* tapetserer, møbelslapper, salmaker

tappo *m* spuns, propp (*og fig*) ~ *di sughero* kork ~ *di vetro* glasskork

tara *f* tara, rabatt, fradrag diskonto, med brist, defekt, fig feil, lyte, far la ~ (*fig*) trekke litt fra av utrolig historie o.l.), tarabuso *m* dverghegre tarabuso *m* rordrum, tarantella *f* tarantella, tarantell, tarantello *m* side av tunfisk (*i olje*), tarantismo *m* se tarantolismo

tarantola *f* stor edderkopp, tarantell, bten nattogle, tarantolato *bitt* av tarantell, tarantolismo *m* sykdom forårsaket av tarantell-bitt) sønktveisdans

tarare trekke fra tara, tekn justere, tarato, peso ~ nettovekt, uomo ~ mann med defekt, lyte (*fig* og med *i*, taratore *m* en som trekker fra

tarchano, tarchiato firskåren, robust

tardanza *f* noling, sommel, forsinkelse, tardare nøle, bli forsinket, forhale, (for)sinke, *mi tarda* di jeg lenger etter, tardezza *f* *sj* langsomhet, tardi *adv* sent, far ~ komme for sent, være lenge oppe, farsi ~ bli sent, bli kveld, al piu ~ senest, tardigrado som går sent; tardita *f* langsomhet, senhet, tardivo sen (*og fig*) forsinket, ragazzo ~ tilbakebyggende gull, sinke, tardizie *f* *pl* sene frukter, tarda sen, langsom tarda *eta* fremsykket *vider a tarda primavera* sent på våren; ~ *di mente* *fig* i treg

targa *f* skilt, merke skilt også på bil, targare *v* rydde med skilt, targatura *f* det å fjerne (bil) med skilt, registrering, targhetta *f* dørskilt, targone *m* stort skilt

tari *m* *inv* *gl* mynt, tariffa *f* tariff, takst; ~ minima minimaltakst, ~ doganale tolltariff, tariffale, tariffario tariffmessig, accordo ~ tariffavtale, tariffare sette takst på

tarlare bli ormstukket, mollspise (*og refl*), tarlatana *f* tarlatan, tarlato ormstukket; fig kopparret, tarlatura *f* ormstukkenhet, ormehull, -mel, tarlo *m* orm, mark (*i tre*) bokorm, ostemark, avere il ~ *con uno* ha et horn i siden til en, il ~ *del dubbio* tvilens gnag

tarma *f* moll, mark, tarmare bli moll-, markspist også *refl*, tarmato mollspist; tarmleida *m* middel mot moll mollpulver, -kule

taroccare *o*, spille ut en tarokk; *fam* brumme, grynte, tarocco *m* tarokk, ekstrakort ved tarokkspill, tarocchi tarokkspill, esser come il matto fra tarocchi være velsett overall

tarpano grov, plump, tarpare stekke, klippe (*og fig*), tarpatura *f* stekking, klipping

tarpeo, la rupe tarpea den tarpeiske klippe

tarsale mellomfot-, tarso-, tarsio *f* tremosaakk, innlagt tre (elfenben o.l.), intarsia, tarsiare se intarsiare tarso *m* anat. tarso, mellomfot; sl hard, hvit marmor

tartaglia *m* *inv* slammer, tartagliamento *m* slammring, tartagliare (*-ta-*) slamme, fig radbrekke (*te språk*), tartaglione *m* slammer, tartana *f* liten fiskerbåt med latinersel, sl trål

tartareo Tartarus-, helveles, tartaresco (*pl -chi*) tartarisk, tartarico (*pl -ci*), acido ~ vinsteinsyre, tartaro tartarisk, ~ *m* vinstein, tannstein tartar, cremore di ~ rensket vinstein, Tartaro Tartarus, helvete tartaruga *f* skilpadde

tartassare mishandle, bedrove

tartina *f* lite smørbrød, **tarttrato** *m* tartarat

tartufala *f* truffelherreg; **tartufalo** *m* truffelselger, **tartufare** krydre med truffel, **tartuficoltura** *f* truffelfdyrking, **tartufo** *m* truffel; *fig* hykler, **tarullo** dum treg

tasca *f* lomme, *averne piene le tasche* være lut lei av det, *rompere le tasche a uno* kjede en, **tascabile** lomme-, i lommeformat, **corazzata** ~ lommeflag, **skip**, **dizionario** ~ lommeordbok; **edizione** ~ lommeutgave, **lampadina** ~ lommelykt; **tascapane** *m inv.* ml brodpose, **tascate** *f* lommefull, **tascino** *m* bryllomme

taspo *m* berme, bunnfall, skorpe, vinstein

tassa *f* skatt, avgift, *la cartella delle tasse* skattekort, *esente da tasse* skattefri; **soggetto a tasse** skattepliktig, avgiftspiktig, ~ *di soggiorno* oppholdspenger, korpenger, **tassabile** som kan beskattes, **tassametro** *m* taksmeter; **tassare** beskutte, takser, **tassativo** endelig, definitiv; **tassallo**, *lettera tassata* brev som man har måttet betale eksira for (*p.g.a. utilstrekkelig frankering*); **tassata** *f* straffeporto, **tassatore** *m* beskatler, takstmann, **tassazione** *f* taksering, beskatning

tassellare (*te*) sette et stykke på, skjære et stykke av (noe), legge inn i tre; **tassellato** *m* hist flisegolv, **tassellatura** *f* innlegning av stykker (tre etc.), **tassello** *m* stykke (tre, stein o.l. til reparasjon el. reparatkarbeid) del av skulptur (under støpning); *fare un ~ a* skjære et stykke av, **tassetto** *m* liten ambolt

tassi *m inv.* drosje, **tassidermia** *f* utstopning, **tassista** *m* drosjesjåfør

tasso *m* hurlind, ~ **barbasso** kongslus, merke, prøve, (rente-, diskonto)sats; grevling, *dormire come un ~* sove som et murmeldyr, *tekn.* sl ambolt

tasta *f* *sj* tampong, **tastare** (be)føle, ~ *il polso a uno* ta ena puls, *fig* føle en på tennene; ~ *il terreno* (*fig*) sondere terrenget, **tastata** *f* beføling, berøring, **tastatore** *m* (*f* -trice) en som (be)føler, tar pulsen, **tastatura** *f* tastatur, *sj* det å (be)føle, **tasteggiamento** *m* klimpring, **tasteggiare** (*te*) klimpre, småspille, *sj* (be)føle, **tastiera** *f* klavertast, gripebrett, **tastierista** *m* monotypist, **tasto** *m* tast, tangent, gripebrett, grep, følelse, føling, *andare al ~* føle seg fram, *fig* være tilfeldig, **tastone**, **tastoni** famlende

tattamella *m inv.* skrivebolte, praimaker, **tattamellare** (*te*) skrive, prate

tattica *f* taktikk, ~ *distensiva* avspennningstaktikk, **tattico** (*pl* -ci) taktisk, ~ *m* taktiker, **tatticone** *m* (*f* -ona) luring, lurifaks

tattile følsom, følelses-, **tattilità** *f* følsomhet, **tatto** *m* følelse, følesans, *fig* takl

tatuaggio *m* tatovering, **tatuare** (*ta*) tatovere

taumaturgia *f* trolldom, **taumaturgico** (*pl* -ci) trylle-, **taumaturgo** *m* (*pl* -ghi) mirakelmann

taurino tyre-, **tauro** *m* poet tyr, **taurromachia** *f* tyrefekting

tautologia *f* tautologi

taverna *f* neds kro, kneipe, *in chiesa coi santi e in ~ coi ghottoni* (hirbanti) man må tute med de ulver som er ute, **tavernato** *m* krovert, **taverniere** *m* krovert krogjest

tavola *f* bord, måltid, tavle, Brett, plate, maten på tre, tahell, innholdsfortegnelse, plansje, *mettere in ~* sette på bordet, servere, ~ *nera* skilertavle; ~ *molino* mølle (*spilli*) *mettere le carte in ~* (*fig*,

legge kortene på bordet, ~ *operatoria* operasjonsbord, *mangiare a ~* *rotonda* spise à table d'hôte, ~ *di salvezza* redningsplanke; **tavolaccio** *m* (sove)brisk; **tavolata** *f* bordsetning; slag (*av* bord); **tavolato** *m* bordgolv; panel, skillevegg, høyslette, **tavoleggiante** *m* oppvarmer (*kafé*); **tavoletta** *f* lite bord, skrivetavle, plate (*sjokolade*), **tavoliere** *m* Brett (*damm, sjakk*) slette, **tavolino** *m* lite bord, spillbord, **tavolini alla cinese** settbord, **tavolo** *m* bord; **lampada da ~** bordlampe; **tavolozza** *f* palett, *fig* tilnalt kvinneansikt,

tazza *f* kopp, fontenebasseng, kumme, **tazzetta** *f* narsiss

te deg, *come ~* som du, som deg, *di ~* din, ditt, *povertà ~* stakkars deg, *te m.* krises med aksent, *te, rosa* ~ terose, *sala da ~* tesalong; *tazza da ~* tekopp, *uova da ~* te-egg, *un ~* versatt en kopp skjenket te; ~ *danzante* dansefest med te, *tea, rosa* ~ terose ~ *teplante*

teatrabile som kan dramatiseres; **teatrale** teater-, **teatrask**, **teatralità** *f* teatereffekt, **teatralskhet**, **teatrante** *m* skuespiller, *fig* teatralisk person, **teatro** *m* teater, *fig* skueplass, ~ *anatomico* anatomisk auditorium, **teatrone** *m* fullt hus

teca *f* lite skrin, smykker, relikvier

tecnica *f* teknikk, **tecnico** (*pl* -ci) teknisk, **direttore** ~ teknisk leder, **istituto** ~ teknisk me. omskole, handelsgymnas, **termine** ~ saguttrykk; ~ *m* tekniker; **tecnologia** *f* teknologi; **tecnologico** (*pl* -ci) teknologisk, **tecnopatia** *f* fyrkesnevrose

teco *sj* ~ *con te* med deg

teda *f* litt fakkell

tedescante *gl* tyskvennlig, **tedescheggiare** etterligne tyskerne, spille tysker, **tedescheria** *f* neds flokk tyskere, Tyskland, **tedesco** (*pl* -chi) tysk, ~ *m* tysker, **tedescofilo** tyskvennlig, **tedescume** *m* neds noe tysk

tedeum *m* tedeum, lovsang, ~ *l'endeing*

tediare (*te*) kjede, **tedio** *m* kjedsomhet, **tedo**, *venire u ~* kjede, **tediosità** *f* *sj* kjedsomhet, **tedioso** kjedelig kjedsommelig

tegamaia *f* en panne, gryte (med noe), **tegame** *n* panne, gryte, *uova al ~* speiegg, **tegenaria** *f* sl edderkopp, **teglia** *f* sl stekepanne

tegola *f* teglstein, takstein, **teglata** *f* teg verk, **tegolo** *m* teglstein, takstein

teiera *f* tepotte, tekanne

teismo *m* teisme, **teista** *m* teist

tela *f* lerret, maleri, bilde (*teater*) teppe, forteppe, *fig* handling, intrige, *cala la ~* teppet går, *far ~* stikke av ~ *incernata* voksduk, ~ *plona* presenningsduk, **telaggio** *m* lerret, vevemåte, **telajo** *m* vev(stol), vevning), ramme, chassis, understeil

telearma *f* *pl* -mi, fjernstyrt våpen, **telecomando** *m* fjernstyring, **teleferica** *f* taubane

telefonare (*te* -) telefonere, **telefonata** *f* telefon samtale, oppringning, *dare fare una ~ a uno* ta en telefon til en ~ *interurbana* utenbys samtale, rikstelefon, **telefonia** *f* telefoni ~ *senza fili* trådløs telefoni, **telefonico** (*pl* -ci) telefonisk, *cavo ~* telefonkabel, *fila ~* telefonledning, *elenco ~* telefonkatalog, **impianto ~** telefonanlegg, **centralina** ~ sentralbord, **telefonista** *m* telefonist, **telefono** *m* telefon, *colpo di ~* telefon(opp)ringning), ~ *interna* huselefon, *parlare al ~* snakke i telefonen, ~ *duplex* partstelefon, **telefoto** *m* telefotografi (*f* telefotografi)

telegenico (*pl* -ci) som egner seg til fjernsyn

telegrafare (-lè-) telegrafere; **telegrafia** *f* telegrafi, — *senza* *fig* radiotelegrafi, **telegrafico** (*pl* -ci) telegrafisk; *stile* — telegramstil, *vaglia* — telegramanvisning, **telegrafista** *m* telegrafist, — *di bordo* (mar og fly) radiotelegrafist, **telegrafo** *m* telegraf, — *delle macchine* (mar) maskintelegraf, **telegramma** *m* telegram

telemetria *f* avstandsmåling, **telemetro** *m* telemeter, **teleobiettivo** *m* teleobjektiv

teleologia *f* teleologi, **teleologico** (*pl* -ci) teleologisk, **teleostei** *m pl* benfisk

telepatia *f* telepati, **telepatico** (*pl* -ci) telepatisk

teleria *fi* net, lerretsløper

telescopico (*pl* -ci) teleskopisk; **telescopio** *m* teleskop

telescrivente *f*, *macchina* — fjernskriver

teletta *f* fint lerret, gull-, sølvinnvirket stoff, toalet, toalettbord

televisione *f* televisjon; **televivo** televisions-, **televisore** *m* televisionsapparat

tellina *f* liten musling, *far ridere le telline* være komplett latterlig

tellurico (*pl* -ci) jord-, **movimenti tellurici** jordskjelv

telo *m* bredde, stykke (stoff), **lenzuola di tre teli** laken i tre bredder, — *da tenda* teliduk, — *m gl* kastespyd, pil, **telone** *f* teaterteppe

tema *m* tema, emne, oppgave; *gram* rot, stamme, — *in classe*, — *per casa* skoleoppgave, hjemmeoppgave; **tema** *f* litt frykt; **tematico** (*pl* -ci) tematisk, **temenza** *f* frykt(somhet), angst; **temerarietà** *f* dumdristighet, **temerario** dumdristig, **temere** (*te*) frykte (for), være redd for, **temerità** *f* dumdristighet, **temibile** fryktinngytende

temolo *m* harr

tempaccio *m* hunde-, grisevær

tempuolo, (*parcellino*) — patlegris

tempera *f* herding, **tempera**; *se* *ellers* **tempra**, **temperaggio** *m* temperering, **temperalapis** *m* involyntspisser, **temperamento** *m* temperament, sinnstilstand, natur; temperering, lindring, blanding, ordning, utvei, herding, hardhet, **temperante** *m* dndende, lindrende; måteholdende; — *m* måteholdsmann, **temperanza** *f* måtehold, **temperare** (*tem-*) temperere, mildne, spisse (*thvnt*) herde, **temperativo** mildnende, tempererende, herdende, **temperato** temperert, **temperatura** *f* temperatur, lindring, herding; **prendere la** — *a la* temperaturen på, **sbalzo di** — temperatursvingning, **temperie** *f* inv godt vær(lag); **temperinata** *f* stikk med lommekniv, **temperino** *m* lommekniv, pennkniv

tempesta *f* storm, haglvær, uvær, *fig* storm, opphisselse; **tempestare** (-pe-) storme, hagle, larve, bestorme; — *di pugn* bearbeide med nevene, *nave* **tempestata** stormherjet skip; **tempestato di** gjøre besatt med edeistener, **tempestio** *m* stadig stor storm(ling), **tempestivo** beleilig, rettidig, passende, **tempestoso** stormful

tempia *f* tinning, **tempiale** *m* strekkjern (*fi* vev), brilleslang, **tempio** *m* (*pl* templi) tempel; *poet* kirke, **tempissimo**, *per* — meget tidlig, **tempista** *m* mus en som holder takten; *fig* en som alltid kommer beleilig, handler riktig

tempiare *m* tempitidder

tempo *m* tid, vær, årstid, leilighet, gram tid, **tempus**, *mus* tempo, takt, sats, *a* — i rette tid, i tide, *venire a* — komme i tide, *al* — der **tempi**, *al* — *che Berta filava* i gamle dager; *a un* — samtidig; *darsi bel* — more seg, **cambiamento di**

— omslag i været, *di* — *in* — fra tid til annen, undertiden, av og til, — *fa* for en tid siden; *ha fatto il suo* — han har overlevet seg selv; *hai* — *a protestare* (*fam*) det nylter ikke å protestere; *da gran* — i lang tid; **ingannare, ammazzare il** — slå tiden i hjel; *in* — i rette tid; *fare in tel a* — *a una cosa* greie noe i tide, — *legale* sommerid, *mezza* — omgang (forball), *nello stesso* — samtidig, på en gang; *per* — tidlig, tidsnok; *a* — *persa* når man ikke har noe bedre å foreta seg, **recuperar** — (*sport*) vinne tid, — *una settimana* innen en uke; *un* — engang, *in* — *utile* i rette tid; *a* — *e luogo* når tid og sted tillater, **secondo** — annen del (av film), *il* — *è galantuomo* tiden yter rettferdighet, *col* — med tiden, *dar* — *al* — gi seg god tid, *chi ha* — *non aspetti* — utsatt ikke til i morgen det du kan gjøre i dag, (*di*) **notte** — om natten

tempora *f pl*, *le quattro* — de tre fastedager (i begynnelsen av hvert kvarter); **temporale** temporal, timelig, verdslig, jordisk, *anat* tinnings-, **potere** — verdslig makt; *le ossa temporali* tinningsben; — *m* uvær, tordenvær, **temporaleto** (*pl* -chi) uværes-, torden; **temporalità** *m* tilhenger av pavens verdslige makt; **temporalità** *f* verdslighet, inntekt av kirkegods; **temporaneità** *f* midlertidighet; **temporaneo** midlertidig, foreløpig, forbigående, tidsbegrenset

temporeggiamento *m* nøling, forhaling, **temporeggiare** (-re-) nøle, forhale, vinne tid, **temporeggiatore** *m* (*f* -trice) nøler, forhåler

tempra *f* herding, **tempera**, klang(farge); *fig* karakter, natur, beskaffenhet, **temprare** herde

tenace seig, klebrig, sterk; fast, utholdig, utholdende, **tenacia**, **tenacità** *f* seighet, utholdenhet

tenaglia *f* se **sanaglia**

tenda *f* forheng, skjerm, teppe, telt, — *da campo* telt, *pianter le tende* slå leir, *fig* slå seg ned; *levar le tende* bryte leir; *fig* flytte, **tendale** *m* sol-, regnskjerm, **tendame** *m* samling telt, forheng o.l., **tendente** som tenderer (*a moi*); **tendenza** *f* tendens, tilbøyelighet, **tendenziosità** *f* det å være tendensios, **tendenzioso** tendensios

tendere spenne (ut), strekke (ut), utbre, — *a* **tendere** (*moi*) ha tilbøyelighet til, være tilbøyelig til, strebe etter, akte å, gå ut på; gå over i (*om farge*), — *le orecchie* spisse ører, — *una trappola* legge en felle (og *fig* i **tendina** *f* gardin; **tendine** *m* sene, — *d Achille* akillesene; **tendineo** sene-, **tendinoso** senet; **tenditoio** *m* strekker; tørkeplass, **tenditore** *m* (*f* -trice) strekker, strammer; **tendone** *m* stort forheng, teppe, **tendopoli** *f* tellleir, -plass, **tenebra** *f* (oftest *pl*) mørke (og *fig*), **l'angelo delle tenebre** mørkets engel; **tenebria** *f* litt mørke, **tenebrone** *m* telt mørke, bakstrever, pessimist, en som taler uklart, **tenebrore** *m* mørke; **tenebrosità** *f* mørke, **tenebroso** mørk, dunkel

tenente *m* løytnant; — **colonello** oberstløytnant; — **generale** generalløytnant, — *di vascello* kapteinløytnant, **tenenza** *f* løytnantsgrad, avdeling (*cara-biniere el* *salipoli*)

tenere (*tengo*, holde, beholde, inneholde; ha; avholde (*more*); anse for, regne for, overholde, romme, fore (*bøker*), **teni' grip' ta det'** (forbauset, så? — *a bada* oppholde; *tengo a* — det ligger meg på hjertet å ...; *tenga in capo'* behold hatten på — *dura* stå imot; — *d'occhio* holde øye med, — *a batterumo* stå fadder til, — *l'acqua* være vanntett, — *dietro* følge; — *come un cane*

behandle (en) som en hund, ~ per uno holde på en, *la tengo per guluntiumo* jeg anser ham for en gentleman, ~ le parti di uno holde med en, forsvere en; ~ mano hjelpe, favorisere, ~ del padre ligne faren, ~ a stecchetto uno kjøre en i strumme toyer, holde en på smalkost; ~ testa a uno holde en stangen, *tenersi sulle gambe* (el. in piedi) holde seg på beina, *tenersi di una cosa* være stolt av noe, *tenersi da* avholde seg fra, *tenersi sulle difese* holde seg i forsvarsberedskap, *tenersi da* conso skåne seg, sin helbred.

lenerezza *f* sårhet, svakhet, omhet; **lenero** sart, om, kjærlig, følsom, bløt, spe, frisk, ny, mor, *e del* ~ fra quei due der er sympati (flort forståelse) mellom disse to, *tenere età* ung alder; ~ del suo onore ærekjær, ~ m del mykeste i av noe, **tenerume** *m* noe mykt, brusk, *fig* affektasjon

tenesimo *m* smertefull trang til hyppig vannlating og avføring, **tenesme**

tenia *f* bendelorm, **tenibile** som kan holdes, holdbar, **tenimento** *m* gods, gård, eiendom; **tenitore** *m* (*f* -rice) besitter, godseier, bankør (*i spill*); **tennis** *ve* tenere **tennis** *m* tennis, *giucare a* ~ spille tennis, **tennistà** *m* *f* tennisspiller

tenore *m* måle, form, begrep, innhold, ordlyd **tenor**, ~ di vita levestandard, **tenoreggiare** (*te-synge*) **tenor**, **tenorile** **tenor**

tenzione *f* spenning, det å spenne, strekke, *alta* ~ høyspenning, *bassa* ~ lavspenning, *corrente a bassa* ~ svakstrøm

tentabile som kan forsøkes, **tentacolare** som har (form av) følehorn, fangarm; **tentacolo** *m* soler, følehorn, fangarm, **tentamento** *m* *ny* forsøk, **tentare** (*te*) forsøke, prøve, (be)føle, friste, *sono tentato di affermare* jeg er fristet til å påstå, **tentatio** *m* forsøk, **tentatore** *m* (*f* -rice) frister, **tentazione** *f* prøve, fristelse, lyst

tentenna *m* *inv* vankelmødig, nølende person *stare in* ~ vakle, **tentennamento** *m* vaking **tentennare** (*ten*) (å til å) risle, vakle, (om møbler) gynte, vugge, ~ il capo gynte med hodet, **tentennata** *f* det å risle, gynte (en gang); **tentennino** *m* frister, nølende person, **tentennio** *m* stadig risting, vugging, **tentennone** *m* meget vankelmødig, nølende person; **tentennoni** *adv* gylgende, vakkende, **lentone**, **lentoni** *adv* famlende

tenue tynn, fin, svak, spe; ringe, **intestino** ~ tynntarm, **teuita** *f* tynnhet, finhet, spehet; **tenuta** *f* gods, landleiendom, rominnhold, uniform, påkledning, det å holde på en tone, *alta, bassa* ~ (mil) fest-, tjenesteantrekk, *a* ~ d'aria luftett, ~ del libri bokføring **tenutario** *jur* (som) eier, **tenuto**, *essere molto* ~ a uno være en meget forbunden, *se tenere*

tenzonare (*te*) komme i strid, **tenzone** *f* strid, splid, krig, singular ~ tvekamp

teobroma *m* litt kakao(plante)

teocratico (*pl* -ci) teokratisk, **teocrazia** *f* teokrati

teodicea *f* teodice, **teodolito**, **teodolite** *m* teodolitt, **teodulia** *f* gudsdyrkelse, **teofania** *f* teofani, **teogonia** *f* teogoni, gudelære

teologale teologisk, *le virtù teologali* de kristelige hoveddyder (tro, håp og kjærlighet), **teologante** *m* teolog, **teologare** teologisere, **teologastro** *m* dårlig teolog, **teologhessa** *f* spøk. kvinne som tror å forstå seg på teologi, **teologia** *f* teologi, **teologico** (*pl* -ci) teologisk, **teologizzare** teologisere, **teologo** *m* (*pl* -gi) teolog

teorema *m* læresetning, **teoretica** *f* teori *ti* motset-

ning til praksis), **teoretico** (*pl* -ci) teoretisk; **teoria** *f* teori, lære; *litt* prosessjon, **teorica** *f* teori, **teorico** (*pl* -ci) teoretisk, ~ *m* teoretiker

teosofia *f* teosofi, **teosofa** *m* teosof

tepalo *m* kronblad

tepidano *m* hist rom for lunkent bad (*i terme*), **tepidezza** *f* lunkenhet; **tepidita** *f* lunkenhet (*og fig*); **tepidismo** *m* (polnisk) lunkenhet, **tepore** *m* lunhet, lunk, lunkenhet

teppa *f* dial underverden (*i storby*), **teppismo** *m* forbrytervesen, forbrytelse, **teppista** *m* banditt

terapeuta *m* terapeut, **terapeutica** *f* terapi, **terapeutico** (*pl* -ci) terapeutisk, **terapia** *f* terapi

teratologia *f* teratologi

terebeatina *f* terpentin, **terebinato** *m* terpentintre, **terebrante** *f* (gjennom)borende (om smerte), **terebrazione** *f* vannhoring

teredine *f* treorm, -mark (*sel* mar)

tergale *m* finere stolrygg, **tergemino** tredobbe-

tergere *litt* viske ut, av, tørke av, **tergicristallo** *m* *inv* vinduspusser (*i bil*), **tergiversare** (*ver*) nøle, komme med utflukter, unnså seg, **tergiversatore** *m* (*f* -rice) en som kommer med utflukter, **tergiversazione** *f* nohng, utflukt, det å unnså seg, **tergo** *m* *litt* (*pl* le terga *fig* i terghu) rygg, *typ* bakside, *a* (el. da) ~ på baksiden

terinca *f* se triaca

terma *f* *sel* *pl* termer, varme bad, **termale**, *acqua termale* varme kilder, *cure termali* varmvannskur, **surgente** ~ varm kilde, **stabilimento** ~ kursted med varme bad, **termalismo** *m* behandling med varme bad, **termico** (*pl* -ci) varme-

terminabile endelig, som kan avsluttes, **terminabili** *f* avsluttelighet, **terminale**, **pietra** ~ grensestein, **stazione** ~ endestasjon, **terminare** (*te*) ende, (av)slutte, gjøre ende på, **terminativo** ende-, avsluttende, **terminazione** *f* slutning, *sel* gram endelse, **terminie** *m* ende, slutning, grense, grensestein; mål, frist, termin, tid, bestemmelse, uttrykk, vending, **terminus**, *mat* ledd, *essere in buoni termini con uno* slå på god fot med en, *a* ~ del contratto i henhold til kontrakten, *senza* ~ *fisso* uten bestemt frist, *atti termini di legge* (følge loven, etter lovens ordlyd, *metter* ~ a avslutte, *mezzo* ~ mellomvei, halv løsning; *passare i termini* gå over streken, *a riga di* ~ bokstavelig talt, strengt tatt, *la cosa sta in questi termini* saken ligger slik an, ~ *tecnica* teknisk uttrykk, **terminologia** *f* terminologi

termite *f* termitt, **termite** *f* kjem termitt, **termitato** *m* termitt luc

termobagno (*i* annonser) sentralvarme og bad, **termochimica** *f* termokjemi, **termodinamica** *f* termodynamikk, **termoelettricità** *f* termoelektrisitet, **termoforo** *m* elektrisk varmegule, **termogeno** varmegproduserende; *ovatta termogena* termogenvull, **termogenesi** *f* *lys* varmegproduksjon, **termoidraulico** (*pl* -ci), **impianti termoidraulici** varmvannsanlegg, **termologia** *f* varmelære

termometrico (*pl* -ci) termometrisk, **termometro** *m* termometer, **termos** *m* *inv* termosflaske, **termoscopia** *m* termoskop, **termosifone** *m* sentralvarmeapparat (autonom for en enkelt leilighet, centrale for et hus), **riscaldamento a** ~ sentralvarme, **termostato** *m* termostat, **termoterapia** *f* termoterapi

terna *f* tre personer (som innstilles til et embete), *tr* ting, **ternario** ternær, sammensatt av tre deler, **terno** tredobbel; ~ *m* to tre-ere i terningspill

terne (tre vinnernummer i lotteri) *fig.* uventet
ynke, hell

terpina *f* terpenin, terpinolo *m* terpeninolje

terra *f* jord, land, jordbunn; leire; *pl* jord, gods,
a ~ til, på gulvet, til, på jorden; *andare a terra*
gå i gulvet (*boksing*); *le terre ballerine* jorden som
danser (ved jordskjelv) (*norditaliensk betegnelse*
for *Sør-Italia*); *la ~ bruciata* den brente jord, ~
cotta terrakotta, brent leire, keramikk, ~ *di*
nessuno ingenmannsland, ~ *nuova* nyoppdager
land, ~ *d'ombra* ~ *di Siena* terra di Siena, *la*
~ *Santa* Det hellige land, *alte terre* høysletter,
basse terre lavsletter, *per* ~ til, på gulvet, til, på
jorden, til lands *per mare e per* ~ til lands og
til vanns, overalt, *prender* ~ lande, *di questa* ~
jordisk, *andar* ~ ~ seile tett langs kysten, krype
langs bakken; *un libro* ~ ~ en dårlig, middel-
mådig bok, *scendere a* ~ gå i land

terracotta *f* (*pl -e-e*) terrakotta, brent leire

terracrepolo *m* svineblom; terraferma *f* fastland,
terraglia *f* *sl* *pl* leire-, steintov, terragno jord-,
som kryper på, lever under jorden; terrapolo *se*
terragno terramura *f* pælelandsby boplass (*bron-*
sealder); terramaricola *m* hist innbygger av pæ-
lelandsby; terranova *m* (*inv*) newfoundlandshund

terrapienare *sj* forskanse; terrapieno *m* skanse,
voll, terrasse

terraqeo, globo ~ jordkulen

terrario *m* terrarium; terraricante *m* *sl* byggesel-
mann; terratico *m* (*pl -ci*) bygselavgift i form av
andel i produksjonen, bygsekontrakt

terrazza *f* terrasse, balkong, altan, flatt tak, terraz-
zani *m* landsbyboer; terrazziere *m* jordarbeider,
graver, terrazzino *m* ba kong, terrazze *m* terrasse

terremotato skadelidt ved jordskjelv, terremoto *m*
jordskjelv, ~ *ondulatorio*, *sustultorio* jordskjelv
med vannrett, loddrett bølgebevegelse

terreno jordisk; nær jorda, piano ~ første etasje,
~ *m* terreng; område, grunn, dyrket jord; ~
inhabitabile byggetomt; ~ *d'atterraggio* landings-
plass, *lasciare il* ~ sondere terrengel, *preparare il*
~ (*fig*) legge forholdene til rette, *scendere sul* ~
duellere, *striscia di* ~ jordstrimmel

terreo jord-, jordfarget, grågul, terrestre jord-,
land-, jordisk, paradiso ~ Eden (*og fig*); *esercito*
~ landhær, terriano *m* jordboer

terribile fryktelig, i *terribili* (*spøk*) heimevernet,
terribilità *f* frykteighet, redsel

terriccio *m* moldjord, plantejord, hagejord, terric-
ciuolo *f* liten landsby, terriere jord

terrificante fryktelig, terrificare (*-ri-*) forskrekke,
skremme *pl -ci* til frykte g

terrigeno født av jorden terrigno jordfarget jord
hoidig *se også* terragno

terrina *f* terrin

territoriale territorial; acque territoriali territorial-
farvann, milizia ~ heimevern, territorio *m* terri-
torium, område, enemerker

terrore *m* redsel, terror, terrorismo *m* terrorisme),
redselsregime, terrorista *m* terrorist; terrorstico
(*pl -ci*) terroristisk terrorizzare terrorisere

terroso jordholdig, jordaktig

terzezza *f* *sj* renhet, klarhet; tersi, terso *f* *se*
tergere terso 2 ren, klar, lysende

terza *f* ters (*mus* og sport), tredje (klasse), *di* tredje
time, ~ *di cambio* tertsavskel; terzaia *f* (*febbre*),
~ tredjedagsfeber; terzaruolo *m* rev (*se* *seil*)

terzavolo *m* tipp-oldefar; terzeria *f* bygseipakt der
bygsteren får 1/3 av utbyttet; terzetta *f* hist *sl*

pistol, terzetto *m* tertsett; tersin, terzi *m* (*pl*
tredjemann; terziario *geol.* tertiar, ~ *m* tertiar-
munk, lekbroder (*sl* *fransiskaner*), *sl.* byggesel-
mann (*se* *terzeria*) terziglio *m* *sl* tjue-ett, terzino
f tersin (*versemål*); terzino *m* 1/3 liter, sport back

terzo tredje, *il* ~ ordine lekbrodrene; terza rima
tersin, terza pagina avisenes 3 side (noveller,
kunst etc); *il* ~ stato borgerskapet, terza (*velocità*
3. gir; ~ *m* tredje, nummer tre, tredjemann,
tredjedel, *il* ~ incomoda (*fig*) tredje hjul på
vogna, tra due linguanti *il* ~ gode når to strides
har en tredje fordelen av det, terzodecimo *sj* den
trettende, terzogenito den tredje fødte; terzone *m*
mar vannlønne; terzultimo tredjesist, terzuolo *m*
sl fallt, *sl* seil, rev (*se* *seil*), 3. gangs slått

tesa *f* (utspenning av) fugienett, halleskygge, favn
(*mål*); tesare strekke, stramme, tesata *f* strekk
(*kabel* lengde mellom to påler)

tesaurizzante *m* skattesamler, tesaurizzare samle
skatter

teschio *m* kranium

tesi *f* tese, påstand, tesis; ~ *di laurea* hovedfags-
oppgave (*til* embetseksamen), teſina *f* disputas (*ved*
embetseksamen)

tesi, tesu *se* tendere, rapporti tesi spent forhold

tesoreggiare (*-re-*) samle (skatter), tesoreria *f* skatt-
kammer, ~ comunale kommunekasse, tesoriere *m*
skattmesier; kasserer, tesorizzare samle (skatter),
tesoro *m* skatt (*og fig*); statskasse; relikviegjem-
me, tesaurus, banni del ~ statsobligasjoner

tessera *f* medlems-, adgangs-, abbonement-, rasjo-
neringskort; merke, kontrollseddel, legitimasjon,
stykke, bit (*se* *mosaikk*), ~ lusana terning, ~ *di*
partito partibok, ~ *del lavoro* arbeidskort, -tila-
telse, ~ *del pane* brodkort; tesseramento *m*
rasjonering; tesserare (*tes-*) rasjonere; oppta som
medlem (*se* *pol* *parti o.l.*) tesserato *m* medlem (*av*
parti forforening o.l.)

tessere vev, flette, *fig* flette, knytte, oppspinne,
~ *inganni* smi tenker, tessile tekstil; *l'industria*
~ tekstilindustri; macchina ~ vevemaskin; ma-
terie tessili tekstiler, ~ *m* tekstil, tekstilarbeider,
tessitore *m* (*f -trice*) vever, *il* ~ (tilnavn på)
Cavour; tessitoria *f* veveri, tessitura *f* vevning,
vev, opplegg, linning, *fig* disposisjon, tesuto *m*
stoff, vev, metervare, ~ *connettivo* bindevev, ~
di menzogne vev av løgner

testa *f* hode, a ~ pro persona, alla ~ *di* i spissen
for; ~ calda brushode, colpo di ~ innfall,
plutselig beslutning, sport heading; ~ a croce
krysshode, dare alla ~ gå til hodet (*vn*) aver la
~ dura være sta, ~ coronata kronet hode,
konge, essere in ~ være i spissen, fore; chi non
ha ~ abbia gambe hva en ikke har i hodet må
en ha i bena, aver la ~ *di legno* være tungnem,
metterci qualcosa in ~ sette seg noe i hodet
mezza ~ et halvt hestehode, ~ *di morto* (zool)
dødningshode; perdere la ~ tape hodet; ~ *di*
ponte brushode, ~ porta-mola slipeskiveholder,
slipesteinholder; rompersi la ~ gå til grunne; bry
hjernen; grattarsi la ~ (*fig*) klø seg i hodet,
uscirne con la ~ ratta komme dårlig fra det; far
di propria ~ følge sitt eget hode, tener ~ a uno
holde en stangen aver ~ være fornuftig essere
una ~ quadra være rolig, besindig; lavata di ~
irettesettelse, omgang, ~ a ~ ansikt til ansikt,
~ *di turco* (*fig*) skyteskive, syndebykk

testabile som kan testamenteres; testaceo skall-; ~
m skalldyr, testaguolo *m* tønneband (*nær* bunnen,

testamentare (-mè-) testamentere; testamentario testamentarisk; testamento *m* testament; *il Vecchio* ~ det gamle testamente, testante som testamenterer, ~ *m* testator

testardaggine *f* stahet; testardo *sta*; testare (*te*) testamentere, testata *f* (hode)jende, sport heading typ. overkant av side, testatico *m* (*pl* -ci) *gl* hodeavgift, testatore *m* testator

teste *m* vitne, testè nettopp, like for, nylig

testereccio hardnakket, *sta*; testicolare testikkel-; testicolo *m* testikkel, testicciuolo *f* saue-, gjetehode (*til stek*) testiera *f* hodestykke, hodegjerde; på rykk-, hatteform

testificare (-ti-) bevitne, testimonianza *f* bevitnelse, testimone *m* vitne, testimoniale vitne-, *il* ~ *d'accusa* anklagevitne, testimonianza *f* vitnesbyrd, vitneutsagn; *fig* bevis; testimoniare (*o*) (be)vitne, ~ *di* (be)vitne, testimonia *m* vitne, vitnesbyrd bevis forlover, ~ *a carico* vitne mot tiltalte, ~ *a discarica* vitne til gunst for tiltalte, *falso* ~ falskt vitnesbyrd, ~ *oculare* øyenvitne

testina *f* lite hode, kalvehode, *teso 1* *m* blomsterpote, slekepanne, *teso 2* *m* tekst, *far* ~ være en autoritet, testolina *f* lite hode, *fig* lettsindig, vimset person, testone *m* dum, *sta* person, testuale ordrett, testuggine *f* skilpadde, *la* ~ *cast* Lyren, testura *f* *sj* vev sammenheng

tetnico (*pl* -ci) stivkrampe-, tetano *m* stivkrampe, teterrimo superlativ av *tetro*

tetracordo *m* firstrengt lyre, *mus* kvart, tetra kord, tetraedro *m* mot tetraeder; tetraggine *f* mørke, dysterhet; tetragono firkantet; *fig* ubøye-*ng*, ~ *m* firkant, tetralogia *f* fire sammenhengen de skuespill, tetralogi

tetro mørk, dyster, skummel

tetta *f* bryst, patte, tettinuolo *m* loftsmus, husmus, tettarella *f* smakk (*på flasker*), tettare (*te*) patte, tettiera *f* *sj* se *teiera*

tetto *m* tak, *fig* hus(ly); ~ *a uno spiovente* halvtak skråtak, ~ *a due spioventi* saltak, ~ *a punta* spisst tak, ~ *a terrazza* flatt tak; *i senza* ~ de husløse, tettoia *f* skjermtak, halvtak, stasjonslak, tettoia *f* haketapp på gatt

teucro *litt* trojansk, ~ *m* trojaner, teurgia *f* teurgi, hvit magi, åndebesvergelse, teurgico *f* teurgi, teurgico (*pl* -ci) teurgisk, teurgo (*pl* -gi) teurg, magiker

teutone *m* teutoner, tysker, teutonico (*pl* -ci) teutonisk, tysk

the *m* se *te*, thermos *m* se *termos*

ti pers pron. *dat* og *akk* ubetant; deg

tiara *f* tiara, pavekrone

tiberino Tiber-; *l'isola tiberina* Tiberøya

tibet *m* *m*, *sl* ullstoff, tibetano tibetansk, ~ *m* tibetaner, tibia *f* skinneben, *sl* fløyte, tibrale legg-, skinnebens-, ~ *m* *litt* leggskinne

tibicine *m* fløytespiller, tiburio *m* åttesidet kuppel, tiburino fra Tivoli

tic *m* se *ticchio*, ticchettio *m* tikking, klapping, ticchio *m* (ansikt)trekning, *fig* lune, nykke, innfall; ticchiolato plettet, skimlet, ticchiolatura *f* det å være skimlet, flekkethet, ticchioso, cavallo ~ krytbebit

tièpidezza *f* se *tipidezza*, tiepido lunken

tiflite *f* blindtarmsbetennelse; tiflografo *m* blind skrivemaskin, tifico (*pl* -ci) tyfus-, tifo *m* tyfus, *fig* sportsbegeistring, sportsidiot; *fare il* ~ *per uno* heie på en, tifoide tyfusaktig, tifonda *f*

paratyfus, tifo *m* tyfus, tyfon, tifoso tyfussyk, sportsgal, ~ *m* tyfuspasient; sportsidiot

ti gliacee *f* *pl*, *le* ~ lindefamilien;iglio *m* lind, fiber, trevle, tiglioso fibret, trevlet, seig

tigna *f* skurv; *fig* gnier; tignare (*og* *à refl*) *sj* bli mølspist, tignuolo *f* moll, mark, tignoso skarvet; *fig* gniertaktig

tigrare *refl* bli flekket; tigrato flekket (*som tiger*), tigre *f* tiger; tigresco (*pl* -chi) tigeraktig, tigratto *m* tigerunge

ilde *m* ulde

timballo *m* pauke, timbale, posteform, ~ *di marcheroni* makkaroniposter

timbrare stemple, timbratura *f* stempling, timbro *m* stempel, klang(farge); ~ *a data* datostempel, *l'impidezza* *di* ~ klangrenhet, ~ *a secco* tørt stempel

timidezza, timidità *f* fryktsomhet, sjenethet, timido fryktsom, sjenert

timo *m* timian; *anat* halskjertel, timolo *m* olje av *timian*

timone *m* ror, vognstang, skokle, drag, ~ *compensato* balanseror, *dare un colpo di* ~ (*fig*) *la* en rask beslutning, omlegging av roret, ~ *di direzione* sideror; ~ *di fortuna* nodror; *essere al* ~ styre, sitte ved roret (*og fig*); ~ *di profondità* høyderor, timoneggiare *sj* styre, timonella *f* firhjulet toseters vogn, timoniera *f* styrehus; timoniere *m* rorgjenger, timoniero ror-, *penna timoniera* styrefjær

timorato samvittighetsfull, påpasselig, ~ *di Dio* gudfryktig, timore *m* frykt, *stare in* ~ *per* frykte for, ~ *di Dio* gudsfrykt, timoroso fryktsom, engstelig

timpaneggiare *sj* slå på pauke, timpanica (*pl* -ci) trommehule, *membrana timpanica* trommehinne, timpanista *m* paukeslager; timpanite *f* trommehinnebetennelse; timpano *m* pauke, *anat* trommehule, *arkit* gavfelt, *rompere i timpani* bedøve, øredøve, *fig* kjede

tinain *f* kjellerrom (*til tin*; se *tin*), tinca *f* suter, *non dar né in tinche né in ceci* ikke få gjort, utrettet noen verdens ting, *muso di* ~ (*anat*) mormunn; tincone *m* *F* (venersk) byll, lyskesvulst, *fig* trott fyr, tinello *m* lite trekar (*til druetransport*) spisestue, *gl* folkestue, spisestue (*for tjenere*), tingere farge, kline til, sole til, tingitura *f* farging, tingolo *m* gjemsel (*lek*), tinnire -isco, *litt* lyde, tone, skingre, tino *m* stort trekar, murkar (*til druepressing o l l*); kur, tinozza *f* spillbakke, (vaske)balje, badekar

tiost se *tingere*, tiota *f* farge, anstrok, karakter, overflattisk kjennskap, fermiss, tintarella *f* solhrenchet; solbrunhet, tinteggiare (-tè-) farge; tinteggiatura *f* farging

tin! ding dang!, tintinnabolo *m* *sj* bjelle, rangle, tintinnamento *m* ringing, tintinnare *litt* ringe, klinge, tintinnio *m* stadig ringing, (bjelle)klang, tintinnire (-isco) ringe, klinge, tintino *m* ringing, klang

tinto se *tingere*, tintore *m* (*f* -ora, *tingitrice*) farger, tintoria *f* farging, farger; tintorio farge-, tintura *f* farging, fargestoff; tinktur

torba *f* *gl* strengeinstrument

tipettare (-è) skrive på maskin

tipico (*pl* -ci) typisk; tipo *m* type (*og* *sd typ*), type, eksempel, *fam* fyr, rasing, *che* ~ 'for en type'

sul ~ *di* av samme slag som, ~ sanguigno blodtype, *determinazione del* ~ sanguigno blod-

typebestemmelse, tipografia *f* boktrykkert, boktrykkerkunst typografi tipografico *pl* *ci* typografisk; tipografo *m* typograf

tiptologia *f* bankespråk (*i* fengsel o.l.), fortolkning av banketegn spiritisme,

tira tira *se*: tiratura, tirabaci *m inv*, spyttkrolle, tirabozze *m inv* liten håndpresse (*til* spaltetrykk, tirabrake *m inv* ildraker; tiracatena *m inv* kjedestrekker (*på* sykkel) tiraggio *m* trekk (*i* kamin, planters, oppsugning av vann

tiralinee *m inv* risseljer: linjeringsmaskin, tiraloro *m* gullspinner; tiramantici *m inv* en som drar blåsebelgen (*smie*, *orgel*), tiramento *m* det å dra *etc se*, tirare, tiramolla *se* tiremmolla

tiranna *f* kvinnelig tyrann, tiranneggiamento *m* *sj* tyrannisering, tiranneggiare (*-né-*) tyrannisere, tirannesco (*pl* *-chi*, tyrannisk, tirannia *f* tyranni, tirannicida *m* tyrannmorder; tirannicidio *m* tyrannmord, tirannico (*pl* *-ci*, tyrannisk, tirannide *f* tyranni, tiranno tyrannisk, ~ *m* tyrann.

tirante *seig*, ~ *m* snor, stropp, trekkstang (*i* kamin, trekk; *mar* dypgående, dybde, ~ *dario* trekk, ~ *del freno* bremsestang, ~ *dell'uscio* snor med hvilken portneren kan åpne gatedøren fra sin lusje, tiralto *m inv* oljehevert.

tirapalle *m inv*, kuletang, tirapiedi *m inv* rakkerknekt, boddels hjelper, spøk medhjelper, assistent, drabant, *iron* spyttlikker, servil person, tirapranzi *m inv*, matheis

tirapugol *m inv*, knojern.

tirare trekke, dra, slepe, rive (med seg trekke ut trekke i langdrag, uttrekke, kaste, (ut)slynge (av)fyre, (ut)skyte: *isp.* trykke, trekke (veksel, heve (*lønn*) tappe (*vin*), øse (*vann*), tinge, kjøpslå prutte, (*om* tøy) stramme, (*om* vind) blåse: ~ *a qualcosa* ta sikte på noe, helle til noe, gå over i noe, ~ *a un colore* gå over i en farge, tira al vino han har hang til vin; tira alle donne han har hang til kvinner; ~ *al vantaggio* trakte etter fordel, ~ *acqua* øse vann; ~ *l'acqua al suo mulino* bære vann til egen mulle, mele sin egen kake; una parola tira l'altra dei ene ord drar det andre med seg; ~ *avanti* gå fram, *fig.* leve, holde det gående, ~ *baci* sende slengkyss, ~ *in ballo* (*fig*) dra inn i saken; ~ *calci* sparke, ~ *le calze*, ~ *il calcino* (*fam*) himle, krepere, ~ *un colpo di fucile* avfyre et skudd, ~ *il conto*, ~ *i conti* gjøre opp regnskapet; *al* ~ *dei conti* når alt kommer til alt, ~ *le cuora* krepere, do, ~ *da uno* ligne en, ~ *uno dalla sua* få en over på sitt parti, på sin side, ~ *diritto* gå rett fram, ~ *fuori il coltello* dra kniven, ~ *giù* trekke ned, ~ *giù due righe* rable ned et par linjer, ~ *giù un lavoro* sjaske fra seg et arbeid, ~ *indietro* trekke tilbake, ~ *innanzi* gå fram, gå på; tirarlo a uno undergrave ens posisjon, prøve å skade en; ~ *qualcosa in lungo* trekke noe i langdrag, ~ *a lucido*, ~ *a lustro* polere, gli tirano i nervi, ha i nervi tirati hans nerver står på høykant; ~ *la paga* heve sin lønn, ~ *da parte* trekke til side, ~ *il prezzo*, ~ *sul prezzo* tinge, prutte om prisen; ~ *a palle infocate contro uno* føre innbitt krig mot en, voler ~ *sangue da una rapa* ville plukke hår av en skaliet, bære vann i et såd, ~ *di sciabola* fekte med sabel, ~ *di scherma* fekte, ~ *segno* skyte på blink; paga senza ~ han betaler uten å prutte, ~ *la somma* gjøre summen opp, telle sammen ~ *le somme* (*fig*) komme til en konklusjon, *al* ~ *delle somme* når alt kommer til alt; ~ *a sorte*

trekke lodd, ~ *suspiri* utstøte sukk, ~ *su* trekke opp, løfte, samle opp, oppdrette, oppdra, ~ *su il numero* trekke nummeret (*på* sesjon), ~ *su un* trekke (en veksle) på en, ~ *vantaggio da qualcosa* dra fordel av noe *il vento tira* vinden blåser, tira vento dei blåser; ~ *via* trekke bort, fjerne, gå sin vei, gå videre uten å stanse, rappe seg, skynde seg, ~ *via un dente* trekke ut en tann, ~ *via il lavoro* rappe seg, sjaske fra seg arbeidet, fare una cosa a ~ *via* gjøre noe med haretabben, sjaske fra seg noe, rable noe ned, ~ *a volta* skyte i flukten, tirarsi addosso uttrekke seg (noe), skaffe seg (noe) på halsen, tirarsi dietro trekke med seg, pådra seg, tirarsi indietro trekke seg tilbake tirarsi da parte gå til side, tirarsi su løfte seg, heve seg, komme opp, komme på strå, komme på den grønne gren, tirarsi su i calzoni trekke opp buksene, tirarsi su i capelli ordne, sette opp håret tirastivali *m inv* støvleknekt, tirata *f* trekk, slurk lang tale, ordskva der tirade, ~ *d'orecchi* (*fig*) rettesettelse, *in una* ~ *i* ett drag, på en gang, ett kjor, tiratura *m* fam noe som trekker, svermer, fare a ~ *fig* trekke lau om noe, slåss om noe tirato spent, gjerrig, tiraloio *m* tørke-, blekeplass tiratore *m* *f* *-trice* skytter, fekter, franco ~ friskytter, ~ scelto skarpskytter, tiratura *f* trekning, *isp.* trykning, avtrykk, oppslag(stall), ~ speciale særtrykk

tircheria *f* gjerrighet, tirchio gjerrig, ~ *m* gjerrig knark, tirella *f* selestropp, ørestropp

tiremmolla *f* *m inv* *fig* ubeslutsomhet, tvilrådhighet, nøling, utflukt, ubeslutsom person

tiretto *m* dial, skuff, tiritera *f* langsnakk, prek kjedelig skvalder

tiro *m* trekk, skudd, skyting, *fig* strek, puss, essere a ~, essere fuori di ~ være på, utenfor skudd hold (*og fig*) arma da ~ skytevåpen bestia da ~ trekkdyr, un brutto ~ en stygg strek, campo di ~ skytebane, ~ *a due a quattro* lo-, tirspann ~ *a forcilla* gaffelnnskyting, ~ *d'interdizione* sperreild; ~ *di punizione* straffespark, ~ *di sbarramento* sperreild ~ *a segno* blinkskyting skytebane; ~ secco ulykke, dødelig sykdom, dødelig slag

tirocinante som går i lære, ~ *m* læregutt tirocinio *m* prøvetid, læretid, oppøving, trening

tiroide *f*, (glandola) ~ skjoldbruskjerte

tirolese tyrolsk; ~ *m* tyroler, cappello ulla ~ tyrolerhatt, tirone *m* lærling, gl rekrutt

tisana *f* avkok, suppe

tisi *f* svinnsott, tæring, tuberkulose, tischezza *f* svinnsottighet, *fig* uttæretet tifico (*pl* *-ci*) svinnsottig, brystsyk, tuberkuløs; (*om* plante) skral, halvt vissen, tiscume *m* samling svinnsottige personer el halvvisne planter, tisiologo *m* *pl* *-gi* tuberkuloselege

titamico (*pl* *-ci*) titanisk, titanio *lin* titanisk, ~ *m* min titan, titanismo *m* *sj* opprørsånd, titano *m* titan, kjempe

titillamento *m* kiling, titillare kile, titillazione *f* kiling

titolare *ti*, 1, titolare kjem titrere, titolare 2 titulær, professore ~ ordinær professor, fast ansatt professor, ~ *m* innehaver av embete innehaver av handelsfirma, skytspatron, navnevelgen; ~ *di conto corrente postale* innehaver av postgjørokonto, titolazione *f* kjem titrering titolo *m* tittel, adkomst, rett, verdighet, økenavn, tirstyrke, finhet (*av* garn) verdipapir, a ~ *di* som,

i (sin) egenskap av, qua. a — *d'esempio* eksempelvis, a — *gratuito* gratis ~ *di studio* eksamenspapir, -bevis.

titubante nolende: titubanza *f* noling, vakling, titubare (*ti*) være i tvil, nole: titubazione *f* *sj* vakling, noling

tizio, un Tizio en eller annen, hvem som helst, Tizio. Caro e Sempronio Gud og hvermann

tizzo, tizzone *m* brann (brennende trestykke): un tizzone (*d'inferno*) kjellring, skurk

to', toh = *togli* her, se her, hör her

toiletta *f* toalett, toalettbord

toboga *m* toboggan

tocca *f* *gl* silkeflor med gull og sølv, toccabile som kan røres: toccaferra, toccapanca *m* inv sl lek sisten, tafatt, toccai *m* inv tokajer, toccalapis *m* inv blyantholder, toccamento *m* del å (be)røre (*etc* se *toccare*) toccante angående, vedkommende, rørende

toccare (*ti*) røre, herøre, føle på, ramme, stote, trykke: røre (*hjertet*), bevege, spille (*på instrumenti*; *m* *tocca* (*a*) — det tilkommer meg, fa ler i min lodd å ...; jeg må ..., *tocca a me* det er min tur; ~ i *bicchieri* klynke, ~ *il cielo col duo* være i den sjuende himmel; ~ *la cinquantina* nærme seg de femti; *ci tocca*, *ci si tocca* jeg, en når bunnen her; ~ *un porto* anløpe en havn, ~ *uno nel vivo* irritere en, ramme en i ens omme punkt, *toccarne tante* få mye pryl, ~ *terra* lande, gå i land, bunne, ta bunnen

toccassano *m* inv universalmiddel, toccata *f* berøring: toccata; toccato (*om frukt*) stolt; (*sport*, rammel; *fig* truffet; skjor i knollen, toccatore *m* (*f* -trice) en som rører (*etc* se *toccare*), toccatutto *m* inv en som tar i alt

toccheggiare (*ti*) *sj* klinge (*om klokke*), (be)røre tocco 1. *m* (*pl* -chi) berøring, anslag, (malt) strek, strøk, penselsstrøk; *al* ~ klokken ett, *è il* ~ klokken er ett, *il* ~ *di mezzanotte* klokken ett midnatt; ~ *adj* se *toccato*; tocco 2 *m* (*pl* -chi) stykke (*hytt* *ost* o l), sl. batell, un bel ~ *di ragazza* et flott stykke pikebarn

tofano, acqua ~ sl gift (*med arsenikk* *etc*),

toga stoga, togato togakledt, litt svulstig

togliere (*tolga*, fjerne, ta vekk, ta (*toy*) av, frata (*en ordet*), (be)rove, *ciò non togli che* ... det forhindrer ikke at ...; ~ *il gas al motore* slå gassen av motoren, *tolga Dio* Gud forharne seg'; ~ *di mezzo* fjerne, skaffe av veien, ~ *molte* (*sj*) ta seg kone

tolda *f* *gl* overdekk tolemaico (*pl* -ci) *il sistema* ~ det ptolemeiske verdensbilde

toletta *f* toalett, toalettmobil

tollerabile utholdelig, tollerante tolerant, tolleranza *f* toleranse, tålmod, casa di ~ bordell tollerare (*ti*) tåle, tolerere, finne seg i, holde ut tolleratore *m* (*f* -trice) en som tolererer tollerazione *f* del å tolerere

tolo *m* kuppel, tak, tolsi, tolto se *togliere*

toma *f*, promettere Roma e toma love gull og grønne skoger, tomaio *m* overlær

tomba *f* grav; tombale grav-, gravakug, tombola *f* tombola, lotten; far ~ (*fig*) trille om, falle, *giocare a* ~ spille tombola, tombolare (*tom*) falle, gå på hodet, tombolata *f* del å spille tombola, kollbøtte tombolo *m* kollbøtte *fig* fall, tap sprang; skogteig, sanddyne, tykksak, kniplebrell, *trine a* ~ kniplinger, tombolone *m* stort

fall, kollbøtte: tombolotto *m* tykksak, tykkas, plugg

tomismo *m* tomisme, tomista *m* tilhenger av tomismen, tomistico (*pl* -ci) tomistisk

tomo *m* bind, del, un bel ~ (*fig*) en pussig kar, è ~ *da far questo e altro* han er mann for å gjøre dette og andre ting; tomolo *m* sl. måt (45 liter)

tomaca *f* kutte; vestr la ~ gå i koster, color ~ *di frate* mørkebrun

tonale tone, tonal, tonalità *f* toneart; stemning

tonare *tuo* tordne (*og fig*)

tonchiare (*ti*) bli markspist (*belgrukt*), tonchio *m* mark, larve, tonchioso markspist

tondare (*ti*) avrunde, tondatore *m* (*f* -trice) en som avrunder, korallsliper, tondatura *f* avrunding

tondeggiamento *m* avrunding, rundhet, buttehet; tondeggiante rund, buttet; tondeggiare (*ti*) være rund, buttet; runde av; tondello *m* runding

kjølstykke; tondere *gl* (be)skjære, kappe, rake, tondezza *f* *sj* rundhet, tondino *m* liten tallerken,

ring, krans; brikke, rundt bilde

tonda rund; skiveformet, dum, ~ ~ akkurat på streken, chiaro e ~ åpent, klart og tydelig; una cifra tonda et rundt tall; essere ~ come l'O di Giotto være dum, «tykk i huen»; spuntar ~ (*iron*) dosere, belære, in ~, a ~, ~ ~, alla tonda i ring, omkring, ~ *m* noe rundt; tallerken, bakke, skive; rundt bilde, typ. antikva; tonduto se *tondere*

tonfano *m* fordypning i elv, kulp; tonfare (*ti*) plumpe i, slå, banke, tonfete! bums! plump! tonfo *m* bums, plump, plask

tonica *f* grunntone, dial. se *tonaca*; tonicità *f* gram det å ha trykk, aksent; tonico (*pl* -ci) som angår tone, trykk; accento ~ trykk, betoning, ~ *m* styrkemiddel, oppstrammer; tonificare (*-ni*) styrke, stramme opp

tonitruante tordnende, buldrende

tonnare *f* sl. ruse (*for tunfisk*), tonnareccio *m* tunfisker, tonnato, vitello ~ kalv med tunfisksaus

tonneggiare (*-ne*) bukserer tonneggio *m* siepetrosse buksering tonnellaggio *m* tonnasje, ~ *di stazza* register tonn, tonnellata *f* tonn, ~ *di stazza* register tonn

tonnino *f* saltet tunfiskrygg tonno *m* tunfisk

tono *m* tone, darsi ~ gjøre seg til, essere giù di ~ være nedfor, rispondere a ~ svare å propos, gi igjen med samme mynt

tonometro *m* blodtrykkmåler

tonsilla *f* anat mandel; tonsillare mandel-, tonsillite *f* mandelbetennelse

tonsore *m* *sj* barber, tonsura *f* tonsur, kronraking, tonsurare kronrake

tonino *f* tonine, tonio *jam* enfoldig

topaia *f* rotte-, musereit, *fig* dårlig hus, muschull, topato musegrå

topazio *m* topas

topesco (*pl* -chi) rotte-, muse-, topiarie *f* hagebrukskunst; topica *f* takiløshet, taktløs bemerkning

topinata *f* muldvarphut lite rotte, muschull; *og fig*: topino musegrå, ~ *m* liten rotte, mus

topo *m* rotte, mus, ~ *acquaiuolo* vannrotte, ~ *d'albergo* hotelltyv ~ *di biblioteca* bokorm

topografia *f* topografi, stedsbeskrivelse, topografico (*pl* -ci) topografisk topografo *m* topograf

topolino *m* liten mus, Mikke Mus; ~ *f* liten FIAT-vogn (modell 500), toponomastica *f* stedsnavnsforskning, toponimo *m* stedsnavn

toporagno *m* spissmus

toppa *f* lapp (*på* tøy, sko), nøkkehull, sl kortspil
 toppare *sj* lappe *toppato* (*om* hest) skimlet, *toppe*
m hest sl. parykk, hårknote, *toppino m* halvpa-
 rykk.

toppo *m* trestubb, kloss, blokk

torace *m* bryst(kasse), *toracentesi f* punktering av
 brysthinnen, *toracico* (*pl -ci*, bryst-; *carita toracica*
 brysthule, *chirurgia toracica* lungekirurgi)

torba *f* (brenn)torv; *torbiccio* litt uklar, *torbidezza*
f uklarhet, *torbido* noe uklar, *torbidity* *f*
 uklarhet, *torbido* uklar, mudret, grumset; forvir-
 ret, ~ *m* noe uklart, *c'è del ~* det er noe
 muffens; *pescare nel ~* fiske i opprørt vann,
torbido (*m pl*, uro, uroligheter, *tempi torbidi*
 urolige tider; *torbidume m* noe uklart, grumset,
 forvirring, rot, *torbiera f* torvmyr, torvlag, *torbo*
se torbido torboso torv-

torcere (*to*) vinde, sno, dreie, *vn* (*to*), *vn* (*thals*) om
 fordreie, fortrekke, rynke (*på* nesen) vende, bøye
non gli hanno torto un capello de har ikke
 krummet et hår på hans hode, *dare del filo a ~*
 sette len) grå hår i hodet, ~ *il muso* surmule

torcetto *m* fire sammensnodd lys, fakkel

torchiare (*to*), presse, perse, *torchiatura f* pressing
torchietto m skjæremaskin (*til* baker), *foto* frem-
 kallingstamme; *torchio m* presse (*også typ.*) -per-
 se, *essere sotto i torchi* være under trykking, *far*
gemere i torchi la (*baker*) trykke

torcia *f* fakkel *torcibudello m* *inv* tarmslang
torcicollo m hold i nakken, *zool* vendehals, *fig*
 hviler *torciera f* lysestake, *torciere m* fakkelhol-
 der, *torcimento m* vending, snoing, fleiting, *tor-*
citoio m spinnerokk, -maskin, *torcitore m* (*f -trice*)
 spinner *torcitura f* spinning

torcoletto *m* skjæremaskin, *torcoliere m* *top* tryk-
 ker, *torcolo m* gl presse kake

tordaio *m* sted hvor man holder trost (*til* felling)
tordel(l)a f sl stor trost, *tordo m* trost; *fig* låpe,
 (e, *tordi matti* (*ital.*) benløse fugler

torendore *m* toreador, tyrefekter, *torello m* ung tyr,
torea m tyrefekting, *torero m* tyrefekter

torulica *f* dreiearbeid, -kunst

torinese torinsk: ~ *m* toriner

torio *m* eggeplomme

forma *f* flokk; beling; *hist* eskvadron; *formalosa*
f forma in, *tormenta f* snøstorm, -kave

tormentare (*te*) pine, marre; *tormentatore m* (*f*
-trice, piner, plager; *tormento m* pine, pinsel,
 plage, tortur, torturedskap; *tormentoso* pinefull,
 plagsom

tornaconto *m* fordel, *torragusto m* *sj* appetitvek-
 ker, *tornaio m* *sj* dreier, *tornaletto m* sengefor-
 heng (*inedenti*), sengekant

torrare (*to*), komme tilbake, igjen: vende tilbake,
 stemme, passe, bli til (noe) (igjen), ~ *a fare*
qualcosa gjøre noe igjen; *ben tornato* velkommen
 (hjem igjen); *il conto torna* regnskapet stemmer,
 ~ *conto* gi inntekt, være til nytte; *torniamo a noi*
a bomba tilbake til saken!, ~ *a galla* flyte,
 dukke opp igjen (*og fig*), *il pranzo mi torna a gola*
 jeg gulper opp igjen middagen, *mi torna alla*
mente jeg husker, ~ *ad onore* komme til heder
 og verdighet, ~ *in se* komme til seg selv igjen
fig gå i seg selv, ~ *utile* komme til nytte, være
 nyttig, *tornarsene* vende tilbake; *tornasole m*
 solsikke, *kjem* lakmus, *tornata f* tilbakekomst,
 møte, sesjon, forsamling, *litt* dikts avslutning
torneamento m turnering, *torneare* (*te*) turnere
torneo m turnering *tornese m* gl mynt

tornaio *m* tekn dreier, *tornaichetto m* telleapparat
torneamento m dreing, *tornaio m* dreiebenk, ~ *a*
revolver revolverdreiebenk *torrire* (*-isco*) dreie (*og*
fig), *torritore m* (*f -trice*) dreier, *torritura f*
 dreing dreiespon.

torro *m*, ~ ~ rundt omkring, *in quel ~* omirent,
in quel ~ di tempo omirent på den tid, *non so*
come levarelo di ~ jeg vet ikke hvordan jeg skal
 bli kvitt ham

toro 1 *m* tyr, *fig* firskåren, robust tyr, okse,
taglia la testa al ~ ta tyren ved hornene, toro
 2 *m* ekteseng, *fig* ekteskap, *toroso* *sj* okse-
 muskelsterk

torpedinare (*te*) torpedere, *torpedine* elektrisk rok-
 ket; *mar* mine, torpedo, ~ *vivente* mennesketor-
 pedo: ~ *volante* lufttorpedo, *torpediniera f* tor-
 pedobåt, *torpedo f* *inv* racerbil, *torpedone m*, ~
torpedone åpen torpedobåt

torpente bedøvende, *torpidezza f* sløvhet, treghet,
torpida f sløvhet, treghet, *torpido* sløv, treg,
torpiglia f *sj* se *torpedine*, *torpore m* sløvhet,
 treghet (*også fig*)

torracchione *m* stort, gammelt tårn, *torraiuolo*,
piccione ~ tårndue

torrazzo *m* tårnbygning, fahjeferdig tårn

torre *litt* se *togliere*

torre *f* tårn, ~ *davorio* elfenbenstårn ~ *di*
controllo kontrolltårn, ~ *corazzata* pansertårn

torrefare (*-faccio*), brenne (kaffe); *torrefazione f*
 (kaffe)brenning, -brenneri kaffeforretning

torreggiare *e* rase opp over, tårne seg opp

torrente *m* bekk, elv, *fig* stor strøm, stor mengde
a torrente i strømmen, *torrentizio* bekk-, elve-
 strøm, *torrenziale*, *pioggia* ~ østegn

torretta *f* lite tårn, ubåttårn, revolverhode (*på*
 dreiebenk)

torrido varm, brennende, *zona torrida* tropisk
 sone

torriere *m* *litt*, tårnbuer, -vakt; *torrigiano m* tårn
 vakt, *torrito* *sj* med tårn, *torrione m* tårn med
 tinder, *torrone m* sl nougat

torsello *m* lerret-, tøyfull, nålepule, mynstempel
 bærepule, *torsi* se *torcere* *torsione m* dreining,
 vridning, *barra di ~* torsjonsstang

torso *m* torso *torcolato f* kast (av kjernehus o.l.),
torso *m* (kål)stilk, kjernehus

torta 1, *f* vridning torta 2 *f* kake, terte, ~ *di*
gelato iskake, *mangiar la ~ in capo a uno*
 undertrykke, kue en, være større av vekst enn en,
tornio m *sj* kakeselger, -baker, *tortellaio m*
 baker, selger av *tortelli*, *tortello m* sl fylt kake
 poster, *tortellino m* liten fylt kake, poster, *tortezza*
f *sj* det å være (for)tridd, *torticcio m* trosse,
 kabel, *tortiglione m* noe som er vridd (*se spirale*),
fucile a ~ gevær med rillet løp, *tortiglioso* vridd,
 rillet, *tortile* *litt* vridd, snodd, *tortino m* kake,
 poster

torto 1 se *torcere* torto 2 *m* urett, a ~ med
 urette, *avere ~* ha urett; *far ~ a uno* gjøre en
 urett, *tortolo m* stokk (*til* strammning av tau)
tortone m stor kake, *tortora f* turteldue, *tortorata*
f stokkeslag, *tortore m* stokk (*se tortolo*), *torto-*
reggiare (*te*) kutte (*og fig*), *tortorella f* husdue (*og*
fig), *tortuosita f* snoddhet, vridning, bøyning
tortuoso vridd, snodd, krum *se tortuose* krok
 veier, *tortura f* vridning pinsel, tortur, sjekval
torturare pine, torturere

torvo sku ende skummei

torzone *m* omvendt lektor, uvillende munk

tosà *f* dial. pike(barn); **tosamento** *m* klipping; **tosare** (*ò*) (be)skjære, klippe (*tull, hår*); **tosatore** *m* (*f* -trice) (saue)klipper; **tosatrice** *f* klippemaskin; **tosatura** *f* (be)skjæring, klipping, avklippet ull.

tosca *f* toskanerinne; **toscaneggiare** (*è*) bruke toskanske talemåter; **toscanello** *m* liten toskansk sigar; **toscanesimo**, **toscanismo** *m* toskansk uttrykk, toskanisme; **toscanico** (*pl* -ci) etruskisk; **toscanità** *f* toskanskhet; **toscanizzare** toskanisere, bruke toskanske uttrykk; **toscano** toskansk; — *m* toskaner, toskansk sigar; **tosco** 1. *list se toscano* 2. *m* (*pl* -chi) poet gift.

tosone *m* sj. saucpels; — *d'oro* den gyldne vlies; **tozo** klippet, beskåret

tosse *f* hoste, — *asimma*, — *canina*, — *convulsa* kikhoste, **tossetina** *f* småhoste, **tossettiare** småhoste, romme seg, **tosicare** (*a*) forgifte **tosicità** *f* giftighet, **tosico** (*pl* -ci) giftig, — *m* gift; **tosicologia** *f* toksikologi, **tosiana** *f* toksin, **tosire** (*el* -isco) hoste

tosiare (*ò*) brenne (kaffe o.l.), riste, **tosatura** *f* brenning (kaffe o.l.), risting, **tosino** *m* kaffebrenner (redskap), **tosto** 1. hard, **faccia tosta** frekt ansikt; *che faccia tosta!* for en frekkhet!, **tosto** 2. snart, straks, på timen; *sj* rask; — *che så snart som*; — *o tardi* for eller senere

tot så og så meget (mange)

totale total (utstendg., hel, — *m* total(sum), helhet, **totalità** *f* helhet, fullstendighet, **totalitet**, **totalitario** total, absolutt, totalitær, **totalizzare** regne alt sammen; *sport.* vinne til sammen (peng), **totalizzatore** *m* regnemaskin; *sport* totalisator, **totalizzazione** *f* sammenregning

totino *m* blekksprut, **totem** *m* inv. totem

totip *m* inv. lippetjeneste, **totipista** *m* tipper, **toto**, **totocalcio** *m* (fotball) lippetjeneste, **schedina del** — lippekupong, **totomania** *f* lippfeber

totivilla *f* sl. lerce

tovaglia *f* bordduk, alterduk, **tovagliuolo** *m* serviett

tozzo kort, tykk, lavbygget, undersetsig, — *m* stort, tørt brødstykke, *vendere qualcosa per un — di pane* selge noe for en slikk og ingenting, **tozzotto** noe lavbygget, undersetsig, — *m* tykk murstein

tra (blant, mellom, se også *fra*)

trabacca *f* sj. brakke, telt, **trabaccolo** *m* sl. tomastet fiskebåt, **trabaldare** *gi* tilvende seg, **traballamento** *m* vakling, **traballare** vakle, **traballio** *m* stadig vakling, **traballone** *m* vakling, fall, *a* **traballoni** vaklende, **trabaltare** velte

trabalzare støte hit og dit, skumpe, ryste, **trabalzo**, **trabalzone** *m* støt, skumping, rykk; *a* **trabalzoni** skumpende, rykkende

trabante *m* drabant

traben *f* hist. trabea, toga; **trabeazione** *f* arkitt. bjelkeverk

trabiccatoio *m* en som lager, selger, **trabiccolo** *m* sl. varmekorg (til oppvarming av seng), *fig* vaklende møbel, slingrende vogn

traboccamento *m* det å flyte over, **traboccare** (*a*) slynge, kaste; løpe, flyte, koke over; gå over sine bredder, være overfylt, *fig* strømme over, **trabocchetto** *m* fall-lem, fallgrav (og *fig*), **trabocchevole** *j.* umåtelig, uendelig, **trabocco** *m* (*pl* -chi) overstrømming, oversvømmelse, *hist.* kastemaskin, bombekaster; — *di sangue* blodstyrning, **trabocco** *m* se *trabucco*, sl. fiskegarn; **trabuco** *m* (*pl* -chi) havannasigar

trac(c)agnotto undersetsig, firskåren, **tracannare**

skylle ned (*vin*), **traccheggiare** (*è*) noie, trekke i langdrag, **traccheggio** *m* sommel

traccia *f* fotspor; *fig.* spor, utkast, k add, skisse, *andare in — di qualcosa* lete etter noe, *esser sulle tracce di* være på sporet etter, — *di polvere* tynt støvlag, **tracciamento** *m* det å spore, stikke ut, skissere; **traccante**, **proiettile** — lysprosjekt, **tracciare** (*a*) stikke ut (*vei*), skissere; *lur* spore, følge opp et spor, — *un piano* trekke opp en plan; **tracciato** *m* tegning, skisse, plan, trase; **tracciatoio** *m* instrument til rissing, utstikning o.l.; **tracciatore** *m* en som skisserer, stikker ut, **tracciatura** *f* mønstertegning (broderi)

trachea *f* anat. luftrør, **tracheale** luftrørs-; **tracheite** *f* luftrørskatarr, -betennelse; **tracheotomia** *f* luftrørssnitt

tracolla *f* geværrem, skulderrem, bandolær; **portare a —** bære i rem over skulderen, **borsa a —** skuldertaske, **tracollare** (*a*) vippe, snuble; *far — la bilancia* (*fig*) være tungen på vektskålen, gi utslaget, **tracollo** *m* fall, ruin; *dare il —* falle forover, *fig* gi utslaget, *dare il — alla bilancia* være tungen på vektskålen, velte noe, gi dødsstøt, — *di borsa* børsfall

tracoma *m* trakom, **tracomatoso** trakomsyk

tracotante overmodig, anmassende, arrogant; **tracotanza** *f* overmot, anmasselse, arroganse

tradimento *m* forræderi, bedrag, *fu colto a —* han ble overrumplet, **mangiare il pane a —** snylte, **tradire** (-isco) forråde; rope, være utro, overgi, *se la memoria non mi tradisce* hvis jeg ikke husker galt, *un vino che tradisce* en lumsk vin, *refl* rope seg, **traditore** *m* (*f* -trice, -ora) forræder, *vino —* lumsk vin, *alla traditora* forrædersk, — *adj* forrædersk, **traditoresco** *sj* forrædersk

tradizionale tradisjonell, **tradizionalismo** *m* tradisjonalisme, **tradizione** *f* tradisjon, overlevering gammel skikk, jur. avlevering, avhendelse,

tradotta *f* log (til soldattransport)

tradotto se *tradurre* **traducibile** oversettelig, **tradurre** (-duco) oversette, overføre (*fanger o.l.*); — *m* atto utføre, sette i verk; — *dall'italiano in norvegese* oversette fra italiensk til norsk; — *alla lettera* oversette bokstavelig, ord for ord, — *a senso* oversette innholdet, — *' in volgare* (*fig*) si det enkelt, rett fram, **tradussi** se *tradurre*, **traduttore** *m* (*f* -trice) oversetter, — *giurato ed* svoren translator, **traduzione** *f* oversettelse, overføring, transport

tracote *m* trassent, — *f* slepekabel

trafelamento *m* sj. stønning, **trafelare** (*è*) sj. puste tungt, stønne, **trafelato** forpustet

trafficabile omsettelig, **trafficante** *m* handlende, ofte *fig* neds. kremmer, spekulant, **trafficare** (*a*) drive handel (med); arbeide, drive på, — *in grana* handle med korn, **trafficato** trafikkert, **traffiatore** *m* (*f* -trice) handlende, **traffichino** *m* handlende, altnuligmann, streber; intrigant, **traffico** *m* (*pl* -chi *el* -ci) trafikk, handel, **perioda di — intenso** rushtid, *far — di* handle med (oftest *fig* neds.), **lanciare il —** tradio, sende kallesignal

trafiere *m* hist. sl. dolk

trafiggere gjennombore, dolke, *fig* bedrove, **trafiggimento** *m* gjennomboring, bedrøvelse, **trafiggitore** *m* (*f* -trice) *adj* (en) som gjennomborer

trafila *f* trekkejern; *fig* lang rekke prøver, skritt, hendelser o.l., *passare per una —* (*el.* *per tutta la —*) gå gjennom en lang rekke prøver, gå gjennom alle grader, instanser o.l., **trafilare** trekke (metall)

trafiletto *m* kort artikkel, avisnotis.

trafissi *se* *trafiggere*, trafitta *f* (*sj* *trafittura*) stikk, sår, smerte, sårende ord, trafitto *se* *trafiggere*

traforamento *m* *sj* *se* *traforo*; traforare (*ô*) gjennom bore; gjennomhulle, skjære ut med løvsag. traforatore *m* (*f* *-trice*, en som gjennom borer, -huller, traforatrice *f* boremaskin, hullmaskin løvsag; traforazione *f* gjennom boring, -hulling løvsagarbeid.

traforo *m* gjennom boring (*av fjell*); gjennomhulling, smuthull, gjennomskjæring, tunnel, lavoro *di* ~ løvsagarbeid, gjennombrutt arbeid; ricamo *a* ~ hullsøm, sega *da* ~ (*per legno*) løvsag, stoffa *a* ~ gjennombrutt stoff

trafugamento *m* tilvending, trafugare tilvende seg, *refl. sj.* flykte, stikke seg bort; trafugo, *di* ~ i smug, underhånden

trafurare *gl.* rove, stykke; trafusola *f* hespe, dukke (*silke*); trafusolo *m* anat leggben

tragedia *f* tragedie, *far tragedia* lage oppstyr; tragediante *m* *sj* tragedieforfatter, tragiker; *fig* en som lager tragedie, oppstyr; tragediografo *m* tragedieforfatter; tragedia *m* *sj* tragedieforfatter

traghettare (*é*) *sj.* ferje, sette over elv; traghetatore *m* (*f* *-trice*, en som setter over en elv; traghetto *m* overfart, overferje, ferjesed, *fig* utflykt, påskudd, intrige; selle; *gl.* snarvei; battello *da* ~ ferje

tragico (*pl* *-ci*) tragisk; sorgelig, ~ *m* tragiker, tragicomico (*pl* *-ci*) tragikomisk; tragicommedia *f* tragikomedie

tragittare sette over (*elv o.l.*); tragittatore *m* (*f* *-trice*, *sj* en som setter over; tragitto *m* overfart, -sted); overfart, strekning

traguadare sikte, kaste et blikk på; speide, *fig* se fremover foruse traguardo *m* vaterpass sikte diopter; sport, mål, ~ *di arrivo* målsnor; ~ *di partenza* startstrek

traiettare bane seg vei gjennom luften; traiettoria (*f*) (prosjektils) bane

traino *f* uregelmessig galopp (*hos hest*); alla ~ på slep; trainare (*ô*) transportere på slede; slepe, traino *m* slede, sledelass; understell (*på vogn*); tog tralasciamento *m* utelateise, avbrytelse, tralasciare (*-la-*) avbryte, opphøre med; unnlate, utlate, i sidesette, overse

tralicio *m* (vin)ranke, traliccio *m* dreiel

tralice *m* ~ på skrå, guardare *m* ~ skjele til tralignamento *m* utarting, degenerering, tralignare utarte, degenerere, tralucere *sj.* skinne igjennom (noe), skinne, være gjennomsliktig

tram *m* *inv* trikk; sporvogn, trama *f* islett; *fig* komplott, sammensvergelse, litt handling, intrige; tramaglio *m* garn, nett; tramagnino *m* statist, tryllekunstner; tramandamento *m* overlevering, tramandare overlevere (*til ettertiden*), tramare slå i (*tråd*), *fig* oppspinne, utpanske, panske på ~ *contro di uno* intrigere mot en

trambasciare *sj.* være nedtrykt av sorg, smerte, trambustio *m* stadig lummel; trambusto *m* lummel, forvirring

tramenare (*é*) rumstere (med); tramento *m* stadig rumsting, rammel, tramescolare (*é*) blande sammen, rote sammen, forvirre, tramestare (*é*) rote sammen, snu opp ned på; tramestio *m* stadig rumsting, larm, virvar, tramettere *sj.* legge imellom

tramezza *f* skillevegg; bindsåle; tramezzabile som kan skilles, delelig; tramezzamento *m* *sj* skille,

deling; tramezzare (*é*) skille, dele; tramezzino *m* plakathæder; liten sandwich, tramezzo *m* mellomvegg, skillevegg, mellomrom; mellomlegg, mellomverk, ~ *a* *ibiant*, mellom

trameschiare (*ti*, *sj* blande, menge

tramite *m* sti, overgang; *il* ~ *della fensa* sårets retning, *per* ~ *di* ved hjelp av, ved; *per il* ~ *gerarchia* ad vanlig tjenestevei

tramoggia *f* mølletrakt, mudderpram; finestra *a* ~ *sl.* vindu (*fengsel, kloster*), som slipper inn lys, uten at man kan se ut

tramontana *f* nordavind; nord, guardare *a* ~ vende mot nord, la (*stella*) ~ polarsjernen, perdere la ~ tape hodet, gå i surr; tramontana *f* vindstøt fra nord, nordstorm; tramontano fra den andre siden av fjellene; ~ *m* *sj.* nordavind, tramontare (*ô*) gå ned (*sol, måne o.l.*); *fig* gå under, la slutt tramonto *m* (so) nedgang, *fig* undergang, ende, slutt

tramortimento *m* besvimmelse, avmakt, tramortire (*-uco*, besvime, falle i avmakt, tramortito besvimt, bedøvet, bevisstløs

trampolare (*ô*, *sj* gå på stykker (*og fig.*); trampoliere *m* vadeugl; trampolino *m*, ~ (*di lancio*) skihopp, springbrett, stupebrett, trampolo *m* stykke

tramuta *f* *F.* tramutamento *m* forandring, forflytning, omsikning; tramutare stikke om (*vin*), plante om; forflytte; forandre, tramutazione *f* det å stikke om (*etc* *se* *tramutare*); tramuto *m* stadig forandring (*se* *tramutare*,

tramvai *se* *tranvai* tramvia *etc* *se* *tranvia* *etc*

trancia *f* skive; skjæremaskin

trancello *f* *fig* selle; tranchiottire (*-uco*, slukke

trangosciare lide meget; være fylt av sorg, angst tranguciamento *m* sluking, tranguciare (*ô*, sluke, helie i seg, trangugiatore *m* (*f* *-trice*, sluker

transe unnatt, unntagen, foruten; ~ *che* unntatt tranquillamento *m* *sj.* beroligelse, tranquillare berolige; tranquillita *f* ro; tranquillizzare berolige; tranquillo rolig, vennlig, lett

transalpino transalpinsk; transatlantico (*pl* *-ci*, transatlantisk; cavo ~ oversjøisk kabel; ~ *m* oseandamper, parlamentskorridor, trasatto *se* *transigere*, transazione *f* forlik, transaksjon; transeati godi' la gâ'; transenna *f* arkit rekkverk, skillevegg (*av marmor*); transetto *m* arkit iveriskip, transeunte forbigående, transfuga *m* (*pl* *-ghi*, desertør overløper *fig* politisk flyktning

transiberiana, la ~ den transsibirske jernbane

transigente ettergivende, tolerant; transigere gi etter, *jur.* slutte forlik; *con la coscienza non si transige* med samvittigheten går man ikke på akkord

transitabile passerbar, transitabilità *f* passerbarhet, transitare (*ô*) passere, gjennomreise; ferdes over, ~ *in arrivo*, ~ *in entrata* reise inn

transitivo *gram* transitiv; transito *m* transit, gjennomreise, passasje, overgang, gjennomgang, *ri* død; bolletta *di* ~ (toll)passerseddel, chiusa *al* ~ sperret for gjennomkjørsel, -gang, deviazione *del* ~ omkjørsel, impedimento *del* ~ ferdselshindring, merci *di* ~ transitigods, porto *di* ~ transitthavn, transitorietà *f* det å være forbigående, transitorio forbigående, forgjengelig, transizione *f* overgang

transpadano på den andre (nordlige) siden av Po, transpolare, volo ~ pol(over)flyvning

transumare flytte fra et beite til et annet, transumanza *f* flytting fra et beite til et annet

transustanziare (-tan-) forvandles (vin og brød); **transustanziativo** som kan forvandles; **transustanziazione** *nl.* transsubstansiasjon, forvandling; **trans-** se ellers **tras-**

trantran *m il solito* ~ det vanlige trav

travai *m* trikk; forstadsbane; **travvia** *f* sporvei, trikk; **travviario** trikke-; **carrozza tranviaria** sporvogn; **movimento** ~ sporvognstjeneste; **travviere** *m* sporveismann

trapanamento *m* trepanasjon; **trapanare** (gjennom)bore; **trepanere**, *fig* gjennombore; **marire**, **trapanatore** *m* (*f* -trice) en som trepanerer; **trapanatura** *f* gjennomboring; **trepanasjon**; **trapanazione** *f* (gjennom)boring; **trepanasjon**; **trapano** *m* bor, boremaskin; **trepan**, **tanniegebor**, ~ *a mano*, *a petto* hånd-, brystbor(emaskin)

trapassabile overskridelig; **trapassamento** *m* *sj.* det å skride, gå over; **trapassare** overskride, gå over, reise gjennom; **unilate**; **overdra**; **ende**, **de**, **bruke** (*tid*), gjennombore (*og fig*); **trapassato** (*om mati*) moset, ~ *m* avdød, ~ *prossimo* pluskvamperfektum, ~ *remota* annen pluskvamperfektum; **trapasso** *m* overgangssted; **overskridelse**; **borgang**

trapelure (*e*) flyte, sive ut; *te* få greie på; **trapelo** *m* ekstra trekkdyr; **trapeto** *m* *dial.* olivenpresse

trapezio *m* sport, mat; **trapes**, **giuochi al** ~ trapeskunstler; **trapezista** *m* trapeskunstner; **trapezoidale** trapesaktig; **punti trapezoidali** trapessting; **trapezoide** *m* trapesoid

trapiantamento *m* omplantning; **trapiantare** plante *om*; *fig* omplante; **trapiantatore**, **trapiantatore** *m* planteskje, planteredskap; **trapiantatrice** *f* plantemaskin (*for tea*); **trapiantazione** *f* omplant(n)ing; **trapianto** *m* overføring (*av hud o.l.*)

trapp *f* kloster, sted med streng disiplin; **trappista** *m* trappistmunk; *fig* eremitt

trappola *f* felle *fig* felle; **ogn** skrone **trappolare** (*da*) fange i felle, narre; **trappolatore** *m* (*f* -trice *ora*) en som lager feller, renkesmed; **trappoliera** *f* svindel, bondefangeri; **trappolino** se **trampolino**; **trappolone** *m* svindler

trapungere stikke igjennom, sy, brodere; **trapunta** *f* stoppet teppe, vatt-teppe; **trapuntare** stikke, sy, brodere; **trapunto** se **trapungere**

trarre (**traggio**) trekke, slepe, dra, føre, ta; kaste, **trassere**, **trarsi indietro** trekke seg tilbake; ~ *m* **inganno** narre, se også **cavare**, **tirare**

trasalire (-isco) fare sammen

trasandamento *m* forsømmelse; **trasandare** (-ando) forsømme, gå av bruk; **trasandato** forsømt, sjuket

trasbordare (*o*) stige om, laste om; **trasbordatore** *m* svevebro; **trasbordo** *m* omstigning, omlastning

trascogliere (-scelgo) velge ut; **trascoglimento** *m* utvalgt; **trascelto** se **trascogliere**

trascendentale transcendental; **trascendente** transcendent; **trascendenza** *f* transcendens; **trascendere** overgå, gå for vidt, forløpe seg, gå over (*a til*); **trascendimento** *m* *sj.* det å overgå, gå for vidt; **trascesi**, **trasceso** se **trascendere**; **trascicare** se **strascicare**

trascinamento *m* *sj.* det å slepe, dra; **trascinare** slepe, dra; ~ *la vita* henslepe sitt liv (*svikdom*, *fattigdom*); **trascino** *m* slep

trascoloramento *m* det å skifte farge; **trascolorare** (-lo-) *og refl* skifte farge

trascorrere forløpe, gå hurtig, gå for vidt, forløpe seg; gjennomløpe, -se, -lese, tilbringe (*tid*); **trascorrevole** som går hurtig; **trascorrimiento** *m* *sj.*

gang, forløp; **trascorsi**, **trascorso** se **trascorrere**; **trascorso** *m* forløp, liten feil, liten forseelse, småsynd

trascrissi, **trascritto** se **trascrivere**; **trascrittore** *m* (*f* -trice) avskriver; **trascrivere** avskrive, kopiere; **transskribere**, **tinglyse**; **trascrizione** *f* avskrift; **transskripsjon**, **tinglysing**

trascurabile ubetydelig; **trascuraggine**, **trascuranza** *f* forsømmelighet; **trascurare** forsømme, overse; **trascuraggine**, **trascorutezza** *f* forsømmhet; **trascurato** forsømt, sjuket, likegyldig; **forsømmelig**; **trasecolamento** *m* det å være himmelfallen; **trasecolare** (*e*) være himmelfallen

trastentire (*e*) høre, snappe opp, få nyss om, misforstå

trasferibile som kan overføres, transporteres; **trasferibilita** *f* overforbarhet; **trasferimento** *m* overføring, flytting; **trasferire** (-isco) overføre, (for)flytte; *jur* overdra, overføre, transportere, *refl* flytte; **trasferta** *f* tjenestereise, **indennuà di**, ~ reisegodtgjørelse

trasfiguramento *m* forvandling; **trasfigurare** forvandle; *nl* forklare; **trasfigurazione** *f* forvandling; *nl* forklarelse; **la Trasfigurazione di Cristo** Kristi forklarelse på berget Tabor; **trasfigurare** (-isco) forvandle (*nl* til det verre)

trasfondere helle om; *fig* overføre, inngyde; **trasfondibile** overforbar

trasformabile som kan omdannes; **trasformabilità** *f* det å kunne omdannes; **trasformare** (*o*) omdanne, forvandle; **trasformativo** omdannende; **trasformatore** *m* (*f* -trice) forvandler, transformator; **trasformazione** *f* omdannelse, forvandling; **transformasjon**; **trasformista** *m* transformist, forvandlingskunstner; *pol* vendekåpe

trasfusi, **trasfuso** se **trasfondere**; **trasfusione** *f* overføring, transfusjon; ~ *di sangue* blodoverføring

trasgredimento *m* *sj.* overtredelse; **trasgredire** (-isco), ~ (*o*) overtrede; **trasgreditore** *m* *sj.* **trasgressore** *m* overtreder; **trasgressione** *f* overtredelse

traslatare *gl.* overføre, flytte, oversette; **traslato** overført; ~ *m* **litt** overført uttrykk; **traslatore** *m* (*f* -trice) overfører; **traslatorio** overførende, overførings-; **traslazione** *f* overførelse, flytting, overdragelse

traslocamento *m* overførelse, flytting; **traslocare** (*o*) (over)flytte; **trasloco** *m* (*pl* -chi) (over)flytting, overføring

traslucido som slipper lyset igjennom

trasmarino *litt* oversjøisk; **trasmeso** se **trasmettere**; **oversende**, **overdra**, **forplante**; **knngkaste**, ~ *qualcosa in eredità a uno* testamentere en noe; **trasmettitore** *m* (*f* -trice) oversender, overdrager, (radio)sender, ~ *d'ordine* ordreapparat (telefon, talerør etc.); ~ *ad onde corte* kortbølgesender

trasmigrazione (ut)vandre, *fig* gå over (på); **trasmigrazione** *f* vandring; ~ *delle anime* sjelevandring; **trasmissione** se **trasmettere**

trasmissibile overforbar; **trasmissibilità** *f* overforbarhet; **trasmissione** *f* overgivelse, overdragsel, (radio)utsendelse, transmisjon; **albero di** ~ kardangaksel, ~ *a catena* kjedetrek; ~ *a cinghia* remtrekk; ~ *di energia* kraftoverføring, ~ *flessibile* kardangledd ~ *d'immagini* billedtelegraft, ~ *sulle ruote anteriori* forhjulstrekk; ~ *di ruote dentate* tannhjulsutveksling; **trasmissivo** overførende; **trasmissore** *m* (*f* -mittrice) overfører,

trasmittente *m* overfører, sender, stasjon — senderstasjon
trasmodamento *m* overdrivelse, **trasmodare** *to* overdrive, gå for vidt, **trasmodato** overdreven, overdrivende
trasmutabile foranderlig, **trasmutare** forandre, forvandle, forflytte, **trasmutatore** *m* (*f* -trice) forandler, **trasmutazione** *f* forandring, forvandling, forflytning, **trasmutevole** foranderlig
trasognamento *m* det å drømme med åpne øyne, **trasognare** *to* drømme med åpne øyne, **trasognato** drømmende, drømmersk, himmelfall
trasparente gjennomskiktig, ~ *m* transparent, **trasparenza** *f* gjennomskiktighet: *guardare per* ~ se på, holde mot lyset, **trasparire** (*-pare*, -sco) skinne igennom, være gjennomskiktig, **trasparire** *se* **trasparire**
traspirare utdunste, svelte, *fig* sive ut, **traspirazione** *f* utdunstning, svelte
trasporre (*-porre*) omstille, bytte om
trasportabile transportabel, **trasportamento** *m* *se* **trasporto**: **trasportare** *to* transportere, overdra, overføre, forandre, flytte, *fig* henvise, **trasporre**, **trasportatore** *m* (*f* -trice) transporter, ~ *a catena* kjedetrekk, ~ *a cinghia*, ~ *a nastro* (*di gomma*) transportbånd, **trasportazione** *f* *sj* *se* **trasporto** *m* transport, overføring, transportskip, *fig* utbrudd, henvivelse, sinnsbevegelse, **aeroplano da** ~ transportfly, ~ (*funebre*) begravelse, **imbarcazione da** ~ fraktbåt, *spese di* ~ frakttgifter, **trasposi** *se*, **trasporre**, **trasposizione** *f* omstilling, **trasposto** *se* **trasporre**
trassato *m* merk **trassat**, **trassi** *se* **trarre**
trassinare *dial* mishandle
trasteverino fra, på den andre siden av Tiberen
trasto *m* planke, fjøl, tofte
trastulla, *dare a uno* (*el*) *pascere uno di erba* ~ holde en i ånde med løfter, tomme ord, **trastullamento** *m* lek, natters, **trastullare** leke med en, oppholde en (med snakk); ~ *la fame* narre, døyve satten; *refl* tumle seg, leke, fordrive tiden, more seg, **trastullarsi di uno** holde ap med en, **trastullatore** *m* (*f* -trice) en som leker *etc*, *se* **trastullare**, **trastullevole** *sj* morsom, forlystende, **trastullino** *m* liten lek; lite leketøy, alifor leken gullunge, **trastullo** *m* lek, tidsfordriv, leketøy, **trastullone** *m* barnslig fyr, tulling
trasudamento *m* svetting, svelte, **trasudare** svelte (ut), sive, piple igennom, **trasudazione** *f* (ut)svetting, transudasjon
trasumanare *lit* overgå det menneskelige, bli ånd, gud
trasversale, **trasverso** skrå, tverrstilt, (*via*) **trasversale** kryssende vei; **traviare** *sj* *se* **trancare**, **travolare** *to* overflyve, fly over, *fig* gå flyktig (hen) over, **travolma** *f* overflyvning, **travolatore** *m* (*f* -trice) overflyver
tratta *f* trekk, rykk, tidsrom, flokk, strekning, sliepenot; handel, merk **tratte**, ~ *delle bianche* hvit slavehandel, ~ *a giorno fisso* datoveksel, ~ *dei negri* slavehandel; ~ *postale* postoppkravsbankett; ~ *degli schiavi* slavehandel; ~ *a vista* avistaveksel, **trattabile** som kan behandles, lett tilgjengelig, omgjengelig, *prezzo* ~ pris det kan forhandles om, sås av på, **trattabilità** *f* *sj* omgjengelighet, **trattamento** *m* behandling, traktament, underhold, **trattare** behandle, traktere, beverte; omgås, spille (på), merk forhandle; ~ *con uno* omgås en, ~ *uno da ladro* skjelle en ut

for tyv, *refl* spise, leve, *si tratta di* det dreier seg om, *si tratta di vita o di morte* det gjelder liv eller død, **trattario** *m* trassat, **trattatista** *m* traktatforfatter, **trattativa** *f* forhandling, **trattato** *m* pol. traktat, avhandling, traktat, skrift, **trattatore** *m* (*f* -trice) en som behandler, forhandler *etc*, *se* **trattare**, traktatforhandler, **trattazione** *f* behandling, fremstilling
tratteggiamento *m* skissering, **tratteggiare** (*te*) streke opp, skissere, *fig* skissere, **tratteggiatura** *f* skissering, **tratteggio** *m* skissering, skisse
trattenere (*-tengo*) oppholde, holde tilbake, beholde, stanse, underholde, more, *refl* oppholde seg bli, beherske seg, *trattenersi da qualcosa* avholde seg fra noe, **trattenimento** *m* det å oppholde seg, opphold, stans, underhold(ning), **trattenuta** *f* fra drag i lønn, lønnstrekk, **trattenni** *se* **trattenere**, **tratto** *se* **trarre**, **trattone uno solo** med unntak av en, **trattone quei due** med unntak av disse to, ~ *m* trekk, rykk, kast, strek, (penne)strek, strekning, stykke *lav bok*, karaktertrekk, oppførsel, manerer, forskjell, anfall, innfall, *a un* ~ samtidig, *tutti a un* ~ *in un* ~, *dun* ~ med ett, *plutse*, *g ad ogni* ~ ofte, *dare il* ~ *alla bilancia* være tungen på vekskålen, *dare i tratti*, *dare gli ultimi tratti* ligge i de siste krampetrekninger, *a tratti*, *di* ~ *in* ~, ~ ~ fra tid til annen, av og til, *incisione a* ~ strekelsing, *pagare innanzi* ~ betale forut, *di primo* ~ straks, ~ *d'unione* bindestrekk
trattore *m* (*f* -ora) silketrekker; vert, traktor, **trattoria** *f* silketrekkeri, vertshus, kro, **trattorista** *m*, *f* traktorfører, **trattore** *f* traktor, **trattura** *f* det å trekke silken fra kokongen, silketrekkeri
travire *lit* høre litt av, høre feil
trauma *m* trauma, legemsskade, sjokk, **traumatico** traumatisk
travagliamento *m* plage, bedrøvelse, slit, slep, **travagliare** (*-va-*) plage, bedrøve, slite, slepe; *refl* besværes, engstes, **travagliatore** *m* (*f* -trice) en som plager *etc*, *se* **travagliare**; **travaglio** *m* nød, sorg, lidelse, slit, slep, besvær, innhegning (*for* ustyrige dyr); *pl* (fodsel)sveer, ~ *di stomaco* kvalme, **travaglioso** besværlig
travalicamento *m* overgang, passering, **travalicare** (*-va-*) gå over, overskride, **travalicatore** *m* (*f* -trice) en som går over
travamento *m* hjelkeverk, ribbeverk
travayamento *m* omhelling, omstikking, **travayare** helle om, tomme over, stikke om, **travaso** *m* omhelling, uttredelse, *fig* utbrudd, utgydelse, ~ *delle idee* tankeoverføring (*tidl* intel på humoristisk ukeblad)
travata, **travatura** *f* hjelkeverk, ribbeverk, **travato** laget, støttet av bjeiker, sperre, **trave** *f* (*sj* *m*) bjelke, sperre, ribbe
travedere (*te*) *se*, lese *fei* skjelne, ~ *per uno* elske en blindt, være forgapt i
travegole *i pl* en oversykdom *over le* ~ *fig* *se* *fei*
traversa *f* tverrbjelke, -stang, -fjøl, svill; bom, tverrgate, stikkilaken, **traversale** tverr-, skrå; **traversare** (*te*) gjennomskjære, gå på tvers, gå tvers over, hindre, ~ *la strada* krysser gaten, ~ *la via a uno* sperre veien for en (*og fig*), **traversaria** *f* skegarn (*over elv*), **traversata** *f* gjennomskjæring, overfart, **traversia** *f* sterk pålandsvind, sidevind, *fig* motgang, ulykke, **traversina** *f* liten tverrbjelke, (jernbane)svill; **traversino** *m* sidefortøyning

traverso skrå, tverrgående, *a ~, di ~, per ~* på skjeve på skrå *andare a el per ~* gå i vrangstrupen (og *fig*), *una parola traversa* et hardt ord; *rispondere a ~* svare galt (uten å forstå spørsmålet), svare på tverke, *via traversa* tverrgate, -vei; *fig.* krokvei, ~ *m* bredde, tverrside, tverrbyelke; *mar.* side, flanke; *se* *attraverso*, *traversone m* bom, *sport* tverrstol, kraftig østevind, *mil* tverrgrav

travertino *m* sl. kalkstein, travertin

travestimento *m* forkledning, *fig* travesti, travestire (*è*) kle ut, omforme, travestere; travestitura *f* forkledning

travimento *m* forvillelse, forførelse, travlare (*ti*) villedde, forføre, spore av, *traviata f* demimonde-dame, *traviatore m* (*f -trice*) villeder, forfører

travicello *m* liten bjelke; *stare a letto a contare i travicelli* dra seg i sengen, *se* ~ skyggekonng

travimento *m* forkledning, forvrengning, travizare maskere, forvreng

travolgere rive med seg, velte om, endevende, knuse (*fiende*), travolgimento *m* omveltning, endevending, travoltare *sj* *se* travolgere, travolti, travolto *se* travolgere

trazione *f* trekk, drag, trekning, ~ *anteriore* forhjulstrekk, *forza di ~* trekk-kraft, ~ *a vapore* dampkraft, *doppia ~* trekk med to lokomotiver *tre tre*, ~ *m* trefot

tre alberi *m* inv. tremaster

trebbia *f* tust, treskeredskap, trebbiano *m* sl. drue, sl. hvitvin, trebbiare (*è*) treske, trebbiatolo *m* treskeredskap, trebbiatore *m* (*f -trice*) tresker, trebbiatrice *f* treskemaskin, trebbiatura *f* tresking, trebbio *m* kryss (av tre veier), *far ~ stare a ~* slå og skravle

trecca *f* nedt frukt-, grønthandlerske

treccia *f* fletverk, fletning, flette, hårpisk, cappello *di ~* stråhatt; ~ *di paglia* stråfletning, treccinolo *m* stråfletter, trecciare (*è*) flette, macchina per ~ flettemaskin, trecciare *f* *gl* flettepynt trecciao *m* liten flette, fletning

treccione *m* frukt-, grønthandler

trecentesimo, *il ~* den trehundrede, trecentista *m* kunstner fra det 14 århundre, trecentistico (*pl -ci*), som hører til det 14. årh; trecento trehundre; *il ~* det 14 århundre, 1300-tallet

tredecenne trettenårig, tredicesimo trettiende; ~ *m* trettiendedel, tredici tretten; ~ *m* trettiental, trediciann *f* (antall av ca.) tretten

trefolo *m* tynn tråd (til fletting av trosser)

regenda *f* heksesabbat, *fig* oppstyr, forvirring, una notte *di ~* en redselsnatt

treggia *f* slede, treggiata *f* sledelass, treggiatore *m* sledekjører

tregua *f* våpenstillstand, *fig* ro, la ~ *di Dio* Gudsfreden, senza ~ uten stans

tremacuore *m* hjertebank tremare (*re*) ryste, skjelve (da av), tremarella *f* beving, avere la ~ (spøk) ha den store skjelven tremebondo *lit* skjelvende tremefatto *sj* oppskremt, avskremt, tremendo skrekkelig, forferdelig; trementina *f* terpsentin, tremila tre tusen, tremittio *m* stadig skjelving, tremito *m* siring, skjelving, risting, avere un ~ ryste, tremolante *m* *sl* kveker, tremulant, skjelving, tremolamento *m* siring, skjelving; tremolare (*è*) silte, beve, blinke (om stjerner), tremulere, tremolio *m* stadig siring, tremolo sitrende, skjelvende; ~ *m* siring, tremulant, *sl* osp, elektrisk rokke, tremore *m* sterk skjelving, tremotio *m*

rumling, rammel, larm; tremoto *m* F jordskjelv, tremula *f* sl. osp, tremulo *lit* sitrende; ~ *m* siring; tremulant

trenaggio *m* tren og trenare *e*, treno

treno 1. *m* klagesang, treno 2. *m* tog; tren, vogntog, følge, eskorte, levemåte, stas, prakt, luksus, ~ *omnibus* somletog (stanser ved alle stasjoner) ~ *accelerato* persontog (lit raskere enn omnibus), ~ *diretto* hurtigtog; ~ *direttissimo*, ~ *rapido* lyntog, ekspresstog, ~ *passaggeri* passasjertog, ~ *merci* godstog, sta in gran ~ han lever stort, ~ *lumaca* somletog; ~ *masa* person- og godstog, ~ *blindato* pansertog; ~ *matutino* morgenstog; treno-crociera rundreise med tog, rundreisetog, ~ *popolare* ferietog, utflakstog, ~ *stradale* lastebil med tilhenger(e)

trenodia *f* sørge-, klagesang

trenta tretti; trentenne trettiårig trentesimo trettiende, trentina *f* ca. tretti; essere sulla ~ være omkring de tretti; trentino fra Trento

trepestio *m* tramp(ing), klamp(ing), trakk

trepidanza *f* skjelvende uro, angst, frykt; trepidare (*è*) frykte for, være engstelig (per for), trepidazione *f* uro, angst, frykt; trepidita *f* trepidexxa *f* (det å skjelve av) angst, frykt, trepido skjelvende av angst, frykt, engstelig

treppiede *m*, treppiedi *m* inv. trefot (mil., foto, kjøkken etc); trepponti *m* inv. mar tredekker, treppunte *m* inv sl bor; treppuntini *m* inv trimarer

trequarti *m* inv kjole, jakke til knærne; med instrument (til tapping)

tresca *f* intrige, galant eventyr; *gl* sl. dans, trescare (*è*) danse (tresca), intrigere, flirte, leve sammen (utenfor ekteskap), trescone *m* sl. bonnedans

trespolo *m* trefot, trebukk, stell; *fig* kjerre

tressette *m* sl kortspill

treviere *m* seilmaker, trevo *m* storseil

triaca *f* ternak

triade *f* trefoldighet, treklang, *sl* treenighet

triangolare trekantet, triangolarita *f* trekantethet, triangolo *m* trekant, trekantet sil; triangel

trias *m* geol trias, triassico trias

tribale stamme-, tribbia etc *se* trebbia etc tribblire terske, knuse, rive opp, tribble *m* sl. tromme, landbruk

tribolamento *m* plage, lidelse, plaging tribolare (*ti*) plage, bedrøve; lide, plages, ha finito *di ~* han har endt sine plager, er død, tribolato bekymret, plaget, som kosier strev; tribolatore *m* (*f -trice*) plageånd, tribolazione *f* plage, bekymring, trengsel, sorg, nød, tribolo *m* jernstift, -spint; tornebusk tistel, *fig* plage, bekymring, trengsel, sorg

tribordo *m* styrbord

triba *f* (folke)stamme

tribuna *f* tribune, forhøyning, talerstol, tribunale *m* rett, domstol, tinghus; *il ~ marittimo e commerciale* sjø- og handelsretten, ~ *civile, penale* sivil-, strafferett, ~ *militare* militærdomstol *il ~ della penitenza* (*fig*) skriftestolen, skriftemålet, tribunesco (*pl -chi*) neds retts-, doms-tribunato *m* hist tribunal, tribunesco (*pl -chi*) neds tribun-; tribunizio tribun-; tribuno *m* tribun, ~ *della plebe* folketribun

tributare svare skatt *fig* yte, tributario skatteplik, *fig*, fiume ~ baelv; polizia tributaria skattepolit, sistema ~ skattesystem; tributo *m* tribut, skatt, avgift

tricheco *m* (pl -chi) hvalross, *fig.* mann med hvalrossbarter, **trichina** *f* irskin
trielo *m* trehjulssykkkel, **tricipite** *trichodet*, **aquila** ~ den trehodete ørn (Østerrike-Ungarns embleme); ~ *m anat* triceps
tricolore *trifarget*; *il* ~ trikoloeren; **tricode** *tre-strengt*, **tricone** som har tre horn, **tricornio** *m* tresnutet hatt; **tricoli** *f* sl skurv, **tricomia** *f* trykk i tre farger, **pagina in** ~ side trykt i tre farger
trietrae *m* trikketrakk
tricuspidale som har tre spisser, **tricuspidale** som har tre spisser
tridace *m* sl. beroligende middel, **tridente** *m* tre-fork, **tridentino**, *il concilio* ~ konsilet i Trento (1545-63), **tridimensionale** tredimensjonal, **tridueno** tredagers-, **triduo** *m* tre dagers periode; *il* tredagers fest, tredagers bonn
triedro med tre flater
triennale treårig som forekommer hvert tredje år, **triennale** treårig, **triennio** *m* treårsperiode
triestino fra Trieste
trifalco *m* *hist* sl kanon
trifase *m* (sistema) ~ trefasesystem; **trifasico** (pl -ci) trefase-
trifauce som har tre svelg, **trifido** tredelt
trifogliato *m* k overeng; **trifogliato** kløver-, **trifoglio** *m* (tre)kløver, **trifolia** *f* dial troffel, **trifolieto** med trofeller, **trifora** *f* trefags vindu
triforcate *refl* 3 dele seg i tre, **triforcato** tredelt, **triforcuto** med tre spisser, *linder*
triforio *m* arkiv svalgang *(i kirke)*
triforme som har tre former
trigamia *f* tregifte, **trigamo** *m* en som har tre koner el er gift for tredje gang
trigemino *trilling-*, ~ *m* trilling, **trigesimo** *f* minnegudstjeneste tretti dager etter dødsfallet, **trigesimo** *litt* trettiende, **trighe** *f* mulle *far l'occhio di* ~ *a uno se forelsket på en* **triglifo** *m* arkut triglyff
trigonale trekantet; **trigono** trekantet; ~ *m* latiner seil, **trigonometria** *f* trigonometri; **trigonometrico** (pl -ci) trigonometrisk
trilaterale, **trilatero** tresidet, **trilineare** trelinjet
trilingue trespråklig; **trillione** *m* trillion (1000 billioner), **trillare** *trille*, slå triller; ryste, vibrere
trilleggiare *trille*, slå triller, **trillo** *m* trille, ringing, vibrasjon
trilobato trebladet, **trifoliet**
trilogia *f* (trilogi), **trilustre** femtenårig
trimestre trelemmet, **trimestrale** kvartals-, kvartalvis; **canone** ~ kvartalstele; **trimestralmente** kvartalvis; **trimestre** *m* kvartal, **trimetro** *m* trimeter, **trimotore** *m* tre motors fly
trimpellare *e* kumpe spise når g vake *fig* ~ *e* vakle, **trimpellio** *m* stad g kumpring
trina *f* knipping, **trinata** *f* kniperske, **triname** *m* knipinger, **trinare** pynte med knipinger; **trinato**, **torre trinata** (mil) tårn med tre kanoner
trincea *f* mar. surring, **navigare alla** ~ krysse, **nuovo di** ~ splinterny, **trincare** feste, surte; drikke meget, glupsk; svire, **trincata** *f* surring, slurk, **trincato**, **furbo** ~ meget lur; *se ellers* **trincare**
trincatore *m* (f -trice) drikker, drunker, **trincatura** *f* surring
trinca *f* skyttergrav, løpegrav; skjæring, **trincamento** *m* nedgravning, forskansning, skyttergraver, **trincerare** *(e)* forsikse; *refl* forsikse seg *(og fig)* i grave seg ned, **trincerista** *m* skyttergravs-soldat *(srl 1914 18)*, **trincerone** *f* forsvarslinje,

trincettato *f* stikk, skjær med skomakerkniv, **trincetto** *m* skomakerkniv, **trinchetta**, **trinchettina** *f* fukk, **trinchetto** *m* fukkemast, stagfukk
trinciaforaggi *m inv* hakkelsesmaskin, **trinciamento** *m* skjæring, hakking, **trinciante** *m* forskjærskniv
trinciapaglia *m inv* hakkelsesmaskin, **trinciapoli** *m inv* forskjærskniv, **trinciare** (tr-) skjære (opp), hakke, skjære for, skjære gjennom (*lufsten med hendene*), ~ *i panni addosso a uno* baktale en, ~ *grudizi* dømme, uttale seg ubesindig, **trinciata** *f* hakking, skjæring, **trinciato** *m* røyketobakk, **trinciato** *m* (f -trice) hakker, skjærer; **trinciatrice** *f* hakkemaskin; **trinciatura** *f* hakking, skjæring, hakkelse, **trincio** *m* flerte, **trincone** *m* drunker
trincella *f* mar rep, **trincellatore** *m* kanticapparat, **trinita** *f* treenighet, **trino** trefoldig, **trinomial** *m* trinomisk, **trinomio** *m* *mat* trinom
trinzia *f* tre ganger gift dame
trio *m* trio, tersett
trionfare *triumf-*, **trionfare** (a) triumfere, gå av med seieren, **trionfatore** *m* (f -trice) triumfator; **trionfo** *m* triumf(tog), seier; *(i kort)* triumf; ~ *da tavola* oppsats
trioni *m* pl store og lille bjørn
tripartire (-uco) tredele, **tripartito** tredelt, **patto** ~ tremaktspakt, **tripartizione** *f* tredeling; **tripia** *f* trippeltakt, **tripiano** *m* tredekker (fl); **tripletta** *f* sykkel med tre seter; **triplicare** (tri-) tredoble, **triplicatore** *m* (f -trice) en som tredobler, **triplicazione** *f* tredobling, **triplice** trefoldig, tredobbel *m* ~ *esemplare* i tre eksemplarer, *la* ~ *alleanza*, **trippelalliansen**, **triplicista** *m* tilhenger av trippelalliansen, **triplicista** *f* trefoldighet, **triplo** trefold, tredobbel, **tripode** *m* trefot
tripolino, **tripolitano** fra Tripolis
tripo *m* treseter
trippa *f* kalliun, mage, vom, *fig* set person; *metter su* ~ legge seg til mage, **trippaio**, **trippaiuolo** *m* kalliunhandler, **trippone** *m* tykksak
tripudiamiento *m* jubel, glede, **tripudiare** (u) juble, frydes, **tripudio** *m* jubel, gledesfest, *un* ~ *di colori* en fargeorgie
triregno *m* pavens tiara, **trireme** *f* skip med tre rader årer
trisagio *m* *rel* lovprisning av (den treenige) Gud
trisololo *m* tippoldefar, **trisezione** *f* *mat* tredeling
trisillabico (pl -ci) trestavings-, **trisillabo** trestavings-, ~ *m* trestavingsord
tristanzuolo slett, ond, mager; **triste** sorgmodig, bedrovet, sorlig, **tristezza** *f* sorgmodighet; **tristizia** *f* ondskap, **tristo** lumsk, slett, ond, *gl* trist, ~ *a chi* ~ *ve* den som som
trisolco (pl -chi) tresnutet, tredelt; *fig* baklatsensk
trita *f* sl tresking; **tritabile** som kan hakkes, **tritacarne** *m inv* kjøttkvern; **tritame** *m* hakkelse
tritamento *m* hakking, knusing, **tritare** hakke, knuse, undersøke nøye, **tritartufo** *m inv* trøffelkniv, **tritatura** *f* hakking, **tritatto** *m inv* kjøkkenkvern; **triteismo** *m* triteisme, **tritello** *m* int klimet; **trito** hakket, knust, støtt; (so)slitt, *carne trita* hakkekjøtt, ~ *e trito* fortersket, *la via trita* den slagne landevei
tritolare (i) støte, male, pulverisere, **tritolo** *m* støv, grunn, pulver, **tritone** *m* triton, havgud, salamander; **trittico** *m* pl -ci, tredelt tavle, bilde, kunstverk; **tritykon**, **tridokument** for midlertidig utførsel av bil, triptyk
tritongo *m* (pl -ghi) tritong
tritramento *m* stoling, maling; **triturare** støte,

male, pulverisere; tritrazione *f* maling, stoting, knusing
 triumvirale triumvir-; triumvirato *m* triumvirat
 triumviro *m* triumvir
 trivella *f* stort bor, trivellamento *m* boring, trivellare (*te*) bore; *fig* plage, nage, trivellatore *m* (*f* -trice) borer, trivellatura *f* boring, borespon, trivellazione *f* boring (*per* eller), trivello *m* bor
 triviale veiskille-; triviell, alminnelig, tårvelig, trivialità *f* trivialitet, trivio *m* veikryss (*for* tre veier), hist trivium, parole da ~ vulgære, simple ord
 trocisco (*pl* -ci) trokisk, trocheo *m* troke
 trofeo *f* gl talje, trofeo *m* trofé, seier(stegn), trofico (*pl* -ci) trofisk, troglodita *m* huleboer, *fig* grov, primitiv person, trogloditico huleboer
 trogolo *m* *F* trau; trogolone *m* en som griser seg til, *fig* svin
 troia *f* purke; *F* ludder, troiato *m* svinest; *F* horchus, trointa *f* svineri, svinestrek
 tromba *f* trompet, basun, bilhorn, pumpe, hevert, snabel, (hvirvel)storm, skypumpe, med rør, kanal; ~ *m* trompeter; ~ acustica hørerør, ~ d'incendio brannpumpe, ~ a pera balhorn (*i* bil ~ delle scale trapperom, -hus; ~ idello stivale, støvleskaft; la ~ epica (*fig*) den episke poet, tinnar la ~ (*fig*) snorke, blåse i neset; trombaio *m* pumpemaker, hevertmaker; rørlegger, blikken slager, trombare (*to*) pumpe opp, lappe over (med hevert), utbasunere, jam stryke en kandidat (ved eksamen valg) trombatura *f* pumping, tapping, stryk, trombetta *f* liten trompet, lite horn; bilhorn; ~ *m* = trombettiere *m* trompeter, trombino *m* dampfløyte, trombo *m* blodpropp trombonata *f* skudd med muskedunder basunstot tromboncino *m* granatrør (på gevær) trombone *m* basun, basunblåser ridestøvel, muskedunder
 trombozi *f* blodpropp
 truncabile som kan avskjæres, kuitet, troncamento *m* avskjæring, kuit, gram bortfall av siste vokal (og stundom foregående konsonant), troncare (*to*) skjære av, kuite, *fig* avskjære, avbryte, hindre gjøre trett, gram sløyfe siste vokal i (ordi) troncative *ss* avskjærende, troncatura *f* avskjæring, tronchetto *m* lav støvel, bitetang, klippetang, tronco (*pl* -chi) avstumpet, avbrutt, *fig* trett, mat stump, gram med trykk på siste stavelse, ~ *m* mat stump, lemmelos kropp, torso, kropp, hat stamme, stubb, ~ di strada veistump, ~ ferroviaria jernbanestrekning, *m* ~ halvferdig licenziare *m* ~ gi avskjed på grått papir, troncone *m* kropp, slump
 troneggolare *te* trone
 tronfiare (*to*) blåse seg, blåse seg opp, blåse, slonne, tronfieza *f* oppblåsthet, tronfio oppblåst, hoven, *fig* svulstig, tronfione *m* hovenpels
 troniera *f* *ss* skyteskår, kanonport, tronito *m* gl torden, trono *m* trone
 tropicale tropisk, tropico *m* (*pl* -ci) vendekrets, il ~ del Cancro krepsens vendekrets, tropo *m* figurlig uttrykk, trope, tropismo *m* tropisme
 troppo for meget, altfor, non ~ ikke synderlig, il ~ stroppia man skal ikke overdrive: troppa grazia, sant Antonio' takk' det er for mye av det gode!, pur ~ se purtroppo
 troscia *f* (blote)grop, trota *f* orret
 trotabile travbar, trottare (*to*) trave, trotata *f* trav, trotatore *m* (*f* -trice) traver, trotterellare (*ss* småtrave) trotto *m* trav: corse al tel. di) ~ travlop; ~ dell'atino eseltrav (*for* en som går fort

trett) trottoia *f* snurrebass; trottolare (*tro*-) snurre rundt, trotolino *m* uregjerlig unge
 trovabile som kan, bor finnes; trovadorico trubadur-, trovamento *m* funn, oppdagelse, trovare (*to*) finne, oppdage, møte, treffe, andare a ~ uno besøke en; ~ pane per i propri denti (*fig*) få sin bekomst; lasciare il tempo che trova være fåenget, nyttelos, ikke gjøre noe fra eller til; resti befinden seg, møtes; trovarobe *m* inv. rekvisitor; trovata *f* funn, innfall, trovatoello *m* hulebarn; ospizio dei trovatelli hulebarnshjem, trovato *m* funn, oppfinnelse
 trovatore *m* (*f* -trice) finner; oppfinner, litt trubadur, troviere *m* fransk trubadur
 truccaggio *m* sminking, make-up, truccare sminke, maskere, forklede; *fig* narre, truccatura *f* sminke, sminking, maskering; make-up, trucco *m* (*pl* -chi) sl biljard, krocket, trick, knep, maske, make-up, truccone *m* svindler
 truce vill, grusom, trucia *f* eiendighet, trucidare (*to*) myrde, trucidatore *m* (*f* -trice) drapsmann
 truciolo *m* høvelspon, bit, lapp; truciolo di legno treull trucoleato, truculento forferde-ig, grusom
 truffa *f* bedrag, truffaldino *m* svindler; ~ ady svindlerisk; truffare bedra, snvte (*di* for), truffatore *m* (*f* -trice) svindler, trufferia *f* svindel
 trufolare (og refl) *ss*, rote
 truismo *m* truisme
 trullaggine *f* etc se ciurullaggine etc
 truogolo *m* trau
 truppa *f* tropp, flokk, trust *m* trust, ~ dei cervelli hjernetrust, tsar *m* tsar
 tre-tre (*inv* -masca) ~ tsetse-flue
 tu du, dare del ~ si du, være dus, stare tessere a ~ per ~ diskutere heftig, være hjertevenner
 tuba *f* *ss* tuba, *tl* hasun, jam høy hatt; tubare kurte (og *fig*); tubatura *f* tubazione *f* rørledning, rør, rørsystem
 tubercolare tuberkulos, tubercolo *m* tuberkel, hevelse, svulst, tubercolario *m* tub.sanatorium, tuberculoso, tuberculotico tuberkulos; tubercologi *f* tuberkulose
 tuberculoso full av knoller, tubero *m* knoll, tuberosa *f* bot tuberosa, tuberostia *f* det å være knollformet ha knoller, tuberoso knollet, tubiera *f* varmeledninger, -rør, tubino *m* stiv, rundpullet hatt
 tubo *m* rør, ~ aspirante sugerør; ~ capillare kapillarrør, ~ digestivo, ~ digerente fordøyelseskanal, ~ filtro filterrør; ~ di lancio torpedoulskytningsrør, ~ di scarico spilldamprør, ~ di stufa kakkelovnør, *F* høy hatt, tubolare rørformet, ~ *m* sykkelring, tubulato lagd av rør, tubulatura *f* rør-, ledningssystem, tucul *m* hyle (*i* Etiopia)
 tufaceo tuff-; tufare (og refl) krype sammen (*for* å varme seg)
 tuffamento *m* dukking, tuffare dukke, dyppe, refl dykke tuffarsi nei debiti sette seg i gjeld, tuffata *f* dukkert, dyp, tuffatore *m* (*f* -trice) dykker, tuffatura *f* dukking, dykking, dypping, tuffetto *m* dvergglappedykker; tuffo *m* dykking, dukking, dukkert, stup, ~ alto tårnstup, ~ basso kunst stup, *mi* diede un ~ al sangue blodet løp meg plutselig til hodet, tuffolino *m* dvergglappedykker, dykkand
 tufa *m* tuffstein, tufoso tuff-
 tuga *f* rothus, dekkshus; lugurio *m* hytte, renne
 Iulia *f* Iulia

tulipano *m* tulipan, *fam* fjøls: **tulle** *m* tyll
tumefare (*faccia*) (*fa* *ti*) å svulme opp, *refl* svulme opp, **tumefazione** *f* oppsvulming, hevelse; **tumidezza**, **tumidita** *f* oppsvulmhet; **tumido** oppsvulmet, oppblåst, *labbra tumide* tykke lepper, *stile* ~ svulstig stil, **tumore** *m* svulst, ~ *maligno* ondartet svulst, *gl* oppblåsthet
tumulare (*grav*)haug-, ~ *v. (tu-)* hauglegge, begrave i haug, **tumulazione** *f* hauglegging, **tumulo** *m* grav-, jordhaug
tumulto *m* tumuli, opprør, **tumultuante** opprørrisk, ~ *m* opprører, **tumultuare** (*-mu-*) gjøre opprør, lage bråk, **tumultuario** *litt* tumultuoso larmende, opprørsk
tundra *f* tundra, **tungsteno** *m* kjem tungsten
tunica *f* tunika, våpen-, uniformsfrakk, **unicato** *k* edd i tunika
tunizino tunisisk, ~ *m* tunisier, **tunnel** *m* tunnel
tuo (*pl* *tui*) *di*, *ditt*, *sto dalla tua* jeg står på din side; *grazie dell'ultima tua* takk for ditt siste brev, *ne hai fatta una delle tue* du har gjort en av dine streker
tuonare *se* *innare* **tuono** *m* torden
tuorlo *m* eggeplomme
tuppe *m* høyt oppsatt frisyre, *fig* frekkhet, dristighet
tura *f* flytedokk, **turabuchi** *m* inv vikar, reserve, **turacciolo** *m* propp, spuns, kork, **turamento** *m* tetting, korking, **turare** kørke, stoppe, proppe, ~ *un buco* *fig* heile en gjeð ~ *la bocca a uno* (*fig*) lukke munnen på en, *turarsi in casa* stenge seg inne
turba *f* mengde, masse, *med* forstyrrelse, **turbabile** forstyrrelig, **turbamento** *m* forstyrrelse, besippelse, foruroligelse, **turbante** *m* turban, **turbare** forstyrre, forurolige, endevende, *refl* bli urolig, forvirret (*per* for), ~ *l'ordine pubblico* forstyrre den offentlige ro og orden, **turbativo** forstyrrende, **turbatore** *m* (*f* *-trice*) forstyrtet, **turbazione** *f* *sj* forstyrrelse
turbina *f* turbin, **turbinare** (*tu* *sj* *hvirvle*, **turbine** *m* hvirvelvind, -storm (*og* *fig*), **turbino** *m* stadig hvirvel, **turbinoso** hvirvlende, stormfull
turbolento *sj*, urolig, forvirret, oppfarende, stormfull, **turbolenza** *f* urolighet, uro, **turbomotore** *m* (*f* *-trice*) turbinmotor, **turbonave** *f* turbinskip, **turboreattore** *m* turboreaktor
turcasao *m* (pile)kogger
turcheggiare (*te*) etter, gne tyrkiske skikker o.
turchesco (*pl* *-chi*) tyrkisk, **turchese** *m*, **turchina** *f* turkis; **turchineggiare** (*te*) være blåaktig, blåse
turchinetto *m* posebiått, blåningelse, blåkule, **turchineccio** blåaktig; **turchino** mørkeblå, tyrkisk å
turcimanno *m* dragoman, tolk, **turco** (*pl* *-chi*, tyrkisk, ~ *m* tyrker, **bestemmiare fumare come un** ~ hanne, røyke som en tyrk
turgidezza *f*, **turgidita** *f* hevelse, hovenhet; **turgido** *litt* hovnet, hoven, *fig* svulstig, **turgore** *m* *litt* hovenhet, hevelse
tur(r)ibolo *m* røkelseskar, **turiferario** *m* bærer av røkelseskar; *fig* lovpriser, -taler, **turione** *m* skudd fra underjordisk stengel, *srl* aspargesskudd

turismo *m* turisme, reiseliv; **turista** *m* turist, **turistico** (*pl* *-ci*) turist; **assegno** ~ reisesjekk, **guida turistica** reiselører, guide, **industria turistica** reiseliv, **lira turistica** turistlære, **movimento** ~ turisttrafikk
turlupinare narre **turlupinatore** *m* / *-ice* luring, snyter, **turlupinatura** *f* lureri
turma *f* *hist* eskadron 135 mann, flokk, skare
turnista *m* en som har tur, torn, **turno** *m* tur, torn, -ekkeføge, *a* ~ etter tur; *fare a* ~ skifte(s), *e il mio* ~ det er min tur, **medico di** ~ vakthavende lege, *di* ~ vakt-, dag-, ukehavende
turo *m* *sj* propp, kork
turpe skjendig, skamlos, uanstendig fryktelig, stygg, **turpiloquio** *m* uanstendig tale, **turpitudine** *f* skjendighet, skamløshet, uanstendighet
turrito *litt* med (mange) tårn
tuta *f* overall
tutela *f* beskyttelse, *jur* formynderskap, *a* ~ *dei* *nostri interessi* til ivaretagelse av Deres interesser, **tutelare** beskyttende, formynder-, **angelo** ~ skytsengel, **giudice** ~ overformynder; ~ *v te* beskytte, verge, ivareta
tuto *m* decreto del ~ kanoniseringsdekret
tutolo *m* (av *pi*) *et* matkolbe
tutore *m* (*f* *-trice*) formynder, verge (*og* *fig*), **tutorio** formynder-, **autorità tutoria** overordnet, kontrollerende myndighet
tuttafatta *gl*, **tuttavolta** *gl* = *tuttavia* stadig, likevel, dog
tutto all, hel, lutter, bare, helt, ganske, *il signor tutto* Hr hvemsomheist, ~ *il libro* hele boken *tutti i libri* alle bøkene, ~ *pulito* helt ren, *al* ~ ganske, fullstendig, *tutt'altro* alt annet enn, tvertimot; *a* ~ *andare* i full fart, *con* ~ *cio* likevel *con tutti i suoi denari* til tross for alle hans penger, *essere* ~ *casa* bare være opplatt av huset, hjemmet, *del* ~ ganske, fullstendig, *alde es*, *non del* ~ *slett* ikke, på ingen måte, ~ *domani* hele dagen i morgen, *dopo* ~ likevel, når alt kommer til alt, *tutti e due* begge to, *tutti e tre* alle tre, *tutti ieri* i hele går, *in* ~ alt i alt, i alt; *in* ~ *e per* ~ i ett og alt, fullstendig, *innanzi* ~ først og fremst, *far di* ~ gjøre alt slags arbeid, gjøre alt man kan, *è* ~ *muscoli* han er bare muskler *e* ~ *naso* han har en kraftig nese, *gli spettatori erano tutti occhi* tilskuerne var lutter øyne, *tutt'oggi* i hele dag, *a tutt'oggi* til og med i dag, *sono tutt'orecchi* jeg er lutter øre, *da per* ~ overalt, *tutt'al più* høyest, toppen; *prima di* ~ først og fremst, *di* ~ *punto* fullstendig, *a tutta prova* helt sikkert, brennsikkert, ~ *solo* helt alene, *a* ~ *spiano* uten stans, *a tutt'uomo* av all kraft, *essere tutt'uno* *con* være identisk med
tuttoche skjont, enda, **tuttodi** stadig
tuttofare *f* enepike, altnuligkvinne
tuttora stadig, ennå, allikevel
tzigano sigøyrer; ~ *m* sigøyrermusiker

u una u un u. un u, u

ubbia / overtro, overtroisk frykt, fordom

ubbidiente lydig, ubbidienza / lydighet; ubbidire (-isco). ~ (a) adlyde, lystre, rette seg etter

ubbioso sj overtroisk, fordomsfull

ubbrinc ... se ubriac

ubere litt fruktbar, ub(i)ero sj skimlet (hest); uberrimo superl av ubere

uerto / litt fylde; fruktbarhet; ubertosita / fruktbarhet; ubertosito fruktbar, yppig

ubi, ~ consistam (lat) grunnlag, holdepunkt; ~ maior minor cesat (lat) man må boye seg for autoriteten, ubicazione / beliggenhet; ubiquita / litt al estedsnærhet

ubriacamento m sj full, rus; ubriacare (a) beruse (og fig); refi drikke seg full bli full, ubriacatura / full, rus (og fig); ubriachezza / beruselse, drukkenskap, ubriaco (pl -chi) full; beruset (og fig); ubriacone m fyllek, drunkenbolt

ucase m ukas, strengt, tyrannisk påbud

uccellabile som (lett) kan fanges, uccellaccio m, ~ (di malauguria) ulykkesfugl, uvelkommen person, uccellazione / fuglefangst; uccellata / fuglesverm, -felt, -fangst, lureri, mandare all' ~ narre, lure uccellato m fuglehandler uccellame m fuglevitt fangst; uccellamento m fuglefangst, fig. lureri uccellanda / fuglefelt; uccellare (a) fange fugl, fig snyte, besnære; ~ a trakte eller, ~ a lodole gå på lerkfangst; uccellatore m fuglefelt, uccellatore m fuglefanger; uccellatura / fuglefangst, narveri uccelliera / fuglebur

uccello m fugl; f penis, essere ~ di bosco være på frifot, ~ del coccodrillo en som er gått «under jorden», partisan, ~ di malauguria ulykkesfugl ~ mosca kolibri; a ogni ~ il suo nido è bello myrsnipa synes best om sine egne unger; ~ delle tempeste stormfugl, -sval

uccidere drepe, uccisi, ucciso se uccidere uccisione / drap, uccisore m (f -trice) drapsmann, ucciditore m f trice sj drapsmann

udibile hørlig; udibilita / hørlighet; udienza / audiens, rettsmøte, forhor, sj det å høre; l' ~ è aperta retten er satt, essere portata in ~ falle i rette, ~ pubblica åpent rettsmøte, l' ~ è sospesa retten er hevet, udire (ado) høre, erfare; lytte, bonnhøre, ~ m horsel, udita / horsel, testimonio d' ~ horselsvitne, sapere per ~ dirr vite av omtale, uditivo horsels-, udito m horsel uditorato m dammerfullmektigstilling, uditore m (f -trice, tithorer, jur auditor, ~ giudiziario dommerfullmektig, uditorio m auditorium, tilhørerskare, udizione se audizione

ufficiale offisiell, regjerings-, kontor-; ~ m embetsmann, offiser, ~ di collegamento, di complemento sambands-, reserveoffiser, ~ giudiziario rettsbeijent, ~ di Stato Civile sivilembetsmann, ufficialessa / sj offisersfrue, ~ postale bestyrerinne av postkontor, ufficiahta / det å være offisiell, offiserskorps

ufficiale m / offisiant, celebrant, ufficiale (-fi-

ri lese messe, tjenestegjøre, offisiere; henvende seg til, anmode; ufficiatore m (f -trice) / offisiant, ufficiatura / f / messelesning

ufficio m kontor; embete, tjeneste, plikt; gudstjeneste; adoperare i propri buoni uffici gjøre sin innflytelse gjeldende, ~ di assunzione hyrekontor; arbeidskontor, avvocato d' ~ beskikket forsvaret; interporre i propri buoni uffici gjøre sin innflytelse gjeldende, legge seg i selen, mercè i buoni uffici d'un amico takket være en venns mellomkomst, innflytelse; cancelleria d' ~ kontorartikler, ~ di collocamento arbeidskontor, d' ~ i embets medfor; ~ divino gudstjeneste, mobili d' ~ kontormøbler; ~ del registro Notarius Publicus, il Santo ~ inkvisisjonen, ~ di smistamento ekspedisjonskontor; ~ stampa presseavdeling, ufficiosita / offisiøs, halvoffisiell karakter, ufficioso offisiøs, halvoffisiell; tjenestevillig, forekommende; bugia ufficiosa hvit løgn

uffiziale etc se ufficiale, uffizio m bonnebok, se ellers ufficio, uffiziolo m banner, bonnebok (til Maria

ufo, a ~ gratis, uten vederlag

ugello m dyse, stråleter, tui

uggia / skygge, fig kjedsomhet, ulyst, motbydelighet, prendere uno in ~ ikke tale en, uggiolamento m uling), uggiolare ule (om hund); uggiolio m stadig uling, uggiolita / mørke, kjedsomhet, motbydelighet, uggiolo mørk, fig kjedsommelig, motbydelig uggite ita skygge for fig kjede by imot

ugna / poet se unghia, ugnare slå klo i; skjære skrått; ugnata / klor, risp, ugnatura / det å slå klo i, skråtskjæring, ugnere gl se ungere ugnetto m gravejern, ugnone m klo

ugola / anat dropel, hagnare l' ~ drikke

ugonotto m hagenoti

uguagliamento m det å gjøre lik, likhet, uguaglianza / likhet ensartethet uguagliare -gua- / gjøre, være lik, jevne, refi ligne seg (a med), uguagliatore m (f -trice, ut) jevner

uguale lik, ens, jevn; ~ m likemann, det samme, ugualita / sj likhet, jevnhet

ulano m ryttersoldat med lanse, ulan

ulcera / kronisk sår, ulcus, ulceramento m sårdannelse, ulcerare (u) danne sår, refi få sår, bli betent, ulcerativo sår-, som danner sår, ulcerato med sår; fig sonderknust, ulcerazione / ulcera sjon, (kronisk) sårdannelse, ulceroso med sår, betent

uliginose / sj fuktighet (i jord) uliginoso fuktig

uliva etc se oliva etc

ulteriore ytre, hinsides, ytterligere, ulteriormente senere

ultimamente til sist, sist, nylig, ultimare (u) avslutte, gjøre ferdig, ultimativo avsluttende, avgjørende, ultimatum m inv, ultimatum, ultimazione / sj avslutning ultimissimo allersist; ultimo sist, all' ~ da ~, in ~ til sist, mot slutten; ~ grido siste skrik, l' ~ prezzo laveste pris; dare l'ultima

mano a legge siste hånd på. *questa è l'ultima che mi fa dette* er den siste streken han gjør meg ultimogenito sistfødt

alto *sj* hevnet, ultore *m (f -trice)* poet. hevner

ultracongelamento *m* dypfrysning, ultracorto, *onde ultracorte*, *ultraonde* ultrakorte bølgjer; *ultramarino* oversjøisk; *ultramicroscopico (pl -ci)* ultramikroskopisk, *ultramicroscopio m* ultramikroskop, *ultramontano* på den andre siden av fjellet, fjellene, *fig* utenlandsk, *ultrarapido foto*. meget hurtig, *ultrasonico (pl -ci)*, *aeroplano* — fly som kan gå gjennom lydmuren, *ultrasonoterapia* / *ultralydbehand.* ng, *ultrasuono m* ultralyd, *ultravioletto* ultrafiolett, *raggi ultravioletti* ultrafiolette stråler

ultroneo *sj* frivillig, spontan

ulula *f* hokugle; *ululare (ulu-)* hyle, *ululo m* hyl, *ululato m* hyling

ulva *f* sjøalge

umanare gjøre god, humanisere, *refl* bli menneske, *umanazione* / *humanisering*, *del* å bli menneske, *umanesimo*, *umanismo m* humanisme; *umanista* / *humanist* *umaneità* / *menneskehet*, *menneskekærlighet*, *humanitet*, *allmenndannelse*; *gl* å mellomskoleklasse, *l'—* menneskeheten, *menneskene*, *umanitario* humanitær, *menneskekjærlig* *umanizzare* gjøre til menneske, *humanisere*, *umano* menneskelig, *human*, *menneskevennlig*, *kjærlig*, *menneske-*, *umane lettere* *humaniora*, *litteratur*, *il consorzio* — menneskesamfunnet, *umazione* / *begravelse*

umbilicale navle-, *ombilico m (pl -chi)* navle

umbo, *umbone m* skjoldknapp

umbratile mørk, skyggefull, innbilt, falsk

umerale overarms-; — *m* prestekappe

umettabile som kan fuktes, *umettamento m* fukting, *umettare (è)* fukte, *væte*; *umettativo* fukten de *umettazione* / *væting*

umidezza *f* fuktighet, *umidicco* noe fuktig, *umidire se*, *inumidire* *umidita* / *fuktighet*), *væte*, *umido* fuktig, *våt*; — *m* fuktighet, *m* — stekt i gryte, *umidore m* *sj* fuktighet

umifero jord-, moldrik

umile ydmyk; lav, ringe, *umili natali* ringe herkomst; *umiliamento m* *sj* ydmykelse, *umiliare* ydmyke; *umiliativo* ydmykende; *umiliatore m (f -trice)* ydmyker; *umiliazione* / *ydmykelse*, *umilissimo (i brevi)* ærbødigst, *umilta* / *ydmvhet*, *underdanighet*, *ringhet*

umo *m* *sj* mold

umore *m* fuktighet, væte, saft, væske, humør, lune, sinnstilstand; *humor*; *di buon* — i godt humør, *conoscere l'— della bestia* kjenne ens vanskelige karakter, *e un bell* — han er en merkelig, vittig fyr

umorismo *m* humor, humoraipatologi, *umorista m* humorist, *umoristico (pl -ci)* humoristisk

umoroso saftig

un en, ei, *una en (ei)*, et

unanime enstemmig, *unanimita* / *enstemmighet*

unciale *se* *unciale*, *unciare* bøye som krok, hake fast, gripe med krok; *fig* snappe, stjele, *uncinato* kroket, *croce uncinata* hakekors, *mani uncinare* *fig* / *lange fingrer*, *uncinello m* liten krok, *uncinetto m* heklenål, *lavarare all'—* hekle, *uncino m* krok, *pl* *fig* kråkefær; *attaccarsi a tutti gli uncini* sinne på alle slags utflukter, *uncinato* *sj* kroket med krok

undecimo ellevte, — *m* ellevetedel, *undicenne* elleve årig, *undicesimo* ellevte, *undici* elleve, *ungarico (pl -ci)* ungarsk, *ungaro* ungarsk, *ungere* smøre, fette til; *ri* salve; *innvi*; *fig* smigre smøre, bestikke, — *il dente spise* — *la ruota* (*fig*), smøre en

ungherese ungarsk; — *m* ungarer, *unghero* ungarsk

unghe *f* negl, klo; *negli* bredd, fingerbredd, — *incarnata* nedgrodd negl, *smalto per le unghie* neglelakk, *avere tra le unghie* ha i sin makt; *avere le unghie lunghe* være langfingeret, *essere con una carne e* — være hjertevenner med en; *unghiate* / *hogg*, *klor*, *risp*, *gripehakk* (*på foldekniv*); *unghiate* / *kant* på bokomslag, på bokbind, *unghiato*, *unghiato* med klør, *unghione*, *unghiole m* klo

ungimento *m* *sj*, *ungitura* / *salving*, *smøring*, *ungitore m (f -trice)* *sj* salver, smører, *unguentale m* en som lager, selger salver; *unguentare (è)* *sj* salve, smøre, *unguentario* salve-; — *m* salveselger, *maker*, *unguentiere m se* *unguentato* *unguentifero* som produserer salve; *unguento m* salve, smørelse

ungulato klauv-, — *m* k auvdyr

unibile forenlig, *unibilita* / *forenlighet*

unicamente ene og alene, bare; *unicamerale*, *sistema* — ettkammersystem, *unicameralismo m* ettkammerbevegelse; *unicellulare* encellet; *unicità* / *det* å være enestående; *unico (pl -ci)* eneste, enestående, *atto* — enakter, — *nel suo genere* enestående i sitt slag, *unicorno m* enhjørning

unifamiliare, *casa* — enfamiliehus, *unificabile* forenlig, *unificare (-ni-)* forene, samle; *unificativo* samlende, *unificatore m (f -trice)* forener, samler, *unificazione* / *forening*, *samling*

uniformare (*ò*, *ti*) passe, ensrette, gjøre ens; *refl* rette seg (*a* eller), *uniformazione* / *sj* *det* å tilpasse, ensrette, *uniforme* ensartet, lik, — *f* *uniform*, *uniformita* / *ensartethet*

unigenito enbåren, eneste; — *m* enebarn

unilaterale ensidig, *jur* og *fig*

uninomiale, *collegio* — enkeltmanns(valg)krets

unione *f* union, forening, forbundelse, enighet, sammenslutning, *l'— fa la forza* enighet gjør sterk, *unionista* / *unionist*

uniparo som fører en unge, *unire (-uci-)* forene, forbinde (*a* eller *con* med), *univessuale* tvebu

unisillabico (*pl -ci*) enstavelses-, *unisillabo* enstavelses-, — *m* enstavingsord

unisonanza *f* *sj* enstemmighet; *unisono* enstemmig,

unison, — *m* enstemmighet, *all* — enstemmig, *unisoni*, i kor

unità *f* enhet, enighet, ensartethet, *unitamente* samlet, sammen, i forening, *unitario* enhets-;

m *uniar*, *unitarismo m* *ri* *unitarisme*, *unitezza* / *enhet*, *ensartethet*, *jevnhet* (*farge*), *unita* fogenet, forlikt; (*stoff*) *ensfarget*, *jevnt*; *vedlagt*, *di tinta unita* *ensfarget*, *unitore m (f -trice)* *sj* samler, forener

univalve enskallet

universale universal, universell, alminnelig, altomfattende, verdens-, *erede* — enearving, *stana* — verdenshistorie, *giudizio* — dommedag, *suffragio* — allmenn stemmerett, *universalita* / *universalitet*, *allmennhet*, *universaleggiare*, *universalizzare* gjøre allmenn, alminnelig

università *f* universitet, forening, *gl* *alminnelighet*, — *popolare* *fo* *keuniversitet*, — *degli studi* universitet; *universitario* universitets-, (*professore*) —

universitetsprofessor, *universo*, *l'* — *mondo* hele verden, — *m* univers, verdensall.
univoco (*pl -ci*) entydig, felles, med samme navn
unico (*pl -ci*) hanner-, barbarsk
uno en, et, noen, — *m* ettall, *a* — *a* — en for en, *andare per* — *ti spill*, mangle et poeng, *marciare per* — gå i gåsegang, *l'un l'altro* hverandre
numero — nummer 1, fremragende, utmerket kolossal, *tutti* — ganske likegyldig, *essere l'un per l'altro* stotte hverandre, *vuoi sentirne una?* vil du høre noe? *a una voce* i kor, *in una* (litt) sammen
unsi se ungere *unire* *F* smøre, smigre; *untatina* *f* smorepenger; *untata* *f* smøring; *untatura* *f* smøring, *untuccio* tilsmurt, fettet, *unto* fettet, smurt, *il salvet*, *l* — *del Signore* Herrens salvede — *m* fett, *spøk* smiget, *se* ellers ungere, *unore* *m* (*f* ungtrice) smører, *hist trollmann* (som smurte smittestoff etc på hus), *untuario* salve-, — *m* hist salverom, *untume* *m* fettemengde, geiseri, *untuosita* *f* fettehet, fethet; *fig* affektet vesen, honningsot, *net*, *untuoso* fet, fettet, *fig* affektet, honningsot, salvelsesfull, *unzione* *f* salving, salve, *fig* salvelse, honningsot, *l'estrema* — den siste olje
uomo *m* (*pl uomini*) menneske, mann, — *d'ala* fløyemann; — *d'arme* soldat, *un* — *d'azione* en handlingens mann, *non c'è barba d* — der er ikke en levende sjel, *un bravo* — en bra mann, — *di chiesa* gudfryktig mann, geistlig, *farsi* — bli voksen; — *fatto* voksen, — *di fatica* tjener som gjør grovarbeidet — *in mare'* mann overbord', — *di paglia* stråmann, — *di parola* ordholden mann — *di mondo* verdensmann, *ehi, quell* — 'hor De der', *pezzo d* — stær, robust kar, *un* — *d'acqua* en manns høyde dypt, *risposero come un sol* — de svarte alle som en (som med en røst) *a tutti* — av alle livsens krefter, *uomo-rana* *m* froskemann, *uomo-siluro* *m* mennesketorped)
uopo *m* (litt) nødvendighet, trang, *essere, fare* — (el. *d* —) være nødvendig *a quest* — til dette formål, *all* — når det trengs
uova *f* gamasje; *gl* skafstøvel
uova *m* (*pl* *uova* le uova) egg, — *astogato* lortrent egg, — *benedetto* påskeegg, velsignet *di presten*, — *al burro* speilegg, — *a bere* blokkert egg, — *da bere* nylagt egg, — *in camicia* lortrent egg; *uova di giornata* friske egg, *cercare il pelo nell* — for enhver pris ville finne noe å kritisere, — *soda* hardkokt egg, *accomodare le uova nel paniere* (*fig* i legge sakene vel til rette, *rumpere le uova nel paniere a uno* (*fig*) legge hindringer i veien for en, gjøre en lortred, *meglio un* — *oggi che una gallina domani* bedre med en fugl i hånden enn ti fugler på taket, *uovolo* *m* se *ovolo*
upupa *f* hærflue, *upupidi* *m* *pl* hærflugler
uragano *m* orkan, *uranio* *m* uran
uranismo *m* passiv homoseksualitet, *uranista* *m* passiv pederast
uranografia *f* himmelbeskrivelse, *uranometria* *f* himmelmåling
urbanesimo *m* tilstrømning til byene, *urbanista* *m* byplanlegger, *urbanistica* *f* byplanlegger, *urbanita* *f* høflighet, kultur, *urbano* by-, bymessig, høflig, danner, *aggruppamenti urbani* bebygde steder, *nettezza urbana* renovasjonsvesen, *urbe* *f* lat by Roma, *urbi et orbi* (el. *ti*) til alle, *fig* overalt
uredine *f* sl sopp (på planter), *uremia* *f* uremi, blod i urinen, *uremie* (litt) brennende (av feber), *uretere* *m* urinrør, uringang
urgente presserende, påtrengende; *urgenza* *f* nød-

vendighet, hastverk, *medicatura, soccorsi d* — *farsi e chi eip* *urgenza* (el.) sende illegram, *urgere* haste drive trengte på
uri *f* hurt; *uria* *f* flomvi.
uricemia *f* urinsyre i blodet, *urico* (*pl -ci*), *acido* — urinsyre, *urina* se *orina*
urimento *m* sj. hyling; *urlare* hyle; *urlata* *f* hyl(ing), *urlatore* *m* (*f* -trice) hylar, *urlio* *m* stadig hyl(ing), skrik(ing); *urla* (*f* *pl*) (menneske)hyl
urlone *m* skrekthals
urna *f* urne, *gl* vannkrukke; *deporre il voto nell* — legge stemmen i urnen
uro *m* urokse, *uropallina* *f* roy; *urogallo* *m* tiur, *urologo* *m* spesialist i urinsykdommer; *uropigio* *m* halchen stjer, *uroscopia* *f* uunnundersøkelse
urta *f* *essere in* — *con uno* ha imot en; *prendere in* — *uno* få imot en; *urticchiare* (*a*) stote (svakt), *urtimento* *m* sj. stot(ing); *urtare* stote (og *fig*), stote til, stote sammen; påkjøre, — *i nervi a uno* gå en på nervene, *refl.* bli støtt; skubbe hverandre, *urtata* *f* stot, *urtatore* *m* (*f* -trice) skubber, stoter, *urticacee* *f* *pl* neslefamilien, *urticante* *qual* hot brenne-, *urticchiare* (*ti*) stote lett, *urto* *m* stot sammenstot, påstøting; sjokk, *essere in* — *con uno* ha imot en, — *di nervi* irritasjon
urtoterapia *f* sjokkbehandling
usabile anvende-ig brukbar *usanza* *f* vane, skikk og bruk, *usare* bruke, anvende, slite på, ha omgang (con med); utvise, (eliskverdigheit) pleie, ha for vane, — *di* gjøre bruk av, *usato* brukt, slitt, gjengs, — *m* bruk, sedvane; *seconda l* — som sedvanlig *usatto* *m* høy støvel, slagstøvel.
usbergo *m* *pl -ghi* brynje, *fig* vern
uscante som går ut, som går av; gram som ender in på), *usciale* *m* sj. glassdør; ovnsdør; *uscinta* *f* slag med dør; *dare un* — *in faccia a uno* slå døren i for nesen på en; *uscire* *m* portner; *gl* dørvokter, rettsbetjent, *uscimento* *m* utgang, *uscio* *m* døråpning, utgang, *prender l* — gå ut; *essere a* — *e bottega* bo like ved butikken (kontoret etc), *fig* bo like ved hverandre; *il peggior passo e quello dell* — begynnelsen er allt d verst, *uscio-lare* (*ti*) lytte bak dør, *uscire* (*esco*) gå ut; (*bok*) komme ut, uttrede, trekke seg ut (*da av*); bli uttrukket, komme ut, — *in carrozza* kjøre ut, — *a cavallo* *ti* ut, *uscì a dire* han kom til å si, *uscita* *f* utgang, utvei, utfall, innfall, gram endelse (*ord*), utgift(spost), (*ti spill*) åpning, utspill, *buona* — avståelsessum, *giorno d* — fridag
usignuolo *m* nattergal
usitato vanlig, meget brukt; *uso* *m* bruk; anvendelse, benyttelse, skikk; bruksrett; *avere l* — *di* pleie å ..., *usi* *evici* hogst- og beiterett i allmenning, *all* — *della Norvegia* etter norsk skikk, *m* — *i* bruk, sedvanlig; *per* — *delle scuole* til skolebruk, *pronto per l* — ferdig til bruk, — *ady* vant, tilvant, *usolare* se. *usciale*
ussaro *m* husar, *ussita* *m* hussitt
ussoricida se *uxoricida*
usta *f* telt (sl. av *hare*), *ustionare* (*to*) forbrenne; *ustione* *f* (for)brenning, *ustionato* med forbrent, *ustolare* (*tu*) halse, ha los, *fig* se glupsk på maten, begjære, *usto* brent, — *m* ankerkjelling, -lau, *ustorio* brann-, *specchio* — brennglass; *ustrina* *f* *gl* sted for likbrenning
usuale (sed)vanlig, *usualita* *f* vanlighet
usurario *m* jur bruker, *usurapione* *f* jur, *fig* det å vinne hevd, odlet *usucapire* (-isco) hevde, odle; *usucatto* hevdvunnen, odlet; *usufruire* (-isco), —

(di) *qualcosa* benytte seg av, utnytte noe, ha nytte av, nyte noe *usufrutto m* jur bruksrett, *usufruttare* ha bruksrett til, *usufruttuario m* en som har bruksrett

usura f ågerrente; slitasje, *ad* ~ til ågerrente, *fig* rikelig, til overmål, *usuraio m* ågerkarl, *usurario* åger-, *usurare* slite på, *usureggiare* (es) ågre

usurpamento m *se* *usurpazione* *usurpare* tilrane seg *usurpativo* som tilsikter usurpasjon, *usurpatore m* (*f* -trice) maktrane, usurpator, *usurpatorio* usurpatorisk *usurpazione f* urettmessig tilegnelse, maktran, usurpasjon

ut m *mus* *gl* do

utensile m verktøy, bruksgjenstand, kjøkkenredskap *macchina* ~ verktøymaskin, *utente* som bruker, ~ *m* (for)bruker, abonnent, *utenza f* del å være (for)bruker; *l* ~ forbrukerne

uterino livmor-, *fratello* ~ halvbror (på morsiden), *utero m* livmor, uterus

utile nyttig, tjenlig, fordelaktig, brukbar, ~ *m* nytte, fordel, fortjeneste, ~ *netto* nettofortjeneste,

le, ~ *previsto* forutsatt fortjeneste, *in tempo* ~ i rette tid *tempo* ~ tidsfrist, *utilità f* nytte, fordel, vinning, *l* ~ *collettiva, pubblica* allmennnytt, allmennveilei, *utilitario* nyttig, praktisk, *automobile, vettura utilitaria* bruksvogn, ~ *m* utilitarianer, *utilitarismo m* utilitarisme, nyttehensyn, nyttemoral

utilizzabile anvendbar; *utilizzare* benytte, bruke, anvende, *utilizzazione f* anvendelse

utopia f utopi, *utopista m* utopist

uva f vindrue, vindruer; ~ *di mare* sargassum, *l* ~, *non è ancora matura* (*fig*) høyt henger de og sure er de, ~ *passa* rosiner; ~ *spina* stikkelsbær, *uvaceo* drue-, *uvco* drue-, *uvifero, uviso* druebærende

uxoricida m hustrumorder; *uxorocidio m* hustrumord

uzza f skarp luft, bris

uzzo m midtkropp (*på tønne o l*)

uzzolo m lyst, innfall, lyst, brunst, *gli è venuto l* ~ *di* . han har fått lyst på

V

v, una ~ *un* ~, (bokstaven heter *vu*)

vacante fri, ledig, tom, ubesatt, *vacanza f* det å være ledig (*om stilling*), ledig stilling, skolefridag, fridag, skulk, *far* ~ *ta* seg fri, skulke, *vacanze* (*pl*) ferie, *vacare* være ledig, stå tom, *vacazione f* anslått arbeidstid (*for lønnsarbeidregning*)

vacca f ku; kukjøtt, -hud, *fig* *F* ludder, *vaccato m* (*pl* *uxid -uri*) kugjeler, *vaccata f* sviner, *vaccine* strek, *vaccherella f* ungku, kvige, liten, mager ku, *vaccheria f* ljos med melkeutsalg, *vacchetta f* kalveskinnt; regnskapshok (*for mennesket*); *gl* kladdebok, *vacchino, (formaggiu)* ~ sl ost

vaccina f oksekjøtt, kumekk, kukopper, *vaccinabile* som kan vaksineres, *vaccinare* (*ti*) vaksinere, *vaccinatore m* vaksinasjonslege, *vaccinazione f* vaksinasjon, *vaccino* ku-, okse-, ~ *m* vaksine, *vaccinoterapia f* vaksinebehandling

vacillare vakle, *fig* vakle, være tvilrødig, *vacillamento m* *vacillazione f* vakling

vacuita f tomhet, *vacuo* tom ~ *m* vakuum

vademecum m vademekum, lommebok, ledetråd

vagabondaggine f *vagabondaggio m* omstreifing, omstreiferliv, lediggang, *vagabondare* (*to*) streife om, gå ledig, *vagabondo* omstreifende, ~ *m* omstreifer, landstryker, lediggjenger

vagamento m streifing, *vagare* streife om; *fig* komme bort fra emnet, streife, fantasere

vagellamento m fantasering, *vagellare* (*è*) fantasere, våse, *vagello m* (fargers) kar, kjel, sl blåfarge

vagheggiamento m beundring, drømmeri, svermeri, *vagheggiare* (*è*) *se* beundrende, forelsket på, drømme, fantasere om, *refl* speile seg, beundre seg selv, *vagheggiatore m* (*f* -trice) tilbeder, beundrer; *vagheggino m* skjartejeger, *vaghezza f* behag, e. ghet) lengsel, lyst

vagina f skjede (*srl. anat*), *vagire* (*-isco*) klynke sutre, *fig* være i sin spede barndom, *vagito m* sutring, klynk, *fig* sped begynnelse

vaglia 1 f verdi, betydning, fortjeneste, *vaglia 2*

m anvisning, ~ *bancario, cambiano* sjekk, ~ *postale* postanvisning, *vagliare* (*di*) sikte, tense i såld, *fig* sikte, prøve, undersøke, gjennomdiskutere, *vagliata f* sikting, *vagliatore m* (*f* -trice) (korn)sikter, *vagliatura f* sikting, rensing av korn, det som blir igjen i såidet, *fig* sikting, prøvelse *vaglio m* såld, *fig* sikting, omhyggelig undersøkelse, *passare al* ~ sikte, *fare un* ~ gjøre ei omhygge g utvalg

vago (*pl* -ghi) litt vag, ubestemt, fin, nydelig, lysten, begjærlig (*di* etter); (*nervo*) ~ *vagusnerve*; ~ *m* elsker, tilbeder

vagolare (*a*) litt flakke om

vagone m jernbanevogn ~ *letti* sovevogn, ~ *ristorante* spisevogn

vaiano m sl drue, sl vin *vaiaie* (*a*) sortne, modne (*om* druer), *vaniglia f* vanilje, heiotrop, *vato* gråhvit, ~ *m* gråverk, gråkorn, *vaiole* (*to*) *se* *vaiaie*

vaioso koppesyk; kopparret; *vaiole m* med kopper

vaanga f snesked, lavine, *fig* masse

valchiria f valkyrie

valdese *va* densisk, ~ *m* valdenser

vale m hilsen, adjo, *l'ultimo, l'estremo* ~ den siste *risen*

valente dyktig, sterk, virksom, *valentia f* dyktighet, *valentuomo m* (*pl* -uomini) dyktig, fortjenstfull mann, hedersmann, *valenza f* kjem valens, *valere* (*valgo*) gjelde, nytte, være verd, koste, bety, ha betydning, duge, *far* ~ gjøre gjeldende, hevde *farsi* ~ gjøre seg gjeldende, hevde seg; ~ *la pena* være umaken verd, *valga il vero* sant å si; *vale a dire* det vil si; *non vale* (*si spill*) det gjelder ikke, det går ikke, *refl* benytte seg (*di* av), *valeriana f* baldrian, vendelrot, *valetudinario* sykkelig, svak *valetudine f* litt konstitusjon, temperament; *valevole* nyttig, virksom, gyldig

valgo (*pl* -ghi) kaibent, med utadstående

valicabile som kan overskrides, **valicare** (a) overskride, -stige; **passere**, gå over; **spinne**, **valicatoio** m klopp; **valicatore** m (f -trice) en som overskrider, passerer, **valico** m (pl -chi) pass, gjennomgang, overgang, spinnerokk.

validata f gyldighet, kraft; **valido** gyldig, kraftig, sterk, rask, dyktig *promessa di ruota* ~ lovagn om full godkjennelse

valigeria f lærhandel, kofferthandel, -fabrikk **valigetta** f liten koffert; **valigia** f (hånd)koffert, *farle* **valigie** pakke koffertene, **valigiale** m koffertmaker, -selger, lærvarefabrikant.

vallare litt voll-, **vallata** f dalfore, **valle** f dal, myr, sumpland, a — nedover), ~ *di lacrime* jammerdal; **valles** f poet. dal(fore), **valletto** m pasje, tjener; ~ *darme* væpner; **vallicultura** f fiskeoppdrett, **valligiano** m dalboer, dol, **valivo** dal-; **vaillo** m voll, dike, grav, bolgedal

vallone wallonsk; ~ m stor dal, **vallonea** f sl eik

valore m verdi, pris; lapperhet, mot, dyktighet, betydning, innhold, **valori** verdipapirer, -saker, **valuta**, **accrescimento di** ~ verdiforøkelse, **aumento di** ~ verdistigning, **valori bollati** (utsalg av) stempelmerker og stempelpapir, **capovolgimento di tutti i valori** omvurdering av alle verdier, **diminuzione di** ~ verdiforringelse, ~ **intrinseco** metallverdi, realverdi, ~ **locativo** leieverdi, **mettere in** ~ få i hevd, få i stand; **heide**, **medaglia al** ~ tapperhetsmedalje, ~ **realizzabile** salgsverdi, **stabilità del** ~ verdifasthet

valorizzare få i hevd, sette i stand, **valorizzazione** f det å få i hevd, oppdykning, istandsettelse, **valoroso** tapper, dyktig, gl verdifull

valpolicella m rød bordvin (fra Verona).

valente m sj (salgs)verdi

valsi, **valso** se **valere**

valuta f verdi, pris; kurs, **valuta** dato fra hvilken renten beregnes, ~ **intesa** avtalt pris; **valutabile** vurderbar; **valutare** vurdere, skatte, takserer, beregne, **valutarlo** valuta-; **valutazione** f vurdering, **valuto** se **valere**

valvassore m undervassal, underlensmann; **valvasino** m undervassal (under **valvassore**)

valva f skall, sneglehus

valvola f ventil, klaff, sikring; (radio) lampe, rør, sikkerhetsventil, ~ **ad ago** nåleventil; ~ **di alimentazione** fødeventil ~ **ammissione** inntaksventil; **amplificatore a** ~ (radio) rørforsierker, ~ **di apparecchio radio** radioampe, -rør; ~ **di arresto** stoppeventil; ~ **aspirante**, ~ **di aspirazione** sug-, innsugningsventil, ~ **di avviamento** startventil, ~ **di distribuzione** fordelingsventil, ~ **elettrica** sikring(spropp); ~ **a farfalla** drosselklaff, -ventil; ~ **a piattello** tallerkenventil **regolatrice** reguleringsventil; ~ **di scarico** utblåsnings-, utstrømningsventil, ~ **di sicurezza** sikkerhetsventil, ~ **a spillo** nåleventil, ~ **di strozza-**mento drosselklaff, -ventil

valzer m vals, **ballare il** ~ danse vals

vampa f sterk varme, glød, **vampata** f varmebølge, glød, **vampeggiare** (e) utstråle varme, lue, gløde **vampo** m varme, glød

vampiro m vampyr, stor flaggermus, **fig** blodsuger **vanagloria** f forfengelig, praleri, **vanagloriare** (a) refl brystet seg prale, skryte; **vanaglorioso** forfengelig viktig

vandalico (pl -ci) vandalsk, **fig** rå, barbarisk **vandalismo** m vandalisme, **vandalo** m vandal

vandeano fra Vendée, **fig** reaksjonær

vaneggiamento m fantasering, villete; **vaneggiare** (e) fantasere, tale i villete; **refl** skryte, prale, **vaneggiatore** m (f -trice) en som taler i villete, **vanerello** tom, fåfeng, forfengelig, **vaneslo** innbilsk, forfengelig, **vanessa** f sl sommerfugl, **vanessa** f innbilskhet, forfengelig

vanga f spade; **colpo di** ~ spadestikk; **andare a** ~ (fig) gjøre noe med leilighet, **vangare** spade, **vangaiola** f sl fiskeknet, håv; **vangata** f spade, stikk; slag med spade, **vangatore** m spader, **vangatore** f spadning, **vangelista** se **evangelista**, **vangelo** m evangelium (og fig)

vanghettare (e) spade litt, **vanghetto** m liten spade, **vangile** m den del av spaden man setter foten på **vanguardia** f forpost, fortropper

vanificare (-ni-) gjøre forgjeves, unyttig

vaniglia se **vaniglia**; **vanigliato** med vanilje

vaniloquio m tullprat, vovl; **vanire** se: **svanire**

vanita f forfengelig, ørkesløshet, unytte; **vanitoso** forfengelig, ørkesløs, forgjeves

vanni m pl vingefjer, vinger

vano tom, hul, forfengelig, unyttig, hovmodig, ~ m tomhet; **tom** tom; **hulrom**, åpning, **com** **appartamento di 3 vani** 3 roms leilighet, ~ **del** **focolare** arne(sted)

vantaggiare (-ta-) overgå (sj.), **refl** skaffe seg fordeler, overgå (su uno en), **vantaggio** m lapp, likk, attpåsleng **vantaggio** m fordel, nytte, overlegenhet, forsprang, typ vinkelhake; attpåsleng, god vekt, **vantaggioso** fordelaktig

vantamento m sj (selv)ros; **vantare** prise, rose, rose seg av; **refl** skryte; **rose** seg (di av); **vantatore** m (-trice) ovtaler, skrythas **vantazione** f sj skryt, **vanteria** f skryt, praleri, **vanto** m ære, berømmelse, skryt; **darsi** ~ **di una cosa** skryte av noe

vanume m den delen av kornet som tørker opp, mengde tomme, unyttige, forfengelige ting

vanvera, a ~ i hytt og vær, uordentlig

vaporabile (lett)fordampelig; **vaporare** (a) fordampe, utdunste, svekkes, **vaporazione** f fordampning **vapore** m damp, dampskip; damptog, -lokomotiv, **bagni a** ~ dampbad, **cavalla** ~ hestekraft, **macchina a** ~ dampmaskin, ~ **merci** fraktdamper; **fare qualcosa a** ~ gjøre noe raskt i full fart, **vaporiera** f gl lokomotiv, **vaporetto** m dampbåt **vaporizzare** fordampe, dampe, **vaporizzatore** m (f -trice) (vann)fordamper, spredde **vaporizzazione** f fordampning, damping **vaporosa** f det å være full av damp, luftformighet; **fig** utflytenhet, **vaporoso** full av damp, luftformig, kraftløs; **tom** (av) meget tynn, gjennomskiktig; **fig** vag, utflytende

vappa f sj noe smakløst, dumt

varamento m sj se **varo** **varano** m **varan** øgle, **varare** sjosette, la gå av stabelen (og fig); **varala** f skred av et lag marmor

varabile som kan overskrides, **varcare** overskride, gå, sette over, reise gjennom; **varco** m (pl -chi) pass, gjennomgang, passasje, åpning **aspettare uno al** ~ lure på en, passe en opp, **varchina** f vaske-, blekemiddel

variabile foranderlig, forskjellig, ustadig, **variabel** **il barometro è al** ~ barometeret står på ustadig **variabilità** f foranderlighet, ustadighet, **variamento** m forandring, variasjon, **variante** varierende; ~ f variant; **varianza** f sj varians, variasjon, **variare** (a) variere, endre, skifte, avvike, **forandre** seg, **variato** variert, forskjellig, **variatore** m (f -trice) en som varierer, forandrer (se **variare**), **variazione** f

forandring, variasjon, ~ *della bussola* kompas-
sets mvisning
varice *f* åreknute varicella *f* vannkopper, varichina
se varechina, varicocole *m* årebrokk varicoso med
åreknuter
variegato plettet, broket, varieta *f* mangfoldighet
forskjelligartethet, avveksling (av)art; ~ *m* varie-
te, varietista *m* varietekunstner
vario forskjellig, mangfoldig, mangesidig, foran-
derlig, ustadig
variopinto broket, mangefarget
varo hjulbent, med innoverbøyd; ~ *m* sjøsetting,
stabelavløpning
vasajo *m* pottemaker, vasame *m* servise, spivestell,
vasca *f* kar, balje; ~ *da bagno* badekar; vascello
m gl linjeskip, capitano *di* ~ kommandør; il ~
fantasma den flyvende hoffender, sottotenente *di*
~ løytnant; tenente *di* ~ kapteinløytnant; va-
schetta *f* barometer, kyvette
vascolare anat. kar; vascolo *m* ty botaniserkasse,
vascoloso anat. bar full av kar
vasel(l)ina *f* vaselin; vasellame *m* servise, vasera *f*
samling blomsterpottier, vaso *m* vase, fat, kar, vase
pl vedehæker av oppringslede il ~ e troppo
grande e la voce si perde rommet (salen) er for
stor(l), stemmen blir borte, ~ *da notte* nattpote
portar vasi a Samo gi bakerens barn brød, ~
d'elezione utvalgt sjel, Paulus,
vasomotore, vasmotoria vasomotorisk
vassallaggio *m* vassallforhold, underkastelse, vassal-
lizzare gjøre til vassallstat, vassallo *m* vassall,
lenmann, undergiven
vassoiata *f* breitt (med noe), vassolo *m* serverings-
brett, bakke, kalkbrett
vasterza *f* ty vasterza *f* utstrekning, vidde, vasto vid,
u strakt
vate *m* poet, profet, seer, dikter; vaticinare profe-
tere, spå, vaticinatore *m* (f -trice) seer, profet,
vaticinio *m* profeti, spådom
vecchia *f* gammel kone, vecchiale *f* alderdom,
vecchiardo *m* gamling, vecchieccio alderdomme ig
vecchiezza *f* høy alder, alderdom, vecchio gam-
mel, ~ *m* gammel mann, noe gammelt, vecchiume
m noe gammelt, gammelt skrap; gammel
(manns) vane
veccia *f* vikke, vecciato blandet med, laget av
vikke, veccione *m* sl vill vikke, vecciule *m*
vikkestuk
vece *f* vikariat, verv, funksjon; poet. avveksling,
fare le veci *di* uno representere en, handle på ens
vegne, vikariere for en; in ~ i stedet (di for),
derimot; in sua ~ i stedet for ham, på hans
vegne, i hans sted
vedere (vedu) se, erfare; forsøke, andare a ~ uno
besøke en; ~ bene gjerne se; dare a ~ vise,
innbilje, far ~ qualcosa a uno vise en noe io
la vedremo? vi skal se på det? stare a ~ se på
være tilskuer, vedro di venire jeg skal se (forsøke)
å komme; farsi ~ la seg se, komme på besøk,
non ~ piu in là del naso ikke se lenger enn nesen
er lang til, non ci vide piu han gikk fra sans og
samning (sinne, sorg etc), vederai bene se godt (og
fig), resti sees ofte, ci vediamo? vi ses?, ~ *m* det
å se sin
vedetta *f* vedett(båt), utkikkspost, vaktpost, (lea-
ter-, film)stjerne, vedibile *sj* se visibile
vedova *f* enke, vedovanza *f* enke(manns)stand,
vedovare (ei) berøve; *sj* gjøre til enke(mann),
vedovezza *f* enke(manns)stand vedovile enke-

(manns)-, ~ *m* enkes arvelodd, vedovo som har
mistet ektemaken; *fig* berøvet (di for); ~ *m*
enkemann
vedretta *f* liten isbre, veduta *f* syn, utsikt, prospekt,
syn, anskuelse, uomo di grandi vedute mann med
utsyn, store planer; se også vista, vedutista *m*
prospektmalar
veemente litt heftig, voldsom, veemenza *f* heftighet,
voldsomhet
vegetabile vegetativ, vegetale vegetabilsk, plante-,
(crime) ~ vegetabilsk krøllhår, plantetrevler (til
stopping), grasso ~ plantefett; olio ~ planteolje;
~ *m* plante plantevekst; grønnsak, plantestoff,
vegetare (vé-) vegetere (og fig), vegetarianismo *m*
vegetarisme; vegetariano vegetarisk, ~ *m*
vegetarier vegetativo vegetativ vegetazione *f*
plantevekst, -rike, vegetasjon; vegetering, vegeto
kraftig, rask, rorig
veggenete seende; ~ *m* en som ser; poet. seer,
veggenza *f* *sj* det å se, syn, veggio *m* kullbekken
varmebekken; veggio = vedo
veglia *f* våking, vakt; kveldsarbeid, nattarbeid
våkekveid, -natt, østenselskap, far ~ våke; ~
funebre likvakt; ~ danzante danscaften, vegliardo
m litt (ærverdig) olding; vegliare (vé-) våke, holde
vakt, arbeide om natten; ~ uno våke hos (over)
en, ~ sopra qualcosa overvåke noe, vegliatore *m*
(f -trice) (natt)våker; veglio poet se. vecchio
veglione *m* maskeball, natterfest
vegaente litt kommende, etterfølgende
veicolo *m* kjøretøy; (hjelpe)middel, fys leder,
spreder, vehikkel
vela *f* seil, fig skip, andare a ~ seile, barca a ~
seilbåt, far ~ seile seil, seile, il vento è alla ~
det er god bær, la nave è alla ~ skuta av seilkjær,
a gonfie vele for fulle seil (og fig); raccogliere le
vele *fig* legge sammen slutte forza di vele
ekstraseil; volo a ~ glideflyvning; velabile som
kan skjules, velaio *m* seilmaker; velame *m* slør,
seil(foring); velamento *m* litt, tilsløring; seiling
velare seil slør ~ v e tilsløre skjule mafe
over; resti *fig* bli nonne, velario *m* solseil (i
antikke teatre); forteppe (i teater) i to deler;
velatamente tilsløret, skjult; velatura *f* tilsløring,
glasur, overmaling, foia sløring seil(foring)
veleggiamento *m* seiling veleggiare le- seile
forsyne med seil, veleggiata *f* seiling seilur
veleggiatore *m* (f -trice) seiler, seilflyver, -fly,
veleggio *m* seiling
velenifero litt giftig, veleno *m* gift, fig hat, morta
la bestia finito il ~ med ondt skal ondt fordrives,
velenosa *f* giftighet; velenoso giftig; vederio *f* *sj*
seilfabrikk, seilmakerverksted; veletta *f* (ansikt)-
slør, toppseil; utkikksmann, toppgast, stare alle
vellette (mar) stå på utkikk, velica (pl -ci) seil,
periodo ~ seilskutetiden; vellere, veliero *m* sei-
skute, nave veliera seilskute; velina, (carta) ~
silkepapir, kopi på velinpapir
velismo *m* seilspott, velivolo *m* fly, *sj* glidefly
velleito *f* svak, vag, kraftløs vilje top velleitario
svak, vag, vellicamento *m*, vellicazione *f* kiling
vellicare (é) kile; fig stimulere, vello *m* ull, hår,
pels, ulldott; il ~ d'oro den gyldne vlies, velloso
ullrik, hårrik, håret, lodden
vellutato fløvelsaktig, -bløt, vellutiere *m* *sj* fløyels-
vever, -fabrikant, vellutina *f* sl. pudder, vellutino
m fin fløyel; fløyelsbånd, velluto *m* fløyel, velur,
giocare sul ~ spille med tidligere gevinst, ~ adj
håret, lodden, bløt

velo *m* slør, flør, tyll; nonneslør, dekke, utseende
prendere il ~ bli nonne, *il mortal* ~ kroppen
stendere un ~ (*pietoso*) su dekke over, ikke
 snakke om; *zucchero a* ~ melis

veloce rask, hurtig, velocifero *m gl.* diligence,
 velocimetro *m* fartsmåler, velocipedastro *m* dårlig,
 hensynsløs syklist; velocipede *m* velosiped, sy-
 loper, velocipedista *m* syklist; velocista *m* sprinter,
 hurtigflyver, jagerflyver, velocità *f* hurtighet, has-
 tighet, fart; *corsa di* ~ hurtiglop, *a grande* ~
 som ilgods; ~ *massima, minima* maksimums-,
 minimumshastighet; ~ *oraria* hastighet i timen,
a piccola ~ som fraktgods; ~ *di rotazione*
 omdreiningshastighet, *spingere a tutta* ~ gi full
 gass, ~ *del vento* vindhastighet, *velocitare* *sj* øke
 hastigheten, *velocitazione* *f* fartsøkning

velodromo *m* sykkelbane

veltra *f*, veltro *m* jakthund, mynde

vena *f* åre, vene, evne, talent, *se også*, *avena* ~
 poetica poetisk åre, *essere in* ~ være opplagt, i
 stemning, *fare una casa di* ~ gjøre noe meget
 gjerne, *avere una* ~ *di pazzia* være en smule gal,
 venagione *f gl.* jakt, venele salgs-, til fals, bestik-
 ke ig *prezzo* ~ salgspns, *venalita* *f* salgbarhet,
 bestikkelighet, *venamento* *m* det å gjøre, bli året,
venare gjøre året; *venato* året, *venatorio* jakt-
 venatur *f* årethet, åre (*li tre stein o.l.*)

vendemmia vinhøst, vendemmiale som kan høstes,
 vendemmiale *sj* hostings-, vendemmiare (*-de-*) hos-
 te (druer); *fig* skrape sammen; vendemmiatore *m*
 (*f -trice*) drueplukker, vinhøster

vendere selge; *corsa a* ~ salgsbeløp, *aver salute da*
 ~ strutte av sunnhet; ~ *ciance*, ~ *fumo* love og
 lyve; ~ *la pelle dell'orso, prima che sia ucciso el*
 ~ *l'uccello sulla frasca* selge skinnen for bjørnen
 er skutt; *vendereccio* salgbar, til fals, *vendetta* *f*
 hevn, blodhevn; *gridar* ~ rope på hevn; *far* ~
 ievne, (*spøk*) selge ut for enhver pris, *vendevole*
sj se vendibile salgbar

vendicabile som kan, bør hevnes; *vendicare* (*ei*)
 hevne, *vendicarsi di* hevne seg på, *vendicativo*
 hevngjerrig, *vendicatore* *m* (*f -trice*) hevner

vendicchiare (*-di-*) selge lite, selge i småpartier,
 vendifrottole *m inv.* løgner, svindler; *vendita* *f*
 salg, avsetning, utsalg, butikk; ~ *forzata* (vangs-
 sa) *g* *venditore* *m* (*f -trice*) selger; ~ *di fumo*
 svindler, humbugmaker

veneficio *m* forgiftning, giftmord, *venefico* giftig,
 helsesfarlig, skadelig

venerabile ærverdlig, venerabilità *f* ærverdighet
 venerando ærverdlig, venerare (*vé-*) ære, tilbe, vise
 ærbødighet; *veneratore* *m* (*f -trice*) tilbeder, dyr-
 ker; *venerazione* *f* ærbødighet, tilbedelse; *venerdi*
m inv. fredag; ~ *santo* langfredag, *gli manca un*
 ~ han har en skrueløs; *venere* *f* skjønn kvinne,
fig. elskov; *Venere* Venus; *venereo, malattie vene-
 ree* kjønns sykdommer

veneziano veneziansk; ~ *m* venezianer

venia *f* litt tilgivelse, *veniale* tilgivelig, *peccato* ~
 tilgivelig synd, *venialita* *f* tilgivelighet

venire (*vengo*) komme; *intreffe*, skje, hende, *faile*
(på dato), bli; ~ *bene* falle heldig ut, *mi vien da*
ndere jeg må le; *mi è venuta fame* jeg er blitt
 sulten, *ven fatto* det blir gjort; *se il viene fatto*
 hvis det lykkes deg; ~ *a capo* lykkes med, bli
 ferdig med; ~ *male* falle dårlig ut; ~ *meno* ta
 slutt; *besvime, mi viene in mente* jeg kommer på
 ~ *meno alla promessa* svikte sitt løfte, ~ *su*
 vokse opp, *viene sera* det blir kveld; *quelli che*

verranno de som kommer etter, etterslekten, *venni*
se venire

venolina *f* liten åre, venoso venos året

ventaglio *m* vifelsmaker; ventaglio *m* vifte, *a* ~
 i vifteform, ventaccio *m* vemmelig vind, ventare
 (*ei*) litt blåse, trekke; forsyne med vanter, ventu-
 mola *f* vifte; *F* vimpel, værhane, ventata *f*
 vindstøt

ventennale tjueårig; tjueårs-; ~ *m* tve år, tjueårs-
 jubileum; ventenne tjueårig, ~ *m* tjueåring; ven-
 tennio *m* tjueårsperiode; ventesimo tjuede; ~ *m*
 tjuendedel *venti tve* *venticinquino* / *ca* tjuesem
 ventilabro *m* såld, ventilare (*ei*) ventilere, lufte (ut),
 rense i såld, undersøke, diskutere, ~ *un'idea*
 lufte en idé, ventilatore *m* ventil, ventilator,
 ventilazione *f* ventilasjon, trekk, *impianto di* ~
 ventilasjonsanlegg

ventino *f ca.* tve, snes; ventino *m f* en mynt (20
centesimi), ventiquattro tjuesire; *alle* ~ kl 24; ~
ore et dogn; ventitre tjuetre; *portare il cappello*
sulle ~ ha hatten på snes

vento *m* vind, blåst, forfengeligheit; *mar vant, farsi*
 ~ vifte seg, *avere il* ~ *in poppa* ha vind i seilene,
 ha medvind (*og fig*), *essere sotto* ~ ha motvind,
nodo di ~ (hvirvel)storm, *navigare, mutare secon-
 do il* ~ (*fig*) vende kåpen etter vinden; *pascere di*
 ~ holde hen med snakk, *mulino a* ~ vindmølle,
che buon ~ *ti mena?* hva serer deg hit, kjære
 venn? *rosa dei venti* vindrose; ventola *f* vifte,
 vidskjerm; lampett; *orecchie a* ~ vifteører, blom-
 kålorer; *muro a* ~ skillemur, ventolare (*ei*) *se*
ventilare ventosa *f* blodkopp, sugekopp, -munn;
 ventosità *f* vindfullhet (*og fig*), ventoso blåsende,
 vindfull; (*om mat*) som lager vind; *fig* vindfull,
 oppblåst

ventraccio *m* stor vom, *fig* storeter, slukhals;
 ventralia *f* *sj* vom, ventrale mage-; ventrata *f*
 magestøt, ventre *m* buk, mage, moderliv, *fig* buk,
 ventresca *f* saltet tunfiskbuk; saltet flesk, ventrico-
 lo *m* ventrikkel, hjertekammer, magesekk, ventrie-
 ra *f* skinnpung i bellet; magebelte; ventriglio *m*
 (fugle)kro; *over l'asso nel* ~ være en lidenskape-
 lig spiller, ventriloquo *m* buktaler, ventriloquie
 (*-ico*) tale med buktalerstemme; ventriloquo *m*
 buktaler

ventura *tjuen*; ventura *f* lykke, hell; skjebne,
 hendelse *titelle alta* ~ på slump tilfeldig
soldato di ~ leiesoldat, venturiere, venturiero *m*
 leiesoldat, lykkeridder, eventyrer, venturimeiro *m*
 venturior (*på flv*), venturo fremtidig, kommende
l'anno ~ neste år, venturone *m* sl. visk, venturoso
 lykkelig, heldig, eventyrlig

venusta *f* skjønnhet, ynde; venusto skjønn, yndig

venuta *f* komme, ankomst; venuto (*se venire*), *ben*
 ~ velkommen; *il primo* ~ den første den beste

vepraio *m* tornekratt; vepre, vepro *m* *sj* tornebusk

vera *f* brønnkarm; *dial* giftering, vera *f* noturn
 bekreftelse, verace sann; sannferdig, oppriktlig,
 veracità *f* sannhet, sannferdighet, oppriktighet

veramente virkelig, sannelig, egentlig

veranda *f* veranda

verbale muntlig, ordrett; verbal (*og gram*) processo
 ~ protokoll, ~ *m* protokoll, ~ *dell'istruttoria*
 forhørsprotokoll, *mettere, inserire a* ~ protokoll-
 fore, verbalizzare protokollfore; verbasco *m* (*pl*
-chi) kongslus; verbas *f* verbas, jernurt, verbi-
 grazia *f gl.* *spøk* for eksempel

verbo *m* ord, verb(um), *il* ~ *divino*, *il* ~ *di Dio*
 Guds ord; *il* ~ *Incarnato* Kristus (ordet som ble

kjød *verbosita* / ordrighet *verboso* ordrisk
snakksom

verdecchio grønnlig, *verdastro* grønnlig, skitten-
grønn, *verde* grønn, frisk, ung, kraftig; *vivo e* ~
frisk og fyrrig; i stadig bruk, i *verdi anni* den
grønne ungdom, ~ *m* grønnfarge; grønt; *fig*
friskhet, styrke, *essere al* ~ være blakk, på bar
bakke, ~ *antico* sl. marmor; *ridere* ~ tvinge seg
til å le, *verdecchiato* lysegrønn; *verde* *f* sl
vindrue, ~ *m* sl. hvitvin, *verdeggiamento* *m* det
å grønnes, *verdeggiare* (*è*) grønnes, skinne i det
grønne, *verdello* *m* silron (som modnes i mai
september), *verdemare* sjøgrønn, *verdemazzo* (mat
halvkokt, (korn o.l.) halvtørket; *verdeporro* sma-
ragdgrønn, *verderame* *m* irr; spanskgrønt, *verde-
ruggolo* grønnlig, *verdetto* *m* grønn malerfarge,
jur. (jurs) kjennelse; *verdezza* *f* sj. grønnhet,
grønt, *verdicchio* *m* sl. vin(ranke); *verdiccio*, *ver-
digno*, *verdino* grønnaktig, *verdognolo* grønnaktig,
blekgrønn, *verdoso* mørkgrønn, irrgrønn; ~ *m*
grønnfink; *verduccio* grønnlig, *verdome* *m* det
grønne på en plante, *neds.* mengde grønt, grøns-
ke, *verdura* *f* grønnhet, grønt, grønnsaker, ~
secca tørkede grønnsaker

verecòndia *f* bluferdighet, *verecòndo* bluferdig

verga *f* kjepp, p inne slang stav, septer på sokk
o.l.) vrangbord, anat penis, ~ *magica* tryllestav,
tremare come una ~, *tremare a* ~ *a* ~ (*fig*)
skjelve som et aspeløv; *vergato* *m* gjeter; *vergare*
(*è*) pryte, slå med stokk, gjøre stripet, liste, sette
bord på; linjere, skrive, *foglio vergato* linjert ark,
vergato *f* slag med kjepp, *vergatino* *m* stripet stoff,
vergato stripet; linjert; *fig* fort i pennen; ~ *m*
stripet stoff, *vergello* *m* limstang, *vergere poet*
vende seg, lene, bøye seg, *vergheggiare* (-ghe-) slå
med kjepp

verginale jomfruelig, *vergine* jomfruelig, ren, ube-
rørt, *fig* ubrukt, ~ *f* jomfru; *madonna*; *cera* ~
jomfruvoks, naturlig voks; *foresta* ~ urskog
terra ~ udyrket jord, *vino* ~ den beste vin, som
under pressing flyter ut av de modne druer,
vergineo litt jomfruelig, *verginita* *f* jomfrulighet,
jomfrudom

vergogna *f* skam, skjensel, unnselise; *vergogne* (*pl*,
litt skamdeier, «blussel», kjønnsorganer; ~ '1
skam deg', *avere* ~ skamme seg, *non aver* ~ *di*
nulla ikke eie skam i livet, *il rossore della* ~
skamrødmen, *vergognare* (*è*) refl skamme seg
være unnselig, blyg; *vergognoso* skamfull; skam-
melig, bluferdig, blyg, unnselig, *le parti vergo-
gnose* skamdelene, kjønnsorganene

vergola *f* liten slang strek, tråd, lisse, *vergolare* (*è*,
sj besette med lisser, bånd, *vergolato* plettet,
spettet, broket, *vergolina* *f* kantebånd; *vergoue* *m*
stor kjepp, limpinne, -stang

veridicità *f* sanndrighet, sannhetskjærlighet, *veridico*
pl (-ci) sanntru, sannhetskjærlig

verifica *f* bekrefteelse, stadfesting, etterprøvelse,
kontroll, *verificabile* som kan bekrefte, stadfes-
tes, godkjennes; *verificare* (-ri-) bekrefte, undersø-
ke, verifisere, etterprøve, fastslå, stadfeste, kon-
statere, refl vise seg (å være tilfelle), slå til, skje,
hende, *verificatore* *m* (*f* -trice) en som bekrefter
(veier, måler etc.); *verificazione* *f* bekrefteelse, stad-
festing, proving, verifikasjon, *verisimile* se *vero-
simile*

verismo *m* naturalisme; *verista* *m* naturalist

verita *f* sannhet; *essere la bocca della* ~ være
sannferdig, pålitelig; *in* ~, *per* ~ i sannhet,

virkelig *veritiero* sannferdig, sanntru, sannhets-
kjærlig

verla *f* iornskate

verme *m* orm, mark; ~ *solitario* bendelorm, *il* ~
della gelosia sjalusiens gnag, *vermena* *f* skudd, spe-
gren, *vermicano* *m* mylder av mark, sted fullt av
mark, *vermicello* *m* liten mark, orm, *vermicelli* (*pl*,
sl makaroni, *vermicolare* ormlignende, *l'appendi-
ce* ~ (*med*) appendiks' *pulso* ~ høy puls,
vermicoloso ormlignende, full av mark, *vermifugo*
pl -ghi, ormedrivende, ~ *m* middel mot mark i
magen, ormemiddel; *vermiglio* høyrd farge; ko-
chenille; *vermiglione* *m* sl. sinober, vermillon
verminazione *f* mark, orm i magen, *vermine* *m*
orm, mark, *verminoso* full av mark, orm

vermut *m* vermut, *vermutte* *m* se *vermut*

verna *m* gl. slavinesønn

vernaccia *f* sl drue, sl. hvitvin

vernacolisti *m* dialektforfatter, *vernacolo* dialektal,
innfødt, ~ *m* (hjemme)dialekt

vernare (*è*) litt. overvinne, *vernareccia* vinterlig,
vinter

vernice *f* ferniss, lakk, maling, *giasur* (*på* *stenøy*,
sminke, overfladisk dannelsel, utvorteshet, frem-
visning av malerutstilling for en utvalgt krets (*for*
den egentlige åpning), *verniciare* (-ni-) lakkere,
male, ~ *a lucida* lakkere med pensel; *verniciatore*
m (*f* -trice) maler, lakkere; *verniciatura* *f* fernis-
ring, lakkering, maling

vernino *sj* vinter-, *verno* *m* *sj* vinter, *vernissage* *m*
fernisering, vernissasje (se også *vernice*)

vero sann, riktig, ekte; ~ *m* sannhet, virkelighet,
natur, (*non è*, ~? ikke sant? *da* ~, *in* ~
sannelig; *dipingere dal* ~ male etter modell, *la*
memoria non mi dice più il ~ min hukommelse
svikter meg

veronal(e) *m* veronal, *verone* *m* litt terrasse, bal-
kong, *veronica* *f* veron ka

verosimigliante sannsynlig, *verosimiglianza* *f* sann-
synlighet; *verosimile* sannsynlig

verretta *f* hist. sl. pil, *verrettone* *m* sl. kastespyd

verricello *m* (gang)spill, vinde

verrina *f* bor, *verruare* gjennomhulle, bore

verro *m* galte, rone, villsvin; *verruca* *f* litt vorte

verrucoso vortet, full av vorter

versaccio *m* dårlig vers, grimase

versaiuolo *m* neds rimsmid, versemaker

versamento *m* det å helle, skjenke (etc. se *versare*,
(inn)betaling, væskeuttredning, *versante* *m* skrå-
ning, *versare* (*è*) helle, skjenke, øse opp, spille,
utgyde (blod o.l.), ødse (*med* penger), innbetale,
være uett, lekke; løpe ut (*il* noe) være (*il* noe), *sure*
o.l.); *valli che versano le loro acque nel Po* daler
hvis vann løper ut i Po; ~ *fiumi d'inchostro*
utgyde strømmer av blekk; ~ *un segreto nel seno*
di un amico betra en venn en hemmelighet, ~
(torrenti di) *lagrime* gråte i stride strømmer; refl
utløpe, løpe ut (*il* noe), *versarsi con tutto l'animo*
in una cosa gå opp i noe med liv og sjel

versatile dreibar, *si* *fig* omskiftelig, ubeständig,
foranderlig, *versatilità* *f* omskiftelighet, ubestan-
dighet, foranderlighet; *versato* bevandret, dyktig
essere versatissimo in qualcosa være velbevandret
i noe

verseggiabile som kan settes på vers, *verseggiare*
(-se-) skrive vers, sette på vers, versifisere *verseg-
giatore* *m* (*f* -trice) versemaker *verseggiatura* *f*
versemakeri, rimeri, versskrivning *versetto* *m* te
vers; (bibel)vers, skriftsted, *versicolore* som skifter

farge, av varierende farge; **versiera** *f* djevelens kone, fandens oldemor, *fig* satans kvinnfolk, heks; **versificare** (-si-) skrive vers; **versificare**, **versificatore** *m* (*f* -trice) versemaker, **versificazione** *f* versemaken, **versifikasjon**, **versbygging**, **versilberista** *m* forfatter av frie vers (metra).

versione *f* oversettelse; utgave; vending, versjon, - *dall'italiano m* norvegese oversettelse fra italiensk til norsk

versipelle *m* lunag, vendekåpe

versuscoltato *m* neds versemaker

verso *1* imot, henimot, overfor, i sammenligning med; - *sera* mot kveld, *la stradetta che scende ~ valle* stien som går ned mot dalen; **verso** *2* versiligne) høje, *avver* skrik, lyd, sang tonefall aksent, gestus, grovhet, tåpelighet, retning, side, bakside (bakside, medaile), middel, mulighet, måte, *andare al verso di uno* danse etter ens pipe *andare per il suo* - gå godt forretnings o l i versiliberi frie vers, *fare il ~ a uno* grine til en, herme etter en; *muta ~* nå får pipen en annen lyd; *non c'è ~ di ~* det er ingen mulighet for at ...; *per questo ~* i denne retning, til denne side; på denne måte; *o per un ~ o per l'altra* på en eller annen måte; *pigliare uno per il suo* - ta en på den rette måten, *cosa senza ~* meningsløse ting

vertebra *f* frygghvirvel; ryggrad, **vertebrale** *m* hvirveldyr; **colonna** - ryggstøyle; **vertebrato** *m* hvirveldyr

vertenza *f* trelle, uenighet, rettssak; - (*d'onore*) æressak; **vertere** *litt* (om stnd, sak) handle, dreie seg (su om)

verticale vertikal, loddrett; **verticalita** *f* loddrett stilling; **vertice** *m* topp, tind (og *fig*); *mat* toppunkt, **verticillo** *m* bot, bladkrets, **vertigine** *f* svimmelhet, *aver le vertigini* være svimmel; **vertiginoso** *sv* mlende

veruno *litt* ingen, intet

verza *f* flus, spon, dial, spisskål; **verzelliao** *m* gulirisk, **verzicare** (*é*) grønnes, spire, **verzicola** *f* tre på en annen følgende kort, tress, **verziera** *m* *litt* (k)okken)hage; **verziao** *m* rødte; **verzotto** *m* ho dekål, **verzura** *f* grønt, grønnsaker

vescia *f* sl. matsopp, *fig* skravl, prat; **vescica** *f* blære svømmeblære; urinblære, desiterkolbe, - *natoria* svømmeblære; - (*di scottatura*, brann)blære, - *piena di vento* (*fig*) vindblære, hoven fyt; **vescicante** *m* trekkplaster; *fig*, plage ånd, kjedelig person; **vescicaria** *f* blæretre, **vescicario** *m* blære-, blæredannende, - *m se vescicante* **vescicazione** *f* blæredannelse; **vescichetta** *f* liten blære; - *biliare* galleblære, **vescicolare** *m* blære-, blærelignende, full av blærer, **vescicoso** full av blærer, blæret

vescovado *m* bispebolig, bispedomme, **vescovato** *m* bispeverdiget; bispedomme; **vescovile** bispe-, bis-koppelig, **vescovo** *m* bisp, biskop

vespa *f* veps, Vespa (*et* scooter-merke), **vespato** *m* vepsebol, *fig* innviklet sak; gruppe (brannbyller, *suzzicare* (*et* *suscitare*) il ~ (*fig*) stikke hånden i et vepsebol

vespasiano *m* pissoar

vesperale *litt* aften-, **vespero** *m* poet aften, aftenstjernen, Venus; **vespertillo**, **vespertillo** *m* *litt* flaggermus; **vespertino** aften-, **vespeto** *m* *sv* vepsebol; **vespro** *m* aften; vesper, aftenbonn, -klokke, *cantare il ~ a uno* skjenne en huden full

vessare (*et*) trykke, pine, plage **vessatore** *m* (*f* -trice) plageånd, undertrykker; **vessatorio** plagende, trykkende, **vessazione** *f* plageri

vessillario *m* *gl* **vessillifero** *m* fanebærer, **vessillo** *m* fane, standart

vesta *se* veste; **vestaglia** *f* morgenkåpe, slåbrok

vestale *f* vestalinne, kysk kvinne

veste *f* tøy, klær, kjole; stråfleeting (*til* flaske); *fig* form, egenskap, språkdrakt; *aver ~ (per fare una cosa)* ha myndighet (til å gjøre noe), - *da camera* morgenkåpe, slåbrok; *la ~ tipografica* dei typografiske utstyr

vestiario *m* tøy klesdrakt, garderobe *capo di ~* klesplagg; **vestiarista** *m* *teatr* påkleder; kostymemaker, -utlåner

vestibolo *m* vestibyle, forhall, entré, **vestigio** *m* (*pl* også *le vestigia*) (for)spor, merke, tegn; *seguir le vestigia di uno* (*fig*) følge i ens fotspor

vestimento *m* (*pl* også *le vestimenta*) tøy, habitt, klær, påkledning; (*nonnes*) ikledning, **vestire** (*é*, *kle* (på), beklede, ta på, *veste sempre di nero* han går alltid sortkledd; *refl*, *kle* på seg; trekke i munke-, nonneklær; - *m* måte å kle seg på, påkledning; **vestito** (på)kledd; *essere ~ della domenica* være i søndagsklær; *essere nato ~* være en lykkens pampilius; - *m* tøy, habitt, dress, drakt; påkledning, - *da aviatore* flyverdrakt; - *da inverno* vinterdrakt, -dress, - *alla marinara* matrosdress; - *da passeggero* spaserdrakt, (*i* innbydelser) daglig antrekk; *vita e ~* kost og klær, **vestitura** *f* bekledding, ikledning, påkledning, måte å kle seg på; **vestizione** *f* påkledning, antagelse av munke-, nonnedrakt

veterano *m* veteran (og *fig*)

veterinaria *f* dyrlegevitenskap, -kunst, **veterinario** *m* dyrlege

veto *m* veto, forbud, *esercitare il diritto di ~* gjøre bruk av vetoretten; *porre il ~* nedlegge veto

vetrato *m* glassblåser, -maker, glassmester; **vetrame** *m* glassvarer; **vetrario** *glass-*; **vetrata** *f* glassrute(r); **vetrato** forsynt med glass(ruter), glasert; *carta vetrata* sandpapir; - *m* islag, hâke; **vetreria** *f* glassverk; **vetrerie** glassvarer; **vetriato** *se* **vetrato**, **vetrice** *m* sl pil; **vetriciale** *m* pilekrait, -skog, **vetriera** *f* glassrute(r), dør med farget glass, **vetrificabile** som kan gjøres til glass; **vetrificare** (-tri-) gjøre til glass, gjøre glassaktig, *refl* bli glassaktig; **vetrificazione** *f* det å gjøre, bli til glass (el glassaktig); **vetrina** *f* glasur, montre, glassdisk, glass-skap, butikkvindu, **vetrinista** *m* vindusdekorator, **vetriao** glassaktig, glass-, skjor, - *m* lite glass-stykke, -stang

vetrioleggiare (-le-) skjemme med vitriol, **vetriuolo** *m* vitriol

vetro *m* glass, rute, *vetri* glassarbeid, glassbiter, **etrocemento** *m*, **etrofania** *f* sl. gjennomslittige glansbilder el. monstret papir som oppklebes på ruter; **etrocromia** *f* glassmaleri; **etroso** av glass, glassaktig

vetta *f* spiss, topp, kvist, ns, liten gren, klubbe på tust (*treskeredskap*), **vettavolo** topp-, som vokser i toppen; **vettina** *f* *gl* (olje)krukke

vettore *m* fraktmann; offentlig kjøretøy, transportmiddel, *fys* vektor, **vettoriale** transport-

vettovaglia *f* matvarer, proviant, **vettovagliamento** *m* proviantering, **vettovagliare** (*é*) forsyne med proviant; *refl* proviantere

vettura *f* vogn-, hesteutleie, vogn, jernbanevogn, drosje; frakt, frakt penger, - *da corsa* racervogn, *m* - 'værsågod ta plass' (jernbane), *lettera di ~* fraktbrev; - *di piazza* drosje, **vetturale** *m* vognmann, fraktmann, **vetturalesco** (*pl* -chi) neds

vognmanns-, vettura-letti *m* sovevogn, vettureggiare *f* -re- transportere i vogn; vetturino *m* kusk vognutleier

vetusta *f* litt a der; vetusto (meget) gammel

vezzeggiamento *m* kjæling; vezzeggiare *f* -zé- kjærtegne forkjæle, *refl* *sj.* kave seg opp med. vezzeggiativo kjæle-, kjærtegnende; kjælen. ~ *m* kjæleord, kjæle navn; vezzo *m* kjærtegn, kjæling ynde, s, arm; vane, last, uvane, halsbånd, smykke, *per* ~ av koketten; vezzoso yndig, tilgjort; fare *il* ~ gjøre seg lekker

vi 1 (*pers pron dat og akk. av. voi* dere, (Dem)), vi 2 *adv* der, dit

via *f* vei, gate, ~ *m* startsignal; ~ *adv.* vekk, bort, videre, ~ 'vekk' bort med det; ~ ~ etterhånden, litt etter litt, en etter en; andar ~ gå bort, gå sin vei; ~ *dacqua* vannvei, seilbar elv; mar, lekkasje, buttar ~ kaste bort, fra seg, ~ *cruci* korsvandring, *vie di comunicazione* kommunikasjonsveier, *e così* ~ og så videre, *in* ~ *di* som dare *il* ~ gi startskuddet, startsignal, *e* ~ *dicendo* og så videre, *due* ~ *tre* (*gl.*) to ganger tre; *folio di* ~ dokument som utstedes i stedet for pass til soldater, folk som hjemsendes på konsulatets regning etc., gje dende for en reise, *in* ~ *d'eccezione* unntaksvis; *vie di fatto* håndgripeligheter, *passare a vie di fatto* gå til håndgripeligheter; *la* ~ *lattea* melkeveien; *mettersi in* ~ begi seg på vei; *mettersi la* ~ fra le gambe reise, stikke av i en fart, *una* ~ *di mezzo* (*fig.*) en mellomvei, ~ *mare* sjøveien, *per* ~ *di* igjennom; på grunn av, *portar* ~ fjerne, røve, stjele, *vie piu* stadig mer, ~ *a vena unico* gate med enveiskjøring, *in* ~ *provvisoria* (som en) foreløpig (ordning), *su* ~ 'gå på' så i frisk mol ~ *sopravvissata* vei bygd i bru over en annen vei, ~ *terra* over and, landeveien, *viabilità* *f* farbarhet; veinett, *viadotto* *m* viadukt

viaggiante reisende, *redattore* ~ utsendt medarbeider (*for avis*), *viaggiare* (*a*) reise, *la merce viaggia a rischio del committente* varen blir sendt på kjøperens risiko, ~ *in treno* reise med tog, *viaggiatore* *m* (*f* -trice) reisende; ~ *d'affari* handelsreisende, (*commesso*) ~ handelsreisende *viaggio* *m* reise; ~ *d'affari* forretningsreise; *agenzia viaggi* reisebyrå, *coperta da* ~ reiseteppe; ~ *di esplorazioni* forskningsreise; ~ *di scoperte* oppdagelsesreise; ~ *di studio* studiereise; *ufficio viaggi* reisebyrå; *per ritirare tutti i libri farò due viaggi* for å hente alle bøkene må jeg gå (reise) to ganger; *fare un* ~ *e due servizi* slå to fluer i en smekk, *buon* ~ 'god reise', *fig* det gjør ingen ting' det er det samme'

viaticale *m* a le *viandante* *m* vandrer, *viatico* *m* (*pl* -ci) reisepenger, reiseopenger *vi* *viaticum*, den siste nattverd *fig* trøst; *viatore* *m* (*f* -trice) poet vandrer, *viatorio* *sj* vei-, reise-, vandre-

viavai *m inv.* gang fram og tilbake (ut og inn), trakk ut og inn, tummel, trafikk

vice *f* stripeformet blødning i huden

vibrafono *m* mus vibrafon; vibramento *m* vibrering, vibrante dirrende; vibrare vibrere, dirre, ryste (også tr., kaste, slynge, ~ *una coltellata a uno* gi en et (kraftig) knivstikk, *far* ~ *le corde del sentimento* spile på følelsenes strenger, *vibrazione* *f* kraft, *vibratile* vibrerende, bevegelig, *ciglia vibranti* flimrehår, *vibratilità* *f* bevegelighet, *vibrato* vibrerende, kraftig, sterk, konsis *vibratore*

m (*f* -trice, kaster; vibrator, vibratorio vibrerende, svingende, *vibrazione* *f* vibrering, svingning, *vibrione* *m* vibrio, sl. bakterie; *fig* snylter.

vibrissa *f* følehair

vibroterapia *f* vibrasjonsmassasje

viburno *m* viburnum

vicaria *f* vikariat (*sf* *sf*); vicariale vikar; vicariante *m* vikar, vicariato *m* vikariat, vicario *m* vikar; ~ *di Dio* paven

viceammiraglio *m* viseadmiral; viceconsole *m* visekonsul, vice ... vise (*se hovedordet*)

vicemadre *f* kvinne som går i mors sted

vicenda *f* avveksling, forandring, tilfelle, sak, hending, vekseldrift; *le vicende della tua vita* ditt livs ulskikkelser; *a* ~ gjensidig, innbyrdes, skiftevis, *vicendevole* gjensidig, innbyrdes, skiftevis, *vicendevolezza* *f* *sj* gjensidighet

vicennale *litt* som skjer hvert tyvende år

vicepadre *m* mann som går i fars sted

vicepresidente *m* visepresident

vicere *m* visekonge, vicereale visekongelig *viceren* ~ *me* visekongedomme

viceversa omvendt, motsatt, vice versa

vicinale nabo-, nær, nærliggende, *le ferrovie vicinali* forstadsbanene, *via* ~ sidevei, bygdevei; vicinane *m* neds, *il* ~ naboene, vicinante *m* *sj.* nabo, vicinanza *f* nærhet, nabolag, naboskap, vicinanze omegn, vicinare *sj* være nær, grense opp til, vicinato *m* naboskap, naboer; viciniore nærmere, viciniorita *f* nærmere omegn; vicinità *f* nærhet, vicino nær, nærved, nærliggende, nabo-; ~ *a* nær ved; *da* ~ nærved, på nært hold; ~ *m* nabo, sidemann

vicesitudine *f* litt omskiftelse

vico *m* (*pl* -chi) litt bygd, landsby; vicolo *m* smal gate, veil; ~ cieco blindgate

vidi *se* vedere, *vidimare* bekrefte, attestere, legalisere, visere, *vidimazione* *f* bekreftelse, attest, legalisasjon, visum

vie, ~ meglio bedre og bedre; ~ *piu* mer og mer

viennese wien-, fra Wien

vietabile som kan forby; vietamento *m* forbud *vietare* (*se*) forby, forhindre, *vietato ai minori di 16 anni* forbudt for barn under 16 år; *vietato fumare* røking forbudt; *parcheggio vietato* parkering forbudt *direzione vietata* innkjørsel forbudt ved enveiskjøring, *è vietato introdurre cani e biciclette* sykler og hunder må ikke medtas, *vietativo* forbydende, *vietatore* *m* (*f* -trice) en som forbyr

vieto muggen, harsk, gammel(dags), vietume *m* muggent, gammel(dags) skrap

vigente gjeldende, bestående, i kraft, *ai sensi delle leggi vigenti* ifølge gjeldende lover; *vigere* (*infullstendig verb*) være i kraft

vigesimo tyvende, ~ *m* tyendedel

vigilante årvåken; vigilanza *f* (over)våking, oppsyn *sotto* ~ *speciale* under særskilt polititilsyn *vigilare* (*m* -) (over)våke passe; være årvåken *vigilato*, ~ *speciale* som står under særskilt polititilsyn, *vigile* (år)våken, vakthavende; ~ *m* politibetjent, ~ *urbano* politikonstabel, ~ *del fuoco* brannkonstabel, *vigilia* *f* helligaften; våking, fasting, fastedag, *la* ~ *di Pasqua* påskeaften; *la* ~ *di Natale* julaften; *la* ~ *della mia partenza* kvelden for min avreise

vigliaccheria *f* feighet; vigliacco (*pl* -chi) feig, ~ *m* feig fyr; *vigliaccone* *m* feiging

vigliare *sj* sikte, sortere (korn), *vigliatura* *f* sortering *vigliuolo* *m* treskehalm

vigna *f* vinberg, vingård, *la ~ del Signore* Herrens vingård, *non è terreno da piantarsi ~ (fig.)* det (han, henne etc.) kan en ikke gjøre regning med, *fig* rikdomskilde, gullgruve; **vignaiuolo** *m* vinbonde, vingårdsmann, **vignare** gjøre til vingård, dyrke druer på, **vigneto** *m* vingård

vignetta *f* vignett, **vignettista** *m* vignett-tegner

vigogna *f* vikunja, lama(tull)

vigore *m* kraft, styrke, god helbred *entrare in ~* tre i kraft, **vigoreggiare** (*-re-*) tilta i styrke, kraft, vokse, bli kraftig; **vigoria** *f* styrke, kraft (*istf* *fig*) **vigorosità** *f* *sj* styrke, kraft, **vigoroso** kraftig, rask, sterk

vilte feig, slett, ussel, billig, foraktelig *a vil prezzo* til spotpris, *tenere a ~* forakte; **villificare** (*-li-*) forakte, håne, **vilipendere** forakte, ringakte, håne ikke ned **vilipendio** *m* forakt, hån nedrakking **vilipeso** *se* **vilipendere**

villa *f* landsted, offentlig park, landsby; *gl.* by, *andare in ~* reise på landet

villaggio *m* landsby

villaneta *f* uoppdragenhet, grovhet, uhøflighet, **villaneggiare** (*es*) *sj* være uoppdragen, grov, **villanella** *f* litt bondepiken, sl. dans, sl. vise, dikt, **villanello** *m* bondegutt, **villanesco** (*pl -chi*) bondsk, **villania** *f* grovhet uoppdragenhet fornærmelse skjelsord **villano** bondsk, grov plump *~ m* bonde bondeknekt *~ vilatto* oppkomning **villanzone** *m* uoppdragen *sj* lømmel

villeggiante *m* andligger **villeggiare** (*es*) ligge på landet *andare a ~* reise på landet **villeggiatura** *f* sommeropphold, landopphold, sommersied landsted feriested, **villereccio** landlig **villiesco** (*pl -chi*) litt landlig, **villico** *m* (*pl -ci*) litt landboer, bonde, landsbyboer, forpakter, **villino** *m* villa

villosità *f* hårethet, **viloso** (be)håret

villotta *f* *se* **villanella**

vilmente feigt, **vilta** *f* feighet, tarvelig oppførsel, usseldom; **vilucchio** *m* bot vindel, convolutus, **vilume** *m* skrot, skrap, ramp, pakk

viluppo *m* bunt, doit, knippe, *fig* virvar, forvirring, **vilupposo** *sj* innviklet, forvirret

viminata *f* vidjefletning, fløyverk, **vimine** *m* pilekvist vidje; *sedio di vimini* korgstol, **vimineo** *sj* vidje

vinaccia *f*, *le vinacce* druerestene (ved vinlegging) **vinaciuolo** *m* druckjerne, -stein, **vinajo** *m* vinhandler, **vinario** vin-; **vinato** rødvinfarget, **vinatiliere** *m* *sj* vinhandler

vincata *f* vier-, vidje-, pilekratt, **vincastro** *m* pilestav, gjeterstav, **vincapervinea** *f* bot vinka

vincente vinner-; *~ m* vinner, **vincere** (be)seire, (over)vinne, betvinge, beherske, underkaste; *~ alle carte* vinne i kortspill, *~ in bontà* overgå en i godhet, *~ uno di cortesia* overgå en i høflighet, *~ la mano* (om hest) løpe løpsk, *~ un terna al lotto* vinne det store lodd, *darsi per vinto* gi tapt, gi opp

vincheto *m* pilekratt, vierkratt, **vinci** *m* vinsj, spill **vincibile** som kan vinnes, overvinnelig, **vincido** bløt, myk, slapp, **vinciglio** *m* vidjesurning, pilestokk; **vinciperdi** *m* *inv* spill der vinneren (ifølge de vanlige regler) taper, **vincita** *f* fortjeneste, (lotteri)gevinst; **vincitore** *m* (*f -trice*) vinner; **vinco** *m* (*pl -chi*) vier, vidje, pil

vincolare (*i*) hemme, binde (*istf* *fig*), **vincolo** *m* hånd **vincolistico** (*pl -ci*) tvangs-; **regime** *~* kraftig statsregulering

vindice litt hevrende, *~ m* hevner

vinello *m* vin av druerester, **viotto** *m* lett vin, *~ santo* gammel het vin, **viatico** vindyrkende, vinavtende, vin-; **società vinicola** vinselskap, **vinifero** vinbærende; **vinificazione** *f* vinlegging; **vinismo** *m* vinforgiftning; **vinco** *m* vin, *~ bruto* *~ caldo* varm krydret vin, rødvinstoddy, *mezzo ~ se vinello*, *vin santo* rosinvn, utsøkt vin, **vinolento** litt drikkfeldig, som stinker av vin, **violenza** *f* litt drikkfeldighet; **virosità** *f* vinfarge; drikkfeldighet; **viroso** vinaktig, vin-, drikkfeldig; **vinso** *se* **vinco** *se* **vincere**

viola *f* fiol, *adj* fiolett, bratsj, *~ ciocca* levkøy, *color ~* fiolett, *~ mammola* fiol; *~ del pensiero* stemorsblomst, *seta ~* fiolett silke, *una signora vestita di ~* en dame kledd i fiolett

violabile som kan krenkes, **violaceo** fioLBLÅ, fiolett; *le violacee* fioLFamilien; **violamento** *m* krenkelse, overtredelse, vanhelligelse, voldtekt; **violare** (*to*) krenke, overtrede, bryte, vanhellige, voldta, forføre; **violatore** *m* (*f -trice*) overtreder, krenker, forfører, **violazione** *f* krenkelse, overtredelse, brudd **violentamento** *m* tvang, voldtekt, **violentare** (*es*) bruke vold på, voldta, **violentatore** *m* (*f -trice*) voldtekt)sforbryter, **violento** voldsom, heftig, oppførende, som bruker makt, **violenza** *f* vold, voldsomhet, hissighet, lidenskapelighet

violetta *f* fiol; **violetto** fiolett, **violinaio** *m* fiolinbygger, **violinista** *m* fiolinist, **violinistico** (*pl -ci*) fiolin-; **violino** *m* fiolin; (*i* skole) sliet, *~ di spalla* annen fiolin (*gl.*), (*ad*) første fiolin; **violista** *m* bratsjist, **violoncellista** *m* cellist; **violoncello** *m* cello, **violone** *m* *gl* kontrabass

viottolo *f*, **viottolo** *m* (gang)sti

vipera *f* hoggorm; *fig* giftig, ondskapsfull person **viperale** *m* ormebol, ormejeger; **vipereo** orme-, hoggorm-; **viperino** orme-; *lingua viperina* giftig tungt *~ m* ormeunge

vipirello *m* *sj* flaggermus

viraglio *m* dreining, sving, *foto* toning, tonebad *boa di ~* bøy som en svinger om ved seilas **viragine** *f* litt, **virago** *f* (*pl viragini*) mannhaftig kvinne, **virare** dreie, vende, sveive, *foto*, tone **virata** *f* dreining, sving

virante litt grønnende, som grønnes

virgineo jomfruelig, **virginal** *m* virginatobakk, **virginasigar**

virgola *f* komma, *punto e ~* semikolon, *bacillo ~* kommabacill, *fare una cosa a punto e ~* gjøre noe meget nøyaktig, *stare a punto e ~* følge reglene nøyaktig, være pirkete, **vircolare** (*i*) sette komma; **vircolato** *m* ord i gåsøyne; **vircolatura** *f* kommasetning, **virgolette** *f* *pl* anførselstegn, gåsøyne; *fra ~* i anførselstegn, **virgolettore** (*es*) sette komma, *sj* sette i gåsøyne

virgulto *m* bot skudd

viridario *m* *gl* hage

virile mannlig, mandig, viril; **virilità** *f* mandighet, virilitet

virifissaggio *m* *foto*, toning og fiksering

virola *f* bossing, innfaining

virtù *f* dyd, kraft, evne, dyktighet; *fare di necessità ~* gjøre dyd av nødvendighet; *in ~* di i kraft av; **virtuale** virtuell, potensiell, vordende, **virtuista** *m* det å være virtuell, vordende

virtuosismo *m* teknisk ferdighet, **virtuosità** *f* dydighet, virtuositet; **virtuoso** dydig, dyktig, *~ m* virtuos

virulento giftig, ondartet, virulent; *fig*, giftig, viru-

lenza / giftighet (også fig.), virus m gift, smittestoff

viscerale innv. vis-, dolore ~ underlivssmerter, viscere m (pl også le viscere, innvoll(er)); fig del indre av noe, addentrarsi nelle viscere dell'argomento komme inn til sakens kjerne, non ha ~ di misericordia per nessuno han føler ingen medderhet med noen, le viscere materne (fig) moderhertet, le viscere della terra Jordens indre

vischio m misteltein, limpinne, felle (fig), vischioso klebrig, viscidrezza, viscidità f glatthet, sleiphet, klebrighet, viscido glatt, sleip; viscidume m noe glatt, sleipt

visciola f kirsebær, visciolata sl drikk med kirsebærssaft i, visciolato kirs-, kirsebær-, ~ m kirstikor, visciolo m kirsebærtre, visco se vischio

visconte m vikonte; viscontessa f vikontesse, viscontado m visconten f vikontes verdighet, land

viscosa f viskose, cel estoff til kunstsilke, viscosità f klebrighet, viskositet, viscoso klebrig, seig, tyktflytende

visibile synlig, tydelig, visibilo m stor mengde, andare in ~ la e i henrykke se mandare le plater in ~ få tilskuerne til å falle i henrykkelse

visibilità f synlighet, siktbarhet, ~ scarsa dårlig sikt; ~ zero lest ikke, vislora f visir, hette, fektmasker; skygge (på lue) skjerm, ~ termica defroster, visionario visjonær, synsk, visione f syn, visjon, drøm, fantasi, prendere ~ di qualcosa ta noe i øyesyn, se igjennom noe; per presa ~ gjennomsetti, gjennomlest (av underskriveren), dar ~ di qualcosa vise noe fram

visir m vesir, visirato m vesirverdighet

visita f besøk, visiti, undersøkelse, ettersyn; visitas, inspeksjon, tollvisitasjon, biglietto da ~ visitkort, andare a fare una ~ gå på besøk, carta da ~ visitkort, ~ di cortesia hofflighetsvisitt, aver visite ha besøk, ~ di dovere pliktbesøk, giorno di ~ gåbort-dag, orario di ~ visittid, restituire una ~ gengje de et besøk, ~ pastorale bispevisitas, le visite del Signore Herrens prøvelser, visitare (vi-) besøke, undersøke, besiktige, gjennomsoke, inspisere, hjemsoke, visitare; visitatore m (f -trice) besøkende; inspektor, visitor, visitaione f besøk, visitasjon

visivo, campo ~ synsfelt, organo ~ synsorgan, facoltà visiva synsevne

viso m ansikt, mine, ytre, dire a una una cosa sul ~ si en noe like i ansiktet, a ~ a ~ ansikt til ansikt, fare buon ~ a uno ta vennlig imot en, fare buon ~ a cattivo giuoco gjøre gode miner til slett spill, fare ~ rosso rødme, a ~ aperto modig, åpenhertig, ~ pallido blekansikt; non guardar in ~ a nessuno ikke gjøre forskjell på folk, visione m stort ansikt, minik(pels); visorio sj syns-

vispezza f livlighet, livfullhet vispo livlig, livfull, rask, kvikk, oppvakt

vissi se vivere, vissuto se vivere

vista f syn(ssans), ansikt, blick, øve, (ut)sikt utseende a ~ a vista, aver buona ~ se godt avere in ~ ha i kikertten, essere in ~ di qualcosa ha noe innen synsvidde, essere un personaggio in ~ være en kjent person, essere molto in ~ være velkjent; far ~ di non vedere late som man ikke ser; in ~ di med henblikk på, pagare a ~ betale mot fremvisning m hendehavende perdere d. ~ tape av syn, a prima ~ ved første blick, suonare a prima ~ spille fra bladet, vistare visere

visto se vedere; ~ che ettersom, i betraktning av at, ~ l'articolo 25 i henhold til paragraf 25, mal ~ forhatt, uglesett; ~ si stampi lest og kan trykkes, ~ m visum, påtegning, bekreftelse, godkjennelse, typ trykkeslåtelse, imprimatur

vistosità f iøynefallenheter; vistoso påfallende, iøynefallende, colore ~ skrikende farge, visuale visuell, syns-; ~ fatiskt

vita f liv, levetid, liv, livfullhet, energi, levnetsbeskrivelse; liv, midje, talje, liv (klar), a ~ på livstid, livsvarig; ~ da cani hundeliv; costo della ~ levekostnad; poca brigata ~ beata i fåtalig selskap er det best, essere in ~ være i live; la ~ eterna det evige liv; mala ~ forbryterliv, underverden, donna di mala ~ skjoge, galeløs, passare a miglior ~ gå inn til et bedre liv, da, ~ natural durante så lenge han (hun etc.) lever, i hans levetid, ritirarsi a ~ privata trekke seg tilbake til privatlivet; segno di ~ livstegn (og fig), ladro per la ~ erkevis ~ sociale samfunns ~ tenere di ~ levestandard

vitaluolo m levemann, vitalba f sl clematis; vitale vital, levedyktig, livs-, di importanza ~ av vita betydning vitalità f livskraft, levedyktighet, vitalitet, vitalizio livsvarig, camera vitalizia senat (hvis medlemmer er solgt på livstid), ~ m livrente, kår

vitamina f vitamin vitaminizzare vitaminisere

vitame m sj vinplantning, samling vinranker, vitato beplantet med vin

vite f vinranke, vinstokk, skrue; ~ a plette vingeskrue, cadere a ~ (fl.) gå i spinn; a ~ skrueformet, tilskrudd, ~ perpetua, ~ senza fine skrue uten ende (som overfører bevegelse til tannhjul), ~ madre ledeskrue; ~ regolatrice reguleringskrue

vitella f hunkalv; kalvekjøtt, vitello m (okse)kalv, kalvekjøtt, kalvelær, -skinn, ~ marino selhund

viteria f skruefabrikk

viticcio m slyngtråd, snodd lysestake, viticoltore m f -trice, vindyrker, vinavler, vinbonde, viticultura f vindyrking, vinavl, vitifero vinbærende, vitigno m vinstokk

vitina f slank midje, vepsetalje, livstykke, liten skrue vitino m se vitina

vito m ballu di San Vito St. Vensdags

vitreo glassaktig, av glass; vitriolo se vetriolo

vittare forsyne med mat; vittima f offer; offerdyr, vittimario m hest offerlakter; vittulare ernære

vitte m kost, mat, underhold, ~ e alloggio kost og hus, tutto ~ full kost

vittoria f seier, viktoria, ~ di Pirro Pyrrhusseier vittoriale litt seiers-; vittorioso seirende, seierrik

vittrice poet ~ vincitrice

vituperabile daddelverdig, vanærende, vituperando daddelverdig, vituperare (u) dadle, vanære, vituperatio vanærende, vituperatore m (f -trice) en som vanærer el. klandrer; vituperazione f sj klander, vanære, skjensel; vituperevole klanderverdig, vituperio m vitupero m vanære, skjensel, klander, skjellsord; vituperoso vanærende, skjendig, æreløs

viuzza f smug, veil, sti

viva! han skal leve! vivat! hurra!, ~ Dio! du kan da skjønn det!, ma. ~ Dio, non verranno det er selvfølgelig at de ikke kommer; ~ m inn leverop, hurrarop, vivacchiare (a) leve på et vis, klare seg så vidt, vivace livlig, livfull, levende; vivacità f livlighet, livfullhet; viraddio! ved Gud! (se også via)

vivagno *m* rand, jare (*på stoff*); **vivajo** *m* fiskedam, planteskole, *fig.* rede; ~ *perlifero* perleplantasje; **vivaista** *m* planteskolegartner, -er; **vivanda** *f* mat, rett; **vivanderia** *f* markententer; **vivandiere** *m* (*f* -iera) markententer; **vivente** levende; ~ *m* levende menneske; **vivenza** *f* livets opprettholdelse

vivere leve, bestå; *vive' (typ.)* la det stå'; ~ *una vita tranquilla* leve et rolig liv; *dar da ~ a uno* gi en levebrød; *guadagnarsi da ~* tjene sitt brød, ~ *m* liv, levemåte; mat; *ivven* levnetsmidler

vivezza *f* livlighet; **vivido** *poet* livlig, kraftig

vivificare (*-vis-*) gjøre levende, live opp, **vivificativo** opplivende; **vivificatore** *m* (*f* -trice) en som gjør levende, liver opp; **vivificazione** *f* det å gjøre levende, live opp, animere, **vivifico** (*pl* -ci) litt livgivende

viviparità *f* antall levendefødte; **viviparo** som føder levende unger; **vivisezione** *f* viviseksjon.

vivo levende; livlig, sterk, kraftig; ~ *m* levende (vesen), *anat.* levende kjott, *fig.* om punkt, *acqua viva* kildevann, *argento ~* kvikksølv, *nessun anima viva* ikke en levende sjel; *calce viva* ulesket kalk; *farsi ~ con uno* la en høre fra seg, *nei ~ della discussione* midt under diskusjonen, *toccare uno sul tel., nei ~* sette fingeren på ens omme punkt.

vivucchiare (*vi*) leve smått, kummerlig.

viziare (*vi-*) forderve, ødelegge, forkjæle, *jur.* annullere; **viziato** *m* avlegger, stikling, **viziatura** *f* *s* fordervelse; **vizio** *m* last, uvane; ~ *di consenso* (*jur.*) manglende samtykke; ~ *di cuore* hjertefeil, ~ *ereditaria* nedarvet sykdom; ~ *organico* organisk feil; **vizioso** *f* lastefullhet, fordervelse, **vizioso** lastefull, fordervet, mangelfull; ~ *d'alto bordo* fordervet person av det høyere selskap

vizzato *m* avlegger; **vizzo** vissen, tørr, slapp, inn tørket (*og fig.*)

vo = *vado* **vocabolario** *m* ordbok, ordforråd; **vocabolarista** *m* ordbokforfatter; **vocabolo** *m* ord, glose.

vocale stemme-, vokal; ~ *f* *gram.* vokal; *corde vocali* stemmebånd; *musica ~* vokalmusikk, sang; **vocalico** (*pl* -ci) vokalisk, **vocalizzare** bruke mange vokaler, vokalisere; **vocalizzazione** *f* vokalisering; **vocalizzo** *m* *mus.* vokalisme; **vocativo** kallende, ~ *m* *gram.* vokativ; **vocazione** *f* kall

voci *f* stemme, utsagn, vatum, stemmerett; rykte *gram.* ord; *post (på regnskap o.l.)*, *a ~* muntlig; *leggere ad alta ~* lese høyt, *alzare la ~* heve sin røst, skjelle (en) ut, *voci bianche* (*mus.*) barne-, kvinne- og kastrastemmer (*supran* og *alt*), *aver ~ in capitolo* ha et ord med i laget, ha noe man skulle ha sagt, *dare una ~ a uno* kalle på en; *darsi la ~* treffe avtale, sammensverge seg, rotte seg sammen, *dare sulla ~ a uno* molsi en, avbryte en lukke munnen på en *corre ~ che* det sies, det påstås at; *essere in ~* (*mus.*) være stemt; *essere in ~ di ...* ha ord for å ...; *a mezza ~* lavmælt, lavt, *sotto ~* dempet, lavt, hviskende, ~ *di popolo* ~ *di Dio* det alle sier er vanligvis sannheten; *spargere voci* spre rykter; *a una ~* enstemmig, *a viva ~* muntlig.

vociare (*ò*) skrike (ut), **vociatore** *m* (*f* -trice) en som skriker, brøler, **vociferare** (*-ci-*) tale høyt og lenge rope, skrike; *si vocifera che* ryktet går at, **vociferatore** *m* (*-trice*) en som taler høyt og lenge, ryktespredere, **vociferazione** *f* det å tale høyt og lenge; (det å spre) rykte; **vocio** *m* stadig surr, snakk

voga *f* mote; *mar.* roing, *essere in ~ di fare qualcosa* være opplagt, i ferd med å gjøre noe; *essere in ~* ~ være på mote; *mettersi con ~ allo studio* gi seg til å studere med liv og lyst, **vogante** *m* roer; **vogare** (*ò*) *mar.* ro, **vogata** *f* roing; årelak, **vogatore** *m* (*f* -trice) roer; **vogavanti** *m* *inv.* årestyrer forsterker (*på galei*)

vogli *f* lyst, vilje, hensikt; søflekk; gravid kvinnes sykelige lyster til uspiselige ting, (*med.*) *pica*, *di buona ~* gjerne; *di gran ~* meget gjerne; *aver ~ di ha lyst på*; *di mala ~* motvilig, *fare a ~ di uno* gjøre en til viljes, **voglietta** *f* lyst, innfall, **voglioso** som har mange lyster; **vogliosità** *f* *s* lyst, begjær(lighet); **voglioso** lysten, begjærlig (*di etter*)

voi (*pers. pron.* 2 *pers. flert.*) dere, De, Dem; *dare del ~ a uno* si voi til en (*se voi*)

vol *m* *inv.* volang; **volanda** *f* melstov; **volano** *m* fjærball, svinghjul, **volante** flyvende, flyktig, *colonna ~* (*mil.*) hjelpekorps; *foglio ~* flyveblad, *pallone ~* luftballong, *squadra ~* utrykningskorps (*politi.*), ~ *m* ratt; fjærball, volang, svinghjul; *stare al ~* sitte ved rattet, kjøre bi; **volantino** *m* flyveblad; *tekn.* lite styrehjul, ratt, **volare** (*ò*) flyve, *fig.* fly, skynde seg, **volata** *f* flyvning, flukt, *mus.* løp, *sport* sprint(løp); (*sykkel* *sport*) sluttspurt; (*tt tennis*) smash; *fig.* rask karriere

volatica *f* sl. utslett, **volatile** flyvende, flyktig; **volanti** fugler (og flaggermus), **volatilità** *f* kjem. flyktighet, **volatilizzare** kjem. det å gjøre flyktig, fordampe; *refl.* fordampe, fordunste; **volatilizzazione** *f* fordampning; **volativo**, *tempo ~* flyvner; **volatore** *m* (*f* -trice) flyver.

vola via *m* godtgjørelse til andre deltakere i auksjon (*forat de skal trekke seg*), **volazzo** *m* flaksing, flagnng, *fig.* snirkel, krusedull

volente som vil, villig, ~ *a nolente* enten han (hun etc.) vil eller ei; **volenteroso** (vel)villig, ivrig, **volentieri** gjerne, lett, *spesso e ~* tit og ofte

volere (*voglio*) ville, forlange, kreve, ønske; akte, tillate, søke; være nær ved å; *vuoi ~ vuoi* såvel som, enten ... eller, ~ *bene a uno* holde av en, være glad i en, *volere* være nødvendig; *ci vuole altro?* så lett går det nok ikke! *ci vogliono dieci mesi* det vil ta ti måneder, *che vuol dire questo?* hva betyr dette?, *volere a uno* være harm på en; *se vogliamo* egentl. g. grunnen, *il direttore li vuole* sjefen vil snakke med deg, *a ~ a volare* med det gode eller det onde, *che vuoi (che volete)?* hva skal en gjøre? hvor skal en hen?, *si vuole che* det sies, påstås at; ~ *m* vilje

volgare alminnelig, vulgær, daglig, kjent, tarvelig; *lingua ~* folkespråk (*se om det italienske språk i middelalderen, i motsetning til latinen*), ~ *m* folkespråk, målfore, *se også* (*lingua*) ~, **volgarità** *f* vulgaritet, platthet, gemenhet, tarvelighet, **volgarizzamento** *m* oversettelse (til folkespråket), popularisering, **volgarizzare** oversette til folkespråk, til itahensk (*se fra latin og gresk*), popularisere, **volgarizzatore** *m* (*f* -trice) oversetter; popularisator; **volgarizzazione** *f* oversettelse til folkespråket, til itahensk, popularisering, **volgata** *f* vulgata (den latinske bibeloversettelse)

volgente, *il mese ~* inneværende måned, *se ellers*; **volgere** (*volgo*) vende, dreie, forandre, oversette, ~ *una cosa in mente* tenke grundig igjennom noe; ~ *in ridicolo* latterliggjøre, ~ *le spalle a uno* vende ryggen til en, *il tempo volge* tiden går; ~

m forlop, *nel* — *dei secoli* i århundrenes løp, *volgibile* som dreier, vender, forandrer seg; *volgimento m* s) det å dreie, vende
volgo m (pl -ghi, foik, pøbel, almue, menigmann, hop, avitende mengde
vollechiare (i) småfly, flakse; *volitare* (o) flakse, fagre, *volitivo, forza volitiva* viljekraft, *volizione f* filox det å ville, viljesakt, *volli se volere*
volo m flyvning, flukt, fart, *a* — i flukten; meget raskt, *capri a* — han forsto øyeblikkelig, — *acrobatica* kunsthøyvning, — *circo* blindflyvning, *di* — (fig) flyktig, i farten; — *a grande distanza* — *di lunga durata* langdistansflyvning, — *notturno* nattflyvning, *palla al* — (i tennis, smash; — *in picchiata* stupflyvning, *prendere il* — ta flukten, stikke av, — *di primato* rekordflyvning, — *di prova* prøveflyvning, — *di resistenza* utholdenhetsflyvning; — *slittante* glideflukt; *a* — *d'uccello* i fuglepetspektiv, — *a vela* glideflyvning
volontà f vilje, samtykke, ønske, *a* — etter behag, *le ultime* (extreme) — den siste vilje, testament, *di* (sua) *spontanea* — spontant, umiddelbart
volontariato m frivillig tjeneste; *volontario* frivillig, — *m* frivillig, *volontor*, — *del sangue* blodgiver, *volonteroso se volenteroso*, *volontieri se volentieri*
volovelista m gudeflyver
volpacchiotto m reveunge, *volpaccia f, una* — *vecchia* (fig) en gammel rev; *volpata* reveht; *fig* trist, skummel sted *volpato* angrepet av rust om korn, *volpe f* rev; reveskinn, håravfall, kornbrand, rust; *fig* rev, luring, *caccia alla* — revejakt (og en lek), *la* — *e l'ura* reven og rognebjørnene; *volpeggiare* (e) bruke revestreker, være lur; *volpino* reveaktig, snedig, — *m* sl hund, *volpoca f* gravand; *volpone m* fig gammel rev, revepels
volsi se volgere, *volt(a) m* inv volt
volta 1. *f* arkiv hvelving, buer; — *a borre* tønnehvelving, — *a crociera* kryss-, korshvelving, *la* — celeste himmelhvelvingen, *la* — *della bocca* gannen; *volta* 2. *f* dreining, vending, snurr; lur, gang, kreis, omgang, omlop, veireining, trekk, kast, *due volte tre fa sei* to ganger tre er seks; *a* — *a* — fra tid til annen, en gang imellom, *a volte, delle volte alle volte* somme tider, stundom, *per* — hver gang, *una alla* — en om gangen, *sono partiti alla* — *di Torino* de er reist i retning av Torino, *altra* — tid igere, fordom; *un'altra* — en gang til; en annen gang; *altre volte* tidligere, *dar* — vende, dreie, (om vin) bli ødelagt, *dar* (di) — *al cervello* gå fra forstanden, bli gal, *a* — *di corriere* (merk) omgående, *a mia* — på min side, for mitt vedkommende, *è la mia* — det er min tur; *poco per* — litt om litt, etterhånden, *la prossima* — neste gang, *questa* — denne gang *rare volte* sjeldent; *spesse volte* ofte, *c'era una* — *un principe* det var engang en prins; *una* — *per sempre* en gang for alle, *una* — for en gangs skyld, *una* — *che da*, etter som, *in una* — på en gang
voltabile omskiftelig, *facilmente* — lett å vende, dreie, *voltabilità f* dreieevne
voltafaccia m inv helomvending, fig plutselig meningsomslag, helomvending, fig værhane, *voltafieno m* inv høyvender, *voltafoglio m* inv bladvender; *voltaggio m* voltspenning, *voltaico* (pl -ci), *arco* — *voltabue*, lysbue, *voltamento m* s) vending, dreining, *voltmetro m* voltmeter, *volta-pietre m* steinvender

voltare (o) vende, dreie, omvende, skifte, endevende, oversette, jur. overføre, anwise; *arkiv* hvelve, — *faccia* skifte mening plutselig; *sià om*; *posto per* — snuplass (for bil) — *a destra* svinge til høyre, *senza voltarsi ne in qua né in là* uten å røre seg, uten å bry seg *non saper da che parte voltarsi* ikke vite hvor en skal snu seg; *voltariso m* inv redskap til å snu ris med (under tørking), *voltata f* dreining, vending, sving, gatehjørne, *attenti alla* — 'ta deg i akt' vær forsiktig! pass på! *voltatile* dreibar, omvendelig omskiftelig
volteggimento m det å dreie, vende, tumle seg, *volteggiare* (e) dreie, vende, tumle seg, *voltigere*, *volteggiatore m* voltigor, akrobat, *volteggio m* voltige, sprang, *volterriamo* ifølge Voltaire; *fig* skeptisk, hånlig, irreligiøs; *voltmetro m* voltmeter, *voltmetria f* spenningsmåling (i volt)
volto 1 *m* litt ansikt, utseende, ytre, *volto* 2 *se volgere*, — *m* hvelving, buer, *voltolo m* feste for tommene (i hestebissel) *voltolare* (ro-) dreie, velte *voltoloni adv* velvende, rullende; *voltolino m* sl vaktei, *voltone m* stor hvelving, stor buer, *voltura f* jur overføring, anvisning *volturare* jur overføre (erendomsrett), anwise
volubile ustadig, dreielig, foranderlig, som stadig dreier, går; — *f* convolvulus; *volubilità f* ustadighet, foranderlighet
volume m volum, omfang, rominnhold, rommål, litt bind, bok, *un gran* — en stor mengde
voluminosità f omfangsrikhet, tykkelse, *voluminoso* omfangsrik, tykk, i mange bind
voluta f litt snirkel, spiral, arkiv *voluti*
voluta f velyst, sanselig lyst, intens glede, *volutabro m* litt søle, skitt, svinesti; *volutuario, articolo* — nytelsesmiddel; *spesa voluttuaria* utgift til nytelsesmidler; *volutuoso* vellystig, sanselig
volvoio m tarmslyng
vomere m plogskjær, anat. plogskjærben; mine-sveip *vomero se vomere*
vomica f voldsomt pusholdig oppspytt, *vomico* (pl -ci) som bevirker oppkastning, brekk-; *noce vomica* brekknøtt
vomitamento m oppkastning, *vomitare* (o) kaste opp, brekke seg, spy (idd), utspy (skjellsord o l.), *fa* — *fa venir voglia di* — det er motbydelig, *vomitativo, vomitorio* som fremkaller brekninger; — *m* brekkmiddel, *vomitivo se vomitativo*, *vomito m* oppkastning, oppkast, — *nero*, — *negro* gul feber
vongola f musling
vorace forsluken, grådig, *voracità f* grådighet
voragine f avgrunn, sluk, fig slukhals; *voraginoso* avgrunnsaktig, -dyp; *voratore m* (f -rice, litt sluker, slukhals
vorticare (o) hvirvle, *vortice m* hvirvel, malstrøm, virvar, *vorticoso* hvirvlende
vossignoria f Deres Høyvelbårenhet, *vostro* deres, Deres
votaborse m inv ødeland, *votacase m* inv ødeland, *votacassette m* inv postkassetømmer, *votacessi m* inv renovasjonsmann, kaggetømmer
votaggine f tomhet, *votamento m* (ul)tomning
votante m stemmeberettiget, veiger, *votare* 1 *se votare* *votare* 2 (o) love, avlegge løfte om, *votare*, avgi sin stemme, stemme, vedta, *è votato alla morte* ham er døden viss, han er dødsdømt, dødsmerket, *votarsi ad un santo* antrope en helgen, vie seg til en helgen, *non sapere a quale santo votarsi* (fig) ikke vite sin levende råd,

votatore *m* (*f* -trice) stemmer, velger, **votatura** *f* (ut)tomning, **votazione** *f* avstemning, **votativo** *vo-*liv-; **votezza** *f* tomhet, **votivo** lovet, **voliv-**; **voto** *m* lufte, ønske; stemme, stemmerett, (*fr* skole) karakter; *far* – avlegge løfte (*di* om), *mettere qualcosa ai voti* sette noe under avstemning

vov *m* sl. liker med pisket egg i

vulcanico (*pl* -ci) vulkansk, **testa vulcanica** (*fig*) person med livlig fantasi, **vulcanite** *f* vulkanfibrer, **vulcanizzare** vulkanisere, **vulcanizzazione** *f* vulkanisering, **vulcanizzatore** *m* vulkanisor, **vulcano** *m* vulkan

vulnerabile *litt* sårbar, **vulnerabilità** *f* sårbarhet.

vulnerare (*tr*) *litt* såre (og *fig*), **vulneraria** *f* rundbelg; **vulnerario** *sår-* **unguento** – sårsalve **vulva** *f* anat vulva.

vuotare (-uo-, tomme; uttomme; ~ *il sacco* (*fig*) ta bladet fra munnen, **vuotatura** *f* (ut)tomning, **vuotezza** *f* tomhet, **vuoto** tom; ~ *m* tomrom, tomflaske, *andare a* – mislykkes, *a mani vuote* med tomme hender, ~ *di cassa* kassamangel, *marcia a* – tomgang, *a corpo* – på fastende hjerte, *fare il* – *intorno a sé* gjøre det tomt omkring seg, få alle imot seg, *emettere un assegno a* – utstede sjekk uten dekning, *mandare a* – gi opp, la gå i vasken

W

w (bokstaven heter *doppio vu, doppio vu*) **w** **wattometro** *m* wattmeter, **wattora** *f* watttime **welter**, *peso* – (sport) weltervekt **whisky** *m inv* whisky

whist *m* whist

wolframio *m* kjem wolfram

Se også V

X

x (*tuna x, un x*) (bokstaven heter *ics el icasse el icchese*) **x**, *un x qualcosa* hr. hvemsomhelst, *una grossa x* et stort x, et stort spørsmåls tegn, *gamba a x* kalveknær, *raggi x* konfigenstråler

xantofilla *f* xantofyll, **xantopais** *f* med gulsyn

xenodochio *m* fremmedherberge, **xenofilia** *f* fremmedvennlighet, forkjærlighet for utlendinger, **xenofilo** fremmedvennlig, **xenofobia** *f* fremmedhat, **xenofobo** fremmedfiendlig

xerofornio *m* kjem xeroforn

xifoide *m* brystbenets nedre brusk

xifosuro *m* dolkhale

xilofago *m* (*pl* -gi) treborende bille, **xilofag**, **xilofono** *m* xylofon; **xilografia** *f* tresnitt; se ellers **xilografia**

xiloide tre lignende, **xilologia** *f* trelære, **xylogi**

Se også S

Y

y (*tuna y, un y*) (bokstaven heter *ipsilon el ipsilonne el. i greca*) **y**

yacht *m inv* yacht, **yak** *m inv* yak-okse

yankee *m inv* yankee

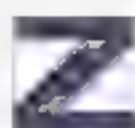
yard *m inv* yard

yatagano *m* yatagan, tyrkisk krumsabel

yole *f* jolle, kappingsbåt; se ellers **iole**

yucca *f* yukka, palmeilje

Se også I

z, una z un z bokstaven heter zeta z.
 zabaione m sl eggepunsj
 zacchera f so e, skitt, fort, zaccherone m f -ona; tilsøtt person, gris, zaccheroso tilgriset, tilsøtt, flekket
 zafardare se inzafardare, zafardata f slag med nor tilgriset, tilsøtt
 zaffare pruppe til, spunse tette flekkasje, zaffata f stank, sj sprut, sprøyt, zaffatura f tilpropping
 zafferano m safran; sudemåke
 zaffirino safirblå, zaffiro m safir
 zaffo m spuns, lapp, kork; tampong
 zagaglia f sl kastespyd, zagagliata f spydkast
 zagara f dial appelsinblomst
 zaino m ryggsekk, fare lo ~ pakke sekken, ~ per curtucci patrontaske
 zampa f pote, labb, zampe di gallina vilterykker (i øyekroken), kråketær, zampare slå med labben, foten, hoven, zampata f dask, slag med labben spark, fig uhøflighet, grovhet, zampeggiare se trumpe, zampettare se trippe, zampetto m pote, labb, harelabb
 zampillamento m sj sprøyting, stråling, zampillare sprøyte, stråle (um vann n l), zampillo m stadig sprøyting), zampillo m (fin) stråle, sprøyt
 zampino m liten pote, mettere lo ~ in una casa legge seg opp i noe, ha en finger med i spillet
 zampogna f sekkepipe, skalmere, zampognare spile på sekkepipe, skalmere, zampognaro m sekkepipe, en som spiller på skalmere
 zampone m sl pølse i syltelabb
 zann f (kles)korg, vogge, (søte)grop, lureri, stek, appiccicar zane lure, bedra, zannaio m korgmaker, voggemaker; zanata f korgfull, zanella f linen korg, vogge
 zangola f (smør)kjerne
 zanna f hoggtann, mostrar le zanne vise tenner, zannata f hogg, bitt, zannesco (pl -chi) narraktig, zanni m bajass, klovn, fare lo ~ spille klovn; zannuto som har tenner
 zanzara f mygg ~ della malaria malariamygg, zanzariera f myggnett; zanzarare surre (som mygg)
 zappa f hakke; darsi la ~ sui piedi skade seg selv, slå seg selv på munnen, zappare hakke, zappata f slag, hogg med hakke, zappaterra m inv neds bonde, jordarbeider; zappatore m (f -trice) jordarbeider, en som hakker; zapor, zappatura f hakking, zappettare se hakke litt, småhakke, zappettatura f småhakking
 zaponare (ò) hakke, zaponatura f hakking, zaponare m stor (togrenet) hakke
 zaptie m innfødt politiso, dat (i Eritrea)
 zar m tsar, zara f gl terningspill, zarevic m kronprins (i Russland), zarina f zarina, tsarina, zaristico (pl -ci) tsar-
 zarzuela f sl operette
 zattera f (lommer)flåte, ~ di valvataggio redningsflåte, zatterino m liten flåte

zavorra f ballast, fig noe(n) som flytter opp, er i veien, zavorrare (ò) ballaste
 zazzerà f langt hår, manke, zazzerone m fyr med langt hår, zazzeruto som har manke
 zebrà f sebra, zebrato stripet
 zebru m inv pukkelokse
 zecca 1 f zool flått, zecca 2 f myntverk, nuova di ~ spitterny, zecchino m gl mynt, ora di ~ rent gull, non devi prender tutto per ora di ~ du skal ikke ta alt for god fisk
 zeffiro m vestavind, mild bris, zeffiro m zefyr (sl) stoff
 zelante stig zelare v være stig stes for zelatore m (f -trice) forkemper, ivrig tilhenger, innsamler til veldedige formål; zelo m iver, glød, zeloso ivrig
 zendado, zendale m sandal (sl tøy)
 zenit m senit, genitale senit-
 zenzero m ingefær
 zeppa f kue, fig fylleord, fy lekalk, mettere una ~ a qualcosa lappe, bote, flikke på noe, zeppamento m det å stappe full, være stappfull, zeppare (e) kile, stappe full, zeppelin m luftskip, zeppa full, stappet, pieno ~ stappfull
 zerbina f f lappsett), zerbinesco (pl -chi) lappet, lappet, zerbino m lapp, dormatte, zerbino m lapp
 zeriba f hekk (sef Afrika)
 zero 1 m null, fig intet; ~ gradi nul grader, siamo a 5 gradi sotto ~ det er 5 kuldegrader, non valere uno ~ være null verd zero 2 m sl sardin
 zeta f inv z dall'a alla ~ fra først til sist
 zia f tante
 zibaldone m kladdebok (med bandede notater) fig sammensurium, miskmask, forvirring, rot
 zibellino m sobell(pels), zibettato som lukter av zibet zibetto m zibet, skunkdør
 zibibbo m sl drue, rosin
 zlesco (pl -chi) spøk som angår onkelten
 zigano sigøynere; ~ m sigøynere(musiker)
 zigaro m se sigaro zigolo m sl fisk
 zigoma m litt, zigomo m kinnben, zigomatico (pl -ci) kinnben-
 zigrinare sjagrinere, zigrino m sjagring
 zigzag m siksak, zigzagare gå i siksak
 zimarra f lang frakk, prestekjole
 zimbellare se lokke, zimbellatore m (f -tore -trice) lokker, forfører, zimbellatura f lokking, zimbelliera f prisse for lokkefugl, zimbello m lokkefugl, lokkemat; fig skive, offer for andres spott og morskap, syndebruk
 zimologia f zymologi
 zinnale m langt forkle
 zincare f (se) zingaro zincatura f forsyning med zink, zingaro zingo m pl h sink klisje
 zingografia f (se) graf zingolopia f (se) graf
 zingaresco f (se) sigøynere zingaresco (pl -chi) sigøynere, zingaro m sigøynere

zinna *f* dial. patte, bryst; **zinzaio**, **zinzolino** *m* liten smule, korn
zio *m* onkel
zipolare *v*, tappe, tette **zipolo** *m* tapp, propp
zirlare pipe, kvitre, trille; **zirlatore** *m* (*f* -trice) kvitrer, lokkefugl, **zirlo** *m* pip (*srl.* av *trast*)
ziro *m* (olje)krukke
zita, **zitella** *f* ugift pike, frøken, *rimanere* — forbli ugift, **zitellona** *f* peppermo.
ziti *m pl* makaroni, **zitotecnica** *f* sj. elbrygging.
zittella *etc se*; **zitella** **zittire** (*-uso*) hysse (på), pipe (ut); **zittio** *m* hyssing, piping; **zitto** stille, *sta* ~ ti stille, *alla zitta* rolig, uten å si noe, *non si sente una* — det høres ikke en lyd
zizzania *f* raigress, klinte, *fig* uenighet; *seminar* — så sphd, misnøye
zizzola *f* bagatell; *se* *ellers giuggiola*
zoccolaio *m* treskomaker, -selger; **zoccolante** *m* fransiskanermunk (av streng orden); **zoccolare** (*zò-*) trampe (med tresko), **zoccolata** *f* tresko-spark; **zoccolo** *m* tresko; hov, klauv; sokkel, foistykke; fundamentplate, — *del freno* bremse-sko; *frittata con gli zoccoli* eggekake med skinke el. flesk
zodiuale som hører til dyrekretsen; **zodiaco** *m* (*pl* -chi, *astr* dyrekrets
zoforo *m* frise, gesims (*med* *dyreornamenter*;
zollo *m* urettferdig, streng kritiker; **superkritikus**
zolla *f* skala, tonestige
zolfala *f* svovelmine, -gruve, -krater; **zolfanello** *m* svovelsukke; **zolfare** (*ò*) svovle, bestryke med svovel; sprøyte med svovel; **zolfata** *f* svovling, **zolfatara** *se*, **zolfatara**, **zolfatore** *m* (*f* -trice) en som sprøyter vinranker (*med* *svovel*), **zolfatrice** *f* svovelsprøyte **zolfatura** *f* svovling svove-sprøyting; **zolfigno** svovelfarget, -aktig, **zolfino** svovel-, ~ *m* fyrstikk, **zolfo** *m* svovel
zolla *f* jordklump; sukkerbit, ~ *erbosa* gresstorv, **zollata** *f* (kast med) jordklump; **zollitta** *f* sukkerbit; **zollono** full av jordklumper
zona *f* sone, område; belle, egn, klima, remse; ~ *di attraversamento*, — *pedonale* fotgjengerovergang, -felt, ~ *di sbarramento* sperresone, **zonale** sone-, **zonato** sonedelt
zonza, *andare a* ~ gå, traske omkring, spasere
zoo *m* zoologisk hage; **zoo-filo** dyrevennlig, **società zoolofila** dyrebeskyttelsesforening, **zoo-filo** *m* zoo-lytt, dyrepante, **zoo-fobia** *f* dyreredse)
zoogeografia *f* zoogeografi, **zoografia** *f* dyrebeskrivelse; **zooiatra** *m* dyrlege, **zooiatris** *f* dyrlegeviten-

skap, **zoolatria** *f* dyretilbedelse, **zoolito** *m* dyrefos-sil.
zoologia *f* zoologi, dyrelære; **zoologico** (*pl* -ci) zoologisk; **zoologista** *m* dyrehandier; **zoologo** *m* (*pl* -gi) zoolog.
zoppaggine *f* haltethet, halting, **zoppare** *sj* gjøre halt, **zoppegglare** (*ò*) halte litt, **zoppicamento** *m* halting, **zoppicare** (*ò*) hinke, være halt, halte (*og fig*), *chi va con la zoppa imparo a* — en lærer i den skole en går i, **zoppicatura** *f* halting, **zoppicone**, **zoppicosi** haltende; **zoppina** *f* klovsyke, **zoppo** halt, *fig* haltende, vaklende, mangelfull, *un verso* ~ et haltende vers; ~ *m* halt person
zoticaggine, **zotichezza** *f* grovhet, plumphet, uhøflighet, **zotico** (*pl* -ci) grov, plump, uhøflig
zozza *f* snaps, dram.
zuava *f* kort damejakke; *calzoni alla* ~ vide knebukser, knickers, **zuavo** *m* zuav
zucca *f* gresskar; gresskarbeholder, *fig*, hode, knoll, skolt; **zuccaia** *f* gresskaråker; **zuccata** *f* stot med hodet, skalling
zucchina *f* squash
zuccherare *se* *inzuccherare*, **zuccheriera** *f* sukker-skål, **zuccheriere** *m* sukkerfabrikant, **zuccherifero** sukkerholdig, **zuccherificio** *m* sukkerfabrikk, **zuccherino** sukkerholdig, sukkeraktig, søt, sukker-, ~ *m* sukkertøy, godter, **zuccherini** søte saker, godter, **barbabietole zuccherine** sukkerrøer, **zucchero** *m* sukker; *fig* søthet, sødme; ~ *d'arzo* kandissukker, brystsukker, ~ *a velo* melis, **zuccheroso** *sj* sukkerholdig, sukkersøt
zucchetto *m* kalott; **zueconaggine** *f* dumhet, tåpelighet, **zueconare** (*ò*) pille, ribbe, kortklippe, **zuccone** *m* stort hode, *fig* låpe, dumrian
zuffa *f* slagsmål, kamp, håndgemeng
zufolamento *m* fløyting; **zufolare** (*u*) fløyte; *mi zufolano gli orecchi* det suser for ørene mine
zufolatore *m* (*f* -trice) fløyter, *fig* sladrehank, oppvigler; **zufolio** *m* stadig fløyting, susing for ørene, **zufolo** *m* pipe, fløyte, *fig* spion
zuppa *f* suppe (*med* *brødstykker* i), *fig* rot, misk-mask, — *di fagioli* bonnesuppe, *far la* — *nel vino* dyppe brød i vinen, — *inglese* bløtkake; *se non è* — *è pan bagnato* det kan komme ut på ett, **zuppare** lage suppe, dyppe i suppe, **zuppiera** *f* suppeterrin, **zuppo** gjennombløt
zunghese fra Zürich
zurare tumble seg
zuzzurellone, **zuzzurellone** *m* (*f* -una) stor, barnslig gutt, lekebarn, en som er barnslig for sin alder

ALFABETET

Bokstav	Navn	Uttale
A	a	[a]
B	b	[b]
C	c	foran e og i [tʃ] foran a, o, u og konsonant [k]
D	d	[d]
E	e	trykklett [ɛ] trykksterk [e] eller [é]
F	efle	[f]
G	g	foran e og i [dʒ] foran a, o, u og h [g]
H	acca	stump
I	i	[i]
J	i lunga	[j]
K	cappa	[k]
L	elle	[l]
M	emne	[m]
N	enne	[n]
O	o	trykklett [o] trykksterk [o] eller [ó]
P	p	[p]
Q	cu	[k]
R	erre	[r]
S	esse	foran a, o, u og konsonant ustemt foran stemt konsonant stemt [ʃ] med omvokaler stemt el ustemt [s] el [ʒ]
T	u	[t]
U	u	[u]
V	vu	[v]
W	vu doppia	[w]
X	ies, icasse	[ks]
Y	ipsilon(ne), i greca	[i]
Z	zeta	stemt eller ustemt [z] el [z]

Enkelt konsonantforbindelser:

CH	k
GH	[g]
GL	foran a, e, o, u [g] foran i eller y [dʒ]
GN	n
QL	kw
SC	foran e og i [ʃ] ellers [sk]
SCH	[sk]

NB: Alle dobbeltkonsonanter uttales lange

ARTIKLENE

	<i>L'bestemt artikkel</i> <i>entall</i>	<i>Bestemt artikkel</i> <i>entall</i>	<i>Delingsartikkel</i> <i>flertall</i>	<i>entall</i>	<i>flertall</i>
<i>hankjøn</i>	un	il	i	del	dei
<i>foran vokal</i>	un	l	gli	dell'	dugli
<i>foran s+ konsonant, z, gn og v</i>	urni	lo	gli	dello	dugli
<i>hunkjøn</i>	una	la	le	della	delle
<i>foran vokal</i>	un'	l	le	dell'	delle

SUBSTANTIVBOYNING

	<i>Entall</i>	<i>Flertall</i>
<i>hankjøn</i>	il boko il buko il prede il problema	i boki i buki i piedi i problemi
<i>hunkjøn</i>	la casa la notte la mano	le case le notti le mani

ADJEKTIVBOYNING

	<i>Entall</i>	<i>Flertall</i>
<i>Hankjøn</i>	il ragazzo italiano il ragazzo grande	i ragazzi italiani i ragazzi grandi
<i>Hunkjøn</i>	la ragazza italiana la ragazza grande	le ragazze italiane le ragazze grandi

VERBBOYNING

Hjelpverb *Essere*

Pres. ind.	Imperfekt.	Futurum	Pass. pres.	Pass. rem.	Trap. pres.
suno	ero	sarò	—	fu	fu stato
sei	eri	sarai	sei stato	fuisti	fuisti stato
è	era	sarà	è stato	fu	fu stato
siamo	eravamo	saremo	siamo stati	fummo	fummo stati
siete	eravate	sarete	siete stati	foiste	foiste stati
saranno	eranno	saranno	saranno stati	furono	furono stati
Trap. rem.	2. futurum	Pres. konj.	Imper. konj.	Pass. konj.	Trap. konj.
fu stato	sarò stato	sia	fosse	sia stato	fosse stato
fuisti stato	sarai stato	sia	fosse	sia stato	fosse stato
fu stato	sarà stato	sia	fosse	sia stato	fosse stato
fummo stati	saremo stati	siamo	fossero	siamo stati	fossero stati
foiste stati	sarete stati	siate	fosse	siate stati	fosse stati
furono stati	saranno stati	siano	fossero	siano stati	fossero stati
1. kondisjon.	2. kondisjon.	Imperativ	Infinitiv	Partisipp	Gerundium
sarei	sarei stato	—	Presens:	Presens:	Presens.
saresti	saresti stato	sii	essere	—	essendi
sarebbe	sarebbe stato	sia	Fornd:	Fornd:	Fornd
saremmo	saremmo stati	siano	esser stato a te	stato a te	essend' stato
sareste	sareste stati	siate			
sarebbero	sarebbero stati	siano			

Fornd: *essere stato a te* = *essere stato con te* (fornd: *essere stato a te* = *essere stato con te*)

Hjelpverb *Avere*

Pres. ind.	Imperfekt.	Futurum	Pass. pres.	Pass. rem.	Trap. pres.
ho	avevo	avrò	ho avuto	ebbi	avevo avuto
hai	avevi	avrà	hai avuto	avesti	avevi avuto
ha	aveva	avrà	ha avuto	ebbe	aveva avuto
abbiamo	avevamo	avremo	abbiamo avuto	avemmo	avevamo avuto
avete	avevate	avrete	avete avuto	aveste	avevate avuto
hanno	avevano	avranno	hanno avuto	ebbero	avevano avuto

Regelmessig verb. 3 konjugasjon. Sentire

Pres. ind.	Imperfekt	1. futurum	Pass. pros.	Pass. rem.	Trap. pros.
sento	sentivo	sento	ho sentito	sento	avevo sentito
sentiva	sentivi	sentiva	hai sentito	sentisti	avevi sentito
sente	sentiva	sentiva	ha sentito	senti	aveva sentito
sentiamo	sentivamo	senti	abbiamo sentito	sentimmo	avevamo sentito
sentite	sentivate	sentivate	avete sentito	sentiste	avevate sentito
sentono	sentivano	sentiranno	hanno sentito	sentirono	avevano sentito
Trap. rem.	2. futurum	Pres. konj.	Imper. konj.	Pass. konj.	Trap. konj.
ebbero sentito	avrebbero sentito	senta	sentissi	abbia sentito	avessi sentito
avrebbero sentito	avrebbero sentito	senti	sentissi	abbia sentito	avessi sentito
ebbero sentito	avrebbero sentito	senti	sentissi	abbia sentito	avessi sentito
avremmo sentito	avremmo sentito	senti	sentissi	abbiamo sentito	avessimo sentito
aveste sentito	avrete sentito	senti	sentissi	abbiamo sentito	aveste sentito
ebbero sentito	avranno sentito	senti	sentissi	abbiamo sentito	avessero sentito
1. kondisjon.	2. kondisjon.	Imperativ	Infinitiv	Partisipp	Gerundium
sento	avrei sentito	senti	Presens	Presens	Presens
sentiresti	avresti sentito	senti	sentire	sentiente	sentendo
sentirebbe	avrebbe sentito	senti	Fortid	Fortid	Fortid
sentiremmo	avremmo sentito	senti	avere sentito	sentito	avendo sentito
sentireste	avreste sentito	senti			
sentirebbero	avrebbero sentito	senti			

Regelmessig verb. 3 konjugasjon. Finire

Pres. ind.	Imperfekt	1. futurum	Pass. pros.	Pass. rem.	Trap. pros.
finisco*	finivo	finirò	ho finito	finii	avevo finito
finisci	finivi	finirai	hai finito	finisti	avevi finito
finisce	finiva	finirà	ha finito	finì	aveva finito
finiamo	finivamo	finiremo	abbiamo finito	finimmo	avevamo finito
finite	finivate	finirete	avete finito	finiste	avevate finito
finiscono	finivano	finiranno	hanno finito	finirono	avevano finito
Trap. rem.	2. futurum	Pres. konj.	Imper. konj.	Pass. konj.	Trap. konj.
ebbero finito	avrebbero finito	finisca	finisci	abbia finito	avessi finito
avrebbero finito	avrebbero finito	finisca	finisci	abbia finito	avessi finito
ebbero finito	avrebbero finito	finisca	finisci	abbia finito	avessi finito
avremmo finito	avremmo finito	finisca	finisci	abbiamo finito	avessimo finito
aveste finito	avrete finito	finisca	finisci	abbiamo finito	aveste finito
ebbero finito	avranno finito	finisca	finisci	abbiamo finito	avessero finito
1. kondisjon.	2. kondisjon.	Imperativ	Infinitiv	Partisipp	Gerundium
finisco	avrei finito	finisci	Presens	Presens	Presens
finiresti	avresti finito	finisci	finire	finiente	finendo
finirebbe	avrebbe finito	finisci	Fortid	Fortid	Fortid
finiremmo	avremmo finito	finisci	avere finito	finito	avendo finito
finireste	avreste finito	finisci			
finirebbero	avrebbero finito	finisci			

*De formene av finire som avviker fra typen sentire står i kursiv

UREGELMESSIGE VERB

Infinitiv	Pres. ind.	Futurum	Pass. rem.	Fortid part.	Hjelpverb
accendere	accendo	accenderò	accesi	acceso	avere
accludere	accludo	accluderò	acclusi	accluso	avere
accorgersi	mi accorgo	mi accorgerò	mi accorsi	mi sono accorto	essere
affiggere	affiggo	affiggerò	affissi	affisso	avere
alludere	alludo	alluderò	allusi	alluso	avere
ammettere	ammetto	ammetterò	ammessi	ammesso	avere
andare	vado	andrerò	andati	andato	essere
annellare	annetto	annetterò	annessi	annesso	avere
apparire	appaio	apparirò	apparsi	apparso	essere
appendere	appendo	appenderrò	appesi	appeso	avere
aprire	apri	aprirò	aperti	aperto	avere

ardere	ardo	ardet	a	ard	averbessere
assolvere	assolvo	assolvitur	assolv	assolvi	avere
assumere	assum	assumitur	assum	assumit	avere
attingere	attingo	attingitur	atting	attingit	avere
avere	habeo	habet	habeo	habet	avere
bere	bevo	bibit	bibit	bibit	avere
cadere	cado	cadit	cadit	cadit	avere
cedere	cedo	cedit	cedit	cedit	avere
chiedere	chiedo	chieder	chiesi	chiesto	avere
chiudere	chiudo	chiudetur	chiudo	chiuso	avere
cingere	cingo	cingitur	cingit	cinto	avere
cognere	cogno	cognit	cogn	cognit	avere
comprimere	comprimo	comprimetur	compresso	compresso	avere
concedere	concedo	conceditur	concedo	concesso	avere
condurre	conduco	conducitur	conduco	condotto	avere
connettere	connecto	connetitur	connetto	connetto	avere
conoscere	conoscere	conoscitur	conoscit	conosciuto	avere
convergere	convergo	convergitur	convergo	converto	avere
correre	corro	corrit	corrit	corso	avere/corriere
crecere	creco	crecit	crecit	crecit	avere/avere
cucere	cuco	cucit	cucit	cucit	avere
dare	do	dat	dat	dato	avere
decedere	decedo	decedit	decedit	decedit	avere
decidere	decido	decidit	decidit	deciso	avere
difendere	defendo	defenditur	defendo	defeso	avere
dipendere	dependo	dependitur	dependo	dipeso	avere
dire	do	dit	dit	dito	avere
dirigere	dirigo	dirigitur	dirigo	dirigit	avere
discutere	discuto	discutitur	discuto	discusso	avere
distinguere	distinguo	distinguitur	distinguo	distinto	avere
distruggere	distruggo	distruggetur	distruggo	distrutto	avere
dividere	divido	dividitur	divido	diviso	avere
dolere	dolgo	doluit	doluit	dolito	avere
dovere	devo	debet	debet	debet	avere
elidere	elido	elidit	elidit	eliso	avere
emergere	emergeo	emerge	emerge	emerso	avere
erigere	erigo	erigitur	erigo	erecto	avere
esigere	esigo	esigitur	esigo	esigito	avere
esistere	exist	existit	existit	existit	avere
espellere	expulso	expulso	expulso	expulso	avere
esplodere	explodo	exploditur	explodo	explodit	avere
fare	facio	facit	facit	facto	avere
fendere	ferio	ferit	ferit	ferit	avere
figgere	figo	figit	figit	figit	avere
figgere	figo	figit	figit	figit	avere
flattere	flecto	flectit	flectit	flectit	avere
fondere	fundo	funditur	fundo	fuso	avere
frangere	frango	frangitur	frango	fractum	avere
friggere	frigo	friggitur	frigo	frigit	avere
fulgere	fulgeo	fulget	fulget	fulsit	avere
fungere	fungo	fungitur	fungo	fungit	avere
giacere	giaceo	giacet	giacet	giacuit	avere
giungere	giungo	giungitur	giungo	giunctum	avere
godere	godo	guitur	godo	guitur	avere
incalere	incalo	incalit	incalit	incaluit	avere
indulgere	indulgeo	indulget	indulget	indulget	avere
inferire	infero	infertur	infero	infertur	avere
intrudere	intrudo	intruditur	intrudo	intruso	avere
invadere	invado	invaditur	invado	invaso	avere
edere	leggo	leggitur	leggo	leggitur	avere
eggere	leggo	leggitur	leggo	leggitur	avere
mettere	mitto	mittitur	mitto	missum	avere
nordere	nordere	nordetur	nordere	nordetur	avere
notare	noto	notit	notit	notit	avere
nungere	nungo	nungitur	nungo	nungitur	avere
nascere	nascitur	nascitur	nascitur	nascitur	avere
nascendere	nascendo	nascenditur	nascendo	nascendo	avere
notare	noto	notit	notit	notit	avere
offrire	offro	offritur	offro	offritur	avere
parere	paro	parit	parit	parit	avere
pericollere	pericollor	pericollitur	pericollor	pericollitur	avere

perdere	perdo	perdero	perdi	persuaduto	avere
persuadere	persuado	persuadero	persuasi	persuaso	avere
piacere	piaccio	piacerò	piaciuto	piaciuto	esserci
piangere	piango	piangerò	piansi	pianti	avere
piovere	piove (supers.)	pioverò	piovve	piovuto	avere
porgere	porgo	porgerò	porsti	porlo	avere
porre	pongo	porrò	poni	posto	avere
potere	posso	potrò	poter/potem	potuto	avere
prendere	prendo	prenderò	pres	preso	avere
proteggere	proteggio	proteggerò	protegi	protetto	avere
pungere	pungo	pungerò	pungi	punto	avere
rudere	ruo	rudetò	ruo	ruo	avere
redigere	redigo	redigero	redassi	redatto	avere
redimere	redimo	redimerò	redensi	redento	avere
reggere	reggo	reggerò	reggi	retto	avere
rendere	rendo	renderò	rendi	rendo	avere
ridere	rido	ridetò	ridi	ridi	avere
rimanere	rimango	rimanderò	rimani	rimasto	esserci
rispondere	rispondo	risponderò	risponi	risposto	avere
rodere	rodo	rodetò	rodi	rodito	avere
rompere	rompo	romperò	rompi	rompo	avere
salire	salgo	salirò	salì	salì	avere
sapere	scelgo	scelgerò	scelgi	scelto	avere
scegliere	wendo	wenderò	wendi	wendo	avere/esserci
scendere	sciolgo	sciolgerò	sciolgi	sciolto	avere
sciogliere	scio	scio	scio	scio	avere
scorgere	scorgo	scorgero	scorgi	scorto	avere
scrivere	scribo	scriberò	scribi	scritto	avere
scuotere	scuoto	scuoterò	scuoti	scuoto	avere
sedere	siedo	siederò	siedi	seduto	avere
sorgere	sorgo	sorgero	sorgi	sorto	esserci
spandere	spando	spanderò	spandi	spanto	avere
spargere	spargi	spargerò	spargi	sparto	avere
spegnere	spengo	spengerò	spengi	spento	avere
spendere	spendo	spenderò	spendi	speso	avere
spingere	spingo	spingerò	spingi	spinto	avere
stare	sto	starò	stai	stato	esserci
stringere	stringo	stringerò	stringi	stringo	avere
struggere	struggo	struggerò	struggi	struggo	avere
svellere	svello	svellerò	svelli	svelluto	avere
tacere	taccio	tacerò	taci	tacuto	avere
tendere	tendo	tenderò	tendi	tento	avere
tenere	tengo	tengerò	teni	teno	avere
tergere	tergo	tergerò	tergi	tergo	avere
tingere	tingo	tingerò	tingi	tingo	avere
tagliare	tolgo	tolgerò	tolgi	tolto	avere
torcere	torco	torcerò	torci	torco	avere
tradurre	traduco	tradurrò	traduci	tradutto	avere
lasciare	trago	trarrò	traggi	tratto	avere
uccidere	uccido	ucciderò	uccidi	ucciso	avere
ungere	ungo	ungerò	ungi	unto	avere
udire	uho	uiderò	uidi	udito	avere
uscire	esco	escerò	esci	uscito	avere
volere	volo	volerò	voli	volo	avere
vedere	vedo	vederò	vedi	visto/veduto	avere
venire	vengo	venirò	vieni	venuto	esserci
vincere	vico	vincerò	vinci	vinto	avere
vivere	vivo	viverò	vivi	vivuto	avere
volere	volo	volerò	voli	volo	avere
volgere	volgo	volgerò	volgi	volto	avere

TALLORD

	<i>Grunntall</i>	<i>Ordenstall</i>
1	ettu	primo
2	tvú	secundo
3	tré	terzo
4	quattu	quarto
5	fíftu	quinto
6	sex	sesso
7	sette	settimo
8	átto	ottavo
9	níve	nono
10	deci	decimo
11	undici	undicesimo
12	twú	duodecimo
13	treú	tredecimo
14	quattú	quattordicesimo
15	fíftu	quindicesimo
16	sex	sedicesimo
17	sette	sedicesimo
18	átto	octidicesimo
19	níve	nonidicesimo
20	deci	viginti
21	undici	viginti et uno
22	twú	viginti et duo
23	treú	viginti et tres
24	quattú	viginti et quattu
25	fíftu	viginti et quintu
26	sex	viginti et sex
27	sette	viginti et septem
28	átto	viginti et octo
29	níve	viginti et novem
30	deci	triginti
31	undici	triginti et uno
32	twú	triginti et duo
33	treú	triginti et tres
34	quattú	triginti et quattu
35	fíftu	triginti et quintu
36	sex	triginti et sex
37	sette	triginti et septem
38	átto	triginti et octo
39	níve	triginti et novem
40	deci	quadraginta
41	undici	quadraginta et uno
42	twú	quadraginta et duo
43	treú	quadraginta et tres
44	quattú	quadraginta et quattu
45	fíftu	quadraginta et quintu
46	sex	quadraginta et sex
47	sette	quadraginta et septem
48	átto	quadraginta et octo
49	níve	quadraginta et novem
50	deci	quingenta
51	undici	quingenta et uno
52	twú	quingenta et duo
53	treú	quingenta et tres
54	quattú	quingenta et quattu
55	fíftu	quingenta et quintu
56	sex	quingenta et sex
57	sette	quingenta et septem
58	átto	quingenta et octo
59	níve	quingenta et novem
60	deci	sexcenta
61	undici	sexcenta et uno
62	twú	sexcenta et duo
63	treú	sexcenta et tres
64	quattú	sexcenta et quattu
65	fíftu	sexcenta et quintu
66	sex	sexcenta et sex
67	sette	sexcenta et septem
68	átto	sexcenta et octo
69	níve	sexcenta et novem
70	deci	septicenta
71	undici	septicenta et uno
72	twú	septicenta et duo
73	treú	septicenta et tres
74	quattú	septicenta et quattu
75	fíftu	septicenta et quintu
76	sex	septicenta et sex
77	sette	septicenta et septem
78	átto	septicenta et octo
79	níve	septicenta et novem
80	deci	octocenta
81	undici	octocenta et uno
82	twú	octocenta et duo
83	treú	octocenta et tres
84	quattú	octocenta et quattu
85	fíftu	octocenta et quintu
86	sex	octocenta et sex
87	sette	octocenta et septem
88	átto	octocenta et octo
89	níve	octocenta et novem
90	deci	noncenta
91	undici	noncenta et uno
92	twú	noncenta et duo
93	treú	noncenta et tres
94	quattú	noncenta et quattu
95	fíftu	noncenta et quintu
96	sex	noncenta et sex
97	sette	noncenta et septem
98	átto	noncenta et octo
99	níve	noncenta et novem
100	deci	millia

KLOKKEN

<i>Klokken er</i>	<i>Sono le ...</i>
tre	tre
fem over tre	tre e cinque
ti over tre	tre e dieci
kvart over tre	tre e un quarto
halv fire	tre e mezza
kvart på fire	quattro meno un quarto
fem på fire	quattro meno cinque
klokken er en	e l'una
to et midnat	è mezzanotte
to et middag	e mezzogiorno

DAGENE

mandag	unedì
tyndag	martedì
onsdag	mercoledì
torsdag	giovedì
freitag	venerdì
lørdag	sabato
søndag	domenica

MÅNEDENE

januar	gennaio
februar	febbraio
mars	marzo
april	aprile
mai	maggio
juni	giugno
juli	luglio
august	agosto
september	settembre
oktober	ottobre
november	novembre
desember	dicembre

GEOGRAFISKE NAVN

<i>Norsk</i>	<i>Italiana</i>	<i>Innbygger/adjektiv</i>
Aachen	Aquisgrana	
Afrika	l'Africa	africano
Algierne	l'Algeria	algerino
Amerika (Nord- / Sør-)	l'America (del Nord/del Sud)	americano
Amsterdam	Amsterdam	
Asia	l'Asia	asiatico
Athen	Atene	ateniese
Augshurg	Augusta	
Australia	l'Australia	australiano
Bavarn	la Bavaria	bavarese
Belgia	il Belgio	belga
Belgrad	Belgrado	
Berna	Berna	
Bruxell	Bruxelles	
Bulgaria	la Bulgaria	bulgaro
Danimarka	la Danimarca	danese
Dubrovnik	Dubrovnik	
Egitto	Ragusa (hist.)	
England	l'Egitto	egiziano
Frankrike	l'Inghilterra	inglese
Finlandia	l'Estonia	estone
Frankrike	l'Europa	europeo
Finlandia	la Finlandia	finlandese
Frankrike	la Francia	francese
Færøene	le isole Farøer	(abitante) delle (sole) Farøer
Grecia	la Grecia	greco-ellenico
Helsinki	Helsinki	
Irak	Assira	
Irland	l'Irlanda	irlandese
Island	l'Islanda	islandese

VIII

Israel	Israele	israeliano, israelita
Japan	la Giappone	giapponese
Kina	la Cina	cinese
Korsika	la Corsica	corso
Kroatia	la Croazia	croato
København	Copenaghen	
Latvia	la Lettonia	lettone
Leipzig	Leipzig	
Libya	la Libia	libico
Lishua	Lishua	
Litauen	Lituania	lituano
London	London	londinese
Luxembourg	il Lussemburgo	
Marokko	(il) Marocco	marocchino
Medøsten	il Medio Oriente	
Monaco	il Monaco	monegasco
Moskva	Mosca	moscovita
München	Monaco (di Bavaria)	
Nederland	Olanda	olandese
Nice	Nizza	nizzardo
Norge	la Norvegia	norvegese
Paris	Parigi	parig. no
Polen	la Polonia	polacco
Portugal	Portugal	portoghese
Romania	la Romania	romeno
Russland	la Russia	russo
Sardinia	la Sardegna	sardo
Sichua	la Sicilia	siciliano
Skottland	la Scozia	scottese
Slovakia	la Slovacchia	slovacco
Slovenia	la Slovenia	sloveno
Spania	la Spagna	spagnolo
Split	Spalato	
Stockholm	Stoccolma	
Storbritannia	la Gran Bretagna	inglese, britannico
Sveits	la Svizzera	svizzero, elvetico
Sverige	la Svezia	svedese
Tsjeck	la Repubblica Ceca	ceco
Tanisia	la Tunisia	tunisino
Tyrkia	la Turchia	turco
Tyskland	la Germania	tedesco
Ungarn	l'Ungheria	ungherese
USA	gli Stati Uniti	americano
Wales	il Galles	gallese
Wien	Vienna	viennese
Zagreb	Zagabria	
Österrike	l'Austria	austriaco

KUNST

Italiensk

aeropittura
 af fresco
 af antica
 alla prima
 af secco
 arabesque
 attique
 arte povera
 barock
 belvedere
 bottega
 buzzetto
 camposanto
 capriccio
 cartellino
 casino
 cassone
 caveducchio
 cerasuolo

Norsk

luftmaleri genre innen italiensk futurisme
 på fuktig mur veggmaleri utført på våt mur
 rartokk stil
 i første omgang maleri med en lag farge, uten undermaling
 på tørr mur veggmaleri utført på tørr kalk
 arabisk flatemønstre av stiliserte bladranker
 rynket kalklag under en freske
 fattig kunst af kunstner i 1970 og 80-årene
 liten tykksak folkelivsmaleri
 vakker utsikt lite tårn, sommerhus med utsikt
 butikk verksted
 bilpark
 helig mark italiensk kirkegårdsanlegg
 et bilpark landskap med skulpturer og objekter i naturen og i arkitektur
 liten plakat malt inn i et bilde med plass for kunstnerens signatur
 de hus
 stor kiste, bryllupskiste
 bilpark
 vokslin

chiarnseuro	lys mørke maleteknikk med markerte motsetninger mellom lys og skygge
cinquadesimo	fem hundre italiensk kunst på 1500-tallet
concetto	begrep den underliggende idé i et kunstverk
corredo	motsetning stillingsmotiv i skulptur
corle	gardsplass omgitt av arkader
corona	tilt anretningsbord bord ved altaret til sakramentet
corona la parte	tødselsfat
d'egno	egnet
ducento	to hundre italiensk kunst på 1200-tallet
ducento	to hundre italiensk kunst på 1200-tallet
fresco	se <i>al fresco</i>
parzone	tæregutt i atelier
gesso	gips
gusto	naken mannsfigur
impasto	deig oljemaling: tykke lag på lerret
impresa	emblem brukt som personlig kjennetegn
in pittura	tynt lag lerge som legges på underlaget før man begynner å male
inlagna	utskjæring motiv som er felt inn i et materiale
inlagna	fat n.f. med motiver fra historien osv
latta no	klart glass med innlagte metalltråder
latta no	hvitt opalneglass
latta no	åpen hall bæret av søyler eller pilarer
latta no	se <i>al fresco</i> på <i>al fresco</i> Maria omgitt av helgener
mezzo rilievo	halvrelieff
mezzo rilievo	mellomtone grafisk teknikk med lyst motiv på mørk bakgrunn
morbidezza	bløthet menneskehud fremstilt bløt og delikat
naviceola	lite skip skip på stormfullt hav med apostlene om bord
novecento	ni hundre italiensk kunst på 1900-tallet
novecento	ni hundre italiensk kunst på 1900-tallet
pala d'altare	stor altertavle
pa	tanke skisse utkast
pa	medlidenhet fremstilling av den døde Kristus i fanget på jomfru Maria
Pittura Metallica	metallfysisk maleri retn. italiensk maleri ca. 1910-20
predella	traskammei malt eller relieffpydet skammel under altertavlen
quadro riportato	overført maleri takmaleri som ikke tar hensyn til at motivet sees nedenfra
quadro riportato	overført maleri takmaleri som ikke tar hensyn til at motivet sees nedenfra
quadro riportato	fire hundre italiensk kunst på 1400-tallet
quadro riportato	hellig samtale jomfru Maria omgitt av helgener
quadro riportato	den helige familie
quadro riportato	små steinsplinter etterligning av marmor
quadro riportato	se <i>al secco</i>
quadro riportato	seks hundre italiensk kunst på 1600-tallet
quadro riportato	sju hundre italiensk kunst på 1700-tallet
quadro riportato	skygger som gnis på med fingrene
quadro riportato	utvisket umerkelige overganger mellom lys og skygge
quadro riportato	skraping teknikk der et underliggende motiv skrapes frem
quadro riportato	over døe dekorativt felt over en dør
quadro riportato	nedenfra opp
quadro riportato	kval Maria som farer om ved korstestelsen
quadro riportato	bryllop Josef og Marias troslovelse
quadro riportato	se <i>al secco</i>
quadro riportato	brent leire
quadro riportato	sementmørtel med marmorkorn
quadro riportato	lite stykke marmor eller glass, brukt i mosaikker
quadro riportato	gjort rundt sirkelformet maleri eller relieff
quadro riportato	utøver avant-garde it. kunstretn. i 1980-årene
quadro riportato	tre hundre italiensk kunst på 1300-tallet
quadro riportato	naturtro landskap
quadro riportato	se <i>al secco</i>
quadro riportato	hellig ansikt fremstilling av Kristi hode

MUSIKK

Italiensk	Norsk
a cappella	flerstemmig sang uten instrumentakkompagnement
accelerando	i det opprinnelige tempo
adagio	med stigende tempo
adagio	se <i>adagio</i>
adagio	venlig elskverdig
adagio	følelsefull

agile	bevegelig, behendig
agitato	opphisset
a fine	til slutten
a fine	til tegnet
alla breve	i halvnoter
allargando	i gradvis saktere tempo
allegretto	lukt
allegretto	et. muntert
allegro	et. raskt
amoroso	med kjærlighet, inderlig
andante	gaende, rol. g tempo
andante	i ten andante
an moto	livl. g
apassionato	i denskapel. g
ariente	lyrig, glødende
aria	arie
aria	aria
ar. osi	sangbar, lyrisk
arpeggio	"som på harpe", tonene spilles enkeltvis i rask rekkefølge
barcarola	batsang, særlig de venezianske gondoliereas sang
bel canto	skjønnsang
boccherini	med lokket trann
bravura	dyktighet, mot
ca. ando	vakere og langsommere
campana	knokke
campanella	liten knokke
cantabile	sangbar
canto	sang, vise
canto	liten sang
carzonia	liten sang eller vise
capriccio	musikkestykke med lunetull karakter
capriccioso	lunet.
con moto	moderat, makelig
con affetto	med følelse
con anima	et.
con brio	livlig, muntert
con calore	med varme
con forza	kraftfull
con fuoco	et.
conclato	opphisset, nervøs
crescendo	gradvis stigende i styrke
crescendo	fra begynnelsen, forfra
crescendo	fra tegnet
crescendo	gradvis avtagende i styrke
crescendo	et.
crescendo	gradvis avtagende i styrke
crescendo	klar, tydelig
crescendo	klagende
crescendo	sl.
crescendo	festlig
crescendo	st. bl. voldsom
crescendo	vart
crescendo	avsluttet
crescendo	fløytende
crescendo	et.
crescendo	meget kraftig
crescendo	med kraftfull ansats
crescendo	med kraftfull ansats
crescendo	lyvig, munter
crescendo	hasig, jagende
crescendo	rasende, stormful
crescendo	munter, spøkeful
crescendo	glidende
crescendo	storslutt, majestetisk
crescendo	tung, alvorlig, bred
crescendo	yndetull, grasiøs
crescendo	heftig, voldsom
crescendo	et.
crescendo	mellomspil
crescendo	i samme tempo
crescendo	med klagende klang
crescendo	et.

adagio	klagende
adagio	bred
adagio	sten lang
adagio	bred tempo
adagio	meget bundet
adagio	utført med bundne noter
adagio	lett. perlende
adagio	med lett. perlende anslag
adagio	eller hvert langsomme
adagio	langsomt
adagio	teksten i en opera eller operette
adagio	glad, munter
adagio	maestestisk
adagio	mester
adagio	der
adagio	markert, fremtvedt
adagio	kort og energisk
adagio	kriegerisk
adagio	morgensang
adagio	mindre
adagio	med hæs stemmekraft
adagio	middels kraftig
adagio	mod
adagio	bevægelse
adagio	doende, avlagende
adagio	bevæget, livlig
adagio	bevægelse
adagio	sugesang
adagio	kædesang
adagio	nattstykker, serenader
adagio	obligatstemme
adagio	komisk opera
adagio	alvorlig opera
adagio	afstrømt
adagio	talende
adagio	idenskabelig
adagio	blanding, ret
adagio	paase
adagio	tung, med vekt
adagio	meget svagt
adagio	svagt, vidt
adagio	mer
adagio	knipsing på strengene på strykeinstrument
adagio	ganske lide
adagio	sa lide som mulig
adagio	pompas
adagio	meget hurtigt
adagio	hurtig
adagio	ved første brys
adagio	første gang
adagio	forsedag
adagio	hurtig, livlig
adagio	salvig langsomme
adagio	hurtig
adagio	livgivende
adagio	from, anæktig
adagio	instrumental stykke af skildrende karakter
adagio	streng, nøjagtig
adagio	med økt styrke
adagio	hæsligt, v. tem. g.
adagio	ti hakehold, den, gradvis langsomme
adagio	ti hakeholdt langsomme
adagio	et stadigt hakeholdende tema eller avsnit
adagio	hoppende
adagio	spøk
adagio	tegn
adagio	alvorlig høytide
adagio	med kraftfuld anstrøg

XII

sinfonieta
sin. stro
smorzando
soggetto
solo
sonoro
sospirando
sostenuto
spirituoso
staccato
stretto
subito
tardo
tempestoso
tempo rubato
tranquillo
tristo
troppo
unsoffo
veloce
vivace
vivacissimo
vive

lite symfoniorkester, ensemble med én på hver stemme
uhyggelig, truende
hendaende
et tema
alene
klangfull, harmonisk
sukkende, lengselstull
tilbakeholdt, rolig
ildfullt, livlig
med avbrutte toner stakkato
stram, rask
p. utselig
langsom, nølende
stemma
ikke strengt overholdt tempo
rolig
vennlig
for meget
enstemig
hurtig
livlig, hurtig
meget livlig, meget hurtig
venne

MAT

Antipasti

Acciughe
Affettato misto
Anguilla affumicata
Aragosta
Carciofini
Funghi
Gamberetti
Prosciutto crudo
Prosciutto cotto
Sottaceti
Tonno

Minestre, brodi

Brodo di pollo
Brodetto
Brodetto di pesce
Minestra di verdura
Minestrone
Pasta e fagioli
Zuppa di pesce
Zuppa pavese

Primi piatti

spaghetti al burro
spaghetti al sugo
spaghetti alla panna
gnocchi alla romana
polenta
agnolini
ravioli
tortellini
cannelloni
fettuccine
tagliatelle
lasagne (al forno)
maccheroni
penne
vermicelli
fusilli

Carni

abbacchio
agnello

Forretter

ancho
blandet kjøtpalegg
reka
hummer (langust)
artisjokkhjerter
sopp
reker
rå (røkt) skinke
kokt skinke
grønnsaker i eddik
santak

Supper

hønsbuljong
køttbuljong med egg og sitronsaft
fiskesuppe
grønnsakssuppe
minestrone-suppe, grønnsakssuppe med parmesan m m
nudeisuppe med (hvite) bønner
fiskesuppe
buljong med egg, ristede brødiemonger og revet ost

Første hovedrett: Pasta- og risretter

spagetti med smør
spagetti med tomat saus
spagetti med fløte
ostegratinerte melboller
polenta (maisgrøt)
agnolotti (fylte pastaringer)
ravioli (fylte pastaputer)
tortellini (fylte pastaringer)
cannelloni (store fylte pastarør)
båndspagetti
båndspagetti
pastaplater (stekt i ovn med kjøtt saus og ostesaus)
makaroni
kurte, tykke pastarør
lynn spaghetti
risotto

Kjøttretter

lammestek
arn

anitra
 arrosto di vitello
 bistecca ai ferri
 bollito misto
 capretto
 cervello
 coniglio
 costoletta alla m. lanese
 costoletta di manzo
 fegato
 lepre
 lingua
 manzo
 manzo
 ossobuco
 petto di pollo
 peccione
 polio
 pollo arrosto
 polpetta
 ragnetti
 salmonecca al cartomano
 spezzatino
 tacchino
 trippa
 vitello

Pesce

anguria
 aragosta
 calamari
 cozze
 vongole
 frutti di pesce
 frutti di mare
 gamberi
 granchio
 pesce spada
 salmone
 scampi fruti
 sgombero
 segle na
 triglia
 tonni
 troia

Verdura e contorni

asparagi
 broccoli
 carciofi
 carote
 cavolfiori
 cicoria
 fagioli
 fagiolini
 finocchi
 funghi
 fenchie
 melanzane
 patate
 peperoni
 piselli
 pomodori
 ravaneli
 sedani
 spinaci
 zucchini

Dolci

budino
 cassata
 rutta cotta

and
 kalvestek
 ande boll
 blandet kokt kjøtt
 kje
 hjerne
 karn
 aspenescheitze
 skinek det er
 lever
 harte
 tange
 skinek det
 kvekt
 kalveknoke med løk og tomat
 kvekt
 due
 kylling (høne)
 stekt høne
 en slags karbonade
 lever
 kalveskive med skinke og salvie
 stuing
 kalkun
 kumage
 kvekt

Fisk

a
 langust
 bakkaprus
 haisk
 små muslinger
 sjøfisk
 havets frukter (blandet sjømat)
 kreps
 krabbe
 sverdfisk
 laks
 friterte sjøkreps
 makrell
 sjøtunge
 mulle
 tunfisk
 ørret

Grønnsaker og tilbehør

asparges
 brokkoli
 artisjokker
 gulrøtter
 blomkål
 skinnsalat
 bønner
 grønne bønner
 fennikel
 soppe
 linser
 auberginer
 poteter
 paprika
 etter
 tomater
 reudker
 seiler
 spinat
 squash

Desseter

pudding
 kjeksake med kandiserne frukter
 fruktkompott

gelato	is
macedonia	fruktsalat
zabaglione	eggedosis, tilsat stærk vin
zuppa inglese	sukkerbrød med vaniljekrem

VIN

Vavn	Distrikt	Vinsort	Beskrivelse
Alessandria	Toscana	hvidvin	søt
Barbaresco	Piemonte	rødvin	ts. 1, 2
Barbera	Piemonte	rødvin	ts. 1, 2
Bardolino	Veneto	rødvin	lett
Batolino	Piemonte	hvidvin	ts. 1, 2
Castelli Romani	Lazio	hvidvin	tørt
Chianti	Toscana	hvidvin	ts. 1, 2
Frascati	Lazio	hvidvin	hvidvært
Grignolino	Piemonte	hvidvin	syrlig
Lacrima Christi	Campania	hvidvin	tung
Lambrusco	Emilia Romagna	hvidvin	lett
Marone	Lazio	hvidvin	tørt
Marsala	Sicilia	stærkvin	søt
Orvieto	Umbria	hvidvin	søt / tørt til eksport
Soave	Veneto	hvidvin	tørt
Vin de la	Veneto	hvidvin	søt
Vin Santo	Toscana	hvidvin	søt

ITALIENSKE FORKORTelser

A	autostrada	motorvej
a	arte	arkitekt
A.C.	avanti	for Kristus
A.C.I.	Automobile Club d'Italia	Italiensk automobilforbund
a.f.m.	a fine mese	ved månedens slut
A.G.I.P.	Azienda Generale Italiana Petroli	Italienske statlige oljeselskab
A.I.E.A. - Romeo	Azienda Lombarda Fabbrica Automobili (Romeo)	
a.p.c.	a pronta cassa	rekomander
A.P.T.	Azienda di Promozione Turistica	turistkontor
A.R. a.r.	andata e ritorno	for ture
abbr.	abbreviato, abbreviazione	forkortet, forkortelse
A.B.I.	Associazione Bancaria Italiana	Italienske bankforbund
ALITALIA	Azienda Linee Italiane	
all'alleg.	allegato	vedlæg
alt.	altitudine	højde (over havet)
app.	appendice	tillegg
c.c.p.	conto corrente postale	post girokonto
cal.	credito	indtægt
com.	corrente mese	denne måned
C.P.	cassella postale - cartolina postale	postboks, postkort
C.p.r.	codice penale	straffelov - ret
C.p.r.	Con preghiera di restituzione	Venligst returner
C.p.r.	Con preghiera di risposta	Svar venligst
C.S.	Corso	som ovenfor
C.so	Corso	hovedgade
C.V.	Corso	hestekraft
C.F.	Compagnia Italiana Turismo	Europaradet
C.H.	Croce Rossa Italiana	Italiensk turistbyrå
C.R.I.	Croce Rossa Italiana	Italienske Røde Kors
D.	diretto	direkte
d.c.	Dopo Cristo	efter Kristus
D.D.	Denominazione di Origine Controllata	hermetisk ekspress
D.O.C.	Denominazione di Origine Controllata e Garantita	Kontrolleret oprindelsesbetegnelse (for vin)
D.O.C.G.	Denominazione di Origine Controllata e Garantita	Kontrolleret og garanteret oprindelsesbetegnelse (for vin)
DotL, Dott.ssa	dottore, dottoressa	doktor (titel)
ecc.	eccetera	og så videre
Ed.	edizione, edizione	udgiver, udgave
Egr.	egregio	hermed
ENIT	Ente nazionale italiano per il Turismo	Italienske Stats Turistbyrå

esempio	eksempel
firmato	undertegnet
fattura	laskura
ferrovia	
Fabbrica Italiana Automobili Torino	danenske statsbaner
Ferrovie dello Stato	
il signorino	hverdagsgutt
Imposta sul Valore Aggiunto	lira
lira, lire	meter, fjell
metronomica	kvadratmeter
metro quadrato	Forfatterens merknad
Nota dell'autore	Ölgräverens merknad
Nota dell'editore	Redaktörens merknad
Nota del redattore	Översättarens merknad
Nota del traduttore	Förteckning
Nazioni Unite	Organisasjoner De forente nasjoner
Organizzazione delle Nazioni Unite	dagvinden
Ordine del giorno	side
pagina	for eksempel
per esempio	brutto nasjonalprodukt
Produtos Nacionales Lordi	sikkerhetspolit
Pubblica Sicurezza	torg plass
	avgang
partito	
Radio Audizioni Italiane	
Radio Televisione Italiana	
santi, santa	saft
senza data	
Società per Azioni	
Società a responsabilità limitata	selskap med begrenset ansvar
signor	følgende
signora	herre
signorina	fru
signor	frøken
sistema monetario europeo	monarkier
società	europiske valutasystem, EMS
sportabile	selskap
va	
va	

ADMINISTRATIV INNDELING

Region

Piemonte
 Valle d'Aosta
 Lombardia
 Trentino-Alto Adige
 Veneto
 Friuli Venezia Giulia
 Liguria
 Emilia Romagna
 Toscana
 Umbria
 Marche
 Lazio
 Abruzzi
 Molise
 Campania
 Puglia
 Basilicata
 Calabria
 Sicilia
 Sardegna

Hovedstad

Torino
 Aosta
 Milano
 Bolzano/Trento
 Venezia
 Trieste
 Genova
 Bologna
 Firenze
 Perugia
 Ancona
 Roma
 L'Aquila
 Campobasso
 Napoli
 Bari
 Potenza
 Catanzaro
 Palermo
 Cagliari

Norsk-Italiensk blå ordbok

VED DIANA HAAKONSEN
OG MAGNUS ULLELAND

KUNNSKAPSFORLAGET

ASCHEHOLG – GYLDENDAL

FORORD

Det er snart trett år siden vi i denne serie publiserte den første italiensk-norske ordboka. I mellomtiden har brukerne måttet benytte utenlandske ordbøker for å finne ut av de problemene de møter. Når vi nå kommer med en fjerde italiensk-norsk ordbok i samme format, er vi overbevist om at vi fyller en plagsom lakune.

Boka er redigert omtrent på samme måte som den forente, men vi har satt alle grammatiske og leksikalske forklaringer i en annen kategori slik at de ikke skal kunne leses inn i den øvrige tekst. Vi har også her bare brukt grammatisk og leksikal opplysning og ikke forholdsvis og sammensetningsord. Dette tar plass men det er nok et ord å bruke.

Har man som må å ta med nesten mangt og alt i en ordbok med begrensede format, er redigeringen av stoffet fortvænt seg som en konstant kamp om plass. Man må økonomisere. Vi har for eksempel ikke tatt med de norske adverbene, når det svarende adverbet på italiensk kan avledes ved hjelp av endelsen *mente*. Man har tatt frem med en avsnitt om hvordan man overnevnte i den direkte oversettelse av oppsagsordet har vi ikke oppgitt genus ved substantiv på italiensk og artikkelen ved substantiv på norsk. Dette er faktisk om det mot angir genus ved alle substantiv på italiensk og drømt uttrykt. Vi oppgir ikke regelmessige flertallsformer ved italienske substantiv og indirekte uttalt ved ord som ender på *-g* og *-l*. Hver av italienske ord vi tenker her på trykk og uttale av betyning og vi har derfor ikke den italiensk-norske ordboka.

I et språk som gjør så stort bruk av sammensetninger som norsk, kan man ikke en gang drømme om å få med seg en ordbok som denne. Men vi har tatt med så vidt mange eksempler at brukeren skal ha en rimelig forståelse av uttrykket til ulike preposisjoner har skal brukes for å konstruere det italienske motsvaret, også når sammensetningene ikke er registrert som oppsagsord. Dette betyr at når brukeren ikke finner en bestemt sammensetning, bør han se på de andre ordene med samme første ord. Det er mulig å finne en brukbar løsning. På samme måte vil en ordfamilie med verb, substantiv, adjektiv osv. med samme rot, og ha så mange betydninger eller nyanser at det kan være vanskelig å finne et ord byrde enkle. Brukeren bør derfor huske at han ikke finner alle adjektiver ikke er de samme, de er reservert av ordfamilie og om mulig å finne en bedre løsning. Når de i den oversettelse av norske uttrykk er det ikke gitt at vi har tatt med alle eksempler vi har forstått fremst prøvd å med de mest domaliske og vi har ofte ikke kunnet ta med de som gir seg selv en ordrett oversettelse. Av et uttrykk er markert med *fig.* behøver ikke nødvendigvis i betydning figur og betydning av å trykke er den eneste. Vi vil ikke unnlate å peke på at når brukeren først får til det italienske navnet ordet, uttrykket kan det være en mulighet å finne det han søker i den italiensk-norske ordboka.

I tillegg har samarbeidet på denne måten. Diana Haakonson har skrevet et første utkast med utgangspunkt i andre ordbøker. Magnus Ulvane har gjort kritisk gjennomgang av det skitne strøket til foyd og gitt det dets eneste reaksjonsform. Det er således sistnevnte som har ansvar for en ende og utførelse av ordboka. I tillegg er ikke uttrykket taget for råd og vink med tanke på neste utgave.

Vi har under de seks år vi har arbeidet med ordboka, mottatt rådspørre mange personer som har gitt oss nyttige tips. Mange kunne nevnes, men vi vil her begrense oss til å nevne en spesifikk takk til Mauro Santei, Silvia Quadri, Sergio Scapin og sist men ikke minst Maria Grazia Martens, som har brukt nesten all på å løse de store problemene vi har hatt i samarbeid med egen hånd.

Oslo, september 1989

Diana Haakonson

Magnus Ulvane

TEGN OG FORKORTELSER

~	gentakelsestegn, gjentar det nærmest foregående oppslagsord
adj	adjektiv(isk)
adv	adverb(ialt)
ark	arkeologisk
arkit	arkitektonisk
anat	anatomi sk
astr	astronomisk
biol	biologisk
bot	botanisk
dial	dialekt
el	e er
elektr	elektrisk
f	hankjønn, femininum
fam	familiært
F	foke ig, vulgært
fig	figur l, g
filos	filosofisk
fotø.	fotografisk
fys	fysisk
fysiol.	fysiologisk
geol	geologi sk
geogr.	geografi sk
g.	gammelt, foreldet
gram	grammatisk
hist	historisk
ind	indikativ
intr.	intransitivt
inv	ubøye g, invariabel
iron	ironisk
jvf	jevnlør

jur	juridisk
konj.	konjunktiv, konjunksjon
lat	latin
litt.	litterært
m	hankjønn, maskulinum
mar.	maritimt, sjøuttrykk
mat	matematisk
med.	medisinsk
merk.	merkantilt, handelsuttrykk
mil	militært
min.	mineralsk
mus	musikalisk
myt.	mytologisk
neds	nedsettende
o f	og i gnende
pl	flertall, pluralis
pol	politisk
pp	preposisjon
pron.	pronomen, pronominalt
refl.	refleksivt
rel	religiøst, teologisk
r	sjelden(t)
sg.	ental, singularis
s'	(et) slags
srl	sær ig
tekn	teknisk
tr	transitivt
typ.	typografisk
v	verbum, verbal
zool	zoologisk

A, a 1. **A, a** m og f, *har man sagt A må (får) man også si B* quando si e in ballo bisogna ballare; non si può tornare indietro; *fra a til d* dall'a alla zeta, 2. **mus.** la m

à 1. (= til) **a, da, o, 4 a 6 personer** da quattro a sei persone 7 *a 8* da sette a otto ch. li, 7 *a 8 personer* sette o otto persone, 2. (= til en pris av) al prezzo di, da, *fire kasser à tusen lire* quattro casse da mille lire (l'una)

ab merk. ~ *fabrikk* franco fabbrica; ~ *lager* franco magazzino; ~ *Milano* franco Milano

abaca abaca, abaca

abakus abaco (pl. -chi)

abbed abate m, **abbedi** a(b)bazia, badia, **abbedisse** (madre f) badessa

abbor pesce persico

abc abbeci m, (**ABC-bok** også) abbecedario, sillabario, *han leser ennå ~* è ancora all'abbeci, *der er fagets ~* è l'abbeci del mestiere

abdikasjon abdicazione f, *abdisere* abdicare

aber inconveniente m, *der er et ~* c'è un ma

abessiner(inne), abessinisk abissino (a)

abildgrø grigio pomellato, leardo

abnorm anormale, abnorme, anormale, **abnormalitet** anomalità, anomal a

abonnement abbonamento; *forny* *abonnementet* rinnovare l'abbonamento, *tegne et ~ på en avis* abbonarsi (el. fare, sottoscrivere un abbonamento) a un giornale **abonnementsaften** spettacolo riservato agli abbonati, **abonnementstallet** lessera d'abbonamento; **abonent** abbonato (a), **abonere** abbonarsi (pà a); ~ *på et tidsskrift for en* abbonare qn a una rivista

abort aborto, interruzione f di gravidanza, parto abortivo, **abortere** abortire

absentere: ~ *seg* assentarsi

absint (malurt, likør) assenzio

absolusjon assoluzione f

absoluttisme assolutismo, **absoluttist** assolutista

absoluttistisk assolutista, **absolutt** assoluto (a), **adv** assolutamente, ~ *ikke* assolutamente no, ~ *sikkert* assolutamente certo

absorbere assorbire, **absorbering** assorbimento, **absorpsjonsevne** potere m assorbente, capacità di assorbimento

abstrahere astrarre, ~ *fra* fare astrazione da, **abstraksjon** astrazione f; **abstrakt** astratto (a); ~ *begrep* concetto astratto

absurd assurdo (a), **absurditet** assurdità

accessit accessit m; secondo premio, menzione f onorevole

acetylenlampe lampada ad acetilene m

adamdrakt f ~ in costume m adamitico, in vestito adamitico, completamente nudo, **adamseple** pomo d'Adamo

addere addizionare, fare l'addizione f, fare la somma, **addereng, addisjon** addizione f; **addisjonsmaskin** (macchina) calcolatrice, **addisjonsstykke** addizione f, *regne et ~* fare un'addizione, fare una somma, **addisjonsstegn** segno di addizione

adekvant adeguato (a)

adel nobiltà (også fig.); *gammel ~* nobiltà antica, nobiltà d'antica data, **adelig** nobile, blasonato (a), (som angår adelige) nobiliare, *adelige fordommer*

pregiudizi nobiliari, **adelsbrev** (-patent) titolo mpl di nobiltà, patente f di nobiltà, **adelsbåren** d'estrazione f nobile, **adelsdame** nobile f nobildonna, gentildonna, **adelsfødt** nobile di nascita, d'estrazione nobile, d'origine f nobile, **adelsgal** chi brama di diventare nobile, **adels gods** proprietà nobiliare, gentilia, **adelsherredømme** aristocrazia, regime aristocratico, **adelskalender** albo dei nobili

adelskap nobiltà, blasone m, **adelskaste** casta nobiliare, **adelsmann** nobile m, gentiluomo; **adelsnykker** pretese fpl aristocratiche, **adelspreg** segno di nobiltà, **adelskyold** blasone m scudo, **adelslekt** famiglia nobiliare, stirpe f nobile, **adelsstolthet** orgoglio nobiliare, **adelsstand** nobiltà, *opphøye (opp)ta* i **adelsstanden** nobilitare, annobilitare, **adelsstittel** titolo nobiliare, titolo gentilizio; **adelsvelde** regime aristocratico

adgang accesso, ingresso, entrata, adito; *mar* **ab-bordo**; *fri (gratis)* ~ ingresso libero (el. gratuito), *ha fri (uhindret)* ~ til en avere libero accesso da (el. presso) qn., *fd* ~ essere ammesso, ~ *forbudt (forbudkomende)*, ingresso vietato, divieto d'accesso, è vietato l'ingresso (ai non addetti el. agli estranei), *vere vanskelig å fd* ~ til essere di difficile accesso, *gi en ~ (til sitt hus)*, ammettere qn (in casa propria), *denne eksamen gir ingen ~ til* statsembeter questo esame non consente di accedere alle massime cariche amministrative dello stato

adgangsberettiget, vere ~ til avere il diritto d'accesso (d'entrata) a, **adgangskort** tessera d'ingresso, **adgangstid** ora d'ingresso, **adgangstillatelse** permesso (d'entrata)

adjektiv aggettivo, *brukt som ~* aggettivato, **adjektivisk** aggettivo, aggettivale

adjunkt professore aggiunto, professore di scuola media (di ginnasio)

adjutant aiutante m, *generals ~* aiutante di campo

adjo arrivederci arrivederLa addio

adje concedere un titolo nobiliare a, nobilitare, annobilitare (også fig.), *arbeidet udler mannen* il lavoro nobilita l'uomo; **adling** nobilitazione f, annobilitamento

ad libitum a scelta, (så meget man vil) a volontà

adlyde ubbidire (en a qn.); *han vil adlydes* vuole essere ubbidito

administrasjon amministrazione f, *den offentlige ~* l'amministrazione pubblica, *sette under ~* affidare a un consiglio giudiziario (a un pubblico amministratore); **administrativ** amministrativo (a); *ad ~* vi amministrativamente, per via amministrativa; **administrator** amministratore m, **administrere** amministrare, **administrerende** amministrativo, ~ *direktor* direttore generale, **administrering** amministrazione f

admiral ammiraglio, **admiralitet** ammiragliato, **admiralsflagg** insegna (el. vessillo) di comando, **admiralskip** nave f ammiraglia

ad notam: *ta noe ~* prendere buona nota di qc prendere atto di qc

adopsjon adozione f, **adoptere** adottare, **adoptering** adozione f, **adoptiv-** adottivo (a), **adoptivmor** madre f adottiva

adressant mittente m, f, spedatore m, **adressat** destinatario m (f a), **adresse** indirizzo, ~ *Herr X* pres-

so Sig. X. oppgi ~ comunicare l'indirizzo; *ufull-
stendig* ~ indirizzo incompleto; *adressebok* agen-
da, guida; *adresseskalender* annuario; *adressere* in-
dizzare, consegnare (vare), *var så vennlig å*
~ *brevene til* ... prego indirizzare le lettere a
advare avvertire, mettere sull'avviso, mettere in
guardia, (formane) ammonire, ~ *en mot noe* dis-
suadere qn a qc, *advarende* ammonitore m, dis-
suasivo (a), monitorio (a); ~ *eksempel* esempio
ammonitore, *advarsel* avvertimento, diffidamento,
diffida, dissuasione f, richiamo, riprensione f, am-
monimento, rel. monitorio, *slippe med en* ~ cavar-
sela con un ammonizione
advent avvento, **adventist** avventista m f, **adventsøn-
dag** domenica dell'avvento
adverb avverbio, **adverbial** avverbiale
advís merk avviso, *med eller uten* ~ con o senza av-
viso; *ifølge* ~ secondo avviso; **advís brev** lettera
d'avviso, **advísere** avvisare / *en om qn di qc*)
advokat avvocato, avvocatessa, **advokatsstand** ordi-
ne m degl. avvocati, (yrke) avvocatura, *velge advo-
katsstanden* intraprendere la carriera d'avvocato
aeronauf aeronaufa m. f, **aeroplan** aeroplano, aereo,
velivolo; se også fly
aflekt affetto, emozione f, *komme i* ~ eccitarsi
emozionarsi, scardarsi, **afleksjon** affezione f, **aflek-
sjonsverdi** prezzo d'affezione; **aflektasjon** affettu-
zione f, posa, **aflektert** affettato (a), ricercato (a),
studiato, manierato (a), smanceroso (a), avencio-
le, smorfioso, lezioso (a)
affisere impressionare, *ikke la seg* ~ non farsi (el
lasciarsi) impressionare
affære affare m, faccenda, questione f, caso, *en lei*
~ un brutto affare, una brutta faccenda, *en uheldig*
~ una spiacevole questione, *ta* ~ intervenire
afghaner, **afghansk** afgano (a)
afrikaner, **afrikansk** africano (a)
aften sera, serata, *de lange aftener* le lunghe serate,
hver ~ tutte le sere, *hver søndag* ~ ogni domenica
sera, *det blir* ~ si fa sera, *god aften* buona sera¹, i
~ stasera, *vi sees i* ~ a stasera, *til i* ~ per stasera,
kl. 8 om aftenen alle otto di sera, *i går aften* ieri se-
ra; *om aftenen* di sera, *den 5. (mars)* om aftenen la
sera del 5 (marzo), *på tirsdag* ~ martedì sera; *spise*
aftens cenare
aften- della sera, da sera, vespertino, **aftenandakt**
vespro, preghiere (pl) della sera **aftegnitrek** abito
da sera, **aftegnelysning** luce f crepuscolare, (kunst-
tig) illum. nazione serale **aftegnemning** crepuscolo,
mør, n re m **aftegnegg** serena, rugiada dei a sera
afteghimmel cielo della sera, tramonto; **afteghjo-
lighet** frescura della sera, *nyte afteghjøligheten* go-
dere il fresco della sera, **afteghlokke** campana della
sera, re **angelus** m **afteghkurs** corso serale; *gå på*
~ frequentare un corso serale, **afteghnummer** edi-
zione f della sera, **afteghrøde** tramonto, **afteghsang**
funzione f pomeridiana, kat vespro, ave maria **af-
teghselskap** serata / *med dans* danzante), veglia, **af-
teghskumring** crepuscolo, imbrunire m, i **aftegh-
skumringen** all'imbrunire
afteghsmat, **afteghsmåltid** cena, *spise* ~ cenare; **aftegh-
sol** sole m del tramonto, **afteghstemning** atmosfera
serale, (kunst) effetto di tramonto, poesia della se-
ra, **afteghstid**, *ved* ~ verso sera, **afteghunderholdning**
(fidsfordriv) passatempo serale; serata al concer-
to, serata a teatro
agat agata, *slanask* ~ ossidiana
agave agave f; *amerikansk* ~ pita, **agavechamp** fibra
di pita
age disciplina, *holde i* ~ tenere a bada

agent agente m, (speditor) spedizioniere m, merk
rappresentante m, f, concessionario, *hemmelig*
~ agente segreto, **agentur** agenzia, rappresen-
ta-za
agere posare, darsi delle arie, ~ *fornem* fare il signo-
re (la signora), ~ *ha modte* fare i magnanimo
agg rancore m, (uro) inquietudine f
aggregat aggregato
aggesjon aggressione f **aggressiv** aggressivo
agjo merk aggio, **agjokonto** conto d'aggio
agjasjon propaganda, agitazione f; *drive* ~ fare
propaganda, **agjator** agitatore m, **agitere** intr. fare
propaganda, tr. agitare
agn esca, *sette på agn* innescare (l'amo); attaccare
l'esca (all'amo)
agne(r) (på korn) pula, lolla, loppa
agnat agnato, **agnatisk** agnatizio
agne innescare, **agnfisk** pesce m da esca, **agnor** unci-
no (dell'amo)
agnostiker agnostico; **agnostisisme** agnosticismo
agnskjell mitilo modiolio
agraff graffa, graffetta, fermaglio
agramaner passamani mpl, passamaneria
agrar agrario, **agrar-** agrario; **agrarisk** agrario, **ag-
rarparti** partito agrario
agronom agronomo, perito agrario, **agronomi** agro-
nomia, **agronomisk** agronomico (a)
agurk cetriolo; **agurksalat** insalata di cetrioli
aha! ah! ecco
ais mus la m diesis
å jour al corrente, *føre* ~ aggiornare, (*være*) *holde*
seg ~ *med* (essere) tenersi al corrente, **åjourføring**
aggiornamento, messa a punto
akademi accademia, **akademiker** laureato (a), uni-
versitario (a); **akademisk** accademico (a); *med*
~ *utdannelse* laureato (a), di formazione universi-
taria; ~ *borger* studente immatricolato, matricola
akantus bot og ark. acanto
akusie acacia (pl. -cie)
ake slittare, ~ *på kjelke* andare in slitta, ~ *ned på*
rekkeverket scivolare lungo la ringhiera
akeleie bot aquilegia
akevitt acquavite f
akillesbæl tallone m d'Achille **akillesene** tendine m
d'Achille
akk! ahime! ohime!, ~ *og ve'* oh ahime!
akkar totano, calamaro
akklamasjon acclamazione f; *forslaget ble vedtatt*
med ~ la proposta è stata accettata per acclama-
zione
akklimatisere acclimatare, acclimare; **akklimatiser-
ing** acclimatazione f, acclimazione f
akkompagnator accompagnatore m; **akkompagne-
ment** accompagnamento, **akkompagnere** accom-
pagnare
akkord (overenskomst) convenzione, accordo,
patto, (om leveranse o l.) appalto, prezzo (el
compenso, retribuzione f) globale, jur. og rel. con-
cordato, (kompromiss) compromesso, mus ac-
cordo; *det kom til* ~ si giunse ad un accordo, *på*
~ a forse, forfettanamente, *arbeide på* ~ lavorare
a cottimo; *utby på* ~ dare in appalto, *gjøre* ~ (om
utførelse el. levering til fast pris) fare un accordo
forfettario, *overta på* ~ fissare un contratto; *ta noe*
på ~ prendere un appalto (forfettario); *få akkord*
(med kreditorer) giungere ad un accordo, fare un
concordato, *gå på* ~ fare (concludere) un compro-
messo
akkordarbeid lavoro a cottimo, **akkordarbeider** cot-
timista m f lavoratore m a cottimo, **akkordavtale**

to, dare gomitate. v ~ *sex frum farsi largo a gomitate*: **albeeben** osso cubitale, **albeehayde** altezza

d'appoggio, **albueledd** articolazione f del gomito, **albuerom**, *ha ~* avere libertà d'agire; **alboestat** (med albus) colpo di gomito, gomitata, (på al-buen) colpo al gomito (sul gomito)

album album m, albo, **albumin** albumina

aldeles del tutto, completamente, totalmente; *det gjør jeg ~ ikke* non lo faccio affatto, non lo faccio per niente, *~ ikke* per niente¹, niente affatto²

alder età, *i min ~* alla mia età, *være i den ~* *av* avere l'età per, aver l'età in cui, *ha alderen* avere l'età, *for sin alder* per la sua età, *høy ~* età avanzata, tarda età, *i sin beste ~* nel fiore degli anni, *etter ~* secondo l'età, in ordine di età

alderdom vecchiaia, *begynnende ~* (kritisk ~) età critica, **alderdomsforsørgebe** pensione (minima) di vecchiaia, **alderdomshjem** casa di riposo (per anziani), **alderdomssliv** senile, **alderdomsslavhet** senilità, **alderdomssvak** decrepito, **alderdomssvakhet** decrepitezza, **alderdomsunderstøttelse** assistenza agli anziani, **aldersformann** decano, anziano, **aldersforsikring** assicurazione f (di) vecchiaia, **aldersforskjell** differenza d'età, **aldersgrense** limiti mpl d'età, *falle for aldersgrensen* andare in pensione per raggiunti limiti d'età, **aldersklasse** classe f, contingente m, **alderspension** pensione f di vecchiaia

aldersstegen attimpato, anziano, **aldersstøtte** lg bastone m della vecchiaia, **alderstillegg** supplemento per anzianità (per anni di servizio), **alders-trygd** pensione f minima di vecchiaia

aldrende già d'età, non più giovane, f vecchiotto

aldri mai, *det gjør jeg ~* non lo faccio mai, *~ mer* mai più, *~ i livet*, *~ i verden* mai e poi mai, macche, neanche per idea, *skal vi da ~ spise?* ma non si mangia oggi?, *om han er ~ så fattig* per povero che va *ikke for ~* *det* per niente a mondo *du skulle ~ ha gjort det* non avresti mai dovuto farlo

ale, *~ opp* allevare

aleksandriær, **aleksandriærsk** alessandrino

alen braccio, *de er to ~* *av samme stykke* fanno una coppia e un paio; *måle andre med sin egen ~* misurare gli altri col proprio metro; giudicare gli altri alla propria stregua, *legge en ~ til sin vekt* aggiungere un palmo alla propria statura, *en ~ lang* alto una spanna

alene solo, da solo, adv solo, solamente, soltanto, *jeg ~ solo io*; *han ~ spiser mer enn* mangia più lui da solo che ... *leve ~* vivere solo (sola ecc.); *være ~ om* d'essere il solo a ..., *like* d'avere ~ amare la solitudine, *ene og ~* unicamente

alenlang lungo un braccio, alto una spanna, **alemmål** braccio, misurazione f a braccia, **alemmis**, *i ~* a braccia

alfa bot alfa

alfabet alfabeto, **alfabetisk** alfabetico (pl -ci), *i ~* *orden* in ordine alfabetico, alfabeticamente

alfarvel via pubblica

alfons ruffiano, lenone m, protettore m, mantenuto, **alfonseri** lenocinio

alge bot alga, alga marina

algebra algebra, **algebrisk** algebrico (pl -ci)

algerer, **algerisk** algerino

alias alias, altrimenti detto

alibi alibi m, *bevise sitt ~* fornire un alibi

alkali alcali m, **alkalisk** alcalino, **alkalisk** alcalino; **alkaloid** alcaloide m

alke gazza marina, *full som en ~* ubbriaco fradicio

alkohol alcool m, alcole m; *sette ~ til* alcoolizzare;

alkoholfri anacolico, senza alcool, **alkoholholdig** alco(o)lico (pl: -ci), **alkoholinhold** contenuto

d'alcool, gradazione f alcolica, **alkoholisere** alcoolizzare, **alkoholisering** alcoolizzazione f, **alkoholisk** alco(o)lico (pl: -ci); **alkoholmeter** alcoolimetro; **alkoholpromille** tasso d'alcool, per mille

alkove alcova

alkymi alchimia, **alkymist** alchimista m. f.

all tutto; *alle* tutti, tutte; *vi ~* tutti noi; *alle mennes-ker* tutti gli uomini, *alle tre* tutti e tre; *alt stort* tutto quel che c'è di grande; *det var vi ~* lo sappiamo tut-tu, *han er lurere enn dem ~* è più furbo di tutti loro, *jeg har lest dem ~* li ho letti tutti; *~ og enhver* tutti quanti; *~ sammen* tutti quanti, tutti insieme; *vi, ~ sammen* tutti quanti siamo; *en for ~ og ~ for en* uno per tutti e tutti per uno; *~ som en* come un sol uomo, *~ slags folk* tutti i generi di gente, *alt det-te* il tutto, tutto questo (quello); *alt sammen* tut-to quanto, (etter oppregning) il tutto; *i alt* (til sammen) in tutto, in totale; *i ett og alt* in ogni co-sa, interamente; *alt i alt når alt kommer til alt* dopo tutto, alla fin dei conti, tutto sommato, in ultima analisi, *du er mitt (ett og) alt* sei il mio solo (e uni-co) bene, *alt eller intet* tutto o niente

alle viale m

allegori allegoria, **allegorisere** allegorizzare; **allego-risk** allegorico (pl -ci)

allehelgensdag Ognissanti, Tutti i Santi

allehånde (krydder) pepe m garofanato

aller, *~* *best* il migliore di tutti *~ billigst* al prezzo più basso (possibile); *~ flest* la maggior parte, i più, *~ først* il primo di tutti, adv. in primo luogo, primieramente; *~ helst* di preferenza, *~ senest* *først* sabato a. più tardi *den ~ siste* l'ultimissimo il fanalino di coda, *~ sist* adv. in ultimo, infine, finalmente

allerede già, *~ gjort* già fatto, bell'e fatto

allerhelligst, *den allerhelligste Fader* (Paven) il Sant-issimo Padre, *den allerhelligste* il Santo dei santi, *det allerhelligste* il santuario

allesteds dappertutto, dovunque; **allesedsfra** da tutte le parti, **allestedsnærværende** onnipresente.

allianse alleanza, **alliere**, *~ seg med* allearsi con (a), **alliert** alleato

alligator alligatore m.

allikevel ciononostante, lo stesso, tuttavia

allmakt onnipotenza

allmannamøte riunione f generale *man one* pub-blica

allmekog onnipotente

allmenn pubblico (pl -ci), generale, universale. **all-mennbefinnende** stato (di salute) generale; **allmenn-dannelse** cultura generale, **allmennfattelig** com-prensibile a tutti, popolare, **allmennfattelighet** luci-dità, chiarezza. **allmennfølelse** amore m (interesse m) per il bene pubblico, **allmenngyldig** universale, di va. d'età generale applicabile in tutti i casi., **all-menngyldighet** universalità, validità universale

allmennheten il pubblico, **allmenninteresse**, *av ~* d'interesse generale, **allmennlesning** lettura per tutti, **allmennmenneskelig** umano (in generale), universale; **allmenning** terreno demaniale, dema-nio, **allmennytte** utilità pubblica; **allmennyttig** di utilità pubblica, **allmennsetning** tesi f generale, as-sioma, **allmennskole** scuola pubblica, **allmennstil-stand**, *se* **allmennbefinnende**; **allmennvel** bene pubblico **allmennsyndet** popolare, **allmennshud** spi-rito collettivo

allongeparykk parrucca Luigi XV

allrådende onnipotente, sovrano.

allsidig universale, completo, esteso, enciclopedico, versatile, **allsidighet** universalità, versatilità

munisjonskjerre carro munizioni, ammunisjons-
vogn cassone m
amok, gd ~ andare (montare) su tutte le fune, di-
ventar furibondo, F uscire dai gangheri
amorio amorino, putio
amortisasjon ammortizzazione f, amortisasjonsfond
fondo d'ammortamento (di ammortizzazione),
amortisere merk. ammortare, ammortizzare,
(g,eld) estinguere, amortiseriag ammortamento,
ammortizzamento
ampel lampadario, plafonniera, (på vegg) lampa-
da a muro, applique
amper brusco (pl -chi), scontroso, arcigno
ampere ampere m inv., ampertime amperora
amputasjon amputazione f, amputere amputare
amt gl. provincia, amtsmann prefetto
amulett amuleto
amøbe ameba
an mil., legg ~ 'puntate!, merk a, ad
anagram anagramma, anakolott anacoluta
anakoret anacoreta m, anakronisme anacronismo
anakronistisk anacronistico (pl -ci)
analfabet analfabeta m f illetterato
analog analogo (pl -ghi) (med a), analogi analo-
gia, analogisk analogico (pl -ci), adv analogica-
mente
analyse analisi f, analysere analizzare, fare l'analisi
di, analytiker analista m, f, analytisk analitico (pl
-ci), adv analiticamente, mediante analisi
ananas ananas m inv., ananasso
anapest anapesto, anapestisk anapestico (pl -ci)
anarki anarchia, anarkisk anarchico (pl -ci) anar-
kist anarchico (pl -ci), anarkisme anarchismo
anatomi anatomia, anatomisk anatomico (pl -ci)
anbefale raccomandare (en noe qc a qn); (råde)
consigliare, anbefalelsesverdig raccomandabile
anbefaling raccomandazione f, anbefalingsbrev let-
tera di raccomandazione (el. di presentazione)
anbringe (på, rett inn til) applicare, (sette, legge
etc.) collocare, disporre, mettere, posare, (pen-
ge) impiegare, investire; (i stilling etc.) colloca-
re, sistemare; (i rom) installare; ~ en vittighet pro-
nunciare una battuta di spirito, anbringelse collo-
camento, (penger) investimento, impiego
anbud offerta di appalto, gi ~ (på et arbeid) chie-
dere (un lavoro) in appalto; innhentet skriftlig forseg-
let ~ på mettere in aggiudicazione un appalto in
busta chiusa
and anatra, anitra, (røverhistorie) frottola F balla-
ung ~ anatroccolo
andakt raccoglimento (religioso), meditazione f,
preghieria, (ærbødighet) devozione f, forsette sin
~ fare (dire) le devozioni f, fare gli esercizi spi-
rituali, andaktsbok brevario, libro di preghiere, an-
daktsfull pio, raccolto, andaktsstund, andaktstime
ora di devozione, andaktsøvelser devozioni fpl
esercizi mpl spiritua
andedam stagno per le anitre, fig rare i andedam-
men lotta di campanie andegg uovo d'anitra,
andehag pailini mpl per anitre, migharini mpl
andefakt caccia all'anitra (selvatica), andejeger
cacciatore m d'anitre
andektig raccolto, pio, devoto, adv. devotamente
andekthet devozione f
andel quota, parte f, interessenza lotto, ha ~ i (ut-
bytte) partecipare agli utili ha stor (liten) ~ i ave-
re una grossa (piccola) quota in, betale sin ~ paga-
re la propria parte, pagare il proprio scotto
andels- cooperativo, andelskaver socio di una co-
operativa, kooperatore m, andelslag cooperativa

di consumo, andelsmeieri caseificio cooperativo,
cooperativa del latte
andeskjell zool. lepade f; andestegg anitra (ma-
schio), andestek anitra arrosto
andpusten ansimante, senza fiato; col fiato grosso
andra tr (el. ~ om) domandare, sollecitare, intr,
~ til ammontare a, andragende domanda (høyti-
delig) petizione f
andre altri (e), se. annen
andreskors croce f di Sant'Andrea
andrik anitra maschio, andunge anatroccolo
andve manovrare i remi per tenere la barca sul pos-
to
ane sospettare, intravedere, presentire; ~ andi nu-
trire dei sospetti, det aner jeg ikke non ne ho la mi-
nima idea
anekdoter ritratti mpl degli avi (degli antenati)
anekdote aneddoto, anekdoteaktig aneddoto (p-
-ci) anekdotesamling aneddottica
anelse presentimento, (forestilling) idea, hange
anelser brutti presentimenti mpl, apprensione f, ti-
more m jeg hadde ingen ~ non avevo la piu pallida
idea, en ~ salt un pizzico di sale
anemone anemone m
aner avi mpl, antenati mpl
anerkjennere riconoscere, accettare, jur. legittimare;
ikke ~ smentire, disconoscere; ikke ~ et krav
respingere una pretesa, ~ som sitt barn riconoscere
(come proprio) un figlio, anerkjennelse riconosci-
mento, apprezzamento, approvazione f benessere
m, anerkjennende favorevole; adv. favorevolmen-
te constata en ~ uttalelse un giudizio favorevole,
anerkjent apprezzato, rinomato; ~ dyktig di rico-
nosciuta abilità
aneroidbarometer barometro aneroid
anfali attacco (pl -chi), med også accesso, (av-
latter) scoppio, ha et nervøst anfali avere un attac-
co di nervi
anfekte, det anfektet ham ikke non ne era affatto
turbato, non lo toccava, lo lasciava indifferente
anfektelse scrupolo, rimorso
anfordring, på ~ su domanda su richiesta
anføre (gå i spissen) condurre, marciare alla testa
di, comandare, (berope seg) alegare, addurre
(sitare) citare, ~ som unnskyldning allegare per
scusa, addurre come scusa, ~ en som eksempel ci-
tare qn ad esempio; for å ~ et eksempel per fare
un esempio, ~ i regnskapet mettere in conto, an-
førelse comando guida direzione f nota åpne an-
førselen aprire le virgolette, slutte anførselen chi-
udere le virgolette, anførselsteget virgolette fpl i ~
tra virgolette
angel (krok) amo, angelfiske pesca all'amo (alla len-
za) angelfisker pescatore m alla lenza
angelsakker anglosassone m, f, angelsaksisk anglo-
sassone
anger pentimento, rimorso, føle ~ provar rimorso,
angerfri che non ha nulla da rimproverarsi, irre-
prendibile, innocente, angerfull pentito, penitente,
pieno di rimorsi, angerlos, se: angertis
angi (nevne) dire, specificare; (vise) indicare, se-
gnare, (ved toll o.l.) dichiarare; (til politiet o.l.) de-
nunciare; ~ tonen dare il la, ~ nøyaktig precisare,
angivelse indicazione f, dichiarazione f, denuncia
delazione f, jur. allegazione f, falsk ~ falsa accusa
angiver denunziatore m, (foraktelig) delatore m,
spia, (tyster) informatore m di polizia, angiver
delazione f
angjeldende (la persona) in questione
angle pescare all'amo

anglikansk anglicano, anglisere anglicizzare, anglo-anglo-, angloman anglomane m. f. og adj., anglomani anglomania

angora angora, angorageit capra d'angora, angorkatt gatto d'angora, angoraull lana d'angora

angostura angostura, angosturabark corteccia d'angostura

angre pentirsi (nei di qc.), *jeg angret det* me ne pentito, angrende penitente

angrep attacco (pl. -chi), aggressione f., attentato m. (også carica, ~ på *ens* are oltraggio all'onore di qn., *fornye angrepet* tornare alla carica, *gå over til* ~ prendere l'offensiva, *gå til* ~ andare all'assalto, partire all'attacco

angrepsbevegelse manovra d'offesa, movimento offensivo; angrepsforbund alleanza offensiva, angrepsfront fronte m. d'attacco; angrepskolonne colonna d'assalto; angrepskrig guerra offensiva, guerra d'offesa, angrepslinje linea d'attacco, prima linea, angrepsmiddel mezzo d'assalto, angrepsmål obiettivo; angrepsplan piano d'attacco, angrepspolitikk politica aggressiva, angrepspunkt punto d'attacco; angrepsvis aggressivamente, *gå ~ til verks* prendere l'offensiva, angrepsvåpen armi offensive

angripe attaccare, assalire, aggredire, mil. også caricare; combattere, attentare a, med. colpire, intaccare, (virke på) agire su, colpire; (svække) m. nare, indebolire, (etse) corrodere (irre) ntaccare, (nervene) irritare, (kapital o l.) intaccare angripende aggressivo, offensivo, *den ~ part* l'aggressore, angriper aggressore m. (f. -greditrice) assaltatore m., attaccante m. f.

angst angoscia, ansia, paura, terrore m., inquietudine f., ansietà, angstfull ansioso, in angoscia, timoroso, angstfølelse senso d'angoscia, ansietà, angstrop, angstskrik grido d'angoscia, grido di disperazione, angstved sudore m. freddo

angå riguardare, concernere, interessare, *det angår oss alle* riguarda tutti noi, *hva mer angår* per quanto mi riguarda, quanto a me, *det angår* Dem ikke questo non la riguarda, *angående* per quanto riguarda, circa, in merito a, a proposito di

anhang appendice f.

anholde arrestare, fermare, ~ om sollecitare chiedere, ~ om *ens hånd* chiedere la mano di qn. anholdelse arresto, fermo

anilin anilina, anilinrødt rosanilina, fucsina

animalsk animale; ~ fett grassi mpl. animali

animere incoraggiare, stimolare, animare, incitare

anis anice m., anis- d'anice all'anice anisluker anisella, anicione m.

ank inquietudine f., ansia, preoccupazione f.

anke v. jur. appellare, far ricorso, ricorrere in appello, s. lamentela, ricorso, lagnanza, reclamo; ~ over reclamare contro, lagnarsi di, *ved ~ til* mediante ricorso a, se også appellere, innanke, påanke ankedomstol corte d'appello, ankefri irreprensibile incensurabile ankefrist termine m. d'appello, termine per ricorrere in appello

ankel caviglia; ankelledd articolazione f. del piede

ankemål reclamo, ricorso, lagnanza, lamentela, ankenemnd commissione f. d'appello; ankeprotokoll libro dei reclami

anker (fat) barile m., barilotto, mar. ancora (også f. g. og i ur. *kaste ~* gettare l'ancora, dar fondo all'ancora, *legge seg for* ~ ancorarsi, *lette ~* hve ~ levare l'ancora, salpare, *ligge for ~ til ankers* essere all'ancora, stare sull'ancora, essere alla fonda, ankerarm marra, braccio dell'ancora, anker-

bunn fondale m. d'ancoraggio, ankerbøye gavitello, bos d'ancora, ankergang (i ur) scappamento d'ancora, ankergangsur orologio ad ancora, ankerkjetting catena dell'ancora, ankerletting levata dell'ancora, partenza, ankerplass ancoraggio, fonda, ankerspill argano, verrucello dell'ancora, ankertau gomina (dell'ancora)

ankestemning appello, ricorso

anklage accusare (for noe di qc.) s. accusa imputazione f., querela, (meide) denunciare, querelarsi contro, ~ hverandre accusarsi a vicenda (el. l'un l'altro), anklaget accusato, imputato, være under ~ essere sotto accusa, anklagebank banco degli imputati, gabbione m., anklagemyndighet procura, anklagepunkt capo d'accusa, anklager accusatore m., offentlig ~ procuratore m., ~ i kanoniseringsprosess avvocato del diavolo, ankageskrift atto d'accusa, ankagetale requisitoria

anklang, finne ~ aver successo

ankomme arrivare, giungere, *nettupp ankommet* appena arrivato, ankomst arrivo, venuta, *ved hun* ~ al suo arrivo

ankre, ~ opp gettare l'ancora, ancorare, ancorarsi ankring ancoraggio, ankingsavgift (tassa d') ancoraggio, ancoratico

anlagt disposto, concepito per, stort ~ su vasta scala, di gran mole, *elskapselig* ~ amante della vita mondana

anledning occasione f., (foranledning også) motivo, cagione f., gi ~ til noe dar luogo a qc., ha ~ til aver occasione di, *la en ~ gå fra seg* perdere un'occasione, non approfittare dell'occasione; benytte *anledningen* til cogliere l'occasione per, i ~ av in occasione di, i den ~ in questa occasione, a questo proposito; (hensikt) a questo fine, per questa ragione *den ~* senza *anledning* *ved den anle-*

~ ad ogni minima occasione, *ved tidligere anledninger* in occasioni precedenti in altre circostanze

anlegg fondazione f., impianto, installazione f., costruzione f.; bot piantagione f. giardino, parco, (anstalt) stabilimento, (naturlig ~) disposizione f. inclinazione f., tendenza, attitudine f., dono, F bernoccolo, talento, (ved skyting) appoggio, ha ~ for aver attitudine per, aver il dono di

anlegge impiantare, impostare, fondare, creare (veg.) tracciare, fare, aprire, costruire, disporre, sistemare

anleggsarbeid lavoro di costruzione, sterto, anleggsarbeider operaio (di costruzione, delle ferrovie etc.), sterratore m., anleggsartner giardiniere m., anleggskapital fondi mpl., capitale m. investito, investimento

anliggende faccenda, affare m., fatto, questione f., indre ~ affari interni, offentlige anliggender affari pubblici, i et personlig ~ per una faccenda personale, privat ~ affare privato, i viktige anliggender per questioni importanti

anløpe mar. toccare, far scalo a, (metall) ossidarsi arrugginire, anløpshavn porto di scalo, anløpsplass, anløpssted luogo di scalo, luogo di rilascio, banchina, (brygge) pontile m. di sbarco

annarsj mil. avvicinamento, accostamento, være i ~ avvicinarsi, stare avvicinandosi, avanzare, essere per strada

annasende prepotente, arrogante, tracotante, presuntuoso

annelde annunciare, annunziare, (formelt) notificare, (to l.) dichiarare, (bok) recensire, denunciare, anmeldelse annuncio, notifica, dichiarazione f. denuncia, denuncia, recensione f., anmeldelses-

frist termine m d'iscrizione; **anmelder** colui che annuncia (notifica etc.); **dichuarante** m. f. recensore m (f. -sitrice), critico.

anmerke, se **bemerk**, (**opptegne**) annotare, notare, segnare; **anmerkning** annotazione f, nota, appunto, (**på skolen**) nota (di biasimo); **skrive anmerkninger i en bok** annotare, postillare un libro; **anmode** chiedere, domandare, pregare, (**innstendig**) sollecitare; ~ **om se søke**; ~ **en om noe** chiedere qc. a qn., pregare qn. di (+ inf.)

anmodning domanda, richiesta, preghiera, istanza, **på** ~ su richiesta, su domanda, **på** ~ **av** su istanza di, **innstendig** ~ sollecitazione f

annaler annali mpl.

annammer ricevente m, f

anneks annesso, dipendenza, succursale f; **anneksjon** annessione f; **annekskole** scuola succursale, **anneksogn** parrocchia succursale

annektere annettere; **annektering** annessione f

annen 1. (tal) secondo; **den annen mai** il due (di) maggio; **Karl den** ~ Carlo secondo; ~ **del** parte seconda, (**bokverk**) tomo secondo; **for det annet** in secondo luogo, secondariamente, poi

annen 2. adj., pron., s. altro; **andre** (= **noen andre**) altri, (= **de andre**) gli altri, **en** ~ un altro, un'altra, **en ganske** ~ ben diverso, **den** ~ l'altro, l'altra, **han elsker en** ~ ama un'altra, **blant annet** tra l'altro, **uli annet enn** tutt'altra che, **hva annet enn** che altro se non, (**ønsker De**) **ikke annet?** e tutto?; non desidera altro?; **å, ikke annet?** nientemeno? scusate se è poco!; **det er riktignok en** ~ **mann** a dire il vero è un altro uomo, **ta en** ~ **skjorte** **på** cambiarsi la camicia, **andre tider**, **andre skikker** altri tempi, altri costumi, **han gjør ikke annet enn å skjønne** non fa altro che brontolare; **jeg kunne ikke annet enn å reise** non ho potuto fare altro che partire, non ho potuto fare a meno di partire; **det er ikke annet å gjøre** non c'è altro da fare, non c'è altro mezzo, **han skyter alltid skylden på andre** dà sempre la colpa agli altri, **gjøre som andre** fare come tutti, **andres penger**, **en annens penger** il denaro altrui, **gjør ikke mot andre** **hva du ikke vil de skal gjøre mot deg** non fare agli altri ciò che non vuoi sia fatto a te

annendagsbryllup l'indomani m delle nozze, **annendagsfeber** febbre f terzana (el. intermittente); **annendagsmorgen** l'indomani mattina

annengradsning equazione f di secondo grado

annenbånd di seconda mano, **annemann** (un) altro; **annemanns eiendom** (la) proprietà altrui

annetangs di seconda categoria. F di serie B

annestyrmann terzo ufficiale terzo d bordo

annerledes differente, diverso, altro, adv diversamente, in altro modo, altrimenti, **det er en ganske** ~ **vin** è tutto un altro vino, **vare** ~ **enn** essere diverso da, **han er nå engang ikke** ~ e così com'è, e il suo modo di fare; ~ **enn** **jeg** **trodde** diversamente da quanto credessi, ~ **enn** **de andre** diversamente dagli altri, **ganske** ~ **vanskelig** molto più difficile, **det kan ikke vare** ~ non può essere altrimenti

annet, se **annen**

annetsteds altrove, in altro luogo, ~ **fra** da altro luogo, da fuori, gl. d **aitrønde**, ~ **hen** altrove

annø, ~ 1870 nel 1870

annonse annuncio, inserzione f, avviso (pubblicitario); **rykke inn en** ~ fare un'inserzione, mettere un annuncio (sul giornale); **annonseakkvisitor** piazzista m f (di pubblicità); **annonseavdeling** servizio pubblicità, ufficio inserzioni, **annonsebyrå** agenzia di pubblicità, **annonseplakat** cartellone m, manifesto pubblicitario; **annonseplass** (plassering) ubi-

cazione f, posizione dell'annuncio; **annonsepris** tariffa degli annunci (delle inserzioni)

annonsere annunziare, annunciare; mettere (el. inserire) un annuncio, fare un'inserzione (sul giornale), fare pubblicità, **annonsering** pubblicità, inserzione f; **annonsepalte** colonna pubblicitaria, rubrica degli annunci, **annonser** inserzionista m, f

annullere annullare, abolire, pur risolvere, ~ **en kontrakt** rescindere (rompere) un contratto; **annullering** annullamento, rescissione f, revoca

anonym anonimo, s. anonimo; **vare (holde seg)** ~ mantenere l'anonimato, serbare l'anonimo, **anonymitet** anonimata, anonimato

aretning (tilberedning av mat) preparazione f (di cibo), (servering) servizio, (samling retter) portata fpl, **aretningsbord** tavolo di servizio, ret, credenzino, **aretningsrom** stanza di servizio

arette (dekke) apparecchiare, mettere il coperto, mettere in tavola, servire; (**void**) causare, provocare; **det er servert** è servito, i signori sono serviti; **arrike** tekn. arriochire; agr. ammendare; **arriking** arriochimento, ammendamento

arope chiamare ad alta voce, dare una voce s., (**på kalle**) invocare, **mar** chiamare (con il portavoce), **mil** dare l'altolà, ~ **om hjelp** invocare aiuto, chiamare a soccorso

ansamle accumulare, **ansamling** accumulazione f, cumulo

anse, ~ **for** considerare, ritenere, giudicare, stimare, credere, reputare, (**ta for**) prendere per, **jeg har ansett det for passende å tie** ho ritenuto conveniente di tacere, ho creduto bene di tacere, **ansees (bli ansett)** **for rik** esser considerato (passare per) ricco

ansette considerazione f, stima, reputazione f, fama, notorietà, (innflytelse) autorità, credito, **uten persons** ~ senza considerazione per nessuno, senza riguardi personali, **for loven er det ingen persons** ~ la legge non fa parzialità per nessuno; **vinne** ~ acquistare credito, accreditarsi, **miste sin** ~ perdere credito, screditarsi, perdere la stima altrui, **berøve en hans** ~ screditare qn

anselig (utseende) di bell'aspetto, di bella presenza; (**betydelig**) considerevole, notevole, importante, **anseligbet** bella presenza, litt. presianza, importanza, **ansett** considerato, stimato; **vare** ~ (om person) godere di molta considerazione

ansette (i post) assumere, impiegare; (**embetsmann**) nominare, designare, (**verdsette**) valutare; **bli ansatt** impiegarsi, ottenere un impiego; **fast ansatt embetsmann** funzionario di ruolo, **ansettelse** (utnevne) nomina, (stilling) carica, impiego, (post) posto; **fast** ~ impiego fisso, **midlertidig** ~ impiego temporaneo (el. provvisorio)

ansienitet anzianità, **forfremmelse etter** ~ promozione f per anzianità di servizio

ansikt viso, faccia, volto; **sette opp et alvorlig** ~ assumere una faccia di circostanza, fare una faccia seria, **skjære ansikter** fare smorfie, far bocacce, **slå i ansiktet** colpire al viso; ~ **til** ~ **med** (a) faccia a faccia con, in presenza di; **se en (rett) i ansiktet** guardar qn. in faccia (el. dritto negli occhi)

ansiktsbehandling trattamento al viso; **ansiktsdrag** tratti mpl del viso, **ansiktsfarge** carnagione f, colorito, cera, **ansiktsform** forma del viso, **ansiktsmasasje** massaggio al viso, **ansiktsnerve** nervo facciale; **ansiktsrosen** rosa della faccia; **ansiktsmerter** nevralgia facciale (el. del trigemino); **ansiktsstrekk** tratti mpl del viso; **ansiktsrekning** tic m inv. (al viso); **ansiktsuttrykk** espressione f del viso; (**fast**) fisionomia

ansjos acciuga, alce f
anskaffe acquistare, acquisire, procacciare, ~ *noe til en* procurare qc a qn., ~ *seg* procurarsi, procacciarsi fornirsi di ~ *seg baker* provvedersi di libri
anskaffelse acquisto, provvista, acquisizione f
anskrevet, *være godt (dårlig)* ~ *hos en* aver credito (poco credito) presso qn., F *esser ben (mal)* visto da qn
anskrik allarme m, grido d'allarme, *gjøre* ~ dare a arme
anskuelig (filos.) intuitivo: precepibile, (tydelig) chiaro, evidente, intelligibile, *gjøre* ~ rendere evidente, render chiaro, illustrare, spiegare *gjøre noe* ~ *for en* chiarire qc, a qn., **anskueliggjøre** dimostrare chiaramente, spiegare, illustrare, **anskuelig** chiarezza, evidenza, **anskuelse** filos. intuizione f (synsmåte) modo di vedere, (mening) idea, opinione f, parere m; osservazione f; **anskuelses** bilde filos. percezione f sensibile, immagine illustrativa, **anskuelsesevne** facoltà d'intuizione; **anskuelsesmetode** metodo intuitivo, **anskuelsesundervisning** insegnamento dimostrativo, istruzione intuitiva
anslag mus. tocco, attacco, (plan) disegno, progetto, (komplott) complotto, congiura, (vurdering) stima, valutazione f; (på skrivemaskin) battuta, *listige anslag* maneggi mpl
anslå, *hva ansår De dette hus til?* quanto valutate questa casa?, *anslå for høvt* sopravvalutare, ~ *for lavt* sottovalutare, ~ *en annen tone* cambiar tono
anspenne, ~ *seg* irrigidirsi, osunarsi, ~ *alle sine krefter* impiegare tutte le forze, ~ *alle sine evner* fare ogni sforzo, concentrarsi, **anspenning** sforzo, concentrazione f, åndelig ~ tensione f (d'animo), **anspent** teso
anspire spronare?stimolare, pugolare, ~ *til* incitare a, spingere a
anstalt istituto, istituzione f, casa, stabilimento, *gjøre anstalter* fare preparativi, *gjør ingen anstalter* non faccia complimenti; *uten anstalter* senza complimenti, **anstaltmaker** faccendone m, intrigante m, f; **anstaltmakeri** complicazioni fpl inutili
anstand decoro, compostezza, decenza, (verdighet) dignità, *han fører seg med verdighet* il suo comportamento è improntato di dignità, **anstands** dame chaperon m, dama di compagnia
anstendig (passende) decoroso, (skikkelig) onesto, perbene, (sømmelig) decente; (rimelig) ragionevole, (verdig) dignitoso, *gjøre et* ~ *parti* fare un buon matrimonio, *en* ~ *på* (familie) una ragazza (famiglia) perbene, **anstendighet** decenza, convenienza
anstifte causare, provocare suscitare, istigare, cagionare, far nascere **anstifter** provocatore m, istigatore m, fomentatore m
anstigende, *der kommer han* ~ eccolo che arriva
anstikke (vinfat) spillare
anstille (betraktning etc.) fare, ~ *undersøkelser* fare (el intraprendere) delle ricerche, procedere alla ricerca, ~ *seg tom om* fingere di, far finta di, ~ *seg syk* fingersi malato, se også late
anstrenge affaticare, stancare, se også **anspenne**: ~ *seg (for d)* sforzarsi (di), fare sforzi (per); ~ *seg over evne* sfinarsi, strapazzarsi, **anstrengelse** sforzo, fatica, åndelig ~ sforzo mentale, concentrazione dello spirito; *gjøre kraftige anstrengelser* fare sforzi accaniti *gjøre noe uten den minste* ~ far q, senza il minimo sforzo; **anstrengende** faticoso, arduo, difficile, *ved* ~ *arbeid* lavorando duramente, con grandi sforzi

anstrek colorito, tinta, aria, tocco, apparenza, patina, (skinn) vernice f, parvenza, (snev) infarinatura, tocco, *gi noe et italiensk* ~ dare un tocco italiano a qc
anstøt scandalo, *vekke* ~ causare (dare) scandalo, *vekke* ~ *hos* scandalizzare, offendere, urtare; *tu* ~ *av* scandalizzarsi di, offendersi di, **anstøtelig** scandaloso, (uanstendig) indecente, sconvolgente, **anstøtelighet** indecenza, sconvolgimento, **anstøtsten** pietra dello scandalo, (hindring) intoppo
anstå, ~ *seg* convenirsi
ansvar responsabilità, *prorata* ~ responsabilità separata, *solidarisk og juridisk* ~ responsabilità congiunta, *på mitt* ~ sotto la mia responsabilità, a mio rischio, *fralægge seg alt* ~ declinare ogni responsabilità, *stå til ansvar for* rispondere di, render conto di, essere responsabile di, *ta ansvaret for* prendere (assumere) la responsabilità di, *dra en til* ~ *for* tener qn responsabile di, chiedere soddisfazione a qn di qc, *uten* ~ *for rust lekkasje* merk franco ruggine, collaggio, *uten* ~ *for oss* senza impegno o responsabilità da parte nostra
ansvarlig responsabile, *gjøre* ~ *for* rendere responsabile di, i *ansvarlige kretser* negli ambienti autorizzati, **ansvarlighet** responsabilità, **ansvarsbeviset** coscienziario, conscio della propria responsabilità, **ansvarsfri** esente da responsabilità, irresponsabile, **ansvarsforsikring**, se garanti, **ansvarsfull** che implica una grande responsabilità, importante; **ansvarsfølelse** senso di responsabilità, **ansvarshuden** de responsabile, **ansvarsløs** irresponsabile, **ansvarsløshet** irresponsabilità, mancanza di scrupoli
ansøke chiedere, domandare, far domanda (richiesta, istanza), ~ *om noe* chiedere qc, **ansøker** richiedente m, f; (om opptak i kloster) postulante m, f
ansøking richiesta, domanda, istanza, petizione f, *sende inn en* ~ fare domanda, avanzare richiesta, **ansøkningsfrist** termine d'iscrizione, **ansøkningskema** modulo, formulario
anta assumere, prendere, (tro mene) credere, supporre, presupporre, (godta) accettare, approvare, (anerkjenne) riconoscere, ammettere (ansette) ingaggiare, prendere, (barn) adottare, (ved prøv) promuovere, (vane) prendere contrarre ~ *for gitt* assumere per certo, presupporre, *det er grunn til d* ~ ci sono (buone) ragioni per pensare, ~ *en religion* abbracciare una religione
antakelig accettabile, ammissibile, (passer g) conveniente, (mening) plausibile, ragionevole, (sannsynlig) probabile, adv probabilmente, presumibilmente, **antakelse** supposizione f, ipotesi f
antall numero, (mengde) quantità, *i et* ~ *av 100* in cento, *overgå* ~ superare di numero, essere superiore di numero
antarktisk antartico (pl ci)
anteste aggredire, attaccare, (fornærme) insultare, ingiuriare, ~ *en på gata* abbordare qn per la strada
antedatere antedatere, **antedatering** antidata
antegne annotare, **antegnelse**, **antegning** annotazione f, nota
antenne 1 antenna
antenne 2 tr dar fuoco a, intr pigliar fuoco, **antennelig** infiammabile, ikke ~ ininfiammabile, (ld fast) ignifugo (pl -ghi)
antennemast pilone m dell'antenna
antesipere anticipare, **antesipering** anticipazione f, anticipo
antibiotika antibiotici mp
antik anuco (pl -chi), **antikken** (kunst) l'antico, (oldtiden) l'antichità

antikrist Anticristo

antikva typ. tondo, romano, *med ~ in* caratten tondi (romani)

antikvariat antiquariato; **antikvar** antiquario, venditore m di libri usati, bancarelista m, f, **antikvarisk** antiquario; *kjøpe en bok ~* comprare un libro d'occasione; **antikvert** antiquato, fuori uso, fuori moda; **antikvit** antichità, oggetto antico, **antikvitetshandler** antiquario, venditore m di oggetti antichi, **antikvitetssamling** collezione f di oggetti antichi

antilope antilope f

antiluftforsvar difesa contraerea; **antilufikanon** cannone m contraereo; **antiluftskyts** artiglieria contraerea

antimakassar capezziera; **poggiale** m

antimon antimonio

antipati antipatia, avversione f, ripugnanza, *vise ~ mot* dimostrare avversione per; avere in antipatia, **antipatisk** antipatico (pl: -ci)

antipode antipode m *hus i pø*; *antipodene* agli antipodi

antisemitt antisemita, **antisemitisme** antisemitismo

antiseptikk antisepsi f; **antiseptisk** antiseptico (pl: -ci), *~ middel* antiseptico

antrekk abito, tenuta

antropolog antropologo (pl: -gi), **antropologi** antropologia

antyd accennare, (foreslå) suggerire, proporre, insinuare, alludere, **antydning** accenno, suggerimento, insinuazione f, allusione f; (liten mengde snøv) ombra, sfumatura, fam. pizzico, goccia, *lant.no. d ha ~ til mage* metter su pancia, **antydningssvis** con insinuazione, allusivamente, (til orientering) a titolo d'indicazione

anvende (bruke) usare, servirsi di, impiegare, adoperare; (ty til) ricorrere a, (ofte) dedicare, consacrare, (gi ut) spendere; (teori) applicare; *la seg ~ på* applicarsi a, *~ igjen* riadoperare, riutilizzare; *~ godt / dårlig* far buon (cattivo) uso di, *~ alle sine krefter* spendere tutte le energie; *~ på en nyttig måte* mettere a profitto, utilizzare / sfruttare; *~ sin innflytelse til beste for en* adoperarsi in favore di qn, *unvendt vitenskap* scienza applicata

anvendelig utile all'uso, pratico, (brukbar) utilizzabile; applicabile, usabile, **anvendelse** uso, impiego, (regel o l) applicazione f, *nyttig ~* utilizzazione f

anvise (påvise) indicare, (tildele) assegnare, merk, voltare, volturare; *redaksjonen anviser* rivolgersi a, giornale; *~ til utbetaling* ordinare (autorizzare) « pagamento; **anvisning** (veiledning) direttive fpl, istruzioni fpl; (påvisning) indicazione f; (tildeeling) assegnazione f, (pengar) stanziamento (el. destinazione f) merk, assegno, buono, (post) vaglia, (administr.) ordinanza, disposizione f

aorta aorta

ap scimmiettatura, buffoneria; *drive ~ med* prendersi gioco di, prendere in giro

apal melo, **apalgrå** grigio pomellato, leardo

apanasje appannaggio

aparte singolare, bizzarro, estroso, adv. a parte

apati apatia, **apatisk** apatico (pl: -ci)

ape scimmia, *~ v*, *~ etter* scimmiettare, imitare; **apeaktig** scimmiesco (pl: -chi), **apefjes** faccia da (el. di) scimmia, **apehus** gabbia da scimmia, **apekatt** scimmia, **apekatter** scimmiettatura, **apekattstrek** lazzo, buffonata, **apekattvesen** modi fpl da scimmia, **aperi** scimmiettatura, **apeunge** scimmiettare

apokryffisk apocrifo, *de apokryfiske bøker* gli apocrifi

apopleksi apoplessia, **apoplektiker** apopletico m (p - ci) **apoplektisk** apopletico (p - ci) *~ anfall* colpo apopletico

apostel apostolo; *reise med apostlenes hester* andare col cavallo di San Francesco, *Apostlenes gjerninger* gli Atti degli Apostoli, **apostolisk** apostolico (p - ci)

apostrof apostrofo, **apostrofare** apostrofare

apotek farmacia, **apoteker** farmacista m, f; **apotekerkunst** farmaceutica, **apotekermidhjelp** aiuto-farmacista, **apotekervarer** prodotti mpl farmaceutici, medicinali mpl, **apotekervekt** bilancia di precisione (per analisi), **apotekvisitas** ispezione f (bl. visita di controllo) di una farmacia, **apotekvitenskap** farmacologia

apparat apparecchio, apparato, macchina, strumento, congegno; F (ingest) cosa aggeggio, **elektriske apparater** apparecchiatura elettrica; **apparat** apparecchiatura, attrezzatura

appell appello, ricorso, *mit* chiamata, richiamo, **appellabel** appellabile, **appellant** appellante m / **appellere** v intr. appellarsi, far ricorso, ricorrere (in appello, in cassazione); *~ en dom* appellare una sentenza, *dom som ikke kan appelleres* sentenza senz'appello, *unntatt d* ~ accettare il verdetto, *~ til ens edelmodighet* far appello alla generosità di qn, **appellerings** appello, appellazione f; **appelleringsrett** corte f d'appello, **appellinstans** istanza superiore

appelsin arancia, **appelsinbåt** spico (pl: -chi) d'arancia, **appelsinkjerne** seme m d'arancia, **appelsinmarmelade** marmellata di arance, **appelsinsaft** succo d'arancio, **appelsinskal** scorza d'arancia, **appelsin** arancio

appendiks appendice f

appetitt appetito, gi. ~ risvegliare (el.) stuzzicare) l'appetito, *ta bort appetitten* rovinare (el.) guastare) l'appetito; **appetittlig**, **appetittvekkende** appetitoso

applaudere applaudire, **applaus** applauso, applausi mpl

apportere (jakt) riportare

apprettere apprettare, **appretur** appretto, (garn) uistro

approbasjon approvazione f, assenso, consenso, acquiescenza, jur. consenso, benessere m; **approbere** approvare, sanzionare, sancire

aprikos albicocca, **aprikostre** albicocco (pl: -chi)

april aprile m, i. ~ in aprile, *narre ~* fare un pesce d'aprile; **aprilsmør** pesce m d'aprile, **aprilvær** tempo d'aprile, tempo variabile

apriorisk a priori

apropos a proposito, opportuno, *svare ~* rispondere a tono

ar (målt) ar

araber arabo, **arabesk** arabesco (pl: -chi), **arabisk** arabo, *Den arabiske hukt* il golfo di Oman

aragoner, **aragonisk** aragonese

arak arak m

arbeid lavoro, occupazione f, professione f; (strev) fatica, litt. travaglio; (verk) lavoro, opera, (opp. gave) compito, *en forfatters arbeider* le opere d'un autore, *skriftlige arbeider* (skole) compiti scritti, *offentlige arbeider* lavori pubblici, *kapitalen og arbeidet* il capitale e la mano d'opera, *et godt stykke ~* un bel lavoro; *gå på (til sitt)* ~ andare al lavoro, *ha et ~ fore* ha noe under ~ star lavorando a qc., *aver qc. in cantiere*, *være ved sitt* ~ essere al

lavoro; *være under* ~ (bygg) essere in (via di) costruzione
arbeide v lavorare, operare, (slite) faticare, ~ i marmor lavorare in marmo, ~ med lyst lavorare di buona lena, ~ for et mål avere (el. proporsi) uno scopo, ~ for egen regning lavorare in proprio, ~ for et firma lavorare per una ditta (impresa), ~ opp en forretning far prosperare un'impresa, ~ seg igjennom aprirsi un varco in, venire a capo di, ~ seg inn i compenetrare, ~ opp igjen risollevarre, ristabilire (la fortuna, la reputazione etc.), ~ sammen med lavorare con, collaborare con, co-operare con, ~ seg ut av / opp til i riuscire a togliersi da (ad arrivare a), ~ seg i hjel ammazzarsi dal lavoro, ammazzarsi a furore di lavorare, ~ seg en sykdom på helsen contrarre una malattia sul lavoro, ~ videre continuare a lavorare
arbeider operaio, lavoratore m (f. -trice, F. -tora) (dagarbeider) giornaliero, (sjåuer) scaricatore m, ikke faglært ~ manovale m, bracciante m, faglært ~ operaio specializzato (el. qualificato), Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon (LO) Confederazione Nazionale dei Sindacati Operai, Hundens og åndens arbeidere i lavoratori del braccio e della mente, en ~ er sin lønn verd l'operaio vale il suo salario
arbeiderbevegelse movimento operaio, arbeiderbu-
 lig casa popolare, arbeiderklasse classe operaia
arbeiderparti partito laburista, arbeidersak que-
 stione operaia, arbeidervernlov legge per la preven-
 zione degli infortuni sul lavoro
arbeidsanstalt (tvangsanstalt) casa di correzione
 riformatorio, (ellers) laboratorio, istituto, ar-
 beids(bes)parende che risparmia lavoro, arbeidsbe-
 ape f operaia, arbeidsbord (handverk) banco (pi-
 -chi), (snøkker) bancone, (skomaker) deschetto,
 (skrivebord) scrivania, arbeidsbruk, til ~ da lavo-
 ro, arbeidsbukse(r) calzon, mpl da lavoro, tuta
arbeidsdag giornata lavorativa, (hverdag) giorno
 feriale, halv ~ mezza giornata, arbeidsdepartement
 Ministero de Lavoro, arbeidsdrakt abito da lavo-
 ro, tenuta di fatica, arbeidsdyktig abile al lavoro,
 capace di lavorare, arbeidsdyktighet attitudine a
 lavoro, abilità nel lavoro, arbeidsdyr animale m da
 soma
arbeidsfelt campo di lavoro, arbeidsfolk operai mpl
 braccianti mpl, uomini mpl di fatica, arbeidsfor-
 hold condizioni fpl di lavoro, arbeidsformann capo
 operaio, arbeidsformidling ufficio di collocamen-
 to, arbeidsfrakk camiciotto, cappa, arbeidsfor abi-
 le (al lavoro)
arbeidsgiver datore m di lavoro, F padrone m (f. -a), arbeidsgiverforening associazione f dei datori
 di lavoro, Confederazione f dell'industria, arbeids-
 gjeng sq adra d'operai, maestranza, arbeids-
 glede amore m per il lavoro, gioia di lavorare
arbeidshest cavallo da tiro, fig lavoratore m (f. -
 -trice, F. -tora) infaticabile, fam. sgobbone m, ar-
 beidshus, se arbeidsanstalt
arbeidsinnsats contributo di lavoro, fatica, arbeids-
 iver lena, passione f per il lavoro
arbeidsjern lavoratore m indefesso, stakanovista m,
 f, fam. sgobbone m
arbeidskledd in abito da lavoro, arbeidsklær abiti
 mpl da fatica (el. da lavoro), arbeidskontor ufficio
 di collocamento, arbeidskraft (manuell) mano-
 dopera, personale
arbeidslag squadra, maestranza, arbeidsledighet di-
 sooccupazione f, arbeidsledighetsbidrag sussidio di
 disoccupazione, arbeidsledighetstrygd previdenza

sociale contro la disoccupazione, arbeidslyst amo-
 re m per il lavoro, arbeidslønn salario, paga, ar-
 beidsløs disoccupato, senza lavoro, arbeidsløshet
 disoccupazione f
arbeidsmarked mercato del lavoro, arbeidsmaur for-
 mica operaia, fig fam. sgobbone m, arbeidsmen-
 neske, et riktig ~ un gran lavoratore
arbeidsnedleggelse cessazione f del lavoro, se også
 streik, arbeidsnever mani fpl callose
arbeidsom laborioso, attivo, operoso, arbeidsomhet
 laboriosità, attività, operosità
arbeidsoverslag preventivo, calcolo del costo del la-
 voro
arbeidsplass posto di lavoro, (bygg) cantiere m
 (verft) cantiere m nava e, (verksted) officina
arbeidssykologi psicologia del lavoro, orientamen-
 to professionale
arbeidsskift squadra di turno, cambio, arbeidsstans
 cessazione f del lavoro, astensione f dal lavoro, ar-
 beidsstokk manodopera, personale, arbeidsstyrke
 manodopera, organico, arbeidstaker impiegato
 operaio, arbeidstariff tariffa dei salari (el. delle
 paghe), arbeidstegning disegno (di lavoro), ar-
 beidstempo ritmo di lavoro, celerità del lavoro, ar-
 beidstid tempo di lavoro, durata del lavoro, ore fpl
 lavorative delt ~ orario interrotto, sammenhen-
 gende ~ orario continuato, arbeidstilsyn ispettu-
 rato del Lavoro, arbeidstog treno di servizio
arbeidsudyktig inabile al lavoro, invalido, arbeids-
 udyktighet inabilità al lavoro, invalidità, incapaci-
 tà
arbeidsutvalg comitato esecutivo, comitato d'azio-
 ne
arbeidsvane abitudine di lavoro, arbeidsvant abita-
 to, alienato, arbeidsvogn carro, carrello, vettura di
 servizio, arbeidsværreke studio, gabinetto
arbeidsytelse prestazione f (di opera)
areal area, superficie f
argonautertoget la spedizione degli Argonauti
argument argomento, argumentere argomentare,
 discutere, ragionare, argumentering argomen-
 tazione f
argusblikk occhi mpl d'Argo, argusfavn argo
aradnetråd filo d'Arianna
are mus aria liten ~ arietta
arier ariano
Arlds tid, fra ~ dal tempo dei tempi, da tempo im-
 memorabile, dal tempo in cui la Berta f lava
aristokrat aristocratico (pl. -ci), aristokrati aristo-
 crazia, aristokratisk aristocratico (pl. -ci)
aristoteliker aristotelico (pl. -ci), aristotelisk ari-
 stotelico (pl. -ci)
aritmikk aritmetica, aritmetiker aritmetico (pl.
 -ci), aritmetisk aritmetico (pl. -ci)
ark arca, arkit mansarda, (papir) foglio, typ fo-
 glio, paktens ~ l'arca dell'alleanza, ark(nummer)
 typ. segnatura
arkaisme arcaismo, arkaisk, arkaistisk arcaico (pl.
 -ci), arkanum arcano
arkeli deposito di munizioni, santabarbara
arkeolog archeologo (pl. -gi), arkeologi archeolo-
 gia, arkeologisk archeologico (pl. -ci)
arkipel arcipelago (pl. -ghi), del greske ~ l'Arcipe-
 lago
arkitekt architetto, arkitektonisk architettonico
 (pl. -ci), arkitektur architettura
arkitrav architrave m
arkiv archivio, arkivar archivista m, f arkivere ar-
 chiviare
arkont arconte m, arkontverdigbet atcontato

artisk artico (pl. -ci), *de artiske sirak* le regioni artiche
arkvis foglio a foglio
arm 1 adj. povero, misero
arm 2 s. braccio (pl. braccia); fig. braccio (pl. bracci); (*vektistang*) braccio, asta, *loven* ~ il braccio della legge *gå ~ i ~* andare a braccetto, *han hadde sin kone under armen* dava il braccio a sua moglie, *ha plass til å rare armene* aver spazio per muoversi, *kaste seg i armene på en* gettarsi in braccio a qn., *ta en under armene* fig. sostenere, spalleggiare qn.
armatur attrezzatura, armatura
armbevegelse movimento del braccio, (*gestus*) gesto, **armbind** (*bandasje*) fascia, (*kjennetegn*) bracciale m., **armbrudd** frattura del braccio; **armbrøst** balestra, **armbånd** braccialetto, bracciale m., **armbåndsur** orologio da polso
armegevær fucile m. da guerra
armenier armeno, **armensk** armeno
armere armare, *mar* armare, equipaggiare, **armering** armamento, *tekn.* armatura
armfull bracciata, **armhule** ascella, **armkrok**, *i armkroken* sottobraccio, **armleue** bracciolo; (*på be deskammel*) appoggiatoio; **armleugde** lunghezza del braccio, (*mål*) braccio
armød miseria, indigenza, privazione f., povertà, *synke ned i den dybeste* ~ cadere nella miseria più nera
armring cerchietto, braccialetto; **armstole** candelabro, **armstol** poltroncina, sedia a braccioli, **armstubb** moncone m., **armstump** moncherino, moncone m.
armstykke forza di braccio (di braccia); **armsvette** traspirazione f. delle ascelle, *lukte av ~* puzzare di sudore dalle ascelle
armtak bracciata, **armtykk** grosso come un braccio
arne focolare m., **arnestad** focolare m. (også fig.)
aroma aroma m., fragranza, **aromatisk** aromatico (pl. -ci)
arpeggio mus. arpeggio
arr cicatrice f., sfregio (*i ansiktet*), (*kopper*) butte-ro, bot. stigma m.
arrangement disposizione f., ordinamento, arrangiamento, organizzazione f.; **arrangere** disporre, ordinare, organizzare, allestire, arrangiare, mus. arrangiare, ~ *for orkester* orchestrare; **arranger** organizzatore m. (f. -trice)
arrdannelse cicatrizzazione f. bot. formazione f. dello stigma
arrest arresto, fermo, (*på eiendom*) sequestro, pignoramento; *mar* embargo, (*fengsel*) guardina, *hente fra ~* far uscire di cella, **arrestasjon**, **arrestering** arresto; **arrestforretning** sequestro, pignoramento, **arresthus** guardina, **arrestordre** mandato di cattura (el. d'arresto); *ufstede ~ mot en* spiccare un mandato di cattura contro qn.
arret segnato da cicatrici, (*etter kopper*) buttelato (dal vaiolo); (*i ansiktet*) sfregiato
arrig incollerito, stizzoso, iracundo, rabbioso
arsenikk arsenico; **arsenikkforgiftning** avvelenamento da arsenico, **arsenikkholdig** arsenico (pl. -ci) arsenioso
art specie f. genere m., sorta, (*beskaffenhets*) qualità, fatta, (*vesen*) natura, classe f.
arte, ~ *seg* manifestarsi, (*skikke seg*) comportarsi, condursi
arterie arteria, **arteriell** arterioso
artesk artesiano
artig curioso, spassoso, divertente
artikkel articolo (også gram. og merk.)

artikulasjon articolazione f., **artikulere** articolare
artilleri artiglieria, *ridende ~* artiglieria a cavallo; **artillerisalve** salva d'artiglieria, **artillerist** artiglieriere m.
artisjokk, **artiskokk** carciofo, **artisjokkbunn** cuore di carciofo
artium licenza di maturità (norvegese); *lese til ~* prepararsi per gli esami di maturità, **artiumsvitnesbyrd**, **-vitnemål** dip. o m. d. maturità
artsbestemmelse determinazione f. della specie, **artsnavn** nome m. specifico
arv eredità, lascito, successione f., litt. retaggio, *den kulturelle ~* il patrimonio culturale; ~ *etter loven* (*etter testament*) successione legittima (testamentaria); ~ *som tilfaller staten* successione senza eredi successibili, *ved ~* per via ereditaria, ereditariamente; *fd i arv* ereditare, *noe* in eredità, *gå fra* (si fra seg) ~ *og gjeld* rinunciare all'eredità, *gå i ~* ~ trasmettersi (*tramandars*) per via ereditaria (*ta i ~*, *ta opp i løfte*) *arven etter en* raccogliere l'eredità di qn.
arve 1 v. ereditare; ~ *noe etter en* ereditare qc. da qn., 2. bot. s. centonchio, anagallide f.
arvedel nobiltà ereditaria, **arveavgift** imposta di successione, **arveberettiget** avente diritto all'eredità, idoneo alla successione; (*til tronen*) successore m. (f. -ora, -editrice) legittimo, **arvefall** apertura della successione, **arvefeste** enfiteusi f.
arvefordring pretese fpl su una successione, **arveforskudd** anticipo su un futuro legato, **arvefølge** successione f., **arvefølgekrig** guerra di successione
arvegods eredità, **arvegård** possedimento avito, retaggio
arvelater testatore m., **arvelig** ereditario; **arvelighet** ereditarietà, **arvelodd** parte di un'eredità; (*lovbestemt*) legittima, quota indisponibile, **arvelov** legge f. sulla successione, **arveløs** diseredato, *gjøre ~* diseredare
arvemasse asse m. ereditario, **arvemidler** patrimonio
arvepakt patto di famiglia, **arveprins** principe m. ereditario
arverett diritto di successione
arvesak causa per la successione (per un'eredità)
arveskifte divisione f. di un'eredità, **arvestrid** contestazione f. per un'eredità, **arvestykke** eredità, oggetto ereditato, **arvesvik** frode commessa nei riguardi di una successione, **arvesynd** peccato originale; *sygg som arvesynden* brutto come il peccato, **arvesøksmål** azione f. civile per un'eredità
arvteinte zia ricca, zia d'America, **arvetrette**, se **Brvestrid**
arving erede m., f. *kyndelig rik* ~ ereditiera, ~ *etter loven* erede necessario (legittimo); (*for øyeblikket*) *nermeste ~* presunto erede, *innsette en som ~* istituire qn. erede, nominare qn. proprio erede, *melde seg som ~* presentarsi come erede
asal bot. sorbo, **asalbær** sorba
asbest asbesto, *høstelig ~* amianto, **asbestpakning** guarnizione f. di amianto, **asbestpapp** cartone m. d'amianto
ase, ~ *seg ut* spossarsi, sfiancarsi, esaurirsi
asep asino, cuoco (pl. -chi), somaro, *stort ~* fig. bel somaro, asino calzo e vestito
asfalt asfalto, bitume m.; **asfaltarbeider** asfaltatore m.; **asfaltere** asfaltare, bitumare; **asfaltering** asfaltatura, bitumatura
asiat asiatico (pl. -ci) **asiatisk** asiatico
aspett piattino
ask bot. frassino, **askeskog** frassineto
aske cenere f., (*jordiske levninger*) ceneri fpl, *legge*

autogensveisning saldatura autogena

autograf autografo

automat distributore m automatico, automatisk automatico (pl. -ci).

automobil automobile f; se bil; automobilsport automobilismo

autorisere autorizzare; autorisasjon, autorisering autorizzazione f; autoritativ autorevole; *ha noe fra autoritativt hold* saper qc. da fonte autorevole, *autoritet* autorità, *gjelde som ~* far legge, far testo, *autoritetsdyrkelse* culto dell'autorità

autostrada autostrada

av 1 prep. (partitiv, oftest) di, *ei kg ~ dette* un chilo di questo, *hvem av de to?* chi dei due? *det beste menneske ~ verden* il miglior uomo del mondo, *noen av oss* alcuni di noi, (forhold) *av hundre innbyggere er det to rike* su cento abitanti due sono ricchi, *to ~ tre* due su tre, (beskrivelse, samheng) *het* di, *en mann ~ dnd* un uomo di genio; *min slynge ~ en tjener* quel mio briccone di domestico, *en venn ~ meg* un mio amico, uno dei miei amici, *skinner ~ en d* la peile d'un'anguilla, *kongen ~ Norge* il re di Norvegia, *merk ~ 10 d.m.* in data del 10 corrente, (materiale) di, in, con, *ei mabel ~ eiketre* un mobile di (el. in) rovere, *full ~ vin* pieno di vino; *man lager brød ~ mel* si fa il pane con la farina, *bygge ~ tre* costruire in (el. con il) legno; (oppnneise) da, *født ~* nato da, (årsak, beveggrunn) di, per, *da ~ sult* morire di fame; ~ *ni sjgjerrighet, nødvendighet, vanvare* per curiosità, necessità, sbaglio, ~ *mangel på per* (el. in) mancanza di, (m ddel) *leve ~* vivere di, (i passiv) *da drept ~ en fiende* ucciso da un nemico, *oppfunnet ~ en englander* inventato da un inglese, *det er elskverdig ~ Dem* è gentile da parte Sua, *det er tåpelig ~ Dem å tro at* è sciocco da parte Sua credere che, (med omsyn til) di, *munter ~ sinn* allegro di carattere, ~ *natur(en)* di (el. per) natura (fra) da, *gå ~ hesten* smontare dal cavallo; *gå ~ vognen* scendere dalla vettura, *ose ~ kildene* attingere alle fonti, *ose ~ en forfatter* attingere da un autore, *tørke støvet ~ ansiktet* tergere la polvere dal viso, *spise drikke ~ tallerken glass* mangiare, bere in un piatto, un bicchiere

av 2 adv *vare gått ~* esser dimesso, se ellers *gå av stige av etc.*, ~ *med hatten* (toglietevi il) cappello! ~ *og til ogni tanto*, di quando in quando

avanse merk. utile m, guadagno, profitto, *selge noe med ~* vendere qc. con un utile

avancement promozione f, avanzamento, *avancementsliste* quadro d'avanzamento, *avansere* avanzare, progredire, (forfremmes) esser promosso, salire di grado, ~ *til kaptein* esser promosso capitano

avart var et

avbalansert equilibrato, (satt) posato

avbarke scortecciare, avbarking scortecciamento

avbeite brucare

avbenyttelse uso; *til ~ for en* a disposizione di qn., ad uso e consumo di qn

avbestille annullare, disdire, avbestilling annullamento, disdetta

avbetale pagare in acconto, pagare a rate (fullt ut) saldare, ~ *1000 lire (på en gjeld)* pagare mille lire in acconto (su un debito), *avbetaling* pagamento in acconto, pagamento a rate, (avdrag) acconto, rata (fullstendig) saldo, *salg på ~* vendita a rate (el. rateale)

avbikt ammenda, scuse fpl, offentlig ~ pubblica ammenda, *gjøre ~ for noe* scusarsi di qc

avbilde ntrarre, rappresentare, raffigurare

avbleket scolorito, sbiadito; ~ *skjønnhet* bellezza appassita

avblomstre sfiorire, appassire

avblåse sospendere, far cessare, fermare; annullare, *avblåsing* cessazione f, fine f

avbrekk (brudd) rottura, (stans) arresto, sospensione f, (tap) detrimento, danno; *valde et stort ~* causare un grave danno; *gjøre ~ i* arrecare danno a

avbrudd interruzione f; *avbruddsforsikning* assicurazione f contro le interruzioni nel lavoro

avbryte interrompere, rompere, troncato, (midlertidig) sospendere, (hist og her, stadig) inframmezzare; *avbrytelse* interruzione f, sospensione f; *med avbrytelser* ad intervalli, (støtvis) a sbalzi, a singhiozzo; *uten avbrytelser* senza interruzione, di seguito, *for å unngå avbrytelser i forsendelsen* per evitare discontinuità nel servizio

avbud disdetta, *sende ~* disdire un invito

avbygd frazione f isolata (el. fuori mano)

avbøte rimediare; (avverge) parare, sviare

avdal valle f isolata (el. appartata)

avdekke scoprire, svelare, rivelare; *avdekking* scoprimento

avdele dividere, graduare, separare (med skillevegg mediante un tramezzo); *avdeling* divisione f; (underavdeling) sezione f, (rom) scomparto, reparto; mil. distaccamento, drappello, (i forreining) reparto, (sykehus) reparto; *avdelingskontor* succursale f; *avdelingslege* medico caporeparto; *avdelingssjef* caporeparto

avdrag acconto, rata, merk. *som ~ på* in acconto su, *avdrage* (avbetale) pagare in acconto, versare in acconto, *avdragsvis* a rate, in versamenti parziali

avdrift (prosjekt) deviazione f, deviazione f; (skip også) deriva, scarroccio; *mar hu stor ~* derivare parecchio

avdrått latticino, latticini mpl

avduke scoprire; *avduking* scoprimento

avdød defunto, morto, deceduto, *min avdøde mor* la mia defunta madre, la mia povera madre, *F mia madre* buon'anima

avers (på mynt) dritto, dritto, faccia, testa

aversjon avversione f (for per, a, contro); *få ~ til* prendere in odio

avertere (avis) inserire un annuncio, *avertissement* annuncio, inserzione f

aveske (= avkreve) ~ *en noe* esigere (pretendere) qc. da qn., richiedere qc. a qn

avfall (hår) caduta, (det som falder av) residuo, detrito, avanzo, cascami mpl, scarto, (seppel) rifiuti mpl, immondizia, spazzatura, (avskåret) ritaglio, truciolo, (slakt) frattaglio fpl, interiora fpl, *mar* abbattuta

avfallsjern ferraglia, rottami mpl di ferro, *avfallsprodukt* prodotto residuo, residuo (di fabbrica), *avfallsvinkel* angolo di riflessione

avfarge scolorire, scolorare, decolorare, *avfargingsmiddel* decolorante m

avfatte redigere, stendere, compilare, formulare, comporre, *jur* redigere (in forma legale), *avfattelse* redazione f, stesura, formulazione f

avfeie, se feie, fig ~ *noe* troncato qc.; ~ *en* trattare qn. dall'alto in basso, *avfeierende* (skjødesløs) negigente, (hånlig) sprezzante

avfeldig decrepito, cadente, *avfeldige teorier* teorie superate (el. antiquate, obsolete), *avfeldighet* decrepitezza, estrema decadenza

avferdige sbrigare, congedare

avfile limare; *avfiling* limatura

avfinne, ~ *seg med* adattarsi a, rassegnarsi a, ~ *seg med sin samvittighet* venire a patti con la propria coscienza

avfinnelsessum buonuscita, indennità

avfolke spopolare, **avfolkning** spopolamento

avfyre (våpen) scancare, sparare, tirare, ~ *et skudd* tirare un colpo, **avfyring** scarica

avføde generare, creare, dar luogo a

avførende, ~ *middel* purga, lassativo, purgante m.

avføring evacuazione f, med defecazione f; **avføringspiller** pillole fpl lassative, se også *laksere*

avgang partenza, (fra embete) dimissioni fpl

avgangseksamen esame m di licenza, (artium) esame di maturità, (embetseksamen) esame di laurea

avgangshavn porto d'imbarco, **avgangsklasse** ultima classe, **avgangsliste**, ~ *og tilgangsliste* lista di trasferimento, **avgangsperrong** marciapiede m (dei treni in partenza), **avgangssignal** segnale m di partenza; **avgangsstasjon** stazione f di partenza, **avgangstid** ora di partenza, *her er avgangstidene* ecco l'orario delle partenze

avgj consegnare, recapitare, (ute) dare, fornire, offrire; (gi uttrykk for) esprimere; se *ellers* *betenning* *betenkning* *erklæring* *stemme*

avgift imposta, dritto, tassa, canone m, (skatt) imposta, tassa, (til fremmed hersker) tributo

avgiftsfri esente da imposte (el. da tasse), **avgiftsfrihet** esenzione f da imposte, immunità fiscale

avgiftsfritt in franchigia, **avgiftspliktig** soggetto a imposta (el. tassa), tassabile, imponibile

avgjort incontestabile deciso, definitivo, ~ *fordel* netto vantaggio *jeg anser det for ~ at* considero stabilito che (+ konj.) *det er avgjort* m ~ *et* come se fosse fatto, *dermed er ikke alt ~* con ciò non è finito qui, *den sak er ~* la cosa è decisa (e un) affare fatto, *og dermed er den sak ~* e con questo la questione è chiusa, *et ~ nei* un bel no

avgjøre (enda) finire, terminare, chiudere, (bestemme) decidere, stabilire, determinare, (ordne) regolare, (betale) saldare ~ *ved dom* giudicare; **avgjørelse** decisione f, determinazione f deliberazione f

avgjørende decisivo, (endelig) definitivo, conclusivo, (overveiende) determinante, *en sak er ~ betydning* una questione di vitale importanza, *den ~ prøve* la prova decisiva ~ *ørehørlig* momento critico

avgjans riflesso

avgrense limitare, delimitare, **avgrensning** delimitazione f, limitazione f demarcazione f

avgrunn (brøtt) precipizio; (dyp) abisso, baratro, voragine f; *på avgrunnens rand* sull'orlo dell'abisso

avgrøde nel messe f, racconto, se *ellers* *grøde*

avgrøfte drenare.

avgud idolo, **avguder** idolatria, *drive ~* idolatrare (med noe qc.), **avguderisk** idolatra m, f, **avgudsbilde** idolo; **avgudsdyrkelse** idolatria **avgudsdyrker** idolatra m, f, **avgudstempel** tempio pagano, **avgudstjeneste** culto dolatra

avgå partire (til per), ~ *ved døden* decedere, morire, mancare, **avgått embetsmann** funzionario dimissionario; **avgående** (tog) in partenza

avgårde, *dra ~* andar via, *han sloi ~* corse a gambe levate; *han kom seg endelig ~* finalmente se ne andato

avhandling trattato, saggio, tesi f, dissertazione f

avhende (selge) vendere, (bli kvitt) sbarazzarsi di; **avhendelse** (salg) vendita

avhenge dipendere (av da), **avhengig** dipendente, **avhengighet** dipendenza, *gjensidig ~* dipendenza reciproca, interdipendenza, **avhengighetsforhold** stato (rapporto, condizione f) di dipendenza

avhjelp rimedio, id ~ *av holigheden* per ovviare alla crisi degli a.loggi, **avhjelpe** (onde) rimediare a, ovviare a, (mangel) suppare a, (trang) provvedere a, ~ *ens nød* provvedere ai bisogni di qn, *sum kan vi ~ på* mmed ahie

avhold (fra nytelse) astinenza, (måteho d) temperanza, (kyskhet) continenza, castità **avholde** (ferre) celebrare, organizzare, ~ *fra noe* distogliere da qc., ~ *fra å gjøre noe* impedire di fare qc., ~ *seg fra* evitare di astenersi da, trattenersi da **avholdelse** astensione f (frad), (måte) organizzazione f, organizzare m, **avholdende** astinente, astemio, (kysk) casto, continente, **avholdenhet** astinenza, temperanza, continenza, **avholdsforening** lega antialcolica, **avholdsmann** astemio **avholdsrestaurant** ristorante senza alcolici

avholdt amato, benvoluto, *gjøre seg ~* farsi amare, rendersi benvoluto

avhopper rifugiato, profugo (pl -ghi), fuggiasco, (overløper) transfuga m, disertore m

avhull recesso cantuccio

avhøre interrogare, (vitne) escutere, **avhøring** interrogatorio, escussione f

avind (misunnelse) invidia, gelosia, (nag) rancore m astio, **avindsyk** invidioso astioso, **avindsyke** invidia, invidiosità, astiosità, livore m

avis giornale m, gazzetta, *støppen ~* disdire l'abbonamento a un giornale, **avisand** «canard», notizia giornalistica falsa, bada giornalistica, **avisartikkel** articolo di giornale **avisbud** distributore m di giornali girante m f, **avisende** polemica giornalistica, controversia di stampa, **aviskiosk** edicola, **avismappe** porta giornali, **avisnotis** trafiletto

aviso mar avviso, **avisdampet**, **aviskip** piroscafo d'avviso, avviso

avispapir carta da giornale **avisreferent** giornalista m f, cronista m, f reporter m, f, **avissamling** raccolta di giornali, emeroteca, **avisselger** giornalaio, stribone m, **avisspalte** colonna di giornale

a vista merk a vista, a presentazione f, ~ *remburs* credito contro presentazione documenti; **a vista-veksel** tratta (el. cambiale f) a vista

avisutklipp ritaglio di giornale, **avisutklippingskontor** ufficio ritagli stampa

avkall rinuncia, rinuncia, gi ~ *på* rinunciare (rinunciare) a, desistere da gi ~ *på sin arv* rinunciare all'eredità

avkapping taglio, (grener) potatura, strondatura, (treetopp) sveltatura, cimatura

avkaste, ~ *åker* scuotere il giogo se *ellers* *kaste av*, **avkastning** (utbytte) reddito, gettito, provento; agr raccolto

avkjøle raffreddare, rinfrescare, ridurre la temperatura, refrigerare, ~ *vin i is* mettere il vino in ghiaccio, se *ellers* *kjøle* **avkjøling** raffreddamento, rinfrescamento, abbassamento di temperatura, refrigerazione f

avklare chiarire, chiarificare (*en væske* un liquido), **avklaring** chiarimento, chiarificazione f; *kjem* defecazione f

avkledd spogliato, svestito, **avkleddning** spogliamento

avkok decotto, **avkokning** cottura, farm decotto, **avkokt**, ~ *fisk* pesce bollito (el. lessato)

avkom discendenza, prole f, progenie f, (dyr) prole, (fugl) covata

avkopling disgiunzione f, sganciamento, interruzione f, (hvile) riposo, (atsproedelse) diversivo
avkorte abbreviare, accorciare, raccorciare, scorciare; ~ noe i ens lønn ridurre il salario a qn., avkorting accorciamento; (ord) abbreviazione f; (fradrag) sconto, riduzione f.
avkrefte indebolire, esaurire, invalidare; (bevis) invalidare; avkrefte, avkrefteing indebolimento, esaurimento, invalidazione f, annullamento
avkreve, ~ en noe esigere qc da qn.; richiedere qc a qn.
avkristne scristianizzare; avkristning scristianizzazione f
avkrok recesso, luogo sperduto; ~ av hyen quartiere fuori mano
avl produzione f, (planter) coltura, coltivazione f, (husdyr) allevamento; (åkerbruk) agricoltura, coltura, (grøde) prodotto agricolo, raccolto; av dette drs ~ (vin) della vendemmia di quest'anno, av egen ~ di produzione propria
avl (i smie) forgia
av lage fuori di squadra, in disordine
avlagre depositarsi, far sedimento, mørk immagazzinare, mettere in magazzino; (forbedre ved lagning) far invecchiare, avlagret (vin) vecchio
avlagt, avlagte klar abiti smessi
avlang oblungo, ovale
avlat rei indulgenza, full ~ indulgenza plenaria, fd ~ ottenere l'indulgenza, avlatsbrev lettera d'indulgenza, avlatshandel vendita delle indulgenze, avlatshandler venditore m di indulgenze
avlauve sfognare
avle generare, procreare, fig. generare, produrre, (dyrke) coltivare; i dette landet avles meget tobakk questo paese produce molto tabacco
avlede deviare, sviare; gram. derivare; ~ mistanken sviare i sospetti, ~ oppmerksomheten sviare l'attenzione; avlede ord parola derivata, avleder conduttore m; (lyn) parafulmine m, avledning gram. derivazione f, avledningskanal canale m di derivazione
avledyktig capace di generare, generativo
avlegge, se: beretning besøk ed, løfte etc., avleggelse (ed) giuramento; (løfte) promessa, voto; (regnskap) rendiconto; (forklaring) deposizione f, avlegger bot, margotta, pollone m
avlegg antiquato, superato, fuori moda, sorpassato, (avfeldig) decrepito, mar. cancellato dai ruoli
avleire depositare, (i lag) stratificare; ~ seg far sedimento, avleiring sedimento, deposito, stratificazione f.
avlese leggere; (obligasjon) cancellare; (barometer) verificare, controllare; avlesing mark. cancellazione f; avlesning verifica, controllo
avlesse scaricare, avlesning scarico.
avlevere consegnare, recapitare; ~ brev på posthuset affidare una lettera alla posta, ~ sin stikk ved inngangen depositare il bastone all'ingresso, avlevering consegna, recapito; avleveringsfrist termine m di consegna
avling raccolta, raccolto (høst)
avlive mettere a morte, uccidere, far morire; ~ et rykte smentire una diceria, avliving uccisione f
avlsdyr animale m da riproduzione (el. riproduttore)
avlukke (rom) stanzino, gabinetto, (i veggen) armadio a muro; (hemmelig rom) segreta, (innhegn ng) chiuso, recinto
avlore, ~ noen en hemmelighet scoprire il segreto di qn. (con l'astuzia), ~ ens kunst rubare il mestiere

avhuse spidocchiare, avhusing spidocchiatura.
avlyd apofonia, alternanza vocalica
avlyse revocare, contrordinare, disdire, annullare; avlysing revoca, contrordine m, disdetta, annullamento, rinvio, avlyst, forestillingen er ~ lo spettacolo è sospeso (el., non avrà luogo)
avlønn retribuirc, salariare, avlønnning retribuzione f paga, salario; se eilers lønn
avløp scola, scarico, scolatoio, scolatura, scarcatore; sbocco, fig. sfogo; fd ~ sfogarsi, dare sfogo, gi ~ dare sfogo a, sfogare; ha ~ til scaricarsi in; vannet har inlet ~ l'acqua non ha sbocco; gi ~ for dar corso a, fig. dar sfogo a, avløpsgrøft canale m di scola (el. di scarico), avløpsrenne gronda, doccia m. avløpsrør tubo di scarico
avløse sostituire, succedere a, dare il cambio a, rimpiazzare; avløsning sostituzione f; cambio; mil (mannskap) guardia entrante
avløse chiudere a chiave, sbarrare
avmagnetisere smagnetizzare, avmagnetisering smagnetizzazione f
avmagre smagrire; avmagres smagrirsi, dimagrire, avmagring smagrimento, dimagrimento; avmagringskur cura dimagrante, avmagringspille pillola dimagrante
avmakt impotenza, (besvimmelse) svenimento; falle i ~ cadere in deliquio, svenire, mancare, venir meno
avmarsj partenza, blåse (slå) til ~ battere (el suonare) la marcia, avmarsjere mettersi in marcia, partite
avmektig impotente, bli ~ (besvime) cadere in deliquio, perdere i sensi, avmektighet impotenza
avmerke segnare, contrassegnare, marcare; mar munire di segnali, segnalare, avmerking demarcazione f, segnalazione f
avmøstre mar sbarcare, andare in congedo, avmøstring sbarco, congedamento
avmålt misurato, fig. compassato; med avmålte skritt a passi contati, avmåltet contegno compassato
avnazifisere denazificare, avnazifisering denazificazione f
avparere parare, avparering parala
avpassing adattamento, calibrazione f; avpasse (com)misurare, calibrare, ~ etter adattare a, ~ sin fremstilling etter sitt emne adeguarsi al soggetto, ~ seg etter en mettersi alla stregua di qn
avpatruljere pattugliare
avpillet (avmagret) sfiancato
avputning (rensing) pulitura, (skraping) sbarbatura, (slamming) rinzaffatura, (pusning) lucidatura, gi den siste ~ dare l'ultima mano; refine, se pusning
avregne, ~ med en regolare un conto con qn., avregning conteggio, chiusura del conto, conguaglio, avregningskontor (bank) ufficio di contabilità
avrette v partire, andar via, ~ a partenza
avrette (dressere) addestrare, domare, tekn addizze; avretting (dressur) addestramento, doma
avrine sbrinare, avrimer sbrinator m; avriming sbrinamento
avringning (suonerie che segnala la) fine di una telefonata
avrive strappare, staccare, togliere; avrivning strappo; ta en kald ~ fare una doccia fredda, avrivningskalender calendario a foglietti staccabili
avrunde arrotondare; (beregne) calcolare in cifre tonde, tekn continuare
avruste disarmare, avrustning disarmo

avsaane smentire

avsat (jord) terrazza, terrapieno; arkit. ricoprimento, dentello, (trapp) pianerottolo, ripiano; riposo, (f,ell) piano, piattaforma

avsett, se avsette

avsavn privazione f, mancanza

avse (unnvære) privarsi di, fare a meno di, ~ plass (tid) til trovare il posto (tempo) per; ~ noe til en privarsi di qc per darla a qn, han har ikke noe å ~ ha solo lo stretto necessario, (gjerrighet) tiene tutto per sé

avseile partire (til per), avseiling partenza

avsende spedire, mandare, inviare, (post også) indirizzare; avsendelse spedizione f, invio avsendesestasjon stazione f d'invio, avsendestedssteds luogo d'invio, avsender mittente m, f, se sende

avsetning (salg) smercio, vendita, smaltimento, se også bunnfel god dårlig ~ buono (cattivo) smercio, vendita facile (difficile); få god (lett) ~ vendere bene avere grande smercio

avsette (avskjedige) destituire (fra da), rimuovere, (midlertidig) sospendere; (konge) deporre, detronizzare; (offiser) degradare, esonerare dalle sue funzioni; (seige) piazzare, vendere, smerciare, (i detalj) vendere al minuto, (avmerke) segnare (på kartet sulla carta), ~ gruder på graduare, (bunnfel e) depositare

avsettelig amovibile, (salgbar) vendibile, lett ~ di facile smercio, facile a vendersi, det å være ~ amovibilità, vendibilità, avsettelse destituzione f, deposizione f, (midlertidig) sospensione f, (konge) detronizzazione f; avsetting (grense) demarcazione f

avsl, ~ en dom pronunciare un verdetto, ~ en kjennelse pronunciare una sentenza (el un giudizio) avslides apparato, isolato, adv da parte, in disparte, fuori (di) mano; ~ egen (strek) paese m (trone m) sperduto, det å tale ~ (teater) un a parte, un a sé

avsling cimitero f, trazione f

avslind insensato, alienato, demente, hli ~ andar fuori di senno, impazzire; avslind demenza pazzia, folle alienazione f mentale

avslitte, ~ en bot scontare l'ammenda con la prigione

avspelet morto, privato della vita, inanimato

avskaffe (oppheve) abolire, (inndra) sopprimere, revocare; (misbruk) riformare; avskaffelse abolizione f, abrogazione f revoca, riforma

avskalle tr scorticciare, sbucciare, scorzare; (mur) scalcinare; (ris) brillare, intr se skalie av avskalling (malning) scrostatura, (ris) brillatura

avskav raschiatura scarti mpi

avskipe spedire per nave; se skipe, avskipning spedizione f per nave (el per mare)

avskjed (farve) addio, commiato, (avskjedigelse) licenziamento, congedo, collocamento a riposo, ta ~ med accomiatarsi da, salutare ta ~ fra verden ritirarsi dal mondo, til ~ a. momento del congedo, få sin ~ essere acenziato, få ~ i nåde esser collocato a riposo, få ~ med pensjon andare in pensione få ~ på grøtt papir esser licenziato in tronco (el su due piedi), forlange sin ~ dare (chiedere) le dimissioni, gi en ~ licenziare qn, ta (sin) ~ licenziarsi, dare le dimissioni mid andare in congedo, cessare il servizio

avskjedige acenziare, congedare, destituire, ~ i nåde collocare a riposo, ~ med pensjon mandare in pensione

avskjedsansøking richiesta di dimissione, avskjeds-

audiens udienza di congedo, avskjedsbeger bicchiere m della staffa avskjedsbesøk visita di commiato, visita d'addio, avskjedsblikk ultimo sguardo, sguardo d'addio avskjedsdag giorno di partenza avskjedsdrikk bicchiere m della staffa, avskjedshilsen saluti mpi, addio mpi; avskjedsord parole fpl d'addio, avskjedspreken sermone m di commiato, avskjedsstund ora di partenza, momento degli addii, avskjedsstund domanda di dimissione (congedo), avskjedsvisitt visita di commiato

avskjære, ~ en veien (tilhaketaget, ordet) tagliare la strada (la murata, la parola) a qn; ~ forbindelsen intercettare (el tagliare) le comunicazioni, se ellers skjære, avskjæring taglio

avskoge diboscare, disboscare

avskrekke intimidire, impaurire, ~ fra scoraggiare da, la seg ~ lasciarsi intimidire, scoraggiarsi, avskrekkebe intimidazione f avskrekkende spaventevole, raccapricciante, ~ eksempel esemp o ammonitore, ~ priser prezzi proibitivi, prisen på epler er ~ il prezzo delle mele e alle stelle

avskrift copia, trascrizione f, duplicato, ta ~ av fare una copia di, bekreftet ~ copia conforme convalidata, ~ bekreftet av den italienske konsul copia autenticata dal Console d'Italia, rett ~ hevistes per copia conforme; feil i avskriften se kopieringsfeil

avskrive copiare, merk registrare a scarico, scaricare, ammortizzare, (gjeld) cancellare, ~ en post i sine buker scaricare una voce dal registro avskriver copista m f, avskriverfeil errore m di trascrizione avskrivning copia, trascrizione f, merk scarico, ammortamento, avskrivning ~ gå disponersi a vita copiando, avskrivningsarbeid lavoro di trascrizione avskrivningsbyrå copisteria, avskrivningskonto conto d'ammortizzamento

avskum fig. feccia, rifiuto

avsky v detestare, aborrire, esecrare, ~ s avversione f, orrore m, disgusto, ha (få) ~ for provare orrore (el disgusto, schifo) per; inngi et en ~ fare orrore a qn, F fare schifo a qn

avskyelig disgustoso, detestabile, schifoso; abominevole, esecrabile; orribile (handling) atroce; ~ oppførsel condotta abominevole, avskyelighet orrore m, odiosità, atrocità

avskjgning (nyanse) sfumatura

avskylle sciacquare; avskylling risciacquatura, se ellers skylle

avskåret, ~ fra separato da, tagliato fuori da, fig impedito da, nell'impossibilità di

avslag rifiuto (på a), merk riduzione f, sconto, abbuono, få ~ ottenere un rifiuto, innomme et ~ concedere (fare) uno sconto

avslapping rilassamento, distensione f

avspelet fig forbito, elegante, polito, avslipe (slipe bort) rimuovere affilando, levigare, se ellers slipe, avslipning levigazione f, limatura, (første) dirozzamento, (diamant) molatura

avslutt consumato, frusto, (malning) scrostato

avslutning termine m, fine f, chiusura, epilogo, chiusa, conclusione f, etter ~ av bakene dopo (alla) chiusura dei fianchi avslutte finire terminare portare a termine, (handels traktat) concludere, (kontrakt) stipulare, sottoscrivere, (lån) trattare, negoziare, (regnskap) chiudere, pareggiare

avsløre svelare, rivelare, smascherare; ~ en hemmelighet rivelare un segreto; ~ seg selv tradirsi togliersi la maschera, (monument) inaugurare, scoprire; avsløring rivelazione f, inaugurazione f, scoprimento

avslå rifiutare; respingere; negare, declinare, ~ *en innbydelse* declinare un invito; *det kan man ikke ~* a questo non si può dire di no; ~ *blankt* opporre un netto rifiuto. **avslående** negativo.

avsmak gusto cattivo (el., nauseante); (motbydelighet) disgusto, ripugnanza, schifo; *fd ~ for* sentire disgusto per, fig. prendere in uggia.

avsnitt sezione f. segmento, settore m. (tid) periodo, epoca, (i bok) capoverso, paragrafo, capitolo, (i te) comma, *inndele i ~* segmentare; *punktum og nytt ~* 'punto e a capo'.

avsondre separare, isolare, segregare, fisiol. secernere, ~ *seg fra* isolarsi, appartarsi, separarsi da; ~ *seg fra verden* ritirarsi dal mondo; *teve avsondret* vivere appartati, **avsondring** separazione f, segregazione f, isolamento; fisiol. secrezione f; **avsondrings-** med secretono, (som avsondret) secreto-re, secretoivo.

avsonne espiare, ~ *en straff* scontare una pena, ~ *en bot* scontare un'ammenda con la prigione, **avsonning** espiazione f.

avspeile riflettere, rispecchiare; ~ *seg* specchiarsi, **avspeiling** riflesso; immagine f.

avspenne distendere, stendere; (buø) allentare, **avspenning** distensione f, riassamento, poi distensione f.

avsperre sbarrare, barricare, isolare, chiudere, bloccare, se også sperre; **avsperring** sbarramento, blocco, isolamento.

avspise, ~ *en med snakk i med pene ord*, fare bei discorsi a qn., *la seg ~ med* accontentarsi di.

avspole scannellare, dipanare, **avspoling** scannellamento, dipanatura.

avspore derugliare; **avsporing** deraghiamento.

avstamning origine f, estrazione f, discendenza, gram. derivazione f, etimologia, *av gammel ~* di alto lignaggio, *av god ~* di buona famiglia.

avstand distanza (mellom... og da...), lontananza, (mellomrom) spazio, intervallo, *på kort ~* a breve distanza, *på lang ~* a grande distanza, in lontananza, *på tre mils ~* a trenta chilometri di distanza, *holde avstanden* mantenere le distanze, *holde en på (en viss) ~* tenere qn. a distanza, *ta ~* fra disapprovare, fare riserve su.

avstandsbedømmelse valutazione f delle distanze, **avstandsstilling** aggiustamento della distanza.

av sted, *gå (ride kjøre) ~* andare via, partire (a piedi, a cavallo, in macchina), *jeg må ~* devo partire, *la oss komme ~* andiamo, partiamo, andiamocene, ~ *i mid ham* 'portatelo via' (buttatelo fuori), *fd en ~* far andar via qn., far andar avanti qn., *komme ~* andar via, avanzare, *trave ~* (continuare a) trottare, *komme galt ~* (med et foretagende) fallire, non riuscire (in un'impresa); *det bærer galt ~* le cose si mettono male, le cose prendono una brutta piega, **avstedkomme** cagionare, causare.

avstemme mus. accordare, **avstemning** volazione f mus. accordatura, ~ *ved å rekke opp* hendene volazione per alzata di mano; ~ *ved å reise seg* volazione per alzata e seduta, *skriftlig ~* volazione per schede, *hemmelig ~* scrutinio segreto; ~ *ved navneopprop* volazione per appello nominale, ~ 'ai voti' *uten ~* per acclamazione, *gå til i sette under*, ~ passate (mettere) ai voti.

avstenge chiudere (vann, strøm) togliere, **avstengt**, ~ *varelse* vano chiuso (el. murato); ~ *fra* tagliato fuori da, isolato da.

avstigning discesa, uscita.

avstikke (grense) delimitare, (teir, bane o l.) tracciare, ~ *med puler* staker picchettare, palettare.

avstikkende (farge) contrastante, sionato; disparato, (påkledning) vistoso, chiassoso, (underlig) bizzarro, **avstikker** (piccola) gita; *gjøre en ~* fare una scappata (scappatina).

avstive appuntellare, puntellare, consolidare, **avstiver** puntello, rinforzo, bietta, **avstiving** puntellatura, appuntellatura, puntellamento.

avstraffe punire, castigare; **avstraffelse** punizione f, castigo.

avstumpet ottuso; fig. ebele.

avstøpe, se støpe, **avstøping** (handling) modellatura, fusione f; typ. stereolitografia, (det støpte) calco, impronta, gesso; typ. stereotipia, «liche».

avstøve, se støve; **avstøving** spolveratura.

avstå tr. cedere, lasciare; intr., ~ *fra* rinunciare a, desistere da, **avståelse** cessione f, rinuncia, abbandono; jur. remissione f.

avsvække indebolire se ellers svække.

avsverge abiurare, **avsverjing** abiura.

avsvi bruciare, dare alle fiamme, (ab)bruciacchiare, arsicciare, **avsvidd** arsiccio, narso, adusto, **avsvling** bruciamento, abbruciacchiamento.

avsvovle (svovle) inzolfare, solforare, (fjerne avsvovl) desolforare, **avsvovling** inzolfatura, desolforazione f.

avsoke perlustrare, ispezionare mil. esplorare.

avta tr. se ta av, ~ intr. (minke) diminuire, decrescere, (måne) calare (svækkes) indebolire.

avtagbar amovibile, staccabile, che si può togliere, **avtager** compratore m, acquirente m, f, (forbruker) consumatore m; **avtagende**, *være ~* andar diminuendo, *ved ~ måne* a luna calante, quando la luna è in fase decrescente, ~ s diminuzione f, ca o (månen) fase f decrescente; *være i ~* essere in declino, *være i stadig ~* essere continuamente in decrescenza, essere in fase di calo continuo.

avtake mar. disarmare, **avtakling** disarmo.

avtale f s. accordo, patto, contratto, trattato, convenzione f, (møte) appuntamento, (le, avtale) contratto d'affitto, *skriftlig ~* accordo scritto, *muntlig ~* accordo verbale, *gjøre ~ med* accordarsi con, *holde en ~* rispettare (i termini di) un patto (el. trattato), *etter ~* secondo i patti, come convenuto, come d'accordo; *gjensidig ~* accordo reciproco, *den inngåtte ~* l'accordo convenuto, *holde seg til en ~* attenersi a quanto convenuto, *treffe en ~* concludere un accordo, mettersi d'accordo (om su, om å per + inf), *det er en ~ at* resta inteso che.

avtale 2 v. stabilire, fissare *time, sted* dug l'ora, il luogo, la data, mettersi d'accordo su, ~ *dagen og tiden* fissare (concordare) il giorno e l'ora, ~ *en sammenkomst* darsi appuntamento.

avtalt stabilito, concordato, convenuto, ~ *møte* appuntamento, *det er en ~ sak* è un affare concluso; *det er et ~ spill* è un complotto, *hvis ikke noe annet er ~* (mellom partene) salvo accordi contrari (tra le parti), *til ~ tid* all'ora stabilita.

avtjene, ~ *verneplikten* fare il servizio militare; ~ *verneplikten i marinen* servire in marina.

avtrappe digradare, **avtrappet** digradante, scagionato, **avtrapping** digradazione f, diminuzione f per gradi.

avtrede quartierino, «pied-a-terre», (klosett) gabinetto, ritirata.

avtrekk sbocco, via d'uscita, aerazione f; *skaffe en ~* ~ trovare uno sbocco per il fumo; provvedere al braggio, **avtrekker** mil. grilletto.

avtrekket, *han er ven i ~* è duro di comprendonio.

avtrekning mar. disincaglio.

rom bagagliaio, (i bil også) vano portabagagli, baule m, bagasjevogn vagone m portabagagli, bagagliaio

bagatell bagattella cosa da nulla, inezia quisquilia, *det har kostet meg en ~ av* mi è costato la bellezza d

baisse ribasso, crollo dei corsi; *spekulere i ~* giocare al ribasso; **baisesppekulant** ribassista m, f, chi gioca al ribasso

bajadere (danserinne) baiadera

bajas pagliaccio, buffone m; *være ~* buffoneggiare, fare il buffone, **bajasaktig** buffonesco (pl. -chi), **bajasstrek** pagliacciata, buffonata

bajonett baionetta, *gd på med bajonetten* caricare alla baionetta, **bajonettangrep** assalto alla baionetta, **bajonettfektning** scherma con la baionetta, **bajonettskjede**, **bajonettulire** reggifodero della baionetta

bak 1 s. parte di dietro, (rygg) dorso, schiena, tergo (dyr) groppa coda (rumpe) di dietro, deretano, sedere, (hand) dorso (della mano); (bukse) fondo (dei calzoni); *ha mange år på baken* essere di età (avanzata), avere molti anni sulle spalle (el. sulla groppa)

bak 2 adv dietro, indietro, retro; prep dietro, dietro a, dietro di, *snakke vandi ~ ryggen på en* parlare di qn dietro alle sue spalle; *komme fram ~ busken* sbucare da dietro il cespuglio; *~ huset* dietro alla casa, *~ i* sul retro di, in fondo a, *~ i boka* alla (el. verso) la fine del libro, *~ på konvolutten* sul rovescio della busta, *der står kvinner ~* c'è sempre di mezzo una donna, cercate la donna

bakaksel assale m (ponte m) posteriore

bakben gamba di dietro; *reise seg på bakbena* rizzarsi sulle zampe posteriori, (steile) impennarsi, *sette seg på bakbena* (også fig.) impennarsi, inalberarsi, impuntarsi, calcitrare, fare difficoltà

bakbest bestione m bestia calcitrante (og fig.)

bakbinde, *~ en* legare le mani dietro alla schiena di qn

bakbygning parte f posteriore di un edificio, edificio posteriore

bakdel parte f posteriore; (bukse) fondo dei calzoni, fondelli mpl, (rumpe) di dietro, deretano, sedere m

bakdør porta posteriore, porta sul retro, ingresso posteriore, *ha en åpen ~* fig. avere una via d'uscita (el. una scappatoia)

bake cuocere al forno, *~ brød* fare il pane, panificare; *~ kaker* fare i dolci, fare la pasticceria, *~ seg i sola* croggiolarsi al sole

bakelitt bachelite f

bakenfor dietro (a), sul retro di, *se bak*

bakpulver lievito in polvere; **baker** panettiere m, fornaio, *gi bakerens harn brød* portare acqua al mare

bakerbu(tikk) panetteria, **bakerhåndverk** mestiere m di panettiere, panificazione f, **bakeri** panetteria, forno, panificio, **bakertau** corporazione f dei panificatori, **bakerbære**, *være i ~* essere apprendista panettiere, **bakermester** maestro panettiere, **bakerovn** forno, *i bakerovnen* al forno; **bakerspade** pala (per forno)

bakerst posteriore, ultimo, adv in fondo, in coda, più indietro; *den aller bakerste* l'ultimo di tutti, l'ultimissimo, *han satt bakerst i klassen* era seduto in fondo alla classe *komme ~* venire ultimo, *~ i toget* dietro nel treno

bakersvenn garzone m di fornaio

baketter adv (sted) dietro, di dietro, indietro, (tid)

dopo, più tardi; (for sent) troppo tardi, a cose fatte; prep (sted) dietro; (tid) dopo, *han lar de andre langt ~ seg* si lascia indietro tutti gli altri; *lenge ~* molto più tardi

bakfjel rstagno

bakfjel asse f posteriore (på kjerre di un carro)

bakfjerding quarto posteriore, **bakfot** piede m posteriore; **bakfra** da dietro, a (da) tergo

bakgrunn fondo, sfondo, (teater, fig.) retroscena, *danne ~* fare da sfondo; *stå i bakgrunnen* fare una parte secondaria *tre i bakgrunnen for*, trarsi in disparte, cedere il passo (a) passare in seconda linea, **bakgrunnsfigur** comparsa, figurante m, figura di secondo piano

bakgård (plass) cortile; (bygning) edificio di fondo (el. posteriore); parte posteriore dell'edificio

bakhjul ruota posteriore, **bakhjulsdrevet** a trazione f posteriore

bakhode parte f posteriore della testa, occipite m

bakhold imboscata, agguato; *faller i et ~* cadere in un'imboscata, *legge i ~* imboscare; *legge et ~* far tendere un agguato a, *ligge i ~* stare in agguato, stare appostati; **bakhus**, *se* bakbygning

bakhånd rovescio della mano (hos ape) mano posteriore; (spill) l'ultima mano; *sitte i bakhånden* essere l'ultimo di mano, *ha noe i bakhånden* avere qc. in serbo

baki dietro, in dietro, nel retro

baking cottura al forno

bakk mar s. castello (di prua); adv, *sid ~* dar macchina indietro, smorzare l'abbivo, *brase ~* impannare le vele, bruciare i pennoni

bakkamal baccanale m; **bakkant(tane)** baccante f; **bakkantisk** bacchico (pl. -ci)

bakke v. tekn. innestare la marcia indietro; *mar* cambiare marcia, invertire la marcia, indietroreggiare, arretrare, andar a ritroso, rinculare, fare marcia indietro, *~ ut av noe* ritirarsi (in buon ordine) da qc., *~ upp* appoggiare, accompagnare

bakke s. 1 ciotola, scodella, gavetta, (brøtt) vussoio, *mar* palamite m

bakke s. 2 (haug) collina, colle m, poggio; (høling) pendio, erta, salita, costa, *opp- (ned)over ~* su (giu) per il monte; *gd oppover ~* salire; *gd nedover ~* scendere, fig. decadere, declinare, *det går nedover ~ med ham* (hølsa) va peggiorando; (forretningene) i suoi affari si mettono sempre più male *midi i bakken* a mezza costa, a metà salita, *være på bar ~* essere sul lastico; *sette en på bar ~* mettere qn. sul lastico, tagliare i viveri a qn.

bakkedrag catena di colline

bakkefiske pesca al palamite

bakketell pendio, versante m di una collina

bakketis omtr sfogliatina, chiacchiera, **bakketispore** rotella dentellata, tagliapasta m

bakkenbart basetta, favorito, fedina

bakkeskråning pendio, versante m (di una collina), **bakket** montuoso; **bakketopp** cima di una salita, sommità di una collina

bakking marcia indietro, inversione f di marcia, rinculo

bakkio artiglio posteriore

bakklokskap senno di poi

bakkropp parte f posteriore del corpo, (dyr) treno posteriore; (bakpart) posteriore m

bakkusfest baccanale m, festa in onore di Bacco, **bakkusstar** tirso

baklader, **bakladevåpen**, **bakladningsvåpen** arma a retrocarica

baklem membro posteriore

bakiengs a ritroso, *kjøre* ~ fare marcia indietro, in dietreggiare, *falle* ~ cadere all'indietro, *lese* ~ leggere alla rovescia
bakli versante m a.l'ombra, **baklomme** tasca posteriore **baklys** fanale m posteriore
baklås, *gd i* ~ incepparsi, bloccarsi, *døra er gått i* ~ la serratura si è bloccata, *munnen går i* ~ for ham ammutolisce, fa scena mura
bakom dietro, per di dietro, **bakover** all'indietro, dietro, a ritroso; **bakport** uscio posteriore, porta sul retro; **bakpote** zampa posteriore
bakpå dietro, (*på hesten*) in groppa, *komme ~ en* cogliere qn. di sorpresa, **bakre** posteriore
bakre(i)m groppiera, **bakrom** scompartimento posteriore; (b-l) baule m; se også: **bakværelse**
bakse (flytte) agitare, rimuovere, (kåve) agitarci, (kjempe) lottare
baksete sedile m posteriore, **bakside** lato posteriore, (papir) retro, (medalje) rovescio, **bakskjerm** parafranco posteriore, **baksko** ferro posteriore
bakst alimento cotto al forno, cottura al forno, infornata, **bakstebord** spianatoio, **bakstebelle** piastra per impastare; **bakstekjeve** mitterello
bakstrev reazione f; **bakstrever**(sk) reazionario
bakstue, se: **bakværelse**, **bakstykke** pezzo posteriore; dietro, (våpen) culatta
baktale, ~ *en* sparlare di qn., calunniare qn., diffamare qn., **baktalelse** maldicenza, calunnia, diffamazione f; **baktaler** maldicente m, f, calunniatore m (f: -trice), diffamatore m (f: -trice), **baktalersk** maldicente, diffamatore
baktanke intenzione f occulta, secondo fine, sottinteso, **bakteppe** fondale m
bakteria batterio; **bakteriedreperde** battericida, **bakteriedyrking** cultura di batteri, **bakteriefri** esente da batteri, batteriologicamente puro, **bakteriekrig** guerra batteriologica, **bakteriekultur** cultura di batteri, brodo di cultura, **bakteriesykdom** morbo batterico, malattia da batteri, **bakteriolog** batteriologo (pl: -gi), **bakteriologi** batteriologia, **bakteriologisk** batteriologico (pl: -ci)
baktrapp scala di servizio, (hemmelig) scala segreta, *gd baktrappa* passare per la porta di servizio, **baktrapp** retroguardia, **bakut** all'indietro, *slå ~* scalciare, recalcitrare
bakvask calunniare, diffamare **bakvaskelse** calunnia, diffamazione f, **bakvaskende** calunnioso, diffamatore, **bakvasker** calunniatore m, diffamatore m
bakvei via traversa, via storta, via obliqua, (dør) porta di servizio
bakvendt a rovescio, sbagliato, in senso inverso, davanti-di dietro, malaccorto, maldestro, contrario al buon senso; fuori posto, *ta ~ fatt på en sak* mettere il carro davanti ai buoi, *bare seg ~ ad* fare tutto alla rovescia, *snakke ~* parlare alla rovescia, fare papere; **bakvendthet** insensatezza, assurdità, controsenso
bakverk pasticceria
bakværelse camera sul retro; retrobottega
bål (strev) fatica, **bale** faticare
balanse equilibrio, merk. bilancio, saldo, pareggio, tekn. bilanciare m, **balansearm** leva, bilanciare m, **balansekonto** conto dei bilanci, **balansekunst** equilibrio; arte f dell'equilibrio, **balansekunstner** equilibrista m, f; **balansere** tenersi in equilibrio, merk. bilanciare, *få til å ~* merk. pareggiare, chiudere in pareggio, **balansestang** asta d'equilibrio
baldakin baldacchino
balderbrå bot matricana

baldyre broccare
balje tinazza, mastello, lino, vasca
baljong balcone m, poggiatesta, (teater) balconata
ball 1. (leke) palla, (fotball) pallone m, *spille ~* giocare alla palla, *kaste ballen tilbake* rimandare la palla, *gripe ballen* afferrare la palla, *bli en ~ for* diventare il giocattolo di
ball 2. (dans) ballo, *på ~* al ballo, *gd på ~* andare a un ballo, **ballade** ballata, (bråk) tafferuglio, putiferio, baocano, gazzarra
ballast mar. zavorra, *losse ballasten* scaricare la zavorra, *gd (seile, i) ~* navigare in zavorra, *ta inn ~* zavorrare, **ballastjern** ghisa, **ballastport** portello di carico, **ballastpram** chiatte pesante **ballasttank** stiva, cisterna (per la zavorra)
ballé 1. s. (rumpe-) natica, F chiappa, (tå-) eminenza dell'alluce; (vare) baia collo, **balle**, v ~ *sammen* imballare, se *pakke*
ballerinn ballerina, **ballert** balletto, (personaler) corpo di ballo, **ballertdanser** ballerina, **ballettdanserinne** ballerina (classica), **ballettmester** maestro di ballo, **ballettsko** scarpetta da ballo, **ballkort** carnet m di ballo
ballong pallone m, kjem. matraccio; damigiana, *ta en ~ gd opp* innalzare un pallone, *fastgjort ~* pallone frenato, **ballongdekk** gomma (el. pneumatico) a pallonetto
ballottere ballottare **ballottering** ballottaggio, **ballotterkule** ballotta
ballsko scarpa da ballo, scarpino **ballspill** gioco della palla **balltre** (baseball) mazza (da baseball) (racket) racchetta
balsam balsamo, *gjennomtrengte (fille) med ~* imbalsamare; **balsamer** imbalsamare, **balsamering** imbalsamazione f, **balsamisk** balsamico (pl. -ci)
baltisk baltico (pl: -ci)
balstyren, **balstyrig** indomabile, violento, ribelle, *bli ~* rivoltarsi, ribellarsi, **balstyrighet** carattere m ribelle (indomabile), **balstyring** persona indomabile tipo violento
bambus bambù m, **bambusrør** canna di bambù **bambusstokk** bastone m di bambù
banse orso, orsacchiotto
banan banana, *en bunt bananer* un casco di banane **bananbåt** (nave) bananiera, **bananskall** buccia di banana, **banantrø** banano
band nastro; se e lers **bånd**, **bandasje** benda, bendaggio, fasciatura, **bandasje** (in) fasciare, **bendare** **bandasje** ortopedico (p. -ci)
bande banda, croce, brigata, schiera, (bil,ard) matitone la. sponda, **bandefører** capobanda
bandhund cane m (da guardia) legato
banditt bandito, brigante m, **bandittvesen** banditismo, brigantaggio
bandkny (bøkker) accetta (per spianare)
bandoler bandoliera, tracolla
bane 1. s. (vei) via, strada, fig. carriera, destino, (veddelep, fly) pista, sport campo; (bi) autodromo, (sykkel) velodromo, astr. corso, orbita, (prosjekt) traiettoria, (tog) binario; (hammer) bocca, (ambolt) piano, *bringe et emne i sporsmid* *på ~* mettere (un argomento) sul tappeto, sollevare (una questione), *ha fri ~* aver via libera
bane 2. v appianare, spianare, aprire *banen* via strada praticabile (el. battuta), ~ *seg* via aprirsi un varco, farsi strada
baneanlegg costruzione f di una ferrovia, **banebrytende** innovatore, iniziatore, **banebryter** pioniere m, precursore m, innovatore m, **banehogg** colpo fatale (el. mortale) **banelegeme** infrastruttura di

un binario **banelinge** linea ferroviaria, strada ferrata. **banemann** uccisore m, sport. lavoratore m (di un campo sportivo), (jernbane) ferroviere m
banemester capo cantoniere, **baneritt** corsa su pista, **banestrekning** sezione f (ferroviaria).
banesår ferita mortale (o) fatale
banevokter casellante m, cantoniere m. **banevokterhus** casa cantoniera, casello
bang! pam! (eksplisjon) bum!
bange pauroso, timoroso, ~ *anselse* brutto presentimento, *være meget* ~ avere molta paura, *være* ~ *for* (frykte) aver paura di, temere. (på ens vegne) temere per; *gjøre* ~ far paura a, spaventare; *bli* ~ spaventarsi, (cominciare ad) aver paura
banjer locali mpl dell'equipaggio, **banjerdekk** ponte falso, secondo ponte
bank 1 (pryl) botte fpl, busse fpl, legnate fpl *ta* ~ prendere (ricevere) delle botte
bank 2 merk banca, banco, *sette i banken* mettere in banca, *holde banken* tenere il banco, *ta ut penger av banken* ritirare (denaro) dalla banca
bankkonvisning mandato bancario, rimessa bancaria, (sjekk) assegno, **bankassistent** impiegato di banca, **bankavdeling** reparto (di) banca, **bankbok** libretto di risparmio, **bankboks** cassetta di sicurezza, **bankbud** fattorino di banca, **bankdepot** deposito di titoli (e valori), **bankdirektør** direttore m di banca
banke 1 mar banco (di rena), renaio, secca
banke 2 v battere; (hjerter) battere, palpitare; ~ *på* (døra) bussare (alla porta); *det banker* bussano *hure noen* ~ sentir bussare, ~ *en opp* prendere qn a botte, picchiare qn, ~ *en opp av søvne* svegliare qn a suon di colpi, ~ *noe inn i hodet* cacciare qc in testa, *bankende smerte* dolore m martellante
bankebygg urzu briliato, **bankfisker** pescatore m sui banchi da pesca, (fartøy) barca da pesca sui banchi, **bankkjøtt** carne trita, carne f (battuta) in stufato
banking (dei å banke) il battere, (hamring) battitura, martellamento, (hjerter) battito, palpito
bankerott bancarotta, adj rovinato; *gjøre* (spille) ~ fare (andare in) bancarotta
banketre battitoio, mestola
bankett banchetto, **bankettsal** sala per banchetti
bankhund spirito che batte
bankfilial succursale f (bancaria), agenzia bancaria, **bankforbindelse**, *min* ~ la mia banca, **bankforretning** operazione f di banca, (hus) sede f di banca
bankfunksjoner impiegato di banca, **bank giro** conto corrente bancario, **bankbestelse** (poteca legale
bankier banchiere m
bankinnskudd deposito in banca, **bankkapital** capitale bancario, **bankkonto** conto in banca, **bankkrakk** crac bancario, tracollo finanziario, **bankkretser** ambienti mpl bancari, **banklovgivning** leggi fpl sulle banche, **banklån** prestito bancario, **bankmesug** bancario, **banknote** biglietto di banca, **bankprocur** procura in banca (o) bancaria, **bankprovisjon** commissione f di banca
bankrente interessi mpl bancari, **bankrevisor** revisore m dei conti (d'una banca), sindaco d'una banca, **banksjef** direttore m di banca, **banksjekk** assegno bancario, **bankrissyn** controllo bancario, **bankvesenet** gli enti bancari, **bankvirksomhet** attività bancaria, professione f di banchiere
bann scomunica, anatema m, *lyse* i ~ scomunicare, **bannbrev** breve m di scomunica, **bannbulle** bolla di scomunica
banne intr bestemmiare, imprecare, giurare, F at-

taccare (tirare) moccoli, tr maledire, esecrare, ~ *en inn i hete helvete* mandare qn. all'inferno, ~ *en dros* ed tirare un grosso moccolo; ~ *og sverte* bestemmiare e tempestare, *jeg tør* ~ *på at..* il diavolo mi porti se (non)

banner 1 vessillo, standardo, gonfalone m, bandiera, **banner** 2 (en som banner) bestemmiatore m bestemmiatore m

bannerfører portabandiera, gonfaloniere

banning bestemmia, imprecazione f, F moccolo

bannlyse scomunicare; (forvise) bandire, esiliare, proscrivere, **bannlysning** scomunica, scomunicazione f, anatema m, (forvisning) bando, esilio, proscrizione f, **bannsatt** (bannlyst) scomunicato, (forbannet) maledetto, esecrato, adv. maledettamente, **bannstråle** fulmini mpl della Chiesa, scomunica, *slenge ut bannstrålen* lanciare un anatema

bantamvekt sport peso gallo

bar 1 (naken, udekket) nudo, scoperto, svestito, spogliato, sguarnito, (ren) puro; ~ (hlottet) for privo di, *med bare ben* a piedi nudi (o) scalzo), *med bart bryst* a petto nudo, a seno scoperto, *med* ~ *hals* sè barhalsen; *på bare kroppen* sulla nuda pelle, *på* ~ *hest* senza sella, *sov på bare jorda* dormire sulla nuda terra, *av bare medlidenskap* per pura compassione, *bart brød* pane asciutto, *i bare skjorta* 'serken' in camicia, *bli til bare vann* finire in niente, andare in fumo

bar 2 (nå-etrær) ramo di conifere

bar 3 bar (servering)

bararmet abbracciato, a braccia nude

barbar barbaro, **barbari** barbare f, **barbarisk** barbaro, barbarico (pl., -ci), adv in maniera barbara, ~ *handling* barbare

barber (int scalzo, a piedi nudi)

barber barbiere m, (finere) parrucchiere m, **barberbekken** catino da barba, **barberblad** lametta da barba, **barbere** radere, rasare, fare la barba, sbarbare; ~ *en* fare la barba a qn, ~ *seg* farsi la barba, rasarsi, **barbergutt** garzone di barbiere; **barberhovel** rasoio di sicurezza, F *gillette* **barberkniv** rasoio; **barberkost** pennello da barba, **barberkrem** crema da barba

barbermaskin rasoio elettrico, **barberrem** cuoio per rasoio; **barbersalong** salone m di barbiere; **barberskum** schiuma da barba, **barberslipemaskin** arrotatrice f meccanica per rasoi, **barberspeil** specchio da barba, **barbersvenn** apprendista m barbiere, **barbersåpe** sapone m da barba, **barbersvann** acqua (calda) per la barba

barde zool fanone m litt bardo, **bardehval** mistico, **barde** bardito, **bardekvad** bardito

bardus mar sarta, paterazzo, lirante m

bardus inaspettatamente, tra capo e collo, senza dire né ai né ba

bare 1 adv solo, soltanto, solamente; non che; pure, *jeg ser* ~ *henne* vedo solo lei (non vedo che lei); *jeg ser ham bare om søndagen* lo vedo solo la domenica, *det er* ~ *en lærer* c'è soltanto un insegnante, ~ *en kvinne kan* solo una donna può, *jeg sier* ~ *at* dico solamente che, *gå De* ~ *inn* entr pure, ~ *av forfengeligheit* per pura vanità, ~ *litt* (fd) poco (pochi), *De skulle* ~ *høre ham* bisognava sentirlo, *det skulle* ~ *mangle* non mancherebbe altro, *ikke* ~, *men også* non solo, ma anche, *når* ~, *så* *når jeg skal* ~ *gjøre dette brevet ferdig* og så er jeg ledig il tempo di finire questa lettera e sono da lei, ~ *tanken på*.. il solo pensiero di .. ~ *ved å se ham* solo a vederlo

bare 2 konj. se (solo), ~ *jeg hadde* . se avessi (solo); ~ *jeg kunne* . se (solo) potessi
bare 3. v., *ikke ~ seg for* , non trattenersi da(l)
barrett ber(r)etta, tocco
barflekket, *det er ~* non restano che macchie di neve qua e là, **barfrost** freddo secco.
barhulset (mann) senza sciarpa, (kvinne) scollata
barhodet a testa nuda
bark bot corteccia, scorza, (garving) tanno, mar brigantino a palo
barkass(e) mar. barcaccia, scialuppa
bärke (garve) conciare; (avbarke) scorciacciare.
barkebrød pane m di corteccia
barkeeper barista m, f
barket (hardhudet) calloso, ruvido (farget) abbronzato, riarso dal sole, **barkgarving**, **barking** concia concatura
barlind tasso
barm seno, petto; **barmhjertig** caritatevole, misericordioso, pietoso; ~ *sister* suora della carità
barmhjertighet pietà, misericordia, carità, *ha ~ med* aver pietà di; **barmhjertighetsdrap** eutanasia, **barmhjertighetsgjerning** atto di carità (m misericordia).
barmunk monaco scalzo
barn bambino, bambina, bimbo, bimba, maschietto, femmina, femminuccia, fanciullo, fanciulla (spedbarn) lattante m; *fra ~ av* dalla più tenera infanzia, *fd ~ avere figli* *fd ei ~ avere un bambino*, partorire; *fd (ha) ei ~ med en* avere un figlio da qn., *ta i barns sted* adottare, allihave *gd i være med* ~ essere incinta, essere in stato interessante *det vet jo hvert ~* lo sanno anche i bambini, *som ~ da* bambino, da ragazzo, *han er ei stort ~* fig. e un bambinone è un bambino cresciuto, *ei større ~ enn* più bambino di quanto..., *brent ~ skv ilden* chi si è scottato nell'acqua calda ha paura della fredda, *ikke være av Guds beste* ~ non essere uno st. nco d. santo
barnaktig puerile, infantile, fanciullesco; *te seg ~* fare il bambino, **barnaktighet** puerilità, infantilismo infantile a
barndom infanzia, fanciullezza, *fra den tidligste ~* fin dalla prima infanzia, *fra den spede ~* dalle fasce, *kunsten var ennå i sin ~* l'arte era ancora ai suoi albori, *ei folk i sin ~* un popolo al suo nascere *gd i barndommen* imbambire, imbambinure (vroeie) farneticare, *flivningens ~* i primi tempi dell'aviazione
barndomsdager anni verdi mpl, **barndomsalder** infanzia **barndomsegn**, *min ~* il paese de a mia infanzia **barndomsglede** gioia del infanzia **barndomshjem**, *mitt ~* la casa della mia infanzia, **barndomsliv** infanzia, **barndomsminne** ricordo d'infanzia, **barndomsvenn** amico d'infanzia, **barndomsår** gli anni della fanciullezza, gli anni verdi
barnealder infanzia, prima età, *tidligste ~* la più tenera infanzia, **barneansikt** faccia da bambino, viso infantile, **barneasyl** scuola materna, asilo infantile, **barnevyl** protezione f
barnebarn nipotino, nipotina, **barnebarnebarn** pronipote m, f
barnebegrensning limitazione f delle nascite, **barnebidrag** assegni mpl familiari, **barnebok** libro per bambini (ragazzi); **barnebap** battesimo; (fest) festa di battesimo, **barnefar** padre, *utlegge den og den som ~* attribuire la paternità del bambino a tale o tal altro **barneflokk** nidata di bambini, **barneforsorg** protezione f e assistenza dell'infanzia
barnefødsel parto, **barnefødt** nativo (i Roma di Ro-

ma), **barnehage** giardino d'infanzia, **barnehode** testa di bambino, **barnehospital** ospedale m pediatrico, **barnehand** manina, mano f infantile, **barnekammer** camera dei bambini, **barnekjole** vestitino da bambino (-a)
barnekopper varicella o **barnelammelse** parais. f infantile, poliomielite f, polio f, **barnelek** gioco da bambini, **barneleke** giocattolo, balocco, **barnelue** cuffietta, berrettino da bambino, **barnelege** pediatra m f specialista m, f in pediatria, **barnelerdom** gli ammaestramenti dell'infanzia, nel catechismo
barneemat pappa, *det er bare ~* fig. non è che un gioco da bambini, **barnemor** madre f genitrice f, **barnemord** infanticidio, **barnemorder(ske)** infanticida m f
barneatur natura infantile, **barneoppdragelse** educazione f dell'infanzia, **barnepike** bambinaia, balia asciutta, **barnepleie** puericultura, **barnepleierske** puericultrice f, bambinaia, **barnepulver** borotalco
barnerov ratto (rapimento, sequestro) di bambino, **barnerøst** voce f infantile, **barnerøver** rapitore m di bambini
barneselskap festa di bambini, festiciuola, **barne-seng** lettino; **barnesinn** animo infantile (puerile), **barneskje** cucchiaino da bambino, **barnesko** scarpa da bambino; *han har trødt sine ~* non è più un bambino, *han trødt sine ~ i Firenze* è cresciuto a Firenze, **barneskrik** pianto di bambino, **barneskral** schiamazzi mpl di bambini, **barnesnak** chiacchiere infantile, cinguettio di bambini, **barnespråk** linguaggio infantile (el. dei bambini)
barnestrek bambinata, ragazzata, birichinata, monellena, **barnesvern** stormo di bambini, **barnesvep** fasce lpi
barnesykdom malattia dei bambini (el. dell'infanzia); **barnesykdommer** fig. tekn. le difficoltà degli inizi, (el. dell'avvio), *bils barnesykdommer* gli inconvenienti del periodo del rodaggio
barnetanke pensiero infantile, **barnetro** sede f dell'infanzia, **barnetyv** se **barnerøver**, **barnetøy** vestiti per bambino, (spedbarn) corredino per neonato
barnevakt custodia dei bambini; **barnevekt** pesa-bambini m, **barnevenn** amico dei bambini, **barneverden** mondo infantile, **barneverk** bambinata, **barnevern** protezione f dell'infanzia; **barnevis**, *pd ~* alla maniera dei bambini, **barnevogn** carrozzella passeggino, **barneveret** camera dei bambini
barneår infanzia, *de første ~* la prima età
barulig infantile, di bambino, (mot foreldre) finale
barulighet semplicità, ingenuità, candore m (infantile)
baruløs senza figli, senza prole, **baruløshet** mancanza di figli, sterilità, **baruløst ekteskap** matrimonio sterile
barusben, *fra ~ av* dalla più tenera infanzia, dalla cuila, **baruslig** infantile, ingenuo, puerile, **baruslighet** puerilità, infantilità, infantilismo, ingenuità
barusond sofferenza di bambino, *ligge i ~* soffrire il travaglio del parto
barul ago (di conifera), foglia aghiforme
barokk barocco, stile m barocco, **barokk-** barocco.
barometer barometro; *barometeret står på regn (ustadig)* il barometro segna pioggia (tempo variabile), **barometerhøyde** (h. over havet) altitudine barometrica, se e lers **barometerstand** altezza barometrica, **barometertrykk** pressione barometrica
baron barone m, **baronesse** baronessa, **baronett** baronetto, **baroni** baronia
barre (gull) lingotto, barra, verga, (rujern) pane

barrikade barricata, **barrikadere** barricare, asser-raggiare
barsel parto; **barselseber** febbre f puerperale; **barsel-gilde** festa per una nascita, **barselkone**, -kvinne partonente f; (etter nedkomst) puerpera; **barsel-seng** letto del parto; *komme i* ~ partorire, *komme opp av* ~ alzarsi dopo il parto; *ligge i* ~ partorire; **barselstue** sala (da) parto
barsk brusco (pl. -chi), rude, duro, severo; (utse-ende) arcigno; (klime) inclemente, rigido; *be-handle* (tiltale, en barsk) strapazzare qn., bistrat-tare qn., **barskhet** durezza, rigore m, asprezza, bru-schezza, severità
barskog bosco (al. foresta) di conifere
bartender barista m, f
baryton baritono; *høy / lav* ~ baritono acuto (bas-so)
bas capomastro (fabrikk) capo operaio, capotecnico (pl. -ci), (vei) capocantoniere m.
basalt basalto; **basaltholdig** basaltico (pl. -ci)
basar bazar m inv
base kjem., mil base f, **basere** basare (al. fondare) (på su).
basilika basilica, **basilisk** (også zool.) basilisco
basill bacillo, **basill-** bacillare
basla base f, *på* ~ av in base a; *på bred* ~ su grande (al.; larga) scia, **basistår** merk anno-base, anno di riferimento
baske battere; ~ *med vingene* dibattere (frullare) le ali, aleggiare; ~ *en om ørene* tirare dei cefloni a qn.; ~ *seg fram* farsi strada a stento
basker basco (pl. -chi), **baskisk** basco; **baskerlor** (berretto) basco.
basketak lotta corpo a corpo, rista
basst basso; *syng* ~ avere una voce di basso; *syng* *basst* cantare il basso. **basstaryton** baritono pro-fondo
basst (svær fyr) omaccione m; (tykt barn) bam-boccio, bambinone m; (kjæledogge) pupo, pu-petto
bassteng bacino; (springvann) vasca
basst contrabbassista m, f, **basstokkel** chiave f di basso; **basstanger** basso. **basst-spiller** contrabbassi-sta m, f; **basst-stemme** voce di basso; **basst-streng** corda di basso
bast bot libro, fibra (di piante); (av hamp, rafia etc.) canapa, rafia ecc.; **bast-** di fibra, di rafia
bast 1 interj. *bast!* *og dermed* ~ 'chiuso' non se ne parla più' non c'è altro (da dire)' *jeg blir her og dermed basta!* io rimango qua, ecco!
bast 2 (spill) asso di fiori
bastant consistente, compatto, sostanzioso
bastard bastardo; (av forskjellig art) ibrido; **bas-tardaktig** bastardo, ibrido, **bastardart** specie ibri-da, **bastardhund** cane bastardo (al. incrociato), **bastardord** vocabolo ibrido, **bastardrase** razza ibrida
bastband corda di rafia
bast legare (con una fune); incatenare; ~ *og binde* legare strettamente, F legare come un salame; *være bastet og bundet* også fig. avere le mani legate
bastion bastione m
basun trombone m; rel. tromba, **basunblåser** trom-bonista m, f, **basunengel** cherubino, putto; **basun-sist** squillo di tromba.
bataljon battaglione m; **bataljonssjef** comandante m di battaglione
batist battista / av lin, bomull di lino, cotone)
batteri mul., mar., lys batteria (også fig.), fys. og-så pila, *kaste opp et* ~ mettere, disporre una batte-

ria; *underste* (mellomste, øverste) ~ mar prima (seconda, terza) batteria, **batteriening** spintero-geno
baug mar. prua, prora, tagliamare m; *babords* ~ prua sinistra; **baugspryd** bompresso.
baun falò (per segnalazioni)
baut mar. bordata, *gjøre en god* ~ fare una buona bordata; *stå en* ~ til sjøs correre una bordata a. largo.
bautastein stela, stela f (pl. stela) (commemorati-va), monolito, doimen, pietra tumulare
baute mar. correre le bordate, (kryss) bordeggia-re
bauxitt bauxite f
bavian babuino, macaco (også fig.)
bayersk bavarese, di Baviera
be (holde bønn) pregare, dire preghiere; (om noe) chiedere ~ *en om noe* chiedere qc a qn. ~ *søke*, *om en stilling* sollecitare (chiedere) un impiego, ~ *om en konferanse* richiedere un colloquio; ~ *en om å gjøre noe* pregare qn. di fare qc., chiedere a qn. di fare qc., ~ *om tillatelse* til chiedere il permes-so di, *han ber om at...*, desidera che... (konj.), *be-lopet bes sendt*, si prega di inviare la somma..., vo-gliate cortesemente inviare la somma : *jeg ber Dem om det Gode* chiedo; *jeg ber Dem om å gi meg*... La prego di darmi... mi dia per favore...; *md jeg be meg* (fittatt / forskånet) for... risparmiatemi...; ~ *en til aftens* invitare qn. a cena, ~ *til Gud for en* pregare Dio per qn. *A jeg ber* 'prego non c'è di che', *md jeg* ~... posso chiedere... per favore, *om jeg tør be se* posso permettermi di chiedere
bearbeide lavorare; (forme) foggiare, operare, for-mare; (jord) coltivare, lavorare, (gruve) sfruttare, (omarbeide) rimaneggiare, rielaborare; ~ *drama-tisk* drammatizzare, ~ *en* (prøve å vinne) ingraziar-si (cattivarsi) qn., F lavorarsi qn., ~ *ens rigg (styk-ker)* rompere le costole a qn.; ~ *et emne* approfon-dire un argomento (una questione), ~ *en sak* stu-diare una questione (una pratica), ~ *et vitenskape-lig materiale* analizzare e classificare dei dati scien-tifici
bearbeidelse (arbeidet) lavoro, (utforming) lavo-razione f, fattura, (jord) coltivazione f, (gruve) sfruttamento, (omarbeidelse) rifacimento, adat-tamento; *saken er under* ~ la questione è allo stu-dio
bebo abitare, occupare, *huset er ikke bebodd* la casa è disabitata, **beboelig** abitabile, **beboelse** abitazione f; **beboelsehus** casa (di civile abitazione), casamen-to, palazzo, **beboer** abitante m, f
bebreide rimproverare (en noe qc. a qn.), **bebreidelse** rimprovero, appunto, rinfacciamento
bebrillet occhiaiuto
bebøde annunciare, annunziare, presagire, predire
bebygge coprire di edifici; colonizzare; ~ *en grunn* costruire un edificio su un'area fabbricabile, ~ *en strekning* erigere una serie di edifici
bebyggelse abitato, caseggiato, costruzione f (di ca-se), colonizzazione f, *teft* ~ agglomerato di case, costruzioni agglomerate, *spredt* ~ costruzioni di-stribuite
bebyrde caricare, incancre; (med skatt o.l.) grava-re, aggravare
bed aiola, aiuola
bedage refl. (klarne) rasserenarsi, calmarsi, **bedage-lig** lento, calmo, **bedaget** (til års) attempato, di età (avanzata)
bedding mar. scivolo, *på beddingen* in cantiere (og-så fig.)

bededag giorno di preghiera, **bededagsansikt** faccia da funerale, espressione f di circostanza, **bedehus** oratorio, cappella, **bedekammer** oratorio
bedekke coprire, **zool** coprire, montare, fecondare, **bedek(n)ing** copertura, **zool** monta
bedemann g. impresario (di funerale, nozze, battesimo etc.), **bedemannsansikt** faccia da funerale, espressione di circostanza, faccia da mortorio, **bedemannsstil** maniere untuose
bederves guastarsi, avariarsi, **bederveilig**, *lett bederveilige varer* derrate fpl deperibili, **bedervet** guasto, avariato, marcio corrotto
bedeskammel, **bedestol** inginocchiatoio
bedetime ora della preghiera
bedra ingannare, truffare, imbrogliare, frodare, gabbare; (skuffe) de udere, ~ *en for noe* frodare qc a qn, spogliare qn, di qc., ~ *i spill* barare, *skinnet bedrar* l'apparenza inganna, *verden vil bedras* il mondo vuol essere gabbato
bedrag inganno, truffa, imbroglio, frode f, illusione f, *fromt* ~ bugia pietosa, *optisk* ~ illusione ottica, **bedrager** truffatore m, impostore m, ingannatore m; (spill) baro; (snyter, skjelm) imbrogliatore m, scroccone m, **bedrageri** truffa, inganno, frode f, imbroglio, impostura, **bedragerisak** frodolenzia, **bedrager(i)sk** ingannevole, fraudolento, truffaldino, illusorio.
bedre 1 adj migliore (*enn* di), superiore (*enn* a), (ønskeligere) preferibile (*enn* a), adv meglio, *være* ~ essere migliore, (*= ha det* ~) stare meglio, *du er ikke et hår* ~ *enn han* non vali un soldo più di lui, *ja* ~ *man er* più buoni si è; *det er* ~ *å tie enn å kompromittere seg* è meglio tacere che compromettersi, ~ *sent enn aldri* meglio tardi che mai, *bli* ~ (syk) andar meglio, ristabilirsi, (vår) migliorare, rimettersi, *det blir ikke* ~ *av det* questo non rimedia niente; *enda* ~ meglio ancora, ancora meglio; *dest* ~ tanto meglio; ~ *og* ~ di bene in meglio; *i mangel av* ~ in mancanza di meglio, *forandring til det* ~ cambiamento in meglio, *gjøre* ~ fare meg o a
bedre 2 v (forbedre) migliorare, rendere migliore
bedrestillet ag aio, benestante
bedrift (dåd) prodezza, impresa, prestazione f, (litt) gesta, (næring) azienda, industria, negozio, (foretak) impresa, **bedriftsleder** direttore m d'azienda, **bedriftsøkonomi** economia industriale e commerciale
bedring miglioramento, ristabilimento, *noen* (en merkbart) ~ certo miglioramento, qualche (un sensibile) miglioramento; *være i (stadig)* ~ stare (sempre) meglio, *det går langsomt med hans* ~ si ristabilisce lentamente; *god* ~ auguri (di pronta guarigione)
bedrive fare, commettere, compiere
bedrøve addolorare, rattristare, affliggere, contristare, *bedrøves over* affliggersi per, addolorarsi per, *bedrøvelig* triste e doloroso desolato **bedrøvelighet** tristezza, afflizione f, desolazione f; **bedrøvet** triste, addolorato, afflitto, *dypt* ~ desolato, straziato
bedugget (blomst) irrorato; (spill) appannato; (beruset) brillo, bazzotto
beduin beduino **beduinsk** beduino.
bedømme giudicare, (vurdere) stimare; (si sin mening om) esprimere un giudizio su, (dømme om) giudicare di, ~ *strengt* criticare, censurare, **bedømmelse** giudizio, stima, penza, critica, **bedømmelseskomite**, -utvalg giuria, commissione f
bedøve stordire, (gå til hodet) dare alla testa, med

anestetizzare, addormentare, narcotizzare; ~ *lokal* fare un'anestesia locale *bedøvende* anestetico (pl. -ci), narcotico (pl. -ci), *bedøvende middel* anestetico, narcotico; stupefacente m, **bedøvelse** stordimento, med anestesia, narcosi f; fig stupore m stupefazione f torpore m **bedøvelsesmiddel**, se **bedøve**
bedøre (blinde) affascinare, abbagliare, (forføre) sedurre, (henrykke) incantare, *han er bedørende* e incantevole, *la seg* ~ lasciarsi (farsi) sedurre
beedige dichiarare sotto giuramento, affermare con giuramento, **beedigelse** dichiarazione f sotto giuramento, conferma con giuramento
befal, **befalet** gli ufficiali e i sottoufficiali, i graduati
befale comandare, ordinare, intimare, esercitare il comando, (overgi) raccomandare, affidare, ~ *over* comandare, mil. avere il comando di, *De kan* ~ *over meg* può disporre di me, *De har bare å* ~ non ha che da comandare, *i dine hender befuer jeg min dnd* nelle tue mani affido l'anima mia ~ *seg Gud* i vold raccomandarsi a Dio, **befalende** imperioso
befaling (det å befale) comando, (påbud) ordine, ordinanza, *etter* ~ *av* per ordine di, *på hans* ~ su suo ordine, **befalingsmann** graduato, ufficiale
befare passare (per), mar, navigare (in), fig ispezionare, **befaren** esperto, **befaring** (viaggio di) ispezione; (skjønn) penza, mar navigazione f
befatning occupazione f, impegno, *ha* ~ *med* occuparsi di, aver rapporti con **befatte**, ~ *seg med* occuparsi di
befengt infestato, infetto, infettato (*med* di), ~ *med smitte* contagiato, infettato, contaminato, ~ *med uter* infestato di parassiti
beferdet frequentato, trafficato
befeste (styrke) rafforzare, consolidare, rafforzare, rassodare, mil fortificare, incastellare, circondare, **befestning** fortificazione f
befinne, ~ *seg* essere, stare, trovarsi, sentirsi, *jeg befinner meg vel ved det me* ne trovo bene, ~ *seg vel over alt* star bene (el. essere a proprio agio) dappertutto, *hvordan befinner De Dem?* come sta? (ti syke) come va la salute?
befippebe perplessità, imbarazzo, turbamento, **befippet** perplessità, imbarazzato, sbalordito
beflitte, ~ *seg på* applicarsi a, impegnarsi in, industriarsi di, studiarsi di, adoperarsi di
befolke popolare; *teit befolket* popoloso, **befolkning** (folket) popolazione f; (handling) popolamento
befolkingsklasse classe f sociale **befolkningsslag** livello sociale, **befolkningstetthet** densità di popolazione, **befolkningstilvekst** incremento (aumento) della popolazione
befordre trasportare, (sende) spedire, (lette) facilitare ~ *videre* spedire **befordring** trasporto spedizione f; **befordringsmiddel** mezzo di trasporto, veicolo; *reise med tilfeldige befordringsmidler* viaggiare con i mezzi di fortuna **befordringsmåte** modo di trasporto, modo di spedizione
befrakte mar noleggiare, **befrakter** noleggiatore m, **befraktning** noleggio, **befraktningkontrakt** contratto di noleggio
befri liberare; (løskjøpe) redimere, riscattare, ~ *for* liberare da, (redde) salvare da, (forskåne) esimer da, ~ *fra fengsel* liberare da la prigione, ~ *fra fare* trarre da un pericolo
befrielse liberazione f salvezza, redenzione f **befrielseskamp** lotta di liberazione, **befrielseskrig** guerra di liberazione (d indipendenza), **befrier** liberatore m

befrukke fecondare, befruktende fecondo, fecondante, fecondatore, befruktning fecondazione f, befruktningsorgan organo fecondatore

befrykte (frykte for) temere, paventare, sospettare
befullmektige autorizzare, delegare, dare una procura a, befullmektiget autorizzato, incaricato, delegato, avente procura, s. mandatario, ~ utsending ministro plenipotenziario

beføle palpare, tastare, toccare, palpeggiare, tentare, beføling palpeggiamento, tocco, tasto; med palpatione f

beføyet autorizzato, competente

begavelse talento, ingegno, genio, dono (della natura), intelligenza, facoltà (ol. doti) intellettuali begavet dotato, di talento; høyt ~ estremamente dotato, di grande talento, geniale, lite ~ poco dotato, di scarso ingegno; ~ med dotato di

begeistre entusiasmare; litt ispirare; (hønykke) appassionare begeistrende entusiasmante appassionante; litt ispiratore, begeistret appassionato, entusiasta m. f. bli ~ entusiasmarci, appassionarsi, begeistring entusiasmo

beger bicchiere m, coppa, calice m; (terninger) bøsse solo (per dadi), (taskenspillers) bussolotto, bot caice; *tumme munge* ~ bere un bicchiere dopo l'altro, *drøpen som fikk begeret til å flø*, se over la goccia che ha fatto traboccare il vaso begerblad bot < palo, begerklang tintinnio di bicchieri, begersvinger gran bevitore m, ubbriacone m

begge tutti e due entrambi ambe ambedue l'uno e l'altro; ~ to (= oss to) noi due, ~ mine førter i miet (due) piedi, på / til fra ~ sider da tutt'e due le parti, da una parte e dall'altra, (på) ~ steder in tutt'e due (entrambi) i posti, in un posto e nell'altro, i ~ tilfelle in tutti e due (ambedue) i casi

begi gl cessare, smettere, lasciare, refl gl succedere, avvenire; ~ seg (til et sted) recarsi, andare (a un luogo), incamminarsi, avviarsi (verso un luogo); ~ seg på vei mettersi in cammino

begivenhet evento, fatto, avvenimento, (ulykkelig) incidente m, disgrazia, *avvente begivenhetenes gang* attendere gli eventi begivenhetsrik ricco di avvenimenti, movimentato

begjer desiderio, voglia (etter di), brama, appetito, (umoralisk) cupidigia, litt cupidua, (sænselig) concupiscenza, libidine f begjære desiderare, bramare, concupire, essere smamoso di, *du skal ikke ~* rel non desiderare, begjering desiderio, brama, concupiscenza, (anmodning) domanda, richiesta

begjærlig bramoso, avido, desideroso (etter di), ~ etter vinning cupido, se med begjærlige blikk på guardare con bramosie, begjærlighet (griskhet) avidità, (havesyke) cupidigia, (sænselighet) concupiscenza

begrave seppellire, sotterrare, tumulare, ~ seg på landet seppellirsi in campagna, begravelse funerale m, sepoltura, esequie fpl, tumulazione f, begravelsesdag giorno del funerale, begravelsesfølge corteo funebre, begravelsesgilde pranzo di funerale, begravelsesbøytidebghet(er) onoranze fpl funebri, begravelsesomkostninger spese fpl d funerale begravelsesplass necropoli f, cimitero, begravelsesskikker usanze fpl funerarie

begrense limitare, delimitare, confinare, restringere; refl limitarsi, attenersi (til a), begrenset limitato, contenuto, ristretto, (som begrenser) limitativo; ~ ansvar responsabilità limitata, ~ antall numero limitato (ristretto), begrensnung limitazione f restrizione f

begrep idea, concetto, nozione f, pensiero, (fattedevne) intelletto, intendimento, *etter mine begreper* secondo il mio modo di pensare; *gjøre seg (danne seg) ~ om* farsi (rendersi) un'idea di, *ikke ha (det ringeste) ~ om* non avere (la minima) idea di, *han har ikke ~ om noe* non capisce niente di niente, *stid i ~ med* stare per, essere sul punto di, *underordnet ~* idea secondaria, concetto secondario

begrepsforvirring confusione f di idee

begreie (gråte over) piangere, deplorare; ~ (tape) av) en piangere la perdita di qn., begreielig deplorevole, pietoso

begripe capire, concepire, comprendere, intendere, *jeg begriper ikke hans oppførsel* non concepisco il suo comportamento; *det begriper jeg ikke* non ci capisco niente; *jeg begriper ennå ikke hvordan* non riesco ancora a capire come, begripelig comprensibile, intelligibile, lett ~ facile da capire; *det er ~* questo si capisce (s'intende); *gjøre en noe ~* far capire qc a qn., begripeligvis evidentemente, begripelse, *det går over min ~* supera i limiti del mio intelletto

begrunne motivare, fondare, appoggiare con ragioni begrunnet motivato, fondato legittimo begrunnelse motivazione f, uten ~ senza fondamento, ingustificato

begunnsge favorire, favoreggiare; (frømme) assecondare, incoraggiare; (foretrekke) preferire; begunstiget kreditor creditore privilegiato; begunstige favoreggiamento; (dei å foretrekke) preferenza (av noen data a qn.); (beskyttelse) protezione f, (gunst) favore, beneficio, (fordel) vantaggio, preferenza; ~ av slektninger nepotismo

begynne cominciare, incominciare, iniziare, principiare; ~ for seg selv cominciare a lavorare per proprio conto, ~ på (med) å gjøre noe incominciare a fare qc; ~ med lite cominciare con poco; ~ på (å studere) medisin avviarsi alla medicina, ~ et nytt (og bedre) liv iniziare una nuova vita, messen begynner entra la messa, skulle ~ (spill, og fig) avere la prima mossa, ~ forfra cominciare dall'inizio ~ forfra igjen ricominciare da capo, kulden begynner igjen il freddo riprende, når han først begynner tar det aldri slutt una volta incominciato, non la finisce più, vel begynt er halvt fullendt chi ben comincia e a metà dell'opera

begynnelsen principio, inizio, (opphav) origine f, (tilblivelse) nascita, (innledning) esordio; (forhandling) apertura, i begynnelsen in principio, all'inizio, fra begynnelsen dall'inizio, da principio, *det var like i begynnelsen av mai* era proprio ai primi di maggio fra begynnelsen til enden dal principio alla fine gjøre begynnelsen incominciare (til noe qc), mettere in moto, dare il la (til a), fare il primo passo, la sin ~ aver inizio; begynnelsen er alltid det vanskeligste ogni inizio è difficile, det er alltid en ~ e almeno un inizio

begynnelseshokstap f e lera, iniziale f begynnelsesforhandlinger trattative fpl preliminari, begynnelsesgrunner elementi mpl rudimenti mpl begynnelseslønn stipendio iniziale

begynnende incipiente; begynner principiante m, f, esordiente m, f, debuttante m, f novizio, far begynner elementare, per principianti, begynner (først) primo, iniziale, (enkel) elementare

begynnerbok libro per principianti, corso elementare; begynnerklasse classe preparatoria, begynnerlønn stipendio (paga) iniziale, begynnerstadium fase f (stadio, periodo) iniziale

begå commettere, perpetrare, fare

behag piacere m, soddisfazione f, gusto, gradimento, *han finner ~ i henne* (let) gli piace; *finner ~ i noe* trovare qc. di proprio gusto, provare gusto in qc., *finner ~ i d.* provar gusto a, avere piacere di, *etter eget ~* secondo i propri gusti, *etter ~* a piacere, a volontà, a piacimento

behage piacere, esser gradito, *det behager ham å* gli piace di, si compiace di, si degna di, *hva behager?* come scusi?, *om De behager se* gradisce, prego, *som De behager* come desidera, come meglio Le conviene, **behagelig** piacevole, gradevole, (bøkvem) comodo; (hyggelig) confortevole, *gjøre seg ~* far rendersi gradito a, **behageligheter**, *si en ~* fare (dei) comfortamenti a qn, *livets ~* le comodità della vita, *landlivets ~* i piaceri della vita agreste **behagelyst** desidero di piacere, civetteria, **behagelysten**, -syk desideroso di piacere, civettuolo, civettuoso, civettino, **behagesyke** civetteria

behandle trattare, med. curare, (rødskep) usare, maneggiare, (berede) preparare, (drøfte) discutere, trattare, *~ en som venn* trattare qn da amico, *han er ikke lett å ~* non è molto mallecabile, *~ språket godt* far buon uso della lingua

behandling trattamento, uso, discussione f, med cura, medicazione f, medicatura, *ta under ~* (sak) prendere in esame, (person) mettere sotto cura, (gi overhaling) fare una lavata di capo, *første ~* di et lovforslag prima discussione di un disegno di legge, **behandlingsmåte** trattamento, modo di trattare, (framgangsmåte) procedimento, per procedura, (kunst) tocco, mano f, med cura, terapia

behandsket quantato

behefte caricare, gravare (med gjeld di debiti), ipotecare, *vare beheftet med mangler* soffrire di mancanze, essere difettoso

behendig abile, destro, (rask) svelto, lesto, (smidig, agile, sciolto, **behendighet** abilita, destrezza, sveltezza, agilità

behegne addobbare, ricoprire, ornare (med di)

beherske dominare, esser padrone di, padroneggiare, *~ seg* possedere (avet) padronanza di, *en tungtals behersker seg sine idetiskaper* esser predilecto (proprie) passioni, *~ seg* padroneggiarsi **beherskelse** dominio, padronanza, dominazione f **behersker** sovrano, dominatore m, padrone m, *de troendes ~* il capo dei credenti, **behersket** misurato, moderato, tranquillo

behjelpelig, *være en ~* aiutare qn (essere d aiuto a qn.) (med å gjøre noe a fare qc.)

behjertet coraggioso, valoroso, bravo, intrepido (godhjertet) bonario

behold, (i god) ~ sano e salvo, al sicuro, in sicurezza, (uført) intatto, incolume, (ve bevart) ben conservato, *han har ennå noe i ~* gli resta ancora qc **beholde** tenere, mantenere, serbare, conservare, *~ en i sin tjeneste* ~ tenere qn al proprio servizio, *~ hatten på* tenere il cappello in testa, *~ livet* aver salva la vita, rimanere in vita, *la en ~ livet* risparmiare la vita a qn

beholder recipiente m, serbatoio, contenitore m

beholdning resto, rimanenza, residuo, deposito, (kasse) fondo cassa, (vare) scorta, giacenza, provvista, *~ av verdipapirer* titoli in portafoglio, **beholdningskonto** conto d'inventario

behov bisogno, fabbisogno, necessità, occorrenza, *etter ~* secondo la necessità (il bisogno), all occorrenza, *dekke behovet* coprire il fabbisogno, soddisfare (el. far fronte a) i bisogni, **behovsprøving** prova d'indigenza

behøring (nødvendig) necessario (forlangt) richiesto,

(tillørlig) dovuto, *i ~ form* nella dovuta forma, *i ~ orden* in regola, *i ~ stand* in buone condizioni, *på ~ måte* debitamente, *~ formanet* debitamente ammonito

behøve aver bisogno di, *jeg behøver noe* (også) m occorre ca. m abbisogna qc. *Den trenger noe* non ha che da, *det behøver* De ikke å fortelle meg non c'è bisogno di dirlo, a chi lo dice, *det behøver ikke* non ce n'è bisogno, *som ikke behøves* di cui non c'è bisogno, *om det behøves* se è necessario, al bisogno.

behåret peloso, villosio, (hode) capelluto

beige(farget) beige, color m nocciuola

beile, *~ til* chiedere in sposa, fare la corte a, (ens gunst) cercar di ottenere il favore di qn, fare la corte a qn, **beiler** pretendente m, corteggiatore m, **beiling** corte f, corteggiamento

bein osso gamba, lisca, se også ben

beis mordente, **beise** spalmare di mordente, mordenzare, agr conciare **beising** spalmatura mordenzatura agr concia

beil imbarazzo, impiccio, impaccio, difficile se også bet

beite s pascolo, pastura, (utmark) pascolo, ~v trucare, pascolare, **beitemark** pascolo

bek pece f, **bekaktig** peccioso, **bekke** mpeciare, dare la pece a, **bekklende** peccihenda, uranite f, **beklakkel** fiaccola, torcia (di pece), **bekgryte** caldaia di pece

bekjempe combattere, lottare contro, battersi con (el. contro), (slå ned) reprimere, (overvinne) vincere **bekjempelse** lotta, repressione f

bekjenne confessare, (vedgå) riconoscere, ammettere, *~ for* (spill) rispondere a colore, *~ seg til* professare **bekjennelse** confessione f, ammissione f (av tro) professione f (di fedet) den augshargake ~ la confessione d'Augusta, *bringe en til ~* lat confessare qn, *ga til ~* confessare, *tvinge en til ~* estorcere una confessione a qn

bekjent 1 adj conosciuto, noto, (berømt) rinomato, reputato (for pet), *som ~* come noto, *savdi meg ~* che io sappia, per quanto mi risulta, *gjøre ~* far conoscere, divulgare, *gjøre seg ~ med* mettersi al corrente di, prender conoscenza di, studiare, *gjøre en ~ med* mettere qn al corrente di, *det kan jeg godt være ~ av* non lo nascondo affatto, lo ammetto volentieri, *han kan ikke være ~ av* det non è degno di lui, *De kan ikke være ~ av å gå med den hat* en non può, *anerkjenne seg ~ av* cedere.

bekjent 2 s conoscente m f *en god ~* un amico, *en ~ av meg* un mio conoscente

bekjentgjøre annunciare, pubblicare d'ordine di, vulgare, bandire, (høylidelig) proclamare, (lov) promulgare, notificare, **bekjentgjørelse** annuncio, pubblicazione f, avviso, bando, proclama, promulgazione f, **bekjentskap** conoscenza, fortrolig ~ intimità, familiarità, *gjøre ~ stiftet* ~ med en fare conoscenza con (el. la conoscenza di) qn, *gjøre nærmere ~* conoscere meglio, fare più ampia conoscenza **bekjentskapskrets** cerchia di conoscenze, ambiente m, *i min ~* tra i miei amici e conoscenti

bekk ruscello, *liten ~* rigagnolo, ruscelletto, *mange bekker små gjør en stor* di i piccoli ruscelli fanno i grandi fiumi

bekkasin beccaccino, **bekkaure** trota comune

bekkedrag, -far corso d'un ruscello, letto di torrente, barro

bekken bacino, catino, se stikkbekken **bekkener** mus piatti mpl cembali mpt cembali mpl **bekkenlager** suonatore di piatti

beklage deplorare, (være lei seg) rammarcarsi, dolersi, reef. lagnarsi, lamentarsi, rammarcarsi, *jeg beklager å måtte...* mi dispiace (mi rincresco) di dover..., sono spiacevole di dover...; *jeg beklager meg over at...* deploro che... + konj. (el. di + inf.). *De har ikke noe å ~ Dem over* non ha motivo di lamentarsi

beklagelig spiacevole, deplorevole, (sørgelig) pitoso, lamentevole, (ergerlig) increscioso; **beklagelse** rammarco, rincrescimento; (sorg el. anger) rimpianto, dispiacere m; *med ~* con rammarco, con (mio) grande dispiacere

bekle rivestire, vestire, (dekke) coprire (med con el. di), (embete) ricoprire, occupare, assumere, (verdighet) essere investito di

bekledning (klær) abbigliamento vestito (ytterlag) rivestimento, mar fasciame m; (bord) intavolatura **bekledningsgjenstand** indumento

beklemmelse oppressione f, ansia, angoscia, **beklemmt** oppresso, avvilito, (angst) ansioso, angosciato; *gjøre en ~* avvilito qn, *være ~ om hjertet* provare una stretta al cuore

beklippe tagliare, tosare, raffilare, (trær) potare, (minske) ridurre

beknip, *være i ~* incagliarsi, incepparsi, fig. essere in un impiccio, *F* essere nei guai, *være i ~ for penger* essere a corto di soldi

bekomme, *det bekommer meg vel* mi fa bene, fa al caso mio, *~ ille* far male, *vel bekomme* buon pro'

bekomst, *fd sin ~* ricevere ciò che si merita, *gi en hant ~* dare una lezione a qn, *acconciare qn per (il di del) le feste*

bekoste coprire le spese, pagare, *~ seg noe* provvedersi di (*F* pagarsi, offrirsi) qc, **bekostning** spesa, spese fpl, *på ~ av* a spese di, a scapito di, *på felles ~* a spese di tutti, *på hans ~* a sue spese, a spese di lui, *på offentlig ~* a spese dello Stato

bekrone coronare (med di), inghiottire, **bekrone(n)g** incoronamento, coronamento

bekreft confermare, convalidare, (godkjenne) approvare ratificare (hevde) affermare (bevite) attestare, vidimare, autenticare; *rett avskrift bekreftes* per copia conforme; *bekreftet gjensvar* copia conforme, copia convalidata

bekreftelse conferma, convalidazione f, convalidamento, convalida, ratifica, affermazione f, attestato, vidimazione f, autenticazione f, **bekreftende** affermativo; *svare ~* rispondere affermativamente

bekrige far guerra a (el. contro), combattere

beksvart nero come la pece

beksomstøvl scarponi mpl (da montagna), **bektråd** filo impeciato, spago impeciato

bekvem comodo, (beilig) opportuno, conveniente; (høvelig) adatto (til a), (håndterlig) maneggevole, (velstående) agiato **bekvemme**, *~ seg til* acconsentire a, *~ seg til det* rassegnarsi, *ikke kunne ~ seg til å* non potersi risolvere a..., **bekvemmelighet** comodità, alloggio, *med alle moderne bekvemmeligheter* dotato di tutte le comodità moderne

bekvemmelighetshensyn, *av ~* per ragioni di comodità, per comodità

bekvent adv comodamente, *gjøre seg det ~* mettersi a proprio agio, *gjøre arbeidet ~ for en* facilitare il lavoro a qn, *som det faller en ~* come meglio fa comodo, con comodo

bekymre preoccupare, inquietare, turbare, affliggere; *~ seg for* essere preoccupato per, preoccuparsi per, *~ seg om* darsi pensiero per, prendersi cura di **bekymret** preoccupato, impensierito, inquieto

(over, for per); *gjøre ~ seg bekymre*, *bli ~* preoccuparsi, impensierirsi, inquietarsi, affliggersi; **bekymring** preoccupazione f, pensiero, noia, (sorg) dispiacere m, pena

belage, *~ en på* preparare qn. a, *~ seg på* prepararsi (disporrsi) a, *være belaget på* aspettarsi, esser pronto a

belagt (stemme) impastato, rauco (pl. -chi), (tunge) impastato, sporco (pl. -chi)

belaste caricare, gravare; merk. addebitare; *~ for sterkt* sovraccaricare; **belastning** carico, peso, merk. addebitamento, addebito; *arvelig ~* tara ereditaria **belastningsgrense** limite m di carico **belastningsprøve** prova di resistenza (el. di carico)

belegg guarnizione f, rivestimento, pavimentazione f, stagnatura, metallizzazione f, placcatura, patina, (sykehus) l'insieme dei ricoverati, *hotellet har fullt ~* l'albergo è al completo

belegge coprire, rivestire, guarnire (med di el. con), (vei) lastricare, selciare, asfaltare; *~ med fliser* piastrellare; *~ med folie* stagnare, *~ med metall* metallizzare, *~ med gull (solv)* placcare in oro (argento), *~ noe med arrest* mettere qc sotto sequestro; *~ med avgift* gravare d'imposta, *forstå å ~ sine ord* sapersi servire abilmente della parola

beleilig opportuno, conveniente, adatto adv a proposito, *hvis det er ~ for Dem* se Le fa comodo, *gripe det beleilige øyeblikk* cogliere il momento opportuno, *det kommer meget ~ for ham* gli capita proprio a proposito (*F* come il formaggio sui maccheroni)

beleire assediare, cingere d'assedio, **beleirer** assediante m, f **beleiring** assedio, **beleiringskunst** arte f (di stringere) d'assedio; **beleiringsstyrke** artiglierie d'assedio **beleiringsstilstand** stato d'assedio **beleiringsstyrke** truppe fpl assediante

belemre molestare, incomodare, importunare **belemring** molestia, incomodo, importunità

belesse caricare (med di), **belesset** carico, colmo

belest erudito, istruito, dotto, letterato, **belesthet** erudizione f

beleven cortese, gentile, garbato, affabile, di belle maniere, **belevenhet** cortesia, gentilezza, garbo, affabilità, urbanità

belg bot, baccio, gascio (båsebelg) soffitto mantice m; (skinn, hud) pelle f, *trå belgen* tirare il mantice, **belgfrukt** legume f

belgisk, **belgier** belga m. f (pl. belgi, belghe)

belgmørk scurissimo, *det er belgmørk* è buio pesto, **belgmarke** oscuità completa, tenebre fp.

belgplante leguminosa

beliggende situato; *~ mot nord* esposto a nord, *~ ved havet* situato sul mare; *~ til gata* che dà sulla strada, **beliggenhet** posizione f, esposizione f; *værelsenes ~* la disposizione delle stanze; *ha en heldig ~* essere in una bella posizione

belivet animato, vivace

belje urlare (a perdifiato), *~ i seg bere* moltissimo

belle cintura, cintola, cinghia, mil cintura m. (bånd) copertone m (av gummi) cerchione m (av metall), astr. og geogr. zona, *Orions ~* la cintura d'Orione; **beltebil** autocingolato, **beltebyr** armadiolo, **beltestedet** la cintola, **belteaktor** trattore cingolato

belure spiare, osservare di nascosto, fare la posta a **belyse** illuminare, rischiarare; fig. chiarire; delucidare, mettere in luce, spiegare; **belysning** illuminazione f; luce f; fig. chiarimento, delucidazione f, spiegazione f

belære istruire, informare, addottrinare; **belæring**

istrazione f, addottrinamento, (lære, advarse) lezione f

belønne remunerare, ricompensare, retribuare, premiare, **belønning** remunerazione f, ricompensa, retribuzione f, premio, *som ~ for* come premio per **beløp** somma, importo, ammontare m: *hele beløpet* l'importo totale, l'intero ammontare, *(inn) til et ~ av* fino alla somma (all'importo) di, fino alla concorrenza di, *til et samlet ~ av* per un importo complessivo di, **beløpe**, ~ *seg til* ammontare a, ~ *seg til over*, ammontare a più di ..., superare

belåne ipotecare / *en eiendom* un immobile

bemåle dipingere, ornare di pitture, istoriare, F imbrattare

bemannet equipaggiare, *vare fullt bemannet* avere l'equipaggio al completo, **bemannig** (handling) equipaggiamento, (mannskap) equipaggio

benekte, ~ *seg noe* impadronirsi, impossessarsi di qc., (urettvist) usurpare qc., **benektigelse** presa di possesso, usurpazione f

bemerke scorgere, percepire, accorgersi di, notare, osservare (ytire) rilevare, osservare, *jeg skal ennå ~* aggiungerò ancora, *gjøre seg bemerket* farsi notare, (vise seg) mettersi in mostra, ~ *noe* prender buona nota di, **bemerkelsesverdig** notevole, degno di nota, considerevole, **bemerkning** osservazione f, nota, commento, rilievo, (merknad) annotazione f

bemidlet agiato; *være ~* avere mezzi

bemyndige autorizzare / *til a*, delegare, **bemyndigelse** autorizzazione f, se ellers, fullmakt

ben 1. (knokkel) osso, (fisk) lisca, spina (bengrind) ossa fpl, ossame m; *ta hena ut av* dissossare (kjøtt), diliscare (fisk), *et fett ~* fig. una cuccagna, *ha ~ i nesa* fig. avere polso

ben 2. (lem) gamba, (labb) zampa, (møbel) gamba, (passer) asta, gamba, *bringe på bena igjen* rimettere in piedi (også fig.) *fulle på bena* cadere in piedi, *gå ~ å gå på* sparire, *gå ut (inn) til bens* camminare con i piedi in fuori (in dentro), *komme på bena igjen* rialzarsi, fig. risollevarsi, riprendersi, (etter sykdom) ristabilirsi, rimettersi, *spenne ~ for* fare lo sgambetto a, *stå med det ene benet i graven* avere un piede nella tomba *stå på ett ~* stare su una gamba sola, *stå på egne ~* fig. volare con le proprie ali, *stå støtt på bena* star ben saldo sulle gambe, *han kan knapt stå på bena* sta in piedi a malapena, sa appena reggersi in piedi, *jeg skal aldri mer sette mine ~ der* non ci metterò mai più piede, *sette det lengste benet foran* allungare il passo, *ta hena på nakken* darsela a gambe, *være på bena* essere in piedi, *være rask til bens* aver delle buone gambe, *være dårlig til bens* non aver più gambe

ben 3. adj. dritto, dritto, diretto

benaktig osseo, **benarbeid** lavoro in osso

benbrudd frattura ossea (el. di una gamba), **benbygning** ossatura, struttura ossea

bende curvare, piegare, forzare

bendannelse ossificazione f

bendrerer tornitore m in osso

bendelbånd fettuccia **bendelorm** tenia, verme m solitario, **bendeltang** bot. zostera (marina)

benedder {-råte} carne f

benediktinerkloster convento di benedettini, **benediktinermunk** (monaco) benedettino, **benediktinernonne** (monaca) benedettina, **benediktinerorden** ordine m di San Benedetto

benefise beneficio; **benefiseforestilling** beneficiata, serata in onore

benekte negare, *jeg benekter at jeg har gjort det* nego di averlo fatto, *jeg henekter ikke at det forholder seg*

slik non nego che sia così, **benektende** negativo **benet** ossuto, **benfri** senz'osso; (fisk) senza spine **benevne** nominare, denominare, *benevnt tall* mat. numero concreto; **benevnelse**; **benevning** denominazione f, (navn) nome m

bengalsk, ~ *bel) snig* luci di bengala

bengel zoticone m, villanzone m, spilungone m, **bengelaktig** grossolano, vilano

bengjedsel concime m osseo, **benhulle** perostio, **benhullebetennelse** perostite f, **benhus** ossario

benk panca, panchina, banco; (amfiteater) gradino, *mil barbeta* (bak brystvern), *spille for tomme benker* recitare a sala vuota **benke**, ~ *seg* sedersi

benkler calzoni mpl, pantaloni mpl, (korte) calzoncini mpl, (undertøy) mutande fpl

benknapp bottone m d'osso, **benlim** colla d'osso, (fugielim) pania, **benlære** osteologia

benløs senz'osso, **benløse** fugler (matrett) involtini mpl

benmel fanna d'osso

benpipe tubo dell'osso, **benrangel** scheletro

benzin benzina, *fylle ~* far benzina, fare il pieno, **bensinavgift** imposta sulla benzina, **bensinbåt** nave f cisterna, **bensinekspektor** benzinaio, **bensinkanne** bidone m di benzina, latta di benzina **bensinforbruk** consumo di benzina **bensinmotor** motore m a benzina, **bensinmåler** indicatore m del livello di benzina, **bensinpumpe** pompa di benzina, **bensinstasjon** distributore m di benzina, stazione f di rifornimento (di carburante), **bensintank** serbatoio di benzina, **bensintilførsel** alimentazione f

benskinn med stecca, *mil* cosciale m, **bensort** (-svart) nero animale, **bensplint** scheggia d'osso, med frammento osseo, **benstomp** moncherino, moncone m, **bensystem** sistema m osseo, **bensøm** med sutura ossea

beni adv. direttamente; ~ *fram* direttamente, *stå ~* star dritto, esser a piombo, *si ~ ut* dire francamente (apertamente)

benel scorciatoia

benytte usufruire; (ha gagn av) trarre profitto di, utilizzare, (bruke) impiegare, usare, servirsi di (spøke tilflukt til) far ricorso a, ~ *tiden godt* far buon uso del proprio tempo, ~ *seg av noe* usare qc., (dra fordel av) approfittare di qc., **benyttelse** utilizzazione f, uso, impiego, *en fer ~ av sine evner* un libero esercizio delle proprie facoltà

benåde (forbryter) graziare, (politisk) amnistiare, (straff) commutare, **benådning** grazia, perdono, amnistia, **benådningsbrev** lettera di grazia, **benådningsrett** diritto di grazia, **benådningssekund** domanda di grazia

beordre, ~ *en til* comandare, ordinare a qn. di fare qc., *bli beordret til* ricevere l'ordine di, ~ *en et sted* hen dare ordine a qn. di recarsi in un dato luogo

beplante piantare, alberare, ~ *på nytt* (med skog) rimboscare, rimboschire, *beplantet med frukttrær* coltivato ad alberi da frutto, *beplantet med skog* piantato a bosco, **beplantning** piantatura, piantagione f (skog) imboscamento

beramme fissare, stabilire, determinare, ~ *et møte* fissare l'ora e la data di una riunione **berammelse** fissazione f, determinazione f

berber berbero, **berberhest** cavallo berbero

berberiss (busk) bot. crespino

berede preparare, apprestare, approntare; (lær) apprestare, (huder) conciare; (volde) causare, procurare; ~ *en en overraskelse* preparare una sorpresa a qn., ~ *veien for en* spianare la strada a qn., **beredning** (huder) concia, conciaturo

beredskap stato di preallarme; i ~ in pronto, pronto, apparecchiato; **beredskapslager** (scorte fpl di) riserva; **beredskapsstyrke** forza di pronto impiego; **beredskapsstjeneste** servizio di pronto soccorso
beredt pronto, preparato; *var ~ 'su pronto'*
beredvilig pronto, disposto (til a); (i høy grad) sollecito, premuroso (tjenestevilig) servizievole
beredvilighet premura, sollecitudine f
beregne calcolare; (regne med, føre på regning) conteggiare, mettere in conto; computare; (anslå) valutare, *være beregnet på* mirare a; *som ikke er til d ~* incalcolabile; ~ seg prendere, chiedere, domandare **beregnelig** ca.abile **beregneende** ca.colatore; **beregner** calcolatore m; (forsikring) perito calcolatore; **beregnet**, ~ på / for eksport prodotto per l'esportazione, destinato per l'esportazione
beregning calcolo, stima, valutazione f; *etter min ~* secondo i mie calcol; *ta med i beregningen* prendere in considerazione; **beregningsgrunnlag** base l di calcolo; **beregningsmåte** metodo di calcolo, modo di calcolare
berest, *være meget ~* avere viaggiato molto
beretning rapporto, resoconto, rendiconto; (fortelling) narrazione f; re az one f (krig, comunicato) bollettino, (versjon) versione f; *gi en ~* fare una relazione, relazionare; *avgi (avlegge) ~* om stendere un rapporto su; **berette** riferire, rapportare; (fortelle) raccontare, narrare; **beretter** relatore m, narratore m, informatore m
berettig, ~ en til autorizzare qn a, concedere a qn il diritto di; *være berettiget til* avere il diritto di, essere autorizzato a; ~ til store forventninger dar luogo a grandi speranze **berettigelse** autorizzazione f; (rett) diritto; (rettmessighet) legittimità; (begrunnelse) giustificazione f, buona ragione (også pl); *ha sin ~* essere giusto, essere legittimo; **berettiget** giustificato, fondato, legittimo; ~ a avente m, f diritto
berg montagna, monte m; *over ~ og dal* per monti e per valli, *se også* fjell
bergamott (pera) bergamotta, bergamotto, bergamott-tre bergamotto
bergart roccia, tipo di roccia
bergartilleri art. giera di montagna
berge salvare; (få i sikkerhet) mettere al sicuro, riporre, mettere al riparo; *mar* salvare, recuperare; (bringe flott) disincagliare; ~ *seilene* imbrogliare le vele; ~ *seg* salvarsi (klare seg) cavarsela, (ha utkomme) sbarcare il lunario; **bergelønn**, -penger premio di salvataggio
bergfestning rocca, **bergflate** altopiano, pianoro
bergfull montagnoso; **bergfuru** pino di montagna; mugo; **berggyll** zool. labro; **berghule** caverna
berg(n)ing salvataggio; (korn o.l.) il riporre, il mettere al riparo; **berg(n)ingsdamper**, -fartøy battello di salvataggio; **bergningsforretning** impresa di salvataggio; **bergningsforsak** tentativo di salvataggio (el. di ricupero); **bergningskontrakt** contratto di salvataggio (ricupero); **bergningsmannskap** coloro che compiono un salvataggio; **bergningsomkostninger** spese fpl di salvataggio; **bergningssekskap** compagnia (el. società) di salvataggio
bergkam crina, cresta, crinale m; **bergkart** carta orografica; **bergkløft** crepaccio; **bergknapp** bol. sedo; **bergkrystall** cristallo di rocca; **bergkyndig** mineralogista m, f; **berglag** falda; **berglendi** montuoso; **bergmann** minatore m; **bergmester** capo minatore
bergprekenen il sermone della montagna; **bergrik** montagnoso, montuoso; **bergsalt** salgemma m

inv., **bergskennt**, -skråning scarpata, versante m.
bergslette altopiano; **bergslott** castello in montagna
bergstad città mineraria; **bergtatt** incantato; **bergtrall** (omtrent) gnomo della montagna; **bergvegg** parete f (di un monte); **bergverk** miniera; **bergverksarbeider** minatore m; **bergverksdistrikt** zona mineraria; **bergverksseier** proprietario di miniera; **bergverksingeniør** ingegnere minerario; **bergverkssekskap** società mineraria; **bergverksvitenskap** mineralogia, scienza mineraria
bergånd genio (el. spirito) della montagna
berider cavallierzo; **beriderforestilling** spettacolo equestre; **beriderkunstler** esercizi mpl d equitazione; **beriderselskap** compagnia equestre; **beridersirkus** circo equestre; **beriderske** cavallerizza
berike arricchire (med di); ~ *sin dnd* arricchire il proprio spirito; *for d ~* seg a scopo di lucro **berikelse** arricchimento
beriktige rettificare; (feil) correggere; (justere) adattare, rettificare; **beriktigelse** rettificazione f, rettifica, correzione f, adattamento
berliner berlinese m, f; **berlinerblått** blu di Prussia
berme 1 feccia, *samfunnets ~* la feccia della società, F la gentaglia; **berme 2** mil (avsaits) berma
bernhardinert(munk) bernardino, **bernhardinermønne** bernardina; **bernhardinerorden** ordine di San Bernardo
bero 1 v trovarsi (se også oppbevare); (være utsatt, uavgjort) rimanere in sospeso; ~ på esser basato su; (skyldes) esser dovuto a; (komme an på) dipendere da; *det beror på omstendighetene* dipende dalle circostanze
bero 2 s., *stille i ~* lasciare in sospeso, sospendere, lasciar dormire
berolige tranquillizzare, tranquillare, calmare, placare, quietare, rassicurare; *det beroliger sinnet* distende lo spirito; ~ *sin samvittighet* mettersi la coscienza in pace; **beroligelse** rassicurazione f, acquietamento; (trøst) conforto, consolazione f; **beroligende** tranquillizzante (osv se: berolige); med calmante; ~ *middel* calmante m, tranquillante m
berserk vikingo furioso, guerriero furioso, fig. persona forsenna a (furorosa); **berserkergang** furia distruttiva, accesso di furor; *gå ~* abbandonarsi ad una furia scatenata; *montere su tutte le furie*
beruse ubriacare, inebriare; **beruselse** ubriachezza, ubriacatura, ebbrezza, F sbronza; **berusende** ubriacante, inebriante; ~ *drikker* bevande alcoliche; **beruset** ubriaco, (lett) brillo, F sbronzo; (mest fig.) ebbro (av di); *jur* in stato di ubriachezza
berylket famigerato, malfamato, di pessima fama; ~ *kvinne* donna di cattivi costumi; *gjøre ~* diffamare; *wanke på berylkede steder* frequentare luoghi malfamati; *det å være ~* avere una cattiva reputazione
berømme lodare, elogiare, vantare; ~ *seg av* gloriarsi di, vantarsi di; **berømmelig** glorioso, encomiabile; **berømmelse** (ros) lode f, elogio; (berømmhet) fama, celebrità, lustro, gloria; **berømt** famoso, rinomato, celebre; (meget) illustre; *gjøre ~* rendere celebre, dare lustro a; **berømmhet** fama, celebrità, (stor) lustro, gloria
berøre toccare (med con); (streife) sfiorare, rasentare; fig. (gjøre inntrykk på) toccare, (affisere) impressionare, commuovere (omtale) accennare a; (nå, støte opp til) toccare; ~ *smertelig* toccare (pungere) sul vivo; ~ *ubehagelig* colpire sgradevolmente; **berøring** toccata, tocco, contatto (også

fys. og mat.), (lett) sf oramento. *bringe i* ~ mettere in contatto. *komme i* ~ med incontrare venire a contatto con. ~ *livsfarlig* 'chi tocca muore'

berøringselektrisitet galvanismo

berøringspunkt punto di contatto

berøve, ~ *en noe* privare qn di qc., (plyndre) spogliare qn di qc. ~ *en noe* *aren la* togliere la parola (l'onore, la vita) a qn. ~ *en besittelsen av noe* spossessare qn di qc.

besatt (opptatt) occupato, preso, (bestilt) prenotato, se også *besette*, *holde* ~ occupare, *vognen er fullstendig* ~ la vettura è al completo. *mine timer er* ~ le mie ore sono impegnate. ~ *av en tanke* ossessionato da un'idea. ~ *(av en ond ånd)* posseduto (da demonio). *en* ~ un indemoniato (bl. in vasato); *som en (var)* ~ come un indemoniato. *le tom en* ~ ridere come un matto. *være* ~ *av en ødeleggelsens ånd* esser posseduto dal demone della distruzione

bese guardare, esaminare, ispezionare, (besøke) visitare, undare a vedere

besegle sigillare, suggellare (og fig.), apporre il sigillo.

beseire vincere, sconfiggere; (vansker også) superare, sormontare, se også *overvinne*

besetning (på tøy) guarnizione f. (viltbestand) sel vaggina stanziale; (kveg o l) bestiame m, patrimonio zootecnico, mil. guarnigione f, presidio mar. equipaggio

besette (hær, mannskap) occupare, se også *besatt*. ~ *med noe* mettere qc. su, (pynte) guarnire (ornare) con, (kante med) orlare (bordare) con. ~ *rolle i en komedie* distribuire le parti di una commedia. ~ *en rolle med en* affidare una parte a qn. ~ *et embete med en* investire qn di una carica. ~ *et embete* rivestire una carica. **besettelse** mil. occupazione f, invasione f, (roler) distribuzione f (embete) nomina ad una carica (ånd) ossessione f.

besiktige visitare, ispezionare, **besiktigelse** ispezione f, visita, (beføring) sopralluogo. **besiktigelsesforretning** ispezione f, (beretning) rapporto d'ispezione

besindig riflessivo, ponderato; (forsiktig) prudente (satt stø) posato, adv. con riflessione, ponderatamente, prudentemente; **besindighet** riflessione f, ponderatezza, prudenza, riflessività

besinne, ~ *seg* riflettere, considerare, (skifte sinn) rivedersi, cambiare opinione; **besinnelse** riflessione f, (fatning) contegno, *gå fra tape* *besinnelsen* perdere la testa, *komme til* ~ *igjen* tornare in se

besitte possedere, avere, (inneha) godere. **besittelse** possesso, *være i* ~ *av* essere in possesso di, essere padrone di, possedere; *(igjen) komme i* ~ *at* (ri)entrare in possesso di, (ri)diventare padrone di. *ta i* ~ prendere possesso di, impossessarsi di. **besittelsesløs** nullatenente. *den besittelsesløse klasse* il proletariato. **besittelsesrett** diritto di possesso

besjele animare, infondere l'anima in (a); *være besjelet* *av* essere animato da. **besjeling** animazione f.

besk amaro, agro, acre, aspro, **beskhet** amarezza, acredine f, asprezza

beskudige danneggiare, deteriorare, med ferre, ledere, (skjemme) guastare, delurpare; (få til å ha varere) avanziare; **beskudigelse** danneggiamento, (skade) danno, guasto, (sår) ferita, (lesjon) lesione f, (havari) avaria

beskaffen fatto, costituito, *slik* ~ fatto così, cosiffatto, di natura tale, **beskaffenhet** qualità, natura, *av samme* ~ de la stessa qualità (natura)

beskatning tassazione f, imposizione f. **beskatnings-**

måte modo (metodo) di tassazione. **beskatningsrett** diritto di imporre tasse. **beskatte** (personer) tassare. ~ *noe* assoggettare qc. ad imposta, **beskattet** tassato, *de høyst beskattede* i più tassati

beskikke (utnevne) nominare, costituire, ~ *sitt hus* regolare i propri affari prima della morte

beskjed comunicazione f; istruzioni fpl, (svar) risposta, (opplysning) informazione f, (befaling) ordine m, *gi en* ~ comunicare a qn, informare qn (*om di*) (befale) dar ordine a qn, dare istruzioni a qn. *gi en* ~ parlare senza peli sulla lingua, *vite* ~ *om* essere al corrente di, *vite god (bedre)* ~ saperla lunga, *inntil man får nærmere* ~ fino a nuovo ordine

beskjeden modesto, (ydmyk ringe) umile; ~ *(sine fordringer)* moderato nelle sue pretese, **beskjedenhet** modestia, umiltà

beskjeftige occupare, ~ *(fyll)* *ens tanker* impensierare, ~ *seg med* occuparsi di, *være beskjeftiget med* essere intento a, **beskjeftigelse** occupazione f (stilling) lavoro, professione f, mestiere m, *mangel på* ~ disoccupazione; **beskjeftigelsesgrad** grado di attività

beskjemme (vanære) disonorare (håne) oltraggiare o lendere (gjøre skamful) vergognare (gjøre til skamme) smascherare, **beskjemmende** disonorevole

beskjære tagliare (og fig.), (trær) potare (utgifter) ridurre, comprimere, (verk) mutare abbreviare

beskjering taglio, agr. potatura, fig. mutilazione f.

beskrive descrivere, dipingere, jur. (akt) rilasciare copia conforme di, (tyv) dare i connotati di, *det er ikke til å* ~ *hvor (meget)* ... non saprei esprimere quanto. **beskrivelse** descrizione f, relazione f, quadro, connotati mpl. *det går over all* ~ ciò oltrepassa ogni immaginazione, **beskrivende** descrittivo

beskue contemplare, guardare; esaminare; **beskuelse** contemplazione f, **beskuende** contemplativo, **beskuer** contemplatore m

beskylde, ~ *en for noe* accusare qn di qc., imputare qc. a qn., ~ *hverandre* accusarsi a vicenda, **beskyldning** accusa, imputazione f

beskyte bombardare, cannoneggiare, mitragliare, tirare (sparare) contro

beskytte proteggere, difendere, (skjærme) riparare (*mot da*) (sikre) preservare, garantire, patrio. *hære* **beskyttelse** protezione f, difesa, riparo, garanzia, *forening til dyrenes* ~ Società Prolettrice degli Animali. *ta under* *en* ~ prendere qn sotto a propria protezione, **beskyttelses-** (ofte =) beskyttende: **beskyttelsesrom** rifugio (asilo), **beskyttelsesstoll** protezione doganale, **beskyttende** protettore. **beskytter** (inne) protettore m (f. trica) difensore m (f. -ora, -fenditrice), (vellynder, -gjører) patrono, benefattore m

beskøyt galletta

beslag guarnitura, guarnizione f, (hest) ferratura, (mobil) ferratura (hjul) cerchione m, (maskin) armatura, (bok) fermaglio; (hengsel) bandella, jur. sequestro, pignoramento, *legge* ~ *på en* requisire qn. se *ellers* **beslaglegge**

beslaglegge jur. sequestrare, pignorare, (rekvirere) requisire, (konfiskere) confiscare, mar. mettere l'embargo su, mettere sotto sequestro, (tlegge seg) appropriarsi, impossessarsi di, (oppta) occupare ~ *en oppmerksomhet* esigere attenzione di qn. **beslagleggelse** requisizione f, confisca, jur. sequestro, pignoramento, **beslagsmed** fabbro ferratore

beslektet imparentato, fig. analogo (*med a*), affine, congenere; *være beslektet med* essere parente di o imparentato con, ~ *langt ute* imparentati alla lontana, *de nærmest beslektede* i parenti più prossimi, *beslektede sjeler* anime gemelle.

beslutning decisione f, risoluzione f, *fatte en ~* prendere una decisione; **beslutningsdyktig** in numero, *være ~* avere il numero legale; **beslutningsdyktig** numero legale

beslutte decidere (*å gjøre noe* di fare qc.), ~ *seg* decidersi, prendere una decisione, ~ *seg til å...* decidersi a..., **besluttende** deliberativo; **besluttet** deciso (*på a*), determinato; **beslutsom** deciso, risoluto; **beslutsomt** decisione f, risolutezza, *vise ~* dare prova di risolutezza

beslå, ~ *med jern* ferrare; ~ *med sølv* guarnire con borchie d'argento *brida med spiker* chiodare imbullettare; ~ *et seil* serrare una vela; *være beslått med penger* esser pieno di soldi, *står bene a quatrin*.

besmitte (gjøre uren, og fig.) insozzare (*med di*), infettare, contaminare; (*vanhellige*) profanare; **besmitte** contaminazione f, infezione f, macchia, bruttura, profanazione f

besnøre (sole til) imbrattare; *se smøre*

besnøre insidiare, (*dåre*) sedurre, adescare, irretire, *la seg ~ av pene talemdr* farsi sedurre da belle parole; **besnørende** insidioso, seducente, lusingatore; **besværing** seduzione f, lusinga

besparelse, -*sparing* risparmio, economia **besparende** economico (pl. -ci)

bespise dar da mangiare a, *stad gi* nutrire, *almentare*, cibare, (*stille sulten hos*) sfamare **bespisning** vitto, sostentamento, alimentazione f

bespotte schernire, oltraggiare, (*det hellige*) **bestemmiare**, **bespottelig** blasfemo, sacrilego (pl. ghi); schernevole; **bespottelse** scherno; (*av det hellige*) blasfemia, **bestemmia**, sacrilegio

best 1 adj il (la) migliore; *min beste venn* il mio migliore amico, *beste venn!* amico caro!, *min beste inntekt* il mio reddito principale; *i sin beste alder* nel pieno dell'età, ancora giovane *han er ~ i den rollen* è la sua migliore interpretazione *allet ~* il migliore di tutti, il migliore in assoluto

best 2 s., *den beste* il migliore, (*dyktigste*) il più bravo, *det beste* il meglio; *det beste Italia er* quanto di meglio possiede l'Italia, *det beste ved hele historien* il bello di questa storia, *håpe det beste* sperare che tutto si metta per il meglio, *den første den beste* il primo venuto, *gjøre sitt beste for å* fare del proprio meglio per, *det beste* *De kan gjøre er å* il meglio che possa fare è di...; *det beste en kan (har lært)* il meglio che si può, *på det beste* al meglio; *vende noe til det beste* volgere qc. al meglio; *vende seg til det beste* volgere al meglio; *det beste av alt* il meglio di tutto, il meglio possibile

best 3 adv meglio, *det vet jeg ~* lo so meglio di tutti (di te osv.), *som man ~ kan* come meglio si può; come viene viene

best (beist) s, bestia, (person) bruto, bestia, *slite som et ~* lavorare come una bestia

bestalling brevetto (di nomina)

bestand, *se hestebestand*, *skogbestand* osv

bestanddel parte f, ingrediente m, elemento, componente m

bestandig (varig) duraturo, durevole, (stadig) stabile, (konstant) costante, persistente, (uavbrutt) continuo, adv continuamente, sempre, senza sosta, *for ~* per sempre; **bestandighet** costanza, stabilità, fermezza, perseveranza

beste s., *det felles ~* il bene comune; *til ~ for a* vantaggio di, *til ens ~* per il bene di qn., *ha en til ~* farsi beffa di qn., (*narre*) gabbare qn.; *være til ~ for en* esserle lo zimbello di qn

besteborger (grasso) borghese, **bestefar** nonno; litt avo; **besteforeldre** nonni mpl

bestemme (fastsette) fissare, stabilire, (vurdere) valutare, stimare, (ordne) regolare, (påvise) determinare, definire, (sykdom) diagnosticare; ~ *normere* gram qualificare ~ *at* decidere che, *loven bestemmer at* la legge prescrive che, ~ *noe for en* destinare qc. a qn.; ~ *en til (for)* noe destinare qn. a qc., ~ (*beslutte*) *seg* decidersi (*til å*); ~ *seg for noe* decidersi per qc.; ~ *seg om igjen* cambiar parere, ricredersi, *være fast bestemt på* essere fermamente deciso a

bestemmelse (beslutning) determinazione f, (avgjørelse) decisione f, (påvisning) determinazione f, definizione f, (fastsettelse) determinazione f, fissazione f, regolamentazione f, (sykdom) diagnosi f, (ordning) regolamento, disposizione f, (forordning) ordine m decreto (kontrakt) clausola, (formål) destinazione f, *ta ~ om* stabilire che (di); *ta annen ~* prendere un'altra decisione, disporre altrimenti; *inntil normere ~* fino a nuovo ordine

bestemmelserord determinativo; **bestemmellessted** (luogo di) destinazione f

bestemmende determinante, gram. determinativo

bestemor nonna, litt ava

bestemt 1 adj deciso, risoluto, (utpreget) pronunciato; (klar) chiaro, netto; (fast) fisso, (begrep) definito; (betinging) categorico (pl. -ci), tassativo (nøyaktig) preciso (regelmessig) regolare (sikker) certo, sicuro, *den bestemte artikkel* l'articolo determinativo; *jeg er fast ~ på å* sono fermamente deciso a

bestemt 2 adv (beslutsomt) risolutamente, (avgjort) categoricamente, (klart) nettamente, chiaramente (nøyaktig, con precisione (visshet) con sicurezza, senz'ombra di dubbio, **bestemthet** risolutezza, decisione f; precisione f; certezza

bestialitet bestialità, **bestialisk** bestiale

bestige salire su, impicarsi su, (mur, fjell) scalare, ascendere, **bestigning** risalita, scalata, ascensione f

bestikk astuccio, mar stima, (spisebestikk) posate fpl, *gjøre sitt ~* fare il punto, *se også* posisjon

bestikke corrompere, comprare, prezzolare, (vitner) subornare; *la seg ~* vendersi, lasciarsi corrompere; **bestikkelig** corrottile, venale, **bestikkelighet** venalità, corrottilità **bestikkelse** corruzione f, (vitner) subornazione f, (utilbørlig betaling) F bustarella, *ta imot ~* lasciarsi corrompere, accettare la bustarella, **bestikkelseforsøk** tentativo di corruzione

bestikklogar sala nautica

bestille (tinge) ordinare, (billett, plass, rom) prenotare; *gi en noe å ~* dare un'occupazione a qn., fig. dar del daffare a qn., *gi en nok å ~* dar del filo da torcere a qn.; *jeg har noe å ~* sono occupato; *henne vil jeg ikke ha noe å ~ med* non voglio aver a che fare con lei, *han skal få med meg å ~* dovrà vedersela con me

bestilling (gjøremål) occupazione f (ordre) ordinazione f (billett, plass) prenotazione f; (tjeneste) impiego, *gi en en ~* fare un'ordinazione a qn., passare un'ordine a qn., **bestillingsmann** impiegato, **bestillingsseddel** bolletta d'ordinazione

bestjele derubare

bestorme assalire, prendere d'assalto

bestrebe, ~ *seg fur* sforzarsi di (el. a), adoperarsi per, **bestrebelse** sforzo, fatica
bestride contestare, (betale) spendere, coprire le spese di, *det vil jeg ikke* ~ non lo nego, **bestridelse** pagamento, sovvenzione f, rimborso spese
bestryke spalmare, ml sbarrare, spazzare: **bestrykning** sbarramento, **bestrykningsfelt** raggio di sbarramento. se øders, stryke
bestre cospargere, aspergere
bestråle irradiare, ~ *med røntgen* esporre ai raggi X
bestyre amministrare, (lede) dirigere, ~ *husholdningen* governare la casa, **bestyrelse** amministrazione f direzione f governo, *som angår bestyrelsen* amministrativo: **bestyrer(inde)** amministratore m (f, -trice) direttore m (f, -trice) gestore m gerente m f se rektor, skolebestyrer
bestyrke rinforzare rafforzare, consolidare, (stadfæste) confermare, corroborare, ~ *en i noe* confermare qc a qn, *min mistanke ble bestyrket* i miei sospetti si sono rafforzati, **bestyrkelse** conferma, conferma f corroborazione f
bestyrtelse costernazione f, sgomento, **bestyrtet** costernato, sgomentato, *gjøre bestyrtet* costernare sgomentare, *bli bestyrtet* sgomentarsi, sbigottirsi
bestøv(n)ing impollinazione f
bestå (være t l) esistere, sussistere, (tross vansker) resistere, (være, holde seg) durare, perdurare mantenersi, (til eksamen) essere promosso, ir sostenere, ~ *av* essere composto di, ~ *i noe* consistere in (di) qc: ~ *i d* consistere nel, ~ *en prøve* sostenere (superare) una prova, *det d* ~ (være til) esistenza, **bestående** esistente (fastsatt) stabilito, costituito, *det* ~ l'ordine preconstituito, *som holder på det* ~ conservatore
besudle insozzare, macchiare, lordare se besmitte
besvangre rendere incinta, ingravidare
besvare rispondere a, (løse) risolvere, ~ *en prisoppgave* concorrere a un premio, **besvarelse** risposta (av a), (løsning) soluzione f (av di)
besverge (mane fram) evocare, (mane bort) esorcizzare, scongiurare, fare gli scongiuri, **besvergelse** evocazione f, esorcismo, scongiuro; **besvergelsesformular** scongiuro (mest pl) **besverger** esorcista m, f scongiuratore m
besvike ingannare, frodare
besvime svenire, mancare, perdere i sensi, litt. cadere in delirio, **besvimelse** svenimento, mancamento, litt. delirio; **besvimt** svenuto
besvogret imparentato, *være* ~ *med* essere cognato di
besvær fatica, sforzo, affanno, disturbo, (byrde) peso, onere m, *gjøre en* ~ causare (dare) disturbo a qn, *være en til* ~ importunare qn, dar noia a qn, esser di peso a qn, **besvære**, ~ *seg over* lamentarsi di, **besværing** reclamo, querela, gravame m, **besværlig** faticoso, laborioso, difficile, arduo, (byrdefull) gravoso, oneroso, (ubehagelig) importuno, fastidioso, (ubekvem) scomodo, **besværliggjøre** rendere gravoso, (difficile osv) **besværlighet**, se besvær
besynderlig strano, singolare, bizzarro, curioso, **besynderlighet** stranezza, singolarità, bizzarria
besynge cantare, celebrare, inneggiare a
besyv, gi still ~ *med* esprimere il proprio parere; F dire la propria
besøk visita (i, hos a), *få* ~ ricevere una visita (visite), *avlegge en et* ~ fare visita a qn, *ha* ~ avere visite, avere gente, *være på* ~ hos en essere in visita da qn, **besøke** (person) far visita a, visitare anda-

re a vedere (sted) visitare andare a vedere (hyp-p g) frequentare, **besøkende** visitatore m (f, -trice), **besøkelsestid**, *kjenne sin* ~ saper approfittare dell'occasione favorevole (el del momento opportuno)
besørge (sørge for) provvedere a, aver cura di, (på ta seg) incarcarsi di, (utføre) fare, sbigare effettuare, (skaffe) procurare, ~ *ens embete* fare le funzioni di qn, *det blir besørget* sarà fatto, *lu en* ~ *noe* affidare a qn l'incarico di
bet (spill) presa perduta, *jeg går* ~ vado sotto, *i gå tre* ~ andare sotto di tre
beta, *det har betatt ham lysten til* ciò gli ha fatto passare la voglia di, se også ta, **betatt** incantato, stupefatto, (overveidet) sopraffatto, **betatthet** emozione f, incanto, (forbøffelse) stupore m
betakke, ~ *seg* rifiutare (for noe qc, for å di), declinare l'onore
betalbar pagabile, **betale** pagare (noe qc, en qn, en noe qc a qn, kontant in contanti), ~ *1000 lire for en* pagare qc di 2 se ~ *a* pagare a rate se også **avbetale** ~ *tilhake* rimborsare restituire (et lån un prestito), ~ *for di et* pagare troppo, strapagare *kelner jeg vil gjerne* ~ il conto per favore, *som ikke kan betales for di et* fuori prezzo, proibitivo, (uvurderlig) inestimabile, impagabile, *det skal han komme til å* ~ (di et) gliela farò pagare (cara), ~ *godt med ondt* rendere male per bene, *det betaler seg* c'è un tornaconto, ne vale la spesa, *det betaler seg godt* ciò rende bene, *det betaler seg ikke* ciò non rende niente, non ne vale la spesa, se også **betalt**, **betalende** pagante m, l. **betaler** pagatore m
betaling pagamento, saldo, (lønn) paga, compenso, *for i mot*, ~ a pagamento, dietro compenso, *for i mot*, ~ *av* contro pagamento di, *mot kontant* ~ contro pagamento in contanti, *på grunn av manglende* ~ per mancato pagamento, *uhen* ~ gratuito, *adv* gratuitamente, gratis, **betalingsbalanse** bilancia dei pagamenti
betalingsdag giorno di pagamento, (lønning) giorno di paga, **betalingsfrist** dilazione f di pagamento
beta (mest di termine m) pagamento, **betalingsmiddel** mezzo di pagamento, mezzo circolante, *lovløp* ~ moneta legale **betalingsvilkår** condizioni fpl di pagamento
betalt pagato, (på brev) franco di porto, (på regning, veksel) per quietanza
bete 1 bot bicola, bieta (fårbete) barbabietola da foraggio, (rødbete) barbabietola (rossa), (sukkerroe) barbabietola da zucchero
bete 2 (lite stykke) pezzetto, (mat) boccone m
bete 3 (gjøre en bet) far perdere una presa, ~ *kontrakten* andar sotto
betegne (merke) segnare, marcare, (utpeke) segnalare, designare, (angi, uttrykke) indicare, caratterizzare; (bety) esprimere, significare, **betegnelse** (utpeking) segnalazione f, designazione f (angivelse) indicazione f, (benevnelse) qualifica (merke) segno, marca, **betegnende** significativo (typisk) caratteristico (pl -ci) **betegning**, se betegnelse, **betegningsmåte** modo di segnalare, indicazione f
betenke, ~ *en med noe* fare un regalo a qn: ~ *en i sitt testamente* includere qn nel testamento, ~ *seg* (tenke) riflettere (på noe su qc), F pensarsi su (noe) esitare (med a), (skifte sinn) cambiare idea, ripensarsi ~ *seg 10 ganger* pensarsi (su) due volte
betenkelig (foruroligende) preoccupante, critico (pl -ci), (tvilrådig) preoccupato, esitante, ap-

prensivo, *det ser ~ ut* cio sta prendendo una brutta piega, *gjøre en ~* preoccupare qn., far esitare qn., **betenkelighet** (persons) scrupolo, dubbio, esitazione f. (saks) difficoltà, *uttrykke betenkeligheter* esprimere (sollevare) dubbi, *ha betenkeligheter ved* esitare a, *det er der ikke noen betenkeligheter ved* non ci sono difficoltà a questo riguardo.

betenkning considerazione f., riflessione f. (erklæring) avviso, notifica, (ekspert, komité) perizia, dichiarazione f., rapporto, *avgis ~ om* fare (un) rapporto di (su), *uten ~* senza esitare, **betenkningstid** tempo di riflettere, tempo per decidere

betenksom riflessivo, ponderato, (skjønnsom) giudizioso, (forsiktig) prudente, (taktfull) discreto, (hensynsfull) premuroso, **betenksomhet** riflessione f., avvedutezza, prudenza, discrezione f., tatto, (omhu) riguardo, cura

betenkt considerato, *retr ~* tutto considerato, tutto sommato, *være ~* essere indeciso, essere in dubbio

betennelse infiammazione f., **betent** infiammato.

betids a tempo, per tempo, (tidlig) di buon ora

betimelig a proposito, opportuno, conveniente, adv a tempo, a proposito, **betimelighet** opportunità, circostanza favorevole

betinge condizionare, essere la condizione per, *være betinget av* dipendere da, *~ seg noe* riservarsi qc., *~ seg at* porre la condizione che, **betingelse** condizione f. (i kontrakt) clausola, *en absolutt ~* una condizione inderogabile, una condizione sine qua non, *på den ~* a questa condizione, *på den ~ at* a condizione che + konj., a condizione di + inf

betingelsesløs incondizionato, **betingelsesløst** adv senza condizioni, incondizionatamente

betingel condizionale, soggetto a una condizione, (begrenset) limitato, *~ dom* condanna con la condizionale, sospensione condizionale della pena

betjene servire, manovrare, **betjening** servizio, **betjent** s. impiegato, funzionario

betone accentuare, mettere in risalto (og fig.), gram, accentare; *heront stavelse* sillaba accentata

betong calcestruzzo (di cemento), *armert ~* cemento armato, **betongarbeid** betonaggio, **betongblan-demaskin** betoniera

betoning accentuazione f., gram, accentazione f. (tonefall) accento, cadenza

betrukte osservare, guardare, (beskue) contemplare, (overvåre) considerare esaminare, *~ som* considerare, *den som betrakter* colui che osserva, **betraktning** osservazione f., contemplazione f. (overveielse) considerazione f., riflessione f., *gjøre betraktninger* fare delle considerazioni, *i ~ av at* considerando che, visto che, *i ~ av dette* di conseguenza partendo da questa considerazione, *som bør tas i ~* da prendersi in considerazione, *som fortjener å komme i ~* degno di considerazione, *når alt tas i ~* tutto considerato, *sette ut av ~* metter da parte, trascurare, *ved nærmere ~* osservando da vicino, **betraktningmåte** modo di considerare le cose

betre camminare su, calpestare, calcare, entrare in **betro** confidare, affidare, *~ seg i ens hender* mettersi (con fiducia) nelle mani di qn., *~ seg til en* confidarsi con qn., **betrodd** di fiducia, fidato, *høyt ~* che gode di grande fiducia (presso hos), *~ gods merce* in deposito fiduciario, **betroebe** confidenza

betryggelse garanzia, sicurtà **betryggende** rassicurante, (tilfredsstillende) soddisfacente, adv. in modo rassicurante

betuttet sconcertato, perplesso, sbalordito, *gjøre*

betuttet sconcertare, lasciar perplesso, sbalordire **betvile** dubitare di, *det kun ikke betviles* cio e fuori dubbio, cio e indubitabile

bety significare, voler dire; (bebude) annunciare, presagire, *hva skal det ~?* che cosa significa? (che cosa vuol dire?), *det har ikke noe å ~* cio non vuol dire nulla, non importa, *ha noe å ~* avere una certa importanza, *det betyr ikke noe godt* (cio) non presagisce nulla di buono

betyde gl., *~ en noe* far intendere qc. a qn., (bydende) intimare qc. a qn.

betydelig considerevole, notevole, importante, cospicuo, (talent) superiore, adv. notevolmente, in modo considerevole, *meget ~* eminente, *være ~* essere (una persona) importante, essere qualcuno, **betydelighet** importanza, cospicuità

betydning significato, senso; (viktighet) importanza, *egentlig ~* senso proprio, *overført ~* senso figurato, *i ordets egentlige ~* per eccellenza, *i ordets fulle ~* nel senso letterale del a paro a a r gor di termini, *med dobbelt ~* a senso doppio, *i god i ond ~* in senso buono (cattivo), *av ~* importante, *ikke av ~* senza importanza, **betydningsfull** significativo, (viktig) di grande importanza, (ytning) di grande portata, **betydningsløs** insignificante

beundre ammirare, **beundrende** ammirativo; **beundrer** ammiratore m., innamorato, entusiasta m., **beundring** ammirazione f., **beundringsverdig** ammirevole, ammirabile, degno di ammirazione; adv. ammirabilmente, in modo ammirevole

bevandret, *~ i* pratico di, esperto di, portato a, ferrato in

bevare mantenere, conservare, preservare, (beskytte) custodire, proteggere, salvare, *~ seg ren* mantenersi puro, *~ for (mot)* proteggere da, preservare da, *Gud ~ ham!* Dio lo protegga (conservi!), *Gud ~ meg for det* lddio me ne guardi!, *Gud bevarer!* mio Dio!, Santo cielo!, *jå (Gud) bevarer!* ma certo! come no!, *nei (Gud) bevarer!* ma no!, niente affatto! **bevarende** conservativo, (sikrende) protettivo, **bevaring** conservazione f., mantenimento, custodia, **bevaringsmiddel** conservativo

beve trepidare, tremare, (hjerter) palpitare, **beven** litt trepidazione f.; *med frykt og beven* con ansia e trepidazione

bevege muovere, (hit og dit) agitare, (flytte) spostare; (sinn) emozionare, (røre) commuovere, toccare; (forurolige) agitare, turbare, (bøye) piegare; *~ en til (å)* spingere qn. a, *~ seg* muoversi, (i retning) dirigersi, (maskin) funzionare, essere in funzione, (dreie seg) girare (om intorno a), (sette seg i bevegelse) mettersi in moto, avviarsi, *~ seg i dannede kretser* frequentare la buona società, **beveges** (bli rørt) commuoversi

bevegelig mobile, mobile; (følsom) sensibile, (påvirkelig) impressionabile, emotivo, (omskiftelig) mutevole, se også **bøvelig**, smidig, **bevegelighet** mobilità, sensibilità, (livlighet) vivacità

bevegelse movimento (også mil., mar.); gesto, (sinn) emozione f.; (rørelse) commozione f.; (uro) agitazione f., *omdreivende ~* rotazione f.; *svingende ~* oscillazione f.; *sette i ~* mettere in moto, avviare, (sinn) commuovere; *sette alt (himmel og jord) i ~* smuovere tutto, mettere sossopra cielo e terra

bevegelser (ofte) motore (f. -tricc), **bevegelserfrihet** libertà di movimento, **bevegelserkrig** guerra di movimento, **bevegelserstere** meccanica, (kraftlære) dinamica **bevegelserverb** verbo di movimento

beveggrunn motivo (til di, til å per)

bever zool. castoro, **beverhytte** capanna (tana) di castoro, **beverhår** pelo di castoro, **beverjakt** caccia al castoro, **beverrotte** nutria, castorino, **beverskinn** pelle di castoro

beverte ricevere a tavola, servire, offrire (un pranzo), **bevertnung** rinfresco (pl. -chi), vitto, servizio di cucina, (sted) osteria, trattoria, ristorante m, café m, *god ~* buona tavola

bevilge accordare, concedere, stanziare, **bevilgning** stanziamento, finanziamento, sovvenzione f

bevilling concessione f, licenza, *søke ~* far domanda per ottenere una licenza, *frata en bevillingen* privare qn della licenza, revocare la licenza a qn, **bevillingshaver** concessionario, detentore m di una licenza

bevinget alato, *bevingede ord* parole alate (sublimi)

bevirke fare, produrre, causare, avere per effetto, *dette har bevirket at* il risultato di questo è stato che, ne è risultato che, *dette bevirket at* proviene falt questo ha causato (provocato) una diminuzione dei prezzi

bevis prova, testimonianza, dimostrazione f (gjeld) effetto, cambiale, (attest) certificato, attestato, documento, (kvittering) ricevuta, quietanza, *bevist for at* la prova che, *på grunn av bevisets stilling* per insufficienza di prove, *fore ~ for se* beviso, **bevisbyrde**, *bevisbyrden påhviler* la prova è a carico di

bevise provare, comprovare, documentare, *må* dimostrare, testimoniare, *dar* prova di, *bevist kjensgjerning* fatto accertato (appurato), **bevis(e)lig** provabile, comprovabile, dimostrabile, documentabile, *jur* probativo, probatorio, *adv* provabilmente, *en med ~* comprovabile

bevis(e)lighet dimostrabilità, **bevisligheter** prove (pl), testimonianze (pl), documentazione f, **bevisføring**, -førsel f, *bevisførsel* ragionamento f, *argumentasjon* f, **bevisgrunn** argomento, ragione f, **beviskjede** complesso di prove, **beviskraft** forza probante, **beviskraftig** probante, probativo, probatorio, **bevismateriale** prove a carico, **bevismidler** prove (pl), **bevismåte** modo di dimostrazione, **bevisopplakk** inchiesta, raccolta di prove

bevisst cosciente, consapevole, *være seg ~* essere cosciente, *være seg noe ~* prendere coscienza di qc, *ikke være seg noe tydelig ~* non rendersi pienamente conto di qc, *jeg er meg ingen skuld ~* non ho nulla da rimproverarmi, *~ uansett* menzogna interazionale

bevissthet coscienza, consapevolezza, conoscenza, *sindere* f, *ved full ~* in tutta consapevolezza, in stato di piena conoscenza, *ikke ved ~* senza conoscenza, *i bevissheten om sin uskyld* in forza della propria innocenza, *tape bevissheten* perdere la conoscenza, *komme (bringe) til ~* riprendere (far riprendere) i sensi, *det er gått over i den alminnelige ~* è un'opinione generale accettata

bevisstløs senza coscienza (conoscenza), svenuto, incosciente, *bli ~* perdere la conoscenza, **bevisstløshet** perdita della conoscenza, svenimento, incoscienza

bevitne testimoniare, attestare, certificare, (med styrke) protestare, *~ med ed* dichiarare sotto giuramento, **bevitnelse** testimonianza, attestazione f, attestato, protesta

bevokst coperto (med di), *~ med skog* boscoso, coperto di alberi

bevokte sorvegliare, custodire, vigilare, **bevokning** custodia, sorveglianza, vigilanza, *under streng ~* sotto stretta sorveglianza, **bevokningsfartøy** mar-

vedetta, **bevokningstjeneste** servizio di sorveglianza (di guardia)

bevre tremare, tremolare, **bevtass** bot tremolo, pioppo tremolo

bevæpne armare (med di), **bevæpning** armamento (våpen, panser) armatura, corazza

bevågen gl benevolente, favorevole, propizio, **bevågenhet** benevolenza, favore m

bevrere onorare (med con), favorire (med di)

beåndet ispirato

bi, stå ~ se hjelpe ligge ~ mar essere alla cappa

dreie (legge) ~ mettersi alla cappa

bi- secondario, accessorio, collaterale

biarbeid lavoro secondario, occupazione f collaterale secondo lavoro

biavl apicoltura, **biavler** apicoltore m

bibegrep idea (nozione) secondaria, concetto accessorio

bibehold mantenimento, conservazione f, *med ~* *ut full lønn* senza riduzione di paga, **bibeholde** mantenere, conservare

bibel bibbia, **bibel-** biblico (pl. -ci) scritturale, **bibelforsker** scritturista m, f, **bibelfortolkning** esegesi f

bibelhistorie storia sacra, **bibellesning** lettura della Bibbia, **bibellærd** conoscitore delle Sacre Scritture

bibelord parola biblica, **bibelsk** biblico (pl. -ci), **bibelspråk** linguaggio biblico, (sitat) sentenza della Bibbia, **bibelsied** passo della Bibbia, versetto, **bibeluttrykk** espressione biblica

bibemerking osservazione f incidentale (per inciso)

bibeskjeftigelse occupazione secondaria, secondo lavoro, **bibetvding** significato supplementare, secondo significato

bibliofil bibliofilo, **bibliograf** bibliografo, **bibliografi** bibliografia

bibliotek biblioteca, **bibliotekar** bibliotecario, conservatore m, **biblioteksassistent** aiuto (assistente) bibliotecario, **bibliotekshil** biblioteca circo ante

biblioteksskole scuola per bibliotecari

bibringe (mening) dare, portare, suggerire insinuare, (innprente) inculcare, *~ en begrep om noe* far capire qc a qn

bicelle cella (celletta) di favo, alveolo

bider bide m, bide m

biderud, seile ~ navigare (andare) di bolina

bidra contribuire (til noe a qc), (medvirke) cooperare (til til o a), **bidrag** contributo, (andel) parte f, litt. articolo, (penger også) quota, aliquota, gi

til ~ dare il proprio contributo, *gi et ~* *av* contribuire con, *levere ~ til* (tidsskrift) fornire articoli a

collaborare a

bidragsplikt obbligo di contribuire, **bidragspliktig** tenuto a contribuire, contribuente, contribuent m, f, **bidragsytende** contribuente, che contribuisce

bidragsyter contribuente m, f, contributore m, litt. collaboratore m

bidronning ape f regina, **bie 1** ape f

bie 2 v (vente) aspettare (på en qn), (somie) indugiare, attardarsi, **bi litt.** un momento, per favore, attenda un attimo!

bielv affluente m, **biervær** impiego secondario

bifag materia secondaria (sussidiaria)

bifall (billigelse) approvazione f, (samstemming) assenso, consenso, (tilslutning) consensi mp

plauso, (klapping) applausi mpl, *vinne ~* ottenere consensi, avere successo, *vinne stormende ~* ottenere un successo clamoroso, **bifalle** (samtykke i) acconsentire a, (billige) approvare, bifallente, ei

~ *blikk* uno sguardo di approvazione, *nikke* ~ far (cenno) di sì colla testa, annuire col capo
bifallsklapp applauso, applausi mpl; **bifallsumling** mormorio d'approvazione, **bifallsrop** grida fpl di consenso, **bifallssalve**, -storm salva di applausi, **bifallsytring** espressione di consenso
biff bistecca, *engelsk* ~ bistecca all'inglese; *hoy* ~ bistecca di filetto, *lite stekt* ~ bistecca al sangue, *godt stekt* ~ bistecca ben cotta
biflod affluente m, fiume tributario
bifortjeneste guadagno (introito) supplementare; guadagno extra (avventizio)
bigami bigamia, **bigamisk** bigamo, **bigamist** bigamo
bigott bigotto, beghino, baciapile m, f. **bigotteri** bigottina, bigottismo, bacchettoneria
bigård apiario
bihensikt secondo fine, **bihensyn** considerazione secondaria (supplementare), **bihule** seno frontale, **bihulebetennelse** med sinusite
biinntekt introito avventizio, entrata supplementare, **biinteresse** interesse secondario
bikke, ~ *over* pendere oltre, oscillare, ribaltare
bikkje cane m, cagna, cagnotto, *det er flere flekkede bikkjer enn prestens* l'apparenza inganna
bikse pezzo grosso, papavero
bikube arnia, alveare
bil automobile f, macchina
bilag allegato, (regnskap o. l.) pezza giustificativa, pezza d'appoggio
bilbelte cintura di sicurezza, **bilbolle** pirata m della strada
bilde immagine f, figura, (maleri) quadro, tela, (av person) ritratto, (mynt) effigie f; (skildring) descrizione f, quadro; (symbol) immagine f, simbolo (p. di), (uttrykk) figura, metafora, *være ens uttrykte* ~ essere il ritratto di qn., *danne seg et* ~ av rendersi un'idea di, *fremby et sørgelig* ~ presentarsi con un aspetto miserevole, *Gud skapte mennesket i sitt* ~ Dio creò l'uomo a sua immagine e somiglianza, *tale i bilder* parlare per metafore
bidekk copertone m, **bidel** pezzo d'ricambio
bildende, ~ *kunst* belle arti fpl, arti figurative
bile 1. ascia, se oks
bile 2. v. andare (viaggiare) in macchina
biegge (søk) appianare, conciliare, accomodare, (strid) porre termine a, **bieggetse** accomodamento, conciliazione f, accordo
bilfabrikant costruttore m d'automobili, **bilforhandler** concessionario di vendita di automobili, **bufører** conducente m, f, guidatore m; **bilholdeplass** posteggio taxi (el. di autopubbliche), **bilhorn** clacson m, avvisatore acustico, **bilist** automobilista m, f
biljard biliardo; *spille* ~ giocare a biliardo, **biljardball**, -kule palla da biliardo, **biljardbasse** buca, **biljardbø** stecca, **biljardkomme** buca, **biljardspill** (gioco di) biliardo, **biljardverrebe** sala da biliardo
bilkirkegård cimitero di automobili, **bilkjører** conducente m, f d'automobile, automobilista m, f, **billass**, *et* ~ *med sand* un carico di sabbia
bille zool. coleottero, F scarafaggio
billedbibel Bibbia illustrata, **billedblad** (i bok) pagina illustrata, (tidsskrift) giornale illustrato, rivista, **billedbok** libro illustrato; **billedbånd** filmata, **billeddyrkeelse** culto (adorazione f) delle immagini iconolatry, **billeddyrker** iconolatra m, f, **billedgalleri** galleria d'arte pittrice, galleria di quadri
billedhogger scultore m, **billedhoggerarbeid** scultura, **billedhoggerkunst** scultura

billedlig figurativo, fig. figurato, metaforico (pl., -ci), adv. figuramente; in senso figurato (metaforico)
billedlere iconologia, **billedprakt** ricchezza di immagini, **billedrik** ricco di immagini, riccamente illustrato, (stil) immaginoso; illustrativo, **billedrikdom** profusione f di immagini, **billedskjærer** scultore m in legno, intagliatore m; **billedskjæreri** scultura in legno, intaglio, **billedskjønn** bellissimo, di bellezza statuaria, **billedskrift** pittografia, scrittura pittografica, (egyptisk) scrittura geroglifica; **billedspråk** linguaggio figurato
billedstoff materiale m illustrativo, illustrazioni fpl
billedstorm iconoclastia, furia iconoclasta, **billedstormer** iconoclasta m, f, **billedstrid** lotta iconoclastica, **billedstatue** statua
billedtekst didascalia, didascalia, **billedtelegram** telefoto (grafia) f; **billedtrykk** stampa
billett biglietto (*til parterre* di platea, *til forhøyet pris* con supplemento di prenotazione); *en* ~ *til annen kias* e un biglietto di seconda, *en tur-retur* ~ un biglietto di andata e ritorno
billettbeholdning blocchetto di biglietti, **billettkontor** botteghino, biglietteria, **billettcontroller** controllore m, **billettkasse** sportello; **billettsalg** vendita dei biglietti, **billettsalget begynner** il botteghino apre; **billettselger** bigliettaio, bigliettario; **billetter** biglietti, bigliettario
billig a buon mercato, a buon prezzo, conveniente, (pris) basso, ragionevole, conveniente, (rettvis) equo, giusto, ragionevole, adv. a buon mercato a buon prezzo; *ikke mer enn* ~ *ment* altro che giusto, *slippe* ~ *fra* del cavarsela a buon mercato
billigbillett biglietto a tariffa ridotta
billige approvare, sanzionare (samtykke i) acconsentire a, **billigebe** approvazione f, consenso
billighet (rettvis) equità, giustizia
billigst, *alst* ~ a. m. gi. or prezzo
bilione milione m di milioni, trilione gl. bilione
bilmekaniker meccanico (pl. -ci), riparatore m (d'auto), **bilparkering** parcheggio, posteggio, autoparco, **bilpumpe** pompa dell'aria, pompa per pneumatici, **bilreparasjon** riparazione f d'auto, autonparazione f, **bilreparatør** meccanico (pl. -ci) riparatore m d'auto, **bilring** camera d'aria pneumatico, **biltak** tetto d'automobile, **bitur** giro (F giro) in automobile (el. macchina); **bityveri** furto d'automobile
bitutlese noleggio di autovetture, autonoleggio, **bitutleier** autonoleggiatore m, proprietario di un autonoleggio, **bitutstilling** esposizione f di automobili, salone m dell'automobile; **bitutstyr** accessori mpl per auto
bitvask lavaggio d'automobili, **bitvei** strada carrozzabile, **bitverksted** officina di riparazione (per autoveicoli); **bitvrak** rottame m (d'auto), F carcassa
binne astr. parascene m, parascenio, satellite m
bind (bånd) benda (også med), se bandasje, (p. bok) copertina, rilegatura; (del av verk) tomo, (bok) volume, *bare armen i* ~ avere il braccio al collo
binde legare, (faste) attaccare, fissare (*til noe* a qc.), (knytte) annodare, (kranser) intrecciare; ~ *en forsvartlig* F legare un come un salame, ~ *en til noe* fig. affezionare qn. a qc., ~ *en til å gjøre noe* obbligare, costringere qn. a fare qc., ~ *seg* fig. impegnarsi, ~ *an med en* prendersela con qn., ~ *for noe* legare qc., ~ *for øynene* bendare gli occhi a qn., ~ *un* (baker) rilegare, ~ *om seg* (klær) mettersi; ~ *opp* tirare su, (plante) legare; ~ *en noe på ermet*

darla a intendere (el. darla a bere) a qn., ~ *sammen* legare; ~ *sammen til en bylt* affastellare, fare un fagotto di; ~ *noe sammen med noe* unire qc. a (el. con) qc.; ~ *igjen* (sekk) legare, *bundet ved løfte* vincolato da promessa, *meget bundet av forrettninger* molto impegnato negli affari, *man er meget bundet i dette embete* è una carica molto impegnativa, *bundet på hender og føtter* legato mani e piedi, f. g. aver le mani legate: se også *bunden*, *bundet* **bindebue** mus. legatura, **bindeevne** (f. eks. kaiks) presa, **bindegjal** matto da legare: **bindehulle**, -**hul** (Øvels) congiuntiva, **bindeledd** legame m, vincolo, nesso, **bindemiddel** legante m, sostanza agglutinante, arkit. malta, calce, legante m, farm. eccipiente m

bindende fig. impegnativo, (købrig) glutinoso, coloso (tvingende) obbligatorio impegnativo ~ *forpliktelse* stretto obbligo, ~ *tilsagn* parola d'impegnativo, **bindeord** congiunzione f, **binde** agr. accovonatore m; arkit. pietra di punta, **binders** grappa, grassetta, fermaglio, **bindestrek** lineetta, **bindeev** tessuto connettivo

bindhake rampone m, arnese m

binding alto (el. effetto) di legare; legatura, (av nek) legatura in covoni, (knipper) affastellamento, mus. legatura, (ski) attacco (pl. -chi), **bindingsverk** costruzione f in traliccio di legno, *et bindingsverks hus* una casa con muri in traliccio di legno, **bindsel** benda, fasciatura

bindsterk voluminoso

bing(e) cassone m, stabbiaulo

bingse, **binne** orsa

binnsåle tramezza, **binyre** capsula surrenale

biograf biografo, **biografi** biografia, **biografisk** biografico (pl. -ci) **biokjem** *biokjemi* **biokjemisk** biochimico (pl. -ci) **biolog** biologo (pl. -gi) **biologi** biologia, **biologisk** biologico (pl. -ci)

biomkostninger spese pl supplementari, **biomstedighet** circostanza concomitante (accessoria, marginale); **biord** avverbio, **biperson** personaggio secondario; **beat** comparsa, **biplanet** satellite m, **bi-produkt** sottoprodotto, derivato; **birolle** parte secondaria, partecina, parte di generico, *spille biroller* fare parti di generico, recitare parti secondarie

birokt apicoltura, **birokker** apicoltore m

bisak cosa (questione) secondaria, (småsak) dettaglio,inezia, bagatello, jur. incidente m

bisamrotte topo muschiato

bisetning proposizione subordinata (dipendente)

bisette tumulare, seppellire; **bisetelse** tumulazione f, sepolitura provvisoria

bisk rugginoso, mordace (og fig.). ~ s. (hund) cagnuccia, ~ *sone* tono aspro, **biskhet** mordacità, acrimonia

biskop vescovo, **biskoppelig** vescovile, episcopale

biskuit (bakverk) biscotto, biscottino, porseien) biscuit

bislag arkit. portico (pl. -ci), portichetto, loggia

bisle, ~ *hesten* mettere il morso al cavallo

bismak retrogusto, sapore m sgradevole (insolito)

bismer stadera, **bismerstang** asta della stadera, **bismerpund** gl. 5 997 chilogrammi

bisol astr. parelio, **bison(okse)** bisonite m

bisp vescovo; (drikk) ponce, poncino, *ha bisp* *til martyr* avere un santo protettore, essere ben appoggiato **bispedrakt** abito vescovile paramenti mpl episcopali, **bispedomme** diocesi f; vescovado,

bispeembete vescovado, vescovato, **bispegård** palazzo vescovile, vescovado, episcopio; **bispehoe** mitra, **bispekors** croce f pettorale (pastorale), **bis-**

pekte piviale m episcopale, **bispeornat**, se **bispedrakt** **bispestav** pastorale m; **bispestol** seggio episcopale, faldistorio, **bispeverdigheit** dignità vescovile, episcopato, **bispevielse** consacrazione f (di un vescovo); **bispevisitas** visita pastorale

bispiune (protestantisk) moglie f di vescovo

bissel morso, *legge ~ på* mettere il morso a, **bisselstang** astucella (stanghetta) del morso

bistand assistenza, appoggio, soccorso, se *hjelp*

bister adirato, (barsk) duro, severo; *han ser ~ ut i dag* guarda tutti di brutto oggi

bistikk puntura d'ape

bistå assistere, appoggiare, se *hjelpe*

bisverm sciame m d'api

bit boccone m, pezzetto

bite 1 tr. v. mordere morsicare, ~ *hoder av all skam* lasciar da parte ogni pudore; ~ *av* staccare qc. coi denti, ~ *en av fig.* tagliarla corto con qn., rispondere bruscamente a qn., ~ *noe over* tagliare (recidere) qc. coi denti, ~ *tennene sammen* stringere i denti, ~ *seg i fingrene* (leppen) mordersi (morsicarsi) le dita (le labbra), *det kan du ~ deg i nesen på* puoi esserne (stærne) sicurissimo, *bites* (også f. g.) sbranarsi (a vicenda), *han er ikke god å ~ med* non è facile a trattarsi

bite 2 intr. v. mordere, addentare, (kniv) tagliare (lit) mordere, (svi) bruciare, ~ *etter en* cercare di mordere qn., ~ *fra seg* difendersi, ribattere con forza, ~ *i noe* addentare qc., dare un morso a qc., ~ *i graset* mordere la polvere; ~ *i det sure eple* ingoiare il rospo, ~ *på kroken* abboccare all'amo, *intet biter på ham* niente lo tocca, ~ *i (på)* (stikke) pungere, punzecchiare

bitende (kvass) mordace, mordente, (sviende) bruciante, (stikkende) pungente, fig. sferzante, mordace, (satinsk) caustico (pl. -ci), ~ *kulde* freddo pungente, F. freddo cane

biting, se **bisak**, **bitone** mus. suono armonico (secondario), **bitrykk** accento secondario

bitt morso, (sår) morsicatura, (egg) filo, taglio, (på pipe) bocchino, (bissel) morso

bitte, ~ *liten* piccolissimo, piccino

bitter 1 adj. amaro; (krønkende) pungente, offensivo, crudele *ha en ~ smak i munnen* avere la bocca amara, *det er den bitre sannhet* è la dura verità *i den bitreste nød* nella p. u. squallida miseria

bitter 2 s. **bitler** m inv., amaro

bitterhet amarezza (og fig.), (spott) acrimonia (vrede) animosità, **bitterlig** amaramente, ~ *kuldt* terribilmente freddo, **bittermandel** mandorla amara, **bittersalt** sale m amaro **bittersøt** dolceamaro, (ytting) agrodolce

bivirkning effetto collaterale (secondario)

bivoks cera d'api

bivukk bivacco; *ligge i ~* bivaccare **bivukkkild** fuochi mpl di bivacco

bivåne assistere a, esser presente a

bivårsak causa secondaria

bjeff abbaio, **bjeffe** abbaiare (*mot* a el. contro), **bjefing** abbaiata, latrato

bjelke ar. f. trave f. (ten) travicello **bjelkebygd**, grego, asta, **bjelkebygd** a travatura, **bjelkeforsterking** travatura di rinforzo; **bjelkehode** estremità (capo) della trave, **bjelkehus** casa fatta di travi, **bjelkelag** travatura, travata, **bjelkeloft** solaio con travatura a giorno

bjelle sonaglio, campanello, bubolo, **bjelleklang** tintinnio di sonagli, **bjelleklave** sonagliara **bjelleku** mucca col campanaccio

bjørk bot. betulla, **bjørkebark** corteccia di betulla,

bjørkelund boschetto di betulle; **bjørkeris** verghe fpl di betulla, **bjørkeskog** foresta di betulle **bjørketre** betulla, **bjørkeved** legna di betulla

bjørn orso, orsa, *ung* ~ orsetto; *store / lille* ~ astr. l'Orsa maggiore (minore); **bjørnebær** mora (di macchia), **bjørnefar** (spov) orna (traccia) d'orso, **bjørnebi** tana d'orso; **bjørnejakt** caccia all'orso, **bjørnejeger** cacciatore m d'orsi, **bjørnekla** bot. heracleum m, panace m, **bjørnekrefter** forza erculea, **bjørnelabb** zampa d'orso; **bjørneleie** giaciglio d'orso, **bjørneskinke** prosciutto d'orso, **bjørneskin** pelle d'orso; **bjørnetjeneste** un rimedio peggiore del male *gjøre en en* ~ rendere un brutto servizio, *tirare sassi in colombaia* *gjøre seg selv en* ~ darsi la zappa sui piedi, *tirare sassi in colombaia*, **bjørneunge** orsetto, orsacchiotto

bla, ~ *igjennom en bok* sfogliare un libro; ~ *etter noe* scartabellare (a la ricerca di qc) ~ *om* voltare la pagina

blad bot. foglia, (papr) foglio, (bok) pagina, (avis) giornale m, (kniv o l) lama, (skje) concavo del cucchiaino, (spyd) ferro, cuspide f, (propell. åre) pala, *sa bladet fra munnen* parlare chiaro e tondo, *parlere senza per sulla sguia* *bladet vender seg* la faccenda prende un'altra piega, ~ *for* ~ foglio a foglio, **bladaktig** fogliaceo, **bladdannet**, -formet a forma di foglia, **bladgrønn** verde erba

bladgrønt clorofilla, **bladgull** oro in fogli, **bladbjørne** bot. ascella, **blading** sfogliare m; **bladkapitel** capitolo a foglie, **bladknopp** gemma, germoglio, **bladkrage** colletto a cannoncini, **bladkrans** corona di foglie; **bladlus** pidocchio delle piante, afide m, gorgogione m, **bladløs** senza foglie, **bladmage** (drøvtygger) centopiede m inv., omaso

bladneger gazzettiere m, **bladnotis** trafiletto, **bladplate** lamina, **bladredaktør** redattore m capo, **bladreferent** cronista m, l. reporter m, f inv., **bladribbe** nervatura, **bladrik** foglioso, frondoso

bladsalat insalata verde, **bladskjede** guaina, fodero, **bladskriver** giornalista m, f, **bladsmører** giornalista m, f da strapazzo, libellista m, f, **bladstilk** picciuolo, **bladstyrer** direttore m responsabile, **bladsolv** argento in fogli, **bladtinn** stagno in fogli, **bladvis** foglio a foglio

blaff alito, soffio (di vento); mar. raffica (leggera), *et* ~ *av optimisme* una ventata d'ottimismo, **blaffe** (lys) vacillare, (søl) sbattere, **blaffen**, *gi* ~ *i noe* F infischarsi (fregarsi) di qc

blakk (hest) fulvo, (pengelens) al verde, senza un soldo, al secco

blamasje brutta figura, disonore m, **blamere** compromettere, ~ *seg* compromettersi, fare una brutta figura, sfigurare

blande mescolare, mischiare, miscelare; kjem. combinare; (metaller) legare; (raser) incrociare, ~ *med* mischiare con, unire a, ~ *vin med vann* mescolare il vino con l'acqua, allungare il vino, ~ *kortene* mescolare (mischiare) le carte, ~ *gifti* preparare veleni, ~ *seg* immischiarsi, intromettersi, (gi seg av med) occuparsi di, ~ *seg i andres saker* ficcare il naso negli affari altrui, ~ *sammen* frammischiare, mescolare; (forveksle) confondere

blandemaskin impastatrice f, mescolatrice f, betoniera, **blandet** misto, promiscuo; (metall) legato (rase) misto, ibrido; *sekskapet var noe blandet* la compagnia era alquanto mista, ~ *tall* numero misto

blanding (handing, resultat) mescolanza, (resultat) miscela, misto, miscuglio, kjem. combinazione f, (meta-l) lega, (mikstur) mistura, (avkom)

mezzosangue m, f; bastardo, bot., zool. ibrido, **blandingsdel** ingrediente m, kjem. (også) elemento; **blandingsdrikk** bevanda mista, **blandingsforhold** dosaggio degli ingredienti, **blandingsform** forma ibrida, **blandingsgods** merce fpl varie, **blandingsmåte** modo di mescolare, **blandingsrase** razza ibrida incrociata, **blandingsspråk** lingua ibrida (mista), **blandkorn** grano misto, cereali mpl misti, (fôr) cereali mpl foraggieri

blank lucido, lucente, brillante, (glatt) lustro, terso, (ren) pulito, lido, (flekkfri) senza macchia, (ubeskrevet) in bianco; *gjøre* ~ lucidare; *skure* ~ tirare a lucido; *10 blanke daler* dieci belle lirette; ~ *knapp* bottone m dorato; *blanke våpen* armi bianche, *med blanke våpen* all'arma bianca, *trekke* ~ sguainare la spada, *la stid blankt* lasciare in bianco, *være* ~ *for penger* essere al verde

blanke lucidare, ~ *en* (plukke) spennare (spogliare, pulire) qn, **blankett** modulo, formulario, **blankhet** lucentezza, splendore m, **blankler** cuoio bulgaro, cuoio lucido

blanko, *m* ~ in bianco, **blankoksept** accettazione f in bianco, **blankofullmakt** procura in bianco, carta bianca

blankpusset lucido, lucidato, **blanksverte** lucido, **blani** prep. tra, fra, in mezzo a, *vi er* ~ *venner* siamo tra amici, ~ *oss* in mezzo a noi, ~ *unnet* tra (fra) l'altro, *være* ~ *de ti første* essere tra i primi dieci, *han hører med* ~ *mine venner* e nel numero dei miei amici

blasfemi blasfemia, **blasfemisk** blasfemo; adv. in modo blasfemo

blass incolore, scialbo, smorto

blei (ubehagelig fyr) villanzone m, screanzato

bleie pannolino

bleik 1 adj. pallido, (meget b) smorto, (fargeløs) scialbo, (vin) charetto, *bli* ~ *se ble kne*, **bleik** 2 s, *legge tøy på* ~ mettere il bucato al sole; **bleik-blå** celeste pallido

bleike sbiancare, imbiancare, candeggiare, **bleikes** sbiancare, sbiancarsi, (miste farge) scolorire, scolorirsi

bleikemalk cloruro di calcio, **bleikemiddel** candeggina, sbianca, **bleikeplass** posto per metter il bucato al sole candeggio, **bleikepulver** polvere f sbiancante, **bleiker** candeggiatore m; **bleiketøy** bucato da sbiancare, **bleikervann** varechina, candeggina, (til hår) acqua ossigenata, **bleikerull**, *se* **bleikeplass**, **bleikfet** grasso flaccido, ciiccuto, **bleikfjes** faccia da quaresima, **bleikgrønn** verde pallido, **bleikgul** giallo pallido (el. gallino), **bleikhet** pallore m; **bleiking** imbiancatura, imbianchimento, sbianca, candeggio, **bleikkinnet** dalle gote pallide, pallido in viso

bleikne impallidire, diventare pallido (*for noe* davanti a qc); sbiancarsi in viso; (sterkt) ilividire, (svinne, tape seg) smorzarsi, svanire, **bleikning** l'atto del impallidire, (fargesvinn) scolorimento; **bleiknebbet** paludiccio, pallidino, **bleikrød** rosa inv., **bleiksott** clorosi f, **bleiksottig** clorotico (pl. ci), affetto da clorosi

blek, *se* **bleik** **blekk** 1 latta, *se* **blekk**

blekk 2 inchiostro, *det er klart som* ~ e chiaro come l'olio, **blekkaktig** simile all'inchiostro; **blekke**, ~ *til* macchiare d'inchiostro; **blekkflaske** bottiglia d'inchiostro; **blekkflekk** macchia d'inchiostro, **blekkhus** calamaio, **blekkklott** macchia d'inchiostro

blekksmører imbrattacarte m, f, inv., imbrattafogli m, f, inv., scribacchino, **blekksprut** seppia, *diteur-*

met ~ poipo, (stor) plovra, *surmet* ~ calamaro, totano; *blekkviskelær* gomma da inchiostro

blende 1 s. blenda, minerale m di zinco, se. sink

blende 2 v. abbuire, oscurare, *det er på tide å ~* e ora di provvedere all'oscuramento

blende 3. v. abbagliare, accecare, abbacinare, (bil) accendere gli anabbaglianti. **blendende** abbagliante, accecante (skuffende) l'usorio, adv in modo abbagliante, in modo da accecare, ~ *hvit* di un bianco abbagliante, candido. **blender** diaframma m, **blendet**, *bli* ~ restare abbacinato. **blending** abbagliamento, accecamento, (mørklegging) oscuramento, **blendingsgardin** tenda da oscuramento **blendingspaper** carta (blu) da oscuramento.

blendlykt lanterna cieca **blendverk** (sansebedrag) illusione ottica, miraggio, fantasmagoria, (trylle) gioco di prestigio, (forblindelse) abbagliamento

blest, *gjøre* ~ a: gonfiare, fare sfoggio di, *man gjør meg en ~* di dette stykke questo spettacolo ha fatto molto stupore

bli 1 (forbli) rimanere, restare, trattenersi, ~ *på stedet* restare sul posto, non muoversi, (dø) F restare, lasciarsi a pelle *la ~* (tilbake) lasciare, *han er og blir den samme* (seg selv lik) e sempre lo stesso, *han er og blir en skriter* sarà sempre un fanfarone, ~ *liggende* (sittende stående) restar sdraiato (seduto, in piedi), *la noe ~* *liggende* / *stående*, lasciar stare qc, *la oss ~* *stående ved det* rimaniamo d'accordo su questo; ~ *sittende fast* esser preso (arrestato); (i søla) impantanarsi, (bil) restare in panne (panne); (henge fast) impigliarsi, ~ *stående fast* (i tæen) ammutolare perdere il filo

bli 2 (bl til) nascere

bli 3. (overgang til ny tilstand) divenire, diventare essere (i futurum), (gradvis) farsi, ~ *stor* diventar grande, *han blir i nok*, *lykkelig* sarà felice, *det blir nok ikke lett for ham* non gli sarà facile, *det blir sent* si fa tardi, ~ *svk* ammalarsi, ~ *sint* arrabbiarsi, ~ *enige* mettersi d'accordo, ~ *rik* diventar ricco, arricchirsi, *han blir snart general* sarà presto generale, *i morgen blir jeg 20 år* domani compio vent'anni *om to år blir jeg 30* tra due anni avro trent'anni, *hvor meget blir det?* quanto fa? *det blir 1000 lire* fa (sono, ammonta a) mille lire; ~ *nonne* farsi suora

bli 4 (som hjelpeverb til å uttrykke passiv) essere, venire (o lar med refleksiv verbalform), ~ *elsket* essere amato, *han ble spurt om det* gli si è domandato ciò, *det ble spist meget* si è mangiato molto, *dora blir lukket kl. 23* la porta verrà chiusa (si chiuderà) le ventitre

bli 5 (med prep. el. adv.) *hva er det blitt av ham?* (hvor blir han av)? che fine ha fatto?, *hvor er det blitt av hatten din?* dove è andato a finire il tuo cappello?, *det blir det ikke noe av* non se ne farà niente, ~ *av med* (miste) perdere, (bli fri for) sbarazzarsi di, (se ge) poter vendere; ~ *horte* sparire, *det ble borte for meg* non lo vedo (trovo, ricordo) più, *bli lenge borte* star via molto, tardare a venire; ~ *borte fra* (hørde seg fra) astenersi da, ~ *igjen* (til overs) restare, avanzare, *det blir mellom oss* resta fra noi, ~ *til* (oppstå fødes) nascere, ~ *til noe* diventare qc., *han blir nok til noe* diventerà qn, andrà lontano; ~ *til ingenting* (gå over styr) ridursi a niente, andare a catafascio (al monte), ~ *tilbake* restare indietro, (til overs) restare, avanzare, ~ *ute* / *hele natta*, restar fuori (tutta la notte); ~ *ved* continuare, perseverare, ~ *hare ved* 'continue' (andate pure avanti); ~ *ved noe* non

ascirne fuori, (fastholde) mantenere, insistere su, ~ *ved med noe* continuare a fare qc, ~ *ved med å* continuare a, (hårdnakket) persistere a, ~ *ille ved* restar (rimaner) male, *la det ~ med det* fermarsi lì. F piantarla lì, *alt blir ved det gamle* tutto resta come prima

blid sereno, mite, dolce, sorridente; (godmodig, bonario, (rolig) quieto, *gjøre* ~ (ere) rabbonire, *bli* ~ (ere) rasserenarsi, **blidhet** serenità, mitezza dolcezza, bonarietà, calma, **blidt** adv dolcemente serenamente, bonariamente, con calma, con dolcezza

blikk 1 sguardo, (flyktig) occhiata, colpo d'occhio, (evne til å se bedømme) occhio, *alles ~ var rettet på mot*; gli occhi di tutti erano su (rivolti verso); *med hortvendi* ~ distogliendo lo sguardo *en mann med et sikkert ~* un uomo dal colpo d'occhio sicuro, *ha et skarpt* (over) ~ avere uno sguardo penetrante (un occhio esercitato), *ha ~ for noe* saper ben stimare qc, *med et stidlent ~* guardando sottecchi, *kuste forelskede* (smektede) ~ *til en* fare gli occhi dolci a qn, F fare l'occhio di triglia a qn

blikk 2 (metall) latta, lamierino, (fortinnet) banda stagnata **blikkavfall** trucioli mpl (of limatura) di latta **blikkboks** (dåse) latta, lattaia, scatola, barattolo di latta, **blikkdunk** latta, bidone m di latta **blikkenlager** stagnaio, stagnino **blikkenlager** bottega di stagnaio, **blikk mål** misura di latta **blikkplate** lamiera di latta **blikkspann** latta, bidone m, (bøtte) secchio, secchia, secchiello (di latta) **blikkstille**, *spørn er* ~ il mare è calmo come l'olio; ~ s. bonaccia *det er* ~ c'è bonaccia

blikktoy arnesi mpl (utensili mpl) di latta, **blikkvarer** articoli mpl di latta

blind cieco (pl. -chi) (og fig.), non vedente, F orbo, (skjult) nascosto, (ettergjort) falso, ~ *på det ene øyet* cieco da un occhio; *han er så ~ som en muldvarp* e cieco come una talpa, ~ *høne kan også finne korn* anche un tonto può avere un lampo di genio, *en ~ tro til en* una cieca fiducia in qn, *være ~ for* aver la benda sugli occhi nei riguardi di, essere insensibile a, **blindder** porta finta

blinde 1 s. alla cieca, se. blindt

blinde 2. v. accecare (blende) abbagliare, abbacinare, **blindealfabet** alfabeto Braille, **blindebukk** mosca cieca *leke* ~ giocare a mosca cieca, **blindehospital** osp. per ciechi **blindeinstitutt** istit. per ciechi

blindemann morto; *være* ~ essere il morto, *spille med* ~ giocare col morto. **blindeorganisasjon** associazione f dei non vedenti, **blindeskrift** scrittura Braille, scrittura cecografica

blindflyging volo cieco (strumentale); **blindfødt** cieco dalla nascita, **blindgate** vicolo cieco, via senza uscita, **blindgjenger** mil. proiettile m inesplosa, bomba inesplosa **blindhet** cecità fig accecamento, cecaggine f

blinding accecamento; arkit finestra (porta) cieca **blindlanterne**, -lykt lanterna cieca, **blindpassasjer** (passaggero) clandestino **blindramme** (maleri) telaio, intelaiatura, **blindskjær** scoglio a fior d'acqua frangente m

blindt adv ciecamente, alla cieca, (uoverlagt, ufor-siktig) ciecamente, all'impazzata, *lope ~ inn* buttarsi a testa bassa in

blindtarm intestino cieco; (vedheng) appendice f. **blindtarmsbetennelse** appendicite f

blingse essere strabico (pl. -ci), essere affetto da strabismo, **blingset** (e) strabico

blink 1. (skive) centro, segno, (skog) marchio, marchiatura, *treffe blinken* far centro, colpire nel segno, **blink** 2 (lys) bagliore m. baleno, (lyn) lampo, baleno, (med øynene) se blunk

blinke 1 (gimte) brillare, (tindre) sfavillare, (med øynene) se blunke, *et blinkende sverd* una spada lucente (corrusca), **blinke** 2 (skog) segnare, marciare

blinkfyr faro a luce intermittente; se fyr

blinking (gians) brillo, luccichio, sfavillio, (skog) marchiatura, **blinklys**, -signal (bil) lampeggiatore m. **blinkvis** a intermittenze, intermittenemente

blivende permanente, duraturo, (uforanderlig) inalterabile

blod sangue m. *av edelt* ~ di sangue nobile (el blu), *en prins av blodet* un principe del sangue; *med kaldt* ~ a sangue freddo, *skvette blodet til med* ~ macchiare di sangue, insanguinare, *det fløt med* ~ il sangue scorreva a fiumi, *ha et hussig* ~ avere il sangue caldo, *mitt* ~ koker mi ribolle il sangue, *ligge (svømme), i sitt eget* ~ grondare di sangue essere in un lago di sangue, *det ligger i blodet* e nel sangue; *så til blod* picchiare a sangue; *spytte* ~ spulur sangue, *sette vondi* ~ seminare discordia (zizzania), *tilsult med* ~ sporco (macchiato) di sangue; *utgyde* ~ versare (spargere) sangue

blodansamling ematoma m. **blodappelsin** arancia rossa (sanguigna), sanguinella, **blodarføring** defecazione f sanguinolenta, **blodbad** carnicina massacro, strage f, eccidio; *avrette et* ~ på fare un massacro di, sterminare, **blodbank** banca del sangue

blodbestekt, -beudet macchiato (sporco) di sangue, **blodbreknisg** vomito di sangue, **blodbryllupet** (i Paris) la notte di San Bartolomeo, **blodbyll** foruncolo, **blodbeik** faggio purpureo

bloddanneise sanguificazione f. **bloddøm** condanna a morte, **bloddrype** gocciolante di sangue, sanguinante, sanguinoso, **bloddråpe** goccia di sangue, **bloddød** uccisione f, martirio, **blodåp** battesimo di sangue

blodfarge colore m del sangue, **blodfarget** color sangue, sanguigno, **blodfattig** anemico (pl. -ci), **blodfattigdom** anemia, **blodflekk** macchia di sangue, **blodflekket** macchiato di sangue, **blodflod** emorragia, **blodforgiftning** avvelenamento del sangue, (sepsis) setticemia, **blodgang** dissenteria, **blodgiver** donatore m di sangue, **blodgiversentral**, se **blodbank**, **blodhevn** vendetta di sangue, **blodhever** vendicatore m di un omicidio, **blodhund** bracco fig uomo sanguinario

blodig sanguinoso (og fig.), sanguinante, sanguinolento, insanguinato, (stekt kjøtt) al sangue, (blodtørstig) sanguinario; *den blodige valplass* il carnaio, il luogo del massacro, *Maria den blodige* Maria la Sanguinaria; *slå en* ~ picchiare qn a sangue; *heve seg* ~ compiere una sanguinosa vendetta, ~ *pris* prezzo esorbitante; ~ *urett* ingiustizia mostruosa

blodigle sanguisuga (og fig.), mignatta, **blodjaspis** diaspro purpureo, **blodkar** vaso sanguigno, **blodkarsystem** sistema m vascolare, **blodklump** grumo di sangue, coagulo; **blodkopp** ventosa, *sette blodkopper* applicare ventose; **blodlegeme** globulo, **blodlevring** coagulazione f del sangue, **blodløs** esangue, senza sangue, **blodmangel** anemia, **blodomløp** circolazione f del sangue, **blodoppløsting** vomito di sangue, **blodoverføring** trasfusione f di sangue, **blodpenger** prezzo di sangue, **blodpiss** ematuria

blodplasma plasma m sanguigno; **blodprosent** percentuale f di emoglobina (nel sangue); **blodpropp** embolo coagulo di sangue *den* ~ morire di embolia, **blodprøve** analisi f del sangue; **blodpøl** pozza di sangue, **blodregn** pioggia di sangue

blodrensende depurativo; **blodrik** sanguigno; **blodrikhet** abbondanza di sangue, pletora, **blodred** rosso sangue, color del sangue, (himmel, ansikt) infocato; *han blir* ~ (i hodet) gli monta il sange alla testa

blodsråpe goccia di sangue; *Kristi* ~ bot fuchsia, **blodskam** incesto; *begå* ~ commettere incesto; *i* ~ incestuosamente, **blodskutt** iniettato di sangue, **blodskyld** debito di sangue, (forbrytelse som straffes på livet) delitto capitale, **blodspor** traccia di sangue, **blodsprenget** iniettato di sangue; **blodspytting** espetorazione f sanguigna, *emotus* f, **blodstein** pietra sanguigna, *ematite* f, **blodstigning** congestione f cerebrale; **blodstillende** emostatico (pl. -ci), ~ *middel* emostatico, **blodstripe** riga di sangue, traccia di sangue, **blodstyrting** emorragia fulminante, **blodsugende** dissanguatore m, **blodsuger** vampiro, **blodsuger** vampirismo

blodsvigtyte spargimento di sangue

blodsvette essudazione f, **blodsystem** sistema circolatorio

blodtap perdita di sangue, **blodtilstrømming** afflusso di sangue, **blodtrykk** pressione f del sangue, *tensio*ne f arteriosa, **blodtype** gruppo sanguigno; **blodtørst** sete f di sangue, **blodtørstig** assetato di sangue, sanguinano, **bloduttredeise** ecchimosi f

blodvite martire m, f, **blodveske** plasma m

blodåre vena, **blodårebrott** ematocle m

blokkade blocco (pl. -chi), **blokkadebryter** forzatore m di un blocco, **blokkadetilstand** stato di blocco, **blokkere** bloccare; **blokkering** blocco, bloccaggio, **blokk** blocco (pl. -chi), (hoggeblokk) ceppo, nel ceppo, cassetta, (hus) isolato, (sko) tendiscarpe m inv., (hatt) forma, (trisseverk) taglia, (trisse) puleggia

blokke (sko) allargare, **blokkemaker** tornitore m

blokkhus casa di tronchi, mil fortino, (til trisse) staffa, cassa

Blokkberg, *dra til* ~ 'va a quel paese', *ri til* ~ på et kosterkaft volare ad un sabba su un manico di scopa

blokkskip pontone m, **blokkskive** puleggia, **blokkssystem** sistema m di blocco, **blokkvogn** carro (per trasportare le pietre), (jernbane) pianale m

blomkål cavolfiore m

blomst fiore m, (det beste, eliten) il fior fiore, *blomster* (i språket) fiori retorici (poetici); *så i* ~ essere in fiore, fiorire, *sette* ~ fiorire; *presede blomster* fiori essiccati, *blomster fra drivhus* fiori di serra

blomsteranlegg aiuola fpl fiorite, **blomsterbed** aiuola (coltivata a fiori), **blomsterbeger** coppella, calice m, **blomsterbord** giardiniera, **blomsterbukett** mazzo (mazzolino, mazzetto) di fiori, **blomsterbunn** ricettacolo, talamo, **blomsterdal** valle f fiorita, **blomsterdekke** penanzia, **blomsterdekorasjon** decorazione f floreale, **blomsterduft** profumo di fiori, **blomsterdyrk(ning)** fioricoltura, floricultura

blomsterelsker amatore m di fiori, **blomstereng** prato fiorito, **blomstererter** piselli odorosi, fiori mpi di pisello, **blomsterfest** festa dei fiori, festa florale, *Floralie* fpl, **blomsterflor** profusione f di fiori, **blomsterforretning** negozio di fioraio, **blomsterfri** semi mpl di fiori

blomstergal matto per i fiori, **blomstergartner** giar-

diniere m specializzato in fiori, floricultore m.
blomstergjøding concime m per piante fiorite
blomsterglass vaso da fiori

blomsterhage giardino fiorito, blomsterhandler fioraio (a), fiorista m, f, blomsterbonning miele m di fiori, nettare m

blomsterkasse fioriera, blomsterkjønner conoscitore m di fiori, blomsterkopp nocciuolo, blomsterkrans corona (ghirlanda) di fiori, blomsterkrone corolla, blomsterkurv canestro di fiori, «corbeille» blomsterleie letto (gaciglio) di fiori, blomsterløk bulbo, blomsterløs senza fiori, ~ plante bot. entogama

blomstermaler pittore m di fiori, blomstermaleri (kunsten) arte f di dipingere fiori

blomsterpike fioraia, blomsterpinne stecca di sostegno (per le piante), blomsterplante pianta fiorita (e da fiori) bot. lanc. gama spermatof. a
blomsterpotte vaso da fiori

blomsterrabbatt aiuola, bordura di fiori, blomsterrik ricco di fiori, fiorito (også fig.)

blomsterspreyde annaffiatoio, innaffiatoio, blomsterspråk linguaggio dei fiori, blomsterstand infiorescenza, blomsterstengel stelo, gambo, blomsterstilk peduncolo, blomsterstrødd cosperso di fiori, blomsterstykke pittura floreale, blomsterstøv polline m

blomstertid stagione f dei fiori, fioritura, blomstertorg (-torv) mercato dei fiori

blomsterutstilling esposizione f dei fiori, blomsterverse vaso da fiori, blomsterverven amatore m dei fiori, blomstervimmel profusione f di fiori

blomstre fiorire, ~ av sfiorire, appassire; ~ på ny rifiorire disse trærne har blomstret vakker questi alberi hanno avuto una fioritura meravigliosa, ~ opp prosperare, blomstrende fiorito, in fiore, fig. fiorente, florido, ~ anskit viso (aspetto) florido, ~ språk stile fiorito, blomstret a fiori, blomstring fioritura (og fig.), blomstringstid (tempo della) fioritura, (fig. også ngoglio)

blond biondo, blonde pizzo merletto, blondine bionda

blott, med det blotte øye a occhio nudo, se også bar blotte scoprire, denudare mettere a nudo, ~ hodet scoprirsi il capo; ~ halsen og brystet (kvinner) scollarsi, ~ seg commettere atti osceni, compromettere ~ sin uvitenhet dimostrare la propria ignoranza, blottelse esibizionismo, blotter esibizionista m, f, blotlet, ~ for penger sprovvisio di denaro, hun er ~ for all kvinnelighet e priva di femminilità

blues v vergognarsi, arrossire, ~ over vergognarsi (over vergogna) di, blufferdig pudico (pl. -ci) itt pudibondo; verecondo, blufferdighet pudore m, pudicizia; verecondia

bluff bluff m inv., montatura, blotte bluffare
blund sonnellino, pisolino, siesta, få seg en ~ fare un sonnellino, concedersi (schiacciare) un pisolino, Jon Blund Morfeo, blunde sonnecchiare dormire

blunk strizzata d'occhio, på et ~ in un batter d'occhio, blunke fare l'occhiolino, ammiccare; ~ med øynene battere le palpebre, uten å ~ senza batter ciglio, blunking ammiccamento, strizzata d'occhio, palpebrazione f

bluse camicella, blusa, (arbeidsbluse) blusa, camiciotto (da lavoro); (matros) camiciotto da marinaio, blusekledd in camicella, bluseliv corpetto, corpino, camiciuola

bluss (fakkel) torcia, fiaccola, (ild) fiamma, fuoco,

mar segnale luminoso, lysre åt ved ~ pescare anguille a lampara, blusse fiammeggiare, mandar fiamme, (rødme) arrossire, mar segnalare, ~ opp riaccendersi, rinfocolarsi, levat fiamme, infiammarsi, få ilden til å ~ opp ravvivare il fuoco

blussende ardente, infocato, (rødmende) rosso in viso, med ~ ansikt con il viso di brace (el. in fiamme), bli ~ rød farsi di brace arrossire fino a la radice dei capelli

bly piombo, tekke med ~ rivestire di piombo, piombare blvaktig simile a piombo, plumbeo

blvart (mineral) grafite f; (til å skrive med) matita, lapis m, tegne med ~ disegnare a matita, blvant holder portamatite m inv., blvantspisser m inv. temperamatite m inv., temperapapir m inv., blvantsifti mina, blvantsrek riga a matita, blvanttegnning disegno a matita

blyarbeid lavoro in piombo, blyarbeide idraulico, (tak o.l.) rivestimento in piombo, impiombatura, blyarbeider idraulico (pl. -ci), lattoniere m, blybarre pane m (el. massello) di piombo, blyblakk laminato di piombo, blyfarge colore m piombico, blyfarget plumbeo (blåsvart) livido, blyforet foderato (rivestito) di piombo, blyforgiftning avvelenamento (intossicazione f) da piombo, saturnismo

blyg timido, schivo, vergognoso, bli ~ intimidirsi, blyghet pudore m, timidezza, timidità

blyglans lucente, blyhatt ~~cerchio~~ testa blyholdig piombifero, piombato, che contiene piombo, blyhvitt bianca, cerussa, blykamrene (Venezia) i Piombi, blykiste bara di piombo, blykolikk med colica da piombo, blylodd piombino, scandaglio, blymanje minio, blyplate lamiera di piombo

blyrør tubo di piombo, blysegl piombo, blystøper fonditore m di piombo, blystøperi fonderia di piombo, blysukker zucchero di piombo, acetato di piombo, blytak tetto di piombo, blytekker concia-tetto, blytung pesante come il piombo; fig. opprimente, hvile blytung på m schiacciare (opprimere) qn, blyvann acqua vegetominerale

blære 1 s (luft) bolla, (væbe) vescica anat. vescica, (glass o.l.) bolla, (metall) soffiatura, (person) persona gonfia, pallone m gonfiato, (skryt, høst) fanfarone m, blære 2 v. ~ seg pavoneggiarsi, darsi delle arie, gonfiarsi, blæreaktig vescicoso
blærebetennelse cistite f, infiammazione f della vescica, blærekatarr catarro vescicale, blæreorm verme vescicale, blærerør m. lanterna, guasconata, blæresvulst tumore m vescicale, blæret vescicoso, vescicolare, fig. tronfio, vanoso, blæretang bot. fuco (pl. -chi), quercia marina

blø sanguinare, perdere sangue, ~ neseblød perdere sangue dal naso; ~ for fedrelandet versare il proprio sangue per la patria, mitt hjerte blør ved dette syn mi piange il cuore a questa vista, han skal komme til å ~ for det gli costerà cara, ~ seg i hjert sanguinare a morte, blødende sanguinante, nu ~ hjerte con il cuore a pezzi, bløder affetto da emofilia, emofiliaco (pl. -ci), blødersykdom emofilia
blødme freddura, gioco di parole

blødning emorragia, perdita (flusso) di sangue
bløff bluff m inv., montatura, bløffmaker bluffatore m

bløt 1 adj. molle, mollo, (behagelig) soffice, (tone, språk) dolce, (fin) fine, delicato, (stoff, hud) morbido, (føyelig) flessibile, dolce (åndssveket) rammollito, (frukt) mezzo, et bløtt legeme un corpo molle, ~ å kjenne på morbido al tatto, bli ~ diventar molle, ammorbidarsi, (gå i barndom-

men) rimbambire, rammollirsi, *bli* ~ *un hjertet* intenerirsi, commuoversi, *gjøre* ~ ammorbire, rammollire

bløt 2 s.; *legge tøy i* ~ mettere la biancheria a bagno (a mollo), *legge sitt hode i* ~ arrovellarsi il cervello

bløtaktig debole, effeminato, fiacco, *gjøre* ~ rammollire, snervare, infiacchire; **bløktighet** debolezza effeminatezza

bløtdyr mollusco (pl. -chi)

bløte bagnare, nappare, ammolare ~ *opp stem* perare, ammolare; **bløtgjøre** ammorbire, fig. også addolcire; **bløthet** mollezza, morbidezza, (mildhet) dolcezza, (omhet) tenerezza, ~ *på hjernen* rammollimento del cervello

bløthjertet tenero, sensibile; **bløthjertetthet** tenerezza, sensibilità; **bløtkokt** bazzotto; **bløtt**, *ligge* ~ dormire sul morbido; **bløyte** s. acquazzione m.

blå blu, turchino, (himmeblå) azzurro, celeste, ~ *druer uva nera*, ~ *flekke* (etter slag) lividi (mpi) *slå gul og* ~ pestare, menare botte da orbi

blåaktig azzurrognolo, bluastrø; **blåbær** mirtillo *det er bare* ~ è cosa (sono cose) da nulla; **blåfarget** (di colore) blu; **blåfrossen** livido dal freddo

blågrønn verdeazzurro, turchese, litt glauco (pl. -chi); **blågrå** grigioazzurro

blåhval balenottera, **blåhytt** biancoazzurro

blåkjelt zool. pettiazzurro; **blåkløkke** giacinto di bosco, campanula azzurra; **blåkop** copia cianografica; **blåkråke** corvo comune; **blåkveite** zool. ippoglossa nera

blålange zool. mola; **blåleire** argilla azzurra; **blålys** luce f blu; **blåmandag**, *holde* ~ non andare al lavoro; **blåmeis** zool. inciarella; **blåmønstret** a disegni blu; **blåne** orizzonte m azzurro, ~ *v* parere, diventare azzurro, tingere di azzurro; **blånekte** negare ostinatamente; **blåpapir** cartacarboni f

blår stoppa, *kaste* ~ *i øynene på en* gettare polvere negli occhi a qn

blårev volpe f azzurra; **blårutet** a quadri (quadretti) blu; **blårød** paonazzo

blåse soffiare, mus suonare, ~ *til ilden* soffiare sul fuoco, ~ *glass* soffiare il vetro, *det blåser* tira vento, *det blåser sterkt* tira un forte vento, *det blåser fra øst* il vento soffia da levante, tira vento di levante, *det er som det var blåst* è in perfetto ordine, *vinden blåste hatten av ham* il vento gli ha portato via il cappello; ~ *hørt tr* soffiare (via), (vind) portare via, (skyer) disperdere, intr. essere portato via dal vento, *det er som blåst hørt* è come se l'avesse portato via il vento, ~ *ned tr* abattere (buttare giù) soffiando, intr. essere abbattuto (buttato giù) (dal vento), ~ *opp* (fylle med luft) gonfiare; (åpne) spalancare (soffiando), *det blåser opp* si alza il vento, *vinduet blåste opp* il vento ha spalancato la finestra, ~ *sammen* (vind) accumulare; ~ *vi* soffiare; (slukke) soffiare su, spegnere, ~ *på trompet* suonare la tromba, ~ *et stykke på fløyte* suonare un motivo al flauto; ~ *til samling* suonare a raccolta, ~ *til angrep* suonare la carica, ~ *en et stykke* fig. canzonare qn., *det blåser jeg i me ne* infischio, ~ *seg opp* gonfiarsi, darsi delle arie

blåsebelg mantice m; se belg; **blåseinstrument** strumento a fiato; **blåsing** soffiata, soffiamento, (pust, vindpust) soffio, mus al suonare, (lyden) il suono

blåskimmel pomellato di azzurro; **blåskimmel** cavallo pomellato di azzurro; **blåskyegg** Barbablù; **blåspettet** macchiettato di blu, a macchie (pi) blu

blåst, *vel* ~ ben fatto, ben riuscito, se ellers blåse

~ s. vind, (hvals) sfiatare, sfiato

blåstivelse amido turchinetto; **blåstivet** inamidato a turchinetto; **blåstivog** (il) dare il turchinetto; **blåstripet** rigato a blu, a righe blu; **blåstrømpe** donna saccante, pedante

blåstål zool. labro; **blåsur**, ~ *melk* latte guasto (inacidito); **blåsvart** blu notte; **blåsyre** acido prussico; acido cianidrico; **blåternet** a scacchi blu; **blåtøy** (tekstil) tela di cotone; **blåveis** anemone m selvatico, epatica, F occhio nero (pesto); **blåøyd** dagli occhi azzurri; fig. ingenuo, candido

bo 1 v (på hjemsted) abitare, vivere, dimorare, risiedere, (i hus også) alloggiare, stare di casa, ~ *på landet* (i byen) abitare in campagna (in città), ~ *i Roma* abitare a Roma, ~ *bekvent* essere alloggiato comodamente, ~ *sammen* coabitare, *jeg vet ikke hva det har i ham* non so che tipo di persona sia

bo 2 s. dimora, abitazione f; (rede) nido, sette ~ stabilirsi, metter su casa, (gitte seg) accasarsi, sistemarsi, *oppgi sitt* ~ far cessione dei propri beni ai creditori, merk depositare il bilancio (per chiedere fallimento), *ta et* ~ *under behandling* procedere all'amministrazione di una successione, *sitte i uskiftet* ~ mantenere indivisa la successione

bona bua m

bobehandling liquidazione f di una successione, merk liquidazione di una fallimento; **bobestyrer** amministratore m di una successione, merk curatore m di un fallimento

bobnett tulle m; **boble** s. bolla, v. ribollire, gorgogliare; **bobling** ribollimento, gorgoglio

bodega taverna, osteria

bodmeri merk prestito a cambio marittimo, ipoteca mantima

bog spalla; **boghalt** (høst) spallato; *bli* ~ spallarsi; **boggi** carrello; **boggvogn** vagone m a carrelli; **bogledd** articolazione f della spalla; **bogstykke** spalla; **bogtre** (på sele) portaturelle m inv., colare m

bohøve mobilia, mobilio, masserizie (pl), *nuglefast* ~ arredamento fermato (a chiodo), infisso.

bohem bohemien m inv., (artista) scapigliato, (kunstnerkrets) bohème f, scapigliatura

boi (tøy) sarga; **boikott** boicottaggio

bok libro, (skrivebok) quaderno, *en* ~ *papir* un blocco di carta, un ventesimo di risma, *en* ~ *bladgull* un blocchetto d'oro; *han duger ikke til boka* non ha attitudine allo studio; *føre* ~ *over* mettere a registro, tenere la contabilità, *føre til boks* registrare, *holde bok* ~ *over* tenere una contabilità esatta di, *avslutte bokene* chiudere i conti, *føre bokene* tenere i libri contabili, *stå i oppført* i ens *bøker* essere iscritto nei libri di qn

bokanmeldelse recensione f (esame critico) di un libro; **bokanmelder** recensore m (f -strice), critico (pl. -ci); **bokbinder** rilegatore m; **bokbinderi** legatoria; **bokbinderkunst** legatoria; **bokbinderprofesjon** (-yrke) mestiere m di rilegatore; **bokbind(ing)** legatura; **bokettersyn** revisione f dei conti; **boklink** fringuello

bokforlag casa editrice; **bokfortegnelse** catalogo di libri; **bokføring** contabilità, tenuta dei libri contabili; **bokgrøn** grano saraceno; **bokgrøt** polenta di grano saraceno; **bokgull** oro riportato in fogli, oro da riporto, se *bladgull*

bokhandel libreria, *ikke være i bokhandelen* (bok) non essere in commercio; **bokhandler** libraro; **bokholder** contabile m, f ragioniere m, computista m f; **bokholderi** contabilità, *enkelt* (dobbel) ~ contabilità a partita semplice (doppia); **bokholderier**

delag reparto (el -u f. 10) contabilità, bokhvete grano saraceno, bokhylle scaffale m (per libri), ripiano, se bokreol

bokkjenner bibliofilo, **bokkunnskap** bibliologia, cultura libreria, **boklade** libreria, **bokladepris** prezzo di vendita, prezzo massimo, **boklig** dedito alla lettura, studioso, librario, teorico (pl -ci), neds libresco (p. -ch), ~ *dannelse* istruzione f (scolastica), **boklært** erudito, dotto, **boklerdom** erudizione f, cognizioni fpl apprese dai libri

bokmerke segnaibro, **bokorm** topo di biblioteca, **bokperm** copertina, **bokreol** libreria, scaffale m scarsia, biblioteca

boks scatola, (i bank) cassetta di sicurezza, (post) ~ nr 10 casella postale n° 10; se **blikk** 2

boksamler bibliofilo, **boksamling** collezione f di libri, biblioteca

bokse praticine pugilato, (rare) boxe boxare, **boksehanske** guantone m da boxe, **boksekamp** incontro di pugilato (boxe) **bokser** pugile m, pugilatore m, **boksing** pugilato, boxe f

bokskall cuoio di vitello (concio a croce)

bokskap libreria, biblioteca, **bokspenne** fermaglio diibro, **bokspråk** lingua scritta (letteraria)

bokstav lettera, carattere m (også typ), *stor (liten) ~* lettera maiuscola (minuscola), *skrive med latinske bokstaver* scrivere in caratteri romani, *lovens ~* la lettera della legge, *etter bokstaven* alla lettera, **bokstavelig** letterale, *ta noe ~* prendere qc alla lettera, *oversette ulfor ~* tradurre troppo fedelmente, *i ~* *forstand* in senso proprio

bokstaver compitare, *feil male*, **bokstavering** computazione f, **bokstavfølg**, *etter ~* ~ in ordine alfabetico, **bokstavrekke** alfabeto, **bokstavrim** allitterazione f

bokstøtte regg libm m inv

boksåpner apriscatole m inv

boktrykker stampatore m, impressore m, tipografo, **boktrykkerfarge** (svete) inchiostro da stampa (el -tipografico), **boktrykkeri** tipografia, stamperia, **boktrykkerkunst** arte f tipografica, arte della stampa, **boktrykkerlærling** apprendista m tipografo, **boktrykkerpresse** macchina da stampa, macchina tipografica, torchio, **boktrykkersvenn** stampatore m, **boktrykkersverte** inchiostro da stampa (tipografico)

bokvogn carrello per libri

bolag società, associazione f

bold baldo, animoso, prode (d.erv) ardito, temerario

bole, ~ *med en bibl* conoscere carnalmente, **bol** amante m

bolig casa, alloggio, appartamento, abitazione f, dimora, jur domicilio, *i min ~* a casa mia, da me

boligbank banca per l'incremento della costruzione di alloggi, **boligbehov** il fabbisogno di alloggi, **boligbygging** costruzione f di alloggi (el -di case di civile abitazione), **boligdirektoratet** la soprintendenza della costruzione e del mantenimento di alloggi, **boligforholdene** le condizioni di abitazione, **boliglov** legge f sulla casa, **boliglån** prestito per l'acquisto di un alloggio, **bolignemnd** commissione f per gli alloggi, **bolignad** crisi f degli alloggi, **boligselskap** società di costruzioni in condominio, **boligspørsmålet** il problema m della casa

bolne mar bolna

bolivianer, **boliviansk** boliviano

bol pezzo, brano, (tid) spazio, periodo

bolle (til drikk) coppa, (hvetebolle) panino dolce, pan buffetto, (kjøtt, fisk) polpetta, (melbolle)

gnocco (p. -chi) **bolledeig** pasta a gnocci (kjøtt) ripieno, farcia, **bollemelk** zuppa di latte con gnocchetti

bolsjevik bolscevico (pl. -chi), **bolsjevisme** bolscevismo

bolster (toy) ngalno

bolt bullone m, chiavarda, maschio, perno, (i dør) spranga, barra, (i seil) rinforzo, *legge i ~* ~ *og inn* mettere ai ferri (in catene); **bolte** bullonare, inchiodare, (dør) sprangare, **bolthode** testa di bullone, **boltmutter** dado di bullone

boltre, ~ *seg* sguazzare, godersela

bolverk (vern) baluardo, bastione m, banchina

bom 1 barriera, sbarra, traversa, (seil) boma, (last) albero da carico, **mar** buttafuori m (gym) asse di equilibrio, *sette en ~* *for* fig impedire, far cessare **bom** 2 (feilberegning) errore m, sbaglio, (feilsvar) risposta sbagliata, *skjete ~* mancare il colpo

bomasse jur massa ereditaria

bombardement bombardamento, **bombardere** bombardare

bombast amplosità, gonfiezza, **bombastisk** ampolloso, gonfio, magniloquente, retorico (pl -ci)

bombe bomba, **bombefly** bombardiere m aereo da bombardamento, **bombekast** lancio di bombe, **bombekaster** mortaio, lancia bombe, lancia granate, **bombekrater** cratere m (prodotto dall'esplosione di una bomba), **bombesikker** a prova di bomba, fig sicurissimo, **bombesikkert rom** rifugio antaereo (blindato)

bomhus casello (di pedaggio)

bomme 1 v (feile) fare una topica, prendere una cantonata (un granchio), (t gge) mendicare, F spillare, **bomme** 2 s (niste) cassetta portavivande (di legno)

bommer topica, cantonata, *gjøre en grov ~* prendere una grossa cantonata, fare una gaffe

bomme specie di stoffa di cotone

bomolje olio commestibile, **bompenger** (diritto di) pedaggio, **bomstille**, *være ~* star zitto zitto, *li ~* senza F *gripe* e *muscular* ~ *stille* fermo, non muovere

bomull cotone m, bambagia, *renset* ~ cotone idrofilo, **bomullsaktig** cotonoso, **bomullsarbeider** lavoratore m, **bomullsavl**, -*dyrking* coltivazione f di cotone, **bomullsfabrikant** cotoniere m, industriale m del cotone, **bomullsfabrikk** cotonificio, **bomullsfloyel** velluto di cotone, **bomullsgarn** filato di cotone; (stopping) cotone da rammendo, (striking) cotone in matasse (per lavorare a maglia)

bomullindustri industria cotoniera, **bomullserret** tela di cotone, **bomullsplante** pianta di cotone, **bomullspinneri** filanda (cotoniera), cotonificio, **bomullstoff** tessuto di cotone, **bomullstre** cotone m arborecente, **bomullstråd** filo di cotone, **bomullstøy** tessuto di cotone, cotone m, percale m, cotonina, **bomullsvarer** cotonerie fpl, **bomullsvæver** tessitore m in cotone, **bomullsvæveri** (veving) tessitura cotoniera, (veveri) stabilimento tessile cotoniero

bomvokter casellante m f

bonde contadino, agricoltore m, neds bifolco (pl -chi), zotico (pl -ci), (sjakk) pedina, pedone m, **bondeaktig**, se **bondsk**, **bondeaktighet** rusticità, **bondebryllup** nozze fpl contadine (campestri, vile-rece), **bondedans** danza rustica (campestre), **bondedatter** figlia di contadino, **bondedrakt** costume m da contadino

bondefanger imbroglione m, gabbaminchioni m

inv.; **bondefangeri** accalappiamento, fregatura, imbroglio; **bondeful** accorto, scaltro; **bondefulhet** accortezza, scaltrezza (da contadino); **bondefødt** contadino di nascita, nato contadino; **bondegilde** festa paesana; **bondegutt** contadinello, contadinotto; **bondegård** fattoria, podere m, azienda agricola; **bondehus** casa colonica, casa rurale; **bondehytte** rustico (pl. -ci); capanna; **bondehær** esercito contadino; **bondejente** contadinella, contadinotta; **bondekledd** vestito da contadino; **bondekross** zoticone m, maldestro; **bondeknoll**, -**knoll** bifolco, villano, zoticone m; **bondekone** contadina; **bondekost** cucina paesana, cibo da contadini; **bondelag** associazione f dei coltivatori diretti; **bondeliv** vita rustica; **bondelov** legge agraria; **bondelemmel** tanghero; **bondemann** villico (pl. -ci); **bonde mål** dialetto campagnuolo; **bondeopprør** rivolta dei contadini; **bondeparti** partito agrario; **bonderose** peonia; **bondeskikk** uso contadinesco (pl. -ci); **bondeslamp** zoticone m, tanghero; **bondestand** classe contadina; (bønderne) i contadini; **bondestas** ornamenti mp rustici; **bondestolthet** orgoglio o paesano fig orgoglio sciocco; **bondesønn** figlio di contadini; **bondetamp** villano, zoticone m, bifolco (pl. -chi); **bondevenn** amico dei contadini; **bondevesen** animo contadino, rusticità; **bondevis**, **på** ~ alla contadina; **bondevise** canto paesano (villereccio), villanella; **bondevogn** carro agricolo; **bondeøtt** stirpe f contadina; **bondeøk** tonzino; **bonnsk** contadinesco (pl. -chi), rustico (pl. -ci), paesano; (oppførsel) rozzo, zotico (pl. -ci); **adv** alla contadina, alla paesana, rozzamente; **tale** ~ parlare il dialetto paesano; **bone** incerare, dare la cera a, lucidare tirare a lucido, ~ **et gulv** lucidare un pavimento, **en som bone** lucidatore m; **bonemaskin** lucidatrice f; **bonevoks** cera; **boning** inceratura, lucidatura; **bonitet** qualità, valore m; **bonus merk** abbuono, residuo; **bonusfordeling** quota degli utili; **booppgjør** liquidazione f (giudiziarla); **bopel** domicilio, (lungo di) residenza, **med** ~ i domiciliato a (in), **resdente a**, **være uten fast** ~ essere senza fissa dimora; **boplass** abitazione f; (nomader) accampamento; **bor 1** (redskap) trapano, (stort) trivella, (vribor) succhiello; **bor 2** kjem. boro; **boraks** borace m; **bord 1**, (kant) bordo, orlo, bordura, (tresse) gallone m; **bord 2** (planke) tavola, asse f; **bord 3** (møbel) tavolo, tavola, mensa, desco (pl. -chi); ~ **til å dra ut** travoia allungabile; ~ **til å stå sammen** tavola pieghevole; (seilbord) tavolini mpi rientrabili, trittico (pl. -ci); **det grønne bordet** (forhandlinger spill) il tappeto verde, (diskusjon) tavola rotonda; **Guds / Herrens** ~ la sacra mensa, **gå til Herrens** ~ comunicarsi, **gjøre rent** ~ fare piazza pulita, **holde et godt** ~ tenere buona tavola, **skilles fra** ~ **og seng** separarsi di fatto, **gå (reise seg) fra bordet** alzarsi da tavola, **maten er på bordet** il pranzo è pronto in tavola, il pranzo è servito, **sette maten på bordet** servire in tavola, **fore en til hords** accompagnare qn a tavola, **ha en dame til hords** essere il cavaliere di una signora a tavola, **ringe til hords** chiamare a tavola, **sitte til hords** essete a tavola, **drikke en under hords** ubriacare qn., mettere qn sotto il tavolo; **sette fottens under eget** ~ avere una casa propria, **ved bordet** a tavola; **bord 4** mar., **gå fra borde** sbarcare; **bordapparat** telefono da tavolo; **bordben** gamba di

tavolo; **bordbønn**, **lese** ~ (for maten) recitare il benedicite, (etter maten) rendere grazie; **bordbørste** spazzola con paletta per briciole; **borddame** vicina di tavola; **borddans** seduta spiritica con tavolino parlante; (på ball) il primo ballo (dopo il pranzo); **borddekning** apparecchiare la tavola, coperto; **bordduk** tovaglia; **bordem** mar. abbordare, arrembare; **bordell** casa di tolleranza, bordello, casino; **bordende** capo della tavola, **ved bordenden** (overside) a capotavola; **bordkavaler** vicino di tavola; **bordklaff** ribalta; **bordkle** rivestire di legno; **bordkledning** rivestimento di legno; **bordklokke** campanello da tavola, (som kaller til bords) campana del pranzo; **bordknull** ciottello; **bordlem** giunta, prolunga (del tavolo); **se også lem**; **bordleper** striscia di stoffa che ricopre il centro della tavola, «tovaglina»; **bordoppvask** centrotavola, servizio per olio e aceto (per sale e pepe); **bordplate** piano (el. superficie f) del tavolo; **bordsalt** sale fino (da tavola); **bordsang** canzone f conviviale; **bordsetning** lavolata; **første** ~ primo turno; **bordskikk** educazione f a tavola; **holde** ~ dimostrare buone maniere a tavola; **bordskive** (lem) prolunga, giunta; **bordskuff** cassetto (del tavolo); **bordstabel** catasta di tavole; **bordtale** discorso conviviale; **bordtennis** ping-pong m, tennis m da tavolo; **bordteppe** tappeto da tavolo; **bordvegg** parete f (tramezza) di legno; **bordvin** vino da tavola; **bore** forare, trivellare, trapanare, (sylinder) alessare, ~ **en brønn** trivellare un pozzo; ~ **i jorda** trivellare il terreno, ~ **et hull i** bucare, forare; ~ (et) **hull gjennom** perforare; ~ **en kniv i hjertet** affondare un coltello nel cuore; ~ **et skip i senk** colare a picco (el. speronare) una nave, ~ **seg ned i jorda** penetrare nel terreno, ~ **seg fram overalt** farsi largo ovunque, introdursi dappertutto; **borehull** tekn. foro di trivellazione; **boremaskin** trapano elettrico, (macchina) perforatrice f; (sylinder) alessatrice f; **borende** fig. penetrante; (insekt) minatore, scavatore; **boreplattform** piattaforma di trivellazione; **boretårn** torre f di trivellazione; **borg 1** (slott) castello, fortezza, maniero; **borg 2** credito, **ta på** ~ prendere a credito; **borge** garantire, dare (el. prendere) a credito; **jeg borger for det** lo garantisco, me ne rendo garante, ne rispondo io; **borger** (by) cittadino, abitante m, f; (av middelstand) borghese, (stat) cittadino; **vise seg som god** ~ dimostrare civismo; **borgerbrev** certificato di cittadinanza; **akademisk** ~ tessera d'immatricolazione (all'università); **borgerdyd** civismo, virtù civica; **borgerdåd** atto di valore m civile; **borgerkone** (mog. e, borghese f; **borgerkonge** re m borghese; **borgerkrig** guerra civile; **den amerikanske** ~ la guerra di Secessione; **borgerlig** (stand) borghese, (sivil) civile, civico (pl. -ci); ~ **hus** casa borghese, ~ **kost** cucina borghese; **det borgerlige år** l'anno civile, ~ **død** morte civile, ~ **ekteskap** matrimonio civile; ~ **konfirmasjon** confermazione laica, ~ **plikt** dovere civico, ~ **parti** partito borghese (el. nonsocialista); ~ **kledd** vestito da borghese; **borgerlighet** mentalità borghese, maniere borghesi; **borgermester** sindaco (pl. -ci); (Tyskland) borgomastro; **borgermesterembete** carica (funzione f) di sindaco; **borgermestermage** pancione m, epa,

han har ~ e panciuto, e ben pascuto
borgerplikt dovere civico (el di cittadino); **borgerrett** diritto di cittadinanza; **borgerrettigheter** diritti mpl civili; *fruta en hans* ~ private qn. dei diritti civili; *tap av* ~ morte civile; **borgersamfunn** cittadinanza; **borgersinn** civismo; *vise* ~ fare atto di civismo

borgerskap borghese a. **borgerskole** scuola borghese; **borgersoldat** guardia nazionale; **borgerstand** borghesia; classe f borghese (**standerlo/samling**) terzo stato; **borgervenn** amico della borghesia; amico del popolo; **borgervern** guardia civica; **borgervæpning** guardia nazionale; **borgerånd** civismo; senso civico

borgfred pol. tregua politica; **borgfrue** castellana; **borggreve** castellano; (Tyskland) burgravio; conte m; **borggård** corte f d'onore; **borgherre** castellano; **borgis typ** garamoncino; **borgerstue** sala comune; **boring** trivellazione f, perforazione f, (hjerneskalle) trapanazione f; (sylinder) alesaggio; alesatura; **bork** cavallo isabella; **borket** giallastro; isabella inv; **bornert** limitato, ristretto, ottuso; *være* ~ essere di mentalità ristretta; avere la mente ottusa; **bornert** ~ ottusità; piccineria

borre bardana; lappa; (innpåkiten person) attaccabottoni m. f inv.; seccatore m (f -trice; -ora); *han er som en* ~ è appiccaticcio; *henger seg på en som en* ~ seccare qn

borsur borico (pl -ci); **borsyre** acido borico

bort via; *fd* ~ *en flekk* far andare via (el togliere) una macchia; *ta nor* ~ levare (togliere, rimuovere) qc.; ~ *med deg' vattene'*, via di qua'; ~ *med ham'* mandatelo via'; ~ *med disse tanker'* via da me (ie etc.) questi pensieri'; ~ *med fingrene'* giù le mani'

borte via; (fraværende) assente; via; (gått, reist) andato via; (forvunnet) sparito; (åndelig) distratto; F nella luna; *bli* ~ sparire; (utebli) non venire; (opphøre) cessare; *bli lenge* ~ star via molto farsi aspettare; *jeg blir ikke lenge* ~ non starò molto; *bli* ~ (*ut latter*) sganasciarsi (dalle risa); *død og* ~ morto e sotterrato; *holde* ~ tener lontano; *langt* ~ lontano; distante; liti lungi; *være* ~ star via; (ting) essere smarrito; non esserci

bortebane, *pd* ~ fuori casa; **bortekamp**; *spille* ~ giocare fuori casa; **borte(r)st** il più distante

bortfalle (opphøre) cessare; non aver più luogo; esser sospeso; (dø) morire; (bli utelatt) esser omesso; **bortforklare** escludere con spiegazioni; **bortforpakte** affittare; (omtr.) dare a mezzadria; appaltare; **bortforpaktning** a f. ~ locazione f appalto; **bortfortolke** escludere a mezzo interpretazione; **bortføre** portar via; rapire; **bortførelse**, -føring rapimento; **bortgang** (død) morte f, decesso; trapasso

bortimot verso; pressapoco; approssimativamente; **bortkalle** chiamar via; **bortkastet** vano; inutile; sprecato; ~ *tid* tempo perduto

bortkjøring trasporto; rimozione f, ritiro

bortkommet sparito; smarrito; *bortkomne saker* documenti smarriti (dispersi)

bortleie s. affitto; locazione f; **bortlodde** mettere a lotteria; **bortlodning** lotteria; **bortlopen** fuggitivo; fuggito; scappato; (hund) randagio

bortover lungo; oltre; nel corso di; **bortre** più distante; **bortreist** assente; fuori (sede, città); in viaggio; **bortrent** evaso; fuggito

bortsatt mandato via; andato via; collocato; ~ *til amning* dato a balia

bortse, ~ *fra* prescindere da; non considerare; *bortsett fra kjærligheten* a parte l'amore; *bortsett fra*

denne ene feil salvo questo unico sbaglio; *bortsett fra det* a prescindere da ciò; a parte ciò; **bortskjemi** viziato; **bortta** togliere; portare via; **borttaing** rimozione f; il portar via; **bortvei**, *pd bortveien* andando(c); **bortvise** relegare; mandar via; escludere; **bortvis(n)ing** relegazione f; allontanamento; esclusione f

bortvann acqua borica

bosatt domiciliato; abitante residente; **bosetning** abitato; abitazioni fpl; **bosette**, ~ *seg* stabilirsi; prendere dimora fissa; insediarsi; **bosettelse** lo stabilirsi; insediamento; **bosettende** domiciliato; residente; stabilito; **bosnusk**, **bosnier** bosniaco (pl -ci); **bosted** domicilio; sè bopo

bot (avbikt) penitenza; ammenda; (pengestraff) ammenda; (lapp) toppa; pezza; *gjøre* ~ fare penitenza (ammenda); *love* ~ *og bedring* promettere di ravvedersi (el di non farlo più); *råde* ~ *pa* rimediare a; F mettersi una pezza

botanikk botanica; **botaniker** botanico (pl -ci); **botanisere** erborare; sj botanizzare

botemiddel rimedio; **botferdig** penitente; (angren de) pentito; ravveduto; *en* ~ *synder* un peccatore pentito; un penitente; **botferdighet** penitenza; (anger) pentimento; ravvedimento; contrizione f

botn fondo; sè bunn

botsfengsel penitenziario; **botspredikant** predicatore m che invita a pentirsi; **botspreken** predica (al sermone m) sulla penitenza; **botskjorte** cilicio; **botsevelse** atto di contrizione (penitenza)

brå bravo; adv bene; come si deve; *en* ~ *mann* un brav'uomo; un uomo dabbene; un galantuomo; *det er* ~ *va* bene *det er vel og* ~ *men* tutto ciò è verissimo; ma

brahman brahmano; bramano; bramino

brak fracasso; scoppio; rombo; **brake** fracassare (torden) tuonare

brakk 1 (vann) salmasiro; **brakk** 2 agr. *ligge* ~ essere lasciato a maggese; essere lasciato incolto ~ s maggese m; maggiasco (pl -ci)

brakke baracca; *brgge brukker* baraccare

brakkland maggese m; maggiasco (pl -ci); terreno non coltivato; **brakkmark**; sè brakkland

brakknese naso camuso; **brakknese** camuso

brakkvann acqua salmasira

bram, *med brask og* ~ con gran pompa; dando fiato alle trombe; **bramfri** senza cerimonie; (person) alla mano; **bramme**, ~ *med noe* fare sfoggio di; **bramsel** mar pappafico (pl -chi) velaccina; **brand** (brennende trestykke) tizzone m; (svær kar) pezzo d'uomo; **brander** mar brulotto; (vittighet) freddura; facezia

brann incendio; fuoco (pl -chi) (plutselig) conflagrazione f; (hete) arsura; ~ 'al fuoco' *komme i* ~ *acend* ars; prendere fuoco; *stø i* ~ essere in fiamme; *stikke i* ~ incendiare; dare fuoco a

brannalarm allarme m d'incendio; *stø* ~ dare l'allarme; *gådere* al fuoco; **brannalarmapparat** avvisatore m (segnalatore m) d'incendio; **brannassurance** assicurazione f contro gli incendi

brannbelte (mot skogbrann) barriera (viale m) tagliafuoco; **brannbil** autopompa; **brannbombe** bomba incendiana

brannbyll antracite m; carbonchio

brannfakkel torcia incendiaria; fig scintilla (che provoca l'incendio); **brannfare** pericolo d'incendio; **brannfarlig** infiammabile; **brannfekk** bruciatura

brannfolk vigili mpl del fuoco; pompieri mpl; **brannforhør** inchiesta sulle cause d'un incendio;

brannförsäkringssekskap compagnia d'assicurazione contro gli incendi, **brannfot** treppiede m, **trípode** m, **brannfri** non infiammabile, **incombustibile**

brannkul arancione; brannhake rampone m (da incendio); brannhjelm elmetto da pompiere; brannkasse cassa di previdenza contro gli incendi; brannklokke campana a martello (el. d'allarme); brannkorps corpo dei vigili del fuoco. brannkran idrante m

brannlid danneggiato (vittima) di un incendio, sinistro, **brannluk** odore m di bruciato

brannmann vigile m del fuoco, pompiere; brannmester capo dei vigili del fuoco, brannmur muro refrattario

brannpil freccia incendiana; **brannrakett** razzo incendiario, **brannredskaper** apparecchiatura antincendio, **brannrop** grido d'allarme (in caso di incendio); **brannrør** spoletta, (**tids-**) spoletta a tempo, (**anslags-**) spoletta a percussione

brannseil telo di salvataggio; brannsignal segnale m d'incendio; brannskjer refrattario, incombustibile, non infiammabile; a prova di fuoco, resistente al fuoco; brannsjef comandante m dei vigili del fuoco; brannskade danno causato da un incendio, se også brannstår brannskatning imposizione f di una tassa, fig. ricatto; brannskatte taglieggiare, fig. saccheggiare; peate brannskip mar brucio; brannskjer bagliore m d'incendio; brannslange lancia da incendio, tubo di pompa antincendio

brannlokkningsapparat estintore m., **brannpumpe** secchio da incendio, **brannsprøyte** pompa antincendio, **brannstasjon** caserma dei pompieri, **brannsted** luogo d'incendio, **brannstiftelse** il provocare un incendio, (forbrytelse) incendio doloso, **brannstifter** incendiario, **brannstige** scala di sicurezza, scala (estensibile) di salvataggio, **brannskår** ustione f., bruciatura, scottatura

brantoni luogo d'incendio (el del incendio)

brannutrykning intervento dei vigili del fuoco
brannvakt corpo di guardia dei pompieri; (på ste-
det) squadra di vigilanza; (enkelt mann) guardia
antincendio; **brannvesen** corpo dei vigili del fuoco

bravissime esercitazioni per antincendio

brannårsaken la causa (le cause) dell'incendio

bransje ramo, bransjedyndig esperto del ramo

bras mar braccio, brave 1 mar bracciare

brase 2 ~ *ned* crolare, ~ *sammen* scontrarsi, urtarsi, cozzare, ~ *inn i huset* penetrare in casa, **brase 3** (støke) arrostitre, friggere, ~ *og steke* preparare una grande festa

brasileiro, brasileiro brasileiro

brask, se beam bras(m)je zool abramide m

brøst, stå fast og ~ med appoggiar qn senza riserve, essere solidale con qn

bratsj mus. vio a., bratsjst violista m, f

brattl npido, erto, scoscioso, ~ bakke salsta npida,
~ skrdning pendio scoscioso: ~ frapp scala npida

brattheng dirupo, scoscendimento, precipizio
brattlande terreno scosceso: **brattlendi** scosceso, erto

braute fare lo smargiasso, ~ *di me* gloriarsi di qc. **brautende** vanaglorioso, arrogante; **brauter** san-
farone m. smargiasso, **brautig** mullanteria, smar-
giassata, vanagloria

bre 1 s. (15-) ghiacciaio, (500) nevaio

bre 2 v. ~ *ut* (dis)tendere, spiegare, refl. estendersi, spandersi, dilandersi, distendersi, dilungarsi

bred largo, (vidistugi) prokisso, *bredi* adv. largamente, *vare tre metir* ~ essere largo tre metri, avere tre metri di larghezza, (om stoff) avere tre metri

di altezza, bli ~ (ere), allargarsi, gjøre seg ~ (gjøre seg det behagelig) mettersi in libertà, farsi comodo; (kro seg) fare il galletto, ringalluzzarsi, vide og bredt in lungo e in largo; tale i det vide og det brede pariare per lungo e per largo, farla lunga, bredakslet con le spalle larghe, bredbladet bot. latifoglio, (redskap) di lama larga, bredbrystet largo di torace, di petto largo; bredbygget tarchiato, massiccio.

bredd riva, sponda, (strand) lido, spiaggia, som har ved bredden (av hav) nvierasco, ved kurlvets ~ in riva al mare, sul litorale, gå over sine bredder strampare, dilagare

bredde larghezza, (stoff) altezza, geogr latitudine f, *10 meter i bredden* largo due metri, due metri di larghezza, *av dobbelt ~* (stoff) a doppia altezza, *på 10 graders nordig ~* a 10 gradi di latitudine nord **breddegrad** grado di latitudine f, *på våre breddegrader* alle nostre latitudini, *ligge på samme ~* essere alla stessa latitudine, **breddestrøket** paral-

breddfull colmo, traboccante, pieno fino all'orlo;
breddfullt mál misura a caso, misura colma

brednebbet latirostro, di becco largo, **bredneset** dal naso largo, dal naso schiacciato, **bredpannet** di fronte alta, **bredrygget** larchiato, di schiena larga, **breddede** mar fiancata, *en ~ på fem kanoner* una fiancata di cinque cannoni, *fyre av en ~* tirare una bordata, **breddskuldret** largo di spalle

bredskygget a larghe falde (el : tese), bredskiede slitta a due posti, bredsnutet (sko) a punta squadra, bredsporet a scaricamento largo (normale); bredstripet a righe larghe, a grosse righe

bregne bot. felse. bregnekjerr selceto

brei largo, se bred

breie, ~ *seg* adagiarsi, allungarsi; ~ *hoj til tork*
spargere il fieno per farlo seccare

breiabile zool. rospo di marc. rana pescatrice

break before, breaking before

brekk rottura, avaria, danno, (fold) piega, *der er ~ i maskinen* la macchina è guasta (el * in avaria),
brekkese rottura, guasto

brekke tr. rompere, spezzare, fratturare; intr. rompersi, spezzarsi. ~ *armen* (halsen) rompersi il braccio (l'osso del collo), *det er til å brekke seg over* fa vomitare; ~ *hengslene fra* scardinare; ~ *om typ* impaginare, se også *bryte*

brekkjern leva, (kubørn) piede di porco; (tyvs) grimaldello, brekkmiddel emetico (pl -ci), brekknatt nose vomica, brekkpulver polvere emetica, brekkrol ipecacuana, brekkstang leva; brekning med vomito

brem orlatura, bordatura, orlo; (tressa) gallone m.
(hatt) lesa, falda. *sette* ~ *pà* guarnire, orlare, bor-
dare**brems** (for hest) **lorcinaso**, **lorciglione m**

brems(e) zool. estro, (klegg) tafano

bremse 1 s. (vogn) freno; *vil De justere bremserne* mi registri i freni per favore, **bremse 2** v. tr. frenare, bloccare; *infr. azionare i freni*, (og fig.) stringere i freni, **bremseapparat** freno; **bremseband** nastro del freno, **bremsekloss** ganaschia, ceppo (del freno); **bremser** frenatore m.

bremseskive disco (pl., -chi), **bremsespak** leva (el tirante m) del freno, **bremsespor** traccia di frenata, **bremsøyker** frenaloro m

braking frenata, frenaggio, blocco dei freni

brennbar combustibile, bruciabile, *brennbare stoffe* sostanze (pl) infiammabili, **brennbarhet** combustibilità, infiammabilità

brenne 1 v tr bruciare (også om sol, pepper o l (else) corrodere, cauterizzare. (brennevin) distillare; (kaffe) tostare, torrefare; (leire) cuocere (mandler) caramellare, intr bruciare, ardere, scottare, ~ *en stek* bruciare un arrosto, *pepperen brenner på tunga* il pepe (m) brucia la lingua, ~ *seg på den* bruciarsi con qc. *jeg har brennt meg på nesle* le ortiche mi hanno bruciato (el punto), *lukte brenn* sentire odore di bruciato, *brenn barn skryt* il gatto scottato teme l'acqua fredda, ~ *av kjærlighet* ardere d'amore, *huset brenner* la casa è in fiamme; *det brenner* brucia (utrop) al fuoco!, ~ *av begjærlighet (lengsel) etter...* bruciare (ardere) dalla voglia di..., ~ *et merke inn* marchiare, imprimere un marchio (con un ferro rovente), fig stigmatizzare; ~ *inn i* bruciare, intr perire tra le fiamme; ~ *ned i staken* consumarsi fino al piatto; ~ *opp i* bruciare, intr bruciare (interamente), essere consumato (dal fuoco); ~ *i som ild på tunga* bruciare la lingua, ~ *til aske i* ridurre in cenere, incenerire, intr essere incenerito

brenne 2 s, **brennefang** legna (da ardere); combustibile m

brennemerke 1 s marchio (d'infamia); stigma m

brennemerke 2 v bollare, marchiare, stigmatizzare,

brennemerking (il) bollare, (lo) stigmatizzare

brennende ardente (og fig.), bruciante, scottante (og i g om problem o l) (lys o l) acceso

brennensle ortica (pl -che)

brenner becco (pl -chi) bruciatore m, brenneri, se brennevis- kalk- osv

brennevin acquavite f. «brandy» m inv., grappa,

brennevisbrenner distillatore m (d'acquavite),

brennevisbrenneri distilleria, **brennevisbrenning**

distillazione f, **brennevisstemme** voce rauca, voce da avvinazzato

brenniglass lente ustoria

brenning bruciamento, arsione f med cauterizzazione f; scottatura, (svie i huden) bruciore m, (kaffe) torrefazione f, (leire) cottura, mar risac-

brennpunkt fuoco (pl -chi) fig punto focale

brennsaar rapidissimo, fulmineo; **brennspeil** specchio ustorio, **brennstoff** combustibile m, (motor) carburante m, fig argomento esplosivo, questione f scottante F bomba

brennvidde distanza focale

brensel combustibile m, **brenselbeholdning** scorta provvista di combustibile, **brenselbesparende** che reduce il consumo di combustibile, a basso consumo di combustibile, **brenselforbruk** consumo di combustibile, **brenselolje** olio combustibile, **brensel** combustibile m liquido, **brenselspill** perdita, (om gass også) fuga, **brenselverdi** potere calorifico

bresje breccia, varco (pl -chi), *gd i bresjen for* farsi paladino di, ergersi a campione di scendere in lizza per, *skjete en ~ i muren* battere breccia (el aprire un varco) nel muro

brett 1 (ombøyning) risvolto, risvolta, (fold) piega, (i bok) orecchia, *lage ~ i en bok* fare un'orecchia alla pagina di un libro, *legge ~ på* fig attribuire importanza a, dare peso a

brett 2 (f, ol) asse f, tavola, (servering) vassoio, *betale alt på ett* ~ pagare tutto a pronta cassa, *sette alt på ett* ~ giocare il tutto per il tutto, **brettspill** dama, scacchi mpl (o l)

brette, ~ *ned* rivoltare, ripiegare, ~ *opp* tirare su, ripiegare, (ermene) imboccarsi, ~ *ut* spiegare

brev lettera *lite* ~ letterina, biglietto, due righe fpi, *selve brevet* (hovedinnholdet) la sostanza della

lettera; ~ *med knappendler* cartina di spilli, *få ~* ricevere una lettera, *bryte et ~* dissigillare una lettera, *utveksle ~* med essere in corrispondenza con **brevdue** piccione m viaggiatore; **brevform** forma epistolare **brevhemmelighet** segreto epistolare **brevhode** intestazione f (del'a lettera) **brevholder** camera classificatore m, **brevkasse** cassetta per le lettere, buca delle lettere; **brevkort** cartolina postale **brevkur** cestello per la corrispondenza

brevmappe cartella per la corrispondenza **brevom-bæring** distribuzione f della posta **brevordner** classificatore m, registratore m, **brevpapir** carta da lettere; **brevporto** porto, affrancatura, **brevpresser** farmacarte m inv

brevsekke sacco postale, **brevskriver** autore m (el mittente m, f) della lettera, **brevsorterer** addetto alla cernita della corrispondenza, **brevsortering** cernita della corrispondenza, **brevstil** stile epistolare

brevtakst tariffa postale, spesa d'affrancatura **brev-telegram** telegramma-lettera m, **brevveksling** corrispondenza, **brevvekt** pesalettere m inv, **brev-åpner** tagliacarte m inv

bridge ~~bridge~~ m *vi* ~ giocare a bridge **bridge-spiller** giocatore m di bridge

brigade brigata, **brigadegeneral** generale m di brigata, **brigg** mar brigantino

brikett formella, mattonella

brikke piattino (di legno), tondino, sottocoppa (til flaske) sottobottiglia m inv, (glass) sottobicchiere m inv, (spill) pedina

briks (lengsel) pancaccio, branda, lettino da campo

briljant brillante m

brillefutteral astuccio per gli occhiali, **brilleglass** lente f **brillemaker** ottico (pl -ci), **briller** occhiali, mpl; *gd med ~* portare gli occhiali, *ta i verre sine ~ på* mettersi le occhiali, *ta i verre sine ~ på* mettersi le occhiali, **brilleslange** cobra m indiano, serpente m dagli occhiali, **brillestang** stanghetta

bringe 1 v portare, (mot til noe) apportare, (person el dyr også) condurre, *bring meg et glass vann* portami un bicchier d'acqua, ~ *hori* portare via, (la hori) togliere, ~ *en frum* dissuadere (dissuadere) qn da qc, ~ *en frum* favorire (aiutare) qn, ~ *hjem* portare a casa, ~ *inn* far entrare, portare dentro, se også *innbringe* ~ *ned* portare giù, ~ *om* distribuire, portare in giro; ~ *opp* portare su, far salire, mar catturare, impossessarsi di ~ *antallet opp til* portare il numero a, ~ *summen* radunare, riunire, ~ *det til noe* fare strada arrivare ~ *tilhake* riportare, ricondurre, ~ *ut* portare fuori, far uscire, ~ *noe ut blant folk* divulgare qc, diffondere qc, ~ *en ut av fatning* sconcertare qn, ~ *en ut av seg selv* esasperare qn

bringe 2 s petto

bringebar lampone m **bringebarbusk** (pianta di) lampone

bringetillegg supplemento per consegna a domicilio

bris brezza, *frisk* ~ vento fresco, *lett* ~ brezza leggera (el debole)

brisk 1 (leire) panca, (i fengsel o l) pancaccio

brisk 2 bot ginepro **briske** refl darsi delle arie, ~ *seg med* fare sfoggio di, **briskebar** coccola (el bacca) di ginepro

brislung spratto

brissel anemella *av kalv* di vete ioi

brist (sprekk) screpolatura, incrinatura, (rift) lacerazione f, strappo, fig difetto, tara

briste rompersi, spezzarsi, andare in frantumi (sprekke) scoppiare, crepare, (hud) screpolarsi (øye) spegnersi, (slå feil) fallire, mancare, venir meno, ~ (gråt / latter) scoppiare a piangere (ride), nå *bruster min tålmodighet* adesso perdo la pazienza, nå *får det ~ eller bare* o la va o la spacca
bristende, ~ *forutsetninger* premesse erranee fpl, mancanza delle condizioni richieste

bristepunkt tekn. punto di rottura, *min tålmodighet er på bristepunktet* la mia pazienza è al limite (agli estremi)

brite inglese m. f, **brinsk** briannico (pl. -ci)

bro ponte m, sa **bru**

brodd pungiglione m aculeo (sp ss) punta (sp re) rampollo, pollone m, (på sko) ramponc m, *sattrens ~* la freccia della satira, la frecciata satirica, *stampe mot brodden* ricalcitare contro lo stimolo, *uten ~* inoffensivo

brodde ferrare a ghiaccio

broddløs senza aculeo; fig. inoffensivo, innocuo, privo di mordente

brodere ricamare (på ramme a telaio), ~ på *kanyas* ricamare a punto d'arazzo (el. a piccolo punto)

broderfolk popolo fratello

brodergarn filo da ricamo

broderhat odio tra fratelli

broderi ricamo, **broderimønster** disegno per ricamo, **brodering** ricamo, *innlagt ~* ricamo in applicazione, applicazione f di ricamo

broderlig fraterno, adv. fraternamente

broderramme telaio da ricamo

brodermorder fratricida m f **broderstrid** lite f, (con-tesa, dissidio) tra fratelli

brokade broccato

broket variopinto, variegato, screziato; ~ *forvirring* hella confusione, guazzabuglio, *gjøre det ~ for en* dare a qn del filo da torcere, creare difficoltà a qn, *han gjør det meg for ~* oltrepassa i limiti, *det ser ~ ut* è un bel pasticcio, **brokethet** screziatura, m. sgu. accorzaglia d'co m

brokk 1., *han har lært noen brokker på fransk* ha imparato qualche parola di francese

brokk 2 med ernia, *innklemt ~* ernia strozzata, **brokkbind** cinto erniario, **brachiere** m, **brokkfugl** zool piviore, **brokkpasient** ernioso, **brokktilfelle** (caso di) ernia

brokklaff passerella (del ponte levatoio)

brom k,em. bromo, **bromid** bromuro, **bromkalium** bromuro di potassio, **bromsyre** acido bromico
bronke bronco (pl. -chi), **bronkitt** bronchite f
bronse bronzo, **bronsalder** età del bronzo, **bronsfarge** (colore m di) bronzo, **bronsfarget** bronzco, abbronzato, **bronsere** bronzare, abbronzare **bronsing** (ab)bronzatura, **bronsesaker** bronzi mpl, **bronsstatue** statua di bronzo

bror fratello, **brorbar** nipote m, f, **brordatter** nipote f, **brorfolk** popolo fratello, **brorhånd** mano fraterna **brorkjærlig** fraterno, **brorkjærlighet** amore m fraterno, **brorkone** cognata, **brorløs** senza fratelli, **brorpart** jur la parte del fratello (di un'eredità), fig. la parte del leone, **brorskap** (det å være brødre) fratellanza, (kol eger) colleganza, fratellanza, rel. confraternita, **brorsønn** nipote m

brøse spila, fermaglio, **brøsyre** opuscolo, pieghevole m, **depliant** m, foglietto pubblicitario

brøsme zool. *Brosmus* brøsme

brøtt cavallone m, maroso, risacca, **brøttsjø** colpo di mare, **brøtstein** frammento

bru ponte m, (fotgjenger) passerella, *bygge / slå ~ over en elv* costruire (gettare) un ponte su un fiu-

me; *bryte alle bruer* tagliare (rompere) i ponti
brubygger pontiere m, pontoniere m; **brubygging** costruzione f di ponti, **brubue** arco (arcata) di ponti

brud sposa, *så ~* andare sposa, sposarsi

brudd rottura (og fig.), med. frattura, (krønkelse) violazione f; jur infrazione f (på di); (stein) cava.

bruddbelastning carico di rottura

brudden, ~ **brøk** frazione f a termini frazionari.

bruddfasthet resistenza alla rottura, resistenza limite; **bruddflate** superficie f di rottura, **bruddgrense** coefficiente m di resistenza, limite di rottura, (tøy, tråd) coefficiente m di elasticità, resistenza alla trazione (all'a.lungamento), (trykk) resistenza alla pressione, **bruddsted** spaccatura, punto di frattura, (teit i metall) paglia, incrinatura, **bruddstein**, -stykke frammento, **bruddstykket** frammenta-

brudedrakt abito da sposa, **brudeferd**, -følge corteo nuziale **brudegave** regalo di nozze **brudekjole** abito (vestito) da sposa, **brudekrans** corona nuziale, (i Italia) i fiori mpl d'arancio, **brudekrone** corona nuziale, **brudelys** bot giunco fiorito, **brudemarsj** marcia nuziale, **brudenatt** notte f di nozze, **brudepar** (coppia di) sposi mpl, **brudepike** damigella d'onore **brudeseng** letto nuziale **brudeskr** ve o da sposa, **brudesvenn** paggetto, **brudestyr** corredo, **brude vielse** cerimonia nuziale, matrimonio, **brudgom** sposo.

brugde zool cetorino, squalo pellegrino, **bruhode** testa di ponte

bruk 1 (det å bruke) uso, impiego; jur godimento; (sædvane) uso, usanza, consuetudine f, costume m, *være skikk og ~* essere usanza (uso); *som det er skikk og ~* come è d'uso, *fd sine lemmers fulle ~* ripien acquistare l'uso delle membra, *ha ~ for* aver bisogno di, *gå av ~* andare in disuso, *gjøre ~ av* fare uso di, servirsi di, (dra nytte av) approfittare di, *gjøre god ~ av* fare buon uso di, *komme i ~* cominciare ad essere usato; *ta i ~* mettere in uso; *være i ~* essere in'uso; *serve* (være g,engs) essere usuale, *til ~ for* ad uso di, *ved ~* con l'uso

bruk 2 (fabrikk) officina, fabbrica, (gårds-) fattoria azienda agricola, (trelast) seghet a

brukbar usabile, utilizzabile, servibile, utile

bruke usare, impiegare, servirsi di, adoperare, utilizzare, (penge) spendere, (gå med) portare, usare, (pleie) avere l'abitudine (la consuetudine) di, essere solito, solere, ~ *albuene* lavorare di gomito; ~ *bene* andare a piedi; ~ *sin tid vel* impiegare bene il (far buon uso del) proprio tempo, *brukes De salt?* desidera del sale?, *det kan jeg ~* questo fa per me, questo mi serve; *det ordet brukes ikke mere* questa parola è caduta in disuso, *de skoene kan ikke brukes mer* queste scarpe sono inservibili ormai, *hva bruker De den kniven til?* a che cosa Le serve quel coltello?; ~ *to dager til å ~* impiegare (metterci) due giorni a. *han kan brukes til alt* sa fare di tutto, *han far seg ~ til alt* si presta a qualunque cosa, ~ *opp* consumare, finire; *brukes* servire, impiegarsi, *det brukes (= gjøres) ikke her* questo non si usa fare qui, ~ *seg* (~ *mun*) alzare la voce, ~ *seg på* sgridare, riprendere, rimproverare

brukelig (a.m. brukt) d'uso comune, sa **brukbar** **braker** utente, m. f, chi fa uso di

brukklaff passerella (di ponte levatoio)

bruksanvisning istruzioni fpl per l'uso, modo d'impiego **brukseier** proprietario, **brukseierforening** cooperativa di proprietari

bruksgjenstand, ting oggetto utile oggetto d'uso

piare, ~ med en rompere con uno, ~ med en vane perdere un'abitudine; *de har brutt med hverandre* hanno rotto (i ponti), ~ ned demolire, se også nedbryte, ~ opp tr rompere, (dør) sfondare, (med dirk) scassinare, (brulegning) dissectare, (jord) dissodare, intr (sår) riaprirsi, (is) sgelarsi, (dra avsted) andarsene, ~ opp en lås far saltare una serratura, ~ over spezzare (a metà); ~ på et spruk storpiare una lagua, ~ ut (fengsel) evadere, scappare, (uvær) scalenarsi, (krig) scoppiare; *ilden brøt ut hos* ~ e scoppiato l'incendio da

brytekamp lotta, **brytekonst** arte f della lotta, **bryter** sport lottatore m, elektr interruttore m, **brytning** fys. rifrazione f, sport lotta, *gresk-romersk* ~ lotta greco-romana, **brytningsstid** periodo di transizione (ungdom) età dello sviluppo, **brytningsvinkel** fys angolo di rifrazione

brød pane m, *ferikt (gammelt)* ~ pane fresco (rafferino el. secco), *hart (tørt)* ~ pane asciutto; *ristet* ~ pane tostato; *ristet* ~ i *varminger* creslin ~ i melk zuppa nel latte, *gå som varmt* ~ andare a ruba, *tjene sitt* ~ guadagnarsi il pane, *ta brødet ut av munnen på en* togliere il pane di bocca a qn., *være i ens* ~ essere al servizio di qn.

brødbak(ning) panificazione f, cottura del pane, **brødbakke** vassoio portapane, cestino per il pane, **brødboks** scatola portapane

brøde farlo, colpa, (forbrytelse) delitto

brødfabrikk panificio, (bakeri) panetteria, forno, **brødfrukt** frutto dell'albero del pane, **brødfrukttre** albero del pane, **brødfø** alimentare, nutrire, mantenere, ~ seg nutrirsi, mantenersi, **brødkniv** coltello per il pane, **brødkorn** grano da panificazione, **brødkrumme** (uten skorpe) mollica, midolla

brødkurv cestino per il pane, **brødleiv** pane piatto, focaccia, **brødløs** senza pane, senza mezzi, F sul lavoro **brødmangel** carenza (penuria) de pane, **brødnid** gelosia di mestiere, **brødrister** tostapane, **brødskive** fetta di pane, **brødskorpe** crosta (di pane), **brødsnule** briciola (di pane), **brødstudium** studi che portano a guadagnarsi il pane, **brødsuppe** pancotto, zuppa, **brødsogn** carro del panettiere

brøk frazione f, *brøddelen* ~ frazione a termine frazionari, *ekte* ~ frazione propria, *ekte* ~ frazione impropria (el. apparente), *forhorte en* ~ ridurre una frazione, **brøkdell** frazione f parte frazionaria (l ten del) piccolissima parte, **brøkrekning** calcolo frazionario, **brøkestrek** segno (linea) di frazione

brøl muggho muggho, (øve) ruggito (hyl, øst) (rop) grido, (heftig, vedvarende) grida fpl, urla fpl, **brøle** mugghire, mugghiare, ruggire, urlare, gridare, sbrantare, **brøleape** scimmia urlatrice, urlone m, **brøler** cantonata errore m madornale, topica

brønn pozzo, cisterna, sorgente f; (bore-) pozzo artesiano, (helse) acque fpl termali, **brønn(kur)anstalt** stabilimento idroterapico (el. termale)

brønngraver scavatore m di pozzi, **brønngraving** scavo di pozzi, **brønnkarse** bot crescione m, **brønnkur** cura delle acque, cura termale, idroterapia, **brønnvann** acqua di pozzo, **brønnvippe** mazzacavallo

brøst (mangel) difetto (skade) danno, guasto, **brøstfeldig** cadente; *være* ~ stare per andare in rovina, **brøstholden** lesa, danneggiato, *føle seg* ~ sentirsi (considerarsi) offeso

brå repentino, improvviso, subitaneo, brusco (pl -chi) **brådyt** profondo a precipizio, **bråde** morire improvvisamente, **bråded** morte improvvisa, **brågjort** precipitoso, **bråhast** grande) fretta

bråk fracasso, frastuono, baccano, gazzarra, **bråke** 1 (støve) far rumore (baccano, fracasso), **bråke**

2. (lin) gramolare, **bråket** rumoroso, chiassoso

bråne fondere, sciogliersi

bråsnne impeto d'ira, escandescenza, scatto di rabbia, **bråstanse** fermarsi di colpo (bruscamente)

bråtebrenning bruciamento di stoppie, debbio

brått improvvisamente, repentinamente, bruscamente, di colpo, **bråvende** tornare indietro improvvisamente, fare di colpo dietro front

bu 1 s baracca, bicocca, (butikk) bottega

bu 2 v. se bo.

bud (belaling) ordine m, comando, (budskap) messaggio, (sendebud) messaggero, messo, portatore m, latore m, (ilbud) corriere m, staffetta, (kontor) fattorino, (tilbud) offerta, *de ti* ~ i dieci comandamenti, *holde Guds* ~ osservare i comandamenti, *d Du på hans* ~ su suo ordine, *etter pliktens* ~ secondo i precetti del dovere, *sende* ~ *etter* mandare a chiamare, *sende* ~ *til byen* mandare un messaggio in città, *sende* ~ *til en om noe* mandare a dire qc. a qn., *det er sendt* ~ *etter legen* abbiamo mandato a chiamare il medico, *budet er betalt* nulla è dovuto al fattorino, *gjøre et høvere* ~ fare un'offerta superiore, aumentare l'offerta, **budbringer**, se bud

buddhisme buddismo, **buddhist** buddista m, f, **buddhistisk** buddista

budete mungitrice f, pastora, mulara

budsende, ~ en mandare a chiamare qn

budsjett bilancio preventivo, budget m inv.; **budsjett-** budgettario, buggettario, **budsjettere** prevenire, stanziare in bilancio, **budsjettoverskudd** eccedenza su bilancio, **budsjettregnskap** conti mpl d'esercizio, **budsjettunderskudd** deficit m inv. (el. disavanzo) del bilancio

budskap messaggio, annuncio, notizia, *Maria budskapdag* l'Annunciazione (della Vergine), **budstikke** hist scitale f, scitola, **budtjeneste** servizio di consegna

bue 1 s arco (pl -chi) arkit. sport arco, (linje) curva, (krumning) curvatura, gobba, (bønn) archetto, (over noter) legatura, (bue-) arco, arcata, *himmelens* ~ la volta celeste, *skytte med* ~ tirare con l'arco, *spenne buen* tendere l'arco, *spenne buen for hurt* essere troppo esigente, assumere troppe responsabilità, *gå i en stor* ~ fare un grande giro, **bue** 2 v. ~ seg (linje) curvare

bueformet, se buet, **bueføring** mus archeggio, **buegang** fuga d'arcate, portici mpl, loggiato, **buelampe** lampada ad arco, **bueskyt(ning)** tiro ad arco

bueskytter arciere m, tiratore m d'arco, **buestreng** corda d'arco, **buestrak** mus. azuala

buet curvo, incurvato, ad arco, (hvelvet) a volta

buffer respingente m, paraurti m inv., ammortatore m, **bufferstat** stato cuscinello

bøgne, ~ *av* rigurgitare di, sovrabbondare di, essere carico di, *hordet bøgne av retter* la tavola è piena di ogni ben di Dio, *treet bøgne av frukt* l'albero è sovraccarico di frutti, **bøgne**, ~ *full* pieno da scoppiare, straripante, ~ *seil* vele gonfie

buhund cane m (norvegese) da pastore (da contadini)

buk ventre m, pancia, addome m

bukett mazzo, *liten* ~ mazzolino, *stor* ~ fascio, **bukettholder** portafiori m inv

bukfinne pinna ventrale

bukgyrd sottopancia m (ndetøy) cinghia

bukhinne peritoneo, **bukhinnebetennelse** peritonite, f **bukhule** cavità addominale

bukk 1 zool becco (pl -chi), caprone m, (vær) montone m, anete m. (rå-) capriolo, (stolte) ca-

valletto, trespolo, (kuske-) cassetta, mar. capra, biga, *hoppe* ~ giocare alla cavallina, *stø* ~ fare (da) scala

bukk 2 (dumhet) topica, cantonata, sciocchezza, *gjøre en* ~ fare una topica, commettere una sciocchezza, **bukk 3** (bøy) inchino

bukke inchinarsi, fare un inchino, ~ *dipt for en* fare un profondo inchino a qn., riverire qn., far tanto di cappello a qn. ~ *under for* soccombere (a),

bukkebein piede caprino, *sette* ~ impuntarsi, ricalcitare, F fare il bastian contrario, *bukkehorn* corno di becco (caprone), *bukkeskin* pelle f di capra, *bukkeskjegg* barba di capra (becco)

bukking, ~ *og skruping* inchini, ossequiosi mpi

buklanding atterraggio sul ventre

buksbom bosso, *buksbomhekk* siepe f di bosso

buksebak fondo dei calzoni (pantaloni), fondello,

bukseben gamba dei pantaloni (calzoni), *buksebol-*

der gruccia per calzoni, *bukseknapp* bottone m dei

pantaloni, *bukselinning* cintura dei pantaloni, *buk-*

selomme tasca dei pantaloni, *bukseles* senza panta-

lone, *buksepress* piega dei pantaloni

bukser, *lei par*, (un paio di) pantaloni (calzoni);

(kne-) calzoni corti, calzoncini, *han skulv i bukse-*

ne aveva la tremarella, aveva la sifa

bukserbåt rimorchiatore m, *bukser* rimorchiare

buksering rimorchio, *buksertau*, -trosse cavo da ri-

morchio

bukselele brete (a), *buksemekk* bottoni (dei cal-

zoni), F bottega, *buksestropp* stalla, *bukse troll*

marmocchio

bukskjold (også zool.) piastrone m

bukt curvatura, voluta; (sving) curva, svolta,

(høy-) baia, insenatura, (stor) golfo, (tau) allent-

amento, *gå i (slø) bukt* serpeggiare, *få* ~ *med*

venire a capo di, vincere, superare

buktaler ventriloquo, *buktaleri* ventriloquio

bukte, ~ *seg* serpeggiare, avvolgersi, *bukter* tortuo-

so, sinuoso, *bukting* sinuosità, meandro, ansa,

slanges buktinger spire fpl di serpente

bukull ana del ventre

bulder fracasso, frastuono, rumore m, *buldre* far

fracasso, strepitare, rumoreggiare; (skjønne) in-

furiare, tonare, *buldrende* rumoroso

bule bozza, bernoccolo; (hatt) F bugna, botta,

(sjapp) bettoia, *bulehatt* cappello floscio, («pos»)

cappellaccio, cappello sformato; *bulet* ammacca-

to, bernoccolato, gibboso

bulgarer, *bulgarsk* bulgaro

buljong brodo; ~ *med egg* zuppa pavese

bulk incavo, ammassatura, (hatt) botta, *bulk carri-*

er (bulkskip) nave f per il trasporto di merci alla

rinfusa, *bulkledning*, -last carico alla rinfusa, *bulk-*

tonnasje tonneggio totale delle navi per il tra-

sporto di merci alla rinfusa

bulldogg bulldog m inv

bulldozer buldozer m inv, *apripista* m inv

bulle bolla

bumann contadino, coltivatore m diretto,

bumerke marchio di proprietà

bums! patapum!, patapumfele! patatrac!

bunad costume m regionale norvegese

bunden, ~ *kapital* capitale vincolato (investito); i ~

stil in versi, in rima, *bundet*, ~ *mandat* mandato

imperativo; se også *binde*

bundsforvandt alleato, confederato

bunke 1, s. (haug) mucchio, cumulo, ammasso,

(kort-) mazzetto, monte m, (bøker, papir) pila, *en*

hel ~ (mengde) una caterva, un mucchio

bunke 2 s. ciotola (per il latte), (innholdet) ciotola-

ta, *bunke 3*, s. bot. aira, *bunke 4* v., ~ *sammen* ammucchiare, accatastare, accumulare, ammon-

ticchiare, ammassare, ~ *seg opp* accumularsi, am-

monticchiarsi

bunker carbonile m, deposito di combustibile, m i

bunker m inv., rifugio blindato, casamatta, *bun-*

kerdepot deposito di carbone (nafta etc.) *bunker-*

kull carbone di provvista

bunkeris a mucchi, a cataste, a pile

bunkre far rifornimento (di carbone, di nafta etc.),

bunkringstavn porto d. rifornimento (di combust-

ibile)

bunn fondo; (flaske også) culo, *med dobbelt* ~ a

doppio fondo, *nå* ~ toccare il fondo, *få* ~ (lodd)

prendere il fondo, *sette* ~ *ten tunne* mettere il fon-

do a una botte; *slå bunnen ut av* sfondare, *tomme*

til bunns vuotare fino all'ultima goccia, *tomme kal-*

ken hegetet, *til bunns* bere il calice fino alla feccia,

det er ikke ~ *i ham* e senza fondo, e insaziabile, i ~

og grunn infatti, in realtà, in fondo, tutto sommato,

de er i ~ *og grunn* *forskjellige* sono diversi in tutto

e per tutto, *gå i bunke*, *til bunns* affondare, andare

a fondo; (om skip også) colare a picco; *gå til*

bunns i fig. esaminare fino a fondo, andare fino in

fondo a, *forstå til bunns* capire a fondo

bunnbrett mar. serratella, serratame m, *bunne* pren-

dere il fondo; ~ i derivare da, aver origine da, esse-

re il risultato di

bunnfall deposito, residuo; (kaffegrums) fondo di

caffè, geol. sedimento, *for sette* ~ depositare

samfunnets ~ la feccia della società, *bunnfelle* de-

positare, sedimentare, ~ *seg* precipitare

bunnflate base f *bunnfordervet* depravato

bunnfryse gelare fino al fondo

bunn garn rete f da fondo

bunnhederlig onestissimo

bunns ghiaccio di fondo, *bunnkasse* arca, bacia-

re, (bil) coppa dell'olio

bunnis senza fondo, (vei) dissestato; ~ *elendighet*

miseria infinita (al. F nera), i ~ *gjeld* oberato di

debiti

bunspanne (bil) coppa dell'olio

bunnrekord, *rette* ~ toccare il livello più basso

bunns, *til* ~ a (in) fondo; se *bunn*

bunnskrape raschiare il fondo; mar. dragare, (båt)

frettere; ~ *kassen* fig. vuotare la cassa

bunastokk mar. madiera m, *bunnstykke* fondo,

(våpen) culatta,

bunt mazzo, fascio, fastello; (papir) fascio, maz-

zetta, (grener) fastello; (bylt) fagotto, (garn)

matassa, *bunte* fare un fascio, affastellare, *bunteris*

a fasci, a mazzi

buntmaker pellicciaio; *buntmakerarbeid*, -butikk,

-håndverk pellicceria, *buntvarer* articoli mpl di pel-

licceria

bur gabbia, (stort) voliera, *sette i* ~ ingabbiare

burde dovere, *du* ~ *gjøre* *det* dovresti farlo; *De* ~

ha skrevet *for* avrebbe dovuto scrivermi prima

boreising valorizzazione f di terre coltivabili in zone

incolte, colonizzazione f

burgunder burgundone m vino di Borgogna

burlesk burlesco (pl. -chi)

burmeser, *burmesisk* birmano

burnas humus m inv

burol bot. artemisia

buse, ~ *på* avventarsi contro, dare addosso a, lan-

ciarsi addosso a; ~ *ut med* lasciarsi scappare, ~

s. se. *busemann* (fael fyr) babau, spauracchio; (i

nesen) mucchio, F caccola, caccolina

busk cespuglio, *buskaktig* cespuglioso, a cespuglio

buskap bestiame m; capi mpl di bestiame; mandrija, gregge f
buskas macchia, boscaglia, **busket** cespuglioso, a ciuffi, ~ *hule* coda folta, **buskmann** boscimano, **buskvekst** arbusto, arboscello, cespuglio
buss 1 (tobakk) cioca, **buss 2** autobus m inv., (tur-bid) autopolman m inv., pullman m inv., corriera, *reise med* ~ andare in autobus
busse tizio, tipo, *gode busser* amici per la pelle
busserull camiciotto
bussholdeplass fermata (capolinea) d'autobus, **busskonduktor** bigliettario d'autobus, **busslinje** linea d'autobus, **bussrute** servizio d'autobus, **busslomme** (vikeplass) slargo (stradale), **buss-stoppested** fermata d'autobus
bust sciola, pelo, *reise* ~ rizzare il pelo, fig. impennarsi, **bustet** scarmigliato, spettinato, arruffato
bustnellik garofano (dianto) barbato
butikk bottega, negozio, *holde* ~ avere un negozio, essere in commercio, **butikkbetjening** servizio, (personale) i commessi, le commesse, **butikkpris** prezzo al dettaglio, **butikktyveri** furto in un negozio, taccheggio, **butikkvindu** vetrina
butler maggiordomo, dispensiere m, credenziere m
butt 1 adj. appiattito, schiacciato; (mutt) scon-troso, (stump) smussato, spuntato; (avstumpet) otuso, limitato; **butt 2** s. (trekar) bigoncio
butterdeig pastafoglia, **butterfly** sport. farfalla
buttet palluto, rotondetto, tondeggianti
by 1 v. (innby) invitare, (befale) ordinare, coman-dare (tilby) offrire, (på auksjon) fare un'offerta, (by mot) npugnare, ~ *innenfor* invitare ad entra-re, ~ *opp til dans* invitare a ballare, chiedere a un ha- to, ~ *en d'gjøre noe* ordinare a qn di fare qc.; ~ *en d'vite ned / en stol* offrire una sedia a qn, *hvor meget byr De meg for det?* quanto mi offre per questo?, *hva byr De meg?* come osa!, *la seg ~ noe* (finne seg i) subire sopportare qc., *det skal ingen ~ meg* questo non me lo lascio fare (dire) da nessu-no, ~ *om* offrire in giro, passare, (oppvarte) ser-vire (a tavola); ~ *noe opp* far aumentare qc.; ~ *over* fare un'offerta superiore, *en som byr (på auk-sjon)* offerente m, f, *takk som byr* grazie a Lei (a lei), *det byr ham mot* gli npugna
by 2 s. città, (lien) cittadina, (tettbebyggelse) agglomerato urbano, *byen Milano* la città di Mila-no, *i (inne) i byen* nella città, *i byen* (mots. på lan-det) in città, *gå i byen* andare in centro, *gå i byen for en* andare a fare compere per qn., *det er over hele byen* lo sanno tutti, è di dominio pubblico, lo sanno anche le pietre
bybebyggelse agglomerato urbano **bybefolkning** cittadinanza, **bybud** facchino, fattorino, **bydel** quartiere m, rione m
bydemåte (modo) imperativo, **bydende** imperioso, ~ *nodvendighet* necessita impellente; **byder** offe-rente m f
byfogd pretore m, **byfolk** cittadini mpl, gente f di città
bygd borgo (pl. -ghi), comune m rurale, villaggio, paese m, **bygdefolk** paesani mpl, gente di paese (contado), **bygdslag** gruppo di paesi (villaggi), contrada, regione f, associazione (in città) di gente della stessa contrada (regione); **bygdemål** vernacolo, **bygdevei** strada di campagna, viottolo
byge ondata, (regn-) acquazzone m, rovescio, (vind) raffica, **bygevar** piogge fpl intermittenti, *det er ~ pisse* a rovesci
bygg orzo, **byggaks** spiga d'orzo, **byggbrød** pane m d'orzo

bygge costruire, fabbricare, edificare, fare, (reise) erigere; (stole på) contare su, ~ *og bo* abitare; *med lov skal land bygges* le buone leggi fanno pro-sperare il paese; ~ *seg fattig* rovinarsi in costruzio-ni; ~ *om* ricostruire, rifare; riparare, ~ *opp* co-struire, edificare, innalzare; (igjen) ricostruire, ri-fare; ~ *på sand (fjell)* costruire (edificare) sulla sabbia (sulla roccia); ~ *sin dom på* hasare (fonda-re) il proprio giudizio su, ~ *til (på) en etasje* ag-giungere un piano
byggearbeid lavoro di costruzione **byggelaget** l'edi-lizia, **byggfond** fondo edilizio (e immobiliare), **byggegrunn** area edilizia, terreno edificabile
byggeløsser cubetti mpl di legno, **byggekontrakt** contratto edilizio; **byggelyst** voglia di costruire, (mani) mania di costruire; **byggematerialer** mate-riali mpl da costruzione, materiale m edilizio, **byg-gemåte** struttura edilizia, architettura, **byggeover-slag** preventivo di costruzione, **byggelass** cantiere m, se også **byggegrunn**, **byggelskap** società (impresa) edile (el. di costruzioni)
byggryn granello mondato d'orzo, **byggrynsuppe** zuppa d'orzo, **byggrøt** pappa d'orzo
bygger proprietario d'un edificio in costruzio-ne; costruttore m, **bygging** costruzione f, edilizia, **byggmester** costruttore m edile, architetto
bygning (oppførelse) costruzione f, (legemes) co-stituzione fisica, compiessione f, (hus) edificio, costruzione f, (monumental) monumento, *under ~ in costruzione*, **byggningsarbeid** lavori m pl edili-zi, edilizia, **byggningsavgift** imposta edilizia, **byg-ningsentreprenør** imprenditore m edile; **byggnings-fag** industria edile, edilizia, **byggningsingeniør** in-gegnere m edile, **byggningskompleks** complesso di edifici, isolato; **byggningskunst** architettura, **byg-ningskyndig** perito edile
byggningsleder direttore m dei lavori (di costruzio-ne), **byggningslov** legge edilizia, **byggningsmåte** strut-tura edilizia, (kunstnerisk) architettura, **byggnings-papp** cartone cartamati, **byggningsnekker** carpei-tiere m, **byggningspekulant** speculatore m in immo-bili.
bygningstømmer legname m da costruzione; **byg-ningsvedtekt** regolamento edilizio, **bygningssven** (ente per i) lavori pubblici mpl
byggel affitto (di fondi rustici), colonia, colonato, **byggelbrev** contratto d'affitto, **bygsle** affittare (un terreno a colonia)
bygutt ragazzo di città, nato e cresciuto in città, *ndr en er innfødt* ~ quando si è sempre vissuti in città
byks balzo, salto, **bykse** balzare
byliv vita cittadina (el. di città), *foretrekke bylivet for landlivet* preferire la città alla campagna
byll foruncolo, ascesso, fig. piaga, *røre ved byllen* mettere il dito sulla piaga
bylt fagotto, involto, **bylte** infagottare, involtare
bymenneske cittadino, **bymessig** urbano, **bynytt** cro-naca cittadina, notizie dalla città, echi mpl nella città, **byplan** pianta urbanistica, piano urbanistico; **byplanlegning** urbanistica
byrd origine f, nascita, stirpe f, condizione f, *av høi ~* di stirpe nobile; *av lav ~* di umili origini, di bas-sa condizione
byrde (bør) carico (pl. -chi), (tyngsel) fardello, peso, *ligge en til* ~ essere a carico di qn., *kaste av en* ~ liberarsi di un peso, **byrdefull** oneroso
byregulering (planlegning) urbanistica, (plan) piano regolatore, **byrett** pretura, **byrettsdommer** pretore m
byrå ufficio, agenzia, *Norsk Telegram Byrå*

agenzia (telegrafica) di stampa norvegese, **byrå**-**krat** burocrazia m. f, **byråkrat** burocrate m. f, **byråkratisk** burocratico (pl. -ci), **byråsjef** omtr. capo-divisione m, direttore m

bysantiner, **bysantinsk** bizantino

bysbarn concittadino, compaesano

byselger piazzista m, f, rappresentante m, f, **byskriver** cancelliere **bysladder** voc. fpl in città, dicene fpl, **bysnakk** chiacchiere, pettegolezzi in città, *hå gjenstand for bysnakk* diventare la favola della città

bysse 1 mar (kabyss) cucina di bordo

bysse 2 v cu.lare, dondolare

byste busto

bystyre consiglio comunale, giunta comunale, amministrazione f comunale; **bystyremedlem** consigliere m comunale, assessore m, **bystyreseddel** decreto comunale

bysvale zool ba.estrucio.

bytte 1, s. (bytning) scambio, cambio; (krigs-) bottino, (rov) preda, (våpen) spoglie fpl, *i ~ for* in cambio di, *tape ved byttet* perdere sullo scambio; *gjøre ~* far bottino, *være ei ~* for fig essere in preda a, essere esposto a

bytte 2 cambiare, scambiare, barattare, permutare, *~ stilling med en* scambiarsi il posto, *jeg ville ikke ~ med ham* non vorrei essere nei suoi panni (o al suo posto); *~ hatt med en* scambiarsi il cappello, *~ til seg* ottenere med ante scambio.

byttehandel baratto, jur permuta, **byttemiddel** oggetto di scambio, **bytting** scambio, cambio; (vanskapt) aborto, mostriatolo, deficiente m f

byutvidelse estensione f urbana

byvåpen stemma (arme f) della città

byværend compera, commissione f, *gd byværender* fare compere (commissions) in centro

bæ (breking) bæ, (æ bæ) maramco

bær bacca, (einer o.l) coccola, (i klase) chicco

bære portare; (holde oppe) sostenere, reggere, (tåle, holde ut) sopportare, sostenere, patire; *~ til døpen* tenere a battesimo *~ frukt* dare frutti fruttificare; *~ seg* (lønne seg) rendere bene *ikke ~ seg* non rendere; *~ seg som en dronning* avere il portamento di una regina, *~ seg at fare, agire* (opføre seg) comportarsi, *hvordan skal man ~ seg at med d.* come si deve fare per. i; *~ bori* portar via, *~ igjen* (tilbake) riportare, *hvor bærer dei hen?* dove si andrà a finire?, dove stiamo andando?, *lyden bur godt* il suono si sentiva bene, *~ om* distinguere, servire, *bær ham opp på hans værelse* portatelo in camera sua *~ opp* tenere su, puntellare, sostenere, *~ over med* scusare, compatire dimostrare indulgenza

bærebør barella, **bærevne**, -kraft forza portante, portata, portanza; (løfteevne) forza di sollevamento, agi fertilità, produttività, mar stazza, *lastebåt med en ~ på 800* bruttoregister tonn mercantile di 800 tonnellate di stazza lorda

bærende portante, chi sostiene; *~ kraft* sostegno essenziale; elemento vitale

bærepinne steccetto (portapaochetto); **bærepute** ciambella, **bærer** facchino, portabagagli m inv, **bærerakett** razzo vettore **bærestol** portantina, (pavens) sedia gestatoria, **bærestykke** sprone m, carre m

bøddel boia m, carnefice m, giustiziere m **bøddelaktig** da carnefice, barbaro, **bøddelknekt** tirapiedi m **bøffel** bufalo, **bøffelhud** pelle di bufalo **bøffelku** bufala, **bøffellær** cuoio di bufalo

bøhmer, **bøhmisk** boemo

bøk bot faggio, (hvit) carpino m

bøke liscivare **bøkekar** tinozza, **bøkelut** ranno

bøkenett faggina, faggiuola **bøkeskog** faggeto (faggeta, **bøketre** faggio, (virke) legno di faggio

bøkker bottaio, barilaio, **bøkkerbenk** cavaletto,

bøkkerhåndverk arte f (mestiere m) del bottaio;

bøkkermester (maestro) bottaio, **bøkkersvenn** garzone del bottaio, **bøkkerverksted** bottega del bottaio

bølge 1 s onda, ondata, (stor) maroso, cavallone m, litt. flutto; *finne sin grav i bølgene* premer tra i flutti, *en bølge slo inn i over skipet* un'ondata si è rovesciata sulla nave; **bølge** 2 v, *~ (seg)* ondeggiare, ondulare, (barm) palpitare

bølgebevegelse movimento ondulatorio, moto ondoso, fig fluttazione f; **bølgeblikk** lamiera (lama) ondulata **bølgebryter** frangiflutti m inv, frangimare m inv, diga foranea, **bølgedal** gola (dell'onda), fig depressione f; **bølgeformet** ondulato

bølgegang moto ondoso, mareggiata, mareggio, **bølgekam** cresta (dell'onda), **bølgeleugde** (radio) lunghezza d'onda *være på ~* fig essere d'accordo, **bølgetopp** cresta d'onda, **bølgetopp** cresta d'onda, **bølging** ondeggiamento, ondulazione f

bølging ondeggiamento, ondulazione f

bølging ondeggiamento, ondulazione f

bølging ondeggiamento, ondulazione f

bøling mandria, armento, se buskap

bølle 1 s teppista m, f, becero, bullo, (bil) pirata della strada, (lomme) mascalzone m **bølle** 2 v trattar male (el. in modo insolente), **bøllefrø** ragazzo insolente, **bøllet** grossolano, brutale, insolente

bønn preghiera, rel også orazione f, (inntrengende) implorazione f, invocazione f, (ydmyk) supplica, *forrette sin ~* dire le preghiere (orazioni), fare le devozioni, *jeg har en ~ til Dem* ho da chiederLe un favore, *i ~* pregando

bønne fagiolo, (stor) fava, (dverg-) fagiolino, (kaff-) chicco (di caffè), (kakao-) seme (di cacao)

bønnebok libro di preghiere, breviario

bønnestake palo di sostegno, (person) pertica, spilungone m, spilungona

bønnetime ora di preghiera, rosario

bønnfalle implorare, supplicare, *~ en om noe* chiedere con insistenza qc a qn., *~ en om d.* supplicare qn. di ., **bønnfallelse** implorazione f, invocazione f; **bønnbøre** esaudire, **bønnbørse** esaudimento **bønnlig** supplichevole, implorante, **bønnskrift** supplica per zone f per viazza

bør 1 (byrde) fardello, se bærebør **bør** 2 mar god ~ vento favorevole

børs borsa (valori); **børsen** (bygn ngen) la Borsa, **børsforretninger** operazioni di borsa, **børsjobbing** (svindel) manovre fpl di borsa, **børskomite** consiglio di borsa, **børskrak** crollo di borsa **børskurs** listino di borsa, **børsmegler** agente m di cambio, commissionario di borsa, **børspapirer** titoli mpl e valori mpl quotati in borsa, **børsspekulant** giocatore m (speculatore m) in Borsa, aggitatore m **børsspill** aggitaggio

børst spazzola e tipo di spazzola **børste** 1 s og så elektr spazzola, fig (om person) energico (pl -ci) attivo, **børste** 2 v spazzolare, (sko) lucidare, lustrare, *d børst meg litt* mi dsa una spazzolata, per favore

børstebinder fabbricante m di spazzole, **børstebinderi** spazzolificio, **børsteholder** portaspa-zzole m

inv **borstemaker** fabbricante m di spazzole, **borstemaske** macchina spazzolatrice, **borsting** spazzolata, colpo di spazzola, (sko) lucidatura

bos burbero, severo, brusco (pl.: -chi)

boss spazzatura, immondizia, *han aner ikke det ~ om det* non ne ha la minima idea, *F non ne sa un cavolo di niente*, *jeg ser ikke det ~* non ci vedo per niente

bosse scatola, (kirke-) cassetta delle elemosine (gevær) schioppo; *spille i bossen* dar mano al portafoglio, allentare i cordoni della borsa; sganciare soldi (a malincuore)

bøsse-, *se også gevær-*, **bøsschold**, *på ~* a tiro di schioppo, **bøsschylster** custodia dello schioppo, **bøsseskutt** polvere f da sparo, **bøsseladning** carica (di uno schioppo), **bøsseløb** canna di schioppo

bøssemaker arma solo **bøsseripe** canna d schioppo **bøsseskjefte** calcio (dello schioppo), **bøsseskudd** colpo di schioppo, *i et bøsseskudds afstand* a un tiro di schioppo, **bøsseskytter** carabiniere m.

bøssing (tekn) gh era

bøte (sette i stand) rattoppare, rammendare, riparare; *~ for noe med sitt liv* pagare (espiare) qc con il proprio sangue, *~ for andres synder* pagare per gli errori altrui, *~ på* rimediare a, *F mettersi una pezza*, (oppveie) compensare, supplire a

bøtelegge multare, condannare a un'ammenda (una multa), infliggere una contravvenzione a; **bøtestraff** ammenda, multa, contravvenzione f

bøtte secchio, (liter) secchiello, (til smør) barilotto, tinazza, (me k) secchia, **bøttepapir** carta (fatta) a mano

bøye 1 s. *mør* **bøye**, gavitello, (liv-) salvagente m **bøye 2** v. tr piegare, curvare, incurvare, flettere

gram. declinare (sostantivi), coniugare (verbi) intr. (vei) fare una curva, *~ om* ripiegare, *~ armen* piegare (flettere) il braccio, *~ hodet* chinare (abbassare) il capo, *alderen har bøyd ham i eta* l'ha reso curvo, *~ nakken under åket* sottomettersi al giogo, *~ en vettstut* rintuzzare l'orgoglio di qn

~ seg (om person) chinarsi (for dinanzi a), fig. piegarsi, cedere; *~ seg for noe* fig. adattarsi a qc *~ seg for kjensgjerningene* arrendersi all'evidenza, *~ seg* (om ting) piegarsi, curvarsi, *~ av fra sin vei* deviare dal proprio cammino, *~ av til høyre* svoltare a destra, *se svinge*, *~ seg ut* sporgersi

bøyeleg piegabile e pieghevole flessibile fig. også arrendevole, docile, *gjøre ~* rendere pieghevole ammorbidire, *ha et ~ sinn* avere un carattere arrendevole (docile), **bøyelighet** flessibilità, pieghevolezza, fig. også arrendevolezza, docilità

bøyg enorme difficoltà, ostacolo durissimo

bøyle (ring) anello, (gevær) guardamano, mus ponticello **bøylebest** cavallo con maniglie

bøyning piegamento, curvatura, (legemsdel) flessione f, (stemme) inflessione f; gram. flessione, gymn. flessione *i fram* in avanti, *ribake* all'indietro; (bukt) piega, (sving) curva, svolta; (elvs) *bøyringer* anse fpl, meandri mpl

bøyningsendelse desinenza, **bøyningslere** flessione f **bøyningsmerke** marca flessiva, **bøyningsmønster** paradigma m **bøyningsmåte** (normen) declinazione f (verbi) coniugazione f

både, *~ og så*, che, sia, sia, tanto quanto, *~ solide og billige varer* merci sia buone che a buon mercato

båe secca cieca, secca a fior d'acqua; frangente m. **båke** *mør* segnale marino (non già leggiante)

bål falò, rogo; (bluss) fuoco; litt. pira, *dømme til bålet* condannare al rogo; **bålferd** cremazione f

bånd (band) (til å binde med) laccio, legaccio, legame (og fig.), fig. vincolo; (bendel-) fettuccia, (pynt) nastro, (smalt) nastrino; (lyd-) nastro, (hake-) soggolo, (besetning) banda, (ordens) cordone m; (lær) legaccio; (jörn) banda; (jörnning) cerchio; med. legamento, (stripe) striscia, banda, arkit fascia, *ligge i ~ og lenker* essere in catene; fig. essere in schiavitù, *legge i ~ og lenker* mettere ai ferri, *legge ~ om* (tønne) cerchiare; *legge ~ på* (lyster o l) metter freno a, reprimere; *legge ~ på seg* frenarsi, dominarsi, *selvklebende ~* nastro adesivo

båndannet, -formig a nastro; nastroforme

båndfabrikant fabbricante m di nastri, **båndfabrikasjon** fabbricazione f di nastri, **båndfabrikk** fabbrica (man. altura) di nastri **båndgesims** cornicione m

båndhake cacciatoia, **båndhandel** commercio in nastri, **båndhandler** commerciante m in nastri, **båndjern** ferro a nastro, ferro in bande, (tønnebånd) cerchio

båndkny cullaio a petto, **båndlegge** ur vincolare **båndlagt kapital** capitale vincolato, **båndlagte midler** beni mpl inalienabili, (legatmidler) beni di manomorta, **båndmål** metro a nastro

båndopptaker registratore m a nastro, magnetofono

båndsag sega a nastro, **båndsløyfe** fiocco (pl. -chi)

båndvet telaio per nastri, **båndvever** tessitore m di nastri

bære (bærebør) barella, med også lettiga, (ikkiste) bara, feretro, cassa da morto.

bås box m inv., posto (per un cavallo nella scuderia, posto per una vacca nella stalla); *de går ikke i ~* non vanno d'accordo

båt barca, battello, imbarcazione f; (skip) nave f, (kull-) carboniera, (laste-) nave da carico, mercantile m, (tanker) petroliera, nave cisterna, (slæpe-) rimorchiatore m, (seil-) barca a vela, (rø-) barca a remi, (skip-) lancia, (av trestamme) piroga, (ballonggondol) navicella, *~ av en appelsin* specchio d'arancia, *d være i samme ~* trovarsi (tutti) nelle stesse condizioni, essere nella stessa barca

båtbu ponte m di nave, **båtbygger** costruttore m di barche, **båtbyggeri** cantiere m navale, **båtbygging** costruzione f di navi, **båttekk** coperta, ponte m, tolda, **båtfart** servizio di battelli, navigazione f, **båtformet** a forma di barca, **båtfrakt** trasporto marittimo (fluviale), spese fpl di trasporto, no.o. **båtfører** barcaiolo, battelliere m

båthavn porticciuolo; **båthus** rimessa per barche, **båtladning** carico (di battello), **båtlag**, -mannskap equipaggio, **båtmotor** motore marino, **båtmaust** rimessa per imbarcazioni, **båtrip** orlo (della barca)

båtshake alighiero, gaffa, *hogge båtshaken i noe* agganciare qc, coil'alighiero, **båtskys** passaggio (trasporto) a mezzo barca, **båtsmann** nostromo; **båtsmannspipe** fischietto del nostromo; **båtsstyrer** timoniere, **båttransport** trasporto marittimo (fluviale); **båttur** gita in barca

C

C, c C, c (uttal: tsji) m, f, mus. do m
camping campeggio, **camping m inv** campingvogn
roulotte f inv, **caravan m inv**
cand. mag. laureato (di primo grado ca. 4 anni di studio), **cand. philol.**, (**cand. real.**) laureato in lettere (in scienze) (secondo grado 6-7 anni di studio), **cand. jur.** laureato in legge
cape stola (peis), stola di pel. ccia
casu, in casu nella fattispecie, nel caso specifico
C-dur mus. do maggiore
cedent jur., cedente m, f, trasferente m, f
cedille cediglia
celle cellula, (**fengsel**) cella, (**bio-**) alveolo, ceti-
 ta, fys. cella, **celledannelse** formazione f di cellule
celledannet celluliforme, **cellefange** detenuto in cel-
 la, **cellefengsel** carcere m cellulare, **cellesystem** si-
 stema m cellulare **cellevæv** tessuto cellulare (cellu-
 lare), **cellevogn** furgone m cellulare
cellist violoncellista m, f, **cello** violoncello
cellofan(papir) cellofan m inv, i ~ (fasciato) in cel-
 lofan, **cellulid** lana artificiale (sintetica), lana di cel-
 lulosa, **celluloid** cellulioide f, **cellulose** cellulosa
celsius termometer termometro centigrado
centigram centigrammo, **centiliter** centilitro, centi-
 meter centimetro, **centner** quintale m (100 kg)
certeparti contratto di noleggio (di nave), *slutte et*
 ~ noleggiare (una nave da carico)
cervelatpølse omtr. cervellata
cesjon cessione f, trasferimento (di diritti), **cesjonar**
 cessionario, jur. avente m, f causa
cess mus. do m bemolle; **cesur** cesura
champagne (vin fra Champagne) champagne m
 (annen musserende vin) spumante m, **champag-
 neglass** (skålformet) coppa, (kjegleformet) bi-
 chiere m a calice (da spumante), **champagnekjøler**
 secchie i da spumante
charabanc (benkevogn) giardiniera **charp** tilaccia
charterflyvning volo charter, volo a noleggio, **char-
 tre** noleggiare
chifonniere chifonniere f inv, tavolino da lavoro

chilener, chilensk cileno, **chilisalpeter** salnitro, nitra-
 to di Chile
choke (bil) presa d'aria (del carburatore), leva del-
 l'aria
cicero typ riga tipografica) corna dodici, **cicerone**
 cicerone m, guida, **ciceroniansk** ciceroniano; fig.
 rettonco, pomposo
cif (c.i.f.) cif vendita costo, assicurazione, nolo
cikade zool. cicala
cirke circa, all'incirca, grosso modo, press a poco
ca. 14 dager una quindicina di giorni, *ca. 1100 sol-
 dater* un migliaio di soldati
cirkonfleks, cirkumfleks (accento) circonflesso
ciss mus. do m diesis
cistercienser (monaco) cisterciense, **cistercienser-
 kloster** convento cisterciense; **cisterciensermonne**
 (monaca) cisterciense **cistercienserorden** ordine m
 dei cisterciensi
cisterne cisterna, **cisternevogn** (jernbane) vagone m
 cisterna, (bil) autocisterna, autobotte m
citadell cittadella
citrusfrukter agrumi mpl
clearing clearing m inv, **clearing-avtale** accordo
 clearing, **clearing-bøsse (-kontor)** ufficio di com-
 pensazione generale
clutch sport corpo a corpo, *gå i ~* entrare in clinch
clutch frizione f
co. (c.) compagnia, e/o presso
cockpit mar. posto (pozzetto) di guida, (fly) abita-
 colo (del pilota)
coil bobina, (bil) distributore m
copyright diritto d'autore, copyright m inv.; ~ *re-
 served* proprietà letteraria riservata
corpus delicti il corpo del delitto
cutting capelli alla paggio (a zazzera, alla maschiet-
 ta)
cyan cianogeno, **cyankalium** cianuro di potassio
cesarisk cesareo, **cesarisme** cesarismo
celibat celibato, *leve i ~* ~ essere celibe, vivere in celi-
 bato.

D

D, d D, d (uttal: di), mus. re m
da 1 adv (på den tid) allora, (i så fall) allora, (alt-
 så) dunque, (dog) ma, *allerede* ~ già allora, fin
 d'allora, *først* ~ soltanto (solo) allora, *la oss gå* ~
 andiamo dunque, *det var ~ en pen hage* ma che bel
 giardino, *hvis jeg ~* ... se tuttavia ... *med mindre*
 ~ ... a meno che poi
da 2. konj. (tid) quando, allorché, al momento in
 cui, (årsak) poiché, siccome, dato che, se også
 for lordi ~ *det er første gang han reiser til Roma*
 dato che è la prima volta che va a Roma, ~ *jeg ald-
 ri har gjort forretninger med ham* non avendo mai
 fatto affari con lui, ~ *du er min venn og (~) jeg*
har lovet dato che sei un amico e che ho promesso,
 ~ *alt var forbi* essendo tutto finito, ~ *han ikke*
kunne svømme, druknet han non sapendo nuotare e

annegato; ~ han holdt bryllup al epoca del suo
 matrimonio, ~ *Mussolini levde* ai tempi di Musso-
 lini, ~ *Victor Emmanuel II regjerde* sotto il regno
 di Vittorio Emanuele II, *i det øyeblikk* ~ nel mo-
 mento in cui, *nd* ~ ora che, *en dag* ~ ..., un
 giorno che
daddel bot dattero (kander) massimo rimprove-
 ro, **daddelkjerne** nocciuolo di dattero, **daddelpalme**
 palma da datteri, palma dattilifera
daddelverdig rimproverabile, rimproverole, biasime-
 vole **dadle** biasimare; ~ *en for noe* rimproverare
 qc a un
dag giorno, di m. giornata, *en (vakker) ~* un be-
 giorno, *en vakker ~* (pent vær) una bella giorna-
 ta, *en lykkelig ~* una lieta giornata, una giornata
 fortunata, *en tåket ~* una giornata di nebbia, for-

leden ~ l'altro giorno, *den foregående* ~ il giorno precedente, *dagen for* il giorno prima (precedente); *dagen for (slaget)* la vigilia (della battaglia), *den følgende (neste)* ~ il giorno dopo (seguente); *dagen etter (slaget)* l'indomani (della battaglia); *mandag om åtte dager* lunedì a otto; *mandag for åtte dager siden* il lunedì della settimana scorsa; *dagens* del giorno, attuale, del momento, *dagens helt* l'eroe del giorno, *god* ~ 'buon giorno!'; *gi en god* ~ i noi infischarsi di qc., *ha gode dager* godersela, spassarsela, (være nk) essere benestante, F essere pieno di grana, *hva* ~ *er det (i ~)*? che giorno è (oggi)? quanti ne abbiamo (oggi)?, *han har tatt seg selv av dage* si è suicidato; *mett av dage* pieno d'anni, *en av dagene* uno di questi giorni; *i de siste dager* in questi giorni, ~ *for* ~ di giorno in giorno, *bringe for dagen (i lys)*, portare alla luce, *komme for dagen (for en ~)* manifestarsi, venire a galla, *det er kommet for dagen at* . . . si è venuto a sapere che . . .; *legge for dagen* manifestare, palesare, (oppklare) mettere in luce, *legge interesse for dagen* dimostrare interesse, *det ligger i dagen* è chiaro, è evidente; *tre fram i dagens lys* apparire alla luce del sole, *fra* ~ *til* ~ di giorno in giorno, *fra den ene dagen til den andre* da un giorno all'altro; *i* ~ oggi, *i* ~ *om ett år* oggi a un anno, *den* ~ *i* ~ oggi stesso, al giorno d'oggi, ancora oggi, *ennå i* ~ ancora oggi, *først i* ~ soltanto oggi, *i gamle dager* un tempo, una volta, nei tempi andati, anticamente; *i eldgamle dager* in epoche lontane, *i våre dager* nel nostro tempo; *for i* ~ per oggi, *avisen for i* ~ il giornale di oggi, *fra i* ~ *av da* oggi in poi, *hver* ~ tutti i giorni, ogni giorno, *hver annen* ~ un giorno sì e un giorno no, ogni due giorni, *om dagen* di giorno, *to ganger om dagen* due volte al giorno; *om noen dager* tra qualche giorno; *opp av dage* tanto da confondersi, *det er meg selv opp av dage* è il mio alter ego; *det er faren opp av dage* è il ritratto di suo padre, *på den dagen* quel giorno; *(i på)*, *samme dagen* lo stesso giorno, *på anreisens* ~ il giorno della partenza, *tidlig på dagen* al mattino presto, di buon mattino, *det er tidlig på dagen* è ancora presto, *tidligere på dagen* più presto; *(til)* *langt på dagen* (fino) a giorno inoltrato, *sove til langt ut på dagen* dormire fino a tardi, *på sine gamle dager* nella (sua) vecchiaia, *nå til dags* al giorno d'oggi, oggi come oggi, ~ *ut og* ~ *inn* (tutti) santi giorni

dagarbeid (om dagen) lavoro diurno; (i dagevis) lavoro a (el. alla) giornata, *gå på* ~ andare a giornata, **dagarbeider** giornaliero, bracciante m

dagblad quotidiano, **dagbok** (personlig) diario, (i klasse) registro (di classe); *føre* ~ tenere un diario; **dagbrudd** maniera a cielo aperto

dagdriver perdigiorno m, f, scansafatiche m, f, sfaccendato, fannullone m, **dagdriveri** ozio; **dagdriverliv** vita oziosa

dagdrømmer sognatore m

dages, *det* ~ si fa giorno.

dagevis, *i* ~ per delle giornate intere

daggett daga

daggry alba, *ved* ~ all'alba, **daghjem** asilo-nido

dagkone donna alla giornata (el. a ora); **dagleier** giornaliero, bracciante m

daglig giornaliero, quotidiano, diurno; adv tutti i giorni, giornalmente, al giorno, *det daglige brød* il pan. quotidiano; *til* ~ (bruk) abitualmente; ~ *antrekk* abito da mattina, ~ *tale* linguaggio familiare; *to ganger* ~ due volte al giorno

dagligdags di tutti i giorni, comune; (fortersket) banale, trito; **dagligstue** (stanza di) soggiorno, sa-

lotta; **dagligtale** lingua corrente, linguaggio familiare

daglønn giornata, *for* ~ alla giornata, **dagpenger** (dielt) indennità (di trasferta), (lønn) paga giornaliera; **dagrenning** alba

dagsbefaling ordine m del giorno; **dagsfrist** proroga di un giorno, **dagsgjerning** giornata (di lavoro)

dagsignal mar. segnale diurno, **dagskjer** litt. albore m, prime luci dell'alba, **dagslys** luce diurna, luce f del sole

dagsmarsj giornata (di marcia), **dagsnytt** (radio) giornale m radio; (TV) telegiornale m; **dagsorden** ordine m del giorno, *gå over til (i stå på)*, **dagsordenen** passare (essere) all'ordine del giorno

dagspresse stampa quotidiana, **dagspris** prezzo del giorno, prezzo corrente

dagsregn pioggia che dura tutta la giornata, **dagsrette** giornata di viaggio, *i små dagsreiser* a piccole tappe giornaliere, **dagsrevy** telegiornale m

dagstid ore fpl diurne; *på* ~ di giorno

dagstøtt tutti i giorni, un giorno dopo l'altro

dagsverk giornata (di lavoro), mansione quotidiana

dagsvermer farfalla diurna

dagstjeneste servizio diurno **dagsvakt** turno di guardia diurno, (person) guardia diurna

dakapo! bis! *rope* ~ *til en* chiedere il bis a qn., *for-lange noe* ~ chiedere il bis di qc., **dakapnummer** bis m inv

daktyl dattilo, **daktylisk** dattilico (pl., -ci)

dal valle f, vallata, (trang, dyp) vallone m, **dalbu** valligiano, **dalbota**, -bunn fondovalle m, fondo della vallata

dale calare, discendere, (sol) tramontare; (i anseelse) scadere, essere in declino; *hans anseelse er dalende* è scaduto nella stima del pubblico; *hans lykke er dalende* la sua fortuna è in declino, ~ *ned på jorda* calare sulla terra

daler tallero; nsdaler

dalevende vivente m, f allora, l'allora vivente

dalføre (grande) vallata, **dalvæking** depressione f, avvallamento

dama 1. (spill) (gioco della) dama, *spille* ~ giocare a dama, *få* ~ fare dama

dama 2 (vann) stagno, pozza d'acqua, laghetto, (demning) diga **damamegg** diga

damascener- damasceno, di Damasco; **damascenkerlinge** (sciabola) damaschina, **damascere** damascare, damaschinare, ageminare; **damascering** damaschinatura, agemina, ageminatura

damask damasco, (terret) (lino) damascato, **damaskduk** tovaglia damascata, **damaskvever** tessitore m di damaschi, **damaskveveri** fabbrica di damaschi

dambrett damiere m, schacchiera (del gioco della dama); **dambrikke** pedina

dambrudd breccia, rottura, cedimento (di diga); *det er* ~ la diga ha ceduto

dame signora, donna, *unge damer* ragazze, giovinette, (tittale) signorine, *en fin* ~ una signora elegante (distinta), una vera signora, *spille* ~ fare la signora, *min* ~ (ved bordet) la mia vicina di tavola, (ball) la mia dama, *mine damer* (gentili) signore!, *hjerterdame* donna di cuon

dameaktig da signora, **damebenklær** (undertøy) mutandine fpl, slip m inv., **damebind** assorbente m, **damedrakt** costume m da donna, **damefrisør** parrucchiere m per signora, **damehanske** guanto da donna, **damehatt** cappello da donna, **damekjole** vestito (abito) da donna, veste f; **damekonfeksjon**

confezioni fpl per signora, **damekåpe** scompartimento per signore

damekåpe (tykk) cappotto da donna, (lett) soprabito da donna, **damemøter mode** fpl, moda femminile, **damepys** ornamenti mpl femminili, **damesal** sala da donna, **damesalong** salotto per signore, **dameselskap** ricevimento di sole donne, compagnia femminile; **damesko** scarpa da donna, **damestøvel** stivale m da donna, **dametekke**, *ho* ~ piacere alle donne, **dameur** orologio da donna; **damevenn** don Giovanni, donnaiuolo *ganimede* m, **dameverdenen** il mondo femminile, il gentil sesso, **dameveske** (håndveske) borsella, (sypose) borsa da lavoro

damoklessverd spada di Damocle

damp vapore m, (røyk) fumo, (dunst) esalazione f, *med* ~ a vapore, *for full* ~ a tutto vapore; *sette opp dampen* aumentare la pressione, **dampaktig** vaporoso, **dampavlep** scarico di vapore, **dampbad** bagno turco, bagno di vapore, **dampbåt** (nave f a) vapore m, **dampdanneise** vaporazione f

dampe esalare (sprigionare) vapore; (ryke) mandare (esalare) fumo; ~ *avsted* partire a tutto vapore, ~ *forbi* passare (sorpassare) a tutto vapore; ~ (*klar*) stirare a vapore; ~ (*los*) *på pipa* fumare la pipa a tutto spiano, **dampende** fumigante, ~ *hester* cavalli fumanti

damper piroscalo, (nave f a) vapore m; **dampfart** navigazione f a vapore; **dampferje** traghetto a vapore, **dampfløyte** fischio (sirena) a vapore

dampform, *i* ~ sotto forma di vapore; **damping** (klær) stiratura a vapore; (stoff) vaporizzazione, vaporizzazione f; **dampkjøle** caldaia a vapore

dampkoke cuocere a vapore, **dampkoking** cottura a vapore, **dampkraft** trazione f a vapore, forza motrice a vapore, potenza, *med full* ~ a tutta forza, a tutto vapore, **dampkjøkken** cucina a vapore (for kjøkken) mensa popolare, **dampkran** (heise-) gru f a vapore, (kran) rubinetto a vapore

dampmaskin macchina a vapore, **dampmølle** mulino a vapore, **dampmåler** manometro, **damppresse** pressa a vapore, **damppumpe** pompa a vapore, **damprom** collettore m di vapore, **dampsrør** tubo del vapore

dampsag sega a vapore, **dampsentral** centrale f termoelettrica

dampskip piroscalo, nave f a vapore

dampskipsselskap agenzia marittima, **dampskipsfart** navigazione f a vapore, servizio di piroscali, **dampskipsskifte** flotta di piroscali, **dampskipssamband** traffico di piroscali, servizio di piroscali, **dampskipssjef** comandante m di piroscalo, **dampskipssleilighet**, *to med (første)* ~ prendere il (primo) piroscalo in partenza, **dampskipsslinje** linea di piroscali, **dampskipsselskap** compagnia di navigazione

dampskorstein ciminiera (fumaiuolo) di macchina a vapore, **dampspenning** tensione f di vapore, **dampsprøyte** pompa a vapore, **dampstråle** getto (zatlata) di vapore; **dampsynder** cilindro (compressore) a vapore, **damptreskemaskin** trebbatrice f a vapore

damptrykk pressione f del vapore, **damptrøtt** essiccato a vapore, **damputvikling** produzione f di vapore, **dampvaskeri** lavanderia a vapore, **dampveivals** schiacciasassi m inv., compressore m (stradale) a vapore, **dampventil** valvola a vapore (lokomotiv) regolatore.

dampspill gioco della dama

dandy dandy m inv., zerbinotto, bel imbusto

dangle dondolare, penzolare

dank 1 (kobber) moneta di rame, **dank** 2, *drive* ~ bigheilonare, gingiliarsi

danne formare, foggare, plasmare, (innrette) fare organizzare, creare, costituire, (gi danneise) educare, (utg øre) fare, formare, ~ *et selskap* costituire una società, ~ *en regjering* formare un governo; se *utdanne*, **danneise** (forming) fattura, foggatura, (frembringelse) costituzione f, formazione f, creazione f, (form) forma, (kultur) cultura, (oppdragelse) educazione f, (boklig) istruzione f *høvere* ~ istruzione superiore, **dannelsesmiddel** mezzo d'istruzione, **dannelsesprosess** le varie fasi della formazione, **dannelsesvet** bot, cambio

dannet (kultivert) colto, (boklig) istruito, erudito, (ve oppdragen) educato; (be even) uomo (donna) di mondo

dans danza, *være ute av dansen* essere fuori (superato), non contare più, *det blir litt* ~ facciamo quattro salti, **danse** ba, fare (*vals* il valzer), danzare; ~ *forbi* passare balando, ~ *på bølgen* danzare sulle onde, **danseskift** serata danzante, **danseskule** balera, **danseskole** pista da ballo, **danseshest** ballerino infaticabile; **danseskunst** arte f della danza

danselyst voglia di ballare, **danselysten** chi ha voglia di ballare; appassionato di danza, ballerino appassionato, **danselærer** maestro di ballo (danza), **dansemelodi** ha abbe m, **dansemusikk** musica da ballo, **dansespill** pista da ballo, locale m da ballo, luogo in cui si balla, **danser** ballerino, danzatore m, **dansesal** sala da ballo

dansesko scarpetta da ballo, **danseskole** scuola di ballo (danza), **dansested** sala da ballo, **dancing** m inv., **dansetime** lezione f di ballo (danza), **dansetrikk** passo di danza, **dansing** ballo, danza, **dansk** danese, (språket) (il) danese, **danske** danese m, f, **dansket** carattere danese

dask colpetto, colpo, buffetto, (på enden) sculacciata, **dask** dare un colpo, picchiare, (på enden) sculacciare

data dati mpl

datere datare ~ *extra datat* m, *datert*, *datert den tredje april* in data 3 aprile, *være datert* den portare la data del, **datering** datazione f, indicazione f della data, data

datid gram passato, preterito, *i datiden* in quell'epoca, in quel tempo, allora

dativ dativo; *i* ~ al dativo

dato data, *hvilken* ~ *har vi 'er det i?* che data è oggi? quanti ne abbiamo?, *fra dags* ~ a datare da oggi, *otte dager fra* ~ a otto giorni data, *til* ~ fino ad oggi, *under dags* ~ in data odierna

datt, *ditt og* ~ questo e quello, *tale om ditt og* ~ chiacchierare del più e del meno

datter fig a *eids* e ~ fig a maggiore, **datterbarn** nipote m, f nipotino, **datterlig** finale, **datterselskap** filiale f, società affiliata

datum (off dokument) fatto (a Roma) il, *Milano*, *poststemplet* ~ Milano, data del timbro postale, se dato

dankjøtt carne morta, tessuto gangrenoso.

davil mar, gruella

daværende di allora, di quel tempo, dell'epoca

D-dur mus. re m maggiore

de 1 pers. pron essi, esse, loro, *De Lei, Voi*, (høytidelig) Ella, pl. Loro, *De der* 'chi Lei', *De der bor* (nede) 'chi laggiù'

de 2 påpekende pronomi quelli, quelle

de 3 påpekende adj quei, quegli, quelle, ~ *harna* quei bambini, ~ *menne* quegli uomini, ~ *menne som kjenner ham* gli uomini che lo conoscono

debatt dibattito, discussione f; *sette under* ~ mettere in discussione, **debattant** disputatore m, disputante m, f, polemista m, f; **debattere** discutere, dibattere; **debatting** dibattito, discussioni fpl
debet debito, addebito; ~ *og kredit* dare e avere, debito e credito, **debetkonto** conto debitore, **debetnota** nota di addebito, **debetsaldo** saldo a debito, **debetside** partita del dare, **debitere**, ~ *en for noe* addebitare qc a qn., **debitor** debitore m.
debut debutto, **debutant** debuttante m, f, esordiente m, f, **debutantarbeid** opera di debuttante, **debutere** debuttare, esordire
decennium decennio
decharge merk scarico, approvazione f dei conti
dechiffre decifrare; **dechiffreing** decifrazione f, deciframento
dedikasjon dedica, dedizione f **dedisere** dedicare
deduksjon deduzione f; *jur* presentazione del caso, **dedusere** dedurre, concludere
de facto di fatto, concretamente, *de facto*
defekt difettoso, guasto; (ufullstendig) incompleto
defensiv difensivo, *holde seg på defensiven* stare sulla difensiva
deficit deficit m inv. disavanzo
defilere sfilare; **defilering** sfilata
definere definire; **definisjon** definizione f
definitiv definitivo
defroster sbrinatori m, (fly) impianto antighiaccio
deg (betonet) te, (ubetonet) ti.
degenerert degenerato
degge, ~ *for* coccolare, vezzeggiare, colmare di attenzioni
degn sagrestano
degradere degradare, **degradering** degradazione f
deig pasta, impasto; *sette* ~ fare la pasta (un impasto); *deiget* pastoso, impastato, **deigtruss** mada
deilig delizioso, incantevole, meraviglioso, stupendo, (mat) prelibato
deke, ~ *overende* cadere gambe all'aria, capitolare
deisme deismo, **deist** deista m, f, **deistisk** deista
dekadanse decadenza
dekade decade f; (periodo di) dieci giorni, **dekadent** decadente
dekan(us) decano, (fakultets-) preside; **dekanat** decanato; presidenza
dekater tekn. decatizzare **dekaterer** chi decatizza, **dekatering** decatizzaggio; **dekateringsmaskin** macchina decatizzatrice
dekk (hoved-) ponte m, tolda, coperta, (mellom-) secondo ponte; (forsynt) med ~ coperto; *uten* ~ scoperto; *alle mann på* ~ 'tutti in coperta'
dekkblad (på sigar) fascia, foglia esterna, bot brattea, (på kål) foglia (esterna)
dekke f v (også mil) coprire (med con st. di), ~ *til* ricoprire, ~ *bordet* apparecchiare la tavola, ~ *til ti* apparecchiare per dieci, *et bord dekket til ti* una tavola di dieci coperti; ~ *av* spacciare, ~ *over* coprire, nascondere, dissimulare, ~ *sitt behov* coprire il proprio fabbisogno, ~ *seg* coprirsi, proteggersi, (tekting) stare in guardia, parare il colpo, ~ *seg i ryggen* mil. coprire le retrovie; *dekket i ryggen av en skog* protetto alle spalle da una foresta, ~ *en for utleggene* coprire le spese a qn., ~ *et underskudd* comare un disavanzo
dekke 2. s. coperta; (himmel) volta, (lag) manto; *spille under* ~ *med* essere in connivenza con, intendersela con, *under* ~ *av å være* pretendendo di essere

dekken coperta (da cavallo), (ride-) gualdrappa, **dekkesøy** bianchena da tavola, tovagliato, **dekkeveie** (maling) aderenza, capacità di copertura, **dekkfarge** colore che copre (nasconde), colore m di copertura; **dekknavn** pseudonimo, nome fittizio (falso); **dekkplate** piastra di copertura, piastra esterna
dekkbåt barca coperta, battello pontato, **dekkslast** carico di coperta, **dekkpassasjer** passeggero di coperta, **dekkspånker** tavole fpl del fasciame del ponte, tavoloato del ponte; **dekkspåm** posto di coperta; *passasjer på* ~ passeggero di coperta
dekkstilling posizione f di difesa, **dekkvåpen** arma di difesa
deklamasjon declamazione f **deklamasjonskunst** declamazione f, arte f del declamare, **deklamasjonsmåte** eloquio, dizione f, recitazione f; **deklamasjonsnummer** brano da declamare, **deklamasjonsøvelse** esercizio di declamazione, **deklamatorisk** declamatorio, enfatico (pl: -ci), ampolloso
deklamere declamare
deklarasjon dichiarazione f; **deklarere** dichiarare, proclamare; ~ *en forlovelse* annunciare un fidanzamento
deklinasjon declinazione f, **deklinere** declinare
dekning copertura (også merk), ricovero, riparo, (bord) l'apparecchiare la tavola, tavola apparecchiata, (tekting) guardia; (gull-) riserva aurea, mil copertura, difesa, *gd i* ~ darsi alla macchia, entrare in clandestinità, *ha* ~ essere coperto, *søke* ~ mettersi al riparo; *uten* ~ allo scoperto; *sjekk uten* ~ assegno a vuoto, *til* ~ *av Deres omkostninger* per coprire le Sue (Vostre) spese, *til* ~ *av Deres faktura av 20 d.m* a saldo della Sua (Vostra) fattura del 20 corr
dekorasjon decorazione f, (teater) scenario, **dekorasjonsarbeid** decorazione f **dekorasjonsforandring** sostituzione f dello scenario, **dekorasjonsmaler** decoratore m, (teater) decoratore (di scenari); **dekorativ** decorativo, **dekoratør** decoratore m, **dekorere** decorare
dekort merk abbuono, riduzione f, sconto
dekret decreto; *utstede et* ~ emettere un decreto, decretare; istituire per decreto
deksel coperchio; tekn. cappello; (bit) cofano
dekstrin destina
del parte f, porzione f; (andel) quota, (bok) tomo, kjem. volume m; *liten* ~ particella, frazione f; *en stor* ~ una gran parte; (for) *største delen* (per) la maggior parte; *en* ~ (temmelig meget el. mange) abbastanza, *en hel* ~ un bel po' (di), (antall) un buon numero (di), *begge deler* tutti e due, 'uno e l'altro, *en av delene* o l'uno o l'altro, uno dei due, *ingen av delene* nessuno dei due, ne l'uno né l'altro, *for en* ~ in parte; (jeg) *for min* ~ da parte mia per me; *for en stor* ~ in gran parte; (som oftest) per lo più, *til dels* in parte; *fd som sin* ~ ricevere come quota; *fd* ~ i partecipare a, *gi* ~ i far partecipare a, *ha* ~ i partecipare a, far parte di, (forretning) essere socio di, (noe ond) essere complice di, *ta* ~ i prendere parte a, *ta* ~ i del (være med) essere della partita
delaktig, *være* ~ i essere partecipe di, *bli* ~ i diventare partecipe di, **delaktighet** partecipazione f, adesione f (i a), (forbrytelse) complicità, connivenza
dele dividere (i tre deler in tre parti); ~ *opp* frazionare, ~ *med andre* condividere; ~ *likt* dividere (spartire) in parti uguali, ~ *som brødre* dividere fraternamente; ~ *arbeidet mellom arbeiderne* distribuire il lavoro agli operai, ~ *sin tid mellom stu-*

dium og *fornøvelser* distribuire il tempo tra gli studi ed i divertimenti. ~ *i to* (like *store deler*) dimezzare, dividere a metà. ~ *med hverandre* spartire; dividersi; ~ *ut* distribuire, dispensare; (befaling) dare; ~ *seg i to* dividersi in due, biforcare *jernbaneunja deler seg* la strada ferrata si biforca. ~ *seg mellom sine venner* dividersi tra gli amici. *A og Y deler i plassen X* e Y sono primi a pari merito

delegasjon delegazione f; **delegere** delegare; **delegertmøte** riunione f (assemblea, seduta) di delegati

delelig divisibile (med to per due); spartibile, ripartibile; **delelighet** divisibilità

delfin delfino

delforsending spedizione f ripartita

delikat delicato, raffinato, fine, fig. også difficile, **delikatere**, ~ *seg* deliziarsi (med con); **delikatesse** ghiottoneria, leccornia **delikatessehandel** rosticceria, **delikatessehandler** rosticiere m, **delikatesser** (varer) bocconcini prelibati mpl, cibi raffinati mpl

deling divisione f, spartizione f, ripartizione f; (i to grøner) diramazione f, biforcazione f; *arbeidets ~* la divisione del lavoro; *Polens ~* la ripartizione divisione, del a Polonia

delingsartikkel articolo partitivo **delingsfører** g. comandante m di plotone, capogruppo, **delingslinje** linea di divisione, **delingsmåte** modalità di divisione, **delingspunkt** punto di divisione (el. divisorio).

delinkvent delinquente m, f, autore m di un delitto **delirium tremens** med **delirium tremens** m inv **delkreder** merk. del credere, *så* ~ rendersi garante m f

dels, til ~ in parte, ~ *i gull* ~ *i valuta* parte in oro, parte in valuta, ~ *ved truster* ~ *ved overtalelser* sia minacciando che persuadendo

delt 1. s. *delt* m. inv

delt 2. v. ~ *i* partecipare (a), prender parte (a), far parte (di), **deltagelse** partecipazione f, compartecipazione f; (medfølelse også) comprensione f, condoglianza, compassione f; *den ~ jeg føler for Deres* ~ *ure* la mia sentita partecipazione al suo dolore, **deltagende** partecipe, (medlidende) compassionevole, **deltager** partecipante m, f; (medskyldig) complice m, f; (i konkurranse) concorrente m, f; (kongress, møte) congressista m, f (utflukt) gitante m f

deltidsarbeid lavoro a orario ridotto

delvis parziale, adv. in parte, parzialmente

dem 1. pers. pron. ubetont: akk. - li, le, dat. - gli, betont: loro; *jeg har sett to av dem* ne ho visti due; **Dem** ubetont akk. - La (Vi), dat. - Le (Vi); betont Lei (Voi), pl. Loro, *hans brev til Dem* le lettere che Le (Vi) ha scritto, *Dem gir jeg ikke noe* a Lei (Voi) non do niente; *etter Dem* dopo di Lei (Voi); **dem** 2. demon pron. quelli, quelle, *det er ~ som* ... c'è chi

demagog demagogo (pl.: -ghi), **demagogisk** demagogico

demarkasjonslinje linea di demarcazione

demaskere smascherare, scoprire

dementere smentire; **dementi** smentita

demisjon dimissioni (pl. *inngi sin* ~ dare le dimissioni, dimettersi)

demme (lage *demning*) costruire una diga; ~ *opp for vannet* arginare le acque; **demning** (handlingen) arginatura, arginamento; (dike) diga, *sette en ~ for* arginare (også fig.)

demokrat democratico (pl., -ci), **demokrati** democrazia, **demokratisk** democratico

demon demone m, demonio, **demonisk** demoniaco (pl. -ci)

demonstrasjon dimostrazione f; manifestazione f; **demonstrant** dimostrante m, f, manifestante m, f; **demonstrativ** dimostrativo, ostensivo, **demonstrere** dimostrare, ostentare polit. fare una dimostrazione

demontere smontare, **demontering** smontaggio

demoralisere demoralizzare **demoraliserende** demoralizzante **demoralisering** demoralizzazione f

demp moderare, attutire; (fart) rallentare, (yd) attenuare, mus. addolcire, (farge) smorzare, (opprør) sedare, (lidenskaper) dominare, smorzare, *regnet demper støvet* la pioggia riduce (lega) la polvere, *dempet lys* penombra, luce smorzata, *med dempet* rasi sottovoce; **demper** mus. sordina, (på piano) smorzatore m, *sette en ~ på* fig. mettere un freno a. **demp(ning)** attenuamento, attenuazione f, rallentamento, smorzamento, repressione f

demre apparire vagamente, prendere forma, spuntare, *det demrer av dag* si fa giorno, spunta l'alba, albeggia, *det begynte å ~ for ham* al. ~ *comincio* vagamente a rendersi conto che ... **demring** crepuscolo, (morgen-) alba

den, det 1. pers. pron., nom. n. oversettes ikke, akk. lo, la, dat. gli, le, gen. suo, sua, suoi, sue; *den (klokken) er seks* sono le sei, *man snakker om det se* ne parla, *jeg tar et kg av det* ne prendo un chilo, *det regner* piove, *jeg tror det* lo credo, *jeg finner det overflødig å skrive (lo)* considero inutile scrivere, *det er nyttig* è utile, *diktig* det er han bravo, lo è, *det er godt vær* è (ol. fa) bel tempo, *det er bedre* e meglio, *det er like så godt* tanto vale, *det er sent* e tardi, *det er på tide* è ora

den, det 2. demonstr. adj. quel, quella, quella demonstr. pron. que lo, quella, ubestemt også: ciò, *har De lest den boka?* ha letto quel libro?, *har De sett den mannen?* ha visto quell'uomo?, *den hoku* *jeg taler om* il libro di cui parlo, *jeg tar den* prendo quello, *den som* ... colui (colei) che ... chi ... *den som tier* *samt* *ikke* chi tace consente, *det som behager* ciò che piace, *det er vakkert (det)* è bello ciò, *det er min tanke* quella è la mia idea, *det var hans ord* ecco ciò che ha detto, (høytidelig) quelle furono le sue parole; *det kan jeg også (gjøre)* quello lo so fare anch'io, *og det (enda)* ... e ciò ... *den og den* *det og det* questo e quello, *den (det)* *går ikke* non attacca, *den (det)* *var verre* quello sì ch'è un guaio, *kom ikke med den!* F non cercare di darmela a bere!, *den gode og den onde* quello buono e quello cattivo, il buono e il cattivo.

denaturere denaturare **denaturert** (sp. taleno) denaturato; **denaturering** denaturazione f; **denatureringsmiddel** denaturante m.

dengang allora, in quei tempi, in quell'epoca, *allerede* ~ già allora, fin da allora, *først* ~ solo allora, **dengang da** conj. quando, allorché, al momento in cui, al tempo in cui

denge (pryle) picchiare, bastonare

denne, dette questo, questa, (substantivisk om person også) questi, (ubestemt også) ciò, *av 6 d m* del 6 corr. (= corrente); *dette og hint* questo e quello

departement (forvaltningsområde) dipartimento; (regjerings-) ministero; *det er ikke mitt* ~ non sono affari miei, **departementsjef** capodivisione

depesje dispaccio, telegramma m

deponens gram. (verbo) deponente m, deponent merk. depositante m f, versante m, f adj gram

deponente, deponere depositare, versare; **deponering** deposito, versamento, consegna
deportere deportare; **deportering** deportazione f.
depositum, **depol** deposito
deputasjon deputazione f, *sende i (som)* ~ mandare in deputazione (legazione), delegare; **deputert** deputato, delegato; **deputertkammer** Camera dei Deputati
der 1 rel. pron. gl che; *så som*; **der** 2 adv (sted, betonet) lì, là, (ubetont) ci, vi; *jeg er ~ hver dag* ci sono tutti i giorni *hvor er det? det er ~* dov'è? è là *den ~* quella là (la) ~ *er hun* ecco... ~ *kommer hun* eccolo che arriva
derav ne, di (da) questo, da lì, di (da) ciò, ~ *kommer (visten)* da questo è nata la questione, ~ *følger* ne consegue da ciò segue, ~ *ser* De da questo vede
dere pers. pron. voi
deres 1 (2 pers. pl) vostro, vostra, vostri, vostre, (3 pers. pl) loro inv.; *jeg taler ikke om ~ mening som* non parlo dell'opinione di quelli che...; *hoka er ~* il libro è il loro (3 pers.), il libro è vostro (2 pers.), **Deres** 2 (entall) Suo (Vostro), (pl) Loro (Vostro); *jeg har mottatt ~ brev* ho ricevuto la Sua (Vostra) lettera
deretter (tid) dopo di che, dopo ciò, poi, in seguito, (overensstemmelse) quindi, *drei ~* l'anno dopo (el. seguente); *rette jeg ~* regolarsi di conseguenza, *resultatet er da også ~* se ne vede il risultato
derfor perciò per questa ragione quindi per questo; (altså) dunque, (følgelig) di conseguenza, conseguentemente; *det er ~ at...* è per questo che... è questa la ragione per cui
derfra di lì, di là, (ubetont) ne, (fra den side) da quella parte, ~ *og dit* di lì fin là
derhen lì, là, colà, (ubetont) ci, vi, (til den kant) da quella parte
deri in ciò, in quello, in questo, (ubet) ci, vi; ~ *tar De* te e l che sbaglia ~ *innbefattet* ivi compreso
deriblant tra gli altri, tra questi, tra l'altro, tra le altre cose, **derigjennom** per là
derimot (imot det) contro quello, là contro; (motsetning) invece, al contrario, per contro, d'altra parte
der inne là (li) dentro; **derinne** fra di là dentro
dermed con quello, con ciò, ~ *er altting sagt* con ciò è detto tutto
der ned laggiu, **der nedenfor** laggiu sotto (el. in basso), **der nedenfra** di laggiu, **dermed** poi, dopo, in seguito
derom di ciò, di questo, su questo, (ubetont) ne, ~ *kan det sies meget* su questo c'è molto da dire
deromkring (i nærheten) da quelle parti, là nei dintorni, (omtrent) all'incirca, pressappoco
deropp(e) lassu (in cima)
derover (på den andre siden) dall'altra parte, dall'altro lato, (derbort) laggiu, da quella parte, (i den anledning) al riguardo, in merito, ne, (dessuten) in più, oltre ciò, *hundre og ~* cento e più
derpå (tid) dopo, poi, ci, vi
dersom se, nel caso; ~ *han ikke hadde vært der, hadde det ikke lykket meg* se non fosse stato presente, non ci sarei riuscito: ~ *ikke se non, se no*
dersteds là, lì, in quel luogo
dertil ci, vi, (betont) là, fin là, ~ *kreves tid* ciò richiede (del) tempo, ~ *kommer at...* a ciò si aggiunge che
derunder là sotto **derut** là, ci, vi, (i den retning) per là, **derute** lì fuori, laggiu, (i det fri) fuori
derved (ved hjelp av det) con ciò, per mezzo di ciò, *hva forstår De ~?* che cosa intende con ciò? ~ *vil*

intet være vunnet non ci si guadagnerebbe niente, ~ *er intet å gjøre* non ci si può far niente
derværende locale, del luogo, del posto
desavouere sconfessare, riprovare; **desavouering** sconfessione f, riprovazione f
descendent discendente m, f
desember dicembre m
desertere disertare (*fra hæren* dall'esercito); **desertionare**; **desertering** diserzione f, **desertør** disertore
desimal decimale m, **desimal-** decimale, **desimalsystem** sistema m decimale (el + metrisk); **desimalvekt** bilancia decimale
desimere decimare; **desimering** decimazione f
desinfeksjonsanstalt istituto di disinfezione; **desinfiseringsmiddel** disinfettante m antiseptico (pl -ci), **desinfeksjonsovn** sterilizzatore m; **desinfisere** disinfettare, sterilizzare; **desinfisering** disinfezione f, asepsi f
desmer, *så* moskus, **desmerdyr** (katt) viverra, zibetto
desorientert disorientato, smarrito
desperasjon disperazione f; (raseri) furore; **desperat** disperato, forsennato, (rasende) furibondo, furioso
despot despota m, tiranno, **despoti** dispotismo, **despotisk** dispotico (pl -ci)
des 1 mus. re m bemole
des 2 tanto, *så meget ~ mer som* tanto più che, *jo mer...* ~ *mer* (quanto) più... (tanto) più, *jo mindre...* ~ *mindre* (quanto) meno... (tanto) meno, *jo mer jeg ser ham, ~ mindre aktelse har jeg for ham* più lo vedo e meno lo rispetto; (*så meget*) ~ *bedre* tanto meglio; *jo lengre Deres brev er, ~ bedre* più lunghe sono le Sue lettere, meglio è
desangående al riguardo, in merito a ciò
dessert dessert m inv., dolce m, frutta, *til ~* come dessert, per dessert, **desert-** da dessert, **dessertvin** vino da dessert
desuaktet ciononostante, malgrado ciò
desuten inoltre, oltre a ciò, per di più
desverre purtroppo, sfortunatamente, (i utrop) ahime, ~ *for ham* peggio per lui, *nei, ~* purtroppo no, F spiacente
destillasjon distillazione f; **fraksjonert** ~ distillazione frazionata, **destillasjonskar** distillatoio, **destillasjonskolbe** storta, alambico (pl -chi), **destillasjonsovn** fornello distillatorio, **destillatør** distillatore m; **destillere** distillare, **destillerkjele, -kolbe** distillatoio
desto, ikke ~ mindre ciononostante; *han er ikke ~ mindre lykkelig* non ne è meno felice; se ellers, dess
det, det går ti tog om dagen partono dieci treni al giorno, ~ *er c'è, ci sono* (v'è, vi sono), ~ *var mange mennesker* c'era molta gente, *så den*
detalj dettaglio, *selge i ~* ~ vendere al dettaglio (el al minuto), **detagliare**; *gå i detaljer* entrare nei dettagli, entrare nei minimi particolari
detaljert dettagliato, **detaljhandel** commercio al minuto (al dettaglio), **detaljhandler** dettagliante m, f; **detaljist** dettagliante m, f; venditore m al minuto, **detaljpriis** prezzo al minuto (al dettaglio), **detaljsalg** vendita al minuto (al dettaglio)
detektiv investigatore m, poliziotto privato, detective m inv., **detektivfilm** film m inv poliziesco (el giallo); **detektivroman** romanzo giallo
detonasjon detonazione f, scoppio; mus. stonatura, **detonere** detonare; mus. stonare, andare fuori tono

dette 1 pron adj se denne
dette 2 v cascare, cadere
devaluere svalutare, devaluering svalutazione f
devise (va gspråk) motto, massima
diadem diadema m
diagnose diagnosi f, stille en ~ diagnosticare, fare una diagnosi
diagonal diagonale (adj., s.), diagonalkraft forza diagonale diagonalt adv diagonalmente in diagonale
diagram diagramma m, schema m grafico (pl. -ci), rappresentazione grafica
diakon diacono, diakonisse diaconessa
dialekt dialetto, (hjemme-) vernacolo, dialekt-dialekt dialettale dialektisk dialettale dialektforskning dialettologia, dialektikk dialettica, dialektiker dialettico (pl. -ci), dialektisk dialettico (pl. -ci), dialektord voce f (vocabolo) dialettale dialektordbok dizionario dialettale
dialog dialogo (pl. -ghi)
diamant diamante m: ~ av reneste vann diamante d'acqua purissima, diamantbor trapano a punta di diamante, diamantbryllup nozze fpl di diamante
diamanthalband collana di diamanti, diamanthandler commerciante m di diamanti, diamantsliper tagliatore m di diamanti, diamantsliping taglio (sfaccettatura) di diamanti, (industrien) lavorazione f di diamanti, diamantsmykke gioiello di diamanti, diamantstøv polvere f di diamante
diameter diametro, diametral diametrale, diametrali motsatt diametralmente opposto
diare diarrea
didaktiker didattico (pl. -ci), didaktikk didattica, didaktisk didattico, didascalico (pl. -ci)
die 1 s. latte materno, poppa, gi ~ allattare, dare la poppa, få ~ poppare, die 2 v poppare, et diende barn un lattante, un poppante, diegivning allattamento (materno o al seno)
dieselmotor, se diselmotor
diet dieta, regime m alimentare, (daggenger) diaria, (på reise også) indennità di trasferta, streng ~ dieta rigida, holde ~ stare a dieta, meltes i dieta, leve på ~ essere (vivere) a dieta, dietetisk dietetico (pl. -ci), av dietetiske grunner per motivi dietetici, leve ~ seguire una dieta, dietfeil errore dietetico, dieta sbagliata, dietgodtgjørelse diaria, indennità di trasferta
differens differenza, differensial mat. differenziale m, differensialregning calcolo differenziale differensiere distinguere, differenziare, mat differenziare, calcolare il differenziale, differensiering differenziazione f, differere differire, se forskjel g
difteri difterite f, (krupp) angina difterica
diftong dittongo (pl. -ghi), diftongere dittongare, diftongering dittongazione f
digel kjem crogiuolo
diger molto grosso, gigantesco (pl. -chi), enorme
digitalisdråper gocce fpl di digitalina
digitaler digitalino
dike diga, oppføre et ~ costruire una diga, dikeanlegg, -bygging costruzione f di diga, dikeuluse chiusa di diga
dikedarer cerimonie fpl, complimenti mpt, smancerie fpl F stene
diksjon dizione f
dikt poesia, (lengre) poema m, (oppdiktelse) finzione f, favola, diktafon dittafofono, dikttart genere m di poesia, dikttør dittatore m, dikttorisk dittatoria e dikttur dittatura
dikte scrivere poesie, comporre in versi, litt poeta-

re, (skrone) inventare, raccontare storie; diktekunst poesia, poetica, arte poetica, dikter poeta m, (kvinne) poetessa, diktere dettare, dikterevne estro poetico, dikterfrihet licenza poetica, diktergave dono della poesia, genio poetico, diktersk poetico (pl. -ci), dikterkall vocazione poetica, dikterkrans corona laurea (o. d'alloro), dikterliv vita di poeta, dikternatur animo di poeta, dikterry fama di poeta, dikterverk opera poetica (di poesia), dikterånd genio della poesia, dikteråre vena poetica, dikting poesia, composizione f (di poesie), Ibsens ~ l'opera poetica di Ibsen, diktsamling raccolta di poesie, canzoniere m

dilemma dilemma m

dilettant dilettante m, f, amatore m, dilettant- (da) duettante, dilettantisk da dilettante, (overflattisk) superficiale

diligence diligenza, diligenceekusk postiglione m

dill assurdità, sciocchezza, bot anelo

dill piccolo trotto; dilte trotterellare

dimm (dunkel) offuscato, smorzato

dimensjon dimensione f, dimensjoner også proporzioni fpl

diminutiv diminutivo, s. diminutivo; diminutivendelse suffisso diminutivo

dimisspreken omelia di prova

dimittere congedare, dimme 1 F m, se dimittere dimme 2 (fordunkle) smorzare, offuscare

din, ditt (il) tuo, (la) tua, dine (i) tuoi, (le) tue, din søster tua sorella, ditt hus la tua casa din og min bok il tuo libro e il mio, boken er din il libro è tuo, din for evig tuo (tua) per sempre, din er makten tua e la potenza, din narr' buffone che sei!, ditt s. il tuo, du har gjort ditt hai fatto del tuo meglio, hai fatto la tua parte

dingeldangel ciondoli mpl, cianfrusaglie fpl

dingeling drondin (også m)

dingle, (henge og) ~ penzolare, ciondolare, dingling ciondolamento

dionysisk dionisiaco (pl. -ci)

diplom diploma m, diplomat diplomatico (pl. -ci) diplomattrakk redingote f, diplomatisk diplomatico, ud ~ via per via diplomatica

direksjon direzione f, direksjonsmøte riunione f (assemblea) di direttori, direkte diretto, direktiver direttive fpl, istruzioni fpl direktorat il Direttorio, direktør direttore m

dirigent direttore m, (orkester-) direttore d'orchestra, (forsamlings-) presidente m (f. -tessa) dirigentsjekk bacchetta dirigere dirigere

dirijk grimaldello, dirke, ~ opp scassinare, forzare, aprire col grimaldello, som kan dirkes opp scassinabile, dirkefri a prova di scasso; ~ lds serratura d sicurezza

dirre vibrare, tremare, med dirrende lepper con labbra tremanti, dirring vibrazione f, tremolio

dis 1 vare ~ med dare del Lei (Voi) a; dis 2 (gudinne) dea, dis 3 (tåke) foschia, nebbiolina

diselmotor (motore m) diesel m; dobbeltvirkende enkeltvirkende ~ diesel a doppio (a semplice) effetto

disfavor sfavore m, svartaggio, i ens ~ a danno di qn

disharmoni disarmonia (og fig.), discordanza di suoni, (uenhøhet) disaccordo, contrasto, disharmonisk disarmonico (pl. -ci)

disig nebbioso, brumoso, disighet nebulosità

disiplin (tukt) disciplina, (fig) disciplina materia d insegnamento, holde streng ~ mantenere una rigida disciplina, venne til ~ disciplinare, assuefare

alla disciplina, **disiplinere** disciplinare, sottoporre a disciplina; **disipliner** disciplinare; **disiplinerbrudd**, -*forseelse* infrazione f alla disciplina, **disiplinerstraff** sanzione f disciplinare
disippel filos., rel. discepolo.

disk banco (di vendita), bancone m; rel. *patena selge under* ~ vendere sotto banco

diskant (i sang) soprano; (klaviatur) ottave fpi acute, **diskantnøkkel** chiave f di violino

diske, ~ *opp* servire; ~ *opp for en* usare un trattamento di riguardo a qn., offrire da mangiare a qn., **diske 2** sport. squalificare

diskenspringer commesso di negozio

diskontabel scontabile, **diskontere** scontare, **diskontering** sconto, **diskonto** sconto, tasso di sconto, **diskontoforbøyselse** aumento del tasso di sconto, **diskontofot** tasso di sconto, *til en* ~ *av* ad un tasso di, **diskontonedsettelse** diminuzione f del tasso di sconto, **diskontosats** tasso di sconto, **diskontotid** (tempo di) decorrenza dello sconto

diskos disco (pl. -er), **diskoskaster** lanciatore m di disco, discobolo, **diskoskasting** lancio del disco

diskresjon discrezione f, discretezza, **diskresjoner**, ur discrezionale; **diskret** discreto, moderato, riservato, adv. discretamente, con discrezione

diskriminasjon discriminazione f; **diskriminere** discriminare, far differenza (tra); **diskriminerende politikk** politica di discriminazione, **diskriminering** discriminazione f

diskusjon discussione f, *foredrag med* ~ conferenza con dibattito, **diskusjonsklubb** circolo di discussioni, **diskusjonsmøte** dibattito; *offentlig* ~ dibattito pubblico; **diskutere** discutere, *som kan diskuteres* discutibile

diskvalifisere squalificare, **diskvalifisering** squalifica

dispasje regolamento di avaria, **dispasjer** liquidatore m di avaria

dispensasjon dispensa, esenzione f, esonero, **dispensere** dispensare, esentare, esonerare, **dispensert** esonerato, esente, dispensato (for da)

disponent amm. istruttore m, gestore m, gerente m f, **disponere** disporre (over di), *slett disponert* disposto male, fig. maldisposto; **disponibel** disponibile; **disposisjon** disposizione f, *stå til ens* ~ essere a disposizione di qn., *stille noe til ens* ~ mettere qc. a disposizione di qn., *stille noen til* ~ collocare qn. in disponibilità (in aspettativa); *treffe sine disposisjoner* prendere le proprie misure; **disposisjonsfond** fondo disponibile, fondo di riserva, *riserve* fpi supplementari

disputas discussione f di una tesi, **disputere** disputare (om di, su), (doktorgrad) discutere la tesi, **disputt** disputa, discussione f, dibattito

diss mus. re m diesis

disse 1 pron. questi, queste **disse 2**, v. dondolare, allienare, tremare, vibrare

dissekere disseccare, anatomizzare, **disseksjon** dissezione f, anatomia, **disseksjonskniv** scalpello (anatomico), **disseksjonstue** sala anatomica

dissens dissenso, **dissenter** dissidente m, f, dissidente m, f

dissonans dissonanza, **dissonere** dissonare

distanse distanza (strekning) percorso; (mellomrom) spazio, intervallo; **distanseflyging** volo di lunga durata, **distanseløper** corridore m di fondo, fondista m, f, **distansemåler** telemetro, **distansere** distanziare; staccare, allontanare; (overvinne) superare

distingvert distinto

distinksjon distinzione f, (kjennetegn) segno distintivo, (skulder-) spallina; (snor-) cordeluna, ghetto, **distinkt** distinto

distrahere distrarre, **distraksjon** distrazione f, **distré** distratto

distribuere distribuire, **distribuering**, **distribusjon** distribuzione f

distrikt distretto, circoscrizione f; *i vårt* ~ nella nostra zona, dalle nostre parti, **distriktslege** medico condotto

dit là, laggiù, ci, **ditilhørende** che si riferisce a ciò, attinente a ciò

dit 1 se' di; **dit 2**, ~ *og dat* questo e quello, *uakke om* ~ *og dat* parlare del più e del meno

ditto idem (forkortet id)

diva diva, stella, attrice famosa

divan divano, **divanbord** tavolino (davanti al divano)

divergens divergenza, **divergere** divergere

diverse alcuni, parecchi, diversi, **rubrikken** ~ la voce «varer» («varian»)

dividend(e) dividendo, **dividere** dividere, fare la divisione, ~ *med* dividere per, **divis typ.** divisione, linea, **divisjon** divisione f (også mil.), **divisjonsgeneral** generale m di divisione, **divisjonsstykke** divisione f, **divisjonstegn** segno della divisione, **divisjonsvis** per divisioni, **divisor** divisore m

djerv ardito, intrepido, baldi; franco (pl. -er), **djervhet** ardimento, audacia, baldanza, franchezza

djævel diavolo, *en stakkars* (skikkelig) ~ un povero (buon) diavolo, *en ren* ~ un vero diavolo, *for djævelen* (per) diavolo! **djævelsk** diabolico (pl. -e)

infernale, satanico (pl. -e), **djævelskap** diavoleria

djævelunge diavoletto

djævelbesettelse ossessione f, **djævelbesvergelse** esorcismo, **djævelbesverger** esorcista m, f

dyp profondo, se' dyp; **dypil** parte più profonda di un corso d'acqua (o di uno stretto).

do (privat) gabinetto, latrina, ritirata, cesso

dobbe (anore) sughero, galleggiante m

dobbelt doppio, duplice, duplo; **dobbelt** doppio, duplice, duplo, adv. doppiamente, due volte, al doppio, *det dobbelte* il doppio, due volte tanto, *stige til det dobbelte* raddoppiare; ~ (sd) *vakker belio* il doppio, ~ *sd* dyr due volte più caro, *gd* ~ *sd* *lang* *vei som en* fare una strada doppia di quella di qn.; *flekken er* ~ *sd* *stor som min hånd* la macchia è due volte la mia mano, *gjengjeldt* ~ rendere in doppia misura, *legge* ~ piegare in due, *se* ~ vedere doppio

dobbeltdør controporta, (fløyddør) porta a due battenti

dobbeltgjenger sosia m inv

dobbelthet doppio merito, **dobbelthet** dualità, (falskhets) duplicità, doppiezza

dobbeltkapslet, ~ *ur* saponetta, orologio a doppia cassa, **dobbeltkikkert** binocolo, **dobbeltknapp** a doppio petto, **dobbeltkryss** mus. doppio diesis

dobbeltløpet a due canne

dobbeltseng letto a due piazze, letto matrimoniale, **dobbeltsidig** doppio, bilaterale, **dobbeltspent** a doppio petto, **dobbeltspill** doppio gioco, **dobbeltspor** doppio binario, **dobbeltsving** doppio punto

dobbeltvindu controfinestra, doppi vetri mpi.

dobbeltvirkende a doppio effetto, **dobbeltværelse** camera a due letti, camera matrimoniale

dobbeltværn aquila a due teste, aquila bicefala

doble raddoppiare, (bridge) contrare

dog tuttavia, nondimeno, però, eppure, *og* ~ *er han*

lykkelig eppure è felice; *skjønt han er rik* er han ~ *en hederlig mann* quantunque sia ricco, nondimeno è un uomo onesto

døge **døge** m. **døgeverdig** **døge** m.

døgg rugiada, **døggdråpe** goccia di rugiada **døggfall** caduta della rugiada, **døgge** tr. arrugiadare, irrorare; intr. essere umido di rugiada, (glass o l.) appannarsi, *det døgger* cade la rugiada, **døgget** irrorato (umido) di rugiada, appannato

døgmåter dogmatico (pl. -er), **døgmått** dogmatica dogmatismo **døgmått** dogmatizzare **døgmått** dogmatico; **døgmå** dogma m.

døkk 1 mar. bacino, (tørr-) bacino di carenaggio (flyte-) bacino galleggiante *gå i ~* entrare in bacino; **døkk** 2 (i haken) fossetta (nel mento); **døkkarbeider** portuale m., scaricatore m. del porto; **døkke** bambola; **dø** dukke, **døkk** sette mettere in bacino (di carenaggio)

døktor dottore m. (f. dottoressa); ~ *philos.* onir. libero docente in lettere, *bli ~* (få doktorgraden) conseguire (raggiungere) la libera docenza, **døktoravhandling** tesi f., *skrive på (for)svare, sin ~* preparare redigere (di scutere) a tesi **døktordisputas** discussione f. di una tesi (per conseguire la libera docenza); **døktorgrad** libera docenza, *ta doktorgraden* conseguire la libera docenza **døktorhatt** berretto dottorale, **døktorpromosjon** promozione f. al grado di libero docente (o dottore *honoris causa*)

dokument documento, atto, **dokumentar-** documentario, **dokumentarfilm** documentario; **dokumentarisk** documentario documentaristico (pl. -er) **dokumentasjon** documentazione f. **dokumentere** documentare; **dokumentering** documentazione f., **dokumentfalsk** falso in atto pubblico, falso in scrittura privata; **dokumentforfalskning** falsificazione f. di documenti

dokumentmappe cartella portacarte m. **dokumentomslag** cartella classificatore m. **dokumentsamling** inserto, incartamento, documentazione f., dossier **dokumenttratte** tratta documentata

dolk pugnale m. *liet ~* stiletto; *stikke i drepe, med ~* pugnalare, **dolkeklinge** lama di pugnale, **dolkestikk**, -stat colpo di pugnale

dollarområde area del dollaro; **dollarprinsesse** ricca ereditiera (americana)

dolman dolman m.

døm giudizio, sentenza, giudicato, verdetto, condanna, (mening) giudizio; *avsi (felle, en ~* pronunciare (emettere) una sentenza, *felle en ~ om noe* f.g. esprimere (emettere) un giudizio su qc. *ette til døms i holde ~* / *over en* giudicare qn., processare qn.; fig. fare il processo a qn., *dømmen faller om disse dager* la sentenza sarà pronunciata tra otto giorni; *saken er tatt opp til døms* la causa è passata in giudizio

domene dominio, proprietà

domfelle condannare, **domfellelse** condanna

domherre canonico (pl. -er) **domherreverdig** canonico

dominere dominare predominare (over su); **dominerende** imperioso, autoritario, predominante

dominikanermunk domenicano, **dominikanerkloster** convento di domenicani, **dominikanerorden** domenicana, **dominikanerorden** ordine m. dei domenicani

domino (spill) domino, **dominobrikke** tessera

domsil domicilio **domsiliert** domiciliato

domkapitel capitolo (di una cattedrale); **domkirke** cattedrale f., duomo

dommedag giorno del giudizio, **dommedagsarbeid**

lavoro interminabile; **dommedagspreken** predica fiammeggiante, F. predica al fulmicotone

dommer giudice m. (sport) arbitro, *en god ~* fig. un intenditore, un esperto, *høyeste ~* (Gud) il Giudice supremo, *sette seg til ~* over ergersi a giudice di, **dommered** giuramento di giudice, **dommerembete**, -verdigheit magistratura, **dommertribune** tribuna degli arbitri

dompapp ciuffolotto, monachino; (dumrian) tonto, grullo, citrullo; **domprost** decano, arciprete m.

domsakt atto autentico giudiziario; **domsavgjørelse** pronunzia, decisione f. (del tribunale), **domsavsigelse** sentenza pronunzia di una sentenza, **domsmann** giuratore **domspremisser** le m. (vaz en) (pi) d. una sentenza, **domstol** tribunale m., corte f., foro, *stille en foren ~* rinviare qn. a giudizio, mettere qn. sotto processo

don (katolsk og spansk tittel) don

døne (snare) laccio, *sette døner* tendere i lacci

donger tuta

døning (redskaper) arnesi mpl., strumenti mpl. (kjøre-) vettura, carro, (arbeidsinnsats) se. dugnad

dønkrykje mar. caldaia ausiliaria

dønkraft cricco (pl. -er), martinello, martinello.

dønt lavoro, compito, fatica, *passer (fekte, sin ~* dedicarsi al proprio lavoro, attendere al proprio compito

døpe drogare **døping** drogaggio, doping m. inv.

døpp (støkk paraply lisse) puntale m. (f. ørett) bottone (proiettivo), **døppsko** puntale m.

dø punteruolo, bulino, punzone m.

dørisk dorco (pl. -er), ~ *støyle* colonna dorica

dørg lenza da traina, **dørg** pescare a traina

dørm sonnecchiare, dormicchiare

dørlig indolente, neghittoso, infingardo, apatico (pl. -er) **dørlighet** indolenza, neghittosità, apatia

døse dose f., **døsent** docente m. f., **døsentur** docenza

døse insegnare, (tale belærende) parlare in tono cattedratico; **døsis** dose f.

døsmen sciocco (pl. -er), tonto, sempliciotto, **døsmenaktig** sciocco, tonto, sempliciotto

døssere costruire a scarpa, dare pendenza **døssering** scarpa, pendenza

døt grado di caccia, halali, **døtsup** brindisi m. inv. (dopo l'uccisione della selvaggina)

døtt (håndfull) manciata, batuffolo; (fe) gnocco (pl. -er), pappalardo

døven pigro, indolente, poltrone m.; fig. tardo, **døkk** senza frizzante scipito *bli ~* impigrare

(drikk) perdere il frizzante, **døvendyr** zool. bradipo, fig. poltrone m., perdigiorno, **døvenhet** (drikk)

manca di frizzante, scapitezza, **døvenkropp**, -lars pigrone m. se **døvendyr**, **døvenskap** pignoria

indolenza, F. poltrone f., **døve**, ~ *av* (arm) intorpidirsi F. addormentarsi, ~ *seg* poltrire, ozia, bi

ghellonare, **døvning** pigrone m. se også **døvendyr** (arbeidsinnsats) se. dugnad

dra (trekke) tirare, trarre, (slepe) trascinare (reise) partire, andare; ~ *garn* tirare le reti, ~ *sverdet*

sguainare (snudare) la spada, *med dragen sabel* a sciabola sguainata, fig. a spada tratta; ~ *(gå, borte)* andarsene, partire, ~ *en borte fra noe* distogliere

qn. da qc., ~ *noe etter seg* trascinare qc., ~ *fra* sottrarre, ~ *fram* andare avanti, avanzare, ~ *en fram* spingere qn. (in avanti); ~ *noe fram* tirare

qc., fig. også segnalare, mettere in luce qc., ~ *et sted hen* andare in qualche posto, ~ *hjem* andare (tornare) a casa, rincasare, ~ *ifra en* lasciare indietro, distanziare qn., ~ *igjennom et land* attraversa

re un paese; ~ *en i h ndet* tirare i capelli a qn.; ~ *en i  rmet* prendere qn. per la manica; ~ *inn i en  b* andare in una citt ; ~ *en inn i noe* coinvolgere qn. in qc.; ~ *med seg* trascinare, portare con s , tirarsi dietro; ~ *ned* tirare gi , calare, abbassare; ~ (*flakke*) *omkring* girollare, gronzolare, vagare qua e l ; ~ *omkring* i passeggiare, camminare per; ~ *opp vann av br nnen* tirar su l'acqua dal pozzo; ~ *en opp av vannet* tirare qn. fuori dall'acqua; ~ *over noe* passare qc.; ~ (*sl *) *til en* dare un pugno a qn.; ~ *til Italia (til Roma)* andare in Italia (a Roma); ~ *til helvete* va (vada) all'inferno!; ~ *alles  yne til seg* attirare lo sguardo di tutti; ~ *tilb ke* intr. tornare (indietro), ritornare, tr. riturare, tirare indietro; ~ *ut* intr. andare fuori, uscire, (utvandre) emigrare; ~ *fenge ut* andare per le lunghe, protrarsi a lungo; ~ *tiden ut* trarla in lungo, mandar qc. per le lunghe; farla lunga; ~ *seg ut av en sak* ritirarsi da un affare (una faccenda); *dras med noe* ser tr kkes med

drabant trabante m, sgherro, gianuzzero, alabardiere m, satellite m, (neds.) tirapiedi m inv., compare m; **drabantby** citt  satellite

drabelig enorme, colossale, ~ *kar* colosso, omone m, (storskryter) spaccamonti m inv., smargiasso, *drabelige bedrifter* mirabili imprese

drag (tr kk) corrente f d'aria, F spiffero; (g rn) retata, (vogn) stanga, (sigarett) boccata, *dr kke i lange* ~ bere a lunghi sorsi (a lunghe sorsate), *l mme i et* ~ vuotare (tutto) d'un fiato.

dragebe (irettes ttelse) ammonizione f, rimprovero ramanzina **dragende** attraente, avvincente

drager artil. traversa, **dragkamp** (med tau) tiro alla fune (rivalisering) gara, rivalita **dragkiste** cassone m, cassapanca, **dragkjerre** carretto (a mano).

dragning attrazione f, inclinazione f, **dragnet** paranza, rete f a strascico; **dragon** dragone m, **dragon**-di dragoni, **dragreim** fune f, correggia

dragsug mar risacca, risucchio.

drake drago, (seilb t) dragone m, (loket y) aquilone m, cervo volante, *sette opp en* ~ far volare un aquilone, **drakeskip** nave vichinga (con polena a testa di drago).

drakes d myt semenza di denti di drago, * d* ~ seminare zizzania, **drakonsk** draconiano, duro

drakt (kledning) abito, vestito, costume m, (todelt dame-) tailleur m inv.; *en* ~ *pr f* un carico di bastonate (di legnate); i *tyrkisk* ~ vestito alla turca, in costume turco, *k le i en ny* ~ fig. rimettere a nuovo, **draktpose** sacco custodia

dr m biochierino, cicchetto, grappino

drama dramma m; **dram t ker** drammaturgo (pl. -ghi), autore m drammatico, **dramatisere** ridurre in forma drammatica, portare in scena, drammatizzare; **dramatisk** drammatico (pl. -ci); adv. **drammatiskamente**, in modo drammatico; **dramaturg** drammaturgo (pl. -ghi) **dramaturgi** drammaturgia, arte drammatica, **dramaturgisk** drammaturgico (pl. -ci), drammatico

dr nker beone m, (for e) bevitore m, ubriacone m (f. -a), **dr nker galskap** delirio alcolico, demenza da alcool, **dr nkernes** naso da beone (da vino), naso paonazzo

dr p omicidio, uccisione f

dr pere drappeggiare (med, i con, di), **dr per** drappeggio, drappeggiamento

dr pmann omicida m, uccisore m, assassino, **dr psak** omicidio

dr sse trascinare, ~ *p * portare con fatica, F rimorchiare, carnaiare

dr stisk drastico (pl. -ci), rigoroso, molto efficace **draug** speltro di annegato, mostro marino di malaugurio

dregg rampino, grappino, **dreggt u** cablotto.

drele tr (far) girare, voltare, far ruotare; *tekn* tornire, torniare; *intr* mar virare; ~ *seg* rotare (om sin akse) attorno al proprio asse), *samtalen dreier seg om* il discorso tratta di, *det dreier seg om* si tratta di, *det dreier seg om hvorvidt* ... si tratta di (el. tutto sta nel) sapere se ...; *alt dreier seg om ham* non si tratta che di lui, non c'  altri che lui, ~ *seg rundt* girare in tondo, rotare, voltarsi, volteggiare, *dreie noe i elfenben* lavorare al tornio (tornire) un oggetto d'avorio; ~ *om hj rnet* svoltare all'angolo, voltare l'angolo, ~ *rundt* girare intorno, rotare

dreiebok (film) copione m; **dreiel** (t y) traliccio.

dreier tornitore m, **dreierarbeid** lavoro al tornio, opera di tornitore; **dreierbenk** tornio; **dreierh ndverk** mestiere m di tornitore, **dreierl re**, *gd i* ~ essere apprendista tornitore, **dreiermester** maestro tornitore; **dreiersv nn** operaio tornitore, **dreierverksted** laboratorio (bottega) di tornitore.

dreiescene palcoscenico (pl. -ci) rotante; **dreieskive** (portemaker) tornio da vasaio, **dreiet** lavorato al tornio, tornito, fatto al tornio.

dreining (dreierbenk) tornitura, (v nding) giravolta, giro, girata, svolta, mar virata, (om akse) rotazione f

drektig pregno, gravido, *bli* ~ diventare gravida, ingravidare; *v re 100 tonn* ~ avere 100 tonnellate di stazza, **drektighet** gravidanza, gravidanza, mar stazza

drenere drenare, prosciugare, bonificare, **drenering** drenaggio, bonificazione, bonifica

dreng garzone m (di fattoria), **drengestue** alloggio dei garzoni (di fattoria)

dren r collettore m di scolo, tubo di drenaggio **drepe** uccidere, ammazzare, far morire; ~ *en med sm kk* sommergere qn. di parole, annoiare qn. a morte con i propri discorsi, **drepende** micidiale, mortale

dresin carrello ferroviario, dr sina

drem abito (vestito) da uomo.

dressere addestrare, ammaestrare, maneggiare, **dressert** addestrato, ammaestrato, **dressering** addestramento, ammaestramento

dresspose sacco custodia

dress r dressaggio, **dressuritt** gara di dressaggio.

drev (h ul) pignone m, rocchetto, (tetnings-) stoppa, F stoppaccio, (sn -) turbino (di neve), **dreve** (tetta) stoppare, strascicare le parole

dreven abile, esperto, pratico (pl. -ci), ~ i esperto di, versato in, bravissimo (praticissimo) in; **dreven**-de lento, strascicante, *t le* ~ strascicare le parole, **drevenhet** abilit , pratica, destrezza

drevet ( th mret) sbalzato, **drevs nd** sabbia mobile, **drevt nn** dente m di pignone

dr ble dr bbiare, schivare l'avversario

drift (natur-) istinto, stimolo, (tilb y lighet) tendenza, impulso, propensione f, inclinazione f, (beveg lse, virksomhet) movimento, attivit , (utnytt lse) sfruttamento, (kveg-) mandria, armento; mar ( vdrift) deriva, merk. esercizio, gestione f; *stasjonen er ute av ~ p  grunn av en teknisk feil* la stazione   fuori funzione per motivi tecnici, *lasteskipet kom i ~* il mercantile   alla deriva, *s ns tlig e drifter* appetiti sensuali, *n turlig* ~ istinto; *indre* ~ impulso (voce) interiore; *av egen ~* di propria iniziativa; *v re i ~* (gang) essere in funzione (attivit ), (bruk) essere sfruttato (el. in uso), *sette i ~*

(gang) mettere in funzione, far funzionare; *gå komme*; *i ~ mar* (skip) andare alla deriva, (anker) arare il fondo

driftekar mercante ambulante di bestiame (o cavalli), **driftig** attivo, intraprendente, energico (pl. -ci), **driftsbestyrer** gerente m, f, gestore m, **driftsingeniør** capoingegnere

driftskapital capitale m d'esercizio; **driftsleder** gerente m, f, gestore m, direttore m aziendale, **driftslån** prestito d'esercizio; **driftsmåte** metodo d'esercizio (di gestione); **driftsomkostninger** spese (pl) d'esercizio

driftssikker di sicuro funzionamento, **driftssikkerhet** sicurezza di funzionamento, regolarità di marcia (maskin), **driftsstans** sospensione f dei lavori, cessazione f d'esercizio, chiusura (di una fabbrica)

driftstid periodo d'esercizio (di funzionamento), **driftsutbytte** reddito d'esercizio, **driftsunderskudd** perdita d'esercizio, disavanzo; **driftsår** esercizio annuale

drikk bevanda, bibita, med pozione f; **sterke drikker** liquori (fort); *forfulle til (slå seg på) ~* darsi a bere; **alkoholfri** ~ bibita analcolica, F analcolico (pl. -ci)

drikke bere (av et glass in un bicchiere; av flasken a collo, alla bottiglia), ~ på noe bere a qc., ~ som en svamp bere come una spugna, ~ til den store gullmedalje essere un otre di vino, ~ en til bere alla salute di qn., ~ hverandre til brindare insieme, ~ rett alzare (troppo) il gomito, trincare, ~ ut vuotare il bicchiere (scolarsi la bottiglia), ~ en full ubriacare qn., ~ seg full ubriacarsi, ~ seg i hjel ammazzarsi a forza di bere, ~ sorgen bort annegare i dispiaceri nell'alcool, ~ opp pengene sine rovinarsi a forza di bere; *gi en (noe) d ~* dar da bere a qn.; *la oss ~ på det* beviamoci su

drikkebeger bicchiere m (av papp, plast di carta, plastica), **drikkebror** compare m d'ostena, **drikkeglass** bicchiere m, **drikkehorn** corno per bere, **drikkekar** vaso per bere, (i burt) bever no

drikkelag orgia, baccanale m; simposio, **drikkelig** bevibile, (vønn) potabile, **drikkelyst** voglia di bere, **drikkeondet** la piaga dell'alcoolismo, **drikkepenger**, -skilling marca d'or, **drikkevann** acqua potabile, **drikkevarer** bevande (pl) bibite (pl), **drikkevise** canto bacchico, canzone f conviviale, **drikkefeldig** dedito al bere, beone m, **drikkefeldighet** vizio del bere, **drikking** bere m (misbruk) abuso di alcoolici

drikkebor trapano, **drikke** trapanare, perforare, gi (arte) beffare, burlare, prendere in giro

driste, ~ seg til usare, azzardare, **dristig** audace, ardito, azzardato, temerario, coraggioso, være så ~ d... ardire di..., avere l'audacia (di coraggio) di..., bli dristigere imbaldanzarsi, farsi (piu) audace, **dristighet** audacia, coraggio, arditezza, temerarietà

drivaksel albero di trasmissione (distribuzione f)

drivanker mar ancora galleggiante

drivbenk letto caldo (di semina)

drive 1 v. tr (jage) cacciare; (vilt) stringere da vicino, braccare; (kveg) condurre, menare, (tilskyn) incitare, (maskin) muovere, azionare, far funzionare, (hjul) far girare; (studium) studiare, (forretning) gestire, dirigere; (håndverk) fare, esercitare, (utnytte) sfruttare; intr mar andare alla deriva, derivare; *han driver selv sin eiendom* coltiva egli stesso le sue terre; ~ noe med lidenskap fare qc con passione; (gå og, ~ /dank) bigliellonare, ozare, poltrire, (være arbeidsløs) essere disoccupato; *sneen driver* la neve forma cumuli, il

vento accumula la neve; ~ av mar andare alla deriva, ~ av svette grondare di sudore; *svetten drev av ham* il sudore gli colava dalla fronte, era in un bagno di sudore; ~ bort tr mandare via, cacciare, (kveg) condurre (menare) via, intr essere trascinato (portato) via (med strømmen dalla corrente), ~ for vind og vær essere in balia del vento e delle onde, ~ for ankrene arare il fondo, non far presa sul fondo, ~ fram spingere (in avanti), sospingere, far andare avanti, ~ fram affrettare, forzare, far venire, ~ fram svette provocare sudorazione, far sudare, essere sudorifero, ~ en sak igjennom portare qc a buon fine, ~ inn (spiker) conficcare, piantare, (kveg) ricondurre, ~ inn mul land derivare (scarrocciare) verso la costa, ~ med (ene) beffare, prendere in giro, ~ med strømmen lasciarsi trascinare dalla corrente, ~ (pøle o.l.) ned conficcare; ~ omkring errare, vagare, vagabondare, ~ opp far salire, spingere in alto, ~ over intr passare, ~ fienden over grensen respingere il nemico al di là della frontiera, *han drev på og leste* stava leggendo; ~ en til fortvilelse spingere qn alla disperazione; ~ (kveg) til vanningsstedet condurre (menare) all'abbeverata, ~ det til noe fare strada, arrivare; ~ tilbake respingere, ~ ut far uscire, espellere, mandar fuori, (djevler) esorcizzare, espellere; ~ kveg ut på beite condurre (menare) il bestiame al pascolo; ~ det vidi i noe avere successo in qc, *han vil ~ det vidi andra* lontano, *han driver det for vidi* va troppo oltre, esagera, *han drev det så vidi at*... si è spinto fino al punto di

drive 2 s. cumulo av sne di neve; **drivende**, ~ vdi bagnato fradicio, zuppo, **driver** (kveg-) bovaro pastore m, **driveri** (led ggang) oziosaggine f poltronaggine f dolce far m niente

drivfjer molla (og fig.), **drivgarn** rete f alla deriva, tramaglio, **drivgods** roba portata a riva dalle onde se drivtømmer, **drivhjul** ruota motrice, fig promotore m, **drivhus** serra, **drivhusplante** pianta di serra, fig fiore di serra, **drivis** ghiacci m pl galleggianti, banco di ghiaccio, **drivkraft** forza motrice, **drivmunn** muna vagante

drivretting cinghia di trasmissione, **drivstoff** carburante m; **drivtømmer** legni m pl portati a riva dalle onde, tronchi m pl galleggianti, **drivverdig** coltivabile, redditizio, **drivvåt** bagnato fradicio, zuppo; ~ av svette in un bagno di sudore

drog buono a nulla, cialtrone m

dromedar dromedario

drome fuco (pl. -chi), pecchione m

dronning regina, **dronningaktig** da regina, regale adv come una regina, regalmente

dronte zool dronte m, dodo

dropler macchie fpl; **droplet** a macchie picchiettato, (hest) moschettato

droppe abbandonare, lasciar cadere, F piantare

drops caramella, fylte ~ caramelle ripiene (farette) sylte ~ caramelle acidule

drosje tassì m inv., taxi m inv., automobile f da piazza, (heste-) vettura pubblica (a cavalli), carrozzella, (åpen) calessino, **drosjebest** cavallo da carrozza a **drosjeholdeplass** posteggio di tassì posteggi riservato alle auto pubbliche, **drosjekusk** vetturino, cocchiere m pubblico, fiaccherai, **drosjesjåfør** autista m di tassì, tassista m, f, **drosjetakst** tariffa delle auto di piazza

drott re m, monarca m (pl -chi) sovrano, **drottsete** hist gran siniscalco

dru uva, blå ~ uva nera, grønn ~ uva bianca, (umoden) uva verde (acerba), **druetru** uva ac-

quavile f. di vino grappa brandy m. **druebest** vendemmia, **druekjerner** acino (el. chicco) d'uva, **drueklase** grappolo d'uva, **druesaft** succo d'uva, **druesukker** glucosio

drukken ubriaco (pl: -chi), sbronzo; litt. ebbro, (død) ubriaco fradicio, **drukkenbolt** ubriacone m; beone m; **drukkeskap** ubriachezza, vizio del bere

drukne annegare, ~ i *arbeid* essere sommerso dal lavoro, **drukning** annegamento; *død ved* ~ morto annegato (el. per annegamento)

drunte poltrire, gingillarsi, oziare, stare a suo agio
dryg etc. se *drøy* etc

drypp (dråpe) goccia, gocciolina, (drypping) gocciolatura, gocciolare m, **dryppe** tr (steik) ungere, bagnare, pillottare; (i øynene) insullare; intr gocciolare, sgocciolare, stilare (*av, med noe da, di qc*), ~ *noe på noe* sgocciolare qc su qc., **dryppende**, ~ *av tette* gocciolante (el. madido) di sudore
dryppert gonorrea. F scolo

drypping gocciolamento, gocciolio, stilucidio, med. instillazione f. **dryppstein** stalattite f; *oppstående* ~ stalagmite m, **dryppsteinsdannelse** formazione stalattitica (stalagmitica), **dryppsteinsbule** grotta stalattitica (stalagmitica)

dryss, *ei* ~ *av himmel* una pioggia di fion, **drysse** tr (co)spargere; intr, ~ *ned* piovere, cadere (a fiocchi), fioccare, ~ *salt på noe* cospargere qc di sale, spargere il sale su qc., ~ *sukker på noe* spolverizzare qc. di zucchero

drøfte discutere, **drøftelse**, -log discussione f

drøm sogno; *stugg* ~ (mareritt) incubo, *det står for meg som en* ~ mi pare un sogno, *tro på drømmer* credere ai sogni, i *drømme* in sogno; *det har ikke en gang falt meg inn i drømme* non me lo sono nemmeno sognato, **drømme** sognare (*om noe qc*); *han drømmer bare om biler* non sogna che macchine: ~ *i den bitt* passare il tempo sognando: *jeg drømmer at jeg er rik* sogno di essere ricco: *det hadde jeg aldri drømt om* (questo) non me lo sarei mai sognato

drømmeaktig di sogno, simile a sogno, onirico (pl: -ci), **drømmebilde** sogno, visione f (onirica), **drømmebok** libro dei sogni, **drømmeliv** vita d'illusione (el. immaginaria); *føre et* ~ vivere come in sogno

drømmende sognante, **drømmeri** sogno, fantasticherie, *fortune seg i drømmerier* essere (avere la testa) tra le (nole) nuvole, perdersi in fantasticherie
drømmerike regno dei sogni, **drømmesyn** sogno, visione onirica, **drømmetyder** interprete m, f di sogni, indovino, **drømmetydning** oniromanzia, **drømmeverden** mondo dei sogni, mondo d'illusione, *leve i sin* ~ vivere nell'illusione

drønn rombo, rimbombo, rimbombamento, (smell) schianto, **drønne** rimbombare, rimbombare, tonare
drøpel ugola

drøv, *tygge* ~ ruminare; *tygge* ~ *på* ruminare (og fig), fig ruminare (gienta) rimesticare **drøvtygger** ruminante m, f; fig. chi ripete sempre le stesse cose; **drøvtygging** ruminazione f, (fig. også) ruminazione f (gientakelse) ripetizione f stucchevole

drøy (varig) durevole; (solid) solido, (tykk) grosso, grasso, robusto; (vanskelig) duro, faticoso, (djerv, grov) sfacciato, spinto; ~ *ed* grossa bestemmia, *drøve ord* parole dure (aspre); *drøve sannheter* dure verità, ~ *spøk* scherzo di cattivo gusto; *gi et drøvt svar* rispondere aspramente; rispondere con forza, *si en drøve ord* parlare crudamente con qn

drøye far durare, rinforzare, intr. andare alle lunghe, aspettare, rimanere

dråk, se *drog*

dråpa poema eroico nordico, canzone di gesta
dråpe goccia, *en* ~ *vin* un goccio di vino; *en liten* ~ *til* ancora un goccio; *bare noen dråper eddik* solo poche gocce d'aceto, **dråpeformet** a forma di goccia, **dråpenåler**, -teller contagocce m inv, **dråpevis** goccia a goccia

du pron. tu; si ~ *til* dare del tu a, ~ *gode Gud* Dio mio, santo Dio

dubbe sonnecchiare; (film) doppiare, ~ *av* appisolarsi

dublere (rad)doppiare, **dublett** doppione m

dublon (mynt) dobione m.

due 1 v essere capace di se *duge*

due 2 s piovone m colombo (f a) *ung* ~ piccioncino, **dueegg** uovo di colomba (piccione), **duehandler** venditore m di piccioni, **duehauk** astore m, **duehus** colombaia, piccionaia

duell duello (*på kårde, på pistol* alla spada, alla pistola); **duellant** duellante m, f, (ekspert) duellista m, **duellere** battersi in duello, duellare; **duellering** duelli mpl

duenna dama di compagnia, chaperon m.

duepost invio di messaggi mediante piccioni viaggiatori, **duemakk** colombina, **dueslag** colombaia, piccionaia, **duesteik** piccione arrosto (arrostito)

duett duetto, duo

ducunge piccioncino

duft profumo, fragranza, litt. olezzo, (mat) aroma f, F profumino; (vin) aroma f, bouquet m inv
dufte mandare buon odore, profumare; litt. olezzare; ~ *av noe* aver odore (profumo) di qc., odorare di qc., *her dufter det av roser* qui si sente profumo di rose, **duftende** profumato, odoroso; litt. olezzante

duge essere capace, valere, servire; ~ *til noe* essere atto a qc., (ting) servire a qc.; *vise hva man duger til* dimostrare quanto si vale, dimostrare la propria capacità, *ikke duger til noe* non valere nulla, essere buono a niente; *det duger ikke å snakke i at du snakker* non giova (serve) parlare (che tu parli)

dugelig capace, abile, ~ *til* atto a, capace di, *han er* ~ *til alt* sa fare di tutto

dugg etc se: *dogg* etc

dugnad sforzo collettivo per compiere un'opera di interesse comune

dugnad prima colazione (in campagna).

duk (tøy) tela, (bord-) tovaglia; *legg duken på (bordet)* mettere (stendere) la tovaglia

dukat ducato

dukke 1 v. tuffare, ~ *noe under vann* immergere (tuffare) qc in acqua, ~ *seg (under vann)* andare sott'acqua, immergersi, ~ *fram* spuntare, far capolino; ~ *hodel ned under noe* nascondere la testa in (sotto) qc.; ~ *opp* sorgere, arrivare improvvisamente, spuntare, F saltar fuori, (igjen) tornare a galla, fig riapparire, ricomparire

dukke 2 s (leketøy) bambola, (marionett) marionetta, burattino; fantoccio, pupazzo; (malers) manichino (snodato); (garn) matassa, matassina, *så pyntet som en* ~ agghindato come un figurino
dukkeaktig da bambola, bamboleggiante **dukkeansikt** viso di bambola, **dukkebar** bambolina, bambolotto; **dukehjem** casa di bambola, fig casetta piccola e graziosa

dukkert tuffo, *ta seg en* ~ fare un tuffo; *gi en en* ~ fig. fare una lavata di capo a qn., far abbassare la cresta a qn

dukkeskap armadio di bambola, **dukkestas** corredo di bambola, **dukketøy** vestiti mpl di bambola **duk-**

kevern carrozzella di bambola
dukket curvo, che porta la testa bassa. adv. a capo chino, a testa bassa. **duks** primo della classe *skolens* ~ l'asso della scuola
dukt nascosto, segreto. latente
dulle, ~ *med en* essere troppo indulgente con qn
dulme mitigare, lenire, addolcire, intr. calmarsi, sopirsi. **dulmende** calmante, lenitivo. **dulning** sollievo, alleviamento.
dult spinta, (med albuon) gomitata. **dulte** spingere, dare una spinta, dare spinte
dum stupido, sciocco (pl. -chi), scemo, grullo; ~ *som en stul* stupido come un tonno, *hli* ~ incretinire, *nei, så* ~ *er jeg ikke* non sono mica così fesso, *det var dumt av deg at du gjorde dette* sei stato stupido a fare questo, *det er slett ikke så dumt* non è mica tanto idiota (el. -maie), *han er ikke så dum som han ser ut til* non è scemo quanto sembra
dumbjelle bubbole, sonaglio, campanellino
dumdristig temerario, **dumdristighet** temerarietà.
dumbhet stupidaggine, sciocchezza, corbelletta, *gjøre en* ~ fare una stupidaggine, prendere una cantonata, **dumme**, ~ *seg ut*, fare la figura dello scemo, **dum(me)petter**, **dumming** lonto, scemo, minchione m.
dump 1 adj. sordo (og f. g.), ~ *følelse* cupa (spiacevole) sensazione, ~ *stillehet* silenzio tetto, ~ *hørd* rumore sordo
dump 2 s. buco (pl. -chi), avvalimento, depressione f, incavo, cavità
dumpe lasciar cadere, mar. gettare nel mare; (til eksamen) essere bocciato, non passare, essere respinto, (riste) scuolare, agitare; ~ *ned* cadere (pesantemente), lasciarsi cadere; ~ *opp i noe* imbattersi in qc., trovarsi per caso in mezzo a qc., ~ *ut med noe* lasciarsi scappare, **dumpekandidat** destinato alla bocciatura
dumrian lonto, fesso minchione m.
dumstolt stupidamente orgoglioso. **dumstolthet** stupido orgoglio
dun piumino, (sp. rende skjeegg) peluria, **dunblot** soffice (come una piuma).
dundre 1 s. grassona cicciona, donnone m.
dundre 2 v. rombare, tonare, rimbombare, ~ *for* (på tromme) lambureggiare (suonare il tamburo) a tutta forza, (på dør) martellare (la porta), *en dundrende hodepine* un terribile mal di testa, *er dundrende katas* una grande baldoria, una vera gozzoviglia, *et dundrende nederlag* una sconfitta clamorosa, **dundring** rombo, frastuono, fracasso, baccano
dundyne piumino, **dunet** coperto di peluria (di piumino), lanuginoso, **dunbaket** sbarbatello, di primo pelo, **dunjakke** piumotto
dunk 1 (beholdert) latta bidone m. (tre) barilotto
dunk 2 (slag) colpo, (støt) spinta
dunke battere, picchiare, urtare, *det dunker i hodet mitt* mi batte la testa
dunkel buio, oscuro (og fig.), (ubestemt) vago, (lys) fioco (pl. -chi), **dunkelhet** buio oscurità
dunking colpi mpi (ripetuti), martellamento
dunkjerve bot. lila
dunklerret tela (fitta e robusta) per piumini, **dunlett** leggero come una piuma, **dunnasje** mar. pagliolo, legname di protezione per le merci, **dunpute** cuscino di piuma, piumino, **duoskjegg** peluria, barba di primo pelo.
dunst vapore m, esalazione f, zaffata, se også stank, *vinens dunster* i fumi del vino, le esalazioni

dell'alcool, *skadelige dunster* esalazioni dannose (lett. malfiche). **dunste**, ~ *hast* evaporare, svaporare
dundeppe coperta imbottita di piuma, trapunta, **dunver** luogo in cui si raccoglie la piuma
duodes (volume m) in dodicesimo
duplikat duplicato, copia, **duplikator** duplicatore m, **duplisere** riprodurre in copia, ciclostilare, poligrafare, xerocopiare, **duplisering** duplicazione f. ciclostile m, xerografia, riproduzione f. **duplo**, in ~ in duplice copia, in doppia copia
dupp (snøre) galleggiante m, sughero
duppe (blunde) sonnecchiare
dur 1 mus (modo) maggiore, **D** ~ re maggiore, *singe i en annen* ~ *lig* cambiar registro
dur 2 (lyd) ronzio, rombo, brusio, **dure** ronzare, rombare
durkdrøen scaliro astuto, ~ *en* ladro matricolato
dus 1, *leve i sus og* ~ far la dolce vita, far bagordi, *gode* *vi* *plante* **dus 2** *me* ~ *du* *er* *rande* *comin* ciare a darsi del tu, *vere* ~ darsi del tu **drikke** ~ bere insieme e diventar amici **dusbror** buon amico, (svirebror) compare m d'osteria, **dusbrorskap** amicizia intima
dusin dozzina, *fulv dusin* grossa **dusinkram** paccottiglia, roba da dozzina, **dusimenneske** persona qualunque (comune, ordinaria), **dusinvis** a dozzine (per volta), (i massevis) a profusione; *selger* ~ vendere alla dozzina
dusj doccia **dusje** fare a doccia
dusk nappa, (kvast) fiocco (pl. -chi) (fjær) ciuffo, **duskregn** acquerugiola, **duskregne** pioviggiare
dusør ricompensa, mancia competente, gratifica
duve mar. beccheggiare, **duving** beccheggio
dvale letargo, ibernazione f, torpore m, *ligge i* ~ essere in letargo, **dvaletilstand** letargico (pl. -c), **dvaletilstand** (stato di) torpore, letargia
dvaske indolente, inerle **dvaskehet** indolenza, inerzia
dveil mar. (svaber) redazza
dvele (bu) restare, (nole) esitare (*med d a*), ~ *ved* fermarsi a, indugiarsi a, **dveling** indugio, esitazione f.
dverg nano, nana, **dvergaktig** (da) nano, mingherlino, (neds om pers.) aborto, pigmeo, **dvergbjørk** betulla, nana **dvergmål** eco f og m (pl. gli echi)
d v a = *det vil si* cioè
dy, ~ *seg* trattenersi da, resistere al desiderio di, *jeg kunne ikke* ~ *meg for å le* non potevo trattenermi dal ridere
dybde profondità (og fig.), (jord-) spessore m, mus gravita (vann) altezza, (skips) pescaggio
dybdeforhold profondità fpl. **dybdemåler** batometro, scandaglio.
dyd virtù, *gjøre en* ~ *as nødvendighet* fare di necessità virtù, **dydig** virtuoso, *spille* ~ fare la gattamorta, **dydsmonster** modello di virtù, **dydspredikant** moralista m, f. **dydspreken** predica che raccomanda la virtù
dykkand smergo (pt. -ghi) **dykke** tuffarsi andare sott'acqua (ubåt) immergersi effettuare un'immersione, **dykker** sommozzatore m, palombaro, subacqueo, zool. tuffatore m **dykkerapparat** attrezzatura di palombaro, **dykkerdrakt** scafandro, tuta da sommozzatore, **dykkerhjel** casco da palombaro, **dykkerklokke** campana da palombaro, **dykkerskip** nave da palombaro
dyktig abile, provetto, capace, bravo, competente, (grundig) serio, (stor) grande, adv. abilmente, bene, (meget) molto. *en* ~ *kirurg* un valente chi-

der porta, uscio, (bil-) portiera, (liten) porticina, (tog-skap-) sportello, (ytter-) portone m, porta di casa, *hemmelig* ~ porta segreta, *stå (være, holde)* *for* *dora* essere alle porte *krigen stod for dora* la guerra era imminente; *vise en dora* indicare la porta a qn., *gå fru ~ til ~* andare di porta in porta, *nakkelen sitter i dora* la chiave è nella porta, *i dora* sulla porta, sulla soglia, *bu ~ i ~ med en* stare porta a porta con qn., *jage (kaste sette) en på ~* mettere qn. alla porta.

derbeslag bandella, ferratura della porta, **derfløy** battente m, **derfylling** pannello

dørgende adv. completamente, totalmente; ~ *lat* pigriissimo

derhale mar. tesare ~ *en lig* coniare qn. per l'occasione delle feste; **derhammer** picchiotto, battente m. battaccio; **derhank** maniglia; **derhengsel** cardine m. **derkarm** stipite m, cornice f

derk mar. pavimento

derklinge saliscendi m inv., nottoia, **derklokke** campanello; **dermatte** zerbino, stoino, **derplate** targhetta, **derpost** stipite m

derslag colatoio, colabrodo m inv., colapasta m inv., colino

dersprekk fenditura (fessura) di una porta, **derstolpe** stipite m; **dersterskel** soglia, **dervokter** usciere m, guardaportone m inv., **dervrider** maniglia a pomello

deråpning apertura di porta, vano di porta (i hus under bygning) vano, luce f

døse dormireveglia m inv., sopore m. **døse** sonnecchiare, dormicchiare; ~ *høst tiden* perdere il tempo sonnecchiando, **døsug** sonnaccioso, sonnolento, **døughet** sonnolenza

døv sordo (*på det ene øret* da un orecchio), ~ *for ens bønner* sordo alle preghiere di qn., *løse som en er* ~ fare il sordo; *vende det døre øret til* fare orecchi da mercante, *gure* ~ assordare

døve v. se **døyve**; **døvhet** sordità, **døvstum** sordomuto, **døvstummeanstalt** (skole) istituto dei sordomuti, **døvstummelærer** maestro (insegnante m f) di sordomuti

døye sopportare, subire, patire; F digerire; ~ *spott* sopportare la beffa, ~ *merget for ens skyld* patire molto per qn.

døyt, *det er ikke en ~ verdi* non vale un fico secco, *han eier ikke en ~* non ha un soldo; *jeg gir ikke en ~ for det* non lo pagherei nemmeno un centesimo, *det bryr jeg meg ikke en ~ om* non me ne importa un fico secco (al. un accidente); me ne infischio; F me ne frego

døyve (døppe) smorzare, attenuare, (sløve) fiaccare, inebetire; (sanser) sopire; (ild) soffocare; **fig** dominare, esercitare la propria autorità su, rendere docile

dåd impresa, fatto, azione f, prodezza, *glimrende ~* impresa eccezionale, azione mirabile, **dådiøs** inattivo, **dådrik** attivo, **dådsraft** energia, azione f, attività

dådyr daino, **dådyrskinn** pelle f di daino, **dådyrkolle** daina

dåne svenire, venir meno, **dåneferdig** sul punto di svenire; *være ~ av svenire da*, **dåning** svenimento, mancamento

dåp battesimo; *holde over (til) dåpen* tenere a battesimo, **dåpsattest** certificato di battesimo (al. di nascita); estratto dell'atto di nascita, **dåpsdag** giorno di battesimo, **dåpsdrakt** abito da battesimo; **dåpsformular** (-ritual) rituale m battesimale; **dåps gave** regalo di battesimo, **dåpskjole** abito da battesimo, **dåpslue** cuffietta da battesimo, **dåpsløfte** voto battesimale

dåre 1. s. folle m, f, insensato; **dåre** 2. v. sedurre, incantare, rapire, se også **bedåre**; **dåreanstalt**, -liste manicomio; **dårekistegal** pazzo furioso, matto da legare; **dårekistemedlem** matto, uscito dal manicomio, **dårekistesnakke** discorsi mpl insensati

dårlig (sløtt) brutto, cattivo, (syk) malato, sofferente, adv. male, miseramente, *bli ~* guastarsi, (bli syk) ammalarsi, *være ~ (syk)* star male, sentirsi male, *det er ~ med ham (han har det ~)* sta male, (sitter ~ i det) e in cattive acque; *en ~ spøk* un brutto scherzo. F uno scherzo da prete; *en ~ tann* un dente guasto; *dårlige tider* brutti tempi; *en dårlig vare* una merce di cattiva qualità

dårskap follia

dåse scatola, **dåsemikkel** balordo, sciocco (pl. chi)

E

E, e 1. E, e m. f, 2. mus. m. m

ebbe 1. s. bassa marea, riflusso (della marea), ~ *og flo* alta e bassa marea, flusso e riflusso; *det er ~* la marea e bassa c'è bassa marea, *det er ~ i kassen* si è in bolletta, si è al verde

ebbe 2. v. (vann) scendere; ~ *ut* fig. diminuire, esaurirsi, (samtale) languire, (liv) spegnersi

ebbetid ora del riflusso, ora della bassa marea

ebonitt ebanite f; **ebonittplate** lastra di ebanite

ed giuramento, (banning) bestemmia. F moccio, *avlegge* ~ prestare giuramento, giurare, *som har avlagt* ~ giurato, *som ikke har avlagt* ~ non vincolato da giuramento; *hekrefte med* ~ confermare con giuramento, giurare; *det tør jeg avlegge* ~ *på* ci giurerei, *holde sin ~* osservare il giuramento, *sverge en dyr* ~ giurare solennemente, *sette i en* ~ pronunciare una bestemmia. F tirare un moccio. *la en i* ~ far giurare qn., far prestare giuramento a

qn., *under ~* sotto (il vincolo del) giuramento

edamerost formaggio olandese

edder v. eno se *e-ter* **edderkopp** ragno

eddik aceto; *bli til ~* inacetire, diventare aceto; **eddikbrygger** fabbricante m di aceto; **eddikbryggeri** fabbrica di aceto; **eddikfabrikasjon** fabbricazione f di aceto, **eddikflaske**, -krukke ampolla per l'aceto, **eddikopplesning** soluzione f acetosa

eddiksaus salsa all'aceto, salsa all'agro, **eddiksur** aspro come l'aceto; kjem. acetoso; ~, ~ acetato di ~, **eddiksur salt** acetato. **eddiksyre** acido acetico

edel nobile (også metall stil) (person og) magnanimo, generoso; ~ *hest* cavallo di razza; ~ *vin* vino generoso, vino di qualità, **edelgran** abete bianco, **edelhet** nobiltà, magnanimità, generosità

edelig giurato; ~ *løfte* promessa giurata, giuramento promissorio

edelmodig nobile, magnanimo, litt. generoso; edelmodighet magnanimità, nobiltà d'animo, generosità

edelste(i)n pietra preziosa, gemma

eden(s have) paradiso terrestre

eder pron. gli voi. se dere

ederdun piuma dell'edredone m. *ederduns dyne* piumino, *ederfugl* edredone m.

edfeste, ~ *en* far prestare giuramento a qn, ricevere il giuramento di qn, *edfesting* prestazione f. di giuramento

edikt editto

edle(re), ~ *dele* (av *legenhet*), parti fpl nobili

edru sobrio, *blu* ~ smaltire la sbornia, *gjøre* ~ far passare la sbornia, *edruelig* sobrio, morigerato, *edruelighet* sobrietà, morigeratezza

edsavleggelse (prestazione f. di giuramento), *edsbrudd* violazione f. di giuramento, *edsformular* formula di giuramento, *edsvoren* giurato, ~ *translator* traduttore m. giurato

l-dur mus. mi m. maggiore

efesisk efesino

effekt effetto; *beregnet på* ~ di effetto, pretenzioso, *jage etter* ~ mirare all'effetto, *effekter* effetti mpl (lòsore), *effektfull* di grande effetto, *effektiv* efficace, efficiente, effettivo, ~ *styrke* potenza effettiva

effektjageri ricerca di effetto; *effektuere* effettuare ~ *en ordre* eseguire un ordine, ~ *en betaling* effettuare un pagamento, *effektivering* effettuazione f. compimento, attuazione f.

effen pari, ~ *eller ueffen* pari o dispari

eftasverd merenda

eføy edera

egen proprio, (eiendomme)ig også particolare peculiare; (underlig) strano, singolare, *hans* ~ *sønn* il suo proprio figlio, *mitt eget hus* la mia casa, *ha sitt eget hus* avere una casa propria, *mitt eget hår* i miei capelli naturali, *arbeide for* ~ *regning* lavorare per proprio conto (el. in proprio); *han har opprettet eget firma* ha messo su una ditta in proprio; (ei) *egget varelse* una camera per se; *varelse med* ~ *inngang* camera con ingresso indipendente, *De har en* ~ *måle å* (Lei) ha un modo tutto particolare di...; *se med sine egne øyne* vedere coi propri occhi

egenart tratto distintivo, caratteristica, carattere m. proprio, proprietà, *egenartet* caratteristico (pl. -ci), particolare, proprio; *egenfarge* colore m. naturale; *egenhandel* commercio in proprio; *egenhendig* di propria mano, (skriv) autografo (el. di proprio pugno), (testamente) olografo, ~ *underskrift* firma propria; *egenhet* particolarità, gram. idiotismo, *egeninteresse* interesse m. particolare proprio interesse; *egenkapital* capitale proprio, attivo, avere m.

egenkærlig egoista, ininteressato; *egenkærlighet* egoismo, egotismo, *egenmektig* autoritario, arbitrario, dispotico (pl. -ci), *egenmektighet* condotta arbitraria, *egennavn* nome proprio

egen nytte proprio interesse, interesse m. personale, egoismo; *av* ~ per interesse; *egennyttighet* egoismo, egotismo, *egenråd* testardo, caparbio, ostinato; autoritario, *egenrådighet* testardaggine f., caparbieta, ostinazione f.; *egensind* ostinato, testardo, *egensindighet* ostinazione f., testardaggine f.

egenskap qualità, caratteristica, proprietà, carattere m. (kjennetegn) attributo, ~ *av* in qualità di, come; *Guds egenskaper* gli attributi di Dio, *egenskapsord* aggettivo, attributo

egentlig proprio, particolare, vero, propriamente detto *det egentlige* *Arge* la Norvegia propriamente detta (el. vera e propria); *den egentlige verdi av vårt arbeid* il valore intrinseco del nostro lavoro ~ *satt* a dire il vero, veramente, per dire la verità, *hva ville hun* ~ ? che cosa voleva esattamente?, *ikke* ~ non esattamente (precisamente)

egenveksel effetto all'ordine, vaglia m. cambiarario

egenvekt peso specifico, *egenverdi* valore intrinseco,

egenvilje ostinazione f.

egel proprio, se *egen*

egg 1 (kn) vi bu. *lag ut id* ama, *supp. eger på* affilare, egg 2 (fugl-) uovo, bot. ovulo; *bløtkokt* ~ uovo alla coque; *hardkokt* ~ uovo sodo; *legge* ~ fare l'uovo, deporre le uova

egge eccitare, stimolare, stuzzicare, ~ *ens nysgjerrighet* stuzzicare la curiosità di qn

eggeglass portauovo m. inv., *eggegul* giallo uovo, *eggehvite* bianco d'uovo, albume m; *eggehvitet* -*holdig* albuminoso; *eggehvitestoff* albumina, *eggekake* frittata, *eggemelk* crema al latte, latte dolce, *eggepisker* frullino, *eggeplomme* tuorlo, rosso d'uovo, *eggepulver* uova fpl in polvere, *eggepuns* ponce m. punch m. a uovo, *eggeføre* uova fpl strapazzate; *eggeskal* guscio d'uovo; *eggesjakk* ovaia, ovaio, *eggetoddy* latte m. di gallina

eggformet ovale, ovoidale; *egghandler* venditore m. di uova, ovaia, pollaiuolo, *eggleggende* oviparo, *egglegging* deposizione f. delle uova; *eggseentr* centro di raccolta e vendita delle uova, *eggvær* luogo di raccolta delle uova degli uccelli marini

egide egida

egle accattiar briga, ~ *seg inn på en* cercar di accattiar briga con qn

ega regione f., paese m., zona, litt. contrada, (landskap) paesaggio, *egnen omkring* i dintorni (di); *en avsides* ~ un angolo sperduto, una zona isolata

egge 1, ~ *seg* essere adatto a (per), prestarsi a, essere fatto per, *detta formen egner seg til å bygge med* questo legname è adatto alla costruzione; *egner til* adatto a, indicato per, idoneo a, appropriato per

egge 2 (sette agn på) innescare

egoisme egoismo, egoist egoista m. f., *egoistisk* egoista, egoistico (pl. -ci), adv. da egoista

egypter, egyptisk egiziano

ei'interjek. ah!, ~, ~'guarda guarda'

eid istmo

ei 1. v. possedere, avere (og lig), *jur* essere proprietario di *alt det han eier og har* tutto il suo avere, tutto quello che possiede, ei 2 s. proprietà, avere, (besittelse) possedimento

eiiform genitivo

eiagod buono come il pane; *han er* ~ ha un cuore d'oro, *eiagodhet* bontà infinita

eiendel avere m., beni mpl, *mine eiendeler* i miei effetti personali, le mie cose, la mia roba

eiendom proprietà, avere m. (land) terre fpl, fondo, (hus) immobile, *denne mark er hans* ~ questo campo è di sua proprietà, *eiendommelig* proprio (for di), particolare, caratteristico (pl. -ci), peculiare, (merkelig) singolare, strano; *han har en* ~ *ha* *innstilt* *et* *alt* particolare *det eiendommelige for italienerne* ciò che è proprio degli italiani *det eiendommelige ved dansk* la peculiarità della lingua danese; *eiendommelighet* particolarità, caratteristica, peculiarità *et språk* ~ il genio di una lingua

eiendomsbesatter proprietario, possidente m. f. *eiendomsfellesskap* comunanza dei beni, *eiendoms-mekler* agente m. immobiliare, mediatore m. *eien-*

domsoverdragelse trasferimento di (dei) beni, passaggio di proprietà, jur. trasferimento del diritto di proprietà, eiendomspronomen pronome (aggettivo) possessivo, eiendomsrett diritto di proprietà, eiendomsskatt (tassa) fondiaria
 eier(mann) proprietario, padrone m
 eik quercia, (tresort også) rovere m
 eike 1. (båt) barca a remi, eike 2 (hjul) raggio
 eikebark corteccia di quercia, eikekrans corona di quercia, eikeløv foglie fpl di quercia, eikemalt piturato in rovere, eikenott ghianda, eikeplanke tavola (asse f) di rovere, eikeskog querceto, eikestamme tronco di quercia, eiketre quercia, eiketømmer tronchi di quercia, legno di rovere
 eim vapore m, esalazione f
 einebær bacca di ginepro, einebærsbrennevin (liquore m di) ginepro, einebarbusk, einer ginepro
 eis mus. mi m d eis
 eiter veleno, tossico (pl -ci), spy ~ og galle sputar veleno, sprizzare bile
 ekkel disgustoso, schifoso, (stygg) brutto, det er ei ekkelt var fa proprio brutto, fy, ad ekkelt det er' che schifo
 ekko eco m, f (pl -g: echi), se. gjentyd, ekkolodd mar scandaglio acustico, ecolgonio)metro
 eklatant clamoroso, strepitoso, impressionante
 eklektiker, eklektisk eclettico (pl -ci)
 eklipse eclissi f, ekliptikk eclitica
 ekorn scoiattolo
 eks- ex-, ~-minister ex-ministro
 eksakt esatto, de eksakte vitenskaper le scienze esatte
 eksamen esame m, muntlig ~ esame orale, skriftlig ~ prova scritta, holde ~ fare esami, gå opp til / underkaste seg være uppe til ~ dare, sostenere, subire un esame, ta ~ dare un esame, bestå / få ~ superare (essere promosso a) un esame, stryke til ~ essere bocciato a un esame
 eksamensbevis diploma m, certificato d esame, titolo di studio, eksamensbord, ved eksamensbordet davanti alla commissione esaminatrice, han kommer like fra eksamensbordet e fresco di studi, eksamensfeber, ha ~ avere la tremarella, eksamensgebyr tassa d esame, eksamenshell fortuna agli esami, eksamensoppgave tema m d esame, domanda, eksamenspensum programma m d esame, eksamensvitnemål, se eksamensbevis
 eksaminand esaminando, candidato, eksaminasjon esame m, esame, nazione f, eksaminator esaminatore m, eksaminere esaminare, ~ en i interrogare qn su, sottoporre qn a un esame di
 eksegesi esegesi f, eksegetisk esegetico (pl -ci)
 eksekusjon esecuzione f, jur (også) sequestro, foreta gjøre ~ i noe mettere qc. sotto sequestro, eksekusjonsforretning esecuzione f, eksekusjonsfri fuori sequestro, esente da sequestro, eksekutiv esecutivo, eksekutor esecutore m, eksekvere eseguire, dare esecuzione a, eksekvering esecuzione f
 eksellense eccellenza, Deres ~ Sua Eccellenza, eksellere eccellere / i in, i d nel + inf)
 eksem eczema m
 eksempel esempio, modello, for ~ per (ad) esempio, litt. eksempigraza, som ~ a titolo d'esempio, et praktisk ~ un esempio concreto (pratico), gi (vare) et dårlig ~ for essere di cattivo esempio per, gi ~ dare un esempio, ta en til ~ prendere qn ad esempio, imitare l'esempio di qn
 eksempelløs senza precedenti, (uhørt) inaudito, eksempelsamling raccolta di esempi
 eksemplar esemplare m, esempio, (mønster) model-

lo; i tre eksemplarer merk in triplice copia, eksemplarisk esemplare, adv in modo esemplare
 eksenter tekn eccentrico (pl -ci) eksentrisitet eccentricità, eksentrisk eccentrico (pl -ci)
 ekserpere fare un estratto (di), occerpere, ekserpi estratto, selezione f
 ekservere compiere esercitazioni (militari), gi fare il servizio militare, F dominare, ekserserhus sala d'armi, ekserserplass piazza d'armi, campo di Marte, ekserserreglement regolamento di addestramento, ekserserskip nave f d'addestramento, nave scuola, ekserus esercitazione f, addestramento
 eksesser eccessi mpl, bryd ~ abbandonarsi ad eccessi
 ekshaust scappamento, scarico, fuoruscita, gas di scarico, ekshaustrør tubo di scappamento, ekshaustventil valvola di scappamento
 eksigibel esigibile
 eksil esilio, eksilregjering governo in esilio
 eksistens esistenza, (væsen) essere, forfeitet ~ fallito, spostato, eksistensberettigelse diritto alla vita (el. di esistere), eksistensmiddel mezzi mpl di sussistenza, nsorse fpl, eksistensminimum minimo vitale (el. sussistenza), eksistensmulighet possibilità di sussistere, possibilità di vita, eksistere esistere, (oppholde livet) sussistere
 eksaiser ex imperatore m
 ekskludere escludere, ekskludering esclusione f, eksklusiv esclusivo, eksklusive prop. esclusivamente, con esclusione di in esclusiva
 ekskommunisere scomunicare, ekskommunisering scomunica
 ekskrementer escrementi mpl, feci fpl, deiezioni fpl (altine)
 eksotisk esotico (pl -ci)
 ekspedere spedire, (gjøre lerdig) sbrigare, (kunder) servire, blir De ekspederer? è servito?, ekspedisjon spedizione f, (lokale) ufficio (di spedizioni, di informazioni), ekspedisjonssjef direttore m generale, capodivisione m (di un ministero), ekspeditrice commessa, ekspediti spaccio, spedito, sbrigativo, pronto, ekspeditor commesso, speditore m
 ekspektanse aspettativa, attesa, ekspektanseliste lista d attesa, lista dei candidati, stå på ~ essere in lista d attesa
 eksperiment esperimento, esperienza, eksperiment-esperimentale, eksperimentere fare esperimenti med li e su), eksperimenterende sperimentale, eksperimentering sperimentazione f
 ekspert esperto, perito (i di), se sakkyndig
 eksplodere esplodere, scoppiare, saltare in aria, (om mine også) brl are eksploderende esplodente, esplosivo, eksplodering, -plasjon esplosione f scoppio, eksploniv esplosivo, eksplosivi stoff esplosivo, esplosivi mpl, eksplosjonsmotor motore m a scoppio (el. combustione interna)
 eksponent esponente m, eksponere esporre
 eksport esportazione f, eksportartikkel articolo d'esportazione, eksportiere esportare, eksportforbud divieto d'esportazione, eksportforretning ditta di esportazioni, eksportland paese m esportatore, nazione f esportatrice, eksportoverskudd eccedenza delle esportazioni sulle importazioni, eksportpremie premio d'esportazione, eksportøl birra f d'esportazione, birra ad alta gradazione alcolica
 eksporter esportatore m
 ekspress 1. espresso; med ~ per espresso, ekspress 2 (tog) (treno) rapido, ekspresbrev espresso, ekspresskaffe (caffè) espresso

ekspropriere espropriare, **ekspropriering** espropriazione f. esproprio
ekstase estasi f, *falle i* ~ cadere (andare) in estasi, *falle i* ~ *over* estasiarsi di (el. per. in).
ekstemporalbesning traduzione a prima vista, **ekstempore** a prima vista, a libro aperto, estemporaneamente, sul momento; **ekstemporere** improvvisare; (*oversette*) tradurre a prima vista; **ekstemporeing** improvvisazione f
eksterritorialrett extraterritorialità, *d ha* ~ godere dell'extraterritorialità
ekstra extra, in più, di più, supplementare, *betale* ~ *for* pagare un supplemento per; ~ *fin* extra, di qualità superiore, **ekstraarbeid** lavoro supplementare; **ekstrabevilgning** stanziamento supplementare **ekstrablad**, (nummer) ed z one straordinaria **ekstrafortjeneste** guadagno extra (supplementare) **ekstrahere** estrarre; **ekstrakt** estratto
ekstranummer spettacolo extra, fuori programma m; (*konsert*) bis m inv., edizione straordinaria **ekstraomkostninger** spese fpl extra (supplementari). **ekstraordinær** straordinario; **ekstrapersonale** personale m extra (avventizio); **ekstrarabatt** sconto straordinario; **ekstraskatt** (tassa) addizionale f sopratassa; **ekstratillegg** (gasje) gratifica
ekstratime lezione f supplementare ripetizione f **ekstratog** treno straordinario; (*bestilt*) treno speciale; **ekstraavgave** edizione straordinaria, **ekstraavgift** spesa extra
ekstravagante stravaganza, spesa folle, prodigalia **ekstravagant** stravagante, prodigo (pl. -ghi) scia. acqualore
ekstrem estremo, **ekstremitet** estremità
ekte 1. adj. (*sann, virkelig*) vero, verace, reale. (*ærig*) sincero (*ublandet*) puro schietto genuino; (*dokument*) autentico (pl. -ci). (*barn*) legittimo; ~ *farge* colore solido (inalterabile); ~ *stein* pietra preziosa, ~ *varer* merke merce garantita, ~ *vin* vino genuino, *vare* ~ *i fargen* non tingere
ekte 2. v. sposare; **ekte** 3. a., *gi til* ~ dare in sposa. *ta til* ~ sposare, prendere in moglie
ektefelle coniuge m, consorte m, f; **ektefeller**, -folk coniugi mpl, sposi mpl, marito e moglie f; **ektemann** marito, sposo, consorte m, **ektepakt** contratto di matrimonio, **ektepar** coppia (di coniugi); *dei unge* ~ i novelli sposi, **ekteseng** letto nuziale (matrimoniale)
ekteskap matrimonio; *av første* ~ di primo letto **ekteskapelig** coniugale, matrimoniale, (*som tilkommer ektemannen*) maritale; ~ *lykke* felicità coniugale; ~ *samliv* vita coniugale, vita in comune, convivenza domestica
ekteskapsannonse annuncio matrimoniale, **ekteskapsbrudd** adulterio; **ekteskapsbryter** adultero, adultera, **ekteskapsbyrå** agenzia matrimoniale, **ekteskapsdrama** dramma m coniugale; **ekteskapskontrakt** contratto di matrimonio; **ekteskapslofte** promessa di matrimonio; **ekteskapsmekler** parainfo, mediatore m di matrimoni, **ekteskapslibud** offerta di matrimonio
ektestand matrimonio; **ektevie** sposare, unire in matrimonio, **ekteviv** moglie f, sposa, consorte f **ekthet** genuinità, autenticità, schiettezza, purezza, legittimità, (*holdbarhet*) solidità, se **ekte**
ekvator equatore m, (*som ligger under* ~ (situato) sotto l'equatore, **ekvatorial** equatoriale
ekvilibrist equilibrista m, f; **ekvilibristisk** d'equilibrio, **ekvinoktial** equinoziale
ekvipasje equipaggio, **ekvipere** equipaggiare, corredare, attrezzare, (*hest*) bardare; **ekvipering** equi-

paggiamento, attrezzatura, allestimento, **ekviperingsforretning** negozio di confezioni, **ekviperingskjøpmann** proprietario di un negozio di confezioni **ekvivalens** equivalenza, **ekvivalent** equivalente
elastikk elastico (pl. -ci) **elastisitet** elasticità, **elastisk** elastico (pl. -ci)
elde vecchiaia, vecchiezza, antichità, litt. vetustà, *høy grad av elde* estrema vecchiezza, **eldes** invecchiare, **eldgammel** vecchissimo, stravecchio, (*fra gammel tid*) antico (pl. -chi); *i eldgamle tider* al tempo dei tempi
eldre più anziano, più vecchio (*enn* di), (*tid* di) **eldre** anteriore (*enn* a), precedente (*enn* a), *en* ~ *dame* una signora di una certa età, *den* ~ *bror* il (fratello) maggiore, *de* ~ gli anziani, i vecchi, (*sko*) i grandi, *jeg er to år* ~ *enn han* ho due anni più di lui ~ *vi* ~ *vi enn man* er dimostrare più della propria età
eldst (ii) più vecchio, (ii) più anziano, (*i tid*) (ii) più lontano nel tempo; (*søsken*) (ii) maggiore, *i de eldste tider* nei tempi più remoti, al tempo dei tempi, **eldste klasse** sport i veterani, **eldste** a. anziano, decano
elefant elefante m, *gjøre en mygg til en* ~ fare d'una mosca un elefante, **elefant**-di elefante, **elefantfører** conducente m di elefante, cornac m inv., **elefantsnabel** proboscide f, **elefantssyke** elefantiasi f, **elefanttann** zanna di elefante, se *elførben*, **elefantunge** elefantino
elegant eleganza, **elegant** elegante
elegi elegia, **elegiker** poeta m elegiaco, **elegisk** elegiaco (pl. -ci)
elektrifisere elettrificare, **elektrifisering** elettrificazione f **elektriker** elettricista m, **elektrisere** elettrizzare; **elektrisering** elettrizzazione f, **elektrisermaskin** elettrizzatore m
elektrisitet elettricità, **elektrisitetsforbruk** consumo di corrente elettrica, **elektrisitetsforsyning** fornitura (distribuzione) di elettricità, **elektrisitetsmåler** elettrometro, **elektrisitetsverk** officina (el. centrale f) elettrica
elektrisk elettrico (pl. -ci), ~ *apparat* apparecchio elettrico, ~ *kontakt* presa (di corrente); ~ *plugg* spina (a banana); ~ *støpsel* spina, ~ *støt* scossa elettrica **folgorasjon** f, *bli drept av et* ~ *støt* essere fulminato da una scarica elettrica
elektrofor elettroforo, **elektroingenør** ingegnere m elettrotecnico, **elektrojernindustri** elettroderurgia, **elektrokjem** elettrochimica, **elektromagnet** elettromagnete m, **elektromagnetisk** elettromagnetico (pl. -ci) **elektrometallurgisk** elettrometallurgico (pl. -ci) **elektromotor**, -**motorisk** elettromotore; **elektroskop** elettroscopio
element elemento, (*tør-*) pila a secco
elementar-elementare; **elementær** elementare; **elementier**-elementare
elendig misero, miserabile, *en* ~ *bok* un pessimo libro, *en* ~ *forfatter* uno scrittore dappoco, uno scribacchino, *en* ~ *skurk* uno spregevole furfante *et* ~ *liv* una vita grama, *i en* ~ *forfatning* in uno stato miserevole, malridotto; **elendighet** miseria angustie fpl. stenti mpl
elev alunno, allievo, scolaro, (*ungdoms-* og *v* *deregående skole*) studente, (*lærd*) discepolo, (*kunst*) allievo; **elevarbeid** opera di allievo, **elevforening** associazione f di studenti
elevasjon elevazione f; **elevator** ascensore m; (*kjøkken*) montavivande m inv., (*vare-*) montacarichi m inv., **elevatorfører** ragazzo dell'ascensore ascensorista m, addetto dell'ascensore, **elevatorsjakt** gabbia d'ascensore

elfenben avorio; elfenbens- d'avorio, litt. eburneo
 eig aloe m, eigkollu, -ku aloe femmina, eigokse aloe
 maschio, eigsblikk grigio aloe
 eliksir e. is. r m

eliminere eliminare; ~ *en ukjent* eliminare un'in-
 cognita, *eliminering* eliminazione f

eller o, oppure, (som utgjør) ossia, ovvero, (etter
 uten) né; (ellers, i motsatt fall) altrimenti; se en-
 ten, hverken, ja ~ nei o sì o no, *uten laster* ~ di-
 der senza vizi né virtù

ellers (i motsatt fall) altrimenti, se no, senno; (for-
 øvrig) d'altronde, del resto, (dessuten) inoltre;
 (tid igere) una volta, (sedvan igvis) normalmen-
 te, di solito, *er det ~ ingen?* non c'è nessun altro?
 ~ *intet* niente altro; *har De ~ noe å bemerke?* ha
 altre osservazioni da fare?, *er det ~ ikke noe De
 ønsker?* non desidera altro?, *hvis ~ se* pertanto,
som ~ come al solito, secondo il solito, ~ *takk
 ganske* lo stesso non grazie tante!

elleve undici, elleveårig, -års undicenne

ellevill sfrenato; *vere ~ av glede* essere pazzo di
 gioia

ellevte undicesimo; litt. undecimo, decimoprimo, (i
 dato) l'undici, *i den ~ time* all'ultima ora, *ellevte-
 del* undicesimo, undicesima parte; *en ~* un undice-
 simo

elmsild fuoco di Sant Elmo

elsk, *legge ~ på* invaghiarsi di, incapricciarsi di
 elske amare, voler bene a (*høyt* tanto, molto, *mer
 høyere* più), ~ *omt* amare teneramente, ~ *en igjen*
 ricambiare (corrispondere) l'amore di qn, *to els-
 kende* due amanti (pl. innamorati); *høyt elsket* be-
 neamato, molto caro, diletto; *gjøre seg elsket* farsi
 amare (voler bene), *min elskede* il mio amore

elsketlig amabile, incantevole, simpatico (pl. -ci)

elsker amante m, (forelsket) innamorato, (ynder)
 amatore m, appassionato, (teater) (primo) amo-
 roso, *elskerinne* amante f, (teater) (prima) amoro-
 sa

elsket, *høyt ~* diletto, prediletto

elskov amore m, passione f, *faste (fale) ~ for* pro-
 vare amore per, essere attratto da

elskovs- d'amore, amoroso, *elskovsbarn* figlio natu-
 rale, *elskovsblikk* sguardo amoroso (appassiona-
 to); *elskovsbånd* legame amoroso, *elskovsdrukk* li-
 tro (elisir m) d'amore, *elskovsdrunken* ebbro d'a-
 more, *folle d'amore*, *elskovsventyr* avventura
 amorosa (galante); *elskovsfull* colmo d'amore (al
 di passione); *elskovsgud* dio dell'amore, Cupido,
elskovsgudinne dea dell'amore, Venere

elskovshandel relazione amorosa, tresca, *elskovsbe-
 ardende* d'passione *elskovsild* fiamma di passione
elskovsklage lamento amoroso; *elskovskval* tor-
 mento d'amore, *elskovsmiddel* afrodisiaco (pl.
 -ci)

elskovspant pegno d'amore, *elskovsridder* paladino
 d'amore, *elskovsrus* ebbrezza (folia) amorosa, *els-
 kovsmukk* sospiro amoroso; *elskovsøyk* languido di
 passione; *elskovstale* discorso amoroso; *elskovs-
 tanker* pensieri mpl appassionati (amorosi), *els-
 kovsvarm* ardente d'amore (di passione)

elskverdig gentile, cortese, affabile, garbato, amabi-
 le, *elskverdighet* cortesia, affabilità, amabilità

elte v impastare; ~ s. pasta, impasto, *som kan eltes*
 impastabile, *eltemaskin* impastatrice f, *eltebru*
 madia, *elting* impastatura

elv fiume m, torrente m, corso d'acqua

elve- fluviale, di fiume, di torrente, *elveblest* ortica-
 ■

elvebredd sponda, riva l di un fiume), (bratt) argine

m, *elvebuktning* meandro, ansa, *elvebunn* fondo (di
 un fiume), *elvelar* letto, *elvelart* navigazione f fluv-
 viale; *elvehavn* porto fluviale, *elveleie* letto, *elveløp*
 corso di un fiume

elvemel argine m; *elvemunning*, -os foce f; (bred)
 estuario; *elvepram* chiatto, *elveregulering* regola-
 zione delle acque fluviali, *elveseng* letto (di un fium-
 me); *elvesten* mormorio, (sterkere) rombo (di un
 fiume), *ellevann* acqua fluviale

elyensk eliso; *de elyseske marker* i campi elisi

emalje smalto; *emaljarbeid* smaltatura, lavoro a
 smalto, *emaljefarge* smalto; *emaljelakk* vernice f a
 smalto, *emaljere* smaltare; *emaljering* smaltatura,
emaljevare oggetti in ferro smaltato

emansipasjon emancipazione f, *emansipere* emanci-
 pare

emballasje imballaggio imballo (*eksklusive inklu-
 sive*) ~ imballaggio escluso (compreso); *ledig ~*
 imballaggio disponibile, *uten ~* senza imballag-
 gio, *alla rinfusa*, *emballere* imballare

embargo embargo, blocco; *legge ~ på et skip* di-
 sporre il fermo di una nave

embete impiego, posto, ufficio, (høyere) carica,
 (retts-) magistratura, (virksomhet) funzioni fpl
ansette i et ~ nominare ad un impiego (una cari-
 ca), *få et ~* ottenere un impiego (una carica); *be-
 styre sitt ~* assolvere le proprie funzioni (il pro-
 prio ufficio); *fratre sitt ~* dimettersi dal proprio
 ufficio, rassegnare le dimissioni, *overta sitt ~* igjen
 riprendere le proprie funzioni, *tiltre et ~* assumere
 una carica, *på embets segne* d'ufficio

embetsbolig abitazione f di servizio, *embetsbror* co-
 lega m, *embetsdrakt* abito ufficiale, (geistlig) pa-
 ramenti mpl liturgici, *embetsdyktighet* abilità di
 funzionario; *embetsted* giuramento professionale

embetseksamen esame m di laurea, *embetsforret-
 ninger (-gjerning)* funzioni fpl di un impiego
 (osv. se embete) *embetsførsel* gestione f, ammi-
 nistrazione f, *uordentlig ~* prevaricazione f; *em-
 betshemmelighet* segreto professionale; *embetsinn-
 tekt* proventi mpl di un impiego (osv. se em-
 bete), *embetsiver* zelo di funzionario; *embetsjakt*
 caccia al posto

embetskarriere carriera amministrativa, *embetsle-
 dighet* posto vacante, vacanza, *embetslokale* uffì-
 cio amministrativo, *embetsmann* funzionario
 (pubblico), pubblico ufficiale; (retts) magistrato,
høy ~ alto funzionario, *underordnet ~* funziona-
 rio subalterno, *F travel* m, *embetsmessig* ufficiale,
embetsmne aria di sufficienza, *embetsmisbruk*
 abuso d'autorità, *embetsmyndighet* autorità

embetsplikt dovere m d'ufficio, *embetsreise* missio-
 ne f (ufficiale), *embetssak* questione amministrati-
 va (ufficiale); *embetssegl* sigillo ufficiale; *embets-
 skriv(eb)* lettera ufficiale, rapporto ufficiale, *em-
 betsstand* classe f degli alti funzionari dello Stato,
embetsstil stile m ufficiale (burocratico)

embetsstilling impiego amministrativo, *embetstid*
 durata delle funzioni, *embetstiltredelse* entrata in
 carica, *embets troskap* fedeltà di funzionario, *em-
 betstvei* carriera amministrativa, *embetsverk*, -vesen
 i servizi pubblici, la pubblica amministrazione,
embetsår anno di servizio

emblem emblema m

ementus emento

emfase enfasi f, *emfatisk* enfatico (pl. -ci)

emigrant (utvandret) emigrato, (utvandrer) emi-
 grante m, f; *emigrere* emigrare

emisjon emissione f; se: utstedelse; *emisjonskurs*
 prezzo d'emissione

emmen dolciastro, stucchevole

emne 1. s. soggetto, argomento, tema m. oggetto.

emne 2. v. *emnet til* destinato a, adibito a. **emnevalg** scelta di argomento. **emning**, i ~ in preparazione, in cantiere, in corso **emmungstre**, -virke legname m da lavorare

empirestil stile m impero; **empirisme** empirismo, **empiriker**, **empirisk** empirico (pl. -ci)

en 1 (tallord) uno, una, ~ *og ~ er to* uno più uno fa due, uno e uno fanno due, *sannheten er bare ~* la verità è una sola, ~ *for ~*, ~ *og ~* uno a uno uno per uno; ~ *av* uno di, ~ *til* ancora uno, *mitt ene ben* una della mie gambe, *han har mistet det (sitt) ene øye* ha perso un occhio; *dette ene tre* quest'unico albero, quest'albero solo, *den ene (den andre)* l'uno, l'altro; *den ene er like god som (ikke et hår bedre enn) den andre* l'uno vale l'altro, *det ene med det andre* una cosa e l'altra

en 2 pron uno, qualcuno; ~ *eller annen* uno, qualcuno, *et eller annet* qualcosa, qualche cosa, *det er ~ (eller annen) som spør etter Dem* c'è uno che chiede di Lei, qualcuno La cerca, ~ ~ *annen* gli uni, gli altri, chi, chi, *tale om et eller annet* parlare di questo e quest'altro, *jeg har et og annet å tale med Dem om* Le devo parlare; ~ (= man) *sier* si dice; ~ *sier så mangt* si dicono tante cose; *de kjære barn som avhenger av ~* quei cari bambini che dipendono da noi (da me), *hans ansikt beroliger ~* il suo viso (li) rassicura, ~ *selv* se stesso

en, **et** 3. ubest art. un, uno, una; ~ *gammel* ~ un vecchio, *jeg kjøper ~ ny* ~ ne compro uno nuovo, ~ *underlig* ~ un tipo strano, *han har ~ spiss nese* ha ~ naso a punta *ha et godt øre* avere ~ orecchio (no)

en 4., adv (= omtrent) circa, ~ *3-4 meter* 3-4 metri circa, *han er ~ 20 år gammel* ha una ventina d'anni

enakter atto unico, **enarmet** monco di un braccio, che ha un braccio solo, tekn. semplice, **enben(e)t** con (che ha) una gamba sola, privo di una gamba **enbo** bot monico (pl. -ci), **enbåren** unico (pl. -ci), *Guds enbårne sønn* il Figlio unigenito di Dio, **encellet** unicellulare

enda 1 adv ancora, nondimeno, almeno: *hvis ~ se* almeno, almeno se, ~ *mer* ancora di più, ancor più, *klokka er 11 og ~ var han ikke oppstod* ora è le dieci e non era ancora alzato, *hvis han ~ var en hederlig mann* se fosse almeno un uomo onesto

enda 2 konj (skjønt) benché, sebbene, nonostante (che), ~ *han var syk* benché fosse malato

ende 1 s. (slutt) fine f; fondo, (grense, mål) termine m limite m, (endelse) terminazione f, desinenza, (utfall) risultato, (bak-) sedere m, deretano, F didietro, (tråd, tau) capo, *når enden er god er altting godt* tutto è bene quel che finisce bene: *så ~ på* finire portare a termine *la så fa en ~ på det* per farla finita; *så en ~ på* liberarsi di, farla finita con, *la det så en ~* che la si faccia finita, *så endene til å mates* sbarcare il lunario, *det får (har) ingen ~* non ha fine; *gjøre ~ på sin formue* dilapidare il proprio patrimonio, *gjøre (en) ~ på* metter fine a, (drepe) ammazzare, *det tar nok en sørgelig ~* (la cosa) finirà male *fra ~ til annen* da un capo all'altro, *gå over ~* fare un capitolombolo, *faller på enden* cadere battendo il sedere: F prendere una cuaiata, *til dages* ~ fino all'ultimo giorno; *til sine dagers* ~ fino alla fine dei suoi giorni, *han lever ikke til dagens* ~ non vedrà la fine di questo giorno; *ha bukten og begge endene* avere il vantaggio, controllare tutto *sette på ~* mettere sottosopra

ende 2 tr finire, terminare, (fulføre) portare a termine, compiere, intr finire, terminare; ~ *galt* finire male, ~ *på gram* finire (uscire) in.

ende 3 adv, *gå ~ opp (ned)* andare direttamente su (giù)

endebokstav (lettera) finale f

endefram semplice, franco (pl. -chi), schietto

endekonsont consonante f finale

endelig (begrenset) limitato, (sist) finale, (avgjørende) definitivo, decisivo; adv. finalmente, infine, definitivamente; *han vil ~* vuole a tutti i costi, *glem ~ ikke* mi raccomandando, non dimenticare

endelikt fine f, morte f, **endelse** desinenza, **endelos** infinito, interminabile, senza fine, sterminato

endemål fine m, fine f, traguardo m, fine

endepunkt punto finale, punto d'arrivo, fondo, estremità **endestasjon** capolinea m, staz. ne f, terminale, **endestavelse** sillaba finale; **endestykke** estremità, fondo, parte f finale, **endetarm** retto, **endetil**, **se** **endefram**, **endevegg** parete esterna, **endevede** sconvolgere, scompigliare, mettere sottosopra (a soqqadro)

endvie indivia, insalata belga, (sikori) cicoria

endog anzi, perfino

endomat giratano, **endossement** girata, **endossent** girante m, f, **endossere** girare, munire di girata

endre modificare, cambiare, mutare; (forbedre) correggere (or emendare ~ *et vannopdrett* are un corso d'acqua)

endrektig gl. concorde, adv. også d'accordo, **endrekthet** concordanza (d'idee etc.), concordia

endring modifica, modificazione f, cambiamento, emendamento; **endningsforslag** (proposta di emendamento; *stille et ~* proporre un emendamento, **endningslov** legge f emendatrice

enéskep fine f

ene solo; (avsondret) isolato, (ensom) solitario, ~ *og forlatt* solo e abbandonato, solo soletto

enagent agente m generale, esclusivista m, f, concessionario unico; **enagentur** agenzia generale esclusiva, **enarving** erede m, f unico (a), erede universale; **enbarn** figlio unico, **enebefalende** comandante unico; **eneberettiget** (al) solo privilegiato, (ting) brevettato; *være ~ til noe* essere l'unico avente diritto a qc (el. di + inf.)

eneboer eremita m, f, anacoreta m, f, **eneboerliv** vita solitaria (eremitica); *leve et ~* vivere da eremita

enebolig casa unifamiliare, villa

eneforhandler concessionario unico, **enhandel** monopolio, vendita in esclusiva, **eneherre** padrone assoluto, autocrate m, **eneherredømme** monarchia assoluta, **enebersker** monarca (pl. -chi) assoluto, **eneberskennene** sovrana assoluta, **eneinehaver** proprietario unico, **enekamp** (tve-) lotta individuale, duello

enemektig assoluto, sovrano, **enemerker** proprietà dominio, (egn) territorio, *jage på ens ~* fig. rivallegare con qn, far concorrenza con qn, invadere i diritti di qn

enepike donna tuttofare

ener 1 uno, mat. unita, fig. unico (nel suo genere)

ener 2 bot se **einer**

enerepresentant rappresentante unico (esclusivo)

enerett diritto esclusivo; monopolio, ~ *til salg* esclusivita di vendita

energi energia, **energiforbruk** consumo di energia

energikilde fonte f di energia, **energikles** privo d'energia, fiacco (pl. -chi), **energimengde** quant. ta d'energia, **energisk** energico (pl. -ci) **energitap** dispersione f d'energia

encom camera singola; se eiers: **enrom**
enestående, -ridig assoluto, sovrano; autontano,
enestående potere assoluto; carattere autontano
enes mettersi d'accordo, accordarsi (om su); ~ godi
 vivere d'amore e d'accordo, andare d'accordo.
enesalg merk. vendita in esclusiva
eneste solo, unico (pl.: -ci), *det* ~ l'unica cosa; ~
burn figlio unico, figlia unica, *ikke en* ~ *har gjort*
sin plikt nemmeno uno ha fatto il suo dovere; *hver*
 ~ *dag* tutti i giorni, *F* tutti i santi giorni, *hver* ~
en ognuno, ciascuno, tutti quanti
enestående unico (pl.: -ci), eccezionale, senza egua-
 li, **enestående** monologo (pl.: -ghi), **enestående** di un (so-
 lo) piano: **enestående** assolutismo, autocrazia, **enestående**
 assoluto, autocratico (pl.: -ci) **enestående**
 monarca m (pl.: -chi) assoluto, **enestående**
 monarchia assoluta, **enestående** monarca m
 assoluto; **enestående** potere assoluto
enestående camera singola, camera a un letto
enestående monofase
enfold semplicità, ingenuità, **enfoldig** ingenuo, sem-
 plicità (pl.: -chi) ~ *for* semplicità m. babbeo a.
 locco (pl.: -chi), ~ *snakk* baggianate fpl. grullerie
 fpl. **enfoldighet** dabbenaggine f, ingenuità f
eng prato (stor) prateria *kunstig* ~ prato artificia-
 le
engang un giorno, una volta; (for) una volta, un
 tempo, *det var* ~ c'era una volta; ~ *enellom* di
 quando in quando, qualche volta, *tenk Dem* ~
 s'immagini un po', *kommer De endelig* ~ eccola
 finalmente; *er jeg først* ~ *reist*, *så blir jeg glemt* una
 volta partito, sarò dimenticato, *slik er jeg nå* ~
 sono fatto così, *ikke* ~ non... neppure (nemmeno,
 neanche), *hun er ikke* ~ *pen* non è neanche bella
engangskatt tassa una tantum **engangstilbud** offer-
 ta eccezionale (al: unica)
engasjement impegno; (teater) scrittura, **engasjere**
 impegnare; stimolare l'interesse, (teater) scrittu-
 rare, (dans) invitare a ballare
engel angelo, *en fallen* ~ un angelo caduto; *det går*
en ~ *gjennom rommet* nasce un frate
engelsk inglese *den engelske kirke* la Chiesa anglica-
 na, ~ *plaster* cerotto; ~ *salt* sale m inglese, ~ *syke*
 rachismo; *tal* ~ *parlar* l'inglese, **engelsk**-ingle-
 se, ang o-
engelskfikolog anglista m f **engelskfikendilig** ang o-
 fobo; **engelskman** inglese m; **engelsktalende** che
 parla inglese, ~ *land* paese m di lingua inglese,
engelskvennlig anglofilo
enghavre bot. avena pratense
engifte monogamia
engkarne crescita m degli orti; **england** prateria
engleaktig angelico (pl.: -ci) **englebar** angioletto,
englefrom buono come un angelo; **englefromhet**
 bontà angelica, **englebode** testa d'angelo; (kunst
 også) amorino; **englekor** coro di angeli (angelico).
englemaker chi maltratta bimbi abbandonati (ille-
 gittimi)
engleoder(inne) inglese m, f
engleren puro come un angelo
englerke zool. allodola
englerost voce f d'angelo, voce angelica; **englesang**
 canto angelico; **engleskare** coro angelico (el. di
 angeli), **englesmil** sorriso angelico
engrosforretning ditta (di commercio) all'ingrosso,
engrosandel commercio all'ingrosso; **engrospris**
 prezzo (di vendita) all'ingrosso, **engrosprisindeks**
 indice m dei prezzi all'ingrosso; **engrossalg** vendita
 all'ingrosso
engste inquietare, impaurire, angosciare, ~ *seg* sta-

re in ansia, angosciarsi (for per); **engstelig** ansioso,
 timoroso, pusillanimo, (urolog) inquieto, in ansia,
 (forsagt) timido; *bli (være)* ~ *for* essere (star) in
 ansia per; **engstelighet** ansia, inquietudine f, timi-
 dezza; **engstebe** timore m, ansietà, (uro) inquietu-
 dine f
engstykke praticello; **engsyre** bot. acetosella, **eng-**
vanning irrigazione f dei prati
enhet unità, **enhetlig** unitario, uniforme
enhetstrengelse aspirazione f all'unità, unitari-
 smo; **enhetpris** prezzo unitario (unico), **enhetpris-**
forretning negozio a prezzo unico, negozio a buon
 mercato, **enhetsskole** scuola unica
enhetning licorno, unicorno; **enhetnet** unicorno
enhet adj ogni inv., tutti (pl.), (hver især) ciascu-
 no; pron. ciascuno (a), ognuno (a), tutti, ~ *an-*
nen ogni altro; ~ *har sine feil* ognuno ha i suoi di-
 fetti; ~ *som* chiunque
enig d'accordo, concorde, *være* ~ essere d'accordo
 (om noe su qc., om å gå di andare), *bli* ~ mettersi
 d'accordo (om su), *convenire* (om di); *bli enige*
igjen rimettersi d'accordo; *ikke være* ~ *med seg*
selv essere indeciso, litigare (om su); *alle er enige*
om det tutti sono d'accordo su questo (punto); tut-
 ti ne convengono
enighet accordo, intesa, concordia, *bringe* ~ *til veie*
mellom mettere d'accordo, giungere ad un'intesa
tra, *komme til* ~ accordarsi, intendersi, mettersi
 d'accordo; ~ *gjør sterk* l'unione fa la forza
enke vedova **enkedrakt** gramagoe fpl da vedova,
enkedronning regina madre, **enkefrue** vedova, ~ *B*
 la vedova (signora) *B*, **enkekasse** fondo pensione
 per le vedove, cassa di previdenza
enkel semplice, facile, *gjøre enklere* facilitare, sem-
 plicare, rendere più semplice, (stil) volgarizzare;
enkelhet semplicità
enkelte adj (usammensatt) semplice, indiviso,
 (særskilt) particolare, individuale, (eneste) uni-
 co (pl.: -ci); solo; (umåke) spaiato, scompagnato,
en ~ *gang* una sola volta, (undertiden) qualche
 volta, (sjelden) di rado, *en* ~ *mann* un solo uomo,
 solo un uomo, *den enkelte*, *det enkelte menneske*
 l'individuo, *hver* ~ adj ogni, ciascun(o); pron.
 ognuno ciascuno *enkelte* qualcuno alcuni mp
 (få) pochi, (visse) certi, certuni, *enkelte bemerk-*
ninger qualche osservazione f, certe osservazioni,
enkelte bind av et verk volumi isolati di un'opera
det er enkelte som påstår (mener) c'è chi afferma
 (pensa).
enkeltbillett biglietto (a corsa) semplice, biglietto
 d'andata, **enkeltbet** particolare m, dettaglio
enkeltknappet a un petto
enkeltlepet a una canna
enkeltspor binario unico, **enkeltstående** isolato; **en-**
keltvirkende a effetto semplice; monocilindrico
 (pl.: -ci), se disolmotor; **enkeltvis** a uno a uno,
 separatamente, singolarmente; **enkeltværelse** ca-
 mera singola, camera a un letto
enkemann vedovo; **enkepension** pensione f di vedo-
 va; **enkesete** residenza di vedova (d'alto rango),
enkestad vedovanza
enkelblad monocotiledone **enkelnet** unissella-
 le
enkrone moneta da una corona
emmaosluger cabina singola
enn 1 konj. che, di, di quanto (non), *han er større* ~
du è più grande di te, *den er mere rød* ~ *blå* è più
 rosso che blu, *jeg vil heller lese* ~ *sy* mi piace più
 leggere che cucire, *han skriver bedre* ~ *han taler*
 scrive meglio di quanto non parli, *han er mer*

(mindre) ~ 50 år ha piu (meno) di 50 anni, *han er mer ~ rik* è più che ricco, *han levde tidligere ~ Augustus* visse prima di Augusto, fu anteriore ad Augusto

enn 2 adv *hva som ~ skjer* non importa che succeda, ~ *ri* tanto meno, ~ *videre in piu*, inoltre, ancora

ennu, ennå ancora, tuttora, (allerede) già, (ikke senere enn) non più tardi di

enorm enorme, *en ~ appetitt* un appetito formidabile

enrom solitudine f, *i ~* (alone) solo, (om to) a quattr'occhi

ens uguale, identico (pl. -ci), (lignende) simile, analogo (pl. -ghi), F compagno; adv. in modo uguale, allo stesso modo; similmente; *de er ~ kledd* sono vestiti nello stesso modo

ensartet dello stesso genere, della stessa natura, omogeneo; **ensartet** omogeneità, **ensbetydende** sinonimo; *det er ~ med* significa che

ensdanned uniforme

ense preoccuparsi di, (ta hensyn til) tener conto di (legg merke til) accorgersi di, *han ense ikke penger* non tiene il denaro in nessun conto

ensfarget di tinta unita, di un solo colore, monocoloro, isocromatico (pl. -ci), **ensformet** uniforme

ensformig uniforme, monotono, adv. in modo monotono, con monotonia, **ensformighet** monotonia

ensidet unilaterale, **ensidig** unilaterale, soggettivo, arbitrario, parziale, adv. arbitrariamente, in modo parziale, **ensidighet** unilateralità, mancanza di obiettività, parzialità, (frangsynhet) ristrettezza di vedute

enskjønt quantunque; se skjønt, anda

enslig solo; solitario, isolato; **ensligstillet** che vive solo

enslydende mus. consonante, gram. omonimo; (av samme innhold) conforme

ensom solo, solitario, isolato, *ei ensomt sted* un luogo solitario, un angolo sperduto, *i mine ensomme timer* ne le mie ore di solitudine **ensomhet** solitudine f

enspennet (vogn) vettura a un solo cavallo

ensrettet che va in una sola direzione, a senso unico, fig. se: **ensidig**, repressivo; ~ *strøm* corrente continua, **ensretting** uniformare m, uniformazione f; repressione f

enstavelses- monosillabico (pl. -ci), monosillabo, **enstavelsesord** monosillabo, *bare tale i ~* parlare a monosillabi

enstemmig unisono, fig. unanime, adv. all'unanimità, all'unisono ad una voce, **enstemmighet** unanimità

enstonig monotono; **enstonighet** monotonia

enstrøket mus. di quinta ottava

enstydig sinon. mo. *med a* **enstydig** sinonimia

entall singolare m, *i ~* al singolare

enten, *eller o. o, sia che, sia, sia, ~ eller o* prendere o lasciare, (*hva*) ~ *eller sia che... sia che* (+ konj.), ~ *en vil eller ikke* che lo si voglia o no

entledige licenziare; se; avskjedige

entomolog entomologo (pl. -gi), **entomologi** entomologia, **entomologisk** entomologico (pl. -ci)

entoms (sp. ker osv) di un pollice

entre tr. abbordare, arrembare; intr. andare (salire) a bordo; ~ *opp* salire (montare) *i mers* in collina, ~ *ut på rda* uscire sul pennone

entré s. ingresso, sala d'entrata, anticamera, vestibolo; **entredør** porta d'ingresso, **entrenøkkel** chiave f della porta d'ingresso

entring mar. abbordaggio, arrembaggio

entusiasme entusiasmo, **entusiast** entusiasta m f **entusiastisk** entusiastico (pl. -ci), entusiasta

entydig che ha un solo significato, univoco (pl. -ci) adv. in modo univoco, **entydighet** univocità

enverskjøning senso unico; circolazione f a senso unico, **envis** caparbio, testardo

enzym kjem. enzima m

enøyd orbo da un occhio, che ha un occhio solo

enårig di un anno. (som varer et år) annuale, **enårig** *planter* piante annue

epidemi epidemia, **epidemisk** epidemico (pl. -ci)

epigram epigramma m, **epigramdikt** epigrammista m, f, **epigrammatisk** epigrammatico (pl. -ci)

epiker poeta epico, **epikk** epica

epikureer, **epikureisk** epicureo, **epikureisme** epicureismo

epilepsi epilessia, malcaduco; **epileptiker**, **epileptisk** epilettico (pl. -ci)

epilog epilogo (pl. -ghi), **episk** epico (pl. -ci)

episode episodio, **episodisk** episodico (pl. -ci)

epistel epistola

eple mela, litt. pomo, *eplet* *faller ikke langt fra stammen* tale madre, tale figlia, **epleblomst** fiore di mela, **eplegrøt** (-mos) mele cotte, marmellata di mele, purea di mele, **eplehage** pomelo

eplekake torta di mele, **eplekart** mela acerba, **eplekjerne** seme m di mela, granello di mela, **eplepai** torta di mele; **epleskal** buccia di mela, **epleskive** fetta di mela, **epletid** stagione f delle mele; **epletre** melo, **eplevia** sidro (di mele)

epoke epoca, **epokegjørende** che fa epoca, che ha fatto epoca, sensazionale

epope epopea, **epos** poema m epico

epilett spailina

eremitt eremita m, anacoreta m, **eremittbolig** eremitaggio, romitaggio, **eremittkreps** paguro

erfare (høre) venire a sapere, apprendere, (få føle, prøve, experimentere, *jeg erfarer fra pålitelig hold* *at* ho appreso da fonte sicura (el. autorevole) che, *ha erfart noe av en* aver saputo qc. da qn; *De kommer nok til å ~ det* lo proverà a sua volta, **erfaren** provato, pratico (pl. -ci), esperto; ~ i pratico di

erfaring esperienza, **mangedrig** ~ lunga esperienza, *tale av erfaring* parlare per esperienza, *bringe i ~* venire a conoscenza di, *erfaringen kommer med drene* l'esperienza viene con l'età, **erfaringsbegrep** nozione f empirica, **erfaringskrets** campo d'esperienza, **erfaringskunnskap** conoscenza empirica, **erfaringsmessig** basato sull'esperienza, adv. per esperienza, sperimentalmente; ~ *viser det seg at* l'esperienza dimostra che, **erfaringsvitenskap** scienza sperimentale

ergerlig (som ergrer) fastidioso, molesto, spiacevole; (arg) indispettito, stizzito, arrabbiato (*over* per, *på* con); ~ *historie* contraneta, noia, storia spiacevole; *bli ~* indispettersi, arrabbiarsi

ergre infastidire, irritare, seccare, indispettare, (erte) stuzzicare; *det ergrer meg* mi secca, mi irrita, ~ *livet av far* morire di fastidio; ~ *seg* irritarsi, seccarsi, indispettersi; ~ *seg over* essere irritato a causa di, *jeg ergrer meg over at* mi irrita il fatto che, ~ *seg grundig i gul og grunn til dode*, essere furioso, crepare di rabbia

ergrelse fastidio, stizza, irritazione f, (ubehageighet) noia, fastidio, contraneta

erholde (få) avere, ricevere, (oppnå) ottenere; **erholdelig** ottenibile, percepibile ~ *fordring* credito percepibile (esigibile)

erindre ricordare, ricordarsi di, rammentare, *det vil*

erindres lenge se ne serbera a lungo la memoria, se allora; *huske*; *erindring* ricordo, memoria, (uklar) reminiscenza; (gave) ricordo; (påminnelse) ammonizione f, monito; *bringe i* ~ richiamare alla memoria, *til* ~ om in memoria di, a ricordo di
erkebiskop, -bisp arcivescovo. **erkebiskoppelig** arcivescovile, **erkebispedomme** arcivescovato
erkedum perfetto cretino; **erkedumbet** bestialità, grossa corbelieria, **erkeengel** arcangelo, **erkefe** asino calzato e vestito
erkebertug arciduca m (pl.: -chi); **erkebertuginne** arciduchessa, **erkebertugdømme** arciducato; **erkebertugelig** arciducale
erkekar pagliaccio; **erkeskjeim** volpone m
erkjenne riconoscere (innømme) ammettere, (fullt ut) ~ *ens fortjenester* rendere (piena) giustizia ai meriti di qn., *jeg erkjenner mottakelsen av Deres brev* ho ricevuto la Vostra lettera, accuso la Vostra lettera; *jeg erkjenner d ha mottatt* dichiaro di aver ricevuto; ~ *berettigelsen av klagen* riconoscere a fondatezza del reclamo, riconoscere che il reclamo è motivato, ~ *seg skyldig* dichiararsi colpevole
erkjennelse conoscenza, facoltà conoscitiva, merk avviso di ricezione; (anerkjennelse) riconoscimento, (tilståelse) confessione f, dichiarazione f (di colpa); *bringe en til* ~ (= ut av villfarelse) disingannare qn., *komme til* ~ riconoscere, *umiddelbar* ~ intuizione f
erkjentlig riconoscente (for per, di) *vise seg* ~ *mot en* essere riconoscente a qn., dimostrare la propria riconoscenza a qn., **erkjentlighet** riconoscenza (gave) riconoscimento, gratificazione f
erklære dichiarare / *krig* la guerra); ~ *en (for) skyldig* dichiarare qn. colpevole, ~ *en for en bedrager* dare dell'impostore a qn., *en erklært fiende av un* nemico dichiarato di, ~ *seg for overvunnen i for tilfreds* dichiararsi vinto (soddisfatto)
erklæring dichiarazione f; (diplomatisk) nota (sakkyndig) perizia, *avgi en* ~ fare una dichiarazione
erkyndige gl., ~ *seg om noe* informarsi di (su) qc., ~ *seg om hvorvidt* informarsi se
erle zool. cutrettola, ballerina, batticoda
erlegge pagare. **erleggelse** pagamento
erme manica, *la seg binde noe på ermet* farsi gabbare, **ermehull** giro della manica, **ermelinning** polsino
ernære (mate) nutrire, alimentare; (skaffe utkomme) mantenere, provvedere al sostentamento di, sostenere, ~ *seg av (mat)* nutrirsi di, vivere di ~ *seg* guadagnarsi il pane, mantenersi (ved å skrive scrivendo); ~ *seg selv* mantenersi lavorando (el. con il proprio lavoro); *med det ernærer han seg* e il suo mezzo di sostentamento
ernæring nutrizione f, alimentazione f; (mat) alimento, nutrimento, *dårlig i mangelfull* ~ malnutrizione f, sottoalimentazione f; **ernærings-** nutritivo, **ernæringsorgan** organo dell'alimentazione
erobre conquistare; ~ *igjen* riconquistare; **erobrer** conquistatore m. **erobring** conquista. (av by o.l. også) presa; *gjøre erobringer* fare conquiste; **erobring-** di conquista, **erobringstøst** sete f di conquista
erotikk erotismo, **erotisk** erotico (pl. -ci)
erstatning (avløsning) cambio, sostituzione f; (skadebot) risarcimento, indennizzo, *gi* ~ *for se* erstatte, *som i til i* ~ (i stedet) in sostituzione, in cambio, (for tap) in compenso, a titolo di risarcimento, (som oppreisning) come (el. in) riparazione

erstatningsansvar responsabilità civile (el. penale), obbligo di risarcire i danni causati; **erstatningsberettiget**, *være* ~ avere diritto ad un'indennità, avere diritto al risarcimento dei danni, **erstatningskrav** richiesta d'indennizzo; *gjøre* ~ *gjeldende* chiedere l'indennizzo; **erstatningspliktig** che ha l'obbligo di risarcire (indennizzare); **erstatningsak**, *anlegge* ~ intentare una causa per ottenere il risarcimento danni
erstatte (avløse) sostituire; (skade, tap) risarcire, (omkostninger) indennizzare; ~ (mangel på) supplire a, ~ *en noe* risarcire qn. di, risarcire qc. a qn., **erstattelig** sostituibile; risarcibile
eri bot. pisello; *grd erter* ceci mpl, *grønne erter* piselli mpl; *gule erter* piselli gialli (secchi); *splittede erter* piselli privi di pellicola, piselli sminuzzati
erte stuzzicare, canzonare, prendere in giro
ertebeig baccello di pisello; **erteblomst** fior di pisello, pisello odoroso
ertekrok dispettoso, canzonatore m, F stuzzichino
ertens gambe di pisello. *henge sammen som* ~ essere inseparabili, **ertestang** sostegno per piselli, **ertestappe** puerca di piselli, **ertestikke** so. ortekrok, **ertestung** puerca di piselli
erts minerale m greggio, so: malm, **ertsforekomster** giacimento di minerali
ervert mestiere m, professione f, impiego (pl. -ghi), *være uten* ~ essere senza mestiere (professione); so: yrke, **ervert**, ~ *seg* acquisire, procacciarsi, (vennskap o.l. også) guadagnarsi, ~ *seg venner* farsi degli amici
ervertelse acquisizione f, acquisto; **ervertsgren** professione f, **ervertskilde** risorsa, fonte f di sostentamento, **ervertsløs**, so: arbeidsløs, **ervertsmåte** modo di guadagnarsi la vita (il pane); mestiere m.
ese evitare
esel asino, somaro, ciuco (pl. -chi), **eseldriver** asinaio; **eselfell** piccolo dell'asino; **eselspark** calcio d'asino, fig. calcio dell'asino, **eselere** orecchio d'asino, (i bok) orecchia
esing (bålnpe) orlo della barca, parapetto
esj, so: æsj.
eskadre squadra; **eskadretsjeff** caposquadra m, **eskadron** squadrone m
eske scatola, (papp-, også) cartone m
eskimo esquimese m.f, **eskimorsk** esquimese
esle designare, destinare (til a)
espulser spalliera, (mennsker) *danne* ~ fare ala
ess (kort) asso, mus. mi m bemolle; *hjerter* ~ asso di cuori, *være i sitt* ~ essere a proprio agio, *ergrøns*
esse (i smie) focolare, fucina
essens essenza, *velluktende* ~ profumo
estetiker esteta m.f, (filosof) estetico (pl. -ci), **estetisk** estetico
estlender estone m.f, **est(n)isk** estone
et un uno, una, so: en
etablere stabilire, istituire, creare; ~ *seg* stabilirsi, sistemarsi **etablering** istituzione f, stabilimento; sistemazione f
etasje piano. **nederste (første)** ~ pianterreno; **i 2** ~ al primo piano; *en 10 etasjes bygning* un edificio di nove piani
ete mangiare, mangiare con ingordigia, divorare; F abbuflarsi, (rust o.l.) corrodere, ~ (= treng) *seg igjennom* bucare, **eter 1** (storspiser) mangione m, ghiottone m, ingordo
eter 2 (luft) etere m, (nafta) etere m; **eterisk** eterico
etetræ mangiatoia
ethvert ogni, so: enhver

etiker etico (pl. -ci), moralista m. f.
etikett etichetta, *sette* ~ på etichettare
etikette etichetta, *etikettens forskrifter* il codice (le leggi) dell'etichetta, *etiketten krever at* l'etichetta (il protocollo) impone (esige) che, *etikette-* d'etichetta, *protocollare*, *etikettemessig*, *av etikettemessige hensyn* per motivi di protocollo, per salvaguardare l'etichetta
etikk etica, mora e f.
eting ingordigia, voracità, mangiata
etisk etico (pl. -ci), mora e
etnograf etnografo, **etnografi** etnografia, **etnografisk** etnografico (pl. -ci)
etse corrodere; med cauterizzare; (kunst) se raderø. **etsning** corrosione f. (radering) acquaforte f.
etsteds da qualche parte
ett, ~ *av to* una delle due, *med* ~ tutt'a un tratto, *under* ~ insieme, contemporaneamente, tutt'uno, complessivamente; ~ *er å love* ~ *er å holde* altro è promettere, altro è fare, altro è parlar di morte, altro è morire
ettall uno, numero uno
etter prep. (rekkefølge, tid, rang) dopo, (baketter) dietro; (som følge av) in seguito a, (overens stemmende med) conformemente a, (ifølge) secondo, a seconda di, *like* ~ *en* subito dopo qn, alle calcagna di uno; ~ *at* dopo che; ~ *å ha lest boka* gav han meg den dopo aver letto il libro, me l'ha dato, *han kom først* ~ *at vi var gått* è arrivato soltanto dopo che eravamo andati via, *den ene* ~ *den annen* l'uno dopo l'altro, successivamente, ~ *hvert* a mano a mano, man mano, ~ *hvert som man* mano che, via via che, a mano a mano che, *lukke dura* ~ *seg* chiudere la porta dietro di sé, *gå* ~ *vann* andare a prender l'acqua, *tegne* ~ *naturen* disegnare dal vero; *irett* ~ *en sykdom* stanco in seguito a una malattia, ~ *hans betegnelse* secondo il suo rapporto ~ *de opplysningene jeg har fått* stando alle informazioni ricevute; ~ *omstendighetene* a seconda delle circostanze, ~ *sakens beskaffenhet* secondo il caso; ~ *det (hva) man sier* a quanto (si) per quel che) si dice, *enhver* ~ *sin formue (evne)* ognuno secondo i propri mezzi, ~ *vår mening* secondo il nostro parere, *alt* ~ secondo, in proporzione a, *alt* ~ *som* a seconda che, se også
etterhånd, **ettersom** osv
etter adv. dopo, più tardi, *to år* ~ due anni dopo, *øyeblikket* ~ l'istante seguente (successivo), *dagen* ~ il giorno dopo (seguente), l'indomani
etterape scimmiettare, imitare, copiare, **etterapende** imitativo, **etteraper** imitatore m, **etteraping** scimmiettatura; goffa imitazione
etterarbeid (lavoro di) rifinitura **etter** at dopo che
etterbehandling med cura (terapia) successiva. (etter operasjon) terapia postoperatoria, (varer) rifinitura, finitura, ultima mano. (tøy) apprettatura, salda
etterbeskatning tassazione f supplementare; **etterbestilling** ordine m supplementare, *gjøre en* ~ passare un ordine supplementare; **etterbetaling** pagamento posticipato, pagamento di arretrati **etterbevilgning** stanziamento supplementare
etterdatere postdatare; **etterdatening** postdatazione f **etterdømme** esempio; **etterdønning** fig. ripercussione f, contraccolpo, se ellers: **dønning**
etterforske indagare, investigare, fare indagini, ricercare **etterforskning** indagine f ricerca, investigazione f; **etterfølge** (i embete) succedere a, **etterfølge** imitazione f *til* ~ da imitare, **etterfølgende**

seguente; **etterfølger** successore m, fig. imitatore m
ettergi, ~ *en noe* jur. condonare qc. a qn: (g, old o. l.) rimettere qc. a qn, **ettergivelse** jur. condono, indulto; remissione, f. **ettergiøren** arrendevole, cedevole, (smidig) accomodante, duttile *vise seg* ~ adattarsi, cedere, **ettergivenhet** arrendevolezza, duttilità
ettergjort imitato, contraffatto, copiato, **ettergjoring** imitazione f, contraffazione f (også ulovl. g)
etterhøst secondo raccolto, (hå) secondo fieno
etterhånden a mano a mano, via via, man mano, successivamente
etterklang risonanza (og fig.), **etterkløk** che ha il senno di poi
etterkomme (ønske) appagare, (forpliktelse) adempiere; ~ *en befaling* eseguire un ordine, ~ *en oppfordring* secondare una richiesta **etterkommen-** de seguente, successivo, **etterkommer** discendente m. f. **etterkommere** discendenza, posterità posterit m. pl, *våre* ~ i nostri pronipoti
etterkrav contrassegno, rialsa
etterkrigs- del dopoguerra, postbellico (pl. -ci) **etterkrigsåren** il dopoguerra, il periodo postbellico
etterlate lasciare *de etterlatte* gli eredi i familiari (del defunto), *etterlatte skrifter* scritti postumi, opere postume, **etterlaten** negligente, trascurato **etterlatenhet** negligenza, trascuratezza, **etterlatenskap(er)** (arv) eredità
etterlevende sopravvvente sopravvissuti
etterligne imitare, copiare, contraffare, (skatt) imporre una tassa supplementare, ~ *ens håndskrift* imitare (contraffare) la calligrafia di qn, **etterlig-** ung imitazione f, copia, imposta supplementare, **etterlignelsesverdig** degno di imitazione imitabile da imitare; **etterlignende** imitativo, **etterligner** imitatore m
etterlyse ricercare, **etterlysning** annuncio, ricerca
ettermann, *ens* ~ colui che segue (el viene dietro el dopo); se **etterfølger**
ettermiddag pomeriggio ~ questo pomeriggio *om ettermiddagen* di (el al) pomeriggio; *den neste* ~ il pomeriggio dell'indomani, **ettermiddags-** pomeridiano, del pomeriggio
ettermodne maturare artificialmente, **ettermodning** maturazione f artificiale
ettermonne memoria, fama (postuma), *herammelig* ~ gloria postuma
etternavn cognome, **etternevnte** seguente
etternaler ritardare
etterpå dopo, dietro, di seguito, poi, **etterpåkløk** che ha senno di poi **etterpåkløkskap** senno di poi
etterretning notizia; informazione f, (underretning) avviso (for publikum al pubblico), *gi en* ~ *om* informare qn. di, *til* ~ *for Dem* per Vostra (Sua) informazione, (som rettesnor) per Vostra norma, *ved etterretningen om* alla notizia di **etterretningsseser** servizio segreto, servizio controspionaggio
etterrett pietanza, secondo (piatto), dessert m inv., **etterrettelig** sicuro, autorevole, (person også) senno, *holde seg noe* ~ conformarsi a qc.
etterse esaminare, rivedere (prøve) verificare, controllare, **ettersende** far proseguire, inoltrare, rispondere; «bes ettersendt» si prega di recapitare al destinatario, **ettersiktreksel** cambiale f a vista pagabile a un certo termine di presentazione; **etterskrift** poscritto, (bok) epilogo (pl. -ghi) **etterskrive**, ~ *ens navn* contraffare la firma di qn

etterskudd arretrato, arretrati mpl, **etterskuddsbetaling** pagamento posticipato, **etterskuddsrenter** interessi mpl di mora, **etterskuddsvis** alla scadenza di, **etterslag** mus. nota complementare, **etterslekt** le future generazioni, posterità, posteri mpl.

etterslutt seconda fienagione

ettersmak retrogusto, retrosapore m, (ubehagelig, sapore che lascia la bocca amara

ettersmekk contraccolpo, ripercussione f, (av sykdom) postumi mpl, strascichi mpl; se: **ettervirkning**

ettersom dato che, poiché, visto che, (etterhånden som) via via che, man mano che

ettersommer fine f estate; (indian summer) estate di San Martino

etterspill mus. clausola, postludio; fig. seguito, strascico (pl. -chi); **etterspore** seguire le tracce di, (jakt) braccare, se: **etterforske**, **ettersporing** ricerca, (jakt) braccatura, se: **etterforskning**

etterspurt richiesto; **etterspørsel** ricerca, merk. domanda, richiesta, *det er liten ~ etter denne vare* c'è poca richiesta di questo articolo, *tilbud og ~* domanda ed offerta

etterstilt gram. posposto

etterstrebe aspirare a, perseguire, (forfølge) perseguire; ~ *en's liv* attentare alla vita di qn., **etterstreber** persecutore m, **etterstående** (restorende) rimanente, restante; (følgende) seguente, che segue; **ettersyn** controllo, ispezione f, revisione f, verifica, (toll) visita, *ligge til ~* essere esposto al pubblico, *ved nærmere ~* ad un esame più accurato

ettersøke ricercare, **ettersøkebe**, -søking ricerca, drive ~ fare ricerche

ettertanke riflessione f; *ved nærmere ~* ripensandoci, riflettendoci su, **ettertelle** raccontare, contare di nuovo; **ettertenke** ripensare, riflettere; **ettertenksom** penseroso, riflessivo, **ettertenksomhet** ripensamento, riflessione f

ettertid avvenire m, (s. økt) posterità, *for ettertiden* (fra nå av) in avvenire, d'ora in avanti

ettertrakte ambire

ettertrykk (fynd) forza, energia, enfasi f; (stavel-
sestrykk) accento (ionico); (av bok) riproduzione f, (forfalskning) contraffattura, falso; *legge ~ på uttale med ~* accentuare, calcare, ~ *forbudt* riproduzione vietata, **ettertrykke** riprodurre, contraffare; **ettertrykkelig** energico (pl. -ci), forte; adv. energicamente, con forza, ~ *reprimande* solenne lavata di capo; *tale ~ til en* parlare con fermezza a qn.

etterveer (fødsel) doglie fpl secondarie, false doglie, doglie puerperali, f. g. risentimento, strascichi mpl; *føle ~ etter noe* risentire di qc., risentirsi di qc.

ettervekst crescita, **etterverden** i posteri, la posterità, *bringe noe til ~* tramandare qc. ai posteri, **ettervirkning** ripercossa, ripercussione f, reazione f, conseguenze fpl, (av sykdom) postumi mpl, strascichi mp.

etterår autunno, **ettårig** di un anno, annuale, **ettåring** che ha un anno

etui astuccio

etyl etile m, **etylalkohol** alcool m etilico.

etymolog etimologo (pl. -gi); **etymologi** etimologia **etymologisk** etimologico (pl. -ci)

eufemisme eufemismo, **eufemistisk** eufemistico (pl. -ci)

europæer, **europetisk** europeo; **europakart** carta dell'Europa.

evadatter fig. a d. t. va

evangeliebok libro dei Vangeli, **evangelietekst** Vangelo del giorno; **evangelisk** evangelico (pl. -ci), **evangelist** evangelista m; **evangelium** Vangelo; *Lukas ~* il Vangelo secondo San Luca *forkynne evangeliet for* evangelizzare; *tro på noe som på et ~* credere a qc. come al vangelo

eventualitet eventualità, **eventuell** eventuale, **eventu-
ell** eventualmente, nel caso, se mai

eventyr (hending) avventura, (forte ting) fiaba, favola, *gå på ~* andare in cerca d'avventure; **eventyrbok** libro di fiabe (favole) **eventyrdikter** narratore m di fiabe, favolista m, f; **eventyrer(ske)** avventurero (a), **eventyrkomedie** «fæene» f inv. rappresentazione f con fate, spiriti ecc.; **eventyrlig** favoloso, fiabesco, fantastico (pl. -ci), (besynderlig) strano; ~ *liv* vita avventurosa, **eventyrlyst** spirito d'avventura **eventyrslott** castello fiabesco (el incantato), **eventyrverden** mondo favoloso, mondo fantastico **paese m** delle meraviglie.

evidens evidenza, **evident** evidente

evig eterno, (bestandig) perpetuo, perenne, (uforgjængelig) immortale, imperituro, *gå inn til den evige fred (hvile)* entrare nell'eterno riposo; *hver evige dag* tutti i santi giorni, *til ~ tid, for ~ (og alltid)* per sempre, eternamente, perennemente, in eterno

eviggrønn sempreverde; **evighet** eternità, *fra ~ av da* tempo immemorabile, da che mondo è mondo; *i al ~*, *fra ~ til ~* in eterno, nei secoli dei secoli, *det er en ~ siden vi har sett Dem* è un secolo che non La si vede; *aldri i ~* mai e poi mai, mai al mondo; **evighetsblomst** bot. semprevivo; **evigvarende** eterno, perpetuo, perenne; litt. imperituro.

evinnelig (kjedsommelig) eterno, continuo

evje gorgo (pl. -ghi), muinello; (vik) insenatura, anca

evne 1 s. capacità, facoltà (til di), (anlegg) attitudine f, predisposizione f (til a), (stor) dono (di), talento (per), (kraft) forze (per al di); (pangemidler) mezzi mpl; *gode evner* ingegno, talento, *manglende evner* incapacità, inattitudine f; *den mest fremtredende ~* la facoltà principale, *han har ikke evner til det* non ne ha la capacità, *gjøre etter (beste) ~* fare del mio (tuo ecc.) meglio, *etter fatig ~* secondo le mie (tue ecc.) modeste capacità, *det går over mine evner* ciò è al di sopra delle mie forze; *ha økonomisk ~* avere la possibilità economica (til di); **evne 2** v. potere, essere capace di, **evneløs** incapace, senza talento, **evnesvak** deficiente

evnukk cunuco (pl. -chi)

extenso, m ~ per esteso

F

F, f F, f (uttal: effe), mus. fa m

fabel favola, fabelaktig favoloso, fabelaktighet favolosità, fabeldikter favolista m.f, fabeldiktning favolistica, fabelverden regno delle favole

fable farneicare, favoleggiare, *hva fabler De om* cosa m. va raccontando?

fabrikant fabbricante m.f, (storre) industriale m.f

fabrikasjon fabbricazione f, fabrikkasjonsfeil difetto di fabbricazione (lavorazione), imperfezione f, fabrikkat prodotto (industriale), manufatto, fabrikkere fabbricare, fare, produrre

fabrikk fabbrica, manifattura, opificio, stabilimento, sko-, sepe- osv. calzaturificio, saponificio ecc.

fabrikkarbeid lavoro di fabbrica se også fabrikkat

fabrikkarbeider operaio di fabbrica, fabrikkbestyrer dirigente m.f di fabbrica, fabrikkby città industriale; fabrikkbygning stabilimento (industriale), fabrikkdrift attività industriale, industria, impresa industriale, fabrikkteier se. fabrikant, fabrikkinspektør ispettore m del lavoro, fabrikkmerke marchio di fabbrica, (reg. strert) marca depositata, fabrikkmessig di fabbrica, (neds.) meccanico (pl. -ci), macchinale, fabrikkmeister capotecnico (pl. -ci) fabrikkpibe operaia di fabbrica, fabrikkpipe ciminiera di fabbrica, fabrikkpris prezzo di fabbrica, fabrikkstrøk zona industriale, quartiere operaio, fabrikktilsyn ispezione f del lavoro, fabrikkvirksomhet attività industriale

fadder padrino, compare m (kvinne) madrina, comare f, *stå ~ for* fare da padrino (madrina) a, fadder-gave regala o di battesimo, fadderskap ufficio di padrino (madrina), comparatico, faddersladder chiacchiere da comari, pettegolezzo

faderblindhet cecità paterna, faderfølelse sentimento paterno, faderhjerter cuore m di padre, faderkjerlighet amore paterno, faderlig paterno, faderlighet senso paterno, fadermorder (snipp) coltello allo smidato, fadervår Padrenostro, Paternostro, *be ~ d. re* un Pater *kunne noe som vitt ~* sapere una cosa sulla punta delle dita, *kunne mer enn ~* saperla lunga

fadewer topica, *begå en ~* fare una topica

fag (skole-) materia, disciplina, (yrke) professione f, mestiere m, (bru-) arco (pl. -chi), travata, (vindus-) vetrata, finestra, compartimento, (reol) scomparto, casella, (område) ramo, (rolle) parte f, *et ~ av gardiner* un paio di tende, *han er skredder av ~* fa il sarto di mestiere, *det hører inn under det medisinske ~* ciò rientra nel campo della medicina, *det ligger utenfor mitt ~* è al di fuori del mio ramo

fagarbeider operaio specializzato, fagbevegelsen il movimento operaio, fagblad rivista di categoria periodico (pl. -ci), fager bello

fagforbund unione f di sindacati operai, fagforening sindacato, fagforeningsmedlem operaio organizzato (el. iscritto ad un sindacato)

fagkrets materie fpl d insegnamento, gruppo di discipline, fagkunnskap abilità professionale conoscenza del mestiere (della materia), fagkyndig perito, esperto, specialista m.f, *være ~* essere del mestiere, *de fagkyndige* gli esperti, gli specialisti

faglig professionale tecnico (pl. -ci), di categoria, faglærer insegnante m.f di una data materia, fagmann specialista m.f esperto, perito, fagorganisa-

sjon organizzazione f sindacale, fagorganiseri organizzati, iscritto ad un sindacato, ~ *arbeider* operaio iscritto ad un sindacato

fagott fagotto, fagottblåser fagottista m.f

fagskole scuola professionale, fagstudium studio specialistico (pl. -ci), fagutdanninge formazione f professionale, fagutdannet specializzato, specialista m.f, faguttrykk termine tecnico (pl. -ci), fagvis (etter fag) per ramo (professione, mestiere), fagvitenskap specialia

fajanse maiolica, (ceramica di) faenza, fajansefabrikk fabbrica di maioliche, fajansehandel commercio di maioliche, fajansevarer maioliche (pl. fajansefabrikant, -handler maiolico (pl. -ci)

fakke acchiappare, catturare, acciuffare

fakkel torcia, fiaccola, fakkelbærer (person) torciere m, (genstand) portafiaccole m inv., torciera, fakkellys, -skinn luce f delle fiaccole, chiarore m delle fiaccole, fakkelting fiaccolata

faks (man) cinniera

faksimile facsimile m inv

fakter gesti mpl, *gjøre fakter* gesticolare

faktisk effettivo, di fatto, reale, adv. di fatti, in effetti, infatti, a dire il vero, proprio

faktor fattore m, typ. proto

faktotum factotum m inv, faktum fatto, *benekte fakta* negare l'evidenza dei fatti

faktura fattura, fakturaskriver fatturista m.f, fakturering fatturazione f

fakultativ facoltativo, fakullet facoltà, *historisk-filosofisk ~* facoltà di lettere

falangk falange f

fal che può essere comprato, *til fals* da vendere, særil fig. venale, corruttibile; falby offrire (mettere) in vendita, falbying messa in vendita

fald orlo, falde (sy) orlare, fare l'orlo a

falk falco (pl. -chi), falcone m, falke- di falco; falkeblakk, -øye occhi mpl di falco, falkehette cappuccio di falco, falkejeger cacciatore m di falchi, falcor ere m

fall caduta (og fig.), cascata, (helting) pendio, (pap.ers) ribasso, (temperatur-) abbassamento, (pris) diminuzione f, mar. (høisetau) drizza, *stå for ~* vacillare, star per cadere, *i alle ~* in ogni caso, in tutti i casi, *i annet (motsatt) ~* altrimenti, in caso contrario, se no, *i så ~* in questo caso, in tal caso, *faller* trappola, trabocchetto

falle cadere, cedere, (barometer) scendere, calare (pris) diminuire, scendere, (skudd) partire, ~ *for fedrelandet* cadere per la patria, *vannet faller* le acque scendono, (fjære) la marea decreisce (cala); *det er falt dom i saken* il verdetto è stato pronunciato, *det falt noen ord* si è scambiata qualche parola, ~ *godt i handa* essere di buona presa, stare bene in mano, ~ *godt i ryggen* (tøy) cadere bene sul dorso, *det faller meg tungt* è mi costa molto, *det faller meg lett* (vanskelig) mi riesce facile (difficile), per me è facile (difficile), *tiden faller ham lang* il tempo gli sembra lungo, *som det faller seg* come capita, *la falle* lasciar cadere, (med vilje) far cadere, (et forsett) abbandonare, ~ *av* cadere (da), staccarsi (da), (drive) andare alla deriva, sport. perdere velocità, *det som faller av* (avfall) cascame m, scarto, *det faller ikke noe til ham* non ne ricava niente, *det*

fuller av seg selv ciò è evidente, ~ *hort* cadere, scendere, essere annullato, *hvis Deres vei fuller forbi se* Le capita di passare, ~ *fra* (svikte) abbandonare, disertare da, defezionare da, (sin tro) rinnegare apostatare, (dø) morire, ~ *i* cadere (cascare) in *det fuller i det karmiske* tende al comico, cade nel comico, *boka fuller i to deler* il libro è in due parti, ~ *i armak* svenire, venir meno, ~ *i et bakhold* cadere in un imboscata, ~ *i staver* (tonne) slacciarsi, fig rimanere incantato, essere trasognato, ~ *i sovn* addormentarsi, ~ *i øyene* saltare agli occhi, ~ *igjennom* cadere attraverso, (forslag, kandidat) cadere, essere bocciato, (teater) cadere, fare fiasco, (ved sammenligning) non reggere al confronto, ~ *inn* entrare cadendo, ~ *for sent inn* perdere la battuta, *det falt meg inn* d mi venne l'idea di, *men, det faller meg inn* però, mi passa per la mente, *hvordan kan det ~ deg inn* com'è che ti viene in mente ciò?, che razza d'idea ti è venuta?, ~ *inn i et land* invadere un paese, ~ *med dera inn i huset* fig precipitare le cose, ~ *inn under* appartenere a, far parte di, ~ *mellom rovere* cadere in mano ai briganti, ~ *ned* cadere (giu), cascare (giu), ~ *om* capitolombolare fare un capitolombolo, stramazzone, (velte) rovesciarsi, ~ *om halsen på en* gettare le braccia al collo a qn., ~ *over en stein* cadere inciampando in un sasso, ~ *i = kaste seg i over en* scagliarsi su qn., *høytiden faller på en mand* la festa cade di lunedì, *mørket (natten) faller på* cade la notte, *skylden vil ~ på Dem* la colpa ricadrà su di lei, *mistanken faller på ham* il sospetto cade su di lui, *loddet falt på ham* è toccato a lui, ~ *summen* (styrte) crollare, (person også) accasciarsi, ~ *summen med* coincidere (con), ~ *tilbake* (gjør) ricadere, (bakover) cadere all'indietro, (sykdom) avere una ricaduta, *det faller tilbake på ham* ricade su di lui, ~ *heldig (uheldig) ut* prendere una buona (brutta) piega, ~ *ut* (fektning) andare a fondo, ~ *ut i* (øiv) versarsi in

falleferdig cadente, fatiscante, in rovina, in sfacelo, che minaccia di crollare

fallen (drept) ucciso, caduto, fig decaduto, (kvinne) perduta, (hest) nato di, *de fulne i caduti*, *der var mange fulne* c'erano tanti morti

fallent fallito

fallsyke epilessia, mal caduco

fallgitter saracinesca, fallgrube trabocchetto

fallhammer magli o **fallhastighet** velocità di caduta **fallhøyde** altezza di caduta

fallitt adj fallito, insolvente, *erklære en ~* dichiarare qn in fallimento, *erklære seg ~* dichiarare fallimento, ~ s. fallimento, (svikaktighet) bancarotta (fraudolenta), dissesto, *gå ~* fare fallimento (bancarotta), **fallitterklæring** dichiarazione f di fallimento, (fig også) confessione d'impotenza

fallkraft forza d gravità **fallera** trabocchetto

fallrep barcarizzo, *et glass på fallrepet* (il) bicchiere della staffa, **fallrepstrapp** scala esterna

fallskjerm paracadute m inv, *han sprang ut i ~* e sceso con il paracadute, **fallskjermhopper** paracadutista m f

fallsyke mal caduco, epilessia

falløks ghigliottina

falme sbiadire scolorire, fig appassire, avvizzire, sfiorire, *som ikke fulmer* (tøy) di tinta solida, **falmet** sbiadito, appassito, sciupato, **falmung** scolorimento, appassimento

fals scanalatura, (som dør blir i) guida di scornimento (tonne) capruggine, (bok) braca, **falsben** stecca, piegatrice f

false scanalare, (bøkker) fare le capruggini, (bokbinder) piegare, **falsejern** attrezzo per piegare, scanalatoio, **falsemaskin** piegatrice f, scanalatrice f **falsett** falsetto, **falsbævel** incorsatoio, piaia per scanalature e linguette, **falsing** piegatura, scanalatura **falsk** falso, (ettergjort) contraffatto, (forstilt) simulato, finto, adv falsamente, in modo falso, *falske kort* carte segnate, ~ *terning* dado truccato, *spille falsk* mus. stonare, fare una stecca, (kort) barare, ~ s. reato di falso, *begå ~* commettere un reato di falso

falskelig falsamente, (bedragerisk) fraudolentemente, **falskhet** falsità, **falskmynter** falsario, **falskmynteri** fabbricazione f di moneta falsa, *drive ~* fabbricare (fare) moneta falsa, **falskner** falsario, **falskneri** falsificazione f, **falsum** falso

familie famiglia, (ætt) stirpe, (slægtskap) parentela, *av god ~* di buona famiglia, *han er i ~ med henne* è suo parente, *hvorledes hvor nær er De i ~ med ham?* che grado di parentela c'è tra voi?

familie- di famiglia, familiare, **familiebord** desco (pl. -chi) familiare, **familieforsørger** che provvede al mantenimento della famiglia, **familiefølelse** senso della famiglia, affetto per la famiglia

familiegods proprietà (tenuta) di famiglia, **familiegravsted** tomba di famiglia, **familiekrets** cerchio familiare, *i sin ~* in seno alla famiglia, nell'ambito della famiglia, **familielikkhet** aria di famiglia **familieliv** vita familiare d famiglia *fore et lykkelig ~* vivere felicemente in famiglia, **familiestykke** (arv) cimelio di famiglia, **familiesykdom** malattia ereditaria, fig male di famiglia **familieåpen** stemma di famiglia, armi fpl gentilizie

familier familiare, *gjøre seg ~* prendersi (troppo) confidenza

famle brancolare, ~ *seg frem* andare a tastoni, ~ *etter orden* cercare le parole, balbettare, ~ *etter noe* cercare qc a tastoni, **famlende** branco ante, adv a tastoni, a tentoni, **famling** brancolamento, (i tale) balbettamento

fanatiker fanatico (pl: -ci), **fanatisk** fanatico, **fanatisme** fanatismo

fanden (il) diavolo, ~ *og hans oldemor* tutta la combriccola, *stå opp for ~* *får sko på* alzarsi al canto del gallo, *male ~ på veggen* mettere davanti degli spauracchi, **fandenvaldsk** che non ha paura nemmeno del diavolo, menefreghista m f, indiavolato, strafottente

fane stendardo, bandiera, insegna, vessillo, gonfalone m (på tjær) barba med fløyende luer og klingende spill (al rullo dei tamburi e) con le insegne levate, *heise den hvite ~* alzare bandiera bianca, *sverge til fanen* prestare il giuramento militare, giurare fedeltà alla bandiera, **fanebærer** portabandiera m, f inv alfiere m vessillifero, **faneflukt** diserzione f, defezione f, tradimento, **fanejunker** alfiere m, **fanevang** asta, **fanevakt** guardia della bandiera, **fanfare** fanfara

fang grembo, *hu et barn på fanget* tenere un bambino in grembo, se også *skjot*

fangarm branca, tentacolo, **fangarmben** tentacolo **fange 1** s. (ved o l) bracciata, grembiata, **fange 2** s. prigioniero, (varetekts-) carcerato, detenuto, *ta til ~* catturare, far prigioniero, **fange 3** v prendere, acchiappare, catturare, (krig) far prigioniero, (også fig.) acchiappare, ~ *igjen* riprendere, **f** riacchiappare, *holde fangen* tenere prigioniero, *la seg ~* farsi catturare (prendere), ~ *ens oppmerksomhet* attirare (richiamare) l'attenzione di qn, *sitte fangen* essere in carcere, (krig) essere in prigionia

fangebur gabbia, **fangedrakt** abito da carcerato
fangehull segreta, **fangekost** dieta da carcerati, **F**
 pane e acqua, **fangeleir** campo di prigionia, **fange-**
genskap prigionia, detenzione f, cattività, *komme i*
 ~ essere imprigionato (el. fatto prigioniero), **fange-**
gevokter carceriere m. secondino

fangline amarra, gomina, corda di ormeggio

fangskinn grembiule m di cuoio

fangst presa, (fiske-) pesca(ta), (jakt) preda, (krig)
 bottino, *gjøre en god* ~ fare un bel bottino, **fangst-**
båt mar. peschereccio, battello da pesca, (hval-)
 baleniera, **fangstfelt** zona di pesca, peschiera
fangstmann pescatore m, cacciatore m (*på sel* *hval*)
 di foche (balene), **fangstredskaper** attrezzi mpl (ar-
 nes) mpl da pesca (caccia), **fangsttid** periodo (sta-
 gione f) di pesca (caccia)

fant vagabondo, nomade m

fantasere fantasicare, lavorare di fantasia, so-
 gnare, (ørske) delirare, smaniare, mus. improvi-
 sare (una fantasia), **fantasering** sogno, vaneggia-
 mento, delirio, mus. improvvisazione f

fantasi fantasia, immaginazione f, (-bilde) visione
 fantastica, mus. fantasia, **fantasier** fantasmagoria
gi sin ~ *fritt løp* sbrigliare la fantasia (l'immagina-
 zione) **fantasidrakt** costume m di fantasia **fantasi-**
foster chimera, allucinazione f, **fantasifull** fanta-
 stioso, immaginoso, ricco di fantasia; **fantasies**
 privo di fantasia (immaginazione); **fantasimaler**
 pittore m di fantasia, **fantasipris** prezzo favoloso
 (astronomico (pl. -ci), esorbitante), **fantasistykke**
 opera di fantasia, **fantasiverden** mondo fantastico
 (pl. -ci) (el. immaginario)

fantast visionario, fantasticatore m, fantasticone
 m, chiappanuovole m. f inv., **fantasteri** fantasmagoria,
 chimera, (grille) ghiribizzo, **fantastisk** fanta-
 stico (pl. -ci)

fantefølge banda di vagabondi, **fantegutt** giovane m
 vagabondo, **fantekjerring** vecchia zingara (el. va-
 gabonda), **fanteri** (narreri) pagliacciate, buffone-
 ria **fantekaps** scherzo, beffa (ondskapsfull) brut-
 to tiro brutto scherzo, **fantestrek-stykke** fuffante-
 ria, briconeria, monelleria, **fantevane** vizio, cattiva
 abitudine

fantom fantasma m. litt. fantasima

fantord beffa, dilleggio, malignità

fantunge monellaccio, discolo

far 1 (foto-) orma, pesta

far 2 padre m, genitore m, (tiltale) babbo, papa
arverdige ~ reverendo padre, *våre fedre* i nostri
 padri, i nostri avi, *byens fedre* i notabili della città
være ~ *til noe* essere l'autore (il creatore, l'iniziatore)
 di qc

faraa faraone m, (spill) faraone m

farbur (vei) praticabice (med vogn) carrozzabice
 mar. navigabice

farbror zio paterno

fare 1 v. se dra reise mar. navigare andare per
 mare, *komme farende* arrivare di corsa (di volo),
komme farende inn entrare a precipizio, *la* ~ la-
 sciar andare, (oppgi) abbandonare, lasciar perde-
 re, rinunciare a, *la sorgene* ~ bandire i dispiaceri
 ~ *avsted* andare a rotta di collo, correre a tutto
 spiano (= ~ bort) andarsene di corsa, correre
 via, ~ *forbi* passare a tutta velocità, ~ *fram* lan-
 ciarsi in avanti, avanzare velocemente, (gå til verks)
 agire, ~ *fram og tilbake* correre avanti e indietro;
 andare e venire di corsa, ~ *igjennom* attraversare
 velocemente, percorrere in fretta, ~ *langs i med*
 correre lungo, camminare lungo, costeggiare, ~
med (skip) navigare su, essere imbarcato su, ~ *lem-*

pelig med trattare con delicatezza ~ *ille med* mal-
 trattare, ~ *med loyn* tentare, ~ *med i m* (to steder)
 fare servizio (tra), fare la spola (tra), ~ *ni* ~ scendere
 a precipizio, / ~ *omkring se løpe* (om), / ~ *opp*
(i snar) malberarsi scattare, saltare su, (om der)
 aprirsi improvvisamente (di colpo), ~ *opp av sovne*
 svegliarsi di soprassalto, ~ *(los)* *på* avventarsi con-
 tro, ~ *på Middelhavet* navigare sul Mediterraneo
 ~ *på Amerika* mar. fare servizio tra l'Europa e
 l'America, ~ *sammen* trasalire, sussultare ~ *til*
bake indietreggiare di scatto, ~ *tilbake* *til* ritornare
 di volta a, ~ *til sjøs* navigare, imbarcarsi, ~ *til*
himmels salire (volare) in cielo, ~ *til helvete* discen-
 dere all'inferno (agli inferi), ~ *ut* uscire a precipi-
 zio, ~ *ut av senga* saltare dal letto

fare 2 s. pericolo, (mang) rischio, *overhengende* ~
 pericolo imminente, *stå i* ~ *for å* rischiare di, cor-
 rere il rischio di, esporre a, *det har ingen* ~ non c'è
 pericolo, *sette i* ~ mettere in pericolo, compro-
 mettere, esporre a (un) pericolo, mettere a repe-
 taglio, *komme i* ~ incorrere in (un) pericolo, tro-
 varsi in pericolo, *utenfor* *all* ~ fuori pericolo

fareddag giorno di partenza (per servitori ecc.)

farefri senza pericolo, **farefull** pericoloso **faremo-**
ment momento (punto) critico, rischio, pericolo

fareu, ille ~ in cattive acque, a mal partito

farensignal segnale m di pericolo, **faresone** zona pen-
 colosa, (bridge) (seconda) zona, **faretruende** mi-
 naccioso, pericoloso, allarmante

farfar nonno paterno

farge 1 colore m (og fig.), tinta, (i kort også) se-
 me m. typ. inchiostro, (ansikts-) colorito, incar-
 nato, *landets farger* i colori nazionali, *ha en svart* ~
 essere di colore nero, *ha en frisk i hud* ~ avere un
 bel colorito, *miste sin farge* scolorire, sbiadire
skifte farge cambiare colore, (sær i ansikts-) tra-
 scolorare

farge 2 v. colorare, colorire, (tøy) tingere (rød) di
 rosso, (hår) tingere, ~ *opp* ravvivare il colore

fargeblanding mescolanza (miscela) di colori, (ko-
 lor) *it* vivezza colorito **fargeblind** daltonico (p.
 c.) **fargeblindhet** daltonismo, **fargebrytning** rifra-
 zione f dei colori **fargebånd** nastri da tinte, *og å* *ha*
fargede, de ~ gli uomini di colore, **fargeekte** che
 non stinge, di colore inalterabile, **fargefabrikk** co-
 lorificio, fabbrica di materie coloranti, **fargefilm**
 pellicola a colori, **fargefotografi** fotografia a colo-
 ri, **fargefølsom** sensibile dei colori

fargegivning colorazione f, coloritura, **fargeglans,**
-glød splendore del colore (dei colori), **fargehandel**
 negozio di colori e vernici, **fargehandier** negoziante
 m f di colori e vernici, **fargelegging** coloritura, **farge-**
leære cromologia, scienza dei colori, **fargeles** in-
 colore, (blek) pallido, scolorito, scialbo, **fargeles-**
het mancanza di colore, scolorire m

fargemiddel colorante m, **fargenyanse** gradazione f
 (sfumatura, di colore tinta) **fargeoverganger** sfu-
 mature fpl di colori, tinte, fpl sfumate **fargeprukt**
 tripudio (sfolgorio) di colori **farger** tintore m, **farger-**
lærning apprendista m tintore **fargerli** tintoria
fargerik nocamente colorato, variopinto, (stil)
 pittoresco (pl. -chi), **fargeriver** macinatore m di
 colori, **fargerivning** macinatura (macinazione f) di
 colori

fargesammensetning combinazione f di colori, **farge-**
sans senso del colore

fargeskala gamma di colori, (måling) scala color-
 metrica, **fys** scala di colori, **fargeskrio** scatola di
 colori, **fargespill** giochi mpl (effetti mpl) di colore
fargestoff materia colorante colorante m, tintura

(i hud) pigmento, **fargestråle** raggio di colore
farget colorato, tinto, dipinto, (mennsker) di colore; **fargetone** tono, gradazione f., tinta, **fargetrykk** stampa a colori, cromolitografia; **fargevirkning** effetto di colore (di colori), **farg(m)ing** colorazione f., coloritura, (tøy, hår) tintura
farin (pudder) zucchero a velo; (raffinert en gang) zucchero non raffinato; (krystallisert) zucchero (cristallizzato)
fariseer fariseo, **fariseisk** farisaico (pl.: -ci) fariseo, **fariseisme** fariseismo
farkost imbarcazione f., natante m
farlig pericoloso, mal sicuro; (vågelig) rischioso, azzardato; (åvrong) grave; *det er ikke så ~* non è poi così terribile (brutto); (*det er lett*) non è poi difficile, non ci vuol molto (*å* a); *det farlige ved dette* il pericolo (la gravità) di questa situazione
farlos orfano di padre
farmakope farmacopea, **farmasøyt** farmacista m.f., **farmasøytisk** farmaceutico (pl.: -ci)
farmer agricoltore m., contadino, coltivatore diretto
farmor nonna paterna, **farsarv** eredità paterna
farse 1. **farsa**, **farseaktig** farcesco (pl.: -chi)
farse 2. (kjøtt-) ripieno, farcia, **farsere** farcire
farsskap paternità, **farsnavn** nome m. del padre, (nome m.) patronimico (pl.: -ci)
farsott epidemia
farside, *på farsiden* da parte di padre
fart (hurt ghet) rapidità, velocità, celerità, (reise) viaggio; (sjø-) navigazione f., (linje-) servizio di linea, *ha en ordentlig ~* andare in fretta, *i en ~* a tutta svelta, in fretta e furia, *i full ~* a tutta velocità, di gran corsa, a tutto gas, *stunse en i ~* fermare qn bruscamente, *sette et dampskip i ~* mettere un piroscafo in linea, *alltid være på farten* essere sempre in giro (in moto)
farte (omkring) correre di qua e di là, correre in giro, (strøife) andare in giro, gironzolare, vagabondare, ~ *jorda rundt* fare il giro del mondo; ~ *Europa rundt* andare in giro per l'Europa, girare l'Europa in lungo e in largo
fartsgrense limite m. di velocità, **fartsplan** orario (for avgang og ankomst) delle partenze e degli arrivi), **fartsprøve** prova di velocità, **fartstid** mar. anzianità di servizio
fartøy nave f., bastimento, (litt) imbarcazione f.
farvaan paraggi mpl (og fig.): (løp) passaggio, *kunne i døpet ~* guadagnare il largo, *dypt ~* fondale alto, acque profonde, alto mare; *smalt ~* stretto
far vel (farvel) s. addio, saluto: *si ~* salutare, dire addio, *se' ta avskjed*; ~' arrivederci, *arriveder la* addio; F ciao; ~ *så lenge*' arrivederci presto!, a presto!, F ci vediamo!
fasade facciata
fasan lagiano, **fasangård** fagianata, **fasanpakt** caccia ai fagiani
fase fase f., stadio, (måne-) fase lunare **faseforskynning** sfasamento
fasett faccetta, (s) faccettatura, *slipe fasetter* (s) faccettare, **fasit** risultato; **fasitbok** prontuario (tabella) di calcoli fatti
faskin fascia, fastello, **faskinbånd** ritorta
fast 1. adj. fermo, saldo; (mots. bløt el flytende) solido, sodo; (stadig, varig) fisso, costante, permanente stabile (tett) compatto, denso; (børs) sostenuto, stabile ~ *arbeid* lavoro fisso, *faste arbeidere* operai fissi, ~ *beslutning* decisione ferma *ha ~* *høpel* essere domiciliato, *uten ~* *høpel* senza

fissa dimora, ~ *etendom* beni immobili, *med ~* *for* a pie fermo; ~ *gasje* stipendio fisso, *faste kunder* clienti abituali, clientela fissa; ~ *overbevisning* ferma convinzione; ~ *uttrykk* termine usuale (fisso, consacrato dall'uso)

fast 2. (adj. el. adv. ved v.), *bli ~ ved noe* persistere in qc. *bli ~ i troen* insaldare la propria fede *gjøre ~* fissare, (noe flytende) solidificare; (noe bløtt) rassodare; (styrke) rafforzare, consolidare, (binde) attaccare, legare: *mar (tau) amarrare*, (*søt*) serrare; *sitte ~* essere attaccato (incagliato, bloccato); (i søia) essere impantanato; *sitte ~ i salen* stare saldo in sella, *så ~* fissare, attaccare; *fig* stabilire, constatare; *så ~* stare saldo sulle gambe, essere irremovibile; (om ting) essere fisso (attaccato), *så ~ på noe* fig. insistere su qc., *sette ~* attaccare, fissare, (fengsle) imprigionare, F mettere dentro; *sette seg ~* incagliarsi, attaccarsi, (*forskanse seg*) innocerarsi, *kula har satt seg ~* la pallottola si è conficcata

fastbinde legare, attaccare

fastboende residente m.f. (fisso), domiciliato, abitante m.f. *ikke ~* non residente, di passaggio

fast 1. v. digiunare, (uten kjøtt) mangiare di magro, *være fastende* stare (essere) a digiuno, *på fastende hjerter* a digiuno; **fast** 2. s. digiuno, (fastetid) quaresima, **fastedag** giorno di digiuno, **fastekost** dieta di magro

fastelavn vigilia di quaresima, martedì grasso; (karnevalstid) carnevale m., **fastelavnsbolle** panino dolce di carnevale; **fastelavnsloper** scherzi mpl (feste) (pl. divertimenti mpl) di carnevale, **fastelavnsmandag** lunedì grasso; **fastelavnsnarr** fantoccio di carnevale; **fastelavnsris** verga di carnevale, **fastelavns søndag** ultima domenica di carnevale, quinquagesima **fastelavnsstridag** martedì grasso; **fastende** se **fast**

faster zia paterna, zia da parte di pad. e

fastetid quaresima

fastfrosne congelato; imprigionato nei ghiacci, *fastfrosne tilgodehavender* crediti mpl congelati, capitali bloccati, **fastgjøre**, *se' gjøre fast*

fastgrodd radicato, fig. inchiodato (a), **fasthet** fermezza, saldezza, solidità, compattezza densità, (varighet) stabilità, **fastholde** trattenere, (på stand, uttrykk) mantenere

fastland terraferma, continente; **fastlands-** continentale, **fastlandsperingen** il braccio continentale e **fastlegge** fissare stabilire **fastlønnet** a stipendio fisso, **fastnaglet** inchiodato (og fig.)

fastsette fissare, disporre, fermare; (myndighet) decretare; (kontrakt) convenire, stipulare; (tid pris) fissare stabilire *til den fastsatte dag* al giorno stabilito (convenuto); **fastsettelse** stabilimento, disposizione f., (ordning) regolamento, ordinamento; (pris o l.) stipulazione f. **fastslå** fissare; fig. constatare, accertare, determinare

fat piatto (di portata); (tenne) barile m., fusto; (særl. vin) botte f., botticella, *fylle (helle, ha) på ~* imbottare; *komme til fatet* arrivare alla mangiatoia

fatal fatale (slømt, ille) brutto, **fatalisme** fatalismo, **fatalist** fatalista m.f.

fatamorgana miraggio, fata morgana

fating (vogn el. slede) cassa

fatning contegno, serenità d'animo; *beholde fatningen* dimostrare contegno, mantenere la calma, *bringe ut av ~* sconcertare, *miste fatningen* sconcertarsi, rimanere interdetto; perdere la calma (la testa)

fatt, *det er ikke slik* ~ le cose non stanno così, non è così, *det er galt* ~ va male, le cose vanno male, *få ~ på* riuscire ad avere (a trovare), *hvor skal jeg få ~ på ham?* dove lo posso trovare?, *jeg kan ikke få fatt på meningen* mi sfugge il senso; **gripe** ~ 1 afferrare, mettere le mani su; **F** agganciare; *ta ~ i på noe*, incominciare (qc) *ta ~ på arbeidet* mettersi al lavoro

fatte (forstå) concepire, capire, afferrare; (håp) nutrire; ~ *mot* farsi coraggio; ~ *lett* capire al volo, *lett å* ~ facile a capirsi, semplice; ~ *seg* calmarsi, controllarsi, ~ *seg i korthet* essere breve (laconico); riassumere in due parole; **fattenevne** comprensione f, intelligenza, *det går over min* ~ ciò supera i limiti della mia comprensione

fattes mancare, **fattet** calmo, contegnoso, rassegnato

fattig povero (*på di*); (ringe) misero, meschino, miserabile, gramo, *gjøre ~* impoverire; *de fattige i byen* i poveri di spirito, **fattighuse** cassetta delle elemosine, **fattigdom** povertà, miseria, indigenza (social) pauperismo, **fattigfolk** povera gente, (i) poveri mpl, **fattigforstander** gl direttore m del l'assistenza ai bisognosi, **fattigforsegelse** gl assistenza ai bisognosi, **fattighjelp** (-understøttelse) sussidio (sovvenzione) ai bisognosi

fattighus albergo dei poveri, **fattigkasse** cassa di assistenza ai bisognosi, **fattigkvarter** quartiere povero; **fattiglem** gl ospite m,f di un albergo dei poveri, **fattigmann** povero, poverello; (bakkels) omisfogliatina, **fattigstyre** comitato di assistenza ai bisognosi, **fattigvesen** ente m di assistenza ai bisognosi

fatøl birra alla spina

faun fauno, **fauna** fauna.

favn braccia fpl, seno, petto, (mål) tesa, *mit bracci*o, (ved) catasta, *ta i (sin)* ~ stringere al seno (al petto, tra le braccia), (favne) abbracciare

favnfull bracciata, **favnlang** lungo due braccia (el una lesa), **favnmetter** misuratore m di legna, **favn**-tak abbraccio, amplesso, **favnved** legna in cataste

favoritt favorito, (kriole) tirabaci m inv

favor favore m, *i min* ~ in mio favore, *merk a mio* credito

fe 1 myt fata, **feaktig** incantevole, fiabesco (pl -chi), **fe** 2 bestiame m, fig asino, bestia, *folk og fe* uomini e bestie; *et stort* ~ un bestione, **feavl** allevamento di bestiame

feber febbre f, *ha ~* avere la febbre, essere febbricitante; *hun har fått ~* le è venuta la febbre **feberaktig** febbrile; **feberanfoll** accesso di febbre; **feberbankende** febbricitante; **feberdrom** sogno di febbricitante; **feberfantasi** (-villelse) delirio febbrile, **feberfri** sfebbrato; **febergysning** brivido di febbre; **feberhet** febbricitante, **feberhete** calore m febbrile **feberkulde** brivido di febbre; **feberkurve** curva della temperatura, **febermiddel** febbrifugo (pl: -ghi) antipiretico (pl: -ci), **feberpatient** febbricitante m,f, **feberstillende** febbrifugo, antipiretico; ~ *mid-*del febbrifugo, preparato antipiretico; **febersyk** malato di febbre, febbricitante, **feberuske**, se **feberfantasi**, **febrisk** febbrile

februar febbraio, *i ~* in febbraio

fedd (garn) matassa (hvitløk) spicchio

fedme adiposità, pinguedine f, grassezza, obesità

fedrearn eredità paterna (dei padri), patrimonio avito; **fedrebyem**, -hus casa paterna (avita) **fedrejord** terra natale, **fedreland** patria, **fedrelandshustone** storia patria, **fedrelandskjærlighet** amore m per la patria, amor patrio, patriotismo; **fedrelandssang**

canto patriottico, inno nazionale, **fedrelandssønn** patriota m,f

fedrift allevamento di bestiame, mandria

feeventyr racconto di fate

felot, *ligge for* ~ servire da pascolo, **fehage**, -havn terreno da pascolo cintato, **fehode** fig asino, bestia, **fehund** cane m da pastore

fei, *i en* ~ in un batter d'occhio, in fretta e furia

feide lite f, contesa, (krig) guerra (domestica), (it torær) polemica, *ligge i ~* med essere in lite con entrare in polemica con

feie scopare, spazzare (også skorstein), ~ *sammen* ammucchiare con la scopa, ~ *ut* scopar via, *komme feiende* (hurtig) arrivare di volata, (spankulerende) venire avanti pavoneggiandosi, ~ *for sin egen der* spazzare davanti a casa propria, badare agli affari propri, **feiebrett** paletta (per la spazzatura) **feiekost** scopa ramazza granata **feiemaskin** spazzatrice f, **feier** spazzacamino m inv

feig vigliacco (pl: -chi), codardo, pusillanime m, f, *vile m,f*; *vise seg ~* comportarsi da vigliacco, dimostrarsi vile, **feighet** vigliaccheria, codardia, villa

feikning scopatura, (rask omgang med kost) scopata, spazzata, spazzatura (også skorstein)

feil 1 s. sbaglio, errore m, (slurv, forglemmelse) svista, (mangel) difetto, (last) vizio, (ufullkommenhet) imperfezione f, difettosità, *språklig* ~ errore di lingua, *grammatisk* ~ sgrammaticatura *syntaktisk* ~ solecismo, *gripe en i en* ~ cogliere qn in fallo, *si en hans ~* (rent ut) rinfacciare a qn i suoi difetti (errori)

feil 2 adj. sbagliato, errato, erroneo, scorretto, incerto; adv male, erratamente, (bakvendt) al contrario, al rovescio; *det var ~* è stato uno sbaglio, era sbagliato, *en ~ nøkkel* una chiave sbagliata, *dømme ~* giudicar male, *gå ~* sbagliare strada (indirizzo), *det er gitt ~* (kort) c'è uno sbaglio nella distribuzione (delle carte), *gripe ~* sbagliarsi, mus. stonare; *hogge / skyte ~* mancare il colpo, *kaste ~* mancare il bersaglio, *lese ~* leggere male, (vanvare) leggere in modo errato; *regne ~* fare un errore di calcolo, far male i conti (og fig), *se ~* veder male, sbagliarsi, prender lucciole per lanterne, *skrive ~* scrivere scorrettamente, fare errori nello scrivere, *slå ~* (mislykkes) fallire, andare a monte, fare fiasco, *slutte ~* trarre una conclusione sbagliata, *støte ~* mancare il colpo, (bijord) fare una stecca (falsa), *ta ~* sbagliarsi (av tiden dell'ora, av en sul conto di qn); *jeg snakket ~* ho fatto un lapsus, *ta meget ~* sbagliarsi di grosso, *De tar ikke meget ~* non è lontano dalla verità *det tar De ~ i* in questo si sbaglia, qui è in errore, *om jeg ikke tar ~* se non sbaglio (erro); salvo errore (da parte mia); *tegne ~* fare un errore di disegno, *trå ~* fare un passo falso (og fig)

feilaktig adj, se **feil**; adv erroneamente, in modo errato, per sbaglio, **feilaktighet** inesattezza, scorrettezza, **feilbar** soggetto ad errare, litt fallibile; **feilbarhet** fallibilità

feilbedømme giudicare male, **feilbedømmelse** errore m di giudizio, giudizio errato, **feilberegning** errore m di calcolo, calcolo sbagliato

feile (ta feil) sbagliare, sbagliarsi, errare, cadere in errore, (synde) peccare; ~ *en noe* avere qc, *det er menneskelig å ~* errare è umano, tutti possono sbagliare; *den beste kan ~* e cade anche un cavallo che ha quattro gambe, nessuno è perfetto, *hva feiler det deg?* che cos'hai?, *jeg feiler ingenting* non ho niente, sto bene, *det feiler ham alltid noe* ha sempre qualche cosa

feilfri senza errore (errori), (utan lyte) senza difetti (pecche), (avskrift o l) corretto, impeccabile; *en ~ vare* una merce perfetta, **feilfrihet** correttezza, impeccabilità, irrepreensibilità

feilfull pieno di errori, (mangler) pieno di difetti

feilgivning (i kort) errata distribuzione delle carte

feilgrep mus. tocco errato, stonatura, (mistak) errore m, sbaglio, *gjøre et ~* fare un passo falso

prendere una cantonata, **feilkast** tiro (lancio) errato, **feillesning** errore m di lettura, lettura errata, **feilpostering** registrazione errata

feilregning errore m di calcolo; **feilskrift**, -skrivning

errore m di scrittura, scorsa di penna, **feilskudd**

(-skott) colpo mancato, **feilslagen** fallito, mancato,

feilslutning conclusione errata, **feilslått** fallito, ve-

nuto a meno, mancato, **feilstoi** (biljard) stecca fal-

sa, **feilsyn** (til) veder male; punto di vista errato,

feiltagelse equivoco (pl -ei), errore m, sbaglio,

sviata veit en ~ per sbaglio, per inavvertenza, **fei-**

telling errore m di conteggio

feiltrekk mossa sbagliata, **feiltrinn** passo falso,

sbaglio, errore m, **feiltrykk** foglio stampato male,

stampa mal riuscita, **feilvurdering** errore di giudi-

zio

feire festeggiare, celebrare, (minnes) commemorare; *brillupet skal feires i* il matrimonio sarà cele-

brato u, *feire jul i* passare il natale a, **feiret** (per-

son) festeggiato, ammirato, celebre

feit grasso, se lei

fekar bovato, bifolco (pl -chi)

fekte battersi (med hárde con la spada), sport tirare

di scherma litt. schermire, *lære å ~* imparare la

scherma ~ *med noe* (i handa) agitare qc (in ma-

no), ~ *med armene* sbracciarsi, ~ *seg fram* farsi

largo (a gomitate), **fektehanske** guanto da scherma,

fektekunst (arte f della) scherma, **fektemester**

maestro di scherma, **fekter** schermidore m

lektesal sala d'armi, **lekteskole** scuola di scherma

lektning (øvelse) scherma, (kamp) battaglia,

schermaglia, scaramuccia, (treffning) incontro di

scherma

lele violino, se fiolin

fell (skinn-) pelle f d animale, pelliccia, **fellbærer**

conciatore m di pelli

felg cerchione m (di ruota), *vare på felgen* fig. essere

molto giù

felle 1 s. compagno, (reise-) compagno di viaggio

felle 2 s. trappola, fig. også tranello, insidia, se

mus- o l, *sette en ~* for en tendere una trappola

a qn, *gå i fella* cadere nella trappola, fig. også

cadere nel tranello

felle 3. v (trær) abbattere, tagliare; (dyr) abbatte-

re, uccidere, ammazzare, fig. rovinare, (dom-)

condannare; mat abbassare, calare, ~ *en dom*

pronunziare una sentenza, ~ *fjær* mudare, ~ *hår*

perdere il pelo, fare la muta, ~ *horn* mutare le cor-

na, ~ *tenner* perdere i denti (di latte), ~ *en* uccide-

re qn, ~ *inn* (iøy) cucire, mettere, (i tre) inlascia-

re, incastrare

felles comune (for a), collettivo; *ved ~ overens-*

kamst di comune accordo; *gjøre ~ sak* far causa

comune, *ha noe til ~* aver qc in comune, **felles-**

comune, (andels-) cooperativo, consorziale

fellesbo comunione f dei beni, **fellesgrav** fossa co-

mune, **fellesmarked** mercato comune, **fellesnevner**

comune divisore m, **felleskap** comunanza, co-

munione f, collettività, (handel) società i ~ in

comune, in società, **fellesspising** pasto in comune,

fellesundervisning insegnamento misto

felletid (fugl) periodo della muda, (dyr) periodo

della muta, **felling** (trær) taglio, (ljaar) muda, (hår) muta

felt (område) campo; (spill) casella, quadretto,

scacco (pl: -chi), (våpen) campo, quarto,

(vegg) pannello, (tak) cassettone m, mil. campa-

gna, *dra i felten* entrare in campagna, andare in

guerra, *dra til felts mot en* fig. scendere in lizza con-

tro uno; *ligge i felten* essere in guerra (al fronte)

feltapotek farmacia da campo; **feltarbeid** arkeol.

scavi mpl; **feltartilleri** artiglieria da campagna

(campale), **feltflaske** borraccia

feltfot, *vare på ~* essere sul piede di guerra, *sette på ~*

~ mettere in campo, *leve på ~* fig. accamparsi alla

meglio

feltherre comandante supremo, generale; gt. con-

dottiero; fig. capo; **feltherredykthet** strategia

(m. mar.), **felthospital** ospedale da campo, **felt-**

kanon pezzo da campagna, **feltskappe** cappotto mi-

litare, **feltskikkert** binocolo da campo, **feltsjøkken**

cucina mobile (da campo), **feltskikk** cuciniere m

(dell'accampamento)

feltlasarett ambulanza, **feltlege** medico militare (da

campo), **feltleir** accampamento; **feltliv** vita campa-

le, **feltlue** berretto, bustina, **feltmanøver** manovra

militare; **feltmarskalk** maresciallo, (tysk) feld-

maresciallo, **feltmessing** da campo, campale; **felt-**

post posta militare, cornere m dell'esercito, **felt-**

prest cappellano militare; **feltrop** parola d'ordine

feltseng branda, lettino da campo, **feltskyts** pezzi

mpl da campagna, **feltslag** battaglia (scontro)

campale, **feltspat** feldspato; **feltstol** seggiolino

pieghevole, **feltskytshus** ospeda e da campo, **felte-**

legraf telegrafo militare, **feltjeneste** servizio sul

campo, **felttog** campagna (militare), *åpne* (begyn-

ne) *felttoget* entrare in campagna, **feltuniform** divi-

sa da combattimento, **feltrakt** avamposto, senti-

nella, **feltvogn** furgone m militare

fem cinque; *gå fra sine fulle ~* perdere la testa, *han*

er ikke ved sine fulle ~ non è in sé, gli manca una

rotella, e un po' tocco; *vare ved sine fulle ~* essere

in pieno possesso delle proprie facoltà mentali

femakts in cinque atti, **fembladet** (composto) di

cinque foglie, **femdobbel** quintuplo, quintuplice

femfingeret di cinque dita, pentadattilo; **femfold**

quintuplo, adv. cinque volte tanto, de. quintuplo.

femfolet, ~ vers pentametro

femkamp pentathlon m inv., **femkant** pentagono,

femkantet pentagonale di cinque lati, **femfinger**

cinque gemelli mpl (gemelle fpl), **femsifret** di cin-

que cifre: femte quinto, *den ~* mai il cinque mag-

gio; *Karl den ~* Carlo quinto; *for det ~* punto

quinto, in quinto luogo; **femtedel** quinto

femten quindici, *en ~ stykker* una quindicina (di),

femtende quindicesimo; litt. decimoquinto, quin-

to decimo, (i dato) il quindici, **femtendedel** quindi-

cesimo

femti cinquanta, *en ~ stykker* una cinquantina,

femtiende quantesimo, litt. quinquagesimo,

femtiårig di cinquanti anni, cinquantenne; **femti-**

åring cinquantenne m.f, **femårig**, **femårs** cinquen-

ne, di cinque anni; (som varer 5 år, *hender hver*

femte år) quinquennale, **femårsplan** piano quin-

quennale

fender mar. parabordo

fenge prendere fuoco, accendersi, **fenghette** capsula

fenghell focone m, **fengkrutt** polverino, esca, **feng-**

rør spoletta

fengsel prigione f, carcere m, (mørkt) segreta, spøk

gattabua, *strengt ~* mil. arresto di rigore; *kaste*

(sette) i ~ buttare (mettere) in prigione, F sbatte-

re (schiaffare) in prigione, *sitte i* ~ essere (stare) in prigione, *fengselsarbeid* lavoro di carcerati, *fengselsbetjent* secondino, carceriere m, *fengselgård* cortile m, *fengselmur* muro di prigione, *fengsels-selskap* associazione f per l'assistenza agli ex-carcerati; *fengselsstraff* pena detentiva, carcere m, *fengselstid* periodo di detenzione, *fengselsvesenet* le carceri fpl

fengsle incarcerare, imprigionare, carcerare, arrestare; fig. avvincere, appassionare; ~ *alles hjerter* cattivarsi il cuore di tutti, *fengslende* avvincente, appassionante, *fengsling* carcerazione f, imprigionamento, detenzione f

fenakel finocchio

fenomen fenomeno, **fenomenal** fenomenale

ferik sottotenente m, *mar* guardiamarina m inv
ferd viaggio, spedizione f, (adferd) comportamento, (holdning) contegno, *fra første* ~ fin dal primo momento, *være i* ~ *med å gjøre noe* stare per (essere intento a) fare qc., *han er i* ~ *med å spise* sta mangiando

ferde, *hva er på* ~ ? che cosa c'è?, *det er noe på* ~ sta succedendo qc., *det er fare på* ~ c'è pericolo, *det er noe galt på* ~ c'è qc. che non va, *gatta ci cova* *han er alltid på* ~ è sempre in movimento, (bladder seg i alt) s'impiccia sempre di tutto, *fioca il naso dappertutto*

ferdes, ~ *i (på)* frequentare

ferdig pronto (til a), (fullført) finito, terminato, compiuto; *bli (gjøre seg)* ~ (med noe) finire, terminare (qc.), *bli* ~ (ting) finire, terminare, compiersi, *bli* ~ *med en* sbarazzarsi di qn., *være* ~ *med noe* aver finito qc., *han er* ~ (fortapt) è un uomo finito; F è spacciato, *nd er det* ~ ecco fatto, *gjøre noe* ~ terminare qc., *tale* ~ (ut) finir di parlare, terminare il discorso

ferdigbehandle mettere a punto, rifinire, **ferdigbehandling** messa a punto, rifinitura **ferdighet** (øvelse) pratica (i di, in), (behendighet) abilità, destrezza (i d in), (tunge-) loquacità, scioltezza di lingua, facondia, *selskapelige ferdigheter* arti da salotto; **ferdighus** casa prefabbricata

ferdigkøkt colto (a punto), **ferdiglaget** fatto; ~ *mar* piatti (cibi) pronti **ferdigpakket**, **ferdigpakkete** *være* articoli mpl già confezionati, merce f confezionata, **ferdigsydd**, **ferdigsydde** *klar* abiti mpl fatti confezioni fpl

ferdsel circolazione f, traffico, passaggio, movimento, *det er stor* ~ *denne gata* questa via è molto frequentata; **ferdselslinje** linea di percorso; **ferdselsåre** arteria (di traffico)

ferie vacanze fpl, *ferie* fpl, (sommer-) vacanze estive; (teater-) riposo, (med lønn) ferie pagate, *ha* ~ *sa* *feriere* ferie- di ferie, di vacanza, **feriekoloni** colonia estiva (marina, montana), **feriekurs** corso estivo, **ferielesning** letture fpl per le vacanze, **ferieopphold** villeggiatura, **feriepenger** paga per le ferie **feriere** passare le ferie (le vacanze); essere in villeggiatura, (yrkesaktive ofte) essere in ferie, (studenter o l.) essere in vacanza, **ferietid** tempo (periodo) di ferie (vacanza)

ferje 1 s. traghetto, (bil-) nave traghetto, ferryboat m inv; **ferje** 2 v, ~ *over* traghetare, **ferje-** di traghetto, **ferjebåt** (nave) traghetto, **ferjefolk** traghettatori mpl, **ferjelønn** passaggio, **ferjemann** barcaiolo, traghettatore m, **ferjing** traghetto, traghettamento

feruss vernice f, (fig. også) verniciatura, **ferussere** verniciare, **ferussering** verniciatura

fersk fresco (pl -chi), (ny også) recente; ~ *fisk*

pesce fresco, **ferske** egg uova da bere, ~ *avis* giornale fresco di stampa; **ferskt vann** acqua dolce, **ferske** (meta l), affinare

fersken pesca, **fersken-** (frukt) di pesca, (tre) di pesco, **ferskentre** pesco (pl -chi)

ferskhet freschezza, **ferskvann** acqua dolce, **ferskvannet** d acqua dolce

fert, *få en* ~ *av noe* fiutare qc

fess mus. fa m bemolle

fest festa **festaften** serata di festa, **festblankett** modulo di lusso, **festdag** giorno di festa

fest 1 v (holde fest) far festa, (ansette) assumere, prendere a servizio, se ellers, (gjøre) fast, ~ *hadret opp* tirare su i capelli, ~ *sine øyne på* fissare lo sguardo su, ~ *seg bort* impiegarsi, andare a servizio; *la seg* ~ *høi* andare al servizio di

fest 2 s. (støtte) appoggio, (sabel-) impugnatura, elsa, *til* ~ *for noe* per l'appiglio di qc., per sostenere qc., *få* ~ (med hendene) appigliarsi (con le mani), **festekontor** ufficio di collocamento, **festemann** fidanzato; **festemøy** fidanzata, **festepenger** caparra, atta

festforestilling spettacolo di gala, **festkomité** comitato della festa, **festlig** festoso, gaio, divertente (glimrende) sfarzoso, (høytidelig) solenne, **festlighet** festosità, **festivitet**, (fest) festa, **festlegging** mpl, **festligholde** festeggiare celebrare, **festmiddag** pranzo di gala, banchetto

festne, se (gjøre) fast

festning fortezza, cittadella, (liten) forte m, (bøstet by) piazzaforte f, **festnings-** di (deila) fortezza, **festningsanlegg** fortificazione f, **festningsarbeid** opera di fortificazione, **festningsverker** fortificazioni fpl, **festningsvoll** bastione m

festsal salone m de le feste (skole) aulamagna (til gilde) sala dei banchetti, **festsang** canto di festa, **festskrift** pubblicazione celebrativa, **feststemning** ana di festa, atmosfera festosa, (lystig) baldoria *være i* ~ avere il cuore in festa

festtale discorso solenne, discorso celebrativo; **festtelegram**, se **festblankett** **festtog** corteo (solenne festante)

fet grasso, pingue, adiposo, **fett embete** impiego lucroso, F una buona sinecura, ~ *skrift* caratteri mpl in grassetto; *bli (gjøre)* ~ ingrassare, **fete** ingrassare **feteturdag** martedì grasso **fetevarer** salumi mpl

fetisj feticcio, **fetisjdyrkelse** feticismo

fettning ingrasso, **fett** grasso, *det er meg ett* ~ per me è proprio lo stesso, non mi fa ne caldo ne freddo, **fettansamling** adiposità, **fettdannelse** formazione f di grasso

fette, ~ *til* ungere, macchiare di unto

fetter cugino, **fetterskap** cuginanza

fetter unto, grasso, (olje) oliato, **fettflekk** macchia d unto, **fettholdig** oleoso, oleaginoso, **fettinnhold**, **melkens** ~ percentuale di sostanze grasse nel latte, **fettkjertel** ghiandola adiposa **fettklump** pallettoia di grasso, cuscinetto di grasso; **fettlag** strato di grasso, strato adiposo; **fettlær** cuoio grasso, **fettstoff** sostanza grassa, **fettsvulst** lipoma m, **fettsyre** acido grasso, **fetti-fetti** oleato; **fettvev** tessuto adiposo

feudal feudale **feudalsisme** feudalismo

fevel passaggio (sentiero) per il bestiame

fiasco fiasco (pl -chi), insuccesso; *gjøre* ~ fare fiasco, fallire

fiber fibra, **fiberplate** lastra di fibrocemento

fideikommiss fedecommissio, **fideikommissbesitter** fedecommissario

fiende nemico (pl. -ci), *være en ~* ~ *av* essere nemico di, *skaffe seg fiender* farsi dei nemici, *fiendehånd, være i fulle i* ~ essere in balia (cadere nelle mani) del nemico

fiendsk ostile, adv. ostilmente, da nemico, **fiendskap** ostilità, inimicizia

fiendtlig nemico (pl. -ci), ostile; ~ *unfall* irruzione nemica (del nemico); *hære fiendtlige følelser overfor* nutrire sentimenti ostili nei confronti di, **fiendtlighet** ostilità, **fiendtlighetsinn** ostile, *være ~ mot noen* avercela con qn

fiff trucco (pl. -chi), accorgimento, stratagemma m; **fiffe** aggiustare; **fiffig** (fur) furbo, scaltro, (klok) ingegnoso; *det er ~* ~ e ben trovato; **fiffighet** astuzia, accortezza

figur figura, (vekst) taglia, corporatura, *små figurer* figurine fpl, statuette fpl, *gjøre en bedrøvelig ~* fare una brutta figura, fare una triste figura, *ha en god ~* ~ avere un bel corpo, essere ben fatto; *i hel ~* ~ a figura intera; *i halv ~* ~ a mezzo busto

figurant figurante m f comparsa, **figurere** figurare **figurlig** figurato

fik (øre-) schiaffo; **fike**, ~ *til* schiaffeggiare; dare uno schiaffo; ~ *opp* prendere a schiaffi

fiken fico (pl. -chi), **fikenblad** foglia di fico, **fikentre** fico (pl. -chi)

fika (fast) fisso, (flink) abile, (kvikk) sveglio di spirito, (flott) elegante; ~ *ide* idea fissa, fissazione f, **F** pallino, ~ (og) *ferdig* bell'e pronto, *det er en ~ hatt* è un cappellino molto chic

fikse (ordne opp) sistemare, risolvere, aggiustare, merk. speculare; ~ *opp* ritoccare, ravvivare, rendere elegante

fikserbad bagno di fissaggio (el.: fotografico), **fikserbilde** rompicapo m inv., (lenimma m) illustrato, **fiksere** (fastsette) fissare; ~ *en (med øynene)* fissare qn

fiksakeri imbroglio, trucco (pl. -chi); (list) astuzia, **fiksstjerne** stella fissa

fil lima

filantrop filantropo **filantropi** filantropia **filantropisk** (person) filantropo (foretagende) filantropico (pl. -ci)

file amare (og fig.), **file-** di lima, limatore, **filbeenk** banco (pl. -chi), bancone m, **filemaskin** limatrice f

filere fare retino per trina a modano, *filert arbeide* retino, **filet** m inv., **filernål** modano; **filet** (kjøtt, fisk) filetto; (arbeide) retino, **filet** **filetere** tagliare a filetti

filharmonisk filarmonico (pl. -ci)

filial filiale f, succursale f, (bank også) agenzia

filgranarbeid filigrana

filing limatura

filipens brufolo, acne f; *full av filipenser* brufoloso

filister filisteo (og fig.) **filisteraktig** filisteo, gretto pedante, conformista, **filisteri** filisterismo, mentalità ristretta e borghese

filkle morsetto

filke straccio, cencio, brandello, sbrendolo, **filke** (ofte) cattivo, **filkefunt** straccione m, pezzente m, **fillegamp** ronzino, brocco (pl. -chi), **fillegreier** stracci mpl, carabattole fpl, bazzecole fpl, **filleone** zio di secondo grado, zio cugino, **fillet** cencioso, sbrindellato

film pellicola, **film** m inv., (kort-) cortometraggio, (dokumentar) documentario (-yd) film sonoro; (spille-) film a lungo metraggio; **filmapparat** macchina da presa cinepresa **filmarkiv** archivio cinematografico (pl. -ci), **filmateber** studio cine-

matografico, **filmatisere** ridurre a film, adattare per lo schermo

filmavis cinegiornale m, **filme** girare un film; **filmare**; (bøtte) bluffare

filmforestilling spettacolo cinematografico, **filmforfatter** soggettoista m, f, sceneggiatore m, **filmfotograf** operatore cinematografico, **filminstruktør** regista m, f cinematografico (a), **filmproduksjon** produzione cinematografica, **filmopptak** ripresa cinematografica, **filmroman** fotoromanzo, cineromanzo, **filmrull** bobina, rullo, rullino (di pellicola), **filmselskap** società cinematografica, **filmsensur** censura cinematografica, **filmskjerme** schermo, **filmskuespiller** (inne) attore m (attrice f) cinematografico (a), **filmstjerne** stella del cinema, divo (a) dello schermo, **star** f inv

filolog filologo (pl. -gi) **filologi** filologia, **filologisk** filologico (pl. -ci)

filosof filosofo; **filosofere** filosofare (over su); **filosofi** filosofia, **filosofisk** filosofico (pl. -ci), adv. filosoficamente, con filosofia, *høre filosofiske forelesninger* seguire corsi di filosofia

filspan limatura

fil feltro, **filtaktig** feltrato, infeltito; **filte** feltrare, **filter** filtro

filthatt (cappello di) feltro; **filthue** berretto di feltro, **filtmaker** feltraio, **filting** feltatura

filtrer, ~ *sammen* ingarbugliare, aggrovigliare; ~ *seg sammen i med*, mescolarsi (con), immischiarsi, invischiarsi, **filtrerapparat** filtro; **filtrere** filtrare; **filtrering** filtrazione f, **filterpapir** carta filtrante; **filterpose** sacchetto filtrante

filtsko scarpa di feltro, **filtsål** suola di feltro, **filteppe** tappeto (coperta) di feltro, **filthøvel** pantofola di feltro

filur furbacchione m, birba **filureri** birconeria **fin** fine, fino, bello, (smakfull) fine, (flott) elegante; (lekker) bello, raffinato; (sart, fintføende) sottile, delicato; (skarp, spissfindig) sottile, acuto, (fornem) distinto, nobile, (passende) come si deve, a tono, ~ *hentydning* allusione, arzata (sottile); ~ *hørsel* udito fine, *fint øre* (for musikk) molto orecchio, ~ *sakstager* buon osservatore; *fine manerer* bei modi, buone maniere; *fint vesen* garbo

finale (sport) finale f, mus. finale m

finansbudsjett bilancio preventivo (dello stato); **finansdepartement** ministero delle finanze, **finanser** finanze fpl, **finansiel** finanziario, **finansiering** finanziamento; **finanskot** (utenlandske forhold) bilancio preventivo, legge finanziaria, **finansmann** finanziere m, **finansminister** ministro delle finanze **finanspolitikk** politica finanziaria

finansutvalg commissione f parlamentare addetta al bilancio, **finansverden** mondo della finanza, alta finanza, **finansvesen** ente finanziario; **finansvitenskap** scienza finanziaria (delle finanze), **finansår** anno finanziario, esercizio finanziario

finbygd (-bygget) finemente costruito, (person) di esile corporatura

findele sminuzzare, polverizzare, **findeling** sminuzzamento, polverizzazione f

fine s mus. fine f

finer impiallacciatura; **finerplate** piallaccio; tavola di legno compensato; **finere** impiallacciare, **finerer** impiallacciatore m; **finering** impiallacciatura

finfølelse delicatezza, gentilezza d'animo, sensibilità, **fintføende** di animo delicato, sensibile

finger dito (della mano), *fingerne av fater* 'giu le mani', *få over fingerne* prendersi una ramanzina, *få fingerne i* agguantare, afferrare; *gi (smekke) en*

over fingrene picchiare qn sulle dita, *ha lange fingre* fig. aver le mani lunghe; *kunne noe på fingrene* sapere qc a menadito (el sulla punta delle dita), *ikke legge fingrene imot om* non avere riguardi se gjennom fingrene med noe chiudere un occhio su qc., *se gjennom fingrene med en* essere indulgente con qn

fingeravtrykk impronta digitale, **fingerbredde** dito, **fingerbøl** ditale m.

finger fingere, simulare, **finger verdi** valore fittizio, **finger faktura** fattura simulata

fingerferdig destro di mano, **fingerferdighet** destrezza (di mano), *ha stor* ~ mus. avere una tecnica eccellente, (tyv) essere lesto di mano, **fingerkløe** prurito alle dita, **fingerkyss** bacio sulla punta delle dita, **fingerledd** articolazione f (giuntura) del dito, (lange f; **fingerne** destro di mano, **fingerpek** segno col dito, indicazione f; **fingerriing** anello; (gifting) fede f, **fingerstilling** mus. digitazione f, **fingerstipp** punta del dito, *to fingerspissene* fino a la punta delle dita, **fingersmukk** ditale m, **fingerspråk** linguaggio delle dita, *bruke fingerspråket* parlare con connges i **fingerstupp** punta del dito **fingertrykk** spesso un dito, grosso come un dito, **fingerøvelse** mus. esercizio di digitazione f

fingre tastare, toccare con le dita, *fingre med / på / pa* peggiorare (insistentemente), **fingret** a forma di dito, bot. digitato.

finhet finezza, eleganza, delicatezza, sottigliezza, distinzione f, signorilità, (takt) tatto, discrezione f; (instrumenters) sensibilità, (myrns) ulolo, **fin-kam** pettine fitto

finke zool. fringuello

finkenett mar. impavesata, bastinaggia

finhornet d. grana fine (minuta); **finmasket** a maglie fitte

finn (samo) lappone m

finne 1 zool. pinna (natatoria), natatoria, **finne 2** med. brufolo, foruncolo.

finne 3 finlandese m.f

finne 4 v. trovare; litt. reperire; (synes) pensare, ritenere, trovare, ~ *igien* ritrovare, ~ *en ukjent* isolare (trovare) un'incognita, *retten finner at* il tribunale giudica che, ~ *en skyldig* riconoscere qn colpevole ~ *noe passende* trovare intendere qc conveniente; ~ *det for godt / passende / å gjøre det* pe. sai bene d. far o. trovare che convenga tanto. *hvis De finner det for godt se* Le pare (va bene), *som han finner for godt* come gli pare; ~ *fram* tirare fuori scoprire ~ *fram* arrivare a ~ *på* aggiere *noe* inventare, escogitare (di fare qc); *han fant på* d. gli venne in mente di, *det er godt funnet på* e ben trovato, e una bella trovata, ~ *ut* trovare, escogitare; ~ *(veien)* ut trovare l'uscita, ~ *ut av* fig. venire a capo di, capire, *ikke kunne* ~ *ut av* non raccapezzarsi, ~ *tilbake* trovare la via del ritorno (til per), *finnes* esserci, trovarci, *det finnes c'e*, ci sono, ~ *seg alene* trovarsi solo, (føle seg) sentirsi solo, ~ *seg i* sopportare, rassegnarsi a, F abbozzare, ~ *se i* idmodig i noe prendere qc con pazienza (filosofia) *ikke kunne* ~ *seg i* non poter tollerare (soffrire)

finnelønn mancia competente, **finner** chi trova, trovatore m, **finnested** luogo del ritrovamento (della scoperta)

finnet med. brufoloso, foruncoloso, bot. pinnato **finnhval** balenottera, **finnkjerring** (vecchia) lappona, **finnjolle** (sport) finn m inv

finlandsk finlandese, **finnlapp** lappone finnico, **finnlender** finlandese m.f, **finnsk** finlandese, *det fins-*

ke folkeslag i Finni, *de finske stammer* le tribu finniche

finstøtt macinato, pestato finemente

fin(t)bygd, -bygget finemente costruito, esile, gracile.

finte (fekting) finta, (skose) frecciata *gi en finter* lanciare frecciate contro qn

finfølelse sensibile, di animo delicato

fiol viola, violetta, mammola, **fiollett** viola inv, violaceo

fiolin violino, *spille første* ~ essere il primo violino, fig. fare il bello e il cattivo tempo, **fiolinbue** arco (pl. -chi), archetto, **fiolinbygger** lutaiolo, **fiolinhals** manico del violino, **fiolinist** violinista m.f, **fiolin-kasse** custodia del violino, **fiolinøkkel** chiave f di violino, **fiolinshole** metodo per lo studio del violino, **fiolinstrø** pirolo, bischero, **fiolinspiller** suonatore m di violino, violinista m.f, **fiolinstol** ponticello, **fiolinstreng** corda di violino, **fiolinseil** violoncello, **fiolinseilist** violoncellista m.f

fiolrot radice f di mammola, radice di giuggioio (ins)

fipp (spiss) punta, (-skjegg) pizzo, barbeta a punta (på underleppa, m. ca)

firbent zool. quadrupede; (møbel) a quattro gambe, ~ *dyr* quadrupede m. **firblad** a quattro foglie, ~ *propell* elica a quattro pale, **firdelt** diviso in quattro, in quattro parti, **firdobbelt** quadruplo, quadruplicato, *legge* ~ piegare in quattro, **firdoble** quadruplicare, moltiplicare per quattro

fire 1 tall quattro *ga krøpe på fire* ~ andare a quattro gambe/zampe, **fire 2** v. gi. seg. cedere darsi per vinto, mar. **filare** (hurtig in bando, *ad smidt* a collo); mollare; ~ *flagget* ammainare la bandiera, ~ *seilet* calare la vela, ~ *av* largare, ~ *for en* cedere nei confronti di qn, ~ *på noe* non insistere su

fire- a quattro; se også fir-, **fireknapp** a quattro bottoni, **firemotor** quadrimotore, ~ *fls* quadrimotore m, (jet) quadrigetto, **firer**, **firetall** quattro m

firfargetrykk quadricromia

firfisle lucertola

firfotet, ~ *vers* tetrametro, **firfott**, se **firbent**, **fir-grent** a quattro rami, **firhjul** (et) a quattro ruote, **firhendig** a quattro mani, **firhendt** quadrumane

firing atto di filare (mo. are. calare) **fagg** i ammainabandiera m.

firkant quadrato, quadrilatero, **firkantet** quadrato; fig. testardo, intransigente, (mening) schematico (pl. -ci), *gjøre* ~ squadrare, **firklover** quadrifoglio

firma ditta, (enkeltmanns-) ditta individuale, (sel-skaps-) ragione f sociale, società, *under* ~ *N og Co.* sotto la ragione sociale N & C

firmaregister registro di commercio, *anmelde til firma-registeret* iscriversi alla Camera di Commercio

firmaster mar. quattroalberi m inv

firseter macchina a quattro posti, **firsetet** a quattro posti, **firadet** quadrilatero, **firskåren** tarchiato, **firspann** tiro a quattro; **firsprang**, *i fullt* ~ a (di) gran galoppo, a rotta di collo.

firstavings- quadrisillabo, **firstavingsord** quadrisillabo

firstemmig a quattro voci, ~ *stykke* quartetto, **firstreken** mus. dell'ottava ottava

firtoms di quattro polci, **firårig**, **firårs** di quattro anni, **quattrenne**

fis F iolla, peto, **fise** molare una iolla

fisk pesce m, typ. fascio; *nytrukken* ~ pesce fresco

ta for god ~ prendere per buono, *fisken skal svømme* sui pesci meschi, *falle i* ~ sfasciarsi, andare a rotoli

fiske 1 v pescare (*med snøre* alla lenza), *fig* cercare lodi (complimenti, informazioni); ~ *etter fig* aspirare a ~ *noe opp* pescare qc., ~ *i rort vann* pescare nel torbido

fiske 2 s pesca **fiske-** di pesce, se også **fisker-**, **fiskeavl** piscicoltura, **fiskeben** lisca (spina) di pesce, **fiskeberg** roccia su cui si secca il pesce; (-stun) banco di pesce, **fiskeblære** vescica natatoria, **fiskebløter** anmøl atore m di stoccafisso

fiskebolle polpetta di pesce; **fiskebrygge** banchina dove approdano i pescatori, **fiskebrønn** vivaio, **fiskedam** vivaio, peschiera; **fiskedrett**, (*Peters*) ~ pesca miracolosa (di S. Pietro); **fiskefangst** pesca, **fiskefangt** f (pesce) pescato; **fiskefat** piatto da pesce, **fiskefart** banco (zona) di pesca, **fiskegreier** arnesi mpl da pesca

fiskegrunn banco di pesca, peschiera, **fiskehandler** pescivendolo, pesciaiuolo; **fiskekake** polpetta di pesce, **fiskekjele** peschiera, **fiskekniv** coltello da pesce, **fiskekrok** amo, **fiskekrase** vivaio (di un peschereccio), **fiskekyndig** conoscitore m di pesci, **ittilolog** (pl -gi), **fiskekake** salamoia, **fiskekum** colla di pesce, itticolita

fiskemarked mercato ittico, **fiskemelke** latte m di pesce, **fiskeoppvaksning** nave f guardapesca, **fiskeplass** u. g. d. pesca, radotto alla pesca

fisker pescatore m, **fiskerbefolkning** popolo di pescatori, **fiskerby** città di pescatori, porto di pesca, **fiskerbåt** peschereccio, barca da pesca, **fiskeredskap** arnesi mpl da pesca, **fiskerett** (mat) piatto di pesce, *jur* diritto di pesca, **fiskerflåte** flottiglia di pescherecci, **fiskerhytte** capanna di pescatori

fiskeri pesca, industria ittica (al. della pesca), **fiskerik** pescoso, **fiskerjente** ragazza che si occupa di pesca, **fiskekyrning** pescivendolo, **fiskerkone** moglie f di pescatore, **fiskerskute**, se **fiskerbåt**

fiskeruse nassa, **fiskeskjell** squama di pesce; **fiske-snøre** lenza, **fiskespade** spatola per il pesce, **fiskestang** canna da pesca, **fiskestun** banci di pesce, **fiske-suppe** zuppa di pesce, *dial* cacciucco, brodetto, *buridda* **fisketad** stagione f di pesca, **fisketorg** mercato del pesce, **fisketran** olio (di segato) di pesce, **fisketur** partita di pesca, **fisketonne** barile m di pesce, **fiskevæter** prado timp. itici e derivati, **fiskevæter** stazione f di pesca, **fiskeyngel** avannotto

fisk mus. fa m d. esis

fistel med. fistola (stemma) (voce f di) falsetto, *synge i* ~ cantare in falsetto, *tale i* ~ parlare in tono di falsetto

fjas frasceggiare m, civetteria, frivolezza, **fjort** m inv., **fjase** frasceggiare, civettare, amoreggiare, **fjirtare**, ~ *tiden bort* perdere il tempo in stupidaggini

fjel asse m. tavolo

fjell roccia (berg) monte m, montagna, *til fjells* in montagna, nei monti, se også **berg**; **fjell-** di roccia di montagna, alpino, **fjellbette** pascolo montano (alpino); **fjellbestiger** alpinista m, f, rocciatore m, **fjellbestigning** alpinismo, ascensione f, **fjelibu** montanaro, **fjellbygd** paese m di montagna

fjeldal valle f di alta montagna, valle alpestre; **fjell-elv** torrente m di montagna, **fjellfolk** montanari mpl, **fjellfuru** pino silvestre, **fjellkam** cresta, crina, crinale m, **fjellkjede** catena di montagne, giogaia, **fjellkluft** crepaccio, burrone m, gola, **fjellknatt** picco (pl -chi) roccia, **fjellknaus** poggio, mammellone m, **fjell-lund** zona montagnosa, paese alpestre,

fjell-luft aria di montagna, **fjellpass** passo, valico (pl: -chi), **fjellplante** pianta alpina (al. di alta montagna), **fjellreise** viaggio in alta montagna, **fjellrik** montagnoso

fjellrygg crinale m, **fjellsjø** lago di montagna (alpino), **fjellskar(d)** varco (pl -chi), valico (pl: -chi), **fjellskred** irana, **fjellskrent** versante m declivio, china (della montagna), **fjellslette** altopiano, pianoro, **fjellslätt** fienagione f in montagna; **fjellsti** sentiero di montagna

fjellstokk bastone m ferrato, alpenstock m inv., **fjellstreking** catena di montagne, zona montuosa, **fjellstrøm** torrente m di montagna, **fjellstue** rifugio alpino, **fjellund** poco (pl -chi), guglia (di roccia); **fjelltopp** cima, vetta, **fjellvann** lago (pl -gh) di montagna (alpino), **fjellvegg** parete rocciosa, **fjellvei** strada di montagna, **fjellvidde** altopiano, landa di montagna

fjerde quattro; *den fjerde april* il quattro aprile; *Henrik den fjerde* Enrico quarto, *for det fjerde* punto quarto in quarto luogo, **fjerdedel** quarto m, **fjerdedels** un quarto di, ~ *note* semiminima; ~ *pause* pausa di semiminima, *fire* ~ *tak* tempo a cappella, *tre* ~ *tak* tempo a tre quarti

fjerdemann, *være* ~ (spill) fare il quarto; (sport) essere quarto, **fjerdepart** quarto

fjerdings (mål) quarto d. botte (vekt) quarto d. libbra, (liten tonne) barilotto, **fjerdingsvel** quarto di miglio (for 2,8 km, nå 2,5 km), **fjerdingsår** trimestre m

fjern lontano, distante, remoto; *i det fjerne* in lontananza, *fjerne tider* tempi remoti, *ikke ha den fjerneste grunn* non avere il minimo motivo, *den tanke ligger meg fjernt* con ci penso neppure, *intet ligger meg fjernere enn den tanke* lungi da me quest'idea, **fjerne** allontanare, (ta bort) togliere, *portar via*, asportare, rimuovere, ~ *seg fra* allontanarsi da, (forlate) abbandonare, lasciare

fjernfotografering telefotografia, **fjernhet** lontananza, distanza, **fjernkontroll** comando a distanza, telecomando, **fjernledning** linea a lunga distanza, **fjernoverføring** trasmissione f a distanza, **teletrasmissione** f, **fjernskriver** telescrivente f, *med* ~ per telescrivente, **fjernstyring** guida a distanza, *te eguid*, **fjernsyn** televisione f; (apparat) televisore m, **fjernsyns-** televisivo, **fjernsynskort** libretto U.R.A.R.

fjernet adv lontano, distante in lontananza, **fjernetliggende**, se **fjernet**; **fjernetog** treno di lungo percorso, **fjerntrafikk** servizio delle grandi linee

fjert peto, scoreggia; *sld en* ~ mollare un peto; **fjerte** scoreggiare

fjes faccia, viso, **fjesing** zool. pesce m ragno, trachino; **fjesk** lusinga, adulazione f; **fjeske** lusingare, adulare

fjoll insensatezza, balordaggine f, **fjolle** comportarsi da balordo, fare lo scemo; **fjollet** meienso, sciocco (pl: -chi), **fjollethet** grulleria, stupidità, **fjolling** grullo, tonto, balordo, **fjols** sciocco (pl: -chi), **bul-fone** m

fjong elegante, f. sciocco

fjor, *i* ~ l'anno scorso

fjord fiordo, **fjordfart** navigazione f sui fiordi, **fjord-gap** imboccatura di un fiordo; **fjording** cavallo della Norvegia occidentale

fjorten quattordici, *en* ~ *dagers tid* una quindicina di giorni; *om* ~ *dager* tra quindici giorni, **fjortende** quattordicesimo, *litt.* decimoquarto, quattordicesimo, **fjortendedel** quattordicesimo; **fjortendrig**, **fjortendrs** di quattordici anni, quattordicenne

fjer zool. piuma, penna, (metall) molla, (bil-)

(molta al) balestra, *fa* ~ mettere le penne, impiumarsi, *få* ~ *igjen* ripiumarsi, *fjæraktig* piumoso, *fjærball* volano, batuffolo di piume, *spille* ~ giocare al volano; *fjærblad* lama di balestra, *fjærbusk* pennacchio, pennoncello, *fjærdyne* piumino

fjære bassa marea, riflusso, deflusso; (strand) battigia, bagnasciuga *F i fjæra* sul/a battigia

fjæret piumato, pennuto; *fjærfe* (-kre) pollame m. animali mpl da cortile, *fjærham* piumaggio, *fjærkledning* (-drakt) piumaggio, *fjærkost* piumino, *fjærkraft* forza di molla tesa, *fig* risorsa, *fjærlett* leggero come una piuma, *fjærlos* implume, senza penne, *fjærmadrass* materasso a molle, *fjærtopp* ciuffo di penne; *fjærvekt* bilancia a molla, (sport) peso piuma, *fjærvifte* ventaglio di piume; *fjærvilt* uccellame m, uccellagione f, *fjærving* (borste) piumino, *fjærvogn* vettura molleggiata

fjæs vaccheria, stalla

fjabb bocca, fauci fpl (person) insolente, sfacciato

fjabbet impertinente, insolente, sfacciato

fjagg bandiera, (nasjonal-) colori mpl nazionali, *føre falsk* ~ portare bandiera falsa, *føre norsk* ~

battere bandiera norvegese, *heise* ~ alzare la bandiera, *seile under falsk* ~ inalberare (battere) bandiera falsa, *seile under fremmed* ~ navigare sotto

bandiera straniera, *senke flagget* inclinare la bandiera, *fig* dichiararsi vinto, *stryke flagget* ammainare la bandiera, *tone* ~ inalberare lo stendardo, alzare a vista

fjaggbærer portabandiera m, f inv., *fjaggduk* stendardo, *fjagge* esporre la bandiera, imbandierare, *det flagget* sventolano le bandiere, *det flagget i byen* tutta la città è imbandierata, ~ *på halv stang* esporre la bandiera a mezz'asta

fjaggermus pipistrello, (stor) vampiro

fjaggnapp pomo d'asta, *fjagglina* fune f di bandiera, *fjaggskip* nave f ammiraglia, *fjaggsmykket* imbandierato, impavesato, *fjaggstang* asta di bandiera

fjagre volteggiare, svolazzare, (i ving) sventolare, *fig* sfarfallare, *fjagrende* svolazzante, sventolante (flyktig) volubile, *med* ~ *hår* con i capelli scioi (a vento), *fjagring* svolazzo, volteggio, sventolio

fjak astra, (is-) lastrone m di ghiaccio

fjake, ~ *om* vagare, errare, vagabondare, *fjakkog* vagabondaggio

fjakne sfaldarsi, le squarciare, *fjakong* flacone m, *fjakse*, ~ *med vingene* sbattere le ali

fjamingo fenicottero fiammingo (pl. -ghi)

fjamlander fiammingo (pl. -ghi)

fjamme 1. s. fiamma (og *fig*), *stå i flammer*, se *fjamme* 2. v. essere in fiamme, fiammeggiare; ~ *opp* levar fiamma, divampare

fjammeblukk sguardo fiammeggiante (el. di fuoco)

fjammehav mare m di fiamme, *fjammekaster* lan-

ciafiamme m inv., *fjammeskper* bagliore m di fiamme, *fjammeskrift* caratteri mpl di fuoco, *fjammet* fiammeggiante, fiammante, (trø) venato, screziato, (året) venato; (gråsprengt) brizzolato, (tøy) fiammato

fjamsk fiammingo (pl. -ghi)

fjanell fianella

fjanke fianco (pl. -chi), lato, *falle en i flanken* prendere qn. di fianco, *fjankeangrep* attacco di fianco, *fjankere* fiancheggiare, affiancare

flaske 1. s. bottiglia, (tykkmaget i fletning) fiasco (pl. -chi), (dråpe-) flacone m, contagocce m inv., (tåte-) poppatoio, biberon m inv., (lerke, felt-) bottaccia, fiasca, (bytte-) vetro (el. vuoto) (a rendere); *jeg har ingen* ~ *med* (ved kjøp) non ho il

vuoto, *fille (helle, på)* ~ imbotigliare, *anme et barn opp med (gi et barn)* ~ allattare un bambino artificialmente (col poppatoio), *flaske* 2. v. ~ *opp* allevare artificialmente; *fig* allevare, *det flasker seg* la cosa sta andando a buon fine

flaskefôr astuccio per bottiglia (e), *fig* scorta di bottiglie (el. ac. v. ic) *flaskeformet* a forma di bottiglia, *flaskegrønn* verde bottiglia, *flaskehals* collo di bottiglia, *flaskehvister* veste f di paglia (per bottiglia), *flaskekapsel* tappo a corona, capsula, *flaskekorg* cestello per bottiglie, *flaskekork* tappo, taccuino, *flaskerenser* scovone, *flaskeskylling* avaggio di bottiglie, *flaskestativ* portabottiglie m inv., *flaskeol* birra in bottiglia, *flaskeåpner* apribottiglie m inv., levacapsule m inv.

flass forfora

flat piatto, piano, (hverdagshg) ordinario, banale; (flau, om person) confuso, imbarazzato, mogio, *bli* ~ appiattirsi, spianarsi, *fig* rimanere confuso (imbarazzato); *gjøre (sid, trekke)* ~ appiattare, spianare, *fig* mortificare, far restar male, *på* ~ *mark* in campo aperto, se også *flatt*

flatbelg cicorchia, *flatbrød* galletta (integrale sottilissima e croccante), *flatbunnet* a fondo piatto, *flatbygd* paese m di pianura, *flatbygget* a fondo piatto

flate piano; (over-) superficie f area, (slette) pianura piana, *flateinnhold* area superfic. el. *flatemål* misura di superficie, *flatemåling* misura di superficie, *flatet* superficie piana, piatezza, appiattimento, *fig* piatezza, (stil) insipidezza, monotonia, *flatklemt* schiacciato, *flatland* campagna pianeggiante, pianura, *flatlendi* piatto, piano, pianeggiante

flatius piattola, piattone m

flatneset che ha il naso schiacciato, camuso

flatside lato piatto, piano

flatt adv. in piano, di piatto, piattamente

flattaog pinza piatta

flattere lusingare, avvantaggiare, abbellire, *flatterende* lusinghiero, adulatorio, che abbellisce

flattrykning schiacciamento; *flattrvkt* appiattito, schiacciato, (nese også) camuso

flau (smakløs, også *fig*) insipido, scipito, insulso (drikk) che ha perso il frizzante, merk *fiasco* (pl. -chi), (skamfull) vergognoso, mortificato, ~ *vind* brezza debole, ~ *vitthet* facezia di cattivo gusto, barzelletta insulsa, *F* spirito di patata, *bli* ~ *d*. ventare insipido, perdere il gusto, (skamfull) vergognarsi, *gjøre* ~ mortificare, svergognare, far vergognare, *flaubet* scipitezza, insipidezza, insipidita, (skamfullhet) vergogna merk *ristagno*

flause sciocchezza, bubbola, insulsaggine f

flegma flemma, *flegmatiker*, *flegmatisk* flemmatico

fleinskalle calvo, *fleinskallet* calvo, se *flint*

fleip sfacciataggine f, (person) sfacciato, *fleipet*, *fleipmunnet* sfacciato, senza rispetto

fleis *F* faccia, viso

flekk macchia (og *fig*), (i mønster) macchiettatura, (i edeisten) ghiacciolo, (metall) paglia, (frukt) ammaccatura, *bli* ~ (støt) livido, *sette en* ~ *på* macchiare (og *fig*) *ta flekker av noe* smacchiare (togliere le macchie da) qc., *ikke komme i røre, seg av flekken* non muoversi dal proprio posto, *uten å komme av flekken* senza muoversi, senza andare avanti

flekke 1. v. macchiare, chiazare, picchiettare, (kløve) fendere, spaccare (in due), ~ *av haken* scortecciare, ~ *tenner* mostrare i denti, digrignare (i denti)

flekk 2. s. borgata, borgo, cittadina.

flekkesild aringa sventrata, **flekkesild** macchiato, chiazziato, picchiettato; **flekkesild** smacchiatore m; **flekkesild** qua e là, a macchie; **flekkesild** ufo peccchiato

flekk, i ~ indistintamente, (uorden) alia rinfusa

flekk 1. s. strappo, lacerazione f, squarcio; (i an-s kt) sfregio; *gi en en ~ sfregiare qn.*, **flekk** 2. v. strappare, lacerare, squarciare; *flekkende kritikk* un'aspra critica, una critica sferzante

flekk (hval) scarnare (squartare) il grasso della balena, ~ i noe trinciare (scarnificare) qc., **flekker** squartatore m, **flekkning** squartamento, trinciamento, scarnificazione f

flekk (sutre) piagnucolare, **flekkende** piagnucoloso, **flekker** piagnucolone m **flekkning** piagnucolamento

flekk piu, (degli) altri, ancora, (atskillige) parecchi, diversi, vari (foran s.), ~ *enn en* più di uno; *han har ~ barn enn jeg* ha più figli di me; *han har ~ (= atskillige) barn* ha parecchi figli, *vil De ha ~?* ne vuole ancora (ol. degli altri)?, *ikke ~ bøker* basta libri, *han har ikke ~ bøker* non ha più libri, *har De ~ barn?* ha degli altri figli?, ~ *lenda* ancora!, ~ *og ~* sempre di più, ~ *andre* qualche altro, parecchi altri, *hvem ~?* chi altro?, *der er ~ hvor de kommer fra* ne sono ancora

flekket di parecchi piani, **flekket** multicolore, policromo, **flekket** polifase; **flekket** politesmo **flekket** pluranta maggioranza, **flekket** poligonale, **flekket** poligamia, poliginia

flekket di più (molte) cifre, **flekket** polisillabo, **flekket** a più voci, polifonico (pl. -ci), **flekket** gram. parte m *et ~* a maggior parte i più, (parlamentarisk) la maggioranza, **flekket** risoluzione maggioritaria; **flekket** scrutinio maggioritario

flekket che ha più significati, che dà luogo a diverse interpretazioni, ambiguo, polisenso, **flekket** molteplicità di significati, (uklæhet) ambiguità

flekket planennale, bot. perenne

flekk lardo; (side-) guanciale m, (buk-) pancetta, (bacon) pancetta affumicata; (svinekjøtt) (carne di) maiale m; **flekket** lardo, grasso di maiale, **flekket** mezzana, lardone m, **flekket** prosciutto, **flekket** lardello, **flekket** cotenna

flekk, *de (aller) fleste* la maggior parte (di), i più, il maggior numero (di), la grande maggioranza (di), quasi tutti; *som folk er ~* come la maggior parte della gente

flekk treccia, intrecciatura, (rist-) graticcio.

flekk 1 v intrecciare, ~ *seg i hverandre* intrecciarsi, ~ *om igjen* intrecciare, ~ *omkring* intrecciare intorno a, **flekk** 2 s. treccia

flekket nastro per i capelli, **flekket** intrecciatura, intreccio, **flekket** intrecciatura, graticcio, graticciata, traiccio.

flekk (ordne) metter in ordine, nordinare, rassettare **flekk** diligenza, assiduità, (omhu) cura, scrupolosità, *gjøre seg ~ (med)* dedicarsi con diligenza (a); *bruke all sin ~ på* dedicare tutte le proprie cure a, applicarsi con impegno a, *med ~ (= vilje)* di proposito, apposta

flekket attestato di diligenza

flekk lembo, (større) falda

flekk toppe, rappezzo, (støvelhæl) rialzo, tacco (pl. -chi), **flekk** aggiustare, rappezzare, rattoppare, ~ *sammen* rappezzare (og fig.), **flekker** rappezzatore m, aggiustatore m; **flekket** aggiustatura, rattoppo, riparazione f; **flekket** (litterært) centone m; rappezzatura

flekk tremolare, baluginare.

flekk abile, capace, bravo, (virkosom) attivo, ~ *i historie* bravo (forte, ferrato) in storia; ~ *fyr* ragazzo capace, uomo (ragazzo) in gamba

flekk silice f, selce f; (tyrtøy) pietra focaia, *fly i ~* dare in escandescenze, **flekk** di fucine

flekket schioppo, fucile m, **flekket** acciarino, **flekket**, se. **flekk**; **flekket** frammento (scheggia) di selce; **flekket** duro come pietra, di pietra, durissimo, **flekket** calvo, pelato

flekk sogghigno, sorriso beffardo; **flekk** sogghignare, sghignazzare

flekk scheggia, *jeg har fått en ~ i fingeren* mi si è conficcata una scheggia nel dito

flekk 1 s. mattonella, piastrella, formella, **flekk** 2 v fendere, scheggiare, spezzare; scagliare, ~ *seg* scagliarsi, sfaldarsi, sfogliarsi, scheggiarsi, **flekk** (be)lagt piastrellato, ammalonato, **flekket** canestro di legno sfogliato, **flekket** (-gulv) pavimento piastrellato (ammalonato)

flekket pignolo chi cerca il pelo nel uovo, **flekket** pignoleria, cavillosità

flekket balistra

flekk lustrino, orpello (og fig.), **flekket** orpello, similoro; **flekket** orpelli mpl, lustrini mpl

flekk diligente, solerte, assiduo, (virkosom) attivo, laborioso, (elev) studioso, adv. diligentemente, con impegno, ~ *arbeider* gran lavoratore; *besøke ~* frequentare assiduamente, recarsi spesso a (da)

flekk alta marea, flusso; **flekket** (tidevann) ondata di mare; maremoto.

flekk (oversvømmelse) inondazione f; (elv) fiume m, fiumana, med. flusso, *hvit ~* perdite bianche, **flekket** braccio di fiume, **flekket** bacino di fiume, **flekket** riva, sponda, greto (di fiume), **flekket** fondo di fiume, **flekket** ondata di maremoto

flekket navigazione f fluviale, **flekket** (dine) dio (dea) di fiume **flekket** poppama **flekket** corso di fiume, **flekket** foce f, (åpen) estuario, **flekket** navigazione f fluviale; **flekket** acqua fluviale

flekk 1 s. grovigio garbuglio intico (p. -chi) cioppo

flekk 2 v., ~ *seg* ingarbugliarsi, aggrovigliarsi, **flekket** ingarbugliato inticato (og fig.)

flekk schiera, stuolo, gruppo; (flug) stormo; (sau) gregge f; (kvæg) mandria, (dyr) branco (pl. -chi), (snø, utl o.l.) fiocco (pl. -chi)

flekket, ~ *seg* **flekket** radunarsi, affollarsi, accalcarsi, **flekket**, i ~ in ressa, in gran numero, **flekket** a gruppi, a schiere, a frotte

flekket borra di seta, **flekket** borra di lana

flekket inondazione f, piena, straripamento, (ord-) fiume di parole, **flekket**, ~ *over* straripare

flekk 1 (tøy) crespo, *gå med ~ om armen* portare un crespo (nero) al braccio.

flekk 2., *stå i (fullt) ~* essere in (piena) fiortura, fig prosperare, **flekk** 3 vacchetta

flekk flora

flekket, **flekket** fiorentino.

flekket prosperare essere rigoglioso

flekket fioretto, **flekket** borra di seta, filaticcio

flekket fior m di farina, **flekket** zucchero a velo.

flekket setaccio, **flekket** crespo di seta

flekket retorcume m, frase fatta, banalità, **flekket** frasi fpl vuote, **flekket** luoghi mpl comuni; frasi fpl trite

flekket felpa, **flekket** tr sfilacciare, intr sfilacciarsi, **flekket** sfilacciato, **flekket** (cappello a) cilindro, tuba

Notid alta marea, **Notisje** flottiglia.

Not 1 mar a galla, **bringe** ~ nmettere a galla, disincaagliare

Not 2 (utvungen) sciolto, disinvolto, (fin) elegante, (fiks) raffinato, (overdådig) sontuoso, (gavmild) generoso, adv. con noncuranza, con aria disinvolta, ~ *på det*, ~ *med penger* spendereccia, spendaccione, di manica larga, ~ *fyr* un tipo coi fiocchi, (levemann) vitaiuolo, viveur m inv., ~ *kavaler* damerino, bellimbusto, *leve* ~ vivere da gran signore

Notte, ~ *seg* permettersi grandi lussi, (med penger) spendere e spandere; ~ *seg med noe* far sfoggio di qc., offirsi qc. noncuranza, disinvoltura, usso, generosità

Notter galleggiante m

No scoglio.

Due mosca, (sløyfe) (cravattino a) farfalla, *spansk* ~ cantante f; *slå to fluer i et smekk* prendere due piccioni con una fava, *ha fluer i hodet* avere una fissazione, essere un po' locco, *sette en flue i hodet* ficcare delle idee in testa a qn

Fluennett paramosche m inv, moscaiuola, **Fluepapir** carta moschida, **Flueplaster** med vescicante m **Flueskitt** escrementi mpl di mosca, **Fluesmekker** scacciamosche m inv **Fluesnapper** pigliamosche m inv., **Fluesopp** ovolo malefico, amanita muscaria, **Fluevekt** (sport) peso mosca

Fluidum fluido, liquido

Nuksem subito, immediatamente, sull'istante

Nukt (å flykte) fuga, (å flyge) volo, volata, fig. volo, slancio, impeto, *på flukten* durante la fuga, *drive (slå) på* ~ mettere in fuga, *skytte en fugl i* ~ colpire un uccello al volo, *gripe i flukten* afferrare (cogliere) al volo; **Nukte**, ~ *hullen* ribattere la palla di volata **Nuktstol** sedia a sdraio

Nunkende, ~ *ny* nuovo fiammante

Ny 1 (høbsteite piano) **Ny 2** tekn aereo, aeroplano **Ny(ge)** *viare* a ~ *use* ad andare in aereo *fuge* ~ lascia perdere! ~ *avite* prendere l'aereo *fig* andar via d. volata ~ *forbi* passare d. volata ~ *hørt på* andare a posarsi su ~ *hørt på* ~ *svolte* alzare ~ *hørt* volare in alto ~ *gjenn* mal traversare ~ *nytt* ~ *inn* entrare ~ *nytt* *marken* volare raso terra, ~ *opp* prendere il volo ~ *et flyvæst* soffiarsi in aria, (fare opp) sobbalzare, (dør) aprirsi di colpo; ~ *ut* uscire (di volata)

Nylarm allarme m aereo, **Nyngrep** attacco (pl -chi) aereo, **Nybase** base f aerea, **Ny(ge)blad** volantino, **Ny(ge)båt** idrovolante m, **Ny(ge)ekorn** sciattoio volante, **Ny(ge)evne** capacità di volare, altitudine a volare; **Nyfabrikk** fabbrica di aerei **Ny(ge)felt** campo d. aviazione **Nygeferdig** (-dyktig) a to al volo; **Nygefisk** pesce m volante, **Nygegikt** dolori mpl reumatici, **Nygegnille** ghimbizzo, grillo

Ny(ge)havn aeroporto, **Nygehavre** avena selvatica (falua), **Nygehud** patagio, membrana alare

Nygel piano a coda

Nygemaskin velivolo, (med motor) aereo, aeroplano, apparecchio, **Nymotor** motore d. aeroplano, **Nyplass** aeroporto, aerodromo, **Ny(ge)post** posta aerea, *med* ~ per via aerea, **Ny(ge)route** linea aerea aviolinea

Nygeode volante; ~ *fart* a briglia sciolta, di volata

Nyger (person) aviatore m, pilota m.f; (fugl) *være en god* ~ volar bene, esser un buon volatore

Nygesand sabbia mobile, sabbie (pl mobili) **Ny(ge)selskap** compagnia aerea **Ny(ge)skole** scuola d. pilotaggio, accademia aeronautica, **Nygeskrift** opuscolo, volantino, **Ny(ge)styrke** forza aerea, acro-

nautica militare; **Ny(ge)nd**, *en* ~ *på tre timer* tre ore di volo, **Ny(ge)tur** viaggio in aereo, **Ny(ge)ulykke** incidente aereo, disastro aereo, **Ny(ge)våpen** aviazione f (militare), arma aeronautica

Nykte fuggire darsi alla fuga, scappare; ~ *fyr en* fuggire davanti a qn, (unngå) evitare (schivare) qn, ~ *fra* fuggire da, sfuggire a, ~ *inn i et hus, til et land* *til en* rifugiarsi in una casa, in un paese, da qn, *fluktende hær* esercito in fuga (rotta)

Nyktig (forbigående) fuggevole, fugace, (ustadig) incostante, volubile; (overflatisk) superficiale, (lett) leggero, (hastig) rapido, (lettfordampende) volatile, *gjøre* ~ volatilizzare; *et* ~ *blikk* uno sguardo fugace, un rapido sguardo, *berøre* ~ sfiorare, *betrakte* ~ gettare una rapida occhiata su, *se* ~ *igjennom* scorrere rapidamente, **Nyktighet** fugacità, incostanza, volubilità, volatilità, leggerezza

Nyktmog fuggiasco (pl -chi), fuggitivo, (fug) di scortore m, transfuga m f; (landflyktig) profugo (pl -ghi) esule m.f, (politisk) fuoriuscito politico

Nyndre pesce passera, passera di mare, sogliola

Nyte scorrere, fluire, (på vann) galleggiare; **Nottare**, (om svømmer) fare il morto, (*lykke* og) ~ (rot) essere in disordine, essere fuori posto; *gulvet flyter med vann* il pavimento è allagato, *såret flyter med materie* la ferita è in suppurazione, ~ *hørt* scorrere via, ~ *forbi* passare, scorrere, ~ *igjennom* passare attraverso, ~ *nedover* fluire in basso, grondare, ~ *ovenpå* stare a galla, ~ *over* traboccare, ~ *sammen* confluire

Nytebru ponte m galleggiante, ponte di barche, **Nytebrygge** pontile m galleggiante, **Nytedokk** bacone *go* ~ *egge* ante, **Nytekran** gru f galleggiante **Nytemine** mina galleggiante

Nytlende liquido (og mørk) (sme tet) fuso, liquefatto, (svømmende ovenpå) galleggiante, (lett) scorrevole, ~ *fode* al. menti mpl liquidi, *tale* ~ parlare correntemente, **Nytevekt** aerometro

Nyting (flytting) trasloco (pl -chi), trasporto, trasferimento, **Nytingsgodtgjørelse** indennità di trasferimento, **Nyttbar** trasportabile, mobile, portatile

Nytte tr. spostare, rimovere, (til side) mettere da parte, (ta bort) togliere, levare (annetsteds) trasportare; (til annen bopel) traslocare, (tre) trapiantare, (overføre) trasferire, intr. traslocare, cambiar casa, trasferirsi ~ *noe nærmere* avvicinare, accostare qc., ~ *noe fram* spostare qc. in avanti, ~ *noe tilbake* scostare, arretrare qc., ~ *seg* spostarsi, scostarsi, ~ *seg høvere opp* spostarsi (collocarsi) più in alto: ~ *seg nærmere* avvicinarsi, accostarsi, ~ *hørt til en* andare ad abitare da qn ~ *inn (i en leilighet)* instal.arsi (sistemarsi) (in un nuovo alloggio), ~ *inn til byen* trasferirsi in città ~ *ut av* lasciare, andare via da, ~ *ut på landet* trasferirsi in campagna ~ *på seg* muoversi

Nyttebyrå impresa di traslochi, **Nyttedag** giorno di trasloco, **Nyttefolk** operai mpl addetti al trasloco, **Nytte gods** massenzie fpl (da traslocare); **Nyttelass** canco (pl -chi) di massenzie **Nyttetegn** furgone m da trasloco

Nyttlapp lappone m nomade

Nyve, se fly(ge)

Nære 1 s. strappo, lacerazione f, squarcio, (i tøy og så) sette m, **Nære 2** v. lacerare, so. flenge

Nø (sjø) salire, *det flør* la marea sale

Note 1 v. (tømmer) flottare, (melk) scremare, **Note 2** s. panna, crema, fior di latte, *utsette* ~ fare la panna, pannare, *skumme fløten av* scremare: fig

prendere la parte migliore; selezionare, *fløtefjes* sharbatello; faccia lattemiele; *fløtekake* dolce m (torta) alla panna, *fløtekrem* panna montata, *fløtemugge* brocchetta per la panna

fløter addetto alla fluttazione del legname, zatteriere m

fløtesaus salsa alla panna; **fløteskje** cucchiaino da panna, **fløteskum** panna montata, **fløtesnerk** pelle f del latte, **fløteerte** torta alla crema

fløt(n)ing flottazione f, fluitazione f

fløy (vind-) girandola, banderuola, mil., arkut, ala, (dør-) battente m, (bord) prolunga, giunta, *fram-springende* ~ arkut avancorpo

fløyadjutant aiutante m di campo, **fløyalter** politico (pl: -er), tritico (pl: -er), **fløyder** porta a due battenti

fløyel velluto; **fløyels-** di velluto, vellutato, **fløyels-aktig**, -blat vellutato, **fløyelsborste** spazzola per velluto, **fløyelsgrøt** pappa di farina al latte; **fløyels-hansker**, *ta på med* ~ prendere qn. coi guanti, **fløyelsstoffer** stoffe fpl di velluto

fløyemann capofila m.f, serralata m.f

fløyte 1. s. flauto; piffero, (rør-) zufolo, **fløyte** 2 v suonare il flauto, zufolare

fløyten, *gd* ~ andare in fumo, andare a monte, *kant-penger er gått* ~ il suo denaro si è dissipato

fløytespill suono di flauto, esecuzione f di un brano al flauto, **fløytespiller** suonatore m di flauto, flautista m.f, pifferaio, **fløyte tone** suono (nota) di flauto, (fløyte)gnende) tono (suono) flautato

flå scolare, scorticare (og fig.)

flåhakke zappa, tagliacolicca m inv: ~ v scorticare, **flåing** scorticatura, scoiamento, **flåkjett**, **flåkjestet** pettegore sboccato, ud sere, o insolente

flås persona fatua (sconsiderata, di poco giudizio), fatuità, **flåseri** leggerezza, superficialità, fatuità, **flåset** fatuo, sconsiderato, sfacciato

flåte flotta, marina, (tømmer-) zattera, (flytende tømmer) legname m fluttante, (liten) flottiglia

flåteavdeling squadra navale, **flåtehavn** porto militare, **flåterevy** rivista navale, **flåtestasjon** base f navale, **flåtestyrke** forza navale, marina militare flotta militare

flått (insekt) zecca

FN l'O N U (= l'Organizzazione delle Nazioni Unite), ~ *soldat* soldato dell'O N U, *F* casco blu

fnatt med scabbia, rogn, **fnattet** scabbioso, rognoso, **fnattmidd** acaro della scabbia

fnise ridacchiare, avere la ridarella, **fnising** risatine fpl soffocate

fnokk bot pappo, **fnugg** fiocco fpl, chi ha poco o bot, lanugine f, (på frø) pappo, **fnugget** lanuginoso, fioccoso, bioccolato

fnyse respirare rumorosamente, sbuffare, *fig* fremere (*av sinne* di rabbia, *av en* di rabbia contro uno), **fnysende** sbuffante, fremente, **fnysing** respiro rumoroso, sbuffata, sbuffo, fremito

fob (free on board) tob, franco a bordo

fokk (snø) turbine f di neve; *mar* (vela di) trinchetto, **fokke-** di trinchetto; **fokkemast** albero di trinchetto

fokus fuoco

fold 1, *gi* ~ rendere un tanto per uno, *gi fem* ~ rendere cinque volte tanto, rendere il quintuplo, quintuplicarsi

fold 2 piega, (gål ~) grinza, *legge folder* fare pieghe, *legge folder* pieghettare, *vid folder* fare delle grinze; *legge ansiktet i alvorlige folder* assumere una faccia di circostanza, *komme i sine gamle folder i igjen* riprendere le vecchie abitudini

folde piegare (egge, legg) pieghettare, *agr* se (gi) **fold** 1, ~ *hendene* giungere le mani, ~ *summen* piegare, (nok en gang) ripiegare, ~ *ut* spiegare.

foldekast piega, drappaggio, **foldekniv** coltello a serramanico, **folder** prospetto pubblicitario, **deplunt** m inv, **folderik** nacco di pieghe, **foldeskjort** gonna a pieghe, **folding** piegamento, piegatura, piega: (i egg) pieghettatura

folke 1 s. padre, **folke** 2 v. figliare (un padre)

foliant (libro) in folio, **folie** foglia, lamina, (speil) foglia di stagno, **foliere** (speil) rivestire di una foglia di stagno; (bok, register) numerare le pagine di, **folio** (side) pagina, *ha en ~ i konto* i bunken avere un conto (corrente) in banca, *hok i ~*, se **folant** folioformat (formato in folio)

folk popolo, (befolkning) popolazione f, nazione f (mennesker) gente f (publikum) pubblico, (tjeneste-) personale m di servizio, servitu; *trengte igjennom hos folket* diventare popolare; *folkets vilje* la volontà della nazione, *alle ørlige* ~ tutte le persone oneste, tutti gli onesti, *dumme* ~ gli sciocchi, *gamle* ~ i vecchi, ~ *sier det* lo dicono, lo si dice, *det er også en tid å komme til* ~ *pd'* vi pare l'ora di disturbare la gente!, *ikke komme blant* ~ non vedere mai nessuno, *bringe ut blant* ~ divulgare, *dette ryktet er kommet ut blant* ~ si è sparsa la voce tra la gente, *det blir aldri ~ av hum* non metterà mai la testa a partito, **folkene** mil. gli uomini, la truppa, mar. l'equipaggio, *alle disse folkene* tutta questa gente

folke, ~ *seg* farsi uomo, umanizzarsi, **folke-** popolare

folkeavstemning referendum m inv, plebiscito, **folkebeslutning** decisione f popolare, p. ebiscito, **folkebevegeelse** movimento popolare, **folkeblanding** mescolanza di popoli, **folkebok** libro popolare

folkedikter poeta m popolare, **folkedikt** (ning) poesia popolare, **folkeetendommelighet** caratteristica di un popolo, **folkefattig** scarsamente popolato, **folkeferd** razza, **folkefest** festa popolare, **folkefiende** nemico pubblico, **Folkeforbundet** la Società delle Nazioni, **folkeforlystelse** divertimento popolare, **folkeforsamling** assemblea nazionale, **folkefrihet** libertà del popolo

folkegave dono della nazione, **folkegunst** popolarità, **folkeherredømme** democrazia, sovranità del popolo, **folkehop** assembramento caparbio, **folkehyliding** ovazione f della folla (del popolo); **folkebyrding** capopopolo, **folkehøyskole** omtr. università popolare

folkekarakter carattere m nazionale, **folkekirk** chiesa nazionale, **folkekjer** amato da popolo, popolare; (om dyr) amico dell'uomo; **folkekomedie** teatro popolare, **folkeleder** capopopolo, *neds* demagogo (pl: -ghi), **folkelesning** lettura popolare; **folkelig** popolare, popolarisco (pl: -chi), **folkelighet** popolarità, **folkeliv** vita del popolo, usi m pl popolari, **folkemakt** democrazia, potere m del popolo, **folkemangel** insufficienza demografica, scarsità di abitanti, **folkemasse** massa fpl popolare, moltitudine f, foila, **folkemengde** popolazione f, moltitudine f, **folkemening** opinione pubblica, **folkemunne**, *bringe i* ~ propalare, *bringe seg i (pd)*, ~ far parlare di se, *komme i (vare) i (pd)* ~ andare (essere) sulla bocca di tutti, **folkemøte** comizio

folkeopplysning istruzione f popolare (pubblica) (tilstand) livello intellettuale del popolo, **folkeparti** partito popolare, **folkepoliti** polizia popolare, **folkerase** razza umana, **folkeregister** anagrafe f, **folkereisning** insurrezione f (sollevazione f) popolare

folkerepresentant rappresentante m.f. del popolo, deputato, folkerepresentasjon rappresentanza nazionale, il parlamento; folkerepublikk repubblica popolare, folkerett diritto internazionale (el. delle genti), folkerettslig, i folkerettslige spørsmål in materia di diritto internazionale; folkerik popoloso, densamente popolato

folkesagn leggenda popolare, folkesak questione f. nazionale, folkesjel l'anima del popolo, folkeskare folla, moltitudine f. folkeskikk usanza popolare, usi e costumi nazionali, folkeskole scuola elementare, folkeskribent scrittore m. popolare, folkeskrift scritto popolare, folkesky misantropo, poco socievole, folkeslag popolo, nazione f. folkesnakk pettegolezzo, dicerie (pl.) en auch ere (pl.)

folkesorg lutto nazionale, folkespråk lingua popolare; folkestamme tribù f. folkestemning umore m. pubblico, folkestimme folla, assembramento, folkestue casa della servitù, folkestyre democrazia, folkesuverenitet sovranità popolare, folkesvern folla, moltitudine f.

folketaler oratore m. popolare; neds. demagog (pl. -ghi), folketelling censimento (della popolazione); folketellingsliste scheda di censimento, folketetthet densità di popolazione; folketog corteo popolare, folketom deserto, folketro credenza popolare; folketrygd previdenza sociale

folkeuniversitet università popolare; folkeutgave edizione f. popolare, folkevalg suffragio popolare, folkevalgte utto da popolo, folkevandring migrazione f. dei popoli; den store ~ le invasioni barbariche, folkevel (folkets vel) il bene della nazione, folkevilje volontà della nazione, folkevis, pd ~ in modo decente, F da cristiani, folkeviser canto popolare; folkevitthet spirito (umorismo) popolare-scio, arguzia popolare, folkevimmel folla, ressa

folkeysted popularità, favore m. delle masse, folkeånd spirito nazionale, genio della nazione

folksom (molto) frequentato, affollato

fold, gr. 5 ~ rendere cinque volte (la semenza); se fold

fond (kapital) fondi mpl. fondo, fondsbørs borsa valori, fondsmekler agente m. di cambio

fonetiker fonetista m.f. fonetikk fonetica, fonetisk fonetico (pl. -ci)

fonn cumulo di neve (ammassato dal vento)

fonograf fonografo

fôr 1 s. (tøy) fodera, (dyremat) mangime m. (til fjærte) becchime m. (kreatur-) foraggio; ei ~ have una razione d'avena

for 2 prep. (foran) davanti a, (til beste for hensyn til, i forhold til på grunn av) per, (istedenfor, til gjengald for) invece di, in cambio di, per (prisi) per, a, (tid) per, kaste seg ned ~ alteret prosternarsi davanti all'altare, vike tihake ~ nd. etreggiare davanti a, ~ mine føtter ai miei piedi, lukke døra ~ (nesa på) en chiudere la porta in faccia a qn., ha like ~ seg avere in faccia, jeg ser ham ~ meg me lo vedo davanti, arbeide ~ en lavorare per uno; det er noe ~ meg fa per me, denne frakk er temmelig varm ~ detiden questo soprabito è troppo pesante per questa stagione, det er ~ en vedem tenuto in considerazione per la sua saggezza, han har gitt hesten bort ~ ei ku ha dato via il cavallo in cambio di una mucca, ville ha 1000 lire ~ noe voler mille lire per qc., hva vil De ha ~ det? quanto ne vuole?, hva tar De ~ det? a quanto lo da via?, jeg har fått det ~ 2000 lire l'ho avuto per duemila lire, selge noe ~ tusen lire vendere qc. a mille lire, mann ~ mann uno dopo l'altro, stykke ~ stykke pezzo

per pezzo; skritt ~ skritt passo a passo, ord ~ ord parola per parola, ~ åtte måneder per otto mesi ~ to måneder siden due mesi fa; ~ seg selv in disparte, bo ~ seg selv abitare da solo, vivere solo, og ~ seg di per sé, in fondo, fra ~ til akter mar da prua a poppa, ~ og imot pro e contro, ~ å gjøre det per farlo; se forat, jeg er ikke meget ~ å dra dit non sono propenso ad andarci

for 3 (årsakskonj.) perché

for 4 (= altfor) troppo; ~ tidlig troppo presto; ~ megen (meget), magne troppo (a), troppi (e)

foraksel asse m. anteriore

forakt disprezzo, sdegno, disdegno, spregio; nære ~ provare disprezzo per, forakte disprezzare, (formå) disdegnare, (trosse) sfidare; det er ikke å ~ non è affatto disprezzabile, foraktelig spregevole, disprezzabile, (hånlig) sprezzante, spregiativo, sdegnoso, forakter (dispreziatore m.)

foran prep. davanti a, dinanzi a, (i spissen for) in testa a, alla testa di, adv. davanti, in capo, in testa, ~ i boka in capo al libro, gå ~ (i spissen) marciare in testa, procedere, holde seg ~ rimanere in prima fila, han er langt ~ oss ci precede di molto, è molto più avanti di noi

foranderlig variabile, mutevole, incostante

forandre cambiare, mutare (til noe in qc.), (endre) modificare, (til det verre) alterare, convertire, ~ en tings natur snaturare qc., far cambiar natura a qc., ~ sin stemme contraffare la voce, han har forandret seg meget è molto cambiato

forandring cambiamento, mutamento, modifica, modificazione f. alterazione f., variazione f.; gjøre forandringer fare dei cambiamenti, ~ fryder il pan di casa stafa til en ~ tanto per cambiare

forankre ancorare (og fig.), forankring ancoraggio, foranledige dar luogo a, causare, cagionare, provocare; ~ en til indurre qn. a, føle seg foranlediget til sentirsi spinto (provocato) a, foranledning causa, occasione f. (bevegggrunn) motivo (til di), pd ~ av en su richiesta di qn.

forannønt suddetto, summenzionato, succitato

foranstalte organizzare, provvedere a, (forberede) preparare, disporre; foranstaltning provvedimento, disposizione f., misura; gjøre foranstaltninger prendere le opportune misure, far preparativi (til per), pd min ~ su mio ordine, in seguito a mie disposizioni

forarbeid lavoro preliminare (preparatorio), forarbeide v. formare, lavorare, operare; ~ s. se forarbeid ~ jern lavorare il ferro; ~ ham til reip convertire la canapa in corda, forarbeidelse lavorazione f., confezione f.

forarge scandalizzare, suscitare indignazione; forarges blit forarget over scandallzats di indignarsi di, forarge(r)lig scandaloso, forargelse scandalo, indignazione f. rekke ~ dare scandalo, suscitare indignazione

forarm avambraccio

forarme impoverire, immiserire, forarmes impoverirsi, cadere in miseria, forarmelse impoverimento, forarmet impoverito, caduto in miseria

forat konj. affinché, perché (+ konj.)

forband arkit. apparecchiature

forbanne maledire, esecrare, imprecare contro; ~ seg på at giurare che, forbannelse maledizione f. utstøtte forbannelser mot lanciare imprecazioni contro, forbannet maledetto, indavolato

forbarne, ~ seg over aver pietà (compassione f.) di Gud forbarne seg' misericordia' forbarmelse misericordia, pietà, compassione f.

forbause stupire; meravigliare; sorprendere; *forbausest, bli forbauet over* stupirsi, meravigliarsi di
forbauselse meraviglia, sorpresa, stupore m; *hvor stor var ikke min ~* quale non fu la mia meraviglia,
forbausende sorprendente, stupefacente; **forbausest** meravigliato, stupito, stupefatto (*over* di).

forbedre m.g.,urare, rendere migliore; (lov, jord) emendare, (person) correggere; perfezionare; (samfunn) riformare; ~ *som kår* migliorare il proprio stato; **forbedrende** correttivo, migliorativo, riformativo, **forbedring** miglioramento, emendamento; correzione f, perfezionamento, riforma, **forbedringsanstalt** riformatorio; **forbedringshus** casa di correzione

forbehold riserva, restrizione f; *ta et ~* fare una riserva, *stiltiende ~* riserva (restrizione) mentale, *med alt ~* con ogni riserva; *med ~* *av mine rettigheter* salvo e impregiudicati i miei diritti, *med det ~* *at* salvo il caso che; *med ~* *av feil og utelatelser* salvo errore ed omissione (S E ~ O), **forbeholde** riservare (*fen noe qc a qn*); ~ *seg (rett til)* riservarsi il diritto di; **forbeholden** riservato, **forbeholdenhet** riserva, riserbo, restrizione f, riservatezza
forbeil gamba (zampa) anteriore; **forbene**, ~ *seg* *forbenes* ossificarsi, **forbening** ossificazione f

forberede preparare, apprestare, disporre; ~ *en til* *duden* preparare qn alla morte; ~ *en døende* som ministrare i Sacramenti a un moribondo; ~ *seg (til)* prepararsi (a); ~ *(seg på)* *en tale* preparare un discorso, *forberedt på* pronto a, *være forberedt på* (vente seg) aspettarsi, **forberedelse** preparazione f
forberedelser preparativi mpl, *gjøre ~* *(til d reise)*, fare i preparativi (per la partenza), *tale uten ~* fare un discorso improvvisato, improvvisare un discorso, **forberedelses-** preparatorio, **forberedende** preparatorio, preliminare; (studium) propedeutico (pl. -ci), **forberedt, godt ~** ben preparato, *sø* *forberede*

forberg capo, promontorio

forbi (foran) davanti a, (over, slutt) finito, passato, trascorso, *gå (komme, ri, sette osv)* ~ passare (a piedi, a cavallo, in barca ecc) davanti a, (= komme på den andre siden av) attraversare (a piedi ecc), *komme ~* (= foran) noen passare avanti a qn, sorpassare qn, *se ellers*: fare, flyge (osv)
forbi, *regnet er ~* la pioggia è cessata, *den tid er ~* *du* sono finiti i tempi in cui, *hans glede var snart ~* la sua gioia durò poco, *dermed er det ~* e con ciò è finita, *det er ~ med ham* per lui non c'è più niente da fare; *gå (komme osv)* ~ passare, *gjøre det ~* (forloveise) rompere il fidanzamento

forbidragende che passa, **forbifart**, i **forbifarten** al volo, **forbigå** sorpassare; sorvolare; trascurare, omettere; dimenticare; (ansettelse) soppiantare; **forbigåelse** omissione f, negligenza, esenzione f illegittima, **forbigående** passeggero, transitorio, temporaneo, *de ~* i passanti, i ~ di sfuggita, incidentalmente, *nevnt i ~* sia detto per inciso, **forbikjøring** sorpasso, ~ *i sving* sorpasso in curva

forbilde modello (på, for di); (på noe som kommer) prototipo, *ta til ~* prendere a modello; *etter dette ~* secondo questo modello, *med ~* som ~ ad imitazione di, *uten ~* senza precedenti, senza uguali

forbinde (forene) unire, collegare, congiungere (*med a*), (forplikte) obbligare; med. bendare, fasciare kjem combinare, ~ *en forestilling med noe* associare un'idea a qc., *det bryr som er forbundet med* la noia di, *de fordeler som er forbundet med* *dette* *stilling* i vantaggi che questo impiego com-

porta, *de med stillingen forbundne vanskeligheter* le difficoltà inerenti a questo impiego, *jeg er Dem meget forbunden* Le sono molto obbligato; *Deres forbundne* (brev) con profonda osservanza

forbindelse (forening) collegamento, unione f, congiungimento, congiunzione f; (sammenheng) nesso, connessione f; (forbund) alleanza, (sammenferdse) comunicazione f; (buss-) coincidenza, (brev-) corrispondenza, (forhold) rapporto, relazione f; (bånd) fig legame m; (ekteskap) unione f (coniugale); kjem. combinazione f (chimica), reazione f, composto; *ha forbindelser på et sted* avere delle conoscenze (delle aderenze) in un posto; i ~ *med* in collegamento con, inerente a, i *dette ~* a questo proposito, in questa connessione, *komme i ~ med* venire a contatto con, *stø i ~ med* (person) avere rapporti con, essere in contatto con, (ting) essere in relazione con, (værelse) comunicare con; *sette i ~ med* mettere in comunicazione (contatto, relazione) con, *sette ut av ~* interrompere la comunicazione con

forbindelsesbane raccordo ferroviario, **forbindelsesledd** raccordo, anello di congiunzione; **forbindelsespunkt** punto di contatto, **forbindelsesrør** tubo di raccordo, **forbindelsesstang** biella di collegamento; **forbindelsesvei** via di comunicazione

forbinding med bendaggio fasciatura (bandasje) benda, **forbindingsmaker** bendaggi mpl necessario per le medicazioni, **forbindingsveske** borsa di medicazione

forbindlig cortese, impegnativo, **forbindtlighet** (forpliktelse) obbligo (pl. -ghi), impegno; (høflighet) cortesia

forbipasserende passante m f

forbistret maledetto

forbitre amareggiare, (opphisse) esasperare, inasprire; ~ *ens glede* turbare la felicità di uno, **forbitrelse** cruccio, esasperazione f, **forbitret** amareggiato, esasperato, inasprito (*over* per), *være ~ på en* provar rancore contro qn., avercela con qn
forbitt divaniato di morsi, (mygg) divorato dalle zanzare

forbli rimanere, restare

forblinde accecare, **forblindelse** accecamento

forblommet ambiguo, enigmatico (pl. -ci), ~ *talte* discorso oscuro; *en ~ tale* parole velate

forble, ~ *seg* dissanguarsi, **forblødning** dissanguamento emorragia

forbløffe sbalordire, stupefare, strabiliare, **forbløffelse** stupefazione f, stupore m, **forbløffende** sbalorditivo, strabiliante, stupefacente, **forbløffet** sbalordito, stupefatto, strabillato (*over* di, per), F rimasto di stucco

forbokstav iniziale f

forborgen nascosto, segreto, (i smug) clandestino
forbrenne tr bruciare, (mat) bruciacciare, (brenne opp) incenerire, intr bruciare, essere consumato dalle fiamme, ~ *hånden* ustionarsi una mano, *bli forbrent* (person) rimanere ustionato, ustionarsi, (mat) bruciare; **forbrenning** combustione f, ignizione f; (sår) ustione f, bruciatura, 2 *grads* ~ ustioni fpl di secondo grado

forbrenningsmotor motore m a combustione interna
forbrenningsprodukter prodotti mpl della combustione, **forbrenningsprosess** combustione f

forbruk consumo, consumazione f **forbruke** consumare, far uso di, (bruke opp) esaurire; **forbruker** consumatore m, utente m.f, **forbruks-** (oftest) di consumo, **forbruksforening** associazione f dei consumatori, **forbruksskatt** imposta consumo

forbryter delinquente m, f. criminale m, f., malvivente m, f. **forbryter-** mest. crimina e **forbryteralbum** archivio fotografico criminale, **forbryterbunde** banda di delinquenti, **forbryterbanen** la via del delitto, la carriera criminale **forbryterfilm** film m inv. giallo, **forbryterkoloni** colonia penale

forbrytersk criminale, criminoso, delittuoso; **forbryterspire** cattivo soggetto, tipo di galera, **forbryterspråk** gergo della malavita, **forbryterverden** malavita, ambienti mpl. criminali

forbud divieto, proibizione f, interdizione f; *nedlegge* ~ *mot* vietare, proibire (d di), *motsette seg* et ~ opporsi a un divieto, *utstede et* ~ notificare un divieto, **forbuden** proibito.

forbudt vietato, proibito, interdetto, *adgang* ~ ingresso vietato *parkering* ~ divieto di sosta *forbudt varer* merce proibita (el. di contrabbando)

forbund federazione f, unione f; (mot fiender) alleanza, (av stater) confederazione f; (politisk rel.) lega, *stutte (opphøre) et* ~ stringere (rompere) un'alleanza, *det tyske* ~ la Confederazione germanica

forbunden obbligato, grato, **forbundet**, se **forbinde** **forbundsbeslutning** decisione f del governo federale, **forbundsbrudd** rottura f, un'alleanza **forbundsfeile** alleato, **forbundsprezident** presidente m della Confederazione **forbundsregjering** governo federale, **forbundsråd** consiglio federale **forbundsstat** stato federato

forby(de) proibire, vietare, interdire (en d a qn di), (bok) mettere all'indice, *Gud* ~ *det* Dio non voglia (ai dette skjer che questo avvenga), *det forbyr seg av seg selv* è assolutamente impossibile

forbygge, ~ *seg* rovinarsi nel costruire, **forbygning** corpo anteriore di un edificio

forhytning scambio, **forhytte** scambiare, *de har forhyttet hatten min* mi hanno scambiato il cappello.

forhøne intercessione f, supplica, rel. preghiera, (kat. for de døde) suffragio, *gå i* ~ *for* intercedere in favore di (hus presso), rel. pregare per

fordampe evaporare, svaporare, *la* ~ vaporizzare, far evaporare; **fordamp(ning)** evaporazione f, volatilizzazione f

fordanser chi guida la danza, coreo; primo ballerino

fordekk mar. castello di prua, (bil) copertone m anteriore, gomma davanti

fordekt travestito, mascherato, sospetto, losco (pl. -chi), *spille* ~ nascondere le proprie intenzioni, **fordektig** losco (pl. -chi), torvo

fordel (fram-) parte f anteriore, davanti m inv. (fortrinn) vantaggio (for, fremfor su); (nytte) utilità, (utbytte) profitto, guadagno, *bringe* ~ recare vantaggio, *bringe en fordel* avvantaggiare qn., giovare a qn., *dra (høste)* ~ av trarre profitto da *jeg ser min* ~ *i* e nel mio interesse, *til* ~ *for* in favore di, a beneficio di, *vende noe til sin* ~ volgere qc. a proprio vantaggio; *forandre seg til sin* ~ cambiare in meglio, *det falt ut til hans* ~ il risultato è stato vantaggioso per lui

fordelaktig vantaggioso, utile, proficuo, (gunstig) favorevole, *det ville være* ~ *for meg* per me sarebbe un vantaggio, *et sreg tra den foran i dagste side* presentarsi in una luce favorevole; **fordelaktighet** convenienza, utilità

fordele distribuire, ripartire, suddividere, frazionare, (oppstille med mellomrom) intervallare, spaziare, (spre) disperdere; **fordeler** distributore m **fordelerskrive** collettore m, **fordeling** distribuzione f,

ripartizione f, suddivisione f, **fordelingsentral** centro di ripartizione

fordere (ødelegge) guastare, (sedene) corrompere, (mora/sk) traviare; **fordervelig** pernicioso, (ødeleggende) distruttore (som kan forderves) corrottile, deteriorabile; **fordervelse** (ødeleggelse) rovina, rel. perdizione f; (dat. å bli fordervet) deterioramento, (sedel g) traviamiento, depravazione f, **fordervet** guasto, deteriorato, corrotto, traviato, depravato, *så* ~ ammazzare di botte, *så seg* ~ farsi molto male, se *arbeid* (kjøpe) seg ~, osv

fordi perché, (for, ti) poiché, giacché, *det er* ~ (også) e che

fordoble raddoppiare, *med fordoblet iver* raddoppiando lo zelo; **fordobling** raddoppio, raddoppiamento

fordom pregiudizio, preconetto, prevenzione f, *full av fordommer* imbevuto di pregiudizi, **fordomsfri** libero di pregiudizi, **fordomsfull** pieno di pregiudizi

fordra, *kunne* ~ *sopp* fare p. te *kak kunne* ~ (også) detestare, *jeg kan ikke* ~ *ham* non lo posso soffrire, **fordragelig** accomodante, (tålsom) tollerante, **fordragelighet** temperamento conciliante, (tålsomhet) tolleranza, *i fred og* ~ d'amore e d'accordo

fordre esigere (av en da qn), (gjøre krav på) reclamare; *aren fordrer dette offer av ham* l'onore gli impone questo sacrificio

fordreie (forvanske) alterare, contraffare, ~ *ansikter* fare smorfie, ~ *hodet på en* montare la testa a qn, far girare la testa a qn, **fordreieelse** fig. alterazione f, contraffazione f (av noe di qc); **fordreiet** alterato, contraffatto, ~ *ansikt* viso contorto

fordring richiesta, esigenza (gjelds-) credito (på en verso qn), *gjøre* ~ *på* esigere, reclamare, avere la pretesa di *gjøre sine fordringer gjeldende* far valere i propri diritti, *stille store fordringer* avere grandi esigenze; *det stiller store fordringer til hans tid* ciò gli porta via molto tempo, *stille for store fordringer til ens tålmodighet* abusare della pazienza di qn, *uerholdelig* ~ credito inesigibile *utestående* ~ credito inesigibile

fordringsfri poco esigente, semplice, **fordringsfull** esigente **fordringsfullhet** pretese (pl. **fordringshu** ver creditore m, **fordringsløs** senza pretese, modesto, **fordringsløshet** modestia, semplicità

fordriste, ~ *seg til* osare, avere l'audacia di **fordrive** cacciare, espellere, bandire, (fra eiendom) espropriare; *mit* sloggiare, snidare, (sykdom) guaire; (foster) provocare (un aborto), ~ *tiden med sang* ammazzare il tempo cantando

fordrukken ubriaco (pl. -chi), **fordrukkent** *ansikt* viso da beone

forduiste volatilizzarsi, (person) eclissarsi

fordum in altri tempi, anticamente

fordumme istupidire; **fordummelse** istupidimento, **fordummes** istupidirsi

fordoms antico (pl. -chi), d'altri tempi, *i* ~ *tider* anticamente una volta

fordunkle offuscare, oscurare ottenebrare ~ *en* eclissare qn **fordunkling** oscuramento, ottenebramento

fordunste evaporare, volatilizzarsi, **fordunsting** evaporazione f, volatilizzazione f

fordype approfondire; ~ *seg i noe* immergersi in qc.; *fordypet i en bok* immerso nella lettura di un libro, **fordypelse** approfondimento, concentrazione f, **fordypning** (senkning) cavità, cavo, incavo,

(i jorda) avvallamento, (vegg) nicchia, (vindus-) vano
fordyre rincarare, aumentare il prezzo di, **fordyrelse** (-dyning) rincaro, aumento dei prezzi. **fordyres** rincarare, crescere di prezzo
fordølge dissimulare, celare (*for en a qn.*)
fordømme condannare, rel. dannare, **fordømmelig** condannabile, **fordømmelse** condanna, *evig* ~ dannazione eterna, **fordømt** condannato, rel. dannato, (forbistret) dannato, maledetto, *det er da også* ~ 'dannazione'
fordøye digerire, *la seg (lett)* ~ essere (molto) digeribile, **fordøyelig** digeribile, *lett* ~ facile a digerirsi, *ikke (lett)* ~ indigesto, **fordøyelighet** digeribilità, **fordøyelse** digestione f. *dårlig* ~ cattiva digestione, dispepsia **fordøyelses** dena digestione **fordøyelsesbesvær** indigestione f, dispepsia, **fordøyelseskanal** tubo digerente, **fordøyelsesmiddel** digestivo
fore 1 (dyr) dare il pasto a, (kveg) dare il foraggio (a), foraggiare, **fore 2** (tøy o.l.) foderare, (vatt) ovattare, imbottire, tekn. rivestire (*med di*)
forebringe dire, riferire, (komme fram med) portare avanti, (til bevis) addurre, (bringe på bane) mettere sul tappeto, parlare di, esporre
forebygge prevenire, **forebyggelse** prevenzione f, misura preventiva, **forebyggende** preventivo, med profilattico (pl. -ci)
foredle nobilitare, (høynø) elevare, ingentire, (forbedre) migliorare, **foredling** nobilitazione f, miglioramento, (bearbeidelse) lavorazione f.
foredra (utvikle) esporre, (an tale) pronunciare, (si fram) recitare, declamare, mus. eseguire, ~ *en arie* cantare un'aria, **foredrag** conferenza, (fortellende) narrazione f, (måten) eloquio, recitazione f, mus. esecuzione f, **foredragsholder** conferenziere m
forefalle accadere, succedere, *det forefalne* l'accaduto, **forefinne** trovare
foregangsmann pioniere m, iniziatore m, promotore m
foregi (grunn) alegare, addurre, (dikte opp) fingere, **foregivende** allegazione f, *under* ~ *av (at)*, sotto il pretesto di (che)
foregripe anticipare, (hensikter) prevenire; ~ *begivenhetenes gang* prevedere i fatti in anticipo, **foregripelse** anticipazione f, previsione f
foregå accadere, succedere, svolgersi, (forandring) effettuarsi, verificarsi, *hva foregår her?* cosa succede qui?, *som om intet var foregått* come se non fosse successo niente, ~ *med et godt eksempel* dare buon esempio, **foregående** precedente, *av det* ~ *følger (at)* da quanto precede consegue (risulta) (che)
forehavende proposito, intenzione f, **foreholde** rimostrare, far rimostreanze (*en noe a qn.* per qc.)
forekomme trovarsi, esserci, esistere, (hende) succedere, accadere, (synes) sembrare, parere, tr. prevenire, *det forekommer til alle tider* può sempre succedere: *det forekommer meg at .. mi pare di ..*
forekommende servizievole, premuroso, *være viterst* ~ *mot en* dimostrare a qn. molta cortesia, *på det mest* ~ con premurosa gentilezza, **forekommenhet** cortesia, premura
forekomst esistenza, presenza, apparizione f
foreldelse invecchiamento, merk perenzione f, jur. prescrizione f. **foreldet** vecchio, antiquato, disusato, jur. prescritto, *hå* ~ cadere in disuso, jur. andare in prescrizione
foreldre genitori mpl. **foreldreforening** associazione f di genitori, **foreldrekrets** (gruppo di) genitori

mpl. **foreldreløs** orfano (di entrambi i genitori), **foreldremyndighet** jur. patria potestà, **foreldremøte** riunione f di genitori.
forelegg presentazione f, esibizione f, proposta, **forelegge**, ~ *en noe* presentare (esibire) qc. a qn., sottoporre (proporre) qc. a qn.; ~ *noen en sak til avgjørelse* sottoporre una questione al giudizio di qn.
forelese tenere una lezione **foreleser** lettore m, lettrice f, **forelesning** lezione f, (rekke) corso, *holde forelesninger over* fare un corso di, *gå på (høre)*, *forelesninger* seguire un corso, **forelesningskatalog** programma m dei corsi
foreligge esser presente, esistere risultare esser sottoposto (*til ens bedømmelse* al giudizio di qn.); *det foreligger intet (til forhandling)* non ci sono argomenti da discutere, *det foreligger intet imot ham* con c'è nulla contro di lui, *det foreliggende spørsmål* il caso presente, la questione in argomento; *det foreliggende tilfelle* nel caso presente
forelske, ~ *seg* innamorarsi (*i en di qn.*), ~ *seg i noe* incapricciarsi di qc., **forelskelse** innamoramento, amore m, F colla, **forelsket** innamorato, invaghito (i di); *være dødelig* ~ essere innamorato pazzo (colto)
foreløpig provvisorio, temporaneo, (forutgående) preliminare, adv. per il momento, per ora
forende davanti m, parte f anteriore, mar. prua
forene unire, riunire, congiungere, unificare, (flere stilinger o.l.) cumulare; (i ekteskap) unire; (i samklang) armonizzare, *forene det nyttige med det behagelige* unire l'utile al dilettevole; *de Forente Stater* gli Stati Uniti, *med forente krefter* unendo le forze, *ved våre forente anstrengelser* mediante i nostri comuni sforzi, **forenelig** compatibile, conciliabile, **forenelighet** compatibilità
forening unione f, unificazione f, congiungimento, (av partier) fusione f, (elver) confluenza, (selskap) società, associazione f, (forbund) lega, (lag) sindacato; merk consorzio, cooperativa, **forenings-** (mest) sociale, **foreningsrett** diritto di associarsi
forenkle semplificare, **forenkling** semplificazione f.
foresatt s. superiora m, capo, *de foresatte* il padre o chi ne fa le veci, **foresette** {-skrive} prescrivere, ordinare, ~ *seg (å gjøre)* *noe* proporsi (di fare) qc.
foreskrevet prescritto, (kontrakt) stipulato, (obligatorisk) d'obbligo, **foreskrive** prescrivere, ordinare, (grønser) fissare, (lover) deltare, *han vil* ~ *oss lover* vuole deltarci legge, *loven foreskriver at* la legge prescrive (comanda) che; *jeg lar meg ikke* ~ *noe av deg* io non prendo ordini da te
foreslå proporre, suggerire, **forespelle** prospettare; (innbille) allietare, cullare in vane illusioni
forespørre informarsi (*hos en da el* presso qn., *om noe di el su qc.*), **forespørsel** domanda, interrogazione f, poi interpellazione f, *gjøre en* ~ *se fore spørre, rette (stille)* *en* ~ *til* interpellare
forestille presentare (*for a*); (framstille) rappresentare, raffigurare, (gjøre oppmerksom på) far notare; *hva skal det* ~? che cosa significa?, ~ *seg* (tenke seg) immaginarsi, *det har man vondt for å* ~ *seg* ciò è difficile da immaginarsi, *De kan* ~ *Dem at ..* può ben capire che
forestilling presentazione f, (teater-) spettacolo, rappresentazione f, (bilde) immagine f (begrep) idea, nozione f, (foreholdelse) rimostranza, (innsigelse) protesta, *innrengende* ~ istanza, *gjøre en alvorlige forestillinger* fare delle serie rimostreanze a qn., *gjøre seg en* ~ *om* farsi un'idea di, *gjøre seg*

falske forestillinger falsi delle idee sbagliate, *ingen* ~ 18at riposo, *siste* ~ ultimo spettacolo

forestillingsevne immaginativa **forestillingskrets** ordine m di idee *ligge innenfor ens* ~ essere alla portata di qn

forestå tr (ledet) dirigere, amministrare, essere a capo di, (embete) nvesire; intr (være i vente) essere imminente, prepararsi, avvicinarsi, (true) incombere; **forestående** prossimo, vicino, imminente

foresveve, ~ *en noe* avere un'idea vaga di qc, parere a qn, *del foresvever meg dunkelt* ne ho un'idea confusa

foreta fare, intraprendere, effettuare; ~ *seg noe* occuparsi di qc, *han foretar seg intet* non fa niente di niente, **foretakelseslyst** voglia di fare; **foretak** som intraprendente; **foretaksmhet** intraprendenza iniziativa, **foretaksmhetsånd** spirito d'iniziativa

forete, ~ *seg mang* ate troppo, fare indigestione, **F** abhoffarsi, rimpinzarsi

foreteelse fenomeno **foretrede** ud enza

foretrekke preferire (i fram i for a), ~ *d do* preferir morire (i fremfor d. piuttosto che); *det er d* ~ e preferibile

forett sazio, rimpinzato, ~ *sin* crapulone m

forevige eternare, immortalare, ~ *sin navn* perpetuarsi, **forevigelse** perpetuazione f

forevise presentare esibire, (film) proiettare, **foreviser** presentatore m, (av brev) latore m **forevisning** presentazione f esibizione f proiezione f

forfall decadenza, decadimento, (bygning også) rovina, (forringelse) deterioramento, declino, merk scadenza, (moral) corruzione f, (hindring) impedimento, *lovlig* ~ assenza giustificata, *fd* ~ essere impedito, *ved* ~ alla scadenza, *komme i* ~ se forfall, **forfalle** decadere, (bygning) andare in rovina, (forringes) deteriorarsi, declinare, merk scadere ~ *til* (last) abbandonarsi a, dedicarsi a **forfallen** (skrapelig) in cattivo stato, (bygning) fatiscente, in rovina, ~ *til drikk* dedito al bere, ~ *til betaling* scaduto, ~ *til last* et i vizioso, **forfallsdag** data di scadenza, **forfallsperiode** periodo di decadenza **forfallstid** merk scadenza

forfalske falsificare, falsare, alterare contraffare (mat o.) sofisticare, affatturare, adulterare (forninger) truccare, ~ *personlige dokumenter* fare carte false **forfalsker** falsificatore m, (penger) falsario, contraffattore m, **forfalskning** falsificazione f contraffazione f adulterazione f sofisticazione f

forfatning (tilstand) stato, condizione f, (stats-) costituzione f, statuto, i god ~ in buono stato **forfatningsbrudd** violazione f della costituzione, **forfatningsfiendlig** anticonstituzionale; **forfatningskamp** lotta per la costituzione; **forfatningsmessig** costituzionale **forfatningsstridig** incostituzionale

forfatte scrivere, comporre, stendere, redigere, **forfatter** autore m scrittore m **forfatterforening** società degli autori, **forfatterbonor** diritti mpl d'autore, **forfatterinne** f scrittrice autrice f, **forfatterleksikon** dizionario biografico degli autori

forfatternavn pseudonimo, **forfatterrett** diritto d'autore, proprietà letteraria, **forfatterskap** produzione f letteraria, opere tpl, *vedkjenne i* fralegge *seg forfatterskapet* riconoscere (infiutare) la paternità (di un'opera), **forfattertalent** talento di scrittore, **forfatterverden** ambiente m (mondo) letterario **forfattervirksomhet** attività di scrittore

forfedre antenati mpl, avi mpl, *vare* ~ i nostri padri

forfeile mancare, fallire ~ *sin hensikt* fallire lo scopo, *ikke et ord forfeilet sin virkning* ogni parola ha colpito nel segno, **forfeilet** fallito, mancato

forfekte sostenere, difendere, propugnare, **forfekter** sostenitore m, difensore m

forfengelig vanitoso, (tom, intentsigende) vano, fatuo, *ta Guds navn* ~ nominare il nome di Dio invano, **forfengelighet** vanità

forferde spaventare, atterrire *forferdes, bli forferdet* spaventarsi, essere costernato (*over di*), **forferdelig** spaventoso, terribile **forferdelse** spavento, terrore m costernazione f

forferd ge fare, fabbricare

forfilm (kortfilm) cortometraggio

forfjamselse sbigottimento, sba. ordimento

forfjerding (s-akt) quarto anteriore

forfjor, i ~ due anni fa

forflate tendere insulso, **forflatning** il rendere insulso, **forflere** moltiplicare

forflytning spostamento, trasferimento, dislocazione f, **forflytte** trasferire, dislocare

forflyten volubile, instabile, di facili costumi

forfordele dare meno del dovuto a, disfavore, **forfordeling** disfavore m, *jur tortu*

forfra davanti, dal davanti, (fra begynnelsen) da principio (om igjen) da capo, *begynne* ~ igjen ricominciare da capo

forfranske francesizzare, **forfranskning** francesismo

forfremme promuovere, *bli forfremmet* salire di grado, *bli forfremmet til kaptein* essere promosso capitano, **forfremmelse** promozione f, avanzamento

forfriske rinfrescare, **forfriskning** rinfresco (pl chi)

forfrossen intirizzato dal freddo, assiderato, **forfrosset** congelato, assiderato, **forfryse** congelare assiderare, **forfrysning** congelamento, assideramento

forfuske abborracciare, raffazzonare, **forfusking** abborracciamento acciarpamento

forfylt avvinazzato, beone m

forfølge (lo ge etter) inseguire, (prøve å skade) perseguitare ~ *en for retten* citare qn in giudizio, ~ *sin plan* perseguire un progetto, ~ *hardt* incalzare, braccare, *ulykken forfølger ham* la malasorte lo perseguita, **forfølgelse** inseguimento, persecuzione f, **forfølgelseslyst**, -man n or ad perseguitare (la gente), **forfølgelsesritt** inseguimento, (lag) inseguimento a squadre **forfølgelsesvenn** id marcia di persecuzione, **forfølger** inseguitore m, persecutore m, **forfølgning**, *rettslig* ~ azione giudiziaria

forføre sedurre, (lokke) adescare, (til utsvevelse) traviare **forførende**, se **forførerisk** **forfører** seduttore m, adescatore m, corruttore m **forførerisk** seduttore, (tillokkende) seducendo, **forførentalent** abilità di seduttore **forføring** seduzione f, adescamento, corruzione f, **forføringskunst** arte f della seduzione

forføy decidere, ~ *over* disporre di, ~ *seg i til* recarsi (a), ~ *seg hurt* andar via, andarsene

forgangen passato, trascorso, ~ *tid* tempi andati

forgangenhet tempo passato

forgepe, ~ *seg* rinfatuarsi di, **forgepelse** infatuazione f

forgasse carburare, **forgasser** carburatore m

forgemakk anticamera

forgi rimpinzare fino alla nausea, *han ble forgitt med* del ne ha avuto più che abbastanza

forgifte avvelenare, intossicare, **forgiftning** avvelenamento, intossicazione f

forgjeldet indebitato, pieno di debiti
forgjengelig effimero caduco (pl. -chi) (kort) fugace, passeggero, *allting er ~* tutto passa, **forgjengelighet** caducità, fugacità
forgjenger predecessore m; (i yrket) antecessore m
forgjeves vano, inutile; adv. invano, inutilmente; *gjøre seg ~* *umak* perdere il proprio tempo; *gå ~* andare per niente
forgjort (forhekset) stregato; ammalato
forglemme dimenticare **forglemmelse** dimenticanza **forglemmelse** nontiscordard.me m inv. mioso-
 t de f
forgnagð trito, banale, ordinario
forgodtbelinnende piacimento, arbitrio; *etter ~* a piacimento; *etter ens ~* a beneplacito di qn., *etter hans ~* come gli pare e piace
forgremmet profondamente addolorato, ~ *ansikt* viso stravolto dal dolore
forgrene, ~ *seg* ramificarsi, diramarsi, **forgrening** ramificazione f, diramazione f **forgrepet** ramificato, diramato, bot. ramoso
forgripe, ~ *seg på noe* appropriarsi indebitamente di qc., ~ *seg på det hellige* profanare le cose sante, ~ *seg på en* mettere le mani addosso a qn., attentare alla persona di qn.
forgrove (forsimple) involgarire
forgrunn primo piano, prima linea, *stille i tre* i *forgrunnen* porre (passare) in prima linea, *trengte seg fram i forgrunnen* mettersi in evidenza, **forgrunnsfigur** figura di primo piano
forgrått in lacrime, piangente, *forgrätte öyne* occhi rossi dal pianto
forgude (gjøre til gud) deificare, divinizzare, (beundre) idolatrare, adorare, **forgudelse** deificazione f, adorazione f
forgylle dorare indorare (og fig.), **forgyller** indoratore m, **forgylling** doratura, indoramento
forgå perire; (tape seg, gå over) passare, ~ *om* morire di ~ *seg* trascendere
forgård primo cortile, antiporta, (tempel-) pronao, *helvetes ~* limbo
forgåra, i ~ ieri l'altro, *avant'ien* (aften sera)
forhage giard. no davanti a casa
forhale ritardare, procrastinare, tirare per le lunghe, *mar* tonteggiare, ~ *iden* temporeggiare, **forhaler** *mar* paranco di ritegno; **forhaling** ritardo, rinvio, *mar* lonneggio, spostamento
forhall vestibolo, atrio, (tempel) pronao
forhandle discutere, merk. vendere, ~ *om* trattare, negoziare (fred la pace), ~ *for retten* discutere una causa in tribunale, **forhandler** commissionario (eng-) concessionario unico, **forhandling** discussione f, dibattimento; (retts-) udienza, trattativa negoziato, merk. vendita; *dra inn under forhandlingen* comprendere nelle trattative; *trykte forhandlinger* atti mpl, rendiconti mpl, *til ~* in vendita, *til videre ~* in rivendita, in commissione
forhandlingsemne oggetto di discussione, **forhandlingsprotokoll** verbale m, **forhandlingsvillig** disposto a trattare
forhaste, ~ *seg* darsi troppa fretta, agire con precipitazione, ~ *seg med noe* precipitare qc., **forhastelse** precipitazione f, fretta eccessiva, **forhastet** precipitoso, prematuro, avventato
forhatt odioso, odiato, *gjøre seg ~* (av, hos) rendersi odioso (a), farsi odiare (da)
fôrhekk agr. greppia, **forbekk** siepe f anteriore
forbeks stregare, ammalare; **forbekselse** stregoneria, incantesimo, F fattura
forheng tenda, tendaggio, cortina

forhenværende antico (pl. -chi), di prima, ex-
forherde indurire (og fig.), fig. rendere insensibile; **forherdelse** indurimento, incallimento, impenitenza
forherlige glorificare, **forherligelse** glorificazione f
forhindre impedire *ar che + konj. i å di + inf. en* (noe qc. a qn.); **forhindring** ostacolo, impedimento, impaccio
forhuppet, ~ *på* con una gran voglia di, impaziente di
forhistorie (menneskehetens) preistoria, antefatto, precedenti mpl, **forhistorisk** preistorico (pl. -ci)
forhjul ruota anteriore, **forhjulsdrevet** a trazione f anteriore, **forhjulsdraft**, -trekk trazione f anteriore
forhogung abbattimenti (di alben)
forhold proporzione f, misura, (mellom ting, personer) rapporto, relazione f, (oppførsel) comportamento, (omstendigheter) circostanze fpl, situazione f, (sammenheng av omstendigheter) congiuntura, (formues-) mezzi mpl, (natur-) condizioni fpl, fenomeno; *livets ~* i casi della vita, *hans tidligere ~* i suoi precedenti, *de nærmere ~* i particolari, *forholdet er at* il fatto è che; *det er et spent ~ mellom dem* i loro rapporti sono alquanto tesi, *leve i godt ~* vivere in perfetto accordo, *i omvendt ~* inversamente proporzionale (til a), *i ~ til* in relazione a, rispetto a, in proporzione a, *sid i ~ til* (personer) avere rapporti con, essere in relazione con, *hans utgifter står ikke i ~ til hans formue* le sue spese non sono proporzionale ai suoi mezzi, *i samme ~* allo stesso grado, *under slike ~* in queste circostanze
forholde tenere indietro, non dare; ~ *en noe* (holde hemmelig) essere reticente con qn. su qc., ~ *seg* comportarsi, ~ *seg rolig* mantenersi calmo; *det (saken) forholder seg slik* le cose stanno così, ecco com'è, *hvorledes det enn forholder seg* comunque sia, *hvorledes forholder disse to tingene seg til hverandre?* che relazione c'è tra queste due cose?, *i forholder seg til 6 som 6 til 12* tre sta a sei come sei sta a dodici
forholdsmessig proporzionalmente, relativamente, **forholdsord** preposizione f, **forholdsregel** misura, precauzione f; *ta sine forholdsregler* prendere gli opportuni provvedimenti, **forholdstall** numero proporzionale, coefficiente m, **forholdstallsvalg** elezione f proporzionale; **forholdsvis** proporzionalmente, relativamente
forbud prepuzio, **forbude** *mar* rinforzare lo scalo, **forbudning** *mar* doppiatura
forbus parte anteriore di una edificio
forbulet miserabile, rovinato, fatiscente
forbyr ingaggiare; **forbyting** ingaggio (di equipaggio), **forbyrings-** d. ingaggio, **forbyringsgebyr**, -peng. premio d'ingaggio
forhør interrogatorio (over su); jur. escuzione f, *trede grads ~* interrogatorio di terzo grado, *holde ~* procedere a un interrogatorio, *vare i ~*, *bli forhørt* subire un interrogatorio, essere interrogato, *holde (opp) ~* over, *ta i ~* interrogare, sottoporre a interrogatorio, sentire, **forhøre** interrogare, ~ *seg* informarsi (om di, hos da, presso)
forhørsdommer giudice m istruttore **forhørsprotokoll** verbali mpl di istruttoria, **forhørsrett** tribunale m di primo interrogatorio
forhøye alzare, rialzare, elevare; (øke) aumentare; **forhøyelse** aumento; (pns også) rialzo, rincaro
forhøyning (i jorda) rialzo, prominenzia, (teater o.l.) palco (pl. -chi), podio
forhånd (i kort) mano f, *på ~* (straks) di primo ac-

chito, alla prima, (forut) in anticipo, anticipatamente, a priori, *forhåndenværende* presente, attuale, *under de forhåndenværende omstendigheder* nelle presenti circostanze, *det ~ ligger* la merce disponibile, le giacenze, *forhåndsmeddelelse* preavviso
forhåne schernire, insultare, *forhåneelse* scherno, insulto, *forhåner* schernitore m

forhåpentlig spero bene, speriamo, si spera, *han er ~ bra* e da sperare che stia bene; **forhåpning** speranza, *gjøre seg forhåpninger* nutrire delle speranze (om, om at di); *sette sine forhåpninger til* riporre ogni speranza in, *forhåpningsfull* speranzoso, pieno di speranza

foring (tøy) fodera, il fodere, agr. foraggiamento, tekn. rivestimento, se e lers *for*

forinn, *ha vinden ~* avere il vento in prora (il vento contrario); **forinnen** adv prima

forivre, ~ *seg* essere troppo zelante

forjage cacciare, espelere, se *fordrive*

forjette gl. promettere; **fork** forza

forkalke calcinare ~ *seg* *brækes* med *calc* *car* si, **forkalkning** calcinatura, med calcificazione f

forkammer anticamera, (hjørte-) orecchiella

forkant lato anteriore, orlo

forkasse cassone m per il foraggio

forkaste respingere e gettare, *lære* *condannare* (dommer, vitne) recusare, (erklære ugyldig) invalidare, **forkastelig** condannabile, condannevole, riprovevole, recusabile, **forkastelighet** inammissibilità, **forkastelse** condanna, riprovazione f; rifiuto, recusa, invalidazione f

forkavet affannato, molto affaccendato

forkjemper campione m, paladino; sostenitore m (*for en sak* di una causa)

forkjette screditare, stigmatizzare; **forkjetring** marchio, denigrazione f

forkjele coccolare, viziare, vezzeggiare **forkjeling** vezzeggiamento, **forkjelt** viziato

forkjærlighet predilezione f, preferenza (*for per*), *vi ve sin ~* manifestare la propria preferenza

forkjært, *den forkjærte verden* il mondo alla rovescia, *opplætte ~* sapre al contrario (e. mac) *svare aldeles ~* rispondere a sproposito; se *feil* **forkjærthet** erroneità, falsità

forkjule tr. causare un raffreddore, ~ *seg bli forkjølet* prendere un raffreddore, raffreddarsi, infreddarsi, **forkjølelse** raffreddore m, (lett) infreddatura, rinite f, *fd en (slem, sterk) ~* prendersi un (terribile, grosso) raffreddore; **forkjølelsesfeber** febbre f catarrale; **forkjølelsessykdom** malattia da raffreddamento, infiammazione f delle mucose nasali e faringee, **forkjølet** raffreddato

forkjøp acquisto anticipato; *komme i forkjøpet* precedere (prevenire) qn., arrivare prima di qn

forkjøpe, ~ *seg* acquistare al di sopra dei propri mezzi, pagare un prezzo troppo alto, **forkjøpsrett** diritto di prelazione (in un acquisto)

forkjørsrett diritto di precedenza, precedenza

forklare spiegare, chiarire, (tyde) interpretare; commentare, jur. dichiarare, (som vitne) deporre, rel. trasfigurare; ~ *seg* spiegarsi, *det lar seg ~* questo si spiega, **forklarelse** trasfigurazione f, **forklarende** esplicativo, **forklaret** trasfigurato (*en lykkelig da*, a gioia); **forklaring** spiegazione f, chiarimento, deposizione f; rel. catechismo; *avgi ~* jur. deporre; **forklarlig** spiegabile, *det er ~* (nok) ciò si spiega

forkle 1 v travestire, camuffare, mascherare

forkle 2 s grembiule m, grembiale m, **forkleband** nastro del grembiule

forkledning travestimento

forkleine deprezzare, svalire, svalutare **forkleinselse** deprezzamento, svalimento; *uten ~ for* senza abbassare il merito di

forkludre ingarbugliare, pasticciare, confondere; **forkludning** confusione f, imbroglio

forknytt scoraggiato, abbattuto (*stryksom, paur so, gjøre ~* intimidire, scoraggiare, *bli ~* scoraggiarsi, intimorirsi; **forknyttethet** scoraggiamento, abbattimento, pusillanimità

forkommen (av kulde) intinzzito, assiderato; (av sult) allamato, morto di fame

forkopre ramare, **forkopring** ramatura

forkorte abbreviare, (kjole o i) accorciare, (brøk) semplificare, ridurre, (tid) far passare, i **forkortet form** in succinto, **forkortelse** abbreviazione f, accorciamento, semplificazione f, riduzione f, (skrift) compendio, sommario, **forkorting** (markunst) scorcio, setti ~ in scorcio, **forkortelses-tegn** abbreviazione f, sigla

forkrenkelig corruttibile

forkromme cromare **forkromning** cromatura

forkropp parte f anteriore del corpo

forkrøpset rachitico (pl -ci), storpiato, rattappito

forkue (skremme) intimidire, (undertrykke) opprimere, **forkuelse** intimidazione f, oppressione f

forkulle carbonizzare, **forkullet** carbonizzarsi, **forkulling** carbonizzazione f

forkunnskap nozione f preliminare

forkvakle guastare, diseducare, *religiøs forkvaklet* in preda ad aberrazione religiosa, **forkvaking** aberrazione f, **forkynne** annunciare, proclamare (*foruts*, predice per notificare ~ *evangelisere* predicare il Vangelo; **forkynnelse** annuncio, proclamazione f, notificazione f, *ordert ~* predicazione f, *evangeliets ~* evangelizzazione f **forkynner** predicatore m, evangelizzatore m

forladning avanzanca, **forladningsgevær** fucile m ad avanzanca

forlag casa (società) editrice; *A. Mondadoris ~* A. Mondadori Editore, *utgi på eget ~* pubblicare a proprie spese, **forlagsbokhandler** libraio editore, **forlagsforretning** casa editrice editoria, **forlagskostninger** spese (pl) di pubblicazione, **forlagsrett** diritti mpl di stampa copyright

forland lingua di terra, promontorio

forlange richiedere, pretendere (*at en da qn, at di + inf*, che + konj), (kreve) esigere, jur. intimare, reclamare, ~ *for meget* (pris) chiedere un prezzo troppo elevato, *jeg forlanger ikke mer* non chiedo altro, *hva forlanger De av denne varen?* che requisiti richiede in questo articolo?, *hva forlanger De for denne varen?* che prezzo chiede per questa merce?, **forlangende** richiesta, pretesa, *på ens ~* su richiesta di qn, (ordre) su ordine di qn

forlast mar. carico (pl -chi) di prua

forlate lasciare, abbandonare, andarsene da, (tilgi) perdonare; *alt forlatt* prego, non c'è nulla, ~ *en noe* perdonare qc a qn *forlat oss vår skyld* sono vi *forlater våre skyldere* rimetti a noi i nostri debiti, come noi li rimettiamo ai nostri debitori, ~ *skipei* (gå i land) sbarcare, ~ *seg på* contare su, *det kan De ~* *Dem på* può stare certo, **forlatelse** perdono, *syndenes ~* la remissione dei peccati, *om ~* 'scusa (scusa, scusate)'; *be en om ~* (*for noe*) chiedere perdono (scusa) a qn, (di qc); *jeg ber Dem tusen ganger om ~* 'mille scuse'

forlatt abbandonato, disabitato, (øde) deserto

forledd gram. primo termine, filos. antecedente m.

forlede sedurre, sviare; ~ *til* indurre a (in); **forledelse** seduzione f. sviamento
forleden passato, scorso; ~ *dag* l'altro giorno.
forlegen imbarazzato, confuso, impacciato, *være* ~ sentirsi a disagio, (trønge) aver bisogno (til noe di qc.), *aldrig være* ~ *for* non mancare mai di, *gjøre en* ~ confondere qn., **forlegenhet** imbarazzo: confusione f. turbamento; (penge-) ristrettezze fpl *sette i* ~ mettere in imbarazzo; *hjelpen en ut av hans* ~ togliere qn. dall'imbarazzo; *være i stor* ~ essere molto a disagio.
forlegge (utgi) pubblicare, dare alle stampe, (til et annet sted) trasferire, spostare, dislocare, (til galt sted) smarrire; **forlegger** (bøker) editore m.
forlegning campo militare
forlem membro anteriore
forleng allungare, (i tid) prolungare (frist) prorogare; **forlengelse** allungamento; prolungamento proroga
forleng in avanti, *kjøre (sitt)* ~ essere seduti nel senso di marcia; **forlengi** già da molto tempo
forlese, ~ *seg* esaurirsi per lo studio eccessivo, ~ *te på noe* leggerne troppo di qc., **forlesse** sovraccaricare **forlest** spassato affaticato esaurito (dag, stud)
forlike, ~ *seg* incapricciarsi, invaghirsi (i di); **forlike** infatuazione f. capriccio; **forlike** invaghito infatuato, *være* ~ *i andar* matto per, *være* ~ *av seg* innamorarsi facilmente; *sende forlike blikk* fare gli occhi dolci
forlik accordo, accomodamento, compromesso, conciliazione f; *merk* concordato, *inngå i slutte*, ~ giungere ad un accordo (accomodamento, concordato), conciliarsi; **forlike** (personer) mettere d'accordo, conciliare; (trette) transigere; **forlikes** mettersi d'accordo, conciliarsi, *de kan ikke forlikes* non vanno mai d'accordo; **forlikskomisjon** commissione f. arbitrale; **forliksmann** (giudice m) conciliatore m, **forliksmekler** arbitro conciliatore mediatore m, **forliksmekling** (procedura di) conciliazione f. **forliksvilkår** condizioni fpl dell'accordo
forlis naufragio; (tap) perdita, rovina, (total-) nave persa corpo e beni; **forlise** naufragare, far naufragio; **forlist** naufragato
forlodd parte anticipata (di eredità); **forlodds** anticipatamente
forlokke adescare, sedurre; **forlokke** adescamento, seduzione f; **forloren** perduto; falso, artificiale; **forlorne** egg uova in camicia
forlove fidanzare (med a, con); *hennes forlovede* il suo fidanzato, *de forlovede* i fidanzati mpl; **forlovelse** fidanzamento; *heve en* ~ rompere un fidanzamento; **forlovelsesdag** giorno di fidanzamento; **forlovelseslag** festa di fidanzamento; **forlovelsesring** anello di fidanzamento; **forlover** (bryllup) testimone m, (kausionist) garante m. f. fideiussore m.
forlyde, *det forlyder at* . si dice (corre voce) che , **forlydende**, *etter* ~ a quanto si dice *hans etterfølger skal etter* ~ *være* il suo successore sarebbe
forlyste divertire, **forlystelse** divertimento; **forlystelseskatt** imposta sugli spettacoli; **forlystelsessted** parco di divertimenti, luogo di attrazioni; **forlystelsessyk** avido di piaceri; **forlystelsessyke** smania di divertirsi
forlofte 1 s. fideiussione f. se kausion
forlofte 2 v. ~ *seg* sfiancarsi sollevando un peso eccessivo, *han har forloftet seg på denne oppgaven* si è assunto un compito superiore alle sue forze
forlap corso; *videre* ~ seguito, *etter tre dagers* ~

trascorsi tre giorni; **forløpe** scorrere, trascorrere, passare; ~ *seg* trascendere, oltrepassare i limiti, ~ *seg mot en* offendere qn., comportarsi male nei confronti di qn.; **forløpelse** sproposito; **forløpen** (tid) trascorso; (person) vagabondo; **forløper** precursore m. (tegn) segnale m. precursore; (varsel) presagio
forløse liberare, (barneskvinne) assistere (una partoriente); *rel.* redimere, *bli forløst med en sønn* partorire un figlio; **forløsende**, *det* ~ *ord* la parola giusta al momento giusto; **forløser** *rel.* Redentore m; **forløsuag** (nedkomst) parto, *rel.* redenzione f.
form forma, (støpe-) stampo, calco (pl. -chi); *typ* cornice f. (di composizione); (mønster) modello; *taktt*, **formene** (osservare) la forma (le debite forme); (i selskapslivet og) le convenienze; *gi* ~ formare, plasmare, *for formens skyld* per la forma
formale macinare; **formaling** macinazione f.
formalitet formalità; *uten formaliteter* senza cerimonie
formane ammonire; esortare (til a); (refse) rimproverare; **formaning** ammonimento; esortazione f. rimprovero
formangel penuria di foraggio
formann capo; chi (che) sia (va) primo (in fila); (arbeids-) capo-operaio; (lag) caposquadra; (for-samlings-) presidente m.
formannskap presidenza (i kommunen) giunta comunale; **formannspost**, -*verdighet* presidenza; **formannsvær** presidenza; *nedlegge sitt* ~ dimettersi dalla carica di presidente
formaste, ~ *seg* eccedere; ~ *seg til*, aver la sfacciataggine di, osare **formastelig** sfrontato; **formastelig** tracotanza audacia
format formato, misura; **forme** formare, foggare; (modellere) plasmare
formel formula; **formelig** (ren, liketrem) vero, schietto, *adv* semplicemente, puramente, (nesten) quasi; **formell** formale
formening opinione f. idea, *så i den* ~ ritenere; *være av den* ~ *at* essere del parere che
formentlig supposto, presunto; (angivelig) sedicente; *adv* a quanto pare, presumibilmente
former modellatore m. formatore m.
formere propagare, *mil* (danne) formare, ~ *seg* propagarsi riprodursi; **forming** propagazione f. riproduzione f; *mil* formazione f. **formingsevne** capacità di riprodursi
formfeil vizio di forma irregolarità
formfulendt perfetto, di forma perfetta
formiddag mattina, mattino; (varighet, innhold) mattinata, *i* ~ stamant, stamattina, *i løpet av formiddagen* in mattinata, *i går* ~ ieri mattina; *i morgen* ~ domani in mattinata, *kl. 10 om formiddagen* alle dieci del mattino
formiddags- del mattino, antemerdiano; **formiddagskonert** mattinata musicale
formidle fare da intermediario; procurare, se meg *la* **formidler** intermediario, mediatore m; **formidling** mediazione f.
formilde blandire, raddolcire, (straff, virkning) mitigare **formildende omstendigheter** circostanze attenuanti
forminske diminuire, rimpicciolire, ridurre; **forminske** diminuzione f. rimpicciolimento, riduzione f.
forminskes- (optisk) che rimpicciolisce; *gram* diminutivo; **forminskelsesord** diminutivo
formlys candela a forma di . **formlere** morfologia
formløs informe, senza forma, fig. alla buona, senza cerimonie, semplice; **formløst** mancanza di for-

ma, informata, form(n)ing formazione f, soggiatura, plasmazione f
formode supporre, presumere, (ano) sospettare, **formodentlig** probabile, presumibile, **formodning** supposizione f, congettura, previsione f, (anelse) dubbio, *etter all* ~ in base a tutte le ipotesi, con grande probabilità, *mot all* ~ contro ogni previsione
formonn (forsprang) vantaggio, anticipo
formsak questione f di forma *det er bare en* ~ non è che una forma, è solo per la forma **formsand** sabbia per fusioni (di sculture), **formsans** senso della forma, **formskjønnhet** bellezza della forma, **formstreng** esigente in quanto alla forma
formue patrimonio, beni mpl, capitale m, fortuna, *skatt på* ~ tassa sul patrimonio, imposta fondiaria, **formueforhold** condizione finanziaria
formuende facoltoso, agiato, ricco (pl -chi), *være* ~ avere un patrimonio, **formuenhet** agiatezza, ricchezza
formuefellelskap comunione f dei beni **formueomstendigheter** situazione finanziaria, mezzi mpl **formueskatt** tassa su, patrimonio
formular modulo, formulario, **formularsamling** formulario: **formulere** formulare **formulering** formulazione f, **formvesen** formalismo mpl, etichetta
formynder tutore m, tutrice f **formynderregjering** governo tutelare, reggenza, **formynderskap** tutela, curatela, *under* ~ sotto tutela
formele unire in matrimonio, **formeling** sponsali mp
formørke oscurare, rabbuare astr. eclissare, **formørkelse** oscuramento, ottenebramento, astr. eclissi f
formå potere, avere la capacità di, ~ *en til* indurre (spingere) qn a, *ta til takke med hva huset formår* accontentarsi di quello che c'è, **formående** potente, influente
formål scopo, fine m, (hensikt) intento, **formålstjenlig** utile, atto (allo scopo), opportuno
formavn nome m (di battesimo)
formedre degradare, umiliare, avvilitare, **formedrelse** degradazione f, abiezione f **formedrende** degradante, avvilitante, umiliante
fornekte sconfessare, rinnegare, ~ *seg selv* abnegare (rinnunziare a) se stesso, *hans gjerrighet fornekter seg* la sua avarizia non si smentisce mai **fornektelse** sconfessione f, negazione f, abnegazione f, smentita
fornem alto, elegante, (person også) d'alto rango, distinto, (viktig hoven) altero, altezzoso, ~ *dame* gran signora, *forneffe folk* persone d'alto rango, *se* ~ ut avere mod. distinto, *spille* ~ darsi delle arie, **fornefst** (viktigst) principale, *den fornefste* il più importante, *de fornefste personer* notabili
fornehmhet distinzione f, signorilità, (hovenhet) sussego, boria
fornemme percepire, (føle) sentire, provare; (erfare) capire, apprendere, **forneffemmelig** specialmente, soprattutto, **forneffemelse** precezione f, senso, sensazione f *fine forneffemelser* vedute aristocratiche
fornekle nichelare, **fornekling** nichelatura
fornekningskap paletnologia, archeologia
forlevninger monumenti mpl dell'antichità
fornefske rendere (più) norvegese, norvegessizzare
fornuft ragione f, razionismo; *sunn* ~ buonsenso, *bringe til* ~ ricondurre alla ragione, far ragionare, *grunnet på* ~ razionale, *ta mot* ~ intendere ragione, *være ved sin fulle* ~ essere in (pieno) possesso delle (sue) facoltà mentali

fornuftsdyrkelse culto della ragione **fornuftstekteskap** matrimonio di convenienza
fornuftgrunn ragione f, motivo ragionevole
fornuftig ragionevole; giudizioso, (betenksom) sensato, (besindig) saggio, *han blir nok* ~ metterà giudizio, *la oss tale* ~ sammen discutiamo ragionevolmente, *være så* ~ *d gå sin vei* aver il buonsenso di andarsene, *det var* ~ *av Dem* ha fatto bene (a a), *tenke* ~ ragionare: *man må ta tingene* ~ bisogna farsi una ragione delle cose
fornuftigvis ragionevolmente, **fornuftmessig** ragionevole logico (pl -ci), razionale, **fornuftmessighet** ragionevolezza, razionalità, **fornuftparti** matrimonio di convenienza, **fornuftreligion** razionalismo, **fornuftstridig** irragionevole, irrazionale, illogico (pl -ci), **fornuftstridighet** irragionevolezza, irrazionalità, **fornuftstro** razionalismo **fornuftvesen** creatura razionale
fornye rinnovare, rimettere a nuovo, rinfrescare, litt reiterare, ~ *et bekjentskap* riallacciare un amico a, *ta under fornyet overveie* reconsiderare, **fornyelse** rinnovo, rinnovazione f, rimessa a nuovo, **fornyer** rinnovatore m
fornerme offendere, ferire, (grovt) insultare, ingiuriare, oltraggiare, *bli fornærmet* offendersi, risentirsi (over di), *være fornærmet på* tenere il broncio a qn, essere offeso con qn **fornermelig** offensivo, ingiurioso, (grovt) oltraggioso, **fornermelse** offesa, (grov) ingiuria, affronto, oltraggio, insulto
fornoden necessario, (påkrevd) richiesto, *ha det fornodne* avere l'indispensabile, *om fornødent* i *fornødent full* al bisogno, in caso di necessità, **fornudenhet** bisogno, necessità
fornyd soddisfatto contento (med di); (glad) contento, allegro, lieto (over di), **fornye** (tilfredsstille) accontentare, (glede) far piacere a, (more) divertire svagare **fornyelig** divertente, piacevole **fornyelse** piacere m, diletto, (more) divertimento, svago (pl -ghi), *god* ~ 'buon divertimento' *det er en* ~ *d e un piacere* (inf), *det er meg en* ~ *d sono lieto di finire* ~ *i prøve* piacere a, *ha* ~ *av* prendere gusto a, *for sin* ~ *i skuld* per diletto, per diporto, *i ja*, *med* ~ 'con piacere', ben volentieri
fornyelsesstus viaggio (gita) di piacere
forord prefazione f introduzione f
forordne decretare, ordinare, prescrivere, **forordning** decreto, ordine m, prescrizione f
forover avanti, in avanti, **foroverbøyd** chino (sporto, piegato) in avanti
forpakte affittare, prendere in affitto, ~ *bort* affittare, dare in affitto, **forpakter** fittavolo, affittuario, fattore m, mezzadro **forpaktergård** podere m a mezzadria, fattoria, **forpaktning** affitto, locazione f, mezzadria, *ha en gård i* ~ avere un podere a mezzadria (in affitto); **forpaktningssavgift** affitto, fitto di un podere, **forpaktningsskontrakt** contratto d'affitto, **forpaktningstid** durata del contratto d'affitto
forpeste appestare
forpigg mar stiva di prua
forpiet tormentato, torturato
forpusket arruffato, scarmigliato, scompigliato
forplante s. pianta foraggiera
forplante v propagare, (overføre) trasmettere, ~ *seg* riprodursi, trasmettersi, (spre seg) propagarsi, **forplant(n)ing** propagazione f, trasmissione f riproduzione f, **forplantningsdrift** istinto di riproduzione, **forplantningsdyktig** atto alla riproduzione riproduttivo, **forplantningsevne** capacità di ge-

nerare, riproduttività, forza generalice, forplant-
ningsorganer organi mpl genitali
forpleie mantenere, curare, forpleining manimen-
to; cura, (føde) vitto, mil sussistenza
forpleiningsgodtgjørelse a menti mpl forpleinings-
korps servizio di sussistenza, forpleiningsutgifter
spese fpl di mantenimento
forplikte impegnare, obbligare (til a); *vare forplik-
tet til* essere obbligato (tenuto) a, *jeg er (moralisk)
forpliktet til å gjøre det* e mio dovere fare ciò, ~ *seg
overfor en* impegnarsi con qn, forplikteelse obbligo
(pl -ghi), impegno, dovere, *påta seg en* ~ prende-
re un impegno, *oppfylle sine forpliktelser* far fronte
ai propri impegni
forpose lasca mangiatoia
forpost avamposto; *vare på* ~ essere agli avampo-
sti, forpost- d'avamposto, forpostskip esploratore
m, forpoststilling posto avanzato; forposttrening
scontro agli avamposti
forpote zampa anteriore
forpopping ninfosi f; forpuppe, ~ *seg* trasformarsi
in crisalide
forpurre impedire, far fallire, sventare, forpurring
impedimento
forpusket affannato, ansante, sfialato
forrang preminenza, precedenza, priorità, *ha ~ for*
avere la precedenza (priorità) su
forranglet disfatto dai bagordi, dissoluto
forregne, ~ *seg* far male i calcoli
forrente pagare gli interessi di, ~ *med 5%* pagare il
cinque per cento d'interesse, ~ *seg* fruttare, rende-
re; *som forrenter seg godt* che da buoni utili, lucra-
tivo, forrent(n)ing gli interessi, rendita
forrest anteriore, (på forsiden) davanti, (først) pri-
mo; *allert* ~ primo di tutti, più avanti di tutti, di
testa, *adv* davanti a tutti, in primo piano
forresten del resto; peraltro; a proposito
forretning (butikk) negozio, (mindre) bottega,
(utsalg) rivendita, (enkelt handel) affare m, ne-
gozio, (inndragelses-) jur pignoramento, seque-
stro, (foretagende) merk impresa commerciale,
commercio, (handelshus) ditta, azienda commer-
ciale, (bord. bu) banchetto, bancarella *hans for-
retninger går godt* la sua ditta prospera, gli affari
vanno a gonfie vele, *begynne en* ~ avviare un com-
mercio, *gjøre forretninger* fare affari, *jeg har aldri
gjort forretninger med dette firma* non ho mai avuto
relazione d'affari con questa ditta, *lede en* ~ diri-
gere un'impresa commerciale, gestire un negozio,
oppgi sin ~ ritirarsi dagli affari, *reise i forretninger*
viaggiare per affari
forretningsanliggende questione f d'affari, forret-
ningsbrev lettera d'affari, forretningsdyktig abile
negli affari, forretningsdyktighet abilità negli affa-
ri, forretningserfaring esperienza negli affari, for-
retningsfolk uomini mpl (donne fpl) d'affari, com-
mercianti mpl, forretningsforbindelse relazione f
d'affari, (person) collega in affari, forretnings-
fører gerente m, f, direttore m commerciale, forret-
ningsførsel gestione f degli affari, conduzione f di
un affare, forretningsgang andamento degli affari,
vare inne i forretningsgangen essere al corrente
degli affari, forretningsgate strada commerciale,
forretningsgren settore m commerciale, forret-
ningskonvolutt busta intestata, (vindus-) busta a
finestra, forretningskretser gli ambienti commercia-
li il mondo degli affari, forretningskvartal quar-
tiere m degli affari, forretningskyndig pratico degli
affari (di commercio), forretningsledelse ge-
stione f (direzione f) degli affari, forretningsliv vita

commerciale; commercio, forretningslokale(r) lo-
cale m commerciale ufficio mpl (butikk) negozio
forretningsmann uomo d'affari, commerciante m,
(grossist) grossista m f; forretningsmessig com-
merciale, pratico, sbrigativo; metodico; (vane-
messig) abitudinario, forretningsmoral etica com-
merciale, moralità negli affari; forretningsorden
(saktiste) ordine m del giorno, (regler) regole fpl
di procedura, forretningsoverdragelse cessione f di
un'azienda commerciale; forretningspraksis con-
suetudine f commerciale; forretningsprinsippr
principio commerciale, politica commerciale, forret-
ningsreise viaggio d'affari
forretningssak questione f d'affari, forretningssam-
menslutning fusione f (di dale); forretningssans
senso degli affari, F bernoccolo del commerciante,
forretningsspråk linguaggio commerciale; forret-
ningstalent talento per il commercio, forretnings-
tid ore fpl d'ufficio, forretningsvann esperto negli affa-
ri, forretningsverden mondo degli affari; forret-
ningsvirksomhet attività commerciale, forretnings-
år esercizio, anno finanziario
forrett 1 (særrett) prerogativa, diritto di preceden-
za, privilegio, forrett 2 (mat) primo piatto, anti-
pasto, forrette fare; (fulbyrde) compiere; (viere
o l.) celebrare, forrettighet privilegio, prerogativa
forrevet lacerato, stracciato, (kyst) frastagliato
forrige precedente, altro, (siste) scorso; i ~ *uke* la
settimana scorsa, ~ *gang* l'altra volta, *på* ~ *side*
nella pagina precedente
forrigg mar alberatura anteriore
forringe diminuire, amminuire, (gjøre dår igere) de-
prezzare, degradare, forringelse menomazione f
diminuzione f, deprezzamento, degradazione f.
forrom mar stiva di prua
fortykende furioso, violento
forykke spostare, forrykning spostamento
forrykt pazzo, matto, fuori di senno, forrykthet pazzia, follia
forrøder traditore m, *bli ~ mot sitt land* tradire la
patria, forrøderi tradimento, forrøderisk tradito-
re, *adv* (= *på* ~ *vis*) a tradimento, proditori-
mente forrøderske traditore f; F traditore
forrå mar pennone di trinchetto
forråd provvista, merk scorta, giacenza
forråde tradire, (rope) svelare, rivelare
forrådsammer dispensa, magazzino di approvvigio-
namento, forrådskjeller cantina, forrådsrom di-
spensa, mil magazzino viveri
forråe imbarbare, abbrutire
forråne se råne forråtnelse putrefazione f impu-
trimento, decomposizione f, *gå i* ~ imputridire,
andare in putrefazione f, putrefarsi, forråtnelses-
prosess putrefazione f
forsage rinunciare a, forsagelse rinuncia
forsagt scoraggiato, timido, sottomesso, *gjøre* ~
scoraggiare, intimidire; *bli* ~ scoraggiarsi; for-
sagthet scoraggiamento, timidezza, umiltà
førsaker fodere fpl; rivestimento; accessori mp
forsal (-hall) vestibolo, anticamera
forsalg (billetter) prenotazione f
forsamle riunire, adunare, radunare, forsamling ra-
duno, adunanza, riunione f, assemblea, (tilhører
krets) uditorio, forsamlingsdag giorno di riunione,
forsamlingsfrihet diritto di riunione; forsamling-
bus, -lokale locale m per riunioni; circolo; forsam-
lingssal sala di riunione
forsanger capo del coro, (i k rke) cantore m
forsatsblad typ guardia
forse forte m, forza (kort) sequenza, *det er hans* ~

e il suo forte, *ha sin ~ i noe* eccellere in qc
forse, ~ *seg* fare uno sbaglio, commettere un errore, sbagliare; ~ *seg mot noen* mancare nei confronti di qn, offendere qn ~ *seg på tårn* sbagliare da, incapricciarsi di, **forseeelse** errore m, fallo, juf contravvenzione f

forseggjort accurato, finemente lavorato

forsegje sig dare suggellare **forsegning** suggellazione f, (retten) apposizione f del sigillo

forseil mar vele fpl antenno

førsekk sacco (pl) -chi di foraggio

forsendelse spedizione f, invio

forsere forzare; (søk) sbigare prontamente

forsete (vogn) sedile m anteriore, (forsamling) (seggio della) presidenza; *under ~ av* sotto la presidenza di *føre forsetet* presiedere

forsett intenzione f; *jeg har det faste ~* d ho il fermo proposito di, *med ~* intenzionalmente, di proposito apposta **forsettlig** intenzionale volontario pur doloso, adv di proposito, apposta, **forsettligheit** intenzionalità, deliberazione f

forside parte f anteriore, davanti m, fronte f, (avis) prima pagina, (hus) facciata, (mynt) dritto

forsikre assicurare *en om noe* qn d qc i (høyt og dyrt) protestare (*en om noe* qc a qn), (påstå) affermare, sostenere, (sverge) giurare; (assurere) assicurare (*mot brann* contro gli incendi); ~ *seg (sitt liv)*, *la seg ~* assicurarsi (sulla vita), fare un'assicurazione; *den forsikrede* l'assicurato; *var forsikret om stia* certo di (*om ut* che)

forsikrer assicuratore m

forsikring assicurazione f, (høytidelig) protesta, (assurance) assicurazione f, *gjensidig ~* assicurazione reciproca, *tegne en ~* sottoscrivere un'assicurazione, **forsikringsagent** agente m, l d'assicurazione, assicuratore m, **forsikringsavtale** contratto d'assicurazione; **forsikringsplikt** assicurazione f obbligatoria, **forsikringspliktig** tenuto ad essere assicurato, **forsikringspolise** polizza d'assicurazione, **forsikringspremie** premio d'assicurazione

forsikringsvesen società d'assicurazioni, **forsikringssum** importo dell'assicurazione (del assicurato); **forsikringstager** titolare m, f di una polizza, assicurato, **forsikringstegning** stipulazione f di un'assicurazione, **forsikringstid** durata (termine m) dell'assicurazione; **forsikringsvesenet** gli enti assicuratori

forsiktig attento, prudente, cauto, discreto, (påk) ~ 'fragile', *vær ~* 'attenzione', stia (stia) attento!, *gå ~ til verks* agire con circospezione, *spille ~* procedere con i piedi di piombo, *uttale seg ~* pronunciarsi con molto riserbo (*om su*); pesare le parole, **forsiktighet** attenzione f, prudenza, cautela, precauzione f; (taktfullhet) discrezione f, riservatezza, riserbo; **forsiktighetsregel** precauzione f, misura di sicurezza, *treffe forsiktighetsregler* prendere delle precauzioni

forsimpe degradare, svilire; **forsimpling** degradazione f, svilimento

forsinke ritardare; *bli forsinket* (ri)ritardare, essere in ritardo, *forsinket levering* consegna tarda (ritardata), *være forsinket* essere in ritardo, *toget er 10 minutter forsinket* il treno ha un ritardo di dieci minuti, **forsinkelse** ritardo

forsinking zincatura, galvanizzazione f

forsure ornare, decorare (*med di*, con), **forsuring** decorazione f, ornamento; mus. fioritura

forskale rivestire di cassaforma, **forskaling** (betong) cassaforma, perlinato, panconcellatura

forskalingsbord corrente m panconcello assicena

forskanse trincerare, ~ *seg* trincerarsi; **forskansning** trinceramento, *drive en ut av hans forskansninger* mettere qn alle strette, snidare qn

forske indagare, invesigare, fare delle ricerche; ~ i studiare, esaminare, **forskende** scrutatore, indagatore; (strengt) inquisitore; **forsker** investigatore m, osservatore m; (ærd) studioso, ricercatore m, esploratore m **forsker-** (mest) di ricerca, **forskerånd** spirito indagatore, animo studioso di, **forskning** ricerca, indagine f scientifica, **polarforskning** esplorazione f polare

forskunn (lang-) grembiule m di cuoio

forskup parte f anteriore della nave, prua

forskjell differenza (*fra* da, i da, *mellom* .. og tra (fra) .. e); (begreps-) distinzione f (ulikh) diversità, *det er ~ på folk* non tutti sono uguali *det gjør ingen ~* fa lo stesso, *gjøre ~ på* far differenza (distinzione) tra, *kjenne ~ på dem* distinguere gli uni dagli altri, *til ~ fra* a differenza di, *uten ~* indifferentemente

forskjellig differente, diverso, (ulik) dissimile, (at skilt) distinto, (veksende) vario, variato, **forskjellige** (atskillige) molti, diversi, vari (foran s) **forskjellige ganger** varie volte, *være a) ~ størrelse* essere di grandezza (misura) diversa, *vi er av ~ mening* siamo di opinione diversa, *være ~ fra* essere diverso da, differire da, *være forskjellige i rang* differire di rango, essere di rango diverso, *vi har forskjellige interesser* non abbiamo gli stessi interessi, *det kan man ha forskjellige meninger om* e questione di opinioni, *på ~ måte* diversamente, *på forskjellige måter* in modi diversi

forskjelligartet di natura (qualità, specie) diversa eterogeneo, **forskjelligfarget** di colori diversi, variegato, variopinto, **forskjellighet** differenza, diversità, dissomiglianza (ulikh), (avveksling) varietà, (menings-) divergenza (di opinioni)

forskjerm parafrangente (pl) -ghi anteriore

forskjette *passere* e *vinare*

forskjere tagliare male (vin) tagliare **forskjerkno** trincante m ~ *veg* f servizio per trincare **forskjering** (vin) taglio

forskjønne abbellire **forskjønne** abbellimento **forskjønnesmiddel** cosmetico (pl) -ci

forskning se **forsking** **forskningsarbeid** lavoro di ricerca, **forskningsinstitutt** istituto di ricerca scientifica, **forskningsråd** consiglio nazionale per la ricerca scientifica

forskole scuola materna, corso preparatorio

forskrekke spaventare, sbigottire, **forskrekkes**, *bli forskrekket* spaventarsi (*over di*, per), sbigottirsi **forskrekkelig** spaventoso, spaventevole, terribile **forskrekke** spavento, paura

forskremt spaventato, intimorito

forskrift modello, esempio; fig precepto, istruzione f, direttiva, norma, (leges) prescrizione f; **forskriftsmessig** regolamentare secondo le regole

forskrive, ~ *seg* sgolarsi

forskrive, ~ *seg til djevelen* vendere l'anima al diavolo

forskrud, **forskruet** fig tocco, toccato, stravagante

forskudd (forskott) anticipo, (avdrag) acconto; *he om / gi ~* ~ chiedere (dare) un anticipo; *på ~* in anticipo, anticipatamente, in precedenza

forskuddsbetaling pagamento anticipato; anticipo (avdrag) acconto, **forskuddsskatt** imposte anticipate, **forskuddsvis** in anticipo, anticipatamente, **forsku**tere anticipare, pagare anticipatamente, **forskutting** anticipazione f anticipo

forskyve spostare, (oppsette) differire; **forskyv-**(n)ing spostamento, deviazione f, differimento, rinvio

forskåne risparmiare *en for noe qc. a qn.* i eg skal skåne dem for resten il resto glielo risparmio. **forskån meg for den slugs bemerkninger** mi dispensi dal ascoltare certi discorsi, **forskånelse**, **forskåning** esonero, dispensa (for da)

forslag 1 proposta, (til vedtak) mozione f; *gjøre (stille) et ~* fare una proposta, (til vedtak) presentare una mozione, *bringe i ~* proporre

forslag 2 mus. appoggiatura

forslagen astuto, scaltro, **forslagenhet** astuzia

forslagsrett diritto di far proposte; **forslagsstiller** proponente m, f, autore m della proposta

forslitt logoro, liso, fig. trito; *~ talemåte* frase frustata (el. banale), luogo comune

forslute, *~ seg* abbozzarsi (pd di), **forsluten** ingordo, goloso, ghiotto, **forslutenhet** ingordigia, voracità

forslå 1 (slå fordervet) pestare, tempestare di botte; **forslå** 2 (strække til) bastare

forsmak pregustamento, pregusto (pd di)

forsmedelig ignominioso, infamante, obbrobrinoso, **forsmedelse** ignominia, infamia, disonore m

forsmå disdegnare, respingere, *det er ikke d ~* non c'è cosa che si rifiuta, a questo non si dice di no

forsnakke, *~ seg* dire troppo, lasciarsi scappare qc., (snakke lei) fare una pappera, *han har forsnakket seg* la lingua lo ha tradito, **forsnakkelse** parola (frase f) sfuggita di bocca, pappera, lapsus (linguae)

forsnevre restringere, fig. og immiserire; **forsnærring** restringimento, med. stenosi f

forsommer inizio dell'estate

forsone (ri)conciliare, (rap)pacificare; (formide) rabbonire, placare, *~ seg med den tanke at* abituarsi all'idea che (el. di), **forsønende** conciliatore, rel. propiziatore, (mildnende) attenuante, *~ trekk* attenuante f, **forsøner** conciliatore m, paciere m, pacificatore m, **forsønning** conciliazione f, riconciliazione f, propiziazione f; *rekke hånden til ~* fare il primo passo, **forsønings-** conciliatore, propiziatore; **forsøningsfest** (jødernes) giorno dell'espiazione; **forsønlig** conciliante, **forsønlighet** indole f conciliante mitezza

forsorg assistenza, **forsorgsvesen** ente l di assistenza sociale, **forsorgsundersøttel** assistito

forsove, *~ seg* svegliarsi troppo tardi, dormire troppo a lungo, *se forsovet ut* aver l'aria assonnata

forspane tiro, mular friskt ~ cambio di cavalli, **forspent** allacciato, *~ med* tirato da

forspill preludio; (teater) prologo (pl -ghi), *være ~ til* preludere a

forspille perdere, sciupare, (gløde) turbare, *~ noe for en* far perdere qc. a qn; *~ sitt gode navn og rykte* rovinarsi la reputazione, *~ sjansen til* perdere l'occasione di, **forspilt sjanse** occasione mancata

forspise, *~ seg* mangiare troppo, rimpinzarsi

forsprang anticipo, vantaggio (pd su), *tu dugers ~* due giorni di vantaggio, *fd ~* partire con vantaggio, portarsi in vantaggio, *beholde forspranget* mantenere il vantaggio

forsprang mantenere il vantaggio

forsprang mantenere il vantaggio

forsprang mantenere il vantaggio

forsprang mantenere il vantaggio

forsprang mantenere il vantaggio

forsprang mantenere il vantaggio

forsprang mantenere il vantaggio

forsprang mantenere il vantaggio

forsprang mantenere il vantaggio

forsprang mantenere il vantaggio

forsprang mantenere il vantaggio

forsprang mantenere il vantaggio

so, skarp ~ acutezza di mente, *ha en klar ~* avere un ingegno brillante, *ha ~ på* intendersi di, *gå fra (miste) forstanden* uscire di senno, perdere la ragione; *være fra forstanden* essere fuori di sé; *ikke være ved sin fulle ~* non essere nel pieno delle facoltà mentali, *forstanden kommer med årene* il giudizio viene con l'età, invecchiando si mette giudizio, *det går over min ~* non lo posso assolutamente capire, ciò è al di sopra del mio intendimento, *i bokstavelig ~* alla lettera, letteralmente; *i egentlig ~* in senso proprio; *i figurlig ~* in senso figurato, *i havere ~* in senso più elevato; *i ordets vanlige ~* nel senso usuale del termine; *i strengeste ~* nel senso più stretto del termine; *i videste ~* in senso lato per estensione

forstander direttore m, prefetto, capo, gerente m, **forstanderskap** direzione f, consiglio, (kirke-) consistoro, **forstandig** intelligente, (fornuftig) giudizioso, sensato; **forstandighet** intelligenza, **forstandsmenneske** uomo (donna) di cervello; **forstandsmennig** cerebrale, intellettuale; **forstandsøvelse** esercizio della mente

forstavelse prefisso

forstav prua, prora, *i forstuvnen* a prua

forstelev alunno della scuola forestale

forste(i)ne pietrificare (og fig.), **forste(i)net** di sassi, pietrificato, fossile, **forste(i)ning** petrificazione f, fossilizzazione f

forstemme scoraggiare, deprimente, **forstemt** scoraggiato, depresso, abbattuto

forsterke rinforzare, rafforzare, consolidare; (øke) aumentare, accrescere, intensificare, (lyd) amplificare; **forsterkende** rafforzativo, gram. rafforzativo, accrescitivo, **forsterker** (radio) amplificatore m, **forsterkerrør** valvola amplificatrice, **forsterkerstasjon** ripetitore m, **forsterkning** rinforzo, rinforzamento

forstikke, *~ seg* nascondersi

forstille, *~ seg* fingere, *~ seg for en* celare i propri sentimenti (le proprie intenzioni) a qn, **forstillelse** simulazione f, finzione f; inganno; **forstillelseskunst** l'arte di fingere (simulare)

forstilling tekn. mil. avanzamento

forsting (søm) punto avanti

forstkandidat ingegnere m forestale, **forstmann** selvicoltore m

forstokket indurito, incallito, impenitente

forstoppe turare, chiudere, (rør) otturare; (kanal) ostruire; (mage) costipare **forstoppelse** otturazione f, ostruzione f, (mage-) costipazione f (nese-) intasamento (del naso), *lide av ~* essere stitico

forstrekke 1 med lussare, slogare; *~ en sene* subire uno strappo muscolare, **forstrekke** 2, *~ en med penger* prestare (dare) del denaro a qn, **forstrekning** med lussazione f, slogatura, stramento, strappo, (lån) prestito

forstudium studio preliminare

forstue 1 s anticamera, vestibolo

forstuv(e) 2 med slogare, (dist)orcere, mar stivare in luogo sbagliato; *~ foten* slogarsi un piede, **forstuv(e)ning** med distorsione f, slogatura, f storta, mar stivamento in luogo sbagliato

forstumme ammutare, (opphøre) cessare

forstvesen ente f statale foreste, **forstvitenskap** selvicoltura

forstykke pezzo (parte f) davanti

forstyrre (dist)urbare, (forvirre) confondere, (ødelegge) guastare, **forstyrrelse** disturbo, turbamento, (forvirring) confusione f, *bringe ~ i noe* ingarbugliare qc., arrecare confusione in qc., **forstyrrer-**

de conturbante, perturbatore, *det er meget* ~ questo mi (t. etc.) disturba molto
forstyrret disturbato, turbato, confuso, (i hodet) toccato, (utseende) sconvolto
forstørre ingrandire, ingrossare, ampliare, **forstørrelse** ingrandimento, ampliamento, **forstørrelsesapparat** ingranditore m., **forstørrelsesglass** lente f. d'ingrandimento, **forstørning** se. **forstørrelse**
forstå respingere, (hustru) ripudiare; (barn) negare, (religion) abiurare, *vare forstått av Gud* essere maledetto da Dio, **forstått** puntefatto, niforzo, **forståttingsmur** muro di sostegno
forstå capire, intendere, comprendere, percepire intuire, (kunne) sapere, *hva forstå man ved?* che cosa s'intende per?, *forstår du det?* lo capisci?, è chiaro?, *la oss* ~ *hverandre* intendiamoci, *ikke* ~ *noe* (et ord) av non capisci niente (nulla) (non comprendere una parola di), *så forstå jeg ikke lenger et ord av det hele* allora non ne so più niente, *han forstå ikke hva han selv sier* non capisce nemmeno quel che dice, *det er ikke slik å forstå* ha capito male, *det er ikke slik å forstå at* non che (+ konj.) *ikke ville* ~ non volere intendere ragione, F fare lo gnorri, *en forstående venn* un amico comprensivo, *et forstående smil* un sorriso d'intesa, ~ *seg på* intendersi di, *la en* ~ *noe* far capire qc. a qn., *det forstå seg* (av seg selv) questo s'intende, questo va da sé, questo è ovvio
forståelig comprensibile, intelligibile *lett* ~ facile a capirsi, *det er* ~ *at* si capisce che, *gjøre en noe* ~ rendere qc. comprensibile a qn., *gjøre seg* ~ int. capire, **forståelighet** comprensibilità, **forståelse** intesa, comprensione f. intelletto, (tydning) interpretazione f. (betydning) senso; *leve i god* ~ vivere in perfetta intesa, *så være i hemmelig* ~ *med en* avere intelligenza con qn., F intendersela con qn. **forståelsesfull** comprensivo, indulgente
forsulten affamato, famelico (pl. -er)
forsumpe, **forsumpes** impantanarsi, impaludire, stagnare: *vi forsummer* ci stiamo lasciando andare, **forsumpet** impantanato, fig. ottuso, apatico (pl. -er)
forsva difesa (disputas) discussione f., *sa i* ~ prendere le difese di, *til ett* ~ in sua difesa, *innskrenke seg til* ~ stare su le difensive, **forsvare** difendere, (hevd) sostenere, ~ (tale) *en sak* perorare una causa, *jeg kan ikke* ~ *å* non posso prendermi la responsabilità di, *ute av stand til å* ~ *seg* privo di difesa, **forvarer** difensore m. jur. avvocato difensore, **forvarlig** difendibile, giustificabile, (sikker) sicuro, solido: (stor) grosso, *i* ~ *stand* in buono stato; adv. (passende) come si conviene, (til gagn) perbene, come si deve
forsvarsdepartement ministero della difesa, **forvarsevne** mezzi mpl. di difesa, **forsvarsfellesskap**, *det europeiske* ~ la comunità europea di difesa (CED), **forsvarsforbund** alleanza difensiva, **forvarskrig** guerra difensiva, **forsvarslinje** linea di difesa, **forvarslos** indifeso, **forsvarsmiddel** mezzo di difesa, **forsvarminister** ministro della difesa, **forvarsplan** piano di difesa, **forvarssaken** la questione della difesa nazionale, **forvarsskrift** apologia
forvarsstand stato di difesa, **forvarsstilling** posizione f. di difesa, difensiva, **forvarsstyrke** forze fpl. difensive, **forvarssystem** sistema m. difensivo, **forvarstale** perorazione f.; jur.arringa della difesa, **forvarstiltak** misure fpl. difensive, **forvarstverker** m. difesa fpl., **forvarsvitne** testimone m. f. a discarico, **forvarsåpen** arma difensiva
forverge (av-) abiurare, *man skal ingen ting* ~ non

bisogna mai giurare su nulla
forvinn sparire, scomparire, svanire, (stikke av) eclissarsi, F filarsela all'inglese, svignarsela, **forvinnende** evanescente, che si perde in lontananza ~ (liten) quasi impercettibile, minimo
forvinnig scomparsa, sparizione f.; **forvinningsnummer** gioco di prestigio, sparizione f., *lage et* ~ eclissarsi, svignarsela, dileguarsi
forsyn provvidenza, **forsynet** (Gud) la provvidenza
forsynde, ~ *seg* peccare (imot noe contro qc.), ~ *seg mot en* offendere qn., comportarsi male verso qn., **forsyndelse** peccato, fallo
forsyne, ~ *en med* provvedere (munire) qn. di fornire qc. a qn., (utstyre) corredare qn. di, (provant) approvvigionare qn. di, ~ *markedet* rifornire il mercato, ~ *seg* far provvista (med di); **mørk** fornirsi, (ved bordet) servirsi, *fortyn Dem* si serva!, *jeg er forsynt* sono servito, grazie, **forsyning** rifornimento; (proviant) approvvigionamento; **mørk** forniture, (lager) scorta, giacenze fpl
forsynlig provvido, lungimirante, **forsynlighet** provvidenza, lungimiranza
forsek tentativo, prova, esperimento, (anstrengelse) sforzo, ~ *på mord* tentato omicidio, *gjøre et* ~ *med* provare con, *gjøre* ~ *på* tentare (cercare) di, *gjøre ett siste* ~ fare un ultimo tentativo, *gjøre et nytt* ~ ritentare, tornare alla carica
forseke tentare, cercare, provare (å di); (bestrebe seg) sforzarsi fare in modo (di), ~ *seg* fare un tentativo, ~ *seg i et handverk* tentare un mestiere
forseks- (oftest) sperimentale, **forseksdeling** reparto collaudi, **forseksballong** pallone m. sonda fig. sondaggio, **forseksdrift** sfruttamento (coltivazione f.) sperimentale, **forseksdyr** animale m. da esperimenti (da laboratorie) cavia (og f. g.) **forsekshest** (gara) eliminatoria, **forsekskanin** fig. cavia, **forsekslaboratorium** laboratorio di ricerca, **forseksmetode** metodo sperimentale, **forseksskole** scuola sperimentale, **forseksstadium** fase f. sperimentale, **forseksstasjon** centro sperimentale, **forseksvis** sperimentalmente, a titolo di prova
forse argenteare, **forse** argenteatura
forsumme trascurare; (ikke benytte) lasciar scappare, non approfittare di, (plikt) mancare a, (utbli fra) restare assente da, **forsummelig** negligente, trascurato; *være* ~ *i sitt embete* essere negligente, non adempiere a proprie funzioni, **forsummelighet** negligenza, trascuratezza (sjanse) perdita, (uteblivelse) assenza
forserge mantenere, provvedere alle necessità di, ~ *seg selv* mantenersi, guadagnarsi il pane, **forsergelse** mantenimento, sostentamento, **forsergesanstalt** ospizio, ricovero, **forsergesberettiget** avente diritto al mantenimento, **forsergeskommune**, -sted luogo di residenza dell'assistito
forserger sostentatore m., colui (colei) che ha qn. a carico, **forsergerplikt** obbligo d. mantenere, **forsergertillegg** assegni mpl. familiari
forvete addolcire (og f. g.) dolcificare
forvipe saponificare, **forvipelig** saponificabile, **forviping** saponificazione f.
fort 1 s. mil. forte m., fortezza, *lite* ~ *fortino*
fort 2 adv. presto, rapidamente, in fretta, *gå for* ~ (ur) essere troppo avanti
forta, ~ *seg* strapazzarsi, (g. seg) calmarsi
fortann (dente m.) incisivo, dente m. davanti
fortape perdere, **fortapes** perdersi, rel. perdere l'anima, dannarsi, ~ *seg* perdersi in, **fortapelse** perdita, smarrimento, (rettigheter) decadenza rel. perditione f.

fortapt perduto, smarrito, (motløs) abbattuto, (hønsunken) assorto, nel dannato; ~ *får* peccorella smarrita, *den fortapte sønn* il figlio prodigo.

fortau marciapiede m, **fortaukant** orlo del marciapiede, **fortauskelle** lastra (el mattonella) del marciapiede, **fortausrestaurant** ristorante all'aperto

forte 1 adv og m mus forte, forte 2 v. ~ *seg* affrettarsi, sbrigarsi, far presto

fortegn segno, mus segno d'alterazione, accidente m, **fortegne** ~ *segnare* male fig descrivere (interpretare) male

fortegnelse nota, lista, distinta, inventario, catalogo (p. + phi), *opptu ~ over noe* fare l'inventario (una d. sinta) di qc.

fortegning 1 errore m di disegno, disegno sbagliato, **fortegning** 2 (modell) modello (di disegno)

fortelle raccontare, narrare, ~ *igjen* ripetere, ~ *videre* (fortsette) continuare il racconto; (spis) raccontare ad altri, *man forteller at* si dice che, corre voce che, *seg har latt meg* ~ mi è stato detto, ho saputo, **fortellende**, ~ *sit* stile narrativo, **forteller** narratore m, **fortelling** narrazione f, racconto, storia, (diktet) racconto, favola

fortenke, ~ *en i noe* biasimare qn per qc, *De kan ikke ~ meg i at* ammetterà che sia logico che io (konj.), **fortenkt** pensoso, assorto

forteppe (teater) sipario, tela

forterpet detto e ripetuto, sa også **fortersket** irito e irritato, ripetuto mille volte

fortetning condensazione f; compattezza, **fortette** condensare

fortgang, *gjøre all mulig* ~ accelerare al massimo, agire con la massima sollecitudine

fortid passato (og gram.), (oldtid) antichità, i *fortiden* (tidligere) nel passato, una volta, *leve i fortiden* vivere nel passato, **fortidslevninger** antichità (pl), anticaglie (pl), **fortidsminne** monumento dell'antichità, monumento culturale

forte tacere, passare sotto silenzio, (følge) nascondere (noe for en qc a qn), **fortielse** silenzio (av su), reticenza, (forbehold) riserva, (utelatelse) omissione volontaria

fortil (sul) davanti, di fronte

fortinne stagnare, **fortinring** stagnatura

fortjene (være verdig til) meritare, esser degno di, *han har fortjent det* se lo è meritato (guadagnato), *det hadde jeg ikke fortjent av* Dem non me lo sono proprio meritato da parte Sua, *derfor fortjener han* lakk av ~ per merito di, ha amm. essere riconoscente

fortjeneste (vinning) guadagno, utile m, profitto, lucro, (fortjenstful handling) merito, *ha en god ~* ~ guadagnare bene, *det er hele min ~* ~ è tutto quello che ci guadagno, *det går dårlig med fortjenesten* gli affari vanno male; *denne manns fortjenester* i servizi resi da quest'uomo, *behandle en etter ~* trattare qn secondo i suoi meriti, *lønnet over ~* ~ ripagato al di sopra dei suoi meriti

fortjenstfull meritevole, benemerito, (handling) meritorio, **fortjenstmedalje** medaglia al valore (civile militare), **fortjent** meritato; *han har gjort seg ~* ~ av si è meritato, *gjøre seg ~ til* meritare, *høvt ~* benemerito

fortløpende continuo, successivo, ~ *nummer* numeri di seguito

fortne (og refl.) accelerare, (ur) andare avanti

fortolke interpretare, commentare, spiegare; **fortolker** interprete m.f., commentatore m, (bibel-) esegeta m.f., **fortolk(ning)** interpretazione f, commento, esegesi f, **fortolkningskunst** capacità d'interpretazione, arte f d'intendere ermeneutica

fortolle sdoganare, pagare la dogana, *hur De ikke noe d fortolle?* ha niente da dichiarare?, **fortolling** sdoganamento; pagamento dei dritti doganali

fortom estremità della lenza, (hest) barbaZZaie.

fortune, ~ *seg* sembrare, apparire, **fortoning** appa-

rizione f, visione f

fortopp mar albero di trinchetto, **fortrav** mil cavalleria d'avanguardia

fortred male, noia, fastidio; *gjøre en ~* ~ far del male a qn., *ikke gjøre en katt* ~ essere buono come il pane; **fortredelig** spiacevole, increscioso; (gretten) scontroso, immusonito, **fortredelighet** noia, molestia, seccatura, (siett lune) cattivo umore

fortreffelig eccellente, adv a meraviglia

fortrekke tr (muskler) contrarre; (fordreie) contorcere, intr andarsene, ritirarsi, ~ *ansiktet* fare una smorfia, *ikke ~ en mine* rimanere impassibile

fortrekning contrazione f; (ansikt) smorfia

fortreng s.agg are (kaste ut) mandar fuori espellere, (konkurrent) soppiantare; (tre i stedet for) sostituire, rimpiazzare

fortrinn preferenza (for per), (egenskap) qualità, (fordel) vantaggio, (forrett) privilegio, *gi en fortrinnet* accordare (dare) la preferenza a qn., *hu fortrinnet* prevalere su, aver la meglio su, **fortrinns** eccellente, superiore; adv mirabilmente, **fortrinnsrett** privilegio, **fortrinnsvis** prevalentemente, di preferenza

fortrolig confidenziale, intimo, amichevole, familiare, s. confidente m.f., ~ *meddelelse* notizia confidenziale, confidenza, ~ *venn* amico intimo, confidente m.f., *gjøre seg ~ med* prendere confidenza con, familiarizzarsi con, *være ~ med en* aver dimestichezza con qn., **fortrolighet** confidenza, intimità, familiarità, dimestichezza, *hu ens ~* ~ essere il confidente di qn., *ha ~ til* essere in confidenza con qn., *skjenke en sin ~* ~ confidarsi con qn., i ~ in confidenza, confidenzialmente, segretamente

fortrolle stregare, ammalare, incantare

fortropp (punta d') avanguardia

fortrukket, ~ *ansikt* ~ *vis* a tergo **fortrukne** trikk lineamenti contratti, **fortrykt** oppresso

fortrylle incantare a fascino **fortrylles** incanto, fascino, incantesimo, *heve fortryllesen* rompere l'incantesimo, **fortryllende** incantevole, affascinante **fortryllet** incantato, stregato

fortrøstning fiducia, *sette sin ~ til* riporre la fiducia in, **fortrøstningsfull** fiducioso

fortsette continuare, proseguire, (gjenoppta) riprendere, *det ikke ~ slik* così non si può andare avanti, *ved fortsatt studium* a forza di studiare, studiando in continuazione; **fortsettes** continua, **fortsettelse** continuazione f, proseguimento, (artikkel) seguito, ~ *følger* continua, il seguito al prossimo numero; **fortsettelsesskole** scuola complementare, corsi integrativi

fortumlet confuso, sconvolto; ~ i *hodet* stordito, *gjøre ~* ~ sconvolgere, stordire

fortuna la fortuna, *fru ~* ~ la signora Fortuna

fortvile disperare (og refl.), *være fortvilet* essere disperato, *det er til d ~ over* fa disperare, **fortvilelse** disperazione f, *bringe til ~* ~ ridurre alla disperazione, **fortvilende** desolante, che fa disperare, **fortvilet** disperato, desolato (over per)

fortykkelse inspessimento, ingrossamento

fortynne assottigliare, diluire, (saus, vin) allungare, (luft) rarefare, **fortynning** assottigliamento; diluizione f, annacquamento; rarefazione f

fortyske germanizzare; **fortysking** germanizzazione f

fortære (nyte) consumare, (spise) mangiare, (sluke) divorare, (ødelegge) consumare, (forøde) dilapidare, *fortæres av ild* essere consumato dalle fiamme, *fortæres av sorg* struggersi dal dolore **fortærende** divorante, (ergerlig) irritante, che dà fastidio. **fortæring** consumo, consumazione f

fortørke disseccare, *fortørkes* disseccarsi

fortørnet arrabbiato, *bli ~* arrabbiarsi (*over per, på con*), offendersi, risentirsi (*over di per*)

fortøve ormeggiare, ammarare, (to anker) affiorare, **fortøyning** ormeggio, ammaraggio, afforco **fortøyningspel, -pål** (pu lør) bitta, palo d'ormeggio

forulempe (piage) molestare, importunare; (for-nærme) insultare (gjøre vondt mot) far del male a

forulvkke(s) perire, **forulvket** perito, *den forulvkede* la vittima

forum foro

forunderlig strano, singolare, (sær) bizzarro, ~ *nok* guarda caso, stranamente

forundersøkelse inchiesta preliminare

forundre stupire, meravigliare; *forundres, ~ seg* stupirsi meravigliarsi (*over di ~ over at che + konj*)

forundring stupore m, meraviglia, sorpresa (*over di*), *til min store ~* con mia grande sorpresa, *til alles ~* nello stupore generale, **forundringspåkke** sorpresa

forunne concedere, accordare

forureme inquinare, **forurening** inquinamento

forurette fare un torto a, (krenke) ledere, (skade) pregiudicare, danneggiare, **forurettelse** torto

forurilige inquietare, allarmare, preoccupare, (fi-enden) incalzare

forut (sted) avanti, *mar a prua*, (bevegelse) avanti, (i tid) in precedenza, prima, ~ *for* (i rom) in avanti, innanzi, (i tid) in anticipo, in precedenza, prima, *være ~ for en* precedere (superare) qn., *være ~ for sin alder* essere precoce, *være ~ for sin tid* precorrere i temp., *være ~ for* *ga i år ~ for i år*, *tid*, essere anteriore a, *vår tidsregning er ~ for russernes* il nostro calendario è in anticipo su quello dei russi, *han er langt ~ for oss* fig. ci supera tutti

forutløse presentimento, **forutløse** presentire

forutbestemme prestabilire, preordinare, predestinare (srl rel), **fortubestemmelse** predisposizione f, predestinazione f

forutbestille prenotare, fissare, **forutbestilling** prenotazione f, ordine m preliminare

foruten (med unntak av) eccetto, tranne, all'infuori di, (ikke medregnet) oltre, senza contare, (blotet for) senza, *være noe ~* fare a meno di qc., ~ *at jeg kan italiensk* oltre a sapere italiano

forutfattel. ~ *mening* preconcelto, prevenzione f, *ha en ~ mening* (*forutfattede meninger*) avere dei preconcelti, **forutføle** presentire, presagire; **forutføelse** presentimento, presagio

forutgående precedente, antecedente

forutinntatt. *være ~* imoi essere prevenuto contro *være ~ for* essere parziale nei riguardi di

forutsatt. ~ *at* posto che, ammesso che, purché, sempre che (+ *konj*)

forutse prevedere, **forutseende** previdente, **forutse-enhet** previdenza

forutsetning presupposto, (vilkår) condizione f, *under den (ne) ~* posto ciò, in questa ipotesi (betin-gelse) a questa condizione, *under ~ av at* posto che, a condizione che (+ *konj*) **forutsette** presupporre, (ha til forutsetning) comportare, far sup-porte

forutsi predire, pronosticare, **forutsigelse** predizio-ne f, pronostico (p ~ c)

forutviten prescienza, **forutvitende** presciente

forvalte amministrare, gestire, **forvalter** ammin-stratore m, gerente m f, (gård) fattore m, **forvaltning** amministrazione f, gestione f, gerenza, **forvaltningsrett** diritto amministrativo

forvandle trasformare, tramutare, trasfigurare, ~ *til is* convertire in ghiaccio, ~ *til støv* (*asker*) ridur-re in polvere (cenere), ~ *til statue* tramutare in sta-tua, *scenen forvandles* la scena cambia, **forvandling** trasformazione f, cambiamento, metamorfosi f, conversione f, riduzione f (*til in*)

forvanske alterare, contraffare, travisare, deforma-re, **forvansk(n)ing** alterazione f, contraffazione f, travisamento, deformazione f

forvarning custodia (*gren nor i ~* dare qc. in custodia a qn.; *ha i ~* custodire, (*nedlåst*) tenere sotto chiave, *sette i ~* (*sekker*), ~ mettere in luogo sicuro

forvarsel segno premonitore, presagio, m) preal-larme m

forveien. i ~ (*for*) prima già in precedenza, a prio-ri, *dret i ~* l'anno prima (el precedente) *gå i dru-ost* / i ~ andare avanti, procedere *sende i ~* man-dare in precedenza

forveksle scambiare (*med per*), confondere (*med con*), ~ *en ting med en annen* prendere una cosa per un'altra **forveksling** scambio, confusione f, ~ *av to personer* errore di persona

forvelle sbollentare scollare

forvenne viziare

forvente prevedere, sperare, aspettarsi, **forventning** attesa aspettativa, *skuffede forventninger* speranze deluse, *mot i all* ~ contro ogni aspettativa, *over i all* ~ al di là di ogni speranza, *etter all* ~ come previsto, **forventningsfull** pieno di speranza, spe-ranzoso, in attesa

forverk (peisverk) pelliccia, **forverks-** se peis-

forverre peggiorare, aggravare, **forverres** peggiora-re, aggravarsi, (moral) corrompersi, **forverring** peggioramento, aggravamento

forvikle bot vecchia

forvikling complicazione f (teater) intingo (pl -ghi)

forville sviare, fuorviare, mettere fuori strada ~ *seg* perdersi smarrirsi, (mora) travarsi, **forvillet** smarrito, disorientato, confuso, travato

forvirre (forvikle) ingarbugliare, scombussolare, (sinn, tanke) confondere, disorientare *bli forvir-ret* confondersi, rimanere confuso, *forvirret snakk* parole senza senso, *forvirret i hodet* frastornato **forvirring** disordine m, scompiglio, scombussola-mento, confusione f (og fig.)

forvise esiliare, bandire, (til best sted) relegare, **forvisning** esilio, bando, relegazione, **forvisnings-sted** luogo d'esilio

forvise persuadere, convincere (*om di*), ~ *seg om* accertarsi di, ~ *seg om at* accertarsi, convincersi che, **forvissning** certezza, convinzione f

forvitte scomporsi, disgregarsi, **forvitret** disgrega-to, efflorescente, **forvitring** disgregazione f, efflo-rescenza

forvokst cresciuto troppo (velocemente), deforme

forvorpen perverso, depravato, **forvorpenhet** perversi-tà, depravazione f

forvoven gl. temerario, avventato, troppo audace, **forvovenhet** temerarietà, audacia, avventatezza

forvreng travisare, snaturare, (ord) alterare, torce-re, ~ *ansiklet* far bocacce **forvrengning** travisa-mento, alterazione f

forvri storcere, contorcere (lem) slogare, lussare

~ *hundredet* slogarsi il polso, *forvridding* contorsione f, storcimento; (*lem*) slogatura, lussazione f, F storta

forvrøyle ingarbugliare, impappinare

forvrøelse anticamera, *vente i forvrøelser* far anticamera

forvåket esaurito dalle veglie (dall'insonnia)

forynge ringiovanire, *foryngeelse* ringiovanimento, *foryngeleskur* cura per ringiovanire, *forynge* ringiovanire

forære regalare, donare; ~ *en noe* regalare qc a qn., *jeg har fått det forærede* l'ho avuto in regalo.

forering regalo, dono, presente m

forøde sperperare a lap dare scialacquare, dissipare; *forødelse* sperpero, dissipazione f

forøke aumentare, accrescere, incrementare, migliorare; *med forøket interesse* con doppio interesse; *forøkelse*, *forøkning* aumento, accrescimento, incremento

forøsket desiderato, augurato, voluto, *saken har fått det forønskede utfall* la questione ha avuto la conclusione sperata

forøve commettere, compiere, *jur også* perpetrare

forøvelse (tid, øvelse) esercizio preparatorio

for øvrig del resto, d'altronde, d'altra parte

forår primavera, se *vår*

forårsake causare, cagionare, arrecare

fosfat fosfato, *fosfor* fosforo, *forforsur* fosfato di .., *fosforturt salt* fosfato, *forforsyre* acido fosfonico (pl. -ci)

foss (vannfall) cascata; *cateratta*, *fosse* scorrere a fiotti, scrosciare, precipitare *fossedur* scroscio di cascata *fossfall* cascata; *cateratta*, *fossgrun* geyser delle acque, *fosskall* zool. merlo acquasuolo, *fossstryk* rapida, *fossutbygging* sfruttamento dell'energia idrica

fossil fossile, s. *fossile* m

fossloke bollire a tutta forza

fostbror fratello d'armi, *fostbrorskap* fratellanza d'armi

foster embrione m, (over 2 måneder) feto, (ånds-) prodotto (della mente), (fantasi-) parto (della fantasia); *fosteret i mors liv* la creatura nel grembo materno, *fosterbror* (pleiebror) fratello di latte

fosterdrap infanticidio; *fosterfordriveelse* aborto provocato, pratiche (pl. abortive); *fosterjord* terra natale,

fosterland paese m natio, patria, *fosterliv* vita embrionale *fostervann* liquido amniotico

fostre allevare, fig. generare, far nascere

for piede m (også grunn *forstykke* verselot mål), *fd fust* ~ prender piede, *det går som* ~ i huse

fila liscio come l'olio, *gi en fotter å gå på* far correre, (*penger*) spendere, *sette sin* ~ i et hus metter piede in una casa, *jeg vil ikke mer sette foten innenfor* dura hans a casa sua non ci metto più piede; *for fote* indistintamente, a destra e a sinistra, *hogge ned for fote* massacrare senza far distinzioni; ~ *for* ~ passo a passo, *hjelpe en på fote* rimettere qn. n piedi, *komme på fote* rimettersi in carreggiata, ri-

stabilire i propri affari, *sid på god* ~ *med* essere in ottimi rapporti con, *leve (sid) på en fortrolig* ~ *med* avere confidenza con, *sid på like* ~ *med* essere pari a (alla pari con), *sid på en spent* ~ *med* essere in rapporto tesi con, *på stående* ~ sui due piedi, *holde en tale på stående* ~ improvvisare un discorso, *leve på en stor* ~ vivere da gran signore, *sid på svake fotter* mancare di fondamento, (*gå*) *på sin* ~ (andare) a piedi, *til fots* a piedi, F sul cavallo di San Francesco, *fulle til fote* sottomettersi, cedere, *red futen av* ai piedi di

forbad pediluvio, *forball* pallone m, (*spil*) (gioco del) calcio, *football* m inv., *forballbane* stadio; *forballdommer* arbitro, *forballkamp* partita di calcio *forballag* squadra di calcio; *forballspiller* giocatore m di calcio

fotende piedi mpl *fotfeste* appoggio, *fa* ~ prender piede *fotfolk* lanterna, tanti mpl, *fotgjenger* pedone m, *fotgjengerovergang* passaggio pedonale, *fotjær* ferra mpl ai piedi, *fotkys* bacio del piede, *fotlag* andatura, passo, *fotledd* articolazione f del piede, *fotlenke* catena (ai piedi), (*hest*) pastora, *fotnote* nota a pie di pagina, annotazione f in calce

fotocelle cellula fotoelettrica, *fotogen* fotogenico (pl. -ci), *fotograf* fotografo, *fotografere* fotografare, *fotografi* fotografia, *foto* f inv., *fotografiapparat* apparecchio fotografico macchina fotografica, *fotografisk* fotografico (pl. -ci), *fotokopi* fotocopia, copia fotostatica

forpanel arkit. zoccolo di legno, *fotpleie* pedicure m, f inv., *fotrapp* agile, pieveloce, *fotrot* tarso, collo del piede, *fotsbredd* piede m (*jord* di terra); *ikke vike en* ~ non retrocedere di un passo

fotskammel poggiapiedi m inv. *fotskraper* raschiato, raschino, *fotslag* (suono del) passo, *holde* ~ tenere il passo, *fotsoldat* fante m, fantaccino

*fotspor*orma, pista, traccia, vestigio, *gd (tre) / ens* ~ calcare le orme di qn., *fotssti* sentiero

fotstykke piede m, piedistallo, zoccolo, basamento, *fotsvette* sudore m (traspirazione f) dei piedi, *fotsåle* pianta del piede, *fottrian* passo; *fottur* gita a piedi, *fottoy* calzatura

fotvaskning lavaggio dei piedi, rel. lavanda dei piedi, *fotvasker* v. *andante* m, f. *fotvarmer* scaldapiè m inv.

fra (sted) da, di, (tid) da, ~ *der til der* di porta in porta, *han kommer* ~ *Roma* viene da Roma, *han er* ~ *Roma* e di Roma, *si ham* ~ *meg* gli dica da parte mia, 4 ~ 6 er 2 sei meno quattro fanno due. ~ 5 kroner og oppover da cinque corone in su, *ta noe bort* ~ *bordet* levare qc dal tavolo, *komme krypet fram* ~ *bordet* uscire da sotto il tavolo; ~ *prekestolen* dal pulpito, *han er* ~ *seg (selv)* e fuori di se; ~ *kl 5 til 6* dalle cinque alle sei, (*like*) ~ *morgen til kveld* dal mattino (fino) alla sera, ~ *morgen av* dal mattino, ~ *den tid av* a partire da quel momento, da allora in poi, ~ *nd av* d ora in poi, d ora in avanti, *gd* ~ *og til* andare avanti e indietro; *det gjør hverken* ~ *eller til* non fa alcuna differenza

frabe, ~ *seg* chiedere di essere dispensato da, (*avslå*) rifiutare, *nd jeg* ~ *meg stike bemerkninger* (prego) che mi siano risparmiati certi commenti

fradra detrarre, dedurre, (*sum*) defalcare (*fra* da)

fradrag detrazione f, sottrazione f, defalco (pl. -chi), (*i lønn*) trattenuta, *med* ~ *av omkostninger* detrarre le spese

frademme spossessare (*en noe qn. di qc*) in seguito a sentenza, *frademelse* spossessamento giudiziale

frafall abbandono, defezione f, rel. apostasia *frafalle* rinunciare a, desistere da, abbandonare, recedere da, *frafallen* rinnegato, rel. apostata m, f.

fraflytte lasciare; ~ *sin bolig* (også) traslocare

fragment frammento, *fragmentarisk* frammentario

frakjenne, ~ *en noe* negare qc a qn., privare qn. di qc, *jur* spossessare qn. di qc (in seguito a sentenza), *man kan ikke* ~ *ham talent* non gli si può negare un certo talento

frakk soprabito, cappotto, *frakkeoppslag* risvolto

fraklippe tagliare; *fraklipping* taglio

frakt (sjø- og lufttransport) nolo. (ellers) porto
spese fpl di trasporto, (ladning) carico (pl -chi),
~ *betalt* franco di nolo, franco di porto; ~ *ubetalt*
nolo (porto, trasporto) a carico

fraktassuransse assicurazione f del carico, **fraktbok**
merk registro di carico, **fraktbrev** polizza di cari-
co, **frakte** caricare; trasportare; mar noleggiare
~ *hørt* noleggiare, dare a nolo, se også, **befrakte**
fraktevogn se **fraktvogn**.

fraktfart trasporto marittimo, *gå i* ~ essere noleg-
giato per trasporto merci, **fraktforskudd** anticipo
sul nolo, **fraktfri** franco di nolo, franco di porto
mar costo e nolo, C I F, **fraktgods** carico (pl
-chi), *sende som* ~ spedire a piccola velocità
fraktkjøring autotrasporto, **fraktkontrakt** contrat-
to di noleggio, **fraktseddel** foglio di spedizione,
fraktslutning mar contrazione di noleggio; **frakte**
tilbud offerta di tonnellaggio, **frakttilllegg** suppli-
mento di nolo

fraktur frattura, typ caratteri mpl gotici

fraktvogn autocarro, furgone m, (tog) vagone m
merci

fralandsvind vento di terra

fralegge, ~ *seg noe* disconoscere qc; ~ *seg alt an-*
svar declinare ogni responsabilità

fralste sottrarre, soffiare (*en noe* qc a qn)

fram (frem) avanti, innanzi, *lenger* ~ più avanti, *gå*
(*bevege seg*, *rykke*) ~ andare avanti, avanzare,
(*gå til verks*) agire, *komme* ~ venire avanti,
(= ut) uscire fuori, venire a galla, (*vis seg*) com-
parire, F saltar fuori, *komme seg* ~ (*i verden*) fare
strada, far carriera, *komme* ~ *med* (la ~) tirar
fuori, ~ *med dere* 'venite avanti' (kom ut) uscite
fuori; *det er langt* ~ c'è ancora molta strada da
fare, *ta* ~ tirare fuori, estrarre, ~ *og tilbake* avan-
ti e indietro, *billett* ~ *og tilbake* biglietto d'andata
e ritorno, *gå* ~ *og tilbake* andare e venire

fram-, se også **frem-**

frambringe produrre, generare, (skape) creare; ~
toner på cavare (ottenere) suoni da

frambringelse produzione f, creazione f (produkt)
prodotto, **frambringelsevne** produttività capaci-
tà di creare

framferd comportamento, modo d'agire, condotta,
comportamento, alt vita

framfor (he er enn) piuttosto che ~ *alt* prima di
tutto, soprattutto, *gå* ~ (*være viktigere enn*) ave-
re la priorità su

framfusende impetuoso, precipitoso, avventato,
framfusenhet irruenza, impetuosità, precipizio

framføre (vis fram) presentare, (legge, føre fram)
esibire, produrre, (ytte) pronunziare, profenire; ~
sitt arend eseguire la commissione, esporre la ra-
gione della propria venuta

framgang progresso, successo, carriera, *gjøre* ~ far
progressi, *ha god* ~ riuscire far carriera, aver suc-
cesso; **framgangsmåte** procedimento, processo,
modo d'agire, metodo, **framgå** risultare, consegu-
ire, *derav framgår at* ne consegue (ne risulta) che
framkalle, se **fremkalle** e

framkomme gl arrivare, presentarsi, ~ *med et øns-*
ke formulare un desiderio; ~ *red* prodursi da, es-
sere il risultato di, **framkommelig** (vei) praticabile
(vann) navigabile

framkomst (f isyne-) comparsa, apparizione f, na-
scita, **framkomstmiddel** mezzo di trasporto

framlegg proposta, **framlegge** produrre esibire, (tr
skue) esporre; ~ *for en* sottoporre a qn, *være*
framlagt i tinget essere presentato alla camera,
framlegging esposizione f, presentazione f, mostra

framleie v subaffittare, ~ s subaffitto

framlaen prestito di un oggetto preso in prestito a
sua volta

framme, *ligge* (*sta*) ~ essere esposto, essere in mo-
stra *la ligge* (*sta*) ~ lasciar lì, lasciare in mostra
(uordentlig) lasciare in disordine *lengt* ~ molto
avanti *lenger* ~ più avanti

frammete (ankomst) arrivo, (deltakelse) parteci-
pazione f, intervento

framover (in) avanti, *i tiden* ~ d'ora in avanti

frampå avanti, *være* ~ farsi notare

framsette, se **fremsette**

framside davanti m parte f anteriore arkiv faccia-
ta

framskritt, se **framgang**, **framskrittiskvinne** (don-
na) progressista f, **framskrittismann** (uomo) pro-
gressista m, uomo dalle idee avanzate **framskrittss-**
parti partito progressista

framskutt mil avanzato, **framskynde** accelerare,
sollecitare, affrettare, **framskynding** accelerazione
f sollecitazione f

framspirende in fase germinale

framspring sporgenza, prominenzia, arkit oggetto

framspringende sporgente, prominente, saliente

framstille presenare (v tne) produrre (g rappre-
sentare, (skildre) raffigurare, (redegjøre for)
esporre, (tilvirke) produrre, ~ *seg* presentarsi
(for a), **framstiller** (av noe) chi rappresenta (raffi-
gura) (qc), **framstuleren av en rolle** che fa una par-
te, l'interprete di una parte

framstilling presentazione f, rappresentazione f
esposizione f produzione f per memoria, (billed-
lig) figurazione f **kortfattet** ~ compendio som-
mario

framstillingsevne, -gave, -kunst facoltà di raffigura-
re (esporre osv), **framstillingsmåte** modo di rap-
presentare, metodo di produzione **framstillingsta-**
lent, se **framstillingsevne**

framstormende irruente, impetuoso, **framstøt** im-
pulsio, spinta, incitamento, **framstående** saliente,
preminente, rilevante

framsyn lungimiranza, **framsynt** lungimirante

framtid avvenire m futuro (også *grām*) *for fram-*
tida in avvenire, per l'avvenire d'ora in poi, *i nær*
~ prossimamente, in un prossimo futuro, *en mann*
med ~ un uomo di grande avvenire **framtidig** fu-
turo

framtidss- (oftest) dell'avvenire **framtidssdrem** so-
gno (sogni) per l'avvenire **framtidshap** speranza
per l'avvenire (per il futuro), **framtidstilling** im-
piego con prospettive di carriera **framtidssutukter**
prospettive fpl, previsioni fpl per l'avvenire

framvisning presentazione f, mostra, esibiz one f
(film) proiezione f

frank, *fri* og ~ libero e franco, **frankere** allrancare,
frankering affrancatura **frankeringsmaskin** affran-
catrice f, **frankisk** franco (pl -chi) **franko** franco
(di porto); ~ *Oslo* franco Oslo

fransiskanermunk (frate m) francescano, **fransiska-**
nerkloster convento di francescani **fransiskaner-**
nonne francescana, clarissa **fransiskanerorden** or-
dine m di San Francesco

fransk francese; *en* ~ *kvinne* una francese, ~, *det*
franske språk il francese, *på* ~ in francese

fransk- (ofte) franco-, **franskbrød** pane m di semo-
la; **franskfiendtlig** anufrancese, francofobo,
franskmann francese m, **franskvennlig** francofilo

frarane, ~ *en noe* rapinare qn di qc, carpire qc a
qn **fraregve** dedurre sottrarre **fraregne** de-
dotto **frarive** (løsne) staccare ~ *en noe* strap-

pare qc. a qn., *frarøve*, ~ *en noe* carpire qc. a qn.
frakk(de), ~ *en noe* sconsigliare qc. a qn., dissuade-
 re qn. da qc.

frasnagn, *dei går* ~ *om ham* la sua fama e leggendaria

frase frase f; *bruke fraser* fraseggiare, far uso di frasi
 fatte; *frasemaker* parolaio

frasi, ~ *seg* rinunciare a; (embete) dimettersi da,
 ~ *seg tronen* abdicare, rinunciare al trono, *frasi-*
gelse rinuncia / a/a; dimissioni fpl, abdicazione f

fraskilt divorziato

fraskjete cedere; *fraskrive*, ~ *seg noe* rinunciare a
 qc. (per iscritto); ~ *seg ethvert ansvar* declinare
 ogni responsabilità

fraspenne staccare; *fraspennning* lo staccare (i cavalli
 dal carro).

frastøte respingere, allontanare (da se); *frastøtende*
 repulente, repulsivo (også fig.), fig. ripugnante,
frastøtning ripulsione f

frata, ~ *en noe* togliere qc. a qn., privare qn. di qc.
fratagelse privazione f, *fratred(e)* tr. ritirarsi da,
 (embete) dimettersi da, intr. ritirarsi, *fratredelse*,
fratreden ritiro, dimissioni fpl

fravenne disavvezzare, svezzare; *fravenning* divezza-
 mento, slattamento; *fravike* allontanarsi da, dero-
 gare a; *fravikelse* rinuncia, deroga / fra a)

fravriste, ~ *en noe* estorcere qc. a qn.

fravær assenza, *i mitt* ~ durante la mia assenza, *fra-*
værende assente (og fig.), fig. distratto; *fraværsed-*
del giustificazione f d'assenza

fred pace f, *slutte* ~ fare (concludere) la pace, *holde*
 ~ stare quieto, *slarsene* in pace, (forlikes) mettersi
 d'accordo, *hold nå* ~ ' (værløse) state buoni!
oppretholde freden mantenere la pace, *stifte* ~
 mettere (nislabilire) la pace, *la være i* ~ lasciare in
 pace, *la de døde hvile i* ~ lascia che i morti riposino
 in pace, *i den dybeste* ~ in piena pace; *tro at det er*
 ~ *og ingen* fare credere che tutto sia tranquillo

fredag venerdì m, *om fredagen* al (el. di) venerdì
på ~ venerdì (prossimo), ~ *i neste uke* venerdì i a
 tra, venerdì a otto; ~ *aften* venerdì sera

fred proteggere, salvaguardare, (bygg) dichiarare
 monumento nazionale, (med gjerde) recintare
 (skog) dichiarare parco nazionale, *fredelig* pacifi-
 co (pl. -ci) quieto, tranquillo, amichevole; *fredelighet*
 sion) indole pacifica (t-stand) pacifica
 tranquillità, *fredfull* pacifico (pl. -ci); *fredbellig*
 inviolabile, sacrosanto; *fredløs* messo al bando,
 proscritto, fuorilegge m inv, *erklære* ~ dichiarare
 fuorilegge, *fredløshet* bando, proscrizione f

fredning (sted) recinzione f, vincolo protezione f

fredningstid periodo di vincolo (el. protezione)

freds- (oftest) di pace; *fredsarbeid* opera di pace,
fredsbetingelse condizione f di pace, *fredsbevege-*
lse movimento per la pace; *fredsbryter* chi viola la pa-
 ce, (kr. gshisser) fautore m della guerra, interven-
 tista m f

fredsdommer giudice m conciliatore, *fredsebskende*
 amante della pace; *fredsforslag* proposta di pace
fredsforstyrrer guastafeste m.f; (offentlig) pertur-
 batore m della quiete pubblica, *fredsfol*, *sette på* ~
 smobilitare; *fredskongress* congresso per la pace;
fredsmekler paciere m, conciliatore m; *fredsmek-*
ling pacificazione f, conciliazione f

fredsommelig di indole pacifica, *fredsommelighet*
 ndo e pacifica serenità

fredspakt trattato di pace; *fredspipe* calumet m inv
 de la pace; *fredspris* premio (Nobe) per la pace

fredssak causa della pace; *fredslutning* conclusione
 f della pace; *fredstifter* pacificatore m; *fredstanke*

idea della pace; *fredstilstand* (stato di) pace f, *freds-*
traktat trattato di pace; *fredsunderhandling* nego-
 ziali mpl per la pace; *fredsvenn* amante m.f della
 pace; pacifista m.f

fredsøl pacifico (pl. -ci); d'indole pacifica

fregatt *mar* fregata, *fregattflugl* fregata

fregne lentiggine f, efelide f; *fregnet* lentiginoso.

freidig baldanzoso, disinvolto; (tiltitsfull) fiducio-
 so, (frimodig) franco (pl. -chi) ~ *sinn* carattere
 aperto; *freidighet* disinvoltura, fiducia; franchez-
 za, (friskhet) vivacità

frekk impertinente, impudente, insolente, sfronta-
 to; impudico (pl. -ci), inverecondo, *være* ~ *nok til*
 å aver la faccia (la spudoratezza) di *frekkhet* im-
 pertinenza, impudenza, insolenza, sfacciataggine
 f; spudoratezza, inverecondia

frekvens frequenza; *høy* ~ alta frequenza, *skifte* ~
 cambiar frequenza, *frekventere* frequentare.

frelse s. salvezza, rel. også redenzione f; (redning
 også *salvning*) ~ v. salvare rø (også) redi-
 mere, ~ *fra skipbrudd* salvare da naufragio; *frel-*
sende salvatore m, soccorritore m, *en* ~ *hånd* una
 mano soccorritrice, *freiser* salvatore m; rel. salva-
 tore m, redentore m; *freisesarmé* esercito della sal-
 vezza, *frekesoldat* salutista m f

fram, se fram. *fram-*, se også fram-

fremad avanti, *fremskridende* che avanza, che pro-
 cede, progressivo, *fremadstrebbende* ambizioso, la-
 bonoso

frembrudd comparsa, *ved dagens* ~ allo spuntar del
 giorno; *ved mørkets* ~ all'imbrunire, sul calare
 della notte

fremby offrire, presentare

fremføre porgere (lykkenskninger gli auguri)

fremdeles ancora, inoltre, *hvor viste seg* ~ *ikke* non
 si vedeva ancora, *jeg vil* ~ continuerò a (+ inf.)

fremelske coltivare; (framme) far progredire,
 (framkalle) generare, far nascere

fremherskende (pre)dominante

fremheve mettere in evidenza (in rilievo), rilevare,
 (betone) accentare, accentuare; ~ *figuren*
 (drakt) mettere in risalto la figura

fremkalle (bevirke) generare, provocare, creare,
 foto. sviluppare, (løsløse) suscitare; se også kal-
 le fram *fremkalling* foto. sviluppo, *fremkallelse* ri-
 chiamo, (teater) chiamata, *fremkaller* foto. svi-
 luppatore m, *fremkomstmiddel*, se fram-

fremme 1 v (hjelpe fram) promuovere, favorire,
 (utbre) propagare; (framskynde) accellerare, af-
 freitare, (lette) facilitare; (friskynde) incoraggia-
 re; ~ *sine interesser* agire nel proprio interesse; ~
en sak promuovere una causa, mettere una que-
 stione sul tappeto, *fremme* 2 s. appoggio, propa-
 gazione f, accelerazione f; facilitazione f; incorag-
 giamento; se også *fremme* 1., *fremme* 3. adv., *vi*
er ~ siamo arrivati, se *ellers* *framme*

fremmed estraneo / far a), straniero, forestiero; alie-
 no, (underlig) strano; ~ *eiendom* proprietà altrui
fremmede (gjester) ospiti mpl, gente f, *det er meg*
ganske ~ mi e del tutto estraneo, mi riesce in-
 comprensibile, *føle seg* ~ sentirsi spaesato; *gå i* ~
teneste andare al servizio altrui, (utlandet) anda-
 re a lavorare all'estero, *spise* ~ *brød* mangiare il
 pane altrui, *under* ~ *navn* sotto altro nome

fremmedaktig, -art et esotico (pl. -ci), insolito;
fremmedbok libro degli ospiti, registro; *fremmed-*
fiendtlig xenofobo, *fremmedhat* xenofobia, *frem-*
medherredomme dominazione f straniera

fremmedlegion legione f straniera, *fremmedordbok*
 dizionario dei vocaboli di origine straniera

fripass, *gi* ~ *mil.* concedere l'esenzione dal servizio militare; *ha* ~ *på* aver il diritto (privilegio) di, **friplass** posto gratuito; (*skole*) borsa di studio
fripostig disinvolto; insolente, sfrontato; **fripostigbet** d'sinvoltura, insolenza, sfrontatezza; **frise** fregio, **friserdame** parrucchiera, **pettinatrice** f; **frisere** pettinare, acconciare i capelli (*en a qn*); **F** fare la testa, **friserkape** mantellina per pettinarsi
frisinn libera. ismo, tolleranza, **frisunnet** liberaie, tollerante
frisk fresco (pl. -chi), (*hølse*) sano; (*ny også*) nuovo, (*varer også*) di giornata; ~ *som en fisk* sano come un pesce; ~ *og sunn* sano e vegeto, *være* ~ *og sunn* godere di ottima salute, *på ny* ~ con rinnovata lena, **friske blomster** fiori freschi, fiori appena colti
friskare corpo franco
friske, ~ *opp* rinfrescare, (*humør*) incoraggiare, *det friske opp* (vind) il vento rinfresca
friskfyr belimbusto, zerbinotto, **friskhet** freschezza (og fig.). (*vigor*) vigore m. (*humør*) gaiezza, **friskus** tipo energico (aperto e gioviale)
friskytter franco cacciatore, **frispark** calcio di punizione, *donne* ~ concedere un calcio di punizione
frispråk, *ha* ~ non aver peli sulla lingua
frist termine m. scadenza, proroga, dilazione f; *frist utløper* il termine scade *gi en* ~ concedere una dilazione (una proroga)
fristad città libera, **fristat** repubblica, stato libero
friste (prøve) tentare, (*lokke*) tentare (*til a*); (*tåle*) sopportare, *fåle seg fristet til* essere tentato a, ~ *livet* campare, ~ *en kummerlig tilværelse* vivere tra gli stenti (el. miseramente)
fristed asilo; fig. rifugio
fristelse tentazione f (*til d di*), *falle (komme) i* ~ cadere in tentazione, *led oss ikke ut i* ~ non c'indurre in tentazione, **fristende** allettante, (person) tentatore m, **frister(tune)** tentatore m (-trice f)
fristevning stile m libero, *vinne en 100 m* ~ vincere una gara di 100 m. stile libero
frisyre pettinatura, acconciatura, **frisør** parrucchiere m, **frisørsalong** negozio di parrucchiere, (*for menn også*) salone m
frita esonerare, esentare, dispensare, esimere (*for da*); **fritakebe** esonero, esenzione f; jur. dispensa, immunità, **fritakende** franco (pl. -chi), senza peli sulla lingua, **fritalenhet** franchezza di linguaggio; **fritenker** libero pensatore m, **fritenkeri** libero pensiero, **fritenkertsk** da libero pensatore
fritid tempo libero, riposo, **fritime** ora libera
fritadv liberamente, (*freidig*) apertamente, (*gratis*) gratuitamente, *gå* ~ *omkring* esser libero di muoversi, *ha ut* ~ *i huset* avere vitto e alloggio gratis *ligge stå* ~ (*hus o l*) essere solo ~ *i vort* (avskjøningssted) franco, (*bestemmelsessted*) cif., ~ *levert på jernbanestasjon* consegna franco ferrovia, ~ *tilkjørt* franco domicilio ~ *på jernbanevogn* franco vagone ferroviario, ~ *om bord i foh* franco a bordo, *sob*, se *ellers*; *fri 3*
fritte domandare, ~ *en ut om noe* cercare di sapere a. da qn
fritliggende isolato, **fritstående** libero, isolato, **gymn** esercizio a corpo libero
frundervisning corsi mpl popolari, scuola per adulti, università popolare
frivakt mar. turno di riposo, *ha* ~ non essere di guardia **frivillig** volontario (også s.), (*av egen drift*) spontaneo, *adv* (også) di propria volontà **frivillighet** volontarietà, spontaneità
frivol (ntetsigende) frivolo, fatuo, futile, (*lett*

terdig) leggero, poco serio; **frivolitet** frivolezza, futilità, leggerezza
frodig fertile, rigoglioso, lussureggiante, esuberante; ~ *eng* pascolo secondo, **frodighet** rigoglio, ricchezza, abbondanza
frokost prima colazione, *spise* ~ far colazione
from dolce, mite, buono, rel. devoto, pio; *Ludvig den fromme* Ludovico il Pio; *det går alltid ut over den fromme* chi pecora si fa, lupo lo mangia, **fromhet** dolcezza, mitezza, rel. devozione f. pietà
fromme, *på lykke og* ~ a caso, a casaccio, alla ventura
front fronte m; archit. facciata, ~ 'front' *gjøre* ~ far fronte (*imot a*); **front-** (offest) di fronte
frontglass parabrezza m inv. **frontside** frontespizio
fropreken mattutino, prima messa
frosk zool. rana, mus. tallone m. **froskemann** sommozzatore m, uomo-rana m (pl. uomini-rana)
frossen congelato, gelato, *være* ~ *av seg* essere freddoloso; **frossenfilet** filetti mpl (di pesce) congelati (surgelati), **frossenpinn** s. freddoloso, **fruset** co. gelato, gelato, ghiacciato
frost gelo, gelata, *med* (*frostknote*) gelone m; *det blir* ~ *i natt* gelera stanotte, **frostbyll** gelone m ulceroso, **frosdag** giornata di gelo, **frostfri** incongelabile, **frostklar** sereno e gelido, **frostknote** gelone m, **frostmiddel** medicamento contro i geloni
frostnatt notte l di gelo; **frostreyk** bruma da gelo, **frostskade** danni causati dal gelo (dalla galaverna), **frosttåke** brina, (*rimfrost*) brinata, galaverna, **frostvann** lozione f contro i geloni, **frostvør** tempo da gelate, **frostvæske** anticongelante m. antigelo
frotterborste spazzola per frizioni, **frottere** frizionare, **frotterhåndkle** asciugamano di spugna, **frotte** - **og** frizione f
fru signora, *se* **frue** signora, (*hus-*) padrona (di casa), (*en*) *fru Rossi* (una certa) signora Rossi, *er fruen hjemme?* la signora è in casa?, *fruen Deres* la Sua signora, *vår Frue* rel. nostra Signora, la Madonna, **fruentimmer** neds. femmina, donnicciola, donnaccia
frukt frutto (og fig.) (kollektivt) frutta, *ni te frukten* *av noe* cogliere il frutto di qc., *sette* ~ fruttificare; *forbuden* ~ *smaker best* il frutto proibito è il migliore **frisk** ~ frutta fresca, *tørkede frukter* frutta secca, **fruktavl** colt. vazione f di (alberi da) frutta
fruktbar secondo, fertile (og fig.) produttivo, *frukthart* dr. buona annata, ~ *kvinne* donna seconda; ~ *jord* terreno fertile; *gjøre* ~ fecondare, (*gjødsla*) fertilizzare, **fruktbart** fecondità, fertilità, produttività
fruktbringende fruttifero, fig. fruttuoso, reddito, *gjøre sine penger* ~ far fruttare il proprio denaro, **fruktbuon** bot. ovario; **fruktdannelse** fruttificazione f. formazione l del frutto; a. legame
fruktesløs infruttuoso, vano, sterile
fruktetende frugivoro **fruktfart** mar. trasporto marittimo di frutta, **fruktgren** ramo con frutti, **frukthage** frutteto; **frukthandel** commercio frutticolo, **frukthandler** fruttivendolo, fruttaiuolo, (*en gros*) commerciante in frutta, **frukthandlerske** fruttivendola, **frukthøst** raccolta della frutta
fruktis gelato alla frutta **fruktkjeller** cantina per la frutta, **fruktkjerne** seme m, granello, **fruktkniv** coltello da frutta, **fruktkorg**, -*kurv* cestino da frutta, **fruktsaft** succo di frutta, **fruktsalat** macedonia, **fruktsetning** fruttificazione f, a. legame, **frukt-skål** vassoio da frutta (fruttiera)
fruktsommelig incinta, gravida, **fruktsommelighet**

gravidanza fruktsukker fruttoso
frukttid stagione f della frutta, **frukttorg** mercato della frutta, mercato ortofruticolo, **frukttre** albero da frutta, **frukttveri** furto di frutta, **fruktusalg** negozio di frutta, **fruktvin** sidro; **fruktår, godt (dårlig)** ~ annata con una ricca (povera) produzione di frutta

frýd gioia, allegria, (jubel) esultanza, giubilo; *leve i ~ og gummen* vivere lieti e giulivi (felici e contenti), *frýde* rallegrare, allietare, ~ *seg ved* gioire di esultare per; **frýdefull** gioioso, esultante, (hørlig) delizioso, **frýdrop** grido di gioia, **frýdsang** canto di gioia

frýgisk frigio

frykt paura, timore m (*for noe* di qc.); angoscia, *av ~ for d (at)* per paura di (che), **fryktblandet** mischiato a paura, **frykte** temere aver paura di, ~ *for (på ens vegner)* temere per; ~ *for d (at)* aver paura di (che), *gjøre seg fryktet* farsi temere, **fryktelig** terribile, spaventoso, formidabile, tremendo, **fryktinnvillende** spaventevole, pauroso, che incute paura, **fryktløs** impavido, intrepido, **fryktløst** intrepidezza; **fryktsom** pauroso, pavido, timido, **fryktsombet** timidezza, batticuore m

fryse frangia

fryse aver freddo (1 + 5) g. lare g. h. acc. are ghiacciarsi, ~ *på hendene* aver freddo alle mani, ~ *i hjert* morire assiderato, *det fryser* gela, ~ *inne* (person) essere bloccato in casa dal gelo, (ting) gelare (skip) essere imprigionato dai ghiacci, ~ *til* congelare, gelarsi, *elva er frosset til* il fiume è ghiacciato, *han har frosset nesen av seg* gli si è assiderato il naso

fryseanlegg impianto frigorifero, **fryseblanding** miscela congelante, **frysemaskin** congelatore m, **frysepunkt** punto di congelamento, *så på frysepunktet* essere sullo zero, **fryseri**, *se* **fryseanlegg** **fryserom** cella frigorifera, **frysetørret** essiccato mediante congelamento, **frysevogn** vagone frigorifero

frysning congelamento, *konservering ved ~* conservazione mediante congelamento

frø seme m, granello, chicco (pl. -chi), **semenza**, *gå i ~* andare in semenza, fig. (kvinne) rimaner zitella, **frøblad** bot. cotiledone m, **frøhus** capsula, pericarpio, **frøhandel** negozio di sementi, **frøolje** olio di sem.

frøken signorina

frøkorn (enkelt) chicco, granello, (såkorn) semenza, **frøplante** pianta da semenza, pianta lanerogama, **frøskall** pula, lolla

fråde 1 s. schiama, bava, *fråden stod ham ut av munnen* aveva la bava alla bocca, **fråde** 2 v. fare la bava, sbavare, (hav, bøiger) spumeggiare

fråte mangiare a crepapelle, abboffarsi, (leve flott) far bagordi, gozzovigliare; ~ i nuotare in, **fråtser** epulone m, gaudente m, **fråtseri** gofiosia, gozzoviglia, epulonismo; goia

fuge 1. mus. fuga, **fuge** 2. congiuntura, (tre, mur) giunto, commettitura, interslizio, *løse i fugene* staccarsi, scompaginarsi, **fuge** 3 v. (murer) riempire le commettiture, (snakker) giuntare

fugl uccello; (små-) uccellini mpl, *hverken ~ eller fisk* ne carne ne pesce: *en ~ i hånden er bedre enn ti på taket* è meglio un uovo oggi che una gallina domani, *jeg har hørt en ~ synge om det me lo ha detto* l'uccello mo; *la den ~ fly* lascia perdere!, *fuglen er fløvet* l'uccello ha preso il volo

fugle- (oftest) d'uccello, **fugleberg** roccia dove nidificano gli uccelli marini, **fuglebrett** assicella (temensolina) degli uccelli, **fuglebur** gabbia per uccelli

li, (større) uccelliera, **fuglebøsse** fucile da caccia, **fugleelsker** amico degli uccelli

fuglefanger uccellatore m, **fuglefangst** uccellagione f, aucupio, **fuglesjell** montagna dove nidificano gli uccelli, **fuglesode** mangime m

fuglegarn (nett) rete f, **fuglegjødse** guano, **fugleglass** beverino, **fuglegras** centonchi

fuglehag migliaioni mpl, palli m da caccia, **fuglehandel** negozio di uccellai, **fuglehandler** uccellaro, venditore m di uccelli, **fuglehund** cane da ferma, **fuglehus** voliera

fuglejakt caccia agli uccelli, **fuglekjenner** conoscitore m di uccelli, ornitologo (pl. -g), **fuglekonge** zool. reattino, regolo, **fuglekvitning**, -kvitter cinguettamento, cinguettio, cicareccio

fuglelin panna, vischio, *bestryke fuglen med ~* impanare - vischiare, **fugleperspektiv** vista a volo d'uccello, i ~ a volo d'uccello

fuglepipe pispola, **fuglesang** canto di uccelli, cinguettio, **fugleskitt** escrementi mpl di uccelli, **fugleskremsel** spaventapasseri m inv., **fugleskyting** tiro all'uccello, **fuglesnare** lacciuolo

fugletrekk passaggio (passo) degli uccelli, **fugleunge** uccellino, **fuglevdt** uccellame m

fuglevær luogo di raccolta delle piume e delle uova degli uccelli marini

fuk (cavallo) sauro, **fukerød** fulvo

fuksa bot. fucsia

fukte tr. inumidire, umettare, umidificare (nt. inumidarsi), **fuktig** umido, *mazet* *kvart* *umiddelbar*, **fuktighet** umidità, **fuktighetsgrad** grado d'umidità, **fuktighetsmåler** grometro, **fukting** tr. umidimento, umettazione f

fuk astuto, furbo, brutto, **fulhet** astuzia, furbizia, **fuling** furbacchione m, *vo. pone* m

full 1 (glass o l. piet.) *completo* *compagno* *compiuto* ~ pieno fino all'orlo, (ellers) pieno zeppo, (av folk også) gremito, ~ *av* pieno di, (dekket av) coperto di, *en sekk ~* un sacco, *en kjole ~* una peniolata, *gi ~ vekt* fare il peso esatto: *til fulle* completamente, pienamente, in pieno, del tutto

full 2 (beruset) ubriaco (pl. -chi), F. shronzo, ~ *som en alke* ubriaco fradicio, *av fulle folk skal en høre sannheten* in vino veritas, *drikke seg ~* ubriacarsi

fullbefaren esperto, **fullblodig** sanguigno, pletoneo (pl. -ci), **fullblodighet** pletora, **fullblods** purosangue inv., **fullblodshest** (cavallo) purosangue m, 1

fullbringe, *det er fullbrakt* bibel. tutto è compiuto, **fullbyrde** compiere, jur. også perpetrare, *ekteskapet var ikke fullbyrdet* il matrimonio non è stato consumato, **fullbyrdelse** compimento

fullbåren venuto a termine, maturo, **fullende** compiere, portare a termine, completare, (løpebane) percorrere interamente, terminare, **fullendelse** compimento, completamento, **fullendi** compiuto, perfezionato, (fullkommen) perfetto

fullføre portare a termine, compiere, finire, terminare, **fullføring** compimento, completamento

fullgjødse concime m, **fullgjødse** chimico

fullgod perfetto, **fullgyldig** pienamente valido ~

argument argomento validissimo

fullkommen perfetto, completo, **fullkommenhet** perfezione, *bringe til en høy grad av ~* portare a un alto grado di perfezione, **fullastet** a pieno carico

fullmakt procura, delega, pieni poteri mpl, *gi en unnskrenket ~* dare pieni poteri a qn., dare carta bianca a qn., **fullmektig** (på kontor) procuratore m, (som har fullmakt) mandatario, delegato

fullmoden completamente maturo, **fullmyndig** mag-

giorenne m, f fullmyndighet maggiore età.
fullmâne luna piena, plenilunio; *det er ~* c'è luna piena; **fullmâneansikt** faccia da luna piena.
fullproppet pieno da scoppiare
fullrigger mar. trealberi m inv
fulkskap ubriachezza, ebbrezza, **fulkskjegg** barba intera, **fullstendig** completo, intero, totale; (fullkommen) perfetto; *gjøre ~*, *-gjøre* completare, perfezionare, portare al colmo
fullt, ~ (ut) pienamente, completamente, totalmente, del tutto; *ikke ~* non del tutto, *fullt og fast* fermamente, ~ *opp* in abbondanza, d'avanzo, *ha ~ opp å gjøre* aver molto da fare; ~ *hus* (skyting) pieno centro
fulltallig completo, plenario, *gjøre ~* completare, raggiungere il numero, *være ~* essere al completo
fulltegnet (liste) completo, ~ *lån* prestito coperto
fulltonende sonoro, **fulltreffer** colpo centrato, colpo andato al segno
fulltro (trofast) fidato, di piena fiducia
fullvektig di peso completo, di gusto peso.
fullvoksen adulto
fundament fondamento, **fundamental** fondamentale **fundamentere** mettere le fondamenta (di), fondare, **fundamentering** il porre le fondamenta
fundere meditare, riflettere (over su), merk consolidare
fungere funzionare, fungere; ~ *som president* fungere da presidente, **fungerende** facente funzione
funkis funzionalismo, **funksstil** stile m novecento
funkle sfavillare, (stråle) brillare, risplendere, (stjerne) scintillare, (vin) spumeggiare, **funkling** stavo, a brilo, splendore scintilla
funksjon funzione f, funzionamento, **funksjoner** impiegato, **funksjonere** funzionare
funn scoperta, trovata, ritrovato, **arkeologisk** ~ reperto archeologico
furasje foraggio, **furasjere** foraggiare, **furasjering** foraggiamento
fure 1 v soccare, **fure** 2 s solco (pl. -chi) (rynke) ruga, (ornament) scanalatura **fører** funere m, **fu** ret solcato, rugoso
furie myt furia, fig. furia, megera, **furiesktig** da furia, furioso, **furor** entusiasmo, **furor** m, *gjøre ~* far furor, furoreggiare
furte fare (tenere) il broncio (ti, muso), **furten** imbronciato, immusonito, **furting** broncio
furu pino, **furu-** (oftest) di pino, **furumo** pineta, **furuplank** asse f (tavola) di pino, **furuskog** pineta, bosco di pini, **furutre** pino, **furuved** legno di pino; (brenne) tegna di pino
fusel flemma, fuseloto, **fuselbrennevin** acquavite f che contiene fuseloto, **fuselfri** senza fuseloto, **fuselolje** fuseloto, olio di flemma
fusentast sventato, testa calda, **fusentasteri** sventatezza, avventatezza
fusk (svik) inganno, imbroglio; (slurv) abborracciamento, acciaratura **fuske** (arbeide dårlig) abborracciare, acciarpare; (skole) copiare, barare ~ *i et håndverk* fare un mestiere senza averlo imparato: **fuskelapp** bigliettino, promemoria m, **fusker** haro, imbrogliatore m; dilettaante m, i, pasticcione m, acciarpare m, (forfatter) imbrattacarte m f inv (maler) imbrattatele m, f inv, **fuskerarbeid** abborracciatura, (skole) copiatura, **fuskerverk** lavoro abborracciato, lavoro fatto alla bell'e meglio
fustasje bottame m, fustame m, botte f, fusto
futt 1 s crepitio, scoppiettio, *det er ~ i ham* ha dell'energia, ha della foga, ha scatto, **futt** 2 interj erac' bam! **futte** crepitare, scoppiettare, esplodere

futtel astuccio, guaina, fodero
futurisk futuro; **futurum** futuro, ~ **eksaktum** futuro anteriore
fy' ohibø! vergogna! ~ *skam deg!* vergognati!
fyke essere spazzato dal vento, turbinare, *det (snoen), fyker* la neve turbina, **fykver** turbine m di neve.
fylde pienezza, **tidens** ~ nel la plenitudine dei tempi, **stemmen** ~ la potenza della voce, **fyldest**, *gjøre ~* soddisfare; *gjøre ~ for seg* farsi valere, *gjøre ~ for to* valere per due, **rettferdigheten er skjedd** ~ giustizia è fatta, **fyldestgjørende** soddisfacente, sufficiente
fyldig (person) grassoccio, (legemsdel) pienotto, paffuto; (vin) corposo, (tremstling) ampio, esauante; *det d være ~* corpulenza, pinguedine f, rotondita
fylke 1. v schierare **fylke** 2 s. regione f, **fylkesmann** presidente m della regione; **fylkeskasserer** economo della regione; **fylkesykehus** ospedale regionale, **fylkesting** consiglio regionale
fyking schiera, squadra, falange f
fyl (farse) ripieno, farcia, (hør-) piuma, (dyrehår) crine m, (jord) terra, (grus) ghiaia, (drikking) smodatezza nel bere, ubriachezza
fylle riempire, empire, colmare (*med* di), (farse) farcire; (drikke) bere smodatamente, ~ *bensin* fare (il pieno di) benzina; ~ *jord på*, ~ *med jord* interrare, ~ *kull olje*, *vann* m. far rifornimento di carbone, nafta, acqua, ~ *med luft* gonfiare, ~ *sin stilling* svolgere adeguatamente il proprio lavoro, ~ *sin vinkjeller* rifornire la propria cantina, *han fyller tre år i dag* compie oggi tre anni, *jeg har fylt 30 år* ho trent'anni compiuti, *ved det fylte niende år* al compimento del nono anno
fyllebøtte, -faai beone m, ubriaccone m, ingordo, **fyllekalk** tappabuco; zeppa (og fig.), **fylleord** zeppa, **fyllepenn** (penna) stilografica, **fyllepennblekk** inchiostro stilografico
fylleri smodatezza nel bere, ubriachezza, **fylling** riempimento, (farse) infarcimento; (fat-) imbottitura, (flaske-) imbottigliamento; arkil pannello, se også **fyll**
fynd forza, vigore m, **fyndig** vigoroso, energico (pl. -e) **fyndord** detto memorabile, apoftegma m
fyr 1 (varme) fuoco (pl. -chi), gi ~ accendere, fare fuoco, *komme i ~* or *flamme* prender fuoco, *han kommer straks i ~* or *flamme* e un tipo focoso, *han er luttet ~* or *flamme* è tutto fuoco, arde di entusiasmo, *fd ~ på* accendere
fyr 2 mar. faro, fanale m, (lyntårn) faro; (blinklys) faro intermittente
fyr 3 (person) uomo, tipo, tale m, tizio, individuo; (kratug) pezzo d'uomo, **godmodig** ~ buonuomo, bonaccione m, **listig** ~ buontempone m, **rask** ~ tipo svelto, **underlig** ~ bel tomo, tipo strano
fyraden(d) (ora di) riposo, serata libera
fyrassistent assistente m, f del guardiano di un faro, **fyravgift** dritti mpl di faro; **fyrbøter** fuochista m, **fyrdirektor** ispettore m generale dei fari
fyre (~ i) fare fuoco, accendere, (holde fyr i) tenere acceso; (skyte) fare fuoco (på su), sparare (på a), *fyr' mil. fuoco!*, ~ *av* scaricare; ~ *i ovnen* accendere la stufa; ~ *med koks* riscaldare (la casa) con il coke, **fyrfat** scaldino
fyrfortegnelse mar. elenco dei fari
fyrgang tekn. focolare; **fyrig** (ildfull) focoso, ardente **fyrighet** ardore m, **fyring** riscaldamento, (opp tenning) accensione f **fyrlykt** fanale m (lanterna) di faro **fyrrom** loca e caldaia (el. delle caldaie) **fyrskip** nave faro f, faro galleggiante

fyrste prince, fyrstehus dinastia, fyrstelig principesco (p. -ci), adv. også da principe fyrstedamme principato, fyrsteslekt (-ett) famiglia (stirpe f) principesca, fyrsteverdighet dignità principesca

fyrstikk fiammifero, (voks-) cenno, en eske fyrstikker una scatola di fiammiferi, fyrstikkseiger fiammifero, fyrstikkstativ portafiammiferi m inv.

fyrstione principessa

fyrstål acciarino, fyrstørn faro, fyrstøy accendisigari m inv., accendino, fyrverker pirotecnico (pl. -ci), artificiere m, fyrverkeri fuoco d'artificio, fuochi mpl artificiali, sette fyrverkeriet i gang accendere i fuochi artificiali, fyrverkenkonst pirotecnica

fyrvesenet i farer mpl, (autoritæten) ente m addetto ai farer e alle segnalazioni marittime, fyrvokter guardiano d'faro

fysiker fisico (pl. -ci), fysikk fisica, fysognomi fisiognomia, fysiolog fisiologo (pl. -gi), fysiologi fisiologia, fysiologisk fisiologico (pl. -ci), fysisk fisico (pl. -ci), i ~ henseende fisicamente, ~ umulig materialmente impossibile

fæl brutto, orrendo, orribile, fælen spaventato, atterrito, (skremmende) spaventoso

færing mór barca a quattro remi, (færoying) abitante delle isole Farøer

færre meno, ~ enn ti meno di dieci, det er ~ av disse questi sono meno numerosi

færrest il minor numero di, få de færreste stemmer ottenere la minoranza dei voti

fo (nære) alimentare, nutrire, (underholde) mantenere, føde 1. s. cibo, alimento, flytende ~ alimentazione f liquida, åndelig ~ alimento dello spirito; ta ~ til seg nutrirsi

føde 2 v (bringe til verden) partorire, (dyr også) figliare; mettere al mondo, dare alla luce; hun har født ham tre barn gi. ha dato tre fig. med smerte skal du ~ dine barn partorirai nel dolore, fødende kvinne partoriente f, fødes, bli født nascere; født italiener nato italiano; fru N, født H la signora N, nata H, la signora H, in N, født i Roma nato a Roma, født blind nato cieco, cieco dalla nascita

fødeby città natale, fødebygd paese m natio (nativo), fødefjord terra natale (natio)

fødemidler viveri mpl, generi mpl alimentari

føderasjon confederazione f, føderert confederato

føderåd vitalizio; ha ~ godere di rendita vitalizia sulle terre cedute agli eredi, føderådsmann contadino che vive di vitalizio pagato dagli eredi

fødested luogo (pl. -ghi) di nascita

fødevarer commestibili mpl, generi mpl alimentari, derrate fp

fødsel nascita, (nedkomst) parto, for tidlig ~ parto prematuro, norsk av ~ norvegese di nascita, ved sin ~ alla nascita, straks etter sin ~ appena nato, Kristi ~ la natività, for Kristi ~ avanti Cristo; år 9 etter Kristi ~ il nove dopo Cristo, l'anno nove dell'era cristiana (el dell'era nostra)

fødelsattest atto (certificato) di nascita, fødselsbegrensning limitazione f dei c. nasc. e, fødselsdag giorno della nascita, (årsdag) compleanno; fødselsdagsbarnet il festeggiato; fødselsdagsgave regalo di compleanno

fødelsbælp assistenza al parto, (pøgehjelp) sussidio prenatale (postnatale); fødelshjelper(ske) ostetrico (a); fødselslege ostetrico (pl. -ci), fødselsnedgang diminuzione f delle nascite, fødselsoverskudd eccedenza delle nascite (su) decessi; fødselsstiftelse maternità, fødselstall numero di nascite, fødselstang forcipe m, fødselsunderskudd denatalità, fødselsveer

doglie fpl, travaglio del parto, fødselsvitenskap ostetricia, tocologa, fødselsøyeblikk momento del parto, fødselsår anno di nascita, født, se føde 2

føflekk neo, F voglia

føle (ta på) tastare, palpare, toccare, (fornemme) sentire (kulde freddo), (stønning, smerte også) provare; ~ at en har kraft til sentirsi abbastanza forte da, ~ for (med) en provare compassione per qn. jeg har følt ~ ho dovuto subire hun er ~ ne. id ~ det ne sentirle le conseguenze indra. g ~ på tangibile; ~ seg lettet sentirsi sollevato; ~ seg for andare a tentoni (a tastoni); fig. tastare i terreno ~ på seg presentire; ~ seg fram andare avanti a tentoni.

føleevne sensitività, intuizione f, følehorn antenna (sneg-) tentacolo, følebar peli tatuli, følelig tangibile, percettibile; (betydelig) sensibile

følelse sentimento; (fornemmelse) sensazione f, (føleevne) sensitività, tatto, ha en ~ aver la sensazione (il presentimento) (av di av at che); det har en på følelsen è questione di intuizione (di istinto)

følelsesbetont sentimentale, emotivo, affettivo, følelsesfull sensibile, pieno di sentimento, følelsesliv vita affettiva, følelsesløs insensibile, apatico (pl. -ci), følelsesløshet insensibilità, apatia, følelsesmenneske persona emotiva (sensibile), følelsesmessig affettivo, sentimentale, følelsesnak questione f affettiva, følelsesutbrudd grido d'emozione, sfogo emotivo

føler zool. antenna, palpo, tentacolo, sende ut en ~ fig. sondare terreno, føleredskap (cigar) tatt. e føleri sentimentalismo, følesans tatto, føletråd, se føler, føleredskap

følge 1. tr v seguire, (etterfølger) succedere; (ledsage) accompagnare, ~ moten seguire la moda ~ en tilskyndelse ubbidire a un impulso

følge 2 intr v seguire, han marer som følger rispose come segue, derav følger ne consegue, hva følger av det? che cosa ne risulta? ~ etter hverandre susseguirsi, (vokselvis) alternarsi, det følger av seg selv ciò è ovvio, det følger av seg selv at s'intende che; ~ med accompagnare, fig. seguire; ~ med tiden tenersi al corrente, ulykke fulgte på ulykke le disgrazie si susseguivano, capito una disgrazia dopo l'altra, følger ad andare insieme

følge 3 s (et) seguito, corteo, scorta, compagnia (flokk) folla, slå ~ unirsi a, slå ~ med en accompagnare qn., i ~ med in compagnia di, insieme a

følge 4 s (en) (rekke) seguito, serie f, successione f, sequenza, (resultat) conseguenza, følger med complicazioni fpl, innesid for følgene rispondere delle conseguenze, som ~ av in seguito a, som ~ av dette di conseguenza, få følger avere conseguenze; ta til ~ accettare, rispondere a, aderire a, fare seguito a

følgebrev lettera d'accompagnamento; bolietta di spedizione, modulo di spedizione (di pacco postale)

følgelig di conseguenza, quindi, følgende seguente, conseguente, successivo, han beskriver på ~ måte ecco come descrive, der står det ~ vi si legge come segue; i det ~ in seguito, in quel che segue

følgerække, se følge 4 følgeriktig logico (pl. -ci) coerente, følgeriktighet logica, conseguenza

følgeseddel merk bordero, bolietta, (toll) polizza doganale, følgesetning gram proposizione f consecutiva, følgeskap litt compagnia

følgesvenn compagno (di viaggio) følgeverdig esemplare, da prendere a modello; adv. in modo esemplare

foljetong appendice f puntata, foljetongsroman ro-

manzo d'appendice (el. a puntate).
fell puledro, (esel-) piccolo dell'asino, **felle** fighiare, partorire (un puledro), **fellhoppe** giumenta fatrice (el. a riproduzione),
følsom sensibile, sensitivo, (ørm) tenero, (affektør) sentimentale **følsomhet** sensibilità
føniker fenicio **fønikisk** fenicio
før 1 **adj** corpulento, pingue, abile, capace
før 2 **prep** prima di, innanzi, *hvis han kommer ~ meg* se arriva prima di me
før 3 **adv** (tidligere) prima, avanti, (for litt siden) poco prima, poco fa, poc'anzi, (i forveien) prima, in precedenza (forhen) un tempo una volta *ju ~ jo heller* prima e meglio e, *hverken ~ eller siden* ne prima ne dopo, *~ eller senere* prima o poi, *ikke ~ se først* 3, *dagen ~* il giorno prima, *forskjellig fra ~* diverso da prima, *som ~* come prima, *til de samme priser som ~* ai prezzi di prima
før 4 **konj** prima che, prima di *han fortalte meg alt ~ jeg reiste* mi raccontò tutto prima che partissi, *han fortalte meg alt ~ han reiste* mi raccontò tutto prima di partire
føre 1 **adv** davanti, in testa, *være (gå) ~* essere (passare), avanti
føre 2 **v** (føde) condurre (også strøm o.l.); { ~ med seg} portare, trasportare, (veilede) guidare, (styre) dirigere, (håndtere) maneggiare, ~ *en bil* guidare una macchina, ~ *et skip* pilotare una nave, ~ *seg* comportarsi, ~ *an* dirigere, comandare guidare, (tonen) dare il la, ~ *bort* condurre (portare) via, ~ *fram* (hi) condurre (portare) qui (fremad) portare avanti, ~ *en igjennom noe* accompagnare qn attraverso qc, *veien fører gjennom byen* la strada attraversa la città, ~ *i fengsel* mettere in prigione, ~ *i regning* riportare, ~ *en i ulukke* portare disgrazia a qn., portare qn alla perdizione, ~ *med seg* portare con sé, (elv o.l.) trascinare, *cha til følge* produrre, cagionare, ~ *opp* (hus) costruire, erigere, ~ *oppdunsen* guidare (aprire) le danze, ~ *opp som inntekt* dichiarare come reddito, ~ *på regning* mettere (segnare) sul conto, ~ *til* portare (condurre) a, ~ *til debet* addebitare, *det fører ikke til noe* non approda a nulla, ~ *noe til munnen* portare qc alla bocca, ~ *tilbake* riportare ricondurre, ~ *ut* portare fuori, far uscire, *mar* (anker) gettare, ~ *ut til* condurre in (a), ~ *ut i livet* realizzare, attuare
føre 3. a. condizione delle strade (della pista ecc.), *det er dårlig ~* le strade (le piste) sono in cattive condizioni, le strade sono cattive, *føret er glatt* il fondo stradale è sdrucciolevole, si scivola
førefall cattivo stato delle strade (durante lo sgelo)
førenn prima che (di), se **før** 4
fører conduttore m. (veiviser) guida, (leder) capo, (vogn) conducente m. (fly) pilota m. f, duce m, litt condottiero
førerhus (bil, fly o.l.) cabina, **førerkort** patente f di guida, **førerskap** guida, direzione f, comando
førerstilling supremazia, egemonia, condizione f di superiorità
førframtid (fut eks) futuro anteriore
førhet corpulenza, pinguedine f
føring trasporto, carico (pl -chi) **føringsbåt** gabbarra
førkrigs antebellico (pl. -ci), anteguerra m, f inv
førlaten corpulento
førlig agite, valido, attivo, **førlighet** salute f, validità, vigore m, *ha sin ~* avere l'uso delle membra, *ikke ha førligheten i det venstre benet* avere la gamba sinistra paralizzata

førnevnt menzionato in precedenza, suddetto, **føromtalt** suddetto; in questione
først 1 **adv** (mots. senere) prima, dapprima, (i forveien) prima, in precedenza; (foreløpig) per il momento, ~ *og fremst, aller ~* prima di tutto, anzitutto; *komme aller ~* arrivare prima di tutti, ~ *på vinteren* all'inizio dell'inverno; ~ ... *så* .. prima ... poi ...; *når jeg ~ er reist, vil jeg skrive* una volta partito, scriverò, *da han ~ var reist* partito che fu, una volta partito; *fra ~ av* da principio, *fra ~ til sist* dal principio alla fine; da capo a fondo
først 2. **adv** (som den første) per primo, *komme ~* arrivare per primo (per prima ecc.)
først 3. **adv** (= ikke før) non ... che, soltanto, solo; non prima di, *jeg får ~ se ham om 2 dr* non lo vedrò che tra due anni, ~ *i morgen* non prima di domani, *da ~ forstod jeg* solo allora capii, ~ *da han skulle reise* solo quando stava per partire, *han kom ~ for en halv time siden* è arrivato soltanto mezz'ora fa, ~ *nylig* solo ultimamente
første primo, (den) ~ *mai* il primo maggio, *Karl den ~* Carlo I (= primo), *den ~ den beste* il primo venuto, *en av de ~ dagene* uno di questi giorni, *være en av de ~ som gjorde* .. essere uno dei primi a fare, *det ~ de gjorde* la prima cosa che hanno fatto; *den aller ~* il primo di tutti, *helt fra det aller ~* fin dal primo istante, *med det aller ~* al più presto, ~ *gang jeg så ham* la prima volta che lo vidi, *for det ~* in primo luogo, primo; *med det ~* prossimamente
førsteforestilling prima (teatrale ecc.)
førstefødsrett diritto di primogenitura (di maggiorasco), **førstefødt** primogenito.
førstegrade primizia
førstehjelp pronto soccorso, **førstehjelpstasjon** (post) di pronto soccorso, **førstehjelpskasse** cassetta del pronto soccorso
førstehands di prima mano, ~ *kilde* fonte sicura, fonte autorevole
førsteklasses eccellente, di prim'ordine, di prima qualità, (utvalg) scelto; (hotell) di prima categoria, ~ *billett* biglietto di prima classe; ~ *mann* uomo superiore, uomo eccezionale
førstemaskinist mar primo macchinista m; **førsteprioritet** (post) di (in) primo grado
førstetangs di prim'ordine, **førstestyrman** comandante m in seconda secondo.
førstkommende prossimo **førstnevnte** primo quelli
førstrungen, i ~ da principio, all'inizio
førti quaranta, *han er omkring de ~* è sulla quarantina, **førtien** quarantuno; **førtiende** quarantesimo, litt quadragesimo, **førtiførste** quarantunesimo, -andre quarantaduesimo, **førtiårig** quarantenne **førtiåring** quarantenne m, f; **førtiårsalderen** la quarantina
føye, ~ *sammen* congiungere, unire, incastrare, tekn calettare, mettere insieme, combinare; ~ *til* aggiungere; ~ *en* piegarsi ai voleri di qn, (være en gunstig) assecondare qn, ~ *en i noe* concedere qc a qn, condiscendere alla richiesta di qn., ~ *seg etter* se' rette seg etter, **føye** compiacente condiscendente, trattabile, **føye**lihet arrendevolezza, compiacenza, condiscendenza
få 1 **v** avere, ricevere (*noe av en* qc da qn); (erhverve) conseguire, procurarsi, ~ *en premie* guadagnarsi (ottenere) un premio; ~ *en sykdom* contrarre (prendersi) una malattia, ~ *en stilling* ottenere un impiego; ~ *uthelt* en sum penger riscuo-

tere una somma di denaro; *vi far torden* avremo un temporale; *~ en dit en vil far fare a qn.* ciò che si vuole; *~ en sint far arrabbiare qn.*; *~ sitt ønske oppfylt* veder realizzato il proprio desiderio; *~ noe ferdig* (riuscire a) finire qc.; *du skal ~ (en overhaling)* 'il sistema io', ora le prendi'; *ndr jeg får lest boka* quando avrò letto il libro; *la en ~ noe far* avere qc. a qn.; *la oss ~ frokost* facciamo colazione; *la oss ~ litt musikk* sentiamo un po' di musica; *~ vite (hure)* venire a sapere (sentire); *~ se vedere*; *~ meget å gjøre* aver molto da fare; *jeg får vel gjøre det* pazienza, lo farò; *det får være' e sia'*; *han får mid gjerne* già tu puoi; ha il permesso di uscire; *du får bli hjemme* tu resterai a casa; *~ en bort* far andare via qn.; *~ en fra noe* distogliere (dissuadere) qn. da qc.; *~ fram* far venire fuori (framover) far andare avanti; *ikke ~ et ord fram* non proferire (pronunziare) una parola; *~ lukket et vindu* far chiudere una finestra; *~ igjen* navere, riottenere, recuperare; *det skal du ~ igjen* me la pagherai'; *~ igjen på tusen lire* navere il resto di mille lire; *~ en til å følge med* farsi accompagnare da qn.; far venire qn. con se; *han har fått et barn med henne* ha avuto un figlio da lei; *~ ned* calare, portare giù, far scendere, mandare giù; *~ opp* far salire, tirare su; (åpne) (riuscire ad) aprire; *~ klar på* vestire; *~ en til å tale* far parlare qn.; *~ en til å*

gjøre noe far fare qc. a qn.; spingere qn. a fare qc. *~ tilbake* navere, recuperare; *~ ut* far uscire, mandare fuori

få 2 v. *~ seg* (skaffe seg) procurarsi; *~ seg en sykdom på halsen* prendersi una malattia; *~ seg bil* far fare la macchina; *~ seg et bad* fare un bagno; *~ seg en kopp kaffe* prendere un caffè; *~ seg en tur* fare una passeggiata; *ikke kunne ~ seg til å* non saper decidersi a

få 3 adj. pochi (poche); *de ~ som i pochi che*; *disse ~ ord* queste poche parole; *noen ~* un esiguo numero di; *noen ~ ord* qualche parola; *hva noen ~* solo pochi; *med ~ ord* in poche parole

fåfengt vano, inutile, adv. invano, inutilmente
fåmannsvelde oligarchia, **fåmælt** taciturno, di poche parole poco loquace

får pecora, (dumrian) sciocco (pl. -chi) ciurlo; rel. parrochiani mpl, gregge m, **fåreaktig** peconno, (dum) sempaiotto, **fårehode** fig asino, grullo, **fårekjøtt** carne f ovina (di montone), carne di castrato, **fårekker**, **ulv** i ~ lupo in veste d'agnello

fåreskin pelle f di pecora (di montone), (bokbind) bazzana, (pergament) cartapeccora, **fåreste(l)k** arrosto di montone (di castrato); **fåresyke** vaiuolo, (kusma) orecchioni mpl, **fårikål** stufato di montone e cavo.

fåttall piccolo numero di, pochissimi mpl; **fåttallig** poco numeroso, in numero limitato

G

G, g G, g (uttal dsj) m. f mus sol m

gabardin gabardine f m

gad, se **gide**

gaffel forca, (spise-) forchetta, mar poco, tekn. forcella, **gaffelbiter** fettine di filetti di aringa in salsa piccante, **gaffeldannet** forcuto, **gaffelgrenet** bot con apice a forma di forca, forcuto, **gaffelstil** mar vela aurica

gaffe, *~ seg* mangiare ingordamente, divorare

gagat gioletto, giavazzo

gagn (nytte) ut. ita. (fordel, vantaggio) profitto; *gjøre ~ (være til ~)* se: *gagne*, ha ~ av trarre profitto da, *til gagns* ben bene, (voldsomt) duramente, *gagne* (nytte) essere utile, servire / til noe a qc.); (være fordelaktig) giovare (en a qn.), essere vantaggioso (en per qn.), *det kan hverken ~ eller skade* non fa né bene né male, *hva gagnar det ham?* a che gli serve?

gagnlig utile, vantaggioso, **gagnskog** fustata, **gagn-tømmer** legname m da costruzione

gal 1 s. (det å gale) canto; **gal 2** **galen** (forrykt) matto, pazzo, (rasende) furibondo, furioso, (feil) sbagliato, erroneo, errato, *rivende ~* matto da legare, pazzo furioso; *~ hund* cane idrofobo; *gjøre ~* far impazzire, far diventare matto; *det er til å bli ~* over c'è da impazzirne; *være ~ etter* impazzire per, essere pazzo di, *aidri så galt at det ikke er godt for noe* non tutti i mali vengono per nuocere, *jo galere dess bedre* molta brigata, via beata; *det gale (ved det) er at* il brutto è che, *hva galt er det i det?* che male c'è? *når galt skal være* per male che vada, nella peggiore delle ipotesi, *det er for galt* e troppo, *det er for galt at* è inaudito che, se også fe 1 2 og galt adv

galant galante, **galanteri** galanteria, **galanthandel** chincaglieria, **galanthandler** chincagliere m, **galanterivarer** chincaglierie fp

gale (hane) cantare; (gjok) fare cucu

galens galeazza, galeotta

galehus manicomio, casa di salute

galei galea, galera *hva fanden vil i han på len ~* perché diavolo si è cacciato in quei pasticci? *gå på galeien* correre la cavallina, **galenslave** galeotto

galge forca, patibolo, *klivng en opp i galgen* litt pendere qn. al capestro, impiccare qn.; *føre en til galgen* condurre qn. al patibolo

galgenfjes faccia patibolare, **galgenfrist** breve respiro, *det er bare en ~* serve solo a prolungare l'agonia, **galgenhumor** umorismo nero, allegria della disperazione, scherzo da forca

galileer galileo

galing (hane-) canto

galla gala (antrekk) abito di gala, abito da cerimonia; **galafeststilling** serata di gala, **galamiddag** pranzo di gala, **galataffel** banchetto di gala, **galla-uniform** alta uniforme f

galle bile f, fiele m (begge også fig.), *utase sin ~* scaricare la bile, **galleaktig** bilioso, **galle-** biliare, **galleblære** cistifellea, **gallebær** bionna, **galledrikk** bevanda amara come il fiele, **gallefeber** febbre f biliare; **gallegang** (condotto biliare; dotto cistico, coledoco (pl. -chi) **galleple** noce f di galla

galler gallo, **galleri** galleria; (teat.) loggione m

gallesmak gusto di fiele; **gallestem** calcolo biliare, **gallesyk** ittenco (pl. -ci), fig. biaooso

galikansk gallicano, **galion** galeone m; (baug-tryd) acrostolo, **galionsfigur** polena

galisk gallo, gallico (pl. -ci)

gallupundersøkelse sondaggio **gallup**

galhveps zool. cinipe f.

galmannssnakk discorso a vanvera, **galmanosverk** opera di pazzo, roba da pazzi

galung pazzoide m f

galon gallone m, spighetta, **galonert** gallonato

galopp galoppo; *i* ~ al galoppo; *i kort (strak)* ~ a piccolo gran galoppo **galoppade** galoppo **galoppbane** galoppatoio, ippodromo; **galoppere** galoppare, andare al galoppo (ol. a spron battuto); **galopplap** corsa al galoppo.

galenskap pazzia, follia, demenza

gali adv. male; *om alt går* ~ se le cose si mettono al peggio; *se ellers*, foil 2.

galte maiale m (castrato)

galvanisere galvanizzare; **galvanisering** galvanizzazione f. **galvansk** galvanico (pl: -ci), ~ **element** pila voltaica, pila galvanica, **galvanisme** galvanismo, **galvanometer** galvanometro, **galvanoplastikk** galvanoplastica; **galvanoplastiker** operaio addetto alla galvanoplastica, **galvanoplastisk** galvanoplastico.

gamasje ghetta, uosa

gamla, **gamlen**, **de gamle** so. **gammel**, **gamlehjem** casa di riposo, ricovero per gli anziani, **gamling** vecchio, vecchietto

gamme capanna lappone

gammel vecchio, anziano, (antikk) antico (pl: -chi), (tidligere) di prima, ex, antico, *hvor ~ er han?* quanti anni ha?; *(da han var) 30 år* ~ a (ol) all'età di) trent'anni, *vere 10 år* ~ avere dieci anni, *vere like gamle* essere coetanei (ol della stessa età); *vere ~ i tjenesten* avere molta anzianità di servizio, *vere ~ i faget* essere vecchio del mestiere, *den er for* ~ questa è vecchia, *bli* ~ (eldes) invecchiare, (leve lenge) vivere a lungo, *la han først bli så* ~ *som jeg* aspetta che abbia la mia età, *alt blir ved dei gamle* tutto resta come prima, *den gamle (mann)* il vecchio, (høytidelig) il vegliardo; **gamlen**, **gamla** il (mio) vecchio, la (mia) vecchia, **de gamle** i vecchi, (fortidens) gli antichi, *det er den gamle historia (visa)*, e sempre la stessa storia (ol solfa), *de gode gamle dager (tider)*, nel buon tempo antico, nei bei tempi andati, *snakke om gamle dager* parlare del tempo che fu, *en mann av dei gode gamle slaget (av den gamle skole)* un uomo di vecchio stampo; *vår gode og gamle forbindelse* le nostre buone relazioni di antica data

gammel- antico, **gammelaktig** vecchietto, da vecchio, **gammeldags** all'antica inv., fuori moda, antiquato; **gammelitaliensk** italiano antico, **gammelkjent** conosciuto da tempo, **gammelklok** saggio come un vecchio, che ragiona come un vecchio

gammelmanns- da vecchio **gammelmannssnakk** di scorsi mpl da rimbambito **gammelmannssvekkebe** senilismo; **gammelnorsk** norvegese antico; (nor-rønt) norreno, antico nordico, **gammelost** formaggio stagionato **gammeltestamentlig** del Antico Testamento

gammen gioia, giubilo, se også fryd

gamp cavallo da tiro, cavallo da lavoro

gane 1. v (sind) sventrare, sbuzzare. **gane** 2 s. palato **ganeben** osso palatale; **ganehvelving** volta palatale, **ganelyd** palatale f, **ganeseil** velo palatino, **ganeet** sventrato, sbuzzato

gang 1. (det å gå) andatura, passo, incedere m. cammino; (maskin) movimento, marcia, funzione f, (tidens) corso, passare m. (tingenes) andamento, *gangen i hans tanker* il corso dei suoi pensieri, *forretningenes* ~ l'andamento degli affari, *det er*

verdens ~ così va il mondo, *gå sin (sedvanlige)* ~ andare come il solito; *gå sin stille* ~ procedere quietamente tirare avanti pian piano *tiden går sin* ~ il tempo scorre; *la sakene gå sin gang* lasciar andare le cose per il loro verso, *styre sin* ~ imor dirigersi verso; *komme (sette seg) i* ~ avviarsi, mettersi in cammino *jeg kan ikke komme i* ~ *med dei* non riesco a prendere l'abbrivo in questo lavoro; *holde i* ~ far andare, mantenere in funzione, *sette i* ~ mettere in moto, dare l'abbrivo a, avviare, *vere i* ~ stare andando, essere in moto; *vere i* ~ *med noe* stare facendo qc., *vere i full* ~ essere in piena attività *husten er i full* ~ siamo nel pieno del raccolto (della mietitura), *vere i god* ~ essere sulla buona strada, essere a buon punto

gang 2 (smal veg) passo, passaggio, sentiero, (i hus) corridoio, (anatomi) condotto

gang 3 (gjentagelse) volta, (omgang) giro, *en* ~ (i tiden) una volta, *i x i er i* uno per uno fa uno, *en* ~ *er ingen* ~ un fior non fa corona, *en om gangen* uno alla volta, uno per uno, ad uno ad uno, *en kan ikke gjøre mer enn en ting om gangen* non si possono fare due cose alla volta; *en* ~ *for alle* una volta per tutte; *en og annen* ~ talvolta, *to ganger så stor* due volte più grande (som di), *tre ganger så meget* tre volte tanto, *mangen* ~ più volte, parecchie volte, spesso, *hver* ~ ogni volta, tutte le volte (che), *la gå for denne* ~ 'per questa volta passi', *for siste* ~ per l'ultima volta, *den ene* ~ *etter den andre* ~ *på* ~ una volta dopo l'altra, di continuo, *gjentatte ganger* a più riprese ripetutamente *på en* ~ tutto in una volta, in una sola volta, (plutselig) di colpo

gangart andatura, (hests) passo, **gangbar** (vei) praticabile, (mynt) corrente; merk. di facile smercio; **gangbarhet** (mynt) corso; merk. facilità di smercio

gangbrett palanca, **gangbro** passerella **cavalcar a gangetege** segno di moltiplicazione

gangfot zool. piede di marcia, **gangkler** indumenti mpl, capi mpl di vestiaro, effetti mpl personali

ganglie ganglio

gangspill argano **verre** ~ **gangsti** sentiero

gangsyn, *hu* ~ vederci abbastanza per poter andare avanti

ganske tutto, completo; adv (helt) affatto, del tutto; (temmelig) abbastanza, piuttosto, *ikke* ~ non proprio, *han er ~ hedrovet* è tutto triste, *det er noe ~ annet* è tutt'altra cosa, ~ *vist* senz'ombra di dubbio, *det er ~ vist* è assolutamente certo, *hun er ~ pen* è abbastanza bella, non è niente male

gap 1 s. m. chiacchierone m, pettegolo, spensierato

gap 2 s. n. (munn) bocca, fauci fpl, (kløft, åpning) voragine f, baratro, *dora står på vidi* ~ la porta è spalancata

gape stare a bocca aperta, sbadigliare (av kjedsomhet dalla noia); *stå og* ~ restare a bocca aperta

gapende (åpen) aperto, spalancato, (sår) aperto, *med* ~ *munn* a bocca spalancata; *et* ~ *svelg* un'enorme voragine, **gapestokk** berlina, gogna, *sette i* ~ mettere in berlina, **gapestreker** scherza mpl di cattivo genere; **gaping** il restare a bocca aperta, sbadiglio

garantere garantire, ~ *en noe skriftlig* garantire qc. a qn. per iscritto; ~ *for* essere (stare) mallevadore di, ~ *for ham* farsi garante di lui, **garanti** cauzione f, garanzia, **garantibevis** scontrino; certificato di garanzia, **garantiforsikring** assicurazione f contro la responsabilità civile; *stille* ~ dare cauzione, presentare garanzie, **garantikapital** fondo di garanzia **garantimerke** marca di garanzia

garasje autorimessa, garage m, garasjeeter garagista m, f
 gard, se gjerde, gård
 garde guardia, gardeoffiser ufficiale della guardia, gardere, ~ seg mot guardarsi da, difendersi da, premuners ~ mot garderegiment reggimento della guardia
 garderobe guardaroba m inv, garderobedame guardarobiera, garderobebylle attaccapanmi m inv, garderobemester costumista m, f, garderobeumnummer numero di guardaroba
 gardin tenda, tendna, (rulle-) tenda avvolgibile, gardinbrett rilogia, gardinbøyle anello da tenda, gardindusk nappa f (ucco (p) -chi), gardinholder (snor) cordone m, gardinkappe maniovana, gardinpreken ramanzina con egale gardinring anello da tenda, gardinsnor cordone m da tenda, gardinstang asta, bacchetta, gardinstoff stoffa per tendaggi, gardintrapp scala a l.bretto, scaleo
 gardist milite m della guardia
 gardstaur palo di staccionata, steccone m, stecca di cancellata
 garn filo, se også u: garn, (fangst-) rete f; *få en i sitt* ~ far cadere qn. nella rete, irretire qn., *kaste i sette* / *garnene ut* tendere (gettare) le reti
 garnbinder(ske) tessitore m (tessitrice f) di reti
 garnere guarnire, ornare, mar, fasciare, garnering (kjole) guarnizione f, se også besetning, (mat) contorno, mar fasciame m (interno)
 garnfiske pesca alle reti, garhandel merceria, garbespe(l) matassa, matassina
 garnison guarnigione f, *ligge i* ~ essere di guarnigione (di stanza), garnisoasprest cappellano militare, garnisonstjeneste servizio di guarnigione
 garnøste gomito, garnuld aringhe pescate con le reti, garnvase groviglio di reti, garnvinde aspo, arcolato
 gartner giardiniere m, (kjøkken-) ortolano, gartner- di (da) giardiniere, gartaergutt apprendista m giardiniere, gartneri azienda di orto-floricoltura, vivaio, gartaerkunst giardinaggio, orticoltura, gartnerske giardiniera (kjøkken-) ortolana
 garve conciare; (sems-) scamosciare, (hvit-) conciare all'allume, ~ *en ryggstikker* bastonare qn., garvebark tanno; concia, garvekum uno da concia, garvelut soluzione f lannica, concia, garver conciatore m, cuoiaio, scamosciatore m, garvehandverk mestiere m di conciatore, garvelærning apprendista m, f conciatore, garvestoff lannino, garvesvenn operaio conciatore, garvesyre acido lannico (galotannico), garving concia, conciatura
 gas (tøy) garza, gasbind benda di garza (sterile)
 gasell gazzella
 gasje stipendio, paga
 gasometer gassometro, gass gas m inv m, gasasfissante, *bli til* ~ evaporare, sublimare; *gi* ~ (bil) accelerare, gassaktig gassoso, gassangrep attacco con i gas asfissanti, gassapparat cucina (fornello) a gas, gassarbeider gassista m, gassart tipo di gas, gassbeholder gassometro f (aske, bombola), gassbelysning illuminazione f a gas, gassbluss becco a gas, gassbrenner bruciatore m a gas
 gasse 1 zoot. maschio dell'oca, gasse 2 v. ~ seg bearsi, deliziarsi, gasse 3. v (gi bil gass) accelerare; (drepe med gass) gassare; gassforbruk consumo di gas, gassinlegging impianto di gas
 gasskammer camera a gas, gasskokeapparat cucina (fornello) a gas, gasskran rubinetto del gas, gasskrig guerra con i gas, guerra chimica, gassledning conduttura (tubo) del gas, gasslukt odore m di gas

gasslykt lampione m (lanterna) a gas, gasslys (uce a gas, gassmaske maschera antigas, gassmåler contatore m del gas, gassovn forno (stufa) a gas, gasspedal (bil) acceleratore m, *trå på gasspedalen* premere l'acceleratore, gassutstrømning fuga di gas, gassverk officina del gas
 gast marinaio, F maro
 gastrisk gastrico (pl -ci), ~ *feber* (loga) gastrite f, gastronom gastronomo, gastronomisk gastronomico (pl -ci)
 gate strada, via, (smug) vicolo, calle m, (brann- i skog) fascia tagliafuoco; (lys- i skog) fascia di sboscata, *på gata* per la strada, *fig* sulla strada sul lastrico, *på åpen* ~ in strada, *å la vista* di tutti, *i tredje etasje mot gata* al secondo piano sulla strada, *dei finner man ikke på gata* non lo si trova ad ogni piè sospinto; *renne på gata* battere i marciapiede
 gatebelysning illuminazione f stradale, gatebrolegning pavimentazione f delle strade, selciato, lastrico, gatedekke rivestimento stradale, gatedør portone m, gatefeier spazzino, gatefeiling pulitura delle vie pubbliche, gateferdsel traffico stradale, circolazione f, gatefortegning stradale
 gategutt monello di strada, scugnizzo, gateguttstrek monellena, gatehjørne angolo di strada, gatekamp lotta per la strada (per le strade), gatekryss incrocio, crocevia m, crocicchio, gatelykt lampione m, gatenett rete f stradale, gateopplep assemblamento, capannello, gateopptøyer tumulto, sommossa, lafferuglio, gatepike donna di strada, F battona, *gata* a gateport portone m porta carrata, gate-renoasjon pulitura delle strade, nettezza urbana, gatesangertske) sonatore m (sonatrice f) (el. cantastorie m, f) ambulante, gateselger venditore m ambulante, gateselgerske venditrice f ambulante
 gatespråk getgo (p) getto (gaza) da f, v, gatestein selce f, lastra (da selciato), gatesoppel m mondia per le strade, gateugger mendicante m, f, gateum sgualdrina, donna di strada, gatevorden perturbazione f dell'ordine pubblico, gatevise canzonetta, canzone f di strada
 gatt (dyrs endetarmsåpning) ano, (hos fugl krypdyr) cloaca, (frangt innløp) mar imboccatura stretta, hale i cuba, (spy-) ombrinale m
 gauk zoo cuculo f, trafficante m, f di liquori, gauking vendita illegale di alcolici
 gaupe lince f
 gave dono, (ved gavebrev) donazione f (foræring, regalo, presente m, (jule-) strenna, (vogge-) dono (di natura), talento, *milde gaver* opere (pl) buone, *gi en en* ~ fare un regalo a qn., *som frivillig* ~ come dono grazioso, gratuitamente
 gavebrev atto di donazione, gavekort mark buono per l'acquisto (di qc.), gavepakke pacco-dono
 gav arkit pigna, frontone m, gavfelt timpano, gavmur muro del frontone, gavtak tetto a due spioventi, gavvinda finestra del frontone
 gavmild generoso, magnifico (pl -ci) (mot verso con), gavmildhet generosità, munificenza
 gavne giovare, se og gagne, gavnlig utile, vantaggioso
 gavtyv gl. barbante m, birbone m, briccone m
 gear tekni. cambio (di velocità), gearkasse scatola del cambio, gearstang leva del cambio
 geberde 1 v. ~ seg gesticolare, se og te seg, geberde 2 s. gesto, *gjøre geberder* gesticolare
 gebet (område) zona, area, campo, ambito
 gebuss dentiera, protesi f dentaria
 gebrekkelig fragile, debole, invalido

gebrokkent, ~ *italiensk* italiano stentato: *tale* ~ storpiare le parole
 geburtsdag compleanno
 gebyr diritto mpl. tassa, imposta
 gedigen solido, massiccio, (ekte) autentico (pl. -ci) vero, (metall) nativo, *av gedigent gull* d'oro massiccio, *ei gedigent verk* un'opera di valore, *gedigne kunnskaper* nozioni fpl solide, conoscenza profonda
 gehalt contenuto, percentuale f, lega, fig. valore m.
 gebeng (skulder) tracolla, (midje) cinturone m.
 gehør mus. orecchio, *han har intet* ~ è privo d'orecchio; *spille etter* ~ suonare a orecchio
 gelgerteller contatore m. geiger
 geip snorfia, boccaccia, *geipe* far boccacce
 geist spirito, (spøkelse) spettro
 geistlig ecclesiastico (pl. -ci), ~ m. ecclesiastico, uomo di chiesa, *turnem* ~ prelado, *geistlige ordener* ordini mpl religiosi, ~ *velstaltenhet* oratoria sacra e sequenza del pulpito *geistlighet* clero
 geit capra *geite-* (oftest) caprino, *geitebuk* capro, becco (pl. -chi), caprone m, *geitefjes* ovile m, *geitekye* capretto, *geiteskin* pelle f di capra, capretto, *geiteskinshanske* guanto di capretto
 geite(ved) bot. alburno
 gelatin gelatina, colla di pesce, *gelatinus* gelatinoso.
 gelé gelatina, *kjøtt i* ~ carne in gelatina, (frukt-) geatina (di frutta)
 geledd raga, (dybden) fila, *geleide* accompagnare
 gelender ringhiera, corrimano, balaustra, *skli ned over / trappe / gelenderet* scivolare giù per la ringhiera delle scale
 gemak camera, stanza, *de kongelige gemakker* gli appartamenti reali *gemakinne* (lystelig) consorte m f (ellers) sposo (sposa)
 gemen (pobelaktig) grossolano, viliano, volgare, (nædlig) abietto, ignobile, (læderlig) osceno, lubrico (pl. -ci), (enkel) semplice, *ei gement fruentimmer* una svergognata, ~ *soldat* soldato semplice, *gjøre seg* ~ incanagliare
 gemenhet bassezza, abiezione f, volgarità *gemenheter* volgarie fpl, brutante fpl
 gemme gemma, pietra intagliata
 gense camoscio, *gense-* (most) di camoscio, *gensejakt* caccia al camoscio
 gemytt. *andole* f, animo, carattere m, umore m, *ha et godt* ~ essere buono d'animo, avere un buon carattere, *mangle* ~ essere senz'anima, mancare di temperamento, *gemyttene* gli animi, *gemyttlig* gioviale allegro *gemyttighet* gioialista
 gendarm gendarme m. gendarmieri gendarmeria
 genealog genealogista m, f, genealogi genealogia, *genealogisk* genealogico (pl. -ci)
 general generale m, *general-* (most) generale, *generalagent* agente generale, concessionario unico, rappresentante m, f esclusivo, *generalagentur* agenzia generale, rappresentanza esclusiva; *generalangivelse* (toll) dichiarazione f globale, *generalbass* basso continuo, *generaldirektør* direttore m generale, amministratore m delegato, *generalfeltmarskalk* feldmaresciallo; *generalforsamling* assemblea generale
 generalisere generalizzare, *generalisering* generalizzazione f; *generalissimus* generalissimo; *generalitet* consiglio dei generali, *generalkommando* comando territoriale di corpo d'armata, *generalkonsul* console m generale, *generalkvittering* quietanza globale
 generalmajor generale m di brigata, *generalmarsk*, *id* ~ battere la (marcia) generale, *generalnevner* mai denominatore m comune, *generalkost-*

ninger spese fpl generali, *generalprøve* prova generale
generals- di (et., da) generale, *generalsepålett* spallina di generale; *generalstab* stato maggiore generale, *generalstabskart* carta di stato maggiore; *generalstreik* sciopero generale
generasjon generazione f; *generator* generatore m, *generatorbil* automobile f a gasogeno; *generator-gass* gas da gasogeno, *generatorknoll* legna per gasogeno
genere infastidire, disturbare; *generer dei Dem at jeg røker?* Le dà fastidio il fumo?; ~ *seg* aver soggezione; (være unnsig) essere timido; ~ *seg for* aver soggezione (vergogna) di; *gener Dem ikke!* non si disturbi!, non faccia complimenti!
generell generale; ~ *behandling* med. cure fpl generiche; *generisk* generico (pl. -ci)
gemert timido, *gemerhet* timidezza
genesis genesi f
genet acquavite f di ginepro
geni genio, *genial* geniale; ~ *mann* uomo di genio; *genialitet* genialità, *genastrek* colpo di genio, ironia scempiaggine f
genitiv genitivo; *sid i* ~ essere al genitivo
genus genio, *genre* genere m, *genre-* di genere
genser maglione m, pullover m inv
geograf geografo, *geografi* geografia, *geografisk* geografico (pl. -ci); *geolog* geologo (pl. -gi), *geologi* geologia, *geologisk* geologico (pl. -ci)
geometri geometria, *geometrisk* geometrico (pl. -ci)
georgine bot. dalia, *geosentrisk* geocentrico (pl. -ci), *geranium* bot. geranio *gerikt* arkit. cornice f
geriljakorps nucleo di guerrighieri, *geriljakrig* guerriglia
germaner germano, *germanisere* germanizzare, *germanisme* germanismo, *germanist* germanista m f; *germansk* germanico (pl. -ci)
geride, ~ *i raseri* andare in collera, infuocarsi
gesandt inviato, ambasciatore m; (pavelig) legato (pontificio), *gesandtskap* legazione f, ambasciata
gesims arkit. cornicione m, cornice f
geskjeftig che si dà da fare, energico (pl. -ci), affaccendato; ~ *person* iron. faccendone m, trafficone m
gespenst fantasma, spettro, spirito
ges mus. sol m bemolle, *gesadur* sol m bemolle maggiore, *gest* gesto, atto
gestaput neds. agente m della gestapo
gestikulasjon gesticolamento; *gestikulere* gesticolare, *gestus* (bel) gesto, atto
gevant drappeggio, veste f drappeggiata
gevækst (utvækst) escrescenza, nodo, (pukkel) gobba
gevinst (lotteri-) premio; *hans nummer er kommet ut med* ~ il suo numero è vincente (ha vinto un premio); *dei er* ~ *hver gang* si vince ad ogni estrazione, se og vinning
gevir corna fpl ramificate, palchi mpl
gevær fucile m, schioppo, *på aksel* ~ 'spall'armi! *ved foten* ~ 'pied'armi!, *presenter* ~ 'present'armi
geværsersers addestramento (militare) con le armi
geværfabrikk fabbrica d'armi, *geværgrep* maneggio d'un fucile, *geværhane* cane m di fucile, *geværild* fuoco (scariche fpl) di fucileria, *geværkolbe* calcio di fucile, *geværkule* pallottola di fucile, *geværlap* canna di fucile, *geværlås* otturatore m (di fucile), *geværpyramide* piramide f (fascio) di fucili
geværrekke rastrelliera per armi, *geværreim* bretella, cinghia (del fucile); *geværsalve* scanca di fucile.

ria, geværskjefte cassa di fucile, geværskudd colpo di fucile
gi dare; (rekke, også) porgere, passare; (levere, consegnare; ~ (kort) fare (dare) (le carte); *De skal ~ tocca a Lei dare le carte: han gir ikke gjerne* non è affatto generoso, ~ *et slag i hodet* dare un colpo in testa, *jeg skal ~ deg' le vei a prendere!*, *det er ikke enhver gitt å* a non tutti è dato, *det gis c'e*, ci sono; ~ *bort* donare, regalare, ~ *et embete bort til en* conferire una carica a qn., ~ *etter* cedere, *ikke ~ etter for en* non darla vinta a qn., ~ *fra seg* (skille seg ved) lasciare, separarsi da, (lukt) emanare, esalare, (lyd) emettere, ~ *igjen* (tilbake) restituire, rendere, (på ny) ridare, ~ (penger) *igjen* dare il resto, *han ikke ~ igjen* non ha speso (moneta), ~ *en noe inn med skjeer* fioccare qc. bene in testa a qn., ~ *en noe å ta med* dare a qn. qc. a portare via; ~ *om* (kort) rifare (ridare) le carte, ~ *opp* (ball) servire, se ellers, *oppgi ~ seg* (overgi seg) arrendersi, (vind) calmarsi, (ynke seg) lamentarsi, (gi etter) cedere; *det gir seg nok* finita, (med liden) passerà col tempo, *det gir seg av sammenhengen* risulta dal contesto (dall'insieme); ~ *seg til* rimanere, ~ *seg til å*, mettersi a ~ *seg hen til* abbandonarsi a, darsi a, ~ *seg inn under* sottomettersi a, ~ *seg over* (gi løpt) abbandonarsi, avvilirsi, ~ *ut se* utgi
gid 1 interj oh, Dio **gid** 2 adv se (solo), .. (høyt del gere) piacere a Dio che .., ~ *jeg kunne gjøre det' potessi farlo!*, ~ *han var her' se fosse qui!*, ~ *det var så vel* volesse il cielo che fosse così
gidde, *han gidder ikke gjøre det* gli manca la voglia di farlo, *jeg gidder ikke* non ho voglia, *jeg gadd vite* mi piacerebbe (sarebbe piaciuto) sapere
giende, *jeg vil ikke ha det om jeg fikk det ~ i til giendes*, 'non lo voglio nemmeno gratis
gift 1 adj sposato (med con); ~ *annen gang* sposato in seconde nozze, *bli ~* sposarsi, *bli godt i rikt*, ~ fare un buon matrimonio
gift 2 s. veleno, tossico (pl -ci), *tu ~* prendere de, (el. un) veleno, avvelenarsi, *det kan du ta ~ på* ci puoi girare, *giftbeger* coppa avvelenata *giftblander(ske)* avvelenatore m (avvelenatrice f) *giftbiomst* fiore m velenoso, *giftbrodd* pungiglione m, *gift-drikk* bevanda avvelenata, veleno
gifte 1 v, ~ *bort* dare in moglie (in marito) (med a), (p ke også) sposare; ~ *seg* sposarsi, prender moglie, ammogliarsi; prender marito, maritarsi ~ *seg med* sposarsi con, sposare; ~ *seg igjen* risposarsi, ~ *seg inn i* imparentarsi con, ~ *seg til penger* fare un matrimonio d'interesse
gifte 2 s. matrimonio, *giftferdig* maturo per il matrimonio; *være ~* (p ke) essere da marito, *giftelyst* voglia di sposarsi, *giftet* fede f (nel c. d. matrimonio) *giftet* mal matrimonio *giftetanker*, *gd i* ~ aver la testa fra le nuvole, essere molto distratto (per la voglia di sposarsi)
giftgass gas m asfissiante, gas velenoso, *giftig* velenoso, tossico (pl -ci), *en ~ tale* un discorso virulento, de le parole piene di sieri; *giftighet* velenosità, tossicità, virulenza, fig. sarcasmo, *giftmord* veneficio *giftmorder* avvelenatore m, *giftplante* pianta velenosa, *giftslange* serpente m velenoso, *giftstoff* sostanza tossica, *gifttann* dente m velenifero
gigant gigante m, *gigantisk* gigantesco (pl -chi)
gigante, *gigg* calesse m, *mar sole* f; (dans) giga
gikt gotta, reumatismo *giktfeber* febbre f reumatica *giktknute* med nodulo articolare, *giktsmerter* dolori mpl reumatici, *giktsyk* affetto da reumatismo, reumatico (pl -ci)

gild bello, magnifico (pl -ci), splendido piacevole
gilde festa, banchetto, festino, (forening) hist gilda, corporazione f, *betale gildet* pagare le spese, fig. pagare come Pantalone **gildeskrå** statuto di una gilda
gips gesso, *gipsaktig* gessoso, *gipsarbeid* opera in gesso, gesso, *gipsarbeider* gessai, gessaiuo o, *gipsavstøpning* calco in gesso, *gipsavtrykk* impronta in gesso, *gipsbandasje* ingessatura, *gipsbrudd* cava di gesso, *gipse* ingessare, ~ *et tak* dare il bianco a un soffitto *gips* (gipsarbeider) gesso
gipsfigur (figurna el. statuetta di, gesso, *gipsform* stampo in gesso, *gipsjord* terreno gessoso, *gipsmasse* pasta di gesso, *gipsmel* gesso in polvere, *gipsmodell* modello in gesso, *gipsovn* fornace f da gesso
gir (bit) cambio (di velocità), *mar* guizzata f, *giraff* giraffa, *girkasse* (-kasse) scatola del cambio, *gire* cambiare la marcia, ingranare la prima (la seconda etc.), *mar* guizzare
girere girare, trasferire, *giring* girata, *giron* merk girokonto, bancogiro, *girokonto* conto di bancogiro, (post) contocorrente postale
girspeke, -stang leva del cambio
gisse spaccarsi, fessurarsi, disseccarsi
giss mus sol m diesis, *gissdur* (-moll) sol diesis maggiore (minore), *gisel* ostaggio
gisven pene d'essere in prigione
gitar chitarra *gitarist* chitarrista m f
gitt dato (også mat.) *det gitte* il dato di fatto, mat. il dato, *når det er ~ ut* dato (e non concesso) (che); *anta for ~* ammettere, dare per scontato, porre come principio
gitter ghiglia, grata, (tråd-) graticola, (tra everk) graticolato, *gitterder*, -port porta a grata, *gittervindu* (finestra con inferri)
giveende istruttivo, informativo, profittevole, se og
giende *giver* donatore m, *giende* m
gjall suono riecheggiante squillo *gjalle* risuonare, riecheggiare
gjedde luccio
gjeld 1 (preste) parrocchia
gjeld 2 debito, debiti mpl; *betale sin ~* pagare il proprio debito, sdebitarsi (til con); *kumme i sette seg i ~* fare (contrarre) debiti, indebitarsi *overtaens ~* addossarsi il debito di qn., *sitte i vare, i ~* essere indebitato, avere dei debiti *sitte i hundlos ~ i ~* ~ til opprette arene, essere oberato dai debiti, essere indebitato fino al collo, *sta i ~ til en* (også fig.) dovere (essere debitore) a qn
gjeldbukk capro castrato, **gjeldbunden** indebitato, in debito
gjelde 1 castrare
gjelde 2 (være gyldig) valere, essere valido (for en måned un mese); (lov o.l.) vigere, essere in vigore, (mynt også) essere in corso, (være verd) valere, (angå) riguardare, valere (dire seg om) trattarsi di, *det påskudd kan ikke ~* quel pretesto non è valido, ~ *som lov i regel*, far legge (regola); *det gjelder ikke* non vale, (te) er ikke) non conta, ~ (være ansett, for) passare per, *det gjelder i et myntet på*, Dem questo vale per Lei, (angår) questo La riguarda, *mitt første besøk gjaldt ham* la mia prima visita fu per lui, *nå gjelder det å vise mot* ora è il momento di dimostrare coraggio, *det gjelder livet* (aren) ne va della vita (dell'onore); *ikke om det gjaldt livet* a nessun costo: *nå gjelder det* ora è il momento buono
gjeldende (gyldig) valido (for en måned (per) un mese); (lov) vigente, ~ *rett* diritto in vigore *gjøre ~* far valere, convandare (som unnskydning)

addurre come scusa, (som påskudd) prendere a pretesto, (som innvending) obiettare: *gjøre seg ~* farsi valere.

gjeldfri esente da debiti, pagato

gjelding eunuco (pl. -chi), castrazione f; **gjeldku** mucca sterile, **gjeldokse** bue m castrato

gjeldsavgang pagamento parziale (el rata) di un debito, **gjeldsbevis** ricevuta di debito; **gjeldsbrev** pagherò, contratto di mutuo; **gjeldsfengsel** imprigionamento per debiti; **gjeldsfordring** credito, **gjeldsinndrivelse** riscossione f (recupero) di un debito, **gjeldspost** somma dovuta, partita a debito, **gjeldsstiftelse** indebitamento, il fare i debiti

gjelle branchia, *som andrer med gjeller* branchiato **gjelleblad** membrana branchiale; **gjellebue** arco branchiale **gjellelukk** opercolo branchiale, **gjelleåpning** fessura branchiale

gjemme 1 v. (forvare) tenere, custodire; (avlast) rinchiudere, (skjule) nascondere, celare; (bevare) mantenere, conservare, *denne frukt kan gjemmes vinteren over* questi frutti si possono conservare per tutto l'inverno; ~ *det beste til sist* serbare il meglio per ultimo, *gjemi er ikke glemt* dimenticare non significa dimenticare **gjemme** 2 s. se. **gjemmed** nascondiglio, (oppbevaringssted) ripostiglio

gjemsel nascondino, *leke ~* giocare a nascondino (el a rimpiallino)

gjenskaffelse sostituzione f nuovo acquisto

gjensøk visita resa, *gjøre en et ~* restituire la visita a qn., **gjensø(er)** dirimpettaio

gjendrive confutare; **gjendrivelig** confutabile, **gjendrivelse** confutazione f

gjendøpe ribattezzare; **gjendøper** anabattista m, f. *gjendøpernes lære* l'anabattismo, **gjendøp** nuovo battesimo

gjenerobbe riconquistare, **gjenerobbing** riconquista **gjenerbverve** recuperare, acquistare, **gjenerbvervelse** recupero, acquisto

gjenserd spirito, spettro, **gjensinne** ritrovare

gjensfore riunire, ricongiungere, **gjensforening** riunione f, ricongiungimento, **gjensforukre** rassicurare, **gjensfortelle** ripetere, riferire, riportare, **gjensfortelling** ripetizione f, relazione f, racconto

gjensfode rigenerare, riprodurre **gjensfodes** rinascere, **gjensfødelse** rigenerazione f, rinascita, (kunst. vitenskap) rinascimento; teol. palingenesi f; **gjensfødt** rigenerato, nato

gjeng (lag) squadra, (forbryter-) banda

gjenganger spettro, spirito, fig. fenomeno che si ripete spesso, fenomeno frequente

gjenge (gang) andamento, (sarce) filetto spira *vare i god ~* essere ben avviato, *alt er i den beste ~* tutto va a meraviglia, *gå i sin gamle ~* andare avanti nel solito tran tran, *komme i sitt gamle ~* tornare in carreggiata

gjengi rendere, riprodurre, rappresentare, riferire, (oversette) tradurre, (uttrykke) esprimere; **gjengivelse** resa, riproduzione f, rappresentazione f, versione f, traduzione f

gjengjeld contraccambio, compenso, (for ondt) pariglia, (skjebnens) nemesi f; *gjøre ~* contraccambiare, (om ondt) rendere la pariglia, *til ~* in compenso, in contraccambio, in cambio (for di); **gjengjelde** contraccambiare, ripagare, ~ *en noe* ricambiare qc a qn.; ~ *ondt med godt* rendere bene per male, ~ *ondt med ondt* rendere pan per focaccia, **gjengjeldelse** s. **gjengjeld** **gjengjeldelse** rett legge f del taglione, **gjengjeldelsestime** l'ora dell'espiatione la resa dei conti

gjengs solito, d'uso comune, (utbredt) diffuso,

(ord) in uso; *være ~* essere comune

gjennføre ripristinare, reintrodurre, adottare, (varer) importare; **gjennføring** ripristino, reintroduzione f; **gjennførsel** reimportazione f

gjennsettelse reinserimento, (første) restaurazione f, **gjennsett** riprendere

gjenske (minne om) ricordare rammentare, *gjenske seg noe* rievocare qc., rammentarsi di qc., **gjenskelig** revocabile, (løfte o.l.) trattabile, *det d være ~* revocabilità

gjenskjenne riconoscere, **gjenskjenning** riconoscimento, **gjenskerlighet** amore m ricambiato

gjenskjøp acquisto, riscatto; **gjenskjøpsrett** diritto di riscatto *viere med ~* vendere con patto di riscatto, **gjenskjøpsverdi** valore m di riscatto

gjensklang risonanza, **gjenslevende** superstiti m, f sopravvissuto, **gjenslyd** eco f; *gi ~ se* **gjenslyde** risuonare, riecheggiare

gjensløse riscattare, redimere; **gjensløser** liberatore m, rel. redentore m, **gjensløsning** riscatto, rel. redenzione f; **gjensmøle**, *ta til ~* replicare, ribattere; fig. rimbeccare, rispondere per le rime

gjennom attraverso, per, (vød hje p av) mediante, per mezzo di, tramite; *se også gå igjennom* **gjennomarbeide** lavorare con cura, elaborare; **gjennombeve** far tremare, far fremere, **gjennombla** sfogliare **gjennombladning** sfogliata rapida scorsa ved ~ *us bokas og* *ad d i bro*

gjennomblis inzuppato, **gjennomblis**, *han er helt ~* e m. zzo da vento **gjennomblis** trafiggere tra passare, tokn traforare; ~ *en med en dolk* trafiggere qn con un pugnale **gjennomblisende** blakk sguardo penetrante **gjennomblisning** traforazione f, traforo, (hull) traforo, apertura

gjennombrudd (haves) inondazione f (demning) rottura, codimento, (gate) apertura, (årdehog) prima manifestazione, primo successo, prima affermazione

gjennombrutt, ~ *arbeid* lavoro di traforo; **gjennombrutte** trapassare, passare da parte a parte

gjennomfart passaggio, traversata, **gjennomfarte** attraversare, percorrere

gjennomforske indagare a fondo; sondare, scandagliare, **gjennomføre** solcare

gjennomføre (arbeid) compiere, portare a termine; (rolle) fare la parte fino in fondo; (plan) realizzare, **gjennomførelse**, -*føring* compimento, adempimento, realizzazione f; **gjennomførlig** attuabile, fattibile, realizzabile

gjennomgang passaggio **gjennomgang**-d passaggio, di transizione; **gjennomgangspunkt** punto di passaggio, **gjennomgangstoll** dogana di transito

gjennomgløde (jern) rendere incandescente; fig. infiammare, **gjennomgnage** rodere da parte a parte,

gjennomgrave scavare (da parte a parte), **gjennomgripende** approfondito, a fondo, energico (pl. -ci) (forandring) radicale; ~ *lov* legge organica

gjennomgå (kurs) seguire, frequentare; (kur) fare, (lidelse) soffrire, patire, (prøvelse) passare; ~ *en hard prøve(else)* sopportare una dura prova, ~ *en sykdom* avere una malattia, ~ *noe med en* (forklare) spiegare qc a qn.; ~ *lekser med en* far ripetere la lezione a qn., ~ *posten* spogliare la corrispondenza

gjennomgående (almennelig) generale, costante, (tog) diretto, adv. (i alm.) generalmente; (helt gjennom) da parte a parte; (stadig) costantemente, **gjennomgang** (gjennomsyn) esame m, spoglio, (lekser) ripetizione f (forklaring) spiegazione f

gjennomhullet bucato, bucherellato, traforato
gjennomisne gelare, pervadere di freddo, **gjennomkald** completamente freddo, pervaso dal freddo
gjennomkjørsel passaggio, transito
gjennomlese leggere da capo a fondo (flyktig) scorrere ~ *på null* leggere **gjennomlesning** lettura, **gjennomlete** frugare, rovistare, **gjennomleve** (n)vivere, **gjennomlyse** sottoporre a radioscopia, **gjennomlysning** radioscopia, **gjennomlysnings-skjerm** schermo radioscopico
gjennomløpe percorrere, attraversare (di corsa), **gjennommarsj** passaggio (a piedi), marcia
gjennompløye fig. studiare a fondo, **gjennomprøve** pestare (picchiare) di santa ragione
gjennomreise s. passaggio, *trans* ~ *på* ~ di passaggio, in transito, *på gjennomreisen* durante il viaggio, passando, *være på* ~ essere di passaggio
gjennomryste scuotere fortemente, scroilare, **gjennomrøffen** completamente marcio
gjennomse (flyktig) scorrere, (undersøke) esaminare, scrutare; (revidere) revisionare, (aktstykker) compulsare, **gjennomseiling** passaggio (per mare), **gjennomsiktig** trasparente, (mindre grad) diafano; (klar) limpido, **gjennomsiktighet** trasparenza, limpidezza
gjennomskue fig. penetrare, (ans) presagire (gjelt) indovinare, **gjennomslag** (tunnel) traforo, (kopi) copia, velina
gjennomsnitt (snitt) taglio, sezione, (middeltall) media, *i* ~ in media, **gjennomsnittlig** medio, adv. in media, mediamente, **gjennomsnittspris** (mest) medio, **gjennomsnittspris** prezzo medio, **gjennomsnittstallet** la media
gjennomstekt ben cotto, **gjennomstrømme** attraversare, fig. pervadere, **gjennomstøve** spulciare, frugare, **gjennomsvett** grondante di sudore
gjennomsyn esame m., revisione f., *sende til* ~ mandare in visione, **gjennomsyret** imbevuto, impregnato (av di); **gjennomsoke** perquisire, rovistare
gjennomtenke ponderare, considerare con attenzione, riflettere su; **gjennomtrekk** corrente f. (d'aria); **gjennomtrengende** (com)penetrare, pervadere, **gjennomtrengende** penetrante, acuto, **gjennomtrengningsevne** capacità di penetrazione f., **gjennomtrukket** intinso, imbevuto, (mettet) impregnato, saturo, **gjennomlært** completamente ascoltato, secco
gjennomvandre percorrere, attraversare, **gjennomvarm** ben caldo, accaldato, **gjennomvete** intessere (med di), **gjennomvirke** broccare (med gull d'oro), **gjennomvete** inzuppare, intindere, **gjennomvåt** zuppo, fradicio; f. bagnato fino al midollo
gjenoppbygge ricostruire, edificare, **gjenoppbygging** ricostruzione f., edificazione f.
gjenoppdage riscoprire, **gjenoppføre** (teater) rappresentare di nuovo, (bygg) ricostruire, **gjenoppleve** rivivere; **gjenopplive** restituire alla vita, ranimare, ravvivere, **gjenoppliving** ranimazione f., ravvivamento, **gjenopplivingsforsøk** tentativo di ranimazione
gjenopprette ristabilire, ripristinare, ricostruire, (mot, håp) ridare; (fornye) rinnovare, (tap o.l.) rimediare a; **gjenoppretelse** ristabilimento, ripristino, ricostruzione f., rinnovo
gjenoppstå risorgere, risuscitare, **gjenoppstå** riprendere, riassumere; (medlem) riammettere, **gjenoppståelse** ripresa, riassunzione f.; (medlem) riammissione f.; **gjenoppptreden** rientro (ncomparsa) in scena
gjenpart copia, duplicato: *ta* ~ *av* prendere copia di
gjenreise ricostruire, edificare, restaurare, ricostruire

tuire, ristabilire; fig. risolleare; **gjenreiseing** ricostruzione f., edificazione f., restaurazione f., ricostruzione f., risolleamento
gjense rivedere, **gjensidig** reciproco (p. e. l. mutuo), vicendevole, adv. a vicenda, **gjensidighet** reciprocità, mutualità, **gjensitter** competente m., f., **gjensitting** i) trattenere un alunno in classe per punizione
gjenskape ricreare, ricostruire, **gjenskinn** (også f. g.) riflesso, riverbero, **gjensker** toebole, riverbero, **gjenspeile** rispecchiare, riflettere, **gjenspeiling** ~ immagine riflessa, riflessione f.
gjenstand (ting) oggetto, (emne) soggetto, oggetto, argomento, materia, *være* ~ *for* essere oggetto di, *være* ~ *for folks latter* essere lo zimbello di tutti
gjestrindig incalitrante, ostinato, **gjestrindighet** ostinazione f., cocciutaggine f., caparbiata
gjensyn (til) rivedere, (til) rivedersi, **gjensynets glede** il piacere di rivedere (qc., qn.), *på* ~ arrivederci, *på snarlig* ~ arrivederci a presto
gjenta ripetere, ridire, ripetere, *til* ~ ripetere ~ *Arthet* riassumere, ricapitolare, ~ *seg* ripetersi, **gjentatte** ganger ripetutamente, a più riprese
gjentagelse ripetizione f., reiterazione f., (forestilling) replica, **gjentagelsestegn** mus. (segno di) ripresa, segno di ripetizione (di ritornello); **gjentagelsestilfelle**, *i* ~ in caso di recidiva
gjentjeneste favore m. ricambiato, *ide en* ~ contraccambiare un favore, **gjenvalg** rieleggibilità f., **gjenvelge** rieleggere, *som kan gjenvelges* rieleggibile, *det å kunne gjenvelges* rieleggibilità, **gjenvinne** riacquistare, riguadagnare, recuperare, **gjenvisitt** visita restituita
gjenvordighet ~ ostacolo a, impedimento, avversità
gjerde 1 ~ se gjerde 2 s. recinto, staccionata, steccato, cancellata, graticcia, (cricket) porta, *hvor gjerdet er lavest går alle over* dove la siepe è bassa ognuno vuol passare, **gjerdefang** (fascio di) stecche, **gjerdehold** manutenzione f. di una staccionata, **gjerdesnitt** sciocciolo, **gjerdestaur** (-sk) palo (di staccionata), se **gjerdestaur**, **gjerdestolpe** palo, **gjerdefrad** filo di ferro (da recinto)
gjere (med fornøyelse) volentieri, con piacere, (vanligvis) abitualmente, spesso e volentieri, *slik går det* ~ così va il mondo, *det gjør jeg ikke* ~ lo faccio a malincuore, *det tror jeg* ~ credo bene, *jeg ville* ~ vite vorrei sapere, *jeg ville* ~ tale med desidererei parlare con, *det kan* ~ *være* può darsi, non dico di no, (det kan vente) lasciamo stare, ~ *for meg* sia pure, per me va bene, *hvertelig* (underlig) ~ ben volentieri, di tutto cuore, *mer enn* ~ molto volentieri, non chiedo di meglio; *man kan liksom* ~ tanto vale
gjerning azione f., atto, opera, fatto, (arbeid) lavoro, opera, *mer ord enn gjerninger* più parole che fatti, *apostlenes gjerninger* gli Atti degli Apostoli, *Guds / markets*, *gjerninger* le opere di Dio (delle tenebre), *store (og skjonne)* *gjerninger* gesta fpl. imprese fpl. gloriose, *gode gjerninger* opere buone, *gjøre en god* ~ *mot en* fare una buona azione nei riguardi di qn., *gripe på fersk* ~ cogliere in flagranza (el. sul fatto); *han har vist det i* ~ l'ha dimostrato in detto e in fatto, *gjort* ~ *står ikke til å endre* cosa fatta capo ha, ciò che è fatto non si può disfare, **gjerningsmann** colpevole m., **gjerningsord** verbo, **gjerningssted** luogo del delitto, **gjerningsøyeblikket**, *i* ~ al momento del delitto
gjerrig avaro (på di), spilorcio, taccagno, **gjerrighet** avanza, spilorceria
gjesp sbadiglio, **gjespe** sbadigliare, **gjesping** sbadigliamento

gjest ospite m.f., invitato; (ved bord) commensale m.f. (besøkende) visitatore m. (kafé) cliente m.f. stadig ~ frequentatore m. assiduo; *ha gjester* avere gente; *være daglig ~ i et hus* avere sempre un posto a tavola in una casa, **gjeste** visitare; ~ *en* essere ospite di qn., **gjestebud** pranzo, festa, ricevimento, **gjesteopptreden** partecipazione f. straordinaria, **gjesterolle**, med X i ~ con la partecipazione f. straordinaria di X, **gjesteseng** letto degli ospiti, **gjestevennlig** ospitale, accogliente; **gjesteærelse** camera degli ospiti, (kloster) foresteria

gjestfri ospitale, **gjestfrihet** ospitalità

gjestgiveriske osterisse, locandiere (-a) albergatore m. (albergatince f.) **gjestgivergård**, **gjestgiveri** locanda, alberghetto, osteria, *drive* ~ condurre una locanda

gjete pascolare, **gjeter** pastore m., **gjetergutt** pastorello, **gjeterjentle** pastorella, **gjetung** pascolo

gjetning congettura, ipotesi f., **gjette** indovinare; ~ *riktig* azzeccare, imbroggiare il gusto, *ad har jeg gjetter det* ci sono arrivato, *det kan jeg ikke* ~ rinunciare a indovinare *det gjetter De aldri* la sfida a indovinare, *jeg gjetter på ham* scommetto che è lui, **gjettekonkurranse** gara d. indovinare qu. / m. inv. **gjettelek** gioco (pl. -chi) a indovinare, **gjetting**, **gjetverk** congetture fpl, ipotesi fpl

gjev (yppe) eccellente, (bra) dahbene

gjord (liv-) cinto, cintura, (sal-) cinghia, **gjorde** (hest) cinghiare, se og omgjorde

gjær lievito, kjørn. fermento, **gjære** 1 (ei. gjerde), *der er noe i* ~ qc. sta covando sotto la cenere; qc. bolle in pentola, **gjære** 2 v. lievitare, fermentare *det gjærer i sinnen* gli animi sono in fermento

gjæring lievitazione f., fermentazione f., fig. også fermento, **gjæringsdyktig** fermentabile, fermentescibile **gjæringsfri** intermentescente **gjæringsmiddel** lievito; fermento; **gjæringsprosess** lievitazione f., fermentazione f.; **gjærings** tubo di sicurezza, **gjær-sopp** lievito, **gjærstoff** fermento, enzima m.

gje abbaiare (*mot en* contro qn., *mot månen* alla luna) *gjevende hund* huer ikke can. che abbaia non morde

gjøde ingrassare, **gjødning** ingrasso, **gjødningstoff** ingrasso, efame m. **gjødvel** fertilizzanti mpl. (møkk) letame m., stallatico, concime m. (naturale); (kunst-) concime m. chimico, **gjødelspreder** spandiconcime m. inv., **gjødelsvann** colaticcio, **gjødelsverdi** valore m. fertilizzante, **gjødse** concimare, fertilizzare (kalke) calcinare **gjødsling** concimazione f., fertilizzazione f.

gjøgleriske giroliere m. (-a) sa timbanco (pl. -chi) (-a), **gjøgleraktig** istrionico (pl. -ci), istionesco (pl. -chi) **gjøglervogn** carrozzina m.

gjøgris maiale m. da ingrasso, **gjøing** (hund) abbaia-mento, abbaia, l'abbaiare m., latrati mpl., agr. ingrasso, ingrassamento

gjøkalv vitello da ingrasso

gjøkur orologio a cucu

gjøn burla, canzonatura dileggio; *drive* ~ *med* canzonare, prendere in giro; dileggiare

gjøre 1 (usammensatt) fare, *han gjør deg ikke noe* non ti fa niente; ~ *godt (ondt)* se: god (ondt) *De har gjort rett i d* ha fatto bene a, *jeg gjør det aldri* (i livet) non lo farò mai e poi mai, *jeg skal ikke* ~ *det mer* non lo farò più, *han er ikke så rik som man gjør ham til* e meno ricco di quanto si vuol far credere; ~ *hva en vil* far quel che si vuole; *han gjør hure hva han vil* fa soltanto di testa sua, *kunne* ~ *og late som en vil* poter fare e disfare come si vuole. *De kan* ~ *som De vil* e libero di fare come vuole

det gjør ingenting non fa niente, *det gjør intet* (til saken) non ha nessuna importanza, *hva gjør det?* che importanza ha?; *det er meg (meget) om* ~ *ci* tengo (molto), *det er meg om d* ~ (d, ai) per me è molto importante (inf., che + konj.), *dermed er det ikke gjort* e non è finita qui, *som skal gjøres* da fare *det tar seg* ~ *s* può fare e tatt bile *det tar seg ikke* ~ non lo si può fare, è impossibile, *hvis det lar seg* ~ se lo si può fare, *slik (t)* *gjør man ikke* questo non si fa

gjøre 2 (med adj.) fare, rendere; ~ *en ansvarlig for noe* ritenere qn. responsabile di qc., ~ *lykkelig* fare (rendere) felice; ~ *rik* far diventare ricco, arricchire; ~ *en bedre enn han er* fare qn. migliore di quanto non (lo) sia, ~ *seg dum* farsi passare per scemo, ~ *seg hard* indurirsi, irrigidirsi

gjøre 3 (med perf. part.) fare, ~ *en avholdt* (elsket) far amare qn.; ~ *noe kjent* far conoscere qc., ~ *seg bemerket* (frvktet) farsi notare (temere)

gjøre 4 (med prep. el. adv.), *hvor har du gjort av boka?* che ne hai fatto del libro? *jeg visste ikke hvor jeg skulle* ~ *av meg selv* non sapevo che fare di me stesso, ~ *det av med en* togliere di mezzo qn., ~ *etter* imitare, contraffare, *jeg kan ikke* ~ *for det* non ci posso (far) nulla, ~ (*bukse*) *en* farsela addosso; ~ *en imot* contrastare (contrariare) qn., *hva skal jeg* ~ *med de pengene?* che ne faccio di quei soldi?, *jeg vil ikke mer ha noe d* ~ *med ham* non voglio più aver niente a che fare con lui, *jeg vil ikke ha noe med det d* ~ non ci voglio aver niente a che fare; *du skal få med meg d* ~ dovrai vedertela con me, avrai a che fare con me, *en kan* ~ *med ham* *hva en vil* si lascia fare di tutto, gli si può far fare qualunque cosa, *gjør ikke mot andre hva du ikke vil de skal* ~ *mot deg* non fare agli altri ciò che non vuoi sia fatto a te, ~ *om* rifare, *det kan ikke gjøres om* non lo si può rifare; ~ *opp* pagare, liquidare (med sykk. a mezzo assegno); ~ *opp regnskap* saldare (chiudere) il conto, regolare i conti (og fig.); ~ *en til..* fare di qn., far diventare qn. ...; ~ *sin sønn til lege* far fare il medico al proprio figlio, ~ *en kirke til et teater* fare d. una chiesa un teatro, ~ *en tanke til sin* far propria un'idea, ~ *ens sak til sin* prendere le parti di qn.; sostenere le ragioni di qn., ~ *seg til av noe* pavoneggiarsi di qc., ~ *seg noe til lov (regel)* farsi una legge (una regola) di qc., ~ *seg til gode* godere (muddi), ~ *noe ved et ur* riparare un orologio, *det er ikke noe d* ~ *ved det* non ci si può fare nulla

gjøre m. compito, impresa, mansione f., lavoro, occupazione f., faccenda, **gjøren**, *han* ~ *og laten* il suo modo di fare, tutto quello che fa, f. le sue prodezze, **gjørlig** fattibile, attuabile, possibile **gjørme** fanghiglia, melma **gjørmet** fangoso, melmoso

gjørtler ramajo, ottonajo, caiderajo

gjes mar. bandiera di bompresso

glacéhandske guanti mpl. di pelle lucida (st. glace)

glacis mil. controscarpa, spalto

glad contento, lieto, allegro, (lykke ig) felice; (tilfreds) soddisfatto (*over ved*, i di *over d* di + inf., *over at* che + konj.), (munter) gaio, allegro; (glædelig) piacevole, felice, *være* ~ *i en* voler bene a qn., *være* ~ *for det* esserne contento; *være meget* ~ *over* essere felicissimo di, *være* ~ *til* ritenersi fortunato; *du kan være* ~ *til* puoi ben essere contento, *jeg er like* ~ per me fa lo stesso, per me e indifferente, non me ne importa nulla, **gladelig** lietamente, allegramente, con piacere, facilmente

gladiator gladiatore m.

glam latrati mpl. **glamme** latrare
glane spalancare gli occhi, se' gio
glans splendore m, fulgore m, fulgidezza, (blankhet) lucentezza, lucidezza, *kaste ~ over* dare lustro a, *miste sin ~* perdere lo splendore, (bli matt) appannarsi, (blekes) sbiadire; *med ~* brillantemente; (med letthet) senz'alcuna fatica
glansbilde figurina in carta lucida, oleografia. **glanse** lucidare, lustrare; **glansfull** rilucente, splendente, fulgido, lustro; **glansgarn** filo mercerizzato
glanskerrei tela gommata, **glansløs** opaco (pl -chi) (og fig), appannato, scialbo; **glansløst** opacità, **glansnummer** pezzo forte, cavallo di battaglia, attrazione f numero sensazionale, *hans ~* il suo pezzo forte, il suo maggior successo, **glanspapir** carta lucida, **glansperiode** periodo di splendore, culmine m (del a potenza, della gloria etc), apogeo, **glanspunkt** fig apice m, culmine m, apogeo, **glansrolle** pezzo forte, cavallo di battaglia, **glansvyrting** lustrino, **glansstivelse** amido lucido, **glanstid** anni di gloria, periodo di maggior successo
glasere verniciare, smaltare, (leirtey) invetrare (med sukker) glassare, candire **glasering** invetratura, smaltatura, verniciatura, glassatura
glass vetro, (drikke-) bicchiere m, cristallo, *et ~ vin* un bicchiere di vino; *et ~ øl* una birra, *drikke av et ~* bere in un bicchiere, *heve sitt ~ for herr* à brindare al (fare un brindisi in onore del) signor X, *det fortjener å settes i ~* og ramme merita di essere sotto vetro, *sidd dite ~* mar battere otto colpi
glass- (av ~, mest) di vetro, (med ruter) a vetri
glassakng vetro, vetrioso **glassarbeid** lavorazione f del vetro, (gjenstand) vetro; **glassblære** bolla soffiatura, **glassdiamant** diamante m falso, fondo di bicchiere, **glassdråpe** goccia di vetro, **glassdør** porta a vetri **glassfabrikasjon** la brcaz. ne l'eproduzione f) del vetro, **glassforsikring** assicurazione f contro la rottura dei vetri **glassgrønn** verde bottiglia, **glasshus** casa di vetro, *sitte i ~* essere in una posizione vulnerabile
glasskasse cassa di vetro, (~ til glass) cassa per il trasporto di vetrame, **glasskift** mastice m, stucco (da vetro); **glassklar** trasparente come il vetro, **glassklokke** campana di vetro; **glasskålbe** matraccio; **glasskram** contiene fpl, paccotuglia di vetro, **glasskuppel** campana di vetro, (lampe) globo
glassmagasin (butikk) vetrina, **glassmaler** pittore m su vetro, **glassmaleri**, -maling (arte f della) pittura sul vetro, **glassmasse** fritta, massa vetrosa **glassmester** vetraio; **glassmesterdiamant** diamante m (tagliavetro), **glassmestertrinse** rotella tagliavetro, **glassmonter** vetrina
glassovn fornace f da vetro
glassperle perla di vetro, **glassplate** lastra di vetro, **glasspuster** soffiatore m, **glassrute** vetro
glass-saker vetrene fpl, vetrame m, (sløpne) cristalleria **glass-skap** (med glassdør) vetrina, cristalleria, (skap til glass) credenza, **glass-skår** scheggia di vetro, **glass-sliper** molatore m (di vetri), **glass-sliperi** laboratorio di molatore, (sliping) molatura (di vetri)
glassstak letto di vetro, invetrata, **glassstråd** vetro filato; **glassstøy** vetrene fpl, vetrame m, oggetti mpl di vetro
glassull lana di vetro, **glassvar** sp di soffiola
glassvarer articoli mpl di vetro, cristallerie fp
glassvegg vettura, parete di vetro, **glassveranda** (veranda) vetrata **glassverk** vetreria
glassøye occhio di vetro, (hest) occhio vaio, **glassøyd** (hest) che ha gli occhi vai

glasur vernice f, smalto, verniciatura, (porselen) copertura, (leirtey) vetrina, smalto, (kake) glassa, glassatura, (tenner) smalto
glatt liscio, levigato; (som man skir på) scivoloso, sdruciolevole, (umønstret) non operato, (uten hår, skjegg) imberbe, glabro; (raket) rasato, (slesk) melato, melifluo; *et ~ ansikt* un viso imberbe, *glatte ord* parole melate (el. lusingatrici) *det er ~ i fore på gata* il fondo stradale è scivoloso, ~ *ring* anello senza pietre, fede f, *gjøre (kjemme, legge) ~* lisciare; (*jevne*) levigare, (*polere*) lucidare; ~ (lett, uten hinder) in modo liscio, facilmente, *det går ~* fila liscio come l'olio
glattbarbert rasato di fresco
glatte lisciare, (*jevne*) levigare; (med pimpstein) impomaciare, ~ *over fig* appianare, passare sopra, coprire; ~ *ut spianare*, ~ *ut folder i kjolen* eliminare le grinze di un vestito, *rynkene i hans panne* *glattet seg ut* la sua fronte si è rasserenata
glattrfil (slattrfil) lima dolce, **glattrfile** levigare (con una lima dolce), **glattrhåket** col mento rasato (skjeggløs) imberbe, **glattrhet** levigatezza, scorrevolezza, scivolosità, **glattrhørel** con i (el. dai) capelli lisci, **glattring** lisciatura, levigazione f, stratura **glattis** ghiaccio, strato di ghiaccio, gelicidio, *fore en ut på glattisen* attirare qn in un tranello **glattkjemmet** con i capelli leccati, **glattraket** rasato di fresco, **glattslipen** levigato, **glattsliping** levigatura, **glattunget** melifluo, melato
glavin gladio, spada
glede 1 s. gioia, esultanza, letizia, piacere m (*over ruf di*), allegria, gaiezza, *med glede* con piacere; *til ~ for* per la gioia di *hans ~ ved studiet* la soddisfazione che gli dà lo studio, *det er oss en ~ å* siamo lieti di, *finne sin ~ i å* avere piacere di, *fole ~ over* provare gioia per *gjøre en en ~* fare contento qn, *han har sin ~ av det* è un vero piacere per lui, *vare ens hele ~* essere tutta la gioia di qn
glede 2 v far piacere a, (fryde) far felice; *det gleder meg* mi fa piacere, ne sono felice (*for ham* per lui), *det gleder meg (meget) å (at)* sono (molto) lieto di + inf (che + conj.), ~ *seg* rallegrarsi, essere felice, essere lieto, (meget) esultare, ~ *seg til* pre-gustare la gioia di, ~ *seg til jul* non vedere l'ora che venga natale; ~ *seg ved* provar gioia a
gledelig lieto, gioioso, felice, *det gledeligste for ham* er ciò che più lo rende felice è, **gledelos** privo di gioia, triste **gledenk** gioioso, pieno di gioia
gledes- (oftest) di gioia **gledesbudskap** lieta notizia bibl. lieta novella, **gledesdag** giorno felice, **gledesfest** festa (di gioia), **gledespike** donna di piacere, **gledesrus**, *vare i en ~* essere ebbro di gioia, **gledestrålende** raggianti di gioia
glefs morso, dentata, *i et ~* in un boccone; **glelse** avventarsi con i denti, tentare di mordere; ~ *noe i seg* divorare qc
glemme 1 v dimenticare, dimenticarsi di, scordare, scordarsi di, ~ *å* dimenticarsi di, *det kommer jeg aldri til å glemme* non lo dimenticherò mai, *man glemmer dikteren for mennesket* l'uomo fa dimenticare il poeta, ~ *seg* (i sinne) trascendere, non vederci più (dalla rabbia); ~ *seg selv* non pensare a se stesso, *det glemmes lett* ciò si dimentica facilmente
glemme 2 s., *gå i ~* cadere nell'oblio, andare in dimenticanza **glemmebok**, *skrive noe i glemmeboken* cancellare dalla memoria, *gå i glemmeboken* cadere in oblio; **glemsel** dimenticanza, oblio, *hegrave nedsenke i ~* seppellire nell'oblio, *dra fram av glemsel* sottrarre all'oblio, richiamare dalla me-

memoria *glemsom* smemorato, immemore dimentico (pl. -chi) *være ~ av seg* essere un po' dimentico *glemsomhet* smemoratezza, mancanza di memoria *av ~* per dimenticanza

glente zoo. nibbio

gletsjer ghiacciaio, **gletsjer-** (mest) glaciale

glid (glide), *få på ~* smuovere, avviare, mettere in moto. *komme på ~* cominciare a muoversi, fig. cominciare a parlare, scrivere etc.; *når han først er kommet på ~* una volta avviato, *få tungen på ~* sciogliere la lingua, *ha god ~* correre velocemente (con patini, con gli sci)

gli(de) v. scivolare, sdruciolare, slittare; (flyte) scorrere, *jeg gled i med foten*, sono scivolato, mi è scivolato un piede, *~ lett hen over noe* fig. sfiorare appena qc. *~ ned over noe* scivolare in basso *~ tilbake* scivolare indietro; *~ ut* slittare, sbandare, *tiden glir hastig bort* il tempo scorre via veloce

glideflukt volo planato, **glidefly** aliante m, veleggiatore m, **glideflygning** veleggiamento, volo planato, **glidelås** cerniera (di chiusura) lampo, **glideskala** scala mobile, **glidning** scivolamento, sdruciolamento, scivolata

glimmer min. mica, fig. orpello, **glimmerholdig** micaceo, **glimmersand** mica in polvere; **glimmerstas** orpelli, **glimre** brillare, scintillare, (stråle) risplendere, *~ ved sitt fravær* brillare per la propria assenza, *det er ikke gull alt som glimrer* non è tutt'oro quel che luccica **glimrende** brillante (og fig.) (strålende) splendente, smagliante; (praktfull) splendido, (utmærket) eccellente, **glimrelyst**, -syke voglia (mania) di emergere (farsi notare)

glimt bagliore m, sprazzo, lampo, barlume m, *et ~ av håp* un barlume (un filo) di speranza, *noen ~ av vidd* qualche sprazzo di arguzia, *se (få) et ~ av* vedere di fuggita, intravedere

glimte brillare (funkle), & n. liate sfavillare **glimring** sfavillio, scintillio, **glimtvib** a sprazzi, (nå og da) di quando in quando, a tratti, a intervalli

glisse rilucere, luccicare

glipp, *gå ~* av perdere l'occasione di, lasciarsi sfuggire, non ottenere

glippe 1. (svikte) fallire, non riuscire a, *~ for en* venir meno a qc.; (mislykkes) fare fiasco; **glippe** 2. (med øynene) battere (le palpebre)

glis sorriso canzonatorio (beffardo); **glise** ridacchiare, **glis(s)en** rado, raro, poco fitto

glitning satinatura, levigatura, lucidatura, **glitre** brillare, sfavillare, scintillare, **glitte** satinare, lucidare, **glittemaskin** calandra

glo 1 v. sgranare gli occhi, guardare fissamente; *~ på (med begjær)* mangiare con gli occhi, (uforskammet) guardare sfacciatamente

glo 2 s. tizzone m (ardente), (fyr) fuoco, fiamma, *stå som på glø* essere (stare) sui carboni accesi

globus globo terrestre, mappamondo m

gløende ardente, rovente; (farge) sgargiante, chiasoso, **globet** cocente, ardente **gløhete** calore ardente, calura, canicola

glorie (om hodet) aureola, (herlighet) gloria, **glørød** rosso fuoco, (ansikt) rosso come un gambero

glose vocabolo, parola, **glosebok** vocabolario, **gloseforråd** lessico, vocabolario, **glossar** glossario

glugg(e) apertura, sportellino, pl. (øyne) occhi

glupende vorace; (blodtørstig) sanguinario; *ha en ~* appetit avere un appetito formidabile, *være ~ sulten* avere una fame da lupi, **glupsk** vorace

(bisk) feroce; **glupskhet** voracità, (hund) ferocia

gluten glutine m, **glutenbrød** pane m glutinato, **glutenmel** farina glutinata

glykose glucosio, **glyptotek** gattoteca

glyserin glicerina, **glyserinsåpe** saponetta alla glicerina, **glyserol** glicerolo

glød (hete) ardore m fig. også fervore m, **gløde** tr. arroventare intr. essere rovente, arroventarsi, (være het) ardere, (lyse, skinne) sfavillare, fiammeggiare; *~ av kjærlighet til en* ardere d'amore per qn., **glødelampe** lampada a incandescenza

glødende ardente, (jern o.l.) rovente, (himmel, luft) infocato, di fuoco, (funklende) fiammeggiante; *en ~ fantasi* una fervida immaginazione, *~ iver* zelo ardente **glødenett** rete da calze (calzetta) Aler

glødevorn forno (fornace f) di (a) riverbero; **glødetråd** filamento; **glødning** (jern) arroventamento, calda, (metall) ignizione f

gløgg sveglia, intelligente, ingegnoso; *~ s. sp.* di ponce m, poncino, **gløgghet** prontezza d'ingegno, intelligenza

gløtt spiraglio *på ~* soch uso *fa en ~* av intravedere, *en ~ i skyene* uno squarcio tra le nubi

gløtte guardare attraverso uno spiraglio, *~ på dera* aprire uno spiraglio nella porta

gnag (gnaging) rodimento; **gnage** tr. rodere (og fig.), (sko o.l.) stringere, provocare escoriazioni, F scorticare, (smågnage) rosocchiare, intr. rosocchiare, mordocchiare (*på noe* qc.), (tøy) essere ruvido, graffiare la pelle, *~ hull på* rodere, corrudere, bucare, **gnager** roditore m, frosicante m, **gnagsår** spelatura, sbucciatura

gnaske, *~ noe (i seg)*, sgranocchiare qc

gnav spec. di giuoco di carte

gneis (mineral) gneiss

gneldre sbraitare, (hund) uggiolare

gni fregare, sfregare, strofinare, stropicciare, *~ av* togliere (cancellare) fregando, *~ noe blankt* lucidare qc., *~ noe i stykker* consumare a fuma di fregare; *~ seg i hendene* stropicciarsi (fregarsi) le mani *~ hodet mot trærne* (dyr) sfregare le corna agli alberi

gnidder scarabocchio, zampa di mosca, (lyd) cigolio, stridore m, **gnidelyd** gram. fricativa, spirante m, **gnidpute** lys cuscinetto strisciante **gnidning** fregamento, fregatura, strofinamento, frizione f, **gnidningselektrisitet** elettricità da strofinio, **gnidningsmotstand** attrito, frizione f

gnidre scarabocchiare, scrivere male; **gnidret** (skrift) mal scritto, illeggibile, *~ skrift* scarabocchio

gnier taccagno, turchio, spilorcio, **gnieraktig** tirato, pitocco (pl. -chi), **gnieraktighet** avanzia, turchia, spilorceria, **gnieri** taccagneria, grettezza

gnikke, *~ på tåla* strimpellare il (e) *~ på tåla* no **gnisse** stridere, cigolare, **gnissel**, **grdi** og **tenners** *~* bibl. pianto e stridor di denti

gnist scintilla, favilla, *en ~* av *noe* fig. un briciolo di qc., **gnistfanger** parascintille m inv

gnistre sfavillare, scintillare, far scintille, (om øyne) lampeggiare (*av vrede* d'ira), *et slag så det gnistret for øynene mine* un colpo che mi ha fatto vedere le stelle, **gnistring** scintillio, sfavillio, **gnist-telegrafi** telegrafia senza fili

gnom gnomo, **gnay** strepito, fragore m, fracasso, (våpen-) litt. clamore m

gnål tormento, assillo, (trygning) richiesta insistente; **gnåle** assillare, molestare (*på en* qn.); *~ på den samme* *vså* cantar sempre lo stesso r. ornello

gobelin arazzo gobelin

god 1 adj. buono, bravo; *ha gode øyne* avere una buona vista, vederci bene; *en ~ sønn* un buon figliuolo, *en ~ gutt* un bravo ragazzo, *en ~ mann*

fico (pl. -ci) grafitt grafite f; piombaggine f
grahambred pane integrale
grakse residuo del grasso di balena (del fegato di merluzzo) dopo l'estrazione dell'olio
gram 1 adj. pl amareggiato, acerbo, accanito
gram 2 s. grammo, **grammatikalsk** grammaticale
 ~ **feil** errore di grammatica, **grammatiker** grammatico m (pl -ci), **grammatikk** grammatica, **grammatisk** grammatico (pl. -ci), grammaticale;
grammofon grammofono, fonografo; **grammofonplate** disco (pl -chi) (fonografico); **grammofonstift** puntina
grams, **i** ~ a vanvera, a casaccio; **gramse** afferrare avidamente; ~ **til seg** far man bassa di
gran abete m, **gran-** d abete
granat min., granato, granata, bot., mil granata, **granateple** melograno, **granatepietre** melograno, **granathull** cratere m di granata, **granatild** fuoco di d'artiglieria, **granatkanon** obice m; **granatkaster** lanciagranate m inv **granatsplint** scheggia di granata
granbar ramo di abete
grand (i spill) senza atoui
grande, **spansk** ~ grande m di Spagna
grandgavelig evidente, chiaro; adv (tydelig) chiaramente, (nøyaktig) esattamente
grandios grandioso; **grandonkel** prozio, **grandtante** prozia
granitt granito, **granitt-** mest di granito, **granittaktig** granitico (pl. -ci), **granittbrott**, **-brudd** cava di granito, **granittboldig** che contiene granito
grankongle pigna di abete
grann 1 a briciolo, granello, **grann 2** adj esile, sottile, ~ **ug fin** fine e delicato, **granne** (nabo) vicino, **grannål** ago di abete
granske intr fare ricerche, fr scrutare, investigare, esaminare, **gransker** ricercatore m, indagatore m (lærd) studioso, (tenker) pensatore m, **gransker-** (mest) di ricerca, **gransk(n)ing** ricerche fpl, indagine f
granskog bosco d'abeti, abetaia, **hvor i granskogen** 'F dove diavolo?', **bort i granskogen** **tøpelig** stupidissimo **grantre** abete m; (ved) legno d'abete
granulert granulato, **grapefrukt** pompelmo
gras erba **bite i graset** mordere la polvere; **gå på** ~ pascolare, essere al pascolo, **slå** ~ falciare l'erba, **sette på** ~ portare al pascolo, **ligge (legge seg) i graset** essere sdraiato (sdraiarsi) sull'erba, **mens graset gror** **der kua** campo cavallo che l'erba cresce
gras- d erba, se e lers **gress-**
grasus aggraziato, pieno di grazia, grazioso
grassat adv con grande velocità
grassere (sykdom) infierire, (herje) imperversare, infunare, devastare
grateng gratin m inv
gratiale gratifica, **gratue** grazia
gratis gratuito, adv gratis, gratuitamente
gratulant chi si congratula, **gratulasjon** congratulazioni fpl, felicitazioni fpl, rallegramenti mpl, **gratulere** congratularsi, felicitarsi (en con qn.)
graut pappa, poltiglia, se og: grøt, grøt-
grav fossa, tomba, **-haug** (også) tumulo, sepolcro, (festnings) fossato; **den hellige** ~ il Santo Se polcro, **tro ut den hellige** ~ **er vel forværet** dormire tra due guanciali, **føre en til graven** deporre qn nella tomba, **følge en til graven** accompagnare una salma al cimitero, **følge en i graven** seguire qn. nel tomba, **gå i graven** (i sin ~) andate alla fossa (al cimitero); **den sønnen vil legge ham i graven** quel fi-

glio lo farà morire, se ut som en har ligget i graven avere un aspetto cadaverico, sembrare un morto che cammina

gravand zool volpoca

grave scavare (en grav una fossa); ~ **etter gull** scavare alla ricerca dell'oro; ~ **i lommene** frugare nelle tasche; ~ **opp** dissotterrare, (med rot) sradicare; (lik) esumare; fig. scoprire, riesumare, ~ **ned** sotterrare, seppellire, interrare; ~ **ut** dissotterrare, disseppellire, estrarre; ~ **seg igjennom** farsi strada scavando

gravemaskin (e)scavatore m (e)scavatrice f pala meccanica, **graver** scavatore m; (kirkegård) beccchino, beccamorti m inv, **grave** incidere (i stål) nell'acciaio, bulinare; ~ (stikke) i metall incidere su metallo, **graverende** grave, serio; ~ **beskyldning** grave accusa; ~ **omstendighet** circostanza aggravante, **gjøre** ~ aggravare; **graving** incisione f
gravfred inviolabilità della tomba, **gravfunn** reperto sepolcrale, **gravhaug** tumulo, **gravhvelving** tomba a volta, cripta funeraria

gravid incinta, gravida, in stato interessante; **graviditet** gravidanza, gestazione f

gravitasjon gravitazione f, **gravitere** gravitare **gravitet** gravità, **gravitetisk** dignitoso, solenne

gravkammer cella funebre a **gravkapell** cappella mortuaria **gravkors** croce f di tomba **gravlegge** seppellire, inumare, **gravlegging** sepoltura, seppellimento, inumazione f; **gravluft** aria sepolcrale **gravlukt** odore di tomba, **gravminne**, **-monument**, **-monie**, monumento sepolcrale (funerario); **gravmørke** buio sepolcrale

grav(n)ag scavatura, escavazione f, scavo; **gravan**, **-rov** spoliazione f di tombe, **gravrust** ruggine f (i profondità), **gravrust** voce f sepolcrale (e d olitomb), **gravrøver** spogliatore m di tombe, tombaro, **gravsang** canto funebre, **gravskrift** iscrizione f tombale, epitaffio, **gravsted** luogo di sepoltura, tomba, **gravstein** pietra tombale, lapide f (sepolcrale), **gravstikke** bulino, **gravstøtte** stele f funeraria, **gravtyr** predatore m (saccheggiatore m) di tombe, **gravurne** urna cineraria, **gravøl** convito funerario, **graver** incisore m

gregonansk gregoriano

grei (i orden) a posto, in ordine, (ferdig) pronto, (klar) chiaro, preciso; (snill) trattabile, socievole
greie 1 v (få i orden) ordinare, districare, (klare) saper fare, far fronte a; ~ **ut** (forklare) spiegare, chiarire, (betale) pagare. ~ **håret** pettinare i capelli, pettinarsi, ~ **seg** cavarsela, cavarsene, sbrogliarsela

greie 2 s. (sak, ting) cosa, caso, affare m; arnese m, **få** ~ **på** venire a capo di, **ha** ~ **på** essere al corrente di, intendersi di, **det vil jeg ha greie på** voglio vederci chiaro, **hele greia** tutto quanto, **fine greier** bell'affare!, **greiekam** pettine m, **greier** redskap arnesi mpl, attrezzatura, armamentario

grein ramo, fig. ramo, branca, se e lers **gren**

greip forcione m

greker greco (pl. -ci), **grekervenn**, **-vennlig** filileino
grell (farge) violento, chiassoso; (lys) crudo, violento; **male med grelle farger** dipingere a vivaci colori (og fig.), **stå grelt umot** (stare) essere in forte contrasto con, (farge) violenza, asprezza, (maori, lys, skildring) crudezza

gremme rattistare, affliggere, ~ **seg over** affliggersi per, cruciarsi per; ~ **seg i hjel** (til døde) morire di dolore, **gremmelse** dispiacere m

gren ramo, se og **grein**, **komme på** (i den gren) ~ fare fortuna, mettersi a posto, arrivare, **hun**

kommer aldri på den grønne ~ non approderà mai a nul a

grenader granatiere m

grend borghetto, frazione f (di un villaggio)

grene, ~ *seg* ramificarsi, **grenet** ramoso, ramifero

grense 1 s limite m, confine m, termine m; (land-) frontiera, confine m; (utkant) limitare m; margine m, fig limite m *gå over grensa* passare la frontiera, f-g oltrepassare i limiti, *det går over alle grenser* ciò supera ogni limite, *overskride grensene for sin makt* andare oltre i limiti del proprio potere, *det er en ~ for alt* a tutto c'è un limite *hans lidenskap kjenner ingen grenser* la sua passione è sconfinata, *sett en ~ for* porre un limite (un termine) a *være på grensen av det tillatelige* agire al limite del lecito, rasentare i. codice penale

grense 2 v, ~ (opp) til confinare con, (grunnstykke) essere limitrofo a, ~ til *galskap* rasentare la follia, ~ (opp) til *hverandre* confinare, essere contigui *Italia grenser mot nord til Alpen* l'Italia confina a nord con le Alpi

grenseboer abitante m, f di una zona di frontiera (som arbeider på andre siden av grensa) frontaliere, **grenseby** città di frontiera, **grenseelv** fiume m di confine, **grensefestning** forte m di frontiera, **grenseland** paese m limitrofo, **grenselinje** (-skjell) linea di demarcazione, **grenseløs** senza confini mpl senza limiti mpl (ubegrenset) sconfinato, illimitato; (uendelig) infinito, (umåtelig) immenso, (overvøltes) esagerato, eccessivo, **grenseområde** zona di confine (di frontiera), **grensepel** cippo di confine m, **grensepolit** pol. zona di frontiera

grenseproblem problema m di confine, **grenseregulering** regol. ar. z. z. one f de confini, **grenserevisjon** rettificazione f (revisione f) dei confini, **grenseskjell** linea di demarcazione; confine m, **grensestasjon** staz. one f di frontiera (di confine), **grensestein** (cippo di) confine m, **grensestrid** (ighet) controversia (vertenza) per i confini, incidente di frontiera, **grensestrøk** zona di confine (frontiera), **grensetilfelle** caso limite; **grensetoll** dogana, **grensevakt** guardia di finanza, **grenseverdi** valore m limite, valore marginale

grep (tak) presa, (kraftig) stretta (håndfull) manata, *med et fast (sikkert) ~* ~ con mano ferma *hu et godt (det rette) ~ på noe* avere una buona mano (la mano felice) m qc., se og **håndgrep**

grepa bravissimo, ottimo, grandissimo

grepen, **grepet** commosso, (sterkt) rapito, se og **gripa**

gresk greco (pl. -ci), ellenico (pl. -ci), (språket) il greco, **gresk-** (oftest) greco- **gresk-latinsk** greco-latino, **gresk-talende** chi parla greco

gress erba, se også **gras**

gressart specie f de le graminacee, **gressbank** scule d'erba, **gressdott** ciuffo (cespo) d'erba, **gress** brucare (pascere) l'erba, pascolare, **gressenkemann** marito con la moglie in vacanza, **gresselig** terribile, tremendo; orribile, **gressetende** erbivoro

gressfamilien bot. le graminacee, **gressfri** semente d'erba, **gressgang** pascolo, pastura, **gressgrønn** verde erba; **gresshoppe** cavalletta, locusta, **gresshoppesvern** sciame m (nuvolo) di cavallette

gresskar zucca, **gresskarflaske** zucca da pellegrino, lagenaria, **gresskledd** erboso, **gressklipper** tosatrice f, tosaerba m el f, inv **gresslek** cipolla d'inverno, **gressplen** prato all'inglese, tappeto erboso, **gressrik** erboso, **gressrytter**, *hli* ~ essere disarcionato, **gresslette** pianura erbosa, prateria, steppa, **gresssmør** hurto di maggese, **gressstrå** filo d'erba, **gress-**

tak tetto d'erba, **gresssteppe** tappeto (manto) erboso, **gressstov** zolla erbosa, **grøia**, **gressvoll** prato nudo erboso

gretten querulo, immusonito, scontroso

grev (hakke) zappa (på hestesko) rampone m

greve conte m, greve- comitale, grevelig comitale, grevinne contessa

grevling tasso, **grevlinghund** bassotto, **grevlingjak** caccia al tasso, **grevskap** contea

gribb avvoltoio, **griff** (fabeldyr) grifone m

griffel lapis m inv di ardessa, bot stilo, **griffelformet** stiliforme, **griffelholder** portalapis m inv, **griljere** cuocere (arrostiture) sulla graticola (al. ai ferri)

grille capriccio, grilo, gharibizzo *han har den forunderlige grille* d'ha la strana mania di, *fa griller* avere dei grilli per il capo, aver la luna

grim brutto *hli grimme* imbruttire

grimase smorfia, boccaccia *gjøre / skjære grimaser* fare smorfie, fare le boccacce, **grime** cavazza

grinet stralo 'i *ansikter av tårer* in viso di lacrime), **grimhet** bruttezza

grim smorfia, (grettenhet) musonena, broncio (barns) piagnucolio, **grinaktig** ridicolo, **grinatus** persona bisbetica

grund cancello, **grindhval** giohicéfalo, **grindstolpe** palo di cancello

grine far viso arcigno, piagnucolare, **grinebiter** brontolone m, persona bisbetica, **grinet** arcigno, bisbetico (pl. -ci), brontolone (f. -a)

gripe (fatti) afferrare, prendere (i armen per un braccio), (fange) acchiappare, (pågripe også) arrestare, acciuffare, fig afferrare, (røre) commuovere, ~ *anledningen* cogliere l'occasione, ~ *seg i det morder* la lingua *seg i d* sorprendersi a, ~ *noe an* iniziare, abbozzare, impiantare qc., ~ *etter* cercare di afferrare, ~ *for seg (med hendene)* cercare di appigliarsi (con le mani), ~ i affondare le mani in, ~ i *lommen* metter mano alle tasche, ~ *en av* (person) *en* *opptre* ~ *tekn* ingranare in, fig intervenire in (utilbøring) ingerirsi in, ~ *inn i hverandre* *tekn* ingranarsi, fare presa (gl uni con gli altri); ~ *om seg* cercare appiglio, fig prender piede, guadagnare terreno, ~ *til* ricorrere a, *jeg vet ikke hva jeg skal ~ til* non so che pesci prendere

gripe- zool prensile, **gripegrett** (holin) tastiere, **gripetale** coda prensile, **gripende** commovente, emozionante

gris maiale m, porco (pl. -ci), (person) porcello, sudicione m, **grise**, ~ (til) fare porcherie, (få grisunger) figliare, ~ *til* tr insudiciare, sporcare, ~ *seg til* sporcarsi, **griselabber** piedini mpl di maiale, **griseri** porcherie, **griset** sporco (pl. -chi), sudicio, **grisetryne** grugno

grisk avido: ~ *etter fortjeneste* avido di guadagno, *med grisk bakk* *med* *brann* *griskhet* avidità, bramosia, cupidigia

grissen rado, raro, poco fitto

grusunge porcellino, maialetto

grø crescere, germogliare, spuntare: ~ *fast* mettere radici, ~ *inn i kjøttet* incarnarsi, incarnirsi, ~ *igjen* (sår) rimarginarsi, cicatrizzare; (hage) inselvars

grobian bifolco (pl. -chi), villano, cafone m, zolcone m, **grobum** terreno fertile (og fig)

grogg grog m inv, **groggy**, *vare* ~ essere intontito, barcollare, vacillare

grohoid se **grok, øt**

groing (spiring) ferm. nazione f (vekst) crescita

med cicatrizzazione f. *groljøtt, godt* ~ carne che si cicatrizza facilmente
grom magnifico (pl. -ci), splendido, sontuoso;
gromgutt fig. io preferito
grop buca, cavità, incavo
gross (12 duzin) grossa, *det store* ~ av la maggioranza di, la massa di, la maggior parte di
grosserer, grossist grossista m, f, commerciante m, f all'ingrosso, *grosshaveri* mar. avaria generale
grotesk grottesco (pl. -chi), macabro
grotte grotta, caverna
grov grossolano, (ru) ruvido: (tjukk, tung) grosso, massiccio: (simpel, udannet) rozzo, grossolano, villano, (uforskammet) sgarbato, (alvorlig) grave, *grovt lerret* tela grezza (greggia); ~ *hud* pelle ruvida, *grove hender* mani lpl grosse; ~ *sand* sabbia grossa, ~ *skrift* scrittura rozza (grossolana), *grovt brød* pane m nero, pane integrale, *det grove (-re) arbeid* i lavori (piu) pesanti, *det grovste av arbeidet* il grosso (il piu) del lavoro; *grovt svar* risposta villana, ~ *stemme* voce rozza, *være* ~ *mot* en essere vilano con qn, trattare qn. rudemente, ~ *feil* errore m grave, ~ *løgn* menzogna spudorata, ~ *løgner* bugiardo matricolato, *utvise* ~ *maksomhet* commettere atto di grave negligenza, ~ *uvitenhet* grassa ignoranza. *det er for grovt* e troppo grossa
grovarbeid (tung-) lavori mpl pesanti; (forberedelses-) lavori preliminari, preparazione f del terreno (og fig) **grovarbeider** (industri) operaio non qualificato, (bygg) manovale m. **grovarbeide** v sgrossare, fig abbozzare
grovbrød pane m nero (ol integrale), **grovfibret** di fibra grossa, **grovfil** lima grossa (a taglio grosso), **grovhet** grossolanità, rozzezza (og fig), brutalità, (uforskammet) villania (stemme) rudezza *en grovhet* dire delle villanie (volgarità) a qn
grovbogge sgrossare, sbazzare, tagliare in grossi pezzi **grovbøl** pl. a per sgrossare **grovkornet** a (di) grana grossa fig grossolano, volgare, **grovlemmet** membruto, **grovmalt** macinato grosso; **grovmasket** a maglie larghe, **grovmalt** che ha la voce grossa con voce rude, **grovsikte** setacciare alla grossa, **grovskåret** tagliato in grossi pezzi, **grovslepe** sgrossare, arrotare alla meglio, **grovsmed** fabbro, ferraio, maniscalco, **grovsmedarbeid** opera di fabbro ferraio
grovt adv grossolanamente, rozzamente, (uforskammet) in modo villano, *behandle en* ~ maltrattare (strapazzare) qn, *forvinde seg* ~ peccare gravemente
grovter tempo favorevole alle messi
grå orrore m, *han er meg en* ~ mi fa orrore, *krigen* ~ le atrocità della guerra
gruble lambiccarsi il cervello, almanaccare, *han stod og grublet* stava meditando (riflettendo); ~ *over* almanaccare intorno, meditare su, **grubler** persona mediatonda, (drømmer) sognatore m, visionario, **grubleri, grubling** speculazioni lpl meditazioni lpl (drømmende) fantasticherie lpl
grue, grue for aver paura di, tremare al pensiero di, *jeg grur meg til det* mi spaventa il pensiero di, **gruelig** spaventevole, orribile, (umåtelig) smisurato, **grusfull** orribile, orrendo, atroce
grus deposito, sedimento, (i vin) fondo, (kaffe) fondi mpl. **grusset** torbido, melmoso
grunde (tenke) riflettere, meditare (pd su)
grundig solido, coscienzioso (og om pers.), (undersøkelse o l) minuzioso, approfondito, adv a fondo, *hate en* ~ odiare profondamente qn., f

odiare cordialmente qn., **grundighet** solidità, scrupolosità, minuziosità
grunker f grana, quattrini mpl, *ha grunker* avere fior di quattrini, essere pieno di grana
grunn 1 s. (bunn, og fig.) fondo, (grunnvoll) fondamento, base f. (bygge-) area, terreno; (jordstykke) terreno, *legge grunnen til* gettare le fondamenta di, fondare; *i grunnen* fig in fondo, tutto considerato; *pd norsk* ~ in territorio (su suolo) norvegese; *gå pd* ~ incagliarsi, arenarsi, *sid pd* ~ essere incagliato (in secca); *støte pd* ~ toccare (il fondo); *sette et skip pd* ~ dare in secca con la nave, *gå til grunne* perire, andare in rovina (in malora), *ligge til* ~ *for* essere alla base di, essere la ragione di, *legge noe til* ~ prendere qc. come base.
grunn 2 s. (årsak) causa, ragione f, (bevis) argomento, (beveg-) motivo; *det er grunnen til at* è la ragione per cui ecco perché, *det er* ~ *til* c è motivo di, *det er ingen* ~ *til* *å takke meg* non hai di che ringraziarmi, *ha sin* ~ *å* avere come causa, *ha* ~ *til* *å* aver ragione di, *jeg har* ~ *til* *å* beklage meg i over, ho di che lagnarmi, *av denne* ~ per questa ragione (questo motivo), *av følgende grunner* per le seguenti ragioni, *og det av vuse i gode*, **grunner** i e non senza motivo, *med god* ~ con buone ragioni, *pd* ~ *av* a causa di, in seguito a, a motivo di, per causa di, *uten* ~ senza ragione (motivo), (med urette) a torto
grunn 3 adj basso, poco profondo, *grun vann* acqua bassa, *fondant m* basso, *grun farvann* basso-fondo, *komme (være) pd grun vann* trovarsi su un bassofondo
grunnakkord mus. accordo fondamentale, **grunnaksje** azione f di fondo; **grunnavgift** imposta fondiaria **grunnbegrep** concetto fondamentale (basare), **grunnbegrepet** natura sostanziale **grunnbestand** del elemento costitutivo, componente m di base
grunnbetingelse condizione f principale (primaria), **grunnbetraktning** concetto fondamentale, **grunnbetvding** significato primitivo (originario)
grunne 1 s. mar secca, banco (pl. -chi) (ved eivros o l) barra
grunne 2 v (grunnlegge) fondare, istituire (med maling) dare una prima mano (di colore e vernice), ~ *sin dom pd* fondare (basare) il proprio giudizio su, ~ *seg pd* basarsi su
grunneendom proprietà fondiaria, patrimonio immobiliare, **grunneier** proprietario (di un fondo)
grunnet fondato, basato (pd su)
grunnfalsk completamente falso, **grunnfarge** colore m fondamentale, (fargestoff) colore primitivo; (fremherskende) colore predominante, (bunnfarge) colore di fondo, (grunning) colore da prima mano vernice f di base **grunnfest** solido, ben fondato, **grunnfeste** v fondare, fig også ancorare (i a), **grunnfesting** il fondare solidamente, base f solida, **grunnflete** base f, **grunnfond** fondo (azionario), (banks) riserva, capitale m nominale
grunnform (opprinnelig) forma originaria, (hovedform) forma principale; **grunnforskjell** differenza fondamentale (sostanziale), **grunnforskjellig** fundamentalmente (sostanzialmente) diverso.
grunnlag (maling) prima mano (di colore), **grunnlag** ghiaccio di fondo
grunnkapital capitale m sociale, **grunnlag** (og fig) base f (*for* di) **grunnlegge** fondare, **grunnleggelse**, -**legging** fondazione f **grunnlegger** fondatore m
grunnlinje mat. base f **grunnlov** legge f fondamentale; (forfatning) costituzione f, statuto; **grunnlovs-**

bestemmelse norma costituzionale, grunnlovgivende, ~ *forsamling* assemblea costituente, grunnlovsbrudd violazione f della costituzione, grunnlovsdag anniversario della costituzione, grunnlovsending revisione f della costituzione, grunnlovsmessig costituzionale, grunnlovsstridig incostituzionale, anticonstituzionale

grunnarð dottissimo, molto erudito

grunnlopp paga (sopendio) di base grunnlos (ube-grunnet) infondato, privo di fondamento, (ube-rettiget) gratuito, arbitrario, grunnloshet infondatezza, grunnløst adv senza motivo, a torto

grunnmangel difetto fondamentale, vizio di base, grunnmur muro di fondazione, basamento, grunnmur(e)t costruito su solide fondamenta, grunnpel palo di sostegno, grunnpille fondamento, basamento, fig colonna, grunnplan pianta, planimetria, grunnpreg caratteristica fondamentale, grunnprinsipp principio fondamentale e grunnpris prezzo di base

grunnregel regola (norma) fondamentale, grunnrik ricchissimo, ricco sfondato, grunnriss arkit pianta, (kort framstilling) sommario, compendio

grunnsetning verità fondamentale; grunnsetning massima, filos. assioma m, *han er en mann med faste grunnsetninger* e un uomo di saldi principi, grunnskott, -skudd colpo di cannone a fior d'acqua, fig. mazzata, colpo di grazia, grunnspråk lingua originaria grunnstamme bot per onest, fig. nucleo

grunnstein pietra basale, *nedlegge grunnsteinen* posare a prima pietra grunnsteinsnedleggelse m. sa della prima pietra, grunnstoff elemento (chimico), corpo semplice, grunnstykke jord terreno, grunnstøte incagliarsi, arenarsi, dare in secca grunnstøting m. arenamento, incaglio, incagliamento, grunnsvu visione f fondamentale concetto fondamentale

grunntakst tassazione f catastale, tasso normale

grunntall numero cardinale grunntanke idea primaria, idea centrale, (hovedtanke) pensiero dominante, grunntekst testo originale, archetipo grunn-tone mus tonica, fig. nota dominante, motivo conduttore, (maleri) tono fondamentale grunn-trekk carattere essenziale, (kort innhold) sunto compendio

grunnvann acqua sotterranea (el. del sottosuolo), acque fpl freatiche, mar acqua di sentina

grunnverdi valore m fondiario, grunnverdistigning p. u. a. ena fond. ma grunnvillfarelse errore m. basilare (fondamentale), grunnvitenskap scienza basilare, grunnvoll fondamento, fundamenta fpl, base f.

grunnærlig profondamente onesto (sincero), grunnårsak causa primaria, motivo principale

grunt, se grunn gruntgående, ~ *skip* nave f di piccola immersione

gruoppvekkende orrendo, spaventevole

gruppe gruppo, gruppert raggruppare, gruppering raggruppamento, gruppevis a gruppi

grus ghiaia, (av byggemateriale) calcinacci mpl (av ruiner) macerie fpl, med. calcolo, litiasi f, *ligge i synke* i ~ essere (cadere, andare) in rovina, *legge i ~* ridurre in macerie, demolire, mandare in rovina, grusbakke, -banke banco di ghiaia gruse inghiaiare, agghiaiare, grusgang viale m inghiaiato (coperto di ghiaia), grusharpe crivello, vaglio

grushaug cumulo di ghiaia, (ruin) ammasso (cumulo) di macerie, grusing inghiaiatura, gruslagt inghiaiato, coperto di ghiaia

grusom crudele, grusomhet crudeltà, efferatezza

grustak cava di ghiaia

grut deposito, residuo, (kaffe) fondi mpl di caffè

gruve fossa, cava, (bergverks-) miniera, gruvearbeid lavoro in miniera (nelle miniere), gruvearbeider minatore m, gruveby città mineraria, gruve-distrikt zona mineraria, gruve drift sfruttamento di una miniera (delle miniere), gruvegang galleria (di una miniera), gruvegass gas m inv di miniera, grusou m inv, gruveingenier ingegnere m minerario, gruveselskap compagnia mineraria, gruvesjakt pozzo di una miniera, gruvetømmer puntelli mpl, regname m di miniera gruvevann acqua di miniera

gry 1 s (dag-) alba, (lo) spuntar del giorno

gry 2 v. *dagen gryr* *dei gryr av dag* albeggiare, si fa giorno, spunta l'alba

grva grancilo, (havre-) fiocco, (hvete-) semola, (lie barn) marmocchio pengere quattrin mp

grynet grumoso, granuloso, grynhandler commerciante m. f di granaglie, grusodd omtr semolino in brodo, grynsuppe omtr zuppa di semolino dolce

gryt grugnit, grynte grugnire, gryting grugniti mpl

gryte pentola, marmitta, pignatta, gryteklut presa presina, grytekrok catena (gancio) del camino, gryteløkk coperchio

grøde (årsvekst) raccolto, messe f grøderik fertile produttivo, ricco di messi

grøft fossato, fosso, grøfte scavare un fosso, scavare fossi di drenaggio, drenare, grøftegraver sieppatore m, grøftekant ciglio del fossato, (ved vei) ciglio della strada, grøfting scavo di fossi

grønlands- (mest) groenlandese grønlandsk groenlandese grønløder (tanne) gr. m. a. dese m (f)

grønn verde, *bli ~ igjen* rinverdire, (få løv) verdeggiare, *han er ennå for ~* è ancora troppo acerbo, è ancora un novellino, *det grønne* il verde, liti verzure, grønnes rinverdire, d ventar verde grønnfarget (colorato di) verde grønnfor erba, foraggio fresco, sette på ~ mandare in pastura, pascolare

grønngrø giallo verdastro, grønnhet verde m grønninsk zool verdone m, grønnkledd vestito di verde, fig verdeggiante, grønnkål cavolo verde

grønnkålssuppe zuppa di cavoli verdi grønnlig verdognolo, grønnsakbed aiola di verdura

grønnsaker verdura, ortaggi mpl erbaggi mpl, *di første grønnsaker av året* le primizie, grønnshandler verduraio, erbivendolo, fruttivendolo, grønnshaktorg mercato di frutta e verdura, grønn-salte salate m. to grønnskolling novellino di primo pelo, grønnspett zool picchio verde grønnstær prato, tappeto erboso, grønnåpe sapone m in pasta, grønske verdezza, verdume m, viscidume m grønnbruido, grøsse rabbividire, grøsser film m inv d orrore

grøt pappa, poltiglia, (mais) polenta, (frukt-) omtr purea di frutta, grøtet poltiglioso; ~ *stemme* voce f. a. grøtgrøte pentola per a pappa, panola da (di) polenta, grøthode, -høe citrullo, testa di cavolo; grøtomslag impiastro, cataplasma m, *legge et ~ på* applicare un cataplasma grøtsleiv cucchiaio di legno grøvt, *det grøste* se grøvt

grå grigio, male ~ dipingere di grigio, grått (ti) grigio, *kle seg i grått* vestirsi di grigio, grått i grått ingiore m, male grått i grått dipingere grigio su grigio gråkattig grigiastro

gråbein (ulv) lupo

gråblå grigio azzurro, gråbroder (frate m) francescano gråbrun grigio tendente a marrone

grådig vorace, ingordo, fig avido (letter di), grådig-

het vorae la ingordigia, avidità

grágrønn grigio verde, grágul grigio giallastro; grágásoca selvatica gráhet grigiore m grigio grábit bianco sporco, grigio chiaro; gráhæret grigio di capre, i con i capelli gr g (dyr) di pelo grigio grákledd vestito di grigio, grágig tendente al grigio, grigiastro, grálýsing alba, prime luci (pi) dell'alba, i grálýsningu all'alba

grámelt screziato di grigio, (ullstoff) di grisaglia, gráme diventare grigio, (ullstoff) di grisaglia, diventare grigio (el. brizzolato), (vær) annuvolarsi; grápere pera burrona grásel loca grigia gráskimmel pomellato di grigio, gráskimmel (cavallo) pomellato; gráskjegg barba grigia gráskjegget con la barba grigia, grásprengr brizzolato, gráspurv passero domestico, passerotto; grástein sasso, ciottolo, pietra grigia; grástripet a righe grigie

grát pianto *brúte* i ~ scoppiare in lacrime grátblandet misto a lacrime, gráte piangere (*over* su), *for noe* per qc., a causa di qc., ~ *over (tapet av) en* piangere (la perdita di) qn; ~ *sine modige tæer* piangere a calde lacrime

gráteferdig sul punto di piangere, grátekone prefica piagnona, grátende piangente, in lacrime, *med* ~ *stemme* con voce di pianto, grátepil salice m piangente

grátfull, -fylt lacrimoso, pieno di lacrime, piangente, *med* ~ *stemme* con voce lacrimosa, grátkvait soffocato di pianto, grátmild piagnucoloso, grátmildhet facciata al pianto

grátrost cesena, gráverk vaio, pelliccia di scoiattolo siberiano, grátt grigio; *se: grá, gráver* cielo coperto (el. nuvoloso)

guano guano, guanoey guamera

gubbe vecchio, vecchietto, vecchierello

Gud Dio, gudene gli dei, i numi, ~ *fader* il Padreterno, *et Guds barn* un figlio di Dio, *du godeste i allmektig* ~ 'Dio onnipotente', *ved* ~ 'per Dio' *han skylder* ~ *og hvermann* ha debiti con tutti, *gd med* ~ 'Dio ti assista', ~ *gi dei* 'Dio lo voglia', ~ *gi at* piacesse a Dio che + *konj.*, ~ *være lov* i ~ *skje lov* Dio sia lodato, ~ *vet i det mid* ~ *vite* Dio solo sa; ~ *skal vite at sa* Dio che, *om* ~ *vil se* Dio vorrà

gudbarn figlioccio (a); gudbenådet divino, straordinario, guddatter figlioccia

guddom divinità, nume m, guddommelig divino, *dei guddommelige* il divino, guddommeligbet divinità, guddoms- (mest) divino

gudebilde immagine f di divinità, idolo; gudedrikk nettare m (degli dei), gudebig pio, devoto, ~ *bok* libro devoto, godelighet devozione f, religiosità, gudeliv vita da (degli) dei, gudeære mitologia, gudemåltid banchetto degn dei pranzo da dei gudesagn mito; gudespiise ambrosia, gudeverden mondo degli dei, mondo mitologico

gudfar padrino; *sa fadder* gudfryktig timorato di Dio, pio, *leve* ~ vivere nel timore di Dio, gudfryktighet timore di Dio, gudheogiven sottomesso alla volontà divina, timorato di Dio, (fattet) rassegnato; gudheogivenhet il rimettersi alla volontà divina, rassegnazione f, timore di Dio

gudinne dea, gudinnvið consacrato a Dio

gudligende simile a Dio (a un dio); gudløs ateo, gudløshet ateismo, gudmenneskhet Dio fatto uomo, gudmor madrina, comare f

gudsbegrep concezione f (concetto) di Dio, gudsbespottelig blasfemo, sacrilego (pl. -ghi) gudsbespottelse blasfemia, sacrilegio; gudsbespotter blasfemo, sacrilego; gudsbewisthet coscienza di Dio

gudsdom giudizio di Dio, hist ordalia gudsdyrkelse culto; gudsengel angelo di Dio, gudsforakter dispreziatore m di Dio; persona empia, gudsforgåen scellerato; gudsforgåenhet scelleratezza

gudsforlatt abbandonato da Dio, (forbannet) maledetto, gudsfornektelse ateismo, gudsfornekter ateo, gudsfred hist tregua di Dio, gudsfrykt timore m di Dio, devozione f, gudshus tempio, chiesa, gudsyammerlig pietoso, miserevole; *gråte* ~ piangere come una vite tagliata, gudskjeler *se: Gud*; gudsord parole (a) di Dio; ~ *fra landet* candido (a) contadino (a); gudssønn il Figlio di Dio; gudstjeneste funzione f religiosa, ufficio divino; *holde* ~ celebrare una funzione (l'ufficio divino), *kat* celebrare la messa, gudssønn figlioccio

gufs soffio d'aria (gelida); brivido

gul giallo, ~ *hest* sauro isabella, *slå en* ~ *og grunn* picchiare qn di santa ragione; gult, *dei gule* il giallo, gulaktig giallognolo, giallastro; gulblakk (hest) sauro, gulbrun giallo ambrato, gulgrønn giallo verdolino, gulgrå giallo grigio, gulhet giallo, colore m giallo, gulhvit giallino, bianco giallognolo, gulhåret biondo, con i capelli biondi

gull oro, fransk ~ oro falso, *vekte (ettergjort)* ~ similoro, *dei er* ~ *verdi* vale tant'oro quanto pesa, *love* ~ *og grunn* *skoger* promettere man e monti, gull- (mest) d'oro, gullalder età dell'oro; gullarbeidoreficena gullarbeiderorefice m, gulbandnastro intessuto d'oro, gullbarrelingotto d'oro

gulbeholdningriserva aurea, gulbeslåt piaccato (laminato) in oro, gulbille crisomela, gulblad oro in fogli, foglio d'oro, gulblakk lamina d'oro, gulbrandanulare m, gulbremmetbordato (profilato) d'oro, gulbrillerocchiali mpl (con la montatura) d'oro, gulbrokadebroccato d'oro, gulbryllupnozze fpi d'oro

guldekningcopertura aurea, guldeise tabacchiera d'oro, gulfsaanfagiano dorato; gulfieberfebbre f dell'oro, gulfeste (liron, krona) stabilizzare; riallacciare al tallone aureo, ripristinare la paria aurea, gulfisk pesce m rosso, gulfot tallone m aureo, gulførendeaurifero; gulgilimmermica gialla, gulgraver cercatore m d'oro, gulgravingricerca dell'oro, gulgrunnfondo d'oro, gulgrave miniera d'oro, gulgul giallo oro, giallo dorato

gulholdigaurifero, gulhøne gallina dalle uova d'oro, gulhåret con i (dei) capelli d'oro, gulhønfatningmontatura d'oro, gulhønløsningconvertibilità m oro; gulhølvicello d'oro; gulhønteloriato d'oro, gulhøntede papirer titoli mpl scun

gulhjeder catenina d'oro, gulhklusul clausola oro, gulhklump pepita d'oro, gulhknappet, ~ *stokk* bastone m con il pomo d'oro, gulhkornganello d'oro, pagliuzza d'oro, fig aurea sentenza, sagge parole fpi

gullag filone m aurifero, gulland paese m aurifero, fig Eldorado, gulbe giacimento aurifero, gullire lira oro, gullokhet dai noccioli d'oro

gulmaker alchimista m, gulmakeri, -makerkunst, alchimia, gulmorbroccato; gulmyntmoneta d'oro, gulmyntfot tallone m aureo, base oro, gulpapir carta dorata, gulperitet paria aurea, gulpenge moneta d'oro, zecchino, gulprøve analisi f (prova) del titolo dell'oro; gulrandetbordato (filettato) d'oro

gulregn pioggia d'oro; bot. maggiociondolo, ciuso, gulrik ricco d'oro; gulband sabbia aurifera, gulsmédorefice m; (juvelér) gioielliere m; (myntstikker) libellula, gulsmédarbeide (lavoro di)oreficena, gulsmédbutikkoreficena, gioiellena,

gullmedsvenn orefice m, **gullmedverksted** oreficeria, laboratorio di un orefice **gullsmykke** gioiello d'oro, **gullsnutt** taglio dorato, **gullstandard** monometallismo aureo, «gold standard», **gullstas** ornamenti d'oro

gulstol sedia d'oro, (*liettede hender*) guancialino *hære en på* ~ portare qn. in trionfo, fare il guancialino a qn., **gullstripe** striscia (riga) dorata, **gullstykke** pezzo d'oro, **gullstøv** polvere f d'oro, **gull søker** cerca ore m d'oro

gulltallerken piatto d'oro, **gulltann** dente d'oro, **gulltrekker** battiloro, **gulltørst** sete f d'oro, **gullur** orologio d'oro, **dobbelthekspilet** ~ saponetta d'oro, **gullvaluta** valuta aurea, **gullvasker** cercatore m d'oro (nelle sabbie dei fiumi), **gullvasking** lavaggio di sabbie aurifere, **gullvekt** saggiatore m, bilancino, *vere sine ord på* ~ pesare le parole (con la bilancia del farmacista), **gullvespa** stilbo, vespa d'oro, **gullvirket** intessuto d'oro, ricamato in oro, **gullvare** vena aurifera, filone m d'oro

gulne ingiallire **gulning** ingiallimento

gulp rigurgito, **gulpe**, ~ (*opp*) rigurgitare

gulrot bot carota **gulsoff** uterizia

gulspurv zigolo giallo, **gulstripet** a righe gialle

gulv pavimento, impiantito, (*mursteins-*) ammattonato, (*innlagt*) parquet m inv., pavimento di legno, *legge inn* ~ 1 pavimentare, *finne noe på gulvet* trovare qc. per terra, *sove på gulvet* dormire per terra (sul pavimento), **gulbord**, -fjel tavola, asse f, **gulvflate** area, **gulvklut** strofinaccio, **gulvlagt** pavimentato, **gulvlegging** pavimentazione f, **gulvlust** zoccolo, **gulmatte** stuoia, zerbino, stuoia, **gulvskrubbe** spazzolone m, **gulvteppe** tappeto

gummi gomma, *arabisk* ~ gomma arabica, **gummi-solusjon** gomma liquida, **gummaktig** gommoso, **gummiartikler** preservativi mpl, **gummiball** palla (di gomma), **gummibåt** canotto pneumatico, **gommone** m, **gummidekk** copertone m, pneumatico (p. -ci), **gomma**, **gummiere** gommare, **gummigutt** gommagutta, **gummihanske** guanto di gomma, **gummiharpika** gommoresina, **gummilapp** (*sykkei*) pezza (per camera d'aria).

gummipantase piantagione f di caucciù, **gummi-plaster** cerotto adesivo, **gummistrikk** elastico (pl. -ci), **gummistømpe** calza elastica **gummistøvel** stiva e m di gomma, **gummisåle** suola di gomma (di caucciù, (*rågummi*) suola di para, **gummitre** albero della gomma (o: *gommifero*), **gummutøy** tessuto gommato, stoffa impermeabile, **gummivarer** tekn. art. col. mpl di gomma, igien. preservativi mpl

gump codrione m, fam. boccone m del prete

gunst favore m, buona grazia, *til* ~ *for a* (in) favore di, **gunstbevisning** (segno di) favore m, *vise en en* ~ fare un favore a qn., **gunstig** favorevole, propizio (*for a*)

gurgle, ~ *seg* ~ *halsen* fare i gargismi, gargarizzare la gola, **gurglevann** collutorio, gargarismo.

gust soffio d'aria, se **gufs**, **gusten** pallido, smorto, **gustenhet** pallore m

gulere gradire, accettare

gutt ragazzo, fanciullo, **guttaktig** fanciullesco (pl. -chi), da ragazzo, **guttaktigbet** fanciullaggine f, puerilità, modi mpl da ragazzo, **guttaperke** gutta-perca, **guttebarn** maschietto, bambino, **guttelek** gioco da ragazzi, **gutteskole** scuola maschile, **guttestrekk** ragazzata, **guttunge** ragazzino

guttural gutturale, ~ s. (suono) gutturale

guvernante governante f, **guvernør** governatore m

gyger (*kvinne* og *troll*) omtr. gigantessa

gylden (mynt) fiorino, ~ *adj* se **gylien**

gyldig valido, valevole, *erklære for* ~ convalidare, (*gi lovskrift*) sancire, sanzionare, *ta for* ~ accettare per valido, F prendere per buono, **gyldighet** validità

gyllen aureo, d'oro (forgytt) dorato, *den gyline middelen* l'aurea mediocrità, il giusto mezzo, *en regel* una regola d'oro, *det gyline snitt* la sezione aurea, **gyllenlakk** violacciocca gialla, **gyllenlær** cuoio d'oro (el. cordovano)

gymnasist liceale m.f, **gymnasium** liceo

gymnastikk- da (di) ginnastica, **gymnastikkapparat** attrezzo da ginnastica, **gymnastikklokale** palestra, **gymnastikk lærer** maestro (insegnante m.f, professore m) di educazione fis. ca., **gymnastikkoppvisning** saggio ginnico (pl. -ci) **gymnastikk skole** scuola da ginnastica, **gymnastisere** fare ginnastica, **gymnastisk** ginnico, ginnastico (pl. -ci)

gynekolog ~~gynecolog~~ (p. -g) **gynekologi** ~~gynecologi~~ og a **gynekologisk** ~~gynecologisk~~ (p. -ci)

gyng 1 tr dondolare, far dondolare, far oscillare intr. dondolare, dondolarsi, oscillare: *gyngende bevegelse* moto oscillatorio, *gyngende grunn* terreno acquinoso, fig. terreno pericoloso, **gyng** 2 s. aitalena, F dondolo, **gynghest** cavallo a dondolo, **gyngestol** sedia (poltrona) a dondolo, **gynging** dondolio, dondolio

gyrokompass girobussola, **gyroskop** giroscopio

gys brivido, **gys** rabbrivire (*for* per, di, a), *jeg er i ser ved tanken* rabbrivisco a pensarci, ~ *tilbake for* inorridire davanti a, **gyselig** che fa venire i brividi, da far rabbrivire, orribile, **gysen**, **gysning** brivido, fremito

gyte (fisk) fecondare le uova, **gyteferdig** in fregola, **gytefisk** pesce m in fregola, **gyteplass** luogo della fregola, **gytetid** epoca della riproduzione dei pesci, **gytje** fangh. mpl. termat. **gytjebad** fangatura, **gyte** (støv) turbinare, ~ (*los*) *på en* scagliarsi contro qn., **gyvel** bot, ginestra

gøy scherzo, ceca, divertimento, *ha det* ~ divertirsi, *på* ~ per burla, **gøyal** divertente

gå 1 *usammens* andare, camminare (~ ut) uscire; (*forretning*) andare, (*maskin*) andare, funzionare, marciare, (*være i omlop*) circolare, (*mynt*) avere corso legale, *begynne å kunne* ~ fare i primi passi, ~ *gult* (ur) funzionare male, ~ *for fort* andare avanti, ~ *for sakte* tardare, essere indietro, *her må ingen* ~ qui non si passa, *brystet går på ham* il suo petto si solleva e si abbassa, *slikket går hver aften* lo spettacolo si replica tutte le sere, *han går i ut av scenen* esce (di scena) *i tiden går* il tempo passa, ~ *en mil i timen* andare a (o: fare) dieci chilometri all'ora, *hvordan går det?* come va? *det går godt*, *dårlig*, va bene (male), *det går ikke godt*, non va, *det kan aldri* ~ è una cosa che non riuscirà mai, *det går nok* la cosa si sistemerà, *slik går det i her i verden* così vanno le cose (al mondo), *det går ham ille* le cose gli vanno male, *det vil* ~ *ham ille* finirà ma e, *det får* ~ *som det vil* succeda quel che vuole, *det går annerledes* va diversamente

gå 2 *sammens* med prep. el. adv. *det går an* si può fare, può andare, è possibile, *det går ikke an* non si può, non è possibile; e inammissibile, ~ *av* staccarsi, (i stykker) spezzarsi, (*gevær*) scattare, (*ta sin avskjed*) licenziarsi, dare le dimissioni, ~ *av bussen* scendere dall'autobus, *hva går det av ham?* che cosa gli prende?, ~ *av med prisen* vincere il premio, ~ *av med seieren* vincere riportare la vittoria, *det går av seg selv* va da se se eilars: ~ *av*

lodd (minne, mote etc.). ~ bort andarsene, andar via, ~ bort fra lasciare; ~ etter (følge) seguire, andar dietro a. (undersøke) esaminare, kontrollare; (rette på) riloccare, (hente) andare a prendere, ~ (like hak) etter en stare alle calcagna di qn; ha noe å ~ (rette seg) etter avere qc. su cui regolar-si, ~ for (være verdt) valere; ~ for (å være) passa-re per, essere ritenuto; ~ for seg succedere, mens dette gikk for seg in quel mentre; ~ foran essere in testa, precedere, passare in avanti, ~ forbi passare avanti a, sorpassare, se og forbigå; ~ fra lasciare, (la i stikken) piantare (in asso), abbandonare, (legge bak seg) lasciare dietro di sé; ~ fra et kjøp rinunciare a un acquisto; ~ fra og til andare e ve-nire, det går tusen lire fra (i omkostninger) c'è da detrarre mille lire (di spese), ~ fram andare avan-ti, avanzare; ~ hen å (og) gjøre noe andare a fare qc., hvis jeg går hen og dør se mi capilasse di mon-re; hvor går denne veien hen? dove porta questa strada? ~ høyt (pris og mus) salire, han kan ikke ~ så høyt (mus) non arriva così in alto, sjøen går høyt il mare e grosso, ~ i (klær) portare, indossa-re, (lukke seg) chiudersi, ~ i enkeltheter entrare nei dettagli, det går i tusener si tratta di migliaia, det går meget i denne flasken questa bottiglia è mol-to capace; det gikk kaldbrann i benet hans la sua gamba e andata in gangrena, ~ i seg selv ritirare in sé; ~ i stykker rompersi, andare in pezzi, ~ igjen (bort igjen) andarsene di nuovo, (ånder) apparire; ~ igjennom attraversare, passare attra-verso, (trengte igjennom) trapassare, (bli vedtatt) passare; ~ igjennom en hender passare per le mani di qn., ~ igjennom noe scottare qc., studiare qc., skjebnen går ham imot il destino gli è contrario, dommen gikk ham imot la sentenza gli è stata sfavo-revole, det går imot vinter/en l'inverno si avvicina, ~ inn entrare; (opphøre) cessare, essere sos-peso, (avis) sospendere la pubblicazione, ~ inn igjen ritirare; ~ inn i en forening aderire ad un'as-sociazione, ~ nærmere inn på esaminare qc. più da presso, ~ med (følge) accompagnare, (bære) portare, ~ (høyt) med noe portar via qc.; ~ med hverandre andare insieme, vil De ~ med meg? vie-ne con me? det går meget med i dette hus si consuma (penger; si spende) parecchio in questa casa, ~ med en sykdom (i kroppen) covare una malattia, hvordan går det med prosessen? come va avanti il processo, hvordan gikk det med den saken? com e andata a finire quella faccenda?, hvordan går det med helset? come va la salute?, det går smått med arbeidet i. lavoro procede a stento; det vil ~ likeens med ham fara la stessa fine, ~ med på (samtykke) acconsentire a, (godta) accettare, ~ ned scendere (i trappu) le scale; astr. tramontare, (pris) diminui-re, la ~ ned abbassare, calare, (skip) colare a pic-co; ~ om (kretse om) girare intorno a, det må ~ om igjen e da rifare, det går en mur om byen la città è cinta da una muraglia, ~ omkring i byen andare in giro per la città ~ opp salire, (trappu) se så et (pris og) aumentare, (åpne seg) aprirsi, (knap-per) sbottonarsi, (søm) scucirsi, (noe bundet) stegarsi, (i sammenføyningen) disgregarsi, (byll) scoppiare; (is) sciogliersi, sgelarsi, det går opp i opp si e pari e patia, det går opp og ned ci sono gli alti e i bassi, det går opp for meg ora capisco; ~ opp en elv risalire un fiume, ~ opp i (bli absorbert av) sprofondarsi in, to går opp i seks sei e divisibile per due; ~ opp til eksamen presentarsi a (el. dare) un esame; ~ over attraversare, intr. passare, (vanske-ig sted) superare; ~ over København andare (es-

ser mandato) (per) via Copenhagen, ~ lett hen over noe trattare qc. superficialmente la sin hånd ~ hen over noe passare la mano su qc., ordet er gått over i norsk la parola è passata nel norvegese; ~ over på den andre siden passare all'altra parte; ~ over på andre hender passare in altre mani; ~ over til fienden passare al nemico; ~ over til ens mening abbracciare l'opinione di qn.; hennes kjær-lighet gikk over til hat il suo amore si trasformò in odio, ~ over til en annen religion cambiar religio-ne, ~ over til katolisismen passare al cattolicesimo; ~ på (vå på) camminare su; mar (søile) fare ser-vizio tra . e., (angå, hentyde til) riferirsi a, ~ på krykker (stylter) camminare con le stampelle (sui trampoli); ~ på posthuset andare all'ufficio postale ~ på do andare al gab netto ~ på egen hånd andare per proprio conto (el.: da solo); fig. agire di testa propria ~ på (angripe) attaccare, andare all'assalto, (ikke nøle) andare dritto allo scopo, ~ på' avanti, støvlene går lett på gli stivali s infilano bene, det går 20 sous på i franc venti sol-di fanno un franco, visa går på denne melodien la can-zone si canta su questa melodia, det går ofte på questo capita spesso, ~ sammen andare insieme; (lukke seg) chiudersi, ~ (bort) til avvicinarsi a, (og snakke til) abbordare, (hjem til en) andare da qn., andare a trovare qn., (vøi) andare (porta-re) a, ~ til høyre andare a (prendere la) destra, vannet går ham til knærne l'acqua gli arriva alle gi-nocchia; det går det lystelig til là si vive allegra-mente; ~ tilbake tornare indietro, ritornare; (på scenen) tornare in scena (~ dârig) andar ma e (åndelig) regredire; ~ tilbake i tiden risalire, det går tilbake med ham (med helsa) va peggiorando; (med forretningen) i suoi affari vanno male; ~ under (til grunne) soccombere perire; andare sot-t'acqua, kjelleren går under hele huset la cantina si estende sotto tutta la casa, ~ ut (fra et sted) uscire; (viskes ut) scomparire; (slukne) spegnersi, han går ikke ut non esce, se ne sta in casa, ~ meget ut (i selskap) far vita mondana, ~ ut i vannet entrare nell'acqua, ~ ut og inn andare e venire; (sno seg) serpeggiare, ~ ut og inn hos en essere di casa da qn., ~ ut fra uscire da (di), fig. presupporre; ~ ut i (ende i) finire in, sboccare in, det går ut over meg ci rimetto io, ne vado di mezzo io, la noe ~ ut over en prendersela con qn. per qc.; ~ ut på tendere a, mirare a + inf., svaret går ut på at la risposta indi-ca che, ~ utenom saken eludere la questione, anda-re fuori argomento

gående pedone m, holde det ~ tirare avanti, holde firmaet ~ mandare avanti la ditta, holde kampen ~ continuare la battaglia, holde samtalen ~ man-tenere la conversazione

går, i ~ ieri (morges) mattina), i ~ 8 dager otto gior-ni ieri, jeg er ikke født i ~ non sono nato ieri

gård cortile m. (bonde-) fattoria, podere m, (land-eiendom) proprietà rurale, (større) tenuta, (by-) palazzo, (leie-) casggiato, (i tredje etasje til gården al secondo piano sul cortile

gårdbruker fattore m, contadino, gårdbrukerdatter figlia di contadini, gårdbrukerkone fattorella, con-tadina, gårdbruker sønn figlio di contadini

gårdeier proprietario (di immobili)

gårdsarbeider lavoratore m agricolo, bracciante m gårdsbruk azienda agricola, fattoria, gårdsdrift coltivazione f agricola, gårdsgut garzone m di fat-toria, gårdshund cane m da guardia, gårdskar (avo-ratore m agricolo, uomo di fattoria

gårdsplass, -rom cortile m, corte f

gås- (mest) di ieri **gårdsdagen** la giornata di ieri
gås oca (og f g) **gåsakng** sciocco (pl -chi) **gåse-**
 mest d oca, **gåsavl** allevamento d oche **gåseflokk**
 branco (pl -chi) (i flukt) stormo d'ocche; **gåse-**
gang, **gå** ~ camminare in fila indiana, **gåsehand-**
ler(ske) commerciante m f di poram **gåseshud** pel-
 le f d oca **gåsekjøtt** carne f d oca **gåselever** fegato
 d oca, **gåseleverpostei** pate m inv di fegato d'oca;
gåsemarked mercato d pollami **gåsepåke** guardia
 na d'ocche

gåsestegg maschio dell'oca, **F** occone m, **gåsesteik**

oca arrosto; **gåset** grullo; **gåsevokter** guardiano
 d'ocche, **gåseøyne** fig. virgolette fpl, **sette i ~** mette-
 re (chiudere) tra virgolette, **gåsunge** papero, bot-
 amento; (fam) gatino

gåte indovinello, enigma, **gi en en ~ å løse** proporre
 un indovinello a qn., dare da risolvere un enigma a
 qn.; **en uløselig ~** un enigma insolubile, **tale i gåter**
 parlare a indovini (in enigmi), **det er er meg en ~**
 per me è un enigma, **gåtefull** enigmatico (pl -ci)
 (uforklarlig) inspiegabile **gåtefullhet** natura eni-
 gmatica

H

H, h **H, h** (uttal:acca) m.f, mus. si m

ha' ha', ~, ~ 'ah, ah (che ridere)!

ha 1 hovedverb avere, ~ **hå øyne** avere gli occhi
 azzurri, ~ **feber** avere la febbre, **ha det godt** stare
 bene, ~ **en god stilling** avere una buona posizione,
hvordan har De det? come sta?, **hvordan har de det**
hjemme hos Dem? come stanno a casa Sua?, ~ **det**
hett avere caldo, fig. essere ben preso, **der har vi det**
 proprio così, ecco, ci siamo, **nå har (forstås) jeg det**
 ci sono (arrivato), **jeg vet ikke hvordan det har seg**
(med det) non so di che cosa ne sia (el. di che si
 tratti), **det har vi ikke her** qui non (ce) l'abbiamo,
han må ~ penger gli occorre del denaro, **hva vil De**
 ~ che cosa desidera?, (restaurant) che cosa pren-
 de?, ~ **meget å gjøre** avere molto da fare; **jeg har**
intet å si Dem non ho nulla da dirLe, **han har bare**
å si ett / eneste, ord non ha che da dire una (sola)
 parola, **det har ikke noe å si** non vuol dire (non fa)
 niente; **han har det etter sin far** ha preso da suo pa-
 dre, ~ **noe fore** avere qc. in vista, progettare qc., ~
noe i lekse avere qc. da studiare **hvor / hvem har**
De det fra? dove (da chi) l'ha sentito dire?, **han har**
det fra avisen l'ha letto sul giornale; **De har en venn**
i ham in lui ha trovato un amico, **har De boka med**
Dem? ha portato il libro?, ~ **et barn med en** avere
 un figlio da qn. ~ **på / på ppen** indossare porta-
 re, avere (indosso), ~ **penger på seg** avere denaro
 su di sé, **det har ikke noe på seg** non è affatto vero,
 non è niente, **han har ikke noe tilbake (til overs)** non
 gli resta niente, **ikke ~ noe til overs for** non avere
 nessuna simpatia per; **hva skal De ~ tilbake**
igjen? quanto devo restituire?

ha 2 hjelpeverb avere, (ved rett og intr v) essere.
jeg har moret ham l'ho divertito, **har dere moret de-**
re? vi siete divertiti?, **hun har husket det** se n'è rcor-
 data, **hun har løpt av gårde** è corso via, **det har reg-**
net è piovuto

håbengut roba, averi mpt, massenzie fpl

habitt abbigliamento, **habitus** m inv **habitus**

hage giardino, (liten) giardinetto, (stor) parco (pl
 -chi), **hage-** (mest) di (da) giardino

hageanlegg (terreno coltivato a) giardino, giardino
 pubbl. co. parco, **hagearbeid** giardinaggio **hagear-**
kitekt architetto di giardini, **hagebed** aiola, **hage-**
bok manuale m di giardinaggio (di orticoltura),
hagebruk orticoltura, giardinaggio, **hagebruksut-**
stilling mostra ortico a **hageby** città giardino **ha-**
gedyrker orticoltore m, **hagefest** festa all'aperto,
 garden-party m inv, **hagegang** viale m **hagejerde**
 recinto, cancellata, steccato, **hagehus** padiglione
 m, **hagejord** terruccio, **hagekniv** potatoio, ronchet

to, **hagetone** giardiniera, **hagekunst** giardinaggio
hagemann giardiniere m, **hageparasoll** ombrellone
 m

hageplante pianta da giardino, **hageprodukter** pro-
 dot. orticoli **hageredskap** att. rezzi da giardi-
 naggio **hagesaks** cesoie fpl, **hageselskap** società
 ortico-a festi ricevimento all'aperto **garden-**
party m inv, **hageslange** canna per annaffiare,
 canna irrigatrice **hagestue** veranda chiusa, salone
 sul giardino, **hagevanningsapparat** irrigatore m

hagl meteor grandine f, (jakt) pallini mpl, migliari-
 ni mpl, **et ~ i korn**, un chicco di grandine, **hagl-**
bøsse fucile m da caccia, **haglbøye** (-byge) grandi-
 nata, **hagle** grandinare, **prylene hagler nedover ham**
 i colpi grandinano su di lui, **svetten hagler ned over**
ham gronda di sudore

haglkorn chicco di grandine, pallino da caccia, mi-
 glianno, **haglpatron** cartuccia a pallini, **haglpøse-**
pung sacco per pallini **haglvær** grandine f
 grandinata

hagtorn biancospino

hai pesceccane m, squalo

håke praticare (fare) l'autostop: **haiker** autostop-
 pista m,f

hake 1 s (krok) uncino, (større) rampone m, mus.
 uncino (della nota), anat. mento, **det er en ~ ved**
det c'è una difficoltà (un intoppo, un inconvenien-
 te) **ha dobbelt ~** avere il mento doppio

hake 2 v, ~ **fast** agganciare; ~ **seg fast** i agganci-
 arsi a **hakebånd** soggolo **hakekors** croce f uncina-
 ta, svastica, **hakeparantes** parentesi quadra, **sette i**
 ~ mettere (chiudere) tra parentesi, **hakeskjegg** piz-
 zo

hakk (hogg) colpo, taglio; (skår) tacca, intaccatu-
 ra, scheggiatura, **hakke 1**, v, ~ **i / på** zappare,
 picconare, (nebb) beccare, (kniv) tritare, ~ **på en**
 fig. criticare qn., tormentare qn., ~ **i det / i talen**
 balbettare, smozzicare le parole, ~ **tenner** battere
 i denti, ~ **øyne ut av hodet på en** cavare gli occhi
 a qn., ~ **seg igjennom noe** (si, lese noe hakkende)
 dire (leggere) stentatamente qc.

hakke 2 s zappa, piccone m, marra, **hakkebrett** ta-
 gliere m, mus. (dårlig piano) piano sgangherato;
 (gl) timpano, mar. coronamento; **hakkekniv** mez-
 zaluna, **hakkebåt** pagliata, **skjære ~** tritare la
 paglia, **hakkeskum** trinciaforaggi m inv **hakke-**
mat trito, battuto, fig. poltiglia

hakkespett zool. picchio, **hakking** zappatura, intac-
 tura, (tale) balbettamento, (kritikk) critica

hale 1 v, ~ **i /** tirare, mar. tonneggiare, alare, ~
en inn raggiungere qn., ~ **inn på** (sport) stare a

ruota, guadagnare terreno su; ~ (dra) på årene far forza sui remi, arrancare; ~ ut (i langdrag) tirare per le lunghe; ~ ut temporeggiare

hale 2 s. coda, (bakdel) posteriore m, *stikke halen mellom bena* mettere la coda tra le gambe; **haleben** coccige m, **halefinne** pinna caudale, **halefjer** penna caudale, penna timoniera, **halebvirvel** vertebra caudale, **haleles** senza coda, **haleparti** (fly) impennaggio, coda (dell'aereo)

halfback mediano, (senter-) centromediano

hall sala, sala d'ingresso, (hotell) hall m inv, (torig-) mercato coperto, (helling) declino, declivio, pendio

halleluja alletuia m

hallung abitante dell'Hallingdal, sp. di danza popolare norvegese

hallo! chi! alto, (telefon) pronto!

hallo! gjøre (holde) ~ fare baccano, fare chiasso, *det ble et urdentlig* ~ è stata una vera gazzarra

hallomann (-dame) annunciatore m (annunciatrice f)

halm paglia, **halm-** (most) di paglia, **halmband** legaccio di paglia, **halmfor** pagliaffa, **halmmodras,** -sekk pagliericcio, paglione m, **halmstrå** fucello di paglia, pagliuzza (til å sugge med) cannuccia, *den druknende griper etter et* ~ chi affoga si aggrapperebbe alle funi del cielo, **halmtak** tetto di paglia, **halmvisk** treccia di paglia

hals 1 collo, (strupe) gola (flaske-) collo, (kjole) colletto; *sitt* ~ med torcicollo; *dreie (vri) halsen om* på torcere il collo a, *gi* ~ abbaiare, latrare, (kaste opp) vomitare, *strekke* ~ allungare il collo, *ha en kort* ~ avere il collo corto, *ha dårlig* ~ (vondt i halsen) avere mal di gola, *ha* ~ og *hånd* over jur. avere la giurisdizione penale su, fig. avere potestà illimitata su, *knekke halsen på en flaske* tirare il collo a una bottiglia; *strekke halsen fram* protendere il collo; *skjære halsen over på en* tagliare a gola a qn, *smannare qn* *le av full* ~ smasce larsi dalle risa, *rope av full* ~ gridare a squarciagola, *id noe i halsen* mandare qc. per traverso, *falle (fare) en om halsen* gettare le braccia al collo di qn, *håret falt ned over hennes* ~ i capelli le cadevano sul collo; ~ *over hode* precipitosamente, a rotta di collo; *skynde seg avsted* ~ *over hode* darsela a gambe, correre via a precipizio, *få en forkjølelse på halsen* prendersi un raffreddore, *få en prosess på halsen* tirarsi addosso un processo, *sende (skaffe) en noe på halsen* addossare qc. a qn

hals 2 mura, *ligge for styrbords (babords)* *halser* murare a tribordo (a babordo)

halsbetennelse infiammazione f alla gola, **halsband** cravatta, **halsbrand** bruciore m di stomaco, med. pirosi f, **halsbrekkende** da rompersi l'osso del collo, pericoloso; **halsbyll** ascesso al collo, (innvendig alia gola), **halsbånd** collare m, (smykke) collana, vezzo

halse abbaiare, ululare **halsesyke**, se **hals sykdom**

halsbogge (-hugge) decapitare, tagliar la testa a, **halsboggning** decapitazione f; **halsbvirvel** vertebra cervicale; **halsjern** gogna, **halskjede** catena (da collo), catenina, **halskatarr** laringite f, faringite f, **halsknekk** girocollo, collo alla coreana, **halsløs** senza collo; ~ *gjerning* impresa temeraria, **halsonde** mal m di gola, **halsmerke(r)** dolore m alla gola, **halsmykke** collana, vezzo

halsstarrig ostinato, testardo, **halsstarrighet** ostinazione f, testardaggine f **halsstrimmel** goletta, gorgiera, **hals sykdom** malattia della gola, angina, **halsulfelle** affezione f alla gola, *ondartet* ~ angina

halsterkle fazzoletto da collo, foulard m inv, sciarpa, **halsvidde** numero di collo, scollo, **halsåre** vena giugulare (halspulsåre carotide f).

halt zoppo, **halte** zoppicare (og fig.); ~ *på det ene benet* zoppicare da un piede; ~ *av sted* camminare zoppicando, **haltefanden** il diavolo zoppo, **halthet**, **halting** zoppicatura, claudicazione f

halunk birbone m, furbacchione m

halv mezzo; ~ s. mezzo, se og **halvt** adv., *en* ~ *time* una mezz'ora, *halve brødet* mezza pagnotta, *klokka* ~ *ett* alle dodici (a mezzogiorno, a mezzanotte) e mezza, *klokka* ~ *to* all'una e mezza, *klokka står* ~ suona la mezza, ~ *gang så lang* più lungo di una metà, *til* ~ *pris* a metà prezzo

halv- mezzo, semi-, **halvannen** uno e mezzo, *halvannen* *dr* un anno e mezzo

halvape lemure m, **halvautomatisk** semiautomatico (pl. -ci), **halvbeføret** mar. che ha un certo periodo di servizio, **halvbevist** semisvenuto, semicosciente, **halvblods-** mezzosangue m, inv **halvblodshest** mezzosangue m, **halvbror** fratebastardo, **halvbrukt** usato a metà, **halvdannelse** cultura superficiale, **halvdannet** semi-civilizzato (bok'ig) mediocrementemente

halvdekker barca semicoperta, **halvdel** metà, *min* *bedre halvdel* la mia metà, **halvdød** mezzo morto, morto a metà, **halvdør** porta divisa

halvere dividere a metà, dimezzare, mat. bisecare; **halvering** divisione f in due parti uguali, bipartizione f, divisione f a metà, mat. bisezione f

halvfabrikat (prodotto) semilavorato; **halvfabrikata** (materiali mpl) semilavorati, **halvferdig** mezzo terminato, **halvfet** semigrasso, typ. grassetto, **halvfetter** cugino di secondo grado, **halvflytende** semiliquido, semifluido, **halvfull** mezzo pieno; (drukken) mezzo ubriaco, brillo

halvgal mezzo matto, *han er (jo)* ~ e una testa malata, **halvgammel** attempato, vecchiotto, **halvgjort** fatto a metà, incompleto, **halvgud** semidio

halvhandske mezzogantlo, **halvhet** insufficienza, imperfezione f, **halvhøyt** a mezza voce **halvkrets** emiciclo, semicerchio, **halvkule** emisfero, *den nordlige sørlige* ~ l'emisfero boreale (australe), **halvkuleformet** emisferico (pl. -ci) **halvkusine** cugina di secondo grado, **halvkredet**, *forstå en* ~ *vise* capire l'antifona, *jeg (du osv.) forstå nok en* ~ *vise* a buon intenditor poche parole

halvlastet mezzo carico (pl. -chi), **halvlek** (fotball), 1 ~ primo tempo, 2 ~ ripresa, **halvlys** chiaroscuro, penombra, **halvmaske** mezza maschera, *av svart fløyel*, *bautta* **halvmoden** mezzo maturo; **halvmørke** semioscurità, (kunst) chiaroscuro; **halvmåne** mezzaluna, (negl) lunula, **halvmåneformet** a (forma di) mezzaluna, semilunare; **halvmånedlig** quindicinale, bimensue

halvnaken seminudo, **halvnote** mus m nima

halvoffisiell semiufficiale, ufficioso, **halvopphøyethet** a mezzo rilievo

halvpart metà *hal parten* *å meget mange* metà di, *halvparten så dyrt* caro la metà, *halvparten så langt* la metà della distanza

halvrund assonanza, **halvrund** semicircolare, semitondo, mezzo tondo; **halvrå** mezzo crudo; fig. se mibarbato, **halvrått** mezzo marcio

halvsirkel semicerchio, emiciclo, **halvsivilisert** mezzo selvaggio, **halvslitt** mezzo logoro, frusto; **halvsorg** mezzo lutto, **halvsove** sonnecchiare, **halvsøvende** mezzo addormentato, **halvspenn**, *sette hunden* ~ aizzare il cane a metà, **halvspist** mangiato a metà, rosicchiato; **halvstiv** semirigido, **halvstor** di mi-

surra {taglia} media, {barn} adolescente; **halvstrømpe** calzino, calzerotto, **halvstudert** semidotto, ~ *river* sacco m.f, sapientone m, **halvsøsken** frate/lastra m/pl, sorella/stra f/pl; **halvsøvn**, i **halvsøvn** ne nel dormiveglia

halvsåle v. risolare: s. suola

halvt adv. a metà, ~ *hevist* in stato di seminconoscenza, ~ *for alvor*, ~ *for spøk* un po' sul serio, un po' per scherzo; ~ *ull*, ~ *hornull* metà lana metà cotone, *en* ~ *hvit og en* ~ *sori kjole* un vestito mezzo nero e mezzo bianco. *åpne* ~ schiudere, *åpne* a metà, *være* ~ *med en om noe dele noe* ~ avere qc. a metà con qn., fare qc. a metà

halvtak tettoia, tetto a uno spiovente, **halvtime** mezz'ora, **halvtom** mezzo vuoto, **halvtomme** mezzo pollice m, **halvtomset**, -*tossel* mezzo scemo, grullo, **halvtør** vin abboccato, **halvull** misto lana

halvveien la metà del cammino, *på* ~ a metà strada, *møtes på* ~ incontrarsi a mezza strada, venire a un compromesso, **halvveis** a mezza strada, *han var kommet* ~ aveva fatto metà strada

halvvers emistichio; **halvokal** semivocale f, **halvoksen** adolescente, quasi adulto, **halvåken** mezzo sveglio, **halvøy** penisola, **halvåpen** socchiuso, mezzo aperto

halvår semestre m, sei mesi m/pl, **halvårlig** semestrale, di sei mesi, **halvårs-** di sei mesi, semestrale **halvårsvis** ogn., semestre

ham 1 pron. (akk ubet.) io, (bet.) lui, (dat ubet.) gli, (bet.) a lui

ham 2 s. pelle f, spoglia, (om slange også) scaglia, *skifte* ~ mutare la pelle, fare la muta

hamburger amburghese m, {mat} panino imbottito, **hamburgisk** amburghese m, f

hamle remare all'indietro, *kunne* ~ *opp med en* esser in grado di tener testa a qn., poter competere con qn.

hammer martello, *kunne under hammeren* esser venduto all'asta; **hammer-** {mest} di martello, **hammerslag** colpo di martello, martellata, **hammerverk** martelletti m/pl (del pianoforte)

hamp canapa **hamp(e)-** {mest} di canapa **hampavl** coltivazione f della canapa, **hampetro** canapuccia **hampulje** olio di canapa

hamre martellare; ~ *inn* conficcare (a martellate); f.g. ficcate bene in testa, ~ *les på noe* martellare di colpi, ~ *på dura* martellare la porta con i pugni, **hamring** martellamento

hamse {notte-} ma.lo. **hamse** smallare

hamskifte, -*skifting* muta, muda

hamster criceto, **hamstre** accumulare, accaparrare, fare incetta di, tesaurizzare {kapital capitali}; **hamstrer** accaparratore m; **hamstring** accaparramento, incetta

han 1 pron. egli, lui, *jeg kjenner han som har gjort det* conosco colui (quello) che l'ha fatto

han 2 s. maschio, **han-** {mest} maschio **hanbi** fuco (pl. -chi), pechione m

hand mano f, se **hånd**

handel commercio {engros all'ingrosso, en detalj al dettaglio}; {vareomsetning} smercio, spaccio, vendita, {enkel handel} affare m, *drive* ~ commerciare, esercitare il commercio, *gjøre en god* ~ fare un buon affare; *la en* ~ *gå om igjen* mandare a monte un affare, *slå av en* ~ fare un affare, *slutte en* ~ concludere un affare

handelsagent agente m, f commerciale, rappresentante m/f di commercio, **handelsattaché** addetto commerciale, **handelsavtale** accordo commerciale, **handelsbalanse** bilancia commerciale; **handelsbe-**

rettiget munito di licenza d'esercizio; **handelsbe-
tyent** commesso; **handelsblokkade** blocco commer-
ciale (economico), **handelsborger** commerciante
m,f con licenza

handelsbrev licenza di commercio, {bevilling} licen-
za d'esercizio, **handelsby** città mercantile, **handels-
departement** ministero del commercio; **handelsfag**
discipline f/pl commerciali, **handelsfaget** il commer-
cio, **handelsfirma** se firma, **handelsflagg** bandiera
mercantile, **handelsflåte** marina mercantile, **han-
delsfolk** {nasjon} popolazione f dedita al commer-
cio; {foretøyningsfolk} commercianti m/pl, **handels-
forbindelse** relazione f commerciale, relazione d'af-
fari, **handelsforetagende** impresa commerciale

handelsfullmektig gerente m,f, gestore m, **handels-
gartner** orticoltore m, floricultore m, **handelsgart-
neri** azienda di floricultura e orticoltura, vivaio, **handels-
gymnasium** scuola superiore di commercio, **handels-
havn** porto mercantile, **handelshus** ditta
commerciale, casa di commercio, **handels høyskole**
facoltà di economia e commercio

handelskalender annuario del commercio, **handels-
kammer** Camera di Commercio, **handelskandidat**
dottore m in economia e commercio, **handelskom-
pani** compagnia commerciale, **handelskorrespon-
dansen** corrispondenza commerciale, **handelskrise**
crisi f commerciale, **handelskøtyme** usanza com-
merciale; **handelskyndig** esperto in economia e
commercio, **handelskyndighet** conoscenza del
commercio, abilità commerciale

handelslovbok codice m commerciale, **handelslov-
givning** legislazione f commerciale, **handelslære** tec-
nica commerciale teoria del commercio, **handels-
makt** potenza mercantile, **handelsmann** commer-
ciante m, mercante m, negoziante m, **handelsminis-
ter** ministro del commercio, **handelsmonopol** mo-
nopolio commerciale, **handelsmoral** etica commer-
ciale

handelsomkostninger spese f/pl generali, **handelsom-
setning** giro d'affari, **handelsoverenskomst** se
handelsavtale, **handelsplass** piazza, **handelspoli-
tikk** politica commerciale, **handelsregister** registro
del commercio, **handelsregning** computazione
handelsreisende commesso viaggiatore, rappresen-
tante m/f di commercio, **handelsrett** diritto com-
merciale

handelsråd consigliere m commerciale; **handelsam-
kvem** relazioni f/pl commerciali, rapporti m/pl d'af-
fari, **handelselskap** società commerciale, **handels-
skole** scuola commerciale, **handelsstand** i commer-
cianti m/pl, l'ambiente m mercantile, la classe dei
commercianti, {foreningen} l'Associazione f
Commercianti, **handelsystem** m sistema commer-
ciale

handelsstraktat trattato commerciale, **handelsut-
danneise** istruzione f commerciale (mercantile),
handelsutsending delegato commerciale, membro
di una commissione commerciale; **handelsuttrykk**
termine m commerciale

handelsvare merce f, mercanzia, articolo in vendita
en god ~ un articolo di facile smercio, una buona
merce, **handelsveien** la via del commercio, **handels-
verdenen** il mondo (l'ambiente) del commercio, **hand-
elsvesen** gli enti commerciali, **handelsvitenskap** sci-
enze f/pl commerciali, scienza commerciale

handelsånd anima del commercio, spirito mercantile
handlag se **håndlag**

handle 1 {virke} agire {oppføre seg. også} com-
portarsi, ~ *riktig / uriktig*, fare bene (male), ~ *fi-
endelig mot en* trattare qn. in modo ostile ~ *mot*

plikt mancare a. (samvittighet, agire contro (forbud) trasgredire a, *det handler om penger* si tratta di soldi

handle 2 (drive handel) commerciare, esercitare il commercio, ~ *hos* servirsi da, ~ *med noe* commerciare in qc

handledyktig capace di agire pronto ad agire **handleform** attivo, forma attiva. **handlefrihet** libertà d'agire (d'azione); **handlekraft** energia, vigore m, forza d'agire, **handlekraftig** attivo, energico (pl. -ci) • **handlemåte** modo d'agire, **handlende** negoziante m.f, dettagliante m.f. **handling** azione f, atto, (teater) trama, intreccio

handyr (animale) maschio

hane gallo; (våpen) cane m; (tønne) rubinetto; *være første ~ i kurven* essere il gallo della Checca *spenne henen* alzare il cane

hane- (mest) di gallo; **hanebein** zampa di gallo, *gjøre ~* fare la corte (til a) **hanebylle** trave f a cavalletto, **hanegal** canto del gallo, **hanekam** cresta di gallo, (hårtopp) ciuffo (a cresta); bot cresta di gallo, **hanekamp** combattimento di galli *holde ~* far combatere i galli **hanekylling** galletto

hang tendenza, propensione f, inclinazione f; *ha en ~ til* essere incline a, *ha en ~ til drikk* essere dedito al bere

hangar m inv, **hangarskip** portaerei f inv

hangle, ~ *seg igjennom* andare avanti alla meno peggio, vivacchiare; **hanhund** cane m (maschio)

hank maniglia, manico, ansa, orecchia, **hankatt** gatto (maschio), **hankekrukke** anfora, giara, **hankeskurv** paniere m, canestro (con manico), **hankelos** senza manico

hankjønn sesso maschile, gram genere m maschile, maschile m **hanrel** becco (pl. -chi), F cornuto

hans (il) suo, (la) sua, (i) suoi, (le) sue; ~ *bror* suo fratello; ~ *bok* il suo libro, *boka er ~* il libro è suo

hansentisk anseatico (pl. -ci) **hansforbundet** la lega anseatica, **hansestad** città anseatica

hanske guanto, *kaste hansen til en* gettare il guanto a qn. *ta hansen opp* raccogliere il guanto *han er ikke god å hanske med* non è facile da trattarsi **hanskeblokker** allargaguanti (m inv), **hanskebutikk** negozio di guanti, **hanskeeske** guanti e **hanskefabrikk** guanteria **hanskefinger** dito di guanto, **hanskeknapper** allacciabottoni m inv **hanskenummer** guantaro; **hanskenummer** misura di guanto, **hanskeskin** pelle f di guanto (per guanti)

hard duro (og fig.), (streng) severo, rigoroso, rude, aspro, (sk ebne, tap) crudele, amaro; (umen neskel g) brutale (utholdende) resistente, se og **hardt** adv, *bli ~* indurire, indurirsi *gjøre ~* indurire rendere duro; *en ~ heste* una losse secca, *en ~ konkurranse* una concorrenza accanita, *en ~ konkurrent* un temibile concorrente, *det er en ~ kar* è un uomo duro, (stivsinnet) è un ostinato, *si en harde ord* parlare duramente a qn.; *sette hardt mot hardt* opporre forza alla forza

hardfrossen completamente gelato; **hardfør** robusto, resistente, di pelle dura, ~ *oppdragelse* educazione spartana, **hardførhet** resistenza, tenacia, durezza, insensibilità, **hardhaus** pellaccia, persona di buon osso **hardhendt** brutale, violento

hardhet durezza (og fig.); (strenghet) severità, rigidità, **hardhjertet** duro di cuore, impietoso, **hardhjertethet** durezza di cuore, insensibilità

hardhudet ca liss • fig insensibile **hardhudethet** callosità

hardkoke assodare cuocendo, **hardkokt** egg uovo sodo *være hardkokt* (person) essere duro (dog-

matico, poco elastico); **hardnakket** ostinato, pertinace, (sta) testardo; **hardnakkehet** ostinazione f, accanimento; (stahet) testardaggine

hardt adv duramente, aspramente, *arbeide (sove) ~* lavorare (dormire) sodo, *bremse ~* bloccare i freni, ~ *skret* ferito gravemente; *det skal holde ~* ci vorrà tutta (ò per, perché)

hare lepre f, fig coniglio, *redd som en ~* pauroso come un coniglio; **hare-** (mest) di lepre, **harefot** sa **harelabb**; **harejakt** caccia alla lepre; *gå på ~* cacciare la lepre; **harelabb** zampa di lepre, bot antennana, *gjøre (fare over) noe med harelabben* fare qc in modo superficiale; **harem** hare m inv., **haremuna** labbro leporino, **haretagu** omtr lepre f n salmi. **hareunge** leprotto

hark raschio, **harke** raschiare, raschiarsi la gola

harlekun arlecchino, **harlekunsøyler** arlecchinata

harm indignato; arrabbiato; **harmdirrende** fremente d'indignazione, **harme** 1 s. indignazione f, sdegno; **harme** 2 v indignare, adirare, **harmes** (bli harm) indignarsi (over di, per, over at perché), *det harmer meg* ne sono sdegnato **harmelig** disdegnevole (tergoglio) esasperante, **harmfull** indignato, irato **harmies** inoffensivo

harmonere armonizzare, accordarsi (med con), **harmoni** armonia, accordo, **harmonika** armonica, **harmonilære** teoria dell'armonia **harmonisk** armonico (pl. -ci), (velklingende) armonioso **harmonium** armonium m inv

harnisk armatura, *bringe i ~* far andare in collera *komme i ~* andare su tutte le furie

harpe 1 s. mus arpa, (tit grus o l.) crivello, vaglio, *spille på ~* suonare l'arpa, **harpe** 2. v. vagliare, passare al vaglio, **harpe-** (mest) d'arpa, **harpespiller** (ske) arpista m.f

harpiks (-pels) resina, (til violinbue) colofonia, **harpiksaktig**, -**holdig** resinoso

harpun arpione m, fiocina, rampone m; **harpuner** ramponiere m, fiocinatore m, **harpunere** arpionare, ramponare, fiocinare; **harpunering** (il) ramponare, (il) fiocinare **harpunkanon** cannone m da fiocina

harselas canzonatura, dileggio, beffa **harselere**, ~ *over (med)* canzonare, dileggiare, beffarsi di **harsk** rancido, *bli ~* irrancidire, *smake harsk* sapere di rancido **harskhet** rancidezza **harske** irrancidire

harkorn, *slå i ~* mettere in un fascio, non fare alcuna differenza

harv erpice f **harve** erpicare, **harving** erpicatura

has, *få ~ på* aver ragione di

hasard azzardo, **hasardios** azzardato, arnschiato, aicatorio, **hasardspill** gioco d'azzardo, **hasardspiller** giocatore m d'azzardo

hase (kno) poplite m, (hest) garretto, *smøre hasene* darsela a gambe, **haspe** (dør) chiavistello

hasselbusk nocciuolo, **hasselkjepp** bacchetta (verga) di nocciuolo, **hasselkjert**, -**kratt** nocciuolo, **hasselmus** moscardino **hasselnot** nocciuola

hast fretta, premura, urgenza, *det har ingen ~* non c'è fretta, non c'è nessuna urgenza, *i all ~* in gran (in tutta) fretta, con urgenza, **haste** (skynde seg) affrettarsi (med å a); *det haster* è urgente

haster (på brev o l.) urgente, **hastesak** affare m el pratica urgente; **hastig** veloce, precipitoso; **hastigbet** velocità, **hastverk** fretta, ~ *er lastverk* chi va piano va sano e va lontano, se også **hast**; **hastverksarbeid** lavoro abborracciato (el fatto in fretta e furia)

hat odio, *hans ~ til* il suo odio per *forfølge en med*

sitt ~ perseguitare qn con il proprio odio, *legge en for* ~ concepire odio per qn, *legge en for* ~ *hos en* fomentare in qn odio per qn; *hate* ~ *til en* nutrire (portare) odio per qn, avere qn in odio, *hate* *hate* al mentare l'odio

hate odiare, (avsky) detestare, **hatefull** carico d'odio, **hater**, ~ *av* nemico di, odiatore m d'

hatsk pieno d'odio, astioso, **hatskhet** astio, animosità, rancore m

hatt cappe lo, *med hatten i handen* col cappello in mano, con grandi scapellate, *ha i beholde* *hatten på* tenere i, cappello in testa, *sette hatten på* mettersi il cappello, coprirsi, *sette hatten på* *met* mettere il cappello sulle venture, *ta hatten av* togliersi il cappello *ta hatten av for* far tanto di cappello a, *blot* ~ cappello floscio

hatteband nastro (di cappello) **hatteblokk** forma del cappellaio, **hattebrem** falda, **hatteborste** spazzola (per capelli), **hattebånd** nastro (di cappello), **hattefabrikk** fabbrica di capelli, cappellificio, **hattefor** fodera (di cappello), **hatteform** forma per capelli, (formen av hatten) forma del cappello

hatteforretning cappelleria, (damer) modisteria, **hatteknagg** attaccapanni m inv, **hattemaker** cappellaio, **hattenall** spillone m (da cappello), **hattepull** cocuzzolo (di cappello), **hattepynt** guarnizione f di cappe o, **hatteske** cappelliera, **hatteskygge** tesa falda, **hatesnor** cordoncino (di cappello), **hattestativ** mensola portacappelli, **hattesyerske** modista

haubits obice m

haug colle m, collina, (liten) poggio, (mengde) cumulo, ammasso, mucchio, **haugalder** epoca dei tumuli, **haugbonde** (-tusse) gnomo, folletto, **haugvis** cumuli mpl, mucchi mpl, i ~ a mucchi

hauk astore m

hauke gridare, urare, vociare

haus cranio, (høll) altura, poggio, **haussespekulant** rialzista m, speculatore m al rialzo

hav mare m, (verdens-) oceano, *det uppe* ~ l'alto mare, il largo, *tusen meter over havet* mille metri al di sopra del livello del mare, *til havs* in alto mare

havaner (sigar)avana m inv

havarere mar subire un'avarìa, **havarert** che ha subito un'avarìa, **havarer** avaria, **havareroppgjør** regolamento d'avarìa, **havarisak** caso d'avarìa, **havarist** nave f danneggiata (el. che ha subito un'avarìa)

havarm braccio di mare, **havblikk** bonaccia, **havbredd** riva del mare, **havbryn**, i **havbrynet** all'orizzonte, **havbuk** golfo, (mindre) baia,insenatura, **havbunn** fondo del mare, **havbelge** (-båre) onda, maroso, **havdyp** profondo del mare, abissi mpl, **havdyr** animale m marino

havesyk avido, avaro, **havesyke** avidità, cupidigia, avarizia

havfisk pesce m di mare, **havfiske** pesca d'alto mare, **havfisker** pescatore m d'alto mare, **havflate** superficie f del mare, *over havflaten* al di sopra del livello del mare, **havflora** flora marina, **havforskning** oceanografia, **havfrue** sirena

havgod dio marino, tritone m, **havgudinne** dea del mare, **havgule** vento del mare, **havis** banco di ghiaccio, pack m inv, **havkatt** (fisk) anarica, **havklima** clima m marino, **havmann** (nøkk) tritone m, **havmåke** gabbiano

havn porto (og fig.), i ~ in (nel) porto, *komme i nå* i ~, *sette inn i havnen* entrare (giungere) in porto, *føre (komme) lykkelig i* ~ portare (giungere) a buon porto, *stre* ~ antiporto, avamposto

havne (beite) (far) brucare, (far) pascolare, ~ *i noe* andare a finire in qc, *han havnet i Australia* ha rag-

giunto l'Australia, *han havnet i oljehunsjen* ha finito per darsi al commercio della birra

havne- (mest) del porto, portuale, portuario, **havneanlegg** impianto portuario, sistemazione f delle infrastrutture portuali, **havnearbeider** portuale m, scaricatore m, **havneavgifter** dritti mpl portuali, **havneby** città marinara, **havnefogd** capitano del porto, **havnegang** agr. pastura, pascolo

havneingeniør ingegnere m adesp. di avvisi portuali

havneinnløp imboccatura di porto, **havnejernbane** stazione f marittima, **havnekontor** capitaneria di porto, **havnelos** pilota m di porto

havnelep, -*munning* imboccatura di porto, **havnepenger** dritti mpl di porto, **havnesperring** n. xcc (pl. -chi) portuale, **havnespor** binario di porto

havnestreik sciopero dei portuali, **havnevesen** amministrazione f portuaria, capitaneria di porto

havre avena, *havren står godt* l'avena viene bene, **havrebrot** pane m d'avena, **havregryn** fiocchi mpl d'avena, **havregrøt** pappa (di fiocchi) d'avena, **havremark** campo d'avena, **havremel** farina d'avena, **havresuppe** zuppa d'avena, **havrevelling** pappa d'avena al latte

havskulpadde tartaruga marina, **havskodde** foschia, **havsoad**, i ~ in pericolo (di naufragio), **havstrøm** corrente marina, **havstake** nebbia marina, **havvind** vento di mare, brezza marina, **havørn** aquila d'mare, **havål** grongo (pl. -ghi)

h-dur mus. si m maggiore

heade sport colpire di testa, **heat** sport battena gara eliminatoria

hebraisk ebraico (pl. -ci), *det hebraiske språk* la lingua ebraica, l'ebraico, **hebreer** ebreo

hede (lyng) brughiera, (sand) landa

hedensk pagano, **hedenskap** paganesimo

hedet gloria; (som vises) onore m, *vinne stor* ~ coprirsi di gloria, **hederkronet** glorioso

hederlig (rettskaffen) onesto, probò, onorevole, **hederlighet** onestà, onorabilità

hedersbevisning segno d'onore, onorificenza, **hedersdag** giorno glorioso, **hedersmann** galantuomo, (mann av ære) uomo d'onore, **hedersmedalje** medaglia d'onore, **hedersmåltid** banchetto in onore (for en di qn.), **hedersnavn** appellativo onorifico

hedersplass p. sto d'onore, *ha hedersplassen (ved bordet)* sedere a capotavola, **hederspost** carica onorifica, **hederstegn** segno d'onore, onorificenza, **hederstittel** titolo onorifico

hedning pagano, gentile m, **hedningemisjon** missione f tra i pagani

bedre onorare, rendere onore a, **bedrende** onorevole, onorifico (pl. -ci)

hefte 1 s. (del av verk) fascicolo, dispensa, (lite skrift) opuscolo, libretto; (skrive-) quaderno, (papir) quinterno, (sverd) elsa, (fengsel) arresto, imprigionamento, carcerazione f

hefte 2 v (feste) attaccare, (klebe) incollare (tråkle) imbastire, (bok) cucire, rilegare, (sinke) ritardare, ritenere, (forsinke) far ritardare, far fare tardi a, ~ *for gjeld* garantire per un debitore, ~ *opp* tirare su, (klær) rialzare, sollevare, rimboccare, *det hefter en stor gjeld på denne eiendommen* questo immobile è ipotecato fino al tetto, *jeg ble heftet av besøkende* dei visitatori mi hanno fatto fare tardi

heftelse (forpliktelse) obbligazione f, (pante-) ipoteca, **heftelsesfri** ~ ~~esente~~ *proprietà esente* da gravami, **heftemaskin** cuotrice f, **hefteretter** radici f pl avventose

heftevis a fascicoli, a dispense

heftig veemente, impetuoso; (sterk, voldsom) violento *gjøre ~* esasperare; *bli ~* accalorarsi; *heftighet* veemenza, violenza
hefting attaccatura, attacco, imbastitura, cucitura, legatura; *se ellers. hefte 2*
heftplaster cerotto adesivo
hegemoni egemonia, *hegg* marasco (pl. -chi) (a grappoli); *heggebær* marasca, *heggetre* marasco
hegn siepe f, recinto, *levende ~* siepe viva *hegne, ~ (om) fig* proteggere
hegre (heire) zool airone *hegre- d'airone*
hei altura, poggio, *hei (der) 2. chi', chila'*
heie v chiamare ad alta voce; *~ på en* incitare qn (con grida d'incoraggiamento)
heilo zool. piviere m dorato
heim focolare m, casa, *se og hjem. heimbygd* paese (natio), *heimferd* ritorno a casa, *heimfeding* provinciale m f *heimvera* milizia cittadina
hein cole f
heire zool airone
heis ascensore m; *heise, ~ (opp) issare*, alzare; *mar ghindare*, (flagg også) inalberare, *heiseapparat*, -verk elevatore m *heislag* l'atto dell'issare (etc *se he se*)
hekk siepe f; (sta-) rastrelliera, *mar* poppa sport ostacolo
hekke deporre e covare le uova, nidificare, *hekkebur* gabbia per la cova, *hekkefugl* uccello che cova
hekkeløp corsa agli ostacoli, 110 m ~ 110 metri ostacoli, *hekketid* epoca della cova, *hekkjolle* scialuppa di poppa
hekle 1 s. pettinare m (per scapeocchiare), scapeocchiato, *hekle 2 (lin)* scapeocchiare, pettinare, (med nål) lavorare all'uncinetto, *heklegram* cotone m da uncinetto, *heklings* (lin) pettinatura, (nål) lavoro all'uncinetto
heks strega, maga, *din gamle ~* 'vecchia strega' *din lille ~* 'piccola maliarda', incantatrice f
heksameter esametro, *heksametrisk* esametico
hekse v compiere sortilegi, servirsi di magia, fare stregonerie; *han kan ~* è un mago, *jeg kan da ikke ~* non sono mica un mago (una maga); *heksedans* sabbia, danza delle streghe *heksedoktor* mago guaritore, stregone m, *heksesgryte* calderone m di strega *bolgia*, *hekskunst* stregoneria, arti fpl magiche, magia nera, *det er ingen ~* non è mica difficile *heksemei* polvere f di licopodio (el d'erba strega), *heksemester* stregone m, mago (pl -ghi); *han er ikke noen ~* non è certo un mago *hekseprosess* processo alle streghe, *hekseri* stregoneria, magia, *det er ikke noe ~ ved dette* qui non ci sono stregonerie, *heksestudd* lombaggine f, *heksesting* punto Parigi, med lombaggine f
hekt, på hekta sul punto / *til d di*, b li / *til d per*
hektar ettaro, *hekte 1 s.* gancio; *~ og malje* gancio maschio e femmina, *hekte 2 v* agganciare, (sette fast) arrestare, acciuffare; *~ opp* sganciare, slaccare, *~ av* sganciare
hektisk med etico (pl. -ci), fig febbrile, intenso
hektograf pottografo, *hektogram* ettogrammo; *fam etto*; *hektoliter* ettolitro
hel intero, (fullstendig) completo, totale, *hele boka* tutto il libro, *en ~ by* tutta una città un'intera città, *~ og holden* tutt'intero, (i god behold) sano e salvo, *et helt brød* un'intera pagnotta, un pane intero, *et helt spill* (kort) un'intera partita, *hele dagen* tutto il giorno, *jeg har ikke sett ham hele dagen* non l'ho visto in tutta la giornata, *hele dagen igjennom* per tutta la giornata *hele folket* tutta la popolazione, *hele partiet* l'intero partito; *hele verden* tutto il

mondo, il mondo intero; *hele uker igjennom* per settimane intere; *hverken helt eller halvt* così così, né bene né male *det hele* il tutto, la totalità, l'insieme m; *det er det hele* è tutto, ecco tutto, *mitt hele* (i gåter) il mio totale (el intero); *i det hele (tatt)* insomma, tutto considerato, (i alminnelighet) in generale, (når alt kommer til alt) dopo tutto; *ikke i det hele tatt* non .. affatto; *i det store og hele* in generale, senza entrare in particolari; *se også: helt*
helasten, det var en ~ è stata una serata riuscita in tutto e per tutto, *helark* foglio intero
helautomatisk, en ~ maskin una macchina automatica, *~ gear* cambio automatico
helbefaren mar (marinaio) esperto
helbred salute f, *ved (god) ~* in buona salute; *han har en svak ~* è di salute cagionevole (el di debole costituzione); *ha dårlig ~* avere poca salute; *helbrede* guarire; *helbredes* guarire, ristabilirsi, *helbredelig* guaribile; *helbredelse* guarigione f; *helbreds- se helse, sunnhets-*
helbror fratello germano
heldekker battello pontato
heldig fortunato; (ting også) felice, favorevole; *var ~* essere fortunato, avere fortuna, *jeg er så ~* *d kjenne ham* ho la fortuna di conoscerlo, *hvis vi skulle være så heldige å finne ...* se avessimo la fortuna di trovare *hvor ~* 'che fortuna'
heldigvis per fortuna fortunatamente
hele 1 s. tutto; (he het) interezza, totalità, insieme m, *hele 2 (helbrødt)* guarire, sanare, *heles (sår)* chiudersi, cicatrizzarsi, *hele 3* ricettare, *heler* ricettatore m; *heleren er ikke bedre enn stjeleren* tanto è ladro chi ruba che chi tiene il sacco, *heleri* ricettazione f, *hellerske* ricettatrice f
helfabrikat prodotto finito; *helferd* discesa agli Inferi, *helflaske* bottiglia (grande)
helg giorno festivo *helgen* santo santa *oppta hlant helgener* canonizzare, santificare; *helgenben* ossa fpl di un santo, *helgenbilde* immagine f di un(a) santo (a); *helgendyrkelse* culto dei santi, *helgen-glam, -glorie* aureola, *helgeninne* santa, *helgenlevninger* reliquie fpl di un santo, *helgenskrin* reliquario; *helgentilbedelse* adorazione f dei santi
helgryn orzo mondato
helhest myt cavallo della Morte
helhet *se hele 1*, *i sin ~* nella sua totalità, per esteso, da cima a fondo; *helhetsbilde* quadro generale, veduta d'insieme *helbetsvirkning* effetto totale
helikopter elicottero; *helikopterflyplass* eliporto
heliotrop eliotropio
hell (lykke) fortuna, buona sorte f, successo, *det er et ~* *are* una fortuna che; *ha ~ med seg* aver fortuna, *ha ~ i spill* esser fortunato al gioco; *sitte i ~* tenere la fortuna per il ciuffo; *alt kommer an på ~* *her i verden* bisogna rimettersi alla fortuna in questo mondo, *med vekslende ~* con alterna fortuna *til alt ~* per fortuna
helbringende che porta fortuna, propizio, favorevole, (gagnlig) giovevole
helle 1 (stein-) lastra, selce f; *helle 2 v.* intr inclinare, pendere, piegarsi, tr (stille skrått) inclinare (lene) appoggiare (imat, til, opp til a, contro), *du-gen heller* gorno declina *~ til (en mening)* propendere per; *~ til* pendere verso; *~ skrått (lute)* ut over strapiombare su
helle 3 v., *~ opp i (skjenke)* versare, *~ over i* traversare, *~ ut* versare, rovesciare, *~ ut over* spandere su, spargere su, *~ en ut* sbarazzarsi di qn, *buttar* fuon qn

hellebard alabarda, **hellebardist** alabardiere m.
hellefisk, -flvndre ippoglosso, **halbut** m inv
hellekant orlo arrotondato
hellener greco (pl -ci) **hellensk** greco, ellenico
heller 1 s caverna, **heller** 2 adv, ~ *ikke ikke* (et
 ~ neanche, nemmeno, neppure, ne, *De er ~ ikke*
rik neanche Lei è ricco; *ikke jeg ~* nemmeno io, ~
ingen annen ne altri, *jeg kan ikke gjøre det* *jeg vil ~*
ikke *prøve* non posso farlo, ne desidero provarci
heller 3 (komp til gerne) meglio piuttosto v. n. u
 ~ *gd* è meglio andare; *han skulle ~ være blist hjem-*
me avrebbe fatto meglio a stare a casa; ~ *ville (bli*
enn gd) preferire (restare che andar via), ~ *ville ha*
(vin enn vann) preferire (il vino all'acqua), *jeg vil*
intet ~ enn d studiare non chiedo di meglio che stu-
 diare; ~ *do'* piuttosto morire
helleristing incisione f (pittura) rupestre
hellerret (linbrett) tela di puro lino
hellig santo, (innviet ukrenkelig) sacro, *den hellige*
(foran helgennavn) sè sankt; *Ludvig den hellige*
San Luigi, *de hellige* i santi; *von i baciapile*; *den*
hellige far il Santo Padre, *den hellige stad* (Jerusa-
 lem) la Città Santa, *det hellige berg* il monte sacro,
 ~ *handling* azione santa, (høytidelighet) santa
 cerimonia, *de hellige tre konger* i re magi, *intet er*
ham ~ nulla è sacro per lui, *holde ~* santificare,
 (overholde) osservare religiosamente, *holde trak-*
tatene hellige manienet fede ai trattati, *stille seg så*
 ~ *an* fingersi innocente, (om kvinne også) fare la
 santarellina, *sverge ved alt som er ~* giurare su
 quanto vi è di più sacro, *styrket med kirken hellige*
nddemidler munito dei Santi sacramenti, *love høyt*
og ~ promettere solennemente
helligaften vigilia (di una solennità religiosa)
helligbrøde sacmiegio; **helligdag** giorno festivo, fe-
 sta, **helligdom** cosa sacra, (sted) santuario, sacra-
 rio
hellige v consacrare dedicare (ta), *helliget vorde ditt*
navn sia santificato il tuo nome; ~ *seg til* con-
 sacrarsi (volarsi) a, **helliggjøre** santificare, **helliggjø-**
relse santificazione f
hellighet santità, *Hans ~* Sua Santità, **helligholde**
 santificare, celebrare, **helligholdelse** santificazione
 f, celebrazione f **helligtrekonger(sdag)** epifania, F
 befana, **helligånd** Spirito Santo
helling (skråning) pendio, pendenza, inclinazione
 f; versante m, (avtagende) declino, (hølings-
 grad) pendenza, declività, inclinazione f; *det er på*
hellingen med ham sta andando molto gu, **helligs-**
vinkel angolo d'inclinazione
helnote mus (nota) semibreve f
helse salute f sanità se he bred; **helseattest** certifi-
 cato medico (el. di sanità), **helsebot** beneficio per
 la salute, toccasana m inv, **helsekort** cartella med-
 ca, **helsekre** agene f, **helseløs** di salute fragile, *så*
 ~ *tramortire* a furia di botte, **helseråd** ufficio d'i-
 giene, **helsetilstand** stato di salute
helseillustrasjon illustrazione f (tavola) fuori testo
 (a piena pagina)
helsikke F inferno, se helvete; **helsikke** seta pura,
helskinnet sano e salvo, *stippe ~ fra* det scampar la
 be la, **helskjegg** barba da cappuccino, **helspen**, *sta*
i ~ (geværhane) essere alzato al massimo
helst preferibilmente, più volentieri, piuttosto; so-
 prattutto, *en må helst se det* è meglio vederlo; *ville*
 ~ *preferire* di gran lunga, *jeg vil ~ (ser ~)* *at du*
kjøper det preferirei di gran lunga che tu lo com-
 prassi, se e lers sammensett med hva, hvem
 osv
helstat stato unitario, **helstøpt** di un solo getto

(person) tutto (a) d'un pezzo, **helsøken** fratelli e
 sorelle germani, **helsøster** sorella germana
belt 1 adv tutto (a), tutti (e), (ful stendig) comple-
 tamente; ~ *og holdent* del tutto, totalmente, *han*
var ~ alene era tutta sola, *det er noe ~ annet* e tut-
 t'un'altra cosa, *han er ~ uskyldig* è del tutto inno-
 cente, *byen ble ~ ødelagt* la città fu completamen-
 te distrutta, *si noe ~ ut* dire qc fino in fondo; ~
til Venezia fino a Venezia
belt 2 s. eroe m, **helte-** (oftest) eroico (pl -ci),
heltebedrift atto d'eroismo, azione f eroica, pro-
 dezza (også iron), **helteedikt** poema m epico (pl
 -ci) (el. eroico), epopea, **helteediktning** poesia
 eroica (epica), **helteed** morte f eroica, *de en ~*
monire da eroe; **helteed** atto d'eroismo, **heltefolk**
 popolo d'eroi, **heltehistorie** storia (racconto) di
 eroi, **heltekvad** poema m eroico, **heltemot** eroismo,
heltemodig eroico (pl -ci), **helteslekt** stirpe f di
 eroi **helteid** epoca eroica **belinne** eroina
belull pura lana, lana vergine
helvete inferno, (underverden, myt) gli Inferi, l'A-
 verno, *gjøre en ~* *hest* sè *het*, *ga til ~* andare al-
 l'inferno (al diavolo) *komme i ~* finire all'inferno,
fare til ~ scendere all'inferno, *hvor i ~* ...? dove
 diavolo ~? *veien til ~* *er* *belagt med gode forsetter*
 la strada per l'inferno è lastricata di buone inten-
 zioni **helvetes** adj infernale, d'inferno, adv male-
 dettamente, *den ~* , quel maledetto (dannato) ,
holde et ~ *spetakkel* fare un baccano infernale, fa-
 re il diavolo a quattro, *han tror han er en ~* *kar*
crede di essere un d'avoio d'uomo
helvetesangst terrore m dell'inferno, **helvetesild**
 fiamme fpl dell'inferno, (sykdom) med erpete m,
 zoster m inv, F fuoco di Sant'Anton o **helvetes-**
kval pene fpl de l'inferno, **helvetesmaskin** macchi-
 na infernale, **helvetestein** med. pietra infernale
 nitrato d'argento, **helvetesstraff** pena dell'inferno
helårig annuo, **helårs-** di un anno, della durata d
 un anno; **helårsvei** strada aperta (carreggiabile)
 tutto l'anno
hemme trattenere, intralciare, frenare (hindre)
 ostacolare, impedire
hemmelig segreto, (i smug) clandestino, (skjult)
 nascosto, adv (også, in segreto, di nascosto, **hem-**
melighet segreto; i ~ in segreto, *innvie noen i en ~*
rivelare un segreto a qn, *mette qn ~* a parte d'un
 segreto, *jeg gjør ingen ~* *ut av det* non ne faccio un
 mistero, *offentlig ~* segreto di pulcinella
hemmelighetsfull misterioso, **hemmelighetsfullhet**
 misteriosità, aria misteriosa, **hemmelighetskre-**
mer chi fa le cose di nascosto, soppiattone m **hem-**
melighetskremerer soppiattone, soppiattone
hemmeligholde tenere segreto, nascondere; **hemme-**
ligholdelse il tenere segreto occultamento
hemmel trattenuto, svantaggiato, inibito; ostacola-
 to, impacciato, **hemning** intralcio ostacolo, freno,
hemningsløs senza scrupoli, sfrenato, senza rite-
 gno
hempe fettuccia, attacco, occhiello, fermaglio
hemorroider emorroidi fpl
hemsko scarpa, martinnica f g freno, *varu en ~ for*
essere di impedimento a, *far da freno* a
hen, *hvor skal du ~?* dove vai?, *stirre stivi ~* *for seg*
guardare fissamente davanti a se, ~ *imot se imot*
 ~ *over* giù per, su per per
henblikk, *med ~ på* in vista di considerando, in ri-
 ferimento a allo scopo di
hende v accadere, succedere, capitare avvenire, *det*
hender at accade che, *det kunne nok ~* *at* potrebbe
 darsi che, *det kan nok ~ at* del regner può darsi che

plova, *det har hendt ham en ulykke* gli è capitata una disgrazia

hendelig fortuito, che può succedere, **hendelse** (tilfelte) caso, (ulykkelig) incidente m. (begivenhet) evento, avvenimento, fatto; **hendelsesvis** per caso **henda** spegnersi, estinguersi, *se dø (hen)*.

henfalle, ~ *til* abbandonarsi a, cedere a, dedicarsi a, *henfalden til drikk* dedito al bere, **henfaren** (død) morto, defunto; (forbi) (sori)passato

henføre, ~ *til* riportare a, riferire a

henge 1 v. intr. pendere, penzolare, (sveve også) *esser sospeso, sitte (i stå) og ~* stare con le mani in mano; *han henger alltid her* si attarda sempre (sta sempre a oziare) da queste parti; *alltid ~ hjemme* far vita casalinga, ~ *bakpå* essere attaccato dietro; ~ *og dingle* penzolare; ~ *etter en* stare appiccato a qn.; ~ *fast* attaccarsi, (tilstanden) essere appeso (attaccato), (i søle) essere impantanato; ~ i lavoro sodo, *fam darci dentro*, sgobbare; ~ *med huden i nebbet*, essere mortificato, ~ *ned* pendere (giu); ~ *ned til* pendere (scendere) fino a, ~ *over en* stare alle costole di qn.; *(sitte og, ~ over bokene)* stare col naso nei libri, ~ *på (plage)* disturbare, ~ *på vertshuset* bazzicare l'osteria, ~ *sammen* tenere, essere attaccato; *fig se forholde seg, ~ sammen som eteris* essere pane e cacio, essere inseparabili, *han henger ikke lenger sammen* e a pezzi, *det henger ikke riktig sammen* c'è qualcosa che non quadra, ~ *ved noe* (sitte fast) essere attaccato (fissato) a qc., *tr. attaccare a qc.*, ~ *ved en* essere affezionato (attaccato) a qn.; ~ *ved hver* tenere alla vita, ~ *ved ens lepper* pendere dalle labbra di qn.

henge 2 v. tr., ~ (opp) appendere (i, på, ved a), (ga ge) impiccare, (på krok og) agganciare, ~ *gardiner opp* montare delle tende; ~ *tøy opp* stendere il bucato; *jeg vil la meg ~ om ...* mi possano impiccare se...; *jeg vil se ham hengt vada* a farsi impiccare; ~ *seg* impiccarsi, ~ *seg (fast)* i aggarrarsi a, fig. appigliarsi a; ~ *ut* esporre

hengebjørk betulla piangente, **hengebru** ponte m. sospeso; **hengedyne** acquitrino; **hengebode** musone m. rel. beghino, bacchellone m. **hengekøye** amaca, **hengelampe** lampada a sospensione, **hengelås** lucchetto; **hengemyr** pantano, terreno paludoso

hengende pendente, sospeso, pensile, ~ *hage* giardino pensile *det ~ tårn* a torre pendente *ha ~* restare sospeso/appeso; (i so e) rimanere impantanato, *skal vi la ham ~ her?* gli lasciamo mettere radici qua? ~ *stillas* impalcatura sospesa, ponteggio sospeso, **hengeparti** partita in sospeso, (utsatt) partita rinviata, **hengepil** salice m. piangente

henger (k es-) grucciona, attaccapanni m. inv., ometto

hengi consegnare, dare; (oppofre) votare; ~ *seg til* darsi a, abbandonarsi a, dedicarsi a, votarsi a

hengivelse (underkastelse) sottomissione f. rassegnazione f. (under Guds vilje) alla volontà di Dio; abbandono, **hengiven**, *vare en ~* essere devoto a qn. *din heng ven* tuo affezionato **hengivenhet** affezione f. affetto, devozione f. (for per), *fd ~ for* affezionarsi a qn.

hengning impiccagione f.

hengsel cardine m., ganghero, cerniera, bandella, *gå av hengsle* scardinarsi, fig. andar fuori dai ganghen

henhold, i ~ *til* in conformità, con riferimento a, secondo, **henholde**, ~ *seg til* attenersi a, rapportarsi a; (henvis) riferirsi a, **henholdsvis** rispettivamente

henhøre, ~ *til* appartenere a, far parte di

henmot (tid) verso; (omtrent) circa, approssimativamente; ~ *kl. 3* verso le tre; *han er ~ 20 år* è sui vent'anni

henkaste gettare, buttare; (ord) buttare là, *et løst henkastet ord* una parola buttata là

henlede, ~ *talen på* volgere il discorso su; ~ *ens oppmerksomhet på* richiamare l'attenzione di qn. su, **henlegge** mettere, posare; ~ *en sak* archiviare una questione; jur. archiviare un procedimento, ~ *scenen til Roma* ambientare la scena a Roma

henleve, ~ *hver* passare (trascorrere) la vita

henne 1 adv. (lite oversættelig), *hvor er hun ~?* dov'è (andata)?, *hvor har du vært ~?* dove sei stato (andato)?

henne 2 pers. pron. (akk.) la, (dat.) lei; (betont form) lei, (dat.) a lei, **hennes** (il) suo, (la) sua, (i) suoi, (le) sue, ~ *hvor* suo fratello; ~ *bok* il suo libro, *boka er ~* il libro è suo

henregne, ~ *til* riportare a, (blant) annoverare tra, *til det henregner vi også* in questo conliamo anche

henrette giustiziare, (skyte) fucilare; (halshogge) decapitare, ghigliottinare; (henge) impiccare; **henrettelse** esecuzione f. capitale, decapitazione f., fucilazione f.; impiccagione f.

henrive *se* **henrykke**, *rive hen*, **henrivende** affascinante, incantevole, seducente, adv. in modo affascinante (incantevole etc.)

henrykke (begrustre) incantare, estasiare, far andare in visibilo, **henrykkelse** estasi f., rapimento; **henrykt** incantato, estasiato (over da), in visibilo (over per).

henseende riguardo, aspetto, rapporto, rispetto, i den ~, i så ~ a questo riguardo, sotto questo aspetto; i alle henseender, i enhver ~ in ogni riguardo, sotto tutti i rapporti (rispetti), **beundringsverd** i enhver ~ ammirevole in tutto e per tutto; i visse henseender da certi lati

hensikt intenzione f., scopo, intento, *det er min ~ d reise bort* e mia intenzione andar via. i den beste ~ a fin di bene, i hvilken ~ a quale scopo, i den ~ d con l'intenzione di, allo scopo di, *ha til ~ d* avere lo scopo di, *uten noen ond ~* senza cattive intenzioni, **hensikten** *helliger muddet* il fine giustifica i mezzi

hensiktsbløtning proposizione f. finale, **hensiktsløs** senza scopo inutile **hensiktsmessig** adatto allo scopo, utile, opportuno, *det hensiktsmessige* l'opportunità, l'utilità

henslemt, *ligge ~* (om ting) essere lasciato in giro, (om pers.) stare sdraiato (scompostamente).

henstand moratoria, dilazione f., respiro

henstille, ~ *til en d gjøre noe* invitare (sollecitare) qn. a fare qc.

henstrakt disteso, *ligge ~* stare sdraiato

hensyn riguardo, considerazione f. (hensynsfullhet) riguardo, cura, attenzione f., **finansielle** ~ ragioni finanziarie; *ta ~ til* aver riguardo per, tenere in considerazione, tener conto di, *ikke ta ~ til noen* non aver riguardi per nessuno; *når man tar tilhørlig ~ til* tenendo in dovuta considerazione; *av ~ til* per riguardo di, considerato, considerando, *med ~ til* riguardo a, per quanto riguarda, per quel che concerne, quanto a; *uten ~ til* senza alcun riguardo per, senza considerare, senza tener conto di

hensynsbetegnelse complemento di termine

hensynsfull pieno di riguardi (attenzioni), **hensynsfullt** adv. con molti riguardi

hensynslos senza riguardo, **hensynsleshet** mancanza di riguardo, (grovhet) ruvidezza, brutalità, **hen-**

synsløst adv senza riguardo; (grovt) in modo rude brutalmente, **hensyntagen**, **under** ~ *til* tenendo conto di, considerando, riguardo a

hente andare a prendere: (*komme for å*) ~ venire a prendere; ~ *noe fra* (bok o l) trarre, desumere qc da, *la en* ~ mandare a prendere qn., ~ *noe ned fra loftet* andare a prendere qc in soffitta, ~ *en ned (opp)* far scendere (salire) qn., ~ *opp av jorda* ricavarla dalla terra

hentyde, ~ *til* alludere a, **hentydning** allusione f, *komme med en* ~ *til* fare allusione a

hentenes consumarsi, inischiare, intristire, **hentering** consumazione f, **henved** se **henimot**

henvende, ~ *sin oppmerksomhet på* rivolgere la propria attenzione a, ~ *seg til* rivolgersi a, (ta tilfukt til) ricorrere a, **henvendelse** (spørsmål) domanda, (anmodning) richiesta, (tiltale) (il) rivolgersi

henvise, ~ *til* far riferimento a, rimandare a, richiamarsi a, **henvising** riferimento, rimando, richiamo, **under** ~ *til* con (in) riferimento a, **henvisnings-** di richiamo

henånde gl (do) spitzare, (lyde svakt) sussurrare, fig accennare

her qui, qua (ubetont) ci, (på brev) citta, (opp rop) presente, *denne* ~ questo (qui), *denne bok* ~ questo libro (qui), ~ *i byen* nella nostra città, ~ *hjemme* qui da noi, ~ *nede* quaggiù, ~ *om dagen* l'altro giorno, ~ *omkring* qui intorno, per qui, ~ *oppe* quassù ~ *på stedet* (proprio) qui ~ *på jord* in questo mondo; ~ *og der* *hist og* ~ qua a là *håde* ~ *og der* in due posti in una volta, in più posti; ~ *og* *hisset* quaggiù e lassù, ~ *er han* eccolo (qua); ~ *er boken* *nok* ci sono libri a sufficienza (qui), ~ *kommer han* eccolo (che arriva); ~ *kommer så mange* viene tanta gente qui, ~ *kan man riktignok si at* qui sarebbe il caso di dire che

heraldiker araldista m.f, **heraldikk** araldica **heraldisk** araldico (pl -ci)

herav adv da qui, da ciò, ne, ~ *følger at* ne consegue che, da ciò risulta che, *man ser* ~ *ut* da qui si vede che

herbarium erbario

herberge locanda, (hus'ly) ricovero, asilo, tetto

herde temprare, (til krig) agguerrire, *herdes*, ~ *seg* temprarsi, **herding**, **herdste** rafforzamento, **tekn** tempra

heretter dopo di che, dopodiché, (dernest) poi, in seguito, dopo; (fra nå av) d'ora in poi, (følge ig, di conseguenza) **herfor** perciò; *herfra* da qui, *hår reiser De* ~ ? quando (a che ora) parte?

heri in ciò, in questo, ci, (inne i denne, dette) dentro a questo; ~ *består det hele* ecco tutto, *herinne* qui dentro.

herje imperversare, **herjing** devastazione f, furia

herk scarto, abborracciatura

herkomst origine f, provenienza, nascita, *av god* ~ di buona famiglia, *av ringe herkomst* di bassa estrazione **herkulisk** erculeo

herlig magnifico (pl -ci) (beundringsverdig) ammirabile, (utsøkt) squisito, (hennvende) delizioso, *herlige dager* giornate meravigliose, adv (også) a meraviglia, **herlighet** magnificenza, (gans) splendore m, squisitezza, tel gloria

herme v imitare, scimmiettare, copiare

hermed con ciò, con questo, (etter dette) poi, ~ *følger* accluso alla presente inviamo

hermelin ermellino, **hermelin-** d'ermellino **hermelinskinn** pelle f d'ermellino

hermetikk conserve (pl) alimentari, scatolame m, **hermetikkboks** scatola **hermetikkindustri** indu-

stria di conserve alimentari, **hermetikkåpner** apriscatole m inv **hermetisere** inscatolare mettere in scatola, mettere in conserva **hermetisert** in scatola, in conserva, **hermetisk** ermetico (pl -ci), ~ *lukning* chiusura ermetica; ~ *frukt* frutta in scatola, ~ *melk* latte condensato

hernede quaggiù

heroim eroina, **heroisk** eroico (pl -ci), **heroisme** eroismo, **herold** ara do

herom di ciò, di questo, **heromkring** qui intorno, da queste parti, per qua

herostratisk, ~ *berømmelse* fama d'erostrato

herover qui sopra, quassù, (hit) qui, da questa parte, (i den anledning) a questo proposito

herr (Hr) signor (fok) sig ~ *X* signor Taldeital

herre ~ *greve* m (hersker også) sovrano re, (Vostre) Signore ~ *konge* Sire *ndige* ~ 'mio Signore' *herren i huset* il padrone di casa, *være* ~ *i sitt eget hus* esser padrone in casa propria, *være sin egen* ~ essere indipendente, non aver padroni, *hlt gjøre seg til* ~ *over* domare, (over vånker) sormontare, *være* ~ *over* essere padrone di, (lidenskap) dominare, (sin tid) d'sporre (liberamente) di *spille* ~ far da padrone, *som herren er id følger hans svenner* tal padrone, tal servitore

herre 2 (mois dame, frue) signore m, cavaliere m, *den unge* ~ (*i huset*) il signorino, *min* ~ 'signore' 'min gode' ~ 'mio buon signore', *herrene, de herrer* i signori, *mine herrer* signori (miei), *spille i den fine* ~ fare il (gran) signore

herrebad bagni mpl per uomini

herred comune m rurale, **herredstyre** consiglio comunale

herredømme dominio padronanza, controllo, *ha* ~ *over se herske, ha stort* ~ *over en* avere grande ascendente su qn, *bringe et land under sitt* ~ assoggettare un paese

herrefriser parrucchiere m per uomo, **herregård** palazzo, tenuta **herregårds-** di tenuta

herregud Dio mio

herrehandsker guanti mpl da uomo **herrekjole** marsina, frac m inv, **herrekler** abiti mpl da uomo; **herrekonfeksjon** confezioni fpl per uomo, **herreliv** vita da signore, *fare et* ~ vivere da gran signore; **herreløs** senza padrone; (om dyr) randagio, **herreløst** gods oggetti smarriti; **herremiddag** (-selskap) pranzo per soli uomini **herremode** moda maschile **herremåltid** pranzo lucculliano, **herrerett** boccone m da re, piatto prelibato, **herresete** castello, casa padronale, residenza, **herreskjorte** camicia da uomo, **herresko** scarpa da uomo, **herreskredder** sarto per uomo **herretekke** fascino, attrattiva sex appeal m inv

herskap padroni mpl, signori mpl (familie) famiglia, *de høye herskaper* la real casa **herskapelig** signorile, (adelig) gentilizio, se også **herskaps-** da (gran) signore; **herskapsbolig** residenza signorile, (på gods) casa padronale, **herskapshus** palazzo signorile, **herskapskjøkken** cucina di casa signorile; **herskapskøkk** capocuoco (el chef m inv) di casa signorile **herskapstjener** domestico (pl -ci) di casa signorile, gl valletto, **herskapsvogn** vettura padronale

herske imperare (over su); regnare, dominare, padroneggiare **herskelyst** voglia di comandare, **herskende** dominante, imperante, *en alminnelig* ~ *mening* un'opinione d'ifusa, *den* ~ *mode* la moda attuale, **hersker** sovrano, signore m, dominatore m padrone m **hersker-** sovrano, **herskerinne** sovrana, dominatrice, padrona **herskermakt** potere m im-

perante, *herskerånd* spirito dominatore, *herskesyk* dispotico (pl. -ci), tirannico (pl. -ci), *herskesyke* dispotismo

bertil (til detta) a ciò, a questo; (til dette sted) (fino a) qui, (dessuten) inoltre; ~ *kommer* a ciò si aggiunge, **bertillands** in questo paese, da noi

bertug duca m (pl. -chi); **bertugdomme** ducato, **bertugelig** ducale **bertuginne** duchessa, **bertug-**ducale

herunder qui sotto; tra questi, qui compreso, **herved** con ciò, (i dette brev) con la (nella) presente **herværende** di qui, qui presente; del posto.

hes rauco, roco (pl. -chi) *gjøre* ~ arrochiare; *bli* ~ arrochirsi, *skrike seg* ~ arrochirsi a furia di gridare, **hesblesende** trafelato, sfatato, (hastig) a perdifiato; **hesbet** raucedine f.

hesje s. siepe f per (l'essiccazione del) fieno, **hesje** 2 v appendere (il fieno alla siepe)

heslig brutto, orribile; (avskyelig) schifoso, ripugnante; **heslighet** bruttezza, schifezza

hespe 1 s (garn) matassa, **hespe** 2 v annaspate; ~ *nu* di f. g. sbregiare q **hespei** matassa, **hespetre** (garnvinde) arcolato, aspo fig. bisbetica, megera

hest 1 adv., adj. se has

hest 2 s. cavallo (også gymn.), *ha en god* ~ avere una buona cavalcatura, *leke* ~ giocare a cavaliuccio; *stige av hesten* smontare da cavallo, *sette seg på den høye* ~ darsi delle arie; *ta en opp bak på hesten* prendere qn. in groppa *til* ~ a cavallo, *sette godt til* ~ star bene in sella, *stige til* ~ montare a cavallo (el. in sella), **hesle-** da (di) cavallo, equino, cavallino

hestarbeid lavoro da bestie, **hestavl** allevamento di cavalli **hestestand** popolazione f equina, **hestblomst** dente m di leone, piscialetto, **hestebremis** estro cavallino, **hestebonne** favetta, favino.

hestedekken coperta di cavallo, (fint) gualdrappa **hestedoktor** veterinario, **hestedressur** addestramento di cavalli, **hestedum** stupido come un somaro

hesteflue mosca cavallina, **hestefor** foraggio, biada, **hesteforspann** attacco, tiro (di cavalli), **hestefot** piede m di cavallo, (fandens) piede forcuto

hestegal ippomane, (hoppe) in calore, **hestegang** maneggio, **hestehage** recinto per i cavalli, paddock m inv., **hestehandler** mercante m (sensale m) di cavalli **hestehode** testa di cavallo; *vinne med et hestehodes lengde* vincere di una incollatura, **hestehov** zoccolo, (fandens) piede m forcuto, bot. farfaro,

hestehår (hals, manke) crine m, (kropp) pelo di cavallo, **hestehår-** di crine

hestegle sanguisuga, mignatta

hestekastanje castagna d'India **hestekastanje** p. pocastano, **hestekjenner** conoscitore m di cavalli, **hestekjøtt** carne f equina (el. di cavallo), **hestekraft** tekn. cavallo vapore; potenza in cavalli, *en bil på 50 hestekrefter* una macchina di 50 cavalli, **hestekrybbe** greppia, mangiatoia, **hestekur** cura da cavallo.

hestemanke criniera, **hestemarked** fiera di cavalli

hestepasser stalliere m, **hestepære** sterco di cavallo

hesterasse razza equina, **hesterygg**, *på hesteryggen* in groppa a cavallo, a cavallo

hestesko ferro di cavallo, **hesteskomagnet** calamita (a ferro di cavallo), **hesteskosom** chiodo per ferro di cavallo, **hesteslakteri** macelleria equina; **hestesport** ippica, **bestestall** scuderia, **bestestrigle** strigida

bestetagl crine m (di cavallo), **bestetramp** scalpito di cavalli **bestetrav** trotto, **besteutstilling** mostra di bestiame equino, concorso ippico, **bestevant**

pratico di cavalli, **bestevæddelop** corsa di cavalli, gara ippica, **bestfolk** mil. cavalleria, **bestgarde** guardia fpl a cavallo

bet caldo, ardente, bollente; *den hete sommertid*, la calura estiva, *det er så hett* fa un gran caldo, *bli* ~ *om ørene* sentirsi diventare di fuoco, sentirsi montare il sangue alla testa, *gjøre en det helvete hett* far passare dei guai a qn., *det er så hett mellom dem* si sono presi una belia cotta

hete 1 chiamarsi, *hva heter du?* come ti chiami?, *hva heter det på italiensk?* come si dice in italiano?, *det heter seg at* si dice che, *det skal ikke* ~ *seg at* non si dira (potrà dire) che

hete 2 s (varme) calore m, (ildens, også solas) ardore m, fig. også, fervore m, *her er en kvelende* ~ fa un caldo soffocante; *i det første øyeblikks* ~ nei primi fervori, **hete** 3. v., ~, ~ *opp* scaldare, riscaldare

heteblemme vescica causata dal calore, **hetebeige** ondata di caldo, **heteblate** superficie f di riscaldamento

heterodoks eterodosso, **heterodoksi** eterodossia

heterogen eterogeneo

heteslag corpo di calore e di sole; **hetetukt** varmpata di calore; caldara, **heteutslett** arrossamento della pelle (provocato dal calore); F calore m

hette cappuccio

hetzre etera

hevd usucapione f, prescrizione acquisitiva, *få / ha* ~ *på* acquistare (avere acquistato) per usucapione, *usucapire*, *holde i* ~ rispettare, tenere in grande considerazione, (oppriethode) mantenere, (passe godi på) riguardare

heide sostenere, far valere, asserire, ~ *seg* ~ *sin plass* far valere; **heidsrett** diritto (fondato sull'usucapione, **heidstid** periodo (termine) di usucapione, **heidvunnen** acquistato per usucapione, f. g. *acquisito*, (skikk) consacrato dall'uso

heie (løfte) sollevare, elevare, levare, alzare, (øke) aumentare, (stemmen) alzare, (bale, ring, mote) levare, (tvil) togliere, (strid) comporre, (penger) riscuotere, (fra konto) prelevare, ~ *forbindelse med en* rompere i rapporti con qn., ~ *forlovelsen* rompere il fidanzamento, ~ *moter* levare la sedotta, ~ *saken av mangel på bevis* emettere sentenza di non luogo (a procedere); ~ *seg* sollevarsi, (deig) lievitare; ~ *seg høyt over* essere al di sopra di, *sate hevet over enhver tid* essere fuori di ogni dubbio

bevebe gonfiatura, gonfiezza, gonfiore m. (på kroppen) enfiagione f, tumefazione f

bevert sifone m, **bevel** so: **heve** **heving** elevazione f, sollevamento, innalzamento (penger, riscossione f prelievo; (møte) chiusura, fine f; (terreng) elevazione f, rialzo, (forlovelse) rottura

bevn vendetta, *ta* ~ *for* fare vendetta di, *få* ~ *over* vendicarsi di, *hige / tørste* etter ~ aver sete di vendetta, *rope om* ~ gridare vendetta, **bevnakt** atto di vendetta, **bevn** vendicare; ~ *seg* vendicarsi (for noe di qc., *på en su qn.*), **bevn** vendicatore m, vendicatrice f, **bevnigjerrig** vendicativo, **bevnigjerrighet** sete f di vendetta, **bevalysten** assetato di vendetta, **bevnropende** che grida vendetta, **bevnranke** idea di vendetta, **bevnstørst** sete f di vendetta

bi tana, covo, *ligge i* ~ essere in letargo, **ibernare**

hierarki gerarchia **hierarkisk** gerarchico (pl. -ci), **hieroglyf** geroglifico, *skrevet med hieroglyfer* scritto in geroglifici **hieroglyf-**, **hieroglyfisk** geroglifico (pl. -ci)

hüge, ~ *etter i mot* / aspirare a, anelare a, **hügen** aspi-

razione f. *etter a*), anelito (*etter di*)

hikke 1 s. singhiozzo, singulto, **hikke** 2 v. avere il singhiozzo, singhiozzare, **hikking** singhiozzo

hikste s. *hikke*; ~ *etter været ansare*, boocheggiare

hulse salutare, (*ærbodig*) riverire, (*meget ærbodig*) ossequiare; ~ *med hurrarop* salutare gridando evviva, ~ *i på en* salutare qn. (*besøke*) andare a trovare, *hils ham så meget fra meg* salutalo tanto da parte mia, *var så snill å ~ Deres far fra meg* La prego di porgere i miei saluti a Suo padre, mi saluti tanto Suo padre per favore, *jeg skal ~ fra ham* vi porto i suoi saluti, mi ha incaricato di salutarvi, (*ærbodig*) vi manda i suoi rispetti

hilsen, **hilsning** saluto, (*bukk*) inchino, (*som sendes*) saluto m. p. *ærbodig* rispetti mpl. ossequi mpl. (*vænnlig*) cordialità fpl

hulle volgere gli occhi al cielo (con finta disperazione o devozione)

himmel cielo, *Fader vår, du som er i himmelen* padre nostro, che sei nei cieli, *himmelen* (Gud) il cielo, la Provvidenza, *i ø* ~ 'santo cielo' sette ~ *og jord i bevegelse* darsi un gran daffare, farsi in quattro, *komme i himmelen* guadagnarsi il paradiso, *være i den syvende* ~ essere al settimo cielo, *sola sidr høyt på himmelen* il sole è alto nel cielo, *under åpen* ~ all'aria aperta, all'aperto, *sove under åpen* ~ dormire a. addiaccio

himmelakse asse m. dell'universo **himmelblå** celeste azzurro (cielo), lill. ceruleo, **himmelbrud** sposa di Cristo, monaca, **himmelbue** volta celeste, **himmel-egn** regione f. del cielo, s. **himmelstrøk**

himmelfallen caduto dal cielo, fig. caduto dalle nuvole, sbalordito, *være som ~* cascare dalle nuvole

himmelfaren salito al cielo, **himmelfart** (Kristi) Ascensione f., (Marias) Assunzione f. (Elias') rapimento, **himmelfartsdag**, *Kristi* ~ (il giorno dell') Ascensione **himmelflukt** v. *oversky*

himmelglede gioia intensa **himmelglobus** globo celeste

himmelhøyt che tocca (che arriva fino al) cielo, che si perde tra le nuvole; *kaste noe* ~ lanciare qc. molto in alto; *skrike* ~ urlare a squarciagola

himmelkart planisfero celeste; **himmelklode**, -kule *globo* celeste **himmellegeme** corpo celeste astro

himmelport porta del cielo, **himmelrand** linea dell'orizzonte, **himmelrom** spazio (celeste); **himmelropende**, ~ *urettferdighet* ingiustizia palese (el. che grida vendetta)

himmelstend inviato dal cielo, **himmelsteng** letto a baldacchino, **himmelst** celeste, (*guddommeig*, *også lig*) divino, sublime *det himmelske rike* (Kina) il celeste Impero; **himmelskrift** pubblicità aerea, **himmelsprett** salto su coperta tesa, salto in aria, **himmelstige** scala che porta in cielo, **himmelstormende** titanico (pl. -er), **himmelstormer** titano; **himmelstrebende** che s'innalza verso il cielo; (person) che aspira al paradiso, **himmelstrøk** geogr. zona, hist. clima, **himmeltegn** segno (costellazione f.) dello zodiaco, se *også* *partegn*

himmelvid, ~ *forskjell* differenza enorme; **himmelvidt** *forskjellig* completamente diverso

himmerik(e) cielo, paradiso, *himmerikes rike* il regno dei cieli

hind cerva

hinder ostacolo, impedimento; *være til ~* ~ *for noe* ostacolare qc., essere di ostacolo a qc.; *det skal ikke være til ~* nulla osta, *det er ikke til ~* non ci sono inconvenienti, **hunderløp** (hest) corsa ad ostacoli, (fridrett) corsa stepi, **hinderritt** salto di ostacoli,

hindre impedire (*at che + konj. i u di + inf*); ~ *en i noe* ostacolare qn. in qc.

hindring ostacolo, impedimento; contrattempo, (*vanske*) difficoltà, *legge en hindring i veien* ostacolare qn., *legge hindringer i veien for noe* intralciare qc.

hindu indu. **hinduisme** induismo

hingst cavallo intero, (*avls-*) stallone m. **hingstefelle**, -fæld *puledro*; **hingstestilling** siera di stallion (cavalli)

hinke zoppiare (leggermente); (*på ett ben*) andare a pic zoppo, saltare su una gamba sola **hinkende** a pic zoppo, su una gamba sola, **hinking** zoppicamento, l'andare a pic zoppo

hinne membrana, (*fin*, *også på væske*) pellicola, **hinneaktig** membroso

hinsides al di là (di), oltre, dall'altro lato (di) **hinsidig** ulteriore, *det hinsidige* l'aldilà, l'altro mondo

hopp 1., *det er ~ som hopp* se non è zuppa è bagnato, e lo stesso, fa lo stesso, **hopp** 2. (snert) frecciata *gi en et ~* lanciare una frecciata a qn., se *også hurra*

hurd guardia del re, **hurdmann** guardia del re

hurse miglio, **hursekorn** chicco di miglio

huss mus. si m. diesis, **hussdur** si diesis maggiore

huse (blodet) infiammare, (egge) eccitare; ~ *en opp* far infuriare qn., ~ (*hunden*) *på en* uzzare (il cane) contro qn., ~ *en på en* mettere su (istigare) qn. contro qn., **huset** lassu

hissig irascibile (cetero pl. -ci) iraso (ove *trikket*) furibondo, furioso, arrabbiato; (*fyng*) focoso, impetuoso; ~ *etter che arde* dalla voglia di, *ikke så ~* 'calma', ~ *angrep* attacco violento ~ *sukdom* malattia virulenta **hli** ~ accalorarsi

arrabbiarsi, *være ~* *as seg* essere irascibile, prender fuoco come un fiammifero, **hissighet** irascibilità, ira, foga, accanimento

historie storia, (*fortelling*) racconto, (*siten*) storiella, aneddoto; (*skrone*) storia, storiella, barzelletta, *oldtidens* (*den nyere nyeste tids*) ~ la storia antica (moderna, contemporanea); *det er en av hans historier* è una delle sue solite, *det er en annen* ~ (questa) è un'altra storia, *det er en gammel* ~ è storia vecchia, *det er en ny delig* ~ 'questa è bella', bella roba', *det er hele historien* è tutto qua, questo è tutto; *hele historien* (rubb og stubb) tutto quanto, tutto il resto, *kom ikke her med den historien* vai a raccontarla altrove

historiebok libro di storia, **historiegransker** storico (pl. -ci) **historiegranskning** ricerca storica studio della storia, **historiekyndig** studioso di storia, **historiemaler** pittore m. storico, **historiemaleri** pittura storica, (*bilde*) quadro storico

historieskriver stonografo, annalista m. storico, **historieskrivning** stonografia, hist. annalistica, storia, **historiker** storico (pl. -ci), **historisk** storico (pl. -ci)

hit qua, qui, ~ *og dit* qua e là, (*kom*) ~ *med boka* portami (dammi) il libro', **hutenfor** adv. di qua, da questa parte, prep. al di qua di

hitsette (anføre) citare (qui)

hitte se *finne* (på, ut) **hittebarn** trovato, lo, **hitte-gods** oggetti ritrovati; **hittegodskontor** ufficio oggetti smarriti

hittidig che è esistito fino ad oggi, com'è stato fin qui, **hittil** (inntil nå) fino ad ora, finora, (inntil da) fino allora

hive (kaste) gettare, lanciare' (*hale*) tirare su, ~ *ankeret* levare l'ancora

hjalp impugnatura (di spada)

hjelptørket essiccato su rastrelliere

hjelms elmo, casco (pl.: -chi), **hjelmbusk** pennacchio, **hjelmgutter** visiera, **hjelmkam** cresta, **hjelmsykke** cimiero

hjelp aiuto, assistenza (støtte) appoggio (i fare) soccorso, (penge-) aiuto, (hjelperåd) rimedio, (tit) ~ 'aiuto! *De er til god ~ for ham* Lei gli è di grande aiuto; *bringe en ~* portare aiuto a qn; *søke ~ hos en* chiedere aiuto a qn, *søke en lege* ~ consultare un medico; *ytte ~* prestare aiuto (assistenza, soccorso); *søke (ytte) vapnet ~* chiedere (prestare) manforte; *med Guds ~* con l'aiuto di Dio, *rope (skrike) om ~* invocare (gridare) aiuto; *komme til ~* venire in aiuto a (in soccorso di) qn., *la en til ~* farsi aiutare da qn., *la natta til ~* lavorare giorno e notte; *være til ~ for en* essere di aiuto a qn., *ved ~ av* con l'aiuto di, per mezzo di, grazie a, *ved ens ~* grazie a qn; *ved felles ~* unendo le forze, insieme

hjelpe aiutare, (støtte) assistere; (ved fare) soccorrere; (midne) agevolare; (legemiddel) essere efficace (mot contro); se også, ganne; *Gud ~ meg* 'che Dio mi assista'; *det hjelper (er godt) fa bene*, (virker) ~ efficace *hva kan det ~ a che pro? a che serve?*; *det hjelper ikke* è inutile; non serve; *det hjelper ikke at du løper*, hai un bel (correre); *det hjelper ikke hva du sier* hai un bel dire; *det får ikke hjelpe* è necessario ugualmente; non importa; *det skal ~ godt* questo sì che è un vantaggio; *ingen ting hjalp* nulla è servito; *det er intet som kan ~ ham* il suo caso è disperato; *her hjelper ingen kjøre* mor qui non c'è ma che tenga; *dermed er han hjulpet* così si tira fuori dai guai; *han er godt hjulpet* è molto avvantaggiato; ~ *en av med* aiutare qn a togliersi (sbarazzarsi di); ~ *en av med hans penger* aiutare qn a spendere; ~ *en avsted i inn, ut opp ned, fram* aiutare qn a partire (entrare, uscire, salire, scendere, andare avanti); ~ *en med i å gjøre* noè aiutare qn a fare qc.; ~ *mot (hudepine)* fare passare (il mal di testa); ~ *en på med frakken* aiutare qn a infilarsi il soprabito; ~ *til* dare una mano; ~ *til med* aiutare a, dare una mano a, ~ *hverandre* aiutarsi a vicenda; ~ *seg* aiutarsi, (nøve seg med) accontentarsi di, ~ *seg ut av en forlegenhet* tirarsi fuori d'un imbarazzo; *forstå å ~ seg* essere pieno di risorse, sapersi sbrogliare; *en mid ~ seg med det en har* in mancanza di cavalli trotano gli asini; *hjelp deg selv, så hjelper Gud deg* aiutati che il cielo ti aiuta chi si aiuta l'iddio l'aiuta

hjelpe- ausiliare, di soccorso; **hjelpeaksjon** azione l di soccorso; **hjelpekasse** cassa di soccorso; **hjelpekilde** risorsa; **hjelpekrysser** incrociatore m ausiliario; **hjelpeleer** maestro ausiliare, (universitet) assistente m

hjelpeles privo di aiuto, indifeso, che non si può aiutare; *han er i en ~ tilstand* è in una situazione disperata; **hjelpeleshet** stato di impotenza, situazione disperata; **hjelpemiddel** mezzo, risorsa, aiuto, rimedio; **hjelpemotor** motore m ausiliario; **hjelpeprest** vicario (parrocchiale)

hjelper aiutante m.f, aiuto, (i nøden) soccorritore m. se også medhjelper

hjelpeverb verbo ausiliare

hjelpsom servizievole, pronto ad aiutare (a soccorrere); **hjelpsomhet** premurosità, prontezza ad aiutare, sollecitudine f

hjem 1 a casa (propria), focolare m domestico, tetto familiare, (hjemland hjemsted) (il mio, il tuo etc) paese (il domicilio); *han døde i sitt ~* ~ e morì

hjem 2 adv, a casa; (til meg, deg etc) a casa mia (tua ecc.); *gå (komme, reise, vende) ~* tornare a casa (a domicilio); *være kommet ~* (også) essere di ritorno; **hjemad** a casa, verso casa

hjemfall jur. reversione f; **hjemfalle** essere spettante (per diritto); **hjemfalleen** destinato (a); ~ *til straff* passibile di condanna (di ammenda); **hjemfallsrett** diritto di reversione

hjemfrakt canco di ritorno, nolo di ritorno

hjemføre portare (portarsi) a casa; *hjemført fra utlandet* importato dall'estero; *hjemførte kåper* soprabiti d'importazione

hjemkalle richiamare; **hjemkallelse** richiamo

hjemkommen tornato a casa, rientrato; **hjemkomst** ritorno a casa, (til landet) rimpatrio; (være) arrivo; **hjemland** paese m natale, patria

hjemle garantire il possesso di (berettiget autorisere); *hjemlet ved lov* previsto (sancto) dalla legge; *hjemlet ved bruk* consacrato dall'uso

hjemleghet nostalgia; **hjemlig** (huslig) domestico (pl.: -ci); **casalingo** (pl.: -ghi); (som hører til fødested el land) nativo; **natio** (hyggelig) familiare, intimo; **hjemlighet** carattere m familiare

hjemløs licenza permesso *la ~* (do, mor re) **hjemløs** senza tetto, senza famiglia; (uten fedreland) senza patria, apolide; **hjemløshet** stato di chi è senza patria, apolidia

hjemme a casa, in casa; (hos meg, deg etc) da me (te ecc.); *her ~* qui a casa, qui da noi; *han er ikke ~ for noen* non è in casa per nessuno; *late som om man var ~* fare come (se si fosse) a casa propria; mettersi a proprio agio; *være ~ fra skulen* essere assente da scuola; *være (godt) ~ i* essere (bene) addentro in; *arbeide ~* lavorare a domicilio; *bli (holde seg) ~* (re)stare a casa; *føle seg ~* sentirsi a proprio agio; *ha ~* se høre hjemme; *det har ingen steder ~* non sia né in cielo né in terra; *ikke treffe noen ~* trovare la porta chiusa

hjemmearbeid lavoro a domicilio, (elevs) compito

hjemmeavlet nostrano, del posto; **hjemmebane**, *sidd på ~* (sport) battuto in casa; **hjemmebakt** fatto in casa; ~ *brød* pane m casereccio; **hjemmebrennlig** distillazione f clandestina; **hjemmebrygget**, ~ *øl* birra fabbricata in casa; **hjemmedøpe** battezzare in casa; **hjemmedåp** battesimo in casa

hjemmeforbruk consumo nazionale (interno)

hjemme fra da casa; **hjemmegjort** fatto a la casalinga

hjemmebørende, ~ *i* ondo di, (bosatt) domicilio (residente) a, (skip) immatricolato a

hjemmejakke giacca da camera

hjemmel diritto, titolo; *med ~ i loven* in virtù della legge, con autorità conferita dalla legge; *å mangle ~* non essere sancito (dalla legge); non essere giustificato

hjemmelaget fatto in casa

hjemmelsbrev, -dokument titolo di diritto; **hjemmelsmann** fig. informatore m, fonte f

hjemmemarked mercato interno; **hjemmeoppgave** (elev) compito (a casa); **hjemmesitter** (va g) assenteista m.f, non votante m.f fig. sedentario; **casalingo** (pl.: -ghi); **hjemmespunnet** filato in casa; **hjemmesydd** confezionato in casa

hjemmevant pratico della casa, ospite m.f abituale; intimo di casa; *han er ~ her* è come se fosse di casa qui; **hjemmevvet** tessuto in casa

hjemover verso casa

hjemsende mandare a casa, (soldater) congedare, (til hjemlandet) rimpatriare; **hjemsending** congedo, rimpatrio

hjemstavn paese m (luogo) d'origine, residenza, **hjemstavsrett** diritto di residenza, **hjemsted** residenza abituale, domicilio, dimora, **hjemstedskommune** comune m di residenza.

hjemsoke colpire (med con), provare (også rel.) (besøke for ofte) importunare con le proprie visite; **hjemsekelse** prova, duro colpo, flagello

hjemve nostalgia, **hjemvei** strada di ritorno; *på hjemveien* tornando a casa; **hjemvendt** ritornato a casa, rientrato

hjerne cervello; *den store* ~ il cervello, *den lille* ~ il cervello, **hjerne- cerebrale**

hjernearbeid lavoro di cervello, **hjernebetennelse** encefalite, **hjerneblødning** emorragia cerebrale, **hjernebløt** rammo, mento cerebrale, **hjerneboring** trapanazione f del cranio; **hjernehaune** meninge f, **hjernehinnebetennelse** meningite f

hjernekasse scatola cranica, cranio, **hjernelammelse** paralisi f cerebrale, **hjernelidelse** malattia cerebrale; **hjernemarg** bulbo rachidiano, midollo allungato, **hjernemasse** sostanza cerebrale, **hjernerystelse** commozione f cerebrale

hjerneskade lesione f al cervello, **hjerneskalle** cranio, scatola cranica, **hjerneslag** congestione f cerebrale, colpo apoplettico; **hjernespinn** chimera, **hjernesvulst** tumore m al cervello, **hjernesykdom** malattia del cervello

hjernevev tessuto cerebrale, **hjernevirkning** circoscrizione f cerebrale; **hjernevirksomhet** attività del cervello

hjerter cuore m, *hans* ~ *hanker* gli batte il cuore, *sd lenge mitt* ~ *sidr* finché avrò un soffio di vita, *hjerteret sitter i halsen på meg* ho il cuore in gola, *hvo hjerteret er fullt av* *løper munnen over med* la lingua batte dove il dente duole, *åpne sitt* ~ *for en* aprire il cuore a qn., *ha hjerteret på rette sted* avere cuore, *jeg har ikke* ~ *sit* a non mi sento di, *skriv hjerteret opp i livet* prendere il coraggio a due mani; *av hjerteret* di cuore, *av hele mitt* ~ con tutto il mio cuore, *han taler ut av hjerteret* parla col cuore in mano (al cuore aperto); *fra hjerterets dyp* dal profondo del cuore, *i sitt innerste* ~ in fondo al cuore, *det skjærer ham i hjerteret* gli stringe (spezza) il cuore, *kjenner seg lett om hjerteret* sentirsi il cuore leggero; *bli i være* *tung om hjerteret* avere il cuore grosso; *jeg kan ikke bringe det over mitt* ~ a non mi sento il cuore di; *ha noe på* ~ avere qc. di dire, *det ligger ham sterkt på hjerteret* gli sta molto a cuore, gli preme molto; *legge en noe på hjerteret* raccomandare qc., *gå til hjerteret* (rote) toccare cuore (bedrøve) stringere il cuore; (være viktig) stare sul cuore; *bære under sitt* ~ portare in grembo (in seno)

hjerteranfall crisi f cardiaca, **hjerterangst** angoscia mortale, **hjerteranliggende** affare m di cuore, **hjerterbank** batticuore m, palpitazione f, **hjerterbetennelse** cardite f, **hjerterblad** foglia centrale cuore m del l'insaiata, se også: kimblad, **hjerterblad** sangue m del cuore; *jeg ville gi mitt* ~ darei il mio sangue, **hjerterdannet** a forma di cuore a cuore

hjerterfeil vizio cardiaco, card opatia, **hjerterfred** pace f nel cuore, **hjertergodhet** bontà di cuore, **hjertergripende** commovente, toccante; **hjerterkammer** ventricolo; **hjerterkjer** uomo (donna) del cuore, amato (a) bene; **hjerterklapp** med. cardiopalmo; palpitazione f cardiaca, **hjerterklappfeil** insufficienza valvolare

hjerterkuser rubacuori m, f inv, **hjerterkrampe** angina pectoris, stenocardia, **hjerterkule** epigastrio; **hjerterkval** spina nel cuore, angoscia

hjerterlag buon cuore m, **hjerterammelse** paralisi f

cardiaca, **hjerterlig** cordiale, caloroso, (oppriktig) sincero, *le* ~ ridere di cuore; **hjerterlighet** cordialità, calorosità, **hjerterløs** senza cuore, **hjerterløst** insensibilità, crudeltà, **hjertermening** opinione f sin-

hjertermenneske persona di cuore, **hjertermuskel** miocardio, **hjertermusling** hucare a

hjerrens, ~ *gjørne* di tutto cuore, ben volentieri, **hjerrens glede** viva gioia, **hjerrensgod** buonissimo, di gran cuore

hjerteronde mai m di cuore

hjerter (i kort) cuori m; ~ *ess* *to dame*, asso (due, donna) di cuori, **hjerterø** pace f nel cuore

hjerterom, *hvor der er* ~ *er det også* *hustrum* buona volontà supplisce a facilità, **hjerterot** (il) profondo del cuore

hjerterøperende straziante, **hjerterøslag** battito (del cuore), palpito, med. apoplessia, colpo apoplettico, **hjerterørg** dolore m profondo, crepacuore m, *de av* ~ morire di crepacuore, **hjerterøstyrkende** cardiotonico (pl.; -ci), cordiale; **hjerterøstyrkning** cordiale m, *ta seg en* ~ bersi un ciocchetto, **hjerterøstukk** sospiro profondo, (sorg) sospiro di dolore, (kjærlighet) sospiro amoroso, **hjerterøstyk** malato di cuore, **hjerterøstykdom** malattia di cuore, **hjerterøstyk** fenta al cuore

hjerterøstyk rubacuori m, f inv

hjerterøstydelse sfogo (p. ghi), **hjerterøstarm** a le tuoso, caloroso, di cuore, **hjerterøstvarme** affetto, calore m, cordialità, **hjerterøstvenn** amico del cuore, **hjerterøstvennende** che conquista affetto, **hjerterøstønske** ardente desiderio

hjerter gregge m, armento

hjerter cervo, **hjerter** (ofte) di cervo, **hjerterbrun** cervino, bruno rossiccio; **hjerterhagl** palletoni mpl, **hjerterhorn** corna fpl cervine, **hjerterjakt** caccia al cervo, **hjerterkalv** cerbiatto, **hjerterkier**, -skinn pelle f di daino, **hjerterkinnshanske** guanto di daino

hjertertak ramo di corno di cervo, **hjertertak** polvere m di corna di cervo, **hjertertakdråper**, -olje olio di corna di cervo; **hjertertakksalt** sale m di corna di cervo, carbonato d'ammonio

hjerter ruota, (lite) rotella, (leke) cerchio, *sit* ~ fare la ruota, *femte* ~ *på* vogn il terzo incomodo; la quinta ruota del carro, *komme under hjulet* cadere sotto la ruota, *ligge på* ~ (sport) essere (seguire) a ruota, *hjulene står* le fabbriche sono ferme

hjerteraksel assale m, asse m, sala, **hjerterstand** carreggiata, **hjerterbåt** piroscalo a ruota, **hjerterbent** che ha le gambe arcuate (storte); *være* ~ avere le gambe da fantino, **hjerterbeslag** batistrada m inv

hjerterdamper, -dampbåt piroscalo a ruota, **hjerterdannet** a (forma di) ruota, **hjerterdrev** pignone m, **hjerterleke** raggio (di ruota); **hjerterfabrikasjon** fabbricazione f di ruote; **hjerterfelg** cerchione m, **hjerterkasse** mar tamburo della ruota, (maskin) scatola

hjerter 1 angolo, cantone m, canto; cantuccio, (fremspring) spigolo, *avskåret* ~ angolo smussato, *han har tur om hjørnet* l'abbia quasi girato l'angolo, *på hjørnet* all'angolo; **hjerter** 2 fig. amore m, *hjerter* *hjerne* *er* *non i dag* di che amore e oggi, *være i det gode i rette* ~ essere in vena, *være i det dårlige* ~ essere di malumore

hjerterpark calcio d'angolo, corner m inv, **hjerterstein** pietra angolare; **hjerterstolpe** palo angolare, **hjerterstue** stanza (vano) d'angolo

hjertertann dente m canino; **hjertervindu** finestra d'angolo; **hjertervrelse** camera d'angolo

hm? (ironisk, truende, vantro) eh m!, (tvil) uhm!

hobby passatempo (favorto), **hobby** m inv
hode testa, capo, (overhode) capo, (seng) testata,
et godt ~ un gran cervello, *ha et dærlig ~* essere
 duro di comprendonio; *et klart ~* un ingegno acu-
 to, *han er et i holt ~* *hoyere enn meg* e più alto di
 me di tutta la testa, *følge sitt eget ~* agire da testa
 propria, *gi hudet på at scommettere la testa che,*
legge hodene sammen unire le idee, consultarsi;
stikke hodene sammen fare crocchio, mormorare;
(legge råd) concertarsi, fare intrighi, *sette ~* age-
 rare il grumolo, accostare; *gå etter sitt eget ~* fare
 da testa propria, *hvis det skulle gå etter hans ~* se
 si desse retta a lui, *det er ikke etter mitt ~* non è
 di mio gradimento, *banke (få) noe inn i hudet på*
ham fargli (fargli entrare) qc in testa, *sette noe*
i hudet på en mettere qc in testa a qn., *sette seg i*
hodet at mettersi in testa di, *ikke være riktig i hodet*
 non avere la testa a posto, *det en ikke har i hodet*
får en ha i benta chi non ha testa abbia gambe, *opp*
med hodet su con la testa, coraggio!, *pass hodet*
 attenti alla testa, *innestå for noe med sitt hode* ri-
 spondere di qc con la propria testa, *komme over*
ens ~ piombare addosso a qn., *se en over hodet lig*
 non degnare di uno sguardo, *på hudet* (hodekul),
 a capofitto, *gå på hodet i vannet* tuffarsi di testa,
med hatten på hodet col cappello in testa, *stå på*
hodet stare in bilico sulla testa, *stå på hodet for en*
tars in quattro per qn., *stille tingene på hodet* ca-
 povolgere le cose, *gå (stige) til hodet* montare alla
 testa, *som går til hodet* (også) inebriante; *jeg kan*
ikke få det ut av hodet på ham non riesco a toglier-
 glielo dalla testa

hodearbeid lavoro di testa (di cervello); **hodebry**
 lambiccamento di cervello, rompicapo, **hodebunn**
 cuoio capelluto, **hodegerde** capezzale m, testiera

hodehår capelli mpl

hodekull a capofitto, (i blinde) a testa bassa

hodekul cavolo capuccio

hodelus pidocchio dei capelli; **hodeløs** senza testa,
 acefalo, (vettløs) scervellato

hodepine mal di testa (di capo), cefalea, *en dunderende*
 ~ un mal di capo martellante; *ha ~* avere mal di
 capo, (stadig) soffrire di cefalea, **hodepinetablett**
 compressa (cachet m inv) contro il mal di testa

hodeplagg copricapo inv, **hodepute** guanciaie m,
 cuscino, **hoderegning** calcolo mentale, **hoderysting**
 scollata di capo

hodesalat lattuga, **hodeskalle** cranio, teschio; **hodes-**
smykke diadema m, **hodestykke** parte della testa

hodetørkle fazzoletto da testa, foulard m inv

hoff corte f, *holde ~* tener corte, *høre til (komme til*
hoffet far parte della (entrare a) corte, *være velsett*
ved hoffet essere gradito a corte

hoff- (mest) di corte, **hoffball** ballo a corte, **hoff-**
betjent impiegato di corte, **hoffdame** dama d'ono-
 re, **hoffdrakt** abito da corte, **hoffembetsmann** fun-
 zionario di corte, **hoffetikette** etichetta, cerimoniale
 m di corte, **hoffest** festa a corte, **hofffolk** cortigia-
 ni mpl, **hoffjegermester** soprintendente m delle
 cacce reali, **hoffkavaler** cortigiano

hoffkryp parassiti mpl di corte, **hoffliv** vita cortigia-
 na, **hoffmann** cortigiano, **hoffnarr** buffone m di
 corte, giullare m, **hoffråd** consigliere m ausilio

hoffsejef soprintendente m della real casa, **hoffsoog**
 cortigiano servile; **hoffsong** lutto di corte, **hoffstat**
 corte f, casa reale; **hofftjeneste** servizio di corte,
hoffvesen corte f, **hoffmanerer** cortigianeria

hofte anca, fianco (pl -chi), **hofteben** ischio, **hofte-**
gikt artrosi f dell'anca, coxalgia, **hoftelam** paraliz-
 zato all'anca, sciaticato, **hoftelammelse** paralisi f

dell'anca, **hofteledd** articolazione f dell'anca, **hofte-**
muskel muscolo iliaco (pl. -ci) muscolo sartorio,
hoftepute imbottitura dei fianchi, **hofteskade** lesio-
 ne f all'anca, **hofteskål** ilio, acetabolo, **hofteverk**
 coxalgia, dolore m sciatico

hogg colpo (i hodel sulla (in) testa), *di på ~* fendente
 m, *merke etter ~* taglio, tacca, **hogge** colpire; (klø-
 ve) fendere; (trær) tagliare, (vød) spaccare;
 (spekk) squartare, (til) squadrare, (kunst) scol-
 pire; (nebb) beccare; (båtshake) agganciare; *mar*
(gå på grunn) toccare il fondo, (i s, øen) beccheg-
 giare, ~ *glatt* spianare; ~ *hull* perforare, bucare;
 ~ *av (bort)* mozzare, recidere; ~ *et stykke av noe*
 tagliare un pezzo di qc.; ~ *et lem av en* troncare
 un arto a qn., ~ *etter* inciacciare (colpire) qc.; ~ *i*
marmor scolpire il marmo, ~ *noe (inn) i noe* con-
 ficcare, (innskrift) incidere qc in qc.; ~ *i smitt*
 spezzettare; ~ *inn på fienden* caricare il nemico; ~
ned abattere, ammazzare, ~ *ned for fote* fare a
 pezzi, macellare, *la seg ~ ned* farsi ammazzare, ~
om seg menare colpi a destra e a sinistra, ~ *opp*
 (is) rompere, (skip) demolire; ~ *til noe* colpire
 qc ~ *noe til* sbazzare qc., ~ *ut* incavare; (i mār-
 mor) scolpire, (i metall) cesellare, (blikk) intaglia-
 re, (skog) diradare, ~ *seg i handa* fendersi la mano
 con la scure, ~ *seg igjennom* aprirsi un varco

hoggeredskap arnese m da taglio, **hoggeri** spadone
 m, **hoggestabbe** ceppo, **hogging** (til-, hogst) taglio;
 (kunst) scultura, intaglio; (kamp) colpi mp,
hoggeren scalpello, **hoggorm** vipera, **hoggtunn** zan-
 na

hogst taglio

ho! ola! oh! ohe!

hokuspokus stregoneria, gioco d prestigio ghermi

■. 2

hold 1 anat carne f; *være i godt ~* essere bene in
 carne, **hold** 2. (tak) presa, (smerte) fitta al fianco,
 (am male alla milza; (avstand) distanza, *skytte på*
en på nært ~ sparare a qn. a bruciapelo, *på langt*
 ~ da lontano, in lontananza, *på enkelte ~* (kret-
 ser) in alcuni (certi) ambienti, *fra annet ~* (kilde)
 da altra fonte, *fra alle ~* da ogni parte, da tutti i
 lati, *fra pålitelig ~* da fonte sicura, *fra velunderret-*
tet ~ da fonte bene informata, *fra høveste ~* da
 fonte autorevole, dall'alto

holdbar solido, resistente, durevole, duraturo, (ar-
 gument) valido, ben fondato, (mat) di lunga con-
 servazione, **holdbarhet** solidità, resistenza, durata,
 validità, fondatezza, **holddame** mantenuta

holde 1 tr v tenere, mantenere, trattenere, (rom-
 me) contenere, (måle) misurare, mar stazzare,
 mil tenere, (bevare) conservare, custodire; (vød
 like-) mantenere, tenere in buono stato; (avtale)
 mantenere, (lov) osservare; (avis) essere abbona-
 to a, (skole, møte) tenere; (tjenere) avere al pro-
 prio servizio, ~ *balansen* mantenere l'equilibrio,
 tenersi l'equilibrio; ~ *hest* avere un cavallo, ~ *hær*
og flåte mantenere un esercito e una flotta, *en må*
 ~ *det en har lovet* bisogna mantenere ciò che si è
 promesso, ~ *noe gående* mandare (far andare) av-
 anti qc, tenere in piedi qc, ~ *det gående* tirare
 avanti, ~ *1000 lire* (satse) puntare mille lire; ~
fast tener fermo, trattenere, ~ *for* (anse for) rite-
 nere, considerare, giudicare; ~ *fra* trattenere da
 tener lontano da, ~ *fram* mettere avanti, proten-
 dere, presentare, (barn) mettere sul vasiolo; ~ *en i*
handa dare la mano a qn., ~ *en i armen* tener qn.
 per il braccio, dare il braccio a qn., ~ *noen med noe*
 (f eks. kjær) passare qc a qn.; ~ *til arbeid* far la-
 vorare, *holde vannet* trattenere l'urina

holde 2 intr. v. (være solid) tenere, essere solido. (være) durare; (styre) tenere / *til høyre* la destra; (stanse) fermarsi, *mår* puntare

holde 3 (med adv. el. prep.), ~ *av* voler bene a, *jeg holder av å lese* mi piace leggere; ~ *mer av* prediligere, amare più di tutto, *han holder nok av å* non gli dispiace davvero (+ inf.); ~ *fast* tener duro, ~ *igjen* resistere, frenare; ~ *en inne i huset* (tratt) tenere qn in casa, ~ *med* tenere per, prendere le parti di, dar ragione a, (parti) essere di, aderire a, ~ *med den sterkeste* stare dalla parte del più forte, ~ *opp* (løfte) sollevare, tirare su; (stanse) cessare finire, fermarsi, ~ *opp med å smette* di, ~ *opp med noe smette* qc., ~ *oppe* tenere su, sostenere (flytende) tenere a galla, ~ *en lenge opp om natta* tenere qn alzata o svegliato, *no a arda not e* ~ *pu* tenere fermamente, trattenere; (beholde) tenersi serbare, (hevd) sostenere; (være stemt for) essere per, ~ *strengt på moralen* essere di rigidi principi morali; ~ *på med* stare facendo, ~ *på å* stare per (+ inf.), ~ *sammen* tenere insieme essere uniti, sostenersi a vicenda, ~ *til* frequentare (med en qn); ~ *tilbake* trattenere; riserbare; ~ *ut* (tåle) sopportare, tollerare, resistere, tener duro, (være) durare *jeg kan ikke ~ det* ~~non ne posso più~~ ~ *ut fra land* ~~mar~~ prendere il largo, ~ *ut med en* sopportare qn, *man kan ikke ~ det ut med ham* non gli si può più stare assieme, ~ *ut fra* (skjelne) di distinguere, ~ *ute* escludere, tenere al di fuori, impedire l'entrata a, ~ (fast) ved tenersi a, aggrapparsi a, fig. attenersi a, mantenere, ~ *ved i med å* continuare a, perseverare a

holde 4 refl., ~ *seg* (i tilstand) tenersi, (på stød) trattenersi, (festning) tenere; (uforandret) mantenersi, (om person, klare seg) sostenersi, tirare avanti, tenersi a galla, ~ *seg i fast* tenersi (i ved a); ~ *seg i fore seg*, *godt* avere un bel portamento, (bevare seg) conservarsi (mantenersi) bene (tross alder) portar bene gli anni, ~ *seg for munnen* mettersi a mano davanti alla bocca, ~ *seg for nesa i ørene*, turarsi il naso (le orecchie); ~ *seg fra* tenersi lontano da, evitare, trattenersi da, ~ *seg inne* stare (chiudersi) in casa, ~ *seg med klar* pagarsi i vestiti, ~ *seg oppe* tenersi su, sostenersi, (om natta) restare alzato, ~ *seg til i nær ved*, tenersi vicino a, ~ *seg til saken* restare in argomento attenersi alla questione, ~ *seg tilbake* tenersi indietro

holden (veihavende) agiato; se også: *hel*

holdeplass fermata, (jernbane) stazione f. **holdepunkt** punto d'appoggio fig. punto di riferimento

holder sostegno, supporto, appoggio

holdning contegno, portamento; (moralisk) atteggiamento, *alvorlig* ~ contegno serio, serietà *utvungen* ~ spigliatezza, *ha en durtig* ~ avere un portamento goffo; **holdningsløs** privo di principi **holdningsløst** mancanza di principi

holdskruc vite f. da legno

holdt! alt'altola!, *gjøre* ~ fare alt, fermarsi

hole avere, procurarsi, F fregare

holk 1 *mår* orca, carretta, **holk 2** (beslag) ghiera (meta lhyise) manicotto; (dunk) bartolotto

hollandsk olandese, **hollender** olandese: *den flygende* ~ il vascello fantasma **hollenderiane** olandese

holme isolotto; **holmgang** duello, combattimento

holt boschetto, **homerisk** omerico (pl. -ci)

homeopat omeopatico (pl. -ci), **homeopati** omeopatia

homeopatisk omeopatico (pl. -ci), *behandle* ~ curare con il metodo dell'omeopatia

honning miele m, *suge* ~ (bi) succhiare il nettare bottinare, **honningaktig** melato, mieloso, **honningbi** ape f. domestica, **honninghøst** raccolta del miele, **honningkake** ombr. panepa o mosaccio (bi kake) favo, **honningsslynge** smielatore m, **honningssnak** gusto d. mac. **honningset** mela o fig. også mellifluo

honner saluto, mil. onori mpl militari, (spil) 4 **honorer** 4 onori, *gjøre* ~ fare il saluto militare, salutare militarmente, **honnarmarsj** marcia d'onore

honorar retribuzione f, corrispettivo, (lege o.l.) onorario, competenze fpl, (for opptreden) cachet m inv., **honoratører** notabili fpl, F pezzi mpl grossi, **honore** retribuire, pagare, (veksel) onorare, pagare **honorerings** pagamento, accettazione f

hop (flokk) folla, massa, (dyng) mucchio, ammasso, cumulo; (sammenstilling) ressa, assembramento, *den store* ~ la massa, il vo. go, *heie seg over hopen* emergere, distinguersi dal volgo, *tulle i til hope* tutti insieme, tutti quanti

hope v., ~ *opp i sammen* accumulare, ammassare, ~ *seg opp* accumularsi, ammassarsi, **hopetall**, ~ (personer) in massa, (ting) a mucchi, a .osa

hopp salto, balzo, **hoppe 1** v saltare, balzare (~ avsted) saltellare, camminare balzelloni; ~ *di hesten* balzare da cavallo, ~ *i vannet* gettarsi in acqua, ~ *omkring* saltare tutt'intorno ~ *på ei ben* saltare a pic zuppo, *hjerter hoppet i seg på ham* ha provato un tuffo al cuore, ~ *tilbake* fare un salto indietro, rimbalzare; ~ *ut* saltare (balzare) fuori

hoppe 2 s. cavalla, giumenta, **hoppefåll** puledra

hoppesau corda (per saltare), **hopping** salti mpl, saltellamento, (hjerter) palpitazione f

hopsasa (hoppla) op la

hor adultero, fornicazione f, *drive* ~ commettere adulterio, fornicare; **horde** orda **bore** adultera (gatepike) prostituta, sgualdrina

horisont orizzonte m, *det går over min* ~ ciò e al di sopra della mia portata, *utvide sin* ~ allargare il proprio orizzonte, **horisontal** orizzontale

horkarl adultero, donnaiuolo, fornicatore m

hormon ormone m, **hormon-** (offest) ormonale

horn corno (også mus); (brød) cornetto, chiffero *ha et ~ i siden til* avere il dente avvelenato contro, *renne hornene av seg* correre la cavallina, folleggiare finché si è giovani, *sette ~ i pannen på en* far portare la corna a qn, far becco qn, *blåse på* ~ suonare il corno; *spidde på hornene* incornare; *ta tyren ved hornene* prendere il toro per le corna

horn- (av ~) di corno; **hornaktig** corneo, **hornarbeid** lavoro in corno, **hornblende** min. ornobienda **hornblåser** suonatore m di corno, mil. trombettiere m, **hornbriller** occhiali (con montatura) di tartaruga, **horndreier** tornitore m in corno, **hornet** con corna, zool., bot. cornuto, **hornget** zool. aguglia, **hornhane** cornea, **hornhud** callosità, **hornakveg** bestiame m cornuto, **hornlag** strato corneo, **hornlim** colla di corna, colla cervona, **hornløs** privo di corna, **hornmusikk** musica (concerto) di ottoni, (korps) fanfara, banda, **hornskje** cucchiato di corno, **hornvev** tessuto corneo

horoskop oroscopo, *stille ens* ~ trarre l'oroscopo di qn, fare l'oroscopo a qn

hortensia bot. ortensia

hos (hjemme ~) da, presso; (sammen med) con, (på ens person) su, *finne et eksempel* ~ trovare un esempio da, *han prøver å skade meg* ~ Dem cerca di screditarmi presso di Lei, *jeg skal straks være ~ Dem (til tjeneste)* sarò da Lei in un attimo

hose calza, *gjøre sine hoser grønne hos en* cercare di

entrare nelle buone grazie di qn., **hosebåndorden** ordine m della Giarrettiera
hosanna osanna interj., m inv
hospital ospedale m, (stiftelse) ospizio, **hospital(s)** d'ospedale, **hospitalsforstander** amministratore m d'ospedale, **hospitalprest** cappellano d'ospedale, **hospitalskip** nave f ospedale
hospitant uditor m, **hospitere** seguire un corso in qualità d'uditor, **hospits** ospizio, locanda
hospitende che sta vicino, a fronte
hoste 1, v tossire; ~ *opp* sputare, (slim) espettorare, **hoste 2** s. tosse f, **hosteanfall** attacco di tosse, **hostepastill** pastiglia per la tosse; **hostesaft** sciroppo per la tosse; sciroppo emolliente
hostie ostia, (innvidd) ostia consacrata
hosting (il) tossire m, tosse f ostinata
hotell albergo (pl. -ghi), **hotel** m inv., **hotell-** d'albergo, alberghiero; **hotellbedrager** chi non paga il conto d'albergo; **hotellbedrageri** (il) non pagare il conto d'albergo; **hotellbevilling** licenza di conduzione d'albergo; **hotellfagsskole** scuola alberghiera; **hotellgjest** cliente m, f d'albergo; **hotellpike** cameriera d'albergo; **hotellnæringen** l'industria alberghiera; **hotellregning** conto d'albergo; **hotelltyv** topo d'albergo; **hotellvert** albergatore m, **hotellverelse** camera d'albergo
hoffentott ottentotto
hov zool. zoccolo, **hovblad** suola, **hovdyr** ungulato
hoved- (viktigst) principale **hovedagentur** agenzia generale **hovedaksel** albero motore, **hovedalter** altare m maggiore, **hovedansfører** comandante m in capo, **hovedanklager** accusatore m principale, **hovedarbeid** lavoro principale, maggior parte f del lavoro, (verk) opera principale, **hovedartikkel** articolo principale, (avis) articolo di fondo, editoriale m
hovedavdeling reparto principale, sede f; **hovedavsnitt** parte f primaria, sezione f principale
hovedbestanddel elemento costituente (essenziale) **ingrediente** m principale **hovedbetjening** significato primario, (viktighet) importanza capitale; **hovedbjelke** trave f maestra, architrave m, **hovedbok** merk. libro mastro; **hovedbokholder** capo contabile; **hovedbrannstasjon** caserma centrale dei vigili del fuoco, **hovedbygning** edificio principale, corpo di palazzo
hoveddekk ponte m principale, **hoveddyd** virtù f principale, *de 4 hoveddyder* le 4 virtù cardinali; **hoveddør** porta principale, portone m
hovedekspedisjon ufficio principale, **hovedfag** materia principale; (persons særilige studium) specialità **hovedfaktor** fattore m più importante (essenziale, determinante); **hovedfarge** colore m principale; **hovedfargene** tys. i colori semplici (fondamentali); **hovedfigur** personaggio principale; **hovedforfatter**, *hans* ~ l'autore scio **hovedforhandling** udienza, **hovedformål** scopo principale, obiettivo primario, **hovedforskjell** differenza fondamentale, **hovedfortegnelse** catalogo generale
hovedgate via principale; **hovedgevinst** primo premio **hovedgrunn** ragione f (motivo) principale; **hovedgård** (herregård) palazzo, tenuta; (gårdsbruk) fattoria principale, (gårdstom) corte f principale, (ved slott) corte f d'onore; **hovedhjørnestein** pietra angolare; **hovedindustri** industria primaria, principale; **hovedinngang** entrata principale
hovedinnhold contenuto principale; (kjernen) sostanza, succo; (oversikt) sommario; **hovedinntrykk** entrata principale, **hovedinntrykk** impressione generale, **hovedjernbane** linea (ferroviaria) primaria,

hovedkarakter media (dei voti); **hovedkasse** cassa generale; tesorena **hovedkasserer** cassiere m capo, tesoriere m; **hovedkilde** fonte f principale; **hovedkirke** chiesa principale; **hovedklokke** collettore m principale; **hovedkontor** sede f centrale, **hovedkvarter** mil. quartiere m generale, **hovedkvittering** quietanza a saldo
hovedledning cavo principale (al di distribuzione), circuito principale; **hovedlidenskap** passione f dominante; **hovedlinjal** riga da disegno, **hovedlinje** linea principale, (i ætt) linea diretta
hovedmann capo; (opphavsmann) autore m principale; **hovedmasse** massa, grosso; **hovednøkkel** comunella, passe-partout m inv., **hovedoppgave** compito principale; (eksamen) tesi f, tesina, **hovedpille** ark f pilastro angolare (principale) **hovedpost** posto di guardia principale, merk voce principale; **hovedpostkontor** posta centra e ufficio postale centrale; **hovedprinsipp** principio fondamentale, **hovedproblem** problema essenziale (fondamentale)
hovedpunkt punto essenziale, caposaldo, (anklage) capo d'accusa principale **hovedregel** regola generale, **hovedregister** registro (indice m) generale, **hovedrengjøring** pulizia a fondo, **hovedreparasjon** riparazione f straordinaria, **hovedrett** piatto forte, pietanza **hovedrolle** parte f principale, prima parte
hovedsak questione f principale, (det viktigste) l'essenziale m, ciò che importa, il punto più importante, *det er hovedsaken* questo è il punto; i ~ in linea di massima, **hovedsakelig** principale, essenziale, adv. også in linea di massima
hovedserie sport serie f A, **hovedsete** sede f centrale, **hovedsetning** proposizione f principale; **hovedskyldner** debitore m principale, **hovedslag** mil. battaglia decisiva, **hovedspørsmål** questione f di fondo, problema m principale; **hovedstad** capitale f, (proving-) capoluogo (pl. -ghi) **hovedsted** (i bok o l.) parte f saliente, passo più importante
hovedstemme mus voce f principale; **hovedstil**, *norsk* ~ tema m in lingua primaria norvegese (all'esame di maturità), **hovedstol** jur. merk capitale m (di fondo); **hovedstorm** mil. assalto con il grosso delle truppe, **hovedstrøk** (by) quartiere m centrale, **hovedstrøm(ning)** corrente f principale; fig. også tendenza prevalente **hovedstykke** parte f (pezzo, elemento, lavoro teatrale) principale
hovedstyrke forza principale, mil. grosso del esercito; **hovedstøtte** sostegno principale; fig. braccio destro, **hovedsum** totale m, **hovedsynd** peccato mortale (capitale)
hovedtanke idea fondamentale, pensiero dominante
hovedtittel titolo principale, **hovedtrapp** scalone m, scala principale, **hovedtrekk** carattere m (aspetto) essenziale, caratteristica principale, i *finne* ~ a grandi linee, nei suoi elementi essenziali
hovedvekt granguardia, capoguardia m, f. **hovedvei** strada principale (maestra, di grande traffico)
hovedvekt, *legg* **hovedvekten på** dare gran peso a, dare la massima importanza a, **hovedverk** opera principale; capolavoro; **hovedvitne** testimone m (teste m) principale, supertestimone m
hovedåre arteria principale; (gruve) filone m; fig. arteria di gran traffico, **hovedårsak** causa primaria (principale)
hoven gonfio, tumefatto, enfato; fig. gonfoso, tronfio, arrogante; **hovenhet** gonfiore m, tumefazione f, enfagione f fig. boria, arroganza, **hovere** cantar

viltoria, ostentare superiorità, godere dell'umiliazione altrui
hovet(arbeid) angaria, corvè f, corvee, f, corvata, boveribonde contadino soggetto a corve
hovjern raspa (lima) da maniscalco, **hovmester** maggiordomo, capocameriere m.
hovmod superbia, orgoglio, alterigia, ~ *står for fall* la superbia andò a cavallo e tornò a piedi, **hovmodig** superbo, orgoglioso, altezzoso *hi*, ~ *insuperbte* bove, ~ *opp* gonfiarsi, enfarsi
hovskjegg barbeta, **hovslag** pesta, (tyden) rumore m di cavalli in corsa, **hovsmed** maniscalco (pl. -chi), **hovtang** tenaglie fpl da maniscalco
hu, komme i ~ ricordarsi, rammentarsi di, *med velberødd* ~ con deliberato proposito
hubro zool. gufo
hud pelle f (frukt) buccia, (avkastet høn) scaglia, *hard* ~ callosità, *rd huder* pelli fresche; *få ny* ~ mettere pelle nuova, *skifte* ~ mutare la pelle, *sluke med* ~ og hår divorare in un boccone, mandar giù intero; *tilhøre en med* ~ og hår appartenere corpo ed anima a qn
hudfarge colore m della pelle; (ansikts-) colorito, carnagione f; **hudflette** sfierzare (også fig.); **hudfletning** sfierzata, io sfierzare **hudfluk** brandito di pelle, **hudfold** piega cutanea, **hudlege** dermatologo (pl. -gi), **hudløs** senza pelle, spelato (ved skrapping) esconato, scorticato; **hudløshet** spellatura, esconazione f; **hudpleie** cura della pelle, cosmesi f; **hudskifte** muta (della pelle)
hudstryke fustigare; **hudstrykning** fustigazione f, **hudsykdom** malattia della pelle; dermatosi f; dermatite f; **hudutslett** eruzione f cutanea, **hudver** tessuto cutaneo
huff uh', (lei og kjøi) uffà'
hug (sinn) animo, (attrå) desiderio, *hans* ~ *står til* l'oggetto del suo desiderio è, *komme i* ~ ricordarsi, rammentarsi di, se også, *hu*
hugenott ugonotto
hugg colpo; se ellers, hogg og sammensetn, **bugge** colpire, tagliare; se hogg, **buggeri** spadone m.
hul, ~' presto! i ~ og hasti con precipizio, **hule** gridare, strillare; ~ *til* lanciare grida, **huling** strilli; mpl, grida fpl
huk, sitte på ~ sedere sui calcagni, stare accoccolato, *sette seg på* ~ accoccolarsi, accovacciarsi
huke, ~ *seg ned* rannicchiarsi, ~ *noe fast* (med krok) uncinare qc.
hukommelse memoria, *god (skarp)* ~ buona memoria (memoria ferrea); *hvis min* ~ *ikke står feil* se la memoria non m'inganna, *etter hukommelsen* a memoria
hukommelsesfeil errore m di memoria, **hukommelseskunst** mnemotecnica, **hukommelbessak** fatto di pura memoria, **hukommelbessstoff** materia da memorizzare, **hukommelbessrap** perdita della memoria, amnesia; *lide av* ~ soffrire di amnesia
hul cavo, incavato, concavo; ~ *stemme* voce cavernosa, ~ *sjø* mare mosso, se også **hult**, adv., **hulbrystet** chi ha il petto incavato
huld gl fedele, devoto, canno
hulder omtr. ninfa dei boschi
hule 1. v. ~ *ut* incavare; (undergrave) minare, tekn. scanalare, **hule** 2. s. caverna, grotta, (dyp mørk) antro; (dyrs) tana, covio; (dårlig bolig) spelonca, buco (pl. -chi) *lastens huler* i ricettacoli del vizio
hulebjørn orso delle caverne, **huleboer** troglodita m, f, cavernicolo; **hulefurn** reperto delle caverne, **hulepadde** proteo, **hulepinnsvin** istrice f

hulfil lima tonda, **huling** (det å hule) scavatura, incavatura, scanalatura, **huljern** sgorbia
bulke singhiozzare, **bulking** il singhiozzare m
bulkunnet chi ha le guance incavate (smunt)
buli buco (pl. -chi), foro, buca, (åpning) apertura, (i mur) breccia, (bijard) buca, bula, (usse t rom) buggiatolo; (skittent rom) topaia, (tekst) lacuna, *det er godt* ~ *på bollen* l'ascesso e scoppia- to; *en trøye med huller på albuerne* una maglia con i gomiti bucati; *rive (slå store)* ~ i bucare, forare, *slå* ~ i hode! farsi un buco in testa, *skjære (ta)* ~ *på* intaccare, metter mano a, incominciare (a tagliare); *sitte (sette en)* i hullet essere (mettere qn) al fresco, *stikke* ~ i (pø) praticare un foro in, bucare, forare
bullet bucato, forato, **bulld** orlo a giorno
bulkkort scheda perforata, **bulkkortmaskin** perforatrice f (di schede), **bulkkortsystem** sistema m meccanografico (pl. -ci)
bulkselig (vennlig, nådig) benigno, benevolo; **bulkselighet** benevolenza benigna
bulmetsel sgorbia, **bulmål** misura di capacità, **bulrom** cavità, vuoto, **bulslupe** incavare molando; **bulspeil** specchio concavo, **bulsom** orlatura a giorno
bul adv, *lide (klinge)* ~ risonare cupamente, rim- bombare, fig suonare falso
bulter til bulter sottosopra, alla rinfusa, *allting går* ~ tutto procede in gran confusione
bulvei strada incassata, (kløft) burrone m, gola
bulvøyd chi ha gli occhi infossati
human umano, (vennlig, blid) affabile, gentile, **humaniora** studi mpl umanistici, **humanisere** umanizzare, **humanisme** umanesimo, **humanist** umanista m, f **humanistisk** umanistico (pl. -chi), ~ *utdun- nelse* cultura umanistica (classica), *humanistiske* (og studi) mpl umanistici (letterari); **humanitet** umanità, affabilità
humbug ciarlataneria, trucco (pl. -chi), (snyteri) impostura, ciarlatanata, **humbugmaker** impostore m, ciarlatano, bluffatore m
humle zool. bombo, bot luppolo; *sette* ~ *til* luppolizzare, **humleavl** coltivazione f del luppolo, **humle- bage** luppoletto, **humleknope** frutto del luppolo, **humleroske** viticcio di luppolo, **humlestengel** palo di sostegno per il luppolo
hummer omato, gambero marino, **hummer-** (ofesi) di omato, di gambero; **hummerfiske** pesca dei gam- beri, **hummerklo** chela di gambero marino, **hum- mertenne** nassa (per gamberi)
humor umorismo, **humoreske** racconto (pezzo di musica) umoristico, **humorist** umorista m, f **humo- ristisk** umoristico (pl. -ci), spiritoso; *ha* ~ *sans* avere il senso dell'umorismo, essere spiritoso
bump asperità del terreno, gobba, **humpe** zoppicare; procedere a balze, lioni, **humpet** (vei) dissestato, diseguale
humor umore m, fam. luna, (lystighet) allegria, i *godt* ~ di buon umore, di buona luna, *være i dårlig* ~ essere di malumore, avere la luna di traverso, *sette (komme) i godt* ~ mettere di (ritrovare il) buon umore, *være i* ~ *til* essere in vena di, *opp med humore!* su!, allegro!
humørfyllt pieno d'allegria (di buon umore), **humør- syke** umore m instabile instabilità emotiva
hun 1. s. (bak-) dorso (di asse)
hun 2. pron. lei, essa, litt ella, *jeg kjenner* ~ *som har gjort det* conosco colei (quella) che l'ha fatto
hun 3. s. femmina, **hum-** (mest) femmina
hund cane m, *den store* ~ astr il cane maggiore *ro- de hunder* rosolia, rubeola, *det er mange hunder om*

benet sono in tanti a contendersi l'osso, *man skal ikke vite hunden på hårene* l'abito non fa il monaco, *leve som ~ og katt* essere come cane e gatto; *luske av som en vât* ~ andarsene come un pulcino bagnato; *skanme seg som en* ~ sprofondare dalla vergogna, vergognarsi come un ladro, *gå i hundene* andare in malora, finir male; (ting) andare in fu-

hund- di (da) cane, canino; **hundekatt** da cane, canino, **hundedager** canicola, giornate fpl canicolari, **hundegatskap** rabbia, idrofobia, **hundehull** (ussei bolig) stamberg, tugurio, **hundehus** canile m, **hundehvalp** cucciolo, **hundekaldt** freddo da cani, **hundekjeks** biscotti mpl per cani, bot. antisco, cerfoglio silvestre, **hundekobbel** muta di cani, **hundelly** vita da cani, **hundemat** alimento per cani, **hundepoppdrett** allevamento di cani, **hundeslott** tassa sui cani, **hundeslag** razza di cane

hundeslede salita trainata da cani, **hundeslekten** i canidi mpl, **hundespann** tiro di cani, muta **hundestall** canile m, **hundestjernen** Siro, Canicola, **hundesyke** malattia dei cani, **hundetunge** bot. cinoglossa, lingua di cane **hundestilling** mostra canina, **hundevakt** mör quarto da mezzanotte alle quattro, **hundevær** tempaccio, tempo da cani (lupi)

hundre cento, s. centinaio; ~ *og en* centouno, *to* ~ duecento; *er* ~ *og ett* *ute* ora si che sono guai, ora succede un pandemonio, *en* ~ *stikker* un centinaio (di) **hundrede** (ordenstall) centesimo

hundrefold centuplo, (i) ~ al centuplo, cento volte tanto, **hundregrads** centigrado, **hundretall** centinaio; **hundrevet**, i ~ a centinaia

hundreår secolo; **hundreåring** centenario; (ting) secolare, **hundreårsdag** centesimo anniversario, **hundreårsfest** festa del centenario, **hundreårsjubileum** centenario

hundse (håne) schernire, (overfuse) maltrattare, strapazzare, **huser** unni mpl, **husesel** asina

hunger fame f, **hungersdød** morte f per inedia, *de hungersdøden* morire di fame (d'inedia); **hungersnød** carestia, fame f, **hungerstreik** sciopero della fame, **hungersår** annata di carestia, **hugre** aver fame, (hids hunger) soffrire la fame; ~ *etter* aver fame di, **hungri** affamato, che ha fame

hunkjøn sesso femminile, gram (genere m) femminile, i ~ al femminile **hunkjønns-** femminile **hunkjønnsdannelse** formazione f del femminile; **hunkjønnsord** vocabolo (di genere) femminile

hunddyr femmina, **hunn-** (oftest) femmina, **hunnemel** cammella **hunnløve** leonessa, **hunntiger** tigre femmina

hurlumhei confusione f, trambusto, **hurpe** megera **hurra** urra, evviva, *rope* ~ *for kongen* gridare 'Viva il re' **hurrorop** urra, evviva

hurtig veloce, svelto, rapido; adv. også: presto, (behendig) lestamente; *han er* ~ *til å svare* è lesto di lingua, *med hurtige skritt* a passo spedito; ~ 'presto' alla svelta; sbrigati, sbrigatevi; *så* ~ *som mulig* il più presto possibile, *gå hurtigere* accelerare, affrettare il passo

hurtigfrosset, -frost sottoposto a congelamento rapido; **hurtiggående** (sk p) veloce, (tog) rapido, (maskin) ad alto rendimento

hurtighet velocità, rapidità, prontezza, celerità, sveltezza, (puls) frequenza, (tungens) loquacità

hurtigløp corsa di velocità, **hurtigløpende** che corre veloce; **hurtigløper** velocista m, f

hurtigpresse macchina (tipografica) rapida, **hurtigrute** servizio regolare di navigazione costiera, nave costiera; **hurtigseilende** veloce, **hurtigskytende** a ti-

ro rapido, **hurtigtog** (treno) rapido; **hurtigtogsfart** velocità di treno rapido; fig. velocità vertiginosa, **hurtigtørrende** a rapida essiccazione, (sement, lim) a presa rapida

hus 1, casa (også familie, huseishus); (snegls) conchiglia, *lite* ~ casetta; *holde* ~, *styre huset* (for en) governare la casa (di qn.); *føre stort hus* vivere da gran signore; *ikke ha* ~ *og hjem* essere senza tetto, *holde et farlig* ~ fare il diavolo a quattro; *sette huset på ende* mettere la casa sottosopra, *jage en fra* ~ *og hjem* scacciare qn. di casa, *ho i* ~ *sammen* abitare sotto lo stesso tetto, coabitare; *bringe i* ~ (i ly) mettere al riparo, *jå kornet i* ~ riporre il grano nel granaio; *komme i* ~ (i ly) mettersi al riparo; *komme (ofte) i et* ~ frequentare (assiduamente) una famiglia, *komme i huset hos* essere accolto da, (i kost) venire in pensione da, *ta inn i huset hos en* andare ad abitare da qn.

hus 2 (teater) teatro, sala, *huset er fullt* la sala è gremita, *for fullt (samt)* ~ davanti a una sala gremita (vuota); *trekke fullt* ~ fare un pienone

hus- di casa, casalingo (pl. -ghi), domestico (pl. -ci), **husagent** agente m. f immobiliare; **husapotek** farmacia portatile, armadietto per medicinali, **husarbeid** faccende fpl domestiche, lavori mpl di casa, **husarrest** arresti mpl domiciliari, mil. consegna **husbehov** ciò che è necessario per la casa, *ikke ha mer enn til* ~ avere lo stretto necessario, **husbestyrerinne** governante f, donna di governo; **husblas** colla di pesce, itticolia, **husblokk** isolato, complesso di edifici, **husbonn** (herre) padrone m, (ektemann) marito, **husbondsdrang** valletto

husbruk, *til* ~ ad (per) uso domestico

husdrakt abito da casa, **husdyr** animale m domestico, **husder** porta di casa, **huse** alloggiare, ospitare **huset** proprietario

husere (bråke) schiamazzare, fare baccano, (herje) mettere a soqquadro, devastare

husfar padre di famiglia, **husfelle** coabitatore m, **husflud** industria casalinga, **husfolk** persone fpl di casa, **husfred** pace f domestica, *forstyrre husfreden* metter scompiglio in famiglia, *for (endelig engang) å få* ~ per farla finita, **husfrue** padrona di casa

husgeråd masserizie fpl, (utensili) casalinghi mpl, *et strikke* ~ un utensile, **husgjerning** lavori mpl domestici

husherre padrone m di casa **hushjelp** donna di servizio; domestica, collaboratrice f familiare; (dag-hjelp) donna a giornata (el. a mezzo servizio); **husholder**, *god* ~ buon economo; (bestyrerinne) direttrice f di casa, **husholderske** governante f; **husholdning** economia domestica, lavori mpl di casa, governo della casa, *bestyre husholdningen* governare la casa, curare le faccende domestiche; *begynne sin egen* ~ metter su casa, *lære* ~ imparare a governare la casa, seguire un corso di economia domestica, **husholdnings-** (mest) domestico (pl. -ci), **husholdningsbok** libro di economia domestica, **husholdningskurs** corso di economia domestica, **husholdningslærer** insegnante m. f di economia domestica, **husholdningspenger** denaro per le spese di casa **husholdningsmaskiner** elettrodomestici mpl, **husholdningsregnskap** conti mpl di casa, **husholdnings-skole** scuola di economia domestica, **husholdningsvekt** bilancia da cucina, **hushovmester** maggiordomo, **husjomfru** cameriera, domestica

huske 1. s. (gyng) altalena, **huske** 2. v (gyng) altalenare, andare sull'altalena, dondolare; (skip) rullare, ballare

huske 3 v. (minnes) ricordare, rammentare (noe qc.), ricordarsi, rammentarsi (noe di qc.), (holde i erindringen) tenere a mente; ~ (godt) avere buona memoria, *jeg kan ikke ~ det* non me ne ricordo, *om jeg husker rett (ikke husker feil)* se ben ricordo, *så langt jeg kan ~ tilhake* per quanto posso andare indietro nella memoria, *husk på / betenk i at* considera che, *det vil husket lenge se ne serbera* a lungo la memoria

huskeseddel nota, appunto, promemoria

huskestue pandemonio, grande confusione

huskjent familiare, *være ~* conoscere bene la casa

huskorrektur prima correzione f (fatta in stamperia)

huskors fagherlo della casa, piaga della famiglia.

huns ~ (kone) la sua dolce metà

huslege medico di famiglia

husleie pigione f (canone m) d'affitto, se leie, **husleiegodtgjørelse** indennità d'alloggio, **husleiekontrakt** contratto d'affitto, **husleielov** legge f sugli affitti, legge sull'equo canone

huslig domestico (pl. -ci), casalingo (pl. -ghi), (ekteskapel g, coniuga c m) ~ *se ene* una scenata fra coniugi, *være ~* essere casalingo, **huslighet** amore m per la casa

husly riparo, tetto, alloggio, **husløs** senza tetto, ~ s. senza tetto m, f inv, **huslærer** precettore m, **huslærerinne** istitutrice f

husmann ombr. mezzadro coono, **husmanneskost** c. bo frugale, piatto semplice, **husmannsplass** rustico, casa canonica, **husmor** casalinga, madre f di famiglia, *en god ~* una donna di casa, **husmorskole** scuola di economia domestica

husnummer numero di casa, **husord** cris. f degli a. le ggi, **husorden** regolamento della casa

husrekke fila di case, **husrom** alloggio, ospitalità, **husråd** medicamento empirico, rimedio di donnicciola

huskikk uso (abitudine f) della casa, **huspekelse** spinto, fantasma, **husstand** famiglia, gente f di casa, **husstell** cura della casa, faccende fpl domestiche, **hustak** tetto (di casa), **hustelefon** citofono, **hustru** moglie f, consorte f

hustukt disciplina domestica, **hustyrann** tiranno domestico, **husundersøke** perquisizione f a domicilio (di della casa), **husvant** che è di casa, pratico della casa, **husvarme** calore m del focolare domestico, **husvenn** amico di famiglia, (galant) cicisbeo, cavalier m servente, **husvert(inne)** padrone m (padrona) di casa, **husvesen** se: husholdning, **husvill** senza domicilio (tetto), *de husville* i senzatezzo mpi, (krig bykke) i sinistrati mpl, **husværte** alloggio, dimora, casa

huttetu! uh! mamma mia che paura! (ol., che freddo)

hutre tremare (dal freddo), battere i denti

hva 1. (spørrende) che, che cosa, cosa, (hvilken) che, quale, ~ *har du gjort?* che cos'hai fatto?, *hva skal vi gjøre?* che si fa?, *hva er klokka?* che ore sono? ~ *er det for en bil?* che macchina è? ~ *er vel edlere?* cosa c'è di più nobile, ~ *er din yndlingsrett* qual'è il tuo piatto preferito?

hva 2 (relativt) ciò che, quello che, ~ *verre er* ciò che è peggio, *etter ~ jeg hører* a quanto sento

hva 3 (ubest. relativt) qualunque cosa, ~ *enn / så*, checché, qualsiasi cosa + konj., ~ *det enn er som* checché sia che, ~ *enten eller se enten*

hval balena, (arten) cetaceo, **hvalbarde** fanone m, **hvalbedrift** industria baleniera, **hvalfanger** cacciatore m (pescatore m) di balena, baleniero, **hval-**

(fanger)båt baleniera (da caccia), **hvalfangerredskaper** attrezzatura del baleniere, **hvalfangst** caccia alle (pesca delle) balene, **hvalfangstflåte** flotta baleniera, **hvalfangstfelt** zona di caccia alle balene, **hvalfangstforskning** ricerche fpl relative alla caccia alle balene, **hvalfangstkokeri** baleniera, nave-fattoria, **hvalfangstsekskap** società baleniera, **hvalkjøtt** carne f di balena

hvalp cucciolo, fig. cucciolo, pavello, **hvalpaktig** da cucciolo, fig. maldestro, **hvalpe**, ~, *fd / koste* **hvalper** fare i cuccioli, figliare **hvalpet** maldestro, impertinente

hvalrav spermaceo m, **hvalross** tricheco, **hvalskrott** carcassa di balena, **hvalskytter** fiociniere m, **hvalspekk** grasso di balena, **hvalstasjon** stazione f baleniera, **hvaltran** olio di balena, **hvaltrekk** migrazione f delle balene, **hvalunge** balenotto, **hvalåte** cibo delle balene, astaci mpl

hvas aguzzo, acuminato, tagliente (også fig.), ben affilato, se og **kvass** **hvasst** adv aspramente

hvelv volta, (panser) camera blindata, locale m delle cassette di sicurezza, **hvelve** (gjøre hvelvet) curvare, curvare ad arco, (forsyne med hvelving) coprire con volta, ~ *seg* arcuarsi, **hvelvet** arcuato, a volta, (panne) convesso, **hvelving** volta, *underjordisk ~* sotterraneo, (grav-) crypta

hvem 1 (spørrende) chi, ~ *der?* chi va là?, ~ *har gjort det?* chi l'ha fatto, **hvem** 2 (relativt) chi, colui il quale, *jeg velger ~* *jeg vil* scelgo chi voglio, *jeg gir det til ~* *jeg vil* lo do a chi voglio, **hvem** 3 ~ *som helst* chiunque, chiunque, ~ *som enn* chi, chiunque, ~ *det enn er som* chiunque sia che

hveps vespa, se: veps

hver ogni, ciascuno, pron. ognuno, ciascuno, ~ *den / som* chiunque, tutti quelli che, ciascuno di coloro che, ~ *trede time* ogni tre ore, ~ *annen dag* ogni due giorni, un giorno sì e uno no, un giorno su due, ~ *og en* tutti quanti, ognuno, *litt av hvert* un po' di tutto, *1000 lire for hvert besøk* mille lire per visita, ~ *for seg* separatamente, ognuno per proprio conto, *gi ~ sitt* dare a ciascuno il suo, *la ~ beholde sitt* lasciare a ciascuno ciò che gli spetta, **hverandre** l'un l'altro, gli uni con gli altri, *kjenne ~* conoscersi, *elske ~* amarsi (a vicenda), *de hjelper ~* si aiutano l'un l'altro, *de dreper ~* si ammazzano fra di loro, *tre uker etter ~* tre settimane di seguito

hverdag giorno feriale, *om hverdagen* tutti i giorni (feriali), **hverdags-** da tutti i giorni, **hverdagsarbeid** lavoro quotidiano, **hverdagsbruk** uso ordinario (solito), *til ~* ad uso quotidiano, abitualmente, **hverdagsskost** vitto quotidiano

hverdagslig di tutti i giorni, fig. banale, insignificante, **hverdagshv** vita quotidiana, **hverdagsmenneske** persona dozzinale, **hverdagssnak** sproloquio, chiacchiere fpl inutili, **hverdagsspråk**, -tale linguaggio familiare, **hverdagssuttrykk** termine m familiare, espressione f corrente

hverken ~ *eller ne* ne non ne, *han hverken drikker eller røker* non beve ne fuma, *hverken det ene eller det andre* ne l'uno ne l'altro, *hverken mer eller mindre* ne più ne meno

hvermann ognuno, *Gud og ~* tutti senza distinzione, Iano, Caio e Sempronio

hvese soffiare, sibilare, **hvesing** soffio, sibilo

hvesse affilare, aguzzare, se **kvesse**

hvete frumento, grano, **hvete-** di frumento, **hveteavl** coltivazione f del grano (del frumento), **hvetebrød** pane m bianco, **hvetebrødsdager** luna di miele, **hvetebyg** semolino, **hvetejord** terra da frumento, **hve-**

teland regione f di forte produzione granaria, grano; **hvetekake** focaccia dolce, **hvetemel** farina di frumento far na bianca (f nt, fior m d farina

hvil riposo, **holde** ~ fare una sosta

hvile 1. s. riposo, *dei er en ~ for øynene* ciò riposa a vista

hvile 2 v riposare; ~ *seg* riposarsi, **hvilende stilling** posizione f di riposo; *her hviler* , qui giace (e) riposa , ~ *på* poggiare su (og fig) ~ *tungt på* pesare su, *Guds hånd hviler tungt på ham* la mano di Dio si è appesantita su di lui. ~ (*seg*) *ut* riposarsi, rilassarsi

hvile- (mest) di riposo, **hvileløs** senza tregua, senza requie, agitato; **hvileløshet** agitazione f, **hvileplass** s. **hvilested**, **hvilepunkt** (punto di) quiete, tekn punto d appoggio; mus. battuta d'arresto; **hvilested** luogo di riposo, *siste ~* ultima (estrema) dimora

hvilkén 1 (spørrende) quale, che; pron quale; ~ *dumhet* che (quale) stupidaggine, **hvilkén** 2 (relativt) che il (la) quale, *hvilket* il che

hvilkén 3 (ubest. relativt), *hvilke ofre han enn måtte gjøre* qualunque sacrificio facesse, ~ *som helst* qualsiasi, qualunque; litt qualsiasi *på et hvilket som helst tidspunkt* in qualsiasi momento, *en ~ som helst mann* un uomo qualunque (qualsiasi)

hvirvel vortice m; anat. vertebra, **hvirvelbevegelse** movimento vorticoso; **hvirveldyr** (animale m) vertebrato, **hvirvelles** invertebrato **hvirvelstorm** cicione m, tromba d'aria, **hvirvelsøyle** colonna vertebrale, **hvirvelvind** turbine m di vento

hvirvle intr turbare, roteare; *lt* far turbare; ~ *opp* sollevare, **hvirvling** turbino

hvis 1. rel. pron il (la, i, le) cui; del (la) quale, dei (delle) quali, *en mann ~ sønn er død* un uomo il cui figlio è morto, *en mann ~ bror jeg kjenner* un uomo di cui conosco il fratello, *en mann ~ troskap jeg stoler på* un uomo sulla fedeltà del quale faccio assegnamento

hvis 2 konj se (+ ind. el konj), qualora (+ konj), ~ *det regner* *går jeg ikke ut* se piove non esco; ~ *han ikke hadde hjulpet meg* *hadde jeg ikke greid det* se non mi avesse aiutato, non ce l'avrei fatta; ~ *du skulle skifte mening* qualora tu cambiassi idea, ~ *ikke se no*

hviske bisbigliare, parlare sottovoce, (susø, risle, mumle) sussurrare, mormorare, ~ (*skrakene*) *om* parlotare di, absol mormorare; ~ *noe til en* dire qc. all'orecchio di qn., (hva en skal si) suggerire (teater) suggerire, **hviskende** sottovoce

hvisking bisbigliare, sussurro, mormorio ~ *og til king* chiacchiere fpl, mormorazioni fpl

hvit bianco (pl. -chi), *blendende* ~ candido, *dei hvite i øynene* il bianco dell'occhio, sclerotica

hvitaktig biancastro; **hvitarmet** dalle bianche braccia con le braccia bianche **hvitblakk** latita, **hvitbok** pol. libro bianco

hvite albume m, bianco d'uovo, **hviderusser** russo bianco, **hvidesøndag** domenica in Albis, **hvitetirsdag** martedì m grasso, **hvitvareforretning** negozio di biancheria, **hvitvare** biancheria

hvitflekke macchiato di bianco, a macchie fpl bianche, **hvitgarve** allumare, conciare con allume, **hvitgarver** conciatore m (di pelli fini), **hvitgarveri** concetta (per la concia con allume)

hvitglødende incandescente; *gjøre* ~ rendere incandescente, **hvitglødning** (il) rendere incandescente, incandescenza, **hvitgrå** bianco grigio, **hvitgul** giallino

hvitthåret dai (con i) capelli bianchi, canuto, bianco,

(dyr) di pelo bianco; **hvitthåset** dal (el. + che ha il) collo bianco; **hvitthet** bianchezza, litt. biancore m, **hvitbodet** con la testa bianca, **hvitbudet** di pelle f bianca

hvitkalket imbiancato a calce, **hvitkledd** vestito di bianco, in bianco, **hvitkål** cavolo bianco, **hvitkålsbode** testa di cavolo bianco

hvitløk aglio; **hvitmalt** pitturato (dipinto) di bianco; **hvitprikket** a pallini bianchi, a pois bianchi, **hvitrev** volpe f bianca.

hvitstripet a righe bianche, rigato di bianco

hvitte imbiancare (a calce), dare il bianco a, **hvittekalk** bianco di calce; **hvittekost** pennellessa, **hvitteier** imbiancatura, zool. merlango

hvitmetall metallo bianco, lega antifrizione

hvitveis anemone m dei boschi

hvor (sted) dove, (grad) quanto; (i utrop også) come, che, ~ *er vi?* dove siamo? ~ *er han blitt av?* dov'è andato a finire?; ~ *som helst* dovunque, in qualunque posto; ~ *han enn er* dovunque sia, ~ *bredt er dette teppet?* qual'è la larghezza di questo tappeto?; ~ *høyt er han?* quanto è alto?; ~ *megen (meget)*, quanto, ~ *mange* quanti (e), ~ *mange er klokke?* che ora è (che ore sono)?; ~ *ofte* quante volte, ~ *lite iddmødig* han er quant'è poco paziente; ~ *stor var (ikke)* min forbauselse qual'è stata (quale non fu) la mia sorpresa; ~ *pen hun er* com'è (quanti e) bella, ~ *dumt* che sciocchezza!; ~ *doven hun enn er* per pigra che sia

hvorav di (da, tra) cui, *tre mennesker drept*, ~ *ett barn* tre persone uccise, tra cui un bambino

hvorledes come, quale, (hvorledes) come; ~ *enn* quale (come) che + konj

hvorfor (spørrende) perché, (relativt) (= for hva) per cui, (= og derfor) ecco perché, perciò; ~ *det?* a che pro? perché mai? ~ *ikke i dag?* perché non oggi?

hvorfra da dove (cui), donde **hvorledes** s. **hvor**dan **hvorom**, ~ *allting er* comunque sia

hvorvidt konj. se, *spørsmålet om* ~ la questione se, *det dreier seg om* ~ si tratta di sapere se

hybel camera ammobiliata, **hybelboer** inquilino (di una camera ammobiliata), **hybelleilighet** appartamento minimo, **hybelvert**(inne) affittacamere m, f

hydrat idrato; **hydraulikk** idraulica, **hydraulisk** idraulico (pl. -ci) **hydrofoibåt** aliscafo, idroplano **hydroplan** drovo ante m

hygge 1 s. intimità, piacevolezza **agio** **hygge** 2 v ~ *for en* circondare qn. di premure, lo mare qn. d'attenzione, coccolare qn. ~ *seg* sentirsi a proprio agio, crepiolarsi **hyggelig** intimo, piacevole *her er* ~ si sta bene qui

hygiene igiene f, **hygienisk** igienico (pl. -ci)

hykelsk ipocrita, **hykle** intr fare l'ipocrita, tr s. mulare, fingere; ~ *fromhet* fare il pio, ostentare falsa devozione **hykler** ipocrita m, f, *vare en skinnhellig* ~ fare la gattamorta; **hykler-** (da) ipocrita, **hykleri** ipocrisia, **hyklersk** ipocrita, **hyklerske** ipocrita

hyl urlo, ululato, **hyle** urlare, ululare, (hund også) guaire; (vind) sibilare, mugghiare; (klage) lamentarsi, **hyler** urlatore m; **hyling** urlo, ululato, guaito; sibilo, mugghio, lamento

hyll bot. sambuco (pl. -chi)

hylle 1 s. mensola, ripiano, scaffale m, palchetto, *legge på hylla* fig. abbandonare, mettere da parte, *vare på sin rette* ~ essere (trovarsi) nel proprio ele-

hyllende

hylle 2 v, ~ *seg inn* avvolgersi in, **hylle** 3 v rendere omaggio a, inneggiare a, applaudire, acclamare

hylle- bot di sambuco, **hyllebærseft** sciroppo di sambuco; **hylleknekt** mensola, sbalzo, **hyllemarg** midollo di sambuco, **hyllest** omaggio, ovazione f, **hyllete** tisana di sambuco, **hylletre** sambuco, (ved) legno di sambuco; **hylling** (i.) rendere omaggio, plauso (av en a qn.)

hylse astuccio, (våpen) cartuccia, bossolo

hylster involucrio, fodero, *det jordiske* ~ la spoglia mortale

hymen, *blt smidd i hymens lenker* convolare a giuste nozze; **hymne** inno, cantico (pl. -ci)

hyper- iper, super, ultra **hyperbel** mat. perbole f, **hyperbol** gram. iperbole f

hypermoderne ultramoderno, all'ultima moda

hypnose ipnosi f, ipnotismo, **hypnotisere** ipnotizzare, **hypnotisk** ipnotico (pl. -ci), **hypnotisme** ipnotismo, **hypnotiser** ipnotizzatore m

hypokonder, **pocondriac** (p. c.) **hypokondri** ipocondria, **hypokondrisk**, **kondrist** ipocondriac, **hypotek**oteca, **hypotekbank** banca ipotecaria, istituto di credito fidiario, **hypoteklån** prestito ipotecario; **hypotenus** ipotenusa

hypotese ipotesi f, **hypotetisk** ipotetico (p. c.)

hypp arri, arri là! **hyppe** rincalzare, **hyppejern** sarchio, zappetto, **hyppeplog** rincalzatore m, **hyppig** frequente; adv spesso, **hyppighet** frequenza, **hypping** rincalzatura

hyrde pastore m, *den gode* ~ il Buon Pastore, **hyrde** (oftest) pastorale; **hyrdebrev** (lettera) pastorale f, **hyrdedikt** egloga, idillio, bucolica; **hyrdedikter** poeta m bucolico, **hyrdediktning** poesia pastorale (bucolica), **hyrdeflåtte** zampogna, **hyrdestang** canio pastorale; **hyrdestav** bastone m da pastore (krumstav) pastorale m, **hyrdinne** pastora, pastorella

hyre 1 a mar. ingaggio, imbarco, (lønn) paga (di marittimo); *la* ~ imbarcarsi, *ha sin fulle* ~ med trovare grandi difficoltà a (in), dover fare grandi sforzi per, **hyre** 2. v. affittare, noleggiare; mar. imbarcare, ingaggiare, (ruste ut) equipaggiare, **hyrebas** co. locatore m (di marittimo)

hyse zool. eglefino, se kolje

hysj (hys): st', ass!, silenzio! zitti!, **hysje** zittire, imporre silenzio, ~ *på en* far tacere qn., **hysing** spago (pl. -ghi)

hysteri istensismo, **hysterisk** isterico (pl. -ci) ~ *anf* fall crisi f isterica

hytte 1 a casetta di campagna rustico; (fjell) baita, capanna, mar. cassero, **hytte** 2 v. minacciare

hæl calcagno, tallone m (sko) tacco (pl. -chi), *for ge (vare) i hælene på en* tallonare qn., stare alle calcagna di qn., *jeg har ham alltid i hælene* mi sta sempre alle calcagna, **hæljern** salvatacco, **hælkappe** calcagno, *trå ned hælkappene* scalcagnare le scarpe

hær esercito (og fig.), armata, (mengde) nugolo, **hærvædding** reparto dell'esercito, **hærfang** bottino; **hærfærd** campagna, spedizione f militare; **hærfagl** upupa, **hærfører** capo dell'esercito, comandante in capo, generale m, condottiero, **hærkorps** corpo d'armata, **hærlov** legge f sull'ordinamento dell'esercito, **hærmakt** forze fpl armate, **hærorddning** ordinamento militare, **hærskare** legione f, *de himmelske hærskeer* la militia angelica, **hærstyrke** forza armata; **hærværk** devastazione f, atto di teppismo, **hærvæsenet** l'esercito

hø(b) (nædlatende) bah'

høflig cortese, educato, gentile, **høflighet** cortesia, buona educazione f, gentilezza, (opmærksomhet) rispetto, *si en høfligheder* dire gentilezze a qn., fare i convenevoli con qn., *vise en den* ~ d fare a

qn. la cortesia di, *den ene* ~ *er den annen* *verd* una cortesia ne chiama un'altra, ~ *koster ingen penger* ad esser gentili non ci si rimette nulla, **høflighetsbesøk** visita di cortesia, **høflighetsbeviser** gentilezze fpl

høg alto; *den høgre skolen* le scuole medie superiori *se høy*

høker rivendugliolo, pizzicagnolo **høker**-, **høkeraktig** gretto, meschino; **høkerbu**-, **butik**-, **handel** bottega di rivendugliolo, **høke** rivendere al minuto

høje, ~ (ned) piovere a dirotto (a catinelle); **højerego** pioggia torrenziale, diluvio

høne gallina, *ha en* ~ *d plukke med en* avere dei conti da regolare con qn., **høneblund** pisolino, sonnellino *la seg en* ~ schiacciare un pisolino **hønekyl** pollastrella

høns polli mpl. (røtt) pollo, **høns-** (oftest) di pollo, **hønsavl** allevamento di polli, **hønsbryst** petto di pollo, **hønsbuljong** brodo di pollo, **hønsfrikasse** ricassa di pollo, **hønsfugl** galinaceo, **hønsgård** pollaio, **hønschauk** astore m, **hønschjerne** cervello di gallina, **hønschode** fig. testa vuota, **hønschus** pollaio, sia **hønskjøtt** carne f di pollo, **hønseri** allevamento di polli, pollaio, polleria, **hønseste(i)k** pollo arrosto, **hønsstige** posatoio, (dårlig trapp) scala malandata

hørbar udibile, percettibile, *ikke* ~ inaudibile, impercettibile

høre udire, sentire, (få vite) (venire a) sapere; (lytte til), (rette seg etter) ascoltare, (bør høre) ascoltare, esaudire, (eksaminere) esaminare, interrogare *vi hører på* ~ *fra ham* na tesa di egger vi ~ *en professor* seguire le lezioni di un professore ~ *dårlig* esser duro d'orecchio, mus. non avere orecchio, ~ *høre på det ene øret* sentirsi da un orecchio solo, *ikke* ~ *hva en selv sier* non sentire la propria voce *jeg hører ham komme* lo sento arrivare, sento che arriva, ~ *si* sentir dire *jeg har hørt at ho* sentito (saputo) che, *hvor har du hørt det fra?* dove l'hai saputo?, *jeg vet det bare etter hva jeg har hørt (si)* lo so soltanto per sentito dire, *nå skal du* ~ *hva han har sagt* ecco che cos'ha detto, *nå har jeg hørt det med'* mai sentito una cosa simile' *hør (etter)'* ascolta' dammi retta' (innledende) senti (senta, sentite)!, senti un po'!, dimmi!, (nei) *hør nå* ah, questa poi! *som det seg har og bør* come si deve, come si conviene, *la oss* ~ vediamo un po', *det lar seg* ~ non è niente male, *jeg har hørt det av ham* l'ho saputo da lui, ~ *etter* ascoltare, stare a sentire, *jeg har hørt fra ham* ho avuto sue notizie, *De må la oss* ~ *fra Dem* ci faccia avere Sue notizie, ~ *hjemme* i essere di, (skip) essere immatricolato a *det hører ikke hjemme her* non c'entra, non ha a che fare con ciò, e fuori posto (se også *hjemme*), ~ *inn* under appartenere a, far parte di, ~ *med til* far parte di, ~ *opp* finire, cessare, ~ *på* sentire ascoltare, ~ *sammen* stare bene insieme, far parte di un insieme, appartenere l'uno all'altro, ~ *til en ens befinner* chiedere notizie di qn. *jeg har i lang tid ikke hørt noe til ham* non ne ho più saputo nulla, ~ *til* (tilhøre) appartenere a, ~ *til familien* (til dem som) essere della famiglia (di quelli che) *det hører (nå engang) til* è una questione di convenienze, ~ *inn* under en essere di competenza di qn.

høreapparat apparecchio acustico, **høreevne** udito; raccolta uditiva, **hørefeil** errore m di udito, **hørenevve** nervo uditivo, **høreredskap** organo uditivo, **hørerør** cornetto acustico, **høresans** (senso del) udito, **hørespill** radiodramma, **hørevidde**, *røre innen-*

for lutenfor ~ essere a (fuori) portata di voce
hørlig udibile, percettibile, **hørsel** udito, *ha god* ~ avere l'udito fine; *ha dårlig* ~ essere duro d'udito (d'orecchio)

høst (avling) raccolto, (korn også) mietitura, (frukt) raccolta, (årstid) autunno; *i* ~ quest'autunno; **høstarbeid** raccolto, mietitura

høstbloyte pioggia fpl autunnali, **høste** tr raccogliere (og fig.), (korn) mietere, (druer) vendemmia, intr fare il raccolto

høstferie vacanze fpl (ferie fpl) autunnali, **høstfest** festa della mietitura (della vendemmia), **høstfiske** pesca autunnale

høstlig autunnale; **høstann** raccolto, (korn) mietitura, **høstpløying** aratura autunnale, **høstutsikter**, *det er gode (dårlige)* ~ il raccolto promette bene (male); **høstvier** tempo autunnale; *godt* ~ tempo favorevole alla mietitura (alla vendemmia, al raccolto)

hørding capo, capocchia, caporione m

have 1 v (passe) convenire; addirsi, *det haver godt* capita a proposito, giunge opportuno, *etter som det haver* all'occorrenza

have 2 s. (anledning) occasione f; (tilfelle) caso, *nytte havet til* a cogliere l'occasione per, approfittare dell'occasione per; *gi en* ~ *til* dare a qn. l'opportunità di

høvedsmann capo, capocchia

høvel pialla, (bøkbinders) raffilatoio; **høvelbank** pancone m. banco (pl. -chi) di falegname

høvelig appropriato, conveniente, che conviene.

høveljær ferro di pialla, **høvelmaskin** piallatrice f, **høvelspon** piallatura, trucioli mpl; **høvelstrek** piallata

høvisk cortese, **høviskhet** cortesia

høvle piallare, ~ *glatt* levigare con la pialla, ~ *av* togliere con la pialla, ~ *en / av* dare una strigliata a qn., *han trenger til* a *høvles litt av* ha gran bisogno di essere dirizzato, **høvling** piallatura

høy 1 s fieno; *slå* ~ falciare l'erba, tagliare il fieno, *vende (små) høvet* rivoltare il fieno

høy 2 adj alto, (pris også) elevato; *se og høyt*, *høyt*, *vare tre meter* ~ essere alto tre metri, *nære likeså* ~ *som* essere alto come; *de er like høye* sono della stessa altezza, *det ligger for høyt for meg* non ci arrivo, è al di sopra delle mie possibilità; ~ *og lav* grandi e piccoli, *den høyerre* i *geistlighet* l'alto clero, ~ *mann* uomo alto (el. di alta statura); *en temmelig* ~ *pris* un prezzo piuttosto elevato, ~ *røst (stemme)*, voce alta, mus. voce acuta, *med* ~ *røst (stemme)*, ad alta voce; ~ *straff* pena severa, *høvere* più alto, fig. superiore, *bli høvere* crescere, *høvere stil* stile elevato (sostenuto); *høvere undervisning* (universitet o l.) istruzione f superiore, *etter høvere befaling* per ordine superiore; *trakte etter noe høvere* aspirare a qc. di meglio; *den høyeste* il più alto (elevato); (grad) il massimo, (makt) il sommo, il supremo, (= Gud) l'Altissimo, *det høyeste gode* il sommo bene, il bene supremo, *den høyeste makt* il supremo potere; *den høyeste pris* il prezzo più alto (massimo); (premie) il primo premio; *det høyeste punkt* il punto più alto; il punto culminante; *i det høyeste* tutt'al più, al massimo, *møte på høyeste plan* conferenza al vertice; *være på sitt høyeste* essere all'apice, essere sulla vetta, *aller høyest* il più alto, fig. sommo, eccelso

høyadelig di alta nobiltà

høyakte avere la massima stima per, venerare, onorare, **høyaktelse** grande stima, massimo rispetto, grande considerazione f; **høyaktuell** di grande attualità

høyalter altare m maggiore; **høybent** dalle gambe lunghe; (hest) dalle gambe troppo alte

høyberging fienagione f

høyde altezza, (person også) statura, (bakke) rialzo, (over havet) altitudine f, quota, mus. acutezza *i tre meters* ~ a tre metri d'altezza, *i* ~ *med* all'altezza di, al livello di, *i* ~ *med jorda* raso al suolo, *på høyden av sin berømmelse* al culmine (all'apice) della sua fama

høydeangivelse quota, **høydedrag** rilievi mpl, **høydegrad** grado di altezza, **høydehopp** salto in alto; **høydenål** misura di altezza; **høydemåler** altimetro; **høydemåling** misura dell'altezza, altimetria, **høydepunkt** punto culminante; astr. fig. apogeo; fig. også apice m

høyderrekord primato d'altezza, **høyderor** (fly) timone m di quota, **høyderykk** rilievo, **høydesprang** salto in alto

høve are il fieno

høvere se **høy** **høverestående** superiore; **høvest** se **høy** **høvestående** ch. oltre di più, **høvesterett** corte f suprema, corte di Cassazione, **høvesterettsdommer** giudice m di Corte suprema

høyfeber febbre f da fieno, **høyfinans** alta finanza.

høysfjell alta montagna, **høysfjellshotell** albergo d'alta montagna, **høysfjellssol** lampada al quarzo.

høyforræder chi è colpevole d'alto tradimento, **høyforræderi** alto tradimento

høyfrekvens alta frequenza, **høygaffel** forca (da fieno), **høyhalset** (drakt) accollato, col collo alto,

høyhesje siepe f per l'essiccazione del fieno

høyhet altezza, sublimità, (storhet) grandezza, (herredømme) dominio, (tittel) Altezza

høyhaket con i tacchi alti, **høykant**, *på* ~ di taglio, per (a) ritto, per (a) coltello

høykasse cassa imbottita di fieno (per la cottura di vivande)

høykirkelig episcopale, **høykuppe** fastello di fieno, **høykonjunktur** congiuntura alta, forte espansione f economica, ondata (periodo) di successo.

høykor coro (di una chiesa), **høyland** regione f montuosa, *det skotske* ~ l'Alta Scozia, **høylast** carro di fieno, **høylender** montanaro

høylig altamente, grandemente, *ja* ~ *feil* sbagliare di grosso; **høyløft** fienile m

høyløs, *det er* ~ *dag* è giorno fatto, *ved* ~ *dag* in pieno giorno, **høyløst** a voce alta, a gran voce; *kla-ge* ~ lamentarsi a gran voce, piangere misera

høylærde molto colto (istruito), dotto, erudito

høyløse, **høyløve** fienile m

høymesse funzione f (religiosa) del mattino, kat. messa solenne, messa cantata

høymodig magnanimo, generoso, **høymodighet** magnanimità, generosità

høyne alzare, elevare, rialzare, fig. esaltare

høyonna fienagione f, **høypannet** dalla fronte alta, **høypullet** dal cocuzzolo alto

høyre 1 destra, ritta, *være en* ~ *hånd* essere il braccio destro di qn., *på* ~ *hånd (for)* a destra (di), ~ *om' fianco destr'* *gjøre* ~ *om* girare a destra, *til* ~ *og venstre* a destra e a sinistra, a dritta e a manca

høyre 2 s. pol. partito di destra, partito conservatore, **høyre-** (oftest) di destra, **høyreavis** giornale m di destra, **høyrekjøring** guida a destra, **høyremann** membro della destra (del partito conservatore)

høyrygget con lo schienale alto, con la spalliera alta, **høyrod** rosso vivo, (ansikt) rubicondo

høyrøstet vocante, sbrantante *være* ~ alzare la voce; *tale* ~ fare la voce grossa, **høyrøstet** l'alzare m la voce

høysang, *Salamas* ~ il Cantico dei Cantici, **høyse-
song** alta stagione; **høysete** seggio, trono, (ved
bord) posto d'onore; *sitte i høysetet* sedere a capo-
tavola, **høysinn** magnanimità, **høysinn** magnani-
mo, **høyskole** istituto di studi superiori, università,
høy-skuldret alto di spalle, **høyslette** altopiano, **høy-
spenning** alta tensione f, voltaggio alto; **høyspen-
ningsledning** cavo ad alta tensione; **høyspenning-
mast** pilone m ad alta tensione; **høyspent** ad alta
tensione fig col nervi tesi

høyst adv estremamente

høystakk mucchio di fieno

høystemmet d'alto fusto; **høystemt** fig entusiastico
(pl. -ci), patetico (pl. -ci)

høystbydende merk il miglior offerente m

høysåle fastello di fieno

høyt adv (in) alto, (meget) altamente, molto, *akte*
~ stimare grandemente, *tale* ~ parlare ad alta
voce; ~ *oppe*; molto in alto, *høvere oppe*; più in
alto, più su, *se ellers verhet* *lete høyt* etc

høytenning anticipo di accensione

høytflygende di alto volo fig sublime, alto

høytid solennità, festività solenne, **høytidelig** solen-
ne, (verdig) dignitoso, *ved høytidelige anledninger*

nelle grandi occasioni, **høytidelighet** solennità

høytideligholde celebrare, solennizzare, **høytidelig-
holde** celebrazione f

høytids- (mest) festivo, **høytidsdag** giorno festivo,
offentlige høytidsdager giorni mpl festivi stabiliti
dalla legge, **høytidsfull** solenne

høytlydende sonoro, allisonante

høytliggende alto, in posizione elevata

høytorg mercato del fieno

høytrykk alta pressione f, **høytrykkmaskin** macchi-
na ad alta pressione

høystrebende chi ha grandi aspirazioni, (ærgjer-
rig) ambizioso, **høystående** alto/loco, di alto ran-
go, superiore, **høytaler** altoparlante m

høytravende enfatico (pl. -ci), pomposo, alliso-
nante *være* ~ essere magniloquente ~ *st. st. e*
ampoloso; ~ *talemåter* frasi allisonanti, **høytra-
venhet** magniloquenza

høytysk alto-tedesco (pl. -chi)

høyvann piena, (mots ebbe) alta marea, **høyverdig**
di (grande) valore (kvalitet) superiore (malm,
ad alto tenore; **høyvogn** carro da fieno

høyvristet che ha il piede arcuato, che ha il collo del
piede alto

høyververdighet, *Deres* ~ (biskop) Monsignore m

hå 1 (erterslått) secondo fieno, 2. palombo, **hå-
brunn** smeriglio

håkke lastra di ghiaccio, fondo ghiacciato, **håkket**
ghiacciato, lastinato di ghiaccio

hån scherno, vilipendio; *vise en* ~ trattare qn con
disprezzo, **hånblikk** sguardo di scherno

hånd mano f; (skrift også) scrittura, *hender* (= ar-
beidere) braccia fpl, *knyttet* ~ pugno, *den hule* ~
il cavo della mano, *ha i sin hule* ~ tenere qn. in
pugno, *gi en handen* dare a mano a qn, *gi en fru*
hender dare carta bianca a qn., *ha en fast* ~ avere
la mano ferma, *ha frie hender* avere le mani libere,
fig også avere carta bianca, *ha rene hender* avere
le mani pulite (nette) (og fig) *ha* ~ *i hanke med*
noe avere le mani in pasta, *holde sin* ~ *over* fig te-
nere la mani in capo a, *legge hendene i skjodet* stare
con le mani in mano, *ikke kunne se en* ~ *for seg* non
vederci affatto, *slå handen av en* ripudiare (abban-
donare) qn., *for fire hender* mus. a quattro mani,
han skal dø i fulle for min ~ *perira* per mano mia,
være for handen essere sottomano, *fra første* ~ di

prima mano, *gå fra* ~ *til* ~ passare di mano in
mano, *gå lett fra handen* (være) essere di facile
smercio, *arbeidet går lett fra hånden for ham* il lavo-
ro gli riesce facile, *ha la mano al lavoro*, *leve fra* ~
til munn vivere alla giornata, *i hende in mann*, *i hån-
den nella mano*, *det ligger i min* ~ *sta a me*, dipende
da me, *ta noe i handen* prendere qc. in mano, *ta en*
i handen dare la mano a qn; *ta saken i sin* ~ occu-
parsi (prendersi cura) della cosa, *faller i hendene på*
en cadere nelle mani di qn., *tevere noe i rette hender*
consegnare qc. a chi di dovere, ~ *i* ~ (tenendosi)
per mano, fig di pari passo, *la noe gå* ~ *i* ~ far
procedere qc. di pari passo; *med hånden på hjertet*
con la mano sul cuore fig con la mano sulla co-
scienza, *holde i gripe* *noe med begge hender* tenere
(afferrare) qc. a due mani; *med rund* ~ a piene
mani, *bli borte mellom hendene på en* sgusciare via
tra le dita di qn., *gå på hendene* camminare sulle
mani, *bære en på hendene* portare qn. in palma di
mano, *på andre hender* in altre mani, *på egen* ~ per
conto proprio, da solo, di testa propria, *på rede* ~
in mano, a disposizione, *ha en unnski ldning på rede*
~ avere una scusa pronta, *ved for*, *hånden* a por-
tata di mano

håndarbeid (gjerningen) lavoro manuale, (resulta-
tet) lavoro (fatto) a mano, *kvinnelig* ~ lavoro
muliebre, *lavori mpt d'ago*, **håndatlas** atlante m
tasabile, **håndbagasje** bagaglio a mano; **håndbak**
corso del a mano *vi ta i ger* ~ fare a braccio
di ferro, **håndball** pallamano; **håndbevegelse** gesto,
håndbibliotek biblioteca per opere di consultazio-
ne, **håndbok** manuale, **håndbrems** freno a mano
hånddash pacca sulla mano, **håndfest** solido, vigo-
roso, di polso, ~ *kar* uomo di polso, **håndfasthet**
solidità fermezza polso, **håndfeste** appiglio, **hånd-
festing** hist carta, statuto, **håndflate** palma, palmo
(della mano), **håndfull** manciata, pugno, **håndfått**,
~ *pant caparra*, pegno, garanzia

håndgemeng rissa, zuffa, *komme i* ~ *med* azzuffarsi
con, *komme i* ~ venire alle mani (alle prese)

håndgi dare in opzione, **håndgivelse** opzione f, **hånd-
gjerning** lavoro manuale; **håndgjort** fatto a mano
håndgranat bomba a mano; **håndgrep** (grip med
hånden) presa (con la mano), (håndtering) ma-
neggio, manipolazione f, (øvet, behendig) prat-
ica, mano f, **håndgripelig** tangibile, palpabile, reale
concreto, **håndgripelighet** tangibilità, concretezza
evidenza, **håndgripeligheter** vie di fatto; *det kom til*
håndgripeligheter si passo alle vie di fatto

håndheve mantenere, far rispettare, **håndhevelse** di-
fesa, mantenimento, **håndhever** difensore m, esecu-
tore m, *lovens, rettens håndhevere* i tutori della leg-
ge (dell'ordine pubblico), **håndjern** manette fpl

håndklapp batti mano, **håndkle** asciugamano, **hånd-
klestativ** portasciugamano, **håndkletoy** tela per
asciugamani, **håndkoffert** valigia, **håndkraft**, *ved*
i med ~ a forza di braccia, **håndkys** baciavano

håndlag abilità, destrezza, **håndlaget** fatto a mano
håndlanger manovale m, **håndledd** polso, **håndlin-
ning** polsino, **håndlykt** lucerna, elektr pila

håndordbok dizionario tasabile

håndpant pegno, garanzia, **håndpenger** caparra, an-
ticipo, (ved verving) ingaggio, **håndpresse** tor-
chio

håndrokk rocca, conocchia, **håndrot** osso del carpo,
håndrullet arrotoiato a mano

håndsag sega a mano

håndsbredd quattro dita fpl, *en* ~ *fra døden* ad un
pelo dalla morte, **håndskrevet** scritto a mano, **hånd-
skrift** scrittura, calligrafia (dokument) manosc-

ritto, codice m; (prøve) autografo, **håndskrift**-**fordring** chirografo **håndskriftvitenskap** paleografia

håndskytevåpen arma da fuoco portatile

håndslag (vigorosa) stretta di mano

håndsopprekning alzata di mano, **avstemning ved** ~ votazione f (voto) per alzata di mano

håndspak leva a mano, **håndspeil** specchio a mano, **håndsprøyte** pompa a mano; (liten) siringa

håndspåleggelse imposizione f delle mani, **håndsrekning** asuto, **gi en liten** ~ dare una mano; **gi en en** ~ dar man forte a qn, **håndstrikket** lavorato a mano (ai ferri), **håndsydd** cucito a mano, **håndsyng** cucitura a mano

håndtak maniglia; (hønk) manico (pl.: -ci, -chi), (sykkel) manopola, (svaiv) manovella, (kran) manetta, **håndtegning** disegno a mano, **håndtein** fune

håndtere maneggiare, trattare, **håndtering** maneggiamento, trattamento, **håndterlig** maneggevole **håndtresskug** trebbiatura a mano, battitura, **håndtrykk** stretta di mano, typ stampa a mano

håndutgave (lomme-) edizione f (libro) tascabile **håndvask** lavaggio delle mani, (vaskokum) lavabo, lavamano; **håndvekt** stadiera, (manuett) manubrio.

håndvending, i en ~ in un batter d'occhio, in un istante

håndverk mestiere m, artigianato, **håndverker** artigiano, **håndverkerforening** associazione f artigiana, **håndverkerlære** apprendistato, **sid i** ~ fare l'apprendistato, **håndverkerskole** scuola di addestramento professionale, scuola per apprendisti artigiani, **håndverksfolk** artigiani mpl, **håndverkslag** associazione f artigiana, corporazione di arti e mestieri; **håndverksmester** mastro (muratore, falegname ecc.) artigiano provetto, **håndverkernes** sig artigianale, artigiano, **håndverksstand** categoria degli artigiani **håndverksveien** operaio (di un artigiano), **håndverkstegning** disegno industriale **håndveske** borsetta, borsa, **håndvevd** tessuto a mano

håndvåpen arma portatile

håne schernire, (fornærme) offendere, oltraggiare, (trosse) sfidare (con alterigia), **hånbletter** risata di scherno; sghignazzata, **håne** sghignazzare; **hånlig**, **hånsk** scherni ore m di scherno, sprezzante **hånsel** sorriso di scherno, sogghigno, **hånsord** parole (pl) di scherno; **hånt**, late ~ om parlare sprezzantemente di, (trosse) sfidare, (gi blaffen i) infischiar-si, allamente di.

håp speranza, **lomi** ~ vane speranze, **skuffet** ~ speranza delusa, delusione f; **leve i håpet** vivere di speranze; i ~ om di nella speranza di, **gjøre seg** ~ om noe sperare (di ottenere) qc; **gjøre seg (nære)** ~ om nutrire la speranza (di di + inf., di che + konj), **oppgi håpet** perdere ogni speranza, **oppgi håpet om å** disperare di, **sette ut i** ~ til en ny porte le speranze in qn., **ult** ~ er ute ogni speranza è perduta, non c'è più speranza

håpe sperare (å se ham di vederlo), **jeg håper han kommer** spero che venga (verrà); **det vil jeg (da)** ~ lo spero bene, **det vil jeg ikke** ~ spero di no. ~ på en belønning sperare (in) una ricompensa. ~ på

bedre tider sperare in tempi migliori, ~ på fremtiden sperare nell' (contare sull') avvenire; ~ på Gud sperare in Dio, vi håper å høre fra Dem in attesa di leggerVi

håpefull di belle speranze, pieno di speranza, speranzoso, **håpet** (personifisert) la Speranza, **håpløs** senza speranza, disperato, (sykdom) incurabile, ~ **stilling** situazione disperata, situazione senza via d'uscita, **det er en** ~ **oppgave** è una disperazione; **håpløshet** disperazione f, avvilitamento

hår (enkelt) pelo (håle manke) crine m (hode-) capello, (på hodet) capelli mpl, capigliatura, chioma, (hårledning) pelo, mantello, pelame m. **mitt** ~ i miei capelli, **ha** ~ på haken avere dei peli sul mento; **det er ikke krummet et** ~ på huns hode non gli hanno torto un capello, **fd grå** ~ diventare grigio, **fd hvitt** ~ incanutire; **miste håret** perdere i capelli, **miste hårene** (dyr) perdere il pelo, **oppskrakket** ~ capelli a spazzola, **sette opp håret** pettinarsi, **tirer su i capelli**, **sette en grå** ~ i hodel dare del filo a torcere a qn, dare preoccupazioni a qn., **skrupe** ~ av (skinn) pelare; **dra en etter hårene** tirare qn per i capelli, **det var på et hengende** ~ c'è mancato un pelo (di che + konj)

hårband (-bånd) nastro (per capelli); (pynt) fiocco (p- ch-) **hårbekledning** pelame m mantello, **hårbonn** cuoio capelluto, **hårborste** spazzola per capelli

hård duro, se: hard, **hårdrakket** ostinato

hårduk tessuto di crine, **hårduk** ciuffo di capelli, zool ciuffo di pelo, **håret** capelluto, (loddan) peloso, villosa, **hårfager** che ha una lunga e folta chioma, capelluto, zazzuruto, **hårfarge** colore m dei capelli, (dyrs) pelame m (middel) tintura per capelli **hårfin** sottile come un capello, fig. sottilissimo **hårfermingsmiddel** crema depilatoria, **hårfletning**, -flette treccia **hårfylde** folta capigliatura **hårkar** vaso capillare; **hårklemme** molletta, fermaglio **hårklipping** taglio di capelli **hårkløver**, vare ~ spaccare un capello in quattro, **hårkløver** cavillosità, cavilli mpl **hårlokk** ricciolo, ciocca

hårmiddel lozione f per capelli, **hårnett** reticella, retina **hårnål** forcina **hårnålsving** curva molto stretta tornante m, **hårnål** brillantina

hårpensel pennello sottile, pennellino; **hårpsik** (manns) codino **hårpleie** cura dei capelli **hårpym** ornamento per i capelli, acconciatura

hårreisende orripilante che fa rizzare i capelli

hårrot radice f dei capelli (del pelo), bulbo pilifero

hårrot tubo capillare, **hårrotkraft** capillarità

hårsbredd spessore m di un capello; **en** ~ fra døden a un pelo dalla morte; **ikke vite en** ~ non arretrare di un passo, **hårskull** scriminatura, riga, **hårsløyfe** fiocco (pl- chi) (nei capelli)

hårtafs cernocchio, **hårtope** posticcio, toupet m inv parrucchino **hårterringapparat** asciugacapelli m inv elettrico, farn. fon m inv

hårvalk posticcio; **hårvask** lavatura della testa, shampooing m inv; **hårvann** lozione f per i capelli, **hårvekst** crescita dei capelli (del pelo)

hår rauco (pl. -chi), se: hos

håv retino

deste mindre nondimeno, ciononostante; ~ *det?* no? ~ *en gang* nemmeno, neppure; ~ *ennå* non ancora, *eller* ~ o no, o meno; ~ *sant?* (non c) vero?; ~ *alene ikke bare* non solo

ikke - ofte non, *ikkeangrepspakt* patto di non aggressione; *ikkeeksisterende* inesistente; *ikkeelevning* mancata consegna, *ikkeoppfyllelse* inadempimento, inadempienza, *ikkepolitisk* apolitico (pl. -ci) *ikkerøyker* non fumatore m, *ikkestridende* non combattente, non belligerante

ikke rivestire / *en noe qn qc*); fig. investire, *ikledning* (drakt) veste f.

ikraftsette, *se* *kraft*; *ikraftsettelse* attuazione f; *ikrafttreden* entrata in vigore, esecutività, *lovens* ~ l'entrata in vigore della legge

il urgenza, *med* ~ per espresso

ilandbringelse sbarco (pl. -chi), *ilanddrevet* gettato sulla costa, arenato

ilbud corriere m urgente, (melding) messaggio urgente

ild fuoco (pl. -chi) fig. også: ardore m, foga, (edelstens også) luce f; *den evige* ~ le fiamme dell'inferno; *svak* (sterk) *ild* fuoco lento (vivo); *gi* *ild* far fuoco, sparare, (gi) ~ 'fuoco!'; *gjøre opp* ~ preparare il fuoco; *slå* ~ battere l'acciarino, *sette*, *stikke* *tenne* ~ *på* appiccicare fuoco a, incendiare, *sprute* ~ *og gnister* fare fuoco e fiamme, *hans øyne spruter* ~ i suoi occhi lanciano fiamme, *gå i ilden* m l'entrare in combattimento, *ennå ikke ha vært i ilden* non essersi ancora cimentato; *herje et land med sverd og* ~ mettere un paese a ferro e fuoco; *ildbukk* alare m, *ilddyrkelse* culto del fuoco, *ilddyrker* adoratore m del fuoco, *ilddåp* ml. battesimo del fuoco

ildebrann incendio, *ilder* puzza

ildfarget color inv. del fuoco, *ildfast* incombustibile e ignifugo (pl. -gh) (gass o l.) pirofilo, (murstein) refrattario; ~ *for* pirofila, *være* ~ essere a prova di fuoco, *ildfasthet* incombustibilità, *ildflue* uccello

ildfull focoso, ardente, *ildfullhet* ardore m, foga

ildhav mare m di fuoco, *ildhug* fervore m, entusiasmo, *ildhus* lavatoio

ildkule globo di fuoco, *bolide* m, meteorite f

ildlinje linea del fuoco, prima linea, *være i ildlinjen* essere in prima linea, essere sotto il fuoco, *ildløs* incendio, *ildmørke* brace f ardente

ildprøve prova del fuoco, *ildrake* attizzatoio, *ildregn* pioggia di fuoco, *ildrød* rosso fiamma, rosso acceso, rosso come il fuoco

ildsfare pericolo d'incendio, *ildsfarlig* infiammabile; *ildsikker* incombustibile, ignifugo, a prova di fuoco, *ildskper* bagliore m di fuoco; *ildskrift* caratteri mpl di fuoco, *ildskuffe* paletta

ildslukning estinzione f del fuoco, *ildslukningsapparat* mezzi mpl antincendio, (små) esuntori mpl; *ildsluker* mangiatore m di fuoco; *ildsprutende* che vomita fuoco: ~ *berg* vulcano, *ildspåsettelse* incendio volontario (al. doloso), *ildspåsetter* incendiario, *ildsted* focolare m, camino

ildstrøm torrente m di fuoco, *ildstråle* getto di fuoco, *ildstøtte* colonna di di fuoco, *ildsvelg* voragine f di fuoco, (kanonmunning) bocca da fuoco, *ildsvåde* sinistro, incendio; *se* *brannskade*, *ildsoyle*, colonna di fuoco

ildtang mole fpl. *en* ~ un paio di molle, *ildtilbedelse* adorazione f del fuoco, *ildtilbeder* adoratore m del fuoco, *ildtunge* lingua di fuoco

ildvåpen arma da fuoco

ile affrettarsi, sborgarsi, volare

ilegg bocca di forno (fornace), *ilegge*, ~ *but* dare una multa, condannare a un'ammenda, *bli talt but* prendere una multa, incorrere in un'ammenda; *ilgods*, *sende som* ~ spedire a grande velocità; *iligne* tassare, *iligning* tassazione f; *iling* meteor. breve burrasca, (i kroppen) fremito; *ille* male, *hu* *det* ~ *står* male, *illebefinnende* malore m

illegal illegale, clandestino, *en* ~ *avis* un giornale clandestino, ~ *sender* emittente clandestina, *illegitim* illegittimo

illeklangende dissonante, sgradevole all'udito, *illeluktende* maleodorante, puzzolente, *illsinnet* malintenzionato, maldisposto, *illeværlende* di cattivo augurio (auspicio), sinistro; *en* ~ *stillehet* un silenzio minaccioso, *ilgjerningsmann* malfattore m

illoyal sleale; *illoyalitet* slealtà

iltsint arrabbiatissimo, furibondo

iltskrike strillare, urlare

illuminasjon illuminazione f, *illuminere* illuminare; (kolorere) minuire; *illuminering* illuminazione f, miniatura

illusjon illusione f, *illusorisk* illusorio

illustrasjon illustrazione f, fig. også: dimostrazione f, esempio; *illustrere* illustrare, fig. også: dimostrare, dilucidare

ilmarsj marcia forzata, *rykke fram i ilmarsjer* avanzare a marce forzate, *ilpakke* pacco urgente; *ilsamtale* telefonata (comunicazione f) urgente; *ilsom* precipitoso, *iltelegram* telegramma urgente

ilter stizzoso, iracundo; *ilterhet* stizza, irascibilità; *imaginer* immaginario; ~ *fortjeneste* guadagno presunto

imellom prep. tra, fra, *natta* ~ *den annen og tredje mai* la notte dal due al tre di maggio; ~ *oss* (sagt) (sia detto) tra noi; *det blir* ~ *oss* resti fra noi, *gå* (legge seg) ~ intervenire, interporci (tra); *det er kommet noe* ~ *dem* sono venuti in urto (tra loro), (en gang) ~ di tanto in tanto, una volta ogni tanto; *imens* *konj* mentre, *alt* ~ *han leste* mentre stava leggendo, *adv* *se* *imidlertid* intanto, nel frattempo, (= dog) però, tuttavia

imitere imitare, copiare, contraffare

imateriell immateriale, incorporeo, *immaterielle* iker professioni fpl liberali

imatrikulere immatricolare, *imatrikulering* immatricolazione f

immun immune, immunizzato / *mot* contro

i morgen domani, ~ *tidlig* domani mattina, *i morgen* stamattina

imot prep. (retning) verso, (med hensyn til, overfor) verso, nei riguardi di, con, per, (motsetning) contro, (sammenligning) in confronto a, (motstander, fiende) contro, contrario; *gå* (komme, hen) ~ andare (venire) verso, avvicinarsi a, *gå* ~ *fienden* andare contro il nemico, *hoflig* (grusom) ~ gentile (crudele) con (al. nei riguardi di), *lojal* ~ leale verso; *være god mot* *dyra* essere buono con gli animali, *vise erkjennethet* ~ avere riconoscenza per, *ettergivenhet* ~ en debolezza nei confronti di qn, *utvise grusomheter* ~ inculcare contro, *tale* ~ *sin samvittighet* parlare contro la propria coscienza, ~ *alle og enhver* contro tutti, *han har noe* ~ *dette mannen* ce l'ha con quest'uomo, quest'uomo non gli va, *hva har du* ~ *ham* ? che cos'hai contro di lui? *har du noe* ~ *det* ? hai qc. in contrario?, (å innvende) hai qc. da ridire?; *jeg har ikke noe* ~ *det* non ho nulla in contrario, *jeg har ikke noe* ~ *at du* non mi dispiace affatto che tu (+ *konj.*); *Deres onde er intet* ~ *mitt* il Suo male e nulla in

confronto al mio, *være* ~ essere contrario, *likken var ham* ~ la fortuna gli era nemica, *være en* ~ (mishage) non piacere a qn., ripugnare a qn., se også mot se også *underv sammensatt med* ~
imperativ imperativo, *i* ~ all'imperativo, ~ adj imperativo, imperioso, **imperator** (hærfører) duce m, condottiero, (køiser) imperatore m, **imperatorisk** imperatorio

imperfektum imperfetto, *i* ~ all'imperfetto

implisere implicare

imponere suscitare ammirazione, impressionare, *la seg* ~ *av en* farsi impressionare da qn., **imponende** impressionante, imponente, ammirevole

import importazione f, **importartikkel** articolo d'importazione, **importere** importare, **importfirma** ditta (società) d'importazioni (el importatrice), **importforbud** divieto d'importazione, **importhavn** porto d'importazione, **importnærskrenkning** limitazione f delle importazioni, **importkvote** contingente m d'importazione, **importland** stato importatore, **importlisens** licenza d'importazione

importoverskudd eccedenza delle importazioni sulle esportazioni, **importregulering** contingentamento delle importazioni, **importtall** ammontare m delle importazioni, **importtillatelse** (lisens) licenza d'importazione, (lovve) permesso d'importazione, **importtoll** dritti mpl doganali (sull'importazione) **importvare** merce f d'importazione, **importverdi** valore m delle importazioni, **importør** importatore m, importatrice f

impotens impotenza, **impotent** impotente

impregnere impermeabilizzare, **impregnering** impermeabilizzazione f

impresario impresario

improvisasjon improvvisazione f, **improvisasjonstalent** genio dell'improvvisazione, **improvisator** improvvisatore m, **improvisere** improvvisare

impuls impulso, stimolo, spinta, **impulsiv** impulsivo

imategå (gjendrive) confutare (mots) contraddire (fors ag) respingere, (påstand) oppugnare contestare, **imategåelse** confutazione f, oppugnazione f contestazione f, **imetekomme** andare (venire) incontro a, sodd sfare (a), **imetekommende** cortese, condiscendente, compiacente, *for å være* ~ per venire incontro, *et* ~ *svar* una risposta favorevole, **imetekommenhet** cortesia, compiacenza, condiscenza

imåtese prevedere, attendere, ~ *døden med ro* guardare in faccia alla morte con tranquillità, *idet jeg* (vt) *imåtester* ~ in attesa di

inappellabel inappellabile

i natt stanotte

in blanko in bianco, **in contumaciam** in contumacia

indeks indice m (også paveig), **indeksregulering** adeguamento dell'indice (dei prezzi), **indekstall** indice m, coefficiente m, numeri mpl indice

inder indu m, f, indiano

underlig intimo, (dypt følt) vivo, fervido, profondo, *glede seg* ~ rallegrarsi di tutto cuore, *le* ~ ridere fino alle lacrime, ~ *gjærne* ben volentieri, di tutto cuore, **underlighet** intimità, (ømhø) tenerezza (dyp følelse) sentimento profondo, fervore m

indianer indiano, (rødhud) pellerossa m, f, **indianer** indiano, **indianerhøvdning** capo indiano, **indian**, ~ *summer* estate f di San Martino

indigo indaco, **indigoblå** (azzurro) indaco

indikativ indicativo, *i* ~ all'indicativo

indirekte indiretto, ~ *belysning* luce f diffusa, illuminazione indiretta, ~ *valg* elezioni fpl indirette

indisbevis prova indiziaria, **indisum** indizio, *døm-*

me på indisier condannare in base a indizi

indisk indu, indiano

indisponert indisposto

individ individuo, **individualisere** individuare, individualizzare, **individualisering** individuazione f, individualizzazione f, **individualisme** individualismo, **individualist** individualista m, f **individualistisk** individualistico (pl -ci), **individualitet** individualità, **individuell** individuale

indoeuropeisk indoeuropeo, **indokinesisk** indocinese

indre 1 adj inferiore, interno, intimo, intrinseco (pl -ci) *det* ~ *Africa* l'Africa Centrale, l'interno dell'Africa, ~ *unliggende* questioni interne; ~ *bane* sport pista interna, ~ *havn* darsena, ~ *krets* fig cerchio interno, ~ *spid* discordia intestina, ~ *trang* necessita interiore, bisogno latente, ~ *venstre* sport mezz'ala sinistra, ~ *verd* valore m intrinseco

indre 2 s interno, intimo; *i mitt* ~ nel suo intimo, *jordens* ~ le viscere della terra

indremedisiner internista m, f

indremisjonsselskap istituto di missione interna, **indremisjon** missionario (interno)

induksjon induzione f, **induksjonsapparat** induttore m, **induksjonselektrisitet** elettricità induttiva (el da induzione), **induktiv** induttivo, **indusere** indurre, **induserende** induttore

industri industria, **industrialisere** industrializzare, **industrialisering** industrializzazione f, **industribygg** stabilimento industriale, **industria**, fabbrica, **industriarbeider** operato (industriale), **industribedrift** impresa industriale, **industriby** città industriale, **industribyggende** adj., s. m. f industriale, **industriell** industriale, **industriforetagende** impresa industriale, **industrigren** ramo d'industria, **industri-magnat** magnate m dell'industria, **industriering** industria manifatturiera, **industriprodukt** prodotto industriale, **industri-skole** scuola professionale, **industri-strek** zona (i by quartiere m) industriale, **industriutstilling** mostra industriale

in extenso per esteso

infam infame, **infami** infamia, **infamt** im modo infame

infanteri ~~anteri~~ infanteri- di fanteria

infeksjon ~~tezione~~ f **infeksjonssykdom** malattia infettiva

in fidem per copia conforme

infinitesimalregning calcolo infinitesimale

infinitiv infinito, *i* ~ all'infinito, **infinitivs** infinitivo, dell'infinito

infisere infettare, **infisering** infezione f

inflammasjon infiammazione f, *fremkalle* ~ infiammare, **inflammatorisk** infiammatorio

inflasjon inflazione f, **inflasjons-** inflazionistico

influenza influenza, **influere** influire (på su), **influenzare**, **infrarød** infrarosso

infusjonsvtt, **infusorier** infusori mpl

ingefær zenzero

ingen 1 s (non) nessuno, *hvem har sagt det?* ~ 'chi l'ha detto?' nessuno!, ~ *kjenner meg* nessuno mi conosce, *jeg kjenner* ~ non conosco nessuno, ~ *av* *brodrene* nessuno dei fratelli, *aldeles* (stelt) ~ ~ *som helst* proprio nessuno, nessuno al mondo

ingen 2 adj (non) nessun(o,a), non alcun(o,a), ~ *soldat var til stede* nessun soldato era presente, *han har* ~ *penger* non ha denaro, non ha nemmeno un soldo, ~ *tårer* 'niente lacrime' *det er* ~ *grunn til å frykte* non c'è alcuna ragione di temere, *han*

kjenner ~ annen lov enn .. non conosce altra legge che .., *han har så godt som ~ kredit* il suo credito è zero, *~ annen* nessun altro, nessun'altra; *det er ~ annen enn min bror* non è altro che mio fratello, *det var ~ annen enn kongen* era proprio il re!, *han arbeider som ~ annen* lavora più (ol. meglio) di chiunque

ingeniør ingegnere m, mil. geniere m, **ingeniørforening** associazione f degli ingegneri, **ingeniørkorpset** il Genio militare, **ingeniøroffiser** ufficiale del Genio, **ingeniørsoldat** geniere m, **ingeniørtropper** truppe fpl del Genio, **ingeniøråpenet** il Genio militare, l'Arma del Genio

ingenmannsland terra di nessuno

ingensteds, ol. *~ hen* (non.) da nessuna parte

ingenting, infel s (non.) niente (nulla) *~ annet* nient'altro, *han ser ~* non vede niente (nulla), *det likner ~* è assurdo, *det går som ~* va a meraviglia, *fia luscio come l'oro*, *~ godt* niente di buono

ingrediens ingrediente m

inhabil inabile, incompetente, incapace, **inabilitet** inabilità, incompetenza, incapacità

inhuman inumano, **initial** iniziale f, **capolettera**

initiativ iniziativa, *på eget ~* di propria iniziativa, *ta initiativet* prendere l'iniziativa, **initiativrik** pieno di iniziativa

injurie ingiuria, **injurieprosess** processo per ingiurie, **injuriere** ingiuriare, oltraggiare, **injuriesak** querela per ingiurie, *anlegge ~ mot en* promuovere querela contro qn. per ingiurie

inkassator esattore m, ricevitore m, **inkasso** incasso, riscossione f, esazione f, recupero, **inkassobyrå** agenzia d'incasso, **inkassogebyr** diritti mpl d'incasso, **inkassoomkostninger** spese fpl d'incasso

inklination (helling) inclinazione f, pendenza, (tilbøyelighet) inclinazione f, tendenza, propensione f, **inklinationssnil** ago d'inclinazione, **inklinationsvinkel** angolo d'inclinazione

inkludere includere, *alle utgifter er inkludert i beløpet* tutte le spese sono incluse nell'ammontare, **inklusive** incluso, compreso, *~ 15 % service* compreso servizio 15 %, compreso il 15 % di servizio, *~ emballasje* imballaggio compreso, *~ toll* inclusi i diritti di dogana

inkognito incognito; adv. in incognito

inkompetanse, **inkompetens** incompetenza, **inkompetent** incompetente, *erklære seg for ~* dichiararsi incompetente, **inkonsekvens** inconseguenza, incoerenza, **inkonsekvent** inconseguente, incoerente

inkubasjon(tid) incubazione f

inkvisisjon jut. inchiesta, interrogatorio, **Inkvisisjonen** la Santa Inquisizione, **inkvisisjonsdomstol** tribunale dell'Inquisizione, **inkvisitor** inquisitore m, **inkvisitorsk** inquisitorio, (blikk o f.) inquisitore

in memoriam in memoria di

inn, *~ gjennom vinduet* per (attraverso) la finestra, *~ i* dentro (a, in), *~ under* sotto; (like før) verso, poco prima di, *~ under jul* sotto Natale, *komme på kjøre ri, seile*, *~* entrare (con la macchina, a cavallo, con la nave), *lope (komme lopende)* *~* entrare correndo, *han vil ~* vuole entrare, se ellers (sammensettn med) verb

innad adv. in dentro, nel didentro, prep. per, altra verso; *~ og utad* internamente ed esternamente, dal d dentro e dal di fuori

innadbygd piegato in dentro, ripiegato su se stesso, **innadgående** rientrante, che viene, **innadtil** internamente, **innadvendt** rivolto in dentro (all'interno), fig. introverso, **innadvendthet** introversione f, raccoglimento

innanke, *~ en sak* appellare, appellarsi contro una sentenza, ricorrere in appello.

innarbeide avviare, introdurre, *~ en foretning* avviare un'impresa (ditta); *~ en vare* introdurre un articolo, *~ på markedet* lanciare sul mercato.

in natura in natura, allo stato naturale

innbakt fritto in pastella, arrostito in pasta sfoglia, fig. incorporato; *~ eple* fruttella di mele.

innbefatte comprendere, contenere, includere, implicare; *heri innbefattet* vi compreso.

innbegrep somma, insieme m, modello; *et ~ av skjønnhet* quanto vi è di più bello, **innbegrepet av kvinnelighet** l'incarnazione della femminilità

innberetning resoconto (di), rapporto (su), relazione f, **innberette** riferire, relazionare, riportare

innbetale pagare, versare, fare un versamento; **fullt innbetalt** totalmente pagato, (kapital) interamente versato, (aksje) liberato, **innbetaling** versamento, pagamento, **innbetalingskort** modulo di versamento

innbille, *~ en noe* far credere qc. a qn.; F. daria a bere a qn., *det kan du ~ hender* va a raccontarla ad altri!, questa non la dai a bere a nessuno!, *~ seg noe* immaginarsi qc., **innbilning** immaginazione f, (falsk forestilling) illusione f, chimera, (sansbedrag) allucinazione f, *ren ~* pura fantasia, (innbilningen) nell'immaginazione, *leve i innbilningen* vivere nell'illusione, *filosof i egen ~* che si crede filosofo, **innbilningskraft** forza dell'immaginazione, **innbilsk** presuntuoso, vanoso; *~ narr* pallone m gonfiato; **innbilskhet** presunzione f, vanità; **innbilt** immaginario, fittizio

innbinde (bok) rilegare, **innbinding** rilegatura

innblende sa. bianda **innblanding** ingerenza, immis-
sione f, (mellomkomst) intervento, intromissione f

innblikk colpo d'occhio, *fd et ~* farsi un'idea di

innblåse soffiare, fig. ispirare

innbo mobilia, arredamento, massenzie fpl

innbringe (penger) rendere, fruttare *det har innbrakt ham* gli ha fruttato **innbringende** redditizio, lucroso, fruttuoso; *vare ~* rendere (bene), fruttare (molto)

innbrudd effrazione f, (furto con) scasso, irruzione f; *gjøre ~* introdursi di forza, irrompere; *gjøre ~ i et hus* introdursi in una casa per rubare, svaligare una casa *det er begått ~ i huset* la casa è stata visitata da ladri, **innbruddstyv** ladro, scassinatore m, svaligiatore m, **innbruddstyveri** furto con scasso, svaligiamento

innby invitare (til, til å), (til middag a pranzo); *~ til møte* convocare, **innbydelse** invito; (til møte) convocazione f, offerta, **innbydelseskort** biglietto d'invito, **innbydende** alleitante, invitante; (om mat) appetitoso, **innbyder** chi invita, merk. promotore m

innbygger abitante m, f; **innbyggertall** numero di abitanti

innbyrdes mutuo, vicendevole, adv. reciprocamente, vicendevolmente, tra loro; *~ forhold* reciproca

innbyrdes piegamento (all'indietro); (fold) piega **inndele** dividere, suddividere, spartire; *~ i kapitler* suddividere in capitoli; *~ i grader* graduare; *~ i klasser* classificare, *~ sin tid fornuftig* disporre bene del proprio tempo, **inndeling** divisione f, suddivisione f, spartizione f, graduazione f, classificazione f

inndra ritirare, revocare, sopprimere; confiscare, **inndragning** ritiro, revoca, soppressione f, confisca, *~ av kjørekort* ritiro della patente

inndrive (skatter) esigere, (fordring også) riscuotere, incassare, se og **drive**; **inndriv(ning)** esazione f, riscossione f, incasso

inne dentro, all'interno, (i huset) in casa ~ *og ute* dentro e fuori *bli* ~ restare in casa, *sitte* ~ *med* essere in possesso di, avere nelle mani, (kunnskap) essere addentro in *holde seg* ~ starsene in casa, *sitte meget* ~ fare una vita ritirata, ~ *fra da* (dentro), ~ *i* dentro a, ~ *i landet* nell'interno (del paese), *dyp (i helt, langt)* ~ *i* in fondo a, nel profondo di, nel (bel) mezzo di, *vere* ~ *i* fig. essere addentro

innebygge incassare, *innebygget badekar* vasca da bagno incassata *innebygger skap* armadio a muro

innebære (bety) significare, implicare, (medføre) comportare

innefra dal di dentro, dall'interno (dir)

innesfrosset mar. imprigionato da ghiacci, merk congelato

inneha detenere, ~ *stillingen som* essere impiegato come, *innehaver* proprietario, detentore m titolare m, (veksel) portatore m

inneholde contenere, racchiudere

innejente donna di servizio (in una fattoria)

inneklemt stringere, serrare, *sitte altfor inneklemt* stare troppo stretto, *inneklemt brokk* med. ernia strozzata

innekulle s. chiuso, recinto, v. chiudere

innei prep. (sted) dentro (a), (tid) prima di, konj. prima che + congiuntiv prima di + inf. ~ *en uke* entro una settimana, ~ *kort tid* tra non molto

innenat, lese ~ leggere, *innenatlesning* lettura

innenbords a bordo

innenbys cittadino; adv. in città, nella città, ~ *porto* porto locale **innenbysboende** residente nella città.

innendørs in casa, al coperto

innenfor 1 prep., *liker* (høre til) ~ rientrare in, essere compreso in, se *ellers innen*, **innenfor** 2 adv. dentro, *tre* ~ entrare, **innenfra** dal didentro

innenlands entro il territorio nazionale, all'interno, **innenlandsk**, -**riksk** nazionale, del paese, nostrano

innenriksdepartement ministero degli Interni, **innenriksfart** navigazione f (servizio) nazionale, **innenrikshandel** commercio interno (nazionale); **innenriksminister** ministro degli Interni, **innenrikspolitikk** politica interna

innenskyers tra le isole costiere tra la costa e le isole lungo la riva

innerdel parte interna **innerflate** superficie f (faccia) interna, **innerkant** bordo interno, **innerlomme** tasca interna, **innerlår** (slakt) parte interna della coscia, **innerside** lato interno, parte f interna, (hanske) palma (del guanto),

innerst (inderlig) intimo, (hemmeligst) più segreto; adv. in fondo; nel centro, intimamente, *det innerste* la parte più interna, il profondo, (hjerter sjelen) l'intimo, *være innerste tanker* i nostri pensieri più segreti, *av min innerste sjel* dal mio intimo, *aller innerst* il più profondo (di); (bortest) il più in fondo; (hemmeligst) il più segreto; *i mitt aller innerste* nell'intimo del mio cuore: ~ *inne i Sibir* nelle regioni più remote della Siberia, *aller* ~ proprio in fondo, *aller* ~ *i* in fondo a, nel più profondo di

innerside soletta, **innesitter** persona sedentaria, **innesitting** vita sedentaria

inneslutte cingere; accerchiare; **innesluttet** fig. taciturno, riservato, ~ *i seg selv* chiuso in se stesso, ~ *væsen* se **innesluttethet** taciturnità, mutismo, riservatezza

innesnødd sepolto dalla neve

innesperre rinchiodare, imprigionare, incarcerare f metter dentro, (fugt) mettere in gabbia, **innespering** rinchiodamento, reclusione f, imprigionamento, **innesstenge** se **innesperre**

innestå (kapital) essere collocato, ~ *for noe* rispondere di qc., **innestående**, ~ *i bank* deposito bancario, denaro depositato in banca

innett, ~ *vrede* ira ripressa (solllocata)

innetter indentro, verso il dentro, verso l'interno

innværende presente, attuale, in corso; ~ *år* l'anno in corso ~ *måned* il mese corrente, ~ *sak* jur. nella fattispecie, nel caso attuale

innfall (fiende) irruzione f, incursione f, invasione f, (tanke) idea, (åndnkt) colpo di genio; (v tlig) battuta di spirito, (lunefullt) ghiribizzo, (lystig) (beia) trovata, scherzo, *gjøre* ~ fare irruzione, irrompere *for et løverlig* ~ che razza d'idea *jeg fikk det* ~ *d* mi è venuta l'idea d

innfaller (kinn, øyne) infossato, ~ *munn* bocca rientrante, *innfallne trekk* lineamenti mpl smunti

innfalls- lys. d. incidenza, **innfallshodd** perpendicolare f, **innfallsvei** via (strada) d'accesso, **innfallsvinkel** angolo d'incidenza

innfange prendere, catturare; ~ *med lass* catturare col lazo (laccio); accalappiare

innfatning (smykker, brille) montatura, incastonatura, (juvel) castone m, **innfatte** (juvel) montare incastonare, (i bly) montare, **innfelle** se *fele*

innfiltre aggrovigliare, imbrogliare, **innfiltring** aggrovigliamento, groviglio, **innfinne**; ~ *seg* trovarsi, presentarsi, (for retten) comparire

innflette intrecciare, fig. også intessere, inserire, ~ *spøk i talen* intramezzare il discorso con facezie; ~ *titater i talen* infiorare il discorso di citazioni **innfletting** intreccio, fig. inserzione f

innflyger collaudatore m di aerei **innflyging** (vold) collaudo (over fremmed område) incursione f aerea

innflytebe influenza, (ved ånding overlegenhet) ascendente m, **innflus** (på, hos su), *ha stor* ~ *pu ens beslutninger* influire molto sulle decisioni di qn., *ha en overveiende* ~ *på* esercitare una grande influenza su (di); **innflytelsesrik** influente

innflytning sistemazione f (in un nuovo alloggio), installazione f, (til nytt sted) immigrazione f, *ved innflytningen i* nello stabilirsi (in, a), **innflytter** (le ebber) nuovo inquilino immigrante m f

innforstått, *være* ~ *med* acconsentire a, *jeg er* ~ *med det* sono d'accordo in questo, per me va bene

innfri svincolare, prosciogliere; (pant) cancellare; (kupong) pagare, (løfte) mantenere, ~ *sine gjeldsbeviser* onorare i propri impegni (di pagamento); **innfrielse** proscioglimento, svincolo, cancellazione f, pagamento, mantenimento

innfødsrett diritto di cittadinanza (per nascita), *få* ~ ottenere la cittadinanza *gi en* ~ naturalizzare qn., **innfødt** indigeno, nativo, del paese, del posto, ~ *romer* romano di nascita

innføre introdurre, immettere, importare (proto koll) registrare, (varig) adottare, mettere in uso; ~ *på markedet* introdurre, lanciare sul mercato; ~ *igjen* ristabilire, far rivivere, ~ *en* (i et hus) presentare qn., **innføring** introduzione f, immissione f, importazione f lancio, adozione f

innførsel merk. importazione f, **innførselsartikkel** articolo d'importazione, **innførselsforbud** divieto d'importazione; **innførselsforretning** ditta d'importazione, **innførselsstoll** dritto doganale d'importazione; **innførselsvarer** merci lpi d'importazione **inngang** entrata, ingresso; *ved inngangen til* all'en-

trata di, all'ingresso di, *rum med egen* ~ camera indipendente, *inngangsbønn* introito
inngangsdør porta d'ingresso
inngi (medisin) dare, somministrare, ispirare, ~ *anbud* fare un'offerta
inngifte (beslektede personer) matrimonio tra consanguinei, *inngiftet* parente m, f acquisito (a)
inngjerde cintare, recintare
inngnidning sfregamento, (kropp) frizione f
inngriper incidere (i stål in, su acciaio), *inngreving* incisione f
inngrep intervento, violazione f (di) *gjøre* ~ violare, usurpare, attentare a; *inngripe* se: *gripe* *inngripende* profondo, radicale, penetrante; di capitale importanza
inngrodd incarnato, incarnito; fig. incallito, inveterato; ~ *peppersvein* scapolo impenitente
inngyle versare, immettere, fig. (mot) infondere, (rødse) inculcare, ispirare
inngå tr. concludere, contrarre, fare, intr. entrare, arrivare, pervenire; ~ *ekteskap* contrarre matrimonio; ~ i far parte di, essere incluso in; *inngåelse* conclusione f, (il) contrarre *inngående* (nøyaktig) minuzioso, accurato, preciso, dettagliato, (skip) in arrivo, *for* ~ di prossimo arrivo; ~ *undersøkelse* esame m accurato (minuzioso, attento)
innhakk taccia, intaglio, *innhav* mare m interno
innhegne recintare, cintare, *innhegning* recinzione f, *innhegnings-* di recinzione
innhente (nå) raggiungere, prendere; (samtykke) chiedere; ~ *etterretninger* procurarsi (ottenere) informazioni (om su, hos da), ~ *det forsamte* ri, guadagnare il tempo perduto
innhold contenuto; (omne) materia, argomento (rom-) capacità, capienza, (resymé) compendio, (ordlyd) tenore m, *det vesentligste* ~ la sostanza, l'essenziale, *et brev av følgende* ~ una lettera così concepita
innholdsfortegnelse indice m, sommario; *innholds-*
liste indice m, catalogo (pl. -ghi)
innholdsløs vuoto, privo di contenuto *fare en* ~ *samtale* parlare del più e del meno, *innholdsløshet* mancanza di contenuto, inconsistenza, *innholdsrik* ricco di contenuto, sostanzioso, ben fornito
innhugg mil. carica (på contro); *gjøre et* ~ *på fienden* caricare il nemico; *gjøre et* ~ i fig. intaccare
innhulle avvolgere, involgere, ~ i *likkede* avvolgere nel lenzuolo funebre (nel sudario); *innhylling* avvolgimento, copertura
innhøste raccogliere, riporre nel granaio; *innhøsting* raccolto, mietitura
innjage, ~ *en frykt* inculcare timore a qn., ~ *en skrekk* spaventare qn., atterrire qn.
innkalle (forsamling) convocare, mil. (ri)chiamare alle armi (sotto le armi); ~ *en årgang / årsklasse* chiamare una classe; ~ *igjen* richiamare, ~ *til retten* citare in giudizio; *innkallelse* convocazione f, mil. chiamata (sotto le armi); *skriftlig* ~ *til møte* convocazione scritta
innkapsle med. incistarsi, formare una cisti; *innkapsling* incistamento, incistidamento
innkassere incassare, riscuotere, *innkassering* incasso, riscossione f, *innkast* sport rimessa
innkjøp acquisto, compra, *gjøre* ~ fare delle compere, fare la spesa, *gjøre* ~ *av noe* comprare (acquistare) qc., *gjøre et fordelaktig* ~ fare un acquisto vantaggioso, *gjøre sine* ~ *hos* fornirsi (servirsi) da, *innkjøpsavdeling* reparto acquisti, *innkjøpskomité* commissione f d'acquisto, *innkjøpspris* prezzo d'acquisto; *til* ~ a prezzo di costo

innkjøring (ny bil) rodaggio; se ellers. *innkjørsel* carreggio, trasporto con veicolo, porta carraia, entrata per veicoli
innklamre mettere tra parentesi; *det innklamrede* la parentesi, *innklamring* il mettere tra parentesi
innklure sdoganare, svincolare, *innkløring* sdoganamento, svincolo
innkomst sport attivo (ai traguardo); se ellers. *inn-*
tekt, *innkreve* esigere il pagamento di, (inkassere) riscuotere, (skatter) esigere, *innkrevning* richiesta di pagamento, riscossione f, esazione f
innkvartere alloggiare, *innkvartering* alloggiamento, sistemazione f *innkvarterings-seddel* foglio di alloggio
innlagt (i tre o l.) intarsiato, (vødlagt) acciuso; ~ *arbeid* lavoro d'intarsio, ~ *på sykehus* portato (ricoverato) in ospedale
innland interno (del paese), *innlandshav* mare m interno *innlands* calotta glaciale *innlandsklima* clima m continentale
innlast (n)ng mar. carico, imbarco
innlate, ~ *seg med en* entrare in relazione con qn., avere rapporti con qn., ~ *seg med alle og enhver* bazzicare chiunque, essere alla mano con tutti, ~ *seg på noe* impegnarsi (lanciarsi) in qc.; immischiarsi in qc., (ømne) abbordare; (forbrytelse) invischiarsi, impegnarsi in qc., ~ *seg i samtale* attaccar discorso; *det skal jeg ikke mer* ~ *meg på* non mi immischiero mai più in una cosa del genere; *innlatende* affabile comunicativo
innlede (begynne) iniziare, cominciare, aprire, (forberede) preparare, preludere a, mus. preludere, *innledende* introduttivo, preliminare; *innleder* (foredrag) (primo) conferenziere m, *innledning* introduzione f inizio, esordio, mus. preudio (damp) iniezione f, *innledningsforedrag* (-tale) preambolo, discorso introduttivo, *innlednings-*
kapittel capitolo iniziale
innlegg (brev) allegato, (tøy) basta, (skjorte) spaurato, (debatt) intervento; jur. comparsa, *innlegge*, ~ *seg ate ved noe* acquistare merito per qc., ~ *seg stor ate* coprirsi di gloria, se ellers. legge (inn)
innleggetse ricovero (*på sykehus* in ospedale); *inn-*
legging (-ning) (vann, gass) installazione f; (i tre o l.) intarsio, (soldater) alloggiamento
innleggsåle soletta ortopedica, plantare m
innlemme incorporare (i in), annettere (i a), includere (i in), *innlemmelse* incorporamento, incorporazione f, annessione f
innleve, ~ *seg* (på et sted) acclimatarsi, ~ *seg i* (venne seg til) assuefarsi a, familiarizzarsi con, ~ *seg i en forfatter* compenetrare lo spirito di un autore
innlevere consegnare, recapitare, rassegnare, (bø-gasje) depositare, *innlevering* consegna, recapito deposito, *innleveringsbevis* ricevuta, scontrino *innleveringsfrist* termine m di consegna, *innleverings-*
tid ora della consegna
innlosjere alloggiare, installare; *innlosjering* alloggiamento, alloggio
innlyd suono interno; i ~ all'interno del vocabolo
innlysende evidente, chiaro, lampante; *gjøre* ~ rendere evidente, evidenziare; *gjøre noe* ~ *for en* far capire qc. a qn., *det er* ~ *salta* agli occhi, e chiaro come la luce del sole, e lampante
innløp (havne-) imboccatura, imbocco, *innløpe* se *løpe* (inn)
innløse (pant) svincolare, disimpegnare, riscattare, se: *innfri* *innløselig* riscattabile, redimibile, convertibile, rimborsabile; *innløsning* se: *innfrielse*

innmelde *se* melde (inn), **innmelding** iscrizione f, adesione f (i a), affiliazione f (i a), **innmeldingsskjema** modulo d'iscrizione
innom prep. nell'interno di, *jeg skal komme ~ deg* passerò da te (da casa tua)
innordne disporre, coordinare, classificare
innover adv. verso l'interno, internamente, prep. lungo, per di sopra a
innpakning imballaggio, confezione f, impaccatura, incassatura, **innpaknings-** d'imballaggio
innpass accesso, adito *fd'finne vinne ~* ~ ottenere adito, essere ricevuto, *ha ~ hos* avere adito presso
skaffe seg ~ hos insinuarsi nelle grazie di
innpode innestare, (smitte) inoculare (og fig.), ~ *en noe* fig. inculcare qc. a qn. **innpodning** innesto, inoculazione f
innprente, ~ *en noe* inculcare qc. a qn., ~ *seg* *noe* imprimeresi qc. nella mente
innramme (in)corniciare, montare, inquadrare
innrede sistemare, disporre, arredare, ammobiliare (fabrikk o l.) attrezzare, **innredning** sistemazione f, arredamento, attrezzamento (av d.)
innregistrere registrare, **innregistrering** registrazione f, **innreisevitelse** permesso di entrata, **innreisevisum** visto d'entrata
innretning (ordning) disposizione f, ordinamento, sistemazione f, organizzazione f, meccanismo; (tilpassing) agguistaggio, adattamento, (greie) aggeglio, far cosa
innrette disporre, ordinare, sistemare, organizzare, adattare, ~ *sitt* *hus* metter su casa, *godt innrettet leilighet* appartamento ben disposto, ~ *det slik at man kan ~* fare in modo che si possa ~, ~ *seg* sistemarsi, regolarsi (*på d* in modo da), metter su casa
innrigger tole f
innrisse incidere (i sul), **innrissing** incisione f
innrulle arruolare, *la seg ~* ~ arruolarsi, **innrulling** arruolamento
innrykk afflusso, affluenza *et stadig ~* ~ un continuo via vai, **innrykke** (avis) inserire, pubblicare, **innrykking** (avis) inserzione f, mil. avanzata
innromme (tilstå) ammettere, confessare, riconoscere, convenire, (bevilge) accordare, concedere, ~ *en frist* concedere una proroga, **innrommelse** ammissione f, confessione f, concessione f, *gjøre en en ~* ~ accordare un beneficio a qn., *gjøre innrommelser* fare concessioni
innsamle raccogliere, cogliere; (kunnskaper) acquisire, (b drag) fare una colletta, raccogliere fondi, **innsamling** raccolta, acquisizione f, colletta
innsats posta, puntata, *gjøre en ~* ~ fare uno sforzo, **innsatsvilje**, *ha ~ til* avere la ferma volontà di F mettercela tutta in, *mangle ~* ~ mancare di volontà
innså riconoscere, rendersi conto di, *du innså nok (må jo selv ~)* ~ *at* devi ben capire che, *det kan jeg ikke ~* ~ non me ne rendo proprio conto, *jeg innså ennå ikke hvordan* non riesco ancora a capire come
innseiling mar. arrivo (in porto)
innsende inviare, far pervenire, recapitare, **innsender** speditore m, (avis) corrispondente m, *fra en ~* ~ un nostro lettore ci scrive
innsette mettere, collocare; (møst) alberare, (i bok) inserire, (i smykke) incastonare, (bank) depositare, (i embete) installare, insediare; (som dommer) costituire, ~ *en som arving* istituire qn. erede, ~ *en igjen* reintegrare qn., ~ *en i hans tidligere rettigheter* riabilitare qn., **innsettelse**, **-setting** collocamento, inserimento, incastonatura, insedia-

mento, costituzione f, reintegrazione f, riabilitazione f
innsigelse obiezione f, protesta, *gjøre (ned)legge, innsigelser* protestare, sollevare obiezioni (mot) contro, *hos en da* (presso) qn. l.
innsikt penetrazione f, intendimento, conoscenza (kunnskaper) lumi mpl, *fd ~ i* prender conoscenza di, *ha ~ i* intendere di, conoscere a fondo, **innsiktsfull** competente, (klok) intelligente
innsjø lago (pl. -ghi), **innsjøskipper** marinaio d'acqua dolce
innskipe imbarcare (til per), **innskipning** imbarco, **innskipningssted** luogo d'imbarco
innskjerpe raccomandare, ingiungere, **innskjerping** raccomandazione f, ingiunzione f
innskjering incisione f, intaglio, (kyst) insenatura, anfrattuosità
innskrenke restringere, ridurre, diminuire, (be grense) limitare, ~ *seg (sine utgifter)* ridurre le spese, (megot) fare sacrifici, ~ *seg til* limitarsi a, accontentarsi di, **innskrenkende** restrittivo, limitativo, **innskrenket** ristretto, limitato (monarki) costituzionale, (frang) (n)ristretto, (dum) scarso d'ingegno, **innskrenkethet** ristrettezza, limitatezza fig. også pettezza, stupidità, **innskrenking** restrizione f, limitazione f. (forbehold) riserva, *gjøre innskrenkinger m h t* ~ *noe* ridurre (diminuire) qc.
innskriden intervento
innskrift iscrizione f, scritta, (på mynt) leggenda, *sette som ~* ~ iscriver, **innskribe** iscriver, registrare, *mat* iscriver, ~ *seg* *luseg* ~ (student) iscriversi, **innskriving** iscrizione f, immatricolazione f, registrazione f, **innskrivningsgebyr**, **-penger** tassa d'iscrizione (d'immatricolazione), imposta di registro
innskrumpet rattappato, ridotto, med. atrofizzato fig. incartapecorito, **innskrumping** restringimento
innskudd (penger) versamento, deposito; (i forretning) apporto (di fondi), capitale m versato, **innskuddsrente** interesse m sul deposito
innskutt merk. depositato, versato ~ *hemerkning* frase f intercalata
innskyte merk. versare, depositare, pagare; (i tekst) interpolare, intercalare, se ellers skyte, **innskyttelse** ispirazione f, **innskyter** (bank) depositante m, f, **innskyting** (penger) versamento, deposito, (tekst) intercalazione f (våpen) prova
innskåret dentellato, inciso, intaccato
innslag elemento, aspetto; nota caratteristica, *et utenlandsk ~* ~ un contributo dall'estero
innsmitte, ~ *seg* *hos en* insinuarsi nelle grazie di qn., ingraziarsi qn., **innsmitte** insinuante, di lusinga, **innsmitte** lusinghe fpl, *moie* fpl
innsnugling introduzione f (di merce di contrabbando), **innsnoring** ingrassaggio, unzione f
innsnevre restringere, rendere angusto, **innsneve**, ~ *seg* intrufolarsi, insinuarsi
innsnitt incisione f, (skår) tacca, intaccatura, (innsnevring) strozzatura, *gjøre et ~ i* incidere, intaccare, **innsnoring** allacciatura, restringimento
innspare economizzare, risparmiare, **innsparing** risparmio, economizzare m
innspile registrare (incidere), teatr. mettere in scena, (film) girare (produrre), **innspeiling** registrazione f, realizzazione f (scenica), ripresa
innspreyte iniettare, **innsprøytning** iniezione f
innsstendig ad. insistente, pressante, urgente, vivo, *be ~ (på det innsstendigste)* supplicare, sollecitare insistentemente, *jeg ber Dem ~ om d gjøre det* La scongiuro di farlo, **innsstendighet** insistenza

inastevne citare (*for retten* in giudizio); agire contro
inastevning citazione f (in giudizio); mandato di comparizione. **inastevne** (il) convenuto
inastifte istituire fondare, creare; **inastiftelsesfest** festa d'inaugurazione, **inastifter** fondatore m, creatore m
inastille (embete) proporre, presentare; (foreslå) proporre; (maskin) regolare, mettere a punto, (stanse) sospendere, **inastilling** presentazione f, proposta, (maskin) regolazione f, aggiustaggio, messa a punto, (linse) messa a fuoco, (betaling) sospensione f, *utnevnt etter fakultetets* ~ nominato su presentazione della facoltà, *inastillingens ordlyd* il testo della proposta, **inastillingsrett** diritto di presentazione
inastudere studiare preparare, **inastudering** studio *vere under* ~ essere allo studio
inastuge succhiare (suge opp) assorbire, (pumpe) aspirare; (luft) ispirare; ~ *med morsmelken* succhiare col latte materno, **inastugning** suzione f, ispirazione f, aspirazione f, assorbimento
inastunket infossato, sprofondato, **inastøpe** so inn hylle, **inastøping** avvolgimento
inaståpe insaponare; **inaståpning** insaponatura
inasta prendere, ricevere, (erobre) conquistare, ~ *ballast* caricare zavorra, ~ *frukost'en* fare colazione, ~ *en plass* prendere un posto, (oppta) occupare un posto, ~ *en annens plass* sostituire qn *vare intatt* essere innamorato (invaghito. F colto) di, *vare* (forut intatt imot essere prevenuto contro
inastagende piacevole, attraente affascinante, seducente, incantevole, *ha et* ~ *være* essere di bell'aspetto, *det* ~ *i hans væsen* ciò che attira in lui
inastekt entrata, introito, (utbytte) reddito, provenire, *fast* ~ reddito fisso, *statens inastekter og utgifter* il bilancio dello stato, *ha store inastekter* avere cospicui redditi, *han har stor* ~ *av hagen sin* il suo giardino gli frutta molto, *ta* (seg) *til* ~ trarre profitto da, prevalersi da, *til* ~ *for* a beneficio di
inastektsgivende redditizio, remunerativo, lucroso
inastektskilde cospite m (fonte f) di guadagno, risorsa, **inastekstpost** partita attiva, **inastektskatt** imposta sui redditi
inastil prep fino a, sino a, konj finché, fino a che, fintantoche, ~ *til* 10 fino alle dieci, ~ *for* *lå* *de* *sid* fino a pochi anni fa, ~ *nu* fino ad ora, finora ~ *da* fino ad allora, fin allora, ~ *videre* per ora, per il momento, (til annet bestemmes) fino a nuovo ordine, *vent* ~ *han kommer* aspetta fino a che verrà, *vent med å komme* ~ *du vet* non venire prima di sapere
inastilbens, *gå* ~ camminare coi piedi all'indietro
inastog entrata, ingresso, *holde* (sitt) ~ fare il proprio ingresso; **inastogshytidelighet** cerimonia d'ingresso
inastre gli entrate (hende) accadere, avvenire, capitare, succedere, verificarsi (uventet) sopraggiungere, (begynne) incominciare, (tre i kraft) entrare in vigore; ~ *ektestunden* entrare nello stato matrimoniale; *på grunn av inastødte forholdinger* a causa di imprevisti, **inastrefte** se' inastre
inastrengende se' inastendig
inastrykk impressione f (og fig.), impronta, segno, f.g. sensazione f, *gjøre* ~ fare impressione (på a), provocare impressione (på in), fare effetto, *gjøre et godt* ~ fare (una) buona impressione; *han gjør et godt* (dårlig) ~ (også) si presenta bene (male); *gjøre* ~ *på en* impressionare qn., *jeg har* (fått) *det* ~ *at* *ha* (avuto) l'impressione che

inastørket essiccato, secco (pl -chi) fig. maridito, **inastørking** essiccazione f
inastunder sotto, al di sotto di, ~ *jul* sotto Natale
inastandre immigrare, **inastandrer** immigrante m, f, **inastanding** immigrazione f
inastarsle, ~ *en ny tid* preannunziare una nuova era
inastvende obiettare, ridire, *det er ikke noe å* ~ *mot* *det* non c'è nulla da obiettare su ciò, *han har alltid noe å* ~ trova sempre qc a ridire
inastvendig interno, interiore; adv all'interno, internamente, (inne i seg, i tanken) interiormente, nell'intimo; se også indre
inastvending obiezione f, *gjøre inastvendinger imot* sollevare obiezioni contro
inastveve intessere; ~ *med* (stoff) broccare
inastvidd, ~ *jord* terra consacrata, **inastvie** inaugurare, rel consacrare, (velsigne) benedire, (klokke) battezzare, ~ *en til Gud* consacrare qn a Dio, ~ *en til prest* (også) conferire gli ordini sacri a qn.; ~ *en i noe* iniziare qn. a qc, mettere qn. a parte di qc, **inastvielse** inaugurazione f, consacrazione f, benedizione f, iniziazione f; **inastvielsesfest** festa d'inaugurazione, **inastvielsesgilde** pranzo d'inaugurazione, **inastvielsespreken** predica di consacrazione, **inastvielsestale** discorso inaugurale
inastvikle involuppare, aggrovigliare, (fåke til) ingarbugliare, complicare; ~ *en i en sak* coinvolgere qn in una questione (un affare); ~ *seg i* impogolarsi m. **inastviktede forhold** complicazioni fpl
inastviklet involupato, aggrovigliato; ingarbugliato; complicato, (spørsmål) complesso, (stil) tortuoso
inastvilge acconsentire a, accondiscendere a, (bønn) esaudire
inastvinne guadagnare, conquistare, (få tilbake) recuperare (få erstattet) riacquistare, ~ *et stykke land fra havet* strappare un lembo di terra al mare
inastvirke, ~ *på* influire su, agire su, ~ *skadelig på* essere dannoso a, influire negativamente su; **inastvirking** influenza, azione f
inastvoller viscere mpl (dys) interiora fpl, (tarm) intestini mpl F budella fpl *ta inastvollene ut* avventrare, sbudellare, (kjøkken) vuotare, pulire, **inastvolsorm** verme m intestinale
inastvortes, *til* ~ *bruk* per uso interno, se inastvendig
inastvåner abitante m. f
inastvære, ~ *seg hos en* (cercare di) entrare nelle grazie di qn., ingraziarsi qn., insinuarsi nelle grazie di qn
inastvære studiare, imparare, ~ *noen* addestrare qn., **inastværing** esercitazione f, studio
inastvære aspirare ispirare, med inalare; **inastværing** aspirazione f, ispirazione f, inalazione f, **inastværingssapparat** inalatore m
inastværing insetto, **inastværing** impollinazione f per opera di insetti; **inastværing** puntura d'insetto; **inastværing** insetticida, **inastværing** insettivoro, **inastværing** insettivoro, (om inastværing) entomofago (pl -gi), **inastværing** entomologo (pl -gi), **inastværing** entomologia
inastværing spillo di naturalista, **inastværing** polvere f insetticida, **inastværing** collezionista m f di insetti, **inastværing** raccolta (collezione f) di insetti, **inastværing** polverizzatore m, nebulizzatore m (contro gli insetti), **inastværing** mondo degli insetti
inastvære articolo; inserzione f
inastvære insinuazione f, insinuare insinuare
inastvære insistere, **inastvære** insistenza
inastvære insolvenza, insolubilità, **inastvære** insolvente, insolubile

inspeksjon ispezione f; **inspeksjonshavende** ispettore m; **inspeksjonsreise** viaggio (giro) d'ispezione; **inspektrise** spettrice f; **inspektør** spettore m (køst skole) censore m

inspirasjon ispirazione f; **inspirere** ispirare

inspisere ispezionare, visitare, (ved skole) sorvegliare; **inspiserende** ispettore m, spettrice f

installasjon installazione f, impianto; **installasjonsforretning** impresa di impianti elettrici; **installatør** installatore m, elettricista m

instans istanza, i første ~ in prima istanza, (først og fremst) in primo luogo, i siste ~ in ultima istanza, fig in ultimo

instinkt istinto; **av** ~ per istinto; **istintivamente**, d'istinto; **instinktmessig** istintivo

institusjon istituzione f, istituto, organizzazione f, ente m; **institutt** istituto; ufficio, accademia

instruere istruire; mettere al corrente (om di); **instruering** istruzione f; **instruks** istruzioni fpl. (skilt vakt-) consegna, i følge Deres ~ in seguito (conformemente) alle Vostre istruzioni (ol direttive); **instruksjon** istruzione f; **instruktiv** istruttivo; **instruktør** istruttore m; istruttrice f

instrument strumento; **instrumental** strumentale; **instrumentbrett** (fly, bil) cruscotto, (tønneleg) mensola per gli strumenti, (lege) tavolo degli strumenti; **instrumentere** strumentare; **instrumentering** strumentazione f; **instrumenthandel** commercio di strumenti; **instrumentkasse** med cassetta degli strumenti, cassa; **instrumentmaker** fabbricante m, f di strumenti; **mus hlutaio**; **instrumentvesle** astuccio borsa

insulin insulina; **insulin-** insulinico (pl -ci)

integral integrale; **integralregning** calcolo integrale; **integrerende** integrante; **integritet** integrità

intellektuell intellettuale; **intelligens** intelligenza; **intelligensalder** età mentale; **intelligenskvotient** quoziente m di intelligenza; **intelligenstest** prova di intelligenza; **intelligent** intelligente

intendant intendente m; **funere** m

intensitet intensità; **intensiv** intensivo; **intenso**

interdikt interdetto; **belegge med** ~ interdire

interessant interessante; **gjøre** ~ rendere interessante; **interesse** interesse, fà 'faite' ~ for noe prendere interesse a qc; **nære (vise)** ~ for nutrire (mostrare) interesse per; interessarsi di; **det har liten** ~ for ham gli interessa poco; **ha** ~ av d'aver interesse a; **i rns** ~ nell'interesse di qn

interessefellesskap coincidenza di interessi; **interessesfelt** sfera d'interessi; campo d'attività; **interesseles** privo d'interesse; di nessun interesse; senza interessi; apatico (pl -ci); **interessent** merk socio; **interessentskap** società in nome collettivo

interessere interessare (en for noe qn a qc); ~ seg for interessarsi a (di); **interessert** interessato; **vare** ~ i en forretning essere interessato in un affare; **vare** ~ i d'kjøpe essere interessato ad acquistare; **interessesfære** sfera (zona) d'influenza; merk zona d'espansione

interfoliere interfogliare

interim interim m, inv; **interimistisk** interimistico (pl -ci); **provisorio**; **adv** ad interim; **interim-** provvisorio; **internale**; **interimsbevis** certificato (documento) provvisorio; **interimsregjering** governo provvisorio; **interimsutbytte** dividendo provvisorio

interiørarkitekt arredatore m

interjeksjon interiezione f; **interlinear-** interlineare; **intermeso** intermezzo

internat convitto; **internato**; **internasjonal** interna-

zionale; **internere** internare; **internering** internamento

interpellant interpellante m, f; **interpellere** interpellare; **muovere** un'interpellanza; **interpellering** interpellanza; **interpolere** interpolare; **interpolering** interpolazione f; **interregnum** interregno

intervall intervallo; **intervene** intervenire; **intervenant** interveniente m, f; **intervju** intervista; **intervjue** intervistare; **intervjuer** intervistatore m

testatarving erede m, f per successione intestata

intet adj (non) ~ nessuno, (non) ~ alcuno, s nulla m, niente m; se også noe, **det gjør** ~ i til saken; **det sier betyr** ~ **det har** ~ **det** non fa niente, non significa nulla; **Gud har skapt alt av** ~ Dio ha creato tutto dal nulla; **aldeles i slett** ~ ~ **sum helst** proprio niente; assolutamente nulla; **for** ~ per niente; gratis; **bli til** ~ finire in niente; **det blir det** ~ **av** non se ne fa nulla

intetnende inconsapevole; senza alcun sospetto; senza diffidenza; **intetheten** il nulla; **intetkjønn** (genere) neutro; **intetsigende** insignificante, banale, futile, vano, trascurabile; ~ **person** nullita, ~ **snakk** discorsi mpt futili

intim intimo; **intimitet** intimità

intonere intonare; **intonering** intonazione f

intransitiv intransitivo; **intransitivt** intransitivamente

intrigant intrigante m, f og adj; **intrige** intrigo (pl -ghi); **intrigere** intrigare; **intrikat** complicato; ingarbugliato; inestricabile; (vanskelig) complesso, delicato

introduksjon introduzione f; **introdusere** introdurre; **presentare**

invalid invalido s. og adj; **invalidforsikring** assicurazione f contro l'invalidità; **invalidpensjon** pensione f d'invalidità

inventar mobilia, masserie fpl; **inventarliste** inventario; **oppta en** ~ compilare un inventario; fare l'inventario

investere investire; **investering** investimento

invitasjon invito; **invitere** invitare

irer irlandese m, f

irrettesette rimproverare; fare osservazione a; riprendere; **irrettesettebe** rimprovero; osservazione f; ramanzina; riprensione f

iris bot iris f; giaggiolo; anat iride f

irisk zool fanello; **irlander(tione)** irlandese m, f

ironi ironia; **ironiker** ironista m, f; **ironisere** ironizzare; ~ **over** fare dell'ironia su; **ironisk** ironico (pl -ci)

irr verderame m; ossido di rame

irrasjonell irrazionale

irre ossidarsi; coprirsi di verderame

irrelevant irrilevante; senza importanza; jur. non pertinente; non probatorio; **irreligios** irreligioso; **irreligiositet** irrel. giosità

irret coperto di verderame; ossidato

irritasjon irritazione f; fastidio; **irritere** irritare; (gjøre irritert også) stuzzicare; infastidire

irsk irlandese

is ghiaccio; (spise) gelato; **fruse til** ~ tr gelare; **ghiacciare**; **isabellafarget** giallo isabella; **isavkjølet** ghiacciato; messo in ghiaccio; **isbanke** banco di ghiaccio; banchisa; **isbelte** fascia di ghiaccio; geol zona glaciale; **isberg** iceberg m, inv; massa di ghiaccio galleggiante

isbit cubetti di ghiaccio; **isbjørn** orso bianco (polare); **isblokk** blocco di ghiaccio; **isblomster** (ru- te) rose fpl di ghiaccio; **isbre** ghiacciaio

isbrodd rampone m da ghiaccio; **isbryter** rompi-ghiaccio m inv

iscenesettelse messa in scena, messinscena, iscenesetter regista m, f
 isdannelse formazione f di ghiaccio, (fly) incrostazione f di ghiaccio, isdekke coltre f di ghiaccio, isdekt coperto di ghiaccio, isdrift deriva dei ghiacci
 ise 1 s. (rise) focena, marsuino
 ise 2 v tr, intr ghiacciare, (legge ned) mettere in ghiaccio, se: iset
 isenkram (verktøy) ferramenti mpl: isenkramhandel (negozio di) ferramenta fpl
 iset coperto di ghiaccio, ghiacciato, isfjell montagna di ghiaccio, massa di ghiaccio galleggiante, iceberg m inv, isflate distesa di ghiaccio, isfri libero dai ghiacci, isgang rottura dei ghiacci, ishav mare m di ghiaccio, (nordlige, sydlige) oceano polare (artico, antartico), ishav- polare, ishockey hockey m inv su ghiaccio, ishud mar paraggiacci, ishus (til is) ghiacciaia, islung (av fisk) messa in ghiaccio, (islag) strato di ghiaccio
 isjas sciatica, isjaserve nervo sciatico
 iskake torta gelata (al) di gelato, iskald gelato, gelido, ghiacciato, iskalott calotta polare, iskant bordo del ghiaccio, iskarss ghiacciaia, isklauul mar clausola dei ghiacci, iskledd coperto di ghiaccio, isklump cubetto di ghiaccio
 iskrem gelato, iskremfabrikant gelataio
 islag strato (coltre f) di ghiaccio, islagt ghiacciato gelato, ~ hava porto bocca e da ghiacci
 islam is·am m, islamisme islam(ismo), islamitt islamico (pl -ci), islamita m, f, maomettano, islamitisk islamico
 islandsk islandese, islender (genser) maglione m pesante (di tipo islandese), islending islandese m, f
 islett trama, slå ~ i veien tramare, passare la trama, isletråd filo della trama
 isløsning scioglimento dei ghiacci, disgelo, ismaskin gelatiera, sorbettiera, ismasse ammasso di ghiaccio, ismur muraglia (barriera) di ghiaccio
 isne ghiacciare, isneode glaciale
 isobar isobara
 isolatur isolatore m, isoler- isolante, isolere isolare, isolerende isolante, isolering isolamento, isoleringmateriale (materiale m) isolante
 isomslag impacco di ghiaccio, isotherm isoterma, isotop isotopo
 ispinne pinguino, ghiacciuolo

isprenge, ~ med frammischiare (intramezzare) con israeler israeliano, israelittisk israelita m, f
 isse cocuzzolo, vertice m del capo, fra ~ til fot da capo ai piedi, dalla testa ai piedi, isseben osso parietale, issepunkt zenit m
 isskap ghiacciaia, isskorpe crosta di ghiaccio, isskrump pressione f dei ghiacci, issørpe guazzo di ghiaccio fondente
 istad (isted) poco fa, recentemente
 istandsette aggiustare, riparare, raccomodare; istandsettelse riparazione f, raccomodamento
 istapp ghiacciuolo, fig pezzo di ghiaccio
 isted se: istad, istedenfor invece di, in luogo di, al posto di, se sted
 isemme intonare, ~ et kor fare un coro
 ister sugna, isterbuk (vom) pancione m (og fig)
 istid periodo glaciale
 i stykker a (in) pezzi, skjære ~ tagliare a pezzi, slå ~ rompere, infrangere
 isvann acqua ghiacciata, acqua di ghiacciaio
 især soprattutto, specialmente, particolarmente, hver ~ ciascuno, skrive til hver ~ scrivere ad ognuno in particolare
 isøks piccozza, rompi-ghiaccio
 italiener(inne) italiano (a)
 itel linfonodo, i tu se: i stykker
 iver zelo, sollecitudine f, premura, (tidenskape ig) ardore m, overdreven ~ zelo eccessivo, uten ~ senza entusiasmo, tepidamente, (slapt) svogliatamente, drive noe med ~ fare qc con entusiasmo, ta fatt med forvet ~ raddoppiare lo zelo, vise ~ overfor dimostrare sollecitudine per
 iwerksette realizzare, effettuare, eseguire, dare esecuzione a, mettere in atto, iwerksettelse esecuzione f, effettuazione f, realizzazione f, messa in opera
 ivre, ~ for dimostrare molto zelo (entusiasmo) per, ~ mot insurgere contro, ivrig ze ante solerte o solerte (glødende) fervente (hvilg) vivace, ~ tilhenger ardente sostenitore, ~ etter è impaziente di, ansioso di, være ~ i et arbeid dedicarsi con zelo ad un lavoro, være for ~ dimostrare troppo zelo
 iørefallende che colpisce l'orecchio, mus orecchiabile, iøynefallende, -springende che salta agli occhi, appariscente, vistoso, che attira gli sguardi, på en ~ molte vistosamente

J, j j, j (utt. i lungo) m, f
 ja 1 si, certo, già, ~ naturligvis certo che sì, senz'altro, ~ fuld, benissimo, ~ da' ma sì, ~ vel va bene å ~' (med glede) oh sì!, (= la gå) e va bene, si ~ gjerne volentieri, ~, men sì, ma, ~ vissi' ma certo!, si ~ dire di sì, (bekrefte) affermare (innvilge) assentire, ~ det tror jeg lo credo, det er vanskelig, ~ umulig e difficile, anzi impossibile
 ja 2 s. sì m, jaet il sì, jaene i sì, få ~ ottenere un sì, hun gav ham sitt ~ ha accettato di sposarlo, stemme ~ votare per, svare (med) ~ rispondere di sì
 jana ... beh
 jabbe trascinare i passi, jafs boccone m
 jag furia, fretta, ~ etter likken caccia alla fortuna
 jage tr cacciare (følge) inseguire, dar la caccia a, intr cacciare, andare a caccia ~ en bort cacciare (via) qn., ~ hundene etter en squinzagliare i cani

dietro a qn., ~ fru hverandre disperdere, ~ en inn costringere qn. a entrare, cacciare qn. in casa ~ opp (vilt) alzare, ~ til dode (vilt) sposare, ~ ut scacciare, espellere (av fru da), se ellers sammen- sein
 jager (skip) caccia m inv., cacciatorpediniere m inv., (søil) controfiocco, (fly) (aereo da) caccia m inv
 jaguar jaguar
 jakke giacca, jakkedress completo
 jakobiner giacobino, jakobinerklubb circolo dei giacobini, jakobinsk giacobino, jakobinerlue berretto frigio
 jakt (det å jage) caccia, (skip) cutter m inv., gå på ~ cacciare, andare a caccia, gjøre ~ på dare (la) caccia a, jakt- (oftest) di caccia
 jaktberettiget avente diritto di caccia, jaktbytte cac-

ca cacciagione f, **jaktdistrikt** zona di caccia, **jakt-falk** girifalco, (dressert) falcone m, **jakthorn** corno da caccia, **jakthund** cane m da caccia, **jakthytte** capanno, **jaktkort** permesso di caccia, **jaktkyndig** esperto di caccia, **jaktkyndighet** abilità di cacciatore

jaktlov legge sulla caccia, **jaktrett** diritto di caccia, **jaktselskap** associazione f di cacciatori, partita di caccia, **jakttid** stagione f di caccia, **jakttur** partita di caccia, **jaktutstyr** equipaggiamento del cacciatore, **jaktvesen** (tutto ciò che riguarda la) caccia, **jaktveske** carniere m

jambe gambo, **jambisk** giambico (pl -ci)

jammer (elendighet) miseria, sventura, (sorg) infelicità, tristezza, (klage) lamento, (ynk) pietà, *dei er den rene ~* è una cosa pietosa, **jammerdal** valle f di lacrime, **jammerfull** lamentevole, **jammerlig** pietoso, miserando, adv miserevolmente, *da far pietà*, **jammerlighet** miseria, **jamre**, ~ (seg) lamentarsi, **jamring** lamento mpl

janitsjar giannizzero, **janitsjarmusikk** musica per banda

januar gennaio; *i ~ i måned*, in (nei mese di) gennaio; *i begynnelsen i slutten*, av ~ ai primi (alla fine) di gennaio

janpaner(t)inne giapponese m, f, **japansk** giapponese, **jar(e)** (på roy) cimosà, vivagno, **jarl** hist conte m, **jask** trascuratezza, sbadattaggine f, (dårlig arbeid) lavoro mal fatto, abborracciatura, **jasse** abborracciare, tirare via, ~ *fra seg et arbeid* buttar giù un lavoro alla peggio

jasmín gelsomino

jaspis diaspro, **jaspisfarger** color m del diaspro

jas(s)à davvero!, ma guarda! ah sì!

jatte dire (sempre) di sì, ~ *med en dare* sempre ragione a qn, **javaniser**, **javanesk** giavanese

jeg io, ~ *for mitt vedkommende* io come io, **jeget** l'io, *mitt annet* ~ il mio alter ego, *mitt hele* ~ tutto il m o essere

jeger cacciature m, **jeger-** alla cacciatore, di cacciatore, **jegerhorn** corno di caccia, **jegermessig** alla cacciatore, da cacciatore, **jegermester** capocaccia m, **jegerstue** cacciatrice m, **jegerspråk** linguaggio dei cacciatori

jekk (donkraft) cricco (pl -chi), **jeksel** molare m, **jeki** se, **jakt**, **jenke** adattare

jente ragazza, bambina, fanciulla, **jentefut** donaiuolo, chi rincorre le gonnelle, **jentunge** ragazzina, bambinetta, bimba

jeremiade geremiade f

jern ferro, **gammelt** ~ ferraglia, *han er et ~* è un gran lavoratore non è uno stacanovista, *ha mange ~ i ilden* avere molta carne al fuoco, *han har for mange ~* i ilden fa troppe cose alla volta, *smi mens jernet er varmt* battere il ferro finché è caldo

jern- (oftest) di ferro, **jernalder** età del ferro, **jernarbeid** lavoro in ferro, **jernarbeider** operaio siderurgico, **jernband** (-bånd) cerchio di ferro, nastro di ferro, cerchione m, reggetta di ferro

jernbane ferrovia, strada ferrata, *med ~* per ferrovia, **jernbane-** (oftest) ferroviario, **jernbaneanlegg** costruzione f di ferrovie, **jernbanebetjent** impiegato delle ferrovie, ferroviere m, **jernbanebillett** biglietto ferroviario, **jernbanebru** ponte m ferroviario, viadotto, **jernbanedrift** servizio ferroviario, **jernbaneferge** nave f traghetto, **jernbaneforbindelse** comunicazione f ferroviaria, **jernbaneforgreining** di ramazione f della strada ferrata, **jernbanefrakt** porto ferroviario, **jernbanefunksjoner** funzionario delle ferrovie

jernbanean kart carta delle strade ferrate, **jernbanean knutepunkt** nodo ferroviario, **jernbanean kupé** scompartimento, **jernbanean legeme** massicciata, **jernbanelinje** linea ferroviaria, **jernbanemann** ferroviere m, **jernbanemateriell** materiale ferroviario (rotabile), **jernbanenett** rete f ferroviaria, **jernbanevergang** passaggio a livello, **jernbanerestaurant** ristorante m (buffet m inv) della stazione, **jernbanerestauratør** gestore m del ristorante della stazione, **jernbanerulle** orario ferroviario, **jernbaneselskap** società ferroviaria

jernbaneskinne rotaia (dei treno), **jernbanespor** binario, **jernbanestasjon** stazione f ferroviaria, **jernbanestoppested** fermata, stazione f, **jernbanestreik** sciopero dei ferrovieri, **jernbanetaksi** tariffa ferroviaria, **jernbanetrafikk** movimento ferro., ar o, **jernbanetransport** trasporto a mezzo ferrovia, **jernbaneulykke** incidente m ferroviario, (storre) di sastro ferroviario, **jernbanevogn** vagone, vettura, carrozza

jernbekledning vestimento m di ferro, **jernbeslag** ferratura, bandella, **jernbeslåt** ferrato, **jernbetong** cemento armato, **jernbjelke** trave, **jernblikk** latta, lamierino di ferro, **jernbru** ponte m di ferro, **jernbyrd** prova del fuoco

jernfat fusto (botte) f di ferro, **jernfattig** povero di ferro, **jernfilspen** limatura di ferro, **jernflid** impegno ferro, **jernforhudet** corazzato

jerngruve miniera di ferro

jernhandel ferramenta, ferrareccia, **jernhandler** negoziante di ferramenta, **jernhard** duro come il ferro, fig ferro, **jernhelbred**, -belse salute f di ferro (del ferrea), **jernholdig** ferruginoso, ferrigno, **jernholdighet** ferruginosità, contenuto di ferro, **jernhud** rivestimento di ferro

jernindustri industria siderurgica, **jernkilde** sorgente f ferruginosa, **jernkonstruksjon** costruzione f in (di) ferro, **jernkram** ferramenta

jernlenke catena di ferro, **jernlunge** polmone m d'acciaio, **jernmikstur** preparato (medicinale) che contiene ferro, **jernnatt** notte fredda nella seconda metà d'agosto, **jernoppløsning** soluzione f ferruginosa

jernpille pillola di ferro, **jernring** anello di ferro, cerchio di ferro

jernskrap rottami mpl di ferro, ferraglia, **jernspett** palanchino, **jernstang** barra di ferro, **jernstreng** filo di ferro, **jernstøper** fonderatore m, **jernstøperi** fonderia d'gh sa

jernteppe paratia tagliafuoco, cortina (isipario) di ferro, **jerntråd** filo di ferro

jernvann acqua ferruginosa, **jernvarehandel** negozio di ferramenta, **jernvares** ferramenta, ferrame m, ferrareccia, **jernverk** fonderia, stabilimento siderurgico, **jernvilje** volontà ferrea

jerpe francolino di monte, **jerv** ghiottone m

jesuitt gesuita m, f, **Jesuitterorden** ordine dei Gesuiti, Compagnia di Gesù, **jesuittervesen** gesuitismo, **jesuitisk** gesuitico (pl -ci), adv også da gesuita, **Jesusbarnet** il Bambino Gesù, **Jesur Kristus** Gesù Cristo

jetfly aereo a reazione, **jetjager** caccia m inv a reazione, **jett** (kuli) giletto, giavazzo

jette gigante m, **jettegryte** marmitta dei giganti

jern part, liscio, (flat) piano, piatto, (ensartet) uguale, uniforme, (likefram) semplice, (ringe) ordinario, (regelmessig) regolare, *på ~* vi su (per) strada pianeggiante, ~ *sauv sausa* densa, *gjøre ~* spianare, levigare, **jernakdrende** coetaneo

jevnbyrdig pari, *vere ens jevnbyrdige* essere pari a

qn., fig. essere alla stessa altezza (allo stesso livello) di qn. **jevabyrdighet** parità
jevndegn equinozio, **jevndegns-** equinoziale
jevne spianare, appianare; (glatte) levigare, (gjøre vannrett) livellare; (saus) addensare; ~ *vesen for en* appianare la strada a qn.; ~ *med jorda* radere al suolo
jevnføre paragonare, confrontare (*med a, con*); *jevnfør side 3* vedi (a) pagina 3, **jevnføring** paragone m, confronto; (*håndskrifter*) collazione f
jevngod pari, uguale (*med a*); **jevnhet** uguaglianza, parità, uniformità, regolarità, **jevning** (suppe-) pastella, farina stemperata in acqua, **jevnlig** frequente, regolare, adv. også sovente
jevnsides fianco a fianco, l'uno accanto all'altro, in riga, **jevnt** adv. in modo regolare, (*middels*) mediocre, così così, (*ofte*) sovente, regolarmente
jobbe mar, orientare (*seil, bom*)
jiddisch, jiddisk yiddish
jo sì certo, *se ja, jeg sa deg det* ~ te l'avevo ben detto io; *det vet du* ~ *godt* lo sai benissimo, *huset er* ~ *pent* ma è bella la casa, *han var* ~ *ikke gift* dopo tutto non era sposato, ~ *mer* , *dess mer* più più, ~ *mindre* desto *mindre* meno meno, ~ *mer* *jeg ligger* *dess mindre* *forstår* *jeg* più ascolto e meno capisco, ~ *flere* *venner* *en* *har* *desto* *lykkeligere* *er* *en* più amici si hanno, più felici si è, ~ *farre* *de* *er* *dess bedre* meno sono meglio è, ~ *for* ~ *heller* prima sarà meglio e
jobb lavoro, occupazione f, impiego (pl. -ghi), (*kortere*) lavoretto, **jobbe** fam. lavorare; **merk** compiere manovre di aggraggiamento, **jobber** **merk** aggraggiatore m, **jobbing** lavoro, **merk**, aggraggiamento
jobpost brutta notizia
jockey fantino, **jockey** **jockeylue** berretto da fantino, **jockeytrøye** casacca da fantino
jod iodio, **med** tintura di iodio, **jodde** disinfettare con tintura di iodio, **jodforgiftning** avvelenamento da iodio, **jodholdig** iodato, iodifero, **jodkalium** ioduro di potassio
jodle cantare alla tirolese, **jodling** **jodel** m inv
jodoform iodoformio, **jodtinktur** tintura di iodio
johannesbrød carruba **johannesbrødre** carrubo
Johannitterorden ordine m dei Cavalieri di Malta
jolle barchetta, piccolo battello
jomfru vergine f, pulcella, (*beulegger-*) mazzetanga *plut den hellige* ~ la Santa Vergine ~ *Maria* la Vergine Maria, **gammel** ~ zitella
jomfrubur pinocci, **jomfrudom** verginità **jomfruelig** verginale, litt. vergineo, **jomfruelighet** verginità, **jomfrufødsel** partenogenesi f, **jomfrukloster** collegio femminile religioso **jomfruskik** da zitella a pudibondo, **jomfrustand** stato di vergine, stato nubile, **jomfrutale** discorso di esordio, primo discorso (di un deputato); *holde sin* ~ parlare per la prima volta (in parlamento)
jongler giocoliere m **jonglørkunst** giocoleria
jonisk ionico (pl. -ci)
jonsok San Giovanni, **jonsoksten** vigilia di San Giovanni **jonsokdag** giorno di San Giovanni
jord terra, (**jordbunn**) terreno, suolo, **kaste** ~ *på kista* gettare terra sulla bara, (*liggende*) *på jorda* a terra, (*her*) *på jorda* (i) *verden* sulla terra, quaggiù, *på Guds grønn* ~ sotto il sole: *høre til jorda* *graven* sotterrare, *fulle til jorda* cadere a terra, *under jorda* sotterra, *som lever under jorda* sotterraneo, *gå under jorda* darla alla macchia
jordaktig terroso, terreo, **jordakse** asse m terrestre; **jordarbeid** agricoltura, lavoro mpl di sterco, **jordarbeider** chi lavora la terra **sterratore** m **jordbek** ti-

tume m; **jordbeskrivelse** descrizione f della terra, geografia
jordbruk agricoltura, **jordbruker** agricoltore m, coltivatore m diretto, **jordbrukerklassen** i coltivatori mpl diretti, i contadini mpl **jordbrukslære** agronomia, **jordbrukspolitikk** politica agraria, **jordbruksprodukt** prodotto agricolo
jordbunden attaccato ai beni terreni, materialista
jordbunn terreno, suolo; **jordbunnsbære** geognosia
jordbær fragola; **jordberbed** aiuola di fragole, **jordberis** gelato di fragole, **jordberplante** fragola
jordbersaft sciroppo di fragole, (*rå*) succo di fragola, **jordbertid** stagione f delle fragole
jorddrott proprietario terreno, latifondista m
jorde 1 v **elektr** mettere a terra, *ikke jorde* senza presa di terra, **jorde 2** s. campo
jordeiendom proprietà terrena, fondo, (*stor*) latifondo; **jordeier** proprietario terreno; **jordfarget** terreo **jordfellesskap** comunanza d. terre **jordfeste** seppellire, **jordfesting** sepoltura, **jordflekk** pezzo di terra, fazzoletto di terra, parcella, **jordforbindelse** e **ektr** presa d. terra **jordfyll** riporto di terra colmata, **jordgolv** pavimento di terra battuta
jordhaug massa (cumulo) di terra, monticello, **jordhytte** capanna di terra, **jording** presa di terra, **jordisk** terreno, terreste, *alt* ~ *forgrd* tutto ciò che è terreno ha un fine, **jordkabel** cavo sotterraneo, **jordklode** globo terrestre; **jordklump** zolla di terra
jordlag strato di terra **jordledning** filo della presa di terra, **jordloppe** alica, **jordlov** legge f agraria, **jordlukt** odore m di terra (fresca), **jordløs** senza terra
jordmagnetisme magnetismo terrestre, **jordmor** levatrice f, ostetrica, **jordmorkunst** ostetricia
jordnøtt arachide f, fam. nocciolina
jordolje petrolio grezzo
jordomseiler navigatore m che ha fatto il giro del mondo, **jordomseiling** giro (circumnavigazione f) del mondo **jordomvelting** calcestruzzo m **jordoverflate** superficie f terrestre
jordperiode periodo geologico; **jordpåkastelse** (il) gettare (tre palette di) terra sulla bara del defunto
jordras smottamento, cedimento del terreno, frana, **jordreform** riforma agraria
jordskifte divisione f di terre, **jordskjelv** terremoto, sisma m, **jordskorpe** crosta terrestre, **jordskred** frana, smottamento, **jordskyld** imposta fondiaria
jordslag macchia di muffa (el. d'umidità); (-art) qualità di terra, **jordslå** (piante) piantare provvisoriamente, **jordslått** macchiato d'umidità, picchiato di muffa, (piante) messo in terra (piantato) provvisoriamente
jordsmak gusto di terra, *ha* ~ sapere di terra **jordsmann** terreno, qualità di terreno; **jordstrekning** estensione f di terreno, **jordstrøk** regione f, zona, **jordstykke** pezzo di terra, parcella
jordutskifting ricomposizione f di proprietà rurale (frazionata); **jordutstyking** frazionamento di terre
jordvei terreno arabile **jordvelverdi** valore m della proprietà (fondiaria); **jordvoll** bastione m (argine m) di terra
jordånd genio (spirito) della terra
jotun Omtr. gigante m, **jotunheim** dimora dei giganti
jour, *vare å* ~ *med* essere al corrente di, essere aggiornato per quel che riguarda, **journal** med libro delle visite, cartella clinica, mar libro (giornale m, di bordo, *føre journalen* tenere il giornale (diario), **journalist** giornalista m, f, **journalistikk** giornalismo; **journalistisk** giornalistico (pl. -ci), adv. også da giornalista

jovial gioviale jovialitet giovialità

jubel giubilo, esultanza, jubelrop gndo di giubilo, jubelår anno giubilare giubileo, jubilant festeggiato, chi festeggia un anniversario, jubilere festeggiare un anniversario, jubileum anniversario, giubileo 100-års ~ centesimo anniversario, centenario, 50-års ~ cinquantesimo anniversario, giubileo, feire et ~ festeggiare un anniversario; juble esultare, trionfare, jubling esultanza, giubilo

judaskys bacio di Giuda, judaspenger trenta denari mpl, judasøre bot orecchio di Giuda, mar apostolo.

judistell giudiziale, giudiziario, judisum giudizio

jugle, ~ seg ut vestirsi in modo ridicolo e stravagante, conciarci

jugoslavisk) jugosavo ugoslavo

juks imbroglio, trucco, (dårlig arbeid) lavoro mal fatto; (vardilos vare) paccottiglia, jukse barare, imbrogliare, (eksamen) copiare

jul natale m holde ~ festeggiare il Natale, ønske en en gledelig ~ fare gli auguri di Natale a qn., i jula a Natale; til ~ per Natale julaften la vigilia di Natale, lille ~ l'antivigilia di Natale

jule, ~ m opp pich, are qn. d. santa ragione

jule- di Natale, natalizio, julebudskap il Vangelo di Natale, la lieta Novella, julebukk omtr maschera di Natale juledag i giorno di Natale annen ~ giorno di Santo Stefano; juleferie vacanze fpl di Natale (el natalizie)

julegave regalo di Natale, strenna natalizia, julegilde pranzo di Natale, (etter midnatt) cenone m, julegleda festosità del Natale, bot begonia juleheig feste fpl di Natale julehilsen augur mpl natalizi juleinnkjøp spese fpl (acquisti mpl) di Natale, julekaktus epiphy am m julekask ghottonerie fp natalizie, julekort cartolina di Natale julekveld vigilia di Natale

julemat piatti mpl natalizi, julemerke bollino di Natale (per beneficenza), julemerker rel presagi mpl (prodigi mpl) di Natale julemorgen mattina de giorno di Natale, julenatt notte f santa, julerose rosa di Natale, elleboro, julesang canto natalizio (salme) inno di Natale, juletid, ved ~ intorno a Natale; juletre albero di Natale, juletrepynt ornamenti mpl per l'albero di Natale; juleutstilling esposizione f (mostra) di Natale

juli luglio, jult- di luglio, juliansk giuliano

juling sacco di botte, f fracco di legnate

julisk, den juliske stekt la stirpe giulia, De juliske Alper le Alpi Giulie

jumper maglione m pullover m inv

jungmann mar giovane tin

juni giugno i ~ in la i giugno i slutten av ~ a fine di (el, a fine) giugno, juni- di giugno

junior junior m, f, (mots faren også) figlio, il giovane

junker giovane gentiluomo di campagna, (titel) cavaliere, iron. nobiluccio, signorotto

junonisk giunonico (pl -ci)

jur mammella, poppa, (i mat) tettina

jura-geol giurassico (pl -c)

jurdisk giuridico (pl -c), ~ bok libro di diritto, ~ fakultet facoltà di giurisprudenza (el di legge), ~ forelesning lezione f di diritto, ~ konsulent consulente legale, ~ student studente di legge; ~ person persona giuridica, fra et ~ synspunkt da un punto di vista giuridico, giuridicamente (parlando), juridiskjon giurisdizione f, jurisprudence giurisprudenza, jurist dottore m in legge, legale m, (skribent) giurista m, f, juristeri cavilli mpl da legulecio

jury giuria, jurvmedlem giurato, jus diritto, studere ~ studiare legge (el giurisprudenza)

justere adattare, rettificare, regolare, aggiustare, typ giustificare justerer agg usat rel m regolatore m, typ giustificatore m

justering agg usatagg o adattamento rettificazione f, regolazione f, typ giustificazione f, justerkammer ufficio pesi e misure, justermester verificatore m dei pesi e delle misure, justervekt bilancia di verifica, justerveien ente m di verifica (controllo) de pesi e delle misure

justis giustizia h-ile ~ mantenere la disciplina justisdepartement ministero di grazia e giustizia, justisminister ministro di grazia e giustizia, justismord errore m giudiziario, justissak processo penale, justitiarius presidente m di tribunale; (hovstetterts-) presidente di corte suprema, justitiell giudiziale, giudiziario

jute juta, jutul gigante m (leggendario)

juv burrone m dirupo

juvel gioiello, gioia, gemma, falske juveler gioielli mpl falsi, gioielli d'imitazione, juveler gioielliere m juvelerarbeid lavoro di gioielleria a juvelerbutikk, -forretning gioielleria, orficeria, juvelerkunst gioielleria juvelhalsbånd collana d. perle preziose juvelhandel commercio di preziosi, juvelskrin portagioie m inv juvelsmykke gioiello

jyde, jysk jutlandese

jypling sbarbatello, pivello

jærtega presagio, prodigio portento

jøde ebreo, israelita m, f, giudeo, den evige ~ l'ebreo errante jodedom ebraismo, giudaismo, jødefiende antisemita m, f, jødefiendsk antisemita

jødeforfølgelse persecuzione f degli ebrei, jødegate strada degli ebrei jødehat antisemitismo, jødekirke sinagoga, jødekvartier quartiere m ebraico, ghetto, Jødeland Palestina, Giudea jødeprest rabbino

jødespørsmål questione f israelita problema ebraico; jødetro fede f israelita

jødetyisk(er) yiddish, jødinne ebrea, jødisk ebreo, israelita, israelitico (pl -ci), giudaico (pl -ci)

jøkel ghiacciaio jøkelev torrente m di ghiacciaio

joss(es) Gesummanat, Gesummiot all'anima

jål leziosaggine f, smorfie fpl, scioccheria, jåle 1 s persona leziosa (smorfiosa); jåle 2 v fare versi, comportarsi con sciocca affettazione, jålet lezioso, manierato, sciocco (pl -cchi), jåling (tøvekkopp) grulirello, sciocco (pl -cchi)

K, k K, k (leses. cappa) m, f

kabul solitario, *legge en* ~ fare un solitario.

kabaret cabaret m inv, caffè concerto, (rett) piatto di pesce e carne in gelatina, **kabarettfat** vassoio per antipasti

kabel cavo; **kabelfeil** guasto ad un cavo, **kabelgarn** spago da gomena, **kabelhyster** nvestimento di cavo; **kabellegging** posa di cavo, **kabelleagde** măr lunghezza di ca. un decimo di muglio marino.

kabelskip (nave f) posacavi f inv, **kabeltan** cavo, **kabeltelegram** cablogramma m, *sende* ~ cablare **kabinett** gabinetto; salottino, boudoir m inv, **kabinettsekretær** segretario di gabinetto, **kabinettspers-mål**, *stille* ~ chiedere il voto di fiducia, porre la questione di fiducia

kabyss cambusa, **kadett** se **landskadett**, **sjøkadett** **kadettmese** quadrato degli allievi ufficiali, **kadetsk-ship** nave f scuola per allievi ufficiali

kafé caffè m inv, caffetteria, **kafevert** caffettiere m

kaffe caffè m inv, ~ *med fløte* caffè con panna, ~ *med melk* caffè latte m, cappuccino; *brent* ~ caffè tostato; *malt* ~ caffè macinato, *sterk (finn)* ~ caffè ristretto (lungo); **kaffeblanding** miscela di caffè, **kaffebrenner** (mann) torrefattore m, (redskap) tostacaffè m inv, **kaffebrenning** torrefazione f del caffè, **kaffebrett** (vassoio con) servizio da caffè, **kaffebrown** colore m del caffè, **kaffebonne** chiozzo di caffè, **kaffebønner** caffè non macinato, *malte* ~ caffè macinato, **kaffedoktor** caffè m corretto, **kaffedåse** scatola del caffè

kaffeerstatning surrogato di caffè, **kaffegrut** fondo di caffè, **kaffein** caffeina, **kaffeinfri** decaffeinato

kaffeis gelato al caffè

kaffekanne caffettiera, **kaffekjele** ramino, brico di caffè, **kaffekopp** tazzina da caffè, **kaffekvern** macinino da caffè macinacaffè m inv, **kaffelikør** liquore m al caffè, liquorno, **kaffemaskin** macchina da caffè, fam. macchinetta, **kaffeplantasje** piantagione f di caffè, **kaffepose** sacchetto per filtrare il caffè, **kaffepris** prezzo del caffè

kaffer caffè

kaffesekk sacco di (da) caffè, **kaffeservice** servizio da caffè, **kaffeskvett** gocciolo di caffè, **kaffeslabberas** ricevimento dove si serve il caffè, **kaffesurrogat** surrogato di caffè, **kaffetilsetning** olandese m, **kaffetrakt** litro da caffè, **kaffetre** (pianta di) caffè

kafftan caffettano

kagge barilotto, botticella

kahytt măr cabina, **kahyttpassasjer** passeggero di cabina, **kahyttskappe** tamburco

kai banchina, molo, calata, *legge til* ~ accostare, attraccare, *ligge ved* ~ essere ormeggiato alla banchina, *på kaien* sulla banchina, sul molo, **kaiogift** diritti mpi di ormeggio

kane zool. taccola, **kainitt** kjem. kainite f

kainsmerke marchio di Caino

kniplass posto d'ormeggio, posto di ammaraggio

kajak kayak m inv, *ener* ~ kayak, *toer* ~ kayak a due, **kakadue** cacatua m inv

kakao cacao, **kakaobønne** seme m di cacao, **kakaoli-kør** liquore m al cacao, crema di cacao; **kakaotre** cacao

kake dolce m, torta, **kaker** (små) paste fpl, pastic-cini mpl, **kakebakeri** pasticceria, **kakedeig** pasta

(impasto) per dolce (torta), **kakefat** vassoio per dolci, guantiera, **kakeform** tortiera, teglia, stampo per dolci, **kakebønn** tempo mite (disgelo) nel periodo prenatale, **kakespade** paletta per dolci.

kake(r)lukk blatta, scarafaggio

kakkelovn stufa, *se til (passe)* **kakkelovnen** badare alla stufa, **kakkelovnskrok** angolo della stufa, **kakkelovnsplate** piastra della stufa, **kakkelovnsrør** tubo di stufa, **kakkelovns skjerm** parafuoco

kakle chiocciare, fare coccodrillo; fig. ciculare, **kakling** (il) chiocciare, coccodrillo m inv, fig. cicaleccio

kakse grosso proprietario ternero; pezzo grosso.

kaktus cactus m inv, **kalabreser**, -suk calabrese

kakas festino, banchetto, bisboccia

kald freddo (og fig), *det er kaldt* fa freddo, *bli* ~ raffreddarsi, *det blir kaldt* farà freddo, *si fa freddo*, *jeg er blitt helt* ~ sono intirizzito; *se også* **kold** **kaldbeitel** tagliolo a freddo.

kaldblodig a sangue freddo f fig. che ha sangue freddo, *handle* ~ agire a sangue freddo, **kaldblodighet** sangue m freddo

kaldflir sorriso sprezzante, sogghigno, **kaldflire** sorridere sprezzantemente, sogghignare

kaldmetel tagliolo a freddo, **kaldsvette** sudare freddo, **kaldtvannskran** rubinetto dell'acqua fredda

kaleidoskop caleidoscopio

kalesje (vogn) mantice m; (bil) capote f inv, capotta, **kalesjevogn** calesse m

kalfatre măr calafatare, **kalfatring** calafataggio.

kali potassio; **kaliber** calibro; *av samme* ~ dello stesso calibro, fig. *også* della stessa risma

kalifat califfato, **kalf(f)** califfo

kalfornisk californiano

kalgjødning fertilizzante m al potassio, nitrato di potassio, **kalihydrat** idrato di potassio; **kaliut** idrossido di potassio, potassa caustica, **kalisalpe-ter** salnitro, kjem. nitrato di potassio, **kaliun** potassio

kalk 1 (beger) calice m, *ramme smertens biter* ~ bere il calice fino alla feccia, **kalk 2** (stoff) calce f, calcina, (mørtel) malta, (gips) gesso

kalkaktig calcareo, **kalkberg** roccia calcarea, **kalkbrenner** fornaciaio, **kalkbrenneri** calcara, fornace f da calce, **kalkbrott**, -brudd cava di calce

kalk dare la calce, imbiancare a calce, intonacare, (huder) calcinare, **kalket grav** sepolcro imbiancato, **kalkkost** pennellaccia da imbianchino, **kalkere** calcare, ricalcare, **kalkering** calco (pl. -chi), ricalco, **kalkerpapir** carta da ricalco

kalkfartig povero di calcio, **kalkfjell** montagna calcarea, **kalkgrav** calcinaio, **kalkgrunn** terreno calcareo, **kalkholdig** calcare (o) **kalkjord** terra calcarea, **kalkmaleri** affresco (pl. -chi), **kalkmangel** mancanza di calcio, med. decalcificazione f, **kalkmelk**, -*oppløsning* latte m di calce, **kalkovn** calcara, **kalkpuss** intonaco (pl. -chi), **kalkslager** calcinaio, **kalkstein** pietra calcarea, **kalksteinsbrott** cava di pietra calcarea

kalkulasjon calcolo, (overslag) preventivo, **kalku-lere** calcolare, fare un preventivo

kalkun tacchino, (hone) tacchina

kalkvann, -*telling* acqua di calce

kalkyle calcolo

kall 1 (gammei mann) vecchio, vecchietto, **kall 2**

kanonsalve salva (scarica) d'artiglieria, *mør* bordata, **kanonskudd** colpo di cannone, **kanonskuddvidde** portata del cannone; **kanonslag** mortaretto, *pe-lardo*, **kanonstøper** fonderia di cannoni, **kanontorden** rombo di cannoni, **kanonvisker** scovolo.

kanselli cancelleria, **kanselliråd** consigliere m (di cancelleria); **kansellist** cancelliere m, scrivano di cancelleria, **kansellistil** stile m cancelleresco (burocratico).

kanskje forse, può darsi, ~ *ja* og ~ *ikke* forse sì forse no, **kansler** cancelliere m

kant (frønstående) spigolo, angolo; (rand) bordo, orlo, (hjørne) angolo, canto, (retning) lato, parte f, *fra / på / den* ~ da quella parte, *fra / på / alle kan-ter* da ogni parte, da tutte le parti, *være på en* ~ essere mezzo brilo, *komme på* ~ *med en* guastarsi con qn, *være på* ~ *med en* essere in lite con qn

kantarell cantarello, gallinaccio

kante orlare, bordare; **kantebånd** bordo, fettuccia, orlo, nastriuo, **kantestein** se **kantstein**, **kantet** an-geloso fig rigido ~ *veseninde* e *frigida* inflessi-bile); **kantfil** lima angolare; **kanthogge** squadrare **kanthevel** sponderuola, **kanting** bordatura, orlatura

kanton cantone m, **kantonement** accantonamento

kantor cantore m

kantre capovolgersi, rovesciarsi, **kantring** capovol-gimento, rovesciamento

kantstein pietra di taglio, *herde* di *marciapiede*

kanyle cannula, **kaolin** caolino

kaos caos m inv., **kaotisk** caotico (pl. -ci)

kapasitet capacità

kapell cappella, mus. orchestra, (på kirkegård) cappella mortuaria, **kapellan** cappellano; (hjelp-*prest*) vicario parrocchiale, **kapellmester** direttore m d'orchestra, maestro concertatore

kaper corsaro, **kaperbrev** lettera di marca (el. di corsa), **kaperfartøy** nave f corsara, **kaperkast** buca-niere m, **kaperkaptein** corsaro

kapers capperò, **kapersaus** salsa di capperi

kapertog scorreria di corsari

kapital capitale m, *død / fast, flytende* ~ capitale morto (fisso, circolante), *unnskutt* ~ capitale d'ap-porto; **kapitalanbringelse** investimento, impiego (di capitali); **kapitalbånd** typ. capitello, **kapitalfeil** errore m capitale, **kapitalflukt** fuga di capitali, **ka-pitalisere** capitalizzare, **kapitalisering** capitalizza-zione f, **kapitalisme** capitalismo, **kapitalist** capita-lista m, f, **kapitalknapphet** insufficienza (mancan-za) di capitali, **kapitalkonto** conto capitale, **kapital-nedskrivning** riduzione f di capitale; **kapitalsterk** finanziariamente solido

kapitel capitolo

kapitolinsk capitolino

kapittel capitolo

kapitulasjon capitolazione f, **kapitulere** capitolare, **kaplak** *mør* percentuale f sul nolo (al capitano), (diritto d.) cappa

kapp 1 geogr. capo, **kapp** 2 (tre) scarti mpl di le-gname di segheria, **kapp** 3. (tevlng), *om* ~ a gara, *løpe om* ~ fare una gara di corsa, correre a gara, **kapp-** (verbalprefiks) a gara

kappe 1 v (av) tagliare, mozzare, troncane; ~ *an-kertuuet* tagliare la gomena, ~ *hodet av en* decapi-tare (el. mozzare la testa a) qn., ~ *toppen av et tre* scapezzare un albero, ~ *greiner av et tre* sfrondare (potare) un albero

kappe 2 s mantello, cappa, manto, tabarro; (ho-deplagg) cressina, (på kjole) volant m inv., *bære kappen på begge skuldre* tenere il piede in due staf-

fe; *små kappen etter vinden* voltare gabbana, *ta noe på sin egen* ~ assumersi la responsabilità di qc

kappelyst (spirito di) emulazione f

kappes gareggiare, fare a gara, rivaleggare; ~ *om å gjøre noe* gareggiare nel fare qc., ~ *om å vinne pri-sen* fare a gara per vincere il premio

kappestrid gara, competizione f concorso *edel* ~ nobile gara; **kappkjøring** corsa automobilistica (ciclistica ecc.); **kappløp** corsa (a gara), **kapplepe** fare una corsa a gara, correre a gara, **kappleper** corridore m; **kappriding** corsa al galoppo, **kapp-ving** regata, gara di canotaggio, **kapproingsbåt** barca di competizione; **kappruste** competere negli armamenti, **kapprusting** corsa agli armamenti

kappsag sega cittolare

kappseilas regata velica, **kappskyting** gara di tiro.

kapre *mør* catturare, fig. afferrare, conquistare

kaprifobum caprifoglio

kapsel capsula; (tablett) compressa; **kapsle** incap-sulare, **kapsling** incapsulamento

kapsul (grime) cavezzone m, *legge en* ~ *på* mettere il cavezzone a

kaptein capitano; *mør* også comandante m, **kap-teins rang** grado di capitano, **kapteinløytnant** *mør* tenente di vascello

kapus cappone m, (ung) capponcello

kapesiner cappuccino, **kapusinerkloster** convento di cappuccini, **kapusnermunk** (frate m) cappuccino, **kapusnermonne** (monaca) cappuccina

kaputt kaputt, finito, morto. *Fandato a ramengo* **kar** 1 (mann) uomo, giovanotto, ragazzo; (tyr) ti-po, tizio, *bra* ~ brav'uomo, galantuomo

kar 2 vaso (også med. og bot); (stort) vasca

karabin carabina, **karabinier** carabinieri m

karaffel caraffa

karakter carattere m, indole f, (skole-) voto

karakterbok pagella, **karakteregenskap** qualità, **ka-rakterfast** di carattere (fermo), **karakterfasthet** fer-mezza di carattere, **karakterisere** caratterizzare, **karakteristikk** descrizione f, caratterizzazione f, (av person) ritratto, *mør* caratteristica, **karakte-ristisk** caratteristico (pl. -ci), tipico (pl. -ci) **ka-rakterløs** senza carattere; *være* ~ mancare di ca-rattere; **karakterseddel** pagella

karakteriskildring descrizione f del carattere; **karak-tersterk**, *være* ~ essere di (avere un) carattere for-te, **karakterstykk** commedia di carattere, **karak-terstyrke** forza di carattere, **karakttersvak** debole di carattere, di carattere debole; **karakttersvakhet** debolezza di carattere, **karaktertrekk** elemento ca-ratteristico, caratteristica

karamell caramella, (brønt sukker) caramello, **ka-ramellpodding** creme caramel f inv

karantene quarantena, *holde* ~ tenere in quaran-tena; **karanteneflagg** bandiera gialla, **karantenefor-skrifter** disposizioni fpl quarantenarie, **karantene-stasjon** lazaretto, **karantenetid** periodo di quaran-tena

karavane carovana, **karavanefører** carovaniero m, **karavaneserai** caravanserraglio; **karavanel** stra-da (pista) carovaniera, **karavell** caravella

karbad bagno (caldo) in vasca

karbid kjem. carburo, **karbidlykt** lampada ad aceti-lene, **karbol** fenolo, **karbol-** fenico (pl. -ci)

karbonade (-kake) omfr. polpetta di carne tritata, (bistecca alla) svizzera, **karbonpapir** carta carbone

kardang cardano, **kardangaksel** albero cardanico, albero di trasmissione, **kardangledd** giunto carda-nico

karde 1 s. carda, **karde** 2 v. cardare

kardemomme cardamomo. **kardetind** dente di cardo.
kardialgi cardialgia. **bruciore m** di stomaco
kardinal cardinale m (også zool.). **kardinaldyd** virtù cardinale. **kardinalhatt** cappello cardinale
kardinalknillegum Sacro Corno. **kardinalpunkter** punti m pl cardinali. **kardinaltall** numeri m pl cardinali. **kardinalverdighet** cardinalato, dignità cardinalizia
karding cardatura. **kardiografi** cardiografia
kare (rote) rovistare, ~ *fram* *lirar* suonare (under sofuen da sotto il divano); ~ *noe sammen* ammucchiare qc., ~ *noe til seg* fig. afferrare qc., impossessarsi di qc., ~ *seg fram* arrancare, avanzare a stento, ~ *ut av pipa* ripulire la pipa
karfolk uomini m pl, giovanotti m pl
karfunke (karbunkel) carbonchio
karibisk caribico (pl -ci). *Det karibiske hav* il mare dei Caraibi
karikatur caricatura. *tegne en ~ av* fare la caricatura a. **karikaturtegner** caricaturista m. f. **karikere** mettere in caricatura
karjol cabriolet m inv. **karlsvoguen** il Gran Carro, l'Orsa Maggiore
karm stipite m, spalletta, cornice f
karmelittermunk carmelitano. **karmelitternonne** carmelitana. **karmen** carminio
karmosin, -rød cremisi m og adj
karnapp (-stue, sport) aggetto (i vindu) finestra a nicchia. **karnedol** corniola, cornalina
karneval carnevale m, **karnevalsaktig** carnevalesco (pl -chi). **karniss** cornicione m, cornice f
karolingisk carolingio
karpe carpa
karri curry m inv. *ris i ~* riso al curry
karriere carriera. *gjøre ~* fare carriera
karrig parsimonioso, gretto, tirato; (mager) povero, magro. ~ *med avaro di*, ~ *jord* terreno magro, terra magra. **karrighet** parsimonia, grettezza, *jordas ~* la povertà del terreno
karse crescione m
karsk sano, ~ *på sjel og legeme* sano di corpo e di mente. **karslig** mascolino, da uomo
karstykke impresa memorabile
kart 1 bot frutto acerbo
kart 2 geogr. carta (geografica, topografica ecc.). (by-) pianta (della città)
kartager, **kartagisk** cartaginese m, f og adj
kartell merk. cartello. **kartere** (gods) registrare
kartenser certosino; **kartenserkløster** certosa. **kartensermunk** (monaco) certosino. **kartensernonne** (monaca) certosina
kartlegge disegnare (costruire) una carta geografica (topografica) di, eseguire la pianta di. **kartlesning** lettura delle carte geografiche. **kartmappe** portacarte m inv
kartonere cartonare. **kartoner** cartonaggio. **kartong** cartone m
kartotek cartoteca, schedario. **kartotekføre** schedare. **kartotekkort** scheda. **kartotekskuff** cassetto a schedario
kartskisse bozzetto di carta (geografica). **karttegner** cartografo. **karttegn** cartografia
karusell giostra, carosello. **karuss** zool. carasso
karve 1 v sminuzzare, tritare; (skjære i) intagliare, incidere. **karve 2** bot cumino. **karveakevitt** acqua-vite al cumino. **karvekål** cumino dei prati
karyatide cariatide f
kasein caseina. **kasematt** casamatta
kaserne caserma, **kasernearrest** arresti m pl, conse-

gna in caserma, **kasernearrestant** consegnato, **kasernegård** cortile m di caserma. **kasernesk** n caserma galleggiante
kaspur (ull) cachemire m inv
kaspi (ulla) F rat abura. **kask**
kaskelott zool. capodoglio
kaskomar corpo di nave: (bil) curp. *stat* obile
kaskoforsikring assicurazione f coi polizza. **kasko**
kassa cassa, *vere pr* ~ disporre di fondi, *ikke veri pr* ~ essere a corto di denaro, F essere al verde. **kassaanværing** buono di cassa. **kassapparat** registratore m di cassa. **kassabeholdning** fondo (giacenza) di cassa, denaro e va ori m pl in cassa. **kassabok** libro di cassa
kassatellersyn verifica di cassa. **kassakonto** conto di cassa. **kassakontor** (ufficio) cassa. **kassakontroll** controllo di cassa. **kassakreditt** credito di cassa. **kasselett**, **kassalapp** scontrino
kassamunko ammanco di cassa. **kassaoppjør** verifica di cassa. **kasse** cassa (også pengekontor-), *ha felles ~* fare cassa comune, *var så vennlig å betale i kassa* si prega di pagare alla cassa. **kassefabrikant** fabbricante m f di casse (da imballaggio)
kassere (erklære ugdydig, avskjedige) cassare (kaste) buttare via, scartare, mil. (menn) riformare ~ *inn* incassare, riscuotere. **kasseregnskap** contabilità di cassa. **kasserer** cassiere m (kommune stat, forening) tesoriere m. **kassekontor** (ufficio) cassa. **kassererske** cassiera
kasserolle casseruola
kassestykke lavoro (film, commedia) di cassetta
kassetyv malversazione f; **kassetyv** chi ruba della cassa. (undersøger) malversatore m. **kassetyveri** sottrazione f (di fondi dalla cassa), appropriazione indebita, (offentlige midler) peculato
kassett (skrin) cassetta, cofanetto; (lystett kasse) telaio portastile. (i tak) cassettoni m mus. musi cassetta
kassetramming levata (della posta)
kast getto, gettata, lancio. *gi seg i ~ med* affrontare, intraprendere, *han er ikke god å komme i ~ med* è un osso duro
kastanje castagna, marrone m, *vill ~ se* hestekastanje. *ruke kastanjene ut av ilden for en cavar* la castagna dal fuoco per qn., **kastanjebrun** castano, marrone. **kastanjeskog** castagneto; **kastanjetre** castagno, marrone m. **kastanjetter** nocchere f pl, castagnette f pl, *så ~* suonare le nocchere
kaste 1 v gettare, buttare, lanciare; (motstander) atterrare, mil. sbaragliare; (kortspil) scartare; (korn) spalare; (føde, om dyr) figliare; (søm) sopraggiungere, cucire con il sopraggiunto; (avsette) F salurare, (ved valg) escludere. ~ *seg av* (vogn) saltare giù da. ~ *seg* gettarsi, buttarsi, lanciarsi. ~ *seg for ens fatter* prostrarsi davanti a qn.; ~ *seg om halsen på en* buttare le braccia al collo di qn.; ~ *seg fram og tilbake i senga* agitarsi (nel letto); ~ *seg bort* degradarsi. ~ *seg i vannet* buttarsi in acqua. ~ *kaste seg over en* scagliarsi contro qn.; ~ *seg over noe* buttarsi su qc.; ~ *seg ned i på jorda* buttarsi (a terra). (tilbedende) prosternarsi. ~ *av* buttare (in terra). ~ *en av salen* disarcionare qn.; ~ *av seg* (innbringe) rendere; ~ *bort* buttare (via); (miste, forlegge) perdere, smarrire; ~ *etter en med stein* lizzare (scagliare) pietre a qn.; prendere qn. a sassate; ~ *igjen* (grøtt) riempire; ~ *ned* buttare giù. ~ *en nedover trappene* buttare qn. giù dalle scale; ~ *opp* (brække seg) vomitare. *Jeg må ~ opp* mi viene voglia di vomitare. ~ *over ende* atterrare, rovesciare. ~ *et hlikk i sine øyne* i pd get-

tare uno sguardo (gli occhi) su; ~ *seg til jorda* buttarsi (gettarsi) a (per) terra, ~ *tilbake* ributtare, rigettare, rilanciare, (stråler) riflettere; (lyd) ripercuotere, rinviare, ~ *ut* buttare fuori, (person også) espellere, ~ *aket* scuotere il giogo

kaste 2 s. (samfunns-) casta

kasteball fig. irastulio, **kasteblokk** mar. pasticca, **kastekjepp** sò. kasteball, *han er ingen* ~ non è un tipo malleabile

kastell fortezza, (ved by) cittadella

kastelos paria m inv

kastenot fiucchio, **kasteskovi** (skuffe) pala per spulzare, **kastesting** punto di sopraggitto

kastevesen sistema m di suddivisione in caste

kastevind colpo di vento, ventata, folata (sterk) raffica, **kastevåpen** arma di lancio

kasteånd spirito di casta

kastillaner, **kastillansk** castigliano m og adj

kast(n)ing lancio, getto; (søm) sopraggitto

kastrai castrato, eunuco (pl. -chi) **kastrere** castrare, evirare; **kastrering** castrazione f, evirazione f; **kasuar** zool. casuario

kasust casista m, f; **kasustisk** casistico (pl. -ci), **kasus** caso **kasusbehandling** dechnazione f secondo i casi **kasusendelse** destinenza del caso

katafalk catafalco (pl. -chi), **katakombe** catacombe

katalog catalogo (pl. -ghi) **katalogisere** catalogare

katalaner, **katalansk** catalano s og adj

katapult catapultia

katarr catarro, **katarralsk** catarrale, catarroso

katastrofal catastrofico (pl. -ci), disastroso, **katastrofe** catastrofe f disastro, calamita

katedral cattedrale f

kategori categoria, **kategorisk** categorico (pl. -ci)

kateket catechista m, (hjelpeprest) vicario, **katekisme** catechismo, **kateter** (skole) cattedra, med catetere m, **kateter-** cattedratico (pl. -ci), della cattedra

katolikk cattolico (pl. -ci), **katolisisme** cattolicesimo, **katolsk** cattolico

katt gatto, *kjøpe katten i sekken* comprare la gatta nel sacco, acquistare ciecamente, *når katten er ute danser musene på bordet* quando il gatto non c'è i topi ballano, **kattaktig** felino, gattesco (pl. -chi) da gatto

katte f s. gatta, gatto, **katte** 2 v gl frustare, F licenziare, espellere, mandar via **kattefjed**, *med* ~ a passife pati **kattefor** bot antennaria

kattemusikk musica da gatti, fig. gazzarra, cagnara, **kattepine** imbarazzo, **katteslekten** famiglia dei felidi, **katteskitt** sterco di gatto; **katteskik** lavata fretto osa, **kattevennlig** falso come un gatto, **kattost** bot malva, **kattugle** allocco (pl. -chi), **kattunge** gattino, micetto, micino

kattunlerret tela di cotone, calicot m inv, **kattuntrykker** stampatore m di tela di cotone

kattøye (sykkel) catanfrangente m

kauderselsk linguaggio incomprensibile; F turco

kausjon cauzione f, garanzia, *stille* ~ dare cauzione **kausjonere** cauzionare, **kausjonist** garante m, f ma levadore m, (selvskyldner) fideiussore m, *stille en* ~ presentare un garante, fornire una garanzia, *stille seg selv* ~ rendersi (el fare da) garante

kaut altezzoso **kautel** cautela, precauzione f

kautspuk caucciu m inv

kav (tummel) confusione f baraonda, (mas) agitazione f, fatica (sjørøyk) spruzzi mpi del mare (snø-) nevicata adv molto, del tutto, *han er ~ duggelsk* e dal diavolo

kavaler cavaliere m; **kavaleri** cavalleria **kavalerist** cavaliere m, **kavalerimessig** da cavaliere **kavalkade** cavalcata, sfilata

kane agitarsi, dibattersi, affaticarsi, ~ *seg fram* andare avanti lottando

kaviar caviale m; **kavl** galleggiante m.

kavring pane m biscottato, biscotto

kayennepepper pepe m della Cayenna piment

kediv kedive m

keiser imperatore m; *gi keiseren det som keiserens er* date a Cesare quel che è di Cesare **keiser-** (oftest, imperiale, **keiserdomme** (-rike) impero; **keiserinne** imperatrice f; **keiserkrone** corona imperiale; bot. **frutillaria**, **keiserlig** imperiale, *de keiserlige* gli Imperiali, **keisernavn** titolo d'imperatore, **keisersnitt** taglio cesareo

ketel goffo, maldestro, impacciato; **ketethet** goffaggine f

keve s. manicina, **kevhendt** mancino

kjener cameriere m

keltar celta m, f, **keltisk** celtico (pl. -ci)

kemner ricevitore m (esattore m) delle imposte **kemnerkasse** cassa dell'esattoria, **kemnerkontor** esattoria comunale, **kemnerstilling** carica di ricevitore delle imposte

kenguru canguro

kennel canile m, **kennelklubb** associazione f cinofila

kentaure centauro

keramiker ceramista m, f; **keramikk** ceramica, **keramisk** ceramico (pl. -ci)

kidnapper rapitore m di bambini, sequestratore m di persona, **kidnapping** rapimento, sequestro di persona

kik(k) guardata, occhiata, *id* ~ *på* scorgere, scoprire, avvistare, **kik(k)e** guardare di sottocchi (di sfuggita), sbirciare, guardare con la coda dell'occhio, ~ *etter* cercare con lo sguardo, ~ *på* sbirciare, ~ *fram* fare capolino, ~ *på stjernene* osservare le stelle

kikkoste pertosse f, tosse f asinina (canna)

kikkhell spioncino, spraglio, **kike** sò. **kik(k)e**, **kikkert** cannocchiale m, (dobbel) binocolo, mar. **binocolo** marino, *ha noe i kikkerten* avere qc in vista

kiks (biljard) stecca falsa, **kikse** fare una stecca, steccare, **kiksekule** biara

kil (smal vik) insenatura, baia

kilde sorgente f fonte f (og fig), *jeg vet fra pålitelig* ~ *at* ho saputo (so) da fonte sicura (attendibile) che

kilden (om sak) delicato, spinoso, scoltante; sò **kilim**

kildeskrift fonte f (scritta), **kildested** fonte f, **kilde-** **studium** studio delle fonti, **kildevann** acqua d sorgente, acqua sorgiva, **kildevell** sorgente f, fonte f

kildre sollecitare **kile** f v solleticare, fare il solletico, **kile** 2 v (med kile) conficcare, incuneare, ~ *fast* incuneare saldamente, inzeppare, imbiellare **kile** 3 s cuneo; (tøy) gherone m, (spill) birillo, *id* **kiler** giocare ai birilli

kilebane pallottolaio, **kiledannet**, -formet cuneiforme, **kilegutt** ragazzo che rimette in piedi i birilli, **kilemnskrift** iscrizione f cuneiforme

kilen, *være* ~ sentire, soffrire il solletico

kilespiller giocatore m di birilli

kilevink schiaffo, ceffone m, fig. smacco, mazzata

kiling solletico (pl. -chi), solleticamento

kilogram chilogrammo, **kilometer** chilometro, **kilometerstein** cippo chilometrico (el miliare); **kilowatttime** chilowattora m inv

kimblad cotiledone m, **kime** germe m, embrione m

kime (ringe) suonare, far squillare (med en klokke una campana), scampanare, (med dørklokke) scampanellare, **kiming** scampanio, scampanello
kimming (synsrand) orizzonte m
kimono kimono, **kimplante** plantula
kimse, ~ *av* sdegnare, disprezzare, *det er ikke til å ~ av* non è cosa da poco
kimære chimera, **kimærisk** chimereo (pl. -ci)
kinabark china, **kinematograf** se kino
kineser(inne), **kinesisk** cinese m. f og adj., **kinesiske småring** cinesene fpl
kingel(ves) ragnatela
kinin chinino, **kininpille** pillola di chinino
kink mar nodo (di cordame), med dolore m improvviso alla schiena, **kinkig** scabroso, difficile spinoso
kinn guancia, gota, **kinnbukk** zool mandibola, **kinnben** zigomo, **kinnskjegg** basette fpl., **kinntann** molare m
kino cinema m inv., cinematografo, **kinoforestilling** spettacolo cinematografico, **kinogjenger** spettatore m (di cinema), **kinolokale** sala cinematografica, **kinoreklame** pubblicità cinematografica
kiosk chiosco (pl. -chi)
kirke chiesa, *gå i kirken* andare in chiesa, **kirkeandakt** funzione f religiosa, **kirkebakk** sagrato, *fjse (lese) fra kirkebukken* pubblicare davanti alla chiesa, **kirkeblokk** ceppo, cassetta delle elemosine, **kirkebok** registro parrocchiale, **kirkebygning** chiesa, **kirkebønn** preghiera pubblica, **kirkebøsse** cassetta delle elemosine
kirkedepartement ministero del Culto, **kirke- og undervisningsdepartement** ministero del Culto e della pubblica istruzione, **kirkedør** porta di chiesa, portale m, **kirkedåp** battesimo in chiesa
kirkefest (-høytid) festa (cerimonia) religiosa, (innvielse) consacrazione f di una chiesa, (årlig ~) festa del santo patrono, **kirkeforfatning** organizzazione f della chiesa, **kirkeforsamling** concilio, *allminnelig* ~ concilio ecumenico, **kirkefyrste** principe m della chiesa
kirkegang l andare in chiesa, osservanza religiosa (barselkvinner) purificazione f, **kirkegjenger** uomo, donna di chiesa, fedele m. f, osservante m. f, F baciapile m, f inv., **kirkegods** beneficio ecclesiastico, **kirkegård** camposanto, cimitero
kirkehistorie storia ecclesiastica (el. della chiesa), **kirkeinnvielse** consacrazione f di una chiesa
kirkejord proprietà della chiesa, (innvidd jord) terra consacrata
kirkekar vaso sacro, **kirkeklokke** campana, **kirkekonser** concerto di musica sacra (in chiesa)
kirkelig di chiesa, ecclesiastico (pl. -ci), religioso, ~ *velse* matrimonio religioso, **kirkelov** legge f confessionale; **kirkelys** cero, **kirkelysning** pubblicazioni fpl matrimoniali in chiesa, **kirkelære** dottrina, **kirkelærer** dottore m della Chiesa
kirkemusikk musica sacra, **kirkemøte** sinodo
kirkeplass sagrato, piazza della chiesa, **kirkeportal** portale m (di chiesa)
kirkeran furto sacrilego (in una chiesa), **kirkerett** diritto canonico, **kirkeritual** rituale m, **kirkerotte**, *fattig som ei* ~ povero in canna, **kirkerøver** depredatore m di chiesa, **kirkeråd** consiglio parrocchiale, fabbrica
kirkesak questione f ecclesiastica, **kirkesamfunn** comunità religiosa, **kirkesang** canto ecclesiastico, **kirkesanger** cantore m, **kirkeskikk** cerimonia, **kirkeskikkene** (også) i nu m pl religiosi, **kirkeskip** navata, **kirkeskjender** profanatore m sacrilego (el

di chiesa), **kirkeskole** scuola parrocchiale, **kirkesogn** parrocchia, **kirkespir** guglia
kirkestaten lo Stato pontificio, il Vaticano
kirketid ora della messa (el. della funzione religiosa), **kirketjener** scaccino, **kirketårn** campanile m
kirkeur orologio della chiesa, **kirkevin** vino eucaristico, vino da messa, **kirkeverge** fabbroiere m, *kirkevergens kontor* fabbrica, **kirkevesen** la Chiesa
kirkeår anno ecclesiastico
kirkepraktiker esperto di chiropatia
kirschstang nloga
kirsebær amarena, visciola, marasca, **kirsebærdamarena**, di ciliegia, **kirsebærblomst** fiore m di ciliegio, **kirsebærbrennevin** acquavite f di marasche, **kirsch** m inv., **kirsebærlikør** maraschino, **cherry-brandy** m inv., **kirsebærroed** rosso ciliegia, **kirsebærstein** nocciolo d'amarena, **kirsebærstilk** gambo d'amarena, **kirsebærrer** amareno, marasco, visciolo; ciliegio
kirurg chirurgo, **kirurgi** chirurgia, **kirurgisk** chirurgico (pl. -ci), ~ *ingrep* intervento operatorio
kis min pirite f, **kisavbrand** cenere fpl di pirite
kisel silice f, (i naturen) selce f (stoffet) silicio, **kiselakning** siliceo, **kiseltjord** terra silicea, **kiselstein** selce f, **kiselsur** silicato di ~, **kiselur** nutron silicato di sodio, **kiselsyre** acido siliceo
kiste baule m, cassa (lik-) bara, **kistebunn** fondo di un baule (di una cassa), *han har noe på kistebunnen* ha dei soldi da parte, **kisteglad** contento come una pasqua, **kistelokk** coperchio di baule (cassa bara)
kitt mastice m, *kitt* mettere il mastice (en rute a un vetro), stuccare
kittel camiciotto, (leges) camice m, grembiule m senza maniche
kiv alterco, litigio, **kivaktig** litigioso, **kivaktighet** litigiosità, voglia di litigare, **kives** lit gare, altercare
kje capretto
kjed, *være ~ av* essere stanco (stufet) di averne abbastanza di, averne fin sopra i capelli di, essere irritato per, (fortryte) rammaricarsi di, *hvi ~ av* stancarsi (F stufarsi) di, ~ *av livet* stanco di vivere, nauseato della vita
kjede 1 v annoiare, ~ *seg* annoiarsi (ved, over di, a), ~ *seg forderver* (i hjel til dode) annoiarsi a morte, morire di noia
kjede 2 s catena, fig også concatenamento, **kjedebrok** frazione f continua, **kjedeforretning** unità di una catena di negozi, **kjedekasse** copricatena m inv., **kjedeledd** (-ring) anello di catena, magli a
kjedelig noioso, uggioso, (øgerlig) fastidioso, secante, **kjedelighet** noia, fastidio, inconveniente m
kjedelos senza catena, **kjedereaksjon** reazione f a catena, **kjederegning** calcolo congiunto, **kjederøyker** fumatore m accanito, **kjesteding** punto catenellato
kjedsom(melig) noioso, uggioso, **kjedom(melig)het** noia, uggia, tedio
kjeft bocca, fauci fpl, (skruestikke o l) morso, gannasce fpl, (okse-) taglio, *hold ~* chiudi il becco!, *ti eni il becco chiuso*, *ikke en* ~ nemmeno un gatto, *kjeften hans gikk som en kvern* parlava senza interruzione
kjefte sbrattare, schiamazzare, strepitare, **kjeftes** bisucciarsi, insultarsi, **kjeftesannde** sbrattone m
kjegle 1 s cono typ corpo de caratter, *av kuren* ~ tronco di cono, **kjegle** 2 v se kjekle, **kjegledannet** conico (pl. -ci) a forma di cono, **kjegleflate** superficie conica, **kjeglesnitt** sezione f conica, **kjeglespill** gioco di birri

kjekk baldò, animoso, gagliardo, disinvolto, baldanzoso, *en ~ gutt* un bravo ragazzo; *lykken står den, kjekke* bi la fortuna aiuta gli audaci; **kjekket** baldanza, arditezza, disinvoltura, spavalderia; **kjekl** litigio a terzo (pl. -chi), lite f. **kjekle** litigare, bisticciare; **kjekling** litigio, bisticcio.

kjeks biscotto, gallettina

kjel(e) s. paiolo, caldaio, calderone m. (stor, også damp-) caldaia, caldarina, (te-) bollitore m.

kjeledrakt, -dress tuta, **kjeflukker** stagnaio, stagnino; **kjelesmed** calderaiò, ramaiò; **kjelestein** incrostazione f. calcarea, sedimento, deposito (in una caldaia)

kjelke slitta, (itøn) slittino; *ake ~* slittare, andare in slitta; **kjelkebakke** pista per slitta; **kjellkemei** pattino

kjeller cantina, (-etasje) scantinato, **kjellerder** porta di cantina, **kjelleretasje** scantinato, sottoterra m. inv., piano sotterraneo, sottosuolo, (til beboelse) seminterrato, **kjellerhals** passaggio a una cantina, **kjellerlem**, -luke botola di una cantina, **kjellermes-ter** cantiniere m, cameriere m. addetto alla scelta dei vini, **kjellerrom** (scompartimento di) cantina, **kjellertrapp** scala di cantina, **kjellervindu** finestrino di cantina

kjeltring furfante m, briocone m, manuolo; **kjeltringaktig** furfantesco (pl. -chi) da briocone; **kjeltringaktighet** furfantaggine f, brioconeria, **kjeltringpakk** canagliume m, gentaglia, **kjeltringspråk** gergo di malviventi, **kjeltringsarek** brioconata, malefatta

kjeml chimica, **kjemningemør** ingegnere m chimico; **kjemikalier** prodotti mpl chimici, sostanze fpl chimiche, **kjemiker** chimico, **kjemisk** chimico (pl. -ci), ~ *rensning* / pulitura (lavaggio) a secco

kjemme pettinare, **kjemming** pettinata, pettinatura; **kjempe** 1 s. gigante m, (stridsmann) prode m, valoroso; bot. piantaggine f, lanciola

kjempe 2 v. lottare, combattere, battersi, (innbyrdes) combattersi, ~ *med næringsstrøper* lottare contro la fame, ~ *med en om noe* battersi (gareggiare) con qn. per qc., contendere qc. a qn.

kjempearbeid lavoro titanico, **kjempe**dyr s. animale m gigantesco; ~ adj. carissimo; **kjempeforetagende** impresa titanica, **kjempehaug** (grav) tumulo

kjempehøy altissimo, gigantesco (pl. -chi), **kjempekar** ercole m, gigante m, carnera m, maciste m, **kjempekraft** forza erculee, **kjempekrinne** gigantesca, **kjempemessug** gigantesco (pl. -chi), enorme, gigante, **kjemper** lottatore m, (for-) campione m, difensore m; **kjempeskritt** passo da gigante; **kjempelekt** razza di giganti, **kjempestatue** statua colossale, **kjempesterk** di forza erculee, **kjempester** gigantesco (pl. -chi), **kjempestyrke** forza erculee, **kjempesterrelse** dimensione f gigantesca, grandezza colossale, statura erculee

kjempeverk opera titanica, **kjempevis** canzone f epica, **kjempevilge** dinosauro

kjenne v. conoscere (*av navn utseende* di nome, vista); (vite) sapere (føle) sentire, provare; (gjen-) riconoscere, (domme) giudicare; *jeg har kjent ham godt* l'ho conosciuto intimamente; *ja det kjenner vi nok* (questa) è vecchia; *lære d ~* (imparare a) conoscere (bli kjent med) fare la conoscenza di; *han skal lære meg å kjenne* non sa chi sono io!; ~ *en skuldig* dichiarare qn. colpevole; ~ *seg for* andare a tastoni; *ik kjenner for rett* - jui per questi motivi ~ *ident fra hverandre* distinguere l'uno dall'altro; ~ *pa noe* toccare (tastare) qc.; ~ *til* conoscere, sapere, avere conoscenza di ~ *til hunns co-*

noscere a fondo; *kjennes ved* riconoscere, confessare; *gi til ~* manifestare, esternare, rendere noto, *gi seg til ~* farsi (darsi a) conoscere; **kjennelig** riconoscibile (pd da); **kjennelse** sentenza, (jury-) verdetto.

kjennemerke segno, elemento (contrassegno) distintivo; sintomo, indizio, *særlig ~* segno caratteristico (particolare); **kjenner** conoscitore m, intenditore m, **kjenner-** da conoscitore, da intenditore; **kjennerblikk**, *med ~* da conoscitore; **kjennetegn** se: **kjennemerke**, **kjennetegne** caratterizzare, distinguere.

kjenning (person) conoscenza, *mar av* statement, **kjenningmelodi** s. g. a musica e **kjenningssignal** segnale m di riconoscimento

kjennskap conoscenza *ha ~ til* essere a corrente di, *ikke ha ~ til* (også) ignorare; **kjensel** conoscenza; *dra ~ på* (ri)conoscere, **kjensgjerning** (dato di) fatto, **kjensle** sentimento

kjent conosciuto, noto, *det er en ~ sak* e cosa nota, e noto; *det er ~ nok at* si sa bene che; *bli ~* (person) farsi conoscere; (hemmelighet) trapelare; ~ *med al* corrente di, informato di, *vere ~ med noe* (noen) sapere qc. (conoscere qn.); *bli ~ med noen* fare la conoscenza di qn.; *er De ~ i Roma?* conosce Roma?; *jeg er ikke ~ her* (kjenner ikke stedet) non sono pratico del posto, sono nuovo del posto; *gjøre ~* far conoscere, rendere noto, se også: **kjent**

kjepp verga, bacchetta, (stokk) bastone m; *det går som kjepper i hjul* va avanti a meraviglia, fila come l'olio; fam. corre come una lippa, **kjepphest** cavalluccio d'egno fig. cavaliere di battax; *allene har sin egen ~* ognuno ha i suoi pallini, **kjepphøy** altizzoso, arrogante, (trassig) ribelle

kjerne 1 s. (smør-) zangola, **kjerne** 2 v., ~ *smør* fare il burro, burrificare

kjerne 3 bot. (eple-) granello, (drue-) vinacciolo, (melon) seme m; (fersken) nocciolo, (korn) chicco; (tre) midollo; tekn. anima, (komets, stjernings) nucleo; (sak) nocciolo, nucleo, quintessenza, (det beste av noe) il fior fiore m, il meglio; **kjerne-** nucleare; scelto, bot. con seme (granello etc. se: **kjerne** 3)

kjernefysikk fisica nucleare, **kjernefysisk**, **kjernef-**, *siste våpen* armi fpl nucleari

kjernehus endocarpo, torsoio; **kjernekar** perla di galantumo; **kjernemeik** latticello, **kjernepunkt** punto essenziale (centrale, focale); **kjernesunn** sano come un pesce, di ottima salute; **kjernetropper** truppe fpl scelte, **kjernug** burrificazione f

kjerr macchia, sterpaia, **kjerre** carro, carretta, **kjerrestol** sedile m (di carro)

kjerring donna, donnici(u)ola, fig. (mann) vigliacco (p. -chi); **kjerringaktig** effeminato; **kjerringknote** nodo piano, **kjerringråd** consiglio di comare, rimedio empirico; **kjerringsladder**, -snakk chiacchiere fpl, (pettegolezzi mpl) da donniciuole

kjerte oero

kjertel ghiandola, **kjertel-**, **kjertelaktig** ghiandolare; **kjertelbevelse** enfiagione f (tumefazione f) delle ghiandole; **kjertelknote** bubbone m, adenoma m, **kjertelsvak** (-syk) linfatico (pl. -ci), scrofoloso; **kjertelsvakhet**, -syke scrofolosi f linfatismo, **kjertelsvulst** tumore m ghiandolare

kjerub cherubino

kjern fascio, fastello; (korn-) covone m

kjetter eretico (pl. -ci), **kjetter-** (mest) eretico, **kjetterbål** rogo (pl. -ghi) autodafè m. inv. **kjetter-**

forfølgelse persecuzione f degli eretici, **kjetteri** eresia, **kjettersk** eretico (pl. -ci)
kjetting catena, (snø) catena da neve
kjeve mascella, **kjevben** osso mascellare, **kjevpose** borsa guancia, **kjeveslag** colpo (pugno) alla mascella (alla mandibola), **kjevhendt** mancino
kjevla matterello, spianatore, **kjevla** 2 v spianare, tirare (col matterello)
kjole vestito (da donna), abito (da donna), veste f (nærre frak m nv marsina ~ og hurtig in frak)
kjole- di vestito, d'abito, **kjoleavdeling** reparto abiti da donna, **kjolekledd** in frak (marsina), **kjoleb** corpiño, **kjoleslep** strascico (pl. -chi), **kjoletøy** stoffa (tessuto) per abiti
kjortel tunica, **camice** m, **saia**
kjæle accarezzare, vezzeggiare (*for en qn*); (degge) coccolare, **kjæleburn** (-degge, -unge) beniamino, prediletto, cocco (pl. -chi), **kjælegris** coccolone m, **kjælen** (innsnigende) vezzoso, suadente, (kjærlig) affettuoso, carezzevole, (bløtaktig) molle, delicato, **kjælenavn** vezzeggiativo, **kjæling** carezze fpl, **vezi** mpl, **moine** fpl
kjer caro, **mitt kjæreste** ciò che mi è più caro, **få** ~ affezionarsi a, **hu** ~ amare, voler bene a, **hvis De har livet kjært** se avete cara la vita, se ci tenete alla vita
kjæremål jur. appello, ricorso, **forkaste kjæremålet** respingere il ricorso, **kjæremålsutvalg** commissione d'appello
kjæreste fidanzato (a); innamorato (a); fam. ragazzo (a); **kjærestebrev** lettera d'amore, **kjærestefolk** fidanzati mpl, innamorati mpl, **kjærestepar** coppia d'innamorati, **kjærkommen** gradito
kjærlig affettuoso, amorevole, (menneske-) caritatevole, adv. også con affetto
kjærlighet amore m, (hengivenhet) affetto, (ømhhet) tenerezza, **sunnlig / datterlig** ~ (også) pietà filiale, (**kruselig**) ~ carità, **fri** ~ libero amore, ~ **til fedrelandet** amore della patria, **Guds** ~ til l'amore di Dio per. ., **falle** ~ **til** affezionarsi a; ~ **gjør blind** l'amore è cieco, **gammel** ~ **ruster ikke** il primo amore non si scorda mai
kjærlighets- d'amore, **kjærlighetsbrev** lettera d'amore, **kjærlighetsdrama** dramma m passionale, **kjærlighetserklæring** dichiarazione f d'amore, **kjærlighetseventyr** avventura amorosa, **kjærlighetsforhold** relazione f (amorosa), **kjærlighetsgjerning** atto d'amore, (ve gjerning) azione f caritatevole, **kjærlighetshistorie** storia d'amore, amoretto, amorazzo, **kjærlighetshistorier** avventure fpl galanti, **kjærlighetsmåltid** re-agape f, **kjærlighetsplikt** dovere m di carità, **kjærlighetssorg** pena d'amore, fam. ma m d'amore, **kjærlighetsverk** opera di carità, atto d'amore
kjærtegn carezza, **kjærtegne** accarezzare, carezzare
kjød bibl., **kjødet er skropelig** la carne è debole, **kjødelig** (sanselig) carnale, (slektskap, også) consanguineo; ~ **søster** sorella carnale, **kjødelige foreldre** veri genitori mpl
kjøkken cucina (også mat(lag)ing), **kjøkken-** di (da) cucina, **culinario**, **kjøkkenavfall** avanzi mpl di cucina, **kjøkkenarbeid** lavoro di cucina, **gjøre** ~ fare da cucina, cucinare; **kjøkkengutt** sguattero, lavapiatti m inv.; **kjøkkenhage** orto, **kjøkkenbæst** montavivande m inv., **kjøkkenvare** porta di servizio, **kjøkkenmodning** cumulo di avanzi di cucina
kjøkkensalt sale m da cucina, **saie** m grosso, **kjøkkensårner** fig. chi ficca il naso nelle pentole, ficcanaso, **kjøkkentrapp** scala di servizio; **kjøkkentøy**

stoviglie fpl, **kjøkkenvask** acquaio, lavandino, lavello
kjøll chiglia, carena, **på rett** ~ in assetto, in retta posizione, **bringe på rett** ~ raddrizzare fig. correggere, riportare sulla retta via, **komme på rett** ~ raddrizzarsi, rimettersi in carreggiata
kjøle rinfrescare, raffreddare, refrigerare; (vin) mettere in ghiaccio, **kjøleanlegg** impianto frigorifero, **kjøledrikk** bevanda fresca, **kjølehus** magazzino frigorifero, **kjøleindustri** industria del freddo, **kjølekar** m raffreddatore m, **kjølelager** magazzino frigorifero, **kjølemiddel** miscela refrigerante, **kjøler** secchiello per il ghiaccio, (bil) radiatore m, **kjølerom** cella frigorifera
kjøleskap frigorifero, **kjøleskip** nave f frigorifera, **kjølevogn** vagone m frigorifero, **kjølevæske** miscela (liquido) refrigerante; (bil) antigelo, anticongelante m
kjølhale mar. abbattere in chiglia, carenare, dare la cala a, **kjølbaling** carenaggio, (straff) cala
kjølig fresco (pl. -chi), frescolino, (sva-ende) rinfrescante, fig. freddo, **det er** ~ (*var*) fa freddo, **kjølighet** fresco, (luftning) frescura, brezza fresca, fig. freddezza, **kjøling** raffreddamento, refrigerazione f; **kjøle(s)** raffreddarsi (og f. g.)
kjølvann paramezzale m
kjølvann scia, i **kjølvannet** sulla scia
kjønn sesso, gram. genere m, **av begge** ~ gram. ambigenere, **det smukke / svake** ~ il gentil sesso, il sesso debole, **kjønnsbøyn(ing)** formazione f dei generi (grammaticali); **kjønnsdrift** istinto (stimolo) sessuale, **kjønnsforskjell** differenza sessuale
kjønnslig sessuale, **kjønsliv** vita sessuale, sessualità, **kjønsløs** senza sesso, bot., zool. asessuato, agamico; **kjønsløshet** mancanza di sesso, bot. agamia, **kjønnsmoden** pubere, fam. sviluppato, **kjønnsmodenhet** pubertà (dyr) matur. a sessuale
kjønnsorgan organo genitale, sesso, **kjønnsproblemer** problemi mpl della vita sessuale, **kjønns sykdom** malattia venerea
kjønnek nerofumo
kjøp (nn) acquisto, compra, (hande) avtale, affare m, mercato, **avslutte et** ~ concludere un affare, **gi** ~ ribassare il prezzo, fare uno sconto, fig. cedere, **få med på kjøpet** ricevere in soprappiù, **oven i kjøpet** per giunta, per soprammercato, per soprappiù, inoltre, (enda) ancora
kjøpe comprare, acquistare (*av en da qn*); ~ **seg** **fri** riscattarsi, ~ **seg noe** comprarsi qc., ~ **opp** acquistare, (i stor stil) fare incetta di, ~ **opp alt** rilevare tutto; ~ **en til å gjøre noe** pagare qn per fare qc.
kjøpedyktig che ha capacità d'acquisto, **kjøpekontrakt** contratto d'acquisto, compravendita, **kjøpekraft** potere d'acquisto, **kjøpelyst** voglia di comprare, **kjøpelysten** desideroso di acquistare, compratore m, **kjøpeordre** ordine m d'acquisto
kjøper compratore m, acquirente m, f, cliente m, f, **det er ingen** ~ non ci sono compratori, **kjøpesum** prezzo d'acquisto, **kjøpetvang**, **uten** ~ senza obbligo d'acquisto, **ingen** ~ entrata libera
kjøpmann commerciante m, f, mercante m, negoziante m, f, (som har butikk) bottegaio, **kjøpmannslære** ~ **mann** commercio, **kjøpmannsstand** ceto mercantile, **kjøpmannsstolthet** orgoglio di commerciante, **kjøpmannsvarer** mercanzia, **kjøpmannssind** spirito di commerciante, **kjøpslås** trattare, mercanteggiare
kjøpstad cittadina, città di provincia, **kjøpstadspri-
vilegium**, -rettighet privilegio di città

kjør, *i ett* ~ senza sosta, senza interruzione; (i trekk) di seguito, *han snakker i ett* ~ parla continuamente, **kjørbar** carrozzabile, praticabile
kjøre 1. intr. andare (i bil in macchina); *veien er ikke til å kjøre på* la strada non è percorribile in macchina. ~ *godt* guidare bene, (fort) andar veloce. **kjøre** 2. tr. (varer) trasportare; (hest, vogn) guidare, condurre, (film) proiettare, ~ *en til stasjonen* portare qn. (in macchina) alla stazione, *han har kjørt oss godt i fort* ci ha portati a tutta velocità, *kjøre en tur* fare un giro in macchina. **kjøre** 3. mod. adv. el. prep.; ~ *fra en* lasciare indietro qn., distanziare qn., ~ *inn* portare dentro (con un veicolo), (korn) riporre (nel granaio), (ny bil) rodare, ~ *inn en forsinkelse* recuperare un ritardo, ~ *inn i en gate* infilare una strada, ~ *inn på en plass* entrare in una piazza, ~ *inn i hverandre* (jernbane) incastrarsi l'uno nell'altro, ~ *opp med* (kanoner) schierare, fig. portare avanti, ~ *over en investiture* qn., mettere sotto qn., ~ *på* (skynde seg) agire (andare) in fretta e furia, (kjøre forttere) accelerare, ~ *på en investiture* (contrarsi con, cozzare contro) qn. (bakfra) lamponare qn., *slik som du kjører på* come vai di furia!, ~ *jord på* trasportare terra su (in), *kjør på* dacci (dateci) dentro!, ~ *til* (hest) addossare ~ *seg fast* restare bloccato; rimanere impantanato (con la macchina), fig. impantanarsi, impigliarsi, mettersi in un impiccio, ~ *ut* uscire con la macchina
kjørebane carreggiata, sede f. stradale **kjørebry** ponte m. carrozzabile, **kjørehastighet** velocità di marcia, **kjørehest** cavallo da tiro, **kjører** carrettiere m., cocchiere m., **kjørekort** patente f. di guida
kjører stoviglia, recipiente m. di legno
kjører guidatore m., (kjører også) carrettiere m. (bil- også) conducente m., f., autista m., f. **kjøreretning** direzione f. di guida, senso della circolazione *ritte i toget* ~ sedere nel senso di marcia del treno, **kjøretillatelse** permesso di circolazione, **kjøretur** giro, passeggio (i macchina) **kjøretøy** veicolo **kjøretøy** incidente m. di macchina (el. automobilistico), **kjørevei** strada carrozzabile
kjøring l'andare (in macchina), (varer) trasporto, **kjøringsutgifter** spese fpl. di trasporto, costo di trasporto
kjørvel bot, cerfoglio
kjeter cane m. randagio, bastardo, fig. cialtrone m., **kjeteraktig** villano, adv. da villano, sgarbatamente
kjøtt carne f. (frukt-) polpa, *av* ~ *ox* *hud* in carne ed ossa, **kjøttbein** osso (da brodo), **kjøttbolle** polpettina di carne, **kjøttidag** giorno di grasso
kjøttestrakt estratto di carne, **kjøttetende** carnivoro, **kjøttfarge** colore m. di carne, **kjøttfarget** color carne, **kjøttfarve** l'ar. a di carne, **kjøttfull** carnoso, polposo, (lubbøn) paffuto, grassottello
kjøttkue testa di legno (el. di cavolo), **kjøttkløbbe** batticarne m. inv., **kjøttkniv** coltello da cucina, **kjøttkraft** brodo di carne, **kjøttkvern** tritacarne m. inv., **kjøttles** senza carne, ~ *dag* giorno di magro, **kjøttmat** (pielanza di) carne f. **kjøttrett** piatto di carne, **kjøttskive** fetta di carne, **kjøttstamme** ceppo di macellato, **kjøttstykke** pezzo di carne, **kjøttsuppe** brodo
kjøttutvalg rivendita di carni, macelleria, **kjøttvarer** carni fpl. **kjøttøks** mazzetta, mazzancio
klabbe aderire, attaccare, **klabbeføre** neve f. che si attacca (agli sci)
kladd minuta, brutta copia, (bokføring) brogliaccio, *skrive noe på* ~ *i = kludde* fare una minuta

kladdebok quaderno (di brutta copia), scartafaccio, merk. scartafaccio, brogliaccio
klaff piano ribaltabile, mus. pistone m., tekn. valvola, **klaffe** v. (stemme) codimare; *få alt til å* ~ fare in modo che tutto vada liscio, **klaffebord** tavolo a ribalta
klage 1. v. lagnarsi (over, på di); (jamre) lamentarsi, gemere, ~ *sin nød for en* confidare i propri guai a qn., **klage** 2. s. lagnanza, lamentela, (veklage) lamentazione f. (jamring) lamento, gemito
klagebrev querela, reclamo (scritto); **klagemål** lagnanza, **klagende** lamentoso; **klagerop** grido lamentoso, lamentazione f. lamento, **klagesang** lamento funebre, nenia, elegia, **klageskrift** querela; **klageskrik** grido lamentoso
klekk claque f. inv., **klaker** ciacchista m., f.
klam umidiccio, sudaticcio, **klambet** um. dita, maddore m.
klamme graffia, so. hakeparentes
klamp ceppo; ~ *om foten* palla al piede; *med klampen i hånn* con l'acceleratore al massimo, **klampe** camminare pesantemente
klamre, ~ *seg fast* aggrapparsi, avvinghiarsi (til a).
klandre biasimare, criticare
klang suono; mus. timbro; *gi* ~ sonare, mettere suono, *hans navn har en god* ~ gode di buona reputazione
klangbunn mus. tavola armonica; **klangfarge** timbro, **klangfigur** figura sonora, **klangfull** sonoro, **klangfullhet** sonorità, **klangleis** sordo, atono; fys. insonoro, **klanglesthet** mancanza di sonorità
klapp (lett slag) colpetto, (kjærtegn) carezza, lea-ter applauso, **klappe** (i hendene) battere le mani, applaudire (for en qn.); (kjærtegne) accarezzare; ~ *summen* (person) crollare, (lukke) chiudere (con forr) ~ *til en* dare un pugno a (pachiare) qn., ~ *til kai* accostare alla banchina, **klappet og klart** pronto, a posto, sistemato
klappfeil med. disfunzione f. valvolare
klapp(er)jakt battuta, caccia
klapperslange serpente a sonagli, crotalo
klapping carezze fpl. (bifalls) battimano, applausi mpl.; ~ *i hendene* battuta di mani
klapre battere (med tennene i denti); schioccare, **klapring** battito, schiocco, ~ *med tennene* battito di denti, ~ *av skrivemaskin* ticchettio di macchina per scrivere
klappsalve scroscio (salva) di applausi, **klappsete** strapuntino; **klappstol** seggiolino pieghevole, **klappvogn** passeggino (carrozzina) pieghevole
klaps scappellotto, sculacciata, **klapse** prendere a scappellotti, sculacciare
klar chiaro (og fig.), luminoso, (gjennomsiktig) limpido (og fig.), (skyfri) sereno (og fig.), (ferdig) pronto; *klart bevis* prova lampante; *det er klart som dagen* (er lang) è chiaro come la luce del sole, *det er så klart som blekk* è chiaro come il brodo; *med klare ord* chiaramente, senza mezzi termini, *være* ~ (ferdig) essere pronto, (klarhodet) avere le idee chiare, (i uttrykket) esprimersi chiaramente, dir bene; *være* ~ *over* rendersi conto di *være* ~ *mar* essere disimpegnato, ~ 'prontu', *klar til å vende* pronti a virare!, *klart skip* tutti ai posti di combattimento!, ~ 'ferdig' *gd'* pronti! posto! via!
klare tr. v. chiarire, chiarificare (og kjem.), fig. (en sak) districare, chiarire, mettere in chiaro, (gjøie, få bukt med) spuntarla, venire a capo di, ~ *begrepene* chiarire le idee, ~ *sin gjeld* (uscire a) pagare i debiti, ~ *seg* (gå i orden) andare a posto, (være nok) bastare, (om person) cavarsela

klarere sdoganare, pagare la dogana, svincolare; **klarering** sdoganamento, svincolo
klargjøre chiarire, mettere in chiaro, delucidare, (ferd, g) preparare, **klargjøring** chiarimento, chiarificazione f, delucidazione f, preparazione f
klarhet chiarezza, limpidezza, (tydelighet) chiarezza lucida
klarinet clarinetto, **klarinetblåser** clarinetista m, f
klaring chiarimento, chiarificazione f (og kjem.), (glass) affinatura, (rom) mar spazio per la manovra, tekn. gioco
klarne chiarire, fig. rasserenarsi; *det klarner i opp* il cielo chiarisce; **klarsyn** perspicace, chiaroveg-gente, **klarsynthet** perspicacia, chiaroveggenza
klart adv. chiaramente, *ligge ~ i dagen* essere evi-dente (lampante); *se ~ i noe* veder chiaro in qc
klartenkt lucido, acuto, di idee chiare; **klartseende** perspicace acuto, chiaroveggen- **klareyd** one ha degli occhi chiari, dagli occhi chiar
klase grappolo
klask schiocco (pl. -chi), sbattimento, **klask** shat-tere, schioccare
klasse classe f, *reise på første ~* viaggiare in prima (classe); *gå i femte ~* frequentare (fare) la quinta, *sette i ~ (rang)* med schierare con, mettere allo stesso rango di
klassefølelse spirito (coscienza) di classe, **klassehat** odio di classe **klasseinndeling** i partizione f. n. c. as-
si, **klassekamerat** compagno di classe, **klassekamp** lotta di classe; **klassevis** per classi, **klasseværelse** aula, classe f
klassifikasjon classificazione f; **klassifisere** classifi-care
klassiker (autore m) classico, **klassisk** classico
klatre arrampicarsi (*i et tre* su un albero); ~ *ned* scendere
klatrefoot zampa da rampicante, **klatreftugl** rampi-cante m, **klatreplante** (pianta) rampicante
klatreftang albero, palo, (gymn.) pertica, **klatreftau** corda, **klatreftur** arrampicata (sui monti), **klatring** scalata, arrampicata, ascensione f alpinistica
klatt (smule) un po' (di), (flekk) macchia, **klatte** fare macchie (*med blekk* d'inchostro); ~ *bort* sperperare qua e là, ~ *til* macchiare, **klattgjeld** de-bit m pl spars. **klattmaler** imbratta c. e m f ov
klattvis in piccoli quantitativi, a spizzichi
klusul clausola, **klave** agr. coilare m
klaver pianoforte m. se piano, **klaversonate** sonata per pianoforte, **klaviatur** mus. tastiera
kle vestire; (fint) abbigliare; (dekke) rivestire, (trække) tappezzare (*med di, con*); (passe. se godt ut, anstå) stare bene, confarsi, addirsi; ~ *seg til* vestirsi (di), *være lett (varmt)* **kledd** essere vestito leggero (pesante); ~ *av* svestire, (naken til skin-net) denudare, ~ *av seg* svestirsi, ~ *seg om* cam-biarsi, cambiare abito; ~ *på* vestire; ~ *på seg* ve-stirsi, ~ *ut* vestire in costume (in maschera) (se forkle v), *det kler ham godt (dårlig)* gli sta bene (male); *det kler ham godt d. .* gli si confa di .
klebe, ~ *fast* intr. inchiodarsi aderente fr. nec. are
 agglutinare, **klebrig** coloso, appiccicoso, attacca-ticcio **klebrighet** colla st. a v. s. n. o. st. a
klede s. (ullent tøy) panno, **kledebon** (gevant) ve-ste f, abito, panno, **kledebrakt** abbigliamento, abi-to, **kledefabrikkant** fabbricante m, f di tessuti (di la-na); **kledefabrikk** fabbrica di tessuti (di lana), **kle-dehandel** commercio di tessuti (di lana); **kledehand-ler** commerciante m, f di tessuti di lana
klekelig che sta bene; che si addice, confacente, (flatterende) che dona, (yndefull) grazioso

kledemaker lanziere m, **kledere** tessuti m pl di la-na, **kledere** tessitore m di panno, **klederevning** tessitura di panno
kledning abito, arkit. rivestimento, mar. (uten-bords) doppiatura, (innenbords) serrellame
klegg (insekt) tafano, *han er en ~* è appiccaticcio
kleiv erta, **klekk** debole, gracile
klekke covare, ~ *ut* fig. escogitare, tramare
klekkelig considerevole, notevole
klem stretta, abbraccio; *ha ~ på en* avere presa su qn, *tale med fiend og ~* parare con veemente elo-quenza, **klematis** clematide f
klemme 1 s. pinza, molletta, (knipe) imbarazzo, guaio, *sette en i ~* ridurre qn. alle strette, *få finger-en i ~* restare preso col dito, *være (komme) i ~* restare preso, fig. trovarsi in un imbarazzo (guai)
klemme 2 v (sammen) stringere, serrare, (venn-lig) abbracciare, fig. (få i ~) fam. incastrare; *sko-en klemmer* la scarpa stringe, *jeg har klemt fingeren mi si è preso un dito*, ~ *seg opp til* stringersi con-
trasto
klemte rintocco (pl. -chi), **klemte** rintoccare, (med stormklokken) sonare a stormo
klenge; ~ *seg til* appiccicarsi a, **klengete** appiccica-ticcio
klenoder cimelio (og fig.), **kleptomani** kleptomania
kleres clero, neds. pretaglia *helt kleres* tutta la banda, **klerikal** clericale adj., s. m, f, **klerikalisme** clericalismo, **klerik** chierico (pl. -ci)
klesborste spazzola per abiti; **klesklype** molletta, **kleskurv** (-korg) cesta per il bucato, **klesplagg** indumento capo di ves. ario (fiere) vestigio **klesskap** guardaroba m inv., **klessnor** corda per stendere
klesstativ attaccapanni m inv
klus crusca **klusbrød** pane m di cruschetto
klusent cliente m, f, **klusent** clientela
klukk (gjeng) comboccola, crocca, ghenga, com-pagnia, (lyd) schiocco (pl. -chi) (våpen) cilecca
cecca, **klukke** fare cilecca, fare cecca (og fig.) f. g
 fallire **klukkevesen** consorteria, camarilla
klima clima m, *venne til klimaet* acclimatare
klimaks climax m inv.; apogeo, culmine m
klimatisk climatico (pl. -ci)
klumpe, ~ *på pianoet* strimpellare il pianoforte
klune (kjæle) abbandonarsi a effusioni amorose, f. pomiciare, ~ *seg inn på en* strusciarsi a qn., ~ *med leire* costruire con impasto di fango e paglia, ~ *til* infangare; ~ *seg til* imbrattarsi, insudiciarsi
klunge 1 s. lama, (sverd) spada, *kryste ~* incrocio-re le spade, *slag med den flate ~* pialtonata, *gå en på klingen* mettere qn. alle strette
klunge 2 v sonare, tintinnare, squillare, **klungeling** drindrin', **klungende** sonante, tintinnante, squillan-te, (klangfull) sonoro; **klungsklang** diadon m
klungere rintoccare, tintinnare, **klungring** rintocco tintinnio
klusker clinico (pl. -ci) **klusikk** clinica, **klusisk** cli-nico
kluske 1 s. (dør-) saliscendi m inv., **kluske** 2 v (steintrøy) agguistare, riparare (con fil di ferro), (med nagler) rivettare, (skåle) toccare i bicchieri
kluskehammer ribaditoio, **klusking** riparazione f (di porcellane), ribaditura, (skåling) brandisi m
klusknagle, **klusksom** rivetto
kluske bot. zizzania, *skille klusken fra hveten* separare il grano dal loglio
kluspe taglio (con le forbici); forbiciata, (snitt) ta-glio; **kluspe** 1 v tagliare, (søu) tosare; ~ *en* taglia-re i capelli a qn., *jeg skal kluspes* taglio, per favore!

~ *av (fra)* tagliare (via); ~ *i to* tagliare a metà, ~ *til* tagliare, ~ *ut* ritagliare
klippe 2 s. roccia, rupe f; *bygge på* ~ costruire sulla pietra, **klippeblokk** macigno; **klippefast** fermo come una roccia, **klippegrunn** terreno roccioso; **klippehule** caverna nella roccia
klippkort (trikk) biglietto a più corse; **klippemas-**
skin tosatrice f, punzonatrice f.
klipper mar clipper m inv
klipperegg parete f rocciosa, **klippøy** isola rocciosa, scoglio, **klippfisk** baccala m inv
klipping (frisør) taglio, (av dyr) tosatura, (billett) foratura
klirr (glass) tintinnio, (taalerkener) acciottolio, ciecchio; **klurre** tintinnare, ciecchiare; (ruter) vibrare, **klirring** tintinnio, ciecchio, tocchettio, (ruter) vibrazione f
klisje cliché m (pl. -s), fig. banalità, **klisjeanstalt** laboratorio di stereotipia, **klisjere** eseguire il cliché di, **klisjering** stereotipia
klisset appiccicoso, attaccaticcio
klister colla, **klisterborte** secchio di colla, **klister-**
hjerne memoria di ferro, **klisterpote** vasetto di colla, **klistre** incollare, attaccare
klo artiglio, unghia, (hummer-) pinza, fig. grinfia, *få kloa i en* agguantare qn., *falle i klørne på* cadere nelle grinfie di qn.; *slå kloa i en* accalappiare qn.
kloakk fogna, cloaca, chiavica, **kloakkavløp** condotto di scarico; **kloakkum** pozzo di scarico, **kloakkledning** collettore m di fogna, **kloakkrenser** fognaiolo; **kloakkrør** tubo di fogna, **kloakkvæm** sistema di fognatura (a scarico diretto); **kloakk-**
vann acque nere fpl, **kloakkvesen** servizio fognature
klode globo, **klodrian** persona maldestra
klok intelligente; (fornuftig) saggio; (varsom) prudente, *det er klokke av deg å reise* sai bene a partire, *han er ikke riktig* ~ gli manca una rotella, *jeg er ikke* ~, *det blir jeg ikke klokere av* ne so quanto prima, *han er ikke til 'el god lett* è di bli ~ på non è facile da capire
klokelig saggiamente, prudentemente
klokke (ringe-) campana, (liten) campanella, (bord-, dør-, sykkel-, elektr.) campanello; (til å sette over noe) campana, (ur) orologio, bot. campanula, **klokka ett** all'una, al tocco, *hva er klokka?* che ora è?, che ore sono?, **klokka er fem minutter over fire** sono le quattro e cinque, **klokka er ti på halv fem** sono le quattro e venti, **klokka er halv fem** sono le quattro e mezza, **klokka er fem over halv fem** sono le quattro e trentacinque, **klokka er ti på fem** sono le cinque meno dieci, *nå slår klokka (hel, ora suona l'ora, klokka slår straks to a momenti suonano le due, klokka har slått tre sono sonate le tre, klokka har slått halv è sonata la mezza, vite hva klokka er slagen* fig. sapere che cosa fare, vedere la mala parata
klokkeblomst campanula, **klokkebandet**, -formet a forma di campana, **klokkegods** (malm) bronzo per campane, **klokkeklang** suono di campane, scampanata, scampanio; **klokkeknebel**, -kolv battaglio, **klokker** sagrestano, **klokkereip** corda (fune f) di campana, **klokkeringing** scampanio; tintinnio, **klokkesignal** segnale m dato da una campana, **klokkeslag** rintocco (pl. -chi), **klokkeslett** ora; *på klokkeslettet* all'ora precisa, in orario, **klokkespill** carillon m inv., (orkester) campane fpl, (bjeller) sonagli mpl, *henge i klokkestrengen* essere schiavo dell'orologio, **klokkestøper** fonditore m di campane, **klokkestøperi** fonderia di campane

klokketime, (hel, stiv) ~ ora d'orologio, **klokke-**
tårn campanile m
klokskap intelligenza; saggezza, prudenza, senno; **klokskapsbetydning**, av ~ per precauzione (prudenza),
klokt adv intelligentemente; saggiamente, prudentemente, *han har gjort ~ i det (i d)* ha fatto bene (a).
klør 1 kjem. cloro, **kloral** cloralio
klør 2 graffio, (merke) graffiatura, (kloring) graffiata; **kløre** graffiare
klorkalk cloruro di calcio, **kloroform** cloroformio, **kloroformere** cloroformizzare, **kloroformering** cloroformizzazione f; **klorofyll** clorofilla, **klorvann** acqua clorata, cloro liquido
klosett gabinetto; (-skål) water m inv., tazza, **klo-**
settpapir carta igienica
kloss 1. ~ *opp til*, ~ *ved* vicinissimo a, addossato a, *på* ~ *hold* a bruciapelo, **kloss** 2 m pezzo di legno; fig. persona maldestra, buono a nulla, **klosset** goffo, maldestro, **klossethet** goffaggine f, ineptitudine f, **klossmajor** persona maldestra, ba. ordo
kloster convento, monastero, chiostro, *gå i* ~ entrare in convento, farsi monaco (suora); (om kvinne også) prendere il velo; **klosterbror** religioso, frate; **klostercelle** cella di convento; **klosterdrakt** abito monacale, saio, **klosterensomhet** solitudine f claustrale, **klostergang** chiostro
klostergods beni mpl monastici, **klostergård** cortile m di convento, **klosterhage** giardino di (un) convento, **klosterkirke** chiesa di un convento, **kloster-**
latin latino maccheronico, **klosterlig** monacale, claustrale, conventuale; **klosterlik** benedettino, chartreuse f inv., **klosterliv** vita monastica (claustrale), **klosterløfte** voti mpl religiosi, *avlegge klosterløftet* pronunciare i voti
klosterport portone m di un convento, **klosterregel**, -regler (tukt) regola monastica, **klosterskole** educando, istituto religioso
klov zoccolo, **klovdyr** ungulato, **klovsyke** zoppina, *munn- og* ~ afte epizootica
klov pagliaccio, clown m inv
klubb circolo, club m inv., gnocco (pl. -chi) **klubb-**
del circolo
klubbe 1 s. clava, **klubbe** 2 v. battere con la clava, ~ *(med)* fig. levare la parola a, far tacere
kludder pasticcio, abborracciatura, **kludre** abborracciare, ~ *med* pasticciare, fare pasticci, **kludret** pasticciato
klukk s. glu glu m, glogliottio, (høne-) (il) chiocciare; **klukke** glogliottare, gorgogliare; (høne) chiocciare, (bølger) sciabordare **klukking** (vann) gorgoglio, se **klukk**, **klukke** fare una risatina chioccia
klump massa, pezzo, (jord-) zolla, (i væske) grumo, *en liten* ~ *smør* una noce di burro, *en* ~ *i halsen* un groppo alla gola, **klumpe** raggrumare; ~ *seg* raggrumarsi, (*melk også*) rapprendersi, **klumpet** grumoso, **klumpfot** piede m equino
klunder, **kludre** se: **kludder**, **kludre**
klunk se: **klukk**, **klunke**, ~ *på pianoet* strimpellare il pianoforte; se *ellers*, **klukke**
kluss, *det er noe* ~ *med motoren* c'è qualcosa che non va nel motore; **klusse**, ~ *med* pasticciare
klut cencio, straccio; *dette sammen som en* ~ afflosciarsi come un cencio, *hver eneste* ~ *mar* tutte le vele, **klutehandel** commercio di stracci, **klutehand-**
ler stracciavendolo, **klutesamler** cenciaiuolo, raccoglitore di stracci
klynge 1 s. gruppo, **klynge** 2. v., ~ *opp* impiccare, ~ *seg* (*sammen*) ammassarsi, stiparsi, accalcarsi,

~ seg fast (til) aggrapparsi, avvinghiarsi (a)
klynk gemito, (spebarns-) vagito, **klynke** gemere,
 piagnucolare, (spebarn) vagire: **klynking** (klager)
 lamenti mpl, piagnucolio, se ellers: **klynk**
klyp pizzicotto, **klype** 1 v pizzicare, pizzicottare
klype 2 s. pizzico (salt di sale), (kies-) molletta
klyse spato, **klys(s)** mar cubia
klyster clistere m, enterocisma m, lavativo, **klyster-**
sprøyte enterocisma m, pera di gomma
klyve arrampicarsi: **klyver** mar fiocco (pl. -ch)
klyver- del fiocco, **klyverbom** asta del fiocco
klær abiti mpl, vestiti mpl, vestiario, indumenti
 mpl *få nye* ~ vestirsi a nuovo; *ligge med klærne*
på dorm re vestito ~ *kaper folk* e sa penna che fa
 bello l'uccello, *mat og* ~ vitto e vestiario
klø tr grattare, intr prudere, pizzicare, ~ seg grat-
 tarsi; (*i hodet på armen bak øret*) la testa, il braccio,
 l'orecchio; *han klør på tunga* gli prude la lingua;
jeg klør i fingrene (etter d) mi prudono le mani
 (dalla voglia di)
kløe prurito, pizzicore m, *etter den søte* ~ *kommer*
den sure cioè dopo il dolce vien l'amaro
kløft crepaccio, spaccatura, (skille) fossato, fig.
 abisso (i hake, fossella *kløften mellom i statuer*
og publikum l'abisso che separa l'autore dal suo
 pubblico, **kløftet** incrinato, spaccato, fesso
kløkt intelligenza, sagacia; **kløktig** intell. gente, sa-
 gace
kløpinne bacchet a per grattarsi la schiena, **kløpul-**
ver polvere f pruriginosa
kløv basto, **kløve** (høst) mettere il basto a, traspor-
 tare col basto; (de e) tagliare; (ved) spaccare; ~
havet solcare l'oceano
kløver bot trifoglio, (kort) fion mpl; ~ *ess* asso di
 fiori, **kløver-** di trifoglio, di fion
kløvest bestia da soma, **kløve** mettere il basto a
 trasportare col basto; **kløvms** gerla da cavallo
kløvel basto, **kløfinger** toccatutto m, f, inv
kna impastare, manipolare, **knagg** gancia, gruocia,
 (på hjul) carocchio, (tannhjul) dente m, **knagge(-)**
rekke attaccapanni m inv, protamante li m inv
knake scricchiolare, *sd det knaker* da spaccare, fra-
 gorosamente; *det friser sd det knaker* c'è un gelo
 che spacca le pietre, **knaking** scricchiolio
knall scoppio, rumore m (improvviso); ~ *og fall*
ruzzolone m, capitolombolo, crollo, **knallbombe** ca-
 ramella a petardo, **knalle** scoppiettare, esplodere,
knallert ciclomotore, motorino; **knalliguss** gas m
 inv, tonante, **knallhard** durissimo, **knallbette** inne-
 sco (pl. -chi), capsula fumante, **knallperle** inne-
 sco; **knallrød** rosso vivo (sf. acceso)
knapp 1. adj (trang) stretto, scarso, limitato,
 (smålig, ringe) meschino, *tiden er knapp* il tempo
 stringe; *jeg har* ~ *tid* ho il tempo contato; *tiden er*
for ~ il tempo è troppo breve, manca il tempo; *ti-*
dene er knappe i tempi sono scarsi, *det var knapt*
nok at è stato a mala pena che, se og: **knapt**
knapp 2 s bottone m (på stoff o) pomoio (sa-
 del-, kårde-) pomo; (ringektokke) pulsante m;
telte på knappene essere in forse, essere in dubbio
knappe, ~ (*igjen*) abbottonare, ~ *av*, *på* decurta-
 re, ridurre, detrarre qn. da, ~ *opp* sbottonare
knappeform stampo per bottoni, **knappenål** spillo,
en kunne høre en ~ *falle* si sarebbe sentita volare
 una mosca, **knappenåls-** di spilo; **knappenålsbrev**
 cartina di spillo, **knappenålssting** puntura di spillo;
 fig punzecchiatura, frecciata, **knappestaper** botto-
 naio; **knappestøvel** stivaletto abbottonato
knapphet scarsità, mancanza, penuria, insufficienza
knapphull asola, occhiello, **knapphullssilke** cordo-

netto, **knapphullssting** (til knapphull) punto oc-
 chello, (ellers) punto a smerlo
knapt adv (neppe) a malapena, *måle i for* ~ fare
 una misura scarsa; *holde en* ~ tenere qn. a stec-
 chetto; *jeg kjenner ham* ~ lo conosco appena
knark vecchietto, **gammel** ~ vecchio bisbetico, *rik*
 ~ riccone m, F riccastro
knas, *gå i* ~ andare in (mille) pezzi; *slå i* ~ fracassa-
 re, ridurre in pezzi, **knase** intr scricchiolare, croc-
 chiare, tr stritolare, sgretolare, schiacciare
knask (slikkeri) dolce m croccante, leccornie (pl)
knaske sgranocchiare
knas poggio, altura
kne ginocchio; (på ting) gomito, mar bracciuolo,
bøye ~ inginocchiarsi (for davanli a), *gå med*
krumme knær camminare piegando le ginocchia,
han synker i kne gli si piegano le ginocchia, (*ligge*)
på ~ (stare) in ginocchio, *falle i legge seg kaste*
seg, *på* ~ for cadere (mettersi, buttarsi) in ginoc-
 chio davanli a, *komme (være) på knærne* finire
 (trovare) in cattive acque / *han i kne* ~ *gi* ginoc-
 chia
knæbel bavaglio, (klokke-) battaglio; **knæbelshart**
 mustacchi mpl, *med knæbelshurter* baffuto
knæbekker calzoni mpl corti, calzoncini mpl gi
 brache (pl)
knæble imbavagliare, mettere il bavaglio a (og fig)
knæbøyning fless one f del ginocchio, *dene* ginoc-
 chia), se og **knæfall** genuflessione f, (alterskam-
 mel) inginocchiato, *gjøre* ~ *for* prosternarsi ai
 piedi di
knegen tirato, gretto
knegge nitire, **knegging** nitrito
knehø poplite m, **knéhøy** che arriva al ginocchio
knæk eria, salita, rapida
kneppe bettola, osteria, **knepesanger(inne)** canzo-
 netista m, f (da bettola, sciantosa), **knepesive** can-
 zone f da taverna, canzonaccia, **knepesvert** bettolie-
 re m
kneppe ergersi, portare la testa alta, ~ (rage opp)
 over dominare **kneping** l'ergersi, alzata di testa
knekk 1 s (lyd) scricchiolio, corpo secco, (skade)
 spaccatura, crepa, (vinkel) angolo, gomito; (suk-
 ker) caramello, *det gir ei* ~ *sa* crie, scricchiola,
hans helse har fått en ~ la sua salute ha subito una
 scossa, *han har fått knekken* e un uomo finito, *ta*
knekken på sfinire, stroncare, far morire
knekk 2 interj crie!, crac!
knække intr spezzarsi, fendersi, (lyd) scricchiolare,
 fare crie (el crac), tr spezzare; fig prostrare, (yd-
 myke) avviliti; ~ *sammen* (person) accasciarsi,
 abbattersi, *gi en en hard natt d* ~ dare dei filo da
 torcere a qn
knækbrød pane m (e) galletta) croccante, pane
 biscottato
knækt (fyr) giovanotto, (i kort) fante, (skjellsord)
 briccone m, birbante m; (bære-) arkit gattello,
lang (oppløpen) ~ spilungone m
knæle inginocchiarsi, (ligge på kne) essere (stare) in
 ginocchio, **knæledd** articolazione f del ginocchio
knælende n ginocchio, inginocchiato
knep trucco (pl. -chi) espediente m, *bruke* ~ usare
 ogni artificio; *kjenne knepet* conoscere il trucco,
knepen (ringe) misero; (trang) stretto, strimin-
 zito; (gjerrig) turchio, spilorcio; (påholdende)
 parsimonioso, *en* ~ *majoritet* un'esigua maggio-
 ranza, **knepet** adv se knapt
knepp clic m inv scatto: **kneppe** fare clic, produrre
 un rumore secco, **kneppe** ticchettare, *storken knep-*
rer la cicogna gracchia (fa il suo verso)

kaert colpetto. (dram) cicchetto. (gutt) ragazzino palluto. **kærte** colpire (leggermente). (drikke) cicchettare. ~ *ved* spezzare le legna

knesette adottare. **kneskade** lesione f al ginocchio. **kneskammel** inginocchiato. **kneskjell** rotula. **kne-stående** in ginocchio. **knevarmer** ginocchiera

kniks inch no riverenza

knip (mage) colica. F mal di pancia. **knipe** pizzicare. ~ *en i kniet* prendere qn. per il ganascino. (spare) lesinare (på su). (stjele) rubare. fam sgraffignare. F fregare. ~ *av* togliere con le pinze. *det kniper for hult* è negli impicci. *na kniper det su-mmo* ben presi. ~ *seg igjennom* passare a sientio. *det kniper med penger* si è a corto di denaro. ~ *på skil-lingen* lesinare il centesimo. ~ *seg sammen* pigiarsi.

knipen (gjerrig) tirato, turchio. ~ *med (på)* avaro di. **kniperi** turcheria, spilorceria. **knipetak**. *i et kni-petak* all'occorrenza. in caso di emergenza. se le cose si mettono male. **knipetang** tenaglie fpl. **knipe-tangmanøver** manovra a tenaglia

kniple fare merletti a tombolo. **kniplebrett** tombolo. **kniplenal** ago per lavorare a tombolo. **kniplepinne** fusello. **kniplerske** merlettata. **knippling** merletto. lavro a tombolo. *sydd (ekte)* ~ merletto lavora-to ad ago (el a mano). **kniplings-** di merletto. di pizzo. (-besatt) ornato di pizzo. **kniplingskrage** colletto di merletto (di pizzo)

knippe fascio, fascello, manipolo. (nøkkel-) mazzo. (ved) fascina

knips buffetto. **knipse** far schioccare le dita. ~ *en* dare del buffetto a qn. ~ *et bilde* scattare una foto. ~ *noe hurt* togliere qc. con colpetti delle dita. ~ *noe hurt på en* fare andare qc. su qn

knipsk puritano, pudibondo, esageratamente pudico (pl -ci) **knipskhet** verecondia esagerata

knirke scricchiolare, cigolare. **knirkende** cigolante. stridulo. **knirking** scricchiolio, cigolio

knise fare risatine soffocate. **knising** risatina soffo-cata

knitre crepitare, scoppiettare. **knitring** crepitio, scoppietto

kniv coltello. (stor) coltella. coltellaccio. *ha kniven på strupen* avere l'acqua alla gola. *sette en kniven på strupen* mettere il coltello alla gola di qn. **kniv-di** coltello. **knivdanne** a (forma di) coltello. **kniv-kurv** portacolteili m inv. **knivskarp** tagliente come un rasoio. ~ *konkurrense* concorrenza spietata. **knivsmed** coltellinaio. **knivstikk** coltellata

knok(e) nocca (di un dito). **knokkel** osso. **knokkel-bygning** struttura ossea, ossatura. **knokkelhånd** mano f ossuta. **knokkelmannen** la morte, la secca. **knokkelsterk** forte di ossa. **knoklet** ossuto

knoll prominenza, rialzo. (jord-) zolla, bot. tubero. (hode) zucca. *skjer på knollen* tocco, picchiatello

knop nodo. *slå en* ~ fare un nodo. *seile i en fart av 8* ~ navigare a otto nodi

knopp gemma. (blomster- også) bocciolo. (filip-pens) acne f. *skjete (sette)* ~ mettere i boccioli. gemmare. germogliare. *i* ~ in boccio. *han er en* ~ (flink) è molto in gamba. **knoppe**. ~ *seg*. so knopp. **knoppet** pieno di boccioli. **knoppskytende** gemmiparo. **knoppskyting** gemmazione f

knort catorzolo. **knortekjepp** bastone m nodoso. randello. **knortet** catorzolato, nodoso

knof modo di parlare ricercato; il masticare una lin-gua. **knofe** parlare in modo ricercato; ~ *tysk* ma-sticare (biasticare) il tedesco

knott bottone m, manopola, se: generatorknott (insekt) simulo

knubb. *få* ~ prendersi una lavata di capo. **knubbe**

dare spintoni. **knubbes** bisticciare. **knubbet** nodo-so. bitorzolato. **knubbord**. *gi* ~ rispondere con iracolanza

knudret nodoso; fig. scabroso. ~ *brolegning* seiccia-to diseguale. ~ *stil* stile m contorto (rude)

knuge premere. stringere (con forza). (tynge) op-primere. **knuging** pressione f, stretta; oppressione f

knurr zool. triglia, se ellers. **knurring**. **knurre** rin-ghiare. *det knurrer i tarmene på ham* i suoi intestini grugghiano. **knurrepotte** brontolone m (f -ona). **knurring** ringhio. (misnøye) brontolio

knuse (slå i stykker) rompere, infrangere. (masse) frantumare. schiacciare. stritolare. (fint) inturare. ~ *til støv* polverizzare. *det knuser hans hjerte* gli spezza il cuore. *med knust hjerte* col cuore infranto; con la morte nell'anima

knuseanlegg impianto di frantumazione. **knuseap-parat** frantoio. **knusemaskin** frantumatrice f, mo-lazza. **knusende** schiacciante. *ta det med* ~ *en* pren-derseia con molta calma mantenere una calma imperturbabile. *et* ~ *nederlag* una rovinosa scon-fitta

knusk esca. **knuskørt** completamente asciutto. molto secco

knusle lesinare. **knuslet** meschino, gretto. **knusling**. -sel piccineria, grettezza, turcheria, spilorceria

knute nodo (og lig). med. nodulo. (hevelse) tu-more. *slå en* ~ fare un nodo. *det er kommet en* ~ *på truden mellom dem* si sono guastati. *hogge over (den gordiske) knuten* tagliare la testa al toro (il nodo gordiano). *det er knuten* qui sta il punto (e) il busillis). **knutepunkt** punto nevralgico. (vei) in-crocio. (jernbane-) nodo ferroviario

knutt knut m inv. staffile m cosacco. *gi* ~ staffiare (con il knut)

knå 1 s. borbottamento. *ikke gi et* ~ *fra seg* non fialare. **knå** 2 v fialare

knytte annodare. (garn) torcere. (sko) allacciare (nøve) serrare. ~ *en forbindelse* allacciare una re-lazione. stabilire dei rapporti. ~ *fast (ere)* rinsal-dare. ~ *til* legare a. collegare a. *til dette spørsmål knytter seg store interesser* forti interessi si ricolle-gano a questa questione. **knytting** annodatura. al-lacciatura allacciamento. **knyttneve** pugno chiuso

knaa giovane m, giovinetto superbo, pezzo grosso

koalisjon coalizione f

kobbe foca. vitello marino

kobbel legame m, legaccio. (hunder) muta. *et* ~ *hunder* (par) una coppia di cani. (større) una mu-ta

kobolt min cobalto. **koboltblått** blu m cobalto. **ko-boltbombe** bomba atomica a cobalto. **koboltfor-bindinge** composto di cobalto. **koboltisotop** med bomba al cobalto

kode codice m. (hest) nodo. lo. **kodeben** m pastora-le. **kodeks** codice m. **kodeord** parola in codice (e) cifrata). **kodeskrift** scrittura in codice, cifra. **kode-telegram** telegramma in codice (e) cifrato). **kodifi-kasjon** codificazione f. **kodifisere** codificare

kodilje. *hele kodiljen* tutta la compagnia. **kodisull** co-dicillo. **koefisient** coefficiente m

koffardifart commercio marittimo. **koffardiflate** flotta (el marina) mercantile. **koffardiskip** nave f mercantile, mercantile m

koffein caffeina. **koffernagle** mar caviglia

koffert baule m; (hånd-) valigia. (liten) valigetta. *pakke (ut)* **kofferten** fare (disfare) la valigia

kofte camiciotto; maglione m

kogg mar nave anseatica. **kogger** faretta, turcasso

kogle (trylle) incantare, fare sortilegi; **kogler** sortiere m incantatore m, mago (pl -ghi); **kogleri** incantesimo, sortilegio; **koglerske** incantatrice f, maga

kohort coorte f, **kone** capanna

kok cottura, bollitura, **komme** i ~ levare (alzare) il bollire, **vere** i ~ bollire, fig. essere in ebollizione

kokain cocaina, **kokainist** cocainomane m, f

koke intr. bollire, cuocere; fig. ribollire (*av sinne* di rabbia); (*lage mat*) cucinare; tr. (far) bollire, (mat i fast form) far cuocere, cuocere, lessare (*ved sakte varme* a fuoco lento); ~ *inn* restringersi bollendo, ~ *over* traboccare bollendo, ~ *ut* stracucinare, ~ *kaffe* fare (preparare) il caffè; ~ *opp igjen* fig. ripercorrere fin. al a *naa* *kok* *kende* *vann* *dekket* bollita (bollente), *kokt kjøtt* bollito, carne f lessa *kokt i stykker / filler*, stracotto

kokebok libro (tel. ricettario) di cucina, *det er ikke etter min* ~ non è proprio secondo i miei gusti, **kokeboksoppskrifter** ricette fpl di cucina, **kokekar** pentola, pignatta, **kokekunst** (arte f) culinaria, gastronomia, **kokeplate** fornello elettrico; **kokepunkt** punto d'ebollizione, **kokeri** (hval-) nave f fattoria, baleniera, **koketorsk** merluzzo da lessare **kokett** civettuolo, adv. con civetteria, **kokette** (che fa la) civetta, **kokettere** civettare, **koketteri** civetteria

kokket bollente, caldissimo

kokk cuoco (pl -chi), *hunger er den beste* ~ la fame è il miglior cuoco, *jo flere kokker dess mere sol* troppi cuochi guastano la minestra (la cucina), **kokk-** di (da) cuoco, ~ *og stuertskole* scuola per cuochi e cambusieri di bordo, **kokke** cuoca, **kokkegutt** aiuto cuoco, sguattero, **kokkejente** (-kone -pike) cuoca

kuk(n)ing cottura, bollitura, ebollizione f, (*matlagning*) cucina

kukung bozzolo, **kukopper** se **kukopper**

kokosbust fibra di cocco, **kokosnøtt** nocce l di cocco,

kokospalme, -tre (palma di) cocco (pl -chi)

koks coke m, **koksovn** stufa (forno) a carbone (tel. a coke); (industri) forno a coke

koksalt sale m da cucina

kol carbone m, se **kull** **kol-** se **kull**

kolbe (bøsse) calcio (di fucile); (*mais-*) pannocchia (di granturco); kjem. storta matraccio, bot spadice m, pannocchia, **kolbeformet** a forma di pannocchia

kold freddo, se **kald**; **kold-** se også **kald-**, **koldbrunn** gangrena, **koldfeber** febbre f intermittente, **koldjomfru** donna addetta ai piatti freddi, **koldklaret** chiarificato a freddo, **koldkrem** crema emolliente protettiva, cold cream f inv., **koldsindig** freddo, adv. freddamente, con freddezza, **koldsindighet** freddezza (d'animo)

kolera colera m inv., **koleraaktig** coleriforme, **kolera** basill bacillo virgola, vibrione m del colera, **kolera** epidemii epidemia colerica, **koleraflue** tripide m, **kolera** pasient coleroso, **kolerasmittet** affetto da colera, **kolera** tilfelle caso di colera, **kolera** ker colerico (pl -ci) **kolenne** colerina, **kolensk** colerico, bilio-

kolibri colibri m inv., uccello mosca

kolikk colica, **kolje** zoo. eg. efino.

koll vetta, cima, colic m; **kollaps** collasso, **kollbøtte** capitolombolo, capriola, *så en* ~ fare una capriola, **capitolombolare** (b l o l) capitolombolare

kolle (trekar) ciotola di legno, secchia di legno, **zool** (ku) femmina (koll, colina)

kollega collega m f **kollegial** di collega, solidale,

kollegialt adv. da (buon) collega, **kollegium** collegio

kolleksjon collezione f, **kollekt** questua, colletta (også bønn), **kollektiv** collettivo. ~ *avtale* contratto collettivo (di lavoro)

kollet (kveg) senza corna, **kolli** collo

kollidere entrare in collisione, scontrarsi, fig. (falle sammen) coincidere, **kollisjon** collisione f, cozzo, scontro

kollodium collodio, **kollokvium** colloquio

kollside capovolgersi, rovesciarsi, **kollsetting** capovolgimento, rovesciamento

kulofonium colofonia, pece f greca

kolon due punti mp.

koloni colonia, **kolonial** coloniale; **kolonialforretning** drogheria, **kolonialhandler** droghiere m, **kolonialvare** (genen mpl) coloniali mpl; specie fpl. prodotti mpf coloniali, **kolonihage** lotto assegnato per la coltivazione di una famiglia, **kolonisere** colonizzare, **kolonisering** colonizzazione f, **kolonist** coloniale m, colono

kolonne colonna, **kolonnertittel** typ. titolo corrente, linea di testa, **koloradobille** dondola

koloratur colorito, mus. gorgheggio, **kolorere** colorire, **kolorering** coloritura, **kolonist** colonista m f

koloritt colorito, colore m

koloss colosso, **kolossal** colossale

kolportere fare i ven. libro ambulant, *se* **lib**, **fig** diffondere, divulgare, **kolportering** commercio ambulante di libri, **kolportør** venditore m ambulante di libri

kolumne colonna, **kolumnertittel** titolo corrente

kolv (k'okke-) battaglia

koma coma m inv., *som er i* **likner**, ~ comatoso

kombinasjon combinazione f, **kombinasjonsvne** intelligenza sintetica, **kombinasjonslås** serratura a combinazione, **kombinere** combinare

komediant commediant m, f **komedie** commedia, *en hel* ~ fig. una vera commedia, **komedie-** da commedia

komet cometa, **komet-** di cometa, **kometbane** orbita di una cometa (della cometa)

komfort comodità, comfort m inv., **komfortabel** comodo, confortevole

komfyr cucina, fornello, **komfyrting** cerchio

komiker comico (pl -ci), **komikk** comicità, comica, **komisk** comico, *jeg synes det er* ~ *at* *Dem* a trovo ridicolo da parte Sua (+ inf) *det er snarere* ~ anzi, e farsesco, *viterst komiske begivenheter* fatti estremamente comici

komite comitato, deputazione f, *nedsette en* ~ formare (istituire, costituire) un comitato

komma virgola, mus. comma m, **komma** balle bacillo virgola, **kommafeil** errore m di punteggiatura

kommag calzatura (dei lapponi)

kommandant comandante m, **kommandere** comandare (*til angrep* l'attacco), **kommandersersjant** sergente maggiore

kommanditist merk. accomandante m, f **kommandit** accomandita, **kommandittselskap** società in accomandita (semphoc); **kommandittaksjeselskap** società in accomandita per azioni

kommando comando, (mil. avd.) comando, *føre ha* **kommandoen** avere il comando, comandare, *føre en streng* ~ comandare a bacchetta, *strike kommandoen* mar. lasciare il comando

kommandobru piancia, ponte m di comando, (orlog) piancia di comando, **kommandoord** comando

kommandostav bacchetta, bastone m di comando,

kommandotone tono imperioso (tel. di comando)

kommandotårn (panserskip) torretta blindata
kommander (orden) commendatore m, mar, capitano di vascello, **kommanderkaptein** capitano di fregata.

komme 1. (hit) venire; (ankomme) arrivare; (gå annetsteds hen) andare; *han kommer til deg i morgen* verra da te domani, *han kommer kl 3* arriva (arrivera) alla tre *skriv til ham at jeg kommer til ham i morgen* scrivi gli che andrò da lui domani, *der kommer han* eccolo che viene, *hvordan er den kommet dit?* com'è arrivato là?, ~ *seg* guarire (av en sykdom da una malattia), ristabilirsi, (være i bedring) migliorare; ~ *seg godt* recuperare la salute, *nå kommer det seg* adesso va meglio.

komme 2. + prep oì adv ~ *an på* dipendere da, *det kommer an på* dipende, *la det ~ an på* noe affidarsi a qc, *det kommer an på om han vil* resta da vedere se vuole; *det er det det kommer an på* tutto dipende da questo, questo è l'importante, *det kommer alt an på om* ... qui si tratta di vedere se..., *det skal ikke ~ an på det* non dipenderà certo da questo, *det kommer bare an på* tonen è il tono che conta, ~ *av* provenire da, essere dovuto a, *hva kommer det av at?* com'è che?, come mai?, per quale ragione?, *det kommer av at* è che, e perché, è dovuto al fatto che, ~ *av sted* andare, partire, mettersi in cammino, ~ *bort* andarsene, svignarsela, (bli bort) perdersi, sparire; *kun bort i kveld* vieni da me stasera; ~ *bort fra saken* uscire dall'argomento; ~ *etter* (bak etter) venire dopo (dietro a), (følge) seguire, (avlese) succedere a, (for å hente) venire a prendere; (oppdage, finne ut av) scoprire, (gjøre fremskritt) fare progressi, (være sen) ritardare, differire (med betalingen il pagamento); ~ *forbi* se forbi, *dette ordet kommer fra latin* questa parola proviene dal latino; ~ *godt i dårlig* fra cavarsela bene (male) da, se eilers, slippe fra, ~ *fram* (trenge fram) avanzare, andare, avanti, progredire; (til et sted) arrivare, giungere; (plante) spuntare, (til syne) spuntare, apparire, (i verden) fare strada, arrivare ~ *ette* *en familie* (frequentare) andare spesso da) una famiglia, ~ *i fore*, *i hus etc* se substantivo, ~ *igjen* ritornare, rivenire, *jeg kommer igjen i en annen gang* ripasserò (un'altra volta), *kun ikke igjen med det* non ci tornare sopra; ~ *igjennom* attraversare, passare (per), lig superare, (k are seg) cavare a (ha held med seg) nuocere *det er kommet noe mellom dem* sono venuti in urto (tra di loro); ~ *inn* entrare; ~ *inn som en god nr. 1* (som nr. 2) arrivare buon primo (secondo); *kun inn' avanti!*; ~ *inn igjen* rientrare; ~ *inn med* noe portare qc. (con sé); ~ *inn under* lig rientrare in essere di competenza di, ~ *med* (bringe) portare; ~ *ned* scendere, ~ *nedover* noe scendere (per) qc venire giù da qc.; ~ *opp* salire, (av senga, alzarsi, (plante) crescere, ~ *oppover* noe salire qc., (elv) risalire; ~ *over* (overraske) sorprendere; (som straff) cadere su, (vanske) sormontare, superare; ~ *på* (hende) succedere; (plutselig) sopraggiungere; *jeg kan ikke ~ på hans navn* il suo nome mi sfugge, *jeg kom på den turke* mi è venuta quell'idea, *hvordan er du kommet på det?* come ti è venuta quest'idea?, *det kommer ikke i lenger* på tale non se ne parla più, ~ *summen* (til et sted) arrivare insieme; (treffes) incontrarsi, (besøke hverandre) vedersi, ~ *til* (et sted) arrivare a (in); (person) arrivare (andare) da, (for å besøke) venire a trovare, (hyppig) frequentare, (i tillegg) aggiungere, *der til (hertil) kommer* aggiungi..., *det var umulig å ~ til* border era impossibile avvicinarsi

alla tavola, ~ *til* (få) noe ottenere qc., avere qc. *det kom til en prosess* si è arrivati a un processo, *jeg kom til å gjøre det* (av vanvare) l'ho fatto senza volere, *jeg kom i tilfældig*, *til å* mi è venuto fatto di, mi è capitato di, *du kommer til å angre det* te ne pentirai, *jeg kommer (blir nødt) til å* sarò costretto a; ~ *til seg selv* (igjen) rivenire, tornare in sé, riprendere i sensi, ~ *tilbake* ritornare, tornare (til saken in argomento); *være kommet tilbake* essere di ritorno (el tornato); ~ *ut* uscire, (blant folk) vedere gente; (rykte o.l.) essere divulgato, trapelare; ~ *ut av* uscire da, fig tirarsi fuori da, ~ *ut av det* cavarsela, *ikke kunne ~ ut av* (klare) non venire a capo di, non riuscire a; ~ *ut av det* (med inn-tektene) sbarcare il lunario; ~ *ut av det med en* andare d'accordo con qn, *han er lett å ~ ut av det* med è facile a intendersi con lui, *han er ikke til å ~ ut av det* med è intrattabile; *han kom ut for noe* gli è successo qc.; ~ *ut fra* uscire (fuori) da, *det kommer ut på et* fa lo stesso, non cambia niente; ~ *utenfor* venire fuori, ~ *videre* proseguire, continuare, andare avanti, progredire

komme (forestående) prossimo; (framtidig) venturo, futuro, a venire, ~ *uke* la settimana prossima, *de ~ slekter* le generazioni future

kommensurabel commensurabile

kommentar commento, kommentere commentare

kommersiell commerciale, kommissariat commissariato

kommissjon commissione f, i ~ in deposito, *få i ~* prendere in commissione; **kommissjonsforretning** azienda commissionaria, **kommissjonslager** deposito di merci in commissione, **kommissjonsvare** merci fpl in commissione, **kommissjonær** commissionario.

kommissær commissario, kommittent committente m, f

kommode como, cassetto m

kommunal comunale, *municipal* **kommune** comune m, municipio, **kommune-** comunale, municipale **kommuneskatt** imposta comunale **kommunestyre** amministrazione f comunale, **kommunevalg** elezioni fpl amministrative

kommunikasjon comunicazione f **kommunikasjonsmiddel** mezzo di comunicazione

kommunisme comunismo; **kommunist**, **kommunistisk** comunista adj m, f

kompakt compatto, **kompakthet** compattezza

kompani compagnia (folk C); **kompaniskap** società, *gå i ~ med* entrare in società con, associarsi a, **kompanjong** socio; *oppå en som ~* prendere qn come socio

komparativ comparativo s., adj, **komparere** formare il comparativo e il superlativo

kompass bussola **kompasshus** chiesuo a abitacolo **kompassnål** ago (pl -ghi) magnetico, **kompassrose** rosa dei venti, **kompassstrek** rombo.

kompendium compendio, sommario.

kompensasjon compenso, compensazione f.

kompetanse competenza, pertinenza, *gå utover sin ~* eccedere la propria competenza, **kompetent** competente (a, in)

kompleks s complesso, insieme m, (hus) insieme di edifici, isolato; adj complesso; **komplekse tall** numeri mpl complessi

komplement complemento, komplement- complementare

komplett completo; **komplettere** completare, **komplettering** completamento compimento integrazione f

komplikasjon complicazione f

kompliment complimento, (bukkt, neiing) inchino
komplimentere complimentarsi con (for per)
komplisere compiacere, **komplisert** complicato, (mangesid g) complesso
komplott complotto, *lage et* ~ organizzare (ordire) un complotto
komponere comporre, ~ *musikk til noe* mettere qc in musica, **komponist** compositore m, **komposisjon** composizione f, **komposisjonslære** arte f del comporre, composizione f, **kompositum** composto, **kompost** composta, concime m misto
kompott composta, **kompottskål** composiera
kompress compressa, **komprimere** comprimere, **komprimering** compressione f
kompromiss compromesso **kompromittere**, **mpromettere**, **kompromittering** (il) compromettere, compromissione f
kondemnere (skip) dichiarare irreparabile, (hus) dichiarare inabitabile
kondens condensa, **kondensator** condensatore m, **kondensere** condensare, **kondensering** condensazione f, condensamento, **kondenspotte** collettore m di condensa, **kondensert**, ~ *melk* latte condensato, **kondensvann** condensa, acqua di condensazione
kondisjon condizione f, *i god* ~ in buone condizioni, **kondisjonale** condizionale m, **kondisjonert** gl appartenente alle classi superiori
konditor pasticciere m, confettiere m, (med kafé) caffettiere m; **konditori** pasticceria, confetteria, (med kafé også) calle **konditorvarer** pasticceria, confetteria, dolciumi mpl
kondolanse condoglianza, **kondolere** fare le condoglianze (en a qn)
kondor condor m inv
konduite presenza di spirito, discernimento
konduktør conduttore m, (trikk) bigliettario
kone donna, (hustru) moglie f, (hushjelp) donna di servizio, *nygift (ung)* ~ giovane sposa, ~ *i huset* padrona di casa, *fd (ta seg en)* ~ prendere moglie, *gammel* ~ vecchia, vecchietta, **konebil** seconda macchina
konfeksjonsarbeid confezione f, **konfeksjonsfabrikk** fabbrica di confezioni, **konfeksjonsforretning** ditta (negozio) d. confezioni, **konfeksjonsindustri** industria dell'abbigliamento, **konfeksjonsydd** fatto (confezionato) in serie
konfekt cioccolato, bonbon m inv., confetteria *grav* ~ trattamento rude, **konfektrosiner** uva passa (di Malaga)
konferanse conferenza, (avta e) appuntamento, (samtale) colloquio, ~ *på høvete plan* conferenza al vertice, **konferansier** presentatore m, **konferere** conferire
konfesjon confessione f, **konfessjonsløs** senza confessione, **konfidensiell** confidenziale
konfirmant cresimando (protestante), **konfirmasjon** (bekræftelse) conferma, rei cresima (protestante), confermazione f, **konfirmasjonsundervisning** catechismo, preparazione f alla confermazione, **konfirmere** confermare, rei cresimare confermare, *bli konfirmert* ricevere la cresima (la confermazione)
konfiskasjon confisca, **konfiskere** confiscare
konflikt conflitto, *komme i* ~ entrare in conflitto, **konfliktstoff** materia (argomento) conflittuale
konfrontere confrontare, **konfrontering** confronto
konfus confuso, sconcertato
konfederasjon confederazione f, **konfederert** confederato, **kong** (byll) foruncolo
konge re m inv., ~ *Olav V* (il) Re Olav V, *de hellige tre konger* i Re Magi, *kongen i sjakk* il re degli scac-

chi, **konge**- reale, del re, **kongebåren** di sangue reale, **kongedømme** monarchia, regno, **kongeflyndre** passera di mare, **kongehater** antimonarchico (pl -ci), **kongehus** casa reale, dinastia, **kongehuset** (- de konger) ge - e real (casa)
kongekroning incoronazione f di un re (del re)
kongelig reale, regio, regale, adv alla reale, da re, regalmente, *den kongelige marine* la regia marina ~ *forordning* decreto reale, ~ *gave* dono regale; *de kongelige* i reali, **kongeligsinnel** monarchico (pl -ci)
kongelos senza re, **kongemakt** potere m del re, potenza reale, **kongemord** regicidio, **kongemorder** regicida m, f, **kongemøte** convegno di re, **kongepar** coppia reale, *det svenske* ~ i reali di Svezia
kongerekke serie f dei re, **kongerike** regno, **kongemåke** sp. di incenso, **kongesalutt** saluto al re, salva in onore al re, **kongeskifte** cambio di re, **kongeskip** panfilo reale, **kongeslekt** stirpe f reale, dinastia, **kongeslott** palazzo reale, **kongestol** trono, **kongesønn** figlio di (del) re, principe m, **kongetittel** titolo regale, **kongetrone** trono del re (et reale), **kongetroskap** idealismo verso la corona, **kongevalgt** eletto dal re, **kongevann** acqua regia, **kongevann** monarchico (p - c) realista m, f, **kongeverdighet** dignità regale, **kongevise**, *på* ~ da re, regalmente
kongle pigna, **kongleberende** conifero
konglomerat conglomerato, **kongress** congresso, **kongressdeltaker** congressista m, f
kongruens mat congruenza, gram concordanza, **kongruent** congruente, coincidente, **kongruente** tall numeri mpl congruenti
kongsdatter figlia di re, principessa, **kongsemne** pretendente m al trono, **kongsgård** castello del re, **kongsnavn** titolo di re, **kongssønn** figlio di re, principe m, **kongstanke** idea splendida, pensiero dominante, **kongsvei** via reale
konnsk conuco (pl -ci), a cono
konjak cognac m inv., (italiensk) brandy m inv
konjugasjon coniugazione f, **konjugere** coniugare
konjunksjon congiunzione f, **konjunktiv** congiuntivo
konjunktur congiuntura, *dårlige konjunkturer* congiuntura bassa, F congiuntura, *gode konjunkturer* congiuntura alta, **konjunkturbedring** m gloramento della congiuntura, ripresa, **konjunkturbevegelse** fluttuazione f delle congiunture, altu mpl e bassi mpl economici, **konjunkturbeveger** cicli mpl congiunturali, **konjunkturforskning** studio dei cicli congiunturali, ricerche fpi sulla congiuntura economica
konjunkturgemsi utile m dovuto alla congiuntura ascendente, **konjunkturmessig** congiunturale, **konjunkturmedgang** congiuntura discendente, fase f di depressione, (kraftig) crollo, **konjunkturomslag** inversione f di congiuntura, **konjunkturoversikt** rassegna economica, **konjunkturstigning** congiuntura ascendente, fase f di ripresa, **konjunktursvingning** fluttuazione f delle congiunture, **konjunkturtap** perdita dovuta alla congiuntura bassa, **konjunkturutvikling** evoluzione f (tendenza) congiunturale
konkav concavo, **konkavkonkav** biconcavo, **konkavkonveks** concavo convesso
konkludere concludere, **konklusjon** conclusione f
konkret concreto
konkubinat concubinato, **konkubine** concubina
konkurranse concorrenza, (om pris el post) concorso, (sports) gara, competizione f (sportiva), *iltojal* ~ concorrenza sleale, **konkurransedyktig**

competitivo, **konkurrent** concorrente m, f, **konkur-rere** concorrere (*um a*); fare concorrenza (*med a*), *begynne å ~* entrare in concorrenza, **konkurreren-de** concorrente; *til ~* *priser* a prezzi di concorren-za, a prezzi imbattibili

konkurs fallimento, *gå ~* andare in (fare) fallimen-to; *svikaktig ~* bancarotta fraudolenta, **konkurs-begjering** istanza di dichiarazione di fallimento, **konkursbehandling** procedimento fallimentare; *hans bo er satt under ~* è stata pronunciata una sentenza dichiarativa contro di lui, *bo som er satt under ~* beni mpl sotto vincolo fallimentare, **kon-kursbo** massa fallimentare; *kreditorene i konkurs-boet* i creditori del fallito, **konkursfordring** insinua-zione f di crediti (in un fallimento); **konkursrekl-virent** richiedente m, f; **konkurskyldner** fallito

konkylie conchiglia, **konkylie-** di conchiglia, **konky-liologi** conchigliologia

konossement mar polizza di carico, *gjennomgående ~* polizza diretta, *rent ~* polizza senza clausole restrittive, *samtligge konossementer* tutte le copie della polizza, *utstede et ~* rilasciare una polizza di carico

konsekvens conseguenza, coerenza, **konsekvent** con-seguente, coerente, logico (pl -ci)

konsentrere concentrare (*um in, sul*), **konsentrering** concentrazione f; **konsentrisk** concentrico (pl -ci)

konsept (utkast) minuta, bozzo, (kradd) brutta co-pia *gå i vare i fra konseptene* perdere (aver perdu-to) la bussola, *bringe ut av konseptene* confondere, *koncertare*, **konseptpapir** carta brutta

konsern gruppo aziendale, trust m inv
konser concerto, *holde ~* dare un concerto, *gå på ~* ~ andare a un concerto; **konser-** di concerto, **kon-sertstien** strada musicale, **konserthver** concertista m f, **konsernmester** maestro concertatore e direttore di orchestra

konservatisme conservatorismo, **konservativ** conser-vatore *en ~* ~ *munn* un conservatore; **konservator** conservatore m, **konservatorium** conservatorio, **konservet** conserve fpl (alimentari); **konservere** conservare **konservering** conserva conservazione f

konsesjon concessione f privativa, **konsesjonshaver** concessionario, **konsignant** latore m, chi consegna, **konsignasjon** consegna, **konsignatar** consignata-rio, **konsignere** consegnare

konsil(ium) concilio **konsipere** stendere (fare) la mi-nuta di, **konsipist** minutante m, f

konsis conciso **konsistens** consistenza **konsistorium** senato accademico rel concistoro

konsolidere consolidare, **konsolidering** consolida-mento, consolidazione f **konsoll** console f inv **konsollbord** tavolo da parete

konsonant consonante f **konsonantisk** consonantico (pl -ci)

konserter consorti mpl, **konsothum** consorzio
konstabel guardia, (politi-) agente m di polizia, ca-rabiniere m

konstant costante, **konstatere** constatare, **konstale-ring** constatazione f

konstituere costituire, nominare ad interim, *konsti-tuert professor* professore incaricato; **konstitusjon** costituzione f; **konstitusjonell**, **konstitusjonsmessig** costituzionale

konstruere costruire, **konstruksjon** costruzione f
konstruktør costruttore m

konsul console m, **konsular-** consolare, **konsularisk** consolare, **konsulat** consolato **konsulat-** di conso-

lato, consolare **konsulatfaktura** fattura consolare, **konsulatvesen** sistema m consolare

konsulent consulente m, f, *juridisk ~* consulente le-gale **konsultasjon** consultazione f, **konsultasjonstid** orario di consultazione, **konsultasjonsverelse** stu-dio medico, ambulatorio, **konsumtere** consultare

konsum consumo, **konsument** consumatore m, **kon-sumere** consumare **konsumering** consumo

kontakt contatto; (vegg-) presa, *komme i ~ med* venire a contatto con, **kontakte** contattare; **kon-taktlys** (flyplass) fari mpl della pista di atterrag-gio, **kontaktnavn** ufficiale m di collegamento

kontant (bestemt) deciso, risoluto; (*rede panger*) a (per) contante, a (per) contanti, ~ *svar* risposta secca, *fiks ~* a pronto cassa, ~ *mot dokumenter* pagamento in contanti contro documenti, *salg mot ~* ~ vendita per contanti, ~ *betaling* pagamento in contanti, **kontantbeholdning** (bokfor) valuta di cassa, **kontanter** denaro contante, contanti mpl *han mangler ~* ~ e senza liquidi, F gli manca la gra-na, **kontantkjøp** acquisto per contanti, **kontanttra-batt** sconto per pagamento pronto, **kontantremisse** rimessa in contanti, **kontantutlegg** anticipo in contanti **kontantverdi** prezzo, valore m di merca-to

kontinent continente m, **kontinental** continentale, **kontinentalskkel** zoccolo continentale

kontingent quota (også forenings) (troppe va-re - o l) contingente m

konto conto, *skrive på ens ~* ~ mettere in conto a qn., *addebitare* sul conto di qn., **kontokurant** conto corrente, ~ *med renteheregning* conto corrente e d'interessi

kontor ufficio, studio (di notaio, d'avvocato), **kon-tor-** (mest) d'ufficio, **kontorarbeid** lavoro d'uffi-cio, **kontordame** impiegata, **kontorfulmektig** pro-curatore m **kontorgodtgjørelse** rimborso per spese d'ufficio; **kontorist** impiegato, **kontorpersonale** personale m d'ufficio, **kontorpost** impiego (pl -gh) **kontorreklama** annuncio di mpl d'ufficio **kon-torsjef** capoufficio; **kontorstol** sedia girevole, **kon-tortid** orario d'ufficio, **kontorstyr** arredamento d'ufficio; **kontoextrag** estratto conto

kontra contro, **kontrabande** contrabbando, **kontra-bass** contrabbasso, **kontrabok** libretto di control-lo, libretto di banca **kontradiktorisk** contradditto-rio, **kontrafei** ritratto

kontraent contraente m f, **kontrahere** tr stipulare, *contrarre* intr fare un contratto

kontraionlegg controreplica
kontraklage controricorso

kontrakt contratto, atto, scrittura, *slutte ~* stipula-re (fare) un contratto; **kontraktbrudd** rottura di contratto, **kontraktmessig** secondo contratto, contrattuale

kontramarsj contromarcia, **kontramerke** contro-marca, **kontramine** contromina, **kontraminere** controminare **kontraordre** contordine m, **kontra-prøve** (kontrollprøve) controprova **kontrapunkt** contrappunto, **kontrasignatur** controfirma, **kon-trasignere** controfirmare, **kontrassegnare**

kontrast contrasto, **kontrastere** contrastare
kontrastevning citazione f riconvenzionale, ricon-venzione f

kontrendmural contrammiraglio

kontroll controllo, verifica, riscontro (*med di*), *holde ~ med* controllare, sorvegliare, **kontrollapparat** apparato di controllo, (innretning) dispositivo di controllo, **kontrollbillet** contromarca

kontrollere controllare, verificare, sorvegliare, **kon-**

trolleing controllo, verifica. kontrollampe lampadina di controllo, spia. kontrollprøve controprova. kontrollrom cabina di controllo. kontrolltårn torre f di controllo. kontrollur orologio di controllo. kontrollør controllore m.

kontrovers controversia. kontroversiell controverso, controvertibile.

kontur contorno. kontursting punto erha. konturtegning disegno tratteggiato.

konvalli bot mughetto.

konveks convesso. konveks-konkav convesso-concavo.

konvensjon convenzione f. konvensjonalbot ammenda per inadempienza di contratto. konvensjonell convenzionale. konvensjonelle vapen armi fpl convenzionali.

konvent (forsamling) assemblea, adunanza.

konvergent convergente, konvergens convergenza.

konversasjon conversazione f, konversasjonsleksikon enciclopedia, dizionario enciclopedico.

konvertere convertire, konvertering conversione f.

konvøl convoglio, konvoiere scortare, konvoiskip nave f da convoglio, nave scorta.

konvolutt busta, i ~ in busta.

konvulsivisk convulsivo, convulso, konvulsjon convulsione f.

kooperativ cooperativo, ~ forening cooperativa.

kopi copia, duplicato; kopibekk inchiostro per copiatrice, kopiblyant matita copiativa, kopsbok copialelettere m inv., kopiere copiare, kopiernaskin copiatrice f, kopist copista m f.

kople (sammen) congiungere, (parvis) accoppiare, abbinare; (hester) accodare; (jernbanevogn) agganciare; ~ mennesker sammen fare da intermediario; ~ av distendersi, rilassarsi ~ fru sganciare, staccare; ~ inn tekn innestare, inserire, (person) trascinare in, coinvolgere, ~ ut disinestare, ekktr disinserire, kopler(ske) mezzano (a), ruffiano (a) kopling accoppiamento, (jernbane) agganciamento; (bil) innesto (a frizione).

kopp tazza, med ventosa, sette kopper på en applicare le ventose a qn; ~ og skål tazza e piattino.

kopparrèt butterato (dal vaiolo) koppeattest certificato di vaccinazione antivaiolosa, koppeepidemi epidemia di vaiolo, koppeinapodning vaccinazione f antivaiolosa.

kopper 1, med vaiolo.

kopper 2 (metal) rame m. kopper-d rame. kopperaktig ramato, cuprico (pl -ci). kopperalder età del rame; kopperarbeid lavoro di rame. koppererts minerale m di rame, kopperfargel ramato, litt cupreo; (hud) bronzeo; kopperforhudet rivestito di rame, kopperforhudning rivestimento di rame, koppergruve miniera di rame, kopperholdig cuprico (pl -ci), ramifero, kopperhytte fonderia di rame. kopperirr verderame m, kopperkis pinte f di rame. kopperkjel ramino; koppermynt moneta di rame. kopperoksyd ossido di rame, cuprie f.

kopperplate lastra di rame; (tynn) lamina di rame. (graverings-) rame m, kopperrød rosso rame. kopperør tubo di rame, koppersmed ramato, kopperstikk aquaforte f, incisione f su rame, calcografia, stampa, kopperstikker incisore m (su rame), calcografo; kopperstikkerkunst incisione f su rame, calcografia. kopperstikkssamling collezione f di stampe (acquaforti, calcografie).

koppertekt ricoperto (rivestito) di rame; koppertrykk stampa (in calcografia), aquaforte f, koppertrykker stampatore di incisioni su rame, koppertrykkeri stamperia di incisioni. koppertråd filo

di rame, kopperverk miniera (også fonderia) di rame.

koppervitriol vitriolo azzurro, solfato di rame. kopperåre filone m (vena) di rame.

koppeskatt capitazione f, testatico.

kopra copra.

kor coro, arkil coro; i ~ in coro. korall mus corale.

korall corallo, korall-corallino, korallulge coralina.

koralldyr corallo, polipo corallifero, korallfiske

pesca del corallo, korallfisker pescatore m di corallo, coralliere m, korallrev scogliera corallina, banco corallifero, korallrød corallino, rosso corallo.

korallstokk polipato, colonia di coralli, korallø

isola corallina, ringfarmer ~ atollo.

koranen il Corano.

kordong preservativo, F guanto, mil cordone, (rep) cordone m, korg cestino, panier m, se kurv.

korgutt bambino del coro, corista m, chierichetto.

korint uvetta di Corinto, korinter, korintisk cornizio.

kork sughero, (flaske-) tappo (turraccio) di sughero, korkaktig sugheroso, korkarbeid lavoro in sughero, korkdriver (korkklutbe) turabottiglie m inv.

kork turare, tappare, korkesk quercia da sughero, sughera korkeskperer sughera c korketrekker cavatappi m inv., cavaturaccioli m inv, kork-

munestykke (sigarett) buchino di sughero.

korkåpe pivalet m.

korn (enkelt) chicco (pl -chi), grano, granello, (frø) semenza; (kollektivt) grano, cereali mpl.

(gevær) mirino, ha ta på kornet prendere di mira, fig descrivere bene.

kornaks spiga di grano, kornavl coltivazione f di (del) grano, kornavling raccolto di grano. kornband

covone m di grano, kornberging raccolta di grano.

kornblomst fiordaliso, kornblå azzurro fiordaliso, kornbrann carbonchi, golpe f, kornbrennevin ac-

quavite f di grano. kornbygd campagna coltivata a grano, kornbyrker coltivatore m di grano, kornet

granuloso.

kornett cornetta. kornettist cornettista m, f.

korngrosserer grossista m f di cereali. kornhamstrer

accaparratore m di grano. kornhamstring accaparramento di grano, kornhandel commercio di cereali, (granaglie), kornhandler commerciante m, f di cereali, negoziante m, f di grano. kornhest mietitura

(del grano), kornimportasjon importazione di grano.

kornland paese m di forte produzione granaria, grano; terreno coltivato a grano. kornlass carico di grano. kornloft granaio. kornlov legge f sui cereali.

kornløve gratia c.

kornmagasin magazzino di grano, kornmangel carestia di grano, kornmark campo di grano. korn-

marked mercato dei cereali. kornmo(e) lampo di calore, kornmonopol monopolio del grano, korn-

mal misura da grano.

kornpris prezzo del grano, kornreiser viaggiatore m.

kornrensenmaskin macchina vagliatrice, kornrensing spulatura. kornrik ricco di grano, kornsekk

sacco di grano, kornsilo silo per cereali, kornskurd mietitura. kornslag qualità di grano, cereali mpl. kornstakk bica, kornstaur stollo. kornstoll

dogana sui cereali, kornvarer granaglie fpl cereali mpl. kornåker campo di grano.

korongang ambulacro, deambulatoio.

korporal caporale. korporasjon corporazione f, korporlig corporale. ~ avstruffelse panzione f corporale.

korps corpo. korpslege ufficiale m medico, korpslind

spinto di corpo, **korpulense** corpulenza, **korpulent** corpulento, **korpus** corpo, typ. **corpu** dieci
korreks correzione f, rimprovero, rabbuffo
korrekt corretto, **korrekthet** correttezza, **korrektiv** correttivo, **korrektur** bozze fpl di stampa, *lese* ~ correggere le bozze, *trede* ~ terze bozze, *siste* ~ revisione f (avis) ultima bozza **korrekturark** bozza di stampa, **korrekturleser** correttore m di bozze, **korrekturlesning** correzione f di bozze
korrespondanse corrispondenza, **korrespondansekurs** corso per corrispondenza, **korrespondent** corrispondente m, f, (**kontor**) corrispondente commerciale, **korrespondere** corrispondere, (med hverandre) essere in corrispondenza, scriversi
korridor corridoio
korruptjon corruzione f, **korrupt** corrotto
kors croce f (og fig.), *Rode* ~ la Croce rossa, *gjøre korsets tegn* fare il segno della croce, segnarsi, (*~ ng*) ~ 'Dio santo', *over* ~ in croce, incrociato, *legge over* ~ incrociare, *med armene over* ~ a braccia conserte, con le braccia incrociate
korsang (canto in) coro, canto corale, **korsanger** corista m, f
korsarm braccio di croce, arkit. transetto, **korsblomstret** crocifero, **korsbånd** banda incrociata (post) fascia, *som* ~ sotto fascia **korsbåndforsendelse** spedizione f sotto fascia
korsdannel a (forma di) croce, cruciforme, **korse**, ~ *reg* segnarsi, farsi il segno della croce; ~ *seg over* rimanere stupefatti di, **korsedderkopp** ragno crociato; **korselett** busto intero, guaina, **korsett** busto, corsetto, *smette et* ~ allacciare un busto
korsfane vessillo (standardo) crociato, **korsfurer** crociato, **korsfeste** crocifiggere, **korsfestelse**, -festing crocifissione f, messa in croce, **korshelvning** volta a crociera
korser, **korsikansk** corso s. og adj
korskirke chiesa a pianta cruciforme, **korslagt** in croce, incrociato, **korsløbb** zool. crociere **korsrygger** mpl **korssting** punto (a) croce
korsløg crociata, **korsvei** crocevia m inv., crocicchio, *ved korsveien* fig. al bivio, **korsvis** a croce
kort 1 s. (spille-) carta, (visitt-) biglietto da visita, (post-) cartolina, *legge sitt* ~ *hos en* lasciare a qn. il biglietto da visita, *jeg har fått gode* ~ mi è venuta una bella mano, *kikke en i kortene* sbirciare le carte di qn., *spille* ~ giocare a carte, *spå i kortene* praticare la cartomanzia, *fam* fare le carte, *legge sine* ~ opp scoprire le carte
kort 2 adj. corto, (tid, avstand også) breve; adv poco tempo; ~ *gras* erba tagliata, ~ *for hodes* essere brusco (burbero); essere corto di mente; *gjøre kortere* accorciare, abbreviare; ~ *etter* poco dopo, ~ *for en kommer til Roma* poco prima di arrivare a Roma, ~ (*og godt*) in poche parole, ~ *sagt* in breve, a dirla breve, *gjøre det* ~ farla breve, *komme til* ~ non furcela, non essere all'altezza, (tape) avere la peggio
kortarmet con le braccia corte, **kortbent** con le gambe corte, **kortblad** carta, **kortbrev** biglietto postale
kortbølge onda corta, **kortbølgesender** emittente f a onde corte, **kortbølgesending** trasmissione f su onde corte
korte (ri)accorciare, ~ *av* accorciare, scortciare, abbreviare; ~ *tiden* far passare il tempo
kortevarehandel negozio di ferramenta e merceria
kortfattet ureve, conciso, sommario
kortfilm cortometraggio
kortgiver chi distribuisce le carte, mazziere m, **kortgivning** il dare le carte, servizio

korthals corto di collo, **korthet** brevità, *fatte seg i* ~ dirla breve, **korthus** castello di carte
kortlivet di breve vita, (klesplagg) corto di vita
kortneset dal naso corto; **korttrekkende**, ~ *kanon* cannone n di breve portata (gittata)
kortsiktig a breve scadenza, ~ *lån* prestito a breve termine, ~ *veksel* cambiale a breve scadenza
kortskalle(t) brachicefalo; **kortskallethet** brachicefalia, **kortslutning** corto circuito
kortspill gioco a carte, **kortspiller** giocatore m
kortstokk mazzo di carte
kortsynt miope (også fig.), fig. di vista corta, **kortsynthet** miopia (og fig.)
kortsystem classificazione f a schede
korttenkt di vista corta, avventato
kortvarig di breve durata, (flyktig) passeggero
kortvarighet breve durata, brevità
korvett corvetta, **koryfe** confeco.
kos 1. strada, rotta, *gå sin egen* ~ andarsene per la propria strada, *strøke sin* ~ andarsene, svignarsela.
kos 2 comodità, agio, intimità, *ha det* ~ divertirsi, *står bene, det blir* ~ sarà piacevole
kosakk cosacco (pl. -chi)
kose, ~ *seg* essere a proprio agio, stare bene, crogiolarsi, **koselig** piacevole, gradevole; (stue o.l.) confortevole, intimo, **kosnuss** mat coseno
kosmetikk cosmetica, cosmesi f, **kosmetisk** cosmetico (pl. -ci), **kosmetiske produkter** cosmetici mpl
kosmisk cosmico (pl. -ci), **kosmopolitt** cosmopolita m, f, **kosmopolitisk** cosmopolita, cosmopolitico
kost 1 (feie-) scopa, granata, (børste) spazzola, (hiten kost) scopino, scopetta, (tyv-) oggetto rubato; (ved-) catasta, (sjømerke) palo di limite
kost 2, *kost og mask* teater prova in costume
kost 3., *fare av sted så det* ~ *etter* andare a tutta birra
kost 4 (føde) vitto, cibo, nutrimento; *daglig* ~ vitto quotidiano, fig. che succede ogni giorno; ~ *og lønn* vitto e paga, (fri) ~ *og losji* vitto e alloggio; *arbeide uten lønn for* ~ *og løsp* lavorare alla pari presso una famiglia, *gi en fri* ~ dare il vitto gratis a qn., *ha en i kosten* avere qn. a pensione
kosbar (verdifull) di valore, prezioso; (dyr) costoso, caro, dispendioso, *tiden er* ~ il tempo è prezioso, *gjøre seg* ~ farsi pregare
koste 1 intr v costare *hva koster*, ? quanto costano, *det ko* ~ *er meg* costava caro (muito) *hva det enn koster* costi quel che costi, a qualunque prezzo; *det vil* ~ *ham* livet gli costerà la vita, *det koster meg overvinne d* mi costa molto (+ inf), *det koster meg* ~ *meg* ~ *i d m*, prende molto tempo
koste 2. ~ (*meget*) *på* spendere (molto) per; ~ *på seg* noc procacciarsi qc
koste 3 (feie) scopare, spazzare, spazzolare, **kostbinder** scopajo; **kostebinderi**, *hele kostebinderiet* tutto il resto, tutto quanto, tutta la banda
kostelig prezioso; (storartet) fantastico (pl. -ci)
kosteskaft manico (pl. -ci, -chi) di scopa
kostforakter persona esigente nel mangiare; *han er ingen* ~ è di bocca buona
kostgodtgjørelse indennità di vitto, **kosthold** vitto, **kostpenger** assegno alimentare **kostskole** collegio convitto; **kostnad** costo, spesa, se også omkostning; **kostnadskonto** conto delle spese
kostyme costume m, **kostymeball** balio in costume, **kostymeprove** (teater) prova in costume
kotangens cotangente f
kotelett costoletta, *griljerte koteletter* coliolette fpl impanate, (kalv) coliolette alia milanese
kott sgabuzzino, (skap) armadio a muro

koturne (støvel) coturno
 kove cameretta, stanzino, se aikove
 krabat ragazzotto (vivace), tipo, krabbes tronchi galleggianti senza marchi di proprietà
 krabbe 1 v. strisciare, (barn) camminare a quattro gambe, krabbe 2 s. granchio, grance(v)ola, krabbe-klo chela (pinza) di granchio
 kraft forza, potenza, (livs-) vigore m, (dåds) energia (effektivitet) efficacia *ta m ~ rafferzast, rin vigorirsi, av all ~, av alle krefter* con tutte le mie (sue, sue ecc.) forze, *rope av alle krefter* gridare a perdifiato, *fam gridare a pui non posso; i ~ av in virtu (forza) di sette i ~* mettere in atto, *tr i ~* entrare in vigore, *med full ~ (damp-)* a tutta forza (tutto vapore), *komme til krefter igjen* riprendere le forze; *sette ut av ~* annullare, abrogare
 kraftanlegg centrale idroelettrica, kraftanspennelse, -anstrengelse sforzo energico, scatto d'energia
 kraftanvendelse uso (impiego) di forza, kraftfor mangime m concentrato, kraftforbruk consumo di energia, kraftforsyning erogazione f di energia elettrica
 kraftidiot tre volte scemo, perfetto cretino
 kraftig vigoroso, forte, robusto, energico (pl -ci) (mat) sostanzioso, (vin) generoso, adv og forte
 kraftkar pezzo d'uomo (di giovanotto), kraftkilde fonte d'energia, kraftkunst prova di abilità, prestazione f straordinaria, kraftledning cavo elettrico, kraftlære dinamica, kraftløs privo di forze, senza energia; (svækket) debilitato; (matt) fiacco (pl -chi) avmekrt g) impotente kraftløst mancanza di energia, debolezza, fiacchezza, impotenza
 kraftmaskin generatore m elettrico, kraftmåler dinamometro, kraftmåling misura della forza, kraftoverføring trasporto di energia elettrica, trasmisione f, kraftpapir carta resistente, carta d'imballaggio, kraftprestasjon alla prestazione f, kraftprøve prova di forza, kraftsats espressione f energetica, kraftspille perdita d'energia, dispendio d'energia, kraftspråk linguaggio energico, sentenzia
 kraftstasjon centrale f idroelettrica, kraftsuppe brodo ristretto, krafttap perdita di forza (energia), kraftutfoldelse manifestazione f di forza, kraftuttrykk bestemmia, moceolo, kraftutvikling sviluppo di energia, tekn sforzo
 krage colletto, collo; (jakke-) bavero, zool collare, se og prestekrage *ta en kragen* prendere qn per il bavero, krageben clavicola, krageknapp bottone m da collare, kragestøvler stivali mpl con rivolta
 krakillisk irascibile, litigioso
 krakk 1 crac m inv, tracollo finanziario
 krakk 2 (sete) sgabello, parketta
 krakkmandel mandorla con guscio
 kram 1 adj, *snøen er ~* la neve è bagnata
 kram 2 s (været) *chiamata a pace* *ta kram* abbracciare m, *det passer i hans ~* ciò fa proprio suo g. x. *krambu* bot erocca, krambukhandel piccolo commercio, kramkar venditore m ambulante
 kramme premere, stringere, ~ *ut med noe* mettere in mostra qc, fare sfoggio (pompa) di qc
 kramptagig convulso, spasmodico (pl -ci), krampe f med crampo, convulsioni fpl, *han fikk ~ i beinet*, gli è venuto un crampo alla gamba, krampetekn 2 grappa, arnese m, krampeanfali convulsioni fpl, crisi f convulsiva, med eclamsia, krampegråt pianto convulso, krampeletter nso convulso, krampestillende antispasmodico (pl -ci), ~ middel antispasmodico (antispastico) (pl -ci), krampetrekning spasmo, convulsione f

kramsfugl tordo, (svarttross) merlo
 kran (heise-) gru f, (vann-) rubinetto, krananker ancora di gru, kraoferer gruista m
 krangel litigio, bisticcio, krangle litigare, bisticciare, kranglefant attaccabrighe m, f, inv, krangle-syk, kranglest, kranglevoren litigioso, rissoso
 kranebrodd frattura del cranio, kranium cranio, teschio
 krans corona, ghirlanda, (bakverk) ciambella, kranse coronare, inghirlandare, kransebinder(ske) ghirlandaio (a), kransekake dolce m di ciambelline di pasta di mandorle sovrapposte, kranselag festa per il compimento del tetto di una casa nuova
 kranvogn autogru f inv
 krapp 1. adj (sving) stretto, brusco (pl -chi), ~ 1/2 marella, krapp 2 s bot robbia, krappfarge rosso robbia, (fargestoff) garanzia, krappfarger tintore m con la robbia, krappreditt color robbia, krappsje onda coria, onda di marella
 krappyl gentaglia, plebagia
 krase scricchiolare, (knuse) frantumare
 krass rude, burbero, eccessivo, grossolano, *en ~ debatt* un dibattito tempestoso
 krater cratere m, kraterkjegle cono di vulcano
 kratt macchia, cespugli mpl, krattskog boscaglia
 krav pretesa (på su), (forlangende) esigenze (pl, richiesta, rivendicazione f, *svare til kundens ~* rispondere (soddisfare) alle esigenze della clientela, *tidens ~* le esigenze dei tempi, *gjøre ~* pretendere (a), reclamare, *gjøre sine ~* *gjeldende på noe* far valere i propri diritti su qc, *stille store ~* avere grandi pretese, *stille store ~ til en* pretendere molto da qn, *det stiller store ~ til hans tid* gli porta via molto tempo, *stille for store ~ til ens tidmodighet* abusare della pazienza di qn, *ha ~ på noe* avere diritto a qc, *ha ~ på å* avere il diritto di, *ha ~ på en* merk essere in credito verso qn, se og fordring
 kravbrev (lettera di) sollecito di pagamento
 krave 1 colletto, se krage
 krave 2. ~ seg formare una sottile crosta di ghiaccio, kravis sottile strato di ghiaccio
 kravle strisciare, camminare a quattro gambe, bruciare, kravling strisciamento, bruichio
 kre animasetto, bestiolina, fig povero diavolo
 kreatur (skapning) creatura, (husdyr) bestia, bestiame, kreaturvogn (jernbane) carro bestiame
 kredit credito, (bokføring) avere m, *fore til ~* registrare a scarico, kreditere *accettare (merke for noe qc a qn)*, kreditiv lettera di credito, (gø-sandis) credenzia fpl, kreditnota nota di accredito, kreditor creditore m, kredittsaldo saldo a credito, kredittside partita dell' avere
 kreditt credito, på ~ a credito, åpen ~ credito allo scoperto, kredittforening società di mutuo credito (rel. di credito fondiario), kredittopplag deposito (dugan) *varer på ~* merce f di consegna, kreditt-opplysningsbyrå agenzia d'informazioni commerciali, kredittopplysnings-seddel bolettino d'informazione sulla solvibilità (di qn), kredittstramming limitazione f di credito, kredittverdig persona a cui si può fare credito, degno di credito
 kreft cancro (også bot), F brutto male m, kreftaktig canceroso, kreftbyll ulcera cancerosa, kreft-fremkallende, -fremmende cancerogeno, kreft-forskning ricerche fpl sul cancro, kreftknote nodulo canceroso, kreftmiddel rimedio contro il cancro, kreftpasient canceroso, kreftskade affezione f cancerosa, fig. cancro, kreftsvulst tumore m maligno, kreftsår ulcera cancerosa

krem crema, *priset* ~ panna montata, *kremfarget* color crema
 krematorium crematorio
 kremmer bottega o. rivendugliolo; *se*: *kramkar*, *kremmerfolk* popolo di bottegai, *kremmerhus* cono, cartoccio; *kremmerspel* anima venale; *kremmerånd* mentalità di bottegaio
 kremoneser cremonese m (også filolin)
 kremte tossicchiare, raschiarsi la gola
 krenge intr., *mår* inclinare, sbandare, andare alla banda, *krenkning* *mår* inclinazione f, sbandamento
 krenke (noe) violare, profanare; (en) ferire, offendere, mortificare; (voldta) violentare, ~ *en retfærdighed* usurpare i diritti di qn., *krenkelse* infrazione f, violazione f, offesa, mortificazione f, insulto, (sterkere) oltraggio; (av noe) violazione f, (voldtekt) violenza, stupro; *krenkende* offensivo, pungente, ingiurioso
 kreol(erinne) creolo (a), *kreosot* creosoto
 krepere (dyr) morire; (menneske) crepare
 kreppe crespo, *kreppe* incresparsi, *krepplor* crespo, *krepplon* filanca, *kreppepapir* carta crespa
 kreppe gambero di fiume, astaco (pl -ei); (-dyr) crostaceo, *kreppe* astr il Cancro, *kreppe* v pescare i gamberi, *kreppe* di gambero, *kreppe* dam stagno di gamberi, *kreppefangst* pesca ai gamberi, preda di gamberi, *kreppegang* il camminare indietro (come i gamberi), *kreppeklo* pinza (chela) di gambero
 kreppeuppe zuppa di gamberi
 kresen schizzinoso, schifiloso (*i matværen* nel mangiare), ~ *smak* gusto raffinato *kresenbet* schifiloso, raffinatezza (nei gusti)
 krestomali crestomazia
 kretenser cretese m
 kretl, ~ *og plet* Tizio, Caio e Sempronio; chiunque *kretiner* cretino
 krets circolo, cerchio, (distrikt) zona, distretto, circoscrizione f, *de diplomatiske kretser* gli ambienti mpl diplomatici, *engere* ~ gruppo più ristretto, (litt) cenacolo, *i en engere* ~ tra pochi intimi, *i en sluttet* ~ in un circolo chiuso, *utvalgt* ~ elite f, fior fiore *sid* ~ formare un circolo; *slutte kretsen* chiudere il cerchio, *i en* ~ in circolo, *ferdes i de høvere kretser* frequentare le alte sfere
 kretsdannet (-formet) circolare, *kretse* circolare; ~ *om* girare intorno a, *astr*, *fig* gravitare: *kretsgang*, -løp ciclo, movimento circolare rotazione f (blod pøng) circolazione f; (årstidenes) avvicendamento, (planet) rivoluzione f, orbita, *livets* ~ il corso della vita
 kretsmeklingsmann arbitro distrettuale
 kreve esigere, pretendere, (gjøre krav på, ~ *utlevere*) reclamare, rivendicare, ~ *en for gjeld* ingiungere qn di pagare un debito; ~ *om* ingiungere il pagamento di, (inkassere) riscuotere; ~ *en til regnskap for noe* chiedere ragione (conto) di qc a qn
 krible brulicare, (pirre) formicolare
 krig guerra (*med mot* contro), ~ *på kven* guerra accanita (el senza pietà, spietata) (og *fig*), *fore* ~ *med mot* fare la guerra a, *ligge i* ~ essere in guerra, *det i el slik*, *et krigens gung* così va la guerra
 krige guerreggiare, fare la guerra, *kriger* guerriero, *krigerbane* carriera militare, *krigerdåd* prodezza guerresca, *krigergrav* tomba militare *krigerhåndverk* mestiere m delle armi, *krigerliv* vita militare (el da guerriero); *krigersk* bellicoso, guerriero, (utseende) marziale; *krigerære* onore m di soldato *krigerånd* spirito guerriero

krigførende belligerente m, adj., *krigsbedrift* impresa militare, fatto d'armi, impresa gloriosa, *krigsbegivenhet* fatto di guerra, *krigsberedt* preparato alla guerra; *krigsbruk* uso di guerra; *krigsbyggingskunst* arte f del genio militare, *krigsbyrde* peso della guerra *krigsbytte* bottino
 krigsdans danza di guerra, *krigsdeltaker* combattente m, f, *krigsdyktig* abile alla guerra, *krigsforklaring* dichiarazione f di guerra *krigsfange* prigioniero di guerra, *krigsfangeerstatning* *se*: *krigsskadeerstatning*, *krigsfangenskap* prigionia, *krigsfare* pericolo di guerra; *være i stadig* ~ dovere sempre temere la guerra *krigsfilm* film m inv di guerra *krigsflåte* flotta militare
 krigsforberedelser preparativi mpl di guerra, *krigsforbryter* criminale m, f di guerra, *krigsforetagende* spedizione f militare; *krigsforhør* interrogatorio presso il tribunale militare, *krigsforråd* approvvigionamenti mpl militari, *krigsforsikning* assicurazione f contro i rischi di guerra, *krigsfot, stå i sette på* ~ essere (mettere) sul piede di guerra, *være kumme på* ~ *med fig* essere (venire) a ferri corti, con, *krigsførsel* condotta della guerra, modo di combattere
 krigsgalskap follia bellicosa, furore m guerresco, *krigsgod(inne)* dio (dea) della guerra
 krigshavn porto militare, *krigshelt* eroe m di guerra, *krigsberjet* devastato dalla guerra, *krigshest* cavallo da battaglia, hist destriero; *krigshisser* guerrafondaio, *krigshistorie* storia militare, *krigshyl* grido di guerra, urlo selvaggio
 krigsindustri industria bellica *krigsinnsett* sforzo militare, contributo alla guerra, *krigsinvalid* invalido di guerra, *krigskamerat* compagno d'armi *krigskommissær* commissario de la leva, *krigskontrabande* contrabbando di guerra, *krigskorrespondent* corrispondente m, f di guerra inviato speciale al fronte *krigskors* croce f di guerra *krigskunst* arte f militare, strategia, *krigskyndig* esperto nelle arti militari, *krigsløst* stratagemma m, *krigsløkke* fortuna delle armi, *krigslysten* bellicoso, *krigslån* prestito di guerra
 krigsmakt potenza bellica, forze fpl militari, *krigsmaling* pittura di guerra, *i full* ~ *fig* in pompa magna, truccato di tutto punto, *krigsmateriell* materiale bellico *krigsminnermerke* monumento commemorativo; *krigsmonument* monumento ai Caduti
 krigsoperasjoner operazioni fpl militari, *krigsoppbud* chiamata alle armi, *krigspsykose* psicosi f di guerra, *krigsrett* diritto militare; (domstol) tribunale m militare; corte f marziale, *krigsrop* grido di guerra, *krigsrykte*, *det går krigsrykte* corre voce che la guerra è imminente; *krigsråd* consiglio di guerra
 krigssang canzone f (canto) di guerra, *krigsskade* danno di guerra, *krigsskadeerstatning* risarcimento dei danni di guerra, F danni mpl di guerra, *krigsskatt* contributo di guerra, *krigsskip* nave f di guerra, *krigsskueplass* teatro di battaglia, fronte m, *krigssone* zona di guerra, *krigsspekulant* profittatore m di guerra, *krigsspill* esercizio di tattica militare, finta guerra, gioco bellico; *krigsstemning* umore m bellicoso, *krigsstien*, *være på krigsstien* essere sul sentiero di guerra, avere intenzioni bellicose *krigsstyrke* forze fpl (el effettivi mpl) militari, *se* *krigsmakt*
 krigstid tempo di guerra, *krigstilfelle* caso di guerra, *krigstilstand* (stato di) belligeranza, *krigstjeneste* servizio militare attivo, *krigstog* spedizione f mili-

tare, campagna. **krigstrett** stanco della guerra fig. disfattista m, f. **krigstukt** disciplina militare. **krigsrummel** tumulto di guerra. **krigsutbrudd** scoppio della guerra. **krigsuroiligheter** disordini m pl provocati dalla guerra. **krigsutsikter** previsioni fpl di guerra. **krigsvant** agguerrito. **krigsvennlig** bellicista m, f. interventista m, f. **krigsvesen** difesa nazionale. **krigsveteran** veterano ex-combattente reduce della guerra. **krigsvitenskap** scienza militare. **krigsøyemed**, / ~ a scopi militari. **krigsånd** spirito guerriero. **krikkand** a zavo a. **kriffl** astaci m pl. **kriminal-** criminale. **kriminalassistent** brigadiere m. a. Pubblica Sicurezza. **kriminalbetjent** agente m. d. Pubblica Sicurezza. **krimestunno** **kriminaldommer** giudice m penale. **kriminalfilm** film m inv giallo (el. poliziesco). **kriminalitet** criminalità delinquenza. **kriminalpoliti** polizia giudiziaria. **kriminalrett** (nå straffrett) codice m penale (domstol) tribunale m penale. **kriminalroman** romanzo giallo. **kriminalsak** causa (processo) penale. **kriminell** criminale, criminoso; penale. **krumkrums** fronzoli m pl. (makkverk) paccottiglia. **kringkaste** radiotrasmettere. **kringkasting** radiodiffusione f. radiotrasmissione f. **kringkastingen** (huset) la sede della Radiodiffusione f. (i Italia) sede della RAI. **kringkastingskort** libretto della RAI. **kringkastingslisens** licenza di gestire una stazione radio. (avgift) canone m di abbonamento alla RAI. **kringle** ciambellina. **kringlet** tortuoso. **krinkelkroker** angoli m pl e recessi m pl. **krise** crisi f. *komme over krisen* superare la crisi. *Krisen tilspisser seg* la crisi si aggrava (si accentua). **krisebevilgning** sovvenzione f straordinaria (per arginare una crisi). **kriseforanstaltning** misura urgente in caso di crisi. **kriseherjet** colpito dalla crisi rovinato. **krisehjelp** soccorso immediato, sussidio straordinario. **kriserammet** colpito dalla crisi. **krisetid** periodo di crisi economica. / ~ in tempi di crisi. **krisetiltak** misure fpl (iniziative fpl) per combattere la crisi. **krisear** anno critico. **krus med** crisi f. momento critico. **krise** prudere, punzecchiare, solleticare. **kristelig** cristiano, adv. også da crist-nao ti), ~ *forening* associazione f religiosa. **kristen** s. ad) cristiano. **kristendom** cristianesimo. **kristendomsforfølgelse** persecuzione f dei cristiani. **kristenhet** cristianità. **kristentro** fede f cristiana. **Kristi** di Cristo. d. Gesù Cristo, del Cristo. **kristne** v cristianizzare. **kristorn** agrifoglio. **Kristus** Cristo. **Kristusbarnet** il Bambino Gesù. **kriterium** criterio. **kritiker** critico (pl -ci). **kritikk** critica. *under all* ~ inquantificabile. **kritikklyst** voglia di criticare. **kritikklos(t)** privo di senso critico senza discernimento. **kritikkssyk** chi ha sempre da ridire, fam. critico-ne m; kritisere criticare. **kritisk** critico (pl -ci) adv. også con occhio critico, con metodo critico. **kritt** creta, (tegne) gesso. **krittaktig** cretoso, cretaceo. **krittbrudd** cava di creta. **krittdannelse** formazione f cretacea. **kritte** intonacare, dare il bianco, ~ *knen* ungere di gesso la stecca. **kritthus**, *være i kritthuset* hos essere nella manica di **kritthvit** bianco gesso, candido; fig. come un panno lavato. **krittfjord** terra cretosa. **krittklint** costone m cretoso. **krittlag** strato di creta. **krittperiode** periodo cretaceo; **krittpipe** pipa di gesso. **kritstrek**

riga di gesso. **krittegning** disegno a gessetto; abbozzo tracciato col gesso. **kro 1** s. (gjestg veri) osteria, trattoria, locanda (hos lugl) ingluvie f. **gazzo** **kro 2** v. ~ *seg* gonfiarsi il petto fig. ringalluzzirsi pavoneggiarsi, fare la ruota. ~ *seg av* far sfoggio di, ostentare, gloriarsi d. **krok** (hjørne) angolo, canto, (metall-) gancio, uncino. (fiske-) amo. (av) recesso, luogo solitario. (stakkar) poverello poverino. **kroket** se **kroket**. **kroket** curvo, gobbo. (bukket) tortuoso. **kroket** croquet m inv. *spille* ~ giocare a croquet. **kroket-** da (di) croquet. **krokodille** coccodrillo. **krokodillegråt**, -tårer lacrime fp di coccodrillo. **krokrygget** dalla schiena curva, gobbo. **krokus** croco (pl -chi). **krokvei** via traversa (og fig). *ga* **krokveier** passare per vie traverse, fig. agire per vie traverse. **krom** cromo. **kromgul** giallo cromo. **kromatisk** cromatico (pl -ci). **kromstål** acciaio cromato (el. a cromo). **kromsur** cromato di. *kromurt* salt cromato. **kromsyre** acido cromico. **kronblad** petalo. **krone 1** s. corona (også tre-tann), (blomster-) corolla, (+ spil) croce f. *stid* *minst* *platt* *og* ~ fare a testa e croce. *kronen på verket* il coronamento dell'opera. *sette kronen på noe* coronare qc. **krone 2** v. coronare (konge) incoronare. **kronklemme** electr. morsetto. **kronglet** tortuoso, difficile, complicato. **krongods** proprietà della Corona. **kronhyort** cervo. **kronikk** cronaca (bianca). **kronikar** cronista m, f. redattore m. **kroning** incoronazione f. **kronings-** dell'incoronazione. **kroningshøytidelighet** cerimonia dell'incoronazione. **kronisk** cronico. p. r. **kronjuvel** *.....* **kroneliv** bot. apeta. **kronolog** cronologo (pl -gi). **kronologi** cronologia. **kronologisk** cronologico (pl -ci). **kronometer** cronometro. **kronprins** principe ereditario. **kronprinsesse** principessa ereditaria. **kronprinspar** i principi m pl ereditari. **kronrake** tonsurare. **kronregalier** insegne fpl reali. **kronvilt** animali m pl da caccia grossa. **krupp** v. rpl. *uten hode og lemmer* i. *.....* (p. chi) statue, *.....* se og egeme. **kruppsarbeid** lavoro manuale. **kruppslig** corporale. *.....* **kruppslus** ridosso del fuoco. **kruppsøving** educazione f fisica ginnastica. **krukke** brocca, orcio, vaso; (apoteker) barattolo, anfora. (stor) giara. *krukka går så lenge til vanns at den kommer hunkeløt hjem* tanto va la galla al lardo che ci lascia lo zampino. **krum** curvo, arcuato. **krumbøyd** curvo, incurvato. **krumhet** curvatura. **krumbøll** mar. legno curvo, ordinata. **krumkake** sp. di cialda. **krumkam** pettine m curvo. **krumlignet** curvilineo. **krumme** (in)curvare, piegare, incurvare; *ikke* ~ *et* *hår* *på ens hode* non torcere un capello a qn. **krumning** curvatura, curva, incurvamento. **krumneset** che ha il naso adunco; **krumrygget** curvo, gobbo. **krumsabel** scimitarra. **krumspring** capriola, *gjøre* ~ fare capriole; fig. fare salti mortali. **krumstav** bastone m curvo. pastorale m. **krumtapp** manovella, fig. perno. **krumtappakvel** albero a manovella (a gomiti). **krus 1** bocciale m. **krus 2** crespatura, l'essere cre-

spato, fig. complimenti mpl, *ha ~ i håret* avere i capelli crespi, *gjøre ~ av en fare festa a qn.*, *krusbrott* coccio, *kruse* increspato, ~ *for en fare festa a qn.* *krusedulker* gn. ngor. mpl. (skrift) svolazzi mpl. (ved navn) *parafe* fpl, *krusemynte* bot. menta crespata, *kruset* crespato, increspato, crespato

krusifiks crocifisso

krus(n)ing crespata, **krusersulle** prezzemolo rosso

krustade crostata

krutt polvere f da sparo, polvere pinca. *(ai de) med lurt ~* caricare a salva, *ha brukt alt vitt ~* non avere più polveri, *ikke ha lukket ~* non aver sentito odor di polvere, *ikke ha oppfunnet kruttet* non aver (certo) inventato la polvere da sparo

kruttfabrikasjon fabbricazione f di polvere pinca, **krutthorn** corno per la polvere da sparo, **kruttjerr** cassone m, **kruttjerring** mortaretto, **kruttkorn** granello di polvere pinca, **kruttladning** carica a salva, **kruttlukt** odore m di polvere **kruttmagas** polveriera, *mar* santabarbara, **kruttmoelle** se **kruttverk**, **kruttre(yk)** fumo di polvere **kruttslam** macchia nera di polvere, **kruttønske** barile m di polvere fig. persona irascibile **kruttverk** polveriera, polverificio

kry 1. adj. fiero, (innbilsk) presuntuoso

kry 2. v. bruciare

krybbe mangiatoia, greppia, bibl. presepio, **krybb** biter cavallo ticcioso

krydder spezie fpl, droga, aromi mpl, condimento, **kryddereddik** aceto aromatico, **krydderlake** marinata **krydderlukt** aroma m di spezie, **krydderrellik** chiodo di garofano **kryddersild** aringa in salamoia con spezie **kryddersmak** gusto aromatico

krydre condire, aromatizzare, drogare, insaporire, **krydret** condito, insaporito, aromatizzato, (lukt smak) aromatico (pl. ci), **krydring** condimento

krykke stampella, gruccia, *gd på krykker* camminare con le stampelle, *reggersi sulle grucce* **krykke** stakk stampelletta, piccola gruccia

krympe (tøy) bagnare, sanforizzare, *lam* celebrare, bagnare, ~ *(seg)* restringersi, (levende vesen) contorcersi, ~ *en flaske* bere una bottiglia, **krympefri** restringibile **krympning** bagnatura sanforizzazione, restringimento

kryolitt criolite f

kryp retti e m, (orm) verme m, biscia, (utøy) parassiti mpl **krypdyr** rettile m, **krype** strisciare (*for en* davanti a qn.), ~ *på hender og føtter* trascinarsi per terra, ~ *som en snegl* andare a passo di lumaca, *en mid ~ for en kun gd* ogni cosa va imparata, ~ *i = skrumpe inn*, **krympe** restringersi, (bukse) accorciarsi in, ~ *inn i* entrare (infilarsi) in, ~ *inn igjen* rientrare in, ~ *fram* venire avanti (strisciando), ~ *opp* salire arrampicarsi, *et tre* su un albero), ~ *sammen* rannicchiarsi, ~ *til korset* sottomettersi malvolentieri, andare a Canossa, ~ *ut* venire fuori (strisciando)

krypende strisciante (og fig.), **kryper** untuosità, piaggeria, **kryping** strisciamento, **krypskytter** bracciere m, **krypskytteri** braccionaggio

krypt (kurke) cripta

krysantemum crisantemo, **krysolit** crisolite f

kryss croce f, mus. diesis m, (vei-) crocevia, crociera (dyr, gruppa) *på ~* *og tvers* in lungo e in largo, in tutte le direzioni, *spurre en ut på ~* *og tvers* sottoporre qn. a uno stringente interrogatorio, *sette ~* *for* mus. diesare

kryssing incrocio (også biol.), *mar* crociera, (lo-
vering) bordeggio

krysse 1. (krosse) lisciare, sopportare, **krysse** 2.

incrociare (også raser), *mar* (fram og tilbake) incrociare, (lovere) bordeggiare, ~ *gata* attraversare la strada, *Deres brev har krysset mitt* la Sua lettera si è incrociata con la mia, *våre brev har krysset hverandre* le nostre lettere si sono incrociate, ~ *ens planer* contrastare i piani di qn., *krysset* sjekk assegno sbarrato.

krysser *mar*, incrociatore m.

kryssfiner legno compensato, **kryssforhør** controinterrogatorio, **kryssforhøre** sottoporre a interrogatorio contraddittorio, **krysshvelving** volta a crociera, **kryssild** fuoco incrociato, **kryssordoppgave** parole fpl crociate, cruciverba m inv., **krysstøkt** crociera, **kryssvis** in croce, a croce

krystall cristallo, **krystallaktig** cristallino; **krystallapparat** (radio) apparecchio (radio) a galena, **krystalldetektor** rivelatore m a galena, **krystallform** forma cristallina, **krystallglass** cristallo artificiale, cristallino; (drikke-) bicchiere m di cristallo, **krystallinsk** cristallino; **krystallklar** cristallino, limpido come il cristallo, **krystallisere** cristallizzare, **krystallisering** cristallizzazione f, **krystallyskron** lampadario di cristallo

kryste stringere, stizzare, (druer) pigiare

kryster vigliacco (pl. -ochi), codardo, **krysteraktig** vile, (da) vigliacco, codardo

krøke incurvare, piegare, refl. incurvarsi, inchinarsi, piegarsi, *den skal tidlig krøkes som god krok skal bli* la pianta va piegata finché è tenera

krøll noccio, nocciolo, *lage ~* fig. creare difficoltà, **krølle** v. arnocciare, inanellare, (~ til) sguaiare ~ *leg* (hår) arnocciarsi, (stoff) sguaiarsi, *lam* stroppiarsi, ~ *sammen* accartucciare

krøllfri inguascibile, **krøllhår** crine m **krøllhårmatras** materasso di crine **krølltang** calamistro, ferro per arnocciare capelli **krølltopp** testa ricciuta, *lam* nocciolino (a)

kronike cronaca, (skrøne) favola, mito; *kronikenes bok* il libro dei Paralipomeni (el. delle Cronache), **kronikeskriver** cronista m

krøpling storpio, storpiato, invalido

krosse se **krysse**

kross creso, *lam* noccone m

krottervogn (jernbane) carro bestiame

kråke cornacchia, **kråkemål** linguaggio incomprensibile, barbugliamento, *tale ~* fare discorsi incomprensibili, farfugliare; **kråkerett** nido di cornacchie, **kråketær** (skrift) zampe di gallina

krås ventaglio

ku mucca, vacca

kubaner, **kubansk** cubano

kubb legno destinato a d. venare pasta, se også **kubbe** ceppo, ciocco (pl. -chi), **kubbestol** sedia ricavata da un ceppo di legno

kube (bi-) arnia, alveare m

kubein (brekkjern) piede m di porco.

kubere cubare, **kubikk-** cubo, cubico (pl. -ci), **kubikkunhold** volume m, capacità, **kubikkmeter** metro cubo, **kubikkrot** radice f cubica, **kubikktall** il cubo di un numero, **kubisk** cubico (pl. -ci), **kubus** cubo

kue domare, reprimere, ~ *i veksten* arrestare lo sviluppo (la crescita) di **kuing** repressione f

kufte giaccone m, **kuftefkledd** vestito di giaccone.

kujon vigliacco (pl. -chi), codardo, **kujonere** angariare, **kujoneri** vigliacchena

kukuke sterco di vacca, **kukopper** vaiuolo bovino

kul bozza, protuberanza, gonfiore m, bernoccolo, *han har fått ~ i panna* gli è spuntato un bernoccolo sulla fronte

n. ~ *og litteratur* le lettere e le arti, ~ *og vitenskap* le arti e le scienze; *det er ingen* ~ non ci vuol molto; è un gioco da bambini; *er det hele kunsten?* e tutta qui la difficoltà?; e tutto qui il trucco?
kunstakademi accademia di Belle Arti; **kunstanmeldelse** critica d'arte, **kunstanmelder** critico d'arte, **kunstart** arte f, ramo (settore m) d'arte, **kunstbedømmelse** critica d'arte, **kunstbegeistring** entusiasmo per l'arte, **kunstblad** rivista d'arte
kunstdreier ebanista m, stipettaio, **kunstsøker** amante m, f dell'arte, **kunstferdig** artistico (pl -ci) (kunstig) artificioso; (person, sj) abile, ingegnoso, **kunstferdighet** maestria, ingegnosità, artificiosità, **kunstflygning** volo aerobatico
kunstforening associazione f artistica, **kunstforlag** casa editrice di libri d'arte, **kunstform** forma artistica, **kunstforstand** competenza in arte; **kunstfrembringelse** creazione f artistica, **kunstfroset** ghiacciato artificialmente, **kunstfyerverkeri** fuochi mpl d'artificio
kunstgalleri galleria d'arte, **kunstgartner** giardiniere m, **kunstgartneri** (arte f del) giardinaggio; **kunstgjødning** concimazione f chimica, **kunstgjødning** concime m chimico, **kunstgren** ramo di (dell') arte, **kunstgrep** (ferdighet) destrezza, (knep) artificio, trucco (pl -chi)
kunsthandel commercio (butikk negozio) di oggetti mpl d'arte, **kunsthändler** negoziante m, f di oggetti d'arte, **kunsthistorie** storia dell'arte, **kunsthåndverk** artigianato artistico
kunstig artificiale, finto, (hår o l) posticcio
kunstindustri arte f applicata, arti fpl decorative, **kunstindustrimuseum** museo delle arti e dei mestieri, museo delle arti decorative, **kunstkjenner** conoscitore m (intenditore m) d'arte, **kunstkritiker** critico d'arte, **kunstkritikk** critica artistica
kunskiel manierato, ricercato, **kunstløp** pattinaggio artistico, **kunstløs** privo di arte, senz'arte, (natur-fig) semplice, schietto, **kunstmaler** pittore m, **kunstmaling** pittura, **kunstmessig** conforme alle regole dell'arte; adv con arte, artisticamente, **kunstmuseum** museo di belle arti, pinacoteca
kunstner artista m, f, **kunstner-** d'artista, **kunstnerinne** artista, **kunsterisk** artistico (pl -ci) adv og så con arte; **kunstnerliv** vita d'artista, **kunstnerslup** fiocco (pl -chi) da pittore, **kunstmåte** godimento artistico
kunstpause pausa d'effetto, **kunstprodukt** prodotto artificiale, produzione f artistica, **kunstregel** regola d'arte; **kunstretning** scuola (indirizzo, tendenza) d'arte, **kunstsaker** oggetti mpl d'arte
kunstsamling collezione f di opere d'arte, galleria d'arte, museo, **kunstsans** senso artistico, **kunstsilk** seta artificiale, rayon m inv, **kunsthøle** accademia di belle arti, scuola di pittura, liceo artistico, **kunstmak** gusto artistico; **kunstmåte** fabbro d'arte, **kunstsnekker** ebanista m, stipettaio, **kunststopping** rammendo invisibile, **kunststykke** prova d'abilità, gioco di destrezza, (mesterstykke) colpo maestro
kunsttrykkpapiir carta patinata, **kunstutstilling** esposizione f di opere d'arte, mostra (di pittura, di scultura ecc.), **kunstverdi** valore m artistico
kunstverk opera d'arte, **kunstverker i marmor** marmi mpl
kupe scompartimento, **kupedør** porta di scompartimento, **kupert jord** acc. dentato, tormentato, **kupervindu** finestrino, **kupevogn** (bil) coupe m inv
kuplett strofa, molinetto, **kupong** cedola, tagliando, **kupp** colpo; colpo di mano, colpo maestro
kuppel cupola, (glassklokke) campana di vetro

(lampe-) globo, **kuppelhue** fam. mal di testa, testa pesante, **kuppelhelv(ing)** volta a catino
kør (ved hoff) corte f; med cura, trattamento, *gjøre* ~ *til* far la corte a, **kuranstalt** casa di cura
kurant corrente
kurator curatore m, **kurbad** stabilimento di cure termali, terme fpl, acque fpl termali
kurer corriere m, corriere diplomatico
kurere curare, (helbrede) guarire (for da di)
kurepost cartella diplomatica
kurfyrste hist. (principe) elettore m, **kurfyrstelig** elettorale, **kurfyrstedømme** elettorato, **kurfyrstinne** elettice f
kurgjest ospite m, f di una stazione termale
kurien (pavehoffet) la Curia romana
kuriositet curiosità, rarità, *for kuriositetens skyld* per la curiosità del fatto, **kuriøs** curioso, singolare
kurmaker corteggiatore m, **kurmakeri** corte f
kurre (duer) tubare, grugnire, **kurring** (il) tubare, verso dei colombi
kurs 1 (skole) corso; ~ (fransk corso) di francese
kurs 2 mar. rotta, *styre (sette) sin* ~ *mot* fare rotta per dirigere la rotta verso, *holde kursen* mantenere la rotta, *komme ut av* ~ deviare, *slå ut av* ~ dirottare
kurs 3 merk corso, (valuta-) cambio, *fast* ~ corso fermo, *til en* ~ *av* al corso (prezzo) di, *falle (stige)*, ~ *ri* ~ *ri*abbassare (salire), *kursen er falt (steget)*, le quotazioni sono ribassate (salite); *kursen er part* il cambio è alla pari, *stå høyt* ~ avere una quotazione alta, fig. essere molto quotato, *stå lavt* ~ avere una quotazione bassa, fig. non essere quotato, *papiret uten* ~ valori non quotati
kursendring nuovo orientamento; mar. cambiamento di rotta, merk fluttuazione f dei prezzi, **kursfall** ribasso
kursiv corsivo; *sette i* ~ stampare in corsivo
kursliste listino di borsa, **kursnotering** quotazione f di borsa, (va uta) listino dei cambi, (handlingen) quotazione in borsa
kursorisk celere, ~ *lesning* lettura celere, *vi har lest det kursorisk* l'abbiamo letto celermente
kurseddel listino di borsa, **kursstigning** rialzo dei prezzi (dei corsi); **kursvingning** fluttuazione f dei prezzi (dei corsi), **kursfall** perdita sulle quotazioni, (på valuta) perdita sul cambio
kursted luogo di cura, stazione f climatica, stazione termale, **kursus** se kurs?
kursverdi valore m di quotazione
kurtasje mediazione f, provvigione f, commissione f
kurtisane cortigiana, **kurtisere** corteggiare, fare la corte a
keruke sterco di vacca
kurv (korg) (liten) cestino, cestello, panier m, (større) cesta, canestro, (lang, kles-) panier, (vilt-, østers-) panier m; (på ryggen) gerla, bot capolino, *fd kurven* fig. essere respinto
kurv arbeid arte f del panierato, lavori mpl in vimini, **kurvblomstret**, *de kurvblomstret* le composite fpl, **kurve** curva, **kurvflaske** fiasco (pl -chi), **kurvfløting** l'intrecciare i vimini, lavoro di vimini, (om flasket) impagliatura, **kurvfull** cestino, canestro, cesta (di), **kurvkuffert** baule di vimini, **kurvmaker** cestaio, panierato, **kurvmøbel** mobile m di vimini, **kurvseng** letto di vimini, **kurvstol** sedia (poltrona) di vimini, **kurvogn** carretta di vimini
kusine cucina
kusk (yrke) vetturino, cocchiere m; (kjører) conducente m, **kusksete** cassetta
kusma med parotite f, fam. orecchioni mpl

kuste disciplinare. kustos disciplina
 kutte 1 s. (munke) tonaca, saio
 kutte 2 v tagliare
 kutter cutter m, inv kutterrigget armato a cutter
 kutyme uso, abitudine f. costume m, jur (diritto d'uso, del er ~ al e uso (+ inf.), vanlig ~ usanza, consuetudine f
 kuvende virare di bordo in poppa kuvending virata di bordo in poppa fig voltafaccia m foreta en ~ fare un voltafaccia
 kuvert coperto, kuvertbrød panino
 kuvogn (jernb) carro bestiame, kuve occhio di vacca (mucca) arkit occhio di bue mar ob o
 kvad canto, canzone f poema m. canzone di gesta
 kvaderstein pietra da taglio, bugna, quadrone m.
 kvadrant quadrante m. kvadrat quadrato, mus bequadro, typ bianco tipografico. kvadrat- quadrato
 kvadratmeter metro quadrato. kvadratinhold area superficie f kvadratisk quadrato, kvadratrot radice f quadrata kvadrattall numero quadrato. kvadratur quadratura. kvadrere quadrare dividere in quadrati, quadrettare. kvadrilje quadriglia
 kvæ resina kvæluft odore m di resina
 kvaksalver guaritore m, ciarlatano. F medicone m. kvaksalveri ciarlataneria
 kval tormento, patimento, supplizio, kvalfull tormentoso, straziante, crudele
 kvalifikasjon qualificazione f, requisito. kvalifica kvalifisere qualificare kvalifisert flertall maggioranza qualificata
 kvalitativ qualitativo. kvalitet qualità, dærlig ~ qualità inferiore. kvalitets- di qualità, di marca, scelto. kvalitetsarbeid lavoro di qualità, bel lavoro, lavoro di prim'ordine. kvalitetsbedømmelse perizia qualitativa kvalitetsbetegnelse marchio di qualità (vin) denominazione f d'origine controllata (DOC). kvalitetsforringelse deterioramento della qualità kvalitetsmerke marca di qualità, kvalitetsprøve campione m (per stabilire la qualità), kvalitetsstål acciaio di prima qualità kvalitetsvare merce f (articolo) di prima qualità (di prima scelta)
 kvalm 1 s. (bråk) baccano. luge ~ fare baccano. F fare casino. kvalm 2 adj nauseante, soffocante, være ~ avere la nausea, jeg blir ~ mi viene la nausea, gjøre ~ nauseare, rivoltare (lo stomaco)
 kvalme nausea, voltastomaco kvalmende nauseante, disgustoso, nauseabondo
 kvalt strangolato, soffocato: (gass) asfissiato
 kvann(e) bot angelica
 kvantitativ quantitativo. kvantitet quantità. kvantum quantitativo, quantità
 kvapsel flaccido, molliccio, bli ~ sformarsi
 kvart quarto mus., sport quarta. kvartal trimestre, (bydel) quartiere m, rione m (husgruppe) isolato, skilde (hus)ete for to kvartaler dovere due trimestri d'affitto. kvartals- trimestrale
 kvartalsavregning pagamento trimestrale. kvartalsoversikt rapporto (prospetto) trimestrale kvartalskifte fine f del trimestre, cambio del trimestre kvartalsvis a (per) trimestre, trimestralmente
 kvartark foglio in quarto. kvartbind volume m in quarto
 kvarter 1 (by) quartiere m, (stundom) sestiere m, (måne, mål) quarto. mil quartiere m, alloggiamento, ligge i ~ essere acquartierato legge i ~ acquartierare, kongens ~ mar guardia di destra mil guardia pari, dronningens ~ guardia di sinistra, mil guardia mpari
 kvarter 2 (tid) quarto (d'ora). den klokka er ~

over elleve sono le undici e un quarto den er ~ på ti sono le dieci meno un quarto
 kvartermester m. sottocapo, mil quartiermastro.
 kvarterseddel foglio di alloggio. kvarterskifte quadratura, del er ~ la luna e in quadratura
 kvartett quartetto kvartfinale quarto di finale
 kvartformat (formato m) quarto. kvartmil quarto di miglio. (nautisk mil) miglio marittimo (1852 m).
 kvarts quarzo. kvartsaktig quarzoso, kvartsholdig quarzifero
 kvartside pagina in quarto. kvartsåre vena d quarzo. kvartutgave edizione f in quarto
 kvas (kvister) ramoscelli mpl secchi
 kvase peschereccio con vivaio
 kvasi quasi, pseudo-
 kvass (skjærende) tagliente (og fig), affilato, (~ og spiss) acuto, penetrante (krass) duro, rude (bitende bitter) aspro, mordente, caustico (pl ci), se og hvass, ~ penn penna mordace, ha en ~ tunge avere la lingua tagliente kvasshet l'essere tagliente causticità, mordacità, asprezza, acrimonia
 kvast zool ciuffo bot fiocchetto
 kve chiuso, recinto. kvede 1 v cantare poetare ~ s se kvad
 kvede 2 bot cotogna kvede-cotogno. kvedetre cotogno
 kveg bestiame m (skjellsord) salame m, bestia stort (smått) ~ bestiame grosso (minuto): kvegavl allevamento di bestiame. kvegbestand patrimonio zootecnico. kvegbesetning capi mpl di bestiame scorte fpl vive. kvegflokk mandria, armento, branco kveghandler mercante di bestiame kvegmarked fiera di bestiame. kvegpest peste f bovina kvegpris prezzo del bestiame kvegrase razza di bestiame kvegtveri abigeato
 kveilmar due. kveile due are ~ 2 ari
 kverse brufolo. kverset bruloloso
 kveite (fisk) ippoglosso, mei se hvete
 kveke bot gramigna
 kveker quacchero. kvekeraktig da quacchero. kvekerhatt cappello da quacchero. kvekerinne quacchera
 kvekk gradidio. ikke gi et ~ fru seg non aprire bocca, non far parola. ikke forstå et ~ non capire un'acca. kvekke gradicare. kvekking gradicamento. gradidio
 kveld sera kvelding crepuscolo, imbrunire m, verso sera. kveldknarr zool caprimulgo (pl g)
 kvele (ved å klemme) strangolare, strozzare: (ved å stoppe pusten) soffocare, fig soffocare, ~ i fødselen i spiren soffocare in sul nascere, agli inizi, ~ gråten ingoiare le lacrime, jeg let nær ved å kveles soffoco bli kvelt av et fiskebein essere soffocato da una spina kvelt latter (skrik) riso (grido) soffocato. med kvelt stemme con voce rotta
 kvelerslange boa m inv, pitone m kvelning strangolamento, strozzamento, soffocamento, kvelningsformemmelse senso di soffocazione
 kvelstoff azoto. kvelstofforbindelser composti mpl azotati kvelstoffgjødning concimi mpl azotati kvelstoffholdig azotato
 kven (kvæne) immigrante finnico (in Norvegia)
 kverk gola, strozza. kverke 1 v (sild) togliere le branchie. (kvele) strangolare. kverke 2 s (kver-sill) adenite f equina
 kverulant litigioso. attaccabrighe m, f inv., pianta-grane m, f inv. cavilloso
 kvese etc se hvese etc kvesse affilare. (s pe-stein) artolare. kvessestål acciaiuolo

kveste ammaccare, percuotere; mod. contundere.
kvestelse contusione f. lesione f.
kvestor economo, hist. questore m, kvestur economato di un università hist. questura
kvidder cinguettio; *ikke forstå et ~* non capire un'acca, kvidre cinguettare, garnre: fig. chiacchierare
kvie, ~ *seg fur* non aver voglia di esitare a (+ inf.)
kvige giovanca kvigekalt vitella
kvikk vivace, pronto, svelto, (oppvakt) sveguo, kvikke, ~ *opp* rianimare, rinfancare, rincuorare, ristorare, kvikkand sabbie fpl mobili
kvikkalt mercurio; *ha ~ i beina (enden)* aver l'argento vivo addosso, kvikkaltboldig mercurifero, mercuriale, kvikkaltkur trattamento al mercurio, kvikkaltopplosning soluzione f. mercuriale, kvikkaltvøyte colonnina di mercurio; kvikkalttermometer termometro a mercurio
kvikke rianimarsi, ~ *til* rivivere
kvinne donna, femmina (ofte neds.) kvinne-da (di) donna, femminile, muliebre kvinneaktig effeminato kvinnebarm seno, kvinnebevegelse movimento femminista kvinnebryst mammella, seno, poppa, petto
kvinnehat odio per le donne, misoginia, kvinnehater misogino, kvinneherredomme matriarcato, kvinneherte cuore di donna, kvinnejeger dongiovanni m. donnaiuolo, cacciatore m. di gonnelle
kvinnekjener conoscitore m. di donne, kvinnekjær amante delle donne, che ha un debole per le donne
kvinnekjønn sesso femminile kvinneklekt saggezza femminile kvinnelege ginecologo (pl. -gi)
kvinnelig femminile, muliebre, donnesco (pl. -chi) ~ *lege* dottoressa, donna medico, *det evig kvinnelige* l'eterno femminile, kvinnelighet femminilità *hun mangler all ~* e del tutto priva di femminilità, kvinnemenneske femmina, virago (pl. -viragini), donnaccia, kvinneregimente dominio della donna, tiranna della moglie, kvinnerov rapimento (ratto) di donne (donna), kvinnerover rapitore m. di donne
kvinnerak femminismo, questione f. femminista, *tilhenger av ~* femminista m, f, fautore m. del femminismo, kvinnerakkeelse figura di donna kvinneraktumido con le donne, kvinnerestemme voce f. femminile
kvinnerena amico delle donne kvinnfolk donne fpl. le donne kvinnfolkarbeid lavoro da donna, lavoro mpl. donneschi (femminili, muliebre)
kvintmus, mil. quinta, (fiolin) cantino, kvintessens quintessenza, kvintett quintetto
kvist (gran) ramoscello, (ived) nodo, (loftsetasje) mansarda, (rom) abbaino, *bu på kvisten* abitare ne, sottoletto (in soffitta), kvistfri senza nodi
kvistkammer camera in soffitta, abbaino, kvistkammerleilighet appartamento a mansarda, kvistkammerindu abbaio lucernario kvistmerelse abbaio
kvitre cinguettare garnre kvitrug cinguettio
kvitt, bli ~ *nue* sbarazzarsi di qc., *na er vi ~* ora siamo pari (e patia), *spille ~ eller dobbelt* giocare a lascia o raddoppia, kvitte saldare, ~ *seg med* assolvere, sbarazzarsi di kvitter cinguettio
kvittere quietanzare, *hvorfor kvitteres* per quietanza, kvittering quietanza, (bevis) ricevuta, saldo, *mot ~* contro ricevuta (el. quietanza), kvitteringsblankett modulo di ricevuta kvitteringsblokk blocco di ricevute, bollettario

kvote quota, contingente m, tangente f; kvotefordeling divisione f. in quote; merk. contingentamento, kvotient quoziente m
kykeliky chiochinchy
kyklop ciclope m, kyklop- ciclopico (pl. -ci),
kylling pulcino (storre) pollastro (mat, po. o kyllingbur stia per pulcini)
kyndelsmess(e) (2 februar) la Candelora
kyndig esperto, perito, pratico; (dyktig) abile, capace, *med ~ hånd* con mano esperta, kyndighet perizia, pratica
kyniker, kynisk cinico (pl. -ci) s., adj
kypisk cipriota
kyraser corazziere m, kyrass corazza
kyse cuffia
kysk casto, kysket castità, kyskhetbelte cintura di castità, kyskhetstefte voto di castità
kysse bacio, kysse baciare; ~ *hverandre* baciarsi, ~ *på tungen* mandare bacio a qn. kyssekte, ~ *leppestift* rossetto indelebile, kyssing (il) baciarsi, sbaciucchio, sbaciucchiamento
kyst costa, (strand) litorale m. kystbatteri batteria costiera, kystbeboer abitante m, f. della costa, kystbefolkning popolazione f. marittima, kystby città marinara, città sul mare, kystbåt cabotiero
kystfart cabotaggio, navigazione f. costiera, kystfiske pesca costiera (el. lungo la costa); kystfort forte m. marittimo, kystfyr faro sulla costa
kysthandel commercio costiero, kystklima clima m. marittimo, kystland zona costiera (el. litoranea), kystlinje linea della costa (el. litoranea), kystlos pila m. costiero kystrev scogliera lungo la costa
kystskip nave f. da cabotaggio, kystsonne zona costiera, kyststrekning litorale m, kysttrafikk traffico costiero, kystvakt guardacoste m. inv., kystvern (festningsværker) fortificazioni fpl. marittime, di fesa costiera
kyst vanteria kyste vantarsi
kyst coda, fila (d'attesa), *stille seg i ~* mettersi in coda, *stå i ~* fare la coda (la fila)
kølle (våpen) clava, mazza, (verktøy) mazzuolo kølleformer a forma di clava køllet farsetto di pelle
køye amaca, (fast) cuccetta *gå til køya* infilarsi in cuccetta, (gå til sengs) andare a letto, køyeklar biancheria da cuccetta, coperte fpl, køyeplass mar. posto di cuccetta
kål cavolo, *gjøre ~ på* venire a capo di, finire, rovinare, kálbed campo di cavoli kálblad foglia di cavolo, kálhode cavolo cappuccio, fig. testa di cavolo, kálorm bruco (pl. -chi), kálrot, -rot (cavolo) rapa, kálrotlett involtino di cavolo; kálstokk torso di cavolo, kálsuppe zuppa (minestra) di cavoli
kåpe cappotto, soprabito, mantello
kår condizione f, stato, se: føderåd, *leve i gode ~* vivere agiatamente, *leve i dårlige (små) ~* vivere in strettezza, *leve i trange ~* vivere modestamente, *ule ~* umili condizioni, miseria
kårde spada, kårde- di (della) spada, kårdedusk dragona, kårdegepeng pendaglio; kårdeknapp pomello della spada, kårdestikk (-støt) colpo di spada, sfocata, kårdestokk bastone m. animato
kåser conversare, kåser conversatore m
kåt impetuoso, focoso, (overgiven) sfrenato, kåthet impetuosità, focosità, sfrenatezza

L

L, I L, I (uttal elle) m f

la (tilate) lasciare; (bevirke) fare, ~ oss gđ' andia mo, ~ meg tale lasciatemi parlare, ~ ham reise (tilate se) lascia(te)lo andar via' (lā ham vekk) fallo (fatelo) andar via' (han må gjerne reise for meg) che paria', ~ seg overtale lasciarsi persuadere; ~ seg si en dress farsi fare un abito, ~ gđ i fred, lasciare andare; ~ gđ' e va bene', e sia' ~ det gđ som det vil' vada come vuole', det lar jeg endu gđ su questo passo ancora sopra, lo noe ligge i sid lasciar stare qc, ~ ligge (oppgi) lasciar lì, lasciar stare ~ skjegget vokse farsi crescere la barba, ~ noe være, ~ være med noe rinunciare a (fare) qc, ~ det være' non lo fare', lascia perdere', det skal jeg nok ~ være non lo farò, (vokte meg for) me ne guarderò bene', ~ være i gråte non piangere, jeg kan ikke ~ være non posso farne a meno, è più forte di me, ~ en være i fred lasciar qn in pace, ~ en være alene lasciar qn solo, ~ så være' e sia', ~ så være at ammettiamo pure che (+ konj), for andre sammensett. la + verb. se verber

la(de) (mar, elektr, mil) cancare

laban mascalzone m, doven ~ gran fannullone, lang ~ spilungone labank traversa (di legno)

labb zampa, suge på labben tirare la cinghia, labbe camminare pesantemente, labbeharv estirpatore m, stradicatore m, labbelesk lingua incomprensibile, turco

laber debole, ~ bris vento moderato

labil lab.le, instabile, lablutet labilità

laborant chimico (pl -ei), laboratista m, f; laboratorium laboratorio.

labyrinth labirinto, labyrinthisk labirintico (pl -ei)

ladd (grov sokk) calzerotto

lade caricare; ladning elekte., mil carica. (sk ps-) caricamento, carico (pl -chi), (gods) carico, ladningsangivelse dichiarazione f di stazza netta, (for utgående skip) manifesto d'uscita

laft incaastro, incastratura, lafte incastrare laftebygning costruzione f di tronchi a incaastro

lag strato, geol også falda, (selskap) compagnia (samfunns-) celo, classe f sociale; (gilde) festa, trattenimento, sport., mil. squadra, mar (rad kanoner) fiancata, legge i ~ accatastare, gi det glatte ~ sparare una bordata, stå ~ med accompagnarsi con, stå seg i ~ med mettersi insieme con, far comunella con, skille ~ (med) separarsi (da), rompere (con), stå ved ~ valere, essere val do, de brede ~ le masse, il popolo, lystig ~ baldona, gi sitt ord med i laget far sentire la propria voce, ha godt ~ med noe sapere come trattare qc, aver la mano a qc, i største laget fin troppo grande, være i godt ~ essere in buona compagnia, essere di buon umore, gjøre en til lags accontentare, soddisfare qn

lagdeling stratificazione f, assisa, lagdelt a strati, stratificato.

lagdommer giudice m (di corte d assise)

lage 1 av ~ fuori fase, giu di corda

lage 2 v (tilberede) fare; (danne) fare, formare ~ i stand (igjen) preparare (riparare), ~ noe til preparare qc., ~ seg til å prepararsi (accingersi) a

lager (-sted) magazzino, deposito; (beholdning) giacenza fpl, scorte fpl, ha (legge) på ~ avere (mettere) in deposito; ha et velassortert ~ avere un

grande assortimento di merce, fore et stor ~ us avere grandi giacenze di, ~ av usalgte varer giacenze invendute

lagerarbeider magazziniere m; lageravgift spese fpl di magazzino; lagerbeholdning merce f disponibile, merce in magazzino; lagerbevis nota di pieno, fede f di deposito, warrant m inv; lagerbok libro magazzino, lagerleie magazzino o

lageromkostninger spese fpl di magazzino; lagersjef magazziniere m capo, lagertomt area adibita a deposito di merci, lagervare merce f a magazzino, scorte fpl

laget fatto, prodotto, (kunstig) artificiale. ~ ord parola artificiosa (inventata)

lagkake torta alla crema (el larchia)

lagmann presidente della corte d'assise, lagmannsrett corte d'assise lagnad sorte f destino.

lagre immagazzinare, mettere in magazzino, tenere in magazzino, (tre. ost) stagionare, (vin) invecchiare

lagrette (e) giudice mpl popolari, lagrettemann giudice m popolare; giurato

lagning immagazzinamento, deposito in magazzino (vin) invecchiamento, (tre. ost) stagionatura (ost også) maturazione f

lagningsomkostninger spese fpl di deposito in magazzino (di stagionatura)

lagting camera alta (del parlamento norvegese)

lagune laguna; lagunere scogliera lagunare, lagune-ey atollo

lagvis a strati, legge ~ disporre a strati

lake salamoia (med vin, krydder) marinata, legge i ~ mettere in salamoia, marinare lakesgurk cetriolo sottaceto, lakei lacche m inv

laken lenzuolo, rene lakener lenzuola fpl di bucato, hvit som ei ~ bianco come un panno lavato, laken-terret tela da lenzuolo

lakk lacca, (-maling) vernice f; (forsegings) ceralacca, en stang ~ un bastoncino di ceralacca

lække 1 (forsegings) se lakkelse, se lakkelse se ellers, lakkere lække 2 (rusle) andare pian piano det lakker mot kveld il giorno declina, det lakker mot enden la fine si avvicina, det lakker og lir il tempo passa, il tempo corre

lakkere laccare; verniciare, lakkerte stovler stivali di vernice; lakkerte varer lacche fpl lakketer laccatore m, verniciatore m lakkering laccatura, verniciatura, lakkfarge lacca, lakkferuss vernice f lakksegl sigillo di ceralacca, lakksko scarpa di vernice lakkstang se lakk

lakmus tornasole m inv, lakmuspapir cartina di (el al) tornasole

lakonsk laconico (pl -ei), lakonsme laconismo laconicità

lakris liquirizia f; regolizza lakristang bastoncino di liquirizia

laks salmone m; fersk 'roket', ~ salmone fresco (affumicato)

laksativ lassativo, (sterkere) purga

laksefarge rosa m salmone, laksefarget (color) salmone inv, laksefiske pesca al (del) salmone, laksegarn rete f per pescare i salmoni, laksegård trappola da salmoni

laksere med purgarsi prendere un lassativo lakse-

ring purga, lakseringsmiddel, -olje se laksativ
lakserød color salmone; **laksetrapp** scaletta per i salmoni, **laksunge** salmoncino, salmone m giovane
lakune lacuna, vuoto
latte balbettare, barbugliare, **latting** balbettio, barbugliamento
lam 1 s, agnello, *from som et* ~ docile come un agnello
lam 2 adj paralizzato paralizzato (p -ci) *varer ~ i beinet* avere una gamba paralizzata, ~ *i den ene siden* colpito da emiplegia
lama (prest) lama m, zool. lama m, **lamaull** (lama di) vigogna, **lamell** lamella
lamhet paralisi f, **lamme** (og fig.) paralizzare
lamme- d'agnello, **lammebog** spalla d'agnello, **lammefrikasse** fricassea d'agnello, **lammekam** lombare d'agnello, **lammekjøtt** carne f d'agnello, **lammekotelett** costoletta d'agnello, **lammelår** coscia d'agnello
lammelse paralisi f
lammeragout spezzatino d'agnello, **lammesadel** sella d'agnello
lampe lampada, lume m, *fylle lampen* riempire il lume
lampefabrikant fabbricante di lampade, **lampefeber** tremare a lampeggiare, **lampeholder** portalampada, lucerniere m, **lampekuppel** globo, **lampepels** uccello f art. ferace, **lampeos** fumo di lampada, **lampepusser** lumaiolo, **lamperække** teatro lumi mpl della ribalta, **lampskein** (skjær) chiarore m di lume, **lampskeim** paralume m, **lampevokkel** supporto di lampada, **lampevokke** lampada a muro, applique f, **lampevokke** (braccio di) applique f, **lampeveke** stoppino, lucignolo
lamslå paralizzare, *bli lamslått av forbauselse* rimanere di stucco
land terra, (rike, bygd) paese m, (tedreland) patria, paese m, *et stykke* ~ un pezzo di terra, **landet** (mois. byen) la campagna, **fart** ~ terra ferma, **flatt** ~ regione f (zona) pianeggiante, **høvt** (lavt) ~ zona montuosa (piana), **det hellige** ~ la Terra Santa, **gå i** ~ scendere a terra, sbarcare, **sette i** ~ mettere a terra, portare a terra, sbarcare, *her i landet* in questo paese, da noi, *i fjerne* ~ in paesi lontani, in terre lontane, *i alle (riker og)* ~ in tutti i paesi, *en by inne i landet* una città del interno (dell'entroterra), *oppe i landet* nelle regioni interne, *over* ~ via terra, **fartovet side på** ~ (havareit) la barca è in secca (sic e arenata), **sette på** ~ far arenare, andare nelle secche, **ligge på landet** stare in campagna, (ferie) essere in villeggiatura, **nerme seg** ~ avvicinarsi a terra, (fisk) avvicinarsi a riva, **legge til** ~ mar approdare, attraccare, **til lands og til vanns** in mare e a terra, per terra e per mare, *her til lands* nel nostro paese, qui da noi
landadel nobiltà terriera (campagnola); **landadelmann** nobiluomo di campagna, **landarbeider** lavoratore m agricolo, bracciante m, **landarmé** esercito di terra, **landauer** lando, **landavståelse** cessione f di terre, **landbefolkning** popolazione f rurale, gente f di campagna, **landbjørn** orso bruno
landbruk agricoltura, agraria, **landbruksdepartement** ministero dell'agricoltura e foreste; **landbruks høyskole** istituto superiore di agronomia, **landbrukskandidat** laureato in agraria, perito agrario, **landbrukskonsulent** consulente m, f agricolo, **landbrukslag** associazione f agraria, **landbruksminister** ministro dell'agricoltura e foreste, **landbrukssekskap** società agricola, **landbruksskole**

scuola di agricoltura, **landbruksutstilling** mostra dell'agricoltura
landdag hist. dieta (regionale), mar (giorno di) franchigia; **landdistrikt** zona rurale, regione f agricola, **landdyr** animale m terricolo
lande accostare, toccare terra, (fly) atterrare, (på vann) ammarare
landefred pace pubblica pace coi paesi vicini; **landegrens** confine m nazionale, frontiera
landeiendom proprietà terriera, fondo; **landeiendomsbesitter** proprietario terriero, latifondista m, f
landeploge calamita pubblica flagello, **landever** strada maestra, strada di campagna, **landveisritt** (sykling) corsa su strada, **landvern** se' landvern, **landvinning** se' landvinning
landfast collegato col la terra ferma, continentale, **landflyktig** fuggiasco (pl -chi), esule m, f, (fredløs) proscritto, (forvist) messo al bando, esiliato, **landflyktighet** esilio, **gå i** ~ andare in esilio, **jage i** ~ esiliare, condannare all'esilio, **landfugl** uccello terricolo
landgang sbarco (pl -chi), (flende også) invasione f, (-sbro) scala esterna, passerella, barcarizzo, **landgangsbygge** banchina, pontile m di sbarco, imbarcadero, **landgangssted** luogo di sbarco, approdo, **landgangstropp** truppe fpl da sbarco
landgods proprietà terriera, terre fp
landhandler bottegaio di paese; **landhandleri** bottega di paese, **landhockey** hockey m su prato
landher esercito di terra
landing sbarco (pl -chi), atterraggio; **landingsplass** approdo, scalo, (fly) campo d'atterraggio, **landingssted** luogo di sbarco, approdo; **landingsstøt** carrello d'atterraggio
landjorde la terra, la terraferma
landkadett allievo ufficiale, **landkart** carta geografica, **landkjenning** avvistamento; (merke) punto di riferimento, **fd** ~ avvistare terra, **landkommune** comune m rurale, **landkrabbe** terricolo; (sk, ell-sord) marinaio d'acqua dolce
landlig campestre, rurale, rustico (pl -ci, også bondsk), (uberørt) agreste; litt villeggiatorio
landligge mar rimanere in porto, ~ s rimanenza in porto, **landligger** pescatore che rimane in porto, villeggiante m, f, **landliv** vita campestre, vita dei campi, **landlivet** *gleder* i piaceri della vita agreste, **landlov** franchigia, **landlovsdag** giorno di franchigia (di permesso), **landluft** aria di campagna
landmakt (stat) potenza continentale, **landmann** agricoltore m, coltivatore m diretto, contadino, **landmannsmøte** comizio agrario, **landmillets** milizie fpl paesane, **landmåler** agromensore m geometra m, f, **landmålerkjede** catena d'agromensore, **landmålerstokk** bilta, **landmåling** agromensura
landoffiser ufficiale m dell'esercito, **landområde** territorio, regione f, *avstå et* ~ cedere un territorio, **landopphold** soggiorno in campagna, villeggiatura, **landpost** posta rurale, **landpostbud** postino di campagna, procaccia m, f inv
landsby paese m, (mindre) villaggio; **landsby-** di paese; **landsbyaktig** paesano, rustico (pl -ci); **landsbyfolk** paesani mpl, contadini mpl, **landsbygd** campagna, **på landsbygda** in campagna, **landsdel** regione f; **landsens** di campagna, campagnolo, ~ *forhold* condizioni di vita in campagna, **landsete** residenza lussuosa in campagna, **landsette** sbarcare, **landsetting** sbarco (pl -chi), (fly) aerosbarco
landsforbund confederazione f nazionale, **landsforræder** traditore m della patria, **landsforræderi** tra-

dimento contro la patria, alto tradimento, **landsforræderisk** che tradisce la patria, (person) også da traditore della patria **landsforvisse** esiliare, mandare in esilio, deportare

landsgyldig valido in tutto il territorio nazionale

landsgymnas(ium) liceo rurale

landsherre sovrano, principe m, regnante m, signore m; **landshusholdning** economia rurale, **landshøvding** governatore m **landside** lato (verso) terra

landsinnsamling sottoscrizione f nazionale, colletta nazionale, **landskamp** gara (partita) internazionale

landskap paesaggio, (provins) provincia, regione f **landskapsmaler** paesista m, f **landskapsmaling** pittura di paesaggi

landskilpadde testuggine f terrestre, tartaruga

landskjent conosciuto in tutto il paese, di fama nazionale, **landsknekt** lanzicheneco (pl -chi) (spili også) zecchinetta

landslag sport squadra nazionale, **landsløst** hist legge f dello stato, **landsmann(iene)** compatriota m, f connazionale m, f

landsmøte congresso (convegno) nazionale

landsmål neo-norvegese

landsogn parrocchia rurale, **landssoldat** soldato

landsomfattende che comprende (include) tutto il paese (tutta la nazione); *en ~ innsamling* una colletta nazionale, **landsorganisasjon** organizzazione f nazionale, sindacato nazionale, **Landsorganisasjonen i O** confederazione f nazionale dei sindacati dei lavoratori

landsskadelig dannoso per il paese, che nuoce alla nazione; **landsskadelige elementer** elementi mpl sovversivi, **landsviker** traditore m della patria, collaboratore m del nemico **landsvik** alto tradimento

landsted casa (villa) in campagna, **landstigning** sbarco (pl -chi), **landsting** (dansk) senato (danese), **landstingsmann** senatore m (danese), **landstrekning** estensione f del paese, regione f, territorio; **landstridskrefter** forze fpl terrestri, **landstrimmel** striscia di terra, **landstryker** vagabondo

landsulykke calamita (catastrofe f) nazionale

landtunge punta, istmo, **landtransport** trasporto via terra **landtunge** lingua di terra

landvern d fesa nazionale (territoriale), (tropper) milizia territoriale **landvernsmann** milite m territoriale, **landverts** via terra, **landvin** vino locale, vino nostrano, **landvind** vento di terra **landvinnning** conquista (og fig)

lang lungo (pl -ghi) grande, alto, (tynn om væske) allungato; *temmelig ~* piuttosto lungo; *en langt menneske* una persona alta *han er ~ og tynn* è lungo e magro, *være 3 meter lang* essere lungo 3 metri, *essere 3 metri di lunghezza* *hvor ~ er gata?* quant'è lunga la strada?, *bli ~* allungarsi, *bli ~ i usikter* fig. rimanere mase, *falle (ligge) så ~* *en er* cadere (rimanere) lungo disteso. ~ *i livet* (klær) lungo di vita

langaktig bislungo, oblungo (pl -ghi) **langarmet** che ha le braccia lunghe dalle braccia lunghe

langball palla, **langbent** che ha le gambe lunghe dalle gambe lunghe

langbelge(r) (radio) onde fpl lunghe

langdistanse lunga distanza, **langdistansefly** aereo intercontinentale, **langdistanseloper** corridore m di fondo, **langdistanserakett** missile m intercontinentale

langdrag, *trekke* ~ *te v* tirarla in lungo, mandare per le lunghe intr *v* andare per le lunghe

langdysse arkeol cromlech m inv oblungo

lange 1 *v* (rekke) passare, porgere (*en noe qd a qn*), ~ *ut* (slag) appioppare, fam allungare, (skritte ut) allungare il passo

lange 2 (fisk) molva, ling m inv

langermet a (el con le) maniche lunghe, **langfarende** che viene da lontano, **langfarer** mar navigatore m di lungo corso **langfart** navigaz. ne f (el viaggi mpl) di lungo corso, **langfinger** dito medio, **langfingeret** che ha (el dalle) dita lunghe (allungolate), fig. chi ha le mani lunghe lesto di mano

langfredag venerdì santo

langgrunn s. fondale m basso, adj. basso, poco profondo, **langhalet** di coda lunga, con la (dalla) coda lunga, **langhalm** paglia di grano, *terake ~* trattare (discutere) un argomento tinto e ritinto

langhals che ha (el dal) collo lungo, (flåske) a collo lungo; **langhodet** dal cranio allungato, dolicocefalo, **langhornet** dalle corna lunghe; **langhovel** pialla lunga, pallone m, **langhåret** (person) dai (con i) capelli lunghi, (eliers) a lungo pelo, dal pelo lungo, **langlivet** longevo

langmodig indulgente, longanime, **langmodighet** indulgenza, longanimità

langnebbet dal becco lungo **langneset** dal (con il) naso lungo, nasuto

langrenn gara di sci di fondo

lang lungo ~ *ordet* *terta* *gd* ~ *et* *accompaniare* lungo il fiume, *veien går ~* *et* *la strada* *costeggia* il fiume; *gd ~* *muren* *rasentare* il muro, *la nie over ~* *fare qc.* *tranquillamente* (el a poco a poco); *pd ~* *per* lungo, nel senso della lunghezza, *pu ~* *og* *pd* *ivers* *in* (per) lungo e *in* (per) largo

langsag sega da carpentiere, segone m

langvetter lungo, in lungo, per tutta la lunghezza di **langsak** (væksel) a lunga scadenza, (lån) a lungo termine, ~ *program* programma a lunga scadenza, **langvat** che serba rancore a lungo

langskal scialle m lungo, **langskafet** a manico lungo, **langskallet** dolicocefalo, **langskip** nave f vichinga (kirke) navata maggiore, **langskip** mar longitudinale **langskjølet** a lunghezza de

langskudd tiro lungo (også sport)

langsom lento, tardo, lungo (pl -ghi), (kjedelig, noioso, ~ *gift* *verien* *ad* *azione* *lenta*, *lento* *veleno*; ~ *musikk* *musica* *lenta*, **langsomhet** lentezza, **langsommelig** (langvarig) duraturo, che dura a lungo, noioso, **langsomt** lentamente, piano, adagio; *hegyene d*; *gd ~* *rallentare* il passo, *tiden går ~* il tempo non passa mai

langstillet dallo stelo (dal gambo) lungo, **langstrakt** lungo, esteso, allungato; **langsynt** ipermetrope, presbite, fig. lungimirante, **langsythet** ipermetropia, presbiopia, fig. lungimiranza

langt adv ~ *(hort borte)* lontano: litt. *lungi* *hvor ~* *er vi kommet?* fino a dove siamo arrivati?, *dove siamo?* a che punto siamo? *hvor langt er vi fra Roma?* quant'è distante Roma?, *hvor langt har jeg igjen?* quanta strada ho ancora da fare? *hvor ~ vil du følge oss?* fino a dove ci accompagni?, fig. fino a che punto sei con noi?, *vi er ~ borte fra hverandre* siamo molto lontani, *det er så ~ fra* *al* *jeg* sono ben lungi dal (+ inf) ~ *framme* molto avanti *gå ikke så ~ fram* non andare tanto avanti!, *det var ~ innellom* c'era un lungo intervallo tra .. ~ *inn* molto dentro; ~ *ned* molto in basso (in giù), ~ *opp* molto in alto (in su); ~ *ut* molto fuori lontano; ~ *ut i havet* al largo, in alto mare ~ *um lenge* finalmente, infine; ~ *tilbake* molto indietro; ~ *annerledes* ben diverso, adv. ben altro-

mentl. en ~ *større afstand* una distanza assai maggiore, *han er ~ vakre enn sin søster* è molto più bella di sua sorella
langtekkelig lungo, che va per le lunghe
langt(i)fra lontano da. (*nei*) ~ 'tutt'altro!', neppur lontanamente! *han er ~ rik* è tutt'altro che ricco.
langtidsinnstilt, ~ *bombe* bomba a scoppio ritardato
langtrekkende a (di) lunga gittata, **langtrukkes** pro-
 lisso; prolungato, lungo; (-tekkelig) verboso,
 noioso **langust** aragosta
langvarig ungo (pl. -ghi), di lunga durata, diutur-
 no, **langvarighet** lunga durata, litt diuturnità
langveis, ~ *fra* da lontano
langøret dalle orecchie lunghe, orecchiuto
lanse lancia, asta, *felle ~* darsi per vinto, cedere,
lansener lanciere m, **lansere** lanciare, **lanseskaff**
 impugnatura di (della) lancia; **lansespiss** punta di
 (della) lancia, **lansesot** colpo di lancia, lanciaata,
lansett lancia
lanterne lanterna
lapidarstil stile m lapidario
lapis pietra infernale, nitrato d'argento
lapp 1 (-lending) lappone m, lappona
lapp 2 pezza, toppa, mod., bot. lobo, (hud-) piega
 cutanea, (jord-) fazzoletto di terra, (seddel) bi-
 ghietto, *en ~ papir* un pezzo di carta, un biglietto,
sette en ~ på mettere una pezza a
lappe (bote) rappezzare, rattoppiare, raccomandare,
 ~ *en sykkel* riparare la gomma di una bicicletta,
lappesaker il necessario per riparare, **lappeskom-**
ker ciabattino; **lappeskredder** sarto che eseguisce
 riparazioni, **lapping** rattoppo, rappezzamento
lapplandsk lappone
lappverk rattoppo fig. rabberciatura abborracci-
 tura, **laps** bellimbusto, gaga m.
lapskaus stufato (spezzatino) con patate
lapsus lapsus m inv
larm rumore m, chiasso, strepito, fracasso; (fugl.
 mennesker også) schiamazzo; **larmer** far chiasso,
 strepitare, schiamazzare, **larmerode** rumoroso,
 chiassoso, (person også) chiassone (a
larve larva, bruco (pl. -chi) **larvefotter** tekn. cin-
 goli mpl, *med ~* a cingoli, cingolato; **larvestand**
 stato larvale
lasarett ospedale m militare, infermeria, (bevege-
 lig) ambulanza, **lasaron** barbone m, **lazzarone** m
lave brande lo, cencio, straccio, *henge i laser* essere
 sbrindellato, cadere a brandelli, **laserstråle** raggio
 laser, **luset** sbrindellato, cencioso, lacero
lass carico (pl. -chi), (vogn-) carrata, carrettata,
et (bil) ~ med sand un camion di sabbia, **lassevis** a
 carrate, a carrettate, **lasso** lasso, lazo inv
last 1 prep (forkort. l/), *en sjekk på Lit 10.000 ~*
Società Generale un assegno di Lit 10.000 a carico
 della Società Generale
last 2 (teil) vizio, (byrde) carico (pl. -chi), onere
 m; mar. carico, (lasterom) stiva, *la inn ~* fare il
 carico; *stå ~ og brast med* essere solidale con
lastangivelse mar. manifesto di carico tel. di par-
 tenza; **lastdyr** animale m da soma
laste caricare (med di), *fullt lastet* a pieno carico,
lost lastet i fartay (rommet) caricato alla rinfusa
 ~ *en for noe* biasimare qc. a qn., addebitare qn.
 per qc.
lastarbeider scaricatore m, portuale m; **lastavgift**
 imposta sul carico, diritti mpl di carico
lastebil autocarro, camion m inv, (liten) camionci-
 no, **lastebudekk** copertone m da autocarro
lastebom mar. picco di carico **lastebåt** nave f da ca-

rico, mercantile m. **lastevne** carico utile, portata,
 mar. stazza netta
lastefull vizioso, dissoluto, **lastefullhet** viziosità, dis-
 solutezza, **lastehavn** porto d'imbarco.
lasteklar pronto per l'imbarco; **lastelinge** mar. linea
 d'immersione a pieno carico, **lastemottaker** desti-
 natario (del carico); **lastepenger** diritti mpl e im-
 poste lpl sul carico, **lasteplass** luogo di carico, mo-
 lo (banchina) di carico; **lastepram** mar. chialfa,
 bettolina, pontone m; **lasterom** stiva, **lasteseddel**
 polizza di carico; **lasteskip** nave f da carico, mer-
 cantile m, **lastevogn** carro merci, autocarro
lasting carico (pl. -chi) mar. også; imbarco (pl.
 -chi), (tøy) stoffa leggera, **lastokk** bacchetta
laser smalto, (-farge) smalto azzurro, **lasurbli** az-
 zurro
lat pigro, indolente, infingardo
late 1 (til-) lasciare, se la (synes) sembrare, pare-
 re, aver l'aria di, (gi skinn av) fingere, far finta di,
han later til å være en bra mann ha l'aria di essere
 un uomo dabbene; *han er ikke så glad som han later*
til non è felice come sembra, *det later til at ~* pare
 che ~, *som det later til* a quanto pare, *han later som*
tom *han sover* fa finta di dormire, *late som ingen-*
ting far finta di niente; ~ *som tom* *en ikke hører*
 fingere di non sentire, far l'orecchio da mercante;
lat som du er i var / hjemme fa come (se fossi) a casa
 tua, ~ *så skikkelig / uskyldig uvitende* / fare la gal-
 lamorta (l'innocente, lo gnorri); ~ *livet* perdere la
 vita, ~ *vannet* onnare, spandere acqua, *det må*
man ~ ham su questo bisogna rendergli giustizia,
man må ~ ham at han bisogna riconoscere che
 (egli)
late 2, ~ *seg* fare il poltrone, poltroneggiare
laten, *hans gjøren og ~* la sua condotta, i fatti suoi
latent (allo stato) latente, **lateransk** lateranense
lathet pigrizia, indolenza
latin latino, **latiner** latino, (latinkyndig) latinista
 m, f, **latinsell** vela latina, **latinsk** latino, ~ *vending*
 latinismo; **latinske bokstaver** caratteri mpl romani,
latinskole liceo classico, scuola di latino
latrine latrina, **latrinegjødsel** bottino
latuden, *ligge på ~* poltrone, oziare
latter riso, risata, **hjerterlig** ~ grossa (solenne) risa-
 ta, *høy ~* scoppio di risa, risata omerica, *støende*
 ~ fragorosa risata, *kønlig ~* riso beffardo; *gjen-*
stand for ~ zimbello; *stå opp en høy ~* scoppiare
 in una fragorosa risata *vekk ~ lat ridere brukt*
ut / bruste i ~ scoppiare a ridere, *sprekke (da) av*
 ~ morire dal ridere, *ikke kunne høre seg for ~* non
 riuscire a trattenere le risa, *stå noe høyt i ~* riderci
 sopra, *bli (gjøre seg) til ~* rendersi ridicolo, *gjøre*
til ~ ridicolizzare; *være til ~ for en* essere lo zim-
 bello di qn
latteranfali scoppio di risa, **latterbarnet**, *være i ~*
 aver voglia di ridere; fam. avere la ridarella, **latter-**
krampe riso convulso
latterlig ridicolo, risibile (rar) buffo *høyt ~* + di
 colo al massimo, *jeg synes det er ~ av Dem* ti trovo
 ridicolo da parte Sua (+ inf), *gjøre en ~* ridicol-
 lizzare qn, far apparire ridicolo qn *gjøre seg ~*
 rendersi ridicolo, cadere nel ridicolo, *gjøre noe ~*
 volgere qc. in ridicolo, *en ~ pris* un prezzo irriso-
 rio, **latterliggjøre** ridicolizzare *vo gete in* ridicolo
latterlighet ridicolo, ridicolaggine f
lattermild ridanciano, siare, **lattermildhet** voglia di
 ridere; **lattermuskel** muscolo del riso, **lattersalve**
 scroscio di risa, scoppi mpl di risa, **lattervekkende**
 che fa ridere, buffo, ridicolo, risibile
latvisk lettone

laug (håndverks-) corporazione f (di arti e mestieri); (forening) associazione f, sindacato; *høre med til laugei* fig. essere dei nostri (vostri, loro), far parte della congrega; **laugsvesen** corporazioni fpl. ente m corporativo; **laugsånd** spirito di corpo

laurbær ailoro, pl. fig. lauro, allora mpl, *hvile på sine* ~ riposare sugli allori, *høste* ~ mietere allori, **laurbær-** d ailoro, **laurbærblad** foglio d ailoro, **laurbærkrans** corona d ailoro, **laurbætre** ailoro, litt. auro

lauv (løv) fogliame m, foglie fpl, (bregner også) fronda, *lauvet fuller* le foglie cadono; *fd* ~ mettere le foglie, infrondire; **lauvfall** caduta delle foglie; **lauvfrosk** raganella, **lauvgang** viale alberato, pergolato, **lauvhvelving** arco di fronde, **lauvhytte** capanno di fronde

lauvkrans ghirlanda di foglie, **lauvrik** folto, frondoso, fronzuto, **lauvsag** sega da traforo, **lauvsal** volta di fronde, pergolato, **lauvsalsfesten** la festa dei Tabernacoli, **laufsanger** lui m inv

lauvskog foresta di alberi latifogli, **lauvsprett** fogliazione f, **lauvtak** tetto di fronde **lauvtre** albero latifoglio, **lauvverk** fogliame m, fronde fpl, (på tøy pap r) disegno a fiorami, racemo

lav 1 adj. basso (og fig.), (ussel) vile, meschino, se også lavt adv., ~ *pris* prezzo basso, *til lave priser* a basso prezzo, ~ *sjel* animo basso (vile), ~ *tone* tono basso, nota bassa, *en halv tone for* ~ troppo basso di un mezzo tono, ~ *tenkemute* sentimenti mpi bassi, bassezza, *hø og* ~ grandi e piccoli, se og lavere

lav 2 s. bot. lichene m, lava lava

lavadel bassa nobiltà, **lavaler** età legale; *kriminell* ~ età minima di imputabilità penale, **lavarier** licheni mpl, **lavastrom** colata lavica, **larbeet** corteo di gambe, dalle gambe corte, *lave* fare, se lage

lavendel lavanda, spigo, **lavendel-** di lavanda

lavere più basso, meno elevato, inferiore; ~ *dyr* animali mpl inferiori, *de* ~ *klasser* le classi inferiori *til* ~ *priser* a prezzi inferiori, *gjøre* ~ abbassare, *henge (sette legge)* ~ abbassare, *ligge* ~ ennessere a un livello inferiore d

lavest 1. più basso; (rang) infimo, *den laveste pris* il prezzo più basso, *til laveste pris* a prezzo ristretto, *av laveste kvalitet* d infima qualità, **lavestbydende** il m. nor offerente

lavett affusto; *laftet i ta*; *en kanon av lavetten* smontare un pezzo d artiglieria

lavfrekvens bassa frequenza, **lavbet** bassezza

lavine valanga, (s)lavina, **lavinehund** cane m da lavine

lavkomisk di bassa comicità, buffonesco (pl. -chi) **lavkonjunktur** congiuntura bassa, fase f di depressione **lavland** terra bassa

lavloftet dal soffitto basso

lavmalt che (chi) parla basso, adv. a bassa voce

lavmål minimo, livello minimo

lavpannet di fronte bassa, fig. gretto, meschino; **lavpullet** dal cocuzzolo basso

lavpannet di bassi sentimenti **lavspenning** bassa tensione, **lavspent** a bassa tensione, **lavstammet** a basso fusto

lavt adv. basso, (lumpent, nedrig) bassamente mus. piano, ~ *pu vannet* a fior d'acqua, a pelo dell'acqua, ~ *anslitt* a d.r. poco, *fly* ~ tekn. volare a bassa quota, *ligge* ~ *med hodet* tenere la testa bassa, *smakke* ~ parlare a bassa voce (el piano), *spille* ~ puntare basso, *stå* ~ essere basso

lavtflygende che vola basso, tekn. che vola a bassa quota, **lavtliggende** basso, depresso

lavtrykk bassa pressione f **lavtrykksmaskin** macchina a bassa pressione

lavtstående basso, inferiore, fig. di bassa condizione, di umili origini, **lavttenkende** meschino, vile

lavvann bassa marea, *det er* ~ c'è bassa marea

le 1 v. ridere (av, over di, høyt a piena gola); ~ *en ut* dendere qn., farsi beffe di qn., ~ *en like opp i ansiktet* ridere in faccia a qn., ~ *som en i var*, gal ridere come un matto, *det ler jeg av meg* ne rido, *det er ikke noe d* ~ *av* non c'è niente da ridere; *nei, nå må jeg* ~ mi fai (fate) ridere, *den som ler sist ler best* ride bene chi ride ultimo, ~ *seg fordervet i i hjel*, crepare (morire) dal ridere, *det er til d* ~ *seg fordervet i i hjel* av c'è da morire dal ridere

le 2 s. riparo, rifugio, i ~ al riparo (for da); *mar* sottovento, *ligge i* ~ *av kisten* essere sotto cosa, *hardt i* ~ barra tutta sottovento

lelaus sgangherato, (person) dinoccolato

lebelte frangivento, **lebensraum** spazio vitale

led 1 (grind) sbarra(mento) **led** 2 *mar* canale m navigabile, rotta, se lei 1

ledd anat. bot. articolazione f, anat. og giuntura, arto, (finger-, tå-) *sa.ange* f (-stykke) bot. nodello, giunto; (kjede-) anello; (slektskaps) grado (di parentela), generazione f. arkit. membro, membratura, (passus i paragraf o. l.) comma m, capoverso, *første tredje* ~ mat. antecedente m, *annet, fjerde* ~ mat. conseguente m, *fu armen ut av* ~ slogarsi il braccio, subire una lussazione al braccio *gå av* ~ slogarsi, sconnettersi, *vi av* ~ slogare, lussare, *være av* ~ essere slogato (lussato), *være ei* ~ i essere un elemento di, far parte di, *sette i* ~ *igjen*, rimettere a posto

leddbetennelse artrite f. **leddannelse** artico. azione f. **leddeling** divisione f in membri, zool. bot. articolazione f. **leddet** articolato **leddukke** fantoccio snodabile, marionetta, (malers) manichino

leddyr animale m articolato, **leddgikt** artrite f. reumatismo articolare **leddeløs** disarticolato, snodato; (holdning gang) dinoccolato, **leddvann** sinovia, **leddverk** artrosi f

lede 1 s. noia

lede 2 v. (føre) condurre (også strøm, varme) guidare, (styre) dirigere, (møte) presiedere (a); *la seg* ~ *av egen nytte* farsi guidare dall'interesse personale, ~ *ens oppdragelse* educare qn.; ~ *bort* deviare, sviare; ~ *samtalen hen på noe annet* cambiare argomento, **ledebånd** danda, guinzaglio

ledelse guida d'azione f. gestione f. potestà, comando, *hu den øverste* ~ *over noe* soprintendere a qc., *ta ledelsen i sin hand* assumere il comando, prendere le redini, *under* ~ *di sotto* la guida di (forsete) sotto la presidenza di

ledemotiv motivo conduttore, leitmotiv m inv

ledeode conduttore (også fys.), direttivo; ~ *tanke* concetto principale, linea direttiva; ~ *spørsmål* domanda suggestiva, i ~ *krefter* ne la classe dirigente; ~ *stilling* carica dirigenziale

leder guida, direttore m. dirigente m. f. fys. conduttore m, (parti-) segretario, (avisart kkel) editoriale m, articolo di fondo,

ledestjerne stella guida, fig. buona stella

ledetråd filo conduttore

ledig libero; non occupato (embete) vacante, (ikke i bruk) disponibile (arbeids-øst) disoccupazione, (ørkesløs) inoperoso, sfaccendato; (lentbevegelig) agile, *gå* ~ essere disoccupato, *huset står* ~ la casa è vuota (sfitta), ~ *plass* (rom) spazio libero, (s. tie) posto libero, i *sine ledige stunder* nei momenti d'ozio nei ritagli di tempo

lediggang ozio, inoperosità, inattività; ~ *er roten til alt* onde l'ozio è il padre dei vizi; **lediggenger** ozioso, sfaccendato; **ledighet** disoccupazione f

ledning condotto, conduttura, (telegr., elektr.) filo, conduttore, cavo; **ledningsevne** conducibilità, conduttività; **ledningsfeil** difetto di linea; **ledningsmast** traliccio di linea elettrica; **ledningsmotstand** resistenza; **ledningsnett** rete f di condutture; **ledningsrør** tubo conduttore, cavo; **ledningstråd** filo conduttore

ledsage accompagnare (også mus.); mil., mar. scortare; (føre) guidare, condurre; **ledsagelse** accompagnamento; (væpnet) scorta; **ledsager** compagno; accompagnatore m (også mus.); (fører) guida, (dames) cavaliere m; **ledsagerbillett** biglietto de la guida (del capogruppo); **ledsagerbåt** nave f scorta; **ledsagere** (følge) seguito, (sikkerhet) scorta; **ledsagerinne** compagna, accompagnatrice f; **ledtog**, **stå (vare) i** ~ *med* far causa comune con, fare comunella con

lee muovere; ~ *seg* muoversi

lelle lisciare, corteggiare, ~ *med en* lisciare il pelo a qn., **lefleri**, **lefling** piaggeria, lisciamento; corteggiamento

lesse sp. d. focuccetta, **leg** adj. se. lek 2

legal legale, **legalisere** legalizzare, **vidimare**, **legalisering** legalizzazione f, **vidimazione** f

legasjon legazione f, **legasjonsråd** consigliere m di legazione; **legasjonssekretær** segretario di legazione

legat legato, lascito, *opprettet et* ~ *for* fare un legato a beneficio di, **legatar** legatario, **legator**, **legatstifter** fondatore m di un legato

lege 1 s. medico (pl. -ci), fam. dottore m

lege 2 v. guarire, sanare, *bli leget (sår)* rimarginarsi, cicatrizzarsi; **legeattest** certificato medico

legebehandling cura medica, *være under* ~ essere in cura; **legebesøk** visita del medico; **legebok** libro di medicina; **legedrikk** pozione f, bevanda medicamentosa; **legeerklæring** attestato medico, perizia medica; **legeforening** ordine m dei medici

legehjelp assistenza medica; **legehonorar** onorario del medico (-regning) parcella del medico; **legeskraft** virtù f terapeutica; **legeskunst** medicina, arte f medica; **legekyndig** esperto di medicina

legeme corpo, mat. solido; *fast* ~ (corpo) solido; *flytende* ~ liquido

legemiddel farmaco (pl. -ci, -chi), medicamento, medicinale m, fam. medicina

legemlig corporeo, corporale, fisico (pl. -ci), somatico (pl. -ci), materiale; ~ *henseende* fisicamente, dal lato fisico; ~ *skjønnhet* bellezza fisica; ~ *straff* pena corporale; **legemliggjøre** incarnare, personificare, concretare; **legemliggjørelse** incarnazione f, materializzazione f; filos. individuazione f; **legemsbeskadigelse** lesione f

legemsbeskaffenhet costituzione f, **legemsbevegeelse** movimento del corpo; **legemsbygning** conformazione f del corpo, *av kraftig* ~ di corporatura robusta, *av pen* ~ di bella complessione, di corporatura armoniosa; **legemsdel** parte f del corpo

legemsfeil difetto fisico; **legemskraft** forza fisica; **legemsstørrelse** taglia, statura; *i / full* ~ in grandezza naturale, (kunst også) al naturale; **legemssvakhet** debolezza di costituzione; **legemssvækkelse** esaurimento fisico

legendarisk leggendario; **legende** 1 s. leggenda; **legende** 2 adj. curativo, medicamentoso, terapeutico (pl. -ci), (sår) cicatrizzante; **legendeaktig** leggendario, da leggenda

legere (testament. metall.) legare, **legering** lega

legeresept ricetta medica, **legeråd** consiglio del medico; *sole* ~ consultare un medico; **legestand** professione f di medico; (i) medici mpl; **legetilsyn** controllo del medico; **legeundersøkelse** visita medica; **legeurt** erba medicinale, semplice m; **legeutdanning** preparazione f medica, studio della medicina; **legewgifter** spese fpl mediche

legerakt pronto soccorso; **legevitenskap** scienza medica; **legentenskapelig** medicale

legg fisiol. polpaccio, gamba, (tøy) piega, ripresa, pince f inv.; *legge i* ~ pieghettare

legge 1. *usammens.* mettere, posare, porre, situare, (særl. person) conciare; *legge sin hatt* togliersi il cappello, ~ *egg* deporre (fare) l'uovo (le uova); ~ *seg* concarsi, andare a letto, (syk) mettersi a letto, (kaste seg ned) buttarsi a terra, (vind) calmarsi, (korn) allettarsi, *la ham gå hjem og* ~ *seg* fig. che vada a farsi benedire; *he en gå hjem og* ~ *seg* fig. mandare qn. a quel paese, *elva har lagt seg* il fiume è gelato

legge 2. *sammensatt med prep. el. adv.* ~ *an* mil. spianare il fucile, *legg an' puntate!*; ~ *an på* noe mirare (puntare) a qc., (dame) corteggiare, ~ *bi* mettere alla cappa, ~ *seg etter noe* dedicarsi (applicarsi) a qc., ~ *av* (ta av) togliere, deporre, (feil) emendare da, (være) perdere; (kassere) smettere; typ. scomporre; ~ *hori* mettere da parte, ~ *fra seg* lasciare, deporre, disarsi di, ~ *fram* esporre; produrre, esibire, ~ (lenger) *fram* mettere (più) avanti, ~ *hen* mettere, posare, archiviare, ~ *i* (ovnen) accendere la stufa, aggiungere legna al fuoco, ~ *i* *atke* ridurre in cenere; ~ *i vann* ammolare, (saltmat også) dissalare; ~ *igjen* rimettere, riporre; ~ *seg imellom* intervenire, intromettersi, interporri, ~ *inn* mettere; (i brev) accudere, allegare, (vann, gass) mettere, installare, (til oppbevaring) deporre, (i tre) intarsiare, (i tekst) inserire; ~ *inn på sykehus* ricoverare all'ospedale, ~ *inn* (sy) restringere, riprendere, ~ *inn et godt ord for* mettere (spendere) una buona parola per; ~ *ned* posare, mettere giù, deporre, (utstrakt) distendere, (sild) imbarilare, (sylte) fare, mettere in conserva, (salte) mettere sotto sale, salare; *se også* **nedlegge**, ~ *om* (rundi om) mettere intorno (in giro) a, ~ *om* (igjen) rifare, rinnovare; (brulegning) riselciare, (anmerledes) cambiare, spostare, fare diversamente; ~ *opp* mettere su; ~ *opp drene* tirare i remi in barca, ~ *opp et skip* disarmare una nave ~ *opp en kjole* accorciare un vestito, ~ *hånden på* mettere le mani su, ~ *hånd på en* mettere le mani addosso a qn., ~ *hånd på seg selv* (tentare di) suicidarsi, ~ *siste hånd på* dare l'ultima mano (gli ultimi tocchi) a; ~ (ved) *på ilden* alimentare il fuoco, mettere legna sul fuoco, ~ *på* (varene) aumentare il prezzo (della merce); ~ *sammen* (ting) mettere insieme, raccogliere, riunire; (folde) (n)piegare, mat. fare la somma, sommare, addizionare; *ndr en legger det hele sammen* facendo la somma, riassumendo, insomma, ~ *noe til* (tilføye) aggiungere qc.; (yte) contribuire con qc., ~ *seg til noe* procurarsi qc., ~ *til* mar. attraccare, (anløpe) fare scalo (ved a), ~ *seg til* (fryse) gelare, ghiacciare; ~ *tilbake* (igjen) rimettere; ~ *ut* mettere fuori, (søm) allargare, (forklare) spiegare; *se* **utlegge**, ~ *ut penger* sborsare denaro, ~ *seg ut* (bli fyldig) ingrassare, metter su pancia; ~ *seg ut med en* mettersi in urto con qn., ~ *ut* (av havnen) uscire in mare (dal porto); ~ *vd* unire a

leggebrodd (insekt) ovopositore m

legging posa, messa, collocamento, installazione f

legio, *feidene var* ~ c'erano errori a profusione
 legionær legionario
 legitim legitimo; legitimasjonsbevis documento d'identità; legitimasjonskort carta d'identità
 legitimere legitimare: ~ seg provare la propria identità, esibire i documenti (d'identità); legitimering legittimazione f., legitimist legittimista m., f., legitimistisk legittimista, legittimistico (pl. -ci)
 leguan (øgle) iguana
 lei 1 s. (skips-) passaggio, passo, canale m. navigabile
 lei 2 ad. spiacevole, imbarazzante; brutto, disgustoso, (slømt) cattivo; (kjed) annoiato, stufo ~ *m. livet* stanco di vivere
 leide(brev) salvacondotto, leider scala (di bordo), biascaglina
 leie 1 v. (ved handa) condurre per mano
 leie 2 s. (et) giaciglio, (seng, elve-) letto, (dyre-) covo, lana (mineral-) giacimento, *bringe ut av* ~ deviare
 leie 3 s. (en) locazione f., noleggio, affitto, (beta-ling) pigione f. affitto, *skjle et halvt års* ~ dovere sei mesi di pigione, *sitte med en høy* ~ pagare un affitto molto alto, F. pagare una pigione salata, *hvor meget gir dette huset i* ~ ? quanto rende di affitto questa casa?, (*hus, til* ~ casa in affitto, (annonse) affittasi casa, *hu til* ~ stare a pigione, *hu til* ~ avere da affittare
 leie 4 v. (ta til leie) affittare, prendere in affitto, (bil o l., også) noleggiare, (bort, ut) affittare, dare in affitto, (bil o l. også) noleggiare, ~ *noen neds.* prezzolare qn., ~ *seg en leilighet* (~ *seg inn*, *hus noen* prendere un appartamento in affitto da qn., ~ *en sykkel* noleggiare una bicicletta
 leiengift pigione f., affitto, (bil o l.) noleggio
 leiebibliotek biblioteca circolante
 leiboer locatario, inquilino
 leiegård immobile m. di reddito, casa d'appartamento in affitto, leiehær esercito di mercenari
 leieinntekt reddito locativo, leiekontrakt contratto di locazione (el. di affitto)
 leiemorder sicario, leiemål durata della locazione
 leier locatario, affittuario; leierestanser arretrati mpl. (di affitto non pagato)
 leiesvenn mercenario, leietjener cameriere m. (el. domestico) in affitto, leietropper truppe (pl. mercenari)
 leik gioco, se lek, leike giocare, se leke
 leilending fittaiolo, fittavolo
 leilighet (bo'ig) appartamento, alloggio; (anledning) occasione f.; ~ *gjør ivv* l'occasione fa l'uomo ladro, *sende med første* ~ *mar* spedire con la prima nave o partenza *ved første anledning* ~ *se* si presenta l'occasione; *ved enhver* ~ in ogni occasione, *ved første (neste)* ~ alla prima occasione
 leilighets- d'occasione leilighetsarbeid lavoro occasionale, leilighetsdikt poesia d'occasione; leilighetskjøp acquisto d'occasione, occasione, leilighetskrift scritto letterario d'occasione, leilighetsvis occasionalmente, all'occasione
 leir accampamento, campo; (jord), argilla *bryste* ~ levare (muovere) il campo, *slå* ~ accamparsi, piantare l'accampamento; *ligge i* ~ campeggiare; essere accampato, leiraktig argillaceo, leirbål falò, leirdueskyting tiro al piattello
 leire 1 v., ~ *seg* accamparsi, geol. stratificarsi
 leire 2 s. argilla, leiret argilloso, leirfall smottamento (di terreno argilloso), leirfigur, ~ *i pulekrybbe* figurina da presepio, leirfotter, *på* ~ dai piedi d'argilla, leirgolv pavimento d'argilla (el. di terra

battuta), leirgrav cava di argilla, leirgrunn terreno argilloso; leirholdig argilloso
 leirjord terra argillosa, galestro, leirkar vaso (recipiente m.) d'argilla (el. di coccio), leirkrukke anfora di terracotta
 leirliv vita d'accampamento, sport, lampeggio, camping m. inv. leirrområde accampamento, leirplass luogo d'accampamento, sport, campeggio, tendopoli f.
 leirvarer oggetti mpl. di terracotta terraglia
 leirvegg muro (parete f.) d'argilla
 leite, ~ *på* agire su, affaticare, *det leiter på* costa molta fatica, F. ammazza
 leiv pagnotta piatta, galletta
 lek 1 s. giuoco (p. ch. *le, ha noen på* *ken* ecco com'è finita la faccenda, *hold opp mens leken er god* ogni bel gioco dura poco)
 lek 2 adj. (mots. geistlig) laico (pl. -ci) temporale, secolare; (mots. lærd kyndig) profano, incompetente, diguno, ~ *og lærde* i savi e i profani lekbror frate m. laico, converso lekdommer giudice m. popolare (el. laico)
 leke 1 v. (spil) giocare (*far og mor a* papà e mamma, *soldat a la* guerra, *med ilden* giocare col fuoco), (spøke) scherzare, leke 2 s. giocattolo, balocco (pl. -chi)
 lekealder l'età dei giochi lekebord tavolo per giocare lekebror, -kamerat compagno di giochi lekeplass posto per giocare, campo giochi parco per bambini, lekesøster compagna di giochi
 leketøy giocattolo, balocco (pl. -chi) fig. trastullo, giocattolo leketøysbutikk negozio di giocattoli, leketøysfabrikant fabbricante m., f. di giocattoli, leketøyshandler negoziante m., f. di giocattoli
 lekfolk laici mpl., profani mpl., la gran massa
 lekk che perde, che ha una falla, bucato, mar che ha una falla, che fa acqua, *være* ~ fare acqua, *avere una perdita*, lekkasje perdita, *ha en* ~ avere una falla far acqua, lekkre avere una perdita, avere una falla, fare acqua
 lekker delicato, delizioso, prelibato; *gjøre seg* ~ *for en*, fare il grazioso (con qn.), fare moine (a qn.), lekkerbisknen leccornia, bocconcino, ghiottoneria, lekkermunn buongustaio, persona dal palato fine
 lekmann (uinnviet) laico (pl. -ci), profano, lekpredikant predicatore m. laico
 lekse lezione f., compito, *kunne sin* ~ sapere la lezione, *gjøre lekse sine* (skriftlig) fare i compiti, (muntlig) studiare le lezioni lekseles(n)ing studio delle lezioni, (sl) fare i compiti, leksepugging (lo) sgobbare sui libri lekseterping (i) imbottire il cervello di nozioni
 leksikalsk lessicale, lessicologico (pl. -ci), leksikograf lessicografo, leksikon (ordbok) dizionario, vocabolario; (ordforråd) lessico (pl. -ci), (konversasjons-) dizionario enciclopedico, enciclopedia, leksjon lezione f.
 leksøster suora laica, conversa
 lekte 1 s. listello, corrente m. correntino; lekte 2 v. mettere in opera correnti (listelli)
 lektier chialta bettolina, lektie rel. lezione f.
 lektor professore m. di liceo (di scuola media), insegnante m. di liceo, ~ *i norsk ved universitetet* i Napoli lettore di norvegese presso l'università di Napoli, lektüre lettura
 lem 1 (fall) botola, (luke) sportello, mar portello, serretta, lem 2 (et) membro, *risikere liv og lem* met rischiare la pelle, *det mannlige* ~ il membro virile

lemen lemming m

lemfeldig indulgente, accondiscendente; lemfeldigbet indulgenza, lemleste mutilare, storpiare; lemlestele mutilazione f, storpiatura

lemon squash spremuta di limone

lempe 1 s. riguardo, cautela, fare med ~ agire con cautela, usare riguardo

lempe 2 v (tilpasse) conformare, adattare, moderare; mitigare, tell uniformarsi, adeguarsi (etter a); (flytte) smuovere, spostare, rimuovere; ~ kull spalare il carbone, ~ ut buttar fuori, lempelig mite, moderato, adv dolcemente, pian piano, con riguardo; på en ~ måte con riguardo (cautela), lempelse (innrømmelse) concessione f, facilitazione f, (ending) modifica

lemster indolenzito, rotto, lemsterbet indolenzimento

len feudo, gi til ~ concedere in feudo

lend (høfte) anca, lendene (korsryggen) i reni

lende terreno, suolo, lender (hofteparti) lombi mpl

lend(er)mann vassallo; uniscalco (pl -chi)

ledeverk med lombaggine f

lene 1 v (støtte) appoggiare, (med rygg, baksida) addossare (til a, contro); ~ seg til appoggiarsi a (contro); ~ seg tilhake i en stol allungarsi (arrovesciarsi) su una sedia, ~ seg forover (ut) sporgersi

lene 2 s. appoggio, lenestol poltrona

lengde lunghezza, (varighet) durata, geogr., astr. longitudine f; være to meter i lengden misurare due metri di lunghezza; i lengden (i tidens løp) a lungo andare på ti graders østlig ~ a dieci gradi di longitudine est

lengde-ongtud na e di lunghezza lengdeforskjell differenza di lunghezza, geogr. differenza di longitudine; lengdegrad grado di longitudine; lengdemål misura di lunghezza, lengdemåling misura della lunghezza lengdeobservasjon rilievo de a longitudine lengdeurkel arco o meridiano lengdesprang salto in lungo

lenge a lungo, (per) molto (tempo), tanto tempo, se også lenger lengst, leve ~ vivere a lungo, han har vært her ~ e molto che è qui, è qui da molto tempo; være ~ om (å gjøre) noe essere lungo a fare qc; ikke ~ etter poco (tempo) dopo, for ~ siden molto tempo fa, det er ~ siden han har vært her non è stato qui da tanto tempo, det er ~ siden han gikk se n'è andato da un bel pezzo; hvor ~ har du vært i Roma? quanto (tempo) sei stato a Roma?; hvor ~ har du vært her? da quanto tempo sei qui; hvor ~ vil du at jeg skal vente? fino a quando vuoi che ti aspetti?; så ~ così tanto, così a lungo, han har ventet så ~ at ha aspettato tanto che, sitt ned så ~ 'intanto si accomodi'; så ~ som (in)tanto che, så ~ jeg er borte durante la mia assenza, mentre sono via, det går så ~ det kan va avanti finché dura

lenger (tid) più a lungo, di più, più, ikke ~ non più, han har ikke ~ noen penger (ormai) non ha più soldi, det er ikke ~ siden enn i går non più tardi di ieri, jo ~ jo bedre più tempo passa meglio è

lenges (bli lengre) allungarsi, se ellers lengte

lengre 1 più lungo, (person også) più alto, (temmelig lang) piuttosto (assai) lungo; (tid også) prolungato; (for, i) ~ tid (per) un bel po' di tempo, han har vært her i ~ tid e qui da un pezzo

lengre 2, ~ (hort, horte) più lontano; ~ nede più giù, più in basso

lengsel desiderio, brama, (utålmodig) ansia, impazienza, (savn) nostalgia, rimpianto, forgd av ~ morire di nostalgia (impazienza); vente med ~ aspettare con ansia, lengselsfull pieno di desiderio,

bramoso; impaziente (etter, etter å di), kaste lengselsfulle blikk lanciare languide occhiate, guardare con occhi desiderosi

lengst adj (il) più lungo, (il) più alto; adv (tid) (il) più a lungo gå den lengste vei prendere la strada più lunga, i det lengste tutt'al più, al più tardi, al massimo; finché si può, ~ (hort, horte) (il) più lontano; (for) ~ da tanto (tempo)

lengstlevende sopravvivenza m, f, sopravvissuto, che ha vissuto più a lungo

lengte (høle attrå) desiderare, bramare, (høle savn) provare nostalgia (rimpianto); ~ etter anelare a, desiderare ardentemente, aspettare con ansia, sospirare; (savne) rimpiangere, hun lengter etter å non vede l'ora di

lenke 1 s. catena, fig også legame m; liten ~ catenella, ligge i lenker essere in catene, legge i lenker mettere ai ferri, lenke 2 v incatenare

lenkebrøde incatenare, mettere in catene, fig legare, soggiogare lenking incatenamento

lens 1 adj vuoto, a secco, pumpe (ase) ~ pompare (fino a vuotare), prosciugare, mar aggotare, slå ~ F ornare, være ~ (for penger) essere a secco (el) al verde

lens 2 s. mar l andare col vento in poppa

lens feudale, lensadel aristocrazia feudale, lensbetter feudatario

lense 1 s (tømmer-) sbarramento di tronchi galleggianti

lense 2 v tr (tømme) (s)vuotare, prosciugare; mar aggotare, intr mar andare col vento in poppa

lensed giuramento di omaggio; avlegge ~ prestare fede e omaggio, lensforhold vassallaggio, lensherre signore m, feudatario; lensherredømme, -høyhet dignità di feudatario, feudalità

lensing mar andatura col vento in poppa

lensrett diritto di feudatario, (lover) diritto feudale; lenstid periodo feudale, feudalesimo, lensvesen regime m feudale, feudalità, lensmann ufficiale m di polizia (in provincia)

leopard leopardo

leppe 1 seg opp lappare lepping (l) lappare

leppe labbro, det skal ikke komme over mine lepper terro la bocca chiusa, med en trussel på leppene con una minaccia sulla punta delle labbra, stadig fore det på leppene averlo sempre sulle labbra; være på alles lepper essere sulla bocca di tutti

leppeblomst labiata, leppeblomstret labiato, de leppen omstrede le labiate leppeyd (consonante f) labiale f; leppepomade pomata per le labbra, lepestift rossetto (per le labbra)

lerdøeskyting tiro al piattello, lerte zool. allodola, (lomme-) borraccia, lerk(etre) lance m

lerret tela, (film-) schermo, lerret(s)-di tela, lerretfabrikant fabbricante m, i di tele, lerrethandel commercio (negozio) di telerie, lerrethandler negoziante m, f di telerie lerretsko scarpa di tela lerretvever tessitore m di telerie

lese leggere (for en a qn), (studere), studiare; (fore-) fare lezione, tenere un corso; ~ høyt (rent) leggere ad alta voce (a prima vista); ~ igjennom scorrere; umulig (ikke til) å ~ illeggibile, les videre' continuare a leggere', la oss ~ videre' vediamo il seguito', ~ seg fordervet consumarsi sui libri, ~ hos (en lærer) prendere lezioni (ripetizioni) da, ~ italiensk hos imparare l'italiano da; ~ italiensk med (elev) dare lezioni d'italiano a; ~ om noe leggere qc., ~ noe om igjen rileggere qc., ~ opp leggere ad alta voce, (dikt) declamare, recitare, (i retten) dare lettura a, ~ på studiare, ~ til (eksa-

møn) prepararsi a, ~ *bordhønn* recitare il benedictio, ~ *seg til noe* imparare qc leggendo, ~ *en bok ut* finire di leggere un libro

lesebok libro di lettura, **lesefeil** errore m di lettura, **leseforening** circolo di lettura, **lesehest** lettore m accanito; sgobbone m

leseil mar scopamare m inv, cortellaccio

lesekreis cerchia di lettori, **leselampe** lampada da tavolo, **leselig** leggibile, **leselyst** vog a d leggere (studiare), **leselysten** che ha voglia di leggere (studiare), che ama la letteratura

lese måte modo di leggere, **leseplan** programma m di studi, **leseprøve** teater lettura, prima prova, **lesepult** leggio, (i kirke også) badalone m, **leser** lettore m, (pietist) devoto, pietista m, f, **lesesal** sala di lettura, (på skole) sala studio; **lesesirkel** circolo di lettura, **lesestoff** cose fpl da leggere, materia di lettura, **letturer** fpl, **lesestykker** brani mpl scelti, **lesetid** tempo dedicato alla lettura (allo studio), (skoletid) ore fpl di lezione, **leseverdig** degno di essere letto, **leseverelse** se lesesal, **leseøvelse** esercizio di lettura

leside mar lato sottovento

lesing (det å lese, det som leses) lettura

lesjon lesione f

leske inumidire, rinfrescare (tørst, kalk) spegnere, ~ *sin tørst* (også) dissetarsi, ~ *seg* rinfrescarsi, **leskedrikk** bibita fresca, **leskekar** vasca, **lesking** (kalk) estinzione f (della calce)

leskur riparo, **lesning** lettura, studio

lespe essere bieso, pronunciare male la esse, F avere la lisca, **lesping** blesita, F lisca

lesse, ~ *på / av* / caricare (scaricare), ~ *på for meget* sovraccaricare, **lessing** carico

lest (skomaker) forma, tendiscarpe m inv, *skomaker bli ved din* ~ ciabattino, parla sol del tuo mestiere

letargi letargia, **letargisk** letargico (pl. -ci)

lete cercare; ~ *etter* cercare, andare in cerca di, ~ *igjennom* rovistare, (papirer) sfogliare, **leting** (il) cercare, (n) cerca

lette (tåke) dissiparsi; (vær) rischiararsi

lett (mots tung) leggero (også fig.) (hurtig) svelto, lesto; litt lieve (mots vanskelig) facile, agevole, *gjøre lettere se* lette; ~ *til bens* agile, svelto, ~ *jord* terra (troppo) leggera, ~ *såret* med leggermentemente ferito; ~ *å forstå* facile da capirsi, *det er ikke så* ~ *som det ser ut til* non è facile come sembra, *det er lettere sagt enn gjort* dal dire al fare c'è di mezzo, *more det er en* ~ *sak* è un po' da bambini, *det er ingen* ~ *sak* non è una cosa facile, *den letteste sak av verden* la cosa più facile del mondo, *gjøre det* ~ *for en* fare il gioco di qn, *arbeide* ~ lavorare con facilità, *han blir* ~ *hissig* si arrabbia facilmente, *han har det* ~ *hå* la vita facile, *han har* ~ *for språk* ha facilità per le lingue; *det er* ~ *sagt* si fa presto a dire; *det kan så* ~ *skje en ulykke* può succedere facilmente una disgrazia

lettantennelig infiammabile, **lettbedervelig** deprimibile, **lettbe(i)nt** agile, fig. leggero inconsistente; frivolo, **lettbevegelig** mobile, che si commuove facilmente, **lettbevæpnet** armato alla leggera, **lettbygd**, -bygget di costruzione leggera, (person) esile

lette 1 tr v (noe tungt) alleggerire; (noe vanskelig) facilitare; (lindre) sollevare, alleviare, (skatter) sgravare; ~ *samvittigheten* togliere un peso dal a coscienza, ~ *en for samme boken* alleggerire qn del portafoglio, ~ *anker* levare l'ancora, ~ *sitt hjerte* (sinn) sfogarsi, *med lettet hjerte* (sinn) con l'animo sollevato

lette 2 intr v mar salpare; (fiy) decollare; (fugl) prendere il volo, (tåke) diradarsi ~ *på* (løfte litt) alzare un po', sollevare (un po'), (veie i handa) soppesare

lette 3 s = **letteise** alleggerimento, (lindr ng) sollevare, (samvittighets-) scarico, (skatte-) sgravio, *enkelte lettelser kan tilstås* si possono concedere alcune agevolazioni

letter (folk) lettone m, f chi ruba; contrabbandieri, **lettfattelig** di facile comprensibilità, alla portata di tutti, **lettfengelig** infiammabile, esplosivo, **lettferdig** leggero, frivolo, **lettflytende** (væske) (molto) fluido; **lettfotet** dal passo leggero, **lettfordøyelig** (facilmente) digeribile, leggero

letthet leggerezza, facilità, agevolezza, (behendig het) agilità, sveltezza, **lettisk** lettone, **lettkjennelig** facilmente riconoscibile, **lettkjøpt** a buon mercato, *lettkjøpte forklaringer* spiegazioni fpl inconsistenti, **lettleseelig** che si legge con facilità, leggibile, **lettlivet** di facile costume, **lettløpende** vognt scrivere

lettmatros marinaio

lett mellomvekt sport peso medioleggero

lettoppløselig di facile solubilità, facilmente solubile, **lettpåvirkelig** impressionabile

lettsaltet leggermente salato, **lettselgelig** di facile vendita (el. smercio), **lettsundig** sventato, frivolo, (handling) sconsiderato, avventato, **lettsindighet**, **lettsinn** leggerezza, frivolezza

lettskyet poco nuvoloso, **lettsmelteelig** che si fonde facilmente, a fusione rapida, **lettsprengt** leggermente salato, **lettroende** credulo, ingenuo, **lettroenhet** credulità, dabbenaggine f, **lett tungvekt** (peso) mediomassimo, **lettvekt** peso leggero, **lettvekter** lottatore (pugilatore di peso leggero), **letn** medioleggera, **lettsinn** m **lettsinn** acie di facile uso, comodo, pratico (pl. -ci)

lett weltervekt (peso) welter junior m

leve 1 intr v vivere (lykkelig) felice, **rettskaffent** da galantuomo, **sparsommelig** parcamente; *som en fyrste* da gran signore; ~ *ennå* essere in vita, *i for tid* d, ~ *godersela*, ~ *i spise*, godi mangiar bene, ~ *høyt* fare la gran vita, vivere nel lusso, *hvis Gud lar meg* ~ *se* Dio mi concederà lunga vita, *så lenge han lever* (levde) in vita sua, *så lenge jeg lever* sinche vivo, *her er dyrt* d ~ *qui* la vita è cara, *kongen* ~ *angst* ~ *svante* d, ~ *lante* be le leve sta (state, sua) bene, ~ *av sitt arbeid* vivere del proprio lavoro, ~ *av* (næring) nutrirsi (vivere) di, ~ *for 10 000 lire om dagen* vivere con diecimila lire al giorno, *han har noe* (nok) d ~ *av* ha i mezzi per vivere; ~ *sammen med* abitare con, (mann og kone) convivere, viere more uxorio, ~ *opp* (igjen) rivivere, rinascere, (fra de døde) risuscitare; ~ *opp til et krav* soddisfare una esigenza, ~ *opp til et ideal* conformarsi a un ideale, ~ *på en* vivere alle spalle di uno, *de lever ikke godt sammen* non vanno d'accordo

leve 2 tr v ~ *et lykkelig liv* vivere una vita felice; ~ *et elendig liv* vivere miseramente, menare vita grama, *de levde sine første år i Italia* hanno trascorso i loro primi anni in Italia, ~ *seg inn* i prendere dimestichezza con, immedesimarsi in

leve 3 s. evviva m, *rope* ~ gridare evviva, *rope et* ~ *for Kongen* mandare un evviva al re

levealder età, durata della vita, generazione f, **levettest** certificato di vita, **levebrød** mezzo di sostentamento, lavoro, mestiere m, pane m quotidiano, **levebrødspolitikker** politicante m f

levedager, **alder i mine** ~ mai in vita mia

levedyktig vitale, **levedyktighet** vitalità, **levekår** con-

dizioni fpl di vita, *levelig* tollerabile, sopportabile, *levemana* gaudente m, *vitaiolo*, *viveur* m inv *levemâte* modo di vivere, genere m di vita; (atferd) comportamento, buona creanza; *fin* ~ bei modi mol, garbo, *god* ~ bella vita

leven chiasso, baccano, fam cagnara; for ~ per scherzo

levende vivo, (livlig, også) vivace, animato; (livskraftig) vitale, adv. (naturlig) al naturale; (fuldkomment) perfettamente, (heftig) vivamente, vivacemente; ~ *hegraves* sotterrato vivo; ~ *bilder* quadri mpl viventi, ~ *blomster* fiori mpl freschi, *det* ~ *ord* la parola viva, il Verbo, ~ *vitnesbyrd* viva testimonianza, *bli* ~ animarsi, prendere vita, *gøre mer* ~ ravvivare, *levendefisk* pesce m vivo.

levendeggiare animare, vivificare, rendere vivo, levendeggiarsi personificazione f. incarnazione f.

lever legato: tutti fra se stessi parlare senza perdersi a lingua

leverandar fornitore m, **leveranse** consegna, forniture
levre consegnare, (yte) fornire, (over-) recapitare, ~ *et slag* dare battaglia

leveregel regola di vista, massima

leverelekstrakti estratto di fegato, estratto epatico

levering consegna, (**forsyning**) fornitura, (elektricitet, gass) erogazione f (**hefte**) fascicolo, dispensa **leveringsbetingelser** condizioni di consegna **leveringsdag** data di consegna, **leveringsdyktig** in grado di consegnare, **leveringsfrist** termine di consegna, **leveringskontrakt** contratto di fornitura, **leveringsmuligheter** disponibilità di fornitura, possibilità di consegna, **leveringssted** luogo di consegna, desunazione f **leveringstid** (-frist) termine m (data) di consegna

kyrop eviva m

leverspostei pale m inv. di fegato; **leversyk** malato di fegato, epatico (pl. -ci); **leversyke** malattia di fegato, epatite f. **levertran** (torske-) olio di fegato di merluccio

levetti 50 levemiale, levestandard livello di vita

levetid (durata della) vita, tekn durata, periodo di funzionamento, *i min fars* ~ al tempo di mio padre, vivo mio padre, *i hele min* ~ in tutta la mia vita, *lang* ~ lunga vita, longevità

levei professione f, mestiere m, leviðkår condizione f di vita, tenore m di vita, leviðs so leviðmátt: leviðr anno di vita

levkemi leukemia, levkoy violaciocca

levne 1, ~ opp, ~ til ingen *vivere, rinunciarsi*, (fra de døde) *risuscitare*, levne 2 (etterlate) *lasciare* *han levner ham ingen ære* fa scempio dell'onore suo *levnet* vita, *dårlig* ~ vita riprovevole, *levnetsbeskrivelse* biografia, vita, *levnetsbeskriver* biografo, *levnetsløp* corso della vita, curriculum

levnetsmiddelindustri industria alimentare, levnetsmidler generen mpl alimentari, comestibili mpl viveri mpl

levning resto, avanzo, (mat) avanzi mpl (di cucina), (av menneske) resti mpl (spoglie fpl) mortali (av dyr) carcassa, resti mpl; (fra gammel tid) vestigia fpl (ruineri mpl) del passato

leurre coagulare *leurret* *blof* *sangue m* *coagulation*

leydenflasken bottiglia di Leyda

h2 v (tid) passare, *det tir mot kveld* il giorno declina, *cala la sera*, *det tid mot sommeren* la primavera, *det tid mot høsten* l'estate

li 3 (word, selecte se l de lan liana

liberal theory, liberalisme, libéralisme, liberalism

liberté d'expression, libhaber and are en (pre)habitué de la

rente m. f. libbuveri capriccio di amatore

libretto libretto, libver, libysk libico (pl -ci)

lide (smerter) soffrire, patire; (døye, utstå også) sopportare, subire; ~ *umdelige smerter* patire le pene dell'inferno, *det smertelige tap* vi har lidt ved vår fars bortgang la perdita crudele che abbiamo subito per la dipartita di nostro padre; ~ *andi* soffrire; ~ *av gikt* soffrire di reumatismi, ~ *under / ved* soffrire a causa di, ~ *under følgerne av* risenture di

lidelse sofferenza, patimento, *unbulte lidelser* man
mol immaginari, *Kristi* ~ la passione di Gesù
Cristo, *lidelsesfelle*, -*kamerat* compagno di sventu-
ra, *lidelseshistorie* storia penosa, odissea di dolore;
(*Kristi*) passione f; {*lidelsesveien* i 14 bilder} Via
Crucis, *lidelsesar* anno di sofferenza

lidade sofrerente adj., s. m. f.

lidenskap passione f, gi *sine lidenskaper* frutt lup sfrenare le passioni, **lidenskapelig** appassionato, (karakter, natur) passionale; ~ *vnder en* appassionato di, *bli* ~ appassionarsi, **lidenskapelighet** passionalità, (heftighet) fervore m, veemenza, **lidenskapslos** senza passione, apatico (pl -c.) spassionato, **lidenskapsløst** mancanza di passione, apatia, spassionalità

luderlig scostumato, spudorato, lubrico (pl. -ci) ~ *fyr* libertino, dissoluto; *fore et* ~ *liv* vivere nel v. zio, **luderlighet** scostumatezza, libertinaggio

liga lega, den hellige ~ In lega santa

ling soave, dulce, placvole, lălușet suavita, dol-
cezza, piacevolezza

ligge 1 intr v giacere, stare sdraiato, (utstrakt) stare disteso, (syk) essere a letto (ammalato), (overnatte) dormire, (ting) stare, essere, (befinne seg) trovarsi, essere situato, (høne) covare; ~ rolig stare quieto (fermo), *der ligger boken* è là il libro, ecco il libro, *hven ligger nord for Roma* la città si trova a nord di Roma, *bordet ligger fullt av papper* il tavolo è ingombro di carte; ~ godt (stein, bjelke) poggia bene; ~ skult esser messo storto, *kjøtt som har ligget for lenge* carne non fresca (avvariata), ~ lenge (sak) essere fermo, restare lì, *trengte til d* ~ (ost, vin) aver bisogno di essere stagionato, *la* ~ lasciar stare, lasciare lì, ~ syk av essere affetto da, soffrire di

ligge 2 v + prep. el. adv., ~ an presentarsi (godt bene), *markedet ligger godt an* il mercato promette bene; ~ etter (tøvling) restare indietro, (arbeid betaling) essere indietro (in ritardo); ~ foran essere avanti, *det ligger for høyt for meg* è al di sopra della mia portata, non è pane per i miei denti, *det ligger ikke for meg* non fa per me, ~ godt for essere adatto a, ~ hos en dormire (pernottare) da qn, ~ i senga essere (stare) a letto; *det ligger i menneskets natur* è innato nell'uomo, la parte della natura dell'uomo, *det ligger i sakens natur* è insito nella questione, è nella natura stessa dell'a cosa; ~ i strid (trette) essere in lite; ~ med althvæne på bordet appoggiare i gomiti sul tavolo, ~ ned stare sdraiato (disteso), giacere, *ligg ned!* (mettiti, mettelevi, si metta) giu' a terra!, *handelen ligger nede* il commercio è fermo, gli affari ristagnano, ~ (tett) opp til essere adiacente a, loccare da vicino ~ over (overslige) superare, mar se: krenge, ~ over et par dager fermarsi un paio di giorni, ~ vinteren over passare l'inverno, svernare, ~ over hverandre essere (stare) sovrapposti, *timen i trykket ligger på l'accento* e (sta) su, *det ligger ikke til ham* non è nel suo carattere, ~ tilhuke (i tid) essere di lunga data, risalire al passato, (mentalt) essere (mentale)

mente) arretrato, (land) essere sottosviluppato, ~ *under for* soggiacere a, ~ (*vende*) *ut mot* (til) dare (affacciarsi) su, ~ *ute* (mots. hjemme) passare la notte fuori casa, (*under åpen himmel*) dormire all'addiaccio (all'aperto), ~ *utenfor kysten* essere sotto costa, ~ *utenfor Napoli* essere davanti a Napoli (in vista di Napoli), ~ *ved* (være beliggende) trovarsi presso

liggedager mar (igjordi) stallia **liggedagspenger** dritti mpl di stallia (el sosta)

liggebene chioccia

liggende sdraiato, disteso, a letto, in posizione orizzontale (be-) situato

liggeplass posto per mettere qc., posto per dormire: mar ormeggio, ancoraggio, **liggestol** sdraia, poltrona a sdraio (el a lettino)

liggesår med piaga da decubito

ligne (r)assomigliare a, somigliare a, essere simile, (i-) tassare, ~ *hverandre* rassomigliarsi, ~ *med* (sammen-) paragonare a, confrontare con, *han ligner sin far* i del lo ha preso da suo padre, *hvor det ligner ham* (å gjøre det), e proprio da lui (fare cio): *det kan nok ~ ham* sarebbe da par suo, *han ligner ikke seg selv* mer non è più lui, *det ligner ikke noe* cio non ha ne capo ne coda, *det begynner å ligne noe* comincia a prender forma

lignelse metafora, rel parabola

lignende (utseende) somigliante, (ellers) simile, analogo (pl. -ghi) *noe ~* qualcosa di simile, *og ~* eccetera, e così via

ligning (skatte-) tassazione f, ripartizione f degli oneri fiscali, mat equazione f, *løse en ~* risolvere un'equazione, **ligningsassistent** impiegato dell'ufficio imposte dirette, **ligningsmann** membro di commissione tributaria, **ligningsnævd**, -råd commissione f tributaria, **ligningsvesen** amministrazione f delle imposte dirette, fisco

liguster bot. ligustro

lik 1 (død kropp) cadavere m, salma, corpo, *blek som et ~* pallido come un morto, *se ut som et ~* avere un aspetto cadaverico, *bisette et ~* seppellire un morto, *kle et ~* vestire una salma, *ligge ~* giacere cadavere, **lik** 2 mar ralinga

lik 3. ad) (identisk) uguale, eguale, identico (pl. -ci), (som ligner) simile, somigliante, (samme) stesso, medesimo, (tail) pari, *være ~* essere uguale (a), uguagliare, *være (bli) ~ seg selv* essere (resta re) sempre lo stesso, ~ (*liksom*) *ærnen* simile all'aquila, *være ~ sin far* assomigliare al padre, *likere* (bedre) migliore, *likest* (il, la) migliore, *likt og ulikt* tutto alla rinfusa, tutto indistintamente, *bitte likt* barattare alla pari, *vi er alle like for loven* tutti siamo uguali davanti a la legge, *på like fot* al a pari, *behandle likt* trattare allo stesso modo, *dele likt* dividere in parti uguali, *stå likt* (spill) essere pari, *stille likt* essere, porre allo stesso livello

likblek cadaverico (pl. -ci), smorto, **likbrenning** cremazione f, **likbrenningsovn** forno crematorio, **likbærer** necroforo, becchi no, F beccamorto **likbål** rogo (pl. -ghi), **likbåre** bara, **likdrakt** lenzuolo funebre

like 1 v (holde av) voler bene a, ~ *seg på et sted* trovarsi bene in un posto: ~ *musikk* amare la musica, *jeg liker henne godt* (lei) mi piace molto, *jeg liker ikke varene* questa merce mi va a genio, *han liker å gå på ski* gli piace sciare, *være godt likt* essere ben visto, essere simpatico

like 2 adv., ~ *glad god* etc se *glad god* etc., ~ *meget* tanto uguale, i ~ *høy grad* ugualmente, in ugual misura, *de har fått ~ meget hver* hanno avu-

to tanto uguale, ~ *foran* proprio davanti (a), *ligge ~ for nesen på en* essere davanti al naso di qn., ~ *fra til da* fino a, ~ *fra* (tidspunkt) fin da, a partire da, *komme ~ fra teateret* uscire dal teatro, *jeg kommer ~ fra Roma* vengo tutta la strada da Roma, ~ *for* appena prima, prep. appena prima di, ~ *i hjertet* dritto al cuore, ~ *opp til* accanto, ~ *til* (direkte) dritto a, direttamente a, (inntil) fino a, ~ *ut* (uten omsvøp) chiaro e londo, *være ~ ved å dø* stare per morire

like 3. s. (likemann) pari m, f, uguale m, f, *søke ikke ha ~ sin* ~ essere senza pari, non trovare uguale, *hans ~ er enda ikke funnet* un suo pari è ancora da nascere (el non esiste), ~ *for ~* chi la fa, l'aspetta, *gi ~ for ~* rendere pan per focaccia, rendere la pariglia, *uten ~* senza pari, senza uguali, inimitabile, unico (pl. -ci)

likeartet simile, analogo (pl. -ghi), dello stesso genere, **likebent** mat isoscele

likeberettigelse parità di diritti, **likeberettiget** che ha gli stessi diritti, a parità di diritti

likedan uguale, identico (pl. -ci), adv. nello stesso modo, parimenti, **likedannel** della stessa forma, mat simile, uniforme

likefram semplice, (person) schietto, franco (pl. -chi), (formelig) vero, autentico (pl. -ci), adv. også con naturalezza, **likeframhet** franchezza, semplicità, naturalezza

likefullt malgrado tutto, lo stesso, ugualmente

likeglad spensierato, incurante (med d.), *jeg er ~ per me e (fa)* lo stesso, mi è indifferente, **likegodt**, *jeg kan ~ gå min vei* tanto vale che me ne vada

likegyldig indifferente (i r v), noncurante (skjodesløs) trascurante, (ufølsom) impassibile, *han er henne ~* le è indifferente, *det er meg knakende ~* non mi fa ne caldo ne freddo, per me fa lo stesso, *tale om likegyldige ting* parlare del più e del meno, **likegyldighet** indifferenza, noncuranza, trascuratezza, impassibilità

likekantet equilatero, **likeledes** similmente, parimenti, ugualmente, (også) anche

likelig equi, uguale **like lydende** (ord) omonimo (ordlyd) omofono, (tekst) conforme

like lønn paga uguale, **like løpende** parallelo (med a)

likemann pari m, f, simile m, f

likere (bedre) migliore, **likeretter** raddrizzatore m di corrente, **likeretterrør** lampada raddrizzatrice, **likerettet**, ~ *strøm* corrente f continua

likesidet equilatero, **likesinnet** che ha le stesse idee (gli stessi sentimenti), **likesom** se **liksom**

likestille equiparare (a), porre allo stesso livello, **likestillet** che si trova nelle medesime condizioni, (jevnbyrdig) pari, **likestilling** parità (di diritti), perequazione f

likestrøm corrente f continua

likeså (likeledes) parimenti, come pure, (i ~ høy grad) altrettanto, ~, *som* tanto, quanto, (così), come, ~ *lite* altrettanto poco, non più (som di), ~ *megen meget mye* mungei altrettanto bene (som quanto)

liketil facile, semplice, (person) affabile, gentile, prep. fino a, **likeut** se **like** 2

likevekt equilibrio, (ustabil) bilico, *bringe ut av ~* sbilanciare, far perdere l'equilibrio a, *holde i ~* equilibrare, tenere in bilico, **likevektig** dello stesso peso, (person) equilibrato, ~ *sinn* umore m costante, indole f equilibrata, **likevektsbære** statica, **likevektspunkt** punto d'equilibrio

likevel lo stesso, ciononostante, nondimeno, tuttavia, **likevinklet** equiangolo

likfarge pallone m cadaverico; likfarget livido, smorto, cadaverico (pl. -ci); likferd funerale m, esequie fpl; likfølge corteo funebre
likhet uguaglianza (for loven davanti alla legge) parità, (utseende) (ras)somiglianza, (overensstemmelse) conformità, corrispondenza, analogia, *har en viss ~ med* ricordare, avere una certa rassomiglianza con, *i ~ med* similmente a, analogamente a, *slidende ~* somiglianza impressionante, likhetsprinsipp principio d'uguaglianza; likhetspunkt punto (tratto, elemento) di somiglianza, punto di paragone, mat. omoietia
likhus obitorio, camera mortuaria, likkiste bara, cassa da morto, feretro, likklede lenzuolo funebre, (over kisten) coltre f funebre; likklukke rintocco funebre, campana a morto, likkle lenzuolo funerario, liklaken lenzuolo funerario, sudario; legge *i ~* coprire la salma, liklukt odore m di cadavere
likne, liknelse, likning se: ligne, ligneise, ligning
likpreken orazione f funebre; likrov spoliazione f di cadavere, likrøver depredatore m di cadavere, likskjender profanatore m di cadavere; likskjorte veste f funebre, sudario
liksom (così) come, come se, al pari di, a guisa di
liksvop lenzuolo funerario, liksyn autopsia, necropsia, liksyasmann medico legale; necroscopo
likse se: likeså, likt se: lik 3
liktale elóg o funebre; liktorn, -tå callo
likvid liquido, solvente, *likvide midler* liquidi mpl, denaro liquido, ~ *konsonant* consonante f liquida, likvidere liquidare, (drepe også) F fare fuori, likvidering liquidazione f; (drap) uccisione f
likvogn carro funebre, furgone m mortuario
likør liquore m; likørfabrikant fabbricante m, f di liquori, liquorista, likørglass bicchierino da liquore
lije giglio, lije- gigliaceo, lijebanneret il vessillo di Francia; lijevitt bianco come un giglio, lijekovall mughetto
lila lila inv, lila farget color lila
lillebror fratellino, fratello minore, lillefinger mignolo
lilleputtstat stato lillipuziano, lillesleue (bridge) piccolo slam m inv
lilleviser lancetta delle ore
lim colla, limaktig colloso, vischioso, lime incollare, limfabrikk fabbrica di colla, limfarge colore m colla, *overstykke med ~* pitturare a tempera, limkøst pennello da colla, limpøne patrone m, panizza, *gå på limpinnen* cadere nella pania, invischiarsi
lin lino, lin- liniere; lind bot luglio
lindre allevare, lenire, mitigare, calmare, addolcire, *lindrende middel* sedativo calmante m; lindring sollievo, conforto, *føle (gi) ~* provare (dare) sollievo
line (snor) corda, fune f; mar canapo, gomina, (tømme) redine f; (snøre) lenza, (fiskeredskap) palamite m; *danse (gd) på ~* ballare (camminare) sui a corda, lineament lineamento, linedans funambolismo, linedanser funambolo, linefiske pesca al palamite, liner transatlantico (pl. -ci)
linerle zool. ballerina, liofre seme m di lino, lingarn filo di lino
lingvist linguista m, f, lingvistikk linguistica, lingvistisk linguistico (pl. -ci)
linjal riga ngolo
linje linea (skrift-) riga, ngo, (jernbane-) linea (ferroviaria), (banelegeme spor) binario, rett ~ (linea) retta *eldre (vngre) ~* (fam. he) ramo primogenito (cadetto), *begynte en ny ~* andare a ca-

po; passare (*vare under*) linje (ekvator) passare (essere) all'equatore; *i første ~* in prima linea, *i like ~* in linea diretta, (*oppstille på ~* allineare; *stille i (like) ~* med fig. mettere allo stesso piano)
linjevstand interlinea, ~ 1/2, 3, interlinea semplice (doppia, tripla); linjepapir carta a righe
linjefart mar. servizio regolare; linjemann guardalinee m, f; linjere rigare; linjeregiment reggimento di linea, linjering rigatura; linjeringspapir falsariga
linkake pannello di lino; linklede panno di lino, linkaken lenzuolo di lino; linlerret tela di lino; linmel farina di semi di lino
linn delicato, dolce, linne (tøvær) disgelo
linnet biancheria intima, gi. camicia da giorno, linnetskap armadio per la biancheria
linning (hals-) girocollo, collo, (hånd) polsino, (liv-) cintura
linorm myt. grande serpe, drago(ne) m
linsatte salare leggermente; linsattlet leggermente salato, linvær disgelo
linoleum linoleum m, linoleumsgulv pavimento di linoleum, linolje olio di lino, linon linone m
linse tys. lente f, anat. cristallino, bot. lente f, lenticchia, linsedannet lenticolare, linseglas lente f; linsesuppe zuppa di lenticchie
linskav filaocia di lino, linsømfabrikk fabbrica di biancheria, lintråd filo di lino, lintøy biancheria di lino, linvarer biancheria fine, tessuti mpl di lino
lire 1 s. (mynt) lira
lire 2 v., ~ *av (seg)* noe snocciolare, recitare meccanicamente, (på piano) strimpellare
lire(kasse) organetto, organino (di Barberia), *spille på ~* suonare l'organetto
liuke intr. v. andarci piano, ~ *ved noe* muovere (toccare) qc con cautela tr. v. far passare (entrare) con attenzione (cautela), (sak) condurre (portare avanti) cautamente, ~ *noe ut av en litar* fuori qc da qn
liue sollevo
lisens licenza, autorizzazione f, permesso, på ~ su licenza, *utstede ~* accordare una licenza, lisensavgift canone m. (til oppfinner) diritti mpl di brevetto, (lytter-) canone di abbonamento radio
lisitasjon licitazione f, ~ *ved forsegiede tilbud* licitazione con offerta a busta chiusa, *sette til ~* dare in licitazione, lisitere (bort) dare in licitazione (in appalto a ribasso)
liste cordoncino, (tresse) gallone m. greca, (kante bånd) spighetta, fettuccia, (sko-) stringa
lissom, på ~ per l'nta per gao
list 1 s. (stuhet) astuzia, furberia, scaltrezza, bruke ~ giocare d'astuzia, servirsi d'un stratagemma, *med makt eller med ~* con la forza o con l'insidia
list 2. (tre-) lista, arkit. listello, mondanatura, (trekk-) listello parafrreddo, (frase) fregio
liste 1 s. lista, nota, distinta, elenco (pl. -chi)
liste 2 v., ~ *seg* insinuarsi, camminare in punta di piedi, *komme listende* venire (entrare) a passi felpati, ~ *seg* bort sgattolare uscire in punta di piedi, andarsene alla chetichella, ~ *seg bak på en* prendere qn. alle spalle; *seg inn (ut opp, ned)* entrare (uscire, salire, scendere) alla chetichella (o in punta di piedi); ~ *noe ut* far uscire (tirare fuori, estrarre) qc con cautela, ~ *seg inn på* avvicinarsi furtivamente a, ~ *seg omkring* gironzolare, ronzare intorno (noe a qc)
liste 3 v. (sette på liste) elencare, (forsyne med list) provvedere con listelli
listeavstemning scrutinio di lista, listeforbund apparentamento, *partier i ~* partiti mpl in liste appa-

rentale, *listefører* responsabile m, f degli elenchi di controllo, *listeføring* compilazione f degli elenchi (delle liste), (*avmerking*) spunta, *listepriis* prezzo di listino, *listevalg* scrutinio di lista

listig astuto, scaltro, furbo, *listighet* astuzia, scaltrezza, furbizia

lit 1 (ti) i fiducia *feste* ~ *til* prestare fede a *sette sin* ~ *til* fidarsi di, riporre la fiducia in

lit 2 s, i siste *litet* all'ultimo momento

litani litania, litanie fpl

lite 1 v, ~ *på* fidarsi di avere fiducia n prestare fede a; *været er ikke til å* ~ *på* non c'è da fidarsi del tempo

lite 2 (kvantum) poco, poca roba; ~ *mat* poco da mangiare, ~ *lyst* poca voglia, ~ *penger* pochi soldi, *for* ~ troppo poco, *lite eller intet* poco o niente

liten piccolo, piccino; (ubetydelig) di poca importanza, insignificante, s. se. *lit 2*, *om en* ~ *stund* fra poco, a momenti, *gjøre* ~ rimpicciolire; *gjøre seg* ~ farsi piccolo, *litenhet* piccolezza

liter litro

litograf litografo; *litografere* litografare, *litografi* litografia, *litografisk* litografico (pl. -ci); ~ *anstalt* litografia

litra (fork. , *litr*), *littera* lettera, serie f, *litrabeteget* se indicazione f di lettera

litt adj, adv poco, un po' (di), (*bare*) ~ poco pochissimo; ~ *sent* un po' tardi, ~ *vann* un po' d'acqua; ~ *etter* poco dopo; ~ *etter* ~ poco a poco, piano piano; (*gradvis*) gradatamente; *kom hit* ~ 'vieni un po' qua', *om* ~ (*= kort tid*) tra un po', tra poco, ~ *og* ~ *til*, e il resto'

litterat letterato, *litteratur* letteratura, lettere fpl, *litteraturanmeldelse* recensione f letteraria, *litteraturanmelder* critico letterario, *litteraturfortegnelse* bibliografia, *litteraturhistorie* storia della letteratura (el. letteraria), *litteraturhistoriker* storico (pl. -ci) de la letteratura, *litteraturkritiker* critico (pl. -ci) letterario, *litteraturkunnskap* letteratura, scienza delle lettere

litterær letterario, *litterært dannet mann* letterato, uomo di lettere

liturgi liturgia, *liturgisk* liturgico (pl. -ci)

liv 1 (tilværelse) vita *sa lengt det er* ~ *et det har* finché c'è vita c'è speranza, *dette (det timelige)* ~ la vita di questo mondo, *hvis du har ditt* ~ *kjært se* hai cara la vita, *et* ~ *etter dette* una vita futura, *det selskapelige* ~ la vita mondana, (*skisse*) *etter det virkelige* ~, *tatt ut av livet* (scorcio) di vita reale colto sul vivo, *ta* ~ animarsi prender vita *fa* ~ *en (igjen)* rianimare qn, *holde* ~ i mantenere in vita, *berge ens* ~ salvare la vita a qn, *føre (leve)* *et hederlig* ~ vivere onestamente; *føre et behagelig* ~ vivere bene, *leve et kristent* ~ vivere da cristiani, *føre et ryggeløst* ~ fare una vita sregolata, *gi noe* ~ dare vita a qc., *gi sitt* ~ *for* dare la vita per, *gjøre seg livet behagelig* spassarsela, rendersi la vita piacevole, *ha* ~ essere in vita, avere vita, *late (miste)* *livet* perdere la vita, *skjenke en livet* dare qn a la luce, (*spare livet*) fare grazia della vita a qn *sette livet til penne*; *ta (plage)* *livet av en* ammazzare qn, uccidere qn., togliere la vita a qn., *ta livet av seg (selv)* togliersi la vita, suicidarsi, uccidersi, *ergre livet av* far morire di rabbia, *stå en etter livet* attentare alla vita di qn., voler qn. morto, *for hele livet* per tutta la vita, *ikke for alt i livet* per nessuna cosa al mondo, *i levende live* me (te, lui etc.) vivo, da vivo; *være i live* essere in vita (el. vivo); *kamp slås på livet* otta (battersi) a oltranza *det går på livet løs* ne va della vita, *få (kalte)* *til live (igjen)*,

richiamare alla vita, rianimare; *komme til live (igjen)* rivivere, riprendere i sensi

liv 2 (i vlighet) vita *sa vacita* *ibilder* *lyv* senza sette ~ i animare; *han kan sette* ~ *i folk* è l'anima della compagnia (dell'impresa ecc.), *det er intet* ~ *i ham* e senza vita, manca di vivacità, *det er intet* ~ *i forretningene* gli affari risalgono, *med* ~ *og lyst* con grande entusiasmo

liv 3 (overkropp) busto, torso, (*klær*) corpino, busto; (*midje*) vita, cintola, *holde en (tre skritt)* *fra livet* tenere qn a distanza, (*være en hengiven*) *med* ~ *og sjel* (darsi) corpo e anima (a qn); *ta (gripe)*, *en om livet* afferrare qn per la vita, (*legge armen om*) cingere la vita di qn, *være smal (tynn)*, *om livet* avere la vita sottile; *gå (rykke)* *en inn på livet* avvicinarsi a qn a grandi passi, (*truende*) minacciare qn da vicino, *ville en til livs* perseguitare qn.

liv 4 (underliv) basso ventre m, grembo, *hænet i mors* ~ il bimbo nel grembo materno, *fra mors* ~ dalla nascita, *ikke ha fått noe i livet* non aver toccato cibo, avere a pancia vuota, *sette noe til livs* divorare qc

livaktig (som ligner) vivo, somigliante, vivente, (tydelig) chiaro; *det er hans livaktige bilde* è proprio lui, e il suo ritratto vivente, *livaktighet* rassomiglianza impressionante; chiarezza

livbelte cintura di salvataggio, salvagente m inv, *livbåt* scialuppa di salvataggio

live, ~ *opp* (ri)animare; *disse bildene lever opp i salen* questi quadri ravvivano a sala

livegen servo della gleba, *livegenskap* servitù del a gleba *livfull* vivace pieno di vita

livgarde guardia del corpo, *livgivende* vivificante, vivificatore, *livkjole* marsina, frac m inv

livlege medico di corte, archiatro, archiatra m

livlig vivace, vivo, (*farge også*) vivido, (*virksomhet*, attivo intenso (*handling*) vario animato *bli* ~ animarsi; ~ *ferdsel* traffico animato (intenso), *livlighet* vivacità, animazione f, (*avveksling*) movimento, (*ildfulhet*) ardore m, fociosità

livløs senza vita, inanimato, ~ *farge* colore smorto, *livløst* mancanza di vitalità, assenza di vita, fig. *også* mancanza di vivacità

livmor utero, *litt* matrice f, *livmørskreft* cancro uterino

livnære, ~ *seg* alimentarsi, nutrirsi, mantenersi

livre livrea, *livrekledd* in livrea

livredd terrorizzato, morto di paura, *livredding* salvataggio, *livrem* cintola, cintura, *livrente* vitalizio, *livrett* cibo preferito

livsaften crepuscolo della vita, (*sin* ~ al tramonto della sua vita

livsanskuelse concezione f della vita, visione f di vita, *livsarving* erede m, l diretto (a), *få livsarvinger* assicurare la discendenza

livsbane carriera, *livsbetingelse* condizione f vitale (el. essenziale per vivere), *livsbilde* quadro di vita reale, *livseleksir* elisir m di lunga vita

livserfaring esperienza di vita, *min* ~ l'esperienza della mia vita

livsfare pericolo di morte, *være (svære)* i ~ essere in pericolo di vita, *livsfarlig* pericolosissimo, gravissimo, mortale

livsfilosof filosofo, *livsfilosofi* filosofia (di vita), *livsfjern* astratto, fuori del mondo; *livsforhold* circostanze fpl della vita; *livsfornødenhet* fabbisogno per vivere, necessità vitale

livsforsikre, ~ *seg* farsi un'assicurazione sulla vita, *livsforsikring* assicurazione f sulla vita, *livsforsik-*

ringspremie premio d'assicurazione sulla vita, *livsforsikringselskap* compagnia d'assicurazioni sulla vita

livsfunksjoner (funzioni fpl) vitali

livsførsel vita, modo di vivere, (vandel) condotta
livsgave donazione f tra vivi, *livsgjerning* opera della mia (tua, sua ecc.) vita, *livsglad* amante della vita, allegro, gaio, *livsglede* gioia di vivere, *livsgnist* barlume m di vita

livshistorie storia della vita, biografia

livskraft vocazione f, *livskraft* fonte f di vita, *livskraft* forza vitale, vitalità *full av* ~ pieno di vita, *livskraftig* vitale, pieno di forza vitale

livsled tedio della vita, *livsledsager(ske)* compagno (a) della vita, *livslykke* voglia di vivere, *livsløp* corso della vita

livsnyttelse godimento della vita, *livsoppgave* scopo (compito) della vita, *sette seg noe som* ~ eleggere qc. a scopo della propria vita, *livsopphold* sostentamento, sussistenza, *tyene til sitt* ~ guadagnarsi da vivere

livspolise polizza d'assicurazione sulla vita

livsprinsipp principio vitale, *livspust* soffio (el alito) di vita, *livsrom* spazio vitale

livssak questione f d'importanza vitale, questione f di vita o di morte, *livsspørsmål* problema m (questione f, quesito) vitale, *livsstilling* posizione f, professione f, stato, *livsstraff* pena di morte, pena capitale, *livssyn* concezione f della vita, visione f di vita

livstegn segno di vita, *livstid* (periodo di) vita, *for (på)* ~ per tutta la vita, a vita, vita naturale durante, *livstrett* stanco di vivere, *livstråd*, *hans* ~ lo stame della sua vita

livstykke corpetto, corpino, busto.

livsvarig che dura per tutta la vita, a vita, perpetuo, perenne, ~ *fengsel* ergastolo

livsvarme calore m vitale, *livsvekkende* vivificante, vivificatore, stimolante, *livsverk* opera della mia (tua, sua ecc.) vita, opera fondamentale

livsviktig vitale, di capitale importanza

livsytring manifestazione f (segno) di vita

livsånd spirito vitale, *vekke til live de synkende livs-ånder* ravvivare gli spiriti, *livvakt* guardia del corpo, *livvidde* giro (circonferenza) di vita

ljom risonanza, rimbombo, rintrono, *ljome* risonare, rimbombare rintronare

ljà falce f, *mannen med ljà* la morte *ljàort* manico (pl. -ci, -chi) di falce

lo 1 (klede) lanugine f; (tøy) pelo, *mot loen* contro pelo, *lo* 2 (el brv) mar sopravvento, *ha loen* avere il vento in favore, *holde loen* tenere l'orza, *ta loen fra en* prendere il sopravvento su qn

lovart mar lato sopravvento, *til* ~ all'orza, *holde seg til* ~ andare all'orza

lockout serrata *bli lockoutet* essere vittima di una serrata, *lockoutvarsel* avviso di serrata

loco merk in loco, sul posto, *locovalg* vendita sul posto; *locovare* merce f consegnata sul posto di vendita

lodd 1 (vekt-, ut-) peso, (-snor) piombo, piombino, mar scandaglio, *vere i* ~ essere a piombo, *ute av* ~ a strapiombo, *vere ute av* ~ strapiombare; *lodd* 2 biglietto di lotteria, (skjebne) sorte f, *få noe i sin* ~ avere qc. in sorte, *han har ikke fått den dårligste* ~ non ha avuto la sorte peggiore, *han har vunnet det store* ~ ha vinto il primo premio, *fig* ha vinto un terno al lotto, *fulle i ens* ~ toccare a qn, toccare in sorte a qn, *det er falt i min* ~ la sorte ha voluto che io (i kon.)

lodde 1 s. zool. sp. di molloto

lodde 2 v., ~ *ut* mettere a sorteggio.

lodde 3. (måle) verificare col piombino; verificare l'appiombo, mar scandagliare

lodde 4 v. tekn. saldare, *loddeapparat* mar scandaglio, *loddebolt* saldatoio; *loddelampe* saldatrice f, *loddemetall*, -middel lega per saldare, saldatura *lodd* villosa (også bot), peloso, (dunet) laniginoso

loddetinn saldatura di stagno, stagno per saldare; *loddevann* acido per saldare, *loddning* (måning) verifica dell'appiombo; mar scandaglio (og fig), tekn. saldatura, *loddkast* mar scandaglio; *loddkastning* tiro a sorte, sorteggio, *loddline* filo a piombo, mar sagola dello scandaglio.

loddrett verticale perpendicolare adv også appiombo; ~ *stilling* posizione f verticale, verticalità, *loddseddel* biglietto di lotteria, *loddskudd* mar, scandaglio; *loddssnor* filo a piombo; *loddtrekning* estrazione f a sorte, sorteggio

loff pane f bianco, *loff* andare mendicando, vagabondare, cercare avventure erotiche, mar andare all'orza, *loffem*, *gå (være) på* ~ ss. lotte, *loff* mendicante m, vagabondo

loft (hus-) solaio, soffitta, *lofts-* di soffitta, *lofts-etasje* solaio, piano sottotetto, *loftskammer* stanza di soffitta, *loftsluke* imposta (apertura) che conduce al solaio, *loftsrom* abbaino, *loftsværelse* camera a mansarda, camera sottotetto

logaritme logaritmo, *logaritmeregning* calcolo logaritmico, *logaritmetabell* tabella dei logaritmi

logg mar solcometro *loggbok* libro di bordo, *logge* misurare la velocità di una nave, (mast) inclinare indietro, *loggmaskin* solcometro; *logglene* sagola del solcometro

logiker logico (pl. -ci), ragionatore m, *logikk* logica, *stridende mot all* ~ illogico, contrario alla logica, *logisk* logico (pl. -ci)

logre scodinzolare; dimenare la coda (*til, for* davanti a), ~ *for en fig* lisciare, adulare qn, *logning* scodinzolio, fig. adulazione f interessata

lojal leale (*mot* verso, nei confronti di); *lojalitet* lealtà

lokal- locale, *lokalbane* ferrovia locale, *lokalbedøve* praticare un'anestesia locale, *lokalbedøvnng* anestesia locale

lokale locale m (sal) sala, salone m, (butikk) negozio, (kontor) ufficio, *lokalisere* localizzare, *lokalitet* località, *lokalitet* pratico del luogo, *lokal-kunnskap* conoscenza (el. pratica) del luogo, *lokal-nett* rete f urbana (el. locale); *lokalpatriot* campanilista m. f; *lokalpatriotisme* campanilismo; *lokal-tid* ora locale, *lokalto* treno locale, *lokaltrafikk* traffico locale

lokk 1 (dekke) coperchio, *lokk* 2 (hår-) noccio, ciocca, *falle i lokker* arriacciarsi, inabbiarsi

lokke (friste) allettare, adescare; (kalle på) chiamare, *la seg* ~ *av en* farsi (lasciarsi) tentare da qn; ~ *til seg* attirare, attrarre, (fugler) uccellare; ~ *hunden* (hanfugl) chiamare la femmina, ~ *noe fra en* carpire qc. a qn; ~ *i bakhold* atturare in un'imboscata, ~ *en til d.* persuadere qn (con belle parole) a ...; ~ *noe ut av en* spillare qc. a qn

lokk uccello da richiamo; fig. adescatore m, adescatrice f, *lokkemat*, -middel zimbello, esca, allettamento, *lokkende* allettante, attraente, seduttore, *lokk* richiamo, pispola, *lokketone* richiamo, allettamento

lokomobil locomobile f, *lokomotiv* locomotiva, locomotore m, locomotrice f, *lokomotivfører* macchi-

nista m, f, lokum gabinetto, ritirata
 lom zoo strolaga, colimbo, (åre-) manico (pl. -ci
 -chi) lombardisk lombardo
 lenne tasca, *betale av sin egen* ~ pagare di tasca
 propria, *putte (stikke) noe i lommen* intascare qc
 (og fig.), *ha en i sin* ~ avere qn in pugno, *være i
 lommen på en* essere succubo di qn
 lenne- da tasca, tascabile lennebok (notis-) tac-
 cuino, notes m inv., (penge-) portafoglio, lenne-
 format, i ~ (formato) tascabile, lennekaiv tempe-
 rino
 lennekompass bussola tascabile, lennekerke bor-
 raccia, lennepenger denaro per le piccole spese
 spiccioli, mancia, lenneusk rimasuglio mpl (in
 fondo a le tasche) lenneulagskip mar corazzata
 tascabile
 lenneutv borsaio, tagliaborse m inv., lenneutve-
 ri borseggiare, lenneutv-
 le fazzoletto, lenneubåt sommergibile m tascab.
 le, lenneur orologio da tasca, lenneutgave edizio-
 ne f tascabile
 londoner, londoner-, londonisk londinese s m, f og
 adj
 longobardisk longobardo
 looping looping m inv. gran volta
 loppe 1 s. pulce f, loppe 2 v spulciare; ~ seg spul-
 ciarsi; ~ en for penger spillare denaro a qn.; ~ en
 (i sp il) ripulire le tasche a qn
 lorgnett occhiali mpl a molla, pince-nez m inv
 (stang-) occhialeto, occhialino
 lort sterco, F cacca, merda, lortet sozzo, lundo
 los 1 (jakt) latrati mpl, *få* ~ sentire l'odore di sel-
 vaggina
 los 2 mar pilota m, losbåt pilotina, lose pilotare,
 guidare, losflagg bandierina del pilota a bordo
 losing pilotaggio
 losje palco (pl. -chi) losjeplass (posto in) palco,
 losjerad balconata losjere alloggiare, losjerende
 inquilino, pensionante m, f ospite m, f
 losji alloggio, *bestille* ~ prenotare una camera, lo-
 sjhus pensione f, camere fpl ammobiliate
 loslett liso, consumato, loslette argumenter argo-
 menti mpl triti
 losoldermann capo pilota, lospatent brevetto di pilo-
 ta, lospenger diritti mpl di pilotaggio
 losse, kaste ~ molare gli ornaggi, kast ~ 'molla'
 losse scaricare lossearbeider scaricatore m portua-
 le m, lossebonn mar picco di carico, losseplass mar
 banchina (porto) di scarico, lossepram chiatta, los-
 sing scarico, sbarco
 losjeneste servizio di pilotaggio, lostvang obbligo
 di pilotaggio, losvesen servizio di pilotaggio
 lott (andel) quota, lotto, parte f
 lotteri lotteria, spille i et ~ partecipare a una lotte-
 ria, trekke lotteriet estrarre i numeri della lotteria,
 lotteriet trekkes i morgen l'estrazione avrà luogo
 domani, lotterigevinst premio di lotteria, lotto lot-
 to, tombola, spille ~ giocare al lotto (a tombola),
 lottobrikke cartella, numero della tombola
 lotus bot loto
 lov 1, (løyve) permesso, (frihet også) licenza, *få
 (ha)* ~ til ottenere (avere) il permesso di, *gi en ~
 til noe* permettere qc a qn., *det har man ikke ~ til*
 (ciò) non è permesso
 lov 2 (ros) lode f, (skussmål) reputazione f
 lov 3 jur legge f (-samling) codice m, *gi (utstede)
 lover* creare (emanare) leggi, legisferare, *etter (iføl-
 ge) loven* secondo la legge, a norma di legge, a ter-
 mini di legge, *etter* ~ og dom giudizialmente, *uten
 ~ og dom* senza giudicato, arbitrariamente, *bli til*

~ passare a legge, *gjøre seg noe til en* ~ farsi un
 dovere di qc
 lovavendelse applicazione f della legge, lovebælt
 (bestemt) prescritto dalla legge lovebestemmelse
 disposizione f di legge lovebok codice m
 lovbrudd infrazione f alla legge lovegjørelse f della
 legge, lovebryter trasgressore m della legge, lovebud
 prescrizione f della legge, lovebundet fissato dal
 a legge, regolare
 love 1 v (prise) lodare; ~ og prise Herren lodare e
 glorificare il Signore, se også Gud
 love 2 v (gi løfte) promettere (*med hånd og munn*
 solennemente); ~ seg noe ripromettersi qc, ~ seg
 bort (ut) impegnarsi, prendere un impegno, *Jeg
 skal ~ for at jeg* ti (Le, vi) prometto che
 love 3 s, på tro og ~ in buona fede, erklæring på tro
 og ~ dichiarazione sull'onore
 lovende promettente, lite ~ che da poca speranza,
være (meret) ~ promettere bene (molto)
 lovending emendamento, modifica di una legge; (-
 forening) modifica degli statuti
 lovefeste statuire con legge, loveforbedring riforma di
 una legge, (-ending) emendamento; loveforkla-
 ring interpretazione f delle leggi, loveformellig legale,
 conforme alla legge; adv også in forma legale,
 loveforslag disegno di legge, lovefortolker interprete
 m, f di una legge
 lovegivende legislativo, lovegiver legislatore m, love-
 giving legislazione f. (= lover) legge f, lovegiv-
 ningsmakt potere m legislativo
 lovegyldig legale, valido, lovegyldighet legalità, validi-
 tà, lovehjemlet legale, lovehjemmel titolo legale, *med
 hvilken* ~ ? in base a quale titolo legale?
 lovekunnskap conoscenza delle leggi lovekyndig legi-
 sta m, f, che conosce le leggi, lovekyndighet cono-
 scenza delle leggi, (vitenskapen) giurisprudenza
 loveilig (rettmessig) legittimo, (lovehjemlet) legale
 gjøre ~ legalizzare, gå i ~ arend accudire ai pro-
 prii affari, den er ~ stor e un po troppo grande e
 fin troppo grande, avgjørelsen kommer ~ sent la
 decisione giunge alquanto tardi, lovelighet legittimi-
 tà, legalità
 loveyldig ossequente alle leggi loveyldighet osservan-
 za delle leggi loveløs senza legge anarchico (p-
 -ci), (ulovlig) illegale, se også lovestridig love-
 het anarchia, lovemessig legale; regolare
 loveord (parole di) lode f; elogio, encomio
 loveott muffola (di lana)
 loveovertredelse infrazione f di una legge, reato, love-
 overtreder trasgressore m, contravventore m love-
 paragraf articolo di legge
 loveprise lodare, elogiare, glorificare, inneggiare a
 loveprisning lode f, elogio, glorificazione f
 lovesamling raccolta di leggi, codice m
 lovesang inno celebrativo, encomio, cantico, gi lau-
 da
 lovekraft forza della legge; (ennå) ha ~ essere in
 vigore, gi noe ~ sancire qc; lovespråk linguaggio
 giuridico lovested articolo di legge lovestridig con-
 trario alla legge, illegale lovestridighet illegalità
 lovesynge cantare lodi a, lovetale elogio, discorso lau-
 dativo, (høytideig) encomio, (overdreven) pa-
 neginco (pl. -ci), holde ~ over fare l'elogio di
 (overdreven) intessere un panegirico attorno a
 lovetaler chi fa l'elogio (di), lodatore m
 lovetidende la Gazzetta Ufficiale, lovetrekker leguleio,
 azzecagarbugli m inv., loveutkast progetto di leg-
 ge, loveuttrykk termine m di procedura, loveverk co-
 dice m, (corpo di) leggi fp
 lubben paffuto, grassottello, grassoccio

ludder sgualdrina, putiana, baldracca
 lue 1. (hue) berretto, (småbarns-) cuffia
 lue 2. (lid) fiamma, vampa, fuoco (pl. -chi), *sid i fis* ~ essere tutto (a) in fiamme, *ga opp i luer esset* preda delle fiamme
 luffe zool. pinna
 luft aria, litt. elere m; *den friske* ~ l'aria aperta, l'aria fresca, *han kan ikke få* ~ soffoca, *gi (som misnøye)* ~ dare sfogo (al malcontento), *gi sin harme* ~ manifestare la propria indignazione, *gi sine følelser* ~ sfogarsi, *jeg må ha* ~ ho bisogno d'aria, (*opp, oppe*) i *lufta* in aria, nell'aria, per aria, in alto, in cielo, *slå i lufta* affannarsi inutilmente, *springe i sprengte*, i *lufta* saltare (far saltare) in aria; *det ligger i lufta* è nell'aria, *det svever i (er grepet ut av) løse lufta* senza fondamento, è inventato di sana pianta
 luftangrep attacco (pl. -chi) aereo, luftart qualità d'aria, gas m inv., luftavkjølt raffreddato ad aria, a raffreddamento ad aria luftavtrekk sfilatoto, (canale m di) aerazione f
 luftballong pallone aerostatico; luftbane (taubane) teleferica, fun.via; luftbefordring trasporto aereo, luftbelte strato d'aria, luftbære, -boble bolla d'aria, luftbru ponte m aereo; luftbus aerobus m inv., luftbase fucile m ad aria compressa
 luftdrag corrente f d'aria, traggio; luftdyktig atto alla navigazione; luftdyktighet (stato di) navigabilità, luftdåp battesimo dell'aria
 lufte, ~ (ut) aerare, aeraggiare, ventilare; ~ seg prendere aria, luftegård cortile m (lengsel o.l.) cortile di passeggio
 luftfart aviazione f, aeronautica, navigazione f aerea, luftfartsdirektorat direzione f dell'aeronautica; luftfartsselskap compagnia di navigazione aerea luftfartsutstilling mostra aeronautica salone m dell'aviazione, luftflåte flotta aerea
 luftforandring cambiamento d'aria luftforbindelse comunicazione f aerea luftformig aeriforme, gassoso, luftformyelse aerazione f, ventilazione f, luftformyer aeroforo; luftforsvar difesa aerea, aeronautica militare, forza aerea, luftfotografi aerofotografia
 lufthavn aeroporto; luft hull spiraglio, sfilatoto, presa d'aria, (flyging) vuoto d'aria
 luftig arioso, (lett også) aereo, luftighet nochezza d'aria, (tett) leggerezza, lufting aerazione f, ventilazione f
 luftkabel cavo aereo
 luftkammer camera d'aria, luftkamp combattimento aereo, luftkanal canale m d'aerazione, manica a vento; (gruve) pozzo di ventilazione; luftkartlegging rilievo cartografico aereo, luftkastei castello in aria, bygge luftkasteller fare castelli in aria
 luftlag strato d'aria, luftledning filo aereo, luftlære aerologia, luftmaske maglia catenella
 luftmengde quantità d'aria, luftmotstand resistenza dell'aria, luftmåler aerometro
 luftning soffio d'aria, alito di vento, *det er en liten* ~ c'è un po' d'aria
 luftperspektiv prospettiva aerea, luftpost posta aerea, med ~ per posta aerea, luftpumpe pompa pneumatica, luftpute cuscino pneumatico
 luftreise viaggio in aereo, tragitto aereo; luftrom spazio aereo, luftrote linea aerea, percorso aereo, lufttrør condotto per l'aria, mar manica a vento, anat. trachea, lufttrørs- tracheale, lufttrørsbetennelse tracheite f, lufttrørsnitt tracheotomia, luftrot radice f aerea
 luftseilas navigazione f aerea, luftseiselskap compa-

gnia aerea, luftskifte ventilazione f, ricambio dell'aria luftskip aeronave f dirigibile m luftskipper aeronauta m; luftskytte artiglieria antiaerea, luftslange manichetta, (bil o.l.) camera d'aria
 luftspeiling miraggio; luftstridskrefter mezzi m pl militari aerei, forza aerea, luftstrøm corrente f atmosferica, corrente d'aria, luftsvingning vibrazione f d'aria, luftsyk, være ~ soffrire di mal d'aria, luftsyke mal d'aria baropatia, luftstøyle colonna d'aria
 lufttett ermetico (pl. -ci), a tenuta d'aria, impermeabile, lufttilførsel immissione f d'aria, presa d'aria, lufttom privo d'aria, lufttomt rom spazio vuoto, vuoto; lufttomhet vuoto, vacuo
 lufttransport trasporto aereo; lufttrafikk traffico aereo, lufttrykk pressione f atmosferica
 lufttørket essiccato all'aria
 luftvei, sende noe luftveien spedire qc per via aerea, luftveiene anat. le cavità che portano l'aria ai polmoni luftventil valvola per l'aria, valvola di sfogo, luftvern difesa contraerea, luftverns- contraereo, antiaereo luftvernsbatteri batteria (contraerea)
 lugar cabina
 legg cruffo di capelli, lugge tirare i capelli a legger mar sp. di veliero
 luke 1 s. (åpning) finestrino, sportello; (skips) boccaporto, (lem) imposta, mar serrata, (avstand) intervallo, spazio, (bilett-) sportello, botteghino
 luke 2 v. sarchiare, diserbare, lukejern sarchiello, zappetto, lukeløse sarchiatrice f, luking sarchiatura, diserbo
 lukke chiudere (i (ds) a chiave), serrare, ~ *dora etter en* chiudere la porta alle spalle di uno, ~ *dora etter seg* tirarsi dietro la porta, ~ *dora for en* (stange ute) chiudere la porta in faccia a uno; ~ *igjen* (ri)-chiudere, ~ *inn* far entrare, aprire la porta a, ~ *inn* rinchiusare, ~ *opp* aprire; ~ *ut* far uscire, aprire la porta a, ~ *ut* lasciar fuori, tener la porta chiusa a
 lukkemekanisme congegno di chiusura
 lukket chiuso, serrato; *for lukkede dører* a porte chiuse, *holde ~ om søndagen* chiudere (a.) la domenica, i ~ *kar* in recipiente chiuso, ~ *vogn* carrozza chiusa (el coperta)
 lukkøye, Ole ~ Mago Sabbaiolino
 lukning chiusura, (teater o.l.) riposo, lukningstid, ved ~ alla chiusura, lukningsvedtekt regolamenti m pl di chiusura (dei negozi ecc.)
 lukrativ lucrativo, lucroso, lukrere, ~ *av i pd, ved*, trarre profitto da
 luksus (flott) lussuoso; di lusso; (overdådig) sontuoso, skal i foregående betn egtl. hete luksus, (vellystig) lussurioso, luksus lusso, sontuosa luksus- di lusso, luksusartikkel articolo di lusso, luksuskvinne donna abituata al lusso; neds femmina di lusso, luksusskatt imposta sui generi voluttuari
 lukt 1 adv. like ~ i helvete dritto (dritto dritto, direttamente) all'inferno
 lukt 2 s. (sans) olfatto, odorato; (dyr) fiuto, (av noe) odore m. (behagelig) profumo; litt. olezzo, *ha en fin* ~ avere l'olfatto fine, (om dyr) avere un fiuto finissimo, *god (dårlig)* ~ buon (cattivo) odore
 lukte (kjenne lukt) sentire l'odore di, odorare, f.g. fiutare, subodorare, (g) lukt avere odore, odorare, sapere di; *kan du* ~ *det* ne senti l'odore?; *ikke kunne* ~ non avere olfatto (el. naso); ~ *godt* profumare, ~ *vondt* puzzare, ~ *behagelig* (luktig) esa-

lare un buon profumo, ~ *uvskyelig* emanare un puzzo nauseabondo, *det lukter ikke* av non ha odore; ~ *av munnen* avere l'alito cattivo; *her lukter tjære* c'è odore di catrame; ~ *av tobakk* sapere di tabacco; *det lukter brent* (avidd) si sente odore di bruciato; *det lukter så innestengt* (kvalmt) *her* questa stanza sa di chiuso

lukteflaske (med salt) flacone m di sali

luktede (vel-) odoroso, profumato; (ille-) maleodorante, **luktenerve** nervo olfattivo; **lukteorgan**, -redskap organo olfattivo, **luktesans** (senso dell') olfatto, odorato, **luktfri** inodore, inodoro, *gjøre* ~ deodorare; **luktløs** senza odore

lukullisk lucciliano, adv sontuosamente

lulle, ~ (for et barn, ninnare (un bambino); ~ i søvn addormentare

lummer soffocante, afoso; *det er lummeri* c'è afa, **lummerhet** afa

lumpe 1 s. (poiet-) focaccetta di patata

lumpe 2 v prendere in giro, ingannare, **lumpen** vilano, indegno, (ussel) meschino, ~ *fyr* individuo spregevole, **lumpenhet** vilania, bassezza

lunsk subdolo, insidioso, perfido; traditore, **lunskhet** perfidia

lun tiepido, calduccio, piacevole, (person) affabile, gentile, *her er det lunt* qui c'è un bel calduccio, *ligge lunt* ill stare al riparo del vento

luod boschetto

lune 1 v (varme) scaldare, intiepidire, (gi ly) dare riparo, proteggere (dal freddo), **lune 2** s. (sinnestemning) umore m. (humor) spirito, umorismo, (grile) luna, ticchio, capriccio; *være i godt* ~ essere di buon umore, **lunefull** lunatico (pl. -ci), di umore mutevole, **lunefullhet** stravaganza, bizzarra (di carattere), mutevolezza d'umore

lunge polmone m. *skrike for fulle lunger* gridare a picchi polmoni, **lungebetennelse** polmonite f, **lungelapp** lobo del polmone, **lungemas** polmone m intato, **lunger** (i en by) zone fpl verdi, **lungesekk** pleura

lungespi punta de polmone, **lungesykdom** malattia (al. affezione f) polmonare, **lunge tuberkulose** tubercolosi f polmonare; **lungevev** med tessuto polmonare

lunhet tiepore, fig affabilità, gentilezza, umorismo
lunk calore m leggero, calduccio, *en liten* ~ på peisen un po' di fuoco nel caminetto, **lunke 1** scaldare un po'; ~ på kaffen scaldare il caffè, **lunke 2** (avsted) camminare pian piano, **lunken** tiepido (og f g) **lukenhet** tiepidezza

lunsj colazione f

lunte 1 s miccia, **lukte lunte** fiutare l'inganno, avere sentore di qc, **lunte 2** v trotterellare (også person), **luntebøsse** fucile m a miccia, **luntetrav** piccolo trotto

lupe lente f d ingrandimento

lur 1, m mus. corno (vichingo), **lur 2**, adj furbo, astuto; ~ *maler* (rev, furba) cchiene m, volpone m

lur 3, *ligge* (sitte, stå, være) på ~ stare in agguato, appostarsi, *stille* (sette) på ~ mettere in appostamento

lur 4 s. (søvn) sonnellino, fam. pisolino, (mid dags-) siesta, sonnellino pomeridiano; *få* (ta) seg *en* (liten) ~ fare (schiacciare) un pisolino

lure (lytte) ascoltare (ved dørene dietro le porte), (i bakhold) essere in agguato; (småsove) dormicchiare, sonnecchiare; (bedra) ingannare, imbrogliare; ~ på spiarer, *jeg lurer på hvorfor* mi domando perché; ~ seg til noe ottenere con raggi, ~ seg til å gjøre noe fare qc. di nascosto. ~ seg fra noe riasciare a sottrarsi a qc

lurendreier imbroglione, volpone m, **lurendreieri** imbroglio, raggiro, **lurifaks**, **luring** volpone m **lurbacchiene** m, imbroglione m, se *ellers* **lurendre** eri

lurv (hårtjafs) cernocchio, (person) straccione, poveraccio, (usting) vigliacco (pl. -cchi), **lurvet** cencioso, malandato, sudicio, (på håret) scarmigliato, fig. grezzo, **lurvet** cattivo stato, squallore m, fig. grettezza

lus pidocchio; *befengt med* ~ pidocchioso, **lusen** (knuslet) spilorcio; **lusenhet** (knusing) spilorceria, **luset** pidocchioso; se også **lurvet**

lusing ceffone m

luske (et sted hen) andare furtivamente; (omkring) gironzolare, ~ *omkring noe* aggirarsi attorno a qc; ~ *av* andarsene alla chetichella, (slukket) andarsene con la coda tra le gambe, *komme luskende* venire furtivamente, **lusing** mene fpl brigue fpl, (spioneri) (lo) spiare

lut 1 adj curvo, piegato; adv molto; ~ *down* pigrissimo, *være lut a*, *lei* *noe* essere arcistufato di qc

lut 2 s. ranno, liscivia, *gå for* ~ *og kaldt vann* essere trascurato (negletto), **lutaske** ceneraccio, **luldoven** poltrone, estremamente pigro

lute (legge i lut) ammolare nel ranno, (fisk) ammollare nella soda, (med hodet) abbassare la testa, tenere la testa bassa, ~ *fram* sporgere, pendere, (he le utover) strapiombare, ~ *ut over noe* sporgere su qc

lutefisk stoccafisso ammollato nella soda

lutfattig poverissimo, povero in canna

lutheraner, **lutheransk**, **luthersk** luterano, *den lutherske kirke* la chiesa luterana

luting (med lut) lisciviatura, **lutre** purificare

lutt luto, **lutfabrikant** lutaio

lutler tutto, puro; *av* ~ *misunnelse* per pura invidia ~ *unge mennesker* giovanissimi mpl *være* ~ *øre* essere tutt'orecchi

luve, *ta* ~ *fra en* avere la meglio (prevalere) su qn
ly ricovero, riparo, *søke* ~ cercare riparo, *i* ~ *av* al riparo di, *bringe* (være) i ~ mettere (essere) al riparo (for da); *komme seg i* ~ *for regnet* ripararsi dalla pioggia, *krype i* ~ mettersi al riparo

lyd rumore m, (stemme, tone) suono, *gi en* ~ *fra seg* emettere un suono, *ikke gi en* ~ *fra seg* (person) non farsi sentire, non proferire parola, *stå til* ~ *for noe* farsi per ascoltare qc

lydbetegnelse indicazione f dei suoni, se **lydtegn**
lydbølge onda sonora, **lydbøye** boa sonora (el. a campana, a fischio); **lydbånd** nastro magnetico, (på film) colonna sonora

lyddannelse formazione f dei suoni, **lyddempende** che isola acusticamente, **lyddemper** mus. sordina, tekn. silenziatore m; **lyddetektor** rivelatore m di suon

lyde 1, (høres) (s)uonare (*hult, vakkeri* *sprekkent* vuoto, bene, sesso); udirsi, *det lyder ennå i ørene mine* mi risuona ancora nelle orecchie, *dommen lyder på fem års fengsel* la condanna è di cinque anni di carcere; ~ *på navn* essere nominativo

lyde 2 (adlyde) ubbidire (*en qn*, a qn; *noe* a qc); ~ *et navn* rispondere a un nome

lydfilm film m inv sonoro, **lydforandring** mutamento fonetico, **lydforblanding** combinazione f di suoni

lydforhold (i lokale) acustica, **lydforsterker** amplificatore m, **lydfysiologi** (fisiologia) fonetica

lydbull (violin) foro di risonanza, (taglio a) effe f (gitar o l) rosa (di risonanza), **lydher** dall'udito fine, fig. attento, sensibile, *være* ~ udire chiara

mente; ascoltare con attenzione (interesse ecc.), **lydighet** udito fine; attenzione f; sensibilità
lydig ubbidiente (*mot a*). **lydighet** docilità, *vise ~* ubbidire
lydisolasjon isolamento acustico; **lydisolerende**, ~ *stoff* isolante m acustico
lydkasse cassa armonica (el. di risonanza)
lydlære acustica, (*språk*) fonetica
lydløs silenzioso, (*taus*) muto, (*sakt*) senza rumore; **lydløshet** silenzio; silenziosità, assenza di rumore; **lydløst** senza rumore, silenziosamente
lydmåte metodo fonetico; **lydmur** muro del suono; *gå gjennom lydmuren* infrangere il muro del suono; **lydmåler** fonometro
lydopptak registrazione f del suono (el. fonografica); **lydord** onomatopea; **lydovergang** mutamento fonetico; **lydorte** marmitta; **lydrike** stato vassallo
lydskrift scrittura fonetica, trascrizione f fonetica (fonematica); **lydstyrke** intensità sonora, volume m del suono; **lydsvingning** vibrazione f sonora; **lyd-system** sistema m fonetico
lydtegn simbolo fonetico; **lydtett** isolato acusticamente
lykke felicità, (*hell*) (buona) fortuna, (*heldig utfall*, *framgang*, *bifall*) successo, (*tilfelle*) caso; **lykkens yndling** beniamino della sorte; **lykkens sendehud** messaggero di buon augurio; *god ~* 'buona fortuna'; (*unske*) ~ *på reisen* (augurare un) buon viaggio; **lykken vender seg** la fortuna muta; *det var en Guds ~* *at* fu una vera fortuna che; **lykken er bedre enn forstanden** ho (hai ecc.) più fortuna che giudizio; *bringe ~* portare fortuna; *forsøke sin ~* 'friste lykken' tentare la sorte; *gjøre ~* avere successo, riuscire; fare fortuna; *gjøre stormende ~* avere un successo strepitoso; *gjøre sin ~* fare la propria fortuna; *prøve å gjøre sin ~* cercare fortuna; *ha lykken med seg* avere fortuna; *på ~* *og framme* a casaccio; ~ *til* 'auguri'; *til ~* 'congratulations'; *ønske til ~* congratularsi con
lykkebringer portafortuna m inv; **lykkedyr** portafortuna m inv; **lykkefølelse** senso di felicità
lykkehjul ruota della fortuna; **lykkejeger** avventuriero m; cacciatore m di dote; arrivista m. f
lykkelig felice; (*gunstig*) fortunato, favorevole; *en ~ dag* una giornata felice; *leve ~* vivere felice (felici); *gjøre ~* rendere (fare) felice; ~ *reise* 'buon viaggio'
lykkeridder avventuriero; cavaliere m d'industria
lykkes riuscire; *planen lyktes* il piano è riuscito; *alt ~* *for ham* riesce in tutto; ha successo in tutto; *intet (vil) ~* *for meg* non me ne va bene una; *det lyktes meg å* sono riuscito a
lykkeskilling moneta portafortuna; **lykkestjerne** buona stella; **lykkestreff** colpo di fortuna
lykksalig beato, felice; **lykksaliggjøre** fare felice (beato); colmare di felicità; **lykksalighet** beatitudine f, felicità
lykkønske congratularsi (felicitarci, rallegrarsi) (*en* con qn); **lykkønsking** congratulazioni fpl, felicitazioni fpl, rallegramenti mpl (*med per*); **lykkønskingsbrev** lettera di congratulazioni
lykt lanterna, (*på stang*) lampione m; (*skips-*) fanale m, (*bil-*) faro; *lete med lys og lykte etter noe* cercare qc col lanternino; **lyktearm** braccio di lanterna; **lyktemann** fuoco (pl. -chi) fatuo
lyktestolpe chiarore m (luce f) di lanterna; **lyktestolpe** paio di lampione; *henge (klynge) opp i lyktestolpen* impiccare al lampione; **lyktelemer** lampionario
lymfe linfa; **lymfe-** linfatico (pl. -ci)
lyn (glimt) lampo, baleno (også fig.); (*strålen*)

fulmine m, folgore f; *lynet har slått ned (i)* il fulmine è caduto (su); *rammet av lynet* colpito dal fulmine; (fig.) fulminato, folgorato; *som ~ fra klar himmel* come fulmine a cielo sereno
lynangrep attacco fulmineo; **lynaveier** parafulmine m inv
lynche linciare; **lynching** linciaggio; **lynchjustis** legge f del linciaggio (el. di Lynch)
lyne lampeggiare; *det lyner* lampeggia; *hans øyne lynte* i suoi occhi mandavano lampi; **lynende** fulminante, folgorante; *et par ~ øyne* uno sguardo fulminante; *i en ~ fart* con la velocità di un fulmine; *en un baleno ~ intelligent* intelligentissimo
lyng erica; **lyngbakke** pendio coperto d'erica; **lynggrodd** coperto d'erica; **lyngkost** granata d'erica
lynglimt baleno; **lyngmo** brughiera; **lynuld** bagliore m di lampo; **lynkrig** guerra lampo
lyne indole f, mentalità, animo; temperamento
lynedslag caduta di un fulmine, colpo di fulmine; **lyneløtt** fulminato, folgorato; **lynsvær** fulmineo; **lynstråle** fulmine m, saetta; **lyntog** (treno) rapido; **lyntokt** incursione f lampo
lyr zool. pollak (pollachius)
lyre lira; **lyreformig** a forma di lira; **lyrikk** (poesia) lirica; **lynker**, **lynsk** linco (pl. -ci)
lys 1 (mots mørke) luce f; fig. (også person) lume m; (*skjær*) chiarore m, lume m; *det går et ~ opp for meg* si fa luce nella mia mente; *kaste ~ over* far luce su; *føre en hak lyset* ingannare (raggirare, abbindolare) qn; *jeg tar meg ikke så lett før hak lyset* non ci casco tanto facilmente; *se alt i det beste ~* vedere il lato migliore in tutte le cose; *se noe i det rette ~* vedere qc nella sua vera luce; *se noe i et ugunstig ~* vedere qc in una luce sfavorevole; *sid i lyset for en* fare ombra a qn.; *stille noe i et (u)gunstig ~* presentare qc in una luce (s)favorevole; (*fram*, *stille* *noe i et falskt ~* presentare qc sotto una falsa luce; *mot lyset* contro luce)
lys 2 (lysende legeme) lume m. (voks-) candela, (tent) luce f; (*belysning*) illuminazione f; (*tenne* / *slukke*) *lyset* accendere (spegnere) la luce (la lampada, la candela); *ha ~* *og hrensel* avere luce e riscaldamento; *ha fritt hus og ~* avere alloggio e luce gratis; *sette sitt ~* *under en skjepp* mettere la fiaccola sotto il moggio; *arbeide i kunstig ~* lavorare alla luce artificiale
lys 3 (signal) luce f; *grønt ~*, *rodt ~* il verde, il rosso (del semaforo)
lys 4 adj. luminoso, chiaro; (*åndelig* *klar* også) lucido, (*hår*) biondo, (*munter*) allegro; *gjøre ~* rischiarare; *det begynner å bli lyst* comincia a fare chiaro (el. giorno); *det er lyst (i varelset)* (dags-lys) la stanza è luminosa, (*kunstig*) la stanza è ben illuminata; *her er ikke lyst nok* qui non c'è abbastanza luce; *lyse forhåpninger* luminose speranze; *lyst hode* mente f lucida; ~ *stemme* voce acuta, (gutt, kastrat) voce bianca; *se lyst på noe* vedere il lato buono (positivo) di qc
lysalv elfo benefico (pl. -ci); **lysanlegg** impianto d'illuminazione elettrica; **lysa-gift** tariffa della luce elettrica; **lysavis** giornale m luminoso
lysblide diapositiva; *foredrag med lysbilder* conferenza con diapositive; **lysblideapparat** proiettore m (di diapositive); **lysbombe** bomba illuminante
lysbrytende rifrattore; **lysbrytning** rifrazione f
lyse 1 (skinne) splendere, rilucere, brillare; ~ *opp (i varelset)* illuminare (la stanza); *gleden lyser (ut) av hans øyne* i suoi occhi splendono di gioia; *hans gens lyser fram av hans verker* il suo genio riluce nelle sue opere

lyse 2 (gi lys) fare luce, dare luce

lyse 3 (kunngjøre) bandire, annunciare, dichiarare, impiorare, augurare; ~ *til ekteskap* fare le pubblicazioni matrimoniali, ~ *velsignelsen* dare la benedizione, ~ *i hann* scomunicare

lyse- (+ adj) chiaro, lyseblå celeste, lysebrun marrone chiaro inv, lyseffekt effetto luminoso, effetto della luce, lysekte resistente alle luce, che non sbiadisce, lysegrå grigio chiaro inv, lysegul giallo chiaro inv, giallino

lyseholder portacandada m inv, candeliero m, (ju-
st) portacandele m inv, lysekrona lampadario

lysende luminoso, lucente, splendente, brillante, (strålende) raggante, radioso, (solv-) fosforescente, fig brillante, fulgido

lyserød rosa inv, lyseaks smoccolatoio, lysestokker spegnitoio, fig guastafeste m, f inv, lysestake (av med hank) bugia, (arm-) candelabro, flerarmet ~ candelabro a più bracci, lysestump moccolo, lysestøper candelario, lysestøperi fabbrica di candele, lysestøping fabbricazione f di candele

lysevne capacità (potere m) illuminante, lysflom fascio di luce, lysglans fulgore m, splendore m, lysglimt sprazzo di luce, lysstør mare m di luce, lyshåret biondo, dai capelli biondi

lyskasse (ved kjellervindu) pozzetto per la presa di luce, lyskaster riflettore m

lyske 1 v spidocchiare

lyske 2 s inguine m, lyske- inguinale, lyskekjertel ghiandola inguinale

lyskilde sorgente (l'nte) luminosa, lyskjegle cono di luce, lyskopi fotocopia, lyskule sfera luminosa, proiettile m tracciante

lysledning filo elettrico, cavo elettrico, lys levende vivo e vegeto, (livaktig) in persona, in carne ed ossa, lyslokket dai riccioli biondi, lyslere ottica

lysmansjett pudellina, lysmottager (radio) radioricevitore m elettrico, lysmåler fotometro

lysne schiarire, schiarirsi, farsi chiaro, det lysner (været) il cielo schiarisce, (av dag) comincia a far chiaro, spunta il giorno

lysnett rete dell'illuminazione elettrica

lysning (skinn) chiarore m, (skog-) radura, (på hamme en, skinn og fig) (kunngjoring) bando, notificazione f, promulgazione, (fra prekestolen) pubblicazioni fpl (in chiesa); ~ *til ekteskap* pubblicazioni fpl matrimoniali, *den tredje* ~ le terze pubblicazioni

lyspunkt punto luminoso, f g. sprazzo di luce, schiarita, conforto; lyspære lampadina, lysreklame insegne fpl luminose, pubblicità luminose

lysside parte luminosa (illuminata), fig. il lato buono (delle cose), se noe fra lyssiden prendere qc dal lato buono, lyssjøkt pozzo d'illuminazione, lucernario, vuoto; lysskilt insegna luminosa (el al neon), lysskjer chiarore m, balugine f riflesso di luce, lyssky fotofobo, fig sospetto, losco (pl -chi), lysstoff fluorescenza, lysstoffrør lampada fluorescente (el al neon), lysstripe striscia (spiraglio) di luce, lysstrøm fascio di luce, elektr corrente f, elettrica, lysstråle raggio di luce (el luminoso), lysstyrke luminosità, intensità in candele, (foto) luce (på fyr) portata di luce

lyst (fornøyelse) piacere m, (tilbøyelighet) voglia, desiderio (til di), sanselig ~ piacere sensuale, lussuria, hver i mann sin ~ tutti i gusti son gusti, lysten driver verket chi ama il suo lavoro lo fa bene, han arbeider så det er en ~ (å se) lavora che è un piacere guardarlo, jeg får ~ til mi viene voglia di, jeg kunne ha ~ til å dra dit mi piacerebbe (avrei

voglia di) andarci, ha stor ~ til avere una voglia matta di, han tøyker så mye han har ~ til (sum) quanto gli pare, jeg har ikke ~ til noe non ho voglia di niente, niente mi fa piacere, jeg har ikke den ringeste ~ til non ho la minima voglia di, styre sin ~ til trattenersi dalla voglia di, farsi passare la voglia di, av hjertens ~ di tutto cuore, as ~ til d si smat per spinto di contraddizione

lyste (ønske) desiderare, volere, som De lyster come desidera, come vuole: så meget i så lenge, man lyster a sazieta, a volonta, lystelig divertente, piacevole, det er ikke meget ~ non c'è niente da ridere, non è affatto divertente, lysten voglioso, desideroso, (sanselig) concupiscente

lyster fiocina

lystert che non lascia penetrare la luce

lystfartøy imbarcazione f da diporto, lystfølelse senso di piacere, lysthus (løvhytte) pergolato, capann a verde (tre på grunnmuren ch'uso p-
chi) i lysthuset sotto il pergolato

lystig allegro, giocondo, gaio, (fornøyelig) divertente, ameno, faceto; (komisk) buffo, comico (pl -ci), (spøkende) scherzoso, (munter, kåt) salace, det lystige element (pa festen) il buontempone (della festa), lystighet allegria, giocondità

lystmord omicidio sadico

lystre 1 (fiske med lyster) fiocinare, pescare a lampara, lystre 2 (adlyde) ubbidire a, som lyster godt (hest) docile, (skip) governabile

lystreise viaggio di piacere

lystrykk fotolopia, eliopia, lystrykkpapi carta cianografica

lystseilas crociera di piacere, lystskott castello di campagna, lystspill commedia leggera, commedia, commedia brillante, lystspillforfatter autore m comico, lysttur gita di piacere

lysværk officina elettrica, centrale elettrica

lysvirkning effetto di luce, lysvåken ben sveglio, completamente sveglio; lysår anno luce

lyte difetto, imperfezione f, lytefri, -løs senza difetti senza errori

lytt (lydelig) sonoramente, in modo udibile, forte, det er ~ her i huset si sentono tutti i rumori in questa casa

lytte ascoltare (etter, til noe qc), udire; stare in ascolto; prestare ascolto (a), ved dørene origliare alle porte, lyttepost posto d'ascolto, lytter uditor m, (radio) ascoltatore m, lytting ascolto, med auscultazione f

lyve mentire, dire bugie (for en a uno), lyving (li) mentire, menzogne fpl

lær cuoio, pelle f, lær- di cuoio (pelle), lærarbeid lavoro in cuoio, corame m, læraktig coriaceo, læravfall cuoiattoio, lærbelte cintura di cuoio (pelle), mil (geheng) cinturone m

lær s. adj dotto, erudito, sapiente m, f, studioso, lærdom scienza, sapienza, erudizione f, (undervising) insegnamento, istruzione f, (lære) dottrina (forskrift) precetto, ha megen ~ essere molto dotto, mann med stor ~ uomo di vasta cultura, ta ~ av noe trarre insegnamento da qc

lere 1 v (gi kunnskap) istruire, (undervise) insegnare (en noe qc a qn., en å gjøre noe a qn. a fare qc), (ervert kunnskap) imparare, apprendere ~ å gjøre noe imparare a fare qc, ~ av hoker apprendere dai libri, ~ hos en lærer imparare da un insegnante, en lærer selv ved å ~ andre insegnando agli altri s'impara, ha tungt for å ~ imparare con difficoltà

lere 2 s. (be æring) insegnamento, istruzione f

(advarsel) lezione f. (system) dottrina, (viten-skap) scienza, (håndverks-) addestramento professionale, tirocinio, apprendistato, *den ~ som kan utdras av denne historie* la morale di questa storia, *den kristne ~* la dottrina cristiana, *den rene (rette) ~* la vera dottrina, *komme i (ut av) ~* iniziare (terminare) l'apprendistato, *stå (være) i ~* fare (il) tirocinio, *sette i ~* mandare ad imparare un mestiere

lærestalt scuola, istituto, **lærebok** libro scolastico, manuale m, trattato, **lærebrev** attestato di compiuto tirocinio, **læredikt** poesia didascalica, **læregutt** apprendista m, **lærekontrakt** contratto di tirocinio, **lærelyst** voglia di imparare, **lærelysten** desideroso di imparare

læremester maestro, **læremetode**, -måte metodo d'insegnamento

lærenem che ha facilità ad imparare, che ha una mente ricettiva, **lærenemhet** facilità ad imparare, ricettività di mente, prontezza

lærepenge f. g. lezione f. *der kan være deg en ~* che ti serva da lezione', così imparerai'

lærer insegnante m, f. (barneskole-) maestro, (videregående skole) professore m, **lærerbolig** alloggio dell'insegnante, **lærereksamen** esame m magistrale, **lærerforening** associazione f degli insegnanti, **lærergjerning** insegnamento, **lærerlag** sindacato degli insegnanti, **lærersløn** stipendio d'insegnante

lærerk istruttivo, **lærerinne** insegnante f; (barneskole-) maestra, (videregående skole) professoressa

lærerkrefter gli insegnanti mpl, il corpo insegnante, **lærermøte** riunione f degli insegnanti (maestri, professori), **lærerpersonele** personale m insegnante

lærerskole istituto magistrale, **lærerstand** corpo insegnante, **læresetning** teorema m, rel. dogma m

læretid apprendistato tirocinio o pratica **læreår** anni mpl di tirocinio

lærflaske otre m, **lærhandel** commercio di cuoiari, pelletteria, **lærhandler** commerciante m, f in cuoiari (pelletteria), **lærhanske** guanto di pelle, **lærhud** derma m inv

lærling (læregutt) apprendista m, f. (praktikant) praticante m, f

lærrel(t)om cinghia di cuoio, **lærsmørelse** (støvler) grasso per calzature, (garvelærsmørelse) grasso per la concia, **lærvarer** articoli mpl in cuoio (in pelle), cuoiari mpl, pelletteria

lærvillig docile, ammaestrabile; se og: **lærenem**, **lærvillighet** docilità

læ(e) 1 v., ~ (opp) ved accatastare la legna, se stable **lødig** puro di buona lega (og fig.) **lødighet** titolo, purezza

læe 2 s. (korn-) granaio, (høy-) fienile m **læbygning** fienile m

løft alzata, peso, (krafttak) sforzo

løfte 1 v. alzare, levare, sollevare; (høyt. og fig.) elevare ~ *ned* portare giù ca. are me lere giù, ~ *kjolen opp* tirare su (sollevare) il vestito, ~ *på* sollevare, ~ *ut av* tirare fuori da

løfte 2 s. promessa, (lø) voto; *tomme løfter* belle parole fpl, promesse fpl da marinaio, *gjøre et ~* fare una promessa are voto (om di) avlegge ~ *på* promettere, *munk som har avlagt ~* professo, *jeg har fått ~ om (på) noe* mi è stato promesso qc., *jeg har fått ~ om at du* è stato promesso che, *ta et ~ av en* far promettere qc. a qn

løftebrudd rottura di promessa, **løfteevne** potenza di sollevamento, **løfterik** promettente, carico di

promesse, che promette bene, **løftestang** (tekn.) leva, **løfting** sollevamento

løgn menzogna, bugia, *en hvit ~* una bugia pietosa, *gripe en i en ~* cogliere qn. a mentire; sbugiardare qn., **løgnaktig** bugiardo; menzognero; falso; **løgnaktighet** bugiardaggine f, mendacia

løgnedetektor lie detector m inv., rivelatore m di bugie; macchina della verità, **løgner(ske)**, **løgnhals** bugiardo (a), mentitore m (mentitrice f); F conta-frottole m, f inv., *gjøre en til ~* dare del bugiardo a qn., sbugiardare qn., *en uforbederlig ~* un bugiardo matricolato (el. incorreggibile); **løgnkampanje** campagna menzognera

løk cipolla, (blomster-) bulbo, **løkakng** cipollino, bulboso

løkke (inngjerdet) recinto; (renne-) laccio, nodo scorsoio, (på sløyfe) cappio

løkplante pianta bulbosa, **løksaus** salsa di cipolle, **løksuppe** zuppa di cipolle, **løkt** lanterna, se **lykt**

lømmel zoticone m, villano, **lang** ~ spilungone m, **lømmelaktig** viliano, **lømmelalderen** l'età ingrata

lønn 1 bot. acero; **lønn** 2. (gjengjeld) compenso, (betaling) pagamento, (honorar) onorario, remunerazione f, retribuzione f; (arbeids-) paga, salario, (gasje) stipendio; *arbeide for ~* lavorare per la paga, *få sin ~* ricevere il compenso (lo stipendio ecc.), *fast ~* stipendio fisso; *hva forlanger han i ~* quanto vuole di paga, quali sono le sue pretese, *trekke fra i ens ~* trattenere sullo stipendio (sulla paga) di qn

lønnedom segreto, i ~ in segreto, segretamente, **lønn-dør** porta segreta

lønne compensare, remunerare, (be-) ripagare (med utakk con l'ingratitude); ~ *en for hans tjenester* pagare i servizi di qn.; ~ *en for hans umak* ricompensare qn. per il suo disturbo; *Gud ~ deg (for det)'* Dio te ne renda merito!, *bli lønnet av en* essere al servizio di qn., ~ *seg (lønnsom)* rendere; (være umaken verdi) valere la pena, mettere conto; *som lønner seg* proficuo, vantaggioso, redditizio, *som ikke lønner seg* fig. ingrato; **lønnet** retribuito, pagato

lønngang passaggio (corridoio) segreto

lønningsdag giorno di paga **lønningsliste** lista paga foglio paga, **lønningspose** busta paga, **lønningskala** la scala dei salari se: **lønn**

lønnkammer bibl. camera, **lønnlig** segreto

lønnarbeider salariato, **lønnsavtale** contratto salariale **lønnforhøyelse** aumento della paga (del salario ecc.), **lønnforlangende** stipendio richiesto, pretese fpl salariali, **lønnkamp** lotta salariale, **lønnkonflikt** conflitto salariale, **lønnskrav** rivendicazioni fpl salariali

lønnsmessig per quello che riguarda le paghe; salariale; **lønnsmottager** salariato, stipendiato; **lønnsmesslag** riduzione f della paga (dei salari ecc.); **lønnspålegg** scatto di retribuzione, aumento di stipendio; **lønnregulering** adeguamento dei salari, **lønnssats** tasso dei salari (degli stipendi), **lønnsskala** la scala dei salari (degli stipendi), *glidende ~* scala mobile, **lønnslave** schiavo della paga

lønnsom vantaggioso, redditizio, remunerativo, **lønnsomhet** redditività

lønnsspørsmål questione f salariale, **lønnstigning** aumento salariale, **lønnstopp** blocco dei salari, **lønnstriid** conflitto salariale, lotte fpl salariali **lønnstrekk** trattenuta **lønnsvist** contrasto salariale; **lønnsvilkår** condizioni fpl di retribuzione

løp corsa, (i takt) passo di corsa, (øve-) corso, mus. seguito, (sang) modulazione f, gorgheggio.

(våpen-) canna, (på vilt) gamba, zampa, sport corsa, mar (renne) passaggio, canale m. *gi noe fritt* ~ dare libero corso a qc, *gå ut av løpet* abbandonare la corsa, *i det lange* ~ a lungo andare, *i løpet av kort tid* in breve tempo, *i årenes* ~ col passare degli anni, *dødt* ~ risultato pari

løpe 1. intr v correre (tid også) scorrere; ~ *sin vei* scappare, tagliare la corda, *komme løpende* accorrere *la en* ~ lasciare andare qn, (en fange) rilasciare, *la munnen* ~ cianciare, cicalare, *la sin penn* ~ lasciar correre la penna

løpe 2. + adv el prep., ~ *av med* portar via, *sinnet løper av med ham* si lascia vincere dalla collera, ~ *bort* scappare, fuggire, ~ *etter* correre dietro a, (forføge) inseguire, (hente) correre a prendere, ~ *etter kvinnfolk (jenter)* correre dietro alle donne (ragazze); ~ *forbi* passare di corsa, (innhente) sorpassare, (elv) scorrere; ~ *fra en* abbandonare qn, (unnsippe) sfuggire a qn, (fortøre) lasciare qn indietro; ~ *igjennom* attraversare di corsa, ~ *inn* entrare di corsa (el correndo); ~ *med sladder* fare pettegolezzi in giro, far circolare dicerie; ~ *ned over noe* scendere correndo qc (per qc); ~ *omkring* correre in giro (el qua e là), ~ *omkring noe* correre intorno a qc, ~ *opp* correre su (over på noe salire di corsa su per qc), (regning) accumularsi, allungarsi, ~ *over (bortover)*, attraversare di corsa (el correndo), (til fienden) passare al nemico, ~ *over (bort)*, til correre da, ~ *på (mot)*, picchiare contro, urtare (contro), *ha noe å løpe på* avere un margine, ~ *på dørene hos en* essere sempre in casa di qn, ~ *på kneiper (vertshus)*, bazzicare le osterie, ~ *sammen* radunarsi, raggrupparsi (elver) confluire, (linjer) convergere, (farger) confondersi, (møte) rapprendersi, ~ *til abs* accorrere; ~ *ut* uscire di corsa, ~ *ut i en spiss* terminare a punta, ~ *ut i havet* sfociare in mare

løpebane sport pista, fig carriera, **løpedag** merk giorno di respiro termine a, grazie **løpefol** piede m corridore, **løpegrav** trincea, hist approccio

løpeild, *bre seg som* ~ propagarsi in un baleno, **løpekran** gru f semovente (el mobile), gru a ponte **løpende** corrente che corre, di corsa, in corso, in circolazione in vigore

løpenummer numero d'ordine (el di repertorio), (i rullene) numero di matricola, numero progressivo, *forsyne med* ~ numerare, contrassegnare

løpepass, *fd (gi)* ~ ricevere (dare) il benservito

løper corridore m, (fotball) attaccante m, (sjakk) alfiere m; (bord-) striscia centrotavola, (golv) passatola **løperrekke** sport attaccan m p g x a tori mpi di prima linea

løpetid (dyr) periodo di fregola, (veksel) scadenza (kontrakt) durata, *katta har* ~ la gatta è in calore

løpedager (travlop) giorni mpi di corsa, **løpsk** sfrenato, sbrigliato; **løpe** ~ prender la manna, imbizarrirsi, scatenarsi

lørdag sabato, *om lørdagen* il (al) sabato, *på* ~ sabato (prossimo); ~ *om 8 dager* sabato l'altro, sabato a otto

løs 1. adj (i sin sammenheng) poco solido, malfermo, staccato, (ustram) allentato, lento, (ikke fastgjort) staccato, sciolto, (fri) libero, (som sitter løst) sciolto, fluttuante, vacillante, (nyre) mobile; (ugrunnet) senza fondamento, vuoto (stoff) rado, poco consistente; ~ (på tråden) leggero, frivolo; *nå er fanden (pokker)* ~ ora succede il diavolo a quattro; *løse blad (ark)* fogli mpi volanti, *løst fruentimmer* donna di facili costumi, ~ *i fartøy* alla rinfusa, ~ *jord* terra friabile, terreno

sciolto; *løst skudd* tiro a salva, ~ *tann* dente m che tentenna, *tennene blir løse* i denti si scalgano, *løst utkast* abbozzo superficiale (preliminare)

løs 2. adv *sammens med verb. bryte* ~ tr staccare con forza, intr scatenarsi, scoppiare, *gå* ~ (omkring) muoversi liberamente; *nå går det (hører braker det)* ~ ora comincia il bello, *gå* ~ *på en* scagliarsi contro qn saltare addosso a qn, *gå* ~ *på hverandre med nevene* venire alle mani, fare a pugni, *ha en skrue* ~ essere svitato, *han har en skrue* ~ gli manca una rotella, *komme* ~ (fra) riuscire a liberarsi (di), *rive* ~ strappar via, tirar via (con forza); *rive seg* ~ staccarsi liberarsi, (av lenke) strappare la catena, (løpe bort) fuggire, *slå* ~ *på* martellare su, tempestare di colpi, *slå seg* ~ (more seg) darsi alla pazza gioia, se elers *rive seg* ~, *tale om løst og fust* parlare del più e del meno

løsaktig licenzioso, scostumato, *løse et* ~ *liv* fare vita dissoluta **løsaktighet** scostumatezza, libertà

løsarbeid lavoro occasionale **løsarbeider** p m a d c o n r a c a n t e m **løseblad** *og* a n n e b r e **løsebladssystem** sistema m a fogli mobili

løse slegare, sciogliere, disfare, (skille) staccare, separare, (løslate) liberare, mollare; (pant se innløse), (problem) risolvere, (gåte) indovinare, (tvil) dissipare, dissolvere, ~ *billett* fare (pagare) il biglietto, ~ *en knute* disfare un nodo, fig scogliere il nodo, (teater) sciogliere l'intreccio, ~ *ens tenker* fig spezzare le catene di qn, ~ *ens tunge (tånd)* sciogliere la lingua (lo scilinguagnolo) a qn, ~ *en fru noe* (ed, løfte) sciogliere qn da qc, ~ *av (inn opp)* se avløse innløse, oppløse

løselig adj insolubile, adv, (flyktig) leggermente, superficialmente, *omtale* ~ sfiorare

løsen parola d'ordine, grido di combattimento, motto, **løsepenger**, -sum riscatto

løsgjøre riscattare, **løsgivelse** rilascio

løsgjenger vagabondo, **løsgjengeri** vagabondaggio

løsgjøre slegare, staccare, **løskjøpe** riscattare

løslate liberare, (fra fengsel) scarcerare, mettere in libertà, **løslatelse** scarcerazione f

løsmunnet chiacchierone (a), che non sa tener la lingua a freno, *han er* ~ parla troppo, **løsmunnetet** chiacchiere fpl

løse staccarsi, allentarsi, (tenner) cadere, (gjøre løse) allentare, sciogliere, ~ *et skudd* far partire un colpo, **løsung** (det å løse) scioglimento (det å løse) stacco, (skudd-) scarica, (oppgave-) soluzione f, (ligning) risoluzione f, (av bann) revoca (della scomunica), *en gåte* ~ la soluzione f di un enigma, *knutens* ~ (drama) lo scioglimento dell'intreccio

løsrivet staccato, **løsrive** staccare, tirare via, stradicare, ~ *seg fra* staccarsi da, **løsriving** stacco, **løssalg** vendita a numero, **løsskjegg** barba finta

løssluppen scatenato, sfrenato

løst adv mollemente, non strettamente, (skjodes-) con leggerezza, *sitte* ~ essere lento, non tenere, (klær) essere ampio (lento)

løstann dente m falso, **løstanner** dentiera, protesi f dentaria

løsunge figlio naturale (el legittimo), f bastardo

løvere m m a m o b i l e m p l masserie fpl **løv-øresauksjon** vendita all'asta di beni mpi mobili, **løv-øresalg** vendita di masserie

løv foglia, fogliame m, se **lauv og sammensett**

løve leone m (og fig), *løven* astr il Leone, *ung* ~ leoncino, *gå like i løvens gap* cascata in bocca al

lupo, løvegård fossa dei leoni, løvehjerte cuor m di leone, løvehule tana di leone; (label) antro del leone, løvejakt caccia al leone, løvejeger cacciatore m di leoni, løvemot coraggio da leone; løvemunn fauci fpl di leone, bot bocca di leone; løvetann bot. dente m di leone, soffione m; F piscialetto, løvetemper domatore m di leoni, løveunge leoncino
 ley debole, fiacco (pl. -chi), bli ~ mar allentarsi. ~ vind vento debole. leybenk panca (di riposo).
 leye, ~ (av) (vind) calmarsi, abbonacciarsi
 løyen strano, bizzarro, comico (pl. -ci), løyer scherzi mpi, burle fpl løyert mar draglia
 løype (ski-) pista, (oste-) presame, caglio løype-mage (kalkun) abomuso
 løytnant tenente m
 lær traccia, pista, pista
 lån prestito, som ~, til låns in prestito, få et ~ i stand concludere un prestito, få (ta) et ~ prendere una somma in prestito (hos da); gi en et ~ imprestare una somma (føre un prestito) a qn
 låne (få til låns) prendere in prestito, farsi imprestare (av, hos en da qn), (bibliotek) affittare, (gi lån) (im)prestare (ved pant su pegno), lån (gi) meg den boka' passarmi quel libro!, det lånes ikke ut (cio) non si dà in prestito
 låne- (ofte) di prestito, ~ og leieloven la legge sui prestiti e sugli affitti, låneandragende richiesta di prestito, lånebevis pagherò m inv., lånebibliotek

biblioteca popolare
 lånekasse istituto di credito, cassa prestiti, lånekontor istituto di prestiti su pegno, monte m di pista, lånekort (bibliotek) tesserino di biblioteca
 lånemidler fondi mpl di prestito, capitale m in prestito, låneord prestito linguistico, låneseddel polizza di pegno, långiver prestatore m; mutuante m; f; chi dà in prestito; lånsøker, -taker chi prende in prestito, mutuatario
 lær coscia lærben femore m, lærbrudd med frattura del femore
 lære calare, calumare; læring mar giardinello, læringsbåt barca di giardinello
 lærstykke coscia, (vilt) cosciotto
 lås serratura, (smykke-) fermaglio, (våpen) sicura, hemmelig ~ serratura a congegno segreto, sette ~ for mettere il catenaccio a, under ~ og lukke sotto chiave, lukke i ~ chiudere a chiave
 låse chiudere a chiave; ~ med hengelås mettere il lucchetto a. ~ ned mettere sotto chiave, lukket og låst tutto chiuso
 låsenordning (congegno di) chiusura, låsebeslag serratura di serratura, låseblukk piastra, låsebjenge foro della serratura, låsemed magnano
 låt suono, se: lyd, klang, tone, melodia, motivo; låte suonare se lyde klinge, tone
 låve fienile m; låvedør porta di fienile; låvegolv (trøskelolv) aia del granaio

M

M, m M, m (uttal emme) m, f
 madam donna neds comare f, (tiltale) signora
 maddik larva (di mosca), bruco (pl. -chi), fam verme m
 madeira (vin) maderia m inv., madjar(isk) magiaro
 madonna Madonna, (la) Vergine f; madonnaektig di (da) madonna, madonnabilde madonna
 magasin magazzino, deposito, (tidsskrift) rivista, periodico (pl. -ci), (på våpen) caricatore m; magasinere immagazzinare, magasinering immagazzinamento, accumulo, magasinforvalter magazzino-re m capo, magasinfører lucile m a ripetizione
 mage (-sekk) stomaco (pl. -ci, -chi), (buk, vom) ventre m, fam pancia, magen un' pancia in dentro, magen hans blir mett for øynene ha gli occhi più grandi, dello stomaco, få (legge seg til) ~ mettersu pancia, ha en god ~ avere uno stomaco di ferro, ha en tom ~ avere lo stomaco vuoto, essere a pancia vuota, ødelegge sin ~ rovinarsi lo stomaco, ha vondt i magen avere mal di stomaco (ventre, pancia); ligge tungt i magen pesare sullo stomaco, ligge (legge seg) på magen giacere (stendersi) a bocconi, fig stravedere (for en per qn)
 magebelte (bind) panciera, ventriera, (sigar) anello, magebetennelse gastrite f, infiammazione f dello stomaco, mageblødning emorragia dello stomaco; magedans danza del ventre, magedrøper gocce fpl contro il mal di stomaco (ventre)
 mageforkjølelse raffreddamento addominale; fam freddo allo stomaco, mageinnhold contenuto dello stomaco, magekatarr catarro intestinale, colite f
 magekreft cancro allo stomaco, mageonde malattia dell'apparato digerente magepine dolori mpl d. stomaco, mal di pancia

mager magro, (uttært) emaciato, smunto, fig magro, scarso, det mager (kjøtt) il magro; mageri måltid magro pasto, mageri de annata scarsa, mageri emne argomento arido; en lang ~ en un tipo lungo e adompanato, bli ~ dimagrire, smagrisi, magerhet magrezza (og fig), magesaft succo gastrico, magesekk stomaco (pl. -ci, -chi), mageslange sonda gastrica, magesyrkende, ~ middel (medicamento) stomachico, magesykdom malattia di stomaco, magesyre acido, acidità di stomaco, for mager ~ ipercloidia, magesår ulcera gastrica (el dello stomaco)
 magi magia, magiker mago (pl. -ghi), magisk magico
 magister, ~ artium dottore m in lettere e filosofia, magistergrad omtr. dottorato, laurea
 magnesia magnesia, magnesium magnesio
 magnet calamita, magnete m, magnetisere magnetizzare, calamitare, magnetisering magnetizzazione f, calamitazione f, magnetisk magnetico (pl. -ci) gjøre ~ calamitare, magnetiser magnetizzatore m; magnetnål ago calamitato, ago di bussola, magnetpol polo magnetico
 magnum magnesio, mahogni mogano, mahogni- di mogano, mahognitre mogano
 mai maggio, i mai in maggio, di maggio, nel mese di maggio, mai- di maggio
 mare, ~ seg ut conciarci, infagottarsi
 mais granturco, mais m inv. maiskolbe pannocchia di granturco
 majestet maesta, Hans (Hennes) ~ Sua Maesta, Deres ~ Sua (Vostra) Maesta; (tiltale) Maesta, majestetisk maestoso, maestoso (pl. -ci), majestetforbrytelse delitto di lesa maesta

majolika maiolica, **majones** maionese **m**
major mil maggiore **m**, **majordomus** maggiordomo
majoritet maggioranza, *overveldende* ~ maggioranza schiacciante
mak, *i ro og* ~ a proprio agio
makadamisere macadamizzare, *makadamisert* vi strada pavimentata col metodo macadam
makaroni maccheroni **mpl**, pasta alimentare, spaghetti **mpl** pasta
make 1 s pari **m** f, simile **m**, f; uguale **m**, f (ekte) ~ conuge **m**, f, consorte **m**, f, *det finnes ikke maken til svømmer* e un nuotatore senza pari *jeg har aldri sett maken* non ho mai visto nulla di simile; *jeg har aldri hatt maken* e inaudito
make 2 adj uguale, identico (pl. -ci)
make 3 v preparare, arrangiare, ordinare; ~ *det slik at* fare in modo che
makelig comodo, confortevole, (lett) agevole, (person) comodo, che ama le comodità, (lat) pigro, *gjøre seg det ~* fare i propri comodi; *lev ~* fare una vita da pascia, **makelighet** comodità, (lat-skap) pigrizia, indolenza, *pleie sin ~* prendersela comoda
makeles impareggiabile, ineguagliabile, senza pari
makeskifte s permata, v permutare, *foreta ~* effettuare una permuta, **makeskiftebrev** contratto di permuta, **make up** trucco
makkl larva; (agn) verme **m**, **makker** (spill) compagno, **makkerskap** squadra, coppia
maklverk pasticcio, lavoraccio, abborracciatura
makrell sgombrò, **makrellfiske** pesca degli sgombrì
makrellsky cirrocumulo, cielo a pecorelle, **makrellstim** banco di sgombrì
makron omtr amaretto
maksimal- massimo, **maksimalbelastning** carico massimo; **maksimalbelep** importo massimo, **maksimalhastighet** velocità massima, **maksimalpris** prezzo massimo
maksim(e) massima, **maksimum** massimo, **maksimums-** massimo, **maksimumtermometer** termometro a massima
maksver mar tempo propizio, calma, bonaccia
makt potenza, (fysisk) forza, (retts-, innflytelse) potere **m**, *øverste ~* autorità suprema, potestà suprema, sovranità, *de europeiske makter* le potenze d'Europa, *onde (merkets) makter* le potenze infernali, *utøvende ~* potere esecutivo, *dømmende ~* potere giudiziario, *væpnet ~* forza armata, ~ *går for rett* contro la forza la ragione non vale; *bruke ~* usare la forza, far uso di violenza, *ilden hadde fått en slik ~* il fuoco aveva acquistato una forza tale; *gi en ~ til* (bemyndiga) autorizzare qn a, conferire a qn il potere di, *ha ~ over en* avere qn in proprio potere, (moralisk) esercitare il proprio potere su qn *ha ~ til* avere il potere di; *av all ~* con tutte le forze, *få ~ ha ~ i sin ~* avere in proprio potere, *ha ordet i sin ~* avere il dono della parola, *det står ikke i min ~* (å) non ho poteri (per); *gjøre alt som står i ens ~* fare tutto il possibile *være i ens ~* essere in potere (el. baia) di qn., *ta med ~* prendere con la forza, *sette ~ mot ~* opporre forza alla forza, *komme til (være ved) makten* giungere (essere) al potere, *holde ved ~* mantenere con la forza, *loven står ennå ved ~* la legge è tuttora in vigore
maktbalanse equilibrio delle potenze; **maktbegjer** sete f di potere, **maktbrynde** brama di dominare, **maktbud** comando despotico
makte potere, avere la forza di (lykkes) riuscire a, (få bukt med) venire a capo di, *jeg makter ikke denne oppgaven* questo compito è al di sopra delle

mie forze *jeg makter det ikke* non ce la faccio, *jeg makter ikke mer* non ne posso più
makt(les) los impotente, **makt(les)het** impotenza
maktfordeling divisione f dei poteri, **maktforøkelse** aumento di potere, **maktfullkommenhet** potestà sovrana, **maktthaver** potentato, potente **m** autorità
maktlysten che aspira a dominare, **maktmiddel** mezzo coercitivo, strumento di potere, **maktmisbruk** abuso di potere (forza), **maktområde** competenza, giurisdizione f, sfera d'azione, **maktpåliggende** essenziale, *det er meg ~ å (ut) i* tengo molto a (che), **makttræ** usurpazione f, **makttræner** usurpatore **m**
maktspåk decisione f inappellabile, ordinanza arbitraria, tono coercitivo, **maktstilling** posizione f di forza, predominanza, supremazia, **maktstjele** rendere impotente, indebolire, **maktsyk** avido di potere, **maktsyke** sete f di potere, **maktutfoldelse** manifestazione f di potenza (forza)
makulatur carta da macero, carta straccia, **makulere** mandare al macero, distruggere
malabarisk fig barbaro, incomprensibile, turco
malaiet, **malaisk** malese, **malakat** ma achite f
male 1 (kværn) macinare, (katt) fare le fusa *malte kaffe* caffè macinato
male 2 (farge) pitturare, verniciare, colorare dipingere, (hvitte) imbiancare; ~ *med alje* (vannfarge) dipingere ad olio (ad acquerello); ~ *grønn* pitturare (colorare) di verde, ~ *let bilde av*, *en* fare il ritratto a qn, *la seg ~* farsi fare il ritratto, ~ *om igjen* ridipingere; ~ *opp* (veggen) rinfrescare (la parete), ~ *på et bilde* lavorare a un quadro, ~ *veggene* integgiare le pareti
malende colanto, pittoresco (pl. -chi), vivace, **mal** ler pittore **m**, (håndverker også) imbianchino, decoratore **m**, (smører) neds imbrattatele **m**, f inv **malerarbeid** pittura, coloritura, verniciatura, **malerbette** secchio (di pittura), **malerbutt** garzone **m** di pittore, apprendista **m** pittore, **malerfarge** colore **m**, **malerferns** vernice f (di pittore)
maleri dipinto, quadro, pittura, tela, **maleriauksjon** asta di quadri, **malerihandler** mercante **m** di quadri, **malerikjenner** esperto (el. conoscitore **m**) di pittura, **malerinne** pittrice f, **malerisamme** cornice f (di quadro), **malerisamling** galleria (collezione f) di quadri, pinacoteca, **malerisk** pittoresco (pl. -chi), **maleriutstilling** mostra (esposizione f) di quadri (el. di pittura), *åpning av en ~* vernissage **m** inv, vernice f, inaugurazione f
malerkasse cassetta dei colori, **malerkist** pennello, (stor flat) pennellessa, **malerkunst** arte f pittorica, pittura, **malerlære** apprendistato da pittore *å lære ~* ~ imparare il mestiere di pittore, **malerlærling** apprendista **m** pittore, **malmester** mastro pittore, **malerolje** olio di lino, **malerpensel** pennello, **malerpus** secchio (per la pittura)
malersaker attrezzi **mpl** per dipingere, arnesi **mpl** del pittore, **malerskole** scuola di pittura, **malerstokk** appoggiamano **m** inv, **malersvenn** pittore **m**, imbianchino, **malerverksted** bottega di pittore
malag 1 (med farger) pittura, (farge) vernice f colore **m**, fam pittura, *til ~* per dipingere, per pitturare, *hurtigtørrende ~* vernice f a rapida essiccazione, **malag 2** (mølle) macinatura, (katt) ron ron **m** fusa (pl)
malje femmina (el. magha) del gancio, *hekter og maljer* ganci **mpl**
malm minerale **m**, metallo; (kopper-) cuproregia, bronzo, fig (stoff) metallo, (kraft) forza, (klang) timbro, bot d'arame **m** massello, **malmbrudd** miniera, (dagbrudd) cava (di minerale); **malmbrat**

nave f attrezzata per il trasporto di minerali, **malmforedling** arricchimento dei minerali, **malmfull** (klangfull) sonoro, **malmfuru** durame di pino, **malmgruve** miniera, **malmholdig** metallifero, **malmklang** sonorità, timbro, **malmkasser** frantoio (di minerali), **malmleie** giacimento metallifero, **malmrik** ricco di minerali, **malmrest** voce f sonora (el. stentorea), **malmåre** vena metallifera, **filone m**, **malplassert** fuori luogo, inopportuno, a sproposito, **malstrøm** gorgo (pl. -ghi), vortice m (og fig.)
malt s. malto, **maltbygg** malto verde, **malte** convertire in malto, **malteekstrakt** estratto di malto, **malteri** malteria, **malteser**, **maltesisk** maltese, **malting** maltaggio

maltraktere maltrattare, **malmenare**, storpiare, **maltraktering** maltrattamento

malurt bot. assenzio, *en drøpe* ~ una punta d'amarrezza, **malurtbeger** calice m d'amarrezza, *tomme malurtbeget* bere il calice fino alla seccia.

malva bot. malva, **malvesier** (drikk) malvasia

mamelukk mammalucco (pl. -chi)

mamma mamma

mammon mammona m el. f, il (vile) denaro

mammot mammot m, **mammot-** di mammot, grandissimo

mao 1 s. (på hest) criniera

man 2 pron. si, *når* ~ *er* *per* quando si e bella, ~ *md* *gjøre* *det* lo si deve fare, bisogna farlo, *når* ~ *hører* *ham*, *skulle* ~ *tro* ascoltandolo si direbbe che, ~ *sier* *at* si dice che, ~ *sier* *så* *mangt* se ne dicono tante, *hvordan* *skal* ~ *gjøre* *det*? come si fa a (+ inf)?

mandag lunedì, ~ *om* *ette* *dager* lunedì l'altro (el. a otto), *om* *mandagen* il (al) lunedì, *på* ~ lunedì, prossimo, **mandant** mandante m, f

mandarino mandarino, bot. mandarino

mandat mandato, (parlamentsplass) seggio *nedlegge* *sitt* ~ dimettersi dal mandato (dall'incarico), **mandatar** mandatario, **mandatfordeling** ripartizione f dei seggi

mandel bot. mandorla, med tonsilla, **mandel-** di (a, alla) mandorla, **mandelformet**, **mandelformede** *ørne* occhi a mandorla, **mandelkake** (-brød) torta di mandorle, **mandelolje** olio di mandorle, **mandelpudding** budino alla mandorla.

mandig virile, mascolino, maschio, adv. og. da uomo, **mandighet** virilità, mascolinità

mandolin mandolino

mane (i/skynde) sollecitare, ~ (fram) evocare, ~ *fortiden* *fram* rievocare il passato, ~ *bort* (ned) scongiurare, ~ *en* *ende* *mar* passare una cima

maner maniera (også i kunst), modo, **manerer** (fakter) gesti mpl. (vesen) maniere fpl, modi mpl *fine* (i *darlige*) *manerer* belle (cattive) maniere, **manesje** maneggio, **manesjepisik** frusta da maneggio, **manet** medusa

mang, ~ *en* *gang* parecchie volte, più d'una volta, *mangt* *og* *meget* molte (diverse, varie) cose, *i* *mangt* *og* *meget* in molti casi in parecchie cose

mangan manganese m

mange molti (e), numerosi (e), tanti (e), un gran numero di, ~ *penger* molto denaro, *whyre* ~ *penger* un'enorme quantità di denaro, ~ *lukk* tante grazie, *i* *alt*, *for* ~ troppi (e), *hvor* ~ quanti (e), *jeg* *har* *sett* *så* ~ (ne) ho visto tanti (e), *hans* ~ *venner* i suoi numerosi amici, *den* (klokka) *er* ~ e tardi, *klokka* *blir* ~ si fa tardi

mangeartet multiforme

mangeblomstret multifloro

mangedoblet moltiplicato, molte volte tanto, **man-**

gefarget multicolore, policromo, **mangehodet** dalle molte teste, **mangekant** mat. poligono; **mangekantet** poligonale; **mangekjemper** decatleta m, f

mangel difetto, mancanza (på di), (knapphet) scarsità; (nød) penuria, (feil) difetto, (ufullkommenhet) imperfezione f; ~ *på* *ansvar* mancanza di responsabilità, ~ *på* *kjøpekraft* carenza di potere d'acquisto, ~ *på* *lærevillighet* indocilità, indisciplina, ~ *på* *måtehold* intemperanza, smoderatezza, ~ *på* *næringsmidler* carenza, ~ *på* *orden* mancanza d'ordine, disordine m, *den* ~ *på* *velvilje* som la scarsa compiacenza che, *det* *er* ~ *på* *råstoffer* c'è penuria di materie prime, *lide* ~ vivere in grande bisogno, *av* ~ *på* per mancanza di, *i* ~ *av* *noe* *bedre* in mancanza di meglio.

mangeleddet plurinucolato, ~ *størrelse* polinomio

mangelfull difettoso, manchevole, insufficiente; **mangelfullhet** difettosità, manchevolezza, insufficienza, **mangemillioner** multimilionario

mangen, **mangt**, **mungen** *en* *mangt* et parecchi (e), vari (e); *mungen* (en) *mann* (også) più d'uno; *mungen* *gang* varie volte, *mangt* *og* *meget* parecchie (varie) cose, *mungen* *gråter* i *morgen*, *sum* *ler* i *dag* chi ride il venerdì, piange la domenica

mangesidig plurilaterale mat. multilatero, fig. complesso, sfaccettato, multiforme, ~ *intellekt* ingegno proteriforme, **mangesidighet** universalità, **mangestret** di più cifre; **mangeslags** var. (e), di ogni genere, **mangesteds** in molti luoghi, da molte parti, **mangetydig** ambiguo, polisenso, **mangeårig** plurennale

mangfoldig vario, molteplice, multiforme, complesso *mangfoldige* *ganger* innumerevoli volte, *på* *mangfoldige* *måter* in moltissimi modi, **mangfoldiggjøre** poligrafare, ciclostilare, moltiplicare; **mangfoldiggjørelse** poligrafia, moltiplicazione f; **mangfoldiggjørebepare** duplicatore m

mangfoldighet molteplicità, varietà, (persons) versatilità

mangle 1 (ikke ha) essere sprovvisto di, mancare di, difettare di, (ikke lynes) mancare, far difetto, *han* *mangler* *penger* è sprovvisto di denaro, gli manca il denaro, *den* (klokka) *mangler* *fem* *på* *to* sono le due meno cinque, *det* *mangler* (ennå) 1000 *lire* mancano (ancora) mille lire, *det* *mangler* *meget* (på at) ci vuole molto (affinchè + konj.); *det* *mangler* *bare* *litt* *på* *at* non ci vuole più molto a (+ inf), *det* *skulle* *bare* ~ (non) ci mancherebbe altro, *det* *mangler* *ikke* *på* non manca (ano), *ikke* *la* *det* ~ *på* non risparmiare

mangle 2. (tulke tøy) stirare col mangano, **manglende** mancante, *det* ~ il mancante, quanto manca, (av sum) l'ammanco, *på* *grunn* *av* ~ *betaling* causa mancato pagamento, *på* *grunn* *av* ~ *bevis* per mancanza di prove, *på* *grunn* *av* ~ *kapital* per difetto di capitali, per mancanza di capitale, **manglestokk** mangano, **mangletre** assicella per stirare; mangano, **mangt** *se* *mang* *mungen*

man mania, *ha* ~ *for* avere la mania di, *ha* *en* ~ essere maniaco

manifest manifesto, proclama m, *utstede* *et* ~ lanciare un proclama

marung evocazione f, ammonimento

manikyr cura delle mani, **manikyrere** curare le mani, fare le unghie, fam. fare manicure

manillahamp abacà, canapa di Manila

manipulere manipolare, **manipulasjon** manipolazione f

manisk maniaco (pl. -ci)

manke criniera, garrese m. (langt hår) chioma, neds. **zazzera**, **mankebrudd** male m. al garrese, **mankebrutt** ferito al garrese, **mankehår** crine m., pelo di criniera

manke mancanza, ammanco (pl. -chi), *en ~ på 2 kg* una mancanza di due chili, *~ i kassa* ammanco di cassa, F baco nella cassa

mann uomo (pl. -uomini) (ekte-) marito, *mannen i huset* il padrone di casa, *være ~ i huset* essere padrone a casa propria, *mannen for det hele* (den første) il promotore, (opphavsmannen) l'autore principale, *unge menn* giovani mpl, giovanotti mpl, *tusen menn til hest* mille uomini a cavallo, *tusen menn til fots* mille fanti, *tegne «menn»* disegnare pupazzi, *hver mann* ognuno, ciascuno, *alle menn* tutti, *finne sin ~* trovare il proprio uomo, *finne seg en ~* trovar marito, *være ~ for d* essere tipo da (el. capace di), *det kunne han nok være ~ for* ne sarebbe ben capace, *det er nettopp mannen* è proprio l'uomo che ci vuole, *gå under med ~* og muscolare a picco con tutto l'equipaggio, (kamp) *~ mot ~* (lotta) corpo a corpo, *leve som ~* og kone convivere maritalmente, *vise seg som en ~* dimostrarsi uomo, comportarsi da uomo

mannbar nubile, da marito, **mannbarhet** età da marito

mandom età virile, (mandighet) virilità, **mandomskraft** forza virile, *i sin fulle ~* nel pieno della sua virilità, **mandrap** omicidio, **mandraper(ste)** omicida m. f

manne, *~ opp* incoraggiare, rincorare, *~ seg opp* darsi (prendere) coraggio, rincorarsi

mannfall (krig) perdite fpl (numero di) caduti mpl, (hopprann) molte cadute fpl, (eksamen) quanti a di buccia at mpl (resp. nt. mp) (nedsa bling) macello, carneficina

mannequin manichino, (levende) indossatore m. indossatrice f, **mannequinnoppvisning** sfilata di moda (el. di model)

mannfolk uomo, fam. maschio, pl. uomini, *et riktig ~* un vero maschio, **mannfolk-** d'uomo da uomo, maschile

manngard catena di persone, cordone m. (redningskorps) gruppo di soccorritori

mannhaftig virile, maschio, mascolino (også om kvinne), **mannhaftighet** virilità, mascolinità

mannhull tecn. passaggio d'uomo

mannlig maschio, mascolino, *~ fem* membro virile, *~ linje* discendenza maschile, **manns-** d'uomo, **mannsalder** generazione f, **mannshøy** alto come un uomo, **mannshøyde**, *i ~* ad altezza d'uomo

mannskap uomini mpl, mar. equipaggio, (roing, armø, ungt ~ ml) reclute fpl **gammelt ~** veterani mpl, (mandighet) virilità, fortezza, coraggio, **mannskapsliste** ruolo d'equipaggio **mannskapsrom** alloggi mpl dell'equipaggio

mannskor core maschie **mannskraft** forza d'uomo (el. virile), *i sin fulle ~* nel pieno vigore dell'età

mannsling omuncolo

mannslinje discendenza maschile

mannsinne, *i ~* a memoria d'uomo, **mannsmot** coraggio virile (el. d'uomo), **mannsperson** uomo, persona di sesso maschile, **ugift ~** scapolo

mannsside parte di padre, linea maschile

mannsstemme voce f d'uomo, **mannsterk** numeroso, **mate ~** accorrere in gran numero

mannstukt disciplina, **holde ~** mantenere la disciplina **dårlig ~** **mangel på ~** indisciplinà, **venne til ~** disciplinare

manotall (folketelling) censimento (della popolazione), **holde ~ over** censire (ved navneoppsett) fare l'appello di, **manotallsliste** lista di censimento elettorale

manometer manometro

mansjett polsino, *støte på mansjetten* e i pungero sul vivo, **mansjettknapp** bottone m. da polsino, pl. gemelli mpl, **mansjettskjorte** camicia con polsini

mantilje mantiglia, **mantisse** mat. mantissa

manual sport manubrio, (håndbok) manuale m., mus. manuale m. tastiera

manuduksjon ripetizione f, **manudukter** ripetitore m. **manudusere** dare ripetizioni (lezioni fpl) (*en i jus* di diritto a qn.), **manuell** manuale

manufaktur manifattura, lavorazione f. **manufakturfirma** ditta di confezioni (el. di tessuti), **manufakturforretning** negozio di confezioni, merceria, **manufakturist** negoziante m. f di confezioni (tessuti), **manufakturvarer** manufatti mpl, confezioni fpl **manuskript** manoscritto, typ. originale m., (film-) soggetto, copione m.: *i ~* in manoscritto: *det står i manuskriptet* è nel manoscritto

manøver manovra, **manøverdyktig** manovrabile, maneggevole, **manøvrere** manovrare, **manøvrering** manovre fpl, manovra

mappe cartella, portafogli(o), portadocumenti m. nv

mare incubo, spirito maligno

marehals bot. ammosila, **marekatt** cercopiteco (pl. -ci el. -chi), **marengs** meringa, **mareritt** incubo

marg 1 (kant) margine m., *note i margen* nota marginale, *føre en ~* fare un margine, *skrive i margen* scrivere a margine, annotare, **marg 2**, tysiol midollo (og fig.), *gå gjennom ~* og hen penetrare fino alle midolla, **margarin** margarina

margben osso con midollo, osso da brodo, **margfull** midolloso fig. pastoso

margin margine m. *idr ~ er på* merk il nostro margine d'acquisto, **margløs** senza margine fig. smidollato, **margstopper** (skrivemaskin) marginatore m.

marabilde madonna, **maridyrkelse** culto mariano

mar(e)nglass mica, **marifly** coccinella, ga. linella de-

Signore, **marigras** bot. hierochloa odorosa

marthene coccinella, **marthånd** bot. orchis f. maculata, concordia, **marikåpe** alchemilla, pie m. di leone

marinjele bot. leampiro

marinade marinata, **marine** marina militare

marineattaché addetto navale, **marieblå** blu nv. marino, **marieogast** marinaio, F. marò, **marinekikkert** binocolo, **mariebilder** pittore m. di marine

mariebilder marina, **marineminiater** ministro della marina militare, **marineoffiser** ufficiale m. di marina, **marinere** marinare, **marinesoldat** soldato di fanteria di marina, **marieoverfi** arsenale m., **marinevesen** marina militare

marieklebånd bot. primula

marionett (dukke) marionetta, **marionetteater** teatro di marionette

marisko cipripedio, scarpetta di Venere

maritim marittimo, navale, nautico (pl. -ci)

mark 1 (mynt, vekt) marco (pl. -chi), **mark 2** zool. verme m., lombrico (pl. -chi), larva.

mark 3 campo, prato, (beite-) pascolo, **dyrket ~** campo coltivato, *på flat ~* su terreno pianeggiante, *på åpen ~* in aperta campagna, *rykke i marka* entrare in campo (og fig.), *rykke i marka mot* scendere in campo contro, *gå ut i marka* camminare per la campagna, *stille en hær i marka* mettere in cam-

po un esercito; *steeife om i skog og* ~ battere i campo; *beach i alt på utrens* ~ morto sul campo di battaglia; *markarbeider* lavoratore m agricolo; *markblomst* fiore m di campo.

marked fiera mercato; *holde* ~ tenere una fiera, tenere mercato; *det er* ~ *tre ganger i året* si fa la fiera tre volte all'anno; *markedet er meget livlig* il mercato è molto vivace; *opparbeide et* ~ sviluppare un mercato, creare sbocchi (di vendita); *det er godt* ~ *for kaffe* c'è un ottimo smercio di caffè; *det er intet* ~ *for kaffe* il mercato del caffè è fermo; lo smercio del caffè è difficile; *gå på markedet* andare alla fiera (al mercato).

markedsanalyse analisi f di mercato; **markedsberetning** rapporto sulla situazione di mercato; **mercuro** m **markedsbu** baraccone m **markedsdag** g. or no di mercato; **markedsforhold** situazione f di (del) mercato; **markedsføre** lanciare sul mercato; **markedsgjøg** spettacoli mpl da fiera; **markedsgjøgler** saltimbanco (pl. -chi); **pucohere** m; **ciarlatano**; **markedsnotering** prezzo di mercato

markedsoversikt prospetto (profilo, panorama m) del mercato; **markedsplass** (Piazza del) mercato **markedspris** prezzo di mercato; prezzo sulla piazza; **markedsseiger** venditore m ambulante; **banca** **rellista** m; f **markedsundersøkelse** ricerca fpl (studio) di mercato; **markedsvarer** merce f da fiera (el di mercato)

markere marcare; (fremheve) sottolineare, accentuare; **markering** marcatura; accentuazione f **markeskjell** (grenseskjell) pietra terminale **markententer(ske)** (i felt) vivandiere (a); (i kaserne) cantiniere (a); **markententeri** spaccio

markfiol vio etta; **violetta** **mammola**; **violetta** **canina** **markgreve** margravio; (Italia) **marchese** m; **markgreyskap** margraviato; **marchesato** **marki** marchese m; **markise** marchesa; (solseil) tenda (da sole); **tendone** m

markjordbær fragola selvatica (el di bosco) **markmus** topo campagnolo; **arvicola** **markskriker** imbonitore m; **markskrikeri** imbonimento; **ciarlataneria**; **markskrikeri** ~ **reklame** pubblicità vistosa; **markshukken** tarlato

marmelade marmelata

marmor marmo; *brute* ~ cavare marmo; **marmor** di marmo; **marmoreo**; **marmoraktig** marmoreo **marmorarbeider** marmista m; **marmorbilde** marmo; **marmorbrudd** cava di marmo; **marmorere** marmorizzare; **marezzare**; **marmorening** marmorizzazione f; **marmorizzazione**

marmorflis piastrella di marmo; **marmorhogger** marmista m; **marmor kald** freddo come il marmo; di marmo; **marmorplate** lastra di marmo; (på bord) piano di marmo

marokin (lær) marocchino

marokkaner; **marokkans** marocchino

mars marzo; *mandag 15* ~ lunedì il quindici marzo.

marsboer marziano; **marsfiol** violetta di marzo

marsj marcia; *begynne marsjen* mettersi in marcia; *ville på* ~ essere in marcia; *fremad* ~ avanti *marse* ~ *via på stedet* ~ segnare il passo

marsjall maresciallo; **marsjallstav** bastone m di maresciallo; **marsjallverdighet** maresciallato

marsjandiser rigattiere; **marsjandiserbutikk** bottega di rigattiere; **marsjandisehandel** commerci di roba usata; **marsjandisevarer** roba usata; **anticaglie** fpl **ciarpame** m

marsjdag giornata (di marcia); **marsjere** marciare ~ *forbi* (en); *sfilare davanti* (a qn); ~ *opp* schierarsi; ~ *videre* proseguire la marcia; (etter stans)

mettersi in marcia se *avmarsjere* **marsjart** tekn. velocità di crociera; **marsjferdig** pronto per la marcia; **marsjkolonne** colonna di marcia; **marsjorden** ordine m di marcia; **marsjakt**; -tempo passo di marcia; **mus** tempo di marcia **marsk** (-land) regione f paludosa; terreno acquitrinoso; **marskalk** se **marsjal**

marsvin cavia; **porcellino** d'India

martre martoriare; **torturare**; **martyr** martire m; f; *gjøre til* ~ martirizzare; **martyrdom** martirio; **martyrdom** martirio; **morte** f da martire; *lide martyrdommen* patire il martirio; **martyrglorie** (-krone) aureola di martire; **martyrium** martirio

mas (beevær) fatica; (gnål) assillo; tormento; insistenza fpl; *jeg har ei (veldig)* ~ *med det* mi costa (molta) fatica; *med stort* ~ con grande fatica; a prezzo di grandi sforzi; *knuse (koke) i* ~ ridurre in poltiglia; *masse* (strove) darsi daffare; (gnål) assillare; tormentare; (knuse) schiacciare; sfracellare; ~ *med* farsi in quattro per; premere su **mask** rifiuti mpl; scarti mpl; avanzi mpl; spazzatura; **maske** 1 (nett-; strikke-) maglia; *vrang* ~ maglia a rovescio; *miste / slippe / en* ~ lasciar cadere una maglia; *ta opp en* ~ tirare su (riprendere) una maglia; *rimagliare* (på strumpe una calza)

maske 2. (for ansikt) maschera; *rive masken av en* smascherare qn.; *ta masken av* togliersi la maschera; **smascherarsi** **maskeball** ba; lo mascherato

maskepi comunella; intesa; *ha* ~ *med* far comunella con; **maskerade** mascherata; **maskeradedrakt** costume m da carnevale; maschera; travestimento **maskere** mascherare; travestire; **maskering** (for kledning) travestimento

maskin macchina; *med (på)* ~ a macchina; *skrive på* ~ scrivere a macchina; *datilografare*; *sj på* ~ cuocere a macchina; **maskinlegg** macchinario; impianti di macchinari; **maskinarbeid** lavoro meccanico lavoro a macchina **maskinarbeider** meccanico (pl. -ci); **maskinbokholderi** contabilità meccanica **maskinbygger** costruttore m di macchine; **maskinbygging** costruzione f di macchine

maskindel pezzo (parte f; elemento) di una macchina **maskindreiel** lavorato al tornio; **maskindrevel** azionato da una macchina a propulsione meccanica

maskinell meccanico (pl. -ci); funzionante a macchina; *maskinell utstyr* attrezzature meccanica; **maskineri** meccanismo; tekn. macchinario

maskinfabrikk fabbrica di macchinari (el di costruzioni meccaniche); **maskinfolk** meccanici mpl (båt, teater) macchinisti mpl; **maskingarn** filo filato a macchina; **maskingevær** fucile m mitragliatore; mitra m inv; *beskytte med* ~ mitragliare

maskinodestri industria meccanica; **maskiningenier** ingegnere m meccanico; **maskinist** macchinista m; **maskinonstruktør** costruttore m di macchine

maskinkraft forza meccanica; **maskinlaget** fatto a macchina; **maskinlære** meccanica; **maskinmessig** meccanico (pl. -ci); **maskinmester** capomacchinista m

maskinpasser chi sorveglia le macchine; **maskinplistol** pistola automatica; **maskinrekvisita** accessori mpl di macchina; **maskinre(i)m** cinghia di trasmissione

maskinrom sala macchine **maskinrulle** mangano **maskinsats** tyo composizione f meccanica **maskinsetter** linotipista m; f; **maskinsjef** capomacchinista m; *mar* også direttore di macchina; **maskinskade** guasto meccanico; *mar* avanza alla macchina (al motore); **maskinskrevel** scritto (battuto) a mac-

mare stomaco (pl. -chi, -ci), ventre m; se' mage
med 1. prep. (oftest) con, (i visse tilfelle) a, da, in.
Gud være ~ deg Dio sia con te; ~ tiden col tempo.
~ disse ord con queste parole, han var ~ de første
(u)tra i primi, han kommer inn ~ en bok i hån-
den entra con (el. tenendo) un libro a mano ~
turer i øynene con le lacrime agli occhi en dur ~
et malert over una porta sormontata da un quadro.
~ intelligente øyne dallo sguardo intelligente, pi-
ken ~ de blå øynene la ragazza dagli occhi azzurri
~ høy stemme ad alta voce, ~ god appetitt di (con)
buon appetito, ~ ett ord (sprang) in una parola
(un salto); ~ langsomme skritt a passi lenti, skrive
~ en penn scrivere con una penna, skrive ~ penn
scrivere a penna, fylle ~ vin riempire di vino, reise
~ tog viaggiare in treno, multiplisere ~ tre multi-
plicare per tre

med 2. adv. vil du være ~? vuoi venire?; være ~ på
noe prendere parte a qc., partecipare a qc., være ~
(gå i se skap) fare vita mondana (på moten) es-
sere a la moda, jeg var ikke ~ på det io non c'entra-
vo, det kan jeg ikke være ~ på io non ci sto, han har
vært ~ på meget ne ha passate tante, ha fatto un
po' di tutto, (moret seg) ha corso la cavallina, jeg
var ugd ~ c'ero anch'io, har du brevet med? hai
portato la lettera?, er du med? (forstår du) ci sei?
jeg er ikke ~ non ci sono

medalje medaglia han har fått ~ gli hanno dato la
medaglia, medaljon medaglione m, medaljer me-
daglia m. f., incisor m di medaglie

medanklaget coimputato; se' medskyldig, medan-
svar corresponsabilità, medansvarlig corresponsa-
bile

medansøker competitore m., concorrente m. f., medar-
beider compagno di lavoro, collaboratore m. f. (fast,
~ (i blad) cronista m. f., corrispondente m. f., med-
arbeiderskap collaborazione f., cooperazione f.

medarrestant compagno d'arresto; medarving co-
erede m. f., medbeiler(ske) rivale m. f., oppføre som ~
travagliare medbestemmelsesrett partecipazione f.
al diritto di decidere, medbestemmende cooperan-
te, en ~ faktor un elemento contributivo (che con-
tribuisce), være ~ (også) avere voce in capitolo

medborger concittadino

medbringe portare (con se)

medber vento favorevole (el. in poppa)

meddelaktig compartecipe, se' medskyldig, med-
delaktighet compartecipazione f., complicità

meddele comunicare, annunciare, notificare (en noe
qc. a qn.), informare (en noe qn. di qc.), (varsle)
avvisare, avvertire; (gjøre oppmerksom på)
segnalare, (la få vite) far sapere (en noe qc.
a qn.), (gjøre kjent) rendere noto (en noe qc. a
qn.)

meddelelse comunicazione f., notifica, (offentlig til
radio o t.) comunicato, nærmere meddelelser preci-
sazioni fpl, meddelelsesmiddel mezzo di comunica-
zione, meddelsom comunicativo, espansivo, med-
delsomhet comunicativa

meddirektør condirettore m., meddisippel disci-
pulo, meddommer giudice m a latere, medeier com-
proprietario, condomino, (kompanjong) socio

medfange compagno di prigione, (knigs-) compa-
gno di prigionia, medfaren, ille ~ maltrattato,
malconcio, malindotto; medfart trattamento, vold-
som ~ maltrattamento, violenza

medfødt innato, naturale, istintivo; ha en ~ rett-
ferdighetsans sans avere un innato senso della giusti-
zia medfølelse comprensione f., (medlidendhet)
compassione f., vår inderligste ~ le nostre più sen-

tite condoglianza, medfølelse comprensivo, com-
passionevole

medfølge v. essere accluso, essere allegato (unito)

medfor, i embeds ~ in funzione ufficiale; d'ufficio
medføre (ha til følge) cagionare, causare; consegu-
ire, ~ døden essere causa di morte; ~ omkostninger
comportare spese ~ tap arrecare una perdita, det
medfører at ne consegue che, toget medfører spise-
vogn til treno è dotato di vagone ristorante.

medgang fortuna, successo, prosperità, ha ~ avere
fortuna (successo), dele ~ og motgang condividere
la buona e la cattiva sorte

medgi ammettere, riconoscere, medgift dote f.

medgjørlig accomodante, remissivo, trattabile,
medgjørlighet arrendevolezza, trattabilità, remissi-
vità, medgå occurere, consumarsi, det medgår tre
dager til ci vogliono tre giorni per

medhjelp assistenza collaborazione f. soccorso,
medhjælper(ske) assistente m. f., aiuto, collaborato-
re m.; (medskyldig) complice m. f.; (gaistlig) co-
adiutore m.

medhold approvazione f., consenso, appoggio, gi en
~ (rett) dar causa vinta a qn., (slutte seg til ens
mening) condividere l'opinione di qn., han har fått
~ hos regjeringen ha ottenuto l'approvazione del
governo, han får ~ hos mange è sostenuto da mol-
ti, hans meninger finner ~ hos alle tutti condivi-
dono i suoi punti di vista, i ~ av loven in conformità
alla legge, medhustru concubina

medicofjæeste mar. istruzioni fpl mediche trasmes-
se via radio

medikament medicamento, farmaco (pl. -chi, -ci)

medisambefattiel (qui) compreso, incluso; mediancha-
ver comprometario, (i gård også) condomino,
(kompanjong) socio, medinteressent cointeressat-
to

medio a metà, ~ august a metà agosto

medisin medicina; (legemiddel) farmaco (pl. -chi,
-ci), rimedio, medicinale m., fam. medicina, studie-
re ~ studiare medicina, ta ~ prendere un medici-
nale, fam. prendere la medicina, medisinal(-) medi-
cinale, medico (pl. -ci), farmaceutico (pl. -ci)

medisiner studente m. f. di medicina, medico (pl.
-ci), medisinflaske flacone m. (di medicinale), medi-
sinskasse cassetta di medicinali medisinkrukke ba-
rattolo (di medicinale)

medisimann stregone m., medisinsk medico (pl.
-ci), medicinale, medicale; ~ fakultet facoltà di
medicina, medisinskap armadietto per (el. dei) me-
dicinali

medisterpøke omtr. sazisscia

medium mezzo, (spiritistisk) medium m. f. inv.

medkontrabent contraente m. f.

medkristen fratello (sorella) in Cristo

medlem membro, (forenings-) socio; være ~ av es-
sere membro (socio) d. ~ far parte di, medlems- dei
membri, dei soci, medlemsbidrag, -kontingent qua-
ta sociale medlemskort tessera medlemsliste lista
(elenco) dei membri (soci), medlemsmøte riunione
f. (assemblea) dei membri (soci), medlemskap essere
m. socio, affiliazione f., medlemstall numero dei
membri (soci)

medlidende compassionevole (med verso, nei riguar-
di di); pietoso, misericordioso; medlidendhet com-
passione f., commiserazione f. (med verso); pietà
(med di, per), få ~ med provare compassione per,
føle (ha) ~ med avere pietà di, vekke ens ~ susci-
tare la pietà di (el. impietosire) qn., far pietà a qn.;
bli grepet av ~ impietosirsi (ved synet av alla vista
di)

medley, 4 x 100 m ~ staffetta 4 x 100 metri misti
medlyd consonante f, **medmeneske** prossimo
med mindre a meno che (+ non + konj), a meno di (+ inf)

medregne includere (nel conto), (*deri*) **medregnet** compreso, *ikke medregnet* escluso

medreisende compagno (a) di viaggio, **medsammen-**
svoren congiurato, **medskapning** simile m, f

medskyld complicità, connivenza, **medskyldig**
 complice m, f (i di), connivente, curteo s., *gjøre en til sin medskyldige* fare di qn il proprio complice

medskyldner debitore m, **medspiller** compagno
 di gioco; *hans medspillere* teater gli altri attori

medta se: ta (med), **medtatt** (trett) stanco (pi-
 -chi) (utmattet) spassato, esausto, (kulde) in-
 trizzato; (ødelagt) maridotto, distrutto, rovinato.
 (s itt) consumato

medtjener servitore m insieme ad altri, **medutgiver**
 coeditore m, **medunderskrift** controfirma, (vek-
 sel) avallo, **medunderskrive** controfirmare **medun-**
derskriver chi appone una controfirma

medvind vento favorevole prop 20) *vile* ~ navi-
 gare col vento in poppa (og fig)

medvirke concorrere (med con), collaborare, ~ *til*
 contribuire a, concorrere a, cooperare a, **medvir-**
kende che concorre, che dà apporto, (ved foretak)
 collaboratore m, *de* ~ coloro che hanno preso
 parte; mus. gli esecutori, teater gli attori, ~ *årsak*
 causa concomitante, **medvirkning** apporto, con-
 corso, cooperazione f collaborazione f *under* ~
 av con il contributo (el l'apporto) di in collabora-
 zione d

medvillende consapevole, *uten mitt* ~ a mia insapu-
 ta, *være* ~ om essere consapevole di, **medviter** chi
 è consapevole, confidente m, f, **medynk** commise-
 ratione f, compassione f, se **medlidenhet**

melistofelsk melistofelico (pl -ci)

meg pron (betont) me, (ubetont) mi

megafon megafono

meget (m, f megen, sj) molto, assai, parecchio
(riktig) ~ moltissimo, *ikke så* ~ mica tanto, (*alt*,
for ~ troppo, *hvor* ~ quanto, *like* ~ (som) *så* ~
 (som) (tanto) quanto; ~ *gjærne* ben volentieri, *li-*
keså ~ altrettanto, *tre kroner for* ~ tre corone di
 troppo; *litt for* ~ un po' troppo; *gjøre for* ~ a
 esagerare, *det skal* ~ til å tro *det* è alquanto invero-
 simile, *være* ~ rik essere molto (assai) ricco (el ric-
 chissimo); *han taler* ~ parla molto, *hvor* ~ *han enn*
løper per quanto corra, *så* ~ (*dess*) *bedre* tanto
 meglio, *så* ~ *mer* som tanto più che, *så* ~ *som*
trengs quel tanto che occorre, *det ville være* ~ *om*
han kom sarebbe molto se venisse, *det var* ~ *at han*
kom e (già) molto che sia venuto

megetsagende significativo, eloquente

megle fare da intermediario, intervenire, conciliare
 polit. negoziare, ~ (*forlik*) *imellom* cercare di
 conciliare, *han ville* ~ *mellom* dem voleva metterli
 d'accordo, **megler** intermediario, conciliatore m
 (forhandler) negoziatore m., **merk** mediatore m
 agente m, intermediario, sensale m, **meglerforret-**
ning merk agenzia d'roc ~ fare agenzia **megler-**
kurtasje merk commissione f, **meglerske** interme-
 diaria, mediatrice f, negoziatrice f

megling mediazione f, conciliazione f, interposizio-
 ne f; *ved* ~ a mezzo intermediario, *fd noe i stand*
ved ens ~ ottenere un risultato med ante l'inter-
 cessione di qn, ~ *i arbeidskonflikter* arbitraggio
 nei conflitti del lavoro; **meglingsforslag** transazio-
 ne f, **meglingsforsøk** tentativo di conciliazione

mehe allocco (pl -chi) babbeo, incapace m, f

mei pattino (di slitta), **meie** falciare, metere, ~ *ned*
mil falciare; **meiemaskin** falciatrice f

meieri lattiera, centrale f del latte, **meieribestyrer**
 gerente m di lattiera, direttore m di una centrale
 del latte, **meieriprodukter** latticini mpl, prodotti
 mpl caseari **meierismør** burro (di lattiera), **meieri-**
utsalg lattiera, **meierske** lattai

meising falciatura, taglio, fig falciidia

meis armatura di sacco da montanga (el di zaino)

meis(e) zool cincia, **meisel** scalpello **meisle** scalpel-
 lare, **meisling** scalpeltatura

mekaniker meccanico (pl -ci) **mekanikk** mecca-
 ca, **mekanisk** meccanico, fig også macchina

mekanisme meccanismo, **mekle** etc se **megle** etc

mekre belare **mekregauk** zool beccaccino **mekring**
 belato

mekskaner, **mekskansk** messicano

mektig potente, imponente, possente, poderoso
 (vidstrakt) vasto; (betydelig) considerevole

mel farina, *fin* ~ fior di farina, farina (d primo
 velo), *grovt* ~ farina integrale, *han har ikke rent* ~
i posen non è farina netta (schietta), *vende* semola
 per farina, **melaktig** farinaceo, farinoso

melankoli malinconia, **melankoliker**, **melankolsk**
 malinconico (pl -ci)

melbenge madia

melde annuncare, annunziare; (i lovlige former)
 notificare, (tjenst ig) rapportare, fare un rappor-
 to su, (spill) dichiarare; (angi) denunciare, se
 også **meddele**, ~ *en/s*, *ankomst* annunciar qn
 ~ *inn* scrivere, ~ *seg* presentarsi (eksamen o l)
 iscriversi, *la seg* ~ (*til besøk*, *hos en* farsi annun-
 ciare a qn, ~ *ut* (medlem) annunciare il ritiro di
 cancellare dalle liste, ~ *seg ut* ritirarsi

meldeplikt obbligo di presentarsi **meldeseddel** car-
 tolina d'avviso, **melding** comunicazione f (offent-
 lig) notifica, (tjeneste-) rapporto, resoconto
 (spill) dichiarazione f *fd* ~ *om* ricevere l'avviso
 di gi ~ *om* comunicare

meldreve bot segale conuto, melata **meldugg** pero-
 nospora

mele infarinare, ~ *sin egen kake* tirare l'acqua al
 proprio mulino, **melca** (frukt) farinoso, **melere**
 mescolare, meschiare, **melet** farinoso, **melgrossist**
 grossista m, f di farine alimentari, **melgrøt** pappa
 di farina, **melhandel** commercio di farine, **melhand-**
ler venditore m di farina, **melis** zucchero a velo

melk latte m, *nytt* ~ latte appena munto, latte
 fresco, *opplagt* ~ cagliata, *skummet* ~ latte scre-
 mato, *sur* ~ latte cagliato (rappreso); *sot* ~ latte
 fresco; *land som fliser av* ~ *og honning* paese di
 cuccagna

melkaktig lattescente, lattiginoso, latteo

melke 1. s. (fiske-) latte m (di pesce), **melke** 2. v
 mungere; **melkeavkastning** produzione f di latte
 resa di latte, **melkeavsondring** lattazione f, **melke-**
bar cremeria lattiera **melkebutikk** lattiera **melke-**
bøtte secchio da latte

melkediett dieta latte, **melkedyr** vacca lattifera

melkefarget latteo, lattiginoso, **melkefat** lattiera re-
 cipiente m per il latte, **melkefeber** febbre f del latte

melkefisk pesce m di latte, **melkeflaske** bottiglia da
 latte, **melkeforsyning** approvvigionamento (ostr-
 buzione f) di latte, **melkegrøt** pappa (al latte), **melke-**
handler(ske) lattai (a), lattivendolo (a), **melke-**
hvit latteo, bianco come il latte, bianco latte, **melke-**
kekjertel ghiandola mammaria

melkekrakk sgabello per mungere, **melkeku** vacca
 da latte, fig. vacca da mungere; **melkekur** cura del
 latte, **melkemann** lattai, **melkemaskin** mungitrice f

(meccanica). **melkenat** latticini mpl
melkemugge brocca per il latte. **melkepapp** zuppa di latte. **melkeprøver** galattometro. **melkepulver** latte m in polvere. **melkesaft** chilo. **melkespann** bidone m per il latte. **melkesukker** lattosio. **melkesuppe** zuppa al latte. **melkesyre** acido lattico
melketann dente m di latte. **melkeutsalg** lattiera
melkevei Via Lattea. **melkevelling** zuppa al latte. **melkevogn** carretto del lattaio. **melking** mungitura. ~ *med maskin* mungitura meccanica
mellom tra, fra, *natten* ~ *den annen og den tredje* mai la notte dal due al tre di maggio; ~ *oss sagt* detto tra (di) noi, *det blir* ~ *oss* che resti fra (di) noi. **mellomakt** intermezzo, (pause) intervallo
mellomart specie intermedia
mellombølge onda media. **mellomdekk** interponie m, ponte mediano. **mellomdekks** adv nell'interponie; **mellomdekks-** d interponie
mellomdur prota di comunicazione. **mellomfarge** colore m intermedio, mezzatinta. **mellomfin** (tykkelse) di medio spessore. **mellomfolkelig** internazionale. tra le genti, tra i popoli. ~ *rett* diritto internazionale. **mellomformøyd** non troppo soddisfatto.
mellomfot metatarso
mellomgrad grado intermedio fase f intermedia
mellomgult diaframma m
mellomhandel mediazione f commerciale. commercio su commissione. **mellomhandler** mediatore m, agente m. **mellomhand** metacarpo. *sitte i* ~ (spil) essere secondo di mano
mellomkomst intervento, intermissione f, tramite m; *ved* ~ *av* per il tramite di. **mellomkrigstid** periodo fra due guerre. **mellomlag** strato intermedio
mellomlagt interposto. **mellomlande** fare scalo. **mellomlanding** scalo. *uten* ~ senza scalo, diretto
mellomledd (kjede) anello (di congiunzione); (person) intermediario, mediatore m. (finger) falangina mat, filos, termine m medio. **mellomliggende** intermedio. *hørdene og den* ~ *dal* le alture e la valle che le separa. **mellomlyd** suono intermedio
mellommann intermediario, mediatore m, neds mezzano. **mellommat** merenda. **mellommåltid** spuntino
mellomparti partita intermedia, pol partito di centro. **mellompri** prezzo intermedio. **mellomregjering** in erregno. **mellomregning** conto corrente
mellomrett piatto mezzo
mellomriks- internazionale, interstatale
mellomrom intervallo (også tids-), interstizio, (banespor) scartamento. (linjer) interlinea, typ spazio. *med* ~ a intervalli, ogni tanto. *med visse* ~ di tanto in tanto. *med to timers* ~ con due ore d intervallo. *sette (stille opp) med* ~ intervallare. typ spaziare. *oppstilling med* ~ spazatura
mellomsort qualità intermedia. **mellomspill** intermezzo, interludio
mellomst medio mediano, di mezzo, mezzano
mellomstand ceto medio. **mellomstandpunkt** punto di vista intermedio. **mellomstasjon** stazione f intermedia. **mellomstemme** mus voce f intermedia. **mellomstilling** posizione f intermedia (el di mezzo)
mellomstor intermedio, di grandezza media
mellomstykke parte f di mezzo. **mellomstørrelse** media grandezza. (klær) taglia media. (tykkelse) medio spessore m. **mellomtid** tempo intermedio, intervallo. *i mellomtiden* nel frattempo. **mellomtilstand** condizione f intermedia. (overgang) stato di transizione. **mellomtime** ora intermedia. (fri-) ora libera. **mellomting** cosa di mezzo, via di mezzo

mellomtoner (stemmes) registro medio. **mellomtrinn** gradino di mezzo, fig grado medio
mellomvegg parete f divisoria, tramezzo. **mellomvei** fig via di mezzo, se. middelvei. **mellomvekt** peso medio. **mellomverk** guarnizione f di merletto (tra due lembi di stoffa)
mellomværende merk conto aperto, pendenza (og fig). (uænhget) conto in sospeso, vertenza. *gjøre opp sitt* ~ *med* regolare i conti con. *til oppgjør av vårt* ~ a saldo del nostro conto. *vi har gjort opp vårt* ~ (minnelig) abbiamo sistemato la nostra pendenza. (fiendtlig) abbiamo regolato i conti
mellomøre orecchio medio. **mellomørebetennelse** otite f
melredd tignola gngia della farina
melmelle mulino
melodi melodia, aria, motivo. *på melodien* sul motivo di. **melodisk** melodico (pl. -ci). **melodias** melodioso. **melodrama** melodramma m. **melodramatisk** melodrammatico (pl. -ci) adv f.g teatralmente
melon melone m, papone m. **melonbed** melonaro. **melonkasse** letto caldo, lettorino. **melonkjerne** seme m di melone. **melpose** sacchetto da (di) farina
melle (lage malt) convertire in malto. (fordøye) digerire. **meltonne** barile m da (di) farina
membran membrana
memoarer memoriae fpl, ricordi mpl. **memoarforfatter** autore m di memoria. **memorialist** m f
memorandum memorandum m inv. **memorere** imparare a memoria. **memorizzare**. **memorering** memorizzazione f. (il) mandare a memoria
men 1 *konj* ma, pero, se non che, bensì *han er liten* ~ *modig* è piccolo ma coraggioso. ~ *du hadde lovet det* però l'avevi promesso. *jeg skulle ha reist* *men i siste liten* sarei dovuto partire, se non che all'ultimo momento. *en skal ikke rote, men handle* non bisogna indugiare, bensì agire *det er et* ~ c'è un ma
men 2 s (syte) difetto (skade) danno; *han vil få varig* ~ *av det* ne risentura per tutta la vita
menasjeri serraglio. **menasjeritelt** tendone m da serraglio
mene (tenke) pensare. (tro) credere. reputare. essere d avviso. (ville si) voler dire. (sikte til) a ludere a. (forstå på en viss måte) intendere. (påstå) sostenere. *jeg mener at* (tenker) io dico che (+ ind). (tilråder) giudico che (+ konj); *man mener at han er sønn av si* ritiene che sia figlio di. *etter hva jeg mener* a mio giudizio. *det mener han nå en gang* questa è la sua opinione. *det skulle jeg mene'* lo credo bene. *jeg mener bare at* dico solo che. *hva mener du med det?* come sarebbe a dire?; *hvem mener du?* di chi parli? a chi alludi?; *hva mener man med det ordet?* che cosa s'intende con questa parola. *jeg mener som jeg sier* intendo quel che dico. *det var ikke slik ment* non intendevo questo; *jeg mente det var best å betale* ho ritenuto opportuno pagare. *det var nettopp det jeg mente* è lì che volevo arrivare ~ *en det godt* voler il bene di qn; ~ *det ærlig* pensarlo sinceramente. *hva mener du om det?* che ne dici? cosa ne pensi?
mened spergiuro, giuramento falso; *sverge (avlegge)* ~ spergiurare, giurare il falso. **menedier** spergiuro. **menedersk** da spergiuro
menge quantità. quantitativo. moltitudine f (menneske- også) folla, gran numero. (haug) mucchio. massa. *en hel* ~ un buon numero di. una bella quantità di. *en ustyrlig* ~ (mennesker) una folla oceanica (immensa). *den uvitende* ~ il volgo ignorante. *i stor* ~ in grande quantità; in massa.

menyden la maggior parte, la maggioranza, la massa, i più, *menyden av tilskuerne* la maggior parte degli spettatori *det er menyden som skal gjøre det* si fa affidamento sul numero, *hvor seg over i skilt seg ut fra* *menyden* considerarsi superiore alla (emergere sulla) folla

menydesadverb avverbio di quantità

menye (sammen) mischiare, frammischiare, ~ *seg med* imbrancarsi in, immischiarsi con

menig mil (soldato) semplice; *mar* marinaio

menighet comunità di fedeli, congregazione f (sogn) parrocchia, (menighetsens medlemmer) fedeli mpl parrocciani mpl, *kristelig* ~ comunità cristiana, *kristi* ~ la Chiesa di Cristo

menighetsanliggende faccenda di parrocchia *menighetsforstander* amministratore m di parrocchia *fabbri*ere m, *menighetshus* casa parrocchiale; *menighetsliv* vita spirituale della comunità *menighetsråd* consiglio parrocchiale

menigmann uomo qualunque, uomo della strada *koll* la generalità degli uomini, i comuni mortali mpl

mening (anskuelse) opinione f, parere m, giudizio, (råd) avviso, consiglio; (tanke) idea, pensiero, (følelse) senso, (hensikt) intenzione f, (betydning) senso, significato, *den offentlige* ~ l'opinione pubblica *skifte* ~ cambiare idea, *ha en god om* avere una buona opinione di *det har jeg ingen om* non ne ho nessuna idea, *si sin* ~ dire (esprimere) la propria opinione, *det har jeg en annen om* *enn* da questo la penso diversamente da te *jeg sier intet, men jeg har min* ~ *om* *det* a questo riguardo non parlo, ma mi tengo la mia opinione *si sin* ~ *rett ut i av posen* dire esplicitamente ciò che si pensa, *være seg sin* ~ *hekjent* avere il coraggio delle proprie opinioni, *det kan ikke være din* ~ non puoi pensarlo sul serio, *det er min* ~ *å* senza conto (ho l'intenzione) di partire; *det er min* ~ *at* *han skal*, sostengo che debba; *det er det (gud)* ~ *i* questo è logico, *det er det ingen* ~ *i* ciò non ha alcun senso, *det er ikke* ~ *skapt i det han sier* ciò che dice non ha senso, *derum er meningene* *dette* su ciò le opinioni sono divergenti, *det kan det ikke være to meninger om* questo è indiscutibile *det er bare en* ~ *om* *det (hum)* su ciò (sul suo conto) i pareri concordano, *jeg er av den* ~ *at* sono dell'avviso che, *jeg er av din* ~ sono del tuo parere, *han er av samme* ~ *som* *jeg* condivide la mia opinione, *være av en annen* ~ pensare diversamente, *være av forskjellig* ~ *om* avere opinioni diverse su, *etter min* ~ *a* mio parere (avviso); secondo me, *etter den alminnelige* ~ secondo l'opinione corrente, *etter de sakkyndiges* ~ a giudizio degli esperti, *i en god* ~ con buone intenzioni, *oppta i en god i durlig*, ~ prendere in buona (mala) parte *i den beste* ~ con la migliore delle intenzioni, *stå alene med sin* ~ essere l'unico a pensarla così, *slutte seg til i tiltre, ens* ~ associarsi al parere di qn

meningsberettiget che ha il diritto di esprimere la propria opinione, competente *meningsfelle* sostenitore m, *han er min* ~ condivide le mie opinioni, e delle mie idee, *han er min politiske* ~ abbiamo le stesse idee in politica, *meningsforskjell* divergenza d'opinioni, *meningsforstyrrende* che altera il senso, *meningsfrihet* libertà di pensiero

meningsløs senza senso, insensato, assurdo; *det er meningsløst* non sta in piedi, ~ *luksum* lusso sfrenato, *meningsløshet* absurdità, nonsenso

meningsstrid conflitto d'opinioni *meningsstrang* co-erzione f del pensiero *meningsutveksling* scambio

di opinioni (el di idee)

menneske uomo, persona, essere m umano, *menneskene* gli uomini, l'umanità, la gente *unge mennesker* giovani, gioventù, *Kristus er blitt* ~ Cristo si è fatto uomo, *blir et nytt* ~ diventare un altro, cambiare completamente, rinascere, *et godt* ~ una brava persona *mange mennesker* molta gente, *ikke ett* ~ nessuno, *alle mennesker* tutti, *et* ~ *av kjøtt og blod* una persona in carne ed ossa

menneske- (oftest) umano, *menneskeskaller* (durata di una) generazione f *menneskeape* scimmia antropomorfa, *menneskebarn* creatura umana *Furustia-*na

menneskeetende antropofago (pl -gi), se også *menneskeeter* cannibale m, *menneskeeteri* antropofagia, cannibalismo

menneskefiendtlig misantropo, *menneskeforstand* intelletto umano, *alminnelig sinn*, ~ buon senso, *han har ikke sinn* ~ non ha senso comune *menneskefrykt* rispetto umano *menneskeføde* cibo adatto all'uomo, alimento commestibile

menneskegjerning opera dell'uomo *menneskegunst* favore m degli uomini, *menneskehandel* commercio di schiavi, tratta (dei negri, delle bianche ecc.)

menneskehat misantropia *menneskehater* misantropo

mennesket genere m umano, umanità, *menneskehop* folla, moltitudine f *menneskehand* mano d'uomo (dell'uomo)

menneskekjenner conoscitore m dell'animo umano, psicologo (pl -gi) *menneskekjærlig* caritatevole, umanitario, filantropico (pl -ci), *menneskekjærlighet* carità, umanità, filantropia *menneskekunnskap* conoscenza del genere umano (dell'animo umano)

menneskelig umano, (forståelig) comprensibile *han begynte å bli* ~ cominciò ad umanizzarsi, *det er* ~ *å* *feile* errare e umano *menneskelige* *kur* condizioni (pl) umane, ~ *vesent* creatura umana, *menneskelighet* umanità, *menneskelignende* simile all'uomo, antropoide; *zoöl* antropomorfo

menneskeliv vita umana, *tap av* ~ perdita di vite umane, *det kostet* ~ ci furono vittime

menneskemasse folla, *menneskemateriale* materiale m umano, *menneskemengde* moltitudine f di persone

menneskenatur natura umana, *menneskenavn* nome m (menneskelig navn) nome m umano, F nome da cristiano, *han fortjener ikke* ~ non merita d'essere chiamato uomo

menneskeofring sacrificio umano

menneskeopfunn trovata dell'uomo

menneskerase razza umana, *menneskerettheter* diritti mpl dell'uomo

menneskevern animo umano, *menneskeskildring* ritratto umano, descrizione f dei caratteri, *menneskeskjebne* destino dell'uomo, sorte f umana, *menneskeskyntros*, insocievole, misantropo, *menneskeslekt* genere m umano, specie f umana, *menneskestemme* voce f umana, *menneskesverm* marea umana, fessa

Menneskesønnen rel il Figlio dell'uomo

mennesketap perdita di uomini, *mennesketilværelse* esistenza umana, *mennesketom* deserto, *mennesketrengsel* calca, folla, *mennesketype* tipo umano

menneskevern filantropo, amico dell'uomo; *menneskevernlig* umano, caritatevole *menneskeverd* valore m dell'uomo; *menneskeverdighet* dignità umana, *menneskeverk* opera dell'uomo, opera umana, *menneskevrak* relitto umano, *menneske-*

vrimmel brulichio di persone, ressa
menneskeånd spirito (intelletto) umano
mets konj mentre; (ult) ~ *han leste* mentre leggeva (el stava leggendo); *han leste ~ han spiste* leggeva mangiando
menstruasjon mestruazione f, *larm* cose fpl: *ha sin ~* avere le mestruazioni (el le regole); **menstruasjonsbind** assorbente m (igienico)
mensur mus. misura, battuta, tempo, sport misura, duello (tra studenti); **mensvoren** sperguro
mental mentale: *hans mentale tilstand* la sua condizione mentale; **mentalhygiene** igiene f mentale
mentalitet mentalità **mentalundersøke** sottoporre a perizia psichiatrica **mentalundersøkelse** analisi f delle condizioni mentali, *ur* perizia psichiatrica
mente riporto; *beholde i ~* tenere a mente, *3 opp og 7 i ~* tre col riporto di sette
menuett minuetto
mer piu, di piu, ancora, altro. (snarere) piuttosto. *litt ~* un po' di piu, *litt ~ brud* ancora un po' di pane, *vil du ha ~ (av det) ?* ne vuoi ancora?, *jeg vil ikke ha ~* non ne voglio piu, *ønsker du ~ ?* vuoi altro?, *han har arbeidet ~ enn jeg* ha lavorato piu di me *han har arbeidet (enda) ~* ha lavorato (ancora) di piu, ~ *lang enn bred* piu lungo che largo, ~ *vin* ancora del vino, ~ *mot* un po' piu di coraggio!, *og hva så ~ ?* e poi?, ~ *kan en du ikke forlunge* non si può mica pretendere di piu *jeg forlunger ikke ~* non chiedo altro, ~ *kan en ikke si* non c'è altro da dire, è tutto detto, ~ *sier jeg deg ikke* non ti dico altro, *han vet ~ enn han sier* sa piu di quanto non dica, *holde ~ av* voler piu bene a. preferire (ja) *hva ~ er* e oltre tutto, *ja ~* piu, ~ *og ~* sempre di piu, ~ *enn nok* piu che abbastanza *det er ~ enn nødvendig* ut e piu che necessario che *han har ~ enn nødvendig* ha piu del necessario, *så meget ~ som* tanto piu che *han arbeider ikke ~* non lavora piu, *det er ikke ~ (av det)* non ce n'è piu *alder ~* mai piu
mergel murna, **mergelaktig** marnoso, **mergelgras** (-tak) marniera, **mergeljord** terreno marnoso; **mergle** marnare **mergling** marnatura
merian maggiorana
meridian meridiano; *lengden beregnes etter Greenwich-meridianen* la longitudine e calcolata sul meridiano di Greenwich
meriontekt reddito supplementare, introito straordinario
merino merino, **merinosau** (pecora) merino
meritter iron. prodezze fpl
merkantl mercantile commerciale
merkbar notevole, sensibile, precettibile, marcato
merke 1 s. marca, segno, marchio, contrassegno, (boye) gavi, (e) banner) insegna *hule ~* (na) notare, far caso a. (huske) imprimere nella memoria, *legge ~* til osservare, notare, (oppdage) accorgersi di, *legg vel ~* til *hva jeg sier* (fatte) bene attenzione a quel che dico! *verd å legge ~* til degno d'attenzione, *sette ~* i (på ved noe) marcare (segnare, contrassegnare) qc
merke 2 v marcare, segnare, contrassegnare (landmåling) picchettare, (legge merke til) notare, accorgersi di (kjenne) sentire, *jeg merker nok at* mi accorgo bene che, *jeg merker nok hvor du vil hen* vedo bene dove vuoi arrivare; *han har ikke merket noe* non si è accorto di niente *det merket ikke lenger* non si nota piu, non ce n'è piu traccia, *vel å ~* beninteso, ~ *seg* noe notare qc., (huske) tenere a mente qc., *merk deg godt denne regel* ricorda bene questa regola, *merk deg det* prendine buona

nota!, *det skal jeg ~ meg* lo terrò a mente, *la seg ~ med* far supporre, dare a vedere; *ikke la seg ~ med* fingere di non . . ., nascondere; *la deg ikke ~ med noe* fa finta di niente!, ~ *noe til* accorgersi di, (kjenne) sentire
merkeblekk inchiostro indelebile, **merkebøye** gaviello, boa, galleggiante m, **merkedag** giorno memorabile; **merkelapp** etichetta *sette ~ på* etichettare mettere un etichetta a
merkelig strano, singolare; *det merkelige ved det er at* lo strano è che, ~ *nok* stranamente, **merkelighet** stranezza, cosa strana, **merkepel** picchetto, paletto, **merkepunkt** punto di orientamento (riferimento), **merkesmann** alliere m, **merkevarer** prodotti mpl di marca **merkeår** anno memorabile (el da ricordare); **merknad** osservazione f; nota, commento.
merkurstav caduceo
merkverdig notevole, degno di nota, (minneverdig) memorabile, (underlig) singolare, curioso, (besynderlig) strano; (overordentlig) straordinario, ~ *nok har hun .* cosa strana ha ., **merkverdighet** stranezza, cosa notevole, curiosita, rarità
merovinger, **merovingisk** merovingio
merri (hoppe) cavalla neds brenna, rozza, F (kvinne) cagna, megera
mers mar gabbia, **merse** di gabbia, di parrocchetto, **merskum** schiuma di mare, sepiole f, **merskum** di schiuma, di sepiole
mersmak, *gi ~* stimolare, stuzzicare (l'appetito, la voglia, il desiderio)
mersell gabbia, **mersellskuling** vento forte
merutbytte eccedenza di reddito, **merutgift** spesa addizionale, spesa eccedente il preventivo **merv** di valore m aggiunto, aumento di valore; **merv** di -angift imposta sul valore aggiunto (IVA)
mesan mar (veia di) mezzana, **mesan** di mezzana
mesen mecenate m
meske (brygging) far macerare (l'orzo); (fete) ingrassare, ~ *seg* ingrassare, impinguarsi, rimpinzarsi **mesking** macerazione f (dell'orzo), ingrasso
meslinger morbillo
mesopotamer, **mesopotamisk** mesopotamico (pl ci)
messe 1 s., rel messa, merk fiera (commerciale), fiera campionaria mil. mensa, *stille ~* messa piana (letta, bassa), *høre / holde lese* ~ sentire (celebrare, dire) la messa, *gå til ~* andare a messa
messe 2 v dire messa, cantare messa
messebok messale m, **messebrakt**, -kler paramenti mpl liturgici, **messefall** sospensione f della messa (el della funzione religiosa); **messeforstander** mar ufficiale m di mensa, **messegutt** mar garzone di mensa, **messehael** (-kåpe) pianeta, **messekamerat** mar compagno di mensa; **messeoffer** sacrificio (della messa); **messeverk**, -skjorte camice m
Messias (il) Messia
messing ottone m **messingbeslag** guarnizione f di ottone, borchia di ottone, **messingbilk** lamina di ottone **messinginstrumenter** ottoni mpl; **messingknapp** bottone m di ottone; **messingplate** lastra di ottone, **messingtråd** filo d'ottone, **messingvarer** ottoname m, oggetti mpl di ottone
mesi 1 adj, s. (il) piu, (il) maggiore; la porzione piu grande; (brosjert) la parte del leone; *den meste tid* la maggior parte del tempo; *hans meste arbeid* la massima parte del suo lavoro; *den som byr ~* il maggior offerente; *det meste av* la maggior parte di, il piu di, *for det meste* per lo piu, il piu delle volte
mesi 2 adv maggiormente, di piu, *den ~* aggressi-

ve il (la) più aggressivo (a): ~ *furdi* ~ soprattutto perché... *den som taler* ~ quello che parla di più (più di tutti), *hva jeg er* ~ *redd for* ciò che mi spaventa maggiormente, ciò che m'ha più paura *hande* ~ *av* preferire

mestbegunstigelsesklausel clausola della nazione più favorita, **mestparten** la maggior parte (*av di*)

mester maestro, (*håndverk* også) mastro, ~ *Erik* così gamalti m inv, *øvelse gjør* ~ l'uso fa il buon maestro, la pratica fa il maestro, *være en* ~ *i noe* eccellere in qc., *være en* ~ *i d spille sjakk* essere un campione degli scacchi, *bli* ~ (*håndverk*) diventare maestro, *spør* diventare campione

mester- da maestro; **mesterbrev** brevetto di maestro (falegname, calzolaio ecc.); **mesterhånd**, *med* ~ con mano maestra, **mesterkokk** capocuoco, chef m inv, *se* *overkokk*

mesterlag magistrato, da maestro

mestersanger cantante m, f *insigne*, gl *tysk* maestro cantore, **mesterskap** maestria, virtuosità, sport campionato, **mesterskudd** colpo (tiro) da maestro, **mesterspiller** virtuoso (del violino ecc.); **mesterstykke** capolavoro, *gjøre sitt* ~ fare il brevetto di maestro, **mestersvenn** capoperaro, **mestertrekk** colpo (da) maestro, **mesterverk** capolavoro, opera magistrale

mestis meliccio

mestre padroneggiare, domare, dominare, (*fag*) conoscere a fondo, (*språk*) esser padrone di

metafor metafora, **metaforisk** metaforico (pl. -ci)

metafysiker metafisico (pl. -ci); **metafysikk** metafisica, **metafysisk** metafisico

metall metallo; **metall-** di metallo, metallico (pl. -ci); **metallaktig** metallico; **metallarbeid** lavoro (opera) in (di) metallo, **metallarbeider** operaio metallurgico, **metallduk** copertura metallica, rivestimento metallico, **metallhåndig** metalifero, **metallisk** metallico (pl. -ci)

metallklang timbro (tono) metallico, **metallklump** nodulo, pepita, **metallkrok** gancio di metallo

metallsleyd lavoro a mano del metallo, **metallspon** truciolo metallico, **metallstøperi** fonderia

metalltråd filo di metallo, **metalltrådlampe** lampada a filamento metallico, **metallurgi** metallurgia, **metallurgisk** metallurgico (pl. -ci); **metallvarer** metalli mpl, prodotti metallurgici, **metallverdi** valore m intrinseco (el *reale*)

metamorfose metamorfosi f inv

meteor meteora, **meteorisk** meteorico (pl. -ci); **meteorolog** meteorologo (pl. -gi); **meteorologi** meteorologia, **meteorologisk** meteorologico (pl. -ci) ~ *institutt* Istituto Meteorologico, (i Italia) servizio meteorologico dell'Aeronautica; **meteorstein** meteorite m sf

meter metro; **metermål** metro, (*stålband-*) metro flessibile, (*kapselmål*) metro avvolgibile, (*leddet*) metro pieghevole, (*manufaktur-*) metro a verga, (*bånd-*) metro a nastro; (*tometer*) metro doppio (da falegname)

metersystem sistema metrico, **metervarer** merce f venduta a metro, tessuti mpl

metning kjem. saturazione f, **metningsevne** capacità di saturazione, **metningsgrad** titolo, grado di saturazione

metode metodo; **metodikk** metodologia, **metodisk** metodico (pl. -ci), **metodist** metodista m, f, **metodistisk** metodista m, f metodistico (pl. -ci)

metrikk metrica, (*verk om* ~) trattato di metrica, **metrisk** metrico (pl. -ci), **metronom** mus metronomo, **metrum** metro

mett sazio (og fig.). (*altfor*) nauseato, *spise seg* ~ saziarsi, mangiare a saziata, *jeg kan ikke se meg* ~ *på det* non mi stanco di guardare ciò

mette saziare, sfamare, fig. også appagare, kjem saturare, ~ *sin nysgjerrighet* appagare la propria curiosità, *mange munner å mette* molte bocche da sfamare, ~ *sin sult* saziare la fame, sfamarsi, **mettet** saturo, *markedet er* ~ *stet* giunti alla saturazione del mercato, *i* ~ *tilstand* allo stato di saturazione; **metthet** sazietà, kjem. saturazione

metyl metile m, **metylsprit** alcol m metilico, spirito denaturato

mezzosopran mezzosoprano

midd acaro, tignola

middag mezzogiorno, (*måtid*) pranzo, *i går* ~ ieri a mezzogiorno, *om middagen* all'ora di mezzogiorno; *ved middagen* durante il pranzo; *holde en* ~ dare un pranzo, *spise* ~ pranzare, *spise* ~ *ute* pranzare fuori, *spise en hiff til* ~ mangiare una bistecca a pranzo; *sove* ~ fare la siesta, fare un pisolino pomeridiano, *hva skal vi ha til* ~ ? che cosa si mangia a pranzo? *kommer du hjem til* ~ ? torni per l'ora di pranzo?

middagsabonnement ospite m, f a mezza pensione, (*kostskole*) semiconvittore m, **middagsavis** giornale m di mezzogiorno, **middagsbord** tavola (da pranzo), *ved middagsbordet* a tavola, **middagsgjest** ospite m, f a pranzo, **middagshøyde** altezza meridiana, **middagslinje** asse meridiana, **middagslur** sonno, ino (pisolino) pomeridiano, **middagsmat**, -*måtid* pranzo

middagspause siesta, intervallo per il pranzo di mezzogiorno, **middagssekskap** pranzo banchetto, **middagsservice** servizio da tavola, **middagsol** sole m di mezzogiorno, **middagsstund** ora di mezzogiorno, **middagssovn** sonno pomeridiano, **middagstid** (*spisetid*) ora di pranzo

middel mezzo (*til per. di*), (*råd. utve*) risorsa, espediente m, (*lega-*) rimedio, farmaco (pl. -chi, -ci) (*mot* contro), kjem agente m, (*måte*) procedimento, *hensikten hettiger midlet* il fine giustifica i mezzi, **middel-** (*gjennomsnittlig oftest*) medio, **middelalder** età media, hist Medio Evo, **middelalderlig** medievale, **middelaldrende** (person) di media età di una certa età, **middelbar** indiretto, mediato, **middelbarhet** l'essere mediato

middelhastighet velocità media, **Middelhavet** il Mediterraneo, **Middelhavs-** mediterraneo; **middelhøyde** altezza media

middelklassen il ceto medio, la borghesia, **middelkvalitet** qualità media, **middelmadig** mediocre, **middelmadighet** mediocrità, **middelpunkt** punto centrale, centro, mezzo

middels medio, **middelsgod** medio, di media qualità, **middelshøy** di media altezza, **middelsskole** scuola media, **middelstand** ceto medio, **middelstor** di media grandezza, (*tykkelse*) di medio spessore; **middelsår** annata media

middeltall cifra media, *etter et* ~ in media, **middeltemperatur** temperatura media, **middelvei** via d mezzo; *den gylde* ~ il giusto mezzo, *gå en gylden* ~ prendere una via di mezzo, tenersi nel giusto mezzo

midje vita, *smal om midjen* di vita sottile, *sne lo* di vita

midler mezzi mpl, *offentlige* ~ mezzi pubblici, *finne* ~ *til* trovare il mezzo (i mezzi) di (per), *han bruker alle* ~ fa uso di ogni mezzo, *lev av sine* ~ vivere dei propri mezzi

midlertidig provvisorio, temporaneo, ~ *avgift* im-

posta provvisoria, ~ *tilstand* stato temporaneo, situazione f provvisoria
midnatt mezzanotte f, *ved* ~ a mezzanotte; **midnattssol** sole m di mezzanotte; **midnattstid**, *ved* ~ verso mezzanotte
midt, ~ *foran* in mezzo davanti, ~ *i inn, inne opp* *oppe, ut, ute* i in mezzo a, nel (bel) mezzo di, ~ *i inn, inne* i ben nel centro della città, in centro, ~ *i gata* in mezzo alla strada, ~ *i håndgemeng* in piena mischia, ~ *i mars måned* a metà marzo, ~ *i lufta* per aria, ~ *i inn, inne opp* *oppe, ut, ute* iblant i mellom in mezzo, al centro di, *han gikk* ~ *inn blant dem* andò in mezzo a loro, ~ *igjennom* attraverso, *ligge* ~ *imellom* trovarsi nel mezzo tra, *sannheten ligger* ~ *imellom* la verità sta nel mezzo, *omtrent* ~ *imellom* così così, l'uno vale l'altro, ~ *om livet* a metà corpo, ~ *på natta* in piena notte, ~ *over* a metà di, *skjære* ~ *over* tagliare a metà, ~ *på dagen* in pieno giorno, a metà della giornata, ~ *på sommeren* in piena estate, ~ *på vinteren* nel cuore dell'inverno, ~ *ute på landet* in piena campagna, *til* ~ *på beinet* fino a metà gamba, *til* ~ *på livet* fino alla vita, ~ *under* (tid) a metà di, durante, ~ *under bordet* sotto il centro del tavolo
midtbygning edificio centrale (el di centro)
midte mezzo, centro, metà, fig cuore m, *like i midten* nel bel mezzo, *i midten av dette århundre* a metà del nostro secolo, *skjære noe av på midten* tagliare qc a metà, *ligge i midten* stare nel mezzo (nel centro), *en av vår* ~ uno di noi, uno del nostro ambiente
midterst mediano, centrale, *midterste del* parte f mediana, centro, *adv* også nel mezzo
midtfaste metà quarantesima **midtløye** linea mediana asse f, mai mediana, **midtpunkt** centro, punto centrale, centro dell'attenzione, *festens* ~ l'anima della festa, *midtre se* midterst
midtskip arkit. navata centrale; **midtskips** mar. al centro della nave; ~ *med roret* barra in mezzo
midtommer piena estate, solstizio d'estate, **midtommer** vigilia di San Giovanni, **midtstrøm** in mezzo alla corrente, **midtstykke** pezzo centrale
midtveis a metà strada, **midtviner** pieno inverno, solstizio d'inverno, **midtvieters** nel pieno (nel cuore) dell'inverno
Mikkelsaften la vigilia di San Michele, **mikkelsbær** bot. bagolo, **Mikkelsdag** giorno di San Michele
mikrobe microbio, microbo, **mikrofon** microfono
mikrokosmos microcosmo, **mikroskop** microscopio, **mikroskop** microscopia, **mikroskopisk** microscopico
mikstur pozione f, mistura, elisir m
mil miglio, (norsk) dieci chilometri, (engelsk) miglio terrestre (1609 metri), (sjø-) miglio marino (1852 metri)
mild mite, dolce, blando, soave; (nådig også) clemente, (overbærende) indulgente; (godmodig) bonario; (med godartet) benigno, (smerte) leggero; (straff) blando, *bli mildere* mitigarsi, addolcirsi, *gjøre mildere* mitigare, addolcire, *mildt blikk* sguardo blando, ~ *dag* giornata mite; *milde gaver* elargizioni fpl, ~ *karakter* carattere m mite; *dei milde klima* la mitezza del clima *mildt klima* clima mite (el temperato), ~ *luft* aria tiepida, ~ *sensur* censura (scrutinio) indulgente, *mildt sinn* indole f mite, *milde stiftelser* opere fpl pie, *mildt virkende middel* medicamento blando, *mildest* tutt per non dire di peggio
mildhet mitezza, dolcezza, clemenza, indulgenza
mildne mitigare, addolcire, alleviare; (dempet) mo-

derare, temperare; (straff) attenuare (gjøre human) umanizzare, (med tisetning) correggere
med, calmare; **mildneende** mitigatore, attenuante, calmante (også med); med. sedativo, lenitivo
mildvær tempo mite, **mildværsdag** giornata mite
mule (kull) carbonata, (atom-) pila atomica
mulelang lungo un miglio, lunghissimo, ~ *utredning* te azione f discorso interminabile
mulepel pietra (colonna) miliare (og fig)
milevid, i ~ *omare* s in un raggio di molte miglia
milevidt a mille miglia, *reise* ~ viaggiare in lungo e in largo
milit milizia, **militssoldat** milite m.
militarisme militarismo; **militarist** militarista m, f
militaristisk militarista m. f militaristico (pl -ci).
militær 1 adj militare, *den militære straffelov* il codice militare **militær** 2 s militare m, soldato, **militæret** il servizio militare, le forze armate, i militari mpl, **militær-** militare
militæreffekter corredo militare, **militæretat** arma
militærfrakk pastrano militare, **militærkappe** pastrano, mantella, **militærhue** berretto militare, bustina, basco (pl -chi), **militærmakt** potenza militare, **militærnekter** obiettore m di coscienza
militærtjeneste servizio militare, *gjøre* ~ fare il militare, **militærvesen**, *gå* ~ intraprendere la carriera militare
miljø ambiente m, cerchia, atmosfera, *være sterkt preget av sitt* ~ essere fortemente influenzato dal proprio ambiente; **miljøbundet** legato al proprio ambiente, **miljøskadet** danneggiato (rovinato) dall'ambiente
mille, tre pro ~ *provisjon* provvigione f del tre per mille, *en* ~ *sigaretter* un migliaio di (of mille) sigarette **miliard** miliardo, *to milliarder* lire due miliardi di lire, **milligram** milligrammo
millimeter millimetro, **million** m milione m, *tusen millioner* un miliardo, un milione m, **millionby** città di oltre un milione di abitanti, **millionforetaging** impresa di milioni, **millionedel** milionesimo, **millionvis**, i ~ a milioni **millioner** m monario, poco a milioni
milt milza, **miltbrann** carbonchio
mimiker mimo, **mimikk** mimica
mimose bot. mimosa
mimre parlare con voce tremula e debole
min, *mitt* (il) mio, (la) mia, *mine* (i) miei, (le) mie, *min far* m o padre, *min bok* il mio libro, *din og min bok* il mio libro e il tuo, (le-les) i. libro mio e tuo, *jeg og mine* io e i miei, *min og min søsters bok* il libro mio e quello di mia sorella, *jeg har gjort mitt* ho fatto la mia parte
mindre più piccolo, minore, inferiore, meno grande, (temmelig liten) piuttosto piccolo; (ikke så meget) meno, *adv* s. meno, i ~ *antall* in numero inferiore, (noe) ~ *vin* meno vino, ~ *forsettelse* reato minore, *bli* (gjøre) ~ diminuire, rimpicciolire; ~ *enn* minore (più piccolo) di, inferiore a, a ~ *enn* h mai a minore di h, ~ *kan gjøre det* basta meno *koste* ~ *enn* 100 lire costare meno di 100 lire, ~ *og* ~ sempre meno, *så meget* (desto) ~ (snn) tanto meno (che), *langt* ~ *vile* han kunne a maggior ragione non sarebbe in grado di, *ikke desto* ~ nondimeno
mindretall minoranza, *være* i ~ essere in minoranza
mindreverd inferiore; **mindreverdighet** inferiorità, **mindreverdighetsfølelse** senso d'inferiorità, **mindreverdighetskompleks** complesso d'inferiorità
mindreårig minorenni **mindreårighet** minorità

mine 1 (ansikts-) ana, espressione f, viso, faccia, sette opp en streng ~ fare il viso severo, påta seg en fornem ~ darsi delle arie, sette opp en from ~ assumere un'espressione pia, gi seg ~ ar fingere di gioia ~ in far la la di accennare a far le viste di, gjøre gode miner til sleit spill far buon viso a cattivo gioco, ikke fortrekke en ~ restare impassibile

mine 2 (grube) miniera, (spreng) mina

minearbeider minatore m, **minebor** fioretto, **minebåt** posamine m, f inv, **minefelt** campo minato, zona minata, **mineforsvar** difesa di mine

minegang galleria di miniera, **minegraver** minatore m, **minegraving** scavo di una miniera

minekammer mil. foro di mina, **minekaster** lanciamine m inv, **minelegge** minare

mineral minerale m, **mineralleie** giacimento, **mineralog** mineralogista m, f, **mineralogi** mineralogia, **mineralogisk** mineralogico (pl, -ci), **mineralrikdom** ricchezza di minerali, **mineralrike** regno minerale, **mineralsamling** collezione f di minerali, **mineralsk** minerale, **mineralvann** acqua minerale

minere minare, far saltare con cariche di dinamite, **minesperring** sbarramento di mine

minespill mimica, mobilità d'espressione

minespreng far esplodere con mine, bli minesprengt urtare contro una mina, **minesprengning** esplosione f (brillamento) di una mina, **minespråk** pantomima

minesveipe dragare, **minesveiper** dragamine m inv, **minesveiping** dragaggio di mine, **mineutlegger** posamine m inv, **mineutlegging** posa di mine

miniatur miniatura, i ~ in miniatura, **miniaturmaler** miniaturista m, f, **miniaturmaleri** miniatura

miniaturskyting tiro con fucile di piccolo calibro, **miniaturutgave** edizione f diamante, edizione in miniatura

minimal minimo, **minimalt** al minimo

minimum minimo, **minimumsavstand** distanza minima, **minimumsgrense** minimo, **minimumspris** prezzo minimo, **minimumstemperatur** temperatura minima, **minimumstermometer** termometro a minima

minister ministro, **ministeriell** ministeriale, **ministerium** ministero, gabinetto, **ministerkrise** crisi f ministeriale, **ministerpost** ministero, carica di ministro

minke diminuzione f, zool. visone m, **minke** diminuire, calare, decrescere, **minkefarm** allevamento di vison

minne 1 s. ricordo, (erindring også) memoria, (merke) monumento, **dunkelt** ~ reminiscenza, **bevare minnet om** perpetuare il ricordo di, **det er gått ham av** ~ gli è uscito di mente, **i minns** ~ a memoria d'uomo, **til** ~ om in ricordo di, **afli** memoria di.

minne 2 v. ricordare ~ om ricordare; ~ en om noe rammentare qc a qn., ~ en om hans plikt richiamare qn al suo dovere, **det minner meg om at** questo m'fa venire in mente che, a proposito!, **minn meg om det** ricordatelmelo!, **minn meg om at jeg går / skal**, **du** ricordami di andare la

minnebeget brindisi m commemorativo, **minne et** ~ for levare il bicchiere al a memoria di, **minnedikt** poesia commemorativa, **minnefest** festa commemorativa, (års-)anniversario, rel commemorazione f, **en** ~ for una festa per commemorare, **minnegave** ricordo, **minnehøytidelighet** commemorazione f solenne

minnelig in via amichevole ~ overenskomst accordo amichevole, **treffe en** ~ avgjørelse risolvere la

questione in via amichevole, **minnelighet**, i ~ in via amichevole, **i all** ~ in tutta amicizia, di buon grado

minneise (av sykdom) avvertimento, **minneord** discorso commemorativo; necrologio, **minneplate** lapide f commemorativa, **minnerik** ricco di ricordi, **minnes**, ~ en nevocare qn., ~ noe rammentare qc, ricordarsi di qc., ~ en i bevegelse ord ricordare qn con commozione, **minneskrift** scritto commemorativo, **minnesmerke** monumento ~ for di fulne monumento ai Caduti, **minneste(i)n stele** f, monumento, **minneste** colonna commemorativa, stele f, **minnetale** discorso commemorativo, elogio funebre, **minnetavle** lapide f commemorativa, **minneutstilling** esposizione f commemorativa, **minneverdig** memorabile

minoritet minoranza

minske diminuire, ridurre, (innskrenke) limitare, restringere, (demp) moderare ~ for ten rallentare, ~ seg diminuire le vele

minst (il) più piccolo, (il) minore, adv. meno, almeno, **aller** ~ il più piccolo (il minore) di tutti, **den minste** ~ ing te av brødre / søsken (il minore) dei fratelli, **den minste** verdi il minor valore, ~ betydning l'importanza minore, **det minste** il meno, **ikke det aller minste** nemmeno un po', **han får ikke det minste av det** non ne avrà minimamente, **han forstår ikke det minste av det** non ne capisce un'acca, **ikke det minste forskrekket** non per nulla spaventato, **i det minste** per lo meno, almeno, se non altro, **den minst redde** il meno pauroso, **de minst modige** i meno coraggiosi, **han er** ~ åtti år ha ottant'anni a dir poco, **i det aller minste** al minimo, come minimo, ~ seks almeno sei, ~ mulig il meno possibile

minsteløn stipendio minimo, stipendio base, **minstemål** misura minima, pezzatura minima, **minstepris** prezzo minimo

minuend mat minuendo, **minus** meno, differenza in meno, deficit m inv, (ulemp) svantaggio, inconveniente m, (-tegn) (segno del meno (-)), ~ 3 **kontantrabatt** meno il tre per cento di sconto

minuttes minuzioso, **minutt** minuto, **minuttilang**, **en** **minut** **etter** **høyt** **pe** **angst** **app** **ss** **mp** **minuttskudd** un colpo di cannone al minuto, **minuttviser** lancetta dei minuti, **minør** minatore m

mirakel miracolo, **mirakeldoktor** taumaturgo (pl -gi, -ghi), **mirakelkur** cura miracolosa, **mirakelmaker** operatore m di miracoli, taumaturgo, **mirakeltro** fede f nei miracoli, **mirakuløs** miracoloso

misbillige disapprovare, **misbilligelse** disapprovazione f

misbruk abuso, **misbruke** abusare di

misbud offerta misera

misdanne deformare, sformare, **misdannelse** deformazione f, deformità

misforhold sproporzione f, sperequazione f

misfornøyd scontento, insoddisfatto (med di): **gjøre** ~ scontentare, **misfornøyelse** scontentezza, dispiacere

misforstå fraintendere, capire male, equivocare: ~ meg ikke! non mi fraintendere!, **misforstått** iver eccesso di zelo, **misforståelse** equivoco (pl -ci); malinteso; (uenighet) disaccordo, **det beror på en** ~ si tratta di un equivoco

misfoster mosticiattolo, aborto (og fig.)

misgjerning misfatto, scelleratezza, delitto

misgrep errore m, shaglio; (bommert) passo falso

mishag scontentezza, scontento; **mishage** dispiacere a, essere sgradito a, **mishagsytring** parole fpl di di-

sapprovazione, manifestazione f di scontento
mishandle maltrattare **mishandling** maltrattamento
misjon missione f; *i særlig* ~ in missione speciale.
misjonsanstalt istituto missionario; **misjonsforening** congregazione f missionaria; **misjonshotell** ospizio, nocovero (di una missione); **misjonsprest** (sacerdote m) missionario; **misjonsselskap** associazione f di missioni in terre non cristiane; **misjonssjansjon** (sede f di una) missione; **misjonsvesenet** le missioni fpl; **misjonær** missionario
miskjenne misconoscere; **miskjent** geni genio misconosciuto; non, genio incompreso; **miskjenneise** misconoscimento
miskle stare male a, non essere adatto a; *det mikler Dem å* non Le si addice
miskmask miscuglio, guazzabuglio; **miskreditt** discredito; *komme i* ~ cadere in discredito; *bringe i* ~ gettare il discredito su, mettere in discredito; *sereditare (hos en presso qn.)*
miskunne, ~ *seg over* avere pietà di; **miskunn(bet)** misericordia, pietà, clemenza
mislig riprovevole, scorretto, censurabile; *mislige forhold* irregolarità fpl; **mislighet** irregolarità, malversazione f; **misligholde**, ~ *sine forpliktelser* non mantenere i propri impegni, venir meno al proprio dovere; **misligholdelse** inadempienza (av di); **mørk tullura** (av kontrakt di contratto)
mislike disapprovare; *jeg misliker det* non mi piace; **misliking** disapprovazione f
mislyd suono sgradevole, stonatura (og fig); **misdissonanza**, **disarmonia**, **cacofonia**; *frambringe* ~ stonare, dissonare
mislykken fallire, non riuscire; *saken mislykter* la cosa è andata a monte; *det* ~ *alltid for meg* non riesco mai, mi va sempre male tutto; **mislykkes** fallito, mancato; ~ *forsøk* tentativo fallito; ~ *aften* serata persa, ~ *gens* fallito, spostato
mismodig scoraggiato; *bli* ~ scoraggiarsi, perdersi d'animo; (tungsindig) rattenstarsi; **misnot** scoraggiamento; **misnøyd** scontento; **misnøye** scontentezza, scontento, insoddisfazione f
misoppfatte capire male fraintendere, equivocare
mispel bot nespola **mispettre** nespola
missing, ~ *link* l anello mancante
misstemning discordanza, disaccordo; *vekke* ~ provocare dissenso, indisporre
mista prendere una cosa per un'altra; **mistak** errore m, sbaglio, svista
mistanke sospetto; *med* ~ con sospetto, con diffidenza; *med mistankens skjerpede blikk* coi sensi acuiti dal sospetto; *få* ~ cominciare a nutrire dei sospetti (til en contro qn); *ha* ~ om avere dei sospetti su (el circa); *jeg har en* ~ om ar ho il sospetto che; *ha (nære)* ~ til en sospettare di qn.; *kaste* ~ på en mettere qn in sospetto; *vekke* ~ destare sospetto; *utsette en for* ~ far sospettare di qn
mistbenk letto caldo
miste perdere, smarrire; *jeg har mistet en venn i ham* in lui ho perso un amico; ~ *balansen* perdere l'equilibrio; ~ *lommeboka* smarrire il portafoglio
misteltein vischio
mistenke sospettare (en for noe qn di qc); *ha en mistenkt* sospettare di qn, ritenere qn indiziato (for, for å di); *gjøre en mistenkt* far sospettare di qn
mistenkelig sospetto, sospettabile; ~ *ansikt* viso sospetto *det er noe* ~ ved e qc di losco in **mistenkelighet** sospettabilità; **mistenksom** sospettoso, diffidente; **mistenksomhet** sospettosità, sospetto; **misteakt** indiziato, persona sospettata
mistillit sfiducia, diffidenza; *inngyte en* ~ ispirare

sfiducia a qn, destare inquietudine in qn; **mistillitsvotum** voto di sfiducia
mistro f s diffidenza, incredulità; *ha* ~ til diffidare di; *vekke* ~ hos ispirare diffidenza a
mistro 2 v diffidare di, dubitare di; **mistrøisk** diffidente, sospettoso
mistrøstig scoraggiato, abbattuto; **mistydde** interpretare male; **mistydning** falsa interpretazione f
misunne invidiare (en qn., en noe qc a qn); **misunnelig** invidioso, astioso; *vere* ~ på en for noe invidiare qc a qn.; ~ *blikk* occhiata d'invidia; **misunnelse** invidia, astio; *vekke* ~ hos provocare l'invidia di; **misunnebesverdig** invidiabile; **misunner** invidioso; *ha misunnere* essere invidiato
misvekst cattivo raccolto
misvisende inesatto; ingannevole; ~ *kompass* bussola impazzita; ~ *kurs* rotta magnetica; **misvisning** (kompass) declinazione f (magnetica)
mitra mitra; **mitraljose** mitragliatrice f
mitt (il) mio, (la) mia; se: min
mjau miao, gnao; **mjaue** miagolare; **mjauing** miagolio, miagolamento
mjød idromele m
mnemoteknikk mnemotecnica; **mnemotekniker** mnemotecnico (pl -er)
mo landa, brughiera, ml campo di addestramento
moire amoerro, moire m
mob folta, piebaglia, marmaglia; **mobbe** tormentare, maltrattare
mobil mobile; **mobilisere** mobilitare; **mobilisering** mobilitazione f
modal modale; **modalt hjelpeverh** verbo modale
modell modello; (moletegning) figurino; (kvinne) modella; *arbeide etter (levende)* ~ rappresentare dal vivo; *stå* ~ posare; (som yrke) fare il modello (la modella); **modellere** modellare; **modellering** modellamento; **modellpinne** stecca **modellvoks** cera per modellare; **modellfigur** manichino; **modellfly** modello d'aereo **modellsnikker** modellatore m in legno; **modelltegner** disegnatore m di modelli; figurinista m, f; modellista m, f; **modelltegnig** disegno su modello; **modellør** modellatore
moden maturo; *sent* ~ tardivo; *tidlig* ~ precoce; *for tidlig* ~ prematuro; *i* ~ *alder* in età matura, nella maturità; *bli* ~ maturare; *etter* ~ *overveie* dopo mature riflessioni; **modenhet** maturità **modenhetsprøve** prova di maturità
moder gl madre; ~ *jord* madre terra; se el,ers mor
moderasjon moderazione f; (rabatt) sconto; **moderat** moderato; **moderate priser** prezzi mpl modici
modercelle cellula madre
moderere moderare; ~ *sine uttrykk* misurare i termini, esprimersi con moderazione
moderfølelse senso materno; **moderglede** gioia fpl della maternità; **moderkall** vocazione f di madre
moderkirke chiesa madre; **moderkjærlighet** amore m materno; **moderlandet** la madrepatria; **moderlig** materno; **modermord** matricidio; **modermorder** (ske) matricida m, f
moderne moderno; (på mote) di moda, in voga; ~ *klædd* vestito all'ultima moda; *ytterst* ~ ultramoderno; *ikke lenger* ~ passato di moda; ~ *utstyr* attrezzatura moderna; **modernisere** modernizzare; **modernisere** modernizzare
modernisering modernamento, rinnovamento
moderskjød seno (el. grembo) materno
modifikasjon modifica, modificazione f; *sannhet med modifikasjoner* verità relativa; **modifisere** modificare; **modifisering** modificazione f
modig coraggioso, animoso; **modne(s)** maturare,

modning maturazione f; fig. sviluppo intellettuale
 modningstid tempo di maturazione
 modulasjon modulazione f, modulere modulare
 modus modo
 mokka (kaffe) moka
 mold terra, (fruktbar jord) terra grassa, moldjord
 terriccio, moldlag strato di terriccio, moldrik ricco
 di humus, moldvarp talpa, moldvarpskudd trappola
 per talpe
 molekyl molecola, molekylær molecolare
 moll 1 (tøy) mussola, 2 mus tono minore, h ~ si
 minore, l ~ in tono minore, gå over fra ~ til dur
 passare dal minore al maggiore, mollakkord accor-
 do in minore, mollskala scala minore
 molo molo, molte bot lampone m camemoro
 molybden melibdeno, molybdenglans melibdeno f
 moment momento; (beveggrunn) motivo, ragione
 f, fys., tekn. momento, verenslig ~ punto essen-
 ziale, momentan momentaneo, istantaneo
 mompe (spil.) dichiarare (grande piccolo) slam
 mon, ~ det? credi (crede, credete) davvero?, hvor er
 han ~? dove sarà?
 monalisasmit (il) sorriso della Gioconda
 monark monarca (pl. -chi); sovrano, monarki mo-
 narchia, innskrenket ~ monarchia costituzionale
 tilhenger av monarkiet monarchico (pl. -ci), mo-
 narkisk, monarkist monarchico
 mongol mongolo, mongolsk mongolo, mongolico
 (pl. -ci)
 monitor monitor m
 mann, alle manner drar tutto fa brodo; ta sin ~ igjen
 prendersi la rivincita
 monne essere efficiente, giuvare contare
 monogam monogamo, monogami monogamia, mo-
 nogram monogramma m, monokket monocolo;
 monolit monolito
 monolog monologo (pl. -ghi), soliloquio, monoman
 monomaniaco (pl. -ci), lam fissato, monomani
 monomania fissazione f
 monopol monopolio, gi en et monopol concedere un
 monopolio a qn, monopolisere monopolizzare,
 monopolisering monopolizzazione f
 monoteisme monoteismo; monoteist monoteista m.
 f, monotelstisk monoteista, monoteistico (pl. -ci)
 monoton monotono, monotoni monotonia
 monstrans ostensorio
 monstrum mostro, monstres mostruoso, monsun
 monzone m
 montere montare, montereng montaggio, montre ve-
 trina, bacheca, monter (operaio) montatore m, tec-
 nico (pl. -ci), montatore meccanico (elettricista)
 monument monumento, monumental monumentale
 moped ciclomotore m; lam motorino
 mopp spazzolone m a frangia, mop m inv
 mops carlino, mops m inv, mopset imbronciato,
 musone
 mor madre, mamma, (moder) genitrice f; være ~ til
 flere barn essere madre di parecchi figli, essere più
 volte madre, være en i mors sted fare da madre a
 qn, var en ~ for ham? fagli (gli faccia) da madre
 mor- materno
 mora mora, fordringshaverens ~ mora del creditore
 moral (etikk) morale f, (moraliske egenskaper)
 morale m, (fabel) morale f, moralita, (seder) con-
 dotta morale; preke ~ moraleggiare, fare la mora-
 le (for en a qn); heve hærens ~ elevare il morale
 dell'esercito, moralfilosofi morale f, etica
 moralist moralista m f, moralitet moralità, moralisk
 legge f morale, moralisere morale f etica, moralpre-
 dikant predicatore m moralistico, moralizzatore

m, chi predica morale; moralpreken sermone m
 morale, predica, holde ~ for far la predica a mo-
 ralprinsipp principio morale
 moralsk morale, ~ sett da un punto di vista morale
 moralmente parlando
 morarenter interessi mpi di mora
 morass acquitrino, palude f, moratorium moratoria
 morbror zio materno
 morber mora (di gelso), morberblad foglia di gelso,
 morbersaft sciroppo di more; morbertre gelso,
 mora
 mord omicidio (volontario), assassinio, begå et ~
 commettere un omicidio, mordbrann incendio do-
 loso, mordbrenner(ske) incendiario (a); morder
 omicida m, f, assassino, morderdolk pugnale m
 omicida, morderhule covo di assassini, morderhånd
 mano f omicida; morderisk omicida, assassino,
 mordforsøk tentativo d'omicidio, mordtysten as-
 setato di sangue, di tendenza omicida, mordsak
 causa d'omicidio, mordvåpen arma del delitto
 more divertire, diettare, det morer meg mi diverte,
 ~ seg divertirsi, dilettersi, (rangle) far baldoria
 han morer seg over dette questo lo diverte
 morell ciliegia, morelltre ciliegio
 morene morena
 morfar nonno materno
 morfin morfina, morfinsprøytning iniezione f di
 morfina, morfinsprøyte morfina m, f, morfinsprøy-
 te siringa da morfina
 morfologi morfologia, morfologisk morfologico
 (pl. -ci), morganatisk morganatico (pl. -ci)
 morgen mattino, mattina, (varighet, innhold) mat-
 tinata, ~ og offten mattino e sera, det er ~ si fa
 giorno, god ~ 'buon giorno', fra morgenen av dal
 mattino in poi, fra ~ til kveld dal mattino (dalla
 mattina) alla sera, i ~ tidlig domani mattina, do-
 mattina, i ~ kveld domani sera, disse dager i ~
 domani a otto, i ~ er det utter en dag domani è un
 altro giorno, vi sees i ~ a domani, i morges stam-
 tina i går morges ieri mattina, neste ~ l'indomani
 mattina, il mattino del giorno dopo, om morgenen
 al mattino, il mattino, kl 5 om morgenen alle cin-
 que del mattino; den annen mai om morgenen il
 mattino del due maggio
 morgen- del mattino, mattutino, morgenandakt
 preghiera del mattino; morgenavis giornale m del
 mattino, morgenbelysning luce mattutina, morgen-
 besøk v. a mattina, morgendag ind man m
 morgendemring (prime luci) pl del. la ba
 morgenfrisk mattutiero, morgenfugl persona matti-
 niciera, mattiniero, morgengave regalo de lo sposo
 alla sposa l'indomani delle nozze, morgengretten,
 være ~ essere di cattivo umore la mattina, mor-
 gengry alba, spuntar m del giorno, morgengudstje-
 neste mattutino, morgengymnastikk ginnastica
 mattutina
 morgenhilsen buongiorno, morgenkjole vestaglia,
 veste f da camera, morgenkonseri mattinata, con-
 certo del mattino, morgenkvisten, på ~ al mattino
 presto
 morgenluft aria mattutina, morgenlys luce mattuti-
 na, morgenmesse prima messa, morgenrøde aurora
 morgensang canto mattutino (salme) inno mattuti-
 no; (kloster) mattutino, morgensko pantofola,
 morgensol sole m nascente, morgenstjerne stella del
 mattino (el mattutina)
 morgenstund ora mattutina, mattinata, ~ har gull i
 munnen le ore del mattino hanno l'oro in bocca
 morgentime ora mattutina, morgentur passeggiata
 mattutina, morgentåke nebbia del mattino (el

matrutina) morgengave edizione f del mattino.
morild fosforescenza (del mare)
morken marcio, fradicio, **morlas** orfano di madre
mormon mormone m; **mormon-** mormonico (pl. -ci); **mormonstal** stato mormonico, **mormor** nonna materna
moro divertimento, spasso, svago (pl. -ghi), passatempo, *finne ~* i provar divertimento a, divertirsi a, *for ~* per ridere, per scherzo, *ha ~ med* scherzare con, prendere in giro, *det blir ~* ci sarà da divertirsi
morsary eredità materna, *min ~* ciò che mi ha lasciato mia madre
morsealfabel alfabeto Morse, **morsetegn** segno Morse
morsk arcigno, brusco (pl. -chi)
morskap se **moro**, **morskapsbok** libro divertente, **morskapslesning** lettura amena, **morskapspill** gioco piacevole (divertente)
morsmelk latte m materno, **morsmål** lingua materna
morsom divertente, piacevole, (pussig) buffo
morsomhet facezia, battuta spiritosa, spiritosaggine f
morsside, *på morsiden* da parte di mia (tua ecc.) madre
mortalitet mortalità, **mortalitetsliste** tavola di mortalità
mortensaften vigilia di San Martino; **mortensdag** (giorno di) San Martino; **mortensgås** oca di San Martino **morter** mortaro
mortifikasjon ammortamento, invalidazione f, annullamento, **mortifisere** invalidare, annullare
mosaikk mosaico (pl. -ci), **mosaikkarbeid** (lavoro di) mosaico, (i tre) intarsio, **mosaikkarbeider** mosaicista m, f, **mosaikkgulv** pavimento di mosaico
mosaisk mosaico (pl. -ci), **mosarisme** mosaismo
mose bot muschio; *det er ugler i mosen* gatta ci cova
mosebok, *de fem mosebøker* il Pentateuco (Genesi-Esodo, Levitico, Numeri, Deuteronomio)
mosegrod muscoso, fig. stantio, disusato, stravecchio, fuori moda
moseloven il Decalogo, i dieci Comandamenti
moselvin vino della Mose la
moseteppe tappeto di muschio
mosjon movimento, moto, *ta ~* fare del moto
moské moschea **moskito** zanzara
moskovitt(isk) moscovita m, f
moskus muschio, **moskus-** muschiato, **moskusdyr**, -hjørn **mosco** (pl. -chi), **moskusokse** bue m muschiato, **moskusrose** rosa bottaccina
most mosto, **moster** zia materna
mot 1 s. coraggio, ardimento, (særlig i krig) valore m, legato, *freidig ~* franca sicurezza, *friskt mot* coraggio!, animo!, *ta motet fra en* scoraggiare qn., disanimare qn., togliere il coraggio a qn., *fatt mot* coraggio!, fatti (fatevi, si faccia) coraggio!, *få motet igjen* (nytt ~) riprendere coraggio, rincoraggiarsi, *ha ~ i brystet* avere del legato, *ha ~ på et arbeid* sentirsi in grado di fare un lavoro, *ha ~ til å* avere il coraggio di, *holde motet oppe* stare di buon animo, tenere alto il morale, *miste motet* perdersi di coraggio (el. d'animo), scoraggiarsi, *sette ~ i en* infondere (fare) coraggio a qn., *ta ~ til seg* farsi coraggio, prendere il coraggio a due mani, *være vel til motet* essere a proprio agio, *være ille til motet* essere (sentirsi) a disagio!, *være ved godt ~* essere (stare) di buon animo
mot 2 prep., ~ *dokumenter* (kvittering) contro

documenti (ricevuta), ~ *godtgjørelse* dietro pagamento, *være elskverdig ~* essere gentile con, se elvers. **mot**
motaksjon controazione f, contromossa, mossa contraria, **motangrep** contrattacco (pl. -chi)
motarbeide ostacolare, avversare, opporsi a, **motarbeidelse** opposizione f (av. a), intralcio, ~ *av tuberkulose* lotta contro la tubercolosi
motbeskyldning contraccusa
motbevis controprova, prova contraria, **motbevis** confutare, provare il contrario
motbydelig ripugnante, disgustoso, rivoltante; *det er ham ~* gli ripugna, **motbydelighet** ripugnanza, disgusto, avversione f, *ha ~ for* provare ripugnanza per, *han har ~ for det* ci gli ripugna
motbør vento contrario
mote moda, *ny* (nyeste) ~ nuova (ultima) moda, *på mote(n)* di moda, in voga, *det er* (på) ~ è di moda (+ inf.), *følge moten* seguire la moda, *gå av ~* passare di moda; *kle seg etter moten* vestirsi alla moda, *komme på ~* diventare di moda, venire in voga, *komme på ~ igjen* ritornare di moda
moteartikkel articolo di moda; (ny) ~ novità, **motebilder** figurini mpl, **motedame** signora che si veste all'ultima moda, figurino, **motelarge** colore m di moda, **moteforfatter** autore m in voga, **moteforretning** negozio di mode, **moteherre** elegantone m, dandy m inv., gaga m inv., **motehus** casa di mode, sartoria, **motejournal** rivista di mode, figurino, **motemary** schiavo della moda, gaga m inv., **moteprest** predicatore m in voga, **motepynt** accessori mpl (ornamenti mpl) di moda, *han styr ~* è modista, **motesak** questione f (sacenda, fatto, affare m) di moda, **motevarer** oggetti mpl di moda, novità
motfall scoraggiato, abbattuto, **motfallighet** scoraggiamento, sfiducia, **motforanstaltning** contro-misura, **motfordring** contronchiesta, **motforestilling** obiezione f, ipotesi f contraria, **motforslag** controproposta
motgang contrarietà, avversità, malasorte f, sfortuna, *han har hatt meg* ~ ha subito molte traversie
motgift contravveleno, antidoto
motgående mar. di controborde ~ *trafikk* traffico in senso contrario, **mothake** uncino, rampino
motig coraggioso, animoso
motinalegg jur. replica
motiv motivo, (beveggrunn) movente m; (foto) soggetto, (forutsetning) premessa, **motivere** motivare, **motivering** motivazione f, esposizione f dei motivi, *men den ~ at* adducendo la ragione che
motkandidat concorrente m, f, cand. dato avversario, antagonista m, f, **motklage** controquerela, n-convenzione f, *inngi en ~* sporgere controquerela, **motkrav** contronchiesta, richiesta in compenso
motløs scoraggiato, abbattuto, sfiduciato, *føle seg ~* sentirsi avvilito, *bli ~* perdersi d'animo, **motløshet** scoraggiamento, abbattimento
motor motore m, **motorbremse** freno del motore **motorbåt** motoscafo, barca a motore; **motordrev** a propulsione (trazione f) meccanica **motorisering** motorizzazione f, **motorisert** motorizzato, meccanico (pl. -ci), semovente, **motoriserde trapper** reparti mpl motorizzati, **motorkjøretøy** autoveicolo
motorskade guasto al motore, **motorskip** motonave f, **motorstopp** arresto del motore, panna
motorsykkel motocicletta, **motorverksted** fabbrica di motori, officina di riparazioni **motorvogn** automobile f, autoveicolo, (jernbane) motrice f (ferroviana), jur. autovettura, **motorvognfører** conducente m, f, autista m, f

motpart avversario, *jur* parte avversaria

motregning contronota

motsatt contrario, opposto, inverso (*noe a qc*). *adv* (*like overfor*) in faccia (*noe a qc*). (*omvendt*) viceversa. *det motsatte* *an* il contrario di *i* ~ *fall* in caso contrario

motsetning contrasto, contrario, opposizione f. contraddizione f. (*retorisk*) antitesi f. filos. antinomia, *danne en* ~ *til* fare contrasto con, essere in opposizione a, contrastare con, *i* ~ *til* contrariamente a, all'opposto di, a differenza di. **motsetningsforhold** contrasto, antagonismo, opposizione f.

motsette, ~ *seg* *noe* opporsi a *qc* (*med nebb og klør* con le unghie e coi denti)

motsi contraddire, dare contro a, contestare (*kjempe mot*) opporsi a, ~ *seg* (*selv*) contraddirsi. **motsigelse** contraddizione f. *innhulde en* ~ implicare contraddizione, *uten* ~ senza contraddizioni, senza contraddire, **motsigelseslyst** spirito di contraddizione

motskrift replica scritta, oppugnazione f. scritta

motspiller avversario, (*mot bankør*) puntatore m.

motstand resistenza (*mot a*, contro), *gjøre* ~ resistere, fare resistenza, **motstander** avversario, (*især i meninger*) oppositore m, **motstandsbevegelse** movimento di resistenza, **motstandsbevegelsen** la Resistenza, *slutte seg til motstandsbevegelsen* unirsi alla Resistenza, diventare partigiano, **motstandsdyktig** resistente; refrattario; **motstandsgruppe** gruppo di resistenza, **motstandskraft** forza (capacità) di resistenza

motstrebende riluttante, *adv* di malavoglia, a malincuore, con riluttanza, **motstrid** contrasto, contraddizione f, **motstridende** contrastante contraddittorio; contrario, **motstrøm** controcorrente f.

motstykke (*motsetning*) contrario, opposto, (*noe tilsvarende*) compagno, simile m. pendant m. *inv* **motstol** colpo di rimando, ribattuta, *mil* risposta. **motstå** resistere (*en noe a qn*, a *qc*); **motstående** opposto, *på* ~ *side* dalla parte opposta, di fronte **motsvarende** corrispondente (*noe a qc*)

mutta ricevere, ~ *godt* (*dårlig* accogliere bene, male); (*ita imot*) accettare, (*med glede*) gradire ~ *en ved sitt bord* ricevere *qn* alla propria tavola (*el a pranzo*), ~ *befalinger av en* prendere ordini da *qn*, ~ *en innbudselse* ricevere un invito, (*si ja*) accettare un invito

mottagelig ricettivo, accessibile, aperto, suscettibile (*for d.*), ~ *for fornuft* disposto a intendere ragione ~ *for inntrykk* impressionabile, sensibile, ~ *for smiger* sensibile alle lusinghe; ~ *for smitte* predisposto al contagio; ~ *for en sykdom* soggetto a una malattia, **mottagelighet** ricettività, predisposizione f.

mottagelse ricevimento, ricezione f. (*god, dårlig*, accoglienza, *gi en en god* ~ fare buona accoglienza a *qn*, *han skal få en varm* ~ non avrà l'accoglienza che si merita, **mottagelsen av nativerden** il ricevimento della comunione: *vi erkjenner mottagelsen av Deres brev av 5 d m* accusiamo ricevuta della Vostra lettera del 5 corr., *ved mottagelsen av* al ricevimento di, **mottagelsesbevis** ricevuta (di ritiro merce); **mottagelseskomité** comitato d'accoglienza; **mottagelsesværelse** sala di ricevimenti, salotto, (*skole, fengsel*) parlatorio, sala d'udienza

mottager chi riceve, ricevente m. f. (*post*) destinatario, (*vare*) consegnatario, **mottagerapparat** ricevitore m, **mottagerstasjon** stazione f. ricevente, **mottakelig** etc. se **mottagelig** etc.

mottatt, ~ *kontant* (*i kontanter*) per quietanza

motto motto, (*vaagspråk* *rekl*) slogan m. *inv*

mottrekk contromossa. **mottrykk** contropressione f. **motvekt** contrappeso, *danne en* ~ *mot* fare da contrappeso a, controbilanciare. **motverdi** controvalore m.

motverge difesa, *sette seg til* ~ difendersi, opporre resistenza (*mot a*). **motvilje** avversione f. ripugnanza, antipatia (*mot per*); **motvillig** restio, ricalcitante, *adv* di malanimo, controvolgia, **motvillighet** malavoglia, riluttanza, ripugnanza

motvind vento contrario, *i* ~ controvento

motvirke agire contro, **motvirkende**, ~ *krefter* forze contrarie (*el* che agiscono in senso contrario), *se også* **motarbeide** **motvirkning** reazione f.

motytelse contraccambio, contropartita

mudder melma, limo, (*bråk*) baccano, (*opptøyer*) tumulto, tumulto m. **mudderaktig** melmoso, limaccioso, **mudderapparat** draga, **mudderbanke** banco di melma, **muddergrøft** fossato melmoso, **muddermaskin** draga, cavafango *inv* **mudderpram** pontone m. cavafango, draga a vapore. **mudderpel** pantano, **mudderspann** secchio. **muddervann** acqua limacciosa

mudre, ~ *opp* dragare, (*rensø*) spurgare. **mudring** (*sarbeid*) dragaggio

muffe (*plagg* *tekn*) manicotto, (*på støpte rør*) incassatura. **muffering** tubo protettivo, **mufferør** tubo a incassatura

mugg muffa, (*tøy*) soppanno; se **sagmugg**

mugge brocca. **muggen** ammuffito, (*gretten*) immusonito, ~ *luk* (*smak* odore m. (*sapere m*) di muffa, *bli* ~ ammuffire, (*gretten*) immuonirsi, *lukte muggen* sapere di muffa. **muggenhet** muffa (*grettenhet*) broncio, **muggsopp** muffa

mugne ammuffire, prendere la muffa

muhamedaner maomettano, musulmano, **muhamedanisme** maomettismo, musulmanesimo, islamismo, **muhamedansk** maomettano, musulmano

mukk, (*jeg vil ikke høre et* ~ non una parola', *F zitto e mosca*'), *ikke si et* ~ non dire (fare) parola se også **kvekk**, **mukke** brontolare, mormorare. *F* **mugugnare**, **mukking** brontolamento, *F* **mugugno**

mulati mulatto, **mulatikkvinne**, -pike mulatta

muld terriccio, se **mold**

muldriper mullatore m. **muldriper** mullatore m.

muldvarp talpa. **muldvarparbeid** lavoro, mine f. nascoste, **muldvarpskudd** trappola per talpe

mule mulo, (*heste*-, *også* *froge* *frogie* *sp*), **muleposse** sacchetto mangiatoia, **mulesel** bardotto

mulig possibile; eventuale. *alle mulige mulder* tutti i mezzi possibili, *alt* ~ di tutto, tutto il possibile, *jeg ønsker Dem alt* ~ *godt* Le auguro ogni bene possibile. *den mulige fare* l'eventuale pericolo, *det er* ~ *at* è possibile che (*+ konj*); *det er meget* ~ è più che possibile, *er det* ~ 'è mai possibile?', ma come?', *gjøre* ~ rendere possibile, *så mange som* ~ il più gran numero possibile; *så meget som* ~ quanto più possibile; *et* ~ il più possibile; *så mange som* ~ il maggior (minor) numero possibile di libri, *så snart som* ~ il (el al) più presto possibile, non appena sarà possibile. *det minst mulige* il meno possibile, *innskrenke til det minst mulige* ridurre al minimo, *den minst mulige fare* il minor pericolo possibile. *hvis* ~ possibilmente

mullgens forse, può darsi (che), **muliggjøre** rendere possibile, permettere, consentire. **mulighet** possibilità (*for di*); (*mulig tilfelle*) eventualità, caso, *jeg ser ingen* ~ *for* a non vedo alcuna possibilità di, *jeg ser ingen* ~ *for* a non vedo come sia possibile che

mulkt multa, ammenda, **mulktene** multare, condannare a una multa, **mulkteting** condanna a una multa, **mulm** oscurità, buio; *i ~ og mørke* nelle tenebre, nella più completa oscurità, **multe** zoo. muggine m; bot. sa. molte **multiplikand** moltiplicando; **multiplikasjon** moltiplicar one f **multiplikasjonstabell** tavo. a p. aritmetica, fam. tabelline fpl, **multiplikator** moltiplicatore m; **multiplisere** moltiplicare, **multiplum** multiplo; *munste felles* ~ m. n. m. comune multiplo **multum** (ullflanell) molleton m **munie** mummia **munle** mormorare, borbottare, bofonchiare; *man mumler om det se ne mormora* **mundering** abbigliamento, tenuta **munk** monaco (pl. -ti), frate m, *bli ~* farsi monaco (frate), prendere i voti; **munkcelle** cella da monaco; **munkedrakt** abito monacale, saio, tonaca, **munkgang** chiostro; **munkehette** cappuccio; **munkelappe** saio, tonaca, cocolla, **munkeløster** convento (di frati), monastero; **munkelatin** latino da convento, **munkeliker** benedettino, certosino (el charitreuse f); **munkelliv** vita monastica, **munkeløfte** voto monastico, *avlegge ~* pronunciare i voti, **munkelorden** ord. ne m monastico **munker** (bakverk) omfr. frittelle fpl **munkeskrift** scrittura gotica, gotico; **munkestand** monacato, **munketukt** disciplina monastica, **munkelævesen** istituzioni fpl monastiche, monachismo, neds. i ch(i)eruti, **munkelund** spirito monastico **munu** bocca, *munnen står aldri stille på ham* parla in continuazione, *bruke ~ på* sgridare, sbrattare contro, *bruke munnen, la munnen løpe* avere la parlantina, *esser chiacchierone, få munnen på gli* (farsi) sciogliere la lingua; *holde ~* tenere la bocca chiusa, *han har vondt for å holde ~* si sente prudere la lingua, *lukke munnen på en* chiudere la bocca a qn. *far tacere qn. induttre qn. al silenzio, av huns egen ~* di sua bocca, *ordet slapp ham ut av munnen* la parola gli è sfuggita, *ha det mest i munnen* essere un eroe a parole, *snakke en etter munnen* dire ciò che uno vuole sentire, *fra ~ til ~* di bocca in bocca; *legge en ordene i munnen* imboccare qn.; *snakke i munnen på hverandre* parlare tutti allo stesso tempo (el in una volta), *med åpen ~* a bocca aperta, *slå seg selv på munnen* darsi la zappa sui piedi, *føre (sette, glasset til munnen* portare il bicchiere alle labbra, *sette trampelen for munnen* dar fiato alla tromba **munobitt** (på bisset) imboccatura **munne**, ~ *ut* sfociare, (trafikkåre) sboccare; *alt munner ut i en regel* tutto si riduce ad una sola regola, *dette munner ut i* ciò va a finire in, *dette munner ut i at* (cio) vale a dire che **munnefull** boccone m, (slurk) sorsata, *la noe i en ~* fare un boccone di qc., **munneharpe** scacciapensieri m inv **munnehell** modo di dire, intercalare m **munnebuggeri** alterco (pl. -chi), litigio, **munnehugges** altercare, litigare, **munnehule** cavità orale **munning** bocca, sbocco (pl. -chi), imboccatura, (elva-) foce f, (åpen) estuario, **munnekrav** museruola, *sette ~ på* mettere la museruola a, **munner** parlantina, *ha (et godt) ~* avere lo scilinguagnolo sciolto **munnepleie** igiene f orale **munnerapp**, *være ~* avere lo scilinguagnolo sciolto **munneskjenn** coppiere m; **munnestilling** posizione f della bocca, **munnestykke** mus. imboccatura, (lite) bocchino; (fagott, klarinett) ancia, (kanon) volata, (røyke-) bocchino

munne sproloquio, chiacchiere fpl, **munne** af-
ta, *munne- og klovsyke* afta epizootica, **munne** er-
pete m delle labbra; F febbre f **munne**, *ha et godt ~* avere la lingua lunga, **munne**-
vann disinfectante m della bocca, collutorio, gar-
gansmo, **munne** angolo della bocca **munne** allegro, gaio, ilare, **munne** allegria, gaez-
za, ilantà, *vekke ~* destare ilantà **munne** orale, verbale, adv. også a voce; ~ *avstem-*
ning voto orale ~ *avtale* appuntamento a voce, ~
erklæring (meddelelse) dichiarazione f (comunica-
zione f) orale; ~ *overenskomst* accordo verbale; ~
prosedyre processo verbale; ~ *(eksamen)* orale m **munne** divertimento, allegria, **munne** *omfr.* *buontempone* m, *allegro* m; **munne** *raile-*
grare, *allegiare*, *divertire*, ~ *opp* *rasserenare*, ani-
mare, vivificare **mur** muro, muraglia, (høy) muraglione m, (lav)
murciolo, (omkring noe) muro di cinta, *stid fast*
som en ~ essere saldo come una roccia **mur** *arbeid* lavoro in muratura, **mur** *brekker* anfr.
m, **mur** *brekker* macene fpl, calcinacci mpl **mur** *murare*, ~ *inn* *murare*, ~ *inne* *immurare*, ~
igjen (til) *murare*, **mur** *muratore* m, **mur** *arbeid*
lavoro di muratura, **mur** *håndlanger* manovale
m, **mur** *lære*, *sette i ~* far imparare il mestiere di
muratore; **mur** *lærling* apprendista m, f *murato-*
re, **mur** *mester* mastro muratore, capomastro,
mur *svener* operaio di un muratore **mur** *fast* fisso in un (nel) muro, *mur- og naglefast*
gjenstand infisso, **mur** *flate* superficie f di un muro,
mur *grus* calcinacci mpl, **mur** *hus* casa in muratura,
mur *ring* muratura, **mur** *kaik* latte m di calce, **mur**-
krans coronamento (di un muro), (tøkket) merla-
tura **mur** *meldyr* marmotta **mur** *mester* mastro muratore, capomastro, **mur** *ma-*
sterfirma impresa di costruzioni in muratura, **mur**-
puss intonaco (pl. -chi), **mur** *pussing* intonacatura **mur** *brontolare*, *det murrer i tennene hans* gli dol-
gono i denti, *sentir delle fitte ai denti* **mur** *rester* frammenti mpl di mattoni, calcinacci
mpl **mur** *ring* brontolio; (smerte) dolenti mpl, fitte fpl **mur** *skje* cazzuola, **mur** *stein* mattone m, **mur** *steins-*
farget color mattone; **mur** *stind* merlo, **mur** *vang*
obbligo di costruire in muratura, **mur** *årn* tornione
m, **mur** *verk* opera in muratura **mus** topo, sorcio, *lita ~* topolino, *sitte så stille som ~*
~ star cheto e quatto, star fermo immobile **mus** *mus* **mus** *felle* trappola per topi, **mus** *hale* coda di topo,
mus *hull* buco di topo (sorcio); *krype inn i et ~*
~ infilarsi in un buco di topo, **mus** *jakt* caccia ai topi **mus** *el* musulmano **mus** *estille*, *det var ~* si sarebbe sentita volare una
mosca, **mus** *et* (musgrå) gnio topo, color topo **mus** *eum* museo, **mus** *eum* *besøk* visita a un museo,
mus *eum* *direktor* direttore m di un museo, **mus** *eum* *gjenstand* oggetto da museo; neds. pezzo (ro-
ba) da museo **mus** *grå* gnio topo **mus** *kalsk* musicale, *være (meget) ~* avere un gran
senso musicale, *ha et ~* ~ *øre* avere (molto) orecchio
(utøve musikk) essere un(a) grande musicista **mus** *kant* suonatore m, musicante m, f; **mus** *iker*
musicista m, f; **mus** *ikk* musica, *sette i ~*, *sette ~*
til *mettere in musica*, *musicare*; *en stemme som ly-*
der som ~ una voce armoniosa **mus** *ikkraften* serata musicale; **mus** *ikkann* melder criti

co musicale, **musikkelsker** amante della musica, **musikkforening** società filarmonica, **musikkforlag** casa editrice di musica, **musikkgal** pazzo per la musica, **melomane**, **musikkhandel** negozio di musica, **musikkhandler** commerciante m. f. in musica, **musikkjenner** conoscitore m. (esperto) di musica, **musikkonservatorium** conservatorio, **musikkorps** banda (militare, di scuola ecc.), **musikknydig** intenditore m. di musica, **musikklerer(iene)** professore(ssa) di musica, (piano) **maestro (a)** di piano, **musikkpaviljong** padiglione m. per concerti, **musikkstykke** brano di musica, **musikktime** lezione f. di musica, **musikkundervisning** insegnamento della musica, **educazione f. musicale**

musikus musicista m. f. **musivere** fare della musica, **muskat** noce f. moscata, **muskatblomme** macis m. e f., **muskatnott** noce f. moscata, **muskatvin** moscato, **muskedunder** trombone m.

muskel muscolo; **muskelbrist** strappo muscolare, **muskelfiber** fibra muscolare, **muskelhære** miologia, **muskelspill** gioco di muscoli, **muskelsterk** muscoloso, **muskelstrammag** tensione f. muscolare, **muskel-system** sistema m. muscolare, **muskeltrekning** contrazione f. muscolare, **muskelvev** tessuto muscolare, **musketer** moschettiere m., **muskett** moschetto

muskulatur muscolatura, **muskuløs** muscoloso, **musling** mollusco (pl. -chi), frutto di mare, **muslingskall** conchiglia, **musselin** mussola

musser spumeggiare, frizzare, **musserende** frizzante, spumante, **musunge** topolino, **musvåk** poiana

mutt immusobilo, scontroso

mutter tekn. dado, madre vite f. F. mamma, **mutter-genge** filetto (passo) del dado, **mutters**, ~ **alene** solo soletto; **mutterhet** scontroso, musonerie

mye molto, se. **meget**

mygg zanzara, **gjøre en ~ til en elefant** fare di una mosca un elefante, **myggnett** zanzariera, **mygg-snikk** puntura di zanzara, **myggsverm** sciame m. di zanzare

mygle ammuflire; se. **mugne**

myk morbido, soffice, flessibile; **gjøre ~** ammorbidire, **bli ~** ammorbidirsi, **han er blitt ~** ~ è diventato docile (come un agnello); **bli myke** (kaker) diventare molli, **myke**, ~ **opp** ammorbidire, (muskel) sciogliere, **mykhet** morbidezza, flessibilità (og fig.); **myke** ammorbidirsi, diventare molle

mylder folia, ressa, calca, brulichio; **myldre** brulicare, ~ **fram** pullulare; **det myldrer med** brulica di, **det myldrer med folk i gatene** le strade brulicano di gente, **myldrende** **sverm** sciame m., brulicame m., formicaio, **myldring** brulichio

mynde levriero

myndig (bydende) autoritario, imperioso, (formående) potente, (av. òr) maggiorenne, **en ~** ~ **kone** una donna che sa il fatto suo, ~ **vesen** (opptreden) atteggiamento autoritario; **tale i en ~** ~ **tone** parlare con autorità, parlare in tono imperioso, **bli ~** ~ diventare maggiorenne

myndighet autorità, (bydende **vesen**) imperiosità, **den lovgivende ~** ~ il potere legislativo, **de bestående myndigheter** le autorità costituite; **de offentlige myndigheter** le autorità, **ha ~** ~ **øvet** avere potestà su, (råd-ghet) disporre di, avere il comando di, **tilta seg for stor ~** ~ abusare della propria autorità, **av egen ~** ~ di propria autorità, **myndighetsalder** maggiore età, **myndighetsmisbruk** abuso d'autorità, **myndighetsovergrep** eccesso di potere

myndling pupillo

mynt moneta ~ **og krone** testa e croce, **Mynten**

(anstalten) la Zecca, **slå ~** ~ coniare (battere), **moneta**, fig. far soldi, **betale med klingende ~** ~ pagare in moneta sonante, **betale med tunne ~** ~ cedere la pariglia, rendere pari per l'acqua, **amle på mynter** fare collezione di monete

mynte 1. v. coniare moneta, b. ~ **in** ~ **det er myntet for tre millioner sølv** si so. ~ **for** ~ **til** in moneta tre milioni di argento; **var myntet**, **pu** fig. essere destinato a (diretto contro)

mynte 2. s. bot. menta

myntenhet unità monetaria, **myntfor** (metallet) pezzo m. moneta, **in** ~ **dets** **finhet** 1. v. ~ **enkes** **det** **for**, ~ monometallismo, bimetalismo, **myntforfalskning** fabbricazione f. di monete false, **myntguardein** saggiatore m., **mynting** conio, **myntkabinett** collezione f. di monete, **myntkjenner**, -kyndig numismatico (pl. -ci), **myntmaskin** macchina da conio

myntmerke marchio (della Zecca), **myntmester** maestro coniatore (over-) direttore m. della Zecca, **myntpreg** conio, **myntrand** contorno (zigrinato) di una moneta, **myntsamler** collezionista m. f. di monete, **myntsamling** collezione f. di monete, **myntskap** monetiere m., **myntsort** tipo d. moneta, **myntsted** zecca, **myntstempel** conio, **myntsystem** sistema monetario

myntvitenskap numismatica, **myntverdi** valore m. di una moneta, **myntvesen** il regime m. monetario

myr acquitrino, palude f.; **myr-** palustre

myrde uccidere, assassinare, ammazzare, commettere un omicidio, **myrderi** uccisione f., carneficina, strage f., **myriade** miriade f.

myrbauk a. banelia, **myrbull** buca in un acquitrino, **myrjern** min. limonite f., ferro di pa. ude, **myrjord** terra d'acquitrino

myrlende zona palustre, terreno acquitrinoso, pantano, **myrlendt** acquitrinoso, palustre

myrra mirra, **myrræessens** essenza di mirra

myrsnipe piovanello

myrselskap società per la bonifica di paludi

myrt mirto, **myrte-** di mirto

myrull (dun) enofofo, **myrvann** acqua di pantano

myse 1. s. uero (del latte), **myse** 2. v. guardare con gli occhi socchiusi, **mysost** formaggio fatto col siero

mysterium mistero, **mysterios** misterioso, **mystifisere** mistificare, **mystiker** mistico (pl. -ci); **mystisk** mistico, (gåtefull) misterioso, **mystisisme** misticismo

myte 1. v. mutare le penne, **myte** 2. s. mito, **myte-dannelse** creazione f. di un mito (di miti), **mytetid** muda, **mytisk** mitico (pl. -ci), **mytologi** mitologia, **mytologisk** mitologico (pl. -ci)

mytteri ammutinamento, **gjøre ~** ~ ammutinarsi

mæle 1. s. voce f., **fd mælet igjen** riacquistare la favella, **miste mæl og ~** ~ restare senza parola, **miste mælet** perdere la favella, **tale med tykt ~** ~ parlare con la lingua grossa

mæle 2. v. parlare, **ikke ~** ~ **ikke** non dire parola

møgt vergine f. fanciulla, ragazza

møbel mobile m.; **mine møbler** la mia mobilia, **møbel-arkitekt** arredatore m., disegnatore m. di mobili

møbelsuksjon vendita all'asta di mobili, **møbelbanker** battipanni mpl., **møbelhandler** mobiliere m., **møbellager** magazzino per la custodia di mobili

møbelmagasin emporio di mobili, **møbelovertrekk** fodera (di protezione), **møbelplysj** velour m. inv.

møbelpolitur encaustico (cera) per mobili, **møbelsmekker** ebanista m., **møbelstift** chiodo da tappezziere, **møbelstoff**, -trekk stoffa (tessuto) per mobili (el. da arredamento), **møbeltransportvogn** furgone m. per trasportare mobili

møblement mobilia, mobilio, **møblere** (am)mobiliare; **møblert værelse** camera (am)mobilata, **møblering** ammobiliamento, arredamento
mødding letamaio, cumulo di letame
mødrehjelp assistenza della maternità ed infanzia, **mødrehjem** casa della madre e del bambino, **mødrehygienekontor** ambulatorio per consultazioni prenatali
møkk letame m, (ku-) sterco bovino, stallatico, fig. porcheria, **møkkdyng** mucchio di letame, **møkk-greip** forcone m; **møkk-kjerre** carro da letame, **møkk-kjøring** trasporto di letame, **møkklass** carico di letame, **møkkspredning** spargimento di letame
møll tarma, tignola, **middel møt** ~ tarmicida m
mølle mulino, *få i gung en* ~ (kortspill) fare la navetta, *den som kommer først til mølla får først møl* primo arriva primo macina, chi tardi arriva male alloggia, *få vann på mølla* trovare pane per i propri denti
møllebekk gora di mulino, **møllebygger** costruttore m di mulino, **mølledeam** botaccio, **mølledeamning** di ga di mulino, **møllehjul** ruota di mulino, **møller** mugnaio, **møllergutt** apprendista m mugnaio, **møller-kone**, -pike mugnaia, **møllersvenn** garzone m di mugnaio, **mølleluse** chiusa, **møllestein** macina, mola
møllert (-spist) tarmato, rosato dalle tarme
mølleverk ingranaggio di mulino, palmento, **møllevinge** ala di mulino (a vento)
møllkule pallottola di tarmicida (el. natalina), **møllmiddel** tarmicida m
møne orkit, fastigio
mønje minio, *møle med* ~ pitturare col minio
mønster modello, (tegning på stoff) disegno, motivo, (klippe-, sy-) cartamodello, *være et ~ på en ektemann* essere un marito modello, *etter ens* ~ su esempio di qn, *ta en til* ~ prendere qn. a modello (ad esempio), **mønster-** modello adj
mønsterbeskyttelse protezione f dei d. segni e modelli industriali, *anmelde til* ~ depositare un modello (di prodotto), **mønsterbeskyttet** modello depositato, **mønsterbok** (med mønster) raccolta di modelli, (prøvebok) libro (fascicolo) di campioni
mønsterbely alunno modello, **mønstergyldig** esemplare, **mønsterverdig** modello, esemplare
mønstre ispezionare, esaminare, mil. passare in rivista, ~ *en fra topp til tå* squadrare qn. da capo a piedi, ~ *med øynene* squadrare con l'occhio, **mønstrer** a disegni, operato
mønstring esame m, rassegna, ispezione f, mil. rivista, mar. ingaggio, *holde* ~ passare in rassegna, **mønstringskontor** mar. ufficio di arruolamento dei mar. tm, **mønstringsliste** lista d'equipaggio, **mønstringssjef** direttore m dell'ufficio di arruolamento
mør (k, øtt) tenero, (skjør) friabile, (kropp) indolenzito, (utmattet) spossato, *bli* ~ (person) sposarsi, *gjøre en* ~ torchiare qn. *gjøre kjøttet mør* fröllare la carne
mørbanke bastonare di santa ragione, rompere le ossa a, pestare sodo
mørbrad lombata, **mørbradste**(l)k lombata arrosto, **mørbradstykke** lombata, **mørhet** (kjøtt) tenerezza, (kokning) grado di cottura
mørk buio, scuro, (farge) scuro, cupo, (person) hud, håri bruno, moro, (tungsindig) tetto, cupo, (uforståelig) oscuro, ~ *natt* notte buia, **mørkt punkt** punto oscuro, *det er mørkt* e (fa) buio, *bli mørkere* ~ oscurarsi, farsi scuro, (sinn) incupirsi, *det blir begynnende bli mørkt* cala la sera, annot-

ta, *gjøre* ~ abbuiare, oscurare
mørke buio, oscurità, tenebre fpl, **mørket faller på** scende la notte; *uvitenhetens* ~ le tenebre dell'ignoranza, i ~ al buio, nell'oscurità, i (= dekket av) *nattens* ~ col favore della notte, i ~ *er alle katter grå* al buio tutti i gatti sono bigi
mørkeblå blu scuro, azzurro cupo
mørkeloft soffitta senza luce; **mørkemenn** oscurantisti mpl, **mørkerom** camera oscura, **mørketid** periodo buio (dell'anno), periodo invernale
mørkfarget scuro, **mørkhudet** di pelle scura, **mørk-båret** bruno; **mørklagt**, *en* ~ *by* una città buia, (i krig) una città con l'oscuramento, **mørklegge** oscurare, **mørklegging** oscuramento
mørkne abbuiarsi, oscurarsi, annottare, farsi scuro, (sinn) incupirsi, **mørkning** crepuscolo, i **mørkning** al crepuscolo, sul fare della notte
mørkredd che ha paura del buio
mørkøyd, -øyet dagli occhi scuri (neri)
mørser mortaio, bombarda, **mørtel** malta, coccina
møte 1 v. incontrare, (møtstø) far fronte a, (trosse) sfidare, (hende) capitare (en a qn.), (på, hos) andare, presentarsi, (etter avtale) andare (all'appuntamento), (for retten) comparire, ~ *megen vennlighet* trovare buona accoglienza, essere ben accolto, *møtes* incontrarsi
møte 2 s. incontro, (fiendelig) scontro, (avtalt) appuntamento, (forsamling) riunione f, assemblea, seduta, congresso, (mindre) convegno, jur. udienza, (for retten) comparizione f, *ta i beholdet et* ~ tenere una riunione (un'assemblea), jur. tenere udienza, *gå i reise en i* ~ andare incontro a qn., *gå faren i* ~ affrontare il pericolo, *gå sin undergang i* ~ (person) andare incontro alla propria rovina, (ellers) andare in rovina, *komme en i* ~ venire incontro a qn., *komme en vennlig i* ~ fare buona accoglienza a qn., i *somme* ~ (midt) under *møtet* seduta stante, ~ *på høyeste plan* incontro alla sommità
møteplikt obbligo di presenza, jur. obbligo di comparizione, **møteprotokoll** verbale m di una seduta (assemblea, riunione), **møtesal** sala di riunione, **møtested** luogo d'appuntamento, (forsamlings) luogo (sede f) di riunione, **møtetid** ora dell'appuntamento (della riunione)
møtrik dado, madrevalle f, **møtrikjenge** fiello de, dado, passo del dado
møy vergine f; **møydom** verginità
møye fatica, pena, *gjøre seg* ~ *med* darsi la pena di, *med (uten)* ~ con (senza) fatica, *med* ~ *og besvær* con gran fatica, **møysommelig** faticoso, penoso
måfå, *på* ~ a caso, a casaccio, || vanvera
måke 1 s. zool. gabbiano
måke 2 v. spalare, ~ i *stallen* pulire la stalla
mål 1 sport rete f, *lede med* 3 ~ *mat* l'essere in vantaggio di tre reti contro una, *skyle* ~ fare rete (el goal m inv.)
mål 2 voce f, (språk) lingua (målføre) dialetto vernacolo, *på målet* fam. in neonorvegese
mål 3. (størrelse, måleenhet, måleredskap) misura, (forhold) proporzione f, (grense) limite m, (er mine m, (inntømt) traguardo, meta, (øymed, scopo, fine m, (tonnasje) stazza, ~ *og vekt* peso e misura, *målet er fullt* si è colmata la misura, *gi godt* ~ dare misura abbondante, fare buon peso; *holde* ~ tornare a misura, *nå sitt* ~ raggiungere lo scopo, *nd sine ønsker* ~ ottenere ciò che si desidera, *ette seg et* ~ prefiggersi uno scopo, *ta* ~ *av en* (skredder) prendere le misure a qn., fig. misurare qn., valutare la capacità di qn. *sidd etter* ~ fatto

su misura, *i fullt* ~ largamente, completamente
uten noe bestemt ~ senza alcun fine, senza meta
målbevisst che sa ciò che vuole, risoluto, determina-
 to, *arbeide* ~ lavorare con determinazione, **mål-
 bevissthet** fermezza di propositi, determinazione f
måle misurare (skip) stazzare, ~ *godi* dare misura
 abbondante, ~ *to meter i bredden* misurare due
 metri di larghezza, ~ *solas høyde* misurare l'altez-
 za del sole; ~ *en med øynene* squadrare qn. da capo
 a piedi ~ *segna den* misurarsi con qn.

måleapparat misuratore m, **måleband** metro a na-
 stro, **målebord** (karttegning) tavoletta pretoriana,
målebrev agr. certificato di grandezza (di un pezzo
 di terra); **mål** certificato di stazza, **målebånd** me-
 tro a nastro, **måleglass** vetro graduato, **måleinstru-
 ment** strumento di misura, misuratore m, **målekje-
 de** catena geodetica

måler misuratore m, (gass o l.) contatore m, zool
 larta a de le geometre, **målerstang** (landmåling
 bil) f

målestokk scala, misura, *formensket* ~ scala ridot-
 ta, *naturlig* ~ grandezza naturale, *i stor* ~ su
 grande (vasta) sca a, *i liten* ~ su piccola scala, in
 piccolo

målføre s. d. allettare d. omia m. vernacolo, **målføre-
 gransker** dialettologo (pl. -gi), **målføregransking**
 d. alettologia, **målgransker** inguista m, f **målgran-
 sking** linguistica

måling misura, misurazione f, (meter) metraggio
målkjenne coscienza (sensibilità) linguistica
mållinje (fotball) linea di porta (løp) linea di tra-
 guardo

målles muto; fig. senza parola

målmann sport portiere m, (språklig) fautore m del
 neonorvegese, **målsak** questione f della lingua

målrettet se **målbevisst**

målskårer cannoniere m

målsetning scopo, fine m, traguardo

målmann avvocato, portavoce m inv

målspark tiro in porta, **målstang** palo (della porta)

målstrev g. nazionalismo linguistico, **målstrever**
 nazionalista m, f linguistico (a); **målstriden** la lotta
 linguistica (tra «riksmål» e neonorvegese)

måltid pasto, *lett* ~ spuntino, *solid* ~ pasto sostan-
 zioso (el. abbondante), *innta et* ~ consumare un
 pasto

måltrost lardo sassello, **målvokter** portiere m

måne luna, *månen står opp i går ned*, la luna sorge
 (tramonta), *ha* ~ essere calvo, *avtagende* (tilta-
 gende) ~ luna calante (crescente), *kunstig* ~ sa-
 tellite m artificiale

måne- (ofte) lunare, **måneansikt** faccia di luna pic-
 na, **månebeskinnet** illuminato dalla luna

måned mese m, *i denne* ~ in questo mese, nel cor-
 rente mese; *den første (annen, tredje) i denne* ~ il
 primo (il due, il tre) corrente (el. di questo mese);
fjorrige (neste) ~ il mese scorso (prossimo), *om en*
 ~ fra ora o da qui a un mese; *om en måneds tid* fra
 circa un mese, fra un mesetto, *en halv* ~ quindici
 giorni, *halvannen* ~ un mese e mezzo, *i begynnel-
 sen av august* ~ ai primi (del mese) di agosto, *i slut-
 ten av april* ~ alla fine (del mese) di aprile, a fine
 aprile

månedlig mensile, *en* ~ sum una mensilità, *en gang*
 ~ una volta al mese

månedsbetaling mensilità, **månedsbillet** tessera

mensile, **månedslo** giorno di vacanza mensile, **må-
 nedslønn** paga mensile, mensile m, **mesata**
månedsoppgjør saldo di fine mese, **måneds penger**
 mese m, **månedsregnskap** contabilità mensile
månedsvis (hver måned) al mese, mensilmente, *i* ~
 per mesi e mesi

månefase fase f lunare, **måneformørkelse** eclissi f u-
 nare, **måneklart** chiaro di luna, **månelandskap** pas-
 saggio lunare, **måneobservasjon** osservazione f lu-
 nare, **månerand**, -ring alone m lunare, **månesatellit**
 satellite m lunare, **måneskifte** lunazione f
måneskinn chiaro di luna, chiarore m lunare, *i* ~ al
 chiaro di luna, **måneskinnsnatt** notte f di luna, **må-
 neskinnsstur** passeggiata al chiaro di luna
måneskive disco lunare, **månesyke** lunaticheria
måneår anno lunare

måpe rimanere a bocca aperta, **måping** f rimanere a
 bocca aperta, car. nata d. f. ghe. oc.

mår martora, **mårskinn** pelle f di martora

måse zool. gabbiano

måte modo, maniera, guisa (fremgangs-) metodo,
 procedimento, (måtehold) moderazione f, misura
 (henseende) riguardo, *hans* ~ è v. p. il suo
 modo di essere, *det er* ~ p. d. c'è un limite a tutto,
han har en egen ~ è tale p. ha un suo modo parti-
 colare di parlare; *holde* ~ moderarsi, non passare
 la misura, *i (p.) alle måter* in tutti i modi, sotto
 ogni riguardo, *i like* ~ altrettanto, *takk i like* ~
 grazie e altrettanto, *på ingen* ~ in nessun modo,
 per niente, *med* ~ con moderazione, moderata-
 mente; *over all* ~ oltre misura, eccessivamente, *på
 den (ne)* ~ in questo modo, *på alle mulige måter* in
 tutti i modi possibili, in ogni maniera possibile, *på
 en (vis)* ~ in (un) certo modo, in una data manie-
 ra, *på en måte* (p. sett og vis) in certo qual modo,
 (i en betydning) in un senso, *på (en) annen* ~ in
 un altro modo, altrimenti, *på en litt annen* ~ in un
 modo un po' diverso, *på en eller annen* ~ in un
 modo o nell'altro, in una maniera o nell'altra, *på
 beste* ~ nel modo migliore, *på hvilken* ~ in che
 modo, come, *hvis det på noen* ~ è possibile se è possi-
 bile in qualche modo, *på min* ~ a modo mio, alla
 mia maniera, *på samme* ~ nello stesso modo

måtehold moderazione f, (senso della) misura, tem-
 peranza, *med* ~ con misura, moderatamente; *vis*
 ~ usare misura, moderarsi, **måteholden** moderato,
 discreto, sobrio, **måtelig** mediocre, **måtelighet** me-
 diocrità, **måtesad** verb avverbio di maniera

måtte (være nødt til) dovere, occorrere, bisognare
 (kunne, ha lov til, ha rett til) potere, avere il per-
 messo (il diritto) di, *jeg må gjøre det* io devo fare,
 bisogna (occorre) che lo faccia, *jeg må ikke* non
 posso, non devo, non mi è permesso di, *det må være
 et marked for* ci deve essere un mercato per; *en
 må gjøre det* lo si deve fare, bisogna farlo, *jeg* ~ *le*
da jeg så ham quando l'ho visto, non ho potuto fare
 a meno di ridere, *det må jeg tilstå* bisogna che lo
 ammetta, devo ammetterlo; *jeg må inn i ut, opp
 ned, hjem*, devo entrare (uscire, salire, scendere,
 andare a casa); *du må gjerne si at* puoi ben dire che,
 sei libero di dire che, *han må være så mektig* han
 være vil può essere potente quanto gli pare, *gid han*
 ~ *komme tilhake* potesse almeno ritornare! se
 potesse tornare!, *som* ~ *kunne interessere dem* che
 potrebbero avere interesse per loro

N

N, n N, n (tutta enne); (Hr.) N, N N.N., Sig X.
Tizio

nabo vicino, *mellem naboer* tra vicini (di casa), **nabo-** vicino, **nabob** nababbo; **nabofamilie** vicini mpl; **nabofolk** popolazione f vicina, popolo vicino, **nabokone** vicina, **nabolog** vicinato, i **nabolaget** nelle vicinanze, nei dintorni, *her i nabolaget* qui vicino (el intorno); **naboskap** vicinato; *holde godt* ~ avere rapporti di buon vicinato, **nabovinkel** angolo adiacente

nachspiel bicchierata finale, (etterspill) strascico

nadverd cena, se **nattverd**

nafta (dåpe nafta setviete) etere m **naftalin** naftal na

nag (samvittighets-) rimorso, (hat) rancore m (til contro), *bare ~ til* provare rancore contro, **nager** rimordere, rodere, *samvittigheten nager ham* la coscienza gli rimorde, *nagende* che rode. fig. også tormentoso, cocente

nagelfast inchiodato, fisso; ~ *bohve*, **nagelfaste** ring infissi mpl, se **murlast**

nagle 1 s. chiodo, **nagle** 2. v. inchiodare

naglegap segno dei chiodi, **naglebull** foro di rivetto (el chiodo) **naglerud** mar f. a di rivetti **nagling** inchiodatura ribaditura di rivetti

naiv ingenuo, candido, *det naive* il candore, **naivitet** ingenuità, candore m

najade naiade f

naken nudo; (skallet) calvo, (fjærtes) implume, spennato, (avklædt) denudato; *det nakne* il nudo, *nakent fjell* roccia nuda, *kle en* ~ denudare qn

nakendanserinne balenina nuda **nakenhet** nudità **nakenkoloni** colonia di nudisti, **nakenkultur** nudismo, naturismo

nakke nuca, *bøve nakken* abbassare la testa, chinare il capo *ta en i nakken* prendere qn per il collo *laure i sld* med **nakken** alzare la testa, *ha i skaffe seg en på nakken* avere (procurarsi) un nemico; *varre på nakken av en* averceia con qn., *ta bena på nakken* darsela a gambe; *ta seg selv i nakken* riprendersi. farsi coraggio, *brekke nakken* rompersi il collo

nakke- (ofte) della nuca, **nakkeben** occipite m; **nakkeflette** crocchia dietro la nuca, **nakkegap** incavo della nuca, **nakkehår** capelli mpl sul collo, **nakkelum** pettine m da crocchia, **nakkeknap** bottone m del colletto sul collo, **nakkeknote** crocchia, chignon m inv, **nakkespeil** specchio a mano; **nakkestivhet** irrigidimento dei muscoli del collo; torcicolo

nam nam chicca, cosa buona, delizia

namrett jur. tribunale m dei sequestri

nanking (tøy) nanchino

Nansenpass passaporto di apolide

napp pizzico (pl -chi), tirata, abboccatura, *jeg har fatt* ~ il pesce ha abboccato. **nappe** (knipe, rapse) sgraffignare, fregare, (veske) scippare; (lange) ghermire acciuffare, (tang) afferrare; (fisk) abboccare, ~ *etter* cercare di ghermire; ~ *en i ermet* tirare qn per la manica, *nappes* combattersi, *det skal vi nappe om* questa la vedremo

narval narvali

narkose narcosi f **narkotisk**, ~ *niddel* narcotico

narr matto, buffone m. (narrisk) vanesio, (hoff-) buffone m, giullare m. *gjøre* ~ ut prendere in giro.

canzonare, farsi beffe di, *holde en for* ~ bullare (burlarsi di, gabbare) qn., *gjøre til* ~ rendere ridicolo; *vere til* ~ *for* essere lo zimbello di, **narraktig** (tåpelig) stolto; (latterlig) ridicolo, buffonesco, risibile; **narraktighet** stoltezza, ridicolaggine f

narre ingannare, beffare, gabbare; (ha til beste) prendersi gioco di, ~ *en for noe* portar via qc a qn., F fregare qc a qn., ~ *noe fra en* carpire qc a qn., ~ *noe på en* rifilare qc a qn., ~ *en til* d'indurre qn. (con l'inganno) a

narrebjelle sonaglio d. buffone **narredrakt** vestito di buffone, **narrefakter** modi mpl buffoneschi **narrehette** berretto a sonaglio **narrekappe** mante lo da buffone, **narrieri** buffoneria, pagliacciata, **narresmåk** succhiotto, **narrestrek** buffonata, pagliacciata, **narrestreker** buffonerie fpl, F scherzi mpl da prete

narv (på lær) grana, narve granire.

nasal nasale; ~ s. = **nasaliyd** nasale f, **nasalere** nasalizzare

nasareer nazzareno, **nasareisk** nazzareno

nasjon nazione f, *De forente nasjoner* i F N, le Nazioni Unite (O N U.), **nasjonal** nazionale, **nasjonal-** nazionale; **nasjonalbank** banca nazionale, (Italia) Banca d'Italia, **nasjonaldag** festa nazionale, **nasjonaldrakt** costume m nazionale (el regionale), **nasjonalriendom** proprietà de o Stato *vere* ~ (kunstverk) di dominio pubblico; **nasjonalflagg** bandiera (vessillo) nazionale; **nasjonalformue** patrimonio dello stato, **nasjonalforsamling** assemblea nazionale; **nasjonalfelelse** sentimento nazionale (el patriottico)

nasjonalhistorie storia nazionale (el. della nazione), **nasjonalinnehaving** sottoscrizione f nazionale; **nasjonalinntekter** introiti mpl dello stato, **nasjonalisere** nazionalizzare, **nasjonalisering** nazionalizzazione f; **nasjonalitet** nazionalità, **nasjonalitetsprinsipp** principio di nazionalità

nasjonalsang inno nazionale; **nasjonalteater** teatro nazionale

nasjonalekonomi economia nazionale, **nasjonalekonomisk** economico (pl -ci); ~ *sett* dal punto di vista dell'economia nazionale

naske rubacchiare

N.A.T.O. la N A T O, il patto atlantico

natrum sodio, **natrumsilikat** silicato da sodio.

natron bicarbonato di sodio, fam. bicarbonato

natt notte f. *mandag* ~ lunedì notte, la notte fra lunedì e martedì, *natten til mandag* la notte tra domenica e lunedì, *i går* ~ ieri notte, *god* ~ 'buona notte', *god* ~ *og sov godt* 'buona notte e sogni d'oro' *gjøre* ~ *til dag* far di notte giorno, *natta igjennom* tutta la notte, *bli natta over i byen* passare la notte in città, *i* ~ stanotte, (foregående også) la notte scorsa, (kommende også) la notte che viene, *om natta* di notte, nottetempo; *langt ut på natta* a notte inoltrata

nattarbeid lavoro notturno, **nattbilto** treno con vagone-letto e trasporto auto; **nattblind** affetto da cecità serolina emeralopo; **nattbord** comodino, **nattbordlampe** lampada da comodino

nattdrakt camicia da notte, pigiama m, **nattdyr** animale notturno, **natte-** (ofte) notturno

nattebesøk visita notturna **nattefrosi** gelata notturna

na, **nattegjest** ospite m, f notturno (el. che passa la notte) **natteberberge** ricovero notturno
nattekulde freddo della notte (el. notturno); **nattekvart** alloggio notturno; **natteleie** letto, giaciglio, (ly) ricovero, **natteleven** schiamazzi mpl notturni, **natteliv** vita notturna, (-sverming) gir. mpl di notte, nottambulismo; **nattelosj** alloggio notturno, **natteluft** aria della notte (el. notturna)
natterangel bagordi mpl notturni, **natterangler** chi non dorme la notte; nottambulo, **nattergal** usignolo, **natterspasing** canto dell'usignolo; **nattero** quelle f notturna, riposo notturno
nattetid notte f; **ved** ~ notte tempo, di notte, **natteti-me** ora della notte (el. notturna)
nattevakt guardia notturna, (hos syke o.l.) veglia, (tjeneste) ronda notturna, turno di notte mar. turno di guardia notturno; (person) guardiano notturno, **nattevandr** nottambulo, **nattevandring** passeggiata notturna, **nattevokter** guardiano notturno, **nattevåkning** veglia notturna, se. **nattvakt**
nattfly aereo di notte, **nattflyging** volo notturno
nattfugl uccello notturno, **nattbus** mar. chiesuola, abitacolo; **nattiné** spettacolo notturno
nattkafé locale m notturno, **nattkappe** cuffia da notte, **nattkikkert** binocolo notturno, **nattkjole** camicia da notte, **nattlampe** lampada (lumino) da notte, **nattleir** bivacco da notte, **nattlig** notturno, **nattlue** berretta da notte, **nattlys** lumino da notte; (i natt-lampe) lampadina da notte, bot. enotera
nattmat spuntino notturno, **nattmøte** appuntamento notturno, pol. seduta notturna, **nattmåltid** pasto notturno; cena, (jul- og nyttår) cenone m
nattoppbøyd (høst l) notte f; **nattportier** portiere m di notte; **nattpostflyging** volo notturno degli aerei postali, **nattravn** caprimulgo (pl. -gi)
nattrovgfugl rapace m notturno; **nattskift** (operat) del. turno di notte, squadra di notte, **nattskjorte** camicia da notte, **nattstol** comoda, seggetta
nattsværmer farfalla notturna, falena (og fig.)
natt-tillegg compenso supplementare per lavoro notturno; **natt-tjeneste** servizio di notte, **natt-tog** treno di notte, **natt-tøy** indumento da notte, pigiama, **nattugle** alocco
nattverd cena, *den hellige* ~ la Santa Comunione *den siste* ~ l'ultima cena, **nattverdbrod** ostia (consacrata), **nattverdsgjest** comunicando
natur natura, (karakter også) indole f, carattere m, (lynne) temperamento, *den livløse* ~ la natura inanimata, *Norges vakre* ~ le bellezze naturali della Norvegia *hvisse naturer* temperamenti violenti *naturens gang* il corso della natura, *etter naturens orden* secondo l'ordine della natura, *av naturen* di (per) natura, naturalmente, *måle etter naturen* dipingere dal vero
natura, *in* ~ in natura, allo stato naturale
naturalier prodotti mpl della natura *betale i* ~ pagare in natura, **naturalisere** naturalizzare, *la seg* ~ farsi naturalizzare, **naturalizzarsi**, **naturalisering** naturalizzazione f, **naturalisme** naturalismo, **naturalist** naturalista m, f, **naturalistisk** naturalistico (pl. -ci), **naturalytelse** prestazione f in natura
naturanlegg predisposizione f (el. attitudine f) naturale; **naturbar** persona che vive secondo natura, figlio della natura, appassionato della natura, **naturbegavelse** (persona che ha un) dono di natura, **naturbegivenhet** fenomeno naturale
naturbehov bisogni mpl naturali, **naturbeskaffenhet** qualità naturale, **naturbeskrivelse** descrizione f della natura, **naturdrift** istinto (naturale), **naturdyrkelse** culto della natura, **naturegenskap** qualità innata

(el. naturale), **naturelsker** amante m, f della natura
naturfag scienze fpl naturali, **naturfarge** colore m naturale, **naturfeil** difetto di natura, **naturfennmen** fenomeno naturale, **naturfilosof** (filosofo) naturalista, **naturfilosofi** filosofia naturalistica
naturfolk popolo primitivo, (stammer) tribù fp primitive, **naturforhold** condizioni fpl naturali, natura, **naturformodenhet** necessità naturale, **naturforsker** naturalista m, f, **naturforskermøte** congresso di naturalisti, **naturforskning** studi mpl (ricerche fpl) sulla natura, **naturforebringelse** prodotto naturale, **naturfølelse** senso della natura
naturgave dono di natura
naturhistorie storia naturale, **naturhistoriker** naturalista m, f, **naturhistorisk** di (della) storia naturale
naturkatastrofe calamità naturale, catastrofe f, **cataclisma** m, **naturkraft** forza naturale (el. della natura), **naturkunnskap** scienze fpl naturali, conoscenza della natura, **naturkyndig** studioso (el. esperto) di scienze naturali, ~ s. **naturalista** m, f, **naturkyndighet** (vasta) conoscenza della natura
naturlege medico naturalista, guaritore m
naturalig naturale; (likeframt) semplice, schietto, *da en* ~ *den* morire di morte naturale, *ei lands naturlige beskaffenhet* la natura di un paese, *intet er mer* ~ niente di più naturale, *kan man tenke seg noe naturligere?* che c'è di più naturale?, *det er* ~ *d'at*, è naturale + inf (che + conj.), (på) ~ (måte) naturalmente, *det går* ~ *til* è un fatto naturale, avviene secondo natura, *det faller ham* ~ *d* già viene naturale di, *han skriver* ~ scrive di getto, **naturalighet** naturalezza, semplicità, **naturaligvis** naturalmente, beninteso, s'intende, e ovvio, è chiaro
naturlov legge f di natura, **naturlovmessig** conforme alla natura, *adv* secondo la legge di natura, **naturlovs** fisica, **naturmaler** paesaggista m, f
naturmerkverdighet capriccio (scherzo, curiosità) della natura, **naturnødvendig** che è nell'ordine della natura, indispensabile, ineluttabile, **naturnødvendighet** necessità fisica (el. assoluta)
naturprodukt prodotto naturale, **naturreligion** religione f naturale, **naturrikdom** ricchezza naturale; **naturriket** il regno della natura
naturvannhet verità naturale, realismo, **naturvilke** seta pura, **naturspjeldenhet** rarità della natura, **naturskildring** descrizione f della natura, **naturskjønnhet** bellezza naturale (el. della natura)
naturspråk lingua naturale, **naturstridig** contro natura, innaturale, **naturtiktand** stato naturale
naturtre legno naturale, **naturtrekk** elemento naturale, **naturtro** naturale, vero, realistico (pl. -ci), descritto (raffigurato) al vivo, *adv* al vivo, al naturale
naturvitenskap scienza naturale, **naturvitenskapelig** di fisica e scienza naturali, **naturvitenskapsmann** studioso di scienze naturali, scienziato
naturell natura, indole f, temperamento
naust rimessa per barche
naut bovino, fig. imbecille m, f, bestia **nauten** sciocco (pl. -chi), grullo
nautisk nautico (pl. -ci), ~ *mit mig* io marino (el. nautico)
nøy (hjul-) mozzo, **nøyer** (bot) trivello, trivella
navigasjon navigazione f, **navigasjonsskole** istituto nautico; **navigere** navigare, seguire la rotta, *han navigerer godt* è un buon navigatore; **navigering** navigazione f, **navigeringskunst** (arte f) nautica, scienza della navigazione
nøyde ombelico (pl. -chi), **nøydebeskuelse** egocen

trismo **navlebind** benda ombelicale, **navlebrokk** ernia ombelicale, **navlesvin** peccati m inv
navn nome m nominativo, (benevnelse) denominazione f, (underskrift) firma, (godt) ~ og rykte (buona) reputazione, (dårlig) nomica, **fullt** ~ nome e cognome, **påttatt** (oppdikket) ~ falso nome, (dikters) pseudonimo, nome d'arte, **oppgi sitt** ~ dichiarare il proprio nome, presentarsi, **tætt unnet** ~ cambiare nome, **bære sin manns** ~ portare il nome del marito, **få (ha, ha fått) sitt** ~ av (etter) avere il nome da, **han har fått sitt** ~ etter sin onkel gli hanno dato il nome dello zio, **gi en** ~ dare il nome a (chiamare) qn., **han har ikke det beste** ~ på seg non gode di buona reputazione, **nevne ens** ~ pronunciare il nome di qn., **av** ~ di nome, **i ens** ~ a (in) nome di qn., **i Guds (kungens)** ~ in nome di Dio (del re), **i mitt og min brors** ~ a nome mio e di mio fratello, **låne på ens** ~ contrarre un prestito sul nome di qn., (lidende) **på** ~ merk, nominativo, **under** ~ av sotto il nome di, **en mann ved** ~ A un uomo di nome (chiamato) B, **nevne en ved** ~ fare il nome di, **nevne en ting ved dens rette navn** dire pane al pane e vino al vino
navne 1 s. (-bror) omonimo, **navne** 2 v (tøy) cifrare, marcare
navneaktye azione f nominativa, **navneblekk** inchiostro indelebile, **navnebror** omonimo, **navnebytte** cambio di nome, **navnedag** onomastico (p. -en), **navneduk** cefrario, **navnefetter** omonimo, **navneforklaring** spiegazione f dei nomi, **navneforveksling** scambio di nomi, **navneliste** elenco nominativo
navneoppprop appello nominale, **navneplate** targa, **navneregister** registro nominativo, **navneskilt** targhetta, targa, insegna, **navnestempel** timbro con il nome, stampiglia per firma, **navnetrekk** sigla, paraf, monogramma m, **forstne med sitt** ~ siglare parafare
navngi chiamare, dare il nome di, nominare, ~ seg presentarsi, declinare il proprio nome, **navngitt handelselskap** società in nome collettivo
navngjeten, -kundig famoso, celebre, rinomato, **navnkundighet** rinomanza, celebrità, fama
navnlig adv particolarmente, segnalamente, specialmente, in particolare, **navløs** senza nome, anonimo
navnord nome m, sostantivo
nasifisere nazificare, **nazisthilsen** saluto nazista
ne fase f decresciente, **månen er i** ~ la luna è calante (el in fase decresciente), **i nå og** ~ di quando in quando
neapolitaner, **neapolitansk** napoletano
nebb becc (pl -chi) (rovfugls også rostr) *hake (i hugg) samle opp* med **nebbet** beccare, *ha både ~ og klur* fig sapersi difendere, *henge med nebbet* essere mortificato, *blek om nebbet* pallidino, palliduccio, **nebbdyr** ornitorinco (pl -chi)
nebbenose impertinente f, stacciatella, **nebbes** beccettarsi, bisucciarsi, **nebbesild** zool aguglia, **nebbet** (med nebb) sj heccuto, fig impertinente, petulante sfacciato, **nebbformet** a becco, **nebbtung** pinza a becchi
ned giù, **gå** ~ *trappa* scendere le scale, *sola går* ~ il sole tramonta *jeg vil (skal ma)* ~ voglio (devo) scendere (andare giù), ~ *fra fjellet* giù dalla montagna ~ *fra himmelen* giù dal cielo, dall'alto, **gå** ~ *i byen* scendere in città, ~ *med tyrannen* abbasso il tiranno! ~ *ned hodet* giù la testa!, se eilers **nedover**
nedad se ned **nedetter** **nedadgående** discendente, calante in discesa, ~ *tendens* tendenza al ribasso,

nedadventt rivolto in basso (el all'ingiu)
nedarves tramandarsi, trasmettersi, **nedarvel** tramandato, ereditario, **nedarving** trasmissione f
nedbe ~ *Guds (himmelen) velsignelse over* invocare la benedizione di Dio (del cielo) su
nedblåst abbattuto dal vento, **nedbrent** bruciato totalmente, distrutto dal fuoco, (lys) consumato (fino in fondo), **nedbrettet** abbassato, ripiegato, **nedbrudt** demolito, distrutto, (medtatt) deteriorato, fig abbattuto, avvilito, ~ *på sjel og legeme* distrutto nel fisico e nel morale
nedbryte demolire, erodere, corrodere, kjem. scomporre, (skranke) forzare, fig demolire, prostrare, (halse, ære osv) rovinare, **nedbrytende** demolitore, distruttivo, deleterio; sovversivo; **nedbryting** fig rovina, deterioramento, distruzione f
nedbør precipitazione f atmosferica, **nedbørfattig** a scarsa piovosità, **nedbørkart** carta pluviometrica, **nedbørmengde**, **gjennomsnittlig** ~ piovosità media, **nedbørsmåling** pluviometria, **nedbørområde** zona di piovosità, **nedbørrik** ricco di piogge, che ha abbondanti precipitazioni
nedbøyd piegato in giù, fig abbattuto, avvilito, prostrato
neddype immergere, **neddypping** immersione f
neddysse soffocare, mettere a tacere, (skandale o l.) abbuiare, insabbiare
nede giù, abbasso, di sotto, ~ *i vannet* nell'acqua, *et* ~ *lægger*, *lenger* ~ più giù, più in basso
nedenfor adv in basso, a valle, (i tekst) qui sotto, in calce, prep sotto (a), al di sotto di, a valle di
nedenfra da (di) giù, dal basso, da sotto, ~ *og opp* dal basso in alto, **nedennevnt** indicato in calce, menzionato qui sotto, *som* ~ come si dirà più avanti, *de nedennevnte artikler* gli articoli citati (elencati) qui sotto
nedenom adv per di sotto; prep. dal di sotto di, *gå* ~ *og hjem* fig. andare in malora, (dø) andare all'altro mondo, (skip) colare a picco
nedenstående che segue, seguente, in calce, citato qui sotto, **nedenstil** giù, verso il basso, sotto
nedenunder di sotto, dabbasso; prep. sotto (a)
nederdrettig infame, ignobile, brutto, cattivo, ~ *for* individuo ignobile, **nederdrettighet** infamia, bassezza
nederlag sconfitta, (med flukt) rotta, (stort) disfatta, sfacelo, fig. (valg-) fiasco, insuccesso, *lide et* ~ subire una sconfitta, *tilføre en et* ~ infliggere una sconfitta a qn
nederlandsk, **nederland(er)inæ** olandese adj, m, f
nederside parte f inferiore, sotto
nederst 1 adj più basso, inferiore, (ringest) infimo, *den nederste del* la parte più bassa (inferiore), *den nederste* il basso, (bunnen) il fondo
nederst 2 adv (in) basso, nella parte più bassa, (på bunnen) in fondo; (på siden) in calce, a fondo pagina, a pie pagina, *sitte* ~ *ved bordet* sedere al lato inferiore della tavola ~ *i klassen* in fondo della classe, all'ultimo banco
nedetter in basso, in giù, ~ *elva* giù per il fiume
nedfall, **radioaktivt** ~ *nedfall* radioattiva, **nedfallsfrukt** frutta caduta dall'albero, **nedfallsrenne** condotto di scarico; **nedfart** discesa
nedfor, *være* ~ essere giù, essere abbattuto
nedgang discesa, (himmellegemes) tramonto; fig declino, decadenza, (pris) ribasso; (produksjons-) calo; **nedgangstid** periodo di decadenza; merk periodo di ristagno economico. F congiuntura
nedgående discendente, calante, in declino; (pris

o.l.) in ribasso, (himmellegeme) che tramonta, ~ sol sole m al tramonto
nedhengende pendente, spiovente
nedhugge abbattere; (mennesker) trucidare, far strage di; **nedhugging** abbattimento; carneficina strage, massacro
nedkalle (velsignelse osv.) invocare, se kalle
nedkasting getto, lancio (in basso)
nedkjempe combattere, vincere; ml abbattere
nedkjørsel discesa
nedkomme partorire, dare alla luce (*med en gutt* un maschio), ~ *for tidlig* partorire prima del termine abortire; **nedkomst** parto; *for tidlig* ~ parto prematuro, parto abortivo, *være nær sin* ~ essere prossima al parto
nedlatende condiscendente, compiacente, ~ (*= beskyttende*) mine aria di protezione; **nedlatenhet** degnazione f, (beskyttende) atteggiamento protettivo
nedlegge deporre (også våpen), (embete o.l.) lasciare, dimettersi da, (kapital) investire, (salte) salare, (skole o.l.) chiudere; ~ *arbeidet* sospendere il lavoro, (streike) incrociare le braccia, fare uno sciopero, **nedleggelse** (grunnstein) posa, (skole) chiusura (avskaffelse) sospensione f, abolizione f, ~ *av arbeid* sospensione f del lavoro; sciopero, ~ *av embete* dimissioni fpl, **nedlegging** (hermetikk) conserva
nedover adv in giù, in basso, in discesa, prep se ned ~ *e va giù per il fiume* *komme ~* *en* scendere il fiume, *det går ~ med meg* sono in declino, le mie forze vanno scemando
nedpakking imballaggio; (kasser) incassatura, (sekker) insaccatura, (tønner) imbottitura
nedrakking denigrazione f, vilipendio; (i kritikk) stroncatura
nedre inferiore, (piu) basso
nedreise andata, *på nedreisen* all andata
nedrig infame, ignobile, turpe; **nedrighet** infamia, bassezza
nedringet scollato, **nedringning** scollatura
nedriv(n)ing demolizione f, *selge et hus for ~* vendere una casa destinata a la demolizione
nedrulle, *for nedrullede gardner* a cortine calate
nedruste ridurre gli armamenti, (avruste) disarmare, **nedrustning** disarmo
nedsable sciabolare; fig stroncane, **nedsabling** massacro, carneficina, fig. stroncatura
nedsalting salatura
nedsatt (pris) ridotto, ribassato; ~ *hørsel* udito difettoso; ~ *syn* vista debole, *til ~ pris* a prezzo ridotto, *selge til nedsatte priser* svendere, liquidare
nedsenkning calo, abbassamento, (i vann) immersione f
nedsette (kommission, domstol) costituire, istituire, (utvalg) nominare; (minke) ridurre, diminuire, (pris også) ribassare; ~ *en i den offentlige mening* screditare qn agli occhi del pubblico ~ *en straff til* ridurre una pena a, ~ *seg* insediarsi, se ellers sette ned
nedsettelse riduzione f, diminuzione f, ribasso, (bosettelse) insediamento, **nedsettende** sprezzante, sdegnoso, dispregiativo; *tale ~ om* parlare di, fam. tagliare i panni addosso a
nedskjære, ~ *utgiftene* ridurre le spese **nedskjæring** riduzione f (delle spese)
nedskrive mettere per iscritto, annotare, (kapital) ridurre, (gjeld) ammortare, (valuta) svalutare, (verdi) deprezzare; **nedskriveren** (herav) chi scrive; **nedskrivning** stesura, redazione f, riduzione f, am-

mortamento, svalutazione f, deprezzamento
nedskytning abbia (mette) straff, facilitazione f
nedslog caduta, (pris-) riduzione f, sconto, sport impatto, (granat-) impatto, **nedslagsdistrikt** bacino di raccolta, bacino imbrifero (di un fiume)
nedslapping macello
nedsående fig. scoraggiante, sconsolante, **nedsått** (kalesje, chiuso; fig. abbattuto, avvilito, depresso, *med ~ visir* a visiera abbassata, *med ~ blikk* a occhi bassi
nedsnødd coperto di neve, bloccato dalla neve
nedsprung salto (dall'alto)
nedstamme, ~ *fra* discendere da **nedstammende** *fra* discendente da, (stod) originario da, **nedstamning** discendenza, origine f; (ords) derivazione f
nedstemt triste, giù di tono, *hå* ~ farsi triste, poi avere i voti contrari
nedstigning discesa, **nedstrek** (skrift) asta, gamba
nedstyrning (fall) caduta, (det å styrte) precipitazione f, (il) precipitare
nedsunket sommerso, ~ *i gjeld* affogato nei debiti
nedsyltet, ~ *i arbeid* oberato di lavoro
nedtegne annotare, prendere nota di
nedteiling conto alla rovescia
nedtrykt depresso; **nedtrykthet** depressione f
nedtrådt, ~ *sko* scarpa scalcagnata
nedtur andata, **nedtinget** oppresso, sopraffatto
nedvei, *på nedveien* venendo giù, scendendo a l'andata
nedverdige degradare, umiliare, (vanære) disonorare, **nedverdige** degradazione f, umiliazione f, disonore m; **nedverdige** degradante, umiliante, disonorevole, **nedvurdere** ridurre il valore di, svalutare; fig. sminuire, **nedvurdering** fig. svilimento, deprezzamento
nefritt nefrite f
negativ negativo ~ s. (bilde, negativa)
neger negro, **negeraktig** da negro, simile a un negro; **negerbarn** negretto **negerbefolkning** popolazione f negra **negerblod** sangue m negro **negerfolk** popolo negro, **negergutt** ragazzo negro, negretto, **negerhandel** tratta di negri, **negerhytte** capanna, tucul m inv., **negerhår** capelli mpl crespi, **negerinne** negra **negerlandsby** villaggio negro, **negermarked** mercato di schiavi, **negerpike** ragazza negra, negretta, **negerrase** razza negra (nera), **negerslave** schiavo negro, **negerslaveri** schiavitù negra, **neger spørsmål** la questione razziale
negl unghia, *skitte negler* fam. lutto alle unghie, *håte (tygge) negler* mordicchiarsi (mangiarsi) le unghie *slippe neglene* tagliarsi le unghie *pusse (te) neglene* curarsi le unghie
neglebetennelse patereccio, **neglebit** se **neglesprett**, **negleborste** spazzolino per le unghie, **neglefil** limetta, **neglebånd** pipia **neglehud** papita **neglelakk** smalto per le unghie, **neglelakkfjerner** acetone m, **neglerenser** nettaunghie m inv., **neglerot** radice f dell'unghia, **neglesaks** forbicina per unghie, tronchesona **negleskinn** completo per le unghie **neglesprett** dolore m alla punta delle dita causato dal freddo
neglsjå veste f da camera, **neglsje** m inv., *være i ~* essere in vestaglia, **neglsjere** trascurare, non tener conto di
nei no, ~ *da* ma no, ~ *slett ikke* niente affatto, per niente, ~ *og atter* ~ no e poi no, ~ *se'* ma guarda!, *jeg trodde han ville gjøre det men* ~ credevo che lo volesse fare, invece no; *si* ~ dire di no, (nekte) negare, (avslå) rifiutare (*til noe* qc.); *det sier jeg ikke* ~ *til* a questo non dico di no, *et klart og tyde-*

lig ~ un no chiaro e tondo, *fd* ~ ottenere un rifiuto, *gi en et* ~ opporre un rifiuto a qn., *følgende har stemt* ~ i seguenti hanno votato contro, *jeg blir (stodende) ved mitt* ~ persisto nel mio rifiuto
neie fare la riverenza (*for a*), *acung* riverenza
neistemme voto contrario
nek covone m, fastello di spighe, manna, *binde* ~ (fare covoni), *binde i* ~ ammannare
nekrolog (i avis) necrologia, necrologio, (liste) necrologio, obituario; *nekrologisk* necrologico
nektar nettare m
nekte negare, rispondere di no, (avslå også) rifiutare, *jeg nekter at han . . .* nego che egli (+ konj); *jeg nekter at jeg har sagt det* nego di averlo detto, *det skal ikke nektes at* non si può negare che; ~ *seg hjemme* rifiutarsi di ricevere qn., ~ *en noe* rifiutare qc a qn., ~ *å gjøre noe* rifiutarsi di fare qc; *han kan ikke ~ henne noe* non le sa dire di no., ~ *i dig-het* rifiutarsi di obbedire, ~ *en hvald* negare un titolo a qn., ~ *seg noe* privarsi di qc *ikke ~ seg noe* non privarsi di nulla
nekteise negazione f (også gram.); (avslag) rifiuto
nektende negativo; *gi et* ~ svar dare risposta negativa, rispondere negativamente, jur opporre diniego, *nekteord* negazione f
nellik garofano; (krydder) chiodo di garofano; *nellikspiker* bulletta, chiodo a testa larga
nemlig cioè, vale a dire, (ganske riktig) infatti, in effetti
neond commissione f, comitato
neonlys luce f al neon, *neonrør* lampada tubolare al neon; *neonskult* insegna al neon
nepe rapa *nepefre* seme m d. rapa
neppe (knappt) appena, difficilmente; *han kan ~ ha sagt det* non può averlo detto, *han kommer ~* probabilmente non viene
neraide nereide f, ninfa marina
neris visone m; *neriskåpe* pelliccia di visone
nerve nervo, *ha svake nerver* avere i nervi a fior di pelle, *gd i ta; på nerverne* dare sui (ai) nervi
nerveanfoll crisi f di nervi, *nerveavdeling* reparto neurologico, *nerveberoligende*, ~ *middel* neurosedativo, tranquillante; *nervebetennelse* nevrite f; *nervebunt*, *vare en nervebunt* essere tutto nervi, *nervecelle* cellula nervosa
nervefeber febbre f (foide, ufo, *nerveklunikk* clinica per malattie nervose, casa di salute, *nerveknute* ganglio nervoso, *nervekrig* guerra dei nervi, *nervelege* neurologo (pl. -gi), specialista m, fin malattie nervose, *nervelidelse* neuropatia, neurosi f, *nervefare* neurologia, *nervenett* sistema m nervoso, *nervepirrende* che eccita (irrita) i nervi, eccitante, stimolante, *nervepirring* eccitamento (irritazione) f dei nervi, *nerverystelse* trauma m nervoso, *nerverystende* che provoca un trauma nervoso, *nervesammenbrudd* esaurimento nervoso, *nervesentrum* centro nervoso, *nervesjokk* trauma m (shock m inv) nervoso, *nerveslappelse* distensione f dei nervi, *nerve smerter* nevralgia, dolori mpl nevralgici, *nerve spenning* tensione f nervosa, *nervesterk* forte di nervi, che ha nervi saldi, *nervestyrkende* che fortifica i nervi, neurotonico (pl. -ci); *nervesvak* nervoso, neurolico (pl. -ci), nevraslenico (pl. -ci), *nerve svakhet*, *svakhelse* nevrasenia, nervosismo; *lide av ~* soffrire di nervi, *nervesykdom* malattia nervosa, *nervesystem* sistema m nervoso, *nervetråd* filamento nervoso, neurofibrilla, *nervevet* tessuto nervoso
nervos nervoso, ~ *uro* inquietudine f, *du gjør ham ~* gli dai sui nervi *nervositet* nervosismo, nervosità
nes punta, capo, (forberg) promontorio

nese naso, (på sko) punta, *ha en fin (god) skarp* ~ også fig avere buon naso, avere fiuto, *falle på nesa* dare di naso in terra, *fd en lang* ~ rimanere con tanto (con un palmo) di naso, *der fikk du lang* ~ 'ci sei caduto', *holde sin* ~ *for seg selv* badare ai fatti propri, *holde sin* ~ *fru noe* non mettere il naso in qc.; *pusse nesa* soffiarsi il naso, *peke* ~ *av en* fare maramao a qn., *gd (rett) etter nesa* andare (tutto) dritto *like for nesa på en* davanti a naso di qn., *ligge like for nesa på en* stare sotto il naso di qn. *snakke i nesa* parlare nel naso, *pille seg i nesa* ficcare le dita nel naso, *kaste en noe i nesa* gettare qc in faccia a qn.; *med nesa i sky* col naso ritto, *ligge med nesa i været* essere morto disteso; (gd hør) *komme tilbake i med lang* ~ (andarsene, tornare) con le pive nel sacco; *rynke på nesa* arricciare il naso; *sette nesa i sky* alzare la cresta, darsi della arie; *pille en på nesa* farsi gioco di qn.; *stikke sin* ~ *i alt ting* ficcare il naso dappertutto, *ta en ved nesa* raggiare (fregare) qn.; *trekke en etter nesa* menare qn per il naso, *vende nesa hjem* tornare a casa
neseben osso nasale, *neseblod* sangue m dal naso, epistassi f, *ble* ~ perdere sangue dal naso, *nesebor* narice f, *nesebrus* actv bocconi, *falle* ~ *for* ammirare smodatamente, *nesehule* fossa nasale, *neselyd* suono nasale, nasale f *neselas* senza naso, *nesering* nasello, nasiera, (pynt) anello al naso, *neserot* radice f del naso, *neserygg* dorso del naso, *nesesje* ondate di prua; *nesetipp* punta del naso; *ikke se ut over sin egen* ~ non veder al di là della punta del naso, *neseris* impertinente, *neserisheit* impertinenza
nesborn rinoceronte m
nesle ortica, *neslefeber* orticaria
nest, ~ (etter) subito dopo, *komme* ~ *etter* venire secondo, *nestbest* secondo, numero due
nete 1 adj. prossimo, primo, vicino, seguente, ~ *stasjon* la prima (prossima) stazione, (etterfølgende) la stazione successiva, *den* ~ il primo (prossimo), (sidemannen) il vicino, *det* ~ quello che segue, *det* ~ *som er å gjøre* la prossima cosa da fare; ~ *side* la pagina seguente; *den* ~ *dag* l'indomani, ~ *maned* il mese prossimo (entrante), ~ *gang* la prossima volta, *ved* ~ *ledighet* alla prima occasione, ~ *øveblikk* l'attimo dopo
nete 2 s. prossimo, *vdre* ~ il nostro prossimo, *netens gods* la proprietà altrui.
nete 3 v (sy), ~ *i på sammen*; dare qualche punto a, imbastire
nestekjærlig altruista, caritatevole, *nestekjærlighet* amore per il prossimo, altruismo
nestemann il prossimo
nesten adv quasi, circa, poco meno che, *den i klokka* er ~ *to* sono quasi le due, ~ *overalt* un po' dappertutto, *jeg kjenner ham* ~ *ikke* lo conosco appena, *det skulle jeg* ~ *tro* quasi quasi lo credo
nestformann vicepresidente m, *nestfølgende* seguente, successivo; *nesthøvest* secondo in altezza
nestkommanderende comandante m in seconda
nestminst penultimo (in altezza, in grandezza); *nestnederst* secondo al basso, penultimo dall'alto
neststørst secondo in grandezza (el. per importanza); *Norges neststørste by* la seconda città della Norvegia, *nestviktigst* secondo per importanza, che viene al secondo posto, *nestøverst* penultimo dal basso, secondo dall'alto
nett 1 adj. grazioso, carino, (ten) lindo; *en* ~ *sum* una bella sommetta, *det er en* ~ *historie* e proprio una bella storia
nett 2 s rete f (edderkopp) (cla, *nettaktig*, -formet

reticolare, retiforme, anat. reticolato, **nettbandt** destro di mano, **netthinne** membrana reticolata, (i øyet) retina

netting rete f. metallica, reticolato, **nettinggerde** cinta di rete metallica

netto netto, {naken} nudo; **utgjøre (innbringe)** ~ /på/ fruttare un utile netto (di); **veie 250 gram** ~ avere un peso netto di 250 grammi, **nettobeløp** importo netto, **nettoinntekt** reddito netto

nettopp proprio, giusto, per l'appunto, (tid) appena, ~ i **aften** proprio stasera, ~ **tidsnok** giusto in tempo, **det er** ~ **han** **jeg** **søker** giusto lui sto cercando; **hvorfor** ~ **hum?** perché proprio lui?, **han skulle** ~ **til å gå** stava per andarsene, stava appunto andandosene; **han har (er)** ~ **gått** e appena andato, ~ **da** proprio allora, ~ **da han skulle** proprio nel momento in cui doveva, al momento di dover

nettoutbytte utile m. netto, **nettovekt** peso netto

nettverk reticolato, reticolo

nettvinget 2001, ~ **insekt** neurottero, **de nettvingede** i neurotteri mpl

neve mano f., pugno, **knytte** **neven** stringere (serrare) il pugno, (true) mostrare il pugno (mot a); **med knyttet** ~ a pugni chiusi, **en kamp på bare never** una lotta a mani nude

nevefull pugno, manciata, **nevekamp** lotta a pugni, pugilato; **nevenyttig** destro di mano, **nevenyttighet** destrezza (di mano), abilità

never corteccia di betulla

neverett diritto del più forte, **neveslag** pugno

nevne (de) nominare, menzionare; (anføre) citare, **som allerede nevnt** come (ho, abbiamo) già detto, **det nevnte** il predetto, il suddetto, **nevneise**, **med navn** ~ nominalmente **nevner** denominatore m., **nevneverdig** notevole, degno di nota

nevralgi nevralgia **nevralgisk** nevralgico (pl. -er) **nevrotiker** nevrotico (pl. -er) **nevrotisk** nevrotico (pl. -er)

nete nipote m.

ni nove

nirbeide lavorare indolentemente

niding miserabile m. f., sciagurato, **nidingsdåd** nefandezza infama **nidingsstrek** atto spregevole

nidkjer geloso, (pliktoppfyllende) zelante **nidkjerhet** gelosia, (tjenesteiver) zelo

nidobbel nove volte maggiore, nonuplo, adv. nove volte tanto, **niende** nono, **den** ~ **mar** il nove maggio **På den** ~ **På den** **det** ~ **århundre** il nono secolo; **for det** ~ in nono luogo, punto nove, **niendedel** nono **niere** nove m. **nifjerdedelstakt** tempo (misura) di nove quarti

niese nipote f.

nifs pauroso, sinistro, che fa rabbrivire

nigger neds. muso nero

niglane, ~ **på** divorare con gli occhi

nihilisme o **chrisne** **nihilist**, **nihilistisk** nichilista m. f., ad.

nikant ennagono; **nikantet** ennagonale

nikk cenno (con il capo), (bejaende) cenno affermativo (el. di assenso); **nikke**, ~ **med hodet** fare cenno col capo; abbassare il capo affermativamente; (huse) salutare con un cenno del capo; **han (sitter og) nikker (med hodet)** gli ciondola la testa, **nikkedukke** pupazzo meccanico, fig. fantoccio, marionetta, burattino

nikkel nichel m., **nikkelholdig** che contiene nichel

nikking (il) fare cenno col capo

nikotin nicotina, **nikotinforgiftning** intossicazione f. (avvelenamento) da nicotina, nicotinismo, **nikotin-**

fri denicotinizzato, senza nicotina

niks niente, **nullt** og ~ proprio nulla, **zero** assoluto **numbas** (glorie) numbo, aureola (og fig.)

nipp, **vare på nippet** til essere lì lì per

nippe, ~ **til maten** mangiucchiare, assaggiare appena, ~ **til glasset** bagnare le labbra, (flittig) centellinare, sorvegliare

nippflo marca della quadratura, **nippid** se **nippflo**, **ved** ~ durante la quadratura

nipsjenstand ninno, gingillo, **nipsaker** ninno mpl, soprammobili mpl

nisse focina, **niudet** ennagonale

nisje nicchia

nisse gnomo, folletto

nistavelser di nove sillabe, **nistavelsesvers** enneasillabo

niste provviste (pl. merenda, **nistekorg** cestino (per le provviste, el. da viaggio)

nistemig a nove voci

nisttre fissare, guardare fisso

nitall (numero) nove m.

nitid 1. s., **ved nitiden** verso le nove

nitid 2. adj. nitido, preciso, ordinato

nitrat nitrato, **nitroglycerin** nitroglicerina

nitte ribadire, **nittermaskin** ribaditrice f.

nitten diciannove; **nittende** diciannovesimo, litt. decimo nono, **den** ~ **mar** il diciannove maggio, **nittedel** diciannovesimo, **nittenårig**, **nittenåring**, **nittenårs** diciannovenne, di diciannove anni

nitti novanta, **nittiende** novantesimo

nitting ribaditura, se **klinking**

nittiårig novantenne; **nittiåring** novantenne m. f., notagenario

nivellere livellare, spianare, **nivellering** livellamento, **nivelleringsinstrument** livello, livella a cannocchiale

nivå livello **og** **ligger på** **høyt** ~ essere ad alto livello

niårig, **niåring** di nove anni **noenne** m. f. adj. **niårs** novenne, (som varer 9 år **noenne** e **nåttende** **delstakt** tempo (misura) di nove ottavi

N.N., **N.N.**, **herr** ~ il Sig. X, Tizio, l'innominato

nobel nobile, generoso

Nobel, **Nobels fredspris** Premio Nobel per la pace

nobelpristaker (vincitore m. del) Premio Nobel

noe 1. pron. qualche cosa, qualcosa, **ikke** ~ niente, **han** **han sagt** ~? ha detto qualcosa? (~ som **he** **st**) ha detto niente?, **uten å si** ~ senza dir niente, **gi** **ham** ~ **å spørre** **deg** **om** **noe** **da** **du** **har** **du** ~ **å betale?** hai qualcosa da pagare?, **har du** ~ **å betale** **med?** hai di che pagare?, ~ **er bedre enn** **intet** meglio poco che niente; **det er (du)** **alltid** ~ è già qualcosa, **det er** ~ **for meg** questo fa per me, **det er** ~ **i det du sier** c'è del vero in quel che dici, **vil du meg** ~? vuoi qualcosa da me? **jeg vil si deg** ~ ti devo dire una cosa, ~, **jeg vet ikke** **hva** **un** **non** **so** **che**; **hva for** ~? cosa?, come?, come sarebbe a dire?, **slikt** ~ som qualcosa come, **og slikt** ~ e cose del genere, **krutt er** ~ **farlig** e pericolosa la polvere da sparo, **i atten hundre og** ~ nel miliettoeento e rotti

noe 2. adj. se **noen** 3

noe 3. adv. un po', (tid) un po' di tempo, **han** **har** **det** ~ **bedre** sta un po' meglio, ~ **for** **un po'** prima, ~ **nær** (for **nær**) un po' troppo vicino (a)

noen 1. (en eller annen) qualcuno, alcuno, **ikke** ~ non, nessuno; **er det** ~ **her?** c'è qualcuno qui?, **det er** ~ **som vil tale** **med deg** (c'è) qualcuno (che) ti vuole parlare, **der kommer** ~ viene qualcuno, **har det** ~ **over meg?** abita qualcuno al piano di sopra?, **jeg kjenner ikke** ~ **her** non conosco nessuno qui.

har har vel ikke vært ~ 'non c'è mica stato qualcuno', *du må vite det bedre enn* ~ lo devi sapere meglio di chiunque

noen 2 (av bestemt mengde), ~ *av dem* qualcuno di alcuni di, *ikke* ~ *av trærne* var nessuno (non uno) degli alberi era, *han ville gitt meg penger, men han hadde ikke* ~ mi avrebbe dato del denaro, ma non ne aveva, *jeg har ikke sett* ~ *av dem* non ne ho visto nessuno, non ho visto nessuno di loro (dei due)

noen 3 (foran s.), *har du noe brød?* hai del pane?, *han har* ~ *fortune* ha dei beni di fortuna, *han kan noe italiensk* sa un po' d'italiano, *hvis du har* ~ *venn* se hai un amico, *han har ikke* ~ *venn* non ha nessun amico, *jeg har sett noe vakker* ho visto qualcosa di bello, *jeg har ikke sett noe vakker* non ho visto niente di bello

noen 4 pl (uten s) qualcuno (a), alcuni (e), ~ *av disse frukter* qualcuno di questi frutti, ~ *sier* qualcuno dice, alcuni dicono, *det er* ~ *som sier* c'è chi dice, *han ville sende meg kirsebær, hvis han hadde* ~ mi manderebbe delle amarene, se ne avesse, *vi var* ~ *og femti* eravamo una cinquantina, *han er* ~ *og tretti* ha passato la trentina

noen 5 pl (foran s) qualche (alltid sg), alcuni (e), dei, degli, delle, ~ *venner* degli amici, qualche amico, alcuni amici, ~ *pene blomster* dei bei fiori, *for* ~ *pene blomster* che bei fiori!

noenlunde, (s) ~ passabilmente, discretamente, così così, abbastanza, (karakter) mediocre, *det ble* ~ *stille* si stabilì una certa calma, *oppnå* ~ *stilhet* ottenere un relativo silenzio, *det går (s)* ~ *va* così così

noeninne mai, *de største bestillingen som* ~ *er blitt utført* i maggiori ordini che siano mai stati eseguiti, *det går bedre enn* ~ *va* meglio che mai

noen som helst, *dersom hun på* ~ *måte* er i stand til *det* se può farcela in qualche modo, per poco che ne sia capace

noensteds in qualche luogo, *det fins ikke* ~ non c'è in nessun luogo (el. da nessuna parte)

nok 1 (i istrakkelig) abbastanza, sufficientemente, assai, a sufficienza, ~ 'basta; ~ (av) *brød* abbastanza pane, pane a sufficienza, *han er rik* ~ *til å gjøre det* è ricco abbastanza per (da) farlo (el. per che lo faccia), *nå har det vært* ~ *snakk, noe må gjøres* basta con le chiacchiere, bisogna agire!, *ofte* ~ abbastanza (piuttosto) spesso, *mer enn* ~ d'avanzo, *underlig* ~ strano a dirsi, caso strano; ~ *sagt* insomma a farla breve *ikke* ~ *med* non solo, *en kan aldri være forviktig* ~ la prudenza non è mai troppa, *ha* ~ *averne* abbastanza, *han har fått* ~ *ne* ha avuto abbastanza, *jeg har* ~ *av livet* sono stufo di vivere, *nei nå har jeg* ~ *av det* basta, non ne posso più, *ha tid* ~ *til å* avere abbastanza tempo per, avere tutto il tempo di, *jeg har* ~ *med meg selv* basti a me stesso; *jeg har* ~ *med meg selv uten å beskjefte meg med andre* mi bastano i fatti miei senza che vada a occuparmi di quelli degli altri, *være* ~ bastare, essere sufficiente; *være seg selv* ~ essere autosufficiente; *en er* ~ (det er ~ *med en*), ne basta uno, uno basta, *det er* ~ *for ham* (cio) gli basta

nok 2 (gjørne) bene, proprio; (vel) ganske visst senza dubbio, certamente; (formodentlig) probabilmente, *jeg god* ~ *vite* mi piacerebbe proprio sapere, *det er sant* ~ *men* è vero sì, ma, *du forstår meg* ~ 'mi capisci no?; *han traff ham* ~ *ikke* non avrà certo incontrato, *det tror jeg* ~ lo credo bene, *om enn* ~ *su lite* per poco che sia

nok 3 (ennå, igjen) ancora, ~ *en gang* ancora una volta

nokk (rå-) mar varea (del pennone)

noksk (temmelig) abbastanza, piuttosto

nomade nomade m, f, nomade- nomade; **nomadefolk** popolo nomade, **nomadeliv** vita nomade, nomadismo; **nomadestad** et stato nomade, nomadismo

nomer nome m, **nomenklatur** nomenclatura

nomnasjon nomina **nomnasjonsliste** seduta per la compilazione di una lista elettorale

nominativ nominativo, i ~ al nominativo

nomuett nominale

nommen (nummen) intorpidito

nonne mus, nona

nonne suora, monaca, religiosa, *bli* ~ *farsi* monaca, prendere il velo; **nonne-** di suora (e), di monaca (che), monacale; **nonnedrøkt** abito monacale; **nonnekloster** convento di monache, **nonneslør** velo monacale

nonsens nonsenso; assurdità

non-stop senza interruzione, senza intervallo, ~ *flying* volo senza scalo, volo diretto

nor 1 (vik) baia, piccola insenatura, (sund) stretto

nor 2 bambino, *lite* ~ *bambinuccio*

nord nord m, settentrione m, tramontana, mezzanotte f, ~ *for a nord* di, *mot* ~ verso settentrione, *vende mot* ~ essere (esposto) a tramontana (el. a mezzanotte); **nord-** settentrionale, del Nord

nordafrikaner, -afrikansk nordafricano s., adj, **nordamerikaner**, -amerikansk nordamericano s. adj

nordavind tramontana, vento del nord

nordbane ferrovia del settentrione

nordbo abitante de nord scandinavo

nordekspress espresso del nord

Norden il Nord, i paesi nordici, **nordenfjella** a nord del Dovrefjell, **nordenfjelsk**, *det nordenfjelske* (Norge) la Norvegia settentrionale

nordenfor a nord di, **nordenfra** dal nord, da settentrione, **nordom**, *seile* ~ *Norge* navigare a nord della Norvegia, **nordetter** verso nord (settentrione)

nordfransk, ~ *språk* lingua d'oïl

nordgående (skip) in rotta verso nord, (strøm) diretto a settentrione, **nordisk** del Nord, nordico (p -ci), **nordlending** abitante del Nordland

nordlig settentrionale, (nordpois) artico (pl., -ci); *vinden er* ~ il vento soffia da nord

nordlys aurora boreale

nordmann Norvegese

nordost (vind) grecale m; **nordostlig** nordest

nordover verso il nord, a nord, verso settentrione

nordpol polo nord polo artico **nordpols ekspedisjon** spedizione f polare artica

nordre settentrionale, del Nord, nord, **nordpolsfarer** esploratore m artico, **nordpå** del Nord, della (nella) Norvegia settentrionale

nordstjerne stella polare

nordvest nordovest m, ~ *for a nordovest* di, **nordvesten** (vind) il maestrale; **nordvestlig** del nordovest, adv a nordovest, (retning) verso nordovest, **Nordvestpassasjen** il passaggio a nordovest

nordøst nordest m, ~ *for a nordest* di, **nordøstlig** del nordest, adv a nordest, (retning) verso nordest, **Nordøstpassasjen** il passaggio a nordest, **nordøstvind** vento di nordest, grecale m

norm norma, regola, **normal** normale; **normal-** normale; (justert) calibrato, **normalarbeidsdag** giornata normale, **normalisering** normalizzazione f, standardizzazione f, **normalmål** misura tipo, **normalt** normalmente, **normaltemperatur** temperatura me-

d a, med temperatura normale. **normaltid** ora solare; **normaltone** mus. registro normale **normalvekt** peso tipo (el. normale).

normanner, **normannisk** normanno s., adj. **normere** normare, regolare, regolamentare **normgivende** normativo, regolatore, regolativo **norren** norreno

norsk norvegese, *det vil på godt ~ si* in parole povere ciò significa, *det er ikke ~* non si dice in norvegese, **norskorsk** arcinorvegese

not (fiske-) rete f a sacco, tramaglio

nota nota, fattura, **notabel** notevole

notabene nota bene m

notabilitet notabile m, F pezzo grosso

notar notaio, **notarialakt** atto notarile, **notariat** notariato, **notarius**, ~ **publicus** notaio

notat appunto, nota, annotazione f, *skrive notater ned* prendere appunti, *forsyne en bok med notater* annotare (chiosare) un libro

notatbok taccuino per appunti, notes m inv

note nota 1., (tekstforklaring også) chiosa

note 2. mus. nota, **noter** spartito, musica, *hel ~* semibreve f, *halv ~* minima, *1/4 ~* semiminima, *1/8 ~* croma, *1/16 ~* semicroma, *1/32 ~* biscroma, *1/64 ~* semibiscroma, *lese noter* leggere musica, *skrive noter* f av, copiare musica, *skrive noter med tall* segnare le note con numeri, *spille (synge) etter noter* suonare (cantare) con spartito, *skjelle ut etter noter* dirne quattro a qu., *vere med på notene* entrare in ballo (el. in gioco)

notark, -blad mus. foglio di musica, **notebok** libro di musica, **notehfte** quaderno di musica, **notelesning** lettura di musica, **notelinje** riga, *de fem notelinjer* mus. il pentagramma, **notemappe** cartella da musica, **notepapir** carta da musica, **notepenn** penna per scrivere musica, **notepult** leggio

notere, ~ *f seg* *noe* notare qc., prendere nota di qc., prendere appunti, notare; merk (kurs, pris) quotare, **notering** notazione f, annotazione f, merk quotazione f, *dagens høyeste noteringer* *er* le più alte quotazioni odierne sono

noteskrift notazione f **noteskriver** copista m, f di musica, **noteslikker** incisore m di musica, **notestol** leggio d'orchestra, **notesystem** rigo musicale, pentagramma m, **notetegn** nota, **notetrykk** stampa di musica, **notevender** mus. voltapagine m inv

notifikasjon notifica, **notifisere** notificare

notis (avis-) trafi etno; (redagjøreise) cenno riassuntivo, *ta ~ av* notare, fare attenzione a, osservare, *ikke ta ~ av* (ikke bry seg om) non badare a, non tener conto di

notisbok taccuino, notes m inv

notkasi relata

notorisk notorio, noto, riconosciuto

notsild aringhe pescale con la rete a sacco

novelle novella, **novelleaktig** sotto forma di novella, **novelleforfatter**(inne) novellista m, f, scrittore m (sentirice f) di novelle, **novellesamling** raccolta di novelle

november novembre m, *1 ~* in (a, di) novembre, **november-** di novembre

nr. n° (= numero)

nu 1 adv ora, se nå, **nu** 2 s ultimo, *1 ett ~* in un batter d'occhio, *leve i nuet* vivere nel presente

nudd chiodino (senza testa)

nudel-(mest) con tagliatelle, **nudelsuppe** tagliatelli in brodo, **nudler** pasta (alimentare), tagliarmi, tagliatelle

null zero; *sta på ~ i punktet*, essere a zero, *vise to grader under ~* segnare due gradi sotto zero.

et ~ (person) una nullità **nullpunkt** zero

numerisk numerico (pl. -ci)

numismatiker numismatico (pl. -ci), **numismatikk** numismatica, **numismatisk** numismatico

nummen (folelses øs) interpidito

nummer numero (forkort. n°); (sko etc.) misura (auksjon) sotto, *høst (på) ~ 6* abitare al (numero) sci *gjøre et stort ~* ut, *av noe* dare molta importanza a qc., F fare un gran can-can per qc.

nummerere numerare, **nummerert** plus posto numerato, **nummerering** numerazione f, **nummerorden** ordine m numerico, **nummerskilt** targa

nuntius, *pavelig ~* nunzio apostolico

nup(p)ereller (merletto) ch acchiernno

nupre granire, **nupret** granio, granulato

nur poco (pl. -chi), cima

nutid presente m, **nutiden** il nostro tempo, l'epoca attuale, *i nutiden* nei nostri giorni, **nutide** *historie* la storia contemporanea

ny 1 s luna nuova, *1 ~ og nr* di quando in quando

ny 2 adj (mots gammel, ubrukt) nuovo, (nylig hendt) recente, (fra nyere tid) moderno, (annen) altro, nuovo, (uendret) novell no, *det nr* il nuovo, *en ~ bok* (nyutkommen) un libro nuovo (recente), (en annen) un altro (el. nuovo) libro, *nye poteter* patate novelle, *nytt ord* parola nuova, neologismo, *nytt stykke* (teater) novità, *innføre nye skikker* fare innovazioni

ny 3 på ~ di nuovo, daccapo, ancora (una volta), da principio, *begynne på ~* ricominciare

ny- neo-, moderno, **ny-** Nuovo, **nyankommen** nuovo venuto (arrivato), **nyankommet** appena arrivato, arrivato di recente

nyanse sfumatura, **nyansere** sfumare, differenziare, **nyansering** differenziazione f, (ii) fare distinzione

nyanskaffelse nuovo acquisto, acquisto recente

nybakt (brød) fresco (pl. -chi); fig. di fresca data ~ *student* matricola, ~ *doktor* *kandidat* neodotatore, **nybarbert** rasato di fresco

nybrott terreno dissodato **nybrottmann** chi dissoda, fig. pioniere m

nybygd (bygget) di costruzione recente, appena costruito, **nybygger** colonizzatore m, immigrante m, f

nydanne formare di nuovo, **nydanneke** formazione f (creazione f, costituzione f) nuova, (språklig) neologismo, **nydannet** di nuova formazione, creato di recente

nydelig bello, bellissimo, leggiadro, (yndefull) grazioso, *nydelige greier* (non) belle cose

nyere (fra nyere tid) recente, moderno, *den ~ tid* i tempi moderni, *den ~ tids historie* la storia moderna, *av ~ datum* recente di fresca data

nyervervelse ultimo acquisto, **nyervervet** acquistato da poco (el. di recente)

nyest, *den nyeste* il più nuovo, *nyeste mote* ultima moda, *den nyeste tids historie* la storia contemporanea

nyfalkne neve fresca

nyfiken curioso, **nyfikenhet** curiosità

nyforlovede fidanzati mpl novelli, **nyforlovet** fidanzato di fresco

nyfundlender (hund) terranova m inv

nyfødt neonato, *fole seg* *vere som ~* sentirsi rinato

nygift sposato da poco (el. di fresco), *en ~* sposo (al novello (a)), *de nygifte* i novelli sposi, gli sposi

nygresk (språk) neogreco, greco moderno

nyhet novità, **tetteretning** notizia, *ha n. hetens interesse* avere l'interesse della novità **nyhetsbyrå**

agenzia di informazioni, **nyhetsjeger** cacciatore m di notizie, **nyhetskremmer** spacciatore m (propagatore m) di notizie, **F gazzettino**, **nyhetssending** notiziario radiofonico, giornale m radio, telegiornale

nying fuoco all'aperto

nykjernet, ~ *smør* burro fresco

nykke capriccio, (grille) ghinbizzo, grillo, *han får nykker* gli salta il grillo

nyklassisme neoclassicismo

nykledd vestito di nuovo, **nyklippet** con i capelli tagliati di fresco, (dyr) tosato di fresco

nykokt appena cotto (el bollito)

nylaget appena fatto, fatto da poco (el di recente), nuovo, **nylagt**, **nylagte** egg uova fpl di giornata, uova da bere

nylig recente, adv di recente, da poco, recentemente, ultimamente, (nyss) poco fa, poc anzi, proprio adesso, *jeg har ~ gjort det* l'ho fatto di recente, ~ *hendt* / recente, di fresca data, accaduto da poco, ~ *utkommet* uscito di recente

nylon nylon (nailon) m inv, **nylongarn** filato (filo) di nylon, **nylonskjorte** camicia di nylon

nymalt dipinto (pitturato) di fresco, *forsiktig ~* 'attenzione, pittura fresca', **nymalket** appena munto

nymfe ninfa (også zool)

nymotens all'ultima moda

nymane luna nuova, *det er ~* c è luna nuova

nyne canterellare, cantocchiare, **nyning** canterellio

nyorsk neonorvegese

nyomvendt convertito di recente, neofita m, f

nyoppdaget scoperto di recente (el da poco), **nyoppfunnet** inventato di recente, di nuova invenzione, **nyoppført** costruito di recente (el da poco), **nyopprettet** costituito (creato) di recente (el recentemente)

nyordning nuova disposizione f, riforma, riorganizzazione f, (politisk) ordine m nuovo

nyse frutto di rosa canina, cinorrodo, **nyperose** rosa canina, rosa di macchia, **nypetorn** (busk) rosa canina, rosa di macchia

nyplanting (skog) imboscamento, **nyplukket** appena cotto, **nypleyd** arato di fresco

nypoteter patate novelle, **nypresset** stirato di fresco

nyre rene m, (mal) rognone m, *nyre nyter ren* morbo i, **nyreabscess** ascesso renale, **nyrebekken** pelvi f renale, **nyrebekkenbetennelse** pielite f, **nyrebetennelse** nefrite f, **nyreblødning** emorragia renale, nefrorragia, **nyregrus** renella, **nyrekulikk** colica renale, **nyresmerter** dolori mpl ai reni, nefralgia, **nyrestein** calcolo renale, **nyrestykke** costato con rognone, **nyresykdom** malattia renale, **nyretalg** grasso del rognone, **nyretifelle** affezione f renale

nyre(y)kt affumicato di fresco

nys starnuto, **nyse** starnutare, starnutare

nyselender neozelandese

nysepulver polvere f starnutatoria

nysgjerrig curioso (*etter etter d di*), (taktløs) indiscreto, *gjøre en ~* incuriosire qn., **nysgjernghet** curiosità, curiosaggine f, (taktløshet) indiscrezione f, **nysgjerrigper** ficcanaso m, f

nyslt, ~ *melk* latte m fresco (appena passato al colino)

nysing starnutamento

nyskaping nuova creazione f

nyskummet appena scremato, **nyslaktet** macellato di fresco, **nyslått** (gras) falciato di fresco, (mynt) nuovo di zecca

nysna neve f fresca

nyss, *fd* ~ *um* aver sentore di, se è ters, **nylig** **nystartet** iniziato (creato, costituito) di recente, **nystekt** appena arrosuto (fritto), **nystivet** inamidato di fresco, **nystrøket** stirato di fresco

nyssø alpacca, argentana, argentone m

nyte godere, (finne behag i) godere di, (spise, drikke) consumare, prendere, ~ *resultatet av ens arbeid* godere il frutto del proprio lavoro; *jeg nyter hans selskap* godo della sua compagnia, *jeg nyter å spise godt* godo a mangiar bene, ~ *stor aktelse* godere molta stima, *firmaet nyter stor anseelse* la ditta gode di un'ottima reputazione, ~ *likken i fulle drag* assaporare la propria felicità, ~ (*glede seg ved*) *livet* godere la vita, (dets fornøvelser) godersela, darsi alla pazza gioia; ~ *godt av sin lærdom* trar profitto da ciò che si è imparato

nytegning sottoscrizione f di nuove azioni

nytelse godimento, piacere m, (på restaurant) consumazione f, (ellers) (il) mangiare, (il) bere; *overdreven ~ av sterke drikker* l'abuso di bevande alcoliche, **nytelsemiddel** stimolante m, genere m voluttuario, merce f voluttuaria, **nytelssyk** avido di piaceri, godereccio, **nytelssyke** avidità di piaceri

nytestamentlig neotestamentario

nytt (nyheter) nuova, notizia, *noe ~* qualcosa di nuovo, *noe ganske ~* novità assoluta, *det nyeste* ~ ciò che vi è di più nuovo; *hva ~* 'che c'è di nuovo?', *det er intet ~ under sola* niente di nuovo sotto il sole

nytte 1 v (gagne) servire, essere utile, giovare (*for en a qn*); (benytte) usare, approfittare di, servirsi di, *hva nytter disse seirene ham?* a che gli giovano queste vittorie?, *hva nytter det ham å protestere?* a che gli giova protestare?, *hva kan det ~ å klage* a che pro lamentarsi?, *det nytter ikke (ingen)ing*, non serve a niente, è inutile, *det nytter ikke hva du sier* hai un bel dire, ~ *hvet til å* approfittare dell'occasione per

nytte 2 s, utilità, giovamento; (fordel) vantaggio, profitto, *dra ~ av* trarre profitto da, *gjøre ~* essere utile, *gjøre ~ for seg* farsi utile; *det gjør samme ~* fa lo stesso effetto, da lo stesso risultato; *til hva ~?* a che pro?, *være (komme) en til (god)* ~ essere (tornare) (molto) utile a qn., *være til noen* ~ essere di qualche utilità, *det er til ingen ~* è inutile, non serve a niente

nytteeffekt efficacia, **nyttegenstand** oggetto (articolo) utile (el di utilità), **nyttebensyn** utilitarismo, considerazione f utilitaria, **nytteles** (fåfengt) inutile, vano, inefficace, futile

nytteverdi valore m utilitario, utilità, **nyttevirkning** efficienza, merk rendimento, resa, capacità produttiva

nyttig utile (*for, til a, per*), (fordelaktig) profittevole, proficuo, *gjøre seg ~* rendersi utile; *det nyttige* l'utile; *forene det nyttige med det behagelige* unire l'utile al dilettevole; **nyttegjøre** utilizzare, mettere a profitto, sfruttare

nyttår anno nuovo, capodanno, *ønske en godt ~* augurare buon anno a qn., fare a qn. gli auguri di capodanno, **nyttårs-** di capodanno

nyttårsften la vigilia (la sera) di capodanno, la vigilia di San Silvestro; *feire ~* festeggiare il capodanno, partecipare al veglione di San Silvestro, **nyttårsdag** capodanno; **nyttårs gave** strenna di capodanno, **nyttårsbilsen** auguri mp per l'anno nuovo, **nyttårsnatt** notte f di capodanno (el di San Silvestro); **nyttårsønsker** auguri mpl di buon anno

nyutsprunget appena sbocciato

nyvalg nuove elezioni fpl, **nyvalgt** nuovo eletto

nyvasket lavato di fresco, (tøy) di bucato
nær vicino, prossimo, adv vicino, presso, (nesten) pressapoco; se også: *nære, nærmere, nærmest*.
 ~ *slekting (påførende)* parente prossimo (a), *en* ~ *venn* un amico intimo, *hans siste time er* ~ *la sua fine è prossima*, *han er* ~ *de femti* è vicino ai cinquanta, ~ *og fjern* vicino e lontano, *være* ~ *nok til å nå noe* avere qc. a portata di mano, *hvor nært er de beslektet?* che grado di parentela c'è tra loro?, *jeg var* ~ *ved å falle* stavo per (ero sul punto di) cadere, per poco non cadevo, *være* ~ *ved en sid en* ~ essere vicino a qn, *være døden* ~ essere vicino al fine, stare per morire, *være* ~ *hverandre* essere vicini (l'uno all'altro), *jeg er* ~ *ved å dø av sult* sto morendo di fame; *det var* ~ *ved at han falt* e mancato poco che cadesse; *vi er alle like* ~ (til det) siamo tutti sullo stesso piano, *han er ennå like* ~ e sempre allo stesso punto, *på to mann* ~ *tranne* due (persone), *på noen unntagelser* ~ salvo qualche eccezione; *gå en i rettigheter* for ~ agire a scapito di qn, pestare i piedi a qn., *komme en for* ~ avvicinarsi troppo a qn., fig. pestare i piedi a qn., *kom meg ikke for* ~ 'stannmi alla larga', *han er ikke til å komme* ~ è inavvicinabile, è intrattabile, *det ligger så* ~ (lett å forstå) è così semplice, *det ligger* ~ *å anta at* sarebbe logico presumere che, *det ligger* ~ *å tro si* è tentati di credere, *så* ~ *ved* essere (stare) vicino a, *så en* ~ fig. essere legato a qn., *to seg* ~ *av noe* prendersela a cuore per qc.
nærbeslektet parente prossimo (med di).
nærbilde primo piano; i ~ visto da vicino
nære 1 adv, ~ *på tretti* quasi trenta, *det var* ~ *på at jeg falt* stavo per cadere, se ellers: *nær*
 2 v nutrire, alimentare, (fôr også) cibare, ~ *hat* nutrire odio, ~ *en slange ved sin hurn* scaldare una serpe in seno; ~ *illusjoner* pascersi d'illusioni
nærende nutriente, nutritivo, (solid) sostanzioso
nærførelse prossimo, imminente
nærgående molesto, fastidioso, (taktløs) importuno indiscreto; (mot kvinner) intraprendente, (for nærmelig) offensivo; ~ *spøk* scherzo di cattivo gusto (el pesante), **nærgående** molestia, fastidio, (taktløshet) indiscrezione f
nærhet vicinanza, prossimità, i *nærheten* nelle vicinanze; i *nærheten av* vicino a, nelle vicinanze di; i *nærheten av meg* vicino a me
næring (fode) nutrimento, alimento (og fig.); (underhold) alimenti mpl, (levve) professione f mestiere m, attività, industria, *fri* ~ commercio (industria) libero (a), *hunden* ~ commercio (industria) soggetto (a) a licenza, *gi noe* ~ alimentare qc., *gi noe ny* ~ ravvivare qc., *han går meg i næringen* mi guasta il mestiere
næringsdrift industria, commercio, **næringsdrivende** industriale m, f imprenditore m, commerciante m, f, **næringsfrihet** libertà di esercizio, **næringsgren** ramo industriale, **næringskilder**, *ei lunds* ~ le risorse fpl di una nazione, **næringsliv** vita economica industria e commercio
næringsmiddel alimento, derrata alimentare, **næringsmidler** generi mpl alimentari, commestibili mpl, **næringsmiddelindustri** industria alimentare
næringsrik ricco di sostanze nutritive, (molto) nutriente
næringsorg(er) preoccupazioni fpl materiali (el economiche), *ha* ~ essere nelle strettezze, **næringsstoff** sostanza nutritiva, **næringsvei** professione f attività economica, mestiere m **næringsverdi** valore m nutritivo, **næringsvett**, *ha* ~ badare al soldo, agire per il proprio tornaconto

nærkamp mischia, lotta corpo a corpo.
nærliggende vicino, a breve distanza, fig. naturale, ovvio, comprensibile, *av* ~ *grunner* per ovvie ragioni
nærme avvicinare, accostare (til a); ~ *seg* avvicinarsi, accostarsi, approssimarsi, *da vinteren nærmest seg* all'approssimarsi dell'inverno, ~ *seg igjen* riavvicinarsi, ~ *seg sin ende* avvicinarsi alla fine, *det nærmest seg frekkhet* rasenta la sfacciataggine
nærmere 1 adj più vicino, più prossimo, *en* ~ *slekting* un(a) parente più prossimo (a), (= nær) un(a) parente prossimo (a), *han vil ikke innlate seg på noen* ~ *forklaring* rifiuta di dare ulteriori spiegazioni ~ *vedre mere* alter. *trord* di *hvormeriel* ~ *til å gjøre dette?* chi è più tenuto a fare ciò?; ~ *opplysninger* ulteriori chiarimenti.
 2 adv più vicino, prep. più vicino a, *bestemme noe* ~ definire qc. più precisamente, *bestemme dagen* ~ precisare la data, *bringe (rykke) stille, sette* noe ~ ravvicinare qc. (til a), *gå (komme) (rykke)* ~ *hen til* avvicinarsi di più a, *kom* ~ 'vieni avanti', *rykke* ~ *sammen* stringersi, *komme en* ~ fig. avvicinarsi (di più) a qn., *det ligger oss* ~ *lig* ci tocca più da vicino
nærmest 1 adj il (la) più vicino (a), il (la) più prossimo (a), i *den nærmeste fremtid* nel prossimo futuro, prossimamente; *de nærmeste slektninger* i parenti più prossimi, *han harer til mine nærmeste venner* appartiene alla cerchia dei miei amici più intimi, *de nærmeste tre dager* i prossimi tre giorni, i *de nærmeste dager* uno di questi giorni, *den nærmeste grunn til* . . . il motivo principale di . . ., *ved nærmeste kiosk* nell'edicola più vicina, *jeg er den nærmeste til det* è a me che la cosa riguarda più da vicino, *være nærmeste* i nostri cari, *det nærmeste* ciò che è più vicino
 2 adv il più vicino (prossimo), (snare) piuttosto, ~ *noe* più vicino a qc., *enhver er seg selv* ~ il primo prossimo è se stesso, ~ *foregående* immediatamente precedente, *han har alltid stått meg i mit hjerte* ~ è sempre stato il mio prediletto, *det er* ~ *en forbrytelse* è piuttosto un delitto, più che altro è un delitto
nærslut quasi, pressapoco, **nærstående** vicino, prossimo, **nærslut** miopia, **nærslut** miopia, vista corta (og fig.); **nærtagende** sensibile, suscettibile, permaloso **nærtrafikk** traffico locale
nærved (nære ved) adv (her i nærheten) qui vicino, nelle vicinanze, a due passi di qui, (der i nærheten) là vicino, prep. vicino a, accanto a
nærvar presenza, i *ens* ~ in presenza di qn., davanti a qn.
nø obbligare, se. node
nød (livngende grunn) necessità (trang) bisogno, miseria, povertà (fare) bisogno, pericolo d'illucita, (besvær) angustia, *største* ~ estrema necessità, *han lider ingen* ~ non gli manca niente, *det har ingen* ~ non c'è pericolo, (hast) non c'è (nessuna) fretta, *lide* ~ languire nella miseria, essere nelle strettezze, ~ *bryter alle lover* necessita non ha legge, *gjøre noe av* ~ fare qc. per necessità (per forza), i *nuden skal en kjenne sine venner* ne, pericolo si vede chi d'amico ha vera fede, i *nodens stund* nella situazione disperata, *være (kommet)* i *den ytterste* ~ essere in una situazione disperata, *leve i* ~ *og elendighet* vivere nella miseria più nera, *med* ~ *i og neppe*, a malapena, a stento, *slippe fra det med* ~ *i og neppe*, scamparla bella, scamparla per miracolo, *til* ~ al bisogno, in caso di necessità, *hu der en til* ~ *kan leve av* avere lo stretto necessario per

vivere; ~ *lærer naken kvinne å spinne* la necessità aguzza l'ingegno
nødanker ancora di salvezza, **nødbluss** segnale m (luminoso) di soccorso, **nødbremse** freno d'emergenza, freno (segnale m) d'allarme
nøde (tvinge) costringere, obbligare (*til å* a); *han nøder dem til å gjøre det slik* insiste affinché lo facciano così, *hli nødt til* essere costretto (obbligato) a, *la seg ~* farsi pregare; ~ *noe på en* costringere qn ad accettare qc
nødflagg, *heise ~* issare la bandiera in derno
nødhavn porto di rilascio forzato; **nødbjelp** soccorso d'emergenza
nødig adv a malincuore, mio (tuo ecc.) maigrado, *gjøre noe meget ~* fare qc molto malvolentieri, *jeg sier det ~* mi rincresce dirlo, *han vil ~ gjøre det* non lo farà di buon grado, *ham ville jeg svært ~* *heire meg til* con lui non mi confiderei di certo, *det ville jeg svært ~ gjøre* preferirei non doverlo fare
nødløse compiere un atterraggio forzato; **nødløsing** atterraggio forzato **nødlidende** bisognoso indigente, **nødløgn** bugia inevitabile (el. pietosa)
nødmast *mar* albero di fortuna, **nødmiddel** mezzo di fortuna **nødordning** sistemazione f (soluzione f) provvisoria, **nødrett** stato di necessità **nødrops** grido di aiuto, *med et ~* per un pelo, per il rotto della cuffia, **nødror** *mar* timone m di fortuna
nødsage costringere, se **nøde**, **nødsarbeid** lavoro di ripiego **nødsfall**, *i ~* in caso di bisogno **nødsfall** caso d'emergenza, nel peggiore dei casi, *i ytterste ~* a. a disperata, **nødforanstaltning** disposizione f (el. misure fpl) d'emergenza, **nødsignal** segnale m di soccorso, S.O.S., **nødskilling** riserva di denaro per gli imprevisti, **nødstilfelle** caso di necessità (el. d'emergenza)
nødt costretto; ~ *og tvunget* costretto e obbligato, *hli ~* *til* essere costretto a se **nøde**
nødtvungen costretto, forzato, **nødtvungen** adv per forza, forzatamente; **nødtorstig**, *ha det nødtorstige* avere lo stretto necessario
nødvendig necessario, **absolutt ~** indispensabile, essenziale, *det er ~ å betale* è necessario (el. bisogna) pagare, *det er ~ at han går* è necessario che vada, *hvis det er ~* se occorre, se è necessario, al bisogno, *det nødvendige til livets opphold* il necessario per vivere, *skaffe seg det nødvendige til livets opphold* guadagnarsi la vita, *det strengt nødvendige* lo stretto necessario; *det nødvendige* l'indispensabile, *ta fatt på det nødvendige* provvedere alle cose più urgenti
nødvendigjøre rendere necessario, necessitare **nødvendighet** necessità, bisogno, **nødvendighetsartikkel** oggetto (articolo, genere m) necessario (el. di prima necessità); **nødvendigvis** necessariamente, per forza, ad ogni costo
nødverge legittima difesa, *drepe noen i ~* uccidere qn per legittima difesa
nøkk genio delle acque
nøkkel chiave f (også fig.) (*lukke dør og i vri nøkkelen to ganger* chiudere l'uscio a doppia mandata, *gi nøkkelen til noe* fig. fornire la chiave (el. la spiegazione) di qc)
nøkkelindustri industria chiave **nøkkelord** parola chiave, **nøkkelost** formaggio norvegese alle spezie, **nøkkelroman** romanzo a chiave; **nøkkelstilling** posizione f chiave, leva di (del) comando
nøkleben clavicola, **nøklebrett** rastrelliera per le chiavi; typ. tastiera, **nøkleemne** chiave f da forgiare, **nøklehull** buco della serratura
nøkleknippe mazzo di chiavi, **nøklering** anello por-

tachiavi, **nøkleskap** armadietto per le chiavi, **nøkleskilt** (på lās) piastrina, (på nøkkel) targhetta, **nøkleskjegg**, *-skjer* ingegno
nøkter sobrio, moderato, prosaico (pl. -er); **nøkterhet** sobrietà, moderatezza
nøle indugiare, tardare (*med å* a); (betenke seg) esitare, titubare; **nølede** esitante, titubante, adv con titubanza; **nøler** persona indecisa (el. irresoluta), (forhalende) temporeggiatore m
nøre (tenne) accendere; ~ *opp i på peisen* accendere il fuoco (nel caminetto), **nøreved** legna minuta, fascina
nøst *mar* rimessa per barche
nøste 1 s gomito; **nøste** 2 v., ~ *opp i sammen* aggomitolare
nøtt noce f, (hassel-) nocciola, *en hard ~* fig. un osso duro, *det er en hard ~ å knekke* e un bel rompicapo, *gi en en hard ~ å knekke* dar del filo a torcere a qn
nottebrun nocciola inv., **nottebusk** nocciolo **notteham** cupola, **nottebekk** siepe f di noccioli, **nottekjerne** (valnøtt) gheriglio, (hassel) nocciola, **notteknekker** schiaccianoci m inv., **notteskall** guscio di noce (el. di nocciola); *i et ~* fig. in succinto, in breve per sommi capi, **notteskog** (hassel) bosco di noccioli, (dyrket) nocciolo, (hassel) foresta di noci, (dyrket) noceto, **notteskrike** ghiandaia, **notte** tre noce m
nyaktig preciso, esatto; (samvittighetsfull) meticoloso, scrupoloso, (streng) rigoroso; adv, også con precisione, (nettopp) proprio, giusto, *være engstelig ~* essere meticoloso all'eccesso, *på det nyaktigste* con estrema precisione; *det er ~ det samme* è esattamente la stessa cosa
nyaktighet precisione f, esattezza, scrupolo, scrupolosità, meticolosità, (om kopi) fedeltà
nygd soddisfatto, contento
noye 1 v., ~ *seg i la seg ~ i med iac* contentarsi di, *med det kan hun ikke la seg ~* ciò non gli basta veramente
noye 2 adj esatto, preciso, *noye opplysninger* informazioni più precise, *etter noye ettertanke* dopo mature riflessioni, avendoci ripensato
noye 3 adv con precisione, (inderlig) strettamente *vokte en ~* guardare qn a vista, *iukta en ~* osservare qn con molta attenzione, *kjenne en ~* conoscere qn a fondo, *paise ~ på* fare molta attenzione, *ta det meget ~* essere molto scrupoloso (*med å nel + inf*); *han tar det ikke så ~* non va tanto per il sottile; *ikke ta det så ~ med det en sier* non pesare le parole, *uten å ta det så ~ med sannheten* senza badare troppo alla verità
noyeregnende, *-seende* meticoloso m nazioso (*med å nel + inf*); *være meget ~* guardare per il sottile
noysom che si contenta di poco, modesto, parsimonioso, (mat og drikke) frugale, parco (pl. -chi), **noysomhet** modestia, parsimonia; (mat og drikke) frugalità
noytral neutro, neutrale; *erklære for ~* dichiarare neutrale, *en ~ farge* un colore neutro, **neutralisere** neutralizzare; **neutralisering** neutralizzazione f, **neutralitet** neutralità, **noytrum** neutro; (noytrumsord) sostantivo neutro, *i ~* al neutro
nå 1 adv ora, adesso, (for tiden) attualmente; *or mai ~ til dags* a giorno d'oggi *den ~ regjerende konge* il re attuale; ~ *eller aldri* ora o mai più, ~ *og da* di quando in quando; ~ *straks* in questo momento, subito, *det er for sent ~* ormai è troppo tardi, ~ *først først ~* solo ora, (fortid) solo allora, *fra ~ av* d'ora in poi, d'ora in avanti, (fortid)

da allora in poi, da quel momento, *fra ~ av til* poi di qui a natale; *til ~* fino ad ora, fin qui, finora, fino adesso; *~ står den (klokka)* ecco che suona, *~ kommer han* eccolo che viene, *(så, ~ er det best)* get ecco fatto; *det er ~ engang slik* insomma, e così; *men ~* . (overgangsartikkel) dunque, or bene, *~ (vel)* ebbene, (påskyndende) su! andiamola!, *~ (det man betanker seg)* pero, beh!, *~ (baroigende)* su, su!, *~ (det må jeg si)* 'pero' *~ du'* (overrasket) pero, (vrede) ma come!, *~ der kommer han endelig* oh, eccolo finalmente!, *~, ikke bli sint'* su, non t'arrabbiare!, *~ så er han ikke reist'* e così non è partito?, *~, hvordan går det så med din bror?* e allora, come sta tuo fratello?, *~ forresten er det meg likegyldig* in fondo, non me ne importa niente

nå 2. v. (komme til) raggiungere, arrivare a, giungere a, pervenire a, (oppnå også) ottenere (være lik) uguagliare, (strekke seg) estendersi, *~ målet* raggiungere la meta, *~ toget* riuscire a prendere il treno; *~ sin hensikt* raggiungere il proprio intento, *det når vi ikke* (kommer ikke tidsnok) non arriviamo in tempo, (ikke få leid g) non ce la facciamo (a finire); *~ (opp til)* den øverste hylla arrivare all'ultima mensola *han når meg til skulderen* mi arriva alla spalla, *han når nesten til taket* tocca quasi il soffitto, *hennes hår når henne til midjen* i capelli le arrivano fino in vita, *han vil ~ vidi* andra molto lontano, *med hundretusen lire når man ikke langt* con centomila lire non si fa molta strada, *hans stemme når langt* la sua voce si sente a grande distanza, *så langt stemmen når* a portata di voce, *så langt øyet når* a perdita di vista, *jeg når (rekker)* ikke så langt non ci arrivo

nåda ma guarda un po'!, che diamine!

nåde 1. s. grazia, (gunst) grazie (pl., favore m. (barmhjertighet) clemenza, pietà, mil quartiere m. *Hans (Deres) ~ Sua (Vostra) Grazia sinne ~ for ens øyne* (person) entrare nelle grazie di qn., (ellers) incontrare il favore di qn., *la ~ gå for rett* preferire la clemenza alla giustizia, *uske seg en ~* chiedere una grazia, *be om som en ~* chiedere la grazia di *av Guds ~* per grazia di Dio; *lev av ens ~* vivere della carità di qn., *av ~ og barmhjertighet* per pura misericordia, *se i ~ til* avere misericordia di, *be om ~* chiedere grazia, mil chiedere quartiere *mergi seg på ~* *gunade* arrendersi a discrezione; *ta til ~ igjen* riammettere qn. nelle proprie grazie; *bli tatt til ~* igjen tornare nelle grazie (di qn.); *uten ~* senza misericordia, senza pietà

nåde 2. v., *Gud ~ oss'* Dio abbia pietà di noi! Dio ci aiuti!, *Gud ~ deg'* (truende) guai a te!

nådebord sacra cena, **nådefull** pieno di grazia, mise-

ricordioso; **nådegave** dono di Dio, dono di grazia fig talento, *hu frekkeheden ~* avere la faccia di bronzo, **nådeløs** impietoso, senza misericordia, **nådemidler** mezzi mpl della grazia (= vangelo e sacramenti), *styrket med Kirkens hellige ~* munito dei conforti religiosi

nådesbevisning segno di benevolenza, **nådestegn** segno di grazia **nådestøt** colpo di grazia

nådig clemente, misericordioso, *Gud være oss ~'* Dio, abbi pietà di noi! *han har aller nådigst tillatt* si è degnato di permettere

nådensbrød pane m della carità, *spise ~ hos* vivere de la carità di

nål ago (pl., ghl), (knappe-) spillo, (kobberstikk) punta secca, *bot ago* (di conifera), *arbeide med nåla* lavorare d ago, *fesse med nåler* appuntare con degli spilli, *med kald ~* (kunst) a punta secca, *sitte 'stid ~ som på nåler* stare sulle spine

nålbok portaaghi m inv, **nålbrev** bustina d aghi (di spilli); **nålefisk** pesce ago, **nåleformet** aghiforme, a forma d ago, **nålebode** capocchia di spillo, **nålehus** agoaio

nålepenger spillatico, **nålepute** puntaspilli m inv

nåleskog bosco di conifere, **nålespiss** punta di spillo (el d'ago), **nålestikk** puntura di spillo (el d'ago),

gi ~ fig punzecchiare, **nåltre** conifera

nålevende vivente m, f, presente m, f, attuale m f

nålys fiamma bluastro che preannuncia la morte di qn., *luke di sant E mo* **nåleve** cruna

når (spørrende) quando?, a che ora?, *konj* quando, *litt* allorché, *~ en kommer inn*, *ser en* entrando si vede (vedono); *~ han gjør det*, *er det fordi se lo fa*, e perché *~* *en hører ham skulle en tro at a sentirio*, si direbbe che, *det er ikke bra ~ en sover for meget* dormire troppo non fa bene, *~ så er* quando e così in tal caso; *~ hun har kommet* basta che viene, purché venga

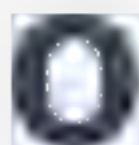
når som helst adv in qualunque (qualsiasi) momento, a qualunque (qualsiasi) ora, (når du vil) quando vuoi, ogni momento, *konj* in qualsiasi momento (qualsiasi ora) che + *konj*, tutte le volte che + *ind*

nåtid presente m (også gram), tempo attuale, *i ~* gram al presente se også *nutid*, **nåtid-** presente attuale contemporaneo

nå til dags oggi giorno, ai giorni nostri

nåtle impunturare (calzature), **nåtlemaskin** macchina per impunturare, **nåller(ske)** operaio (a) che impuntura calzature, **nåtling** impuntura

nåværende presente, attuale, (nåtid-) d'oggi giorno, *de ~ priser* i prezzi attuali *den ~ stilling* la situazione presente (attuale)

O, o O, o m. f, inter, ek o', oh'

oase oasi f inv

obduksjon autopsia, **obdusent** medico legale, patologo (pl., -gi); **obdusere** fare l'autopsia a

obelisk obelisco (pl., -chi)

oberst colonello, **oberstinne** moglie f del colonello

oberstløytnant tenente colonello

objekt oggetto, gram (complemento) oggetto,

objektiv obiettivo, imparziale, spassionato; filos

oggettivo, s. obiettivo, **objektivere** oggettivare, **objektivering** oggettivazione f, **objektivglass** lente f (di obiettivo); **objektivitet** obiettività, oggettività

oblat ostia (seg) s gulo

obligasjon obbligazione f; *innfri en ~* rimborsare un'obbligazione; **obligasjonseier** detentore m di un'obbligazione; **obligasjonsgjeld** debito obbligazionario, **obligasjonslån** prestito obbligazionario (regnskap) capitale obbligazioni; **obligasjonsmar-**

ked mercato delle obbligazioni; **obligasjonsrett** diritto obbligazionario
obligat obbligato, mus. passaggio obbligato
obligatorisk obbligatorio, d'obbligo
obo oboe m, **oboist** oboista m, f
obscen osceno **obscenitet** oscenità
observant osservatore, osservatore; **observasjon** osservazione f **observasjonsballong** pallone m sonda, **observasjonsfly** aereo d'osservazione, **observasjonspost** (sted) posto d'osservazione, (vakt) sentinella, **observatorium** osservatorio, **observatør** osservatore m; **observe** osservare
obskur oscuro **obskøn** se. **obscen**
obsternasig ribelle, incalitrante; **være** ~ incalitrare; **obstruksjon** ostruzione f, ostruzionismo
odd (spiss) punta, **odde** 1. s. punta, capo, promontorio; **odde** 2. adj. (ulik) dispari
odds sport quota
ode ode f; **odedikter** autore m di odi
odel piena proprietà, allodio, bene m allodiale, **til** ~ **og ere** in proprietà assoluta, **odels-** allodiale; **odelsbonde** proprietario di fondo allodiale (el. di maso chiuso), **odelsgutt** primogenito di proprietario di fondo allodiale; **odelsgård** fondo allodiale, maso chiuso, **odelsløsning** retratto di fondo allodiale, **odelsrett** diritto di allodio; **odelsak** causa per questione allodiale
odelsting camera bassa (del Parlamento norvegese)
odelsvett agnaggio allodiale
odios odioso, che ha assunto un significato dispregiativo.
offensiv offensiva, **gripe offensiven** sferrare l'offensiva
offentlig pubblico (pl. -ci), **på** ~ **bekostning** a spese dello stato (el. del comune), **offentlige bygninger** edifici pubblici, **si noe** ~ dire qc. in pubblico; **omtale** ~ pubblicare, rendere pubblico
offentliggjøre pubblicare, **offentliggjøring** pubblicazione f, **offentlighet** pubblico, pubblicità, **overgi til offentligheten** esporre al pubblico, consegnare al dominio pubblico
offer sacrificio, (person, dyr) vittima (for di); **bringe et** ~ fare un sacrificio, **bringe som** ~ offrire in sacrificio; **fulle som (være)** ~ for essere vittima di, **offerdyr** vittima
offerere offrire
offergrave offerta, oblazione f; **offerild** fuoco del sacrificio, **offerkar** vaso sacro, **offerken** coltello sacrificale; **offerlam** agnello sacrificale, fig. vittima innocente, **offerprest** sacrificatore m, **offerskikk** usanza dei sacrifici, **offerskål** patera
offerte merk. offerta, **offeritorium** offertorio
offerijeneste sacrificio, immolazione f **offerwillig** pronto a fare un sacrificio, generoso. it. **à ofre seg selv** pronto a sacrificarsi
offiser ufficiale m; (sjakk) figura, **fast** ~ ufficiale di carriera **vakthavende** ~ ufficiale di guardia **offisers-** di (da) ufficiale; **offisersaspirant**, **-elev** allievo ufficiale, cadetto, **offisersmesse** mensa degli ufficiali, mar. quadrato, **offiserstand** corpo degli ufficiali
offisiell ufficiale; **offisin** (trykkeri) tipografia, (apotek) farmacia, **offisios** ufficioso
off-side sport fuorigioco
ofre sacrificare, (person, dyr og fig.) immolare, (til presten) fare un'offerta, dare l'obolo. ~ **seg (for)** sacrificarsi (per); **ofre sin tid for noe** dedicare il proprio tempo a qc. ~ **sit liv for fedrelandet** donare la vita alla patria, immolarsi alla patria, **ofring** sacrificio; (person, dyr også) immolazione f; (til prest) offerta oblazione f

ofte spesso, spesse volte; di frequente; litt. sovente, **hvor** ~ quante volte; **så ofte** così spesso, così di frequente; **så** ~ **som** tutte le volte (ogni volta) che, **så** ~ **du vil** tutte le volte che lo desideri, **ikke** ~ **nok** mai abbastanza
oftere più spesso; (= **temmeig ofte**) abbastanza spesso; **ja** ~ **jeg ser ham**, **dess bedre** **syns** **jeg om ham** più lo vedo e più mi piace
oftest il più spesso; (**som**) ~ il più delle volte
og e, (**foran** **vokal ofte**) ed; **han kom** ~ **hentet meg** è venuto a prendermi, **flere** ~ **flere** sempre più numerosi, **mere** ~ **mere** sempre più, **større** ~ **større** sempre più grande, **to** ~ **to** due più due, (to om gangen) (a) due a due
også anche, pure, ~ **meg har han fornærmet** pure me ha offeso: **han er da** ~ **almennelig avholdt** e del resto tutti gli vogliono bene; **om** ~ seppure, quand'anche; **det er** ~ **sant** anche questo è vero, **det er** ~ **en tid** è **komme til folk på** bell'ora di far visita alla gente!, **det var** ~ **et spørsmål** che razza di domanda!
ohoi, skip ~ ! oh! là, de la nave
oker ocra, **okeraktig** ocreo, **okergul** giallo ocra
okkupasjon occupazione f, invasione f; **okkupere** occupare, invadere
oksabur kjem. ossalico (pl. -ci), **oksalsurt salt** ossalato, **oksalsyre** acido ossalico
okse bue m (pl. buoi) (også fig.), toro; **okse-** bovino, di bue, **okseblod** sangue m di bue; **oksebremse** estro bovino, **oksebryst** petto di bue, (kjøkken) punta di petto, **oksedriver** bovaro, **okseforspann** tiro di buoi, aggioamento; **oksehaletuppe** minestra di coda di bue, **oksebode** testa di bue, (vinfat) botte f **oksebud** pe le f di bue
oksekulv vitellone m, torello, **oksekjøtt** carne f di manzo carne bovina, **oksemerbrad** lombata (el. girello) di bue, **okserygg** groppa di bue, (kjøkken) costate fpl di bue (el. di manzo), **okseskroff** bue macellato e scuoiato **okseste(r)k** arrosto di bue (el. di manzo), **oksetunge** lingua di bue, **oksetungenopp** fistulina lingua di bue **okseye** occhio di bue
okudenten l'occidente
oksyd ossido **oksydere** ossidare **oksydering** ossidazione f
oktæder ottaedro, **oktant** ottante m; **oktav** typ. ottavo; mus. ottava, **oktavgave** edizione f in ottavo, **oktett** otletto
oktober ottobre m, **i** ~ in ottobre, **i** ~ 1980 nell'ottobre del 1980; **den 5** ~ il cinque ottobre
okular, **okularglas** oculare m
old- (mest) antico (pl. -chi)
old boys sport anziani mp
oldebarn pronipote m, f, bisnipote m, f; **oldefar** bisnonno, bisavolo, **oldemor** bisnonna, bisavola
oldenborre maggiolino, ronzone m; **older** bot. ontano
oldermann capo di una corporazione
oldfrue guardarobiera, governante f, **oldgransker** archeologo (pl. -gi); **oldgranskning** archeologia
oldfunn scoperta archeologica
olding vegliardo, vecchione m
oldnordisk antico nordico, **oldnorsk** norvegese antico; **oldsaker** antichità fpl, oggetti mpl antichi, **oldskrift** testo antico, **oldspråk** lingua antica
oldrid antichità, tempo antico, **den grå** ~ l'antichità più remota, **i oldtiden** **mente** **man** ai gli antichi pensavano che; **oldtids-** antico, dell'antichità, **oldtidsvitenskap** archeologia, **oldtysk** tedesco antico
oleander bot. oleandro
oligarki oligarchia, **oligarkisk** oligarchico (pl. -ci)

oliven oliva, **oliven-** d'oliva, **olivengrønn** verde oliva, **olivenkrans** corona di olivo, **olivenlund** oliveto, **olivenolje** olio d'olivo, **oliventre** olivo, ulivo, (ved) legno d'olivo

olje olio, (brenseis-) nafta, gasolio, *amerikansk* ~ olio di nafta, *den siste* ~ l'estrema unzione, *gyte* ~ *på ilden* versare olio sul fuoco, *smøre med* ~ oliare, ungere d'olio, **oljekattig** oleoso

oljeavl coltivazione dell'olio, olivicoltura

Oljeberget il Monte degli Ulivi, **oljeblad** foglia d'olivo, **oljebrenner** bruciatore m ad olio (el. a nafta), **oljedistrikt** zona petrolifera, **oljedyrker** olivicoltore m, **oljefarge** colore m ad olio, **oljefart** trasporto di petrolio, **oljefat** barile m di petrolio, **oljefelt** giacimento petrolifero, **oljeferniss** vernice f ad olio, **oljeflak** chiazza di petrolio, **oljeflaske** (på bord) ampolla dell'olio, **oljeflekk** macchia d'olio, **oljefrakk** incerata, **oljefrø** seme m oleoso, **oljefyring** riscaldamento a nafta (el. a gasolio).

oljegrøtt (in ramo d'olivo, (trødestegn) ramoscello d'olivo, **oljehandel** commercio d'olio, negozio d'olio, **oljehandler** negoziante m, f (commerciant m f) d'olio, **oljeholdig** oleoso, **oljehyre** incerata, impermeabile m d'incerato, **oljehøst** raccolta delle olive, raccolto di olive

oljekake torta con olio di olive, (fær) pannello, **oljekanne** (smøre-) oliatore m, **oljekilde** pozzi mpl petroliferi, giacimento petrolifero, **oljekrukke** orcio per l'olio, **oljekvist** ramoscello d'olivo

oljefedning oleodotto, **oljelense** panna fpl (es. gull), **oljelerret** la cera a (el. oleata) **oljelukt** odore m d'olio (el. di petrolio), **oljemaleri** dipinto a olio, **oljemaling** pittura ad olio, colore m ad olio, **oljemalt** dipinto ad olio, **oljemotor** motore m a nafta, **oljemølle** frantoio

oljepapir carta oleata, **oljeplattform** piattaforma petrolifera, **oljepresse** frantoio d'olive (el. di semi oleosi)

oljeraffineri raffineria di petrolio, **oljeraffinering** raffinazione f di petrolio, **oljerigg** impianto di perforazione

oljesmak gusto (sapore m) d'olio (el. di petrolio), **oljesøl** inquinamento (causato) da petrolio, spargimento di petrolio

oljet oliato, unto, untuoso, **oljetank** serbatoio (el. cisterna) di petrolio, *mar* også tanca di petrolio, **oljetanker** petroliera, nave f cisterna, **oljetre** olivo, **oljetrykk** (bilde) cromolitografia; tekn. pressione del'olio, **oljetøy** indumenti mpl d'incerato, **oljetønne** botte f d'olio

olle fonte f, sorgente f

olm infunato, rabbioso

olsøk festa di Sant'Olavo (il 29 luglio)

olympiade olimpiade f, **olympisk** olimpico, olimpico (pl. -er), *de olympiske leker* i giochi olimpici

om 1 konj. se, *det kommer an på* ~ si tratta di sapere se; *det skulle ikke undre meg* ~ *han kom* non mi stupirebbe se venisse, *det er likegyldig* ~ *han kommer eller ikke* è lo stesso, che venga o no, *selv* ~ anche se, quand anche, ~ *det så er kongen, så gjør han det* anche il re lo fa, ~ *jeg så skulle dø* a costo di morire, ~ *i nå*, *så var* e se così fosse, anche se fosse così, *hva* ~ e se

om 2 prep. di, su, (tid) di, tra; ~ *en måned* tra un mese, ~ *litt* tra poco; ~ *våren* di (el. in) primavera, ~ *dagen* di giorno, durante il giorno, ~ *mandagen* (ogni) lunedì, *to ganger* ~ *uker* due volte (alla settimana, *snakke* ~ *noe* parlare di qc., *en avhandling* ~ *Dante* un trattato su Dante, *en erindring* (forestilling) ~ *noe* un ricordo (un'idea) di

qc., *det er ikke noe* ~ *det* non è proprio nulla, *han* ~ *det* sono fatti suoi, *være lenge* ~ *å gjøre* nur metterci molto a fare qc., *være to* ~ *å gjøre* noe essere in due a fare qc., *det er meg meget* ~ *å gjøre* mi preme molto, ci tengo molto

om 3, ~ *igjen* di nuovo, da capo, ancora una volta, *gjøre noe* ~ *igjen* rifare qc., *høyre* (venstre) ~ a destra (sinistra)

omadressere indirizzare, spedire (a nuovo indirizzo), **omarbeide** rifare, rimangiare, adattare **omarbeidelse** (omarbeiding) rifacimento, rimangiamento, adattamento

ombestemme, ~ *seg* cambiare idea (parere), ricredersi

omblad (sigar) sottolascia

om bord mar. a bordo (på di); *gå* ~ andare a bordo, imbarcarsi, *ta en* ~ prendere qn a bordo; *sette* ~ imbarcare; *være* ~ essere a bordo

ombordværende (che e) a bordo, di bordo, *de* ~ coloro che sono a bordo, chi e a bordo

ombrekke typ. impaginare **ombrekker** impaginatore m **ombrekkerfeil** errore m di impaginazione

ombrekking impaginazione f

ombrettet ripiegato, rimbozzato

ombringe consegnare, **ombringelse** consegna, (post o f) recapito, distribuzione f

ombud funzione f (carica) pubblica, **ombudsman** «ombudsmann» m inv., difensore m civico

ombygging ricostruzione f, **ombytte**, -bytting scambio, sostituzione f permuta, **omdeling** distribuzione f, ~ di post recapito della corrispondenza

omdanne trasformare, riformare, riordinare, (re-gjering) rimangiare, ~ *til A S* trasformare in società per azioni, **omdannelse**, -danning trasformazione f, riforma, riordinamento, (reg. øring) rimpasto (ministeriale)

omdebattert dibattuto, discusso

omdikte rimangiare, (til vers) tradurre in versi

omdikting rimangiamento, traduzione f in versi

omdreinlag giro, (om akse) rotazione f, astr. rivoluzione f, **omdreiningstall** numero di giri

omdømme s. opinione f parere m; (dommekraft, giudizio, *sunt* ~ buonsenso, *så høyt i folks* ~ essere pubblicamente stimato, **omdøpe** ribattezzare **omdøping** (il) ribattezzare, cambio di nome

omegn dintorni mpl, vicinanze fpl; *den nærmeste* ~ le immediate vicinanze, *i omegnen av Oslo* nei dintorni di Oslo, *Oslo og* ~ Oslo e dintorni

omelett omelette f, frittatina, (med grøt) con erbe

omen presagio, segno premonitore

om end anche se

omfang (utstrekning) estensione f (også mus.) (romfang) volume m, (tykkelse) grossezza, grossezza, *så et uventet* ~ (sak) assumere inattese proporzioni, **omfangsrik** molto esteso, voluminoso, grosso, ampio, capace

omfatte comprendere, abbracciare, contenere, **omfattende** ampio, esteso, ~ *reparasjoner* grosse riparazioni, ~ *studier* vasti studi

omfavne abbracciare **omfavelse** abbraccio

omflakende vagabondo, errante, **omflakking** vita vagabonda, vagabondaggio

omflytning spostamento, trasferimento

omforme se **omdanne**, **omformer** elektr. trasformatore m se. transformator

omforseilshandel commercio ambulante

omgang giro; (spill) gioco (pl. -chi), (strikk) ferro, (avstemning) turno, (drikkevarer) bicchierata

(behandl(ng)) trattamento; (samkvem) relazione f; rapporti mpl (de man omgås) cerchia, sport tempo, 2 ~ ripresa, *fortrolig* ~ familiarità, confidenza, *legemlig* ~ rapporti mpl carnali, *ha* ~ med frequentare; *neds* bazzicare; *behagelig* 1 ~ di piacevole compagnia, *gære noe i første* ~ riuscire alla prima, *gå på* ~ circolare, andare a turno, *gjøre noe på* ~ fare qc. a turno, *gi en en* ~ fare una lavata di capo a qn

omgangsfelle amico (pl. -er), conoscente m, f; **omgangskrets** cerchia di amici (el. di conoscenze); **omgangsskole** scuola ambulante, **omgangssyke** epidemia (leggera), **omgangstone** tono di conversazione, **omgangsvenn** amico (che si frequenta spesso)

omgi circondare, cingere (med di), attorniare; (in neslutte) racchiudere, *lufta som omgir oss* l'aria che ci circonda, **omgivelser** (sted, forhold) ambiente m, (personer) ambiente m, cerchia, se ellers, omegn

omgjengelig socievole, affabile, **omgjengelighet** socievolezza, affabilità

omgjorde recintare, **omgjorde** recingere (med di, con), **omgruppere** raggruppare, **omgruppering** raggruppamento

omgå (vanske) hende) aggirare (lov spørsmål) eludere, **omgåelse** aggiramento, elusione f; atto dell'eludere; *svaret er bare en* ~ con questa risposta si elude la domanda, **omgående** adj aggirante, adv (straks) immediatamente, *pr* ~, *med* ~ *post* a stretto giro di posta

omgå (besøke hverandre) frequentarsi, vedersi, ~ (med) *en* frequentare qn, *særl. neds.* bazzicare qn, *lett d* ~ affabile, *han* ~ *ingen* non frequenta nessuno, *forstå d* ~ *folk* sapere come comportarsi con la gente, *forstå d* ~ *en* saper prendere qn., ~ *med en plan* (tanke) meditare un proposito, accarezzare un'idea

omhandle trattare

omhu cura, accuratezza, riguardo, impegno; *ha* (vise) ~ *for* avere cura di, avere riguardo per, prendersi cura di, *behandlet med* ~ trattato con riguardo, *med vår beste* ~ merk con tutto l'impegno

omhyggelig accurato (med in); (samvittighetsfull) scrupoloso; (nøyaktig) preciso, adv, også: con cura, ~ *utførelse* esecuzione l accurata

omkalfatre mar calafatare di nuovo, fig sconvolgere, rifare, mettere sottosopra

omkamp sport sparring; **om kapp** a gara

omklamre aggrappare, avvinghiarsi, a **omklædning** cambio d'abito, **omklædningsrom** spogliatoio

omkomme perire morire, ~ *av kulde* morire di freddo

omkostning spesa, *betale omkostningene ved noe* pagare le spese di qc. *bli dømt til å betale sakens omkostninger* essere condannato alle spese processuali *uten omkostninger* franco di spese; **omkostningskonto** conto spese, spese fpl generali

omkrets circonferenza, perimetro, circuito, *bi en er 20 km* ~ la città ha un perimetro di 20 chilometri, *12 kilometers* ~ nel raggio di due chilometri

omkring 1 prep. (rundt) ~ intorno a, ~ *1 nov* intorno al primo novembre, ai primi di novembre *gå (rundt)* ~ *me* girare intorno a qc

omkring 2 adv. (rundt) ~ intorno, ingiro; (helt, rundt) ~ tutt'intorno; *her* ~ qui attorno, qui in giro *gå (spasere)* ~ *i byen* andare in giro per la città, *gå (svi)* ~ girare, *han har vært vidi* ~ è stato in giro per il mondo, ha girato molto

omkringboende, *de* ~ i vicini, **omkringliggende** circostante, dei dintorni

omkull, falle ~ cadere all'ingiu, **kaste** ~ rovesciare

omkved ritornello

omladning ricanco; **omland** dintorni mpl

omlaste ricanare, trasbordare, **omlasting** trasbordo

omlegging rifacimento, (omarbeidelse) rinnovo, rimaneggiamento, nordinamento, **omleggingskalender** calendario a fogli mobili

omliggende circostante, dei dintorni

omlyd metaforia, metafora f; *gå* ~ *esser* soggetto a metafora

omløp circolazione f, rotazione f; *ha* ~ *i hodet* avere presenza di spirito, *sette i* ~ (rykte) spargere, (penger) mettere in circolazione, far circolare, *være i* ~ essere in circolazione, circolare, (rykte, også) correre, **omløpshastighet** velocità di rotazione, merk frequenza di rinnovo (della merce); **omløpstid** astr tempo di rivoluzione

omme adv finito, passato, terminato, *nor dret er* ~ alla fine dell'anno, *tiden er* ~ il tempo è trascorso, *da fristen er* ~, *har vi måttet merk* essendo scaduto il termine, siamo stati costretti a

ommoblere rammobiliare, spostare i mobili, fig rimaneggiare, apportare delle modifiche; **ommoblering** spostamento (rinnovo) della mobilia, fig rimaneggiamento, rimpasto

omnibus omnibus m inv., autobus m inv

omorganisere riorganizzare, riordinare, disporre diversamente

ompakke imballare di nuovo, **ompakking** nuovo imballaggio, l'imballare di nuovo

omplanting trapianto, rivasatura, **ompostere** stornare; **ompregning** il riconsare (monete)

omredigere redigere di nuovo (el. diversamente); **omredigering** nuova (el. diversa) redazione f

omregne convertire; ~ *kroner til lire* convertire corone in lire **omregning** cambio, conversione f, **omregningskurs** (corso di) cambio

omrenende ambulante, girovago (pl. -ghu)

omringe circondare (med di, con), accerchiare, *særl mil* assediare, **omring(ing)** accerchiamento

omrom contorno, delineamento; **omrysting** ricolamento, sconvolgimento, **omrøring** rimestamento, rimescolamento, **omrøringsmåte** modo di rimestare

områ, ~ *seg* ponderare, riflettere, pensarci

område s. zona, regione f, territorio, area, fig ambito, campo, sfera, (domstols) giurisdizione f; (talent) portata, estensione f, *på det politiske* ~ nel campo (el. sul piano) politico, *på alle områder*

in tutti i campi, *innenfor dette* ~ entro quest'area, in questo settore, *på det praktiske livs* ~ sul piano pratico, *det hører ikke til mitt* ~ non è il mio campo, non è di mia competenza

områdesjef comandante m di zona

omseggripende che si espande

omseiling periplo, circumnavigazione f

omsetning smercio, scambio (av di), (avsetning) vendita, smercio, (penge-) giro, circolazione f, (i bokholder) giro d'affari; ~ *i penger* realizzo, conversione f in denaro, *ha en god* ~ avere un buon giro d'affari

omsetningsavgift imposta generale sull'entrata (l. G. E.), **omsetningskurs** cambio, **omsetningsmiddel** mezzo di scambio; **omsetningspapir** merk. titolo convertibile

omsette merk vendere, smerciare, realizzare; (omforme) trasformare; (oversette) tradurre; typ comporre di nuovo; ~ *i penger* convertire in denaro, realizzare; ~ *en veksel* negoziare una tratta,

net malevolo, malintenzionato, perfido, *ondsinnet* het malevolenza, perfidia, *ondskap* cattiveria, malvagità, *ondskapsfull* maligno, cattivo, perfido
ondulasjon ondulazione f, messa in piega
onkel zio, (*pantelåner*) Monte di Pietà
onn (periodo di) grande lavoro in campagna
onsdag mercoledì, *om onsdagen* al (el il) mercoledì, *på* ~ mercoledì, *neste* ~ mercoledì prossimo (el l'altro); ~ *om disse dager* mercoledì a otto
opal opale m el f, *opalaktig* opalino, opalescente
opera opera, (*operahus*) teatro dell'opera; *opera* d'opera, *operamusikk* musica operistica, *operasanger* (inne) cantante m, f d'opera, *operatøst* librettista
operasjon operazione f, *foreta en* ~ fare un'operazione, *underkaste seg en* ~ subire un'operazione, *farsi operare*
operasjonsskiv bisturi m; *operasjonssentrå* mil teatro di operazioni, *operasjonssal* sala operatoria
operativ operativo, mal operatorio; *med operatorio*, *operativt inngrep* intervento chirurgico
operator operatore m; *operere* operare; ~ *en for* stare operare qn di calaratta
operette operetta
opiat oppiato; *opiatvalmue* papavero da oppio
opinion opinione f pubblica, *opinionsundersøke* sondaggio d'opinioni
opium opp o, *opiumholdig* oppaceo *opiumdråper* laudano; *opiumshule* fumeria d'oppio; *opiumsrøyker* fumatore m d'oppio; *oppiomane* m, f
opp su, *ankre* ~ mar. ancorarsi, gettare l'ancora, *få* ~ tirare su, far salire, (*åpne*) (riuscire ad) aprire, *gd* ~ (*over*) salire; *lope* ~ (*over*) risalire di corsa, *jeg vil (skal, må)* ~ voglio (devo) salire, (*fett*) ~ *til muren* a ridosso del muro; ~ (*med deg*) 'su, alzati!, in piedi!, *gd* ~ *av vanner* uscire fuori dall'acqua, ~ *med hodet* su la testa!, fig. animo!, coraggio!, *3 opp og 7 in mente* scrivo 3 col nporto di sette
oppad in su, in alto, *oppadbygd* piegato all'insu, *oppadgående* che sale, ascendente; ~ *tendens* tendenza al rialzo, *oppadstrebbende* tendente verso l'alto, che aspira ad arrivare in alto, *oppadvendi* rivolto all'insu, rivolto verso l'alto
oppagitere agitare, eccitare (*matten* in folia)
oppakning bagaglio, carico, (*soldat-*) affardellamento; *med full* ~ con armi e bagagli, *med lett* ~ in tenuta di marcia
oppamme allattare, *oppamning* allattamento
oppankret mar. ancorato, all'ancora, *oppankring* ancoraggio
opparbeide (jord) lavorare, coltivare, (*forretning*) sv.appare (marked) creare sv. appare ~ *seg en kundekrets* farsi (crearsi) una clientela, ~ *seg et rykte* (en anseelse), farsi una reputazione
oppasser attendente m
oppbevare custodire, conservare, (*under lås*) tenere sotto chiave, *oppbevaring* custodia, conservazione f (*forvaring*) deposito, *innlevere kofferten på oppbevaringen* mettere la valigia al deposito bagagli, *oppbevaringssted* deposito, ripostiglio, (*matvarer*) dispensa
oppbinding legatura, *oppblanding* mescolamento, mescolanza, (*med vann*) annacquamento, *oppbløstring* fioritura, fig. også incremento, sviluppo, *oppblussing* il divampare, l'avvampare
oppblåsing gonfiatura, med. meteorismo, *oppblåst* gonfiato, gonfio; (*mage*) med. flatulento; fig. ironico, ~ *nuri* pallone m gonfiato, *oppblåsthet* gonfiezza, fig. (person) boria

oppbrakt (*forbittret*) indignato; mar. sequestrato, *bli* ~ *over noe* (*over noen*) indignarsi per qc (ad. rarsi con, contro qn.), *oppbraktet* indignazione f
oppbreining bruciatura, bruciamento; *oppbrent*, ~ *av sola* bruciato (arso) dal sole
oppbrett (bukse, støvel) risvolto, *oppbrettet* ripiegato, rimboccato
oppbringelse mar. cattura, sequestro
oppbrudd partenza, commiato; ~ *fra bordet* l'alzarsi da tavola, *bidse til* ~ dare il segnale di marcia
oppbrukt consumato, esaurito
oppbrusende effervescente (og fig.); (person) impetuoso, collerico (pl. -ci); *oppbrusing* effervescenza, impetuosità
oppbryting rottura, (*der o.l.*) scassinamento; scasso, (mur) sfondamento, (jord) dissodamento
oppbud mil. chiamata (alle armi); *alminnelig* ~ arruolamento generale, *et stort* ~ *av polit* grande concorso di forze di polizia
oppby(de), ~ *all* impiegare ogni mezzo; ~ *alle krefter* munire tutti gli sforzi; ~ *all sin velutalenhet* fare uso della propria eloquenza
oppbygge fig. edificare; *oppbyggelig* edificante, edificatorio *oppbygging* fig. edificazione f
oppbæring sollevamento, trasporto in alto
oppdage scoprire; *oppdagelse* scoperta, *gd på* ~ andare alla scoperta, *oppdagelsesbetjent* agente m investigativo, *oppdagelsespolit* l'pubblica Sicurezza, *oppdagelsesreise* viaggio di esplorazione, *oppdagelsesreisende* esploratore m, *oppdager* scopritore m, se. *oppdagelsesbetjent*
oppdekning apparecchiamento *en fluit* ~ una tavola sontuosamente apparecchiata; *oppdekningen var god* la tavola era ben fornita.
oppdømming arginatura, sbarramento
oppdikte inventare; *oppdikting* invenzione f, fantasia, finzione f; *oppdiktet* inventato, fittizio; ~ *person* personaggio immaginario; ~ *navn* falso nome, nome fittizio
oppdirking scassinamento, scassinatura
oppdra educare, allevare
oppdrag incarico (pl. -ch), incombenza commissione f; *utføre et* ~ eseguire un incarico, sbrigare una commissione, *gi en et* ~ affidare un incarico a qn., incarcare qn. di fare qc.; *han har utført sitt* ~ *godt* ha assolto bene l'incombenza
oppdragelse educazione f *en mann med god* ~ un uomo ben educato, *oppdragelsesanstalt* riformatorio, casa di correzione, *oppdragelseslære* pedagogia *oppdragelsesmiddel* mezzo d'educazione, *oppdragelsesmåte* metodo educativo; *oppdragende* educativo *det* ~ *i noe* la qualità educativa di qc.
oppdrager educatore m, educatrice f
oppdrett allevamento *oppdrette* allevare, *oppdretter* allevatore m; ~ *av hans* pollicoltore m
oppdrift spinta (dal basso in alto), fig. iniziativa, (i væske) spinta idrodinamica, (i luft) spinta aerodinamica, corrente f ascensionale
oppdrive (skaffe) procurare, procacciare, trovare, *det er ikke til å* ~ non si riesce a trovare, è irripetibile.
oppdynging accumulo, ammasso
oppdyrking coluvazione f, dissodamento
oppe su, in alto, *der (her)* ~ lassu (quassu); *høyt* ~ *på himmelen* alto nel cielo, ~ *fra dall'alto*; ~ *fra taket* dal tetto, *bli (sitte)* ~ rimanere alzato; *holde* ~ sostenere, tenere su, (*holde åpen*) tenere aperto; *vare* ~ (*av senga*) esser alzato, (*sol, måne*) essere levato, (*på bona*) essere in piedi, (*gardin o.l.*)

essere alzato (sollevato), *være tidlig* ~ essere mat-
tino

oppebære percepire, riscuotere **oppebørsel** raso-
sione f

oppegge eccitare, incitare, istigare, **oppegging** inci-
tamento, istigazione f

oppelske coltivare, stimolare, incoraggiare

oppetter insù, verso l'alto, prep su per

opplange acchiappare, togliere al volo, percepire,
(signaler) intercettare, (ord) afferrare

opplående (hissig) collerico (pl); ~ (ei) stazzo in-
fiammabile, **opplåenhet** irritabilità, facilità a in-
fiammarsi.

oppfarget tinto, **oppfarging** tintura

oppfatning concezione f, (sans-) percezione f;
(tydning) interpretazione f, opinione f; **oppfat-
ningsevne** capacità di comprendere (capire, perce-
pire); *ha en god* ~ essere di acuto intendimento,
capire al volo

oppfatte capire, afferrare, intendere, ~ *hurtig* capi-
re a volo, *ndr man oppfatter det riktig* a bene inten-
dere; ~ *sin rolle riktig* intendere bene la propria
parte

oppfinne inventare, **oppfinnelse** invenzione f; **opp-
finner** inventore m, **oppfinneren** inventiva, inge-
gno inventivo, **oppfinnsom** inventivo, ingegnoso,
(fantasifull) immaginoso; **oppfinnsomhet** inventi-
va, ingegnosità, *med stor* ~ ingegnosamente

oppflamme infiammare, fig også infervorare

oppflytning spostamento in alto; fig promozione f,
oppflytningsprøve esame m di ammissione ad una
classe superiore, esame m di fine anno

oppfordre esortare, invitare, incitare, (bydende) in-
timare (til d a), ~ *en inntrængende til d* sollecitare
qn, a. *føle seg oppfordret til* sentirsi chiamato a,
oppfordring esortazione f, invito, incitamento, inti-
mazione f, *rette en* ~ *til en* rivolgere un'esortazio-
ne a qn, *på* ~ su richiesta (el. invito), *på* ~ av su
richiesta (el. istanza) di, *på alminnelig* ~ a richie-
sta generale

oppfostre allevare, crescere, educare

oppfriske rinfrescare, rinnovare, ravvivare; ~ *gam-
le minner* rievocare vecchi ricordi, ~ *hukommelsen*
rinfrescarsi la memoria; **oppfriskning** rinfresca-
mento, rinnovo, jur revisione f

oppfylle esaudire (et ønske un desiderio); *oppfylle
ens forventninger* rispondere alle aspettative di qn,
~ *et løfte (en plikt)* adempiere (a) una promessa
(un dovere), ~ *betingelsene* soddisfare alle condi-
zioni richieste, ~ *ens bønn* esaudire la preghiera
di qn ~ *ene i oppfyltelser* far fronte a propri im-
pegni, ~ *kundenes krav* soddisfare alle esigenze dei
clienti

oppfyllelse (plikt o.) adempimento (håp o.) rea-
lizzazione f, *gå i* ~ avverarsi, realizzarsi

oppfyllt, ~ av pieno (colmo) di, (betatt) pervaso di

oppføre (bygge) costruire, edificare, erigere, (skue-
spill) rappresentare, dare, recitare, (musikk, dans)
eseguire; (i bok) inserire, ~ *i et regnskap* segnare
in un conteggio, (postere) registrare in contabilità,
~ *på en liste* segnare su una lista, elencare; ~ *en-
keltsvis* specificare, ~ *seg* comportarsi

oppførelse, **oppføring** costruzione f, rappresentazio-
ne f; esecuzione f; *forste* ~ teater prima, *under* ~
(bygning) in costruzione

oppførsel comportamento condotta, modo d'agire
(manerer) maniere (pl), *vise en god* ~ tenere una
buona condotta, **oppførselskarakter** voto di con-
dotta

oppgang (trapper) scale (pl), (økning) aumento,

(pris-) rialzo; ~ *A* scala *A*, **oppgangsbevegelse**
movimento ascensionale, **oppgangsbølge** periodo
di espansione, ondata di prosperità, **oppgangskon-
junktur** ripresa economica, congiuntura di ascesa
oppgangstid periodo di ripresa, periodo di incre-
mento economico, *oppgangstider og nedgangstider*
alti e bassi

oppgave compito, dovere m, (mål) fine m, (elev-)
compito, (eksamens-) quesito, tema m, *matema-
tisk* ~ problema m di matematica, *løse en* ~ risol-
vere un quesito, (stil) svolgere un tema, *løse sin* ~
sbrigare il proprio compito, (nå sitt mål) raggiun-
gere lo scopo, *gjøre noe til sin* ~ farsi un dovere
di qc, *rette oppgaver (lærer)* correggere i compiti,
sette seg noe til ~ assumersi il compito di fare qc,
spesifikasjon ~ specificazione f

oppgi 1 (la fare, gi avkall på) rinunciare a (også +
inf), desistere da, abbandonare, (embeta) dimet-
tersi da, (en syk) condannare ~ *anden* spirare
rendere l'anima a Dio, ~ *det hele* abbandonare la
partita, ~ *alt håp* lasciare la speranza

oppgi 2 (angi) dare (sin adresse il proprio indiriz-
zo), dichiarare, indicare, (framsette) presentare
~ *noen* precisare, specificare, ~ *antallet til* , cal-
colare che il numero sia , dichiarare che il nume-
ro è, ~ *sitt navn* dichiarare il proprio nome, pre-
sentarsi

oppgivelse rinuncia, abbandono

oppgjør resa dei conti, (krangel) discussione f vio-
lenta, scottata, *ha et* ~ *med en* avere una spiegazio-
ne con qn, spiegarsi

oppgjøring esumazione f

oppgrunning insabbiamento

oppgulp ngurgito

oppgående che sale in ascesa ~ *et oppgående* nascen-
te, sol levante, sole che sorge

opphalingsbedding scalo d'alaggio, **opphalingsdipp**
scalo scoperto

opphav origine f, fig paternità, **opphavsmann** autore
m, artefice m, f, (til noe ond) istigatore m.

opphavsrett diritto d'autore

oppbæring il tirare su, l'issare, **oppbenging** sospen-
sione f, l'appendere (*på en spiker* a un chiodo)

oppbære 1 ~ *sa* dare ~ *sa* dare, **opp-
beting** riscaldamento

oppbære sospendere, sopprimere, (forbud) togliere
(bestemmelse) revocare; (lov) abrogare, abolire,
(avskaffe) abolire, annullare, ~ *saksomkostninge-
ne* compensare le spese di processo, ~ *hverandre*
equilibrarsi, compensarsi, eliminarsi a vicenda

opphevelse soppressione f, sospensione f; revoca
(lov) abrogazione f, abolizione f, annullamento,
rescissione f, rottura, compensazione f

oppbisse eccitare, irritare, (sterkt) esasperare; (opp-
vigle) aizzare, sobillare, *bli oppbisset over* irritarsi
per **oppbisselse** eccitamento eccitazione f, irri-
tazione f, esasperazione f, sobillazione f, (uro) agita-
zione f

opphjelp aiuto, assistenza, secondamento; incorag-
giamento, **opphjelpe** sollevarsi, aiutare a risolleva-
rarsi, (fremme) incoraggiare, assecondare

opphogging spaccatura, mar demolizione f, sman-
tellamento

opphold (på et sted) permanenza, soggiorno, (lære-
tid) tirocinio, (stans) interruzione f, sosta, mus
pausa, (forsinkelse) ritardo, (underhold) mante-
nimento, *ti minutters opphold* (jernbane) dieci mi-
nuti di fermata (el. sosta), *ta* ~ trattenersi fermar-
si, soggiornare, (fast) stabilirsi, *uten* ~ (straks)
senza indugio, (uavbrutt) senza sosta, *under et* ~

i Oslo durante un soggiorno a Oslo; *under hans* ~ durante la sua permanenza (il suo soggiorno).
oppholde mantenere, (sinke) ritardare, (person) trattenere, fermare; ~ *seg* fermarsi, fare sosta, (i lengre tid) soggiornare; ~ *seg i det fri* stare all'aria aperta, ~ *seg for lenge* restare troppo a lungo, attardarsi, ~ *seg ved noe* fermarsi su qc
oppholdskommune comune m di residenza, **oppholdsrom** stanza di soggiorno, **oppholdssted** (luogo di) soggiorno, (stadig) residenza, domicilio, (ville dyt revere) covin, **oppholdstillatelse** permesso di soggiorno, **oppholdsvær** schianta, *det er* ~ c'è una schiarita, non piove, non nevic
opphøpe ammassare, ammucciare, accumulare
opphøping ammassamento, mucchio, accumulo
opphøsting espellorazione f, (stim) espellorato
opphovning tumefazione f, gonfiore m
opphør fine m, (midlertidig) sospensione f; *uten* ~ senza posa senza sosta, senza tregua, **opphøre** cessare, finire, (forretning) chiudere, (midlertidig) sospendere, ~ *med noe* smettere qc, ~ *med å* smettere (cessare, finire) di, **opphørsalg** vendita di liquidazione (el) per cessazione d'esercizio
opphøyd, ~ *arbeid* (lavoro in) rilievo, *høyt* (helt) ~ *arbeid* mezzo (alto-) rilievo, **opphøyd bokstaver** caratteri mpl in rilievo, **opphøve** elevare (også mat); ~ *til kongerike* innalzare a regno
opphøyelse elevazione f; innalzamento, fig. også sublimazione f; **opphøyet** elevato; fig. også sublime, eccelso, (fyrste) augusto, *en* ~ *tanke* un pensiero elevato (sublime); **opphøyning** elevazione f (også mat)
oppildne infiammare infervorare
oppimot su verso, fig. verso, circa, intorno su
oppirre irritare, stuzzicare; **oppirring** irritazione f, stuzzicamento, **oppjaget** eccitato, nervoso; *i et* ~ tempo il ritmo accelerato, a velocità folle
oppkalle, ~ *en etter* dare a qn il nome di **oppkalling** denominazione f; il prendere nome
oppkast vomito
oppkaste (spørsmål) porre, rivolgere; (problem) prospettare; ~ *seg til dommer* erigersi a giudice; ~ *seg til enehersker* autoproclamarsi sovrano assoluto
oppkjøp acquisto; (hamsiring) incetta, **oppkjøper** compratore m, incettatore m
oppkjørsel accesso, passo carrabile; (vei opp) salita (al-å) viale m (d'accesso)
oppkjørt (om vei) dissestato
oppklare rischiarare, (forklare) chiarire far luce su, *oppklarende vær* tempo che schiarisce (el) che si mette al bello; **oppklaring** rischiaramento, chiarimento, (vær) schiarita
oppklisset incollato, attaccato, **oppknappet** sbottonato, *med* ~ *frakk* col soprabito sbottonato
oppkok (køtt) bollita, (fornyet) ncottura, fig. rifrittura, rifrittume m, **oppkoking** ricolatura, ncottura
oppkomling nuovo ncco, parvenu m inv, villan rifatto
oppkomme sorgente f, poia, fonte f, **oppkomst** (begynnelse) origine f, nascita, (fremgang) progresso, (utvikling) sviluppo
oppklort graffiato
oppkrav, *sende mot* ~ inviare contro assegno, **oppkreve** riscuotere, esigere, **oppkreving** riscossione f, esazione f
oppkvikkende ricreativo, recreante; (morsom) divertente; **oppkvikker** (dram) cordiale m, stimolante m; **oppkvikket** ricreato, ristorato; **oppkvikking** ristoro
oppkladning electr carica

opplag (bok) tiratura, (utgave) edizione f; *avis i stort* ~ giornale a grande tiratura, *lite* ~ a tiratura limitata, *nytt* ~ ristampa, (omarbeidet) edizione riveduta e corretta, *skip i* ~ nave f. n disarmo.
opplagret immagazzinato, a magazzino, **opplagshus** magazzino, deposito, **opplagsplass**, -sted luogo di deposito, magazzino di deposito, **opplagstomt** terreno adibito a deposito, parco matenian
opplagt (i kort) vincente, fig. certo, evidente; (disponert) disposto, in vena, ~ *melk* cagliata, ricotta, *være godt* ~ essere in vena, essere di buon umore, *være* ~ *til* essere in vena di, essere disposto a, aver voglia di *en* ~ *anledning* un'ottima occasione; ~ *hevis* prova evidente (irrefutabile); ~ *fiasko* fiasco completo, ~ *suksess* successo assicurato
oppland dintorni mpl, zona circostante (una città), **hinterland** m inv, **opplands-** suburbano, regionale
oppplantet, *med opplantede bujonetter* con le buionette innastate
opplate; ~ *en rust* far sentire la propria voce
opplegg (fonds) fondi mpl di riserva, (ledning) impianto, (forball) passaggio, (disposisjon) programma m, piano operativo, (søm) risvolto
opplegging merk immagazzinamento
opplever lettore m, lettore f, declamatore m, **opplevning** lettura (ad alta voce), declamazione f
opplevd che si è visto (el) sperimentato), (selv-) vissuto, sperimentato, provato, **oppleve** vedere, essere testimone di sperimentare, vivere; *han opplever alltid noe* gli capita sempre qualche avventura, *han har opplevd meget* ha molto vissuto; *han har opplevd litt av hvert* ne ha visto di tutti i colori
opplevelse avvenimento, esperienza, avventura, *en forferdelig* ~ un'esperienza terribile, *personlig* ~ fatto (avvenimento) vissuto di persona *en stor* ~ un momento indimenticabile
opplivende vivificante, stimolante, **opplivet** rianimato, ralegrato **opplivning** vivificazione f, rianimazione f, **opplivningsforsøk** tentativo di rianimazione f
opplyse illuminare (og fig.), (forklare) chiarire, delucidare, (med eksempler) illustrare; ~ *en om* informare qn di (su), **opplysende** illuminante, chiarificatore, illustrativo, informativo
opplysning illuminazione f, (teslig) luminaria (forklaring) chiarimento, (kultur) civiltà, (underretning) informazione (om su); *til Deres* ~ a titolo d'informazione, *nermere opplysninger* ulteriori informazioni, precisazioni, fpl
opplysningsarbeid opera d'informazione opera educativa; **opplysningsbyrå** ufficio informazioni, agenzia d'informazioni, **opplysningstid** (periodo di) illuminismo
opplyst illuminato, ~ *mann* mente illuminata.
opplering insegnamento, istruzione f, ammaestramento **opplert** istruito esperto perito (in)
oppleftende incoraggiante, edificante, sublime
opplep assembramento, (oppør) tumulto, sommossa, (forball) discesa, (løp) zona d'arrivo, *i oppløpet* al traguardo; **opplepen** (leng) allampanato, ~ *fyr* spilungone m
opplese dissolvere; (forbindelse) rompere; (for samling) sciogliere; (tog) scomporre, (stat o.) smembrare, (samfunn) disgregare, (stoff) dissolvere, sciogliere, scomporre; *opplevende middel* med. emolliente m; *med oppløst hår* con i capelli sciolti (sparsi); ~ *seg* sciogliersi, disfarsi; (flokk) disperdersi, sbandarsi; ~ *seg i regn* dissolversi in pioggia, ~ *seg til intet* ridursi a niente, dissolversi nel nulla

opprøre agitare, turbare; (forarge) indignare; *bli opprørt over noe* indignarsi per qc.; *opprøres over å måtte* essere indignato di dovere ...; *opprøres over at* indignarsi perché; **opprørende** sconvolgente, rivolante, che provoca indignazione
opprører ribelle m, f, revoltoso, insorto; **opprørsbevegelse** movimento di rivolta, insurrezione f; **opprørsfane** vessillo della rivolta; **opprørsforsøk** tentativo di ribellione (el d'insurrezione); **opprørsbær** esercito di insorti (el revoltosi)
opprørs ribelle, sedizioso, sovversivo; **opprørs** tendenza alla ribellione, sovversivismo; **opprørsleder** capo di sommossa; **opprørsregjering** governo sovversivo; **opprørs** scritto sedizioso; **opprørs** discorso sedizioso (sovversivo); **opprørsstyrker** forze fpl ribelli (el degli insorti); **opprørsånd** spirito di ribellione (rivolta)
opprørt agitato; (harm) indignato (over per); ~ *han* mare agitato, mare grosso
opprødd imbarazzato, perplessa, confuso, indeciso
oppsalling sellatura; **oppsamling** raccolta, raccattatura; **oppsamlings** sport recupero
oppsang breve canto rimato che accompagna il lavoro, litt canto, inno; **oppsats** (bord-) trionfo, (på skrivebord) scaffale m, casellario
oppsatt, *vare* ~ *på noe* tenere molto a qc
oppseiling accostamento, avvicinamento; *vare under* ~ fig. essere in arrivo, prospettarsi
oppseide, ~ *bønner for* pregare (recitare preghiere) per
oppsettning contrattamenti sistemazione f, erezione f, montaggio (kontrakt) stesura (teater) messa in scena
oppsettig insubordinato, ribelle, indocile; se **oppsettisk**, **oppsettighet** insubordinatezza, (egensdighet) caparbia, ribellione f
oppsette (utsette) rimandare, rinviare (*til en annen dag* a un altro giorno), (et møte) aggiornare, differire; **oppsettelse** rinvio, differimento, aggiornamento, (forhaling) proroga, dilazione f *uten* ~ senza dilazione, senza ritardo
oppsi (kontrakt) disdire, (leieboer) dare la disdetta, (ansatt) licenziare; **oppsegelig** che si può disdire (licenziare) a termine, revocabile
oppsegelse (person) licenziamento; (kontrakt) disdetta, *en måned* ~ un mese di preavviso; **oppsegelsesfrist** termine m di preavviso, termine di licenziamento, termine di disdetta
oppsikt sorveglianza; (oppsyn) controllo, (oppmerksomhet) sensazione f, scalpore m, clamore m, *gjøre (vekke)* ~ far sensazione (scalpore); *ha ~ med* sorvegliare, *ha noe under sin* ~ fare la guardia a qc., *stå under ens* ~ essere sotto la sorveglianza di qn., **oppsikt(s)vekkende** clamoroso, sensazionale
oppskaket scosso, turbato
oppskjer fetta di salume; **oppskjæring** taglio; med incisione f; (av lik) dissezione f
oppskjørtet indaffarato, affaccendato
oppskremt spaventato, allarmato, impaurito, *bli* ~ spaventarsi, allarmarsi
oppskrift ricetta; **oppskrive** merk. rivalutare; **oppskriving** rivalutazione f, (notat) annotazione f
oppskrudd (fig om pris) esorbitante; **oppskrute** vantare, gonfiare il valore di; **oppskåret** tagliato
oppslag (ørme) polsino, (frakk) nsvolto, rivolta, (på vegg) avviso, cartello; **oppslagsbok** libro (opera) di consultazione; **oppslagsord** lemma m, voce f, esponente m; **oppslagstavle** tabellone m
oppslute ingoiare, divorare (og fig.); *han ble opp-*

slukt av mengden scomparve tra la folla; *han er oppslukt av sitt arbeid* il lavoro lo assorbe completamente; **oppslukning** (f) ingoiare, (il) divorare
oppsnappe afferrare, (signalen o.l.) intercettare; fig cogliere al volo; **oppsnapping** (f) afferrare, (il) cogliere al volo; intercettazione f
oppspart, **oppsparte** penger risparmi mpi
oppspilt (åpen) spalancato; (-egget) occitato
oppspi invenzione f, fantasia; *det er luttet* ~ è pura invenzione, sono tutte fantasie
oppspoling bobinatura, (tråd også) incannatura
oppspore rintracciare; **oppsporing** rintracciamento, (il) rintracciare, (av dyr) braccatura
oppspytt espettorato, sputo, spulacchio
oppstable accatastare; **oppstabling** accatastamento
oppstaking picchettatura, (rør) stura(mento)
oppstalle (hest) mettere in scuderia
oppstand insurrezione f, sollevazione f, sommossa, *gåre* ~ insorgere sollevarsi; **oppstandelse** risurrezione f, (forvirring) confusione f
oppstige ascendente; ~ *linje* linea ascendente, *att i* ~ *linje* ascendenza; **oppstigning** salita, ascensione f, ascesa, ~ *i ballong* ascensione in aerostato, ~ *av ballong* innalzamento
oppstilling (anbringelse) collocamento, sistemazione f, assetto, disposizione f; (utstilling) esposizione f, (regnskap) stesura, ~ *i slagorden* schieramento a battaglia
oppstopper nase all'insu; **oppstopning** imbottitura
utstrakt, med utstrakte armer con le braccia tese
oppstrammer ammonizione f, rimprovero, cicchetto, lavata di capo, tirata d'orecchi
oppstryking (hår) pettinata all'indietro; **oppstrøk** mus archeggio dal basso in alto; **oppstrøket**, ~ *hår* (bråstopp) capelli a spazzola
oppsyltet affettato, manierato, ampolloso
oppsyr (ståhet) baraonda, putiferio, scompiglio
oppstet (fra magen) ngurgito
oppså (fremtre) comparire, apparire; (komme opp) sorgere, alzarsi, nascere, scaturire, (skikk) invadare, instaurarsi, (brann) scoppiare, manifestarsi, ~ *fra de døde* risuscitare, risorgere; ~ *igjen* rinascere; **oppstående** che inizia, che nasce, che sorge, (nese) all'insu
oppsuge risucchiare, assorbire, aspirare; **oppsug-** (ning) assorbimento, aspirazione f
oppsummere sommare, fare la somma di; *assommare*
oppving incremento, sviluppo, progresso; *ta ei (nytt)* ~ riprendere slancio; *ta ei betydelig* ~ fare grandi progressi
oppvulmet gonfio, enfiato, tumefatto, turgido; **oppvulming** enfiagione f, tumefazione f, gonfiore
oppsyn sorveglianza, vigilanza, controllo; (fjes) faccia, viso; **oppsynsfartøy** battello guardapesca; **oppsynshavende** custode m, f, sorvegliante m, f; **oppsynsmann** guardiano, controllore m
oppsøke (n) cercare, andare a trovare; andare da
oppå (i sitt hus, i forening o.l.) ammettere, accogliere, ricevere, (i avis) inserire, pubblicare, (tidligere trykt) riprodurre; (film) girare; (forslag) approvare; (liste) compilare, fare, (lån) contrarre; (møte, fremmedord) adottare; (tid, plass) occupare, prendere, (tanke, oppmerksomhet) occupare, interessare, *ta noe for alvor (spøk)* prendere qc. sul serio (per celia), ~ *på lydbånd* registrare su nastro, *det vil ikke bli godt opplatt* sarà preso in mala par-
 te, ~ *noe som en fornærmelse* considerare qc. come

un'offesa, ~ *en som kompanjong* prendere qn come socio; ~ *kampen* ingaggiare battaglia, ~ *protest* mandare in protesta; ~ *varebeholdningen* fare l'inventario della merce, se ellers: ta (opp)

opptagelse (opptakelse) ammissione f, assunzione f, accoglienza, ~ *av ldn* accensione di un prestito, **opptagelsesprøve** esame m d'ammissione, concorso

oppta(g)ning raccolta, raccattatura, estirpazione f; il tirare su; se ellers: ta opp

opptak (film) ripresa, (radio) registrazione f
opptakt mus. battuta d'inizio; fig. preludio (til di); *gi opptakten til* preludere a

opptatt occupato, (forhåndsbestilt) prenotato, (hotell, trikk, buss) al completo, *opptatt av sitt arbeid* impegnato nel proprio lavoro, *helt ~ av sitt emne* completamente assorbito dall'argomento

opptegnelse nota, annotazione f, lista, elenco (p. -chi), **opptegnelser** appunti mpl

opptenningsved legna minuta (per accendere)

opptil vicino a, accanto, contro, adiacente a, pressapoco, all'incirca, fino a, *han satt nær ~ meg* sedeva molto vicino a me; *kosten står ~ veggen* la scopa è contro il muro; *det var ~ to hundre tilhørere* c'era no pressapoco duecento ascoltatori, *toriken kan bli ~ 20 år* il merluzzo può arrivare fino ai vent'anni

opptining disgelo; (mat) scongelamento

opptjene guadagnare

opptog corteo, processione f

opptre(de) comparire, presentarsi, (oppføre seg) comportarsi, (på scenen) esibirsi, ~ *i selskapslivet* prender parte alla vita mondana, (første gang) debuttare; ~ *igjen teater* tornare sulle scene, ~ *dristig* operare con baldanza (el. lemerahamente), ~ *med verdighet* comportarsi con dignità, ~ *med bestemt* mostrarsi deciso, ~ *mildt* (sykdom) manifestarsi in forma benigna, ~ *offentlig* esibirsi in pubblico, ~ *som kløve* fare il buffone ~ *som anklager mot* costituirsi pubblico accusatore contro; ~ *som kandidat* presentarsi candidato; ~ *som klager mot* costituirsi querulante (el. parte civile) contro, ~ *som dommer* (forsværer) costituirsi giudice (difensore); ~ *som herre* comportarsi da padrone, ~ *som vitne* comparire come teste

opptreden comparsa, esibizione f; (holdning) contegno; (vasen) modi mpl, (oppførsel) comportamento, condotta, *første ~* debutto, esordio, **opptredende**, *de ~* (skuespillerne) gli attori; (stykkets personer) i personaggi

opptrekker (kork-) cavatappi m inv, fig. strozzino, scorificatore m, peccatore m **opptrekkeri** strozzinaggio, **opptrekking** (ur) ricarica, (flaske) sturamento

opptrevling sfilacciatura

opptrinn scena, fatto, episodio, incidente m

opptrykk(ing) ristampa

opptuktelse educazione f; disciplina, *naturen går over opptuktelsen* la natura soprafia l'educazione, la natura può più dell'arte

opptøyer tumulti mpl

opprakt svegto; ~ *hode* mente f sveglia

opprarming riscaldamento, (mat) riscaldata

opprarte servire (ved bordet a tavola); **opprartende**, ~ *kavaler* cavalier m servente, **opprarter** cameriere m, servitore m, **opprartning** servizio, **opprartningene** er slett her si è mal serviti qui; *gjøre en sin ~* fare a corte a qn, presentare i propri omaggi a qn, **opprartningsjomfru** cameriera

opprask rigovernatura, (det som skal vaskes) stoviglie fpl da lavare, (scene) scenatta; **oppraskbulje**

catino (per lavare le stoviglie), **oppraskgutt** (-jente) sguattero (a); **oppraskklut** strofinaccio per le stoviglie, **oppraskkum** acquaiolo, **oppraskmaskin** lavastoviglie f inv, **oppraskvann** rigovernatura (dei piatti), acqua dei piatti

oppveie controbilanciare, fig. også compensare, pareggiare, ~ *noe med gull* pagare qc. a peso d'oro

oppvekst crescita, *i min ~* nella mia prima giovinezza, nell'età della crescita

oppvigle istigare alla rivolta, sommuovere, so levare, **oppvigler** agitatore m, sobiliatore m, arruffapopoli m f

oppvise mostrare, far vedere, manifestare, presentare *man kan ikke ~* *haken er i* non si trova, uguale

oppvisning presentazione f, esibizione f; saggio

oppvoksende, *den ~ slekt* la gioventù, la nuova generazione

oppråkning risveglio, **oppvøve** esercitare, **oppøving** esercizio, addestramento

optiker, **optikus** ottico (pl. -ci) **optikk** ottica

optimisme ottimismo, **optimist** ottimista m, f, **optimistisk** ottimista m, f ottimistico (pl. -ci)

optisk, ~ *bedrag* illusione f ottica

opus opera

or bot ontano, alno

orakel oracolo **orakelaktig** oracolistico (p. -ci) *da* (di) oracolo

orange arancio, arancione inv, **orangegult** giallo arancio, arancione inv, **orangelund** arancello, **orangetre** arancio

orangutan orang (pl. -ghi), **orang-utan** m inv

oratorisk oratorio; **oratorium** oratorio

ord paro a (i glose) vocabolo - uttrykk termine m verbo (og rel.), *ikke et ~* *mer* non una parola di più, *ikke si et ~* non far molto, *jeg ville gjerne tale et par ~* *med Dem* vorrei dirLe due parole, *et par ~ fra Deres hånd* due righe da parte Sua, *godt ~ igjen* calma!, non prendercela!, *det er et ~* è una parola data, *er det et ~?* parola?, *det var et ~ i rette tide* ecco una parola a proposito, parole sante, *et ~ et et ~* *og en mann et en mann* l'uomo d'onore ha una parola sola, *det er bare ~* non sono che parole, *det ene ordet tok det annet så det ble en treite* di parola in parola si arrivò alle parole grosse, *det har aldri falt et vordt ord mellom oss* non si è mai venuti a parole tra di noi, *det er som ~* *for pengene* questo è parlare chiaro, *store ~* grandi parole, *par de rebjante* *heh* *for det er ~* *si ~* avere, *ultima parola*, *brøte sin ~* mancare di parola, *nd jeg få ordet?* chiedo la parola!, *fare ordet* parlare, *i selskap* monopolizzare la conversazione, *fare det store ~* parlare con sussiego (con arroganza), *gi ordet til en* concedere la parola a qn, *gi en sitt ~* dare a qn la propria parola, *ha ordet* avere la parola, *De har ordet a Lei* la parola, *ha ~* *for* passare per, avere la reputazione di, *hu ordet i sin makt* avere il dono della parola, *ha et dårlig ~ på seg* avere una cattiva reputazione, *holde ~* mantenere la parola, *la et ~* *falle* dire una parola, buttare la una parola (om a proposito di), *legge inn et godt ~* *for en* spendere una buona parola per qn, *legge en ordene i munnen* far dire a qn, cio che si vuole, *nekte en ordet* negare la parola a qn; *uten å si et ~* senza dire una parola, senza far molto: *ta ordet* (igjen) (ri)prendere la parola, *ta ordet fra en* togliere la parola di bocca a qn, *ta sitt ~ tilbake* riprendersi (rimangiarsi) la parola, *en mann av få ~* un uomo di poche parole; ~ *for ~* parola per parola, alla lettera, *det er et gammelt ~ som sier*

come dice l'adagio, *for et godt* ~ per nulla, *han blir sint for et godt* ~ si arrabbia per un'inezia, *for gode* ~ *og betaling* per denaro e belle parole, *ga fra sitt* ~ rimangiarsi la parola, *med andre* ~ in altri termini, *med disse* ~ con queste parole, *med ett* ~ in una parola, *med rene* ~ in parole povere; francamente; *be om ordet* chiedere la parola, *komme til orde* arrivare a farsi sentire, riuscire a parlare, *ta til orde* cominciare a parlare, iniziare il discorso; *ta til orde mot* protestare (insorgere) contro.

ordbetydning senso (significato) di una parola

ordblind allettato di alessia, **ordblindhet** alessia, cecità verbale

ordbok vocabolario, dizionario, lessico; **ordboksforfatter** lessicografo, **ordbryter** chi manca la parola, **ordbøying** flessione f

orddannelse formazione f di vocaboli

orden ordine m; (*ordenstegn* også) onorificenza, *den hederlige* ~ l'ordine pubblico, *geistlig (verdelig)* ~ ordine religioso (secolare); *gå* ~ i nordnare, porre ordine a, *gi en en* ~ decorare qn., insignire qn. di un'onorificenza, *holde* ~ mantenere l'ordine, *holde* ~ i noe tenere qc. in ordine; *etter* ~ (*storrelsen*) per ordine (di grandezza); *etter naturens* ~ secondo l'ordine della natura, *for ordens skyld* ad ogni buon conto, per buona norma, *sørge for* ~ *og sikkerhet* mantenere (garantire) ordine e sicurezza, *i* ~ in ordine, *alt er i* ~ tutto è a posto, *bringe en forretning i* ~ portare buon fine a un affare, *i alfabetisk* ~ in ordine alfabetico, *i omvendt* ~ in ordine inverso, a rovescio, *gå (sette) i* ~ se ordne; *mitt værelse er ennå ikke i* ~ la mia camera non è ancora stata ordinata, *saken er i* ~ la cosa è a posto, *være i sin* ~ essere naturale (logico, ragionevole); *kalle til* ~ richiamare all'ordine, *dei hører til dugens* ~ è all'ordine del giorno, *venne en til* ~ abituare qn. all'ordine

ordensbånd nastro, (over skulder) cordone m, **ordenskapitel** capitolo, **ordenskarakter** voto d'ordine, **ordenskjede** collare m, **ordensløfte** voti mpl (religiosi) *avlegge* ~ pronunciare i voti

ordensmann uomo che ama l'ordine, uomo ordinato; (skole) capoclasse m, f, **ordensmenneske** persona che ama l'ordine, persona ordinata

ordenspoliti Pubblica Sicurezza, **ordensregel** regola, (skole o l.) regolamento; **ordenssans** senso dell'ordine, **ordenstall** numero ordinale

ordentlig 1. adj. ordinato; (høvelig) decente, come si deve; F (riktig stor) solenne, (person) famoso, maincolato; che ama l'ordine (satt, solid) posato, metodico (pl. -ci), (skikkelig) per bene, dabbene (medlem, professor) ordinario; ~ *behandling* buon trattamento; ~ *betaler* buon pagatore, *en* ~ *dumhet* una bella stupidaggine, *bli et* ~ *menneske* mettere giudizio, *ikke bestille noe* ~ non fare nulla di serio, *gi en* ~ *prvi* bastonare qn. di santa ragione

ordentlig 2. adv. ordinatamente, con ordine, (høvelig) come si deve, (sømmelig) decentemente, decorosamente (godt) bene, (virkelig) veramente; (til gagn) molto, debitamente; *det er* ~ *kaldt* fa molto freddo; *behandle folk* ~ trattare la gente bene (el come si deve), *sitt* ~ 'sia seduto come si deve', (rolig) sia fermo sulla sedia'

ordfang lessico, vocabolario; **ordfatig** povero di parole, che ha un vocabolario limitato; laconico (pl. -ci), **ordflom** valanga (el profluvio) di parole, sproloquio; **ordforbindelse** unione f (composizione f) di parole; **ordforråd** vocabolario; **ordfølge** sequenza (ordine m) di vocaboli

ordfører (kommune-) sindaco (pl. -ci), (i styre, presidente m; (som lærer ordet for andre) portavoce m, f inv., relatore m, presentatore m, chi presenta

ordføyningsbære sintassi f

ordholden; *en* ~ *mann* un uomo di parola, **ordholdenhet** (l')essere di parola, rettitudine f

ordinasjon ordinazione f; **ordinere** rel. ordinare (til prest sacerdote); *med.* ordinare, prescrivere; **ordiner** ordinario, comune, (simpel) da dozzina

ordkløver pignolo, che cerca il pelo nell'uovo, **ordkløveri**, **-kløving** pignoleria, cavillosità

ordknapp di poche parole, laconico (pl. -ci) (*inne sluttet*) taciturno; **ordknapphet** laconicità, taciturnità

ordlag termine m, espressione f, giro di frase

ordlegge, ~ *seg* esprimersi, servirsi della parola

ordliste elenco di vocaboli, glossario

ordlyd (av tekst) tenore m, termini mpl, *etter ordlyden* (bokstavelig) a la lettera, letteralmente, nel senso letterale della parola, *etter kontraktens* ~ secondo i termini del contratto

ordne ordinare, mettere in ordine, riordinare, organizzare, sistemare, regolare; *accomodare*, ~ *sine papirer* mettere in ordine le proprie carte, ~ *sine tanker* raccogliere le idee; ~ *seg* sistemarsi, arrangiarsi

ordning ordinamento, disposizione f, organizzazione f, sistemazione f, arrangiamento

ordonnans portaordini m inv. **ordonnansoffiser** ufficiale m d'ordinanza

ordre ordine m, mil. comando, (til vaktpost) consegna, merk ordine m, ordinazione f, *gå* ~ *til* ricevere l'ordine di, *ha bestemt* ~ *til* avere ordini precisi di, *etter (på) hans* ~ su suo ordine, *etter havere* ~ per ordine superiore, *inntil videre* ~ fino a nuovo ordine, *utføre en* ~ merk effettuare un ordine, *for* ~ *og regning av* su ordine e per conto di, *til herr A eller* ~ al sig. A o a suo ordine

ordrebok merk registro delle ordinazioni, carnet m inv. d'ordini, **ordrerregister** so: **ordrebok**, **ordre-remburs** apertura di credito all'ordine, **ordreseddel** bolletta di ordinazione

ordrett letterale, (etter tekst) testuale

ordrik facondo, (långtekkelig) prolisso, verboso, ricco di parole, **ordrikdom** facondia, verbosità, ricchezza di parole

ordsamling vocabolario, glossario; **ordskifte** discussione f, (tratte) diverbio, **ordskvalder** sproloquio, ciancia; **ordspill** gioco di parole, bistuocio

ordspråk proverbio; adagio, *bli til* ~ passare in proverbio; **ordspråklig** proverbiale, **ordspråklek** gioco di proverbi

ordstilling posizione f de vocaboli; **ordstrid** d. verbo; **ordstrøm** flusso di parole; **ordstyrer** presidente m

ordtak adagio, proverbio, (munnhell) intercalare m; **ordvalg** scelta delle parole, **ordveksling** so: **ordskifte**

organ organo

organisasjon organizzazione f. (lag) sindacato; **organisere** organizzare; **organisering** organizzazione f

organisk organico (pl. -ci), **organisme** organismo

organist organista m, f

orgasme orgasmo

orgel organo, **orgelbygger** organaro, **orgelkorall** corale m per organo, **orgelkorall** tubipora m; **orgelpipe** canna d'organo; **orgelpulpitur** imbuna dell'organo; **orgelpunkt** pedale m (d'armonia); **orgelregister**

registro d'organo, *orgelspiller* suonatore m d'organo, organista m, f, *orgelstemme* tono (suono) d'organo, *orgelverk* organo, (komposisjon) composizione f per organo

orgie orgia, baccanale m

orientaler orientale m, f, *orient* oriente m, i *Den fjerne* ~ nel l'Estremo Oriente, *Den nære* ~ il Levante

orientalist oriental sta m, f, *orientalsk* orientale

orientere orientare, orizzare; ~ *seg* orientarsi, *orienterende bemerkninger* osservazioni preliminari (a, orientative), *orienterende møte* riunione f (seduta, adunanza) preparatoria

orientering orientamento, orientazione f, i *Deres* ~ per Sua norma, perché si possa regolare, per Sua conoscenza, *orienteringsevne* senso d'orientamento, *orienteringsløp* gara d'orientamento, *orienteringspunkt* punto d'orientamento

original originale adj, s. m, f, *original* originale, *originalflaske*, på ~ nella bottiglia d'origine, *tapet på originalflasker* imbottigliato all'origine, *originalitet* originalità

orkan uragano, *orkanaktig* d'uragano, *orkansentrum* centro dell'uragano

orke potere, essere capace di, avere la forza di, farcela, *spise så meget man orker* mangiare a crepapancia, *jeg orker ikke mere* non ce la faccio più

orkester orchestra, *orkesterdirigent* direttore m d'orchestra, *orkestergrav* buca (el vano) dell'orchestra, *orkestermusiker* orchestrale m, f, professore m d'orchestra, *orkesterplads* (teater) poltrona d'platea, *orkesterstykke* pezzo per orchestra

orkide orchidea

orlog, *giøre tjeneste til orlogs* prestare servizio nella marina militare, *orlogsflagg* bandiera di combattimento, *orlogsflåte* marina militare, *orlogsbavn* porto militare, *orlogsmakt* forze (pl) navali, *orlogsmann* (skip) nave f da guerra, *orlogsmatros* marinaio (che presta servizio nella marina militare), *maro*, *orlogstjeneste* servizio nella marina militare, *orlogstøkt* spedizione f militare (di una squadra navale), *orlogsverft* arsenale m.

orm verme m, biscia, bruco (pl -chi); (korn-) i *ti* *gnola* (del grano); (slange) serpente m; *ha* ~ avere i vermi

ormektig vermiforme, vermicolare, *ormebøl*, -*bøle* nido di bisce (el di vipere); *ormefra* vermifugo (pl -ghi); *ormeføde*, bli til ~ andare in pasto ai vermi, *ormekake* sostanza vermifuga, *ormepulver* polvere f vermifuga, *ormstukket* rosso dai tarli, tarlato (frukt) bacato

ornament ornamento, *ornamentere* ornare, abbellire con ornamenti, *ornamentering* ornamentazione f, *ornamentikk* arte f ornamentale, *ornat* paramenti mpl liturgici (el da officiante), (kjole) veste f talare; i *fullt* ~ in paramenti da cerimonia

ornitolog ornitologo (pl -gi), *ornitologi* ornitologia, *ornitologisk* ornitologico (pl -ci)

orre zool fagiano di monte, sa også årfugl

ortodoks ortodosso, *ortodoksi* ortodossia, *ortografi* ortografia, *ortografisk* ortografico (pl -ci), *ortopedi* ortopedia, *ortopedisk* ortopedico (pl -ci)

os 1 (elvé-) focce f, **os 2** (røyk) fumo, *ose* fumare, mandare fumo; (lampe også) filare

osann oceano; *osann-* oceanico (pl -ci)

oson ozono, *osonholdig* ozonizzato, *osonlampe* lampada a ozono

osp tremolo, pioppo tremulo, *ospeløv* foglia di tremolo; *skjelve som et* ~ tremare come una foglia

oss noi (betont og etter prep), ci (ubetont), *han er med* ~ è con noi, *de ser* ~ ci vedono; *vi vasker* ~

ci laviamo, *la* ~ *gå* andiamo, *la* ~ *skynde* ~ sbrighiamoci

ost formaggio, cacio, *hollandsk* ~ olandese m, *et stykke (brød) med* ~ un panino con formaggio

ostaktig cascoso, simile al formaggio; **oste**, ~ *seg* cagliarsi, rapprendersi, **osteform** forma per fare il cacio, cascino, **ostehandel** commercio di formaggi, negozio di formaggi, **ostehandleriske** formaggiato (a), **ostehovel** affettiformaggio

osteklokke campana per coprire i formaggio, **ostelager** magazzino di formaggi, **ostelagring** stagionatura del formaggio, **osteløype** presame m, caglio, **ostemidd** acaro del formaggio, **ostepøver** trivella per formaggio; **osteskorpe** crosta di formaggio, **ostestoff** caserna, cagliata

ostindisk delle Indie Orientali, indiano

osting caseificazione f, cagliatura

osv. (= og så videre) eccetera (fork ecc. et. etc.); e così via, e via di seguito

oter zool lontra, **oterfangst** caccia alla lontra, **otersaks** tagliola, **oterskinn** pelle f di lontra

otium riposo, ozio

otta (morgen) ora mattutina, mattino presto, *stå opp i* ~ alzarsi all'alba, *i* ~ *neste morgen* l'indomani all'alba

ottoman ottomana, divano alla turca, **ottomansk** ottomano

outboardmotor (motore m) fuoribordo

outrert eccessivo, esagerato

oval ovale adj, m, *ovasjon* ovazione f

oven, ~ i *kjøpet* per soprappiù, in aggiunta (hva merer) per di più, per giunta, per soprammercato, **ovenfor** adv sopra, al di sopra, più in alto; (i boki) qui sopra, prep al di sopra di a monte di *om nevnt* ~ come detto più sopra, *i m* ~ come sopra, **ovenfra** da sopra, dall'alto, da su, da di sopra ~ *i og*, *nedover* dall'alto in basso

ovenkjøpet per soprammercato, per giunta

ovennevnt suddetto, sopradetto, succitato, detto

ovenom adv per di sopra, prep al di sopra di

ovenpå (di) sopra, in cima, *ha* ~ abitare di sopra, *han er* ~ (en etasje opp) è di sopra, fig. ha il sopravvento, *komme* ~ riprendersi, rimettersi in sesto

ovenstående che sta (qui) sopra, adv qui sopra

orient su, di sopra, in alto, nella parte superiore

over prep su, (ovenpå) sopra, (hen ~) (su) per, (tvers ~) attraverso, di fronte a, (ut ~, på den andre siden av) oltre, al di là di, (gjennom) per, (angående, om) su, di, (mer enn) più di, *bre et teppe* ~ *noe* stendere una coperta su qc.; ~ *for* davanti a, di fronte a, (imot. med hensyn til) verso, nei riguardi di, *to grader* ~ null due gradi sopra zero; *springe* ~ *over* saltare tra lasciare qc., *løpe* ~ *over* di *ne* correre attraverso i campi; *gå inn* ~ *jordene* attraversare i campi; *sende noe* ~ *haver* mandare qc. oliremare, *reise* ~ *Bologna* passare per Bologna, *reise* ~ *Bologna til Roma* andare a Roma via Bologna, ~ (= i) *hele byen* per tutta la città; ~ *og under bordet* sopra e sotto il tavolo, *elske sitt land* ~ *alt* amare la patria sopra ogni cosa, *stå (li-ke)* ~ *for hverandre* stare di fronte, stare faccia a faccia, (ut) ~ oltre a, ~ *halvdelen (det halve)* più della metà, *han er* ~ 20 år ha più di vent'anni, ha vent'anni passati, *klokka er* ~ *seks* sono le sei passate, *den er fem* ~ *to* sono le due e cinque; *natta* ~ (per) tutta la notte; *vente natta* ~ aspettare che passi la notte; *drive* ~ *grensa* respingere al di là della frontiera

overall(s) tuta

overalt dappertutto, dovunque, in ogni luogo.
overanfører comandante m supremo, generale m in capo
overansikt parte f superiore del viso
overanstrenge strapazzare, affaticare eccessivamente; **overanstrengelse** strapazzo, sforzo eccessivo, superlavoro, **overarbeidet** sovraffaticato, spassato dal lavoro eccessivo
overarm (parte f superiore del) braccio, **overarmsben** omero; **overbalanse**, *ta ~* perdere l'equilibrio
overbebyrde sovraccaricare, oberare (*med di*); **overbebyrdelse** sovraccarico (pl. -chi)
overbefaling comando supremo
overbefolk sovrappopolare; **overbefolket** sovrappopolato; **overbefolkning** sovrappopolazione f
overbegavet superdotato, di intelligenza superiore
overbelaste sovraccaricare, **overbelastning** sovraccarico (*av di*); **overbeskatning** tassazione f eccessiva, sfruttamento eccessivo, **overbeskattet** tassato in eccesso, sfruttato in eccesso
overbetale soprapagare, **overbetaling** soprapaga, *gi en ~* soprapagare qn.; **overbetalt** pagato troppo, acquistato a prezzo troppo alto
overbetjent (politi-) brigadiere
overbevise convincere (*og jur.*), persuadere (*om di*, *om at che*); *~ seg om* convincersi (assicurarsi) di, *~ seg om riktigheten av noe* verificare qc.; **overbevisende** convincente, persuasivo, *~ argumenter* argomentazione concludente **overbevisning** convinzione f, convincimento, persuasione f; **handle imot sin ~** agire contro il proprio convincimento, **overbevist** convinto, persuaso (*om di*, *om at che*)
overbibliotekar bibliotecario, direttore m di una biblioteca
overbitt mascella prominente, denti superiori sporgenti
overblikk veduta d'insieme (*og fig.*), colpo d'occhio (*over su*), (*kort fremstilling*) prospetto
overbord, *falle (kaste) ~* cadere (gettare) in mare *skyllet ~* portato via dalle onde, *mann ~* l'uomo in mare
overbringe portare, rimettere, apportare, **overbringelse** rimessa, apporto, presentazione f, **overbringer** latore m, portatore m
overbrudert (-lesset) sovraccarico (pl. -chi) d'ornamenti, fig. eccessivamente infiorato
overbud (auksjon) offerta superiore maggiore offerta **overby** fare un'offerta superiore, (spil) rilanciare
overbygd (under tak) coperto, **overbygg**, -bygning sopraizo, sovracoevezione f, sovrastruttura
overbærende indulgente, clemente, di manica larga (*mot con*); *adv* con indulgenza, **overbærenhet** indulgenza, clemenza, tolleranza
overdekk ponte m superiore
overdel parte f superiore, (k,ole) corpino
overdimensjonert di dimensioni eccessive, fig. gonfiato, esagerato
overdommer presidente m, f (del tribunale, della corte); giudice m supremo, **overdomstol** corte f d'appello
overdra (avstå) cedere, trasmettere, devolvere, passare, trasferire, (fordring) fare una cessione (di debito); (myndighet) delegare, (betro) affidare, (embete) conferire, investire di, *~ en noe (verv)* incaricare qn di qc., *~ en (det verv)* d'affidare a qn l'incarico di, **overdragelse** cessione f, trasferimento, passaggio, (rettighet) devoluzione f, (kirkeembete) collazione f, (myndighet) delega
overdreven esagerato, eccessivo, (krav, pris) esor-

bitante, *av ~* **over** per eccesso di zelo, **overdrevent** *adv* (også) oltre misura, **overdrive** esagerato, (gjøre større) ingigantire, **overdrivelse** esagerazione f, eccesso; (teater) caricatura, *til ~* esageratamente al eccesso oltre misura
overdrysse cospargere (*med di*); **overdyne** piumino
overdøve (støy) coprire *~ en* gridare più forte di, qn
overdådig sontuoso, sfarzoso, fastoso; **overdådighet** sfarzo, sontuosità, lusso; *leve i ~* vivere in pompa magna
overeksponere sovraesporre; **overeksponering** sovraesposizione f
overende *adv* a capitombolo; (sittende) in posizione seduta, *falle ~* fare un capitombolo, andare a gambe all'ana, (ting) rovesciarsi, *kaste en ~* mandare qn a gambe all'ana
overens, *komme ~* accordarsi, mettersi d'accordo, *komme ~ om* accordarsi su, *komme ~ om d* convenire di, *komme ~ om at* convenire che, *stemme ~* essere d'accordo, concordare (*i su*, *i d di*), (svare ti hverandre) corrispondere, (være ens) essere conforme, *stemme ~ med* andare d'accordo con, armonizzare con, (svare, passe til) corrispondere a, (være ens med) essere conforme a
overenskomst accordo, jur., pol. transazione f, convenzione f, patto; contratto, *slutte en ~* concludere un accordo (una convenzione etc.); *etter felles ~* di comune accordo; *etter vennskapelig ~* amichevolmente, *ifølge ~* *med* in seguito ad accordo con
overensstemmelse concordanza, conformità (*i mening* d'idee), rispondenza, *i ~ med* in conformità con, conformemente a, secondo, (etter avtale med) d'intesa con, *bringe i ~ med* far concordare con
overensstemmende rispondente, conforme, *~ med* conforme a, *adv* conformemente a
overernæring supernutrizione f, **overernært** nutrito più del normale
overfall aggressione f; attacco (pl. -chi), mil. assalto, **overfalle** aggredire, assalire; (overrask) cogliere di sorpresa
overfart tragitto, passaggio, mar traversata, *under overfarten* durante il tragitto (la traversata)
overfartssted luogo di passaggio
overflate superficie f, *på overflaten* in superficie, *jordens ~* la superficie terrestre, *på vannets ~* a fior d'acqua, **overflatefartøy** naviglio di superficie
overflatisk superficiale, **overflatiskhet** superficialità
overflod profusione f, (overdådighet) sovrabbondanza, *ha i ~* avere in abbondanza (profusione), *finnes i ~* sovrabbondare, *det finnes i ~* ce n'è in abbondanza, *leve i ~* vivere nell'abbondanza
overflyge sorvolare, **overflyging** sorvolo
overflytte trasferire, **overflytting** trasferimento
overflødig (rikelig) sovrabbondante, (unødvendig) superfluo; *det overflødige* il superfluo; *ikke et ~ ord* non una parola di troppo, *~ d bemerke at* inutile dire che, *du (ditt nærvær) er ~* sei di troppo, in tua presenza è superflua, **overflødigheitshorn** corno dell'abbondanza
overfor *adv*, (*like*) *~* dirimpetto, di faccia, di fronte; prep. dirimpetto a, di faccia a, di fronte a, verso; *herren (i huset) like ~* il signore dirimpetto, fam. il mio (tuo ecc.) dirimpettaio
overformynder giudice m tutelare; **overformynderi** organo comunale sovrintendente alle lutele
overforsikre assicurare oltre il valore
overfuse strapazzare, bistrattare
overfylle riempire troppo (el. oltre misura), (sted)

ingombrare, affollare; (marked) saturare; (overlesse) sovraccaricare; (med mat også) rimpinzare (med di); **overfylling** ingombro, riempimento oltre misura; sovraccarico; **overfylt** pieno zeppo; **salen var** ~ la sala era gremita; **toget var** ~ il treno era stipato

overfølsom ipersensibile; **overfølsomhet** ipersensibilità

overføre trasferire, trasportare; (beløp) versare; (i ny regning) riportare; (i annen bok) trascrivere; (meddele forplante) trasmettere; ~ **til ens navn** trasferire a nome di qn; ~ **til en annens konto** girare a conto terzi; ~ **tiliten til ens etterfølger** trasmettere la fiducia al successore di qn

overføring trasferimento, riporto, trascrizione f; passaggio; trasmissione f; (beløp) bancogiro; **overført** trasferito, riportato; fig figurato, traslato, metaforico (pl. -ci); i ~ **betydning** in senso figurato (traslato, metaforico); figuratamente

overgang passaggio, transito; (til annen tilstand, også) transizione f; (språklyd) commutazione f; (fjell-, elve-) valico (pl. -chi); (barnestemme) mutamento, alterazione f; (trikk, buss) coincidenza; ~ **til fienden** passaggio al nemico; **plutselig** ~ (i taie) salto di palo in frasca; ~ **(til annen religion)** conversione f; **det er bare en** ~ (går snart over) passerà; (en venner seg til det) ci si fa l'abitudine; **som en** ~ a titolo transitorio

overgangs- transitorio, di transizione; **overgangsalder** pubertà, (ki makterium) età critica, menopausa; **overgangsbestemmelse** disposizione f transitoria; **overgangsbillett** biglietto di trasbordo; **overgangsforanstaltning** provvedimento provvisorio

overgangsperiode periodo di transizione; **overgangstid** passaggio vuoto p. ~ ch.; **overgangstid** epoca di transizione; (mellom årstider) mezza stagione

overgartner capo giardiniere

overgeneral generale m in capo, generalissimo

overgi consegnare, rimettere; (la gå videre) deferire (overdra) affidare; (overlate) lasciare, mil cedere; ~ **til glemselen** condannare all'oblio; ~ **seg** arrendersi, capitolare; **overgive** consegna, cessione f; jur. deferimento, mil resa, capitolazione f; **oppfordre til** ~ intimare la resa

overgjæret, ~ **øl** birra ad alta fermentazione; **overgjæring** alta fermentazione f

overgrep sopraffazione f, superchiena, prepotenza, sopruso; **begå et** ~ **mot en** commettere un sopruso contro qn

overgrodd coperto di erbacce, incolto

overgå superare, sorpassare, passare avanti a; (hende) capitare (en a qn.); **de overgikk hverandre i høflighet** gareggiavano in cortesia; ~ **seg selv** superare se stesso

overhale riparare; **overhaling** riparazione f raddobbo; (krengning) abbattimento; (slingring) rullio improvviso; fig. lavata di capo, singhiata; (pryl) bastonatura, sacco di botte; **gi en en** ~ fare una lavata di capo a qn.; (pryle) bastonare qn

overhengende imminente, incombenza

overherredømme supremazia, predominio, egemonia

overhode capo (supremo)

overhodet adv. in genere, insomma, del tutto; **du burde** ~ **ikke ha gjort det** non avresti mai dovuto farlo; **hvis han** ~ **kommer** seppure venga; ~ **ikke** niente affatto, per niente, assolutamente no

overholde mantenere, osservare, rispettare; **overholde** osservanza rispetto

overhud epitelio epidermide f cuticola

overbus pol. camera alta, camera dei Pari

overhøre (spørre) interrogare, esaminare; (ikke høre) non sentire fare l'indiano; (høre tilfeldig) sentire per caso; **han har overhørt det** gli è sfuggito; **det har du vist overhørt** non avrai afferrato ciò che si è detto; **overhøring** interrogazione f

overhøyhet sovranità, potestà suprema, protettorato; (pavens) primato; **stå under ens** ~ essere sottoposto a qn

overhånd, **ta** ~ aumentare, prendere il sopravvento; (utøye o.l.) pullulare; **overhåndtagende** crescente, in aumento; (som griper om seg) dilagante

overileke precipitazione f; (ubetenksomhet) svenatezza; **overilet** precipitoso; (ubetenksom) avveniato

overingeniør ingegnere m capo; **overinspektør** ispettore m generale

overiset coperto di ghiaccio

overjordisk ultraterreno celestiale

overkalke ricoprire di calce

overkammerherre gran ciambellano; **overkanoner** capocannoniere

overkant lato superiore bordo superiore; **litt i** ~ un po' al di sopra (av di); un po' troppo

overkirurg primario nel reparto chirurgia; **overkjevve** mascella; **overkjevben** osso mascellare superiore; **overkjørsel** (planovergang) passaggio a livello; (ulykke) investimento

overklasse classe f di gente ceto alto; gente f di alto bordo

overklistre ricoprire di colla, incollare sopra

overkøkk capocuoco (pl. -chi); chef m inv

overkommando comando supremo

overkomme (greie) potere; (ha råd til) avere i mezzi per; **det kan han ikke** ~ non può, non ce la fa; (utgift) non ne ha i mezzi; **overkommelig** possibile, sostenibile; (utgift, pris) modico (pl. -ci); **til** ~ **pris** a prezzo accessibile

overkonduktør (tog) capotreno

overkropp busto, torso; **overkurs** aggio

overkøye cuccetta superiore

overlag (dekke) strato, geol. også copertura; (måling også) mano; (øverste lag) strato superiore (el superficiale)

overlagt premeditato; adv. også con premeditazione; **vel** ~ ben considerato, ponderato; **ikke vel** ~ irreflessivo; ~ **drap** omicidio premeditato

overlaken lenzuolo di sopra

overlest (fortred) molestia; (for stor last) sovraccarico; (skade) danno; **tilføye en** ~ molestare qn; danneggiare qn; **overleste** sovraccaricare

overlate dare, lasciare cedere (prisgi) abbandonare; ~ **en sin plass** cedere il proprio posto a qn; ~ **en ordet** cedere la parola a qn; ~ **en til sin skjebne** / **til seg selv** abbandonare qn al proprio destino (a se stesso); ~ **til andre å bestemme** rimettersi al e decisioni altrui; ~ **en sak til en advokat** affidare una causa a un avvocato; ~ **en å gjøre / sørge for** / **noe** affidare a qn l'incarico di fare qc; **jeg overlater ham å tenke for det** gliene lascio il vanto; **jeg overlater det / avgjørelsen** / **til deg** lascio fare a te

overledelse direzione f generale

overlege (medico) primario, mil. ufficiale m medico

overlegen superiore; (hovmodig) arrogante, altero; ~ **fiende** nemico di forze superiori; ~ **seier** vittoria strepitosa; ~ **mine** aria di superiorità; **være en** ~ dare dei punti a qn; superare qn

overlegenhet superiorità (over su) (hovmod) arroganza, alterigia

overlegg riflessione f, considerazione f, (forutgående) premeditazione f, *med* ~ deliberatamente, di proposito; **overlegge** (med andre) deliberare, (planlegge) premeditare, **overlegning** deliberazione f
overlesse sovraccaricare; fig. også oberare, gravare (med di); *overlesset med ordrer* carico di ordini
overlessing sovraccarico
overleve sopravvivere (en a qn.); *han har overlevet seg selv* è un sopravvissuto, *det overlever jeg aldri* questo mi farà morire; non potrò sopravvivere a ciò, **overlevende** sopravvissuto; (gjenlevende) superstiti
overlevere consegnare, trasmettere; (sagn, skikk) tramandare (til ettertiden ai posteri); *det i fra fortidens overleverte* le tradizioni, **overlevering** consegna, trasmissione f, tradizione f
overliggedag mar. soprastallia, **overliggedagspenger** spese fpl di soprastallia, controstallie fpl
overliggende sovrapposto; **overligger** arkit. architrave m, sport traversa
overligningskommissjon commissione f generale per la ripartizione delle imposte e delle tasse
overliste ingannare, truffare, abbindolare, essere più furbo di
overlos capo pilota m, **overlydsfart** velocità supersonica, **overlydsfly** apparecchio supersonico
overlys illuminazione f indiretta
overlege (medico) primario, mil. ufficiale m medico
overlær tomata
overlærer professore m, *fast ansatt* ~ professore titolare, (fo kaskør) direttore m
overløper disertore m, pol. transfuga (pl. -ghi), dissidente m f
overmakt superiorità, preponderanza, prevalenza, strapotere m; *ha overmakten* prevalere, avere la meglio; (særlig) avere il sopravvento; *hæstet av overmakten* vinto dalla preponderanza del nemico, *vike for overmakten* cedere alla strapotenza
overmann chi è superiore a *finne sin* ~ trovare chi è più abile di sé, **overmanne** sopraffare, vincere
overmaskinist capomacchinista m, direttore m di macchina
overmektig strapotente, *en* ~ fiende un nemico di superiorità schiacciante; **overmenneske** superuomo, **overmenneskelig** sovrumano
overmett p u che sazio, stuoco (pl. -chi), **overmette** saziare all'eccesso; kjem. soprassaturare, **overmetthet** sazietà kjem. soprassaturazione f
overmoden troppo maturo, mezzo, **overmodenhet** maturazione f eccessiva, **overmodig** tracotante, protervo, temerario, presuntuoso
overmorgen, i ~ dopodomani, domani l'altro
overmot tracotanza, protervia, temerarietà presunzione f
overmunn parte f superiore della bocca
overmå eccesso, *til* ~ all'eccesso, in sovrabbondanza, per soprappiù, **overmåte** oltremodo, enormemente
overnatte pernottare, **overnatting** pernottamento
overnaturlig soprannaturale; *det overnaturlige* il soprannaturale
overopphete surriscaldare, **overoppheting** surriscaldamento; **overopphuset** sovraccollato
overoppsett, -oppsett soprintendenza, ispezione f (controllo) generale, *ha i fore* ~ med soprintendere a, **overoppsettsmann** soprintendente m, l'ispettore m generale
overordentlig straordinario, stra-, (fremragende) eminente; adv. også oltremodo, ~ godt superbamente, ~ stor stragrande

overordnet superiore, *hans overordnede* il suo superiore
overpris sopraprezzo; prezzo maggiorato; (utilbørlig) prezzo esorbitante; **overproduksjon** sovrapproduzione f
overrabbiner gran rabbino
overraske sorprendere; cogliere di sorpresa, **overraske** sorpresa; **overraskelsesmoment** effetto di sorpresa; **overraskende** sorprendente; **overrasket** sorpreso (*over di, over at* che + konj.)
overreise tragitto, percorso, traversata
overrekke porgere, consegnare, presentare; ~ *en en orden* insignire qn di un'onorificenza, **overrekke** se consegna, presentazione f
overrente rovesciare; ~ *med besøk* subissare di visite, *bli overrent av* tiggere essere assediato dai mendicanti
overrett corte f d'appello; tribunale m di secondo grado
overrisle irrigare; **overrisling** irrigazione f
overrumple cogliere di sorpresa, prendere alla sprovvista, (komme bak på) cogliere a tradimento; (fesning) attaccare di sorpresa, **overrumpling** sorpresa, (angrep) attacco improvviso
oversanselig soprannaturale; filos. trascendente, metafisico (pl. -ci), *læren om det oversanselige* la metafisica, **oversanselighet** trascendenza
overse (ikke se) non vedere, non fare caso a, (se gjennom fingrene med) chiudere un occhio su; (ringeakte) trascurare, spregiare; ~ *en* fare finta di non vedere qn., ~ *et viktig punkt* trascurare un punto importante; *la oss ikke* ~ non perdiamo di vista
oversende mandare, inviare, se sendo
oversettig (-sættig) bot. supero
oversette tradurre (*fra italiensk til norsk* dall'italiano in norvegese); **oversettelig** traducibile; *ikke* ~ intraducibile, **oversettelse** traduzione f, versione f, **oversettelsens riktighet** bekrefte per traduzione conforme attestata, **oversetter** traduttore m, traduttrice f, *edsvoren* ~ traduttore giurato
overside sopra m inv. parte f superiore
overukt vista, visione f, prospettiva, (fremstilling) prospetto, (sammenfatning) sommario, compendio, *man har ennå ingen* ~ *over* non si ha ancora una visione completa di, **oversiktlig** chiaro, panoramico (pl. -ci); **oversiktskart** carta schematica, **oversiktsstabell** tavola sinottica
oversjøisk oltremarino, d'oltremare, transoceanico
overskjering taglio, troncamento, recisione f, (jernbane) passaggio a livello
overskjønn superperizia, nuova stima
overskrevs a cavalcioni
overskride oltrepassare, superare; (bevilgning) eccedere, (befaling, lov) trasgredire (a), (overstige) sormontare **overskride** superamento eccedenza, trasgressione f
overskrift titolo, intestazione f; *en artikkel med overskriften* ~ un articolo del titolo
overskudd eccedenza, soprappiù m inv.; merk avanzo, utile m, **overskuddsmenneske** persona di straordinaria energia (di risorse eccezionali)
overskuelig chiaro; i ~ *fremtid* in un prossimo futuro (el avvenire)
overskyet nuvoloso, coperto; ~ *var* nuvoloso
overskygge mettere in ombra, adombrare
overskytende eccedente, d'avanzo; se: **overskudd**
overslag preventivo, calcolo presuntivo; *gjøre et* ~ fare un preventivo (*over di*)
overspenning elektr. survoltaggio, elevamento di tensione; **overspent** (overdreven) esagerato; (uri-

meing) stravagante (fantastisk) romanzesco (pl. -chi), (person) esaltato; ~ *menneiske* esaltato, *overspenthet* esaltazione f
oversprøyte spruzzare, schizzare, bagnare (med d.), (so e til) imbrattare, ~ *med salt* inzaccherare
overspunnet ricoperto di filo (med silke di seta)
overstadig ubriaco (pl. -chi), ~ *godt humor* di umore esuberante, smoderatamente allegro, ~ *beruset* ubriaco fradicio
overstemme 1 v, bli *overstemt* (person) essere messo in minoranza, (forslag) essere respinto dalla maggioranza, **overstemme** 2 s (voce f di) soprano (di di tenore)
overstemple sovrastampato, **overstempling** sovra stampa
overstenke aspergere (med di), *overstenket med blod* schizzato di sangue
overstige sormontare, sorpassare, (krefter) superare
overstikk (bridge) presa in più
overstreke tirare una riga su, depennare, cancellare
overstreking cancellatura (con un tratto di penna)
overstryke (besmøre) spalmare (med di), (stryke ut) cancellare; ~ (med maling) dare una mano di pittura a, spennellare, **overstryking** spennellata, spalmatura, cancellatura
overstrødd, ~ *med blomster* cosperso di fiori
overstrømmende traboccante, esuberante, *takke i vendinger* ringraziare con effusione
overstråle eclissare
over styr, gå ~ andare a monte, fallire, sette ~ sperperare, scialacquare
overstyre direzione f generale, **overstyrt** sovrasterzante, **overstyring** sovrasterzata
overstått compiuto, finito, *det verste er* ~ il peggio e passato
oversvømme (også fig) allagare, inondare (med di), **oversvømmelse** allagamento, inondazione f, alluvione f
oversøster capoinfirmiera
oversådd disseminato, cosperso, tempestato (med di), ~ *med stjerner* trapunto di stelle
overta prendere possesso di, entrare in possesso di (siv) accettare per adire, (rettighet) acquisire (kommando, ansvar, embete) assumere; ~ *utførelsen av* assumersi l'incarico di, ~ *en sak* incaricarsi di un affare, ~ *en forretning etter en* rilevare una ditta (un negozio) da qn; ~ *en gjeld* addossarsi un debito, ~ *regjeringen* prendere le redini del governo; **overtagelse** presa di possesso, accettazione f, assunzione f, rilevazione f
overtak f g prevalenza, sopravvento, (fordel) vantaggio *fa overtak* prevalere, sopravvento, prevalere; prendere il vantaggio (over su), *fd overtaket på n* riprendere il sopravvento
overtakst stima al di sopra del valore
overtale persuadere, convincere (*en til å qn a*); **overtalelse** persuasione f, **overtalelsesevne** capacità di persuasione, **overtalelseskunst** arte f del persuadere
overtall soprannumero, *være i* ~ essere in soprannumero, **overtallig** soprannumerario, in soprannumero
overtann dente m superiore
overtegne coprire, *lignet er overtegnet* il prestito è coperto, *lista er overtegnet* la lista è più che completa
overtid ore fpl supplementari, lavoro straordinario *arbeide* ~ fare dello straordinario

overhilsyn controllo generale, soprintendenza, **overtime** ore supplementari, **overtone** mus suono armonico
overtre trasgredire, violare, infrangere ~ *politivestektere* contravvenire alle regole della polizia
overtredelse violazione f, infrazione f ~ *av straffeloven* illecito penale
overtreffe superare, sorpassare
overtrekk coperta, (var) federa, (møbel-) fodera
overtrekke, ~ *sin konto* emettere un assegno a vuoto
overtrett sfinito, sposato, esausto
overtro superstizione f **overtroisk** superstizioso
overtrukket, ~ *konto* conto scoperto (di privo di disponibili)
over tvert in tronco, *briste* ~ *med noen* troncare i rapporti con qn
overtydde convincere (*om di*, *om at* che)
overvann mar colpo di mare, *fu* ~ (over dækk) imbarcare, (på is) acqua sulla superficie (di un lago ghiacciato), (damanlegg) eccedenza d'acqua
overvanns- mar di superficie
overveie considerare, soppesare, riflettere su, ponderare *alt vel overveid* tutto ben considerato, avendo ben riflettuto, **overveielse** considerazione f, riflessione f, *etter moden* ~ dopo matura riflessione
ta under ~ soppesare, esaminare, prendere in considerazione, *ta under forn et* ~ riconsiderare, *være under* ~ essere allo studio
overveiende prevalente, preponderante, predominante adv (især) soprattutto *dei* ~ *antall* la grande maggioranza
overvekt soprapeso, (reise gods) eccedenza di peso, (fast) sovraccarico, fig prevalenza (herkende stilling) predominanza, *ha to kilos* ~ (fliv) avere due chili di bagaglio in eccedenza, *med ti stemmers* ~ con dieci voti di maggioranza
overvelde sopraffare (med di), **overveldende** schiacciante irresistibile ~ *majoritet* maggioranza schiacciante
overveltes eccessivo, enorme, estremo
overvinne vincere, superare (hindring også) sormontare, ~ *sig selv* vincersi, dom narsi **overvinnelig** (hindring) superabile **overvinnelse** (selv-) sforzo, dominio di se *det skal megnet* ~ *til* occorre farsi grande forza
overvintr ntr svernare tr (dyr) stabulare durante l'inverno, (bier) invernare, (vekster) conservare durante l'inverno, **overvintring** svernamento, invernamento stabulazione f, conservazione f
overvurdere sopravvalutare, **overvurdering** sopravvalutazione f, stima esagerata, ~ *av seg selv* presunzione f
overvær, i ~ *av* in presenza di, davanti a *i hans* ~ in sua presenza, davanti a lui **overvære** essere presente a, presenziare a, assistere a
overvåke sorvegliare, vigilare, controllare
overømfintlig ipersensibile, ultrasensibile
overøse inondare, bagnare fig colmare (med di), coprire
overåring chi ha passato i limiti d'età
ovin (baker-) forno (fabrikk-) fornace f, (kakkøl-) stufa, (smelte-) fucina, (pe s) focolare m **ovnsder** sportello del forno (della stufa), **ovnskrok** angolo del focolare, **ovnsplate** piastra di stufa (di forno)
ovnsrør tubo di stufa, **ovnskjern** parafulco
ovnsverte lucido al nero fumo (per stufe) **ovnsvarme** calore m di stufa

P

P, p P, p m, f (uttat pi)

padde rospo; **padder** zool. batraci mpl. **paddehatt** aganico (pl. -ci); *skytte opp som paddehatt* nascere (crescere) come funghi

padle remare (con la pagaia); **padleåre** pagaia

paff sbalordito; *bli* ~ rimanere di stucco

pagai pagaia

pagina pagina **paginere** impaginare; **paginering** impaginazione f; **paginatur**

pagode pagoda

par pari m inv.; **parskammer** camera dei pari; **parisverdighet** dignità di pari

pakk canaglia, gentaglia, marmaglia

pakke 1 v. impaccare, impacchettare, (store ting) imballare; ~ *i en bly* fare un fagotto di; ~ *i kasse* incassare; ~ *i sekk* insaccare; ~ *i tenner* imbariare; ~ *i eske* incartare; ~ (bagasje) fare i bagagli; ~ *i kofferten* fare la valigia; ~ *full* riempire ~ *seg avgårde* levare le tende, sloggiare; ~ *ned* imballare; ~ *om* cambiare l'imballaggio (l'involucro) di; (koffert) rifare; ~ *papir* om involgere nella carta; ~ *opp* aprire; ~ *sammen* fare un pacco di; *fig* (forsvinne) far fagotto; ~ *ut* sbalare; (pakke) scartare; (kasse) vuotare; (bagasje) disfare

pakke 2 s. pacco (pl. -chi); (liten) pacchetto; (stor varopakke) balia, collo; *ta opp en* ~ aprire (disfare) un pacco; **pakkenelliker** carabattole fpl; *ta sine pakkenelliker med seg* prender su baracca e burattini

pakkeombring consegna di pacchi a domicilio

pakkepost pacco postale spedizione f di pacchi postali; **pakker** (person) imballatore m; imballatore m; **pakkesel** somaro; bestia da soma

pakkfull zeppo; (av folk også) stipato; **pakk gods** pacchi mpl; colli mpl; **pakkhus** magazzino; deposito di merci; *legge på* ~ mettere a magazzino; **pakkhusavgift** diritti mpl di magazzinaggio; **pakkhusforvalter** magazziniere m; **pakkhusleie** affitto di magazzino; spese fpl di magazzinaggio

pakkis pack m inv.; **pakk-kasse** cassa d'imballaggio; **pakk-kurv** cesta; **pakklerret** iuta (di tela) da imballaggio; **pakkmeister** imballatore m capo; guardamerc m ov **pakkung** se **pakning** **pakksal** basto

pakning impaccaggio, confezione f di pacchi; (innpakning) imballaggio; confezione f tekn guarnizione f; **pakkepapir** carta da pacchi

pakt patto; (forbund) alleanza; *inngå (slutte) en* ~ fare (stabilire) un patto; contrarre un'alleanza; *stå i* ~ *med* aver fatto un patto con; *være i* ~ *med tiden* essere all'altezza dei tempi

palankin palanchino

palass palazzo **palassrevolusjon** rivoluzione f di palazzo

palatal palatale; **palatallyd** palatale f

palé palazzo; (slott) castello; **palett** tavolozza

palisade palizzata; steccato; **palisadeverk** palizzata;

palisander palissandro; **paljett** lustrino

pall (forhøyning) predella; pedana; podio

palme bot palma; *stå med palmer i hendene* riportare la palma; **palmeblad** (foglia di) palma; (ornament) palmetta; (akadem. ærestegn) palme accadem che **palmehave** giardino d'inverno serra per palme

palmeolje olio di palma; **palmeskog** palmeto; **palme-søndag** Domenica delle Palme; **palmetre** palma;

palmevin vino di palma

pamfilus, *en lykkens* ~ beniamino della fortuna;

være en lykkens ~ essere nato con la camicia

pamflett libello; **pamflettskriver** libellista m; f

pampusse (tøffel) babbuccia

panegyriker panegirista m; f **panegyrikk** panegirico **panegyrisk** panegirico pl. c. eccessivamente laudativo

panel rivestimento in legno; perlinato; tekn quadro di comando; pannello; (diskusjonsgruppe) tavola rotonda; **panele** rivestire in legno

panfløyte flauto di Pan; siringa

pangerman pangermanista m; f; **pangermansk** pangermanistico (pl. -ci)

panikk panico; *fremkalle* ~ provocare il panico; *der oppstod* ~ c. fu panico; *bligrepet av* ~ essere preso dal panico; **panikkstemning** panico;

panne (hode) fronte f; (steike) padella; (tak-) tegola; *med loftet* ~ a fronte alta; *renne pannen imot* dar di testa contro

panneben osso frontale; **pannebånd** benda; **pannebule** seno frontale **pannebulebetennelse** sinusite f

pannehår frangia frangetta **hest** crine m de la fronte ciuffo

pannekake frittatina; crêpe m inv.; **pannelokk**, -lugg ciuffo sulla fronte; **pannere(i)m** (hest) frontale m;

panoptikon museo delle cere; **panoptisk** panottico

panorama panorama m vis a panoramica

panser corazza; zool. også carapace m; **panser-**

mar corazzato; **panserbatteri** batteria blindata;

panserbil autoblinda; **panserdivisjon** divisione f co-

razzata; **panserflåte** flotta corazzata; **panserkledd**

corazzato **panserkledning** mar corazzatura **pan-**

terplate piastra di corazza; **panserskip** corazzata;

pansertårn torretta corazzata; **panservogn** carro

blindato; autoblindo; **panservåpen** arma anticarro;

panstre corazzare; blindare; **panstret** corazzato; blindato; **panstrieg** corazzatura; blindaggio

pant pegno; cauzione f; (under-) ipoteca; (hånd-) caparra; *gi (sette)* ~ dare un pegno; *ta* ~ pignora-

re; *gi (sette) i* ~ impegnare; *ta i* prendere in pegno

pante pignorare (noe qc., en i beni di qn.); abs. effettuare un pignoramento; **pantestest** polizza di pegno;

certificato d'iscrizione ipotecaria; **pantebok** registro delle ipoteche; **pantebrev** nota di pegno;

cedola ipotecaria; **pantedebitor** debitore m ipotecario;

pantefordring credito ipotecario; **pantegjeld** debito ipotecario;

pantegods oggetto impegnato; proprietà ipotecata;

panteheftelse ipoteca

panteisme panteismo; **panteist** panteista m; f **panteistisk** panteistico (pl. -ci)

pantelek gioco dei pegni; *leke* ~ giocare ai pegni

pantelån prestito su pegno; prestito ipotecario; **pantelåner** chi concede prestiti su pegno; monte m di pietà;

pantelånerforretning, -kontor monte m di pietà

panter zool. pantera; (pantermann) ufficiale m giudiziario (che effettua un pignoramento); **pantereti** diritto di pignoramento; **pantesikkerhet** garanzia ipotecaria;

panthaver creditore m garantito con pegno; creditore m ipotecario; **panting** pignora-

mento, pantobligasjon obbligazione f (ipotecaria)
pantomime pantomima, pantomimiker pantomimo,
pantomimisk pantomimico (pl - -ci)
pantry (penten) mar. servizio, dispensa
pantsette impegnare, dare in pegno, pantsetter chi
prende in prestito su pegno, pantsetting l'impegna-
re, il dare qc. in pegno

papegøye pappagalio, skyle papegøven fig. vincere
un terno al lotto; papegøyeaktig pappagalesco
papiljøtt bigodino, diavoletto; ha papiljøtter i håret
avere i bigodini, sette papiljøtter mettere i bigodini
papir car a avskjedige på gråt ~ licenziare in tron-
co; se ølers, avispapir, trykkipapir etc., papirer
carte fpl, documenti mpl; (verdi -) valori mpf (tito-
li) mpi papirene går opp (ned) i titoli salgono (scen-
dono), heskrevne (gamle) unyttige, ~ scartoffie
fpl

papiravfall carta straccia, carta da macero, cartac-
cia, papirbransje fabbricazione f (el. commercio)
di carta, papirdrake cervo volante, papirfabrikant
cartaio, papirfabrikk cartiera, papirhandel com-
mercio della carta, cartoleria, papirhandler car-
taio, cartolaio, papirindustri industria cartaria, pa-
pirsamling raccolta di carta da macero, papir-
kniv tagliacarte m inv

papirkoller bigodino, papirkurv cestino, kaste i pa-
pirkurven cestinare, gå i papirkurven finire nel cesti-
no; papirlykt lampioncino di carta, lanterna vene-
ziana, papirmangel penuria (mancanza) di carta
papirmasse pasta da carta, papirmølle fig. monta-
gne fpl di scartoffie, lungaggini fpl burocratiche,
ingranaggi mpl della burocrazia

papirpenger biglietti mp di banca, cartamoneta
papirpose sacchetto di carta, papirpresse fermacar-
te m inv, papirsaks forbici fpl da carta, papirser-
viett tovagliolino di carta, papirsorter qualità fpl
di carta, papirstrimmel strisciolina di carta, papir-
varer articoli mpl di cartoleria

papisme papismo, papist papista m, f, papistisk pa-
pistico (pl - -ci)

papp cartone m, ~ og kartong cartoni mpl, tynn ~
cartoncino, tett i pappen duro di testa

pappa papa, habbe pappagutt fig. od. papa
papparbeid cartonaggio, pappbind rilegatura di car-
tone, binde inn i ~ cartonare, pappenheimere, kjen-
ne sine ~ conoscere i propri polli, pappeske scatola
di cartone, cartone m, pappskalle testa di legno

par paio; (personer, dyr i spanni) coppia (noen får
un paio, et ~ -tre stikker due o tre, et ~ hanker
un paio di guanti, et ~ venner una coppia di ami-
ci), de er et vakker ~ sono una bella coppia, om et
~ dager fra un paio di giorni

parabel parabola, parabolisk parabolico (pl - -ci)

parade parata, mil. også rivista, ligge på ~ (seng,
essere sul letto di parata (el. sul catafalco), parade-
plass piazza d'armi, paradere sfilare in parata, pa-
radeseng letto di parata, catafalco (pl - -chi) para-
deuniform uniforme f di gala

paradis paradiso; i ~ in paradiso, hoppe ~ giocare
a campana (el. alla settimana), paradisfugl uccello
del paradiso, paradisea; paradisk paradisiaco
(pl - -ci), paradisspill campana, settimana

paradoks paradoss, paradoksal paradossale
parafere parafare, siglare, parafering sig.atura
parafin paraffina, (lampeo je) petrolio, cherosene
m, parafinolje olio di paraffina, parafinovn stufa a
cherosene (petrolio)

paragon blocchetto (per copie), paragraf paragrafo,
comma m. (lov -) articolo, paragraftegn paragrafo

parallell s. adj. parallelo (med a), (linje) parallela,

trekke en ~ tracciare una parallela, dra en ~ fig.
fare (istituire) una parallelo

parallelisere fare un parallelo tra, comparare, pa-
rallellklasse classe f (sezione f) collaterale, parallel-
logram parallelogramma m

paranett noce f del Para (el. del Brasile)

paraply parapigioggia m inv, paracqua m inv., om-
brello, stå paraplyen opp (ned) aprire (chiudere)
l'ombrello, paraplymaker ombrellai, paraplyspile
stecca, paraplystativ portaombrelli m inv., para-
plytrekk fodera dell'ombrello

parasitt parassita m, parasitt- parassita, parasittisk
parassita m, f, parassitico (pl - -ci)

parasoll parasole m inv

parat pronto, preparato (til a)

pardong grazia, quartiere m, be om (gi) ~ chiedere
(dare) quartiere, ingen ~ nessun perdono

pare accoppiare, se parre

parentes parentesi f, i ~ bemerket sia detto tra pa-
rentesi, sette i ~ mettere tra parentesi, parentes-
tegn parentesi f

parere parare, scansare, ~ ordre ubbidire agli ordi-
ni, parerplate coccia

parfyme profumo, parfymere profumare, parfyme-
fabrikant profumiere m, parfymefabrikasjon fab-
bricazione f di profumi, profumena, parfymeflaske
boccetta di profumo, parfymehandler profumiere
m, parfymeri profumena, (parfymeverer) profu-
mene lp

pari pari, stå i ~ essere alla pari, under ~ sotto la
pari, parikurs cambio alla pari

pariser(ione) parigino (a), pariserloft filocino di pa-
ne, sfilatino, parisermodell modello di Parigi, pari-
sisk parigino

park parco (pl - chitogså mil.) parkanlegg parco

parkere parcheggiare, posteggiare, parkering par-
cheggio, parkeringsavgift tassa d. posteggio, parke-
ringsforbud divieto di sosta, sosta vietata, parke-
ringsplass parcheggio, (mot betaling) posteggio,
autoparco

parkett platea, parkett(gulv) parquet m inv., pavi-
mento a listel d. legno, parkettlegging parchetta-
tura, parkettstav listello di parquet

parktante maestra giardiniera, sorvegliante f di
giardino d'infanzia

parlament parlamento, parlamentariker parlamenta-
re m, f, onorevole m, f, parlamentarisk parlamenta-
re, parlamentarisme parlamentarismo; parlamentere
parlamentare, trattare, parlamentering trattative
fpl, negoziati mpl, parlamento- parlamentare, del
parlamento, parlamentsbygning palazzo del Parla-
mento, parlamentsdebatt dibattito parlamentare,
parlamentsmedlem membro del Parlamento, parla-
mentare m, f, parlamentsmøte seduta (comune) del
Parlamento, parlamentsvalg elezioni fpl politiche, e-zio-
ne fal Parlamento, parlamentar parlamentare, par-
lamentærflagg band era parlamentare

parler manuale m di conversazione

parmesanost parmigiano-reggiano, grana m inv.,
parmigiano

parodi parodia, parodierte parodiare, parodisk paro-
dico (pl - -ci), paroksysme parossismo

parole parola d'ordine

parre accoppiare, (stille sammen) appaiare, parres
accoppiarsi (med hundyr) montare, parret accop-
piato (med a, con), appaiato, parring accoppia-
mento, appaiamento, parringstid tempo dell'ac-
coppiamento, periodo de la fregola

parsell parcella, fazzoletto (di terra), parsellere par-

cellare; lottizzare **parsellering** parcellazione f; lottizzazione f

part jur parte f se aliers: *dei. høre begge parter* sentire tutt'e due le campane; *de stridende parter* le parti avverse, le parti in causa, *underrette partene* informare gli interessati

partere tagliare a pezzi, squartare, **partering** spezzettamento, squartamento

parthaver compartecipante m, f, chi possiede una quota, (forretning) consocio, (aksjeselskap) azionista m, f

parti 1 (pol., ektefelle, avgjørelse) partito, *pol neds fazonef han hun er et godt* ~ è un ottimo partito, *gjøre et godt (rikt)* ~ fare un buon matrimonio, *ta ~ for* prendere le parti di, *ta ~ mot* schierarsi contro, *dele seg i to parter* dividersi in due gruppi, *snø seg mellom partiene* barcamenarsi tra i diversi gruppi, *gå over til ens parti* passare dalla parte di qn., *stå (være) på ens* ~ essere dalla parte di qn., *tenere per qn., tilhøre samme politiske* ~ appartenere allo (essere dello) stesso partito politico

parti 2 (spill) partita (sjakk a scacchi); *et vakker* ~ (natur maleri) un bel particolare

parti 3 (vare) partita, lotto; *første del av partiet* il primo lotto della partita, *selge i store partier* vendere all'ingrosso; *i flere partier* in diverse partite

parti-partito (pr - ci), di partito del partito

partilobbligasjon obbligazione f parziale

partibundet legato al partito; **partidanneelse** fondazione f di un partito, **partidiktatur** dittatura di partito, **partidisiplin** disciplina di partito

partieil parziale

partifarge colore m politico, **partifelle** compagno di partito; **partiforhold** situazione f (posizione f) dei partiti, **partiformål** scopo perseguito da un partito, **neda** proposito fazioso, **partifører** (-formann) capo di un partito, presidente m di un partito, leader m inv. **partigjenger** partigiano, seguace m, f di un partito, **partigruppe** gruppo politico

partihat animosità tra partiti; odio contro un partito (i partiti), **partihenyma**, av ~ per riguardo al partito **partikamp** lotta tra partiti

partikkel particella

partiledelse direzione f di un partito; **partilos** indipendente, neutrale, al di fuori di ogni partito; **partimann** partigiano, uomo di partito, **partimaanvre** manovre (pl (manegg) mpl) di partito, **partimedlem** membro di partito

partipolitikk politica di partito

partiprogram programma m di un partito

partisupp participio, **partisupp-** participiale

partisk parziale, settario, fazioso, **partuskhet** parzialità, faziosità

partisplittelse scissione f di un partito, secessione f, **partispermål** questione f (el. affare m) di partito,

partistrid controversia di partito, **partiteing** presa di partito

partitur partitura, spartito, *sette i ~* spartire

partivesen neds. roba di partito, imbrogli di partito, **partivis** merk. a lotti, a partite, **partiånd** spirito di partito

partner compagno, partner m, f inv., merk. socio

partout (absolutt) assolutamente, ad ogni costo, **partoutkort** tessera permanente, lasciapassare m inv.

partsunlegg jur. attinga

parveny nuovo ricco, parvenu m inv., neds. villano rifatto

pervis a coppie, a pala, a due a due

parykk parrucca, F (hår) zazzera, *gå med ~* portare la parrucca, **parykkmaker** parrucchiere m

passent paziente m, f, malato; (privatleges) cliente m, f, **pasifisere** pacificare; **pasifisme** pacifismo; **pasifist** pacifista m, f

pasje pascia m inv., **pasje** paggio; (kjoleholder) cintura reggionna, **pasjehår** capelli mpl alla paggio **pasjon** passione f; **pasjonert** appassionato, ~ *musikelsker* appassionato di musica, melomane m, f, ~ *ryker* fumatore m accanito (el. irriducibile).

pasjons- rel. (oftest) della Passione; **pasjonsblomst** passiflora, fiore m della Passione

passing (prøving) prova, sport passaggio

pass 1 (tilsyn) guardia, sorveglianza, cura

pass 2 (fjell-) passo, valico (pl. -chi), (smalt) gola, stretta

pass 3 (legitimasjon) passaporto, *pdtegne et* ~ vistare (el. vidimare) un passaporto, *utstede et* ~ rilasciare un passaporto; *Deres ~ er i orden* il suo passaporto è in regola

pass 4 (spill), si (melde) ~ passare

passasje passaggio **passasjer** passeggero viaggiatore m, **passasjerbåt** nave f passeggeri, (oversjøisk) transatlantico, **passasjerfart** servizio passeggeri **passasjerflyging** aviazione f civile, **passasjergods** bagaglio dei passeggeri, **passasjerliste** mer. lista dei passeggeri, **passasjerskip** o **passasjorbåt**, **passasjertrafikk** traffico dei passeggeri **passasjertog** carrozza viaggiatori

passat aliseo

passe 1 v (sørge for) aver cura di, (syk) curare, (dyr, hage) accudire a, (tjeneste) occuparsi di, dedicarsi a, attendere a, (ild) mantenere, badare a, (anstå) convenire (en a qn.); (klær) andare bene, (sko også) calzare bene; *ikke ~* (forsømme) trascurare, ~ *tiden* badare all'ora, ~ *seg selv* badare ai fatti propri, *la en ~ seg selv* lasciar perdere qn., ~ *barne* badare ai bambini, *det passer ham* (el. beionlig) gli va bene; *han (det) vilte ~ meget bedre* lui (cio) sarebbe molto più adatto; *det passer utmerket* va benissimo, *etter som det passer* all'occorrenza, nel caso, *etter som det passer* Dem con Suo comodo, come (quando) Le sarà comodo, ~ *seg* convenirsi, essere appropriato; *det passer seg ikke (å reuse)* non sta bene (partire), *det passer seg ikke at* non è decoroso che, è inammissibile che (+ konj.); ~ *(seg) for (høve)* convenirsi a, *det passer seg ikke for ham* non gli si addice; *det passer seg ikke for hans alder* non sta bene alla sua età, non si addice a uno della sua età

passe 2, v + adv., prop., ~ (inn) i entrare in, adattarsi a; ~ (stemme) med andare d'accordo con, (farger, klær) intonarsi con, ~ *godt (sammen) med* stare bene con, ~ (kunne brukes) på essere applicabile a, (stemme med) armonizzare con, ~ *noe inn* adattare qc. (i a); ~ *en opp* fare la posta a qn., ~ *på* (vokte) badare a, sorvegliare; (våke over) vegliare su, (speide etter) stare attento a, (være oppmerksom) fare attenzione; *pass på* attenzione!; *pass på lummebuka di* sta attento al portafoglio!; *pass på at du ikke faller* attento a non cadere ~ *på seg selv* prendere cura di se ~ *godt, sammen* (par) essere fatti l'un per l'altro, ~ *til* essere adatto a, (tilsvare) corrispondere a, *det passer til omstendighetene* è adatto alle circostanze; *han passer ikke til kjøpmann* non è fatto per fare il commerciante

passe 3 v (kortspill) passare

passe 4 adv. giusto, convenientemente, decorosamente

passelig adatto, appropriato, giusto, che va bene
passende conveniente, decoroso, giusto, (for høvet)
 adatto, appropriato, adeguato
passer compasso, **passerben** branca (el asta) del
 compasso
passere tr v passare, oltrepassare, passare vicino
 a, intr v. (gå videre) passare o.tre, (gå an) passa-
 re, essere passabile, (hende) capitare, accadere
passerseddel permesso, (bil også) tritico (pl. -ci);
 lasciapassare m inv, salvacondotto
passform forma
passfrihet dispensa dall obbligo di presentare il pas-
 saporto, **passfoto** fotografia del passaporto,
 foto f formato tessera
passgang ambio, ambiatore *gå (i) ~* andare d'am-
 bio, amb are, **passgjenger** animale ambiatore
passiar chiacchiera, (lov) storie fp. *slå av en ~* fare
 due chiacchiere
passing (røkt) cura
passiv ad) passivo, s passivo, ~ *deltaker* merk so-
 cio accomandante *passiv medlem* membro (socio)
 non militante, i ~ al passivo
passiva passivo, passività, **passivitet** passività
passkontor ufficio passaporti, **passkontroll** contro-
 lo passaporti, **passord** parola d'ordine, **passvang**
 obbligo del passaporto
passus passo, passaggio; clausola, *paragraf ter*
første ~ terzo paragrafo, primo capoverso
passivum visto sul passaporto
pasta pasta
pastell pastello, **pastellfarge** tinta pastello, **pastell-**
maler pastellista m f, **pastellmaleri** d pinto a pa-
 stello
pastil pastiglia, pasticca
pastinakk pastinaca
pastor pastore m, sacerdote m, *herr ~* reverendo
pastoral- pastorale, **pastorale** pastorale f; **pasto-**
ralsk pastorale
patent (oppfinnelse) brevetto, (offisers-) brevetto
 d ufficiale, *ta ~ på* brevettare, **patent-** (patentert)
 brevettato, **patentmeldelse** presentazione f di
 domanda di brevetto; **patentavgift** diritto di bre-
 vetto, **patentbeskrivelse** descrizione f di oggetto
 brevettato, **patentbeskyttelse** protezione f dell'ope-
 ra dell'ingegno; **patentbeskyttet** protetto da (un)
 brevetto, **patentere** brevettare
patenthaver detentore m di un brevetto, **patentun-**
grep contraffazione f (el fabbricazione f abus va)
 di un oggetto brevettato; **patentkontor** ufficio (cen-
 trale des) brevetti, **patentlov** legislazione f relativa
 ai brevetti, **patentlås** serratura di sicurezza (el a
 combinazione); **patentrettighet** licenza di sfrutta-
 mento di brevetto; proprietà industriale
pater (reverend) padre m; *herr ~* padre, **pateritet**
 paternità, **paternitetsak** causa per riconosci-
 mento della paternità, **pateroster** paternostro;
paterosterverk (elevatore m a) nona
paterisk patetico (pl. -ci)
patina patina, **patinere** patinare
patolog patologo (pl. -gi), **patologi** patologia, **pato-**
logisk patologico (pl. -ci)
patos pathos m, intensa commozione f
patriark patriarca m; **patriarkalsk** patriarcale, **patri-**
arkat patriarcato
patriot patriota (tja m, f, **patriotisk** patriottico (pl.
 -ci), **patriotisme** patriottismo
patrisier patrizio, **patrisk** patrizio
patron (beskytter) patrono; (gevær-) cartuccia
patronbelte cartucciera, **patronhylse** bossolo, **pa-**
tronstake giberna

patrulje pattuglia, **patruljere** pattugliare; **patrulje-**
ring pattugliamento, ronda
patte 1 s. (bryst) mammella, poppa (brystvorte)
 capezzolo; (jur) tetta, *gi ~* assaltare, **patte** 2 v
 poppare, ~ *på* succhiare, **pattebarn** lattante m, f
 (og fig), **pattedyr** mammifero, **pattegris** porcell;
 no da latte, retti porchetta
pauke timpano, *slå på ~* battere (suonare) il timpa-
 no, **paukeslager** mus timpanista m, f
paulun padiglione m; rel tabernacolo, (spøk) allog-
 gio, abitazione f
pause pausa, intervallo; sosta, fig irregua *hel ~*
 mus (pausa di) semibreve f, / 2 ~ (pausa di) mini-
 ma, / 4 ~ (pausa di) semiminima, / 8 ~ (pausa
 di) croma, / 16 ~ (pausa di) semicroma, / 32 ~
 (pausa di) biscroma, / 64 ~ (pausa di) semibiscro-
 ma
pausere fare una pausa, mus far pausa, **pausere**
pausesignal segnale m radio, **pausetegn** mus (segno
 di) pausa
pave papa m, (sommo) pontefice m, *strides om pu-*
venns skjegg disputare della lana caprina, **pave-** pa-
 pale, se ellers **pavelig**, **pavebrev** breve m, (sirkulæ-
 re) enciclica, **pavebulle** bolla papale, **pavedomme**
 papato pontificato, **pavefiende** nemico del papa
pavehoff corte pontificia, **pavekrone** tiara, **pavelig**
 papale pontificio pontificale del papa apostoli
 co (pl. -ci) **paveligsmet** papistico (pl. -ci) siste-
 matore m de papato, **pavelov** egge f pontificia, **pa-**
vemakt potere m del papato, potenza del papa
pavestat Stato Pontificio, Stato del Vaticano, **pave-**
stol Santa Sede, seggio papa e **pavevalg** elezione
 del papa, **paveverdighet** papato pontificato digni-
 tà papale
pedagog pedagogo m f (lærer, huslærer) peda-
 gogo (pl. -ghi); **pedagogikk** pedagogia, **pedago-**
gisk pedagogico (pl. -ci)
pedal pedale m (mus, sport) (fly) pedaliera
pedant pedante m, f, **pedanteri** pedanteria, **pedan-**
tisk pedante, pedantesco (pl. -chi)
pegasus Pegaso, **bestige sin ~** montare sul cavallo
pegaseo
peile determinare la direzione di, misurare l'altezza
 di, rilevare, compiere un rilevamento; *mar* scan-
 dagliare, sondare, (radio) determinare la prove-
 nienza di, **peileapparat** apparecchio per rilevamen-
 ti, (radio) radiogoniometro, **peilestokk** sonda, **pei-**
ling misurazione f, rilevamento; sondaggio; scan-
 daglio
pels caminetto, camino
pek tiro, (brutto) scherzo, **peke**, ~ *(på ut)* indicare
 col dito, additare, mostrare a dito; fig indicare
 additare, ~ *(være rettet)* mai essere diretto verso
 ~ *fingerer av* fare maramao a
pekefinger indice m, **pekepinn** fg indicazione f, in-
 dizio, indice m, **pekestokk** asta
pekingeser zool pechinese m
pekunier pecuniaro
pel palo polo (spiss) stecco paleto (lang t, ukk)
 galanca, (hulmål) (circa) un quarto di litro (2 4
 dl)
pelagisk pelagico (pl. -ci), oceanico (pl. -ci)
pele piantare pali (pioli), costruire palizzate, stecco-
 nare, **pelebrygge** molo su palafitte, pontile m, **pele-**
hus casa costruita su palafitte, palafitta, **pelestikk**
mar gassa, **peleverk** palafitta, palizzata, stecon-
 ta
pelikan pellicano, **pelotong** plutone m
pels pelliccia, (på dyr også) pelame m, *våge pelsen*
 nschiare la pelle, **pels-** di pelliccia, **pelsdyr** animale

m da pelliccia, *pelsdyravl* allevamento di animali da pelliccia, *pelsdyrjeger* cacciatore m di peli, *pelse* scoiare, scorticare; (dyr) mettere il pelo invernale

pelsforet foderato di pelliccia, **pelshandel** pellicceria, **pelshandler** pellicciaio, **pelskrage** collo di pelliccia, **pelskåpe** (forverkskåpe) mantello foderato di pelliccia (pels) pelliccia, **pelslue** berretto di pelliccia, **pelsvater** pellicceria fpl, **pelsverk** pelliccia, **sa pelsvarer**, **pelsverka-** di pelliccia

pen bello, (søt) carino, grazioso; (snill) buono, gentile; (ren) lido, pulito, *penne folk* gente perbene, *et pent menneske* una persona di bell'aspetto; *en ~ pike* una bella ragazza, *det er pent av deg (å gjøre det)* è bello da parte tua (farlo)

pendel pendolo, **pendelbevegelse** movimento pendolare, **pendellengde** lunghezza del pendolo, **pendeslag** colpo di pendolo, **pendelsvingning** oscillazione f del pendolo, **pendelur** pendola, orologio a pendolo; **pendelutslag** ampiezza delle oscillazioni di un pendolo

pendle oscillare, pendolare; (arbeider) fare vita da pendolare; **pendler** pendolare m, f

penge denaro; **sa penger**, **pengeanbringelse** impiego di denaro, investimento di capitale; **pengeavgående** questione f di interessi, **pengeavvisning** (bank) assegno, (post) vaglia m inv., **pengearistokrat** plutocrate m, f; barone m dell'alta finanza, **pengearistokrati** plutocrazia, alta finanza

pengebeholdning fondo (al giacenza) di cassa, **pengebeløp** somma di denaro, importo, **pengebelønning** compenso pecuniario; **pengebevilgning** assegnazione f di denaro, stanziamento, **pengebidr** contributo in denaro, **pengebot** ammenda, multa, **pengebrev** lettera assicurata

pengeerstatning indennità, **pengeforhold** på markedet situazione f del mercato monetario, **pengeforleggenhet** difficoltà finanziaria, *være i ~* trovarsi in difficoltà finanziaria, **pengeforsendelse** invio di denaro; (post) spedizione f di un vaglia

pengegave regalo in denaro, **pengegrisk** avido di denaro, fam. attaccato ai soldi, **pengegriskhet** avidità di denaro, **pengehjelp** aiuto finanziario (al. economico), (offentlig) sovvenzione f; **pengeinnsamling** colletta, **pengeinstitutt** istituto di credito

pengekiste forziere m, **pengeknapphet** penuria di denaro, scarsità di contanti, **pengekripe** strettezza fpl, *være i ~* essere a corto (di denaro), **pengekris** crisi f finanziaria, **pengekurs** corso valutario, cambio

pengeless squattrinato; *være ~* essere al verde, **pengeless** senza denaro (quattrini, soldi); **pengeolter** lottiera nazionale

pengemangel mancanza di denaro, scarsità di fondi, *være i ~* essere in strettezza (al. in difficoltà finanziaria), **F** essere a secco; **pengemann** capitalista m, ricco m; **pengemarked** mercato monetario, **pengemidler** mezzi mpl, risorse fpl

pengeøst bisogno, *være i ~* trovarsi in bisogno, **pengeoffer** sacrificio finanziario, **pengeomløp** circolazione f fiduciaria (monetaria), **pengeomsetning** giro di capitali, **pengeoverflod** sovrabbondanza monetaria

pengepolitikk politica finanziaria, **pengepose** sacchetto (al. borsa) di denaro, **pengepuger** chi accumula ricchezze senza investire, **pengepugeri** lesaurizzazione f, **pengepung** borselino, portamonete f

penger denaro, quattrini mpl, soldi mpl, moneta, **F** grana, *falske ~* moneta falsa, *offentlige ~* denaro

pubblico, *få sine ~ tilbake* essere rimborsato; recuperare i propri soldi, *ha ~* avere soldi, **F** avere della grana, *har han ~?* ha mezzi (al. soldi)? *her har De ~ igjen* a Lei il resto, *ha ~ mellom hendene* disporre di mezzi, *ha ~ som gras* essere ricco a palate; *heve ~* ritirare del denaro, *legge (seg) opp ~* mettere dei soldi da parte, *for en billig penge* per pochi soldi, a poco prezzo, *for ~ kan man få altting* col denaro si ottiene qualunque cosa, *hva blir det i norske ~?* quanto è (sarà) in moneta norvegese? *gjøre om i ~* convertire in denaro liquido, *gjøre ~ av alt* fare soldi con tutto; *komme til ~* fare fortuna, *sette i ~* investire in denaro

pengesaker affari mpl di denaro, questioni fpl finanziarie, **pengesamling** risanamento monetario, **pengeseddel** banconota, biglietto di banca, **pengeseddelpapir** carta per banconote, **pengesending** invio (al. spedizione f) di denaro

pengeskap cassaforte f; **pengeskrun** cassetta, **pengeskuff** cassetto della cassa

pengesorger preoccupazioni fpl finanziarie, **pengesort** tipo di denaro, taglio; **pengesterk** danaroso, ricco (pl. -chi); **pengestykke** moneta, **pengesum** somma di denaro

pengetap perdita di denaro, **pengeunderstøtte** sussidio, sovvenzione f in denaro; **sa også**, **pengehjelp**, **pengeutbytte** utile m, guadagno, **pengeutlegg** spesa, denaro sborsato, esborso; **pengeutlåner** prestatore m, mutuante m, f; **pengeutpremer** ricattatore m, **pengeutpressing** estorsione f di denaro, ricatto

pengevankeeligheter difficoltà fpl finanziarie, strettezze fpl; **pengevelde** plutocrazia, **pengeverden** mondo della finanza, ambienti mpl finanziari, **pengevtske** borsa per il denaro, **pengevinning** lucro, guadagno, **penicillin** penicilina

penna penna m, fallo, membro virile

penn penna, *føre pennen* usare la penna, *føre en god ~* essere una buona penna, *føre en kvass ~* avere uno stile mordace (al. sferzante); *gripe pennen* prendere la penna in mano

pennal portapenne m inv., astuccio; **pennefei** de poetica letteraria, **penneljer** penna d'oca, **penneliv** temperino, **penneskift** cannuccia, portapenne m inv., **penneskisse** bozzetto a penna

penneslukker imbrattacarte m f inv., scribacchio, **pennespiss** punta di penna, **pennespitt** pennino, **pennestrok** tratto di penna, **pennetegning** disegno a penna, **pennetorker** nettapenne m inv.

penn (jernbane) scambio, deviatore; **penn** manovrare uno scambio, deviare (su un altro binario)

pennel pennello; (stor, flat) pennellessa, **pennelskift** manico del pennello, **pennelstrøk** pennellata

pennemann, **pennner** (sporskipper) deviatore m, scambista m

pensjon (godtgjørelse) pensione f (vitalizia), (pensjonat) pensione f; *varelse med full ~* camera con pensione completa, *ta en i ~* prendere qn. a pensione; **pensjonat** pensione f, **pensjonatsskole** collegio, convitto; **pensjonatvertinne** padrona di una pensione

pensjonere concedere una pensione a, (etter avskjed) collocare in riposo, **pensjonering** pensionamento, **pensjonist** pensionato; *han er ~* è in pensione; **pensjon**- di pensione, **pensjonsalder** età pensionabile, età della pensione, **pensjonsberettiget** avente m, f diritto alla pensione, pensionabile; **pensjonsfond** **sa** **pensjonskasse**, **pensjonsforsikring** assicurazione f per le pensioni (di invalidità e vecchiaia), **pensjonskasse** fondo pensioni, cassa previ-

denza, **pensjonslov** legge f sulle pensioni, **pensjonsordning** ordinamento delle pensioni, **pensjonsrett** diritto alla pensione, **pensjonsvesen** (sistema del) le pensioni

pensjonær pensionante m, f. (oiev) collegiale m, f, convittore m

pensle (s) pennellare; **pensling** (s) pennellatura

pensum programma m (di studi)

pent adv in bel modo, bellamente, bene decentemente, *oppføre seg* ~ comportarsi bene; ~ *uført arbeid* lavoro ben fatto; *snakke* ~ parlare garbatamente; *ta noe* ~ prenderla bene.

penteri mar dispensa, se *forråds-kammer*

peon peonia

pepper pepe m, *hel* ~ pepe in grani, *støtt* ~ pepe macinato; *spansk* ~ pimento, peperoncino; *jeg ønsker ham dit pepperen* gror lo vorrei a quel paese

pepperbøsse pepaiola, **spargipepe** m inv.; **pepperkvern** macinapepe m inv.; **peppermynt** menta (pepenta), **peppermyntråper** alcool m mentolato

peppermø(y) ziella, **peppernett** dolcetto di panpepato, **pepperplante** pepe m; **pepperrøt** rafano, **peppersvenn** scapolo; **spøk** ziellione m; **pepre** pepare

per prep se *pr*

perfeksjonere perfezionare **perfekt** perfetto **perfektum** gram perfetto passato remoto (prossimo)

perfid perfido, **perfiditet** perfidia

perforere perforare; **perforering** perforazione f, **perforeringsmaskin** perforatrice f **perforert** perforato bucherellato, traforato

pergament pergamena, cartapeccora, (fint) velino, **pergamentaktig** pergameneo; ~ *ansikt* viso incartapeccorito, **pergamentpapir** carta pergameneata, **pergamentrull** rotolo di pergamena, **pergamyn** pergamina

periferi circonferenza, **periferia**, **periferisk** periferico (p -ci)

perikoma, **perikum** bot iperico

periode periodo **periodebygning** gram struttura del periodo, **periodisk** periodico (pl. -ci); *det periodiske i noe* la periodicità di qc

perle 1 a perla, (rosenkrans) grano, *kaste perler for syn* buttare perle ai porci; *trekke perler på en snor* infilare delle perle

perle 2 v stillare; (drikk) spumeggiare, fare bollicine, *svelten perler på pannen hans* il sudore gli imperla la fronte; **perle-** di perle

perlebroderi ricamo in perle, **perledannet** a forma di perla **perlefarge** gr g o per a **perlefarget**, -grå perlaceo, grigio perla, **perlefiske** pesca delle perle; **perlefisker** pescatore m di perle

perlegryn urzo perlato, **perlehaibånd** collana di perle **perlehumor** ottimo umore m **perlehvitt** bianco **perlaceo** **perlehone** ga i na faraona **perlekjede** collana di perle

perlemor madreperla, **perlemor-** di madreperla, **perlemoraktig** madreperlaceo, **perlemorglans** lucentezza madreperlacea, opalescenza; *med* ~ madreperlaceo

perlemusling ostrica per fera me eagna **perlerad** fi o di perle **perlestukken** ricamato in perle tempestato di perle **perlesom** ricamo in perle **perlevesner** amici mp; per la pelle, **perlesters** ostrica perlifera

perm (bok-) cartone m; mil se *permisjon*; (*begge*) **permer** copertina

permanent permanente, s. permanente f; *ta* ~ farsi fare la permanente

permisjon permesso; (soldat) licenza, (ansatt) aspettativa, congedo. **permitttere** mil. congedare, (arbeidøre) mettere in cassa integrazione

perpendikuler perpendicolare ad, s. f

perpetuum mobile moto perpetuo

perpleks perplesso, sconcertato

perrong marciapiede m, banchina, (trikk) piattaforma, **perrongbillett** biglietto d'accesso ai binari

pers pressione f, (bukse-) piega, *midte til* ~ essere costretto a rendersi (accettare qc., fare qc.)

perse 1 s torchio pressa **perse** 2 v torchiare (druer) pigiare, se *pressa*, **persejern** ferro da stiro pesante; **persekar** tino

perser persiano **perserkrig** guerra persiana

persesylte omtr soppressaia

persianer (sau) karakul m inv, **perisanerkrage** collo di persiano (el astrakan); **persianerklåpe** pelliccia di persiano (astrakan), **persianerlabb** zampe fpl di persiano **persianerlue** berretto d astrakan **persianerskin** pelle f di persiano (astrakan)

persienne persiana, veneziana

persille prezzemolo, **persillerot** radice f di prezzemolo

persing torchiatura, pigiatura, **persisk** persiano

person persona, (viktig person, og teater) personaggio; neds. individuo; *egen hove* ~ in persona, in carne ed ossa, *uten persons anseelse* senza tener conto della persona, *være omhyggelig med sin person* aver cura della propria persona

personale personale m, **personalia** generalità, note fpl informative (su una persona), (avis) rubrica mondana **personalsjef** capopersonale m f **personasje** personaggio, tipo, *en temmelig tvilsom* ~ un personaggio equivoco, un individuo sospetto

personbefordring trasporto viaggiatore di persone), **personell** personale m, **personifisere** personificare, impersonare, incarnare; *den personifiserer hederlighet* l'onesta in persona, **personifisering** personificazione f incarnazione f

personlig personale, individuale, adv. også di persona, ~ *pronomen* pronome personale, *du må gi det til ham* ~ lo devi consegnare in sue proprie mani, *forbudet gjaldt meg* ~ il divieto riguardava la mia persona, **personlighet** personalità

personskifte avvicendamento, rotazione f (di persone), **personskst** tariffa viaggiatori **personvogn** (bil) automobile f da turismo

perspektiv prospettiva, (synspunkt) punto di vista, **perspektivisk** prospettico (pl. -ci, adv. også in prospettiva, **perspektivlere** prospettiva, **perspektivtegning** (disegno in) prospettiva

pertentlig meticoloso, **pertentlighet** meticolosità

peruaner, **peruansk** peruviano adj. s

pervers perverso, **perversitet** perversità

pese ansimare, (tog) sbuffare

pessimisme pessimismo; **pessimist** pessimista m, f, **pessimistisk** pessimista pessimistico (pl. -ci)

pest peste f; (stank) fetore m **pest-** pestifero, pestilenziale, **pestaktig** pestifero, pestilenziale, **pestbuss** (e) bacillo della peste; **pestbefengt** appestato **pestbule** (bolig) tugurio infetto, **pestbus** lazzaretto per gli appestati, **pestilens** pestilenza *han er meg en* ~ lo vedo come il fumo negli occhi, **pestluft** aria pestilenziale (el melfuca); **pestsmittet** contagiato dalla peste, (rotte) pestoso; **pestsyk** malato di peste, appestato

petitartikkel cronaca minore, **petitjournalist** cronista m, f minore, **eizevinista** m f

petroleum petrolio, olio minerale, **petroleumsapparat** fornello a petrolio **petroleumsholdig** petrolifero, **petroleumskilde** pozzo di petrolio (el petrolifero), **petroleumslampe** lampada a petrolio; **petroleumsmotor** motore m a petrolio

pfalzgreve conte m palatino

pianest pianista m, f.

piano 1 adv piano; *ta det* ~ procedere con calma

piano 2 s. pianoforte m; *akkompagnere på* ~ accompagnare al pianoforte; *spille* ~ suonare il pianoforte; *pianopedal* pedale m, *pianostemmer* accordatore m di pianoforte

piaster (mynt) piastra

pidestall piedistallo

pietet pieta, venerazione f. *pietetsbetydning*, av ~ per rispetto, per pieta, *pietisme* pietismo, *pietist* pietista m f *pietistisk* pietistico (pl. -ci)

pigg 1. adj. in vena, ben disposto, di buon umore; *være* ~ *på* essere in vena di, avere voglia di

pigg 2 s. (spiss) punta, bot spina, zool aculeo, (topp) picco (pl. -chi); *pigget* spinoso, aculeato, pieno di spine (di aculei).

piggdekk pneumatico (pl. -ci) chiodato, *piggdekk* spinarolo, *piggdekk* piccone m, piccozza, *piggdekk* bastone m ferrato, (kvegdrivers) pungolo

piggtråd filo spinato, *piggtrådnett* rete f di filo spinato, *piggtrådsperring* reticolato

piggvar pesce m rombo

pikant piccante, (person) provocante *pikanteri* arguzia, facezia, storiella salace

pike ragazza, (ung også) giovanetta, (hønt) bambina, fanciulla, (tjeneste-) domestica, donna

pikebarn bambina, bimba, *pikereger* donnaiolo, chi corre dietro alle ragazze; *pikerys* merenga *pikerys* capriccio di ragazza, *pikeløns* paga di domestica, *pikenavn* (fornavn) nome m femminile, (for gifttermål) cognome m da ragazza, *ta tilbake sitt* ~ riprendere il cognome da ragazza *pikensyker* gr. li

mpl di ragazza, *pikeskole* scuola femminile, *pikespeider* guida

piket (spil) picchetto, *pikett* mil picchetto

pikerverelse camera da la domestica

pikk og pakk, *ta med seg sitt* ~ far fagotto

pikke picchiare; (avmerke) picchettare, (ur o l) picchiare, (fugl) becchiare

pikkels omtr sottaceti mpl

piccolo fattorino d'albergo, *pikkolo* fløyte ottavino

piknik colazione f all aperto, picnic m inv., scampagnata

pil (bue) freccia, dardo, bot salice m

pilar arkit. pilastro, (bru-) pilone m, se *pille*

pile, ~ *avsted* partire di corsa, filare

pilgrim pellegrino, *pilgrimsferd*, -gang, -reise pellegrinaggio *gjøre en* ~ *til* fare un pellegrinaggio a

pilgrimsstev bordone m, *pilgrimsvandring* pellegrinaggio

pilekogger faretra, turchasso, *pilekratt* macchia di salici, *pilekvist* ramoscello di salice, *pileregn* pioggia di frecce, *pileskudd* frecciata, *pilspiss* punta di freccia *piletre* salice m

pilk devon m, *pilke* pescare col devon

pille 1 s. arkit. piastrino; (bru-) pilone m, (firkantet i mur) lesena, *pille* 2 s. med pillola, *en bitter* ~ una pillola amara; *sukre pillen* dorare la pillola

pille 3 tr v (enter) sgusciare ~ *nese* infilarsi (in carsi) le dita nel naso, ~ *korn ut av et aks* sgranare una spiga, *pille* 4 v + prep.; ~ *på* noe maneggiare qc., palpeggiare qc., *sille og* ~ *i maten* spilluzzicare, mangiucchiare

pillerter piselli mpl (da sgusciare)

pilodd punta di freccia

pimpe trancare darsi al bere *pimpestein* (pietra) po-

mice f

pinaktig spiacevole, penoso, *pinaktighet* penosità

pine 1 s. dolore m, tormento, (åndelig også) pena,

affanno, (megst sterk) tortura, supplizio, *den evige* ~ la pena dell'inferno, il castigo eterno

pine 2 v tormentare, far soffrire, martoriare, torturare, *pinebenk* cavalletto; *legge (spenne) på pinebenken* fig. tenere in ansia, tenere con l'animo sospeso *pinedød*! accidenti!; perdinci!, *pinefull* dolo-

roso, penoso, *pinegal* matto da legare

pingvin pinguino

pinning tormento, tortura

pinje pino marittimo, *pinjeskog* pineta

pinlig penoso, imbarazzante; (ubehagelig) spiacevole, ~ *forhør* tortura; *underkaste en* ~ *forhør*

mettere alla tortura, sottoporre a tortura

pine stecco (pl. -chi), bastoncino, bacchetta, verga, (plugg) cavigliolo, (fuglebur) battutoio; *det blir en* ~ *til hans likkiste* sarà la sua tomba, *det kan du skyte en hvit* ~ *etter* puoi levarlo dalla testa, *rive (vippe) en av pinnen* sbalzare uno di sella, *sette en* ~ *i hjulene* mettere un bastone fra le ruote; *stå på* ~ *for en* essere a completa disposizione di qn, fare il urapièdi a qn, *pinnestol* sedia di legno

pinnevin riccio

pinse pentecoste f; *pinseudag*, 1 ~ il giorno di Pentecoste 2 ~ 1 undi di Pentecoste, *pinseferie* vacanze (pl di Pentecoste); *pinsefest*, -helg (festa di) Pentecoste

pinse tortura, martorio

pinsehelg narciso, *pinseudag* tempo della Pentecoste

pinse peonia

pioner pioniere m, (mil. også) guastatore m, geniere m

pip 1 (fuglesykdom) pipita

pip 2 s. (lyd) pigolio, pio pio; (utrop) pio pio

pipe 1 s. (gevær-) canna, (tøy) cannoncino; (fløyte) zifolo, piffero, (tobakks-) pipa, (vin-) grossa botte f; (orgel-) canna; se *ellers sammenset.*

bossepipe etc *legge i pipe* pieghettare a cannoncini, *pipa fikk en annen lyd* e cambiato il tono, *stikke pipa i sekk* abbassare la cresta, *banke (kare) ut pipa (s)* vuotare la pipa, *ta seg en* ~ farsi una pipata

pipe 2 v zifolare (i fingrene tra le dita), (fugl) pigolare, (klynke) gemere, piagnucolare; ~ *en ut* fischiare qn

pipebrann incendio nella canna fumana, *pipebrett* rastrelliera per pipe, portapipe m inv., *pipehode* fornello della pipa, *pipejern* raschiello, nettapipe m inv

pipekonsert fischiate, salva di fischi

pipekrage colletto a cannoncini, gorgiera, *pipelegg* (i tøy) cannoncino, *pipeleire* creta per pipe

pipe fischiatore m

pipereiser nettapipe m inv., *piperer* cannello della pipa, *pipespiss* (-munstykk) bocchino; *pipestiller* (tykke ben) stecchi mpl *pipestruemel* gala, *pipetobakk* tabacco (el trinciato) per pipa

piping fischi mpl, zifolo, pigolio, gemito; (av tøy) pieghettatura a cannoncini

pipe gocciolare, stillare, colare

pir (brygge) molo, calata, pontile m, (fisk) piccolo sgombrò (el. scombri)

pirat pirata m, *piratutgave* edizione f illecita, *piratvirksomhet* pirateria

purk lavoro che richiede meticolosità, (spissfindig heter) cavilli mpl, pedanteria

purke, ~ *ved noe* toccare qc., stuzzicare qc., ~ *på en* criticare qn (in modo pedantesco); *purket* (nøyaktig) meticoloso, (pedantisk) pignolo, pedante

pure irritare, (piage) infastidire, (anspore) stimolare, stuzzicare; *pirrelig* irritabile, suscettibile, ecci-

labile, pirrelighet irritabilità, suscettibilità **piring** irritazione f, fastidio, stuzzicamento, stimolo, (prikkende fornemmelse) formicolio

pisk frusta, sferza, scudiscio; staffile m; (hår) codino, (pisking) staffilatura, (pryl) bastonatura; *stå under pisen* essere comandato a bacchetta

piske, ~ (pd) frustare, sferzare, scudisciare, ~ (med svepe) flagellare, ~ *thjel* fustigare a morte ~ *egg* sbattere le uova

piskeparykk parrucca a codino; **piskeslag** frustata, colpo di frusta, sferzata, **piskesnell** schiocco di frusta, **piskesneri** sferzino, **pisking** staffilatura, flagellazione f

pisa orina (barnespråk) pipi f F piscia pisco pisse ornare, fare pipi, F pisciare, **pissør** ornatoio, vespasiano

pistasio(tre) pistacchio

pistol pistola, **pistolhylder** fondina, **pistolskudd** pistoletta, colpo di pistola, *på pistol avstand* a un tiro di pistola, **pistolskyting** tiro alla pistola

pitrops puntelli mpi (di pozzo)

pjalt straccio; cencio, (løs) brandello, (person) nullità, *slå sine pjalter sammen* mettersi insieme, far causa comune, **pjaltet** ventoso, stracciato, sbrindellato, *være* ~ essere uno straccione, *fig* non valere nulla

pjaster piastra, **pjatt** ciancia, **pjatte** cianciare, cicalare, parlare a vanvera

pjekket giubbone m (da marinaio)

pjokk bimbetto, marmocchio

pjotter whisky m (øl. brandy) al seltz

pjusket male in arnese, (hår) scarmigliato, arruffato **pladask** paffete, pumfete; *faller* ~ cadere con un tonfo, *fulle* ~ *for en* prendere una cotta per qn

plaffe sparacchiare

plage 1 s. paumento, tribolazione f, tormento, re, piaga, (person) seccatore m, fam. piaga, *hver dag har nok med sin* ~ ogni giorno ha i suoi fastidi

plage 2 v. tormentare, affliggere, (være til bry) molestare, fam. rompere le scatole a; (erte) punzecchiare; ~ *en med* assillare qn. con, ~ *seg med* martoriarsi il cervello per, *det vil jeg ikke* ~ *meg med* non mi voglio fare del sangue marcio per questo **plageånd** tormento fam. piaga, (nnpål) ten) seccatore m, fam. scocciatore m, rompicatole m, f

plagg indumento, capo di vestiario

plagiat plagio, **plagiator** plagiatore m, **plagierte** plagiare

plaging angheria, molestia, (harselas) punzecchiamento

plakat manifesto, affisso, (stor) cartellone m, cartello; **plakatbærer** uomo sandwich, **plakatklister** attaccchino, **plakatstøyle** colonna per gli affissi, **plakategner** cartellonista m f

plamas(je) (kladas) macchia, chiazza

plan 1, s. (flate) piano, superficie f piana, (nivå også) livello, (kart) piano, pianta, (hensikt, prosjekt) piano, progetto, disegno; *en samlet* ~ un piano globale, una veduta d'insieme; *legge planer* fare progetti, progettare; *omgås med en* ~ adottare un piano, accarezzare un progetto, *på høveste* ~ al più alto livello

plan 2 ad) piano, liscio, uguale; *med plane sider* con lati spianati, *ikke helt* ~ disuguale.

planere livellare, spianare, appianare; (papir) apprettare; **planering** spianamento; appianamento, livellamento (av di); (papir) apprettatura

planet pianeta m, **planetarisk** planetario, **planetbane** orbita di un pianeta

planeometri planimetria

planke asse f, tavola, (sats-) pedana, (rednings-) tavola (di salvezza), (tjukk) pancione m; **plankeende** estremità di un asse; **plankegulv** assito, tavolato **plankekapp** scarti mpi di segheria, **plankeverk** stecconata, stecato piancato

planlagt progettato, ideato; organizzato; *godt* ~ ben elaborato, **planlegge** progettare, preparare, elaborare un piano; ~ *å gjøre noe* progettare di fare qc, **planlegging** progettazione f, elaborazione f di un piano, organizzazione f

planløs senza (un) piano, senza metodo, scriteriato, **planløst** mancanza di piano (el. metodo), **planløst** adv senza piano a casaccio, a vanvera

planmessig conforme a un piano, metodico (pl -ci), sistematico (pl -ci), adv også con metodo, **planmessighet** piano, metodo; metodicità

planovergang passaggio a livello

plante tavola, matrice l per riproduzioni

plantasje piantagione f **plantasjeer** piantatore m **plante** 1 s. pianta, *samlle planter* erborare, *en nydelig* ~ *fig* un bel tipo, **plante** 2 v. piantare, **plante** etende erborato de ~ *dyr* gli erbori

planteferge colore m vegetale, **planteferd** grasso vegetale **plantefiber** fibra vegetale **planteferd** seme m (di una pianta), **planteferde** alimento vegetale, **planteferd** veleno vegetale

plantejord terriccio **plantetekjerner** botanico (pl -ci), **planteliv** colla vegetale, **planteliv** vita vegetale **plantelære** botanica (bok), (brosj) botanica

planter (plantasjeer) piantatore m **planterikdom** regno di piante, **planterike** regno vegetale

plantesaft linfa, **plantesamler** erborizzatore m, **plantesamling** erbario, **planteskole** vivaio, **plantestoff** materia (el. sostanza) vegetale

plantetid stagione f (epoca) della piantatura

plantevekst vegetazione f **planteverden** mondo delle piante, regno vegetale, flora, **plantevet** tessuto vegetale, **plant(e)ing** piantatura, (il) piantare

plantrigonometri trigonometria piana, **planekonom** pianificatore m, **planekonomi** economia programmata (el. controllata), economia pianificata, pianismo, dirigismo

plapre ciarlare, cianciare, ~ *i fram* recitare (a papagallo), ~ *litt fransk* balbettare un po' di francese; ~ *ut med* spattellare, spifferare

plask tonfo, ~ 'ciac', cloc', clocchete', **plask** (lyd) sciabordare, (vann) gorgogliare, ~ *i vannet*, sguazzare, diguazzare, **plasking** (bølger) sciacquio, sciabordio, (fra renne) gorgoglio, **plaskregn** acquazzone m, pioggia a catinelle, **plaskregne** piovere a dirotto (el. a catinelle), *det plaskregner* la pioggia scroscia

plass 1 posto, (torg) piazza, (set) seggio, mil piazza, *åpen* ~ *i skog*, radura, *befestet* ~ piazzaforte *jeg har ikke kunnet få plass til konserten* non ho potuto avere un biglietto per il concerto; *en* ~ *på kino* (på bussen) un posto al cinema (sull'autobus), *gjøre* ~ *for* fare posto a; *gjør*, ~ 'largo', fare posto', *ta opp stor* ~ prendere molto posto; *skaffe seg* ~ (trenge frem) farsi largo, *ta* ~ sedersi, prender posto, accomodarsi, *på* ~ 'a posto'; *det er ikke din* ~ *her* non è questo il tuo posto, *reise på første* ~ viaggiare in prima classe, *legge* (stille sette) *noe på* ~ mettere qc a posto; *ta* ~ '(sitt ned) s'accomodi accomodatevi' (på tog) in carrozza'

plass 2 posto, impiego (pl -ghi), se post stilling **plassagent** merk. agente m, f (el. rappresentante m, f) su piazza, piazzista m, f **plassbillet** biglietto di posto prenotato

plassere piazzare; collocare; (penger) investire, **plassering** piazzamento (også sport, rang); collocamento; investimento.
plasskommandant comandante m di piazza, **plasmangel**, *på grunn av* ~ per mancanza di spazio
plaster cerotto, (heft-) cerotto adesivo; *legge ~ på skret* applicare un cerotto sulla fenta, fig. consolare
plastikk plastica, **plastisk** plastico (pl.: -ci)
plastre applicare un cerotto a, *før*, *in*cerottare
platas(tre) platano.
plate piastra, lastra, (tynn) lamina; lamiera, (meget tynn) placca; (bord-) piano; (tre-, spon-) pannello; (foto o.l.) lastra, (grammofon-) disco (pl. -chi); (bedrager-) montatura, *slå en (ordentlig) ~ i en* menare qn per il naso
plategull lamina d'oro, oro in fogli, **platejern** lamiera di ferro, **platekopper** lamiera di rame
plateskifter cambiadischi m inv **platespiller** giradischi m inv
platina platino, **platinaholdig** platinifero, **platinarev** volpe f platinata, **platinere** platinare; **platinering** platinatura
platonisk platonico (pl. -ci), **platonista** m, f, **platonisk** platonico (pl. -ci); ~ *kjærlighet* amore m platonico; *elske* ~ amare platonicamente
platt 1 adj. (flat) piatto, fig. piatto, scipito, banale, ordinario; adv. in piano, di piatto, fig. piattamente; ~ *uttrykk* espressione f volgare; ~ *umulig* assolutamente impossibile; *falle ~ ned* cadere bocconi, *legge seg ~ ned på bakken* appiattirsi per terra.
platt 2. (spill) *slå ~ og krone om noe* fare a testa o croce per decidere qc
plattenslageriske impostore m (impostora) gabbanondo m f inv **plattenslageri** impostura, imbroglione
plattform piattaforma; (jernbane) marciapiede m
plattfot piede m piatto; **plattfotet** che ha i piedi piatti
platthet insulsaggine f, banalità, volgarità
plattning lastricato; mar salmastra
plattler cuoio per finimenti
platt-tysk basso tedesco
plebeier plebeo; **plebeisk** plebeo, volgare; **plebeiti** plebiscito, **plebs** plebe f
pledd plaid m inv scialle m *skoisk* ~ tessuto scozzese; **pleddre(i)** m cinghia portaplaid
pleie 1 a cura, igiene f. (blomster) coltivazione f cura, (soldater) mantenimento, *ha et barn i ~* avere un bambino in custodia, (amme) avere un bambino in balia; *sette i ~* (kosten) affidare in pensione
pleie 2 tr v curare, custodire, allevare
pleie 3 intr v (ha for vane) solere, avere l'abitudine di, essere avvezzo a, *man pleier si usa, si suole*, *det pleier ikke å hende* di solito non succede, *han pleide å gå ut om kvelden* era solito uscire di sera, *det pleier han (å gjøre)* è una sua abitudine
pleiebarn bambino in custodia, (spebarn) bambino a balia; **pleiebror** fratello adottivo (el di latte), **pleiedatter** figlia adottiva, **pleiefar** padre m adottivo (el. putativo); balio, **pleieforeldre** genitori mpl adottivi, chi fa le veci dei genitori, **pleiehem** (gamle) cronicano, istituto geriatrico; **pleiemor** madre f adottiva balia
pleiestiftelse (barn) asilo, nido, brefotrofio; **pleiesønn** figlio adottivo; **pleiesøster** sorella adottiva, sorella di latte
plen (gras-) prato (all'inglese); tappeto erboso.
plenklipper tosatrice f

pleum(smete) riunione f pienaria
pleonasme pleonasmio; **pleonastisk** pleonastico.
plett 1. (vare) oggetto placcato; *av ~* in metallo placcato; **plett** 2. (flekk) macchia, (sted) posto, angolo; *vare på pletten* essere puntuale (pronto, a disposizione); *en ~ på hans navn* una macchia sul suo buon nome; **plette**, ~ *sitt rykte* macchiare il proprio buon nome, rovinarsi la reputazione.
plettere placcare, **plettering** placcatura, **pletteri** senza macchia, irreprensibile, incontaminato
plettvare oggetti (articoli) mpl placcati (el in metallo placcato)
plevrit pleurite f
pli tatto, bei modi mpl garbo; *mangle ~* non avere ne garbo ne grazia, non saperci fare (con la gente)
plikt dovere m, obbligo (pl. -ghi), compito; *det er meg en ~ å* mi sento in dovere di, *gjøre sin ~* fare il proprio dovere; *følge pliktens vei* seguire la via del dovere; *handle mot sin ~* venir meno al proprio dovere *kjær ting ~* compito gradevole (tr ste).
pliktarbeid servizio obbligatorio, compito; (hovon) corvée f; **pliktbegrep** concezione f del dovere, **pliktbud** norma imposta dal dovere; imperativo categorico, **pliktdans** ballo d'obbligo
plikte essere tenuto a, avere l'obbligo di
pliktforglemmelse dimenticanza del proprio dovere; **pliktforsømmelse** negligenza del proprio dovere, prevaricazione f; **pliktfølelse** senso del dovere
pliktig, ~ *sil* tenuto a, obbligato a
pliktkjenne senso del dovere, **pliktmenneske** persona ligia al dovere, **pliktmessig** di dovere, doveroso, dovuto, **pliktoppfyllelse** compimento del dovere
pliktoppfyllende ligio al dovere, scrupoloso, coscienzioso, **pliktsak**, *vare en ~ for en* essere un dovere per qn
pliktskyldig spinto dal dovere, doveroso, *pliktskyldig st* adv. også com'è doveroso, **pliktsidig** contrario al (proprio) dovere; **pliktro** fedele al dovere, **pliktroskap** fedeltà al dovere; lealtà
plimsoller mar vecchia carretta, bagnarola
plire, ~ *med øynene* battere le palpebre; strizzare gli occhi, ammiccare, **plirig** ammiccamento
plog aratro, *kjøre i gd bak i plogen* guidare l'aratro, *legge under plogen* arare, dissodare; **plogdrag** attaccello dell'aratro, **plogdyr** bestia da tiro (el da lavoro), **plogfel** versolo, **plogfure** solco (pl. -chi), **ploggrep** stegola, **ploghest** cavallo da tiro (el da lavoro) **plogosa** aratura **plogskjer** vomere m
plogvelte zolla, solco, **plogts bure** f, timone m
plombe piombo, (tann) otturazione f, piombatura
plombero piombare, (tann også) otturare, **plombering** piombatura, otturazione f
plomme 1. (egge-) tuorlo; *ha det som plommen i egg* stare come un topo nel formaggio, fare una vita da papa
plomme 2. bot susina, prugna; *grønn* ~ regina claudia, *gul* ~ mirabelia, *tørkede plommer* prugne fpl secche, **plommejerne** seme m di prugna, **plommestein** nocciolo di prugna, **plomme** susino, prugno
pludder se: **pludring**, **pludre** (uforståelig) barbugliare; (skravle) cicalare; (småbarn) balbettare; (kaikun) glog,ottare **pludring** barbugliamento, cicalaccio, balbettio; **gloglo** tu
plugg cavicchio, (kile) zeppa, tacchetto; **elektr** spina, (gutt) ragazzone, (mann) uomo tarchiato, **plugg** mettere un cavicchio (una zeppa), (sko) chiodare; ~ *et hull* lucare un buco, ~ *inn støpselet* inserire la spina. **pluggsøl** punteruolo
plukke cogliere, raccogliere, piluccare, (fugl) spen-

nare; ~ *en (for penger)* spennare (pelare) qn., ~ *nese* ficcare le dita nel naso, ~ *opp* raccattare, ~ *på noe* toccare, palpeggiare; ~ *i maten* mangiucchiare, spilluzzicare; **plukkisk** omtr. purea di pesce e patate, **plukking** raccolta, raccattatura

plump 1 goffo, rozzo, maldestro: grossolano, villano

plump 2 (lyd) tonfo, ~ 'tonfete!, **pluff**, **plumpe** cadere con un tonfo, tonfare; ~ *ut med noe* lasciarsi scappare qc. di bocca, **plumphet** goffaggine f., grossolanità, malagrazia

plunder difficoltà, impiccio, noia, **plundre** far fatica a, slentare, penare

pluralis plurale m., ~ al plurale

pluskvamerfektum puccheperfetto, trapassato prossimo, trapassato remoto; ~ al puccheperfetto

pluss mat. più, ~ a (økning) aumento, (fordel) vantaggio, (-tegn) - **plusstegn** (segn.) dc. i più m.

plutokrat plutocrate m., **plutokrati** plutocrazia

plutselig improvviso, subitaneo, repentino; adv. også di colpo, *stunse* ~ fermarsi di botto

plyndre saccheggiare, predare, (by også) mettere a sacco, (reisende) rapinare, derubare; spogliare (f.eks. trær). F (for penger) scorticare

plyndrer saccheggiatore m., predatore m., rapinatore m., **plyndring** saccheggio, (by også) sacco, (på åpen gate) rapina, **plyndringslover** leggi fpl del saccheggio, **plyndringspolitikk** politica predatoria, **plyndringstog** scorreria

plysj felpa, peluche m inv., **plysj**-feipato, di peluche **plystre** fischiare, fischiettare, se også pipe 2, **plystring** fischio, fischata

pløge ara ura parte arata di un campo

pløse linguetta, **pløset** grasso, fiaccido

pløye arare; (høvet) scanalare; ~ *igjennom* fig prendere visione di, consultare, ~ *ned* sotterrare (arando), ~ *opp* dissodare, assoltare, sarchiare ~ *bulgene* fendere i flutti, ~ *havet* solcare il mare

pløyselend terreno arabile (el. da arare); aratura, **pløymark** campo arabile (el. arativo), **pløyetid** (stagione f. dell'aratura, **pløying** aratura, (av bord) scanalatura

pneumatikk pneumatica, **pneumatisk** pneumatico

podagra podagra g. sta. de piede

pode 1 s. (skott) pollone m. (barn) rampollo, farn marmocchio, **pode** 2 v innestare, inoculare, **podekniv** innestatoio, **podeks** deretano, **podekvik** marza, **podevoks** mastice m per innesu

podium podio, **podning** innesto, innestatura

poeng punto (vits) succo, perno, punto centrale, *fd (vinne) fem* ~ segnare cinque punti, *vinne på* ~ vincere al punto, **poengberegning** conteggio dei punti, **poengstilling** classifica, **poengtere** precisare, sottolineare, puntualizzare

poesi poesia; *det d vare blottet for* ~ prosacità, **poesilos** privo di poesia, prosaico (pl. -ci); **poet** poeta m., poetessa **poetisk** poetico (pl. -ci)

pokal coppa, **pokalkamp** partita di coppa

pokkenholt legno di guaiaco

pokker, ~ 'diavolo!, accidenti!, *det er kaldt som bare* ~ fa un freddo del diavolo; *det er et pokkers kvinnfolk* è un diavolo di donna

pol geogr. polo, merk monopol (di vini e liquori); se vinmonopol

polakk(ione) polacco (pl. -chi) (polacca)

polar polare, **polar-** polare, **polarregn** regione f. polare, *den nordlige (sørlige)* ~ la zona polare artica (antartica), **polarekspedisjon** spedizione f. polare, **polarfarer**, -forsker esploratore m. polare, **polarhan-**

oceano polare, **polaris** ghiaccio polare, ghiaccio dei poli

polarisere polarizzare, **polarisering** polarizzazione f., **polariklima** clima m. polare (el. artico), **polarreise** vo. pe f. polare **polarisrket** circolo polare *den nordlige (sørlige)* ~ il circolo polare artico (antartico), **polarship** nave f. polare, **polarstjerne** stella polare, **polarstrom** corrente f. polare

polemisk polemista m., f., **polemikk** polemica, polemizzare, **polemisk** polemico (pl. -ci)

polenta polenta

polere lucidare, lustrare, polire (også fig.), (gjøre ren) pulire **polerer** lucidatore m. **polering** lucidatura, lustratura, pulitura, **polerstein** pietra per brunire; **polervann** acido cloridrico (per brunire), **polervoks** cera per lucidare, lucido

polhøide altezza del polo

poliklinikk policlínica, policlínico (pl. -ci), ambulatorio, (gratis) dispensario

polio polio poliomielite f. paralisi f. infantile

polise polizza **polisk** scaltro, sornione

politi polizia, **politi-** della polizia, **politiansperring** cordone m. di polizia, sbarramento di polizia, posto di blocco, **politibeskyttelse** protezione f. della polizia, **politibetjent** agente m. di polizia (el. di pubblica sicurezza), poliziotto, vigile m. urbano, **politibil** automobile f. della polizia, F gazzella, (svartemaria) cellulare m.

politibetjent ufficiale m. di polizia, **politiforhør** interrogatorio, **politiforseeelse** contravvenzione f., **politifullmektig** commissario di polizia, **polihund** cane m. poliziotto, **politiuspektør** ispettore m. di polizia; vicequestore m., **politikammer** questura

politiker (uomo) politico (pl. -ci), **politikjede** cordone m. di polizia, **politikk** politica, *drive* ~ fare della politica, *slå seg på* ~ darsi alla politica, *tale tom*, ~ parlare di politica

politikonstabel agente m. di polizia, poliziotto, guardia, vigile m. urbano, **politikorps** corpo di polizia, **politikolle** sfollagente m., **politimann** poliziotto, guardia, **politimester** questore m., capo di polizia, **politimyndighet** polizia, autorità giudiziaria, **politiopprutt** vigilanza della polizia, **politipåbud** ordinanza della polizia

politirazzia retata della polizia, **politisak** caso per la polizia, reato di competenza della pretura, **politisjef** capo di polizia, questore m.

politisk politico (pl. -ci); *skrive seg inn i et* ~ parti iscriversi a un partito, *tilhøre et* ~ parti appartenere a un partito politico

politisult distintivo di poliziotto, tessera di riconoscimento (della polizia); **politiskole** scuola di polizia, **politisoldat** carabiniere m., **politispion** spia della polizia, informatore m., confidente m., f. della polizia, **politistasjon** commissariato di pubblica sicurezza, (hoved-) questura

politistat stato poliziesco, **politistevning** mandato di comparizione, invito a presentarsi in questura **politistyrke** forza pubblica, forze fpl di polizia **polititegn** se politisk **politundørsøke** indagine f. della polizia, inchiesta giudiziaria

politivedtekt regolamento di polizia, **politivesen** polizia, forza pubblica

politur (gians) lucentezza, lustro, (ferniss) vernice f., fig. buona creanza, garbo

polsk polacco (pl. -chi), ~ *riksdag* fig. babilonia

polstre imbottire, (med knapper) trapuntare, **polstring** imbottitura

polyandri poliandria, **polyeder** poliedro, **polygami** poligamia, **polygami** (isk) poligamo, **polyglott** poli-

gotta m, f, **polygon** poligono, **polynom** polinomio
polypp zool, med polipo; ~ i *nesen* adenoidi f
polyteisme politeismo; **polyteist** politeista m, f, **polyteistisk** politeista m, f, politeistico
polyteknikk studi mpl politecnica; **polytekniker** ingegnere m (el. studente m) politecnico; **polyteknisk** politecnico (pl. -ci)
pomade pomata, **pomadisere** impomatare
pomerans melangola, arancia forte, (trø) melangola
pomp pompa, *med stor* ~ con gran pompa, *med* ~ *og prukt* in pompa magna
pompeiansk pompeiano, di Pompei
potpøse pomposo, sfarzoso
pongtung pontone m, **pongtoongbru** ponte m di baracca
ponni pony m
poppel bot pioppo
popularisere divulgare, volgarizzare, popolarizzare, **popularisering** divulgazione f, volgarizzazione f, **popularitet** popolarità, **populær** popolare, **populærvitenskap** scienza volgarizzata, divulgazione f scientifica, **populærvitenskapelig**, ~ *arbeid* opera di divulgazione scientifica
pore poro, **porfyr** porfido, **pors** bot. murica
porselein porcellana, **porseleinsfabrikk** fabbrica di porcellana, **porseleinsfat** piatto di porcellana, **porseleinsfigur** statuetta (figura) di porcellana, **porseleinshandler(ske)** negoziante m, f di porcellane, **porseleinsindustri** industria di porcellane, **porseleinsjord** caolino; **porseleinsmaler** pittore m di porcellane, **porseleinsvarer** porcellane fpl, oggetti mpl di porcellana
porasjon porzione f, parte f, razione f; *en* ~ *suppe* una minestra, **porasjonvis** a porzioni; per porzione
port porta, **portone** m, (gitter-) cancello, *jage (kaste) på porten* cacciare (buttare) fuori dalla porta, *sette på porten* mettere alla porta, *fienden står utenfor portene* il nemico è alle porte
portal portale m
portefølje portafoglio, **portemonne** portamonete m inv, **portepé** pendaglio, **portaspada** m inv
portfløy battente m, **portforbud** divieto d'uscita, coprifuoco, **portiere** portiera, **portierestang** bastone m (el. asta) di portiera
portner portinaio, portiere m, **portnerbolig**, -hus portinena, **portnerkone**, -ske portinaia
portnøkkel chiave f del portone
porto porto, **portofri** franco di porto, **portofrihet** franchigia postale; **portofritt** adv franco di porto, **portopliktig** soggetto a tassa postale; **portotakst** tariffa postale; **portotillegg** soprattassa postale, tariffa supplementare
portrett ritratto, **portrettere** fare il ritratto (en di, a qn); **portrettmaler** ritrattista m, f
portrom vano del portone, porta carraia
portugiser(inne), **portugisisk** portoghese m, f, ad, **portulakk** bot portulaca
portvakt guardaportone m inv, sentinella, guardia
portvin (vino di) porto; **portåpning** vano di porta
porøs poroso, **porøse plater** pannelli mpl isolanti, **porøsitet** porosità
pose sacchetto, (på klær) borsa, grnza, (hud-) plica, *ha poser under øynene* avere le borse sotto gli occhi, *ha rent mel i posen* avere la coscienza pulita, essere farina schietta, *å ville ha både i* ~ *og i sekk* volere la botte piena e la moglie ubriaca; *snakke rent ut av posen* non avere peli sulla lingua, **posenot** rete a sacco
posisjon posizione f; *sette av en* ~ *mar* fare il punto,

rilevare la posizione; **posisjonsliste** lista del movimento delle navi
positiv positivo, costruttivo; ~ s. positivo; foto positiva, **positivisme** positivismo, **positivist** positivista m, f, **positur** posa, positura
possementarbeid passamaneria, **possementmaker** fabbricante m, f di passamaneria
post 1 arkit stipite m
post 2 (-vesen) posta, (brev- også) corrispondenza, *innenbys utenbys* ~ posta per la città (per tutte le altre destinazioni); *ridende* ~ staffetta, *besørge (gjennomgå) posten* sbrigare (spogliare) la corrispondenza, *sende med posten* spedire per posta, *med posten i morges* con la posta di stamattina, *sende med samme* ~ inviare a volta di corriere; *ankommende (utgående)* ~ corrispondenza in arrivo (in partenza)
post 3, (sted, stilling, jobb) posto; (punkt, ledd, artikkel) voce f, (vakt-) sentinella, guardia; *søke en* ~ chiedere un impiego; *åpen* ~ merk. un conto in sospeso, *betale i små poster* pagare in piccole rate, *komme på* ~ montare di guardia, *stå på* ~ essere di guardia (di sentinella, di vedetta), *være på sin* ~ restare sul proprio posto (di combattimento), (passer på) stare in guardia; *være på sin* ~ *overfor en* stare sulle sue di/dare di qn
postadrene indirizzo postale; **postanvisning** vaglia m postale, **postbefordring** trasporto postale, **postbil** autocorriera, postale m, **postboks** casella postale, **postbud** postino, **portalettre** m, f inv, **postbåt** (battello) postale m
postdag giorno di corriere; **postdatere** postdatare; **postdistrikt** distretto postale, **poste** (brev) spedire, imbucare; consegnare alla posta
postei pasticcio, pate m inv
postekspediter impiegato postale, postelegrafonico (pl. -ci); **postekspedisjon** servizio postale, ufficio postale, **postembetsmann** alto funzionario delle poste e telecomunicazioni
postere mil. postare, merk. registrare, iscrivere, segnare, **postering** registrazione f, iscrizione f
postetat personale m delle poste, poste fpl
postflagg bandiera postale, **postforbindelse** comunicazione f postale, **postforsendelse** spedizione f per posta, **postfunksjoner** impiegato (el. funzionario) delle poste (el. postale)
postgiro servizio di conto corrente postale; (gjøring) postagirol (pl. inv el. -i), **postgirokonto** conto corrente postale; **posthorn** corno del postiglione; **posthus** posta, ufficio postale
postkasse cassetta (el. buca) per le lettere, **postkjerer** postino; **postuglione** m, **postkontor** ufficio postale, **postkonvensjon** convenzione f postale, **postkort** cartolina postale, **postkortstativ** supporto per cartoline, **postkvisettering** ricevuta postale
postlegge impostare, imbucare, **postmester** direttore m delle poste; **postordbeting** distribuzione f della posta, **postoppkrav**, *mot* ~ contro assegno, **postordre** ordinazione f per corrispondenza, **postordreforretning** forniture fpl per corrispondenza
postpakke pacco (pl. -chi) postale; **postreglement** regolamento delle poste, **postroute** itinerario postale, **mar** linea postale; **postsekk** sacco (pl. -ch) postale, **postskap** postale m
postskriptum poscritto
postsparebank cassa di risparmio posta e **poststempel** timbro postale, **poststemplet dato** data del timbro postale, **posttakst** tariffa postale, **posttog** treno postale
postulat postulato, **postulere** postulare

preparant (av dyr) imbalsamatore m; preparatore m; preparat preparato, preparare preparare
preposisjon preposizione f; **pretogativ** prerogativa
presang regalo, dono, presente m; **presangkort** buono per un regalo
presbyterianer, **presbyteriansk** presbiteriano
presedens precedente m
presenning telo, telone m impermeabile, olona
presens presente m, i ~ a. presente; ~ *konjunktiv* presente congiuntivo
presentabel presentabile, decente; **presentasjon** presentazione f; **presentere** presentare (for a); *jeg skal ~ henne for deg* te la presenterò
preservativ preservativo, guanto di Parigi; **preservere** preservare, conservare
president presidente m; *vere* ~ presiedere; **presidentmyndighet** autorità di presidente; **presidentplass** (-skap) presidenza, (-stol) seggio presidenziale; **presidere** presiedere (i *statsråd* il consiglio dei ministri); **presidium** presidenza
presis esatto, preciso; *kl 3* ~ alle tre precise (tel. in punto); *komme i vare*, ~ arrivare (essere) puntualmente; **presisere** precisare; **presisjon** precisione f, esattezza
preskribert andato in prescrizione
presning pressione f; (frukt-) spremitura
press pressione f; *vere under* ~ essere sotto pressione, subire pressioni
presse f v premere, (druer) pigiare, (frukt) spremere, (valse) pressare; (bukser) stirare, (matroses, soldater) arruolare con la forza, ~ *figurer i golf* frate, ~ *sammen* comprimere; ~ *ut* strizzare, fig strappare, cavare; ~ *penger av* estorcere soldi a; **presset** (metallarbeid) lavorato a sbalzo, **presset lær** cuoio sbalzato, **presset skinn** zigrino
presse 2 s. pressa; torchio; (avis) stampa; *bli utmattet av pressen* avere una buona stampa
presseangrep attacco della stampa **presseattache** addetto stampa **pressebyrå** agenzia di informazioni ufficio stampa **pressesfolk** giornalisti mpl (la) stampa; **pressesforfølgelse** persecuzione f contro la stampa **pressesforfølgelse** reato di stampa
pressesfotograf fotoreporter m inv; paparazzo
pressfrihet libertà di stampa **presskampanje** campagna di stampa; **presselort** lessera di giornalista; **presselose** tribuna della stampa; **presselov** legge f sulla stampa; **pressemelding** comunicazione f stampa; **pressenyhet** notizia della stampa
presserende urgente, pressante; *det er ikke* ~ non è urgente, non c'è nessuna urgenza
pressesak processo di stampa, questione f di stampa; **pressetjeneste** servizio stampa; **pressetvang** impedimento alla libertà di stampa
pressgjær lievito pressato
pressing pressione f; (druer) pigiatura, (frukt) spremitura, (bok) stampa, (bukser) stiratura, (matros, soldat) arruolamento forzato
prest sacerdote m, (kristen) prete m, (protestantisk også) pastore m; ministro di Dio; **prestene** (geistligheten) il clero; *bli* ~ farsi prete; *gd for presten* andare al catechismo
prestasjon (utførelse) attuazione f, (ytelse) prestazione f; tekn prestazione f, rendimento; sport prestazione f, affermazione f
presteattest certificato emesso dal parroco, **prestebolig** presbiterio, canonica; **prestedrakt** veste f talare; **prested** voto religioso, giuramento sacerdotale; **presteembete** ufficio sacerdotale, sacerdozio; **presteiendisk** anticlericale; ~ *person* lam. mangiapreti m, f; **prestefolk** (il) pastore e sua moglie

prestegjeld parrocchia, **prestegjering** missione f di sacerdote **prestegård** presbiterio canonica **preste(gårds)jord** beneficio ecclesiastico, prebenda; **prestekat** odio per i preti, anticlericalismo
prestekall vocazione f sacerdotale, sacerdozio, **prestekjole** sottana, **prestekrage** colletto a cannoncini (el phisettato); (katolsk) facciola, bot. margherita
prestelig sacerdotale, da prete, **prestemote** sinodo, **presteordinasjon** ordinazione f sacra
prestere (yte) prestare, rendere; (utføre) compiere, fare
presteseminar seminario, **presteskap** clero; neds. pretaglia, preleria; **pretestand** sacerdozio; clero, **prestevelde** teocrazia, **prestevenn** amico di preti, clericale m, f; **prestevennlig** clericale
presteverdighet dignità sacerdotale, sacerdozio, **presteviselse**, -rigsel ordinazione f; **prestinne** sacerdotessa
pretendent pretendente m, f; **pretendere** pretendere (a) **pretensjon** pretenzioso; **pretensjon** pretesa, pretesione f
pretor pretore m; pretor- pretoriano
preventiv med mezzo preventivo; **preventiver** preservativi mpl
prikk punto, puntino; *på en* ~ a puntino, esattamente *til punkt og prikke* a puntino, di tutto punto, *det står til på en* ~ non fa una grinza, *sette prikken over t'en* mettere i puntini sulle i, dare il tocco finale
prikke, ~ (i) punteggiare, (slikke) punzecchiare, (fornemmelse) pizzicare, fornicolare; **prikket linje** riga punteggiata, **prikking** punteggiatura, punzecchiatura, pizzicore m, fornicolio
prim 1. (ost) sp. di ricotta (di latticello)
prim 2 mil. prima, mus. tonica
prima di prim'ordine, di prima qualità, **primadonna** prima donna, **primas** primato m
primaveksel prima di cambio, ~ *sekundu ikke* prima di cambio non essendovi seconda
prime (væve) farneticare; (lyve) dire bugie
primitiv primitivo; **primo** primo, in primo luogo
primal numero primo, **primula** primula
primus fornietto a petrolio, ~ *motor* promotore m, iniziatore m, filos. primo motore m
primer primario
prins principe m, **prinse** principesco (pl. -chi), da principe; **prinsesse** principessa, **prinsgemal** principessa m consorte
principal principale ~ s. capo superiore m, lam principale
principiell di principio, fondamentale, essenziale, **principiell** adv per principio; **prinsipp** principio, i **prinsipper** in linea di massima di norma **prinsipp** fasti di saldi principi, **prinsipplos** senza principi, **prinsipploshet** mancanza di principi **prinsipplos** persona di saldi principi, **prinsipptrykter** persona di principi molto rigidi, pedante; **prinsippsspørsmål** questione f di principio
prinsregent principe m reggente
prior priore m, rettore m, superiore m, **priorat** priorato, rettorato, **priorat** priora, superiora
prioritere dare a priorità a **prioritet** (lån) garanzia con ipoteca, **prioritet** (forrett) priorità, precedenza (pant) ipoteca, *oppta et lån på første* ~ fare un mutuo ipotecario di primo grado; **prioritetshaver** creditore m ipotecario, **prioritetsoverdragelse** trasferimento d'ipoteca
prippen (nøye) meticoloso, schizzinoso; (sår) suscettibile, **prippenhet** meticolosità, suscettibilità
pris (verdi, kostnad) prezzo, (belønning) premio;

progresjon progressione f, **progressiv** progressivo
projeksjon proiezione f **projeksjonslære** teoria della proiezione; **projeksjonstegning** disegno proiettivo, geometria proiettiva **projisere** proiettare
projeckt progetto, **projektere** progettare; **projektil** proiettile m, **projettnaker** progettista m. f
proklama avviso al pubblico, proclama, jur. convocazione f di creditori (eredi) presunti; **proklamasjon** proclama m, proclamazione f; **proklamere** proclamare
prokura procura; *pr* ~ per procura, **prokurator** procuratore m; **prokuratoriknep** trucco (pl. -chi) di leguleio; **prokuraendossement** girata per procura, **prokurist** procuratore m
proletar proletano; **proletardiktatur** dittatura proletaria (el. del proletariato), **proletariat** proletariato, **proletarisere** proletarianizzare
prolog prologo (pl. -ghi)
promemoria promemoria m, memoriale m
promenade passeggiata, **promenere** passeggiare
promille (tasso) per mille
promosjon promozione f; **promovere** (aeresdokter) insignire del dottorato (honoris causa)
prompt(e) (hurtig) pronto; (nøyaktig) preciso
pronomen pronome m, **pronominal** pronominale
propaganda propaganda, **drive** ~ fare propaganda, **propagandafilm** film m inv. di propaganda (el. propagandistico), **propagandistisk** propagandistico (pl. -ci)
propell elica, propulsore m; **propellblad** pala dell'elica
proper lindo, pulito, **properhet** pulizia, nettezza
proporsjon proporzione f, **proporsjonal** proporzionale (*med* a); ~ *størrelse* grandezza proporzionale, **proporsjonalitet** proporzionalità, **proporsjonert** proporzionato
propp (kork) turacciolo, (ellers) tappo, *sette proppen i* turare, tappare, *ta proppen ut av* stappare, sturare; **proppe** (hull) tappare, otturare; ~ *seg* rimpinzarsi (*med* di); **proppfull** colmo, pieno zeppo, stipato; *vere* ~ *av noe* rigurgitare di qc., **proppmett** sazio, pieno zeppo
pro rata se pro, **prorektor** vicepresidente m, f (universitet) vice rettore m
prosa prosa, *pd* ~ in prosa, **prosaforfatter** scrittore m in prosa, **prosatore** m, **prosaform** prosa, **prosaisk** prosastico (pl. -ci), **prosaico** (pl. -ci) (ofte neds.); **prosaist** prosatore m, **prosaverk** opera in prosa (el. prosastica); **prosastil** stile m prosastico
proscenium proscenio
prosedere procedere, **prosedyre** procedura
proselytt proselito
prosent per cento; 5 *prosent* *rente* rendita del 5 per cento *til* 5 ~ a. 5 per cento al 5 %, **prosent** (del) percentuale f; *hvor høy er prosenten?* qual'è la percentuale?; *han har prosenter av sitt salg* ha una percentuale sulle vendite, **prosentregning** calcolo della percentuale; calcolo degli interessi, **prosentssats** tasso d'interesse, percentuale f, **prosentvis** percentuale, adv. a un tanto per cento
prosesjon processione f, corteo; i ~ in processione, **prosesjonspauzelarve** (bruco della) processionaria
prosess processo; (framgangsmåte) procedimento, (forløp også) svolgimento, *begynne en* ~ iniziare un processo; *begynne en* ~ *mot en* intentare un processo contro qn., fare causa a qn. *føre (en)* ~ (sakfor) perorare una causa, *ha en* ~ essere in causa, *dei er en* ~ *om dei* c'è una lite pendente, c'è una vertenza in merito; *gjøre kort* ~ *med* tagliar corto con, trattare senza complimenti

prosessomkostninger spese processuali
prosit, ~ *'alla salute'*
proskripsjonsliste lista di proscrizione
prospekt prospetto; vista, **prospektkort** cartolina illustrata, **prospektus** (plan) prospetto
prost prevosto, anaprete m
prostata prostata, **prostata-** prostatico (pl. -ci)
prosti prepositura, decanato; **prostinne** moglie f del prevosto
prostituert prostituta **prostituasjon** prostituzione f
protein proteina, **proteinstoff** sostanza proteica
proteksjon protezione f **proteksjonisme** protezionismo, **proteksjonist** protezionista m, f, **proteksjonistisk** protezionistico (pl. -ci), protezionista m, f
protektor protettore m, **protektorat** protettorato
profese proesi f
protest protesta, contestazione f, reclamo, merk *protesto*, *nedlegge* ~ protestare; ~ *for manglende betaling* protesto per mancato pagamento, *sum* ~ in segno di protesta
protestant protestante m, f, **protestantisk** protestante m, f, **protestantisme** protestantismo
protestere intr. v. protestare, reclamare (*mot* contro), tr. v. protestare, **protestmøte** riunione f di protesta, **protesttog** dimostrazione f, manifestazione f di protesta
protokoll protocollo, registro, (møte-, forhørs-) verbale m. (diplomatisk) protocollo, (klasse-) registro, *føre protokollen* redigere il protocollo (il verbale), *føre* ~ *over* tenere il registro di, *føre noe ut* *protokollen* protocollare, registrare
protokollfabrikk fabbrica di registri, **protokollfører** protocollista m, f, registratore m, jur. cancelliere m, **protokollere** protocollare, registrare; jur. verbalizzare, **protokollering** registrazione f, verbalizzazione f **protokolltilførsel** iscrizione f a protocollo (el. a verbale), **protokollutskrift** estratto del protocollo (el. del verbale)
prov testimonianza, (bev.) prova, **prove** provare
proviand vettovaglie fpl, provviste fp, **proviandere** vettovagliare, approvvigionare, **proviandering** vettovagliamento, approvvigionamento, **proviandoplag** deposito di viveri, **proviantskip** nave f appoggio
provin provincia, **provinseidommeighet** caratteristica provinciale, particolarismo di provincia, **proviensfolk** gente f di provincia, provinciali mpl, **provinialisme** provincialismo **provinsiell** provinciale
provisjon provvigione f commissione f, percentuale f; 15 % i ~ l'uno e mezzo per cento di provvigione, **provisjonsbasis**, *pd* ~ a percentuale, **provisjons-sats** percentuale f
provisor farmacista m, f, **provisorisk** provvisorio, ~ *forordning* disposizione f provvisoria, **provisorium** legge f (el. disposizione f) provvisoria, governo provvisorio
provokasjon provocazione f, **provosere** provocare, **provokaturisk** provocatorio; **provoserende** provocatore, **provokator** (agente m) provocatore m
pruste sbuffare, **prusting** sbuffamento; sbuffata
prute tirare sul prezzo, mercanteggiare; **prut** (ning) (il) tirare sul prezzo, mercanteggiamento, **prut** (ning) *mona* margine m di sconto
pryd ornamento, **pryde** ornare, adornare (*med* di); **prydelse** ornamento, **prydgjenstand** oggetto ornamentale, **prydpilant** pianta ornamentale
pryl busse fpl, botte fpl, bastonatura, **pryle** picchiare bastonare; sculacciare
prærie prateria, **præriebund** cinomio
prøve 1 v. provare, sperimentare; (klær) provare,

(maskin o.l.) collaudare, (vin) assaggiare; (våge) tentare, (teater) provare, (sette på prøve) provare, ~ *d gjøre noe* provare a (tentare di) fare qc., ~ *om* vedere se, ~ *seg frum* sperimentare, (undersøke forholdene) tastare il terreno; ~ *på* provare azzardare, *prøv på det om du tør!* provaci, se hai coraggio!, *du kan bare ~ på (d gjøre) det!* prova a farlo e vedrai!, *la ham bare ~ på det!* che ci provi! *prøv ikke på det igjen!* non ci riprovare!

prøve 2 s. prova, saggio, (eksamen) esame m. (vare) campione m. (maskin o.l.) collaudo, som ~ come (el in) campione, *prøver uten verdi* campioni senza valore; *avlegge en ~* dare un esame, *sette ~ på* fare la prova di, *bestå prøven* *stå sm* ~ sostenere la prova; *ha stått sin ~* essere a tutta prova (kjøpe, ta) *på ~* (comprare, prendere) in prova, *kjøpe etter ~* acquistare su campione; *sette på ~* mettere alla prova, *beholde på ~* tenere in prova **prøveanlegg** laboratorio (el centro) sperimentale, impianto di collaudo, **prøvedoktor** avvocato tirocinante **prøveark** foglio di prova **prøveavstemning** scrutinio preliminare, **prøveavtrykk** prova di stampa, stampone m.

prøveballong pallone m sonda, *sende en ~* f.g. tastare il terreno, **prøvebilde** copia di prova, (TV) monoscopia **prøveblad** foglio di prova **prøvebok** merk campionato

prøvedrift sfruttamento (coltivazione f) di prova **prøveeksemplar** campione m, esemplare m di prova, specimen m inv., **prøveflaske** bottiglia campione **prøveflyger** pilota m collaudatore, **prøveflyging** volo di collaudo, **prøveforelesning** conferenza di prova (per il conseguimento di un grado accademico) **prøvegull** oro di coppella; **prøvehefte** quaderno di prova **prøveklut** campione m fig. *eksempel* di sperimento, *vare ~* fare da cavia

prøvekoffert valigia di campioni, **prøvekolleksjon** campionato

prøvelse prova, croce f; rel. mortificazione f. **prøvestid** periodo di dare prove

prøvemåltid pasto di prova, **prøvenummer** copia di prova; (bil) targa provvisoria **prøveordre** merk ordine m di prova, **prøverom** stanzino di prova

prøverør provetta

prøvesamling merk. campionato **prøvesending** merk. partita di prova (el di campione), (radio) trasmissione f di prova, **prøveside** pagina di prova **prøveskyting** tiro di prova, esercitazioni fpl di tiro; **prøvestein** pietra di paragone, **prøvestykke** campione m, provino; **prøvesolv** argento di saggio

prøvetid periodo di prova, noviziato (også i kloster); (kandidat) tirocinio, *bestå (gjennomgå) sin ~* fare il tirocinio, **prøvetrykk** prova, bozza, stampone m, **prøvetur** viaggio (giro) di prova (el di collaudo); **prøvetype** merk. modello campione

prøvevalg elezione f preliminare; **prøveår** anno di prova (el di tirocinio); (kloster) noviziato

prøv(n)ing prova

prøysser prussiano, **prøyssisk** prussiano

prås moccio *gå en ~ opp for en* avere un ampe

P.S. poscritto, P.S.

pseudonym pseudonimo, nome m fittizio

psyke ps che f. **psykiatri** psichiatria, **psykisk** psich., corp. -ci **psykolog** psicologo (pl. g) **psykologi** psicologia, **psykologisk** psicologico (pl. -ci)

pu(h)! puah!

pubertet pubertà **pubertetsalder** età puberale, pubertà

publikasjon pubblicazione f **publikum** pubblico, gli spettatori mpl, i presenti mpl; *det store ~* il gran

pubblico, *et stort ~* un pubblico numeroso **publisere** pubblicare; **publisist** pubblicista m, f **publisitet** pubblicità

puddel(bund) (cane m) barbone m. (fiken) barbonci-

pudder polvere f, (ansikts-) cipria **pudderdåse** portacipria m inv.; **pudderkvest** piumino da cipria

pudderparykk parrucca incipriata; **puddersukker** zucchero in polvere (el a velo), **pudding** budino

puddre incipriare, **puddrett** (latrineg, ødsei) polveretta

puff 1 (møbel) pouf m inv

puff 2 (støt) spinta, spintone m, (på tøy) sbuffo, (på kjole) sellino **puffe**, ~ (til) spingere, ~ *en foran seg* spingere qn in avanti, ~ *med albuen* dare gomitate, ~ (i person) saltare, tralasciare

pufferme manica a sbuffo

pugg studio a memoria, **pugge** studiare a memoria, fam. sgobbare sui libri **pugghest** sgobbone m

pukk (pukkstein) pietrisco (pl. -chi), **pukke** (knu-se) frantumare, (belegge med pukk) coprire di pietrisco, ~ *på noe* insistere su qc., ~ *på sine rettigheter* far valere i propri diritti

pukkel gobba, gibbo, *gi en på pukkelen* accarezzare il groppone a qn., **pukkelokse** zebu m inv.; **pukkelrygg** gobba, dorso gibboso; (person) gobbo, **pukkelrygget** ghibbosa, gobbo **pukket** gibboso a gobba

pulje (poker) pugla, posta complessiva **spori batteria** **pulk** slitta lappone, pulca

pull calotta, capina, **puller(t)** mar. bitta

pulpitur gallena (di una chiesa)

puls polso, *langsom / hurtig / rolig*, ~ polso lento (frequente, regolare); *hans ~ er høy* ha il polso frequente, *hans ~ står sterkt* il suo polso batte forte, *lure en på pulsen* tastare il polso a qn

pulsere pulsare **pulsning** pulsazione f; **puls slag** pulsazione f, battito, **pulsvante** mezzo guanto, **pulsåre** arteria

pult banco (pl. -chi), (sang- i kirke) badalone m. (lese-) leggio; (skrive-) scannello; *han sitter på pulten* è seduto al banco, **pulterkammer** ripostiglio, sgabuzzino, **pultost** formaggio al camino

pulver polvere f; med polverina **pulveraktig** polverulento, polveroso, **pulverform**; i ~ in polvere, **pulverbeks** vecchia strega, **pulverisere** polverizzare, ridurre in polvere, **pulversening** polverizzazione f

puma puma m

pumpe 1 s. pompa, **pumpe** 2 v., ~ (opp, ut) pompare; **pumpemaskin** pompa a motore; **pumperedskap** attrezzo per pompare, pompa, **pumpeslag** pompata, colpo di pompa, **pumpespike** bulletta, **pumpetang** leva di pompa **pumpestasjon** stazione f di pompaggio **pumpeventil** valvola di pompa **pumpeverk** impianto di pompaggio

pund libbra, (mynt) sterlina, (evner) talento; *grave ned sitt ~* sotterrare i propri talenti, *dgre med sitt ~* far rendere i propri talenti

pundblokk area della sterlina, **pundkurs** cambio della sterlina, **pundseddel** biglietto da una sterlina

pung borsa, borsellino, anat. scroto, (pungdyr) marsupio, **pungdyr** marsupiale m, **punge**, ~ *ut* allentare i cordoni della borsa, ~ *ut med* sborsare, F sganciare, **pungrotte** sanga

punisk punico (pl. -ci)

punkt punto, *det kritiske ~* il punto critico; *det er et vesentlig ~* è un punto essenziale, *på dette ~* su questo punto, ~ *for ~* punto per punto

punktere punteggiare, **mus** puntare; *med* fare una paracentesi (bildekk) forare (intr og tr), **punktering** punteggiatura, paracentesi, foratura

punktlig puntuale, preciso, *rare en ~ betaler* essere

puntuale nei pagamenti, pagare puntualmente;
 punktlighet puntualità, precisione f
 punktskrift scrittura braille
 punktum punto, (slutt) punto e basta, punktvis di
 punto in punto
 punsj punch m inv., punsjbolle coppa da punch,
 punsjglass bicchiere m da punch, punsjlag punch in
 compagnia, punsjskje mestolino
 punter cuoio rinforzato, puntersmage stomaco di
 ferro
 pupill pupilla
 pupp fam. mammella, poppa
 puppe crisalide f, ninfa, pulkehylster bozzolo, puppe-
 stadium stadio infale
 pur puro, *det er den pure ondskap* è pura cattiveria,
av ~ nysgjerrighet per pura curiosità
 purè pure, purea
 puritaner, puritansk puritano; puritanisme puritane-
 simo
 purk F sbirro, questurino, *purke* 1 s. scrofa, lig
 donnaccia. F troia, *purke* 2 v., ~ og sove dormire
 profondamente russando
 purpur porpora, purpurfarge porpora, purpurfargel
 di porpora, purpureo, *purpurkledd* vestito di por-
 pora, *purpurrod* rosso porpora, *purpursnegl* (mol-
 lusco della) porpora
 urre 1 v (rote) scompiagliare, rabbuffare, (mase)
 sollecitare, ~ *en opp (ut)* tirare qn su dal letto,
 svegliare; *date ut sveglia* a qn
 urre 2 s. bot porro, *purreløk* cipollina portata,
 cipolla d'inverno
 purringsbrev (lettera di) sollecito
 purser mar. commissario di bordo
 pus (kjælenavn) caro, tesoro, coccolino.
 puslekatt) micio, micino, micetto, *puselanke* maru-
 na, manina paffula
 pusle (sterle) lavoracchiare, (tusle) muoversi lenta-
 mente con rumori leggeri, *jeg hørte noen ~* ho sen-
 tito un rumore, ~ *med* occuparsi di, dilettarsi di
han går alltid og pusler med noe è sempre occupato
 in qualche faccenducola, ~ *med småtterier* occu-
 parsi di minuzie, *puslearbeide*, *pusleri* faccenducole
 (pl) lavoretti mpl, *pusling* omuncolo; omicciattolo
 puss 1 (materie) pus m, (pynt) agghindamento,
 (mur-) intonaco, *i full ~* in ghingheri
 puss 2 (strek) tiro, scherzo, burla, *spille en et ~*
 giocare un tiro d'arbone a qn
 pusse 1, ~ *hunden på en* aizzare il cane contro qn,
puss, ta n' dagli, agguantalo!
 pusse 2 (g, øre ren) pulire, (metall) lucidare, (sko
 også) lustrare, (lys) smoccolare, (mur) intonacare,
 (nasa) soffiarsi, ~ *seg (katt)* leccarsi, ~ *opp* rimet-
 tere a nuovo, rinfrescare, restaurare, ~ *opp itali-
 ensken* rinfrescare l'italiano
 pussegarn stoppa per pulire, cascarne m (di canapa,
 di cotone) per pulire, *pussemaskin* levigatrice f,
 lucidatrice f, *pussemiddel* lucido; detergente, *pusse-
 skinn* pelle f scamosciata, *pussestein* pietra pomice
 pussig curioso, buffo, spassoso, *pussigbet* bizzarra,
 stranezza, facezia
 pussing (rengjøring) pulizia, (blanking) lucidatura,
 (mur) intonacatura, intonaco
 pust soffio, fiato, alito, respiro, *miste pusten* perdere
 il fiato, *trekke pusten* aspirare, *holde pusten* tratten-
 nere il fiato, *en ~ i bukken* un po' di riposo
 puste respirare; soffiare, ~ (ut) (hvile) riprendere
 fiato, ~ *glass* soffiare il vetro, ~ *opp* gonfiare, ~
noe hurt soffiare via qc, ~ *på noe* soffiare su qc,
 pusterom respiro, Iregua, (rolig tid) calma, stasi f,
 pusterør cerbottana

posting respiro, respirazione f, soffio
 pute cuscino, guanciaie putevar federa
 pute crogiolare, cuocere a fuoco lento
 sette infilare, ficcare, mettere; ~ *i lomma* intascare
 pygmé pigmeo; pygmeisk pigmeo
 pynt 1. (odde) punta, capo, promontorio
 pynt 2. (stas) ornamento, guarnizione f; (klær)
 vestiti mpl da festa, *pynte* ornare, adornare, guar-
 nire; ~ *seg* adornarsi, agghindarsi, fam. mettersi
 in ghingheri, ~ *på en historie* abbellire un raccon-
 to
 pyntedukke pupattola; pyntelig grazioso, civettuol-
 lo, ~ *oppførselen* comportamento corretto; *pynte-
 lommetørkle* fazzoletto da tasca, *pyntesyk* eccessi-
 vamente ricercato nel vestire, amante dei fronzoli,
 pynting ornamento, agghindamento, abbellimen-
 to
 pyramide piramide f, (gevær-) fascio, *stille gevære-
 ne i ~* formare i fasci, *la geværene ut av pyramiden*
 rompere i fasci, *pyramidedannet*, -formet a piram-
 ide, piramidale
 pyromaa piromane m, f, pyromani piromania
 pytagoreer, pytagoreisk pitagorico (pl. -ci); *den py-
 tagoreiske læresetning* il teorema di Pitagora
 pytt 1 s. pozzanghera, pozza
 pytt 2, ~ (sann) 'bah (che importa)'
 pere pera, (lampe-) lampadina, *hun er bløt på para*
 lam e un po' tocca, *perereformet* a (forma di) pera,
peredansk danese al cento per cento, *pererfull*
 ubriaco fradicio; completamente sbronzo, *peretre*
 pero, *peretev*, -vås discorso a vanvera, insensatez-
 za
 pebel plebaglia, gentaglia, leppaglia, *pebelaktig*
 volgare, grossoiano, da canaglia; *pebelaktighet*
 grossoiano a comportamento da leppista *pebel-
 flokk*, -hop marmaglia, turba di gentaglia, *pebel-
 språk* linguaggio da trivio, *pebeluttrykk* espression-
 e f volgare (el. da trivio)
 pel pozza, pozzanghera, (blod-) pozza di sangue
 peise salsiccia, salsicciotto, (grovmalt) cotichino,
 (speke-) salame m, (wiener o.l) wurstel m inv
 peisereformet a forma di salsicciotto, *peiseborn* im-
 buto per salsicce, *peisemaker* fabbricante m, f di
 salumi, salumiere m, salumaio, *peisemat* salumi
 mpl *peisepinne* spied m per salsicce *peiseskinn*
 pe le f di salsiccia *peisesnakk* sproloquio, scemate
 (pl)
 pens(k)te, ~ *på* rimuginare (nella mente), meditare,
 ~ *på ondt* tramare, macchinare; ~ *ut* escogitare
 pes secchio, (hatt) cappello sfornato, *pese*, ~ *vann*
på versare acqua su, *det puser ned* piove a catinelle.
 på 1 prep (oppe på, over) su, (sted) a, in, (tid) in,
 durante, (måte) a, in; ~ *landet (fjellet)* in campa-
 gna (montagna), ~ *Sicilia* in Sicilia, ~ *Capri* a
 Capri, nell'isola di Capri, *legge teppe ~ golvet*
 stendere un tappeto sul pavimento, *male ~ lerret*
 dipingere su tela, *det er et hull ~ jakka hans* ha un
 buco nella giacca, ~ *hørsen* in Borsa, ~ *posten*
 alla posta, ~ *slottet (teateret, skolen)* a palazzo
 (teatro, scuola), ~ *kino* al cinema, *ute ~ marka* nei
 campi, ~ *enga* nel (el. sul) prato, ~ *gata* nella (sul-
 la, per la) strada, ~ *øya* nell' (el. sull')isola, ~
norsk in norvegese, ~ *vers* in versi, *ord som ender*
 ~ a parole che finiscono in esse, ~ *mandag (tir-
 dag osv)* lunedì (martedì ecc.); ~ *den dag* in quel
 giorno, ~ *avreisens dag* nel (el. al) giorno della
 partenza, ~ *en søndag* una domenica, ~ *tubaketo-
 get* nella (el. durante) la ritirata, *gjøre noe ~ to*
dager fare qc in due giorni, ~ *ens befaling (ordre)*
 su raccomandazione (ordine) di qn; ~ *en anklage*

in seguito a un'accusa, ~ *begjæring* (bønn), in seguito a richiesta (preghiera); ~ *mitt ord* sulla mia parola, *dummet* ~ *dumhet* sciocchezze su sciocchezze, *skudd* ~ *skudd* colpi su colpi *det faller slag* ~ *det* piovve una gragnuola di colpi ~ *denne må* in questo modo, *knappen* ~ *stokken* il pomo del bastone, *lege* ~ *et hospital* medico di un ospedale, *en mann* ~ *tretti år* un uomo di trent'anni, *et tog* ~ *20 vogner* un treno di venti vagoni, *en sjekk* ~ *NOK 10.000* ~ *Credito Italiano* un assegno di NOK 10.000 sul C.I., *et prisavslag* ~ *5 %* uno sconto di 5 %

på 2 adv. *leppene var kae* ~ i labbra non erano stati messi, *ha kåpen* ~ avere indosso il cappotto, *komme inn uten å hånke* ~ entrare senza bussare **påakte** tener conto di, tenere in gran conto, stimare, *lite påaktet* tenuto in poco conto

påanke jur. appellare, ricorrere in appello.

påbegynte iniziare, incominciare. **påbegynnelsen** inizio

påberope, ~ *seg* richiamarsi a, riferirsi a, appoggiarsi a, (autoritet) invocare, (ens eksempel) valersi di, (ens vitnesbyrd) citare qn. a testimone, **påberopelse** richiamo, riferimento, *under* ~ *av* richiamandosi a, invocando

påbinding attacco (pl. -chi), allacciamento

påbud comando, ordine m (om di); disposizione f

påby(de) ordinare, comandare

pådikte attribuire, inventare

pådro attirare, causare; ~ *seg* attirarsi, ~ *seg en gjeld* contrarre un debito; indebitarsi, ~ *seg en sykdom* contrarre (prendere) una malattia

pådytte, **pådytte** addossare, imputare (en noe qc a qn), **pådytting** imputazione f

pådomme giudicare **pådommelse** giudizio, sentenza

påfallende sorprendente, impressionante, strano, *det er* ~ *at* colpisce il fatto che, *det var* ~ *å se at* sono rimasto impressionato di vedere che, *det* ~ quello che colpisce (r. ved in)

påfugl pavone m *han er som en* ~ (ar la testa) come un pavone, pavoneggiarsi, **påfuglhane** pavone m maschio **påfuglhøne** pavona, pavonessa **påfuglkylling** pavoncino

påfunn trovata, idea, **påfunnet** inventato

påfylle riempire, ~ *jord* interrare, colmare, **påfyl-ling** riempimento; (flasker) imbottigliamento, (jord) interrimento, colmata

påfølgende successivo, consecutivo, *den* ~ *dag* l'indomani

påføre causare, provocare, ~ *en krig* muovere guerra a qn., ~ *en en prosess* intentare causa contro qn., ~ *kunnsømentet* noè inserire qc. nel manifesto; ~ *en tap* cagionare (far subire) una perdita a qn.; ~ *en utgifter* accollare delle spese a qn.

pågang insistenza, ressa, ~ *på banken* corsa agli sportelli della banca, ~ *av kreditorer* ressa di creditori

pågripe afferrare, agguantare jur. arrestare, acciuffare **pågripelse** presa, cattura, jur. arresto

pågående insistente, (påtrengende) importuno, (energisk) tenace, (aggressiv) aggressivo, irruente **pågåenhet** insistenza, tenacia, aggressività, irruenza

påheng (p-age) piaga, seccatura, (person) seccatore m terzo incomodo **påhengende** fig. fastidioso importuno, **påhengsmotor** motore m fuoribordo

påholden spilorcio, taccagno, *med* ~ *penn* con penna condotta, (scritto) da mano altrui, **påholdende** parsimonioso, tirato, spilorcio, **påholdenhet** parsimonia, spilorceria, taccagneria

påhvile spettare a, competere a, incombere a, *utgiifene påhviler* *Dem* le spese sono a Vostro carico, *denne sak påhviler meg* spetta a me occuparmi di ciò, questo è dovere mio

påhør, i *ens* ~ in presenza di qn., davanti a qn.

påkalle richiamare, attirare, (ens hjelp) invocare **påkallelse**, -*kalling* richiamo, invocazione f

påkjøring, *en hard* ~ una dura prova e esperienza

påkjøre jur. interporre appello, far ricorso

påkjør (arbeidspress) superlavoro, **påkjørsel** (trafikk) investimento, scontro

påkledning abbigliamento, vestizione f, **påkledningsværelse** spogliatoio, teater camerino

påklstring incollatura, **påkommende**, i ~ *tilfelle* all'occorrenza *dan* si leav

påkrav intimazione f, ingiunzione f pretesa

pålandsvind vento di mare

påle palo, palone m

pålegg (skatt) imposizione f, tributo, imposta, (økning) aumento, (befaling) ordine m, ingiunzione f, (brød-) affettato (di formaggio, salume ecc.), companatico

pålegge (byrder) addossare, imporre, (straff) infliggere; (befale) imporre, (legge på sinne) raccomandare, *pålegge en omkostninger* segnare le spese a carico di uno, **pålegging** (-legning) imposizione f, raccomandazione f, se også *legging*

pålestikk nodo a laccio, **pålegge se** **påhvile**

pålming incollatura

pålitelig (person) fidato, sicuro, degno di fiducia, (sannferdig) veritiero, (beretning) degno di fede veritiero, attendibile; (hukommelse) sicuro, (ting) solido, buono, attendibile, *vi hører fra* ~ *kilde* sicuro, siamo informati da fonte sicura (attendibile) **pålitelige folk** persone fidate *fuldkommen* ~ di tutta fiducia **pålitelighet** affidamento, fiducia, attendibilità sicurezza, **pålitelighetsløp** gara di regolarità

pålydende dichiarato, indicato, ~ s. (beløp) valore m nominale

pålyve incolpare falsamente

påløpe, *la rentene* ~ lasciar decorrere gli interessi **påløpende** (rente) che decorre, maturato, *med påløpne renter* con g. interessi maturati *påløpne utgifter* spese fpl sostenute (el. occorse)

påmunnelse *advare* ~ *mon* ~ ammonimento, avvertimento; (i rettesøtte) ammonizione f, riprensione f

påmonstre imbarcare, ingaggiare, **påmonstring** imbarco (pl. -chi), ingaggio

på ny(tt) di nuovo, nuovamente; se. ny

påpasselig attento (med a); (årvåken) vigile; **påpasselighet** attenzione f, vigilanza

påpeke indicare, far osservare **påpekende** dimostrativo, **påregne** contare su, fare conto su

pårørende parente m, f, congiunto; *mine* ~ i miei

påsatt, *ilden er* ~ l'incendio è doloso, a) fuoco è stato appiccato deliberatamente

påse fare attenzione, badare (at che + konj.)

påseile mar. scontrare, investire **påseihing** scontro, collisione f

påske Pasqua (di Resurrezione), *påskan kommer sent i tidlig*, i år la Pasqua è alta (bassa) quest'anno, *til neste* ~ la prossima Pasqua

påske- pasquale, di Pasqua, **påskeaften** sabato santo, la vigilia di Pasqua, **påskedag** il giorno di Pasqua, 2 ~ lunedì di Pasqua (el. dell'angelo), **påskeferie** vacanze fpl pasquali, **påskehøytid** festa di Pasqua, **påskelam** agnello pasquale, **påsketilje** bot

giunchiglia, påskemorgen mattino di Pasqua, påskesøndag la domenica di Pasqua, påsketid feste fpl pasquali, ved påsketider intorno a Pasqua
 påskjønne apprezzare, stimare, dare merito a, (lønne) ricompensare, påskjønneise apprezzamento, stima, ricompensa, ~ *av en* riconoscimento dei meriti di qn
 påskrevet, *få sitt pass* ~ prendersi una lavata di capo: påskrift scritta, annotazione f, (anbefaling på søknad) nota di raccomandazione f
 påskudd pretesto, scusa (*for til di, til å per*), *avtte som i ta til* ~ addurre come pretesto, prendere la scusa di, *under* ~ con la scusa (il pretesto) (*av, av d di, av at che*)
 påskynde affrettare, sollecitare, accelerare, påskyndelse sollecitazione f, accelerazione f
 påstand affermazione f, asserzione f, (fordring) richiesta, postulato, jur conclusioni fpl *fremsette en* ~ avanzare una tesi, *fremsette den* ~ *at* sostenere che, *nedlegge* ~ *om* jur richiedere (*at che*)
 påstå asserire, affermare, sostenere, richiedere, *sagnet påstår at la leggenda vuole che* (+ *konj.*), påståelig ostinato, (stå) testardo, cocciuto, påståelighet ostinatezza, testardaggine f
 påsyn, *i ens* ~ in presenza (el. alla vista) di qn
 påta, ~ *seg* (mine o l.) assumere, prendere, ~ *seg* incamcarsi di, (gjeld) addossarsi, (ansvar) assumersi, ~ *seg ens sak* abbracciare la causa di qn, ~ *seg for meget* accollarsi troppe cose, prendere troppo su di sé påtakelig evidente, manifesto, tangibile

påtale 1 s. lamentela, reclamo, querela, osservazione f, påtale 2. v lamentarsi di, reclamare, (feil u. l.) rilevare, (dadle) biasimare, *de påtale uttrykk* le frasi incriminate; påtalemyndigheten il Pubblico Ministero
 påtatt studiato, simulato; affettato
 påtegne (søknad) sottoscrivere, raccomandare, påtegnings sottoscrizione f, raccomandazione f (endossering) girata, (det skrevne) visto, (underskrift) firma, (anbefalende) raccomandazione f, girata
 påtenkt progettato, im progetto, in vista
 påtrengende importuno, invadente, insistente, (takilos) indiscreto, ~ *nødvendig* urgente; ~ *nødvendighet* urgenza; påtrengenhel invadenza, insistenza, indiscrezione f
 påtrykk lig pressione f, insistenza, sollecitazione f
 påtvinge, ~ *en noe* imporre qc. a qn., costringere qn. a (prendere, accettare) qc
 påvente, i ~ *av* in attesa di
 påvirke influire su, influenzare, påvirket, ~ *av alkohol* che è sotto l'effetto dell'alcol, i ~ *tilstand* in stato di ubriachezza, *lettere* ~ alucio, brillo, påvirkning azione f, effetto, influenza, *under* ~ *av* sotto l'effetto di
 påvise indicare, (bevise) dimostrare, provare, påviselig palese, manifesto, comprovabile; påvisning indicazione f, constatazione f; (beviståelse) dimostrazione f, comprovazione f

R

R, r R r m, f (uttal erre)
 ra s. morena, cordone m morenico
 rabalder baccano, strepito, scalpore m, F casino
 rabarbra rabarbaro, rabarbradråper estratto di rabarbaro, rabarbrerol rizoma m di rabarbaro
 rabat 1 sconto, abbuono, ribasso, (forhandler-) commissione f, sconto, *innremme en 15 %* ~ concedere uno sconto del 15 %, *selge med* ~ vendere a ribasso
 rabat 2 (i hage) bordura, (bed) aiola
 rabbel scarabocchio, sgorbio
 rabbiner rabbino, rabbinsk rabbino (pl. -er)
 rabiat furibondo, pazzo furioso
 rable scarabocchiare, sgorbiare, *det rablet for ham* gli dà di volta il cervello
 rabulist azzeccarbugli m inv., agitatore m (politico); arruffapopolo m inv
 racer corridore m, lig. asso. racerbil macchina da corsa, racket (tennis-) racchetta
 rad fila, *en* ~ *perler* un filo di perle, i (på) ~ in fila, (i rekkefølge også) di seguito
 radar radar m inv., radaranlegg impianto radar, radarskjerm schermo di radar, radarskapsjon stazione f radar
 radbrekke sottoporre al supplizio della ruota, (språk) storpiare, biasciare
 radere raschiare, radere, (kunst) incidere all'acquaforte, raderer acquafortista m, f, radering raschiatura, abrasione f, (kunst) incisione all'acquaforte, acquaforte f, raderkniv raschietto, raschino, grattino, radernaål bulino, radervann acido nitrico, rader-viskelær gomma da inchiostro, grattino

radiator radiatore m, radiator- di radiatore
 radikal radicale, radikaler) radicale m, f, radikalisme radicalismo
 radio radio f, *høre på* ~ ascoltare la radio; *sette (skru) på radioen* accendere la radio, *slå (skru) av radioen* spegnere la radio; *tale i* ~ parlare alla radio
 radioaktiv radioattivo; radioaktivt nedfall pioggia radioattiva, radioaktivitet radioattività
 radioamator radioamatore m; radioapparat apparecchio radio, radio f, radiobil (bil med radio) autoradio f inv., (leke) autoscontro, radioblad giornale m della radio; radiobølger onde fpl hertziane, radioonde fpl
 radioforbindelse collegamento radio, radioforhandler venditore m di apparecchi radio, radioforstyrrelser perturbazioni fpl radiofoniche, disturbi mpl alla radio, radiofyr radiofaro
 radiogrammofon radiogrammofono, radiokonsert concerto alla radio, radioløvens (sending) licenza per stazione radiotrasmittente, (mottak) canone m di abbonamento radio, radiolytter radioascoltatore m
 radiomast antenna trasmittente radiotelevisiva, radiomelding radiocomunicazione f, messaggio radiofonico, radiomottaker radioncevitore m
 radioreklame pubblicità radiofonica, radiator valvola di radio, radiosender radiotrasmettitore m, radiotrasmittende m, radiostasjon radiostazione f, stazione f radiotrasmittente; *mer* cabina radio, radiostyring radioguida, telecomando; radiostyrt teleguidato, telecomandato

radiotelefon rad. telefono, **radiotelefoni** radiotelefonie, **radiotelefonist** radiotelefonista m, f, operatore m **radiotelefonico**; **radiotelegrafi** radiotelegrafia, telegrafo senza fili, **radiotelegrafist** radiotelegrafista m, f, marconista m, f; **radiotelegram** marconigramma m, **radiotelegramma** m, **radiotelevisjon** radiotelevisione f

radioutsending trasmissione f **radiofonica**, **radio** ~~trasmissione~~ f

radium kjem. radio, **radius** mat. raggio

radvis in fila, per file, (jord) a solchi, **oppvilt** ~ disposto in file scaglionato

radmager magrissimo, scheletrico (pl. -ci), **være** ~ essere solo pelle e ossa, essere magro come un chiodo

raffinade zucchero raffinato, (i beteri) zucchero in zollette **raffinere** raffinare, (metalli) affinare **raffineri** raffinazione f, raffinamento, affinatura, **raffinert** raffinato (og fig.)

rage, ~ **fram** ut / sporgere, spingersi in fuori, arki. aggettare, (stikke fram) spuntare, (lute fram) pendere su, ~ **opp** (i været) emergere, litorreggiare, innalzarsi, ~ **opp** (fra) uscire da, **som rager opp** (fram) litorreggiante, sporgente, prominente, ~ **opp over** sovrastare, (høyt sted) dominare

ragg velo, **ragnarokk** myt. il crepuscolo degli dei fig. cataclisma m, fine m del mondo

raigras loglio

rak diritto, eretto

rake (rive) rastrellare, (barbere) radere, rasare, ~ **opp i varmen** attizzare il fuoco; ~ **seg** radersi, rasarsi, ~ **uklar med en** venire a dverbio con qn., litigare con qn.

rakett razzo, missile m; **rakettapparat** lanciarazzi m inv., lanciamissili m inv. **rakettline** cavo di lancio **rakettprosjekt** proiet. autopropulso m **missile** m balistico, **rakettstokk** asta del razzo, **rakettåpen** armi fpl a razzo, missili mpl

rakitis rachitismo, **rakittisk** rachitico (pl. -ci)

rakk marmaglia, gentaglia

rakke, ~ **ned på** sparare di, den grare, diffamare tagliare (punn) addosso a, ~ **til** (søe til) infangare, (tøy) sciupare **rakker** masca zone m, gl. bottinato, ammazzacavalli, becchino, tirapiedi **fi te rakker n** F che schifo; **rakkerknekt** tirapiedi m inv. (siynge) **masca zone m** **rakkerpakk** canagione m **g. ag. a det. uct. raktig** ~ canagone briccola di furfanti

rakle amento, gattino, **rakltre** albero amentato

rakne (g. etter) cedere, allentarsi, (som) scuotersi, (strømpe) smagliarsi **raknefn** indemagliabile

rakryggel diritto, eretto, fig. retto, onesto, leale, (rett som en stok) diritto come un fuso

rakst(er) rastrellamento, rastrellata

rallar operaio ambulante addetto alla costruzione di strade (ferrate)

ralle rantolare, **ralling** rantolo, rantolio

ram acre, forte, **for ramme alvor** sul serio

ramaskrik grido d'indignazione, levata di scudi **applufte et** ~ emettere urla d'indignazione **applufte et** ~ **mot en** sollevare una protesta generale contro qn.

rambukk battipalo, berta, mil. anete m

ramhet acredine f

ramle cadere in terra, (støve) fare gran rumore, ~ **ned i sanimen** precipitare, crollare, ~ **ned trappen** ruzzolare dalle scale, **dei kunne ikke** ~ **meg inn** non mi passerebbe per la testa (nemmeno per sogno)

ramme 1 s. (bilde o l.) cornice f, (broder-, vindus-, typ.) telaio, fig. cornice f quadro, inquadra-

tura, sette i ~ incorniciare, **innenfor lovens rammer** entro i limiti della legge

ramme 2 v. (trette) **komme opp** (per ne segno) ikke ~ mancare **denne hybridiske rammer** **ham ikke** questo rimprovero non lo tocca

ramme 3 v., ~ **inn** incorniciare, ~ **ned** conficcare **rammeantenne** antenna su quadro, **rammefabrikk** fabbrica di cornici, **rammelist** modanatura

rammel fracasso

rammesnekker corniciato, **rammeverk** intelaiatura

ramp discolo, canaglia, **rampe** rampa, scivolo, rialto, teater ribalta

ramponere danneggiare, guastare, rovinare

rams, **kunne på** ~ sapere a menadito, **lære på** ~ imparare a memoria, **lære en noe på** ~ inculcare qc a qn, **ramse** 1 s. lintera, frastrocca, serie f di parole per esercizio mnemonico, **ramse** 2 v. recitare meccanicamente, snocciolare

ran rapina

rand bordo, orlo, margine m, **med sort** ~ listato di nero, **bringe en til avgrunnens** ~ spingere qn sull'orlo del precipizio, **stå på gravens** ~ avere un piede nella tomba, **randbemerkning** nota marginale postilla chiosa **for sine med randbemerkninger** postillare, chiovare, **randstatene** gli Stati baltici **randsydd**, ~ **sko** scarpa a tramezza

raner rapinare (fra en qn.)

rang rango, grado, (forrang) precedenza, **høi** ~ alto rango, grado elevato, **av / høi** ~ gente f alto, **av første** ~ (s ag. di prim ordine, **av annen** ~ di second ordine

rangel baldoria, bisboccia, **gå på** ~ fare bisboccia

rangere ordinare, disporre in fila, schierare, (jornbane) smistare, ~ **over** essere di grado superiore a, avere la precedenza su ~ **blant** essere sullo stesso piano di, ~ **med** essere della stessa classe di, avere lo stesso grado di, ~ **under en** essere di grado inferiore a, essere inferiore (per rango) a

rangering disposizione f, schieramento; tekn. manovra, smistamento **rangerlokomotiv** locomotore m da manovra, **rangerstasjon** stazione di smistamento

rangforordning protocollo, gerarchia, **rangfølge** ordine m di precedenza, ordine gerarchico, **rangklasse** categoria, classe f

rangle 1 s. (leketo) sonaglio (per neonato)

rangle 2 v. gozzovigliare, bisbocciare, **ranglefant** bisboccione m, scapestrato

rangliste graduatoria, **rangsforskjell** differenza di classe (el. di rango), **rangsperson** persona d'alto rango, persona di prim'ordine, **rangstige** ordine m gerarchico

rank diritto, mar. leggero, facile a inclinarsi

ranke 1., **ride** ~ saltare sulle ginocchia di qn, **ranke** 2 s. (vin-) tralcio, (vinstokk) vite f

rankhet l'essere diritto, rigidità, fig. dritture

ranske esaminare, scrutare, indagare; ~ **hverter og nverter** scrutare remi e cuori, ~ **seg selv** interrogarsi, fare esame di coscienza, **ransaking** ricerca, indagine f scrutamento

ransel zaino, **med** ~ **på ryggen** con uno zaino sulle spalle, **ransmann** rapinatore m. (tyv) ladro

ranunkel bot. ranuncolo

rap russo, **rape** ruttare, **raping** ruttare mpl

rapp 1 adj. svelto, lesto, pronto, **rapp** 2 s. colpo, colpetto, **et ordentlig** ~ un colpo secco

rappe (stje e) sgattignare F. **rappe** (veggi) r. n. zaffare, ~ **seg** far presto, affrettarsi, sbignarsi **rapploiet** agile, lesto, litt. pievelece; **rappmunnet** che ha la risposta pronta, impertinente

rapport rapporto; relazione f; resoconto; *avlegge* ~ fare un rapporto (om di); *stendere* un rapporto; *oppta en* ~ jur. redigere un verbale; **rapportere** rapportare, riferire

raps bot. colza; ravizzone m; **rapsfrø** seme m di colza; **rapse** rubacchiare; ~ *av husholdningspengene* fare la cresta sulla spesa; **rapseri** furtarello; **rapulje** olio di colza

raptus ghiribizzo; ticchio; accesso (d'ira, di gelosia ecc.); *når den ~ kommer over ham* quando gli salta il ticchio

rar (underlig) strano, curioso, bizzarro; (possig) buffo; *han har fortalt rare ting om deg* me ne ha raccontato delle belle sul tuo conto

raring originale m, f. tipo strano; **raritet** rarità, curiosità; cosa rara

ras s. frana; (jord) smottamento; (snø) valanga

rase 1 v. infunare, imperversare, infierire (mot su); *stormen raste* la tempesta imperversava; *krigen raser i landet* la guerra infierisce sul paese; ~ *mot noen* inveire contro qn; *smerten raser i hans indre* il dolore gli lacera le viscere; ~ *ut* sfogare la rabbia; (ungt menneske) correre la cavallina; (storm) calmarsi

rase 2 v. (skred) ~ (ut) franare, smottare

rase 3 s. razza; *være av edel* ~ esser di razza (nobile); **raseansikt** viso di razza; **raseblanding** incrocio di razze; **rasefordom** pregiudizio razziale; **rasehat** odio razziale; **rasehest** cavallo di razza; **rasekrig** guerra razziale; **rasemerke** carattere m razziale

rasende furioso, furibondo, arrabbiatissimo (på con, over per, over å / ut) perché; (vanvittig) fuori di sé; (voldsom) violento; adv (umåtelig) estremamente *bli* ~ infuriarsi; *det er til å bli* ~ *over* c'è da diventare furibondi; *gjøre en* ~ far infunare qn; esasperare qn; *være* ~ *forelsket* essere perdutamente innamorato di essere pazzo di

rasepreg caratteristica della razza; **raseproblem** problema razziale; **rasere** radere al suolo, spianare, demolire

raseri furia, rabbia; furore m; (sterkt) frenesia; *komme (bringe) i* ~ andare (far andare) su tutte le furie; *la titt* ~ *gå ut over* sfogare la propria rabbia su; **raserianfall** accesso di rabbia, scoppio d'ira

rasering demolizione f, spianamento al suolo

rasespørsmål questione f razziale

rasjon ragione f; *sette på* ~ ragionare (qc) a; merk contingentare; **rasjonalisere** razionalizzare; **rasjonalisering** razionalizzazione f; **rasjonalisme** razionalismo; **rasjonalist** razionalista m, f; **rasjonalistisk** razionalista m, f, razionalistico (pl. -ci); **rasjonell** razionale; **rasjonell jordbruk** agricoltura secondo metodi razionali; **rasjonere** razionare; **rasjonering** razionamento; merk contingentamento; **rasjoneringskort** tessera annonaria; **rasjoneringsmerke** tagliando di razionamento; fam. marchetta; **rasjoneringsystem** sistema m di razionamento

rask 1. s. residui mpl, rifiuti mpl

rask 2 adj. spedito (til å arbeide nel lavoro); (snar) svelto; rapido; spiccio; (sunn) sano; in gamba; *raski svar* risposta pronta; *være for* ~ *på det* essere precipitoso; **raskhet** prontezza, sveltezza; **raskt** adv presto, rapidamente, prontamente; *alt går* ~ (fra hånden) for ham e spedito in tutto quello che fa

rasle (klirre) tintinnare; (læuv) stormare; (tøy) fruscicare; ~ *med noe* fare tintinnare (fruscicare) qc

rasling rumore m; (klirring) tintinnio; (tøy, læuv) fruscio

rasp (fil) raspa; (mat-) grattugia; **raspe** raspare; (mat) grattugiare; **rasping** raspamento, grattatura

rastet luogo (pl. -ghi) della frana (della valanga)

rast riposo, sosta, tappa; *holde* ~ fare sosta; **rastdag** giorno di riposo; **raste** fare sosta, fermarsi, riposarsi; **rastløs** infaticabile; irrequieto; **rastløshet** attività febbrile, irrequietezza **rastløs** adv senza posa; **raststed** luogo di sosta, tappa

rate rata, quota; **ratebetaling** pagamento rateale; **ratevis** a rate

ratifikasjon ratifica; **ratifisere** ratificare

ratt ruota (del timone); (bil-) volante m

rauk (nek) bica

raust generoso, largo (pl. -ghi); **raushet** larghezza, generosità

raut mugghio; **raute** (ku) muggere, mugghiare; **rauting** mugghito, mugghio; (si) mugghiare

rar ambra; **rave** barcollare; **ravende**; ~ *merki* buio pesto; ~ *gal se* **ravgal** pazzo furioso, matto da legare; (uniktig) completamente sbagliato

rava corvo; *stjele som en* ~ rubare come una gazza;

rubare a man salva; **ravnefar** padre m snaturato;

ravnefode; *bli* ~ andare in pasto ai corvi; **ravnekrok** cantuccio di provincia; **ravnemor** madre f snaturata; **ravneskrik** gracchio di corvo; **ravnørn** corvino; **ravnunge** piccolo del corvo

rørspiss bocchino d'ambra

razzia razza; (politi-) retata

re; ~ *sengen* rifare il letto; se ellers *rede*

reagens reagente m; **reagensglass** (rør) provetta; **reagenspapir** carta reagente; **reagere** reagire; **reagerende** reattivo

reaksjon reazione f; **reaksjonsdrevet** a reazione; **reaksjonsverne** capacità (forza) di reazione; **reaksjoner** reazionario; retrogrado; **reaktor** reattore m nucleare

real reale; (grøt, økte) schietto, leale; **realartium** maturità scientifica (in Norvegia); **realfag** materie (pl) scientifiche; **realinntekt** reddito effettivo; **realisabel** realizzabile; **realisasjon** realizzazione f; merk **realizzo**; liquidazione f; **realisere** realizzare; merk **realizzare**; liquidare; *som kan realiseres* realizzabile; **realisering** realizzazione f

realisme realismo; **realist** realista m, f; (student, kandidat) studente m di (laureato in) matematica e scienze; **realistisk** realistico (pl. -ci); **realiter** realmente; **realitet** realtà; *i realiteten* in realtà; *dette er sakens realiteter*; il fatto è questo; questi sono i fatti; **realkreditt** credito fondiario; **realinje** liceo scientifico; **realpolitikk** politica realistica; **realiskole** omv. ginnasio; **realskoleeksamen** licenza ginnasiale; **realverdi** valore m reale; (mynt) valore intrinseco

reassurandør assicuratore m; **reassurans** assicurazione f

rebell; **rebelsk** ribelle m, f; **rebus** rebus m inv

red rada; *på reden* in rada

redaksjon redazione f; **redaksjonsartikkel** editoriale m; articolo di fondo; **redaksjonskontor** redazione f; **redaktør** caporedattore m; (ansvarshavende) direttore m responsabile

redd timoroso, impaurito, spaventato; (leig) pauroso; vigliacco (pl. -chi); *bli* ~ spaventarsi; *være redd (for)* avere paura (di); *være* ~ *for (at)* avere paura di (che + konj.)

redde salvare; scampare; ~ *seg ved flukt* salvarsi con la fuga; ~ *ens liv* salvare la vita a qn.; ~ *en fra å drukne* salvare qn che sta annegando; ~ *en fra å bli hengt* scampare qn dall'impiccagione; *øren er reddet* l'onore è salvo

reddhare persona paurosa, pusillanime m, f
reddik ravanello, *svart* ~ ramolaccio
reddsom spaventoso, (fæll) orribile, orrendo, (avskyelig) raccapricciante, atroce
rede 1 g ordine m, *få* ~ *på* mettere in chiaro, chiarire, districare, venire a sapere, trovare, *gjøre* ~ *for* rendere conto di, *det vil jeg ha riktig* ~ *på* ne voglio essere completamente informato
rede 2 zool nido, se *reir*
rede 3 adj pronto (til til å a), *betule med* ~ *penget* pagare a pronti contanti, *på* ~ *hånd* pronto, a disposizione, alla mano
rede 4 v, ~ *sengen* fare il letto; *sum mun reder* *sa* *ligger man* chi la fa l'aspetti
redegjørelse rendiconto, (innberetning) rapporto, relazione f **redelig** onesto, retto; **redelighet** onestà, rettitudine f
reder armatore m, **rederi** mar compagnia (società) di navigazione, compagnia armatrice
redigere red gere **redigering** redazione f
rediskontere r scontare **rediskontering** sconto
redning 1 bi reddet *salvage* ~ *reddet* salvataggio, salvamento, *det ble hans* ~ *tu la sua salvezza*, **redningsanker** ancora di salvezza, **redningsapparat** apparecchio (bl dispositivo) di salvataggio; **redningsbelle** cintura di salvataggio, **redningsbøye** salvagente m, **redningsbåt** lancia (scialuppa) di salvataggio
redningsforsøk tentativo di salvataggio, (skinndø) tentativo di rianimazione, **redningskorps** associazione f di salvataggio, **redningsline** cavo di salvataggio, **redningsløst**, *han er* ~ *fortapt* per lui non c'è più scampo; **redningsmann** salvatore m, **redningsmedalje** medaglia al valore civile, **redningsplank** tavola di salvezza, **redningsrakett** razzo da segnalazione; razzo lanciasagola m inv
redningsstasjon stazione f di salvataggio, **redningsstige** scala aerea, scala d'emergenza, **mar** biscaglietta di salvataggio, **redningsstol** carrello di salvataggio, **redningsutau** canapo di trasbordo
redningsvesen servizio di salvataggio **redningsvest** cintura di salvataggio
redsel paura, spaventa, terrore m, *inngeie en* ~ *incutere* (fare) paura a qn
redsel- pauroso, spaventoso, di terrore; **redselsherredomme**, -**regjering** regime m (governo) di terrore, **redselsperiode** periodo di terrore, (Frankrike) Terrore m, **redselsslagen** terrorizzato, pietrificato dal terrore, **redselssystem** terrorismo
redskap strumento (og fig), (verktøy) attrezzo, utensile m, organo, *et villig* ~ *un docile strumento*, **redskapsskur** ripostiglio per gli attrezzi
reduksjon riduzione f, **reducere** ridurre; *se meget redusert* ut avere un aspetto sciupato
reell reale, ~ *behandling* trattamento equo, *han har reelle hensikter* ha delle intenzioni serie
referanse riferimento, (anbefaling) referenza, *opppe en sum* ~ *indicare qn come referenza*
referat resoconto, relazione f, rapporto, **referent** relatore m; (nyhets-) cronista m, f, jur referenda no, **referere** riferire, ~ *til* riferirsi a, fare riferimento a
refleks riflesso **refleksbevegelse** m v men o riflesso, **refleksglass** (bi) catanfrangente m; **refleksjon** riflessione f, **refleksjonspeil** riflettore m, **refleksiv** riflessivo
reflektant acquirente m, f eventuale (potenziale)
reflekttere riflettere (også fys.); ~ *over* riflettere su ~ *på* prendere in considerazione, pensare su, **reflekttere** sopra, **reflektor** riflettore m.

reform riforma, **reformasjon** riforma, **reformasjonen** nel la Riforma **reformasjons-** della Riforma, **reformator(isk)** riformatore m, **reformbestrebelse** sforzo riformatore, **reformere** riformare **reformfiende** antireformista m, f; **reformiver** spirito innovatore **reformparti** partito riformista, **reformvennlig** riformista m, f, riformistico (pl. -ci)
refse punire, castigare; **refsebe** castigo (pl -gh); punizione f, (rettesettelse) ammonizione f *gi en en refse* infliggere una punizione a qn, ammonire qn
refundere rifondere, risarcire, (betale tilbake) rimborsare, **refusjon** rifusione f, risarcimento, rimborso, **refusere** rifiutare, respingere
regaler insegne fpl reali
regatta regata, **regattabåt** barca da regata
regel regola, norma, i *regelen* i som ~ j di regola normalmente, *etter alle kunstens regler* a regola d'arte, *gjøre seg noe til en* ~ *farsi un regola di qc* **regelbundet** regolare, metodico (pl -ci), conforme alla regola **regelmessig** regolare, *regelmessig* *forhold* *representant* *har* ~ *forhindelse med* essere regolarmente in contatto con, **regelmessighet** regolarità, regolarità, **regelrett** conforme alle regole (alla regola)
regenerasjon rigenerazione f, **regenerere** rigenerare
regent sovrano, regnante m f (riksforstander) reggente m, f, **regenskap** reggenza **regi** reg a
regime regime m, *det verdslige* *geistlige* ~ il potere temporale (spirituale), *føre et strengt* ~ comandare a bacchetta, **regiment** reggimento
regissør regista m, f, **register** registro (også typ mus.), (innholdsfortegnelse) indice m, *føre* *holde* ~ *er* registrare **registerfører** cancelliere m **registerkort** scheda di repertorio **registertonn** mar tonnellata di stazza, **registrere** registrare (også mus.); **registrert**, ~ *varemerke* marca depositata **registrering** registrazione f, **registreringsapparat** registratore m, **registreringspliktig** soggetto a registrazione
regjere tr v governare, reggere; *int* v (lyste, og lig) regnare, (eilers) governare, **regjerende** regnante, in carica, (for kongen) reggente
regjering governo, (regjeringstid) regno, *under* ~ ~ sotto il regno di ~, **regjeringsadvokat** avvocato del Governo **regjeringsavis** giornale m governativo, **regjeringsbygning** palazzo del Governo, **regjeringsfiendtlig** avverso al governo ~ *part* partito dell'opposizione **regjeringsforanstaltning** provvedimento governativo, **regjeringsform** (forma di) governo, **regjeringsforslag** progetto di legge presentato dal governo (um su), **regjeringshandling** atto governativo, **regjeringskretser** ambienti mpl del governo, **regjeringskrise** crisi f di governo, **regjeringsmåde** modo di governare
regjeringsorgan organo governativo, **regjerings sak** questione f governativa, **regjerings sjef** capo del governo, presidente m del Consiglio, **regjerings skifte** cambio di governo; **regjerings system** sistema m di governo, **regjeringstid** periodo di governo, (om fyrste regn) **regjeringstiltredelse** *hans* *ne* *gav* *verno*, **regjeringstroskap** fedeltà verso il governo, lealismo, **regjeringvennlig** favorevole al governo; **regjeringstår** anno di governo (el di regno)
regle s. *brøttera*, *fiastrocca*
reglement regolamento, **reglementert** adj regolamentare, **reglements messig** conforme al regolamento, regolamentare, **reglementsstridig** contrario al regolamento
regn pioggia i *osende* ~ sotto una pioggia torrenziale, *fint* ~ pioggia sottile, pioggerella

regnbue arcobaleno; regnbuefarget indato, regnbuhye acquazzone m, rovescio, piovasco (pl. -chi); regndrypp gocciolio di pioggia, regndrøpe goccia di pioggia

regne 1 piovere; *det regner* piove; *det regner fint* pioviggiolina, *det regner tett* piove fitto, *kulene regner ned* i proietti i grandi navano

regne 2 (rekne) calcolare (i *hoder* a mente), (telle) contare ~ *et stykke* fare un calcolo, risolvere un problema, *kunne skrive og* ~ saper scrivere e far di conto, *lære å* ~ imparare l'aritmetica, *uten å* ~ (med) senza contare, prescindendo da, *man regner med at det er* . . . si calcola che ci sia (no) . . . ; *han har høvt i takt* regnet en million possiede al massimo (come minimo) un milione, *det koster lavt regnet en million* costa un milione a dir poco; *regnes i* ~ *en*) *blont de gode forfatterer* figurare (annoverare qn) tra i buoni autori, ~ *etter* controllare, verificare; rifare un conto (un calcolo); ~ *noe for et mesterverk* considerare qc un capolavoro, *å* ~ *fra* a partire da, ~ *fra et visst tidspunkt* prendere come punto di partenza una certa data; ~ *med* contare su, fare assegnamento su, (la med) includere, ~ *med brøk* calcolare le frazioni, ~ *med bokstaver* fare calcoli algebrici, ~ *om* rifare il calcolo (et l'operazione); ~ *opp* enumerare, elencare, ~ *over* verificare; ~ (= stole) *på* contare su, ~ *på å* contare di, ~ *på at* calcolare che; ~ *sammen* fare la somma, addizionare, sommare; ~ *til* (anslå) valutare, calcolare; ~ *ut* calcolare (i *hoder* mentalmente); ~ *noe ut* (knuale) essere tirato, guardare la lira

regnebok quaderno (libro) di aritmetica, regnefeil errore m di calcolo, regneferdighet pratica di calcolo; regnekunst aritmetica; regnelærer maestro di aritmetica, professore di matematica, regnemaskin calcolatore m, calcolatrice f; regnemester abile calcolatore m, regnemåte metodo di calcolo

regneoppgave, -stykke problema di aritmetica, calcolo numerico, regnetime lezione f di aritmetica, regneundervisning insegnamento dell'aritmetica, (el del calcolo)

regnfrakk impermeabile m, regnfull piovoso; regnhette cappuccio

regning aritmetica (beregning) calcolo (regnskap) conto, (på varer) fattura, nota, (lege o l.) parcella, (tellers) nota, conto, *er regningen riktig?* è esatto il conto?, *kelner la meg få regningen* cameriere, il conto per favore, *gjøre* ~ *på* fare assegnamento su; *gjøre* ~ *uten veri* fare i conti senza l'oste, *sende* ~ *på noe* presentare la fattura (il conto) di qc., *være flink i* ~ essere bravo in aritmetica, *for egen regning* per proprio conto; *for hans* ~ *og risiko* a suo rischio e pericolo; *for en annens* ~ per conto di terzi, i *faste* ~ in conto fisso, *ifølge ordre og for* ~ *av* per ordine e conto di, i *ny* ~ in conto nuovo; *fore på ens* ~ mettere in conto a qn., *dei går på hans* ~ va in conto a lui, *skrive noe på ens* ~ scrivere qc in conto a qn., *fig* mettere qc in conto a qn

regningsart, de fire regningsarter le quattro operazioni, regningsbilag pezza d'appoggio (el. giustificativa); regningsbud fattorino, esattore m

regningsvarende remunerativo, conveniente, lucroso

regnkappe impermeabile m, mantello impermeabile

regnløs senza pioggia, arido, secco (pl. -chi); regnmengde quantità di precipitazione piovosa, regnmåler pluviometro, regnorm ombrello (pl. -chi)

regnskap conto, conteggio, rendiconto, contabilità, *avlegge* ~ dare il rendiconto, presentare i libri contabili, *avlegge* ~ *for* rendere conto di, *kreve dra trekke, en til* ~ (for noe) chiedere conto a qn (di qc); *føre* ~ fare i conti, tenere la contabilità, tenere i libri contabili, *skyldte en* ~ essere tenuto a rendere conto a qn (for noe di qc), *stå til* ~ *for* rispondere di qc, *regnskapets dag* il giorno della resa dei conti, *rel* il giorno del Giudizio

regnskapsavdeling (ufficio) contabilità, regnskapsbilag pezza d'appoggio, documento giustificativo, regnskapsbok libro dei conti, libro contabile; regnskapsfører contabile m, f, ragioniere m, regnskapsførsel contabilità, regnskapsplikt obbligo di tenere i libri contabili, regnskapsjef capo contabile, ragioniere m capo

regnskapsvesen ragioneria, regnskapsår esercizio (finanziario), (skatt) anno fiscale

regnskar acquazzone m; regnsky nembro, regnskylt rovescio di pioggia, regnslag impermeabile m

regnsett impermeabile, regntid periodo piovoso, (tropisk) stagione f delle piogge, regntung canco di pioggia, piovoso, regntøy indumento impermeabile

regnvann acqua piovana, regnvind piovasco (pl. -chi), vento e pioggia, regnvar tempo piovoso, *i* ~ in giornate piovose; *i regnvaret* sotto la pioggia, *det er* ~ piove, *vi får* ~ piovera, avremo la pioggia, *regnvardag* giorno piovoso, giorno di pioggia

regresjon regressione f, regresso; regresm regresso; *søke* ~ *høt* esercitare il diritto di regresso presso; regresrett diritto di regresso

reguladetri regola del tre semplice, regulativ regolamento, regulator regolatore m; regulere regolare, regulering regolamento, regolazione f, reguleringstillegg indennità di carovita (el. di contingenza), reguleringventil valvola di regolazione, regulær regolare

rehabiliterare riabilitare; rehabilitering riabilitazione f

reim se rem

rein 1 zool renna, rein 2 adj. se ren

reinkal piccolo di renna, reinku femmina di renna, reinalst bot lichene m delle renne, reinsdyr renna, reinsdyrhorn corna (pl. di renna)

reip (tau) corda, fune, mar canapo reipstager cordaio, reipdageri cordona, reipstige scaletta di corda, mar biscagliina

reir nido, bygge ~ fare il nido, nidificare, *forlate reiret* abbandonare il nido, *fl*, *fra reiret* uscire dal nido, reirbygging costruzione f di un nido

reise 1 tr v (bygning) innalzare, erigere; (tak) costruire, (hær) arruolare, (innvendiger) sollevare, ~ *opp i i varet* rizzare; ~ *et spørsmål* porre una domanda, ~ *litt opp* sollevare; ~ *et opprør* sollevare una sommossa, ~ *mengden til oppstand* sollevare il popolo alla ribellione; ~ *penge* procurare denaro (capitale); ~ *sak mot en* muovere causa contro qn., ~ *seg (opp)* alzarsi, (igjen) rialzarsi, (til opprør) sollevarsi, (bygning) innalzarsi, ~ *seg opp i senga* tirarsi su, *hårene reiser seg på hodet hans* gli si rizzano i capelli in testa, *få hårene til å* ~ *seg* far rizzare i capelli

reise 2 intr v (av-) partire (til per), (være på reise) viaggiare, ~ *rundt i Norge* fare il giro della Norvegia, ~ *til Roma i Italia*, andare a Roma (in Italia); *han reiser meget* viaggia molto; ~ *mot nord* andare verso il nord, *han reiser i morgen* parte (partirà) domani, ~ *seks km om dagen* fare sei km al giorno

no, ~ *samme* *vel* fare la stessa strada, ~ *hori* partire, andar via, ~ *etter en* seguire qn, ~ *for et* firmo viaggiare per conto di una ditta, ~ *forbi* passare, ~ *fra* lasciare, (forlate) abbandonare, ~ *igjennem* attraversare, passare per, *reis med meg* vieni (parti) con me, ~ *med fl* viaggiare (andare) in aereo, prendere l'aereo, ~ *med jernbanen* viaggiare in ferrovia, ~ *med toget* andare in treno, prendere il treno, ~ *med ti-toget* partire col treno delle dieci, ~ *over Paris* passare per Parigi, andare via Parigi, ~ *på tur* andare in tournee

reise 3 s. viaggio (*over havet* d'oltremare), (*over-land*) traversata, *gratis* ~ viaggio pagato, *hvorhen går reisen?* qual è la tua (Sua) destinazione?, *fri* ~ viaggio con tutte le spese pagate, *gjøre en* ~ fare un viaggio, *på denne* ~ durante (el. ne, corso di) questo viaggio, *på* ~ in viaggio

reiseskreditiv lettera di credito, **reisesjekk** farma-
cia portatile, **reiseartikler** ~~artikler~~ *artikler* ~~diverse~~
reisebeskrivelse racconto di viaggi, relazione f di
un viaggio, (bok) libro di viaggi

reisebyrå agenzia (di) viaggi, **reisesjart** (fly, mar) ve-
locità di crociera, **reisefeber** febbre f della parten-
za, **reisefelle** compagno (a) di viaggio

reiseferdig pronto per partire, *gjøre seg* ~ prepararsi
a partire, **reisefot**, *stå på* ~ essere di partenza,
reisefølge seguito, comitiva

reisegods bagaglio, (jernbane) bagaglio appresso,
reisegodsekspedisjon ufficio spedizione bagagli

reisegodtgjørelse rimborso delle spese di viaggio,
indennità di viaggio, **reisegrammofon** grammofono
portatile, **reisehåndbok** guida

reiselettelser agevolazioni (pl) di viaggio

reisellyst turismo, **reiselyst** voglia di viaggiare, **reiselysten**
appassionato di viaggi

reisende viaggiatore m, passeggero, merk commes-
so viaggiatore

reisepåsk, *få* ~ *lig* ricevere il benvenuto, **reisepen-
ger** denaro per il viaggio, **reiseplan** itinerario

reiseradio radio f portatile, radioina, **reiserute** iti-
nerario, percorso, **reiselskap** compagno (com-
pagni mpl) di viaggio, (gruppe) comitiva

reisestykk assegno turistico, **reisestipendium** borsa
di studio (per compiere un viaggio)

reiseutgifter spese (pl) di viaggio, spese di trasferta,
reisevan abituato a viaggiare, **reiseveske** borsa da
viaggio

reising (il) viaggiare, viaggi mpl, *all denne reisingen*
fram og tilbake tutto questo andirivieni

reisning innalzamento, (monument, anat.) erezione
f (oppør) sollevazione f, mar alberatura, (hold-
ning) portamento, (hests) incollatura

reiv(er) fasce (pl), *reive* fasciare, **reivebarn** bambino
in fasce

rejser respingere (agli esami), fam. bocciare

rekambio ricambio, **rekambioregning** conto di riter-
no, **rekambioveksel** rivaletta

rekapitulasjon ricapitolazione f, nepilogo; **rekapitu-
lere** ricapitolare, nepilogare

reke 1 v (flyte) galleggiare, andare alla deriva, ~
omkring, *vagare*, giroellare, vagabondare, *la noe
ligge og* ~ lasciare qc. in giro

reke 2 zool. gamberetto, **rekfangst** pesca dei gam-
beretti, **rekfant** ~~gre~~ *gre* ~~one~~ m. vagabondo, **rekekone**
venditrice f di gamberetti

rekel, *lang* (i) ~ spilungone m. pertica

rekke f s. (rad) fila, riga, (rom, trær) sfilata, (-føl-
ge) successione f, serie f (tall, data) sequenza, suc-
cessione f, (noe kjedelig) sequela, sfizza, (tippe-
kupong) co. onna, *hele rekken av* *produkter* tutta

la serie di prodotti, i *første* ~ in prima fila, (først
og fremst) in primo luogo, *fire i hver* ~ mil in fila
per quattro, i *teftsluth de rekker* in ranghi serrati,
stille opp i rekker mettere in fila, incolonnare, *stille
seg i* ~ mettersi in fila

rekke 2 tr v porgere, dare (ved bordet) passare
(overrekke) offrire, presentare, ~ *baten* (toget),
prendere il battello (il treno) giusto a tempo; ~ *en
hand i en* *en hjelpende hand*, porgere la mano a qn.,
aiutare qn., ~ *frum ut* stendere, ~ *opp* tendere
in su, (hånden) alzare, (strikk) distendere; ~ *opp til
me* arrivare a qc., toccare qc., ~ *ugjøre noe* fare
in tempo a fare qc., ~ *ut handen* (etter noe) allun-
gare la mano (per chiedere, prendere)

rekke 3 intr v, ~ (til) (forstå) bastare, essere
sufficiente (nå) arrivare in tempo, *se nå*

rekkefølge serie f, successione f, seguito, ordine m, i
alfabetsk ~ in ordine alfabetico

rekkehus casa (unifamiliare) a schiera

rekkennde portata (våpen) gittata, *innenfor* ~ a
portata di mano, *utenfor* ~ fuori tiro, *innenfor en*
~ alla portata di qn.

rekkeverk ringhiera, (gelender også) corrimano,
(brystvern også) parapetto, (brø) spalletta

reklamasjon reclamo, reklame pubblicità, reclame
f **reklameavdeling** reparto pubblicità, **reklamebyrå**
agenzia di pubblicità, **reklamefilm** film m inv
pubblicitario, **reklamekalender** calendario pubbli-
citario, **reklamekampanje** campagna pubblicitaria,
reklameplakat manifesto (el. cartellone m) pubbli-
citario, **reclame** f **reklameplakatbærer** uomo sand-
wich, **reklamepris** prezzo pubblicitario (el. di re-
clame)

reklamere (krev) reclamare, fare pubblicità (reclame)
(for noe a qc.), **reklamering** reclami mpl pro-
teste (pl) **reklamesjef** direttore m pubblicitario, ca-
po delle pubbliche relazioni, **reklameskilt** insegna
pubblicitaria, **reklamesøyle** colonnina publicita-
ria, **reklametegner** disegnatore m pubblicitario,
cartellonista m, f **reklametrikk** trucco reclami sti-
co, trovata pubblicitaria, **reklameøyemed**, i ~ a
scopo pubblicitario (el. raclamistico)

rekognosere riconoscere, esplorare, perlustrare,
intr. andare in ricognizione, fare una ricognizione
rekognosering ricognizione f

rekommandert raccomandato, *å sende* ~ spedire
come raccomandata

rekonstruere ricostruire, ricostituire **rekonstruksjon**
ricostruzione f

rekonvalesens convalescenza, **rekonvalesent** conva-
lescente m, f adj, *være* ~ essere in convalescenza
rekonvalesenthjem convalescenziario

rekord primato, record m inv, *slå* (sette) *en* ~ bat-
tere (conquistare) un primato, *slå alle rekorder*
battere tutti i record, **rekordbøst** raccolto eccezio-
nale, **rekordinnehaver** primatista m f, detentore m
di un record, **rekordjagteri** caccia ai primati, **re-
kordtid** tempo d. primato e di record

rekreasjon ricreazione f, svago, riassamento; **re-
kreasjonshjem** convalescenziario, casa di riposo,
rekreasjonsopphold soggiorno ricreativo (el. d.
convalescenza), **rekreere**, ~ (*seg*) ricrearsi, sva-
garsi, riassarsi, rimettersi in forze

rekrutt recluta, coscritto, **rekruttere** reclutare, ar-
ruolare, **rekruttering** reclutamento, arruolamento
rekruttskole centro addestramento reclute, **re-
kutt-tid** periodo di addestramento delle reclute

rektangel rettangolo, **rektangulær** rettangolare, **rek-
tisere** rettificare, **rektifisering** rettificazione f;
rektor (skole) preside m, f, (universitet) rettore m

(magnifico); (kostskole) rettore m; (barneskole) direttore m, rektorat rektorato, dignità di preside, direzione f

rekviem requiem m o f inv

rekvirere richiedente m, f, jur. attore m; rekvirere richiedere, chiedere d'autorità, rekvisjon requisizione f, richiesta, rekvista, rekvistetter oggetti necessari, attrezzi mpl (også teater), attrezzatura

rekylgevær fucile m a ripercussione

relativ relativo, relegere (forviser) relegare; (student) espletare, relegering relegazione f espulsione f

relèstasjon stazione f di relais

relieff rilievo, i ~ = relieff- in rilievo

religion religione f, culto, religions- religioso, confessionale, religionsfilosofi filosofia religiosa, religionsforakti disprezzo verso la religione, irreligione f, religionsforfølgelse persecuzione f, religionsfrihet libertà di culto, religionshistorie storia delle religioni, religionskrig guerra di religione, religionssak questione f religiosa, i ~e religionsaker in materia di religione, religionsstrid lotta religiosa disputa confessionale, religionstvang obbligo di appartenere a una data religione, religionstvil dubbi mpl in fatto di religione, religionsundervisning insegnamento della religione, religionsøvelse culto, pratica religiosa

religios religioso, (from også) pio, devoto, ~ kunsteri concerto di musica sacra, ~ kunstarte f sacra, religiositet religiosità, devozione f mangler på ~ irreligiosità

relikvie reliquia, relikvieskrin reliquario

reling mar. parapetto

relinn cinghia (også tekn.), cinghia (sko) f laccio, han har en ~ av huden fig. ne ha un pizzico anche lui, kjøre alt hva remmer en selv kan holde andare di gran carriera, correre a rotta di collo

remburs credito (documentario), rimborso di banca, (avista) credito a vista, ubekreftet ~ credito non confermato, i ~ gjenkallelig ~ credito (irrevocabile), åpne en ~ aprire un credito, remburssdeling reparto crediti documentari

remdrift trasmissione f a mezzo cinghia

reminisens reminiscenza, rimembranza, ricordo

remis partita pari, palta, remisse merk rimessa

remittent merk beneficiario, remittere rimettere fare una rimessa

remonte mto rimonta, remontere rimontare

remse striscia, remskrive puleggia (per cinghia)

ren pulito, netto; (glass o l.) terso; (sirlig) lido (ublandet, ubesmittet uskyldig mus) puro, (renlivet) casto; (fortjeneste) netto, rent tap perdita secca, rent gull oro di zecchino, oro fino, rent vildt uccello affina ~ ~ stemme voce cristallina, voce f intonata, et rent treff un puro caso, en ren usannhet una spudorata menzogna, av ~ medlidighet per pura misericordia, et rent dyr vel un animale mondo, (dynsk person) un vero brutto, hun er et rent barn è soltanto una bambina, børste (feie) rent spazzolare, gjøre rent fare pulizia, gjøre noe rent pulire qc, gjøre rent for folk fare i lavori nelle case, holde rent tenere pulito, vaske rent lavare (og fig.), vaske en ~ riabilitare (discolpare) qn, se også: rent adv

rendyrke coltivare, rendyrket, en ~ egoist un vero egoista, ~ imperialism imperialismo bell'e buono, rendyrking (bakterier) coltura

rene s., for den ~ er allting rent per i puri tutto e puro, bringe noe på det ~ mettere in chiaro qc, være på det ~ med noe rendersi conto di qc

renegat rinnegato, renessanse rinascimento, renessanse- rinascimentale

rengjøring pulizia, pulitura, rengjøringskone donna delle pulizie, renhet pulizia, nettezza (og fig.), (følelser, stil) purezza; (seder) purezza, castità, renhold pulizia, nettezza

renke sotterfugio, intrigo (pl. ghi), trama, maneggio, spinne renker tramare insidie, ordire trame, intrigare, renkefull intrigante, insidioso, renkefullhet perfidia, malizia, renkesmed intrigante m, f, tessitore m d'insidie, renkespill intrighi mpl, trame mpl, maneggi mpl

renn sport gara, corsa, (fram og tilbake) andirivieni m

renne 1 v (løpe) correre, (vann) scorrere, (lang samt) colare, ~ over traboccare; ~ ut scolare; ~ ut i (elv) gettarsi in, sboccare in, ~ på dørene hos en seccare qn con continue visite, lam. essere sempre tra i piedi, ~ en over ende scontrare qn facendolo cadere; ~ hodet mot veggen battere il capo contro il muro, ~ på et skip scontrare (speronare) una nave

renne 2 v (garn) ordire

renne 3 s canaletto, piccolo solco, (farvann) canale m, (avløps-) canaletto di scolo; (gate-) basto rovescio

rennegarn (filo dell'ordito), renneløkke nodo scorsoio, rennesnare laccio

rennestein cinetta, zanella, rigagnolo, havne i rennestenen fig. cadere nel fango

renomme reputazione f, nome m, fama, rinomanza

repot mancanza, være ~ (i hjerter) essere senza (cuori), være ~ på noe essere privo di qc

renovasjon prelievo di rifiuti, renovasjonskompani impresa di prelievo di rifiuti, renovasjonsmann netturbino, spazzino, renovasjonsplass discarica pubblica, deposito delle immondizie, (for kloakk) terreno di decantazione, renovasjonssystem sistema m di scarico di rifiuti, renovasjonsvesen nettezza urbana, renovasjonsvogn autocarro di nettezza urbana (el. per la raccolta delle immondizie)

rense pulire, nettare, (skure, gni) strofinare; (tjerne flekker) smacchiare, (kjemisk) lavare a secco, (for urene bestanddeler) purgare; (for uverdige personer) epurare; (seder, s, ien, luft) purificare, (metall) affinare, (frukt o l.) mondare, (væske, blod) depurare (og fig.). ~ for smittestoff disinfectare, ~ landet for tyver spazzare il paese dai ladri, ~ en for en beskyldning discolpare qn

renseanlegg impianto di depurazione, renseise purificazione f, renseserfest; Marias ~ la Purificazione della Madonna, la Candelora, rensesvesprosess operazione f di pulitura, processo di depurazione, rensesmaskin pulitrice f macchina per il lavaggio a secco, rensesmiddel detergente, (flekk-) smacchiatore m, rensende detergente, (for kosmetikk) detergente, ~ middel (for magen) purgante m

renseri tintoria, laboratorio di lavaggio a secco, rensing pulizia, pulitura, nettatura, (flekker) smacchiatura kjem. lavaggio a secco, (seder, s, ien, luft) purificazione f, (væske, blod) depurazione f, (metall) affinazione f, (magen) purga, (desinfisering) disinfezione f

renskjære tagliare accuratamente, squadrare tagliando

renskrapt (for penger) al verde, a secco, senza una lira, fjellet var ~ for jord la montagna era solo roccia nuda

renskrive copiare in bella, ricopiare, renskiving copiatura in bella, trascrizione f in bella copia

renskåret, ~ *kjøtt* carne f tutta polpa, *renskarne* *trekk* lineamenti mpl netti
renslig pulito, che ama la pulizia, (sammelig) decente, **renslighet** pulizia, nettezza **renslighetssans** senso della pulizia
rent adv (renslig) in modo, pulito, pulitamente (ubetinget) puramente, (a deles) del tutto, assolutamente, *talé* ~ parlare intel igibilmente, *talé* ~ *vi* parlare chiaro, dire pane al pane, ~ *vi* (sagt), parlando francamente, a dire il vero
rentabel redditizio, remunerativo **rentabilitet** redditività **rendimento**
rente interesse m, *lån mot* ~ prestito a interesse *renter og avdrag* interessi e quota d'ammortamento (al e rate), *mot høye renter* a interessi elevati, *leve av sine renter* vivere di rendita
renteavkastning interessi mpl maturati, **renteberegning** calcolo deg interessi **renteberende** fruttifero; ~ *lån* prestito a interesse
rentefot tasso d'interesse, **rentefri(tt)** senza interessi; ~ *lån* prestito grazioso; **renteinnkomst**, -**inntekt** rendita, **rentekupong** cedola, **rentenedsette** che riduzione f del tasso d'interesse, **rentepenger** rendita, **renteregning** conto degli interessi, **rentesrente** interesse m composto, interesse capitalizzato, **rentetabell** tabella degli interessi, **rentetall** numeri mpl, **rentetermin** scadenza delle cedole (ol. del pagamento degli interessi)
rentrykk stampa (finale); **rentrykke** stampare, *kan rentrykkes* pronto per stampare, **rentrykning** stampa definitiva
renvaske lavare, f.g. discolpare, riabilitare, ~ *seg for enhver mistanke* far cadere ogni sospetto sul proprio conto, ~ *seg for en anklage* discolparsi da un'accusa
reol scaffale m, scansia
reorganisere riorganizzare, **reorganisering** riorganizzazione f.
reparasjon riparazione f, accomodatura, agguistatura, **reparasjonsdokk** bacino di raddobbo (el. di carenaggio); **reparasjonsverksted** officina di riparazioni, **reparatør** riparatore m, (biler) meccanico (pl -ci), **repasere** riparare, agguistare, accomodare
reperbane corderia, **repertoar(e)** repertorio
repetere ripetere, ripassare, **repetergevær** fucile m a ripetizione, **repeterur** orologio a ripetizione
repetisjon ripetizione f (pensum) **repasjonstejn** segno di ripetizione, **repetitor** ripetitore m
repikk battuta (svart) replica **replisere** replicare
reportasje servizio giornalistico, **reportage** m inv **reporter** cronista m, f; **reporter** m inv.
repos (trapp) pianerottolo, (gate) isola pedonale, salvagente m inv
represalier rappresaglie fpl, *ta* ~ compiere una rappresaglia
representant rappresentante m, f, sostituto, **representantskap** consiglio d'amministrazione; **representasjon** rappresentanza; **representasjonsutgifter** spese fpl di rappresentanza, **representativ** rappresentativo, **representere** rappresentare, (stedfortreder) fare le veci di, sostituire
reprimande ammonizione f, rimprovero, riprensione f
reproduksjon riproduzione f, **reprodusere** riprodurre; **reproduserende** riproducibile, riproduttivo
reptil retile m
republikaner repubblicano; **republikanisme** repubblicanesimo, **republikansk** repubblicano, **republikk** repubblica
reseda bot **reseda**

resepsjonssjef capo dell'ufficio di accettazione; direttore del servizio di ricevimento
resept ricetta, *skrive en* ~ *på nok* prescrivere qc
reseptiv ricettivo, **reseptivitet** ricettività
reserve riserva, f ~ di riserva, *gå over i reserven* passare alla riserva, **reserve** di riserva, (til utskifting) di ricambio, **reservebank** ancora di scorta, **reservebeholdning** scorta, **reserve fpl**, **reservedekk** gomma di scorta, **reservedel** pezzo di ricambio, **reservedunk** bidone m di riserva
reservefond fondo di riserva, (krise) fondo di riserva straordinario, (lovbestemt) fondo di riserva ordinario (el. legale), (vedtektsmessig) fondo di riserva statutario, **reservehjul** ruota di scorta, **reservelege** (medico) assistente m **reserveoffiser** ufficiale m di complemento, **reservepostbud** postino supplente, **reserveproviant** provvista di scorta, riserva di viveri
reservere riservare, (billett o t) prenotare; ~ *seg* non tenere qc. in serbo per sé, ~ *seg mul* cautelarsi da, prendere precauzioni contro, **reservert** riservato, (vesen også) chiuso, *værre* ~ (også) tenere le distanze; ~ *pluss* posto prenotato
reservesårne (propell) elica di scorta (di riserva)
residens residenza, sede f **residere** risiedere, *residerende kapellan* vicario (parrocchiale)
resignasjon rassegnazione f, **resignere** rassegnarsi
resitativ recitativo, **resitere** recitare, **resitering** recitazione f
reskonto (avregning) riscontro (bok) l. bro di conti correnti, **reskript** rescritto, ordinanza
revolusjon risoluzione f, deliberazione f *kongelig* ~ decreto regio, **resolusjonsforslag** mozione f
resolutt risoluto, fermo, **resolutthet** risolutezza
resonans risonanza **resonansbunn** cassa armonica
resonnement ragionamento; **resonnere** ragionare, fare un ragionamento, *lån* criticare
respekt rispetto, deferenza, *ha* ~ *for* aver rispetto per, *sette seg i* ~ *faru* rispettare; *med* ~ *å melde* con rispetto parlando, **respektabel** rispettabile, **respekttere** rispettare; **respektinngyldende** degno di rispetto, che ispira rispetto
respektiv rispettivo, **respektive** rispettivamente, **respektløs**, -**stendig** irrispettoso, **respektløs** adv senza riguardo
respirator respiratore m automatico
respitt tregua, merk dilatazione f, respiro, **respitt-dager** moratoria
rest resto, avanzo, (tøy-) scampolo, *for resten* del resto, (i øvrig) per altro, d'altronde
restanse arretrato
restaurant ristorante m, trattoria (kafeteria) tavola calda, *på en* ~ in un ristorante, *spise på* ~ mangiare al ristorante (in trattoria), **restaurator** gestore m di ristorante, trattore m, oste m
restaurere restaurare, **restaurening** restauro
restbeholdning rimanenza, giacenza di magazzino, **restbeløp** saldo, residuo, **resteksemplar** copia invenduta, (aviser) resa **resterende** restante, arretrato, **restgjeld** saldo a debito, pendenza
restituere ripristinare, ristabilire, **restitusjon** ripristino, ripristinamento, ristabilimento
restopplag resto di un'edizione, copie fpl invendute, **restparti** merk saldo, (tøy) partita di scampoli
restprodukt residuo (også kjem)
restriksjon restrizione f, misura restrittiva
resultat risultato, (virkning) effetto, (utgang) esito (utbytte) prodotto, *gi et* ~ produrre un risultato
resultatløs infruttuoso, senza esito, senza risultato, **resultere** risultare (av da)

ressurs risorsa, **ressursrik** di molte risorse
resymé riassunto, **resyløge** resumere riassumere
retning direzione f, senso, (ånds-) tendenza, scuola (studie-) indirizzo; (karakter) inclinazione f, ~ *høyre* allineamento a destra, mil. dest'riga!, *i alle retninger* in tutte le direzioni, *i ~ av* nella direzione di, (hva angår) in fatto di, *gå ~* ~ *av* fig. mirare (tendere) a, *gå i motsatt ~* andare in senso inverso (el. nella direzione opposta); (ha andre ideer) avere idee opposte
retningslinje fig. direttiva, linea di condotta, indirizzo, **retningsviser** cartello indicatore, (bil) freccia lampeggiatore m
retor retore m; **retorikk** retorica, **retorisk** retorico (pl. -ci); **retorsjon** ritorsione f
retorte storia
retrett ritirata, **retrettsstilling** mil. posizione f di ripiegamento
rett 1 adj. (ikke krum) diritto, mat. retto, (riktig) giusto, vero, (passende) giusto, adatto, (beleilig) buono, opportuno, ~ 'attenti' *den rette arving* l'erede legittimo, *den rette side* 'tøy' il diritto, *den rette vei* la strada giusta, fig. la retta via, *det rette øyeblikk* il momento buono *han er den rette mann* è l'uomo che ci vuole, *jo, du er meg den rette* 'va la, saresti proprio il tipo', *det kommer du til den rette* capiti proprio bene, *det rette* la cosa giusta, *det var ~ 'g uslo'*, benissimo! *som ~ ug rimelig* er com'è giusto, a ragione, se sakrygget
rett 2 s. (mat) piatto, portata, pietanza, *tre retter* mat. tre portate, *frøken neste ~* 'signorina, la pietanza per favore'
rett 3 s. (riktig mening) ragione f, (atkomst, rettighet) diritto, (rettferdighet) diritto, giustizia, (lov) diritto, (rettspleie, øvrighet) giustizia, (domstol) tribunale m *hu ~* aver ragione, *gi en ~* dar ragione a qn, *gi en ~ til/d* autorizzare qn a, concedere a qn il diritto di, (adgangskort) dare a qn la facoltà di, permettere a qn di, *ha ~ over* avere diritto su, *ha ~ til noe* avere il diritto a qn, *ha ~ til å* avere il diritto di, *være i sin gode ~* essere nel proprio diritto, *med full ~* a buon diritto, con ragione d., santa ragione, *med hvilken rett?* con che (quale) diritto?, *med ~ til d* con l'autorizzazione a, con il diritto di (el. la facoltà di); *retten må gå sin gang* la giustizia deve seguire il suo corso; *fu ~* ~ ottenere giustizia, *hvis rett gårde ~* *mot deg* se li trattassi come meriti ~ *skal være ~* che sia fatta giustizia, *ha retten på sin side* essere dalla parte della ragione, *det streider mot ~* ~ *ng billighet* è contro ogni diritto, *romersk ~* diritto romano, *rettens folk* gli amministratori della giustizia, gli ufficiali giudiziari, *gå rettens vei* ricorrere ai tribunali, andare alle vie legali, *sette retten* aprire l'udienza, *oppnevnt av retten* designato d'ufficio; *for retten* in giudizio, davanti al tribunale, *anklage for retten* citare davanti al tribunale *hitt (riktig) (domt) for retten* essere assolto (condannato) dal tribunale *bringe en sak for retten* portare una causa in giudizio, muovere causa, *saken er for retten* la causa pende in tribunale, *i rettens navn* in nome della legge *sitte i retten* sedere in giudizio
rett 4 adv. (direkte) diritto, ~ *opp og ned* diritto come un fuso, ~ *som* nel momento in cui, *stå ~* (geledd) essere allineato: *stå ~ (opp)* stare diritto in piedi, *jeg vet ikke rettene* non vedo altrimenti, *jeg vet ikke rettene enn at han er død* per quanto ne sappia è morto, *rette seg* per meglio dire, o meglio, ~ *for neven på en* davanti al naso di qn
rette 1 s. *gå ~* ~ *med* (bebreide) rimproverare, *med*

~ giustamente, con ragione; *med ~ eller urette* a torto o a ragione *finne seg til ~* ambientarsi, trovarsi a proprio agio; *hjelpen til ~* aiutare qn. a orientarsi (el. a venire a capo di qc.); *legge til ~* predisporre, preparare, sistemare; *sette seg til ~* accomodarsi; *ta seg selv til ~* fare giustizia da se; *ta en til ~* fare intendere ragione a qn., *vise en til ~* far vedere a qn. (come fare), *den ~* se rett
rette 2 s. (mots. vranga) diritto, *på retten* al diritto
rette 3 v., ~ 'ut' raddrizzare, drizzare, dirigere, indirizzare (*mot* contro, verso, *til* a), (våpen, kikkert) puntare (*mot*, *på* contro, su), (feil) correggere, ~ *sin gang* dirigersi dirigere i propri passi (*mot* verso); ~ *sin oppmerksomhet* *mot* rivolgere l'attenzione a, ~ *sitt blikk på* drizzare lo sguardo su; ~ *sine øyne mot* puntare gli occhi su; ~ *sine tanker mot* volgere il pensiero a; ~ *en anmodning til* presentare un'istanza a, ~ *en bønn til* rivolgere una preghiera a, ~ *på* (tøy) accomodare, modificare, (feil) correggere; ~ *på en* correggere qn; ~ *seg* (opp) i *sin fulle lengde* drizzarsi in tutta l'altezza ~ *seg* (opp igjen) fig. riprendersi, risollevarsi, *det retter seg* 'nok' (la faccenda) si sistemerà; ~ *seg etter* adeguarsi a, conformarsi a, regolarsi secondo; (skikk) seguire, (bøye seg for, finne seg i) uniformarsi a, piegarsi a, gram. concordare con
rettelig giustamente, debitamente, correttamente
rettelse correzione f **rettenkende** benpensante
rettergang procedura, processo, **rettersted** patibolo, luogo d'esecuzione capitale, *føre til retterstedet* condurre al patibolo
rettesnor fig. norma, regola (di condotta), *det kan være deg til ~* per tua norma e regola
rettferd giustizia, equità, se **rettferdighet**, **rettferdig** giusto, equo, imparziale, ~ *dom* giudizio equanime, sentenza equa, ~ *sak* causa giusta
rettferdiggjøre giustificare, scagionare, disculpare (*for noe* da qc.), **rettferdiggjørelse** giustificazione f, discolpa, **rettferdighet** giustizia, equità, equanimità, imparzialità, **rettferdighetsfølelse** senso della giustizia
retthaver cavillosità, sofistiche (pl. **retthaversk** cavilloso, curialesco (pl. -chi), **rettighet** diritto, **rettighetshaver** avente m, f diritto
rettlede guidare **rettleddning** direzione f **guda**
rettlignet rettilineo fig. retto
rettmessig legittimo, **rettmessighet** legittimità
rettroende ortodosso, **rettroenhet** ortodossia
rettsakt atto di giustizia, atto di un processo, **rettsakter** atti m processuali, **rettsavgjørelse** deliberazione f del tribunale, **rettsbegrep** nozione f di diritto, concezione f della giustizia, **rettsbelæring** relazione f della causa, **rettsbeskyttelse** protezione legale, **rettsbeipent** uscire m, ufficiale m giudiziario, cancelliere m **rettsbevissitet** senso della giustizia, spirito di giustizia, equanimità
rettsbrudd violazione f di diritto, **rettsbud** messo d. tribunale
rettsferie ferie fpl giudiziarie, **rettsforfølging** azione f giudiziaria, procedimento penale, **rettsforhandling(er)** dibattimento, **rettsforhold** posizione f (situazione f) legale, **rettsfølelse** senso della giustizia
rettsgebyr spese fpl processuali, **rettsgrunnlag** base f giuridica, **rettsgrunnsetning** assioma m giuridico, principio della giurisprudenza, **rettsgyldig** legale, autentico (pl. -ci), vanto giuridicamente; **rettsgyldighet** legalità, autenticità, validità giuridica
rettshandling atto legale, atto di giustizia, **rettsinsto-**

rie storia del diritto, **rettshjelp** assistenza giudiziaria (el. legale); **rettshjæmnel** base f. legale
rettside diritto
rettsindig giusto, equanime, **rettsinn** equanimità, drititura (morale), **rettskaffen** onesto, retto, **rettskaffenhet** onestà, rettitudine f.
rettskjemil chimica legale; **rettskjemiker** chimico a servizio del giudice; **rettskjemisk** chimico-legale
rettskjennelse sentenza, giudizio, **rettskraft**, **fa** ~ passare in giudicato, **rettskraftig** valido; **rettskrav** jur. rivendica, **rettskrenkelse** violazione f. della legge
rettskriving ortografia, **rettskrivnings-** ortografici
rettskyndig, ~ (person) giureconsulto, giurisperito
rettslig giuridico, legale, **rettslege** medico legale, **rettslegetitenskap** medicina legale, **rettslokale** sala d'udienza, **rettslær** giureconsulto, giurista m., f. **rettslære** (fag) insegnamento del diritto, (jus) giurisprudenza
rettsløs privo di diritti, privato dei diritti civili, al di fuori della legge, ~ **tilstand** anarchia, regime m. di illegalità, mancanza di legalità
rettsmaskineri apparato giudiziario; **rettsmedisin** medicina legale, **rettsmedisiner** medico legale, **rettsmedisinsk** medico-legale, di medicina legale
rettsmiddel mezzo legale, mezzo esecutivo, **rettsmøte** udienza, **lukket** ~ udienza a porte chiuse, **åpent** ~ udienza pubblica, **under rettsmøtet** seduta stan- te, nel corso dell'udienza
rettsoppfatning concezione giuridica (el. dei diritti), **rettsordning** sistema m. giuridico, organizza- zione f. giudiziaria, ordinamento giuridico
rettsoppløst potestà giudiziaria, **rettspleie** amministra- zione f. della giustizia, giurisdizione f. metodo pro- cedurale, **rettsprotokoll** (processo) verbale m. di un'udienza
retts sak processo, causa, **rettsal** sala d'udienza, **rettsikkerhet** pubblica sicurezza, **rettskranke** barra, foro, **rettskriver** cancelliere m., **rettspråk** linguaggio forense, pratica forense, **rettsprosedyr** questione f. giuridica, **rettsstat** stato di diritto, sta- to costituzionale, **rettsstilling** stato giuridico
rettsstrid vertenza, **rettsstridig** illegale, illegittimo, **rettsstridighet** illegalità
rettsystem sistema m. giudiziario, **rettsuttrykk** ter- mine m. legale (el. giuridico), **rettsvern** tutela legale, **rettsvesen** ordinamento giudiziario, giustizia, legge f., **rettsvillfarelse** errore m. di diritto, **rettsvirkning** effetto giuridico, **rettsvitenskap** giurisprudenza, scienza del diritto, **rettsvitenskapelig** di (della) giu- risprudenza, **rettsvitne** supervisore m. degli atti del- la corte
rettvinklet rettangolo, **rettvis** se, **rettferdig**
retur ritorno, **tur** ~ andata e ritorno, **åre på** ~ f. g. scemare, declinare, **returporto** porto di ritorno, ri- sposta pagata, buono postale internazionale, **re- turregning** conto di ritorno, **returtoll** rimborso del dazio d'importazione, drawback m. inv., **returarer** resa, merci fpl. restituite, **returveksel** rivalsa
retusj ritocco, **retusjere** ritoccare, **retusjering** ritoc- co, ritoccamento, **retusjer** ritoccatore m.
rev 1 (grunne) scogliera, **rev** 2 (i seil) terzarolo, **stikke ut et** ~ mollare una mano d' terzarolo, **ta** ~ (i seilene) far terzarolo, fig. moderarsi, rigar diritto
rev 3 zoot. volpe f., fig. også volpone m., **ha en** ~ bak- urei macchinare qc., **revaktig** volpino, da volpe
revansje rivincita, **fa** ~ ottenere la rivincita, **ta** ~ prendersi la rivincita, **revansjekamp** rivincita

reve (seil) far terzarolo
reveal allevamento di volpi, **revebelle** bot. dig. tar. f. (purpurea), **revegård** (impianto di) allevamento di volpi, **revebana** tana di volpe, **revevalp** volpac- chiotto, cucciolo di volpe, **revejakt** caccia alla vol- pe
revelje sveglia, mil. også diana, **slå blåse** ~ batte- re (sonare) la sveglia (la diana), dare la sveglia
revelpels pelliccia di volpe, fig. volpone m., furbo, matricolato
revers (mynt) rovescio, (gir) marcia indietro, **sette i** ~ fare marcia indietro, **reversibel** reversibile
revesaks tagliola, **reveskinn** pelliccia (el. pelle f.) d. volpe, **revestrek** astuzia, raggirio, imbroglio
revet grattugiato, grattato, ~ **hardt brød** pangratta- to; ~ **ost** formaggio grattugiato
revunge piccolo (el. cucciolo) di volpe
revidere rivedere, (regnskap, typ. også) revisiona- re, **revisjon** revisione f. (contabile), verifica dei con- ti, **revisjonsattegnelse** nota (el. annotazione f., os- servazione f.) del sindaco revisore, **revisjonsavdeling** reparto revisione (el. verifica) della contabilità, **re- visor** revisore m. contabile, sindaco contabile, **statsautornert** ~ perito contabile, revisore ufficia- le dei conti
revle (sandbank) banco di sabbia
revmatisk reumatico (pl. -ci), **revmatisme** reumatiz- mo
revne 1 v. fendersi, spaccarsi, (sprekke) scoppiare, (slå revner) screpolarsi, **revne** 2 s. fenditura, cre- pa, spacco (pl. -chi), screpolatura
revolusjon rivoluzione f., **revolusjonere** rivoluziona- re, **revolusjonsdomstol** tribunale m. rivoluzionario, **revolusjonstiden** periodo della rivoluzione, **revolu- sjonsånd** spirito rivoluzionario, **revolusjoner** rivo- luzionario s., ad.
revolver rivoltella, **revolverattentat** attentato alla ri- voltella, **revolverkule** proiettile di rivoltella, **revol- verskudd** rivoltellata, revolverata
revy rivista (også teater), rassegna, **holde** ~ **over**, **la passere** ~ passare in rassegna, **revyforfatter** autore m. (scrittore m.) di riviste, **revymelodi** motivo di ri- vista, **revyteater** teatro di varietà, **revyvis** canzone f. di rivista
rhinsk renano, **rhinskvin** vino del Reno
ri 1 s. med. attacco (pl. -chi), accesso, (raptus) accesso, impeto, **når han får den riu** quando gli sal- ta quel ticchio, quando gli prende la matiana, **riut** a sbalzi, a scosse
ri 2 v. (på hest) cavalcare (se ride), ~ **ned over**, **truppeglenderet** scivolare giù per la ringhiera, scendere a cavalcioni della ringhiera, ~ **på skistu- ren** frenare sciando a cavalcioni dei bastoncini
ribbe 1, v. (plukke fjær) spiumare, spennare (og fig.), **ribbe** 2 s. costa, costola, (kjøttstykke) costa- ta, arkit. costolone m., (gymn.) spalliera
ribben costola, **ribbensbrudd** frattura di una costola, **ribbensteik** costata arrosto
rickshaw risciò m. inv.
ricinus bot. ricino, **ricinusolje** olio di ricino
ridder cavaliere m., **vandrende** ~ cavaliere errante ~ **uten friskt og daddel** cavarere senza macchia e senza paura, **arme riddere** (ratt) dolce m. di pane raffermo ammolato in latte (el. passato nell'uovo) e fritto, **gjøre 'sta' en til** ~ fare (creare, armare) qn. cavaliere, **ridderborg** castello, maniero
ridderlig cavalleresco (pl. -chi), **ridderlighet** cava- leria, **ridderorden** ordine m. di cavaliere, **geistlig** ~ ordine m. militare-religioso, **ridderroman** romanzo cavalleresco, **riddersal** sala dei cavalieri

ridderskap cavallerato, **ridderslag** accollata, **ridder-spill** giostra, torneo, **ridderspore** bot fiorecappuccio, sprone m di cavaliere, **ridderstand** rango di cavaliere, cavallerato, (ridderne) cavalleria, **riddertid** epoca cavalleresca, **ridderturnering** torneo, **ridder-and** animo (el spirito) cavalleresco

ride cavalcare, andare a cavallo, montare una cavalcatura, ~ *fort* andare al galoppo, ~ *så fort hesten kan løpe* andare a spron balluto, *komme ridende* venire a cavallo, *komme ridende forbi* passare a cavallo, *jeg har ridd hit* sono venuto a cavallo, ~ *en km* fare un chilometro a cavallo, ~ *en hest* cavalcare un cavallo, ~ *en god hest* avere una buona cavalcatura, ~ *en hest ihjel* (~ *livet av en hest*) sfinire (sfiancare) un cavallo a morte, ~ *en hest trett* sposare un cavallo, ~ *en storm av* affrontare un fortunale, fig cavarcela, ~ *etter en* seguire qn a cavallo, ~ *for ankrene* beccheggiare all'ancora, ~ *foran en* precedere qn a cavallo, ~ *igjennom* attraversare a cavallo, ~ *i galopp* (skritt, trav) andare al galoppo (al passo, al trotto), ~ *inn* (hest) addestrare, ~ *over* passare sopra a cavallo, (område) attraversare a cavallo, ~ *en over ende* investire (allertare) qn cavalcando, ~ *på* (dyt, ting) stare a cavalcioni su, ~ *sine prinsipper* stare (insistere) su i principi, *ridende på* a cavallo di, ~ *på jakt* cacciare a cavallo, ~ *på* (øke farten) spronare il cavallo

ridebane maneggio, galoppatoio, pista ippica, **ridebukser** calzoncini mpl da equitazione, **ridedrakt** (for dame med skjort) amazzone f, **ridedyr** cavalcatura

ridehest cavallo da sella, **ridehus** maneggio coperto, **ridekrisa**, **rideknekt** scudiero, **ridekunst** equitazione f, **ridelærer** maestro d'equitazione

ridende a cavallo, **ridepisk** frustino, **rideskole** scuola d'equitazione, **ridesport** sport m inv equestre, equitazione f, **ridestil** **ridestil** stile m di cavallerizzo (el da fantino)

ridetur passeggiata a cavallo, cavalcata, **ridetøy** equipaggiamento (el corredo) da cavallerizzo (el da equitazione), **ridevei** pista per (el sentiero riservato ai) cavalieri, **ridning** equitazione f

rifle 1 s. riga, (på soyle) scanalatura, (i våpen) rigatura, (gevær) carabina (a canna rigata)

rifle 2 v scanalare, (våpen) rigare

rift strappo, lacerazione f, (stor) squarcio, (rip) scalfittura, (i hud) graffio, *det er ~ om det va a raba*

rigel chiavistello, catenaccio

rigg mar attrezzatura (di una nave), alberatura, (olje-) piattaforma, **rigge** mar attrezzare, armare, ~ *til* conciare, infagottare, rabberciare

rigorous rigoroso, **rigoroushet** rigidità

rik ricco (pl -che) (på di), ~ *fantasi* ricca fantasia ~ *hest* raccolto abbondante *bli* ~ diventare ricco, arricchirsi, *i rikt mål* in abbondanza, a iosa, **rikdom** ricchezza, abbondanza, **rikdomskilde** fonte f di ricchezza

rike (konge-) regno (og f.g.), (køiser-) impero, stato, paese m, nazione f *det rike* ~ l'impero germanico, *de døde* (Guds) ~ il regno dei morti (di Dio), *fantasiens* ~ il regno della fantasia *ditt er riket, makten og æren* tuoi sono il regno, la potenza, la gloria

rikelig abbondante, generoso, ~ *mann* in abbondanza *ha* ~ *tid* avere tempo in abbondanza (el da vendere), *belønne* ~ ricompensare largamente

rikholdig ricco (pl -che) (på di), che contiene una gran quantità di, **riking** riccone m

rikke far vacillare, riuscire a muovere, fig rimuove-

re; **rikmann** (uomo) ricco, fam capitalista m,

rikosjett rimbalzo, **rikosjettskudd** colpo di rimbalzo,

rikosjettere rimbalzare

riks- nazionale, dello stato, (Italia) della Repubblica, **riksadvokat** procuratore m generale (el dello stato), (Italia) procuratore m della Repubblica, Pubblico Ministero, **riksantikvar** conservatore m dei monumenti nazionali, **riksarkiv** archivio dello Stato, **riksarkivar** direttore m del archivio dello Stato

riksbank banca nazionale, **riksdag** parlamento, assemblea legislativa

riksforsikring previdenza sociale, **riksforstander** reggente m, f, **riksforstanderskap** reggenza

riksgrenser confini mpl nazionali

riksmeglingsmann intermediario designato dallo stato per comporre vertenze sindacali

riksmål lingua nazionale, (i Norge) «riksmål» (la prima lingua ufficiale)

riksrett corte f costituzionale, **riksrevisjon** corte f dei conti, **rikstelefon** telefono interurbano, comunicazione f interurbana («riks») interurbana, **rikssamtale** conversazione f interurbana, **riksvåpen** stemma m nazionale

riktblomstrende a ricca fioritura, **riktbærende** che produce molti frutti

riktig 1 adj giusto, (passende også) appropriato, (nøyaktig) esatto, (korrekt) corretto, (ekte) vero, ~ 'giusto' appunto 'ganske' ~ proprio così 'precisamente', *ikke ganske* ~ incerto, *det er det eneste riktige* è l'unica ~ *forhold* giusta proporzione ~ *mål* giusta misura, ~ *uttale* pronuncia corretta, *den riktige nøkkel* la chiave giusta (el buona), *en ~ romer* un romano puro sangue, *hans riktige far* il suo vero padre, *et ~ fe* uno stupido senza pari, *en ~ klodrian* (slengel), un buono a nulla (un mascalzone m patentato), *så riktige penger* igjen ricevere il resto esatto

riktig 2 adv giusto, bene, esattamente, correttamente, veramente, (møget) molto, *en ~ pen pike* una gran bella ragazza, *det er en ~ pen pike* è una ragazza veramente bella, *regne* ~ fare i calcoli giusti *skrive* ~ scrivere correttamente, *svare* ~ rispondere giusto, ~ *godt* molto (el veramente) bene, ~ *riksverdig* molto (el ben) gentile, *gå ~* (ut) andar bene, essere esatto, *det går ikke ~ til* c'è qualcosa che non va, *jeg i det, har ~ gledet meg* ho provato (mi ha fatto) molto piacere, *jeg vet ikke ~* non so bene

riktighet giustezza, esattezza, correttezza, (oversettelse o l.) fedeltà; (språkbruk) proprietà, *det har sin ~* è vero

riktig nok in verità, è vero (che), ~ *kan jeg ha tatt feil* in verità posso essermi sbagliato, *den er ~ tung men ~* è vero che è pesante, ma

rim 1 (frost) brina, brinata, **rim** 2 litt rima, sette *på* ~ mettere in versi, **rimbrev** epistola in versi, **rim** 1 (fryse) brinare, **rim** 2 litt rimare, far rima (*på med con*), *tr* rimare, mettere in versi

rimelig (rettferdig) giusto, ragionevole, moderato, modico (pl -ci), (sannsynlig) verosimile, probabile, *det er ~* (sannsynlig) *nok* è molto probabile; *mer enn* ~ oltre il convenevole, *finne det ~ at* trovare ragionevole che (+ konj), *var nd ~ så* (sia) *såte* ragionevole (si), *som ~ var* com era naturale, **rimelighet** giustezza, equità, ragionevolezza, **rimelighet** probabilmente verosimilmente, *han kommer ~* è probabile che venga

rimfri meteor senza brina, litt senza rima, **rimfri** vers versi mpl sciolti, **rimfrost** brina brinata

rinsmed versaiolo **rinsmed** m **rinsstavelse** sillaba che fa rima
ring anello, (g fte-) fede f, vera, (til spill) cerchietto, (bokse-) quadrato, ring m inv., (krets) cerchio, circolo, (trust) consorzio (di imprese), (måne-) alone m, (Saturns) anello, *ha svarte ringer rundt øynene* avere gli occhi cerchiati, *danse i ~* ballare in cerchio
ringbane anca ad anello, circolare f (esterna)
ringbussel morso a paletta, **ringbrynje** cotta d'arme cotta di maglia
ringdans danza (el ballo) in cerchio, (barnetek) girotondo, **ringdue** colombazzo
ringe 1 ~ (ut) scollare
ringe 2 (klokke o l) suonare suonare (med klokken le campane), (lyde også) squillare, tintinnare, ~ med stormklokken suonare a martello (a stormo) ~ på dora / på kelneren, suonare il campanello, ~ til begravelse suonare a morto; ~ til kirke / messe suonare la messa, *det ringer* suona (il campanello il telefono); ~ av nappendene (posare) il ricevitore, *ring meg i morgen* telefonami domani, ~ etter en bil chiamare un taxi (per telefono), *det ringer for ørene på ham* gli suonano le orecchie, ~ inn suonare l'avvento di, (omringe) circondare, ~ nydret inn scampanare per annunciare l'anno nuovo; ~ på suonare; ~ ut suonare la ricreazione (el l'uscita), *telefonen ringer* squilla il telefono
ringe 3 adj piccolo, modesto, umile
ringeakt disprezzo, poca considerazione, *vise ~ for* trattare con disprezzo, mostrarsi sprezzante verso, **ringeakte** disprezzare, **ringeaktende** sprezzante
ringeapparat campanello; soneria **ringer** campanaro
ringere adj inferiore (enn a), più piccolo (modesto, umile) (enn di)
ringest (lavest) infimo, *aller ~ (il) più umile*, *den ringeste* il minimo, *det ringeste* la minima cosa, *ikke det ringeste* non affatto
ringfinger anulare m, **ringforlovet** fidanzato (ufficialmente), **ringformer** anulare, circolare, a forma d'anello
ringhet esiguità, umiltà, mediocrità, inferiorità
ringing scampanio, squillo, tintinnio, (for ørene) ronzio (d'orecchi), **ringlinje** ferrovia di circonvallazione, **ringmerke 1** s anello (di riconoscimento), **ringmerke 2** v (fugi) inanellare, **ringmerking** (in)anellamento, **ringmur** muro di cinta, cerchia di mura, **ringmuskel** sfintere m
ringorm serpentine f **ringrev** (korall-) barnera corallina, *en ~ (bokser) una vecchia volpe del ring*
ringseil zool foca anellata (el ispada), **ringspill** gioco dei cerchietti, **ringtross** merlo dal collare, **ringvei** raccordo anulare, **ringvrek** relitto del ring
rinne (tid) scorrere, passare ~ bort (hen) defluire, svanire, disperdersi, *rinne øyne* occhi mpl che lacrimano; se eilers renne
rip (rift) scalfittura, graffio (båt-) parapetto
ripe scalfire, rigare
ripost risposta, **ripostere** rispondere (al colpo)
rippe, ~ opp i ritornare su, rinvagare, (sår) riaprire, f g rinnovare la pena di
rips (toy) reps m inv., bot ribes m **ripsbusk** ribes m
ris (papir) risma, (plante, gryn) riso, (kvister) fascello di stierpi, fascio di ramoscelli, (straffe-) verga, gi *ris* fustigare, sculacciare, **rise 1** v fustigare, sculacciare, **rise 2** s. (troll) gigante m
risengryn chicchi di riso, **risengrøt** riso e latte, **risgjerde** graticciata
risikabel rischioso, arrischiato, **risikere** (ar)rischia-

re, azzardare, **risiko** rischio, *løpe en ~* correre un rischio, *puzzet ~* a m. il cuore (rischio e pericolo), *kjøperen bærer risikoen* a rischio del compratore, **risikomoment** rischio (alea per un'azione)
riskuppe fascina
risle scorrere, fluire; (lyd) mormorare, **risling** scornimento, (lyd) mormorio
rismark risaia
risp graffio, scalfittura, (bektråd) spago impeciato, *side ~* s. a. c. a. m. i **rispe 1** s. (re)ta bar zeilatta, **rispe 2** v graffiare scalfire; (lauv) sfogliare, (fisk) squamare
risse tracciato, (utkast) schizzo abbozzo **risse**, ~ i incidere, scalfire, ~ (av opp) tracciare, schizzare, abbozzare, tratteggiare, **rissefjer**, -penn tiratine m inv
rist (i ovn) griglia, (steko- også) graticola anat se vrist, s) pace f, *hu hverken ~ eller tu* non aver pace (for fino a che + konj.)
riste 1 (mat) cuocere ai ferri, arrostitre su) a graticola, abbrustolire, (brød) tostare *et stykke ristet brød* una fetta di pane tostato
riste 2 (sk, ære) graffiare, incidere, (skake) scuotere, **risting** scossa
ritt corsa a cavallo, cavalcata, (strekning) percorso, **rittmester** capitano di cavalieri a
ritual rituale m, rito, ritual- rituale **ritus** rito
rival (inne) rivale m, f, **rivalisere** rivaeggiare, **rivalisering** rivalità, emulazione f, competizione f, antagonismo
rive 1 v. (kløre) graffiare; (rivjern) grattugiare (farge macerare ~ i hui en ritt) atre un buco (uno strappo), ~ seg farsi un graffio, ferirsi, ~ av en fyrstikk accendere un fiammifero, ~ bort rapire (også om døden), *varen ble revet bort* la merce è andata a ruba, ~ bort (med seg) trascinare via, ~ en bort fra noe distogliere qn da qc, ~ noe bort fra en strappare qc a qn, *la seg ~ hen av* non lasciarsi trascinare da qc **rive i** (= spandere) offrire, ~ og slite, i noe tirare qc strappando, dare strattoni a qc, ~ i halsen raspare la gola prendere alla gola, ~ seg i haret strapparsi i capelli, ~ i stykker stracciare, lacerare, ridurre a brandelli, ~ los strappar via, staccare, ~ seg los fra staccarsi (liberarsi) da, ~ med seg trascinare con sé (og f g), ~ ned abbattere, buttare giù, (hus) demolire, ~ opp (av jorda) strappare, estirpare, (av lomma) tirare fuori, estrarre (sår også lig) riaprire ~ over lacerare, strappare in due, ~ over ende rovesciare far cadere ~ på tungen pizzicare la lingua, ~ seg på noe farsi un graffio con qc, ~ noe til seg impossessarsi di qc, ~ ut av noe strappare da qc
rive 2 s rasirello
rivende (hurtig) velocissimo, i ~ *fart* a gran velocità, *denne vare har ~ omsetning* questo articolo va a ruba **riving** (trekking) strappamento, strappata, (rivjern) (il) grattugiare, (farger) macinatura, **rivjern** grattugia, lig (kvinne) megera, **rivning** (spild) altitio, screezio, *rivninger mellom raver* dissidi mpl razziali
ro 1 s quiete f, tranquillità, calma, (hvile) riposo, requie f, (kaldblodighet) calma sangue m freddo (sjele-) serenità, *han har aldri ~ på seg* non quieta mai, *han har ~ før ikke ~ for* non avrà pace finché (+ konj.), i ~ og mak con tutta calma, *la en vare i ~* lasciare qn in pace, *ta det med ~* (prenditela con) calma!, F vacca piano! *å ta det med ~* prendersela con calma (con comodo), prendersi riposo, *gå (komme) til ~* andare a dormire *komme i falte til ~* calmarsi, *kom nd til ~* (vår st. de) sta un

po' tranquillo¹, quietati¹, *så seg til* ~ stabilirsi, rimanere; (g)øre seg dei make¹(g) accomodarsi. (roe seg) tranquillizzarsi, rinfancarsi, (i privatlivet) ritirarsi dagli affari, *så seg til* ~ *med noe* accontentarsi di qc., mettersi l'anima in pace per qc.
ro 2 v remare, vogare; ~ *med en åre* vogare con un sol remo. (med åren bak) brattare; ~ *en båt* navigare a remo; ~ *en tur* fare una remata, ~ *på (av all kraft)* fare forza sui remi; ~ *vekk' mar* arrancare¹, *vel rodd' mar* fermate¹

roastbeef rosbif m inv

robber(t) partita, *spille en* ~ fare una partita

robot robot m inv, automa m

robust robusto, resistente, *det å være* ~ robustezza

robåt barca a remi, sport canotto

roe, ~ *seg* calmarsi, mettersi a proprio agio

roer rematore m, sport canottiere

roesukker zucchero di barbabietola

rogn bot, sorbo selvatico; zool uova fpl di pesce, *fisk med* ~ pesce con le uova, **rognebær** bacca di sorbo selvatico, sorba, **rognfisk** pesce m pieno d'uova, **rognfull** pieno d'uova, **rognkjeks** zool ci-clottiero

roing (t) remare, sport canotaggio

rokade (sjakk) arrocco, **rokere** arroccare

rokk (spinne-) filatoio a pedale, (hand-) rocca, conocchia, *trå rokken* far girare il filatoio

rokke 1 v far vacillare, scuotere, smuovere; ~ *ved noe* far vacillare qc., **rokke 2** s zool razza, *elek tråk* ~ torpedine f

rokkehjul ruota di filatoio, **rokkehode** rocca, conocchia, **rokkeshelle** rocchetto

roklubb circolo (el società) di canotaggio

rokoko rococo, **rokoko-** rococo

rolig tranquillo, calmo, placido, pacato, (stille) quieto, silenzioso, (fredelig) pacifico; (skyfri) sereno (og fig.); ~ *hest (søvn)* cavallo (sonno) tranquillo; ~ *hav* mare calmo, *bli* ~ quietarsi, calmarsi, *vær* ~ 'sta tranquillo' calma¹, silenzio¹, *du kan være ganske* ~ non ti preoccupare, *han kan ikke være (holde seg)* ~ ha l'argento vivo addosso, *gå* ~ (sakte) andar piano, *handle* ~ agire a sangue freddo

rolle parte f, ruolo, *gi (spille) en* ~ fare (recitare) una parte; *spille en viktig* ~ avere (svolgere) un ruolo importante, essere di grande importanza, *spille en* ~ i historien avere una parte nella storia, *det spiller ingen* ~ non ha nessuna importanza, *fulle ut av rollen* uscire di carattere, dimenticare la propria parte, *spille rollen som* fare la parte di

rollebesetning distribuzione f delle parti, complesso degli attori, cast m inv, **rollebytte** scambio (el inversione f) delle parti, **rollefag** parte f, ruolo

rom 1 (drikk) rum m inv

rom 2 spazio (også himmel); (plass) posto; (avdel) scompartimento, scomparto, (inngjerdet) recinto, (værelse) stanza, camera, vano; (kott) sgabuzzino, (laste-) mar stiva, *romt* ~ vuoto, typ spazio bianco, *gi rom for fig*, dare adito a

rom 3 adj, i ~ *sjo* in mare aperto, al largo, *komme i vare*, i ~ *sjo* essere in alto mare, *søke* ~ *sjo* prendere il largo

roman romanzo, **romanaktig** romanzesco (pl chi), **romanforfatter** romanziere m, **romanse** romanza

romansk stil/romanisk (pl -ci), (språk) romanzo

romanskriver autore m di romanzi, romanziere m

romansk rivning composizione f di romanzi, **romansluer** divoratore m di romanzi

romantiker romantico (pl -ci), *en fullblods* ~ un

romantico puro, **romantikk** romanticismo; **romantisk** romantico

rombe rombo, losanga, **rombisk** rombico (pl -ci)

rombesparing economia di spazio

romer romano; **romer-** romano; **romerkirken** la Chiesa cattolica apostolica romana, **romerreitt** diritto romano; **romerriket** l'impero romano; **romersk** romano; **romersk katolsk** cattolico (romano), **romertall** cifra romana

romfart astronautica; navigazione f spaziale; **romfarts-** astronautico (pl -ci)

romforhold dimensioni fpl, **romforsker** ricercatore m spaziale, **romforskning** ricerca spaziale, astronautica, **romhelg**, -jul giorni mpl festivi tra Natale e l'Epifania, **rommenhold** volume m capacità, capienza, cubatura, mar stazza, **romkabin** cabina spaziale; **romlig** spaziale

romme contenere, (et vissi målt) tenere, (innbefatte) comprendere, **rommelig** (hus o l.) spazioso; (kærl, begrep) ampio, (vidstrakt) vasto; *en* ~ *samvittighet* una coscienza elastica, **rommelighet** spaziosità, ampiezza, capacità, **rommål** misura di capacità, **romskip** astronave f

romslig largo (pl -gh); fig. di mente aperta, di larghe vedute, **romstørrelse** quantità geometrica

romtoddy punch m inv, al rum

rop grid., (det å rope på) chiamata, *med høve* ~ con alte grida, **rope** gridare (*brann* al fuoco; *mord* all'assassino, *stopp tyven!* al ladro!), ~ *etter en* gridare a qn; ~ *om hjelp* chiamare (invocare) aiuto, gridare (aiuto); ~ *opp navnene* fare l'appello, ~ *på* chiamare, ~ *på tyranni* gridare alla tirannia, ~ *til en at han skal*... gridare a qn di... (+ inf); ~ *ut noe på gata* gridare qc per la strada, ~ *ut på auksjon* mettere all'asta

roper(t) mar portavoce m inv, **roping** grid. mpl, grida lp

ror timone m, *legge roret bakurd / styrbord*, mettere la barra a sinistra (a dritta), *bakurd med roret* barra a sinistra¹, *komme til roret* giungere al potere; *sitte i stid* ved roret essere al timone, fig. tenere il comando, **rorgjenger** mar timoniere m

rorkar rematore m, barcaiolo, **rorkjede** catena de. timone; **rorkjetting** catena di comando; **rormann** timoniere m, **rorpinne** barra, **rorskade** avaria al timone

ros lode f, elogio, *fd* ~ essere lodato (elogiato), *det er blitt sagt meget til hans* ~ è stato oggetto di grandi elogi, *det må man si til hans* ~ questo si deve dire in sua lode (in suo merito)

rosa(farget) (color di) rosa, roseo, rosato

rose 1 v lodare, elogiare, (høytidelig) encomiare (for per), (sterkt) vantare; ~ *seg (selv) av noe* vantarsi di qc., *det er ikke noe å* ~ *seg av* non c'è di che vantarsi

rose 2 s. rosa, (busk også) rosaio, *ingen roser uten torne* non c'è rosa senza spine, *danse på roser* stare su un letto di rose

rosesamilien le rosacee fpl, **rosesfarget** (color m della) rosa, **rosebekk** siepe f di rose

rosen med. ensipela, erisipola

rosenbed aiola di rose, **rosenbusk** rosaio

rosende lodativo, elogiativo

rose(n)hage roseto; **rosenknopp** bocciolo di rosa, **rosenkrans** nel rosario, corona, *be (lese) sin* ~ recitare il rosario, dire la corona, **rosenkål** cavolino di Bruxelles, **roseolje** olio (el essenza) di rose; **rosenrød** roseo, rosato; **rosenskjær** luce f rosata, *se alt i et* ~ vedere tutto roseo, **rosetid** stagione f delle rose; **rose(n)tre** rosaio; (ved) legno di rosa

rosett (sløyfe) cuccarda, arkit. rosone m
rosin uvetta, uva passa (el. secca), *rosinen i påv* il
f. or fiore, il bocconcino (el. frizzo) finale
roskap (hjørne-) angoliera, cantoniera
rosmarin rosmarino
rosport canottaggio
rosse s. raffica
rosverdig, odevole, encomiabile, degno d. lode
rot 1 bot., mat. gram. radice f, *feste (sla)* ~ mette-
re radici, radicare, radicarsi, *fra roten av* in modo
radicale, radicalmente; *tre på* ~ pianta in pied
avling på ~ raccolto sulla pianta (in erba)
rot 2 disordine m, confusione f, guazzabuglio
rotarianer rotariano, socio del Rotary Club
rotasjon rotazione f, *rotasjonsakse* asse m di rota-
zione; *rotasjonsbevegelse* moto rotatorio, *rota-
sjonspresse* rotativa
rotbetennelse paradentite f, infiammazione f della
radice dentaria
rote 1. v. mettere in disordine, (leie) rovistare, fru-
gare (*inn, etter noe* per trovare qc.); ~ *med* disordi-
nare, scompigliare, ~ *opp jorda* rivoltare la terra
(dyr) raspare ne a terra ~ *pp inn* ~ rimestare
~ *sammen noe* fare un miscuglio di qc., raffazzo-
nare qc., ~ *seg inn (opp)* ~ ficcarsi m., impegolarsi
n
rote 2 (rode) mil. fila, (tropp) drappello, distretto
di arruolamento, *rotemarsj* schieramento per file
rotemester (forstander) mil. capo distretto
rotete rotare, roteare, *roterende* rotante, rotativo,
rotatorio, ~ *snuplog* spazzaneve m inv. a vite
d'Archimede
rotet disordinato, in disordine
rotfeste 1. s. radicazione f, *få* ~ radicarsi, *rotfeste*
2 v., ~ *seg* mettere radici, radicarsi *rotfestet* radi-
cato; *rotfrukt* radice f commestibile, *rotfylle* ottu-
rare (una radice dentaria); *rotfylling* otturazione f
(di una radice dentaria)
rothogge tagliare (un albero) a fior di terra
rotting (il) mettere in disordine, rovistare, scompiglia-
mento, *rottes* senza radici, fig. sradicato, *rotord*
radice f, radicale m, f, *rotskudd* getto radicale *rot-
stavelse* sillaba radicale, *rotstørrelse* mat. radicale
m *rottall* radice f di un numero
rotte 1 v., ~ *seg sammen* cospirare fare camarilla
rotte 2 s. topo, (stor) ratto, *brun* ~ surmulotto,
ratto delle chiaviche, *rottefelle* trappola per topi
rottegift topic da m
rottegn mat. segno di radice
rottehund cane m da topi, *rottekrig* derattizzazione
f, lotta contro i topi, *rotteplage* flagello dei topi
danno causato dai topi
rotting rotang m inv., canna intrecciata
rottevi radichetta, barba
rotunde rotonda, *rotur* remata
rotuldraging estrazione f di una radice (også
mat.), sradicamento
rov (det røvede) preda, bottino, (tyvegods) refurti-
va, (røveri) rapina, (bortføre se) ratto, *gå på* ~
andare a predare (el. a fare bottino), (dyr) cacciare
la preda, *rovdrist* sfruttamento a oltranza (el. ec-
cessivo); *rovdyr* (animale m) predatore m, carnivo-
ro, bestia feroce
rovfisk pesce m carnivoro (el. predatore), *rovfiske*
pesca predatoria, *rovfugl* rapace m, uccello da pre-
da *rovløst* rapacità *rovløsten* rapace, avido di pre-
da, *rovmord* omicidio a scopo di rapina *rovmorder*
rapinatore m, assassino, grassatore m
royalisme spirito monarchico, fedeltà alla monar-
chia, *royalist* realista m f monarchico (pl. -er).

royalistisk monarchico, di fede monarchica *royal-
ty* royalty f, (forfatter-) diritti mpl d'autore
ro ruvido, scabro (*til å føle på* al tatto) *rubank* (hø-
vet) piaia lunga
rubb og stubb tutto fino all'ultimo, merk. in blocco,
ta ~ fare piazza pulita, *rubel* rublo
rubin rubino; *rubinfarget* color rubino
rubrikk rubrica, *rubrikksystem* sistema tabulare
rubrisere rubricare, classificare in rubriche
rudiment rudimento, accenno *rudimentær* rudimen-
tale
ruff mar. alloggio mpl de l'equipaggio, *ren* ~ subito,
in un fiato *ruffe* F arruffianare fare il mezzano
rufferiske ruffiano (a), mezzano (a), prosseneta
m, F protettore m, *rofferi* ruffianeria
rug segale f *rugbrød* pane m di segale
rugde beccaoccia
ruge, ~ *ut* covare, ~ *over* (passe på pønske på,
covare *inn* *endi* dei cattivi propositi), (f. oks. mør-
ket) incombere, *rugehøne* chioccia, *rugekasse* nido,
covatoio, *rugemaskin* incubatrice f *rugeplass* nido
terreno di cova, *rugetid* (tempo della) cova
rugge tr. scuotere, far vacillare scuovere intr. va-
cillare, tentennare, (vakle) barcollare
rugkavring galletta di segale *rugmel* farina di sega-
le *rugning* cova, incubazione f
ruhet ruvidità, ruvidezza, scabrezza *ruhøret* insuto,
ispido (og bot.), (terr. er) a pelo duro
ruin rovina, (forfallent hus også) rudere f / *ruiner*
in rovina, in macerie, *ruinere* rovinare *ruinerende*
rovinoso, *ruinhaug* ammasso (el. mucch. el. di ma-
erie
rujern ferro grezzo *ruke* m. *dyrt* a sc. r.
rull rotolo, rullo, (film-) rotolo, bobina
rulle 1 intr. v. rotolare, (skip) ruotare, (torden)
rombare *la pengene* ~ spendere e spandere *sjøen*
ruller il mare è agitato, ~ *med* *armene* roteare gli
occhi, ~ *ned* rotolare di sotto, (gardin) calare, ab-
bassarsi
rulle 2 tr. v. rotolare, (tøy) manganare si rare col
mangano, ~ *ned* far rotolare in giù, (gardin) ab-
bassare calare ~ *opp* far rotolare in su, (gardin)
tirare su, alzare, ~ *ut* srotolare svolgere, ~ *sam-
men* arrotolare, ~ *en sigarett* arrotolare (el. larsi)
una sigaretta, ~ *et bilde opp* far en srotolare una
tela davanti a qn., ~ *seg sammen* arrotolarsi, av-
volgersi, (person. dyr) saggomitolarsi
rulle 3 s. rotolo, rullo, (tøy) mangano, (fortegnol-
se) ruolo, *strøket av rullene* mil. cancellato dai qua-
dri
rullebane pista di decollo, *rulleblad* fedina penale
stato di servizio, *ha rent* ~ avere la fedina pulita
rullebod stanza del mangano, *rullefilm* pellicola su
bobina
rullegardin tenda avvolgibile, *rullegardinstokk* ba-
stone m a molla per tenda avvolgibile
rullende rotolante, che rotola, mar. che rotola, ~
materiell materiale m rotabile
rulleskøyte schettino, patino a rotelle, *rullestein*
ciottolo, ciottolone m, *rullesteininformasjon* terreno
alluvionale *rullestokk* rullo di mangano, *rullestol*
poltrona a rotelle, *rulletrapp* scala mobile
rulett roulette
rulletøy biancheria da stirare (el. stirata) col manga-
no, *rulling* rotolamento, rotolio (tøy) stiratura col
mangano, (torden) rombo, mar. rollio
rumenar romeno *rumensk* romeno
rumle rumoreggiare, brontolare, (mage) gorgoglia-
re, brontolare; *det rumler i magen min* mi gorgoglia
il ventre, *rumling* (mage) gorgoglio, brontolio

rummel rumore m, rombo, fracasso
 rumpe sedere m, deretano; **F** culo; (dyr) groppa, natiche fpl, treno posteriore; **rumpeballe** natica, chiappa; **rumpestykke** (sau) cosciotto, (okse) coscia, culaccio; **rumpepetrol** girino
 rumstere fare fracasso, tramenare, mettere sottosopra (*med noe* qc.), **rumsternag** (larm) baccano, (omflytting) tramenio
 rua, ~ *på hanken* corsa (el. ressa) agli sportelli
 rund tondo, rotondo, londeggiante; **rundt bord** tavola rotonda, **rundt ansikt** viso tondo; **rundt tall** cifra tonda, **bli** ~ arrotondarsi, **gjøre** ~ arrotondare; se også **rundt**
 rundbrenner (på ampe) lumine lo, (lampe) lampada a stoppino tubolare, (ovn) stufa a fuoco continuo, fig. dongiovanni, corteggiatore incorreggibile
 rundbue arco a tutto sesto, **rundbuestil** stile m. románico; **rundbuet** arcuato a tutto sesto
 runddans rigoletto, ridda, (barnetek) girotondo
 runddel rotonda, **runde** 1 s. giro, (vakt) ronda, (på bar) bicchierata, sport ripresa, **gå sin** ~ fare il giro, (vakt) fare la ronda; **runde** 2 v., ~ *av* arrotondare, se *avtunde*, ~ *en pynn (et merke)* doppiare un capo (una boa); **rundebord** (skonferansek) tavola rotonda, **rundelig** adj. abbondante, lauto
 rundflygning circuito aereo; volito a circuito chiuso, **rundgang** (bevegelse) giro, ciclo, rotazione f
 rundhet rotondità, sfericità, **rundholter** mar. alberi mpi e pennoni mpi
 rundhåndet generoso, largo (pl. -gh); **rundhåndet** bet. generosità, larghezza, munificenza
 runding (av-) arrotondamento, rotondità tondo
 rundjule picchiare di santa ragione, **rundkast** capriola, volteggio, ruota, **gjøre et** ~ fare un capitolombolo, **rundkirke** ch. esa a pianta circolare, **rundkrets** circolo, circuito, **rundlast** canco di tronchi
 rundpullet, ~ *hatt* bombetta
 rundreise viaggio circolare, giro (turistico, d'affari), **rundreisebillet** biglietto circolare
 rundrygget curvo, gibboso
 rundskrift tondo, **rundskriftpenn** pennino da tondo, **rundskrivelse** circolare f
 rundskue panorama m, **rundskåret** tagliato in tondo; ~ *skjort* gonna a godet, **rundspørre** svolgere un'inchiesta, chiedere in giro, **rundstykket** panino
 rundt adv. in tondo, in cerchio, in giro, intorno, prep. intorno a, *dansé* ~ *noe* fare il girotondo intorno a qc., *gå (løpe)* ~ andare (correre) in giro; *gå* ~ *noe* girare intorno a qc., *dreie seg* ~ fare una giravolta, rotare (noe intorno a qc.); *gå* ~ *byen* girare intorno alla città; *gå* ~ *i byen* girellare per la città, *det går* ~ *for ham* gli gira la testa, ~ *om (kring)* dintorno, tutt'in giro, prep. intorno a; ~ *om i huset* per tutta la casa, se *ellers* **rund**
 rundtur giro, escursione f; **rundtømmer** tronco non-squadrato
 rune carattere m runico, **rune-** runico (pl. -ci), **runestein** pietra runica, **runetyd(n)ing** interpretazione f dei caratteri runici
 runge risuonare, rimbombare, **rungende** sonoro, rimbombante
 ruptur med. rottura, perforazione f
 rus ebbrezza (og fig.), sbornia, *få seg en* ~ inebriarsi, ubriacarsi *ha en (liten)* ~ essere un po' brillo, **rusdrikk** bevanda alcolica
 ruse 1 v. inebriare, ubriacare, **ruse** 2 s. bertuello, **rusefiske** pesca al bertuello
 rusk 1 (en) pezzo d'uomo, **rusk** 2 (et) granello di polvere pagliuzza
 ruske, ~ (i) scuotere, squassare; ~ *en i hodet* tirare

i capelli a qn.; ~ *noe opp* strappare (svellere) qc., ~ *en opp* (av søvne) riscuotere qn
 ruskeveir tempo piovoso, brutto tempo
 ruskinn pelle f scamosciata, camoscio; **ruskinnshanske** guanto di camoscio
 ruskomsuisk guazzabuglio, (rett) rifrittume m.
 rusle camminare lentamente, girellare, fare quattro passi
 russ candidato all'esame di maturità norvegese
 russer(time) russo (a - **russetid** periodo degli esami finali, se *russ*, **russefinere** russificare, rendere russo.
 russisk russo, **russlar** cuoio di Russia, bulgaro
 rust ruggine f (også korn), **edel (grønn)** ~ patina, *gni (slipe)* **rusten av noe** dirugginire qc.
 rustbrun (color) ruggine, rossiccio; **ruste** 1 arruginire, arruginirsi; ~ *fast* essere immovibile per la ruggine, *få til å* ~ arruginire
 ruste 2 armare; ~ *seg* armarsi, (forberede seg) prepararsi (til å); ~ *seg med* armarsi (munirsi) di
 rusten arrugginito, (høst) raucio (pl. -chi), **bli** ~ arruginirsi, (høst) arrochirsi **gjøre** ~ arruginire, (høst) arrochire; *det å være* ~ arruginimento, (høst) raucedine f; **rustfarge** color m (della) ruggine, **rustfarget** (color) ruggine, rossiccio, **rustflekk** macchia di ruggine; **rustfri** inossidabile
 rustkammer deposito d'armi, armeria, **rustning** (drakt) armatura, i *full* ~ in completa armatura fig. completamente equipaggiato, con armi e bagagli, **rustninger** (krigs-) armamenti mpl
 rustnøysveduett indus ma belata; **rustningskapplop** corsa agli armamenti
 rustred ruggine, rossiccio
 rute 1 (reise-) itinerario, (togtabell) orario (ferroviano), **rute** 2. (likant) quadrato; (vindus-) vetro, (sjakkbrett) casella, **ruteangivelse** itinerario; **rutebil** autocorriera, autopullman m inv. di linea, **rutebilsekskap** impresa di autotrasporti
 rutebok orario (delle ferrovie, degli autobus di linea ecc.), **rutebil** nave f passeggeri di linea
 rutebart servizio regolare di navigazione **rutefly** aereo di linea, **ruteflyging** servizio aereo regolare, aerotrasporto di linea
 ruteformet quadrato; **ruteglass** vetro; **ruteknuser** spaccatore m di vetri, **rutemonster**, i ~ quadrettato, a quadri
 ruter (i kort) quadri mpl, ~ *ess* asso di quadri.
 rutet a quadri, a scacchi; (papir) a quadretti, quadrettato
 rutine pratica, esperienza, routine f; **rutinemessig** ordinario; d'abitudine; **rutiner** pratico (pl. -ci), esperto (i di)
 rutsje scivolare, slittare, (ras) franare; **rutsjebane** otto volante, montagne fpl russe
 rutte, *han har lite å* ~ *med* ha poco da spendere, *ha 10 millioner å* ~ *med* avere dieci milioni a disposizione, *han har meget å* ~ *med* e ben fornito di denaro
 rure giganteschi, essere di grossa mole, occupare molto spazio
 ry reputazione f, fama
 rydde sgombrare, sbarazzare (*for* da), (tømme) vuotare; (land) dissodare (for mennesker) sfoltare, ~ *av veien* rimuovere, togliere di mezzo; ~ *opp på et rom* riordinare (una camera) ~ *til side* mettere da (una) parte; ~ *ut av* (tømme) vuotare, sgombrare
 ryddig ordinato, in ordine, lindo; **gjøre** ~ mettere in ordine, riordinare; **rydding** sgombero, **rydding(sarbeid)** dissodamento; **ryddingsmann** agr. dissodatore m

rygg dorso, schiena, (stol-) spalliera, schienale m. (f. ell-, bølge) dorso: *ha en fri* ~ essere coperto alle spalle, *holde ryggen fri* poter battere in ritirata, *ha en bred rygg* avere buone spalle, *skjete* ~ incaricare il dorso, fare la gobba, *sette* ~ *på en bok* indor-sare un libro, *det løper kaldt nedover ryggen på meg* mi fa venire i brividi, *med hendene bundet bak på ryggen* con le mani legate dietro la schiena *bak min* ~ dietro le mie spalle (uten mitt vitende) a m a insaputa, (i mitt fravær) alle mie spalle, *falle for den i ryggen* prendere il nemico alle spalle, *ha noen i ryggen* fig. avere degli appoggi, ~ *mot* ~ schiena contro schiena, *putte noe ned på ryggen på en* infilare qc. giù per la schiena a qn

ryggen spina dorsale, **ryggcrawl** dorso: **rygge** indietro, arretrare, (med bil) fare marcia indietro, **ryggeløs** depravato, degenerato: (utsvevendes) **ryggeløshet** depravazione f. **ryggfinne** pinna dorsale

ryggflesk lombata, **ryggvirvel** vertebra dorsale **ryggmarg** midollo spinale **ryggmargsnerv** nervo spinale **ryggmargsprøve** puntura lombare, *ta en* ~ fare l'analisi del midollo spinale, **ryggmargtærning** tafe f. dorsale (spinale)

ryggrod spina dorsale: colonna vertebrale, (fisk) lisca

ryggsekk zaino, sacco da montagna **ryggskjerve** scoliosi f. **ryggskjold** carapace m. **ryggsmerte** dolori mpl. alla schiena mal m. di schiena, med **rachialgia** **ryggstykke** parte f. dorsale, (isløkt) schienale m. (møbel) spalliera, schienale, (på harnisk) schienale, *gurve ens ryggstykke* accarezzare le spalle a qn., **ryggste** spalliera, schienale m. fig. appoggio, **ryggsvømming** nuoto sul dorso **ryggstøyle** colonna vertebrale **ryggta** sp. di lotta, *ta* ~ lottare, **ryggverk** mal m. di schiena

ryke 1 (sende ut røyk) fumare, *det ryker her* c'è un gran fumo qui **ryke** 2 (gå i stykker) rompersi, andare in pezzi, (gå over styr) andare in fumo (el. el. monie), *tauet røk* la corda si è strappata, *forretningen røk* l'affare è andato in fumo, **ryke** 3 ~ *løs* *på* precipitarsi su, avventarsi su, ~ *i haren* *på* *hverandre* ~ *summen* accapigliarsi (og fig.), prendersi per i capelli

rykk strappata, stratta, strattone m. *gi et* ~ *med tauet* dare una tirata alla corda, *vakne med et* ~ svegliarsi di soprassalto, *i* ~ a strappi, a sbalzi

rykke tirare, ~ *en* *i* *for gjeld*, assillare qn. (con la richiesta del pagamento di un debito), ~ *fram* intr. avanzare, ~ *(noe)* *inn* (avis) fare un'asserzione, ~ *inn i et land* invadere un paese, ~ *mot fienden* avanzare contro il nemico, ~ *opp* tr. strappare, (med rot) estirpare, sradicare, intr. (i grad) essere premesso d. grado ~ *opp i* *liberi* *i* *passate* *a* *et* *onnello*; ~ *sammen* tr. stringere, serrare, intr. stringersi, ~ *tilhake* intr. indietro, arretrare, tr. arretrare, ~ *ut* tr. strappare, estirpare; intr. mettersi in marcia, ~ *ut med penger* tirar fuori del denaro; ~ *ut med språket* parlar chiaro

rykker creditore m. assillante, F. pescecane m. **rykkerbrev** sollecitatoria, sollecito di pagamento

rykk(e)vis a sbalzi, a strappi, a strattoni

rykte (snakk) dicenda, voce f. (ry) reputazione f. *fama* *neds* *rykte* *om* *et* ~ *et* *ce* *in* *onda* *del* *gar* *det* ~ *at* *si* *dice* *(si* *vocifera)* *che*, *cor* *voce* *che* *det* *går* *rykter* *om*; *se* *ne* *parla* *(di)*; *jeg* *har* *hørt* ~ *om* *at* *ho* *sentito* *dire* *che*, *ha* *et* *dårlig* ~ *avere* *una* *cattiva* *reputazione*, *han* *har* *ikke* *det* *beste* ~ *la* *sua* *reputazione* *non* *è* *tra* *le* *migliori*, *ha* *et* *tvilsomt* ~ *essere* *di* *dubbia* *fama*

ryktes, *det* ~ *at* *si* *dice* *che*, *si* *è* *diffusa* *la* *voce* *che* **ryktesmed** propagatore m. di voci false **pettegolo**, **ryktevis** secondo le voci che corrono

rynke 1 s. ruga, grinza, (fold) p. a. *son* *crespa*, *arricciatura*, *slå rynker* (tøy) *arr* *aggrinzarsi*, *med rynker i pannen* (v ede) *con* *i* *fronte* *aggrittata*

rynke 2 v. raggrinzare, incresparsi i somi arricciare, ~ *pannen* *hrynene* *corrugare* (aggrittare) *la* *fronte*, *fare* *capiglio*, ~ *på nesen* *arricciare* *il* *naso* **rynket** rugoso, grinzoso, (tøy, nese) arricciato, (panne i vrede) *aggrittata* *aggrittata*

rype lagopodo, pernice f. bianca

ryste (riste) 1 tr. scuotere, agitare, scrolare, (hardt) squassare, fig. også turbare, ~ *nor* *av seg* *aberarsi* *da* *qc.*, ~ *tregheten* *av seg* *scuotersi* *dal* *torpore*, ~ *det* *av seg* *liberarsene*, ~ *støvet* *av sine fatter* *allontanare*

ryste (riste) 2 intr. tremare (ai friski) di paura, *over hele kroppen* *in* *tutte* *le* *membra*, ~ *på* *hudet* *scuotere* (scollare) *il* *capo*, (av eide) *ciondolare* *il* *capo* **rystelse** scossa (og fig.), scrollo, **rystende** fig. commovente, che provoca agitazione, (skjelvende) tremante

rytme ritmo, cadenza, **rytmikk** ritmica **rytmisk** ritmico (pl. -ci), adv. også in cadenza

rytter cavaliere m. cavallerizzo, cavalcatore m. *spannk* ~ *mil* *cavallo* *di* *Frisia*, *være* *en* *god* ~ *essere* *un* *buon* *cavallerizzo*, *andar* *bene* *a* *cavallo*, **rytter** *d* *cavallo* *cavallo* *cavallo* **rytterangrep** carica di cavalleria, **rytterfane** cornetta, **rytterfektning** battaglia a cavallo

rytter cavalleria, *lett* *(tungt)* ~ *cavalleria* *leggera* (grave el. grossa), **rytterske** cavallerizza, amazzone f., **rytterstatue** statua equestre

rød rosso, (hår skjegg osv) også fulvo, rossiccio, (høyred) scarlatto, vermiglio, (ansikt) rubicondo; *bli* ~ *diventare* *rosso*, *arrossare*, (i hodet) *arrossire* (*helt opp over ørene* *fino* *alla* *radice* *dei* *capelli*), *bli* ~ *av sinne* *diventare* *rosso* *di* *rabbia*, *bli* *hude* ~ *og* *hlek* *arrossire* *e* *impallidire* *a* *un* *tempo*, *farge* ~ *arrossare*, (tøy) *tingere* *di* *rosso*, *gjøre* *en* ~ *i* *hodet* *far* *arrossire* *qn.*, *røde* *hunder* *rosolia*, *rubeo-*

redbeite barbabietola (rossa), **redblond** biondo ramato, **redbrun** rossobruno, (hest) bano, **redbøk** faggio

redglødende *rovente* **redgran** abete rosso **redgul** rossiccio arancione

redhette cappuccio rosso, **redhud** pellerossa m. f., **redhåret** che ha i capelli rossi rosso, F di pelo rosso

redkinnet che ha le gote rosse, rubicondo, **redkjelke** pettirosso, **redkritt** gesso rosso, (til tegning) sanguigna **redkrittsteining** sanguigna, **redkål** cavolo rosso

redlig rossastro, (hår skjegg) rossiccio, **redlek** cipolla

redmale dipingere (pitturare) di rosso

redme 1 v. arrossire (av di), ~ *dypt* *farsi* *di* *porpora*, *avvampare*, **redme** 2 s. rossore m.

redmussel rubicondo, che ha il viso colorito, ~ *hudfarge* *carnagione* *f* *colorita*, **redneset** che ha il naso rosso (el. paonazzo), **redprikket** a puntini rossi, a macchie rosse

redskimmel roano, **redskjegget** che ha la barba rossa **redskjoldet** macchiato di rosso, **redspette** passera di mare, **redsprengt** arrossato, venato di rosso, a chiazze rosse, **redstripet** a righe rosse, rigato di rosso

redstrupe pettirosso, **redternet** a scacchi rossi

redtepp (person) rosso, **redtorn** biancospino a fiori
rossa, **redvin** vino rosso
redøyd (-øyet) che ha occhi rossi (el. arrossati),
dagli occhi rossi
ruffel rabuffo, **refle** rabbuffare
rak fumo, *ingen ~ uten id* non c'è fumo senza ar-
rostato, *se røyk rake* fumare, affumicare, *røkt laks*
salmoncino affumicato; *se røyke*
røkelse incenso; **røkelseskar** bruciapropoli m. inv.
rel. turibolo, incensiere m.
røkt cura, (pass) guardia, sorveglianza.
røkte curare, (pass) sorvegliare, badare a, ~ *su-
gjerning (utt kall)* attendere al proprio lavoro
adempire il proprio ufficio
røktørket essiccato al fumo.
rømling fuggiasco (pl. chi), disertore m.
rømme 1. intr. v. fuggire (*av landet* dal proprio pa-
ese), mil. disertare, tr. v. abbandonare, lasciare (*i all-
huset in gran fretta*)
rømme 2., ~ *seg* schiarsi la gola, tossicchiare
rømme 3. s. panna inacidita, **rømmekolle** latte m. in-
tero rappreso
rømning, **røming** fuga, mil. diserzione f., abbandono
rønne catappecchia, binoca, stamberg
røntgenapparat apparecchio Röntgen (el. a raggi
X e radiopici) **røntgenbehandling** radioterapia,
røntgenbilde radiografia, **røntgenstråle** rag-
gio X, raggio Röntgen, **røntgenundersøkelse** radio-
scopia, esame m. radiologico
røpe tradire, manifestare (involontariamente), (*ty-
de på*) dimostrare, provare, (*avsløre*) rivelare, sve-
lare, (*legge for dagen*) palesare, *han røper seg selv*
s. tradire
rør tubo, condotto, (sukker-, spansk-) canna, (tøy)
sciocchezze fpl. **rørbrer** lettera inviata per posta
pneumatica
røre 1. v. toccare; (*røre om*) mescolare, rimescolare,
(*vekke medidenhet*) commuovere, toccare, inte-
nerire, (*våre*) stagionare, parlare a vanvera, ~
hva muoversi, *han rører ikke en finger* non solleva
un dito, ~ *kalk* impastare calce, *ikke ~ et lem* non
fare un movimento, ~ *i nor* rimescolare qc., ~ *opp-
i* (*væske*) agitare, (*sak*) rinvangare (int.), ~ *på seg*
muoversi, fare del moto, ~ *sammen* mischiare,
mescolare, ~ *ut* (*i en væske*) stemperare, diluire
(in un liquido), ~ *ved noe* toccare qc., *vi vil ikke ~
ved den sak* lasciamo stare quella faccenda, *det som
rører seg i ham* ciò che turba la sua mente, *la seg ~
av noe* lasciarsi intenerire da qc.
røre 2. s. agitazione f., scompiglio, *et eneste ~* un
gran pasticcio, *andelig ~* emozione forte tur-
bamento, *det ble et ~* nacque un subbuglio, *det
vakte et ~* sollevo scalpore, provocò tumulto
rørekopp chi parla a vanvera, chi dice sciocchezze
rørelse, *li og ~* vivacità e animazione
rørende commovente, toccante, *hvor du er ~* (*av-
deg*) sei veramente commovente
rørfløtning intreccio di vimini, stuoia, canniccio
rørfløyte zuffoio, flauto campestre
rørformet tubolare, a tubo, bot. tuboloso
rørgate radura (fatta per una) condotta
rørig agile, vivace, in gamba, *rask og ~* vispo e ar-
guto
rørlegger tubista m. f. lattoniere m., oitoniere m.
rørlegging posa di tubi
rørlig mobile, mobile (også jur.); ~ *eiendom-
gods* beni mobili ~ *kapital* capitale disponibile
liquidi mpl
rørmeblær mobili, mpl. tubolari (el. di bambù)

rørpost posta pneumatica, **rørsete** sedile m a canniccio (el. impagliato), **rørsopp** fungo tubolare (el. fornito di tuboli).

rørstol sedia impagliata, sedia a canna intrecciata (el. a canniccio), sedia di bambù, **rørsukker** zucchero di canna

rørt commosso, intenerito, *bli ~ til tårer* commoversi fino alle lacrime, *være d. pt* ~ essere profondamente commosso, ~ *smør* burro ammorbidito

rosshag bot. erica comune (*Calluna vulgaris*)

rost 1 (stemme) voce f, *lese med høy* ~ leggere ad alta voce (el. con voce sonora)

rost 2 mar. parasartie m inv., (på hus) struttura portante (del tetto)

røve rapinare, rubare (*noe fra en* qc. a qn.), commettere ruberie, darsi al brigantaggio, (plyndre) saccheggiare, spogliare, ~ *ens hjerte* rapire il cuore a qn., ~ *et kys fra en* rubare (carpire) un bacio a qn.

røver brigante m, bandito, ladrone m. **røveraktig** da brigante, ladronesco (pl. -ch); **røveransfører** capo dei briganti, capobanda, **røverbande** banda di briganti, manica di furfanti, **røverhistorie** storia di briganti, racconto avventuroso, (skryt) smargascia gaudiosa **røverhule** covo di briganti (bar. di)

røverhåndverk brigantaggio

røveri rapina, furto, banditismo, brigantaggio

røverkjøp acquisto a prezzo irrisorio, *det er ~* ~ è regalato, **røverkule** covo di briganti, *gjøre sitt hjerte til en ~* ~ nascondere (dissimulare) propri sentimenti (le proprie intenzioni), **røverpakk** manica di banditi, teppaglia, **røverrede** covo di briganti, **røverridder** brigante m gentiluomo, **røvertokt** impresa di briganti, spedizione f brigantesca, **røvervesen** brigantaggio

røvet, ~ *gods* bottino, refurtiva

røyk (røk) fumo, *gd opp i ~* (brenne) ridursi in cenere, *lig* andare in fumo, *det gikk som en ~* ~ è stata questione di un attimo, **røykbombe** dandelotto fumigeno

røyke (mat) affumicare, (tobakk) fumare, (røkelse) bruciare, (mot smitte) disinfettare con fumigazione, ~ *til inn i en pipe* ingrozzare una pipa, ~ *ut en rev* stanare una volpe con il fumo

røykebord tavolino da fumo, **røykekupé** compartimento (per) fumatori, **røyker** (tobakks-) fumatore m (mat) affumicatore m **røykeri** affumicatorio

røykesalong salotto sala, per fumatori **røykesild** aringa affumicata, **røyketobakk** tabacco da fumo

røykfang cappa da camino; **røykfarget** color fumo, grigio fumo, **røykfordrivende** antifumo, **røykforgiftet** intossicato dal fumo, **røykfortærende** fumivoro, **røykfri** senza fumo, **røykfritt lokale** locale m dov'è proibito fumare

røykhatt calotta da camino, **røykhette** cappello di fumaiole, (drejende) fumaiole girevole, **røykhjelm** casco para fumo, **røykhuil** apertura per la fuoriuscita del fumo

røyking (mat) affumicatura, (mot smitte) fumigazione f. (tobakks-) (il) fumare, ~ *forbudt* vietato fumare

røyklegging cortina di fumo; **røykmaske** maschera antifumo

røykplage disturbo provocato dal fumo **røykskade** danno provocato dal fumo, **røykskrift** pubblicità aerea

røyksky nuvola di fumo, (tobakk) sbuffo di fumo

røyksmak sapore di fumo (el. di affumicato); **røyksøyle** colonna (el. pennacchio) di fumo, (tynn) filo

di fumo; (atombombe) fungo. **reykteppe** m. (cor-
lina fumogena)

reykturket essiccato al fumo, affumicato

reýne, *del reýner þá* e una faccenda seria *ndr del
reýner þá* quando la situazione si fa sempre più dif-
ficile

reys ammasso di pietre (el. di roccia). **reyskati** er-
melino

reýte perdere il pelo. mutare il pelo. **reýting** muta

rá 1 adj. (ukokt) crudo; (ubearbeidd) greggio,
grezzo; (uoppdragen) rozzo, grossolano. (voide
ig) brutale. (vær) freddo e umido; (ved) verde. ~
maki forza bruta

rá 2 s. mar. pennone m. (latínarseil) antenna

rá 3 v. ~ *med en* dominare qn, sapere come trat-
tare qn, ~ *med noe* venire a capo di qc, essere in
grado di trattare qc, se elers. **råde**

rábalanse bilancio (el. saldo) provvisorio. **rábukk**
capriolo

rád cons. s. suggerimenti (mæddi, rímæddi)
(þenger) mezzi. (forsamling) consiglio. consulta
her er góðe ~ *dyr* il caso è difficile; *det er det* ~
fur a questo c'è rimedio. *følge ens* ~ seguire il con-
siglio di qn, *hvað du vil* *følge mitt* ~ se dai retta a
me *hú* ~ *til* avere i mezzi per. *jeg har ikke* ~ *til* det
non ne ho i mezzi. non posso spendere tanto. *há
gud* ~ avere mezzi. essere ubbiente. aver soldi da
spendere. *halde* ~ tenere consiglio. consultarsi.
del. herare (om su). legge ~ *upp* fare progetto. sta-
bile un piano *hún vet ikke sin orme* ~ non sa più
a che santo votarsi. *hán har góðe* ~ sa consigliare
bene. *síð bi med* ~ og *dad* consigliare e aiutare
spørre en om ~ chiedere consiglio a qn; (lege o f)
consultare qn, *þá ens* ~ per (el. dietro) consiglio
di qn, *ta en med þá* ~ invitare qn. a deliberare.
spørre en til ráðs consultarsi con qn. consultare
qn (om su. in merito a)

ráðe (gi. **rád**) consigliare (en qn, en til noe qc. a
qn); (styre) governare. dirigere. (være ráðande)
predominare. imperare. ~ *en til ó gjøre noe* consi-
gliare a qn di fare qc, *hún ráðer seg selv* non accet-
ta consigli da qn., *barn kan ikke* ~ *seg selv* i bam-
bini non possono governarsi da soli. ~ *over* di-
sporre f. ~ *en far* *seg selv* non consigliare a qn
di fare qc., sconsigliare (dissuadere) qn. dal fare
qc. *jeg ráder hverken fra eller til* non voglio né con-
sigliare né sconsigliare; ~ *til fred* raccomandare la
pace

ráðelig consigliabile, opportuno, saggio. *det ráðe-
ligste* ville være la cosa migliore (il partito più sag-
gio) sarebbe di (+ inf). **ráðende** predominante.
under de ~ *forhold* nelle presenti circostanze. *være*
~ predominare

ráðføre, ~ *seg med en* consultare qn (om su)

ráðgivende consulente. ~ *forsamling* assemblea
consulativa. **ráðgiver** consigliere m. consulente m. f

ráðhus municipio. palazzo comunale (el. munic. pa-
le)

ráðighet disposizione f. *há noe til en* ~ aver qc. a
propria disposizione *há* ~ *over noe* disporre f. be-
ramente di qc. *stille / stå / til en* ~ mettere (esse-
re) a disposizione di qn

ráðles irresoluto. indeciso. *være* ~ non sapere che
pess. più fare **ráðleshet** irresolutezza indecisione f

ráðmann assessore m. (finans- a le finanze)

ráðsal sala del consiglio

ráðslagnug consultazione f. (legers) consult. **ráð-
slá** consigliarsi. consultarsi. tener consiglio

ráðsnar deciso. accorto, avveduto. dai riflessi pron-
ti. **ráðsnarhet** decisione f. avvedutezza presenza di
spinto

ráðspørre consultare (om di. per sapere se)

ráðvill indeciso. perplesso **ráðvilhet** indecisione f
perplexità

rádyr capriolo

ráemne materia prima. materiale greggio (el. greg-
zo)

ráfabrikat prodotto greggio. **ráfloft** (person) spen-
dereccio. che fa spese pazzes (gave) molino dispen-
dioso **rágummi** caucciù greggio **rágummisak** so-
la di para

ráhet crudezza (og fig.). fig. grossolanità. brutalità

ráhud pelle f. non conciala. **ráhogge** sbazzare. sgros-
sare. **råjera** ferro crudo. ferro greggio

rák canale m. (passaggio) navigabile nel mare ghiac-
cato **rákale** freddo e umido **rákalt** piccolo di
capriolo

ráke (trefte) incontrare. (ramme) cogliere colpire
~ *þá en* imbattearsi in qn

rákjører automobilastro. pirata m. della strada

rákost verdure fpl crude **rákostdiett** dieta a base di
verdure crude (e frutta cruda). **rákostkvern** trita-
tutto

rámalm minerale m. greggio. **rámateriale** materie fpl
prime. materiale mpl allo stato greggio. **rámelk** lat-
te m. d. mucca che ha part. (el. da poco) ca. ostr.

ránokk(e) punta di pennone. **råolje** petrolio greggio

råprodukt prodotto greggio. **råseil** vela quadra. **rå-
silke** seta greggia. seta cruda. **råstoff** materia pri-
ma. **råsukker** zucchero non raffinato. **råtamp**. -fom
brutto.

råte marciume m. **råte**, ~ *opp* marcire. imputri-
dire. putrefare; **råting** putrefazione f. decomposi-
zione f

råtten marcio. guasto. putrefatto imputridito. ~
smak sapore di marcio: *en* ~ *sak* una losca faccen-
da. *det er noe råtten ved denne sak* c'è del marcio
in questa faccenda. *smake (lukte) råtten* sapere
(puzzare) di marcio. **råttenkap** marciume m. (og
fig.). putrefazione f. fig. corruzione f

råvilt caprioli mpl. (kjøtt) carne f. di capriolo. cac-
ciagione f

S

S, s (uttal: esse) S, s

sabbat sabato. *holde* ~ osservare il sabato

sabel sciabola. sabelbajonett sciabola baionetta, sabelhogg sciabolata, sabelrasler soldato spaccone spaccamontagne m inv., sabelrasling untunio di sciabole fig minacce. *sabla* adv lam. moltissimo, *sable*, ~ *ned* abbattere a sciabolare, sciabolare

sabotere sabotare, fare (commettere) sabotaggio

sadist sad. sta m, f, sadistisk sadico (pl -ci)

safari safari m, saffian marocchino

safir zaffiro. safirblå color zaffiro, zaffirino

safrno zafferano, safranfarvet (color) zafferano,

safrangul gr. o zafferano

safi (i frukt, grønnsak, kjøtt) succo (pl. -ch.) i kroppen) umore m, (kokt frukt- med sukker, hos løsaft) sciroppo, (sevjø, fig kraft) linfa, *det har hverken ~ eller kraft* non ha ne gusto ne sapore, *ta all ~ og kraft* av noe spremere il sugo da qc., svigorsire qc.

saffull succulento, succoso, sugoso, saftig sugoso succoso bol succulente fig (sl)brig, licenzioso saftighet succosità succulenza fig licenzioso a saftløs senza sugo (og fig i mandito (og fig i smak os seip) a saftløshet mancanza di sugo aridità, scipitezza

sag sega, (sagbruk) segheria

saga (nordisk) saga; (sagn) leggenda, *det er en ~ blott* e acqua passata, *gå ut av sagan* dileguarsi, svanire, *sagaskriver* autore m di saghe (nordiche), *sagatid* epoca descritta dalle saghe nordiche

sagbind lama di sega, sagbruk segheria, sagbukc cavalletto del segantino, sage, ~ (over) segare, sag-

flis segatura, sagformet dentellato, a sega, sag-

krakk cavalletto per segare, *sagmester* capo di segheria mastro egna udd *sagmugg* segatura

vagn leggenda, (overlevering) tradizione f, (myte) mito (rykte) voce f, *som tilhører sagnet* leggenda-

rio, *det gikk et ~* si correva voce che

sagn- leggendaio, da leggenda, *sagadikt* (n)ing poesia mitica, epica, *sagnfigur* personaggio leggenda-

rio, *sagnkrets* ciclo (leggendaio), *sagnrik* ricco di

leggende *sagntid* era mitologica, tempo delle favo-

le

sago(gryn) sago m, sagopalme palma da sago, sago-

suppe zuppa di sago

sagskurd segatura, (i) segare, *sagsnitt* taglio di se-

ga

sagt detto, *sum ~* come detto, *som ~*, *så gjort* detto

fatto, *det er lett nok* ~ è presto detto, *det er lette-*

re ~ enn gjort dal dire al fare c'è di mezzo il mare,

dermed er alt ~ e tutto detto, *det er meget ~* e dir

molto, *det er ikke ~* si non è detto che

sagtakket dentellato, a sega, *sagtann* dente m di se-

ga

sak (ting) cosa, (fretts) causa processo, lte f (for-

retning forhold) affare m, faccenda, (spørsmål) questione f, (omstendighet) circostanza, cosa,

(kjensgjerning) fatto, *den gode ~* la buona causa,

viktig ~ cosa (faccenda questione) importante, *et*

utveklaks ~ questione di un attimo, *saken er (den)*

seg e una questione diversa, è un fatto a parte, *det er hele saken* ecco tutto, e tutto qui, *det er ingen ~* è una bazzecola, è cosa da nulla, *er det noen ~?* vedi com'è facile?, *slik står saken* così stanno le cose, la faccenda è in questi termini, *hvorledes står saken?* a che punto stanno le cose?, *avgjøre saken* definire la questione, *anlegge (reise) ~* mot fare causa a, querelare, dare (sporgere) querela a, *føre en ~* difendere una causa, *gjøre felles ~* fare causa comune, *gjøre sine saker godt* fare bene i propri affari, essere abile nel proprio lavoro, *gjøre sine saker dårlig* curare male i propri affari, essere maldestro, *han har gjort sine saker godt (dårlig)*, se l'è cavata bene (male); *tale ens ~* perorare la causa di qn., *vinne sin ~* vincere la causa, fig spuntarla, avere causa vinta, *for den saks skyld* per questa ragione, (hva det angår) in quanto a questo, *sikker i sin ~* sicuro del fatto suo, *til saken* veniamo al sodo!, attieniti ai fatti! *gå like på ~* entrare subito in argomento, *det gjør intet for saken* non cambia le cose, non ha importanza per la faccenda, *navnet gjør intet til saken* il nome aggiunge nulla alla questione

sakarinn sacarina

sakesløs incolpevole, innocente, che non c'entra,

sakesløshet incolpevolezza, innocenza

sakfører procuratore m legale, legale m, avvocato,

sakførerfullmektig segretario di avvocato, giovane m, f di studio, *sakførerkontor* studio legale *sak-*

førerstand avvocatura foro, barra, *sakførsel* dife-

sa, patrocinio

sakke, ~ av (bakut akterut) rimanere indietro

sakkunnskap competenza, conoscenza della cosa,

med ~ con cognizione di causa, *sakkyndig* esperto, competente, perito, ~ *undersøkelse* perizia, *ta-*

le sum ~ parlare da competente, *sakkyndighet*

competenza, perizia

saklig obiettivo, oggettivo, razionale, positivo, ~

fremstilling esposizione obiettiva dei fatti, *saklig-*

het obiettività; *sak(s)liste* ordine m del giorno

agenda, *sakne se* savno

sakrament sacramento; *alterets ~* la Comunione

l'Eucaristia, *gi en syk sakramentet* comunicare un

amma alo dare il Viatico a un amma di

sakregister indice m, tavola analitica

sakristi sagrestia, sacristia

saks forbici fpl (metall-, hage-) cesore fpl; zbol

(klo) chele fpl, (skihopp) sci mpl incrociati, (felle)

lagnola, *en ~* un paio di forbici (el di cesore), *gå i*

saksa fig. cadere in trappola, *ta en ~* (spill) fare

un impasse

saksanlegg causa, azione f legale (el giudiziaria),

saksbehandling (metodo di) procedura, codice m

procedurale

saksblad lama delle forbici

saksmappe (fascicolo degli) atti, pratica

saksøke intentare causa contro, querelare, *saksøker*

attore m, querelante m, f, *saksøking* azione f giu-

diziaria, *saksøkt* convenuto, querelato

sakte adv piano, sommesso, (lett, svak) leggero,

debole, (langsom) lento, adv piano, a bassa voce,

(langsomt) adagio, piano, (varsomt) delicatamen-

te, *så ~* 'piano piano!', *gå for ~* (ur) ritardare es-

sere indietro (*med tre sekunder* di tre secondi)

sakens comodamente, facilmente, (trolig) certamente, senza dubbio, *du kan ~ være stolt av det* puoi esserne ben fiero, **saktfærdig** sommesso, dolce
saktnodig arrendevole, docile, *en ~ holdning* un atteggiamento sommesso; **saktnodighet** arrendevolezza, docilità, dolcezza

sakne tr v. moderare, (lart) rallentare, (minske) diminuire; intr v. andare più adagio, rallentare, rallentarsi, diminuire, *uret sakner* l'orologio ritarda, **saktning** rallentamento, diminuzione f; tekn. ritardo, fys. accelerazione f. negativa

sal 1 sala, salone m, **sal** 2. (heste-) sella, (pakk-) basto, *kaste en av salen* disarcionare qn., sbalzare qn. di sella (og fig.); *hjelpe en i salen* (fig.) (ri)mettere qn. in sella, *sitte fast i salen* stare ben saldo in sella, *ri uten ~* cavalcare (montare, andare) a bisdosso (el. senza sella, a pelo)

salamander salamandra, **salangan** zool. salangana
salat (plante) lattuga, (rett) insalata; *lage* (røre om i) **salaten** fare (mescolare) l'insalata

salatbolle insalatiera, **salathode** cespito di lattuga, **salatolje** el. o commestibile condita da tavola **salatskje** cucchiaino da insalata

salbom (salbue) arcione m.

saldere saldare, bilanciare, stralciare, **saldering** liquidazione f, stralcio, **saldo** saldo, *kontoen viser en ~ på* il conto ha (presenta) un saldo di **saldokvittering** quietanza a saldo

sale serrare, ~ *av* dissellare, togliere la sella a, ~ *om* sellare di nuovo, cambiare la sella (a), fig. far macchina indietro, cambiar tattica

salepp med (polvere f di) salep

salfast saldo in sella

salg vendita, (utsalg) svendita, **saldi** mpl; *utby* til ~ mettere (offrire) in vendita; *til salgs* in vendita, **salgbar** vendibile, smerciabile

salgjord sottopancia m. inv.

salgsavdeling ufficio vendite (el. commerciale), reparto vendite, **salgsbetingelser** condizioni fpl di vendita, **salgskampanje** campagna di vendite, **salgskontrakt** contratto di vendita, **salgslag** cooperativa di vendita, **salgspris** prezzo di vendita, valore m. commerciale, **salgsregning** conto vendite, **salgsring** gruppo consorziale di vendita

salgsjef direttore m. commerciale, capo dell'ufficio vendite, **salgsteknikk** tecnica di vendita, arte f. del vendere, **salgsutbytte** guadagno su una vendita, utile m., profitto; **salgsware** merce f. in vendita, articolo commerciale, mercanzia, **salgsverdi** valore m. commerciale (el. venale), **salgsvilkår** condizioni fpl di vendita

salig beato (og rel.), *fd en ~* *ded* morire da buon cristiano, fare una buona morte, *min ~* *far* mio padre buonanima, ~ *fred* beatitudine f., *bli ~* *rel* salvarsi l'anima, *enhver bli ~* *i sin tro* quel che salva e la fede, *gjøre en ~* salvare l'anima di qn., *erklære for ~* beatificare

saliggjøre *rel* salvare l'anima a, beatificare, **saliggjørende** *rel* che dona la salvezza eterna, *det er det eneste ~* è l'unica cosa che vale (el. che conta); **salighet** beatitudine f. (og rel.), *vinne den evige ~* guadagnarsi il paradiso.

saling mar. crocetta

salisk salico (pl. -ci), ~ *lov* legge f. salica

salisyl salicile m, **saucilato**, **salisylsyre** acido salicilico, **salisylsøpe** sapone m. a. l'acido salicilico

salknapp pomello della sella, **salmaker** sellaio, **salmakerarbeid** selleria, **salmakergutt** apprendista m. sellaio; **salmakerhåndverk**, **salmakeri** selleria, arte f. del sellaio; **salmakermester** maestro sellaio

salme salmo, inno religioso, *singe salmer* cantare salmi, **salmodiare**, **salmedikter** salmista m, f. **salmedikt(ing)** compos. 2 one f. di salm. d. kti salm. mpl, **salmesang** salmodia

salnakk ammoniaca, acqua ammoniaca

salmist salmista m, f, **salomonsk** salomonico (pl. -ci)

salong salotto, salone m, **salong-** da salotto, **salottiero**, **salonggevær** carabina piccola, **salongkommunist** comunista m, f. da salotto, **salongvogn** carrozza arredata a salotto

salpeter salnitro; **kjern** nitrato di potassio, **salpeterholdig** salnitroso, **salpetersor** nitrico, **salpetersyre** acido nitrico

salpute cuscinetto della sella, **salre(ing)** cinghia (di sottopancia)

salrygget arcuato, (menneske) che soffre di lordosi, lordotico; (dyr) che presenta insellatura

salt 1 *odj* salato, *gråte salte tårer* piangere a calde lacrime, **salt** 2 s. sale m. (og fig.) *engelsk ~* sale inglese, *strø ~ på* salare, cospargere di sale, *legge* (ned) i ~ *~* mettere sotto sale; *ta med en klipp ~* non prendere tutto per oro colato

saltaktig salino, **saltballe** recipiente m. per salatura, **saltbrenner** salinaio, **saltbrennelse** salificazione f. formazione f. del sale, **salte** salare, ~ *ned* *sild* mettere delle anghie sotto sale, **salter** salatore m, **salteri** stabilimento di salatura

saltfisk pesce m. salato, (i lake) pesce in salamoia

saltgrøve miniera di salgemma, salina, **salhet** salsedine f, **salthodig** salino, *sa so* *sa mast* *sa* **salting** salatura, (saerl. fisk) salagione f, **saltinnhold** salinità, percentuale f. di sale; **saltkar** saliera, farn. salino, **saltkilde** sorgente f. di acqua salata, **saltkoker** salinaio, **saltkokeri** stabilimento per estrarre sale di acqua marina, **saltlake** salamoia, **saltlul** acqua salina, **saltmat** cibi mpl. salati, *sa umi* mpl.

saltomortale salto mortale, *sld en ~* fare un salto mortale

saltoppløsning soluzione f. salina, **saltsid** aringa salata e (in salamoia) **saltsjø** lago salato, **saltskje** cucchiaino per il sale, **saltsmak** sapore m. di sale, **saltstøtte** statua di sale *bli stående som en ~* rimanere di sale; **saltsyre** acido cloridrico, **salttonne** barile m. di sale, **saltvann** acqua salata (el. salsa), **saltvannssvleiring** sedimento marino, **salsedine** f. **saltvannsfisk** pesce m. di mare, **saltverk** salina

salutt saluto, *skyte ~* sparare a salva, **saluttere** salutare, **saluttering** spari mpl. a salva

salve 1 s. (hud) unguento, pomata

salve 2. v. ungere; med. applicare un unguento; ~ *en til konge* consacrare qn. re; *herrens Salve* l'Unto del Signore, **salvekrukke** barattolo di unguento

salvelse unzione f; **salvelsesfoll** untuoso, **salveolje** olio per unzioni, *rel.* olio santo

salvie bot. salvia, **salvieté** decotto di salvia

salving unzione f, (konges) consacrazione f.

salær paga, parcella, onorario

samarbeid collaborazione f. cooperazione f, **samarbeide** v. collaborare, cooperare (*på a*)

samarie veste f. talare, sottana

samaritaner(ione) samariano (a), *den harmhjertige ~* il buon samariano

samband unione f, confederazione f. mil. collegamento, tekn. connessione f. comunicazione f. **sambandstjeneste** mil. servizio di collegamento

sambindingsbane raccordo ferroviario, **samboer** (ske) convivente m, f. (more uxorio), **sambvgding** compaesano

samsdrekting unanime adv. også d'accordo. **samsdrekthet** accordo, intesa unanime, concordia
samsdrift cooperazione f; attività in comune, impresa consorziale
samsleie comproprietà, (særli. hus) condominio, **samsleier** comproprietario, condomino, **samsleists** coesistenza *fredelig* ~ coesistenza pacifica
samsferdsel comunicazione f, traffico, **samsferdselsdepartement** Ministero dei Trasporti e delle Comunicazioni, **samsferdselsmiddel** mezzo di comunicazione
samsfull, i **samsfulle** ti ar per la bellezza di dieci anni, *fem samsfulle dager* cinque giorni consecutivi
samsfunn società, (forening også) associazione f. comunista, collettività, nel comunione f
samsfunns- sociale, **samsfunnsbevarende** conservatore, **samsfunnsborger** cittadino, **samsfunnsbånd** vincolo sociale, **samsfunnsfare** pericolo pubblico, **samsfunnsfarlig** pericoloso per la società, *et* ~ parti un partito sovversivo; **samsfunnsfiende** nemico della società, **samsfunnsfiendtlig** antisociale; **samsfunnsforhold** condizioni fpl sociali, *være* ~ la situazione dell'a nostra società, **samsfunnsfølelse** coscienza sociale, **samsfunns gagnlig** di utilità pubblica
samsfunnsklasse classe f sociale, *de høyere klasser* i celi alti, **samsfunnslag** strato sociale, ceto; **samsfunnsføre** educazione f civica, sociologia
samsfunnsmedbrytende sovversivo; **samsfunnsoppgave** compito della società, **samsfunnsplikt** dovere m civico, **samsfunnsproblem** problema m sociale
samsfunns sak questione f sociale, **samsfunnsstatte** colonna della società, **samsfunnsøkonomi** economia politica, **samsfunnsånd** spirito sociale
samsfølelse solidarietà, **samhandel** scambi mpl commerciali, **samhold** solidarietà unita, **samhörig** solidale, **samhörighet** solidarietà, **samkjensle** senso di solidarietà, **samkjøring** collegamento, connessione f, **samklang** consonanza, armonia, *bringe i* ~ accordare; *stå i* ~ essere in armonia
samkvem relazione f, rapporti mpl, *vi har hyppig* ~ *med hverandre* ci frequentiamo molto, *fortrolig* ~ intimità, familiarità, *hu fortrolig* ~ *med en* essere in confidenza con qn
samle raccogliere, radunare, (i haug) ammassare, accumulare (*en formue* una fortuna), (høste) raccogliere; (føre sammen) riunire; (i midtpunkt) concentrare (frimerker) raccogliere collezionare, fare collezione di, ~ *krefter* riprendere le forze, ~ *sine krefter* (tanker) raccogliere le proprie energie (i propri pensieri) ~ *kunnskaper* acquisire cognizioni, ~ *tropper* radunare delle truppe; ~ *seg* riunirsi, radunarsi, (~ tankene) raccogliere le idee, raccogliersi, *samlet med sine venner* riunirsi con gli amici, *når Stortinget er samlet* nel corso della sessione parlamentare; ~ *sinns bidrag* fare una colletta, ~ *ulmisse* questuare; ~ *opp* raccogliere; ~ *pu* collezionare, fare collezione di
samsleband (bånd) catena di montaggio, nastro trasportatore
samsleie coito, rapporti mpl intimi (el carnal), *ha* ~ *med* congiungersi carnalmente con, fam. andare a letto con
samslelse lente f convergente; **samslemappe** raccogliatore m
samler raccogliitore m, chi raccoglie, (oppsamler) raccattatore m, (mynter o.l.) collezionista m, f, (fra bøker) raccogliitore m, compilatore m
samsles riunirsi, radunarsi, raccogliersi, se **samsle**
samslet (forenet) (n)unito, (hel) interno, (beløp)

globale, complessivo; adv. complessivamente, in blocco, (i flokk) in gruppo, tutti insieme; collettivamente; ~ *oppfædning* comportamento unanime, *samlende verker* opere fpl complete, *i* ~ *mote* in riunione plenaria
samling raccolta, (møte) riunione f, raduno; concentrazione f; mil. adunata, (forsamling) assemblea, (stortings-) sessione; (samlende ting) collezione f; (litterær) raccolta, (bevissthet) coerenza, connessione f; (fatning) contegno, *gå fra sans og* ~ perdere la testa (el l'uso della ragione); *gi signal til* ~ suonare l'adunata, *komme til sans og* ~ *igjen* ritornare in sé; *være ved full sans og* ~ essere in pieno possesso delle proprie facoltà mentali (el pienamente cosciente)
samlingsdag giorno di riunione (el di raduno); **samlingspunkt** centro, punto focale; centro di raduno, **samlingsregjering** (governo di) coalizione f, **samlingssignal** segna e m di raduno (el di adunata), **samlingssted** luogo di raccolta (di riunione di raduno), **samlingsstid** ora di riunione
samliv vita in comune, convivenza, *ekteskape* ~ vita coniugale, convivenza legittima, ~ *utenfor ekteskap* concubinato, convivenza more uxorio
sammalt, ~ *brød* (mel) pane m (farina) integrale
samme stesso, medesimo; (den) (selv) ~ *dag* lo stesso giorno, *på det* ~ *sted* nel medesimo posto, *en og den* ~ lo stesso e medesimo; *det* ~ lo stesso, la stessa cosa, *jeg kan ikke si det* ~ *om ham* non posso dire altrettanto di lui, *gid jeg kunne gjøre det* ~ potessi fare altrettanto, *det ville være det* ~ *som* a sarebbe come se (+ konj); tanto varrebbe (+ inf), *det er* (kan være) *det* ~ fa lo stesso; *det er meg det* ~ per me fa lo stesso, *det kan være deg det* ~ non ti riguarda, *med det* ~ di colpo, subito
sammen insieme, assieme, (i fellesskap) in comune, *alle* ~ tutti quanti, ~ *med* insieme a (el con)
sammenarbeide coordinare, conglobare, combinare, fondere insieme, contaminare
sammenbinding legatura, allacciatura, **sammenbitt** energico (pl. -ci), concentrato, *med sammenbitt tenner* a denti stretti, **sammenblande** mischiare, mescolare, (forveksle) confondere, **sammenblanding** misto, mescolanza, confusione f; **sammenbrudd** crollo, tracollo, sfacelo, collasso, *nervøs* ~ esaurimento (el collasso) nervoso; **sammenbrygg** mistura, **sammenbøye** piega
sammenføre unire insieme, (gjøre utdrag av) riassumere, ripilogare; (gjøre kortere) condensare, compendiare, **sammendrag** (utdrag) riassunto, ricapitolazione f; compendio, sport classifica, **sammendraging** ammasso, accumulo, ammuccchiamento, affastellamento; **sammenehting** impasto, impastatura
sammenfatning nepilogo (pl. -ghi), ncapitolazione f; **sammenfatte** riassumere, nepilogare, ncapitolare
sammenflett aggrovigliato, ingarbugliato; **sammenfletning** intrecciatura, intreccio; **sammenfolding** ripiegatura, **sammenføre** unire, congiungere, connellere, (sinke) intestare; mettere insieme, ~ *ord* formare vocaboli composti; **sammenføyning** unione f, congiungimento, congiuntura, tekn. intestatura, (skjøf) giunta
sammengrodd unito, congiunto, abbarbicato insieme, (sår) cicatrizzato; **sammengroing** riunione f, congiungimento; (sår) cicatrizzazione f
sammenhefting (bok) bruciatura
sammenheng (forhold) relazione f; (forbindelse) connessione f, collegamento, nesso; (logisk) coerenza, concatenamento, (tekst-) contesto; *mangel*

på ~ incoerenza, mancanza di logica, *sakens* ~ il nesso logico della questione, *nå skal De høre sakens* ~ ecco come si sono svolte le cose, *det er hele sammenhengen* ecco tutta la cronistoria della faccenda, *forklar meg først sammenhengen* prima spiegami la successione dei fatti, *ikke ha noen ~ med* non essere collegato in nessun modo con, *så ~ i* ristabilire un nesso logico in, *i denne ~ a* questo proposito, *ikke kunne si to ord i ~* non saper mettere insieme due parole, *rive et sted ut av sammenhengen* isolare un passo dal contesto, *uten ~* incoerente, sconclusionato, *uten ~ med* indipendente(mente) da

sammenhengende coerente, logico (pl. -e); ~ tale discorso filato

sammenholde paragonare, comparare, raffrontare

sammenhop(ning) accumulo, ammasso; særli geol conglomerazione f, (masse) conglomerato

sammenhørende che ha la medesima appartenenza, connesso, (ensartet) omogeneo

sammenkalle convocare, radunare; **sammenkalling** convocazione f; **sammenklebung** incollatura, agglutinamento, **sammenklemning** stretta, stringimento; **sammenklistring** incollatura, allaccatura

sammenklumping agglomeramento; (il) raggrumarsi, **sammenknytting** annodamento, allacciamento, connessione f (og fig.)

sammenkomst convegno, riunione f; abboccamento

sammenkopling collegamento, accoppiamento, (det å spenne for) attacco, (jernbane) agganciamento

sammenkroket (person) rannocchiato; (dyr også) acquattato; (innskrumpet) raggrinzito, rattrappito

sammenlagt ripiegato, sport classifica generale, **sammenleggbare** pieghevole, smontabile, **sammenlegging** (ting) (il) mettere insieme, (-folding) piegatura, ripiegatura, (tall) addizione f, somma

sammenligbare paragonabile, confrontabile, comparabile, **sammenligne** paragonare (med a) confrontare (med con); comparare, raffrontare, (side-stille) equiparare; (tekster) collazionare, *de to ting kan ikke sammenlignes* le due cose non si possono paragonare; **sammenlignende** (vitenskap) comparato

sammenligget, ~ *med* in confronto a, paragonando a, facendo il paragone con, **sammenligging** paragone m, confronto, raffronto, comparazione f, (tekster) collazione f; *det tåler ikke ~ med* non regge al confronto con, *i ~ med* a paragone di, in confronto a, *til ~* in via di paragone, per fare un confronto; *uten ~* senza confronto; *uten ~ den største* il più grande senz'altro e 3 molto, *ver e utenfor all ~* porre al di là di ogni confronto

sammenligningsgrad grado di comparazione; *1ste / 2nen / 3dje ~* positivo (comparativo, superlativo), **sammenligningsgrunnlag** base f di paragone (el. di confronto); **sammenligningsledd** termine m di paragone, **sammenligningsvis** comparativo

sammenlimet incollati (e), attaccati (e), **sammenloddning** saldatura, **sammenløp** (elver) confluenza, **sammenløping** (melk) cagliatura

sammenpakket compresso, stipato, **sammenpressing** compressione f

sammenrotte se: rotte 1, **sammenrotting** cospirazione f, camarilla, **sammenrullet** arrotolato, **sammenrulling** arrotolamento

sammensatt composto, (innvik. et) complesso, ~ a composto (formato, costituito) da, ~ *legeme* composto; conglomerato, **sammensatte ord** parole fpl composte

sammensetting composizione f, formazione f, costituzione f; montaggio, **sammenskruing** avvita-mento, (is) accumulo, **sammenskrumpet** raggrinzito, **sammenskrumping** raggrinzamento

sammenskudd colletta, **sammenskuddsfest** festa dove ognuno contribuisce con qc., festa alla romana.

sammenslutning unione f, associazione f, alleanza, coalizione f, fusione f

sammenslyngning allacciatura, intreccio, groviglio

sammensmelting fusione f, (minking) riduzione f

sammensnoring allacciamento, legatura stretta, strangolamento

sammenstille collocare insieme (el. vicin.), mettere insieme, unire, (tænker) associare; (i grupper) raggruppare; (i klasser) classificare

sammenstilling unione f, associazione f, raggruppamento; classificazione f; ravvicinamento, combinazione f, tekn. montaggio

sammenstimling ressa, assembramento, crocchio

sammenstuing (last) stivaggio, ammassamento, (folk) affollamento, (lo) stiparsi

sammenstyrting crollo, cedimento, sprofondamento

sammenstøt scontro, urto (også mil.); cozzo, collisione f; se også: **sammenstøtt**, **sammenstøtende** geogr., mat. adiacente (nær) contiguo

sammensuget, *være godt ~* cantare in perfetta armonia

sammensuget afflosciato, accasciato

sammensurium guazzabuglio, pasticcio, confusione f

sammensvette saldare (insieme) a caldo, fig. unire saldamente, cementare; *et godt sammensvettet lag* una squadra molto affiatata

sammensverge, ~ *seg* congiurare, cospirare; ~ *seg om noe* tramare qc., *alt har sammensvoret seg mot meg* tutto congiura a mio danno, **sammensvergelse** congiura, complotto, *stifte en ~* organizzare un complotto, **sammensvoren** congiurato, cospiratore m, *et tett nett av sammensvorne* una fitta rete d'omertà

sammensyng cucitura, med. sutura, **sammensyning** (person) accasciamento, (jord) cedimento

sammenstreff coincidenza, (uventet møte) incontro casuale, *ved et besynderlig ~* per una strana (singolare) coincidenza, *ved et ~ av omstendigheter* per un concorso di circostanze

sammenrekning restringimento, raggrinzamento, contrazione f (også med. og gram.), (krampe) convulsione f, mil. raduno, ritirata strategica

sammenrenge comprimere, stipare, fig. concentra-re, (stil) stringere, (sammenfatte) riassumere, condensare, **sammenrenget fremstilling** compendio, condensato; **sammentrykke** comprimere, **sammentrykning** compressione f

sammenfåmet, *fast ~* strutturato solidamente

sammenvokslag unione f, concrescenza; med. aderenza, **sammenvokst** congiunto, attaccato, *sammenvokste tvillinger* gemelli mpl siamesi; **sammenvokste tarmer** aderenze fpl intestinali

sammesteds nello stesso posto, in questo posto, **sammestedsfra** dallo stesso posto, **sammestedsben** allo stesso posto, nella stessa direzione

samnordisk internordico (pl. -e), interscandinavo

samordne coordinare, **samordning** coordinazione f

samrå, ~ *seg* 'am noe', conferire, tener consulto (su qc.); ~ *seg med en* 'am noe' consigliarsi, consultarsi con qn. (su, circa qc.), **samråd**, *i ~ med* d'accordo con, d'intesa con

samskyldner debitore m in solido (el. solidale)

samspill intesa, combinazione f di forze, collabora-

zione f affiatata, unione f (*av krefter* di forze), insieme m. (*vekse-virkning*) effetto reciproco, sport gioco corale; azione f corale; *orkestrets ~ var fremragende* l'orchestra ha suonato in perfetta sincronia

samstemme essere in accordo (el. in armonia); essere in consonanza (også mus.), accordarsi (i sa); **samstemmende** che si accorda, che armonizza, ~ *med* in consonanza con, *ikke ~* discordante, **samstemmighet** accordo, armonia, consonanza, concordanza d'opinioni

samsvar conformità, corrispondenza, simmetria, i ~ *med* in conformità con, conformemente a, **samsvarende** corrispondente, conforme (*med* a), simmetrico

sami nonché, e anche, come pure

samtale 1 s. conversazione f, colloquio, dialogo (pl. -ghi); (prat) chiacchierata, (viktigere) abboccamento, (i skuespill) dialogo, *be om en ~* chiedere un colloquio, *begynne (innlate seg i, innlede) en ~* intavolare una conversazione, attaccare discorso, *la ass avbryte samtalen her'* piantiamola lì!, *bryte av en ~* troncane una conversazione f, *føre en ~ med en* discorrere (conversare) con qn, *være i stand til å føre en ~ på italiensk* essere in grado di sostenere una conversazione in italiano, *gi samtalen en annen retning (vending)* cambiar discorso

samtale 2 v conversare, discorrere, chiacchierare **samtaleemne** argomento di conversazione; *alminnelig ~* argomento consueto (el. banale), **samtaleform**, i ~ dialogato, sotto forma di dialogo

samtid tempo presente, epoca attuale, *samtidens mennesker* i contemporanei, *huru ~* i suoi contemporanei, **samtidig** contemporaneo, della stessa epoca, (som skjer i samme øyeblikk) simultaneo, (i vår tid) del nostro tempo, di oggi, nostro contemporaneo, attuale, *deres samtidsge* i loro contemporanei, *være ~ med* essere contemporaneo di, vivere nello stesso tempo di, *å finne sted ~ som* accadere contemporaneamente a, succedere nel medesimo tempo in cui, *inntreffe ~* coincidere, *det at flere ting foregår ~* simultaneità, coincidenza, **samtidighet** contemporaneità, simultaneità

samlige tutti (quant), ~ *innhyggere* la totalità degli abitanti, tutta la popolazione

samtykke 1 s. assenso, consenso, *med hans ~* col suo consenso, *gi sitt ~* aderire (til a), **samtykke** 2 v consentire acconsentire, accondiscendere (i a), *den som tier samtykker* chi tace acconsente, *nikke samtykkende* assentire con un cenno di capo

samvirke s. collaborazione f, cooperazione f, **samvirkelag** cooperativa, consorzio, **samvirkende** cooperativo, tekn. a funzione congiunta

samvittighet coscienza, *samvittigheten slår ham* la coscienza lo accusa, *ha en god (ren, rolig) dårlig ~* ~ avere la coscienza pulita (tranquilla, cattiva), *ha en ond ~* avere la coscienza sporca, *jeg har dårlig ~* mi rimorde la coscienza, *ha sin ~ fri* avere la coscienza limpida, *handle etter sin ~* agire secondo coscienza, *tale imot sin ~* parlare contro coscienza, *med god ~* con la coscienza tranquilla (el. a posto), *ha noe på sin ~* avere qc. sulla coscienza, *lette sin ~* alleggerire (scancare) la coscienza, *ta noe på sin ~* prendere qc. su di se, incaricarsi di qc., *det tar jeg på min ~* me ne incarico io, ci penso io.

samvittighetsfull coscienzioso, **samvittighetsfullt** *menneske* persona di coscienza, **samvittighetsfullhet** coscienziosità, scrupolosità, **samvittighetsfullt** adv. også in coscienza; **samvittighetsløs** rimorso di coscienza, **samvittighetsløs** privo di coscienza,

senza scrupoli, *være helt ~* non avere ne morale ne coscienza, **samvittighetsløsheit** mancanza di scrupoli

samvittighetsang rimorso di coscienza *plages av ~* essere tormentato dagli scrupoli, **samvittighetssak** caso di coscienza, **samvittighetsskruppel** scrupolo di coscienza, **samvittighetsspørsmål** questione f. di coscienza, **samvittighetstil** scrupolo

samsvar compagnia, ritrovo; *takk for samsvaret* grazie per la buona compagnia

sanatorium sanatorio

sand sabbia, arena, *skrive noe i sanden* scrivere qc. nella sabbia, *bygge på ~* edificare sulla sabbia, *dekke med ~* insabbiare; **sand-** di. sabb. a. (sandet) sabbioso, **sandal** sandalo

sandbank monte m. di sabbia, renajo, mar. banco di sabbia, **sandblåsning** sabbiaura, **sandblåst** sabbato, **sandbredd** greto sabbioso, riva sabbiosa, **sandbunn** fondo sabbioso, **sanddyne** duna

sande, ~ *til* (fylles opp med sand) insabbiarsi

sandelolje essenza di sandalo, **sandelte** sandalo

sandet sabbioso, **sandflykt** spostamento di sabbia, **sandflyvde** sogliola limanda, **sandgrunn** fondo di sabbia, terreno sabbioso, **sandig** sabbioso

sandjord sabbionaccio, terreno sabbioso; **sandkake** omfr. pan. m. di Spagna, dolce m. di pasta frolla con mandorle, **sandkasse** (tek) sabbia, **sandkorn** granulo di sabbia, **sandlende** arenile m.

sandmasser ammassi (el. cumuli) mpl di sabbia

sandpapir carta vetrata, **sandrev** barra, **sandsekk** sacco (sacchetto) di sabbia, **sandstein** min. arenaria, **sandstorm** tempesta di sabbia, **sandstrand** spiaggia sabbiosa, arenile m., **sandstrødd** insabbiato, cosperso di sabbia, **sandtak** cava di sabbia, renajo, **sanderken** deserto di sabbia

sanere (n) sanare; **sanering** risanamento; (boliger) risanamento edilizio

sang canto, (vise) canzone f; (pop-) canzonetta, (høytidelig) inno, (melodi) motivo, arietta, *fir-tiemmig ~* brano a quattro voci, *med ~ og klang* a tambur battente; **sangbar** cantabile, **sangbok** libro di canzoni, **sangbunn** mus. cassa di risonanza, **sanger** can. an. m. (kirkelig) cantore m. (fugl) (uccello) canoro, **sangerinne** cantante f. (pop) canzonettista, **sangforening** coro, associazione f. di coristi, società di canto corale, **sangfugl** uccello canoro

sangglad canterino, **sangkunst** arte f. del canto, **sanglerke** allodola, **sanglærer** (inne) maestro (a) di canto, professore(ssa) di canto, **sangstemme** voce f., *en god ~* una bella voce, **sangsvane** cigno canoro

sangtime lezione f. di canto, **sangundervisning** insegnamento del canto, lezione fpl di canto

sangviker persona di temperamento sanguigno, **sangvinsk** (di temperamento) sanguigno, **sangvinske** *forhåpninger* speranze troppo ottimiste

sanitel sanita, **sanitetsbind** assorbente m, pannolino, **sanitetskorps** sezione f. di Sanita, personale m. sanitario, **sanitetsvesen** servizio sanitario, **saniter** sanitario, **saniteranlegg** impianti mp. sanitari, servizi mpl igienici

sanke (opp) raccogliere, (øks) spigolare

sanksjon sanzione f, **sanksjonere** sanzionare, sancire

sankt san, santo, santi, santa, ~ *bernhardshund* (cane m. di) San Bernardo; **sankthans** (la festa di) San Giovanni, **sankthansaften** la vigilia di San Giovanni, **sankthansbål** falò di San Giovanni, **sankthans-**orm lampiride m, **sankthanstid**, *ved ~* a San Giovanni, **sankt Peter** San Pietro

sanktveitsdans ballo di San Vito

sann vero, ver tiero, en ~ venn un vero amico; *dei sanne* il vero, la verità, *det er sant* è vero. (det faller meg inn) già, ora che ci penso, a proposito, *ikke sant?* (non è) vero?, fam nevvvero? *tale sant* dire la verità, *sant* d si a dire il vero; a onor del vero. in verità, *det er ei sant ord* è proprio vero, e ben detto, *det er ikke et sant ord* i det non c'è una parola di vero in ciò, *så sant jeg er en ærlig mann* parola di uomo onesto, *så sant jeg heter Hans* com'è vero che mi chiami Giovanni

saandru veritiero, verace, vendico (pl. -ci), saandrubet veracità, vendicizia

sanne ammettere, riconoscere veridico, *det skal du komme til å ~* 'un giorno mi saprai dire'

sannelig davvero, veramente, in verità

sannferdig veritiero, vendico (pl. -ci), sannferdighet veracità, veridicità, verità

sannhet verità, (nøyaktighet) esattezza, precisione f, *den nakne (rene) usminkete* ~ la pura (schietta, sacrosanta) verità, la verità nuda e cruda, *sannheten er at* la verità è che, *når jeg skal si sannheten* a dire la verità, *en halv* ~ una verità relativa, *si en sannheten* (syng ut) dire a qn. il fatto suo, *jeg sa ham sannheten rett ut* glielo ho cantato chiaro, *i* ~ in verità, *være i overensstemmelse med sannheten* corrispondere alla verità, *det kan en med* ~ si è proprio il caso di dirlo; *av fulle folk skal man høre sannheten* in vino veritas

sannhetskjerlig vendico (pl. -ci), verace, sannhetskjerlighet amore m della verità, vendicizia, sannhetsvitne testimone m, f della fede, martire m. f

sanning verità, sannsier profeta m, indovino, chiromante m, sannsierske profetessa, indovina, chiromante f, sannspådd, være ~ essere profeta

sannsynlig verosimile, probabile; *det er ~ at* è probabile che (+ konj.), sannsynlighet verosimiglianza, probabilità, *etter all* ~ secondo ogni probabilità, verosimilmente, sannsynlighetsberegning calcolo delle probabilità, sannsynligvis probabilmente, verosimilmente, con ogni probabilità

sans senso; *fd sine sunsers bruk igjen* riprendere i sensi, *sunn* ~ buon senso, buonsenso; *det er ikke sans* ~ *det har ikke* che d'è che ha senso ~ *for* senso di, (smak) gusto di, (praktisk) disposizione per, ~ *for det ikjenne* senso del bello, *ha* ~ *for musikk* avere il gusto della musica avere sensibilità *han har ~ for* i retninger avere il senso degli affari, *gå fra* ~ *og samling* perdere il lume della ragione, *være fra* ~ *og samling* essere privo delle facoltà mentali

sanse sentire, percepire, abs avere delle sensazioni, *han sanser ingenting* non capisce nulla

sansebedrag illusione f (dei sensi), allucinazione f (sensitiva), sanseevne facoltà sensitiva, sensitività, sansefønnemelse sensazione f sanseinntrykk sensazione f, impressione f, sansekake oeffone m

sanselig (som hører til sansene) sensorio, (som kan sanses) sensibile, (mots åndelig) fisico (pl. -ci), sensuale, (vøllystig) sensuale; sanselighet sensualità

sanseløs privo di sensi ~ insciente, sanseløshet privazione f dei sensi, incoscienza, sbadataggine f

sanseorgan organo sensorio; sansepirrende che eccita i sensi; ~ middel afrodisiaco, sanserus delirio dei sensi, sanseverden mondo sensibile

sansing sensazione f percezione f

sanskrit sanscrito

santen, min ~ parola mia, parola, perbacco

sarasener, sarasensk saraceno

sardin sarda, sardina, *boks med sardiner* scatola di sardine, sarder, sardisk sardo

sarkasme sarcasmo, sarkastisk sarcasmo (pl. -ci)

sarkofag sarcofago (pl. ghi, gi)

sart fragile delicato, sensitiv, sarthet fragilità delicatezza, sensitività

satan Satana m, *en satans knekt* un satanasso; *den satans Rossi* quell' accidente di Rossi, *det er en ren* ~ e un vero demonio, satansk satanico (pl. -ci)

satellit satellite m, satellitt-satellite m f

sateng satun m inv, satinere satinare

satire satira, skrive en ~ fare (scrivere) una satira satiriker satirico (pl. -ci), satirisere, ~ (over, mette in satira, satireggiare, satirisk satirico

sats (takst) lasso, tariffa, typ composizione f, mus movimento, (til brønnevin) sostanze fpl fermentate, sport slancio, (terr) materia fulminante, *ta* ~ prendere lo slancio

satt 1, den ~ 'colpito nel segno', lig ben detto', questa è buona', se ellers sitte sette

satt 2 adj posato, serio, *av ~ alder* d età matura, di una certa età, *en ~ mann* un uomo posato (serio, riflessivo); *bli* ~ diventare una persona seria (el posata); ~ *vesen* compostezza, contegno serio saturnisk saturniano, saturnring anello di Saturno satyr satiro, satyraktig da satiro

saazool pecora, lig pecorone m, minchione m

saubakk montone m, saue(v)l allevamento di ovni

sauefjos ovile m saueflokk gregge m (di pecore),

lig branco di pecore, sauegjeter(ske) pastore m (pastora); sauehus ovile m, sauekjøtt carne ovina

saueklipping tosatura delle pecore, sauekve stabbio,

addiaccio, sauesaks cesoie fpl, saueskinn pelle f di

montone, saueskinnspeis pell'oca di montone,

saueslag razza ovina, sauei (dum) minchione

sciocco, sauevask lavaggio delle pecore

saus salsa, sugo, sauekopp (-nebb) saliera sauset (pipe) sporco, (tale) confuso, (full) ubriaco

savn (tap, det å unnvære) mancanza, (sorg) rimpianto *denne plassen ~* supporre una mancanza colmare una lacuna, *etterlate et* ~ lasciare un vuoto, farsi rimpiangere, *pålegge seg* ~ imporsi dei sacrifici, *F* fare penitenza, *det er et stort* ~ *for meg* *at* rimpiango molto che (+ konj.)

savne accorgersi della mancanza di, (mangle) mancare (el difettare) di, aver bisogno di, (ikke finne) non trovare, (føle tapet av) rimpiangere, sentire la mancanza di, *han savner en bok* gli manca un libro, *jeg vil slett ikke* ~ *den* non mi mancherà affatto, *han savner henne* sente la sua mancanza, (med sorg) la rimpiange, *man savner ham ikke* non ci si accorge della sua assenza, *savnes* mancare, far difetto, (person) farsi rimpiangere, *elsket og savnet* (på grav) rimpianto in eterno

savoier, satoisk savoiaro, sabaudo

scene scena, (bråk) scenata, *forlate opppgi* scenen ritirarsi dalle scene, *fremkalle en* ~ provocare una scenata; *lage en* ~ (med en) fare una scenata (a qn); *sette i* ~ mettere in scena, inscenare, *komme inn på scenen* entrare in scena, *gå til scenen* darsi alle scene, calcare le scene, *det kom til en* ~ arrivo a una scenata, *oppføre på scenen* comparire in scena, recitare

scenearrangement messa in scena, sceneforandring cambiamento di scena(rio), sceneinstruktør regista m, f; sceneeri scenario, scena scenevant disinvoltato, *være* ~ essere padrone della scena scenisk scenico (pl. -ci)

scepter scettro

schäfer(bund) cane m lupo, pastore m tedesco

score (mål) segnare (un goal, una rete), (poeng) segnare un punto, **scoring** (fotball) goal m inv rete f, (poeng) punti mpl, punteggio

sculler schifo

se 1 tr v vedere, *når en ser ham skulle en tro a vederlo si direbbe*, ~ *folk* (hos seg) vedere della gente: *jeg ser ham gjerne* lo vedrei volentieri, *det ser jeg ikke* (gjørne) lo vedo con (dis)piacere; *jeg så gjerne at mi piacerebbe* (al. mi farebbe piacere) che (+ konj.), *jeg skal* ~ (forsøke) a vedrò (cercherò) di, *skal vi ikke* ~ a komme hjem? e se tornassimo a casa? *det vil jeg (skal vi)* ~ først prima si dovrà vedere, *det kan en* ~ *hva vannen gjør* guarda cos'è l'abitudine?, *la ser* ~ farsi vedere, *en ser deg aldri mer* non ti si vede mai, *det kan ikke ses mer* non lo si vede più, *vi ses ofte* ci si vede spesso, *vi ses i morgen* a domani?

se 2 intr v (kunne se) vedere, (bruke øynene) guardare, *se durlig* (gudt) vederai male (bene), *en kan ikke* ~ *mer* (for mørkt) non ci si vede più, *hvis jeg ser rett se* vedo giusto, se non mi sbaglio; *som du ser* come vedi, *vi får* ~ vedremo, *ser du* vedi? *la meg* ~ (vis fram) fammi (mi faccia, fatemi) vedere (la meg tenke meg om) vediamo un po', ~ *en gang* (i) guarda un po'; ~ *haksiden* vedere a tergo, ~ ~ (i) nei, ~ *ser man det* (i) guarda, guarda!, *nu* guarda!, ~ *her* (der) er *her* (der) skal du ~ ecco

se 3 (v + prep., adv) *jeg skal* ~ (etter) vado a vedere (forsøke) vedrò, cercherò; ~ *i kunne slutte* (av vedere (giudicare) da, ~ *tiden an* aspettare (temporeggiare) dar tempo al tempo; ~ *hørt* (fra) distogliere lo sguardo (da); fig. prescindere da, astrarre da, tralasciare, fare astrazione da, (en feil) passare sopra, chiudere gli occhi su, ~ (etter) (or som gdt) seguire con lo sguardo, (løse) cercare, (hørde øye med) sorvegliare, tenere sott'occhio, ~ *etter* (i bok) consultare, ~ *etter noe* controllare (verificare) qc., *jeg kan* ~ *denne scenen for meg* ho questa scena davanti agli occhi, ~ *ser for* guardare davanti a se, (ta seg i akt) fare attenzione; ~ *deg for* (a du ikke faller) sta attento a non cadere?, ~ *hen til* (ha for øye) guardare a, *når man ser hen til* se si considera, in vista di *når man ser hen til at* visto (considerato) che, ~ *i* gettare uno sguardo su (boki) consultare (kikkert) guardare in (con); ~ *i speile* seg i guardarsi in, ~ *igjennom noe* guardare attraverso qc., (igjennomse) scorrere; ~ *ned på* (ringeakte) disprezzare, guardare dall'alto in basso, ~ *seg om* (omkring) guardare attorno, (til bakte) guardare dietro a se; ~ *seg om på et sted* (undersøke) esaminare (ispezzionare) un luogo, ~ *seg om i verden* girare il mondo; ~ *seg om i* (by) visitare, ~ *seg om etter* andare in cerca di, ~ *opp* guardare in su, sollevare gli occhi, ~ *opp* attenzione!, ~ *nu* oppom? vieni presto a trovarci?, ~ *opp til* fig. ammirare, ~ *på* guardare, *jeg ser ikke på* *prisen* non bado al prezzo; ~ *på det solide* guardare al sodo, ~ *mer på* ~ *enn på* guardare più a

che a, *det vil jeg* ~ *på* lo vorrei proprio vedere, *det kan jeg* ~ *på* *deg* te lo leggo in faccia, *han ser seg på* *på meg* la mia vista lo infastidisce, ~ *på* (være tilskuer) essere spettatore, stare a guardare: *han bare ser på* sta solo a guardare; ~ *noe i nærheten* *på* guardare da (più) vicino, ~ *skjevt til* guardare storto (el di traverso); ~ *til høyre* (mil) attenti a destr., ~ *i inn, opp* til (besøke) andare a trovare (i forbigående) passare da, (lege) visitare, ~ *til* (passe på) guardare, badare a, ~ *til a* (at) procurare di, vedere di (+ inf.) (fare in modo

che + konj.); ~ *til at du ikke faller* bada a non cadere!, ~ *ut* (at vinduet) guardare fuori (dalla finestra); *hvordan ser han ut* com'è?, (pasient) che aspetto ha?, ~ *godt* (dårlig) ut avere una bella (brutta) cera, *det ser dårlig ut* la cosa si mette male, *det ser dårlig ut for ham* le cose gli vanno male, e in una brutta situazione; *det ser ut til det* (el slik ut, pare) si direbbe, sembra proprio così; (stik) som *han ser ut* guarda in che stato è; ~ *får ut* essere brutto da far paura avere un aspetto orribile, (klesdrakt) esser conciato male (el in modo ridicolo); ~ *ut som om* avere l'aria di, far la figura di, *han ser ganske ut som om* ha tutta l'aria di + inf., ~ *ut som en røver* sembrare un bandito, *det ser ut som han skal* *du* si direbbe che stia per morire; *det ser ut til regn* sembra che debba piovere; *det ser ut til* (å bli) *et godt år* pare che avremo una buona annata, merk. l'anno promette bene; *det ser ut til at* sembrerebbe che

sease seduta, zebra zebra

sed costume m, se skikk

seddel (papirlapp) pezzo di carta, foglietto; bolletta, (brev-, penge-, lotteri-) biglietto, (stamme-, kartotek-) scheda, (etikett, merkelapp) etichetta, cartello (fravaers) biglietto di giustificazione *på vedlagte* ~ sulla scheda allegata

seddelbank banca d'emissione; **seddeldekning** contropartita di banconote emesse, **seddelfalsk** contraffazione f di biglietti di banca, **seddelanlæsnng** conversione f dei biglietti di banca, **seddelmasse** ammontare m totale dell'emissione fiduciaria, **seddelomløp** circolazione f fiduciaria, **seddelpenger** banconote fpl, cartamoneta, biglietti mpl di banca, **seddelpresse** stampatrice f di carta moneta; **seddelutstedelse** emissione f di banconote

sedelig morale, (kysk) casto, virtuoso, puro, **sedelighet** moralità, (god vandel) buoni costumi mpl castità, **sedelighetsforbrytelse** oltraggio al pudore, **sedelighetspolit** squadra del buon costume

sedelære morale f, etica

sedertre cedro (del Libano)

sedes scostumato, immorale, dissoluto, **sedvane** consuetudine f, uso, costume m, abitudine f *etter hans* (sin) ~ com'è sua abitudine

sedvanlig solito, (vanmessig) abituale, (vanlig) comune, usuale, som ~ come di solito (d'abitudine)

seer veggente m, f, visionario; (ljernsyn) telespettatore m, **seerblikk** occhi di veggente, vista profetica **seergave**, -kraft dono della chiarezza

seg (ubetont) sì, se; (betont) sè, *han vasker* ~ si lava, *han ser henne for* ~ se la vede davanti, *enhver tenker på seg* ognuno pensa per sé; *redd av* ~ pauroso per natura; *hver for* ~ separatamente, *det er en sak for* ~ è una questione a parte; *i en kasse for* ~ in una cassa a parte; *i og for* ~ di per sé, in se, *en hypotese som er antagelig i og for* ~ un'ipotesi accettabile in e per se

segl sigillo, fig. litt suggello; *sette* ~ *på noe* mettere un sigillo a qc., *apporte i segl* a qc., mettere qc. sotto sigillo, *bryte seglet* rompere il sigillo, dissigillare; **seglbrudd** rottura di sigillo, **segllakk** ceralacca, **segling** anello sigillo

segne; ~ *om* afflosciarsi, svenire; **segneferdig** sremato, sul punto di svenire

ser zool merlano nero

seid (trolldom) magia, incanto, **seidel** boccale m, **seidmann** (-kone) mago (a), stregone m, fattucchiere

seier vittoria (over su), *gå i vinne* ~, *gå ut med seier*

ren riportare la vittoria, fig. avere la meglio, prevalere, trionfare (*over* su): farcela seierberre vincitore m, bli ~ essere vincitore, *gå ut av krigen som* ~ uscire vittorioso dalla guerra, seierrik vittorioso, seiersbudskap annuncio di vittoria, seiersdag giorno di vittoria

seiersfølelse sentimento di vittoria, seiersgang marcia vittoriosa (el. trionfale), *gå som* ~ proseguire la marcia vittoriosa seiersgleder gioia del trionfo seiers(s)ikker sicuro di vincere

seierskrans corona trionfale (el. della vittoria), seierspall podio, seierspalme palma della vittoria, seiersparade sfilata per celebrare la vittoria

seiersrus ebbrezza della vittoria (el. del trionfo)

seierssang inno di vittoria, seierstegn segno di vittoria, trofeo, seierstog trionfo, corteo trionfale seiersstolt fiero della vittoria trionfante seiersvan abitudine a vincere, seiersvilje volontà di vincere

seig tenace, (som lær) coriaceo, (kjøtt) duro, tigioso; (klebrig) collosa, vischiosa; (væske) viscoso, fig. tenace; seighet tenacità, durezza, tenacia, vischiosità, viscosità, seigmet vitale, attaccato alla vita, duro a morire, seigpine tormentare a lungo, seigpining lungo tormento

seil ve a fare munga ~ avere una grossa velaatura et ~ under intere una vea veter ~ alzare una vela, sette alle ~ (kluter) til spiegare tutte le vele, *gå for fulle* ~ andare a vele spiegate, fig. andare a gonfie vele, *gå i vare* under ~ essere sotto vela

seilas navigazione f (a vela), seilbar navigabile, seilbarhet navigabilità, seilbåt barca a vela, seilduk tela olona, cotoneina

seile navigare, andare a vela, andare in barca a vela, veleggiare, *mar* far vela (el. rotta) (*mot London* per Londra); (evseile) salpare, far vela (til per); ~ *igjennom* attraversare, ~ *langs kysten* costeggiare, ~ *ned* discendere navigando; ~ *opp (en elv)* risalire (un fiume); ~ *ei skip i senk* colare a picco una nave; ~ *på* (grunn) incagliarsi, dare in secco; (kollidere) scontrare, investire

seiler veliero, chi naviga a vela, sport velista m, f; ~ i riktig vela in vista

seilforening yacht-club, associazione f di velisti, circolo velico, seilforing velatura, seilgarn spago, funicella, seiling vela, sport velico, navigazione f a vela, seiklar pronto a salpare (el. a far vela) m, per); *gjøre seg* ~ prepararsi a salpare

seilep canale m navigabile, seilmaker velaio, seilbua-keri veleria, seilnål ago per vele, seilordre ordine m di salpare, seilskip, -skute veliero, nave a vela, seil-sport vela, sport m inv. velico, venismo, seiltur gita in barca a vela

seire vincere (*over* en qn., su qn.), trionfare, riportare la vittoria, essere vincitore: fig. prevalere (*over* en su qn.), spuntarla, farcela, seirende vittorioso, vincitore, trionfatore

seise mar legare, seising gerlo, matafione m

seismograf sismografo

sekel secolo, (vekt, mynt) siclo

sekk sak (pl. ch. sakk) spargere, spaccare alle seg i ~ og aske cospargere il capo di cenere, fare penitenza sekkeband cinghia (di ansa) o legaccio, sekkeleerret tela di (el. da) sacco: sekkeløp corsa nei sacchi, sekkepipe cornamusa, piva, cennamela zampogna; sekkepiper suonatore m di cornamusa, zampognaro; sekkestre se. sekkeleerret

sekondløytnant mil. sottotenente m inv.; mar. guardiamarina

sekretariat segretariato, segreteria, sekretær segre-

tario (a), (møbel) scrivania, secrétaire m inv. seks sei, seksa banchetto serale seksarmet (lysestake) a sei bracci, (uhyre) con sei braccia, sekstdub-belt sestuplo sei volte tanto, sekstdoble sestuplica-re, seksfaset elektr. a sei fasi, seksfotet di sei piedi con sei piedi, ~ vers esametro

seksjon sezione f

sekskant esagono, sekskantet esagonale, di sei lati, sekslinjet, ~ strofe sestina, seksseier automobile f a sei posti, seksudet esagonale, sekssifret di sei cifre, seksstavelses- di sei sillabe

seks mus sesta; sekstall (il numero) sei, sekstant sestante m, sekstantspeil specchio del sestante seksten sedici, sekstende sedicesimo, den ~ mai il sedici maggio, sekstendedel sedicesimo, sekstenårs sedicenne, di sedici anni

seksstert sessetto, seksti sessanta, ~ en (to) sessantuno (sessantadue), en ~ syttio una sessantina sekstiende sessantesimo, sekstilendedel sessantesi-mo, sekstiårig sessagenario, sekstiårsalderen la sessantina i ~ su la sessantina

seksualisme sessuologia, seksualsadist sadico sessuale, seksualsystem sistema m sessuale; seksual- sessuale

seksårig seienne, di sei anni, che dura sei anni, seks-års- seienne

seksåttendedelsstakt tempo (misura) di sei ottavi

sekt setta, danne en ~ formare (creare) una setta sekterer settario, sektersk settario

sektor settore m

sektvesen spinto settario, settarismo

sekund (minuto) secondo, mus. seconda, sekunda di seconda qualità, di qualità inferiore, ~ vare merce f di seconda scelta (di qualità scadente), sekundant padrino, secondo, sekundaveksel seconda di cambio

sekundere secondare, assecondare, (duell) fare da padrino (el. secondo) a, sekundviser lancetta dei secondi sekunder sec. (a. d.)

sekvens sequenza

sel foca, (seterhus) malga

sele 1 s. bretelia, (i seletøy) cinghia, pettorale m se seletøy legge seg i selen dedicarsi con energia mettersi di buzzo buono, fare un sforzo

sele 2 v. bardare, seilare, seletøy finimenti m pl bardatura

selfanger cacciatore m di foche selfangst caccia alla foca

selge vendere, ~ kontant vendere per contanti: det selges for si vende per, ~ dyrt vendere a caro prezzo, ~ skattet for bjørnen er skutt vendere la pelle dell'orso prima d'averlo ucciso, ~ igjen rivendere, selgelig vendibile, selger(ske) venditore m (vendi-trice) f

selhund foca, vitello mar no

selje bot sancione m, seljeflyte zufolo di sancione selleri bot sedano

sekskap compagnia, società, (sammenkomst) ricevimento, trattenimento, festa, (forening) associazione f, circolo, (gruppe) comitiva, compagnia, sluttet ~ circolo, det fine ~ il bel mondo, holde ~ ricevere dare un ricevimento (pranzo, festa) (for en in onore di qn.), holde selskaper ricevere gjøre en (holde en med) ~ tenere (fare) compagnia a qn., for selskaps skuld per farmi (farti ecc.) compagnia, gå i selskaper partecipare a ricevimenti fare vita mondana, forstå å benytte seg i ~ sapersi comportare in società, komme i slett ~ frequentare cattive compagnie

selskapeleg sociabile di compagnia ~ omgang rap-

portu mpl di amicizia, *de har ~ omgang med hverandre* si frequentano, *selskapslige talenter* animatori mpl delle feste; *selskapselighet* (egenskap) socievolezza, se *oilers*. *selskap*

selskapsantrekk abito da sera, abito da società, *selskapsdame* dama di compagnia, *selskapsfogl* zool pappagallino, cocorita, *selskapskjole* abito da sera, *selskapskontrakt* contratto di società, *selskapskrets* cerchia di conoscenze (el. di amici)

selskapslek gioco di società, *selskapsliv* vita mondana, società, *selskapslokaler* locali mpl per ricevimenti, sale fpl per cerimonie (el. riunioni)

selskapsmann uomo di mondo; *behagelig ~* uomo di compagnia, piacevole conversatore, *selskapsmenneske* persona socievole (el. che ama la compagnia)

selskapsreise viaggio di comitiva, viaggio organizzato; *selskapsrett* jur diritto delle società, (mat) manicaretto, *selskapsal* sala per ricevimenti, salone m, *selskapskort* imposta sulle società, *selskapsspill* gioco di società, *selskapsstone* lono cerimonioso; modi mpl eleganti, *selskapsverdenen* l'ambiente m mondano, la società

selskinn pelle f di foca

selsom strano, singolare, originale, *selsomhet* stranezza, singolarità

selspekk grasso di foca, *selters* seltz m

selv 1 pron stesso, da se, da solo, di (el in) persona, personalmente; *jeg har ~ skrevet til ham* gli ho scritto io stesso, *komme ~* venire personalmente, *han bruker det ~* lo adopera lui personalmente, *han er godheten ~* è la bontà in persona, *selve kongen* il re in persona, *han var ikke lenger seg ~* non era più lui, *en har alltid være seg ~* bisogna sempre essere se stessi, *han tenker bare på seg ~* pensa solo a se (stesso); *hare elske seg ~* amare solo se stessi, *det uhengeter alltid av en ~* om en vil stå a se se si vuole, , *dum kan du ~ være* sciocco sarai tu!, *giu re noe av seg ~* fare qc da se (el da solo), *han har gjort det av seg ~* lo ha fatto da se (da solo, di propria iniziativa), *skuddet gikk av av seg ~* il colpo è partito da solo, *komme til seg ~* tornare in se: rinvenire, *vare ute av seg ~* essere fuori di sé, *si ved seg ~* dire tra se

selv 2 adv anche, perfino, persino, ~ *hans venner* perfino (anche) i suoi amici gli stessi suoi amici, ~ *da* anche allora, perfino in quel caso, ~ *ikke* neanche, neppure, nemmeno

selv 3 *konj*, ~ *da*, ~ *ndr* anche quando; ~ *om* anche se, quand anche, sebbene (+ *konj*); ~ *om han kommer* anche se viene ~ *om han skulle komme* quand anche venisse, ~ *om han var syk*, *gikk han på kontoret* sebbene fosse malato andò in ufficio

selvaktelse rispetto di se stesso, *selvavgivelse* dichiarazione f dei redditi, F Vanon f *selvanklage* autoaccusa, *selvantennelse* accensione f spontanea, (motor) autoaccensione, *selvintens* che ha preso fuoco spontaneamente, ad autoaccensione

selvbebreidelse rimprovero a se stesso, *selvbedrag* illusione f, l'ingannare a se stessi, *selvbedømmelse* giudizio di se stesso, *selvbefrukning* autofecondazione f, autogamia, *selvbehag* autocompiacimento, l'essere soddisfatti di se stessi, *selvbehagelig* soddisfatto di se stesso, sussiegoso, adv con autocomp acimento, con sussiego

selvbeherskelse autocontrollo, padronanza di se stesso; sangue m freddo, *ha ~* dominarsi, controllarsi, *misste selvbeherskelsen* perdere l'autocontrollo, *med ~* con ritegno

selvbekjennelse confessione f a se stesso; (frivillig) confessione spontanea, *selvberget* autosufficiente, indipendente; *selvbeskattung* autotassazione f; *selvbeskikket* (-bestaltet) autoeletto, autonominato, che agisce di propria autorità

selvbestemmelse autodecisione f, libero arbitrio, *selvbestemmelsesrett* diritto di autodecisione, autodeterminazione f, *selvbestøvning* impollinazione f diretta, autogamia, *selvbetjening* self-service m inv.; *forretning med ~* (negozio con) self-service; *selvbetraktning* introspezione f

selvbeundring stima esagerata di se stesso; presunzione f, vanità

selvbeviss che ha coscienza di se, che è conscio de proprio valore; *neds*. arrogante, presuntuoso, (kjekk) baldanzoso; *selvbevissthet* autocoscienza, arroganza, presunzione f; baldanza

selvbinder mieluegatrice f

selvbiografi autobiografia

selvbuden che si è invitato da solo, autoinvitato, ~ *gjest* intruso, *komme ~* venire senza essere invitato

selvdisiplin autodisciplina

selvdød morto di morte naturale, morto di malattia

selvetendom fondo (el bene m) di proprietà, proprietà autonoma, *selveier* proprietario; *selveierbonde* contad mo proprietario, *selveiergård* podere m di proprietà

selverkjenne riconoscimento dei propri errori, esame m di coscienza, *selverver* guadagno in proprio, autosufficienza economica, *selververende* economicamente autosufficiente, che provvede a se stesso, che si guadagna la vita

selvfinansiering autofinanziamento

selvforakt disprezzo di se, disprezzo per se stesso, *selvforbrenning* combustione f spontanea, auto-combustione f, *selvforglemme* oblio di se stesso, (il) dimenticare se stessi, *selvforgude* adorazione f di se stesso, narcisismo; vanità estrema

selvfornedrelse umiliazione f volontaria, (l')umiliarsi, *selvfornektelse* abnegazione f, sacrificio della propria volontà, *selvfornektende* pieno d'abnegazione; che annulla il proprio io

selvforskyldt per propria colpa, volontario, imputabile a se stesso, *selvforsvar* autodifesa, (nødverge) legittima difesa, *handle i ~* agire per legittima difesa, *selvforsyning* autarchia, *selvforsynings-* autarchico (pl -ci), *selvforsyrt* autosufficiente (*med råvarer* in fatto di materie prime), *selvfortærende* che divora se stesso, che si consuma da se

selvfyllende a riempimento automatico

selvfølelse coscienza di sé, senso della propria dignità, amor m proprio

selvfølge cosa ovvia, *det er en ~* è ovvio, è logico, si capisce, è sottinteso; *det er en ~ at s* intende che, *selvfølgelig* ovvio, naturale, evidente, chiaro, lapalissiano, ~' ma naturalmente!, s'intende!, ma certo! ~ *kommer jeg* certo che vengo, *selvfølgelighet* ovvietà, verità lapalissiana

selvgjort fatto da se, di mia (tua ecc.) fattura, che è opera mia (tua ecc.); ~ *er velgjort* chi fa da se fa per tre

selvgod che si compiace di se stesso; presuntuoso, vanesio, *selvgodhet* autocompiacimento, presunzione f

selvherredømme padronanza di sé, *selvbersker* autocrate m; *selvherdelse* (il) mettere in evidenza se stesso, imperiosità

selvhjelp il fare da sé, sforzo individuale; *hjelp til ~* incoraggiamento a fare da sé, *selvhjelpen* autosufficiente, che fa da se, autonomo

selviakttagelse osservazione f di se stesso, introspezione f

selvinnlysende evidente, ovvio, lapalissiano

selvironi ironia nei confronti di se stesso

selvisk egoista m, f; **selviskhet** egoismo

selvklebende autoadesivo

selvklok presuntuoso; **selvklokskap** presunzione f

selvkoker samovar m inv se også høykasse

selvkostende merk prezzo di costo

selvkritikk autocritica, **selvkritisk** autocritico (pl -ci)

selvlaget se se gjort

selvhukkende che si chiude da se, a chiusura automatica

selvlyd vocale f; **selvlysende** rilucente di luce propria, fosforescente

selvmerkt ~ (person) autodidatta m, f

selvmotsigelse contraddizione f, **selvmotsigende** contraddittorio

selvmord suicidio, **begå** ~ suicidarsi, commettere suicidio, **selvmorder** suicida m, f, **selvmorderisk** suicida m, f; **selvmordsforsøk** tentativo di suicidio, tentato suicidio, **selvmordskandidat** candidato al suicidio

selvoppholdelsesdrift isunto di conservazione

selvopplevd vissuto (personalmente), **selvopplevde** esperienza personale, fatto vissuto

selvoppofrelse abnegazione f, spirito di sacrificio,

selvoppofrende devoto, che ha spirito di sacrificio,

selvopplatt pieno di se, egocentrico (pl -ci)

selvovervinne vittoria su se stesso, **med** ~ facendo forza su se stesso

selvplager tormentatore m di se stesso, **selvplageri** tormento di se stesso

selvportrett autoritratto

selvprøvelse (il) mettere se stesso alla prova, (-rankselse) esame m di coscienza

selvpålagt assunto volontariamente, ~ **oppgave** compito che ci si è imposti

selvregistrerende che registra automaticamente, registratore m; **selvregulerende** a regolazione automatica, che si regola da se

selvrespekt rispetto di se, rispetto per la propria dignità, amor proprio

selvrettferdig farisaico (pl -ci), fariseo, **selvrettferdighet** fariseismo, **selvros** elogio di se stesso, (il) lodarsi, ~ **stinker ch**, si loda s imbroda

selvrådig ostinato, caparbio, testardo, **selvrådighet** ostinatezza, caparbieta, testardaggine

selvsagt evidente, ovvio; se **selvfolgelig**

selvsamme identico, medesimo, proprio lo stesso

selvsikker sicuro di se (el del fatto suo), **selvsikkerhet** sicurezza di se, baldanza, sicumera

selvskifte spartizione f amichevole; **selvskiftende**, ~ **arvinger** eredi che si suddividono l'eredità in via amichevole

selvskreven indicato, appropriato, per eccellenza, **du er** ~ la tua partecipazione f è ovvia, ~ **formann** presidente per eccellenza, **vare** ~ til essere indicato (el più che adatto) per, **selvskrevent medlem** socio di diritto

selvskyldner (kausjonist) fideiussore m, **selvskyldnerkausjon** fideiussione f

selvstarter avviatore m automatico, (bil) motorino d'avviamento

selvstendig indipendente, autonomo, **et** ~ **meneske** un carattere indipendente, una persona di carattere; **selvstendighet** indipendenza, autonomia, (karakter) (fermezza di) carattere m

selvstudium studio autodidattico

selvstyre autogoverno, autarchia, amministrazione

f autonoma, **selvstyrende** autonomo; autarchico

selvsuggestjon autosuggestione f

selvsyn med autopsia, **ved** ~ in seguito ad osservazione personale; **konstatere ved** ~ toccare con mano **selvtatt** usurpato, **selvtekt** atto arbitrario, **begå** ~ far giustizia da se

selvtenkende che pensa con la propria testa

selvtilbedelse narcisismo

selvtillfreds soddisfatto di se, **med en** ~ **mine** con aria di sufficienza, **selvtillfredshet** l'essere soddisfatti di se, sufficienza, sussiego

selvtillit fiducia in se stesso, sicurezza di se, **han har stor** ~ confida nelle proprie forze, **han mangler** ~ non ha alcuna fiducia in se stesso

selvutløser autoscatto

selvalgt che si è scelto personalmente, (emne) facoltativo

selvvrkende che agisce da se, automatico (pl -ci)

semafor semaforo

sement cemento, **sementere** cementare, **sementering** cementazione f; **sementfabrikk** cementificio

semester semestre m; **semester-** semestrale

semifinale semifinale f; **semikolon** punto e virgola

seminarium seminario

semit semita m, f, **semitisk** semitico, semita

semske scamosciare, **semsket skinn** pelic f scamosciata, camoscio

semulje (gryn) semolino

sen (sendrektig) tardo, lento (til a), (siddig) tardivo; (tid) tardo, inoltrato, (nyl g) recente, **i en** ~ **time** a tarda ora, ~ **idr** primavera tardiva, **den sene levering** la consegna tardiva, **for** ~ **hjelp** soccorso di Pisa

senat senato, **senator** senatore m

sende mandare, inviare, spedire, (penger o.l.) også rimettere, ~ **en et blikk** lanciare un'occhiata a qn; ~ **en burt** mandar via qn, (avskjed) licenziare qn; ~ **en etter noe** mandare qn a prendere qc; ~ **fram** inviare, ~ **hjem** mandare a casa, (til fedrelandet) rimpatriare, ~ **om kring**, far girare, ~ **en på reis** far viaggiare (el far fare un viaggio a) qn, ~ **tilbake** rispedire, rimandare, mandare indietro, merk restituire, ~ **ut** inviare, (slynge ut) gettare, **anciare** (varme o.l.) diffondere; ~ **videre** inoltrare, rispedire, far proseguire

sendeapparat trasmettitore m, (radio) emittente f

sendebud messaggero, inviato, **sendemann** inviato, ministro plenipotenziario, ambasciatore m

sender emittente f, trasmettitore m, **illegal** ~ emittente clandestina, **sending** invio, spedizione f (penger o.l.) rimessa (radio-) emissione f

sendrektig lento, tardo, **sendrektighet** lentezza

sene tendine m, legamento, **seneforsrekning** distorsione f di un tendine, **senehinne** membrana tendinea, (øye) sclerotica, **senehinnebetennelse** tendinite f, **seneknute** ganglio tendineo

senere (av yngre dato) più recente (enn di), posteriore (enn a), (fremtidig) futuro, (mer sendrektig) più lento; adv più tardi, posteriormente, dopo, poi in seguito, **senere leveringer** future consegne, **i di** ~ **ut** in quest ultimi anni, **den senere tid** ultimamente, **for eller** ~ prima o poi, **tre år** ~ tre anni dopo, **hans liv er** ~ in seguito la sua vita è

seneskjede guaina tendinea, **seneskjederbetennelse** tendosinovite f

senest, **den seneste** il più lento, l'ultimo, ~ adv al più tardi

senesterk nerboruto, **senestrek** stiramento di un tendine, **få en** ~ subire uno stiramento, **senet** turgoso, **senet** tessuto tendineo

seng letto (enkel a una piazza, dobbel a due piazze, bred a una piazza e mezza); *holde sengen* restare a letto; *legge i ~ (til sengs)* mettere a letto, *gå til sengs* andare a letto, concarsi; *sende en i ~* mandare qn a letto; *være i senga* essere (stare) a letto, *strekke seg på senga* sdraiarsi sul letto

sengebenk letto a cassapanca, **sengedyne** piumino, **sengeforheng** cortina, **sengeforlegger** scendiletto; **sengehimmel** baldacchino, **sengekant** sponda di letto, **sengebyggende** (obbligato) a letto

sengeplass posto letto, **sengepute** guanciale m, cuscino, **sengestolpe** fusto di letto, (høy) colonna, **sengeteppe** (over seng) copriletto; (i seng) coperta, *stukket ~* imbottita, *sengetid* ora di concarsi, *sengetøy* (-k ær) lenzuola fpl e coperte fpl; effetti mpi lettereschi, biancheria da letto

sengeutstyr accessori mp da letto, **sengevarmer** scaldiletto, prete m; **sengklær** lenzuola fpl, biancheria da letto, *skifte ~* cambiare le lenzuola

senhøstes sul finire dell'autunno, ad autunno inoltrato

senil senile, (alderdomssvækket) artenosclerotico, demente senile, F nimbumbito, **senilitet** senilità, demenza senile

senior senior; (mots sønn) padre m

senit zenit m

senk, *hure (skite) i ~* colare a picco, **senke**, ~ (ned), calare, abbassare, chinare, (skip) affondare ~ *blikket* abbassare gli occhi; ~ *hodet* chinare il capo; *med senket blick* con gli occhi bassi, ~ *kisten i graven* calare la bara nella fossa, *marken senker seg* cala la notte, **senkning** abbassamento; (skip) affondamento; ~ *i terrenget* avvallamento

senn, *smått om ~* a poco a poco, pian piano

sennep senape f, mostarda, **sennepsgarn** iprite f, **sennepskake** med. senapismo, **sennepskrukke** mostardiera, **sennepsaus** salsa alla senape; **sennepsblader** foglie fpl di senape

senromantikk lardo romanticismo

sensasjon sensazione f, impressione f, scalpore m, *striket har vikt ~* lo spettacolo ha fatto scalpore

sensasjonell sensazionale, clamoroso

sensasjons- sensazionale, a sensazione; **sensasjonslysten** avido di sensazioni, che desidera far scalpore, **sensasjonspresse** stampa a sensazione, **sensasjonsoverskrift** titolo reboante, titolo a caratteri cubitali, **sensasjonsvekkende** a sensazione, che solleva scalpore, sensazionale

sensibel sensibile, **sensibilitet** sensibilità

sensitiv sensitivo; **sensitivitet** sensitività

sensommer tarda estate f

sensor censore m; (eksamens-) membro esterno di commissione d'esame m

sensualitet sensualità, sensualismo, **sensuell** sensuale

sensur censura, (eksamens-) giudizio della commissione esaminatrice; *sette en under ~* censurare l'operato di qn., *sensurere* sottoporre a censura, censurare, (bedømme) giudicare

sensus censimento dei beni (valg) spoglio (dei voti)

sent adv tardi, *bedre ~ enn aldri* meglio tardi che mai, *påsken kommer ~ i år* la Pasqua cade tardi quest'anno; *en dag for ~* con un giorno di ritardo, *det er for ~ å gå ut* è troppo tardi per uscire, *nå er det for ~* oramai è troppo tardi, *du kommer for ~* arrivi in ritardo, *komme for ~ til toget* perdere il treno, *det blir ~* si fa tardi, *det kommer for ~* aggiunge in ritardo

sentens sentenza, massima

seniterløper centralinista (pl -cho)

sentral centrale s., f. og adj

sentralbord centralino, elektr. quadro di distribuzione; **sentralborddame** centralinista f

sentralforvaltning amministrazione f centrale, **sentralkontor** sede f (direzione f) centrale, **sentralisere** centralizzare, **sentralisering** centralizzazione f, **sentralvarme** riscaldamento centrale

sentrifugalkraft forza centrifuga, **sentrifuge** centrifuga, (meieri) scrematrice f, **sentripetal** centripeto

sentrum centro (også pol.), *treffe ~* fare centro, *coipre nel centro*, centrare

separasjon separazione f (legale); **separat** separato, adv. også a parte, **separatavtrykk** tiratura speciale, estratto, **separatfred** pace f separata, **separere** separare, scremare, **separert** separato (legalmente), *bli ~* separarsi

sepoy sepoy m inv, *сipaye* m inv

september settembre m, i ~ in settembre

septer scettro, **septlett** settimino, **septim** mus. settima, **septiktank** fossa settica, pozzo nero

seraf serafino, **serafisk** serafico (pl -ci)

serai serraglio

serber, **serbisk** serbo

seremoni cerimonia, rito, **seremoniell** di cerimonia, rituale, **seremonimester** cerimoniere m

serenade serenata

serie serie f; **seriefabrikasjon** fabbricazione f (lavorazione f, produzione f) in serie; **seriekopling** elektr. collegamento in serie, **serienummer** numero di serie, **serieobligasjoner** obbligazioni fpl emesse in serie, **serievare** articolo (prodotto) di serie

serios serio, litt neds. serio

serk camicia femminile, **serklus** senza camicia

serjant sergente m

sertifikat certificato, (bil-) patente f (di guida); (flyver-) brevetto (di pilota); *ta ~ (bil)* prendere la patente

serum siero, **serumbehandling** sieroterapia, **seruminnprøvning** iniezione f di siero, **seruminstitut** istituto sieroterapico

servant lavabo, lavamano, **servantstell** accessori mpi per toilette

serve (tennis) servire, battere; **server** battitore m, **servere** servire, *det er servert* il pranzo (il tè ecc.) è servito, **servering** servizio, **serveringsdame** cameriera

servicebil carro attrezzi, macchina del soccorso stradale, **servicestasjon** stazione f di servizio, distributore m di benzina

serviett tovagliolo, **serviettbånd**, -ring portatovagliolo

servil servile, **servilitet** servilità

servise servizio; (middags-) servizio da tavola (el di piatti)

servitut servitù f, vincolo, *beheftet med et ~* gravato da una servitù, *legge i det hviler et ~ på* imporre una servitù (una servitù grava) su

sesam sesamo (også bot k; ~ *lukk deg opp'* apriti sesamo)

sesjon sessione f; mil. visita di leva

sesong stagione f; *sesongen er snart forbi* siamo a fine stagione, *det er all langt ute i sesongen* siamo oramai in piena stagione; *så langt ute i sesongen* quasi a fine stagione

sesongarbeid lavoro stagionale, **sesongartikkel** articolo di stagione, **sesongbillett** tessera d'abbonamento; **sesongledighet** disoccupazione f stagionale

sesongmessig stagionale, **sesongsalg** svendita di fine stagione, **sesongvare** merce f di stagione

sete sede f (for regjeringen del governo), seggio,

(stol-) sedile m. (sykkel-) sellino, sella, (i vogri) sedile m, *hu* ~ (forsamling) sedere, avere un seggio

seter (beite) pascolo estivo di montagna a peggio (seterhus) malga, *til seters* all'alpeggio, al pascolo; **seterbruk** pascoli mpl alpini; **seterbytte** malga; **seterjente** pastorella in una malga, **setermeieri** lattina di malga

setning gram. proposizione f, frase f, mat. filos. teorema, filos. også tesi f; geogr. sedimento, (garn) gellata di rete, retata, (grunnsetning) massima, sentenza, *strømmens* ~ *og furt* la direzione e la velocità della corrente

setningsbygning costruito f della frase **setningsdel** parte f della proposizione **setningsforbindelse** c. n. catenazione f di frasi, periodo, contesto, **setningslære** sintassi f, **setningsmelodi** armonia della frase

sett (av sammenhørende ting) insieme m serie f completo, assortimento, (døkketøy) servizio, (måte) modo, maniera, sport. set m inv., (sprang) balzo, scatto, soprassalto, (trykk) sussulto, *et* ~ *undertø* una maglia e un paio di mutande, un completo di biancheria da uomo: *et* ~ *sett* una velatura completa, *et* ~ *verktø* un assortimento di attrezzi, *et fullt* ~ *konsekventer* una serie completa di polizze, *på* ~ *og vis* in certo qual modo, *i et* ~ di seguito, di filato, senza posa, *han arbeidet fire timer i et* ~ ha lavorato per quattro ore di filate (el di seguito); *det gir et* ~ *i ham* sussulta, sobbalza

settboard serie f di tavolini rientrabili, tntico

sette 1 mettere, porre, posare, (formode) supporre, (minnesmerke) erigere, plantare, plantare typ comporre; ~ *det tilfelle (at)* porre il caso (che + konj.), *sett (at)* supponiamo, mettiamo, mett (che + konj.), ~ *seg (ned)* sedersi, (fugl) posarsi, (jord o l.) assestarsi, (væske) posare, (vær vrede etc.) calmarsi, ~ *seg igjen* risedersi

sette 2 (med adv. el. prep.), ~ *av* (til side, til bestemt bruk) mettere da parte, riservare, se også avsette, (med båt) prendere il largo; med amputare; ~ *en av* *undervis* far scendere qn strada facendo, ~ *av sted* andar via, partire, andarsene; ~ *hørt* metter via, (barn) dare via, ~ *etter en* inseguire qn., ~ *seg fore* proporsi, ~ *fra mår* staccarsi (dal molo, dalla riva); ~ *fra seg* posare, deporre ~ *fram en stol for en* offrire una sedia a qn, ~ *fram kopper* mettere le tazze in tavola, ~ *fram mot* offrire da mangiare; ~ *munge penger i noe* investire parecchio denaro in qc, ~ *et barn til verden* mettere al mondo un bambino, ~ (kraftig) i mus attaccare (con forza); ~ *i et skrik* mandare un grido; ~ *i kraft* mettere in atto, applicare far valere ~ *i d* mettersi a, ~ *igjen* rimettere, rporre (skole) trattenere a scuola fu in orario ~ *en premuovere* ~ *noe igjennom* venire a capo di qc, realizzare qc spuntarla, (lov) far passare, (mening) far accettare (abbracciare), ~ *igjennom at* fare in modo che, ~ *seg mot* opporsi a, ~ *inn et ekstratog* mettere in servizio un treno straordinario, ~ *en inn i noe* mettere qn al corrente di qc, ~ *inn i avisen* inserire (el. far pubblicare) sul giornale, ~ *inn penger i banken* mettere dei soldi in banca, depositare del denaro in banca, ~ *seg grundig inn i* penetrare molto addentro a, ~ *inn med regn* mettersi a piovere; ~ *inn på en* scagliarsi su qn, se eilers innsette, ~ *ned* deporre, posare (pres. inbassare) ~ *ned for* ten ridurre la velocità, rallentare, se også nedsette ~ *seg ned* sedersi, ~ *lenger ned* mettere più in basso (el. più giù), ~ *om se omsette* ~ *opp et ansikt (mine etc.)* se ansikt (mine etc.), ~ *forten*

opp accelerare, ~ *opp kontrakt* stendere (redigere) un contratto, ~ *opp felt* rizzare la tenda, ~ *prisen opp (på)* aumentare (rialzare) il prezzo (di); ~ *en seg*; *opp mot en* alzare qn (opporsi a) contro qn se eilers oppsette ~ *over noe* superare (varcare, attraversare) qc, ~ *en over (med båt)* traghettare qn, ~ *vann over (ilden)* mettere su una pentola d'acqua, ~ *en over en annen* (akte høyere) superare qn. p.u di un altro, (foretrekke) preferire qn a un altro, ~ *en over noe (til å lede)* mettere qn a capo di qc, ~ *på* mettere su, apporre, applicare; (kalv) lasciar vivere, non macellare, ~ *på fute igjen* rimettere in piedi, aiutare a risollevarsi, ~ *varme (fyr) på* dare fuoco a, ~ *på varmen* far funzionare il riscaldamento, ~ *farge på* colorare, fig. colorire, ravvivare, ~ *alt på ett kort* fig. rischiare il tutto per tutto, ~ *sammen* unire, mettere insieme, tekn. montare, (til et hele) riunire, (tanker) associare (i grupper) raggruppare, ~ *til* aggiungere, (vurdere) valutare, (øde) sperperare, ~ *livet til* perdere la vita, lasciarsi la vita, F lasciarsi la pelle; ~ *sett* spiegare le vele, ~ *ord til en melodi* scrivere il testo per una melodia, ~ *en til d.* incanicare qn di.; *hva vil du ~ din sann til?* che cosa vuoi far fare a tuo figlio? ~ *tilbake i på plass*, rimettere (a posto); fig. far regredire, (hømme, stansø) fermare, ~ *ut gain* tendere, gettare, (rykte) far correre, (utenfor) metter fuori, lasciar fuori, (skiltvakt) disporre, (barn) esporre, (i plein) dare a balia, ~ *ut i livet* attuare, realizzare (en plan) un progetto), ~ *seg ut* ~ *en* non tener conto di (frta seg for, d spensarsi da, esimersi da, ~ *seg ut over alle hensyn* dare un calcio alle convenienze, non aver riguardo per nulla e nessuno, ~ *stilt nam under noe* firmare (el. apporre la propria firma a) qc

settedommer giudice m suppletivo

settemaskin (macchina) compositrice f

setteplante margotta, piantone m, barbice la

setter 1 typ compositore m, **setter 2** zool setter m inv., **settefeil** errore m tipografico, **setteri** sala di composizione f

severdige degno (el. che merita) d'esser visto, **severdighet** cosa che merita d'essere vista, attrazione f turistica

serje linfa

sflinks sfinge f

sfære sfera sfærisk sferico (pl. c.)

shanghai reclutare con la forza

sherry sherry m

shipping (industria dei) trasporti mpl marittim

shorts calzoncini mpl, shorts mpl

show (revy) rivista, spettacolo di varietà, (i fjernsyn) spettacolo televisivo, show m inv

si 1 dire, *det var nettopp det jeg ville* ~ e proprio quello che stavo per dire, *var det ikke det jeg sa?* che cosa (ti) avevo detto?, l'avevo ben detto io!, *jeg sa jo at* ~ avevo ben detto che ~, *sa jeg ikke at..?* non (ti) avevo detto che...?, *det er bare noe man sier* e solo un modo di dire, *det er bare noe du sier* lo dici tu, *sier og skriver* lo dico chiaro e tondo, e ripeto, incredibile ma vero, *som jeg sier deg* come ti dico, *hva har det å si?* che importanza ha? *det har ikke noe å si* non fa niente, non importa, *hu meget a si* voler dir molto, essere importante, (om per son) aver voce in capitolo, essere molto influente (hos presso), *dersom jeg hadde noe å si* se avessi qc da dire, *det har du noe å* ~ e già qualcosa, *du kan* ~ *hva du vil* di pure quel che vuoi, *har* un bel dire, *det er ikke til å* ~ *hvot vil* lo non ti so dire quanto abbiamo riso, *jeg har latt meg* ~ *ut* ho sentito dire

che, mi hanno detto che, mi è stato detto che, *nå, det må jeg si' ah*, questa poi!, salute!, *det kan du nok ~* lo puoi ben dire, *om jeg så må ~* se mi è permesso di dirlo, *skal jeg ~ deg noe?* vuoi che te lo dica?, *hva skal det ~?* che cosa significa? *hva vil han ~ med det?* che cosa intende dire con ciò?, *hva jeg ville ~* a proposito, *det vil ~* vuol dire, significa, (nom- ing) cioè, *det vil ~ meget* vuol dir molto, *for å ~* noe tanto (el. così) per dire, *så å si* per così dire, praticamente, *sant å ~* a dire il vero, *det sier man ikke* non lo (el. questo non) si dice, *det sier si* dice, *det sier seg selv* va da se, è ovvio; *~ ja (nei)* dire di sì (di no)

si 2. v (med adv. eller prop.), *si noe etter en rpele- re* ciò che qn. ha detto, *~ fra* avvertire, avvisare, *uten å ~ fra* senza avvertire, senza dir niente, *~ fram* recitare, (røtt ut) snocciolare; *~ mot* contraddire; *~ noe om en* dire qc. di qn., *hva vil man ~ om det?* che cosa se ne dirà?, *man kunne ~ meget om det* su questo ci sarebbe molto da dire, *~ om* igjen ridire, ripetere, *~ opp* noen licenziare qn.; *du har ikke noe å ~ over meg* non prendo ordini da te, *ha noe å ~ på* aver qc. da ridire su, *~ oss til, når du er ferdig* avvisaci quando hai finito, *du behøver bare å ~ til* non hai che da dirlo, *hva sier du til det?* cosa ne dici?, *~ til* se også tisi, *~ ved seg selv* dire tra se, dirsi

si 3. (tonen og noten H) si m.

si 4., *på ~* (utenom) in aggiunta, in più, oltre, a parte

siameser, siamesisk siamese, sibirsk siberiano

sicilianer, sicilansk siciliano

sid lungø, (myrland) umido, acquitrinoso; *være ~ til å drikke* essere dedito al bere

sidde (klær) lunghezza

side lato, (kropp) lato, fianco (pl. -chi) (fjell-, mil) fianco, (terning-) faccia, (bok-) pagina, (retning, kant) lato, parte, fig. lato, aspetto, parte; *han har sine gode (dårlige) sider* ha le sue qualità (i suoi difetti), *den sterke (svake) ~* il lato forte (debole), *det er min sterke (svake) ~* è il mio forte (debole), *fra begge sider* da tutt'e due i lati, da entrambe le parti, *fra ens ~* da parte di qn. *fra siden* di prof., *angripe fra siden* attaccare di fianco (el. di lato); *se alt fra den gode ~* prendere tutto in buona parte, *se alt fra den lyse (mørke) ~* vedere il lato bello (brutto) delle cose, *ta en fra hans svake ~* prendere per il suo debole, *fra militær ~ ble det påstått* negli ambienti militari si affermava, *sette hendene i siden* mettersi le mani sui fianchi, *~ om ~* fianco a fianco, *på denne ~* da questo lato (da questa parte), *på den andre siden* dall'altro lato; *på den ene ~...* *på den annen ~...* da una parte... dall'altra parte...; *på begge sider* da tutt'e due i lati, da una parte e dall'altra, *på siden (på kant)* di taglio, per ritto, *på min ~* dalla mia parte, (for mitt vedkommen- de) da parte mia, *på min høyre ~* alla mia destra, *øren er på min ~* l'onore è tutto mio; *så en (over) på sin ~* attirare qn. dalla propria parte, *ha latter- ren på sin ~* gettare il ridicolo sul proprio avversario, *ligge på siden* dormire sul fianco, *stille seg på ens ~* schierarsi da a parte di qn. *til denne ~* da questa parte, *dra (rope, ta) en til ~* tirare (chiamare, prendere) qn. da parte, *gå til ~* tirarsi da parte, scostarsi, scansarsi, *rykke noe til ~* tirare via qc., *(gå) til ~* 'fate largo', tiratevi da parte!, *legge til ~* mettere da parte, *springe til ~* gettarsi da un lato, *sette til ~* mettere via, *ved siden av* noe a fianco di (vicino a, a lato di) qc., *han bor (like) ved si- den av* abita qu. a fianco

sidealle viale m secondario, sidebane diramazione f

sideben costola

sideblikk occhiata in tralice; *hemmelige ~* sbirciatu- ne fpl in tralice, *kaste et ~ til* guardare di sotlec- chi

sidebord tavolo vicino; (til anretning) tavolo di ser- vizio, sidebygning arkit. ala (di un edificio)

sidedør porta laterale, porta a fianco, sideflate fac- cia laterale, sidefløy ala laterale; sidegate via late- rale; via secondaria, sidehus casa adiacente, ala, sidekamerat compagno di banco, sidelanterne (fly) faro di posizione

sidelinje linea laterale, (slekt) linea collaterale; (jernbane) diramazione f; linea secondaria, sport linea laterale, *sette en ut på sidelinjen* mettere qn. in disparte.

sidelemme tasca laterale, sidelykt luce f di parcheg- go; sidemann vicino.

siden 1 adv (etter) dopo, poi, (derpå) dopo, ap- presso, (senere) più tardi, (om litt) fra poco, *for tre dager ~* tre giorni fa, *først for kort tid ~* solo da poco, *for et øyeblikk ~* un momento fa, adesso adesso, *helt ~* a partire da, da... in poi; *for lenge ~* molto tempo fa, *det kan vente til ~* sarà per più tardi, si può fare dopo.

siden 2 prop dopo, da, *~ jordens skapelse* dalla creazione del mondo

siden 3 konj (tid) dopo che, dacché (årsak) poi che, giacché, *~ han reiste, har jeg ikke hørt fra ham* non ho avuto sue notizie e dacché è partito

sideordne coordinare (med con); sideordning coordi- namento, coordinazione f

sider sidro

sideror (fly) impennaggio orizzontale

sideskip arkit. navata laterale; sideskudd bot. pollo- ne m, rampollo, (jakt) colpo nel fianco

sidespor binario secondario (el. morto); sidesprang salto laterale, (ridning) scarto, fig. digressione f, scappatella sidesporsmål questione f secondaria (el. accessoria), di seconda importanza

sidestule equ. parate giustapporre sidestilling equ. parazione f, giustapposizione f, (sammenligning) raffronto, parallelo

sidesting (smerte) fitta al fianco

sidestykke parte f (el. pezzo) laterale, fiancata, (oppstående) montante m, fig. riscontro, equiva- lente m, compagno; *uten ~* senza pari, senza pre- cedenti, *være uten ~* essere incomparabile

sidetall numero di pagina, (antall) numero di (el. delle) pagine, sidetrapp scala di servizio; sidetrykk pressione f laterale

sidevegg parete f laterale arkit. facciata laterale

sidevei strada trasversale, (via) traversa

sidevind vento a mezza nave, vento di bolina

sidevogn carrozzino laterale, sidecar m inv

sideværelse camera vicina (el. adiacente, contigua), (lite) stanzino

sidende terreno acquitrinoso (el. paludoso)

siende se. sigenda

siesta siesta, riposo pomeridiano, holde ~ fare la siesta

siffer cifra, (sifterskrift) scrittura in cifra, messaggio cifrato; sifferspråk linguaggio cifrato, siffertele- gram telegramma m in codice, sifong sifone m, si- fere cifrare, codificare

sig scolo, scorrimento, flusso, mens du er i ~ giac- che ci sei

sigar sigaro, sigaraske cenere f di sigaro, sigarett si- garetta sigarettmunnstykke bocch. no sigarett- papir carta per sigarette, (ett) cartina

sigaretttruller macchinetta per arrotolare le sigarette, sigarettstump mozzicone m di sigaretta; cioca sigarettetinner accendisigaro, fam. accendino, macchinetta, sigarettetui portasigarette m inv., sigarettui, -futteral portasigari m inv. sigarkasse scatola d. sigari, (torn) scatola per sigari, sigarkniv taglia-sigari m inv., sigarlegger(ske) sigaraio (a); sigarmonnestykke bocchino per sigari, sigartrulling fabbricazione f di sigari, sigarspis punta di sigaro, sigarstump mozzicone m di sigaro, cioca

sgd faice f, (liten) faicetto, hammer og ~ faice e martello, månen ~ faice di luna

sigge (sive) stillare, filtrare, trasudare, (gli, synke) calare, sprofondare, han seg i kne gli si piegarono le gambe, ~ ned scivolare in basso, (segne) afflosciarsi, ~ inn på avvicinarsi lentamente a, sigel sigla, sigende, etter ~ a quanto si dice, a delta di tutti

signal segnale m, signalapparat apparecchio segnalatore, signalement cartolina, mp. segnalare segnalare, fare segnali, signalflagg mar. bandiera di segnalazione, signalhorn cornetto, signalisere segnalare, signallykt anterna di segnalazione, signallys segnale m luminoso, fano di segnalazione, signalmast semaforo, signalskott, -skudd sparo di segnalazione, signalstasjon centrale f semaforica, signalsystem sistema m di segnalazioni, signaltavle quadro di segnalazione

signatormakt potenza firmataria, stato firmatario

signatur firma, marchio

signe fare il segno della croce, pronunciare (of guaire con) formule magiche, fare scaramanzia

signere firmare

signet sigillo; signetring anello sigillo

sigøyner zingaro, (ungarsk) zigano, (spansk) gitano, sikkel se siki

sikker sicuro, certo; (på seg selv) sicuro di se, franco (pl. -chi), (fast) fermo, (solid) sicuro, sol do, se også a kkert, ~ gang passo sicuro (el fermo), ~ i sin sak sicuro del fatto suo, være ~ på essere sicuro certo di ~ på al sicuro che være ~ på hånden avere la mano sicura, være ~ på utfallet andare a colpo sicuro, en ~ hukommelse una memoria di ferro

sikkerhet sicurezza, (visshet) certezza, garanzia, affidamento, bringe i ~ mettere in salvo, være i ~ essere al sicuro, gi i stille ~ for noe dare garanzie per qc.; ha ~ må avere garanzie sicure

sikkerhets- di sicurezza, sikkerhetsanordning dispositivo di sicurezza, sikkerhetsbelte cintura di sicurezza, sikkerhetsfond fondo di garanzia, sikkerhetsforanstaltning misura di sicurezza, precauzione f, sikkerhetsfolelse senso di sicurezza

sikkerhetsbely camera blindata, sikkerhetskjede catena di sicurezza, sikkerhetsklausei clausola di salvaguardia, sikkerhetslenke catena di sicurezza, sikkerhetslås serratura di sicurezza

sikkerhetsnett rete f di sicurezza, sikkerhetsnål spillo di sicurezza (el da balia), sikkerhetspoliti Pubblica Sicurezza, sikkerhetsrådet (i FN) Il Consiglio di Sicurezza (delle Nazioni Unite)

sikkerhetssele (bil) cintura di sicurezza, sikkerhetsventil valvola di sicurezza

sikkerlig adv. sicuramente, certamente, di sicuro, (uten tvil) senza dubbio

sikkert adv. sicuro, certo, di sicuro, det er så ~ som amen i kjerka non c'è niente di più certo; så meget er ~ at sta di fatto che, se også, sikkerlig

siki bava, sikle bavare, siklesmekke bavaglino

sikori cicoria, radicchio, sikorikaffe caffè di cicoria

sikre v. assicurare, ~ seg mettersi al sicuro, ~ seg

noe procurarsi qc., ~ seg mot assicurarsi (premunirsi) contro; ~ et gevær mettere la sicura a un fucile

sikring (beskyttelse) sicurezza, protezione f, jur. detenzione f preventiva, (gevær-) sicura, elektr. fusibile m, valvola, to sikringer er gått sono saltate due valvole

sikringsstyrke mil. unità di copertura

siksak zigzag m inv. gå i ~ andare (camminare) a zigzag, siksakformet a zigzag, siksaklinje linea a zigzag, siksaklyn fulmine m a zigzag

sikt (-barhet) visibilità, merk vista, betulbar ved ~ pagabile a vista, i siktet ~ a te, inn i sikt på kort (lang) ~ a breve (lunga) scadenza, på lengre ~ più lunga scadenza, god i daktig, ~ visibilità buona (scarsa)

siktbær (væ) limpido, i siktbart var con buona visibilità, siktbærhet visibilità

sikte 1 v (ta sikte) mirare, ~ inn en kannon, puntare (un cannone), ~ etter på noe mirare a qc., prendere di mira qc., ~ etter ens hode mirare alla testa di qn., ~ til (formål) mirare a, aspirare a, (hentyde til) alludere a, det er til meg det sikter e diretto (el indirizzato) a me

sikte 2 v jur. imputare (en for noe qn. di qc.)

sikte 3 v (sald) setacciare, vagliare, abburattare

sikte 4 s (sald) setaccio, vaglio, buratto, crivello, (mål) mira, (våpen-) mira, mirino, to nøyaktig ~ aggiustare il tiro, to ~ på mirare a, tape av ~ perdere di vista, land i ~ 'terra in vista', ha i ~ avere in vista (og fig.); få i ~ scorgere

sikteapparat mil. congegno di puntamento, foto mirino, (mål) buratto, siktebrød pane m di segala setacciata, siktede jur. l'imputato, siktekorn mira, mirino, siktelinje linea di mira, sikteise jur. imputazione f, accusa

siktemel farina setacciata, fior m di farina

siktepunkt mira, punto di mira, segno

sikting setacciatura, vagliatura, abburattamento

siktratte merk. tratta a vista

sil conio, colatoio, setaccio

sild aringa, dod som en ~ morto stecchito, være pukket som ~ i en tonne essere pigiati come acciughe (el sardine) in scatola, ikke være verd en sur ~ non valere in fico secco

silde gl. tardi, se sent

sildebetti in lisca di aringa, sildebensmønster disegno a spina di pesce, sildebensving punta di pesce, sildebåt peschereccio per la pesca delle aringhe, sildefangst, -fiske pesca alle aringhe (el delle aringhe), sildegarn rete f per le aringhe, sildemel farina di aringhe, sildeulje olio di aringhe, silderøyheri altimicatoio (di aringhe), sildesalat insalata di aringhe, sildestun banco di aringhe, sildeonne barilotto di aringhe

sildre scorrere, sgocciolare (lyd) mormorare

sile colare, filtrare, setacciare; ~ grunnet fra separare la feccia (i fondi, i residui) da, regnet silet ned la pioggia viene giù a secchie

silhuett silhouette f, tegne (klippe) en ~ av en fare una silhouette di qn., silhuettsskyting, ~ på pistol tiro con la pistola alle sagome

silicium silicio, siliciummangan silicio-manganese

silke seta, han har ikke spunnet ~ på det non ci ha guadagnato gran che

silkeaktig setaceo, senco (pl. -ci), silkeavl sericoltura, bachicoltura, alevamento di bachi di seta, silkeavlser sericoltore m, silkeblat morbido come la seta, setaceo, senco, silkefabrikk setificio, seteria, silkeglans lucentezza setacea, silkehandel commer-

cio della seta, (butikk) seteria, silkehandler commerciante m di seterie, silkehandske guanto di seta, *ta på med silkehansker* trattare con grande riguardo, silkeorm baco da seta, silkepapir carta velina, silkepuddel barboncino dal pelo morbido, silkesnor cordone m di seta, silkespinneri filanda, silketørkle fazzoletto di seta, foulard m inv, silketøy (tessuto di) seta, silkevarer seterie fpl

silo silo

silregn pioggia dirotta, silregne piovere a dirotto (o) dirottamente

smile renna femmina

simpel (mat) frugale, aila buona, (enkel) semplice, (platt) grossolano, volgare, (foraktelig) spregevole, *en ~ mann* un uomo ordinario, *en ~ fyr* un individuo spregevole, *det var simpelt gjort* è stato un atto spregevole, simpelhet (gemenhet) bassezza, meschinità, (enkelhet) semplicità

simpelthen semplicemente francamente veramente

simulant simulatore m, simulere simulare, fingere

sin, sitt (s) suo, (la) sua, sine (i) suoi, (le) sue, *sin bror* suo fratello, *sitt bord* il suo tavolo, *hidra sitt til* dare il proprio contributo a, *han har gjort sitt til* det ha fatto la sua parte, *dette emne har han gjort til sitt* questo argomento l'ha fatto suo proprio sinder (slagg) scorie fpl, sinders coke m industriale sindig riflessivo, posato, prudente, (likevektig) equilibrato, sindighet ponderatezza, prudenza, posatezza

sinekyre sinecura

singei ghiaia, pietrisco

single 1 v (lyd) tintinnare, (strø) inghiuiare

single 2 (tennis, golf) singolo, singolare, *esser ~ (bridge)* l'asso secco (el singolo), *singlesculet* singolo, schifo, sandolino monoposto

sink zinco, sinkblikk lamierino di zinco

sinke 1 s. (person) corto di mente, ottuso, (på sko) mentalmente ritardato, lam indietro, *det er en ren ~* è uno zuccone

sinke 2 v ritardare, (felle sammen) unire a incastro, sinkeklasse classe f di ritardati

sinkholdig zincherifero, che contiene zinco, sinkhvitt bianco (el ossido) di zinco

sinking, snekring) unione f a incastro

sinn mente f, animo, intelletto, spirito, *italiensk i ~* *og skinn* italiano fino al midollo, *skifte ~* cambiare atteggiamento (idea, opinione), *etter ens ~* a piacimento di qn, *etter mitt ~* a mio piacimento, secondo i miei desideri, *i mitt stille ~* tra me e me, nella mia mente, *han fikk i sinne* è gli venne in mente (el l'idea) di, *ha i sinne* è avere l'intenzione di, contare di, *uten å ha vordt i sinne* senza cattive intenzioni, *legge en noe på sinne* raccomandare qc a qn, *legge seg noe på sinne* tenere in mente qc, mettersi bene in testa qc, *bli annerledes til sinns* cambiare atteggiamento, cambiare di stato d'animo

sinnbilde simbolo (på di), sinnbilledlig simbolico (pl, -ci), emblematico (pl, -ci)

sinne 1 s rabbia, collera, ira, i ~ in un accesso di rabbia, *la sitt ~* *gd ut over en* sfogare la propria ira su qn, sinne 2, *noen ~* se noensinne

sinnelag mentalità, sentimenti mpl, spinto

sinnrik ingegnoso, sinnrikhet ingegnosità

sinnsbevegeelse emozione f, commozione f, sinnsforvirret confuso, mentalmente turbato, (syk) malato di mente, sinnsforvirring confusione f mentale, stato confusionale, squilibrio mentale

sinnslidelse malattia mentale, sinnslikevekt equilibrio, equanimità, sinnsopprør turbamento, agita-

zione f, sconvolgimento dell'animo, sinnsro serenità d'animo

sinnsstemning stato d'animo; umore m, sinnsstyrke forza d'animo, sinnessvak pazzo, matto, folle, sinnsvekkelse indebolimento della mente, sinnsyke pazzo, malato di mente, demente, sinnsyke dom malattia mentale, pazzia, follia, demenza, sinnsykeanstalt manicomio, casa di salute, sinnsykelege psichiatra m, f, sinnsstilstand stato mentale; stato d'animo, umore m

sinober cinabro, sinoberholdig che contiene cinabro, sint arrabbiato, adirato, in collera, *bli ~* arrabbiarsi, andare in collera, *gjøre ~* far arrabbiare, far andare in collera, *være ~ på en* essere arrabbiato con qn

sinus mat seno

slippe v. piagnucolare; s. piagnucolone (a), slipping piagnucolio, piagnucolamento

sirat ornamento

siregn pioggia incessante, siregne piovere incessantemente

sirene sirena (også myt.), sirene scorrere incessantemente, siriss grillo (canterino)

sirkel circolo, cerchio, *slå en ~* tracciare (descrivere) un circolo; sirkel- circolare

sirkelbue arco a tutto sesto, sirkeldannet circolare, sirkelflate area (el superficie f) del circolo; sirkelformet, -rund circolare; sirkelgang se kretsgang sirkelbag sega circolare, sirkelutsnitt settore m circolare

sirkulasjon circolazione f, sirkulere circolare, sirkulere circolare f sirkus circo (equestre)

srlig ordinato, lindo accurato srlighet lindura, lindezza, accuratezza, eleganza

srs (tela) indiana se kattunørret

sirup melassa, (saft, med) sciroppo, sirupaktig sciropposo sirupskake dolce m alla melassa sirupskrukke vasetto di melassa

sstelere cesellare, sstelering cesellatura, cesello

susk lucherino

sist 1 adv da ultimo, infine, ~ *jeg så ham* l'ultima volta che l'ho visto, *kamme ~* arrivare per ultimo (ultima ecc.), *til ~* alla fine, in ultimo, *til ~* lo han fini per ridere, *til syvende og ~* alla fin fine

sist 2 adj ultimo, (forrige) ultimo, *de siste ti år* gli ultimi dieci anni, *i de siste måneder* in questi ultimi mesi, *i den siste tid* ultimamente, *han er den siste jeg ville betra meg til* è l'ultima persona con la quale mi confiderei, *det siste* l'ultima cosa, (enden) la fine (del ytterste) l'estremità, *holde ut til det siste* resistere fino all'ultimo, *til siste øyeblikk* fino all'ultimo momento, *det var det siste jeg ville gjøre* è l'ultima cosa che farei, se også ytterst

sistnevnte l'ultimo detto, questo, litt. questi

sisyfosarbeid fatica di Sisifo

sittant (saksøker) attore m (in giudizio)

sitar cetra, sitarspiller suonatore m di cetra, litt. ciarista m, f

sit-down, ~ streik sciopero a braccia incrociate

sitat citazione f, sitere citare

sitre vibrare, tremolare, (skjelve) tremare; sitring vibrazione f tremolio, tremito

sitron limone m; sitrongul giallo limone; sitronlimonade limonata sitronsaff succo di limone; sitronskall scorza (buocia) di limone, sitronskive fetta di limone, sitronsyre acido citrico; sitrontre limone m sitrusfrukt agrume m

sitt pron. se sin

sitte sedere, essere seduto; (for maier) posare; (fugl) essere appollaiato; (ting) essere, stare; (sko også)

calzare, *det sitter darlig* non è bene a posto, (tøy) non va bene, va male (*på en a qn.*); ~ *etter* (kjole) essere aderente, ~ *fast* essere fisso, essere attaccato (i a), aderire (i a), ~ *fast i sen* essere bloccato dai ghiacci, ~ *fast i sola* essere impanigliato, *det sitter her* (vondt) mi fa male qui, ~ *hjemme* stare a casa, (stadig) essere sedentario, ~ *igjen* essere trattenuto a scuola (per punizione), (gå om igjen) ripetere, ~ *i* (komité) essere membro di, ~ *godt i det* stare bene, passarsela bene ~ *dårlig i det* essere in cattive acque, *na sitter hun pent i det* 'eccolo ben conciato', ~ *inne med* avere, possedere, (ikke bli av med) avere sul gobbo, ~ *med en stor familie* avere una numerosa famiglia sulle braccia, ~ *ned seders*, *be en* ~ *ned* far accomodare qn., offrire da sedere a qn., ~ *oppe* restare alzato, ~ *oppe hele natta* passare la notte in piedi, ~ *oppreist* stare diritto (sulla sedia); ~ *over hokene* stare curvo su: ibn, ~ *til hest* stare a cavallo; ~ *på en gård* risiedere in un podere, *la en fornærmede* ~ *på seg* inghiottire (el mandare giù) un'offesa, ~ *tilhaks* (alene) restare solo

sittende (i ~ stilling) seduto, (fugl) appollaiato, ~ *på en hest* in groppa a un cavallo, *den* ~ *regjering* il governo attuale, **sitteplass** posto a sedere

situasjon situazione f, *være på høfde med situasjonen* essere all'altezza della situazione, **situert** situato, *være dårlig* ~ essere in cattive acque

siv canna, grunco (pl -chi), **sive** trasudare, stillare, ~ *inn* penetrare, infiltrarsi, ~ *ut* trasudare (av at traverso), **fig** trapelare **sivgrødd**, ~ **sted** canneto, g. allucata

civil civile **sivil- civile**, **sivilingeniør** ingegnere, **sivilsasjon** ~ **sivil** che è stato liberato ~ **sivilis** borghese m, **sivilkledd** in borghese, **sivillov** (bok) codice m civile **sivilprosess** processo (el causa civile), **sivilrett** diritto civile **sivilsak** causa civile, *i sivilsaker* in materia civile

sjaber (klær) logoro, liso, (kvalitet) mediocre, scadente, (dårlig) maluccio, maluccio

sjablon model o, sagoma, forma, campione m **sjagring** (lær) zigzag, **sjah** scia, **sjakal** sciacallo **sjakk** scacchi m, **spille** ~ giocare a scacchi, *si* ~ dare scacco, ~ 'scacco (al re)', *holde i* ~ tenere in scacco, **sjakkbrett** scacchiera **sjakkbrikke** scacco (p -chi); **sjakkel** mar maniglia

sjakk-klubb circolo scacchistico; **sjakkmatt** scaccomatto (tog fig) tutsitt stato sposato, *gi* ~ dare scaccomatto a, **sjakkoppgave** problema m scacchistico; **sjakkparti** partita a scacchi, **sjakkspill** gioco degli scacchi, **sjakkspiller** scacchista m, f giocatore m di scacchi, **sjakktrekk** mossa (tog fig); **sjakkturnering** torneo scacchistico

sjako sciacco

sjakre, ~ (*med noe*) trafficare, commerciare (in qc); **sjakring** traffico, piccolo commercio

sjakt pozzo (minerario), (steinbrøtt) cava

sjal scialle m, **sjalottløk** scalogna

sjalte, ~ *inn* innestare, inserire la corrente, (bil) innestare la marcia (la frizione), ~ *over* elektr commutare, (radio) cambiare onda (stazione), ~ *ut* (maskin) fermare, (bil) disinnestare la marcia, (strøm) interrompere il circuito, **fig** lasciare al di fuori escludere

sjalu geloso (p, over d) **sjalopp** mar sciagruppa **sjalus** gelosia (også vindus-), (skap) cortina scorrevole **sjalusviskap** armadio con cortina scorrevole

sjangle (rave) barcollare (vakle) vacillare

sjanse probabilità, possibilità, occasione f, destro, opportunità, *ha gode sjanser til* avere buone proba-

bilità di, *han tok sjansen* colse il destro, *ta sjansen* (nsken) correre il rischio **risch** are

sjapp botteguccia, bettola

sjarlatan ciarlatano, **sjarlataneri** ciarlataneria

sjattere ombrare, ombreggiare, sfumare, **sjattering** ombreggiatura, sfumatura, gradazione f, tono

sjau (støy) baccano, (streiv) fatica, **sjau** faticare, penare, **sjauer** (brygge-) scaricatore m di porto, F camaro

sjef capo, comandante m, **sjefredaktør** redattore m capo, caporedattore m **sjefsekretær** segretario di direzione, **sjefskahytt** cabina del comandante, **sjefstilling** carica dirigenziale

sjekk merk assegno (bancario), cheque m inv (kontroll) controllo, verifica, *krasset* ~ assegno sbarrato, *betalt* ~ ~ pagabile in assegni *betalt med* ~ pagare con assegno, *en million lire i* ~ *på* (redito italiano) assegno di un milione di lire sul (redito italiano), **sjekkbilankett** modulo di assegno, **sjekkbok** libretto di assegni

sjekke controllare, verificare, spuntare, ~ *opp kurven* mar correggere la rotta

sjekkefte libretto di assegni **sjekte** mar gozzo

sjel anima, *en god* ~ un'anima buona, *legge hele sin* ~ *i noe* mettere tutta l'anima in qc *det var ikke en levende* ~ non c'era anima viva *to sjeler og en tanke* due anime gemelle, *med in og* ~ anima e corpo, *sunn på legeme og* ~ sano di corpo e di mente

sjelden raro adv raramente, di rado, *ikke* ~ non di rado, *gjøre noe sjeldnere* diradare qc, **sjeldenhet** ranta *en stor* ~ una mosca bianca

sjeleangst patema m d'anima, **sjelefred** serenità d'animo *for å få* ~ per mettersi l'anima in pace **sjelefrid** beatitudine f **sjeleglad** ~ *glad* ~ *pasqu* (over di per), **sjelehyrde** pastore m d'anime; **sjelekamp** ~ *konflikt* ~ *spørsmål* **sjelekval** ~ *az* ~ *sapp* ~ *z* o dell'anima

sjelelig spirituale, psichico (pl -ci), mentale

sjelens vita spirituale **sjel lære** psicologia, **sjelemesse** messa da requiem, messa in suffragio dell'anima, **sjelenød** pena dell'anima

sjelepleie cura delle anime, **sjelesørg** madre m spirituale **sjeleavdring** reincarnazione f, trasmigrazione f delle anime, metempsirosi f

sjelfull spirituale, pieno di sentimento, **sjelføs** senza anima, inanimato

sjeløver facoltà mentali, **sjelsstorhet** grandezza d'animo, magnanimità, **sjelsstyrke** forza d'animo, **sjelstilstand** stato d'animo, condizione f dell'anima

sjenere importunare, infastidire mettere a disagio, se også genere

sjeneter (acquavite f di) g. nepro

sjeselong poutona a sdraio, **sjetong** gettone m

sjette sesto, (dato) il sei **sjettedel** sesto

sjikane dispetto, molestia, cavillo, **sjikanere** fare un dispetto a, molestare, perseguitare con cavilli **sjikanering** molestia, persecuzione f morale **sjikanøs** molesto, dispettoso, cavilloso

sjiraff giraffa

sjirting tessuto di cotone (*for mapper*) per rilegature, **sjirtingsbind** rilegatura in tela ~ in tela

sjofel se geman, *en* ~ *for* una carogna, **sjofelist** mascazone m; **sjofle** vitipendere, schernire

sjokk shock, choc m inv, colpo, emozione f trauma m (psichico); *det gav meg et sjokk* ~ è stato un duro colpo per me **sjokkere** scandare, scoccare, scoccare

sjokolade cioccolato, cioccolata, **sjokoladefabrikk** fabbrica di cioccolato, **sjokoladeforretning** negozio

di cioccolato, confetteria; *sjokoladehandler* cioccolataio, *sjokoladeplate* tavoletta di cioccolato
sju sette *katten har ~ liv* il gatto ha la pelle dura;
sjuarmet a sette bracci, se også *syv*
sjub(b)skinn pelle f di procione
sjudobbel settuplo; *sjudobbelt* adv. sette volte tanto,
sjuende settimo, (dato) il sette, *for det ~* in settimo
 luogo, *til ~ og sist* alla fin fine, in fin dei conti, *sju-*
endedel settimo, *sjuer* sette m

sjuk se. *syk*

sjukant ettagono; **sjukantet** di sette lati
sjumilskritt, *med ~* a passi da gigante; **sjumilstøv-**
ler stivali mpl da sette leghe.

sjuske 1 v fare qc male, abborracciare; ~ *med noe*
 fare qc con negligenza (el trascuratamente), ~ *til*
 (klær) stazzonare

sjusk(e) 2 s scialtone (a); **sjuskeri** lavoro trascurato
 (el tirato via); abborracciatura, negligenza, tra-
 scuratezza **sjusket** abborracciato, trascurato (og
 så person), tirato via alla meno peggio

sjusover zool ghiro, fig dormiglione m. *være en rik-*
tig ~ dormire come un ghiro

sjustjerna le Pleiadi fpl, **sjutall** sette m, **sjutiden**, *ved*
 ~ verso le sette; **sjuårig** settenne; **sjuårs** di sette
 anni, settenne, **sjuårskrigen** la guerra dei sette an-
 ni, **sjuårsperiode** settennio

sjø (ˈɪnnə; ø) lago (pl. -gher), (hav) mare m, (bølge)
 ondata, *åpen ~* alto mare, *høy ~* mare grosso,
krapp ~ maretta, *holde sjøen godt* mar tenere bene
 il mare, *la en seile sin egen ~* lasciare andare qn
 per la sua strada, lasciar perdere qn, i rom ~ al
 largo, in alto mare; *til sjøs* (på sjøen) in mare; *gå*
(stikke) til sjøs prendere il largo, *gå (reise) til sjøs*
 navigare, viaggiare per mare, *overherredømmet til*
sjøs la supremazia sui mari

sjø- di (el del) mare, in mare, marittimo, marino,
 nautico (pl. -ci), navale

sjøassurandør assicuratore m marittimo; **sjøassu-**
ranse assicurazione f marittima

sjøbad bagno di mare **sjubein**, *sette ~* avere il piede
 marino, **sjøblokkade** blocco navale, **sjøbris** brezza
 marina vento di mare; **sjøby** città di mare (el mari-
 nata)

sjødampprøyle pontone m antincendio

sjødyktig (skip) in stato di navigabilità, **sjødyktighet**
 navigabilità

sjøfarende navigatore, *et ~ folk* un popolo di navi-
 gatori, un popolo marino, **sjøfarer** navigatore m,
 navigante m, **sjøfart** navigazione f

sjøfartsavgifter dritta mpl di navigazione **sjøfarts-**
bok libretto di navigazione, **sjøfartsby** città mari-
 nara **sjøfartskretser** ambienti mpl marittimi

sjøfartsløy codice m della navigazione, **sjøfartsmu-**
seum museo marittimo, museo della navigazione;
sjøfartstidende gazzetta marittima

sjøfly idrovolante m

sjøfolk gente f di mare, marittimi mpl, marinai mp;
sjøforklaring mar audizione giudiziaria (in caso
 d'avaria), **sjøforsikring** assicurazione f marittima,
sjøforsvar difesa marittima, **sjøfort** forte m costie-
 ro, **sjøfugl** uccello marino

sjøgang mare m mosso, **sjøgras** alghe fpl, **sjøgrense**
 limite m delle acque territoriali, **sjøgrønn** verde
 mare, **sjøgutt** marinaio, mozzo, **sjøhønde** d'alto
 mare, altonero, adibito alla navigazione maritti-
 ma

sjøhandel commercio marittimo, **sjøhandelsby** città
 marittima; **sjøhava** porto di mare; **sjøbelt** eroc m
 dei mari, **sjøhyre** incerata

sjøkadett allievo ufficiale (di marina), allievo di

un'accademia navale, cadetto; **sjøkamp** battaglia
 navale **sjøkaptein** capitano di lungo corso **sjøkart**
 carta nautica; **sjøikkert** idroscopio

sjøkrig guerra navale **sjøkrigsskole** accademia na-
 vale; **sjøkrigstjeneste** servizio militare in marina,
sjøkyndig esperto di navigazione

sjøkv se. *selv*

sjøliv vita di mare (di marinaio), **sjølove** olana,

sjømakt forze fpl navali, marina, (nasjon) potenza
 navale; **sjømann** marittimo, marinaio, navigante
 m; **sjømannshistorie** storia di lupo di mare; **sjø-**
mannshjem casa di riposo per marittimi, (pensjo-
 nat) casa del marinaio, **sjømannskap** arte f nautica,
 esperienza marinairesca, manovra, **sjømannskirke**
 chiesa per i naviganti (all'estero); **sjømannsklær** in-
 dumenti mpl da marinaio; i ~ vestito da marinaio

sjømannsliv vita da marinaio, vita del navigante, **sjø-**
mannsmisjon missione f per marittimi; **sjømanns-**
sang canzone f di marinaio; **sjømannsskole** istituto
 nautico, **sjømannsspråk** gergo marinaresco, **sjø-**
mannestreik sciopero dei marittimi, **sjømannstrøye**
 camiciotto da marinaio, **sjømannsuttrykk** termine
 m marinaresco; **sjømannsva**, *på ~* da (buon) mari-
 naio

sjømerke segnale m marino, **sjømil** miglio marino
 (el. nautico), **sjøoffiser** ufficiale m di marina

sjøordbok dizionario nautico, **sjøorm** serpente m di
 mare

sjøpant jur privilegio marittimo, **sjøpansvin** riccio
 di mare, **sjøprotest** protesta, **sjøpølse** olotuna
sjøreise viaggio per mare; (overfart) traversata
sjørett diritto marittimo; (domstol) tribunale m
 marittimo, **sjørisiko** rischio connesso col mare; ri-
 schi mpl marittimi

sjørøver pirata m, corsaro, bucaniere m, **sjørøveri**
 pirateria, **sjørøversk** piratesco (pl. -chi), da pirata,
sjørøverskip nave pirata (el. corsara); **sjørøvertokt**
 scorreria di pirati, impresa piratesca

sjøsalt sale m marino, salmanno; **sjøsette** varare;
 calare in mare, **sjøsetting** varo, messa in mare

sjøside, *på (fra) sjøsiden* dalla parte del mare

sjøskade danneggiato dall'acqua di mare; **sjøskade**
 avaria **sjøslag** battaglia navale **sjøsprøyt** spruzzi
 mpl d'acqua di mare, spuma di mare

sjøsterk, *være ~* sopportare bene il mare; *ikke være*
 ~ patire il mare, **sjøstjerne** stella marina

sjøstorm tempesta sul mare, burrasca, (hvirvel-) ti-
 fone m; **sjøstrekning** percorso marittimo, distesa
 di mare, **sjøstridskrefter** forze fpl navali

sjøstrek paraggio, **sjøstykke** (maleri) marina, se el-
 iers, **sjøstreking**, **sjøstøvl** stivali mpl di gomma,
 stivaloni mpl

sjøsyk chi soffre il mal di mare; **sjøsyke** mal m di
 mare

sjøterritorium acque fpl territoriali, **sjøtokt** spedi-
 zione f marittima, crociera, **sjøtolsted** porto d'en-
 trata, **sjøtransport** trasporto marittimo, trasporto
 via mare; **sjøtreffang** scontro navale

sjøtunge sogliola, **sjøtur** se. *sjøreise*, *seiltur*

sjøhyre mostro marino; **sjøulv** lupo di mare; **sjøut-**
trykk termine m nautico

sjøvann acqua di mare; **sjøvant** pratico del mare

sjøveis itinerario marittimo; **sjøveien** via mare; **sjøvei-**
en til India la rotta per le Indie, la via per India

sjøvern marina militare, forze fpl navali, (kystvern)
 difesa costiera, **sjøverts** via mare; **sjøvertsforbindel-**
 ser comunicazioni fpl marittime, collegamento via
 mare, **sjøvesenet** ciò che ha che fare con la naviga-
 zione, (marinen) la marina militare.

sjørret troia di mare

sjåfør autista m. f., mil. autiere m. *uforsiktig* ~ autista imprudente, automobilastro, **sjåførlærer** istruttore m. di guida, **sjåførskele** scuola di guida, **skabb** med scabbia, (hos dyr) rogna, **skabbet** scabioso, rognoso

skabelon (legemsform) forma, sagoma

skade 1 v. nuocere (en a qn); (beskadige) danneggiare, guastare, (være også) avanzare; (forringe) deteriorare, ~ *en har en annen* screditare qn agli occhi di un altro; ~ *hverandre* nuocersi (danneggiarsi) a vicenda, ~ *sitt rykte* rovinarsi la reputazione; *det skader ikke* non fa male, non nuoce *det skader ikke at* non è un male che (+ konj.)

skade 2 s. danno, guasto, (vare-) avaria, (forringelse) deterioramento, (assurance) sinistro, danno; (legems-) male m., lesione f.; (tap, ulempe) detrimento, svantaggio, pregiudizio, *det er stor* ~ *at han kommer* è un gran peccato che venga, *det har forårsaket store skader* ha provocato gravi danni *det er ingen* ~ *skjedd* non è successo nulla d'irreparabile, *han led ingen* ~ è rimasto indenne, *gjøre* ~ causare danno, danneggiare, *lide* ~ *på sitt* (gode navn og rykte) guastarsi la reputazione; *ta* ~ *på sin sjel* perdere l'anima, *ta* ~ (ting) guastarsi, (særlig mat) avariarsi, (helse, humør o l.) soffrire, andare di mezzo, *tilføve en* ~ arrecare danno a qn, *av* ~ *blir man klok* s'impara a proprie spese, *komme i* ~ *for å* avere la sfortuna di, *han kom i* ~ *for å* sfortuna volle che (+ konj.); *til* ~ *for en* a detrimento di qn; *være til* ~ *for* nuocere a, *det er til* ~ *for meg* è mio scapito, *komme til* ~ ferirsi, farsi male

skadennældelse denuncia dei danni (el. di sinistro),

skadebot risarcimento danni, indennizzo

skadedyr animale m. nocivo; **skadefro** maligno, **skadefryd** gioia (soddisfazione f.) maligna

skadelidit danneggiato

skadelig dannoso, nocivo (*for øynene* alla vista) (+ l. skade for) pregiudizievole (*for per*); (ondartet) pernicioso, (helse-) malsano, nocivo, (ødeleggende) deleteno, *det er mer* ~ *enn nyttig* arreca più danno che vantaggio, fa più male che bene **skadelighet** dannosità

skadeserstatning risarcimento di danni, indennizzo, jut. indennità, *kreve* ~ chiedere i danni, *fd* ~ farsi risarcire, rifarsi dei danni

skadesløs indenne, *holde* ~ indennizzare, risarcire (*for d*) *holde seg* ~ ved (noe annet) risarcirsi su

skadetaks determinazione f. dell'entità di un danno

skadevirkning effetto dannoso (el. nocivo), danno provocato, **skadevolder** autore m. del danno

skaffe 1 procurare, provvedere; trovare; (levere) fornire; (være) causare, ~ *bevis* fornire le prove, ~ *bryderi* arrecare disturbo; ~ *seg* procurarsi, provvedersi di, ~ *seg venner* farsi degli amici, ~ *en av med* sbarazzare qn di, ~ *seg av med noe* sbarazzarsi (disfarsi) di, ~ *av veien* ~ *bort* (person) mandar via, (ting) (far) portare via; ~ *til veie* trovare, (bringe) portare

skaffe 2 mar mangiare; **skaffebakke** gameila, **skaffer** (kjøkmester) omtr. cantiniere m.; **skaffetid** mar ora del pasto

skafott patibolo; *hestige skafottet* salire sul patibolo

skaff manico (pl. -ei, -chi), (lanse-) asta, (søyle) fusto, (støve-) gambale m.

skaffestøvel stivale m. alla scudiera

skake scuotere, agitare

skakk sghembo, storto, obliquo; ~ *og skjev* sghimbescio, a sghimbescio

skala scala, mus. også gamma, *etter en fallende*

(*stigende*) ~ in scala decrescente (progressiva)

skald scaldo; bardo, poeta m. epico; **skaldekvad** poema m. epico, **skaldskap** poesia

skalk (brød-) cantuccio, crosta, (hatt) bombetta, cappello duro; **skalle**, ~ *lukene* mar chiudere i boccaporti, **skalkeskjul** maschera, finzione f. falso pretesto, *bruke noe som* ~ servirsi di qc. come falso pretesto

skall involucrio; (frukt-) buccia, (tykt) scorza, (egg, nott, mandel) guscio, (piggel) noccio, (skalpadde-) corazza, (bløtdyr) guscio, conchiglia *trekke seg inn i skallet* chiudersi nel guscio

skalberg roccia scistosa, **skalldyr** crostaceo, mollusco (pl. -chi), frutto di mare

skalle 1 v. (la skall av) sbucciare, sgusciare; (byggi) mondare; ~ *av squamers*, (maling o l.) scrostarsi, ~ *til en dæ* (fam. mollare) una testata a qn

skalle 2 s. cranio, testa, F zucca, *gi en en* ~ se *skalle til*, *skallet* calvo, pelato, (dyreskin) spela, chiato, **skallethet** calvizie f.

skalmere (seljefløyte) zufolo, siringa

skalp scalp, **skalpere** scalpate, **skulpell** scalpello, **skalle**, ~ *og valte* (som en vil) fare a modo proprio, fare come si vuole, ~ *og valte med noe* disporre di qc. a proprio piacimento, *la en* ~ *og valte* lasciar fare a qn

skam vergogna, (unnseelse også) pudore m., onta, (vænære) disonore m., infamia, ignominia, *det er sint* (synd og) ~ è una vera vergogna, *det er en* ~ *å se* è vergognoso vederlo, *det er ingen* ~ *å* non c'è niente di male a, *det er en* ~ *av ham at han kommer* è vergognoso da parte sua che venga, *bringe* ~ *over en* *gjøre* ~ *på en* essere una vergogna per (el. essere causa di vergogna a) qn., *han gjør* ~ *på sine forfædre* e la vergogna dei suoi genitori, *være en* ~ *for sin familie* essere il disonore della famiglia, *fd* ~ *til takk* essere ripagato con l'ingratitude; *han har* ~ *av henne* si vergogna di lei *for skams skyld* per salvare le apparenze, *til min* ~ a mia vergogna, *rodme av* ~ attonsite di vergogna

skamben pube m., **skambite** ridurre male a furia di morsi, **skambud** offerta meschina, **skambytte** fare un'offerta meschina, offrire di pagare un prezzo irrisorio

skamfere deturpare, sfigurare, deformare, **skamfile** rovinare timando, **skamfiling** logoramento a colpi di lima, **skamfleck** macchia, disonore m., onta

skamfull vergognoso *fare seg* ~ provare vergogna, vergognarsi *gjøre en* ~ far vergognare qn., *svergnare qn* *være* ~ provare vergogna vergognarsi, **skamfølelse**, -kjende *være* di vergogna senso di pudore

skamlepper labbra fpl della vulva, ninfe fpl.

skamløs svergognato, spudorato; (utuktig) impudico (pl. -chi), sconcio, (trekk) impudente, **skamløshet** spudoratezza, impudicizia, impudenza

skamme 1 s. *gjøre en til* ~ mettere qn in imbarazzo, *gjøre ens beregninger til* ~ confutare i calcoli di qn., *gjøre ens ord til* ~ smentire le parole di qn.

skamme 2 v., ~ *ut* sgridare, rimproverare; ~ *seg* vergognarsi aver vergogna (*for*, *for å* over ved d), *det behøver jeg ikke å* ~ *meg over* non ho da vergognarmi di ciò, (fs) *skam deg* vergognati!, vergognati!

skammekrok angolino, castigo; *stå (tette) i skammekroken* essere (mettere) in castigo (nell'angolino)

skammel sgabello; **skammelig** vergognoso, indegno, **skamplet** macchia, disonore m., onta

skamri sfiancare, **skamros** lode f. sperticata **skam-**

rose elogiare (lodare) spertacatamente, portare alle stelle, *skamrødne* rossore m, vergogna, pudore m, *skamslå* picchiare selvaggiamente, conciare per le feste
skandale scandalo, scalpore m, *være opphav til* ~ essere la pietra dello scandalo; **skandalehistorie** storia scandalosa, **skandalisere** scandalizzare
skandaløs scandaloso
skandere scandire; **skandenng** scansione f
skandinav(isk) scandinavo; **skandinavisme** scandinavismo
skank slinco (pl. -chi)
skanse ml. opera di fortificazione, (lukket) fortino, ridotto; *mar* cassero di poppa, *kaste opp skanser* costruire terrapieni, **skansearbeid** lavoro alle fortificazioni **skansegrav** trincea **skansegraver** zappatore m, **skanseledning** pavesata, bastinaggio **skansekurv** ml. gabbiione m, **skansepale** palizzata, **skanseverk** trinceramento
skap armadio; (mat. dekketøy) credenza, (i vegg.) armadio a muro, *han vet hvor skapet skal stå* e lei che porta i calzoni (el. che comanda in casa)
skapaktig affettato, smorfioso, lezioso
skapder porta d'armadio
skape creare, *hver (Guds) skapte dag* tutti i santi giorni, ~ *seg* posare, fare smorfie, (blære seg) darsi delle arie, (narraktig) fare il pagliaccio, ~ *seg om* trasformarsi, *godt skapt* ben fatto, *han er som skapt til det* e (el. sembra) nato per questo
skapelse creazione f; *skapelsens bok* la Genesi
skaper creatore m, *Skaperen* il Creatore, **skaper- (oftest)** creatore, creatrice, **skaperevne** capacità creatrice, **skaperglede** gioia di creare, **skaperhånd** mano f creatrice, **skaperi** pose (pl), smorfie (pl), affettazione f; **skaperkraft** potenza (forza) creatrice **skapertrang** impulso creatore, bisogno di creare
skaperånd spirito creatore, mente f creatrice
skapeing (det å skape) creazione f; (vesen) creatura, (det skapte) creato
skar (pass) gola, passo
skare 1 (flokk) schiera, stuolo, **skare** 2 (på snø) crosta ghiacciata, neve f indurita, **skarervpe** zool. pernice f bianca, lagopodo, **skarevis** a schiere, a stuoli
skarlaget(rød) scarlatto **skarlagensfeber** scarlattina
skarn sudiciume m, immondezza, concime m, (person) infame m, birbone m, lazzarone m, **skarnaktig** spregevole
skarp tagliente, affilato, (spiss) acuminato, aguzzo (tydelig) chiaro, netto, (lyd) acuto, penetrante (bitende) pungente, (lin) acuto, fine; (kvass, fig.) pungente, mordace, caustico (pl. -ci); (gløgg) intelligente, ~ *kunkurrans* concorrenza spietata (el. forte); ~ *lukt* odore penetrante (el. acre); **skarpt blikk** sguardo acuto (penetrante), **skarpt forhold** interrogatorio stringente; ~ *rettesettelse* aspro rimprovero, *holde skarpt tilsyn (utvikle øye) med* tenere sotto stretta sorveglianza guardare a vista sa e lers, **skarpt** adv
skarpbygd *mar* snello, **skarphet** acutezza, acuta asprezza, intelligenza, **skarpladd** caricato a proiettili, **skarpretter** carnefice m, giustiziere m
skarpsindig perspicace, sagace, **skarpsindighet** perspicacia, sagacia, **skarpskodd** ferrato (også fig.), munito di ramponi, **skarpskyting** tiro con proiettili, **skarpskytter** tiratore m scelto
skarpsyn vista acuta, fig. acume m, perspicacia, **skarpsynt** che ha la vista acuta, fig. perspicace
skarpt, *se* ~ avere la vista acuta, vederci bene; *se* ~

pa guardare fisso, *svare* ~ rispondere aspramente, dare una risposta mordace; *skytte med* ~ tirare con proiettili
skarpskåret, ~ *ansikt* lineamenti mpl marcati
skarre parlare con l'erre moscia, avere l'erre uvulata
skary zool. cormorano, marangone m, (slyngel) mascalzone m, **skarvepakk** gentaglia, manica di farabutti, **skarvestrek** canagliata
skatoll scrivania, secrétaire m
skatt (kostbarhet) tesoro, (avgift) imposta, tributo, tassa, *skatten min'* tesoro mio!, gioia mia!, ~ *på levnetamidler* imposta sul consumo, ~ *på luksusvarer* imposta sugli articoli di lusso, *direkte* (indirekte) ~ imposta diretta (indiretta); *høye skatter* imposte gravose *betale* ~ pagare le tasse; *legge* ~ *på noe* imporre una tassa su qc., tassare qc.
skattbar tassabile, imponibile, soggetto a imposta ~ *inntekt* (reddito) imponibile m, **skatte** (verdsset) stimare, apprezzare (*hvi* i mollo), tenere in gran conto, (betale skatt) pagare un'imposta
skatteansettelse base f imponibile, estimo, **skattebeløp** contributo, quota d'imposta, **skattebetaler** contribuente m, **skattebevilgning** approvazione f di un'imposta, **skattebevilgningsrett** diritto di approvare un'imposta, **skatteborger** contribuente m, f, **skattebyrde** onere m fiscale; *lette skattebyrden* alleggerire (diminuire) gli oneri fiscali
skatteevne capacità contributiva, **skattefoged** ricevitore m delle imposte, **skattefond** fondo tasse, **skatteforhøyelse** aumento delle imposte, **skattefradrag** detrazione f d'imposta (*for forsørgere* per familiari a carico), onere m deducibile; **skattefri** esente da imposte esentasse esonerato dal pagamento delle imposte, **skattefrihet** esenzione f dalle imposte, esonero fiscale
skattegraver cercatore m di tesori, **skatteinntekt** reddito imponibile, (statens) introiti mpl fiscali
skatteinspektør ispettore m delle imposte
skatteklasse categoria di contribuente; **skattekontor** esattoria, ufficio distrettuale delle imposte dirette
skattekrever esattore m
skattelettelse riduzione f delle imposte, **skatteligning** ripartizione f delle imposte, **skatteliste** ruolo delle imposte, **skattelovgivning** legislazione f fiscale
skattemessig fiscale, **skattemyndighet** amministrazione f fiscale intendenza di finanza
skattenedsettelse sgravio fiscale, riduzione f delle tasse **skattenektebe** rifiuto di pagare le tasse; **skatteobjekt** imponibile m
skatteoppkreving riscossione f delle imposte
skattepliktig tassabile, (person) contribuente, **skattepolitikk** politica fiscale; **skatteprosent** tasso d'imposta, **skatterestanse** tassa scaduta, residuo d'imposta
skatteseddel cartella delle tasse, **skatteskrue** imposizione f fiscale esorbitante, torchio fiscale, strozzinaggio del fisco, **skattesnyter** evasore m; **skattesnyteri** evasione f fiscale, **skattesystem** sistema m tributario
skattetakst estimo catastale, **skattetrekk** trattenuta, **skattetrykk** peso delle tasse
skatteutjevning livellamento tributario; **skatteutskrivning** imposizione f di imposte
skattevesenet il fisco, l'erario
skatteyder contribuente m, f, *de store skatteydere* i grossi contribuenti; **skatteår** anno fiscale
skattkammer tesoriera, tesoro
skattlegge tassare; **skattlegging** tassazione f

skattmester tesoriere m, **skattøre** tasso d'imposta
skavank difetto, *legemlig* ~ difetto fisico, *arvelig* ~
lata

skave raschiare, **skavejern**, -kny raschiatoio, ra-
schietto

skav cumulo di neve, neve f ammazzata dal vento
skete, ~ *ut* andare a sgimbescio, andare fuori stra-
da, *fig* forviare commettere scappate

skepsis scetticismo, **skeptiker**, **skeptisk** scettico (pl
-ci) **skeptisisme** scetticismo

ski sci m inv, *ga på* ~ sciare, **skibakke** campo da
sci

skibbrudd naufragio, *lide* ~ naufragare, **skibbrud-
den** naufrago (pl -gh), **skibinding** attacco (pl
-che) (de lo sci)

skie (vød, trestykke) pezzo di legno, asse f, ceppo
skifer ardesia, lavagna, min scisto, **skiferberg** roc-
cia scistosa, **skiferblå** (color) ardesia, **skiferbrudd**
(-brøtt) cava di ardesia (el lavagna), **skiferfarget**
grigio ardesia, **skiferstein** ardesia, **skifertak** tel
di ardesia, **skifertavle** lavagna, **skifertekker** concia-
tetti m inv (in ardesia), **skifertekket** coperto di ar-
desia

skiforeningen l'associazione scistica nazionale

skift (arbeids-) squadra, turno, (av tøy) muta, abiti
mpi di ricambio

skifte 1 v. cambiare, mutare, variare, ~ *for*ge mu-
tare colore, ~ *hum* mutare la pelle, ~ *tjenestefolk*
mutare servitu, ~ *klær* (undertøy) mutare gli abiti
(la biancheria), cambiarsi, ~ *på senken* mutare il
letto: ~ *plass* cambiare posto, ~ *tenner* mettere i
nuovi denti, ~ *tog* cambiare treno, ~ *en arv* spar-
tire un'eredità, *skiftes med en i et arbeid* lavorare a
turno con qn, a ternarsi con qn nel lavoro, *skiftes
om å gjøre noe* fare qc a turno.

skifte 2 s. mutamento, muta, cambio, cambiamen-
to, (deling) divisione f, (heste-) cambio di (caval-
li); (av tøy) se **skift** *holde* ~ se **skifte** 1

skifteattest certificato di divisione d'eredità, **skifte-
behandling** divisione f di un'eredità, **skiftebrev** atto
di successione; **skifteinnkallelse** (dødsbo) convo-
cazione f degli eredi

skiftende mutevole, variabile, mutabile, mutante
~ *skiftende* nuvolosità variabile, **skiftenøkkel**
chiave f inglese, (skrivemaskin) tasto (levetta) delle
maiuscole

skifteoppgjør definizione f di una successione, **skif-
terett** tribunale (che si occupa della spartizione di
eredità e beni comuni in caso di divorzio), **skifte-
rettsprotokoll** registro delle successioni, **skiftesak**
causa per una successione, questione che concerne
un'eredità, **skiftesamling** møk. riunione f dei cre-
ditori

skiftespor binario di scambio, (pens) scambio, de-
viatorio, **skiftesvis** a turno, alternamente (vekslen-
de med en annen) a vicenda, **skift(n)ing** mutamen-
to, cambiamento.

skiføre, *det er dårlig* ~ la sciabilità non è buona, *det
er* ~ la neve è sciabile, **skiføring** stile m

skigard steccato, **skihens** sciovvia, seggiovia, **skibopp**
salto sugli sci, **skihytte** rifugio per sciatori, **skikjel-
ke** slittino su sci, **skikjøring** sci m a traino

skikk uso, usanza, costume m, ~ *og bruk* *se*der og
skikker usi, mpf e costumi mpl, *det er* ~ *og bruk* *at*
è (buona) usanza + inf, *det er ikke* ~ *hos oss*
da noi non si usa, *han har ingen* ~ *på seg* non co-
nosce il galateo: *så* ~ *på noe* sistemare qc *ha for*
~ *å* avere la consuetudine di

skikke (ordne) sistemare, disporre, (sende) se
sende ~ *seg* (oppføre seg) comportarsi, *Gud*

skikken *det* su Dio ha voluto (el disposto) così
skikkelig adj bravo, dabbene, *en* ~ *kar* un brav'uo-
mo, *en* ~ *mann* (gentleman) un galantuomo, *et* ~
mannfolk un vero uomo, *et* ~ *arbeid* un lavoro ac-
curato, *gjøre det* ~ farlo come si deve

skikkelse forma, figura, (om person også) persona
le m (i diktn ng) figura, personaggio, (åndesaktig
figura, spettr, (kroppshøyde) statura (kroppss-
bygning, fremtoning) conformazione f *en av de
hundre største skikkelser* uno dei più grandi per-
sonaggi del secolo, *i* ~ *av* sotto (el in) forma di
skikket atto, adatto (til), *være* ~ (i stand) *til* essere
capace di, *være ierlig* ~ *til* essere particolarmente
qualificato per

skikklubb associazione f scistica

skilderhus galleria

skildre dipingere, descrivere, fare un quadro di
skildring quadro, descrizione f, (person) ritratto

skill riga, scriminatura

skille 1 v ~ *at* / *se* *at* skille ~ *fare* fare la divisa
dei capelli, fare la riga, ~ *en trette* comporre una
lite, *la seg* ~ *fra* jur divorziare da, *skilles* lasciarsi
separarsi (som gode venner da buoni amici), *her
skilles våre veier* qui si separano le nostre strade; ~
en av med noe sbarazzare qn di qc, ~ *fra hverand-
re* separare, *disse* ungere, ~ *seg fra* separarsi da

skille 2 s. delimitazione f demarcazione fig di
stazione f, se ellers *sammensetninger*

skillelinje linea di demarcazione (separazione)

skillemerke segno distintivo, **skillemur** muro d. divi-
sione, **skillemynt** moneta spicciola, spiccioli mpl

skillepunkt punto di separazione, **skilletegn** segno
d'interpunzione, **skillevegg** parete f divisoria, tra-
mezzo, bot. setto, **skillevei** bivio, *via på en* ~ essere
giunti a un bivio

skilling (myntenhet) scellino, (telers) soldo, cente-
simo, quattrino, *en pen* ~ (sum) una bella som-
metta, *nu på skillingen* badare al centesimo, lesi-
nare la lira, *spare på skillingen og la daleren gå* lesi-
nare la lira e sperperare i miliardi, **skillinge**, ~
sammen fare la colletta

skilnad differenza se *forskje*

skilpadde tartaruga, testuggine f *forloren* ~ testina
di vitello alla tartaruga, **skilpaddeskall** guscio di
tartaruga, *ei* ~ di tartaruga, **skilpaddesuppe** zup-
pa di tartaruga

skilsmisse divorzio, **skilsmissebegjæring** richiesta di
divorzio, **skilsmisedom** sentenza di divorzio, **skils-
misseg grunn** motivo di divorzio, **skilsmisseprosess**
causa di divorzio

skilt targa, (uthengs-) insegna, **skilte**, ~ *med noe*
far sfoggio di qc, *shandlere* qc, **skiltfabrikk**
fabbrica di targhe (insegne), **skiltmaler** pittore m
di insegne, **skiltvakt** sentinella, *vi* ~ fare la senti-
nella, stare (essere) di sentinella

skiløp gara di sci, **skiløper** sciatore m, **skiløperavde-
ling** ml reparto di alpini sciatori, **skiløype** pista di
c.

skimmel (hest) cavallo pomellato (el storno)

skint barlume m, **skunte** intravedere, sorgere, ve-
dere a malapena, distinguere appena

skingre emettere un suono acuto, stridere, (klinge)
squillare, **skingrende** stridulo, ~ *veinne* voce f
stridula, ~ *tone* tono acuto, nota acuta, **skingring**
stridore m suono acuto el lacerante

skinke prosciutto, *røkt* ~ prosciutto affumicato,
skinkestek arrosto di maiale

skinn 1 s (lys) luce f, (skjær) chiarore m bagliore
m, (preg) apparenza, parvenza, esteriorità, *skinn
net bedrar* l'apparenza inganna, *han har skinnen*

imot seg l'apparenza e in suo sfavore; *under ~* al col pretesto di, atteggiandosi a, *ved lampen* ~ al lume della lampada

skinn 2 s. (hud) pelle f. (pels) pelo, pelliccia, *et artig* ~ un gran brav'uomo, *det gylde* ~ il vello d'oro; (ridderorden) il Toson d'oro, *han er bare ~ og bein* è solo pelle e ossa, *frelse (hulle) sitt* ~ salvare la pelle; *i ~ og bein* in carne ed ossa *hulde seg i skinnen* mantenersi calmo; *gå ut av sitt gode* ~ uscire (andar fuori) dai gangheri

skinn- 1 falso, (tilsynelatende) apparente

skinn- 2 (av skinn) di pelle; (lær-) di cuoio; (av pelsverk) di pelo, di pelliccia, *skinn- og beinfri* senza pelle e senza spine

skinnangrep falso attacco, **skinnbarlig** in persona, in carne ed ossa, **skinnbegravelse** falsa sepoltura, funerale m. fittizio

skinnbereder conciatore m. di pelli, **skinnbesatt** guarnito di pelliccia, **skinnbesetning** guarnitura di pelliccia, **skinnbevis** prova apparente

skinnbind legatura in pelle, *med ~* rilegato in pelle

skinnbukser pantaloni mpl di pelle (cuoio)

skinnød adj. morto in apparenza ~ s. morto vivo, morte f. apparente

skinne 1, v. rilucere, risplendere, brillare; *manen skinner* c. e. chiaro di luna, *sola skinner* il sole risplende (brilla); *sola skinner i øynene hans / inn i rommet hans* il sole gli batte negli occhi (nella sua stanza); ~ *på* (belyse) illuminare

skinne 2 s. gambiera, gambale m. med stecca, (barn-) rotaia, *løpe av skinnene* deragliare, **skinnestund** scartamento

skinnebein tibia, stinco (pl. -chi), (hest) cannone m. **skinnebeinbrudd** frattura della tibia

skinnebrudd rottura della rotaia, **skinnebuss** littorina, automotrice f.; **skinnegang** binario, strada ferrata, **skinnegrus** massicciata, **skinnelos** senza rotaia, **skinnende** lucente, splendente; ~ *hvit* candido, **skinnel** strada ferrata

skinnfektning incontro (di scherma) d. allenamento finta battaglia, **skinnfell** pelle f. **skinnforet** foderato di pelliccia

skinngrunn motivo specioso, pretesto, scusa

skinnhandel commercio di pelli, (butikk) pelletteria, pellicceria, **skinnhanske** guanto di pelle

skinnhellig ipocrita, farsaico (pl. -ci), bigotto, **skinnhellighet** ipocrisia

skinnkoffert valigia di pelle (cuoio); **skinnkrave** collo (bavero) di pelliccia **skinnkåpe** pelliccia

skinnmager allampanato, magro come un chiodo

skinnpute ciambella di pelle **skinnreim** cinghia di cuoio **skinnrygg** (bok) costa a in pe. e **skinnstol** poltrona di pelle

skinnsyk geloso (*på over di*); **skinnsyke** gelosia

skinntryte bot. sp. di mirtillo

skinntøy indumenti mpl di pelliccia **skinnvarer** pelletteria, pellicceria

skip nave f. bastimento, (kirke-) navata, *sende på ~* spedire via mare, *skipe* spedire via mare, imbarcare, trasportare con nave; **skipning** spedizione f.; imbarco, **skipningsdokumenter** documenti mpl d'imbarco (el. di spedizione); **skipningsordre** ordine m. d'imbarco

skipper comandante m. (di nave); **skippereksamen** esame m. di capitano di lungo corso, **skipperskjønn** metodo (procedimento) empirico (pratico); **skipperskole** istituto nautico **skipperskrøner** grosse fandonie fpl, *han forteller skipperskrøner* le spara grosse; **skippertak**, *ta ei ~* fare un grosso sforzo, F. darci dentro

skipsakse uloto armatoriale **skipsapotek** farmacia di bordo; **skipsavgifter** imposte fpl sulle navi, **skipsbesetning** equipaggio, **skipsbesiktigelsesmann** ispettore m. navale **skipsbunn** carena, chiglia, fondo di una nave

skipsbygger costruttore m. di navi, **skipsbyggeri** cantiere m., arsenale m., **skipsbygging** costruzione f. di navi, industria cantieristica; **skipsbygningsskumst** arte f. del costruire navi

skipsdekk ponte m., coperta

skipsetteretninger informazioni fpl maritime

skipsfart navigazione f., traffici mpl marittimi

skipsfartsavdeling reparto marina mercantile, **skipsfartsdepartement** ministero della Marina mercantile **skipsfartsforhold** situazione f. dei traffici marittimi, **skipsfartssattekter** introiti mpl della marina mercantile, **skipsfartssubsidium** sovvenzione f. alla flotta mercantile

skipsforlis naufragio, **skipsfrakt** nolo, **skipsfører** capitano, comandante m.

skipshandel forniture fpl di bordo, **skipshandler** fornitore m. di bordo, **skipshund** cane di bordo

skipsingenier ingegnere m. navale; **skipsinspektør** ispettore m. navale, porto navale

skipsjolle battell no. di bordo, **skipsjournal** giornale m. di bordo

skipskaptein comandante m. di nave, capitano (della marina mercantile), **skipskiste** forziere m. di bordo, cassone m. **skipskjeks** galletta, **skipsklokke** campana di bordo, **skipskokk** cuoco (pl. -chi) di bordo **skipskollisjon** collisione f. (scontro) di navi, **skipskonulent** consulente m. tecnico navale

skipsladning carico (pl. -chi); **skipsløilighet** occasione f. d'imbarco, *ved første ~* con la prima nave in partenza, **skipsliste** (i avis) listino di posizione delle navi, registro della flotta mercantile; (ut- og inngående skip) listino degli arrivi e delle partenze; **skipsløkt** fanale m. di nave; **skipsløge** medico (pl. -ci) di bordo

skipsmannskap equipaggio, **skipsmekler** agente m. marittimo, **skipsmeklerfirma** agenzia marittima, **skipsmøler** stazzatore m., **skipsopplegg** disarmo di nave

skipspapirer documenti mpl di bordo; (børs) titoli mpl marittimi, **skipspart** carato, curatura

skipsprest cappellano di bordo

skipsreder armatore m., **skipsrederi** impresa armatoriale, società (compagnia) di navigazione

skipsregister registro della flotta mercantile elenco (pl. -chi) delle navi mercantili, **skipsrom** (under dekk) stiva, *underste ~* sentina, **skipsrote** rotta, linea di navigazione **skipsråd** consiglio d'equipaggio, **skipsude** fiancata di nave

skipstekrog scafo; **skipstekrue** elica, **skipstilsyn** ispezione f. (controllo) navale, **skipstømmermann** carpentiere m., **skipstøylke** sinistro marittimo; **skipstøyl** cantiere m., arsenale m., **skipstøyl** relitto di nave

skistevn gara di sci

skisma scisma m. **skismanker**, **skismatisk** scismatico

skismøning sciolina **skispor** traccia di sci, pista, **skisport** sport m. inv. sciatorio, sci m. inv., *drive ~* praticare lo sci

skisse schizzo, abbozzo, bozzetto; **skissebok** albo per disegno, **skissere** schizzare, abbozzare

skistafett gara sciatoria di staffetta, **skistav** racchetta da sci, **skistøvel** scarpa (scarpone m.) da sci; **skismandag** domenica bianca (el. dedicata allo sci); **skisterreng** campi mpl da sci

skitne sporcare, lordare, ~ til insudiciare
 skitnekk sciovia
 skitt sporczia, sudiciume m, (lort) F merda; fig porcheria, *det er noe riktig ~* 'è una vera porcheria', ~ i *det* 'lasciamo perdere', F chi se ne frega'
 skitten sporci pl -chi sudcio (farge) smorto na en skitten munn essere sboccato; skittenferdig poco pulito, sporcazione (a); skittenferdighet sporczia, scarsa pulizia, skittentøy biancheria sporca, panru mp sporchi, *man vasker skittentøyet hjemme* i panni sporchi si lavano in famiglia
 skitur gita (passeggiata) sugli sci, skitstyr equipaggiamento da sciatore
 skive disco (pl -chi), (skytte-) bersaglio, (avskåret stykke) fetta, (av fisk) trancia, (ur-) quadrante m
 skivoks sciolna, cera per gli sci
 skje 1 v accadere succedere capitare avvenire (finne sted) aver luogo; *det er skjedd ham urett* gli hanno fatto torto, ~ *din vilje* sia fatta la tua volontà, *det er slikt som skjer* sono cose che capitano
 skje 2 s. cucchiaino; *ta skjeen i en annen hånd* cambiar sistema
 skjebne destino, fato, (tilfellet) sorte f, caso, *Skjebnen* il fato, *det kviler en ulykkelig* ~ *over* una fata (ta) incombe su, *ingen kan unngå sin* ~ *nessuno sfugge al proprio destino*, *avgjøre ens* ~ *decidere* B sorte di qn, *finne seg i sin* ~ rassegnarsi al destino
 skjebnebestemt fatale, skjebnegudinne parca, skjebnesvanger fatale, nefasto, infausto
 skjede (kniv-, bot) guaina, (kårde) fodero, anat vagina, *trekke sverdet av skjeden* sfoderare (el sguainare) la spada, *stikke sverdet i skjeden* inguainare la spada
 skjefte 1 s. manico (pl -ci, -chi), skjefte 2 v munire di manico
 skjefull cucchiainata
 skjegg barba, også bot zool i. nøkkel-tingegno le i skjegget ridere sotto i baffi, *strides om paven* ~ disputare della lana caprina
 skjegget barbutto, skjegg hår pelo di barba, *det første* ~ il primo pelo, skjegglos imberbe, glabro, skjeggstubber pe i mp i rad e spid skjeggveksl barba sterk ~ barba folta
 skjeker se skåk
 skjel, komme til skjels dr og alder raggiungere l'età della ragione; rett og ~ giustizia, gjøre rett og ~ *imot* alle dare a ciascuno il dovuto, gjøre rett og ~ *imot* en rendere giustizia a qn
 skjele essere strabico, ~ in guardare con la coda dell'occhio, (begjærlig) adocchiare
 skjellett scheletro; fig ossatura (senza polpa); skjellettere preparare uno scheletro
 skjeling strabismo
 skjell 1 s. zool. scaglia, squama, (musling-) conchiglia, *det falt som* ~ *fra hans øyne* gli è caduta la benda dagli occhi
 skjell 2 s. (grønse-) cippo terminale, limite m, linea di demarcazione
 skjellakk gomma lacca
 skjellidyr (animale m) squamato; (gumler) pangolino
 skjelle, ~ og smelle urlare e strepitare, ~ en ut in-ge urare (insultare) qn, ~ en huden full dare una lavata di capo a qn, fare una parliaccia a qn, ~ en ut for en tvi dare del ladro a qn
 skjellet squamoso, scaglioso
 skjelling ingiurie fpl invettive fpl, ~ og smelling url e strepiti, insulti e imprecazioni
 skjellsand sabbia di conchiglie

skjellsand ingiuria, parola offensiva
 skjelm birbante m, birchino, skjelmeri monellena birchinata, skjelmisk malizioso, birchino
 skjelne distinguere, discernere (fra da), ~ mellom godt og ond discernere bene da male ~ fra hverandre distinguere, skjelneevne discernimento, skjelnemerke segno (el elemento) distintivo
 skjelve tremare, (dure) vibrare, (bevne) palpitare, (fare sammen) trassare; ~ over hele kroppen tremare tutto; skjelving tremilo, tremore m, (svak, tremolo, (dirring) fremito
 skjeløyd strabico (pl -ci); se skjele
 skjema schema m, modello, (formular) modulo, (oversikt) quadro schematico, skjematisere schematizzare, skjematisk schematico (pl -ci)
 skjemme guastare, deturpare, (sløve) sfaccare; ~ bort vizare, ~ seg ut imbruttire, fare una brutta figura, skjemmes se skamme seg
 skjemt 1 adj guasto, bli ~ guastarsi
 skjemt 2 s. buria, scherzo, drive ~ med prendere in giro, scherzare con, skjemte scherzare, ~ med noe farsi beffe di qc, skjemtedikt poesia burlesca (B giocosa), skjemtefull scherzoso, burlesco (a), skjemtefullhet carattere m burlesco (scherzoso), skjemting burle fpl, scherzi mpl
 skjendig vergognoso, turpe, ignominioso, skjendighet turpitudine f, ignominia, infamia
 skjenk (disk) credenza, banco (pl -chi), buffet m inv, (drikk) bicchiere m, bevanda alcolica
 skjenke 1 v (gi) dare, (for intet) donare, (forære) regalare, (forunne) concedere, *resten skjenker jeg deg* il resto te lo regalo
 skjenke 2 v (helle), ~ opp mescolare, ~ i versare; ~ glasset fullt riempire il bicchiere, ~ for en servire da bere a qn, skjenk i / for meg i 'versami da bere', mesci' skjenkerett licenza d'esercizio per la vendita di vini e liquori, skjenkestue saletta di un'osteria
 skjenn sgridata, rabbuffo, få ~ essere sgridato (rimproverato), gi en ~ sgridare qn
 skjenne 1 v v (vanære) disonorare, (kvinne og så) violare, (vanheilige) profanare, violare, ~ og brenne mettere a ferro e fuoco
 skjenne 2 intr sgridare, rimproverare (på en qn), ~ i / ~~for meg~~ ~~for~~ per qn ~~for meg~~ ~~for~~ besticciato
 itigarsi, skjennepreken ramanzina, paternale f, skjenneri liti fpl, alterchi mpl
 skjensel vergogna, onta infamia, skjenselsgjerning infamia, nefandezza
 skjepp (mål) stajo, moggio, full ~ stazata, sette sitt lys under en ~ mettere la fiaccola sotto il moggio, skjeppvis a staja
 skjerp sc. arpa
 skjerm schermo, (le) nparo, (bil-) parafrango, bot ombrella, se e lers sammensett
 skjermblomstret bot. ombrelifero (a), skjermbrett paravento, skjerm skjermire, riparare, (beskytte) proteggere (mot en da qn); ~ mot ripara da, skjermplante bot. ombrellifera
 skjerp terreno da prospezione
 skjerpe 1 v incercare giacimenti minerali
 skjerpe 2 v affilare, aguzzare (også fig), fig inasprire, (straff) aggravare, ~ appetitten stuzzicare l'appetito, skjerpende omstendighet circostanza aggravante, skjerpeelse inasprimento, rafforzamento, intensificazione f, skjerpet, konkurransen er blitt skjerpet la concorrenza si è fatta accanita
 skjerping 1 prospezione f (geofisica), skjerp(n)ing 2 aguzzamento, inasprimento, aggravamento
 skjerv obolo, enken ~ l'obolo della vedova
 skjev storto, sbilenco (pl -chi), obliquo, (skrå)

sbienco (pl. -chi); (som heller) pendente, fig. falso, che non va bene; ~ *stilling* falsa posizione, *sko med* ~ *hæl* scarpa scalcagnata, *gå sin skjere gang* andare per il suo verso, *gå støvlene skjeve* scalcagnare le scarpe

skjevann acido nitrico

skjevbein(m) che ha le gambe storte; *skjevbeinet* che ha il collo sbilenco (el. storto)

skjevhet stortezza, (skråhet) obliquità, (helling) pendenza, fig. stortura, (rygg) scoliosi f

skjermunnet che ha la bocca storta; *skjerveiset* che ha il naso storto; *skjevrygget* scoliotico (pl. -ci)

skjevi adv. stortamente (også fig.), obliquamente di schimbescio, storto; *se* ~ *til* guardare storto (el. di traverso); *det går* ~ *fig* va di traverso, *alt går* ~ *for ham* gli vanno tutte storte; *skjevøyd* che ha gli occhi obl. qui (el. all'orientale)

skjold scudo (også fig. -zool. carapace m. (fleck, chiazza, *fore i sitt* ~ *fig* avere in animo)

skjoldbruskkjortel tro de f. *skjoldet* chiazza; *skjoldlus* coccide m. cocciniglia

skjorte camicia, *ikke ha skjorta på kroppen* essere ridotto in camicia, *i høre skjorta* in camicia

skjortebryst sparato; *skjorteerm* manica di camicia, *skjortekrage* colletto, collo; *skjortelerret* tela per camicie, *skjortelinning* se *halslinning*

skjul (gjømmested) nascondiglio, *legge* ~ *på* nascondere, *ce are*, *kripe i* ~ nascondersi, rimpiazzarsi, rifugiarsi, fig. celarsi, *ligge i* ~ stare (el. tenersi) nascosto, (bakhold) stare in agguato

skjule nascondere, *ce are* (noe for en qd. a qn.)

skjulested nascondiglio, skjult nascosto, celato, (fo. telse o.) dissimulato (hømmelig) segreto, ~ *hentydning* allusione larvata ~ *hebreidelse* velato rimprovero, ~ *feil* difetto latente; *skjulte feil og mangler* vizi occulti, vizi redibitori

skjør 1 (lysning) barlume m., bagliore m. (farge) tinta, *med et* ~ *av* con una sfumatura di, fig. con una parvenza di

skjør 2 mat. scoglio, *en rekke* ~ una scogliera

skjør 3 (snitt, hakk, noe som skjæres) taglio

skjør 4 adj. puro, (korn) maturo; *skjært kjøtt* carne tutta polpa

skjære 1 (skjor) zool. gazza

skjære 2 v. tagliare, mat. intersecare, med incidere, ~ *seg* tagliarsi, ferssi (*på en kniv* con un coltello), ~ *av* tagliar via, recidere, ~ *av halen på en hund* mozzare la coda a una cane; ~ *noe av en* amputare qc. a qn. se også: *avskjære*, ~ *for* trinciare, ~ *snitte* (fare un taglio (el. dei tagli m.)), ~ *i tre* intagliare il legno, *lyset skjærer meg i øynene* la luce mi batte negli (el. mi ferisce gli) occhi, ~ *seg i fingeren* tagliarsi il dito, ~ *i hjertet* fig. stringere il cuore, ~ *seg inn* (kniv o. l.) conficcarsi, penetrare, ~ *ned* (noe opphengt) staccare, ~ *opp en bok* tagliare le pagine di un libro, ~ *et lik* sezionare un cadavere, fare un'autopsia, ~ *opp mænen på* sventrare ~ *oppbruder* tagliare il pane a fette, affettare il pane, ~ *over* tagliare (in due); ~ *til* tagliare, squadrare; ~ *ut* (ri)tagliare, (metall) cesellare, (tre) intagliare; med. estirpare

skjæremaskin (lærfabrikk) scarnatoio, macchina per scarnare; tagliatrice f.; taglienna

skjærende tagliente (vys) abbagliante (kuide, pungente; (motsatning) impressionante, stridente

skjærgård fascia di isolotti davanti alla costa

skjæring taglio; mat. intersezione f., (jernbane) trincea; *skjæringslinje* (mellom to plan) spigolo; *skjæringspunkt* punto d'intersezione

skjærmyssel scaramuccia

skjervald purgatorio

skjervdiper arrotino; *skjersommer* mezza estate

skjertorsdag giovedì m. santo

skjød (fang) grembo, fig. (også) seno; *i sin families* ~ *in seno alla famiglia*, *legge hendene i skjødet* stare con le mani in mano

skjodehund cane m. di lusso, cane da salotto

skjodesløs trascurato, negigente, disattento, (unøyaktig) impreciso, *være* ~ *med* trascurare, trattare con negligenza, *skjodesløshet* trascuratezza, negligenza, incuria, imprecisione f

skjodesynd peccatuocio, vizio preferito, debolezza

skjøge litt meretrice f. prostituta, donna di malaffare, puttana

skjønn 1 s. (dom. mening) giudizio, opinione f. se også *overslag*, (sakkyndig) perizia, *etter heste* ~ meglio che si può, nel miglior modo possibile, *etter huns* ~ secondo il suo parere, a suo avviso; *handle etter eget* ~ agire di testa propria

skjønn 2 adj. bello, *det skjønn* il bello; *de skjønn* le belle arti, se også: *skjønt* adv.

skjønnhet bellezza, *du i* ~ morire in bellezza

skjønne giudicare (forstå) capire; *harnet begynner å* ~ *il bambino comincia a discernere*, ~ *seg på noe* intendersi di qc.

skjønnhetsdronning regina di bellezza, reginetta

skjønnhetselskende amante m., f. del bello; *skjønn* bestfeil difettuccio, *skjønnhetsgudinne* dea della bellezza, *skjønnhetskonkurrans* concorso di bellezza, *skjønnhetsmiddel* cosmetico (pl. -ci)

skjønnhetspleie cura di bellezza, *skjønnhetspleie* ne i *skjønnhetssans* senso estetico, senso del bello, gusto (del bello); *skjønnhetsvann* lozione f. per la pelle; *skjønnhetsåpenbaring* rivelazione f. di bellezza

skjønnhetsforretning merk. perizia, stima, valutazione f.; *skjønnskrift* calligrafia; *skjønnskriver* calligrafo, *skjønnsmann* pentito, stimatore m.

skjønnsmessig estimativo, secondo giudizio, approssimativo, *skjønnsom* giudizioso, (påskjønnende) che dimostra di apprezzare, *skjønnsmøt* discernimento, *skjønnssak* questione f. di valutazione (giudizio)

skjønnånd bello spirito

skjønt 1 adv. bellamente in bella maniera, con grazia

skjønt 2 konj. benché, quantunque, sebbene (+ konj.); ~ *han er en ærlig mann* *har han* . per onesto che sia ha tuttavia

skjør fragile, frangibile; (sprø, morken) friabile (tusset) strampalato, picchiato; *skjørbuk* scorbuto; *som lider av* ~ scorbuto (pl. -ci); *skjøre* (revne) spacco (pl. -chi); *skjørhet* frangibilità, friabilità; *skjørhodet* che ha il cervello balzano

skjorlevoer persona lussuosa, skjorlevnet lussuria, peccato carnale

skjorne (bli skjor) diventare fragile, litt. infrangere, (melk) rapprendersi

skjorost cagliata; ricotta, formagetta

skjørt gonna, sottana, *henge i sin mors skjorter* stare attaccato alla sottana della mamma

skjorte, ~ *opp* sollevare (tirare su) la gonna; *skjortejeger* donnaiolo, chi rincorre le gonnelle, *skjorteregimente* comand. delle donne

skjøt 1 (frakke-) falda mat. scotta; *hale skjøtene* tirare le scotte

skjøt 2 (forlengelse) giunta prolunga, (sammenføyning) giunto, commettitura

skjote 1 v. prolungare, (stoff) giuntare; ~ *sammen* unire per trasferire la proprietà di

skjete 2. s. jur. atto di trasferimento (di proprietà)
 skjotsel cura, manutenzione f
 skjøtte aver cura di stare attento a, badare a, ~ *sinne egne saker* badare ai fatti propri
 skli scivolare, ~ *ut slittare*, sklie scivolo
 sko 1. s. scarpa *den vel hest hvor skoen trykker som har den på* dove stringe la scarpa, non lo sa altro che chi l'ha in piede, *over en løv* ~ a bizzeffe
 sko 2. v. dare le scarpe a, (hest) ferrare
 skobesparer salvapunte m inv, *besid med* ~ applicare i ferretti a
 skobørste spazzola per scarpe
 skodde (tåke) nebbia, bruma, (vindu) imposta
 skofabrikk calzaturificio
 skoft assenza ingiustificata, skofte non andare a lavorare (el. a scuola), ~ *mellom to helligdager* fare il ponte, *blt oppsagt for skofling* essere licenziato per assenteismo
 skog bosco (pl. -chi), (stor) foresta, litt, fig. selva, *heptante med* ~ imboschire, *ikke se skogen for bare treer* cercare di non vedere sopra
 skogbakke pendio boscoso, skogbestand patrimonio boschivo, skogbevokst boscoso; ~ *område* zona boscosa, skogblomst fiore m silvestre; skogbrann incendio di bosco; skogbruk selvicoltura, skogbryn margine m (el. limitare m) di un bosco, skogbunn (-bott) suolo boschivo, sottobosco
 skogdistrikt regione f (el. zona) boschiva, skogdrift selvicoltura, skogdue columbella, colombo selvatico, skogfattig povero di boschi, poco boscoso, skogforvalter amministratore m forestale
 skoggerlatter scoppio di risa, molte risate fpl, skoggerle ridere a crepapelle
 skoggrense limite m della vegetazione arborea, skoggud dio silvestre, divinità dei boschi, skoghogst taglio dei boschi, skogkledd boscoso, rivestito (el. coperto) di boschi, skogland paese m boscoso, skoglandskap paesaggio silvestre (el. boscoso), skogliv vita silvestre, skogløs senza alberi, senza boschi, (el. *skogmus* topo campagnolo)
 skognymfe ninfa silvestre, druide f
 skogoppsynsmann guardia forestale, skogplanting rimboschimento, skogrik ricco di boschi (foreste), boscoso, boschivo, skogrydning disboscamento
 skogsarbeid lavoro nei boschi, skogsarbeider operatore forestale, boscaiolo, skogdrift selvicoltura
 skogselskap società per la protezione delle foreste ed il rimboschimento, skogsfugl uccello di bosco, skogslette radura, spiazzo in una foresta, skogsti sentiero di bosco, skogstrekning distesa di boschi, skogsved legna da ardere
 skogteig (parte di un podere coltivata a) bosco
 skogtur gita (passeggiata) nei boschi, skogtykning fitto (el. folto) di una foresta
 skogvei (-veg) strada di bosco, skogvesen ente m forestale, boschi mpl e foreste fpl, skogvokter guardaboschi m inv
 skoborn calzascarpe m inv, calzatoio, corso
 skokk mucchio, quantità, (folk) frotta, folla
 skokrem lucido da scarpe
 skolastikk scolastica, skolastiker, skolastisk scolastico (pl. -ci)
 skole scuola, (barn-) scuola elementare; (grunn-) scuola dell'obbligo (videregående) scuola secondaria, offentlig (privat) ~ scuola pubblica (privata); *skolen begynner igjen i september* le scuole riaprono a settembre, *gå skolen igjennom* completare gli studi, *gå en hard* ~ fare un duro tirocinio, *i på skolen* a scuola, *gå på skolen* andare a scuola, frequentare la scuola, *ta en ordentlig* ~ dare una solenne lezione a qn.

skoleår età scolare, skolearbeid compito, skolebarn scolaro, skolebespising refezione f scolastica, skolebestyrer direttore m didattico, se rektor, skolebibliotek biblioteca scolastica, skoleblad giornale scolastico, skolebok libro scolastico, skolebruk, til ~ ad uso delle scuole, skolebygning edificio scolastico
 skoledag giorno di scuola, skoledannelse istruzione f scolastica, cultura umanistica, skoledirektør provveditore m agli studi
 skoleeksempel esempio classico, esempio convincente, modello esemplare
 skolefag materia (d'insegnamento), skoleferie vacanze fpl scolastiche, skolefest festa scolastica, skolefilm film m inv d'istruzione, cinema m inv scolastico, skolefly aereo d'allenamento, skolefolk corpo insegnante, insegnanti mpl, skolefri vacanza
 skolegang frequentazione f delle scuole, *trungen* ~ istruzione f obbligatoria, skolegutt scolaro, skolegård cortile m della scuola
 skolehest cavallo addestrato
 skoleidrettstevne concorso ginnico scolastico
 skoleinspektør ispettore m scolastico
 skolekamerat compagno di scuola, skolekjøkken cucina scolastica (fagioli e nom. a domestica), skolekjenninger cognizioni fpl apprese a scuola
 skoleliv vita di scuola, skolelov legge f sull'insegnamento, skolelærdom istruzione f (erudizione f) scolastica, skolelærer insegnante m f, maestro (a) di scuola
 skolemann insegnante m, professore m, pedagogo, istitutore m, skolemat merenda (che si consuma a scuola)
 skolemester maestro di scuola (elementare), skolemesterskap campionato scolastico, skolemestertornei tornei scolastici (ed. tenn. e pallanuoto)
 skolepenger (offentlige) tassa scolastica, (kostskole) retta, skolepike scolaro, skoleplan programma m scolastico, skolepliktig in età scolare, in età di frequentare la scuola dell'obbligo
 skoleradio programma m radiofonico per le scuole
 skolereform riforma scolastica, skoleråd consiglio degli insegnanti
 skoleskip nave f scuola, skolespråk insegnante (pego) scolastico, skolestue aula, classe f
 skoletid ore fpl di insegnamento (el. di frequenza), (år) anni mpl di scuola, periodo scolastico, *i min* ~ ai tempi in cui andavo a scuola
 skoletilsyn ispezione f delle scuole, skoletime ora di scuola, lezione f, skoletukt disciplina scolastica, skoletvang istruzione f obbligatoria
 skoleutgave edizione f scolastica (el. ad uso delle scuole), skoleundervisning insegnamento scolastico (el. nelle scuole), skoleungdom scolari mpl e studenti mpl, gioventù studentesca
 skoleutsendelse trasmissione f per le scuole
 skolevesen pubblica istruzione f, skolevogn (øvings-) autoscuola
 skoleår anno scolastico, *mine* ~ i miei anni a scuola
 skolisse stringa, laccio (di una scarpa)
 skolm bot, baccello
 skolt cranio; *få det inn i skolten* metterlo in zucca
 skomaker calzolaio, (flappe-) ciabattino, skomakergutt apprendista m calzolaio, skomakerhåndverk arte f del calzolaio, skomakermester calzolaio finito, skomakersvenn calzolaio
 skoning (hest) ferratura, (kjo-) pedana
 skooner(t) goletta, skoonerbrigg brigantino goletta, skoonrok omtr. galletta
 skoplugg chiodino (di legno) da calzolaio, skopusser

lustrascarpe m, f inv; F sciaccia, (fotskræpe) raschietto
 skoreim legaccio di scarpa, passante m
 skorpe crosta (også med); skorpedanneelse formazione f di crosta, skorpion scorpione m
 skorstein fumaiolo, ciminiera, comignolo; skorsteinsfeier spazzacamino, skorsteinsfeiergutt apprendista m spazzacamino, skorsteinspipe canna fumaria, camino
 skorte, det skorter på manca, mancano
 skove 1 s sarcasmo, frecciate
 skose 2 v lanciare frecciate, motteggiare
 skospenne fibbia di scarpa, skosverte lucido da scarpe, skosøm chiodino per scarpe, skosåle suola
 skotsk m, adj scozzese
 skott mar paratia, vannrett ~ paratia stagna, se nellers skudd, skotte 1 v., ~ til guardare di sottocchio; skotning occhiate fpl di sottocchi
 skotte 2 s. scozzese m. f
 skotøy calzatura, calzature fpl, skotøyeske scatola da scarpe; skotøyforretning calzoleria, negozio di scarpe
 skote s (i gryte) crosta
 skovl pala, badile m, skovle, ~ (sammen) ammucchiare con un badile; ~ bort spalare; se skuffe
 skovhjul ruota a palette
 skral (usset) misero, (ynkelig) miserevole, pietoso, (svak) debole, skrale v mar recusare
 skrali fragore m, frastuono, skralle 1 s. bottola, ragancia, skralle 2 v rimbombare, skralende latter risata fragorosa
 skramle fare rumore, (tog) sferragliare, (servise) acciottolare, skramlekasse, gammel ~ vecchia carcassa, macinino, skramling fracasso, baccano
 skramme scalfittura, spelatura, esconazione f; uten en ~ senza un graffio
 skrammel cianfrusaglie fpl, ciarpame m, gammel ~ vecchiume m; (bil o.l.) vecchia baracca, skrammerett pieno di fronzoli, sovraccarico di ornamenti, skrammet graffiato, scalfito, pieno di scalfitture
 skrangle risonare, rimbombare, sferragliare, (klirre) tintinnare, skranglekjerre carretta sgangherata, skranglet dinoccolato, sgangherato; skranglevei strada dissestata
 skranke sbarra barra (sær i jur.), banco (pl. -chi); (bank, post) sportello, gym parallele fpl (menn), parallele fpl asimmetriche (kvinner); skranker (grenser) limiti mpl; for skranken (retten) alla sbarra, sette en ~ for mettere dei limiti a, tre i skranken entrare in lizza, tre i skranken for en spezzare una lancia per qn., skrankeøvelser esercizi mpl alle parallele
 skranke essere malaticcio, languire, essere cagionevole di salute; skranken(de) malaticcio, cagionevole; skraning poca salute f cagionevolezza
 skrap raschiatura, fig. scarto, rottame m
 skrape 1 v. raschiare, grattare, (fisk) squamare, (med vad) sciabicare, scorticare, (høst) scalpitare, (høne) ruspate; ~ seg (i huden) scorticarsi, spelarsi, ~ noe av (ut) raschiare via qc., ~ sammen racimolare, raggranellare; ~ tallerkenen pulire il piatto, ~ en kabel sciabicare un cavo; bukke og ~ fare molti salamelecchi
 skrape 2 s. (jern) raschietto, raschiatoio, raspa, (irettesettelse) strigliata, (til sko) raschino
 skrapenot rete f a strascico, sciabica, skraper raschietto, raschiatoio, raschino
 skraphaug mucchio di rottami (el detriti), discarica di rifiuti skraping raschiamento, raschiatura, (hud) spelatura, scorticatura, (på grus) scricchio-

lio; skrapjern ferraglia, rottami mpi di ferro
 skratte ridere fragorosamente, skratting scoppi mpi di risa, (sprukken lyd) stridore m
 skravere tratteggiare; skravering tratteggio
 skrael cianoe fpl, chiacchiere fpl, skravle cianciare, ciarlare; skravlebøtte ciarlone m, ciarlona, chiacchierone m, chiacchierona
 skred frana, smottamento; (snø-) valanga
 skredder sarto; skreddergutt apprendista m sarto, skredderi sartoria, skredderlaug arte f (el corporazione f) dei sarti, skredderlære, være i ~ imparare il mestiere di sarto; skreddermester maestro sarto, sarto finito, skredderske sarta (da uomo); skreddersvenn lavorante m finito, skreddersydd, ~ dress abito su misura; ~ drakt tailleur m inv su misura, skreddersøm, lære ~ imparare il mestiere del sarto, skredderverksted sartoria, laboratorio di sartoria
 skrel (torsk) merluzzo
 skrekk paura, (plutselig) spavento, (dyp) terrore m, få en ~ i livet prendere uno spavento, spaventarsi, sette ~ i spaventare, inculcare spavento a eksempel til ~ og advarsel esempio terrificante
 skrekkingjærende spaventoso, terrificante skrekkslagen terrorizzato, impietito dallo spavento
 skrell (skall) buccia, scorza, (skrell) frastuono, fragore m skrelle sbucciare scorzare pe ate ~ harken av scortecciare; ~ poteter pelare le patate, skrelling sbucciatura, scorzatura, pelatura, (stakkar) omuncolo; persona mingherlina
 skremme spaventare, impaurire, (sterkere) terrorizzare; ~ livet av spaventare qn. a morte; ~ en opp impaurire qn., skremmebilde spauracchio; skremmekudd colpo in aria, colpo d'avvertimento; falsk alarm, skremmel spauracchio
 skrens slittamento; skrenne slittare
 skrent scarpata, declivio, pendio
 skreppe 1 s sacca bisaccia zaino skreppe 2 v (ånd og gås) starnazzare, schiamazzare, skreppekarr venditore m ambulante
 skrev s inforcatura; skrevs over a cavallo di, over skrevs a cavalcioni, sette med hena over skrevs sedere a gambe incrociate (el alla turca)
 skreve allargare le gambe, stare a gambe larghe, ~ over scavalcare, accavalciare
 skribent scrittore m, scrittore f skribentvirksomhet attività letteraria
 skrible scarabocchiare, scribacchiare, skribler (smører) scribacchino, skribleri scarabocchio, scritto di nessun valore
 skride, ~ fram avanzare, venire (andare, farsi) avanti; ~ inn intervenire; ~ inn mot en prendere dei provvedimenti contro qn., (gå rettens vei) fare causa a qn., ~ til procedere a, dare inizio a; ~ til verket mettersi all'opera
 skrift (skrivning) scrittura, calligrafia, typ carattere mpl lettere fpl, (noe skrevet) scritto, opera (letteraria); (lito) opuscolo, skriften, den hellige ~ la Scrittura, le Sacre Scritture, periodiske skrifter pubblicazioni fpl periodiche; se også innskrift
 skriftart tipo di scrittura
 skrifte 1 s confessione f; gå til ~ andare a confessarsi, skrifte 2 tr v confessare; intr v confessarsi, skriftebarn penitente m, f, skriftefar confessore m; skrifteksperit pentito grafologo, skriftemål confessione f; motte ens ~ confessare qn., skriftestol confessionale m
 skriftform forma grafica skriftfortolker rel. esegeta m, skriftfortolkning rel. esegesi f, skriftklok (juridisk) scriba m, skriftkyndig grafologo (pl. -gi), rel. studioso delle Sacre Scritture

skriftlig scritto, adv per (el in) scritto, per lettera, ~ *avstemning* votazione f per schede (el scritta), *et* ~ *svar* una risposta scritta, *skriftlige arbeider* (skole-) compiti mpl (eksamen) prove fpl scritte, *bekreftelse* ~ confermare per scritto

skriftprave campione m di scrittura, **skriftspråk** lingua scritta (el letteraria), **skriftsted** rel passo (el versetto) della Bibbia, **skriftstøper** fonditore m di caratteri, **skriftstøpen** fonderia di caratteri, **skriftstøping** fusione f di caratteri, **skriftstørrelse** typ forza di corpo; altezza dei caratteri

skrifttegn segno grafico; grafema m; **skrifttrekk** tratto (el caratteristica) di una grafia; **skrifttværing** grafologia, **skrifttype** tipo di scrittura

skrik grido, strillo, urlo, *gi et* ~ *fra seg* lanciare un grido, cacciare un urlo, **skrike** gridare (av smerte di dolore); strillare, urlare, (papegøye) squittire, ~ *opp* strepitare; ~ *over seg* gridare a squarciagola, ~ *av sine lungers fulle kraft* spolmonarsi; ~ *seg* hes sgolarsi

skrikedukke bambola che piange, **skrikende** urlante, che grida, (farge) chiassoso, sgargiante; ~ *urettferdighet* ingiustizia palese, ingiustizia che grida vendetta, ~ *kontrast* contrasto stridente

skrikhals urlone m, schiamazzatore m

skriking grida fpl, urlo, strilli mpl

skrin cofanetto, scrigno, **skrinlegge** mettere in uno scrigno; fig accantonare, abbandonare, rinunciare a, **skrinlegging** fig abbandono, accantonamento

skrin magro (også om jord) (gold) infecundo, sterile

skritt passo, (bukse-) cavallo, fig passo, intervento, provvedimento, *ikke et* ~ *videre* non avanzate (avanzare) di un solo passo, *i* ~ *'al* passo, *gjøre det første* ~ fare il primo passo; fig, også saggiare il terreno; *holde* ~ *med* andare dello stesso passo di, stare di pari passo con, *holde* ~ *med utviklingen* andare di pari passo con il progresso; essere aggiornato; ~ *for* ~ passo a passo, un passo dopo l'altro; *gå (kjøre)* *i* ~ andare a passo d'uomo, *ri i* ~ cavalcare al passo, *med armåtte* ~ a passi misurati, *med faste* ~ con passo fermo, *med hurtige* ~ di buon passo, *med lange* ~ a grandi passi, *med langsomme* ~ a passo lento, *med listende* ~ a passi felpati, *la rettslige* ~ adire le vie legali

skritte, ~ *noe opp* misurare qc a passi; ~ *ut* allungare il passo.

skrittgang passo; *i* ~ a passo d'uomo, (hest) al passo, **skrittmåler** contapassi m inv.; pedometro.

skrittvís passo a passo; fig, også gradatamente

skriv s lettera scritto

skrive scrivere; (med blvant a matita), ~ *meget smått* scrivere a caratteri minuti, ~ *opp ens navn* prendere il nome di qn, *man kunne* ~ *en hel bok om det* se ne potrebbe fare un libro, *hvorledes skrives ditt navn?* come si scrive il tuo nome?, *han kan ikke* ~ *sitt navn* non sa fare la propria firma, *tusen lire*, *ster og skriver tusen milie lire*, in lettere mille lire, *det sto skrevet at jeg ikke skulle vinne* era destino che non vincessi, ~ *av* copiare; (= avskrive) registrare a scarico, cancellare; se også *avskrive*, ~ *etter (forlange)* chiedere per lettera, ~ *etter en* richiedere (per lettera) la presenza di qn; ~ *falsk* commettere un falso, fare una firma falsa, ~ *seg fra* risalire a, datare a, ~ *inn* iscrivere (*på en liste* in un elenco), registrare; (*innføre*) ricopiare (*en sti* un tema); se *innskrive*; ~ *ned* annotare; ~ *om noe* scrivere di qc, ~ *om (igjen)* riscrivere, (*forandre*) rimaneggiare; se *omskrive*; ~ *opp* mettere per

scritto, scrivere, (for å huske) prendere nota di, ~ *på en bok* scrivere un libro, ~ *på vekslar* avallare delle cambiali, ~ *til en* scrivere a uno, ~ *under fir-*mare, ~ *ut* (~ *av*) copiare, trascrivere, (stømmer roller) scrivere, (regning) scrivere, stendere, (pasient) dimettere; (~ *ferdig*) terminare, finire, ~ *ut av en bok* copiare (trascrivere) da un libro, ~ *utenpå* scrivere sulla busta

skrivearbeid compito, esercizio scritto; lavoro di scrittura, **skriveblokk** blocco di carta da lettere, **skrivebok** quaderno; **skrivebord** scrivania, scrittore, **skrivebordslampe** lampada da tavolo, **skrivebordsstol** sedia da ufficio, sedia grevevole

skrivefeil errore m di scrittura, errore di ortografia, (på maskin) errore di battuta, errore tipografico, errore di macchina

skrivekløe mania di scrivere, grafomania, **skrivekrampe** crampo dello scrittore (degli scrivani), grafospasmo

skrivelse lettera, scritto; *diplomatisk* ~ dispaccio diplomatico, missiva (el nota) diplomatica

skrivelist voglia di scrivere, **skrivelysten** che ha voglia di scrivere, **skrivelezer** maestro (insegnante m, f) di scrittura (calligrafia)

skrivemappe cartella portacarte; sottomano; **skrivemaskin** macchina per (el da) scrivere; **skrivemaskinbånd** nastro dattilografico, **skrivemaskinodame** dattilografa

skrivemåte (bokstaver, ng) grafia, ortografia, (stil) stile m

skrivepapir carta da scrivere (el da lettere), *almun-*
nelig ~ carta da lettere comune, **skrivepult** banco (pl -chi); (større) scrivania

skriver scrivano, (den som skriver) scrivente m, f (i oldtiden) scriba m, **skriveri** neds scartoffie fpl (smørem) scarabocchi mpl

skrivesaker occorrente m per scrivere, **skrivestell** servizio per scrivania; **skrivesyk** maniaco dello scrivere, grafomane

skrivetime lezione f di scrittura, **skriveunderlag** sottomano, **skriveøvelse** esercizio di calligrafia, **skrivning** scrittura, (lo) scrivere

skrofulose scrofolo, scrofoloso; f **skrofuler** scrofo o-

so

skrog (skips-) scafo, (= spanter) carcassa, ossatura

skrot vecchiume m, nmasugli mpl

skrotti corpo, *en gammel* ~ una vecchia carcassa

skru v (biljard) dare l'effetto a (alla palla), *en skrudd ball* una palla colpita di taglio; ~ (*inn, til*) avvitare, (en skru) stringere, ~ *av* svitare, ~ *fast igjen*, chiudere avvitando, ~ *lampa ned* (opp) abbassare (alzare) il lume, ~ *opp* (dpne) svitare (i været) sollevare, (om pr s) far salire, aumentare (regning) aumentare, (varepris) rincarare, ~ *på* (tenne) accendere, ~ *på radioen* (søke) girare le manopole della radio, regolare la radio; ~ *sammen* avvitare, ~ *seg sammen* (isi) ammassarsi

skrub (pryl) colpo, legnate fpl; (rettsette)se) strigliata, lavata di capo, (ulv) lupo, (kost) spazzola dura, **skrubbe** 1 s. passera di mare

skrubbe 2. v strofinare, fregare, (rønse) pulire, (vaske) a arc, **skrubbert**, spazzo a dura spazzolone m; **skrubbet** ruvido, scabro, **skrubbeveie** pialla per sgrossare, sgrossino, **skrubbeveie** sgrossare con la pialla

skrubbsulten affamato, *være* ~ avere una fame da lupo; **skrubbsår** scorucatura, sbucciatura

skrubenk banco a morsa, **skrublant** portamina, lapis m inv a mina, **skrubolt** bullone m filettato

skrud drappeggio; (fest-) vestito di gala
skrue s. vite f mus. (stemme-) bischero; mar elica,
en underlig ~ uno stravagante; fam. uno svitato,
han har en ~ los gli manca una rotella.

skrueaksel (propell) asse m dell elica, skrueblad pa-
la dell elica, skruedumper vapore m ad elica, skrue-
formet a vite; elicoidale, skruengang passo (el. filet-
to) della vite, skrueregge (en omgang) giro del
filetto; (gjengehøyde) passo della vite; (alle om-
gangen) filettatura, skruhode testa della vite,
skruelinje elica (geometria); (spiral) spirale f
skruemot (møt) madre vite f, skruemgang giro
di vite, skrueskip nave f ad elica, skruestikke mor-
sa, skruet fig affettato, lizioso; (stil også) ampol-
loso; skruis ammasso di ghiaccio

skrujern cacciavite m inv

skrukke s. grinza, ruga skrukket rugoso, grinzoso.
(tøy) gualcito

skrukork tappo a vite

skrullet tocco (pl., -chi), grullo, skrulling picchiato
lo skruelukk coperchio a vite

skrumpe, ~ inn (sammen) raggrinzirsi, rattirappir-
si, restringersi, consumarsi, skrumpen (innskrum-
pet) rattirappito, raggrinzito, skrumplever med
cirrosi f epatica, skrumpeyre med rene m scleroti-
co

skrunøkkel chiave f inglese (el. a roilino)

skruppel scrupolo; gjøre seg skrupler avere degli
scrupoli, skruppelløs senza scrupoli

skrutrekker cacciavite m inv

skryt (brauting) millanteria, fanfaronata, (selvros)
vanteria, spaccata, skryte (esel) tagliare; fig
millantare, vantarsi, fare lo spaccone

skrythals spaccone m (a); fanfarone m (a); smar-
giasso, skryting (esel) raglio, ragliamento; fig iat-
tanza, millanteria

skrone 1 s fandon a balla, frottoia, panzana

skrone 2 v raccontare fandonie (baile, frottole)

skrone-maker contastorie m, f inv., contabelle m, f
skropeilig fragile, gracile, (svak) debole, en ~ gam-
mel mann un vecchio cadente, skropelighet fragili-
tà, gracilità debolezza

skrå 1 s. (kardesker) mstraglia, (tobakk) cioca

skrå 2 adj obliquo, sbieco (pl. -chi), diagonale,
(høiende) inclinato. på ~ di sbieco, trasversal-
mente

skrå 3 v (tobakk) cicare, (gjøre ~) sbiecare, ren-
dere sbieco (skjære skrått) tagliare obliquamente,
(klippe skrått) tagliare di (el. a) sbieco, (gå skrått)
andare in direzione diagonale, ~ over noe attra-
versare qc

skråbjette trave f diagonale, (våpenskjold) banda
skråhet obliquità, inclinazione f

skrål schiamazzi mpl, clamore m, vocio, skråle, ~
(opp) sbraitare, (gråte) frignare; skrålhals chia-
mazzatore m, sbraitone m, skråling schiamazzi
mpl, strepito

skråne declinare, pendere, essere in pendio, skrå-
ning pendenza, inclinazione f, (fjell, bakke) pen-
dio, declivio, versante m; (jernbane-, vei-) scar-
pata, skråplan piano inclinato, fig china, komme
ut på skråplanet prendere una brutta china, skrå-
pute capezzale m, traversino

skråsikker securissimo, skråstrek riga obliqua (el
diagonale); (skrivning) barra, skråtak tetto a spio-
venti, (med en side) tetto a uno spiovente

skråtobakk tabacco da masticare

skubb spinta, skubbe, ~ (til) spingere, dare una
spinta a, ~ noe fra seg (til side) scostare qc., fig.
scansare qc., sottrarsi a qc., ~ en til side spingere

qn. da parte; fig. soppiantare qn., fare lo sgam-
betto a qn.

skudd (våpen) colpo, sparo; (ladning) canica, bot-
getto, germoglio; det falt et ~ è partito un colpo;
det høres et ~ si è udito uno sparo; stå for ~ resi-
stere al fuoco; være i skuddet fig. avere il vento in
poppa, essere molto popolare; han er i skuddet nå
è l'uomo del giorno

skuddag bisesto.

skuddfast, -fri a prova di proiettile, gå ~ essere fuo-
ri tiro fig. essere ben corazzato

skuddhastighet velocità di tiro, celerità di tiro.

skuddhold, komme på ~ venire a tiro, skuddlinje li-
nea di tiro

skuddsikker a prova di proiettile, en ~ bil un'auto
blindata, en ~ vest un gilet antiproiettile; skuddsår
ferita di arma da fuoco; skuddvidde gittata; innen-
for (på) ~ a tiro, skuddår anno bisestile

skue 1 v vedere, scorgere, guardare, skue 2 s. ve-
duta, vista, spettacolo, mostra, bære til ~ fare
sfoggio di, ostentare; stille (sette) til ~ mettere in
mostra, merke esporre, mettere in vetrina, stille seg
til ~ mettersi in mostra, farsi vedere

skuebrød rel pane m della proposizione (el. dell'of-
ferta), gi. panini mpl serviti solo per la forma assie-
me a vino o birra

skuelysten curioso, skueplan scena, teatro

skuespill spettacolo teatrale, dramma m, comme-
dia

skuespiller(inne) attore m (attrice f), neds. og fig
commediante m, f, skuespiller elev allievo di una
scuola d'arte drammatica, skuespillerensemble com-
pagnia di attori, skuespillerturné tournée f (giro)
di una compagnia di attori drammatici

skuespillforfatter autore m drammatico, skuespill-
kunst arte f drammatica

skuff cassetto, tirello

skuffe 1 s. (spade) pala, badile m

skuffe 2 v spaiare; ~ sammen ammassare con la
pala, ~ sammen penger accumulare denaro

skuffe 3 v (forventninger) deludere, disilludere,
(svike) tradire, skuffelse delusione f, disillusione f,
disinganno, skuffende deludente, disingannatore,
~ luktet somiglianza sorprendente, det er ytterst
~ i gjort non è un gran che

skulder spalla, trekke på skuldrene alzare le (el.)
stringersi nelle spalle, alt hviler på mine skuldre ho
tutto sulle spalle

skulderben osso della spalla, skulderblad scapola,
skulderbred largo di spalle skulderbredde larghez-
za delle spalle

skulderdistinksjoner spalline fpl, skulderledd artico-
lazione f della spalla, skulderreim tracolla, mil-
bandolyera, skulderstropp spallina, skuldertrekk
alzata di spalle

skule v accigliarsi, ~ til guardare di traverso, guar-
dare torvamente, skulende torvo

skulle (skole) marinare, ~ una sottrarsi al proprio
dovere, fare lo scansafatiche, skulkesyke malattia
dello studente; assenteismo; skulking (il) marinare
la scuola, assenza ingiustificata

skulle 1. (nødvendighet) dovere, bisognare; han
skal (har) reise deve partire, bisogna che parta, jeg
skal og må gjøre det bisogna assolutamente che lo
faccia, si til ham at han skal komme digli di venire,
du skal vekke meg kl. 6 svegliami alle sei, vi skal av
sted bisogna andare, dobbiamo andare; jeg vet ikke
hva jeg skal gjøre non so che cosa fare; hvor skal du
hen? dove vai?; jeg skal på kino vado al cinema, han
skal inn (ut, opp, ned) deve entrare (uscire, salire,

scendere); *du skulle ha henvendt deg annet sted* avresti dovuto rivolgerti altrove, *du skulle ha sagt det* avresti dovuto dirlo, bisognava dirlo, *hva skal det være til?* a che serve?, *når så skal være* se e così, se occorre, *man skal ikke kunne si at jeg overdriver* non si potrà dire che io esageri, *skal det være din far?* sarebbe tuo padre questo (neds. cost.)?

skulle 2. (fremtidighet) *han skal reise i morgen* partir domani *han skulle ha reist i går* sarebbe dovuto partire ieri, *jeg skal skrive til deg i morgen* ti scrivero

skulle 3. (forlydende) *kongen skal være reist i morgen* si dice (el. pare, sembra) che il re sia partito stamattina, (avisstil) il re sarebbe partito stamattina, *han skal være meget rik* sembra che sia molto ricco

skulle 4. (formodning) *man skulle tro at si direbbe* che *skulle han være død?* sarebbe morto?, *skulle jeg forråde ham?* tradirlo, io?, *hvis det skulle regne* se per caso piovesse, se dovesse piovere

skulpe bot siliqua

skulptur scultura

skum schiuma, spuma, **skumdekket** coperto di schiuma, spumoso, **skumdempende**, ~ **effekt** effetto antischiuma, **skumgummi** gommapiuma, **skumkam** cresta (d'onda) schiumosa

skumle sparlare (over di), insinuare, mormorare, criticare, **skumler** malalingua, maldicente m.f. **skumleri** maldicenza, **petteg** petto (el. sul)

skummasser ammassi mpl di schiuma, **skumme** tr. v, intr. v schiumare, (melk) scremare, ~ **avver** aver la schiuma alla bocca (per la rabbia), ~ **flaten** fig. prendere la parte migliore

skummel tetro, cupo, sinistro, (person) losco (pl. -chi), equivoco (pl. -ci), **skummelhet** tetraggine f., cupezza; (person) også aspetto losco

skummende schiumoso, pumoso, spumeggiante, **skummet**, ~ **melk** latte m. scremato, **skumming** schiuma, spumosità, (bo ger) l'incresparsi

skumple sballottare, dare scossoni

skumre, *det skumrer* cala la sera, comincia a imbrunire, annotta, **skumring** crepuscolo, *i skumringen* al crepuscolo, all'imbrunire, fam. tra il losco e il brusco

skumskje schiumaiola, **skumslukker** estintore m. schiumogeno; **skumsprøyt** spruzzi mpl di mare

skunk moftetto

skur (regn-) acquazzone m., (korn-) mietitura, (skjul) capannone m., rimessa, (for regn) tettoia, **skure** v. lustrare, (golv) lavare, (skrubbe) fregare, strofinare, (pimpstein) impomciare, (file) raschiare; ~ **mot** sfregare contro, *skipet skurer mot grunn* la nave striscia sul fondo, *la (det)* ~ lasciar andare

skurebørste spazzola dura, **skurefille**, -klot strofinaccio, **skurekone** donna di fatica (el. di servizio), lavandaia, **skurepulver** detergente, **skuresand** sabbia (per lustrare); **skuring** lustratura, lavaggio, pulitura, strofinamento, sfregamento

skurk briccone m., furfante m., canaglia, ribaldo

skurkaktig furfantesco (pl. -ch), canagliesco (pl. -chi); **skurkaktighet** furfanteria, ribaldia, scelerataggine f.; **skurkefjes** faccia da briccone, faccia patibolare, **skurkerolle** parte f. del delinquente **spille** ~ fare la parte del cattivo, **skurkestrek** briconata, malefatta, l'ro mancino

skurlast legno da segare, legno segato

skuronn (tempo della) mietitura

skurre stridere, dissonare, stonare (også fig.); ~ **i ørene** lacerare i timpani (fig. offendere l'udito) a qn.; **skurrende** sidente, dissonante, stonato; ~

stemme voce stridula (el. sgradevole), **skurring** stridore m., dissonanza, stonatura

skurtresker mietitrebbia (tracci) f.

skurv tigna, **skurvet** tignoso

skusle sperperare, **skusling** sperpero

skossmål attestato, *gi godt* ~ parlare bene (di)

skute mar. nave f., bastimento, imbarcazione f. neds. carretta

skutrygget curvo

skvalder crarie fpl, cicaluccio, pettegolezzo, maldicenza, **skvaldre** ciarlare, spettegolare, **skvaldrer** ciarlone m (a), pettegolo (a)

skvett (slurk) goccio, (som kastes) schizzo, **skvette** sprute) schizzare, spruzzare, (fare oppi) sobbalzare, sussultare, (fare sammen) trasalire, **skvetten** nervoso, (hest) ombroso, **skvettilapp** para-spruzzi m inv., **skvettler**, -skjerm parafungo (pl. -ghi)

skvip broda, brodaglia fam. ngovernatura di piatt.

skvulp (bølge) sciabordio, sciacquio, se også piask, **skvulpe** sciabordare ~ *med noe* battere contro qc., ~ **over** traboccare; **skvulping** sciabordio, ondeggiamento

skvær mar. attraverso fig. onesto, franco (pl. -chi), **skvært oppkjøp** franco e onesto regolamento di un conto, **skvære** v. ~ **med seg** ~ **gjøre** m. l'omvarende comporre una controversia

sky 1 adj. timido, schivo, (hest) ombroso (andre dyr) selvalico (pl. -ci) **bli** ~ intimarsi

sky 2 v. fuggire, schivare, evitare ~ **vanne** aver paura dell'acqua, *han skyr ikke men* non bada a fatica, *han skyr intet* non arretta davanti a nulla, niente lo scoraggia

sky 3 s. lrt (frykt) paura

sky 4 (kjøttkraft) sugo; (fast gjatuna

sky 5 (på himmel) nuvola, nube f. (også fig.) *da som falt fra skyene* cascare dalle nuvole, *hast i* ~ *i vinden* ~ a squarciagola, *tape seg i skyene* perdersi tra le nuvole, *heve til skyene* portare (levare) fino alle stelle, esaltare

skybanke banco (pl. -chi) di nuvole, **skybrudd** nubifragio, **skydekke** nuvolosità, annuvolamento, **skyet** nuvoloso, *det er* ~ il cielo è coperto, *det blir* ~ il cielo si annuvola, *i* ~ **var** quando è nuvoloso, **skyffel** pala, paletta, (sno-) pala da neve, **skyfle** spalare

skyfri sereno, senza nubi

skygge 1 v. dare ombra, fare ombra (for noe a qc.), ombreggiare; (fo ge etter) pedinare, ~ **med handa**, *for øynene* schermire gli occhi (con la mano)

skygge 2 s. ombra (og fig.); **ikke** ~ **av** neanche l'ombra di, *det finnes ikke* ~ **av** non c'è ombra di dubbio, **en ren** ~ (person) solo un'ombra, *følge som en* ~ seguire come un'ombra, *gi en behagelig* ~ fare una bella ombra, *kaste* ~ proiettare un'ombra, *kaste* ~ **på** fig. gettare un'ombra su, *leve i skyggen* vivere nell'ombra, *spasere i skyggen* passeggiare all'ombra, *stille i skyggen* fig. echissare, oscurare

skyggeaktig che sembra un'ombra, fantomatico (pl. -ci), **skyggebilde** sagoma, contorno, ombra portata, (hjernesinn) chimera, fantasia, **skyggelilder** ombre fpl cinesi, **skyggefull** ombroso, ombreggiato, **skyggelos** senz'ombra, **skyggerike** myl regno delle ombre, **skyggeris** silhouette f., **skyggeside** lato d'ombra, fig. rovescio (de la medaglia), *leve på livet* ~ menare vita grama

skyggetilværelse vita oscura, esistenza piatta, *fore en* ~ vivere nell'ombra, **vegetare**, **skyggeverden** mondo dei defunti (fantasiverden) mondo immaginario

skyhet timidezza, introsia, (hest) ombrosia, (andre dyr) selvatichezza
skyhøy altissimo, *skyhøye priser* prezzi esorbitanti, *prisene er blitt skyhøye* i prezzi sono saliti alle stelle
skylag coltre f (el sirato) di nubi, **skylapp** paraocchi, *gå med skylapper* procedere con i paraocchi, *ha skylapper for øyene* avere i paraocchi
skyld 1 (matrikkel-) valutazione l catastale
skyld 2 (brøda, forseelse, feil) colpa, rel. peccato, (årsak) causa, (skyldighet) colpevolezza, (gjeld) debito, debiti mpl (se ellers. hensyn, gjeld, avgift), *hvem har skylden* (hvem er ~ i det)? di chi è la colpa?, *hva er ~ i det?* a che cosa è dovuto?, *det er min ~* la colpa è mia, *være ~ i noe* esser causa di qc., *få skylden for* essere incolpato (accusato) di, *gi en skylden for noe* attribuire a qn la colpa di qc., *gi en skylden for å* accusare qn. di, *ikke ha noen ~ i det* non averne colpa, non entrarci, *legge skylden på en* dare la colpa a qn; *skylte (velte) skylden for noe over på en* riversare la colpa di qc. su qn., *ta skylden på seg* prendere la colpa su di se, gravarsi della colpa, *for hans ~* per lui, per amor suo, *for min ~* gjerne per me ben volentieri, io non ho nulla in contrario, *for Guds (himmels) ~* per amor di Dio (del cielo), per carità, *for en gangs ~* per una volta, una volta tanto, *for ordens ~* ad ogni buon conto, *for sikkerhets ~* per precauzione, *forlat oss vår ~* rimetti a noi i nostri debiti, *uten noen ~ fra min side* senza alcuna colpa da parte mia
skyldbetyngel che si sente in colpa (el colpevole), **skyldbevis** cosciente della propria colpa, **skyldbevisethet** coscienza della propria colpa
skyldte, ~ *en noe* dovere qc. a qn., essere debitore di qc. a qn., ~ *meget* avere molti debiti, ~ *en meget* dovere molto a qn., *de som jeg skylder livet til* loro a cui devo la vita
skyldes essere dovuto a, *feiltagelsen ~* l'errore è dovuto (el è da imputarsi) a, *det som ~ ham* ciò che gli è dovuto, *det ~ ham at* è per merito suo che
skyldfolk parenti mpl, **skyldfri** innocente, se ellers **gjeldfri** **skyldfrihet** innocenza, *tro på ens ~* credere nell'innocenza di qn., **skyldfølelse** senso di colpevolezza
skyldig colpevole, *gjøre seg ~ i* rendersi colpevole di, *kjenne ~* dichiarare colpevole, *erkjenne seg ~* dichiararsi colpevole; *han er ~ til døden* merita la morte; *bli en svar skyldig* restare senza risposta, non sapere che rispondere
skyldighet colpevolezza, (plikt) dovere m, obbligo (p. ghi), **skyldner** debitore m, debitore f
skyldsette imporre la tassa fondiaria (a)
skyldspørsmålet la questione della colpevolezza di, *gjøre ~* stabilire la colpevolezza
skylight mar osteriggio
skylle 1, ~ (rent) (ri)sciacquare, ~ *munnen* sciacquare la bocca, ~ *bort* portare (lavare) via; ~ *i seg (ned)* inghiottire, mandar giù, ~ *opp (på stranda)* gettare a riva, rigettare sulla battigia, *skylt over bord* portato via (el trascinato in mare) da un ondata
skylle 2 (om vann) scorrere (fluire) con forza, ~ *inn* inondare; ~ *mot kysten* bagnare la costa, (bølger) battere contro la riva, ~ *opp på* (hørt over), riversarsi su, inondare; *regnet skyllet ned* cade una pioggia torrenziale piove a torrenti
skyllebolle lavadita m inv, **skyllebott** secchio per la spazzatura, pattumiera, fig. strapazzata, sfumata, lavata di capo, **skylledunk** contenitore m per la

spazzatura (el. per gli avanzi); **skyllekar** catino (vasca, tinazza) per risciacquare
skyllet (flaske-) pulitore m di bottiglie, pl. (avfall) mondiglia di verdure, avanzi mpl, rifiuti mpl (til for utlizzabili come mangime).
skyllevann risciacquatura, **skylning** (ri)sciacquatura, **skyllereg** acquazzone m, rovescio; *i ~* sotto una pioggia torrenziale, **skylleregne** piovere a dirotto.
skyles sereno, senza nubi
skynde, ~ *på en* fare fretta a qn., sollecitare qn.; ~ *seg* affrettarsi, sbrigarsi, fare presto (med d. d. a); (et sted hen) correre, precipitarsi, *skynd deg!* fa presto!, sbrigati!, *jeg må ~ meg* devo affrettarmi (el. spacciarmi); ho fretta, ~ *seg hjem* correre a casa, ~ *seg inn* (ut, opp ned) entrare (uscire, salire, scendere) in fretta
skyndsom frettoloso, che ha fretta
skypompe tromba (terrestre, marina)
skyskraper grattacielo m inv
skysse trasporto (med hest og vogn con carrozza, med båt in barca), (post-) servizio di posta, *ta ~* prendere (viaggiare con) il postale, *gratis ~* passaggio; **skyssebonde** procaccia m inv
skysse portare, trasportare; **skyssehest** cavallo di posta, **skyssestasjon** stazione f di posta
skytte 1 (pante) germogliare, emettere germogli, typ. interlineare; ~ *knopper* fare i boccioli, ~ *god fart* andare a buona velocità, ~ *en fart av å knop* mar. filare otto nodi, ~ *rygg* inarcare la schiena, fare la gobba, ~ *sliden for* tirare il catenaccio; ~ *hørt (sitt krutt)* esaurire le munizioni, ~ *fram* intrerompere, scaturire, (spira) buttare, spuntare, tr. sospingere innanzi, ~ *inn* (i tekst) inserire, intercalare; ~ *seg inn under noe* allegare qc. per scusa, ~ *opp* intr. spuntare, erompere, crescere a vista d'occhio, (vulle fram) sgorgare, ~ *sammen* (sum) mettere insieme
skytte 2 (med våpen) sparare, tirare (dødsstraff) uccidere ~ *en på* uccidere una freccia ~ *langt* essere a lunga gittata ~ *hardt* sparare forte ~ *lort midlet* mancare il bersaglio ~ *over midlet* fig. essere fuori strada, passare il segno, ~ *en i armen* ferire qn. a braccio *han skjøt seg en kule for pannen* si è fatto saltare il cervello ~ *et dyr* ammazzare un animale ~ *en fugl* colpire un uccello ~ *etter* (ut) sparare agli uccelli ~ *være skutt* (noen) essere rinatuato di qn. ~ *med kupert* sparare con proiettili ~ *med* colpire, abbattere (el. fly un apparecchio) ~ *opp en rakett* lanciare un razzo, ~ *på* sparare a ~ *til mål* *på skive* tirare al bersaglio ~ *ut* (rakett) lanciare, (utsette) rinviare se utskytte
skyttebane campo di tiro; **skyttebomull** cotone m fur m nan e f. m. cotone m **skytteferdighet** abilità nel tiro, precisione l di tiro; **skyttefull** fentoria, (kanon) cannoniera
skytteskive bersaglio; *være ~ for en* essere fatto segno agli schermi di qn., essere lo zimbello di qn., **skytteskole** scuola di tiro **skytteskår** fentoria **skyttestilling** posizione f di tiro; **skyttevåpen** arma da fuoco
skytting mil. tiro, span mpl, sparatoria; (geværet) scarica di fucilata, (kanoner) cannoneggiamento; (straff) fucilazione f.
skyts artiglieria, *det lette (grove) ~* l'artiglieria leggera (pesante), *et stykke ~* un pezzo d'artiglieria a una bocca da fuoco
skytsfogel angelo custode, **skytsfogd** (inne) nume m (dea) tutelare, **skytsbeigen**, -patron patrono, santo protettore, **skytsånd** genio tutelare
skyttel navetta, spola, **skyttelspole** spoletta, bobina,

skytteltrafikk, *drive* ~ fare la spola
 skytten il sagittario skytter tiratore m. (fakt- også)
 cacciatore m. mil. også fuciere m. piantatore m.
 skytterfest gara di tiro; skyttergrav trincea, skyt-
 tergravskrig guerra di trincea, skytterlag associa-
 zione f di tiratori, skytterlinje schieramento di tira-
 tori
 skyve spingere; ~ *lua ned i panna* tirarsi il berretto
 sugli occhi, se eliers. skubbe, skyvedar porta scor-
 revole, skyvelem chiusura (el. serramento) scorre-
 vole, skyver (på linjal, passer) cursore m; skyve-
 ring anello scorrevole, skyveindu finestra scorre-
 vole, (vertikal) finestra a *u-ghe* e sottina
 skøy scherzo, burla, skøyer birbante m. (spøke-
 fugl) burlone m, mattacchione m, *en forbannet* ~
 un maledetto furfante, skøyeraktig scherzoso, bir-
 chino, malizioso, skøyerstrek tiro birbone, scher-
 zo
 skøyte mar (tipo di) motopeschereccio, sport pat-
 tinaggio, *skøytebane* pista di
 pattinaggio, (innendørs) palazzo del ghiaccio;
 skøyteforbund federazione f del pattinaggio (su
 ghiaccio); skøyteklubb circolo di pattinaggio,
 skøytelep pattinaggio, gara di pattinaggio veloce,
 skøyteleper pattinatore m
 skåk stanga
 skål scodela, coppa, (mindre simpel) ciotola (på
 vekt) piatto, (tøst) brindisi m; *utbringe en* ~ *for en*
 fare un brindisi in onore di qn, *drikke ens* ~ bere
 alla salute di qn, ~ 'cincin', alla tua (Sua ecc.)
 salute!, *en* ~ *for* beviamo alla salute di
 skålde scottare (con acqua bollente), skollentare,
 skåldhet (-varm) caldissimo, bollente, skålding
 scottatura
 skåle v brindare; skålformet a (forma di) coppa
 skåltale brindisi m, *holde en* ~ fare un brindisi
 skåne risparmiare, (være varsom med) trattare con
 riguardo (el. considerazione); ~ *for se forskåne*
 ~ *seg* avere riguardi di se stesso
 skånsel riguardo, (medlidenhets) pietà, skånselless
 senza riguardo, impietoso, crudele; skånsom dol-
 ce, delicato; skånsomhet riguardo, delicatezza,
 dolcezza
 skår (flaske- potte-) coccio, (snitt) taglio, (inn-
 snitt) tacca, intaccatura, (i porselen) scheggiatu-
 ra, *det var et* ~ *i gleden* la gioia è stata amareggia-
 ta
 skåte v mar sciare; s. (dør-) catenaccio
 slacks pantaloni mpl (da donna)
 sladder chiacchiere (pl); pettegolezzo, (som roper
 hemmeighet) indiscrezione f; (ondskapsfull)
 maldicenza, *fare med* ~ fare pettegolezzi *sladder-*
aktig pettegolo, chiacchierone (a); indiscreto; mal-
 dicente *sladderaktighet* loquacità, indiscrezione f
 maldicenza, *sladderhank* pettegolo, (rørende) de-
 iatore m, che fa la spia, *sladderhistorie* pettegolez-
 zo, (ond) maldicenza
 sladre spettegolare, fare pettegolezzi; (ondskaps-
 fullt) spargere delle maldicenze, fare la spia *ripor-*
tare (på en quello che qn ha fatto (detto)), *sladre-*
bull covo di pettegolezzi, *sladrekjerring* pettegola
 comare f; (ondskapsfull) maldicenza, *sladrespel*
 specchietto spia
 slag 1 (sort) specie f, sorta, genere m, qualità, di
samme ~ della stessa specie *folk av samme* ~ gen-
 te f della medesima tempra (el. dello stesso stam-
 po), *den eneste i sitt* ~ l'unico nel suo genere
 slag 2 colpo, botta, percossa (lett dask) pacca, (på
 dør) picchio, bussata, (puls-) battito (fugls) can-
 to, (klokke-) rintocco (pl -chi), *slå fullt* ~ *turi-*

sonare l'ora, *et* ~ *i ansikter fig* uno schiaffo mora-
 le, ~ *i* ~ colpo su colpo, adv ininterrottamente,
et ~ *under beltestedet* un colpo basso, *på slaget*
tolv alle dodici in punto, *med et* ~ di colpo, in un
 sol colpo
 slag 3 mil battaglia *slaget* durante a) bat-
 taglia, *det stod et* ~ *ved et* fu una battaglia a (el
 presso)
 slag 4 mar (baut) bordata, med colpo apopietti-
 co, ictus m inv, (på kappe) bavero, *gjøre et* ~
 mar correre una bordata
 slagbenk letto a cassapanca
 slagen, *en* ~ *mann* un uomo finito (el vinto); *en* ~
hær un esercito sconfitto, *gå den slagne landevei*,
 percorrere il sentiero battuto
 slager mus. canzone f in voga, ritornello ossessio-
 nante
 slagferdig che ha la risposta (la battuta) pronta
 slagferdigbet *prøvelse* d' spirito, ne, rispondere,
 slagg scona, rosticcio, (bunnfa) residuo; slaggak-
 tig simile a scona, slaggfri che non lascia scone,
 senza scone, slagghaug cumulo di scone
 slaginstrument strumento a percussione, slagkrys-
 ser incrociatore m da battaglia, slaglinje linea di
 battaglia, slaglodde saldare a fuoco, brasare, slag-
 lodding saldatura a fuoco, brasatura, slagmaleri
 quadro di battaglia, slagmark campo di battaglia
 slagord motto, luogo comune, merk slogan m inv
 slagorden ordine m (el. schieramento) di battaglia,
stille i ~ schierare a battaglia
 slagplan piano di combattimento (el. di battaglia),
 fig piano di azione
 slags genere m, specie f tipo; razza, *hva* ~ *oppførsel*
er dette? che razza di comportamento è questo?,
alle ~ , di ogni genere (tipo); se slag 1
 slagsbror rissaiolo, chi è pronto a menar le mani
 slagside mar sbandamento, (på slakt) petto sottile
id ~ *til styrbord* sbandare (a dritta), dar di ban-
 da, slagskip corazzata, slagskygge ombra proietta-
 ta
 slagsmål rissa, zuffa, baruffa, (håndgemeng) mi-
 schia, *komme i* ~ venire alle mani, accapigliarsi
 slagsverd spadone m, slagtilfelle colpo apopiettico;
id et ~ essere colpito da apoplezia, slagtrumel
 mischia slagverk (fur) soneria mus batteria
 slakk lento, tekn, mar lasco (pl -chi); slakke al-
 lentare mar allascare
 slakt carne f macellata, slakte macellare, ammazza-
 re, ~ *en killing* tirare il collo a un pollo
 slaktehus macello, mattatoio, ammazzatoio, slakte-
 kjøtt carne f da macello, slaktekveg animali mpl
 da macello, slakter macellaio
 slakterbenk banco del mattatoio; *til slakterbenken*
 (og fig i al macello; slakterbutikk macelleria, slak-
 terdisk banco (di macellaio), slaktergutt garzone m
 di macellaio, slakteri macelleria fig macello, mas-
 sacro, carnaio, slakterkniv coltello da macellaio
 coltella, slakterlagg corporazione f (el. categoria
 dei macellai), slaktermester macellaio qualificato
 slaktersvenn macellaio
 slaktetid tempo di macello, (svin) maciatura, *det*
er en pølse i slaktetida non fa nessuna differenza
 slaktning macellazione f
 slaktoffer vittima sacrificare
 slalom slalom m
 slamp fanghiglia, melma, mota (elvb-) limo
 slamp scioperato, villanzone m, fam poco di buo-
 ne
 slang gergo (pl -ghi)
 slange zool serpente m, serpe f (og fig) (pumpe)

tubo (di gomma), (sprøyte-) canna, (hjul-) camera d'aria *nære en ~ ved sitt bryst* scaldarsi una serpe in seno

slangeagurk cetnolo: slangenaktig a forma di serpente, serpentino; slangebitt morso di serpente, slangebuktning serpeggiamento; slangegift veleno di serpente; slangemenneske persona snodata; (på sirkus) uomo (donna) serpente; slangeprydelse, -sirat ornamento a volute; slangeskin pelle f di serpente; slangetemmer incantatore m di serpenti

slank snello, slanciato, svelto; *gjøre seg ~* snellire, *holde den slanke linje* mantenere la linea

slanke, ~ *seg* dimagrire, fare la dieta, **slankhet** snellezza sveltezza

slapp molle, floscio, (bue) lento; (blikk) inespressivo, vuoto; (energiløs) fiacco (pl. -chi), apatico (pl. -ci), (matt) stanco (pl. -chi), spossato, (moralisk) rilassato, *en ~ fyr* un uomo fiacco; ~ *kontroll* controllo negligente

slappe rilassare (og mora-sk) (bue) toyler (hær) allentare, (matt) affaticare, ~ *av* rilassarsi, distendersi, **slappelse** allentamento, rilassamento, rilassatezza (særl. fig.), **slapphet** fiacchezza, (muskler, hud) flaccidezza, (trøghet) inerzia; (kraftløs-het) debolezza, (ugidelighet) svogliatezza, fam. fiacchite f

slaps neve f mista a fango, neve f fangosa

slaraffenland cuccagna, paese m di Bengodi, **slaraffenliv** vita beata, *leve et ~* vivere da papa, fare la vita di Michelaccio

slark tekn. gioco

slarr (en) bunno a nulla, abborracciatore m, fam. sciattone m; (et) abborracciatura, pettegolezzi mpl (se sladder)

slave schiavo (av noe di qc.); (tukthus-) forzato, **slavearbeid** lavoro da schiavi, **slavefoged** (over fanger) aguzzino; **slaveemne** pezzo da galera, **slavehandel** tratta degli schiavi, **slavehandler** trafficante m di schiavi, negriere m, **slaveliv** vita da schiavi, fig. vita da cani, **slavemarked** mercato degli schiavi

slaver (folk) slavo

slaveri schiavitù f, servitù f; (tukthus) bagno penale, galera, **slavesinn** animo servile, **slaveskip** nave f negriera, **slaveakk** giogo della schiavitù, **slavene** schiava

slavisk (nasjonalitetsskilt) slavo (slaveaktig) servile, *følge ~* seguire pedissequamente

slede slitta **sledefart** corsa (passeggiata) in slitta, **sledehund** cane m da slitta, **sledemei** pattino di slitta **sledetur** se **sledefart**

sleeping partner mark. socio finanziatore

slegge mazza, sport martello, **sleggekast** lancio del martello

sliep viscido, scivoloso, fig. også subdolo, melifluo

sløv mestolo, cucchiaino di legno, se. slamp. slurv, **sløvet** (sk,ødesløs) trascurato, (figur) dinoccolato

slekt famiglia, stirpe f casato, lignaggio, parentado, bot., zool. genere m, *den nærmeste ~* i parenti più stretti, *den kommende ~* i posteri, le future generazioni, *kunne i ~ med en* imparentarsi con qn. *være i ~ med en* essere parente di qn., *de er blitt i ~ med hverandre* sono diventati parenti, si sono imparentati

slekte, ~ *pu en* rassomigliare a qn. *han slekter på sin onkel* ha preso da suo zio. ~ *pu moren* (furen) madregerare (padreggiare)

slektledd generazione f **slektlinje** linea di discenden-

za, lignaggio, **slektning** parente m, f; consanguineo, *nær (fjern) ~* parente prossimo (lontano), **slektsarv** patrimonio di famiglia, fig. retaggio, **slektsfølelse** senso della famiglia, **slektshistorie** genealogia, **slektshistoriker** genealogista m, f

slektskap parentela; consanguinità, fig. affinità *nært ~* stretta parentela, **slektskapsbånd** legami mpl di parentela, **slektskapsforhold** (g.ado) un parentela, **slektsmerke** marchio di una famiglia, impronta di famiglia, zool. caratteristica del genere **slektsnavn** nome m di famiglia, casato; bot., zool. nome del genere; **slektsregister** tavole genealogiche, **slektsrekke** discendenza; **slektsstolthet** orgoglio di casato; **slektsvåpen** stemma di famiglia

slëm 1 adj. cattivo, malvagio; (ørgørlig) brutto, spiacevole; *en ~ feil* un grave errore; *være ~ til å* avere la brutta abitudine di, avere il vizio di

slëm 2 (spill) slam m inv., *spille ~* fare slam

slemme (røse) lavare, pulire; **slemming** lavaggio, pulizia

slendrian andazzo, tran tran m, *følge gammel ~* seguire il solito andazzo

sleng (gjeng) banda, combiccio, (kast) lancio, (bevegeelse) mossa (rapida), *hele slengen* tutta la baracca, *en egen ~* un modo speciale, **slengbetegnelse** osservazione f impertinente, frase f buttata la

slenge tr v gettare, lanciare, buttare; intr v (ding-le) penzolare, (strøle) bighellonare; (*ligge og*) ~ essere (stare) fuori posto

slengklappe mantello, cappa

slengord freccata, sarcasmo

slentre (drive) passeggiare piano piano, ~ *omkring* gironzolare, andare a zonzo, **slentring** (il) g. ron-zolare, (gang) andatura dondolante (dinoccolata)

slép (kjøle-) strascico, coda, (tømmer) rimorchio (el. traino) di tronchi galleggianti; (*slit og*) ~ faticaccia, *ha i ta la seg ta*, *på ~* avere (prendere, farsi prendere) a rimorchio

sløpe, ~ *fetter seg* / trainare / strascinare / rimorchiare (også mar.), (fartøy fra land) alare; (bære) portare (con fatica) F trascinarsi dietro, *slute og ~* faticare; fam. sgobbare, sfacchinare, ~ *av sted med* trascinarsi dietro; ~ *seg fram* trascinarsi, ~ *på noe* portare qc. con fatica.

sløpebåt rimorchiatore m. **sløpebåtel** cavo di rimorchio

sløpen (glass o i) molato, (diamant) tagliato, fig. forbito, *sløpent vesen* modi mpl educati

sløpende (stemme, skritt) strascicato, (fare) che si trascina, pronso

sløpenot paranza, rete f a strascico, sciabica, *fiske med ~* pescare a strascico, sciabicare

sløper mar. rimorchiatore m, **sløpetau**, -trosse cavo di rimorchio, (ballong) cavo moderatore; **sløpning** trascinamento, strascico, rimorchio

sløpphendt che lascia cadere tutto; fam. che ha le mani di pasta frolla, (rundhåndet) che ha le mani bucate

sløsk untuoso, mellifluo, **sløske** adulare, lusingare (*for en qn*), **sløskhet** untuosità, ipocrisia

sløtt (flat) piano, piatto; (dårlig) cattivo; *meget ~* pessimo, *tett og ~* puro e semplice, adv. semplicemente, addirittura, senza cerimonie ~ *ikke* non affatto, non, per nulla, niente affatto, ~ *ingen* niente affatto, ~ *ingen* nessuno dei tutto

slette 1, s. pianura piano, piana, *på slett* in pianura, **slette 2** v (gjøre slett) spianare, appianare; ~ *tid*, cancellare

slettfile levigare con la lima
slettflyndre rombo liscio
slethet (l'essere cattivo (el) scadente). (varer) cattiva qualità. (moralisk) cattiveria, (slett handling) cattiveria, iniquità

slethøvel piala pialta. slethøvle levigare con la piala slettvar mar rombo liscio

slibrig scivoioso. fig. lubrico (pl. -ci), licenzioso, scurrile, osceno. slibrighet licenziosità, oscenità

slik 1 adj. tale, siffatto, simile, *en ~ mann* un tale uomo, un uomo siffatto / *en ~ oppførsel* un comportamento simile, *slike folk* gente siffatta, *slike kvatteter* tali qualità, *i slike tilfelle* in casi simili, in circostanze analoghe / *in cas di questo genere* / *der noe cosa simile (el) del genere*: ~ *er han (nå) en gang* e fatto così / *med en ~ voldsamhet* *ut* con una violenza tale che

slik 2 adv. così, in questo modo, ~ *er det* e così, cos. e, così stanno le cose, ecco cos'è, ~ *ut* (lorati) di modo che / *cusicché*, ~ *som* come / *akkurat ~ som* proprio come

slikk (med tungen) leccata, *for en ~* per un tozzo di pane, per un nulla, *slikkasparges* asparagi mpl finissimi, *slikke*, ~ (av opp. oppover, på) leccare ~ *solt skinn*, crogiolarsi al sole, ~ *seg om munnen* leccarsi le labbra / *fig* også leccarsi i baffi (el) le dita), *slikker* fig. adulatore m, scroccone m, *slikkeri* dolciumi mpl, leccornie fpl, fam. chiacchie fpl / *bonbon* mpl / *slikket* leccato, liscio, *slikking* leccatura, *slikkmunn* leccardo, ghiottone m, *slikkmunnet*, «voren ghiotto, *slikkvørenhet* ghiottoneria

slim (på s imhinne) muco, (nese-, lunge-) catarro / *med påtatt* (sneg si borta) (plante) muscagione f, *slimvissondring* secrezione f mucosa

slimet viscido, mucoso; mucillagginoso, *slimhinne* mucosa, *slimkjertel* ghiandola mucosa, *slimopplevende* emoliente

slinger, *ingen ~ i valsen* qui si deve rigare dritto / *slingre* mar rollare, ballare, *slingrebrett* mar sponda di protezione / *slingrebøyle* mar bilanciere m, *slingrekjøl* aletta di rollio, *slingretank* cisterna antirullo, stabilizzatore m, *slingring* vacillamento, rollio

slitre fibra

slip merk scontrino, buono, cedola, *på redlygte ~* sullo scontrino allegato.

slipe (kn v) affilare, (slipestein) arrotare, molare. (g ass o l.) molare; (edelsteinar) tagliare, sfaccettare, (ventiler) smerigliare; ~ *mat* (glass) smerigliare

slipebrett asse f per molare (el) smerigliare), *slipemaskin* affilatrice f, molatrice f, (golv-) arrotatrice f, *slipemiddel* sostanza abrasiva, abrasivo, *slipepulver* polvere f abrasiva

sliper (skjær-) arrotino, (g-ass-) molatore m, (diamant) tagliatore m, *sliperi* laboratorio di affilatura (molatura, taglio), *slipestein* cote f, (roterende) mola, *slipestei* polvere f di arrotatura, *slip(n)ing* affilatura, arrotatura, molatura, taglio, smerigliatura, se *slupe*

slipover pullover m inv. senza maniche

slipp 1 mar scafo, scalandrone m, cantiere m, *på ~* su scafo, *slipp 2* (fly-) lancio, *slipp 3*, *gi ~ på* lasciar cadere (andare, perdere), se *slippe*

slippe 1 tr. v. lasciare, lasciar andare (el) cadere), ~ *en (vind)* / *f* tirare un peto: ~ *en forbi* lasciar passare qn, ~ *inn ut* / lasciar entrare (uscire), ~ *for* lasciar andare, (fange) rilasciare, liberare, ~ *hund* / *den los på en* aizzare il cane contro qn., ~ *taket* mollare (lasciare, abbandonare) la presa

slippe 2 intr v. mollare, ~ *for* fuggire, scappare, riuscire a liberarsi, tirarsi fuori, *han skal ~ (straff)* gli perdono, sarò indulgente, *han skal ~ for denne gang* per questa volta la passa liscia, *han skal ikke ~* non la passerà liscia, ~ *lett i hellig*, *fra det* cavarcela con poco (a buon mercato), ~ *godt fra det* scamparla be. a. la *en ~ (for)* lasciar andare qn., perdonare qn., *hvor var det vi slupp* dove eravamo rimasti?, ~ *d* (fritatt) essere esonerati (dispensati) da (unngå) evitare, *la en ~ noe* dispensare (esonerare) qn. da qc., evitare qc. a qn., ~ *forbi* riuscire a passare, ~ *fra en* sfuggire a qn., (bli kvitt) liberarsi di qn.; ~ *fra det med livet* scampare la morte, ~ *igjen* / *inn* riuscire a passare, ~ *inn* riuscire a entrare, *de lot ham ~ inn* lo hanno fatto entrare, ~ *med cavarcela* con, ~ *opp* venire a mancare, esaurirsi, *vi er sluppet opp for ...* abbiamo esaurito ... siamo senza ..., ~ *til* avere l'occasione (la possibilità) di, ~ *ut* riuscire a venir fuori, (hemmelighet) trapelare, *der slupp det ut* qui ti volevo! ecco che ci siamo!, ora ci siamo!

slippendi se. sleppendi

slips cravatta, (sløyfe) cravattino, tartalla (kunstner-) fiocco (pl. -chi) / *lavalier* f

slipsklype fermacravatta m inv

slir, slire guaina, fodero

slit logoramento, (strev) fatica, strapazzo, (flid) applicazione f / *slitasje* usura, logoramento, logorio, deterioramento

slite 1 tr v., ~ (av) logorare, (opp ut) consumare; *slites* logorarsi, ~ *fra hverandre* strappare, staccare (tirando), ~ *seg* / *igjen* / *inn* (kummerlig) tirare avanti alla men peggio, ~ *seg til* / *ut* / *ammazzarsi* dalla fatica, ~ *i stikker* ridurre a brandelli ~ *seg* / *for* staccarsi a forza, (bundet) svincolarsi

slite 2 intr v., ~ *i det*, ~ *og* / *sløpe* faticare, penare, sgobbare, ~ *i noe* distendere tirando, tirare ~ *i tyret* dare strappi alla corda, ~ *på* logorare / *slitebane* (bil) battistrada m inv, *legge ut ~ på et dekk* rigenerare un pneumatico

sliten stanco (pl. -chi), affaticato, spessato, esaurito, *sliter* lavoratore m indefesso, stacanovista m f, *slitesterk* resistente, di buona durata / *slitestyrke* resistenza all'uso, *sliting* usura, logoramento, (trekking) (sl) dare strappi

slitsom arduo, (trettende) faticoso, (utmattende) spossante, estenuante, *et slitvart liv* una vita di fatica / *slitt* logoro, consunto, (tøy) liso

slukke spegnere / *d* / *for* / *ut* / *ammazzare* / *spegnere* / *spegnimento*, estinzione f, *slukkingsapparat* estintore m, *slukkingsforsøk* tentativo di estinzione / *slukne* / *spegners* / *estinguersi*

slott castello, palazzo, *slotts-* del castello, del (el) di palazzo, *slottsforvalter* economo di palazzo, *slottsfrue* castellana, *slottsgård* corte f del castello, *slottsherre* castellano, *slottsprest* cappellano di corte (del castello, di palazzo), *slottstårn* torre f del castello

slovak, slovakisk slovacco (pl. -chi)

slu astuto, scaltro, furbo

slubbert mascalzone m, scapestrato, scioperato

slubre sorbire rumorosamente, ~ *inn i seg* / *d* / *vorare* qc rumorosamente

sludd (slut) neve f bagnata (el) mista a pioggia)

sludder nonsenso, assurdità, (tøy) sciocchezza, (snakk) chiacchiere fpl, (dumhet) cretineria, (tåpelighet) insulsaggine f, *sludre* chiacchierare / fare due chiacchiere, parlare del più e del meno

sluffe slitta a cavali

sluhet astuzia, scaltrezza, furberia

sluk (svelg) strozza, (avgrunn) baratro, (aviop) scarico, (fiske) esca artificiale.
sluke inghiottire, ingoiare, (avgrunn, bolger) inghiottire, ~ *en bok* divorare un libro; ~ *med øynene* divorare con gli occhi, ~ *maten* ingurgitare (ingoiare) il cibo; ~ *ens ord* pendere dalle labbra di uno; **sluken** ingordo, **slukhal** ingordo, ghiottone m
slukke spegnere, se. **slokke**
sluk(k)et fig. mortificato, mogio, avvilito, *gå ~ bort* andarsene mogi mogi
slum quartiere m di tuguri, **slum** m inv
slummer sonnellino, pisolino, (døs) sopore m
slump (pors, on) quantitativo una certa quantità (treff) caso fortuito, resto; *en god ~ penger* una bella somma, *på ~* a caso, a casaccio, come viene viene
slumpe, ~ *til å* avere la fortuna di, *han slumpet til å* gli è capitato di, **slumpehell** caso fortunato; **slumpe-skudd** tiro a casaccio; **slumpetreff** caso fortuito, colpo di fortuna
slumre sonnecchiare, dormicchiare, fam. pisolare, ~ *inn* appisolarsi, **slumreteppe** coperta, piaid m inv
slumsøster salutista f
slunken magro, scarno, (tom) vuoto
sluntre, ~ *anna* sottrarsi (al proprio dovere)
slupp (linen båt) sloop m inv; (orlogsmanns) scialuppa
slurk sorso, sorsata, i *en ~* in una tirata
slurpe sorbire rumorosamente, se. **slubre**
slurv abborracciatura, *det er noe ~* è una cosa abborracciata, è una cosa fatta coi piedi, **slurv(e)** persona trasandata
slurve v, ~ *fra seg* abborracciare, acciappare, **slurvei** trascuratezza, abborracciamento; **slurvei** trascurato, trasandato, (arbeid) mal fatto
sluse chiusa, cateratta, **slusekammer** camera di chiusa, **slusepasser** custode m, f di cateratta, **slusepen-ger** pedaggio di chiusa, **sluseport** porta di chiusa, *overste (nederste) ~* porta a monte (a valle), **sluse-ventil** paraloia, **sluseverk** sistema m di chiuse; **slusevokter** guardiano di chiusa
slusk individuo losco, straccone m; (omstreifer) harbone; **sluske** stracciona, sciattona, **sluske** se. **slurve**, **slusket** trasandato, trascurato
slutning (ende) fine f, termine m; (avslutning) chiusura, conclusione f; (log sk) conclusione f, deduzione f *dra en ~ av* trarre una conclusione da, *dra gale slutninger* concludere erroneamente
slutnings- finale, **slutningshastighet** velocità finale, **slutningskjede**, -rekke serie f di deduzioni **slutningstale** discorso di chiusura
slutt fine f, termine m; *til ~* infine alla fine, in conclusione, finalmente, *så snart streken er ~* non appena lo sciopero sarà terminato (el. avrà fine, sarà cessato), i *slutten av mai måned* alla fine di maggio, **mørk (a) fine** maggio
sluttbemerkning osservazione f (commento) finale
slutte 1 tr v finire, terminare, concludere, (i arbeid) lasciare licenziarsi da, (gjette) dedurre, (log sk) concludere, dedurre, trarre una conclusione (forutset) presagire ~ *fred* concludere la pace (me lom pers) fare la pace ~ *geleddene* chiudere i ranghi, ~ *forbund* concludere un'alleanza, ~ *kontrakt* concludere un contratto, *slutte seg (fast)* *summen* unirsi (strettamente); ~ *seg til* unirsi (associarsi) a schierarsi dalla parte di, (til ens me-ning) aderire all'opinione di (hærvdeling) raggiun-gerne, (bl medlem) aderire a (forslag plan) as-

slutte 2 intr v (dør) chiudere, combaciare, aderire (fett bene); (klær) essere aderente; (logisk) arguire, dedurre, desumere, ~ *teit til kroppen* modellare la figura, ~ *fra det særlige til det allmenne* giungere dal particolare al generale, ~ *fra virkning til årsak* desumere la causa dall'effetto
stuttelig infine, per finire
sluttes carcere m, secondino
sluttet (sammøntrengt) serrato, (lukket) chiuso, ~ *selskap* ricevimento privato, circolo privato, i ~ *trapp*, i *sluttete* *rekker* in schiere serrate
sluttoppgjør regolamento finale, saldo, **sluttresultat** risultato (el. esito) finale; **sluttseddel** contratto fi-nale; (børsmeklers) fissato bollato; **sluttsprint** ultimo sforzo, sport scatto finale, **sprint** m inv, (sykkel) volata
slutstein chiave f di volta (også fig), fig. perno, base; ~ *på et arbeid* coronamento di un'opera, **sluttstykke** otturatore m; **sluttsum** totale m, somma totale, ammontare m
slyng giravolta, svolta, tornante m; *det er ~ på linja* la linea è guasta (interrotta)
slynge 1 v (kaste) scagliare, lanciare, (av all kraft) scaraventare; (sno) avvolgere, intrecciare, avviluppate; (hønning) centrifugare, ~ *armene om* gettare le braccia al collo a, ~ *seg* gettarsi, (om kring) avvolgersi intorno a, avvilupparsi a, attorcigliarsi intorno a, bot arrampicarsi (om oppover lungo); ~ *om hverandre* intrecciarsi
slynge 2 s. fionda, (hønning-) centrifuga, **slynge-kaster** frambolere m, fiondatore m
slyngel mascalzone m, farabutto; **slyngelaktig** fur-fantisco (pl -chi) da mascalzone, adv con furfan-teria, da mascalzone, **slyngelaktighet** birbantaggi-ne f, scelleratezza, **slyngelalderen**, *en gutt i ~* uno sbarbatello
slyngestrek mascalzonata, brutto tiro
slyngende avviluppante, avvolgente; **slyng(a)ing** vi-luppo, intreccio, (elv) meandro, (hønning-) cen-trifugazione f
slyngplante pianta rampicante, rampicante m, **slyngrose** rosa rampicante, **slyngtråd** viticcio, cir-ro
sløke bot angusta
slør velo, (hatte-) veletta *mar* vento largo (el d' gran lasco); **sløre** offuscare, velare; *mar* navigare di gran lasco, **sløret** velato
sløse sprecare, sperperare, ~ *hørt tiden* perdere tempo, **sløsing** spreco, sperpero
sløv smussato, fig. ebete ottuso, torpido, *en ~ kniv* un coltello che non taglia
sløve v smussare, fig. inebetire, rimbecillire, **sløvet** ottusità, ebetismo, apatia, torpore m, torpidezza mentale; **sløvetstilstand** stato di apatia, **sløvsinn** demenza, ebetismo, torpore m mentale
sløyd lavoro manuale scolastico
sløye sventrare, sbuzzare
sløyfe 1 s. fiocco (pl -chi), cappio; (slups) nodo a farfalla, sport anello; **sløyfe** 2 v (ute ate) traia-sciare, saltare, (rive ned) radere al suolo, mus le-gare, ~ *middagen* saltare il pranzo, **sløyf(a)ing** mus. legatura
slå 1 tr v picchiare, colpire percuotere, (gjentatte slag) battere; (gras) falciare, (fiende) battere sconfiggere; (brikke) mangiare, prendere; (linje, sirkel) tracciare; (mynt) coniare (hest) scalciare, (lugl) cantare, (ut) sonare, battere, scoccare (*hel* *og halv* le ore e le mezz'ore); *hans time har slått* è giunta la sua ora, *det slo meg ut* mi ha colpito il fatto che, mi è passato per la mente che, *slått av*

forbauselse attonito per la sorpresa; ~ *mynt* battere (coniare) moneta, *slå et kraftig slag* battere un forte colpo, percuotere con forza, ~ *et slag for en* spezzare una lancia in favore di qn., ~ *seg* ferirsi, farsi male; (tre) deformarsi, (kulde) diminuire, *han slo seg i kneet* si è contuso il ginocchio

slå 2 v. + adv. et. prep., ~ *an* fare presa (også f. g.), fig. attecchire, aver successo; ~ *av* (strøm) spegnere, ~ *av* (på prisen) fare uno sconto (sul prezzo), ridurre (il prezzo), ~ *av på* ridurre a proporzioni minori, ridimensionare, ~ *av på sine fordringer* venire a più mli. pretese, ~ *noe* (ut) *av* hodet (sinnet, tankene) togliersi qc. di testa (dalla mente); ~ *noe bort* non tener conto di qc.; ~ *bort* i spøk volgere in scherzo; ~ *etter en* cercare di colpire qn., ~ *etter* i consultare, ~ *fast* fissare, fig. constatare; ~ *en for penger* spillare denaro a qn., ~ *seg for brystet* battersi il petto; ~ *seg for pungen* darsi una manata su a fronte ~ *fra seg* d'endersi, (glømme) non pensarci più; ~ *i bordet* battere il pugno sul tavolo, fig. troncane le parole, prendere il comando, ~ *en spiker* i piantare un chiodo in, ~ *i stykker* rompere, fare a pezzi; ~ *igjen* restituire il colpo (al la botta), rendere colpo per colpo; ~ *igjen* d'ora sbattere la porta, ~ *igjen* passere, fig. affermarsi, sfondare, aver successo; ~ *seg* *igjen* mil aprirsi un varco, fig. cavarsela, tirarsi fuori, ~ *seg godt* *igjen* passarsela bene, ~ *seg kummet* *igjen* passarsela male vivere di stenti, ~ *ihjel* ammazzare; ~ *tiden* *ihjel* ammazzare il tempo, ~ *imot* picchiare (urtare, cozzare) contro, (bø ger) battere; ~ *inn* tr. v. (spiker) piantare, conficcare; (tann) rompere; (dør) sfondare; intr. v. (vann) penetrare; (dør) aprirsi verso l'interno, ~ *inn på en vei* prendere una strada, fig. intraprendere una carriera, ~ *itu* rompere, fare a pezzi, ~ *lens* orinare, F pisciare; ~ *lås på* tempestare di colpi, ~ *med blindhet* colpire di cieca, accecare; ~ *med dør* sbattere la porta, ~ *med forferdelse* far rabbrivire d'orrore; ~ *med nakken* alzare la testa, ~ *med vingene* battere le ali, ~ *ned* tr. v. abbattere, buttare giù, (person) atterrare, slendere a terra, (krage) ripiegare, (visir, øyne, slør) abbassare, (paraply) chiudere, intr. v. (røyk) tornare indietro, (fugl) lanciarsi (på en tross) abbattersi (på seg) i, *net slo ned i kirken* il fulmine è caduto sulla chiesa, *regnet slår kornet ned* la pioggia abbatte (el. alletta) il grano; ~ *seg ned* (tå opphold) stabilirsi, insediarsi, ~ *om* (vær, vind) cambiare (til øst su est); (mening) cambiare opinione; ~ *armene om* cingere con le braccia, ~ *et tau om* passare una corda intorno a, ~ *papir om* incartare; ~ *om seg* dibattersi, ~ *om seg med sin lærdom* far sfoggio di erudizione; ~ *opp* (åpne) aprire, (krage) alzare, (strikketøy) iniziare, avviare, (plakat) attaccare, affiggere; (heve forlovelse) rompere il fidanzamento, ~ *opp* i (bok) consultare; ~ *opp maskene* mettere su le maglie; ~ *et ord opp* cercare una parola (sul dizionario), ~ *seg opp* migliorare la propria condizione, (betydelig) sfondare, ~ *over* (stemme) stoccare, passare in falsetto; ~ *over breddene* straripare, ~ *over til Roma*! (radio) sintonizzati su Roma!, *sjøen slår over dekket* i cavalloni spazzano il ponte; ~ *på* battere, percuotere, (radio) accendere, (motor) avviare; ~ *på tromme* battere (sonare) il tamburo; ~ *på* (antydde) far capire, suggerire, ~ *vann på noe* versare dell'acqua su qc., *det er d* ~ *vann på gds* è falsa sprecata; ~ *stort på* fare le cose in grande; (blære seg) darsi delle arie; ~ *seg på nervene* (sykdom) dare ai (el. sui) nervi; ~ *sam-*

men intr. v. chiudersi, tr. v. chiudere, piegare, *til d* ~ *sammen* pieghevole; ~ *i (in ting)* *sammen* unire mettere insieme; ~ *hendene sammen* giungere le mani, ~ *seg sammen* unirsi, associarsi, (med penger) fare una colletta, unire i propri mezzi, ~ *til* (gå i oppfyllelse) avverarsi, (ved kjøp) accettare, ~ *til en* dare un pugno a qn., ~ *til noe* (puffe) dare una spinta a qc.; ~ *til jorden* abbattere, buttare a terra, mandare al tappeto, ~ *tilbake* tr. v. respingere; (ball) rinviare, rilanciare, intr. v. ripercuotersi, ~ *ut* intr. v. (sykdom) manifestarsi, (på huden) lionre, (hest) scalciare, tr. v. (vann) versare, buttare; (overvinne) sconfiggere, battere; ~ *ut med armene* aprire le braccia gesticolare

slå 3 s. catenaccio, chiavistello, spranga, *skytte slåen* for mettere il catenaccio, serrare con il chiavistello, sprangare, *skytte slåen fra* tirare il chiavistello, togliere il catenaccio, *bak lås og* ~ sotto chiave (i fengsel) chiuso in prigione, F al fresco

slåbrokk vestaglia, veste f. da camera

slående impressionante, che colpisce, ~ *bevis* prova evidente; ~ *likhet* somiglianza sorprendente

slåmaskin falciatrice f.

slåpe prugnola, **slåpetora** prugnolo

slåss ha lers 3224 150 ~ *med på* ~ *med* fare a pugni, *beginne d* ~ venire alle mani

slåsshanske trapuzi m. ov. pugno e ferro **slåsskjemp** ottatore m. attaccabrighe m. ov.

slått falciatura, **slåttekar** falciatore m.

slåttonn falciatura, fienagione f.

smadder, i ~ a pezzi, rotto, in mille pezzi, in frantumi, *gå i* ~ rompersi, ridursi in frantumi, *slå i* ~ = *smadre* fracassare, ridurre in frantumi, maciullare, rompere

smak gusto, sapore m. (også fig.), (smakebit) assaggio, ~ *og behag er forskjellige* ognuno ha i suoi gusti, tutti i gusti son gusti, *ha fin* ~ (person) avere il palato fine, (mat) avere un buon sapore, *få* ~ *for* *på* ~ *noe* prendere gusto a qc., *lære* ~ provare gusto a, gustare; sette ~ *på* dare gusto a, insaporire, *vare etter* (falle i) *min* ~ essere di mio gusto, i *samme* ~ dello stesso genere (el. tipo), *etterlate en vond* ~ i *munnen* lasciare la bocca amara (også fig.)

smake tr. v. assaggiare, intr. v., ~ *av noe* sapere di qc. (også fig.), avere il gusto di qc., ~ *av fallet* (vin) sapere di botte ~ *ad* sapere i bruciac ~ *på* assaggiare, (vin, kaffe) degustare; ~ *sott* (bittert) essere (el. avere un gusto) dolce (amaro); ~ *godt* (vondt) avere un buon (cattivo) sapore; *hvordan smaker suppen* Dem? Le piace la minestra?, *den suppen smaker* (meg) *godt* questa minestra è deliziosa, *det smaker meg ikke* non mi piace, non è di mio gusto, *ingen ting smaker meg mer* non provo più gusto a nulla, *la seg noe* ~ assaporare qc., *la seg det* ~ denziarsi di qc.

smakebete, **smakebit** assaggio, saggio, campione m.

smakfull di (buon) gusto, **smakfullhet** buongusto:

smakfullt adv. con buongusto

smaking assaggio, degustazione f.

smakløs insaporo, insipido, scipito, fig. privo di gusto, di cattivo gusto; **smakløshet** insipidità, scipitezza, fig. mancanza di gusto, cattivo gusto;

smakløst adv. senza gusto, con cattivo gusto

smaksdommer esperto, arbitro, degustatore m.

smaksegenskap saporosità, **smaksette** gusto, **smaks-**

konté comitato di degustazione, **smaksløk** papilla

gustativa; **smaksnørve** nervo gustativo, **smakssprøve**

assaggio, campione m., analisi f. gustativa

smakssak questione f. di gusto, **smakssans** gusto

smal stretto, angusto, ~ *og lung* (finger, kjole) allungato, (slank) sottile, *det er en ~ sak* è una bazzecola, **smale** zool. se sau
smalfilm film m (inv. a passo ridotto (el. di 16 millimetri), **smalhams**, *det er ~ i huset* si stenta a sbarcare il lunario, si tira la cinghia (in questa casa)
smallegg collo del piede parte f. bassa della gamba
smalne restringersi; assottigliarsi, **smalskuldret** stretto di spalle, che ha le spalle strette, **smalskygget** che ha le tese strette, **smalsporet** a scartamento ridotto (også fig.), fig. di mente ristretta, di idee limitate, di vedute ristrette, **smalstripet** a righe sottili, a righini
smaragd smeraldo, **smaragdgrønn** verde smeraldo
smart accorto, astuto, in gamba, sveglio, F. drutto, ingegnoso, (foretaksm) intraprendente, (hendig) abile, (utspekulert) scaltro, (flott) elegante, chic, *nv ~ forretningsmann* abile affarista m, *lovlig ~* di pochi scrupoli, ~ *reklame* pubblicità intelligente, **smartness** astuzia, ingegnosità, senso affaristico, intraprendenza
smask schiocco (pl. -chi) con le labbra, bacio schioccante, **smaske** schiacciare le labbra mangiando, mangiare rumorosamente, schiacciare un bacio
smatte schiacciare le labbra (el. la lingua); ~ *på hest* incitare il cavallo schioccando le labbra, ~ *på sigaren* fumare il sigaro a piccole bocciate
smed fabbro (ferrato), (låse-) magnano, *være sin egen lykkes ~* essere artefice della propria fortuna, *pusse på som en ~* tenere gli occhi bene aperti, **smedarbeid** lavoro di fabbro
smededikt (-vise) poesia diffamatoria, libello in versi, **smedeord** parole (pl. ingiuriose, invettive (pl. **smedeskrift** scritto diffamatorio, libello, **smedeskriver** libellista m, f
smedgutt garzone m (apprendista m) di fabbro
smedhammer mazza, **smedhåndverk** mestiere m di fabbro, **smedjern** (som kan smies) ferro da forgia
smedlere tirocinio di fabbro, **smedmester** maestro fabbro, **smedsvenn** fabbro
smekk (slag) colpetto, (bukse-) bottoniera ~ *med tungen* schiocco con la lingua, *få en ~* subire una balossa
smekke 1 s. (hake-) bavaglino, bavetta, (forkle-) pettorina, **smekke** 2 v. battere, ~ *med tungen* far schiacciare la lingua
smekker snello, slanciato (lynn) esile, *være ~ om livet* avere la vita sottile
smekkefet molto grasso, (person også) obeso
smekkefull pieno zeppo, colmo
smekklås serratura a scatto
smekte languire, sospirare, **smektende** languido, **smekting** languore m
smell schiocco (pl. -chi) (skrall) scoppio, (skudd) sparo, (eksplosjon) detonazione f
smelle schiacciare, scoppiare, ~ *med dura* sbattere a porta ~ *med poken* far schiacciare la frusta, *skjelle og ~* sbraitare, **smellfet** so **smekkefet**, **smelling** schiocco (pl. -chi); sbattimento, **smellkys** bacio schioccante, bacione m
smeltbar fusibile, **smelte** tr. v. fondere, sciogliere, liquefare, intr. v. fondere, fondersi, sciogliersi, liquefarsi, (sær i snø) squagliarsi, **smeltet smør** burro fuso, ~ *om* rifondere, *som smelter tungt* refrattario, ~ *sammen* tr. fondere (insieme), intr. fondersi (og fig.), **smeltedigel** crogiolo, **smeltebytte** fondetia, **smeltelig** fusibile, **smelteovn** forno fusorio, a ritorno, **smeltepunkt** punto di fusione, **smeltet** fuso, sciolto, liquefatto

smelteverk fondetia, **smelt(n)ing** fusione f (og fig.), scioglimento, liquefazione f
smergel smeriglio; **smergelpapir** carta smerigliata, **smergelskive** mola smeriglio; **smergle** smerigliare
smerte 1 s. dolore m, male m, (stikkende) fitta, (sorg) dolore m, afflizione f, pena, sofferenza, *jeg har smerter i ryggen* mi fa male la schiena, *ha mange smerter* soffre molto
smerte 2 v. addolorare, fare male, far soffrire
smertefri senza dolori, (behandl. ing. fødsel) indolore, *en ~ død* una morte serena, **smertefrihet** assenza di dolore, **smertefritt** adv. senza dolore, con metodo indolore, **smertefull**, **smertelig** doloroso, dolente, *et ~ tap* una perdita crudele
smertens- di dolore; ~ *harn* figlio che dà dispiaceri, fig. cruccio; **smertestillende** antidolorifico (pl. -chi), ~ *middel* analgesico (pl. -ci)
smette intr. v. infilarsi, scivolare, tr. v. infilare, far entrare, ~ *i klærne* vestirsi alla svelta, ~ *inn* insinuarsi, intrufolarsi, ~ *til side* saltare da un lato
smi forgiare, fucinare; ~ *tenker* fucinare intrighi, ordire inganni, tramare, *man må ~ mens jernet er varmt* il ferro va battuto quando è caldo
smidig flessibile, flessuoso, malleabile, (kropp også) agile, **smidighet** flessibilità, flessuosità, agilità, malleabilità
smie fucina, **smiebelg** mantice m di fucina
smige lusinga, blandire (pl. (krypande) adu. azione f, **smigre** lusingare, blandire, adulare (*en. for en qn.*), ~ *seg med lusingarna* di (med at che); **smigrende** lusinghiero, adulatorio, adulatore
smigrer(ske) adulatore m (-trice) f, **smigreri** lusinghe (pl. blandizie
sming fucinatura, forgiatura, lavorazione f del ferro, **smjern** ferro battuto, se ellers **amedjern**, **smjernsport** cancello di ferro battuto
smil sorriso, *sette opp et hanlig smil* fare un soghigno di disprezzo, *et stort ~* un largo sorriso
smile sorridere, **smilebånd**, *trekke på smilebåndet* abbozzare un sorriso, **smilehull** fossetta, **smilende** sorridente
sminke 1 s. trucco, belletto, (teater) cerone m, cosmetico (pl. -ci), *rød ~* rossetto, *hvit ~* bianchetto, **sminke** 2 v. truccare, imbellettare, inceronare, fig. morpellare, ~ *seg* truccarsi, farsi il trucco, *fam* pitturarsi la faccia
sminkebord toilette f, **sminkekrukke** flacone m di cosmetico, **sminking** trucco, truccatura, maquillage m, **sminker** truccatore m, **sminkese** truccatrice f
smiske blandire, lusingare, cercare di ingraziarsi (*for en qn.*), **smisking** blandizie (pl. moine (pl.
smitte 1. s. infezione f, contagio
smitte 2 tr. v. infettare, contaminare (også fig.), intr. v. essere contagioso, ~ *en* contagiare qn., *altaccare una malattia a qn.*, *bli smittet* essere contagiato, *bli smittet av meslinger* prendersi il morbillo, essere contagiato di morbillo, ~ *av* (farge) tingere (*på* su), macchiare (*på noe qc.*), *blekk som ikke smitter av* inchiostro che non macchia
smittebærende contagioso, affetto di contagio, **smittebærer** portatore m di germi (el. di contagio), veicolo di infezione, **smittedrepende** disinfectante, **smittefare** pericolo di contagio, **smittefarlig** contagioso, infettivo, **smittefri** esente di contagio, non contagioso, **smitteforende** contagioso, **smitteholdig** infetto, **smittekilde** focolaio d'infezione, **smittespreder** veicolo d'infezione, propagatore m di contagio, **smittesstoff** materia contagante, materia infetta, agente m infettivo

smittsom infettivo, contagioso (og fig.). epidemico (pl. -er), **smittsomhet** contagiosità
smoking smoking m inv
smokk (finger-) ditale m, (lâte-) tettarella, (narre-) succhiotto
smug 1 (trang gate) vicolo, chiasso, lrt. calle m
smug 2, i ~ di nascosto, in segreto, (illegalt) clandestinamente **smug-** segreto **smughandel** commercio illegale, contrabbando; **smughandler** contrabbandiere m
smugle contrabbandare, introdurre di contrabbando; f g introdurre di nascosto, **smugleri** contrabbando
smuglerskip nave f contrabbandiera, **smuglersprit** a con m di contrabbando **smugling** contrabbando
smukk bello, (søt) carino, **smukt** adv (oftest) bene
smul calmo, tranquillo; **smult farvann** zona di calma
smuldre tr. v sbriciolare, sgretolare, intr v sbriciolarsi, sgretolarsi
smule 1 s. briciola, briciolo, pochino, tantino, pizzico (pl. -chi), *en (ganske) liten ~* un pochettino, un briciolino; *en ~ fornuft* un briciolo di buon senso, *ikke en ~* neppure un briciolo
smule 2 v. ~ *opp* sbriciolare
smult strutto, (svine- også) sugna
smurning olio, grasso, lubrificante m, fig. (bestikkelse) bustarella
smuske (tilsole) sporcare
smuss sporcizia, sudiciume m, **smussblad** giornale scandalistico, giornaleccio, (bok) antiporta
smusse, ~ (til) sporcare, lordare; **smussig** sporco (pl. -chi), sudicio, osceno, **smusskonkurranse** concorrenza sleale, **smusspresse** stampa scandalistica
smusskrift scritto scandalistico (sporco, osceno), **smusstittel** occhiello
smutt, *slå kaste* ~ giocare a rimbalzello
smutte infilarsi, intrufolarsi, ~ *hørt* filare, svignarsela, **smutthull** nascondiglio, rifugio, (hule) covile m
smygge scivolare *insnuars (forbrenn) davant a qn*
smykke 1 s. ornamento, (juvel) gioiello, monile m
smykke 2 v adornare, abbellire; **smykkeskrin** (cofanetto) portagioie m inv., portagioielli m inv
smør burro, *rørt* ~ burro ammorbidito, *smeltet* ~ burro fuso, *steikt i (tilberedt med)* ~ al burro
smørasjett piattino portaburro; **smørblomst** ranuncolo di montagna, botton m d oro, **smørbrød** pane m e burro, pane imburrito; ~ *med pålegg* (skinke) tartina al prosciutto, (ost) tartina al formaggio, sandwich m inv., framezzino; **smørbutt** burniera di legno
smøre ungere (med di, con); tekn. lubrificare, (med fett) ingrassare; (olje) oliare; (smør) imburrire, (dør, hjul) oliare; (ski) spalmare di sciolina, sciolinare, ~ *et stykke smørbrød* imburrire una fetta di pane, ~ *en vogn* ungere le ruote di una carrozza, ~ *bulen* fare il grassaggio alla macchina; ~ *opp* (skrive) scarabocchiare, (male) imbrattare, ~ *en* (bestikke) ungere le ruote a qn dare una bustarella a qn, *det går som smør* fila liscio come l'olio; ~ *noe på noe* spalmare qc. su qc.; ~ *på hestene* frustare i cavalli, ~ *rykt på fig.* spararle grosse, ~ *sammen* (skrive) scribacchiare, (male) imbrattare
smørhull foro di grassaggio (el. di lubrificazione); **smørkanne** oliatore m, ingrassatore m, **smørkopp** lubrificatore m, **smørelse** unguento, (dør, hjul) olio, (støvler vogn, maskin) grasso, (motor) lubrificante m; **smørølje** olio lubrificante

smører ingrassatore m, (ma er) imbrattatore m, f inv., (biakk-) scribacchino, **smører** scarabocchio, sgorbio, **smørfarge** color burro, colorante m (alimentare per il burro) **smørfjending** barile d burro; **smørgraut** (grøt) pappa al burro, **smørhandler** venditore m di burro, burraro, lattaro
smøring (in)grassaggio, oliatura, lubrificazione f, spalmatura, (bestikkelse) bustarella, tangente f
smørkerne zangola, **smørkjøler** portaburro m refrigerante, **smørklump** pezzo di burro, (liten) noce f di burro, **smørkopp** burniera portaburro m inv., **smørkrukke** vasetto per burro, burniera, **smørskje** spatola da burro; **smørstikker** sonda da burro, **smørsyre** acido butirrico, **smørtønne** barile m da el. di burro
små pl piccoli, piccole sg piccolo (a), minuto; ~ *nummer* (sko) piccole misure, *det er smått for ham* è nelle strettezze, *du smår en'chi*, piccolo!, *i det ~* in piccolo, in miniatura, merk. al minuto, *i smått* minutamente, a pezzetti, in piccolo; *leve i ~* *forhold* vivere modestamente, *de ~ timer* le ore piccole, ~ *typer* typ. caratteri mpl minuti, *så også smått* adv
små- (oftest) piccolo (a), piccoli (e), **småbarn** bestemmiare ira i denti, **småbeløp** piccole somme fpl
småbil utilitaria, auto f di piccola cilindrata, **småbladet** a foglie piccole, **småblomstret** bot a fiori piccoli, (tøy) a fiorellini
småborger piccolo borghese m borghesuccio, **småborgering** piccolo-borghese; **småbruker** piccolo contadino; **småby** cittadina, **småbyktig** provinciale, da cittadina, **småbyfolk** provinciali mpl
småfallen piuttosto piccolo, piccoletto, **småfe** bestiame m minuto; **småfeil** errori mpl trascurabili, piccoli sbagli, difettucci mpl
småfisk minutaglia, **småfolk** gentetella, gentucola, popolino, (barn) bambini mpl, marmocchi mpl
småforandringer piccoli cambiamenti mpl, leggere modifiche fpl, **småfugl** uccellini mpl, uccelletti mpl, **småfyrster** principucci mpl
smågris porcellini mpl, maialini mpl, **småhistorier** storielle fpl, **småhoste** v tossicchiare, **småhus** casette fpl, **småindustri** piccola industria
småjenter bambine fpl, ragazzine fp
småkaker pastine fpl, pasticcini, **småkjek** bega bisticcio, **småkurre** brontolare, **småkoke** cuocere (el. bollire) a fuoco lento, **småkonge** reuccio
småkopper vaiolo; **småkornet** fine, a grani minuti
småkort carte fpl basse, **småkryp** insetti mpl, parassiti mpl, bestioline fpl, **småkveg** bestiame m minuto, **småkårsfolk** gente f di bassa condizione
smålig (nøyaktig) pignolo, (nøyeregnende) meschino, gretto, piccino; **smålighet** grettezza, meschinità, piccineria
småmynt monetina, spiccioli mpl, **småmynte** cantarelare, **småord** particella, **småpenger** spiccioli mpl, moneta spicciola, **småpike** bambina, ragazzina bimba, **småprikket** a puntini, punteggiato
småregn pioggerella, **småregne** piovigginare
småreparasjoner piccole riparazioni fpl; **småretter** antipasti mpl, pietanze fpl, piatti mpl leggeri, entrate; **smårolling** bambetto, marmocchio, piccino, **smårutet** a quadretti, quadrettato
småskid piccola aninga; **småskilling** spiccioli mpl, monetine fpl, soldini mpl, (sparepenger) piccoli risparmi mpl, **småskjenne** brontolare, mugugnare, **småskog** bosco ceduo, **småskole** scuola materna, scuola elementare; **småskrifter** opuscoli mpl
småskåren fig. meschino, gretto, **småskåret** tagliato fino, tagliato a pezzettini, spezzato

småsnakke parlottare, chiacchierare del più e del meno; **småsparer** piccolo risparmiatore m
småstater staterelli mpl; **småstein** pietruzze fpl, sassolini mpl, **småstilt** a piccoli caratteri; **småstripet** a strisce sottili, a rigolini; ~ *stoff* rigatino; **småstykker** pezzetti mpl, tocchetti mpl; **småsynder** peccatucci mpl, peccati mpl veniali

småting cosette fpl, oggetti mpl, gingilli mpl, mezie fpl, bazzecole fpl, piccole cose fpl,

småtosset un po' tocco, grullo.

smått adv (fint, i småstykker) minutamente; (dårlig) poveramente, (lite) scarsamente, poco, (så) ~ (sakte) adagio, (litt etter litt) (a) poco a poco, *hakke* ~ tritare minutamente, *skrive* ~ scrivere a caratteri minuti, *han kommer så* ~ *etter* pian piano arriva anche lui, *man snakker så* ~ *om* è s'inizia a parlare di, se ellers: små

småtterier mezie fp bagatte le fpl

småtyveri furtarello, **småterende**, *være* ~ mangiare poco, mangiucchiare

småutgifter piccole spese fpl, speseuole fpl

småved legna minuta, legnetta

småøyer isolette fpl, isolotti mpl

snabel proboscide f; (sommertug) tromba, (skip) sperone m, rostro

snadd zool foca anellata, **snadde** pipa (dal cannello corto); **snadre** schiamazzare, fig cicalare, **snadring** schiamazzo; fig cicaluccio

snakk chiacchiera, ciarla, (dumt) discorso a vanvera, sproloquio; *løst* ~ *dicerie* fpl chiacchiere fpl (d) ~ 'storie', *det er bare tomt* ~ sono chiacchiere campate in aria, (*her hjelper*) *ikke* ~ qui le parole non servono, *gi seg i* ~ *med* attaccare discorso con, *korn ikke med slikt* ~ 'vallo a dire a qualcun altro', *uten videre* ~ senz'altro

snakke parlare, discorrere, (prate) chiacchierare (om di), (skravle) ciariare, cicalare, ~ *en ørene fulle (med)*, riempire le orecchie di qn (di); ~ *en etter munnen* fare da eco a qn; ~ *bort noe* cambiare discorso ~ *en fra noe* dissuadere qn da qc ~ *for en* parlare a favore di qn; ~ *fram og tilbake* fare discorso su discorso; ~ *over seg* sragionare, parlare a vanvera, ~ *til* (tiltale) parlare a, (irettesette) redarguire; ~ *ut med en* avere una spiegazione con qn

snakkesalig chiacchierone (a), ciarliero, *han (hun) er meget* ~ è un (un')attaccabottoni, **snakkesaligbet** loquacità, parlantina, chiacchiera

snakketøy lingua, parlantina, chiacchiera, *ha et godt* ~ avere una bella parlantina

snakking a scorsi mp chiacchiere fpl ~ *fram og tilbake* lunghi discorsi mpl; *etter mye* ~ *fram og tilbake* dopo molte discussioni, **snakksom** loquace, ciarliero, chiacchierone, chiacchierino

snappe (med munnen) abboccare, (gripe) ghermire, acchiappare; (tyv) F fregare; ~ *etter* cercare di ghermire; ~ *etter været* boccheggiare; ~ *noe fra (ut av hendene på)* *en* strappare qc (di mano) a qn

snaps bicchierino (di acquavite), cicchetto, grappino; *la en* ~ bere un cicchetto

snapsbot istantanea

snar 1 adj svelto, pronto, (rask til bens) lesto

snar 2 s. (skog-) boschetto, macchia

snare s. laccio, *legge en* ~ *for en* tendere un laccio a qn, *gå i snaren* cadere nel laccio, **snarefanger** chi caccia con lacci, accalappiatore m.

snarere adv (tidligere) più presto, prima, (heller) piuttosto; *eller* ~ ... o ancora meglio ...; **snarest** adv al più presto; ~ *mulig* al più presto possibile.

snarlig adj pronto, sollecito

snarrådig deciso, sveglio di riflessi pronti, **snarrådighet** presenza di spinto

snart presto, tra breve, tra poco; ~ *sagt* (nesten) quasi, pressoché; ~ ... ~ ... ora ... ora ... talora

talora ... *han kommer* ~ verrà tra poco, arriverà presto, *så* ~ *som mulig* non appena possibile; *så* ~ *vi har मौत* non appena avremo ricevuto

snarter breve passeggiata, girello, piccola gita

snarvei scorciatoia, **snarvending**, *i en* ~ presto, in breve, in poco tempo

snau nudo, rasato; calvo, (knapp) scarso

snave v. spogliare, rasare; **snauhogge** diboscare, **snauklip** rasato a zero

snø neve f, se **sno**

snedig ingegnoso, astuto, **snedighet** ingegnosità, astuzia

snegl (snile) lumaca, (med hus, også) chiocciola, (uten hus, også) limaccia, lumacone m ignudo.

snegle, ~ *seg av sted* andare (progredire) a passo di lumaca **sneglefart** passo di lumaca **snegleformet** a chiocciola, a spirale, **sneglehus** conchiglia (el. guscio) di chiocciola **sneglegang** passo di lumaca

snel, *på* ~ di sbieco, di traverso, obliquamente, *hatten på* ~ il cappello sulle ventitre

snøis ventina, se **snøs**

snøke barca

snøker falegname m, (kunst-) ebanista m, **snøkerarbeid** (lavoro di) falegnameria (el ebanisteria), **snøkerhåndverk** falegnameria, ebanisteria,

mesiere m di falegname, **snøkerlære**, *være i* ~ essere apprendista m, f falegname, **snøkermeister** maestro falegname; **snøkerverv** falegname m

snøkerverksted falegnameria, bottega (el laboratorio) di falegname, **snøkre** fare lavori di falegnameria, lavorare il legno

snølle (spole) rocchetto, spagnoletta, (garnvinda) aspo; bobina, mulinello (*på fiskestang* di canna da pesca), (pike) ragazzetta

snørk pellicola

snørp (korn) arista, resta, **snørpe** 1 v., ~ *sammen* (imunn) stringere, contrarre, **snørpe** 2 s (dame) donna schifilosa, santarella, **snørpende** che ailega (el allappa) i denti (la bocca)

snørperi schifilosità, puntanesimo, **snørpet** schifiloso, puntano

snørre mostrare i denti, ringhiare, **snerring** ringhio, disprezzo dei denti

snørt colpo di frusta, (antydning) cenno, sfumatura, ombra, fig frecciata, sferzata, *med* ~ i fig sferzante, **snørte** colpire (con la frusta), ~ *med et piskestag* sfiorare con la punta della sferza, fig motteggiare, punzecchiare

snørt (fiks) elegante, raffinato, chic

snøs ventina, *halvt* ~ diecina, *et* ~ *egg* venti uova, **snøvis**, *i* ~ a ventine

snøv punta, briciolo, pizzico, ombra

snøver stretto, angusto, *i snøvere forstund* in senso più limitato (el ristretto), **snøverhet** ristrettezza, **snøversynt** di mente ristretta, grello; **snøversyntbet** ristrettezza di mente, grellezza, **snøvre**, ~ *inn* restringere, limitare fig (også) immiserire

snøbel marsina.

snøk leccapiedi m, f inv, delatore m, spia

snøke, ~ *seg* scivolare, insinuarsi, ~ *seg inn* entrare furtivamente; ~ *seg inn på fienden* sorprendere il nemico, ~ *seg bort* sgattaiolare via, ~ *seg omkring* aggirarsi alla chetichella, ~ *seg til noe* ottenere qc con le mone (con l'astuzia)

snøkende strisciante, furtivo, subdolo, ~ *feber feb-husciattola*, ~ *gift* veleno a effetto lento

snikksnakk ciance fpl, discorsi mpl a vanvera; ~' sciocchezze'
snikmord assassinio a tradimento; **snikmorder** assassino; **snikmordersk** assassino, adv da assassino; **snikmyrde** assassinare, uccidere a tradimento
snakskytter (kryp-) braconiere m; (bakhoid) franco tiratore m, sparatore m a tradimento
snukvei scorciatoia, scappatoia, via traversa
snile F tipo strano (el da funerale); se: **sneg** sull'buono, bravo, *var så* ~ 'per piacere' per favore' *var så* ~ d per favore + imperat., mi faccia il piacere di + inf
snipe zool beccaccia, mar beccaccino
snipp cocca, punta, lembo, (krage) collo, colletto
snirkel svolazzo, ghirigoro; arkit. voluta, (underskrift) sigla, parafr., **snirklet** a svolazzi, arkit a volute, a tortiglione, ~ *til stile* arzigogolato
snitt taglio (også klær), med. incisione f; (form) fattura, foggia, *se sitt* ~ *til* cogliere il destro, *med forgytt* ~ con il taglio dorato, *med det rveste* ~ all'ult ma moda
snitte tagliare, incidere; **snittebeane** fagiolino
snutter tartine fpl (triangolari)
snittsår taglio, **snittverk** lavoro d'intaglio
snive veter. morva, **snivet** affetto da morva
sno 1 s. vento gelido, tramontana, **sno** 2 v attorcigliare, torcere, avvolgere, ~ *seg* (vei) snodarsi fig. sapersi sbrogliare, arrangiarsi, *han vet alltid d* ~ *seg* sa sempre come cavare a *ha smett til d* ~ *seg blant folk* sapersi destreggiare fra la gente, ~ *seg fra* (spørsmål) eludere (olte) sottrarsi a del **snor** il vento sferza il viso
snobb snob m, f inv., **snobberi** snobismo; **snobbet** snob nv.
snodig comico (pl -ci), buffo, curioso
snohale coda prensile
snok biscia, colubro
snor corda, funicella (gardin-) cordone m, (måle) cordicella di guida; (hyssing) spago (pl -ghi); (perle-) filo, (hisse) cordoncino; mil (på ørme) galione m, (flat) spighetta, (klosett-) catena, *hudet i en* ~ infilato in un cordone
snorbesetning (uniform) alaman mpl, passamaneria, **snorbesatt** ornato di alaman (el di passamaneria), **snorbroderi** ricamo a cordoncino
snørke russare, fam ronfare; **snorkel** respiratore m, **snorker** persona che russa, **snorking** (il) russare, **snorksove** dormire della grossa, dormire come un gh ro.
snorrrett tirato a filo, ben dritto, dritto come un fuso; in linea retta, **snortrek** cordone m
snottet (snørret) moccioso
snu girare, voltare, tornare indietro, fare dietro front, ~ *om fig.* fare macchina indietro, mutare parere, ~ *om rollene* invertire le parti, ~ *opp ned på* capovolgere; *han snur opp ned på alt hun sier* capisce il contrario di tutto ciò che dice lei, *han snudde seg rundt si* volto indietro, giro su se stesso, *for en får snudd seg in* men che non si dica
snubbe, ~ *av* tagliare corto
snuble inciampare, increspicare, fare un passo falso; (miste balanseri) barcollare, ~ *over en stein* inciampare in un sasso; ~ *over ordene* impaperarsi, impapparsi; **snubling** inciampata, passo falso
snue raffreddore m di testa, infreddatura, rinite f, fam catarro, costipazione f di testa, *så* ~ raffreddarsi, prendere un raffreddore; *ha* ~ avere il raffreddore, essere raffreddato
snufse tirare su col naso, **snuffing** (il) tirare su col

snupp, *i en* ~ in un attimo (el baleno) **snuppen min** il mio tesorino, gioia mia, **snuppe** ragazzetta, **snuppa mi** la mia tesorina, gioia mia
snørpe stringere, contrarre, ~ *munnens samtmen* stringere le labbra
snurr, *sette hatten på snurr* mettere il cappello di traverso (el sulle ventrute); *vere på en* ~ essere brillo; **snurre** (lyd) ronzare; ~ *rundi* roteare, girare su se stesso, tr (fare) roteare qc
snurrebass trottoia, **snurrepiperi** gingilio, rinnolo, fronzolo; sciocchezza, cianfrusaglia, **snurrig** strano, strambo, curioso, ~ *fyr* tipo strambo, ~ *innfall* idea balorda, **snurning** roteazione f
snus tabacco da fiuto; presa di tabacco, **snusdåse** tabacchiera, **snuse** fiutare, annusare, ~ *inhukk* fiutare il tabacco, ~ *etter noe* frugare in cerca di qc., ~ *omkring* curiosare, ficcare il naso; ~ *opp* (oppspore) snidare, scovare
snusforstått buonsenso pedestre, **snusformultig** grei-to, meschino, materialistico (pl -ci), giudizioso all'eccesso, **snushane** ficcanaso, curiosone m, segu-gio.
snusket sudicio, malmesso, trasandato
snustobakk tabacco da fiuto
snute muso, (tryne) grugno, (støvel-) punta, *pr* ~ a testa
snylte bot., zool vivere da parassita, (person) vivere a spese altrui, scroccare, F sbafare, ~ *seg til ot-* tenere aduando, **snylteaktig** parassitario, **snylte-dyr** animale m parassita, **snyltegjest** parassita m, scroccone m, F sbafatore m, **snyltende** parassita **snylteplante** pianta parassita **snylter** se: **snylte-gjest**, **snylting** parassitismo
snytte (bedra) truffare, imbrogliare, (spil) barare, (lys) smoccolare, ~ *seg i nesu* soffiarsi il naso, ~ *en for noe* truffare qc a qn, **snyster** truffatore m, imbrogliatore m, **snysteri** truffa, raggiro
snyteskaft naso, (stort) nasone m
sne 1 s. neve f, (masser) nevi fpl, *den evige sne* le nevi eterne, *snøen som falt ifjor* acqua passata
sne 2 v nevicare, *del snor* nevica
snøball palla di neve, *slås med snøballer* tirarsi palle di neve; **snøbar** senza neve, **snøblind** accecato dal riflesso della neve **snøblindhet** cecità da neve **snø-bre** nevajo, **snøbriller** occhiali mpl da neve (el scu-ri); **snøbyge** breve nevicata, **snøbiger** nevicata fpl intermittente
snødekke manto di neve, **snødekt** coperto di neve, innevato, **snødrye** cumulo di neve, **snødybde** altezza della neve
snøfall caduta di neve, nevicata, **snøfille** fiocco (pl -chi) di neve, **snøforn** cumulo di neve, neve f ammassata, **snøfreser** turbofresatrice f
snøfte sbuffare, soffiare con il naso, annusare rumorosamente, **snøfting** sbuffo, annusata rumorosa
snøfull nevoso, pieno di neve, **snøføre** condizione f della neve, **snøføyke** turbino di neve
snøgg svelto, veloce
snøgrense limite m inferiore delle nevi
snøhaug mucchio (ammasso, cumulo) di neve, **snø-hvit** bianco come la neve, niveo, **snøhvit** biancaneve, **snøhytte** capanna di neve
snøkave turbine m di neve, **snøkjetting** catena da neve, *er* anti neve *antisdrucce* *evier*
snøkjøring (rydding) sgombero della neve; (il) guidare su strade coperte di neve, **snøkledd** coperto di neve, innevato, **snøkløkke** bucanave m inv
snølag strato di neve, **snøluft** aria da neve
snøles senza neve, **snølesnøng** (-løysing) disgelo, scioglimento della neve

snemann pupazzo (el fantoccio) di neve; **snemasse** massa di neve; **snemengde** quantità di neve
sneplog spazzaneve m inv
snøre 1 s cordone m, cordoncino, (fiske-) lenza
snøre 2 v (sko, klær) allacciare; ~ *opp* slacciare; ~ *sammen* stringere, serrare; **snørebånd** laccio, legaccio, cordoncino; **snørefiske** pesca alla lenza; **snørehull** occhio; **snørekjøring** traino sugli sci; **snøresløy** stivale m con le stringhe, stivaletto
snørt moccio; **snørret** moccioso; **snørrunge** moccioso

snørvidding sgombero della neve; **snøskjerm** schermo antineve; paravalanghe m inv; **snøsko** scarpa (el stivale m) da neve; **snøskred** valanga; **snøsky** nuvola carica di neve; se **snøføyke**; **snøslaps** neve f sciolta, fanghiglia di neve; **snøsokker** soprascarpe fpl da neve; **snøstorm** tormenta, tempesta di neve; **snøtopp** cima nevosa; **snøtykke** neve f fitta, tempo nevoso; **snøugle** civetta bianca; **snøvinter** inverno nevoso; **snøvær** neve f, tempo nevoso; i ~ quando nevica; sotto la neve

snøvt (il) parlare nel naso (el indistintamente); med *snøvt* parlare nel naso, farfugliare; **snøvle** che parla nel naso; che farfuglia; **snøvling** se **snøvt**

snaré serata (di gala) se *ree* f
sobel zibellino; **sobeliskinn** pelle f di zibellino
sobor sobrio; **soborhet** sobrietà
soda soda; **sodavann** acqua di soda; (drikk) soda; *seitz* m inv

sofa sofa m inv; canape m inv; **sofahjørne** angolo del sofa; **sofapute** cuscino di sofa

sofisme sofisma m; **sofist** sofista m, f; **sofisteri** sofisticheria; **sofisticaggine** f; **sofistikk** sofistica; **sofistisk** sofisticato (pl -ci)

soft-ice (gelato) semifreddo

sogn (sokn, kirke-) parrocchia, pieve f; (ellers) comune m rurale; **sogne**, ~ *til* appartenere a

sognebarn parrocchiano; **sognefolk** parrocchiani mpl; **sognekal** dignità di parroco; **sognekirke** chiesa parrocchiale, parrocchia; **sogneprest** parroco (pl -ci); curato; pastore m

sokk calzino, calzerotto; **sokkeholder** giarrettiere
sokkel zoccolo; (søyle-) plinto; (fotstykke) piedistallo

sokn (redskap) rampino; se *ellers*; **sogn**, **sokne** *mar* rastrellare

sokratisk socratico (pl -ci)

sol sole m; *ligge i sola* stare (essere sdraiato) al sole

solarolje gasolio; **solar plekkes** plesso solare

solarveksel merk (egenveksel) pagherò cambiano (veksel i ett eksemplar) tratta unica

solbad bagno di sole; *ta ~* fare un bagno di sole; prendere il sole; **solbadolje** olio solare

solbane orbita del sole, eclittica; **solbelyst** illuminato dal sole; **solbeskint** soleggiato, esposto al sole; **solblank** sereno, luminoso; **solblind** accecato dal sole; **solbrent** bruciato dal sole, abbronzato; **solbriller** occhiali mpl da sole

solbær ribes m nero; **solbærbusk** ribes m inv, nero; **solbærlikør** liquore m di ribes nero

sold mil (lønn) soldo, paga, stipendio; *stå i vare* i ~ *hos* essere al soldo di

soldat so dato; militare m; milite m; *bli ~* andare (a) soldato; *la seg verve til ~* arruolarsi

soldat- militare, da soldato; **soldatkost** rancio; **soldatliv** vita militare; **soldatmanerer** modi mpl da caserma; **soldatmessig** militare; **soldatvesen** milizia

sole (tørke) stendere al sole, esporre al sole; ~ *seg* prendere il sole; *crigiolarsi* al sole

soleie ranuncolo; **soleklar** chiaro come il sole
solemerke; *etter alle solemerker* con ogni probabilità a giudicare dall'apparenza

solfattig senza sole, poco soleggiato; **solferne** astratelo; **solflekk** macchia solare; **solformørkelse** eclissi f solare; **solgangsvind** vento che varia con la posizione del sole; **solglimt**, -*glatt* raggio di sole, schianta; **solgud** dio del sole

solhatt cappello a larghe tese; **solhete** calore m del sole; i *en urdileig* ~ sotto un sole implacabile (e infocato)

solhverv se: **solvarv**; **solhøyde** altezza del sole

solid solido, (måltid) sostanzioso, fatto bene; (vøl-stående) agiato, (pålitelig) fedele, sicuro, attendibile; **solidarisk** solidale; *være ~ ansvarlig* essere responsabile socialmente; **solidaritet** solidarietà; **soliditet** solidità

solist solista m, f; **solistkonsert** concerto di solista; (sanger også) recital m inv; **solistopptreden** esibizione f di solisti

solklar rischiarato dal sole; **solkur** cura elioterapica, elioterapia, cura del sole

solli omtr zuppa di latte e galletta

sollys 1 adj illuminato dal sole; **sollys** 2 s luce f del sole; **solles** senza sole, privo di sole

solnedgang tramonto; *ved ~* al tramonto

solo adj solo, s. assolo, a solo, solo

solo- mus solo

soloppgang (il) sorgere (spuntare, levare) del sole; *ved ~* al sorgere del sole, all'aurora

solosang (canto) a solo; **solosanger** solista m, f; **solostemme** voce f sola

solovn forno solare; **solrenning** alba; (il) levar del sole; **solrik** soleggiato, solatio; **solring** a, one m solare

solstatellitt satellite m del sole (el solare); **solseil** tenda; **solside** lato soleggiato, parte f esposta al sole;

ligge på solsiden essere esposto a mezzogiorno

solvikke bot girasole m, elianto

solskinn sole m luce f del sole; *det er ~* c'è (il) sole; i ~ al sole in pieno sole; i *strålende* ~ in un sole radioso (el sfolgorante); **solskinnsansikt** viso raggiante

solskinnsdag giorno di sole, giorno sereno; *på en ~* in una bella giornata

solskive disco solare; **solskjerm** visiera parasole; **solstikk** colpo di sole; med insolazione f; **solstreif** raggio di sole; **solstråle** raggio di sole, raggio solare; **solstrålefortelling** storia commovente a lieto fine; **solsystem** sistema m solare

soltak tettuccio scorrevole apribile; **soltilbeder** adoratore m del sole; **solterket** asciugato al sole; **solur** meridiana, orologio solare

solvarme calore m del sole

solvens solvenza, solvibilità; **solvent** solvente, solubile

solverv solstizio; **solversdag** giorno di solstizio; **solversfest** festa per il solstizio; **solverspunkt** punto solstiziale; **solår** anno solare

som 1 rel pron. (subjekt, objekt) che, il (la) quale i (le) quali; (etter preposisjon) cui, il (la) quale, i (le) quali; *brevet ~ jeg mottok i går* la lettera che ho ricevuto ieri; *jeg traff to av mine elever som fortalte meg* incontrai due miei alunni, i quali mi raccontarono; *alt det ~ trengs* tutto quello che ci vuole; *herren som jeg taler til* il signore a cui parlo; *mine foreldre som jeg alltid tenker på* i miei genitori, ai quali penso sempre

som 2 konj (foran enkelt ord) (sammenlikning) come, quanto; (i egenskap av) come, in qualità di da *en mann ~ hun* un uomo come lui, ~ *jeg*

come me, *han er like rik ~ sin bror* e ricco quanto suo fratello, ~ (= for eksempel) come, per esempio, diciamo, ~ *diplomat i Roma* come (in qualità di), in veste di) diplomatico a Roma, *handle ~ en mann av ære* agire come un uomo d'onore; ~ *i rollen som Hamlet* ser vi nella parte di Amleto vediamo, *tiene ~ ågn* fare (servire) da esca, *oppia en ~ kumpanjong* prendere qn come socio, *uppføre seg ~ en tulling* comportarsi da stupido, *være ~ en far far en* fare da padre a qn., ~ *ung da* giovane, *jeg betrakter deg ~ en venn* ti considero (un) amico, *jeg kjente ham ~ barn* (da han var b.) l'ho conosciuto bambino

som 3 *konj* (foran hel setn.) (slik som) come, così come, ~ *du vet* come sai, ~ *jeg allerede har skrevet* come ho scritto in precedenza, ~ *jeg er* così come sono, ~ *om* come se, *se ut ~ om man sover* aver l'aria di dormire, *etter ~ a* seconda che, secondo che, *etter ~ de sier* a quanto dicono, *nettopp ~* non appena, *reit ~ det var* improvvisamente

somle *gigiljars*, tirare per le lunghe, ~ *tiden bort* perdere tempo; ~ *med* essere lento a, impiegare molto tempo a, (noie) indugiare, esitare (*med a*); ~ *med noe* procrastinare qc., **somlekapp** posapiano m f inv., *gigilone* m, *polentone* m

somme qualche, alcuni (e), certi (e)

sommel *ungag* m f p. entezza negligenza

sommer estate f, ~ quest'estate; *i fjor ~* l'estate scorsa, *sommeren 1986* (nel) l'estate 1986, *om sommeren* d'estate, in estate, *midt på sommeren* in piena estate, *til sommeren* l'estate prossima

sommer- d'estate, da estate, estivo, **sommerbruk**, *til ~* per l'estate, da estate, **sommerdag** giorno (giornata) d'estate, **sommerferie** vacanze fpl estive, ferie fpl estive, **sommerflug** farfalla, **sommerfugliarve** bruco (pt -chi) di farfalla

sommergjest villeggiante m f, ospite m, f estivo, **sommergjester** villeggianti m, f pl, (badegjester) bagnanti m, f pl, **sommerhalvår** semestre m estivo, **sommerhotell** albergo estivo, **sommerhus** casa di campagna (nt. di villeggiatura), seconda casa

sommerkjole vestito da estate, abito estivo, **sommerkledd** vestito da estate, **sommerlig** estivo, *kle seg ~* vestirsi da estate, mettersi abiti leggeri, **sommermåned** mese m estivo, **sommeropphold** v. *leppa* una soggiorno estivo; **sommerpensjonat** pensione f estiva, **sommersolverv** solstizio d'estate

sommertid tempo d'estate; ora legale (klokkeslett), **sommervarme** calore m dell'estate, *calura* estiva, **sommervær** tempo estivo

sonar ecogoniometro

sonate sonata

sonde sonda, **sondere** sondare

sondre separare, distinguere; **sondring** separazione f, distinzione f

sonde 1 v. *espiare*; ~ *sin synd* espiare la propria colpa (i propri peccati); ~ *en straff* scontare una pena

sonde 2 s. *zona*, *den hete* (kalde tempererte) ~ la zona torrida (glaciale, temperata)

sonett sonetto

soning espiatione f; **sonoffer** sacrificio espiatorio, (dyr, person) vittima espiatoria.

sonor se noto.

sope scopare; **sopelime** ramazza

sopp fungo (pl -ghi), **soppakng** fungiforme

soppdrepnde, -dreper fungicida m, f

sopran soprano m, f; **sopransanger(inne)** soprano m, f

sorbett sorbetto

sordin sordina, (på piano) smorzatore m

sorenskriver sp. di giudice m rurale, notaio

sorg dolore m, (over avdød) cordoglio, lutto, (betyrning) affanno, angoscia, *huslige sorger* crucci mpl domestici, *dispiacen mpl familiær* *sorger for fremtiden* preoccupazioni fpl per l'avvenire; *det er min minste ~* e l'ultimo dei miei pensieri, *gjøre en ~* dare dispiacen a qn., *gjøre seg sorger* darsi pensiero, preoccuparsi, *gjøre seg unyttige sorger* crearsi preoccupazioni inutili, *til min ~* con mio grande dispiacere, *anlegge ~* vestire a lutto, mettersi in gramaglie; *være på, i ~* essere in lutto, portare il lutto

sorgblandet misto a dispiacere, **sorgfri** senza pensieri, libero da preoccupazioni, *leve et sorgfritt liv* fare una vita spensierata, vivere senza pensieri, **sorgfull** addolorato, pieno di dispiacen, afflitto, **sorgløs** spensierato, **sorgløst** spensieratezza, **sorgtung**, -*tyngt* prostrato dal dolore, carico di dispiacen

sort 1 s. *specie* f, genere m, qualità, *sorte*, *alle sorter* ogni sorta di, *av fineste* (forste) ~ della migliore (di prima) qualità

sort 2 adj. nero, se svart, **sortaktig** nerastro

sortere smistare, ordinare, classificare, (velge ut) scegliere, fare la cernita, *merk* assortire, ~ *under* appartenere a, essere di competenza di, essere della categoria di, **sorterer** assortitore m, cernitore m, **sortering** cernita, scelta, smistamento, classificazione f, **sorter(ings)maskin** cernitore m, macchina cernitrice, selezionatrice f

sortflekket macchiato di nero, a macchie nere

sortiment assortimento

sortkledd vestito di nero, **sortprikket** a puntini neri, punteggiato di nero, a pois neri

sortstripet a righe nere, rigato di nero

S.O.S. (les esse o esse) S O S, *sende ut ~* lanciare un S O S

sosial sociale, **sosialdemokrat** socialdemocratico (pl -ci), **sosialdemokrati** socialismo democratico, **sosialdemokratisk** socialdemocratico, **sosialhjelp** assistenza sociale

sosialisere socializzare, stabilizzare, **sosialisering** socializzazione f, stata izzazione f, **sosialisme** socialismo, **sosialist** socialista m, f, **sosialistisk** socialista m, f, socialistico (pl -ci)

sosialkontor ufficio di assistenza sociale, **sosialøkonom** economia politica

sosietet (l'alta) società

sot fuliggine f, **sotet** fuliginoso, **sotskrape** v. disin-crostate

sott s. morbo, malattia, epidemia, pestilenza, **sotted**, *da sottedoden* morire di malattia, **sotteseng** letto di dolore, *da på ~* morire nel proprio letto

sove dormire, (overnatte) pernottare; *armen min sover* ho il braccio intorpidito, mi si è addormentato un braccio; ~ *fast* (hardt), dormire profondamente (sodo, della grossa), ~ *lett* avere un sonno leggero, (blunde) sonnecchiare, dormicchiare ~ *frigt* dormire tranquillo, *fig* dormire tra due guanciali, *jeg har ikke sovet hele natten* non ho chiuso occhio in tutta la notte, *legge seg til å ~* mettersi a dormire, *et sovende barn* un bambino addormentato, *den sovende il* (la) dormiente, *han kommer sovende til tikkert* arriva al successo dormendo, ~ *hos en* (ligge med) andare a letto con qn., *jeg vil ~ på det* voglio dormire sopra; ~ *ut* fare una buona dormita, ~ *rusen ut* smaltire la sbornia dormendo ~ *ute* (borte) dormire fuori casa, (under åpen himmel) dormire all'addaccio (el. all'aperto)

sovedrikk bevanda soporifera, sonnifero, **sovehjer-**

te, *ha ei godt* ~ dormire bene; avere il sonno profondo, *sovekamerat* compagno di letto, *sovekupe* scompartimento letto, *sovemiddel* sonnifero, *sovepose* sacco (pl. -chi) a pelo (el. da bivacco, a prumino), *sovepulver* sonnifero in polvere, *sovesal* dormitorio, camerata, *sovesofa* divano letto, *sovesyke* malattia del sonno, *med inpanosomasi*.

sovetablett compressa di sonnifero; *sovevaga* vagone m (el. carrozza) letto, *sovevognsbillett* biglietto di vagone letto, *soveværelse* camera da letto, *sovjetisk* sovietico (pl. -ci).

sovne addormentarsi, ~ *igjen* raddormentarsi, ~ *inn* addormentarsi; (dø) spirare, esalare l'ultimo respiro.

soya soia, *soyabønne* seme m di soia, fagiolo cinese

spade 1 v. vangare

spade 2 s. vanga, *en / full* ~ una palata, una vangata, *spadeblad* lama di vanga, *spadeskaft* manico (pl. -ci, -chi) di vanga, *spadestikk, -tak* vangata, *spagat* spaccata, *gå ned i* ~ fare la spaccata

spak 1 s. (styr-) leva di comando, colche f, *sitt ved spaken* p. fare stare a comando

spak 2 adj. docile, mansueto, (vind) moderato

spakferdig timido, remissivo; *spakferdighet* timidezza, remissività, *spakne* moderarsi, F abbassare la cresta, (vind) cadere, diminuire

spalte 1 s. spaccatura, fessura, spacco (pl. -chi), typ. colonna, *spalte* 2 v. fendere, spaccare, scindere, dividere, *spaltekorrektur* bozza in colonna

spaltemaskin fenditolo, *spaltevis* a colonne per colonna, *spaltåpning* fenditura spacco (pl. -chi)

spalt(ning) fenditura, fig. scissione f, divisione f; rel. o.l. scisma, *indre spaltninger* dissidi mpl (dissensi mp) interni, ~ *av atomer* scissione f nucleare

spandabel generoso, spendereccio; *spanderbukser*, *ha ~ på* a. argare i corruoni della borsa, *spandere* pagare, offrire

spanjer spagnolo

spank (uler) e camminare con sussiego, pavoneggiarsi

spann (vann-) secchiello, (finger) palmo, spanna, (høste) arc, (to høster) pariglia, *gå i ~ sammen* essere appaiati, *gå godt i ~ sammen* andar bene d'accordo; *sette i ~ sammen* appaiare

spannevis a secchi, *spanne(i)m* (skomakers) pedale m

spansk spagnolo, (høven) altero, (avmål) contegnoso, ~ *vegg* tramezzo, *spanskgrønt* verderame m, *spanskør* canna, giunco, canna d'India, *spanskørmeblær* mobili mpl di canna d'India, *spanskørstol* sedia incannucciata, *spanskørstokk* canna

spant mar. costa, ordinata, (fly) ordinata, ossatura, *spante* costruire (montare) l'ossatura, *spanteverk* ossatura

spar (kort) picche fpl

spare risparmiare, economizzare, (behandle var somt) trattare con riguardo; ~ *hverken tid eller penger* risparmiare ne tempo ne denaro, ~ *en / for* noè risparmiare qc. a qn., dispensare qn. da qc., *du kan ~ deg umaken* puoi risparmiarti la fatica; ~ *ens liv* risparmiare la vita a qn., *ikke ~ seg selv* non risparmiarsi, prodigarsi, darsi da fare, *ikke ~ sitt liv* dare la propria vita, ~ *på* economizzare; *han sparer ikke på løfter* non è avaro di (el. non lesina) promesse, ~ *sammen* fr. metter da parte (el. insieme), intr. fare delle economie

sparebank cassa di risparmio, *sparebankbok* libretto di risparmio; *sparebusse* salvadanaio, *sparegris* salvadanaio (a forma di porcellino); *sparekasse*

cassa di risparmio; *sparemerke* marchetta di risparmio, *sparepenger* risparmi mpl, economie fpl, *sparer* risparmiatore m; *sparesans* senso del risparmio; *spareskilling* piccoli risparmi mpl, gruzzoletto

sparis asso di picche

sparetiltak misure fpl di economia, *spareur* orologio salvadanaio, *sparevilkår* condizioni fpl di risparmio, tasso d'interesse

spark calcio, pedata, sport se: *sparkstøtting*; *få sparken* essere licenziato in tronco, *sparks* calciare, tirare calci, dare un calcio (una pedata), (hest) calciare; ~ *football* giocare al pallone (a football), giocare al calcio; ~ (si opp) licenziare qn. in tronco, mettere qn. alla porta

sparkel tekn. spatola

sparkling calci mpl, pedate fpl, (lo) calciare

sparkle stuccare

sparkstøtting specie f sedioslotta (a mano), *spark-sykkel* monopattino

sparre (tak-) capriata, *sparreverk* costruzione f a capriate, se: *sperreverk*

sparom avaro (med di); (knapp) scarso; *sparom(melig)* (person) economo, parsimonioso; (begrep) economico (pl. -ci); *sparommelighet* parsimonia, economia, frugalità, *sparommelighetsbensyn*, *av ~* per ragioni di economia, per economizzare

spartaner spartano; *spartansk* spartano; ~ (dårlig) *suppe* brodaglia, *leve ~* fare vita frugale.

spas (fornøyelse) spasso, divertimento, (spøk) *drive* ~ celiare, *spase* celiare, scherzare

spaserdrakt abito a giacca, tailleur m inv., *spasere* passeggiare, andare a passeggio (el. a spasso); *spasering* passeggio

spaserstokk canna (el. bastone m) da passeggio, *spasertur* passeggiata, *spaservei* passeggiata

spasmaker burlone m, maitacchione m, buontempone m

spat min. spato, calcite f

spatel spatola, (mørkniv) mestichino

spatt (hos hest) spavano, spavenio.

spe 1. v., ~ (opp) diluire, (saus o.l.) allungare, (med vann) annacquare, (vin) tagliare

spe 2. s. *være til spott og ~* essere oggetto di adibrio, essere messo alla berlina

spe(d) tenero, (spinkel, også om stemme) tenue, esile; (svak) gracile, delicato, debole

spedalsk lebbroso, *spedalskhet* lebbra

spedbarn lattante m. f., neonato, bebe m.

spedbarnsdødelighet mortalità infantile; *spedbarnshjem* nido d'infanzia, asilo nido

spedbet tenuta, fragilità, *spedkalv* vitello di latte

spedisjon spedizione f, *spedisjonsfirma* ditta (o. società) di spedizioni; *spediter* spedizioniere m

speed, *for full* ~ a tutta velocità, a tutto sprint, *speedometer* tachimetro

spege mortificare; ~ *sitt kjød* macerare la carne, fig. mangiare e bere moderatamente

speide scrutare, osservare attentamente; (spionere) spiare, (rekognosere) esplorare, riconoscere; ~ *etter* cercare con lo sguardo, spiare; ~ *ut over havet* scrutare l'oceano, *speider* mil. esploratore m

se eliers *speidergutt* *speiderbevegelse* scoutismo, *speiderblikk* sguardo scrutatore, *speiderfører* capo degli scout, *speidergutt* boy-scout m inv., giovane

esplora. ore m, *speiderpike* giovane esploratrice f

spending osservazione f attenta, (lo) scrutare; esplorazione f con lo sguardo

spell specchio (og fig.), (stort vegg-) specchiera,

(stort v ppe-) psiche f. (bil-) specchietto retrovisivo, retrovisore m.
speilbelegg pellicola metallica (di uno specchio)
speilbilde immagine f riflessa, (luftsyn) miraggio
speilblank lucido (el) lucente) come uno specchio
speile rispecchiare, riflettere, ~ egg cuocere le uova al tegam no, ~ seg specchiarsi
speilegg uovo a pattrie al tegam no
speilglass vetro (el) cristallo) da specchio, **speilglassrute** cristallo d. una vetrina **speilglatt** is. come uno specchio; **speilklar** limpido come uno specchio; **speilmaker** specchiato, fabbricante m. f di specchi **speilsal** sala degli specchi **speilskap** armadio a specchi, specchiera, **speilskrift** scrittura speculare
speke (k, øtt) salare e seccare, **spekeflesk** lardo salato (e affumicato), **spekekjøtt** carne f salata e essiccata, **spekepølse** salame m, **spekesild** aringa salata, aringa n. su aringa **spekeskinke** prosciutto crudo **spekking** salatura ed essiccazione f
spekk lardo, **spekkaktig** lardaceo
spekke (fete) ingrassare; (kjøtt) lardellare, (mur) rinziare fig (tale) niziare, nziare lardellare (med di), **spekketjell** tagliere m, **spekkeflesk** filetti mpl di lardo, lardellatura, **spekkekniv** coltello da lardo, **spekkenål** lardatoio; **spekkhogger** orca, **spekking** lardellatura, (mur) rinziatura, **spekklag** strato di lardo
spektralanalyse analisi f spetrale e **spektralundersøkelse** esame m spettroscopico
spektroskop spettroscopio, **spektrum** spettro
spekulant speculatore m, **spekulasjon** speculazione f; **på** ~ per speculazione, **spekulativ** speculativo, speculatore; **spekulere** speculare (i su, in); ~ *skurs-fal kursfigning* giocare al ribasso, n. zo; ~ *over* speculare su, meditare su, considerare, **spekuler ikke over det** non pensarci più, non rimuginarci sopra, ~ **på** meditare; **han spekulerer på noe** sta med l'idea qc. ~ **på hvordan** ch edersi come
spelt bot, spelia, farro, **speltemel** farina di farro
spene (på jur) capezzolo
spenn (spark) carica, br. l'arco (p. ch. stramhet) tensione f **så** i ~ essere teso (alzato, piegato); **se også** spennvidde
spenne 1 v (stramme, tendere (med spenne) a) fibbiare; (nysgjerrighet) stimolare, eccitare, (spørke) dare un calcio a, ~ *ens forventning høyt* dare grandi speranze a qn; ~ *av* sfibbiare, sganciare ~ *hestene for* attaccare i cavalli ~ *hett i* *en* fare lo (el) uno) sgambetto a qn., ~ *hestene fra* staccare i cavalli, ~ *inn* (belte) stringere; ~ *inn livremmen* tirare la cinghia, ~ *ned* (stigbøyler) allungare; ~ *noe om seg* cingersi di qc; ~ *opp* sfibbiare, slacciare; accorciare
spenne 2 s. fibbia, fermaglio, **spennebok** libro a fermaglio
spenneude emozionante, appassionante che stimola la curiosità, *en* ~ *film* un film ricco di «suspense»
spenning 1 tensione f emozione f ansia **spenst** forhold) tensione f; (angstelse) ansietà, (oppmerksomhet) vivo interesse; *holde i* ~ tenere con l'animo in sospeso, tenere in ansia
spenning 2 tensione f elettrica; voltaggio **spenningsfall** caduta di tensione **spenningsmåler** voltmetro, **spenningstransformator** trasformatore m di tensione
spennkraft elasticità, forza espansiva; **spennvidde** apertura (til en bue di un arco); portata, gittata
spensel (i frakk) martingala
spenstig agile; elastico (pl -ci), flessibile *vare* ~

avere dello scatto, **spenstighet** agilità, elasticità, scatto
spenst teso (også fig); *vare* ~ **på** essere ansioso di sapere, aspettare con ansia (el) impazienza; *så på en* ~ *for med* essere in urto con; *vente* ~ **på** d. non vedere l'ora di
spermasett cetina, spermaceti m, **spermasetthval** capidoglio; **spermasettolje** olio di spermaceti
sperre 1 s. arkit. puntone m
sperre 2 v sbarrare, chiudere, impedire, ostruire, typ. spaziare; ~ *veien for en* sbarrare il passo a qn, ~ *veien* impedire il passaggio; bloccare la strada, ~ *en konto* bloccare un conto, ~ *inne se* innesperre, ~ *(spile, opp)* spalancare, sbarrare
sperreballong pallone m frenato di sbarramento
sperreregods (særpakke) pacco (pl -chi) a tariffa speciale, **sperreild** mul fuoco (el tiro) di sbarramento, **sperrert** sbarrato, ~ *konto* conto bloccato, ~ 'via sbarrata', **sperreverk** costruzione f a capriate, (ur) nollolino d'arresto
sperring sbarramento, impedimento, blocco (pl -chi) intercettazione f ostruzione f
spesial- speciale, **spesialisere** specializzare, **spesialisering** specializzazione f **spesialist** specialista m, f, **spesialitet** specialità
spesiell speciale particolare, **spesielt** adv specialmente, particolarmente, soprattutto
spesifikasjon specificazione f, specifica, raggiaglio particolareggiato, **spesifikk** specifico (pl, -ci), **spesifisere** specificare, (gå i detalj) dettagliare
spetakkel baccano, sirepito, F cagnara, (trette) taf-ferugio, parapiglia, **spetakler** gazzarra, F casino, **spetakkelmaker** chiassone m, fracassone m
spett (jern-) leva (di ferro), **spette** zool. sogliola
spettel picchiettato, a macchi e
spidd spiedo, schidione m; *sette på* ~ infilzare nello spiedo, **spidde** infilzare, trafiggere, ~ *en på på* impalare qn, ~ *på nå* infilzare in uno spilo, **spidning** infilzamento sullo spiedo, (straff) impalatura, suppuizio del palo
spiker chiodo, *så en* ~ *i veggen* piantare un chiodo nel muro, *ta ut* ~ *av* (som et spikret) *noe* schiodare qc, **spikermode** capocchia di chiodo; **spikermaket**, ~ *(gate)overgang* passaggio pedonale chiodato, **spikerverk** chioderia
spikk tiro mancino, *gjøre en et* ~ giocare un brutto tiro a qn, **spikke** v tagliare
spikre chiodare, inchiodare, piantare chiodi
spile 1 v, ~ (ut, id) tendere, (fra hverandre) allargare, divanicare; ~ *opp* spalancare
spile 2 s. stecca (på paraply di ombrello)
spillem bacchetta
spill 1 gioco (pl -chi), giocata, (parti) partita (bridge) servizio, mus. modo di sonare, esecuzione f stile m; (skuespillers) recitazione f, mimica, modo di recitare; *drive sitt* ~ *med* prendersi gioco di, *ha i gi, la ha, fritt* ~ avere (lasciare) mani libere, *ha lett* ~ avere buon gioco; *nå har jeg* (vi, spil-let) *gående* ora la faccenda va per la sua china, *opp- gi spillet* abbandonare la partita, *spille et* ~ fare un gioco, giocare a qc, fig. fare finta, (et parti) fare una partita, *spille høyt* ~ rischiare grosso, giocare il tutto per tutto, *vinne spillet* vincere la partita, *tape i* ~ perdere al gioco, *vare med i spillet* stare al gioco, (ha en finger med) avere lo zampino nella faccenda *sette en ut av spillet* mettere qn fuori gioco, *med klingende* ~ con la banda in testa *sette på* ~ mettere a repentaglio, rischiare, compromettere, *hans ære står på* ~ e in gioco il suo onore

spill 2. mar., tekn. argano, verrucello
spill 3 (tap, perdita ~ *di kretter*) dispersione f di forze; spreco di forze, fatica sprecata.
spilledamp vapore m di scarico
spille 1 (væsker) versare, spandere, spargere. (for-spille) sprecare, (ødsle) sperperare; *gå til* ~ andare perduto
spille 2. giocare (*kort* a carte, *fothull* al calcio); ~ *på hansen* giocare in borsa; ~ *hasard* giocare d'azzardo, ~ *høvt* giocare forte, giocare una posta alta, ~ *høst* perdere al gioco; ~ *med* essere della partita, fig. stare al gioco, ~ *om noe* giocarsi qc., ~ *ut* giocare la prima carta, aprire il gioco; ~ *ut ruter* uscire di (el. con) quadri, *hvem spiller ut?* chi è di mano?
spille v 3. mus. s(u)onare; ~ *fløyte* (flûte) suonare il flauto (il violino); ~ *falskt* suonare, ~ *opp* attaccare a suonare, ~ *til dans* suonare musica da ballo
spille 4. teater recitare (*komedie* una commedia), ~ *en rolle* interpretare (fare) una parte, ~ *Nero* fare (la parte di) Nerone, *det spiller ingen rolle* non importa, ~ *dov* fare il sordo, ~ *syk* fingersi malato, ~ *uvitende* (dum) fare lo gnorri, ~ *komedie* fig. fare la commedia
spille 5 (tunkle) scintillare, sfavillare, ~ *i flere farger* mandare riflessi di vari colori, essere cangiante, ~ *i det blå* dare sul blu, *avnene spiller i hodet på ham* gli brillano gli occhi, *solen spiller i bølgen* il sole si riflette nelle onde, *et smil spiller på leppene hans* la sua bocca si atteggiava a un sorriso, *la sitt vidd* ~ fare sfoggio di spirito
spilleaften giorno di concerto, (teater) giorno di spettacolo, serata musicale (teatrale)
spillebank casa da gioco, casino, **spillebord** tavolo da gioco, tavolo (re) tappeto verde, **spillebule** bisca, **spillebuleer** biscazzieri m, **spilledjvel** demone m del gioco, **spilledåse** scatola musicale (el. armonica), carillon m inv
spillefilm film m inv (d'avventure, d'amore ecc.), lungometraggio
spillegal giocatore m accanito, che ha il vizio del gioco, **spillegjeld** debito di gioco
spillelærer(tinne) insegnante m, f di musica, maestro (a) di musica, **spillemann** sonatore m (ambulante), **spillemåte** modo (maniera) di suonare, stile m.
spillende (farger) sfavillante, cangiante, **spiller** giocatore m, mus. sonatore m; *lidenskapelig* ~ che ha la passione del gioco
spillerom tekn. gioco; spazio, margine m, fig. libertà d'azione, *gi en fritt* ~ dare carta bianca a qn., *ha fritt* ~ avere campo libero
spillesyke passione f del gioco, **spilletime** lezione f di musica
spillfakteri simulazione f, commedia, finzione f
spillkraft eccedenza d'energia elettrica disponibile in dati periodi (del giorno, dell'anno)
spillopp burla, scherzo; **spillopper** birichinate fpl, battolante fp, **spilloppmaker** burlesco m, pazzere(ione) m
spillvann eccedenza d'acqua, acque fpl di scolo
spilt, ~ *arbeid* (møye) fatica sprecata
spiltau box m inv, scompartimento
spinat spinacio, (rett) spinaci mpl; **spinatgrønn** verde spinacio
spindelnev ragnatela
spinett spinetta
spinke, ~ *og spare* risparmiare a oltranza, risparmiare lira su lira, lesinare
spinkel esile, gracile, mingherlino (også fig.)
spinn 1. filatura, (silkeorms) bozzolo, (edder-

koppes) tela, **spinn** 2. vite f, *gå i* ~ (fiy) entrare in vite, fig. perdere la bussola
spinne filare (*på rokk* al filatoio), (katt) fare le fusa, ~ *en ende* fig. raccontare una storia, **spinnemaskin** filatrice f, filatoio, **spinner** filatore m, zool. bionice m, **spinneri** filanda, **spinnerokk** fiato o (a pedale), **spannerske** filatrice f, filandaia
spinneside discendenza femminile, *beslekter på spinnesiden* imparentato dal ramo femminile; *gå over til* (tilfalle) *spinnesiden* diventare retaggio delle donne; **spinnesive** canto di filatrice; **spinnesvorte** zool. filiera, **spinning** filatura
spion spia, delatore m, (tyster) informatore m, **spionasje** spionaggio, **spionere** spiare, fare a spia, fare dello spionaggio, **spionering** spionaggio
spir guglia, cuspide f, (scepter) scettro
spiral spirale f, **spiralbor** punta di trapano el. cordale, **spiralfjer** molla a spirale, **spiralformet** (a) spirale; **spirallinje** (linea) spirale
spire 1. s. germoglio, germe m (og fig., *til di*); *embryone* m; (skogbruk) tronco (pl. -chi), *gå med spiren til en sykdom* i seg avere una malattia in incubazione, *håpefull* ~ rampollo di belle promesse, (lege-) medico in erba
spire 2. v. germinare, germogliare; fig. nascere, (komme fram) spuntare, (vokse) crescere
spire(a) bot. spica
spiredyktig germinativo, **spireevne**, -kraft potere m germinativo, **spirende** nascente, in germe; germinale, **spiring** germinazione f
spiritisme spiritismo; **spiritist** spiritista m, f, **spiritistisk** spiritico, spiritistico (pl. -ci)
spiritualisme spiritualismo, **spiritualist** spiritualista m, f, **spiritualistisk** spiritualistico
spirtuell spirituale; (vittig) spiritoso, *han vil gjerne være* ~ vuol fare dello spirito
spirtuosa alcolici mpl, **spiritus** spirito, alcool m, **spirtuslampe** lampada a spirito
spirevipp omuncolo, (sprade) bellimbusto
spise 1. s. cibo, mangiare (rett) piatto
spise 2. v. mangiare (*av handu* in mano), ~ *frukost* fare colazione, ~ *middag* pranzare, ~ *aften* cenare, ~ *brød til kjøttet* mangiare pane assieme alla carne, *hresketet spiser* i signori sono a tavola, *jeg kunne gjerne* ~ *ham* e da mangiarsi vivo, ~ *dårlig* (godi) mangiar male (bene), *like å* ~ *gode* amare la buona tavola, ~ *opp* mangiare tutto, pulire il piatto, (svelge) inghiottire, ~ *opp sin formue* mangiarsi il patrimonio, ~ *på gulltallerken* mangiare in piatti d'oro, ~ *seg mett* mangiare a sazietà, ~ *en ut av huset* mandare qn. in rovina
spisebord tavolo da pranzo, **spisegjester** clienti mpl, pensionanti mpl, ospiti a pranzo; **spisekort** lista delle vivande, menu m inv, **spisekrok** angolo pranzo, tinello
spiselig mangiabile, commestibile, edule, mangereccio, ~ *sopp* fungo mangereccio
spisepinne bastoncini mpl, **spiserør** esofago (pi-gi), **spisesal** sala da pranzo, (skole, kloster) refettorio, **spiseseddel** lista delle vivande, menu m inv, **spiseskje** cucchiaino da minestra, (mål også) cucchiainata, **spisesett** servizio da tavola, **spisestue** sala da pranzo, tinello
spisetid ora dei pasti (el. di pranzo, di cena ecc.), **spisevaner** abitudini fpl culinarie (el. gastronomiche), **spisevert** padrone m, trattore m, oste m, **spisevertinne** padrona, ostessa, **spisevogn** vagone m (el. carrozza) ristorante, **spiskammer** dispensa
spiss 1. adj. appuntito, aguzzo, acuminato, a punta, *en* ~ *bemerkning* una frase pungente, *ha spisse al-*

hæter fig farsi largo a gomitate

spiss 2 s. pan a cuspide f. (fjell også) guglia, picco (pl. -chi); (paraply) puntale m. (ytterste ende) estremità, mal vertice m. mil testa, *brekke spissen på noe* spuntare qc.; *i spissen for* alla testa di, in testa a, *stå stille seg i spissen for* essere (mettersi) a capo di, *sette noe på spissen* spingere qc. all'estremo

spiss 3 (titsetning) pizzico extra, *sette en ~ på måltidet* rendere il pasto più succulento (el raffinato), *sette en ~ på tilværelsen* rendere la vita più interessante

spissartikkel (leder) articolo di fondo, editoriale m.
spissborger borghesuccio, piccolo borghese m.
spissborgerlig da borghesuccio, grezzo; **spissborgerlighet** spirito piccolo borghese, modi mp. da borghesuccio, grettezza

spissbue arco a ogiva **spissbuestil** arkit. stile m. ogivale, **spissbuet** ogivale, a ogiva

spisse v. appuntire, appuntare, fare la punta a aguzzare, acuminare, ~ *munnen* fare boccuccia ~ *ører* drizzare le orecchie, ~ *seg til* acutizzarsi

spisser 1 (bryant-) temperamentalità m. **spisser** 2 pl. (personer) luminari mpl. pezzi mpl. grossi

spissfindig sottile, solistico (pl. -ci), cavilloso, *være ~* sottilizzare, spaccare un capello i quattro, **spissfindighet** sottigliezza, sofisticheria

spisskule proiettile m. a punta, **spisskål** cavolo cappuccio; **spissmus** toporagno, **spissneset** che ha il naso a punta **spisspullet** a punta

spissrut buochette fpl. *gå løpe ~* passare per le buchette

spisskøde slitta a un cavallo

spissvinkel angolo acuto **spissvinklet** ad angolo acuto, ~ *trekant* triangolo acutangolo

spjeld regolatore m. (på ovn di stufa), valvola

spjelk stecca, **spjelke** steccare

spjære 1 s. strappo, lacerazione f. **spjære** 2 v. lacerare, *spjæres* lacerarsi

spleis (tau) impiombatura, (sammenskudd) colletta **spleise** (tau) impiombare, (g. fte) sposare, accoppiare, (slå seg sammen) fare una coiletta, fare alla romana, **spleiselag** festa dove ognuno paga per il proprio consumo, **spleising** impiombatura

spild discordia, dissidio, sceszio, *sette (sd) ~* seminare zizzania, **spildaktig** discorde, in disaccordo.

spildaktighet discordanza, contrasti mpl.

splint scheggia, *fly i splinter* andare in frantumi *splinter ny* nuovo fiammante (el di zecca)

splintfri temprato, infrangibile; **splintvukker** mil. a prova di schegge, **splintfri glass** vetro che si rompe senza scheggiarsi

splintre mandare in frantumi *splintre* andare in frantumi, infrangersi, scheggiarsi

spini (klær) spacco (pl. -chi), (perne-) pennino; (papir-) borchia, tekn. copiglia

splitte (k. øve) spaccare (in due) *ferdere (r. ve. tu)* lacerare, (spre) disperdere, (gjøre uenig) dividere, mettere in disaccordo

splitelse (uenighet) disaccordo, (spredning) dispersione f. (gruppe) scissione f. scisma m.

splitter, ~ *gal* pazzo furioso, ~ *naken* nudo come un verme (el. come Dio l'ha fatto)

splitterter pisci. h. mpl. secchi spaccati

spattflagg hat. uera a due punte **splitting** di san. v. n. f. (rivning) lacerazione f. (spredning) dispersione f. **splittklein** sp. di legno compensato

spole 1 s. rocchetto, bobina, (sytråd også) spagnoletta, **spole** 2 v. avvolgere, tekn. bobinare (garn) annaspargere, incannare, ~ *av* dipanare

spoleapparat bobinatrice f. **spolatrice** f.

spolebe(r)n anat. radio, **spolegarn** filo incannato, **spolemaskin** incannatrice

spolere guastare, *av* guastare sciupare

spoling bobinatura, (garn) incannatura

spolorm ascande m.

spon truciolo (av tre di legno, av metall) metallico

spoonplate truciolato, truciolate m. *finert* ~ tavola di truciolato compensato, **spoonplateindustri** industria del truciolato; **spontak** tetto con copertura di assicelle

spontan spontaneo, **spontanitet** spontaneità

spor traccia,orma, (sær) dyrs) pista, (jakt, mil) pista, (melom skinner) scartamento: (fals, fure) scanalatura, solco (pl. -chi), (skinnespor) binario, fig. vestigio, *det fins ikke spor* di non c'è traccia di, *ikke ~* 'niente affatto' per nulla', *det er ikke det ~* *å se* non si vede niente, *mistet sporet* perdere le tracce (jakt) la pista, *de pestet godt på pinst dera* guare; fig. fuoriuscire, *gå i ens ~* ricalcare le orme di qn, *beinge (fore) hjelpe en på sporet* mettere qn sulle tracce, *komme på ~ etter* rintracciare, *sette ~ etter seg* lasciare traccia, *være på ~ etter* essere sulle tracce di

sporadisk sporadico (pl. -ci), ~ *oppvreden* (forekomst) sporadica

spore 1 s. (rytters, hanes, bot) sperone m, biol. spora, fig. sprone m. pungolo, (oppmuntring) incitamento, stimolo; *gi av sporene* dar di sprone (di sproni)

spore 2 v. (opp-) rintracciare, (merke) accorgersi di, intuire (hest) spronare

sporedannelse sporulazione f.

sporestreks a spron battuto, di gran corsa

sporbund segugio (også fig.); **sporles(f)** senza traccia **sporsans** finto, fam. buon nano

sporskifte scambio, (apparat også) deviatore, **sporskifter** deviatore m. **sporsne**, *følge etter på ~* seguire le tracce sulla neve recente

sport sport m. inv., *drive ~* fare dello sport, praticare lo sport **sportel** casuale, occasionale, **sportler** incerti mpl. **sports-** sportivo

sportsartikler articoli mpl. sportivi, **sportsbedrift** prestazione f. sportiva, **sportsbruk**, *klar til ~* abiti, adatti per lo sport, **sportsdress** abito sportivo, **sportsfiske** pesca sportiva, **sportsfly** aereo da turismo, **sportsgren** sport m. inv.

sportsidiot fanatico (pl. -ci) dello sport, (-fan) tifoso, **sportsinteressert** sportivo, **sportsjakke** giacca sportiva, **sportskamp** gara sportiva, **sportsklubb** circolo sportivo, associazione f. (società) sportiva, **sportslig** sportivo

sportsmann (-kvinne) sportivo (sportiva), **sportsmessig** sportivo, **sportsmodell** (bil) macchina sportiva, modello gran sport, **sportsprestasjon** prodezza sportiva, ottima prestazione f. sportiva

sportsredakter redattore m. della cronaca sportiva

sportsreferat cronaca sportiva, **sportsreferent** cronista m. f. sportivo (a)

sportsserme gara (el. manifestazione f.) sportiva

sportsutstyr attrezzatura sportiva, **sportsånd** spirito sportivo (el. agonistico)

sporvei tranvia, **sporveisfunksjoner** impiegato delle tranvie, tranviere m, **sporveisselskap** azienda tranviaria, **sporveistraffikk** traffico tranviario, **sporvidde** scartamento, **spurvogn** vettura tranviaria, tranvai m. inv., tram m. inv., **spurvognsbillett** biglietto tranviario (el. da tram), **spurvognsforbindelse** servizio tranviario, **spurvognskundukter** biglietto (rto di tram, **spurvognsline** linea tranviaria, **spurvognsrute** linea di tram

sporvognsstans arresto della circolazione tranviaria, sporvognsstoppsted fermata di tram, sporvognstraftikk circolazione f tranviaria, sporvognsstyrer manovratore m di tram.

spotlight piccolo proiettore m da scena, spot m inv, spotsk se: spottende; spotskhet scherno, spott bef-fa, derisione f (hån) scherno, dileggio, (g, onstand for ~) zimbello, favola, ~ og skade følges ad al danno si aggiungono le beffe, drive ~ med beffarsi di, deridere; bare være til ~ og skam (spe) essere esposto a scherno e umiliazioni

spotte deridere, beffarsi di, canzonare; ~ Gud bestemmiare Dio, ~ enhver beskrivelse superare ogni confronto; ~ med det hellige commettere sacrilegio.

spottedikt epigramma m; spottefugl zool tordo beffeggiatore: fig canzonatore m, burlone m; spotteglose parola mordace, spottelyst voglia di prendere n giro, spirito beffardo spottende canzonatorio, beffardo, derisorio, satirico (pl. -ci).

spotter canzonatore m, dileggiatore m, (gudsbespottet) bestemmiatore m, blasfemo, spotteskrift satira, scritto epigrammatico

spotpris prezzo irrisorio, til ~ a poco prezzo, få noe til ~ avere qc per un tozzo di pane

spove zool chiuro

sprade(basse) damerino, zerbinotto, belimbusto, gaga m

spraglet variopinto, screziato, variegato

sprake crepare, scoppettare

sprang salto (og fig), balzo, gymn. volteggio al cavallo, i ~ al balzo, stå på spranget til d stare per, essere sul punto di, esser lì, lì per

spreide distendere, (med mellomrom) intervallare; (til alle sider) spargere, spandere, (små ting) disseminare; ~ ens tanker distrarre qn., ~ seg disperdersi, sparpagliarsi, dileguarsi, mengden spredte seg i parkene la folla si sparpaglio nei parchi, ~ i uti rykter spargere voci

spredelese lente f concava, spreder irrora-trice f, (ut) lancia, spredning diffusione f, dispersione f, sparpagliamento, (frø) disseminazione f

sprede diffuso, sparso, disseminato, fig confuso

sprek vivace, in gamba, arzilla.

sprekk fenditura, crepa, spaccatura, (hud-) screpolatura, (le isaker) incrinatura

sprekke tr v incrinare, far scoppiare; intr v scoppiare, incrinarsi, screpolarsi, sprekkeløst che sta per scoppiare, ~ av nysgjerrighet che scoppia di curiosità

sprell (det å sprell) guizzo, sgambettamento, (bråk) schiamazzo, baldona, sprell (med armer og bein) dimenarsi, agitarci, (fisk) guizzare, (med beina) sgambettare; sprellmann marionetta. sprelling (il) dimenarsi, (il) guizzare; sgambettamento

sprelsk vivace, irrequieto, guizzante, impulsivo

spreng; arbeide på ~ lavorare indefessamente

sprengbar esplodente, esplosivo, sprengbombe bomba dirompente

sprengge 1. tr v far esplodere, far saltare (banken il banco), (sær) mine brillare, (bryte opp) forzare, scassinare; (bryte i stykker) spezzare, (slå inn) sfondare, (hest) sfiancare, spossare; (strø med salt) cospargere di sale, salare; ~ fra hverandre mit. disperdere

sprengge 2. intr v, ~ av sted correre a briglia sciolta ~ inn på fienden piombare sul nemico

sprengfull pieno, zeppo, pieno da scoppiare, sprenggranat granata dirompente, sprenghetten innesco (pl. -chi), sprengkull (borekull) foro di mina, let

ter eksplosjon) cratere m, sprengkile cuneo; sprengkraft forza esplosiva, sprengkrutt polvere f pirica, sprengkulde freddo intenso (polare, cane); sprengkule pallottola esplosiva.

sprengladning carica esplosiva, detonatore m, sprenglegeme esplosivo

sprenglese studiare indefessamente, fam. sgobbare; sprenglerd dottissimo, non sapientone m, være ~ essere un pozzo di scienza.

sprengning (il) far saltare, forzatura, rottura, esplosione f, scoppio; fig. disintegrazione f

sprengprosjekt il proiettile m esplosivo, sprengsats carica, sprengstoff esplosivo sprengstykke scheggia, sprengvirkning effetto d scoppio

spret (hopp) sobbalzo, (laps) zerbinotto

sprette (i været) saltare; (ball) rimbalzare, (fare opp) balzare, scattare, bot germogliare, gemmare, (søm) scuire, ~ hull bucare; ~ en flaske sturare una bottiglia, ~ i av, opp scuire; ~ opp en bok tagliare le pagine di un libro ~ margin opp på sbu-dellare

spretten vispo, vivace; sprettert fionda

sprimar asta diagonale

sprike allargare, divancare (med fingrene le dita), (være åpen) essere aperto, essere scuilo, non chiudere bene, (ikke stemme overens) essere contraddittorio

spring rubinetto springbrett gym pedana elastica, fig trampolino, springbrønn pozzo artesiano, (olje) pozzo da cui sgorga petrolio

springdans danza villereccia norvegese

springe saltare, balzare; (løpe) correre; (briste) scoppiare, spaccarsi, (tau) rompersi, (slå sprøkk) incrinarsi, ~ fram balzare (lanciarsi) in avanti, (om ting) sporgere, ~ hit og dit correre di qua e di là, ~ i lufta saltare in aria, ~ i været (pris) salire alle stelle, prisene sprang i været c'è stato un brusco aumento dei prezzi, ~ nedover trappa scendere le scale di corsa, ~ om kring ~~salte~~ ~~are~~ scorrazzare; ~ opp saltar su, sobbalzare, (åpne seg) spalancarsi bruscamente; ~ opp trappa salire le scale correndo; ~ opp av stolen balzare dalla sedia, ~ over saltare, ~ ut uscire correndo; saltare fuori, (i vannet) gettarsi in acqua, (knopp, blomst) sbocciare, (trær) copersi di foglie, (om vann) scaturire, (elv) sorgere, nascere, avere la sorgente

springende fig discontinuo, saltuario, adv fig a salti, in modo discontinuo, saltuariamente

springer (hest) saltatore m, (sjakk) cavallo, mus, danza campestre norvegese

springfjær molla a spirale springflo marea altissima, alta marea sizigiale springhjul defino, springkniv coltello a serramanico, springmadras materasso a molle springmarsj passo di corsa

springvann fontana, getto d'acqua, (enkel stråle) zampillo

sprinkelkasse cassa a gabbia, gabbia di legno

sprinkelverk graticciata, graticolato

sprint sprint m inv., (tarisekning) scatto, sprinter velocista m, f, sprinter m. f inv

sprisedil vela con asta diagonale

sprit spinto, alcool m, spritapparat fornello a spinto, spritfabrikant distillatore m; fabbricante m di liquori, spritfabrikk distilleria, fabbrica di liquori, spritholdig alco(o)lico

spritleppe lampada a spinto, spritsmugler contrabbandiere m di alcolici (el di liquori)

sprosse (vindus-) traversa, riquadro

sprudle zampillare, sprizzare, fig sfavillare, essere spumeggiante sprudling zampillo

sprukket incrinato, scoppiato; (hud) screpolato; (i glasuren) cavillato, craquelé
sprut spruzzo, getto; **sprute** (væske) spruzzare, sprizzare, schizzare, (freske) crepitare, (penn) macchiare, (søle) schizzare, ~ (id) vomitar fiamme, (tøye) lanciai fiamme, **sprutted**, **bli** ~ diventare di fiamma
sprø (kake) croccante, (stein) friabile; (skjør) fragile, (tåpe ig) looco (pl -chi)
sprøyt (sprut) spruzzo, zampillo, (tøy) corbellena
sprøyte 1 s. pompa, med siringa, (hage-) annaffiatore; (partyme o l) spruzzatore m, atomizzatore m, (injesjon) iniezione f, puntura, agr. irroratrice f
sprøyte 2 tr v spruzzare, schizzare, agr. irrorare (vann) annaffiare, intr v zampillare, schizzare, schizzettare, sprizzare, mandar spruzzi, *sola sprøyte opp i ansiktet på meg* il fango mi schizzò in faccia
sprøyte 3 adv., ~ full ubriaco fradicio; ~ gal matto da legare
sprøyteflaske spruzzella, (stryking) spruzza-biancheria m inv, **sprøytemale** verniciare (pitturare) a spruzzo, **sprøytemaling** pittura a spruzzo, **sprøytemiddel** sostanza antierogamica insetticida m
sprøytepistol pistola per la verniciatura a spruzzo, **sprøyteut** bocchetta; **sprøyteveske** liquido anticrittogamico (el insetticida), **sprøyte** (n)g zampillo, spruzzatura, agr. irrorazione f
språk lingua, linguaggio, idioma m, stile m, (sær-
språk for samfunnsklasse) gergo (pl -ghi); *hjer-
 tet / øynene*, ~ il linguaggio del cuore (degli oc-
 chi), *føre et besynderlig* ~ usare un linguaggio
 strano, *skrive et fyndig / mandig*, ~ possedere uno
 stile potente (virile), *i matematisk* ~ in linguaggio
 matematico, *i simpelt* ~ in un linguaggio volgare,
 volgarmente parlando; *ut med språket* avanti, par-
 la' *ikke ville ut med språket* rifiutarsi di parlare
språkbemerkning osservazione / suona lingua **språk-
 blomst** perla giapponese foretto
språkbruk uso della lingua, parlata, *foreldet* ~ par-
 lata antiquata arcaismo
språkegenhet, -eiendommelighet (idiatisme), forma
 diomantica **språkfeil** errore m di lingua **språkesmø**
språkferdighet padronanza d'una (di una) lingua
språkforderver chi provoca la corruzione d'una
 lingua, **språkforsker** linguista m, l, glottologo (pl
 -gi); **språkforvirring** confusione f di lingue, con-
 fusione f babelica, habele f, **språkfølelse** sentimen-
 to della lingua
språkgeni spiccata attitudine per le lingue, (person)
 genio poliglotta **språkgranskning** linguistica glot-
 tologia, **språkhistorie** storia della lingua, storia lin-
 guistica, **språkhistorisk** storico-linguistico, **språk-
 kart** atlante m linguistico
språkkunnskap conoscenza di una lingua (delle lin-
 gue) *ha gode språkkunnskaper* conoscere bene le
 lingue, **språkkyndig** che conosce bene una lingua,
 (som kan flere språk) poliglotta m, f; **språkkyndig-
 het** ottima conoscenza di una lingua (delle lingue)
språklig linguistico (pl -ci), di (el della) lingua, *der
 språklige* lo stile, il linguaggio, l'uso della lingua,
en ~ *forvanskning* una corruzione della lingua, un
 solecismo
språklýd fonema m **språklær** linguista m, f, **språk-
 lærer** grammatica, **språklærer** (inne) insegnante m, f
 di lingue, **språkmann** linguista m, glottologo (pl
 -gi), poliglotta m
språkmektig poliglotta, che conosce molte lingue
språkregel regola grammaticale, **språkreiser** puri-

sta m, f; **språkreising** purismo; **språksaken** la
 questione della lingua, **språksamfunn** comunità
 linguistica **språksammenligning** comparazione f
 delle lingue, **språkstrid** disputa linguistica, contro-
 versia sulla questione della lingua
språkstridig contrario alle regole grammaticali, in
 contrasto con il genio della lingua, **språkstudium**
 studio della (delle) lingua (e), filologia
språktalent sa språkgeni, **språkundervisning** inse-
 gnamento di una lingua (delle lingue)
språkvitenskap linguistica, glottologia
språksett famiglia linguistica (el di lingue)
språker orecchio per le lingue
språkevelse esercizio di lingua
spurs zaffo, se **spunsehull**, **spunse** zaffare, **spunse-
 hull** foro, coochiume m
spurt volata, sprint m inv, **spurte** accelerare la cor-
 sa, fare una volata
spurv passero, (spurvefugl) uccello dei passeracci,
skytte ~ med kanoner usare mezzi sproporzionati
spurvehagl mighiarini mpl, **spurvehauk** spaviero,
spurveuzge passerotto
spy 1 v vomitare, (flue) deporre le uova, **spy** 2 s
 vomito, (flue-) uova (pl) di moscone
spyd giavellotto (også sport), spiedo, lancia
spydglans antimonio
spydig sarcastico (p - c mordace beffardo m,
 igno; **spydighet** malizia, sarcasmo, frecciata
spydkest lancio del giavellotto **spydkastrer** giave-
 llottista m, f **spydskaff** asta
spylne moscone m de la carne
spygatt mar. ombriale m
spyle lavare, **spyling** lavaggio
spytt saliva, sputo, **spyttavsondring** salivazione f
spytte sputare, (ofte) sputacchiare, ~ *en i ansiktet*
 sputare in faccia a qn, ~ *ut (etter hoste)* espetto-
 rare, **spyttebakk** sputacchiara **spyttekluse** sputo,
 sputacchio, **spytting** (lov) sputare, sputi mpl, **spyt-
 kjertel** ghiandola salivare, **spyttslikker** leccapiedi
 m, f inv **spyttslukkeri** piaggeria
spøk scherzo, celia, burla, *grov* ~ scherzo di cattivo
 gusto, *F* scherzo da prete, ~ *til side* scherzi a parte,
 a parte gli scherzi, *det er bare* ~ e solo per scherzo,
det er Deres (behagelige) ~ Lei ha voglia di scher-
 zare *drive* ~ *med* burlarsi di fare uno scherzo a,
forstå ~ stare allo scherzo, *ikke forstå* ~ non sa-
 per stare allo scherzo; essere suscettibile, *alltid ha
 en* ~ *på rede hånd* esser sempre pronto a scherzare;
for ~ per scherzo, per celia, per burla, per ridere
spøke 1 v scherzare, celiare, *han er ikke til d* ~ *med*
 con lui non si scherza
spøke 2 v (gå igjen), *det spøker her i huset* questa
 casa è visitata dagli spiriti (spettri); *dette mennes-
 ket spøker i hjernen på meg* l'immagine di questa
 persona mi ossessiona, *en tanke spøker i hodet mitt*
 mi frulla un'idea in capo
spøkefugl barbone m, mattacchione m
spøkefull giocoso, scherzoso, **spøkefullhet** tempera-
 mento scherzoso, lepidizza
spøkelse spettro, spinto, fantasma m
spøkelsesaktig spettrale **spøkelseshistorie** storia di
 spettri e di fantasmi **spøken** apparizione f di
 fantasmi, visita di spettri
spørger chi domanda, interrogante m, f
spørre domandare chiedere (*en om noe* qc a qn); ~
en (ut) om noe interrogare qn su qc, ~ *sin sam-
 vittighet* interrogare la propria coscienza, ~ *etter
 en* chiedere di qn; ~ *etter ens befinnende* infor-
 marsi della salute di qn, ~ *seg for* informarsi (has
 en da, presso qn, om noe su qc); ~ *seg fram* do-

mandare che strada prendere; ~ *en om veien* chiedere la strada a qn.; ~ *en om mange ting* fare molte domande a qn.; *kun man ~ (om det)* 'è permesso fare una domanda?'; ~ *en om* ... chiedere a qn. se ...; *det spørres om hvorvidt* c'è da chiedersi se, la questione è di sapere se; ~ *en ut* interrogare qn sottoporre qn. ad un interrogatorio; (*vedholdende*) subissare qn. di domande, fare un terzo grado a qn.

spørreform forma interrogativa, **spørrelyst** mania di domandare; **spørrende** interrogativo; *se ~ på* interrogare qn. con lo sguardo; **spørreord** particella interrogativa; **spørreskjema** questionario; **spørresyk** che fa molte domande; **fiocanasor**; *være ~* fare troppe domande

spørring (il) domandare, (il fare) domande fpl.

spørsmål domanda, interrogazione f, questione f *det store ~* la vera questione, *rette (stille) en et ~* fare (porre, rivolgere) una domanda a qn.; *det er ennå et stort ~* resta ancora da vedere, la questione è ancora in sospeso; *det var da også et ~* 'che (razza di) domanda!'; *det er hele spørsmålet* la questione è tutta qui; *spørsmålet om* il fatto di sapere se; *det er ikke ~ om* non è questione di; *det er ikke ~ om* *ui* non c'è il minimo dubbio che (+ non + konj.)

spørsmålsliste questionario

spørsmålstegn punto interrogativo

spøtt *ikke forstå (det)* ~ non capire; un'acca

spå tr. v. predire, divinare, pronosticare, profetare intr. v. predire l'avvenire augurare, trarre sospiri ~ *i handa* leggere la mano, ~ *i kort* fare le carte; ~ *i stjernene* astrologare, fare l'oroscopo; *menne sket spør* l'uomo propone e Dio dispone

spådom predizione f, profezia, divinazione f, presagio **spådomskunst** arte f di divinazione **spåkjerring**, -*kone* indovina, (i handa) chiromante f; (i kort) cartomante f, myt. pitonessa; **spåmann** indovino, chiromante m, cartomante m, hist. augure m

spån (høvel-) truciolo; **spånkurv** cesto di trucioli

S/S *mar* (nave f a) vapore m, piroscalo

sta ostinato, caparbio, testardo; ~ *som et esel* testardo come un mulo

stab stato maggiore; *min ~* il mio personale, la mia squadra, i miei collaboratori, i miei diretti dipendenti

stabe 1 v. camminare a passi incerti

stabe 2 s. ceppo; **stabbestein** paracarro

stabbur costruzione f rurale adibita a dispensa

stabel testone m; *gammel ~* vecchio cocciuto

stabel (bøker) pila, (ved-) catasta, *mar* (bedding) scalo (scoperto); *gå av stabelen* essere varato; *ha et verk på stabelen* avere un'opera in cantiere; *la gå av stabelen* varare; *se et skip gå av stabelen* assistere al varo di una nave **stabelutvikling** *mar* varo; **stabelvare(r)** merce f in magazzino

stabil stabile; **stabilisator** stabilizzatore m; **stabilisere** stabilizzare; **stabilisering** stabilizzazione f; **stabilitet** stabilità

stable, ~ (*upp*) accatastare; *stable på beina* mettere in piedi; **stabelstoler** sedie fpl sovrapponibili (el accatastabili)

stabsoffiser ufficiale m di stato maggiore; **stabsserjant** sergente m maggiore; **stabssjef** capo di stato maggiore

stad città; *den evige ~* la città eterna

stadfeste confermare, (lov) sancire, jur. convalidare, (traktat) ratificare; **stadfestelse** conferma, sanzione f, convalida, ratifica

stadig stabile, costante; (uavbrutt) continuo; *være i ~* *kontakt med* stare in continuo contatto con. ~

(*vekk*) continuamente, di continuo, sempre; **stadighet** (støhet) assiduità; *til ~* di continuo, a ogni pie sospinto; (sedvanlig) abitualmente, di solito

stadion stadio, campo sportivo

stadium stadio, fase f, periodo; *på forhædende ~* in preparazione, allo studio, in fase preliminare; *overstalt ~* stadio superato

stads- urbano, cittadino, di città; **stadsfysikus** medico a capo dell'Ufficio Igiene (di una città); **stadsingeniør** ingegnere m a capo dei Lavori Pubblici

stafett stafetta; **stafettløp** (gara a) stafetta; **stafettløper** stafettista m; **stafettpinne** bastone m

stafasje figure fpl di sfondo; **staffeli** cavalletto;

staffelbilde quadro di cavalletto

stag *mar* strallo; *gå over ~* virare di bordo in prua

støtte (holde tilbake) trattenere, (tøyse) frenare.

(styre) tenere a freno, (berolige) rabbonire

stagnasjon ristagno; **stagnere** ristagnare, languire

stavgende *mar* virare di bordo in prua

støhet ostinazione f, testardaggine f

stake 1 s. pertica; *mar* boa ad asta, meda

stake 2 v. *mar* ~ *en båt* manovrare una barca con la pertica, ~ *seg fram* usare la pertica (per far avanzare la barca); *puntare* sul fondo con la pertica

stakitt stecato, steconato; **stakittverk** graticolato

stakk (høy-) mucchio di fieno, (halm) pagliaio, (sk, ørt) sottana

stakkar poveruomo, povera donna, poveraccio (a), poverello (a); *elendig (ynkelig) ~* povero diavolo;

den lille stakkaren il poverino; *jeg ~* disgraziato che sono; **stakkars** povero, meschino, disgraziato, ~ *meg* povero me

stakkato mus. staccato, fig. scandito

stakket breve, (flyktig) fuggevole, effimero

stakkåndet che ha il fiato corto, med. asmatico (pl. -er); **stakkåndethet** fiato corto, med. asma

stalagmitt stalagmite f; **stalaktitt** stalattite f

stall stalla, (hest-) scuderia; **stallbror** compagno;

stallfore foraggiare nella stalla; **stallforing** stabulazione f; **stallkar** stalliere m; **stallmester** scudiero;

stalliere m capo, capo di scuderia

stam balbuziente; *en ~* *mann* un balbuziente

stam- genealogico (pl. -er), d'origine, pro-; **stamaksje** azione f di prima emissione, azione f ordinaria;

stambane ferrovia principale; **stambok** libro genealogico, registro genealogico, (album); albo; **stambord** tavolo fisso

stamfar genitore m, capostipite m; **stamgjest** cliente m f (isso) (a); frequentatore m assiduo

stamgods patrimonio in fedecomesso; **maggiorasco** **stamherre** erede m (fedecommissario)

stambet balbuzie f

stambes maggiorasco (pl. -chi); **maggiorasco**;

stambesbesitter che possiede un maggiorasco

stamkafé caffè (el bar) abituale (el preferito)

stamløsning kyem. acqua madre

stamme 1 bot tronco (pl. -chi); fusto; (ætt) ceppo;

stipite m; (folke-) tribù; gram. tema m, radice f

stamme 2 v. (være stam) tartagliare, balbettare; ~

fra (familie) discendere da, (sted) provenire da

essere onudo da, (tid) datare da, (skrive seg fra)

derivare da (også gram.)

stammende balbuziente; **stamming** balbuzie f; tartagliamento, balbettamento

stammor progenitrice f, ava; **stamord** radicale f

stamp (balje) tinozza

stampe *mar* beccheggiare, (i jorda) pestare i piedi

(hest) scalpitare; (vadmøl) gualcare, solare

(pansette) impegnare; ~ *jorda* calcare la terra;

(med jomfru) costipare il terreno, ~ *mot brodden* ricalcitrare far resistenza
stampe 2 s. *stá* ~ non fare progressi, essere a un punto morto
stampemolle guaihuera, foliatrice f, **stamper** pestello, mazzapicchio, **stampesjø** mare m da beccheggio **stampeverk** macchinario per folatura, frantumatrice f, **stamping** compressione f, pigiatura, (klede) folatura, mar beccheggio
stampublikum pubblico abituale (el affezionato)
stamtavle tavola genealogica, (dyre-) pedigree m inv, certificato genealogico, **stamtre** albero genealogico
stand 1 padiglione m, stand m inv
stand 2 (tilstand) stato, condizione f (samfunns-klasse) classe f, (stilling) ceto, rango, ordine m *de høvere stender* i ceti alti, le classi abbienti, *holde* ~ resistere, tener duro, *holde* ~ *mot fienden* tener testa a, nemico, *av hu*, (lav ringe simpel) ~ di condizione elevata (bassa, umile), *av vdr* ~ del nostro ceto (rango), *i god* ~ in buono stato, in buone condizioni, *i summe* ~ *i sum for* nelle medesime condizioni, tale e quale a prima, *i utmerket* ~ in perfetto stato, *gjøre i sette* i ~ aggiustare, riparare, (bøte stoppe) rappazzare, rammendare /á i ~ (ordne) combinare, organizzare, (gjennomføre) portare a termine, concludere, *gjøre senga i* ~ (ri)fare il letto, *gjøre rummet i* ~ tassettare (riordinare) la camera, *holde i* ~ mantenere in buono stato, fam. tenere bene, *komme i* ~ (sø) realizzarsi, avere luogo, (bli ordnet) essere combinato, *ikke komme i* ~ (m-slykkes) fallire, andare a monte, *være i* ~ *til* essere in grado di (el capace di), *sette i* ~ *til* mettere in grado di, rendere idoneo a, permettere di, *ute av* ~ *til* incapace di, impossibilitato d
standard modello, livello, standard m inv, (mål) campione m, (myntsløt) titolo, (banner) stendardo
standardartikkel articolo standard
standardisere standardizzare, unificare, **standardisering** standardizzazione f, unificazione f, **standardpakning** confezione f standard, **standardprodukt** prodotto standard, **standardtype** modello standard, tipo corrente, **standardutgave** edizione f definitiva, **standardvare** merce f corrente (ordinaria), **standardverk** opera tipo (modello)
stander (trekantet flagg) gagliardetto
standfugl uccello stazionario
standhaftig fermo, perseverante, tenace, (urokkelig) irremovibile **standhaftighet** fermezza, tenacia
standhund cane m da ferma, **standjakt** caccia ala posta, **standkvarter** quartiere m, guarnigione f, accantonamento, **standplass** posto di tiro, (jakt) posta
standpunkt punto, posizione f, presa di posizione (synspunkt) punto di vista, convinzione f, *fra et kirkelig* ~ da un punto di vista ecclesiastico, **standpunkt-karakter** voto di scrutinio, voto trimestrale, voto di fine anno, **standrett** corte f marziale, *innføre* ~ proc. amare la legge marziale
standsfelle pan m, f inv, **standsfordom** pregiudizio di classe **standsforskjell** differenza di condizione di classe **standsfølelse** spirito di corpo, solidarietà di classe, **standshovmod** orgoglio di classe, **standsmessig** conforme (confacente) allo stato sociale (al rango alla condizione), **standsper-son** personaggio di alto rango
stang stanga, asta, pertica, sbarra, (brille-) stanghetta (lakris o l) bastoncino, (lakk, sukker) can-

netto, (gull, sølv) lingotto, mar albero *halvveis på stangen* a mezz albero, *på halv* ~ (dødsfall) a mezz asta *holde en stangen* tener testa a qn
stangbessel morso a tiranti di metallo
stange cozzare, dare cornate
stanghest cavallo di timone, **stangjern** ferro in sbarre, **stanglakk** lacca in canneli, **stanglorgnett** occhialeto, lorgnette f **stangsåpe** sp di sapone in sbarre
stank puzzo, lezzo, tanfo, fetore m
stankelben tipula, zanzarone m degli orti
stannol stagnola
stans arresto, sosta, fermata, (opphør) cessazione f (avbrudd) interruzione f (foreløpig) sospensione f
stanse 1 intr v arrestarsi fermarsi, (opphold) sostare, soffermarsi, (bål) fare scalo, tr v fermare, arrestare, (få til opphør) far cessare, (foreløp g) sospendere, *stans'ferma' fermati' fermatevi'*, ~ *med i arbeidet* sospendere il lavoro, ~ *blinde* arrestare l'emorragia
stanse 2 v (skjære ut) stampare imbutire
stanse 3 s tekn stampo, matrice f
stanse 4 (støfe) stanza
stansemaker stampatore m, **stansemaskin** punzonatrice f, **stansing** stampaggio, punzonatura
stapelplass deposito
stappe 1 s (mat) pure purea
stappe 2 v stipare, imbottire, **stappfull** pieno zeppo stipato, **stappmett** satollo, rimpinzito
starblind completamente cieco
starbåt star f inv stela
starrgras carice f
start (avreise) partenza (bil) avviamento, messa in moto, (fly) decollo, (begynnelser) inizio *få en dærlig* ~ partire male **startbane** pista di partenza, (fly) pista di volo (el di decollo)
starte partire prendere il via, (fly, ta av) decollare, (slå på tenne) accendere, (sette gang) mettere in moto, ~ *egen forretning* avviare un'azienda mettere in proprio
starter motore m, starter m inv, (bil) motorino d avviamento, starter m inv
startflagg bandierina di partenza, **startforbud** divieto di partecipare, **startgir** velocità iniziale, **startkapital** capitale m iniziale (el d apporto), **startklar** pronto per la partenza (per l'avvio, per il decollo ecc), **startlinje** linea di partenza, **startnummer** numero di partenza, **startnøkkel** chiavetta (d accensione), **startpistol** pistola per dare il via, **startplass** (fly) area di partenza (fop) zona di partenza, **startreklame** pubblicità di lancio
stas fasto, pompa, lusso, (pynt) ornamento, (smykker) gioielli mpl (klær) vestiti mpl da festa (ser skaps-) festa, (juks) robaccia, *hele stasen* tutto quanto, tutta la baracca, *gjøre* ~ *av i på* fare festa a, tenere in gran conto, *i full* ~ in gran gala, in pompa magna, *hure være til* ~ essere solo per mostra, stare solo per farsi vedere
stas- da festa di gala, da cerimonia
staselig elegante (pers) che ha portamento signorile se også statelig
stasjon stazione f *hufri* ~ avere vitto e alloggio gratis, se ellers sammensett brannstasjon etc
stasjonere tr v dislocare, intr stationare, **stasjonsby** cittadina (el paese m) con stazione ferroviaria, **stasjonsmester** capostazione m
stasjoner stazionario
stat stat, Stato, *Amerikas Forenede Stater* gli Stati Uniti d'America

statistisk, ~ *lesning* lettura approfondita
 statelig imponente, (person) prestante, ~ *utseende*
 prestante, bel portamento, se også staselig
 statisk statico (pl. -ci), statisk comparsa, figurante
 m, f, *vere* ~ fare la comparsa, fig. fare da comparsa
 statistik statistico (pl. -ci), statistikk statistica
 statistisk statistico (pl. -ci)
 stativ sostegno
 stats- di (el. dello) Stato, statale, pubblico (pl. -ci);
 statsadvokat pubblico ministero, procuratore m
 della Repubblica (for del Re), statsanliggende af-
 fare m di Stato, statsansatt impiegato statale, sta-
 tale m, f statsautorisert autorizzato dallo Stato,
 giurato, statsavgift imposta statale
 statsbane ferrovia statale, (Italia) Ferrovia dello
 Stato, statsbank banca nazionale, (Italia) Banca
 d'Italia, statsbedrift impresa statale, industria di
 Stato, statsbegivenhet avvenimento nazionale,
 statsbidrag sovvenzione f statale, *fd* ~ essere sov-
 venzionato dallo Stato
 statsborgerbrev decreto di cittadinanza, statsbor-
 gerforhold cittadinanza, sudditanza, statsborgerlig
 di (el. da) cittadino, civico (pl. -ci), statsborgerrett
 cittadinanza, nazionalità, statsborgerskap cittadi-
 nanza
 statsdrevet gestito dallo Stato, (nasjonalisert) na-
 zionalizzato, statsdrift gestione f statale; azienda
 statale, statserendom proprietà dello Stato
 statsfarlig pericoloso per lo Stato, che mette a re-
 pentaglio la sicurezza dello Stato, statsfengsel pri-
 gione f di Stato, statsfinanser finanze fpl statali,
 statsforanstaltninger provvedimenti mpl governa-
 tivi, statsforbrytelse delitto contro lo Stato, delitto
 politico; statsforbryter delinquente m politico;
 statsforbryteriisk delittuoso contro lo Stato,
 statsforetagende impresa dello Stato; industria sta-
 tale, statsforfatning costituzione f; statsforhold re-
 lazioni fp politiche
 statsform forma di governo, statsforretning affare
 m di Stato, statsforvaltning amministrazione f del-
 lo Stato, amministrazione pubblica
 statsgarantert garantito dallo Stato; statsgjeld debi-
 to pubblico; statshemmelighet segreto di Stato,
 statshensyn ragione f di Stato
 statshusholdning finanze fpl statali, economia di
 Stato; statsinntekt entrate fpl dello Stato
 statskalender annuario di pubblica amministrazio-
 ne, statskasse Tesoro, erario pubblico, statskirke
 Chiesa di Stato, statsklokskap abilità politica,
 statsklokt con ocularità politica
 statskontroll controllo statale (el. governativo);
 statskupp colpo di Stato; F golpe m
 statslegeme corpo politico, statsliv vita politica, po-
 litica nazionale, statslere scienza politica, statlos
 apolide m, f; statslån prestito pubblico
 statsmakt autorità (el. potere m) dello Stato; *den*
bestående ~ l'autorità costituita, statsmann stati-
 sta m, uomo di stato, statsmidler denaro pubblico,
 statsminister Presidente m del Consiglio, Primo
 Ministro; statsmonopol monopolio di stato
 statsobligasjon buono del tesoro, titolo di stato,
plassere sin formue i statsobligasjoner investire il
 patrimonio in titoli di stato, statsomveltning rivo-
 luzione f, statspolitik polizia statale
 statsregnskap bilancio (consuntivo) statale; conta-
 bilità nazionale, statsregulering dirigismo, state-
 religion religione f di Stato, statsrett diritto pubbli-
 co, statsrettslig di diritto pubblico; statsrevisor re-
 visore m della contabilità dello Stato

statsror, *overla statsforret* mettersi al timone dello
 Stato, assumere il governo
 statsråd Consiglio dei Ministri, (person) ministro,
 statsrådsmedle seduta del Consiglio
 statssak affare m di stato, statssamfunn corpo poli-
 tico; statssegl sigillo di stato; statssekretariat se-
 greteria di Stato, statssekretær sottosegretario (di
 Stato); statselskap società statale; statsskatt im-
 posta statale (el. erariale), statsskip nave dello Sta-
 to
 statsskog foresta demaniale, statsskole scuola stata-
 le; statspersomål questione f di Stato; statsstyre
 amministrazione f governativa
 statstilskudd sovvenzione f (el. sussidio) dello Stato;
 statstjeneste servizio di Stato; statstjenestemann
 impiegato statale, pubblico ufficiale m; statsunder-
 statteelse se statsbidrag, statsutgift spesa pubblica
 (el. erariale); statsvesen politica, governo, ammi-
 nistrazione f (dello Stato), statsvitenskap scienza
 politica; statsøkonom economista m, f; statsøkon-
 omisk politico-economico, de economia politica
 stattholder luogotenente m del re vicere (hol-
 landsk) statolder m inv., stattholderskap governo
 statue statua, statuere stabilire; ~ *et eksempel* dare
 un castigo esemplare
 statuett statuetta, figurina, statuer statua
 status (tilstand) stato, condizione f; status m,
 (økon.) bilancio consuntivo; *sette opp* ~ stendere
 un bilancio, fig. fare il bilancio (el. il punto) della
 situazione; status quo statu(s) quo
 statutt statuto, statuttmessig statutario
 staude pianta perenne
 staur palo
 staut prestante; (kraftig) robusto, solido
 stav bastone m, verga, mazza, (stake) pertica, (ski-)
 bastoncino, (sprang) asta, (tønne-) doga, arkit
 asse f verticale, *bryte staven over* condannare senza
 appello, *faller i staver* sdogarsi, fig. se tanke
 stave sillabare, compilare, (på ski) usare i bastoncini,
 ~ *seg igjennom noe* decifrare qc. faticosamente; ~
seg til riuscire a decifrare; *navnet staves med f* il no-
 me si scrive con la t, ~ *riktig* scrivere correttamen-
 te; ~ *seg fram* camminare a stento col bastone
 stavfeil errore m d'ortografia
 stavfeil stavfeil errore m d'ortografia
 stavhopp salto con l'asta, stavlag compilazione f
 stavkirke chiesetta medievale di legno
 stavmar (for-) prora, prua, (akter-) poppa
 stavsbundet servo della gleba, stavslånd servitu-
 della gleba
 stavre camminare a stento, arrancare
 stavrim allitterazione f, stavsprang salto con l'asta
 stearia stearina, stearialys candela (stearica)
 stebaro figurastro (a)
 sted posto, luogo (pl. -ghi); località, parte f; (i
 bok) passo, passaggio; (hus) casa, *pd et eller annet*
 ~ da qualche parte; *(pd) et annet* ~ in un altro
 posto, in altro luogo, altrove, *(pd) intet annet* ~
 in nessun altro luogo; *(pd) flere steder* in molte
 parti, in diversi posti, *pd sine steder* in certi punti
 (posti); *pd de samme steder* negli stessi posti, *finne*
 ~ avere luogo, verificarsi, svolgersi, *betalingen*
fant ~ i forrige uke il pagamento è stato effettuato
 la settimana scorsa; *rettsmøtet fant* ~ *for lukkede*
dører il processo si è svolto a porte chiuse; *ikke ha*
noe ~ *å ha* essere senza tetto; *i stedet for* (isteden-
 for) in vece di, al posto di, in luogo di, *i stedet for*
å anziché, in vece di (+ inf); *i stedet for svar* per
 tutta risposta, *i mitt* ~ in vece mia, al mio posto,
vere i ens ~ fare le veci di qn., (erstatte) sostituire;

vare i fara ~ fare da padre, *sett deg i mitt* ~ metti-
ti nei miei panni, *på dette* ~ in questo posto (luo-
go), (noyaktig) in questo punto, *på (selve) stedet*
sul posto, (gjerningsstedet) sul luogo (del delitto),
på stedet (straks) su due piedi, sul momento, subi-
to, *drept på stedet* ucciso sul colpo, *på rette tid og*
~ a tempo e a luogo, *på havere steder* a più alto
livello, in alto luogo, *på sitt* ~, *på rette* ~ al suo
posto, *på et visst* ~ in quel posto, *gjøre på stedet*
marsj segnare il passo, *komme til stede* venire, pre-
sentarsi, *være til stede* essere presente, esserci,
(hjemme) essere in casa *er Hfr Rossi til stede?* c'è
il sig. Rossi?, *være til stede ved* presenziare (a) assi-
stere (a)

stedatter figliastra

stedegen locale, **stedfeste** v localizzare

sted(s)forhold condizioni (pl) locali, situazione f lo-
cale, **stedfortreder** sostituto, supplente m, f, vice
m, f, (geistig) vicario

stedfunnen che ha avuto luogo (recentemente)

stedig testardo, caparbio, ostinato

stedkjent pratico del posto, **stedlig** locale, del posto,
stedord pronome m **stedsadverb** avverbio di luogo.

stedsans senso di orientamento, *ha* ~ saper orien-
tarsi, **stedsbeskrivelse** topografia

stedsbetegnelse indicazione f topografica, **stedsnavn**
nome m di luogo, toponimo, **stedsnavneforskning**
toponimia, toponomastica

stedstillegg indennità di residenza

stedt, *være ille* ~ trovarsi in cattive acque, essere
malindotto

stefar patrigno.

stefik arrosto, **stefike** (ovn spidd) arrostito,
(panne) friggere, ~ *på rust* cuocere sulla griglia
(el ai ferri), ~ *i asken* cuocere sotto la cenere ~
brød i ovn cuocere del pane al forno, **stefikt kyll-
ing** pollo arrosto, **stefikt fisk** pesce fritto,
stefikte poteter patate fritte, ~ *lett* soffriggere

stefekett grasso (harre) olio per friggere **stefegryte**
tegame m, **stekelukt** odore m di fritto; **stekende** fig
ardente, cocente; **stekteovn** forno, **stektepanne** pa-
della, **stekespett** (-spidd) spiedo, schidione m **ste-
kevender** girarrosto, **stekning** arrostitimento, frit-
tura, cottura

steil ripido, scosceso erto, (person) brusco (pl
-chi), rigido, intransigente, scontroso; ~ *skråning*
pendio scosceso, ~ *trapp* scala ripida **steile** 1 v
(hest fig) impennarsi, inalberarsi; **steile** 2 s,
dimme til ~ *og hjul* condannare alla ruota, **steilhet**
ripidezza, fig. bruschezza, rigidità

stein pietra, sasso, (liten, rund) ciottolo; (flinte) i
silice f, (rulle-) ciottolo, (frukt-) osso, nocciolo,
med. calcolo; *det falt en* ~ *fra mitt hjerte* mi si è
alleggerito il cuore: *du har vellet en* ~ *fra mitt hjer-
te* mi hai liberato da un peso; *ikke la* ~ *tilbake på*
~ non lasciare pietra sopra pietra *det kunne røre
en* ~ farebbe piangere le pietre; *sove som en* ~
dormire come un masso, *han kan ergre en* ~ *på seg*
irriterebbe persino un santo, *du står der kald som
en* ~ te ne stai lì come un pezzo di ghiaccio

steinaltig pietroso; **steinalder** età della pietra, *den
eldre* ~ (periodo) paleolitico, *den yngre* ~ (perio-
do) neolitico **steinart** qualità di pietra, geol. roc-
cia, minerale m

steinbit anartica, **steinbrudd** cava di pietre, pietraia
steinbryter cavapietre m inv., **steinbryting** sfrutta-
mento di una cava di pietre, estrazione f di pietre
steinbukk stambecco (pl -chi); **Steinbukken** il
Capricorno

steindød morto stecchito, **steine** v lapidare; **steinerik**

loccio; **steinet** sassoso, pietroso, **steinfri** (frukt)
snocciolato, **steinfrukt** drupa

steingrunn fondo pietroso, *så på* ~ seminare sulla
rena, **steingoh** pavimento di pietra, ammattonato
steinhard duro come la roccia, di pietra, **steinhelle**
lastra di pietra, **steinhogger** spaccapietre m inv.,
scalpellino

steinkast sassata, lancio di un sasso; *er* ~ *horte* a un
tiro di sasso; **steinkassemaskin** frantoio di pietre;
steinkrukke orcio di pietra **steinkrus** boccale m di
pietra

steinkull bitumene m, (jett) giasello

steinlegge selciare, lasticare, (flise) piastrellare
steinlegning selciato

steinolje petrolio grezzo, **steinoperasjon** (il)otomia

steinroys ammasso di detriti, cumulo di pietre

steinsette bordare di pietre; (bruelegge) lasticare,
steinsetning acciottolato, selciato, (hage) riparo di
pietre, bordatura, (om brønn) parapetto

steinskjæret lapidario, scalpellino

steinskred frana di pietre

steinsmerter dolori mpl causati da calcoli *lide av* ~
soffrire di calcoli

steintrapp scalinata (di pietra); **steintrykk** litografia,
steintrykker litografo; **steintrykkeri**, -trykking litog-
rafia, **steintøy** (vase)lame m di gres (el terraglia
ceramica

stek arrosto, *se* **steik**

stekte tarpare, ~ *vingene på* tarpare le ali a

stell struttura, guarnitura, (kaffe, te-) servizio,
(orden) assetto, sistemazione f, amministrazione
f, (hus-) governo (della casa), lavoro domestico,
pulizie (pl) med cura, *dårlig* ~ cattiva organizza-
zione brutta situazione, *så dårlig* ~ essere trattato
male

stille sistemare, assettare, curare, ~ *med en* pren-
dersi cura di qn

stemme 1 s (røst) voce f, (samspill) parte f, *ha* ~
avere voce *annen* ~ la seconda voce, *spille sin* ~
sonare la propria parte, *med tynn* ~ con un filo di
voce, *med lav* ~ a bassa voce

stemme 2 s (avstemning) vote, (val)ageo avgr sin
~ dare il voto, votare; *det er avgitt 72 stemmer*
sono stati espressi 72 voti, *ha* ~ avere il diritto di
voto, *telle opp stemmene* contare i voti (ved valg)
fare lo spoglio delle schede

stemme 3 v mus accordare (valg) votare, (~ med
kuler) fare il ballottaggio, (være riktig) essere gius-
to (el esatto) gram, sonorizzare, ~ *ned (opp)*
abbassare (alzare) il tono di, *ikke* ~ (valg) astener-
si *regningen stemmer* il conto è esatto, *det stemmer*
è esatto, va bene!, ~ *for* votare (optare) per, ~ *for*
a proporre di, *stemme for at* opinare che (+ konj.),
~ *i med* fare coro, ~ *mot* votare contro, ~ *med*
andare d'accordo con, accordarsi con, armonizza-
re con, ~ *om* mettere ai voti, ~ *overens* essere
d'accordo, collimare, corrispondere, ~ *sammen*
mus. consonare *ikke* ~ *sammen* discordare

stemme 4 v, ~ *for vannet* arginare le acque, ~ *vannet
opp* far salire le acque, ~ *føttene mot* puntare
i piedi contro

stemmeberettiget avente diritto di voto, votante,
være ~ avere il diritto di voto, **stemmebånd** corda
vocale, **stemmeflertall** maggioranza di voti, **stem-
mefrihet** libertà di voto

stemmegaffel diapason m inv. **stemmegivning** vota-
zione f **stemmekule** bu'otta **stemmekveg** gregge m
elettorale; **stemmelikhet** parità di voti, **stemmelyd**
suono sonoro; **stemmeløs** senza voce, afono, gram
sordo

stemmenøkkel bischero, caviocchio d'intonazione
stemmeopptelling spoglio dei voti, stemmeovergang
alterazione f della voce, stemmeplikt obbligo di
voto, voto obbligatorio

stemmer mus. accordatore m

stemmerett diritto di voto, diritto elettorale, *allmin-
nelig* ('*innskrenket*) ~ suffragio universale (ristretto);
stemmerettskvinne suffragetta, stemmeriss(e)
glottide f, stemmeseddel scheda elettorale, *selte*
stemmesedlene fare lo spoglio delle schede, stem-
metall numero di voti, stemmetelling computo dei
voti, stemmeurne urna elettorale

stemning atmosfera, ambiente m. (sinns-) stato
d'animo, disposizione f (di spirito), *det er ~ for si*
è propenso a, c'è volontà di *gunstig* ('*ugunstig*) ~
ambiente favorevole (ostile), *lodde stemningen hos*
mengden sondare gli umori della folla, *vinne stem-*
ningen for seg cattivarsi il favore (di), *i dærlig* ~ di
malumore, *i et øyeblikk* ~ in un momentaneo
impulso, *øvelikkets* ~ l'ispirazione del momento,
den entusiastiske ~ l'entusiasmo dei presenti, l'at-
mosfera entusiasta, *den herskende* ~ l'opinione
prevalente, *den politiske* ~ il clima politico, *det*
hersket en tryk ~ l'atmosfera era depressa

stemningsbetonet emotivo, sentimentale, romantico
(pl. -ci), stemningsbølge ondata d'entusiasmo
(d'indignazione ecc.), stemningsfull suggestivo,
che crea atmosfera, stemningsmenneske persona
emotiva (el impulsiva), stemningsomslag cam-
biamento d'amore (el di stato d'animo), voltafac-
cia m del. opinione pubblica

stemningsubrudd esclamazione f impulsiva, mani-
festazione f violenta di uno stato d'animo

stemoderlig da matrigna. ~ *behandling* trattamento
ingiusto e parziale

stemor matrigna, stemorsblomst viola del pensiero
stempel (til stamping) timbro, stampiglia, (for me-
tall) punzone m, (mynt) conio, torsello, (i pumpe)
stantuffo, (maskin) pistone m, (-merke) timbro,
bollo, marchio, (mynt) conio; (segl) sigillo, fig
impronta

stempelavgift imposta di bollo, stempelfri esente da
bollo, stempelmerke marca da bollo, stempel-papir-
forvalter funzionario che vende carta bollata
stempelpliktig soggetto a bollo, stempelpute tam-
pone m

stempelring tekn. segmento di pistone, stempelslag
colpo di stantuffo (el di pistone), stempelstang ste-
lo di stantuffo biel a stempelverte inchiostro per
timbr.

stemple timbrare, stampigliare, bollare (også fig.),
(prege) improntare, ~ *som* qualificare come, ~
som tyv dare del ladro a, *han stemplet krigen som*
en meningsløshet definì la guerra un'assurdità,
stemplet papir carta bollata, carta da bollo

stempling limbratura, stampigliatura, (makule-
ring) obliterazione f, (metall) punzonatura

stem gram. sonoro, *vare* ~ mus. essere accordato,
vare ~ *for* essere disposto a, *vare velvillig* ~ *over-*
for essere ben disposto verso (el. nei confronti di),
ikke vare ~ *for* essere contrario a, essere prevenu-
to contro

sten, sten- se ste n ste'n

stenderforsamling dieta, assemblea degli stati gene-
rali

stenge (med stenger) mettere dei proli in, (med så-
stang) sbarrare, sprangare, (låse) chiudere, ~ *an*
vannet ('*strømmen*) togliere l'acqua (la corrente),
~ *inne* rinchiodare, ~ *ute* non lasciar entrare,
chiudere fuori

stengel gambo, fusto, peduncolo, stelo
stengetid ora di chiusura, steng(ning) (sperring)
sbarramento, (lukning) chiusura

stengsel sbarra spranga, barriera

stenk goccia, gocciolo, (søe-) zaccara, (flekk)
macchia, (smule) briciolo; stenke spruzzolare,
(vievann parfyma) aspergere, stenkning spruzzo-
lata, asperzione f

stenograf stenografo (a), stenografere stenografare,
stenografi stenografia, stenografiblokk blocco ste-
nografico; stenografisk stenografico (pl. -ci)

stenogram stenogramma m

stenotypere stenografo a macchina, stenotypi ste-
notipia, stenotypist stenotipista m, f

stensil matrice f per duplicatore, stensilere c. costi-
lare, stensilmaskin ciclostile m

stentorrost voce f stentorea

steppe 1 v (danser) balare, i p tap steppe 2 s
steppa, steppe-, steppeaktig steppico (pl. -ci),
stepposo, stepper ballerino di tip tap

stereometri stereometria, stereometrisk stereometri-
co (pl. -ci), stereoskop stereoscopio; stereotyp ste-
reotipo, adj også stereotipato, *det stereotypiske i*
fig la banalità di, stereotypere stereotipare; stereo-
typi stereotipia

steril sterile, med også aseptico (pl. -ci), sterilisere
sterilizzare, disinfectare, sterilisering sterilizzazio-
ne f, disinfezione f med asepsi f, sterilitet sterilità

sterk forte, solido, (hørdbar) resistente, (lys, farge,
fig) vivo, (voldsom) violento, ~ *som en bjørn* for-
te come un lupo, ~ *feber* febbre forte (el. violenta),
~ *kikkert* binocolo potente; ~ *kulde* freddo
intenso, ~ *mann* uomo forte (el. vigoroso); *1000*
mann ~ forte di mille uomini, *vare* ~ *nok til* a es-
sere tanto forte da, avere abbastanza forza per; *den*
sterkeres rett il diritto del più forte, *den sterkeste*
har alltid rett prevale sempre la ragione del più for-
te

sterkbygd robusto, vigoroso, ben piantato, forzuto
sterkstrøm corrente m ad alta tensione

sterkt adv forte(mente), vigorosamente; *tenke* ~
på (d), pensare seriamente a (di)

steseaa figliastro

stetoskop stetoscopio, stetoskopi stetoscopia

stett piede m, stelo (di biocchiere)

stev canto (alternato); ritorno, lo

stev (for-) dritto di prora, (bak-) dritto di poppa

stevne 1 v convocare; *jur* citare (*for retten* in giudi-
zio); ~ *mot* puntare su, dirigersi verso

stevne 2 s convegno, riunione f, sport incontro
sportivo, meeting m inv, stevemeete appuntamento

stevnevitne ufficiale m giudiziario

stevning *jur* citazione f, mandato di comparizione,
la ut ~ *mot* citare (in giudizio); stevningsmann
usciera m, ufficiale m giudiziario

stewardess mar cameriera, (fly) hostess

sti 1 med. orzaiolo

sti 2. (gang-) sentiero, viottolo, pista

stift 1 tekn. puntina, chiodino, bullitta, (nagle)
chiodo, (stiftmaskin) punto

stift 2. (bispedømme) diocesi f, stiftamtmann pre-
fetto diocesano

stufie (hefte) fissare, appuntare, (grunne) fondare,
costituire, (fremkalle) creare, suscitare, (forvolde)
causare, provocare, (forbund) concludere, ~ *fred*
mettere (ristabilire la) pace, ~ *en sammensvergelse*
ordire un complotto, organizzare una congiura, ~
et legat istituire un legato, fare un lascito, ~ *fami-*
lie farsi una (metter su) famiglia ~ *ufred* seminare
discordia

stiftelse fondazione f, istituzione f (dat stiftede også) istituto (*from* ~ opera pia *godgjørende* ~ istituto di beneficenza, **stiftelsesdag** giorno di fondazione, **stiftelsesfest** anniversario di una fondazione, **stiftelsesår** anno di fondazione)

stiftesmaskin cucitrice f **stifter** fondatore m, (opp *havsmann*) creatore m, autore m

stiftann dente m a perno

stigbrett predellino, (vogn også) montatoio, **stigbøyle** staffa

stige 1 v salire, (grad rang også) aumentare, passare, (hest, sykkel) montare, (pris) salire, aumentare, (vann, flo) salire, (fly) prendere quota. ~ *ut* *hesten* scendere, smontare dal cavallo ~ *inn i en vogn* salire (montare) in carrozza, ~ *ned* scendere, ~ *opp på* salire, montare su, ~ *opp av* emergere, spuntare da, ~ *over* scavalcare, passare al di sopra, ~ (*gd*) *over sine bredder* straripare, dilagare uscire dagli argini, ~ *til hodet* salire (montare) alla testa ~ *ut* uscire, scendere

stige 2 s scala a pioli, **stigende** che sale, progressivo, (tiltagende) crescente, in aumento, (oppad) ascendente ~ (*tiltagende*) *inn* *inf* crescente

stiger caposquadra m d m hierar **stigetann** p. ol.

stigma stigma m, **stigmatisere** stigmatizzare, **stigmatisering** stigmatizzazione f, (lo) stigmatizzare

stigning salita, (økning) aumento, crescita, (til *værs*) ascensione f, (puls) elevazione f, (pris) rialzo, (fordyrelse) rincaro, **stigningshastighet** (fly) velocità ascensionale

stigrefim staffile m

stikk 1 s puntura, punzecchiatura, (våpen) colpo, (insekt) puntura, morsicatura, (mar) nodo, (kort) presa, (kopper) stå *incisione* f, stampa (*stikk*) ~ *i hjertet* sentire una fitta al cuore, *holde* ~ reggere, essere valido, *hans kalkyle holder ikke* ~ il suo calcolo non sta i piedi, *late en i stikken* abbandonare, piantare in asso

stikk 2 adv, ~ *imot* proprio di contro, ~ *motatt* diametralmente opposto

stikkbekken padella, **stikkbrev** segna azione f, annuncio, (arrestordre) mandato di arresto

stikke v pungere (felt) punzecchiare (som spide) infilzare, (våpen) colpire, ferire, infilzare (svin) scannare, (i metall) incidere, (insekt) pungere, pinzare, pizzicare, (sola) bruciare, (i kortspill) prendere, *stikk den'* prendi su e porta a casa', trovare un m. ghore', ~ *torrestrarre* la torba, ~ *di primar*, pescare molto, *jeg vet ikke hva som stikker ham* non so che cosa gli ha preso, *stundom stikker det ham* d talvolta gli viene il ghinibizzo di, *som det stikker ham* come gli passa per la testa ~ *se i fingeren med en nål* pungersi il dito con un ago, ~ *an* (tappe) spiliare, ~ *av* squagliarsela, darsela a gambe, tagliar la corda, (være avstikkende) stonare, ~ *av imot* (farge) fare contrasto con, fare a pugni con, ~ *etter* (med våpen) cercare di colpire (løpe etter) correre dietro a, correre a prendere, ~ *fra en* piantare (in asso) qn; ~ *fram fr* protendere, allungare, (hånd) tendere, intr. sporgere, (ut av noe) spuntare, ~ *en knappenål* i noe appuntare uno spillo in qc.; ~ *en nøkkel i dora* infilzare una chiave nel serratura, ~ *armen i ermet* infilare il braccio nella manica, ~ *en kniv i brystet på ham* piantargli un coltello nel petto, ~ *noe i hånden på en* far scivolare (infilare) qc. in mano a qn., ~ *i brann* dare fuoco a; ~ *i skjeden* inguainare rimettere nel fodero, *det stikker i siden* ho una fitta nel fianco, ~ *en i øynene* (sola) ferire gli occhi a qn., *der stikker det li* sta il punto, qui casca l'asino *jeg*

vet ikke hva det stikker non so come sia, non so che cosa c'è sotto, ~ *noe igjennum* infilare qc. attraverso, ~ *i hjert* (kniv) accoltellare, (doik) pugnalar a morte, uccidere con un coltello (spada ecc.); ~ *noe inn* infilare qc. (dypt) conficcare qc. affondare qc., ~ *om vin* travasare il vino, ~ *over* (kort) tagliare con about p. u alto, ~ *noe til ham* fargli scivolare qc. in tasca, (under bordet) dargli qc. sotto-mano, ~ *til seg* intrascare, ~ *ut se også* ~ *fram* ~ *ut et glass* vuotare un bicchiere, ~ *en ut* soppiantare qn., fare lo sgambetto a qn. ~ *ut øynene på en* cavare gli occhi a qn., ~ *noe inn under* infilare qc. sotto, *det stikker noe under* c'è qc. sotto, gatta ci cova

stikkelsbær uva spina, **stikkelsbærbusk** pianta di uva spina

stikkende pungente (smerte) lancinante

stikkflamme fiamma prorompente, dardo di fiamma

stikkbevert pipetta, sifone m

sticking (smerte) pizzicore m

stikkontakt presa di corrente, **stikkaken** traversa, **stikkledning** filo di raccordo, derivazione f, **stikk-lomme** tasca tagiata

stikkord (hemmelig) parola convenzionale, (løsen) parola d'ordine, (teater) spunto, battuta *gi stikk-orden* dare lo spunto

stikkpille med suppositoio, supposta fig. freccia, **stikkprøve** scandaglio, sondaggio o merk prelievo di campioni, *ta en* ~ prelevare un campione a caso, **stikkrenne** canaletto di scolo, **stikkører** tubo di diramazione (el. di raccordo), tubo di alimentazione, **stikkrag** galluccio, saracco (pl. -chi), **stikk-sår** ferita di punta, **stikkvåpen** arma a punta

stikling talea, piantone m, barbateila, (av *vinstokk*) propaggine f. (st ngs id) spinarello *ta stiklinger* produrre per mezzo di talee, margottare

stikning (som) mpuntura

stil (form) stile m, (oppgave) componimento, composizione l. tema m, *i bunden og ubunden* ~ in versi e in prosa *Ludvig den 15de* ~ stile Luigi XV, *i stor* ~ in grande stile, su vasta scala *kvinne med* ~ donna di stile

stilart stile m, **stilblanding** stile m composito

stile tr. v redigere, stendere, (uttrykke) esprimere intr. v mirare, aspirare (*mot al*), ~ *noe til en* indirizzare qc. a qn., ~ *hørt* mirare in alto, avere grosse aspirazioni, **stalebok** quaderno a righe

stilet stiletto, med mandrino, **stiletthæl** tacco (pl. -chi) a spillo

stilfull di stile, che ha stile, **stilig** elegante, impeccabile, distinto, **stilist** stilista m, f, **stilistisk** stilistico (pl. -ci)

stilk gambo (blomst, blad også) peduncolo, pedicello, (blad, frukt også) p. u. ~ (stengel) gambo, stelo, **stiket** retto da picciolo (stelo ecc.)

stillas impalcatura, ponteggio, *hengende* ~ grillo, ponte m pensile, **stillbar** regolabile

stille 1 adj. quieto, tranquillo, placido, calmo, (ubevegelig) fermo, (lydløs) silenzioso, tacito, ~ *messe* messa piana, *en* ~ *tid* merk stagione morta, stagno negli affari, periodo d'inerzia, ~ *uke* rel settimana santa ~ *vann* acqua stagnante, f. g. acqua cheta, ~ 'silenzio'

stille 2 adv (roig) quietamente, (lyd øst) in silenzio, senza rumore, piano *ligge i stille std*, ~ stare fermo (a letto, sulla sedia, a piedi ecc.), *sitte* ~ (hjemme) starsene a casa tranquillo, *stå* ~ (stanse) restare fermo (el. immobile)

stille 3 v ~ *blodet* fermare il sangue ~ *et opprør*

sedare un tumulto, ~ *smerten* sedare il dolore, ~ *sulten* placare gli stimoli della fame, ~ *ens* (yst) soddisfare il desiderio di qn; ~ *sitt hegjær* togliersi la voglia, soddisfare le proprie voglie

stille 4. v (sette) mettere, posare, collocare; (i rekke) schierare; (rette mot) puntare, (forslag) proporre, (oppgave) assegnare, ~ *en betingelse* porre una condizione; ~ *en betingelse* imporre delle condizioni a qn, ~ *en diagnose* fare la diagnosi, diagnosticare, ~ *i beru* tenere in sospenso, sospendere, mettere a dormire; ~ *en et forslag* fare una proposta a qn, ~ *hundre menn* procurare 100 uomini, ~ *forslag* pol. presentare una mozione, ~ *kauisjon* dare cauzione, ~ *krav* esigere, avanzare pretese, ~ *ta kerte*, dare garanzie ~ *ta kke* regolare l'orologio, *være uheldig* stili essere in una brutta situazione, essere in una posizione infelice, ~ *seg på ens side* prendere le parti di qn, ~ *seg til en rådighet* mettersi a disposizione di qn, ~ *seg til valg* presentarsi candidato alle elezioni, *saken stillet seg slik* le cose stanno così, ~ *seg gunstig* essere favorevole, *hvordan ser det ut deg, si du ikke nok* cosa ne pensi?, per che risoluzione propendi, ~ *seg fram* portarsi in avanti, ~ *seg opp* collocarsi, (i rekke) schierarsi, mettersi in fila, (affektet) atteggiarsi, ~ *en for seg* farsi sostituire, ~ *fram* mettere in vista, merk. esporre, mettere in mostra, ~ *opp* mettere, collocare, (ordne) schierare, (reise opp, brikke o.l.) disporre, fig. porre, proporre, ~ *opp som eksempel* portare ad esempio, proporre come modello, ~ *opp som grunnsetning* formulare come assioma, ~ *en opp som kandidat* presentare qn come candidato, *det er ikke noe å* ~ *opp* non c'è niente da fare, *det er ikke noe å* ~ *opp med ham* e incorreggibile; con lui non si può trattare, ~ *sammen se sammenstille* ~ *ut* esporre, esibire, mettere in mostra

stilleben natura morta

stillestående sedentario, **stillesetting** vita sedentaria, **stillestående** stazionario, immobile, (vann) stagnante, se også stille 1

stillet, *være urolig* ~ essere in calve acque, *være uheldig* ~ essere in una posizione (situazione) avversa

stilleferdig quieto, mite, tranquillo, **stilleferdighet** mitezza, serenità

stillehet (fred) quiete f. (ro) tranquillità, calma, (lyd-løshet) silenzio, *i ull* ~ in completo silenzio (hemmelig) in segreto, *i nattens* ~ nel silenzio della notte, *leve i* ~ vivere in tranquillità, fare vita ritirata

stilling posizione f. postura, posa, atteggiamento, (forhold) situazione f. condizione f. posizione f. (i levev) posizione f. (stand, tilstand) stato, condizione f. mil. posizione f. (oppstilling) schieramento, *den økonomiske* ~ la situazione economica, *min økonomiske* ~ le mie condizioni economiche, *ta* ~ *til* pronunciarsi su, assumere una posizione nei riguardi di, *hvilken* ~ *inntar du?* che atteggiamento assumi in merito?, *tu (erobre) en* ~ conquistare una posizione, *i sakens nærværende* ~ nel presente stato di cose

stillingskrig guerra di posizione

stilis, **stilits** zool. cardellino

stillstand (uvirksomhet) inazione f.; inerzia, fig.

merk (vann) stagnazione f., ristagno

stillverk posto (el. cabina) di scambio

stilles senza stile, che manca di stile

stille calmarsi (også sjø vind); acquietarsi

stiloppgave tema m.

stilen stilisticamente puro, di stile puro.

stiletting correzione f. dei temi, **stilsans** senso dello stile, **stilskrivning** stesura di un tema (di temi); **stilverker** (bok) quaderno di componimenti

stilm (f skø) banco (pl -chi), (damp) vapore m.

stumann brigante m. grassatore m.

stimbåt (nave f. a) vapore m., piroscafo

stunke, ~ *sammen* affollarsi, accalcarsi, assieparsi, (i flokker) raggrupparsi

stimulans stimolo, incitamento, (middel) stimolante m. **stimulere** stimolare, **stimulerende** stimolante, (oppkvikkende) eccitante, **stimulering** stimolazione f. incitamento.

sting punto (smerte) fitta ~ *i siden* dolore a la milza, **stingsild** (stikling) spinarello

stinkador sigaraccio, sigaro puzzolente, **stinkbombe**

bomba puzzolente (el. fetente), **stinkdyr** moffetta,

stinke puzzare (av noe di qc); **stinkende** puzzolente, fetente, fetido, (illettuktende) maleodorante, (forpestet) appestato, (usunn) mefitico (pl -ci)

stinn pieno zeppo, stipato, (av mat) rimpinzato

stipendium borsa (di studio, di ricerca), **stipendiat** borsista m. f.

stipulere stipulare, **stipulering** stipulazione f.

styre fissare, guardare fisso (på noe qc); **stirrende blick** sguardo fisso, **stirring** (il) guardare fisso, sguardo fisso.

stiv rigido, (hard) duro, (spent) teso, (ubøyelig) flessibile, (i kroppen) indolenzito, (som ledd) anchilosato, (av kulde) intinzzito, (sin) ostinato, *være* ~ *i noe* essere bravo (forte) in qc., *en* ~ *tine* un'ora buona, ~ *pris* prezzo proibitivo, ~ *snipp* colpetto duro, *det er et stivt stykke* è il colmo, è troppo, è grossa, ~ *av skrekk* paralizzato dal terrore, *stive stover* stivali mpl rigidi, *stive fingre* dita intorpidite; *gjøre* ~ irrigidire, solidificare; (gelé o lignende) ~ *gjøre* ~ *se stivne*

stivbeint che ha le gambe rigide, che ha una gamba dura, (hest) bolso, fig. rigido, rigoroso

stive irrigidire, (tøy) inamidare, ~ *av seg* avstivo, ~ *seg opp* farsi animo; tener duro

stivebe amido, (i potet) også fecola, (til tøy) salda, **stivesholdig** amidaceo, amilaceo.

stiver (støtte) contrafforte m, sostegno, (øverstiver) puntello, (strebebue) arco rampante

stivetøy (som skal stives) biancheria da inamidare, (som er stivet) biancheria inamidata

stivfrosen gelato, congelato, (kropp(sdel)) intinzzito, **stivhalset** che ha il collo rigido; med. che ha il torcicollo

stivhet rigidità, rigidità (begge også fig.), (som het) indolenzimento, (ledd) rigidità (articolare), anchilosi f. (av kulde) intinzzimento

stiving (tøy) inamidatura, **stivkrampe** med. tetano

stivnakke persona caparbia (el. ostinata), testone m. **stivnakket** che ha il collo duro (el. il torcicollo); fig. caparbio, ostinato

stivne irrigidirsi, (av kulde) congelarsi, assiderarsi, (søment) indurire, (væske) solidificarsi, rapprendersi, (blod) coagulare; *det får blodet til å stivne i årene* raggela il sangue nelle vene, **stivnet** (uttrykk o.l.) stereotipato, convenzionale, ((i synsmåter) irrigidito, fissato

stivsum caparbiata, ostinazione f. **stivsummet** caparbio, ostinato, cocciuto, testardo

stivstikker testone m. se **stabeis**

stivt adv., *se* ~ *på* guardare fissamente; *se* ~ *fram for seg* fissare lo sguardo nel vuoto

stjele rubare (noe fra en qc. a qn); derubare (*fra en qn*); ~ *seg til å gjøre noe* fare qc. furtivamente; ~

seg til et øvehløks hule concedersi un momento di riposo

stjerne stella, astro (begge også fig.), typ. astensco (pl. -chi); (ordens) stella, *ha en høy ~ hos en* essere molto stimato da qn., essere nelle grazie di qn., *lese i stjernene* leggere negli astri, *født under en lykkelig uheldig ~* nato sotto una buona (cattiva) stella

stjerne- stelare siderale **stjernebanner** bandiera stellata, **stjernebilde** costellazione f **stjernenadannet**, -formet stellato, a (forma di) stella, **stjernehimmel** cielo (el. firmamento) stellato, **stjernekart** carta celeste, **stjernevitenskap** astronomo, **stjernevitenskap** cannocchiale m astronomico, telescopio refrattore, **stjerneklar** illuminato dalle stelle, stellato, **stjernekrig** guerra stellare; **stjernekyndig** esperto in astronomia, astronomo, **stjernekyndighet** conoscenza degli astri, astronomia

stjernelys luce f stellare, **stjerneles** senza stelle

stjerneobservasjon osservazione f astronomica, **stjerneskydd** stella cadente, **stjernetyder** astrologo (pl. -gi), **stjernetydning** astrologia, **stjernefiske** nebulosa, **stjernevimmel** ammasso stellare, **stjerneår** anno siderale

stjert coda m; **stjert** capo d. cavo; **stjert** capo di tune

stjålen furtivo

stodder pezzente m. f. pilocco (pl. -chi), **stodderaktig** da pezzente

stoff sostanza, materia, materiale m. (tøy) stoffa, tessuto, fig. soggetto, materia, (narkotisk) narcotico (pl. -ci), *bruke ~* prendere narcotici, *gi ~ til* fornire materia a, *gi ~ til betraktninger* dare da pensare dare argomento a considerazioni, *gi ~ til latter* muovere il riso, *ha ~ i seg til en dikter* avere la stoffa del poeta

stoffmisbruk tossicomania, **stoffmisbruker** tossicomane m. f., **stoffskifte** ricambio organico; med metabolismo, **stoffskifteforstyrrelser** malattie fpl del ricambio, disturbi mpl del metabolismo

stoiker, -isk stoico (pl. -ci), **stoisme** stoicismo

stokk bastone m. (spaserstokk også) canna, (tømmer-) tronco (pl. -chi), (kort-) mazzo, *så så stikk som en ~* stare impalato, *den faste ~* l'organico, fig. gli assidui, *fabrikkenes faste ~* il personale fisso della fabbrica, *den gamle ~* i fedeli della prima ora, *fd i gi, av stikken* prendere (dare) delle bastonate, *over ~* og stikk a fotta di collo, a casaccio

stokkblind completamente cieco; **stokkdøv** sordo come una campana

stokkeknapp pomo d. bastone **stokkepryl** bastonate fpl, legnate fpl, **stokkfisk** stoccafisso

stokk-konservativ ultraconservatore, conservatore a oltranza, **stokkparaply** bastone m. paracqua, **stokkrose** bot. altea, bismalva, **stokkverk** piano

stol sedia, seggiola, (sete, trone) seggio, (strykeinstrument) ponticello, *den hellige (pavelige) ~* la Santa Sede, la Sede apostolica, il seggio papale; *by en en ~* offrire una sedia a qn., *den elektriske ~* la sedia elettrica, *sette en stolen for dera* mettere qn. con le spalle al muro; *stikke noe under stolen* tenere nascosto qc

stola stola

stolarm bracciolo; **stolbein** gamba di sedia

stole, ~ *på* fidarsi di, contare su, avere fiducia in, confidare in, fare affidamento su, *som man kan ~ på* fidato, su cui si può fare affidamento; *ikke ~ på* non fidarsi di, (mistro) diffidare di, *stol hare på deg selv* conta solo su te stesso!, ~ *på at* essere sicuro che, *du kan ~ på at jeg skal gjøre det* sta tranquillo che lo faccio

stolheis seggiovia

stoll galleria (di maniera)

stolmaker seggiolaio, fabbricante m. f. di sedie

stolpe palo, *makke opp og ned ad stolper* parlare in lungo e in largo; **stolptrie**, ~ (av sted) camminare faticosamente (el. pesantemente)

stolsete sedile m

stolt fiero, orgoglioso (av di); (hovmodig) altero, superbo; (prektig) superbo, grandioso; (ærefull) glorioso, **stolthet** orgoglio, fierezza, (hovmod) superbia, altengia, *denne sønn er hans ~* questo figlio è il suo orgoglio

stoltrekk fodera di sedia

stopp 1. (stans) fermata, alt m, sosta, (ifyll) imbottitura, si ~ *dire* hasta intimare l'alt

stopp 2 (strømpe-) rammendo

stoppe 1 v (potstre) imbottire; (fylle) riempire, (fjærkre) ingozzare, (lekk) otturare, (strømpe) rammendare; ~ (seg) *en pipe* riempire la pipa, ~ *pelser* fare salivoci, ~ *krøllhår i en madrass* imbottire un materasso di crine; ~ *vatt i øret* mettere dell'ovatta nell'orecchio, ~ *ned i filare* ficcare, ~ *lakenes ned i på sidene* rincalzare il letto; ~ *om madrassene* rifare i materassi, ~ *ut* imbottire; (med halm) impaghiare (dyr) imbalsamare

stoppe 2 (stans) fermare, arrestare; ~ *munnen på* chiudere la bocca a, *stopp tyven!* al ladro!, ~ 'alt', ferma!, fermati! fermatevi!, (det er nok) basta!

stoppeblokk zeppa d'arresto (jernbane) fermacar-

ro, **stoppebom** (jernbane) sbarra di passaggio di livello, **stoppeegg** uovo (el. fungo) da rammendo

stoppegarn filo (lana, cotone) da rammendo, **stoppeklokke** cronografo da polso, contasecondi m inv, cronometro

stoppenål ago da rammendo

stopper tekn. dente, nottolino d'arresto, mar. bozza, strossatoio, *sette en ~ for fig* porre un freno a, mettere fine a, **stoppsignal** segnale m d'arresto

stoppesko (bremsesko) ceppo d'arresto

stoppested fermata, (ikke fast) fermata a richiesta, **stoppeur** sport cronometro, sa også stoppeklokke

stopping (møbel) imbottitura, (strømpe) rammendo

stor grande, (foran kons. også gran), (i omfang også) grosso, (vidstrakt) vasto, (voksen) grande, adulto; (bokstav) maiuscolo, (tallrik) numeroso, (høy) alto, *en ~ mann* (høy) un uomo alto, (svær) un omone, un uomo grosso; (betydelig) un grand'uomo, *en ~ bok* (tykk) un grosso libro, *en ~ tanke* una grande idea, un nobile pensiero, *være ~ på det* darsi delle idee, *de store* i grandi, (voksne også) gli adulti, *noe stort* qualcosa di grande, *det store ved dette verk* la grandezza (el. il grande) di quest'opera, *i det store og hele* in linea di massima, nel complesso, *liksom ~* della stessa grandezza (altezza, grossezza), *han er ikke så ~ som sin bror* non è alto come suo fratello, *Karl den Store* Carlo Magno, *Fredrik den Store* Federico il Grande, *to ganger så ~* grande il doppio, *større enn* più grande (grosso, alto) di, *jeg er et hode større enn ham* sono più alto di lui di tutta la testa, *med større eller mindre omhu* con più o meno cura, *størst* il più grande (grosso, alto); *hvor stort det enn er* per grande che sia

storaktig bonoso, superbo; **storaktighet** bonia, altengia **storartet** magnifico (pl. -ci), (splend. og forbausende) stupefacente

storbladet bot. latifoglio, **storblomstret** bot. grandiflora, (tøy o l.) a grandi fiori, **storbonde** contadino

agiato, possidente m. ternero; **storborget** persona del alta borghesia, **storby** grande città, metropoli f; **storbåt** mar. scialuppa
stordåd grande impresa, prodezza, atto eroico
store- grande, gran, **storeslem** grande slam m. inv.
storeter gran mangiatore m, buona forchetta
storf bestiame m. grosso, **storfinans** alta finanza
storfyrste granduca m. (pl. -chi) **storfyrstelig** granducale, **storfyrstedomme** granducato, **storfyrstinne** granduchessa, **storthertug** sè: **storfyrste**
storthet grandezza, (fig. også) altezza, **storthetstid** periodo di grandezza, tempi mpl. d'oro, epoca gloriosa
storindustri grande industria
stork cicogna
storkapitalisme grande (el. grosso) capitalismo
storkenebb becco di cicogna, bot. geranio selvatico
storkunge cicognino
storkornet a grossi grani di grana grossa, **storkors** gran croce f. **storklemmet** membruto; **storklig** grandemente, *du tar ~ feil* ti sbagli di grosso
storm tempesta, burrasca (særli. mar.); (sne-) tormenta, fortunale m, bufera, mil. assalto, *lope ~* muovere all'assalto, *tu med ~* prendere d'assalto
fig. conquistare, ~ *i et vænglass* tempesta in un bicchier d'acqua
stormagasin grande magazzino, emporio
stormakt grande potenza
stormangrep carica, assalto, attacco frontale
stormann magnate m, dignitario, personalità, (kak-sø) pezzo grosso, **stormannsgal** megalomane m, f., **stormannsgalskap** megalomania, mania di grandezza
stormasket a maglie grosse, a grandi maglie
stormast mar. albero maestro
stormbru passerella, **stormbukk** anete m, **stormbyge** burrasca
storme (styrte fram) precipitarsi, lanciarsi; (lope storm) andare all'assalto, *det stormer* (vind) soffia vento di tempesta, la tempesta infuria, ~ *en festning* assaltate (dare l'assalto a, prendere d'assalto) un furto, **stormende** tempestoso: *gjør ~* lykkelig avere un successo strepitoso
stormesler gran maestro
stormflod mareggiata, acqua alta, ondata di marea
stormflug procellaria, **stormfull** tempestoso, burrascoso (også fig.), fig. turbolento, **stormfyrstikker** fiammiferi mpl. controvento
stormklokke campana d'allarme, **stormklokken** gir le campane suonano a stormo, **stormkrok** gancio di finestra, **stormkur**, *gjøre ~* til fare una corte spietata a, **stormlap** assalto
stormnatt notte f. tempestosa, **stormpisket** sferzato dalla bufera, **stormsignal** segnale m. di burrasca
stormskritt passo di carica, **stormstige** scala da scalata, **stormtropp** squadra (el. reparto) d'assalto
stormvarsel avviso ai naviganti, avviso di tempesta, **stormvind** vento di burrasca, *fare som en ~* precipitarsi come un bolide, **stormvær** tempo di burrasca, tempesta
storpolitikk alta politica, **storpolitisk** di alta politica
storrengjøring pulizia a fondo, pulizia generale
storrutet a grossi quadri, a scacchi
storseil maestra, **storsild** aringa grassa
storsinn magnanimità, grandezza d'animo, **storsinn** magnanimo, generoso
storskog fustaia, bosco d'alberi di alto fusto
storskryter millantatore m, smargiasso, spacccone m, fanfarone m, **storskryting** millanteria, fanfaronata, smargiassata

storslagen grandioso, splendido, **storslålåm** slalom m. gigante, **storslegge** martello a due mani, mazza, *bruke storslegge* usare mezzi forti, produrre argomenti schiacciati, **storslått** grandioso, imponente
storsautet tracolante, insolente, **storsautethet** tracolanza, insolenza, **storstilt** typ. a caratteri cubitali, fig. grandioso, spettacolare, monumentale, di ampio respiro, di vasto raggio
storsyn larghezza di vedute
stort adv., se ~ *på noe* vedere le cose in grande, *så ~* *på* fare le cose in grande, *han utretter ikke ~* non combina gran che, *ikke brj seg ~* om curarsi ben poco di, *jeg brer meg ikke ~* om det non me ne importa gran che, *ikke ~ annet enn* quasi solo, nient'altro che
stortalende grandiloquente, vanaglorioso, **stortalenhet** grandiloquenza, iattanza, milanteria
storting Parlamento (norvegese), **stortingmann** membro del Parlamento, parlamentare m, deputato, **stortingsesjon** sessione f. del Parlamento
stortromme grancassa, *så på ~* battere la grancassa
stort alluce m
storsvask bucato, bucatone m, **størverk** opera monumentale, **storsvilt** caccia grossa, selvaggina grossa
storsvisir gran visir m
stotre; **stotte** balbettare, farfugliare
strabas strapazzo, grossa fatica
straff punizione f, castigo (pl. -ghi), jur. pena, (pinlig) supplizio, (bot) ammenda, sport. penali, *brtinget ~* condanna con la condizionale, *få ~* subire una punizione, essere punito, *lide ~* subire un castigo, *til ~* for come castigo per, *under ~* av sotto pena di
straffange detenuto, recluso, (fokthus-) forzato, galeotto
straffemær responsabilità penale, *forbudt under ~* vietato sotto pena, l'infrazione costituisce reato
straffarbeid lavori mpl. forzati, (elevs) compito assegnato per punizione, penso
straffbar punibile, criminale, **straffbarhet** punibilità, **straffe** v. punire, castigare, sport. penalizzare, ~ s. sport. calcio di rigore, ~ *en med hater* punire qn. con una multa, elevare una contravvenzione a qn., *en idligere ~* truffet person un pregiudicato, *ikke idligere straffet* incensurato
straffeanstalt casa di correzione, penitenziario
straffebestemmelse sanzione f. penale, **straffedom** condanna, castigo (pl. -ghi); **straffekspedisjon** spedizione f. punitiva, **straffefølgelse**, *være under ~* essere oggetto di una azione penale; **straffeklausul** merk. clausola penale (di risarcimento danni), **straffekolon** colonia penale; **straffekompani** compagnia d. scapitare, **straffelignung** penale f. **straffelov** codice m. penale
straffemiddel mezzo di punizione (el. di castigo), **straffemåte** modo di punire, punizione f.; **straffende** punitivo, penale, (hevn) vendicatore
straffepost sopratassa postale, **straffepreken** sermone m, paternale f., *holde en ~* fare la predica
straffeprosess processo penale; **straffeprosesslov** codice di procedura penale; **strafferegister** casellaria giudiziale; **strafferente** interesse m. di mora, **straffrett** diritto penale
straffesak causa penale, **straffespark** calcio di rigore, **straffesparkfelt** area di rigore
straffetid, *ha utstidt sin ~* aver scontato la pena, **straffeutmåling** determinazione f. della pena
straffnedsettelse diminuzione f. della pena, condo-

no, straffri impunito, incensurato, straffrihet impunita straffritt adv impunemente, straffskyldig colpevole, *det å være ~* colpevoltezza, straffutmåling determinazione f della pena, straffulsetteelse sospensione f condizionale della pena

strak diritto, teso, rigido, *på ~ arm* a braccia tese fig. senza preparazione estemporaneamente straks subito, immediatamente, (i) *en begynnelse* prima, dapprima, (i) *per li* da principio, (i) *en hånd vending* d'un tratto, di colpo, (*på stedet, på ti-men*) sul momento, all'istante, *han kommer ~* viene subito, *det tenkte jeg ~* è stato il mio primo pensiero, *~ da (el etter ut)* non appena, *~ etter ut* subito dopo che, *~ etter vielsen* subito dopo lo sposazio

stram teso, rigido, fig. (holdning) eretto, impettito, (smak, lukt) acre, *på ~ line* sulla corda tesa, *~ om munnen* con le labbra strette

strame canovaccio

stramhet rigidità, rigidezza, (smak) acredine f

stramme tendere, stringere, irrigidire, *pengemarkedet strammes* il mercato monetario si restringe, *~ opp si m... te ...* *~ eg opp larst ...*

stramming tensione f

stramt adv, *holde ~* (hest, person) tenere a freno, stramtsittende aderente, stretto

strand spiaggia, lido, strandbredd riva, litorale m, stranddrakt costume m da spiaggia, strande (også fig) arenare, arenarsi, incagliarsi, strandhugg (-hugg) scorreria, incursione f, sbarco (di pirati), stranding arenamento, incagliamento, strandingsgods relitti mpl, resti mpl di naufragio, strandingssted luogo del arenamento

strandkant riva, balligia strandplante pianta litorale, strandpyjamas pigiama m da spiaggia

strandrett diritto di proprietà sul litorale gl diritto dei rentti (se strandingsgods)

strandvatter pr p e ar... d terren... r... strand-sko scarpe fpl da spiaggia, zoccoli mpl strandvakt bagnino, mör guardacoste m inv strandvei strada costera (el litoranea)

strateg stratega m, stratego (begge pl -gner), strategi strategia, strategisk strategico (pl -ci)

stratenrøver brigante m, grassatore m, stratenrøverbrigantaggio

stratosfære stratosfera, stratosfæreflygning volo stratosferico

strebe sforzarsi, ingegnarsi (*etter d di*), (i) *viss retning*, tendere (a), *~ (strakte) etter (mot til)* aspirare a, *~ oppover* mirare in alto, strebebjelke trave f di sostegno, strebebue arco (pl -chi) rampante

streben aspirazione f (*etter a, verso*), anelito (di), (tendens) tendenza, strebepilar arkit contrafforte m, streber ambizioso, arrivista m, f streberi arrivismo

strede (sma, gate) vicolo, calle f, mör stretto

streif (sol-) fuggevole raggio di sole streife sfiorare, rasentare (begge også fig), *~ om* girovagare, vagabondare, *~ om i byen* andare a zonzo per la città, streifkorps colonna volante streifikule proiettile m radente

streiflys sprazzo di luce, fig qualche chiarimento, streifskudd colpo di striscio, streifsår fenta superficiale, scalfittura, streiftog scorreria, incursione f scorribanda (og fig)

streik sciopero, streiken brøt ut i går lo sciopero è scoppiato ieri, streike fare sciopero, scioperare streikebryter crumiro

streikekasse fondo per gli scioperanti, streikeleder organizzatore m di uno sciopero, streikende scio-

perante, streikerett diritto di sciopero, streikevakt picchetto, streikevarsel avviso di sciopero

strek riga, linea, tratto (tverr-) barra (kompass-) quarta, (knept) tiro, colpo mancino, dum ~ corbelleria *gjøre gule streker* fare delle monellerie (el delle malefatte), *farne delle beide*, *~ i regningen* contrattempo, F tegola, *gjøre en en ~ i regningen* rompere le uova nel paniere di qn., *holde streken* rigare diritto, *slå en ~* tirare (tracciare) una riga *slå en ~ over* cancellare, depennare, fig mettere una pietra sopra, *slå en (dobbel)* ~ *under* sottolineare (due volte)

streke rigare, fare delle righe, *~ over / ut*, depennare, cancellare, tirare una riga sopra, *~ under* sottolineare

strekke tendere, stendere, distendere, (forleng) allungare, (gjøre videre) allargare, mil sgridare, rimproverare, *~ seg* stendersi, estendersi, (kroppen) stirarsi, stiracciarsi *~ lemmene* sgranchire le membra, *vi kan ikke ~ oss så langt* non possiamo concedervi tanto, *~ seg over noe* comprendere qc., abbracciare qc., *~ til (forstå)* bastare, *~ til jorda* (di)stendere in terra, *~ ut* stendere, *~ ut armene* a largate le braccia *~ ut mot v... gå* camminare di buon passo, (for) remare a tutta forza, *~ våpen* deporre le armi

strekning (and-) estensione f, (avstand) distanza, gymn estensione f, (ut-) tensione f in avanti (el n fuori)

streng 1 adj severo (*mot* con, nei confronti di), (meget) rigoroso, (vinter o l) rigido, (atferd) austero, (nøyaktig, skarp) rigoroso, *~ arrest* arresti mpl di rigore, *~ diett* dieta severa

streng 2 s corda, (jern-) filo (di ferro), *ha flere strenger på sin bue* avere molte frecce al proprio arco, strengeinstrument strumento a corda strengelek (musica di) lira

strenghei severità, rigore m, austerità, strengt adv *arbeide ~* lavorare duro, *holde en ~* trattare qn con severità, *~ forbudt* severamente proibito

streptokokk streptococco (pl -chi)

strev fatica, sforzo, streve faticare, penare, sforzarsi *~ av alle krefter* affannarsi (*etter d a, per*), strevsom laborioso, operoso, (slitsom) faticoso, strevsomhet laboriosità, (flid) assiduità

stri 1 adj rude, irto, ispido, (strøm, vind) impetuoso, duro, rigido, *striit har capelli irti* (el dritti), *striit sinn* carattere ribelle temperamento scontroso, *striet taret* un fiume di lacrime

stri 2 v sforzarsi, se ellers strid(de), streve

stribukk persona testarda, testone m

strid (ord-) controversia, contesa, alterco (pl -chi), (konflikt) conflitto, contrasto, (penneteide) polemica, jur vertenza *hilegge en ~* comporre una lite (el una vertenza), *dra i ~* andare a combattere, *handle i ~* med agire contro, agire in contrasto con, *komme i ligge, i ~* med entrare (essere) in lite con qn, *sid i ~* med essere in contrasto con stridbar (krigerisk) bellicoso, battagliero, (trettekjær) litigioso, stridbarhet spirito battagliero, litigiosità

strid(e) combattere, lottare *~ seg fram* farsi avanti lottando, avanzare con fatica, *~ mot (med hender og føtter)* dibattersi (gjøre motstand) opporre resistenza, lottare contro, *det strider mot* è contrario a (el in contrasto con, in contraddizione con), se også stndes

stridende militante, combattente *~ mot* contrario a, in contrasto con, *de ~ parter m l* i belligeranti, jur le parti avverse

strides (trotte) litigare; disputare; ~ *om* disputare di (su), disputarsi, contendersi (*noe qc.*).
stridig ostinato, caparbio; (gjen-) ribelle, ricalcitrante, *gjøre en rangen* ~ contendere il rango (el. la posizione) a qn.; **stridighet** ostinazione f, caparbia, **stridigheter** dispute fpl, contrasti mpl, controversie fpl
stridseme oggetto di controversia, **stridsepole** pomo della discordia, **stridsfolk** popolo guerriero, **strids-hanske** guanto di ferro, *kaste strids-hansken* gettare il guanto, **stridshelt** eroe guerriero, **stridshest** cavallo di battaglia
stridskrefter forze fpl armate; **stridskølle** mazza d'arme, **stridslysten** battagliero, (trottekjem) litigioso, **stridsmann** guerriero, uomo d'arme, fig. persona combattiva, lottatore m
stridspunkt punto controverso, **stridspørsmål** questione f controversa, **stridsvant** agguerrito; **strids-vogn** carro armato
stridsøks azza, ascia di guerra, tomahawk m inv., *grave opp stridsøks* dissotterrare l'ascia di guerra
strie s. (e a di) (el. da) sacco
strigle s. singhio v. singhiare, **strigling** strigliatura
strigråte piangere dirottamente, versare un fiume di lacrime; **strihåret** che ha i capelli iru (el. dritti), (dyr) che ha il pelo irsuto
strikk elastico; **strikke** 1. s. (roip) corda, fune f.; **strikke** 2. v. lavorare a maglia (el. ai ferri); fare la calza, sferruzzare, **strikkegarn** lana in matassa, filato di lana (per lavorare a maglia)
strikketurv (-korg) cestino di lavoro; **strikkemaskin** macchina per magliera, **strikkemønster** modello di lavoro di maglia, **strikketeppe** ferro da calza, **strikketøy** lavoro a maglia
strikking (-) lavorare a maglia, lavoro a maglia
striks adj. severo, se. streng f.
strime striscia, stria, (i hud) lividura, **strimet** striato, segnato di colpi
strimmel striscia, striscella, (hals-) collareto, gorgiera, (stump) pezzetto, strisciolina
stringens stringatezza, concisione f, precisione f, **stringent** stringato, conciso, preciso
stripe s. riga, (bredere) striscia, stria, **stripet** rigato, striato, a righe, a strisce
stregne piovere a dirotto (el. dirottamente)
strikkjorte camicia di tela greggia, *begynne igjen med ~ og harreløse* riprendere il tran tran di sempre
stritte tizzarsi, essere irto ~ *mot* impuntarsi d. battersi, irrigidirsi, ribellarsi (a); **strittende** (hår) irto, irsuto; (skjegg) ispido
strofe strofa, stanza
stroke sport capovoga m inv.
stropp tirante m, legaccio, appicagnolo, (under benklær, gamasjer) staffa, mar. stroppo; (på trikk) maniglia sospesa, (skistav) cinghia, cappio (skulder-) spallina, **stroppeløs** (kjole) senza spallina
struktur struttura, **strukturn**, -ell strutturale, **struk-turalisme** strutturalismo
struma gozzo, med. struma
strunk duntio, cretlo
strupe gola, strozza, *gripe i strupen* afferrare per la gola, **strupehode** laringe f, **strupeboste** crup m, laringite f. difteria, *faisk* ~ laringite f; **strupelukk** epiglottide f; **strupelyd** suono gutturale (el. laringale); **struper** (choke) regolatore m d'aria, (bil) valvola (el. presa) d'aria **strupespeil** anngosco-pio, **strupetak**, *ta* ~ *på en* prendere qn. per la gola
strupeventil valvola d'aria
struts struzzo, **strutsfjer** piuma di struzzo

strutte (svulme) essere gonfio; ridondare, sovrab-bondare; ~ *av fedme* essere molto grasso; ~ *av sunnhet* scoppiare di salute
stry stoppa, *narre en opp i* ~ darla a bere a qn.
stryk (elva-) rapida, (pry) botte fpl, bastonate fpl, fracco di legnate.
stryke 1. tr. v. strofinare, (tøy) stirare; (med targe) pitturare (slette) cancellare, (med handa) passare la mano su, accarezzare, ~ *flagg* ammainare la bandiera, ~ *glatt* lisciare, spianare; ~ *håret fra pannen* rimuovere i capelli dalla fronte; ~ *håret ned* lisciare i capelli, ~ *opp (over)* spazzolare a contropelo, sollevare; ~ *over* spalmare (med di), (med kalk) intonacare; ~ *med tjære* incatramare, ~ *ut* cancellare, (med penn) depennare, (glatt) spianare, *stryk det som ikke passer* cancellare ciò che non è opportuno (el. che non serve), ~ *seg opp* *mot* strusciarsi a (el. contro); ~ *seg om haken* accarezzarsi il mento
stryke 2. intr. v., ~ *sin vei* andarsene, andare via *han strøk med ci* ha lasciato la pelle, *alle sparepen-gene strøk med tutti* i risparmi sono stati inghiottiti, ~ (til eksamen) essere bocciato (el. respinto)
strykebrett asse f. da stiro; **strykeflate** superficie f. di atinto, **strykefri** che non occorre stirare, non stiro; **strykeinstrument** mus. strumento ad arco, **stryke-jern** ferro da stiro, **strykekilde** coperta da stiro; **strykekone** stiratrice f, **strykekvarlett** quartetto d'archi, (musikkstykke) quartetto per archi
strykende, ~ *avsetning* ottima vendita, *det er ~ av-setning på denne vare* questo articolo va a ruba, ~ *vind* vento propizio, i ~ *fart* a tutta velocità, *det går ~* va a gonfie vele, fila come l'olio
strykeorkester orchestra d'archi, **strykere(i)m** coramella, **strykeri** stirena, **strykeriske** stiratrice f, **stryketøy** panni mpl (el. biancheria) da stirare, **stryk-ning** strofinamento, (tøy) stiro, (over-) cancella-tura
strykunn stricnina
strø 1. v. spargere; ~ *med* cospargere; spolverare di, (spre) sparpagiare; ~ *omkring (ut)* dissemina-re; ~ *om seg med penger* spendere a piene mani, spendere e spandere
strø 2. s. strame m, (torv-) torba
strøbemerkning osservazione f. occasionale (el. but-tata la)
strøk loco (pl. -chi), (bua-) colpo d'archetto, (penna-) tratto di penna, (egn) contrada, regione f, zona, (kvartal) quartiere m. i *dette strøket* in questo paraggio, da queste parti; *ligge i et godt ~* essere situato in una zona signorile *gå fram og til-bake på strøket* passeggiare per il centro
strøket, *en* ~ *spiseskje* un cucchiaino raso
strøm (elv. fig.) fiume m, torrente m, fiotto; (strøm-ning, elektr.) fig. corrente f, *tidens* ~ il corso del tempo *det går sterk ~* c'è una forte corrente i *strømmer* a fiumi, a fiotti, *følge fro, sette etc.* i *med strømmen* seguire la corrente; *mot strømmen* con-tro corrente, *vinne opp mot strømmen* risalire la corrente
strømbryter interruttore m, **strømdrag** corrente f
strømforbruk consumo di corrente (elettrica)
strømfordeler distributore m di corrente, **strømfor-stærker** rocchetto d'induzione, **strømførende**, ~ *ledning* conduttore m
strømhvirvel mulinello, gorgo (pl. -ghi); **strøm-kantning** cambiamento di marea, inversione f di corrente, **strømløder** conduttore m; **strømløjet** aerodinamico
strømme scorrere, (styrte) precipitarsi, ~ *fratt* (lett)

scorrere liberamente; ~ *inn* affluire in, (folk også, riversarsi in, entrare in massa, *tankene strømmet inn på meg* i pensieri mi assalgono; ~ *ned* venire giù a torrenti (regn), in massa (mennesker); ~ *til* affluire a, *folk strømmet til teateret* la folla si riversa ne teatro; ~ *ut* defluire, scorrere via, (lys, varme, fig) emanarsi, (gass, damp) sprigionarsi, (folk) defluire, uscire in massa, *strømmevis*, ~ a fiume, a fiottu, (folk) in massa, *strømning* corrente f (og f g)

strømpe calza, **strømpebukse** collant m inv, calzamaglia, **strømpebånd** garteriera; **strømpegarn** lana in matassa, **strømpeholder** reggicalze m inv, **strømpeløs** senza calze, scalzo, **strømpeskuff** gambale della calza, **strømpevev** telaio di magliera, **strømpevever** calzettaiolo, **strømpeveveri** calzettiera

strømretning direzione f della corrente

strømstyrke elektr intensità di corrente **strømtavle** quadro di distribuzione **strømvender** commutatore m

strøskje cucchiaino a colino per zucchero, **strøsukker** zucchero semolato

strøtanke afonismo m, se også *strøbemerkning*

strå (stangel) stelo, gambo, (gras-) filo d'erba (tekke-) paglia, (halm) pagliuzza, fucello di paglia, *trekke det korteste* ~ avere la peggio, *være høyt på* ~ primeggiare, essere molto in alto

stråfarget paglierino, **stråfleining** impaghiatura **strågul** giallo paglia **stråhatt** cappello di paglia (lav *hørhatt*) paglietta, **stråkjøl** falsa chiglia

stråle 1 s raggio, (vann-) getto, zampino

stråle 2 v irradiare; (skinn, lunkle) splendere, brillare, risulgere, (av lykke) essere radiante

strålebrytning rifrazione f, **strålebunt** fasci mpl di raggi, **stråledannet**, -formet a forma di raggio, raggianto; **stråledyr** raggianti mpl, **stråleglans** luce f radiosa, splendore m, **strålekran** raggiera

strålende lys raggianti, radiante, fig raggianti, radioso, (skinnende) radioso, sfolgorante, splendente, (vær) sp endido, magnifico

stråleovn, *elektrisk* ~ stufetta elettrica, **stråleprakt** splendore m, sfolgorio, **strålerør** ugello, bocaglio **strålevarme** calore m radiante, **stråling** radiazione f, irradiazione f

stråmann fig uomo di paglia, prestanome m inv **stråsete** sedia impagliata **stråtak** tetto di paglia **stråtekker** conciatetti m inv in paglia, **stråtekt** coperta di paglia ~ *hutte* capanna *co-* tetto di paglia

stubb stonella, (stump) mozzicone m

stubbe (tr-) ceppo, (korn-) stoppia, **stubbebryter** argano per stradicare, ceppi **stubbmark** campo di stoppie **stubbumpet** cortaldo

stud. (= studiosus), ~ *filol* studente di lettere, ~ *jur*, studente di legge, ~ *med* studente di medicina **student** (studerende) studente m, studentessa (som har tatt artium) chi ha conseguito la maturità, *teologisk* ~ studente di teologia

student- studentesco (pl -chi), gohardico (pl -ci), da (di) studente, **studenteksamen** esame m di maturità, **studenthjem** casa dello studente, **studenthåndbok** guida agli studi universitari

student(er)by città universitaria, **student(er)forening** associazione f di studenti, **studentehjem** casa dello studente, **studentersamfunn** associazione f (nazionale) degli studenti universitari

studere studiare (all universitet), fare l'università, *la en* ~ mandare qn. all'università, *hva studerer hun?* che studi fa?, ~ *på* (spekulere) studiare, meditare, arrovelarsi (per)

studering, **studie** studio; **studielån** prestito di studio (concesso dallo Stato), **studieopphold** soggiorno per motivi di studio, **studieplan** programma m di studio, **studiereise** viaggio per motivi di studio, **studiestipend** presalario, **studieøyemed**, *reise* ~ fare un viaggio a titolo di studio

studio (rad o) studio di radiotrasmissione

studium studio (universitario), esame m, ricerca **stue** 1 v (kjøkken) stufare; cucinare in salsa be-sciamella, **stue** 2 v, ~ *i sammen*, ammassare, stipare; *mar* stuvare; ~ *i tonne* imbariare **stue** 3 s (stanza di) soggiorno, salotto, (lite hus) casetta, casupola, **stuearrest** consegna (in camera), arresti mpl domiciliari, *gi en* ~ consegnare qn., **stuegolv** pavimento, **stueorgel** armonium m inv **stuepike** cameriera, **stueplante** pianta ornamentale da appartamento

stuer *mar* sivalore m; **stueren** che non sporca più, f g accettabile, **støert** *mar* cambusiere m **stuetemperatur** temperatura ambiente **støtur** orologio a pendolo

stuing (av mat) cottura a stufato (el in salsa be-sciamella); (mat) stufato, *mar* stivaggio

stukasangrep attacco in picchiata

stukk stucco, **stukkatur** stuccatura, decorazione f di stucchi

stum muto, *bli* ~ ammutolire, perdere la favella

stumfilm film m inv muto, **stumhet** mutismo

stummeode, ~ *mark* buio pesto

stump 1 adj smussato, (kjegle) tronco; ~ *gjens-* *stand* corpo contundente, ~ *vinkel* angolo ottuso

stump 2 s mozzicone m, pezzetto, frammento, (av- *hogd*) troncone m, (lem også) moncone m, (mil (brød) pane, (k, æ enavn) tesorino; (barnerump) sederino; *gi meg stumpen* passami la cicca, *slid i stumper og stikker* fare a pezzi, *sammenlappet av stumper og stikker* rappezzato alla meglio, *redde stumpene* salvare il poco che resta

stumpe, ~ *sigaretten* spegnere la sigaretta (e conservare la cicca), ~ *røken* smettere di fumare

stumpet troppo corto, **stumpneset** che ha il naso a patata, **stumpvinklet** ad angolo ottuso: ~ *triangel* triangolo ottusangolo

stuntjener (til tøy) attaccapanni m inv, (bord) tavolino rotondo

stund tempo, lasso di tempo, (øyeblikk) momento, istante m, *ennå en* ~ ancora un po' (di tempo), *en god* ~ un bel po' (di tempo), *det skal være en god* ~ *for* ne passerà del tempo prima che, *i farens* ~ nell'ora del pericolo, *i en ulykkelig* ~ in un momento doloroso, *om en liten* ~ tra poco, *nå om stunder* oggiogiorno

stunde, ~ *etter* (lengte) attendere con ansia (el pazienza), *det stunder mot kveld* si fa sera, **stundes-** *les* indaffarato, affaccendato

stundimellom, **stundom** di quando in quando

stup precipizio *hurrene* m sport tuffo **stupe** (i vann) tuffarsi, (overende) stramazzone; (i krig) cadere, *hesten stupte* il cavallo morì (stramazzone), ~ *ut i vannet* tuffarsi in acqua

stube Brett trampolino, **stupetårn** piattaforma

stupid istupidito, stupido, **stupiditet** stupidità

stupp (tegne-) sfumino, *tegne med* ~ sfumare

sture immalinconire, essere triste (sykne hen) languire

stusse 1 tr v accorciare, (hale) mozzare, (trær) cimare, (hekk) potare, tosare, (hår) spuntare

stusse 2 intr v rimanere sorpreso (interdelto), stupirsi, **stussing** accorciatura, (trær) cimatura; (hår) spuntata, (undring) meraviglia

stut bue m. fig. bestia, asino, stuteaktig fig. grosso-
lano, sciocco (pl., -chi)
stutt adj. corto, breve, se kort
stutteri scuderia
stygg brutto, (heslig) orrendo, schifoso, (ubehage-
lig) sgradevole; (slæm, ond) cattivo, malvagio
styggelig terribilmente, stygging cattivaccio
styggvær tempaccio, brutto tempo
stykk, pris pr. ~ prezzo al minuto; stykkarbeider
operaio a cottimo
stykke 1 v., ~ opp frazionare, (jord) lottizzare
stykke 2 s. pezzo; (teater-) opera teatrale, (mu-
sikk-) brano (di musica), (maler-) quadro, tela, et
~ brød un pezzo di pane, (skive) una fetta di pane,
et ~ vei un tratto di strada, en 30 stykker una tren-
tina, 1000 lire stykket mille lire cadauno (el. al pez-
zo); et godt ~ arbeid un bel lavoro, et ~ land un
appezzamento di terra, det er et stort ~ e grossa, ~
for ~ uno a uno, un pezzo alla volta, hvor meget
koster de for stykket? quanto costano l'uno?, i dette
~ chensende quanto a questo, in questo riguar-
do, i stykker rotto, a pezzi, bite i stykker rompere
con denti, lacerare a morsi, slå (briste, brekke) i
stykker rompere, infrangere, fare a pezzi, spezzare,
gå i stykker rompersi, spezzarsi, andare in pezzi,
hugge i stykker spezzare, fare a pezzi (con l'accet-
ta); klemme i stykker schiacciare, rive i stykker
strappare, lacerare, ridurre a brandelli, skjære i
stykker tagere a pezzi, sprenge, i stykker opplate
andare i frantumi, esplodere, skjære i like store
stykker tagliare in parti uguali, når det kommer til
stykket in fin dei conti, dopo tutto; da det kom til
stykket arrivati al dunque, al momento critico
stykkevis pezzo per pezzo, un pezzo alla volta
mørk. al minuto, stykkigods merce f in colli, merce
f imballata; collettime m, stykkpris, stykkprisen er
5 kr. si vendono a 5 corone l'uno (cadauno), prezzo
al minuto, stykkverk opera frammentaria, lavoro
incompleto; stykkvogn avantreno
stytte trampolo; styttegenger chi cammina sui
trampoli, stytteleper zool. trampolere m
stymper (fatig) miserevole, povero d'avviso (de)
grullo, (uvitende) ignorante m, (fusker) abbor-
raccione m, stymperaktig miserevole, miserando
styr (støi) chiasso, baccano, (strøv) fatica, sforzo
(styring) ordine m, controllo, holde ~ på padro-
neggiate, tenere a freno, gå over ~ andare a mon-
te, falne sette over ~ sperperare, scialacquare
styrbar guidabile che si può dirigere, manovrabile
styrbord mar. dritta, tribordo
styre 1 a. (bestyrelse) direzione f, amministrazione
f, pol. governo, regime m, (sykkel-) manubrio,
ta styret mettersi al timone, prendere le redini
styre 2 v. (støye) far chiasso; (streve) affaticarsi
(fly) pilotare, (bil) guidare, (båt også) governare
pol. governare, (beherske) dominare, (lede) diri-
gere (aga) controllare, padroneggiare; ~ etter
kompass navigare con la bussola ~ etter stjernene
navigare seguendo le stelle ~ mot nord dirigersi a
nord, mar. far rotta verso nord, ~ mot puntare su
~ et land governare una nazione, ~ sitt sinn do-
minare la propria collera, ~ seg dominarsi, con-
trollarsi; ~ sin lyst contenere la voglia, raffrenare
il desiderio
styreapparat guida, (bil) sterzo, mar. agghiaccio,
styrearm leva di comando, leva dello sterzo; styre-
spær zool. penna timoniera, styrebus mar. timonie-
ra, styrelse direzione f, amministrazione f, gram-
reggimento; forsynets ~ la Provvidenza
styremedlem membro del consiglio d'amministra-

zione, consigliere m d'amministrazione; styreme-
kanisme meccanismo di comando dello sterzo, sty-
remote consiglio d'amministrazione
styret amministratore m, direttore m, (i debatt o.l.)
moderatore m styreledskap se spak
styrestang barra (del timone), leva di comando
styrevalg elezione f dei consiglieri
styreåre remo (el. timone m) di direzione
styring governo (også mar.); guida, styringsregler
regolamento di governo (d. guida d. direzione)
styrke 1, s. forza, energia, vigore m, robustezza,
(holdbarhet) resistenza, solidità; (lys, strøm) in-
tensità, prove ~ med misurare le forze con, i det
har hun sin ~ è il suo forte; væpnete styrker forze
armate
styrke 2, v. fortificare, rinforzare, rafforzare, rin-
vigorire, irrobustire; consolidare, (fornye) rav-
vivare, ~ kreditten rinsaldare il credito
styrkende ristoratore; ~ middel ricostituente m, ri-
storativo; styrkedrikk tonico, cordiale m, (for-
friskning) bevanda rinfrescante, styrkeforhold for-
za relativa, rapporto di potenza, proporzione f fra
le forze; styrkeliste elenco delle forze armate, styr-
keprøve prova di forza
styrmann ufficiale m di coperta, første (annen) ~
primo (secondo) ufficiale, styrmannsskole istituto
nautico (sezione ufficiali di coperta)
styrt (dusj) doccia
styrt 1, intr., ~ (ned) precipitare, regnet styrter
ned piove a dirotto; ~ om crollare, stramazzone; ~
av sted precipitarsi, ~ med hesten cadere col caval-
lo, ~ sammen crollare, schiantarsi
styrt 2, tr. v. precipitare, buttare giù, far cadere,
(volte) rovesciare; ~ seg blindt i faren lanciarsi a
capofitto nel pericolo; ~ en i fordervelsen rovinare
qn, trascinare qn alla perdizione, ~ seg over pre-
cipitarsi (avventarsi, scagliarsi) su
styrthelm casco (pl., -chi) di protezione; styrteing
precipizio, precipitazione f, styrteregn pioggia tor-
renziale, styrteregn piovere a dirotto (el. a catine)-
le), styrtsje colpo di mare, ondata improvvisa
ster zool. storno, stornello; med. cataratta (grå),
glaucoma m (grønn), amaurosi (svart), stærblind
privo della vista, non vedente, fig. completamente
cieco, stærkasse cassetta-nido per storni
sto fermo, sicuro, saldo, stabile, ~ på hånden che
ha la mano ferma, abile di mano
stol 1 adj. indolenzito, intorizzito
stol 2 s. se seter
stønn gemito, forte sospiro, stønne gemere, ansima-
re, stønende ansante
stop (beger) coppa, tazza, (sement) cemento, ce-
mentazione f, støpe (kule) fondere; (statue) getta-
re, (med sement) cementare, sitte som stoppt stare a
pennello, ca. zare come un guanto
stopedigel crogiolo; stoppeform stampo, forma, con-
ch. g. a stoppegods oggetti m pl. fusi metal. di fu-
sione; materiale m di ghisa, stoppejern ghisa
stopelys candela, stoppeovn forno (di fonderia); auto-
forno; stopper fonditore m, gettatore m; stopperand
shavatura, bava di fusione
stopperi fonderia, stopperarbeider fonditore m; stoppe-
sand sabbia (terra) per fonderia, sabbia per fare
calcestruzzo, stopeskje cucchiaino m, være i stop-
peskeen fig. essere sottoposto a un processo di rin-
novamento; stopestål acciaio di fusione
stopning fusione f, getto, gettata, av en ~ fig. tutto
d. un pezzo, av en annen ~ di un'altra tempra stop-
sel elektr. spina
ster storione m; størje tonno

størkne seccare, coagulare (også blod), rapprendersi, *få til å ~ coagulare*, *størknet blod* sangue coagulato; **størkning** coagulazione f, rapprendimento

større più grande, maggiore; se **stor**

størrelse grandezza, mat, også quantità, (tykkelse) grossezza, (utstrekning) estensione f, ampiezza (rom) volume m, capacità, (omfang) dimensione f, (personhøyde) statura, (person) personalità; pezzo grosso; (fornem) maggiorenne m, *størretusen av våre forretninger tillater oss å i* entità del nostro giro d'affari ci permette di; *i alle størrelser in* (el d.) tutte le misure; *av passende ~* di giusta misura, *i naturlig ~ in* (di) grandezza naturale, *i halt ~ a* metà grandezza del vero

størst il (la) più grande, il (la) maggiore; se **stor**

størstedelen, -parten la maggior parte
støt colpo, urto, fys impulso, (rystelse, elektr) scossa (sammen-) scontro, cozzo, (vind) folata (flekting) botta, stoccata, mus squillo, (kvestelse) contusione f, fig scossa, colpo, *det er et hardt ~* *for ham* è un duro colpo per lui, *det går meg et hardt ~* è stata una forte scossa per me, *gi støter til* dare l'avvio a, *gi det siste støtet* dare il colpo di grazia, *ta mot støtet* (i båt) parare l'urto; *ta i mot det første støtet* resistere al primo colpo

støtdemper ammortizzatore m

støte 1 v (usammensatt) urtare cozzare, dare una spinta a, (møter) pestare (gevær) rinculare, fig ferire, urtare, *det støter øyet* offende la vista, ~ seg urtare, ferirsi

støte 2 v (+ adv, prep), ~ *un* indignare, offendere, ~ *an mot det passende* violare le convenienze ~ *fra (land)* spingere (la barca) al largo, ~ *fra tronen* detronizzare, ~ *alle fra seg* allontanare tutti fare il vuoto intorno a sé, ~ *i med foten*, *mot* urtare qc. (col piede), picchiare (il piede) contro, ~ *me inn* conficcare qc in, ~ *en ned i avgrunn* buttare giù (precipitare) qn, (velte) far cadere qn, (våpen, s åg) stendere qn a terra, ~ *overende* rovesciare, ~ *dura opp* aprire (el forzare) la porta, ~ *opp til* essere contiguo a, confinare con, ~ *pu i mot*, urtare (el cozzare) contro, (trefte) imbattersi in, (skip) incagliarsi (vanske o.l.) incappare in, ~ *på grunn* arenarsi, toccare il fondo, ~ *sammen tr v* far scontrare, (til pulver) pestare insieme intr v scontrarsi urtarsi, fig essere in urto, ~ *i puffer*, *til* spingere, dare una spinta a, ~ *i slutte seg* *til* unirsi a; ~ *til* (hønde) capitare; ~ *tilbake* respingere, ~ *ut* escludere, espedere; se **utstøte**

støtende offensivo, ripugnante, sconvolgente

støter (i møter) pestello, **støtfanger** paraurti m inv **støtkraft** forza di percussione, **støtpute** cuscinetto (stat) stato cuscinetto

støtt 1 adv (altid) sempre continuamente

støtt 2 adj. (frukt) ammaccato, (sukker o.l.) in polvere; macinato, pestato, (fornærmet) offeso, ferito, piccato, *bli ~ over* offendersi per *bli ~ på en* arrabbiarsi con qn, *bli lett ~* impermalirsi facilmente

støttann zanna

støtte 1 v appoggiare (underb.) sostenere, sorreggere, (underholde) mantenere, sostenere, (hjelpe) favorire, appoggiare; ~ *opp* puntellare, ~ *sin mening på* appoggiare a pt. ptia opinione su ~ *seg på* appoggiarsi a (også fig), (meninger) basarsi su, fondarsi su, ~ *i tene*, *seg til* appoggiarsi a

støtte 2 s. appoggio (og f.g.), (under noe) sostegno, (søyle) colonna, pilastro, (billed) statua tekn supporto, *han er familiens ~* è il sostegno

della famiglia, *samfunnets støtter* le colonne della società, *til ~ for* a sostegno di
støttebjelke puntello, trave f d sostegno, **støttebukk** puntello, rinforzo, **støttepille** pilastro di sostegno, **støttepunkt** punto d'appoggio
støttestat fig bastone m della vecchiazza
støtvis a scatti, a strappi, a sbalzi (med avbrekk) a pezzi e a bocconi, **støtvåpen** arma da punta
støv polvere f, (fint) pulviscolo, (ordiske levninger) cenere fpl *bli til ~* ridursi in polvere, *torke ~* av spolverare

støvbefruktning impollinazione f **støvbrett** paletta (per la spazzatura), **støvbriller** occhiali mpl di protezione, **støvdrager** bot stame m

støve sollevare (fare) polvere (ve) essere polveroso, *det støver* c'è polvere ~ *av*, spolverare, ~ *til* *monstrat støvekul* ~ ~ ~ per a polvere **støvekost** piumino per spolverare, spolverino

støvel stivale m (snøre) stivaletto (ski-) scarponne m **støvelknær** cavastivali m inv **støvelær** cuoio per stivali **støvelpusser** lustrastivali m **støvelskafi** gambale m, **støvelstropp** tirante m dello stivale
støver (hund snushane) segugio; (flink fyr) campione m fam cannone m **støverinstinkt** fiuto

støvel polveroso, *bli ~* impolverarsi

støvsakk spolverino, spolverina, **støvfri** senza polvere, **støvfyll** polveroso, pieno di polvere

støvsgran granello di polvere, **støvknepp, -knopp** bot antera, **støvkorn** grano di polvere bot gran, lo pollinico, **støvlett** 1 adj (fjærlett) leggero come una piuma

støvlett 2 s. stivale m. (skolett) stivaletto

støvsplage molestia provocata dal a polvere **støvsky** nuvola di polvere, **støvsuger** aspirapolvere m inv, **støvsugning** pulizia con l'aspirapolvere, aspirazione f della polvere, **støvtett** a tenuta di polvere

støvtråd bot filamento, **støvei** bot pistillo

støy rumore m. (sterk) chiasso; *her er en ~* *ad en ikke kan høre sin egen stemme* c'è un frastuono tale che non si sente chi parla

støydemper radio d spositivo antidisturbo

støve fare rumore, fare chiasso, (sær) (protest) rumoreggiare, **støyende** rumoroso, chiassoso

støvfri senza rumore, silenzioso (radio) senza disturbi **støyng** chiasso strepito, baccano

støymåler psosometro, **støysplage** flagello de, rumori, *kampen mot støysplagen* la campagna contro i rumori, **støysender** emittente f di disturbi radiofonici

støvl (dram) cicchetto, *stå for en ~* incassare un colpo, resistere a un attacco, se også **støt**

stå 1 v (mots ligge sitte) stare (essere) in piedi, (befinne seg) essere, trovarsi (høye ting også) innalzarsi, ergersi, (ligge, forbli) stare restare, (stanset) fermarsi, (være stanset) essere fermo, essersi fermato, ~ *stille* stare fermo, *han stod og skrev* scriveva (stando) in piedi, *det står et eik i hagen* c'è una quercia nel giardino, *hva står det på papiret?* cosa c'è scritto sul foglio? *hva står det om det i brevet?* che ne dice la lettera? *her skal det ~ konjunktiv* qui ci vuole tel si mette, il congiuntivo, ~ *utene i verden* essere soss al mondo, *som jeg står og går* così come sono *som han går og står* proprio lui in carne ed ossa *he, ilupet stod hos ~* il matrimonio si è tenuto da ~, *som sukem*, *nu står* come stanno le cose adesso, *kornet står pent* il grano viene bene, *la det ~* "non toccare", giù le mani! ~ *seg* (mat) conservarsi, (greie seg) cavarsela, ~ *seg mot* tener testa a, ~ *seg godt* cavarsela bene ~

seg godt med en essere in buoni termini con qn., *hvordan står du deg med ham?* in che rapporti sei con lui?, ~ *seg på* guadagnare, avere il proprio tornaconto, *det kan jeg ikke ~ meg på* non me ne viene niente, ~ *bi* assistere, aiutare, ~ *for ens tanke* essere presente nei pensieri di qn.; *han står ennå (levende) for meg* l'ho ancora davanti agli occhi, *det står deg fritt for å gå* sei libero di andartene, ~ *for noe* essere a capo di qc.; ~ *for serveringen* essere preposto al (el. incaricato del) servizio; ~ *foran* stare davanti, (skjule) pararsi davanti, ~ *fram* farsi avanti, presentarsi, comparire (også på scene), emergere; (stikke ut) sporgere; ~ *hen* (sak) restare in sospeso, *la noe ~ hen* tenere qc. in sospeso, *vi vil la det ~ hen* ci passiamo sopra, ~ *høyt* essere alto, (pris) essere caro; (person) emergere, farsi notare, ~ *i forbindelse med* essere in relazione con (in contatto con), ~ *i (vardi)* valere, costare, (værdipapir) essere quotato, *hva står dollar i?* qual'è il cambio del dollaro?, ~ *i med en tann* farsela con qn., *han har bare hva han går og står i* tutto il suo guardaroba ce l'ha indosso, *det står i ruteboken* è (indicato) nell'orario, ~ *unof* resistere (en a qn.); ~ *inn mot land* dirigersi verso terra, ~ *une for* rispondere di, assumersi la responsabilità di, ~ *ned* scendere; ~ *ned på mat* puntare su; ~ *oppreist* stare in piedi ~ *oppreise seg* levarsi, n piedi (fra sang) alzarsi, levarsi, (død) risuscitare, ~ *(stige) opp på stolen* salire sulla sedia, *vannet står over jordene* l'acqua ha allagato i campi, ~ *over* fig. essere superiore a (el. più in alto di), (ikke delta) rinunciare, non partecipare, ritirarsi, *sola står på på denne siden* il sole batte da questa parte; ~ *på sin rett* sostenere i propri diritti, *hvor lenge vil det ~ på?* quanto tempo ci vorrà?, quanto dura? *det skal ikke ~ lenge på* non ce ne sarà per tanto, ~ *til ens disposisjon* essere a disposizione di qn., *la (det) ~ til* lasciar andare le cose (per il loro verso), *la det ~ til* succeda quel che vuole, *hvordan står det til?* come va?, *hvordan står det til med ...?* come sta?, *han står ikke til å redde* non si salva, ~ *tilhake for* essere da meno di, ~ *ut av* uscire da, *avene står ut av hodet på ham* gli vengono fuori dalla testa, ~ *ut fra land* mar prendere il largo, ~ *under en* essere inferiore a qn., (underordnet) essere il subalterno (il sottoposto) di qn., (under ens befaling) essere agli ordini di qn.; ~ *ved sitt ord* mantenere la parola, ~ *ved sine meninger* avere il coraggio delle proprie opinioni, *jeg står ved hva jeg har sagt* mantengo quello ho detto, mi attengo a quanto ho detto

stá 2 *gå i ~* fermarsi subire un colpo d'arresto
stáende in piedi, (skyting) stazione f. eretta, *bli ~* restare in piedi, *bli ~ fast* (i talen) restare senza parola, arenarsi, impappinarsi, *bli ~ fast i sola* rimanere impiantato, *ha sin formue ~ i* avere il patrimonio investito in, *ha et ur ~ på kammen* avere un orologio sul caminetto, *på ~ for* su due piedi, estemporaneamente, ~ *har* esercito permanente, ~ *uttrykk* espressione f. consacrata dall'uso

stáhei baccano, gazzarra, putiferio, pandemonio
sták rumore m. chiasso, **stáke** far rumore (chiasso)
stál acciaio, fig. (våpen) spada, litt ferro, *blott (herdet) ~* acciaio dolce (temprato), *rent ~* acciaio a grano affinato

stálampe lampada a stelo

stálblå grigio azzurro, **stálborste** spazzola d'acciaio, **stálbånd** nastro d'acciaio, **stálfjer** molla di acciaio, **stálgrå** grigio acciaio, **stálhard** duro come d'acciaio, d'acciaio; **stálhjelm** elmetto, elma d'acciaio,

stálindustri industria siderurgica (el. dell'acciaio)
stálmobler mobili mpl in acciaio (el. metallici)
stálnerver nervi mpl d'acciaio; **stálmorm** orbettino
stálpenn pennino d'acciaio; **stálpate** lastra di acciaio, lamiera di acciaio, **stálsatt** solidamente temprato, di forte tempra, **stálsatte** fig. temprare, fortificare, rafforzare; **stálstikk** incisione f. su acciaio, siderografia, **stáltrosse** cavo d'acciaio; **stáltråd** filo d'acciaio, filo di ferro; (rundt flaskehals) gabbietta; **stáltrådduk** se: netting, **stáltrådgjerde** recinto di fil di ferro.

stálvarefabrikk coltelleria, **stálvarer** articoli di acciaio, coltellame m; **stálverk** acciaieria

stáplam posto in piedi

su v succhiare; se: suge

subbe 1 s sudicione m (a), persona trasandata

subbe 2 v (slape bene) strascicare i piedi, *la linge ne ~ og gå* lasciare che le cose cadano come vogliono; ~ *inn penger* far denaro a palate; ~ *til seg (med seg)* arraffare, **subbet** adj. (ustølt) trasandato, sciatto, sporco (pl. -chi)

subjekt soggetto *et dragg ~* un cattivo soggetto

subjektiv soggettivo, **subjektivitet** soggettività

sublim sublime, **sublimat** sublimato, **subordinasjon**

subordinazione f; **subordinasjonsforseelse** atto d'insubordinazione **subordinere** subordinare

subudiepolitikk politica di sovvenzioni, **subsidiar**

sovvenzioni fpl, sussidi mpl, **subudier** sussidiario,

subsistens sussistenza, sostentamento

subskribent sottoscrittore m, **subskribere** sottoscrivere (på a); **subskripsjonsanbyrdelse** invito a sottoscrivere, (liste) lista di sottoscrizione

substant sostanza, **substantiell** sostanziale

substantiv sostantivo, **substantivisk** sostantivato

substituere sostituire, **substitutt** sostituto; elemento

(mezzo, oggetto) sostitutivo

subtil sottile, acuto, ingegnoso; **subtrahend** sottra-

endo, **subtrahere** sottrarre, **subtraksjon** sottrazione

f; **subtropisk** subtropicale

sudanese, **sudanensk** sudanese m, f

suffiks suffisso

suffisane sufficienza, sussiego; **suffisant** bonoso, sussiegoso

sufflere suggerire, **sufflar** suggeritore m

sug (drag) boccata, sorso, (il) succhiare

suge succhiare; ~ *seg fast* attaccarsi succhiando, ~

på tommelen succhiarsi il pollice; ~ *ut et land* dis-

sanguare una nazione; se *ellers* **innsuge**, **oppsu-**

ge, **sugeapparat** aspiratore m, **sugefisk** remora

sugemunn bocca a ventosa, **sugepumpe** pompa aspi-

rente, **sugeredskap** apparecchio di aspirazione, **sug-**

gerur tubo di aspirazione, (til drikk) cannuccia, **sug-**

geskive ventosa, **sugesnabel** succhiatoio; **sugeveke**

v. oppn. assorbente **sugeventil** valvola di aspira-

zione, **sugevorte** capezzolo

sugning succhiamento, (drikk) suzione f; (å suge

til seg) aspirazione f, (opp-) assorbimento

sugg (savør kar) pezzo d'uomo, **sugge** scrofa

suggesjon suggestione f

suite mus. suite f. inv., (rom) fila di stanze, (spill-

kort) sequenza, scala, (hotell-) appartamento

sukat cedro candito

sukk sospiro; *dra (utstøte) et ~* mandare un sospi-

ro; *dra et lettelsens ~* tirare un sospiro di sollievo,

dra sitt siste ~ rendere l'ultimo sospiro, esalare

l'ultimo respiro

sukke sospiare (*etter noe qc.*); ~ *dyp* mandare un

profondo sospiro, ~ *over* sospiare per

sukker zucchero, *ha ~ i* mettere lo zucchero in, **suk-**

kerav coltivazione f. della canna da zucchero, **suk-**

confusione (bnde fast) legare ~ i *stekinganna* crogiolare cuocere a fuoco lento; ~ i *hódet þá en* ronzare in testa a qn., *surriag* (fortöyning) ammaraggio, (brindsel) legatura, (telefon) disturbi mpi sfrigono, (radio) ronzio, disturbi mpi

surrogat surrogato, succedaneo

sursild aringa marinata agrodolce

surstei(t)k arrosto marinato nell'aceto

surstoff ossigeno; **sursæt** agrodolce

surt, ~ *fortjent* guadagnato faticosamente; se *surt til en* fare il muso a qn., se *allars* **sur** **suræyd** cisposo

sús, levei ~ *og dú* fare la bella vita, vivere in bagordi se *allars* **súsing**, **súse** (vind) fischiare; (lett) sussurrare, (sterkt) ululare, (kule) fischiare, *dei suser for ærene mine* mi fischiano le orecchie, **súsing** fischio, sussurro, ronzio

suspendere sospendere, **suspensiv** sospensivo, **suspensjon** sospensione f, **suspensorium** sospensorio

sut lamentela, preoccupazione f, dolore m.

suttr lamentarsi, piagnucolare

sutte succhiare, poppare, ~ *þá fingeren* succhiarsi il dito

suveræn sovrano, sommo, supremo; **suverenitet** sovranità, superiorità

svaler mar redazza, **svalbre** mar redazzare

svalberg pendio di roccia nuda e liscia

svada verbosità, facondia, **næds** logorrea

svale (hit og dit) oscillare, vacillare, ondeggiare; ~ *for vinden* essere agitato dal vento, **svaing** vacillazione f ondeggiamento; **svairigget** che ha il dorso arcuato, (om dyr) insellato

svak debole, (tyd også) fiavole, (lys, stemme) fioco (pl -chi); (drkk) leggero; *ha et svakt bryst* (syn osv) essere debole di petto (di vista ecc) *hans svake side* il suo debole, *et svakt øvehtikk* un momento di debolezza, *bli* ~ indebolirsi, *vare* ~ i *latin* essere debole in latino, ~ *heilfred* salute delicata, ~ *anelse* vaga idea; *stá þá svake fættir* non avere una base solida

svakelig delicato, di debole costituzione, (sykelig) malaticcio; **svakelighet** debolezza di costituzione, gracilità, (sykelighet) salute f cagonevole

svakhel debolezza, fiavolezza, **svakbetslegu** segno (el indice m) di debolezza, **svakbetsstíðand** stato di debolezza, *med* astenia, **svakhóel** debole di cervello, (ándssvak) deficiente

svakström corrente f a bassa tensione (el a basso voltaggio); **svaksýnt** debole di vista

svál 1 adj fresco (pl -chi), **svál** 2 s (svalgang) balcone m coperto, porticato

svale 1 s. zool rondine f; *en* ~ *gjör ingen sommer* una rondine non fa primavera

svale 2 v rinfrescare, recare refrigerio: **svaledrikk** bibita fresca, bevanda rinfrescante

svalerede nido di rondine, **svaleunge** rondinotto

svalgang porticato balcone m coperto

svaling refrigerio, (lett luftning) rezzo

svamp spugna, **svampakig**, **svampel** spugnoso

svane cigno; **svanesang** canto del cigno

svang, *xú* i ~ *næds* essere in uso (el di moda)

svange (lyske þá dyr) inguine m

svanger incinta, gravida ~ *med* fig. gravido di saturo di, *ga* ~ *med* fig. avere in gestazione, **svangerskap** gravidanza, gestazione f **svangerskapsavbrytelse** interruzione f della gravidanza, aborto provocato, **svangerskapsperiode** periodo di gestazione **svangerskaps tegn** segno (el sintomo) di gravidanza

svans coda, (bakdel) posteriore m. **svanse**, ~ *med*

halen scodinzolare; ~ *omkring* correre qua e là **svár** risposta (þá a), (mol-) replica, rimbecco (pl -chi), (uttalelse) responso, ~ *úthés* si prega di rispondere; *være en* ~ *sk*, *idig* non sapere che cosa rispondere a qn., *gi* ~ *þá tilfale* rispondere per le rime, *allud ha* ~ *þá rede hand* avere sempre la risposta pronta; *bringe* ~ (tilbake) far avere la risposta, *gi* ~ dare una risposta, rispondere (þá u) *sum* = i *stedet for*, ~ per tutta risposta, *sum* ~ *þá in* risposta a, *fá til* ~ ricevere in risposta

svárbrev riscontro, risposta scritta

svare 1, v rispondere (en a qn, þá noe a qc), ~ (med) *ja* rispondere (di) sì, (gi) *moisvar* replicare ribattere, rimbeccare, (skatt o.l.) pagare; ~ (inne síð) *for* rispondere di, ~ *til* corrispondere a, rispondere a, ~ *til kundens krav* essere all'altezza delle esigenze del cliente

svare 2 adj, adv molto grande, grandissimo

svarende, ~ *til* conforme a, che corrisponde a. (i forhold til) proporzionato (el adeguato) a

svarkort cartolina di risposta, **svarkupong** buono risposta, **svartote** nota di risposta, **svartporto** francobollo per la risposta, **svarsignal** segnale m di risposta

svart nero (også fig) i *stí* *hann* cupo (skiten) sporco (pl -chi) *en* ~ *og* una spudorata mazzuola *vare* ~ *þá hendene* avere le mani sporche *en* ~ *stopp* un cileto sudicio *gætt* ~ *in hvít* mettere il nero per il bianco, *gi* ~ *þá hvít* mettere nero su bianco, *ha* ~ *þá hvít* (beviser) *for* *noe* avere delle prove inconfutabili di qc, *jeg skal vise deg det* ~ *þá hvít* te lo posso documentare, *dei ser* ~ *ut for ham* le cose si mettono male per lui, *dei bli ganske* ~ *for øynene mine* la mia vista si offusca, *trekke svarte garn* tirare le reti vuote

svart- (oftest) scuro, **svartaktig** nerastro, **svartalv** gnomo, **svartblá** blu scuro, blu notte, (gusten) livido.

svartebror domenicano; **svarteburs** mercato nero, (under siste krig) borsanera, **svartedauen** la peste nera (el bubbonica); **svarteliste** lista nera

svartemarya (furgone m) cellulare m **svarteper** uomo (el omio, ometto) nero, *bli* ~ restare con l'uomo nero (in mano)

svartfarget di colore nero, **svartflekkt** macchiato di nero, a macchie nere **svartíhet** sj nerezza

svartíhætt dai capelli neri

svartkledd vestito di nero; **svartkritt** matita nera, **svartkrittsteining** d segno a matita nera **svartkunst** stampa a fumo, mezzatinta

svartmale fig dipingere a fosche tinte, **svartmalt** pitturato (dipinto, verniciato) di nero

svartne oscurarsi, *dei svartner for øynene hans* gli si ottenebra la vista, non ci vede più

svartolder, -or bot. ontano

svartpríkket a palini (el pois) neri punteggiato di nero, **svarttrútt** a quadri neri

svartskjegg con la (el dalla) barba nera, **svartskjorte** (fascist) camicia nera

svartsmúskel di carnagione scura, olivastro, bruno,

svartstripet a righe nere, striato di nero

svarttrost zool merlo

svartóyd con gli (el dagli) occhi neri

svæ terreno debbiato

svéd, i *ditt ansiktis* ~ con il sudore della fronte se *allars* **svette**

svelfe (snekkerspråk) scorniciare, sagomare: **svelfing** sagomatura, scorniciatura

svelpe (mine) dragare **svelper** dragamine m inv **svets** stile m proprio, certa eleganza, capelli mpi (da

uomo o ragazzo) petunati indietro (o aliato con scriminatura), *fd ~ pa noe* far funzionare qc
sveise, ~ *sammen* saldare, **sveiseapparat** saldatrice f, **sveiseovn** forno per saldare **sveiser** saldatore m. (ljosmann) vaccaio, bovaro, **sveisestål** acciaio saldabile **sveisererkssted** officina di saldatura, **sveising** saldatura

sveitsar svizzero, elvetico (pl. -ci); **sveitsar-** svizzero, **sveitsarost** gruviera **sveitsisk** svizzero, elvetico (pl. -ci)

sveiv manovella, **sveivaksel** albero a gomito (el. a manovelle), **sveive** girare, far ruotare

sveike indebolire, infiacchire debilitare (særli fig.), **sveikelse** indebolimento, debilitazione f, (svakhel) debolezza, fiacchezza, **sveikling** debole m. f

sveig go.a, med *faringe* f (avgrunn) baratro, voragine f *betennelse i svelget* faringite f, *et bunnløst ~* un baratro senza fondo fig. un abisso incolmabile **svelge** inghiottire, deglutire, (sluke) ingurgitare, ingoliare, **svelkatarr** catarro faringeo

svelle, ~ *tut* gonfiarsi, dilatarsi, **svelte** se. sulle **svenn** garzone m, (håndverks-) artigiano dipendente che ha terminato l'apprendistato; operaio qualificato, **svennebrev** diploma m di artigiano che ha terminato l'apprendistato, **svennelønn** paga di artigiano dipendente (el. di garzone), **svennestykke** opera di esame di artigiano, **svennetid** anni di garzone

svensk, **svenske** svedese m, f

svepe flagello (også fig.)

sverd spada **sverdbelte** cinturone m, balteo, **sverdfisk** pesce m spada, **sverdfeste** impugnatura della spada, **sverdklinge** lama della spada, **sverdlilje** gladio, **sverdsude** linea maschile

sverdslag colpo di spada, *uten ~* senza colpo ferire **sverdslire** fodero, guaina della spada

sverge giurare (en troskap fedeltà a qn.); ~ *(på) at* giurare che *han sverger på at han vil gjøre det* giura di farlo, *jeg turde sverge på det* ci giurerei, ~ *en ed* fare un giuramento; ~ *falsk* giurare il falso, *spørge om de sverget at de har gjort* giuro su quanto ho di più sacro, ~ *ved sin are* giurare sul proprio onore **sverging** (ed) giuramento **banning** m. precatore fpl, **bestemme** fpl

sverm (insøkt-) sciame m, (fugl) stormo, (mennesker) folia, moltitudine f. ressa

sverme (bier) sciamare, (myldre) brulicare fig. sognare, ~ *for* avere un debole (el. una passione) per, *andar matto per*, ~ *om/kring* andare a zonzo, **svermer** (begeistret) sognatore m, romantico (pl. -ci), (religiøs) visionario, fanatico (pl. -ci), **svermeri** esaltazione f mistica, (drømmeri) fantasticherie, fanatismo, **svermerske** se. **svermer**

svermetid (bier) stagione f della sciama, fig. periodo di forte attrazione per qn., **svermung** zool. sciama, (drømning) fantasticherie

svete 1 v. annerire; fig. denigrare

svete 2 s. nero, (sko) lucido, (trykk-) inchiostro da stampa, **sverting** annerimento, fig. denigrazione f, typ. inchiostrazione f

svelt sudato, bagnato di sudore

svette 1 s. sudore m, traspirazione f (cutanea), trasudazione f, *våt av ~* bagnato (el. madido) di sudore, **middel mot ~** rimedio antisudorifico, *svetten drøppet av ham* grondava di sudore

svette 2 v. sudare (over hokene sui libri), traspirare, ~ *av angst* sudare di paura *han svetter på hendene* gli sudano le mani, ~ *at* trasudare

svettedrivende sudorifero, **svettedrøpe** goccia di sudore, **svetteduk** sudario **svettekur** cura di sudora-

zione, sudata **svettemiddel** preparato sudorifero, **svettere(i)m** incrinato, **svetteokt** sudorazione f violenta

svewe librarsi in aria, volteggiare, (fly) planare (tatt og fram) fluttare: ~ *fritt i rummet* essere (stare) sospeso (nello spazio), *han vover lett av sted* cammina come librata in aria ~ *mellem frykt og hop* oscillare tra il timore e la speranza, ~ *mellem liv og død* essere fra la vita e la morte

sviefly aliante m, veleggiatore m, **svievende** aleggiante, fluttante, sospeso; (gang) leggero (sak) pendente, in sospeso; (ubestemt) vago (pl. -ghi), (tvetydig) ambiguo, **svewing** volteggio, planamento, (tatt og fram) oscillamento

svi scottare, abbruciare, (beskadige) bruciare, (tøy o l) stinnare; *det svir i øynene hans* gli bruciano gli occhi, *røyken svir i øynene mine* il fumo mi fa bruciare gli occhi, *dette tap svir enda* si sentono ancora gli effetti di questa perdita, *han kommer til å vi for det* gli costerà caro

svibel giacinto, **svibelglass** caraffa (da bulbul)

svidd scottato, abbruciato (se svi): ~ *lukte* odore m di bruciato, *lukte ~* puzzare di bruciato, *det lukter ~* fig. c'è qualcosa che non va

svie bruciore m, sviende cocente, bruciante

svigerdatter nuora, **svigerfar** suocero, **svigerforeldre** suoceri mpl, **svigerinne** cognata, **svigermor** suocera, **svigersønn** genero

svik frode f, dolo, (bedrag) inganno, (forræderi) tradimento, **svikaktig** fraudolento, ingannatore, traditore **svikaktighet** fraudolenza falsità

svike ingannare, tradire, (skuffe) deludere, ingannare, (besvike) defraudare, **svikefull** ingannatore, fraudolento, falso, traditore

svikte 1 v (gi etter) cedere, piegarsi *benet svikter ham* gli si piegano le gambe

svikte 2 v venir meno, mancare (att ord løfte sin plikt alla parola, alla promessa, al dovere), ~ *en* tradire (ingannare) qn.; (mot o l) venir meno a qn., *hukommelsen svikter meg* la memoria mi tradisce, **sviktende**, ~ *helbred* salute (cagione) vore, ~ *hukommelse* memoria debole, *med alder ~* i ver con zelo infaticabile

sviktstup tuffo dal trampolino

sville traversa, traversina, **svilleavstand** distanza (el. intervallo) tra le traversine

svime, ~ *at* svenire, perdere i sensi, venir meno, *gå i svime* camminare barcollando, vagare come tramortito, **svimeslag** colpo che tramortisce **svimeslå** tramortire, stordere

svimle, *det svimler for meg* mi gira la testa, ho le vertigini, **svimlende** vertiginoso, ~ *pris* prezzo astronomico (el. esorbitante), ~ *hell* fortuna incredibile; **svimmel** che ha il capogiro (el. le vertigini), *jeg blir ~* mi vengono le vertigini, **svimmelhet** vertigini fpl capogiro, giramento di testa, (som lider av ~) che soffre di vertigini

svin maiale m, porco (pl. -ci), suino

svinaktig terribile, men. e straordinariamente

svindel imbroggio, impostura, truffa (korruptsjon) intrattenimento **svindelforetagende** impresa truffa o truffa **svindle** truffare, **svindlere** truffatore m, imbrogliatore m, impostore m **svindlener** imbroggi, mpl truffe fpl raggi imp

svine, ~ *at* lordare, sozzare, imbrogliare

svine- di maiale di porco **svineavfall** escremento di maiale, **svinebeist** porco (pl. -ci), **svinebeist** m **svinebinde** (dyr) legate e qualtronzampere per soni legate tra le e piedi a **svinebust** seta di maiale

svinefett grasso di maiale, lardo, (smult) strutto; **svinefode** cibo da porci, bruda; **svineheldig** fortunatissimo, baciato dalla fortuna, *han er ~* e nato con la camicia, **svinehell** fortuna sfacciata (el incredibile).

svinehund porco (pl. -ci), figlio d'un cane, **svinckam** lombata (el quadricolo, ansta) di maiale; **svinekjøtt** carne f di maiale, carne suina, **svinekotelett** costoletta (cotoletta, braciola) di maiale, **svineter** (pelic f di) cinghiale m

svinepels se **svinehund**, **svineras** razza suina; **svineri** sudiciume m, sudicena, porcheria (også fig.), **svinerygg** dorso di maiale: (kjøtt) costata di maiale, **svinestett** (lik) arrostio di maiale; **svinesti** porcile m (også fig.); **svinesylte** omtr. soppressata, **svinetrø** tr(u)ogolo; **svinetryne** grugno

sving svolta rapida, gravolta, (dreining, om bil) sterzata, (fly, båt) virata, (vei-) curva, (i skrift) svorazzo, *komme i ~* essere messo in moto; *sette i ~* avviare, dare inizio a, mettere in moto; *være i full ~* essere in piena attività (el funzione), **svingbar** girevole, **svingbru** ponte m girevole

svingdør porta girevole

svinge 1 tr v., ~ *noe fram og tilbake* far oscillare qc.; (dingle med) dondolare; ~ (rundt) far girare, mulinare, ~ *seg i været (opp)* sollevarsi, fig. salire in alto, assurgere, (flugt) spiccare il volo; (åndelig) elevarsi, ~ *seg over* superare (el passare da una parte all'altra) con un balzo; ~ *seg i salen* balzare in sella, ~ (med) agitare (hatten il cappello), sventolare (flagget la bandiera); brandire (sverdet la spada)

svinge 2 intr v (fram og tilbake) oscillare, vibrare; (dingle) dondolare, ~ (rundt) girare, ~ *om hjørnet* voltare (girare) l'angolo, ~ *til høyre* svoltare a destra, ~ (seg avsted) (om vei) curvare, svoltare

svingende oscillante, oscillatorio, **svingetid** periodo di un'oscillazione, **svingfjer** (penna) remigante f, **svinghjul** volante, volante m, **svingkraft** forza motrice; **svingkran** gru a cavalletto mobile

svingning oscillazione f, vibrazione f, (markeds) fluttazione f, variazione f; **svingningstall** numero di oscillazioni, **svingningstid** periodo di un'oscillazione

svingom ballo, giro di danza, *få seg en i liten* ~ fare quattro salti

svingskive piattaforma girevole; **svingstang** sbarra, **svingstol** sedia girevole; **svingtapp** perno

svinn calo, diminuzione f; (væsker) colaggio, perdita, **svinnprosent** percentuale f di calo

svinne (forsvinne) svanire, dissolversi, (minke) diminuire, ridursi, (avta) scemare, decrescere, (fordampe) evaporare (tid) trascorrere; ~ *hørt (hen)*, (av sykdom) deperire, ~ *inn* ridursi, restringersi, (vev) atrofizzarsi (tørke inn) seccarsi, inandirsi

svinsk sporco (pl. -ci), **svinskhet** porcheria, schifosità

svint se fort, hurtig, **svinte**, ~ *seg* sbrigarci

svippe fare una scappata (el un salto); **svippur** gsterella, scappata, viaggetto; *det er bare en ~* e solo una passeggiatina, *gjøre en ~ til Roma* fare un viaggetto (el una scappata) a Roma

svir (rangel) gozzoviglia, bagordi mpl, bisboccia, (fornøyelse) gran piacere, godimento, *det skal være en ~* ~ *en vann* ~ sarà una vera cuccagna per me

svire gozzovigliare, fare bisboccia, **svirebror** compagno di bagordi, **sviregast** bisboccione m, crapulone m, **sviregilde**, -lag crapula, (lystig lag) bisboccia

svirre girare, ronzare, frullare; *det svirrer med rykter om at* corre voce che, si sussurra che; **sviske** prugna secca, **sviskeplomme** susina damaschina, **svikesoppe** zuppa di prugne secche; **svoger** cognato; **svogerskap** affinità, parentela acquisita, i ~ *med* imparentato (per matrimonio) con

svor (fleske-) cotenna

svoren giurato; **svorne venner** amici per la vita

svovel zolfo, **svovelaktig** sulfureo, **svovelbad** bagno sulfureo; (badested) acque fpl solforose, **svoveldamp** vapore m sulfureo, **svoveleter** etere m solforico; **svovelforbindelse** composto sulfureo; **svovelfri** senza zolfo; **svovelful** giallo zolfo

svovelholdig sulfureo, solfifero; **svovelskilde** sorgente f solforosa, **svovelsis** pinte f

svovelpredikant predicatore m che lancia anatemi

svovelpolen il profondo dell'inferno

svovelsalt solforico (pl. -ci), **svovelsurt jern** solfato di ferro; **svovelsyre** acido solforico, **svovelsyring** anidride f solforosa, acido solforoso

svovelvann acqua solforosa (el sulfurea); **svovellvannstoff** idrogeno solforato, **svovelfabrik** raffineria di zolfo, **svovle** solforare, inzolfare, **svovling** solfatura, solforazione f

svull (byll) ascesso, (verkefinger) patereccio, (is-) (monocilio di) ghiaccio, **svullen** adj tumefatto; **svulme** (hjørte, sjel) allargarsi, ~ *opp* gonfiarsi, enfarsi; **svulmende** (rund) tondeggianti; fig. pieno, traboccante, (stil) gonfio, ampoloso; ~ *bryst* ter seno ngonfio (el abbondante); ~ *figur* figura corpulenta

svulst tumore m, tumefazione f; (byll) ascesso; **svulstig** gonfio, ampoloso, magniloquente; **svulstighet** fig. ampollosità, stile m tronfio e pomposo, **svulstvev** tessuto tumorale

svunnet svanito, passato, trascorso, *svunne tider* i tempi andati, gli anni trascorsi

svær (tung) pesante; (tykk) grosso, corpulento, grande e grosso, (vanskelig) arduo, difficile

sværlømmet membruto

svært adv molto, grandemente, enormemente

svømme nuotare, (røve) barcolare; (sjangle) camminare con passo malfermo, ~ *i tårer* essere in un mare di lacrime, *gulvet svømmer i vann* il pavimento è allagato, ~ (= flyte) på tenersi a galla su; ~ i land nuotare fino a terra, ~ *ovenpå* galleggiare, ~ *over* (elv) attraversare a nuoto

svømmebasseng piscina, **svømmebelte** salvagente m, **svømmeblære** (fisk) vescica natatoria

svømmedyk che sa nuotare; **svømmefinne** natatoria, pinna, **svømmefot** piede m palmato, *forsynt med svømmeføtter* palmipede, **svømmehud** membrana interdigitale; **svømmekunst** (arte f del) nuoto; **svømmelærer** maestro di nuoto

svømmende, ~ *avne* occh. mpl lacrimasi; **svømmer** nuotatore m, **svømmeredskap** attrezzi natatorio; **svømmesele** breccia natatoria; **svømmestadion** piscina sportiva, **svømmetak** bracciata, **svømmetur** nuotata, **svømmeundervisning** insegnamento del nuoto

svømming nuoto; *ved ~* a nuoto

svøp fascia, fasce fpl; (lik) lenzuolo mortuario, bot involucro

svøpe 1 s. se. **svøpe**, **svøpe** 2. v avvolgere, avvolgere, (lik) coprire, (barn) fasciare

swagger soprabito sportivo da donna; **sweater** maglione m sportivo

sy cucire; ~ *en kjole (dress)* fare el confezionare un vestito, ~ *et par sko* fare un paio di scarpe, ~

i en knapp attaccare un bottone; ~ igjen en rift ricucire uno strappo, *hur syr for folk* fa la sarta; ~ inn stringere; ~ igjen et sår suturare una ferita; ~ et sting dare un punto; ~ på maskin cucire a macchina

syarbeid cucito, lavoro d'ago, syatelier sartoria, (for damer, også) atelier m inv

sybaritt sibarita m, f; sybarittisk sibaritano

sybord tavolo da lavoro

syd sud m, meridione m, mezzogiorno, se også sø

syd- meridionale

sydafrikaner, sydafrikansk sudafricano.

sydame sarta

sydamerikaner, sydamerikansk sudamericano

syde bol ire, (boble) nbollire

sydfrukter (frutti mpl del meridione, frutti esotici, (citrusfrukter) agrumi mpl)

sydlandsk meridionale

sydpol polo sud, sydpolar antartico (pl. -ci); sydpolsferer esploratore m antartico; sydpolskalotten la calotta antartica

sydvest (vind) vento di sud-ovest, (i Italia) libeccio, (hodepiagg) cappello di tela impermeabile

syerske sarta, (i nsøm-) cucitrice f di bianco

syfilis sifilide f; syfilittisk sifilitico (pl. -ci)

sygum cucirini; syng cucilo

syk ammalato, malato, infermo (alle også s.), bli ~ ammalarsi, ligge ~ essere degente

sykdom malattia, morbo, infermità; male m, malanno, sykdomsbakterier batteri mpl (el germi mpl) patogeni, sykdomsbilde quadro clinico di una malattia, sykdomsforfall assenza per malattia, sykdomsfravær assenza per motivi di salute

sykdomslære patologia, sykdomsstoff sostanza morbifera, sykdomstegn sintomo, sykdomsind periodo di malattia, sykdomstilfelle caso di malattia, sykdomsårsak causa di una malattia

syke malattia, male m, morbo, *engelsk* ~ rachitismo, *som lider av engelsk* ~ rachitico (pl. -ci)

sykeattest certificato medico, sykebesøk visita ad un ammalato, (leges) visita del medico; sykebil ambulanza, sykebærer barelliere m; mul portafertili mpl; sykebåre barella, lettiga

sykegymnastikk ginnastica medica (terapeutica, correttiva), cinesiterapia, sykehjelp soccorso medico, sykehus ospedale m, nosocomio, sykejournal cartella clinica, anamnesi f, sykekasse cassa mutua malattia; fam mutua, sykekost dieta, vitto per ammalati, sykekurs basto a spaliera.

sykeleie letto d'ammalato, degenza, *etter et halvt år* ~ dopo sei mesi di degenza, *komme opp fra* ~ alzarsi da letto dopo una malattia, *ligge på* ~ essere degente

sykelig malaticcio, cagionevole; morbosio (også fig.); ~ *redsel* paura morbosa, *sykelighet* morbosità

sykeliste elenco (pl. -chi) el lista dei malati

sykepasser infermiere m, sykepenger indennità di malattia, sykepermisjon licenza per malattia, sykepleie cura degli ammalati, sykepleier(ske) infermiere m (a); sykerapport bollettino medico

sykeseddel certificato di malattia, sykeseng letto d'ammalato; *sitte ved ens* ~ stare al capezzale di qn., sykestol sedia da infermo, sykestue infermeria, sykesøster (suora) infermiera

syketrygd assicurazione f contro le malattie; sykevokter infermiere m, sykeværelse camera di malato

sykkel bicicletta, sykkelbane velodromo, sykkeldekk pneumatico (pl. -ci), sykkelfelg cerchione m, sykkellemme farmaciazioni m inv; sykkellykt fanale m

di bicicletta; sykkelpumpe pompa da bicicletta, sykkelrekvisita accessori mpl per biciclette

sykkelkjerm parafrangente (pl. -ghi), sykkelstange camera d'aria, sykkel sport ciclismo, sykkelstall (-skur) rimessa per biciclette, sykkelstati rastrelliera per biciclette, sykkelsti banchina per ciclisti, sykkelstyre manubrio, sykkelstur passeggiata (el gita) in bicicletta, sykkelventil valvola (della camera d'aria), sykkelveske tascapane m per bicicletta

sykle andare in bicicletta, pedalare

syklisk ciclico (pl. -ci); syklon ciclone m, syklonaktig ciclonico (pl. -ci), syklus ciclo

sykmeldt dichiarato malato, assente per malattia (el sotto) mutua

sykne ammalare, deperire; ~ *hæmmet* stare languire

sykurs cestino da lavoro, sykurs corso di cucito

sympneruo e skomaker mesina typ punta

syfte silfo, sylfide silfide f

sylander cilindro, (hatt, også) tuba, sylindrerformet cilindrico (pl. -ci), sylindergang (ur) scappamento a cilindro, sylindrisk cilindrico (pl. -ci)

sylogisme sillogismo, sylogistisk sillogistico

sylodd punta di punteruolo, sylspiss aguzzo come un punteruolo, acuminato come una lesina

sylte 1 v (i sukker) sciroppare, giulebbare, fare confetture (el marmellate), (i eddik) mettere sotto aceto, (i salt) mettere sotto sale

sylte 2 (pers-) soppressata, sylteagurk cetriolino (per mettere) sottaceto, sylteeddik aceto (per sottaceti), sylteglass, -krukke vasetto (el barattolo) per conserve, syltelake marinata, syltesukker zucchero per confetture, syltetid stagione f delle confetture, syltetøy marmellata, confettura

syling preparazione f delle conserve (el confetture), preparazione f dei sottaceti

sylna spese fpl di fattura (di un abito), symaskin macchina da (el per) cucire

symbol simbolo, symbolikk simbolica, simbologia, symbolisere simboleggiare, symbolisere symbolisering simboleggiamento, symbolisering f simbolismo, symbolist simbolista m, f, symbolisk simbolico (pl. -ci)

symfoni sinfonia, symfonisk sinfonico (pl. -ci)

symmetri simmetria, symmetrisk simmetrico (pl. -ci)

sympati simpatia, sympatisere simpatizzare, sympatisk simpatico (pl. -ci)

symptom sintomo, symptomatisk sintomatico (pl. -ci)

symre bot. anemone m selvatico

syn (det å se) vista, (det som sees) vista, spettacolo, (utsyn, anskuelse) veduta, (ånde-, innbilt ~) visione f, apparenza f; ~ *for saken* prova lampante, *ha et skarpt* ~ avere una vista acuta, avere la vista lunga (også fig.); *se synet* avere visioni, essere visionario, avere le traveggole, *ute av syne* fuori di vista, *jeg har tapt ham av syne* l'ho perso di vista, *for et syns skyld* per la forma per figura, *komme til syne* apparire, spuntare, *komme til syne igjen* riapparire; *ved synet av* alla vista di, *ved synet av ham* a (el nel) vederlo

synagoge sinagoga

synbar visibile, apparente, evidente

synd peccato; *lite* ~ peccatuccio, peccato veniale, *det er ~ (støgt)* è male, e brutto; *det er stor* ~ è un peccato, *det er ~ og skam* al è una vera vergogna che (+ konj.), *det er ~ på ham* fa pena (el compassione), *synes ~ på en* compatire (compiangere) qn

synde peccare, commettere peccato, syndebot peni-

tenza, *syndebukk* capro espiatorio, *syndefall* il cadere in peccato, *Syndefallet* la caduta dell'umanità, *syndefri* senza peccato, innocente; *syndefull* peccaminoso, (person) peccatore

synder peccatore m, *arm* ~ misero peccatore, (skyl-d g) colpevole m, *synderregister* lista dei peccati commessi, (forbryters) lista dei reati commessi *synderinne* peccatrice f

synderlig, *ikke* ~ (*megen, meget*) non troppo, non molto, non . granche, *han synes ikke* ~ *om henne* non gli piace gran che, *ikke* ~ *rik* non molto ricco, *jeg har ikke* ~ *lyst til det* non ne ho molta voglia

syndeskyld macchia del peccato

syndflod diluvio, (el) diluvio universale, *etter oss kommer syndfloden* dopo di noi il diluvio

syndig peccaminoso; *holde et* ~ *hur* fare una gran scenata, ~ *spetakkel* baccano d'inferno

syndikat sindacato

syndsbekjennelse confessione f, *syndserkjennelse* riconoscimento delle proprie colpe fam. mea culpa m, *syndsfriktelse* remissione f dei peccati, assoluzione f

synes s. se *syn*, *synes* v se *vises*

synes 1. (gi) *inntrykk av*, parere sembrare avere l'aria di *det* ~ *så* così sembra (el) pare, *det* ~ *som om* pare (sembra) che + *konj* (*det* ~ *klart at*) si direbbe che, *jeg* ~ *at* mi pare che

synes 2. (finne, mene) trovare, pensare, ritenere, *jeg* ~ *at hun er nydelig* trovo che sia bellissima, *han* ~ (*godt*) *om det* gli piace, *jeg* ~ *det er riktig* ritengo che sia giusto, *hva* ~ *du om stykket*? che ne pensi della commedia (tragedia)?, *hva* ~ *du om det*? che ne dici?, che le ne pare?

synge cantare (*etter ore* a orecchio, *etter noter* leggendo a prima vista), ~ (*for en* a qn., alla presenza di qn., in onore di qn., ~ *falskt* (rent) essere stonato (intonato); ~ *hos* (elev) prendere lezioni di canto da ~ *med* (lærer) dare lezioni di canto a, ~ *med* (deita) partecipare al canto (el) al coro; ~ *om noe* cantare qc.; ~ *på* cantare, (innstudere) studiare

synge- di canto, se *ellers* *sang-*, *syngemåte* modo di cantare *syngende* che canta, cantenno, i *en* ~ *tone* in modo me odioso, cantilenando

synke 1. tr v (svelge) inghiottire

synke 2. intr v calare, affondare, (ned i) sprofondare, (vann) calare, abbassarsi, (barometer) scendere, (panser) ribassare, (skip) affondare, colare a picco, ~ (*rammen*), afflosciarsi, (golv o l) sprofondare, *han* *mot synker* si sta scoraggiando, *han er sunket dypt* è caduto molto in basso; ~ i *jorda* sprofondare sotto terra (også fig.), (forsvinne) sparire; ~ i *verdi* diminuire di valore

synkeferdig che sta (el) li li per affondare, *synkefri* inaffondabile, inimmergibile, *synketømmer* tronchi mpl che non galleggiano, *synk(n)ing* abbassamento, affondamento, (sammen-) cedimento, sprofondamento

synkron sincrono; *synkronisere* sincronizzare, *synkronisering* sincronizzazione f

synlig visibile, *synlighet* visibilità

synodal sinodale, *synode* sinodo

synonym s. sinonimo, adj. sinonimico (pl. -ci), sinonimo (med di) *synonymikk* sinonimica, *synonymiet* sinonimia, *synonymordbok* dizionario dei sinon m

synsk asse m ottico, *synsbedrag* illusione f ottica, (luftspeiling) miraggio (også fig.), *synsevne* facoltà visiva, *synsfelt* campo visivo, *synsintrykk* percezione f visiva

synsk chiaroveggente, *synskhet* chiaroveggenza *synskrets* orizzonte m, *synsline* visuale f, *synslære* ottica fisiologica, oculistica, *synsmåte* modo di vedere, *synsnerve* nervo ottico, *synsorgan* organo visivo

synspunkt punto di vista, *fra dette* ~ sotto (da) questo punto di vista, sotto questo aspetto

synsrand orizzonte m; *synsstyrke* acuità (el) acutezza) visiva; *synsvinkel* angolo visuale, *under denne* ~ sotto questo aspetto; *under en annen* ~ da un altro punto di vista

syntaks sintassi f, *syntaktisk* sintattico (pl. -ci)

syntese sintesi f, *syntetisk* sintetico (pl. -ci)

synt ago (pl. -ghi), *synte* sartina, *sypose* sacchetto da lavoro, *sypute* puntaspilli m

syprer cipresso

syre acido, bot. acetosa, ~ (*magen*) acidita (el) bruciori mpl di stomaco

syrebad bagno acido; *syrebailong* pallone m per acidi, *syredamp* vapore m di acido; *syrefast* resistente agli acidi, *syrefri* senza acido, esente da acidi, neutro, *syregrad* grado di acidità, tenore m acido, *syreholdig* acido; *syreinhold* acidità, *syremangel* (i *magen*) ipocloridria, *syreoverskudd* ipercloridria, *syreprover* acidimetro

syrer siriano

syresalt ossalato di potassio; *syreunderskudd* med. ipocloridria

syria lilla m inv., *syriabusk* arbusto (el) frutice m di lilla

syrisk siriano

syrlig acidulo, asprigno, *syrlighet* sapore m acidulo

sysaker occorrente m per cucire; *syskole* scuola di cucito, *syskris* astuccio da lavoro

sysle occuparsi (med di); *sysse* occupazione f, *de huslige syter* lavori domestici, le faccende di casa, *sysseimann* il prefetto (dello Svalbard), *sysseissette* dare lavoro a occupare sistemare *sysseissetting* occupazione f, attività lavoro; *full* ~ piena occupazione

system sistema m; *sette* i ~ organizzare in un sistema, ridurre in sistema, *systematiker* persona sistematica, *systematisk* sistematico (pl. -ci), *systemskifte* cambio di sistema

syttue sartoria, laboratorio di sartia

sytt lamento, *sytt* lamentarsi, piagnucolare, gemere *sytt* filo di cucire, filo forte

sytt diciassette, *syttende* diciassettesimo, decimosettimo, *den* ~ (dato) il diciassettesimo

sytti settanta, *han er ca* ~ *dr* e sulla settantina, *sytt* settantenne, settuagenario

sytt sette, *vente* i ~ *lange og* ~ *hrede* aspettare un'eternità, se *ellers* *sju*

sæd bot. semente f, semenza, seme m, (voksende korn) grano, messe f, zool. sperma m, seme m

sædflod spermatorrea, polluzione f, *sædkanal* dotto seminale; *sædlegeme* bot. anterozoide m, *sædoverføring* inseminazione f *sæduttømming* eiaculazione f

sælde (korn) setacciare, vagliare

sær strano, singolare, strampalato, (grotten) musone, (pirrelig) permaloso, *en* ~ *fyr* un tipo strano, *han er noe* ~ è fatto a modo suo

særagift tributo speciale, contributo, *særavtale* accordo particolare; *særbehandling* trattamento di favore; *særbeskatning* tassazione f speciale; imposta straordinaria

særdeles adv. particolarmente, estremamente; ~ *tilfredsstillende* (beste karakter) ottimo, dieci, (hovedkarakter) a pieni voti, *særdelesbet*, i ~ so-

prattutto, (mots. i alminnelighet) in particolare
særegen particolare, caratteristico (pl. ei) specifico
 (pl. -ci), **særegenhet** particolarità, caratteristica
særeie (forholdet) (regime m di) separazione f dei
 beni, patrimonio personale (di ciascun coniuge);
 (hustrus) beni mp; dotali; *tilhøre en som* ~ appar-
 tenere personalmente a qn

særforanstaltning provvedimento speciale (el. stra-
 ordinario), **særfordel** vantaggio speciale

særlig singolarità, particolarità, (underlighet) stra-
 nezza, (gretterhet) carattere m bisbetico

særinteresser interessi mpl particolari (personali)

særkjenne 1 v caratterizzare, **særkjenne** 2 s segno
 caratteristico, carattere m distintivo, caratteristi-
 ca, **særklasse** classe f a parte

særkreditor creditore m privilegiato

særlig (mots. alminnelig) speciale, (særskillt) sepa-
 rato, a parte, (særegen) particolare, adv. special-
 mente, soprattutto

særling tipo stravagante (el. bizzarro), macchietta

særmening opinione f particolare, **særmerke** mar-
 chio distintivo, **særpreg** caratteristica, impronta

særprege caratterizzare, **særprege** caratteristico
 (pl. -ci); singolare, peculiare, **særrett** privilegio

særskilt separato, distinto particolare, adv. også a
 parte

særskole scuola speciale, **særstilling** posizione f par-
 ticolare, posizione di privilegio, *innia en* ~ essere
 in una posizione a parte

særsyn prodigio, cosa rara, mosca bianca

særfrykk estratto, **særfvalg** commissione f (el. co-
 mitato) speciale, commissione f scelta, *det må tas
 opp i særfvalget* dev'essere esaminato dal comita-
 to speciale, **særvotum** voto speciale

sødme dolcezza

søke cercare (å di), (ambete) richiedere, fare do-
 manda per ottenere, (besøke hyppig) frequentare,
 ~ *erstatning* chiedere i danni, ~ *havn* fare rotta
 per un porto, ~ *omgang* med cercare la compagnia
 di, ~ *pluss (tjeneste)* cercare servizio, ~ *etter* ri-
 cercare, ~ *om* richiedere fare istanza per ottenere;
 ~ *(inn)* under lund dirigersi verso la costa

søkelys faro, proiettore, *rette søkelys et mot fig* con-
 centrare l'attenzione su

søkende che cerca, che è alla ricerca di, **søker** (per-
 son); (ansøker) richiedente m, f, aspirante m, f,
 candidato; (foto) m. rino

søkk (grop) cavità, avvalamento, **søkk(e)** (friske-
 snøre) piombino, **søkklastet** stracarico

søknad domanda, istanza, (om stiling) domanda
 di impiego, *trekke sin* ~ *tilbake* ritirare l'istanza.

søknadsfrist termine m per la presentazione delle
 domande; **søknadsskjema** modulo per domanda

søknedag giorno feria e

søkning ricerca, (i but kk o l) clientela, *ha god* ~
 avere numerosa clientela, essere molto frequentato
 (el. ben avviato)

søksmål querela, azione f legale

søkt (atterspurt) richiesto, ricercato, (kunstig) ri-
 cercato, man erato, affettato

søl pasticcio, porcheria

søle 1 s fango, fanghig ia, guazzo

søle 2 v (piaske) sguazzare, ~ *til* sporcare, sbro-
 dolare; **sølekopp** sbrodolone m, sudicione m

sølet infangato, inzaccherato, (føre) fangoso, mel-
 moso, **sølepytt** pozzanghera

sølibat celibato, *prestestundens* ~ il ce libato eccle-
 siastico, *leve i* ~ vivere in celibato

sølje spilla (tipica in fiagrana d argento)

sølle gl (stakkars) povero, misero

sølv argento, *i* ~ d'argento, in argento, **sølvaktig**
 argenteo, **sølvarbeid** lavoro in argento, **sølvbeger**
 bicchiere m d'argento, **sølvbelegg** argentiatura
sølvbeslag borchie fpl d'argento, guarnizione f in
 argento; **sølvbeslutt** borchiato d argento, **sølvblank**
 argenteo, lucidissimo; **sølvblikk** lamina d'argento,
sølvbrett vassoio d'argento

sølvbrudepar coppia che festeggia le nozze d'argen-
 to, **sølvbryllup** nozze fpl d'argento

sølverts argentite f; **sølvfarge** colore m argenteo (el
 argentato), **sølvfasan** fagiano argentato, **sølvfor-
 gyllt** (in) argentato, **sølvglans** lucentezza argentea,

miner solfuro d argento; **sølvgrå** grigio argento

sølvholdig argentifero, **sølvhvilt** argenteo, argentato.

sølvhår capelli mpl candidi, chioma d'argento

sølvklang tono argentino, **sølvklar** argentino, **sølv-
 lysestake** candeliero m (el. candelabro) d'argento;

sølvmedalje medaglia d'argento; **sølvmynt** moneta
 d'argento, **sølvmyttfot** tallone m d'argento

sølvnål nitrato d argento, **sølvpapir** carta argen-
 tata, stagnola, **sølvpenge** monete fpl d'argento, *for
 30 sølvpenge* rel per 30 denari, **sølvplett** metallo

piacato d argento; **sølvplettering** piaccatura in ar-
 gento, **sølvpoppel** pioppo bianco

sølvrev volpe f argentata, **sølvring** anello d'argento,

sølvskap armadio per l'argenteria, **sølvskål** coppa
 d'argento, **sølvsmed** argentiere m, **sølvsmedarbel-
 d(e)** lavoro artigiano d'argenteria, **sølvstripe** stri-
 scia d'argento (el. argentata)

sølvtøy argenteria, **sølvur** orologio d'argento

sølvvarer argenteria, **sølvvekt** bilancia d'argentiere,

sølvverdi valore m in argento

søm 1 cucitura, (kanting) orlo, orlatura, bot., med
 sutura, (syng) cucito, *se etter i sømmene* control-
 lare minuziosamente

søm 2 (hestesko-) chiodo di ferro di cavallo

sømbeslutt ferrato; ~ *sko* scarpa chiodata

somme, ~ *seg* convenire, addirsi (*for a*), *det sammer
 seg* pare e convenire

sømmelig conveniente, decente, decoroso, *det sømmelige i hans vesen* la deco-
 rosità del suo carattere, **sømmelighet** decoro, buo-
 na creanza, decenza, convenienze fpl

sømmelighetsfølelse senso della decenza, **sømmelig-
 hetsbetydning**, *er* ~ per riguardo delle convenienze

søndag domenica, *om søndagen* di domenica, (ai) a
 domenica, *i søndags* domenica (scorsa), *pd* ~ do-
 menica (prossima); *søn- og helligdager* domeniche
 e festivi, **søndagsbarn** nato di domenica; *han er ei
 ~ en* ~ *en* ~ *en* una buona sella

søndagshvile riposo domenicale, **søndagskledd**,
 -*pyntet* vestito a festa, **søndagstillegg** (i avis) sup-
 plemento de a domenica (onni) straordinario per

lavoro in giorno festivo

sønder, *i* ~ a pezzi, rotto, *sld* ~ *og sammen* fare a
 pezzi, distruggere, *skjete* ~ *og sammen* demolire (a
 cannonate), **sønderknuse** mandare in frantumi, fig
 schiantare, (hjørte) spezzare; **sønderknuselse** rel
 contrazione f; **sønderknusing** rottura, annienta-
 mento, **sønderkaust** infranto, in mille pezzi, rel
 contrito, affranto, ~ *mine* espressione f (ø+ aia)
 contrita (affranta)

sønderlemme smembrare, (kritisk) criticare punto
 per punto, **sønderlemmelse** smembramento; critica
 feroce **sønderrive** strappare, lacerare, straziare (og
 fig)

søndre adj meridionale, *se sørlig*

sønn figlio; *den fortapte* ~ il figliuol prodigo, *Rossi
 &* ~ *Rossi* & figlio

sønnefor a sud di, **sønnefra** dal sud, dal meridione

sønnestorm tempesta da sud, **sønnestrøm** corrente f

da sud, *sønnvind* vento del sud, vento meridionale, *fett ikke med* ~ foschia portata da venti meridionali

sonnedatter nipote f, nipotina, *sonnelos* senza figli maschi

sonnenfjells a sud del massiccio di Dovre, *sonnenom* a sud di

sonnesønn nipote m, nipotino; *sonnesønns datter* (sønn) pronipote m, f, bisnipote m, f.

sonnlig filiale

soppel immondizia, spazzatura, rifiuti mpl. *soppelbrett* paletta per la spazzatura, *soppelbrette* pattumiera, secchio (el. bidone m) della spazzatura, *soppelfylling* discarica pubblica, *soppelhaug* mucchio di immondizie, *soppelsjakt* condotto per lo scarico dell'immondizia, *soppelkasse* cassetta della spazzatura, *soppelkører*, -*tømmer* netturbino, spazzino

sør sud m, meridione m, mezzogiorno; ~ *for* a sud di, *mot* ~ verso (il) sud, verso il meridione

søramerikansk sudamericano, *sø syd*

sørbredde latitudine f sud, *søretter* verso il sud

sørfra dalli sud, *han er* ~ è meridionale (el. del sud)

sørge essere triste, essere afflitto (el. addolorato), (over død) piangere, provare cordoglio per; ~ *for* (omsorg) prendersi cura di, provvedere alle necessità di, (la seg av) incaricarsi di, aver cura di, ~ *for seg selv* provvedere a se stesso; ~ *for* di fare in modo che, provvedere affinché, procurare che (+ konj); (overvåke) badare che, *sorg for ikke å falle* (at han ikke faller) bada di non cadere (che non cada), *det har du å* ~ *for* tocca a te provvedere, *det skal jeg nok* ~ *for* me ne incarico io; ~ *over* affliggersi per, essere addolorato per, ~ *over tapet av* piangere la scomparsa di

sorgebesøk visita di condoglianza, *sorgebind* nastro di lutto, *sorgebudskap* messa notizia, mesto annuncio, *sorgedag* giorno di cordoglio, *sorgedikt* poesia funebre, *sorgedrakt* abito da lutto; gramaglie fpl *kier* ~ vestire a lutto

sorgeflor cespito, *sorgefølge* corteo funebre, *sorgegudstjeneste* ufficio funebre, messa da requiem

sorgehus camera ardente; *sorgehøytidelighet* cerimonia funebre, *sorgekledd* vestiti a lutto, in gramaglie; *sorgeklær* abiti mpl da lutto

sorgelig triste, mesto, (som har med død å gjøre) funesto, luttuoso, *et* ~ *resultat* un risultato miserevole (el. pietoso); *en* ~ *nyhet* una notizia dolorosa, *i en* ~ *grad* tristemente; *det er* ~ *at* è triste che

sorgemarsj, -*musikk* marcia funebre, musica funebre

sorgende afflitto, in lutto; *de* ~ le persone in lutto

sorgepli salice m piangente, *sorgerand*, *med* ~ listato a lutto, *ha* ~ *under neglene* avere il lutto alle unghie, avere le unghie sporche

sorgesang canto funebre, salmo funebre, litt lamento; *sorgesklare* corteo funebre; *sorgeslør* velo da lutto (tenke) velo da vedova, *sorgespill* tragedia

sorgetid periodo di lutto, *sorgetog* corteo funebre, *sorgeår* anno di lutto

sorgmodig triste, mesto, malinconico (pl. -ci), *sorgmodighet* tristezza, mestizia, malinconia.

sorgende mar in rotta verso il sud; diretto al sud

sørledning abitanie m, f della Norvegia meridionale

sørilg meridionale, del sud; (til den sørlige halv-kule) australe, (sydpols-) antartico (pl. -ci); (om vind) da sud adv a sud, verso sud, *i det sørlige Italia* nell'Italia meridionale, nel Mezzogiorno

sørpe fanghiglia di neve sciolta

sørde lato meridionale, lato esposto a mezzogiorno; *sørspiss* punta meridionale

sørøver verso sud, *sørpå* al sud, nel meridione; *sørvestlig* (vind) da sudovest, *i* ~ *retning* in direzione sudovest, *sørøstlig* sudest, (vind) da sudest.

søsken fratelli mpl (e sorelle fpl), *søskenbarn* cugino, cugina, *søskenflokk*, *det er en stor* ~ sono in molti tra fratelli e sorelle, *søskenpar* due fratelli, due sorelle, fratello e sorella

søster sorella, rel. også suora, (syke) infermiera, rel. suora infermiera, *søsterdatter* nipote f, *søsterlig* da sorella (også adv); *søsterselskap* società consorella (el. consociata), *søsterskip* nave f gemella, *søstersønn* nipote m

søt dolce, zuccherino, (bl d, mild) soave, (yndig, carino, grazioso; (som gjør seg ~) zuccheroso, melato, *i alt for* ~ troppo dolce, *søte sukker* dolci mpl, *min søte pike* mia cara fanciulla

søte addolcire, dolcificare, (sukre) zuccherare, *søt* bet dolcezza *søtlaten*, -*lig* così gna *lig* dolcastro *søtmeik* latte m fresco; *søtmeiksst* formaggio di latte fresco, *søtning* dolcificazione f

søtt, *sove* ~ dormire saporitamente; *sov* ~ / dormi bene

søvn sonno, *ligge i dyp* ~ dormire d'un sonno profondo; *sove en god* ~ fare un buon sonno (el. una buona dormita); *sove de rettferdiges* ~ dormire il sonno dei giusti, *fare opp av søvne* svegliarsi di soprassalto; *vekke opp av søvne* svegliare dal sonno; *i søvne* nel sonno, dormendo, in sogno, *fulle i* ~ addormentarsi, *gå i søvne* essere sonnambulo, *grdre seg i* ~ addormentarsi piangendo; *syng (vugge, m)* ~ addormentare qn cantando (calando)

søvndrukken insonnito, morto di sonno, che casca dal sonno, *søvndysende* che concilia il sonno, sonnolento, saporifero; ~ *middel* preparato soporifero, sonnifero, *søvgjengeriske* sonnambulo (a), *søvgjengeri* sonnambulismo

søvig assonnato, sonnolento, insonnito; *vare* ~ avere sonno, *jeg er så* ~ ho tanto sonno, *søvighet* voglia di dormire, (dorskhøt) sonnolenza; *vare nær ved å falle overende av* ~ cascare dal sonno

søvliggende simile al sonno, letargico (pl. -ci), *søvnløs* insonne, ~ *natt* notte insonne (el. in bianco), *søvnløshet* insonnia, *lide av* ~ soffrire d'insonnia

søye pecora

søyle arkiv colonna, elektr pila, *søylefot* base f della colonna, *søylegang* colonnato, porticato, *søylehall* peristilio, (inne) sala colonnata, *søylehode* capitello, *søyleorden* ordine m, *søylerekke* colonnato; *søyleskaft* fusto (di colonna)

så 1 v seminare (også fig)

så 2 adv così in questo modo; ~ *som* ~ mediocre, da poco, così così, adv così così, né bene né male, *bedre enn som* ~ meglio di così, ~ *stor som* ~ grande così, ~ *at* cosicché, di modo che, sicché, in modo da, ~ *å si* per così dire

så 3 adv (i den grad) così, tanto, talmente, (like-så) così, altrettanto, tanto (quanto); *han er ~ dum* è così stupido; *jeg er ikke ~ dum å tro på* *det* non sono tanto stupido da crederci, ~ *dum er han* tanto stupida è; ~ *skyldig er han ikke* non è colpevole fino a tal punto, *jeg er ~ redd* ho tanta paura, *det gjør meg ~ redd* mi fa tanta paura, ~ *rik som* ricco come, *jeg er ikke ~ rik som han* non sono ricco come lui, ~ *uskyldig som et barn* innocente come un bambino; *ikke ~ mye* non così tanto (a), *ikke ~ mange* non così tanti (e); ~ *mange som vi er* (tanti) quanti siamo, ~ *meget (mange) som du ønsker* quanto (quanti) ne vuoi, *han har ikke ~ mange bøker som jeg* non ha tanti libri come me, *ikke ~ meget som en kake* nemmeno un dolce; *han*

har ikke ~ meget som svar meg non ha nemmeno fatto lo sforzo di rispondermi, ~ meget mer som tanto più che, ~ meget er sikkert at tanto è vero che, fatto sta che; ~ og ~ meget (mye mange, lot, un tanto

sà 4. (derpå) poi, og ~ ?e poi?, og hva ~ ?e allora?

sà 5. (utrop), (se) ~ 'guarda', ecco!, (ørgrelse) insomma!, ~ nå er jeg ferdig ecco che ho finito ~ nå gråter han guarda, adesso piange; ~ her da' ma stammi a sentire!, ~ ?(virkelig) davvero?, ~ gjerne ben volentieri

sà 6. adv., ~ har han altså løyet? allora (el dunque) ha mentito?, (nå) ~ det sa han? (ah si?) ha detto così?, ~ har jeg likevel ikke tatt feil dunque non mi sono sbagliato

sådan (sånn) tale, simile, così, se, slik

såfremt se, qualora, nel caso che

sågar persino, perfino, anche

sång seminazione f, semina

såkalte cosiddetto, sedicente chiamato, disse såkalte doctores (som kalles seg) questi sedicenti dottori, (som andre kalles) questi cosiddetti dottori, (som har fått navnet) queste persone chiamate dottori den såkalte klassiske metode il metodo detto classico

såkom grano da semina

såld (sikte) vaglio, setaccio, crivello

såle s. suola, v. risolvere

således così, in questo modo, ~ (gikk det at) ecco come, nå ~ 'ah, è così'

sålegjenger plantigrado; såleler cuoio per suole seig som ~ duro come una suola di scarpa

sålydende in questi termini, così concepito, di questo tenore

såmann sem. natrice m. såmaskin sem. natrice f

såmenn, ~ har han rett? ha davvero ragione?, perbacco, ha ragione!

sånn così, se, slik sådan

såpass, han er ~ stor at han kan ~ è abbastanza grande da poter ..., men ~ mye vel vi comunque ne sappiamo abbastanza.

såpe 1. s. sapone m; et stykke ~ un pezzo di sapone, una saponetta, koke ~ fare il sapone

såpe 2. v., ~ inn insaponare

såpenktig saponoso, saponaceo, såpeboble bolla di sapone, såpefabrikant saponaro, såpekokeri saponificio, såpekopp portasapone m inv., såpepulver sapone m in polvere, såpeskum schiuma di sapone, såpeskål portasapone m inv., såpespun sapone m a scaglie, såperann saponata, såpevask insaponatura, lavaggio con sapone, såpevaske lavare con acqua e sapone

sår 1. s. ferita (også fig.); piaga, (kronisk) ulcera, (kvestelse) lesione f; dø av sine ~ morire di ferite

sår 2. adj. doloroso, dolorante; fig. ferito, addolorato, sårbar vulnerabile

sårbehandling medicazione f di una ferita, sårbehandling med ulcerazione f, sårbe(t)ing, være ~ avere i piedi de orati, avere e vesciche ai piedi

såre 1. v. ferire (også fig.) (i armen al braccio); piagare, ~ d. pi ferire nel vivo, han blir i faler seg i lett såret e molto suscettibile

såre 2. adv., alt er ~ vel tutto va benissimo

sårrende fig. offensivo, (smertelig) doloroso, cocente, (bitende) pungente, mordace, (ydmykende) umiliante, (dypt fornærmende) sanguinoso

sårfeber febbre f infettiva, sårlege chirurgo (p -ghi, -gi), sårtrand labbro (el orlo) di una ferita, sårrensende, ~ middel asiergente m, sårskorpe crosta di una ferita

sårt, trengt noe ~ averne un estremo bisogno

sårvaske siero di una ferita

så sant, ~ som jeg vet, come è vero che s. in qua

såte mucchio (di fieno), legge i såter ammucchiare

såtid tempo del a semina

såvel, han ~ som hans bror sia lui che suo fratello, ~ i Roma som i provinsen tanto a Roma che in provincia, ~ hjemme som i utlandet sia da noi che all'estero

så vidt, ~ jeg vet per quanto ne sappia (el ne so)

såvår tempo adatto per la semina

så å si per così dire, in certo qual modo

T

T, t T, t (uttal: ti) m f

ta 1. v. (usammensatt) prendere, pigliare, (romme) tenere, occupare, contenere, man tar ti egg (oppskrift) prendere dieci uova, ~ en ende med forskrekkelse finire in tragedia, ~ verden som den er prendere le cose come sono, det er som en tar det dipende; secondo il caso, det tar en dag ci vuole una giornata, e questione di un giorno, det tar en viss tid richiede un certo tempo, vite hvordan en skal ~ en sapere come prendere qn., ~ seg noe (mat) prendere qc., ~ noe lett prendere qc. alla leggera, ~ medisn prendere una medicina, ~ seg når av noe prendersela per qc.

ta 2. v. + adv., prep., ~ av tr togjere, levare, (kort) togjare; (bord) sparcchiare, intr. (minke) perdere peso, dimagrire, diminuire, calare (også om månen) (svekket) indebolirsi, ~ seg av noe incaricarsi (occuparsi) di qc., ~ seg av en prendersi cura di qn. ~ bort togjere, levare portate via ~ for se a vor spøk etc., hva tar De for kjøttet? a quanto vende la carne?, ~ for seg av noe servirsi

abbondantemente di, ~ seg for med hendene mettere le mani avanti, ~ noe fra en prendere (el portare via) qc. da qn., ~ fra hverandre smontare, scomporre, ~ fram tirare fuori, mettere davanti ~ i dora girare la maniglia de la porta, ~ i (krafttak) fare uno sforzo, mettercela tutta, ~ full i en agguantare qn., ~ i besittelse prendere possesso di, ~ sine ord i seg igjen rimangiarsi le parole; ~ seg i det contenersi, frenarsi (både seg) correggersi, ~ igjen riprendere, (g,øre motstand) opporre resistenza, restituire il colpo, (ord) ribattere, rimbeccare, ~ inni ricevere, accogliere, ~ inn i skuffe ved far provvista di legna, ~ inn ballast zavorrare; ~ inn vann fare provvista d'acqua, (være lekk) fare acqua, ~ inn seilene serrare le vele, ~ noe inn (i hus) portare qc. dentro, riporre qc., ~ inn (striketøy) diminuire, ~ med seg prendere (portare) con se, (igjen) riprendere (h ti) portare, (igjen) riportare, (personer også) condurre, (igjen) ricondurre, ~ en med ut portare fuori qn., ~ ned portare giù, far scendere (noe opphengt)

sganciare, staccare (slå sammen) piegare, levare, ~ *om noe* afferrare qc., impugnare qc.: ~ *opp* raccattare, raccogliere, (av jord, vann) tirare su (piante) sradicare, (potet) raccogliere, cavare, ~ *opp til avstemning* mettere ai voti; ~ *opp til drøfting* mettere in discussione, esaminare; ~ *vel* (ille) opp prendere in senso buono (cattivo). ~ *meg det ikke ille opp ut seg gjør det* non avertela a male perché io lo faccio, ~ *seg opp* fare progressi, ~ *noe over seg* coprirsi con qc.: ~ *på* (plagg) mettersi, indossare, ~ *på en annen* (ol. ren) skjorte cambiarsi di camicia, ~ *sine klær på* vestirsi, ~ *en på ordet* prendere qn. in parola, ~ *noe på seg* (påta seg) incaricarsi di qc.: ~ *på seg ansvaret for noe* prendersi la responsabilità di qc.: ~ (fole) på toccare, palpare, ~ *fett på* toccare leggermente, fig. prendere leggermente, non dare importanza a, ~ *hardt på* afferrare con forza, (skade) far male a, maltrattare ~ (svært) på *en/s krefter* spossare qn., estenuare qn. *det tar på kreftene* è una fatica estenuante *ville til å ta og fole på* essere tangibile, *det er til å ta og fole på* si può toccare con mano; ~ *seg sammen* farsi animo, raccogliere le proprie forze, concentrarsi, ~ *noe som* prendere qc. come (el. per), ~ *til* (øke) crescere aumentare, se tilla, (be gynne) mettersi a, cominciare a, ~ *til dommer* eleggere a giudice, ~ *til fange* fare prigioniero; ~ *til seg* (gjemme) tenersi stretto, (i lomma) intascare (mat) prendere, mangiare, (barn) affiliare, (adoptere) adottare; ~ *til seg øynene* distogliere lo sguardo ~ *til hatten* portare la mano al cappello; ~ *seg til noe* fare qc., occuparsi di qc.: ~ *noe til hake* ritirare qc., riprendersi qc., (vinne tilbake) riconquistare qc., ~ *ut* (fram) mettere fuori, tirare fuori, (av skolen) ritirare, (penger) prelevare, ~ *seg ut* sforzarsi all'estremo, ~ *seg godt* (dårlig) ut presentarsi bene (male), fare un bell' (brutto) effetto *det skulle ~ seg ut* sarebbe proprio bella, ~ *seg ut som* fare l'effetto di

ta 3 v (beg, seg, reise) andare, ~ *ut på landet* recarsi in campagna, ~ *inn* (på et hotell) scendere (a un albergo) prendere alloggio (*hos en da qn l.* ~ *med trikken* prendere il tram, ~ *ut til* (sted) andare a recarsi a (person) andare da, recarsi da

tabbe messa sbagliata gaffe f. larn topica, *gjøre en ~* fare una gaffe (topica); prendere una cantonata (el. un granchio)

tabell tavola, tabella, (den lille) multiplikasjonstabell (la) tavola pitagorica, fam. le tabelline, tabellarisk tabellare, ~ *oversikt* prospetto tabellare, tavola sinottica, tabelverk statistica

tabernakel tabernacolo

tablett compressa, pastiglia

tablå quadro vivente; ~ 'scandalo'

tabu tabu s. f., adj. *erklære for ~* dichiarare tabu

tabulator tabulatore m.

taburett sgabello (politikers) cadreggino, poltrona

taffel mensa, tavola, litt. desco (pl. -chi); *det er stort ~ ved hoffet* c'è un gran banchetto a corte.

taffelmusikk musica eseguita durante un pranzo;

taffelur orologio da mobile

tafs (tulle) straccio, cencio

taft taffetà m. (halv-) taffeta leggero; **taftbånd** nastro di taffeta **taftvever** tessitore m. di taffeta

tagg punta, dente m. dentelo, **tagget** dentato, dentelato

tagl f. bra, filamento, (hestes-) crine m. taglduk tela d. crine

taifon tifone m.

tak 1 (grip) presa, *ta ~* prendere afferrare

(skaffe) procurarsi *slippe taket* lasciare a presa *ta et fast ~* afferrare con forza, *ta et ~ med* dare una mano; *ta ~* afferrare, (kjempe) fare la lotta, lottare

tak 2 (hus-) tetto, (i rom) soffitto, *ikke ha ~ over hodet* essere senza tetto; *under ~* al coperto, al riparo; *være under ~* avere il tetto; *sette under ~* mettere al coperto

takbekledning copertura di un tetto, takbelysning illuminazione f. dal soffitto; luce f. indiretta

takbjelke trave f. del tetto, catena, takblikk lamiera, se: belgeblikk, takbrann incendio del tetto, takdrypp stillicidio (el. sgocciolio) dal tetto; takhalm paglia per tetti

takk 1 (hjerne-) rami mpi (delle corna); *tulle; takkene på hjorten* il palco del cervo

takk 2 (-sigelse) ringraziamento (for per); ~ 'grazie' (for di, per), *ja ~* 'sì grazie!'; (*ja*) *mange ~* grazie, con molto piacere, (*nei*) *mange takk* (i alle fall) grazie lo stesso!, *tusen ~* 'grazie mille!'; *på forhånd ~*, *Arbejdsgst* ringraziandoVi anticipatamente, inviamo distinti saluti; ~ *skjehne* 'stiamo freschi!'; *er det takken for* è questa la ricompensa per, e così che mi si ringrazia, *si ~ til en* ringraziare (el. dire grazie a) qn., *være en ~ skyldig* avere un debito di gratitudine con qn., (motta) *med ~* con gratitudine, grato; *til ~ for* in ringraziamento per, in compenso di, *fd skam til ~* ripugato con un'ingratitudine; *ta til takke med* accontentarsi di; takkadresse indirizzo a cui inviare i ringraziamenti

takkammer abbaino, soffitta

takke 1 s. (baksthella) piastra per cottura

takke 2 v ringraziare (for di, per); ~ *en på forhånd* ringraziare anticipatamente qn., *ha en d ~ for* noi dovete qc. a qn., *vi kan ~ herr X for* Deres adresse il sig. X ci ha gentilmente fornito il Vostro indirizzo; *takket være* grazie a, ~ *av andarsene*, congedarsi

takkebrev lettera di ringraziamento, takkebønn rendimento di grazie takkegudstjeneste messa di ringraziamento, Te Deum m. takkekort biglietto di ringraziamento

takkel mör cordame m; takkelasje mar. attrezzatura

takket adj. dentellato, dentato

takknemlig grato (for di), riconoscente, obbligato, (flatterende) grato, gradevole, ~ *arbeid* lavoro grato, ~ *rolle* parte gradevole, *et ~ publikum* un pubblico benevolo, *være en ~ for noe* essere grato a qn. di qc., takknemlighet gratitudine f., riconoscenza takknemlighetsfølelse senso di gratitudine takknemlighetsgjeld debito di gratitudine (el. di riconoscenza)

takkoffer sacrificio di ringraziamento (el. per grazia ricevuta)

takkonstruksjon costruzione f. di un tetto, (treverk) intelaiatura (el. struttura) di un tetto

takksigelse ringraziamento, takkskyldig obbligato, grato

taklagt coperto (di tegole), embricato

taklampe lampadario

takle attrezzare, allestire (tauende) legare; (fotball) calcare, (rugby) placcare; **takling** mar. attrezzamento; (tau) legatura, sport carica

takluka lucernario; **takpapp** cartone m. calramato;

takreane grondaia, gronda, takrygg colmo, comignolo, spina del tetto, takrytter torricella (sul comignolo del tetto); **takrer** (stivt) gras til tekking)

giunco, canna (per copertura di tetti)

taks bot (barind, tasso)
taksometer tassometro, **taksasjon** estimazione, valutazione f, **taksere** stimare, valutare (rif. a): stabilire il prezzo di, ~ *for høyt* fare ~ una stima troppo alta di **taksering** ss. takst
takskifer ardesia, **takskjegg** gronda, **taksperre** capriata, puntone m, **takspør** assicelle fpl **takstein** tegola (skifer) ardesia
takst (sals) tasso, (tariff) tariffa, (verdsetting) stima, valutazione f, **takstforhøyelse** aumento delle tariffe, **takstmann** pento stimatore m **takstnedsættelse** riduzione f di tariffa, **taksisum** valore m dell'estimo
takt mus. misura, battuta, (dans, marsj) ritmo, cadenza (infølelse) tatto, discrezione f delicatezza ~ a tempo in cadenza, a passo cadenzato. *holde stid* taktē tenere (battere) il tempo, *komme ut (være ute) av* ~ perdere il (essere fuori) tempo
taktdel un'ita di battuta
taktekker concialetti m inv **taktekking** copertura di un tetto
taktfast mus. che tiene il tempo, cadenzato, ritmato, fig. fermo, deciso, **taktfasthet** tenuta del ritmo
taktfull pieno di tatto, discreto, ~ *mann* uomo di tatto, **taktfullhet** tatto, delicatezza
taktiker tattico, **taktikk** tattica, **taktisk** tattico (pl. -ci), **taktløs** senza tatto, indiscreto, **taktløshet** mancanza di tatto, indelicatezza
taktmessig cadenzato, **taktmåler** metronomo, **taktslag** battuta, **takstokk** bacchetta, **takstrek** linea di divisione della battuta
takverk tetto, copertura, **takvindu** lucernario, **takås** (møneås) spina del tetto
talar (kappe) talare f
tale 1 v (usammensatt) parlare (*et språk* una lingua), ~ *fritt* parlare liberamente, (uten manus) improvvisare, ~ *seg trett* stancarsi a furia di parlare, ~ *seg varm* riscaldarsi parlando, *tales* (språk) essere parlato, *tales ved* parlarsi, *vi skal tales ved* ne ripareremo, ~ *ens sak* perorare la causa di qn., *alt tuler for at* tutto fa pensare che, *det er så meget som tuler for at jeg* ~ molte cose mi consiglierebbero a ~, *det er meget som tuler for det* è consigliabile sotto molti aspetti, *det tuler sterkt for ham* ciò depone grandemente in suo favore *han tuler godt for seg* è molto eloquente, *forn* ha una belia parlantina, ~ *mot* (om person) pronunciarsi contro, sconsigliare, *det er meget som tuler imot det* ci sarebbe molto da obiettare su ciò, *alt tuler imot at vi* le circostanze ci sconsigliano dal (+ inf.)
tale 2 v (+ prep., adv.), ~ *med* parlare con, discutere con, ~ *med hverandre* discutere, parlarsi, ~ *med seg selv* parlare fra sé *det er en som vil ~ med deg* c'è qn. che desidera parlarti, *det kan jeg ~ med om* anch'io ho una voce in capitolo, *den jeg tuler med* il m.o interlocutore, *for ikke å* ~ om per non parlare di, *siden vi tuler om* a proposito di, *når man tuler om* volu vò skinner den se si parla del *dravolo* ne spuntan le corna, ~ *over seg* sragionare, parlare a vanvera, ~ *sammen* conversare, discorrere, *na skal vi ta ~ et ord sammen* ora ci parleremo o tu per tu, ~ *til* parlare a, (henvende seg) rivolgersi a, ~ *ut* finire di parlare, fig. spiegarsi, sfogarsi *la meg få ~ ut* lasciami finire il discorso
tale 3 s. (evnen) parola, favella, (dei som sies) discorso, conversazione f, (ytringer) detti mpl, parole fpl (ti forsaml'ng) discorso,arringa, allocuzione f (skåt-) brindisi m (preken) predica, sermone m, (grav-) elogio funebre, *i en direkte ~ gram* discorso (indiretto), *rom* ~ parole vane di

corsi *furia* *det er ~ om* si tratta di *den mann det er ~ om* l'uomo in questione, *det kan det ikke være ~ om* nemmeno da parlarne, e fuori questione, *det er ikke ~ om annet* (dei er sikkert) e proprio così, *fore opprørsk* ~ fare dei discorsi sovversivi, *holde en* ~ pronunciare un discorso, (skått e) proporre un brindisi, *miste* (fa igjen) *talens bruk* perdere (riacquistare) la favella, *han er ikke til å få ~* non si riesce a parlargli, non riceve, *bringe på* ~ portare il discorso su, *denne sak kom på ~* il discorso cadde su questo argomento
talbruk uso della lingua, **talerve** uso della parola, **talfeil** difetto di pronuncia, **talferdighet** facilità di parola, eloquenza **talfeilm** film m inv parlato, **talflom** fiumana di parole, **talfoi**, *være på ~ med* essere in buoni termini con *de er ikke lenger på ~* non si parlano più, **talfrihet** libertà di parola, **tal-gaver** dono dell'eloquenza
talikuast arte f del parlar bene, eloquenza, retorica **tal metode** (for dovstumme) metodo dell'articolazione
talémåte modo di parlare, *uttrykk* modo di espressione f, frase f idiomatica *pene talémåter* frasi di cerimonia, *omme talémåter* frasi fatte
talende parlante (også fig.), *en ~ taushet* un silenzio eloquente *myget* ~ gran parlatore, *den* ~ chi parla, colui (colei) che parla, (i forsaml'ng) l'oratore
talent talento, ingegno, *ha ~ for* avere attitudine per *en mann med ~* un uomo di talento, *en mann med talenter* un uomo molto dotato **talentfull** ricco di talento, geniale, pieno d'ingegno, **talentløs** privo di talento, **talentløshet** mancanza di talento
talorgan organo vocale
taler oratore m *den siste orde* ~ l'illustre preopinante, **talerstol** tribuna, (lærer) cattedra, (prest, pulpito, på *talerstolen* sulla tribuna, in cattedra, sul pulpito
talerør portavoce m inv (også fig.) **talespråk** lingua parlata, **talstation** cabina telefonica, **talstemme** voce f articolata **talstrøm** diluvio di parole, **taktid** tempo concesso per un discorso, **tal-trengt** loquace, ciarliero, (ordrik) prolisso, verboso, (losmunnet) chiacchierone, **taløvelse**, -ving esercizio di oratoria, (tungegymnastikk) scioglilingua m inv
tal sego, **talglis** candela di sego
talisman talismano m inv
talje carrucola, paranco (pl. -chi), **taljeblokk** pulleggia, **taljereip** cavo del paranco, mar spezzone m
talk talco, **talkpulver**, **talkum** talco in polvere, boro-talco
tall numero (også gram f, (-tegn) cifra, *helt* (trud-dent) ~ numero intero (frazionario), *like* (utike) ~ numeri pari (dispari), *med et rundt* ~ in numero tondo, in cifra tonda
tallangivelse numerazione f (an)notazione f dei numeri, conteggio, **tallberegning** calcolo numerico, **tallbetegnelse** indicazione f in cifre, **tallbøying** formazione f del plurale
tallerken piatto, *dyp* ~ piatto fondo *flat* ~ piatto, *flivende* ~ disco volante *ren* ~ piatto pulito, *en full* ~ un piatto ricolmo, *en* ~ suppe un piatto di minestra, **tallerkenrekke** rastrelliera per piatti, **tallerkenslikker** leccapiatto m inv, scroccone m
tallforhold rapporto numerico, proporzione f, **tallforskjell** differenza numerica **tallkolonne** colonna di numeri (el. di cifre), **tallos** innumerevole
tallmessig numerico (pl. -ci), numerale ~ *overde-*

gen numericamente superiore, **tallord** numero.
tallrekke serie f di numeri, **tallrevisjon** verifica delle cifre, **tallrik** numeroso, **tallrikhet** numerosità, gran numero, **tallskive** (ur) quadrante m
tallstørrelse quantità numerica, **tallsystem** sistema m numerale, **talltegn** cifra, **tallverdi** valore m numero
talong talone m, **talioncino**, **cedola**, **matrice** f
talsmann esponente m, f; **intercessore** m, **pol.** portavoce m inv
talt, *altorlig* ~ parlando sul serio; *oppriktig* ~ sinceramente, francamente
tam mansueto; (*dyr også*) domestico (pl. -ci), adomesticato, *lig* mansueto, docile, (*blid*) mite, *bit* ~ divenire mansueto, *gjøre* ~ se: **temma**, *i* ~ *tilstand* addomesticato, domestico
tamarinde bot. tamarindo
tambur tamburo, **tamburia** tamburino
tamhet mansuetudine f; docilità, mitezza
tamp (tauenda) capo di fune (corda, gomena), (*strafferedskap*) cima di fune (per punire), *tampen brenner* 'fuoco', *lekeampen brenner* giocare ad acqua e fuoco, *gi en* ~ (*pryle*) bastonare
tampong tampone m
tamrein renna domestica
tønder delicato, gracile
tang 1 (*redskap*) tenaglia, pinza (også *zool.*), *med* forcipe m, **tang** 2 bot. alga marina, fuco, **tangbrenning** combustione f di alghe
tange punta, lingua di terra, istmo
tangens tangente f, **tangent** tangente, **mus** tasto **tangent-** mat tangenziale, **tangere** toccare, sfiorare, **tangerende** tangente, che tocca, **tangering** mat tangenza, ~ *av en rekord* paria con il primato, **tangeringspunkt** punto di tangenza punto di contatto
tangfødsel parto col forcipe
tanggjødsel concime m di alghe **tangloppe** gammaro, **tangmadrass** materasso di alghe
tank serbatoio, cisterna, **mar** også **lanca**, **mil** carro armato; ~ *til ferskvann* cisterna d'acqua dolce, **cassa** acqua potabile; ~ *med saltvann* (*til ballast*) **cassa** acqua di mare (per zavorra), **tankbil** autobotte f, autocisterna **tankbåt** nave f cisterna, petroliera
tanke 1 s pensiero, (innfall) idea, (mening) opinione f, idea pensiero; (begrep) concetto, (hensikt) intenzione f, (lite kvantum) tantino, pizzico, idea, *tanken om døden* il pensiero (l'idea) della morte *kjøttet har en* ~ la carne è guasta, *ikke ha tankene med seg* avere la testa tra le nuvole; *ha dårlige / høye store / tanker om* avere una cattiva (buona, ott ma) opinione di, avere un cattivo (alto) concetto di, *det har jeg mine egne tanker om* su ciò la penso a modo mio, *mi sono fatto la mia idea su questo*, *falle i tanker* essere assorto nei propri pensieri, essere soprapensiero, *ha i tankene* pensare a, (*huske*) aver presente, ricordarsi di, *sitte (stå) i dype tanker* essere immerso in profonde riflessioni (in profondi pensieri), *være i en tanker* essere nella mente di qn, *få en på den* ~ d dare a qn l'idea di, *få en på andre tanker* far cambiare idea a qn, distogliere qn da un'idea, *jeg kom på den* ~ mi è venuta l'idea, *komme på andre tanker* cambiare idea (el opinione)
tanke 2 v riempire i serbatoi, far benzina
tankearbeid lavoro intellettuale, lavoro di concetto, **tankebytte** scambio di idee; **tankeeksperiment** ipotesi f, supposizione f, **tankeflukt** volo di pensiero, fantasticherie, **tankeforbindelse** associazione f

(concatenazione f) d'idee; **tankeløst** prodotto della mente
tankefull pensieroso, meditatondo, pensoso; (*bekymret*) impensierato, turbato, preoccupato, **tankefullhet** pensosità, riflessione f, preoccupazione f
tankeføring ragionamento, riflessione f, **tankegang** corso dei pensieri, ragionamento, filo delle idee, **tankekrets** sfera d'idee
tankeleser chi legge il pensiero (altri), lettore m del pensiero, **tankeliv** vita interiore; vita contemplativa
tankeles spensierato, sventato, sconsiderato, **tankeleshet** spensieratezza, sventatezza
tankeoverføring trasmissione f del pensiero, telepatia
tanker **mar** nave f cisterna, petroliera
tankerekke filo di pensieri, ragionamento, serie f di pensieri, **tankerik** ricco d'idee, denso di concetti, **tankenikdom** ricchezza di pensiero
tankespill ridda di pensieri **tankesprang** d gressione f, divagazione f, **tankespråk** apofiegma m
tankestreik i neetta **tankestridig** (logico p c), assurdo, **tanketom** privo d'idee, vuoto, **tanketomhet** mancanza d'idee, sterilità intellettuale
tankevekkende che fa pensare, **tankevektig** profondo, ponderoso, **tankeverden** mondo delle idee, **tankevirksomhet** attività intellettuale (el della mente)
tankeøvelse, -øving esercizio del pensiero, ginnastica della mente
tankfelle fossa anticarro, **tankskip** nave f cisterna, petroliera, **tanksperring** barriera anticarro, **tankvogn** vagone m cisterna
tann **dente** m, *tidens* ~ gli oltraggi del tempo, *få tenner* mettere i denti, *han har fått en* ~ gli è spuntato un dente, *holde* ~ *for tunge* tenere la bocca chiusa, *skjære tenner* dignignare i denti, *få blod på* ~ prendere gusto a *han fikk blod på* ~ gli si risvegliò interesse *føre en på tennene* tastare i polsi a qn, *pusse tennene* lavarsi i denti, *værnet til tennene* armato fino ai denti
tannbehandling cura delle malattie dentarie (el dei denti); **tannben** dentina, avorio, **tannbyll** ascesso alla gengiva, **tannborste** spazzolino da denti
tann (på vekk) mocciosa, lucignolo spento, *pusse tannen* smoccolare un lume
tannet dentato, dentelato
tannfelling seconda dentizione f; **tannfylling** otturazione f dentaria; **tanngard** dentatura, **tannhals** colletto del dente
tannhjul ruota dentata, **tannhjulsbane** ferrovia a dentiera, funicolare f (a dentiera), **tannhjulsforbudelse** ingranaggio
tannhule alveolo, **tannhval** odontoceto, **tannkitt** cemento, **tannkjøtt** gengiva, **tannklinikk** clinica odontoiatrica
tannlege dentista m f odontoiatra m, f; **tannlegebehandling** cura odontoiatrica, **tannlegeeksamen** laurea in odontoiatria, laurea di medico dentista, **tannlegehøyskole** istituto superiore di odontoiatria, **tannlegekontor** gabinetto dentistico
tannlegestol poltrona di dentista, **tannlegetang** tenaglie fpl da estrazione
tannlyd (consonante f) dentale f
tannløs senza denti, sdentato, *lig* innocuo, inoffensivo; **tannmiddel** odontalgico (pl. -ci), **tannpasta** pasta dentifricia, dentifricio; **tannpine** mal m di denti, **tannpleie** igiene f dentaria, cura dei denti, **tannpulver** polvere f dentifricia
tannrekke dentatura, fila di denti; **tannrot** radice f di un dente, **tannrøte** carne f dentaria

tannsett dentatura, (gebiss) dentiera, proteser f dentaria, tannskifte nuova dentizione f
 tannstappbane se tannhjulsbane
 tannstikker stuzzicadenti m inv, stecchino, tannstump mozzicone m di dente
 tanntekniker odontotecnico (pl. -er), tannuttrekking estrazione f di un dente, smertefri ~ estrazione indolore, tannvann acqua dentifricia, tannverk mal m di denti
 tant futura, frivolezze fpl
 tantaluskalet suppuzio di Tantalos
 tante zia
 tantieme merk percentuale f, tanto per cento, så ~ percepire un tanto per cento, hun har det ~ 1981 ha percepito la percentuale sugli utili del 1981
 tap perdita, smarrimento, (skade) danno, (nedgang) caduta (car di peso), (berøvelse) privazione f (av borgerlige rettigheter dei diritti civili), lide et ~ subire una perdita (el un danno), (dødsfall) soffrire un grave lutto, arbeide / selge, med ~ lavorare (vendere) in perdita, taps- og vinningskonto conto profitti e perdite
 tape perdere, (mistet også) smarrire, ~ i verdi perdere di valore; ~ i vekt calare di peso, det taper ikke ved nærmere etteryn non perde nulla ad esser esaminato più da vicino, hun taper ikke noe ved å vente non si perde nulla ad aspettare, gå tapt andar perso, essere perduto (perso), gi tapt darsi per vinto, arrendersi, ~ seg (forvinne) perdersi, (farge skjønnhet) sbiadire, (smerte) diminuire, mitigarsi, (bli dårligere) deteriorarsi, (person) deperire, hun har tapt seg en del è alquanto sfiorita
 tapet carta da parati, tapetteria (også vevst), bringe (vare) på tapetet mettere (essere) sul tappeto, tapelider porta segreta, tapetmaker arazziere m, tapetpapp carta da parati, tapetrull rotolo di carta da parati, tapetsere tappezzare, tapetserer tappezziere m, tapetsering applicazione f di carta da parati (el di tappezzaria), tappezzaria
 tapping (av tønne) stillatura, se tapping
 tapp (hane) rubinetto; (som lukker en hane) chiavetta; (sinke-) tenone maschio, (som noe dreier seg om) perno
 tappe spillare; (blod) cavare, prelevare, (snekker) mortasare, ~ på flaske imbottigliare, ~ for opplysninger far cantare; ~ for krefter esienuare, sposare, ~ sammen (snekker) incastrare
 tappenstrek ritirata, coprifuoco, blåse ~ sonare la ritirata
 taper 1 s. chi provvede alla stillatura
 taper 2 adj. valoroso, prode, coraggioso, ~ mann uomo coraggioso, ~ ridder prode cavaliere; ~ soldat soldato valoroso
 taperbet coraggio, valore m, prodezza
 tapphull mortasa, lage ~ mortasare
 tapping stillatura (på flaske) imbottigliamento
 (b od) prelievo, (innfe ling) incastro
 tapskonto conto perdite
 tapsliste elenco delle perdite
 tara merk tara
 tarmotell zool. tarantola, (dans) tarantella
 tare bot. laminaria
 tariff tariffa, fastsatt i tariffen tariffato; tariffavtale accordo tariffario, tarifforhandlinger trattative fpl tariffane
 tariffmessig tariffale, tariffatio, conforme alla norma tariffale, tariffatts tariffa
 tarlatan tarlatana
 tarm intestino, F. fig. budello, turmer (innvoller)

visceri mpl addominali; interiora fpl, tarmbetenelse entente f, tarmbrokk ernia intestinale; tarmhulle se bukhirne, tarmkanal canale m intestinale, tarmkatarr catarro intestinale
 tarmnett omento, piega peritoneale; tarmsekk peritoneo; tarmslyng volvolo; tarmstreng minugia, tarmsår ulcera intestinale
 tartar, tartarisk tartaro
 tarv bisogno, necessita, interesse m, fremme statens ~ contribuire alla salute pubblica, tjene til ens ~ essere utile a qn
 tarvelig (i levemåte) modesto, misero, (føde) frugale (enkel) semplice, modesto, (middelmådig) mediocre, (platt) volgare, grossolano, (smålig) meschino; tarvelighet (nøydsomhet) frugalità, parsimonia, enkelhet) semplicità, modestia, (simpelhet) volgarità, (nødighet) meschinità, bassezza
 taske borsa, (sal-) bisaccia, (tøyte) sgualdrina
 taskekrabbe granciporro, taskespiller prestigiatore m, giocoliere m
 tass omno nanerottolo
 tast tastò, tastatur tastiera
 tater zingaro (a)
 tatovere tatuare, tatovering tatuaggio
 tau corda, fune f, cavo, taubane funivia, teleferica funicolare f, taubåt rimorchiatore m
 taue rimorchiare, prendere a rimorchio
 taucode capo di fune, taukveil duglia
 taus silenzioso, zitto, (fåmælt) taciturno, (som kan tie) discreto, (stiltående) tacito, (ikke utta.) ~ muto; forholde seg ~ restare in silenzio, siare zitto (el cheto)
 taushet silenzio, taciturnità, discrezione f, hardnakket ~ mutismo, ubristelig ~ silenzio assoluto, forventningsfull ~ attesa silenziosa, bevare (hvirte) tausheten mantenere (rompere) il silenzio, påh ~ imporre silenzio; i ~ in silenzio, forhige i ~ passare sotto silenzio, bringe til ~ ridurre al silenzio, tacitare
 tausbetsløfte, under ~ sotto il vincolo del segreto, tausbetsplikt segreto professionale; ha ~ avere l'obbligo del segreto professionale
 taustige scala di corda, taustropp maniglia di corda mar stoppo
 tautologi tautologia, tautologisk tautologico
 tautrekking sport tiro alla fune; fig. tira tira m inv, tauverk cordame m
 tavle tavola, (skifer- vegg-) lavagna, (oppslags-) tabellone m, (voks-) tavo, tavleformet in forma di tavola, tavleklut spugna (per lavagna)
 taxi taxi m inv, tass m inv, automobile f di piazza
 te 1 v. ~ seg comportarsi
 te 2 s. te m, drikke (lage) ~ prendere (fare) il tè, be en til ~ invitare qn a prendere il tè
 tek(tre) tek m, (ved) (legno di) tek
 teater teatro, gå (vare) i teateret andare (essere) al teatro, gå til teateret (bi skuespiller) darsi alle scene, teateraften serata teatrale
 teateranmelder critico teatrale (el drammatico)
 teaterbillett biglietto di teatro; teaterdekorasjon scenario, scenografia, teatereffekt effetto scenico, teaterforestilling rappresentazione f (el spettacolo) teatrale, teaterforfatter autore m drammatico drammaturgo (pl. -ghi)
 teatergal appassionato di teatro, teatergjenger frequentatore m di teatro, teaterkikkert binocolo da teatro, teaterkritiker critico teatrale
 teaterliv vita di teatro, teatermaler pittore m di scenari, teatermaleri pittura di scenari
 teaterplakat manifesto di spettacolo teatrale, cartel-

lone m. (liten) locandina, teaterprogram programma m di una rappresentazione teatrale: *teaterprogrammene* (avis) i programmi degli spettacoli teatrali.

teaterselskap compagnia di attori **teatersjef** direttore m di teatro; **teaterskredder** costumista m, f; **teaterstykke** opera teatrale, dramma m; **teaterteppe** sipario, tela; **teatrisk** teatrale

teavl coltivazione f del tè, **teblad** foglia di tè; **tebok** barattolo di (el per il) tè **tebord** tavolino da tè, **tebrett** vassoio per il tè, **tebrød** ombr. ciambella, **tebusk** pianta di tè

teddybjørn orsacchiotto

teerslutning surrogato di tè

teft fiuto, *ha fin* ~ avere fiuto, avere buon naso, *fu teften av fiutare*

teg laterizio, terracotta, tegola, **teglbrenner** fabbricante m di laterizi, mattonato, **teglgolv** pavimento di mattoni, **tegljord** argilla per laterizi, **teglovn** fornace f per laterizi

teglstein (muri) mattone m. (tak) tegola, *brenne* ~ cuocere mattoni, **teglsteins-** laterizio, **teglsteinstak** tetto di tegole, **tegltekt** coperto di tegole, **teglverk** fabbrica di laterizi

tegn segno (til på di): (avtalt) segnale m. (kjenne-) contrassegno, distintivo: (som tyder på noe) segno, indice m. sintomo, *et tidens* ~ un segno dei tempi, *gjøre* ~ fare cenno, (gjøre under) operare portentosi *gjøre* ~ *til en at han skal far segno a qn*, *di vise* ~ *til dare segni di*, manifestare; *være let*, ~ *pu essere sintomo di det er* ~ *på at e segno che det er et godt* ~ e buon segno, e di buon augurio *som* ~ *på in segno di*

tegne 1 disegnare (*med penn a penna*, *pu frihand a mano libera*), (omiss) delineare, tracciare, (aksje) sottoscrivere, (lån) contrarre, (forsikring) fare un contratto di, ~ *etter modell* disegnare dal vero, ~ *flyktig* abbozzare, ~ *ser* (avtegne seg) profilarsi: (undertegne) sottoscrivere (*på en liste for tusen lire* una lista per mille lire)

tegne 2 (gi utsikter) promettere, ~ *godt* far sperare, ~ *durly* far temere, *han tegner godt for loven* (da) e promettente, ~ *til å* promettere di

tegnebestikk scatola di compassi, **tegneblyant** lapis m inv (el matita) da disegno, **tegnebok** albo per disegno (lommebok) portafoglio, **tegnebord** tavolo da disegno, **tegnebrett** tavola da disegno

tegnofilm cartoni mpl animati

tegnkontor reparto disegno tecnico **tegnekriti** gessetto per disegno, **tegneskull** carboncino, **tegnkunst** arte f del disegno, **tegneleerer** maestro (el professore m di disegno, **tegnemappe** cartella per disegni, **tegnemonster** disegno, modello

tegnepapir carta da disegno, **tegnør** disegnatore m **tegnosal** sala da disegno, **tegneskole** scuola di disegno, **tegnestift** puntina da disegno, **tegnestupp** sfumino, **tegnetime** lezione f di disegno

tegning disegno, schizzo; arkitt. tracciato, pianta, (aksje-) sottoscrizione f, **tegningsblankett** modulo (da compilare); **tegningsfrist** termine m di sottoscrizione **tegningsinnbydelse** invito a sottoscrivere, **tegningsliste** lista di sottoscrizione

tegnsetting punteggiatura, interpunzione f, **tegnskrift** ideografia, **tegnspråk** linguaggio dei cenni, **tegnsystem** sistema m di segni

tehandel commercio di tè, (utsalg) rivendita di tè, **tehandler** commerciante di tè

teig appezzamento di terreno

tein fuso **teinformel** fusiforme affusolato

teine (fiske-) nasso

teint (farge) carnagione f, colorito, incarnato **teisme** teismo, **teist** teista m f, **teistisk** teistico **tekanne** teiera, **tekjell(e)** bollitore m, **tekjokken** cucinino, cucinotto

tekke 1 s. (vesen) attrattiva, fascino, (dekke) copertura, strato, tetto

tekke 2 v coprire (*med con, di*), **tekkehalm** paglia per tett.

tekkelig grazioso, leggiadro, (beskjeden) modesto, verecondo; **tekkelighet** grazia, modestia, verecondia **tekkles** piacere a, essere grato a

tekniker tecnico (pl -ci), **teknikk** tecnica, **teknisk** tecnico (pl -ci), ~ *uttrykk* termine tecnico; ~ *skole* scuola professionale; ~ *høgskole* (istituto) politecnico, facoltà d ingegneria

teknolog studioso tecnologia, tecnologo (pl -gi)

teknologisk tecnologico (pl -ci), **teknologisk-økonomisk** techno-economico

tekopp tazza di tè

tekst testo (til mus-ikk) parole fpl (opera-) libretto, (bilde-) d. dascalia, (film-) sottotitolo, *dagens* ~ il vangelo del giorno, *lese en tekst* dare una lavata di capo a qn, *gå i teksten* 'continua', va' avanti', *under teksten* (i bok) in calce, a pie di pagina

tekstforfatter paroliere m (film-) dialogista m, f, **tekstforklaring** spiegazione f del testo

tekstil (prodott) tessile m; (vævet stoff) tessuto, stoffa, **tekstil-** tessile **tekstilfabrikk** fabbrica di tessili, **tekstilfiber** fibra tessile, **tekstilindustri** industria tessile, **tekstilstoff** materia tessile, **tekstilvarer** tessili mp

tekstikkritikk critica di testo

tekstsammenheng contesto

tele (i jord) terra gelata, terreno gelato

telefon *telefoner det er* ~ *til tekstapparat* (el chiama) al telefono *ha* ~ avere il telefono, *ta telefonen* rispondere al telefono

telefon- telefonico (pl -ci), **telefonapparat** apparecchio telefonico, **telefonbeskjed** messaggio telefonico, **telefonbok** *se b n* telefonica **telefon dame** centralista f

telefonere telefonare, ~ *til en* telefonare a qn, chiamare qn. al telefono, ~ *etter en bil* chiamare un taxi per telefono

telefonforbindelse collegamento telefonico, comunicazione f a mezzo telefono, **telefonforespørsel** richiesta di informazioni per telefono

telefon telefonia, *trådløs* ~ telefonia senza fili, **tefonisk** telefonico (pl -ci), adv per telefono, **telefonistinne** telefonista f

telefonkabel cavo telefonico, **telefonkatalog** elenco (pl -chi) telefonico, **telefonkiosk** cabina telefonica, **telefonledning** filo telefonico (el. del telefono), **telefonlinje** linea telefonica

telefonmonter (operaio) telefonista m; **telefonnett** rete f telefonica, **telefonnummer** numero telefonico (el di telefono); **telefonoppringning** chiamata per telefono, telefonata, colpo di telefono.

telefonsamtale telefonata, conversazione f telefonica, comunicazione f telefonica, **telefonselskap** società dei telefoni, **telefonsentral** centrale f telefonica, **telefonstasjon** stazione f telefonica, posto telefonico pubblico, **telefonstakt** tariffa telefonica, **telefonvesen** i telefoni

telefotografi telefotografia, fotografia presa col teleobiettivo

telegraf telegrafo, **telegraf-** telegrafico (pl -ci), **telegrafbestyrer** capo di ufficio telegrafico

telegrafbud fattorino del telegrafo

telegrafere telegrafare; **telegraferingsfeil** errore m di trasmissione; **telegrafi** telegrafia; **trudlus** ~ telegrafia senza fili; **telegrafisk** telegrafico (pl -ci) adv. også per telegramma

telegrafist(inne) telegrafista m, f; **telegrafkontor** ufficio telegrafico; (i Italia) ufficio delle Poste e Telegrafi; **telegrafnøkkel** tasto, manipolatore m; **telegrafstasjon** ufficio telegrafico; **telegrafstolpe** palo del telegrafo (el. telegrafico); **telegrafvesenet** i telegrafi, il servizio telegrafico

telegram telegramma m, cablogramma m; **telegramadresse** indirizzo telegrafico; **telegramanvisning** vaglia m telegrafico; **telegramblankett** modulo per telegramma; **telegrambrev** telegramma-lettera m; **telegrambyrå** agenzia di stampa; *det italienske* ~ Agenzia Nazionale Stampa Associata (A N S A)

telegramstil stile m telegrafico; **telegramutgifter** spese fpl telegrafiche; **telegramutveksling** scambio di telegrammi

teleslusing disgelo (del terreno)

teleologi teleologia; **teleologisk** teleologico

teleprinter telescrivente m; **teleskop** telescopio

televisjon televisione f; **televisjonsapparat** televisore m; **telex** telex m inv

teigje sbazzare (con la seure, col coltello); tagliare; affettare

telle contare; *hans timer er talte* ha le ore contate, ~ *etter* (ricontare, controllare, *uten d* ~ *med* senza contare, *ikke* ~ *med* non contare; ~ *opp* contare, (regne opp) enumerare, (~ *sammen*) sommare ~ *til ti* contare fino a dieci, ~ *ut* (boksing) contare

telleapparat contatore m; **tellepenger** indennità di cassa

teller (person) chi conta, mat. numeratore m

telleverk totalizzatore m; **telling** conto, numerazione f (befolkning) censimento, (stemmer) spoglio

telt tenda, i *teltet* sotto la tenda; **teltby** campeggio; **tendopol** f; **teltduk** tela per tende, tela olona; **teltliv** vita di campeggio

teltmaker fabbricante m di tende; **teltplugg** picchetto da tenda; **teltstang** palo da tenda

tema tema m (også mus.) argomento, soggetto

temaskin macchinetta da tè

temme ammansire, (husdyr) addomesticare (hest, vilddyr) domare, fig. domare, ammansire, *ham skal vi nok* ~ lo ridurremo a dovere

femmelig alquanto, abbastanza

temmer domatore m; **temming** addomesticamento, fig. r. pressione f

tempel tempio; **tempelforgård** pronao; **tempelherre** -ridder; **temple** m; **tempelorden** ordine m de templari; **tempekskjender** profanatore m di tempio; **tempeltjeneste** servizio presso un tempio; culto di vino, culto degli dei

tempera tempera, f ~ a tempera; **temperafarge** colore m a tempera; **temperamaleri** quadro a tempera

temperament temperamento; **temperamentsfull** focoso, vivace, impetuoso

temperatur temperatura; **temperaturfall** abbassamento (el. calo) di temperatura; **temperaturforandring** variazione f di temperatura; **temperaturstigning** aumento di temperatura; **temperere** temperare: (vin) portare a temperatura ambiente

tempo tempo, ritmo, i *fire tempi* in quattro tempi, i *hurtig* ~ a ritmo veloce, mus. presto

temporær temporaneo; **ten se** tero

tendens tendenza; **tendens** a tendenza; **tendensjon**

tendenzioso; **tendenslitteratur** letteratura a tendenza; **tendensskuespill** commedia a tesi

tender jernb. tender m inv, mar. avviso; **tendere** tendere (mor a)

tenke pensare, (tro) credere, (mene også) giudicare (overveie) ponderare, (logisk) ragionare; ~ *å* pensare di, contare di, *tenk engang* pensa un po', *det tenkte jeg nok* lo sospettavo, io immaginavo, (det ventet jeg) me l'aspettavo; *det kan ikke tenkes* è inconcepibile, ~ *seg* immaginarsi, immaginare; *tenk deg min glede* figurati la mia gioia, *som man nok kan* ~ *seg* come ognuno può pensare, ~ *etter* pensarsi su, riflettere; ~ *guds* um. pensar bene di, ~ *seg* um. riflettere, considerare, (sam e tankene) concentrarsi, ~ *over* riflettere su, ~ *pu* pensare a, ~ *på* *at* pensare che, *hu annet å* ~ *pu* avere altro a cui pensare, aver ben altro per la testa, *det kan vi alltid* ~ *på* possiamo sempre pensarci su, *hva vitter 'står' du der og tenker på?* a che cosa stai pensando?, *jeg kom til å tenke på det* mi si è affacciato il pensiero, mi è venuto in mente, *jeg kommer til å* ~ *på* *det* ci penserò su, ~ *seg* *til* *noe* intuire qc., immaginare qc., ~ *seg* *til å* pensare di, contare di, ~ *seg* *til* figurati!, figuratevi!, ~ *tilbake* *på* rammentare, ripensare a, ~ *ved seg selv* pensare tra se

tenkemye facoltà di giudizio, capacità di pensare; **tenkefrihet** libertà di pensare; **tenkelig** pensabile, immaginabile; **tenkemåte** modo di pensare; *lav* ~ sentimenti mpl bassi (el. ignobili); *opphøyet* ~ sentimenti mpl nobili (el. elevati)

tenkende pensante, *et* ~ *isren* un essere pensante; **tenker** pensatore m, filosofo; **tenkning** pensare m, pensiero, meditazione f, ragionamento; filosofia; *den frie* ~ il libero esame; **tenkt** immaginario, ipotetico, ~ *tilfelli* caso ipotetico, supposizione

tennbar infiammabile; **tenne** accendere, ~ *for* *på* dare fuoco a; *tenner* prendere fuoco, infiammarsi (også fig.) (lys) accendersi, ~ *opp* accendere il fuoco, fare fuoco

tennerklaprende che batte i denti

tennhette capsula; **tenning** accensione f; **tenningsnøkkel** chiavetta d'accensione

tennis tennis m; **tennisball** palla da tennis; **tennisbane** campo da tennis; **tennisdrakt** vestito (costume m tenuta) da tennis; **tennisnett** rete f da tennis; **tennisplass** campo da tennis; **tennisracket** racchetta da tennis; **tennissko** scarpa da tennis; **tennisturnering** incontro tennistico

tennsladning detonatore m; **tennål** percussore m

tennplugg candela; **tennrør** (motor) candela, ml. innesco (pl -chi); **tennsats** fumante m

tenor(sanger) tenore m; **tenorstemme** voce f tenore; **tenore** m

tentamen compito in classe, esame m trimestrale

teokrati teocrazia; **teokratisk** teocratico

teolog teologo (pl -gi); **teologi** teologia; **teologisk** teologico (pl -ci)

teorem teorema m; **teoretiker** teorico (pl -ci); **teoretisere** teorizzare; **teoretisk** teorico (pl -ci); **teori** teoria

teosof teosofa; **teosofi** teosofia; **teosofisk** teosofico (pl -ci)

teplante pianta di te; **tepotte** teiera

teppe tappeto, (senge-) coperta, coltre f, (teater) sipario, tela; fig. coltre f; *teppet går opp (ned)* si alza (cala) il sipario; *la teppet ga ned* calare (abbassare) il sipario; *belagt med tepper* coperto da tappeti; *vegg-til-vegg* ~ moquette f

teppebanker battipanni m; (maskin) battitappeto m

terapeutisk terapeutico (pl. -ci), **terapi** terapia
terge punzecchiare, molestare, irritare
termin termine m; scadenza, *betale til terminen* pagare alla scadenza ~ *for svangerskap* termine di gravidanza, **terminforretning** operazione f a scadenza, **terminologi** terminologia, **terminologisk** terminologico (pl. -ci)
terminus (endestasjon) stazione f terminale, capolinea m inv, **terminvis** a scadenze (trimestrale)
termini termine f, **termitibo** termitaio
termometer termometro, *termometeret viser 3 kuldegrader* il termometro segna tre gradi sotto zero
termosflaske thermos m inv, **termostat** termostato
terne 1 (i opptog) damigella d'onore
terne 2 zool. rondine f di mare
ternet a scacchi, a dadi, **terning** dado, mat. cubo, *kaste (spille) terninger* giocare ai dadi, *kaste terninger om noe* giocarsi qc. ai dadi, *terningen er kastet* il dado è tratto, *skjære noe i terninger* tagliare qc. a dadini (el cubetti)
terningkast tiro (el tratto) di dadi, **terningspill** gioco di dadi
terne rosa tea
terpe, ~ (tjennem) ripetere fino alla noia, ~ *nor inn i en* inculcare qc. nella mente di uno
terpentin trementina, aquaragia, **terpentinolje** essenza di trementina
terperi, -ing ripetizione f stucchevole, solfa, (til eksamen) preparazione f a pappagalio
terrakotta terracotta, **terrakotta-** di terracotta
terrasse terrazzo, terrazza, **terrasselignende** a gradoni, a terrazze
terreng terreno, *vinne* ~ guadagnare terreno, *sondere terrengen* tastare il terreno
terrengløp corsa campestre; **terrengridning**, -ritt equitazione f campestre
terrier terrier m inv, *ruhåret* ~ terrier dal pelo ruvido (el duro)
terrin zuppiera
territorial- territoriale, **territorialfarvann** acque (pl territoriali), **territorialgrense** limite m delle acque territoriali, **territorium** territorio
terror terrore m; **terrorisere** terrorizzare, governare col terrore, **terrorisme** terrorismo, governo del terrore; **terrorist** terrorista m, f
ters terza, *stor (liten)* ~ terza maggiore (minore), **tersett** terzetto, trio, **tersen** terzina
terskel soglia, **tersløp** mus. sequenza di terze
terte torta di pasta sfoglia, crostata, **tertefin** schifiloso, (snerpet) puntano
terta typ. testo, corpo sedici, **tertuer** terziario
teselskap te, **terservice** servizio di te, **tesil** colino da te, **teskje** cucchiaino, *man tar en* ~ mettere un cucchiaino di, **tesort** qualità di te
tess, *ikke være noe* ~ non valere un gran che
test prova, saggio, **test** m inv, collaudo
testament(e) testamento, *det gamle (nye)* ~ l'Antico (il Nuovo) Testamento, *gjensidig* ~ testamento, reciproco, *fullbyrde et* ~ eseguire (el dare esecuzione a) un testamento, *gjøre* ~ fare testamento, *testare*, *være betenkt i ens* ~ essere incluso nel testamento di qn., *do uten å ha laget* ~ morire intestato
testamentarisk testamentario; adv. per testamento, ~ *bestemmelse* disposizione testamentaria, **testamentere** legare, lasciare per testamento, **testator** testatore m, testante m, f
teste fare un test, collaudare, mettere alle prova
testell servizio da te
test-flight (fly) volo di collaudo

testikkel testicolo
testimonium certificato, patente f, brevetto, diploma m; (universitets) laurea
test-pilot (fly) collaudatore m di aerei
tetid ora del te
tetne ispessirsi, infittire, intasarsi, **tetning** otturamento, (il) tappare, chiusura, **tetningslist** listello, guarnizione f
tett 1 adj. spesso, (sammenhengt) compatto; (hår) (auv) folto, (mois. ulett) senza fessure, con buona tenuta, (ugjennomtregelig) impermeabile, impenetrabile; (vann-) stagno; (regn, tåke, skog, mørke) fitto, (uutgrunnelig) insondabile; fys. denso; ~ *folkemengde* folla compatta (densa); *avløpsrøret er* ~ il tubo di scarico si è intasato, ~ *i netta* fam. duro di comprendonio
tett 2 adv. *holde* ~ (væske) essere a tenuta d'acqua, (hommelighet) tenere la bocca chiusa, *drikke* ~ bere a garganella, *ligge (sitte, stå)* ~ essere pigiato (el spinto) (grense opp til) essere contigui, *kornet står* ~ il grano è rigoglioso, ~ *skrevet brev* lettera a scrittura fitta, ~ *tilsløret* coperto di un fitto velo, *komme* ~ *forbi en* passare accanto qn. sfiorandolo, *gå* ~ *inn til noe* camminare rasente qc., *gå (strike)* ~ *forbi noe* rasentare qc., ~ *opp til* contro, rasente, *gå* ~ *inn til land* rasentare la costa, costeggiare, ~ *ved* contiguo a, vicinissimo a, ~ *ved siden av* contiguo a, addossato a
tettbebygget fitto di costruzioni, **tettbefolket** densamente popolato; **tettbygd**, -bygget tozzo, tarchiato
tette otturare, tappare, stoppare, mur. calafatare, **tettbet** spessore m, foltezza, compattezza, densità, **tettpakket** stipato, pigiato, addensato; ~ *som sild i tunne* stretti (pigati) come acciughe
tettværende aderente, (klær også) attillato; ~ *øyne* occhi molto vicini, **tettskrevet** scritto fitto, **tettstutende** aderente, a chiusura ermetica, a tenuta perfetta
tetrykt stampato a caratteri fitti
tevarmer copristiera m, **tevogn** carrello
ti 1 dieci, *en* ~ *dagers tid* una decina di giorni
ti 2 (for) dato che, poiché
tibetaser, **tibetansk** tibetano
tid tempo (også gram.); **tidspunkt** ora (års) stagione f; (i historien) epoca, periodo, evo, *på denne* ~ *av året* in questo periodo dell'anno, *hele tiden* tutto il tempo, *kort* ~ poco tempo, tempo breve, *lang* ~ molto (tempo), *noen* ~ un po' (di tempo); *det er* ~ *nok* c'è tempo (abbastanza), *det er ennå* ~ c'è ancora tempo; *det er ingen* ~ *å spille* non c'è tempo da perdere, *gi seg* ~ darsi il tempo (til å di), *gi meg bare* ~ *til å* lasciarmi solo il tempo di, *gi seg god* ~ prendersela comoda (el con calma); *gjøre en tiden lang* annoiare qn., *ha* ~ *til* avere (il) tempo di, *jeg har nok* ~ *til det* ne ho tutto il tempo, *ha* ~ *til å* avere tempo per tutto, *den* ~ *vil komme da* verrà il tempo in cui, *kammer* ~ *kommer råd* il tempo porta consiglio, *det skal* ~ *til å* ting occorre dare tempo al tempo; *spille sin* ~ perdere tempo; *det tar* ~ ci vuole tempo; *noen* ~ *etter* qualche tempo dopo, *etter* ~ *og omstendigheter* a seconda del tempo e delle circostanze, *for tiden* per il momento, attualmente, oggi come oggi, *for en* ~ per un po' (el un period) di tempo, *for lange tider* per lungo tempo, per un bel po' di tempo, *for en* ~ *i tiden* (un po' di) tempo fa, *for kort* ~ *siden* poco (tempo) fa, *for lang* ~ *siden* molto tempo fa, *fra* ~ *til annen* di quando in quando, ogni tanto, *fra den* ~ *av da* allora (in poi), da quel momento (in poi).

tord fra Ludvig 15des ~ un tavolo Luigi quindici, *for tiden* anzitempo, in anticipo, inanzi tempo, prematuramente, *for kørstogenes* ~ prima delle Crociate, *for i tiden* un tempo, una volta, anticamente, *han er for sin* ~ è nato in anticipo sul proprio tempo, *i tide, i god* ~ in (a, per) tempo, *i disse tider* in (di) questi tempi, coi tempi che corrono, *i den første* ~ nei primi tempi, dapprima, *i lengre* ~ a lungo, per parecchio tempo, *i lange tider* per molto tempo, per anni, *vi har vari her i lang* ~ siamo qui da molto tempo, *i noen* ~ per qualche tempo, per un po', *i rett* ~ a (per) tempo, (baleilig) al momento opportuno, a proposito, (punktlig) puntualmente, *i min* ~ ai miei tempi, *i sin* ~ a suo tempo, (for) in altri tempi, *i den siste (seneste)* ~ ultimamente, in questi ultimi tempi, *i tidens løp* con l'andare del tempo, *med tiden* col tempo, alla lunga, *om et års* ~ tra un anno, *om kort* ~ tra non molto, tra breve tempo, *på den* ~ allora, in quell'epoca in quei tempi, *på den* ~ da nel tempo (al tempo) in cui, *på samme* ~ nello stesso tempo, (tidspunkt) alla stessa ora, *han har ikke vist seg på lange tider* non si è visto da molto tempo, *han lo på samme* ~ som han gråt rideva e piangeva insieme, *på Cæsars* ~ ai tempi di Cesare, *dei er på tide* è ora (à di + inf., at che + konj.), *til enhver* ~ ogni momento, a tutte le ore, in ogni tempo, *like til den* ~ da fino al tempo in cui, (klokkeslett) fino all'ora in cui, *til sine i tider* ogni tanto, qualche volta, a volte, *hver ting til sin* ~ ogni cosa a suo tempo, *til evig* ~ per sempre, in eterno, *til fastsett* ~ al tempo stabilito, all'ora stabilita, *ved disse tider ifjor* l'anno scorso di questi tempi

tidende notizia, *Bergens* ~ la Gazzetta di Bergen
tidvane marcia

tidlig 1 adj che arriva di buon'ora, (frukt) primaticcio, (livking) precoce (på dag) mattina no fra ~ *morgen* fin dall'alba, fra ~ *morgen til langt på kveld* dal mattino presto alla sera tardi

tidlig 2 adv presto, di buon'ora, ~ *om morgenen* al mattino presto, di prima mattina, ~ *i morges* stamattina di buon'ora, *stå* ~ opp alzarsi presto (alla mattina), (vanemessig) essere mattiniero ~ *eller sent* presto o tardi, *sent og* ~ notte e giorno, *for* ~ troppo presto, *for i nedkomme i for* ~ partire prima del termine; *for* ~ *født* nato prematuro, *så* ~ *på dret* ad anno appena iniziato, così di prima stagione

tidligere 1 adj precedente, anteriore, *en* ~ *kunde* un antico cliente, *min* ~ *mann* il mio ex marito

tidligere 2 adv in precedenza, prima, (for) in passato, (en gang for) già, (ovanfor i bok) più ~ *præ* *om i e har sagt det* ~ come ho detto in precedenza, *jeg har sett ham* ~ l'ho già visto, ~ *eller senere* prima o poi, *jo* ~ *dess bedre* prima e meglio e *sette middagen* ~ anticipare il pranzo, *som* ~ come prima, come in precedenza, come in passato

tidligst, ~ *mange* a più presto

tidobbeitt decuplicato, moltiplicato per dieci, adv dieci volte tanto

tidssalder era, epo, età, epoca, **tidssangivelse** data, **tidssavsnutt** periodo di tempo

tidssbefrakte noleggiare a termine **tidssbegrensning** limite m di tempo, termine m, scadenza, **tidssbegrep** concezione f del tempo, **tidssbesparende** che fa guadagnare (el risparmi) tempo, *dei er* ~ è un risparmio di tempo

tidssbestemmelse determinazione f del a data (el del l'ora) cronologia gram complemento di tempo **tidssbestemt** dell'epoca, del tempo: temporaneo.

tidssbilde quadro (degli usi e costumi) del tempo.

tidssbetning proposizione f temporale

tidssfaktor il fattore tempo

tidssfordriv passatempo, svago (pl. -ghit), *til* ~ per passare il tempo, **tidssfrist** termine m, scadenza, dilazione f **tidssanstalt**, ~ *høbbe* bomba a orologeria (el a scoppio ritardato)

tidssmessig moderno, attuale, al passo con i tempi

tidssnok in tempo (*til til d per*), per tempo

tidsspunkt momento, ora, data, punto, **tidssregning** era, *den alminnelige* ~ l'era volgare

tidssrembours credito a termine

tidssrom spazio (periodo, lasso) di tempo, hist periodo, epoca, **tidsssignal** segnale m orario

tidsskrift periodico (pl. -ci), rivista

tidssparende se **tidssbesparende**, **tidsspille** perdita di tempo **tidsspørsmål** q es. nel f. d. tempo

tidsslap perdita di tempo, **tidsslad** spunto del tempo

tidstager cronometrista m, f **tidstagning** cronometraggio

tie tacere, ~ *stille* stare zitto, *kunne* ~ saper tenere la bocca chiusa, *den som tier sumt* *tykker* chi tace acconsente, *derom tier historien* di ciò la storia non fa cenno, *så en til d* ~ far tacere qn, ~ *noe ihjel* soffocare qc, *d* ~ *er gull* il silenzio è d'oro.

tiende decimo, (dato) il dieci, s. decima, *svare i ti* ~

pagare (risuotere) la decima **tiendedel** decimo tier dieci m, mat. d. decina, *en* ~ (penger) un biglietto da dieci, **tifold** decuplo

tiger tigre f, **tigerpakt** caccia alla tigre **tigerkutt** gatto tigrato (el soriano), **tigerskinn** pelle f di tigre, **tigerunge** tigrotto

tigge mendicare, elemosinare chiedere l'elemosina (el la carità), *ga ut og* ~ andare all'accatto, ~ *seg igjennom et land* attraversare un paese chiedendo l'elemosina, ~ *om noe* mendicare (questuare) qc, ~ *og ha en* m. m. supplicare qc da qn, ~ *gi* *en om d* supplicare qn. di, ~ *seg til noe* ottenere qc accattando, **tiggeferdig** ridotto all'elemosina

tigger mendicante m, f, accattone m, questuante m, f **tiggeraktig**, ~ *utseende* aspetto da pezzente; **tiggerbrev** lettera di questuante, supplica, **tiggergang**, *gå* ~ andare alla questua, **tiggergutt** piccolo mendicante (el accattone), **tiggeri** mendicizia, accattinaggio, (piaging) richiesta importuna (el insistente) **tiggerjente** picc. a mendicare **tiggerkjerring** mendicante f, pezzente f, **tiggermunk** frate m mendicante, **tiggerorden** ordine m mendicante, **tiggerpakk** manica di pezzenti, **tiggerpose** sacca (el borsaccia) di questuante, **tiggerske** mendicante f, accattona, **tiggersstav** bastone m di mendicante, *bring til tiggerstaven* gettare (ridurre) sul lastrico

tikamp decathlon m, **tikant** decagono, **tikantet** decagonale, **tikjemper** decatleta decathloneta m, f **tikke** ticchettare, fare tic tic, **tikking** ticchettio, tic tac m

tikroneseddel (-stykke) banconota (moneta) da dieci corone

til 1 prep a, in per fino a, *gå* ~ *bi* en andare in città *dra* ~ *Roma i Italia* andare a Roma (in Italia), *dra til et øy i Capri Sicilia* andare in un'isola (a Capri, in Sicilia), *i en reise* ~ *Roma* andare per Roma, *gjøre en reise* ~ *et land* fare un viaggio in un paese, *han fulgte med i like* ~ *dora* mi ha accompagnato fino alla porta, *gå i bort hjem* ~ *en* andare da qn, *han satte seg bort* ~ *meg* si è seduto vicino a me, *støttet* ~ *muren* appoggiato al (el contro il) muro, *i 3dje etasje* ~ *gata* al secondo piano sulla strada, *fra by* ~ *hi* di città in città, *fra den ene by* ~ *den andre* da una città all'altra, ~

denne side da questo lato; ~ *på* a Natale; *jeg skal gjøre den ferdig* ~ i morgen lo finisco per domani, *fra morgen* ~ *kveld* dal mattino alla sera, *fra dag* ~ *dag* d. giorno in giorno; *skrive et brev* ~ *en* scrivere una lettera a qn., *det er* ~ *deg* e per te, *kjøpe noe* ~ *en* comprare qc. per qn., *kle seg* ~ *festen* vestirsi per la festa, *være lodi* ~ essere nato per; ~ *dette bruk* per quest'uso; ~ *frelse for* per la salvezza di, ~ *gagn for* a vantaggio (profitto) di, ~ *min ulukke* per mia sventura, *forvandle noe* ~ *noe* trasformare qc. in qc., *nøkkelen* ~ *døra* la chiave della porta, *hun er mor* ~ è la madre di, 2 ~ 3 personer da due a tre persone; *en is* ~ 1000 lire un gelato da mille lire, ~ *stor forbauselse* con mia grande sorpresa, ~ *stor forbauselse for alle* tra la grande sorpresa di tutti, *det er* ~ *å bli gal* av c'è da diventare matto, *bli* ~ *ulikke for en* essere la disgrazia di qn.

tål 2 *adv* *hugge* ~ colpire; (forme) formare con la scure *en* ~ ancora uno, *en gang* ~ ancora una volta, un'altra volta *tu en kupp te* ~ prendi un'altra tazza di tè *et værelse* ~ una stanza di più

tål 3 *konj* finché fino a quando, finché non *tilbake* indietro, *fram og* ~ *se fram*, *her har De 1000 lire* ~ ecco mille lire di resto, *la bli* ~ lasciare indietro, *la* ~ *å ønske* lasciare a desiderare *kreve* ~ domandare (volere) indietro, (som sin rett) reclamare, *ligge langt* ~ *i tiden* essere accaduto da molto tempo, risalire ad epoche remote, *være (stid)* ~ *for en* essere (rimanere) indietro rispetto a qn., *han eget annet* ~ e rimasto mo. a. indietro f. g. e molto arretrato *det er ikke annet* ~ *for ham enn* a non gli resta altro (da fare) che, *stid* ~ *for en* i. mo. essere inferiore a qn. per qc., *ikke stid* ~ *for en* i. non essere da meno di qn. in quanto a

tilbakebetaling rest. laire, rimborsare, **tilbakebetaling** restituzione f., rimborso, **tilbakeblikk** sguardo retrospettivo, *kuste et* ~ *på* dare un'occhiata retrospettiva, **tilbakebøyd** piegato all'indietro

tilbakeerobre riconquistare, **tilbakeerobning** riconquista, **tilbakefall** med ricaduta, *for* recidiva, **tilbakefallsleber** febri f. ricorrente

tilbakegang regresso, retrocessione f., fig. decadenza, **tilbakegående** retrogrado, regressivo

tilbakeholde trattenere, ritenere, (frømmet gods) detenere, **tilbakeholdelse** trattenuta, ritenuta, detenzione f., *mar* sequestro

tilbakeholden riservato; *være* ~ *mot en* essere sostenuto con qn., **tilbakeholdenhet** riservatezza, sostenutezza, (beskjedenhet) riserbo, (blyghet) timidezza (diskresjon) discrezione f., prudenza

tilbakekalle richiamare (møninger, ord) ritrattare (bøtte) rimangiare, (befaling, lov) revocare, (bestilling) annullare ~ *i erindringen* richiamare alla memoria, revocare

tilbakekallelig revocabile, **tilbakekallelse**, -kalling richiamo; (av det man har sagt) ritrazione f. (ugyldiggjørelse) revoca

tilbakekastning (lys, lyd) riflessione f., (lys og lyd) riperussione f., (spill) rinvio

tilbakekjøp riscatto, riacquisto

tilbakekomst ritorno, rientro

tilbakelegge (vei) percorrere, superare, ~ *6 km på en time* (i timen) fare sei chilometri in un'ora (all'ora), **tilbakelagt**, ~ *standpunkt* punto di vista soppassato, ~ *studium* stadio superato

tilbakelenket appoggiato all'indietro, ~ *i stolen* appoggiato allo schienale della sedia

tilbakelevere restituire, riconsegnare **tilbakelevering** restituzione f., riconsegna

tilbakeliggende arretrato; ~ *land* paese sottosviluppato

tilbakemarsj marcia a ritroso (el. regressiva)

tilbakereise viaggio di ritorno; *være på tilbakereisen* essere sulla via del ritorno

tilbakesende rimandare, rinviare; *merk* restituire, *tilbakesendt* restituito, di resa, **tilbakesending** rinvio, restituzione f.

tilbakeskritt passo all'indietro, regresso, **tilbakeslag** contraccolpo; (gevær også) rinculo, riperussione, riperussione f.

tilbakesprang salto all'indietro, rimbalzo

tilbakestrøket, ~ *hår* capelli pettinati all'indietro (el. tirati indietro)

tilbakestet riperussione, (gevær) rinculo

tilbaketog ritirata, *tiltre tilbaketøget* battere in ritirata **tilbaketreden** ritiro, **tilbaketrekning** ritiro, ritrazione f.; *mil* ritirata, spiegamento, **tilbaketrukkenhet** vita ritirata, **tilbaketrukket** ritirato, appartato

tilbakevei via di ritorno, *på tilbakeveien* sulla via del ritorno, **tilbakevendende** che ritorna, ricorrente, med intermittente; *periodisk* ~ periodico (pl. -ci), ciclico (pl. -ci)

tilbakevirkende retroattivo, reattivo, gram. riflessivo, ~ *kræft* effetto retroattivo, **tilbakevirkning** riperussione f., *fys.*, *kjæm.* reazione f., retroazione f.; *for* retroattività

tilbakevise respingere, (beskyldning) rinfuzzare, **tilbakevisning** respingimento, respinta

tilbe adorare, venerare, (forgude) idolatrare, **tilbedelse** adorazione f., venerazione f. **tilbeder** adoratore m. (forelsket) spasimante m. (kvinnelig) innamorata

tilbehør accessori mpl., annessi mpl. e connessi mpl. occorrente m.

tilberede preparare, approntare, apprestare (mat også) cucinare, ~ *med krydder* condire **tilberedning** preparazione f., apparecchiatura

tilblivelse genesi f., nascita, (opphav) origine f., (dannelse) formazione f., **tilblivelsehistorie** genesi f.

tilbringe (tid) trascorrere, passare (med a)

tilbud offerta, (forslag) proposta, (overslag) preventivo, *sende inn* ~ fare un'offerta scritta, ~ *og etterspørsel* domanda e offerta

tilbundet, *med* ~ *avne* con la benda agli occhi

tilby offrire, ~ *sin tjeneste* offrire i propri servizi, ~ *seg* offrirsi, (høve) presentarsi ~ *seg som fører for en* offrirsi di fare da guida a qn.

tilbygg costruzione f. aggiuntiva (el. annessa), ala supplementare, **tilbygging** costruzione f. addizionale

tilbørlig doveroso, debito, conveniente; *med* ~ *respekt* col dovuto rispetto, *på* ~ *medte* debitamente come si conviene

tilbøyelig incline, propenso, disposto, portato (til a), **tilbøyelighet** inclinazione f., disposizione f., propensione f. (til a. per), tendenza, (lyst) voglia (til a), *ha* ~ *til* (om ting) tendere a, (person) essere incline a, aver disposizione per

tildekke coprire, (skjule) nascondere

tildele assegnare, spartire; (dele ut) distribuire, (embete, pris) conferire; (privilegium) accordare; **tildeling** assegnazione f., distribuzione f.

tildra attirare; **tildragelse** evento, fatto, caso

tildømme aggiudicare, attribuire

tilegne dedicare, ~ *seg* appropriarsi di, (med urette også) impadronirsi di, usurpare, arrogarsi, (kunnskaper) acquisire, **tilegnelse** dedica, appropriazione f., usurpazione f., acquisizione f.

tilfalle toccare (in sorte), spettare, essere assegnato (en a qn) *formuen tilfaller barna* il patrimonio va in eredità ai figli, *varen tilfaller høystbydende* la merce è aggiudicata al maggior offerente
tilfals (til fals) in vendita, (korrupt) venale
tilfang materiale m. attrezzi mpl
tilfangtagelse cattura, presa
tilfeldig casuale, fortuito, accidentale, occasionale, *tilfeldige inntekter* incerti mpl; ~ *kunde* cliente occasionale, *tilfeldige utgifter* spese fpl fortune, *tilfeldigvis* casualmente, per caso, *jeg kom ~ til å mi* è capitato per caso di
tilfelle caso (også med l); (begivenhet) evento, fatto, (sykdom) malattia, *et rent ~* un puro caso, *det er ikke tilfellet* le cose non stanno così; *hvis det virkelig er ~* se è proprio così; *det er tilfellet med* è il caso di, *det er nettopp tilfellet med meg* è appunto il mio caso, *for ethvert tilfelles skyld* per ogni evenienza, per precauzione, *i ~ av in caso di, i dette ~* in questo caso; *i alle (ethvert) ~* in ogni caso, in tutti i casi *i det ~* al nel caso che casomai (+ konj.), *i det forutsatte ~* nel caso contemplato (el previsto), *i heldigste (verste) ~* nel migliore (peggior) del caso, *i et ~* in un caso m., *publikummet ~* all'occorrenza, dandosi il caso, *ved et ~* per caso, fortuitamente, *ved et lykkelig ~* per un caso fortunato (el felice)
til felles in comune, *ha noe ~ med* avere qc. in comune con, (ligne) avere una certa rassomiglianza con
tilflukt rifugio, *finne ~* *hos* trovare asilo da (e presso), rifugiarsi da, *ta sin ~ til* rifugiarsi in, *tilfluktsrom* rifugio, *tilfluktssted* (luogo di) rifugio, asilo, ricetto
tilflyte, ~ *en* giungere a qn, *la noe ~ en* far avere qc. a qn
tilflytte venire ad abitare in (el. a)
tilforlætelig (person) fidato, sicuro, di fiducia, (sannferd g) veritiero, (begrep) sicuro, certo
tilforordne designare
tilfreds soddisfatto (med di), contento, pago (pl -gh); *stille ~* soddisfare, accontentare, (berolige) placare, *tilfredshet* soddisfazione f; *til min ~* con mia soddisfazione
tilfredsstille soddisfare, accontentare, appagare (sult, tørst) placare, appagare, *tilfredsstillelse* soddisfazione f, (sult) appagamento, *tilfredsstillende* soddisfacente
tilfrosset ghiacciato, congelato
til fulle interamente, pienamente, del tutto
tilfyking innevamento, *tilføket* innevato, bloccato dalla neve
tilføre arrecare, apportare, *tilførsel* merk attivo, affluenza, (forsyning) rifornimento, (protokoll) iscrizione f a verbale; ~ *av levnetsmidler* approvvigionamento; *avskjære en bus tilførsler* tagliare i viveri a una città, *tilførselslinje* mil. linea di approvvigionamento
tilføye aggiungere, (i tale) soggiungere, ~ *en et* sor colpire qn. causando una ferita, ferire qn., *tilføyelse*, -*føyning* aggiunta, supplemento, (tilleggsbemerkning) nota aggiuntiva; (til dokument) codicillo, (til brev) poscritto
tilgang (økning) aumento, accrescimento, supplemento; ~ *på elever* numero di allievi
tilgi perdonare (en qn, også a qn, *en noe* qc. a qn); *jeg skal ~ det* ci passerò sopra, lascerò correre
tilgift giunta, aggiunta, soprappiu m. (vakt) soprappiu *i ~* in aggiunta, per soprappiu
tilgitre sbarrare, munire d'infornata
tilgivelig perdonabile, (unnskyldelig) scusabile

tilgivelse perdono (for di, per); *det er ~ for alt* ogni peccato ha il suo perdono; *be en om ~* chiedere perdono a qn
tilgjengelig accessibile (for a), abbordabile (sær fig); *lett ~* di facile accesso, *tilgjengelighet* accessibilità
tilgjort affettato, manierato, ricercato
til gode, *gjøre seg ~* deliziarsi, dilettersi (med noe di qc); *komme en ~* giovare a qn, tornare a profitto di qn, *firmet har to tusen kroner ~* la ditta è creditrice di duemila corone, *vi har hatt beløpet ~ i to år* sono due anni che ci devono questa somma
tilgodehavende credito, somma dovuta, *tilgodelapp* buono di credito
tilgode avvantaggiare, agire a profitto di
tilgrensende confinante, limitrolo, adiacente, contiguo
tilgrise insozzare, imbrattare
tilgrodd invaso da erbacce
tilhenger sostenitore m., aderente m., partigiano, seguace m., f. (av lære) discepolo, seguace m., f. (-vogn) rimorchio, *vi er alle tilhengere* fare pr. + seliti, *være ~ av* essere sostenitore di, aderire a
tilhogge se, tilhugge
tilhold (sted) dimora, abitazione f. (pålegg) ingiunzione f. *ha sitt ~ hos* avere il recapito presso (bo) abitare da, alloggiare presso, *tilholdssted* dimora, asilo, *uten fast ~* senza fissa dimora
tilhugge (-hogge) sbazzare, digrossare, sgrossare
tilhugging digrossamento, (utforming) sfoggiatura
tilhulle avvolgere, coprire, (tilsiore) veiare, fig. også celare
tilhøre appartenere a, essere di, ~ *ens parti* aderire al partito di qn, *tilhører* ascoltatore m., uditor m., *tilhørerkrets* uditorio, pubblico
tilhvel piattato, spianato, levigato, *tilhveling* piattatura (grov) sgrossamento
tilintetgjøre annientare; (pde egge) distruggere, rovinare (også fig); (utrydde) sterminare
tilintetgjørelse annientamento; distruzione f., rovina f., sterminio; *tilintetgjørelsesler*, -*verk* sterminio, *tilintetgjørelseslyst* mania di distruggere
tilintetgjørende distruttivo, sterminatore
tiliset ghiacciato, coperto di ghiaccio
tilje mar pagliolo
tiljuble acclamare, inneggiare a
tilkalle chiamare far venire, *tilkaste* gettare, lanciare, *tilkjempe*, ~ *seg* conquistare, guadagnarsi (pris, seier) conseguire, ottenere
tilkjenne aggiudicare; ~ *en en erstatning* concedere un indennizzo a qn, ~ *en en pris* assegnare un premio a qn, *tilkjennegi* rendere noto, annunciare, proclamare, (vitne om) attestare, manifestare; ~ *si tilfall* applaudire, *tilkjennegivelse* dichiarazione f., proclamazione f.; (offentliggjørelse) pubblicazione f., notifica, (av meninger) espressione f., manifestazione f., *tilkjennelse*, -*kjenning* jur. aggiudicazione f., de liberazione f.
tilkisting stuccatura
tilknapet abbottonato (og fig); fig. nservato, chiuso
tilknytning nesso, vincolo, rapporto (til con) *ha ~ til* essere collegato a, aver rapporto con *i ~ til* in seguito di, *tilknytningspunkt* punto di contatto, *tilknyttet* collegato, connesso, associato, ~ *tel. fornettet* collegato alla rete telefonica
tilkomme, ~ *en* spettare a qn, competere a qn, *det tilkommer ham å* tocca a lui, *uten tilkommer* Dem l'onore e Suo, *som tilkommer ham* che gli compete;

del *tilkomme* mexicana tutte mi spettava di diritto *tilkomme* (framt d'g) futuro *hans* ~ la sua promessa la sua futura moglie

tilkøple inscrivere, innestare, unire, accoppiare, *direkte tilkøplet* in presa diretta; ~ *en vogn* agganciare un vagone, **tilkøpling** innesto, accoppiamento, *elektr. også* collegamento, *jernb.* sgancio, allaccio (pl. -chi)

tillage preparare, (mat også) cucinare

tillate permettere, consentire, (tilstøde) ammettere, (bevilge) concedere, (bemyndige) autorizzare, *jeg tillater meg å* mi permetto di, *tillater De?* permette? con permesso?, *det tillates ingen å* a nessuno e permesso di, *hvis været tillater det* tempo permettendo

tiltåelig (tillatt) permesso, (kan godtas) ammissibile, (lovlig) lecito, legittimo, legale

tiltåelse permesso *bevilging* *evnen* (myndighets) nullastia m inv., autorizzazione f

tillegg (bok, blad) appendice f, supplemento, (tilføye så) aggiunta, (lønn, skatt, pris) supplemento, (soldatlønn) soprassoldo, (gratiale) gratifica

tillegge aggiungere (i regne) *skrive* attribuire ~ *en skylden for noe* dare a qn. la colpa di qc., ~ *en myndighet* conferire una potestà a qn.; ~ *noe viktighet* attribuire (dare) importanza a qc.

tilleggsbestemmelse disposizione f supplementare, (kontrakt) clausola addizionale, **tilleggsbevilgning** credito supplementare, **tilleggsbillet** supplemento, **tilleggsblad** supplemento; **tilleggslov** legge f supplementare, **tilleggsord** aggettivo, **tilleggsporto** soprattassa postale

tillegsskatt imposta addizionale, addizionale f, **tilleggsstraff** pena accessoria

tillemp adattare (etter a), **tillemping** adattamento, *tillempinger* modifiche (pl. ritocchi mpl)

tilligge dipendere da, ~ *en domstol* essere di competenza di un tribunale **tilliggende** appartenente, annesso a, *hus med ~ jord* casa con terreno contiguo **tillike** anche, in più, (dessuten) inoltre, per di più, (samtidig) allo stesso tempo, ~ *med* con, insieme a **tillite**, ~ *jeg* ottenere con l'astuzia, (rapse) trafugare

tillit fiducia *fede* f (til in), *ha ~ til en* avere (nutrire) fiducia in qn., fidarsi di qn., *ni te ens* ~ godere la fiducia di qn., *inngi* ~ ispirare fiducia, *i* ~ til fidando in fiducioso in

tiltidsbrudd abuso di fiducia, **tiltidsklærning** voto di fiducia, **tiltidsfull** fiducioso, **tiltidsfullhet** fiducia, **tiltidsmann** uomo di fiducia *merk* fiduciario, (arbeidernes) rappresentante m della commissione interna, **tiltidsverk** carica di fiducia, **tiltidsvotum** voto di fiducia

tiltidsvekkende che ispira fiducia, (utseende) simpatico (pl. -ci), franco (pl. -chi); *være* ~ ispirare fiducia

tillokkelse (tiltrekning) attrattiva, fascino; **tillokkelende** attraente, allettante, (fristende) tentatore, (tiltalende) affascinante

tillukket chiuso, fig. også riservato, sostenuto, **tillukking** chiusura

tilkøbt acquisito, (annenhandts) di seconda mano, non originale

tillep (til sprang) rincorsa, (vann) affluenza, (men nesker) affluenza, afflusso, (brann) inizio d'incendio, *gjøre et (svakt) ~ til noe* accennare qc., far l'atto di fare qc., *det er bare et ~* è solo un tentativo (el abbozzo), *ta ~* prendere la rincorsa, **tillepende** che accorre

tilleprer tubo adduttore

tilmed per di più, anche perfino, neanche

tilmøring muratura

tilmåle misurare (t d) assegnare, *min tid er knapt tilmålt* ho il tempo contato; **tilmåling** misurazione, misurazione f

tilnavn soprannome m, nomignolo, *med tilnavnet* ... soprannominato

tilnærme ravvicinamento, ravvicinamento, *gjøre tilnærmelser til en* prendersi una confidenza (el. licenza) con qn.; fare degli approcci verso qn.; **tilnærmebestis** approssimativamente

til og med, ~ 20 august fino a tutto il venti agosto, fra 2. ~ 9. mai dal due al nove maggio compreso.

til overs d'avanzo, di troppo, di resto, *jeg har tid ~* mi avanza del tempo; *ha noe ~* for essere affezionato a, *få noe ~* for affezionarsi a, *være ~* avanzare, (overflødig) essere superfluo, (person) essere di troppo, (for meget) essercene d'avanzo; *det som blir ~* il restante, il resto, l'avanzo

til pass a proposito; *det er ~* for ham gli sta bene, se l'è meritato; *være vel ~* stare bene, trovarsi a proprio agio. *gjøre en ~* mettere qn. a suo agio, far piacere a qn.

tilpasse adattare, (ordne) riattare, accomodare, (få til å stemme) accordare, uniformare; **tilpassing** adattamento, **tilpassingsevne** capacità d'adattamento, adattabilità

tilpakte obbligare a, fare obbligo (a qn.) di

tilrakte (række ned) maltrattare, insozzare; se el. lers, *tilsøe*; *tilre(de)*, ~ *ille* conciare male, *ille tilre* di malconcio

tilregnelig (person) responsabile, capace d'intendere e di volere, **tilregnelighet** discernimento

tilreisende viaggiatore m

tilrettelegge preparare, predisporre, sistemare; **tilretteleggebe**, **legging** preparazione f organizzazione f, sistemazione f

tilrettevise ammonire, rimproverare

tilrude addestrare, scozzonare

tilrive, ~ *seg* impossessarsi di, impadronirsi di

tilrop richiamo, (vakt) grido, (brall) acclamazione f

tilrå consigliare, raccomandare (*en å gjøre noe a* qn. di fare qc.), **tilrådelig** consigliabile

tilsagn promessa, parola, *bindende* ~ promessa impegnativa, impegno, *gi ~ om* impegnarsi a, promettere di, *tilsagt*, *kan jeg få ~* *herre* X chiedo del Sig. X con preavviso, se. *tilsi*

til salgs in vendita, (bestikkelig) venale

tilsammen insieme, in tutto, in totale, *vi tre ~* *har* ... tra tutti e tre abbiamo

tilsandet insabbiato, coperto di sabbia, *bli ~* insabbiarsi

tilsatt assunto, (utnevnt) nominato

tilse sorvegliare, controllare, ispezionare

tilsende mandare, inviare, spedire

tilsetning aggiunta, *kjem.* additivo, *med ~* *av* con aggiunta di, con una dose di

tilsette (ansette) assumere, impiegare; (embete) nominare; (blande i, tilføye) aggiungere

tilsi (love) promettere; (til møte) convocare, (for retten) citare (in giudizio); ~ *en* (i telefon) telefonare a qn. con preavviso.

til side a parte, **tilsidesette** trascurare, lasciare in disparte (sin verdighet) venir meno a (ved ambets-utnevne) scavalcare; **tilsidesettebe** (person) messa in disparte, mortificazione f; ~ (likegyldighet) *av en* disprezio nei confronti di qn.

tilsag afflusso (lento) d'acqua

tilsagbe (telefon) preavviso telefonico

tilsikte avere intenzione di, progettare, **tilsiktet** intenzionale, volontario. *det tilsiktede mål* lo scopo prefisso
tilskadekommet ferito, contuso, *de tilskadekomne* i feriti mp.
tilskikkelse destino, sorte f, *utvikkelig* ~ sventura, *lykkelig* ~ sorte propizia
tilskjærer tagliatore m **tilskjæring** taglio, tagliatura.
tilskjete cedere, trasferire
tilskrive scrivere a, (tillegge) ascrivere, attribuire, (beskyldre) accusare; *det kan du ~ deg selv* puoi recitare il mea culpa
tilskudd aggiunta, supplemento, apporto, (nytt bidrag) ulteriore contributo, ~ *av staten* sovvenzione statale *teater som får ~* teatro sovvenzionato
tilskuer spettatore m, (vitne) testimone m, f, *tilskuerne* gli spettatori, (teater også) il pubblico, **tilskuerplass** (sittelapp) posto, (støplass) posto in piedi, (teaterrom) sala, (parlament) tribuna riservata al pubblico, (tribune), tribuna, gradinata
tilskynde sollecitare, (anspore) incitare, (egge) eccitare, istigare, (oppmuntre) incoraggiare (til a), (drive fram) spronare, stimolare
tilskyndelse sollecitazione f, incitamento, eccitamento, *etter ~* av sollecitato da, *etter andres ~* jur. su istigazione altrui *etter egen ~* di propria iniziativa, motu proprio
tilslag (auksjon) aggiudicazione f
tilslutning adesione f *fa ~* ottenere consenso *fa allmenn ~* riportare l'approvazione generale
til slutt alla fine, infine, da ultimo, finalmente
tilsluttet, *være ~* *et parti* aderire a un partito
tilsløre velare, fig. også offuscare, celare, **tilsløring** velamento, fig. occultamento, dissimulazione f
tilsmile sorridere a
tilsmusse sporcare, insozzare
tilsnike, ~ *seg* carpire, ottenere con l'astuzia (makt) usurpare **tilsnikrive** (il) carpire, raggiro per ottenere qc.; usurpazione f, jur. surrettizio, *oppnådd ved en ~* ~ ottenuto con un raggiro
tilsnitt taglio, foggia, **tilsnødd** coperto di neve, innevato, sepolto sotto la neve
tilspikring chiodatura
tilspisset a punta, appuntito, acuto (også fig.), *situasjonen har ~ seg* la situazione è entrata in una fase acuta
tilstand stato, situazione f, *denne tingenes ~* questo stato di cose, *i vill ~* allo stato selvaggio
tilstede v. ammettere, (finne seg i) permettere
til stede adv. se sted, **tilstedekomst** arrivo, comparsa, **tilstedeværelse** presenza, **tilstedeværende** presente, *de ~* i presenti gli abitanti
tilstelning sistemazione f, (fest) trattenimento
tilstenke spruzzare, aspergere, **tilstille** indirizzare, recapitare, far pervenire
tilstoppe tappare, otturare, (rør) ostruire, intasare, med. occludere; ~ *en lekkasje* m. turare una falla **tilstopping** otturamento, ostruzione f, intasamento, occlusione f, (tetting) stagnatura, (midlertidig) tamponatura
tilstrebe ambire, aspirare a, mirare a
tilstrekkelig sufficiente, bastante, adv. abbastanza, a sufficienza, *i ~ mengde* in quantità sufficiente, a sufficienza, *være ~* bastare (til per, for a), *det er ~* ~ basta che (+ konj.)
tilstrømmende affluente, che affluisce, (mennesker også) che occorre **tilstrømming** affluenza, afflusso (også med); *under stor ~* con grande affluenza di pubblico

tilstøte (hende) capitare, succedere; **tilstøtende** (tilgrensende) contiguo, confinante, adiacente, (inntreffende) che succede, che sopravviene
tilstå confessare; (innrømme) ammettere, (kjærlighet) dichiarare, (privilegium) concedere, **tilståelse** confessione f
tilsvar jur. replica
tilsvarende corrispondente, corrispettivo; (overensstemmende) conforme, (likeverdig) equivalente, *et ~ beløp* un ammontare equivalente, un corrispettivo, *en ~ stilling* un impiego analogo
tilsvine insozzare, imbrattare
tilsyn sorveglianza, controllo, ispezione f, *fare ~* ha, ~ *med* sorvegliare, controllare
tilsynkomst comparsa, apparizione f, **tilsynrelatende** apparente, in apparenza, a quanto pare
tilsynshavende, -mann sorvegliante m, f, -spettore m, **tilsynsvalg** comitato (el. commissione f) di controllo
tilsøle infangare, **tilsø** seminare (med a)
tilta (øke) aumentare, crescere, accrescersi, (bli verre) aggravarsi, ~ *seg* arrogarsi, usurpare, ~ *ikrefter* aumentare di forza, ~ *i størrelse* ingrandire, aumentare di volume, ~ *i tikkelse* ingrossare, ingrassare, ~ *i visdom* progredire in saggezza **tiltågende** in aumento, in crescita, (månen) in fase crescente, ~ *måne* una crescente
tiltak impresa, iniziativa, sforzo, **tiltaksløst** spirito d'iniziativa, intraprendenza, **tiltakslos** che manca d'intraprendenza, che non ha spirito d'iniziativa, abulico (pl. -er)
tiltaksråd comitato per l'espansione economica
tiltale 1 v. rivolgere la parola a, rivolgersi a, (gå bort og ~ en) abbordare, (tale til mengden) arringare, jur. citare in giudizio, (behage) piacere (en a uno), (interessere) interessare, (sansene) essere grato a, ~ *hardt* apostrofare *være ~ bli tiltalt for* essere imputato di, *den tiltalte* l'imputato, *han føler seg tiltalt av det* cio gli piace (molto)
tiltale 2 s. (il) rivolgersi a, (utfordrende) l'apostrofare, (retorisk) apostrofe f, jur. accusa, imputazione f, *dette uttrykk brukes i ~* si usa quest'espressione quando ci si rivolge a qn., *sette under ~* imputare, *reise ~ mot en* perseguire in giudizio, promuovere azione penale contro, querelare, *fratalle ~* (saksøker) ritirare la querela (retten) pronunciare un non luogo a procedere, *frist inne for videre ~* prosciogliere da un'imputazione
tiltalebenk banco (pl. -er) *seg ~* accusati *vi på tiltalebenken* sedere al banco degli accusati, essere sotto accusa **tiltalebeslutning** imputazione f, accusa pubblica, **tiltalemyndighet** pubblico ministero
tiltalende behagelig gradevole piacevole (tiltrekkende) attraente, (lyndig) grazioso *han har et meget ~ utseende* di bel aspetto
tiltalepunkt capo d'accusa
tiltalte l'imputato, l'accusato
tiltenke, ~ *en noe* (bestemme for) destinare qc. a qn. *det var tiltenkt* (myntet på meg) era indirizzato a me
tiltre (forslag o l.) accedere a, aderire a, (forbund o l.) entrare a far parte di, associarsi a, aderire a, ~ *en arve* adire un'eredità ~ *et embete* assumere una carica, ~ *ens mening* condividere l'opinione di qn., ~ *regjeringen* entrar a far parte del governo, ~ *en reise* mettersi in viaggio, ~ *en stilling* entrare in carica (el. in servizio)
tiltrædelse (sti ling) entrata in carica (in servizio); insediamento, (forslag) consenso, approvazione f, adesione f (forbund) adesione f

tiltredelesespreken prima messa, **tiltredelestale** di scorso inaugurale, (universitet) prolusione f
tiltrekke attirare, *se* trekke; **tiltrekkende** attraente
tiltrekning attrazione f; fig. attrattiva, fascino; **tiltrekningskraft** forza d'attrazione, forza attrattiva
tiltro 1 v, ~ *en noe* credere qn. capace di qc., *jeg tiltro ham alt godt* da lui mi aspetto solo del bene
jeg tiltro ham ikke megen forstand non ho un'alta opinione della sua intelligenza, ~ *seg selv for meget* presumere troppo di sé, ~ *seg å kunne*... presumere d

tiltro 2 s fede f, fiducia, credito, *finne (vinne)* ~ avere (trovare) credito, *fortjene* ~ meritare fiducia, *ha* ~ *til* avere fede in

til tross for nonostante, malgrado

tiltuske, ~ *seg noe* harattare qc

tilvinge, ~ *seg noe* ottenere qc. con la forza, costringere (qn) a dare, ~ *seg utgang (gjennomgang)* entrare a forza (aprire un varco)

tilvant abituale (vanlig); usuale *det tilvante* ciò a cui si è fatta l'abitudine le abitudini

tilvebringe procurare, procacciare, ~ *orden (i landet)* ristabilire l'ordine, ~ *orden i noe* mettere in ordine qc., *risistemare* qc., **tilvebringelse** (il) procurare, (il) procacciare, ~ *av en og orden* ripristino dell'ordine

tilvekst accrescimento, incremento, (det som kommer til) nuova aggiunta, sopraggiunta

tilvende, ~ *seg* sottrarre, trafugare

tilvirke fare, fabbricare, produrre, (særl. klær) confezionare **tilvirker** fabbricante m, f, produttore m
tilvirkning fabbricazione f, lavorazione f, produzione f, confezione f

tilværelse esistenza, *kampen for tilværelsen* la lotta per la vita, *bot* la lotta per l'esistenza

tilårskommet d'età avanzata, avanti negli anni

time ora, (skole-) lezione f; *gi timer i matematikk* dare lezioni di matematica, *han kom i geografitimen* è venuto nell'ora di geografia, *hver ~ på dagen* a ogni ora del giorno, a tutte le ore, *toget er en ~ forsinket* il treno ha un'ora di ritardo, *to timer i trekk* (per) due ore consecutive (el. di seguito), *en times vei (gange)* un'ora di cammino, *for (1000) lire timen* a mille lire l'ora, (skole også) a mille lire per lezione *bestemme dag og ~* decidere il giorno e l'ora, *fra ~ til ~* di ora in ora, da un'ora all'altra, *to timer* (per) due ore, *i løpet av (innen) 24 timer* entro ventiquattrore, *om en ~* tra un'ora, *på (nordre enn) en ~* in (meno di) un'ora, *på (nå)* (straks) sul momento, subito, su due piedi, *de små timer* le ore piccole

timebetaling, *gi (id)* ~ pagare (essere pagato) a ore (undervisning) per lezione

timeglass clessidra, *timeglasset er løpt ut* la clessidra si è svuotata, l'ora è passata

timelang della durata di ore intere, *holde timelange prekenes* predicare per delle ore

timelig temporale, mondano, **timelærer** insegnante m, f pagato (a) a lezione, insegnante non di ruolo precario, **timelønn** *se* timebetaling, **timelønnet** pagato a ore, **timeplan** orario

times, *times en* accadere a qn, toccare a qn

timeslag tocco, *slå* ~ sonare l'ora (el. le ore)

timetabell orario delle lezioni programma m (di lavoro), **timevis** (hver time) all'ora, ogni ora, i ~ per delle ore, per ore intere

timian timo, serpillo

tind sommità, (fjell) cima, picco (pt. -chi), vetta, f. g. apice m, culmine m, (murkrone) merlo, *forvint med tinder* arkit. merlato

tindebestiger alpinista m, f, scalatore m, **tindebestigning** alpinismo

tindre scintillare, brillare, **tindring** scintillio, brillio.

tine 1 s scatola (rotonda) di legno.

tine 2 v (smette) sgelare, (smø) sciogliere, (korn) pulire

ting 1 (en) cosa, (gjenstand også) oggetto, (saker) roba, (sak) faccenda, questione f, *den ~ (også) ciò*, *ingen ~* nessuna cosa, niente *gjøre to ~ på en gang* fare due cose alla volta, cantare e portar la croce, *alle gode ~ er tre* non c'è il due senza il tre

ting 2 (et) (retts-) tribunale m, (storting) parlamento, (hvert kammer) camera, (riksforsamling) assemblea nazionale, dieta, *holde ~* amministrare la giustizia, **tingdag** giorno d'udienza

tingest aggeggio, arnese m, coso, *en nesevis liten ~* un piccolo impertinente

tinghus palazzo di giustizia, **tinglag** giurisdizione f
tinglyse registrare, **tinglysingsattest** certificato di registrazione, **tinglysingsprotokoll** registro delle iscrizioni

tinging disgelo

tinktur tintura

tin stagno, (tinnlegering) peltro, **tinnerts** minerale m di stagno, **tinnfat** piatto di peltro, **tinnfolie** stagno in fogli stagnola

tinnholdig che contiene stagno, stannifero.

tinning tempia, **flamngben** osso temporale

tinnkrus boccale m di peltro, **tinnsoldat** soldatino di piombo, **tinnstøper** stangaio, peltrato, **tinntallerken** piatto di peltro (el. di stagno), **tinntøy**, -varer oggetti mol di stagno (el. di peltro)

tipp punta

tippe (velte) rovesciare, ribaltare, (forutsi) pronosticare, (vedde) scommettere, (vedde op) giocare (al totalizzatore), (foiba l) giocare (al totocalcio) ~ *sum vinner* dare (pronosticare) vincente

tippeanordning dispositivo di ribaltamento

tippeskupong schedina di totocalcio, **tippelov** legge sulle scommesse **tipper** chi gioca al totocalcio (el. al totip), chi scommette alle corse, giocatore m
tippeselskap società di giocatori

tippoldefar trisavolo, arcavolo, **tippoldemor** trisavola, arcavola

tippopp perfetto, sopraffino, di alta classe, di prima scelta, **tippvogn** vagoncino ribaltabile

tips (drikkepenger) mancia, (opplysning) suggerimento indicazione f

trade tirata

tiriltunge bot ginesinna

tirre irritare, provocare, (erte) stuzzicare, **tirring** irritazione f, provocazione f, stuzzicamento

tirsdag martedì m, *hvite (fete)* ~ martedì grasso, *om tirsdagen* al martedì, *forrige* ~ martedì scorso, *på ~* martedì (prossimo), ~ *om 8 dager* martedì a otto

tiske, *hviske og ~* bisbigliare, mormorare (incessantemente)

tispe cagna

tiss (urin) pipì f **tisse** (late vannet) far pipì

tistel cardo

titall dieci m, **titallsystem** sistema m decimale

titisme titismo, **titist** titmo

titreranalyse titolazione f, **titrere** kjøre, titolare

titt occhiata, occhiatina, adv (tidt) spesso, ~ *og ofte* molto spesso, di frequente, **tutte** sbirciare, dare un'occhiata, ~ *fram* spuntare, far capolino, ~ *ut* mettere il naso fuori, guardare fuori

titt (el. titoio), *ha ~ av* essere intitolato

tittelbilde illustrazione f (di frontespizio), **tittelblad**

frontespizio, tittelrolle parte f principale; tittelbyke mania dei titoli
 tittelvignet vignetta del frontespizio
 titl-titt cucu
 titulatur intitolazione f, intestazione f titolare, ~ en titolare qn di *hvorledes titulerer man ham?* che titolo gli si dà?, titular titolare
 tur gallo cedrone, urogallo, *turlek* movenze e canto dell'urogallo in amore
 tiere, -*ering* moneta da dieci centesimi di corona
 tiår decennio, *et tiårs tid* una diecina d'anni, *tiårig* decennale; (10 år gammel) di dieci anni, decenne, *tiårsdag* decimo anniversario, (fødselsdag) decimo compleanno
 tjafs brandello, (hår-) crocca, *tjafset* sbrindellato, (hår) a ciocche (disordinate)
 tjeld zool beccaucia di mare
 tjene servire (også mil); (ervert) guadagnare, (gagne) giovare a, essere utile a, *ta ut og ~* andare a servizio; ~ en servire qn, ~ *hus en* essere al servizio di qn, *hva kan jeg ~* *Dem med?* in che cosa La posso servire?, in che cosa posso esserLe utile ~ *sitt land* essere al servizio della patria, ~ *som* (utføre arbeid) prestare servizio come, ~ *som heris eksempel påskudd* servire di prova, di esempio, di pretesto; ~ *som hammer* servire da martello, ~ *til forsvaret* servire alla difesa, *ha tjent sin tid ut* aver terminato il servizio, ~ *godt (store penger)* guadagnare parecchio (un sacco di soldi), ~ *på en handel* guadagnare su un affare, *jeg har tjent en million på det* ci ho fatto un guadagno di un milione, *det tjener min sak* giova alla mia causa, *være tjent med* avere il proprio tornaconto a, *jeg er tjent med det* mi serve; *du ville være tjent med å reise* ci guadagneresti a partire
 tjener domestico (pl -ci), cameriere m, servitore m servo (også fig), *den tro ~* il servo fedele, *kirkens ~* ministro di Dio, *statens ~* servitore dello stato, *Guds ~* servo di Dio, *tjenerinne* serva, ancella (hushjelp) domestica, cameriera, *tjenerskap* servitu, *tjenerstand* servitu, domestici mpl
 tjeneste servizio (også mil), posto, (embete) carica, ufficio, *velvillig ~* buoni uffici mpl, *den ene ~* *er den andre verd* cortesia per cortesia, una mano lava l'altra, *gjøre ~* (også mil) servire, *gjøre god ~* prestare un buon servizio, *gjøre ~ som far* funzione di, funzionare da, *gjøre en en ~* rendere un servizio (fare un favore) a qn, *gjør meg den ~* a famm: il favore di, *ha ~* essere di servizio, *ta ~* *hus en* andare a servizio da qn, *være (i tid) i tjenesten* mil fare il servizio (militare); *bli gammel og grå i tjenesten* invecchiare prestando servizio, *ta i sin ~* prendere a servizio; *til ~* 'per servirLa', a Sua disposizione; *stille seg til ens ~* mettersi a disposizione di qn, *jeg står helt til Deres ~* sono a Sua completa disposizione
 tjenestealder anzianità di servizio, *tjenesteanliggende* questione f di servizio, *tjenestebolig* alloggio di servizio, *tjenestebrev* lettera amministrativa, *tjenestefolk* domestici mpl, servitu f; *tjenesteforhold* rapporti di servizio, *tjenesteforsømmelse* negligenza in atto d'ufficio; *tjenestefrimerke* francobollo ufficiale
 tjenestegutt garzone m, *tjenestelos* senza lavoro, senza imcombenze; *tjenestemann* funzionario; *tjenestepike* domestica, cameriera, donna di servizio, *tjenestereise* viaggio di servizio, viaggio ufficiale *tjenesteskrivelse* lettera d'ufficio
 tjenestetid anni mpl di servizio, mil (periodo di) ferma, (kontor) periodo d'apertura ~ *fra 10 til 12*

l'ufficio e aperto dalle 10 alle 12, *tjenestetilbud* offerta di servizio
 tjenestevei, *ad ~* per via gerarchica
 tjenlig utile, (passe) adatto, (for helsen) salutare
 tjenstdyktig idoneo al servizio: mil, også abile *tjenstdyktighet* idoneità al servizio, *tjenstgjørende* di servizio d'urto *tjensthavende* mil di servizio (lege o.l.) di turno, *tjenstiver* zelo, *tjenstivrig* zelante, *tjenstlig* d'ufficio
 tjenstudyktig inabile (al servizio militare), riforma- to, *tjenstudyktighet* inabilità (al servizio militare) *avskjed pga ~* congedo assoluto per inabilità, riforma, *tjenstvilig* servievole, premuroso, *tjenstvilighet* sollecitudine f, premurosità, *påtrengende ~* servilia, zelo eccessivo
 tjern stagno, laghetto
 tjor corda (per legare le bestie), (til hest) pastora, *tjore* legare, (med ro p om beinet) impastoiare, *tjoreklubbe* mazzuolo, *tjorepale* paletto, piolo
 tje ventu, *omtrent ~*, *et antall av ~* una ventina, *tjeandre* ventiduesimo, *tjeen* ventuno, *tjedubbel* venti volte tanto, *tjeførste* ventunesimo, ~ *januar* il ventun gennaio, *tjuende* ventesimo, (dato) (il) venti, *tjuendedel* ventesimo, *tjuer* ventennio, *han er i tjuedrene* ha passato la ventina, *tjuerig* ventenne, *tjuerårsdag* il ventesimo anniversario, (fødselsdag) il ventesimo compleanno, *tjuerårsperiode* ventennio
 tjukk se tykk
 tjuv se tyv *tjuvstart* partenza falsa (el irregolare)
 tjære 1 s catrame m bitume m *brenne ~* la catrame, *tjære 2 v. (-bre)* catramare, bitumare, *tjærebeltong* macadam m all'asfalto (el al bitume), *tjærebtre* catramare, bitumare; *tjærebrenner* catramatore m, *tjæredrev* stoppa catramata
 tjæreholdig bituminoso, catramoso, *tjærekanne* latta di catrame, *tjærekost* pennellessa (per catramare), *mar lanata* *tjærepapp* carta catramata, cartone m catramato, *tjærepinne* stecco per rimestare il catrame, *tjæresåpe* sapone m al catrame, *tjæretønne* barile m di catrame, *tjærevann* acqua di catrame, *tjæring* catramatura, bitumatura
 to due, *begge ~* tutt'e due, ambedue, entrambi, ~ *og ~* (sammen) (a) due a due, ~ *og ~ er fire* due e due fanno quattro, ~ *ganger ~* due per due *hun lar seg det ikke si ~ ganger* non se lo fa dire due volte
 to-bi-, bis-, due
 toakter drama m (commedia) in due atti
 tolett toilette f, toletta, toletta, (do også) gabinetto, *gjøre ~* fare toilette, *toalettbord* (tavolino da) toilette f, *toalettbette* secchin per l'acqua sporca, bugliolo, *toalettrom* toilette, toletta, gabinetto, latrina mirata *toalettværn* astuccio da toilette *toalettspeil* specchio di toilette, specchiera, (trødelt) psiche f; *toalettsåpe* saponetta
 toarmet a due bracci
 tobakk tabacco, *av mangel på ~* *rokker en andre blader* in mancanza di cavalli trotano gli asini
 tobakksarbeider tabacchino, *tobakksavgift* imposta sui tabacchi, *tobakksavl* tabacchicoltura, *tobakksbord* tavolino da fumo, *tobakksfabrikasjon* lavorazione f del tabacco, *tobakksfabrikk* manifattura di tabacchi, (+ Italia) Manifattura del Monopolo (dei tabacchi); *tobakkshandel* commercio del tabacco, *butikk* tabaccheria, rivendita di tabacchi; *tobakkshandler* tabaccaio, (grosserer) commerciante m di tabacchi
 tobakksmonopol monopolio dei tabacchi, (Italia) Monopolio di Stato per la fabbricazione e vendita

dei tabacchi, **tobakksplantasje** piantagione f di tabacco, **tobakksplante** (pianta di) tabacco; **tobakks-pung** borsa da tabacco, **tobakksrull** rotolo di tabacco da masticare; **tobakksrøyk** fumo di tabacco, **tobakksrøyking** (vizio di) fumare (tabacco); ~ *forbudt* proibito fumare; **tobakkssaus** sugo di tabacco; **tobakksspinneri** manifattura di tabacchi, **tobakksutsalg** rivendita di tabacchi

tobe(i)nt che ha due piedi (el gambe), zool. bipede, (gjenstand) a due piedi, **tobladet** a due foglie, di due fogli, (kniv) a due lame

toddi grog m inv., punch m inv., ponce m

todekker dueponi m inv

toet due m

toetasjes a (el di) due piani

toaset bifase, **tofold** doppiamente

tofte mar banco (pl.: -chi); *legge inn (to ut) toftene i (av) en båt* montare (smontare) i banchi in una barca

tog (jernbane-) treno, convoglio ferroviario, ml spedizione f, campagna, (rekke personer el. vogner) corteo; sfilata, (rel) processione f; *Napoleons ~ til Russland* la campagna di Napoleone in Russia, *gå i ~* sfilare, andare in corteo (el in processione), *å komme med B-toget* arrivare col treno delle otto, *slutte toget* chiudere la processione, *slutte seg til toget* unirsi al corteo

toga loga

togavgang partenza del treno, **togavsporing** deragliamento, **togbytte** cambio di treno, coincidenza, **togforbinder** collegamento ferroviario, coincidenza, **togforsinkelse** ritardo del treno; **togfører** capotreno, **togkryssing** incrocio di treni, **togpersonale** personale m del treno, personale viaggiante, **togre(i)net** a due rami, biforcuto.

togsammenstøt scontro di treni, collisione f fra due treni, tamponamento di treni, **togstamme** convoglio ferroviario, **togtabell** orario ferroviario; **togtid** orario dei treni, **togtrafikk** traffico ferroviario, **togulykke** incidente m ferroviario; (større) disastro ferroviario

tøhendig mus. a due mani, **tøhjul** a due ruote

tohundreårsdag secondo centenario, duecentesimo anniversario

tokammersystem sistema m bicamerale

tokimbladet bot. dicotiledone

tokrone, -kroning moneta da due corone

toksin tossina

tokt spedizione f; mar. også crociera, (særl fly-) incursione f; med. accesso, attacco (pl.: -chi)

toleddet a doppia articolazione, a due sezioni, in due parti, ~ *størrelse* mat. binomio.

toleranse tolleranza, **tolerant** tollerante; **tolerere** tollerare, sopportare

tolk interprete m, f; *være ~ for* fare da interprete a qn., **tolke** interpretare, (uttrykke) esprimere; **tolk-(n)ing** interpretazione f, espressione f

toll (avgift) dritti mpl di dogana, dazio doganale, *betale ~* pagare la dogana, **tollangivelse** dichiarazione f di dogana, **tollassistent** doganiere m, impiegato di dogana; **tollavgifter** dritti mpl doganali, dazio doganale; **tollbehandle** sdoganare, **tollbehandling** sdoganamento

tollbeskyttelse protezione f doganale; **tollbetjent** doganiere m, guardia di finanza, **tollbu** ufficio doganale, dogana, **tolldeklarasjon** dichiarazione f doganale, **tolldepartement** amministrazione f doganale; **tolldokument** documento doganale

tollgang scaliniera, **tollekniv** coltello a taglio semplice, coltella da caccia

tollembetsmann funzionario di dogana

tollepinne scalmo

toller doganiere m, guardia di finanza, (bibelsk) pubblicano; **tolletat** dogane fpl, amministrazione f doganale; **tollettersyn** visita doganale; **tollforbud** divieto doganale, **tollforhøyelse** aumento delle tariffe doganali, **tollfri** esente da dogana, franco di dogana, *tanke er tollfri* i pensieri non pagano gabelle; **tollfrihet** franchigia doganale

tollgodtgjørelse restituzione f di dazio; **tollgrense** linea doganale; (i by) cinta daziaria, barriera doganale; **tollinntekt** introito doganale, **tollinspektør** ispettore m di dogana, **tollkammer** ufficio di dogana, **tollkasserer** esattore m di dogana, **tollklarere** sdoganare, **tollklarerer** spedizioniere m incaricato ad eseguire le operazioni di sdoganamento; **tollklarering** (operazione f di) sdoganamento, **tollklaringsbevis** certificato doganale; **tollkontrollør** controllore m doganale, guardia di finanza, **tollkrysser** guardacoste m inv., **tollkvittering** bolletta dogana e

tollmur barriera doganale, **tollnedsættelse** riduzione f del dazio doganale; **tollopplag** deposito franco; **tollopplagsbevis** ricevuta di deposito, **tolloppsyn** v. ganza doganale, **tollpakkehus** magazzino doganale, magazzino estero, **tollpass** polizza daziaria, tessera doganale, lasciapassare m inv.

tollpersonale personale m della dogana, funzionari mpl doganali, **tollplikt** soggetto a dogana; **tollplombe** piombo della dogana

tollsats tariffa doganale, **tollsegl** sigillo della dogana, **tollsted** dogana, **tollsvik** violazione f della legge doganale, *begå ~* frodare il dazio

tolltara tara legale, **tolltariff** tariffa doganale

tollvakt dogana, (person) guardia di finanza, **tollvesen** le dogane; **tollvisitasjon** visita (ispezione f, controllo) doganale

tolv dodici, *klukka ~ alle dodici*, (middag) a mezzogiorno, (midnatt) a mezzanotte; *klukka er ~* sono le dodici, è mezzogiorno, è mezzanotte, *et antall av ~* una dozzina

tolvfingertarm duodeno, *betennelse i tolvfingertarmen* duodenite f, *sår på tolvfingertarmen* ulcera al duodeno, **tolvkant** dodecagono; **tolvkantet** di dodici lati, dodecagonale, **tolvte** dodicesimo; (dato) dodici, **tolvtedel**, -part dodicesimo

tolvtiden, *ved ~* verso le dodici, (middag) verso mezzogiorno, (midnatt) verso mezzanotte

tolvårig dodicenne, **tolvåring** dodicenne m, f; **tolvårsdag** dodicesimo anniversario, (fødselsdag) dodicesimo compleanno

tom vuoto, (øde) deserto, (ubesatt) vuoto, libero, fig. vuoto, vacuo, vano, ~ *for* privo di, senza, *tomme flasker tas ikke tilbake* bottiglia a perdere, i vuoti non si devono restituire; *tomme ord* discorsi vacui, *tomme løfter* promesse vane, *tomme tonner rumler mest* son le botti vuote quelle che cantano, *kjøre ~ bort* (vogn) ripartire vuoto; *kjøre ~ for bensin* rimanere senza benzina, ~ *for ideer* privo d'idee, *på ~ mage* a stomaco vuoto

tomanns- a due, per due, **tomannsbolg** villetta bifamiliare; **tomannshånd**, *på ~* tu per tu, a solo a solo, a quattr'occhi, **tomannshvst** whist m a due

tomaster dualben

tomat pomodoro, **tomatpuré** conserva di pomodoro; **tomatsaus** salsa di pomodoro, **tomatsuppe** crema di pomodoro

tombola lotteria a premi ad estrazione immediata

tomflaske bottiglia vuota, vuoto

tomgang funzionamento a vuoto, *motoren går på ~*

il motore marcia al minimo, **tomgods** vuoto mpl a rendere, imballaggio vuoto; **tomhendt** a mani vuote
tomhet vuoto; fig. også vacuità, vanità, **livets** ~ la vanità della vita umana, **tomhjernt** privo di cervello, che ha la testa vuota
tomme pollice m, *ikke vike (fire) en* ~ non cedere (mollare) di un pollice, **Tommeliten** Pollicino, **tommeltot** pollice m, **tommeltå** (stortå) alluce m, **tommeskro** (torturreddskap) serrapollice m, **tommestokk** metro (a verga), **tommetykk** spesso un pollice, **tommevis** a pollice
tomotors a due motori, bimotores
tomreip(e)s vuoto, a vuoto
tomrom vuoto, spazio vuoto: *etterlate et stort* ~ lasciare un gran vuoto, *fille et* ~ colmare un vuoto
tomset grullo, sciocco; *han er helt* ~ e completamente balordo
tomvild aringa senza uova
tomving grullo, scemo, deficiente m, f
tomskipslinje linea di galleggiamento a nave scarica
tom s. terreno (edificabile), area fabbricabile, **husets** ~ l'area su cui è costruita la casa
tomtegubbe folletto, gnomo
ton, short ~ tonnellata americana, se **tonn**
tone 1 v (fortone seg) de incarsi, apparire, ~ *flagg* inalberare lo stendardo, fig. også alzare la visiera, **tone 2 v** (lyde) sonare, (sterkt) risonare, echeggiare, toto colorire; virare
tone 3 s. suono, mus. tono, nota, (staveisestrykk) accento (tonico), (tonehøyde) tono, (oppførsel) tono, modo, comportamento; (farge-) tono, gradazione f, sfumatura, *falsk* ~ nota falsa, *ren* ~ nota limpida, *høy / lav* ~ tono acuto (basso), nota acuta (bassa), *den gode* ~ le buone maniere *det er ikke god* ~ non sta bene, *gi tonen* dare il tono: *legge tonen på* mettere l'accento su, accentuare *i en rolig* ~ in un tono tranquillo, *syng i en annen* ~ prendere un altro tono, *ndr du snakker i den tonen* se la prendi su questo tono, *snakke i en overlegen* ~ parlare in tono altezzoso
toneangivende che dà il tono, che detta legge
toneavstand intervallo, **tonefall** intonazione f, inflessione f, cadenza, accento **toneforsterker** amplificatore m (acustico), **tonefølge** mus. accompagnamento, tj. scala, **tonehøyde** acutezza di un suono, **tonekunst** arte f musicale; musica, **tonekunstner** musicista m, f, virtuoso (a)
tonepapir carta leggermente colorita, **tonerekke** sequenza di suoni (el note), scala (el gamma) musicale, **tonestyrke** intensità del suono, **tonesystem** sistema m tonale, **tonetrim** intervallo, **tonevill** tripudio di note
tonisk tonico (pl.: -ci), **tonlos** senza suono, privo di suono, (stemme) spento, atono, gram. muto (ubeton) atono
tonn (tusen kg) tonnellata, **tonnasje** tonnellaggio, stazza netta, *brutto* ~ tonnellaggio lordo: *netto* ~ tonnellaggio di stazza di registro
tonstavelse sillaba tonica
tonsur tonsura
topas topazio
topograf topografo, **topografi** topografia, **topografisk** topografico (pl. -ci)
topp cima, sommità, vetta, vertice m, (av hus) fastigio; (hår-) crocchia, chignon m; (på fugl) cruffo, (bølge-) cresta, bot. pannocchia, fig. sommo, apice m, colmo: *det er toppen* è il colmo, *han har nådd*

toppen av sin karriere e al culmine della carriera, *fra ~ til tå* da capo a piedi dalla testa ai piedi *med ~ på* colmo, strapieno
toppbelastning carica massima
toppe (sette topp) mettere cima, (kutte) tagliare la cima a, sveltare, mar (rå) rizzare, ~ *statistikken* essere in testa alla statistica
toppet, ~ *teskje* un cucchiaino colmo
toppfigur figura di primo piano, padreterno, pezzo grosso, **toppform**, i ~ in piena forma, **topphogge**, -*bugge* sveltare, **toppkasse**, i ~ di prim'ordine, di prima classe, **topplanterne** mar lanterna dell'albero maestro, **topplente** mar amantiglio, **topplerke** cappellaccia, **toppløkk** testata, **topplue** herretto di maglia, **topplønn** stipendio massimo
toppmøte conferenza al vertice, **toppmål** colmo, buona misura, **toppmålt**, ~ *se* sino calzato e vestito; ~ *narr* vero pagliaccio, **toppnotering** quotazione f massima
topp-pakning tekn. guarnizione f di testa, **topp-produksjon** produzione f massima, **topp-punkt** culmine m, vertice m, punto culminante, mat. vertice m; astr. zenit m; fig. apice m; apogeo, culmine m
toppskoter cannoniere m, **toppsvill** veia di gabbia, **toppsvingast** gabbiera m, **toppskudd** bot. germoglio della cima, **toppvinkel** angolo del vertice
torader piccola fisarmonica, **toradet** a due file
torden tuono, **tordenvær** temporale m, (kanon-) rombo; *det er ~ i lufta* si prepara un temporale, **tordenvyge** rovescio temporalesco, **tordengud** dio del tuono, **tordenrøst** voce f tonante, **tordenskrall** rombo di tuono, **tordentale** filippica, diatriba, **tordenvær** temporale m
tordivel scarabeo
tordne (tuxonare, fig. også tempestare
tor (våge) osare, *det tar jeg ikke* non oso (farlo dirlo ecc.), *tar jeg spørre* posso chiedere, *om jeg så tar* se posso esprimermi così, *jeg tar be* Dem m. permetto di chiederLe, *det tar hende* al potrebbe darsi che (+ konj.)
torg (plass) piazza, (marked) mercato, *gå på torget* andare al mercato, (køpe inn) fare la spesa, *bringe til torgs* fig. mettere in piazza
torgbonde contadino che vende i suoi prodotti al mercato, **torgbu** banco di mercato, bancarella, **torgdag** giorno di mercato, **torghall** mercato coperto, **torghandler** venditore m in un mercato; **torgkjerring**, -*kone* venditrice f in un mercato, **torgkury** ostino per la spesa, **torgpris** prezzo del mercato, **torgtår** orologio del mercato, ore fpl di mercato
torv spina, (bark-) aculeo; *det er ham en* ~ *i øyet* lo vede come il fumo negli occhi
torvblad ginestrone m, **torvbusk** spino, rovo, **torvfull** spinoso, **torvekraut** rovelo, pruna o, **torvekro** ne corona di spine, **tornerose** la Bella addormentata, (rype-) rosa canina, rosa di macchia, **torvestrødd** cosparsa di spine, **torvet** spinoso
torp piccola fattoria
torpedere silurare, **torpedering** siluramento, **torpedo** siluro, **torpedobåt** torpediniera, **torpedojager** cacciatorpediniere m inv., **torpedonet** rete f antisilurante, **torpedoner** lanciasiluri m inv., **torpedoutskyting** lancio di siluri
torsdag giovedì, *om torsdagen* al giovedì, *forrige* ~ giovedì scorso, *på* ~ giovedì (prossimo)
torsk merluzzo, *avkokt* ~ merluzzo lessato, **torskebåt** peschereccio per la pesca del merluzzo, **torskefangst** pesca di merluzzi, se også **torskefiske** pesca al merluzzo, **torskefisker** pescatore m di merluzzo, **torskelevertran** olio di fegato di merluzzo, **torske-**

muon bot linaria, torskeroga uova fpl di merluzzo, torskestim banco (pl. -chi) di merluzzi
 tort torto, danno, (fornærmelse) offesa, (offentlig fornærmelse) affronto pubblico, *erstatning for ~* ~ *og avie* risarcimento dei danni morali
 tortur tortura, fig. også supplizio, *bruke ~ mot en* sottoporre qn. a tortura, *torturist* seviziatore m, carnice m; *torturkammer* camera di tortura, *torturedskap* strumento di tortura
 torv (græs-) torba, (plass, marked) se *torg skjære* strikke torv estrarre la torba, *torvgrav* fossa di torbiera, *torvjord* terreno torboso, *torvmold* terriccio torboso, *torvmyr* torbiera, *torvstakk* catasta di torba, *torvstro* torba da lettiera
 toseier (vogn) auto f (el. carrozza) a due posti, (fly) (aereo) biposto, *tosidig* bilaterale, *tosidighet* bilateralità, *tosifret* di due cifre
 tosk sciocco (pl. -chi), grullo, stupido, *toskehue* testa da rapa, allocco, *tosket* lonto, scemo, *det er ikke så ~* ~ non è poi tanto insensato
 tosnutet, ~ *hatt* cappello a due punte, feluca
 tospråklig bilingue, *tospråkighet* bilinguismo
 tostavelses- bisillabo, di due sillabe, *tostavelsesord* bisillabo, *tostemmig* a due voci
 totaktsmotor motore m a due tempi
 total totale, generale, globale, *total-* totale, *totalavhold* astinenza comp. etia, l'essere astemio, *totalavholdsmann* astemio, *totalbeløp* somma totale, *totale* m, *totalbilde* quadro d'insieme, veduta globale
totalforlis naufragio (senza superstite), nave e carico persi, *totalforlist* naufragato con tutto il carico
totalinntrykk impressione f generale
 totalisator totalizzatore m, *totaliser* totalitario
 totali (i) numero) due, gram due m
 totalomseining giro d'affari globale, *totalsum* somma totale, *totale* m, *totalvirkning* effetto globale, effetto nel complesso
 tot(e)schläger sfollagente m inv. piombato
 totoma di due pollici
 totrådet a due fili (el. capi), *elektr. bilbare*
 tott 1 adv. *hale ~* lesare
 tott 2 s. (hår) ciuffo, crocca, tull-) bioccio, *ryke i tottene på hverandre* prendersi per i capelli, azzuffarsi
 totusenår bimilenario, *totusenårsfest* celebrazione f del bimilenario
 tovingel, *foringede insekter* ditteri mpl
 toverelses, ~ *leilighet* appartamento di due stanze, appartamento di due vani
 tovere, -øring moneta di due centesimi di corona
 toårig biennale, bot bienne, di due anni
 tradisjon tradizione f, *tradisjonell* tradizionale
 tradisjonsbundet tradizionalista, legato alle tradizioni, *tradisjonsrik* ricco di tradizioni
 trafikant utente m, f della strada, viaggiatore m
 trafikkere circolare (veiene per le strade), *en sterkt trafikkert gate* una via molto frequentata
 trafikk traffico, circolazione f, *trafikkdirكتور* direttore m del traffico stradale, (jernbane) capo del movimento, *trafikksfly* aereo di linea, *trafikksflyger* pilota m di linea (el. dell'aviazione civile), *trafikksflyging* aeronautica civile, *trafikksforstyrrelse* intoppo della circolazione, *trafikksfyr* semaforo, spartitraffico luminoso
 trafikkaus ingorgo (pl. -ghi) del traffico, traffico caotico, *trafikkoppgaver* problemi mpl della circolazione, *trafikkpolti* polizia stradale, *trafikksregel* norma del codice stradale, *trafikksregulering* regolamento del traffico
 trafikksammenbrudd ingorgo (pl. -ghi) di traffico

trafikksignal semaforo, *trafikkskilt* segnale m stradale, segnaletica stradale, *trafikksstans* arresto (el. interruzione f) della circolazione
 trafikksulykke incidente m stradale, *trafikksøy* isola pedonale, salvagente m; *trafikksåre* arteria stradale, arteria di gran traffico
 tragedie tragedia, *tragiker* tragediografo, poeta tragico, (skuespiller) attore m tragico, *tragikomedie* tragicommedia, *tragikomisk* tragicomico (pl. -ci), *tragisk* tragico (pl. -ci), *han tok det meget ~* ne ha fatto una tragedia
 trakassere tormentare, *trakasser* molestia, fastidio, tormento
 trakke (trække) camminare (pesantemente)
 trakt 1 (redskap) imbuto
 trakt 2 (egn) regione f, contrada
 traktat trattato, convenzione f, ~ *mellom tre personer* patto tripartito, *slutte en ~* concludere un trattato, *traktatbrudd* violazione f di un trattato, *traktatmessig* conforme al trattato, *traktatstridig* contrario al trattato
 trakte 1 (heile gjennom trakt) travasare mediante un imbuto, (filtrere) filtrare
 trakte 2, ~ *etter* aspirare a, mirare a, ~ *en etter livet* voler qn. morto
 traktekaffe caffè m inv. filtro, *traktement* trattamento, imbandigione f; *traktepose* filtro a sacchetto, *traktere* (beverte) offrire da mangiare e da bere, (behandle) trattare, (spille) suonare
 traktformel a (forma di) imbuto, imbutoforme
 traktor trattore m, *traktorfører* guidatore m (el. conduttore m) di trattore
 tralala trallalla, trailerallera
 traleverk graticolato, traliccio
 tralle 1 v cantarellare, canticchiare
 tralle 2 s. carrello (ferroviario), *trallekran* gru f a carro ponte, gru f carrellata
 tralling (sang) (il) cantarellare
 trakt, *den daglige ~* il tran tran quotidiano
 tram piattaforma, pedana
 tramp calpestio, rumore m di passi cadenzati, passi mpl pesanti, (person) vagabondo, girovago (pl. -ghi), *mar se trampbåt* mercantile m non di linea, carretta
 trampe pestare i piedi, (gå tungt) camminare pesantemente, ~ *i fremmede land* girare il mondo; ~ *i golvet* pestare i piedi, ~ *ned*, ~ *på* calpestare, *trampelaget* il club m inv. dei globetrotter (el. dei giramondo), *trampfart*, *gd i ~* ~ navigare a la ventura in cerca di carico
 tramping calpestio, mar navigazione f da un porto al altro secondo la richiesta
 trampolene trampolino
 tran olio di pesce, (hval-) olio di balena, (torskelevertran) olio di fegato di merluzzo (medicinale)
 trance trance f inv., *faller i ~* cadere in trance
 tranesber bot mirtillo delle paludi (oxycoccus)
 tranedans, *spurv i ~* oca tra i cigni
 trang 1 adj. stretto; (vanskelig) difficile, duro; ~ *holig* alloggio angusto, *være ~* (dei o.l.) essere duro ad aprire (el. chiudere)
 trang 2 s. bisogno, necessità; (lyst) voglia, desiderio, (nød) stenti mpl; (penge-) ristrettezze fpl *ha ~ til* avere bisogno (necessità) di, *føle ~ til* sentire il bisogno (el. l'impulso) di
 trangbrystet asmatico (pl. -ci), (hest) bolso; fig. gretto, meschino, *tranghals* dal collo stretto, (kjole) accollato
 trangsyn ristrettezza d'idee, meschinità, grettezza, *trangsynt* gretto, miope, meschino

trangt adv., *ha* ~ stare allo stretto; *sittet* ~ stare stretti; *sittet* ~ i del vivere nelle strettezze; *gå* ~ (dør) aprirsi (chiudersi) con difficoltà

trankokeri fabbrica di olio di balena, **trankampe** lampada ad olio

transaksjon transazione f

transalpinsk transalpino

transalve unguento pomato a l'olio di merluccio

transatlantisk transatlantico (pl -ci)

transformator trasformatore m, **transformator-kiosk**, -stasjon impianto di trasformazione della corrente; **transformering** trasformazione f, conversione (til in)

transitiv transitivo

transitt transito, **transittgods** merce f in transito,

transithandel commercio di transito, **transitland** paese m di transito, **transittopplag** deposito franco per merci di transito, **transittoll** dritto, mpl transito

translator traduttore m, *edvoren* ~ traduttore m giurato

transmak gusto di olio di pesce

transparent trasparente, **transpirasjon** traspirazione f, sudore m, **transpirere** traspirare, sudare

transponere mus trasportare **transponering** trasporto, trasposizione f

transport trasporto; (regnskap) nporto, *under transporten* durante il trasporto, durante il viaggio

transportabel trasportabile, (bærbar) portatile

transportarbeider trasportatore m, chi lavora nei trasporti, **transportbånd** nastro trasportatore

transportere trasportare (regnskap) riportare

transportfirma impresa di trasporti, **transportfly** aereo di trasporto, **transportmiddel** mezzo di trasporto, **transportomkostning** spesa di trasporto, **transportvesen** servizio dei trasporti

trapes trapezio

trapp scala, (bred) scalinata, (monumental) scalea, *hemmelig* ~ scala segreta, *jeg skal tre trapper opp* devo salire tre piani, *gå opp (ned) trappu* salire (scendere) le scale, *gå i trappene* fare le scale, *fulle ned trappa* ruzzolare dalle scale, *på trappa* nelle scale, sulla scala

trappevæts pianerottolo, ripiano; (mellom etasjer) riposo, **trappeformet** a scala, a scalini a gradini, **trappegang** tromba della scala, **trappegåvi** frontone m a dentelli (a gradoni), **trappegelender** ringhiera, corrimano; **trappeoppgang** vano scala, gabbia delle scale, **trappestige** scala a libretto; **trappestol** sedia a scaleo, **trappetrinn** scalino, gradino

traske camminare (con fatica), fam. scarpinare; ~ *omkring* girovagare

trass, ~ i malgrado, nonostante, a dispetto di

trassal trattario, trassato, **trassatbank** banca trassata **trasse** se fosse

trassent tracante m, **trassere**, ~ *på* emettere su.

trassig incalitrante, indocile, (opprørsk) ribelle, (stivsinnet) caparbio, testardo, se også **trossig**, **trossighet** etc

tratte tratta, cambiale f, *Deres ~ på tusen kr på herr X* la Vostra tratta di mille corone a carico del signor X

trau trogolo

traust solido, fidato, (djerv) intrepido

trav trotto, (fullt i skarpt) ~ a gran trotto; *kjøre (ri) i ~* ~ andare al trotto, *sette i ~* tr mettere al trotto, far prendere il trotto, *intri* mettersi al trotto, prendere il trotto

travbane ippodromo per corse al trotto, **trave** trot-

tare, (ridende også) andare al trotto, (små-) trotterellare

travel indaffarato, affaccendato, (opptatt) occupato, (virkosom) attivo, (i stadig bevegelse) irrequieto, *en ~ dag* una giornata occupatissima (el carica di lavoro), *det var en ~ tid for ham* ha avuto molto da fare in quel periodo; *det er vår travleste tid* è il periodo di maggior lavoro per noi; *ha det travel* essere indaffarato, avere molto da fare; (hastverk) avere fretta, *ha det travel med å skrive* essere occupato a scrivere, **travelbet** affaccendamento, attività, (hast) fretta, **travel** se **trave**

traver trotlatore m, **traverbane** se **travbane**, **travlep** corsa al trotto, **transport** (sport m del) trotto; **trawl** se **trå**

tre 1 v (trå) posare il piede, calcare, (gå) camminare, *tre av' mil* rompete le file!, ~ *fram* venir fuori, presentarsi, *lig* risaltare; ~ i *kraft* entrare in vigore, ~ i *forbindelse* med entrare in contatto con, ~ *sammen* i *utvalg*, unirsi (in commissione) ~ *til* avvicinarsi ~ *tilhake* ritirarsi, ~ *ut* di uscire da (trekke seg) ritirarsi da, (selskap) congedarsi da (mil tjeneste) andare in congedo, ~ *under fot* calpestare

tre 2 s. albero, (ved) legno **tre-** di albero, (av ved) di legno

tre 3 (taif) tre (med 3) di (a con) tre alle ~ tutt e tre **treakter** dramma m in tre atti

treking (som ligner et tre) arborescente, arboreo, (lik ved) legnoso, **trearbeid** lavoro in legno, (fin-snekring) ebanisteria, **trebar** senz'alberi nudo.

trebe(i)a gamba di legno, **trebe(i)nt** che ha una gamba di legno; che ha tre gambe, con tre gambe, **treblad** a tre foglie, di tre fogli (propell) a tre pale, **trebuk** (stillas) cavalletto, zoo) cerambice m (skjellsord) testone m, testa di legno

tredekker mar trepponti m inv **tredele** dividere in tre parti, tripartire, mat trisecare, **tredeling** tripartizione f, mat trisezione f **tre delt** diviso in tre, tripartito, trisecolato; mus. (takt) a tre tempi

tredevalle mulino azionato dall'uomo mediante una grande ruota a gradini, *dugliglivet* ~ il monotono tran tran di tutti i giorni

tredeste trentesimo, **tredeksjonal** tridimensionale **trede** terzo; (dato) (il) tre, *for det tredje* terzo, in terzo luogo, **trejedel** terzo, *med to tredjedels flertall* con la maggioranza di due terzi

tre dobbelt triplo, triplice, **tre double** triplicare, **tre doubling** triplicazione f

trejemann il terzo, jut terzo, terzi mpl, *på trejemanns hånd* in mano a terzi, **trejepart** terzo, **trejestaan** il terzo stato

trediv trenta, *et antall av ~*, *en ~ stikker* una trentina (di), *de ~ år* (tredivårsalderen) la trentina **tredivårskrigen** la guerra dei trent'anni

treenig trino; *den treenige Gud* Dio uno e trino, **treenigheten** la Trinità, **treenighetslæren** la dottrina della Trinità

treer tre m, **treetasjes**, ~ *hus* casa di tre piani, **trefar** get di tre colori, tricolore, **trefase** e **ekst** infase **trefat** hotte f (el banke m) di legno, **trefattig** poco boscoso, povero di boschi, che ha scarsità di legname

treff 1, ti ~, *fullt* hus dieci colpi a segno

treff 2 combinazione f; coincidenza, caso, (møte) incontro amoroso; *heldig* ~ (også) colpo di fortuna, *uheldig* ~ (også) colpo di sfortuna, *ved et ~* per combinazione (coincidenza); *ved et uheldig ~* per una sfortunata coincidenza

treffe (ramme) colpire, toccare, cogliere, ~ *en* po

gata incontrare qn. per la strada, ~ *en hjemme* trovare qn. in casa; ~ *midi i blinken* centrare, fare centro, colpire nel segno; ~ (*målet*) cogliere nel segno; *ikke ~ målet* mancare il bersaglio, fallire; *skuddet traff* il colpo ha colto nel segno, *kula traff ham* il proiettile l'ha colpito, *jule seg truffet* sentirsi colpito nel proprio debole; ~ *det rette (riktige)* cogliere il punto giusto, imbroccarla giusta; ~ *avtale med en om noe* accordarsi con qn. su qc.; ~ *en overenskomst* giungere ad un accordo; ~ *et valg* fare una scelta; ~ *på en* imbattersi in qn.; *treffes* incontrarsi

treffende (bemerkning) giusto, azzeccato, (eksempel) convincente, lampante, (likhet) impressionante; ~ *med parole* che colgono nel segno; ~ *sagt* ben detto

treffer colpo ben centrato, **treffetid** orario di apertura (di visite, d'ufficio); ore d'udienza **treffelighet** precisione f di tiro

trefiber fibra di legno; filo di legno; **trefiberplate** pannello di fibra di legno

trejerdedel tre quarti, **trejerdedelstakt** tempo (el misura) di tre quarti

trekning mil. scontro, scaramuccia, azione f

trefold adv. triplicatamente, tre volte; **trefoldig** triplice, se. *treenig*

treforedling lavorazione f del legno industriale **treforedlingsindustri** industria dei derivati del legno industriale

trefork tridente m; **trefos** treppiede m, piede m di legno; **trefri**, **trefri** *papir* carta senza fibra di legno; **trefrukt** frutto; **trefre** seme m d'albero

treg inerte (langsom) lento, tardo, (doven) pigro; **treghet** inerzia, lentezza, pigrizia, fys. forza d'inerzia

tregrense limite m della vegetazione arborea, **tregruppe** gruppo d'alberi, boschetto, **tregult** pavidamento di legno

trehjuls sykkel triciclo

trehundreårsdag terzo centenario (for di).

trehus casa di legno, **treimpregnering** impregnazione f del legno

trekant triangolo; **trekantet** triangolare, ~ *hutt* tricornio

trekar tino di legno, tinotta di legno

trekasse cassa (cassetta) di legno

trekk (møbel-) rivestimento, fodera, (pute-) fodera, (egenskap) tratto, (skrift-) tratto, (ansikt-) tratti mpl, lineamenti mpl (dyr-) migrazione f, (lønns-) trattenuta, (brettspill) mossa, (luftdrag) corrente f d'aria, (fam.) spiffero; (ovns-, pipe-) tiraggio, *ei pent* ~ un bel gesto; *i ~* di seguito; *i ett* ~ in un sol tratto, in una mossa, in una tirata; *to dager i ~* (per) due giorni di seguito, *en hel uke i ~* (per) una settimana intera, *i store* ~ per somme capi, *fortelle i grove* ~ riferire grosso modo; *sit i sitte* *i* ~ stare nella corrente

trekkdyr animale m da tiro

trekke 1. tr. v tirare, (strek også) tracciare, (vogn også) trainare; ~ *vann* assorbire acqua, (lekkø) fare acqua, ~ *seg fri* mil. tirare a sorte l'esonero dal servizio militare; ~ *hus* attirare il pubblico

trekke 2. intr. v tirare (også skorstein), (spill) fare una mossa, (fugl) migrare, (sky) passare, andare (*mot vest* in direzione ovest), (seil) portare, (te) stare in infusione, *la teen* ~ lasciare il tè in infusione, far posare il tè; *det trekker i her* c'è corrente (d'aria); *det trekker fra* ora viene uno spiffero da quella porta

trekke 3. + prep. el. adv. ~ *av* tirare, ~ *skinner*

av et dyr scolare un animale; ~ *hørt* tirar via, (spre seg) disperdersi, dileguarsi, ~ *en hørt* trascinare (via) qn.; ~ *en hørt fra noe* portare via qn. da qc.; distogliere qn. da qc.; ~ *for* tirare; ~ *fra* (regning) sottrarre (2 fra 4 due da quattro), (i fortelling) detrarre, togliere, (i beløp også) defalcare, dedurre (i noe da qc.); ~ *fram* tirare fuori, (lenger fram) avanzare, ~ *i rovene* tirare le redini, ~ *igjennom* tr. v tirare attraverso, far passare, infilare; ~ *inn* tirare in dentro, ~ *ned* tirar giù, abbassare; ~ *ned i* (væske) essere assorbito da, filtrare in; ~ *en omkring* alle steder trascinare qn. dappertutto; ~ *om hvem som skal* ~ tirare a sorte chi deve...; ~ *omkring med* andare in giro con, ~ *opp* (heise) alzare, issare, tirare su; ~ *opp vann av brønnen* cavare (tirare su) acqua dal pozzo; ~ *opp av en skuff* tirare fuori da un cassetto; ~ *opp en flaske* (el ur) sturare, stappare una bottiglia (caricare un orologio) ~ *en opp* (shyle) truffare qn. (a betale dyrt) pelare qn. *det trekker opp* il tempo si guasta, *det trekker opp til regn* (til uvær) il tempo si mette a pioggia (si avvicina un temporale), ~ *over* (dekke) coprire, (gå over) passare, ~ *på* (iføre seg) mettersi, indossare, infilarsi (be net, ordene) strascicare; ~ *en million lire på en* (veksel) emettere una tratta di un milione di lire su qn.; ~ *på skulderen* stringersi nelle spalle, alzare le spalle; ~ *på årene* essere in là con gli anni, ~ *sammen* tr. v contrarre, stringere; ~ *dora til etter seg* tirarsi dietro la porta, ~ *til seg* attirare, ~ *tilbake* tr. v ritirare, tirare indietro, intr. v indietreggiare, ~ *seg tilbake* ritirarsi mil. også battere in ritirata; ~ *ut* tr. v tirare fuori, estrarre (*tann* un dente), cavare, (vogn, dyr) far uscire, (skuff) aprire, (bord) allungare; ~ *lenge* *ut* andare per le lunghe, ~ *tiden* *ut* tirarla in lungo, ~ *seg ut* *av* ritirarsi da

trekkenål infilastrin m inv., passanastro m inv **trekkes**, ~ *med* (plages av) essere tormentato da, *ha en d ~ med marte* ~ *med en* essere infastidito (el messo in croce) da qn. (til stadighet) avere qn. tra i piedi, *ha barn d ~ med* avere dei figli sulle braccia

trekkfugl uccello m giatore uccello di passo

trekkfull pieno di corrente (el di spifferi); (utsatt for trekk) esposto a tutti i venti

trekkgardin tenda scorrevole; **trekkhest** cavallo da tiro, **trekkbull** apertura per aria, spiraglio, **trekkhund** cane m da slitta **trekkraft** forza (el potenza) di trazione, **trekkpapir** carta assorbente (el sugante), **trekkplaster** vescicante m, revulsivo, fig. attrazione f **trekkspill** fisarmonica

trekkung trade f

trekluss ceppo pezzo d legno cubo di legno **treklubbe** mazzuola

trekløver trifoglio, fig. terzetto

trekning (il) tirare (lotten) estrazione f; tekn. trazione f, (lem, ansikt) contrazione f

trekningsdag giorno di estrazione, **trekningsliste** lista dei numeri estratti

trekrone corona d'albero, **trekull** carbone m di legno, carbone vegetale, carbonella

trekvart tre quarti mp

trekulle (klubbe) clava, (ti spill) mazza

trelast legname m, (bord) assi fpl, tavole fpl, **trelasthandel** commercio di legnami, **trelasthandler** commerciante m di legnami, **trelasttomt** deposito di legnami

treleddet con tre articolazioni, in tre parti, ~ *storrelse* mat. innoquio

trell 1. (træl) schiavo, (livegen) servo della gleba,

trell 2 med. callo, **trellbinde** assoggettare, asservire, ridurre in schiavitù, **trellbåren** nato schiavo (el in schiavitù), **trelldom** schiavitù, servitù, **trelldoms-** di schiavo, da schiavo, **trelldivr** bestia da soma
trellé v. lavorare come uno schiavo, servire, faticare; **trellé** da (el di) schiavo; **trellét med calloso** **trelléak** gogo della schiavitù, **trellésunna**, -and animo servile, servilismo, servilità **trellkvinnu** schiava, serva
treles senz'a. ben, nudo
trema diresi f
tremaktsavtale patto tripartito, accordo tra tre potenze, **tremaktsforbund** implice alleanza **tremaktskonferanse** conferenza di tre potenze
tremasse pasta di legno
tremaster trealberi m inv **tremastet** a tre alberi
tremateriale(r) materiali mpt in legno
tremel segatura fine, polvere f di legno
tremennung cugino (a) di secondo grado
tremulsgrense mar. limite m di tre miglia delle acque territoriali
tremme sbarra, traversa, (persienne) stacca
tremotors a tre motori, trimotore (også fly)
tremulere tremolare **tren** mlt treno
trenagle cavicchio, caviglia (også mar)
trene allenarsi, ~ *noen* allenare qn, addestrare qn, **trenar** allenatore m
trenere tirare (*en sak* una faccenda) per le lunghe
trengje 1, ~ *fram* andare avanti, ~ *seg fram* spingere, avanti (fars largo (con i gomiti), v. g. ore seg bemerket) farsi notare, mettersi in mostra; ~ *igjennom* penetrare «attraverso» (bane seg ver) farsi strada tra, (vinne anerkjennelse) riuscire, aver successo, (bli utbredt) sfondare; ~ *igjennom mengden* farsi largo tra la folla, *sola trenger igjennom skyene* il sole squarcia le nuvole; ~ *seg i dypt inn i* penetrare in (nel profondo di), (fiende) invadere, ~ *seg inn alle steder* infiltrarsi dappertutto, ~ (*hardt*) inn på stringere, premere (også fig.), (forfølge) incalzare; ~ *seg inn på* fare intrusione presso, spingerse contro, fig. cercare di attaccar lite ~ *en opp imot noe* spingere qn. contro qn. ~ *en opp i en krok* mettere qn. con le spalle al muro, ~ *på* spingere, premere, ~ *sammen* stringere, stipare; ~ *til side* spingere da parte; ~ *tilbake* respingere, riacciare, (følelser) reprimere **trengende** 2 (ha bruk for) abbisognare, aver bisogno di, *det trengs* c'è bisogno (di); *det er noe som virkelig trengs* ce n'è proprio bisogno, **trengende** (fattig) bisognoso, bli ~ cadere in miseria
trengsel (folk) calca, ressa, (motgang) strettezza fpl, tribolazione f; **trengselstid** periodo di pagamenti
trengselsår anno (ann) d. m. vna. ann dur
trening allenamento, esercizio, addestramento; *gå i full* ~ esercitarsi a fondo
treningssdrakt tuta sportiva
trenkusk mil. conducente m di colonna di trasporto, **trensoldat** salmerista m, **trenvogn** carriaggio
trenymfe ninfa silvestre, drade f
treorn tarlo
trepanere trapanare, **trepanering** trapanazione f
trepinne stecco (pl. -chi), stecchetto, bastoncino (di legno); **treplanting** piantatura di alberi, imboschimento **treprodukt** prodotto dell'industria del cognome, **trepropp** tappo di legno, cocchio m
treradet in tre file (el, ordini)
trerevet mar. a tre terzaroli
trerot radice f d'albero
tresidet di tre lati, mat. triatero, triangolare; **tresidig** triaterale; **tresifret** di tre cifre

tresk artefatto, manierato, (turnsk) insidioso
treske trebbiare **treskel** se terskel
treskefåve locale per la trebbiatura, **treskemaskin** trebbiatrice f, **tresker** trebbiatore m
treskhet astuzia, perfidia
tresking trebbiatura
treskje cucchiaino di legno, mestolo
treskjærer scultore m in legno, **treskjæring** scultura di legno, intaglio del legno
tresko zoccolo, **treskomaker** zoccolaro
treslag qualità (specie f, tipo) di legno, **tresliperi** fabbrica di pasta meccanica, **tresløyv** lavorazione f del legno, **tresnitt** silografia, xilografia, **tresort** (qualità di) legno, *harde / løse* tresorter legni mpt duri (teneri)
trespann secchiello di legno; (vogn) vettura (carrozza) a tre cavalli / tre a tre trevica
trespon truciolo, **tresponplate** pannello di masonite, **tresprit** alcol m metilico, metanolo, spirito di legno
tresse gallone m, *med ~*, *besatt med tresser* gallonato, **trestamme** tronco (pl. -chi) d'albero
trestavelles- trisillabico (pl. -er), trisillabo, **trestavellesord** trisillabo, **trestemmig** a tre voci
trestubbe ceppo
tresylindret a tre cilindri, **tretall** tre m
tretpære catrame m di legna
tretné v. stancarsi
tretoms di tre pollici, **tretopp** cima d'albero, **tretrådig** di tre fili, a tre capi
tretti trenta, se tredve
triangel triangolo (også mus.), *slå ~* sonare il triangolo, **triangular** triangolare
tribun tribuno, **tribune** tribuna, palco (pl. -chi), **tributt** tributo
trigonometri trigonometria, **trigonometrisk** trigonometrico (pl. -er)
trikin trichina, *befengt med trikiner* trichinato, **trikinsykdom** trichinosi f
trikk 1 gioco (pl. -chi), trucco (p. : -chi), (knep) trucco, maneggio
trikk 2 (vogn) tram m inv, **trikke** prendere il (viaggiare in) tram, **trikkefører** manovratore m di tram, tranviere m, **trikkestans** arresto (el guasto) di tram, **trikkestoppested** fermata del tram
trikolor tricolore m, la bandiera tricolore
trikot maglia, **trikotasje** maglieria
triktrak tric trac m
trille 1, intr. v. rotolare (*ned bakken* giù per la discesa, in basso); (tåre) colare; (*faller nedover*) ruzzolare; (*far*) rotolare, far ruzzolare; ~ *av sted med* portar via, trasportare
trille 2 (vogn) calessino; mus. zool. trillo, *slå triller* trillare
trillebør, -bør carta da
trilling, **trillinger** tre gemelli (e); *slå trillinger* partorire tre gemelli, **trillingfødsel** parto trigemino
trillion gl. trilione m; (nytt system) quintilione m, **trilogi** trilogia
trimme mar. equilibrare il carico, (seilbåt) bracciare i pennoni, (motor) truccare, fig. disciplinare, far sgobbare, (trene) allenarsi, fare esercizio fisico
trinn 1 a passo (trappe) scalino gradino, (stige-) piolo; (trone alter) pradedla, (amfiteater terrasse) gradinata, fig. grado, gradino
trinn 2, adj. (lubben) rotondo, grassoccio, (tykk) grasso
trinnvis per gradi a gradi gradualmente
triose rotella, (kake-) laghapastra m inv
trio tno. triol. terza

tripp passetto, (reise) gita, viaggetto, (narkotika) rus) viaggio, **trippe** (urolog) battere i piedi, ~ di *sted* trotterellare, camminare a passettini
trippelalliansen la Triplce Alleanza
tripping (il) battere i piedi, (il) trotterellare
tristse cameriera di bordo
trisse puleggia, **triseblokk** staffa di puleggia, (med *trisse*) taglia, **trissehjul** puleggia, **trisseverk** sistema m di pulegge, mar paranco
trist triste, mesto, **tristhet** tristezza, mestizia
tritt cadenza, *holde (gd r)* ~ camminare (marciare) in cadenza, *holde* ~ *med en* andare di pari passi con qn; *komme t* ~ *igjen* rimettersi al passo
triumf trionfo, t ~ in trionfo, **triumfator** trionfatore m, **triumfbue** arco (pl. -chi) di trionfo; **triumfere** trionfare (*over* su), cantar vittoria, **triumferende** trionfante, adv trionfamente, *med en* ~ *munt* con aria di trionfo
triumfport porta trionfale, **triumftog** corteo trionfale, **triumfvogn** carro trionfale
triumvirat triumvirato
trivelig piacevole, gradevole, simpatico (pl. -ci), (by) piacevole, accogliente, (fyldig) rotondetto, grassoccio, ~ *ansikt* viso paffuto
trives stare bene, prosperare, trovarsi bene, essere a proprio agio, ~ *godt* (dyr, planter) crescere bene, ~ *dorlig* intintare, *han* ~ *ikke i dette klær* questo clima non fa per lui
trivialitet banalità, trivialità, **triviell** banale, ordinario, triviale
trivsel benessere, (utvikling) sviluppo, (vekst, fremgang) prosperità
tro 1 s (grise-) trogolo
tro 2 s fede f (*på Gud* in Dio), (*på visse dogmer*) credenza, (religion) religione f, (trosbekjennelse) confessione f, *ikke ha noen* ~ *på* non fidarsi di, non credere in, *hundre i være* i *gud* ~ agire (essere) in buona fede, *stå i den* ~ *at* essere convinto che, *være i ond* ~ essere in mala fede
tro 3 v. credere (*noe qc*, *en qn* al a qn), (mene, også) pensare, dire, *jeg tror (ikke)* *det* credo di sì (di no), *ikke* ~ *sine egne ører* non credere ai propri occhi, *jeg tror ikke det er tilfelle* non credo che sia così, *ja* *det tror jeg* lo credo senz'altro, *det er ikke til å* ~ è incredibile *hvor tror du du er?* dove credi di essere?, *jeg trodde han var en venn av deg* lo credevo un tuo amico, *jeg tror jeg kan gjøre det* credo di poter farlo, *en kule* ~ *ha trodd* si direbbe (sarebbe detto), *hvem skulle ha trodd det?* chi l'avrebbe immaginato?, *en skulle* ~ *det var en hel hær* si direbbe un intero esercito, *hva tror du om ham?* che ne pensi di lui?, ~ *på* credere a, credere in, *jeg tror på ham* gli credo; ~ *på menneskene* credere negli uomini, ~ *blind på en* avere una fede cieca (*en qn*) ~ *en på han* ord credere a qn sulla parola
tro 4 adj fedele, (nøyaktig også) esatto, *han er* ~ *som gull* e di sicura e provata fedeltà, *bli seg selv* ~ essere coerente con se stesso, restar fedele ai propri ideai
troende adj, s. credente m, f, fedele m, f; *en lite* ~ un persona di poca fede, *stå til* ~ essere degno di fede, **trofast** fedele, litt. fido, (hengiven) devoto; **trofasthet** fedeltà, devozione f
trofé trofeo
trohjertig fiducioso, ingenuo
troika troica, **trojaner**, **trojansk** troiano; *den trojanske krigen* la guerra di Troia
troke trocheo, **trokensk** trocaico (pl. -ci)
trolig credibile (sannsynlig) verosimile, probabile, adv fedelmente, coscienziosamente, probabilmente

troll orco (pl. -chi), troll m. (små-) gnomo, folletto; fig. diavolo, mostro, **trollbundet**, *de satt som* ~ stavano come incantati (ammahati), **trolldom** magia, incanto, incantesimo; *øve* ~ praticare la magia; **trolldoms-** magico (pl. -ci); **trolldomskraft** potere magico, magia, **trolldomskunst** magia, incantesimo, arte f magica
trolle praticare la magia, gettare incantesimi, stregare, **trollet** cattivo, maligno, **trolfolk** orchi mpl, gnomi mpl, famiglia di troll, se: troll
trolleybuss filobus m inv
trollbeks strega, **trollkjerring** orchessa, strega, **trollkyndig** esperto di magia, **trollmann** mago (pl. -ghi), stregone m, **trollpakk** stregonaglia, **trolskap** magia, stregoneria, **trollunge** fig. diavolelto, birichino
troløs infido, malfido, perfido, senza fede; **troløshet** perfidia, slealtà, malfede f
tromle cilindrare, rullare, calandrare; **tromling** cilindatura, rullatura, calandratura
tromme 1. s. tamburo; *stå på* ~ *se* **tromme 2.** v mus. sonare (battere) il tamburo, tambureggiare, (ellers) tamburellare (*på ruten* su, vetro, *en melodi* un motivo), ~ *sammen* adunare a battuta di tamburo, sonare l'adunata, fig. riunire, convocare, mobilitare
trommehinne timpano, **trommehule** cavità del timpano, **trommehvirvel** rullo di tamburo, *stå en* ~ far rullare il tamburo; **trommeild** ml. fuoco tambureggiante (el. martellante)
trommel calandra, rullo, agr. rullo compressore
trommeskinn pelle f di tamburo; **trommeslag** colpo di bacchetta (sul tamburo), (lyd) suono (el. rullo) di tamburo; **trommeslager** tamburino, suonatore di tamburo, **trompestikke** bacchetta di tamburo
trommesyke veit. melconismo, timpanite f
trompet tromba, *blåse på* ~ sonare la tromba, (olte, lenge) strombettare; fig. strombazzare; **trompetblåser** suonatore m di tromba, ml. trombettiere m, **trompetsignal**, -stet squillo di tromba
tronarving crede m, f al trono, **tronbestigelse** asunzione f al trono (alia corona)
trone 1 s. trono; *bestige (komme på) tronen* salire al trono, *komme på tronen etter en* succedere a qn nel trono; *sette på tronen* intronizzare, mettere sul trono, *støte fra tronen* detronizzare
trone 2 v. troneggiare, **tronfratigelse** abdicazione f
tronfølge successione f al trono, **tronfølger** successore m al trono, **tronhimmel** baldacchino del trono
tronpretendenti pretendente m. f al trono
tronrover usurpatore m, **tronsal** sala del trono; **tronskifte** sostituzione f di regnante; **tronstale** discorso della corona, (av statsminister) dichiarazione f del governo
trope tropo, traslato
tropedrakt abito coloniale, **tropfeber** febbre f tropicale; **tropesjelm** casco coloniale, **tropesklima** clima m tropicale, **tropelandene** i paesi tropicali, **tropene** i tropici, **tropestrek** zona tropicale, **tropesyke** malattia tropicale, **tropisk** tropicale
tropp truppa drappello *ferise tropper* truppe fresche; *slutte troppen* marciare in coda, chiudere la schiera, **troppe**, ~ *opp* presentarsi, venire
troppebevegebe movimento di truppe, **troppemasser** truppe (pl. effettive; **troppestyrke** contingente m di truppe; **troppetransport** trasporto militare; **troppe-transportfly** aereo da trasporto militare, **troppe-transportskip** nave f trasporto per truppe
tropsfører capopattuglia m, capogruppo m
trosartikkel articolo di fede, **troshkjennelse** con-

fessione f, professione f (el atto) di fede, *inlegge sin* ~ fare atto di fede, professare la propria fede, (kristent) recitare il Credo; *den augsburgske* ~ la Confessione d'Augusta, *den apostoliske* ~ il Simbolo degli Apostoli, il Credo

trofelle correligionario; **troforandring** conversione f ad un'altra religione, **trofribet** libertà di culto, libertà religiosa

troshelt campione m della fede, martire m, f della fede, **trostiver** fervore m religioso

troskap fedeltà (mot verso, a); lealismo, *sverge en* ~ giurare fedeltà a qn, **trokapsbrudd** atto d'infedeltà rottura de impegno d fede (tradimento) **trokapsed** giuramento di fedeltà, **trokapsløfte** promesso (el impegno) di fedeltà **trokapspant** pegno di fedeltà

troskyldig (lett-troende) credulo, credulone, (uerfaren) ingenuo, candido, (enfordig) sempliciotto

troskyldighet credulità ingenuità candore m semplicità

trostil vita religiosa

tross 1 mil impedimenti mpl: (bagasje og personell) treno

tross 2 (trass) ribellione f, caparbieta, ostinazione f, sfida, *pd* ~ per spirito di contraddizione *til* ~ *for* malgrado, nonostante

trossak materia di fede, **trossamfund** comunità religiosa

trosse 1 v sfidare, provocare, affrontare, far fronte a, (føre o l også) sprezzare, ribellarsi a, rivoltarsi contro, ~ *all beskrivelse* superare ogni descrizione, ~ *enhver konkurranse* sfidare qualsiasi concorrenza, non temere confronti, ~ *tidens tann* resistere all'azione del tempo

trosse 2 s. mar. cavo, gherlino, (fortøynings-) amarra, (søpe-) cavo da rimorchio

trossig (trassig) caparbio, (sta) osinato, cocciuto, testardo; (genstridig) ribelle, (uforskammet) insolente **trossighet** ostinazione f caparbieta gjenstridighet} ribellione f; (uforskammet) insolenza

trost zool tordo

trostvang intolleranza religiosa

troverdig autentico (pl. -er), (trolig) credibile, (person) degno di fede, **troverdighet** autenticità, credibilità, veracità

trubadur trovatore m, menestrello

true minacciare (*med d di, pd livet* di morte); ~ *med å falle* (mur) minacciare di cadere in rovina, ~ *en til å* costringere qn con minacce a

truende minaccioso, (overhengende) incumbente

truffet, *føler du deg* ~? ti senti colpito (nel tuo debito)?; la stoccata è andata a segno?

truge (snøsko) racchetta di neve

trugsmål minaccia, s. trusel

trumf atout m (nv), briscola, trionfo; ~ *ess* asso di briscola, *spille* ~ giocare l atout (la briscola), *spille ut alle sine trumfer* fig giocare il tutto per tutto, *spille sin siste* ~ *ut* fig giocare l'ultima carta, *stikke med* ~ tagliare

trumfe giocare l'atout, tagliare, ~ *nue igjennom* imporre la propria volontà in qc ~ *bertag* tagliare con briscola maggiore

trupp truppa, banda, (teater-) compagnia

truse slip m (nv), mutandine fpl

trussel minaccia, intimidazione f **trusselbrev** lettera intimidatoria, (utpressing) lettera ricattatoria

trust trust m (nv), *slukt av trusten* fagocitato dal trust, **trustdannelse** formazione f di un trust, **trustlov** legge antitrust, **trustvesen** trust mpl

trut muso; *sette* ~ fare il muso

truten gonfio, **trutne** gonfiarsi, ~ *i vann* gonfiarsi (el imbarcarsi) nell'acqua

trutt adv assiduamente, senza posa

trygd assicurazione f previdenza sussidio, pensione f **trygde** assicurare concedere una pensione (un sussidio); **trygdekasse** cassa di previdenza, Previdenza Sociale; **trygding** assicurazione f previdenza

trygg sicuro, senza timore, rassicurato; ~ *for* al sicuro da, *altfor* ~ troppo fiducioso, *sole seg* ~ sentirsi sicuro (el protetto), *her føler jeg meg* ~ qui mi sento al sicuro, *gjøre en* ~ rassicurare qn

trygge assicurare; proteggere, **trygghet** sicurezza, **trygghetsfølelse** senso di sicurezza tranquillità di spirito

trygle (bønnfalle) implorare, supplicare (*um d di*), (tigge) elemosinare (*om noe qc*); **trygling** implorazione f, richiesta insistente

trygt adv con sicurezza, fiduciosamente, *De kan* ~ *drive forretninger med det firma* potete concludere affari con questa ditta in tutta fiducia

trykk pressione f, peso (også fig.), (for brystet) oppressione f al petto; (hånd-) stretta (di mano), (staveises-) accento, typ. stampa, (avtrykk) copia, bozza, tekn (aksel) carico per asse, ~ *og mottrykk* azione e reazione; **omstendighetenes** ~ la forza delle circostanze, **drenes** ~ il peso degli anni

legge ~ *pd gram* accentare, **leve under** ~ vivere oppresso, *jeg har et* ~ *for brystet* un peso mi opprime il petto, ho un peso sullo stomaco, **ord med** ~ *pd siste* insistente **trede-siste** sinelve parola tronca (piana, sdruciolata), *lu gd i trykken* dare alla stampa, (far) pubblicare, *boka er i trykken* il libro è in corso di stampa

trykke 1. premere, stringere, (tyng) gravare, (sko) stringere; (mark) indebolire fig opprimere, prostrare, abbattere, ~ *i armene i til sitt bryst, til sitt hjerte* stringere tra le braccia (al petto, al cuore); ~ *en i hånden* stringere la mano a qn., *trykkes av armod* esser prostrato nella miseria, *sorgene trykker ham* il dolore lo accascia; ~ *seg inn i opp* i stringersi a (el contro); ~ *ar* stampare, tirare; (opp igjen) ristampare, (plagiere) copiare; (skyle) premere il grilletto; ~ *nue inn* premere (spingere, schiacciare) qc., (slå inn) sfondare qc., ~ *ned* schiacciare, buttare giù, sfondare, fig abbattere, deprimere, ~ *hatten ned i øynene* calcarsi il cappello sugli occhi, ~ *pd* premere, far pressione su, (tyng) pesare (el gravare) su, ~ *pd hjaren* far pressione sulla mo a ~ *pu knuppen* premere (schiacciare) il bottone, ~ *sine lepper mot* posare le labbra su, ~ *sammen* comprimere, stringere, schiacciare, ~ *seg sammen* stringersi pigiarsi, ~ *ut saften* spremere il succo

trykke 2 typ. stampare, (prege) imprimere; ~ *pu ny* ristampare, *kan trykkes* può esser dato alle stampe, ha ottenuto l'imprimatur

trykkeferdig pronto per la stampa, **trykkefribet** libertà di stampa, **trykkemaskin** macchina da stampa, macchina tipografica, rotativa

trykkende opprimente, pesante; ~ *forhold* situazione f gravosa, ~ *hete* caldo soffocante, calore m afoso, ~ *skatter* imposte fpl pesanti

trykker typ. stampatore m, tipografo, **trykkeri** stamperia, tipografia, **trykkested** luogo di stampa

trykket adj depresso, abbattuto; ~ *stemning* atmosfera pesante, stato d'animo depresso

trykkfeil errore m di stampa refuso, **trykkfeilsjebel**, **trykkfeilsjebelen** *har vært ute* si sono infilati dei refusi, **trykkfeilsliste** errata corrige

trykknapp (botone m) automatico; pulsante m; **trykkoker** pentola a pressione; autoclave f; **trykkluft** aria compressa, **trykkluftsverktøy** attrezzi mpl ad aria compressa, **trykkmåler** manometro; **trykkpapi** carta da stampa, **trykkpumpe** pompa premere

trykksak stampa, stampato, *gi en ~ til oppsettning* mandare qc in macchina; *sende som trykksaker* mandare come stampe

trykkspenning sforzo di compressione

trykksveiv s. flåha tonca (el. accentata)

trykksverte inchiostro da stampa

trykning stampatura, stampa, sj. impressione f; *klar til ~* pronto per la stampa, *la gå til ~* dare alle stampe, mandare in macchina, *under ~* in corso di stampa, **trykningsstillatelse** permesso di stampare, **imprimatur** m inv., **trykt** stampato; *trykte tøy* (tessuti) stampati mpl

trylle esercitare la magia, fare giochi di prestigio; ~ *fram* far comporre per magia; (ånder, minner) evocare, **trylle-** magico (pl. -ci)

trylledrikk filiro (magico), **tryllesløyde** flauto magico, **trylleformular** formula magica

tryllekunst gioco di prestigio, prestidigitazione f, illusionismo, **tryllekunstner** prestigiatore m, illusionista, **tryllemiddel** magia, incantesimo, sortilegio, amuleto

trylleri magia, incantesimo, lig incanto, magia, **trylleslag**, *som ved et ~* come per incanto, **tryllestav** bacchetta magica, **trylleverden** mondo magico (el. incantato)

tryne grugno

trå (nåb) infilare; ~ *perler* infilare perle

træl se. troll, **trøffel** tartufo, *fylle med trøfler* tartufare, farcire di tartufi

trøst consolazione f, conforto, sollievo; *en dårlig ~* una magra consolazione f; *bringe ~* recar conforto; **trøste** consolare, confortare; ~ *seg* consolarsi (*med at med den tanke at* al pensiero che)

trøstegrunn motivo di consolazione, **trøstepremie** premio di consolazione; **trøster** consolatore m, **trøsterik** consolatore, confortante

trøstesløs sconcolato, sconfortante, sconsolante

trøstesløshet sconforto, desolazione f

trøstig fiducioso, animoso, adv. også di buon ani-

trøye giacca, (bluse) camiciotto, (under-) maglia

trå 1 v. posare il piede; ~ *hardt (lett)* avere il passo pesante (leggero); ~ *ørgelet* azionare la pedaliera dell'organo; ~ i affondare il piede in, mettere i piedi in, ~ *igjennom (synke i)* sprofondare (con i piedi), ~ *noe ned* calpestare qc, ~ *ned treflene* sfondare le ciabatte; ~ *på* posare il piede su, calcare, (trampe på) calpestare, ~ *en på tærne* pestare i calli a qn., ~ *sønder og sammen* schiacciare con il piede calpestare ~ *ut skoene* sfornare le scarpe ~ *ut (gnist)* spegnere calpestando; ~ *under fot* fig. calpestare, disprezzare, ~ *varsomt* procedere con cautela

trå 2 adj. (sein) lento, lardo, (harsk) rancido

tråbil automobilina a pedali

tråd filo (også fig.); *refe* m; *fin (grov)* ~ filo sottile (grosso); *ha alle trådene i sin hånd* avere in mano le leve del comando; *miste tråden i sin tale* perdere il filo del discorso; *ikke ha en tørr ~ på kroppen* essere bagnato fino all'osso; *henge i en ~* essere sospeso a un filo.

tråddannet, -formet filiforme; **trådhandel** commercio di filati, (butikk) merceria, **trådhandler** mer-

ciaio senza fili, **trådsnelle** rocchetto (el. spagnoletta) di filo, **trådtrekker** trafilatore m, **trådtrekkeri** trafilena; **trådtrekking** trafilatura, **trådtrekkingssmaskin** trafilatrice f

tråkk calpestio; sentiero formato dal passaggio di persone ed animali, piazzetta davanti alla casa contadina, **tråkke** camminare pesantemente, pestare i piedi; ~ *på* calpestare

tråkle imbasture, **tråkletråd** filo per imbasture, filo da basia, **tråkking** imbastitura

trål rete f a strascico; sciabica, paranza, **tråle** pescare con la rete a strascico, **tråler** peschereccio per la pesca a strascico, **tråling** pesca a strascico

trått, *det går ~* si va per le lunghe, la cosa si trascina, non si va avanti; *det går ~ med ham* è lento

tsar zar m inv., **tsetseflue** mosca (se tse

tsjekker, **tsjekkisk** ceco (pl. -chi); **tsjekkosllovakisk** cecoslovacco (pl. -chi)

tuba tuba, bombardone m, **tube** tubo

tuberkel tubercolo, **tuberkelbakterie** bacillo della tubercolosi (el. di Koch); **tuberkulin** tubercolina, **tuberkulinprøve** iniezione f di tubercolina, **tuberkulose** tubercolosi f

tuberkulose tubercolosi f, etisia, tisi f, F. mal sottile **tuberkulosesanatorium** sanatorio, tubercolosario **tuberkulos** tubercoloso, tifico (pl. -ci)

tue zolla, monticello di terra, (gras) ciuffo d'erba, zolla erbosa piota, (maur-) formicolaro, *liten ~ kan velte stort lass* piccola scintilla può bruciare una villa

tuffstein tufo

tufs povero diavolo, poveruomo, buono a nulla, *være (føle seg) ~* sentirsi poco bene, star poco bene, **tufse** pasticciare, abborracciare

tuft resti di muro perimetrale di un'abitazione, se

ellers torni

tufte costruire, fondare, gettare le basi di

tuja bot. tuia

tukl, **tukkel** abborracciamento, maneggiamento maldestro, **tukle**, ~ *med* abborracciare, maneggiare maldestramente

tukt disciplina, disciplina tezza, (straff) castigo (pl. -ghi); **tuktens** rus la frusta, i ~ *og ære* con onestà e rispetto, **tukte** castigare, punire; disciplinare, far rigare dritto; **tuktelse** castigo

tukthus casa di pena, bagno penale; *damme til ~* condannare ai lavori forzati, **tukthusfange** forzato **tukthuskandidat** arnese m da galera, cattivo soggetto, **tukthuslave** forzato, galeotto, **tukthusstraff** pena dei lavori forzati

tulipan tulipano

tull 1 involto, fagotto, groviglio

tull 2 insensatezza, assurdità, vaneggiamento

tulle 1 v. (vrøvle) parlare a vanvera, sragionare, fare cose insensate; ~ *inn noe* avvolgere qc, involtare qc; ~ *seg bort* perdersi, andare fuori strada

tulle 2 s. (jente) bimbetta, F. pupa, bebe

tullerusk mezzo matto, strampalato, **tulling** balordo, tonto

tumle (over ende) capitolombolare, rovesciarsi, (vakle) barcollare, ~ *med noe* essere alle prese con qc ~ *med en hest* scozzonare un cavallo; **tumle** (bolte) seg. scortazzare, ruzzare, divertirsi

tumleplass campo di giochi; (virkefelt) campo d'azione, **tumler** (due) capitolombolante m, sp. di delirio, **tumlung** biochierino, scodelino, **tummel** tracasso, (oppstyr) trambusto, (larm) buccano

tummelusisk stordito, frastornato; *gjøre ~* stordire, frastornare; (forfjamset) sbalordire

tumuli tumulto

tuo corte f, ata.
 tuneser, tunesisk tunisino
 tunfisk tonno
 tung pesante grave, greve; (besværlig) pesante, faticoso; (sørgelig) duro, penoso; (kfosset) goffo, lozzo, ~ *skjebne* destino crudele; *tungt språk* lingua difficile, (stil) stile m pesante; *tungt sukk* profondo sospiro; ~ *sovn* sonno pesante; *ha en ~ hånd* avere la mano pesante, *være ~ i hodet* avere la testa pesante (greve); *med tungt hjerte* a malincuore
 tunge lingua, (sko) linguetta; (land) lingua di terra. (i spærne) ardiglione m; (flyndre) sogliola, *stem (ond)* ~ linguaccia, malalingua. *få ens ~ på glid* sciogliere la lingua a qn., *han fikk tungen på glid* gli si è sciolta la lingua, *han har en glatt ~* parla sempre in un tono meato; *rekke tungen ut rekke* ~ tirare fuori la lingua, mostrare la lingua. *røkt ~* lingua affumicata, *med tungen ut av halsen* con la lingua di fuori (el pendente). *lope med tungen ut av halsen* correre a perdifiato; *dei ligger mer på tungen* ce l'ho sulla punta della lingua
 tungebånd filetto (el frenulo) linguale; *være godt skåret for tungehåndet* avere lo scilinguagnolo sciolto, *tungeferdighet* prontezza di lingua, facondia, *tungeflyndre* sogliola *tungelvd* suono linguale, *tungemål* lingua *tungerapp* che ha la parola facile loquace, *tungerot* base f della lingua, *tungespiss* punta della lingua
 tunget smerlato, a smerli a festoni
 tungetale glossolalia, *tungetaler* che è soggetto al fenomeno della glossolalia
 tunggods merci fpl pesanti *tughet* pesantezza
 tungført duri d'orecchio debole d'udito *tungførlighet* debolezza d'udito, sordità parziale
 tungindustri industria pesante, *tunglastet* che ha un carico pesante, *tunglest* pesante da leggere, di lettura indigesta, *tungnem* tardo, duro di comprensione; *tungnøbbet* ottusità di mente
 tungrodd pesante da manovrare a remi, *tungsundig* cupo, malinconico, *tungsindighet*, -sinn umore m nero, malinconia
 tungt adv. pesantemente; *hvile ~ på en* pesare a qn., *hans mening veier ~* la sua opinione ha molto peso.
 tungtfordøyelig pesante da digerire; *tungtoppløselig* poco solubile
 tungtrafikk circolazione f di mezzi pesanti
 tungtsmeltelig che fonde con un fuso
 tungtvann acqua pesante, *tungtreende* di gran peso, *tungtvapnet* dotato di armamento pesante, armato pesantemente, *tungvekt* peso massimo, *tungvektsklasse* categoria pesi massimi.
 tungviat faticoso, pesante, scomodo
 tunika tunica
 tunnel gallena, tunnel m inv., traforo
 tupp punta, estremità, *tuppe* gallina
 tur gita gro (spaser ride k øre også) passeggiata, (reise) viaggio; (drosje-) corsa. (i dans) figura, *ha ~* (være heldig) essere fortunato, *nd er det min ~* adesso tocca a me: *du må vente på ~* devi aspettare il tuo turno. *gå (ri, kjøre, ro) en ~* fare una gita (passeggiata giro) (a cavallo, in macchina, in barca); *har De ~?* (til drosjesjåfør) e libero?, *la seg en tur* fare un giro (passeggiata), *ta en ~ på landet* fare una gita in campagna, *etter ~* a turno *stå for ~* essere sul punto di, *jeg står for ~* e arrivato il mio turno
 turban turbante m, turbin turbina, turbinoskovi pata di turbina

turdans danza figurata
 ture fare una vita di strazzi gozzovigliare (foire) festeggiare
 turist turista m, f, *turistbyrå* ufficio turistico, agenzia di viaggi, azienda autonoma di soggiorno, *turistforening* Touring Club, *turistbotell* albergo turistico; *turisthytte* rifugio
 turistpropaganda pubblicità turistica, *turistproviant* provviste fpl in scatola, *turistsesong* stagione f turistica, *turiststed* centro turistico, *turisttrafikk* movimento turistico, turismo
 turkis s., adj. turchese
 turno ginnastica, *turne* fare ginnastica, eseguire esercizi ginnici
 turne giro artistico, *turnee* f, *på ~* in tournée
 turner ginnasta m, f, (for-) maestro, istruttore m, *turnering* torneo (adder: *turneo*, *gæstra* *turneringsplass* lizza, campo; *turnforening* associazione f ginnica
 turnips sp. di rapa
 tursko scarpa da ginnastica e di corsa
 turnstjeneste med tirocinio, *ha ~* fare tirocinio
 turteldue tortora
 turna a turno
 tusen mille, *ett ~* (to ~), mille (duemila); *omtrent ~ boker* un migliaio di libri, ~ *og en natt* (le) Mille e una notte *tusenben* millepiedi m inv
 tusende (ordenstall) millesimo, *tusendel* millesimo; *tusendfold* mille volte tanto, *tusenfrvd* bot. margherina *plateha* *tusenkunstner* persona che sa fare di tutto, (taskenspiller) prestigiatore m, *tusen-tall*, *tusenvis*, i ~ a migliaia
 tusenår millennio, (jubileum) millenario, *tusenårig* millenario; ~ *periode* millennio
 tusj inchiostro di china, *tusjflaske* flaconcino di inchiostro di china; *tusjlopp* scodellino, *tusypenn* penna per china, penna a feltro, pennarello, *tusj-tegning* disegno a china, *tusyteknikk* acquarello
 tuske barattare, scambiare, permutare, *tuskhandel* baratto, scambio di merci
 tusle se pusle *tuslet* debole macilento
 tusmerke crepuscolo; i *tusmerket* tra il usco e il brusco, *tusneladd* povero diavolo, (apino
 tust cuflo, (hår- også) cerneocchio
 tut (kanne-) becco (pl -chi), (flaske-) collo, (ul) fischio; *tute* (sirene) fischiare, ululare, (hyle) urlare ululare (også vondt), (b lhorn) strombettare, sonare il clacson; (sutre) piagnucolare; (gråte) piangere direttamente, ~ *en utene sulle trompe* le orecchie a qn., *en må ~ med de ulver som er ute* in chiesa coi santi, in taverna coi birbanti, se col lupo viver vuoi, urlar devi quanto puoi
 tuting urlo, ululo, ululato, piagnucolio, pianto dirotto, (ugle) ululo, se *tute*
 tutt (penger) rotolo; (kremmerhus) cartoccio
 tvang costrizione f, coercizione f forza *av (med) ~* per (a, di) forza *bruke (ave) ~* usare la forza, fare uso della coercizione (*mot* con)
 tvangfri senza essere costretto, (utvungen) libero, disinvolto, senza ambizioni
 tvangsakkord liquidazione f coatta, *tvangsarbeid* lavoro mpl forzati, *tvangsarbeidsanstalt* bagno penale, penitenziario, *tvangsauksjon* vendita all'incanto, subasta, *tvangsavståelse* cessione f forzata *tvangsdingering*, ~ *av arbeidskraften* collocamento forzato della manodopera, *tvangsforanstaltning* misura coercitiva
 tvangsforestilling fissazione f, idea ossessiva, fobia, *tvangsfuldbyrdelse* jur esecuzione f coattiva, *tvangsundrivelse* esazione f coattiva

tvangsinnlegge internare, tvangsinnelegge internamento, tvangslån prestito forzoso
 tvangsmessig coattivo, forzato, forzoso, obbligatorio, tvangsmiddel mezzo coercitivo.

tvangsoppdragelsesanstalt riformatorio.

tvangssalg vendita giudiziale; tvangssituasjon caso di forza maggiore, situazione senz'altra via d'uscita, være i en ~ essere in un vicolo cieco, aver le mani legate
 tvangsskule casa di rieducazione con servizio scolastico obbligatorio; tvangssparing risparmio forzato
 tvangstrøye camicia di forza

trebo bot pianta diorca

tredeling bipartizione f (grøning) biforcazione f
 tredelt bipartito; biforcuto; ~ skjørt gonna a pantaloni
 tveegget a doppio taglio

trekamp duello, scontro a due, singolar tenzone f

trekjønnet bisessuato, bisessuale, ermafrodito, androgino, gram. di due generi, trekroket piegato in due, le seg ~ torcersi dalle risa

trelyd dittongo (pl. -ghi)

terke, komme på ~ for en giungere inopportuno per qn., alt går på ~ for meg tutto mi va di traverso, det er kommet noe på ~ for ham gli è capitato un contrattempo, se også tvers

terr scontroso, imbronciato, immusonito

terr-traversale tverrbane linea (ferroviaria) trasversale, tverrbjelke traversa, trave f trasversale, tverrbukk brontolone m, en riktig ~ un vero bastian contrario; tverrgate via trasversale; tverrgående trasversale, trasverso

tverrhet scontroso, scontrosoaggine f

tverrlinje linea trasversale; tverrmål misura trasversale, estensione l nel senso della larghezza, tverrside lato corto, tverrskip arkit. transetto, tverrskipet mar. trasversalmente rispetto allo scafo.

tverrsnitt sezione f trasversale, spaccato, tverrstrekinga trasversale; typ. trattino, tverrstripe striscia (riga) trasversale; tverrstykke traversa, tverrsum somma delle cifre, tverrvei traversa

ters, ~ igjennom attraverso, da parte a parte; ~ over dall'altra parte di, attraverso a, di fronte a, gå ~ over attraversare, gå ~ over jorden passare attraverso i campi, brette (skjære) ~ over rompere (tagliare) in due, på ~ di traverso, trasversalmente, (på skrå) di sbieco, på kryss og ~ in tutte le direzioni, in tutti i sensi, a zig zag; komme på ~ for en attraversare la strada (el. il passo) a qn.

tert, ~ imot, ~ om al contrario, all'opposto, anzi contrariamente a

retydig a doppio senso, (flertydig) ambiguo, equivoco (pl. -ci), (subrig) scurlic, ~ rykte (omdømme) dubbia reputazione, tvetydighet ambiguità, doppio senso

til dubbio, det er ikke ringeste ~ non c'è il minimo dubbio (om su om ut che), dra i ~ mettere in dubbio, være ~ om nutrire dubbi su, reise ~ sollevare dei dubbi, være i ~ om essere in dubbio se, ytre ~ om esprimere un dubbio su, mettere in dubbio, uten ~ senza dubbio, senza fallo, utenfor all ~ fuori d'ogni dubbio

tvile dubitare (pu di, på ut che), tvilende dubbioso, dubitativo, tviler dubitatore m, chi è solito dubitare, scettico (pl. -ci)

tvill (tekst) twin m, ov

tvilling gemello (ca) tvillinger (due) gemelli, tvillingbror fratello gemello, tvillingfødsel parto gemellare (el. bigemino), tvillinghjul ruote fpl abbinato; tvillingpar coppia di gemelli, tvillingruker due regni (ca) tvillingstjerne stella doppia, tvillingssøster sorella (ca) tvillings

tvilrødig indeciso, irresoluto, incerto; tvilrødhets indecisione f, perplessità, incertezza

tvilsom dubbio; (mistenkelig også) sospetto, problematico (pl. -ci)

tvilsspørsmål questione f dubbia (controversa, problematica); tvilstilfelle caso dubbioso; i ~ in caso di dubbio.

tvinge costringere, forzare (til, til å a); ~ en i kne mettere in ginocchio qn.; ~ igjennom spingere attraverso; fig. (sak) far accettare a forza; ~ inn (ut) far entrare (uscire) a forza, ~ ned (grøn) piegare verso il basso; (drikk) mandar giù per forza, ~ sammen unire con la forza, ~ en til å demisjonere costringere qn. a dimettersi; ~ en til å nedlegge sitt embete far perdere il posto a qn., se også tvungen

tvilgende coercitivo, costrittivo; (bydende) imperioso, impellente; ~ grunn motivo impellente, ~ omstendigheter forza maggiore; le presenti circostanze

tvinne torcere; tvinnings torcimento, (garn) torcitura, trinnetråd filo ritorto; cordoncino

tvist 1. merk calicot m inv. (pussegarn) filaccia (el. cascame m) di cotone (per lucidare)

tvist 2 (uenighet) dissenso; (splid) contrasto, disaccordo, (ordstrid) controversia, disputa; lite f
 tvistemål lite f, tvistepunkt punto controverso, oggetto della lite, tvistes essere in disaccordo (om su), litigare

tvungen forzato, forzoso coatto, obbligatorio (avmalt) sostenuto, compassato; ~ undervisning istruzione f obbligatoria, tvungen veien alleggerimento sostenuto, ~ voldgift arbitraggio obbligatorio, le tvungen ridere a denti stretti

tvære, ~ ut prolungare, rendere proibito

ty, ~ til noe ricorrere a qc., ~ til en rivolgersi a qn., (flykte) rifugiarsi da (presso) qn.

tyde interpretare, (særl. skrift) decifrare; ~ på indicare, denotare, dare a vedere; alt tyder på at tutto fa pensare tutto porta a credere che

tydelig (å se el. høre) distinto, chiaro, (å forstå) chiaro, intelligibile; (tydnfallende) palese, visibile; (bestemt) chiaro, preciso, (innlysende) chiaro, evidente, palese, manifesto; ~ forestilling idea chiara (precisa), se ~ vedere chiaro; tale ~ parlare distintamente, (med ren ord) parlar chiaro, forklare seg ~ spiegare chiaramente

tydeliggjøre chiarificare, tydelighet chiarezza, precisione f, evidenza tydeligvis evidentemente

tydning (tolkning) interpretazione f; (skrift-) deciframento

tyfoidfeber tifidea, febbre f tifoide; tyfus tifo; tyfus-epidemi epidemia di tifo; tyfuspatient tifoso, persona affetta da tifo

tygge masticare; ~ på masticare, ~ på et prosjekt ruminare (ruminare) un progetto

tygge- masticatorio, tygegummi gomma americana, chewing-gum m inv., tyggeredskap organo masticatorio, tygging masticazione f

tykk grasso, grosso, corpulento, pingue, (tett) folto, spesso, (svulmet) gonfio; tykt blod sangue spesso, ~ bok libro grosso (voluminoso, spesso), librone m; tykt hår capelli folli, ~ lommeduk portafooglio gonfio (el. ben fornito); tykt papir carta spessa, ~ roman romanzo fiume, det tykke av låret il grosso della coscia; ~ om livet grosso di vita, en finger ~ spesso un dito; tre meter ~ dello spessore di tre metri, spesso (alto, largo) tre metri, gjennom tykt og tynn nella buona e nell'avversa fortuna, bli tykkere ispessire, (fet) ingrassare, ingrossare

(melk) cagnarsi, rapprendere (svulme) gonfiarsi
tykkarmet che ha le braccia grosse, che ha bracci solidi, **tykkas** ciccione m, **tykkbeint** che ha le gambe grosse, grosso di gambe
tykke (mening) opinione f, *handle etter eget* ~ agire a modo proprio
tykketse spessore m, grassezza, grossezza
tykkfallen corpulento, grassoccio, **tykkhals** grosso di collo, **tykkhet** spessore m, densità, (person) grassezza, corpulenza, *punged ne f tykkhodet* che ha la testa dura, **tykkhodet** che ha la pelle spessa, fig. insensibile, che ha la sensibilità d'un elefante, **tykkinn** che ha il viso paffuto, che ha i guancioni, **tykkmagel** panciuto, **tykkmelk** latte m rappreso
tykksak ciccione m, bombolo, **tykkskallet** che ha la scorza (el buccia) dura, che ha il guscio duro, (person) che ha la testa dura
tykksømsbroderi ricamo in rilievo tel. a punto pieno, **tykkstarm** intestino crasso, colon m
tykning (skog-) fitto (di un bosco)
tykflytende (saig) viscoso, (grøtet) pastoso
tyllt dozzina
tyll tuile m inv
tylle versare, ~ i seg ingozzare, ingollare; ~ *medisin i en far* ingurgitare medicine a qn
tyne (plage) tormentare, maltrattare, (drepe) ammazzare
tyngde peso, pesantezza, gravosità, gravità
tyngdekraft gravitazione f, **tyngdelov** legge f d. gravitazione (universale), **tyngdepunkt** centro di gravità, baricentro
tynge pesare, gravare, opprimere (alle også fig.), (g, øre tung) appesantire, *tynges av årenes vekt* sentire il peso degli anni ~ *si d'piegate* (opprimere) con il peso, schiacciare
tyngsel peso, carico, fardello
tynn sottile, (spinkel) esile, magro, (lin) tenue, fine, mois, tetti rado, (luft) rarefatto, (væske) diluito, (vin, te) leggero, fig. magro; *tynne papirsarter* carte sottili, *være ~ i historie* essere debole in storia, *gjøre ~ i terre* assottigliare, (mager) smagrire, (skog) diradare, *bli ~ i terre*, assottigliarsi, dimagrire, diradarsi, (luft) rarefarsi
tynnbeint che ha le gambe sottili (magre)
tynne, ~ *håret* sfoltire i capelli, ~ *ut gulrotten* diradare le carote, se o vers. **tynn**
tynnhet sottigliezza, esilità, magrezza, finezza, leggerezza, radezza se **tynn tynnhudet** che ha la pelle sottile (el delicata), **tynnhåret** che ha i capelli radi, (dyr) che ha il pelo rado
tynnkledd vestito leggermente, **tynnskallet** che ha la pelle (scorza, buccia) sottile, **tynnslitt** consunto, logoro, (tøy) liso, fig. frusto, **tynnsalt** con la suola sottile, **tynnstarm** intestino tenue, **tynnstarmbetennelse** enterite f
tyntbefolket scarsamente popolato, a bassa densità di popolazione, **tyntflytende** fluido, liquido
type tipo, typ. carattere, **typisk** tipico (pl. -ci)
typograf tipografo, **typografi** tipografia, **typografisk** tipografico (pl. -ci)
tyr toro, *la tyren ved horna* prendere il toro per le corna
tyrann tiranno, **tyranni** tirannia, hist. tirannide f, dispotismo, **tyrannisere** tiranneggiare, **tyrannisk** tirannico (pl. -ci)
tyrefekter torero, torcador m inv, **tyrefekting** corrida, tauromachia, **tyrehals** collo taurino
Tyren astr. (costellazione f del) Toro
tyrenakke collo taurino
tyri legno di pino resinoso, **tyrifakkel** fiaccola resi-

nosa, **tyrirot** ceppo di pino resinoso, **tyrived** legna da ardere resinosa
tyrker, **tyrkisk** turco (pl. -chi), *det tyrkiske rike* l'impero ottomano
tyroler(tane) tirolese m, f, **tyrolervals** valzer m inv tirolese, **tyrolsk** tirolese
tysk tedesco (pl. -chi), germanico (pl. -ci), *den tyske keiser* l'imperatore di Germania, *de tyske riddere* i cavalieri dell'ordine teutonico, *det tyske språk* il tedesco, la lingua tedesca
tysker tedesco (pl. -chi), **tyskerarbeid** lavoro eseguito per i tedeschi (durante l'occupazione), **tyskerhater** germanofobo, **tyskerjente** ragazza che andava con i soldati tedeschi, **tyskfiendtlig** antitedesco, **tyskhet** germanismo, caratteristica propria dei tedeschi, **tysktalende** di lingua tedesca, **tyskvennlig** germanofilo, tedescofilo
tyst silenzioso, tacito, **tyster** informatore m, confidente m, f (della polizia)
tyte, ~ *frum / ut* (væske) trasudare, stillare (el. lers) uscire fuori, scappar fuori
tyttebær mirtillo rosso
tyv ladro, *forfølger en* ~ braccare un ladro, **tyvaktig** ladro, che ha le mani lunghe, **tyvaktighet** tendenza a rubare, mania di rubare, **tyvebande** banda di adri, **tyvegods** refurtiva, **tyveknekt** ladroncello, **tyvenøkkel** chiave f falsa, **tyvepukk** manica di ladro
tyveri furto, ruberia, ladrocinio, ladronccio, **tyverianmeldelse** denuncia di furto
tyverforsikre assicurare contro i furti, **tyveriforsikring** assicurazione f contro i furti
tyvlytter che ascolta di nascosto, radioascoltatore m che non paga il canone
tere (forbruke) consumare, corrodere (også fig.), ~ *på / bort* consumare, logorare; ~ *på sin kapital* intaccare (mangiarsi) il capitale, *terer hen* logorarsi, consumarsi, struggersi
terende, ~ *sirkdom* malattia etica, **tering** med tisi f, etisia, *sette ~ etter næring* non fare il passo più lungo della gamba, **teringspasient** tisco
te intr. v. disgelare, (smelte) sciogliersi, fondere, squagliarsi, tr. v. sgelare, disgelare, sciogliere; *det tar* disgela, ~ *opp* sgelare fig. diventare più espansivo, svegliarsi
tøddel puntino, *ikke forstå en* ~ non capire un'acca, *det mangler ikke en* ~ non ci manca una virgola
toffel pantofola, pianella, babbuccia, *ndrødt* ~ ciabatta, *komme under toffelen* farsi mettere il piede sul collo, *stå under toffelen* essere comandato a bacchetta dalla moglie, **toffelhelt** uomo sottomesso alla moglie, **toffelregimente** famiglia dove la moglie ha il comando
tolper villano, (slamp) mascalzone m, zoticone m, **tolperaktig** villano, rozzo, zotico (pl. -ci), **tolperaktighet** villania, grossolanità
tomme 1 s. redina, redine f, briglia, *holde en i* ~ tenere a freno qn, *holde sin vrede i* ~ contenere (controllare, raffrenare) la propria ira
tomme 2 vuotare, svuotare, ~ *postkassene* prelevare la corrispondenza dalle cassette postali, *postkassene tommes 4 ganger daglig* si effettuano quattro levate giornaliere
tømmer (et) legname m (da costruzione), tronchi, mpl. (skåret) legno squadrato, (en) chi vuota (se **tomme** 2), **tømmerarbeid** lavoro di carpenteria, **tømmerblinking** marcatura degli alberi da abbattere, **tømmerdrift** sfruttamento dei boschi, produzione f di legname, **tømmerflåte** zattera di tronchi, (ti)

fløting) foderio; **tømmerfløter** zatteriere m; **tømmerfløting** fluitazione f

tømmerhandler commerciante m, f di legname; **tømmerhogger** boscaiolo, taglialegna m inv; **tømmerhogst** taglio di alberi; **tømmerhytte** baita di tronchi

tømmerkjøring trasporto di tronchi d'albero; **tømmerkvas** ostruzione f di tronchi (durante la fluitazione); **tømmerlense** sieccala; **tømmerløser** tirocinio da carpentiere; **tømmermann** carpentiere m; **tømmermenn** i chodet, spranghetta, postumi mpl della sbornia; **tømmermerker** chi è addetto alla marcatura del legname; **tømmermerking** marcatura del legname; **tømmermester** mastro carpentiere; **tømmeropplag** deposito di legname; **tømmerskog** fustata

tømmerstede slitta per il trasporto del legname; **tømmerstabel** pila di tronchi (el di legname); **tømmerstokk** tronco scortecciato (da costruzione); **tømmerstvenn** carpentiere m; **tømmerverk** struttura in legno; **tømmerøks** scure f

tømning (tømning) vuotatura svuotamento, (post) levata

tømre tr v squadrare, fare la struttura in legno, (skip) costruire; fig strutturare, congegnare, intr v eseguire lavori di carpenteria

tønder (knusk) esca

tønne botte f, barile m, bigoncia, (titen) barilotto, botticella, *stå sammenklemt som tild i* ~ stare pigiati come acciughe in un barile; *en ~ land* (Norge, gl) 3.9 decari di terra; *vin fra samme* ~ vino della medesima botte; *pakke i tønner* imbarilare; **tønneband** cerchio di botte; **tønnestav** doga; **tønnevis** a batta

tørk asciugatura; *henge opp til* ~ (tøy) stendere, mettere ad asciugare, mettere a seccare

tørke 1 s seccità secco

tørke 2 v asciugare; seccare, essiccare; ~ av spolverare, passare uno straccio su, (svamp) spugnare, (tav o o l) cancellare; ~ inn (bort) seccare, seccarsi, inandire, prosciugarsi, (visne) seccare, appassire; ~ opp asciugare, pulire; ~ seg asciugarsi, (om munnen) torbirsi la bocca; ~ støv spolverare; ~ tårne asciugarsi le lacrime, asciugare le lacrime (til en a qn)

tørkeloft soffitta per stendere, stenditoio; **tørkemiddel** composto siccativo; essiccante m; **tørkeplass** posto per stendere, stenditoio, essiccatoio

tørkeri seccatoio, essiccatoio, (tøy) stenditoio

tørkeovn forno di essiccazione; **tørkesnor** corda per stendere; **tørkestativ** stenditoio; **tørkestue** seccatoio; **tørking** asciugatura, asciugamento, essiccazione f

tørkle lazzioletto; **foulard** m inv

tørn turno, volta; *en hard* ~ un'impresa dura

tørne, **tørne** *imot* urlare contro, ~ *summen* scontrarsi, ~ *ut* (av koy) alzarsi

tørre asciutto, secco (pl -chi), (vannløs, gold) arido; *være ~ i halsen* avere la gola secca, *der er ikke ~ bak ørene* *ennå* hai la bocca che sa ancora di latte; *det er tørt fure* le strade sono asciutte, *luften er ~* l'aria è secca; *vi fikk hverken vått eller tørt* ci hanno lasciato a bocca asciutta, non ci hanno offerto né da mangiare né da bere; *hu sitt på det tørre* essere al coperto, essersi arrangiato; *være tørt* rispondere seccamente; *tørre klær* abiti asciutti, ~ *vin* vino secco

tørre batteri (element) pila a secco

tørredokk bacina di carenaggio

tørre tr v (tør) asciugare, (planter) essiccare

tørrelement pila a secco; **tørrefisk** stoccafisso

tørre ghiaccio secco; neve f carbonica; **tørrelag**

prosciugato; **tørrelagge** prosciugare, inandire; ~ *en dam* prosciugare uno stagno; **tørrelagging** prosciugamento; **tørremelk** latte m in polvere

tørrense lavare a secco; **tørrete** marciume m secco (delle patate); **tørreskodd** a piedi asciutti, senza bagnarsi i piedi; **tørrespritt** metaldeide f, tavolette fpl di meta; **tørrestoff** sostanza solida

tørrevittig spiritoso con una punta di ironia; **tørrevær** tempo secco; i ~ quando il tempo è secco

tørst 1 adj. assetato; *være ~* avere sete; *jeg blir ~* mi viene sete; **tørst** 2 s. sete f (også fig) (etter di); *ha en sterk ~* avere molta sete; *lide av ~* patire (soffrire) la sete; *slukke (i stille) sin ~* spegnere (appagare, togliersi) la sete

tørste aver sete, essere assetato; ~ *etter hevn* essere assetato di vendetta; **tørt** se: tørt

tøs ragazza, (vilter) monella; (tøyte) squaldrina

tøv sciocchezza, assurdità, ~ *og tull* niente che sciocchezze, se: vrøv; **tøve** se: vrøvle; **tøvekopp** scioccherello, chi parla a vanvera

tøvere disgelo; *det er ~* è tempo di disgelo

tøy stoffa, tessuto, (klær) indumenti mpl, vestiario, (vasketøy) biancheria, bucato, (reise-) bagaglio, effetti mpl personali

tøyblomst fiore m artificiale (el di stoffa); **tøybredde** altezza (di una stoffa)

tøye stendere, estendere, (tøyelig) estensibile, elastico (pl. -ci)

tøyle 1 s. briglia, (tømme) redine f; fig. også freno; *regjeringens tøyer* le redini del governo; *gi hesten tøyer* allentare le briglie al cavallo; *gripe hesten i tøylene* afferrare il cavallo per la briglia; *holde i stramme tøyer* tenere a freno; *gi frie tøyer* dar la briglia sul collo

tøyle 2 v imbrigliare (også fig.); **tøyeløs** sfrenato, sbrigliato, (uregelmessig) sregolato; (utsvevende) dissoluto; **tøyeløshet** sfrenatezza, sbrigatezza

tøyrest scampolo; **tøyrull** pezza (di tessuto)

tøys sciocchezza, stupidaggine f; se: vrøv; **tøys** sragionare, dire sciocchezze, scherzare; **tøyskopp** scioccherello, chi parla a vanvera

tøysko scarpa di stoffa

tøyte squaldrina, donnaccia

tå dito del piede; *fra topp til* ~ da capo a piedi; *gå (stå) høve seg) på* ~ camminare (stare, rizzarsi) in punta di piedi; *trå en på tårne* pestare i calli a qn

tåg (rottevl), fibra di radice; radice f secondaria

tågjenger animale m digitigrado

tåbette marcherina

tåke nebbia, bruma, foschia, nebulosità, (tett) nebbione m; **tåkeaktig** nebuloso (også fig)

tåkebanke banco (pl -chi) di nebbia; **tåkebild** immagine f vaga, ombra; **tåkedis** nebbionina, foschia; **tåkefull** nebbioso, nebuloso

tåkehav mare m di nebbia; **tåkeheim** regione f nebbiosa; **tåkehorn** sirena; **tåkeluft** aria nebbiosa; **tåkelur** sirena; **tåkesignal** mar segnale m (acustico) antinebbia; **tåkeslør** cortina di nebbia

tåket nebbioso, annebbiato, fig oscuro, confuso; *det er ~* c'è nebbia; ~ *vær* tempo nebbioso; ~ *erindring* vago ricordo; ~ *syn* vista annebbata

tål, **gi** ~ aver pazienza; *stå seg til tåls* darsi pace; *mettersi il cuore in pace*

tåle soffrire, supportare; (finne seg i) subire, tollerare; ~ *megal (vin)* reggere bene (il vino); ~ *en fornærmelse* mandar giù (subire) un affronto; *det tåler ingen oppsettelse* cio non ammette indugi; *det tåler vask* è lavabile; *det kan godt ~ å gjemmes* si conserva a lungo; *denne rett tåler ikke å vente* questa pietanza va mangiata subito; *jeg tåler ikke å se*

ham non lo posso vedere (soffrire); non ne sopporto la vista, *jeg tåler ikke en slik oppførsel* non tollero un comportamento simile, *han tåler ikke å ha vinduet oppe* la finestra aperta lo disturba

tåledd falange I di dito del piede

tålelig sopportabile, tollerabile (som kan passere) passabile

tålmod pazienza, **tålmodig** paziente; *være ~* avere pazienza, *adv* også con pazienza, **tålmodighet** pazienza, *ha ~* avere pazienza, *ha ~ med en* essere paziente (indulgent) con qn., *miste tålmodigheten* perdere la pazienza, **tålmodighetsprøve** prova (di gioco) di pazienza

tåpe sciocco (pl. -chi), **tåpelig** sciocco, **tåpelighet** sciocchezza

tår goccio, *drikke i seg en ~ over tørsten* bere un bicchiere di troppo, *ta seg en ~* bersi un goccio

tåre lacrima, lagrima, *store tårer* lucciconi mpl, *tårene strømmer nedover kinnene hans* le lacrime gli inondano il viso, *hun får tårer i øynene* le vengono le lacrime agli occhi, *te så en får tårer i øynene* ride-re fino alle lacrime, *bryte ut i tårer* scoppiare in lacrime, *feile tårer* versare (spargere) lacrime, *gråte sine modige tårer* piangere a calde lacrime, *med tårer i øynene* con le lacrime agli occhi

tårebleendet con la vista offuscata dal pianto, **tåreflod** fiume m di lacrime; (innende øyne) lacrimazione f, **tårefri** senza lacrime, a ciglio asciutto, **tårefull** pieno di lacrime, (person) lacrimoso n lacrime, **tåregang** med condotto lacrimale, **tåregass** gas m lacrimogeno, **tårekanal** condotto lacrimale, **tårekjertel** ghiandola lacrimale, **tårekvalt** soffoca-to dalle lacrime

tåreløs senza lacrime, **tåreperse** piagnucolone m (a), **frignone** m (a), **tårepil** salice m piangente, **tårevett**, -våt bagnato (di molle) di lacrime (pianto)

tårn torre f, (borg-) torrione m, (sjakk-) torre f, (klokke-) campanile m, (vakt-) battifredo, (fite) torretta, *det skjeve ~* la torre pendente

tårnbygning edificio turrito, (tårn) torre f

tårne, ~ *seg opp* accumularsi, accasularsi

tårnfalk gheppio, falchetto, **tårnhøy** alto come una torre, altissimo, **tårnspis** guglia, **tårnstup** tuffo dalla piattaforma, **tårnsval** rondone m, **tårnur** orologio di campanile

tåspiss punta del piede, *på tåspissen* sulla punta del piede, *danse på tåspissene* ballare sulle punte

tåte tettarella, **tåteflaske** poppatoio, biberon m inv.

tåtesmøkk tettarella, (narresmøkk) succhiotto

tått (korde i tau) trefolo

U

U, u U, u m f

uadelig non nobile, plebeo; ~ *stand* classe f di non nobili, plebe f

uadskillelig inseparabile

uaktsom, **uaktsomt** drap omicidio colposo, **uaktsomhet** inavvertenza, disattenzione f, sbadataggine f (a) ~ per disattenzione sbadatamente inavvertitamente, *grov ~* grave negligenza

ualminnelig insolito, straordinario, inusitato, eccezionale

uanset insospettato, imprevisto, (ukjent) ignorato, *uansede muligheter* possibilità impensate (insperate); **uansfektet** incontestato, incontrastato; (upåvirket) impassibile, freddo (av di fronte a)

uangripelig inattaccabile, inoppugnabile; **uangripelighet** inattaccabilità, inoppugnabilità

uannmeldt non annunciato, senza farsi annunciare, all'improvviso, **uannmodet** non richiesto, senza essere stato pregato, **uanselig** poco appariscente, (ringe) umile, **uanselighet** (l'essere poco appariscente, umiltà, **uansett** prep. nonostante, indipendentemente da, senza contare; ~ *dei* senza tener conto di questo; ~ *hudfarge* senza discriminazione di colore di pelle; ~ *denne lovparagraf* nonostante quest'articolo del codice; ~ *lengde* indipendentemente dalla lunghezza, *uansett hva som skjer* qualunque cosa accada

uanstendig indecente, indecoroso; (upassende) sconveniente, disdicevole; (utuktig) sconcio; **uanstendighet** indigenza, sconvenienza, **uanstendigheter** (grovheter) turpiloquio, parole (pl) sconce, frasi (pl) scurrili

uansvarlig irresponsabile, **uansvarlighet** irresponsabilità, **uanslagelig** inaccettabile, inammussibile, jur immovebile

uansiel intatto, inviolato, indisturbato

uauvendelig inapplicabile (på a), se ubrukelig

uappetittlig poco appetitoso, (vemmelig) disgustoso, schifoso, **uappetittlighet** schifezza

uartikulert inarticolato, **uassurert** non assicurato

uatskillelig inseparabile (fra da)

uavbrutt ininterrotto; (vedvarende) continuo, continuato; (uopphør ig) incessante

uavgjort non deciso, ~ *forhøllkamp* partita pari, ~ *spill* patita, ~ *spørsmål* questione f in sospeso

uavhengig inalienabile *dei d være* ~ inalienabilità

uavhengig indipendente (av da), **uavhengighet** indipendenza, **uavhengighet** di (dell) indipendenza

uavhentet non ritirato; **uakortet** non abbreviato, senza omissione, integrale, *adv* per esteso

uavlast che non è chiuso a chiave

uavrettelig inamovibile, **uavrettelighet** inamovibilità, **uavvendelig** ineluttabile, inevitabile, **uavvendelighet** ineluttabilità

ubalanstert squilibrato

ubarbert non rasato, con la barba lunga

ubarmhjertig spietato, impietoso, inclemente; *adv* også senza pietà, senza misericordia, **ubarmhjertighet** spietatezza, inclemente, crudeltà

ubebodd disabitato, **ubeboelig** inabitabile

obebygd senza case (edifici); (torn) non fabbricato, (ode) deserto

ubeferdet non frequentato, deserto

ubefestet non fortificato, (usikker uøvd) instabile, inesperto; ~ *by* città aperta

ubeføyet non autorizzato, ingiustificato; jur incompetente; **ubegavet** privo di talento, privo d'ingegno; di scarsa intelligenza, **ubegravd** insepolto, **ubegrenset** illimitato, senza limiti

ubegripelig inconcepibile, incomprensibile, *det er meg ~* non mi si raccapezzo, **ubegripelighet** incomprensibilità, **ubegrundet** immotivato, infondato; ~ *frykt* timore m immotivato

ubehag disagio, malessere m; fastidio, *følelse av ~*

senso di disagio; *sjelelig* ~ malessere spirituale, turbamento; *ubehagelig* sgradevole, spiacevole, increscioso, (*ergerlig*) fastidioso, *en ~ historie* una faccenda incresciosa, *ville det være ~ for Dem?* Le darebbe fastidio?, *det er noe ~ ved ham* c'è in lui qualcosa che non mi piace; *det er ~ for meg å måtte reise* mi rincresce dover partire

ubehagelighet contrarietà, fastidio, noia, (ulempe) inconveniente m; *livets ubehageligheter* le contrarietà della vita, *utsette seg for ubehageligheter* andare incontro a dei fastidi

ubehøftet, ~ *eiendom* proprietà non gravata (da ipoteca); *ubehendig* maldestro, goffo

ubehersket incontrollato, smodato, che non sa padroneggiarsi; *adv* også senza ritegno

ubehjelpelig, *ubehjelpsom* impacciato, goffo, maldestro.

ubehøvet grossolano, rozzo, sgarbato. ~ *for* maleducato, *zotisme* m; *ubehøvet* maleducazione f, malcreanza

ubekjent ignoto, *likning med en* ~ equazione con un'incognita, *være ~ med* ignorare

ubekreftet non confermato; ~ *rembur* apertura di credito non confermata

ubekvem scomodo, incomodo, disagiata, *sitte ubekvent* stare scomodo (sulla sedia), *ligge ubekvent* *til* stare in una zona troppo disagiata *ubekvemhet* scomodità, scomodo, disagio

ubekymret spensierato, senza pensieri (el preoccupazioni), *var De hure ~* non si preoccupi (for dei di ciò), *ubekymret* spensieratezza

ubeleilig inopportuno, importuno, intempestivo, (fortrødelig) *adv* også male a proposito; *det kommer ~* questa non ci voleva' *ubeleilighet* inopportunità

ubelest illetterato, che non legge affatto

ubemannet senza equipaggio

ubemerket inosservato, inavvertito, (ukjent) oscuro, *adv* også senza attirare l'attenzione, *gd ~ hen* passare inosservato

ubemidlet privo di mezzi, nullatenente

ubendig irrefrenabile, indomabile, sfrenato, *ubendighet* sfrenatezza, carattere m indomabile

ubenevnt innominato; ~ *tall* numero astratto

ubenyttet inutilizzato; (kapital) inoperoso

uberegnelig incalcolabile *han er ~* ha un carattere (estroso e) imprevedibile; *uberegnelighet* l'essere incalcolabile, (l) essere imprevedibile

uberettighet non autorizzato, abusivo, (ugrunnet) infondato, ingiustificato, *jur* incompetente

uberørt intatto, inviolato, (kvinne) ilibata

ubesatt libero, non occupato, (embete) vacante

ubeseiret invitto, non vinto

ubesindig sconsiderato, irriflessivo, (hømfusende) avventato, dissennato, (lettsindig) sventato, *adv* også senza riflettere, *ubesindighet* irriflessione f, dissennatezza, leggerezza, (dumhet) stoltezza

ubeskudiget (hol) intatto, (uskadd) indenne, illeso

ubeskjeden immodesto; (påtrengende) indiscreto, (fordringsfull) arrogante, *jeg er så ~ å be Dem om en tjeneste* ho l'ardire di chiederLe un favore, *ubeskjedenhet* immodestia, improntitudine f

ubeskjeftiget senza occupazione, inoperoso

ubeskrevet non scritto, (ikke skildret) non descritto; ~ *blad* foglio bianco, (person) tabula rasa, *ubeskrevet* indescrivibile, (usigelig) indicibile, innarrabile

ubeskyltet senza protezione, indifeso; *ubeskåret* intatto; (uavkortet) integrale, (bøk) intonso

ubesluttet irresoluto, indeciso, *ubesluttet* m irrisolutezza indecisione f

ubesmittet incontaminato, puro, (jomfruelig) ilibato, (ren) immacolato

ubefiist mostro

ubesteget, ~ *fielltopp* cima inviolata, montagna mai scalata

ubestemmelig indeterminabile, indefinibile, imprecisabile, (uklar) vago (pl. -gh), confuso; *av ~ alder* di età imprecisata, *dette ubestemmelige som hevirket at . .* questi incerti che fanno sì che . . .

ubestemt indeterminato (også mat); indefinito (også gram.); (svevende) vago (pl. -gh), (rødvill) perplesso; ~ *artikkel* articolo indeterminativo, *på det ubestemte* indefinitamente, *på ~ tid* a tempo indeterminato, *ubestemt* m indeterminazione, incertezza

ubestikkelig incorruttibile, integerrimo, *ubestikkelighet* incorruttibilità

ubestridelig incontestabile, innegabile, *ubestridt* incontestato, indiscusso

ubesvart senza risposta, *ubesvarte brev* corrispondenza incavata, ~ *kjærlighet* amore m non corrisposto

ubesværet (e) disinvolto, *gd lett og ~* camminare con passo leggero e elastico

ubesørgel (ulevert) non consegnato

ubetalig impagabile (også fig.), *til en ~ pris* a prezzo incalcolabile, *det er ~* non ha prezzo, *ubetalt* non pagato, ~ *regning* conto in sospeso, ~ *frakt* spese di trasporto a debito

ubetenksom inconsiderato, irriflessivo, *ubetenksomhet* inconsideratezza, irriflessione f; *ubetenksomt* *adv* også senza riflettere, inconsultamente

ubetimelig intempestivo, inopportuno, fuori luogo

ubetinget incondizionato, assoluto; *adv* også senz'altro, ~ *fridighet* ubbidienza assoluta (el senza riserve), *et års fengsel* ~ un anno di prigione senza la condizionale

ubetont atono, *ubetrådt* vergine

ubetvingelig incoercibile, (uoverstigelig) insormontabile, *ubetvingelighet* incoercibilità

ubetydelig insignificante, trascurabile; (liten) esiguo, minimo, (intetsigende) futile, inconsistente; *adv* også in modo insignificante, pochissimo; ~ *meneske* persona da poco, ~ *tjeneste* favore minimo; ~ *feil* errore irrilevante; *ubetydelighet* irrilevanza, cosa di nessuna importanza,inezia

ubevandret inesperto (el poco pratico) (f di) estraneo (a)

ubevegelig immobile; (følelsesløs) insensibile, *ubevegelighet* immobilità, insensibilità

ubeviselig che non si può provare; ind mostrabile

ubevisst inconscio, incosciente, inconsapevole (om di), (uvilkårlig) involontario, istintivo

ubevist non comprovato, indimostrato; ~ *påstand* postulato

ubevoktet incustodito, non sorvegliato, ~ *avsluttet* attimo di disattenzione

ubevæpnet disarmato, inerme, senz'armi

ubillig iniquo, ingiusto, non equo (mot con, nei confronti di), *ubillighet* iniquità, ingiustizia

ublandet non mischiato (el miscelato), (ren) puro, genuino; (vin) schietto, non tagliato, (ekte) inalterato, (fig) sincero; ~ *glæde* felicità schietta.

uble(i)et greggio, non imbiancato

ublid brusco (pl. -chi), duro, aspro

ublodig incruento, senza spargimento di sangue

ubim (pris) esorbitante, folle; (krav) spropositato, esagerato, sfrontato, *ubimhet* esagerazione f, enormità

ublyg impudico (pl. -ci), inverecondo.

ubonet non lucidato, che è senza cera.
 ubotelig irreparabile, irrimediabile ubotferdig im-
 pentente
 ubrennbar incombustibile, ubrent, ~ kaffe caffè
 non tostato (el non torrefatto)
 ubrukbar inutilizzabile, inservibile; ubrukbarhet
 inutilità ubrukt non usato, nuovo
 ubrukt non spezzato, (sammenhengende) in un sol
 pezzo, (brav) non dissuggelato
 ubrytelig inviolabile; (taushet) assoluto
 ubuden non invitato, indesiderato; ~ gæst intruso
 ubunden non legato, privo di vincoli sciolto, (fri) li-
 bero, indipendente, ~ stil prosa
 ubygd inabitato, ~ s. regione l inabitata
 ubønnhørlig inesorabile, inflessibile; det å være ~
 inesorabilità
 ubøvelig inflessibile gram ~~uværlig~~ ubøvelighet
 inflessibilità
 ubåt sottomarino, sommergibile m ubåtfelle dispo-
 sitivo antisommergibile
 udadlig irrepreensibile, senza macchia
 udannet maleducato, screanzato; (uten kunnska-
 per) incolto, privo d'istruzione; udannethet male-
 ducazione f, mancanza d'educazione (plumphet;
 rozzeria)
 udatert senza data, non datato
 udekket scoperto, (ubetalt også) non pagato; ~
 fordring credito in sofferenza, de udekkede utgifter
 lo scoperto
 udelaktig non partece (a l di), udekelig indivisibile,
 udekelighet indivisibilità
 udelikat poco invitante, disgustoso; (ufin) indelica-
 to
 udelst indiviso; (én) uno, (hel) integro, intero
 udemokratisk antidemocratico (pl -ci); ~~udiploma-~~
 tisk poco diplomatico (pl -ci); senza tatto, ~~udis-~~
 plinert indisciplinato; udramatisk non drammatico
 (pl -ci); ~~udrikelig~~ imbevibile (vann) non pota-
 bile
 udryg (udrøy) non durevole, che dura poco, d. poca
 durata; udryghet (udrøyhet) ~~mancanza di consisten-~~
 za (s. consistenza)
 udugelig netto incapace (ad), udugelighet ~~netto~~
 incapace
 udyktig incapace, incompetente; (utilstrekkelig)
 inadeguato, (udugelig) inetto, ~ til tjeneste inabi-
 le al servizio militare, udyktighet incapacità, in-
 competenza, imperizia, inabilità
 udyr animale m nocivo, mostro (også fig.)
 udyrbar, udyrkelig non coltivabile udyrket incol-
 to
 udødelig immortale gjøre ~ immortalare udødelig-
 het immortalità
 uduppt non battezzato
 udåd misfatto, scelleratezza
 uedel poco nobile ignobile (metall) comune ~~u-~~
 metall imitazione f; uedelmodig ingeneroso, uedel-
 modighet ingenerosità
 ueffen dispari, ikke ~ niente male, mica male
 uefterrettelig se uetterrettelig
 uegennyttig disinteresse m, altruismo; uegennyttig
 disinteressato, altruista, uegennyttighet disinter-
 esse m
 uegentlig improprio, (billedlig) figurato
 uegnet inadatto (til a)
 uekte falso (ettergjort) contraffatto, imitato, (far-
 ge) alterabile, (tekst) spurto, apocrifo, (barn) ille-
 gitimo, naturale, ~ bråk frazione impropria ~
 diaman di amante falso, ~ smykker bigiotteria
 uekthet falsità, non autenticità

uelastisk non elastico (pl -ci) (stiv) rigido, (umyk)
 non cedevole, fig rigido
 uelskverdig scortese, sgarbato, uelskverdighet scor-
 testa
 uendelig infinito, (endeless) interminabile (kjem-
 pestor) immenso, i det uendelige all'infinito, ~
 mange mennesker un infinita di gente; ~ liten in-
 finitesimale, regning med ~ små størrelser calcolo
 infinitesimale; uendelighet infinita, immensità, t. d.
 filos. infinito, som går mot uendeligheten che tende
 all'infinito
 uenig che non è d'accordo; dissenziente, discorde
 bli uenige dissentire (om su), (uvenner) mettersi in
 urto, være ~ med seg selv essere in disaccordo con
 se stesso, (nole) tentennare
 uenighet disaccordo, discordia (skille) disunione f
 (meningsforskjell) dissenso, (trette) litigio
 uens differente, dissimile (umake) spaiato, se også
 uenig, uensartet eterogeno, di natura (el qualità)
 diversa, uensarterhet eterogenità, diversità
 uer zool sebasto
 uerfaren inesperto, senza esperienza, novellino
 principiante uerfarent øie occhio inesperto, uerfa-
 renhet inesperienza
 uerholdelig non ottenibile, che non si può procura-
 re, ~ fordring credito inesigibile
 uerstattelig insostituibile, (dødsfald) irreparabile
 ingen er ~ nessuno è indispensabile (insostituibi-
 le), det uerstattelige tap vi har lidt ved herr X's bort-
 gang la perdita irreparabile che abbiamo subito
 causa la dipartita del sig. X
 uetterrettelig che non dà affidamento, inattendibile
 negigente, trascurato, uetterrettelighet inattendi-
 bilità, negligenza, trascuratezza
 uflagert non specializzato
 ufarbar impraticabile, mar non navigabile; det å
 være ~ impraticabilità mar innavigabilità
 ufarget non tinto, greggio o. (fargelos) incolore, fig
 oggettivo, imparziale
 ufarlig ~~non pericoloso~~ sicuro, che non presenta pe-
 ricoli, (godartet) benigno; (uskaradelig) innocuo
 (person også) inoffensivo
 ufattelig inconcepibile, inimmaginabile, incom-
 prensibile; det er nieg ~ non ci capisco nulla, ufat-
 telighet inconcepibilità enigma m mistero
 ufeilbar infallibile, ufeilbarhet infallibilità
 ufeilbarlig infallibile, immancabile
 uferdig incompiuto, non finito, imperfetto, (indu-
 strivare) greggio, non elaborato
 uff uff, auf, ulfa, oh ho
 ufin indelicato poco fine (upassende) sconvenien-
 te, (uhederlig) disonesto, ~ konkurranse concor-
 renza sleale, ufinhet indelicatezza, mancanza di fi-
 nezza
 uflaks scalogna, iella, ha ~ essere scalognato
 uflodd disordinato, (ustelt) trasandato, sciatto; ~
 skjegg barba incolta
 ufolkelig impopolare
 uforanderlig invariabile (også gram.) immutabile,
 inalterabile, (stadig) costante uforanderlighet in-
 variabilità immutabilità, inalterabilità
 uforandret invariato, immutato, inalterato, kur-
 sene er ~ il listino è invariato, i cambi sono in-
 variati
 uforarbeidet greggio, non elaborato (el lavorato)
 uforbederlig ~~non recabile~~ uforbederlighet incor-
 reggibilità
 uforbeholden senza riserve, incondizionato, schiet-
 to, sincero, ~ ros lode incondizionata, elogio sin-
 ceto, ~ innommetse piena confessione

uforberedt imprevisto, improvvisato, estemporaneo
 uforbindende non impegnativo, senza impegno, ~ *forhandlinger* trattative preliminari senza impegno
 uforbrennelig incombustibile, uforbrennelighet incombustibilità, uforbrent non combusto
 ufordelaktig sfavorevole, svantaggioso, *det ufordelaktige ved* lo svantaggio di, *være ~ for* pregiudicare, danneggiare, compromettere; ufordelaktighet svantaggio
 ufordervelig incorruttibile, inalterabile; *det å være ~* incorruttibilità, ufordervet incorrotto, (uskyl-dig) puro, innocente; ufordervethet essere incorrotto, (persons) purezza, innocenza
 ufordrægelig insopportabile, intollerabile; ufordrægelighet insupportabilità
 ufordøyelig indigesto, indigeribile, ufordøyelighet indigeribilità
 uforenelig incompatibile inconciliabile uforenelighet incompatibilità, inconciliabilità
 uforet sfoderato, privo di fodera
 uforfalsket non falsificato, genuino, (vin) non sofisticato (el adulterato), (tekst) autentico; lig schietto, genuino, (ren) puro, uforfalskethet genuinità, autenticità, schiettezza, purezza
 uforferdethet intrepidezza, ardire m
 uforgjengelig impenturo, indistruttibile; uforgjengelighet indistruttibilità
 uforglemmelig indimenticabile; uforglemmelighet essere indimenticabile
 uforholdsmæssig sproporzionato uforholdsmæssighet (misforhold) sproporzione f
 uforklarlig inesplicabile inespigabile, uforklarlighet inesplicabilità, uforklart inesplicato
 uforknytt spavaldo, impavido
 uforkortet non abbreviato, integrale; ~ *brøk* frazione non semplificata (el non ridotta nei minimi termini), ~ *utgave* edizione integrale
 uforlignelig incomparabile, impareggiabile, (ene stående) unico (pl + -er); (uten like) senza pari, uforlignelighet incomparabilità, unicità
 uforliket non reconciliato, inconciliato
 uforlovet non fidanzato
 uformelig informe, (vanskap) deforme, uformelighet informità, deformità
 uformell jur fuori norma, irregolare, uformelt møte riunione informale, uformelle opplysninger notizie ufficiose, uformelt adv al di fuori della norma, (uoffisielt) ufficiosamente, in via ufficiosa, (ukonvensjonelt) in modo informale, senza cerimonie, fuori protocollo
 uforminskert non diminuito, non minore; (hel) intatto, integro, ~ *iver* zelo indefesso
 uformodet impensato, (uventet) inatteso
 uformuende nullatenente
 uformuft irragionevolezza, insensatezza, uformuftig irragionevole, irrazionale, (uklok) insensato, uformuftighet irragionevolezza, irrazionalità, mancanza di raziocinio
 uforpliktende non impegnativo, senza impegno
 ufarretet incompiuto, *med ~ sak* senza risultato, *gå bort med ~ sak* andarsene con le pive nel sacco
 uforseglet non sigillato
 uforsiktig imprudente, incauto; uforsiktighet imprudenza
 uforskammet insolente, impudente, impertinente, sfacciato, *en ~ person* un (un') insolente, ~ *logen* menzogna spudorata, ~ *logner* bugiardo sfacciato

uforskammethet insolenza, impudenza, impertinenza
 uforskyldt immentato, (ufrivillig) involontario, adv også senza colpa
 uforsonlig implacabile, irreconciliabile, (umedgjørlig) intransigente; uforsonlighet implacabilità, intransigenza
 uforstand insensatezza, stoltezza, mancanza di raziocinio, uforstandig insensato, stolto, privo di raziocinio, (uklok) imprudente, uforstandighet (ubetenksomhet) imprudenza, se uforstand
 uforstilt senza artificio, sincero
 uforstyrrelig imperturbabile, (i sinnet også) impassibile; (uforanderlig) inalterabile; uforstyrret indisturbato, imperturbato, (uavbrutt) ininterrotto, *forbli ~* restare impassibile; *gå være ~* essere lasciato in pace
 uforståelig incomprensibile, inintelligibile; *det er meg ~* lo trovo astruso; *det å være ~* incomprensibilità, uforstående che non capisce (comprende), *itust* fam duro d'comprendonio
 uforstått incompreso, non capito
 uforvarlig ingiustificabile, (uunnskyldelig) imperdonabile ~~unexcusable~~ uforvarlighet imperdonabilità
 uforsekt intonato
 uforserget senza mezzi di sussistenza
 uforståelig che non è saponificabile
 ufortjent immentato
 ufortollet non sdoganato
 ufortroden infaticabile, indefesso, assiduo; ufortrodenhet assiduità, pertinacia
 uforutselig imprevedibile, uforutsatt imprevisto, adv inaspettatamente, alla sprovvista
 uforvansket inalterato
 uforvarende (plutseng) improvviso, (uventet) inaspettato, inopinato, imprevisto; *gjøre noe ~* (av vanvare) fare qc inavvertitamente (el senza volere); *komme ~ over en* cogliere un alla sprovvista
 ufrankommelig impraticabile, (spørret) bloccato
 ufrankert non affrancato, senza francobollo; ~ *sending* spedizione con porto a carico del destinatario, adv senza affrancatura
 ufravendt, ~ *oppmerksomhet* attenzione costante, ~ *blikk* sguardo fisso, *betrukte noe med ~ blikk* non distogliere lo sguardo da qc
 ufravikelig inderogabile, (vilje, beslutning) fermo, incrollabile, (ukrenkelig) inviolabile, *en ~ betingelse* una condizione sine qua non, *en ~ plikt* un dovere inderogabile ~ *regel* norma inviolabile
 ufred (i landet) tumulti mpl, (spid) discordia, (uenighet) disaccordo, *leve i ~ med hverandre* vivere in discordia (disaccordo); *stifte ~* mettere male, seminare zizzania, ufredelig bellicoso, (uro-lig) irrequieto, (trettekjær) litigioso
 ufredstid tempo di guerra, periodo di disordini
 ufri non libero, (ikke frigitt) non affrancato, *en ~* uno schiavo, *ufrihet* schiavitù f, servitù f
 ufrivillig involontario
 ufruktbar infecundo, sterile, ufruktbarhet infecundità, infertilità, sterilità
 ufs dirupo
 ufullbyrdet incompiuto; (ekteskap) non consumato
 ufullbæren, -bæret prematuro, ufullendt incompiuto, inadempito, ufullkommen imperfetto, (mangelfull) difettoso, ufullkommenhet imperfezione f
 ufullstendig incompleto, (mangelfull) difettoso, gram difettivo, *et ~ utfylt dokument* un document-

to incompleto, ~ *adresse* indirizzo incompleto
ufullstendighet incompletezza, incompiutezza
gram. essere d'fettivo
ufundert infondato
ufyselig disgustoso, (motbydelig) repellente
ufødt non nato, che deve ancora nascere
ufølsom (kald) insensibile (*for a*); (likegyldig) indif-
ferente, (følelsesløs) impassibile, (døv) sordo,
(hård) duro; (ubarmhertig) spietato, (grusom)
crudele, **ufølsomhet** insensibilità, impassibilità, du-
rezza, spietatezza, ~ *for smerte* insensibilità al
dolore
ufør invalido, (lam) paralitico (pl. -ci), paraplegico
(pl. -ci)
uføre impraticabilità (*på veiene* delle strade); *komme
uttet* ~ cadere in un ginepraio, mettersi nei pastic-
ci, **uføret** invalidità, paraplegia
ugagn (skade) danno, *gjøre* ~ fare dei malanni
ugagnskråket discolo, piccolo vandalo
ugalant poco galante, scortese, viliano
ugangbar fuori corso, non valido
ugarvet non conciato, greggio
ugidelig poltrone, infingardo, (slapp) fiacco (pl.
-chi), **ugidelighet** poltroneria, infingardaggine f;
fiacchezza
ugift non sposato (mann) celibe scapolo (kv) nne)
nubile
ugjendrivelig irrefutabile, **ugjenkallelig** irrevocabile,
~ *tapt* irrimediabilmente perso, **ugjenkallelige ret-
tigheter** diritti imprescrittibili
ugjenkjennelig irrecognoscibile
ugjennomførlig inattuabile, insiguitibile
ugjennomskiktig non trasparente, opaco (pl. -chi),
ugjennomskiktighet opacità
ugjennomtrengelig impenetrabile, (for væsker) im-
permeabile (*for a*) ~ *mørke* f. le tenebre **ugjen-
nomtrengelighet** impenetrabilità, impermeabilità
ugjerne malvolenza, contriv. gl. a
ugjerning misfatto, delitto, scelleratezza, **ugjer-
ningsmann** malfattore m
ugjestfri inospitale, **ugjestfrihet** inospitalità
ugjestmild, **ugjestmildt klima** clima inclemente,
ugjestmildt sted luogo inospitale
ugjort non fatto, che non è stato fatto, *la noe / være*
~ trascurare di fare qc; *meget er fremdeles* ~ c'è
ancora molto da fare, *det kan vi ikke gjøre* ~ ciò
che è fatto non può essere disfatto
ugjæret non fermentato
ugjærlig inattuabile, irrealizzabile, impossibile a farsi
ugle civetta, (horn-) gufo; *det er ugler i mosen* gatta
ci cova, **uglebilde** persona racchia, orrore m. **ugle-
reir** nido di civetta, **uglese** guardare di malocchio;
være uglesett essere malvisto, **ugleskrik** grido (el
ululo) di civetta
uglittet (papir) non patinato; (skinn) non lucidato
ugrammatikalsk, **ugrammatisk** non conforme alla
grammatica, sgrammaticato
ugras erbaccia
ugrei (innviklet) complicato, (uforståelig) astruso,
(besværlig) arduo, *han er* ~ ha un carattere diffi-
cile, è intrattabile, **ugreid** (hår) spettinato, (pju-
ket) scarmigliato, (garn) arruffato
ugreie 1 v (rote til) arruffare, scompigliare
ugreie 2 s comp. *car* one f scompiglio m. *mot* g. o
komme i ~ arruffarsi, ingarbugliarsi
ugrunnet immotivato, infondato, ingiustificato,
adv. også senza motivo (ragione), ~ *frykt* timore
immotivato, *uten* ~ *upphold* senza ritardo ingusti-
ficato
ugudelig empio, irreligioso; (umåteleg) eccessivo,

ugodelighet empietà, irreligione f
 ugunst sfavore m, disfavore m; (unåde) disgrazia
 ugunstig sfavorevole, (ufordelaktig) svantaggioso.
 (vind også) contrario (for a)
 ugyldig non valde nullo ut inde ex nullo merk
 di nessun valore. (mynt) senza valore, fuori corso.
 (billett o l.) scaduto, ~ *donasjon* lasciato inno er-
 klære for (gjøre) ~ invalidare, annullare ugyldig-
 het invalidità nullità
 uharmonisk disarmonico (pl -er), discordante
 (faskjennelse mas sto d i uakt i m o p -e)
 ubederlig disonesto, (vanærende) disonorevole in-
 degno, ubederlighet disonestia
 uhelbredelig inguaribile, incurabile, insanabile
 (uopprettet og også) irremediabile, uhelbredelighet
 incurabilità
 uheldig sfortunato, sventurato, disgraziato, scalo-
 gnato, ~ *ekteskap* matrimonio disgraziato, ~ *inn-
 trykk* cattiva impressione ~ *opportune* imoportu-
 namente maldestro, *parvike* ~ avere una cattiva in-
 fluenza su; ~ *side* svantaggio, inconveniente *hu
 sine uheldige sider* presentare degli inconvenienti,
 ~ *start* inizio sfortunato, *spori* partenza lenta, ~
uttrykk frase fuori luogo, espressione infelice, ~
utvikling brutta piega, ~ *valg* scelta malaugurata,
 ~ *jire* aspetto ingrato (el) sgradevole, *komme i et
 ~ øveblikk* arrivare in un brutto momento, giun-
 gere inopportuno; *rære* ~ essere sfortunato essere
 nato sotto una cattiva stella, F avere iella, *det var
 da også* ~ e (era) una vera disdetta
 uheldigvis sfortunatamente, disgraziatamente, per
 disgrazia, per mala sorte
 uheil disgrazia, incidente m, disavventura, sventura,
 (strøk i regningen) contrattempo; (feil) errore m
 (stadig) sfortuna, mala sorte, scalogna, F iella,
 (motorstopp) guasto (al motore), *hu* ~ *med seg-
 stilt* ~ essere sfortunato (scalognato): F avere iel-
 la, *til alt* ~ sfortunatamente, per mia (tua, sua
 ecc.) sfortuna, *pd grunn av et* ~ *ved fabrikk* in
 seguito ad un incidente in fabbrica
 uhelbringende che porta sfortuna, malaugurato,
 ubeisvanger nefas ~ *il duse* sinistro, uheldbryn-
 nende di malaugurio, di cattivo auspicio, (forutoli-
 gende) inquietante, minaccioso
 uhensiktsmessig inadatto, poco confacente (conve-
 niente, appropriato), inadeguato, uhensiktsmes-
 sighet inopportunità, inutilità
 uherdet (metall) non temprato, ubevet non riscosso
 ubevnet invendicato, adv senza vendetta
 uhildet non prevenuto, imparziale, obiettivo; *rære*
 ~ (person) essere senza preconcetti *domme* ~
 giudicare imparzialmente (el) senza pregiudizi di
 parte)
 uhindret libero, non ostacolato: adv også senza
 impedimenti
 uhistorisk non storico, non autentico (pl -er)
 uhyemiet infondato, privo di fondamento; illegale,
 illecito, uholdbar poco solido, di poca durata (på-
 stand) insostenibile, mil indifendibile, uholdbar-
 het mancanza di solidità, insostenibilità
 uhyggelig smisurato
 umisk (motbydelig) immundo, repellente (ge-
 men) basso, brutto, sgnobile, umiskhet porche-
 ria, sudiciume m
 uhygge mancanza di intimità (el di calore), (følelse
 av ~) angoscia, inquietudine f uhyggelig poco con-
 fortevole, poco accogliente; (fæl) sinistro,
 pauroso, (foruroligende) inquietante; *det uhyggeli-
 ge i vår stilling* il brutto della nostra situazione *fals
 seg* ~ *til mote* sentirsi a disagio, provare angoscia

ubyggenisk antigienico (pl. -ci), poco igienico
 uhyre 1 adj enorme, immenso, en ~ *mengde mennesker* una folla immensa, *ljene ~ mange penger* guadagnare un'enorme quantità di denaro, ~ *vanskelig* estremamente difficile
 uhyre 2 s. mostro, *uhyrlig* mostruoso, spropositato
 uhøflig scortese, sgarbato, maleducato, (grov) villano, *det ville være ~ av meg* sarebbe scortese da parte mia, *uhøflighet* scortesia, maleducazione f, sgarbatezza, villania
 uherlig impercettibile (all'orecchio), *uherlig* (enestående) inaudito, senza precedenti, (pris) esorbitante, adv (uhyre) estremamente, *domme en ~* giudicare qn senza averlo sentito
 uhøvelig inopportuno, fuori luogo
 uhøvisk scortese, (upassende) sconveniente, (gemen) indecente, *uhøviskhet* scortesia, sconvenienza, indecenza
 uhøvelig non piattato, grezzo, ruvido, rozzo
 uhåndgripelig nasferrabile, impalpabile
 uhåndterlig poco maneggevole, scomodo
 uimotsagt incontestato, non contraddetto, *uimotsagelig* incontestabile, che non si può contraddire
 uimotståelig irresistibile, *uimotståelighet* irresistibilità, forza irresistibile
 uimottagelig insensibile, refrattario (også med), *uimottagelighet* insensibilità, refrattarietà
 uinnbundet non allegato
 uinnfridd (væksel) non onorato (el pagato), (løfte) non mantenuto, inadempito
 uinnbegnet non recitato
 uinnløselig irredimibile, non riscattabile, *uinnløselighet* irredimibilità, *uinnløst* (pant) non vincolato, non disimpegnato, (væksel) in sofferenza
 uinnpakket non imballato, sciolto
 uinnsekket illimitato, (enerådig) assoluto, ~ *hersker* sovrano assoluto, autocrate, ~ *makt* potere illimitato, potenza assoluta, ~ *myndighet* pieni poteri, *betale ~* comandare in modo incontrastato, comandare da padrone assoluto
 uinntagelig imprendibile, inespugnabile, *uinntagelighet* inespugnabilità
 uinnvidd rel non consacrato, (utenforstående) non iniziato, profano
 uinteressant non interessante, senza interesse, *uinteressert* disinteressato (i a)
 ujevne disuguale, ineguale, discontinuo, (terreng) accidentato, (vei) diseguale, dissestato, *ujevnhet* ineguaglianza, (vei) scabrosità, *ujevnhet i terrenget* asperità del terreno
 ujordet elektr senza presa di terra
 ukallet non chiamato, non invitato, da intruso, *kunne ~* venire di testa propria (el di propria iniziativa)
 ukampdyktig se *kampudyktig*
 uke settimana *den stille ~* la settimana santa, *i denne ~* ~ (in) questa settimana, *i forrige (neste) ~* la settimana scorsa (prossima), *i løpet av en uke* nel corso di una settimana, entro otto giorni, *ha ~* (tjeneste) esser di turno, F (menstruasjon) avere le regole
 ukearbeid (betalt pr uke) lavoro a settimana, *ukeblad* settimanale m; *ukedag* giorno della settimana, (hverdag) giorno feriale, *ukeleie* settimana
 ukentlig settimanale adv også ogni settimana alla settimana
 ukepenger settimana, (lønnepengene) mancia settimanale, *ukerevy* cinegiornale m (settimanale); *ukeskrift* rivista settimanale, periodico (pl. -ci) setti-

manale, ebdomadario, *uketjeneste* servizio di settimana, *ha ~* essere di settimana, *ukevis* alla (el per) settimana, i ~ per settimane
 ukjemmet, ukjent spettinato, mal pettinato
 ukjentelig irrecognoscibile, *gjøre ~* rendere irrecognoscibile, (skrift, stemme) contraffare
 ukjent sconosciuto, ignoto, (uberømt også) oscuro, (uten å være kjent) incognito, *jeg er ~ her* non conosco questo posto, *av ~ opprinnelse* di provenienza ignota, *den ukjente soldat* il milite ignoto, ~ *utvarelse* mat incognita
 ukjer sgradito, spiacevole
 ukjertelig poco affettuoso; adv senza affetto, *ukjertelighet* mancanza d'affetto, disaffezione f
 uklanderlig irreprensibile, impeccabile
 uklar non chiaro, poco chiaro; (væske) torbido, (disig) nebuloso (også fig), caliginoso, (utydelig) indistinto; (uforståelig) oscuro, poco chiaro; (forvirret) confuso, mar (tau) impigliato
 uklart non vincolato in dogma
 uklartelighet mancanza di chiarezza, torbidezza, nebulosità, oscurità confusione f; se *uklar*
 uklasifisert non classificato, ~ *skip* nave non registrata
 ukledelig che sta male, che non si addice, *ukledelighet* stare male, essere sgraziato
 uklippet non tagliato, (sau) non tosato
 ukløke poco saggio, imprudente, malaccorto, *det er ukløkt av deg* è incauto (el avventato) da parte tua, ~ *handling* imprudenza, *ukløkskap* imprudenza, avventatezza, stoltezza
 ukollegial sleale (nei confronti di un collega)
 ukomplett incompleto
 ukontrollerbar incontrollabile, non verificabile, *ukontrollerbarhet* incontrollabilità, *ukontrollert* incontrollato, non controllato, non verificato
 ukorrekt scorretto, ~ *handling* scorrettezza, incorrettezza
 ukrenkelig inviolabile; *ukrenkelighet* inviolabilità, *stortingsmenn* ~ l'immunità parlamentare
 ukrevd non preteso, inesatto, non reclamato
 ukrigersk imbelli, non bellicoso, pacifico (pl. -ci)
 ukristelig poco cristiano, anticristiano, indegno d'un cristiano, *ukristelighet* comportamento poco cristiano (el indegno di un cristiano)
 ukritisk acritico (pl. -ci), privo di senso critico, adv senza criticare
 ukrutt erbaccia, gramigna, malerba, ~ *forgår ikke så fort* la malerba non muore mai
 ukøelig indomabile
 ukultivert senza cultura, incolto, (usivilisert) incivile, barbaro; (vilt) selvaggio, (upolert) rozzo; *ukultur* mancanza di cultura
 ukunstet senza artifici, privo di affettazione; (naturlig) spontaneo, schietto; *ukunstelighet* assenza di artificio, naturalezza
 ukunstnerisk non artistico (pl. -ci); senz'arte
 ukurant invendibile, di poco smercio, di scarsa vendita, fuori moda, ~ *vare* fondo di magazzino (rest) rimanenza
 ukvemsord ingiurie fpl insulti mpl, villanie fp
 ukvinnelig poco femminile, che non si addice a una donna, *ukvinnelighet* mancanza di femminilità, comportamento privo di femminilità
 ukvittert, ~ *regning* fattura non quotizzata
 ukyndig incompetente, ignorante, inesperto, *ukyndighet* imperizia, incompetenza (i in fatto di) inesperienza
 ukysk impudico (pl. -ci), inverecondo; *ukyskhet* impudicizia inverecondia

ul 1 s urlo, ululo. ul 2 adj (trá) mezzo marcio
 uladd (ulader) scarico (pl. -ci)
 ulag disordine m (sinn) indisposizione f: *være i ulage* essere in disordine, (person) essere di cattivo umore, avere i nervi, *fa i ulage* mettere in disordine, disordinare, *komme i ulage* scompigliarsi, disordinarsi
 ulaglig inopportuno, poco appropriato
 ulastelig impeccabile, inappuntabile, irreprensibile ~ *antrukket* abbigliato impeccabilmente, *ulastelighet* impeccabilità, irreprensibilità
 ule urlare, ululare
 uleddei inarticolato
 ulegelig insanabile incurabile
 ulegemlig incorporeo, immateriale, *det å være ~* incorporeità, *ulegt* non sanato
 uleilige disturbare, incomodare, ~ *seg med* prendersi il disturbo di, ~ *seg et sted hen* prendersi la pena di recarsi in un posto
 uleilighet (besvær) incomodo, disturbo, *gjøre en ~* causare disagio a qn., (forstyrre) recare disturbo a qn., *gjøre seg den ~* darsi pena di, *gjør Dem ingen ~* med det non si disturbi per questo, *gjør Dem ingen ~* for min skyld non si scomodi per me, *ikke få noe for sin ~* averci rimesso la fatica *hva skal De ha for Deres ~?* quanto Le devo per il disturbo?, *kummer jeg til ~?* disturbo?, *være til ~* essere di troppo, *være til ~* for en essere d'incomodo a qn.
 ulempe inconveniente m, svantaggio, *være til ~* for en essere d'incomodo a qn.
 ulende terreno accidentato, terre fpl incolte, ulendt accidentato, scabroso
 ulenkelig dinoccolato
 uleselig illeggibile, indecifrabile, *uleselighet* essere illeggibile
 ulesket, ~ *kalk* calce viva
 ulest non letto, *gi et brev ~* *tilhuke* restituire una lettera senza averla letta
 ulidelig insopportabile, (utålelig) intollerabile
 ulik dissimile, diverso, disuguale, poco somigliante: *være ~ en* non somigliare a qn.
 ulike ineguale, disparato, (tall) dispari, impari, (forskjellig) diverso, differente, (som ikke går sammen) malassortito: *være ~* *penge* essere assai povero
 ulikesidet che ha i lati diversi, non equilatero, (trekant) scaleno
 ulikhet d'ssomiglianza, disuguaglianza, disparità
 ulim(e)t non collato, ~ *papir* carta senza colla.
 uling urlo, ululato
 ulk (sjø-) lupo di mare
 ulke zool. scorfano, scorpena
 ull lana, (på sau) vello; bot. lanugine f; *være av samme ulla* essere della stessa rima
 ullaktig lanoso; ullavfall cascame m di lana, ullbransje industria laniera, ullbærende lanifero; ullen di lana, (ullaktig) lanoso, lanuto, fig. vago, diffuso, ullfarget del colore della lana, ullfløyel velluto di lana, ullforet foderato di lana
 ullgarn (filat) di lana, (kamgarn) lana pettinata, lana in matasse (el. in gomitol); ullhandel commercio laniero, ullhandler commerciante m, f in lana; ullindustri industria laniera
 ullkarding cardatura della lana, ullmarked mercato laniero (el. delle lane), ullpysj sc. pa (el. peluche f. rv.) di lana, ullspinner filatore m di lana, ullspinneri fianda di lana, ullstoff stoffa (el. tessuto) di lana, (kamgarn) pettinato
 ullstrømpe calza di lana, ullsvette untume m della lana, ullteppe coperta di lana, ulltrøye maglia di

lana, ulltøy stoffa di lana; abt. mpt di lana (un derløy) biancheria di lana
 ullvante guanto di lana, ullvarefabrikk lanificio, ullvarer lanerie fpl ullvever tessitore m di lana, ullveveri tessitura di lana, ullveving tessitura della lana
 ullvoti muffola di lana
 ulme covare (også fig.), *ulmende misnøye* e malumore latente
 ulogisk illogico (pl. -ci), incoerente, incongruente
 ulopal scale
 ulovlig illegale, (urettmessig) illegitimo, (utillatelig) illecito, ulovhæbet illegale, illecita
 ultimo, ~ *mai* fine maggio
 ultra ultra, ultra- ultra-, ultramarin blu o turchese azzurro oltremarino
 ulv lupo, ulvebunn lupa, ulveslokk branco (pl. -chi) di lupi, ulvegrav trappola per lupi, ulvehl lana di lupo, ulvejakt caccia al lupo, ulvejeger cacciatore m di lupi, ulvesaks tagliola, ulvinne lupa, ulvunge lupacchiotto, (spødder) lupetto
 ulyd dissonanza, suono disarmonico, ulydig disubbidiente (mot a), *være ~ mot en* disubbidire (a) qn., *ulydighet* disubbidienza, disobbedienza
 ulykke disgrazia, sciagura, sventura, (som rammer mange) calamita, catastrofe f, disastro; (ulykkes tilfelle) infortunio, incidente m; (især med store materielle skader) sinistro, *de kommuner som er rammet av ulykken* i comuni sinistrati, *personer som er rammet av ulykken* le vittime dell'infortunio, *for å gjøre ulykken enda verre* per colmo di sventura, *det hle hans ~* è stata la sua disgrazia, *bringe ~* portare disgrazia (el. sventura), *bringe en i ~* portare qn. alla rovina, *fare ~ over* attirare le disgrazie su, *komme i ~* rovinarsi, travarsi, *være utsatt for en ~* essere vittima di un infortunio, essere colpito da una disgrazia, *for en ~* che disgrazia!
 ulykkebringende funesto, nefasto, infausto
 ulykkelig infelice, (uheldig) sfortunato (i spill al gioco, i kjærlighet in amore), (meget) disgraziato, (leiendig, ussel) misero, sventurato; (sorgelig, trist, doloroso, skjebnesvanger) fatale, ulykkelige' poveri voi', *ende ~* finire male, *leve ~* vivere infelicamente
 ulykkeligvis sfortunatamente, disgraziatamente
 ulykkesbudskap notizia fatale, ulykkesfeile compagno di sventura, ulykkesforsikret assicurato contro gli infortuni, ulykkesforsikring assicurazione f contro gli infortuni, (ting, dyr) assicurazione f contro i danni (el. sinistri), *lov om ~* legge sugli infortuni sul lavoro
 ulykkesfugl uccello di malaugurio, ulykkesprofet profeta m di sciagure, ulykkesstatistikk statistica degli infortuni, elenco (pl. -chi) degli infortunati, ulykkessted luogo del disastro (etc. se ulykke)
 ulykkestifter artefice m di sventura, ulykkestilfelle infortunio, incidente m, ulykkestrygd cassa di previdenza sociale contro gli infortuni, ulykkesvarslende di cattivo augurio, fornero di sciagure
 ulykksalig sfortunato, disgraziato, F. maledetto, dannato
 ulyst poca voglia (til til å di), malavoglia, svogliatezza, (sterk) ripugnanza, *gjøre noe med ~* fare qc. di malavoglia
 ulurd illetterato, che non ha istruzione
 ulørvillig indocile, che non vuole imparare; *det å være ~* indocilità
 ulønnet non pagato, non retribuito senza stipendio ~ *embete* carica puramente onorifica ulønnsom non redditizio, improduttivo, infruttifero, ulønn-

samt foretagende impresa poco redditizia
uløselig insolubile, insolubile, inestricabile, indissolubile; ~ *problem* problema insolubile; *være* ~ *knyttet til* essere legato indissolubilmente a, *det å være* ~ insolubilità, indissolubilità, *uløst* insoluto
ulåst che non è chiuso a chiave; *la bilen stå* ~ non chiudere la macchina, *la sykkelen stå* ~ non mettere il lucchetto alla bicicletta
ulåt dissonanza, nota stonata, stonatura
umake 1 s. pena, fatica, sforzo; *det er umaken verd* (ne) vale la pena (d di), *gjøre seg i all mulig* ~ *med* darsi (in tutti i modi) la pena di, fare ogni sforzo possibile per; *han skyr ingen* ~ non risparmiar fatica
umake 2 v., ~ *seg til å* fare lo sforzo di
umake 3 adj (upar) spaiato, scompagnato.
umakredd che ha paura di doversi scomodare, sfaticato
umulit non pitturato, non verniciato, non dipinto, *av* ~ *tre* di legno naturale
umandig non virile, poco virile, effeminato; adv poco virilmente, da femminuccia, **umandighet** comportamento poco virile, effeminatezza
umaskert non mascherato, senza maschera
umbra kjem. terra d'ombra, terra di Siena
umiddelbar poco comunicativo, taciturno
umedgjærlig intrattabile, rigido, intransigente
umedgjærlighet intrattabilità, intransigenza
umelodisk poco melodioso, senza melodia
umenneske persona inumana, bruto, mostro, **umenneskelig** inumano, disumano; (ævskyelig) mostruoso; **umenneskelighet** inumanità
umerkelig insensibile, impercettibile
umetodisk non metodico (pl + -er), senza metodo
umettelig insaziabile inappagabile **umettelighet** insaziabilità **umettet** insaziato kjem insaturo
umiddelbar immediato, diretto, fig spontaneo, *umiddelbart* hevis prova diretta **umiddelbarhet** immediatezza, spontaneità
umild privo di dolcezza, aspro, duro; (særl. klima) inclemente, **umildhet** asprezza, inclementza
uminnelig, *fra uminnelige tider* da tempo immemorabile, *i uminnelige tider* in tempi immemorabili
uminsk non diminuito, costante, continuo
umiskjennelig che non si può riconoscere, evidente, palese; (ubestridelig) innegabile
umistelig imperdibile, di cui non si può fare a meno, indispensabile
umistenkelig insospettabile (utenfor mistanke) a, di sopra di ogni sospetto, **umistenksom** non sospettoso, senza sospetto; (tilitsfull) fiducioso
umoden immaturo, (frukt også) acerbo, verde, **umodenhet** immaturità, acerbità
umoderne fuori (el passato di) moda, antiquato, ~ *leilighet* appartamento privo di comfort moderni
umoral immoralità, **umoralisk** immorale
umotiver immotivato, infondato; *ganske* ~ del tutto immotivato (el senza motivo)
umulig impossibile, *kreve det umulige* pretendere l'impossibile; *det er* ~ *å gjøre det* è impossibile farlo (el a farsi), *jeg kan* ~ *gjøre annet enn å* non posso fare altro che
umuliggjøre rendere impossibile, impossibilitare, **umulighet** impossibilità, *det er en absolut* ~ e assolutamente impossibile, **umulius** persona impossibile
umusikalsk non conforme alle regole della musica, (pers.) stonato, che non capisce la musica, che non è portato per la musica
umyndig (mindreårig) minorenni, minore, *gjøre en*

~ *interdire qn*; **umyndiggjøre** colpire con l'interdizione, interdire, **umyndiggjørelse** interdizione f, **umyndighet** minore età, età minore
umyntet non monetato, ~ *gull oro* in lingotti
umutende muto, privo della favella, a cui manca la parola, *et* ~ *dyr fig.* (om menneske) una bestia, un bruto
umobiert non (am)mobiliato, senza mobili
umonestet in tinta unita
umåelig incommensurabile, illimitato, infinito
umåteholden immoderato, smodato, intemperante
umåtelig smisurato, incommensurabile, (uendelig) infinito, (uhyre stort) immenso, (utstrakt) vasto, (overdreven) eccessivo, (umåteholden) immoderato, *det å være* ~ *stor* immensità **umåtelighet** smisuratezza, infinita, immensità
unasjon antunazionale
unatur essere m innaturale, affettazione f, **unaturlig** innaturale, (vanartet) snaturato, (affektet) affettato, artificioso, (abnorm) perverso, contro natura, senza naturalezza, *gjøre* ~ snaturare, ~ *lang* esageratamente lungo
unavgitt innominato, di cui si tace (el non si sa) il nome
under 1 s. miracolo, prodigio, portentoso, meraviglia; *gjøre* ~ fare miracoli, (som) *ved et* ~ per miracolo; *det er et Guds* ~ *at* è un vero miracolo che, *det er intet* ~ non è certo un prodigio; *det er intet* ~ *at* non è certo da stupirsi che (+ konj.)
under 2 prep sotto (a), al di sotto di, (tid) durante; adv sotto, di sotto, al di sotto; *med hånd* ~ *kinn* con la guancia appoggiata alla mano, ~ *tittelen* sotto il titolo di, ~ *rubrikken* ... *leser vi* nella rubrica ... si legge, ~ *den 50 breddegrad* a 50 gradi di latitudine, *han bor* ~ *meg* abita sotto di me, *trekke noe fram* ~ *bordet* tirare fuori qc da sotto il tavolo; ~ *land nær* a terra, *test* ~ *land* vicino a terra, ~ *en befaling* su ordine di qn, *led* ~ *Pontius Pilatus* pati sotto Pontio Pilato; ~ *keiserdømmet* sotto l'impero; *han går tre klasser* ~ *meg* e tre classi sotto di me *barn* ~ *15 år* ragazzi al di sotto dei quindici anni, *de som er* ~ *21 år* chi ha meno di ventun anni, *han er* ~ *50 år* e al di sotto della cinquantina, *du får det ikke* ~ *1000 lire* non lo trovi a meno di mille lire, ~ *hans opphold i Roma* durante il suo soggiorno a Roma, ~ *okkupasjonen* sotto (el durante) l'occupazione, ~ *er et omslag* (post) in plico a parte *kjøpe* ~ *ett* acquistare in blocco, ~ *firma Rossi & (sic) Co.* sotto ragione sociale Rossi & C., ~ *fabrikasjon* in corso di fabbricazione, ~ *arbeid* in lavorazione, ~ *behandling* (forslag) in discussione, med. sotto cura, ~ *eskorte* sotto scorta, ~ *kløkkeringning(en)* al suono delle campane; ~ *kanonenes torden* sotto il rombo dei cannoni ~ *mengdens jubel* tra le ovazioni della folla, ~ *forsikring(er)* am con assicurazione di, *hukke* ~ *for noe* soccombere a qc *gå* ~ perire, *det stikker noe* ~ c'è qualcosa sotto
underagent subagente m, **underagentur** subagenzia
underansikt parte f inferiore del viso
underarm avambraccio
underavdeling sottosezione f, circoscrizione f, suddivisione f
underbalanse sbilancio, deficit m inv., disavanzo
underbefalingsmann mil sottoufficiale
underbenklar mutande lp;
underbefrakte subnoleggiare, **underbestyrer** vicestore m **underbetalt** mal retribuito, pagato male
underbevist subcosciente, **underbevisthet** subcosciente m, subcoscienza

underbibliotekar assistente m b bibliotecario
 underbinde med legare, allacciare; underbinding med legatura, allacciatura
 underbitt mandibola prominente
 underbokholder aiuto contabile m
 underbukser, (et par) ~ mutande fpl. (for kvinner også) mutandine fpl
 underby offrire ad un prezzo inferiore, offrire sottocosto, ~ en annen offrire a meno di un altro. presentare un appalto inferiore ad un altro
 underbygge puntellare, consolidare (og fig.) fig. documentare, suffragare, sondare; underbygning puntellamento, sostruzione f; fig. fondamento, base f. (bane, flyplass) infrastruttura
 underdanig sottomesso, (krypende) servile, (ærbødig) ossequioso; giute ~ assoggettare underdanighet sottomissione f; servilità, ossequiosità
 underdeilig incantevole, meravigliosamente bello
 underdekk mar. ponte m inferiore; underdel parte f inferiore underdirektør vicedirettore m
 underdommer giudice m (di tribunale inferiore)
 underdønning ondata lunga di fondo
 undereksponert sott'esposto; undereksponering sott'esposizione f; underernæring denutrizione f, sottoalimentazione f; underernært denutrito
 underfeltherre comandante m di seconda; underfogd gl. ufficiale m giudiziario
 underforsikre assicurare al di sotto del valore
 underforstå sottintendere; underforstått sottinteso
 underfrankert con affrancatura insufficiente
 underfull miracoloso, prodigioso, portentoso
 underfundig astuto, sornione; underfundighet astuzia
 undergang rovina, (fall) caduta, mar. naufragio, (verdens) fine f. (gang under jorda) sottopassaggio
 undergift subordinato a, sottomesso a, soggetto a ~ en domstol soggetto giurisdizionalmente a un tribunale
 undergjerning re. miracolo, (under) prodigio
 undergjæret, ~ el birra a bassa fermentazione; undergjæring fermentazione f bassa
 undergjørende miracoloso, prodigioso, portentoso
 undergrave minare, scalzare (begge også fig.); ~ helse minare la salute; elva har undergravid jernbanen il fiume ha scalzato le fondamenta della linea ferroviaria; undergravende insidioso, distruttivo, undergraving scalzamento, scalzatura
 undergrunn sottosuolo
 undergrunnsbane sotterranea, metropolitana; undergrunnsbevegelse movimento clandestino, organizzazione f clandestina di partigiani
 undergå subire (forandringer) modifiche
 underhandle trattare, negoziare (om noe qc.), parlamentare (sær) mil.; underhandler negoziatore m, parlamentare m, f; underhandling negoziato, trattativa, negoziazione f; ligge i ~ med en om noe essere in trattative con qn. per qc.; innlede underhandlinger aprire delle trattative
 underhold mantenimento, sostentamento, sussistenza, bykoste ens ~ spendere qn., mantenere qn. a proprie spese; tjene til sitt ~ guadagnarsi il pane
 underholde mantenere, provvedere al sostentamento di, (more) divertire, intrattenere, ~ seg divertirsi, svagarsi; underholdende divertente, spassoso, interessante; underholdning divertimento, svago (pl. -ghei); (samtale) conversazione f; stå for underholdningen essere l'animatore della compagnia, tener viva la conversazione; underholdningsbidrag per alimenti mpl; underholdningsplikt obbligo degli alimenti

underhus pot. Camera bassa
 underhånden (hemmelig, sottomano, di nascosto (fortrolig) in via confidenziale merk a trattativa privata, kjøpe ~ acquistare d'occasione, selge ~ vendere a trattativa privata
 underhåndssalg vendita a trattativa privata
 underjordisk sotterraneo, (underverdenens) infernale, (hinsidig) dell'oltretomba, de underjordiske gli gnomi ~ gang cunicolo, ~ hvelving sotterranea
 underkant bordo (margine m) inferiore, disotto; litt i ~ un po' meno del solito (el del dovuto)
 underkaste sottomettere (en noe qc. a qn.) sottoporre (noe en undersøkelse qc. a un'indagine), (underkue) assoggettare, ~ seg sottomettersi (bemektige seg) impadronirsi (noe di qc.); ~ seg en kur fare una cura, ~ seg en operasjon sottoporsi a un'operazione, ~ seg Guds vilje rimettersi alla volontà divina, være underkastet en essere sottomesso a qn. underkastelse assoggettamento, (lyd)ghet sottomissione f
 underkjenne annullare, invalidare, infirmare; underkjennelse annullamento, invalidazione f
 underkjevise mandibola, underkjeveben osso mandibolare
 underkjole sottoveste f, sottabito
 underkjøpe comprare, lurtumpere, (vitne) subornare
 underklasse classe f inferiore; zool. bot. sottoclasse f; mil. classe f dei subalterni
 underkokk sottocuoco (pl. -chi)
 underkomite sottocommissione f
 underkonge re. m. vassallo
 underkropp parte f inferiore del corpo
 underkue soggiogare, (undertrykke, hemme) reprimere, underkuelse repressione f, oppressione f (treldom) assoggettamento, asservimento
 underkøve cuocetta inferiore
 underlag (grunnlag, også fig.) base f. fondamento (underliggende lag) strato inferiore (skrive-) sottomano, (slikkstaken) traversa typ. tacco; underlagsskive rondella
 undertaken lenzuolo di sotto
 underlegen inferiore, være en ~ essere inferiore a qn., essere da meno di qn. bli ~ avere la peggio; underlegenhet inferiorità
 underlegge (tillegge) attribuire, (legge under seg) assoggettare; være en underlag essere assoggettato a qn.
 underleppe labbro inferiore
 underlig strano, (særegen) singolare, (selsomt) curioso, bizzarro, (løyelig) buffo, ~ for tipo strano, han har vært så ~ i det siste si è comportato in modo strano ultimamente, ~ nok cosa strana stranamente, caso strano det går ~ til succedono molte cose strane
 underliggende che si trova sotto (o al disotto); che funge da base, underligger sostegno, supporto
 underlighet stranezza, singolarità, curiosità, bizzarria
 underlik mar. ralinga
 underliv basso ventre, med. addome m, (plagg) corpetto, camicia; underlivs addominale, underlivssykdom malattia ipogastrica, malattia dell'apparato genitale
 undermaskinst, -maskinmester secondo macchinista m
 underminere minare, fig. (også) disgregare
 undermund parte f inferiore della bocca
 undermåler deficiente m f chi è mentalmente arre-

tralo: mil. reclata al disotto dell'altezza richiesta, fig. buono a nulla, **undermåls** che non ha le dimensioni richieste (person) deficiente

underoffiser sotto ufficiale

underordne subordinare (*under* a), **underordnet** subordinato, (mindre viktig) secondario, (person) subordinato, subalterno, ~ *punkt* particolare accessorio **underordning** subordinazione f

underpant ipoteca (*på løsøre* sui beni mobili).

underpris, til ~ a basso prezzo, sottocosto

underrand orlo inferiore

underrøtning informazione f, notizia, ragguaglio, gi ~ dare informazioni, fornire ragguagli, *skaffe seg* ~ informarsi, prendere informazioni

underrett tribunale m di primo grado

underrette informare, avvisare, mettere al corrente, (advarende) avvertire (*en om noe* qn di qc, *om ut* che), (meddele) comunicare, far sapere, *vel underrettede kretser* ambienti ben informati, *fesi underrettet* male informato

underrettsdommer giudice m di primo grado

underrom mar. stiva

underselge vendere a meno di un altro (el. sottocosto)

undersell ve. a bassa **undersekretær** sottosegretario, **undersetig** bot. intero

undersetning (logikk) premessa minore

undersetug tracagnotto, bassotto, **undersetugheit** statura bassa e tozza, **underside** lato inferiore, di sotto, **undersjøisk** sottomarino

underskjønn 1 adj. meraviglioso, meravigliosamente bello, stupendo

underskjønn 2 s. prima valutazione f (el. stima)

underskjørt sottogonna, sottana

underskog sottobosco

underskrift firma, *med Deres* ~ provvisto di Vostra firma, **underskrive** firmare, sottoscrivere, fig. (tiltre) sottoscrivere a, aderire a, **underskriver** firmatario, sottoscrittore m, **underskriving** firma, sottoscrizione f

underskudd deficit m inv., disavanzo, *dekke underskuddet* colmare (coprire) il deficit, *gi* ~ essere in deficit

underslag (kassasvik) appropriazione f indebita, sottrazione f di fondi (offentlige midler) malversazione f peculato, ~ *ei betrodde gods* appropriazione indebita di beni in consegna, **underslå** sottrarre (con frode)

undersi in fondo, sotto a tutto; se *nederst*

understell (fly) carrello di atterraggio, (bil) telaio, autotelaio, **understemme** mus. basso

understreke sottolineare (*med rødt* in rosso), fig. sottolineare, accentuare, mettere in rilievo, calcare, **understreking** sottolineatura, accentuazione f

understrøm corrente f sottomarina, *en* ~ *av munnen* una maelcelata corrente di malcontento, *en* ~ *av bitterhet* un fondo d'amarezza

understyrmann mar. secondo ufficiale

understøtte sostenere (også fig.), (hjelp) aiutare, assistere (støtte) appoggiare, (med penger) finanziare, (subsidiere) sovvenzionare, (fremme) appoggiare, secondare, **understøttelse** sostegno, appoggio, (hjelp) aiuto, assistenza, sussidio, *offentlig* ~ sovvenzione *være berettiget til* ~ avere diritto a un sussidio

understøttelses- assistenziale, **understøttelsesanstalt** ente m assistenziale

understøtting (avstiving) puntellamento, puntellatura

understå, ~ *seg til* a avere il coraggio di cedere

undersøke esaminare, indagare, (noye) scrutinare, (terreng) riconoscere, kjem. analizzare, med esplorare, ~ *en patient* visitare un paziente, ~ *bagasjen* (toll) visitare (controllare) il bagaglio, ~ *en konto* verificare un conto: ~ *naermere* verificare minuziosamente, ~ *en sak* noye esaminare una questione a fondo

undersøkelse esame m, indagine f, ricerca, studio, (sakkyndig) perizia, (terreng) ricognizione f, kjem. analisi f, jur. inchiesta, (innledende) istruttoria, (polit- i bolig) perquisizione f, (lege, toller) visita, *foreta en* ~ *av* compiere un'indagine su, fare l'esame di, eseguire ricerche su, *foreta undersøkelser i terrenen* eseguire indagini sul terreno, *innlede en rettslig* ~ istituire un processo; *innlede en undersøkelse mot en* aprire un'inchiesta contro qn., *ved nærmere* ~ ad un esame più minuzioso.

undersøkelsesdommer giudice m istruttore, **undersøkelseskommisjon** commissione f d'inchiesta, **undersøkelseslaboratorium** laboratorio d'analisi (el. di ricerca)

undersått suddito, **undersåttlig** di (el. da) suddito

undertak presa (el. stretta) sotto le braccia

undertakst se **underskjønn**

undertann dente m inferiore

undertegne firmare, **undertegnede** il (la) sottoscritto (a), i (le) sottoscritti (e), **undertegner** firmatario

undertiden qualche volta, alle volte, talvolta, (frå t il annen) di quando in quando

undertone mus. suono accessorio, fig. sfumatura, tono i en ~ in sordina, in tono sommesso

undertrykke (tilbaketreng) reprimere, (skrik, lærer) trattenere, (sukk samvittighet) soffocare, (underkue) opprimere; ~ *sine tårer* inghiottire le lacrime,

~ *ei opptrær* reprimere (soffocare) una rivolta, **undertrykke** repressione f, soffocamento; (underkuing) oppressione f, **undertrykker** oppressore m

undertøye maglia, canciola

undervinge soggiogare, assoggettare, ridurre all'obbedienza **undervingelse** assoggettamento, **undervinger** oppressore m

undertøy biancheria intima (el. personale)

underutvalg sottocommissione f

underutviklet sottosviluppato, arretrato

undervann- sottomarino, **undervannsbåt** sottomarino, sommergibile m, **undervannsskjær** scoglio sottomarino

undervant mar. sartie fpl basse

undervis strada facendo, per strada, in viaggio, lungo il tragitto, *mar* in viaggio, durante la traversata, *merk* in viaggio, durante il trasporto, *varen er* ~ la merce e viaggiante, *være* ~ essere per strada (el. in cammino), *mil* essere in marcia

undervekt peso insufficiente, mancanza di peso, *merk* calo peso, *det er* ~ il peso è scarso; **underviktig** di peso insufficiente; (mynt) scarso

undervordene gli Inferi, il Tartaro, l'oltretomba per gli ambienti di malavita, *som hører til* ~ infernale, d'oltretomba, jur. criminale

underverk meraviglia, opera miracolosa, *oldtidens* ~ le sette meraviglie del mondo

undervest corpetto alla pelle

undervise insegnare (*i noe* qc), istituire (*i noe* in qc), dare lezioni, fare scuola, ~ *en i noe* insegnare qc a qn. ~ *en i en given noe* insegnare a qn. a fare qc

undervisning (som fag) istruzione f, lezioni fpl, (som gis) insegnamento, (den daglige skole) la scuola, le lezioni, ~ *i italiensk* insegnamento dell'italiano, lezioni d'italiano, *gi i ta* ~ dare (prendere) lezioni

undervisningsanstalt istituto d'istruzione, scuola
collegium undervisningsbruk, *til* ~ per uso scolastico.
undervisningsdepartement ministero della Pubblica Istruzione.
undervisningsfag materia d'insegnamento.
undervisningsfilm film m istruttivo.
undervisningsinspektør ispettore m scolastico.
provveditore m agli studi: **undervisningslokale** locale m d'insegnamento, aula scolastica.
undervisningsmateriell materiale m per l'insegnamento.
materiale scolastico.
undervisningsmetode metodo (el sistema m) d'insegnamento.
sistema educativo.
undervisningsmiddel mezzo d'insegnamento (el d'istruzione).
audiovisuelt ~ mezzo audiovisivo.
undervisningsminister ministro della Pubblica Istruzione.
undervisningsplan programma m d'insegnamento (el scolastico).
undervisningsplikt istruzione f obbligatoria.
(for lærer) orario minimo d'insegnamento.
undervisningsråd consiglio superiore della pubblica istruzione.
undervisningstime ora di lezione.
undervisningsveien istruzione pubblica. Scuola.

undervurdere sottovalutare; **undervurdering** sottovalutazione f

undre, *det skulle ~ meg om m* stupirci se. *det må ikke ~ deg* non te ne fare meraviglia. *det er ikke noe u ~ seg* non ha da stupirti. **undres** meravigliarsi. chiedersi, domandarsi

undring meraviglia, stupore m

undulat pappagallino, cocorita. **ondulato**

unektelig innegabile adv også senz'altro

unevnelig innominabile, (utsigelig) indicibile ineffabile. *de unevnelige* (benklær) le mutandine

unefat anonimo, innominato, non nominato. *unefatte varer* (tolltariff) merce senza denominazione

unfair skale non giusto, ingiusto

ung giovane (fresco (pl. -chi). ~ *kone* giovane sposa ~ *vin* vino nuovo. *i mine unge dager* nella mia gioventù. *ungt ektepar* novelli sposi, giovane coppia

ungarer(inne), **ungarsk** ungherese adj m. f

ungdom gioventù, giovinezza *forste* ~ adolescenza. *den studerende* ~ gli studenti. *fra ungdommen* ai dana mia (tua ecc.) giovinezza. *fra den tidligste* ~ in fin dalla prima giovinezza. *i sin blomstrende* ~ nel fiore della giovinezza. **ungdommen** (de unge) la gioventù

ungdommelig giovanile, *enda se* ~ ut avere un aspetto giovanile. *kje seg* ~ vestirsi da giovane.

ungdommelighet aspetto giovanile, spirito giovanile

ungdoms- giovanile, della giovinezza. **ungdomsalder** giovane età, età giovanile. **ungdomsarbeid** opera giovanile (el prima). **ungdomseliksir** elisir m di lunga vita (el di eterna giovinezza)

ungdomsforbrytelse delitto giovanile. **ungdomsforbrytelser** (også) delinquenza minorile. **ungdomsforbryter** giovane delinquente m. f

ungdomsforelskelse amore m giovanile e colto

ungdomsfrisk fresco (pl. -chi). giovanile. **ungdomsglede** gioia (entusiasmato) g. var. ~ **ungdomsherberge** ostello per la gioventù. **ungdomshjem** casa paterna. **ungdomskjærlighet** amore m giovanile primo amore. *nun* ~ l'amore della mia giovinezza

ungdomskraftig che ha il vigore della giovinezza

ungdomskriminalitet delinquenza minorile (el giovanile). **ungdomslag** associazione f (el circolo) della gioventù. **ungdomslokale** circolo per giovani

ungdomssyvn demenza precoce. **ungdomssynd** peccato di gioventù. **ungdomsvenn** che possiede la foga della giovinezza. **ungdomsvenn(e)** amico (a) di gioventù. **ungdomsverk** opera giovanile

ungdomsår anni mpl della giovinezza

unge s (dyre) piccolo. (enkelte dyr) cucciolo. (barn) bambino marmocchio. ragazzino. *fa 'kus-te'* **unger** fare i piccoli figliare. *fodr levende unger* essere viviparo. *sole ungen min'* crocci lino m o' **ungeflokk** nidata di bambini. serqua di marmocchi **ungeskrik** pianto di neonato. grida di bambini **unge** manzi mpl e giovenche fpl

ungkar scapolo. **gammel** ~ scapo ome m. zitellone m **ungkarstetighet** appartamento da scapolo **ungkarliv** vita di (el da) scapolo

ungkarsskat imposta sul celibato

ungpike giovanetta **ungpikeaktig** da giovanetta (el ragazzina). da adolescente. **ungpikebok** libro per giovanette

uniform uniforme f. divisa *bære den samme* ~ portare la stessa uniforme *være i* ~ essere n divisa. **uniformere** vestire di uniforme (ensrette) uniformare **uniformsfrakk** pastrano. cappotto militare **uniformslue** berretto (di uniforme). basco (pl. che). bustina

unikom, *være et* ~ essere unico

union unione f. **unionsflagg** bandiera dell'unione

unison unisono. **unisoni** adv all'un sono

univers universo. **universal(-)** universale. **universalering** erede m. f universale. **universalgeni** genio universale. ingegno enciclopedico. **universalmiddel** (medisin) panacea toccasana m. (hjelpermiddel) rimedio per tutti i mali (el per tutti gli usi)

universalitet universalità. **universell** universale

universitet università. **universitets-** universitario. dell'università. **universitetslektor (-lærer)** professore m (el docente m) universitario. **universitetsrektor** Rettore m Magnifico. **universitetsstudier** studi mpl universitari **universitetsoldannelse** istruzione f a livello universitario. *han har* ~ è laureata **unna** in disparte. lontano. via *komme seg* ~ riuscire a svignarsela. scappare *kom deg unna'* scappa' via via'. togliiti di mezzo'

unnabakke discesa **unnabakkes** in discesa. **unnagjent** messo da parte. nascondito. (avdøst) sottochia. ve **unnagjort** finito. terminato *det verste er* ~ il peggio e fatto **unnarene** pista di atterraggio

unnaskuntring sottrarsi m ai propri doveri. esimersi m dai propri obblighi

unndra, ~ *en noe* sottrarre qc a qn. privare qn di qc. ~ *seg* sottrarsi (noe a qc). evitare (el esimersi da) (noe qc)

unne, ~ *en noe* non invidiare qc a qn. (forunne, innromme) concedere qc a qn *jeg unner ham hans lykke* mi rallegro per la sua fortuna. *ikke* ~ *en noe* invidiare qc a qn *han unner ingen noe* è invidioso di tutti. *han unner ikke seg selv* brudet si fa mancare persino il pane *ikke* ~ *seg* no non concedersi riposo

unnfange concepire. **unnfangelse** concezione f

unnfly intr v fuggire. tr v scappare a

unngeilde, ~ (for) pagare il fio (noe di qc). scontare. *det skal hun fa* ~ (for) la paghera cara. *la en* ~ for noe far pagare (scontare) qc a qn

unngå evitare. schivare. scansare. ~ *å* (at) evitare di (che + konj) (slippe fra) sfuggire a. ~ *ens oppmerksomhet* sfuggire all'attenzione di qn. ~ *et spørsmål* eludere una domanda. *jeg unngikk med nød og neppe* a e mancato poco che (+ konj). ho evitato per un pelo di (+ inf)

unngælig evitabile. **unnskonne** se **unnsippe**

unnlate (tr) lasciare. omettere. (forsomme) trascurare. (avhøide seg fra) astenersi da. *jeg skal ikke* ~ *å* non tralascero (el mancherò) di. **unnlatelse**

omissione f, **unnlatekessynd** peccato di omissione
unne, ~ *seg for* (sjonere *seg for*) vergognarsi di pentarsi di, **unnseeise** (unnselighet) umidezza, *falsk* ~ falso pudore m
unnselning soccorso, aiuto, (forsterkning) rinforzo, *komme en til* ~ andare in soccorso (venire in aiuto) di qn.; **unnselningsspedisjon** spedizione f di soccorso, **unnselte** soccorrere, inviare soccorso, mandare rinforzi
unnskyld! chiedo scusa!, scusa (scusa, scusate)!, ~ *at jeg forstyrrer Dem!* scusi il disturbo!, ~ *at jeg scusa* (scusa, scusate) se
unnskyldt scusare, ~ *seg hus en for noe* scusarsi con qn di qc.; ~ *seg for å ha gjort noe* scusarsi per aver fatto qc.; ~ *seg med noe* prendere la scusa di qc., *ha i hilde*, *en unnskyldt for* dispensare qn da, *ha meg unnskyldt se* **unnskyldt** *he seg unnskyldt fra å gjøre noe* scusarsi di non poter fare qc., (ikke) *til å* ~ (ine)scusabile, *det kan ikke unnskyldes* non c'è scusa che tenga **unnskyldelig** scusabile, **unnskyldende**, *en* ~ *tone* in tono di scusa, ~ *omstendighet* circostanza attenuante
unnskyldning scusa, (utflukt) sotterfugio, (rettferdiggjørelse) giustificazione f, *gjøre mange unnskyldninger* profondersi in scuse, *he om* ~ chiedere scusa (for di, per), *til sin* ~ per giustificarsi, (større forseelse) in sua discolpa, *gi til* ~ addurre (allegare) come scusa, *gjøre som* ~ servire da scusa (el da pretesto), **unnskyldningsbrev** lettera di scuse, **unnskyldningsgrunn** motivo di scusa
unnslippe fuggire, (hemmelig) svignarsela alla chetichella, (fengsel) evadere, ~ *fra* scampare a lei da), sfuggire a, (unngå) schivare
unnslå, ~ *seg (for noe)* rifiutarsi (di fare qc.), tergiversare
unnta eccettuare, escludere, *være unntatt fra en regel* fare eccezione a una regola
unntagelse eccezione f (fra regelen alla regola), *dunne en* ~ fare eccezione, costituire una eccezione, *gjøre en* ~ fare un'eccezione, *med* ~ *av* eccetto, eccettuato; *med* ~ *av dette* eccetto (el tranne) questo, *med* ~ *av at* eccetto che non, a meno che non, (bortsett fra at) a parte il fatto che, *som en* ~ in via d'eccezione
unntagelses- eccezionale d'eccezione, **unntagelses-** tilfelle caso eccezionale **unntagelsesvis** eccezionale, adv. også in via d'eccezione, **unntagen** eccetto, se unntatt
unntak se, unntagelse, **unntaksstilstand** stato d'emergenza **unntatt** prep. eccetto, salvo, tranne, all'infuori di, *alle* ~ *en* tutti tranne uno
unnveket evaso, scappato, ~ *slave* schiavo fuggiasco; **unnvike** intr. v. fuggire, scappare, (fengsel) evadere, **unnvikelse** fuga, evasione f, **unnvikende** lig evasivo, elusivo
unnvære fare a meno (nue di qc.), fare senza (nue qc.), **unnværlig** di cui si può fare a meno, superfluo
unormal anormale, *det å være* ~ anormalità
unorsk che non è norvegese, *det er* ~ non si dice in norvegese, non si fa in Norvegia
unote brutta abitudine f, vizio
unotert non quotato
unse oncia
unyttig inutilita, *til* ~ senza proflito; *det er til* ~ è inutile; **unyttig** inutile, disutile, che non serve a nulla
unødvendig non necessario, superfluo, inutile, **unødvendighet** inutilità, cosa non necessaria
unøyaktig inesatto, impreciso, **unøyaktighet** inesattezza, imprecisione f
unåde disgrazia, *falle i* ~ cadere in disgrazia, *falle i*

~ *hos en* venire in disgrazia di qn, **unådig** sfavorevole, *oppta* ~ prendere in mala parte
uoffisiell non ufficiale, ufficioso
uomgjengelig insocievole, misantropo, (vrang) intrattabile; ~ *nødvendig* indispensabile **uomgjengelighet** insocievolità
uomsettelig invendibile, (aksje) inconvertibile
uomskåret rel. inconciso
uomstridelig incontestabile, incontrovertibile, **uomstøtelig** inoppugnabile, irrefutabile, **uomstøtelighet** inoppugnabilità
uomtalt non menzionato, passato sotto silenzio
uomtvistelig irrefutabile, incontestabile
uomvendt non convertito
uoppdaget non scoperto
uoppdragen maleducato, ineducato, (frekk også) insolente, ~ *tolper* villano; ~ *unge* monello, razzaccio; **uoppdragenhet** maleducazione f, (frekkhet også) insolenza
uoppdrivelig introvabile; **uoppdyrket** incolto, non dissodato, **uoppfinnsom** privo d'inventiva (el d'immaginazione, el di fantasia)
uoppfordret non richiesto, (av egen drift) spontaneamente, di propria iniziativa
uoppfyllelig inappagabile, inesaudibile, **uoppfylt** non riempito, inadempito, incompiuto; (løfte) non mantenuto, (ønske) inesaudito
uoppgjort (regnskap) non regolato, non saldato, (bo) non liquidato
uoppholdelig (straks) subito, immediatamente, sui due piedi, (uten opphold) senza indugio (ritardo)
uopphørlig incessante, perpetuo, adv. også senza sosta, senza tregua
uoppklart non chiarito, inespliato
uopplagt indisposto, poco disposto (til å); **uopplagthet** indisposizione f, svogliatezza
uopplyst (person) poco colto (el istruito), ignorante, (uten lys) non illuminato, **uoppleselig** insolubile, indissolubile, *det å være* ~ insolubilità, indissolubilità, **uopplost** kjem insoluto
uoppmerksom disattenzione (for å), (distré) distratto, **uoppmerksomhet** disattenzione f; distrazione f
uoppnåelig irraggiungibile, inarrivabile; **uoppnåelighet** irraggiungibilità
uopprettelig irreparabile, (ubotelig) irrimediabile
uoppriktlig insincero, **uoppriktighet** insincenza
uoppsettelig improponibile che non si può otman dare, urgente, *det å være* ~ urgenza
uoppagelig (ele) che non si può disdire (obliga sjon) irredimibile, (kontrakt) non rescindibile (gjeld) non rimborsabile, (ugjenkallelig) irrevocabile
uoppskåret (bok) intonso
uoppstøtelig inconsumabile, eterno, (helse) di ferro, (humør) inalterabile, **uoppstøtelighet** indistruttibilità, inalterabilità
uorden disordine m, (forvirring) confusione f; scompaginamento; ~ *in* disordine, (hulter til bulter) alla rinfusa, sottosopra, *bringe i* ~ mettere in disordine, scompigliare, disordinare, *bringe i fiendens rekke* scompaginare le file nemiche, *komme i* ~ scompigliarsi, imbrogliarsi, mil, sbandarsi, *telefonen er i* ~ il telefono è guasto
uordentlig disordinato, (livsførsel også) sregolato; (forsømmelig) trascurato, neghigente; adv. også sottosopra, alla rinfusa; *se meget* ~ *ut* (i klærne) essere trasandato (el sciatto), **uordentlighet** disordine m, scompostezza, sciaticcia
uorganisert disorganizzato, ~ *arbeider* lavoratore m non iscritto a un sindacato

uorganisk inorganico (pl. -ci)
uortodoks non ortodosso, eterodosso, *uortodokse metoder* metodi, poco ortodossi
uortografisk non conforme alle regole dell'ortografia, *skrive ~* fare errori d'ortografia
uoverdragelig jur. intransferibile, non cedibile
uoverensstemmelse discordanza, discrepanza, divario, (uen ghet) disaccordo, **uoverensstemmende** discordante, che non è d'accordo, che non è conforme
uoverkommelig (arbeid) che non è possibile portare a fine, (ugjennomforlig) inattuabile, (hindring) insormontabile, *det er ~* è umanamente impossibile, *~ utgift* spesa a cui non si può far fronte
uoverlagt inconsiderato, irreflessivo, non premeditato, **uoversatt** non tradotto, **uoversetteleg** intraducibile, **uoverskudelig** invalicabile, insuperabile, **uoverskuelig** vasto, immenso, (uberegnetlig) incalcolabile, adv. også a perdita d'occhio
uoverstigelig insormontabile, **uovertreffelig** insuperabile, (makeijs) impareggiabile, ineguagliabile, **uovertruffet** insuperato, senza precedenti
uoverveid imponderato, **uovervunnelig** invincibile, imbattibile, (som ikke kan kues) indomabile, (hindring) insormontabile, (festning) inespugnabile, **uovervunnen**, -vunnet invitto, insuperato
upar dispari, **uparlamentarisk** non conforme alle norme parlamentari, antiparlamentare
upartisk imparziale, passionato, neutrale, *domme ~* giudicare con imparzialità, **upartiskhet** imparzialità
upassende sconveniente, disdicevole, (i utide) fuor di luogo, (ubeleilig) inopportuno, (dårlig valgt) scelto male, *en ~ bemerkning* un'osservazione fuor di luogo, *~ tone* tono disdicevole, *gjøre noe ~* commettere una scorrettezza, *på en ~ tid* in un momento inopportuno
upatriotisk antipatriottico (pl. -ci)
upersonlig impersonale, senza personalità
upleid non curato, (hår etc.) incolto
uplettet senza macchie, lig senza macchia, (ren) immacolato, puro
upløyd non arato, incolto, non dissodato
upoetisk antipoetico (pl. -ci), prosaico (pl. -ci)
upolert non polito, non levigato, non lucidato, opaco (pl. -chi), lig rozzo
upolitisk apolitico (pl. -ci), (utaktisk) impolitico
upopularitet impopolarità, **upopulær** impopolare, *gjøre ~* rendere impopolare, *han er ~ overalt* è malvisto da tutti
upraktisk poco pratico (pl. -ci), non pratico, (i person også) maldestro, (ting også) scomodo, **upraktiskhet** mancanza di praticità, goffaggine f., scomodità
upresis impreciso, poco preciso
uprioritert senza potestà, non ipotecato, senza priorità
uproduktiv improduttivo, infruttifero, (kunstner) sterile, **uproduktivitet** improduttività, sterilità
uporsjonert sproporzionato
uprøvd non provato, (ulorsøkt) intentato, (uerfar) inesperto
upåktet inosservato, (uenset) di cui non si è tenuto conto, (upåskønnet) misconosciuto
upåklagelig irreprensibile, incensurabile, di cui non si può lamentare **upåklædd** spogliato, mezzo vestito, (naken) svestito, nudo, **upåkrevd** non indispensabile se unødvendig
upålitelig malsicuro, (væ)r incerto, instabile, (person) infido, malfido, (uetterrettelig) inattendibile

upålitelighet mancanza di affidamento, instabilità, inattendibilità
upåpasselig disattento, (forsømmelig) negigente, **upåpasselighet** disattenzione f., negigenza
upåregnelig su cui non si può fare affidamento
upåttall non rilevato, non biasimato, *la noe gå ~* passare sopra qc., passare qc. sotto silenzio
upåvirkelig che non si lascia influenzare, impassibile, **upåvirket** (rolig) impassibile, *~ av* non commosso da, che non ha subito l'influenza di
upåviselig indimostrabile
ur 1 (klokke) orologio, (pendel-) pendola, *stille et ~* ~ regolare un orologio (*på & sulle otto*), *stille uret fram i tilhake*, mettere avanti (indietro) l'orologio
ur 2 pietraia, dirupo pietroso, terreno pietroso, (nedstyrtet stein) frana di pietre
uraffinert greggio non raffinato
uran uranio, **uranitt** uraninite f., ossido d'uranio
uransakelig impenetrabile, imperscrutabile, insondabile
uravstemning votazione f. generale
urban civile, cortese, educato, urbano, **urbanitet** urbanità cortese
urbeboere autoctoni (mpl.) **ureelle** cellula primitiva
uredø 1 (seng) non rifatto, disfatto, **uredø 2** (ikke redd) impavido, (ulorstyrrelig) imperturbabile
uredelig disonesto, improbo, (svikaktig) fraudolento, **uredelighet** disonestà, **ureell** arcaico
uregelmessig irregolare, (uordentlig) sregolato, (unormal) anomalo, *det uregelmessige* l'irregolarità, **uregelmessighet** irregolarità, sregolatezza, anomalia
uregjerlig ingovernabile, indisciplinato, turbolento, indocile, **uregjerlighet** indisciplina, indocilità
ureglementert non regolamentare, contrario al regolamento, irregolare, (upassende) indebito
uren impuro (også lig), immondo (også rel.), (skitten) sudicio, sporco (pl. -chi), (trykk) intasato, (språk) scorretto, mus. stonato, (stemme) roco, *urent farvann* acque infide, *~ hud* pelle acneica, *~ tone* nota falsa, **urenet** non purificato, *i ~ tilstand* allo stato greggio
urensig sporco, poco igienico, sudicio, che fa troppo poca pulizia, **urenslighet** mancanza di pulizia (el) di igiene, sporcizia, sudiceria
urett 1 s. torto, ingiustizia, *gi en ~* dare torto a qn., *gjøre ~ mot en* commettere un'ingiustizia contro qn., fare un torto a qn., *jeg har gjort deg ~* ti ho fatto torto, *gjøre ~ i å gjøre noe* far male a fare qc., *gjøre en ~* giudicare, riparare un torto, *innrømme i vedgå tilstå* sm. ~ riconoscere (ammettere, confessare) i propri torti, *innrømme at en har ~* ammettere di avere torto, *ha ~ i å* avere torto (di), *han har lidt ~* gli hanno fatto torto, *det er bedre å lide enn å gjøre ~* è meglio subire un torto che commetterlo, *med urette* a torto, *erhvervet med ~* acquistato ingiustamente
urett 2 adj. sbagliato, adv. male, *komme til den urette* essere male indirizzato, involgersi alla persona sbagliata, *legge i sette* *på urette sted* collocare erroneamente, *til urette tid* al momento sbagliato, (ubeleilig) in un'ora inopportuna, (for sent) in ritardo, se: uriktig, feisk
urettferdig ingiusto, iniquo, *være ~ mot en* essere ingiusto con qn., commettere un'ingiustizia nei confronti di qn., **urettferdighet** ingiustizia
urettmessig (ulovlig) illecito, illegittimo, illegale, (uberegtiget) ingiustificato, indebito, (ilrøvet) usurpato, *på ~ måte* illecitamente, indebitamente, **urettsskaffen** disonesto

urettvis ingiusto, illecito, ingiustificato
 urfabrikasjon fabbricazione f di orologi, orologeria.
 urfjer molla di orologio (el. a spirale)
 urfolk popolazione f autoctona; **urform** archetipo, forma primordiale; **urformasjon** formazione f primordiale
 urglass vetro d'orologio
 urlaspost posizione f pericolosa, posto pericoloso
 uridderlig poco cavalleresco (pl. -chi), scortese.
 uridderlighet mancanza di cavalleria (el. lealta)
 uriktig (feil) sbagliato, erroneo, falso, (mangelfull) difettoso; *det er ikke noe ~ i det* non c'è nulla di scorretto in ciò; **uriktighet** errore m, scorrettezza, mancanza di precisione
 urimelig irragionevole, (person også) intrattabile, assurdo, (pris også) esorbitante, (underlig) strampalato, **urimelighet** irragionevolezza, assurdità, (sørhet) stramberia
 urimet senza rima, *urimede vers* versi sciolti
 urin orina, **uriblære** vescica **urindrivende** diuretico (pl. -ci); *et ~ middel* un diuretico, **urinnere** ornare
 uringlass pappagalio, **urinder** uretere m; **urprøve** campione m (el. prelievo) di orina, analisi f delle urine, **urrer** uretra, **urssyre** acido unico, **uriveier** vie fpl urinarie
 urkapsel calotta d'orologio, **urkasse** cassa d'orologio, **urkjede** catena d'orologio
 urkraft forza primordiale
 urkristendom cristianesimo primitivo
 urlenke braccialetto d'orologio, cinturino metallico, **urlumme** taschino
 urmaker orologiaio, **urmakerforretning** orologeria, **urmakergutt** apprendista m orologiaio, **urmakerkunst** orologeria, **urmakersvenn** orologiaio
 urmenneske uomo primitivo
 urne urna
 urnikkel chiavetta d'orologio, chiave di carica
 uro (støy) rumore m, (bevegelse) agitazione f, (sinns-) inquietudine f; (engstelse) ansietà, (sterk) angoscia, (frykt) allarme m, apprensione f (i ur) bilanciere m, *bringe ~ i leiren* mettere in subbuglio, destare allarme, *det ble ~ i salen* ci fu agitazione in sala, *vilde ~* dare inquietudine
 uroe inquietare, agitare, preoccupare
 urokkelig, (u)rimabile, irremovibile (*overfor* nei confronti di), (fast) saldo, fermo, (uforstyrrelig) imperturbabile, **urokkelighet** irremovibilità, fermezza, imperturbabilità
 urokket saldo, (uforanderlig) inalterabile
 urokse uro
 urolig irrequieto, inquieto, (engstelig) ansioso, preoccupato; (i sterk bevegelse) turbulento; (larmende) rumoroso, (hav) mosso, (puls) irregolare (sinns) inquieto (*for, over, over d per*); (beveget) turbato, agitato, ~ *hode* testa malta, confusionario (a), *i slike urolige tider* in questi tempi turbolenti, *hvi ~* preoccuparsi (*for, over per*), (hav) diventare mosso, *jeg har hatt en ~ natt* ho passato una notte agitata, *sitte ~* dimenarsi (sulla sedia)
 uroligheter disordini mpl, tumulti mpl
 uroppførelse prima rappresentazione f (el. esecuzione f)
 urosentrum focolaio di disordini, zona calda; **urostifter** disturbatore m (della quiete pubblica) (opprører) agitatore m, sedizioso, **urovakkende** inquietante, allarmante, che desta preoccupazione
 urrem cinturino, **urskive** quadrante m
 urskog foresta vergine, **urspråk** lingua primitiva
 urstativ portaorologio
 uri erba, (krydder) erba aromatica; (medisin-) er

ba medicinale, **kjukkemurter** erbe fpl. erbaggi mpl, odori mpl. **urteaktig** erbaceo
 urtid tempi mpl primordiali, **urtistand** stato primitivo, **urverden** mondo primitivo
 urverk meccanismo dell'orologio, *han er et rent ~* è puntuale come un orologio
 uryddig disordinato, in disordine, (opp ned) sottosopra, **uryggelig** fermo, se urokkelig
 urøkt non fumato
 urørlig immobile, fermo, (som ikke kan røres) intoccabile, intangibile; ~ *eiendom* bene immobile patrimonio immobiliare
 urørt intatto, integro, inviolato, (uskyldig) puro, vergine; (ubrukt) che non è stato usato
 uråd (umulighet) imposs. biita, *det er ~ d* è impossibile, non c'è verso di (+ inf); *råd for ~* rimedio al male; *ane ~* nutrire sospetti, *ikke ane ~* non sospettare di nulla
 usagt non detto, *la noe være ~* astenersi dal dire qc., *la det være ~* considerare come non detto
 usakkyndig incompetente, inesperto; (lekmann) profano
 usaklig non obiettivo, non pertinente, fuori argomento, (partisk) parziale, (utidig) fuori luogo
 usalt non salato, **usaltet** senza sale, non salato
 usammenhengende incoerente, sconnesso, slegato, incongruente, **usammenstøtt** non composto, semplice
 usann, *være ~* med essere in disaccordo con
 usann non vero, non veritiero, falso, *erklære noe for usant* smentire qc. **usannferdig** non veritiero, (løgnaktig) menzognero, (person også) bugiardo, mentitore, **usannferdighet** mendacia, falsità, **usannhet** falsità, (løgn) bugia, menzogna
 usannsynlig inverosimile, improbabile, **usannsynlighet** inverosimiglianza, improbabilità
 usammelig impalpabile, immateriale, non sensuale
 usatinert (papir) non salinato
 usedelig immorale, scostumato, (framstilling) osceno, (utsvevende) dissoluto, **usedelighet** immoralità, scostumatezza, oscenità
 usedvanlig straordinario, fuori dell'ordinario (uvanlig) inusitato, insolito, non comune; **usedvanlighet** straordinarietà, (sjeldenhet) rarità, (noe rare) stranezza
 useilbar (farvann) non navigabile, (båt) che non è in condizioni di navigare
 useigelig invendibile, non commerciabile; (børspapir) non cedibile
 uselskapelig insocievole, poco socievole, **uselskaphet** insocievolità
 uselvsk altruista disinteressato, **uselvskhet** altruismo, generosità, disinteresse m
 uselvstendig non indipendente, dipendente; (karakter) privo di carattere, che non ha iniziativa, debole, poco originale; **uselvstendighet** dipendenza, mancanza di carattere, debolezza, mancanza di originalità
 usett non visto, inosservato, adv. senza esser (stato) visto
 usigelig indicibile, inesprimibile, adv. også estremamente, infinitamente; ~ *dum* stupido da non darsi
 usignert senza firma, non firmato
 usikker malsicuro, (uviss) incerto, (tvilsom) dubbio, dubbioso, (vakkende) malfermo, (m nne) debole (løfte) vago (pl. -ghi); (person) insicuro, incerto; (nøgende) esitante, ~ *eksistens* esistenza precaria, *hvi ~* (oppreden) perdere la sicurezza, (yttinger) confondersi *gjøre havet usikkert* (sjøre vere) infestare i mari

usikkerhet mancanza di sicurezza, insicurezza, incertezza, (no ing) esitazione f (minne) debolezza
 usikkerhetsmoment alca. elemento d'incertezza
 usikret, ~ *gjerer* facile con la sicura tolia
 usikthar mör nebbioso, *usikthar* var visibilita scarsa, *usikret* non sciacciato, integrale (mel)
 usivilisert incivile, non civilizzato, (grov) grossolano
 usjeneri senza imbarazzo, senza vergogna, (utvungen) disinvolto, *vere loyig* ~ essere senza soggezione, *en fuler seg ganske* ~ *her* ci si sente a proprio agio qui, *usjenerhet* mancanza di soggezione, disinvolture
 uskadd intatto, illeso, indenne, (især person) incolpevole, ~ *stand* in buono stato, in buone condizioni, senza danni, *uskadelig* innocuo, (harmless) inoffensivo, *gjøre* ~ mettere in condizioni di non nuocere rendere innocuo, disarmare, *det å vere* ~ innocuita
 uskapt non creato, uskiftet indiviso
 uskikk brutta abitudine f, malcostume m, (misbruk) abuso, uskikkelig cattivo, screanzato, uskikkelighet cattiveria, uskikket inadatto, inabile (til a), uskikkethet inattitudine f, inabilità
 uskjedd, *betrukte tom* ~ considerare come (se) non (fosse) accaduto
 uskjemi non guasto, non deturpato
 uskjønn sgraziato, sgradevole, uskjønnhet sgraziaggine f, mancanza di bellezza
 uskodd (hest) non ferrato, uskølet non istruito, senza preparazione teorica, non educato
 uskrevet non scritto
 uskremmet sincero, non simulato
 uskyld innocenza, uskyldig innocente, incolpevole (i di), (troskyldig) ingenuo, candido, *vere ganske* ~ *i* non entrare per nulla m, non essere affatto colpevole di, *late* ~ *spille den uskyldige* assumere un'aria innocente uskyldighet innocenza, incolpevolezza, *i ull* ~ in tutta innocenza, candidamente
 uskyldsren innocente, immacolato
 uslepen (stein) greggio, non tagliato, (uhøflig) ruozo, indecate
 usling miserabile m, sciagurato, *feig* ~ vigliacco
 usliff non affilato, non polito (el levigato)
 uslifelig inconsumabile, indistruttibile
 uslukkkelig inestinguibile
 usmak gusto cattivo, sapore m sgradevole usmakelig insipido, fig di cattivo gusto, *det usmakelige ved framgangsmaaten* il lato sgradevole di questo modo d'agire
 usmelteleg infusibile, pirofilo, refrattario
 usminket senza trucco, non truccato
 usnobbet che non è snob, senza snobismo
 usognert trasandato, sciatto, *han er* ~ non cura l'igena personale
 usolgt invenduto, *usolgte varer* rimanenze fpl *usolgte eksemplarer* (bøker) copie invendute, resa, *forutsatt* ~ *merk* salvo vendita
 usolid poco solido, mal sicuro usonet inesperto
 usortert non assortito, di cui non si è fatta la cernita
 usosial antisociale, uspiselig immangiabile, usportslig antisportivo
 ussel miserabile, meschino, (ynkelig) miserevole, (foraktelig) spregevole, (lav) vile, basso, ~ *fra* ~ magra consolazione, *usselt utseende* misero aspetto, *usseldom*, -het meschinità, miseria, (lavhet) bassezza
 ustabil instabile, (barometer) variabile
 ustadig incostante, instabile, (flyktig) volubile, (lunnefull) capriccioso, (blikk) inquieto, *lykken er* ~ la fortuna è capricciosa

ustand, ~ ~ guasto, in avaria
 ustanselig inarrestabile, adv continuamente senza sosta incessantemente
 ustelt disordine m, *ustelt*, ~ *pu harer* scarmigliato, con i capelli spettinati, se ellers *uffidd*
 ustemplert non timbrato, non bollato, (metall) også non marcato, ~ *papir* carta libera, *ustemplert fri merker* francobolli mpl non obbliterati (i timbrati)
 ustemt non accordato, scordato, gram sordo
 ustraffet impunito, adv impunemente *gå f lu ga* ~ restare (lasciare) impunito, *ustraket* non strato
 ustodert illetterato, non istruito
 ustyrfig indomabile, irrefrenabile indocile, ~ *lutter* nso irrefrenabile, ~ *lust* voglia irresistibile *vere* ~ avere il diavolo in corpo, *ustyrfighet* irrefrenabilità, indocilità
 ustyrlig enorme immenso, eccessivo
 usta traballante, vacillante, (variabel) mutevole (usikker) incerto
 usukret non zuccherato, senza zucchero
 usunn (sykelig) malaticcio, malsano, (skadeig) insalubre, malsano, nocivo (alla salute), *usunn fett* adipe malsano, *usunn klima* clima insalubre
 usunnhet condizione f malsana, salute f cagionevole, insalubrità
 usveklet non indebolito, sempre vivo, pieno d'energia, (vedvarende) costante, (iver) assiduo
 usvikelig che non tradisce fidato, sicuro (uforanderlig) immutabile
 usymmetrisk asimmetrico (pl -er) usympatisk antipatico (pl -er)
 usynlig invisibile, ~ *blekk* inchiostro simpatico, ~ *lapp* pezza invisibile, ~ *stopping* rammando invisibile, *gjøre seg* ~ nascondersi, (forsvinne) dileguarsi, sparire, rendersi invisibile (stikke seg bort) eclissarsi, (stikke av) tagliare la corda usynlighet invisibilità
 usystematisk non sistematico (pl -er), privo di sistema, adv senza sistema (el metodo)
 usømmelig sconveniente, disdicevole, usømmelighet sconvenienza
 usårleg invulnerabile, usårlighet invulnerabilità
 ut fuori, ~ 'fuori', via di qui', ~ *eller inn* o dentro o fuori, *dra* ~ *mot fienden* andare contro il nemico *drikke* ~ vuotare il bicchiere, *det går* ~ *og inn* va a zig zag, va di qua e di là, *kjenne noe inn og* ~ conoscere qc. a fondo, *gå (kjøre) ri seile* ~ andare fuori (in macchina, a cavallo, in barca), *vite hverken* ~ *eller inn* non capire più nulla, non sapere a che santo volarsi, *vile* ~ *for dora*, voler uscire (dalla porta), ~ *for* davanti a, di fronte a *mar* a l'altezza di, al largo di, *for man går* ~ *fra* dette a partire da qui ~ da questi punti di vista *langt* ~ *pa* tutta a notte avanzata ~ *net* e *ve* piccole, ~ *til gate* sulla strada, ~ *med det* ~ *med språket* 'spunta l'osso' *drikke*, *lev* etc. ~ se verbet
 utad in fuori, all'infuori, *utadtil* di fuori, verso l'esterno, esternamente *utadvendt* rivolto all'esterno, (person) aperto, espansivo
 utakk ingratitudine f, *få (haste)* ~ *til* *lønn* essere ripagato con l'ingratitudine, ~ *et verdens lønn* il mondo paga il bene con l'ingratitudine
 utakkømlig ingrato, adv con ingratitudine *utakkømlighet* ingratitudine f
 utall, *er* ~ 'av' un gran numero, un'infinita, una moltitudine innumerevole (di), *utallig* innumerevole, *utallige ganger* un gran numero di (el infinite) volte, *utallighet* infinita, gran numero, miriade f, *utalt* (ikke tallet) non contato, adv senza contare

utarbeide elaborare, preparare, formare, comporre, (gjøre ferdig) compiere, portare a termine, **utarbeidelse** elaborazione f., preparazione f., (utarbeidet verk) composizione f.
utarm privo di forze, poverissimo, **utarmet** privo di forze, poverissimo, (jord) esausto
utarte degenerare (til in), **utarting** degenerazione f.
utast (overanstrengt) stremato, (utmattet) esausto
utbasunere annunciare a gran voce, strombazzare, (gjøre off kjent) rendere pubblico, bandire, ~ *overalt* gridare ai quattro venti
utbe, ~ *seg* chiedere, *svar utbedes* si prega di rispondere (R S V P)
utbedre riparare, (maleri o l) restaurare; ~ *skuden* riparare i danni, **utbedring** riparazione f., restauro
utbetale pagare **utbetaling** pagamento, versamento
utbløte ammolare, (saltmat) dissalare, (ln) macerare **utbløting** ammollamento, dissalare, macerazione f.
utboring trapanazione f., trivellazione f., (motor) a. esatura
utbre estendere, espandere; (utfo-de) spiegare (spre) diffondere; *landskapet utbrer seg for en blakk* la campagna si stende ai tuoi piedi, ~ *seg (i ord)* over dilungarsi su, ~ *seg til* propagarsi a, estendersi fino a
utbredelse estensione f., espansione f., (sjukdom) propagazione f., diffusione f., (hemmelighet) divulgazione f., **utbredt** esteso, diffuso, molto frequente, *en lite* ~ *hok* un libro poco diffuso
utbrenne tr. v. ripulire col fuoco, med. cauterizzare
utbrenning ripulitura col fuoco, cauterizzazione f., **utbrent** spento
utbriinge (brev) recapitare ~ *en skål* fare un brindisi
utbrudd (vulkan) eruzione f. (tidenskap) esplosione f., (sykdom, sinne) attacco, accesso, scoppio (i latter di risa), (heftig sinnsbevegelse) slancio (vrede) impeto, (begynnelse) inizio, *komme til* ~ erompere, prorompere, (sykdom, ild) scoppiare
utbrukt logorato dall'uso, consunto
utbryte (si) esclamare; se *ellers* bryte (ut)
utbuet convesso
utby, ~ *til salg* mettere in vendita
utbygging forestiero, *utbygginger* gente di fuori
utbygg arkit. aggetto, avancorpo, **utbygge** ampliare, ingrandire costruire, sviluppare, **utbygging** ampliamento, espansione f., (forsterkning) rinforzo, (forbedning) miglioria, (utvikling) sviluppo
utbytte 1 s. frutto, profitto, (drifts) rendimento reddito, (aksje-) dividendo, (fordel) vantaggio profitto, **utbytte** 2 v. sfruttare
utbyttebegrensning limitazione f. dei dividendi (el dei profitti), **utbytter** sfruttatore m., profittatore m., **utbytting** (utskifting) sostituzione f., cambio, (utnytting) sfruttamento
utbæring (post-) distribuzione f.
utbøyd curvato (el piegato) all'infuori
utdanne educare, istruire, formare, (fullkommen) perfezionare, (oppøve) esercitare, addestrare, allenare, preparare, ~ *seg* i studiare, perfezionarsi in, ~ *seg som* imparare il mestiere di
utdannelse istruzione f., educazione f., addestramento (professionale), (læretid) apprendistato, perfezionamento esercitazione f., allenamento, *faglig* ~ addestramento professionale, **utdannelsestid** periodo d'istruzione, anni di studio
utdebattere, ~ *et spørsmål* liquidare una questione, ~ *et emne* esaurire un argomento
utdele distribuire, dispensare, spartire, (befalinger)

impartire (sakrament), somministrare (hugg al fibbiare), **utdeling** distribuzione f., spartizione f., rei somministrazione f.
utdra estrarre, ~ *kvadrattoten* estrarre la radice quadrata, **utdrag** estratto, stralcio, **utdragning** estrazione f. (også mat)
utdrivelse, -driving espulsione f., rei esorcismo
utdunste esalare (gjennom hud) traspirare, **utdunsting** esalazione f., traspirazione f.
utdype approfondire, **utdypning** approfondimento
utdo estinguersi, **utdødd** estinto, (øde) deserto, ~ *by* città morta, *de er ennå ikke* ~ non sono ancora scomparsi tutti
ute (sted) fuori, (tid) passato, (frist) scaduto, spirato, (endt, ferdig) finito, (i utlandet) all'estero, ~ *på landet* in campagna, ~ *i det frie* al, aperto, *der* ~ là, *luggu. det er en* ~ *sum vil snakke med deg* c'è uno che chiede di te, *han er* ~ e fuori, e uscito, *han har vært* ~ *siden*, ~ e fuori da ..., ~ *av* fuori da, *hli* ~ *av seg selv* uscire dai gangheri, *så* ~ (hjemme fra) passare la notte fuori casa, *være tidlig* ~ uscire per tempo, (tidlig moden) essere precoce, (grønnsak) essere primaticcio, *være sent* ~ tornare, rientrare tardi (til avtale) venire in ritardo, *langt* ~ *i mars* a marzo inoltrato, *være* ~ *av seg* di glade essere fuori di sé dalla gioia, *for året er* ~ prima della fine dell'anno, *telexkontrakten er* ~ il contratto d'affitto è scaduto, *det er* ~ *med min tålmodighet* la mia pazienza e agli estremi, *det er* ~ *nord* *han* è un uomo finito, *spillet er* ~ tutto è perduto, non c'è più niente da fare, *han var* ~ *for en ulykke* ha avuto un incidente e stato vittima di una disgrazia
utebli non venire, mancare, non presentarsi, *gi* non comparire, essere in contumacia, ~ *fra timen* essere assente dalla lezione; ~ *ved oppbeholdet* mancare all'appello
uteblivelse (fravær) assenza, *gi* non comparizione, contumacia, ~ *av betaling* mancato pagamento, **uteblivelsesdom** giudizio contumaciale, condanna in contumacia
utefra da fuori, dai difuori, dall'esterno
uteglemme dimenticare, omettere (av *unnsare* per inavvertenza), (med vilje) sopprimere, tralasciare
utekkelig sgradevole poco attraente; **utekkelighet** essere sgradevole, carattere m. sgradevole
uteksaminert che ha passato gli esami, che ha sostenuto l'esame finale
uteksperimentere scoprire sperimentalmente, (maskin) collaudare (oppfinnelse) sottoporre a prove minuziose, (utprøve) sperimentare
utelate tralasciare, omettere, sopprimere, (i tale og skrift) saltare, (endeavokal) elidere, **utelatelse** omissione f., soppressione f., (ord) elissi f., (endeavokal) elisione f.
utelig vita all'aperto, vita fuori casa
utelukke fig. escludere, rei scomunicare, (lærne) eliminare, estromettere, *det utelukker ikke at* ciò non toglie che (+ *konj.*), se *også* *ikke* (ute)
utelukkelse esclusione f., rei scomunica, *med* ~ *av* con l'esclusione di, **utelukkende** esclusivo, **utelukket** escluso, fuori questione
utemmelig indomabile, **utemi** non addomesticato, fig. indomito, (tøyless) sfrenato
uten senza, (unntatt) eccetto, tranne, (ikke beregnet) senza contare, oltre a, ~ *videre* senz'altro, senza esitazione, senza complimenti, ~ *å grate* senza piangere, ~ *at* senza che (+ *konj.*), (med mindre) a meno che (+ non + *konj.*), (unntatt at) fuorché, *jeg kunne se ham da* ~ *at jeg ville rare meg*

potrei vederlo morire che non moverei un dito, ~ *jord e ektr* senza presa di terra
utenat a memoria, **utenbords** fuori bordo, *kaste* ~ buttare a mare; ~ *motor* (motore) suonbordo
utenbygds fuori paese (person) che è di un'altra regione; **utenbys** fuori città, (person) non residente in città, **utenbysboende** che abita fuori città, che non abita in città
utendørs fuori (di casa), all'aperto, all'esterno, ~ *arbeid* lavoro all'aperto
utenfor prep. fuori di (foran) davanti a, adv. fuori, all'esterno, ~ *hien* fuori città, ~ *døra* (davanti) al a porta, ~ *fari* fuori pericolo, *jeg vil helst holde* ~ preferirei rimanere al di fuori della questione *det ligger* ~ *saken* e fuori causa *sette en* ~ lasciar fuori qn
utenforstående estraneo, chi non è parte in causa
utenfra da fuori, dal difuori
utenkelig impensabile, inimmaginabile, inconcepibile
utenlands a.l'estero *reise* ~ andare all'estero
utenlandsk straniero, estero, forestiero (dyr, plante, esotico (pl. -er), av ~ *opprinnelse* di provenienza estera, ~ *handel* commercio estero; *være i* ~ *teneste* servire lo Stato all'estero
utenlandspost (fra utlandet) corrispondenza (posta) dall'estero, **utenlandsreise** viaggio all'estero
utenom intorno a, attorno a, *gå* ~ *huse* girare attorno alla casa, *gå* ~ *en vanskelighet* aggirare una difficoltà, *gå* ~ *saken* eludere l'argomento
utenomsmukk ~ r. mpl di *parce* discorso mp. n. concludenti, divagazioni (pl. chiacchiere (pl.
utenpå sopra, al di sopra, esternamente, **utenpåskrift** scritta all'esterno, indirizzo sulla busta
utenriks adj. estero, straniero, adv. all'estero **utenriksdepartement** ministero degli Esteri, **utenriksfart** navigazione f di lungo corso, **utenrikshandel** commercio con l'estero, **utenriksminister** ministro degli Esteri, **utenrikspolitikk** politica estera, **utenrikspolitisk** di politica estera, che concerne la politica estera *den utenrikspolitiske situasjon* la situazione politica internazionale
utenskjers al largo (della barriera di isole e isolotti che cingono la costa)
utenverden mondo esterno
utenverk mil. opera esterna **utenverket** mil. opere (pl. avanzate, controguardia
uterlig osceno, indecente, ~ *forhold* oltraggio al pudore, **uterlighet** oscenità, indecenza
uteske provocare, sf. dare, **uteskning** provocazione f
utestengt chiuso fuori, fig. escluso, *være* ~ trovare la porta chiusa
utestående merk. arretrato, ~ *fordringer* crediti (non riscossi), *indra* ~ *fordringer* riscuotere crediti pendenti, *ha noe* ~ *med en* essere in rotta con qn, avere a che dire con qn
utett (for vann) che non è stagno, che non è a tenuta d'acqua, (for luft) che lascia passare l'aria, (dør) che chiude male, *være* ~ (kran, rør) perdere, colare, gocciolare *taket er* ~ dal tetto passa acqua *båten er* ~ la barca fa acqua
utetter all'infuori, verso l'esterno, mar. al largo, *ta* ~ prendere il largo
utfall 1. mil. sortita, (feking) botta, colpo, (angrep) attacco (pl. -chi), assalto, *gjøre et* ~ fare una sortita, (feking) andare a fondo; *gjøre et hiltende* ~ *mot en* f. g. inveire aspramente contro qn
utfall 2. risultato, esito, (drama) epilogo (pl. -ghi) conclusione f, *heldig* (uheldig) ~ buona (cattiva) riuscita, successo (insuccesso), buon (cattivo) esi-

to, *gå et godt* ~ andare a buon fine riuscire, *gå et dårlig* ~ fallire, finire male, *det vil utfallet vise* lo si vedrà dal risultato, *hvordan utfallet enn blir* comunque vada a finire
utfallsport, *skjult* ~ postieria, **utfallsprøve** campione m di riferimento
utfart uscita, escursione f **utfartshelg** week-end con molte raffiche di caccia
utferd partenza, viaggio, **utferdige** redigere, stendere, compilare, **utferdigelse** stesura
utferdsleangel desiderio di vedere il mondo, istinto migratore
utfinne scoprire, trovare, (uttenke) ideare, *søke å* ~ indagare
utflykt (tur) gna. escursione f, fig. sotterfugio, scusa, pretesto, *tom* ~ futile pretesto, **utflyktssted** meta di gile, *valgt* ~ meta preferita dei giganti luogo popolare per scampagnate
utflytende (utydelig) indistinto, (utvisket) sfocato (formlos) amorfo, fig. vago (pl. -ghi), incerto
utflytning cambiamento di domicilio (di residenza di casa) trasloco, emigrazione f ~ *fra distriktet* abbandono delle campagne
utfolde spiegare (også fig.), distendere, (utvikle) sviluppare, (opprulle) svolgere; fig. manifestare ~ *leg bok* sbocciare aprirsi, schiudersi
utfoldelse, -folding spiegamento, svolgimento, sviluppo *bot* sboccio, fig. fioritura
utford adv. in giù, verso il basso, in discesa, *hull* *falt* ~ *stupet* e precipitato nel baratro se ut
ufordre sfidare (til duell a duello), (kokeit) provocare, **ufordrende** provocante, provocatore, provocatorio (irriterende) fastidioso, *med en* ~ *min* con aria di sfida, **ufordring** sfida, provocazione f (ufordringsbrev) cartello di sfida *ta mot ufordringen* accettare la sfida, raccogliere il guanto
utforme formare, elaborare (utvikle) sviluppare
utforming formazione f, elaborazione f sviluppo
utfortenn discesa libera
utforske indagare, investigare (granske) scrutare, geogr. esplorare **utforsking** indagine f ricerca esplorazione f
utfri liberare, mettere in libertà
utfritte interrogare
utfylle riempire, (fullstend gg, ore) completare (noe mangiende) suppletare ~ *et hull* f. g. colmare una lacuna
utføre (være) esportare (verksette, utføre) eseguire, (fullføre) compiere (virkelig gjøre) attuare (rolle) fare, interpretare, mus. eseguire, interpretare, ~ *en levering* effettuare una consegna, ~ *heldig* portare a buon fine, **utførelse** effettuazione f esecuzione f, (fullføring) compimento, (gjennomføring a. varing f. g. *et s. k. oppdrag* ~ a. m. d. etc. (essere mandato) a effetto
utførlig (g, orig) effettuabile, eseguibile, attuabile (grundig) minuzioso, particolareggiato: *meger* ~ ampio esteso
utførsel esportazione f; **utførsels-** d'esportazione **utførselsangivelse** dichiarazione f di uscita **utførselsartikkel** articolo d'esportazione **utførselsavgift** l'imposta d'esportazione **utførselsforbud** ~ l' d'esportazione **utførselsgodtgjørelse** restituzione f dei dazi e tributi, drawback m inv. **utførselshandel** commercio d'esportazione, **utførselsoverskudd** eccedenza delle esportazioni sulle importazioni **utførselspremie** premio d'esportazione **utførselsnåte** licenza d'esportazione, **utførselsstol** dazio doganale d'esportazione, **utførselsvare** merce f d'esportazione

utgang uscita, sbocco (pl. -chi), (ende) fine f. (ut-fal) esito, (spil) uscita, *ha ~ til* dare accesso a, sboccare in, aprirsi su, *velgnet være din inngang og din ~* Dio benedica il tuo entrare e il tuo uscire, **utgangsbillett** contromarca
utgangsdør porta d'uscita, uscio di casa, portone m., **utgangspunkt** punto di partenza, punto di riferimento, spunto, **utgangstillatelse** permesso d'uscita
utgave edizione f, versione f, *beklippet* (jortkoret) ~ edizione ridotta, *forminnet* ~ edizione in compendio, *ekspurgert* (renset) ~ edizione purgata, *første* ~ prima edizione, edizione principe, *n* ~ nuova edizione, ristampa, *ny ajourført og revideret* ~ nuova edizione aggiornata, riveduta e corretta
utgi (trykksak) pubblicare, stampare, far uscire, dare a la stampa, ~ *fulke penger* fabbricare moneta falsa, ~ *for lig* spacciare per, far passare per, *han utgir seg for din venn* dice di essere un tuo amico, *tro på at en virkelig er den en utgir seg for* credere all'identità di qn
utgift spesa, *føre til utgifter* comportare delle spese, **utgiftsberegning** calcolo delle spese, **utgiftsbilag** documento giustificativo delle spese sostenute, pezzo d'appoggio, **utgiftspost** capo di spesa, **utgiftside** partita del dare, dare
utgivelse pubblicazione f, *være under ~* essere in corso di pubblicazione, **utgiver** editore m. (avis) direttore m responsabile
utgjøre costituire, fare, formare, (bæpe seg til) ammontare a, ascendere a
utglidning (skred) slittamento, fig. degenerazione f, traingamento, esagerazione f
utgranske se *utforske*, **utgrave** incidere, **utgrave-ring** incisione f, **utgravning** disotterramento, (av jord) sterro, sterramento, (uk) esumazione f (ut-huving) escavazione f, (oldsaker) scavo
utgreifing spiegazione f, resoconto
utgyte spandere, effondere, ~ *itt hjerter* aprire il cuore, sfogarsi, **utgytelse** effusione f, (blod) spargimento, litt iron. elucubrzione f
utgå, ~ *fra* emanare da, scaturire da, derivare da (utelates, essere soppresso (el. cancelato), *la ~* (offentligg ore) pubblicare, (belaling) impartire **utgående**, *for ~* mar in partenza, **utgått** esaurito, *varen er ~* l'articolo non è più sul mercato (el. esaurito) *utgatte sko* scarpe logore (el. scalcagnate)
uthaler libertino, dissoluto, mar. mara
uthamre (bukk) spianare (a martellate), (strekke ved hamring) distendere a martellate **uthamning** martellatura, martellamento
uthavn porto di ridosso, **uthengsskap** vetrina
utheve mettere in rilievo, far risaltare, typ. sottolineare, mettere in corsivo, se ellers fremheve
uthogging sboccamento, intaglio, taglio, (skog) disboscamento, **uthogst** taglio
utholde sopportare, tollerare, soffrire, patire, resistere a, **utholdelig** sopportabile, tollerabile, **utholdende** perseverante, (tålmodig) paziente, (standhaftig) tenace, (til arbeid) indelesso, **utholdenhet** perseveranza, pazienza, tenacia, resistenza, **utholdenhetssprøve** prova di resistenza
uthule incavare, scavare, fig. vuotare di significato, **uthuling** incavo, incavatura, (utgraving) scavo, (ved vann) erosione f
uthunge affamare, ridurre alla fame
uthus costruzione f adiacente, locale m di servizio
uthvilt riposato, (avspent) disteso, rilassato, *uthviltte trupper* truppe fresche

utide, i ~ male a proposito, (upassende tid) ad un'ora inopportuna, in un momento inopportuno, *i tide og ~* a proposito e a sproposito, a ogni istante, in tutti i momenti, **utidig** intempestivo, (upassende) inopportuno, sconveniente, (grunnlos) infondato, **utidighet** intempestività, inopportunità
utilbørlig indebito, (upassende) indecoroso, **utilbørlighet** sconvenienza
utilbøvelig non disposto (til a), alieno (til da)
utilfreds insoddisfatto, scontento (med di), macontento, *være ~ med at* essere scontento del fatto che (+ konj.), *gjøre ~* scontentare, **utilfredshet** insoddisfazione f, scontentezza; **utilfredstillende** non (el. poco) soddisfacente, (utilstrekkelig) insufficiente, **utilfredstillet** insoddisfatto, inappagato
utilgivelig imperdonabile
utilgjengelig inaccessibile (for a), impervio, **utilgjengelighet** inaccessibilità
utilhogd non tagliato, non sbizzato
utilhyllet non velato, scoperto, palese
utillatelig non permesso, (uantegetig) inammissibile, (ulovlig) illecito, adv. senza permesso, in modo inammissibile, **utillatelighet** inammissibilità
utilnærmelig inavvicinabile, inabbordabile, inaccessibile, (molto) riservato, **utilnærmelighet** inaccessibilità, riservatezza
utilpass indisposto, *føle seg ~* star male, sentirsi a disagio, **utilpasshet** indisposizione f, disagio
utilregnelig irresponsabile, privo di discernimento, dissennato, (sinnsyk) malato di mente, adv. senza discernimento
utilrådelig non consigliabile, poco prudente
utklært non velato, fig. scoperto, aperto, (ikke fram) franco (pl. -chi), (oppriktig) sincero, apertamente, senza giri di parole
utstedelig inammissibile, **utstedelighet** inammissibilità, **utistrekkelig** insufficiente, **utistrekkelighet** insufficienza
utiltalende sgradevole, antipatico (pl. -ci), (uhøflig) scortese, (avskyelig) detestabile, (motbydelig) ripugnante
uting assurdità, assurdo, molestia, fatto spiacevole
utenlig inutile, che non serve (til a)
utjevne appianare, (gjøre like) pareggiare, (nivellere) livellare, (glatte) spianare, ~ *kiotten mellom* colmare il vuoto che separa . . . ; **utjevning** appianamento, livellamento
utkant estremità (skog o l.) limitare m, margine m, (omkrets) periferia; (av by) suburbio, sobborghi mpl. *i utkanten av byen* nei dintorni della città, in periferia
utkast progetto (også lov-), (kunstverk) abbozzo, (maier) bozzetto, (skisse) schizzo, *gjøre et ~ til* abbozzare, (byggverk) progettare, (skrive) stendere (skissere) schizzare
utkastelse (teieboer o l.) sfratto, **utkastelsesforretning** jur. sfratto, **utkaster** (hygge-) espulsore m, (restaurant) buffafuon m inv
utkikk sorveglianza, guardia, mar. vedetta, *holde (stå på) ~* tenere gli occhi aperti, mil. essere di sentinella, mar. essere (stare) di vedetta, *være på ~ etter* essere alla ricerca di, **utkikksmann** vedetta
utkikksmast albero di vedetta, **utkikkspost** vedetta, posto d'osservazione, **utkikkstøtte** coffa di vedetta, **utkikkstårn** galleria, torre f di guardia, mar. torre f di vedetta
utkjempe, ~ *en strid* liquidare (comporre) una vertenza, ~ *et slag* combattere una battaglia
utkjørsel uscita (carrabile), (port) porta carrabile

utkjørt spossato, sfinito, sfibrato, esausto
 utklarere sdoganare; **utklaringsbevis** pratica di sdoganamento.
 utkledd travestito, mascherato
 utklekking schiudimento; cova, (kunstig) incubazione f artificiale, **utklekningsanstalt** (fisk) impianto di piscicoltura, **utklekningsapparat** incubatrice f
 utklipping ritagliare, (fil) ritagliare, **utklipp** ritaglio
 utklippingsbyrå agenzia spoglio stampa
 utkok decotto, **utkoke** cucinare a sufficienza, cuocere troppo, **utkokt** scotto
 utkommandere impartire (en a qn) l'ordine di raggiungere l'esercito, mar, dare l'ordine d'imbarco
 utkomme 1 s. reddito sufficiente, sussistenza, godi ~ buon reddito, *ha sitt ~* avere mezzi di sussistenza, avere di che vivere (decorosamente)
 utkomme 2 v (bok) uscire, essere pubblicato, *nett-opp utkommet* appena uscito
 utkonkurrere, ~ *de utrege* battere la concorrenza
 utkople elektr. disinserire, disinnestare
 utkramme sballare (også fig.)
 utkreve esigere, imporre, *som utkreves* richiesto
 utkrySTALLISERE, ~ *seg* cristallizzarsi, fig. prendere forma
 utkåre eleggere, scegliere, *hans / hennes*, *utkårede* il suo amato bene **utkåring** scelta, elezione f
 utlade fys. scaricare, **utladning** scarica
 utlandet l'estero, i ~ all'estero
 uledd deriso, *han hle ~* gli hanno riso in faccia
 ulede, ~ *av dedurre da*, (slutte fra) desumere da, gram. derivare da, (føre tilbake til) far risalire a
 utledning deduzione f, derivazione f, conclusione f
 utlegg (pengers) sborso, esborso, spesa, *erstattet en hund ~* rifondere le spese a qn, *ta ~* jur. pignorare, *få sine ~ dekket* rifarsi delle spese
 utlegge (forklare) esporre (til det gode in modo positivo), (tekst) commentare, interpretare, se *ellers* agge (ut), **utlegning** esposizione f, commento, interpretazione f (to be en) eseges. f
 utleie a locazione f, affitto, (vogn) noleggio, **utleier** locatore m, (hybel-) affittacamere m, f inv. (vogn) noleggiatore m
 utlendighet permanenza all'estero, esilio, **utlending** straniero
 utlengsel vogliad viaggiare, el. d. odere, m. m. d., se **utferds lengsel**
 utlevd frusto, (avfeld g) decrepito: ~ *gamling* maturo m
 utlevere consegnare, rilasciare; (annet lands under sâtt) estradare; (tyvegods) restituire, ~ *en* (svikte) tradire la fiducia di qn., **utlevering** consegna, rilascio, restituzione f, estradizione f, *mot ~ av dokumenter* contro consegna dei documenti
 utligne congruare, sa, dare, (fordelte) ripartire, **utlignung** congruaggio, saldo, ripartizione f *til ~ av merk.* a congruaggio di
 utlodde mettere in lotteria, mettere al lotto, **utlodning** lotteria, lotto, (oppdeling) suddivisione f in lotti, (fordeling) spartizione f, suddivisione f; (utparsellering) lottizzazione f, **utlodningsgjenstand** oggetto messo in lotteria
 utlossing scarico, scaricamento, sbarco
 utlove promettere
 utlufting aerazione f, aeraggio, cambio dell'aria
 utlyd finale f, posizione f finale **utlydende** finale
 utlært che ha finito l'apprendistato, (fullkommen) provetto, esperto; ~ *håndverker* artigiano finito
 utløp (det å strømme) scorrimento; (elve-) sbocco (pl. -chi), foce f, (forløp) scadenza, fine f, *etter*

utløpet av en viss tid trascorso (el. allo scadere di) un certo periodo di tempo
 utløpe (frist) scadere, *tiden er utløpt* il tempo è scaduto
 utløper bot stolone m, (f, e i) contrafforte m
 utløpskrån (-rør) rubinetto (tubo) di scarico, **utløps-tid** scadenza, **utløpsventil** valvola di scarico
 utløse (pant person fra forpliktelse) disimpegnare (utfri) liberare, svincolare (bombe) sganciare (loskjøpe) riscattare fig. provocare
 utløsning disimpegno, svincolo, sganciamento, sfogo (pl. -ghi), riscatto, (seksuell) sodd sfazione f *la ~ for sfogare*
 utlån prestito, **utlåner** prestatore m, mutuante m, f **utlånsavdeling** servizio prestiti (el. mutui), **utlåns-rente** interesse m sui prestiti
 utmaget smagrito, scheletrito, (avp llet) spolpato, blek, mager) macilento, **utmaging** smagnimento
 utmalet conciato in modo ridicolo, **utmaing** con-carsi m in modo ridicolo
 utmale (beskrive) dipingere, (sterkt) descrivere a forti tinte ~ *seg noe* raffigurarsi qc. **utmaling** descrizione f esagerata, esagerazione f
 utmark terreno agricolo fuori mano, pascolo, brughiera, terreno non coltivato, sodaglia
 utmarsj partenza, marcia di addestramento
 utmatte spossare, estenuare, sfibrare, **utmatteise** spossatezza, estenuazione f, (næringsmangel) inanizione f, **utmatteisesår** guerra di logoramen-to, **utmatte** spossato, estenuato, sfibrato, (avkref-let) esausto
 utmelding ritiro, annuncio della propria uscita (da un'associazione, circolo ecc.)
 utmerke distinguere, ~ *en framfor andre* dare la preferenza a qn., ~ *seg* distinguersi, emergere (ved per. ved at in quanto), ~ *seg i noe* ecc. lere in qc.
 utmerkelse distinzione f, onorificenza, decorazione f
 utmerket eccellente, distinto, *et ~ middel* un ottimo rimedio, adv. in modo eccellente, ottimamente
 utmunnung foce f, sbocco (pl. -chi) (også vei gate
 utmynte monetare, **utmynting** monetazione f
 utmåling misurazione f, mar. stazzatura
 utnavn (ekkenavn) soprannome m, nomignolo
 utnevne nominare (til minister ministro), **utnevne** nomina (til direktør a) a direttore di), (dokumen-ter) diploma m, lettera di nomina
 utnytte approfittare di, sfruttare, mettere a profitto, trarre profitto da, **utnyttelse** (bruk) utilizzazione f, (utnyting) sfruttamento
 utopi utopia, **utopisk** utopico, utopistico (pl. -ci)
 utover al di là di, oltre, per la, all'infuori
 utpakking sballatura, apertura di pacchi
 utpanting pignoramento, *foreta ~* pignorare (qc.), procedete al sequestro (di qc.)
 utparsellere allottare, lottizzare, (dele opp) frazionare, **utparsellering** lottizzazione f, frazionamento
 utpeke designare, indicare
 utpensle pennellare con cura, rifinire diligentemen-te, **utpensling** esecuzione f minuziosa
 utpine (jord) impoverire, sfruttare troppo, **utpint** (jord) esausto
 utpiping fischi mpl, fischiate
 utplanting trapianto, (potteplante) svasatura
 utplukk cernita, selezione f, scelta
 utplyndre depredare, spogliare, svaigiare, (by) saccheggare, (frane) rapinare, **utplyndring** depredazione f, svaigiamento, saccheggio, rapina
 utpost posto avanzato
 utpregel pronunciato, marcato, tipico (pl. -ci)

utpressing ricatto, (penge- også) estorsione f
utpanske escogitare
utpåk, ~ *sommeren* ad estate inoltrata, *helt* ~ *stupet* sull'orlo de precipizio, *helt* ~ *trappa* fino alla scala fuori sul a scala
utradering cancellazione f (con raschiello), fig. eliminazione f
utrangere scartare, relegare tra i scarti, ~ *en vogn* staccare un vagone; *utrangete skip* nave in disarmo definitivo, **utrangeting** scarto, mar. radiazione f
utrede (forklare) spiegare, rendere conto di, esporre, (løvere) fornire (betale) pagare, **utredning** spiegazione f, chiarimento, esposto
utregning calcolo, computo
utreise partenza, (mots. hjemreise) andata, **utreise-tillatelse** permesso di espatrio
utrensmål, i ~ senza necessità senza alcun bisogno
utrensk(n)ing pulizia, polit. epurazione f
utrette fare, effettuare, (utføre) eseguire, ~ *så meget at* fare tanto che
utrettelig instancabile, infaticabile, **utrettelighet** infaticabilità, tenacia, assiduità
utrigger mar. buttafuori m. (båt) fuoriscalmo m
utringel scollatura *utlil* ~ scollatura **utringning** scollatura
utrivelig sgradevole, spiacevole, triste, cupo, poco confortevole, **utrivelighet** spiacevolezza
utrivning strappo, stradicamento, estrazione f
utro infedele (mot en a qn.), sleale, *være sin mann* ~ tradire il marito
utrolig incredibile fantastico (pl. -e), straordinario, *det høres* ~ (ut) pare incredibile **utrolighet** incredibilità, inverosimiglianza
utrop (utbrudd) esclamazione f, **utrope** gridare (pu gater og streder) ai quattro venti, proclamare (sønn, til kongen), **utroper** banditore m. se herold
utropsord interiezione f **utropsstegn** punto esclamativo
utroskap infedeltà
utrugning incubazione f **utrugningsapparat** incubatrice f
utruste equipaggiare, (tropper, skip også) armare, (skip også) allestire, ~ (fortryne) med munire di, *utrustet med lig* dotato di, **utrustning** equipaggiamento, armamento, allestimento
utrydde (avskaffe) eliminare, estirpare, (særl. i vønde vesener) sterminare, (fjæelse) estinguere
utryddelse (utrydding) eliminazione f, estirpazione f, sterminio, (skadedyr) disinfezione f
utryddelseskrig guerra di sterminio, **utryddelsesleir** campi di sterminio
utrygg insicuro, indifeso, *været er utrygt* il tempo è incerto, **utrygghet** insicurezza
utrykning mil. partenza, uscita dal campo, (politi, brann) pronto intervento, **utrykningsordre** mil. ordine m. di partenza, (politi) ordine d'intervenire, **utrykningspoliti** squadra mobile, celere f, volante f, **utrykningsvogn** (politi) camionetta, pantera, (brann) autopompa
utrykt non stampato, (ikke utgitt) inedito, (i manuskrift) in manoscritto
utrøring diluizione f; **utrørt** diluito, stemperato, mescolato
utrøstelig inconsolabile (over per), sconcolato; **utrøstelighet** disperazione f
utsagn detto, affermazione f, dichiarazione f, asserzione f, *dei blotte* ~ la semplice affermazione, *etter hant* ~ a suo dire **utsagnsord** verbo

utsalg (butikk) spaccio, rivendita, (billig-) liquidazione f, svendita, vendita di saldi, **utsalgspis** prezzo di vendita (al minuto), prezzo di liquidazione f
utsalgsside negozio, spaccio, **utsalgsvare** saldo, merce f di liquidazione
utsatt esposto (for havstormene) alle burrasche del mare; (sted) rischioso, (sårbar) vulnerabile, ~ *for* esposto a (mottagelig) soggetto a, suscettibile di
utse, ~ (seg) scegliere (til per, come, in), (bestemme) destinare (til noe a qc., til å), *utsett av skjebnen* til predestinato a
utseende aspetto, vista, apparenza, sembianza, (særl. persons) aria, (sk. nn) parvenza, *sunt* ~ aspetto sano, *fd et annet* ~ cambiare fisionomia, *gi seg* ~ *av (å være)* skinnendd darsi un'aria da bell'ingegno, *ha et behagelig* ~ avere un aspetto piacevole, *ha et smukt* ~ essere di bell'aspetto, *kjenne av* ~ conoscere di vista
utseiling partenza, uscita dal porto
utsendelse spedizione f, distribuzione f, (radio) trasmissione f radiofonica, radiotrasmissione f
utsending inviato, (hemmelig) emissario, (budbringer) massaggero, (sendemann) inviato, (pavelig) delegato **utsendt**, *vd utsendte medarbeider* il nostro inviato speciale
utsette (i tid) rimandare, rinviare, se e lers sette (ut), mus. ridurre (for orkester per orchestra), ~ *for kritikk* criticare, biasimare, ~ *en frist* prorogare una scadenza, ~ *et møte* aggiornare una seduta, ~ *for luft (spitt) fare* esporre all'aria (allo scherzo, al pericolo), ~ *seg for å (ut)* rischiare di + inf. (che + konj.), ~ *seg for kritikk* esporsi al biasimo (alle critiche), *det skal jeg ikke oftere* ~ *meg for* non ci casco più, *ha noe å* ~ *på noe* avere qc. da ridire su qc., *ha noe å* ~ *på uttelling* trovar da ridire su tutto, *ikke ha noe å* ~ *på* non aver nulla da ridire su
utsettelse mus. riduzione f, (skiltvakt) dislocamento, (i tid) rinvio, proroga, aggiornamento, (løve og betaling) d. azione f *den som har latt* ~ beneficiario di un rinvio
utside parte f esterna, (lato) esterno; **utsiden** il di fuori
utsikt vista, veduta, panorama m. (mulighet) possibilità, possibilità, (fremtids) prospettiva, *fra vder* *hva er det* ~ *til* da casa nostra si gode una vista su (el la vista di), *herfra har en fri* ~ da qui si ha una veduta completa, *ha gode utsikter* avere delle belle prospettive, *ha noe i* ~ avere qc. in vista, *ville i* ~ fare sperare, prospettare *med arven* *har det lange utsikter* le prospettive dell'eredità sono ancora remote
utsiktspunkt belvedere m, luogo panoramico, **utsiktstårn** torre f belvedere (el panoramico)
utsiving trasudazione f stilicidio
utskjelte eccesso, scappata, sregolatezza, bagordo, **utskjelte** vizioso, dissoluto, scapestrato
utskille separare, kjem. esalare, (bunnfalle) precipitare, (utdra) estrarre, se *ellers* avsondre, **utskillelse** kjem. esalazione f, precipitazione f, estrazione f, se også avsondring
utskipe esportare; **utskip(n)ing** esportazione f, **utskipningssted** porto d'imbarco
utskjelle coprire di ingiurie, strapazzare, **utskjelling** sfunata, lavata di capo, strapazzata
utskjemt guasto, andato male, (person) viziato, disonorato
utskjering intaglio, (metall) ceselamento, cesellatura, scultura, (buet) incavo
utskraping med raschiamento uterno

utskrift (avskrift) copia, (dokument-) estratto: utskrive (sammenkalbe) convocare, mi arruolare (skatt) imporre, (pasient) dimettere
 utskrivning convocazione f (skatt, imposizione f (pasient) dimissione f (regning) estratto, mi coscrizione f
 utskudd rifiuto, scarto; fig. feccia (della società); utskudds- di scarto
 utskylling risciacquatura, med lavanda, irrigazione f, utskyllingsapparat med irrigatore m schizzetto
 utskytte jur. escludere, se ekers, skyte ut, utskyttesrett diritto d'esclusione; utskytning lancio; utskytningshastighet velocità iniziale; utskyttingsrampe rampa (el. torre f) di lancio, utskyttingsrør (torpedo) tubo lanciasiluri
 utskåret intagliato, scolpito
 utslag (vekt) tracollo; (pendel) oscillazione f, gjøre utslaget dare il tracollo alla bilancia som gjør utslaget determinante; formannens stemme gjør utslaget il voto del presidente e determinante
 utslagen, hele den utslagne dag tutto il santo giorno, utslagsgivende decisivo, risolutivo, determinante probante
 utsløtt esantema m, efflorescenza eruzione f cutanea
 utsløtte cancellare (også fig.), utsløttelse cancellazione f, estinzione f
 utsløtt logorato dall'uso, consunto, (person) sfinito, sfiancato
 utslånge lanciare
 utslå se slå utslått battuto, sconfitto, ~ hår capelli sciolti, være ~ (ferdig) essere sfinito
 utsmykke fig. abbellire, adornare se smykke utsmykning ornamento, decorazione f abbellimento (også fig.), fig. frange (pl)
 utsnitt taglio, (del, parte f, (utdrag) estratto
 utsløgt esaurito; alt ~ tutto esaurito
 utsondre se avsondre, utskille
 utsonne espiaire utsoning espiazione f
 utsovet, være ~ aver dormito a sufficienza
 utspeide osservare, esplorare, scoprire
 utspekulert scaltro, accorto; sottile raffinato
 utspekulerhet scaltrezza, astuzia, sottigliezza
 utspenne tendere, distendere, utspenning tensione f estensione f
 utspilning estensione f, dilatazione f
 utspill prima mossa, ha utspillet essere di mano, do-ver fare la prima mossa, hvem har utspillet? a chi tocca?, chi deve iniziare?, han har utspilt sin rolle ha fatto la sua parte
 utspionere spiare, (skygge) pedinare utspionering spiare m, pedinamento
 utspre spargere; (utfolde) spiegare, ~ et rykte spargere la voce; ~ en hemmelighet divulgare un segreto, utspredelse spargimento, divulgazione f
 utspring (øys) sorgente f, fonte f (også fig.), (opp-rinnelse) origine f, provenienza, (som rager fram) sporgenza; utsprungen (blomst) sbocciato
 utspy vomitare, eruttare; utspitting spulare m, espettorazione f
 utspørre interrogare (om su); utspørring interrogazione f
 utstaffere addobbare, utstaffering addobbo, ornamento
 utstede (forordning) emanare; (lov) promulgare, (pass) rilasciare, (dokument) redigere, stendere, (kvittering) compilare, (obligasjon) emettere; ~ en arrestordre spiccare un mandato di cattura, ~ befaling til å impartire l'ordine di, ~ en rekseil på en emettere una tratta all'ordine di qn

utstedebe (dokument) rilasciare, consegna, (verdipapir) emissione f, utstedelsesdag data di rilascio (e di emissione)
 utsteder (anvisning, penger) emittente m; (kontrakt) firmatario, (væksel) traente m (gavebrev) donatore m, legante m, f
 utstigning uscita, ved utstigningen (vogn) scendendo
 utstikkerbrügge molo, pontile m; utstikking (ver, tracciamento
 utstille esporre, mettere in mostra (skiltvakt, post) re, utstiller espositore m, utstilling esposizione f, mostra, utstillings- di (del, da) esposizione utstillingsgenstand oggetto esposto (el. da esposizione)
 utstillingskasse vetrina, utstillingslokale sala d'esposizione, (bilder) salone m, utstillingsplakat manifesto (di una mostra), cartello, utstillingsplass area di un'esposizione, stand m inv. utstillingsvindu vetrina mostra
 utstoppe (dyr) impaghiare, imbalsamare, utstopper (dyr) impaghiatore m, lassidermia m, f utstop-ping impaghiatura lassidermia
 utstrakt disteso, sdraiato, (stor) esteso, ampio, ~ myndighet ampi poteri, ~ prakts vasta clientela
 utstrekke distendere estendere
 utstrekning (handling) distensione f, tensione f (omlang) estensione f ampiezza, i full ~ integralmente, in tutta l'estensione del tutto, i stor ~ in larga misura, su vasta scala (rike) i) largamente ampiamente
 utstrykning cancellamento
 utstrømning scorrimento, (lys, varme) emanazione f, (damp) scarico (pl. -chi); (gass) fuga, fuoriuscita, (mennesker) uscita in massa
 utstråle ir. v. effondere, irradiare, intr. v. irradiare, raggiare, utstråling irradiazione f irraggiamento
 utstudert se utpekulert
 utsvkke suddividere in lotti, lottizzare, frazionare
 utstykkning suddivisione f in lotti, lottizzazione f frazionamento
 utstyr attrezzatura, (reise-) equipaggiamento, (brude-) corredo, (baby) corredino; (rom) arredamento, (teater) apparato scenico, utstyre attrezzare, corredare, (for reise) equipaggiare, (brud) preparare il corredo (di), (rom) arredare ~ med corredo di, provvedere di fig. også dotare di hun er godt utstyrt fra naturens side la natura l ha favorito
 utstyrsforretning negozio di arredamento, utstyrs-stykke opera teatrale con scenografia di grande effetto
 utstøte buttare fuori, rigettare, respingere, espellere, (forbannelse) lanciare; (skrik) emettere
 utstå, ikke kunne ~ (fordra) non poter soffrire
 utstående sporgente; ~ panne fronte convessa, ~ tenner denti in fuori, ~ ører orecchie a sventola ~ øyne occhi sporgenti
 utsuge succhiare, fig. spremere, sfruttare, mungere ~ folket dissanguare la popolazione; utsuger fig. sanguisuga (utbytter) sfruttatore m utsugning angheria, sfruttamento
 utsultet affamato; utsulting, ved ~ per fame
 utsvetting trasudazione f essudazione f traspirazione f
 utsvæiser sregolatezze (pl. dissolutezza utsvævende sregolato, dissoluto, fare et ~ liv condurre una vita dissoluta dare alla dolce vita
 utsving (pendel) oscillazione f
 utsyng ricamo
 utsyn vista se utsikt

utsæd semente f. (såing) semina
utsøkt squisito, raffinato, (utvalgt) scelto, merk di prima scelta *nue* ~ roba scelta, quanto c'è di meglio. *det mest utsøkte* il fior fiore
utta (velge) scegliere, (person også) designare (til come): (patent) prendere, se eifers ta
uttagelse scelta, designazione f, scegliere m
uttak (bank) prelevamento, **uttaking** scelta, **utta(k)ingskamp** clin natonia
uttale 1 v pronunziare, (uttrykke) esprimere enunciaré ~ *en mening* esprimere un'opinione, ~ *at* dichiarare (dire) che, ~ *seg om* pronunziarsi su ~ *seg fritt* parlare liberamente, ~ *seg for + mot* pronunziarsi a favore di (contro), ~ *seg for at man skal* raccomandare aff. nche + konj
uttale 2 s pronunzia, (aksent) accento
uttalebetegnelse trascrizione f (fonetica), **uttalelse** (ytring) dichiarazione f **uttaleordbok** dizionario ortoepico
uttapping svuotamento, consumo, spallatura, (av sjø) scolo, tracimazione f
uttelling (betaling) pagamento, fig risultato
uttenke ideare, escogitare, inventare *fint uttenkt* ben trovato
uttilbens, *gå* ~ camminare coi piedi in fuori
uttjent (person) emerito, a riposo, (ting) fuori uso, *gamml* ~ *valdt* veterano
uttrede (medlem) uscente
uttrekk (ekstrakt) estratto, (på kikkert o l) prolunga, **uttrekke** kjem estrarre se **trekke** (ut) **uttrekking** (larn-) estrazione f
uttrekksbord tavolo allungabile **uttrekksplate** aggiunta, prolunga, **uttrukket** estratto, prolungato
uttrykk espressione f, (ord) termine m, (talemåte) locuzione f *hittedlig* ~ metafora, *formildende* ~ eufemismo, *forfaldet* ~ arcaismo, termine desueto, *juridisk* ~ termine giuridico (forense, di procedura), *legge* ~ *i sin sang* infondere espressività nel proprio canto, *gi noe (henge noe til)* ~ esprimere qc. *redusert til det simpleste* ~ *mat* ridurre all'espressione più semplice
uttrykke esprimere, esternare, (tilkjennegi) manifestare, mostrare, ~ *seg* esprimersi, *om jeg må* ~ *meg slik* se così posso dire, se posso parlare in questi termini, *mate d* ~ *seg på* modo di esprimersi, *for d* ~ *det på den måten* per modo di dire
uttrykkelig (bestemt) preciso, espresso, (tydelig) esplicito
uttrykksform forma d'espressione, **uttrykksfull** espressivo, (betydningsfull) significativo: (bilde) parlante, (ord, blikk) eloquente, **uttrykksløs** inespessivo, privo d'espressione, **uttrykksløshet** mancanza di espressività, **uttrykksløs** adv senza espressione
uttrykksmiddel mezzo d'espressione, **uttrykksmøte** modo di parlare, eloquio, *etter ulmannelig* ~ in parole povere, **uttrykt**, *det er hans uttrykte bilde* e il suo ritratto vivente, e lui nato e spulato
uttråd (medlem) dimissionario, (sko) scalcagnato
uttur viaggio d'andata, *på utturen* all'andata
utvære tirare in lungo, rendere prolisso, **utværet** prolisso, diffuso, **uttygget**, *se* ~ *ut* sembrare uno spettr, avere un viso letreo
utvonne (skog) sterzare, sfoltire diradare, (væske) diluire
uttært smunto, consunto emaciato; se **utmagret**
uttømmende (fremstilling) esauriente, (definisjon) appropriato, calzante, (fyllestgjørende) soddisfacente, **uttomt** svuotato, vuoto, esaurito, *vårt lager er* ~ le nostre scorte sono esaurite, il magazzino

no è vuoto, *min tålmodighet er* ~ la mia pazienza è al limite *være* ~ *for noe* essere rimasti senza qc essere a corto di qc
uttorre disseccare, essuare, (tørlegge) prosciugare **uttorres** disseccarsi, inaridirsi (også fig.), prosciugarsi, **uttorring** disseccazione f, inaridimento, prosciugamento, med disidratazione f
utukt (det å være utuktig) oscenità indecenza, impudicizia, prostituzione f, *drive* ~ commettere atti osceni, prostituirsi, **utuktig** osceno, indecente, **utuktighet** indecenza, impudicizia
utur, *ha* ~ avere sfortuna, F avere iella
utvalg scelta, selezione f, merk assortimento; poi commissione f, giunta, **utvalgt** scelto, eletto, *de utvalgte* i designati, poi, *rel* gli eletti
utvandre emigrare, **utvandrer** (som utvandrer) emigrante m, f, (utvandret) emigrato, **utvandring** emigrazione f
utvann annacquare (også fig.), (bløte) ammolare, (saltmat) dissalare, **utvanning** annacquamento, ammolamento, dissalare
utvei (løsning) soluzione f, (siste utvei) via d'uscita scampo, *finne* ~ *til* trovare il mezzo di, *han har ingen annen* ~ *enn* non ha altro scampo che *forsoke en siste forsvaret* ~ fare un ultimo disperato tentativo, *han er henvisst til siste* ~ non gli resta che un'unica via d'uscita
utveksle scambiare, **utveksling** scambio
utvekst escrescenza (også fig.), protuberanza, anat apofisi f, (struma) gozzo, bot nodo
utvendig esterno, esteriore, adv (også a) esterno, fig in superficie
utvetydig inequivocabile, chiaro, non ambiguo, adv senza ambiguità, in modo inequivocabile **utvetydighet** essere m inequivocabile, chiarezza
utvide allargare, estendere, (g, øre større) ingrandire ~ *sin kultur* ampliare la propria cultura, ~ *seg* allargarsi, estendersi, ingrandirsi; *særl* fys. dilatarsi *i utvidet forstand* per estensione, in senso lato
utvidelse allargamento, estensione f, espansione f, ingrandimento, ampliamento; dilatazione f, ~ *at kapital* aumento di capitale
utvidelsesevne dilatabilità, espansibilità, **utvidelseskraft** forza espansiva, **utvidelsesmulighet** possibilità di ampliamento (ingrandimento), **utvidelsespolitikk** politica d'espansione, **utvidelsestrang** espansione
utvikle sviluppare fig (også) svolgere kjem esalare emanare, (legge for dagen) mostrare palesare; ~ *seg* svilupparsi kjem sprigionarsi, emanare, fi os fysiol evolversi, ~ *seg til* diventare, (forvandling) trasformarsi in, tramutarsi in, *være fullstendig utviklet* essere un uomo fatto (una donna fatta), essere adulto (a), avere finito di crescere
utviklet sviluppato, evoluto, *tidlig* ~ precoce
utvikling sviluppo, progresso; kjem esalazione f, filos., fys evoluzione f, (forklaring) spiegazione f, (teaterstykke) sviluppo, scioglimento dell'azione
utviklingsdyktig suscettibile di sviluppo, perfetibile, **utviklingsevne** capacità di sviluppo, capacità evolutiva, perfetibilità, **utviklingsland** paese in via di sviluppo, **utviklingslære** evoluzionismo, dottrina dell'evoluzione, **utviklingsprosess** processo evolutivo, genesi f, svolgimento; **utviklingsrekke** derivazione f, **utviklingsstadium** (-trinn) fase f di sviluppo stadio evolutivo, **utviklingsteori** teoria dell'evoluzione
utvilsom ndubbio, ndubitabile, *det er utvilsomt at* è indubbio che, e fuori dubbio che, **utvilsomt** indubbiamente, senza dubbio

utvinne (kull etc.) estrarre, ricavare; **utvinning** estrazione f.
 utvirke fare in modo (ut che), (oppnå) ottenere (nok for en qd. a qn., hos en da qn.).
 utvise (åge) espellere; (fra lokale) mettere alla porta, (legge for dagen) mostrare, palesare
 utviske cancellare; **utvisket** (tåket) sfocato, indistinto. **utvisking** cancellazione f.
 utvisning espulsione f. se forvisning **utvisningsord-**
re ordine m. di espulsione
 utvokst, være ~ aver finito di crescere
 utvortes, til ~ bruk per uso esterno
 utvungen (frivillig) volontario, libero; (naturlig) naturale, spontaneo. (likefram) familiare, confidenziale, alla buona; (vesen) disinvolto, **utvungen**
spåk stile spigliato
 utvungethet mancanza di costrizione, libertà, naturalezza, spontaneità, familiarità, confidenza, disinvoltura, spigliatezza, **utvungen** senza costrizione, liberamente, con naturalezza (disinvoltura) alla buona
 utvær stazione f. di pesca molto isolata
 utvælig indisunito, confuso, (å lese) illeggibile (dunkel) oscuro. **utvælighet** mancanza di chiarezza, confusione f., oscurità, nebulosità
 utyske mostro
 utørken deserto
 utøse (utgyde) spandere, versare, (penger) prodigare; ~ *utt hjerte* sfogarsi (for en venn con un amico), aprire il cuore
 utøve esercitare, praticare, (kunst) professare, ~ *stor innflytelse på* esercitare una forte influenza su. ~ *grusomhet* commettere crudeltà **utøve** esercizio, esecuzione f. **utøvende** esecutivo
 utøy 1 isola in mare aperto
 utøy 2 insetti mpi parassiti, (lus) pidocchi mpi *middel mot* ~ insetticida m.
 utøylet sbrigato, (ubeholdersk) sfrenato
 utålælig insopportabile, intollerabile, *det å være* ~ insopportabilità
 utålmodig impaziente (etter å di), *hå* ~ impazientirsi (over per), perdere la pazienza *gjøre* ~ rendere impaziente, **utålmodighet** impazienza
 utålsum insolferente, intollerante
 utånde (dø) spirare, esalare l'ultimo respiro; **utånding** espirazione f.
 uunngåelig inevitabile, *finne seg i det uunngåelige* accettare l'inevitabile, *en* ~ *nødvendighet* una necessità inevitabile; **uunngåelighet** inevitabilità, ineluttabilità
 uunnskyldelig imperdonabile
 uunnværilig indispensabile, assolutamente necessario, di cui non si può fare a meno. *gjøre seg* ~ rendersi indispensabile **uunnværlighet** indispensabilità
 uutforsket inesplorato, **uutfyllt** non riempito
 uutferlig ineseguibile, inattuabile, irrealizzabile
 uutført ineseguito
 uutgrunnelig insondabile, impenetrabile, imperscrutabile, **uutholdelig** intollerabile, insopportabile **uutnyttet** inutilizzato
 uutsigelig indicibile, inenarrabile, ineffabile, inespriabile, **uutsløttelig** incancellabile
 uutslukkelig inestinguibile
 uutsprungen non sbocciato
 uuttemmelig inesauribile; **uutviklet** poco sviluppato, non ancora sviluppato, rud. mentale
 uvalgbar ineleggibile
 uvane cattiva (et brutta) abitudine f., vizio, **uvænlig** insolito, inconsueto, inusitato

uvant inconsueto, non abituale. være ~ med non essere abituato (et avezzo) a
 uvarig di breve durata
 uvasket non lavato
 uvederheftig (med penger) che non dà affidamento, se ellers **upålitelig**; **uvederheftighet** mancanza di affidamento, se ellers **upålitelighet**
 uvedkommende che non mi (ti, lo etc.) riguarda, *være tåket* ~ essere estraneo all'argomento (et på den questione), ~ *person* estraneo. ~ *forbudsadgang* ingresso vietato agli estranei
 ueggerlig assoluto, infallibile, inevitabile, immanicabile, adv. også senz'altro
 uvensom (ufremkommelig) impervio, impraticabile
 uvelkommen non gradito, (gjest) importuno, (ønsket) indesiderato
 uvenn nemico (pl. -er), *hå uvenner med* litigare con *være uvenner med* essere in lotta con
 uvennlig poco gentile, scortese (uhøflig, sgarbat) **uvennlighet** animosità (vesen) scortesia, (uhøflighet) sgarbataggine f. **uvennskap** inimicizia, skille ~ separarsi da nemici
 uventet inaspettato, inatteso, (uforudsett) impensato, (uforutsett) imprevisto, *det kom* ~ *på meg* non me l'aspettavo, *komme* ~ *over noen* cogliere qn. alla sprovvista (et di sorpresa)
 uverdig indegno (ti di), *være en* ~ non essere degno di qn., *det å være* ~ indegnità
 uvesen disordine m., molestia, *drive seg i* ~ combinare di tutti i colori, **uvesentlig** trascurabile, di poca importanza, insignificante, (i os) accidentale **uvesentlighet** importanza minima, accidentalità
 uvert (uforstand) insensatezza (dumbhet) stupidità (lavmakt) deliquio, **uvertig** insensato, (vanvittig) fuori di senno
 uviktig poco importante, irrilevante, insignificante
 uvilje malevolenza (*mot en* nei riguardi di qn.) (ulyst) avversione f. (mishag) sdegno
 uvilkarlig involontario adv. senza volere
 uvillig restio, riluttante (st) ricalcitante (utjenstvilig) poco servizievole, (upartisk) imparziale adv. også malvolentieri, di contravoglia, a malincuore, ~ *til* che non ha voglia di, *være* ~ *stemt mot en* essere mal. disposto verso qn., **uvillighet** mancanza di buona volontà, malavoglia
 uvirkelig irreal, immaginario, inesistente, **uvirkelighet** irrealità, inesistenza
 uvirksom inattivo, inoperoso, (ørkesløs) ozioso (slapp) inerte, (uten virkning) inefficace, inefficiente, (passiv) passivo, **uvirksomhet** inattività, inoperosità, inazione f., oziosità, inerzia, passività, inefficacia, inefficienza
 uvismelig fig. perenne, imperituro, immortale
 uviss incerto, dubbio, dubbioso, (uklar) ambiguo, (ubestemt) vago (pl. -gher), (prekær) mal sicuro, precario: *på det uviste* a caso, alla ventura *handh på det uviste* agire nell'incertezza, brancolare
 uvisshet incertezza, dubbio
 uvitende ignaro, inconsapevole, (uten kunnskaper) ignorante (i noe di qd. f.) *en* ~ *munn* un ignorante *være* ~ *om* ignorare, essere all'oscuro di
 uvitenhet inconsapevolezza, ignoranza *en* ~ per ignoranza, *grov* ~ ignoranza crassa, *holde i* ~ *om* tenere all'oscuro (di)
 uvitenskapelig non (et poco) scientifico (pl. -er)
 uvitenskapelighet mancanza di metodo scientifico
 uvittig poco spiritoso
 uvurderlig inestimabile, inapprezzabile
 uvæpnet senz'armi, inerme, disarmato
 uvær temporale m. tempesta, (sær) på sjøen bur-

rasca, fig. tempesta, burrasca, *det blir ~* avremo maltempo, *det trekker opp til ~* c'è aria di burrasca

uversiktig temporalesco (pl. -chi), tempestoso, **uvershimmel** cielo temporalesco, **uverskråke** uccello di malaugurio, **uversnatt** notte f di tempesta, **uversentrum** occhio del ciclone, fig. focolaio di disordini, **uversky** nube f temporalesca, *se ut som en ~* f.g. avere un'aria minacciosa

uøren (barsk) brusco (pl. -chi), (uforsiktig) disattento, imprudente, (vågsom) temerario; ~ *kjøring* guida imprudente, **uørenhet** disattenzione f, imprudenza, temerarietà

uerbodig irreverente, irrispettoso, adv. også senza rispetto, **uerbodighet** mancanza di rispetto, irriverenza

uerlig disonesto; (falsk) insincero, **uerlighet** disonestà, (falskhet) insincerità

uekonomisk poco economico (pl. -ci), antieconomico, (person) poco economo, spendereccio, **uekonomiske vaner** abitudini spenderecce

uønsket indesiderato, mal accetto, (overflødig) superfluo; ~ *person* persona indesiderabile

uøyd poco esercitato, (uerlaren) inesperto

uåpnet che non è stato aperto, inaltro

uår cattiva annata, anno di carestia

V

V, v V.v (uttal vu) m f

va (vade) camminare nell'acqua, ~ *over* guardare

vable vescicola, bolla, *han har fått vabler på fotene* gli sono venute le bolle ai piedi

vad 1 (not) paranza, rete f a scacco, *trekke ~* tirare la paranza, **vad 2** (vadested) guado, **vadefugl**, **vader** trampoliere m, **vadested** guado, punto (el. zona) guadabile

vadmæl bigello; **vadmelskler** abiti mpl di bigello

vadsekk sacca da viaggio

vaffel cialda, **vaffeljern** stampo per cialde, **vaffelkjeks** waler m inv, **vaffelsom** punto ape

vag (ubestemt) vago (pl. -ghi)

vagabund vagabondo, girovago (pl. -ghi)

vagge v. camminare dondolandosi, **vagging** dondolarsi, lenta

vagina vagina

vagl(e) s. posatoio

vare sventolare

vaisenhus orfanotrofio, **vaisenhusbarn** orfanello

vak sveglio, vigile, **vakant** vacante

vake (bøye) galleggiare; (fisk) nuotare in superficie

vaker mår, boa, gavilletto, (på mastetopp) mostravento

vakker bello, *en ~ dag* una bella giornata, (i fortelling) un bel giorno, *den vakre natur i Toscana* i bei paesaggi toscani, *vakre ord* belle parole, (bevingede) parole alate

vakle barcollare, vacillare, (nøle) esitare, tentennare, titubare, **vaklende** vacillante (også om helser) malfermo, (rådvill) irresoluto, indeciso, *være ~ i sine beslutninger* essere incerto sul da farsi, non sapere che pesci prendere, *heuken er ~* l'uso oscilla, *med ~ skritt* con passo malfermo, **vakling** vacillamento, indecisione f, (nøying) tentennamento, *etter noen ~* dopo qualche incertezza

vaksinasjon vaccinazione f, **vaksine** vaccino, **vaksinere** vaccinare

vakt (-tjeneste, -mannskap) guardia, mår turno di guardia, (skilt-) sentinella, (vokter) guardia (lokale) posto di guardia, *hu ~* essere di guardia, *holde ~* fare la guardia, mil. montare la guardia, essere di sentinella, piantonare, *holde god ~* fare buona guardia, *holde ~ over* custodire, vigilare, piantonare; *stå i vare* på ~ fare la guardia, stare alla posta, fig. stare in guardia, *sette ~ over* far sorvegliare (el. piantonare), *komme i gå* på ~ montare di guardia, *stå ~ om* prendere le parti di, difendere, *stille i sette* på ~ mettere di sentinella

vakterrest mil. arresti mpl di rigore, **vaktavløsning** cambio di guardia, sostituzione f del turno di guardia, **vaktbål** fuoco di bivacco

vaktei quag. va

vaktstående di guardia, di turno, di servizio; **vaktbold** guardia, vigilanza, piantonamento, **vaktbunde** cane m di guardia, **vaktild** fuoco di bivacco

vaktmann guardiano, guardia giurata, **vaktmannskap** corpo di guardia

vaktmester (portner) portinaio, (skole) custode m, (rettshkate) usciere m, (fengsel) custode m

vaktparade parata del corpo di guardia, **vaktpost** sentinella, **vaktskifte** cambio di guardia, **vaktskip** guardacoste m inv

vaktrom vigile, guardingo (pl. -ghi); **vaktromhet** vigilanza, circospezione f, **vaktstue** posto di guardia, **vakttjeneste** servizio di vigilanza, (vakt) guardia, **vaktårn** torre f di guardia, guardiola

vakuum vuoto, vuoto perfetto (el. spinto); **vakuumbremse** freno a vuoto

vaken intorpidito, intorizzato, *være ~ på hendene* avere le mani intorizzate

valfart pellegrinaggio, **valfarte** andare in pellegrinaggio, pellegrinare, peregrinare, **valfartsted** luogo di pellegrinaggio

valg scelta (mellom godt og vondt) tra il bene e il male), (avstemning) elezione f, (omvalg) ballottaggio, *hemmelig ~* scrutinio segreto, *gi en fritt ~* valget, lasciare a qn. la libertà di scelta, *gi en valget mellom* lasciar scegliere a qn. tra, *ha fritt ~* essere padrone di scegliere, *jeg har intet ~* non ho scelta, *la sitt ~* faller på far cadere scelta su, *valget falt på ham* è stato scelto lui, *treffe et ~* fare una scelta, scegliere, *etter Deres ~* a Vostra scelta, *etter kjøperens ~* a scelta dell'acquirente

valg- elettorale, **valgagitasjon** propaganda elettorale, maneggi mpl elettorali, **valgbar** eleggibile, *ikke ~* ineleggibile, **valgbarhet** eleggibilità, **valgbestikkelse** brogli mpl elettorali, **valgdag** giorno delle elezioni, **valgfusk** promesse fpl esagerate agli elettori, **valgfri** facoltativo, **valgfrihet** libertà di scelta, poi libertà di voto

valgfullmakt procura, **valgfusk** broglio elettorale

valgkrets collegio (el. circoscrizione f) elettorale, **valgliste** lista elettorale, **valgløkal** seggio elettorale, **valglov** legge f elettorale, **valgmann** elettore m delegato

valgmanøvrer maneggi mpl elettorali, **valg møte** comizio elettorale, **valg møte** sistema m elettorale,

valgstederlag sconfitta elettorale; **valgordning** norme fpl elettorali; **valgplakat** manifesto elettorale; **valgprogram** programma m elettorale; manifesto di un partito; **valgresultat** risultato delle elezioni; **valgrett** diritto di suffragio, diritto di voto; **valgnike** regno eletivo

valgseier vittoria elettorale; **valgspråk** motto; **valgsted** seggio elettorale; **valgstyre** commissione f elettorale; **valgtale** discorso elettorale; **valgting** assemblea elettorale; **valgurne** urna elettorale; **valgvien** scrutatore m; **valgår** anno di (el. delle) elezioni

valk (hud-) pannico adiposo, (til hår) posticcio, valke foliare; **valkemolte** forlone m guaiachiera

valtak castrone m; **valle** (av melk) scotta

valmtak tetto a quattro spioventi

valmue bot. papavero, (korn-) rosolaccio; **valmuefrø** seme m di papavero; **valmuesaft** lattice m di papavero, oppio

valnøtt noce f; **valnøttbitter** nocino; **valnøttfamilien** bot. le ruglandacee fpl; **valnøttkjerne** gheriglio; **valnøttskall** guscio di noce, (hams) mallo; **valnøtt-tre** noce m

valplass campo di battaglia; *beholde valplassen* rimanere padrone del campo

vals valzer m inv; *danse ~* ballare il valzer

valse 1. v. cilindrate, (i valsemaskin) laminare; *valser plate* piastra laminata, lamierino

valse 2. s. cilindro (også typ.); rullo, curro, (maskin) laminatoio; **valseformet** cilindrico (pl. -ci); **valseverk** laminatoio; **valsing** cilindratura, rulatura, laminatura

valthorn corno da caccia; *blåse på ~* suonare il corno; **valthornist** suonatore m di corno (da caccia)

valuta valuta, valore m; cambio; *hard ~* valuta pregiata, moneta forte; *utenlandsk ~* valuta estera, divisa; *skaffe seg ~* procurarsi della valuta estera; *et lands ~* la valuta (la moneta, l'unità monetaria) di un paese; *~ per i dag* valuta in data odierna; *~ i varer* valuta in merce; *~ til inkasso* valuta all'incasso; *~ per 30 mai* valuta al trenta maggio; *gå ~ for pengene* avere il proprio tornaconto, non rimetterci

valutaunderdeling reparto cambi e divise; **valutabegrensning** limitazioni fpl valutarie; **valutabeholdning** disponibilità fpl di valuta estera; **valutabestemmelser** regolamento valutario, legge f valutaria; **valutabevilling** assegnazione f di valuta; **valutafall** perdita di valore di una valuta, svalutazione f della moneta; **valutaforhold** situazione f valutaria (el. dei cambi); **valutaforretning** operazione f valutaria; **valutafortjeneste** utile m sul cambio

valutaklausul clausola riguardante la valuta; **valutakontor** cambio, ufficio di cambiavalute; (statens) Ufficio dei Cambi; **valutakontroll** controllo valutario; **valutakrise** crisi f dei cambi; **valutakurs** corso della valuta; *til dugens ~* al cambio del giorno

valutamangel scarsità di valuta; **valutamarked** mercato delle divise; **valutanotering** listino dei cambi; **valutaordning** ordinamento valutario; **valutaregulering** regolamentazione f dei cambi e delle divise; **valutarestriksjon** restrizione f dei cambi; **valutarisk** valutario; **valutespekulasjon** speculazioni fpl valutarie; **valutastabilisering** stabilizzazione f dei cambi

valutasterk a cambio alto, con valuta forte; **valutasvak** a cambio basso, con valuta debole

valutasvingninger fluttuazione f dei cambi; **valutatap** perdita di valuta; **valutatildeling** assegnazione f di valuta; **valutere** valutare

vammel (ekkef) disgustoso, (kva mende) nauseabondo, stomachevole; (flau) scipito; **vammelhet** essere m nauseante (el. disgustoso); fig. sdolcinatezza; **vammelset** (opptreden) sdolcinato

vampyr vampiro (også zool.)

vams farsetto, casacca

vandert snaturato; **vand** (vanskeig) difficile

vandal vandalo; **vandalisme** vandalismo; **vandalisk** vandalo; pl. di vanda

vandel condotta, costumi mpl; *plettefri ~* condotta irrepreensibile; *attest for god ~* certificato di buona condotta; *i handel og ~* nel commercio e negli affari; **vandelsattest** certificato di buona condotta

vandig acquoso, scipito, insipido

vandre camminare, andare a piedi, (ti sted) andare; *~ omkring* gironzolare, andare in giro, se også **vandrende**; **vandrebibliotek** biblioteca circolante; **vandreblokk** masso erratico; **vandrecelle** med cellula migrante; **vandredrift** istituto migratorio; **vandre-falk** falcone m pellegrino; **vandreliv** vita errabonda, esistenza da nomade; **vandrelyst** vog. io di viaggiare (el. di andare in giro)

vandrende ambulante, girovago (pl. ghi); nomade (omstreflende) errante; geol. erratico (pl. -ci); zool. di passo, migratore; *~ ridder* cavaliere m errante; **vandreveie** fene m mob. e

vandrepokal coppa alternativa

vandrer viandante m, f, girovago (pl. ghi); giro-mondo m. f inv

vandrevet mal gestito, mal sfruttato, mal coltivato

vandreår anni mpl di viaggio; **vandring** (dyre-, folke-) migrazione f *på sin ~* per via, cammin facendo; *være på ~* essere in viaggio, peregrinare; **vandringsmann** viandante m; **vandringstav** bastone m di viandante, (pilgrimsstav) bordone m

vane abitudine f, consuetudine f; *gå den ~* a contrarre (prendere) l'abitudine di; *gjøre seg det til en ~* prendersi l'abitudine; *av gammel ~* per antica abitudine (consuetudine); *komme ut av vanen med* perdere l'abitudine di; *ha for ~* a avere l'abitudine di; *det er blitt en ~ hos ham* è diventata una sua abitudine; ci ha preso l'abitudine

vanebundet abitudinario; **vanedrunker** beone m inveterato; **vandedyr**, *mennesket er et ~* l'uomo è una creatura abitudinaria; **vaneforbryter** delinquente m, f abituale, (tidligere straffet) recidivo, (forherdet) criminale m impenitente; **vanemenneske** persona abitudinaria (el. schiava delle proprie abitudini); **vanemessig** consuetudinario

vanesak questione f d'abitudine

venetenkning attaccamento alle consuetudini, modo di pensare consuetudinario

vanfer invalido, (krøpling) storpio, deforme, (tem-testet) mutilato, (krigsinvalid) invalido (el. mutilato) di guerra; **vanforehem** ospizio per invalidi; **vanferhet** invalidità

vang campo, prato; chiusa

vange (trapp) sostegno di balaustra, (st. ge) staggio

vanhell sventura, maasone f

vanhellig profano, (gudløs) empio, (sterkere) sacrilegio; **vanhellige** profanare; **vanhelligelse** profanazione f; **vanhelligende** profanatore

vanhyggelig (ur- eller d. fetts) dilettoso

vanilje vaniglia; **vaniljers** gerati di creta; **vanilje-plante** vaniglia; **vaniljesjokolade** cioccolata di vaniglia; **vaniljestang** baccaro (el. stecco) di vaniglia

vankant bordo mal squadrate; **vankantet** mal squadrate

vanke (flakke) grovagare, gironzolare; *tomkring* di qua e di là; *~ hos en* frequentare qn, andare spes-

so a trovare qn. ~ *i et hus* essere di casa da qn.; ~ *på kneiper* bazzicare le bettole
vankelmodig incostante, incerto, instabile, volubile.
vankelmodighet incostanza, volubilità, incertezza
vankundig ignorante **vankundighet** ignoranza
vänlig solito, abituale, consueto; *til* ~ *kløkket* alla solita ora, *vantige betingelser* condizioni usuali (el. solite); *den vänlige pris* il prezzo solito (ordinario); *det er ~ å betale på fortkudd* è uso (el. si usa) pagare anticipatamente; *det er ~ at* è uso che; *det er ~ praksis* è abitudine corrente, e la prassi corrente; *tidligere enn* ~ prima del solito; *han var enda høfligere enn* ~ è stato ancora più gentile del solito (el. che al solito); *som* ~ come al solito, come d'abitudine, come d'uso. **vänligvis** di solito, solitamente, abitualmente, per solito, usualmente
vannmakt debolezza, (av)makt impotenza
vann acqua, (innsjø) lago (pl. -ghi); ~ *i kroppen* idropisia; ~ *i hodet* idrocefalia; ~ *i kneet* sinovite f. ~ *i lungene* pleurite f. *det er åpent* ~ il mare (il lago) è libero dai ghiacci, *ved første åpne* ~ (alla ripresa della navigazione) dopo il disgelo, *bløtt hardt* ~ acqua poco (molto) calcarea. *dip* ~ acque profonde; *diamant av reneste* ~ diamante d'acqua purissima. *det stille* ~ *har den dype grunn* le acque chete sovmano i ponti. *det er ~ på hans mølle* tanti'acqua per il suo mulino. *vi har kaldt og varmt* ~ *på alle rom* tutte le camere sono provviste d'acqua corrente calda e fredda, *holde vannet med* trattenere l'orina, *late vannet ornare*, *mingere*, *fam* fare pipì. *slå kaldt vann i blodet* *på en* calmare qn., *trå vannet* tenersi a galla muovendo le gambe, *trekke* ~ assorbire acqua, (få) *fare* acqua, *i vannet med ham* 'giu in acqua', *gå i vannet* entrare in acqua fare il bagno, *fig.* fare una topica, fare fiasco; prendere un granchio; *hans tennet løp i* ~ gli venne l'acquolina in bocca, *det før hans tennet til å løpe i* ~ gli fa venire l'acquolina in bocca, *vi sto i til knærne* l'acqua ci arrivava alle ginocchia, *sette på vannet* mettere in mare, (skip) varare, (livbåt) calare, *holde seg oven vannet* tenersi a galla, *på opp* ~ d'ov. l'acqua è profonda (havi) in alto mare, *på 10 favn* *vann* a dieci braccia (sotto la superficie), *bore etter* ~ trivellare alla ricerca d'acqua, *legge inn* ~ installare l'acqua corrente, *sette (sette) på* ~ *og brød* stare (mettere) a pane e acqua, *til lands og til vanns* per terra e per mare, *krigsmakten til lands og til vanns* le forze armate di terra e di mare, *sta under* ~ essere sommerso; *sette under* ~ sommergere; *svømme under* ~ nuotare sott'acqua, *utspeldt* ~ diluito in tel. nell'acqua
vann- acquatico (pl. -ci), idrico (pl. -ci); se også **vass-**, **vannaktig** acquoso, ~ *væske* med liquido sieroso, **vannavgift** tassa sull'erogazione dell'acqua potabile, canone m di abbonamento ad un acquedotto, **vannavkjølt** raffreddato ad acqua, ~ *motor* motore con circuito di raffreddamento ad acqua, **vannbasseng** bacino idrico, serbatoio, **vannbille** ditisco (pl. -chi), **vannblå** celeste pallido
vannbygning costruzione f (el. architettura) idraulica, **vann damp** vapore m acqueo, **vann dråpe** goccia d'acqua, **vann dyr** animale m acquatico
vanne annaffiare, (marker) irrigare, (dyr) abbeverare; (late vannet) ornare; *fam* fare pipì, (sa tmat) dissalare
vannfall cascata, cateratta; **vannfarge** colore m ad acqua, (ti) *å male med* acquerello, colore m a tempera, **vannfat** catino, catinella, bacinella
vannfattig arido, (elv) povero d'acqua, **vannfinner** rابدومانت m. f., **vannflaske** bottiglia da (per T,

d'acqua; bottaccia; **vannflate** distesa d'acqua, **vannflom** inondazione f, alluvione m; diluvio
vannforbruk consumo d'acqua **vannforsyning** approvisionamento d'acqua erogazione f (e. distribuzione f) d'acqua potabile; **vannfugl** uccello acquatico; **vannforende** acquifero; **vannføring** portata
vanngang mar. bagnasciuga m inv., *i vanngangen* a fior d'acqua, **vannglass** bicchiere m da (di) acqua, *kjem.* silicato di potassio (el. di sodio); **vanngrav** (hestesport) riviera, (hinderløp) fossato, (vanning) fosso d'irrigazione, **vanngrøt** pappa a l'acqua
vannhjul ruota idraulica **vannholdig** acquoso *kjem.* idratato, **vannhull** pozzo d'acqua; **vannhøyde** altezza delle acque, profondità delle acque
vanning annaffiamento, (store areal) irrigazione f; (dyr) abbeveraggio; **vanningsmaskin** irrigatore m, **vanningssted** abbeveratoio
vanninnhold percentuale f (el. contenuto) d'acqua
vanninnlegg installazione f d'acqua corrente; **vanninntak** presa dell'acqua, conduttura dell'acqua
vannkål (-bille) ditisco (pl. -chi), **vannkanne** (vanning) annaffiatore; (mugge) brocca; **vannkant** limine m dell'acqua, riva; **vannkappe** (bi) camicia d'acqua, **vannkaraffel** caraffa per l'acqua, **vannkjele** bollitore m, **vannkjemmet**, ~ *hår* capelli asciati con l'acqua, **vannklar** limpido (trasparente) come l'acqua, **vannklosett** gabinetto con vaso a sciacquone, water m inv., **vannkopper** varicella, **vannkraft** forza idraulica, energia idroelettrica, carbone m bianco, **vannkran** rubinetto dell'acqua, **vannkrukke** orcio, anfora, (stor) giara per l'acqua
vannkur idroterapia, cura idroterapica, **vannkuranstalt** stabilimento idroterapico, **vannkurmetode** idroterapia
vannlating minzione f, **vannledning** condotto (el. tubo) d'acqua, (rør) **legg** conduttura (tubatura) dell'acqua, *muref* ~ acquedotto, **vannlidt** allagato, alluvionato, **vannlije** ninfea, giglio d'acqua, **vannlinje** mar. linea d'immersione, **vannløp** corso d'acqua, **vannløs** senz'acqua, arido, (uttørret) inaridito, **vannlås** sifone m (el. pozzetto) dell'acqua
vannmaleri pittura ad acquerello, (bilde) acquerello; **vannmangel** mancanza d'acqua, scarsità d'acqua; **vannmannen** l'Acquario, **vannmasse** massa d'acqua, **vannmelon** cocomero, dial. anguria, **vannmengde** quantità (el. volume m) d'acqua, (innhold) invaso, **vannmerke** (bru) livello d'acqua, (papir) filigrana, **vannmerket** filigranato, **vannmugge** brocca, **vannmølle** mulino ad acqua, **vannmåler** contatore m dell'acqua, **vannymfe** myt. naiade f
vannomslag compressa bagnata (umida); **vannondulasjon** messa in piega, **vannondulere** fare una messa in piega, **vannoverflate** superficie f dell'acqua
vannpipe narghile m inv.; **vannpistol** pistola ad acqua, schizzetto, **vannplante** pianta acquatica, **vannpolo** pallanuoto f, **vannpolospiller** pallanuotista m, f, **vannpumpe** pompa dell'acqua, **vannpost** fontana, **vannprøve** campione m d'acqua, (hekseprosess) prova dell'acqua, **vannpytt** pozza d'acqua, pozzaughera, **vannpos** secchia per l'acqua
vannrette canaletto di scolo, cunetta, canaletto per l'acqua; **vannrett** orizzontale; *det å være* ~ orizzontale, **vannrik** ricco (pl. -chi) d'acqua, **vannrikhet** abbondanza d'acqua, **vannrotte** topo d'acqua, **vannrør** tubo dell'acqua
vannskade danno causato dall'acqua, **vannskott** contributo per erogazione dell'acqua potabile, **vannski** sci m inv. nautico, **vannskille** spartiacque

m inv., vannskorpe pelo dell'acqua, i vannskorpen sul pelo dell'acqua, a fior d'acqua
vanskrekkt paura dell'acqua, med idrofobia, som har ~ idrofobo; (hund også) affetto da rabbia
vannslange zool. serpente m. acquaiolo; (vanning) tubo d. gomma, canna per annaffiare
vannspann secchia, secchio, vannspeil specchio d'acqua, vannspill spreco d'acqua, vannspring rubinetto
vannstand livello dell'acqua, profondità dell'acqua, høy (lav) ~ livello alto (basso), alminnelig ~ livello normale, vannstandsmåler idrometro, (i maskin) indicatore m. di livello dell'acqua, vannstigning crescita delle acque, piena
vannstoff idrogeno, vannstråle getto d'acqua, (tynn) filo d'acqua, spruzzo; (fra hvel) soffio; vannsugende che assorbe acqua, (vatt) idrofilo; vannsykkel patino (el. moscone m.) a pedali
vann tett impermeabile, a tenuta d'acqua, mar stagn, ~ rom mar compartimento stagno, ~ skott paratia stagna, vann tetthet impermeabilità, tenuta stagna
vann tilførsel affluenza d'acqua, erogazione f. d'acqua, vanntrau trogolo, abbeveratoio, vanntrykk pressione f. dell'acqua, pressione idrostatica (el. idrodinamica), vanntonne botte f. (barile m.) d'acqua (el. per l'acqua), vanntårn torre f. (cascina) d'acqua, serbatoio sopraelevato
vannvei idrovia, corso d'acqua navigabile, vannveien per idrovia, vannverk acquedotto, centrale f. di distribuzione d'acqua, serbatoio; vannvesen acquedotti mpl. pubblici (el. municipali); vannvogn (til gatevanning) autobotte f., autocisterna, (drikkevann) autocisterna (d'acqua potabile), vannvase mestolo, ramaiolo, attingitoio; vannvånd genio delle acque, ondina, vannvære vena d'acqua, polia
vannry cattiva fama, bringe i ~ screditare, diffamare, komme i ~ cadere (venire) in discredito
vannrøkt trascurataggine f., incuria, negligenza, vannrøkte trascurare
vannvære sfigurare, deturpare
vanskapning creatura deforme, aborto di natura, vanskapt deforme; vanskaphet deformità
vanskelig difficile, difficoltoso, arduo, han er ~ (å komme ut av det med) ha un carattere difficile, han har ~ for å (det fulter ham ~ å) gli riesce difficile, trova qualche difficoltà a, ~ spørsmål domanda difficile, questione scabrosa, ~ stilling posizione difficile; ~ tiltak impresa ardua, det lar seg ~ anta ar è difficile sopporre che + konj.
vanskeliggjøre rendere difficile
vanskelighet difficoltà, complessità, vanskeligheten ved (ved å gjøre noe) la difficoltà di (nel fare qc.); for å gjøre vanskeligheten større per complicare maggiormente le cose; gjøre vanskeligheter (med noe) fare (creare) delle difficoltà, a n merito a qc.; det ligger nettopp vanskeligheten sta proprio lì la difficoltà, vanskelighetsgrad grado di difficoltà
vanskjebne destino avverso, malasorte f.; vanskekte degenerare, non somigliare a, vanskemte languire, morire d'inedia
vant 1 (sedvanlig) consueto, solito, (velkjent) noto, ~ til (å), abituato a, på sin vanter vis come è suo solito, secondo il suo solito
vant 2 mar sartia, vantene il sartame; (biljardbord) sponda, (hockeybane) assito
vante s. guanto
vantreven (vekst, dyr) malformato, imbozzacchato, vantrives (plante, dyr) imbozzacchare, intristire; (person) stare a disagio, stare male, han ~ i byen non gli piace stare in città, vantrivning (person)

aborto, mostriacchato; vantrivsel imbozzacchare m., trovarsi m. a disagio
vantro s. incredulità, nel miscredenza irreligiosità
vantrolende incredulo, nel infedele irreligioso, miscredente
vannvære sbadataggine f., inavvertenza, av ~ inavvertitamente per sbaglio
vannvidd (sinnsyke) demenza, (galskap) pazzia, vassende ~ pazzia furiosa, det er det glade ~ e roba da matti, det ville være det rime ~ sarebbe assolutamente pazzo, drive en til ~ fare impazzire qn
vannvittig demente, pazzo, det er til å bli ~ over c'è da diventare pazzo, ~ forelsket innamorato pazzo d.
vannvære disprezzare, (behandle skodesløst) trattare con noncuranza, (ringeakte) farsi beffe d.
vannvære 1 s. disonore m. (sterkere) infamia, **vannvære 2** v. disonorare, infamare, vannværende disonorevole, infamante ~ straff pena infamante
vannvære 1 s. fodera (pute) i federa
vannvære 2 (årvåken) vigile, (følsom) sensibile (oppmerksom) attento, bli ~ noe accorgersi di qc.
vannvære vice m. f., supplente m. f., sostituto
vannvære cumulo (piramide f.) di sassi, segnale m. catulata di legno, fuoco (per segnalazione)
vannvære 1 v., ~ (ved) durare, det skal ikke ~ lenge non ce ne sarà per molto, det varer bare en tid ha vita breve, det skal ~ lenge (en god stund) for jeg ne passer del tempo prima che io, det varer lenge for han kom ce ne ha messo del tempo a venire, det varer ikke lenge for han kom non ha tardato a venire, det varer noen tid for han kom ci è voluto un po' di tempo prima che venisse, så lenge det varer finche dura
vannvære 2, ta seg i ~ ~ for å gjøre noe, badare, stare attento (di non fare qc.), ta seg i ~ for en diffidare di qn, guardarsi da qn, jeg skal nok ta meg i ~ for å gjøre det mi guarderò bene dal farlo, ta ~ på aver cura di, non trascurare, jeg har tem å ta ~ på ho cinque persone a cui badare
vannvære 3 s. (handels-) merce f., mercanzia, (varesort, artikkel, (produkt) prodotto, fore en ~ tenere un articolo (el. un tipo di merce), den ferdige ~ il prodotto finito (el. manufatto), beskudiget ~ merce avanzata (el. di scarto), dårlig ~ merce di qualità scadente, god ~ ottimo articolo, merce di prima qualità, kvalitetskommercia e garantita
vannværengivelse (til toll) dichiarazione f. delle merci
vannværgift dritti mpl. portuali sulle merci
vannværsender speditore m., committente m., mar caricatore m., spedizioniere m.
vannværballe balla di merce, vannværbeholdning disponibilità, stock m. inv., merce f. in magazzino, opplyt ~ fare l'inventario degli stocks, vannværbetegnelser designazione f. (denom. naz. om. f.), for å merke vannværbil furgoncino, camioncino, vannværbytte scambi mpl. commerciali, scambio di merci (tuskhandel) baratto, vannværbørs borsa merci
vannværforsendelse spedizione f. di merce; vannværforsikring assicurazione f. della merce; vannværfortegnelse specificazione f. delle merci, mar manifesto di carico
vannværbandel commercio; vannværbels montacarichi m. inv., vannværbhus magazzino, emporio, vannværbkjøp acquisto di merce, vannværbknapphet scarsità di merce
vannværbkonto conto merci, vannværbkonnskap merceologia
vannværbelager (bygning) magazzino, deposito merci (varer) stock m. inv., merce f. in deposito; vannværbelagring immagazzinamento, magazzinoaggio
vannværbmagasin grande magazzino, emporio, vannværbmangel penuria (el. mancanza) di merce, vannværbmekler

mediatore m, sensale m, agente m, f di commercio
varemerke marchio di fabbrica (el. di commercio), (opprinnelsesbevis) marchio d'origine; *unregistrert* ~ marca depositata, **varemerkelov** legge sui marchi di fabbrica e di commercio
varemesse fiera campionaria, **varemottaker** consegnatario addetto al ricevimento e al controllo delle merci, **varenotering** quotazione f (el. pezzo di listino) di una merce *de siste varenoteringer* gli ultimi prezzi fatti
vareomsetning vendita di merce, smercio
vareopptelling inventario delle merci, *foreta* ~ l'inventario
vareparti partita di merce, lotto, *en del av varepartiet* una parte del lotto; **vareprøve** campione m della merce, *vi har tatt vareprøver* abbiamo prelevato dei campioni
varesending spedizione f (el. invio) di merce
vareskur capannone m per merci; **vareslag** (-sort) genere m di merce, tipo di merce, qualità di merce; **varesykkel** furgoncino a pedali
vareta tutelare, curare; aver cura di, ~ *ens interesser* (*tarv*) tutelare (salvaguardare) gli interessi di qn. **varetagelse** cura, tutela
varetekt tutela, custodia, salvaguardia, *ta i sin* ~ prendere sotto la propria protezione, *vare under ens* ~ essere sotto la tutela di qn, *ha noe i sin* ~ avere qc. in custodia
varetektsarrest se **varetektsfengsel**; **varetektsfange** carcerato in detenzione preventiva, **varetektsfengsel** carcere m preventivo, (lokale også) guardina
varetrekk (bok) sopracoperta, (ellers) fodera
vareutstilling esposizione f di articoli (in vetrina), mostra campionaria, **vareutveksling** scambi m commerciali, commercio estero, *fri* ~ libero scambio, **vareveksel** tratta documentata, **varevogn** furgoncino, camioncino
varg lupo, se *ellers* uiv etc
variabel variabile, **variant** variante f, **variasjon** variazione f, **varierte** variare, **varieté** teatro di varietà, **varietet** varietà
varig duraturo, durevole, permanente, (sikker) stabile **varighet** durata, durevolezza, (tid) durata, *en lang (kort)* ~ di lunga (breve) durata
varlig cauto, attento, (omhyggelig) accurato
varm caldo, caloroso (begge også fig.), fig. fervido, ardente, *varmt bad* bagno caldo, *varmt hjerte* cuore generoso (el. ardente), ~ *tilhenger* ardente sostenitore, ~ *mottagelse* calda (calorosa) accoglienza, ~ *takk* fervido ringraziamento, *arbeide seg* ~ scaldarsi a forza di lavorare *bli* ~ (*av d'gå*) riscaldarsi (camminando); *gjøre* ~ riscaldare, *gjøre hum* ~ *om hjertet* allargargli il cuore, *holde* (*holde seg*) ~ tenere (tenersi) caldo, *holde ham* ~ tenerlo al caldo; *vare* ~ (person) avere caldo, (ting) essere caldo, *vare* ~ *på hendene* avere le mani calde; *det er varmt* (*i været*) fa caldo, *anbefale varmt* raccomandare caldamente, *det går varmt til* è una situazione f (questione f, cosa) che scotta
varmblodig a sangue caldo, fig. focoso, impetuoso
varme 1 s. calore m (og fig.), caldo, fig. ardore m, (ild) fuoco (pl.: -chi), *bunden* ~ calore latente, *tre grader* ~ tre gradi sopra zero, *få litt* ~ *i seg* (*i hend*) scaldarsi un po' (i piedi); *gi* ~ effondere calore *gi megen* ~ scaldare bene *kvelende* ~ caldo soffocante afa
varme 2 v. scaldare, riscaldare, ~ *hendene* (ri)scaldarsi le mani, ~ *opp* (*igjen*) scaldare, riscaldare, ~ *seg* (ri)scaldarsi
varmeanlegg impianto di riscaldamento; **varmeap-**

parat calorifero, radiatore m; **varmebekken** bracier m, (i seng) scaldaleito, prete m; **varmebelge** ondata di calore; onda termica, **varmedis** foschia di calore; caligine f; **varmedunk** scaldaleito, bottiglia d'acqua calda, **varmeeenhet** caloria, **varmeevne** potere m calorifico.

varmeflaske bottiglia (el. borsa) d'acqua calda
varmegrad grado di calore (el. sopra zero), **varmeisoleriing** isolamento termico

varmekilde fonte f (sorgente f) di calore

varmeledende che è conduttore di calore; **varmeleder** conduttore di calore (el. termico), **varmebære** terminologia, **varmeovn** stufa

varmeplate piastra termica, scaldavivande m inv.;

varmepute termoforo; **varmerør** tubo di riscaldamento; **varmestue** locale m riscaldato; **varmetap**

dispersione f (el. perdita) di calore, **varmeutstråling**

irradiazione f di calore; **varmeutvikling** sprigionamento di calore, produzione f termica, **varmevirkning** effetto termico

varmhjertet generoso, che ha cuore, **varmhjertethet** calorosa cordialità, **varmpomfru** cameriera addetta al servizio di tavola calda

varmluft aria surriscaldata, **varmrett** piatto caldo, **varmrøyke** affumicare a caldo

varmtvannsanlegg impianto d'acqua calda, **varmtvannsbekholder** serbatoio d'acqua calda, **varmtvannsbereeder** scaldabagno, boiler m inv., scaldacqua m inv., **varmtvannskjele** caldaia per acqua calda,

varmtvannskolbe scaldabagno elettrico, boiler m inv., **varmtvannskran** rubinetto dell'acqua calda

varp (noikast) retata, mar. tonneggio; *gjøre et godt* ~ fare una bella retata; fare un bel colpo, **varpanker** ancora di tonneggio, **varpe** mar. tonneggiare,

~ *loddet* gettare lo scandiglio, **varpetrosse** tonneggio; **varpling** tonneggio, tonneggiare m

varsel (underretning) avvertimento, avviso, preavviso, (frist) termine m, scadenza, (forvarsel) presagio, auspicio, segno premonitore, *lovlig* ~ notifica, *med 24 timers* ~ con ventiquattr'ore di preavviso, *med kort* ~ a breve scadenza, *uten* ~ senza preavviso, senza avvertire, improvvisamente; *uten ytterligere varsel fra meg* senza ulteriore avviso da parte mia, *ta varsler* (*av*) trarre auspici (da); *holde for et godt* ~ considerare di buon auspicio

varselfugl uccello fastidioso, **varselrop** grido d'avvertimento; grido d'allarme, **varsekkult** cartello indicatore, **varsekkudd** tiro d'intimazione

varsko 1 (utrop) attenzione!, attento!, attenti

varsko 2 v. avvertire (*en om noe qn di qc*); gridare al pericolo

varsku 3 s. avvertimento; grido d'allarme.

varsele, ~ (*om*) presagire, pronosticare, preannunziare, avvertire avvisare, ~ *dyrtig godt* essere di cattivo (buon) augurio; *det varsler ikke godt* non presagisce nulla di buono; *det varsler* (*om*) *en ulv* e segno funereo di disgrazia, ~ *en streik* annunciarne uno sciopero.

varsom prudente, cauto; (omhyggelig) accurato, (forbeholden) riservato; *med* ~ *hånd* con mano leggera, delicatamente; **varsomhet** prudenza, cautela

varte, ~ *opp* servire (a tavola), se *oppvarte*

vartpenger paga in periodo di disponibilità (el. di aspettativa)

varolv licantropo, F lupo mannaro

vas assurdità, nonsenso, insensatezza

vasall vassallo, **vasallforhold** vassallaggio, sudditanza; **vasallfyrstedomme** principato vassallo, **vasallplikt** dovere m (el. compito) di vassallo, **vasallstat**

stato vassallo, nazione f satellite (el vassalla), **vassalltjeneste** servizio feudale
vase 1 (kar) vaso
vase 2 (floke) groviglio, garbuglio, **vasekopp** che parla a vanvera, scioccherello
vaselin vaselina
vaset (tullet) che non ha senso, assurdo, (floket) ag grovigliato, ingarbugliato
vask lavaggio, lavatura, lavata, (kles- også) bucato, (avløps-, kjøkken-) acquario, lavello; (bad) la vabo, *ha kost og ~* avere vitto e bucato, *gå av i vask* andar via con acqua e sapone, *gå i vasken* andare in fumo (el al monte), *F andare a farsi benedire*, *sende til ~* dare a lavare, mandare in lavanderia, *idde ~* essere lavabile
vaske lavare, dare una lavata a, (storvask) fare il bucato, (kortspill) mescolare, scozzare, ~ *skitten av lavare* punire, ~ *enrenfig* scagionare, riabilitare, ~ *hendene* lavarsi le mani, fig. lavarsene le mani ~ *et sår* nettare una ferita, *hvem vasker for ham?* chi gli fa il bucato?, ~ *opp* lavare i piatti, ~ *seg* lavarsi
vaskebalje tinozza, mastello, conca, **vaskebjørn** pro-cione m, orsetto lavatore, se *sjub(b)skinn* **vaskebrett** asse f per lavare, (vei) fondo stradale dissestato, **vaskedag** giorno di bucato
vaskeekte lavabile, che non stinge, che ha colori resistenti al bucato, fig schietto, autentico (pl -ci), di buona razza, ~ *italiener* italiano puro sangue
vaskefat catino, bacinella, **vaskefille** strofinaccio, straccio; **vaskehus** lavatoio, lavanderia
vaskekjele caldaia per il bucato, lisciviatrice f; **vaskekjeller** lavatoio, **vaskeklut** straccio, **vaskekone** la vandaia, (reng, øring) donna delle pulizie; **vaskemaskin** lavatrice f, lavabiancheria f inv, **vaskemiddel** del detergente, **vaskeplass** lavatoio, **vaskepulver** detergente, sapone m in polvere, **vaskeregning** conto del bucato (el di lavanderia)
vaskeseddel soffiello (el pubblicità) editoriale **vaskeservant** lavabo, lavamano inv; **vaskeskinn** pelle f lavabile, **vaskeskinshansker** guanti mpl in pelle lavabile, **vaskested** lavamano inv, lavabo inv portacatino con catino, **vaskestoff** stoffa lavabile, **vaskesvamp** spugna
vasketøy bucato, biancheria da lavare (el di bucato), **vasketøyskorg** (-kurv) cesta della biancheria
vaskevannsbolle lavamano m inv, bacinella
vasking lavaggio, lavatura, lavata, (tøy også) bucato, (industri) sfangamento, lavaggio
vass se også, vann-, **vassarv** bot centonchio
vassbotte secchio (per l'acqua); **vassdrag** corso d'acqua, bacino idrografico
vasse sguazzare; **vassen** acquoso; fig. scialbo, (smakløs) insipido; **vassfall** cascata, **vassfallkraft** forza idroelettrica, se **vannkraft**, **vass-sele** bigello, **vasstrukken** inzuppato, saturo d'acqua, (jord) acqua rinosa **vasselling** zuppa d'acqua
vater, i ~ orizzontale, a livello; **vaterpass** livella a bolla d'aria, livella ad acqua
Vatikanet il Vaticano; **Vatikanstaten** lo Stato della Città del Vaticano
vatt se vann
vatre (måle) misurare con la livella; (tøy) mazzare; **vatring** (tøy) mazzatura
vatt ovatta, **vattplate** foglio (strato) d'ovatta, **vattere** ovattare, imbottire d'ovatta, **vattering** ovattatura
vattersott idropisia, **vattervottig** idropico (pl -ci)
vatt-teppe (coperta) imbottita
vaudeville vaudeville m inv, **vaudevilleforfatter** autore m di vaudeville

ve 1 s dolore m, (*fodels*) *veer* doglie fpl, *mitt ~* *og vel* la mia buona e cattiva sorte, *folkets ~* *og vel* i destini del popolo
ve 2, u ~ 'anime', ~ *deg (de besvredet)* 'guai a te (ai vinti)' ~ *meg* *ulykkelige* 'povero me: litt ahimè lasso'
ved 1 s legno, legna, legname m, *mellom barken og veden* tra l'incudine e il martello, *hogge ~* spaccare la legna
ved 2 prep (sted) presso (a), (nær) vicino a, accanto a, su di, (tid) a, (omrentlig tid) verso, (middel) con, per, a, (påkallelse) per, *like (lett struks)* ~ proprio accanto a, ~ *Tiberen* sul Tevere, ~ *landevien (kysten)* su la strada (costa), ~ *foten av* ai piedi di, *vare ~ hoffet* essere a corte, *professor ~ universitetet* professore all'università, *vare ~ (avisen)* *Messaggero* essere del *Messaggero*, *slaget ~ Marengo* la battaglia di Marengo, *faren ~ dette foretaket* il pericolo di quest'impresa, *lege ~ et hospital* medico d'un ospedale; ~ *årsskiftet* al a (verso la) fine dell'anno, ~ *hans død* alla sua morte, ~ *synet av* alla vista di, ~ *midten av århundret* alla metà del secolo, *ta ~ hånden* prendere per (la) mano; ~ *Deres bistand* con il Suo appoggio, ~ *hans mellomkomst* grazie al suo intervento, ~ *mellomkomst av* tramite; ~ *et uhell* per disgrazia, a causa d'un incidente, ~ *heroring* al contatto, *odelegge seg ~ spill* rovinarsi al gioco, ~ *å se meg veddende*, ~ *i stadig* d'arbeide lavorando, a furia di lavorare, ~ *å selge til denne pris* ville vi tape penger vendendo a questo prezzo perderemmo danari, ~ *å undersøke prøvene* fant vi examinando (el nell'esaminare) i campioni abbiamo constatato, ~ *Gud* per Dio, perdio, ~ *min ære* sul mio onore
ved 3 adv *struks ~ like ~* vicino, accanto, *like ~ her* qui vicino, a due passi
vedafall cascame m (el scarti mpi) di legname
vedaktig legnoso, **vedaske** cenere f di legna
vedbend (eløy) edera
vedbli intr v se bli 5 tr v continuare, seguire, (være urokkelig) persistere (d a)
vedblivende continuo, persistente adv sempre, ininterrottamente
vedde scommettere, *jeg vedder tusen lire på den hesten* scommetto mille lire su quel cavallo, ~ *på ut* scommettere che, ~ *hundre mot en* al scommettere cento contro uno che
veddeløp corsa, **veddeløpsbane** p.s. heste også ippodromo; **veddeløpsbil** automobile f da corsa
veddeløpshest cavallo da corsa
veddemål scommessa, *inngå et ~* fare una scommessa, *holde et ~* tener fede a una scommessa
vederfares succedere, capitare (en a qn), *la en ~ rettferdighet* rendere giustizia a qn
vederbeftig (pengesaker) solvibile, solvente; se el *lors pålitelig*, **vederbeftighet** solvenza solvibilità
vederkvege (forfriske) ristorare, **vederkvegelse** ristoro, **vederkvegende** ristoratore
vederlag (beigjning) compenso, remunerazione f, (for arbeid) retribuzione f, (erstatning) compensazione f, risarcimento, *mot ~* dietro pagamento, *som i et slags*, ~ come (sorta di) compenso, *til ~* for in ricompensa (compenso) di, *uten ~* gratuitamente, gratis, senza (alcun) compenso
vederstygge abominevole, esecrabile, **vederstygghet** cosa (el fatto) abominevole; *vare en ~ for* avere in ortore
vedsfang(e) bracciata di legna, **vedsfiring** riscaldamento a legna
vedføye unire, annettere

vedgå ammettere, riconoscere, confessare, vedgættelse (-gåing) ammissione f, confessione f
 vedhandel commercio da legna (da ardere), vedhandler commerciante m, f in legna
 vedhefte annectere, vedheng aggiunta, appendice f, vedhengende (bundet) attaccato, annesso; aderente vedhenging annessione f, aderenza
 vedhogger spaccalegna m inv., vedhogst taglio (di legna)
 vedholdende continuo, (uavbrutt) ininterrotto, (hårdnakket) ostinato, (langvarig) prolungato; vedholdenhet persistenza
 vedkapper taglialegna m inv
 vedkjenne, ~ seg riconoscere (nue qc f), ikke ~ seg disconoscere
 vedkomme riguardare, concernere, avere attinenza con, attinere, *det vedkommer ikke ham* non lo riguarda, *det vedkommer ikke saken* non ha attinenza con la questione, non c'entra, *hva vedkommer disse br. om ham?* che importanza hanno per lui queste lettere?, *hva vedkommer det saken?* che cosa c'entra con la questione?, *i saker som vedkommer disiplinen* in ciò che concerne la disciplina, in materia disciplinare
 vedkommende 1 adj in questione, in merito, di cui si tratta, ~ myndighet le autorità competenti
 vedkommende 2 s., rette ~ la persona in questione l'interessato, til rette ~ a chi di dovere, for mitt ~ per quanto mi riguarda, da parte mia, for Norge ~ per ciò che concerne la Norvegia, in quanto alla Norvegia
 vedlag catasta di legna
 vedlagt allegato, accluso
 vedlass canco (pl. -chi) di legna
 vedlegg (bilag) allegato vedlegge allegare, accludere, *jeg vedlegger pakkeveddel* unisco la boiletta di spedizione al collo
 vedlikehold manutenzione f, conservazione f, mantenimento vedlikeholde mantenere, conservare, tenere in buono stato, provvedere alla manutenzione di, tenere in ordine, vedlikeholdsutgifter spese (pl di manutenzione)
 vedplane legnetto, stecco (pl. -chi), vedskjul legnaia, vedstabel catasta di legna
 vedstå (vedgå) confessare, ammettere, (hevd) sostenere so stå (ved)
 vedta (plan) adottare, (beslutte) decidere, stabilire, (lov o l) approvare, votare, (dom, mulkt) non opporsi a, accettare vedtagelse adozione f, decisione f, risoluzione f, approvazione f, consenso
 vedtak decisione f, risoluzione f, approvazione f
 vedtekt (skikk) usanza, uso, etter gammel ~ secondo un'antica usanza vedtekter usanze, (forenings) statuto, (politi-) regolamento
 vedtorn spina, vedtre pezzo di legno (per ardere)
 vedvare perdurare, continuare vedvarende continuo, (uavbrutt) ininterrotto, (stadig) costante, (utholdende) persistente, (hårdnakket) ostinato, (langvarig) prolungato; *veret er ~ dærlig* il maltempo continua, il tempo continua ad essere brutto
 vedvarenhet continuità, persistenza, costanza
 veer doglie fpl (del parto), travaglio di parto
 veg strada, via, cammino, se vei
 vegelsinn incostanza, volubilità vegelsinnel incostante, volubile
 vegetabil vegetale m, vegetubier (sostanze) vegetali, vegetabilsk vegetale, vegetarianer vegetariano, vegetarisme vegetarianismo
 vegetasjon vegetazione f vegetativ vegetativo, vege-

lere vegetare, vegetering vegetazione f
 vegg muro, parete f, (skille-) tramezzo, bot, anat setto, *det er bare nakne veggene* non ci sono che le (quattro) mura, *hvit som en i kalket* ~ bianco come un panno lavato, *bo ~ i ~ med* essere a muro con qn., *hørt i veggene* a vanvera, sballato, *holde seg innen fire vegger* chiudersi in casa (el. fra quattro mura), *renne hodet i pannen, mot veggen* dare di capo nel muro, *snakke til veggen* parlare al muro, *opp ad stolper og ned ad vegger* in lungo e in largo, per dritto e per traverso, *sette en til vegg* mettere qn. alle strette
 veggedyr, -lus cimice f
 veggfast fisso al muro (el. alla parete)
 veggfelt arkit. pannello, riquadro, veggflate superficie f di un muro (di una parete), veggflise piastrella, mattonella
 veggimellom da una parete al, altra
 veggkart carta mura e veggjampe lampada da muro, applique f veggmaler imbianchino, veggmaleri pittura murale, affresco (pl. -chi)
 veggskap armadio a muro, (kjøkken-) armadietto pensile, veggspil specchio da parete, specchiera veggtafle lavagna, veggteppe arazzo, vegg-til-vegg-teppe moquette f, veggur orologio da muro
 vegne, alle ~ da tutte le parti, dappertutto, alle ~ fra da ogni parte (el. luogo), på ens ~ a nome di qn., per conto di qn., da parte di qn., på mine (dine etc) ~ a mio (tuo ecc.) nome, in vece mia (tua ecc.), da parte mia (tua ecc.), *jeg er glad på hennes* ~ sono contento per lei
 vegre, ~ seg rifiutare, ~ seg ved (d) non prestarsi a (rifiutarsi di), vegring rifiuto
 vei strada, via, cammino, *veien oppi over*, la salita, *veien ned i over* la discesa, *veien inn* l'entrata, *veien ut* l'uscita, *veien til* . . la strada per . . ; fig la strada di, *veien til suksess* la strada del successo, *jeg kunne hverken se ~ eller stå* non vedevo ne strada ne sentiero, *en mils ~ herfra* a una decina di chilometri di qui, *en times ~* un'ora di strada, *alle veter lärer til Rom* tutte le strade conducono a Roma, *vende hodet en annen* ~ voltare la testa da un'altra parte, *den brede (smale)* ~ fig la strada larga (stretta), *gå (komme) denne* ~ passare di qua (el. per qua), *denne* *veien skal vi alle* dobbiamo fare tutti questa strada, *gå sin egen* ~ andare per la propria strada, *gå en feil* ~ sbagliare la strada, *gå rettens* ~ adire le vie legali, *hele veien* per tutto il cammino (el. il viaggio), *hvilken* ~ gikk han? da che parte si è diretto?, che strada ha preso?, *gå den korteste* ~ prendere la strada più breve, *vi har ennå lang* ~ dit abbiamo ancora molta strada da fare, *en kan se det lang* ~ si vede da lontano, *gå den bene* *veien* andare dritto per la strada, fig camminare sulle rette vie, *jeg har lengst* ~ sono io che devo fare la strada più lunga, *komme samme* ~ venire per la stessa strada, *jeg går samme* ~ som deg faccio la tua stessa strada, *mine penger vil gå samme* ~ som dine il mio denaro farà la stessa fine del tuo, *jeg skal samme* ~ vado anch'io da quella parte, faccio la stessa strada, *gå sin* ~ andare per la propria strada, andarsene, *gå din* ~ 'vattene', legge *veien om Roma* passare per Roma, *ta veien hen mot* dirigersi verso, *ta veien til* prendere la strada per, *vis* ~ indicare (insegnare) la strada, *bart over veien* lungo la strada, *på forhandlingens* ~ nel corso delle trattative, *la av veien* sbarazzarsi di, togliere di mezzo, *gå av veien* scansarsi, tirarsi da parte, *av veien* 'via', toglietevi di mezzo, fatevi da parte, *gå av veien for en* tirarsi da parte (per far passare qn.).

cedere il passo a qn., (unngå) scansare qn., *ligge langt av veien* essere fuori mano, *være av veien* non esserci più, non ostacolare, *det var ikke av veien* non sarebbe mica male, *det var ikke av veien om han* non guasterebbe se... + *konj.* non farebbe male a... + *inf.*, *komme i veien for* avversare, fraporsi a, *legge hindringer i veien for en* ostacolare qn., mettere i bastoni fra le ruote a qn., *stille seg i veien for en* impedire il passo a qn., *fig.* ostacolare (el. avversare) qn., *sette en i* ~ sistemare qn., avviare qn. a una carriera, *være i veien (til uløslighet) for en* dare fastidio a qn., *hva er i veien?* che cosa c'è che non va?, *hva er i veien med deg?* che cos'hai?, *det er ingen ting i veien* non c'è nessun intalcio, per nessun motivo, *det er noe i veien (med ham)* c'è qc. che non va (in lui), *som det ikke var noe i veien* come (se) niente fosse, *pa veien* per la (sulla) strada, (underveis) per strada, per via, durante il cammino, *på veien hjem* tornando a casa, *på min* ~ sulla mia strada, lungo il mio solito cammino, *på rett* ~ sulla buona strada, *lig* sulla retta via, *føre på gule veier* portare alla perdizione, *hilen holder seg godt på veien* la macchina tiene bene la strada, *komme (være kommet) på gule veier* mettersi per una (essere su una) cattiva strada, *gi seg på* ~ avviarsi, mettersi in cammino, *følge en på* ~ fare un pezzo di strada con qn., *ta på* ~ prendersela, arrabbiarsi, *hvor du tar på vei* come te la prendi calda!, *være på* ~ *til* essere in via (in viaggio) per, *jeg var på* ~ *til* deg stavo per venire da te, *være på* ~ (grav di) essere incinta (el. in stato interessante), *være på god* ~ essere sulla buona strada, *være godt på* ~ essere a buon punto, *være på god* ~ *til* d'essere sul punto di, *skaffe til veie* procurare, trovare

veianlegg strada in costruzione, (ferdig) strada costruita, (bygging) costruzione f. di strade

veiarbeid lavori mpl. di costruzione (el. di manutenzione) di strade, (veiskilt) lavori in corso, **veiarbeider** stradino

veitavgift pedaggio, tassa di circolazione

veibane carreggiata, sede f. stradale; **veibok** guida (el. itinerario) stradale, **veibygging** costruzione f. di strade, **veidekke** fondo (el. pavimentazione f.) stradale, (betong-) pavimentazione f. in calcestruzzo, (steinsatt) massicciata, (tjærebelagt) fondo stradale asfaltato; **veidirektorat** (Italia) Azienda Autonoma delle Strade

veie pesare (*på vekst* su, con bilancia): ~ *tukker* pesare dello zucchero, ~ *sine ord* pesare le parole, ~ *argumentene mot hverandre* soppesare i pro e i contro, ~ *opp* pesare, se *oppveie* *det kan ikke veies opp med gull* vale tant'oro quanto pesa, *om en så ville* ~ *ham opp med gull* neanche per il suo peso in oro

veiepparat bascula, bilancia, **veieplass** (veddeløp) recinto del peso, pesage m. inv., **veier** pesatore m., **veiebod** (-bu) ufficio della pesa (pubblica), **veieseddel** certificato di pesatura

veiførende viandante m. f., viaggiatore m., **veiforbindelse** collegamento stradale; **veiforhold** condizione f. delle strade, **veigroft** cunetta, fosso (della strada); **veihvel** livellatore m. stradale

veining pesatura, *ved veingen av* alla pesatura di

veinspektør (Italia) ispettore m. dell'ANAS, ispettore del Genio Civile, **veus** lastra di ghiaccio sulle strade, fondo ghiacciato

ve(i)k (svak) debole, (bløt) molle, (slapp) fiacco (pl. -chi), (kvapset) fiaccido, (holdningsløs) senza spina dorsale; **ve(i)khet** debolezza, mollezza, fiacchezza, debolezza di carattere

veikant ciglio (bordo, margine m.) della strada, *pa veikanten* sul ciglio della strada, **veikart** carta st. a. dale, **veikulepunkt** nodo stradale, **veikryss** incrocio, crocevia, crocicchi o

veilede guidare, indirizzare, istruire, **veiledende** indicativo, ~ *moment* fatto indicativo, ~ *pris* prezzo indicativo (el. approssimativo), *være* ~ fare regola, **veileder** guida, (rådgiver) consigliere m., **veiledning** guida, istruzione f., direttiva, (handbok) libretto d'istruzioni, manuale m., *til Deres* ~ per Sua norma e conoscenza

veilegeme carreggiata, sede f. stradale, **veilengde** distanza, tratto di strada, **veiles** privo di strade, **veimerke** cippo marcare, **veinett** rete f. stradale, **veioppslysning** tecnico (pl. -ci) preposto alla viabilità, stradino, **veiovergang** (i) bane) passaggio a livello

veiskjel, -skule bivio, biforcazione f., *vi er ved veiskillet* siamo giunti al bivio, **veiskilt** carte lo stradale (el. indicatore), segnale m. stradale, **veiskråning** scarpata, **veisperring** sbarramento stradale, barriera, posto di blocco, **veistrekning** tratto di strada, percorso, **veistykke** tratto di strada, **veivving** curva, svolta, *skarp* ~ svolta brusca

veit fosso (di scolo)

veittransport trasporti mpl. su strada, **veitundergang** sottopassaggio, **veitunderlag** massicciata, fondazione f., (såle) suola, se *veidekke*

veis s. manovre la

veivals schiacciasassi m. inv., rullo compressore

veivedlikehold manutenzione f. delle strade, **veivesen** amministrazione f. delle strade, (Italia) Azienda Autonoma delle Strade, Genio Civile

veiviser (person, bok) guida, (adressebok) elenco (pl. -chi) degli indirizzi, (skilt) cartello indicatore

veiskasse incastellatura

veivokter stradino

veke stoppino, lucignolo, *smite veken* smoccolare, **vekestump** smoccolatura

vekk, *han er helt borte* ~ è completamente assente, ha la testa nelle nuvole, *være* ~ *ten* essere innamorato pazzo di qn., *småk* ~ parla pure!, *stadig* ~ continuamente, ogni momento, *han er* ~ *som en viske* e spinto, si è eclissato, se *av stød bort(e)*

vekke 1 (fare sammen) trasalire, ~ *rik* rompere il ghiaccio (per aprire un passaggio)

vekke 2 svegliare, risvegliare, destare, ~ *beundring* destare ammirazione, ~ *lidenskaper* (appetitt) risvegliare le passioni (l'appetito), ~ *igjen* ridestare, ~ *ørsk* (redsel) far orrore (paura), ~ *tyd* far nascere dei dubbi, ~ *til live* far rivivere, (fra de døde) risuscitare

vekkelse rel. risveglio (spirituale), **vekkelsesmøte** raduno religioso (per risvegliare le coscienze)

vekkelsespredikant predicatore m. del risveglio spirituale, **vekker** (munk) frate m. guardiano che annuncia le ore (ur)svegliarino, *det kan være en* ~ *for ham* può servire d'azione questo forse lo sveglia, **vekkerur** (orologio a) sveglia, **vekking** sveglia

veklage amaro

veksel cambiale f., effetto, (tratte) tratta (*pa London* su Londra), (egen-) vaglia cambiario, paghero, *innenby* ~ tratta su piazza, *innenlandsk* (utenlandsk) ~ cambiale nazionale (estera), *kortsiktig* ~ tratta a breve scadenza, *trekke en* ~ *på* emettere una cambiale su, *trekke vekslar på* fig. approfittare di, ipotecare

vekselaksept accettazione f. di una tratta, **vekselansvar** responsabilità de. traente, **vekselbank** agenzia di cambio, **vekselbeholdning** portafoglio, **vekselbeløp** valore m. nominale, **vekselblankett** modulo

di, cambiale, tratta in bianco; **vekselbok** scaden-
zario delle tratte
vekselbruk agr. rotazione f. agraria
vekseldiskontering sconto di cambiali; **veksler**
agente m. di cambio; **vekslerfirma** agenzia di cam-
bio; **vekselfalsk** falsificazione f. di cambiali; **veksel-
fordring** credito su tratta
vekselforhold rapporto reciproco (el. vicendevole);
(samsvar) corrispondenza, correlazione f.
vekselforpliktet obbligato in virtù di una cambiale;
vekselgeld debito cambiario; **vekselkonto** conto
cambiario; **vekselkontor** ufficio di cambio; **veksel-
kurs** corso (el. listino) dei cambi
vekselmekler agente m., f. di cambio, commissiona-
rio di borsa; **vekselobligasjon** effetto a breve sca-
denza; **vekselprotest** protesto di una cambiale (*for
manglende aksept i betaling*) per mancata accetta-
zione (mancato pagamento); **vekselprovisjon** com-
missione f. cambiaria; **vekselregning** calcolo dei
cambi; **vekselrett** diritto cambiario
vekselrim rima alternata
vekselrytter chi emette cambiali di comodo; **veksel-
rytter** emissione f. di cambiali di comodo; *drive ~*
far girare cambiali di comodo
vekselvang canto alternato, canto amebeo
vekselstempel marca da bollo sulle cambiali
vekselstrøm corrente f. alternata
vekselutsteder traente m.
vekselvirkende alternato, a fasi alterne, alternativo;
vekselvirkning azione f. reciproca, effetto recipro-
co, vicendevolezza; **vekselvis** alternato, vicendevol-
le, adv. *også* con alternanza, a vicenda, a turno
veksle 1. tr. v. cambiare, (utveksle) scambiare
veksle 2. intr. v. cambiare, mutare; (innbyrdes) al-
ternarsi, avvicinarsi, (følge på hverandre) suc-
cedersi, susseguirsi
vekslende mutevole, variabile, alterno, vario, *med ~*
hell con alterna fortuna
vekslepenger spiccioli mpl., moneta spicciola
veksling (penge-) cambio; (forandring) cambia-
mento, mutamento; (innbyrdes ~) avvicinda-
mento, alternanza, sport cambio, passaggio
vekst crescita, crescenza, (tilvekst) accrescimento,
incremento, (utvikling) aumento, sviluppo;
(plante) pianta, vegetale m.
vekstbetingelse condizione f. per la crescita
veksterlig, ~ *skog* bosco in buona crescita
vekstgrense bot. limite m. di crescita
vekstkraft forza vegetativa; **vekstperiode** periodo di
crescita; **veksttid** periodo della crescita
vekt peso; (vektskål) bilancia, (veieredskap) bi-
lancia, stadera, (by-) pesa pubblica, fig. peso;
vekten astr. la Bilancia, *spesifikk ~* peso specifico;
dette argument har ingen ~ questo argomento è di
nessun peso (non ha alcun peso); *gi god ~* fare
buon peso, *gi for lett ~* fare peso scarso; *ha ~*
pesare, avere peso (også fig.); *holde vekten* mante-
nere il peso; *kjøpe i los ~* comprare alla rinfusa
(el. a peso); *sukker i los ~* zucchero sfuso; *legge ~*
på dare peso (el. importanza) a, (dvele ved) insi-
stere su, *selge etter ~* vendere a peso, *falle med
helt sin ~* *på* cadere a corpo morto su, cadere di
peso su, *snitte på vekten* rubare sul peso
vektangivelse dichiarazione f. (indicazione f.) del pe-
so; **vektarm** asta (braccio) di una stadera; **vektat-
test** certificato (el. attestato) di peso; **vektbesparel-
se** economia del peso; **vektenhet** unità di peso;
vekter guardia notturna, guardiano notturno
vektgodtgjørelse abbuono (el. risarcimento) sul pe-
so; **vektgrense** limite m. di peso; **vektig** pesante,

ponderoso (også fig.); fig. importante, di gran
peso; **vektklasse** categoria di peso; **vektlodd** peso;
vektløfter sollevatore m. di pesi, pesista m.; **vekt-
løfting** sollevamento pesi, pesistica
vektløs senza peso, imponderabile; *i ~ tilstand* in
stato d'imponderabilità; **vektløshet** assenza di pe-
so, imponderabilità
vektmanko mancanza di peso; *det er en ~ på 10 kg*
mancano dieci chili di peso
vektseddel nota del peso; **vektskål** piatto di bilancia;
vektstang leva
vekttap diminuzione f. di peso, perdita di peso, mrk
calo peso; **vekt toll** tassa doganale specifica; **vekt-
økning** aumento di peso
vel 1. adv. (godt) bene; (rikelig) molto, assai,
(temmelig, lovlig) un po' troppo, piuttosto, (om-
trent) circa, più o meno; *gid det var så ~* se così
fosse, volesse il Cielo che così fosse; *alt ~* tutto
bene, *Vel...! Beh...!*; *det er ~ verdt å* vale la pena
di, *hans tale var ~ lang* il suo discorso era un po'
troppo lungo; *ndr han ~ er borte (død)* una volta
che se ne sarà andato (che sarà morto); *det kan ~*
være tre år *tiden* sarà stato circa tre anni fa, *han var*
~ seks år gammel avrà avuto più o meno sei anni,
du kan ~ tenke deg at puoi ben immaginarti che,
det var ~ han *tom* *sa* *det?* l'ha detto tu, immagi-
no?; *han er ~ ikke syk?* non è malato, spero?; non
sarà malato?; *det er ~ ikke mulig å* *snakke med*
ham? sarebbe possibile parlare con lui?; *du har*
ikke gjort det, ~? non l'avrai mica fatto?; *~ hadde*
jeg lovet det, men l'avevo sì promesso, ma, è vero
che l'avevo promesso, ma
vel 2. s. bene m. (velford, trivsel) benessere m., *det*
almenne ~ il bene pubblico, l'utilità collettiva
(pubblica); *jeg vil ham ~* voglio il suo bene, *hans*
timelige og evige ~ la sua prosperità in terra e la
sua salute eterna
velan! orsù!, ordene!, ebbene!
velansett stimato, che gode ottima reputazione
(grande considerazione), che ha buona fama; **ve-
lanskrevet** ben visto, di cui si ha buona impressio-
ne, **velanstendig** decente, decoroso, come si convie-
ne, **velanstendighet** decenza, convenienze fpl **vel-
anvendt** impiegato (applicato, utilizzato) bene
velassortert ben assortito
velbefinnende benessere m., (sunnhet) (buona) salu-
te f.; **velbeføyd** ben fondato, legittimo, **velbegavet**
ben dotato d'ingegno, di talento **velbegrunnet** ben
motivato; se **velbeføyd**
velbehag senso di benessere, compiacimento, piace-
re m., *finne ~* compiacersi di, (synes om) provar
piacere a, *med ~* con piacere, (sterkere) con vo-
lutta, **velbehagelig** gradito, piacevole, *Gud ~* gra-
dito a Dio **velbeholden** sano e salvo
velberegnet ben calcolato, **velberådd**, *med ~* *hu* con
deliberato proposito; **velbesatt** ben guarnito; *~*
hard tavola ben fornita; **velbeslært** danaroso; F. pie-
no di grana, **velbetenkt** ben ponderato, considera-
to attentamente; *det har ikke ~ av* *ham å* *reise* è
stato inconsiderato da parte sua partire
velbevandret ferrato, che conosce a fondo, **velbygd**
ben costruito; (person) ben fatto, che ha un bel
corpo, **velbåren** di nobile stirpe, nobile; **velbåren-
het**, *Deres ~* Sua (Vostra) Signoria
velde potenza, forza; **veldedig** caritatevole; *i ~* *av-
med* per beneficenza, per opere di carità, *hall i ~*
avmed ballo di beneficenza, **veldedighet** carità,
beneficenza, **veldedighets-** di beneficenza, **veldeg-
betsfest** festa di beneficenza
veldig possente, adv. molto, enormemente

velegnet molto adatto, adattissimo (*til a, per*)
 velferd benessere m; se vel 2. velferdskomite' comitato di salute pubblica, velferdssak questione f di utilità (pubblica), velferdssamfunn società del benessere, velferdsstat stato assistenziale, velferdstap perdita materiale
 velformet ben fatto; (tale) forbito, elegante, ben scritto, ben redatto; velforrettet, komme tilbake med ~ sak tornare a missione compiuta, velforsynt ben provvisto, ben fornito; ben assortito
 velfortjent ben meritato, ~ straff castigo meritato, giusta punizione; det er ~ for ham se l'è meritato.
 velfundert ben fondato, solido.
 velfødd ben nutrito
 velge scegliere; (avstemning eleggere; ~ sine ord scegliere le parole adatte; ~ en til sin etterfølger scegliere (designare) qn come successore; ~ en til president eleggere qn presidente; ~ seg kone prendere moglie; ~ seg til kone scegliere per moglie, det er nok d ~ imellom c'è da scegliere, c'è molta scelta, tiden er vel valgt il momento è scelto bene, den valgte plan il piano adottato
 velger elettore m
 velgjerning buona azione f, beneficio, vise en velgjerning far del bene a qn
 velgjørende benefico (pl. -ci), che fa bene, caritatevole, velgjørenhet beneficenza, carità, velgjører benefattore m
 velgående (sunnhet) salute f; være i heste ~ godere ottima salute, drikke på ens ~ bere alla salute di qn., velhavende benestante, abbiente
 velholden agiato, ben provvisto di denaro.
 velholdt ben curato, ben tenuto
 velin velino; velinopapir carta velina
 velkjent ben noto, hans velkjente mildhet la sua ben nota clemenza, velklang so. vellyd. velkledd ben vestito, elegante, velklingende armonioso, melodioso, gram eufonico (pl. -ci)
 velkommen benvenuto, vær ~ 'si il benvenuto'; ~ tilbake' ben tornato, ønske en ~ dare il benvenuto a qn, velkomst buona accoglienza, benvenuto, velkomst- di benvenuto
 velkonservert ben conservato; in ottimo stato di conservazione
 veli (overflod) abbondanza, profusione f; (odselhet) sperpero, (kilde) sorgente f, et ~ av blomster fiori a profusione, et ~ av toner una cascata di note
 vellagret stagionato, (vin også) vecchio
 velle, ~ fram (opp) sgorgare, scaturire
 vellevnet vita agiata (sibaritica), dolce vita
 velling zuppa al latte, (grøt) pappa
 vellukt profumo, fylle med ~ profumare, velluktede odoroso, fragrante, profumato, gjøre ~ profumare
 vellyd suono gradevole, suono armonioso, armonia, eufonia, for vellydens skyld gram. per ragioni di eufonia, vellydende se velklingende.
 vellykket ben riuscito, ndevinato, fortunato
 vellyst volutta, vellystig voluttuoso, (lidelig) lascivo, lussuoso, vellystighet lussuosità
 vellønnet ben pagato, ben retribuito
 velmakt vigore m, forza, (trivsel) prosperità, velmaktstider, i hans ~ nei suoi giorni prosperi
 velmenende benintenzionato, benevolo, velment a fin di bene, (råd) amichevole: det var ~ l'intenzione era buona
 velnært ben nutrito, ben pasciuto.
 veloppdragen beneducato, costumato, veloppdraget buona educazione f, belle maniere fpl

velordnet ben sistemato (el. regolato), in bell'assetto, velorganisert ben organizzato, veloverveid ben considerato, ben ponderato
 velpleid ben curato, velpresset ben surato, velproportionert ben proporzionato
 velrenomert che ha buona fama, che ha buon nome
 velrettet (skudd slag) ben diretto
 velsett ben visto
 velsigne benedire; Gud ~ deg' (che) Dio ti benedice, være velsignet med essere dotato di, avere abbondanza di, se også velsignet, velsignelse benedizione f; (overflod også) abbondanza, live velsignelsen dare (impartire) la benedizione (over a fredens velsignelser i benefici della pace, velsignelsesrik benedetto (da Dio)
 velsignet benedetto; de velsignede feriene le beate vacanze, de velsignede pengene questi benedetti soldi, Herrens velsignede il benedetto da Dio
 velsunnet ben disposto, benevolo
 velstoert benestante, agiato
 velså gallese
 velskap ben fatto, prestante
 velskbind rilegatura in mezza pelle
 velskikkert molto adatto (el. atto); velskrevet ben scritto; velsmak buon gusto, sapore m gradevole
 velsmakende gustoso, che ha buon sapore, saporito, velspektet, ~ lommebok portafoglio gonfio
 velstand agiatezza, benessere m economico, leve i ~ vivere da signori, velstandsfolk persone fpl abbienti, F gente f canca di soldi
 velstekt cotto (el. fritto) a puntino, velstelt bencurato, velstående agiato, ricco (pl. -chi), benestante abbiente, facoltoso, ~ lund paese ricco
 veltalende eloquente, facondo, veltalenshet eloquenza, facundia, (kunst) retorica, (svada) magniloquenza, politisk ~ eloquenza da comizio
 velte 1 s, catasta (di legna)
 velte 2 tr v rovesciare, ribaltare, (fulle) rovinare ~ ansvaret for noe over på en addossare la responsabilità di qc. su qn, ~ ansvaret fra seg scaricare, della propria responsabilità, sk viden over på river sare la colpa su, en tung byrde er vellet fra mitt sinn mi sono liberato di un grosso peso, ~ seg rotolarsi, (på senga) agitarsi dimenarsi, ~ seg i blod essere in un bagno di sangue, ~ seg i lusten (vola, voltolarsi nel vizio (nel fango)
 velte 3 intr v roversciarsi, (over ande) capitolare, capovolgersi, (kjøretoy) ribaltare, ~ inn (person) entrare a precipizio, ~ ut uscire in massa, (strøm) sgorgare, komme velteende fram over roversciarsi su, velten facile a roversciarsi
 veltenkende che pensa bene
 veltilfreds ben contento, molto soddisfatto, (også selvtilfreds) compiaciuto, med en ~ mine con aria di compiacimento (el. aria soddisfatta) veltilfredshet soddisfazione compiacimento
 veltillaget ben preparato, veltilpass a proprio agio, veltejet benemerito; veltruffet ben riuscito, molto somigliante
 velunderbygget ben documentato, velunderrettet ben informato, i velunderrettede kretser in ambienti autorevoli (el. bene informati)
 velutrustet ben equipaggiato, lig molto dotato
 velutviklet ben sviluppato, velvalgt ben scelto, scelto con cura
 velvilje benevolenza, benvolere m, (tjenester) buoni uffici mpl. være ~ for esser ben disposto verso (el. nei confronti di); av ren ~ per pura compiacenza

velvillig benevolo, compiacente, (forekommende) gentile, (leser tilhører) benigno, ~ *bistand* graziosa collaborazione; ~ *assistanse* gentile aiuto; *ta under* ~ *overveie* prendere in benevola considerazione (et in favorevole esame); *vi er* ~ *innstilt overfor Deres forespørsel* abbiamo considerato favorevolmente la Vostra richiesta ~ *stemt mot* ben disposto verso

velvoksen alto e ben piantato, di alta statura

velvære benessere *m*

velnyder protettore *m*, patrono, (velgjører) benefattore *m*; (av kunstnere) mecenate *m*, *ha mektige velndere* avere protettori potenti

velnærværdig reverendissimo, **velnærværdighet** Riverenza

veløvd ben esercitato (addestrato); esperto

vemmelig disgustoso, (stærkere) schifoso; (kvalmende) nauseabondo, (avskyelig) orrendo, **vemmelighet** schifosità, **vemmelse** disgusto, schifo, nausea, fig. også avversione *f*, ripugnanza; *fd* ~ *for* provare disgusto per; *valde en* ~ disgustare (nauseare) *qn*, **vemmes**, ~ *ved* provare disgusto per, rimanere disgustati da; *jeg* ~ *ved det* mi disgusta, mi ripugna

vemod malinconia, senso di tristezza, **vemodig** malinconico (pl -ci), triste

ven adj. bello, leggiadro, grazioso, *kjære vene'* caro mio! cara mia!

vend (tøy) lessuto a spiga

vende 1 *tr v* voltare, (opp ned) rivoltare, volgere, girare; (tøy) rovesciare, *snu og* ~ girare e rigirare; (i tankene også) rimuginare, ~ *hørt* deviare, distogliere; *ikke* ~ *avne fra* non staccare (distogliere) gli occhi da; ~ *om* rivoltare, rigirare, ~ *riiggen til en* voltare le spalle a *qn*, *han vendte ryggen til vinduet* voltò la schiena alla finestra, ~ *siden til* presentare l'anco ~ *til de beste* volgere al meglio, ~ *seg* voltarsi, rigirarsi, (vind, lykke) cambiare, ~ *seg hørt* voltarsi (girarsi) dall'altra parte, ~ *seg fra en* fig. allontanarsi da *qn*, ~ *seg i sin grav* rigirarsi nella tomba, *alt vender seg mot ham* tutto si mette contro di lui

vende 2 *intr v* voltare, girare; (ti bake) ritornare essere girato (ned all'ingiu); *mar* girare, virare di bordo; ~ *huk fram på noe* voltare qc. di dietro-davanti, ~ *hjem* tornare a casa, ~ *mot gata* dare sulla strada, ~ *mot nord* essere esposto a nord, ~ *om* tornare indietro, (samme vei) tornare sui propri passi, *vende opp ned på* mettere sottosopra, capovolgere; ~ *opp ned på huset* mettere la casa a soquadro, *det er å* ~ *opp ned på saken* significa mandare tutto a gambe all'aria (el. fare tutto alla rovescia), ~ *tilbake til sitt land* tornare al proprio paese, rimpatriare; ~ *ut mot* dare su, essere di fronte a

vendekrets tropico (pl -ci), *den nordlige / sørlige* ~ il Tropico del Cancro (del Capricorno)

vendeplass spazio per girare (el. in cui si può voltare), **vendepunkt** svolta, **vendepunktet** il punto cruciale, il momento critico, *sulens* ~ il punto solstiziale

vending giro, girata, voltata; *mar* girata di bordo, (forandring) cambiamento, (som en sak tar) svolta, piega (talemate) espressione *f* giro di frase, (språk ig eiendommelighet) idiomatismo, *gi saken en annen* ~ far prendere un'altra piega alla questione, *gjøre en i skarp* ~ svoltare (di scatto); *ta en god i dårlig* ~ prendere una buona (brutta) piega, *saken tok en gunstig annen* ~ la questione ha preso tutt'altra piega, *være snar i vendingen* essere

svelto (el. spedito), sbrigarsi; *være sen i vendingen* essere lento in tutte le cose, essere tardo, *mar* essere lento nella virata; *i en snæver* ~ in caso di bisogno, all'occorrenza, *en må hjelpe seg i en snæver* ~ bisogna (cercare di) evitare il peggio

vene vena **venensk** venereo (person) affetto da malattia venerea

venetianer, **venetiansk** veneziano

venn amico (pl -ci), (kjæreste) innamorato, amoroso; (elsker) amante *m*, amico; *en god* ~ un buon amico, un grande amico, *en* ~ *av meg* un mio amico, uno dei miei amici; *en* ~ *av meg som er lege* un mio amico medico, *være en* ~ *av* essere amico di, (like) amare; *være gode venner med* essere amico intimo di, *bli gode venner igjen* riconciliarsi, fare la pace, *gjøre seg gode venner med* farsi amico di, amicarsi con, *holde seg til venns med* mantenere buoni rapporti con, *derfor kan vi være like gode venner* questo non guasta la nostra amicizia.

venne abituare, avvezzare, assuefare (*til*, *til å*), ~ *seg til å*; abituarsi a, avvezzarsi a, assuefarsi a, *en venner seg til alt* ci si ab. tua a tutto, ~ *seg av med* disabituarsi a, perdere l'abitudine di, ~ *ham av med det* fargli perdere quell'abitudine; ~ *et barn fra brystet* svezzare un bambino

venne- da amico, **vennehilsen** saluto amichevole, **vennekrets** cerchia di amici, **vennelag** riunione *f* di amici, **venneløs** senza (el. privo di) amici, **venneråd** consiglio da amico, **vennesæl** affezionato agli amici, amabile, **vennetjeneste** favore *m* da amico

venninne amica, *min beste* ~ la mia migliore amica

vennlig amichevole, (velvillig) benevolo, (elskverdigg) gentile, (snilt) buono, compiacente; (amønde) amabile, sorridente, *hans vennlige innbyrdelse* il suo gentile invito; *vise en ei* ~ *ansikt* fare buon viso a *qn*, *vennlige ord* parole gentili, *gi ham ei* ~ *ord'* digh due parole buone; *hans vennlige vesen* la sua gentilezza, *vil De være så* ~ *å* vuol fare la cortesia di, mi faccia la cortesia di, La prego gentilmente di, *det er meget* ~ *av ham* è molto gentile da parte sua, *med* ~ *hilsen* (con) cordiali saluti

venlighet benevolenza, (godhet) bontà; (imøienkommenhet) affabilità, (elskverdighet) gentilezza, cortesia, (føyelighet) compiacenza, (om landskap) amenità, *vis meg den* ~ *å* mi usi la cortesia *å*.

vennligsnælt amichevole, ben disposto

vennligst, *hils ham* ~ *fra meg* salutalo cortesemente da parte mia

vennskap amicizia, *fd ei oppriktig* ~ *for* stringere una sincera amicizia con, *nære* ~ *for* provare amicizia per, *slutte (knytte)* ~ *med* stringere (alacciare) amicizia con, *vise en* ~ mostrare amicizia a *qn*, *for gammelt vennskaps skyld* per amicizia di antica data

vennskapelig amichevole, da amico, d'amicizia ~ *nasjon* nazione amica ~ *forhold* rapporti d'amicizia, **vennskapelighet** amichevolezza, *i all* ~ in tutta amicizia da amici

vennskaps- d'amicizia, **vennskapsbevis** dimostrazione *f* d'amicizia, **vennskapsby** città gemela, **vennskapsbånd** ceppo, mpl d'amicizia, **vennskapsforhold** rapporti mpl d'amicizia, *vd i* ~ *id* essere in amicizia con *qn*, **vennskapstjeneste** favore *m* da amico, **vennskapstraktat** trattato d'amicizia

venstre sinistra, ~ *hånd* la mano sinistra, *på* ~ *hånd* a sinistra, *til* ~ *for* a sinistra di, *den* ~ quello di sinistra, ~ *om'* sinistra, sinistr^o, *gjøre* ~ *om* voltare a sinistra, *være* ~ sport ala sinistra *det ytterste* ~ pol l'estrema sinistra

tutto il mondo, verdensordning ordine m del mondo, *den bestuende* ~ il mondo com'è fatto
verdenspolitikk politica mondiale (internazionale),
verdenspostforening Unione f Postale Universale,
verdensproduksjon produzione f mondiale
verdensrekord primato (el record m inv) mondiale,
verdensrekorden i høyde il primato mondiale di salto in alto, ~ *i høyde for fly record* mondiale di volo ad alta quota
verdensrevolusjon rivoluzione f mondiale, **verdensrike** regno universale, **verdensrom** spazio (cosmico), **verdensspråk** lingua universale (internazionale), **verdenssystem** sistema m del mondo
verdens tonnasje tonnellaggio mondiale, **verdenstre** albero della vita, **verdensutstilling** esposizione f universale, **F expo** f inv
verdensøkonomisk relativo all'economia mondiale
verdi valore m, pregio, prezzo; **nominell** ~ valore nominale, **virkelig** ~ valore reale (effettivo), **angitt** ~ (post) valore dichiarato, *til en uvurderlig* ~ di valore inestimabile, **pengenes** ~ il valore monetario, *store verdier* forti somme, *av stor* ~ di gran pregio, *til en* ~ av per un valore di *til en* ~ av *inn til* , fino alla concorrenza di *prover uten* ~ campioni senza valore
verdiangivelse dichiarazione f di valore, valore m dichiarato, **verdiangivelse**, -bestemmelse stima, valutazione f, **verdi brev** (lettera) assicurata
verdifall diminuzione f (perdita, calo) di valore, merk. også deprezzamento, (slitasje) deterioramento, svilimento, **verdiforsendelse** spedizione f con valore dichiarato, **verdiforskjell** differenza di valore, **verdiforøkelse** aumento di valore plusvalenza, valorizzazione f
verdifull pregevole, prezioso (også fig.), di valore ~ *for meg* prezioso per me, *cha ha* valore per me, *cha* valuto molto
verdig degno, dignitoso, *være en* ~ essere degno di qn. *gjøre seg* ~ *til* rendersi degno di, *en* ~ *oppføre* den un comportamento dignitoso
verdige v degnarsi, *ikke* ~ *å* non degnarsi di, *han verdiger ham ikke et blikk* non lo degna di uno sguardo
verdighet dignità, *det er under min* ~ (å) e al di sotto della mia dignità (+ inf)
verdigjenstander oggetti mpl di valore, valori mpl
verdløs senza valore, fig. også da poco, nullo, **verdløshet** mancanza di valore, nullità
verdimåler misura (el base) di valutazione, prototipo di f. er men o **verdimedskrivning** svalutazione f, **verdiomkostninger** spese (pl) proporzionali al valore, **verdi pakke** pacco assicurato (el con valore dichiarato)
verdi papir titolo (azionario, obbligazionario), **verdi papirer** (også) valori, *i penger eller i verdipapirer* in denaro o in titoli, **verdi post** plico (pacco) assicurato, lettera assicurata
verdisaker valori mpl, oggetti mpl di valore, **verdisending** se **verdi post**, **verdiskapende** che crea valori, fecondo, produttivo, **verdstigning** aumento di valore, **verditap** perdita di valore, svalutazione f, deprezzamento, **verdiøkning** incremento di valore, plusvalenza, **verditoll** dritti mpl di dogana (el dazio) ad valorem
verdsette valutare, stimare, ~ *for høyt* sopravvalutare, ~ *for lavt* stimare meno di quanto vale, (undervurdere) sottovalutare, ~ *forsiktig* valutare con cautela, ~ *etter fortjeneste* apprezzare nel giusto valore, **verdssettelse** valutazione f, stima
verdslig (mots. åndelig) terreno, mondano, profa-

no, (mots. geistlig) secolare, temporale; (lek) laico (pl. -ci), **pavens verdslige makt** il potere temporale del papa, ~ **litteratur** letteratura profana
verdsliggjøre laicizzare, secolarizzare, **verdslighet** mondanità, secolo, **verdslighetsnet** mondano
verft cantiere m navale, srl mil. arsenale m, **verftsarbeider** operaio d'arsenale, arsenaloito
verge 1 v difendere proteggere ~ *seg for hundene* difendersi dai cani, **verge** 2 (våpen) arma, (sværd) spada, (forsvar) difesa, **verge** 3 jur tutore m, tutrice f, (beskikkelse) curatore m
vergeles inerme, indifeso, **vergeleshet** incapacità (impossibilità) di difendersi, **vergemål** tutela, curatela, *under* ~ sotto tutela, **vergeråd** consiglio tutelare
verk 1 (arbeid) lavoro, (stort, betydelig) opera (litte, litterært el vitenskapelig) opuscolo, (ut-) meccanismo, tekn. ingranaggio, congegno, meccanismo (fabrikk) officina (jernverk) ferra acciaieria, sette i ~ se **verks sette** ukomplett ~ serie (el opera) incompleta, *gå til verks* mettersi all'opera, agire, procedere, *gå hurtig til verks* agire prontamente, *gå ærlig til verks* agire in buona fede
verk 2 (smerte) dolore m, male m, (by l) foruncolo, ascesso, (materie) pus m, F marcia, med. malattia purulenta, sette seg ~ i (sår) andare in suppurazione, *det har satt seg* ~ i sår et la ferita e suppurata, **verkbrødden** paralitico (pl. -ci), rattrappito dai dolori, **verkbrøddhet** paralisi f
verke far male, dolere; *mitt hode verker* *det verker i hoder* mi duole il capo, *hele kroppen min verker* ho dolori in tutto il corpo, sento male dappertutto, **verkefinger** giradito
verken (toy) tela di lana, (vadmål) bigello, orbace m, konj se hverken
verksdrift industria, **verksseier** padrone m di una fabbrica (el officina), industriale m **verksformann** capotecnico (pl -ci), caporeparto, **verksmester** capoofficina m, capofabbrica m
verkssted officina laboratorio, **verksstedbord** banco (pl -chi) bancone m, tavolo da laboratorio, **verksstedindustri** industria meccanica (el cantieristica), **verksstedpraksis** tirocinio in officina (fabbrica, cantiere), tirocinio professionale
verktøy (stykke) arnese m, attrezzo da lavoro, utensile m, strumento, (samling) ferni mpl del mestiere, utensileria, (lege) strumenti mp
verktøyfabrikk fabbrica di utensili, **verktøykasse** cassetta degli attrezzi, **verktøymaker** fabbricante m, f di utensili, **verktøymaskin** macchina utensile, **verktøystål** acciaio per utensili (attrezzi), **verktøysvogn** carrello porta-attrezzi
vern difesa protezione f, (ty) ricovero, *ha et* ~ *mot* avere una difesa contro, **verne**, ~ (om) difendere, p. tessere (gry) e parare proteggere ~ *gitt* i mur oltre un riparo contro
verneplikt obbligo del servizio militare, **alminnelig** ~ servizio militare obbligatorio, **innføre** ~ imporre la coscrizione obbligatoria, **lyene sin** ~ fare il servizio militare *være fritatt for verneplikten* essere esonerato dal servizio militare **vernepliktig** che ha l'obbligo del servizio militare, ~ s. soldato di leva
verneskatt imposta a favore della difesa nazionale, tributo pagato invece di far servizio militare
verneting jur giurisdizione f, sede del tribunale competente, *saken er reist for gult* ~ la causa in questione non è di competenza di questo tribunale
vernetoll dazio protettivo
verop lamento, lamenti mpl
verpe deporre le uova, fare l'uovo, **verpesyk** che ha

voglia di fare l'uovo, fig. smanioso di parlare; **verpung** deposizione f. delle uova
verre peggiore, più brutto, più cattivo. **adv** peggio, ~ **og** ~ di male in peggio; *det, ikke* ~? tutto qui?
hvi ~ peggiorare aggravarsi *h.* ~ **og** ~ (også med) andare peggiorando; *føle seg* ~ sentirsi peggio; *gjøre* ~ peggiorare *gjøre galt* ~ peggiorare la situazione, aggravare il male; *det som gjorde saken enda* ~ (var at han) (il fatto che egli) ha aggravato ancora di più la situazione; *vere* ~ med stare peggio, andar peggiorando; *hva* ~ er ciò che è peggio; *gjøre det som* ~ er fare cose ancora peggiori, fare di peggio; *av frykt for* ~ ting per evitare il peggio; *forandre seg til det* ~ cambiare in male, peggiorare
vers verso, (strofe) strofa, stanza, (bibel-) versetto; (sang) strofetta, motivelto, *skrive* ~ scrivere in versi, verseggiare, comporre versi; *sette på* ~ mettere in versi, versificare; *syngte på siste verset* fig. essere agli sgoccioli
versart tipo di verso, metro, **versbygning** struttura del verso, versificazione f.; **verseform** se **versart**; *i* ~ in versi, **versemaker** rimatore m., versificatore m., (dårlig) verseggiatore m., poetastro, **versemal** metro (del verso), m. sura
versere (rykte) correre, circolare; ~ *for retten* essere pendente in tribunale
versfor piede m. (metrico); **versifisere** versificare, **versifisert** versificato, in versi
versjon versione f.
verskunst arte f. del comporre versi, **verskunstner** rimatore m., versificatore m.; **verslære** verso, **verslære** versificazione f. verseggiatura; (metrikk) metrica prosodia
verste il peggiore, il più cattivo; *min verste* uenna il mio peggior nemico, *han er* ~ *mot seg selv* si danneggia da sé, *i verste fall* nel peggiore dei casi, alla peggio, *det verste* il peggio, quanto vi è di peggio, *det verste er overstått* il peggio è passato, abbiamo superato il peggio, *det verste kommer til sist* nella coda sta il veleno, *forutsette det verste* prevedere il peggio, *han er aller* ~ e il peggiore in assoluto, *det aller verste* il peggio di tutti, *det er* ~ *for ham* peggio per lui, *han skrek* ~ lei gridava peggio di tutti
vert ospite m., padrone m. (di casa); (hotell-) albergatore m., (kro-) oste m., trattore m., (restaurant-) gestore m. (di ristorante); (hus-) padrone m. di casa, (hybel-) affittacamere m. inv., *fungere som* ~ fare gli onori di casa
vertinne ospite f., padrona (di casa); (hotell-) albergatrice f., (vertshus) locandiera, ostessa, (restaurant-) gestrice f. (proprietaria) di ristorante, (huseier) padrona di casa, (hybel-) affittacamere f. inv.
vertikal verticale, **vertikalordner** classificatore m., **vertikalskap** schedario verticale
vertshus (kafé) caffè, trattoria; (kneipe) osteria, bettola, (gjestgiveri) locanda, *stadig vere på* ~ essere un frequentatore di osterie
vertshusholder(ske) oste m. (ostessa), locandiere m. (locandiera)
vertskap essere m. padrone (oster) (personer) padroni di casa, **vertskapsplikt** obblighi mpl. dell'ospite; se også **vertsplikt** dovere m. d'ospitalità, *oppfylle sin* ~ fare gli onori di casa
vere incarico (pl. -chi), compito, mansione f., *gi en det* ~ a dare a qn. l'incarico di, *han har fått det* ~ a lo hanno incaricato di
verve mil. arruolare, reclutare, (shanghai) reclutare con la forza, (mannskap, sport) ingaggiare

la seg ~ arruolarsi, ~ *stemmer* raccogliere i voti, **verver** (stemme-) procacciatore m. di voti, propagandista m., f., gl. reclutatore con la forza, **verving** mil. arruolamento, reclutamento, (shanghai) reclutamento a forza

vesel donnola

vesen essenza, sostanza, entità, natura, carattere m., (individ) essere m., creatura, (opptreden) mod. mpl, maniere fpl. *det høyeste* ~ l'Essere supremo, *fint* ~ belle maniere, *satt* ~ aspetto posato, *gjøre stort* ~ av fare gran caso di, far clamore intorno a, *offentlig* ~ ente m. (el. servizio) pubblico

vesensforskjell differenza essenziale (el. sostanza) f.; **vesensforskjellig**, *være* ~ *fordi* differenzialmente da

vesentlig essenziale (for a, per), sostanziale (grunnleggende) fondamentale **vesentligst** principale, capitale, primario, *noe mindre* ~ cosa di minore importanza (el. secondaria), *være av* ~ *betj. dning* essere di massima importanza, *det er av* ~ *betj. dning at du er der* è essenziale che tu ci sia, *det vesentlige innhold av* l'essenza (la sostanza) di, *i* ~ *grad* essenzialmente, estremamente, *det er noe av det vesentlige ved* è l'essenziale di, *i det vesentlige i alt* ~ essenzialmente, in sostanza

vest (tyrkisk minister) visir m., se **ellers** visir

veske borsa, (dame- også) borsetta, (skole-) cartella, (torg-) sporta

vesle la piovra, la pupa, ~ *mi* piccina mia, vesle piccolo, **veslebror** fratellino, fratello minore **veslevoksen** prec. ve. che si dà a un da adulto

vesper vesper, **vesperkløkke** campana vesperale

vest 1 /pagg, g. e m. ne pancione

vest 2 (himmelretning) ovest m., occidente m., ponente m., **Vesten** l'Occidente, ~ *for ad* ovest di, *mot* ~ verso ovest (occidente, ponente)

vest- occidentale; **vestfjells** ad ovest delle montagne, **vestfjelsk**, *det vestfjelske Norge* la regione occidentale della Norvegia

vestalinn vestale f.

vestastorm tempesta da ponente, **vestavind** vento dell'ovest (el. da ponente)

vestelomme taschino di panciotto

vesten- (vesta-) dell'ovest, d'occidente, **vestenfor** (vestenom) ad ovest (el. a ponente) di **vestenfra** dall'ovest, dall'occidente, **vester-** occidentale **vester** verso ovest (el. ponente)

vestfront fronte occidentale, **vestgoter**, -gotisk visigoto; **vestgrense** confine m. occidentale, **vestgående** che va verso ovest (el. ad ovest)

vestibyle vestibolo, atrio

vestindisk delle Indie Occidentali, delle Antille

vestkyst costa occidentale **vestlending** abitante della regione occidentale, **vestlig** occidentale, dell'occidente, dell'ovest, **vestmakt** potenza occidentale, **vestover** verso ovest

vestre occidentale; **vestromersk** dell'impero d'Occidente; **vestside** lato ovest (el. occidentale)

vesttysk(er) tedesco (pl. -chi) occidentale

veteran veterano, **veterinær** veterinario, **veterinærhøgskole** facoltà universitaria di veterinaria

veto veto, *ulsettende* (assoluti) ~ veto sospensivo (assoluti); *nedlegge* ~ *mot* porre il veto a, **vetorett** diritto di veto

vett ragione f., senno, sensatezza *gå fra vettet* perdere la ragione (el. il senno); **vettig** ragionevole, sensato, giudizioso

vev (-stol) telaio toy anat. fig. tessuto, (snakk) vaniloquio, cicalaccio

verbom subbio, **vevgarn** filo per tessere

veve tessere (tulle) blaterare, parlare a vanvera, ~ *lerret* tessere (fare) la tela; ~ *strømper* fare calze al telaio, *vevefeil* difetto di tessitura

vever 1. s. tessitore m

vever 2. agile, svelto, *veverhet* agilità, sveltezza

veveri tessitura, *veverindustri* industria tessile, *veverske* tessitura f, *veving*, -*nad*, -*ning* tessitura, (vø *vemåte* også) tessuto, *vevskole* scuola di tessitura

vevskytel navetta, spola, *vevspole* spola, *vevstol* telaio, (mask n) telaio automatico

vi noi, ~ *nordmenn* noi norvegesi, noi altri, *alle* ~ *vi* *kjenner han* tutti noi che lo conosciamo; ~ *kjenner han alle* lo conosciamo tutti; ~ *to har gjort det* noi due l'abbiamo fatto, l'abbiamo fatto tutti e due, ~ *andre* noi altri

vi mark via, a mezzo di, *viadukt* viadotto

vibrasjon vibrazione f *vibrere* vibrare

vid largo (pl. -ghi), ampio; vasto, esteso, se også *videre* *vidt* *gjøre* *videre* allargare, ampliare, *være for* ~ (klær) essere troppo largo; *i videre betydning* (forstand) in senso lato, per estensione; *i ordets videste betydning* nel senso più esteso della parola, *kjent i vide kretser* conosciuto dai più, *dramaturg* *pa vidt gap* spalancare la porta

vidd spirito, arguzia

vidde 1. geogr. altopiano, tavolato, peneplain, alte terre fpl *vidde* 2. larghezza, ampiezza

vide v. ~ *ut* allargare

videre più largo, più ampio, (ytterligere) ulteriore; adv. più in là, più avanti, (dessuten) inoltre, (mer) ancora, altro, di più, *han vil ikke gi noen forklaring* non vuole dare ulteriori spiegazioni, *uten* ~ *forhuling* senza ulteriori rinvii (el. proroghe), *hvis se han* ~ "che altro ha detto?", ~ "avanti", continua!, va avanti!, ~ *fram* più avanti, *inntil videre* per ora fino a nuovo ordine, *derfra* ~ *til Roma* da lì avanti fino a Roma, *ikke* ~ *se* *synderlig* *intet* ~ nulla più, nient'altro, (ikke *synderlig*, non gran che *hvis så* ~ "e poi", *og hvem* ~ "e chi altro", *og så* ~ e così via, eccetera (fork. ecc.); *bringe noe* ~ (fortelle) riferire qc., *gå* ~ continuare, andare avanti, procedere, (til noe annet) andare oltre, *jeg går* ~ (i teksten) continuo, vado avanti, (påstår ytterligere) dico di più, *gå* ~ i sine krav aumentare le pretese, *la gå* ~ lasciar passare, (rekke) passare, porgere; *jeg skal ikke gå (komme)* ~ *inn* *pu det* non insisterò su questo punto, *hør nu* ~ "ascoltate (udine) il seguito!" *komme* ~ andare avanti, procedere, *komme et skritt* ~ fare un passo avanti, *la det ikke komme* ~ *til andre* non riferirlo (dirlo) ad altri, *lese* ~ continuare a leggere; *vi må* ~ dobbiamo proseguire (el. riprendere) il cammino (i teksten) dobbiamo andare avanti, *reise* ~ continuare il viaggio; *uten* ~ senz'altro, senza complimenti, semplicemente (uten vansker) senza sforzo, senza difficoltà

viderebefordre spedire, inoltrare, *viderebefordring* spedizione f, inoltre, *for* ~ *til* da spedirsi a, *videreforhandler* rivenditore m, *videreforsendeelse* spedizione f, *videreføre* continuare, proseguire, trasmettere

viderrgående che va avanti, chi procede; (ytterligere) ulteriore; (studium) più esteso, approfondito, ~ *skole* scuola superiore, scuole fpl medie superiori

viderekommen progredito; *viderekomne* studenti più avanti (negli studi)

videresalg rivendita

videresende spedire, *hvis videresendt* (brev) si prega di inoltrare al destinatario.

vidervedigbet (ergrelse) noia, fastidio; (skuffelse) disappunto; (ubehagelighet) seccatura, guasto, (vanske) intoppo; (sorg) dispiacere m *videst* i più largo, se el. ers *vid* *vidgjelen* d grande fama

vidje vimine m, vinco (pl. -chi), *vidjeband* legaccio di vimini, pitoria; *vidjefletting* intreccio di vimini, viminata, stuoia di vimini, canniccio, *vidjekurv* cesto di vimini

vidløftig esteso; (utførlig) ampio; (omstændelig) par. conteso, (for utførlig) prolisso, (vanskelig) complicato; (utsvevende) frivolo, (sterkere) dissoluto; *vidløftighet* (beretning) lunghezza, ampiezza; (ordrikdom) prolissità, (lettsindighet) leggerezza, (lettsindig handling) scappata

vidstrakt esteso, vasto *vidsyn* f. g. larghezza d. vedute; lungimiranza, *vidsyn* (forutsøende) previdente, (fremsyn) lungimirante, (klarføende) perspicace, *han er vidsyn* è di larghe vedute

vidt adv. lontano; largamente, ampiamente; ~ *for* *ikking* completamente diverso, *reise* ~ *imaring* viaggiare molto, girare in lungo e in largo; *han vil drive det* ~ andrà lontano, *han har drevet det* ~ *i ritt* *far* ha fatto molta strada nel suo campo; ~ *og bredt* in lungo e in largo, da ogni parte; *tale i skrive* ~ *og bredt* om dilungarsi ampiamente su, *gå for* ~ andare troppo in là, eccedere, oltrepassare i limiti, *det går for* ~ è troppo, *det ville fore for* ~ *å* *gjenta* sarebbe troppo lungo ripetere; *så* ~ fin lì, fino a questo punto; *så* ~ *er vi kommet* ecco dove siamo, siamo arrivati fin qui, ecco a che punto siamo, *drive noe så* ~ *at* portare qc. fino al punto che *drive det så* ~ *at* fare tanto che, *gå så* ~ *at* fare tanto che (el. da + inf.), *det gikk så* ~ *at* le cose sono giunte al punto che; *for så* ~ (sant) per quanto, (hvis) posto che; *så* ~ *jeg skjønner* (husker) per quanto mi risulta (mi ricordo), *så* ~ *jeg har kunnet forstå* se ho ben capito, da quanto ho capito, *for så* ~ fin lì, in un certo senso, in questo senso

vidtbekjent molto noto, rinomato; *vidtberemt* che ha viaggiato molto, *vidtberemt* celeberrimo, illustre, *vidtforent* che ha molte ramificazioni

vidtgående vasto, esteso, neds. eccessivo, estremo *vidtomfattende* esteso, ampio, *vidtrekkende* di grande portata, esteso, *vidtspennende* di larghe vedute, lungimirante; *vidtspennende* di ampio respiro, di vasto raggio, *vidstrakt* ampio, esteso

vidunder meraviglia, prodigio; *vidunderbarn* bambino prodigio, *vidunderland* paese m. de. le meraviglie

vidunderlig meraviglioso, stupendo

vie 1. *vie saken oppmerksomhet* occuparsi della (e) seguire attentamente la) questione; ~ *arbeidet alt sin tid* dedicare tutto il proprio tempo al lavoro

vie 2. (innvie) consacrare; (hengi, ofre) volare, (ektevie) unire in matrimonio, ~ *til prest* ordinare sacerdote; se også *vigsla*, *viet undergangen* destinato al fallimento

vietse consacrazione f, (ektevielse) spozalizio, cerimonia di nozze (preste-) ordinazione f, *borgerlig* (kirkelig) ~ matrimonio civile (religioso); *forrette en* ~ celebrare un matrimonio

viehesattest certificato (libretto) di matrimonio; *viebesformular* formulario di matrimonio, *viebesring* fede f. (nuziale)

vierann acqua benedetta, acqua santa, *vievanaskar* acquasantiera, pila, *vievannskost* aspersorio

vifte 1. v. ~ *med noe* agitare (sventolare) qc., ~ *en* *sventagbare* qn; ~ *seg* sventagliarsi (i) *ansiktet* il

viso), farsi vento, ~ *bort fluer* scacciare le mosche;
vifte 2 s. ventaglio, (motor-) ventilatore m, vifte-
formet a ventaglio; viftepalme palma a ventaglio
vignett vignetta, typ også capopagina, rosetta
vigsel consacrazione f. (preste-) ordinazione f; se
vølse; vigsle consacrare, conferire gli ordini sacri,
vigslung consacrazione f. (kirke også) dedicazione
f.

viger vigore m, i full ~ in pieno vigore

vik misenatura ca. anca ha d'ansa

vikar sostituto, supplente m. f. rel. vicario; vikariat
supplenza, vicariato; vikariere sostituire (for en
qn.), supplire (for en qn.)

vike cedere (for sin overmann al più forte); for over-
makten ad una forza superiore); ~ for fienden ar-
retrare di fronte al nemico, ikke ~ tilbake for non
esitare a, ~ av veien (til side) cedere il passo, farsi
da parte, scansarsi, dare la precedenza, ikke ~ et
skritt non arretrare (el. cedere) di un passo; ~
plassen for cedere il posto a, ~ av fra deviare da,
alontanarsi da, ikke ~ fra en leie rimanere al ca-
pezzale di qn., ikke ~ fra stedet restare sul posto,
non indietreggiare, vik fra meg' vade retro (sala-
na)', indietro'

vikeplass (vei) slargo (che permette l'incrocio di
due vici); (jernbane) binario d'incrocio vike-
plikt obbligo di precedenza; vikespor binario d'in-
crocio

viking vichingo (pl. -ghi) vikingferd spedizione f.
(el. scorreria) di vichinghi, vikingskip nave f. vi-
chinga, dracarro m. inv., vikingtid epoca dei vi-
chingu

vikke bot vecchia, vikkefôr vecchia per foraggio

vikle, ~ di svolgere, dipanare, ~ inn (i) involgere,
avvolgere, fig. invischiare (in), ~ om noe av-
volgere intorno a qc., man kan ~ ham om fingeren
e malleabile come la cera, lo si manovra come si
vuole, ~ på spole bobinare; (garn) incannare, ~
seg ut av sbrogliarsi

vikling tekn. bobinatura, (garn) incannatura

vikse incerare, viksevoks cera per i baffi

viktig importante, considerevole, (hoven) che si dà
importanza (a vor g) grave, (vesentlig) essen-
ziale, det er særdeles ~ è di vitale importanza; vik-
tige papirer documenti importanti (el. preziosi),
viktigst il più importante, il principale, den viktigste
te del la parte essenziale; de viktigste fakta i fatti
salienti, de viktigste punkter i punti base, de viktigste
te verb i verbi principali, det viktigste er at l'importan-
te è che; mindre ~ di minore importanza, gjøre
seg ~ darsi importanza

viktighet importanza, det er av den største ~ at e
della massima importanza che (+ konj.), det er at
~ for ham at a lui importa che

viktigger bonoso, pallone m. gonfiato, bellimbusto,
spatasentenze m. f. inv.

viktorsansk vittoriano

vilje volontà, volere m; den frie ~ il libero arbitrio,
hans siste ~ le sue ultime volontà; drive (sette) sin
~ igjennom imporre la propria volontà, få sin ~
ottenere ciò che si vuole; få sin ~ med en piegare
qn. al proprio volere, (seksuelt) costringere qn.
alle proprie voglie; la en få sin ~ lasciar fare qn.
cio che vuole, fare ciò che vuole qn., jeg må la ham
få sin ~ devo lasciarlo fare, devo fare quel che
vuole, han skal få sin ~ sarà fatto il suo volere; han
vil ha sin egen ~ vuol fare di testa sua, han vil alltid
ha sin ~ fa ciò che gli pare e piace; ha sin frie ~
essere libero di fare ciò che si vuole; enhver har sin
frie ~ ognuno è libero di agire a propria volontà.

av (sin, frie) ~ volontariamente, di spontanea
volontà; etter ens ~ a volontà di qn., secondo il
volere di qn., det har man for sin gode ~ ecco come
si è ripagati, med ~ volutamente, apposta, di pro-
posito, med eller mot sin ~ volente o nolente, per
amore o per forza, med sin gode ~ volentieri di
buon grado, med min ~ gjør jeg det ikke lo, faro
solo a mio malgrado, mot min ~ contro il mio vo-
lere, mio malgrado, uten min ~ senza il mio con-
senso

viljefast risoluto, fermo, tenace, deciso, viljefasthet
fermezza, risolutezza, forza di volontà

viljeløs senza volontà, abulico (pl. -ci), irresoluto,
(svak) debole; viljeløshet mancanza di volontà
abulia, inerzia, debolezza id. carattere

viljesak questione f. di volontà, viljesterk volitivo
dotato di forza di volontà, viljestyrke forza di vo-
lontà, viljesvak debole di carattere, senza volontà,
~ person persona di pasta frola

vilkår condizione f; hans ~ er gode (dårlige) la sua
situazione è buona (brutta), han lever under gode
(dårlige) vilkår la sua condizione di vita è buona
(cattiva), de menneskelige ~ la condizione umana,
foreskrive en ~ imporre (dettare) condizioni a qn.,
på dette ~ a questa condizione, på rimelige ~ a
condizioni ragionevoli, under ellers like ~ a parità
di condizioni, stille på like ~ (med) mettere sullo
stesso piano (di), ikke på ~ nemmeno per sogno

vilkårlig (frivillig) volontario, spontaneo, arbitra-
rio, (umotivert) gratuito, ingiustificato; vilkårlig-
het arbitrio, gratuita, en ~ un atto arbitrario

vill selvatico (pl. -ci), selvaggio, (ustyrlig også) ri-
belli, (hissig) focoso, (vilter) turbolento, (i villø-
se) delirante, frenetico (pl. -ci) (sint) furibondo
en ~ un selvaggio, vill dyr animale selvatico, be-
stia feroce, vill liv vita dissoluta, bli ~ (heftig)
andare in bestia, (i villøse) andare in delirio, fore-
lede ~ mettere fuori strada, forviare (og fig.),
gå (fare) ~ smarrire la strada, perdersi, se også
vilt

villa villa, (liten) villetta, villino, ~ på to etasjer
(åtte rom) villa di due piani (otto locali)

villand anitra (anatra) selvatica

villbasse scalmanato, scervellato

ville 1 (hovedverb) volere, (med inf) volere, desi-
derare, (ønske) desiderare, (ha til hensikt) aver
l'intenzione (å di), (skulle til å) stare per, (påstå)
pretendere, når du vil quando vuoi, som du vil come
vuoi, come ti piacerà, du kan rope så meget du vil
puoi gridare quante vuoi, han har en heidegråder en en
du vil eller ikke che tu lo voglia o no, volente o no-
lente, ~ ens beste voler il bene di qn.: ~ en det vil
ille) augurare del bene (del male) a qn., hva vil du
ham? che cosa vuoi da lui?, gjør hva du vil fa quel
che vuoi, hva vil han der (her)? che va a fare là (che
viene a fare qui)?, jeg vil nemlig gjøre det preferrei
non farlo, lo faccio malvolentieri, hva vil du ha
for? quanto vuoi per che prezzo vuoi per jeg vil
ha det (den) lo (la) voglio, det vil han ikke vite av
non ne vuol sapere, man vil endog påstå si afferme-
ra perfino, vil De sende meg bøkene (ordre) siamo
intesi che mi invierete i libri, (anmodning) voglia-
te cortesemente inviarmi i libri, vil du i værs go! tie'
vuoi tacere'

ville 2 v + adv. el. prep., ~ av (vogn) voler scen-
dere, ~ av med noe voler liberarsi di qc.: ~ av sted
(bort) voler andar via, ~ forbi fram voler pas-
sare (andare avanti), hvor vil han hen? dove va?,
dove vuol andare?, fig. dove vuol arrivare, hvor
vil du hen? dove vuoi andare a parare? ~ hjem

voler andare a casa, ~ *igjen* voler attraversare (passare), ~ *inn / opp ned* ut, voler entrare (salire, scendere, uscire), *hva vil han med det?* che cosa ne vuol fare; ~ *til Roma* (til sin onkel) voler andare a Roma (dalio zio), *han ~ til d'gå* stava per uscire, *ikke ~ ut med* non voler dare (pagare, dire)

ville 3. (hjelpeverb), *en gang vil han forstå det* un giorno lo capirà, *han visste at det ville skje* sapeva che sarebbe accaduto, *hvis jeg visste det*, ~ *jeg si det* se lo sapessi lo direi

villelse delirio, *tale i ~* delirare

villede mettere fuori strada, sviare, (forføde) travviare, **villedende** ingannevole, fallace, insidioso

villfarelse errore m, illusione f, aberrazione f, *rive en ut av villfarelsen* disingannare qn, *svi i ~* essere in errore (el fuori strada), **villfarende** che va fuori strada, che va errando

villfremmed del tutto sconosciuto

villgås oca selvatica

villhet natura selvaggia, selvatichezza, indocilità, ferocia, (glød) foga, (høfthet) fura

villig volenteroso, di buona volontà, (føyelig) docile, (samtykkende) consenziente, adv di buon grado, volentieri, senza difficoltà; (hurtig) rapidamente, *en ~ plante* una pianta facile da coltivare *et ~ redskap* un docile strumento, *være ~ til d*, essere disposto a, (være rede til) essere pronto a, (gå med på) consentire a, *han var straks ~* ha acconsentito subito, **villighet** buona volontà, (føyelighet) docilità, (iver) zelo

vilkatt gallo selvaggio, fig scapestrato

villmann selvaggio o **villmark** terra (land) selvaggia, **villnis** groviglio di piante, boscaglia, macchia, fig dedaio, guazzabuglio

villrede confusione f, *være i ~* essere disorientato (confuso, sconcertato)

villrein renna selvatica

villrådlig perplesso, irresoluto, disorientato

villskap selvatichezza, ferocia, (ustyrlighet) furia, veemenza, (kåthet) foga, vivacità

villskudd succioni m (sotto l'innestatura)

villsom liti dov'è facile smarrirsi **villspor** falsa traccia, strada falsa *fore / lede i på ~* forviare, mettere fuori strada, indirizzare su una pista falsa, **villstyring** se vilbasse

villvln cinghiale m, **villsvinjakt** caccia al cinghiale, **villsvinpurke** femmina del cinghiale

villvin vite f vergine

vilt 1 adv (rasende) furiosamente, (vanvittig) pazzamente, follemente; (i vill tilstand) allo stato selvaggio, *snakke ~* delirare, sragionare, *vokse ~* crescere naturalmente, se vill

vilt 2 s, selvaggina, cacciagione f; **viltbestand** quantità di selvaggina (di una regione)

vilter vivace, (urolig) turbolento, scalmanato, ~ *gutt* ragazzo molto irrequieto, diavolello, **vilterhet** vivacità, turbolenza, irrequietezza

vilthandler commerciante m, f in selvaggina, che ha un negozio di selvaggina, **viltsmak** gusto di selvaggina *få ~* (ved å henge) frollarsi, **viltspor** traccia di selvaggina

vilttyv bracconiere m, **vilttyveri** bracconaggio

viltvoksende che cresce allo stato naturale; selvatico (pl -er), ~ *planter, husker og trær* vegetazione spontanea

vimpel banderuola, gagliardetto, mar, fiamma

vims persona sventata, chi ha l'argento vivo addosso, *vimse* dimenarsi, non star fermo, ~ *omkring* correre qua e là (senza concludere nulla), **vimsel** sventato sbadato

vin vino, (piante) vite f, **vinagent** sensale m di vini, **vinavl** coltivazione f della vite, industria vinicola *drive ~* coltivare la vite; **vinavler** vignaiolo; viticoltore m, **vinberg** collina coltivata a vite, **vinblad** foglia di vite, pampino

vind vento (også fig., og i kroppen), *dårlig* (god, ~ vento contrario (favorevole); *sterk* ~ vento forte, *jøre av sted som en ~* correre via come il vento, *merke fra hvilken kant vinden blåser* vedere che aria tira, *snu seg etter vinden* essere una banderuola, voltarsi a tutti i venti, *spre for alle vinder* spargere ai quattro venti, *være i vinden* essere sulla cresta dell'onda, essere popolare

vindbyge folata (el raffica) di vento

vinde 1 avvolgere (*omkring noe* intorno a qc), (i nøste) aggomitolare, (heise) issare, (fira) filare, **vinde** 2 s. (garn-) aspo, mar verricello, arganello, **vindebom** barriera ad argano, **vindebru** ponte m levatoio, **vindebrønn** pozzo a verricello

vindegg uovo senza guscio

vindeltrapp scala a chiocciola

vindfall alberi abbattuti dal vento, **vindfang** npara contro il vento, bussola, **vindhard** esposto a tutti i venti, **vindhastighet** velocità del vento, **vindig** ventoso, esposto a tutti i venti, battuto dal vento

vindikasjon rivendicazione f, rivendica

vinding (slynging) tortuosità, sinuosità, (spole-), avvolgimento, giro, spira

vindistrikt regione f viticola

vindjakke giacca a vento; **vindkast** colpo di vento, **vindmølle** mulino a vento; **vindmåler** anemometro, **vindpest** soffio (el alito) di vento

vindranner beone m, avvinnato

vindretning direzione f del vento

vindriker bevitore m di vino

vindrose rosa dei venti, **vindrose** raffica

vindrue uva, (enkelt drue) acino (el chicco) d'uva, *til dessert vil jeg ha druer* come frutta vorrei dell'uva, **vindrueklase** grappolo d'uva, **vindruesort** vitigno

vindsel spagnoletta, sigaretta (di filo)

vindside lato (om fjell versante m) sopravvento

vindski arkit asse f della gronda

vindskifte cambiamento (di direzione) del vento, **vindskjerm** frangivento, (på vogn) parabrezza m inv., **vindskjev** inclinato, storto (dal vento); *hlt ~* storcersi, deformarsi

vindstille bonaccia, (etter uvær) calma (dopo la tempesta), **vindstyrke** forza del vento, **vindstet** colpo di vento

vindtett impermeabile all'aria, **vindtunnel** galleria aerodinamica, **vindtorke** v asciugare all'aria; **vindtør** asciugato all'aria

vindu finestra, (rundt) occhio di buc; (kirke-) vetrata, (rute) vetro, (bil, tog) finestrino; *i / ved / vinduet* alla finestra, (på karmen) sul (al) davanzale, *se ut av vinduet* guardare dalla finestra

vinduft profumo di vino, odore m di vino, **vindunst** fumo di vino, zaffata di vino

vindusbeslag bandelle (pi) (el mascheratura) di una finestra, **vindusdekorsjon** (arte f del) esposizione f in vetrina, **vindusdekorator** vetrinista m, f, **vindusfordypning** vano della finestra, **vindusglass** vetro

vindusbasse gancio di finestra

vinduskarm (ramme) telaio, intelaiatura, (nederdel) davanzale m, *i vinduskarmen* sul davanzale

vinduskonvolutt busta a finestrella

vindusplass (tog) posto al finestrino, **vinduspost** stipite m di finestra, **vinduspusser** pulitore m di vetri, (bil) tergicristallo

vindusramme telaio di finestra, vindusrute vetro
vindusskotte imposta, scurello, anta, (ytte) persiana, vindussprosse cortina, traversa, vindustyveri furto di merce esposta in vetrina, vindusutstilling mostra (el. esposizione f) in vetrina
vindusvisker (bit) tergicristallo, vindusåpning apertura, luce f
vindyrker viticoltore m, vindyrking viticoltura
vindøyd strabico (pl -ei), guercio
vindøpen esposto al vento
vineddlik aceto di vino, vineksker, han er en ~ gli piace molto il vino, vinfarget color vino, rosso vinato, vinfat botte f da vino, fusto da vino
vinfirma azienda vinicola, stablimento vinicolo, casa produttrice di vini, vinflaske bottiglia da vino, vinforretning negozio di vini
vinge ala, henge med vingene trascinare le ali, flakse med vingene sbattere le ali, vingeben, ta ved vingeben prendere per il collo, vingefang apertura alare, vingefjer penna (di ala), vingehatt pelaso, vingelos privo d'ala, vingeskutt ferito all'ala, vingeslag colpo d'ala, frullo d'ala, vingesprå punta (el. estremità) de l'ala a vingesus trascinare il frullo d'ala vinger alato
vinglass bicchiere m da vino
vingle vacillare, tentennare, fig. også titubare, essere indeciso, ~ seg bort perdersi, confondersi, perdere l'orientamento
vingud dio del vino (el. della vite), Bacco; vingård vigna, vigneto, vingårdmann vignaiolo
vinhandel commercio di vini, negozio di vini, vinhandler commerciante m, f di vini, vinhus (firma) casa vinicola, vinhøst vendemmia, vinhøsten har aldri feil la vendemmia è stata scarsa, vinhøster vendemmiatore m
vink cenno (råd) consiglio, (advarende) avvertimento (antydning) accenno, følge vinket seguire il consiglio; gi en ei ~ (til d) far cenno a qn (di), fig. avvertire qn., lu ei ~ falle om noe accennare a (el. far capire) qc., på ei ~ av su suggerimento di
vinkanne brocca di vino; vinkaraffel caraffa da vino
vinkart lista dei vini
vinke far cenno con la mano, agitare la mano, (barn) far ciao con la mano; ~ en til seg far cenno a qn. di avvicinarsi
vinkel angolo, (-hake) squadra, rett (skjev spiss, stump) ~ angolo retto (obliquo, acuto, ottuso), danne ~ med fare angolo con, i ~ ad angolo retto, bringe i ~ squadrare, dare un'apertura ad angolo retto, vinkelavstand distanza angolare, vinkelben lato d'angolo, vinkeldannet angolare; vinkelbake squadra, typ. compositore; vinkeljern squadra di ferro (profil) angolare m
vinkelrett perpendicolare, en ~ linje una perpendicolare, vinkelskriver egule o. azzeccagatbagli m inv. vinkelspiss vertice m d'angolo
vinkjeller cantina, celliere m, osteria in uno scantinato, taverna, bettola, f. lle vinkjelleren rifornire la cantina, vinkjenner conoscitore m di vini, vinkpøler secchiello (per refrigerare il vino), vinland paese m vinicolo, regione f vinicola
vinlauv foglie fpl di vite, pampini mpl, ramoscelli mpl di vite; vinlauvblad foglia di vite
vinlus fillossera, vinmark vigna, vigneto
vinmonopol monopolio d. Stato dei vini e l. q. con vino, legge ~ på dars da fare (el. adoperarsi) per vinne 1 tr v vincere (slag, parti), (tid) guadagnare; (vennskap) conquistare, ~ ut (malin) estrarre; ~ en (for seg) tirare qn. dalla sua, (ens kjærlighet) conquistare qn., guadagnarsi l'affetto di qn

~ en for interessare qn. a, (sitt parti) attirare qn. a, ~ ens hufall riportare l'approvazione di qn.; ~ fast for attestarsi, ancorarsi, ~ noe fra en i spill portare via qc. a qn. al gioco; ~ tilhake riguadagnare, acquistare, recuperare; det er noe å ~ (ved) c'è da guadagnare (a), hva vinner en ved det? che cosa ci si guadagna?, det er lite vunnet ved det c'è poco da guadagnare con ciò, ved det er allerede meget vunnet con ciò si è già in vantaggio (el. a buon punto); det er i allfall så meget vunnet e già tanto di guadagnato
vinn 2. intr v guadagnare (i klarhet in chiarezza, in precisione), ~ ved å gjøre det guadagnare a farlo ~ ved denne forundring guadagnare con questa modifica, han vinner ved nærmere bekjentskap meglio lo si conosce più e simpatico, ~ fram guadagnare terreno, (til målet) arrivare essere coronato da successo; ~ ens aktelse guadagnare la stima di qn., ~ inn på en guadagnare terreno nei confronti di; ~ over en vincere (superare) qn., prevalere (spuntaria) su qn
vinrende vincente, (tiltrekkende) attraente, cattivante, ~ vesen modo di fare gradevole
vinner vincitore m, (pris-) premiato, vinner- vincente, vinning guadagno profitto (ponger også) lucro; (fordel) vantaggio; ~ og tap profitti e perdite, ren ~ guadagno netto, det er strukt en ~ è tanto di guadagnato
vinskapielig foretaksom industrios intraprendente, vinskapielighet intraprendenza
vinperve pig atice f vinplantasje vigneto, vinranke tralcio di vite, sarmento, vinrett licenza, vinrik ricco (pl -chi) di vino, vinsaus salsa al vino, vinsekk otre m
vinsj argano di sollevamento; (hånd-) argano a braccia
vinskatt imposta sui vini, vinsmak gusto di vino; vinsmaker assaggiatore m (degustatore m) di vini, vinslokk vitigno, fusto (el. ceppo) di vite, vinstue osteria, taverna, vinsuppe zuppa al vino, vinsyre acido tartarico
vinlapper mescolatore m, imbottigliatore m, cantiniere m
vinter inverno, streng ~ inverno rigido, (hø) i ~ quest'inverno, (siste) i inverno scorso om vinteren d'inverno, på den kaldeste tid av vinteren in pieno inverno; til vinteren l'inverno prossimo
vinteraften sera d'inverno
vinterbolig abitazione f invernale, casa per l'inverno, vinterbruk, til ~ per l'inverno
vinterdag giorno d'inverno, vinterdvale ibernazione f, letargo invernale, legge i ~ ibernare
vintereple mela invernale; vinterforråd provviste fpl per l'inverno; vinterfrakk cappotto (da uomo); vinterhage giardino d'inverno; vinterhalvår semestre m invernale; vinterhi tana, covo (per l'inverno)
vinterkledd vestito da inverno, in tenuta invernale, vinterkulde freddo invernale, rigori mpl dell'inverno; vinterkvarter quartier d'inverno, gå i ~ svernare, vinterkåpe cappotto (da donna)
vinterlandskap paesaggio invernale; vinterleker giochi olimpici invernali
vinterlig invernale, d'inverno, dell'inverno
vinter natt notte d'inverno; vintersolverv solstizio d'inverno, vintersport sport m inv. invernale
vintersted semente f autunnale, vintersøvn se vinterdvale, vintertid stagione f invernale, la brutta stagione, ved ~ d'inverno, in inverno
vintervei, vise en vinterveien mandare qn. a spasso; vinterveier tempo invernale, tempo freddo

vintre vite f; **vintonne** botte f da vino
vinutsalg spaccio (el. mescita) di vino, botuglieria, fiaschetteria
vipe zool pavoncella
vipp, *stå på vippen til* essere sul punto di
vippe 1, s (løke-) altalena, (brønn-) mazzacavallo
vippe 2, intr v., ~ (opp og ned) oscillare, dondolare, (huske) altalenare; ~ *med halen* dondolare la coda, *sette i vippende bevegelse* imprimere un moto oscillatorio a ~ *opp* ribaltare ~ *opp* sollevarsi
 intr, v., ~ (opp og ned) far oscillare, dondolare; ~ *hverandre* (opp og ned) fare l'altalena, ~ *over ende* (far) ribaltare, rovesciare; ~ *opp* sollevare, **vippebrett** sc. vippe; **vipping** oscillamento, dondolio-mento
vips piffete, tappete; ~ *var han borte* tappete! e sparito
virak (røkelse) incenso, *stra* ~ *for en* (rosa) incensare qn
virke 1, intr v (se også virkende) agire, operare, (gjøre virkning) fare effetto, avere effetto; (arbeide) funzionare, (gi inntrykk av) parere, dare l'impressione di, ~ *beroligende* (skadelig) (pd) produrre un effetto calmante (dannoso) (su); *det har ikke virket* non ha avuto alcun effetto, ~ *for* agire in favore di, darsi da fare per; ~ *på* agire su, stimolare; influire su, *intet virker på ham* niente lo tocca, è refrattario a tutto; ~ *tilbake på* avere un effetto retroattivo su, ~ *som lærer ved* esercitare l'attività d'insegnante in (el. presso); *det å ikke* ~ inefficacia, *det virker som om* si ha l'impressione che
virke 2, tr v. fare (godt del bene), (tilverke, veve) eseguire al telaio
virke 3, s materiale m, (arbeid) attività, opera, (trevirke) materiali mpl in legno, legname m
virkedag giorno feriale, giorno lavorativo, **virkeevne** (kraft) energia, efficacia, efficienza
virkefelt campo d'attività, raggio d'azione, **virkekraft** forza d'azione, efficacia, efficienza; **virkekrets** raggio d'azione, sfera d'attività
virkelig reale, vero; (forhåndsenværende) attuale, effettivo, tangibile; (ekte) vero, autentico (pl ci) adv. også davvero, in verità, (nettopp) in effetti, *virkelige begivenheter* fatti (reali); *en hørs virkelige styrke* l'effettivo d'un esercito; *i det virkelige liv* nella vita reale, *jeg vet* ~ *ikke* veramente non lo so, non lo so davvero, ~? davvero?, *er det* ~ *deg?* sei proprio tu?
virkeliggjøre realizzare, attuare, mettere in atto, **virkeliggjørelse** realizzazione f, attuazione f
virkelighet realtà, i **virkeligheten** in realtà, *bli til* ~ realizzarsi, *gjøre til* ~ realizzare
virkelighetsbetont realistico (pl ci) **virkelighetsfjern** fuori della realtà, estraneo alla vita reale, **virkelighetspreg** impronta di realtà, **virkelighetsans** senso della realtà, realismo; **virkelighetstro** che corrisponde alla realtà, fedele
virkelyst attività, energia, **virkelysten** attivo, intraprendente
virkemiddel mezzo, strumento, agente m
virkemåte modo d'agire, (gang) funzionamento
virkende operante, efficiente, che agisce, attivo, efficace, *dobbelt* ~ a doppio effetto, *sterkt* ~ molto attivo (efficace), (medisin også) potente; *hurtig* (langsomt) ~ ad azione rapida (lenta); ~ *årsak* filos. causa efficiente, ~ *kraft* forza attiva
virketrang bisogno di attività, necessità d'agire
virkning effetto, (inn-) azione f, (etter-) conseguenza, *føle etter virkninger av* risentire di, *gjøre*

ha ~ *sin* ~ avere effetto, *uten* ~ senza effetto, inefficace
virkningsfull efficace, che ha il suo effetto; suggestivo
virkningsgrad grado di efficacia, særli. tekn. rendimento, coefficiente m di rendimento
virkningsløs privo d'effetto, senza effetto, inefficace, **virkningsløshet** inefficacia
virksom attivo, industrioso, (vulkan) in attività, efficace, efficiente; **virksomhet** attività; funzionamento; (virkningsfullhet) efficacia, (organers, krefters) azione f, (embets-) funzione f, (foretagende) impresa; (levevei) professione f, attività, lavoro, *gå over i annen virksomhet* cambiar mestiere; *gå over i geistlig* ~ entrare a far parte del clero; *tre i* ~ entrare in funzione; *sette ut av* ~ fermare, arrestare, interrompere il funzionamento di, mettere fuori uso
virte 1, s. filo di ferro
virte 2, ~ *om noe* avvolgere intorno a qc
virtuos virtuoso, *være* ~ *i noe* essere maestro in qc, **virtuosmessig** da virtuoso, da maestro, magistrale, adv. con maestria, magistralmente
virulens virulenza, **virulent** virulento; **virus** virus m inv
virvar (rot) barabonda, guazzabuglio, (uorden) disordine m, confusione f; caos m; ~ *av farger* guazzabuglio di colori, ~ *av gater* dedaio di viuzze; ~ *av tanker* groviglio d'idee
virvel sc. **hvirvel** **virvle** sc. **hvirvle**
vis 1, s. modo, maniera, *på sett og* ~ in certo modo, in un certo senso, in qualche modo
vis 2, adj. (kløk) saggio, savio, (lærd) sapiente, erudito; *de vise fra Østerland* i re Magi, *de syv vise* i sette savi, *de vises stein* la pietra filosofale, **visdom** saggezza, (viten) sapienza
visdoms- di saggezza, **visdomsord** parole fpl sagge, sentenza, **visdomstann** dente m del giudizio
vise 1, v. mostrare, far vedere, manifestare, dar prova di, (utpeke) indicare; (termometer) segnare, ~ *en saldo* (pd) presentare un saldo (di), chiudersi con un saldo (di); ~ *galt* non segnare giusto, ~ *etterlatenhet* dimostrare (el. dar prova di) negligenza, ~ *en gjestfrihet* mostrarsi ospitale verso qn., ~ *tenner* (til) mostrare i denti (a); *tiden vil* ~ *det* ce lo dirà l'avvenire; *tiden vil* ~ *om* l'avvenire ci dirà se, *vis at du er fornuftig* fa vedere che sei ragionevole, ~ *seg* mostrarsi, farsi vedere, (komme til syne også) apparire, comparire; ~ *seg som en mann* dimostrare di essere un uomo, *pakken viste seg å inneholde* si scoprì che il pacco conteneva, *såret viste seg å være dødelig* la ferita risultò essere mortale; *det vil snart* ~ *seg* lo si vedrà ben presto; *det viste seg at* si è visto che, è risultato che; ~ *bort* relegare, mandar via, escludere; ~ *noe fra seg* rifiutare qc, ~ *fram* mostrare, far vedere; ~ *en hen* et sted accompagnare qn in un posto; sc. **henvis**, ~ *en inn* (ned, opp) far entrare (scendere, salire) qn, ~ *mot nord* indicare il nord, ~ *en om i parken* far visitare il parco a qn., ~ *til* riferirsi a, *det ord som relativt viser tilbake på* l'antecedente del pronome relativo; ~ *en veien ut* indicare l'uscita a qn
vise 2, mus. canzone f, canzonetta, *det er den gamle visa* e la solita canzone; *den visa kjenner jeg* è sempre la stessa musica, *det ble enden på visa* così è finita la storia
vise- vice-, **visesadmiral** viceammiraglio
visebok canzoniere m, raccolta di canzoni, **visedik-**ter autore m di canzoni, paroliere m, **visedik(t)ning** composizione f di testi per canzoni

visedirektør vicedirettore m, **viseformann** vicepresidente m, **visekonge** vicere m
viselig adv saggiamente, **visemaker** paroliere m
visepresident vicepresidente m
viser lancetta, indicatore m, indice m, (vekt, kompass) ago; *den lange (korte) viseren* la lancetta dei minuti (delle ore)
visere (pass) vislare, vidimare, apporre il visto
visergutt fattorino, galoppino
visering apposizione f del visto; vidimazione f
viserpike fattorina, piccinina
visesanger canzonettista m f
visir visiera, *med dpent* ~ a viso scoperto
visitas rel, visita pastorale, **visitasjon** visita, ispezione f; **visitere** ispezionare; (person) perquisire
visitt visita, *gå på visitt* andare in visita fare (un giro di) v site; *fransk* ~ visita lampo, *visittina*, *visittia* brevissima, *offisiell* ~ visita ufficiale (el protocollo)
visittkled in abito da visite, **visittkort** biglietto (el carta) da visita, *legge sitt* ~ lasciare il biglietto da visita, **visittkortbok**, **visittkortskål** portabiglietti m, **visittid** ora da visite
visk (halm-) treccia di paglia, (suppe) mazzetto di odori
viske, ~ (ren) strofinare; (kanon) scovolare; ~ *ut (med svamp)* cancellare (con la spugna), **viskebær** gomma per cancellare; (blekk-) gomma da inchiostro; **visker** mil. scovolo, (bit) tergicristallo
visle sibilare; **vislelyd** sibilante f; **visling** sibilo
vismann saggio, savio
vismul kjør bismuto
viane, ~ (bort) appassire, avvizzire
visp frusta, frullino; **vispe** sbattere, frullare, (fløte o.l.) montare
viss 1 konj se hvis
viss 2 (sikker) certo, sicuro; (sikret fast) assicurato, *en* ~ *fornemmelse* (ubestemt) una vaga sensazione, un certo non so che, *en* ~ *mann* il diavolo, *et visst marked* un certo mercato, *et visst sted* (W.C.) quel posticino, *seieren var ham* ~ la sua vittoria era assicurata, *det er den visse død for deg* daresti un uomo morto se, sarebbe per te la morte certa se, *vare* ~ *på på at*, essere certo (convinto) di (che); *du kan vare* ~ *på at jeg skal komme* non mancherò certamente di venire, *noe visst elskverdig* un non so che di gentile
vissen appassito avvizzito, **vizzo** (iadv tre) secco (pl -chi), inandito, (lem) atrofizzato
visshet certezza, *få (ha)* ~ acquistare (avere la) certezza (for, om di, for at che); *hli til* ~ diventare certezza, *man vet intet med* ~ om non si sa nulla di sicuro su
visst adv (sikkert) certo, certamente, sicuro (visstnok) senza dubbio, certamente (rktignok) veramente, a dir la verità, ~ *har han sagt det* sicuro che l'ha detto; *ja* ~ 'sicuro!', iron. oh, sì certo! *jo* ~, (jo) ~ ma sì, *jeg har* ~ *ventet for lenge* a quanto pare ho aspettato troppo *han har* ~ *vidt meg* deve aver sofferto molto
visum (på pass) visto
visvas sciocchezza, assurdità ~ sciocchezze
vita curriculum vital vita e **vitalitet** vitalità
vitamin vitamina, **vitaminfattig** povero di vitamine
vitaminfri privo di vitamine **vitaminholdig** vitaminico (pl -ci) **vitaminhold** contenuto vitaminico **vitaminusere** vitaminizzare
vitaminmangel mancanza di vitamine, med. avitaminosi f; **vitaminpille** pillola di vitamine (el vitaminica), **vitaminpreparat** preparato (el prodotto)

vitaminico, **vitaminrik** ricco di vitamine, **vitaminico**; **vitaminstoff** sostanza vitaminica, **vitaminundersøkelse** esame m del contenuto vitaminico.

vite sapere (for visst med visshet con certezza); *det er mer enn jeg vet* e più di quanto ne sappia io; *som du vet* *vet* come ben sai, *så vidt jeg vet* per quanto ne so (sappia) *så du kan* ~ *disperne* tu o sappia così lo sai, *hvem kan* ~ *det?* chi lo sa?; *chissà?*; *gudene må* ~ (om) Dio solo sa (se), *nei vet du hva?* macché!, *ma scherzi?*; *ma va là!*, *hvordan kan du* ~ *det?* che ne sai (tu)?, *hvorfor vet du det?* come l'hai saputo? *ikke* ~ non sapere *gjette* *uten at noen visste det* all'insaputa di tutti, ~ *å gjøre noe* *saper* fare qc., *du vet da at* sai bene che, *du vet vel at* saprai certo che, *jeg vet du er så snill* ti so tanto buono, *jeg fikk snart annet å* ~ ho poi saputo ben altro, *la en så* ~ *noe* far sapere qc. a qn., *la ingen så* ~ *det* non farlo sapere a nessuno!, ~ *av erfaring* sapere per esperienza, *jeg visste ikke selv av det* l'ho fatto senza sapere, *uten at han visste av det* (noe om det) a sua insaputa, senza saperlo; *for han visste (et ord)* *av det* in quattro e quattr'otto, *ikke ville* ~ *noe av* non volerne sapere di, *jeg vil ikke* ~ *av at han gi* *problemet* ~ *noe* *trou* *en* venire a sapere qc. da qn. *han* ~ *med seg* *en* *at* nel suo nome sa che, ~ *noe om en* sapere qc. sul conto di qn., avere notizie di qn., *vet du noe om landets historie?* conosci la storia del paese?; *det vet jeg ikke noe om* non ne so niente, *være vitende om* sapere, aver conoscenza di

vitebegjærlig avido di sapere, desideroso di imparare **vitebegjærlighet** veg a d sapere

viten sapere m, sapienza, *den menneskelige* ~ lo scibile umano

vitende, *med ens* ~ a (el con) saputa di qn., *det er ikke skjedd med mist* ~ non ero a conoscenza di ciò che è successo, *med* ~ *og vite* scientemente; *late mot bedre* ~ parlare in malafede, *uten ens* ~ all'insaputa di qn.

vitenskap scienza, *de skjønn* *vitenskaper* la belle lettere, **vitenskapelig** scientifico (pl -ci), metodico (pl -ci), **vitenskapelige** *bøker* libri di scienza, trattati scientifici, ~ *forsøk* esperimento, **vitenskapelige** *kreiser* ambienti scientifici, ~ *selskap* circolo scientifico, accademia delle scienze, *få en* ~ *utdannelse* fare studi scientifici, ~ *utdannet* che ha studiato scienze, dotto; **vitenskapelighet** spirito scientifico; **vitenskapsdyrker** uomo di scienza, **vitenskapsmann** scienziato, studioso

vitne 1 v testimoniare, rendere testimonianza, jur. deporre, ~ *om* (tyde på) dare testimonianza (e prova) di, attestare, indicare; ~ *til fordel* *for* testimoniare (deporre) in favore di, *det vitner hans sør* *om* la sue fente ne fanno fede

vitne 2 s. testimone m, f jur. også teste m, f (for mot) *den anklagede* a discarico (a carico) dell'accusato); (vitnesbyrd) testimonianza, jur. også deposizione f, *de er vitner på at* possono testimoniare che, *Gud er mitt* ~ (på at) Dio è mio testimone (che); *vare* ~ *til* essere testimone di, assistere a, *jeg var* ~ *til at* ho visto che, *føre vitner* produrre testimoniare come testi, *i vitners påhør* in presenza di testimoni, *bli ført som* ~ essere chiamato a testimoniare; *jeg tar (kaller, krever) dem til* ~ li prendo (chiamo, cito) come testimoni (på di, på at che).

vitneforhør(ing) escussione f (el audizione f) dei testimoni, **vitnebevis** prova testimoniale; **vitneboks** jur. banco (pl -chi) dei testimoni.

vitnefast confermato da prove testimoniali; (fastslått) accertato, riconosciuto vero; **vitneforhør** in-

vokster crescita, se vekst

vokte vigilare, custodire, guardare: ~ på sorvegliare: ~ seg for guardarsi da, vakt deg' attento!, (ad varende) guai a te!, vakt deg for hunden attento al cane!, han kan ~ seg che stia attento, ~ seg for etterligninger diffidare delle imitazioni, en md ~ seg for å tro at ci si deve guardare dal credere che vokter guardia, guardiano; (kveg-) bovato, vacca-ro, vokterhund (gjeterhund) cane m pastore, vokterhus casotto di guardia, casa di cantoniere, vokterske guardia, guardiana

vold (makt) violenza, forza; bruke (øve) ~ fare uso della violenza, usare la forza, gjøre ~ på violentare, far violenza a, gjøre ~ på seg selv far forza a se stesso, costringersi, få i sin ~ avere in proprio dominio; gi seg i vare, i ens ~ rimettersi (essere) alla merce di qn, gi seg Gud i ~ raccomandarsi a Dio, ha i sin ~ avere in proprio potere; komme i ens ~ cadere in balia di qn, pokker i ~ med ham' che il diavolo se lo porti!, gå pokker i ~ 'va al diavolo! bo pokker i ~ abitare a casa del diavolo, med ~ con la forza (violenza): med ~ og makt a tutti costi

valde, ~ en skade causare (arrecare) danno a qn, voldelig con la violenza (forza).

voldgift arbitraggio, arbitrato; avgjøre ved ~ giudicare (decidere) mediante arbitrato, sottomettere ad arbitrato; fastsette ved ~ arbitrare, voldgifts-dom sentenza arbitrale, voldgiftsdommer arbitro, giudice m conciliatore, voldgiftsdomstol tribunale m arbitrale, voldgiftsmann arbitro, compromissario

voldsdad, -gjerning, -handling atto d. violenza voldsherredømme tirania, dispotismo voldsman autore m di un atto di violenza, aggressore m voldsmetoder metodi mpl violenti

voldsom violento; (ustyrlig) sfrenato, veemente enorme, voldsomhet violenza, veemenza

voldta violentare, prendere di forza, stuprare, voldtekt violenza carnale, stupro; voldtektsforbryter stupratore m, violentatore m, voldtektsforsøk tentativo di stupro.

voll (jord-) terrapieno, alzata; (dike) diga, mil bastione m, (gras) terreno erboso, vollarbeider sterratore m, vollgrav (slotts-) fossato

volontør apprendista m, f. impiegato non pagato.

volt volt m inv, voltameter voltmetro, voltmetro.

voltasøyle pila voltaica

volte sport volta, voltigere volteggiare; voltigering volteggio; voltiger volteggiatore m

volum volume m; voluminøs voluminoso

vom (drevtygger) ruminante m; (mat) trippa; (stor mage) pancione m, trippone m.

vomitiv (brøkmiddel) emetico (pl. -er)

von (håp) speranza; (mulighet) eventualità, probabilità, vonbrott delusione f, disinganno

vond 1 (sint) arrabbiato, adirato

vond 2 che fa male; (vanskelig) difficile (dårlig) cattivo; se også ond

vondt 1 adv, noe ~ (del) male; det er intet ~ i det non c'è nulla di male; dove (lide) ~ soffrire, patire. få ~ sentirsi male; jeg får ~ (kvalme) mi viene nausea. det gjør bare ~ verre non fa che aggravare le cose. ha ~ åven aver compassione di qn, jeg har ~ av ham mi fa compassione; han mener ikke noe ~ med det non lo fa (dice) a fin di male, uten å mene noe ~ med det senza cattive intenzioni tale ~ om parlar male di, sparlare di jeg tenkte ikke noe ~ med det non ci avevo fatto cattivi pensieri.

det gjør ~ når jeg går mi fa male quando cammi-

no, hvor gjør det ~? dove ti fa male?, dove senti male?, han har ikke ~ av litt vin un po' di vino non gli fa male, ha ~ for tenner soffrire d. ~ ha ~ i halsen aver male alla gola (el. i halsen) ~ ha ~ for å komme ut av det penare i

vone sperare, aspettarsi, se og ~

vorden divenire m, være i sin ~ ess. e in em. ione essere in formazione; vordende in procin. di in potenza, in embrione, in erba, futuro; ~ lige dottore in erba, ~ mødre future madri

vorte verruca, porro, (bryst-) capezzolo, vorteaktig verrucoso; vortemelk bot eufobia

vortevia facocero

votere votare (på per, om, over contro o a favore d.), votering votazione f, voto; votiv votivo

vott muffola

votum voto, suffragio

vove 1 s gli onda, litt fluito

vove 2 v gli osare; se våge vovet ardito, audace, azzardato

vrak relitto (også fig.), fullstendig ~ vecchia carcassa, (person) relitto umano; kaste ~ på rifiutare, buttar via, vrakbøye boa di relitto

vrake (sortere) fare la cernita di, assortire; (forkaste) rigettare, scartare; velge og ~ scegliere liberamente; vraker cernitore m; (fisk) assortitore m vrakgods relitti mpl di naufragio

vraking cernita, assortimento, vrakstump, -stykke rottame m, resto di naufragio, vraktømmer legname m di naufragio, (fraserert) legname di scarlo.

vralte camminare come un'anitra, camminare zoppicando, vraltung camminare m come un'anitra

vrang (forkært, bagatell, erroneo), (vanskelig, difficile, (ømtålig) delicato, (tvert) intrattabile, (som sier imot) indisponente, ~ person bastian contrario

vrange rovescio, snu vrangen ut mettere a rovescio, fig. assumere un'aria arcigna

vrangforestilling disshag a la taise, la sa open o ne f. lisma ~ usne f. vranglere eterodossia creva vranglås, dør og gull ~ la serratura se neceppata vrangmaske maglia (e punto) a rovescio vrangvde rovesce

vrangstrupe, jeg har fått noe i vrangstrupen mi è andato qc. di traverso (også fig.)

vrangvilje scontrosità, cattiva volontà, malavoglia,

vrangvillig scontroso, scompiacente vrangvillighet scontrosità, malagrazia

vranten immunizzato, imbronciato, vrantenhet malumore m

vrød arrabbiato, adirato, in collera (over per, på con), (bikk, ord, stemme) irroso, irato, bli ~ adirarsi, andare (montare) in collera, bli meget ~ essere invaso da una collera violenta, infuriarsi, gjøre ~ far arrabbiare, far andare in collera, i en ~ tone con tono irroso

vrøde collera, ira, iracundia; utøse sin ~ (over) sfogare la collera (su); i ~ in uno scatto (o) un impeto di collera, vredesutbrodd accesso d'ira (el. di collera), sfuriata

vrengte rivoltare, rovesciare

vri 1 s se vridning gjøre en ~ arrangiarsi

vri 2 v torcere, contorcere, ~ (opp, løy) torcere (strizzare) la biancheria, ~ sine hender torcersi le mani, ~ om torcere, (dreie om) girare, ~ ut lo gliere grando, far uscire torcendo, ~ saften ut ut spremere il succo da, ~ seg av latter (con)torcersi dalle risa, ~ seg som en orm contorcersi come un verme, det er til å ~ seg av latter over c'è da torcersi dal ridere

vribor succhiello, **vridning** (con)torsione f, contorcimento, (tvinning) attorcigliamento.

vrien difficile, arduo, scabroso

vrikke mar brattare; ~ *med hoftene* ancheggiare, sculettare; ~ *en fot* slogarsi un piede, **vrikke**re remo da bratto; **vrikking** scotimento, ondeggiamiento.

vriskun torcitrice f, (vask) strizzatoio

vrime brulicare, pullulare, **vrimmel** (folk) folla, ressa, calca, (overflod) gran quantità, (mylder) brucame m, *en ~ av farger* un'orgia di colori, *en ~ av unger* uno sciame di bambini

vrinske nitrire, **vrinsking** nitrito

vrist collo del piede

vriste, ~ *noe ut av hendene på en* strappare qc. di mano a qn., ~ *munnen opp på en* far aprire la bocca a qn. (con la forza)

vriet urlo, strillo, **vriete** urlare, strillare

vrvil (våsi) sproloquio (snakk) ciance fpl (non sens) corbelleria, (totet tale) discorso a vanvera (tøv og tull) scemenze fpl, panzane fpl, *det er det rene ~* è un'assurdità bell'e buona, *det har vært meget ~ om den sak* ~ son fatte molte chiacchiere sulla questione; *ikke noe ~* 'bando alle proteste; non fate storie', *gjøre ~* fare difficoltà, fare storie, *gjøre ~ for (om)* bisticciare per, *ende i (bare) ~* finire in farsa

vrvile dire sciocchezze, parlare a vanvera, **vrvile**botte chi parla a vanvera, chi si perde in ciance inutili, persona imbambita, **vrvilet** imbambito, assurdo; a vanvera

vra poet. cantuccio, angolino, *en stille ~* un quieto nido

vugge se: vogge

vulgar volgare

vulkan vulcano *uthrent* ~ vulcano spento **vulkanisere** vulcanizzare, **vulkanisering** vulcanizzazione f, **vulkansk** vulcanico (pl -ci); **vulkanutbrudd** eruzione f vulcanica

vunnet vinto, se *vinn*

vurdere valutare, stimare (*til to millioner* due milioni), (skatte) apprezzare, stimare (*etter fortjeneste* nel giusto valore); **vrderlag** valutazione f, stima, apprezzamento; **vrderingssum** ammoniare m della stima, (auksjon) prezzo d'apertura

væpne armare; ~ *seg med tålmodighet* armarsi di pazienza, **væpner** scudiero, **væpner** armato; ~ *neutralitet* neutralità armata, ~ *overfall* aggressione f a mano armata, ~ *til tennene* armato fino ai denti, *med ~ hånd (makt)* a mano armata, **væpning** armamento, (tropper) milizie fpl

vær 1 (bukke) montone m, mar rostro; **Væren** astr. l'Ariete, **vær 2** (fiske-) porticciolo per pescherecci, villaggio di pescatori

vær 3 tempo, (luft) aria, (vind) vento; (tøft) fiuto, *få ~ av fiutare, godt i pent* ~ bel tempo, *hardt* ~ tempo burrascoso, intemperie fpl, *istadig* ~ tempo variabile, *vdit* ~ tempo umido (el. piovoso), *det er godt* ~ è bel tempo, fa bello; *det blir godt* ~ il tempo si mette al bello, (fremtid) farà bello, *det er ~ til å spise* (i); il tempo è adatto per una passeggiata, *det er dårlig i stygt* ~ è brutto tempo, fa brutto ~ c'è maltempo, *det er et Herrens* ~ c'è un tempo da lupi (el. da cani), *utsatt for* ~ og vind esposto alle intemperie, *i godt* ~ con il bel tempo, quando fa bello, *i dette været* con il tempo che fa, *det er varmt i været* fa caldo, il tempo è male, *forandring i været* cambiamento del tempo, *i været i til vær's* per (in) aria, su in alto; *drive i været* mandare su in aria, *far salte i petstene i prezzes*, *gå til vær's*

salire, andare in alto, *skytte i været* (plante) germogliare, spuntare; crescere rapidamente; *svare borti i været* (el. i hytt og ~) rispondere a vanvera *be om godt ~* hg chiedere perdono (el. indulgenza); *tale om ~ og vind* parlare del più e del meno, *komme under ~ med* aver sentore di

vær 4 (ånd) fiato; *få været igjen* riprendere il fiato, *musse været* perdere il fiato, rimanere senza fiato, *ta været fra en* far perdere il fiato a qn., *trekke været* respirare

værbitt segnato dalle intemperie

værdrag direzione f del vento

være 1 (lukte) fiutare

være 2 essere; (befinne seg også) stare, (være til også) esistere, *å ~ etter ikke ~* det er spørsmålet essere o non essere questo è il problema, *hadde ikke jeg vært, ville han ha falt* senza di me sarebbe caduto; *en og en er to* uno più fa due, *to ganger to er fire* due per due fa quattro, *har det vært noen her?* è venuto qn? c'è stato qn qui?, ~ *å beklage* essere spiacevole; ~ *å foretrekke* essere preferibile, *det får ~* pazienza, poco male, *det fikk endu ~* hvis ci si potrebbe passar sopra se, *det kan ~* può essere, può darsi, *det kan nok ~* ai potrebbe essere (darsi); *hvordan kan det ~* come mai, *vil du ikke ha det kan du la ~* prendere o lasciare, *for fremtiden lar du ~ med det* non lo fare mai più, *hva skal det ~?* cosa desidera, (kølnor) cosa prende?; ~ *etter en* essere alle calcagna di qn., perseguitare qn.; ~ (stemt) for essere favorevole a, essere per, (av den mening) essere d'avviso (che), *hun kan ikke ~ borte fra ham* non può star lontana da lui, *hun er hos sin tante e (sia) da sua zia*, *jeg har vært hos ham* sono stato da lui (el. a casa sua); *jeg skal straks ~ her igjen* torno subito, ~ *imot* essere contro; ~ *imot noe* essere contrario a qc., opporsi a qc., *den tid er inne da e tempo di*, e venuto il momento di, *hvordan er det med deg?* come stai?, come va?; *det er med deg som med meg* sei al mio stesso punto, ~ *tre mot en* essere in tre contro uno, ~ *alene om å gjøre noe* essere solo a fare qc., dover fare qc. da solo, *en md ~ to om (d)* bisogna essere in due per, ~ *om seg* saper cogliere l'occasione; ~ *i selskap* essere (partecipare) a una festa (a un ricevimento), *det er ikke noe less* non vale niente; ~ *til* esistere, *det er to måneder til festen* mancano due mesi alla festa, la festa è tra due mesi, *det kan ~ til en annen gang* sarà per un'altra volta, *det er ikke stort ved ham* non vale gran che; ~ *ved noe* ammettere (riconoscere) qc.

værelse camera, stanza, vano, ambiente m; *hus med fem værelser* casa di cinque camere (ambienti) più servizi, casa di otto vani; ~ *til gaten* camera sulla strada *være på sitt ~* essere in camera (propria)

væremåte modo d'essere, comportamento, condotta

væren gl. essere m, esistenza

værfloy banderuola, **værforandring** cambiamento di tempo; *vi får ~* il tempo cambia, **værforhold** condizioni fpl del tempo (el. meteorologiche), **værgud**, *hvis værgudene tillater det* se il tempo lo permette, se Giove pluvio consentirà, **værbane** banderuola (også fig); **værakttagelse** osservazione f meteorologica, **værkart** carta meteorologica

værkyndig esperto di meteorologia, meteorologo (pl -gi), chi sa fare previsioni del tempo, **værslag** tempo, **værmelding** bollettino meteorologico, **værprofet** chi predice il tempo che farà

vær's'go (vær så god) tieni, ecco, prendi, (høfl.g) prego, (kom inn) avanti, (begynn) su, via, *vil du ~* guai a te se non

værskifte cambiamento del tempo, **værtsikt** previsione f del tempo, **værvarsel** previsione f meteorologica, bollettino meteorologico, **værvarsling** servizio meteorologico, **værvarslingsskip** nave f addetta alle osservazioni meteorologiche

væske 1 s. liquido, fluido, biol. umore m, med (vannakt g) sierosità

væske 2 v. emettere un liquido (un umore, sierosità), (sår også) suppurare, **væskeansamling** med edema m, infiltrazione f, **væskeform** stato liquido (fluido), **væskeformig** allo stato liquido

væsking emissione f di liquido, essudazione f, suppurazione f

væte 1 v. bagnare, inumidire, umettare

væte 2 s. umidità, **væting** bagnatura, inumidimento

være, ikke ~ non curarsi (preoccuparsi) di

væter mosto di malto; **væterøl** birra di malto (non fermentato)

våde, av ~ accidentalmente, fortunatamente, **våde-drap** (-ild, -skudd) omicidio (incendio, colpo d'arma da fuoco) accidentale

våg 1 (bukt) baia, insenatura, **våg** 2 (puss) pus m

våge osare, arrischiare, rischiare, azzardare, ~ *å gjøre noe osar* (di) fare qc, *jeg våger det* corro il rischio; *den som intet våger, intet vinner* chi non rischia non rosica, *du kan bare ~* 'prova a farlo!', ~ *seg inn i ut*, i avventurarsi in, ~ *seg til å azzardarsi a*

vågehals temerario, fegataccio, rompicollo, **vågelig** arrischiato, azzardato, rischioso, **vågemot** ardire m, audacia, **vågespill** gioco d'azzardo, **vågestykke** atto temerario, impresa rischiosa

våget (di stig) azzardato, (vågal) ardito audace (risikabel) rischioso

vågnad rischio

våk (våk) passaggio aperto nel ghiaccio

våke vegliare (*hos en syk* un malato), (bli oppe) vegliare, passare la notte in bianco; ~ *over en (noe)* vegliare (sorvegliare) qn (qc); ~ *over at* vegliare che, **våkekone** nottante f

våken sveglia, desto, (år-) vigile; ~ *drøm* sogno ad occhi aperti, **våkne** netter notti in bianco, i ~ *tilstand* da sveglia, *ligge ~* restare sveglia; **våking** veglia

våkne, ~ (opp) svegliarsi, destarsi, ~ *(opp) av en drøm* risvegliarsi da un sogno, fig. riscuotersi, dar bando alle illusioni, **våkning** risveglio

vånd bot. ramoscello, stecco; zool. ratto campestre

vånde 1. s. stato di sofferenza, pena, angoscia, dolore m, i ~ in pena, in angustia

vånde 2 v. dolersi, lamentarsi (*av smerte* dal dolore)

våpen arma (også våpenart) (pl. *armi*) (familie-, riks-) stemma, arme f; (familie- også) armi fpl gentilizie; *det norske ~* lo stemma della Norvegia, *bare ~* portare armi, *gi en ~ i hende* armare la mano di qn., *nedlegge våpnene* deporre (abbassare, posare) le armi, *folket i ~* il popolo in armi, *til ~* 'all'armi', *gripe til ~* ricorrere alle armi, *sit under ~* essere sotto le armi

våpenart arma, tipo d'arma, **våpenbror** fratello d'armi, commilitone m, compagno d'armi, **våpenbror-skap** fratellanza d'armi, **våpenbruk** uso delle armi, esercitazione f con le armi, **våpendrager** scudiero, **våpendåd** fatto d'armi

våpenfabrikant fabbricante m d'armi, armaiolo;

våpenfabrikk fabbrica d'armi, **våpenfabrikasjon** fabbricazione f d'armi

våpenfelle compagno d'armi

våpenferd spedizione f armata (el. militare)

våpenferd idoneo a portare armi, abile

våpeng fragore m d'armi

våpengren arma

våpenhandler commerciante m d'armi, armaiolo,

våpenhus portico (pl. -er) (el. atrio) di chiesa,

våpenhvile m-l tregua sospensione f delle ostilità

(**våpenstillstand**) armistizio

våpenlykke fortuna delle armi, **våpenløs** inerme, disarmato, **våpenmakt** forza militare, forze fpl armate, *trengte inn i et land med ~* invadare militarmente una nazione; *ved ~* con la forza delle armi, **våpenmerke** (valgspråk) divisa, motto

våpensamling collezione f d'armi, armeria, (på vegg) panoplia, **våpenskjold** scudo, stemma, blasone m, arme f; **våpensmed** armaiolo, **våpenstillstand** armistizio

våpenøve esercitato nell'uso delle armi, **våpenøvelse** esercitazione f nell'uso delle armi

vår 1 pron. nostro; ~ *far* nostro padre, ~ *bok* il nostro libro, *den er ~* è il nostro

vår 2 s. primavera, i ~ questa primavera, *om våren* in (el. di) primavera, *til våren* la primavera prossima, questa primavera, **vår-** primaverile

vårblomst fiore m di primavera, **vårbud** annuncio (el. segno) di primavera; **vårber** (ku) che figlia in primavera, **vårfiske** pesca primaverile, **vårflom** piena primaverile, **vårfrakk** soprabito da mezza stagione

Vårherre il buon Dio, il Padreterno, se herre

vårjevadagn equinozio di primavera, **vårknipe** penuria (di foraggio) di primavera

vårlig primaverile, **vårluft** aria di primavera (el. primaverile); **vårlosning** disgelo, **vårnild** d'un tepore primaverile; **vårmåned** mese m di primavera, **vårnatt** notte f di primavera, **vårønn** lavon mpl agricoltori di primavera, **vårparten** la primavera, **vårpløye** compiere l'aratura primaverile; **vårpløying** aratura di primavera, **vårrengjøring** pulizie fpl di primavera, **vårsemester** semestre m di primavera

vårsild aringa primaverile, **vårsol** sole m di primavera (el. primaverile); **vårsæd** semenza primaverile

vårtegn segno che preannuncia a primavera, **vårtid** stagione f primaverile, bella stagione

vårvar tempo primaverile

vås assurdità, nonsenso, insensatezza, **våset** assurdo, insensato

våt bagnato, molle, (fuktig) umido; (gjennom-) fradicio; ~ *av svette* madido di sudore; ~ *til skinn* nel bagnato fino alle ossa, *det er vått i været* c'è tempo umido; *bli ~ på føttene* bagnarsi i piedi

våhet umidità, **våtende** terreno acquitrinoso

W

W, w W, v (uttal: doppio vu, doppia vu)
water-closet water closet m inv., gabinetto, latrina.
waterproof impermeabile, waterproof
watt elektr. watt m inv., **wattløs** swattato, ~ *strøm*
 corrente in quadratura, **wartime** wattora
weekend fine l settimana, **week-end** m inv.; *holde* ~
 far festa al sabato e alla domenica
weltevækt (boksing) welter m. (bryting) peso me-
 dioleggero
whiskers fedine fpl, favoriti mpl

whisky whisky m inv. **whist** whist m inv
white-spirit acquaragia (sintetica)
wide-screen schermo panoramico
wienbrød pasticceria danese; **wiener**(inne) vienne-
 se m, f **wienerschitzel** omtr. cotoletta alla milane-
 se; **wienervals** valzer m inv. viennese; **wienervog**
 (kalesjevogn) berlina
winch ss: vinsj; **wire** ss: vaur
wolfram tungsteno, wolframio

X

X, x X, x (uttal: iks, ikkasso)
x-aksen asse m delle ascisse; **x-stråler** raggi mpl x
xylofon xilofono

xylograf silografo, **xylografere** incidere su legno,
xylografi silografia, **xylografisk** silografico

Y

Y, y Y, y (uttal: ipsilon el. i greco)
yacht yacht m inv., panfilo da diporto; **yachtklubb**
 yacht-club m inv
y-aksen asse m delle ordinate
yale-lås serratura di sicurezza
yard yard f inv., iarda
ydmøyk umile, sottomesso, **ydmøyke** umiliare; **yð-
 mykelse** umiliazione f; *tilføre en en* ~ imporre
 un'umiliazione a qn.; **ydmøykende** umiliante; **yð-
 mykkhet** umiltà, **ydmøykst** adv molto umilmente
yasse (forskjellige) vari mpl, diversi mpl; *det er så*
 ~ *med det* varia, dipende
ymt (rykte) voce f; (hentydning) allusione f
ymte, ~ *om* bisbigliare mormorare spargere la
 voce, *ikke* ~ *et ord om* non far parola di
ynde 1 v amare, prediligere, (begunstige) favori-
 re, proteggere, **ynde** 2 s. grazia, (åndelig også)
 dolcezza, (legemlig også) leggadna, (mest om
 ting) soavità, gradevolezza, *uten* ~ sgraziato, **ynd-
 defull** grazioso, aggraziato
ynder, ~ *av* amatore di, ammiratore di, appassio-
 nato di, *jeg er ingen* ~ *av* non mi piace affatto
yndest favore m, benevolenza, grazia; **yndet** (per-
 son) benvoluto, favorito, amato, popolare, (ting)
 in voga ricercato, richiesto, **yndig** canno, (ynde-
 full) grazioso, aggraziato, **yndighet** grazia, (kvin-
 nes) **yndigheter** grazie, formosità fpl
yndling favorito, prediletto, fam. cocco, (protesje)
 pupillo, protetto, *dumenes* ~ il beniamino delle
 donne, *hyent* ~ l'idolo della città
yndlings- preferito, favorito, prediletto, **yndlings-
 barn** beniamino, fam. cocco, figlio prediletto, **ynd-
 lingsdikter** poeta favorito (prediletto); **yndlingsrett**
 piatto favorito, **yndlingsvåpen** arma preferita
yngel progenie f. genta, (fugle-, rotte-) nidata, co-

vata, (insekt-) larve fpl; (flue-, bie-) cacchioni
 mpl, (fiske-) avannotti mpl
yngle prolificare moltiplicarsi fig. også riprodursi
 propagarsi, **yngleplam** luogo dove animali (pesci)
 ritornano per partorire (deporre le uova)
yngling adolescente m, giovanetto; **ynglingalder**
 (-år) adolescenza, **ynglingsforening** associazione f
 di adolescenti
yngre più giovane, (søsken) minore, (søsene) più
 recente, (temmelig ung) ancora giovane, ~ *linje*
 ramo cadetto; ~ *sønn* (adel) figlio cadetto; *den* ~
 (tilnavn) il giovane; (mots. faren) figlio, junior, i
mine ~ *dager* nella mia gioventù, quand'ero giova-
 ne; *han er tre år* ~ *enn* jeg ha tre anni meno di me.
bli (gjøre) ti år ~ ringiovanire di diecianni, *gjøre*
seg ~ *enn* *en* *er* darsi meno anni di quanti se n'ha,
han ser ~ *ut enn* *han* *er* dimostra meno della sua età
yngst il (la) più giovane, il (la) minore
yak misera, tristezza, (med-) pietà, (lyd) gemito.
rekke ~ far pietà, *det er en* ~ *å se* rattrista il cuore
 vederlo, *så det er (var) en* ~ da fare pietà, **yoke**, ~
en commiserare (compilire) qn.; *yntes over noe*
 muoversi a compassione per qc.; ~ *seg* gemere,
 lamentarsi
yngelig pietoso, miserevole, (klagende) lamentoso
 (lite tess) da poco, (ynkverd'ig) da far pietà, ~ *for-
 fatning* stato pietoso (miserevole); ~ *forfatter*
 scrittore da poco, *et* ~ *syn* un triste spettacolo,
gjøre en ~ *figur* fare una figura meschina (el. una
 magra figura); ~ *fyr* poveraccio, uomo da poco,
leve et ~ *liv* vivere miseramente; *det tok en* ~ *ende*
med ham ha fatto una fine miseranda
yakverd'ig miserevole, pietoso, che suscita compas-
 sione; **yakverdighet** stato pietoso, miseria
yoghurt iogurt (yogurt) m inv

yppe, ~ (*kyv, strid, trette*) provocare liti, cercare (el attaccare) briga
ypperlig eccellente, ottimo, magnifico (pl -ci), adv også a meraviglia, *det var jo ~* e proprio un'ottima cosa, ~ 'benissimo', perfetto, **ypperligbet** eccellenza
yppest superiore, supremo, massimo, primo, *vere den ypperste* essere il primo (il migliore), eccellere su tutti
yppersteprest gran (el sommo) sacerdote m, **yppersteprestlig** sacerdotale, da gran sacerdote
yppig esuberante e orgoglioso (*overdådig*) sontuoso fastoso, (vel *ystig*) voluttuoso, (*fyldig*) prospero, opulento, ~ *figur* corporatura prosperosa, formosa, ~ *vegetasjon* vegetazione lussureggiante, **yppighet** esuberanza, orgoglio, fasto, voluttà, opulenza, formosità
yr 1, (*livlig*) vivace, sbrigliato (*villstyrig*), (*lystig*) pazzarello, (*beruset*) ebbro (av di)
yr 2 (*fint regn*) acquereggiola, pioviggine f
yre (*vrimle*) pullulare (av di), brulicare, formicolare, (*formere seg fort*) moltiplicarsi (a vista d'occhio), pullulare
yrke (*arbeid*) occupazione f lavoro, (*fag*) mestiere m, professione f, *lærer av ~* insegnante di professione; *de frste yrker* le libere professioni, *drive et ~* esercitare un mestiere (una professione)
yrkesbefal ufficiali mpi di carriera; **yrkesforbrøyer** delinquente m, f abituale (el di professione); **yrkesforbud** interdizione f della carriera; **yrkesgruppe** categoria professionale; **yrkeshemmet** inabile al lavoro; **yrkeshygiene** igiene f professionale; **yrkeskvinne** (donna) lavoratrice f, donna che esercita un'attività retribuita; **yrkeskvinner** (statistikk) popolazione femminile attiva; **yrkesliv** vita professionale
yrkesmyalgi miopia professionale; **yrkesoffiser** ufficiali m di carriera; **yrkesopplæring** addestramento professionale; **yrkesrettleder** consigliere m d'orientamento professionale; **yrkesrettledning** orientamento professionale; **yrkesskole** scuola d'avviamento professionale; **yrkesstolthet** orgoglio professionale; dignità di mestiere; **yrkessykdom** malattia professionale
yrkesutdanning formazione f professionale; **yrkesvalg**hemmet impedito nella scelta della professione; **yrkesveileder** etc se **yrkesrettleder** etc
yste fare il formaggio; **ysteri** caseificio
yte 1 v dare, prestare; (levare) fornire; (innbringe) rendere; (framby) offrire, porgere; (utrette) fare, compiere, ~ (*all mulig*) *rettferdighet* rendere (piena) giustizia, ~ *sitt til* dare il proprio contributo a, ~ *bistand* prestare aiuto; ~ *erstaining* risarcire, ~ *en ei ldn* concedere un prestito a qn
yte 2 (*overflate*) superficie f, (*gertved*) alburno
yteevne lekn. rendimento, (*effektivitet*) efficienza, (*fabrikk*) capacità di produzione, (*person*) capacità, efficienza

ytelse prestazione f, (*bidrag*) contributo
ytte 1 adj esterno, estenore, *det ~* la parte esterna, l'estenore, la superficie; (*skinnet*) l'apparenza, *han har ingen ~ fordel* non è avvantaggiato nell'aspetto, ~ *venstre* sport ala sinistra, *de ~ sju ug de indre seks* i Sette dell'Est e i Sei del Mcc.
ytte 2 s esterno, parte f esterna, (il) di fuori, aspetto estenore, *ha ei behagelig ~* essere di piacevole aspetto, avere un bel'aspetto, *han har ei fordelaktig ~* è di bella presenza, si presenta bene
ytte 3 v (*legge for dagen*) esternare, manifestare, (st) dire, pronunziare, (*fremsette*) enunciare, ~ *seg* (vise seg) manifestarsi, (uttale seg) pronunciarsi (om su); ~ *seg gunstig om* esprimere un giudizio positivo su
ytring manifestazione f, espressione f, (uttalelse, detto, sentenza, osservazione f, **ytringsfrihet** libertà f parola; **ytringsmåte** modo f esprimersi
ytterdel parte f esterna (el estenore); **ytterdør** porta esterna, portone m di casa; **ytterende** estremità esterna; **ytterfrakk** soprabito, cappotto
yttergrense limite m estremo; **ytterhud** mar fascia m m. rivestimento esterno; **ytterkant** margine m esterno, orlo estremo, ciglio; **ytterling** strato esterno; **ytterledd** se **ledd**
ytterlig vicino all'orlo; fig. estremo; **ytterligere** fig. ulteriore; **ytterliggende** estremo, eccessivo, (person) estremista m, f, oltranzista m, f, *de mest ~*, più estremisti; **ytterlighet** estremo, eccesso; *gå fra den ene ~ til den annen* passare da un estremo all'altro; *gå til ytterligheter* andare agli eccessi; *gå til den motatte ~* passare all'estremo opposto
ytterlomme tasca esterna; **yttermur** muro esterno; **ytterpunkt** estremità; **ytterside** lato esterno, superficie f
ytterst 1 adj estenore, (fjernerst) estremo, (størst) massimo, *den ytterste dag* il giorno del giudizio; **ytterste** ende estremità; *gjøre sitt ytterste for d* fare del proprio meglio per compiere il massimo sforzo per; *den ytterste nøyaktighet* la massima precisione; *det ytterste* la parte più esterna, l'estremità, fig. l'estremo, l'estremo; *etter ytterst end* essere agli estremi della miseria, essere in condizioni disperate; *ligge på sitt ytterste* essere agli estremi (el in punto di morte)
ytterst 2 adv all'estremità, all'estremo, al limite, (i høyeste grad) estremamente, F che di più non si può; ~ *på veien* sul ciglio della strada, ~ *til høyre* all'estrema destra, *det er ~ alvorlig* è estremamente grave; *stå i gd*, ~ trovarsi (camminare) sul lato esterno; *prisen er ~ lav* il prezzo è estremamente (eccessivamente) basso; *et ~ sjeldent tilfelle* un caso rarissimo
yttersål suola (di scarpa); **ytterøy** soprabito mpi e cappotti mpi; **yttervegg** parete f esterna; **ytterverden** mondo estenore

Z

Z, z Z z (uttal zeta)
zebuokse zebu m
zeppeliner zeppelin m inv
zodiskallys luce f zodiacale
zoolog zoologo (pl -gi); **zoologi** zoologia; **zoolo-**

gisk zoologico (pl -ci); ~ *hage* giardino zoologico; *fam* zoo m inv
zulo zulu m, f; **zulo-zulu**; **zulukaffer** cafro zu-u; **zulu-kvinne** zulu f
zymologi (græringslære) zimologia

æ ch! (æsj!) oh! (avsky) puah!
ær (ærfugi) edredone m

ærbar modesto, onesto, onorato, (sømmelig) decente; **ærbarhet** modestia, onestà, (sømmelighet) decenza, pudore m

ærbødig rispettoso, riverente, deferente; *Deres ærbødige* (brev) gradite i miei distinti ossequi; **ærbødighet** rispetto, riverenza, deferenza, (ærefrykt) venerazione f; *av ~ for* per riguardi di, *ha ~ for* nutrire rispetto per, rispettare; *vise ~ for* portare rispetto a, mostrarsi deferente verso

ærbødighet (brev) con osservanza, distinti saluti

ærdum piuma di edredone

ære 1 s. onore m, (heder) gloria, ~ *være Gud* gloria a Dio, *berøve en ens* ~ disonorare qn., *det er meg en* ~ è un onore per me; *det er en* ~ *for meg* è sono onorato di, *gjøre en* ~ *gjøre* ~ *på en* onorare qn. *gjøre visse en den* ~ dare a qn. l'onore di, *dette går min* ~ *for når* ne va del mio onore, *gå ens* ~ *for når* attendere all'onore di qn., *ledere* l'onore di qn., *jeg skal ha den* ~ *å avta* l'onore di, *det har han* ~ *av gli* fa onore, *han har ingen* ~ *i livet* non è un uomo d'onore, *høste* ~ acquistare onore, coprirsi di gloria, *høste* ~ *av riportare* il vanto di, *ikke levne en* ~ *for to skilling* diffamare (screditare) qn., *fam dir peste e corna di qn.*, *sette sin* ~ *i noe* (i d) impegnarsi a fondo in qc. (a + inf); *vise en* ~ rendere onore a qn., *vise en den siste* ~ rendere le estreme onoranze a qn., *være all* ~ *verd* meritare (el. essere degno di) elogio, *en mann av* ~ un uomo d'onore, *holde (anse) for en* ~ considerare un onore, *holde for en* ~ *å* riputarsi onorato di, *holde i* ~ onorare, *holde høvt i* ~ avere in grande onore, *jeg erklærer på* ~ *og samvittighet at* dichiaro sul mio onore che, *det går på æren løs* ne va dell'onore, è in gioco l'onore, *komme til* ~ *og verdighet* pervenire a grande onore, *til* ~ *for in* onore di, *forsikre ved sin* ~ garantire sul proprio onore

ære 2. v onorare, (vise ~) rendere onore a, *æres den som æres* ha onore al merito, *ærede kollega* riverito (el. egregio) collega, *den ærede foregående* taler l'esimio oratore che mi ha preceduto

ærefrykt venerazione f. profondo rispetto, *ha ~ for* nutrire grande rispetto per, venerare

ærefull onorevole, onorato; (ærbrik) glorioso

ærekjer che è geloso del proprio onore; (rettsindig) retto; (ærg, ærig) ambizioso

ærekrenke ledere (oltraggiare) l'onore di, **ærekrenkelse** offesa, insulto, affronto; (offentlig) oltraggio, **ærekrenkende** offensivo, ingiurioso, oltraggioso

æreløs infame, spregevole, **æreløshet** infamia, disonore m

ærend commissione f, *besørge (gå utrette) ærender* fare commissioni, *gå ens* ~ *fig* fare il gioco di qn

ærenik glorioso

æres onorifico (pl. -ci), onorario, **æresaksept** merk. accettazione f per intervento, **æresbegrep** norma d'onore, senso dell'onore; **æresbevisning** segno d'onore, onoranze fpl, **æresbolig** abitazione f onorifica, **æresborger** cittadino onorario.

æresdame dama d'onore; **æresdoktor** dottore m honons causa, **æresformærmelse** oltraggio all'onore.

æresforpliktet impegnato sul proprio onore

æresfølelse punto d'onore, puntiglio; *ha en overdreven* ~ essere troppo suscettibile, *krenke (søre) ens* ~ ferire l'onore di qn

æresgave dono onorifico; **æresgjeld** debito d'onore;

æresgrad grado onorario

æreskjenner (baktaler) diffamatore m

æreskompani guardia d'onore **æreslegion** legion f d'onore; **æreslønn** stipendio onorifico; **æreslån** prestito d'onore; **æresmedlem** membro onorario.

æresoppreising riabilitazione f; (for fornærmelse) riparazione f, soddisfazione f, *gi ~ for* dare soddisfazione di, **æresord** parola d'onore, *gi sitt* ~ (på at, på d) dare la parola d'onore (che).

æresport arco di trionfo, **ærespremie** premio onorifico **ærespresident** presidente m onorario

æresrett tribunale m d'onore; **æresrunde** giro d'onore; **æressak** questione f (el. vertenza, el. punto)

d'onore; **æressøtte** cippo in memoria, monumento onorario; **ærestittel** titolo onorifico; **æresvakt** guardia (el. scorta) d'onore, **æresverv** carica onorifica

ærfugi edredone m.

ærgjerrig ambizioso **ærgjerrighet** ambizione f

ærlig (brø) probò, retto, (hederlig) onesto, onorato, (oppriktig) sincero; (uforbeholden) franco (pl. chi), (redelig) leale, retto, ~ *ansikt* viso onesto; ~ *navn* nome onorato; *det er en* ~ *sak* non c'è niente di male, *det har han* ~ *og redelig* fortjent se l'è veramente meritato, *iron* non l'ha certo rubato, ~ *holde sitt ord* mantenere fedelmente la parola; *mene det* ~ pensarlo sinceramente; ~ *talt* francamente, a dire il vero, ~ *talt* parola d'onore

ærlighet onestà, (uten baktanke) buona fede f; (oppriktighet) sincerità, franchezza, (redelighet) lealtà, ~ *varer lengst* a lungo andare vince l'onestà

ærverd onorabile, venerabile; **ærverdighet** onorabilità, venerabilità

æsj ohibo', che schifo', puah'

ætling disvendente m, f, rampollo; **ætt** (herkomst) origine f, nascita, (slækt) stirpe f, schiatta

ættesfar capostipite m; **ættegrønning** indagini fpl genealogiche, **ættegård** proprietà avita, **ættemerke** marchio (el. caratteristica) di famiglia, **ættenavn** nome m di famiglia, **ættestavle** tavola genealogica

ætligod di buona stirpe, **ættledd** generazione f

ættlede adottare, **ættstor** di stirpe illustre

ode 1 ad, deserto *ligge* ~ giacere deserto essere disabitato *jegge* ~ devastare ~ *gurd* alterna d. sabbiata

ode 2 v sperperare, dissipare, scialacquare

odelagt d. strutto + *stykker* (beskadiget) rotto guasto; (utmatte) sfinito, spossato; (pekunært) rovinato, ~ *helbred* salute malferma, se *el lers*, *ode* *egge*: **odeland** scialacquatore m, dissipatore m, spendaccione m

odelegge (tilintetg, øre) distruggere, rovinare; (skade, spole) sciupare; (skjemme) guastare, (hørje) devastare, (forøde) scialacquare, sperperare, (person) rovinare; (slite klær) logorare, ~ *noe som er gjort* disfare qc.; ~ *ens glede* turbare la felicità di qn., *han har odelagt sin helse* si è rovinato la salute ~ *sine øyne* logorarsi gli occhi

odeleggelse distruzione f, rovina, (høring) devastazione f; (ødsling) sperpero, dissipazione f; (forfall) deterioramento, sfacelo (mora sk) perdizione f, rovina, *anrette odelgelser* mandare (qc.) in subisso, se: **odelegge**

odeleggesedrift istinto di distruzione; impulso di distruggere, **odeleggesekrig** guerra di sterminio **odeleggeselyst** istinto distruttore, mania di distruggere **odeleggesesverk** opera distruttrice (dc. vasterice); vandalismo

odeleggende distruttore distruttivo devastatore, (ulykkesbringende) disastroso, (utryddende) sterminatore, (pekunært) rovinoso, dispendioso, *vannets* ~ *makt* la forza distruttrice delle acque, **odelegger** distruttore m, devastatore m, vandalo

odem edema m

odemark deserto, terra deserta (al. disabitata)

edipuskompleks complesso di Edipo

edsel prodigo (pl.: -ghi) (*med di*); (overdådig) sontuoso, *føre et edsel liv* condurre una vita dissipata **edselhet** prodigalità, (med statens midler) spreco, sperpero

edsle prodigare, sperperare, scialacquare; ~ *med noe* prodigare qc. (*på en a qn*); ~ *med off midler* dilapidare le finanze pubbliche; ~ *med sin ras* elargire lodi

edslig disabitato, desolato, triste

edsling spreco (pl.: -chi), se **edselhet**

egle sauro

ek ronzino; neds, brocco (pl.: -chi); ronzinante m

ekte aumentare, accrescere, ~ *forten* aumentare la velocità, accelerare

ekenavn nomignolo, soprannome m

ekende crescente, in aumento, **ekning** aumento, accrescimento, (utvidelse) espansione f, merk aumento, maggiorazione f, rialzo, ~ *av de økonomiske byrder* aggravio degli oneri finanziari

ekonom (forvalter) economo, (sosial-) economista m, f, **ekonomi** economia, **økonomikk** economica, **økonomikontor** economato, **økonomisere** economizzare, fare economia, **økonomisk** economico (pl.: -ci); (person) economo; ~ *problem* problema economico (al. finanziario)

eks ascia, scure f, (liten) accetta, (stor) mannara (også bøddel), **ekseblad** lama di scure, **eksehammer**, -hode testa di scure, **eksehogg** colpo d'ascia, **eksehylster** guaina portaascia, **eksekomite** commissione f che si occupa del taglio delle spese; **ek-**

selskift manco (pl.: -ci) *ch* *vare god dug munn* ~ rispondere a vanvera

ekt ore (pl.: -ci) lavoro (tra due pasti)

ekumenisk ecumenico (pl.: -ci)

el birra, *en (halv) flaske* ~ una (bottiglietta) bottiglia di birra *1,5 merk 1,5 l* ~ birra chiara (scura, leggera), *glass* ~ bicchiere di birra

elanker barilotto da birra, **elavgift** imposta sulla birra, **elbass** voce f da avvinazzato, **elbrygger** birraio **elbryggeren** fabbrica di birra **elbrygging** fabbricazione f di birra, **elbrød** zuppa di birra, **eldrikker** bevitore m di birra

elfat botte f da birra, (innholdet) barile m di birra, **elflaske** bottiglia da birra, **elfjer** lievito di birra, **elglass** bicchiere m da birra, (glass el) bicchiere m di birra, **elhandel** commercio (al. spaccio) di birra, **elhandler** birraio

elkagge barilotto di birra, **elkanne** brocca da birra, **elkjører** chi trasporta birra, **elkrus** boccale m, **el-mage** pancione m da bevitore di birra, **elrett** licenza di vendita della birra **elrus** sbornia da birra

elroyk foschia da calura

elsjapp bettola (in cui si vende birra), **eltapper** birraio (che vende birra a la spina) imbottigliatore m di birra, **eltanne** botte f (barile m) da birra, *tykk tom en* ~ grasso come una botte

em (smertende) doloroso, dolorante, (kjærlig) tenero, affettuoso, ~ *kjærlighet* tenerezza, affetto, *omme fatter* piedi delicati (al. doloranti), *om punkt* fig punto debole (al. vulnerabile), *røre ved det omme punkt* toccare un lato delicato, *om sted* punto doloroso; *være* ~ *mai en* coccoiare qn., *være* ~ *over hele kroppen* essere tutto indolenzito

emføintlig sensibile (*for kulde* al. freddo), *ha en* ~ *hud* avere la pelle delicata

emhet (smarte) indolenzimento, (i tanner) sensibilità, (kjærlighet) tenerezza, affetto, **emhertet** che ha il cuore tenero, compassionevole, **emskinnel** che ha la pelle delicata, fig. sensibile, suscettibile, **emskinnethet** delicatezza della pelle, (nærtagenhet) sensibilità, suscettibilità

emtålig delicato, suscettibile, **emtålighet** delicatezza, suscettibilità

enske 1 s. desiderio, augurio (*om, om å di, om at* che + *konj.*), *framt* ~ pio desiderio, ~ *om god bedring* augurio di pronta guarigione; *hans* ~ *et å reise* desidera partire; *gjøre et* ~ fare un augurio, *nære et* ~ nutrire un desiderio, *uttale (ytte) et* ~ esprimere un desiderio, *uttale ønsker for* far voti per; *etter* ~ a piacere, a piacimento, a richiesta, *etter hans* ~ secondo il suo desiderio; *oppfylle et* ~ esaudire un desiderio

enske 2 v desiderare (*å di, at* che + *konj.*); ~ *en alt godt* augurare ogni bene a qn.; *jeg skulle* ~ *at du kom (å komme)* vorrei che tu venissi (venire), *det var å* ~ sarebbe da desiderare (al. desiderabile); *la meg et tilbake å* ~ lasciar molto a desiderare; *jeg ønsker intet annet enn å* non desidero altro che; *jeg ønsker intet heller (enn å)* non chiedo di meglio (che); *han ønsker seg langt bort* vorrebbe essere lontano mille miglia, ~ *seg noe tilbake* rimpiangere qc., ~ *en god jul* augurare buon Natale a qn., ~ *en et godt nytt år* augurare buon anno (un felice anno nuovo) a qn.

ønskedrom sogno (di qc. che si desidera), **ønskekonsert** radio concerto secondo le richieste degli ascoltatori, **ønskekyst** ramoscello da rabbemante, **ønskeløst** appartamento ideale (el sognato), **ønskelig** desiderabile, **des derevøle**, **ønskelighet** opportunità, **ønskeliste** lista dei desideri, lista dei regali desiderati, **ønskemål** meta desiderata, fine m da raggiungere, desiderata mpl, **ønskesetning** proposizione f (relativa), **ønskestilling** occupazione f (posizione f, impiego) invidiabile, **ønsketenkning** (il) credere qc. perché lo si desidera, pio desiderio, **ønskevær** tempo ideale, **ønskverdig** desiderabile, auspicabile, **ør** (fortunlei) stordito, confuso, (svimmel) preso da capogiro (el da vertigini), (av drikk) un po' bnllò; *jeg blir ~ i hodet* mi gira la testa, *jeg blir ~ i hodet* uv dei mi fa girare la testa, *gjøre ~* stordire, far venire le vertigini, (beruse, også fig.) inebriare, **øre 1** (mynt) oere m, centesimo di corona, *ikke ha en ~* non avere un centesimo, non avere il becco di un quattrino, *betale til siste ~* pagare fino all'ultimo centesimo, **øre 2** fysiø. orecchio, orecchia, (på krukke også) ansa, *ha i et flint i ~* avere orecchio, *ha et skarpt ~* avere l'orecchio fino, *små gryter har også ører* i ragazzini hanno l'udito fine, *holde ørene stive* stare attenti; mostrare fermezza, *lone ~ til prestare* orecchio a, *varme ørene på en* prendere qn. a schiaffi, *vende det dove ~* til fare l'orecchio da mercante; *være luttet ~* essere tutt'occhi, *han har en rev bak øret* è un volpone, sta macchinando qc., *han har en skjelm bak øret* è un furbaocchio, *skrive seg noe bak øret* tenersi bene a mente qc., legarsi a un dito; *komme for ens ~* giungere all'orecchio di qn., *det er kommet meg for ~* mi è stato detto, ho saputo; *holde en i ørene* fig. far filare qn., tenere qn. a freno, *dette brevet har gjort ham het om ørene* questa lettera gli ha messo una pulce nell'orecchio, *opp over ørene* fin sopra gli occhi, *forelsket opp over begge ører* innamorato colto; *sove på sitt granne ~* dormire fra due guanciali, *tute en ørene fulle med noe* riempire le orecchie a qn. di qc.; *ikke være tørr bak ørene* essere ancora imberbe, **ørebetennelse** otite f, **ørebrusk** cartilagine f dell'orecchio, padiglione m auricolare; **øredebbe** orecchino, pendente m, **øredevende** assordante, da rompere i timpani, **øreflå** schiaffo, ceffone m, **øreflipp** lobo dell'orecchio; **øreflød** scolo di liquido dall'orecchio, otorrea, **øreformet** a forma d'orecchio, **øregang** condotto uditivo; **ørebulle** conca auricolare, **øreinsprøytning** iniezione f nell'orecchio, **ørkjertel** ghiandola auricolare, **ørklaff** copriorecchia m, **ørklips** orecchino a molle, **ørclapper** copriorecchie mpl, **ørclappetol** poltrona a orgheri, **ørelege** otoriatra m, f, **ørenerve** nervo acustico (el auricolare); **øre-, nese- og balsege** otorinolaringoiatra m, f, fam. otorino; specialista m, f in malattie di orecchio-naso-gola, **øreenslyd**, *skaffe seg ~* farsi ascoltare; *det var ikke ~ å få* era impossibile sentire e farsi sentire, **ørering** buccola, cerchietto, orecchino (ad anello), **ørpine** mal d'orecchi, **ørskje** pulscioorecchi m inv., **ørspeil** otoscopio; **ørspesialist** specialista m, f in otoriatra, **ørspøyte** siringa auricolare; **ørsm** ronzio d'orecchi, **ørsvist** zool. forbicina, forfecchia; **ørverk** mal d'orecchi, med. otalgia, **ørvitne** testimone m, f auricolare, **ør voks** cerume m

ørfin finissimo, **ørhet** stordimento, **ørken** deserto, *rope i ørkenen* predicare (parlare) al deserto, **ørkenaktig** desertico (pl. c. **ørkenvind** ghibli m), **ørkesløs** ozioso, sfaccendato, inoperoso, (unyttig) inutile; (virkningsløs) vano, ozioso, (intetsigende) futile; **ørkesløshet** inoperosità, inattività, inutilità, oziosità, futilità, **ørsten** piccolissimo, minimo, microscopico (pl. c.), **ørzool** aquila, **ørnaktig** aquilino, **ørneblakk** sguardo d'aquila, **ørnebregne** felce f aquilina; **ørneklo** artiglio d'aquila, **ørnebb** becco d'aquila, **ørneste** naso aquilino, **ørnerede** nido d'aquila, **ørneunge** aquilotto, **ørret** zool. trota, **ørretdam** vivaio di trote; **ørretfarget** color salmone; (plattet) picchiettato, macchiettato; **ørrestang** canna da trote, **ørretyngel** avannotto, **ørste** v. delirare, s. delirio, (vilske) vaneggiamento; *snakke i ~* delirare, **øve 1** v. attingere (av kildene alle fonti), (båt) aggotiare, ~ *lenz i tom* vuotare, esaurire; ~ *opp versare* (suppe) scodellare, (mat) servire; ~ *over (sto-ke)* bagnare, cospargere di, ~ *ut penger* buttare il denaro a due mani, *det (regnet) øser ned* piove a catinelle, **øve 2** s. cucchiaraione m, mescolo, ramaiolo, **øvekar** sassola, mar, også gottazza, **øving** attingere m, mar, aggotiare m, aggotiamento, **øvegn** pioggia torrenziale, **øvegne** piovere a catinelle, **øst** est m, oriente m, (nære) levante m, ~ *for ad est* di. mor ~ verso l'est, **øst-orientale**, **østasiatisk** dell'Asia orientale, est-asiatico, **øststorm** tempesta dall'est, **østvind** vento dell'est (di levante), **østen** dell'est, **østenfor** a est di, **øster-orientale**; **østerlandsk** orientale; **østerlenderne** gli orientali, **østerriker**, **østerriksk** austriaco (pl. -ci), **østerriksk-ungarsk** austro-ungarico, **østers** ostrica, **østersav** ostricoltura, **østersavler** ostricoltore m; **østersbanke** banco (pl. -chi) di ostriche, **østersfangst**, -*fiske* pesca (el, raccolta) delle ostriche; **østersforgiftning** avvelenamento da ostriche, **østersjøisk** baltico (pl. -ci); **østersjølandene** i paesi baltici; **østersjøstatene** gli Stati baltici, **østerskniv** coltello da ostriche, **østerskurv** paniere m per (di) ostriche, **østersmelger** ostricaio, **østersskall** conchiglia d'ostrica, **østerskrape(r)** ostrigaro; **østerskraping** raccolta delle ostriche, **østersstid** stagione f delle ostriche; **østersyngel** larve (pl. di ostrica), **østeuropeisk** dell'Europa orientale; (bak jærntepet) d'oltre cortina, **østfra** dal(l')est, dal(l')oriente, da levante, **østfront** fronte m orientale, **østgoter**, **østgotisk** ostrogoto, **østgående** che va ad est, (skip) che naviga verso est, **østhimmel** cielo orientale, **østover** ad est, verso est, **østpynt** capo est, **østre** orientale, **østromersk** dell'impero d'Oriente, **østspes** punta orientale, **øvd** esercitato, (opplært) istruito, addestrato, (duellig) abile; *være ~* essere esercitato in (abituato a, pratico di), **øve** (utdanne) istruire, addestrare, (trene) esercitare, allenare; (utøve) esercitare, praticare; (utføre) compiere, fare; ~ *hukommelsen* esercitare la me-

moria, ~ *innflytelse* *på* esercitare un'influenza su, influenzare, esercitare un ascendente su, ~ *kontroll med* controllare, sorvegliare; ~ *seg i dans* (i *svømming*) esercitarsi nel ballo (al nuoto); ~ *seg i idilmodighet* esercitare la pazienza; ~ *seg i et språk* far pratica di una lingua, ~ *seg på* (innøve) studiare, esercitarsi in, (middlelet) esercitarsi con; ~ *seg på pianoet* fare esercizi di pianoforte, esercitarsi al piano, ~ *harmhjertighet* esercitare la carità, ~ *gjestfrihet* dare ospitalità

øvelse esercizio, (trenning også) allenamento, pratica, studio; ~ *gjør mester* nessuno nasce maestro, *ha* ~ avere della pratica, *ha noen* ~ avere un po' di tirocinio, *ha øvelsen* (i), *aver* la mano (a); *holde seg i* ~ tenersi in esercizio, *kumme ut av* ~ essere fuori esercizio; *ved fortsatt* ~ continuando a esercitarsi

øvelseskadre squadra di manovra, **øvelsesflyging** volo d'allenamento, **øvelsesleir** campo di addestramento, **øvelsesskip** nave f scuola, **øvelseskyting** tiro di addestramento, **øvelsestokt** mar crociera di addestramento alla navigazione

øverst 1 *adj* il più alto, il più elevato; (først, fornamst) primo, superiore; (etasje) ultimo; *den øverste makt* il supremo potere, *de øverste klasser* (samfunn) le classi alte, (skole) le ultime classi, *øverste etasje* l'ultimo piano; *den øverste* il massimo superiore, (overhodet) il capo, il principale, *det øverste* la parte superiore (el. più elevata), *aller* ~ il più in alto, che è al di sopra di tutto, *fig* il primo

øverst 2 *adv* al disopra (el. il più alto) di tutto; (på topp) in cima, (i første rekke) in prima fila, ~ *ved bordet* a capo tavola, *stå øverst på lista* essere il primo della lista, *fra* ~ *til nederst* da cima a fondo, *aller* ~ (i huset) all'ultimo piano; (aller) ~ *oppe på* in cima a

øverstbefalende, -kommanderende comandante m in capo, comandante supremo

øvet esercitato, allenato, pratico (pl. -ci); ~ *tekniker* tecnico esperto, *øving* *se*: *øvelse*

øvre superiore; (høyerehiggende) alto, ~ . . . (i stedsnavn) l'alto . . . , l'alta Alto (a). Soprano (a)

øvrig, *det øvrige* il resto, il restante, *det øvrige Europa* il resto dell'Europa, *for* ~ d'altronde, d'altra parte, del resto, per altro.

øvrighet autorità (pubblica), *øvrigheten* (den høye ~) le autorità, F quelli che comandano; *geistlig* (verdslig) ~ autorità spirituale (temporale).

øvrighetsperson magistrato, pubblico ufficiale m

øy isola, *liten* ~ isoletta, isolotto; *på en* ~ in (su) un'isola, *øy-* insulare; *øyboer* isolano

øye occhio, (i øst) occhio, (tøring) punto; (nåle-) cruna, *alles øyne* gli occhi di tutti, *blått* (forstått) ~ occhio nero (pesto), *rynker ved øynene* zampe di gallina, *gi en et blått* ~ pestare un occhio a qn., *åpne ens øyne* aprire gli occhi a qn., *så øynene opp* aprire gli occhi, *så øynene opp for* (innse) rendersi conto di, (forstå) capire; *så* ~ *på* scorgere, vedere, *ikke kunne så øynene fra* non riuscire a distogliere gli occhi da, *gjøre store øyne* guardare con tanto d'occhi, *ha et* ~ *med* tenere sott'occhi, *ha øynene med seg* tenere gli occhi aperti, *ha* ~ *for* saper apprezzare, avere buon occhio per, *bare ha* ~ *for* non vedere altro che; *ikke ta øynene fra* non levare gli occhi di dosso; *ha et* ~ *på hver finger* avere occhi per tutto, *ha blå øyne* avere gli occhi azzurri, *ha et godt* ~ *til* (være inntatt i) avere del tenero per; *ha et skarpt* (sikkert) ~ avere occhio; *holde* ~ *med*

tenere d'occhio; *lukke øynene for* chiudere gli occhi su, *fig* chiudere un occhio su, *lukke øynene for faren* non voler vedere il pericolo; *ikke lukke et* ~ non chiudere occhio, *sende en i noen*; *øyne* lanciare delle occhiate a qn., *slå øynene opp* (ned), levare (abbassare) gli occhi, *ute av* ~, *ute av sinn* lontano dagli occhi lontano dal cuore, *for alles øyne* davanti agli occhi di tutti, *like for øynene på meg* davanti ai miei occhi, *ligge like for øynene* essere proprio sotto il naso; *fig* saltare agli occhi, *ha for* ~ aver presente, pensare a, *jeg har aldri sett ham for mine øyne* non l'ho mai visto in vita mia, *i mine øyne* (min mening) a mio giudizio, *i andres øyne* agli occhi altrui, *fallt i øynene* saltare agli occhi, *se døden* (faren); *i øynene* guardare in faccia alla morte (al pericolo); *med lukkede øyne* a occhi chiusi, *følge med øynene* seguire con lo sguardo, *der kan en se med et halvt* ~ lo si vede alla prima occhiate; *se med andres øyne* vedere con gli occhi altrui; *se på noe med andre øyne* guardare qc. sotto un altro punto di vista, *under fire øyne* a quattr'occhi, a tu per tu

øye- *se* også *øyer* **ørbetennelse** infiammazione f agli occhi, congiuntivite f; oftalmia, *granulus* ~ tracoma

øyeblikk momento, istante m, attimo, *et* ~ . . . *et annet* . . . ora . . . ora . . . , talora . . . talora . . . ; *et* ~ *etter* un attimo dopo, *nytte det rette* ~ afferrare il momento buono, approfittare del momento, *hver* ~ da un momento all'altro, a momenti, *ha lyse* ~ avere dei momenti di lucidità, *det rette* ~ il momento buono; *i øyeblikket* per il momento, momentaneamente, in quel momento; *i dette* ~ in questo momento; (nylig) un momento fa, *i neste* ~ l'istante dopo, *i siste* ~ all'ultimo momento, *være ferdig om et* ~ esser pronto all'istante; *om et* ~ tra poco, *om et lite* ~ tra un attimo, subito, *på et* ~ in un momento, in un batter d'occhio; *på øyeblikket* sull'istante, sui due piedi

øyeblikkelig (kortvarig) momentaneo, istantaneo, (hurtig) immediato, pronto, (nåværende) attuale. *adv* også subito, sui due piedi, ~ *lindring* sollievo immediato; ~ *hjelp* pronto soccorso; ~ (overhengende) fare pericolo imminente

øyeblikksbilde, -fotografistantanea

øyebryn sopracciglio, **øyebue** arcata sopracciliare **øvedraper** gocce fpl per gli occhi, collino **øyeple** bulbo oculare, **øyeforblendelse** (synsbedrag, illusione f ottica) a lucinazione f visiva

øyeglass occhiano, occhiera; **øyebule** orbita, **øyekast** occhiata, (blikk) sguardo; *ved første* ~ al primo sguardo, a prima vista, **øyeklass** paraocchi m inv **øyeklinikk** clinica oculistica, **øyekrok** angolo dell'occhio, **øyelege** oculista m, f, specialista m, f delle malattie dell'occhio; **øyelase** cristallino, **øyelokk** palpebra

øyemed (formål) scopo, (hensikt) intenzione f, *i det* ~ a tal scopo, a quest'effetto; *i det* ~ *d* al fine di con l'intenzione di

øyemuskel muscolo oculare; **øyemål**, *etter* (på) ~ a occhio; **øyenerve** nervo ottico

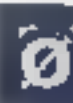
øye- dell'occhio, oculare, ottico (pl. -ci)

øyenlege oculista m, f **øyenslyst** gioia per gli occhi **øyesyn** ispezione f, esame m, *se* **øyesyn**, **øyesynlig** (tydelig) apparente; (åpenbar) evidente, palese

øyetjener adulatore m interessato, leccapiedi m **ipocrita** **øyenvite** testimone m f oculare

øyeoperasjon operazione f all'occhio (agli occhi)

øyesalve pomata oftalmica, **øyeskade** affezione f

agli occhi; *eyeskjerna* visiera; *eyespett* oftalmoscopio; *eyespråk* linguaggio degli occhi; *eyeste*(i) o pupilla, fig. pupillo (a); prediletto (a); *elske en som sin* ~ amare qn. come la luce dei propri occhi; *eyestikker* libellula; *eyesvakhet* debolezza degli occhi; *eyesykdom* malattia degli occhi.

eyesyn, ta i ~ esaminare direttamente, prendere visione di; *eyetann* (hjørne-) dent. m. canino; *eyevippe* ciglio; *eyevitne* testimone m, f oculare; *eyflora* flora insulare; *eyfolk* popolazione f insula-

re; isolani mpl; *eygard* serie f (fila, corona) di isole; *eygruppe* arcipelago (pl., -ghi)

eykluna clima m insulare

eyne vedere, distinguere, (få øye på) scorgere; (skimte) intravedere; *jeg øyner ingen mulighet* non intravedo alcuna possibilità, *sd langt en kan* ~ a perdita d'occhio

eyr banco (pl., -chi) di sabbia (alla foce di un fiume);

eyrekke fila di isole; *eyrike* regno insulare.

A

A, å 1 (infinitivsmærke oversettes ikke, eller ved prep di da, a) ~ *leve er* ~ *lide* vivere significa soffrire; *det er trist* ~ *reise e triste* partire, *det er lett* ~ si è facile a dirsi, *jeg har ingen ting* ~ si non ho nulla da dire, *det gleder meg* ~ se deg sono lieto di vederti

A 2 interjek. oh!, ah!, ~ *gjør det' fallo*, ti prego ~ *gi meg en tallerken'* passami un piatto, per favore!; ~ *fy' oh bo'*, vergogna!, ~ *hva' ma insomma!*, ~ *pytt' ma va la'*, non importa!; ~, *det skal du ikke bry deg om su*, non ti preoccupare

A 3 s. ruscello, rivo, fiumicello, *mange bekker smid gjør en stor* ~ i piccoli ruscelli fanno i grandi fiumi **åbit** prima colazione f

åbor (abbor) pesce m persico

åger usura, strozzinaggio, *drive (leve av)* ~ praticare l'usura, fare l'usuraio, *berike seg ved* ~ arricchirsi con l'usura, **ågerkar**(i) usuraio, strozzino; **ågerlov** legge f contro l'usura; **ågerpris** prezzo esorbitante, prezzo da strozzino; **ågerrente** interesse m usurario; *betale med ågerrente* pagare a usura.

ågre dare (prestare) denaro a usura, praticare lo strozzinaggio; ~ *med sitt pund* far fruttare il proprio talento

åk giogo (pl., -ghi), (til bøtter) bigollo, *kaste av åket* scuotere il giogo, liberarsi dal giogo; *bringe under åket* importare il giogo, soggiogare; *gå (sende) under åket* passare (far passare) sotto il giogo.

åker campo, **åkerbruk** agricoltura; **åkerbær** bot. rubus arcticus; **åkerdyrkende** agricoltore; **åkerdyrker** agricoltore m; **åkerdyrking** agricoltura; **åkerdyrking** agricoltore agrario; **åkerflek** campicello; **åkerfår** (plogfår) solco (pl., -chi); **åkerhøne** starna; **åkerjord** terreno agrario, terra arabile; **åkerland** terreno arabile; **åkerlapp** campicello; **åkerkål** brassica campestre; **åkerrein** orio d'erba (intorno a un campo arato o seminato); **åkerriks** re m di quaglie; **åkersennep** bot. senape f campestre; **åkerskjell** pietra terminale (di un campo); **åkersnegl** lumaca; **åkersteig** (parcella di) campo; **åkertistel** cardo selvatico

åkle arazzo, copripiedi m inv., (senge-) copri letto.

ål zool. anguilla, (hunn-) capitone m; typ. punta, *elektrisk* ~ gimnoto, *glatt som en* ~ viscido come un'anguilla, *hun har* ~ i strømpene le sue calze fanno le grinze (el. sono tutte storte); **åledam** anguillaia, vivaio di anguille; **ålefangst** pesca delle anguille; **ålegras** zostera

ållyster focina per anguille; **ålmuse** nassa per anguille; **åleskinn** pel. e f d'anguilla; **åleslank** snello come un giunco; **ålevandring** migrazione f delle anguille; **åleyngel** avannotto di anguilla

åmot confluenza di due fiumi

ånd spirito (også åndelig vesen, gjenferd); (sjel) anima, (sinn) animo, mente f; (kløkt, eiendommelighet, ~ i eventyr) genio, (demon, ond ~) demonio, spirito maligno, *den Hellige* ~ lo Spirito Santo; *den onde* ~ lo spirito maligno; il genio del male; *ånder* spiriti malvagi, *ens gode ånder*, *ånder* il demone benefico (malefico) di qn., *markets ånder* gli spiriti delle tenebre; *åndenes time* l'ora degli spiriti, *en åvds ånd* ~ l'anima di un morto; *en mann av* ~ un uomo di grande intelletto; *edel* ~ animo nobile; *stor* ~ spirito eccelso; *liten* ~ animo meschino; *kjærlighetens* ~ lo spirito della carità; *språkets* ~ il genio della lingua; *ånden er over ham* e preso dall'ispirazione; *oppgi ånden* rendere l'anima

ånde 1 s. alito, (pust) fiato, respiro; *ha dårlig* ~ avere l'alito cattivo, *med ånde* l'alitosi, *fam ånde* il fiato che puzza, *holde en i* ~ tenere qn. in azione (el. in esercizio)

ånde 2 v. respirare, *alt ånder glede* tutto effonde gioia, ~ *lungt* respirare con fatica

åndeaktig spirituale, fantomatico (pl., -ci); inafferrabile; **åndebeverge** negromanzia, evocazione f di spiriti, (djevlebeverge) esorcismo; (trolldom) sortilegio, magia nera; **åndebeverger** negromante m, f, esorcista m, f

åndedrag respiro, fiato; *i samme* ~ tutto d'un fiato, *til siste* ~ fino all'ultimo respiro; **åndedrett** respiro respirazione f, *kunstig* ~ respirazione artificiale; **åndedrettsbesvær** difficoltà di respiro, dispnea; **åndedrettsberegelse** moto respiratorio; **åndedrettsorgan** organo respiratorio; **åndedrettsystem** apparato respiratorio, vie fpl respiratorie; **åndedrettsundersøkelse** esame m dell'apparato respiratorio; **åndedrettsvanskelighet** difficoltà di respiro, dispnea; **åndedrettsøvelser** esercizi mpl respiratori

åndebull (insekt) st. gna

åndelig spirituale (også rel.); (sjeløig) morale, (forstandsmessig) intellettuale, mentale; ~ *liv* vita spirituale, (åndsliv) vita intellettuale; *i ~ som i legemlig henseende* sia moralmente che fisicamente; ~ *føde* pane (nutrimento) spirituale; ~ *habitus* habitus mentale; *åndelige sanger* canti religiosi; *dei åndelige* le cose spirituali, (mots. det legemlige) il morale

åndeliggjøre spiritualizzare; **åndelighet** spiritualità; **åndelos** senza fiato; ~ *forventning* attesa ansiosa (impaziente); ~ *stillehet* profondo silenzio

åndemaner negromante m, f; **åndemaning** negromanzia

åndemusklér muscoli mpl respiratori; **åndenød** diffi-

colta di respiro, affanno, (kvalningsanfald) soffocamento, *ha ~* sentirsi mancare il respiro
Andepust fiato, soffio, **Anderedskap** apparato respiratorio, **Anderer** trachea, **Anderest** voce f di uno spirito, (uhyggelig) voce sepolcrale
Andescer visionato, **Andesyn** visione f, apparenza f, **Andeverden** mondo degli spiriti
Andfull spirituale, (vittig) spiritoso
Andles senza spirito, (platt) insulso, **Andloshet** futilità, insulsaggine f
Andrik pieno di spirito, dotato intellettualmente; ~ *mann* uomo di spirito, *være ~* avere dello spirito, *en som går for å være ~* un bel lo spirito, **Andrikt svar** (innfall) risposta (trovata) spiritosa, **Andrikhet** spirito, (uttalelse) motto di spirito
Andsansstregelse sforzo mentale, fatica intellettuale, concentrazione f; **Andsansstregende** mentalmente faticoso, che richiede concentrazione
Andsarbeid lavoro intellettuale, **Andsarbeider** lavoratore m intellettuale, **Andsaristokrati** aristocrazia intellettuale; **Andsarmod** povertà di spirito; **Andsbeslektet** congeniale; intellettualmente affine; **Andsdannende** che coltiva lo spirito (el l'intelletto); **Andsdannet** che ha cultura
Andserne facoltà mentale, **Andsfattig** povero di spirito, **Andsfattigdom** povertà di spirito, mancanza di spirito, **Andsfelle** uno che è congeniale
Andsforlatt senza cervello; sprovvisto di spirito, **Andsformødenhet** necessità dell'anima, **Andsforstyrrelse** aberrazione f mentale; **Andsforstyrret** che soffre di aberrazione mentale; **Andsfortærende** (fordummende) che abbrutisce (el, istupidisce); (kjedelig) noioso, F barbos; **Andsforvirret** alienato, malato di mente, **Andsforvirring** alienazione f mentale
Andsfoster neds elucubrazioni fpl; **Andsframbrørgelse** prodotto dell'intelletto, **Andsfraværelse** distrazione f, **Andsfraværende** distratto, assente, *være helt ~* vivere nel mondo della luna
Andsfri che è uno spirito libero, **Andsfrihet** libertà di spirito (el, intellettuale), liberalismo
Andsfrisk sano di mente, che gode di piene facoltà mentali, **Andsfriskhet** sanità mentale, lucidità di mente
Andsføde pane m (el, nutrimento) spirituale, alimento dello spirito, **Andsgave** dote f intellettuale; **Andsklar** lucido; **Andsklarhet** lucidità
Andskraft forza spirituale (el, morale), forza d'animo; **Andskraftig** spiritualmente (intellettualmente) forte, che ha forza d'animo
Andsliv vita intellettuale, **Andslivtig** che è uno spirito vivo, che ha vivacità d'ingegno
Andsmærkelse presenza di spirito, **Andsoverlegenhet** superiorità intellettuale
Andspreg impronta del genio; carattere; **Andsprodukt** opera intellettuale; neds elucubrazione f; **Andsproletariat** proletariato intellettuale
Andsretning tendenza dello spirito; inclinazione f spirituale (morale); **Andsrett** legislazione f che salvaguarda i diritti di proprietà letteraria o artistica, (opphavsrett) diritti mpl d'autore, copyright m
Andsslektiskap affinità spirituale (intellettuale)
Andssløv ottuso di mente; deficiente, ebete, **Andssløvende** che inebetisce (istupidisce), **Andssløvhed** ottusità mentale, ebetismo, deficienza mentale
Andsterk che ha forza d'animo, **Andstorhet** grandezza d'animo, magnanimità, **Andstyrke** forza d'animo, **Andssvak** debole di mente, deficiente, oli-

gofrenico (pl. -ci), **Andssvakhet** debolezza di mente, deficienza mentale, oligofrenia, **Andssvekkelse** debilitazione f mentale, diminuzione f delle facoltà mentali

Andstilstand stato mentale, **Andstvang** costrizione f morale, **Andsutvikling** sviluppo intellettuale

Andsverden mondo delle idee, **Andsverk** opera dello spirito (dell'intelletto), prodotto della mente, *lov om ~* legge sulla proprietà letteraria e artistica, **Andsvirksomhet** attività intellettuale

Andsynting manifestazione f dello spirito

Åpen aperto (voka, aperet) *bu ikkene et ikke åpent på helligdager* i negozi non aprono nei giorni festivi, *med åpne armer* a braccia aperte; *sove med åpne øyne* dormire con un occhio solo, ~ *vogn (bil)* carrozza (macchina) scoperta, ~ *plass typ* spazio in bianco, (skog) radura, (tøy) chiarella, *holde åpent hus for* aprire la propria casa a, *åpent brev* lettera aperta (el non sigillata); *la plassen stå ~* il noè lasciare qc. in bianco, *plassen står ~* for ham gli è stato riservato il posto ~ *regning* aperta franco (pl. -chi); *for ~* scene in pubblico, davanti a tutti, ~ *krig* guerra aperta (el dichiarata), *åpent svar* risposta franca

Åpenbar evidente, palese, manifesto, ~ *feil* errore evidente, ~ *fiende* nemico dichiarato; **Åpenbare** manifestare, palesare; (røpe, meddele) rivelare, svelare, *den åpenbare religion* la religione rivelata; *det er åpenbart at* è chiaro (evidente) che; ~ *seg* manifestarsi, palesarsi, rivelarsi, (synlig skikkelse) apparire, ~ *seg i kjødet* incarnarsi

Åpenbarelse manifestazione f, rivelazione f, apparizione f, incarnazione f; **Åpenbaring** rivelazione f, apparizione f; *Johannes ~* l'Apocalisse

Åpenhet franchezza, sincerità, **Åpenhjertel, -hertig** franco (pl. -chi), schietto, (troskyldig) candido, adv også a cuore aperto; **Åpenhjertighet** franchezza, schiettezza

Åpenlys (innlysende) evidente, palese, chiaro, (uforstilt) schietto, **Åpenlyst** adv pubblicamente, palesemente, alla luce del sole

Åpenlytt ad alta voce, **Åpenmunnet** chiacchierone, (taktløs) indiscreto, **Åpenmunnehet** indiscrezione f, **Åpenstående** aperto

Åpne aprire; ~ *igjen* riaprire; ~ *på klem* (di)schiodere, ~ *et fat* metter mano a una botte, ~ *ballet (ild, en forsamling)* aprire il ballo (il fuoco, una seduta); ~ *en skole* inaugurare una scuola, ~ *en konto* aprire (el accendere) un conto, ~ *seg for en* sfogarsi con uno

Åpning apertura, (skog) radura, (liten) spiraglio, (dør-) vano di porta, (vindus-) vano di finestra, (begynnelsen, innledning) apertura, (innvæsen) inaugurazione f, (malenutstilling også) vernissage m, nv

Åpningsfest festa inaugurale, cerimonia d'inaugurazione, **Åpningsgrad** grado d'apertura, **Åpningsmelding** (bridge) dichiarazione f d'apertura

Åpningsstale discorso inaugurale, **Åpningsstid** (but kk) orologio d'apertura, (kontor) orologio d'ufficio; (børs) ore fpl di seduta

År anno, (særl med tanke på innhold) annata, *id langt som et ord* ~ lungo come la fame, *hvert ~* ogni anno, tutti gli anni, *hvert annet ~* ogni due anni, un anno sì un anno no, un anno su due, *et halvt ~* sei mesi, *halvannet ~* un anno e mezzo, diciotto mesi, ~ *og dag* parecchio tempo, per un anno e sei settimane, *hele året rundt* per tutto l'anno, per un anno intero, *forrige (neste) ~* l'anno scorso (prossimo), *i ~* quest'anno, *i det Herrens ~*

nell'anno del Signore; *mange herrens* ~ tantissimi anni; *fem des ekteskap* cinque anni di matrimonio, *han er åtte* ~ (*gammel*), ha otto anni; *et åtte års barn* un bambino di otto anni, *de unge (gamle)* ~ gli anni della giovinezza (della vecchiaia); ~ *ut og* ~ *inn* un anno dopo l'altro; ~ *for* ~ di anno in anno, *for hvert* ~ ogni anno; ~ *for* ~, *det ene* ~ *etter det annet* anno per anno, un anno dopo l'altro; *fra* ~ *til annet* da un anno all'altro; *i året 1988* nell'anno 1988, nel 1988, *gå i sitt femte* ~ andare per i cinque anni, *med årene* con gli anni, con l'età, *om et* ~ tra un anno, *to ganger om året* due volte all'anno, *ha ti millioner om året* avere dieci milioni di reddito all'anno, *til des d'eta* (avanzata).

årbok annuario; *statistisk* ~ annuario di statistica, *århøker* annuali.

åre 1 (pøis) camino, focolare m

åre 2 *mar* remo; *legge årene ut (inn)* mettere fuori (ritirare) i remi, *legge opp årene* fig ritirare i remi in barca, *legge seg på årene* far forza con i remi, *være klar med årene* levare i remi

åre 3 (blod- og fig) vena, (metall) filone m, (puls-, trafikk-) arteria, (i tre) venatura, (insektvingel) nervatura; *en åre* ~ vena emorroidale *med hvite årer* venato di bianco

åre 4 v (malerhåndverk) venare

årebetenelse flebite f

åreblad *mar* pala di remo

årebrokk varicocoele m, **åreforkalkning** med. arteriosclerosi f

åregaffel *mar* scialmo (a forcella)

årehinne (øye) corioide, **årekaute** varice f, vena varicosa

årelang che dura parecchi anni, *et årelangt arbeide* anni e anni di lavoro

årelate salassare (og fig); **årelating** salasso

åremål scadenza, *på* ~ per un certo numero di anni

åresvulst tumore m vascolare, **åresystem** sistema m vascolare, **året** venato

åretak colpo di remo, remata, vogata, **åretoll** (tollepinne) scialmo.

årevinget zool. menottero

årevis, i ~ per anni e anni, da molti anni

årfugl zool. fagiano di monte

årfølge ordine m cronologico, **årgang** annata, **årgangsvin** vino d'annata

århane fagiano di monte

århundre secolo, *i det 19* ~ nel secolo decimonono, nel diciannovesimo secolo, **århundreskifte**, *ved århundreskiftet* alla fine del secolo, a cavallo tra i due secoli, agli inizi del nuovo secolo

århøne fagiana di monte

åring (avling) annata

årle gl. di buon mattino.

årlig annuale; adv. også all'anno

årligårs tutti gli anni

årmerke sè. årring, **årrekke** serie f di anni, numero di anni, *i en* ~ per molti anni di seguito

årring bot. anello, cerchio, strato legnoso annuale

årsak causa, motivo, ragione f, cagione f, *ingen* ~ 'prego!', non c'è di che', *være* ~ *til* (til at) essere la causa di (per cui), cagionare

årsaks- causativo, di causa, **årsaksbegrep** principio di causalità, **årsaksbetingning** proposizione f causale, **årsaksammenheng** rapporto di causa ed effetto, causalità

årsavgift imposta (canone m, contributo) annuale

årsavslutning, **regnskaps** ~ rendiconto di fine anno, chiusura dei conti annuale

årsbalanse bilancio di fine anno; **årsberetning** rapporto (el. rendiconto) annuale, (**årskrift**) annuario

årsdag anniversario, **årsdagsfest** festa d'anniversario, **årgammel** d, un anno, (fiere år) che ha diversi anni, **årsgrøde** raccolto di un'annata.

årsinntekt reddito annuale

årsklasse classe f di leva, **årskontingent** quota annuale

årslam agnello di quest'anno, **årslønn** stipendio annuale, **årsmøte** assemblea annuale

årsmøtet giro d'affari annuale, **årsoppgjør** bilancio annuale, *ved årsoppgjøret* al, inventario annuale

årsoversikt rapporto annuale, consuntivo di fine anno, commenti mpl sull'esercizio precedente.

årsprøve esame m di fine anno

årsregnskap bilancio consuntivo, conteggio annuale delle entrate e delle uscite.

årskiftet il passaggio da un anno all'altro; *ved* ~ alla fine dell'anno, agli inizi dell'anno nuovo, a capodanno

årstall data, anno, **årstid** stagione f; *det er pent vær for denne* ~ fa bello per essere di questa stagione, *på denne* ~ in questa stagione, in questo periodo dell'anno, *til alle årstider* a tutte le stagioni

årsunge animale m di un anno, *han er ingen* ~ non è certo nato ieri

årsvekst (grøde) raccolto, messe f, (frukt) raccolta **årtusen** millennio; *årtusener* millenni, migliaia di ann.

årvei (årsvekst) raccolto di un'annata

årvis annuale, che non salta un anno, *som gir en* ~ *god avkastning* che da un buon raccolto (reddito) tutti gli anni

årvåke vigile; **årvåkenhet** vigile attenzione f

åskolina colle m; *åskogsted* ~ collina boscosa

åsted jur. luogo del delitto, **åstedsbefaring**, -forretning sopralluogo, *foreta* ~ fare un sopralluogo

åsyn viso, cospetto, *for Guds* ~ al cospetto di Dio, davanti a Dio

åtak attacco (pl. -chi), carica

åtsel carogna, **åtselaktig** cadaverico (pl. -ci), **åtsel-fugl** uccello necrofago, (gribb) avvoltoio, **åtselgraver** zool. necroforo; **åtselende** necrofago (p. gr.)

åtte otto, *en* ~ *dagers tid* circa otto giorni, *for* ~ *dager siden* otto giorni fa, *innen (en frist av)* ~ *dager* entro (un termine di) otto giorni

åttefotet ottopode, **åttekant** ottagonale, **åttekantet** ottagonale, ~ *figur* poligono di otto lati

åttende ottavo, (i dato) l'otto, *for det* ~ in ottavo luogo; **åttendedel** ottavo

åtter otto m; **åttetall** otto, numero otto, **åtteåre** *mar* a otto remi

åtteårig, **åtteårs** di otto anni

åtti ottanta, ~ *en* ottantuno.

åttio banlotto

åttiårene, i ~ (alder) sull'ottantina, tra gli ottanta e i novanta, (tiåret) gli anni ottanta

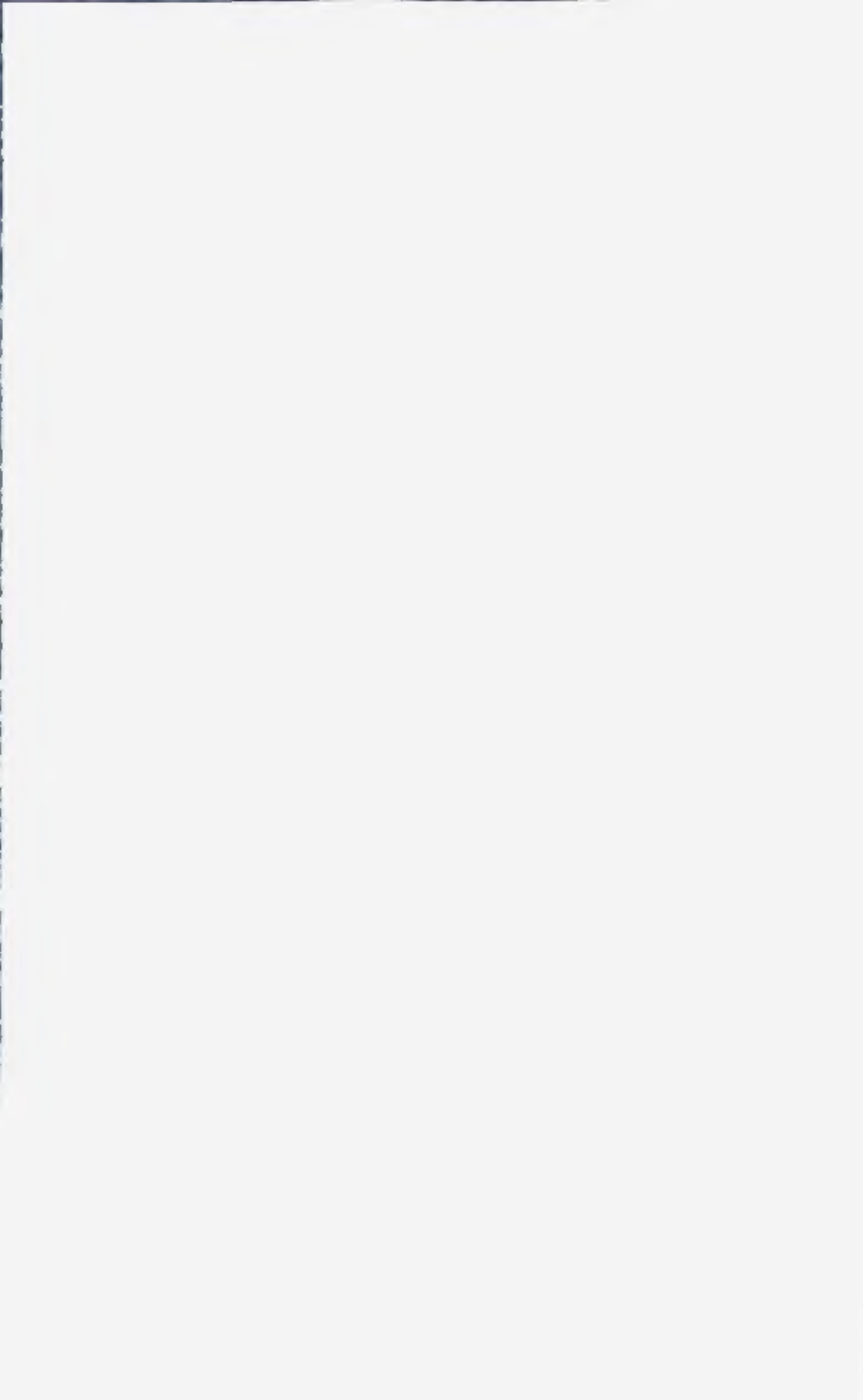
åttuång, -årlig ottantenne, ottuagenario, **åttiårsdag** ottantesimo compleanno (el. anniversario)

åttio barca a otto remi

åtvare etc. sè. advare etc

åverk sè. skade

åvirke (åvirkte) tagliare (alben)

Italiensk–norsk Norsk–italiensk

Depotbiblioteket

06sd 20 792

Italiens blå ordbok

Italiensk–norsk / norsk–italiensk

Italiensk blå ordbok er den mest omfattende norske ordboken til og fra italiensk. Den passer for studenter, oversettere og andre som bruker italiensk. Ordboken er lett å finne frem i. Her finner du ikke bare det riktige ordet, du får også hjelp til å bruke det riktig, da betydningsforskjeller er godt forklart med norske synonymer.

- Kjønn ved substantivene
- Tusenvis av eksempler på ordenes bruk
- Rikt utvalg av faste uttrykk
- Kart over Italia
- 872 sider og mer enn 90 000 oppslagsord
- Oppdaterte faktasider

På faktasidene midt i ordboken får du hjelp til å uttale italiensk riktig og å bøye substantiv, verb, adjektiv og artikler. I tillegg finner du italienske forkortelser og fraser som du trenger for å snakke om mat, vin, musikk, klokkeslett og mye mer.

Italiensk-norsk del ved Magnus Ulleland

Norsk-italiensk del ved Diana Haakonsen og Magnus Ulleland

Kunnskapsforlagets blå er Norges ledende ordbøker.

www.kunnskapsforlaget.no

KUNNSKAPSFORLAGET

ISBN 13: 978-82-573-0907-7
ISBN 10: 82-573-0907-9